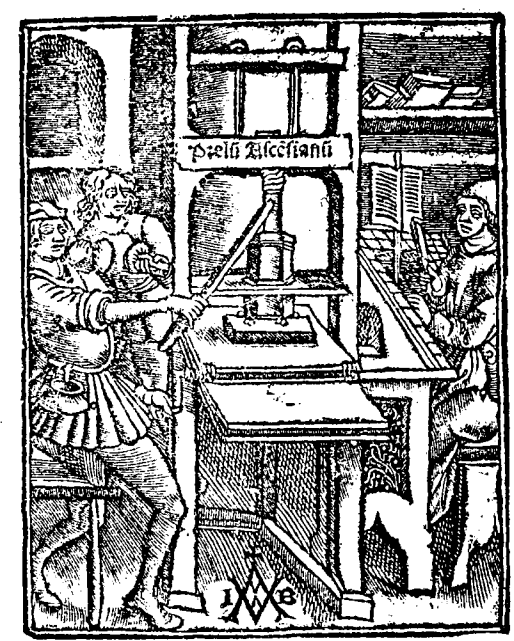

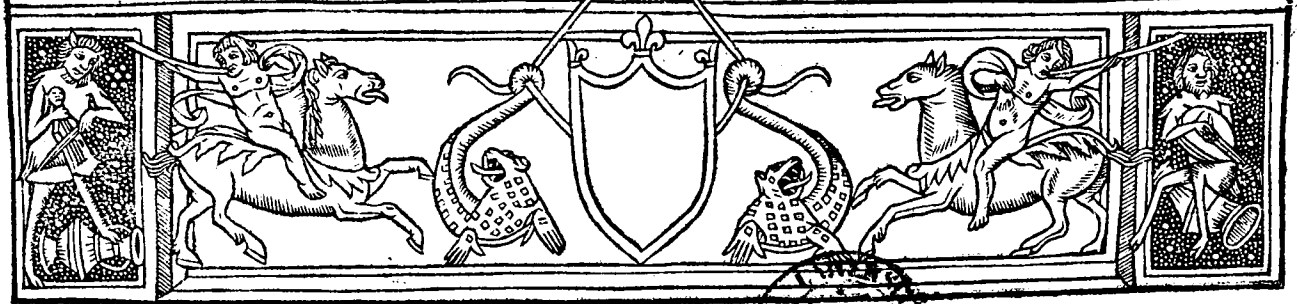
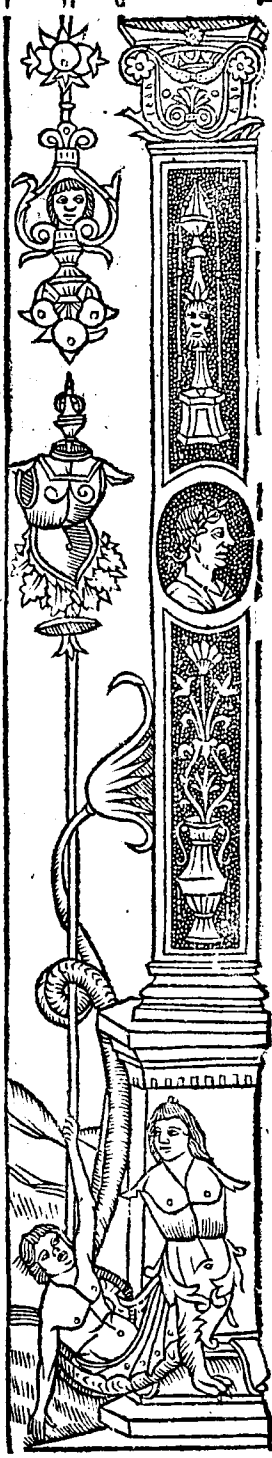
del (sic)
de la (sic)
de (sic)
grande

Dimmétariozū Vr
banoz Raphaelis
Volaterrani: octo
et triginta libri cū duplici
eorūdem indice secundum
Tomos collecto.
Itē economic' xenophō
tis: ab eodē latio donatus.

Venūdatur Parrisijs in
via Jacobea ab Joāne par
uo ⁊ Jodoco Badio Alcé.

Totius philosophia: pontifici:q; iuris professori peritissimo: & Compatri cti pri-
mis honorando: domino Ioanni de Molendino: canonico Neruio seu Tornacensi
Ascensus Salutem.

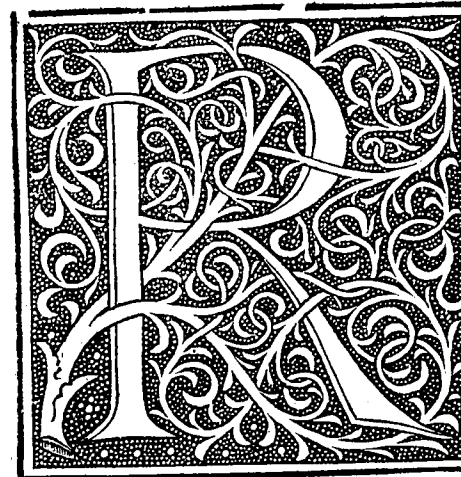
Commetariorum Vrba

norum Raphaelis Volaterrani summo per illū pontifi-
ci Iulio secūdo nuncupatorum; in Gallias per nostrum
prælum nostrasq; operas diuulgationem: propterea ve-
nerabili faustoq; nomini tuo Cōpater laudatissime pre-
scribimus: q; vel te potissimum operis ipsius buccinato-
re ipsum impressimus: vel inter imprimendum tua le-
ctio: tuisq; subinde asteriscis obeliscq; dignissimū com-
perimus. Est etenim multiuulgū: & de omni doctrina-
rum genere refertum: ac tam græcis q̄ latinis authori-
bus suffultum. Verum in quacūq; partem incidēs: cuius
sit mancipium per facile agnosces. Siquidem vnus
mortalium in omni scientiarum genere tam studiose

versatus es: vt quum in qualibet facultate cæteros fere superes; in qua tamē ipse potissimum ex-
celleas: ambiguum relinquas. Proinde quum multa properantius nec satis preesse reposita co-
gnosces: ea stellis verubusq; (vt opinor) notabis: quod eo diligentius facias velim: quo ex tua re-
cognitione auspiciorem aliquando impressionem emittere possimus. Interea feliciter viue be-
neq; age: & quicquid est huius ausi lucubratiōisq; boni consule. Saluēq; ac Vale decus nostrū
literatissimum: & præsidiū suauissimum. Ex Chalcographia nostra: in Parrhisiorum Lutetia:
Ad Idus Augusti. M. D. XI.

Operis dicatio et Tomi.

AD IULIUM. II. VRBIS ROMAE EPISCOPVM SANCTIS. SVM.
MVMQ; VE PON. R. VOLATERRANVS PROOEMIUM.

Es Orbis Platonicum

fere illud sed iforme Pandocheū ex mille pene vtriusq;
linguæ voluminibus quocūq; mō cōstipatas Beatissi-
me Papa Iulij: qm̄ his dei puidencia p̄sides in hūani ge-
neris fastigio cōstitutus; ac eas in vrbe tua conscripsi
iure tibi cognoscēdas misi: cui trita iā scriptorū orbita
prinus loco p̄fationis encomiū facere p̄ tuā naturā nō
licuit: quæ nihil habet sanctius q̄ hoc totū gen⁹ respue-
re: nihil vero magnificentius q̄ libertatē oib⁹ cōcedere:
quā pximis ānis exulatē nūc tandē reducem fuisse Ro-
ma simul cū patrib⁹ ac populo gauisa est: ac vestē quā
ob filiorū tot cædes orbara mutauerat: pristinā quoq;
recupauit hilaritatē. Ex quo etiā cōrigit vt meus hic la-
bor solutus oī metu tuis nunc p̄deat auspiciis: qui siquā est hoībus adlaturus vtilitatem: id au-
thori oīm deo optimo maximo qui nos idoneos facit: tū multorū ingeniis qui hāc corniculā de-
corauerūt referēdū: si vero q̄q; desyderabit meæ tenuitati. Nā quū i altū imprudēter īgressus ma-
ria vndiq; & vndiq; cœlum circūspicerem: audaciam meā incusauit qui repugnante Minerua
oram soluissem: durandū tñ quādo cœperā par animo potius q̄ virib⁹ celsui. Quippe quū mecū
ipse cogitarē q̄trum ex vniuersali historia rerūq; variarū cognitione sacrosancta ecclesia ac mens
illustretur humana: satius his q̄ lyricis aut inutilibus lectiōib⁹ animū (quo nihil diuin⁹ i ter-
ris possidemus) adplicare sum arbitratus. Enimvero non solū bonorū sed īproborū exēpla men-
tem admonent sapientū: vt ex illorū ruina ac sine infausto cautiores se p̄beant ad euitandū qd
minime legentes probauerint. Felix profecto disciplina quę alienis edificatur periculis. Adde q̄ i
rebus publicis ac priuatis & ad cōsulendū & deliberandū tēpestiuius cōtingit. Cæca sine dubio
mortalū vita sine rerū p̄teritarū memoria: quas qui p̄be tenuerit / priorū quoq; vitā se vixisse
poterit existimare. Id autē iure meo adfirmauerim: in hac tā varia cū principū virorū celsura: tū
rerū cōponendarū dissidētia: vbi p̄terire quicq; indiligētis: oīa consecrari difficillimū: iudicare
periculosum est visum: ita sum conatus: vt ingenio fidē / prudentię libertatē admiscerē: ac nemo
meū nisi ambitiosus exostulet officiū. Enimvero singula numerosius alibi / hic aceruatim oīa
cōmodius licebit. Qualiactq; igitur hęc candidis ante oēs ad bene beateq; viuendū edidi para-
ta documenta: curiosis ingenii pabulū: Aristarchis autē interpolandi curā ac diligentia: vt quę
opica lingua meo more exasciaui: ipsi Romana quādoq; dolēt. Nā & Antigenides musicus dul-
cius ad populum canere suos discipulos putabat si mali pri⁹ audirētur. Sic malis eque ac bonis
debet scriptoribus literæ: si per malos boni excitati: gratiores fuerint.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM
VRBANORVM LIBER PRIMVS.
Lemmata: Dictionesq; operis.

LIBRI. XXXVIII. tribus cōscripti sunt tomis. Primus Geographiā
veterem cōtinē ad insequentū temporū indicaturā interpolatā ac
diuisam in cōmetarios. xii. cū breuiario antique recentisq; historiæ
vniuersi orbis prouinciatim descriptæ. LIB. II.
Segmentorū cœlestiū breuis explicatio. Ratio gnomonis & vmbra-
rum ex Plinio & Ptolemęo. Abacus ad deprendendā nobiliū locorū
longitudinem & latitudinē. Prouinciarum principia media & fines.
De Periceis Antocis Antichthonibus Periscis Amphiscis Hete-
rosicis Antiscis. Quantū orbis habitetur: & eius generatim dimen-
sio. Hispaniæ omnis enarratio cum locis & gestis in ea Gothorū Sa-
racenorum Hispanorumq; regum. LIB. III.

Libri et in eis contenta.

De Gallia vniuersa: Deinde Britannia cum locis regibus ac gestis earum, Lib. III.
De Italia eiusq; populis liguribus Subalpinis Transpadanis Venetia Istri Venetorūq; rebus,
De Gallia togata vrbibusq; & familiis omnium, Lib. V.
De Hetruria populisq; & gestis in ea, Lib. VI.
De Latinis Equis Volscis Hernicis: quomodo antiquitus diuifi: quomodo mutati. Præterea la-
rii vrbisq; Romæ origo veteraq; ædificia. De Picentibus Samnitibus Ausoniis Aruncis Sidici-
nis Irpinis Ferentanis Præcutinis Amîternis. De Campania Picentinis Lucanis Brutiis Iapy-
gia Messapia Peucetia Daunia Salentinis. De Insulis Tyrrheni maris. De Sicilia omniq; eius
vetustate ac regū successionē cū rebus gestis, Lib. VII.
De Germania omni. De Longobardis eorūq; regibus & gestis. De Marcomānis captis. Boemis
& Polonis: deq; regibus & gestis eorū. De Sarmatia europea. De Rhoxolanis. De Taurica cher-
soneso. De Tartaris Vandalis eorumq; gestis ac regib; De Sarmatia Asiatica. De Vnorum
Turcarumq; gestis & regibus, Lib. VIII.
Illyrici totius descriptio. De Pannonia regibusq; ipsius: Vnorumq; ac Tartarorū in ea gestis.
De Dacia. De Iazigib;. De Mœsia vtraq; Dardania: De Thracia: De Macedonia Pœonia Pela-
gonia Pieria Edonia, Lib. IX.
De Thessalia: De Epiro Acarnania Aetolia Locrensibus Phocēsis Bœotia Attica Pelopōne-
si Regionib;. viii. Corinthia Sycionia Achaia Elide Messenia Laconica Argo Arcadia. De insu-
lis Ionii Aegēiq; maris: inter quas continentur Cyclades Sporades Hellepōtus Propōtis Bos-
phorus Euxin; Eubœa Creta Rhod; Cyp; cū singularū locis æquorib; regib; & gestis. LIX.
Asie tauriq; mōtis descriptio. De Chersoneso magna in qua Asia minor Pō; Galatia Cappa-
docia Armenia minor: Bithynia; dua; Mysia; dua; Phrygia; dua; Epicterus: Aetolia Ionia Ly-
dia Caria Pamphylia Cilicia: deq; locis regibus & historiis ipsorum, Lib. XI.
Syria; latissima regio in qua Phœnicia Cœlosyria Palestina Idumæa: Iudæa: in qua Hierosoly-
ma eiusq; vrbis profana & sacra ab initio repetita cum omni Iudæorū historia. De lectis Syriae
De Mesopotamia: De Babylonia Assyria Adiabena, Lib. XII.
De Persia Parthia Media Armenia maiore Colchide Iberia Albania Hircania Margiana Ba-
ctriana Sogdiana. De Scythia vltra & citra Imaum. De Seribus. De Arabia triplici: Petraea de-
serta & felici. De Saracenis & mahumethis vita & secta. De Aphrica & eius provinciis. Man-
ritania duplici Numidia Cyrenaica Marmatica Libya Nafamomibus Pnyllis. De Aegypti lo-
cis ac regibus vniuersis. De Aethiopiis multiplicibus: Sub Aegypto occidentalibus Nigri-
tis Macrobiis Troglodytis. Postremo de insulis nuper repertis ab Hispaniarum regibus. vlt;
XXI. inclusiue.

SECVNDVS Tomus Anthropologiam habet hominū clarorum omnī tēporē: lin-
guarum: gentium libris. xi. Equibus octo Veteres cōprēdunt. In vno autē hoc est. xxi.
Neoterici scribuntur: qui proximis sc̄culis claruerūt: ac ante omnis ordinum & religio-
num institutores primi. Deinde eorū professores ac successores qui doctrina sanctitatēq; præ-
cellunt. Deq; operibus eorum. Post hos de reliquis qui ceteris in artibus proxime emicuerūt:
ac primū in oratoria & poetica. Demum qui in mathesi & iuris scientia profecerūt: scriptura
runtq;. Reliquis autē duobus libris Pontifices. Deinde imperatores Romani.

TERTIVS Tomus Philologiam continet. id est variarum artium rudimēta libris. xv.
qui sequuntur, Lib. XXIII.
De Animalibus ac primū de homine singulisq; ei; membris & morbis. De partitione
totius medicinę: & his quę pertinent ad validitudinem. De Pharmacorū generibus. De alimen-
tis: excrementis: balneis: somno: vitæq; tempore, XXV.
De reliquis animalibus in vniuersum. Deinde sigillatim de omnibus quadrupedibus voluci-
bus piscibus insectis auariis piscinis viuariis, XXVI.
De ratione & causis plantarum ex Aristotele. De ipsarum diuisione ex Theophrasto. De arbor-
ibus fruticibusq;. Herbis Hortensibus. Coronamentis. vnguentis. De simplicium natura in
vniuersum. Prognostica tempestarum, Lib. XXVII.
De metallicis. De pigmentis. De lapidibus. De gemmis ac statuis. De ædificiis veterum & mo-
uorum. Architecturę breuis diuisio. De partibus ædificiorum. De architectis & operib; mo-
bilibus. De Serico purpura cocco bysso bombycinis setabo cotone. De vestib; omnis generis
& sexus. De varietate stragularum & pellium, Lib. XXVIII.

Libri et in eis contenta.

De honesto & eius partibus: ac primum de Prudētia. Apophthegmata sapientum græce latine
q; scripta. De noscendo seipsum. De imprudentia locutionis. De Parasitis. Dicta contra parasita-
tos: & adsentatores. De veritate. De Ironia & iactantia officiosa. De loquendi libertate. De ta-
curnitate. De stultitia, XXIX.
De Iustitia. Q; animaduersio necessaria. Difficultas in seruanda iustitia. Quomō seruabit. De
referēda grā. De legislatorib; ac legib;. De legib; Platonis. Q; ante oīa preces ad deum necessa-
rię. Quomodo aut quid orandū. De celebritatibus antiquorum sacrorum: conuiuiorum: ludo-
rum. De ludo diuerso. De magistratib; Græcorum & Romanorum, XXX.
De principe præcepta nobiliū authorum. De tyrannide ex Xenophonte. De his qui cōtra tyrā-
nos coniurant. De re militari: ac primū de officio ducis ex Xenophonte. Dicta ducum. Paralel-
la stratagemata. Mos antiquæ militię. De disciplina ac pœnis militarib;. De celeritate in bellis
de ordinib; & militū exercitatiōe. De signis tropæis & triūphis. De castris metādīs. De magnis
expeditiōib;: de machinis bellicis. De nūmis & mēsuris veterū. De noībus. De fortuna q̄plura
De Pronœa: de diuinatione: de coniugio: & in eo veterum ritus. Contra coniugium: pro con-
iugio: de moribus mulierum. An ducere præstet. Ex liberis bona malaq;. De parentibus erga li-
beros. De seruis commoda & incommoda. Quomodo tractandi. De patrię charitate. de felicitate
opiniones. De vera felicitate, XXXI.
De laudib; laboris. De otio: Quid ab eo retrahit: quidve inducit. De solitudine. De tempore &
occasione. de ira eiusq; remediis. Exempla mansuetudinis & patientiæ. de ira officiosa. De in-
uidia eiusq; remedio. De dolore. De doloris necessitate & remedio. De morte: q; bonis minime
expauescenda. de vitę fragilitate: & defunctorum memoria veneranda. De modo funerandi: de
cura sepulcri & laudandis defunctis, XXXII.
De modestia græcorum dicta. Exempla modestiæ. De verecundia. de his qui bene cœperunt &
male finierunt: ac contra. De amore impudico & pudico. Contra diuitias græcorū dicta. Quo-
modo vtendā diuitiæ. De paupertate. Comparatio vtriusq; ex Xenophonte. Contra auari-
tiam græcorum dicta. De mensis ac cibis: deq; his quę ad ea pertinent: & quis priscorū cibis.
De conuiuiis: de tempore & adpositis mensæ: de mensarum sumptu & polyphagia: de sumpti-
bus aliis. Dicta contra prodigos & sumptuosos. De vino ac repertoribus eius: de vini parsimo-
nia apud veteres: de abstemiis: de viris claris qui vino dediti fuere: de vini immodici damnis:
de moderati vtilitate. Vina laudata ac factitia. De frugalitate & abstinentia dicta nobilium
authorum. De risu & fletu, XXXIII.
De scientiis cyclicis: & primum de grammatica: de literis: de syllabis & pedibus: de dictione &
accentibus: de oratione: de orthographia: de modo scribendi apud veteres: de poetica: de poe-
matis: de comœdiæ ratione: de fabulis poeticis ex Hesiodi Theogonia: Homeroq; ac aliis si-
gillatim enarratis, XXXIII.
De oratorię initio: fine: ac viribus. de ipsius multiplici diductione ex Aristotele: Hermogene: Ci-
cerone: Quintiliano. De elocutione & loquendi generibus. de partibus elocutionis. De memo-
ria. Adagia græcorum græce latineq; scripta. Adagia latinorum & loci quidam, XXXV.
De scientiis mathematicis: ac primum Arithmetica. de Harmoniacis. Ad commodatio Harmo-
niarū: humanæ naturæ ac cœli rationibus. De instrumentis musicis: de saltationibus: de parti-
bus geometriæ: de proportione,
De Optice & Catoptrice: de Astrologiæ partibus: & circulis cœlestibus: de sole: de luna: de reli-
quis planetis: sphaeris: & phœnomenis, Lib. XXXVI. XXXVII. & XXXVIII.
Reliqui tres libri Aristotelicis dicantur operibus: vbi singula eius volumina delibantur.
Postremo paralipomena: id est addita quędam prioribus libris ac retractata,

Capita totius operis.

A Litera incepta illustra noia. fo. cxxviii.	Aues parua & canora. fo. cclxvi.	Coniugiu. cccxxvi.	tres eius clari. ccxviii.
Abaci nobiliu locorum fo. ii. & iii.	Aues ouipara. cclxxi.	Coniugia cccxxx.	Frentani lx.
Abstinentia laudes. folio. cccxliii.	Aues India & aliaru re- gionu. cclxxiii.	Coronamenta. cclxxxvi.	frutices odoratic. cclxxii
Adagia grecoru. cclxxii.	Augustini fratres pra- clari ccxix.	C D litera incepta illu- strium viroru nomina cliii.	C G litera incepta illu- strium viroru nomina fo. clxiiii.
Adagia latinor. cclxxiii	Aufonii lx.	Dacia lxxii.	Gallia. xii.
Aecidarū gen ⁹ . cclvii.	Aures. cclvi.	Dardanidae cclviii.	Gallorum reges & gesta fo. xv.
Aegyptus. cxxii.	C B litera incepta illustri- um virorum nomina. fo. cxliii.	Daunia lxiii.	Gallia togata xxviii
Aethiopia. cxxv.	Basilii ordo. ccxv.	Deres lingua & c. cclvi.	Gemma cccxiii.
Aedificatio. ccxcv.	Benedicti ordines & mo- nachi illustres. ccxv.	Dialectica cclxxxiii.	Genealogia deorum & heroum cccl. & seq.
Aeolidarū gen ⁹ . cclvii.	Bernardus & eius ordo ccxvii.	Dictio ofo & c. cccxvi.	Genitalia cclviii.
Aetates mundi. cxxvii.	Boemia. lxxii.	Diuinatio cccxxv.	Genitura ibidem.
Albania cxvii.	Bosphor ⁹ euxin ⁹ . xcvi.	Diuitiae detestantur fo. cccxxviii.	Generationis & corru- ptionis libri cccci.
Alces. cclxix.	Bractiana cxvii.	Doctos semper fuisse in- pretio ccci.	Geometria cclxix
Alimenta & excremen- ta animaliu. cclxii.	Brigida duę & earu or- dines ccxx.	Dolor cccxxiii.	Germania. lxx.
Alpes. xii.	Britannia & eius reges ac populi xxii.	Dominicus & ordo ac fratres ei ⁹ clari. ccxvii.	Gnomonis & ymbrarū ratio fo. i.
Amores impudici. cccxxvii. Casti folio. cccxxviii.	Brutii. lxii.	Domus & eius partes fo. ccxcv.	Gothorū gñs & gesta. vi
Anachorita. cclxiii.	C C litera incepta illu- strium virorum nomi- na. fo. cxlv.	Ducum dicta cccxviii.	Grammatica cccxlv.
Analytica. cclxxxv	C E litera incepta illu- strium virorum nomi- na. fo. cxlv.	C E litera incepta illu- strium virorum nomi- na cclvii.	Guttur cclvii.
Aialiu membra. ccliii.	Caestini cccx.	Elenchi cclxxxix.	C H litera incepta illu- striu viroru noia miscē tur cum a. e. i. o. v.
Aialia bruta. cclxiii.	Coelofyria cx.	Epaphi gen ⁹ cclvii.	Herbae capestres. fo. lio. cclxxxvi.
Aialia in mari viuētia cclxxvii.	Coelū & elemēta. ccciii	Epirus lxxviii.	Harmonica cclxvi.
Anima & q̄sup ea scri- ptis Aristo. cccxcix.	Camaldulen. ccxvii.	Equi. liii. & cclxiii.	Hellepontus xcvi.
Anthropologia. cxxvii. & cccxii.	Cameli cclxviii.	Equestris ars cclxv.	Hernici liii.
Apollonius. cxxvi.	Canes cclxvi	Eremitae. ccxiii.	Herruria xli.
Apulia. lxiii.	Canonici seu regulares. fo. ccxx.	Eremitarū sancti Aug. ordo & viri illustres fo. ccxix.	Hircania cxvii.
Aphrica. cxx.	Caput cclv.	Ethica Aristor. cclxxxvi	Hirci cccxix.
Arbores maliferę. 281.	Capra. cclxvii.	Euclidis traditio. cclxx	Hirpini lx.
Architectura. cccxiii.	Carmelita. ccxx.	C F litera incepta illu- stria nomina. fo. clxii.	Hispania iii.
Aristotelis phiā in com- mentarios redacta. fo. cclxxv. & seq.	Carthusien. ccxvii.	Febres cclxi.	Hispanorū gesta vsq; ad Gothos fo. vi.
Arythmetica. cclxv.	Cerui. cclvii.	Felicitas cccxxx.	Hispania reges viii.
Arragonia regnū. xi.	Cerui. cclxvi.	Ferrariē. res xxxii.	Homœomera ccliii.
Arte aliqua excellentes viri cccxi.	Cibi & mensae cccxl.	Finis turpis vite. fo. lio. cccxxvii.	Honesti partes ccc.
Arunci lx.	Cyclades xcvi.	Fletus & risus xlv.	Hortensia cclxxxiii.
Asini cclxviii.	Cilicia cvii.	Florentinorū res xlvi.	C I litera incepta illu- strium viroru nomina fo. clxvi.
Assyrii cxliii.	Cimbri & reliq vsq; ad Vistulam lxxi.	Fluuiorū filii ccllx.	Iapygia lxiii.
Astrologia cclxxii.	Cyrenaica cxvii.	Fortuna cccxxiii.	Iberia cxvii.
Atticę. lonicę. Aeonicae insulae xcvi.	Cluniacē. ccxvii.	Frācorū origo & succes- siones xvi.	Iesuati cccx.
Auaritię mala. cccxxix.	Colchis. cxvii.	Francoꝝ gñs tertiu. xix	Illyricum lxxvii.
		Frācisus & ordo ac fra- tabella cccxxvii.	Illyrici insule lxxviii.

Capita totius operis

Impatores cōstātinopoli- tani cclxvi.	Meteora cccxliii	Picentes lvii.	Somnus cclxiii.
Impatores galli ccl	Metaphysica cccvii	Picentini lxii.	Sporades xcvi.
Impetigines cclx	Militaris res cccxviii.	Pigmenta ccxcii	Stratagemata cccxix.
India cxix	Militares ordines. cccxx	Pipini genus xvii	Stulticia cccliii.
Infantia genera cclix.	Militia antiqua. cccxix.	Pisanorum res xlii	Subalpini xxvii.
Insecta cclxxix	Milites. S. Ioānis Templa- rii. S. maria & c. ccxx.	Pisces. cclxvi. per to. Ru- bri maris cclxxvii	Sues cclxxviii.
Intestina cclvii.	Milites facti Iacobi: Iesu Christi: de redēptione. captiuorū: sancti sepul- chri & c. ccxxi.	Testati. cclxxviii. Sal- samēta faciētes. cclxxvi	Sūptus. cccxl. & cccxli.
Inuidia cccxxiii	Minimorū ordo. eodem.	Plantae cclxxx	C T litera incepta illu- stria nomina. cclvi.
Insulae egei xcvi	Minois genus cclvi.	Politica cclxx	Taciturnitas cccliii.
Ionja cv.	Modestia grecorum. fo. cccxxvi. Morbi. cclix.	Polonia lxxiii	Tēporū ratō. cxxvii
Ionii insulae xcvi	Mors & mortui cccxxv	Pōtifices sūmi cccxliii.	Tēp ⁹ & occasio. cccxxii
Ira cccxxii.	Muli cclxviii	Populi a Romanis debel- lati ccccix.	Terrae nupet reptę. cxxv
Ironia & iactantia ccciii	Musica 366. cclxviii	Posteriorū li. cclxxvii.	Theogonia hesiodi. ccl
Istria xxxviii	C N. incepta lra. clxxi.	Præmōstareñ. ccxvii.	Thessalia lxxxvi
Italia xxv. per to.	Nares cclvi.	Precū necessitas. cccix.	Thorax cclvii
C L. incepta clxi.	Nauarra regnum xi	Præcutini lx	Thracia lxxxiii
Labor cccxxx	Narbona xii	Principes Romani ac im- peratores cccxxviii.	Tyrannis. cccxvii
Lapides ccxciii.	Noia rerum cccxxiii	Principis pcepta. cccxvi	Tyrrheni insula. lxiii
Latini liii.	Nosse seipsum cccii.	Pronœa cccxv	Topica cccxi.
Liguria xxvi	Numidia cxxi	Propontis xcvi	Trāspadani xxviii
Legislatores cccvi.	Nummi cccxxii	Purpura ccxcvii.	Tropaea cccxx
Leges Platonis cccvii	Nuptiae cccxxvii	C Q. incepta cxcvi	Turcarum res lxxvi
Leones cclxvii	C O. incepta clxxiii	C R. incepta cxcvii	C V litera incepta insi- gnia nomina cclxi
Lepores cclxix.	Orium cccxxi.	Rhetorica ccllix.	Vandali lxxiii
Libertas loquēdi. ccciii.	Oculi cclv	Risus cccxlv.	Venetia. xxxiii.
Liberi cccxxviii.	Oeconomica. cclxxxiii.	C S. incepta cxcix	Venatorum res. xxxv
Lycania cvi	Orbis habitatio iii.	Sabini lvii	Venter cclviii
Lycia. cvii. Lydia. cv	Ordinū istitu. vide ordo	Sacroꝝ celebritas. cccx.	Verecundia. cccxxvii
Litere & syllabę. cccxlv.	Orthographia. cccxlvii.	Salētini lxiii	Veritas cccii
Longobardi lxx.	Oues cclxviii.	Saltationes cclxxviii.	Vesica cclviii
Lucani. lxii. Ludi. cccxiii	C P. incepta clxxxv	Samnites. Sānium lx.	Vestini lx
Lupi cclxvii	Macedonia lxxiii	Sapientū dicta ccci	Vestiu genera. cccxviii
Lusitania xi.	Machinae cccxi	Saracenicū bellū viii.	Vinū & Vinosi cccxiii.
C M. incepta clxxv	Magistrat ⁹ gracoꝝ. 33.	Sarmatia. lxxiii. & se.	Vini damna cclxiii.
Macedonia lxxiii	Romanorum cccxiii	Saxones lxxi.	Vina laudata cclxiii.
Machinae cccxi	Mātuanorū res xxxi	Scythia cxviii	Virtutes morales ccc.
Magistrat ⁹ gracoꝝ. 33.	Margiana cxvii	Segmenta caeli fol. i.	Vitae tempus cclxiii
Romanorum cccxiii	Marrucini lx.	Sepeliēdi ratio. cccxxv.	Vlcera cclx.
Mātuanorū res xxxi	Marsi eodem	Sericum ccxcvii	Vlyffis genus cclviii.
Margiana cxvii	Matrimonium. cccxxvi.	Serpentes cclxx	Vmbri lyii.
Marrucini lx.	Medicine p̄tio cclxii.	Serui cccxxviii.	Volsci liii
Marsi eodem	Media regio cxvi.	Seruorum ordo ccxx	Vrbū edificatio. cccxvii
Matrimonium. cccxxvi.	Mediolanen. res xxix.	Sicilia lxiii. & se.	Vri. cclxix. Vrsi. cclxvii.
Medicine p̄tio cclxii.	Mensurae cccxxii	Sidicini lx	Vulpes eodem
Media regio cxvi.	Mensae & cibi cccxl	Simiae cclxviii	C X incepta cccxiii.
Mediolanen. res xxix.	Mesapia lxiii	Simpliciu natura. ccxc	C Z incepta codē.
Mensurae cccxxii	Mesia duplex lxxiii.	Syria cviii.	
Mensae & cibi cccxl	Metalica ccxc	Syriae sectę cxiii	
Mesapia lxiii	Metalla: vt aurū: argētū: ferrum. cccxxiii	Sogdiana cxvii.	
Mesia duplex lxxiii.		Sol cccclxxii	
Metalica ccxc			
Metalla: vt aurū: argētū: ferrum. cccxxiii			

Loca ac Populi.

A
 Bātes, lxxxviii.
 xciiii. xcix. &
 cclvii.
 Abderē duē, fo. lxxxiiii.
 Abū, cxviii.
 Abydum, ciiii.
 Abylae duae, xc. & cxxi.
 Abyla, folio, v.
 Aborigines, liii.
 Acamantium, cv.
 Acarnanes, lxxxviii.
 Achaia, xciiii. & ccccxi.
 Acanthus, lxxxv.
 Achelo⁹, lxxxix. cclix.
 Achemenia, cxiiii.
 Acerrae, xvi.
 Acheron lucaniae, lxii.
 Acheron Epiri, lxxxix.
 Acheron Capaniae, lxviii.
 Acherusia pal⁹, lxi. vrb. fol. lxii.
 Aceste, lxvi. & cclv.
 Acesines flu., cxx.
 Achedorus, lxxxv.
 Acci, v.
 Achilles cursor, lxxv.
 Achilleu pmon, eodem.
 Achilleum, ciiii.
 Achillis tumulus, lxxv.
 Achomeninus, cxix.
 Actium, lxxxviii.
 Achnae, lxxxvi.
 Acone, ciii.
 Acrocorinthus, xcii.
 Acroceraunia, lxxxviii.
 Acrite, xciii.
 Acute insulae, xcvi.
 Adana, cviii.
 Adiabena, cxiiii.
 Adonis flu., cx.
 Adramyctum, ciiii.
 Adria, xxix. xxxiiii. & lix.
 Adrastra, ciiii.
 Adrian⁹ & Adrianopo-
 lis: vide in H.
 Adrius mons, xxviii.
 Aduerfa, lxii.
 Adunantium, xiiii.
 Adula mons, xxviii.
 Addua flu., xxix.
 Aea, cxvii.
 Aegades insulae, cxvii.
 Aegum mare, cxvi.

Aegis, xxxviii. & xciiii.
 Aegea, lxxxv.
 Aegialus, xc. & xciii.
 Aegira, xciii.
 Aegina, xvii. & cclix.
 Aegyptus, cxvii. cxviii.
 & cclvii.
 Aemus mons, lxxxiiii.
 Aemonia, xxxviii. & cv.
 Aenus, lxxxiiii.
 Aenaria, lxiiii.
 Aeoliae insulae, lxvi.
 Aeolicę vrbes, cv.
 Aepea, xciii.
 Aelarus F, lxiiii.
 Aesopus F, ciiii.
 Aeson, lxxxiiii. lxxxvi. &
 cclvii.
 Aetoli, lxxxviii. ccccxi.
 Aethiopia, cxv.
 Agatha, lxv. cxxx.
 Agathopolis, xiiii.
 Agathyrsi, lxiiii.
 Agareni, cxxxviii.
 Agedum, xxxiiii. ccccxi.
 Agennenses, xiiii.
 Agillina, xlvi.
 Agrigentum, lxv.
 Alabanda, cvii.
 Alatrum, lvii.
 Alani, lxxiiii.
 Alabastra, cv.
 Alalcomeneum, xc.
 Alba, lx. & ccccxi.
 Alba Marforum, lv.
 Alba Latinorum, lvii.
 Alba Pompeia, xxvii.
 Albani, lxxxiiii. & cxvii.
 Albis, lxxii.
 Albiganum, xxvi. xlii.
 Alea, xcvi. ccccxi.
 Alexia, xiiii.
 Alesium, xciii.
 Alex F, lxiiii.
 Alemani, lxxii. & ccccxi.
 Aleria, lxiiii.
 Aletum, lxiiii.
 Alexandriae, ciiii. cxvii.
 & cxxii.
 Alpheus F, xciii.
 Algidum, lvii.
 Aliza, lxxxviii.
 Alifa, lx.
 Alfania, lviii.

Alma, ccccxi. & cvii.
 Almiffa, lxxvii.
 Almopia, lxxv.
 Alopa, lxxxvi.
 Alona Fl., vi.
 Allobroges, xii.
 Alpes, xii. xxii. & lxxvii.
 Alsiū, xlvi.
 Alinum, xxxiiii.
 Altamura, lxiiii.
 Aluona, lxxvii.
 Amantia, lxxxiiii.
 Amantini, lxxviii.
 Amardus, cxvii.
 Amazobii, lxxv.
 Amaxia, cviii.
 Ammanus mōs, eodem.
 Amasis, cxviii. & cxxiiii.
 Amastris, ci.
 Amazonas, lxxv. & cii.
 Ambiani, xxv.
 Ambratia, lxxv. & cxi.
 Ameria, lvii.
 Amyclę, lvi. xciiii. cclvi.
 Amyrus, lxxxvi.
 Amisus, cii.
 Amycte, lxxxviii.
 Amiternum, lviii.
 Ammanitae, cxix.
 Amorgus, xcvi.
 Ampelanti colles, lxiiii.
 Ampelos, lxxxv.
 Amphisa, lxxxix.
 Amphrisa, eodem.
 Ampfaca, cxxi.
 Amphipolis, fo. lxxxiiii.
 lxxxv. xcvi.
 Amphigenea, xciii.
 Amphilace, lxxxvi.
 Anactorea, lxxxviii.
 Anas fl., iiii.
 Ancona, lix.
 Anchiala, cviii.
 Andes, xiiii.
 Andrea, cv.
 Andros, xcvi.
 Anio fl., lvi. & lvii.
 Anemo fl., xl.
 Angolus, lx.
 Ancyra, cii.
 Anemorea, lxxxix.
 Anobi montes, lxx.
 Anxanum, lx.
 Ansidonia, xli.

Antilbanus, cxi.
 Antandrus, ciiii.
 Antron, lxxxvi.
 Antipolis, xiiii.
 Antipatris, cxi. & cxii.
 Anticragus, cvii.
 Anticyra, lxxxix.
 Antibaris, lxxvii.
 Antigonea, lxxxv. & xc.
 Anthemos, lxxxv.
 Antedon, xc. & cxi.
 Antennates, lvii.
 Antiocheę, fol. cviii. cix.
 & cxvii.
 Anxur, lvi.
 Aonia, xc.
 Apamea, ciii. cv. cix.
 cxvii. Apesum, ciiii.
 Apia, xcvi.
 Apidanus fl., lxxxvi.
 Apidones, xcvi.
 Aphila, cx.
 Aphne, cv.
 Apolloniae, lxxxiiii.
 lxxxiiii. lxxxv. & ciiii.
 Aphrodisia, lxxxiiii.
 Aphrodisias, cviii.
 Aphrodisiō pmō, vi. xiiii.
 Apraxopolis, lxiiii.
 Aphrica, cxx. & cxxi.
 Apsyrctides inf., lxxviii.
 Apfor⁹, lxxviii. xcvi.
 Apulia, lxiiii.
 Apuanj, xli.
 Aquila, lx.
 Aquilonia, lxi.
 Agleia, 34. xxxv. & lxxxix.
 Aquinum, lvii.
 Aque Sextię, xiiii.
 Aque staryellae, xxvii.
 Aque augustae, xiiii.
 Aquisgranum, xv.
 Aquitania, xiiii.
 Aquula, xlvi.
 Araxes flu., ciii.
 Arabia trip. cxviii. clix.
 Aradus, cx.
 Aramei, cxviii.
 Aracofia, cxx.
 Araris, xlii.
 Araurius, eodem.
 Arausio, eodem.
 Arasium, cvii.
 Aracynthus, lxxx. & xci.

Arachthus, lxxxviii.
 Arbis flu., cxx.
 Arbies, cxx.
 Arba, cxi.
 Arbela, cxiiii.
 Arcadia, xcvi. & ci.
 Arca, cx.
 Archelais, cii.
 Argenteracum, lxix.
 Argos, lxxxvi. xciiii.
 Argathonius mons, ciii.
 Argonium, xiiii.
 Argyrini, lxxxvi.
 Arretium, xcix.
 Arelate, xiiii.
 Arethuse qtuor, lxxxv.
 Arena, xciiii.
 Aria, cxx.
 Aritia, lvi. ccliiii.
 Arisba, ciiii.
 Ariminum, lviii.
 Arimpei, lxxv.
 Armoricae, xiiii.
 Armeniae duae, ciii.
 Arna, xc.
 Aroma, cxxv.
 Aron, xciii.
 Arpinum, lvii.
 Arpos, lxiiii.
 Arfacia, cxvii.
 Arfia, lxxvii.
 Artaxata, ciii.
 Aruiffa, xcvi.
 Aruerni, xiiii.
 Arunci, lxi.
 Arbeste, cxxii.
 Arbotus, lxxxvi.
 Ascania, xcvi. cv.
 Ascalon, cx.
 Asculum, lxiiii.
 Asculum, lix.
 Ascra, xc.
 Asia, ci. cvii.
 Asius campus, cvii.
 Asifium, lvii.
 Assyria, cxiiii.
 Asyle, cclxxxix.
 Asine, xciii. xcvi.
 Asopus, lxxxix. xcii.
 Aspledon, lxxxix. xc.
 Astae duae, v. xxvii.
 Astacus, ciii. cclxxvi.
 Astaceni, cxx.

Asterion, lxxxvi.
 Asteria, xcvi. cvii. cxlii.
 fo. ccllii.
 Asterusia, c.
 Astipalea, xcvi.
 Astyra, ciiii.
 Astigis, v.
 Asturica, eodē.
 Asturia, lvi.
 Assus, ciiii.
 Atagis flu., xiiii.
 Atarna, ciiii.
 Ataceni, cxix.
 Attalia, ciiii. cvii.
 Aternus flu., lx.
 Atefis flu., xxix.
 Atella duae, lxii. lxiiii.
 Athenae, xc. ccccxi.
 Atitanni, ccccxi.
 Arina, lvii.
 Athyra, lxxxiiii.
 Atlas mons, cxxi. cclii.
 Athos mons, lxxxv.
 Atracia, lxxxv.
 Atrebatas, xv.
 Atueta, v.
 Auaricum, xiiii.
 Auenio, xiiii. lxvii.
 Auella, lxi.
 Auellinum, eodem.
 Aufidus, lvi. & lxiiii.
 Augustę sex, v. xv. xxvii.
 fo. lxxii. lxix.
 Aufidena, lx.
 Augustodunum, xiiii.
 Augustonemetum, xv.
 Aulis, xc.
 Aulon, lxxxiiii. xciiii.
 Aulerci, xiiii.
 Ausci, eodem.
 Auximum, lix.
 Ausuris, xlii. & xliiii.
 Ausones, lxi.
 Aurelianum, xiiii.
 Auctoriatę, lxxxviii.
 Auus flu., v.
 Axius flu., lxxxvi.
 Axiacas, lxxv.
 Azania, xcvi. cv.
 Azorus, lxxxv.
 Azotus, cxi.

Loca ac Populi.

Bacra, cxvii.
 Badacum, lxix.
 Bagradas, cxxi.
 Batae, lxi.
 Baleares Inf., xi. & xlii.
 Balania, cx.
 Balteum mare, lxxii.
 Banderatae, xxvii.
 Barcai, cxxii.
 Bargilla, cvii.
 Barcinon, vi.
 Barium, lxiiii.
 Basilea, lxix.
 Basserani, v.
 Bastuli, v.
 Basternae, lxxiiii.
 Bataui, lxix.
 Bauli, lxi.
 Bebricii, ciii.
 Boebe, lxxxvii.
 Belleuones, lxxii.
 Belo, v.
 Belunum, xxxiiii.
 Bellouaci, xv.
 Bellocassii, eodē.
 Benacus, xxix.
 Beneuentum, lx. ccccxi.
 Boetioę hi., lxxxix. xci.
 Bergomum, xxix.
 Berythus, cx.
 Berithis, cv.
 Bercynthus, eodē.
 Berna, lxix.
 Beroa, lxxxv.
 Bersana, cx.
 Betulus, vi.
 Beris, iiii.
 Bethania, cxiii.
 Beterrae, xiiii.
 Byblus, ccllii.
 Bibracte, xiiii.
 Bigerra, vi.
 Bigeriones, xiiii.
 Bybasus, cvii.
 Bilbilis, vi.
 Bisalte, lxxxv.
 Bithynia, ciii.
 Bituriges, xiiii.
 Byzantium, lxxxiiii.
 Byzantes, cxxi.
 Blemmyes, cxxii. cxxv.
 Boagrus flu., lxxxix.
 Bobium, xl.
 Boemoru historia, lxxii.

Bol, xv. xxxix. lxix.
 Bononia, xxxix.
 Bonni montes, lxxxix.
 Borippe, lxiiii.
 Borysthenes, lxxv.
 Bosphorus Thra, xcvi.
 Bosphorus cim., lxxv.
 Bostrenus flu., lxxxix.
 Bothrys, lxxxviii.
 Bouianum, lxx.
 Bouille, lxii.
 Brabantia, lxxxv.
 Brachobii, cxxv.
 Bragmanes, cxx. cxxvi.
 Brachara, v.
 Branchidae, cxviii.
 Bracia, lxxxviii.
 Brigantium, cv.
 Britanoru historia, xxii.
 Britones, xlii.
 Brixia, lxxxix.
 Brixillum, lxxii.
 Brixillum, lxxxix.
 Brutii, lxii.
 Brundisium, lxii.
 Buda, lxxxviii.
 Budini, lxxv.
 Bulgari, lxxxiii.
 Burdegala, xiiii.
 Burgudiones, xiiii. xiiii.
 fo. xvi. lxxiiii.
 Buprasium, xciii.
 Burianum, xxxiiii.
 Busris, cxxii. cxxlv.
 Butrorum, lxii.
 Butuntum, lxiiii.
 Buxentum, lxii.

C
 Cabira, cii.
 Cabiri, xc. xcix.
 Cabilo, xiiii.
 Cabalienses, cvii.
 Cabullechia, cxviii.
 Cadusii, cxvii.
 Cadmus mons, cvii.
 Cayster, cvii.
 Caera, lvi.
 Calaris, lxiiii.
 Calcei, v.
 Callicurum, cxxv.
 Callirhoe fons, cxi.
 Callirhus, cii.
 Cales, lxxv.
 Caleti, xv.

Loca ac Populi.

Chalybes	cii	Caphira	xcv.	Cea	xcvii.	Cimbri	vii.lxx.ccccxii.
Chaldei	cxliii.	Cares	cvii.	Cecina flu.	xli.lvii	Cymmerii	Ixi.xcix.
Callitere	lxxxv.	Carteia	v.	Cecinus flu.	lxiii.	Cimolus mons	xcvii.
Callipolis	lxxxiiii	Carbantorate	xiii	Cecubus mons	lvi.	Ciminus lacus	xlvi.
Calor flu.	lx.lxi.	Cardia	lxxxiiii	Celofyria	cx.	Cyncephali	lxxxvii
Chalchedonia	ciii	Cariandra	cvii.	Celenae	cv.	Cynopolis	cxliii.
Chalcidica reg.	lxxxv	Carmania	cx.	Celtiberi	v.vi.	Cynotenses	xciiii.
Chalcis	xcix.ccccx.	Carrae	cxliii.	Celtae	xv.	Cingulum	lix.
Caletani	lvii.	Carthago	cxvi.	Chelidoniae inf.	cvii.	Cinga.flu.	vi.
Caleti	xv.	Carthago hisp.	v.	Cheloneus sinus	lxxxvii.	Cynips	cxxi.
Calabria Inf.	xcvii.	Carambis	xcix.	Cemeni montes	xiii.	Cyparissus	lxxxix.xciii.
Calidium	lx.	Characeni	cxix.	Centumcellae	xlii.	Cyprus	c.
Calpe	v.	Carpathus	xcvii.	Cenchrea	xcii.	Cyprus flu.	xcvii.
Calagurium	eodē	Carystus	xcix.	Cencrea	cv.	Circii	cxviii.
Calateria	lx.	Carinthia	lxxxix.	Cenomanni	xliii.xv.	Cyrene	cxlix.
Caledonii	ccii.	Carmona	v.	Centuripe	lxv.	Cirta	cxxi.
Callichorus	cii.	Carcafo	xliii.	Centuripe	lxv.	Cybae	cxliii.
Calidonia	lxxxix.	Carnutes	xliii.	Centrones	xliii.	Cybae	cxliii.
Calyline Inf.	xcvii.	Carcinas	lxliii.	Ceninenses	lvi.	Cyrapos	cxliii.
Camarina	lxv.	Carni	lxxxvi.lxxxix.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Citheron	xcii
Camelei	lxxxvi.	Carfuli	lvii.lviii.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Cithera	xcvii.
Camerinum	lix.	Carseoli	lx.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Cithorus mons	ci.
Cameracum	xv.	Carthago	lx.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Cithorus mons	xcvi.
Cambulteria vide Cō-		Castulon	v.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Cithorus mons	xcvi.
bulteria	lxii.	Cassiterides	eodē.	Cephaloniae Inf.	xcvi.	Cithorus mons	xcvi.
Cambises flu.	cxvii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Cambisene	ciii	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Campi natri	xl.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Campus roseae	lviii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Campus Stellates	lxii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Campus spartarius	vi.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Campania	lx.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canastum	lxxxv	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canopum	cxliii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canarii	cxvi.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canaria Inf.	cxix.cxxvi	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Cadauia	lxxxiiii.lxxxvi	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Cantabri	v.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canne	lxliii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canephore	cviii	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Canusium	lxliii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Cantium	xxii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Caparnaus	cx.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capais lacus	xc.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capisene	cx.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capissa	eodem	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capinates	xlvi.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Caput viride	cxv.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capena	liiii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capadocia	cii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capitolium	liii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Capraria	lxliii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Caprus flu.	cxliii.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.
Caphareus	xcix.	Cassiterides	eodē.	Ceraunia Inf.	cxxi.	Cithorus mons	xcvi.

Loca ac Populi.

Consentia	lxliii.	Damascus	cx.	Duris	xliii.	Epidaurus	xcv.
Coptum	cxliii.	Dani	lxxxiii.	Duria	xxix.	Epidaurum	lxxxvii
Cope	xc.&.xcv.	Danubius	lxxxiii.	E		Ephyra corinthi.	xcii.
Cor duba, fo.	vi.	Dalmate	lxxxvii.	EBORACUM	xxii.	Ephyra thesprotia.	lxxx
Corbio	lvii.	Daphne	cix.	Ebora	v.	viii.	
Corfica	lxliii.	Darfana	cx.	Ebrus flu.	lxxxiiii.	Eporedia	xxvii.
Cortona	xliii.	Dardane	cx.	Eburones	xv.	Equi	lvii.ccccx.
Coronea.	lxxxvi.xc.xciii	Dardani.	lxxxiiii.ccccx.	Echalia	xcviii.	Equiculi	lx.
Corcyra	lxxxviii.xcvi.	Dardanium	cv.	Echarana	cxvii.	Erdonia	lx.
Coraxi	cxvii.	Daulis	lxxxix.	Echinades Inf.	xcvi.	Erebus	xcviii.
Corax ibidem.		Dauni	lxliii.	Echinū	lxxxvii.	Eretum	lvii.
Coryphasii pmo.	xciii.	Decapolis reg.	cx.	Edeffa	cxliii.	Erethrya.	lxxxvii.ccxix.
Core	lvi.	Dedala mons	cvii.	Edil flu.	lxxxv.	Erembi	cxv.
Coriolū	lvii.	Delminiū.	lxxxvii.lxxxiiii	Edones	lxxxv.	Erythra	v.cxxi.
Coricus	cviii.	Delphi	lxxxix.	Eduenses	xliii.	Erythre	xc.cvi.
Corybates.	lxxxviii.ccx	Delta	cxii.	Egesta	lxvi.	Erithyni	ci.
Corinthus	xcii.ccccx.	Delos	xcvi.	Egitania	v.	Erigon	lxxxvi.
Corfinium	lx.	Delium	xc.	Egnatia	lxliii.	Eryx	lxv.
Cortyna	xcix.	Demetrius	lxxxvii	Elacatum	lxxxvii.	Erymāthus	xcvi.
Cos	xcvii.xcviii.	Demonas	cxviii.	Elana	cxliii.	Erulli.	lxxxv.
Crathis	lxliii.xcvi.	Dertosa	vi.	Elatea	lxxxix.	Esar	xli.xlii.
Craterē	lxv.	Derto	xxvii.	Elea	ciiii.cv.	Esseni	cx.
Cragus mons	cvii.	Derba	cvii.	Eleutherē	xc.	Esernia	lx.
Cremona	cvii.	Derbitē	cxviii.	Elephantia	cxliii.	Esium	lix.
Creta	xcix.ccccx.	Dera	xcix.	Eleutherius flu.	cx.	Esis flu.	lix.
Creusa	xc.	Dexamine	lxxxviii.	Eleum	xc.	Eteonum	xc.ccx.
Cremera	xlvi.	Dia	lxxxvii.	Eleusis	xc.	Etna	lxv.
Cremona	xxviii.	Dinantium	xliii.	Elymea reg.	lxxxv.cxi.	Euboea	xcix.
Crestoma	lxxxiiii.	Didymus mons	cv.	Elberis	v.	Euenus flu.	lxxxix.
Cremonia	cxii.	Dime	xcii.	Elis	xciii.	Eugea	lxvi.
Chrysa	cxliii.cxx	Dimnas	lxxxvii.	Eliā	lxii.	Eugubium	lviii.
Chrysaoris	cvii.	Dinia	xii.	Ellopia	xcix.	Euonyma	lxvi.cvii.
Chrysaoris	cvii.	Dioscorias	cxvii.	Eluetii	lxix.	Euporia	lxxxv.
Chrysolis	ciii	Dium	xcix.c.cx.	Emathia	lxxxv.	Euphrates	cxliii.
Chrysooras F.	cx.	Dyrrhachium	lxxxiiii.	Emaus	cx.	Eurymene	lxxxvii.
Crios	xciii.	Doberientes	lxxxv.	Emerita	v.	Eurimedon flu.	ccccix.
Crotylia	xcvi.	Docleates	lxxxvii.	Emingia Inf.	lxxxii.	Europae sinus	iiii.
Croto	lxliii.	Dodona	lxxxviii.	Emonia	lxxxvi.	Europus	lxxxv.
Crustumium	lvii.	Doliones	xcviii.	Emmontani	lxxxiiii.	Eurotas mons	xciiii.
Cresiphon	cxvi.	Doliche	xcvii.	Emodi montes	cxvii.	Eutresis	xc.
Crimene	lxxxvii.	Dolopes	lxxxvii	Emporiē	vi.	Euxinus	xcviii.
Cume	lx.	Domeneſes	lxxxv	Enna	lxvi.	Exiliffa	cxxi.
Cuma	cxliii.	Doria flu.	xxvii.	Eneti	ci.	F	
Cures	lviii.	Dorion	lxxxvii.	Enipeus	lxxxvi.	FABRATERIA, fol.	lvii.
Curetes	lxxxviii.ccx.	Drangena reg.	cxliii.	Enispe	xcv.	Fabrianum	lix.
Curiositate	xliii.	Drausus flu.	lxxxviii.	Eniochea regio.	cxvii.	Faciesdei	cx.
Curienses	lxix.	Drepane	lxvi.cvii.			Falernus ager	lx.
Cupra	lix.	Dresia	cv.			Falerii	xlvi.
		Drinas	lxxxvii.			Falisci	xlvi.
		Dryopes.	lxxxvii.lxxxix.			Fanū voltūne	ccccix.
			xcv.			Fanum fortunē	lix.
		Druentius	xliii.			Fanum Herculis	xliiii.
Dacia	lxxi.lxxx.	Dulichium	xcvi.			Farfarus	lviii.
Daci	ccccxi.	Dulopolis	cxxi.			Farfina	lix.
Dai	cxviii.						

Loca ac populi.

Fauentia	xxxix.	Fundi	lvi.	Glanum	xliii.	Hesperis	cxvii.
Fenilia	xli.	G		Glanis flu.	ccccix	Hesperidū horti	cxvii.
Ferentium	xlvi.	GABALA, fol.	cx.	Glaucus flu.	xciii.	Hetruria	xli. cccx.
Ferentinum	lvii.	Gaba	cx.	Glaucia	cv.	Hybla	lxv.
Ferraria	xxxii.	Gabanopolis	cx.	Glaucus	cxvii.	Hydaspes	cxv.
Fertum	xxxiiii.	Gabii	lvi. ccccx.	Glaphyræ	lxxvii.	Hyelles	lxxvii.
Feretrum	lx.	Gadara	cx.	Gleffaria inf.	iiii. lxxii.	Hierapolis	cv. cxxiii.
Feroniæ lucus.	xlvi.	Gadera	iiii.	Gliffa.	xc.	Hiericus	cxv.
xlvi. lvi.		Gades	iiii.	Glofyræ	cxxi.	Hierofolyma	cxv. cxii.
Fescennium	xlvi.	Gallorū hifto. xv. ccccx.		Graufcæ	xlii.	fo.	cxiii. ccccx.
Fefulæ	xlvi.	Gallus flu.	cv.	Granatę regnum	v.	Hyettus	xcv.
Fidentiola.	xxxix. xl.	Galatę	cii.	Gnidus	xcviii.	Hylas	cii.
Ficinum	xlvi.	Gallia togata. xii. xxxviii		Gnofus	xcix.	Himatopodes	cxvii.
Fidene	lvii.	Gallipolis	lxiii.	Gomphi	lxxxv.	Himera	lxvi.
Firmum	lix.	Gamala	cx.	Gonufa	lxxxvii.	Hypanis	lxxv. cxx.
Fiternus flu.	lx.	Ganges	cxv.	Gonoeffa	xciii.	Hypata	lxxxviii.
Flandrii	xv.	Gargara	cv.	Gonnus	lxxxv. lxxxvii.	Hyperborei	lxxv.
Flauinium	xlvi.	Garganus mons	lxiii.	Gordiaa	cxv.	Hyperæa	lxxxviii.
Flauipolis	lxxxiii.	Gar. amantes	cxvii.	Gothorū hifto. vii. lxxv.		Hile	xcv.
Flauia col.	cx.	Garunnaflu.	xv.	Grea	xc. xci.	Hylea regio	lxxv.
Flauona	vi.	Gastronia	lxxxv.	Græci	ccccxi.	Hippocrene	xcv.
Flexum	lxix.	Gaugamela	cxv.	Grinium	xcviii. ciiii.	Hippones duæ	cxv.
Florentia	xlvi.	Gaurus mons	lxv.	H		Hipponiates	lxv.
Fluffates	xliii.	Gaza	cxv.	Hadrianopolis	lxxxiii.	Hippurus	xcvii.
Fons folis	cxvii.	Gazaca	cxvii.	fo.	lxxxiii. cx.	Hippus	cx. cxv.
Fons veneris	xlvi.	Gazum	cxv.	Haliartas	xc.	Hypfus	xcv.
Formiæ	lvii.	Gebbanitę.	cxix.	Halicarnaffus	cxv.	Hyrcania	cxvii.
Formio flu.	xxxviii.	Gebenna	xii.	Halys	cii.	Hyria	xcv.
Fortunatorū ifule. cxxv		Gedrofia	cxv.	Halizones	ciiii.	Hirpini	lxv.
Foruli	lvii.	Gela	lxv. lxvi.	Halonelfus	xcviii.	Hispania	iiii. vi.
Forum fempronii.	lix.	Geminianum	xlvi.	Halo.	xcviii.	Hispalis	v.
Forum cornelii	xxxix.	Genea	xlii.	Hebron.	cxv.	Hispali	cxv.
Forum iuii	xxxix.	Genefa	xciii.	Hecatefia	cvii.	Hispellum	lv.
Forum fuluii	xvii.	Genarium	xliii.	Hecatopofis	cxv.	Homeritę	cxv.
Forum claudii.	xlvi.	Genafara	cxv.	Helia	lix.	Homoliū.	lxxxvi.
Forum iulii	xxxiiii.	Genua	xii. xxvi.	Helena	lxxxvii. cxvii.	Horma	lxxxvi.
Forum iulii	xliii.	Georgiani	cxvii.	Helenia regio	lxxxviii.	Hunni vide Vnni	
Forum caftii	xlvi.	Gepidę	lxxv.	Helicon	xcv.	I	
Forum neronis	xii.	Gerania.	lxxxiii. cv.	Heliopolis.	cxviii.	IACCA.	v.
Forum tiberii	lxix.	Gefara	cx.	Hellas	lxxxvii.	Iaziges	lxxxii.
Foffa clodia	xxix.	Gergonia	xv.	Hellefpontus	xcviii.	Iadera	lxxvii.
Foffa philiftina.	xxxiiii.	Gergis	cv.	Helorus	lxvi.	Ialyfus	c.
Foffa papyriane	xli.	Gerunda.	vi.	Helos	xciii.	Ialmon	lxxvii.
Foffa marianæ	xliii.	Gergobina	xliii.	Heptacometę	cii.	Ibernia	xxii.
Frabateria	lvii.	Germania. lxx. ccccxii.		Heptapolis.	cxviii.	Iapigia	lxiii.
Francones	cxv.	Gefforiacum.	xv.	Heracleopolis	cxviii.	Iapydia	lxxvii.
Francoꝝ origo & genea		Getę	lxxxv.	Heracleæ	lxiii. lxvi.	Iardanus flu.	cv.
logia	xvi.	Gerulia	cxv.	fo.	lxxxv. c. ci.	Iaxartes flu.	cxviii.
Frëtanum	lx.	Gyarus	xcvii.	Heraclium.	cxviii.	Ibernia.	xxii.
Fregellæ	lvii.	Gymnofophitę.	cxv.	Herculis prom.	lxv.	Iberus flu.	vi.
Frufino	lvii.	Gymneę inf.	cxvii.	Hermicines	cxviii.	Iberia	cxvii.
Furconium	lx.	Gyrthon. lxxxvii. xciii.		Hermopolis	cxviii.	Icaria.	xcvii.
Fucinus lacus	lx.	Gythones	lxviii.	Hermus	cviii.	Iccium promon.	xv.
Fulginea	lvii.	Glanus	lxv.	Hernici.	lvii.	Icthis	xciii.

Loca ac populi.

Icthyophagi.	cxix. cxx.	Ithaca	xcvi. ltyca. cxxi.	Leuctra	xcix.	Lugdunum	xliii.
Ionium	cv.	Isthmus.	lxxxiii. xcii.	Leuonii	lxxvii.	Luna. xli. Lunæ thons. v.	
Ichne	lxvi.			Leucas promon.	lxiii.	Luppia.	xv.
Ichnufa	lxiii.			Leuci montes	c.	Lufitani	vi. & xi.
Ida	cv.			Lexouii	xliii. & xv.	Lutetia	xliii.
Idomene.	lxxxv.			Ituria regio	cx.	M	
Idęi dactyli	xcix.			Iturum	lvii.	Libanus	cxv.
Idothea mons	cxviii.			Iubedæ montes	vi.	Liburnus.	xli.
Idruntum	lxiii.			Iudea	cxv. ccccx.	Liburni	lxxvii.
Idumei	cx.			Iulia	cxv. Iuliaci. xv.	Libethrus fons	xcv.
Igilium	lxiii.			Iulium Carnicum.	lxxvii.	Libya	cxvii.
Ilerda	vi.			Iulio brigæ	v.	Licinium promon.	lxiii.
Ilercaones	vi.			Iulia regia	v.	Licoftene	cv.
Ilergetum	vi.			Iura mons	xliii.	Licus flu. lxx. cii. ciii. cv.	
Ilefium	xcv.			Iuftinopolis	lxxxviii.	& cxliii.	
Iliberis	xliii.			Iuuantius flu.	lx.	Lycaonia	cvii.
Ilipe.	v.			L		Lycii. fol.	cvii.
Illyricum	lxxvii. ccccx.			LA Satum.	lxxxviii.	Lycii Troadis	cv.
Ilfus flu.	xcv.			Labcum	lvii.	Lycopolis	cxviii.
Ilium. ciiii. Ilurgis.	v.			Labro	xi.	Lycus. fol.	c.
Iluæ	lxiii.			Lacedæmonia.	ccccxi.	Lycastus	c.
Imaus mons	cxviii.			fo.	xciii.	Lydia. fol.	cv.
Imbrafus	xcviii.			Lacus regillus	lvii.	Lygdanum	ciiii.
Imbrus	xcviii.			Lacus vadimonis	xlvi.	Ligir flu.	xv.
Imellum	lviii.			Laconica	xciii.	Liguria	xxvi.
Inarime	lxiii. cv.			Lacus ciminus	xlvi.	Lileæ. fol.	lxxxix.
Inachus flu.	xcv.			Ladon	xcv.	Limenea	xcv.
India	cxix. ccccx.			Laius flu.	lxii. lxxxix.	Lindus	c.
Indus flu.	cxv.			Lamber flu.	xxviii. xxix.	Lingones	xliii.
Indofcythæ	cxv.			Lamia	lxxxvii.	Lipara inf.	lxvi.
Infule Diomedę & Tyr				Lampfacum	ciiii.	Liris flu.	lvii.
rhene	lxiii.			Laodiceæ	cv. cix. cxv.	Lyrneffus	ciiii.
Intermelium	xxvi.			Lapithæ. lxxxvii. (cxvii.)		Liffa	lxviii.
Inginum	lviii. (lx.)			Larinum	lxiii.	Liffus	lxxxvii. lxxxiii.
Iolcos	lxxxvii.			Lariffa	lxxxvii.	Lyte	lxxxvii.
Iones	cv.			Larius	xxviii.	Liternum	lxv.
Iordanes flu.	cx.			Latini	liii. ccccx.	Litruani	lxxi.
Iotapata	cxv.			Latobrigi	xii.	Lix & Lixus	cxv.
Ioppe	cx.			Laurentum	lvii.	Locrenfes	lxxxix.
Iria flauia	v. xvii.			Lanuuium	lvii.	Locrenfes Italię.	lxiii.
Iris flu.	cii.			Laus pōpeia	xxix.	Lombardia	xxviii.
Iros	lxxxvii.			Las. xciii. Leborię.	lxii.	Londinum	xxiii.
Ifauria	cvii.			Lecheum	xcii.	Longobardi	lxix.
Ifar vel Ifara	xliii.			Leletani	vi.	Longones	xliii.
Ifaurus flu.	lix.			Lelex	xciii.	Longula	xlvi. lvii.
Ific ⁹ finus.	lxxxviii. cviii.			Legio germanica.	v.	Loringia	xv.
Ifmenes	xcv.			Lemouici	xliii.	Lotophagi	cxv.
Ifmarus	lxxxviii.			Lemnos	xcviii.	Luna. fo.	xli.
Iftięa	xcix.			Leontini	lxv.	Lucani	lxii.
Iftuones	lxx.			Leo. c. Lepreum	xxv.	Lucerna	lxix.
Iftria	lxxxviii. ccccx.			Ler ⁹ . xcvi. Lefbos. xcvi.		Lucrinus.	lxv.
Italica	v.			Leptis. cxxi. Lethes flu. v.		Luceoli	lix.
Italia	xxv. lxiii.			Lethe.	lxxxvi.	Lucus Augufti	v.
				Leucas	lxxxviii.	Lucus Feroniæ	xli.
				Leucofyri	cii.	Lucus hetruriæ.	xlvi.

Loca ac populi.

Matelica	lix.	Mefapia	lxiii.	Nannetes	xliii.	Nuceria	lviii.lxii.
Mariana	cxvii.	Metapontus	ibidem.	Natuates	xii.	Nuceria appulorū.	lxiii.
Mathyrea	lix.	Metaur ⁹ fl.	lix.lxiii.lxvi.	Napata	cxv.	Numicus Flu.	lvi.
Matisco	xl.	Metapa	lxxxviii.cxcix.	Narona	lxxvii.	Numantia	vi.
Matrinus	lix.	Methone.	lxxvi.lxxxiii.	Narbo	xii.xliii.b.	Numidia	cxxi.
Mauri	cxv.	Methimna.	xcviii.(xciiii)	Narnia	lviii.	Numana	lix.
Maurisii	cxv.	Meuania	lvii.	Nar.flu.	lviii.	Nurfia	lviii.
Mauritania	cxv.	Mybe	cxv.	Nasamones	cxvii.		
Mazaca	cii.	Mycon	xcvii.	Natolia	cv.	Oaxus Flu.	cxviii.
Meander Fl.	cvii.	Mycaleffus	xcv.	Naucratis	cxviii.	Obulco	v.
Media	cxvi.	Mycale	cvii.	Nauarra regnū	xi.	Ochus Flu.)	cxviii.
Mediolanū galliæ.	xliii.	Mycenæ	xciiii.	Naupactū	lxxxix.	Odera Flu.	lxxi.
Mediolanū Italiae.	xxix.	Midia	xcv.cxcv.	Nauport ⁹ .	lxxxviii.lxxxvii.	Oenoe	xcvii.
Medoacus	ibidem.	Mylaces	lxxxviii.	Nazo	xcvii.	Oenotriæ insu.	lxii.
Medeon.	lxxxix.cci.cv.	Miletus	cvii.	Nazaret	cxv.	Oenotria	lxviii.
Medimnus.	lxxxix.	Minius flu.	xcv.	Neapolis Italiae	lxii.	Oene	xcv.
Mediomatrices	xv.	Mincea	lxvi.	Neapolis colchorū.	cxvii.	Oenus	xcviii.
Megalopolis	xcv.cii.	Minyia	lxxxvii.	Neapolis numidia.	cxxi.	Oecalia	lxxxvii.cci.
Megara	xcv.	Minio	xliiii.	Neapolis	lxi.lxxxv.	Oeta mons	lxxxvii.
Megara Siciliae.	lxv.	Mintius Fl.	xxviii.xxix.	Nemus	lvi.	Oetylus	xcviii.
Megarīs	lxviii.	Minturnæ	lvii.	Nemea sylua	xcv.	Ogygia	xcv.
Melas fl.	xcvii.cii.	Mirandula	xl.	Neocesarea	cii.	Olbia	xliii.ciii.cvii.
Melanchlani	lxxv.	Myrina	xcix.ciiii.	Nelia	lxxxvii.	Olchinium	lxxxviii.
Melampea	cvii.	Myrmidones.	lxxxvii.	Nemansum	xliii.	Olenum.	lxxxix.cci.
Melanes	cxv.	Myrsinum	xcviii.	Nepe	xlvi.	Olenia petra	xcviii.
Meldæ.xliii.Melene.cxcv		Myria duplex	ciiii.	Neritum	lxviii.	Olerus	c.
Melena	xcviii.	Misenum.	lxv.	Neritus mons	xcvii.	Olympia	lxxxviii.
Melfita	lxviii.	Mitylene	xcviii.	Nerium pmon.	v.	Olympi sex.	lxxxviii.
Melitene	ciii.	Mobenī	cxix.	Nerui	xv.	lxxxvi.lxxxvii.ciiii.cviii	
Melite	lxvi.cxxi.	Modrusa	lxxvii.	Nesus	lxxxviii.lxxxv.	Olynthus	lxxxviii.
Meliboea	lxxxvii.	Molossi	lxxxviii.	Neuri	lxxv.cxviii.	Ollium	xxix.
Melimna	xcv.	Molena	xcviii.	Nicopolis bithy.	ciii.	Olyra	lxxxvi.
Melos	xcvii.	Mons sacer	lvii.	Nicopolis epiro.	lxxxviii.	Olyzon	lxxxvii.
Melitea	lxxxvii.	Moncechi portus.	xxvi.	Nicomedia	ciii.	Olmeus	xcviii.
Melphias	lvii.	Monferratenfes	xxvii.	Nice ⁹ .	xxvi.xxix.ciii.cxx	Olooffus	lxxxviii.
Melphia oppidū: & flu.		Mons falcus	lvii.	Nigir Flu.	cxv.	Omatrinus.	lix.
fol.	ccccix.	Monfregius	lxvi.	Nilus	cxviii.	Omani	lxxxviii.
Memphis	cxviii.	Mopsum	cviii.	Nymphæus Flu.	lvii.	Onchoe	lxxxix.
Menapii	xv.	Morgus flu.	xxvii.xxix.	Nymphæum pmō.	lxxv.	Onchestus.	lxxxviii.cci.
Menix infula.	cxv.	Morini	xv.in prin.	Ninus	cxvi.(lxxxv.	Onceum	xcv.
Mende	cxviii.	Mofa flu.	xv.	Nifa	xcv.	Opici	lxvii.
Mæonia	cvii.	Mofchi	xvii.	Niffa	cxv.	Opitergium	lxxxviii.
Mæotis	lxxxvii.cxcix.	Mofinoeci	cii.	Nifea	xcv.cxviii.	Opus	lxxxix.
Mæris	cxviii.	Munda	v.	Nifei	cxviii.	Orchomenium.	xcv.cxcv.
Merula flu.	xxvi.	Munichia	xcv.	Nifibis	cix.cxviii.	Orchades	xxii.
Meroe	cxv.	Murgi	iiii.	Niphates	ciii.	Orchani	cxviii.
Mercurii	cxv.	Murfia	xxviii.	Nola	lxi.lxii.	Orestæ.	lxxxviii.lxxxviii.
Mefimbria	lxxxviii.	Mufæum ægypti.	cxviii.	Nomentum	lvii.	Oricum	lxxxviii.
Mefoa	xcviii.	Mufæum maced.	lxxxvi.	Norici	lxix.	Orete	lxxv.
Mefopotamia.	cxviii.	Muficani	cxv.	Nonacria	xcv.	Oritæ	cxv.
Mefana	lxv.	Mutina	xl.	Normandi	xv.	Orexartes Flu.	cxv.
Meflenia	xcviii.	Mutillum	lxxxix.	Norwegia	liii.	Ormenium	lxxxvii.
Mæfia vtrag. lxxxviii.&				Nouaria	xxvii.	Ortanum	xlvi.
Mefape. xciiii. Cccccx.		N		Nouiodunum	xliii.	Orospeda	vi.
		Nabatei	cxviii.				

Loca ac populi.

Orontes	cviii.	Paphlagonia.	ci.	Pestum	lxii.	Phlegra.fol.	lxxxviii.
Oropus	xcv.	Parma	xl.	Phestus	lxxxvii.c.	Plemmyrius	lxvii.
Ortona	lx.	Parnafus	lxxxix.	Phellus	cvii.	Pleuron	lxxxix.
Orne ⁹	xcv.	Parrafia.	xcv.	Phlegrei	lxi.	Phlius	xcvii.
Orobisus	xliii.	Paros	xcvi.ciiii.	Petala	cxv.	Phoenicia	cix.
Orthofias	cx.	Paropanifades.	cxvii.cxx	Petelia	lxviii.	Phoceæ	cvii.
Ortygia	xcvi.	Pharus	lxxxviii.cxxiii.	Peteon	xcv.	Phocenfes	lxxxix.
Oscorum terra	lvii.	Parentium	lxxxviii.	Petrafancta	xl.	Pholus	xcvii.
Osci Opici.	lxvii.	Parentonium	cxviii.	Petramala	xliii.	Pholoe	xcvii.
Oftia.	lvii.	Pariffi	xliii.	Petra ponti	cii.	Polonia	lxxxviii.
Offa	lxxxvi.lxxxvii.	Parium	ciiii.	Petrafogdian ⁹	cxvii.	Pollentia	xvii.lxx.
Oftonoba	v.	Parthi	cxvi.	Petra arabia ⁹	cxix.	Politianum	xlvi.
Otriculum	lvii.	Parthyæi	cxvi.	Petrocorii	xliii.	Polycastrum.	lxvii.
Othryfi	lxxxvii.	Parthini	lxxxviii.	Peuce	lxxxviii.	Polyrenum	cxv.
Othrys	lxxxvii.	Parthenius flu.	xcviii.ci.	Picardi	xv.	Pompelon.	v.
Oxus.cxvii.		Parthenopolis.	lxxxv.	Picentes	lviii.	Pometia	lviii.
Oxyring ⁹ .	cxviii.c.	Pharfalus	lxxxvii.	Picentini	lvii.	Pontina palus	lvii.
		Phafelis	cvii.	Pictones	xliii.	Pompeii.	lxv.
		Phafis flu.	cxvii.	Pidna	lxxxvi.	Pompeiopolis.	cii.cviii.
		Phariffi	cx.	Pieria regio	lxxxvi.	Pontum	viii.
		Palargada.	cxv.	Pierus mons.	lxxxvi.	Pontus.	lxxxvi.cxviii.
		Palumena terra.	xliii.	Phila.	lxxxviii.lxxxvi.	Pontia infu.	cxv.
		Patalia	lxxxv.			Populonia	xli.
		Patarieni	lxxxv.			Populium.	lx.
		Patara	cvii.			Populinum.	xli.
		Patrae	xcviii.			Portæ Armeniæ	cxv.
		Parthmos	xcvii.			Portæ caucææ.	cxvii.
		Pausilipum	lx.cccc.			Portus romanus	xliii.
		Paxiulia	v.			Portus Veneris	xxvii.
		Phæacia	xcvii.			Portus delphini.	ibidem
		Pedafus	cv.			Portus herculis.	xli.lxviii.
		Pedum	lvii.			Portus Traiani	xli.
		Pelagonia reg.	lxxxvi.			Poffidonia.	lxvii.
		Pelalgi.	lxxxvi.lxxxvii.			Poffidium.fol.	lxxxvii.
		Pella	lxxxvi.cix.cx.				
		Pellene	xcviii.			Philiftini	cx.
		Peligni	lx.			Pinara	cvii.
		Palamidia.	ci.			Pindus mons	lxxxvi.
		Peli ⁹ mōs.	lxxxvi.lxxxvii.			Pyramus flu.	cviii.
		Peloponnesus	xcvii.			Pyreus	xcv.
		Peneus flu.	lxxxvi.cci.			Pyreneus mons.	iiii.
		Peparethus	xcviii.			Pyrrha	xcviii.
		Pegnum	xcviii.cci.			Pyrrhea	lxxxvii.
		Pœonia	lxxxvi.			Pyrafus.	ibidem
		Perinth ⁹ .	lxxxviii.ccccxi.			Pifa.fol.	xcviii.
		Perrhebi	lxxxviii.			Pifæ	xliii.
		Pergamū	ciiii.			Pifaurum	lix.
		Perfia	cxviii.			Pifidia	cvii.
		Permessus flu.	xcv.			Piftorium	xliii.
		Periandra	cii.			Pityufc infu.	v.
		Perfeopolis	cxviii.			Pityea	ciiii.
		Phere	lxxxvii.			Pythecufa infu.	lxviii.
		Perufia.xliii.				Planafia	ibidem
		Pefim ⁹ .	cii.			Plateæ	xcv.
						Placentia	xl.
						Placentia hif.	v.

Loca ac populi.

Pfylli.	cxvii.	Sabini	lviii.	Scatones.	xli.	Seftus.	lxxxviii.
Preleon	lxxxvii.	Sacraní	lviii.	Scamandrus	cvi.	Setia	lvii.
Phtia	lxxxvi, lxxxvii.	Sacrum promon.	v.	Scenetę arabes	cxix.	Seuerinum	lxii.
Phtir	cvii.	Sacę	cxviii.	Scepſis	ciiii.	Sexi.	v.
Ptolemais Syrię	cx	Saducei	cxí.	Scifcia	lxxviii.	Siassus	cv.
Ptolemais aphricę	cxvii.	Saccasani	cxvii.	Scythia	cxviii.	Sibaritę	lxvi.
Ptolemais egypti	cxviii.	Saguntini	vi.	Scythopolis	cx.	Sicambri	lxx.
Puteoli	lxi.	Saiticum oftium.	cxviii.	Scythopilus	cxviii.	Sicar.	cxí.
Q		Salas flu.	lxxii, cxxi.	Sciletium	lxiii.	Sicum	lxxvii.
Quadi.fo.	lxxii.	Salapia	lxiii.	Scirus infu.	xvii.	Sicilia	lxiii.
Quiqueccleſięſes	lxxviii	Salaffi.	xxvii.	Scyathus	xcviii.	Sicyonia	xcii.
R		Salamin	xcvii, c.	Scironides	xcviii.	Sidon	cix.
Rha flu.	lxxv.	Salernum	lxii.	Sclaueni	lxxvii.	Sida	cviii.
Rhaga	cxvii.	Salentini	lxiii.	Scodra	lxxvii.	Sidicini	lxí.
Raphana	cx.	Sallyes	xiii.	Schoenus.	xcí, cxvi.	Sidinia	cii.
Raphace	cxí.	Salinus	lx.	Scombraria pmon.	v.	Syene	cxlii.
Ratifpona	lxix.	Salmantica	v.	Scoria	xxii.	Sigeum	cv.
Rauenna	xxxvi.	Salmacis fons.	cvii.	Scotufa	lxxxvi.	Sigium promon.	xcviii.
Raurici	lxix.	Salon flu.	vi.	Scotina	lxxvii.	Sigius mons.	xiii.
Reate	lviii.	Salona	lxxvii.	Scultęna flu.	xxix.	Signia	lvii.
Rhebas flu.	ccccix.	Salutię.	xxvii.	Sebaſtopolis	cxvii.	Sylua Arſia	xlvi.
Redones	xliii.	Samaría	cxí.	Secouia	vi.	Sylua męſia	xlvi.
Regium	xl, lxiii.	Samarobrına.	xv.	Secontia	v.	Sylua ercinia	lxxii.
Regillus lacus	lv.	Sambroca flu.	vi.	Secobrica	vi.	Sylua arduenna.	xv.
Remi	xv.	Samorus	xv.	Sedetani	vi.	Sylua Barcenis.	lxxii.
Rhenus flu.	xxix, xl.	Same. fol.	xcvi.	Sebenitica	cxlii.	Sylua Cimina	xlvi.
Rhetii	lxix.	Samus	xcviii.	Sebaſta.	ciii, cviii, cxi.	Silerus flu.	lxii.
Ricina	lix.	Samothracia	xcviii.	Scordifci	ccccxi.	Sillon.	cví.
Rhindacus flu.	cv.	Samnites.	lx, cccc.	Seduni	xii.	Simethus flu.	lxv, lxvi.
Rhiphei	lxxv.	Samofata	cviii.	Segęſtica	lxxviii.	Simois	cv.
Rhipa	xcvi.	Sangarius flu.	cv.	Segęſta	lxxvi.	Sina	cxix.
Rizonicus finus.	lxxvii.	Santonę	xliii.	Selynuntę	lxvi.	Sinarę regio	cx.
Rhoda vi.	lxxxvii	Sapis flu.	xxxix.	Selga	cvii.	Sinada	cv.
Rhodanus	xliii.	Saraceni.	cxix, ccccxi.	Seleucis reg.	cvii, cviii.	Sinope	cii.
Rhodope	lxxviii.	Sarepta	cx.	Seleuca	cxvii, cxliii.	Sinueſſa	lvi, lxi.
Rhodus	cv.	Sarnus flu.	lxii.	Selleentes	lxxxviii.	Sintia regio	lxxxvi.
Rogi	lxxv.	Sarmatia.	xliiii, lxxv.	Sela Flu.	xcii.	Singis	lxxxv.
Romadui	xv.	Sardinia.	lxiii.	Selium	v.	Sindi.	lxxxvii, Sinda. cvii
Roma	liii, cccc.	Sardis	cví.	Senogallia	lix.	Singiticus finus	lxxxv.
Rhombites flu.	lxxv.	Saronicus finus.	xcv.	Sena	xlvi, ccccix.	Sipyulus	cv.
Rotomagum	xv.	Sarus. cviii.	Safina.	Senones	xliii.	Sipontum	lxiii.
Roxolani	lxxviii.	Satricum	lvii.	Sentica	v.	Siphnus	xcvii.
Ręzus	cviii.	Satrianum	lxiii.	Senia	lxxvii.	Siris flu.	lxiii.
Rubicon	lvi.	Satura	lví.	Sentimates	lix.	Syraculę	lxv.
Rudię	lxiii.	Satyri	cxvii.	Septem ciuitates	cxí.	Syria	cviii.
Rufcino	xliii.	Saturnia	xlvi, liii.	Sepinum	lx.	Syrus	xcvii.
Rufcellę	xlvi.	Sauus flu.	lxxviii.	Sepia	lxxxvii.	Sirenes	lxxxviii.
Rutenenſes	xliii, lxxv.	Saueria	xl.	Sequana flu.	xii.	Sirenuſſa	lxvi.
S		Sauari.	lxxviii.	Seres.	cxviii.	Syrna	cvii.
SAbatia ſtagna.fo.	xlvi.	Sauona.	xxvi.	Seriphus.	xcvii.	Syrminum	lxxviii.
Sabaudia	xii.	Saxoę.	xxiii, lxxi, ccccxi	Seruia	xcvii.	Sifaona duę	v.
Sabarus flu.	lx, lxi.	Saxoferratum	lix.	Sefamum	ci.	Siracena	cxv.
Sabathra	cxxi.	Scandauia Inf.	lxxii.	Sefites flu.	xxvii, xxix.	Smintha	xcviii, ciii.
Sabei	cxix.	Scardona	lxxvii	Setabis	vi.	Smirna	cví.

Loca ac populi.

Sion	cxiii.	Tanagra	xcí.	Thera	xcvii.	Toparchię	cxí.
Sodoma	cxí.	Tanais	lxxv.	Terea	cv.	Trachin	lxxxviii.
Sogdiana	cxvii.	Tanarus	xxvii.	Theraſia	xcvii.	Traconitis	cx.
Soli. cviii.	Solymí, cvii.	Tania	cii.	Theredon	cxix.	Tragurium	lxxviii
Solis menſa	cxv.	Taprobane	cx.	Thermaicus finus.	lxxxv	Trallis	cví.
Soloe.	cxviii.	Tapyri	cxviii.	Therma	lxvi.	Thracia	lxxxiii
Solerum	lxiii.	Taphię infula	xcvi.	Themefa	lxii.	Transpadani	xxviii.
Sonciates	xv.	Tapſus	lxiii, lxvi, cxxi.	Therina	lxii.	Trapezus	cii.
Sora.	lvii.	Tarraco	v.	Thermifcira	cii.	Traianopolis fol.	ciii, cv.
Soracte	xlvi.	Taricheę	cxliii.	Thermodon Fl.	cii	Traiectum	lxix.
Sofandra	xcvii.	Tarfus	cviii.	Tergeſte	xxxviii	Trebula. fol.	lx, lxii, lxvii.
Spalatum	xxvi.	Tarfus	ciiii.	Theſſalonica	lxxxv.	Trebia. xxvii, xxx, xl, lvii.	
Sparta	xciii.	Tarbeli	xliii.	Theſſalia	lxxxvi	Threſſus	cví.
Sperchius fluius.	xcviii	Tarbaſus	cvii.	Theſpiae	xcí.	Tremyli	cvii.
Spina	xxix.	Tarquini	xlí.	Tetricus mons	lviii.	Triballi.	lxxxiii, ccccxi.
Spira	lxix.	Tarteſſus	iii.	Teutrona	xciii.	Tribulium	lxxvii.
Spoleum	lvii.	Tarentum	lxiii.	Theumeffus	cvii, xci.	Treueri	cv.
Stabię	lxii.	Tarus fluius	xxix, xl.	Teutones	ccccxi	Tricorii	xliii
Stoecades infule	xliii.	Tartari	lxxxiii, ccccxi.	Teutrania	ciiii.	Tricaricum	lxí.
Styra	xcix.	Tartarus	xxviii, xxix	Tyana	ciii.	Tricca	lxxxviii.
Stiria	lxxvii, lxxxix.	Taruifarii	xliii.	Thyamis	lxxxviii.	Tricaſtini	xli.
Stryphalus.	lxxxvi, xc.	Thaſus infula	xcvii.	Tiberis	ccccix.	Tridentum. fol.	xxxviii.
Stratonicea	lxxxv.	Taurus mons	ci.	Tiberias	cxí.	Trimontium	lxxxviii.
Strimon.	lxxxviii, lxxxvi.	Taurifcii	lxix.	Tibur	lví.	Trinum	lx, lxiii.
Strobis	lxxxvi.	Taurini	xvii.	Tibarni	cii.	Triochala	lxv.
Strophades	xcvi	Taurica cherſ.	lxxv.	Tibifcus. fo.	lxxxix, lxxxí.	Thryon	xciii.
Strongile	xcvii.	Taurominium	lxv.	Ticinum	xxv.	Tripolis	cx.
Suangela	cvii.	Taururum	lxxviii.	Ticinus	xxix.	Tripolis	cxxi.
Subalpina regio	lxxxvii.	Taulanti	lxxxviii.	Tyde	v.	Tripolites	lxxxviii
Subertani	xlí.	Thaumantria	lxxxviii.	Tifata	lxii.	Triphylia	xciii.
Sublaqueum	lviii.	Theanum Appulę.	lxiii	Tifernum	lvii.	Troezena	xcv.
Sucro fluius?	vi.	Theanum ſidicinum.	lx.	Tignum	lix.	Troglodytę.	cxix, cxxv.
Suda	cvii.	Theata	lx.	Tigris	cxliii.	Troia tres. folio.	lxí, lxiii.
Suduna	cxliii.	Thebais	cxliii.	Tigulia	xli.	& lxxxviii.	
Sueſſa	lvii.	Thebę	cxliii, ccccxi.	Tile	xxii.	Tropęa Auguſti.	xxvi.
Sura	cvii.	Thebę Bęotię	xcí.	Tiliauentum. fol.	xxxviii.	Tropęa Pompeii	vi.
Suetia	lxxi.	Tectoſagi	xliii, cii.	Tympei	lxxxviii.	Tullum	xv.
Sueni. lxx.	Sulca. lxiii.	Tegea	xcvi.	Timbra	xcviii.	Tuder	lvii.
Sulgas	xliii.	Tegyra	xcí.	Timauus Fl.	xxxviii.	Truentum	lix.
Sulmo	lx.	Telamon	xli.	Tinge	cx.	Tunis	cxxi.
Sunium promonto.	xcí.	Telchines	xcix, c.	Tinia Fl.	ccccix.	Turingi	lx.
Surentum	lxii.	Telmeffus	cvii.	Thynium	xcvi.	Turia Fl.	vi.
Surianum	xlvi.	Telphufa	xcvi.	Tyrea	xciii.	Turduli	v, vi.
Suſa	cxv.	Tempe	lxxxvi.	Tyrus	cix.	Turditani	v.
Sutrium	xlvi.	Temenos	fo. c.	Thiſbe	xcí.	Turcę	lxxvi.
T		Templarii	cxliii.	Thiſna	xcvi.	Turones	xliii.
Tabor	cxliii.	Tempſa	lxii.	Titarium	lxxxviii.	Triton palus	cxxi.
Tabuda	xv.	Tenus	xcvii.	Tius	ci.	Troadis vrbes	ciii.
Tagaſta	cxxi.	Tanarus	xciii, xcvi.	Toletum	v.	Tuſci	xli.
Tagus fluius	v.	Tenedos	ccccxi.	Tollentinum.	lix.	Tuſcanenſes.	xli.
Taygeta	xciii	Tentyra	cxliii.	Toloſa	xii, xliii.	Tuſculum.	lvi.
Tameſis fluius	xxii.	Teos	cví.	Tomi	lxxxviii.	V	
Tamara fluius	v.	Theodofia	ciii.	Tongri	xv.	Vaccei	v, vi.
Tannetum	xl.	Theramne	xciii	Topazon	cxxy.	Wallachia.	lxxi.

Homines Clari.

Vada Sabatia xxvi.
 Vada Volaterrana xli.
 Valdanus fluuius lxxviii.
 Valeria Hispania vi.
 Valeria Pannonia lxxviii.
 Valeria Marforum lx.
 Valentia Hispania vi.
 Valentia Gallia xlii.
 Valentia Italia xxvi.
 Vandalia vii.
 Vandali lxxiii.
 Vangiones lxx.
 Varini lxxi. & lxxii.
 Vardei cccc.
 Varus Fl. xlii. & xxvi.
 Vassarini xlii.
 Vascones v. xlii.
 Vasio xv.
 Vatrenus fluuius folio. xxix. xxxix. & xl.
 Vbi lxx. cccc. xlii.
 Vega v.
 Vegerra xv.
 Veientes xlvii. cccc.
 Velitrae lvii.
 Velia lxxii.
 Velica v.
 Velinus lacus lv.
 Venafrum lvii.
 Venusia lxxiii.
 Veneri xxv. xxxiii.
 Veneti Gallia xlii.
 Venedicus sinus lxxii.
 Verona xxxiii.
 Verceilae xxvii.
 Vesuvius mons lxxii.
 Vestini lx.
 Verulonia xlvii.
 Vetus Fl. lvi.
 Vicus Eluii xlvii.
 Vicus aquarius v.
 Vicentia xxxiii.
 Vienna xlii. lxxix.
 Vigilia lxxviii.
 Vindelici lxx.
 Vindeli lxxiii.
 Viromandui xlii.
 Virbanus lacus xxix.
 Vitontium xlii.
 Vitontium Hispania v.
 Vistula F. lxxi. lxxii.
 Vitergium lxx. lxxii.
 Viterbum xlvii.
 Vixipona v.

Vmbri lvii.
 Vmbro flu. xli. xlvii.
 Vnni lxxv. lxxviii.
 Volce lxxiii. xlvii.
 Volsci lvii. cccc.
 Volaterrae xlv. xlvii.
 Volsini xlvii.
 Voltumnensis ccccix.
 Vomanus Fl. lxx. lxx.
 Vrbs Salvia lxx.
 Vrbinum lx.
 Vrbs Vetus xlvii.
 Vrbs Roma. lxxiii.
 Vrcefa vi.
 Vrci lxxiii. & v.
 Vrium v.
 Vrpanus flu. lxxviii.
 Vrica cxxi.
 Vulturinus lxxi.
 Vxentum lxxiii.
 Vxii. cxxv.

X
 Xanthus fluuius. cvii.
 Xerxene ciii.
 Z
 Zagrius mons cxxvii.
 Zariastis ibidem.
 Zacythus xcvii.
 Zama cxxi.
 Zani xcviii.
 Zapirus cviii.
 Zelea ciii.
 Zela cii.
 Zelotae cxxii.
 Zelia. cxxi.
 Zephyrium promon. folio. lxxiii. c. & cviii.
 Zerbis Fl. cxxiii.
 Zygi. lxxv.
 Zuma seu Zeugma. cxxiii

Finis tabulae Primi tomi de locis & populis in signibus.

Homines Clari.

Bagarus. cxliii.
 Abas fo. cxliii. & ccclyii.
 Abelus cxxvii.
 Abrahamus ibidem.
 Ablabii cxxviii.
 Acastus ccclyii.
 Acatii cxxviii. clxvi.
 Acheus cxxviii.
 Achelo. lxxviii. ccclix.
 Aetion cccly.
 Aetii plures. fo. cxxviii. & cxxviii.
 Aetili cxxviii.
 Acilinus ibidem.
 Acilius miles ibidem.
 Acylas plus ibidem.
 Achillae duo ibidem.
 Achilles. cccxxiii. ccclyii.
 Acrones. cxxviii. cxcvii.
 Acusilaus cxxviii.
 Adon puer ccclyii.
 Ademarus xxvi.
 Adonis cclxxvi.
 Admetus. ccclyii. cxxviii.
 Adraustus. folio. xc. xcv.
 & cxxviii.
 Adriani cxxviii.
 Aeacus ccclyii.
 Aeeta rex cclii.
 Aegeus rex xci. cccliii.
 Aegeon cclii.
 Aegeippi clviii.
 Aegistus cclxvi.
 Aegina ccclix.
 Aelii cxxviii.
 Aelianus cxxix.
 Aeliodori ibidem.
 Aemylia. cxxix. cccxxvi.
 Aemylia Tertia cxxix.
 Aedesia ibidem.
 Aenas cxxvii. cxxix.
 Aeolus ccclyii.
 Aeson ibidem.
 Aeschines cxxix.
 Aesculapius cccly.
 Aesopus plus. cxxix.
 Aesopi ibidem.
 Aeschilus ibidem.
 Aeschron poeta. ibidem.
 Aetius xxx. cxxix.
 Aetius patricius. cclv.
 Aethalis cccliii.
 Afranii cxxx.

Agathoes. cxxx. cccxvii.
 Agave ccclyii.
 Agamenon. cccxxiii. 358.
 Agathias. cxxx.
 Agatha ibidem.
 Agabius ibidem.
 Agabitus ibidem.
 Agesilaus dux ibidem.
 Agesidamus ibidem.
 Agesia duo cxxx.
 Agenor xliii. ccclyii.
 Agis cl. & cccxxiii.
 Agoracritus cxx.
 Agrippae cxxx.
 Agrippinae ibidem.
 Agricola ibidem.
 Ajax Oileus ccclyii.
 Albini cxxx.
 Albutii ibidem.
 Albiges heretici. cxxvii.
 Alcibiades cxxx.
 Alcyone ccclyii.
 Alcinoi. xcvii. cxxx. cccliii.
 Alcidas. cxxx.
 Alceste cxxviii.
 Alceus Lyricus cxxx.
 Alcmanes ibidem.
 Alcman Lyricus. ibidem.
 Alcmones. ll. cxxx. 358.
 Alexii. fol. xxxvi. cxxx.
 & cclix.
 Alexis cxxxi.
 Alexandri. fol. lxxviii. cxxviii. cxxxi. & cxxxi.
 Almedon xcvii.
 Aloides cclii.
 Amantii cxxxi.
 Amandus ibidem.
 Amasis rex. lxxii. cxxiii.
 Ambrosii. cxxxi. cccxliii.
 Amelius plus cxxxi.
 Amipias ibidem.
 Amonii ibidem.
 Amoebeas cxxxi.
 Amilcares ibidem.
 Amilco cxxii.
 Amyclas xliii.
 Amycus ciii. & cccliii.
 Amythaon ccclyii.
 Amphiarus. folio. xc. xcv. & ccclyii.
 Amphion cxxxi.
 Amphitryo ccclyii.
 Amphictiones lxxix.

Homines Clari.

Amphilacus lxxvi.
 Amphilocheus xcv.
 Amphiteon xci.
 Anacreon cxxxi.
 Anaxarchus ibidem.
 Anaxandrides. ibidem.
 Anagallis cclxxviii.
 & fo. cccxxiii.
 Anaxillas cois. cxxxi.
 Anaxenor cxxxi.
 Anacharis ibidem.
 Anaximander. ibidem.
 Anaximenes duo. ibidem.
 Anaxagoras ibidem.
 Anastasii. cxxxi. cxxxi.
 Ancus Marti. rex. cxcviii.
 Anceus. cxxxi. cccly.
 Andocides. cxxxi.
 Andodamus. cxxxi.
 Andronici. cxxxi. cxi.
 Androgeus cccly.
 Andromachus. li. cxxxi.
 Andromache ibidem.
 Andromache. cxxxi. & folio. cccly.
 Anna Didonis. ccclyii.
 Anna tres cxxxi.
 Annibales. cxxxi. cxi.
 Annibales Romani. cxxx.
 Anniceris cxxxi.
 Annonas cxxxi.
 Anfanus. cxxxi.
 Anselmi. xliii. & cxxxi.
 Anteus. cccxii.
 Antenor. cxxxi.
 Antimachi cxxxi.
 Antiphanes ibidem.
 Antiphon ibidem.
 Antinous ibidem.
 Antigenides ibidem.
 Antigonus cxxxi.
 Antisthenes cxxxi.
 Antiochi reges. cxxxi.
 Antiochi alii. cxxxi.
 Antipatri. cxxxi. cxxxi.
 Antiochus. cxxxi. ccclyii.
 Antichristus cxxxi.
 Antiphon cxxxi.
 Antiphilus. cxxxi. cxxxi.
 Antidorus cxxxi.
 Antigoni cxxxi. cxxxi.
 Antiope ccclyii.
 Antonii cxxxi.

Apelles cxxxi.
 Apelicon Teius. cxi.
 Apicius cxxxi.
 Apis cxxxi. ccclyii.
 Appianus cxxxi.
 Appion cxxxi.
 Apollo. fol. lxxviii. xcix. & cccxxiii.
 Apollinares. cxxxi.
 Apollodori ibidem.
 Apollonii ibidem.
 Apysyri cxxxi.
 Abines sophiste. ibidem.
 Aphthonius ibidem.
 Aphrodisius ibidem.
 Apuleii ibidem.
 Aquila cccvii.
 Aquilii. cxxxi. cxxxi.
 & cccvi.
 Arati cxxxi.
 Arator poeta. ibidem.
 Archelai. cxi. cxxxi.
 Archelaus cxxxi.
 Archelaus sculptor. ibidem.
 Archimedes Syracusanus. cxxxi.
 Archimedes grama. ibidem.
 Archidamus. Lace. cxxxi.
 Archia ibidem.
 Archita ibidem.
 Archibius ibidem.
 Archilochus ibidem.
 Arganthonius v.
 Ariarathes. cxi.
 Arideus cxxxi.
 Ariobarzanes cxi.
 Aristides gn. cxxxi. cxi.
 Aristo xlii.
 Aristonymus. cxi.
 Aristoteles duo. cxi.
 Aristippus ibidem.
 Aristarchi ibidem.
 Aristogenes duo. ibidem.
 Aristogiton orator. ibidem.
 Aristogiton tyran. cxi.
 Aristeas ibidem.
 Aristeus cccly.
 Aristocles cxi.
 Aristophanes duo. cxi.
 Aristodemus grama. cxi.
 Aristomenes. folio. xlii. cxi. & ccciii.
 Aristonici cxi.
 Aristoxeni cxi.

Aristonymus cxi.
 Ariston cytharcedus. folio. cxi.
 Aristolaus pictor cxi.
 Aristoboli. ibidem.
 Arrii ibidem.
 Arriani ibidem.
 Arion. cxi.
 Areta mulier docta. ibidem.
 Arelus Pictor cxi.
 Arnuphis. ibidem.
 Arcadius grama. cxi.
 Archedius comicus. ibidem.
 Archippus comicus. ibidem.
 Arnobius. cxi. ccclyii.
 Arpyia vide in Har.
 Arsenius cxi.
 Artemidorus rhetor. cxi.
 Artemidorus grammaticus. ibidem.
 Artemisia. ibidem.
 Artemius pfectus. ibidem.
 Artabaxes ibidem.
 Artabanus cxi.
 Artaxerxes reges. ibidem.
 Argus cccxii.
 Argia ccclyii.
 Asclepiades tres cxi.
 Asconius ped. ibidem.
 Asclepiodorus cxi.
 Asdrubales cxi.
 Asellani lxxii.
 Asellius cxi.
 Asinii cxi.
 Aspasii cxi.
 Aspasia cxi.
 Asterius ibidem.
 Aster puer. cxi. cxi.
 Astreus ccclyii.
 Astrea ibidem.
 Assini cxi.
 Astydamas Tragicus. cxi.
 Astydamas iunior. ibidem.
 Astyampicus ibidem.
 Astyanax. ibidem.
 Astylus ibidem.
 Athanasius. cxi.
 Athamas clviii.
 Athenei cxi.
 Athenodorus ibidem.
 Attali reges cxi.
 Atteius capito cxi.
 Atteius philologus. ibidem.
 Atlas. cxi. ccclyii. ccclyii.

Athlate. ll. ccclyii. ccclyii.
 Atys rex cxxxi.
 Aureliagenis cxi.
 Augustinus xlii.
 Augustarum noia. cxi.
 Augeas rex. lxxix. xlii.
 Augeas Comicus. cxi.
 Auxentius cxxxi.
 Auitus cccly.
 Aufonii duo cxi.
 Autolyces tres ibidem.
 Autonoe ccclyii.
 Aurea virgo cxi.
 B
 Babylas cxi.
 Bacchylides ibidem.
 Bacchi. ll. cxi. ccclyii.
 Bacchidae. lxxviii. xcv.
 Bacchias lxxviii.
 Bacchis ccclyii.
 Bairon cxi.
 Balbi ibidem.
 Balbina ibidem.
 Barbi cxi.
 Bardafanes. cxxxi. cxi.
 Bartholus cxi.
 Barbi cxi.
 Barcha cxxxi.
 Basilii cxi. cxi.
 Bassi cxi.
 Bassiani ibidem.
 Batto Sinopenis. ibidem.
 Baton Comicus. ibidem.
 L. Baltenus ibidem.
 Beatrix ibidem.
 Beduini cxi.
 Beli tres ccclyii.
 Belides ibidem.
 Belleropho. cvii. ccclyii.
 Bellifarius. ccclyii.
 Beda cxi.
 Benedicti. cxxxi. cxxxi.
 cxxxi. & cxxxi.
 Bernardi cxi. ccclyii.
 Berenice plures. cxi.
 Besana cxxxi.
 Beryllus praesul. cxi.
 Berofus ibidem.
 Bestia Appia ibidem.
 L. Bestia ibidem.
 Byzes Naxius ibidem.
 Bias sapiens. cxi.
 eii.

Homines Clari.

Bion	cxliiii.	Carpophorus	v.	Cyneas	ibidem.	Cornut ⁹ philosoph ⁹ .	cli
Bibaculi duo	cxliiii.	Carpocrates	cxlvii.	Cygnus	cccliiii.	Corcebi tres	ibidē.
M. Bibulus	ibidem.	Charillus	cxlvi.	Cyane	ccclix.	L. Cornifici ⁹ poeta.	ibidē.
Bibiana	ibidem.	Charandes	ibidem.	Cyrene	xxii. ccclix.	Cornificia soror.	ibidem.
Boetius	ibidem.	Cassii	ibidem.	Cyriaci	cxlix.	Iul. Cordus	ibidē.
Bolus	ibidem.	Cassiani	ibidem.	Cyrus. folio.	cxv. cxvii.	Cordus Cremutius.	ibidē.
Bochus rex Nūidia.	cxv.	Castritii	ibidem.	cccxxxvi. cccxl.		Val. Cordus	ibidem.
Bomilcar	cxviii.	Cassiodorus	cxlvii.	Cyrus poeta	cxlix.	Cornelii plures	ibidem.
Bonifacii	cxliiii.	Cassander	cxviii.	Cyrilli	ibidem.	Cornelius Cor. Gadita-	
Bonicius	cxliiii.	Castor & Pollux.	cxviii.	Chilo	cxlix. cli.	ni nepos	cxviii.
Bonus	ibidem.	Catonēs	cxlvii.	Chiron	cccliii.	Corneliae	cli.
Bonaeretur ⁹ duo.	cxviii.	Caraldi	xii. cxvii.	Circe	ccclii. ccclix.	Corruncani duo	cli.
Brasidas dux	cxlv.	Catuli	cxlvii.	Clarae	ccxix.	Cosroes rex	ibidē.
Branchus	ccclv.	Catullus	ibidem.	Claudii	cxlix. cli.	Cossi duo	cxv. cli.
Bragmanes	cxviii.	Catilina	ibidem.	Claudius praeful	xliiii.	Cotys rex	cli.
& cxliiii.		Cantarus	ibidē.	Claudia vestales.	cl.	Cottae	cli.
Briseis	ccclvii.	Capton	ibidem.	Claudia familia	cxlix.	Cotiso rex	ccccxi.
Briareus. cccli. & ccclii.		Caunus & Byblis.	ccclii.	Cleomenes duo	cl.	Crassi	cli.
Brigidae duae	cxviii.	Calanus indus	cxlvii.	Cleomedes	ibidem.	Crates tres	ibidem.
Britius	cxlv.	Cebes philosoph ⁹ .	cxlviii.	Cleones	ibidem.	Cratinus	ibidem.
Bruti	ibidem.	Cebriones	ibidē.	Clearchi tres	ibidem.	Crantor	ibidem.
Busyris	ibidem.	Cerbones	ibidē.	Cleantes	cccl.	Craterus	ibidē.
Bucell ⁹ dux. xvi. cxviii.		Cæcili	ibidem.	Clemens historicus	cl.	Crassitius	ibidē.
C		Cecinae	ibidem.	Clemēs Ep. Alexā.	ibidē.	Cratippus	ibidē.
Caccus	ccclv.	Ceculus	ccclv.	Clemens	xlv.	Creophilus	ibidē.
Cadmus Milesius	cxlv.	Celii	cxlviii.	Cleomachus pugil	cl.	Creon rex Corinthi.	fo-
Cadm ⁹ agenoris.	ccclvii.	Celii tres.	cxlviii. ccclxi.	Cleophon Tragicus.	ibi.	lio	cli. & ccclviii.
Caia	cxlv.	Celsus albinouan ⁹ .	ccclxi.	Cleodamas	ibidem.	Creō rex Thebanor.	cli.
Caia	ibidem.	Ceneus	ccclvi.	Cleobulus	cli.	Cretias	cli.
Calanus	cxviii.	Centauri	ccclv.	Cleobulina	ibidē.	Creusa	ccclviii.
Candidi	cxlv. cxlvi.	Cephal ⁹ orator.	ccclviii.	Clithenes	cl.	Cretheus	ccclvii.
Candidae duae	cxlv.	Cephalus	ccclviii.	Clinias	ibidem.	Creusus. clii. Cresti.	ibidē.
Calui	ibidem.	Cherith ⁹ heretic ⁹ .	cxlviii.	Clitomachi	ibidem.	Critōes. ibi. Critola ⁹ .	cli.
Calliae	ibidem.	Cherephon	ibidem.	Clitarchus	ibidem.	Critolaus dux	ccccxi.
Callimachi	ibidem.	Cheremon	ibidem.	Clitemnestra	clvi.	Christodorus	cli.
Callinius	ibidem.	Charis	ibidem.	Clodii	cli. ccxl.	Christobolus	ibidem.
Callisthenes.	cxviii. cxlv.	Chcerilus	ibidē.	Chlorides duae. fo.	ccclii.	Critias	cxlix.
Callistrates sculptor.	cxlv.	Q. A. Ceretanus.	ibidem.	& cccliii.		Chryseis	ccclvii.
Callistus	ibidem.	Cepiones	cci.	Cluenti ⁹ . cli. Codrus.	cli	Chrysaor	ccclii.
Cambises	cxv. cxvii.	Ceres	ccclii.	Columella	ibidem.	Crispi. clii. Crispini.	ibi.
Camillus	cxlv.	Cæsares	cxlviii.	Coluban ⁹ .	xxviii. ccxvi.	Crispinianus	cli.
Camilla Volca	cxlvi.	Cæsar Vopiscus.	ibidem.	Columnensium familia.		Chrysanthus	ibidem.
Calpurni ⁹ Sura.	ibidem.	Cæsarii tres	ibidē.	folio.	cccxxxiii.	Chryfogoni duo.	ibidem.
Canuleius	ibidē.	Cethegi	cxlix.	Columba virgo	xliiii.	Christophorus	ibidem.
Caninius consul.	ibidem.	Ceus	ccclii.	Conones	cli.	Chromatii duo	ibidem.
Canus	ibidem.	Cinnae.	ccclix.	Cōcordius martyr.	cxv.	Chromatii duo	ibidem.
Canthus	ibidem.	Cynegerus	cxvii.	Confus deus	cccliii.	Chrestiphōres. III.	clx. cliii.
Capellae	cxlvi.	Cynara	ccclvii.	Constantii	cli.	Currii quatuor.	ibidem.
Carbones	cxlvi.	Cicero	ccx.	Constantiae tres.	ccxliiii.	Curius. ibi. Curioes.	ibi.
Carneades duo	ibidem.	Cincii.	cxlix.	Corax Siculus	cli.	D	
Carcinus	ibidem.	Cynesias	ibidem.	Corax & Tibur.	ibidem.	Damasci ⁹ historic ⁹ .	cli.
Charontes tres	ibidem.	Cypriani	ibidē.	Corinne duae	ibidē.	Damiani	cli.
Charisius orator.	ibidem.	Cyparissus	cccliii.	Corinnus	ibidē.	Damzenus comicus.	ibi.
Carbilli duo	ibidē.	Cimones.	cxlix.	Cordilio Stoicus	cli.	Damostratus phus.	ibi.
						Damascius.	ibidem.

Homines Clari.

Damozenus	cli.	Diodori	clv.	Epitherestes tres.	clix.	Eusebius	clxi.
Damophilus sophista.		Dioxippi tres	clvi.	Ephori duo	ibidem.	Eustochi ⁹ sophista.	clxi.
folio.	cli.	Dioscurius.	ibidē.	Ephren Syrus.	ibidem.	Eustephus	ibidem.
Damophila	cli.	Diomedes.	clvi. ccclv.	Ephren Græcus.	ibidem.	Euphemiæ virgines.	clxi.
Damon & Pythias.	ibidē.	Diogemantus.	clvi.	Eratosthenes.	ibidem.	Euphrosinae virgines.	ibidē.
Danaus	cxviii. ccclvii.	Diocles Comicus.	ibidē.	Erasistratus	ibidem.	Exsuperantii.	clxi. cxcix.
Danae	cli.	Diocles medicus.	ibidem.	Ergoteles	ibidem.	F	
Daphnes duae	cli.	Dioscorides	ibidem.	Eriphus	ibidem.	Fabiorum familia.	clxi.
Daphnis	cli. cccliii.	Dionysii	ibidem.	Erichtonius rex Troiae		C. Fabritius	ibidē.
Daniel.	cli.	L. Bebrius Dives.	ibidem.	folio.	ccclv. & ccclviii.	Fausti	ibidem.
Dantes	ccxi.	Diety Cretensis.	ibidem.	Erichtonius siue Erich		Faustus Sylle fil ⁹ .	ccccxi.
Dares Phrygius.	cli.	Diopenus & Scybis.	ibidē.	the ⁹ rex athe.	xc. ccclvi.	Faustini	clxi.
Darei reges.	lxxxiii. cxv.	Dirce.	ccclii.	Erythrus	ccclvi.	Faustinae	ibidem.
& folio.	ccclv.	Dolabella.	clvi.	Erdonius	cccc.	Faunus	ccclii.
Dareus Nothus.	cxv.	Domitii.	clvii.	Eryx	cccliii.	Fauorinus	clxi.
Dardanus	ccclviii.	Domitia Domitiani.	ibi.	Eros	clx.	Fenestella	ibidē.
Daunus	ccclvi.	Domitillae tres.	ibidem.	Erostratus	ibidem.	Felices	ibidem.
Decii pater & filii.	cli.	Domnini tres	ibidē.	Erilia Romuli.	ibidem.	Felicitates	clxi. ccc.
Dædalus.	ccclv. ccclvi.	Dominicus eiusq; ordo.		Eldras	ibidem.	Fl. Fimbria	clxi.
Deianira	ccclv.	folio.	ccxvii.	Esione	ccclviii.	Firmini duo	cxv.
Deiphile	ccclvii.	Donati	clvii.	Etheocles	ccclvii.	Flaminio psapia.	clxi.
Deiotarus rex.	cii. cliii.	Dorotheus	ibidem.	Euangelus	clx.	Flacci	ibidem.
Deiotarus grama.	cli.	Dorothee virgines.	ibidē.	Euander.	ccclii. cccliii.	Flauia gens	ibidem.
Demades orator.	ibidem.	Draco	cciiii.	Euadne	ccclv.	Flauiani martyres.	ibidē.
Demetrius poliorcetes.		Draccus	clxxi.	Euagrius	clxi.	Flora duae marty.	clxi.
folio.	cxviii. cliii.	Gn. Duilius Cos.	clvii.	Eubulus Comicus.	clx.	Flora meretrix	ccclii.
Demetrii	cli.	E		Eudoxi	ibidem.	Florus martyr	clxi.
Democles.	cxviii.	Ebion haesiarcha.	clvii.	Eudemus	ibidem.	Floridus	clxi.
Democrates tres	cli.	Ecebolius sophista.	ibidē.	Eumolpus	clxi.	Florentii	clxi.
Democritus phus.	ibidē.	Egemō characen ⁹ .	clviii.	Eumenes reges.	clxi.	Fontei.	clxi.
Dæmonax phus.	ibidem.	Egerius	cxviii.	Euemerus	clxi.	Fonteia	ibidem.
Demarathi duo.	ibidem.	Egeria	ibidem.	Eugenius grama.	clxi.	Fortunati	ibidē.
Demosthenes duo.	clvii.	Egestratus	clvii.	Eugenia	ibidem.	Fortunariani	ibidem.
Demarchus	cli.	Egestras orator	clviii.	Eulalia	ibidem.	Frasci ⁹ eiusq; ordo.	z. g.
Democides	clv.	Egesippi	ibidem.	Eustorgius	ibidem.	Frontones	xv. clxi.
Demolchus	ibidem.	Egidii	xliii. ccxvi.	Eunomii	ibidem.	Fului	clxi.
Demochares orator.	ibi.	Electre.	III. clviii. ccclviii.	Euphronius poeta.	ibidē.	Fulua	clxi.
Dexippi tres	clv.	Electricio	ccclvi.	Euphranor pictor.	ibidē.	Fulgentii	clxi.
Dexter	cli.	Eluidii	clviii.	Eutymus pugil.	ibidem.	G	
Diagorae duo.	clv.	Endymion	xciii.	Eutices hereticus.	ibidē.	GABINII.	clxi.
Diadumeni	ibidem.	Enni duo	clviii.	Eutyces poeta.	ibidem.	Galli	ibidem.
Dicaarch ⁹ orator.	ibidē.	Epaphus	ccclvii.	Eutichii	ibidem.	Galla Symmachi	ibidē.
Dicaogenes poeta.	ibidē.	Epimetheus	ccclii.	Eutidemus	ibidem.	Gallio	ccclii.
Dias sophista	ibidem.	Epaminondas	clviii.	Eupompus pictor.	ibidē.	Galbarum familia.	clxi.
Dibutares figulus.	ibidē.	Epeus	xciii.	Euodius	ibidem.	Galathea nympa.	folio.
Didymus	ibidem.	Ephestiones	clviii.	Eutropii	ibidem.	cccliii. in principio.	
Dinocrates dux.	ibidem.	Ephippius cume ⁹ .	clviii.	Eupolis comicus.	ibidem.	Galenus	clxi.
Dimophil ⁹ plastes.	ibidē.	Epierates tres	clviii.	Eupolis Nicia.	ibidem.	Ganymedes	ibidē.
Diones plures	ibidem.	Epictetus philosophus.		Euphorbus.	ibidē.	Gaudentii	ibidem.
Diogenes plures.	ibidem.	folio.	clviii.	Euripides	ibidem.	Geganii	cccc.
Diogneti tres	ibidem.	Epicurus.	ibidem.	Eustathii.	ibidem.	Gellii	clxi.
		Epicharmus.	ibidem.	Euristeus	ccclvi.	Gemini	ibidem.
		Epimenides.	ibidem.	Eurydice.	ccclix.	Geminiani.	ibidem.
		Epiphani tres	clxi.	Eurimedon	ccccix.	Gentius rex	cccc.

Homines Clari.

Gennadii	clxiii.	Hermippas	clix.	I		Iuliani	ibidem.
Genitius martyr.	ibidem.	Hermoderi	clx.	Iacobitæ	cxliii.	Iuliana	clxxi.
Georgius	ibidem.	Herodotus.	ibidem.	Iamblycus p̄sus	clxvi.	Iunii	clxx.
Georgiani	cxliii.	Hermolai	ibidem.	Ianus	cxvii. clxvi.	Iuno	ccclii.
Gerardi quatuor.	xv. & lxxix. & clxliii.	Herodiani	ibidem.	Ianuarii	clxvi.	Iuppiter.	cccli. cccliiii.
Germani tres	clxliii.	Herodes Atticus.	ibidē.	Iapetus	cccv. cccli.	Iusti	vi. clxxi.
Geruasius	ccxii.	Herodum profapia.	cxii.	Iarchas	clxvi.	Iustini	clxxi.
Giges rex Lydiæ	clxliii.	Hersilia Romuli	clx.	Iasii duo.	ccclvii. ccclviii.	Iustinæ martyres.	ibidē.
Giges ex Titanis	cccli.	Herophila sybilla.	ibidē.	Iafon.	ccclvii.	Iuturna	ccclvi.
Giraldus	clxliii.	Hero orator.	ibidē.	Ibycus historicus.	clxvi.	Iuencus	clxxi.
Gildardus	ibidem.	Hesiodus	clx.	C. Icilius	ibidem.	Iuuenalis poeta.	ibidem.
Glaucipures	clxy.	Hesione.	ccclviii.	Icari duo.	ccclvi.	Iuuenalis. E. Narnien. ib.	
Glaucion	clxy.	Hesychius	clx.	Ietus palēstrita.	clxvi.	Ixyon	ccclvi.
Glyceri meretrix.	clxy.	Hesperides	cccli.	Ideus Aetoliæ rex.	ibidē.	L	
Gnaeus	clxliii.	Hesperus	cccli.	Ideus poeta	ibidem.	Labdacus	ccclvii.
Gnefactus.	cxliii.	Hyas	cccliii.	Idanthyrus rex.	ibidem.	Laberius eques	clxxi.
Gordianus	clxy.	Hyacinthi.	cccliiii.	Idmon vates	ibidē.	Laberius poeta.	cxvii.
Gorgias	clxy.	Hydra	cccli.	Idomeneus rex	ibidem.	Labeo Antistius	clxx.
Gorgophon	ccclvi.	Hieronēs	clxvi.	Iesus	ibidem.	Labienus dux	ibidem.
Gotardus.	ibidē.	Hieronymi	ibidem.	Iginus	clxviii.	T. Labien⁹ historic⁹.	ibidē.
Gracchorū familia.	clxy.	Higinus	clxviii.	Ignatius	ibidem.	Lacides Cyrenus.	ibidē.
Gregorii.	ibidem.	Hilarii.	ibidem.	Ilas	xcv.	Lactantius	ibidem.
Gorgones.	cccli. cccliii.	Hilarion.	cxliii.	Io.	lxxv. ccclix.	Lais	ccclvi.
Gorgoris	vi.	Hipparchi	clxix.	Ino	ccclviii.	Laius	lxxxix. ccclvii.
H		Hippathia	ibidem.	Ioannes plures.	ccclviii.	Lamiarū familia.	ccclxi.
Habis	vi.	Hippasus p̄sus	ibidem.	Ioan. Scoti duo.	ccxviii.	Ladochus cytharædus.	folio. clxxxii.
Harpalus	clvii.	Hipenus Arieta.	ibidem.	Io. & ccxxviii.		Lamia meretrix	cxvii.
Harpalice	cccli.	Hiperides orator.	ibidē.	Iob	clxviii.	Lamia	cxvii.
Harpyiæ	cccliiii.	Hyperechius	ibidem.	Iofue	cxvii.	Lanfrancus	xv.
Hecate	cccli.	Hypertion	cccl.	Iolaus	ccclviii.	Lampridius	clxxi.
Hecate⁹ historic⁹.	clvii.	Hippiæ tres	clxix.	Iosephi	clxix.	Laodice	ccclviii.
Hector	clvii. in fine.	Hippocrates plures.	ibidē.	Iouinianus	ibidem.	Lares	cccliiii.
Hecuba	ccclviii.	Hipponicus	ibidem.	Iphis	xcv.	Latinus	cccliii.
Helladius	clviii.	Hippomachus	ibidem.	Iphiclus	clxix. ccclvi.	Latona	ccclii.
Hellanicus	clviii.	Hippodamus	ibidem.	Iphicleus	clxix.	Latro Porcius	clxxi.
Helena	clviii. ccclvi.	Hippodamiæ tres.	ccclvi.	Iphigeniæ. ll.	clxix. & 358	Laudomia	ccclviii.
Helerna	clviii.	Hippomanes	ibidem.	Irene	clxix.	Laureatullius	ccx.
Helchefaitæ.	clviii.	Hippolyti	clxix. cccliii.	Ireneus	ibidem.	Leander & Ero.	clxxii.
Helia duo	ccxliii.	Hippodromus	clxix.	Iris	cccli.	Leader. E. Ispalēn.	clxxii.
Heraclides tres	clix.	Hippodorus	ibidem.	Irus	clxix.	Leachus	ccclviii.
Heracleri	clix.	Hipponax	ibidem.	Irsandrus	ccclviii.	C. Lelius	ibidem.
Heraclion	clix.	Hipsipyle	ccclviii.	Iscus	clxix.	Leliæ eloquētes	clii.
Heraclæas	ibidē.	Hipseus	cx. ccclix.	Isis	clxx. ccclii. ccccxii.	Lemnius Libertus.	clxxii.
Herdonius	ccccx.	Hipsicratea	clxxx.	Isidori	clxx.	Lenates & Lanati.	ibidem.
Hermagoras	clix.	Homeri duo	clxxxiii.	Ismenias	ibidem.	Lentulorū familia.	ibidē.
Hercules tres	cccliiii.	Honoratus	xv.	Iocrates tres	clxix.	Lenæus p̄pei lib.	ibidē.
Hermogenes	clix.	Horatius poeta.	clxxxiiii.	Iuba reges	cx.	Leodamas	xc.
Hermetes	ibidem.	Horatiorū p̄sa.	clxxxiiii.	Iudæ	clxx.	Leones.	clxxi. Leonidē. ib.
Hermocrates duo.	ibidē.	Horabbas	ccxy.	Iugurtha.	cxvii. clxxviii.	Leonard⁹. ib. Lepidi.	723
Hermetes dux	ibidem.	Hortal⁹ nepos.	clxxxiiii.	Iulii.	cxlviii. clxx. ccxl.	Leontii martyres.	ibidē.
Hermoneiæ duæ	ccclv.	Hortensii	ibidem.	Iulie impudicæ.	clxx.	Leontii meretrix.	ibidē.
Hermaphrodit⁹.	cccliiii.	Hortensia	ibidem.	Iulie pudicæ	ibidē.	Lætus	ibidem.
Hermeas eunuchus.	clix.	Hostilii	clxxxv.	Iulie virgines	ibidē.	Libanius sophista.	ibidē.

Homines Clari.

Liberatus martyr.	clxxii.	Magnes comicus.	clxxv.	Megasthenes	clxxviii.	Minos	ccclvi.
Liciniorū familia	ibidem.	Magnes puer	ibidem.	Melanthi tres.	178. 181.	Minotaurus	eodē.
Liciniæ eloquentes	clii.	Magones	ibidem.	Mela	cii.	Myron	clxxx.
Lycurgi tres	clxxiii.	Magni	ibidem.	Sp. Melius	clxxviii.	Myrmides	eodem.
Lycurgus rex Thraciæ.		Malchion	ibidē.	Meleus	ibidem.	Myrtinus poeta.	eodem.
fo.	clxxiii. & ccclv.	Mamurræ	ibidem.	Melinus	ibidem.	Mithecus	eodem.
Lycan	clxxiii. ccclii.	Mamerci	ibidē.	Melito	ibidem.	Mithridates	eodem.
Lycas	ccclxxv.	Malchus	ibidē.	Meliri tres	ibidē.	Mnaseas rhetor.	eodem.
Lycophon	clxxiii.	Manes heresiarcha	ibidē.	Melecius	ibidē.	Mnesimachus	eodem.
Ligarius	clxxii.	Manliorū soboles.	clxxvi.	Meleager	ccclv.	Modestus	clxxx.
Lyncus	ccclvii.	Manili⁹ Tuscus.	ibidem.	Melantius	clxxxi.	Morychus	eodem.
Linus	clxxiii. ccclv.	Mandouius	ibidē.	Meleus pelagi⁹.	clxxviii.	Iul. Modestus	clxx.
Lisander laced.	clxxiii.	Manerh⁹ ægypti.	ibidē.	Melissi duo	ibidem.	Montani duo	clxxx.
Lyfias orator	ibidem.	Manius	ibidem.	Melissandrus	eodem.	Mopsi	eodem.
Lyfippus sculptor	ibidē.	Mars	ccclv.	Melchisedech	eodem.	Monothelita	clxxx.
Lyfippus poeta	ibidem.	Marciorū p̄genies.	clxxvi.	Menius	eodem.	Morych⁹ poeta.	ibidem.
Lyfistratus	ibidem.	Marcie plures	clxxvii.	Menandri	eodē.	Mofchus grammaticus.	fol. eodem.
Lyfimachi tres	ibidem.	Marcelloꝝ p̄apia.	ibidē.	Menalippus	ccclv.	Morfius tragic⁹.	eodē.
Liuita gens	ibidem.	Marcellinus E. Antolita	nus clxxvii.	Menalippides.	ccclxxix.	Moses	clxxvii.
Liuitus Andronicus poe	ra. clxxiii.	Marcellinus E. Ebredu	neñ. ibidem.	Menecrates duo.	eodem.	Moses quinq.	clxxx.
Liuitus historicus.	clxxiii.	Maiolus	ccxvi.	Menedemi	eodem.	Muriarii	clxxx. cxc.
M. Lollius.	clxxiiii.	Machutus	clxxvii.	Menegmi	eodē.	Mufactus	xlii.
Lollia Paulina	ibidem.	Maturinus	ibidem.	Menesthei	ccclii.	Mufanus	clxxx.
Lollian⁹ sophista.	clxxiiii.	Marii plures	ibidem.	G. Menius	clxxix.	Munatius	eodem.
Longini	ibidem.	Marci	ibidem.	Menenii agrippæ.	ccccx.	Mufonii & Mufci.	ibidē.
Lucretii	clxxiiii.	Martiani	ibidem.	Menius. E. caralaunen.	fol. clxxix.	Mutiōꝝ p̄apia.	ibidē.
Lucretiæ duæ	cxviii.	Martiana virgo.	ibidem.	Menippi.	clxxix. cxxxvii.	Mutiæ eloquētes	clii.
Luculli	clxxiiii.	Martiales	ibidem.	Menela⁹ poeta.	clxxviii.	N	
Lucilius Balbus.	folio. clxxiiii. & cccvi.	Martio hereticus.	ibidē.	Mencocius	clxxix.	Nabocodrosorus Rex.	fol. clxxxii.
Lucilius poeta	clxxiiii.	Martia	ibidem.	Mercurii tres	cccliiii.	Nabocodrosorus fecun	dus cxv.
Lucillus	ibidem.	Martini	ibidem.	Merula	cli.	Nannacas rex	clxxxii.
Luciæ & Lucilla.	ibidem.	Mariæ	clxxviii. ccxy.	Mefomedes poeta.	clxxix.	Narfes	eodem.
Lucina virgo	ibidem.	Marina virgo	clxxviii.	Mefon Astrolog⁹.	eodē.	Narciffus E. Hierofoly	mitanus ibidem.
Luciani. ibi. Lucii.	clxxv.	Mardonio⁹ p̄sa.	clxxviii.	Mefalla	clxxx.	Narciffus puer	ccclix.
Lucifer	ibidem.	Maronitæ	cxiii.	Mefalia fecta	clxxx.	Nauatus heresiarcha.	fol. clxxxii.
Lucas	clxxv. ccli.	Maximi	clxxviii.	Metelloꝝ familia.	clxxx.	Nauplius	cccliii.
Lucanus	ccii.	Maximiani	eodem.	Metii quatuor	clxxx.	Neemias Iudeus.	clxxxii.
Lupi duo	ccclxxviii.	Maximini	ibidē.	Metrodori tres	clxxx.	Nasithous	cccliiii.
& cccxxviii.		Maximæ martyres.	ibid.	Methodius p̄sul.	clxxx.	Nearchus	cxvii.
L. Lucius	clxxv.	Mattheus	ibidē.	Meuius poeta	eodem.	Nasice	cc.
M		Marulli tres	ibidē.	Mycon pictor	eodem.	Narciffus difcipulus.	fol. ccli.
Macareus	ccclvii.	Mafiniffa rex	ibidem.	Neemias Iudeus.	clxxxii.	Neocles philofophus.	fol. clxxxii.
Macaon	ccclv.	Mafuri⁹ Sabin⁹.	ibidem.	Nasithous	cccliiii.	Neleus	cccliii.
Macarii duo	ccxliii.	Maumethes	cxix.	Minerua	cccxliiii.	Nepos	clxxxii.
Macedonius hereticus.		Mauricius	clxxviii.	Milones duo	clxxx.	Neptunus	cccliiii.
fo.	clxxv.	Mauritius	xii.	Milciades quatuor.	eodem.	Nereides	cccli.
Macer poeta	ibidē.	Mecenas	clxxviii.	Mymnern⁹ poeta.	eodē.	Nefor Nelei	ccclii.
Macriani	ibidē.	Margarita	eodē.	Miniates	eodem.		
Macrini	cccl.	Mecophanes	eodem.	Minitianus	eodem.		
Macrina	ccxv.	Medea	ccclvii.	Minitius	eodem.		
Magi quatuor	clxxv.	Medusa	cccliii.	Minerua plures.	cccliiii.		
Magi tres	ibidē.	Megabyzus	clxxviii.	Minutionꝝ familia.	clxxx.		

Homines Clari.

Nestores alii clxxxii	Orbili ⁹ grāmat. clxxxiiii	Paufania tres. clxxxvi	Pytheas orator. clxxxix.
Nestorius eodē.	Orestes tres cclviii	Paulias pictor clxxxvii	Pythis pictor eodē
Neuius poeta eodem.	Oribasi ⁹ sophi. clxxxiiii.	Paulon eodem	Placidia cxcly
Nicandri eodem.	Origenes eodē.	Pegafus. cccliii.	Plato phūs clxxxix
Nicanores eodem.	Orion cclvi	Peleus cclvii	Plato poeta cxc.
Nicetes Sophista. eodem	Orphei duo. clxxxiiii	Pelyas cccli. cccliii	Plautus eodem.
Nicie ⁹ quatuor. clvii. lxxxii	ccclix.	Pelops cclvii	L. Munacius plācus. cxc
Nicophanes pict. clxxxii	Opheltes scū Archemo rus. clxxxv.	Pelopidas clxxxvii.	D. Plocius Plancus. eodē
Nicodorus pugil. eodem.	Optatus clxxxiiii.	ccclviii.	Plocius cxc
Nicostratus ora. eodem	Othriades clxxxv.	Penteus cclvii.	C. Plancius cxc.
Nicochares Comic ⁹ eodē	P	Penelope clxxxviii	M. Plaucius eodē.
Nicolai plures eodem	Pactuius clxxxv	ccclvi.	Ti. Plauci ⁹ Siluanus. cxc
Nicomachi Sex. eodem	Pacat ⁹ Grāmat. eodem.	Perpenna clxxxviii	Plinius eodem
Nyctē ⁹ lesbi rex. cccliiii.	Palamedes. clxxxv. 353.	Peregrinus clxxxvii	Plocii eodem
Nyctimene eodem	Palamedes Grā. clxxxv	Perseus louis fil. ccclvi	Plotinus eodem
L. Nigidius clxxxii	Palephatus eodem	Perseus rex clxxxvii.	Pluto ccclii.
Niger pescēni ⁹ . clxxxiii.	Pallas. cccli. Palladius so phista. clxxxv. ccclviii.	Perfes eodem	Plutarchi cxc.
Nymphishistori. clxxxii	Palladius clxxxv	Perpenna clxxxviii	Polybius eodem
Nimus cxxvii.	Palemō marin ⁹ . ccclviii	Perfii duo clxxxvii	Polycrates duo. eodem
Nympha ccix	Palemō grāmat. clxxxv.	Perdicas eodem	Polycletus statuari ⁹ . cxc
Nisus rex cclvi	Pamphili plures. eodem	Pericles eodem.	Polycarpus eodem
Nonnus poeta. clxxxiii.	Pamprep ⁹ poeta. eodem.	Perilla eodem	Polynices cclvii
Norbanus eodē	Panctii duo eodem	Petiander clxxxvii	Polystratus cxc
Nouellius Tricongius. fo. eodem.	Pancratius clxxxv	Periclimenes. vide Ne stor cccliii.	Polyphemus cccliii.
Numius orator. eodem	Pācrates duo grā. eodē	Perithous ccclv	Polyxenus cxc
Numa Pompili ⁹ . 192. 198	Pandora ccli.	Pero cccliii	Polyuetus eodem
O	Pandulph ⁹ capiteferre ⁹ fo. cccxi	Perrus Chryfologus. fo lio. clxxxviii.	Polyzelus eodē.
Octauii clxxxiii	Paneus pictor clxxxvi	Petri ccxviii. ccxv.	Polydamas pācratiastes cxc. Polydamas torias nus cxc. cxc.
Odenatus eodē.	Panolbus poeta. clxxxv.	Petrii clxxxviii.	Polydorus cxc.
Ocnus ccclix.	Pantaleon eodē.	Petronii eodem	Polymestor cxc.
Oebalus xciiii. ccclvi.	Pantherus eodem.	Petronilla clxxxviii.	Polyxenus xciiii.
Oeneus cclv.	Pandion rex. xci. ccclv.	Poeteli eodem	Polyxena cclvii.
Oenomus eodem	Panutius cxli.	Pyetus ccccxiii.	Polyguostus cxc.
Oedipus. lxxxix. ccclvii.	Papyrioz familia. 185.	Picus cccliii	Pollux cxc. ccclv
Oenopides Astrologus. fo. clxxxiii.	Papiae clxxxvi.	Pyttacus clxxxix.	Poius sophista cxc.
Ogyges Rex eodē.	Papinius eodem	Pygmalion cccliii.	Pollio. cxc. Pōpeii cxc.
Olympii eodem	Papinianus clxxxvi.	Pigres clxxxviii	Pomponii eodem
Olympias cxxxi	Pappus phs eodē.	Pilumnus ccclvi	Polemones tres eodem
Onesicritus historicus. fo. clxxxiii.	Parrhasi ⁹ pictor. clxxxvi	Pindar ⁹ poeta. clxxxviii.	Polemon rex clxxx
Onesim ⁹ rhetor. eodem.	Parthaon cclv.	Pindar ⁹ tyrān ⁹ clxxxviii	Popilii. cxc. Pōpili. 192.
Onofad ⁹ Platōic ⁹ . eodē	Paris clxxxvi.	Pisandri tres eodem	Numa Pompilius. cxcii
Opheltes cclviii.	Parmenides eodē.	Pisus eodem	Pōsidonii eodē
C. Oppius Tribu. plā. fo. clxxxiii	Parmenio eodē.	Pisonum genus eodem	Pōsidippus eodem
C. Oppius eodē.	Parthenii tres clxxxvi	Pyrrhophūs clxxxix	Pōsthumii eodē
Oppia & Floronia vesta les. eodem.	Parthenopeus cclv.	Pyrrhus Achillis. folio ccclvii.	Pōsthumia vestalis. eodē
L. Opimius Cos. lxxxiii.	Patroclus ccclvii.	Pyrrhus rex clxxxix.	Porphyrius phūs. cxcii.
Aut. Opili ⁹ grā. clxxxiii	Pasiphae. ccclii. & cccliii	Pystrati tres clxxxix	Porus rex cxx. cxxi.
Oppian ⁹ poeta eodem	Patroclus p̄sul xiiii.	Pyreicus pictor. eodem	Pōntii cxcii. (cccxii)
Optes clxxxii.	Pauli. & Paulini. clxxxvi	Pyrgoteles eodem	Potamon rhetor. eodem
	Paulina eodem	Pythagoras ibidē.	Praxeas heresiarcha. ibi.
			Praxiteles statuari ⁹ . ibi.
			Praxedes cxcvi.

Homines Clari.

Praxilla mulier poe. 192	Philistion. ccxcv. cxcv.	Rhoxane cxxxi. cxxli.	Serenus cci.
Priamus rex ccclvii.	Phillis ccclv	Rufi cxcviii	Serapiōes p̄les. cci. ccxv.
Prisci tres cxcii.	Philippi plures cxxxii.	Rufini quatuor cxcix	Sefostris rex cxxiii.
Prisca eodem	Phileus E. cxciii. (ccxcv.	Rufina & Secūda. eodē.	Seueri cci
Priscilla & Aquila. cxcii	Phileas. cii.	Rustici clvi. clxx	Seuerini eodem
Priscianus cxciii	Tonutanus. cxcvi.	Rutilii cxcix	L. Sextius. cciif.
Probus eodem	Philistenes. ccclvii	Rulli eodem.	M. Sextilius eodem.
Proheresi ⁹ sophista. cxcii	Philippides cxcvi.	C. Rufcius cciif	Sidonius Gallus. eodem
Proet ⁹ rex. cxciii. ccclvii	Phineus ccclii	S	M. Silanus Cos. eodem
Procli quatuor cxcii.	Phyrne meretrix. cxcvi.	Sabini plures cxcix.	De. Silanus cciif.
Procustes cccliii	Phyrnis cytharod ⁹ . 195.	Sabaudia duces xii	Silvani eodem
Proculus cxciii	Phlegon libertus. cxcvi.	Sabina cxcix	Siluerius xiiii.
Prometheus cccli.	Phlegias ccclv.	Sabas eodem	Sylofon Tyrannus cciif
Prodicus chiis cxciii	Phocylides cxcvi	Sabellus hereticus. eodē	Silius Italicus eodē.
Procopi ⁹ histori. eodem.	Phormus eodē.	Sallusti ⁹ Crisp ⁹ . eodem.	Symphrosa cci.
Procopi ⁹ tyrānus. eodē.	Phormiones tres. eodē	Salmoneus ccclviii.	Simones cciif.
Proclii ⁹ grāmatic ⁹ . eodē	Phorcinordes eodē	Saluius xv	Simonides quatuor eodē.
Protogenes pictor. eodē.	Phorini eodem.	Saniones cxcix.	Symmachi tres eodem
Prosper aquitan ⁹ . cxciii	Phoroneus. xciii. ccclix.	Sappho Lyrica cxcix.	Siminias phs eodē
Proserpina cccli	Phorcus cccliii.	Sappho meretrix cxcix	Synesi ⁹ phs xp̄ian ⁹ . cciif.
Phoenix ccclvi.	Phorbas xciii.	Sardanapalus ccvi	Syrianus eodem
Protagoras cxciii	Phraotes rex cxcvi	Sarpedones duo. 107. 205	L. Sifenna. eodem
Propertius eodē	Phrynici plures. cxcvi	Saturnus cccx. ccclii.	Syphus ccclvii
Prote ⁹ cxciii. p̄gne ccclv	Phryxus & Helle. 358.	Saturnini ccv.	Sitalces rex lxxxiiii
Prothasius. S. cxii.	Procris eodem	Sauri cxcix	Socrates tres cciif
Prudērius poeta. cxciii.	Plamniticus cxxiii	Scauri eodem.	Socion eodem
Ptolemæi reges ibidē	Pudens cxcvi	Scipiones cc.	Solon cciif.
Ptolemæi reliqui. cxciii	Pudentiana cxcvi.	Scylax eodem.	Sophocles cciif
Pharnaces ci.	Publius & Iaberi ⁹ . cxcvi.	Scyllis fortissimus eodē	Sopater eodem.
Phalaris cxciii	Q	Scillæ duæ cc. cccliii.	Sophilus eodem
Phaon ibidem	Quadratus cxcvi.	& fo. ccclvi.	Sophon eodem
Phaeton cccli	L. Quierus ccxxxviii.	M. Scæua Centurio cc.	Sophonius cciif.
Phædra ccclvi	Quictiorū plapia. cxcvi	Scopelian ⁹ sophista. cci.	Sophonis eodem.
Phædrus Elien. cxciii.	Quintus poeta cxcvii	Scribonius cci.	Sophia martyr eodē.
Phædimus poeta. cxciii	Quintiliani duo. cxcvii	Scrophæ Tremeli ⁹ . eodē	Soranus eodem.
Phæmonoe virgo vates fo. cxciii.	Quintilli cxcvii. cxxli.	Seleuci reges cix.	Sosibi ⁹ grāmatic ⁹ . cciif.
Pherecides tres eodem	Quirini cxcvii.	Semiramis cci	Sosithus poeta. eodem
Pherecrates cxciii	Quintii eodem.	Semele ccclvii. ccclix.	Sosipatra eodem
Phileras. eodem	Quadragita mar. cxcvi.	C. Septimuleius cci.	Sozomeni cciif.
Philochorus eodē.	R	Secundi eodem.	Softrati quatuor. eodem.
Philones quatuor eodem	Rabirius cxcvii	Sempronii eodem.	Sotades eodem.
Philo academic ⁹ . cxciii.	Rabanus eodem	Senece Duo cciif	Soterides music ⁹ . eodē
Philola ⁹ Corithi ⁹ cxciii	Radamanthus. ccclvii.	Septem fratres cci.	Spartacus cciif
Philostrati tres eodem	Rainaldi cxcvii	Septem fratres eodem	Speusippus eodem
Phidamus poeta. eodem	Ramundi ccclxxxiii	Septem fratres eodē	Spithar ⁹ architect ⁹ cciif
Phileret ⁹ comicus. eodē	Reguli cxcvii.	Septem dormientes. cci.	Spurina tres eodem
Philemon eodem	Remigii eodem	Septuaginta duo disci puli. cci.	Staseas Neapolita. phs.
Philocles tragicus. cxcv	Repata virgo cxcvii	Septuaginta duo inter pretes. cci.	Stefichorus. 204. cciif.
Philoxeni tres eodem	Rhea cccl. cccli.	Seruiliorū plapia. eodē.	Stefimbrotus ccv.
Philomena ccclv.	Ricardi ccccxiii	Roch ⁹ . xiii. Rodo. cxcvii	Steneleus ccclvi
Phidias cxcv	Romuli cxcvii	Romani cxcviii.	Stripo Megareni. ccv.
Philopemenes eodē.	Roscii cxcviii	Q. Sertorius cci	Sratones. viii. ccv
Philisti tres eodem			Suidas ccv
			Sulla qui Sylla. eodem

Homines Clari.

Suetonii tres ccv.
 Sulpitii eodem.
 Sulpicia eodem.
T
 Taberius Eros ccvi.
 Tacitus historicus. eodē.
 Tages auruspex. eodem.
 Thais Atheniensis. cxxx.
 Thais ccvi.
 Thales eodem.
 Talus eodem.
 Thamyras Musicus. ccvi.
 Talassius cxcviii.
 Tanaquil. cxcviii.
 Tantalus ccclviii.
 Tarpeia cxcvii.
 Targnius priscus. cxcviii.
 Targnius supb. cxcviii.
 Taurus pbs ccvi.
 Taurea lubellus. eodē.
 Theagenes. lll. ccvi.
 Theano pythagorea. 206.
 Theano vates eodem.
 Tecla ccv.
 Tearcho rex ccvi.
 Telephi. ccvi. cccliii.
 Teladeus ccvii.
 Tellen ccvi.
 Tellus cciii. ccvi.
 Telephanes rex ccvi.
 Teles ccclv.
 Telamon ccclvii.
 Themistius ccvii.
 Themistogenes ccvii.
 Themistocles ccvii.
 Themison ccvii.
 Themis eodem.
 Telemachus ccclix.
 Thelegonus ccclix.
 Theognetus comicus. ccvi.
 Theognes duo eodem.
 Theodeetes duo. eodem.
 Theodosius poeta. eodē.
 Theoduli eodem.
 Theocriti eodem.
 Theophanes historicus. fo. ccvii.
 Theophili. ccvi. ccvii.
 Theones ccvii.
 Theotimus eodem.
 Theodorius & agla. ccvii.
 Theopompi eodem.
 Theophrastus eodem.
 Theodori eodem.

Theodori ccvii.
 Theodora eodem.
 Tethys cccli.
 Thetis ccclvii.
 Therpader lyricus. ccvii.
 Theramenes ccviii.
 Terentii eodem.
 Terentia ccviii. ccx.
 Therandrus. ccclvii.
 Tertullianus ccviii.
 Theseus cccliii.
 Thespis Tragicus. ccviii.
 Thespis Thespiadax pater. eodem.
 Tetrici pater & filii. eodem.
 Teucris tres. ccvii. ccviii.
 Tibullus poeta ccviii.
 Tiberius eodem.
 Ticinius pictor ccix.
 Tyestes ccclviii.
 Timagenes duo ccviii.
 Timaei duo eodem.
 Timathes pictor. ccviii.
 Timon Athen. eodem.
 Timon apolloniates. 207.
 Timoleon dux Corinth. fo. ccclxxi.
 Timolaus pbs ccix.
 Timocles Comicus. ccix.
 Timosthenes ccviii.
 Timotheus quatuor ccix.
 Timagoras legatus. ccix.
 Tinca orator xl.
 Tyndarus ccclvi.
 Tyrannion ccix.
 Tyrannion iunior. ccix.
 Tyresias ccclix.
 Tyro ccx.
 Titi ccix.
 Tyri ccix.
 Tirteus ccix.
 Titius orator eodem.
 Titianus hereticus. ccix.
 Tityus cccli.
 Titani cccl.
 Titonus ccclviii.
 Titornus fortis ccix.
 Tlepolemus eodē.
 Thoas cccliii. ccclviii.
 Thomeus sex. xxvi. cxxvi.
 Thomeus. ccxviii. ccxix. cxi. ccclxx.
 Trachalus orator. ccix.
 Traianus historicus. eodē.

Thrasimachus sophista. ccix.
 Thrasibulus ccix.
 C. Trebatius eodē.
 C. Trebonius eodem.
 Triphones quatuor eodē.
 Triphonia eodē.
 Tryphiodorus poeta. ccix.
 Tritanus. eodē.
 Tucca ccxi.
 Tuccius ccx.
 Thucydides duo ccix.
 A. Tullius ccx.
 Tullus hostil. ccviii. cccc.
 Tulliorum genus ccx.
 M. Tullii familia. eodem.
 Tulliola eodem.
 Tullia cxcviii. ccx.
 Turianus plastes ccx.
 Turnus rex ccclvi.
 Turmius ccx.
 Turpilius pictor ccx.
 Turpilius comicus. eodē.
 Turcius Apronianus. ccx.
 M. Turbo ccxxxiii.
V
 Vacia ccxii.
 Vacchotes ccxxi.
 Vatienus montanus. fol. clxxx. ccccxi.
 Valeriorum plapia ccxi.
 Valerius fl. poeta. ccxi.
 Valerius sacer. ccxi. ccxii.
 Valeria obles cccc.
 Valerianus ccxi.
 Valdenses eodem.
 Varguteus. ccxii.
 Varrones ccxi.
 Varii & Varii ccxi.
 Varinus eodem.
 Vatinius eodē.
 Vegetius Renatus. ccxii.
 Velius longus eodem.
 Venus cccliii.
 Venerii duo ccxii.
 Verres ccxii.
 Vergilius eodem.
 Verrii tres eodē.
 Verus ccccxi.
 Vesores rex ccccxi.
 Vectii tres ccxii.
 Verurii eodem.
 Veturia eodem.
 Vgones xix. & cxxii.
 Vgo praefectus ccl.

Vibius Virrius ccxii.
 Victor. E. Carreus. ccxxii.
 Victor apher & martyr fo. ccxii.
 Victorini ccxii.
 Victoria augusta. ibidē.
 Vigilantius eodem.
 Vigilius. ii. martyres. eodē.
 Vitalis ccxii.
 Vincentii eodem.
 Vinucius declamator. ib.
 Vindicius servus ibidem.
 Virgilius eodem.
 Virginia eodem.
 Virginii eodem.
 Viriatus dux. vi. ccxiii.
 Vlpianus ccxiii.
 Vlysses clviii.
 Volcatii tres ccxiii.
 Voltacilius ccxiii.
 Voluminii ccxiii.
 Vrsicinus martyr. eodē.
 Vrsus miles ccxlv.
 Vrsinorum familia. ccxxxii.
 Vulcanus ccliii.
X
 Xanthus historicus. ccxiii.
 Xanthus poeta ccxiii.
 Xenophontes ccxiii.
 Xenophanes duo. eodē.
 Xenocrates duo. eodem.
 Xenophilus musicus. eodē.
 Xenarchi duo eodem.
 Xerxes rex cxy.
 Xerxes pictor ccxiii.
 Xuthus cvi.
Z
 Zaleucus ccxiii.
 Zamolxis thrax eodem.
 Zathalias babiloni. ibi.
 Zenones quatuor. eodē.
 Zenodoti quatuor. eodē.
 Zenobii ccxiii.
 Zenobia eodem.
 Zet & Calais ccclii.
 Zeusis ccxiii.
 Zoe martyr clxxxii.
 Zoilus homerum. ccxiii.
 Zoilus martyr. eodem.
 Zonaras historicus. eodē.
 Zopyri eodem.
 Zoroastes rex ccxiii.
 Zorobabel eodem.
 Zozimi eodem.

D
 Drianus vide infra.
 Adeodatus folio ccxxvii.
 Agarho ccxxvii.
 Agapitus ccxxviii.
 Alexander ccxxv.
 Alexan. ii. ccxxix.
 Alexan. iii. eodem.
 Alexan. iiii. cccxx.
 Alexander. v. cccxxiii.
 Alexander. vi. cccxxv.
 Anacletus ccxxv.
 Anastasius ccxxvi.
 Anastasius. ii. ccxxvi.
 Anastasius. iii. cccxxviii.
 Anastasius. iiii. cccxxix.
 Anicetus ccxxv.
 Antherus ccxxv.
B
 Benedictus ccxxvi.
 Benedictus. ii. ccxxvii.
 Benedictus. iii. ccxxviii.
 Benedictus. iiii. cccxxviii.
 Benedictus. v. eodem.
 Benedictus. vi. eodem.
 Benedictus. vii. eodem.
 Benedictus. viii. eodem.
 Benedictus. ix. eodem.
 Benedictus. x. cccxxix.
 Benedictus. xi. cccxxxi.
 Benedictus. xii. cccxxxii.
 Benedictus. xiii. cccxxxiii.
 Bonifacius ccxxvi.
 Bonifacius. ii. eodem.
 Bonifacius. iii. ccxxvii.
 Bonifacius. iiii. eodem.
 Bonifacius. v. eodem.
 Bonifacius. vi. cccxxviii.
 Bonifacius. vii. eodem.
 Bonifacius. viii. cccxxxi.
 Bonifacius. ix. cccxxxii.
C
 Callistus. i. ccxxv.
 Callistus. ii. cccxxix.
 Callistus. iii. cccxxxiii.
 Caius ccxxv.
 Celestinus ccxxvi.
 Celestinus. ii. cccxxix.
 Celestinus. iii. cccxxx.
 Celestinus. iiii. cccxxx.
 Celestinus. v. cccxxxi.
 Clemens ccxxv.
 Clemens. ii. cccxxviii.
 Clemens. iiii. cccxxx.

Pontifices Romani.

Clemens. iiii. cccxxx.
 Clemens. v. cccxxxii.
 Clemens. vi. eodem.
 Cletus ccxxv.
 Conon ccxxvii.
 Constantinus. ccxxvii.
 Cornelius ccxxv.
 Christophorus. cccxxv. iiii.
D
 Damasus ccxxvi.
 Damasus. ii. cccxxviii.
 Deusededit cccxxvii.
 Dionysius ccxxv.
 Donus cccxxvii.
 Donus. ii. cccxxviii.
E
 Eleutherius ccxxv.
 Euaristus eodē.
 Eugenius cccxxvii.
 Eugenius. ii. eodem.
 Eugenius. iii. cccxxix.
 Eugenius. iiii. cccxxxiii.
 Eusebius cccxxvi.
 Eutychianus cccxxv.
F
 Fabianus ccxxv.
 Felix ccxxv.
 Felix. ii. cccxxvi.
 Felix. iii. eodem.
 Felix. iiii. eodem.
 Formosus cccxxviii.
G
 Gelasius ccxxvi.
 Gelasius. ii. cccxxix.
 Gregorius cccxxvi.
 Gregorius. ii. cccxxvii.
 Gregorius. iii. cccxxvii.
 Gregorius. iiii. eodem.
 Gregorius. v. cccxxviii.
 Gregorius. vi. eodem.
 Gregorius. vii. cccxxix.
 Gregorius. viii. cccxxx.
 Gregorius. ix. eodem.
 Gregorius. x. eodem.
 Gregorius. xi. cccxxxii.
 Gregorius. xii. cccxxxiii.
H. & I.
 Hadrianus. i. cccxxvii.
 Hadrianus. ii. cccxxviii.
 Hadrianus. iii. cccxxviii.
 Hadrianus. iiii. cccxxix.
 Hadrianus. v. cccxxx.
 Higinus ccxxv.
 Hilarius ccxxv.

Honorius cccxxviii.
 Honorius. ii. cccxxix.
 Honorius. iiii. cccxxx.
 Honorius. v. cccxxxi.
 Innocentius cccxxvi.
 Innocentius. ii. cccxxix.
 Innocentius. iii. cccxxx.
 Innocentius. iiii. eodē.
 Innocentius. v. cccxxx.
 Innocentius. vi. cccxxxii.
 Innocentius. vii. cccxxxii.
 Innocentius. viii. cccxxxv.
 Ioannes. i. cccxxvi.
 Ioannes. ii. cccxxvi.
 Ioannes. iii. eodem.
 Ioannes. iiii. cccxxvii.
 Ioannes. v. eodem.
 Ioannes. vi. eodem.
 Ioannes. vii. eodem.
 Ioannes. viii. cccxxviii.
 Ioannes. ix. eodem.
 Ioannes. x. eodem.
 Ioannes. xi. eodem.
 Ioannes. xii. eodem.
 Ioannes. xiii. cccxxviii.
 Ioannes. xv. eodem.
 Ioannes. xvi. eodem.
 Ioannes. xvii. eodem.
 Ioannes. xviii. eodem.
 Ioannes. xix. cccxxviii.
 Ioannes. xx. eodem.
 Ioannes. xxi. cccxxx.
 Ioannes. xxii. cccxxxii.
 Ioannes. xxiii. eodem.
 Iulius. i. cccxxvi.
L
 Lando cccxxviii.
 Leo ccxxvi.
 Leo. ii. cccxxvii.
 Leo. iii. eodem.
 Leo. iiii. cccxxviii.
 Leo. v. eodem.
 Leo. vi. eodem.
 Leo. vii. eodem.
 Leo. viii. & ix. eodē.
 Liberius cccxxvi.
 Linus ccxxv.
 Lucius eodem.
 Lucius. ii. cccxxix.
 Lucius. iii. cccxxx.
M
 Marcius cccxxvi.
 Marcellus cccxxv.

Marcellinus cccxxv.
 Martinus cccxxvii.
 Martinus. ii. cccxxviii.
 Martinus. iiii. eodē.
 Martinus. v. cccxxxi.
 Martinus. vi. cccxxxii.
 Milciades cccxxv.
N. & O.
 Nicolaus cccxxviii.
 Nicolaus. ii. cccxxix.
 Nicolaus. iii. cccxxx.
 Nicolaus. iiii. eodem.
 Nicolaus. v. cccxxxiii.
 Ormisda cccxxvi.
P. & R.
 Paschalis cccxxvii.
 Paschalis. iiii. cccxxix.
 Paulus cccxxvii.
 Paulus. ii. cccxxiii.
 Pelagius. i. cccxxvi.
 Pelagius. ii. eodem.
 Petrus. cccxxv. P. i. cccxxv.
 Pius. ii. cccxxiii.
 Pius. iiii. cccxxvii.
 Pontianus cccxxv.
 Romanus cccxxviii.
S.
 Sabinianus cccxxvii.
 Sergius cccxxvii.
 Sergius. ii. cccxxviii.
 Sergius. iii. eodem.
 Sergius. iiii. eodem.
 Severinus cccxxvii.
 Siluerius cccxxvi.
 Symmachus eodem.
 Syluester eodem.
 Syluester. iii. cccxxviii.
 Syluester. iiii. eodē.
 Simplicius cccxxvi.
 Syricius eodem.
 Sifinius cccxxvii.
 Sother cccxxv.
 Sozimus cccxxvi.
 Stephanus cccxxv.
 Stephanus. ii. cccxxvii.
 Stephanus. iiii. eodem.
 Stephanus. v. cccxxviii.
 Stephanus. vi. eodem.
 Stephanus. vii. eodem.
 Stephanus. viii. eodem.
 Stephanus. ix. cccxxix.
T
 Telforus cccxxv.
 T. vi.

Animalia.

us	cclxxii.	Loli ⁹ eodē.	Lup ⁹ .	cclxxvii	Noctua	cclxxiii
Uminarti gña	cclxxi	Lupus marinus		cclxxv	Numidicē	cclxxi
Galgulus	cclxxiii	Lucerna		cclxxvi		
Garum	cclxxvi	Lūbrici		cclxxix	Oculara	cclxxv
Gauia	cclxxiii	Luscinia		cclxxiiii.	Olophyre	cclxxix.
Glanus	cclxxvi		M		Onomanthe	cclxxiiii.
Glaucus	eodem	Malachia		cclxxiiii	Oenas	cclxxii
Glauciscus	eodem	Malacostraca		eodē	Onocrotalus	cclxxiii
Glīres	cclxx	Malacoderma		cclxxviii	Onagri	cclxxviii
Glottis siue lingulaca.		Malacocraneus		cclxxiiii	Orchis	cclxxvii
fo.	cclxxiiii.cclxxvi	Manticoa		cclxxviii.	Orcynus	eodē
Gobio	cclxxvi	Margari		cclxxvii	Orca	cclxxiiii
Grypes	cclxxiii	Martes		cclxxix	Oreum	cclxxvi.
Grillus	cclxxx	Meles		eodem	Orosipizes	cclxxiiii
Grues	cclxxii	Meleagrides		cclxxi	Oryx	cclxx
Grues marini	cclxxvii	Mergus		cclxxii.	Orientaurus	cclxxix.
		Melandrya		cclxxvi	Orphus	cclxxvi
H		Merula		cclxxiiii cclxxvii	Ortus	cclxxix
Helops	cclxxv	Meryx		cclxxvi.	Ortigometra	cclxxii
Helecatenes	cclxxvi	Meropes		cclxxiii	Offifraga	cclxxi
Hemerobia	cclxxx	Memnonię aues		eodem	Ostrea	cclxxviii
Hepiolus	eodē	Menae		cclxxvi	Ostrocoderma.	cclxxiiii
Herodii	cclxxiii	Mygale		lxix	fo.	cclxxviii.
Higrophænix	cclxxvii	Mergi		cclxxiii	Ostrea	cclxxviii.
Hydrus	cclxx	Milvus.		cclxxi.cclxxvii.	Orus	cclxxiii.
Hyena	cclxxix	Midas		cclxxix.	Oria	cclxxix.
Hippocampi	cclxxvi	Myrus		cclxxv	Orides	cclxxii
Hippolaphus	cclxxvii	Myscus		cclxxvii.	Ouis	cclxxviii
Hippuris	cclxxvi	Monedula		cclxxii	Oua	cclxxii
Hircus.	cclxxix.cclxxvii.	Monops		cclxxix	Oxyringus	cclxxvii.
Hystrix	cclxxix	Monoceros		cclxx		
Hupupa	cclxxii.	Motacilla		cclxxiiii	P	
		Mugil		cclxxv.	Paguri	cclxxviii
I		Murena		eodem	phalacrocoraces	cclxxiii
Ibis	cclxxi	Muria		cclxxvi	Phattaga	cclxxix
Ichneumō.	cclxxix.cclxx	Murex		cclxxviii	Phalāgius	cclxxix.
Incendiaria auis	cclxxiiii	Mullus		cclxxv	Phalerides	cclxxiii.
Irundo.	cclxxi.cclxxii.	Mulus		cclxxviii	Phagrus	cclxxvi
Iulides	cclxxvii	Mus.		cclxxix.cclxx. 277.	Palumbus	cclxxi
		Musaraneus fol.		cclxxix.	Panthera	cclxxix
L				cclxxvii.	Para	cclxxiii
Lacerta	cclxx	Musmuscus		cclxxix	Pardus	cclxxix
Lacertus	cclxxvi	Musponticus		eodē	Pardalus	cclxxiiii
Logopodes	cclxxii	Mures		cclxxix	& fo.	cclxxvii.
Lagnis	cclxxvi	Mures marini		cclxxvii.	Paryas	cclxx
Leuciscus	eodē	Mustella.		cclxxix.cclxxvii.	Parnopus	cclxxiii.
Lepus	cclxxix.cclxxvii	Musca.		cclxxvii.cclxxix.	pastinaca	cclxxv.cclxxix
fo.	cclxxix.		N		Passer.	cclxxiiii. cclxxvi.
Lepades	cclxxix	Narica		cclxxvi.	Patella	cclxxix
Leo	cclxxvii	Natrix		cclxxi	Pauo	cclxxii.cclxxvi.
Leona	eodem	Nautilus		cclxxviii	Pectines	cclxxix
Lynx	eodem	Neades		cclxxix	Pedicularis	cclxxvii.
Linx	cclxxiiii	Nepas		cclxxvi	Pelamides	cclxxvi
Lingulaca.eodē.	cclxxvi.	Nocticorax		cclxxiii	Pelicanus	cclxxii.
Lymphirides	cclxxx				Penelopes	cclxxii.
Locustae	cclxxviii					
Loligo	cclxxv.					

Poephagus	cclxxix.	Querquedula	cclxxiii.	R	
Phyrna	eodem	Raia	cclxxviii.	Rana	eodem
Phoenix	cclxxiii	Rana piscatrix	cclxxviii.	Regulus	cclxxiiii
Phoenicurus	cclxxiiii	Rhinoceros	cclxx	Ricinus	cclxxx.
Phoenicopterus	cclxxii	Rubeta	cclxxviii.	Rhinoceros	cclxx
Pholis	cclxxvi	Rustica gal.	cclxxi.&	Rubeta	cclxxviii.
Pernae	cclxxix	fo.	ccccxiii.	Rumbus	cclxxvi.
Pernae	cclxxix				
Percae	cclxxvi	S		Sagiptarius	cclxxvii
Perdices	cclxxii.	Salamandra	cclxx	Salmo	cclxxvi
Philomena	cclxxiiii	Salpa	eodem	Salpa	eodem
Picus marinus	eodem	Salpinga	cclxxix.	Sargus	cclxxvi
Pica	cclxxii	Scarabei	cclxxix.	Scarabei	cclxxix.
Pinna	cclxxix	Scarus	cclxxv.	Scyrus	cclxxv.
Pinnotheres	eodē	Scolopendra	cclxxvii.	Scolopendra	cclxxvii.
Pyrausta	cclxxix	& fo.	cclxxix.	Scombr	cclxxvi.
Phoicus.	cclxxiiii.	Scopes	cclxxiii.		
Pompilus	cclxxviii.				
Porcus marin ⁹	cclxxvii.				
Porphyrus	cclxx				
Polypus	cclxxv.				
Phocena	eodē				
Prester	cclxx				
Pfitacus	cclxxiiii				
Purpura	cclxxviii.				
Pulmo	cclxxix				
Pulex	eodem				
Phuca	cclxxvi.				

Selache	cclxxiiii	Tabanus	cclxxix.	T	
Seleucides	cclxxii.	Talpa	cclxx	Tarandus	cclxxix
Sepia	cclxxv.	Tarandus	cclxxix	Taurus	cclxxviii
Seps	cclxx.	Telline	cclxxvii.	Telline	cclxxvii.
Scorpius	cclxxix	Testudo.	cclxxviii.	Testudo.	cclxxviii.
Scorpi ⁹ marin ⁹ .	cclxxvii.	& folio	cclxxvii.	Testudo maria.	cclxxviii
Serpentum genera.	cclxxx	Testudo maria.	cclxxviii	Teredo.	cclxxix.cclxxx.
& fo.	cclxxi.	Tetraones.	cclxxii.	Tetraones.	cclxxii.
Ser.	cclxxx.	Tigris	cclxxix.	Tigris	cclxxix.
Silurus	cclxxvi.	Thymalus	cclxxvii.	Thymalus	cclxxvii.
Simiaru gña	cclxxviii.	Tiaca	cclxxvi.	Tiaca	cclxxvi.
& fo.	cclxxvii.	Tynnus	ibidem	Tynnus	ibidem
Sipidon	cclxx.	Tynnus	ibidem	Tynnus	ibidem
Syroperdix	cclxxiiii	Tyrannus	cclxxiiii.	Tyrannus	cclxxiiii.
Sis	cclxxix.	Thoas	cclxxvii.	Thoas	cclxxvii.
Sitta	cclxxiiii	Torpedo	cclxxix	Torpedo	cclxxix
Smerides	cclxxvii.	Tortio	cclxxiiii.	Tortio	cclxxiiii.
Solea	ibidem.	Tragelaphus	cclxxvii.	Tragelaphus	cclxxvii.
Solenes seu dactyli. fo.	cclxxix.				
Sphyrena	cclxxvi.				
Spizites	cclxxiiii.				
Spondylus	cclxxvi				
Spongiaru gña.	cclxxix.				
Squilla	cclxxviii				
Stella marina.	cclxxvi.&				
folio	cclxxix.				
Stellio	cclxx.				
Striges	cclxxiii				
Strombi	cclxxix.				
Strutiones	cclxxi.				
Sturni	cclxxiiii.				
Sues.	cclxxviii.				

Animalia et Plante.

Tryga	cclxxiii.	Amaranthus.	cclxxxiii.	Bacca	cclxxxii.
Thrisa.	cclxxv.	Amaracum	cclxxxv.	Balanus	cclxxxiii.
Tritones	cclxxvi.	Ambrosia	cclxxxviii.	Bacchar	cclxxxii.
Trichia	ibidem	Amylum	cclxxxiiii.	Baciniū seu vaciniū po-	cclxxxvi.
Triaxalis.	cclxxx.	Amigdalus.	cclxxxi.	tus	cclxxxvi.
Trips	cclxxix.	& fo.	ccccxiii.	Brassica	cclxxxv.
Trigone	cclxxv.	Amomum	cclxxxiii.	& fo.	cclxxxvii.
Trochus	cclxxiiii.	Ammonicum.	cclxxxii.	Ballota	cclxxxviii.
Trocta.	cclxxvi.	Anagallis	cclxxxviii.	Balaustium	cclxxxii.
Trochillus	cclxxiiii.	Anagyros.	cclxxxix.&	Balsamum.	cclxxxii.
Turdus	ibidem.	folio.	ccxc.	& folio	cclxxxiii.
Turtur	cclxxi.	Anethum	cclxxxv.	Batrachium.	cclxxxix.
		Anemona	cclxxxvi	Bdelion.	cclxxxiii.
V		Androsaces.	ccxc.	Betonica	cclxxxvii.
Velia	cclxxiiii.	Andrachne	cclxxxv.	Beta	cclxxxv.
Vertibula	cclxxix.	Ancusa	cclxxxvii.	Blitum	ibidem.
Vermes	cclxxix	Anthillum	ibidem	Botris	cclxxxviii.
Vipera	cclxx	Antirrhinum.	cclxxxix.	Borrago vide buglossa.	
Vitul ⁹ marin ⁹ .	cclxxiiii.	Apate	cclxxxviii	Brom ⁹	cclxxxix
Vierra	cclxxix.	Aphace	ibidem.	Bulbi	cclxxxiiii.
Vlula	cclxxiii.	Apii genera	cclxxxv.	Buglossa	cclxxxvii.
Vmbra	cclxxv.	Apynthium vide in ab.		Bunion	cclxxxix.
Vngues	cclxxix	Aquaticulus	cclviii.	Bupthalmion.	ibidem.
Vpupa	cclxxii.	Arbores glandifere.	fo	Buxus	ccccxiii.
Vreon	cclxxvi.	lio	cclxxxix.	Butonium.	cclxxxiiii
Vrtica	cclxxix.	Arbores malifere	cclxxxix		
Vri	cclxxix.	Arbores ifelices.	cclxxxii	C	
Vrsi	cclxxvii	Arbutus	cclxxxix.	Calla.folio	ccxc.
Vulpes.	cclxxvii.cclxxvii	Arrhenogonō.	cclxxxix	Chalbana.	cclxxxiiii.
Vultures	cclxxi	Arction	ccxc.	Calcifraga	ccxc
Zoophita	cclxxviii	Argemone	cclxxxviii.	Calra.fo.	ccxc.
		Arinea	ccccxviii.	Chamemeli.	cclxxxvii.
		Aristolochia.	cclxxxviii.	Chameacte	ccccxii.
		Armoracia	cclxxxiiii.	Chamepitrys.	ccccxvii.
		Arnoglossa	cclxxxvii	& fo.	cclxxxix.
		Aron	cclxxxix.	Chamedrys.	cclxxxviii.
		Artemisia	cclxxxviii.	Chamedaphne.	cclxxxix.
		& fo.	ccccxiii.	Chamecissus	ibidem.
		Arundo	cclxxxiiii	Chameleuca.	cclxxxvii.
		Ascalonium	ibidem.	Chameleon.	cclxxxv.
		Asclepias.	cclxxxviii. 290	Chamelea	cclxxxix.
		Asphaltus.	cclxxxiii.	Chamefice	ibidem.
		Asparagus.	cclxxxvii.	Capnion.folio.	ccccxiii
		Asphodelus	cclxxxvi.	Canaria.fol.	cclxxxviii.
		Aster	ccxc.cccx.	Capparis.folio.	cclxxxv.
		Astericum	cclxxxvii.	Capill ⁹ veneris.	cclxxxvi.
		Atractylis	cclxxxviii.	Caprific ⁹ .fo.	cclxxxii.
		Attriplex	cclxxxv.	Carduus.folio.	cclxxxv.
		Auena	cclxxxvii.	& fo.	cclxxxvii.
		Auellana.	cclxxxix.	Caricē.	cclxxxii
		Aurelia.	cclxxxvi.	Carota.	cclxxxvii.
		& fo.	cclxxxvii	& fo.	ccccxiii
		B		Castanea.	cclxxxix.
		Baccharis	cclxxxii.	Casia	cclxxxiiii
				Caucalis	cclxxxviii.

Plante.

Caucamum. cclxxxii. & fo. cclxxxviii. Centaurea cclxxxviii. Cenchris cclxxxi. Cerintha cclxxvii. Cestron. cclxxvii. Chelidonia cclxxviii. Cedrus cclxxxii. Cedria.cedrides ibidē. Cepa cclxxxiiii. Cepea. cclxxxix. Cerasus cclxxxii. Cerebra palmarum. folio cclxxxii. Cyanus. cclxxvi. Cicuta. cclxxxix. cccxlii. Cichorium. cclxxxiiii. Cicer. cclxxxiiii. ccccxiii. Cicercula ibidē. Cicerbita ibidem. Cindrilla cclxxvii. Ciclaminus cclxxvi. Cuminum cclxxv. Cusara ibidem. Cinamomum cclxxxiii. Gynops cclxxvii. Cynia cclxxxix. Cynoglossum. cclxxvii. Cynobazos cclxxxiii. Ciprus ibidem. Ciperus. ibidē. Ciperis ibidem. Cypri cclxxxii. Cytrea cccx. Cynodanum ibidē. Cibus cclxxxiiii. Citrus cclxxxi. Citrus cclxxxii. Citrus menzies ibidē. Cytisus cclxxvi. Cleonaris cclxxvii. Clinopodium ibidem. Cnecum cclxxxix. Coluca ibidem. Coccus cclxxvii. Coctana cclxxxii. Colacia cclxxxix. Colocasia ibidē. Combretum cclxxxii. Conserua cclxxvii. Conuoluolus. cclxxvi. Cornus cclxxxi. Corone cclxxvi. Coronopus. cclxxvii.

Foeniculum vide mara- thrum cclxxxv. Ferula cclxxxvi. Ficus cclxxxiiii. Flos louis cclxxxvi. Fragra ibidem. Frugū genera. cclxxxiiii. Frumentum ibidem. Frutices aquatici. ibidē. Frutices odorati cclxxxii. Fungi cclxxvii. Furfur cclxxxiiii. G Galion. cccx. Galaton ibidem. Glandes cclxxxi. Garyophyllō cclxxvi. Geranium cclxxvii. Getium cclxxxiiii. Gladiolus ibidē. Glaucion cclxxxiiii. Glascum cclxxxviii. Gramen ibidē. Guadam. ibidem. H Halum: vide symphicō. folio cclxxxvii. Hebenus ccccxiii. Hedera cclxxxi. Helenium. cclxxvi. Heliochryfos. ibidem. Heliosedinum. cclxxv. Heliotropium. cclxxxiiii. Helxine cclxxvii. Helleborum ibidem. Hemionitis cclxxxix. Hemerocallis cclxxvi. Hepimedium. cclxxxviii. Hepithymum. cclxxxix. Heptapleurō. cclxxvii. Heracleotica ccccxiii. Hyacinthus cclxxvi. Hibiscum. fo. cclxxxvii. cclxxxix. ccccxiii. Hydropeperi cclxxxiii. Hiosiris cccx. Hypericum cclxxxix. Hippice. cclxxvii. Hippocistis cclxxxiiii. Hippochoeris. cclxxviii. Hippomarathrō. cclxxv. Hippofelinū seu equap- pium. cclxxv. Hippuris cclxxxviii.

I Hyfopum. cclxxxvi. Holcus cccx. Holufatrum cclxxv. Hornum cclxxxiiii. Hortensia ibidem. I la. cclxxvi. Ibisum. cclxxxvii. cclxxxix. ccccxiii. Idea cccx. Intubum. 284. ccccxiii. Ipnium cclxxxiiii. Iryon. cclxxxiiii. Ispyron. cclxxix. cccx. Isaris. cclxxv. cclxxvii. Iuglandes cclxxxi. Iuncus. cclxxxiii. cclxxxiiii. Iuniperus. cclxxxii. L Labrusca. cclxxv. Lactaria cclxxvi. Lactuca cclxxv. Ladanum cclxxxiiii. Lagenis cclxxxix. Lapathi gña. cclxxv. Lappa cclxxvii. Lasepitiū cclxxxiiii. Laureia cclxxvi. Latyris. cccx. Laurus cclxxxi. Lauer cclxxvii. Legumina cclxxxiiii. Lens. ibidem. Lentiscus cclxxxii. Leōtopetalō. cclxxxviii. & fo. cclxxxix. Leōtopodion. cclxxxix. Leucāthemō. cclxxvi. Leucas. cclxxxviii. Leucota cclxxvi. Lychnis ibidem. Ligustrū. cclxxvi. cccx. Liliū cclxxvi. Limoniū cclxxvii. Linozostis cclxxxix. Lirium cclxxvi. Litosperma cclxxxix. Lotus ccccxiii. Lupin⁹ cclxxxiiii. M. Macer cclxxxiii. Malorum plura genera. & fo. cclxxx. cclxxxii. Malua cclxxv.

Majorana cclxxxv. Malobathrū cclxxxiiii. Māna. cclxxxiiii. ccccxiii. Mādragoras cclxxvii. Marathrum cclxxxv. Marrubium ibidem. Mastiche cclxxxiiii. Melissophylū cclxxxvi. Meliloros ibidē. Melampodiū. cclxxvii. Menisphlota cclxxxiiii. Menta cclxxxv. Mespilus cclxxxi. Meropium. cclxxxiiii. Myagros cccx. Milium cclxxxiiii. Millefolium cclxxvii. Myricē cclxxxii. cclxxxiiii. Myrobalanū cclxxxiiii. Myrrha ibidem. Moly cclxxvii. Morus cclxxxii. Murisauricula. cclxxx. Muscus. cclxxxvii. (viii. N Napum ccccxiii. Narcissus cclxxxvi. Nardus cclxxxii. Nardum ibidem. Nasturtium cclxxxv. Nautea ccccxiii. Nepeta cclxxxv. Nerium cclxxxix. Nymphaea ibidem. Nucū genera. cclxxx. & folio ccccxiii. O Ocymum clxxxv. Oenanthe cclxxxiiii. & folio cclxxxvi. Oenothera cclxxxix. Olea cclxxxi. Oliuarum genera. ibidē. Oleaginus cclxxxiiii. Oleaster cclxxxii. Olestium cclxxxviii. Olostium cccx. Olyra cclxxxiiii. Olufatrum cclxxxv. Opobalsamum cclxxxii. & folio cclxxxiiii. Opium cclxxxv. Origanī gña cclxxxv. Orchis cclxxxix.

Oriza cclxxxiiii. Ordeum eodem. Ornithogalō. cclxxxviii. Oxybaphum ibidē. Oxylapathum cclxxxv. P Palladiū cclxxxix. Palma cclxxxii. Phaselion cccx. Phaseolus cclxxxiiii. Phalaris. cclxxxix. cccx. Phalangium. cclxxxviii. Paliurus cclxxvii. Pancratium cclxxxix. Pancea cclxxxiiii. Panax. cclxxxiiii. cclxxxv. Panicum cclxxxiiii. Papauerū gña. cclxxxv. Papyrus & charta. fo lio cclxxxiiii. Parietaria cclxxvii. Parthenium cclxxxvii. Pastinaca. cclxxxv. & folio ccccxiii. Pedegallinaceum. fo- lio. cclxxxviii. Phelandrion cccx. Phoenix Palma. cclxxxii. Pelecynus cclxxvii. Pentapleuron ibidem. Peonia cclxxxix. Pepones cclxxxiiii. & folio ccccxiii. Peplis cclxxvii. Peplon ibidem. Peplus cclxxxix. Peplion ibidem. Perfica. cclxxx. ccccxiii. Perseum cclxxxv. Perdiciū cclxxvii. Peristerium cclxxxviii. Periclimenos cccx. Pegallinace⁹. cclxxvii. Petrofelinū cclxxxv. Peucedamū cclxxxviii. Pezices cclxxvii. Picea cclxxxi. Pisum cclxxxiiii. Phyllon cclxxxix. Pinus cclxxxi. Pineacardus cclxxxv. Piperitis cclxxxv. Pira cclxxxii. Pira seruanda ccccxiii.

Pirus. cclxxxii. Pistacea cclxxxi. Platanus. cclxxxii. Plantago cclxxvii. Phleum cclxxxiiii. Plomus. cclxxxvii. Polenta cclxxxiiii. Polygonaton. cclxxxviii. Polygonon ibidem. Polygalon cclxxxix. Polytrizon cclxxviii. Polycnemon cccx. Polymonium. cclxxviii. Polium ibidem. Populus cclxxxii. Portulaca cclxxxv. Porrum cclxxxiiii. Proserpinaca cclxxxix. Prototomi cclxxxv. Pruna cclxxxi. Psyllion cccx. Ptarmice cclxxxix. Pteris cclxxxix. Prifana cclxxxiiii. Pulegium cclxxxv. Pultes cclxxxiiii. Q Quinquefoliū. cclxxvii. R Rha pōticum. cclxxxiiii. Rha barbarū ibidē. Rhacoma cclxxxii. Rhamnus cclxxvii. Radicula ccccxiii. Radix assyria ibidem. Raphanus cclxxxiiii. & fo. ccccxiii. Robium cclxxvii. Rhododaphne. cclxxxix. Rosmarinus cclxxxv. Rosa cclxxxvi. Rosaceum ibidē. Rhytace cclxxvii. Rhus cclxxxiiii. Rumex cclxxxv. Ruscus cclxxxvii. Ruta cclxxxv. S Salix cclxxxii. Saliunca. cclxxxvi. Saluia cclxxxv. Sambucus ccccxiii. Sanguinaria. cclxxvii. & fo. cclxxxviii.

Sarcocolla cclxxxiiii. Satureia cclxxxvi. Satyrion cclxxxix. Saxifagia cclxxxvii. Scamonea ibidē. Scilla cclxxxix. Scolimus cclxxvii. Scoparegia. cclxxxvi. & fo. cclxxxix. Scolopendriū cclxxxix. Scorpiurus cclxxxv. Sedum cclxxvii. Semperuius. cclxxvii. Seris cclxxxiiii. Serpyllum cclxxxv. Selamum cclxxxiiii. Sefelis cclxxvii. Sycis cclxxxix. Sycomorus. cclxxxii. Syda cclxxxiiii. Syderites cclxxvii. Silago cclxxvii. Siligo cclxxxiiii. Siler cclxxxii. Similago cclxxxiiii. Symphyton cclxxxvii. Sinapi cclxxxv. Sion cclxxxvii. Sifer ccccxiii. Sifymbrium cclxxvi. Smilax cclxxx. Sofartū ccccxiii. Soncus cclxxxiiii. Sorbus cclxxxii. Spartum cclxxxiiii. Spinax genera. cclxxxiii. Splenion cclxxxix. Sphōdylion. cclxxxviii. Staphylinus cclxxxv. & fo. ccccxiii. Staete cclxxxiiii. Stratiotes cclxxxviii. Styrax cclxxxiiii. Strychnon. cclxxxviii. & fo. ccccxiii. Strutheon cclxxvii. T Tamarix. cclxxxii. & fo. cclxxxiii. Thaliotrum cclxxxix. Thapsia cclxxxv. Taxus. cclxxx. Teda. cclxxxii. in fistula. Thelygonum. cclxxxix.

Plante.

Morbi ac Medicinæ.

Accessus cclxi.
Achores. cclv.
Apoca vide

C

Cachexia ccl.
Chalazia cclv.
Caluities cclxii.
Calculus cclvii.
Canities. cclxii.
Capitis morbi cclv.
Capilli fluxus cclv.
Cardiaci cclviii.
Caros cclx.
Carbunculus cclxi.
Cariatides cclvii.
Carcinoma. cclxi. cclxvi.
Catarrhus cclv.
Catoche cclx.
Catalepsis cclx.
Chemosis cclv.
Cerion cclxi.
Ceruicum morbi. cclvii.
Cerebrum cclv.
Cephalea cclv.
Cynâche cclvii.
Cion cclvii.
Cynanthropia. cclx.
Chironeum vlcus. cclxi.
Circos cclxi.
Cirfocele cclix.
Clystere cclxii.
Clides cclvii.
Cnesmus cclxi.
Coclités cclvii.
Cor cclvii.
Cœliaci cclviii.
Cœloma cclvi.
Chlamys ibidem.
Cholera cclviii.
Colei. cclix. Coles. ibidē.
Comitialis morbus. cclx
Conuulsa cclxi.
Cophosis cclvi.
Coryza cclv.
Cordis accidētia. cclvii.
Costę oct. atę cclvii.
Cremoterres cclix.
Creche cclv.
Critici dies cclxii.

D

Decessio cclxii.
Deiectio alui cclxiii.
Dentati & dentes ac den-
tium morbi cclvi
Diabrosis ibidē.
Diabetes cclvii.
Diaphragma cclvi.

Pharmaca cclxiii.
Acrocordona cclxi.
Adcessio cclxii.
Aemorrhagia cclix.
Aemorrhoids ccccxiii.
Aegilops cclvi.
Agrippe cclix.
Alphē cclxi.
Amaurosis cclvi.
Amblyopia ibidē.
Anastomasis cclxi.
Antiloglossi cclvi.
Anchilops ibidem.
Aneurysma. cclvii
Angina cclvii.
Antidota vide Apoca.
folio. cclviii.
Anhelitus difficultas.
folio. cclvii.
Antheromata cclxi.
Animi defectio. cclx.
Antheromata cclv.
Anorexia cclviii.
Apoplexia cclx.
Aphrē. cclvii.
Apopthosis cclvi.
Apostemata cclxi.
Aqua intercus cclx.
Aquilini. cclvi.
Arcuatus cclx.
Arpe cclxi.
Area cclv.
Argemon cclvi.
Aphemerina cclxi.
Ascites cclx.
Asthma cclvii.
Attoniti cclx.
Atocia cclix.
Atonia cclviii.
Atrophia cclx.
Atheroma cclv.
Auriū morbi. cclvi.

B

Balani. cclxiii.
Balnea ibidem.
Batrachus cclvi
Bilis atra cclxii.
Bothrium cclvi
Broncocele cclvii.
Bubocele cclix.
Bulimus cclviii.

Vacciniū. cclxxxvi. ccxe
Verbascus cclxxxvii.
Verbena ccccxiii.
Vinea puinca. cclxxxvii.
Vinaciola cclxxxii.
Violę cclxxxvi.
Viola alba ibidē.
Vites cclxxxii.
Vitex ibidem.
Vitis agrestis cclxxxvi.
Vitis alba ibidē.
Vlmus. cclxxxii.
Vmbelicus veneris. fo-
lio cclxxxviii.
Vnedo cclxxxv.
Vnguenta. cclxxxvi.
Vrtica cclxxxvii
Vua cclxxxii.
Vua seruanda. ibidem.
& fo. ccccxiii.

X

XYLObalsamū. cclxxxii
& fo. cclxxxiii.
Xylocinnamomum. fo-
lio. cclxxxiii.
Xyphion cclxxxvii.

Z

ZEa. cclxxxiii.
Zinziberis cclxxxiii.
Zizimus cclxxxii.

Morbi ac Medicinæ.

A

Telypteris cclxxxix.
Telephon ibidē.
Therebinthus. cclxxxiii.
Teucrum cclxxxviii.
Tilia cclxxxii.
Thymum cclxxxvi.
Tymbra ibidē.
Typhe cclxxxviii.
Tithymalum. cclxxxvii.
Tragacatha cclxxxiii.
Tragopogon. cclxxxviii.
Tragoriganū. cclxxxv.
Thryallis ibidē.
Tribuli cclxxxvii.
Trichomanes. cclxxxix.
Trionum. cclxxxiii.
Tripolium. cclxxxviii.
Triticum ibidē.
Thus cclxxxiii.

V

Vacciniū. cclxxxvi. ccxe
Verbascus cclxxxvii.
Verbena ccccxiii.
Vinea puinca. cclxxxvii.
Vinaciola cclxxxii.
Violę cclxxxvi.
Viola alba ibidē.
Vites cclxxxii.
Vitex ibidem.
Vitis agrestis cclxxxvi.
Vitis alba ibidē.
Vlmus. cclxxxii.
Vmbelicus veneris. fo-
lio cclxxxviii.
Vnedo cclxxxv.
Vnguenta. cclxxxvi.
Vrtica cclxxxvii
Vua cclxxxii.
Vua seruanda. ibidem.
& fo. ccccxiii.

Morbi ac Medicinæ.

Genitura cclix.
Glauci cclix.
Glaucoma cclvi.
Goniorrhea cclix.
Gramiæ cclv.
Grauedo ibidē.

H

Halopetia cclv.
Hemicraneia ibidē.
Hemitritefi cclxii.
Hepar. cclviii.
Hepatici ibidem
Herisypilas cclxi.
Hermaphrodytus. cclix.
Hernia cclix.
Hicticus cclx.
Hydrocele cclix
Hyperopicon gña. cclxvi
Hypercatharsis. cclix.
Hypocanstum. cclxiii.
Hypochyma cclvi.
Hypopios. ibidē.
Hypopasma cclv.
Hypoparismus. ibidem.
Humores cclii
Hypertasmus cclviii.

I

Ictericus cclx.
Ignis facer cclxi.
Ileon. cclviii. Ileus. ibidē.
Ilia cclix.
Incubus cclx.
Inflammationes. cclxi.
Insanię genera. cclix.
Intercus cclx.
Interrigo ibidē.
Insomnia cclxiii.
Intestinorū noia. cclviii.
Iscuria cclix.

L

Labeones cclvi.
Lagophthalmia cclv.
Lenticulæ. cclvii. cclxi.
Leontiasis ccl.
Lepra. 261. Letharg⁹ cclx.
Leucoma cclvi.
Lichenes cclx.
Lienosi cclviii.
Lycanthropia cclx.
Lingua cclvi.
Lingula ibidem.
Lithiasis cclv.
Lienteria cclviii
Lingua morbi cclvi.

Loci cclix.
Lunatici cclx.

M

Malagmata cclxiii.
Melecrides. cclv. cclxi.
Menses mulierum. cclix.
Mentagra cclx.
Myocephalon cclvi
Myopes ibidem.
Myrmecię. cclvii. cclxi.
Mocheria cclv.
Mongilali cclvi.
Monstra ccxc
Morbus regius. vide Re-
gius. cclx.

N

Narium morbi cclvi.
Naree. ccccxiii.
Narcodes ibidē.
Nafones cclvi.
Nausea cclviii.
Nephelion cclvi
Nyctilopes ibidem
Nomæ cclxi.
Nuscitiosi cclvi.

O

Oculorum morbi. cclv.
Opistoton cclvii.
Ophiasis cclv.
Ophis ibidem.
Ophthalmia ibidem.
Orthopnoia cclvii.
Oralgia cclvi.
Ozena ibidem.

P

Phalacris cclv.
Pharmaca cclxiii.
Papulæ cclxi.
Patalyfis cclx.
Parasynanche cclvii.
Paronychia. ccccxiii.
Paroxysmus cclxii.
Parotides cclv.
Paristhmia. cclvii.
Parulis cclvi.
Pastilli cclxiii.
Pericarpium cclxii.
Perigalion. cclx.
Perniones ibidem.
Pessi cclxiii.
Pestilentia cclxi.
Pyriaterium cclxiii
Pituuta cclv.
Phyma cclix. cclxi.

Phymosis cclix.
Phygothlon. cclxi.
Pleuritis cclvii.
Phlictena cclvi.
Polypus ibidem.
Pneumonia cclviii.
Phrenesis cclix.
Porriago cclv.
Posca ccccxiii.
Priapismus cclix.
Proptosis cclvi.
Psydracium cclxi.
Pforophthalmia cclvi.
Pfora cclxi
Prerygium. cclv. ccccxiii
Prilosis cclv.

Phthiriasis. cclv. cclvi.
Phthifis cclvi
Pulmo cclviii.
Pustulę cclxi.

Q

Quartana febris. cclxii.

R

Regius morbus cclx.
Rhegmocasmus cclxi.
Remissio cclxii.
Reiectio sanguinis. cclxi.
Renum vitia cclvii.
Rhydes cclvi.
Rupta cclxi.

S

Sanguis cclxiii.
Sarcocele cclix.
Scabies cclxi.
Sacellum cclv.
Sarcites cclx.
Satyriasis. cclx.
Scirrus ccxi.
Sciroma cclix
Soleroophthalmia cclv.
Scotoma cclx.
Scrotum cclix.
Serpitiones cclxi.
Sfacellus cclxi.
Sycosis cclv.
Simones cclvi.
Sopores cclv. cclx.
Syntexis cclviii.
Synchysis cclv.
Synanche cclvii
Symphyfis. cclvi.
Syriasis cclv.
Sopores cclx.
Stringæ cclxi.

X

Xerophthalmia. cclv.

Spasmus cclvii. cclx.
Spina cclvii.
Splen cclviii.
Spondyli cclvii.
Staphiloma. cclvi.
Steomata cclv.
Stigma cclvii.
Stomachia cclviii.
Strabones cclvi.
Sphrangitides cclvii.
Stranguria cclix.
Strangulatio ibidem
Struma cclvii. cclxi.
Suspiriosi ccccxiii.
Sugillata cclvi.

Tenontes cclvii
Therionia cclxi.
Thermintha ibidē.
Tetanus cclvii
Thymus cclix. cclxi.
Titillatio cclviii.
Thlasis cclvi.
Tympanites cclx.
Tonillæ cclvii
Tormina cclviii
Thoracis dolor cclvii.
Trachoma cclviii.
Trichiosis cclv.
Tuffis ibidem.

T

Variū cclvii.
Venę cclvii.
Vermes cclviii.
Vermina ibidem
Verrucę cclvii. cclxi.
Vesciæ dolor cclviii.
Veterinus cclx.
Viscera cclviii.
Vlcera cclxi.
Vua. cclvii.
Vulua cclix.

V

Finis tabularum Sectio
di Tomi.

Tractatus et capita tertij Tomi.

Tractatus TERTII TOMI.

A	Bstinentia, folio	ccxliii
	Adagia.	ccclxii.
	Aedificatio	ccxciii.
	Aerates aialiu.	cccxxxii.
	Agricultura.	ccclxxx.
	Amor	cccxxvii. cccxxviii.
	Analytica.	ccclxxxv.
	& folio	ccclxxxvii.
	Anima	cccxcix.
	Apophthegmata.	ccci.
	Architectura.	ccxciii.
	Architecti	ccxcvii.
	Arythmetica	ccclxv.
	Astrologia.	ccclxxii. bis
	Auaritia	cccxxxix.
B	Bellica.	cccxxi.
	Belloꝝ c. l. itas.	cccxx.
	Bella gerendi ratio.	ibide.
C	Ciborum gna.	cccxi.
	Caelum	cccxciii.
	Coniugium	cccxxvi.
	Coniugia.	cccxi. cccxi.
	Coronę & coronaru vsus	fo. cclxxxvi.
D	Dialectica	ccclxxxiii.
	Diuitie	cccxxxviii.
	Diurnatio	cccxxv.
	Dolor	cccxxxvi.
	Dom? & ei? ptes.	cccxxv.
	Ducū dicta	cccxxviii.
E	Elenchi	ccclxxxix.
	Elocutio	ccclxi.
	Ethica	ccclxxvi.
F	Fabule	cccl.
	Felicitas	cccxxix.
	Figure orationis.	ccclxi.
	Flerus	ccclv.
	Fortuna	cccxxiii.
	Fragilitas	cccxlvi.
	Funerandi mos.	cccxxxv.
G	Gemę	cccxciii.
	Geometria	ccclxxix.
	Generatio	cccxcii.
	H	
	Harmonica	ccclxvi.
	Hermeniaz.	ccclxxxiii.
	Honesti partes	ccc.
I	Iactantia	ccciii.
	Inuidia	cccxxxiii.
	Instrumenta musica.	fo. lio. ccclxxxviii.
	Ira	cccxxxii.
	Ironia	ccciii.
	Iustitia	cccv.
	Iuriscōsul. veteres.	cccvi.
	Iuriscōsul. noui.	cccxxiii.
L	Labor	cccxxx.
	Lapides	cccxciii.
	Legislatores	cccvi.
	Leges	cccvi.
	Liberi	cccxxviii.
	Lini genera	cccviii.
	Loquedi libertas.	ccciii.
	Ludi	cccxi.
	Luna	ccclxxiii.
M	Magistratus	cccxciii.
	Machine fabriles.	cccxcvii.
	Machine bellicę.	cccxcxi.
	Memoria	ccclxii.
	Mensurę	cccxcii.
	Metallica	cccxi.
	Meteora	cccxciii.
	Meraphysica	cccxcvii.
	Militia	cccxcviii.
	Mors	cccxxxv.
	Modestia	cccxxxvi.
N	Nomina	cccxciii.
	Nosse seipsum.	cccii.
	Nummi	cccxcii.
	Nuptię	cccxcvii.
	Numeri	ccclxvi.
O	Ocium	cccxxx.
	Oeconomica.	ccclxxii. in fine.
	Optice	bis. ccclxxii.
	Orandum quid.	cccix.
	Ordies religiosor.	cccxciii.
	Ordo anacoretaru.	cccxciii.
	Ordo canonicorū.	cccxi.
	Ordo basilii	cccxi.

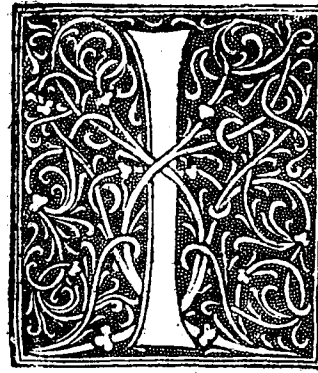
Ordo sancti Benedicti	multiplex.	ccxvi.
Ordo Cluniacens.		ccxv.
Ordo Carthusien.		ccxcvii.
Ordo Cisterciens.		ccxcvii.
Ordo Camaldulens.	fo. lio.	ccxcvii.
Ordo Albigen.		ccxcvii.
Ordo pdicator.	ibidem.	
Ordo minorum.		ccxcviii.
Ordo eremitarū.	S. Augustini	ccxcix.
Ordo carmelitarū.		ccc.
Ordo seruorum		ccc.
Ordo Iesuatoꝝ.	ibidem.	
Ordo celestinoꝝ.	ibidem.	
Ordo regulariū canonicoꝝ.	Sancti Georgii. ibi.	
Ordo ca. mōi. Oliueti. ibi.		
Ordo eremitarū.	S. Hieronymi.	ccc.
Ordo eremitarum	Honorii.	ccc.
Ordo militū.	S. Ioānis. ibi.	
Ordo Templarioꝝ.		ccc.
Ordo Teutonicoꝝ.	Sanctę Marię.	ccc.
Ordo militum.	S. Iacobi. folio	cccxi.
Ordo militū Iesu Christi	folio	cccxi.
Ordo militū alcata.		cccxi.
Oratores Neoterici	ibid.	
Orthographia.		cccxcvii.
P	Parasiti	ccciii.
Paralipomena		cccix.
Patria		cccxcix.
Patientia		cccxcxciii.
Paupertas		cccxcxcix.
Pauimenta		cccxcvi.
Pigmēta.	cccxcii. cccxcxciii.	
Philosophia		cccxcxcv.
Phyfica		cccxcxciii.
Poetica.		cccxcxcix.
Polyphagia		cccxccli.
Politica		cccxcxc.
Preces		cccxc.
Principatus & pcepta	de principe	cccxcvi.
Pronocia		cccxcv.
Proportio	ccclxx. bis.	
Prudentia.	ccc. & sequenti	

Finis omnium tabularum.

Liber II. Fo. I.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM LIBER. II.

Segmentorum caelestium breuis explanatio.

In Tellure metienda quale ac q̄tum cōsiderari solet. Primū chorographi est: aut cuiusuis grāmatici seu periti regionū simul & picturę: singula em̄ sectat: maria: mōtes: flumina: portę: oppida quęq; cetera pportionis curā describēdo. Secundū vero cosmographi tantū aut mathematici: vbi orbis magnitudinē ad cęli rationē accōmodare: pręterea dierū noctiūq; varietatē: ac incolarū sitūsq; differentiā & naturā inspicere oportebit. De hoc igit paucis ex Ptolemę: rum aliōꝝ libris authorum ante oīa differēdū: vt plane hoc deuorato tēdio liberū sit loco ipa quo ad reliquā p̄inet historiā enarrare. Quarta spherę partē specie chlamydis ponit habitā: longitudine ab insulis fortunatis vsq; ad Sinarum regionem in partes quas gręci μὲρια: nri vero mathematici gradus vocant. clxxx. spatio segmentorū meridianorū. xxxvi. Quinq; gradus quolibet obtinēte: tertięq; horę pre distante. Gradus item. xv. hora qualibet habētē distimiles: aliōꝝ nec eodē oēs spatio: ob segmentorum angustiam: q̄to magis polo p̄p̄quāt. Horū igit graduū differentiā p̄ remotionē ab insulis ipsi fortunatis: Tēporis vero a ciuitate Alexandria siue ad ortū: siue ad occasum accipit: Horarū ægnoctialiu. xii. spatio: Marini Tyrii mēsurā interpolādo: q. xv. scripserat: nimis orientē transgressus. Totā itaq; nri orbis lōgitudinē sup̄ ægnoctiali. xc. mil. stad. metis: q̄ milliarib; constant. xi. mill. ac. ccl. Sup̄ segmēto aut maxime septentrionali q̄ p̄ Thylem scribit stad. xl. mil. Dcccxlvi. Sup̄ Syenes. lxxii. Sup̄ Rhodi segmēto q̄ mediā fere latitudinē tenet. lxx. Latitudinē vero a Thyle ad ægnoctialē gradibus. lxxiii. terminauit: & vltra q̄qd ad oppositum Meroes segmentum protrahitur: Marini similiter descriptione interpolata: q̄ vsq; ad Capricornū processerat. Climatū insup. vii. Segmentis vero (Sic em̄ Plinius lineas vocat parallelas) xxi. distinxit incuruis ob spherę obligatē: ac horis. viii. differentiibus. Gradus aut nō sicut in longitudinē sunt inæquales: sed eodē oēs cum ægnoctiali obrinēt portionē: rātū numero discreti. Nam polo viciniora climatū segmenta paucioribus distāt gradibus: ex quo minus habent: telluris: plus vero t̄pis diurni. In primis sub ægnoctiali dies semp̄ xii. horarum esse voluit. Longitudinis vero sub eo gradus vnus. lxxii. ac semis milliaria cōtinet: id est stadia quingenta. Transit autem per Aethiopum regionem Taprobanem & Chersonnesum auream. Primū segmentum horis. xl. xv. gradibus ab æquatore. iiii. xv. Secundū segmētū horis. xii. xxx. gradibus. ix. xv. Tertium segmentū principiū primi climatū horis. xii. xlv. grad. xii. xxx. Gradus vnus in eo longitudinis continet milliaria. lx. Quartū segmentum mediū primi climatū Dia Meroes horis. xiii. grad. xvi. xxx. Trāsit p̄ Meroen & extremos Arabię fines ac initiū gęgetici sinus & magni. Quintū segmentū principiū secūdi climatū: & finis primi horis. xiii. xv. gradibus. xx. xliii. Sextum Segmentum: mediū secūdi climatū Dia Syenes horis. xlii. xxx. gradi. xxv. li. Vnus in eo longitudinis gradus milliaria fere. lvi. cōtinet. Transit p̄ Getuliam & mediā Indiā extra Gangem. Septimū segmētum principiū tertiū climatū: & finis secūdi horis. xlii. xlv. grad. xxvii. xli. Transit per Libyam interiorem. Octauum segmentū mediū tertiū climatū Dia Alexandreas horis. xliii. grad. xxx. xli. Vnus in eo longitudinis gradus milliaria fere. lvi. cōtinet. Trāsit p̄ Mauritaniā: Tingitanā: Aphricā minore: Sirtim magnam Arabię petreę mediū: Ostia tigridis: sinū psicū: Carmaniā: Drangianā: Aracosiā. Nonū seg. p̄ principiū quarti climatū horis. xliii. xv. grad. xxxiiii. xviii. Trāsit p̄ mōtes Athlaticos: Aphricę. litoralia: sinū numidicū: Mediū Babylonię & Perfidis ac extremā Asię p̄tē. Decimū Seg. Mediū quarti climatū Dia Rhodu horis. xliii. xxx. gra. xxx. Vn; in eo lōgitudinis grad; cōtinet milliaria. l. Trāsit p̄ fretū Herculeū: Sardinia finē: Libyocū: Strophades: mediā Pelopōnesū: mare Adriaticū: Myrtoū: Rhodū: Halicarnassū: Patara: Sinū Ifficum: Mesopotamiā: Assiriā: Parthiā: Paropanisades. Vndecimū Seg. p̄ principiū q̄nti climatū: horis. xliii. xlv. grad. xxxviii. xxxvi. Vn; in eo lōgitudinis gradus cōtinet milliaria. xlix. Transit p̄ Beticam pelagus balearicū Pelorū: Siciliā: insulas Veliā Calabria: promon. Ep̄irum Thebas Glazomenas Tripolim Iconium: Duo decimū Seg. Dia Romę siue Hellepōru. mediū q̄nti clim. horis. xv. grad. xli. lvi. Vnus in eodē longitudinis gradus cōtinet milliaria. xlvii. Trāsit p̄ lunā montē q̄ finē recipit Vlyssiponensem Toletū: Segobricam: Barcinonem: Corsicę partem septentrionalem: Romam: Misenum: Neapolim: Garganum montem: Dirrachium: Candauia montes: Lemnum: Hellepōrtum: Troas

Ex horę q̄ta pre differētia.

Dia meroes
Dia Syenes.

Dia Alexandreas.

Dia rhodu.

Dia romę.

dis regionē Antitaurū: Armeniā minorē: Caspios: Hircanos: Scythiā extra Imaū: Sericā. Decimūtertium Segmentū principū sexti climatis p Byzātiō horis. xv. xv. Grad. xliii. xv. Vn⁹ in eo lōgitudinis gradus milliaria. xlv. cōtinet. Trāsit p Brearos Vacceos Masburgos Calaguriū: mediū Iberū Tolosā Arelatē Massiliā Alpes Italiae Genuam & eius lictora: Lucā Perusiā Fir. mū: insulas diomedas: Traguriū: extremā Moesiā supiorē Byzātiū Paphlagoniā Cappadociā

Dia Pontu.

Ex semihora differētia Dia Borysthenicos.

Ex hora differētia.

Per Thylē.

Gnomonis & vmbraū ratio.

Ratio Gnomonis & vmbraū ex Plinio: ac Ptolemeo.

Linis vero vmbra & Gnomone: quē vmbelicū vocat: hęc interualla distinet: Ve quarta pars Sphęre. xc. gradibus constas: ita variet Gnomonē: vt q̄to is a sole recesserit maiores faciat vmbra. Ex quo in Aegypto ac ei⁹ parallelo ægnoctii tempore vmbra paulo plus q̄ dimidiā Gnomonis mēsurā efficit. In regione Venetię & ei⁹ parallelo: q̄ gradibus. xlv. distat ab ægnoctiali: eo q̄ mediu spatū quartę sphęre partē corripit: vmbra par est gnomoni. In vrbe Romā quę gradibus prope. xlii. attollitur: nona pars gnomonis vmbra deest: q̄ nona pars de partibus. lx. deficiat: quę mēsurā superest vmbra in parallelo p Borysthenē gradib⁹ ppe. xlix. distante. Nos tñ posteriores q̄ in hac arte diligentius scripserūt seqm̄ur. Quapropter ex Ptolemei editione magnā quā Almagestū vocant lib. ii. indicē pulcherrimū subiunxi: q̄ res huiusce modi demōstrat. Primo climata. vii. Lineas parallelas. xxxix. Latitudinē cuiuslibet circuli ab ægnoctiali. Nota locorū supra q̄ trāseūt lineę. Quātitatē vmbra p partes gnomonis sub p̄dictis lineis existente in signis ægnoctialibus & tropicis. Præterea in q̄bus regionibus vmbra est meridionalis & nulla. Nā qñ sol distat a tropico Cancrī tot gradibus quot ponunt in lineę: vmbra est nulla: tunc enim supra verticē consistit. At quando paucioribus distat tūc vmbra est meridionalis: quando vero pluribus est septentrionalis vsq̄ ad secundum clima qd̄ transit. Dia Syene. Deinde septentrionales tñ vmbra scribunt vsq̄ ad lineam. xxii. inde reliquę facile deprehēdē possunt ex annotatarum proportione vsq̄ ad lineam. xxxiii. Postea vero in sequentibus vsq̄ ad polum vmbra vpluuntur. Et idē mensibus & non horis lineę quælibet annotatur. A lineę vero. xxxiii. vsq̄ ad. xxix. ānotatur hora. Ab ea vero vsq̄ ad. xxv. semihora. Quę deinde sequuntur vsq̄ ad primam lineam quartę horarum partes. Gnomon autem constituitur partium. lx.

Table with columns: Lineę paras (Ho, M), Lōgitudō horarum (G, M), Latitudo in arcuum (G, M), Partes gnomonis sc̄pto in Cancro, In Capricor no, Vmbra merid. & nūl. Rows include: Circulus ægnoctialis, Principium pri. climat., Prin. ii. cli., Vmbra sep. Prin. 3. cli., Prin. 4. cli., Prin. 5. cli., Prin. 6. cli., Prin. 7. cli. Medium, Deiceps hora, Vmbra vultuuntur, Media hora, Deiceps hora, Vmbra vultuuntur.

Table with columns: Loca, Longitudo GM, Latitudo GM, Longitudo GM, Latitudo GM. Rows include: Ex Hispania (Sacrum pmontorium, Anq flu. ostia, Betis flu. ostia, Menestei portus, Calpe mons, Iulia regia, Corduba, Caridemum pmotoriū, Neli flu. Catabrog ost., Carthago noua), Ex Gallia (Pallantię flu. ostia, Iberi flu. ostia, Tarraco, Barcinon, Garumnę flu. ostia, Burdegale, Aruerni, Rotomagus, Sequanę ostia).

Abacus locorum nobilium.

	Longitudo GM	Latitudo GM		Longitudo GM	Latitudo GM
Lugdunum	24 15	45 20	Idrumtum	43	39
Lucretia Parrhisorum	24 30	48 30	Iapigium siue Salentinu promontorium	41 20	38 30
Mofæ ostia.	25 30	53 30	Brundisium	42 30	39 20
Itium pmon. Morinoru.	23	53	Ex Sicilia.		
Rhedonés	21 45	47 20	Pelorus promon.	31 40	38 30
Auelde.	24	45 30	Drepanum	36 30	36 20
Vifontium	27	45 45	Lilybœum promon.	37 0	36 0
Forum Julium	27 20	43 30	Panormus	37 0	37 0
Vari flu. ostia	28 20	43 0	Hibla mons	38 20	37 0
Massilia.	35 30	43	Aetna	39 0	38 0
Ex Germania.			Agrigentum	38 30	36 20
Rheni ostium occidentale	27	53 15	Syracusæ	39 30	37
Agrippinensis	28 45	51 30	Pachinus promon.	36 0	36 20
Rauricum	29	48	Ex Sarmatia.		
Amasi ostia.	29	55	Borysthenis medium	53 0	30 40
Amasi fontes	34	56	Borysthenis ostia	57 30	48 30
Vifurgis ostia	31	55	Riphei montes	63 0	57 30
Vifurgis fontes	34	52	Tanais ostium orientale	67 0	54 30
Vistula ostia.	45	56	Occidentale	66 20	45 10
Ex Pannoniis.			Ex Thracia.		
Flexum	40	42	Nessi ostia	51 30	41 30
Theutoburgium	44 15	45 20	Abdera	52 10	41 30
Taururum	45 0	45 0	Rhodope mons	52 30	41 30
Cibalis	43	45 30	Byzantium	56 30	43 0
Sirmium	44 30	45	Ex Macedonia.		
Aramsci ybi buda	43	48	Pindus	47 40	
Ex Illyrico.			Phæstus	47 18	39 29
Sicum	43	43	Antigonea	46 40	41 20
Salona	43 20	43 30	Strimonis ostia	50 15	41 20
Lyffus vltimum	45	41	Penei ostia	50 30	39 20
Arba	40 20	43 20	Olympus	50 0	39 20
Corcyra vel Nigra	44	41	Ossa	50 40	29 40
Scorda	45 20	41	Othrys mons	50 0	38 40
Ex Italia.			Pelion	51 10	39 20
Genua	30	42 30	Larissa	51 20	38 30
Mediolanum	30 30	44 20	Athos	51 0	40 10
Ticinum	30 30	44 0	Lemnos insula	53 20	40 30
Parma	32 10	43 30	Scyros insula	54 0	39 0
Bononia	33 20	43 30	Ex Epiro.		
Florentia	33 30	43 0	Acrocerauni montes	44 20	39 10
Pisa	33 20	42 30	Butrotum	45 30	38 20
Arretium	34 20	43 30	Acheron flu.	47 10	38 20
Sena	34 20	42 20	Ambracia	48 0	38 10
Fauentia	34 10	43 30	Actium	48 15	37 30
Ariminum	33 10	43 30	Leucas promon.	48 20	37 40
Roma	36 30	41 30	Acheloi ostia	48 30	37 30
Prænerum	37 50	41 30	Ithaca insula	48 0	37 30
Cumæ	36 10	41 30	Ex Achaia.		
Capua	36 30	41 20	Calidon	48 0	37 40
Parthenope	40 0	41 0	Euent ostia.	48 0	37 30
Petilia	40 30	38 30	Cyrta mons	50 0	37 30
Tarentum	41 30	39 30			

Abacus locorum nobilium. Liber. II. Fo. II

	Longitudo GM	Latitudo GM		Longitudo GM	Latitudo GM
Delphi.	50 0	37 40	Gnidus	56 15	36 0
Parnassus	51 0	37 30	Smyrna	57 20	38 20
Tespiæ	51 20	37 40	Colophon	57 40	38 20
Orchomenus	51 20	37 40	Ephesus	57 40	37 40
Cytheron	52 30	37 40	Meandri ostia	57 40	37 20
Eleusis Athenæ	52 20	37 10	Pergamum	57 20	39 30
Aulis	53 30	37 30	Samus	37 0	37 20
Chalcis	53 30	38 0	Cous	57 0	36 20
Chersonnesus	54 30	38 10	Rhodus	57 20	35 20
Caphareus promon.	55 0	37 20	Miletus	58 0	37 0
Delus insula	55 20	37 20	Laodicea	59 30	38 40
Olearus	55 20	37 30	Antiochea	59 30	38
Seriphus insula	55 0	36 30	Tarfos	67 40	36 30
Ex Peloponneso			Thermodontis ostia	67 0	43 15
Strophades insulæ.	47 20	36 10	Tanais	67 0	54 30
Alpei ostia.	49 20	35 35	Phasidis ostia	72 30	45 0
Pilum	48 40	36 0	Colchis	75 30	39 0
Elis	49 10	35 30	Ex Syria		
Throezen	49 10	35 20	Carmelus	66 20	22 20
Lacedæmon	50 10	35 30	Ptolemæis	66 30	33 0
Eurotæ ostia	50 30	33 10	Iordanes	67 40	32 30
Epidaurus	51 1	37 30	Tyrus	67 0	33 20
Inachi ostia	51 30	35 30	Sidon	67 0	33 30
Corinthus	51 15	36 30	Libanus	68 30	34 10
Isthm ⁹ & Nemea sylua	51 1	36 20	Causus mons	68 30	35 20
Argos	51 20	36 10	Damascus	69 0	33 0
Mycenæ	51 30	36 10	Ex Iudæa		
Aegina	52 20	36 30	Iopata	65 40	32 30
Ex Africa.			Azotus	65 15	31 30
Tingis Casarea	6 30	35 20	Ascalon	65 0	31 40
Athlas minor	6 0	33 20	Sebasta	65 40	32 30
Vrica	23 0		Hierosolyma	66 15	31 10
Carthago	34 30	32 40	Ex Assyria		
Sirtes parvæ	38 30	32 0	Ninus	78 0	36 40
Triton palus	38 40	29 40	Babylon	79 0	35 0
Sirtes magnæ	43 10	31 0	Ctesiphon	80 0	35 0
Cyrenæ	50 0	31 20	Cambisis flu. ostia	81 10	42 30
Ex Aegypto			Ex India		
Alexandrea	60 30	31 20	Bactra	116 0	41 0
Canopus	60 30	31 0	Oxiana	117 10	44 40
Nili primū ostium	60 30	31 1	Bragma.	128 0	19 0
Vltimum	63 15	31 10	Ganges	129 0	17 20
Thebe	62 30	25 30	Gangis primū ostium	144 30	18 10
Memphis	62 0	29 20	Quartum	14 30	18 10
Heliopolis	62 30	28 30			
Syene	62 0	29 20			
Ex Asia minore					
Abydus	55 20				
Ilium	55 30	41 0			
Tenedos	55 0	30 30			
Lesbos	55 0	40 0			
Mitylene	55 40	39 40			

Abacus locorum nobilium.

Prouinciarum principia: media & fines	Longitudo						Latitudo						
	GGG			GGG			GGG			GGG			
	P	M	F	P	M	F	P	M	F	P	M	F	
Ex Europa.													
Hibernia	7	13	18	82	58	57	Meroc	61	73	85	12	14	16
Albion insula	14	22	30	62	56	51	Aethiopia interior	10	45	80	12	14	16
Hispania Betica	4	8	12	40	38	36	Ex Asia.						
Lusitania	2	6	12	41	36	37	Pontus & Bithynia	56	59	62	43	41	40
Tarraconensis	4	12	20	45	39	34	Asia minor	55	58	62	48	41	35
Aquitania	17	16	21	55	49	43	Lycia	59	60	61	37	36	35
Lugdunensis	16	20	24	51	45	39	Galatia	61	63	66	44	41	38
Belgica	22	25	29	55	45	49	Pamphylia	61	62	64	38	36	35
Narbonensis	21	25	29	45	43	42	Cappadocia	62	65	68	51	44	37
Germania magna	27	36	46	59	52	48	Armenia minor	65	68	71	42	39	37
Rhetia	29	30	31	47	46	45	Cilicia	64	66	69	38	37	36
Vindelicia	32	33	34	47	46	45	Sarmatia asiatica	64	75	87	55	50	46
Noricum	34	35	36	49	47	45	Colchis	71	72	74	46	45	44
Pannonia superior	37	42	48	47	46	45	Iberia	74	75	76	46	45	44
Pannonia inferior	41	43	45	47	44	42	Albania	77	81	85	47	45	44
Illyricum	36	42	49	45	39	34	Armenia maior	71	75	76	44	41	38
Dalmatia	37	41	46	44	42	41	Cyprus	61	64	67	36	34	33
Italia	28	36	44	45	41	38	Syria	66	69	73	39	33	30
Corfica	30	34	39	41	40	39	Palestina & Iudaea	64	65	67	32	31	30
Sardinia	29	31	33	39	37	35	Arabia petrea	65	67	69	31	29	28
Sicilia	36	38	40	39	36	34	Mesopotamia	72	75	79	44	39	34
Sarmatia	47	59	72	68	54	41	Arabia deserta	72	75	79	35	32	29
Taurica	60	62	64	48	47	46	Babylonia	28	59	80	35	22	29
Iazyges	43	44	45	48	47	46	Affyria	76	79	82	39	37	35
Dacia	43	51	59	48	45	43	Media	80	89	99	43	38	34
Moesia superior	45	47	49	44	43	42	Susiana	80	84	88	38	34	30
Moesia inferior	47	52	57	48	45	43	Persia	85	89	94	35	32	29
Thracia	51	53	56	44	42	41	Parthia	94	97	100	42	40	38
Chersonesus	54	0	55	41	0	41	Hircania	94	97	100	42	40	38
Macedonia	44	49	54	48	43	38	Arabia felix	65	69	74	29	20	11
Epirus	44	46	49	39	37	36	Carmania	94	99	104	29	23	18
Achaia	48	50	53	38	37	36	Margiana	101	103	106	43	41	39
Euboea	52	53	55	38	37	36	Bactriana	111	115	119	44	41	39
Peloponnesus	46	49	51	35	2	34	Sogdiana	117	120	124	45	43	41
Creta	52	53	55	55	44	34	Scythia intra Imaum.	91	97	104	48	45	43
Ex Africa.							India intra Gangem	109	128	147	37	24	11
Mauritania tingitana.	6	12	18	35	30	26	Aria	103	106	111	28	35	33
Mauritania Caesariensis.	11	18	26	36	31	26	Paropanisus	113	116	119	38	35	33
Africa minor	26	36	46	14	30	20	Drangiana	103	107	111	32	30	28
Numidia	20	33	46	38	32	26	Aracofia	112	115	118	32	30	28
Seria	156	166	177	51	44	37	Gedrosia	105	111	118	28	22	17
Cyrene	47	49	51	31	26	21	India extra Gan.	137	154	172	35	18	1
Marmarica	51	58	65	39	31	23	Aurea Chersonne.	145	157	169	9	5	2
Aegypti mediterranea	52	58	65	39	31	23	Sinarum regio	175	177	180	26	10	2
Libya interior	1	24	48	33	19	5	Taprobane	116	125	135	12	6	1
Aethiopia subaegyptio.	59	70	82	22	11	1							

Liber II. Fo. III.

De Perioecis Antoecis Antichthonibus Periscis Amphiscis Heteroscis Antiscis.

Ed locus exposcit vt de terra deq; hitatorib; ei; pauca in vniuersu referat. Terra ipsam stabilem rotundam ob naturalē grauitatē in medio cōgescere par est: q̄ res in primis est argumēto sphericā eē: quū sit. necesse vndiq; ab extrēis eq; ab eē: vt i libris scribit meteororū. Ex q̄nc; aut; zonis: quū duē sint oīm cōfessioē tēpatiores: ex iis Cleomedes de orbib; caelestibus q̄nc; facit habitatiōes. Primā dimidiā apparētē versus arctū: quā nos hoīes cogniti colimus. Alterā dimidiā i eodē climate terrae nobis circūuerse: quā incolere ii quos vocat Perioecos. i. circūcolas: putant. Tertiā hitationē q̄ alterā tēperatā versus austrū colūt: vocatq; Antoecos. i. anticolas & antomos: q̄ hūeros nobis obuertāt. Quartā q̄ Antoecis aduersā sub terra colūt regionē: quos Antichthones siue antipodas noīat q̄ nobis e diametro vestigia vertant. Nfi vero Perioeci nō nobis e diametro vestigia: sed antoecis nfi obuertūt. Cū Perioecis coīa hēm; Priō q̄dem eandē colimus tēperatā. Dein eodē tpe hyemē atq; aestatē: aliāq; āni tpa habem; in crementa itē diminutionesq; diēru ac noctū. Diam vero tātū in dieb; ac noctibus: q̄ luce apud nos existēte: apud illos noctē eē oportebit: & cōtra. Nō tñ exacta rōne sol illis orit; quū nobis occidit. Nā hoc pacto apud nos lōga dies apud illos lōga foret nox: & q̄tuor āni tpa apud nos variaret auctū & diminutione noctū. Sed quū terrā sphericā sol circūagat: eos ex ordine paulatī illustrat: q̄bus terrae tumorib; supposit; radios primū iniicit in itinere. Quare adhuc supra terrā nobis cernit; quū aliū aliis exorit. Cū Antoecis vero coīa simul nobis: q̄ vnū q̄dē illis & nobis est hemispheriū & dies: verū apd nos maxim; est dies apd illos minim; & cōtra. Variat aut; inter nos āni tpi; & auctū diminutiōeq; diē; & noctū. Cū antipodib; nihil oīno cōe hēm; sed oīa cōtraria. Post hac e q̄nc; zonis tris hitatiōes ex vmbra solis noīat idē Cleomedes. Periscos primū vocat eos q̄ sub verticib; cōstituti sunt: si mō sūt vll; q̄b; ānus in vnū diē: vnāq; noctē diuidit; sexq; signa ppetuo eadē sunt supra terrā & totidē subter. Vmbre; igit; illis molax; more circūuoluunt. Alterā hitationē sub equinoctiali Amphiscos vocat; quos sol trinis vmbis verberat: vna p cathetū: alteris vtrinq; discedēs. Tertiā vero habitatiōē: q̄ terras tēpatiores cōpren dit: nām videlicet & antoecorū: q̄ alterā tm vmbra habemus: nos ex vno polo: illi ex altero: appellatq; Heteroscios. Sūt & solis Antiscii: q̄ in āno in similit; sol incidit paralellū. verbi grā. xxix pars leonis ē Antiscii primae ptis tauri: & p̄ia geminorū est Antiscii. xxix. Cācri. Sed hec nihil ad habitatores: nisi q̄ scdm Mathematicos magna in Genesi & reb; hūanis portēdūt momēta. Prater hac aut; vmbre; maiores & minores: dextre ac sinistae dicunt. Minores quū sol est in meridie: maiores vero quū est in oriēte aut occidēte: vt Virgili. Maioresq; cadūt altis de mōtib; vmbrae. Dextras quoq; nos habem; q̄ polū arcticū habitam;. Sinistrasq; meridiē. Nā oriens vñ inītiū est solis & astro;: septētrionē dextrorsus habet. Sinistrorsus vero meridiē. Lucan. Ignorū q̄ Arabes & vos venistis in orbē Vmbra mirati nemo; nō ire sinistras. Ex quo auspicia septētrionē versus feliciora putant; vt Virg. Intonuit laeuum. Lauum em ex parte nostri oriētem respicientium: ex parte ipsius orientis dextrum est.

Quantum orbis habitet: eiusq; generatim dīmensio.

Vnc habitatē finis spectādus: quā Ptolemus ex pte arcti & austrī ac orientis terra terminat icognita: nō tam cōsciētia rei q̄ mathematica putauerim ratione psuasus: vt ex q̄rtē ptis descriptione oīa pfecti; mōstraret. Nā vniuersā terrā cognitā: oceano velut insulā/circūfusā eē: in cōfesso nō solū apud Homer. sed Orpheū: ita canentē. κηκλον ἀκαμάζον καθιρόον ὠκεανοῦ ὁ σγαῖαν Δαία ἠοσι περιεῖξ ἀμφιλιξασ. Et Dionysii poetā. πᾶρτι Δ ἀκαμάζον φέρεται ἔθου ὠκεανοῦ εἰς μέρ πολλοῦ: ἐπαρνημ ἰαμ ἀρηρ ὠσ. Qd qdē expimēt; cognitū: Diui Augusti septētrio tot; ad Scythicū pelag; remigar; ac teste Plinio cōterminē Cymbrico Chersoneso Glesariae sunt insulae: a graecis Electrides ab electri copia vocatae: quas Norwegiā ac Suetiā hodie putam; esse. Altera vero pte ex Indico pelago ad mare Hircanū Macedonū armis Seleuco atq; Antiocho regnatib; nauigatū. Circa Caspiū quoq; multa oceani littora explorata. Ex pte aut; occidētis magna pars meridiani sinus iustrata Alexandri magni victoriis. Hāno quoq; Carthagenē sis vir potēs a Gadibus ad Arabū finē circūuectus: nauigationē eā scripto pdidit. Sed iā veter; testimonio nō egemus: dei pudentia ac felicitate noīs Christiani longe lateq; nobis orbe patefacto: quum insulas britannicas & vltimā Thylē olim inadcessas: priscā exutas immanitatem adiri atq; frequentari quoti diē: tū diuinis personare laudib; videamus. Ad Zephyrum prorogat; itē terminus/regis Hispaniā virtute/ vltra fortunatas multis partib; ad nros Perioecos

Terra fote ma.
Zona.
Perioeci.
Antoeci.
Antichthones.
Antipodes.
Tres habitatiōes.
Periscii.
Amphiscii.
Heteroscii.
Antiscii.
Vmbrae maiores & minores: dexterae ac sinistrae.
Glesariae insulae.
Norwegia.

naibus transgressis ac insulis reptis. Ad austru vero regis Lusitanię nautę vltra Capricornu pteruecti Antecos cõtigerut. Iidẽ quoq mediã Zonã: hoc est totã sub zodiaco ptẽ habitatã eẽ mõstrantes: poetarũ & Aristotelis ipsius falsam de hac opĩonẽ patefecerut. Continens tamen nullã vltra zodiacũ versũ meridie ab eis reptũ: pter insulã quandã: neq sane aliud credere par est q hoc apparẽs: q aquę locũ nõ eẽt si decuplo terrã ex ipsius plũ snia supet. Qui aut sub ægno etiã cathetõ: sũt: coloratiorẽs (vt ait Ptolemęus) existũt. minus aut: pportione recedẽtes. Verũ quid causę sit q sub eodẽ paralelo aliis mag: alii sint atri: vt Mauritanĩ magis q Indi: Strabo sic citati: aquarũ q pœnuriã adscribit: q in oriẽte magis scatẽt. Ipse igit Oceanus a littoribus suis cognominat: Athlãticus: Libycus: Indicus: Sarmaticus: Germanic: Britannicus: Gallicus. Eo dẽmõ & sinus quos efficit: vt Persicus: Arabicus: Gãgetic: Magnus. Reliqua vero maria aut a puinciis dicunt: vt Asiaticũ: phœnicũ: aut ab insulis: vt Carpathiũ: Cypriũ: Sardoũ: aut a gentibus: vt Aufoniũ: Delmaticũ: Ligusticũ: Tuscũ: aut ab oppidis: vt Adriaticũ: Corinthiacũ: Tyriũ: aut a casibus: vt Myrtoũ: Hellepontiacũ: Ioniũ: aut a moribus accolarũ: vt Euxinum. Ex iis vero q a terra cingunt maius Indicũ pelagus est. Scdm vero nrm mare: qd mediterraneũ vocãt Tertiu Hircanũ. Prãterea sinũ insigniũ: primus Gãgeticus. Secũdus Persicus. Tertius is qui magnus dẽ. Quartus Arabicũ. Quintus Aethiopicus. Sextus Ponticus. Septimus Aegẽ pelagi. Octauus Paludis Mæotidis. Nonus Adriaticus. Decimus sinus propontidis. Insularũ vero seu peninsularũ prima Taprobane. Deĩn Albion insula Britãnoũ. Deĩn Aurea Chersonesus. Quarta Iuerna siue Iberniã. Quĩta Pelopõnesus. Sexta Sicilia. Septimã Sardinia. Octaua Corsica. Nonã Creta. Postremo Cyprus. Atq hæc quidẽ ex Ptolemẽo. Longitudo aut vniuersã terrã habitabilis Straboni. lxx. milliũ stad. Pli. aut. lxx. lxxviii. mil. pas. Latitudo. liiiii. lxx. Hoc ẽ gnũ gies quatuor cõtẽna sexagena millia. Cũ igit hoc spatũ tribus partibus constet: Asia coniungitur Aphricę p dorsum Arabiã supra nilũ. Europã vero per dorsum supra mæotidẽ iungitur. Aphrica ab Europa disiungit Herculeo solũ freto: p seipsam Europã nulla pte cõtigua. Igit ab occidẽte exordiri par est tanq a sinistra in dextrã: nisi forte Dionysii poetę more ordinẽ puertere velimus: cũ ille ab Aphrica: ceu a patria sua cœpit. Quatuor itaq magni sinũ Europę Plinio ponunt. Primus a gadibus ad Licinium vsq p montorium Italiã. Secundus a Licinio ad Acrocerania: inde ad Hellepontiacũ. Quartus ab Helleponto ad mæotidis ostia. Ex occidẽte igit Hispania primum sese offert: ab hac iniriũ sumam.

HISPANIA:

Hispaniã (quã gręci Iberiã vocãt) corio bubulo simillẽ Straboni: & a Gallia mõtribus discretã Pyreneis: veteres pleriq in tris diuidũt ptes. Beticã: Lusitaniã Tarraconẽsem. Rufus vero in puincias sex. Tarraconẽsem: Carthaginẽsem: Lusitaniã: Calleciã: Beticã: trãsitretanã. Nã insula Aphrica Hispaniarũ est: q Tingitana cognõat. Ex his Beticã & Lusitaniã cõsulares: ceterę pñdiales sũt. Nonnulli recẽtiores in gnũ: Carpẽtaniã: Beticã: Lusitaniã: Calleciã: Tarraconẽsem. Pli. in citeriorẽ & vltiorẽ. In vltiorẽ igit Beticã ois cũ pte Lusitaniã tãtum cõtinet. Hãc Anasfluuiũ a Lusitaniã diducit: Betis vero mediã abluit. Ex oriẽtis pte Murgi & Vrci oppida vsq terminãt. Capella ab Vrcitano igt sine citeriorẽ intrat. Eius lõgitudinis Pli. a Castulone facit mil. pass. ccl. Latitudinẽ a Carteia. ccxxxvi. In hac cõuentus ponit. iiii. Gaditanũ: Cordubensẽ: Astigitanũ: Hispalẽsem. oppida vero. clxxi. In his colonias. 7. municipia. g. Latio antiquus donata. 29. libertate. vi. scedere. iiii. stipendiaria. cxxi. Strabo Beticã igt Plebi attribuitur. Ad quã ptor mittit: q legatum habet & qstorem. Reliqua Hispania Cæsaris est: q duos mitrit legatos: ptorũ & cõsularẽ. Prãtorius legatum habet q Lusitanis vicinis ius dicit. Columen totius eã eẽ Hispaniã apud ois in cõfesso est. Pli. in vltio lib. scdm Italiã extollit. Nã salubritate aeris: & pulchritudine regionis: magnitudine fructũ: & igenioũ scẽditate facile cãteris antecellere videmus. Nã & in vicino hespio mari fortunatoũ isulã iacẽt. Subest & qũto climatis qd optimã ad oia tẽperie pñtat. De diuitiis eiũ regiõis Anacreon insup testis. οντ̃ αρ̃ οντ̃ αμαλ̃ δ̃ινο̃ βονλο̃ι̃ μ̃λω̃ κ̃ερασ̃ οντε̃ τα̃ περ̃τι̃κορ̃τα̃ και̃ εκ̃ατο̃ρ̃ τα̃ρ̃τι̃ων̃ βασι̃λε̃υσ̃αι. Tartessus em olim Betis appellatus est. De quo Martialis. Betis oliuifera crinem redimite corona Aurea q nitidis vellera tingis ags: Quem Bromius quã Pallas amat. Rufando ei velleri aprissimum dicunt. In ora igit prius isula parum a cõtineti remota Gades: a grecis Gadera appellata penul. pdu. cuius situs Etymo cõuenit: collo qd δ̃ε̃ι̃ε̃α̃ illi vocãt filis: angustaq & oblonga vittã modo: Dionysio poetã Cotynusa vocata: q oleastro abundet. Scribit Aelianus de va. historia. apud Gaderam arãs esse duas: alterã Anno: alterã Mensi: vt longiori & breuiori tpi dicatam. Prãterea

De aquoribus. Insulae. Terrae magnitudo. Quatuor magni sinus Europae. Anas Flu. Beticæ Murgi Vrci. Tartessus. Gades. Gadera.

ea tẽplũ senectuti: q maxime atate vtpote magistrã rerũ venerent. Alterum item morti: vt cõi quieti & portui miseriarũ post exãtatos labores. Sed & pauprati & fortunę sacra etiã cõstitue: re: vt per hæc altera placet: altera fortuna remediũ pauprati obueniat. Hęc ille. Tẽplũ isup Herculis in ea notissimũ cui & Annibal anteq alpes trãscederet pfectionẽ vouit: & Lucullus decimas rerũ suarũ dedit. In hoc Strabo fontẽ esse dicit cõtraria maris natura: cũ em illud auget: hic decrescit: & cõtra. Eodẽq authore Gaditanĩ originẽ suã a Tyriis repetũt: iã inde a Philistea ne conditore q Phœnicis filius fuit frater Beli patris Didonis ac Pygmalionis: feruntq in eo tẽplo aureã pygmalionis oliuã esse: pterea grãcorũ multa esse monumẽta: q ea loca adierunt: pter ferrim Atheniẽsiũ: quãobrẽ Menesteo regi Atheniensiũ sacra faciũt: vt testat Philostratus inuisu ta Apollonii. Huic pxima Erythrea Insula quã eandẽ esse cũ Gadibũ Pherecidĩ placet. Strabo tantã eã scẽditatis dicit: vt pecudes pabuli copia sit necesse. excreatione sanguinis purgari: cuius rei gratia ea finguntur: q de Geryonis armentis dicunt. Hãc insulã Aristoteles vt tradit Aelianus negat esse: neq inde boues Hercule abegisse: sed ex Hypate: vt ex antiquo epigrãmate in colũna ibi reperta demõstrat: vbi Erythũ eũ locũ cognominatũ dicit. A gadibũ ad fretum stadia. Dccl. vbi Herculis colũnã Briareĩ olim dicũt: vt Aristoteles apd eundẽ testat authorem Duo sunt hæ promontoria Calpe & Abyla. Silius. At laudibũ olim terminus Herculeis Calpe. hũc postea Zibaltar locũ munitissimũ Saraceni cõgnominauerũt. Iuxta est Carteia: dictã ab eis dem Tariffa. Hic etiã regnauit Argãthoniũ qvt Plinius refert. cxx. vixit annos: vt Silius. ccc. geius meminit in. iiii. libro. Argãthoniãcos armat Carteia nepotes Rex pauus fuit humani ditissimus qui Terdenos decies emẽsus belliger annos. Ilipa cognomiẽ magna Plinio. Ilipula mõs Belo fluuius & oppidũ ab acuitate dictũ eidẽ. Malaca itẽ ppe & Melaria oppidũ: Ptolemão Meralia flagitiose scribit: a mellis copia. Nũc Begerra de melana vocãt. In hoc tractu Turdulũ sunt inter quos Granatã regnũ continebatur: cuius Metropolis Eliberi: quã quidẽ nostri temporis eruditi Granatã existimãt: a Cocco postea q in ea regiõẽ abũdet cognominatã. Prope Turdulũs Bastulũ: quorũ Sexi Abdera Ilurgis Obulco q & ab Hispanis vbi da. Sexi em & Hexi gręce dici põt. Salsamẽtis nobile apud Strabonẽ: apd etiã Pliniũ Sexitanĩ pisces cõmemorant: lib. xxxii. Interiũ vero Hispalis colonia. Hic Carpophorus presbyter & Abũdius sub Maximiano martyres fuere. Corduba item Colonia patricia Plinio. Straboni aut a Marcello deducta. Astigis Carmona nomina adhuc retinẽt. Atuetã vero nunc Hispani Atuagiã. Castulon. Italica Siliũ patria Munda vbi Pompeiũ liberi a Cæsare debellati: q sit hodie nõ satis cõstat. Nonnulli Xeritiũ oppidũ esse contendũt. Iulia regiã nũc Baena esse deprẽdit: ex antiqua inscriptione in eo loco reperta. Vriũ ab vrio amne Beticã Straboni Oriã vocato: hodie ciuitas Auriẽsis. Asta nomẽ retinet. In hoc etiã tractu Turditani interiẽre gẽs diues: vt q a Carthaginẽsibũ quondã inuẽta sit p sepi bus vtens argenteis vti Strabo commemorat. LVSITANIA a Iusu liberi patris Plinio a Septẽtrione & meridie duobus fluminibus Ana & Doria: ab occidente autẽ oceano claudit. In Ora ciuitas regiã Vlyxipo Plinio vocata: Antonino i Odceporio Vlyxipona: Strabõĩ vero Vlyxea. q vna cũ Mineruã templo Vlyssis indicabat errores: & exercitum huc delatum: vt idem testatur author. tandem eieci: q ad piraticam se conuertissent. Hęc vrbs non diu Metropolis facta cum prius Compeltellano subesset pñsuli. Pax Iulia parũ a mari remota Pacẽsis nunc ciuitas. Ossonoba nũc Siluẽsis: qũtũ cõicere licet: nõ lõge a sacro pmõtorio: qd nũc sanctũ Vincẽtiũ vocant. Colimbrica Plinio memorata nomen retinet. Gaurium itẽ & Emerita Augusta: Merida ab Hispanis vocata: & Augusti victoria nobilitata. Eborã itẽ Plinio & Antonino Elborensis nũc vrbs. Egitania quoq ac Sisapones Duã noua & vetus: altera iuxta flumẽ Duriã sitã Zamorensis putatur ciuitas. Cicero i Antoniũ. Qui Sisaponã tanq Misenum tenebas. Selium. Senticã Salmantica nũc Salamanca. Sunt item plurima quã in briga terminant: qd antiqua Hispanoũ lingua oppidũ significabat. Hic Laccobriga Mirrobriga Arcobriga Arabriga Talabriga: sicuti & Burga apd Germanos & bria apud Thracas: vt author est Stephanũ. Celtici in Lusitaniã ad oceanũ siti sũt: q gens antiq gallica q ex Celtiberis eo fluxere: vt ait Plinius. Montes Lusitaniã nõ habet: vt Strabo. Tantũ in Maritimis mõs Lunę q recipit sinũ Vlyxiponẽsem. Lunarium vero promontorium est in Laletanis. Barbaricum promontorium e regione montis lunã. Cuneus grãce σ̃φ̃αρ̃ ab acuitate dictus sacro promontorio vicinus. Flumina quoq Munda. Vagus. Tagus ramentis aureis celebris. Chalybs iuxta Aradum & Pacem Iuliam fluens. Durius Ptolemão Doria dictus e Tarraconensi oritur: & per fines Celtiberorum labens ad Lusitanos in Oceanum definit. Silius. Hic certant pactole tibi Duriusq Tagusq. Hęc est

Erythrea. Calpe & Abyla. Carteia. Argãthoniũ rex. Ilipa. Belo. Turdulũ. Eliberis. Granatã regnũ. Bastulũ. Sexi. Abdera. Ilurgis. Obulco. Hispalis colonia. Carpophorus. Abundius. Corduba. Astigis. Carmona. Atuetã. Castulon. Iulia regiã. Italica. Munda. Vrium. Asta. Turditani. Vlyxipona. Pax Iulia. Ossonoba. Sacrũ pm. Colimbrica. Gaurium. Emerita. Eborã. Egitania. Sisapo. duę. Selium. Senticã. Salamãtica. Celtici. Mons Lunę. Barbaricũ.

Callaci. Lucenses. Brearii. Brigantii. Luculaugusti. Brachara. Iria Flauia. Nerii promontorii. cassiterides Astures. Tieldones. Asturcones equi Augusta Asturica Legio Germanica. Brigetium Veca que tensis. Au. Nibis Tamara Meabus. Nari. Minius. Lethe Cantabri. Iuliobriga. Vellica. Vascones. Pompelon. Calagurii. Secontia. Masburgi. Vaccei. Tyde. Iacca. Pallantia. Cauca. Visonium. Tolerum. Placentia. Bassetani. Vrci. Accii. Carthago noua & vet. Scombraria Pro.

Lusitania quondam breuior nunc regum auspiciis amplior: ultra letham etiam progata: que pars citeriore attingit de qua iam dicam. TARRACONENSIS siue Citerior Hispania vtriusque complexiua litore aquitanici videlicet & balearici maris omni amplissima longitudine Plinio a pyreneis ad Castulonem mil. pas. DCVII. latitudine a Tarracone ad alterum litus. CCCVIII. e radicibus Pyreni ubi curua tur angustis inter duo maria paulatim sese pandens: qua contingit vltiorem. Diuiditur autem in conuentus. VII. Carthaginensem. Tarraconensem. Cesaraugustanum. Clunicensem. Asturum. Lucensem. & Bracharensem. Continet oppida. CCXCIII. in quibus Coloniae. XII. Oppida ciuium Romanorum. XIII. Latinorum veterum. XVIIII. Foederatorum vnum. Stipendiaria. CCXXII. Nunc vero ad vnum regnum omnia redacta: paulo ante in plura diuisa. Nauarra: quod inter Cantabros continet. Castellae: quod inter Calaecos & Astures. Aragoniae quod inter Celtiberos ac Tarraconenses. Igitur primum Callaeci Lucenses & Brearii cognominati inferiora tenent littora usque ad Nerii promontorium. Horum est Flauium Brigantium Ptolemeo: Antonino autem Brigantium tamen: nunc Copostella: prope quam. S. Iacobi oraculum. Huc adit ex omnibus populis eo praesertim anno more lobile: quo ipse festum die dominico celebrat. Lucus Augusti frequens vrbs nunc Lucensis dicta. Lucus asturum oceano propinquior. Brachara augusta Ptolemeo & Antonino: cuius praesul Metropolitica simul & prima appellat regni Lusitaniae. Iuxta est Iria Flauia e regione Nerei promontorii: quae nunc. S. Mariae finis terrae dicitur. Insulae sunt Cassiterides Ptolemeo numero. X. a stanni copia quae iam desit: & in proxima Britannia nunc cernitur. Astures Callaecis proximi aurifodinis: & equis quondam nobilitati: ab Astyre Menonis auriga extincto domino eo applicate originem habuere. Silius his carminibus omnia notat. Venit & aurora lachrymis praefusus Iorbem Diuersum patrias fugiens cum deuius oras armiger eorum non felix Menonis astyr. His puus sonipes nec Marti natus & idem Aut icocussus glomerat vestigia dorso. Aut molli placata celer trahit effeda collo. Plinius item de his. In eadem Hispania gens Asturia est: eque generis: quos Tieldones vocant: minori forma appellatos asturcones gignunt: quibus non vulgaris in cursu gradus: sed mollis alterno crurum explicatu glomeratio. Mar. hic breuis ad numerum rapidosque colligit vngues Venit ab auriferis gemitibus astur equus. Asturconis item Tranquillus in Nerone meminit. Eos nunc proxima Britannia mittit sic tpe soli natura variare. De auro idem Silius sic ait. Sed scelerum causas apit deus improbus: Astur visceribus lacerat telluris mergit imis. Et redit infelix effosso color auro. Motibus hi mununt arduis: quibus se quondam a Saracenis caeterisque barbaris tutati sunt: semperque inuicti fuere. Horum vrbes Augusta Asturica: nunc Asturicensis. Legio Germanica nunc Legionensis. Brigetium Veca: nunc Ouetensis ciuitas: ubi Saracenorum reפורibus multa christianorum templorumque ornamenta adseruata sunt. Ex horum finibus plura nascuntur flumina. Auus. Nibis. Tamara. Meabus. Narius. Minius. Lethe. Minius enim in mare oceanum e montibus Asturum delabit: eius fere coloris: per quem nomen habet: vt Isidorus testatur. Lethen vero caeteri Ptolemæus Limum appellat. Silius. Inferni populiferes obliuia lethæ. Strabo nois cam dicit: quod cum Galli atque Turduli sociis ad id flumen armis puenissent: eo traiectione seditione orta dissidentes: eorumque duce extincto: obliui quod in Hispanos mouerant belli iuxta flumen reledere. Huc etiam. D. Brutus contra Galacos praefectus primus in exercitu religionem fluminis expauescente transmisit. Cantabri in eodem littore orientiores asturibus sunt: tunc ipsi situ locorum: vltimi sane Hispanorum ab Augusto subiugati. Horum Cantaber sera domit catena. Horum Iuliobriga item in motibus & Vellica. Propius autem Pyreneo Vascones sequuntur gens fortissima: qui in proximam Galliam migrauerunt. Sine galea pugnant. Silius li. III. Aut Valco insuetus galeae ferre arma. Horum est Pompelon: quasi Pompeii ciuitas: vt ait Strabo: nunc Pampilona regni Nauarrae caput: praeterea Calagurium Quintilianii patria. Interius autem Secontia nunc Segutina vrbs. Iacca. Masburgi gens Ptolemæo posita ubi nunc Burgenis ciuitas. Vaccei: quorum Tyde a Diomede post bellum Troianum de noie praesidis Tydei regis Aetoliae edificata. Silius. Et quos nunc Grauios mutato noie Grauium Aeneae misere manus. Aetoliae Tyde. Dicitur & Tude sicut hodie regibus Hispaniae subiecta. Pallantia nunc pallantia. flumen eius nois haud longe a Valentia est: quod equidem miror tam procul ab oppido disunctum. praeterea Cauca Visonium nunc visium. Toletum clarum Ildesio praesule & monacho ac Leocadia virgine & martyre sub Diocletiano. Huc conuenit ad conciliu: & episcopus secundum regem primum habet. Duae quoque procul etiam ab his ciuitates nouae appellatae nominibus: Placentina & Ciuitatensis: quae olim fuerint non satis ausim iudicare. Alterum Tarraconensis litus Cathalani nunc appellati totum vna cum celtiberis possident. In his igitur occidentiores sunt Bassetani: quorum Vrci Accii Carthago noua Hasdrubalis edificium Straboni. vetus autem Teucritelamonis. Silius. Dat Carthago viros Teucro fundata vetusto. Scombraria promontorium a Scombris capiendis. Orospeida mons Straberis item &

Alona fluuiorum Ostia inter Bigerra Albulam noia retinet. Setabis litio tenuissimo nobilitata: vna de Sudaria Setaba a Catullo commemorata. Hanc abluunt Sucro e montibus oriens Orospeidanis. Silius inter Sedetanos quos Ptolemæus Edetanos vocat eum constituit. Sedetana cohors: quam Sucro rigentibus vndis atque altrix celsa mittebat Setabis vrbe. Inter Sedetanos item Saguntum a mari recedens in colle clarum fide in Romanos & Annibalis expugnatione: nunc oppidi parua monstrant vestigia. E regione Valeria est i ora: quam Turia interluit Ptolemæo Turulapellatus. Claudianus. Floribus & roseis formosus Turia ripis. Cicero in vltima contra Verrem actione: Valentinorum ingit hominum honestissimorum testimonio. Meminit & Dianii: vt vrbs clare & Valentiae vicina: Sallu. in. IIII. historiae libro. Castra hostium apud Sucronem capta: & plium apud Turiam & dux hostium. C. Herennius cum vrbe Valentiae & exercitu deletus. Capus spartari us: vt Plinius: a littore Carthaginis noue minus. xxx. mil. in longitudine porrigit magno accolarum questu. Iuncus est sponte nascens: ex quibus Carbasa funesque conficiunt. Post hos Cosetani quorum Tarraco Scipionis adiectum: indicio marmoris ibi adhuc extatis hominum inscriptione. Vrbs Cosetanorum. Plinius item hanc regionem Cosetania vocat. Barcino & eidem cognominata Fauetia: cuius praesul ac ciuis Pacianus Hieronymo inter sanctos scriptores commemorat. obiit sub Theodosio seniore. Intus vero Ilercaones: quorum Ilergetum Ilerda Petrei & Afranii clade nobilitata: Sicoriam abluunt amne e Pyreneis fluente. Lucanus. Colle tumet modico leuique excreuit in altum Pingue solum tumulo super hoc fundata vetusto Surgit Ilerda mari: placidus perlabitur vndis Hesperios inter Sicoris non vltimus amnes: Saxeus ingenti quem pons amplectitur arcu Hybernas passurus aquas. Celtiberorum quoque gens maxima est in hoc tractu. Eorum vrbes. CCC. a Ti. Graccho subuersas scribit Polybius. origo ex Gallia venit. Gallos enim graeci celtas vocant: quod cum Iberis commixti Celtiberi appellati sunt. Lucanus lib. III. Profugisque a gente vetusta Gallorum Celtae miscetes nomen Iberis. Silius lib. III. Venere & Celtae sociati nomen Iberis. Hanc partem nunc Viscalia nominant. Horum sunt Numantia quae iam interit: clade a L. Mumio accepta insignis. Valeria Ptolemæo posita nunc Cocha. Bilbilis patria Martialis cum Salone fluuio ferri temperatura insigni. Flauona Caesaraugusta Aragonensium regni caput. Secobriga Vrca Ptolemæo posita: nunc Vr gellenis quod conuicti licet. Secouia Calcontum. Dertosa. Antonino posita: Osa Aufa Tyrosion apud Plinium. Vicus aquarius: nunc Vicensis vrbs apud Antoninum quoque & vicus spacorum & vicus Cominarius aquae calidae apud eundem & aquae Quintianae Querna Celenae originis Biblianorum Terebelliae. His proximi castellani & Leletani ubi vnum testimonio Martialis illaudatum. Quorum in ora Betulon Ptolemæo iuxta quem fluuius Betulus: intus Gerunda Rubricata. Ceretani quorum Emporiae oppidum phocesium. Silius. Phocaeae dant Emporiae. Strabo tamen Massiliensium dicit: cum et ipsi eandem habuerint originem: nois & loci vestigia adhuc restant: abluuntur flumine Sambroca ab Hispanis sambuca appellato: cui alter fluuius Clodianus Ptolemæo vocatus a nonnullis Alba. orientior quam Sambroca e Pyreneis in mare Balearicum fluens. Rhoda rhodiog colonia Plinio & item Hieronymo in epistola ad Galatas. Straboni autem Rhodope vocata Templum Veneris apud Pyreneos Ptolemæo: Straboni Aphrodisium appellatum: terminus est Hispaniae citerioris: quae Iberus amnis media abluunt: oris inter Cantabros in agro Iuliobricensi ac in itinere Sicori Cingaeque fluminibus augetur. Lucanus. Cinga rapax fertur fluctus & littora cursu Oceani pepulisse suo: nam gurgite vasto quae praestat terris aufert tibi nomen Iberus. Iubeda motes perpetui e littore Tarraconensi ad interiora penetrant. Pyrenaei Hispania a Gallia determinat a Pyrene Bebrycia virgine: ab Hercule in eo loco vitata: vt Silius in. III. Pyrene celsa nimbofa verticis arce diuisos tellus late spectabat Iberos atque a terra tumet magna ditortia terris nomen bebrycia dixere a virgine colles hospitum alcidae crimen: quod sorte laborum Geryonis peteret: cum longa tricorporis arua possessus baccho seua bebrycis in aula lugendam famae sine virginitate religit Pyrenem. vt dicitur in vno: quod vt ait Diodorus imposito ibi a pastoribus igne varia metallo genera eruperunt. In Pyreneo tropea Pompeii Straboni ponunt. Insulae adiacent Tarraconensi Baleares: etiam Gymnaeae: quae astate nudi in eis degant Lituus vocata: altera maior appellatur: ubi Palentia & palma minor: altera ubi Mago & Ianna. Has vicit Metellus cognomine balearicus. In eodem prope Pelago altere duae ptyusae appellatae a copia pinnu. Ophiusa & Ebusus. Fische appellatae ciuitates in tota Hispania Metropoles sex in sacro codice descripsit. Tarraconem. cui subiacuntur Barcinonensis Gerudensis Vicensis Ilerdensis Vrgellensis Maioricensis Dertolensis Valentinus. Cesaraugustana: cui subiectae Oscensis Tyrosionensis Pompelonensis Calaguritana Segobricensis. Tolerana cui Secotina Oxouiensis Secouiensis Burgensis Palentina Conchensis. Compostellanam: cui subiacent

Orospeida. Straberis flu. Alona flu. Bigerra. Albul. Setabis. Sucro flu. Sederani. Saguntum. Valentia. Turia flu. Cap. spart. Cosetani. Tarraco. Barcino. Pacianus. Ilergetum. Ilerda. Celtiberi. Numantia. Valeria. Bilbilis. Salo flu. Flauona. Caesaraug. Vrca. Secobriga. Secouia. Calcontum. Dertosa. Aufa. Vic. agris. Vicus spa. Vic. com. Aquae cali. Aquae quin. Querne ce. Origis bib. terebellicae. Castellani. Leletani. Betulo. Betul. flu. Gerunda. Rubricata. Ceretani. Emporiae. Sambroca fl. Clodian. Rhoda. Aphrodisium. Tropic. Pompeii. Cinga flu. Iubeda mot.

et: Abulēsis, Placētina, Salmātica, Cauriēsis, Legionēsis, Cordubēsis, Malachitana, Carthaginēsis, Gadīcēsis, Eluēsis, Bracharēsem: cui subiecte Colimbriensis, Lemacēsis, Vīsenfis, Auriēsis, Tudēsis, Lucēsis, Astoricēsis, Mindouienfis, Vlyxiponēsis quoq; haud diu facta Metropolis. In Granatae olim regno vrbes. iiii. Granatēsis, Rōdēsis, Malachitana, Almeriēsis.

Gesta in Hispania vsq; ad Gothos.

Excursus Hispaniae locis reliqua nunc historia breuiter subiicienda: in qua plura ex his quae supradicta sunt clarius vibebunt. Nam cum tres viri praesules Hispaniae scribantur historia: Lucas Tudensis & Rhoderici duo Toletanus & Palatinus ego quae potiora mihi videbunt: ac pluribus partibus vero similia: ex omnibus conabor adducere. Getae originem ab orientibus Iberis puenisse Plinio placet: quibusdam vero a Phoenicibus quae prior Gades incoluerunt. At Beroso aliter: si modo verus est eius quae fertur libellus: quae mihi verisimile non videtur Plinium quae eius alibi meminit

quo ad hunc locum latuisse. Tubalē quendam ex Arameis quae Persae sunt praefectum in Hispaniam dicit: deinde de Iberis successisse: postea Iubedā Brigū Tagū Berhū Geryonē Hispalū Hercule Testā Romanū Palatinū Caccū Erythiū. Postremo Gorgorim quae & Habis dicitur. Sed de hoc apud Trogiū merito in huiusmodi sententiam. Gorgorim inquit apud Hispanos mellis inuētorē fuisse: cui cum nepos e rapta filia natus esset: ac necari iussus nullo pacto potuisset: inter greges ferarum & ceruorum haud illis velocitate inferior relictus est. Tandem uti fera laqueo forte in venatione captus ac cognitus aulae regiae restitutus est. Habis quoque deinde appellatur: quae regnum habuisset: adeptusque fuisset: Hispanos postea demeritus: & boues aratro domando: & fruges serere docendo. Post aliquot deinde successores Hispaniam primi Carthaginenses occupauerunt: quae missis contra eos auxiliis pro Gaditanis consanguineis suis maiorem Hispaniae partem subegere. Demum per Amilcarē & eius generum Asdrubalem: postremo Annibalē: pene vniuersam in potestate redegere. Post haec Carthaginensibus bello Romanorum occupatis Romani missis eo Scipionibus primo Paeonos puincia expulerunt: post ea cum ipsis Hispanis grauius bella gesserunt: nec nisi ab Augusto penitus sub iugum missi. Florus omnem breuiter Hispaniae statum Romanorum tempore percurrit dicens in ea, centum annos dimicatum a primis Scipionibus vsque ad Augustum: quae non continuo: sed ut cause lacerauerat: nec initio cum Hispanis sed cum paucis in Hispania. Primi Scipiones per Pyreneum iugum Annonem Asdrubalemque fratrem Annibalis ceciderunt: captaque eo impetu fuisset: nisi illi occubissent. Africani successit: quae statim capta Carthagine Hispaniam stipendiaria Romanis fecit: omnemque ultra citraque Iberum annum imperio subiecit: primusque Romanorum victor ad Gades & Oceanum ora puenit. Celtiberos primum aliquot annis fregit. M. Cato Celsorin. Deinde Gracchus per Gracchorum eos vrbium euersione multauit. Denique sepe deficientibus Numantia ciuitas eorum bellum annos, xiiii, sustinuit: victoque per Megaram fortissimum ducem Romanorum exercitu Pompeium aggressi foedus maluerunt cum debellare potuissent. Hostilius deinde Macinum fregerunt: cum hoc quoque foedus maluerunt ceteri armorum manibus cum ad internicionem saluare potuissent: sed foederis ignominia deditur Hostilius fuit. Postremo Scipio minor vrbem euerit: cum sese suamque omnia igni traderet. Beticae Fabius Maximus. Cos. opprēsserat: sed a successore Popilio violata victoria est: quae conficiende rei cupidus fractum ducem per fraudem & insidias & domesticos percussores aggressus est. Turdulos Metellus Macedonicus vicit. Vacceos Lucullus: de quibus Scipio ille posterior cum rex fuisset singulari certamine puocat opima retulit spolia, Lusitanos vero & omnes Callaeciae populos. D. Brutus latius domuit: simul formidatum militum fluuium obliuiois transmisit vsque ad vltimum occidētem. Eos autem Viriatus erexit: quae annos, xiiii, cum Po. Ro. varia victoria impugnavit. Cuius ea virtus & abstinentia fuit: ut consulares exercitus: quae sepe vicisset: tantis rebus gestis non armorum: non vestis cultum: non denique victum mutauerit: sed in eo habitu quo primum bellum coeperat perseuerauerit: ut quis gregariis miles ipso impatore opulentiore videretur. Tumultuantes etiam Hispanos. M. Iunius Silium pacauit. Denique omnes occasione belli Sertoriani per L. Metellum & Pompeium magnam in ditionem accepti sunt. Postea progato in quinquennium impio Pompeio attriti sunt. Ab Augusto tandem Cantaber omnium vltimus subiugatus est: vna cum reliqua Hispania in puincia formam redacta: eorum modo per praetores administrata: deinde per Comites vsque ad Honorium principem. Quo tempore primum Vandalis & Alanis: mox Gothi: postremo Saraceni locum eum diuersis cladibus diripuerunt. Vandalis quidem Beticae partem occupauerunt: quae adhuc apud eos Vandalia: corruptoque vocabulo Vandalusia dicitur apud Hispalim: paucisque immorati anni: & a Gothis expulsi in Africam penetrauerunt: de quibus cum de Sarmatis scribam mentionem faciam: originem gestaque ipsorum breuiter repetendo. Alani loca tenuerunt: quae hodie Cathalani appellati: vnde nomen eis inditum quasi Gothalani: quae vtrique in ea parte confederint.

Gothorum genus & gesta.

Nunc vero de Gothis: quae vsque in hanc diem per successiones regum Hispaniam tenuerunt: dicam: initio a getis origine sumpto. Horum varia traduntur genera. Tacitus ante omnes in historia Germanica Gothinos inter Germanos ponit. Huic consensere videtur Ablauius Gothus: quae genus suum ex insula maris Germanici prodire narrat. Extrat & Gothlandiae nomen insulae. Spartianus autem in vita Caesaris: Getas eos esse dicit: quorum, ccc. millia Claudius, ii. princeps apud Martinopolim in Moesia plio deleuit. Procopius vero graecus author quae sub Iustiano scripsit

historiam: dicit Gothos & Visigothos & Vandalos & Alanos vno Sarmatae nomine appellari: eademque esse nationem: tamen ducibus quorum nomina accepere discretos: ceterum albos esse: comam flauam: magnis oculis: eiusdemque penitus legibus: secta arriana: & lingua Gothica appellata. Idem lib. v. dicit: Famam esse primum Gothos ex Cimmericis quae ad Tanai habitant: venisse iuuenes quosdam venando: ac ceruum insectando fluuium traiecisse: reuertentes deinde suis agrum optimum se vidisse renuntiauerunt. Illi armis freti cum exercitu ad Istrum vsque vincendo puenerunt. Atque hi sunt quae postea cum Ro. Impatore foederis inierunt: demum in Italiam: postremo in Hispaniam penetrauerunt. In hac ille sententiam. Ego vero hos esse Cimbro putauerim: quae olim a Mario victi fuere: ex Germanico mari vti supra memoravi praedictes: Visigothosque dicitur, i. occidentales. Ostrogothos autem, i. orientales: eos esse: quos Florus dicit ex reliquiis Marianae victoriae ad Meotidem concessisse: ex quo nomen & gens Gothorum inter Tartaros in eadem hodie parte conspiciuntur. hi sunt quae duce Theoderico postremo venerunt. Recte autem vtrique Sarmatae appellati: graecis autem sauromatae: quae ita barbaras eas omnes Germanis vicinas nationes vocet antiquas: inter quos Cimnerios Homerus ponit: a nobis cimbro appellatos. His itaque de causis Gothos getas esse quae longe in partem habitant: verisimile non fuerit. Sed quod hi gesserunt in Italia: ex ipsis Procopius tum aliorum quae huiusmodi scribere historia breuiter ante omnia narrabo. Igitur hi tempore Valeris principis ad Danubium ripam iuxta Moesiam ea conditione concesserunt: ut non ultra procederent: & vna Christiani fierent. Ita quae Valerius missis ad eos Arrianis quorum sectae se addixerat: cunctam gentem eo dogmate pollutam reddidit. Post aliquot vero annos quae gens barbara non posset a maleficio contineri coactus Valerius aduersus eos proficisci: superatus: atque interfectus est. Qua victoria illi elati Constantinopolim cum exercitu confestim petiere: & cum Dnica quae Valerius fuerat coniunx / muliere sapientissima pecunia transfugerunt: ac domum pacati se receperunt. Hos igitur aulicus Gratianus qui orientis imperio successerat reprimere cupiens: nec bello satis aptus: Theodosium ex Hispania accersuit: quae pluribus postea annis cum eis in Italia: postremo pacem fecit. Qua fretus Atanaricus rex eorum Constantinopolim vrbis visendae studio praefectus honorifice a Theodosio exceptus: ibidem paucis post diebus morbo extinctus est. Gothi igitur rege carentes Theodosio tunc militare coeperunt. Sed fraude Stiliconis: ut dicitur: eos Italiam inuadere cupientis: exauctorati rege Alarico creato e Baltonum nobili familia Panoniae & Illyricum occupantes incommodis omnibus adfecerunt. Anno sal. ccccvii. coniuncti cum Radagalo altero Gothorum rege de inuadenda Italia cogitarunt. Radagalus itaque primum ingressus ad Apenninum circa Felulas concessit: vbi angustiis locorum ac montium fameque oppressus a Stilicone cum toto exercitu superatus & captus. Alaricus rex alter subsequens in agro Rauennate occurreret cum copiis Stiliconem habuit: qui cum triennio bellum cum eis duceret potius quae gereret: iussu Honorii pacem fecit hac conditione: ut in Galliae parte consistere possent. Post aliquot deinde annos Stilico contra foederis Gothos in Gallia per Saulum hebraum in die paschae incautos: & ex religione resistere non audentes adorari. Postero vero die Alaricus Saulum cum toto exercitu insectatus sustulit. Deinde Stiliconi ab Honorio auxilium petenti missus est successor: quae eum ob temeritatem quam gesserat obrutauit. Alaricus rebus feliciter successis: in Italiam hostiliter ingressus omnia ferro ignique vastat: vrbemque nemini defensam facile occupat. Anno, ccccxi. vrbis autem conditae. M. ciii. iussitque primum ad templa confugientes saluos esse: inde magna ciuium facta strage post diem tertium discessit: ac per Capaniam iter faciens populabundus apud Consentiā ciuitate correptus morbo interiit. Ataulphus successit: quae & ipse vrbem ingressus: siquid erat reliquum diripuit: rapta insuper Placidia Honorii sorore: cuius nuptias discedens apud Forum Cornelii celebrauit. Dicitur & barbari peccati eius consortio delinitus: ut non ea patretur: quae saeuiter in Romanos cogitauerat. In animam enim induxerat Romam Gothiam vocare. Itaque relicta Italia in Galliam se recepit: quem postea Theodosius Iunior bello petens compulit relicta Narbone & omni Gallia in Hispaniam confugere: vbi breui deinde tempore a suis interfectus est: quae vrbis Romae percussisset. Cui Segericus succedens: & ipse quoque pacem cum impatore fecisset a suis necatus. Vallias post hunc regnum suscipiens foedus cum eodem iniuit: ut sedes ei apud Tolosam in Gallia darentur: Placidiamque viduam remisit. Aduersus insuper alios barbaros: qui Hispaniam occupauerant spes & auxilium pollicitus. His igitur frater Honorius Constantinum ducem aduersus Ala-

Gorgoris

Habis

Celtiberi. Numantia.

Turduli Vaccei. Lusitani.

Viriatus dux

Vandalia. Cathalani.

Cimbri.

Dnica Valeris.

Atanaricus.

Alaricus rex e Baltonum familia.

Radagalus Alaricus rex

Ataulphus Placidia vxor.

Segericus Vallias.

Theoderic⁹ Turismūd⁹ nos & Vandalos misit: qui totam Hispaniam præter Cantabros vastauerat: & quæ fusi fugatiq; apud Emeritā fuissent: paulo post vires reintegrabant. Itaque vno tpe Gothi Alani Vandali Hispaniā possidebāt. Valliē extincto Rodericus successit: q; inito cum Aetio foedere Valentiniani principis duce in cāpis Catalaunicis in Gallia cōtra Attilā Vnnorū regē e Pānonia Italiā petē tē in plio occubuit. Cui Turismūdus filius successit: q; ab Aetio in Hispaniā in regnū paternū remissus: paulo post a Theoderico fratre interficit. Re postremo Romana ad Augustulum dedu cta: Gothi rur⁹ excitati quū tertiā agrī partē in Italia peterent: Orestes Augustuli pater mini me consentiens eis ad Ticinum occurrēs in prælio occubuit. Odoacer autē eius miles vir Italic⁹ Gothorū simul & Erulorū auxiliis: vt ait Procopius: fugato Augustulo & omni nobilitate Ro mam inuadit: tenuitq; annos. xiiii. Donec Theodericus rex a Gothis appellatus amicitia Zeno nis principis fretus: a quo etiā statua honoratus fuerat: petiit vrbis Romæ imperium si Odoac rum expelli ab eo contingeret. Quo impetrato in Italiam cum maxima manu ingressus eundē ad Aquileiam occurrentem prælio superauit. Ille Romam reuertens: ac clausas offendēs portas Rauennam petiit: quā breui tpe per Theoderici obsidionem relinquere coactus est. Specie dein de concordie inuitatus ab eodem ad coenā cōtra iusiurandū interficit. Theodericus post hæc tota potitus Italia Romā pacificus adiit: tēplisq; ac reb⁹ aliis cū oīm gratia restitutis Rauennā reuertitur: quā regiā sibi delegerat. Ea; animi magnitudine simul & māsuētudine fuit: vt ne mini barbarus videret: quippe q; Germanū præsulē Ticinēsem virū sanctissimū in Burgūdiam cum pecunia ad redimendos captiuos miserat: aliq; pietatis opera obiuerat. Quo vita functo eius filia Amalafuntra cū paruo filio Atalarico regnū administravit: adhibito Theodoto ppin quo: cuius opera mox interfecta est. Ipseq; solus regno potitur. Missus interim Bellisarius a Iu stiniano in Italiam cū exercitu ad vlciscendam Amalafuntrā cum filio: ac Romā tyrannide Go thorū liberandā. Theodotū interfectū offendēs vrbem capit. Gothi itaq; tāto priuati imperio qui ad eā diē annos. xlviii. regnauerāt in Italia. xxxviii. sub Theoderico. viii. sub Amalafuntra & filio: ac duos sub Theodoto: Vectigē regē suffecerunt: nō regio sane genere: sed pbata militiā: q; Amalafunte filiam Theoderici neptem in matrimonium duxit. Hic ad vrbis obsidionem cum ec. mill. p̄ficiscitur: ac primum molis Hadrianae ambitū cingit mox portuense castrū: vnde cō meatus prohibebat. Aqueductus. xiiii. rupit. Quare Bellisarius intus pistrina in Tyberi confi ruit: q; mos adhuc durat. Liberitū Pon. q; Gothis fauere videret in exilium misit: suffecto Vigi lio. Cūq; diu resisteret: ac multis Vectigē plis peteret: p̄tigatū ad extrēmū cum toto exercitu cepit: ac Cōstantinopolim in triūphum duxit. Creatis post eū Ildebaldo: deinde Alarico regi bus: ad postremū Totila regnū accepit: cuius pater Tauriscis regnabat: q; cū Bellisario variis p̄ liis congregiēns: victor tandē vrbē cepit: ac euestigio Pelagiū pontificē ad Iustinianum Cōstā tinopolim oratorē de pace mittit: q; rediēs retulit impatorē nihil aliud respōdisse: q; se Italię res semel Bellisario delegasse: cum eo transigeret. Totila furiatas tertiam murorum partem vrbis disiecit. Capitoliū incendit: ac oīa diripuit: ex quo dei flagellum cognominatus est. Hunc To tilam Procopius magnis extollit laudibus: vt liberalitate ac alijs animi virtutibus præditum: Cum alii crudelem ac singulari arrogātia virum taxēt. Duces plures sub se habuit: inter quos Barbatia princeps noiatur. Postq; ab vrbe discessit: Bellisarius eā recepit: moenib⁹ adificiisq; re fecit: portas restituit: earū clauibus impatori missis. Totilā vrbē repetentē: ac vi magna obsi dentem repulit. Verū cū apud portū postea in validudinē incideret: resq; paulatim iterū amit terent: omni studio p Antoninā vxorē reditū a Iustiniano imperauit: atq; ita post annos. v. q; ve nerat: reuersus Diogenē cū trib⁹ millib⁹ Romę in p̄sidio dimisit: q; Totilę furorē non expectans Centricellas aufugit. Ille rursus vrbē ingressus mitius se gessit: multaq; ab se prius vastata resti tuit: qd fama est diu Bndicti contigisse beneficio: q; incognitū Totilā iuxta Coenobiū eius præ terevit placauerit. Iuit etiā Pelagiū pontificis occurrētis cū sago & lachrymis aspectus venera bilis. Ea tempestate plures Iustiniani duces per Italiā diuisi magnis viribus resistebāt: vt scribit Procopius. Ioannes circa vrbē tutandā. Iustin⁹ Florētia: Cōstātin⁹ Rauennā: Cyprianus Peru siam: Bessas Spoletū. Mūdus illyricum tuebāt: vbi post Salonas receptas multasq; de Gothis vi ctorias ad extrēmū perit. Germanus postremo Iustiniani patruelis i Italiā missus: & ipse breui tempore interficitur. Deinde Conon qui Anconę præfuit. Item Vitalianus Bellisarii fratris fi lius. Post annos. ix. q; Totilā vrbē secūdo ingressus est: cū Narsete ac iuuatib⁹ Lōgobardis apud Brixellū plio cōgressus interficit. Narsete interea q; Bellisario successerat vrbē iterū recuperat. Deinde Teiā post Totilā regnantē in Apuliā cōfectatus plio interfecit. Atq; ita demū post an nos. xviii. bello Gothorum finis impositus: q; ab initio regni Theoderici Italiam annos. lxxi. te

nuerant. Anno sal. Dlxii. Pax deinde Gothis data: ac volentes pmissi circa Padū remanere. Qui tñ nō contēti sepe Francoꝝ auxilia quæsiuere: vt Agathius q; post Procopiū scripsit: testatur: ac oēm eorū postq; regno Italię sunt eiecti: psequit historiā. Ego vero cum tm qd in Hispania gesse rint ab initio scribere pposuerim: necesse fuit hæc altius explicare: vt eorū in ea res gestę melius apparerent. Nā Theodericus (quē supra diximus in plio Vnnorū cecidisse) tris reliq; liberos Turismūdū Theodericū & Henricū. Turismūdus vlciscēdi patris Vnnosq; bello psequendi cupid⁹: Aetio phibēte destitit: ac in Hispaniā ad regnū paternū rediit: q; post annos tris a Theo derico fratre interficit. Hēricus vero alius frater regno Hispanię succedēs ad annos. xviii. tenu it. Leges primus scriptas Gothis tradidit: sedente Simplicio: imperāte Leone primo: filiiq; hēre dem reliquit Alaricū. ii. q; ex cōcessione & hereditate patruī Theoderici Tolosē in Gallia regnū obtinuit: vbi & sedē cōstituit. Inde postea expulsus a Clodoueo Francorū rege plio ingēti amif sis oīb⁹ q; in Gallia possidebat intra Hispaniā se recepit: vbi regnauit annos. xvi. interfecit demū a Childeberto Francorū rege q; Clotildē cōiugē eius sororē Arrianę sectæ repugnātē male tra ctaret. Post hūc Tenda annos. xvii. quo a suis trucidato Theodegofilus annos. xii. q; ob libidinē i matronas itē interficit. Agla annos. ix. Hic aduersus Cordubā bellū sumpsit: in quo eius fili⁹ in terfecit. Nec multo post ipsemet a suis apd Emeritā. Atanagild⁹ annos. xxii. & ipse apud Toletū interfectus. Lenogildus cū Luiba fratre: & postea solus annos. xlvii. Regni fines dilatauit: Canta bria deuicta: & Andecā regē Sueuorū e Callectia expulit: cuius maiores annos. clxxvii. in ea par te regnauerāt. Filiū Hermogildū: q; a secta parētū abhorreret: ac Childepti Francorū regis or thodoxi filiā duxisset i matrimonium: bello persecutus: & in potestātē redactum supplicio adfecit quē pro martyre colūt: Anno sal. Dlxvii. circiter fere tpa Gregorij primi. Recaredus alter filius patri dissimilis vir Christianissimus conciliū Toleti celebrauit: vbi Arrianā sectā improbavit a Leandro & Fulgērio p̄sulib⁹ rite ab incunabulis i fide institut⁹. Cū Frācis bellū gessit: ex eisq; xl. millia in cāpis Catalaunicis interfecit. Post hūc Luiba a successore Veterico interficit. Gunda midus deinde regnauit annos. xxviii. Vascones domuit: Romanorū exercitū fugauit. Decessit Toleti. Sisebathus orthodoxus dicitur fuisse: p̄terea Iudeos oīs expulisse: aduersus Romanos & Aphricā feliciter dimicasse. Quo fauore p̄motus Isidorus p̄sul Hispalēsis cōciliū habuit cōtra acephalorū sectā. Recaredus secūdus huic successit. Deinde Suitilla in bello exercitat⁹: quo du ce vsus est olim Sisebatus rex in ppullando Ro. exercitu. Primusq; vt ait Lucas Tudēsis: Hispa niā Monarchiā est adsecutus. Deinde Sisenādus Suitilla secūdus Tulgas Videsuindus Recen suindus rex optimus. annos. xxiii. cuius tpa diuus Ildefonsus monachus ac p̄sul Tolertanus illu strauit. Bamba rex bonitate p̄ditus ab Heringio successore ppinatus memoriā amisit: regniq; dein administratione prohibitus se Coenobio addixit: in quovixit annos. vii. cū prius regnasset viii. Dū tamē sensus vigit res p̄claras ac indignas tali calamitate gessit: primū Vascones: deū de Nemāenses rebelles: p̄terea Narbonēses p̄domuit. Ducē quoq; Biterrēsem in Gallia res Go thorū infestātē superauit. Saracenorū naues. cclxx. Hispaniā littus primū applicātes magna vi animi classe ingenti obuiā missa: partim cepit: partim depressit. Postremo Toleti conciliū. xvii. celebrauit. Heringius annos. xiiii. Egicā generū i successorē reliq;. Qui annos. xiiii. regnauit. Fasil lā ducem Tudensem vt eius vxore potiret interfecit. Vitizā filiū ei ciuitati p̄fecit: q; postea re gno successit: vir admodū faciorosus. Nam Theodebertū Recesuindū regis filiū parū olim reli ctū cui regnū debebat oculis priuauit. At ille diuina benignitate ac puidētia ducta nihilomi nus vxore Rodericū genuit: qui postea regno successit: auxiliisq; Pelagii patruī Vitizā vna cū filiis captū reddito ratione Cordubę relegauit.

De Gothis in Hispania Theodericus. Turismūd⁹ Henricus. Alaricus. Tenda Theodego filus Agla. Atanagild⁹ Lenogild⁹. Recaredus Christian⁹. Luiba. Gūdamid⁹ Sisebatus Isidor⁹ p̄sul Ricard⁹. ii. Suitilla Sisenandus Suitilla. ii. Tulgas. Videsuindus. S. Ildefons⁹ Recesuind⁹ Bamba. Heringius. Egica. Vitiza. Theodeber tus. Rodericus. Pelagius

Saracenorū initium belli.

Sigif Roderic⁹ tris annos regnauit: cui⁹ foeda libido finē attulit Gothorum nō tā generi q; pacifico impio: Saracenis supueniētib⁹. Nā cū filiā cuiusdā lu liani p̄iecti: q; Tigitanā administrabat puinciā: vitiafferet: dolor domesticus pa trem ad vltionē sollicitauit loci fretum cōmoditate. Quare Iulianus clam ex Africa Saracenos euocat. Qui anno salu. Dccxiiii. Duce Muza misso a Mira momelino eorum tunc rege per angustias Herculei freti ingresso biennij spa tio oēm fere Hispaniā occupat: p̄ter Astures natura loci munitos. In quo tps spatio dicunt ad Dec. hoīm missā i eo bello vtriq; absūpra. Rex ipse q; filiū Sactiū cū p̄te copiarū obuiā p̄miserat q; occubuerat ad Xeritiū oppidū occurrēs cū reliquo exercitū ē exercitu. Saraceni tanto potiti imperio cū late ferro igniq; oīa vastassent: regna inter se plura: ac sedes cōstituerē. Primum Cor dubā qd Abenalibēti regnū vocauerūt. Alterū apd Hispalim. Tertiu apud Carthaginē nouā

Sacti⁹ Ro. filius. Saraceni in Hispania in se se cla uident.

vsq; ad quorundā principū tpa quos vocāt Almorades. Eaꝝ potestate vsq; ad Fernandū tertiu regē perseuerauerūt. Hic demum anno. Mcc. xvi. Toledo Corduba multisq; aliis recuperatis locis Saracenos regnis ex magna parte deictos compulit Granatā ac Malacā q̄ prius sub Corduba regno fuerant: sese recipere: ac vsq; ad aetate nram retinere. Vñ tādē dei benignitate ac Ferdinandi regis virtute nup expulsi sunt. Hęc cōpēdio dicta paulatim per regum gesta & successiones explicāda. PELAGIVS igit Roderico fratris filio successit. Is ab initio vbi Theodebertū patrē oculis mulctari vidit: furorem Vitizae fugiens in Cantabria latitauit: vbi magno forte fuit adiumento rebus collapsis. Nā post a Saracenis cladē illatā cum his q̄ supererāt ex exercitu p̄fligato partim etiā operis & colonis: Asturiā se recepit. Astures em̄ & Callæci mōribus & natura loci muniti tm̄ incolumes permāsere. Legioneq; in primis capta annos ibi. xx. quibꝰ regnauit bellum gerendo: multa etiā recuperando paulatim effecit: vt adflīcta gens: aliquantulum respiscere videret. Hanc sedem posteri Castellā nouā vocauere veteris differentia quæ circa Cordubam & Hispalim fuerat. Sic em̄ Hispani regiam & munitum circa locū appellāt. Dictiq; post hunc nō Gothorū sed Hispaniæ siue castellę reges: q̄ magna virtute res patrias quotidie recuperauerunt. Fasilla Pelagio patri succedēs paucis post annis extinctus est: dum venaret ab vrsa petitus: Imperante Leone. iiii. quo tpe alii Saraceni q̄ in oriente imperabāt Constantinopolim ob federe. Hic cum virili prole careret: ALFONSVM generum regno adsciuit cognomēto catholicū q̄ relicta Arriana secta qua Gothi oēs infecti erant celebrato cōcilio fidē orthodoxā sequetur. Is enim Petro Cantabriæ duce natus e genere Recaredi Gothorum regis multum amissū regni recepit: multaq; oppida ac templa restituit: tum donis ornauit. Regnauit annos. xix. Friola Alfonso filius Saracenos qui Callēcos infestabāt p̄lio ad. L. milia cecidit: Vascones rebellantes in officio cōtinuit: interfectus deinde a fratre Aurelio post annos regni. xii. Constantino. vi. cum Irene matre imperante. Aurelius per parricidium regnum consecutus: sex tantum annos postea vixit. Cuius tpe serui in Hispania contra dños arma corripuere: quem tumultū ipsemet sedauit. Silo gener Alfonso catholici regnauit annos. viii. Pacē cum Saracenis ignominiosam q̄dem fecit: sed fœdus rumpentibus bello restitit. Callēcos rebellantes perdomuit. Muregactꝰ Alfonso catholici filius nothus annos. v. auxilio Saracenorū regnū adsecutus paternum. Quapropter illis ex fœdere virgines certas quotannis pro tributo mittebat: impar omnino patriis virtutibus. Veremundus Alfonso catholici ex Bilimarao filio nepos cum esset Diaconus regnum iniit: factiq; postea pœnitens sese sponte abrogatum monachū egit eius consobrino surrogato: q̄ apd Cantabros agebat. regnauit annos. ii. Ramyro & Garfia puerili aetate relicti. ALFON. II. cognomento castus Alfonso catholici ex Friola filio nepos: cognominis causam adsecutus: q̄ vir religiosissimus fuerit: & vxorem quam habuit nunq̄ attigerit: insuper victoriis gloriosissimus Ouetēsis ac Asturicēsis ciuitatum Basilicas construxit: simul & donis locupletauit. Cum auxilia Caroli magni per legatos peteret procerum indignationem excitauit: passim dicitantiū p̄stare Hispanos morti: q̄ Gallis subiici: aut per eos esse incolumes. Itaq; coactus est frustra per eosdem legatos rem detrectare: cū ille cum Rolando ceterisq; ducibus Pyreneum iam surpassasset: ex quo magnas in Hispania strages hostium magnaꝝ facinora fecit: vt in Gallorū historia & Caroli vita continet. Toletanus aut negat hęc vera omnino: sed tantum partem eū Vasconiq; territasse. Deinde ab Hispanis obuiā factis recipere se confestim in Galliam coactum. Regnauit annos. liii. In Ouetensi templo prodigium in aurea cruce quā donauit fama est viuētē ostendisse: q̄ sine artifice factā euestigio cōpererit. Ramirus Veremūdi regis filius fratrem Garfiam: q̄ aetate paruum: regni cōsortem voluit. Normādorū ingentē classē Callæco littori appulsam nauibus. lxx. succensis reppulit. Saracenos apud Calagurium vicit: oppido ipso in potestatem redactos: in quo p̄lio dicitur in equo albo apparuisse sanctum Iacobum auxiliarem. Regnauit annos. vi. imper. Ludouico pio. Ordonius Ramiri filius Vascones iterum rebellātes compescuit: a quo bello reuertens Arabes: quos late populantes offendit: commisso p̄lio cum Muza eorum duce confregit. Sed & Muza filium apd Toletum in deditiōem cum oppido recepit. Decessit anno regni decimo: quinq; superstibus liberis Alfonso Veremūdo Nuncio Ordonio Friolā: ex quibus ALFONSVS. III. cognomento magnus rem suscepit. paternam a p̄lio. Dccc. lxx. iiii. De Saracenis saepe triumphauit. ciuitates Lusitaniæ Colimbricam & Viseum recuperauit: Vascones Navarrosq; qui tunc a Saracenis dominabantur saepe depopulatis. Hęc tamen opera egregia domestica crudelitate fœdauit: Quatuor eius fratribus qui in eum conspirauerant euulsis oculis. Sub eo dicitur Bernardus quidam e Carpiā militasse

memorant. regnauit annos. XL. Suscepit Garfiam: Ordoniū: Froilā. Hunc etiā Alfonso scribit Toletanus templū. S. Iacobi primū excitasse: tū alterū Ouetēse metropolitici cōstituisse. Ad eū insup Io. viii. scripsisse. Io. seruus seruorū dei Alfonso regi christianissimo. ex cuius autoritate scripti: Hispaniæ regem in primis Orthodoxū existimāt. Præterea cū Carolo Caluo in valle Rolada p̄lio fuisse cōgressū. Garfias natu maior rem paternā adsecutus: Arabū regē Aiolā in bello cepit: cuius spolia Ouetensis templi tholo suspendit: vbi & sepultus est: cū regnasset annos tris: imperante Carolo Caluo. Ordonius. II. Garfię fratri successit. Legionense tēplum ædificiis acidonis ornauit: aduersus Saracenos infeliciter dimicauit: captis in bello nōnullis p̄sulibꝰ: iter quos Asturicēsis etiā martyrio adfectꝰ: iussu Abderæ regis eorū. Post hæc Ordonius quatuor Castellę comites qui bellū id detrectauerant: iussos ad se venire: & incolumes fore pollicitus: necari mandauit. Ob quam perfidiam: Castellani: qui tunc Legionensi suberant regi: rebellauerūt factisq; inter se magistratibus ac iudicibus: rem ipsi administrabāt. E quibus postea reges descēderunt. Regnauit annos. vii. Froila. II. alter Ordonii frater: Alfonso magni filius vltimꝰ: crudelis admodū habebatur: vt qui multos e nobilitate interfecerit. Quare lepra correptus: morte erūnosa absumptus est: superstibus quatuor liberis: Alfonso: Ramiro: q̄ patri successere. Itē Ordonio: & Froila. Regnauit annū. Alfonso. III. sese: regno spōte abdicato: monachū egit: surrogato fratre Ramiro: deinde per inconstantiam ad regnum redire conatus: a Ramiro capitur: atq; illa ta cecitate mulctatur: quam ille postea crudelitate cuiꝰ pœnitebat: pietate constructi ab se templi pensauit: vbi eum tumulauit. Contra Areffam Saracenorū regē: cum quo Fernandus Hyuariensis & Didacus Nunii comites conspirauerant: dimicauit: quo expugnato: comites cepit: eosq; amicis rogantibus condonauit. Sanctius cognomento Crassus: frater Ramiri: & Ordonii: portentosa dicitur obesitate fuisse: ac valitudinī contraria. Quāobrem pace facta cū Abderamo Saracenorum rege medicine perito: vt ab eo curaretur Cordubā p̄fectꝰ est. Interea domi p̄ eius absentia: Ordonio cognomento malꝰ: filius Alfonso illius cui lumina diximus adempta: auxilio p̄cerū regnū inuadit. Sanctius vero Saraceni auxilio: amissū recupat. Præterea Fernandū Castellę comitē: eiusq; successores: a iurisditiōe regis Legionēsis in p̄petuū imunes eē voluit. Decessit anno salutis circiter. DCCCCXXVIII. regni. XI. Ramirus puerili aetate post eū annos rexit. xxv. Quo tpe Normādi ad littus Gallēci cū classe valida applicuere: q̄bus comes Gūdifalū Sāctii restitit. Arabes quoq; rupta pace quā olim cū Ramiro puero fecerūt: omnia depopulabātur Quapropter Gallēci contēpta regis etate: Veremūdi regis Ordonii filium: apud Cōpostellā regem declarant. Contra quē Ramirus bellū mouet: p̄lio cōmisso: vtrinq; sine victoria discessū. Almanzor itē Saracenorū rex cū ingenti exercitu aduersus Hispanos pugnans: a Fernādo Gundifalū comite magna virtute repulsus est: imperāte in Italia Berengario. iiii. Veremūdi. ii. Ordonii filius iuuāte Garfia Fernādi Castellę comite aduersus Almanzorem mouet: p̄lioꝝ primo victor decessit. Mox Saracenus redintegratis viribus: Veremūdi fugere ad Asturum montes cum sanctorum reliquiis coegit: Inde Legionem per obsidiōē expugnat: ac diruit. Mox Lusitaniam ingressus Compostellanam euertit basilicam. Diu tamen Iacobi sacellum attingere non est ausus: territus (vt aiunt) quodam diuinitus fulgore. Cui bello dysenteria: morbo correptus finem fecit. Post hæc Veremundus & Garfias iunctis castris apud oppidum de Canatanazor magnam Almanzori cladē intulere. Ex quo ille animi dolore prostratus: post paulo decessit. Veremundus hac victoria elatus: cum domum reuerteretur: superbe nimis ac crudeliter om̄s habuit. Tum Compostellanum & Ouetensem p̄sules in carcerem coniecit. Ouetensem paulo post viso portēto quodā: admonitus liberauit: facinusq; suū detestans: aliis cōpēsauit officiis: pia diuī Iacobi loca a Saraceno diruta restituendo. Regnauit annos. vii. Alfonso. V. Veremūdi filius adolescens regnum iniit: tenuitq; annos. xxxvii. Sororē Tyresiam Abdalę Saraceno Toleti regi locauit: vt ei cōtra Cordubę regem auxilio foret. At virgo sancta: infidelis viri consortium ac congressū detrectauit: quīs sepe p̄cibus: sepe minis vexata. Mox eo extincto: liberata sese deoī cœnobio p̄petuo dicauit. Alfonso iterea dum Viseum: quod tūc Saracenorū erat: obsidet: sagipta vulneratus interiit. Veremundus tertius Alfonso filius: sine liberis: anno regni quarto decessit: quod ad Fernandum sororium eius deductum est. Is Sanctii maioris Castellę comitis: filius fuit: ac Sanctiam filiam Alfonso Legionis sororem Veremūdi supradicti duxerat: ex quo Legionis regnum iure vxoris hereditario adsecutus: primus omnium vtrinq; tenuit regnum anno. M. XVII. Nam ad hunc vsq; diem Castilla per comites regebatur: cum titulus tantum Hispaniæ regni post ingressos Saracenos apud Legionem esset. His etiam Navarra regnum ad

Tēplū. S. Ia. & Ouetēse. Alfonso christianiss. Garfias rex Ordonio. 2. Tēplū Legionense. Præsul Astur. Martyr. Castellani a Legionensi rebellant. Froila. ii. Alf. iiii. Ramirus frater. Sanctius Crassus. Fernādꝰ cāstelle comes immunis. Ramiro rex Nortmāni. Gūdif. Sanctii dux. Veremundus. ii. Almanzor Templum Cōpostellanum. Alfonso. v. Tyresia soror. Veremūdi. iiii. Fern. primꝰ rex Castellæ. Navarra regnum.

Roderic⁹
Cidus.

iecit: qđ interfecto Garfia fratre adripuit. Tanta itaq; potentia fretus Colimbricā: partemq; Lusitanie recuperavit. Decessit anno regni. XL. Hoc tempore Roderic⁹ Cidus dux exercitus inuictissim⁹: in Hispania claruit: Cuius res gestę maxime celebrant. Hunc gen⁹ a comitibus Castellę ducentem: Fernandus qnq; terris prefecit: quas a totidem Saracenorū ducibus fortissime dimicando defendit. Martinum Gometii ducem q regis Aragonū noie Calagurium recuperauerat: cum toto exercitu subiecit. Regem Hispalensem qui Alfonso Legionis regis vectigalis erat / obfessum a rege Granatę liberauit. Castrum de Alcozer fugatis ducibus regibus Saracenis q Alfonso obsederat: recepit. Postremo Valentiam nobilem ciuitatem recuperavit: anno. M. XXX.

Valętia recepta.

Alfon. vi.

Domus de Mendoza.
Sanctius.
Alfon. rex.

quam Vnes rex Saracenus potenti ex Africa classe delatus: recipere conat⁹: repulsus: amissa magna nauium parte domū reuertit: vbi dolore animi paulo post moriens: fratri Buchari mandauit vti bellū instauraret. Ille itaq; reditegrata classe potētissima (nā eius nauigia Gilbertus q historiam scripsit Africanā: ad trecenta fuisse tradit) non meliorē & ipse tulit exitum q frater: antea tulerat: fufus fugatusq; cū. XXX. milib⁹ partim cęsis: prim mari depressis fuisse memoratur. His itaq; gestis Rodericus reuertēs: Alfonso. VI. Fernādī huius filium apud Legionē obuiū habuit: ppeq; dexterā collocatus: in perpetuo maximoq; apud eum honore pseueravit. Ab hoc dicunt domū de Mendoza clara stirpe descēdisse. Fernand⁹ igitur cū. XL. annos regnasset: excessit: Sanctio & Alfonso filiis supstitibus. Sanctius Alfonso fratrē fugauit: ille Toletum ad Regem Saracenum se recepit: donec eo mortuo a populis reuocatus ad regni successionē: nō pri⁹ a Saraceno dimissus est: q iureiurando affirmauerit se perpetuo in eius amicitia pmāsurus: qđ minime seruauit. Sed inito regno: statim Toletum: expulso Saraceno: recepit. Mesquita (sic em eorū tēpla vocant) dei tantū cōcessa: quā postea Bernardus p̄sul: & regina adētes: ea loca ingressi: Saracenis expulsis: diuę Genitrici cōsecrarūt. At Saraceni oratores qstū iniurias ad Alfonso mittūt. Qui confestim iratus: iurauit se sine vllā venia in suos aīaduēsurum: neq; precib⁹ vllius facile adēsurum. At illi presentētes: astu poenā vitauerunt: missa regis filia obuiā: q multam eis precaretur. Quapropter rex iuramento solutus: illis se conciliauit. Hoc tpe Saraceni e Carthagine in Hispaniā excurrentes: oīa vastabant: qbus obuiā Infans cū septē comitib⁹ missus interfecti ad vnū oēs fuere apud Alcazar de Confuegra: locusq; adhuc Septē comites appellat⁹.

Infans.
Septē comites.

Alfon. vii.

Beatrice filia.
Ludouico nubit.

Sanctius. iii.
desyderat⁹
Blancha
vxoř Fernādī.

Alf. s. Bon⁹
Blācha mī
Diui lu.

Quare rex hoc animis mollitia nimia corruptis ascribens: Toletū ob balnea illecebrasq; alias voluptatum: a Saracenis apud ea loca quondā instituta omnia sustulit: ac ad pristinam populos veritatē reducere conatus est. Post hęc Toletanam Burgensemq; basilicam donis plurimis locupletauit atq; auxit. Viracā filiā Raimūdo comiti Barcinonis locauit. Ex qua ille Alfonso. VII. genuit: q postea regno successit. Mortuo viro: illa iterum Alfonso Aragonū regi nupsit: q cū vir sacrileg⁹ eēt ac iniust⁹: in arumnis ac sine liberis periisse dicitur. Alfonso autē de quo nunc dicimus: cū regnasset annos. XLIII. sine virili ple decessit. Alfonso. VII. Alfōsi. VI. e filia nepos: iterū regna diuisit: Castellā Sanctio: Legionem Fernādo filiis tribuens. Beatricem filiam Ludouico VII. Francorū regi locauit: qui diui Jacobi templū salutatum veniēs: a socero magnificentissime apud Burgensem ciuitatem except⁹ fuit: Toleriq; eius gratia cōuentus habit⁹: vbi legitimum genus Beatricis vxoris: quę notha prius putabatur: declaratū est. Hic Alfonso potentissimus oīm qui ante se fuere est habitus. Quare imperator Hispaniarum appellabat. Cordubā: Almeriam: Baionam recepit: quę loca cum adiret: in itinere sub arbore quadā repentino excessit: Federico primo imperāte. Sanctius. iii. Alphōsi filius: cognomēto desyderatus: q intēpesta & imatura morte decedēs: ob ei⁹ egregios mores iustitiamq; in oēs desyderat⁹ a populo fuerit: fratrem Fernādum Legionis regem ab eo dissidentē cepit: ac rursus in regnum restituit. Blanchā Garfię regis Nauarę filiā duxit vxorem: ex qua Alfonso. viii. genuit. Fernandus secundus apud Legionē regnauit: Sanctii frater: cuius filium pupillum Alfonso eius iuri ac regno subicere sacramento fidei adigere conatus est. Quod aīaduertens Nunius vnus e tutoribus: puerum in arce ac p̄sidio collocatū ab iniustitia patrui asseruit. Regnauit Fernandus annos. XXXI. Alfonso igitur octauus: cognomēto Bonus: ex Helionora Ricardī regis Anglię filia: plures suscepit liberos: inter quos Henricum: qui postea regnauit: Blancham quę nupsit regi Gallorum: ex qua diuus postea Ludouicus genitus est: Berengariam quę Alfonso regi Legionensi: ex qua Fernandus tertius: Hieracam: quę Lusitanię: & Helionoram: quę Aragonię reginę fuere. Igitur Alfonso: quum semel aduerso Marte pugnaret contra Saracenos: temeritate & arrogantia ducis Didaci de Haro principis de Viscaia: apud locum de Halarcos instaurato p̄lio iterum congressus: insigni eos clade adfi-

xit: cęsis fere. CC. milibus: vbi crux ei e cęlo veluti magno Constantino quōdā apparuisse dicitur. Eadem fere tempestate Romam misit Rodericū p̄sulē Toletanum: ad impetrandas in expeditionē Saracenorū collationes. Excessit anno. M. CLX. regni autē. LIII. Post quē rem tenuit Alfonso. IX. Ferdinandi regis Legionis filius: annos. XXVIII. Cui successit Henricus Alfonso. viii. regis Castellę filius: puer admodum: impulsoreq; Aluaro comite tutore: consobrinam eius Lusitanię regis filiam: inconsulto pontifice: in matrimonium cepit. Quod postea ab Innocentio iii. dirēptū fuit. Perit vna cum pueris ludendo et gulę casu: apud Palātiā vrbē: anno secūdo q regnare ceperat. Fernandus. III. Alfonso. viii. filius: patris ac patrui sine liberis decedentis regna obtinuit: omnium Hispanię regum felicissimus: simul & potētissimus. Nam post illam Saracenorū irruptionē: primus Hispaniā fere oēm restituit: Hispalē: Cordubā: Wandaliā: Beticāq; magna parte recuperatis. Saracenosq; in angulū quasi quēdā Beticā: quę Granatę regnū appellabant: conclusit. Tanta alioquin iustitia & religione: vt statuā ei a principibus oblatā: moriēs nullo pacto statui mandauerit. Eius gesta psequit Rodericus p̄sul Toletanus: qui ad hęc vsq; tpa peruenit. Ex Beatrice filia ducis Brabantię suscepit Alfonso. X. qui post eum regnauit: e secundo matrimonio plures alios. Huius quoq; auxilio hoc tempore rex Tarracōnē. Iacobus cepit insulas Baleares: vt refert Cusentin⁹: anno. M. CCLIII. Alfonso. X. Fernādī filius: Violātā Iacobi Aragonensis filiā duxit: qua ob sterilitatem abdicata: Christianā Dacię regis filiā: conspiciua forma: in matrimonium accersuit. Quę dum in itinere esset: p̄ter spē/repente grauida apparuit: ex quo ab Alfonso āte nuptias abdicata est: quam postea regis frater Philipp⁹ abbas Valisoleri: & de Cauēis rubeis: simul & p̄sul Hispalensis: spreta religione ac sacerdotio duxit in matrimonium: grauitē ferente fratre. Alfonso igitur plures suscepit postea liberos: Fernandū qui Blancham diui Ludouici filiā duxit: cuiq; pater superstes fuit: Sanctium qui postea regnauit: Ioannem: Iacobum: Petrum: Berengarium: & Helionoram. Ex concubina vero Beatricę quę locata Alfonso Lusitanię regi Dionysium peperit. Ex his igitur Ioannes multa aduersus Saracenos bella fortissime gessit: vxorem duxit Margaritam Marchionis Mōtifferrati filiā. Ad Alfonso redeo: cuius domi: & in otio multa p̄clare gesta memorantur. Leges a maioribus in Hispaniā conditas: immensum opus: in septē digessit volumina: quę partitas appellant. Edidit: aliorū tamen ingenio: historiam orbis: quam generalem Hispani vocant. Canones item in astrologia: quos tabulas nominant Alfonso: vnde astrologi cognomē est adeptus. Prędicatur p̄ter hęc liberalitas publicaq; eius munificentia: quippe qui in Fernādī & Blāchę nuptiis cōgiarium populo dedit: pauperes omnis vestibis viritim donauit: imperatorem Constantinopolitanum a Soldano captum / are ingenti collato redemit. At idem foris non aqua felicitate res gessit. Nam Saracenus Granatę rex: rupto cum eo fœdere: Murrię quędam loca: tum Xeritium oppidum: post longam obsidionem consecutus est. quo bello pulcherrimum facinus Garfię Gometii Carillo: qui arcē p̄erat: memoratur. Hic extremam expectans ruīnam: ac solus inter ceteris cęteris restitans: in hostes ruit: stragemq; circa se fecit: aliquandiu irruptionem impetumq; moratus. Tandem viuus captus: ob fortitudinem venia donatus: & ad Alfonso incolumis remissus est. Sed & regni proceres passim rebellantes: ac cum Granatę rege conspirantes habuit. Causa discordię diminuta regni iurisditio: q Dionysium ex filia nepotem Lusitanię regenti: qui antea regi Castellę suberat: a tributo & vectigali immunem fecerat: illis in consilio reclamantibus. Dum de Federici secundū abrogatione ageretur: delectus ipse imperator a bona electorum parte in Germaniam profectus est: verum spe frustratus: paulo post rediit: nihilo meliora domi offendens: morte filii Fernādī de la Cerda comperta. Reges quoq; Granatę & Belamarini: per ipsius absentię occasionem magna Beticā wandalięq; incommoda intulere: cecidere q; Sanctium Aragonię infantem p̄sulem Toletanum: ac Nunium de Larca. Sanctius item ei⁹ filius secundo loco genitus: regno occupato: patrem venientem exclusit: qui Hispalē subsistens ex animi dolore decessit: Sedente Alexandro. III. Sancti⁹ quart⁹ Alfonso filius: annos. xi. regnauit. Cum Saracenis feliciter dimicauit: quibus Tarifam: quōdam Carteiam vocatā: ademit. Regem de Phez Machometum appellatum: ac Benyrizaph ex Africa contra Hispaniam maxima classe soluentes: per Benedictū Zacharię Admiratum / bello nauali superauit. Patrem redētem e Germania: regno occupato: non admisit. Sauius natura fuisse traditur: in disciplina p̄sertim militari minima de causa milites plectendo. Apud Pacemuliam: quatuor hominum milia trucidari iussit: q in tumultu quodam exorto: Alfonso fratris filium / regem appellauerunt. Fernandus quartus Sancti filius: ex Mariā coniuge Alfonso de la Molina: fratris Fernādī b. ii.

Crucis p̄digium.
Alfon. ix.
Henricus. pri.

Fernand. iii.

Beatrice
Brabantina.
Ia. Tarracōnum rex.
Christiana
Daca.
Alfon. x.

7. partit.
Alfon. x.
astrologus.

Garfię Carillo.

Sancti⁹. iiiii.
Carteia recepta.

Fernādī.

III. filia. Anno. M. CCXCV. extincto patre: puer in genetricis tutela remansit: cuius prudentia multa euasit pericula. Nam cum Alfonso de la Cerda: qui se Castellę regem dicitabat: ac regib⁹ Nauarre: Lusitanię: & Aragonum grauiā bella per legatos gessit. Sed & huius mulieris non minor religio narratur: diuendita lautiore supellectile: vt egentib⁹ subueniret: ipsa fictilibus frugib⁹ victu & abstinentia singulari est vsa. Cœnobio septem egregia construxit. Fernadus igitur dum per ætatem licuit: ex Constantia regis Lusitanię filia: Alfonso. XI. genuit: qui Castellę regno successit: & Helionorā quam Alfonso Aragonum regi locauit. Zeliā oppidum ex Saracenis recepit. Delatoribus dicit aures p̄buisse: q̄re duos nobiles viros e familia Carutial necari sola suspitione iussit. Regnauit annos. XV. Alfonso eius filius anno. M. CCCX. aduersus Saracenos Almohazen Machometē & Hynzeph reges Bellamarini & Granatę feliciter dimicauit: sub iugatis oppidis Alcala de Bencay: quā nūc Regalem appellant. Gundisaluu⁹ Marrini magistrū de Calatraue virū maximum: & de rebus Hispanis bene meritū: leuib⁹ de causis necari mandauit. Ipse vero dū oppida Sarant: & Zibatā obsidere cœpisset: pestilentia castra passim occupante excessit: sup̄stite filio Petro. In ea obsidione res mira: & Scauolę Romani exempli emula narra. Saracenus quidam patriam cede regis liberatur: ex oppido egressus: gladio clam sub veste abdito per castra inimicorum ad Hispaniã regem cõtendit. Captus: vbi res detecta: & gladius manifestatur: rex hois virtutem & audaciam admiratus: incolumē remisit: qui vt domū peruenit: regis sui vitare iram nō potuit: q̄ clam eo rem fuerit aggressus: statim necatur. Regnauit Alfonso annos. XL. Petrus autē fili⁹. XVIII. q̄ ois Hispaniã reges crudelitate / parricidiis / ac scelere superauit: cūctā nobilitatē: tū p̄ximos quosq̄ alios alia de causa matre frustra vociferante necādo Inter quos Petrum Stephani magistrū de Calatraue Rodericum Gundisaluu⁹ de casanda Alfonso Tellē Alfonso: & Martini. Postremo aduersus fratrem Hēricū sequere cœperat: ille ad Aragoniã regē confugiēs: ei⁹ auxilio Hispaniã repetit: Toletum obsidet: Petrum ad oppidū Montiel confugiētē: in arcē persequitur: ibiq̄ obsessum tādē interfecit: regnoq̄ potitur: tenuitq̄ annos. viii. M. CCCLXIX. Ante omnia p̄ceres humanitate ac liberalitate deuinxit: ex Ioanna coniuge suscepit Io. & Helionorā: q̄ Nauarra fuit postea regina. Sepultus apud. S. Dominicum de la Calzada Caliguritane diocęseos. Ioannes filius qui ei successit: ex Helionora Petri Aragonię filia suscepit Henricū. iiii. regni successorem: & Fernandum q̄ postea Aragonię rex fuit. Duo grauiſſima bella gessit. Primum cum Lusitanis: q̄ suffecto Fernando socero eius ratione vxoris succederet. Illi vero suffecto quodā Ioanne notho ordinis equestris ex stirpe regia Ioanni restiterūt a quo etiam victo & in morbo iam constituto: per oratores pacē impetrare non potuerunt: ea arrogantia dicitur fuisse. Interea dux Alēcastrię ac Clocestrię regis anglię filius Castellę ac Legionis regnū ad se ptinere dicitabat iure vxoris Constantię Petri Aragoniã filię. Igitur Gallaciã ingressis Anglis: iuuantibus Lusitanis: Ioānes cum exercitu occurrit: pugnatumq̄ diu est: post aliquantulum tēpus bellū id sedatū: & animi conciliati ob matrimonium Catharinę ipsius ducis filię Henrici Ioannis huius filii. Perit autē Ioannes lapsu equi: cui Hēricus ipse ex ordine tertius successit: regnauitq̄ ānos. XVI. M. CCCXC. Ex Anglicano matrimonio qd̄ supra cōmemorauit: Ioannem. II. p̄ter oim spem edidit: cum longo prius interuallo Mariam & Catharinam suscepisset: quarū primā locauit Alfonso fratris Fernandi filio: mulierē lōge sapientissimā: q̄ annos. xxv. Aragoniã regnum viro absente: & res in Italia gerente: administrauit. Excessit autē ipse Toleti: Ioanne. II. filio successore in cunis relicto: ac Catharina matre: & Fernando patruo: Alfonso patre: illius qui postea rex Sicilię fuit: tutoribus adhibitis. Is cum primum per ætatem licuit: ex Marię ipsius Fernandi patru⁹ filię matrimonio Henricum. IIII. Ex Helisabeta vero Ioannis regis filia Alfonso & Helisabetam suscepit. Cum Saracenis bella gessit: Aluarum de la luna præcipuum inter amicos habuit: cuius gratia multa passus bella a propinquis regibus q̄b⁹ ille insensus fuerat: qui pulsus tandem: deinde reuertens: ad extremum ob nimiam arrogantiam regi ipsi inuisus: capite plectitur. Bellum maximum sustinuit: Alfonso & Ioannis Aragonensium eius cognatorum: ad quod componendum legatus cardinalis de Fuco missus a Martino. V. adhibitis vtrinq̄ pacificatoribus atq̄ arbitris: rem composuit. Inter quos præful tunc Valentinus Alfonso Borias: qui postea Calistus tertius fuit: partes Alfonso Aragonensis tutabatur. Vincentius vero ordinis prædicatorum: qui postea inter sanctos relatus fuit: alteram fouebat partem. Quo etiam impulsore: Ioannes ipse Iudæos omnis relictiſ bonis: ex Hispania discedere iussit: nisi qui Christiani fieri mallent. Bona igitur pars: metu amittendæ rei: sacro fonte abluti. Clam vero paternis legibus inuigilantes: pessimum genus hominum

euasere. Hi sunt quos Maranos hodie vulgus appellat. Ioannes igitur rebus compositis: extinctus est cum regnasset annos. XLVII. Henricus. iiii. viuo patre in regno cōfirmatus: cum prius Asturib⁹: aliisq̄ regni paterni populis: p̄fuisset. Anno. M. CCCCLIII. Oppida nonnulla per legatos ex Saracenis recepit: Zibalthar per Murcię ducē (Nā huiusmodi oppida sepe vtriq̄ variabāt) Estiponam p̄ Malacā: p̄ Ioannē Pachachū Marchionē de Villera: Archidonā p̄ Petrū Girō magistrū de Calatraue. Inter præcipuos habuit aulicos Petrū de Médoza p̄sulē Secōtinū: in patrum postea collegium eius opa coopratum: missis ad hoc ad Calistū. iiii. oratorib⁹: inter quos fuit Rodericus p̄sul Valentin⁹: quē vidimus Pauli tempore molis Hadriane præfectū. Henric⁹ deinde Nauarre regnum p̄ Caroli mortē: Ioannis Aragonis filii: armis adsecut⁹ est. Ex cōiugio nihil liberorū suscepit: q̄ eū inhabilē venerit: ac virilitate deficere constans eēt fama. Filiā spuria quā suā eē sibi p̄fuserat: regni heredē instituerat: si p̄ceres licuisset: q̄ oim studio resistētes: Helisabetam ei⁹ sororē illi p̄tulerunt. Cui p̄sul Toletan⁹: ceteriq̄ nobiles: Fernandū Ioannis Aragonensis regis filium ei⁹ p̄pinquū in matrimonium accersiuere: cōciliatiscq̄ nuptiis: cui⁹ rei gratia missus a Sixto pontifice Roderic⁹ Boria legatus: ac Romane ecclesię vicecancellarius fuerat Anno. M. CCCCLXXI. Pax ac concordia inter reges inita: & Henrici cōsensu Fernadus vnacū cōiuge: legitimus regni vtriusq̄ hæres est institutus: ac post eius mortē rem suscepit: nulli maiorū suorū felicitate ac potentia secundus: vt q̄ limites imperii: glorięq̄ Hispanię p̄pagauerit: & gentē Saracenicā q̄ Granatę regnū Beticę partem annis iam p̄pe. DCC. occupauerat: suis armis ac virtute: anno. M. CCCXCII. penitus expulsi: ex quo sectā ac potentiam eorū debilitauit: vt nemo dubitet paruo iam negotio reliquias q̄ Aphricā tenēt: euerti posse. Religionē p̄ter ea in tota puincia magnopere auxit: expulsis pseudochristianis: quos Maranos vocant: de quib⁹ b⁹ supra mentionē feci. Deinde eiectis oibus q̄ in ordine minorū citra illius obseruantia ac instituta viuebant: quorū ingēs numer⁹: multa q̄ milia discessere. Sed & regiis auspiciis nauē nouū ingressi pelagus nostros Pericocos lustrauerunt: ac ignotas orbi insulas: de quibus alio loco dicā: Hispanorū gazæ adiecerunt. Lusitaniã regem de finibus tumultuantē: breuiter armis cōpressit: ac in vniuersa Hispania mores populis: otiaq̄ ferro dedit. Pro quibus meritis suarum aios gentiū obsequentissimos habet: & ab Alexandro pont. ac patribus rex catholicus appellatus: ac oim cōsensu: lauream inter principes Christianos meritis & autoritate maiorē hodie refert. Nō minor Helisabeta virtute: aioq̄ virili matrona visa est: anno superiore extincta: quę mater castrorū honoris grā: nō modo dici poterat: sed & religionis: & Hispanicę getis: cū viri sapientissimi consiliis oibus ī reb⁹ p̄sto fuerit. Hos igitur ad beatas q̄ sedes deductur⁹ de⁹ oipotēs: in hac vita exercuit: ac orbitate multauit: vnico filio adolescente amisso regni principe: speq̄ nois tanti. Verū diuina prouidentia non minoris indolis generū regnis adoptauit Philippū archiducē Maximi liani Cæsaris filium: cui pater habenas post secula tradat. Fernadus post hæc cum Federico regi Sicilię p̄pinquo suo expulso subuenire pararet cōtra Gallorum regem: in eā cōcordiã vterq̄ rex venit: vt Apuliã atq̄ Calabriã sibi retinere oim ditione: reliqua Gallus. Verū exorta postmodū inter eos de finibus contentio est: magnosq̄ se ambo iudice tuentes: ad arma deuenerūt. Gundisaluu⁹ saluus Fernandus Hispanorum dux: q̄ vt alter Viriatus virtute armisq̄ nup̄ effulsit: primum laceſſitus: ac Baroli obsessus: ea fuit animi cōstantia: vt paulatim emergēs: parua admodū & collectitia manu maiores Gallorū copias fuderit: ac eorū ducē Viceregē appellatū interfecerit. Fama deinde victorię puagata diuersis in locis: variisq̄ preliis superior semp̄ apparuit: donec oppidatim vi cuncta subegit: ac Neapolē demum recepta: munitissimā illā & inexpugnabilē arcem breui post tpe in prætem redegit: muro pōteq̄ Hispanorū solertia superatis: ac custodibus p̄tim cæsis: p̄tim captis. Summa dein belli ad Caietā redacta: quo se Gallorū reliq̄ ad octo milia ex fuga receperant: clausisq̄ obsidione: supplementum post annū armatorū fere. X. milia supuenerunt: magnis machinis: bellicisq̄ opibus instructa: quibuscuq̄ Italici p̄cipes nonnulli aderant. At Gūdisaluus q̄q̄ veniētibus occurrere aius nō deesset: maluit tñ Fabianis artib⁹ bellū ducere: atq̄ hoc modo lenta obsidione sine cede potiri: q̄ fortunā periclitādo: ac militū sanguine abutēdo: repentina hostem clade supare. Quod p̄culdubio euenit. Nā ad vltimā redacti famē Galli: & a suis obmetū appropinquare nolētib⁹: frustra auxilium p̄stolātes: primū hi q̄ motē Caietę vicinū tenebāt deditiōne fecerūt: post hos vero ciuitas tota āno. M. DIIII. Gūdisaluus igitur vix toto triennio elapso: Siciliã toti⁹ regno potit⁹: Neapolē se recepit: vbi reb⁹ pace cōstitutis: p̄ rege p̄sides: iura q̄ pplis dicit. In quo factū piculū nūq̄ hispanū ducē feliciorē q̄ Romano milite fuisse. Nā Prosp̄ ac Fabricius Columenſes: maximū victorię pondus adcessere: nec contra hoc tēpore Roman⁹

Hēricus. 4
M. cccc. liiii
Zibalthar
recepta.

Nauarre re
gnum.

Fernandus
rex & eius
præconia.

Helisabeta
regina nobi
lis.

Philip. Ar
chidux.

Federis cū
Gallo for
ma.
Gūdisalu⁹.

Ro. milles

vnq̄ fortior q̄ Hispano duce: vt ex Italicis. XIII. conspeximus: qui in eo bello cū toridē Gallis cōgredientes: toto spectante exercitu superiores fuere. Fernandus itaq̄ rex his rebus p̄ hūc gestis tributū pōtifici misit: albū equū: ad quē Alex. VI. Fernandū reliquo remisso: taxauerat. Quūq̄ satis animi: viriūq̄ ad reliquas Italiae oras inuadendas habere posset: cupiens tñ arma ciuilia: q̄ coactus suscepit ī crucis inimicos conuertere: triennales cū hoste inducias pepigit: hoc aīo: vt in Africana expeditionē se adingat: cuius iam initia dedit. Qd̄ vtinā eo diuti⁹ sup̄stite absolui cōtingat: vt res Christiana tot principū ambitione atq̄ discordiis tādiu laceffita: vnus. saltē religioſissimi puidētia: virtuteq̄ respiscat.

De regnis Nauarræ: Aragoniæ: Lusitaniæ.

Equid autē Hispanæ desyderē historie: ceterorū regnorū ī ea natiōe q̄ fuerit iitū: par fuerit paucis explicare. Ac primū Nauarrę regnū: qd̄ inter Vascones primū etiā Cātabros continet: cōcepit circiter annū. DCCCCLXI. a quodā Eneico comite Bigorræ. Hic e montib⁹ Pyreneis in vicinā Nauarræ planiciē cū exercitu descendēs: oēm eā regionē a Saracenis liberauit: p̄ qb⁹ meritis: rex ī eo loco prim⁹ appellat⁹: successorē habuit filiū Garfiā: postea Sanctiū cognominatum Abarcam: qui contra Saracenos res gessit magnas: Aragonēsq̄ regnum magna ex pte adauxit. Garfiā & ipse filiū successorē dimisit: cognomēto Tremulētū: hic deinde Sanctiū filiū cognomēto Maiorē qntū Nauarræ regē: q̄ duxit in matrimoniu Eluiriā comitis Castellæ filiam pariter & hæredē: ex q̄ Sanctiū Castellæ rex postea vocatus fuit: sicut supra ī Castellæ regibus cōmemorauī. Tris hic liberos suscepit: Fernandū cui Castellæ: Garfiā cui Nauarrę: ac Ramirū ex cōcubina: cui Aragonēse regnū dimisit. anno. M. XVI. a quo Aragonēses post ea reges. Ipse vero Ramirus in debellādīs Sarracenis: maiorū suorū virtutē magnope referebat. Nō minor etiā gloria filii ac successoris Sācti: q̄ in Oscæ obsidione: sagipta vulneratus iteriū: relictiis Petro: Alfōso: & Ramiro filiis: eq̄b⁹ Petr⁹ successit: q̄ Oscā: & nōnulla oppida Aragonēsi adiecit impio. Hic a Roderico Cidoq̄ Valētiā cepit: dū Saracenis auxiliō veniret: ī bello captus: deinde dimissus ex liberalitate fuit: anno. M. LXVIII. vt ī Alfonso. VI. supra diximus: cui ille militabat. Igīt primis duobus fratrib⁹ sine heredib⁹ defunctis: regnū ad Petrū quēdā priuatū: bonū aliogn virū existimatū: deferūt: sed breui tpe cū minie satiffaceret: eo abrogato: tertiū fratrem Ramirū monachū in cōenobio agentē: regē cōstituit: q̄ vnicā filiā ī regno susceptā Viracā noie Raimūdo Barcinonis comiti locauit. Hic postea focerī loco Aragoniæ regno successit. Cui Barcinon patrio iure adcessit. Deinde ex successione Iacobus circiter annū. M. CCL. annis. XL. id regnum tenuit: q̄ Alfonso. X. Castellę regis focer fuit: ac vt refert Cusentinus: maiorē & minorem insulas Balearicas recepit. Valentia quoq̄ olim vt dixim⁹: a Roderico Cido recuperatā: deinde depditā: rursus regno Aragonēsi restituit: quo tpe Fernad⁹ Castellę rex etiā reliquā recuperauit Hispaniā: pter Granatā. Petr⁹ huic filius deinde successit: ille cui Nicolaus. iiii. pō. cōcessit regnū Neapolitanū: q̄ nauali plio cū Gallis decertauit: & ex vulnere occubuit: relictiis Iacobo cognomento Dongiano: & Federico filiis: de qbus etiā ī rebus Sicilię dicā. Federicū Clemēs. v. Sardinie regē fecit: hac cōditione: vt Saracenos inde depelleret: cū diu Genuēses ac Pisani de ipsius impio decertassent: anno. M. CCCXIII. Res deinde Aragonēsis ad Martinū Iacobi filiū deducta: q̄ sup̄stite tñ vna filia regi Castellę nupta moriens: in disceptatione populos dimisit. Cum alii ad comitē Vrgellēsem: alii ad Ioannē. II. Castellæ regē: nōnulli autē ad ipsi⁹ Ioannis patruū Fernadū rē deferrēt. Vicit itaq̄ Fernand⁹: ac oīm cōsensu rex Aragonēsis declarat⁹: anno. M. CCCCVII. arbitris postea iudicātibus: Petro Luna: q̄ postea Bndictus. XIII. pon. & Vincētio ordinis p̄dicatōrū. Hic igitur Fernand⁹ Ioannis primi filius fuit: frater Hērici. III. patru⁹ Ioānis Castellę regū ac p̄ Alfonso illi⁹ q̄ postea Siciliæ rex fuit: vir magnus admodū bello ac pace. Tutor quoq̄ Ioannis fidissim⁹. Schisma ei⁹ tps̄ exortū: vt tolleretur omni studio conat⁹ ē: Cōstātiēse cōcilii p̄curādo: Petrūq̄ lunā: q̄q̄ amicissimū: & ciuē suū: vt se pontificatu abdicaret: qñ p̄cib⁹ cōpellere nō potuit: ab se expulit: Saracenorū in Granatę regnū penetrando: magnā edidit stragē. Antequēdra oppido p̄ vim recepto. Sed hoc fortitudinis: illud etiā modestię fuit: q̄ Ioanni fratris filio Castellæ regi victoriā ascripsit. Adsecut⁹ Aragonēse regnū: eo cōcessit cū vxore & filio natu maiore Alfonso: reliq̄s Ioanne ac Petro apd̄ Castellā relictiis: qbus patrimoniū suū diuisit: regiq̄ Ioāni fratris filio cōmēdauit. Alfonso deinde patri successit: quo viuēte: Mariā Hērici. III. patruī filiā in matrimoniu duxit: quē viro in Italia res gerente: annos. XXV. summa prudentia Aragonēse regnū administrauit: sterilis aliogn: quapropter Alfonso e stupro mulieris nobilis Valētiņe Fernandum genuit: quem postea Sicilia: Ioannē vero fratrem Aragonię successorē dimisit: q̄ pater Fernandū nunc regnātis fuit: ac Blāchæ vxoris: q̄ Martini regis cōiunx extitit: iure hære-

Nauarræ reges. Enecus comes rex. dcccclxi. primus. Garfiā abarca. Garfiā tremulētus. Sanctiū. Ramir⁹ rex primus aragonēsi. Sanctiū. Petrus. Petrus ali⁹ rex. Ramir⁹ monachus rex factus. Raimund⁹ Iacobus. Balears insulæ & Valentia receptæ. Petrus. Iacobus dōngianus. Federicus. Martin⁹ Iacobi filius.

Alfonso.

reditario Nauarræ regnū adsecutus: Carolū ex ea susceptū ei p̄fecit: litesq̄ inter patrē & filiū de re postea fuere: quas ipsius Caroli mors imatura diremit. Is lo. natura bonus: aliogn infortunatus: ac bellis & laborib⁹ exercit⁹ plurimis: orbat⁹ insup̄ luminib⁹ in senectute: annis hinc. xxx. decessit. Cui⁹ vices p̄petua filii nūc Hispanię regis felicitas cōpensat. Nauarrenses cū vacuū regni diuersis cōpetitorib⁹ aliquādiu armis restitissent: in prætem tādē Hērici. iiii. Castellæ regis: cui⁹ supra mētionē feci: venerūt. At sub eius hodie successorē feliciter degunt. Deinceps pauca de regno Lusitaniæ: qd̄ circiter annū. M. cx. cōcepit hoc mō. Henricus Lotaringiæ comes e Gallia veniens: magnas aduersus Saracenos res gessit: p̄ qb⁹ meritis Alfonso. vi. Castellæ rex p̄motus filiā nothā noie Tyresiā ei locauit: Galliciā partē q̄ in regione Lusitanię cōtinet: p̄ dote assignādo. Ex eo postea matrimonio nat⁹ Alfonso: q̄ prim⁹ Lusitanię rex appellat⁹ est. Prim⁹ itē q̄ Vlyxiponā a Sarracenis recepit: quorū qnq̄ simul regib⁹ vno plio superatis: quinq̄ scutorū insigne facti monumētū posteris reliq̄t. Verū hoc dec⁹ ī matrē crudelitate scēdauit: quā: q̄ post viri mortē nup̄sit: in vincula cōiecit: nec vt eā dimitteret: tunc p̄legatū a Pont. missum: compelli vlla ratione aut iter dicto potuit. Quapropter materna in eū ira atq̄ imp̄catio cā fuit: vt ab hostib⁹ caperēt. Hui⁹ cōtinēter ex ordine successorē vsq̄ ad ætatē nostrā. xiiii. numerant. Post Alfonso Sancti⁹: Alfonso. ii. Sancti⁹. ii. cognomēto capella: Alfonso. iii. Dionysi⁹ q̄ fuit e filia nepos Alfonso. x. regis Castellę: ab eoq̄ impetravit p̄petuā ab oī vctigali immunitatē. Cū prius reges Lusitaniæ Castellę regib⁹ subiicerent. Alfonso. iiii. Petrus Fernad⁹: Ioānes noth⁹ ex ordie ac religione militari vocat⁹ ad regnū: aīo vir ingenti ciuitatē Septēsem e Saracenis bello recepit: felix se p̄tēna liberorū ple: iter quos Eduard⁹ / Fernad⁹ / Ioānes / Petr⁹ / Henric⁹ / & Eduard⁹ fuere. Fernadū vitæ abstīnētia pariter & religione inter beatos referūt. Is em̄ bello Saracenorū captus: ea patientia in custodia apud eos vixit: vt molē (ea em̄ viuere cogebat) cū famulo q̄q̄ per se sufficiens suas p̄tes obiret. Ioanni filie tñ duē fuere: quaz̄ altera Alfonso: altera Fernado ex fratre Eduardo filiis locatę. Petrus Petrū alterū Aragonū regē genuit: q̄ sine successorē decessit: & Ioānē regē Itē Cypri: tertiū vero Iacobū: q̄ in patrū postea collegiū cooprat⁹: sanctis morib⁹ ac fama conspicua sub Pio. ii. Florētiā excessit: ac tumulat⁹ ē. Hēric⁹ infans in Athlātico prim⁹ pelago nouas insulas repperit: de qb⁹ in Aethiopia postea latius dicā. Eduardus autē rex natu maior Fernadū genuit: & Alfonso. v. q̄ post parētē regnauit. Hic Zeliā: Tigē: & Alcazar Aphricę ciuitates plio ex pugnatas regno Lusitaniæ adiecit. Ex sororib⁹ alterā Io. Castellę regi: alterā Helionorā Federico iiii. Imperatori locauit: ex qua Maximian⁹ nunc Cæsar est genit⁹: vir aliogn foris domiq̄ p̄clarus ingeniis maxime fauit. Cui⁹ rei gratia p̄cipuos inter aulicos habuit Georgiū summum theologū: q̄ nunc agit Romæ eius opa cardinalē Vlyxiponēsem. Ioānes Alfonso patri successit: qui ceta te florente: lapsus ex equo: sine liberis decessit. Post quem Emanuel eius frater rem hodie tenet.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Liber. III.

GALLIA.

ALLOS OMNIS ET GERMANOS VNO VOCABVLO VETERES Gręci Celtas: Romāi Gallos appellabāt. Nā & Germaniā Comatā Gallia dicebāt. Postq̄ vero Rhenū trāsire: iq̄ Galloꝝ finib⁹ cōstiteret: ab iita quodā mō adfinitate: Latini Germanos vocauere. Gallos deinde Gręci Galatas: ab Herculis filio. Hercules. n. vt scribit Diodor⁹ li. ii. deuictō Geryone ī Gallia veniēs: Alexiā cōdidit ciuitatē: ac e virginis cuiusdā ei⁹ loci indigenę cōplexu Galatem genuit: q̄ regnū obtinēs icolis nomē dedit. Isidor⁹ quoq̄ απο του γαλακτος dicit appellari: q̄ Galloꝝ corpa ob imēsa frigora mō lactis albescāt. Qd̄ sane nō discrepat a versu Virgiliano. Virgatis lucēt sagulis tum lactea colla.

Romani triplicē fecere: Togatā: eādē & Cisalpinā ī Italia a Toga cū Latio cōi. Comatā: quo noie: vt ait Plini⁹: oēm trās alpinā Gallia vocabāt: ab itōsis crinib⁹: vt Lucani etiā carmē testat. Crinib⁹ effusis toti plate comatæ. & Bracatā olim q̄ nūc Narbonensis te ste itē Plinio. dicta est a bracis. i. femoralib⁹ plixis qbus vtebant: vt est author Strabo: q̄ etiā p̄ter hæc sagis & vestibus breuib⁹: qbus vix nates tegetēt eos: vtentes dicit: qd̄ & nostra vidim⁹ atate. Femoralia vero adhuc durāt: q̄q̄ sunt q̄ & bracas aliud genus vestis dicāt: nulla tñ authoritate. Rufus Gallias cū Britannis in puincias. xviii. diuidit. In Alpes maritimas. Massiliēsem: q̄ & puincia dicit: Ambianēsem: Viēnēsem: Narbonēsem: Nouēpopulanā: Agtanas duas: Alpes Gagias: Enaxuma Sequanorū: Germanicas duas: Lugdunēses duas: Belgicas duas. In Britania

b. iiii.

De regno Lusitaniæ. Henricus. M. CX. Alfonso. vi. Tyresia. Alfonso. i. rex. Sanctiū. Alfonso. ii. Sanctiū. ii. capella. Alfonso. iii. Dionysius. Alfonso. iiii. Petrus. Fernandus lo. nothus. Eduardus.

Alfon. v. Zelia: Tigē & Alcazar receptæ. Ioannes. ii. Emanuel.

Etymum Gallia. Celta. Galli. Germani. Galata.

Dituisio Gallia.

Bracæ.

maxima Caesariensi: Britannia prima: & Britannia secunda. Caesar in Celtas Aquitanos: & Belgas eos diuisit. Augustus in quatuor: Aquitaniam: Lugdunensem: Belgicam: & Narbonensem. & hac quidem quae antiquitus de Galliae diuisione tradunt. Nunc sigillatim loca repetenda.

De Alpibus.

Alpes primas quas contra barbaros Italiae de obduxit. patet longitudine a Varo ad Arsiam Istriam fluium pass. mil. ccccl. altitudine vero infra famam: ex quo traicere Annibali non tam difficile fuit quam auctores commemorant: ut Polybius testatur. Alpinos pedones omnes esse constat: ac a Iulio Caesare quodam per legatum Sergium Galbam pdomitos: deinde a Tib. Caesare uiuente Augusto: ut ex arca inscriptione in eo loco apparet. Imp. Caesari Tib. Diui fil. Aug. P. O. Max. imp. xxiiii. Trib. pon. S. P. Q. R. Q. ei ductu auspiciisque gentes Alpinae omnes quae a mari superius ad inferius pertinebant: sub imperium populi Romani sunt redactae. Adeos igitur quatuor aditus viis: una per Ligures maris proxima: altera per Taurinos: qua Annibal & Hercules transiuerunt: quorum gratia Poeninae & Graiae appellatae: eadem & Cotia: in quibus. xii. fuisse ciuitates Plinius testatur: regnum quoddam Corii regis: quae per domitius Gallis eas construxit militibus viatoribus accommodas. Is Marcellino teste Caesaris Augusti amicum fuit. Cotus autem Thraciae rex alius: quae ut legitur in Caesaris commentariis: Pompeianus pres fuit. Alpius hodie mons Cinesius nomen est: teditque in puincia & Hispaniam citeriorem. Tertia via per Saalios: quas Caesar summam appellat: ac latronibus purgauit: nunc. S. Bernardi: non quod illi abbas celebratus: sed cuiusdam Augustini archidiaconi qui in eo monte inter nemora planctus degisse dicitur. haec igitur in Lugdunensem Galliam ducitur. Quarta via per Retios: quae & Retia dicitur Alpes: & agro Tridentino ac Veronensi adiacet: nunc. S. Gothardi appellata: quae ad circiterhenanos Danubianosque populos ducunt: quas Iulias nonnulli esse dicunt. Alii Iulias post Retias ubi mons incipit Adrius: qui Illyria a Panoniis diuidit: quarum meminit Hieronymus. Inter Alpes (Igitur) Iulias & Constantinopolim gentes Alpinae has Strabo commemorat: Sallyes / Albienses / Taurinos / Cetrone / Caturiges / Veragros / Venones / Lepuntios / Nantuatas / Tridentinos / Retios / vindelicos. quae omnes primum interiere: primum nomina mutauere: moxque a me in Narbonensi dicuntur. Vindelicos autem & Retios dicam in Germania.

De Narbonensi.

Ost Alpes prima pars Galliae Narbonensis occurrit: quae terminatur ab oriente Adula monte & Alpius usque ad Vari fontes. Ab austro mari Gallico: ab occidente Pyreneo: a Septentrione Iura monte. Qui proprie Celtae Straboni appellatur. Pater Agrippae longitudine pass. mil. cccclxx. Latitudine. cclxxiii. Regiones vero his hodie continentur noibus appellatas. Sabaudia Prouincia / Delphinatus: & prouincia Tolosana. Sabaudios enim ex Sabatis vadis ac populis Ptolemeo ceterisque iter Alpes positus putauerunt nomen accepisse. Hi nunc agros tenent: quae quoddam Vocatio: Veragrorum: Caturigum: Centronum: Lepontiorumque fuerat ad Alpes pertinentes. Eorum urbes Tarantalis olim Nantuates existimari: deinde Lausanenses olim Latobrigi psuli subiecti. Gebena urbs Genua Caesar appellata: apud lacum Lemani: ubi Cataldus eius urbis psule ac pessorum adoratur. Fori Neronis Tricastini nomen adhuc seruat. Dinia nunc Dignensis urbs. Vocontis ac monti Cinesio proximum est oppidum Ciuario: quo in initio belli Caesar quoque legiones traduxit: cuius etiam meminit Plinius nepos in quadam epistola: hodie quoque Viuariensis ciuitas noia. Veragri in montibus. S. Bernardi caput gentis: vicus ubi cenobium. S. Mauritii Sedunensis dicecepsos. per hos Caesar in Galliam penetrauit. Seduni adhuc nomen retinet. Sabaudiae duces Saxorum ducibus ac stirpe Augusta originem ducunt: annos ppe. cccc. Inter quos Amedeus Aimonis comitis filius ab impatore Federico. III. dux primus fuit appellatus. Qui defuncta uxore: relictaque regni cura Ludouico filio: cum paucis suorum secessit in agrum Gebennensem studio rerum diuinarum: ppe lacum Lemani coenobium constructo. Deinde ob abstinentiam: clarique nois fama: inuicem: in concilio Basiliensi potifex factus: mox concordiae gratia sese sponte abrogans Nicolao. v. sedente: cardinalis ac legatus remansit: simul cum his quos ipse Cardinales prius creauerat. Huius filia Maria Philippo Mariae vicecomiti nupta: quae vomica circa femina laboraret viro nunquam congressa est: quapropter eo extincto: coenobio virginum: quod ipsa construxerat: sese dicauit: patris animum imitata. Ludouicus alter filius ex Anna Iani Cypri regis filia septem mares praeter foeminas nonnullas genuit. Quorum maior natus Amedeus sui nomen ac virtutem referens: sanctitate maxime claruit: morbum comitabilem quo laborabat usque ad extremum patientissime tulit: tempus quoque suae mortis praedixit. Rogatus quoddam a quibusdam oratoribus quae tunc aderat: si quos haberet canes venaticos ostenderet: annuit ut postera die redirent. Cum vero ad

Quatuor Alpium viae. Poeninae & Graiae & Cotiae: idem. Cotius rex. Cotus. Alpes summe S. Bernardi. Alpes retiae

Sabaudia. Prouincia. Delphinatus. Tolosa prouincia. Tarantalis. Lausanenses. Gebenna. Genua. Cataldus. Fori Nerolis. Tricastini. Dinia. Ciuario. Viuariensis. Nantuates. Latobrigi. Veragri. Vicus. Coenobium S. Mauritii. Seduni. Sabaudiae duces. Amedeus dux.

essent Amedeus per gula ingentem ac latere adiutorem mendicorum multitudinem eis ostendit vna discubentium. Atque hi sunt inquit Canes mei quos alo quotidie quibus ue celestem gloriam me spero venaturum. Ludouicus eius frater Ludouici filius Rex Cypri fuit: Carlotta Ioannis regis vnica filia simul cum regno in matrimonium sumpta de quibus postea clarius in historia Cypri. Amedeus igitur uxorem duxit Violantam Caroli. VII. Gallorum regis filiam: ex qua quae abstinentissime cum ea uiuebat quatuor suscepit mares: aliquot etiam foeminas. inter quos Philibertus patri succedens breui tempore sine coniugio & ple Lugduni decessit. Carolus deinde frater rem tenuit. qui ex Blanca Guilielmi Montisferratenis filia Ioannem Carolum Amedeum appellatum genuit. Hic autem sextus ex ordine Dux in puerili admodum decedens etate Philippo patruo re dimisit. Ipse postremo Philiberto filio ex filia Ducis Borbonii suscepto: qui a Maximiano Caesare nup gener adscit Margarita eius filia in matrimonium accepta: anno superiore decessit. Domum igitur nobilitate ac meritis florentem non sui filio pretereire. In ora vero Gallici maris puinciae vrbes ex parte magna sitae sunt. Post Varum fluium Antipolis & Foriulii Octauianorum Colonia Plinio nomen seruant. Post haec Argenii ostia Olbia Cytharista p montiorum: Turoentium antiqua sane noia. Deinde Massilia Sallyum Metropolis: Sallyes enim a Sextio Duce Romanorum pdomiti teste Liuius fuere. Massilia vero ipsa phoeniciu quae quae graecarum literarum nobile secundum Athenas fuerat. De hac Hieronymus in epistolam ad Galathas. Massilia Phocenses condidere: quos ait Varro trilingues esse quae graece loquantur latine & gallice. Haec ciuitas Pompeii partes secuta a Caesare vim expugnata fuit. Libertate antiqua utebatur: nec prioribus puinciae parebat ut ait Plinius. Etymum urbis tradit Eusta. ἀπὸ τοῦ μάσσαιρ quod lingua Aeolica ligare dicitur: καὶ ἀλιεῶσ: quae gubernator Phocensis eo applicas viso piscatore statim ex omine ligare rudentem iussit: poniturque ab eo inter ligures transalpinos. Decoratur insuper diua Marta eo aduecta cuius virtute lucus draconem liberatus ostendit. Vinum massiliense Martialis vituperat. Arelate urbs etiam inter Sallyes Plinio Colonia sextariorum dicta quae. VI. Leg. milites coloni eo deducti sint. Harum Coloniarum author Caesar quae Tiberii patris est. II. Viris psecit quae col. deducebant: eosque agros viritim diuidebant. Arelate psules habuit sanctos Honoratum & Hilarium. Sequitur ostia Rhodani & Fossae marianae quas aquas mortuas nostri nauae appellat ope. C. Marci. C. pass. a Rhodani ostiis deducta Plinio. Deinde Agathopolis cum parua eregiōe insula Agatha quam Stephanus ἀγαθὰ τὸ χηρ id est bona fortunam appellat. Agathopolim nonnulli Montem pessellanum siue ex eius vestigiis esse contendunt: quod oppidum ornatur Roco eius loci principe. Hic defunctis parentibus An. XX. relicta omnibus ignotus Christi causa peregrinatus venit in Italiam ubi plura prodigia in curanda pestilencia monstrauit. Demum post annos multos in patriam reuertens cum omnia bellis turbata inuenisset: pro exploratore captus carcerique inclusus ibi tandem decessit. Anno. M. CCCXIII. Cui ante hos Annos Romae templum ex ere collecto dicatum in via flaminia praepmausoleum Augusti conspicitur. Postremo Narbo: quae ob claritatem nomen regioni dedit. Hac Plinius Colonia Decumanorum vocat quae. X. leg. milites in ea deducti sint. Reperit & Narbo fluius. supra praemeorim. Intus autem Aquae Sextiae nunc Aquae scilicet. quae Sextus dux (ut ait Liuius) reductis in potestatem Sallyibus edificauit ubi erant aquae calidae. Arausio Colonia secundariorum ubi. II. Leg. milites traducti nunc Arausiacensis. Glanum nunc Glandanensis. Alba Eluorum Plinio nunc Eluenis. Beterae Plinio & Antonino: nunc Biterrens. Cauellio Ptolemaeo: nunc Cauallensis. Allobroges iuxta sunt inter Isaram & Rhodanum siti quos domuit. CN. Domitius. Horum legati Romae cum Catilina conspirauerant: nunc Delphinatus appellatur potiusque Sabaudiensis. cui psidet per tempore regis filius natus maior. Caput gentis Vienna. ubi Antonii venerabile templum. & Mamercus ac Maurus eius vrbes psules sanctissimi coluntur vna cum Adiuto & Desyderio martyre psule Lugdunensi ibidem sepulchro. Auenio Col. quae Ioanna Siciliae regina Clemeti pon. vedit. In ea ius dicit Vicegeres. Is fuit aetate nostra Nicolaus Liscius Volaterranus vnica iustitia ac seueritatis exemplum. Valeria ite Col. Plinio. Vasio antiquum retinet nomen. Carbantorate Plinio: quod Carpentoratium vocat. Tolosa prouincia pars fuit olim Hispaniae citerioris teste Hieronymo. quam Massilienses occupauerunt postremo Gothi. Inter hos Tectosagae gens triplex Pyreneis propinqua montibus ex aquilonis latere: tanta multitudine habitantes ut necessarium eis fuerit in Colonias exire & occupare finitimam Cappadociae & Paphlagoniae Phrygiam. Horum (ut ait) Plinius Rhoda est Rhodiorum Colonia vnde dicitur Rhodanus fluius ut Hieronymo placet. Volcarum item in hac parte gens quorum Iliberis oppidum & fluius. Ruscino etiam Plinio Straboni Ptolemaeo: quae Gallici Roncilionem & Perpinianum vocant. de quo inter Galliae Hispaniaeque reges longa quant

Canes Amē dei. Carolus. Philibertus. Varus fluius. Antipolis. Foriulii. Argenium fluius. Olbia cythari. Turoentium. Massilia. Sallyes ppli. Arelate. Honoratus. Hilarius. Fosse mariana. Aquae mortuae. S. Rocus. agathopolis. Narbo. Aq Sextiae. Arausio. Glanum. Alba Eluorum. Beterae. Allobroges. Vienna. Maurus. Desyderius. Auenio. Valentia. Carbantorate. Tolosa. Tectosagae. Volcae. Rhodanus. Iliberis oppidum & fluius. Ruscino.

Caraso. doꝝ contērio. Caraso. Cessero. Nemaufum. Tolosa prisca nūc quoꝝ retinent noīa. Tolosa nāꝝ ipsa vrbs quōdā florentissima. vbi nobile tēplū gaza refertū antiqua fuerat : quam siꝝs attigisset exitu infelici plectebat: compertū id in Cepione aliisqꝫ ducibꝫ Romanis. ex quo prouerbiū in his qꝫ causa sunt aduersitatis: Aurū Tolosanū. authores Gelliꝫ & Plinius. Hęc Gothorum sedes diu fuit: deinde a regibꝫ Gallorū pulsi intra Hispaniā se cōtinuere. Facta est autē Metropolis a Ioāne. XXII. Hęc igitur qꝫ de tora cōperi antigitate. Nūc quoꝝ de Narbonēsi in Fiscī codice adnotant hodie subiciā. Primū Metropoles sex: Narbonēsis, Tolosanꝫ, Ebredunēsi, Aquēsis, Arelatēsis, Viēnēsis. Narbonēsi rursus subest Bitterrēsis Agathēsis Magalonēsis Electēsis Vticēsis. S. Pōrii Eluēnsis Venacēsis Antipolitana. Arelatēsi subest Massiliensis Auenionēsis Tolonenfis Cauallicēsis Vasionēsis Tricastinꝫ Carpētoracēsis. Viennēsi subest Valentiana Dignēsis Viuariēsis Gracia nopolitana Mauranēsis Gebennensis. Tolosanā subest Apamiarū, Mōrisalbanī, sancti Pauli, Ri uēsis, Lombriēsis, Mirapincensis, Vaurēsis. FLV mina vero in Narbonēsi hęc p̄cipua. Rhodanꝫ oīm maximus ac rapidissimus ex alpiꝫ per fines Allobrogū orientē versus fluit vsqꝫ Lugdunū inde cōuersus tribus ostiis in mare Gallicū definit. Eius Erymum Plinius & item Hieronymꝫ noster a Rhodiorum Colonia vrbe citerioris Hispaniē venite volunt. Dicit a nōnullis alter Eri danus. Nā vna cōmiscēt ex alpiꝫ fluentes: scissus alia via in Oceanū: alia in Adriaticum sinū descendit. qđ Apollonius in. IIII. Argonauticoꝝ pulchre describit. οιορ εδαι κραιστατες υδασιρ αμφιγεορτο εκ δε τοσερ ποδαροιο βαδυρ ποορ εις επεθνοσ αρ οστεις ηρι δαρυη μεταρσθηται αμμιγαδ υδαω & que sequuntur. Araris: itēꝫ Duris ex eodē quo Rhodanꝫ monte exētes atqꝫ vna corriuātes in Rhodanū iuxta Lugdunū cōmiscētur. Arar vero lenis a deo fluit vt nescias in vtrā partē descendat: clarus pōte Cæsaris vno die militū opa fabricato. Isara quoꝝ & Druentiꝫ ex eodem orti loco Rhodano corriuāt. Apud Isaram. Q. Fabius. Maxi. XXX. vix milibus. CC. Gallorū milia cecidit. Vltra vero Rhodanū e montibus Cemenis fluunt in mare Gallicum Pto lemęo Orobius: Araurius: Straboni Rauraris appellatꝫ. Is enim ppe Massiliā Petrosus vocat qꝫ lapidibus sit maxime refertus. Sulgas paruꝫ annis Rhodano etiā cōmiscēt. vbi. CN. Domitius Aenobarbus complura Gallorum milia vertit in fugam. vt Strabo commemorat. Nunc Surgā vocant Petrarchę carminibꝫ celebratū. Ruscenus Straboni Ruscino Ptolemęo dicit. & liberis e Pyreneo exēit in mare Gallicū vterqꝫ eiusdē noīs vrbe habens. Rusceniū item efficit lacū vbi Cestrię optime alunt. Atax Straboni, Atagis Ptolemęo appellatus prope B literam ciuitatem fluit Orobius Straboni Orobius Ptolemęo vocatus. e Cemenis mōtibꝫ in meridiē iuxta Agathā descendit. Sigius mons Straboni, Sctius Ptolemęo duos distermians sinus: maior Gallicꝫ ap pellat in quē Rhodani ostiū erūpit: minor vsqꝫ ad Narbonē & Pyrenē spectat. Aphrodisiū vene ris p̄montoriū in quo eius erat tēplū. Iura sequanos ab Eluetiis diuidit: Ptolemęus Iurassum vo cat: Is nāꝝ ex alpiꝫ vsqꝫ ad Cemenos montes & fontem Sequanę pertinet. Cemeni em̄ montes continui sunt inter septētrionē & occidēte incedētes. Insulę autē in hoc mari e regiōe Antipolis. IIII. Stœchades ex ordine vocatę. LVGDVNENSIS nunc attingenda Gallia que ab occidente Garunna flumine distermiat ab Aquitanis: A septētrione Britānicō oceano: Ab oriente sequana & Matrona: A meridie flumine Atari: Quę regio has habet hodie puincias siue principatus Ducatus Britonū / Burgundię / Borbonēsem / Aurelianensem / Valesii a quo recentes Frācoꝝ re ges. Comitatus autē Niuernensem / Antissiodorēsem / Mōrisbelicardi / Ferretēsem / Caropolitē sem / Marisconēsem / Blesnēsem. Cāpanię ante oēs Britones summū occupāt ad mare locū. Hos Procopius ex Britānia Insula colonos esse dicit. Beda vero hos potius in Angliā traiciētes Insu lę nomen dedisse. Plinius Britānos populos in hoc Galloꝝ littore noīat. Strabo etiam Britāniā vrbē inter Aquitanos Britonibus vicinos ponit. Cæsar in cōmētariis scribit Gallos p̄xima Bri tannię littora ad p̄dandū occupasse. Gens est nūc bello fortissima sepe Gallorū regibus formi dolosa. Postremo in Italiā a Gregorio. XI. missi res gessere vt postea dicā. His pattū memoria im perauit Ioannes Dux vir domi militięꝫ clarus vt qꝫ patrios fines vincēdo dilatauerit. Huic Ioā nes Arturus & Ricardus nati fuere. Ioāni autē toridē: Franciscus, Petrus, & Egidius. Horū pri mi duo ex successione: rem patriā tenuerūt. Egidius vero promartyre apud eos colit: interfectꝫ ob inuidiā: opera vti fertur. F. fratris. qꝫ equi seruātissimus: in administratione rerū cūctorum si bi gratiam populorum conciliaffet. Post hos res ad Arturum patrum deducta. qui regis Caro li. VII. magnus Conestabulus: & dux inuictus Francorum gloriam ab externo hoste tutatꝫ est. Anglos sape irruentes duce Talboto bello repressit: Cūqꝫ non toto biennio regnasset hæ redem Franciscum ex Ricardo fratre nepotem reliquit de cuius gestis postea referam. Hic

Anna filia tantū sup̄stite decessit: quę deide Caroli. VIII. Gallorū regis simul cū paterno impio in matrimoniu venit. Viro defuncto rursus Ludouico successori nupsit. Eoꝝ populū olim Ceno manni quorū vrbs Mediolanū. hi in Italia colonias plures fecere: postea p̄sulē habuere Iulianū ab ipsis Apostolis cōstitutū cuiꝫ festū pridie No. Martii colunt. Redones Nānetes Curiosolitę nūc Cōsopitēses Veneti Tricorii Sessuuii Ossifini Vnelli Auleri Diāblintres Ambiliates. Quos se re oīs Cæsar nauali p̄elio cū Venetis gesto in potestare redēgit. In mediterranea quoꝝ noīa re cētiora Maclouīēses Dolēses: qbus p̄fuit Sanfon episcopꝫ & p̄fflor sub Iustino iuniorē. Leonēses Armoricę autē Lexouii ac Turones nomē adhuc retinēt: Hoꝝ p̄sul Arnulfus a. S. Remigio ba ptismate ablutus inter p̄fflores relatus est. Andes quoꝝ nūc Andegauēses: qbus p̄fuit Albinꝫ patria Venetꝫ prius Abbas. Hos simul & Turones diuus Ludouicus rex Gallię Britānię p̄ciā patu exemit & alteris Metropolim cōstituit alteris Andegauēsiꝫ fratre Ducē p̄fecit qꝫ postea a Nicolao. III. in Italiā ad Sicilię regnū accersitꝫ fuit. Hi optimo abūdant vino qđ in totā mariti mā & Normādorū & Britonū eo carētem exportatur. Senonū dein regio sequit: sedes & ip̄a Me tropolitica: vbi Colūba virgo & martyr sub Aureliano principe passa est: & sepulta. prius em̄ ex lupanari quo per cōtumeliā adducta fuerat diuinitus euasit. Hic & Patroclus martyr sub Va leriano etiā fuit. Et Lābertus ac Valfranius viri sancti Dagoberti regis tēpore p̄fuere. Eoꝝ oppi da Agedicum Velaunodunū. Carnutes quoꝝ quorū oppidū Genabū. Parisii quorū Lutetia ad sequanam posita: vbi nūc regia Gallorū: cōsiliū qđ parlamentū appellat: & studiū literarū Ca roli magni opus. Sanctorum insup cōplura corpora Germani Eligii Peregrini Aurcę Genouefę hęc em̄ virgo Parisiēsis tēpore. S. Germani p̄sulis Cœnobio dicata: ob vitę abstinentiam pluribus annis ex lepra laborauit: sepulta apud. S. Dionysii. Sunt & in hac parte Burgūdiones inter Se quanos intra Ararim & Iurā mōtem siti: quorū originē e germania Orosius vltimo libro his ver bis reperit. Valērianꝫ Burgūdionū nouū nomē oppressit: qui plusqꝫ. LXX. milia (vt ferūt) ar matorū rīpę Rheni insederāt. Hos quondā subacta germania a Druso & Tiberio p̄ Castra dispo sitos in magnā coaluisse gentē atqꝫ etiā nomen ex opere p̄sumpsisse qa crebra per limitē habita cula cōstituta Burgos vulgo vocat: hodieqꝫ p̄ualida manꝫ in Gallia: quīs puidētia dei christia ni oēs modo facti māsuere viuāt: non quasi cū subie tis gallis sed cū fratribꝫ christianis. Hęc ille. Burgūdiones Plinius itēꝫ Ptolemęus vltra vifstulā germanis p̄ximos ponit. Ea gēs p̄iscū ad huc robur & animū spirat. Duces habuit e galloꝝ regibꝫ p̄gnatos qbus postea sepe aduersa fuit deqꝫ ip̄erio paribꝫ auspiciis cōtēdit. Ex hac diuus Sigismūsus fuit a gallis it̄fectꝫ. Proximis ve ro tēporibꝫ anno. M. CCCXXII. Philippꝫ eorū Dux decedēs filiū Ioannē reliqꝫ patrē alterius Philippi qꝫ atate n̄sa vna cū Carolo filio Ludouico galloꝝ regi maxime fuit aduersus. qꝫ Carolo eiꝫ fratri p̄fugo Philippus faueret: bellū ingēs exortū: cuiꝫ postea inter reges mētionē faciā. Post hoc Alodiū Carolus obsedit: qđ suę ditionis dicebat esse: cū oppidanis deinde pecunia tranlegit ac se in Dinātiōs ex eadē causa cōuertit: quo pater Philippus iā senex & inualidus se trāsferri vo luit. vrbē cepit ac diripuit. Interim extincto Philippo Carolus Alodiēses: qꝫ Dinātiōs auxiliū tu lissent iterū obsedit iuuate quoꝝ Ludouico rege quē sibi cōciliauerat. Vrbē expugnauit: ac diri puit nulliqꝫ nec ordini nec etati pepcit. Terror fuit suo tēpore gallię sepeꝫ Regi qꝫ nō equo im perio formidolosus. Extinctꝫ tandē in bello: qđ aduersus Renatū Renati nepotē Lotaringię Du cem mouerat: ac ibidē ab hoste honorifice sepultus est: sup̄stite tantum filia Maria ex Margarita Eduardi regis Anglię sorore: que postea Maximiano Cæsari nupta paternū p̄ dote imperiū attu lit. Ex his genitꝫ Philippus Archidux appellatꝫ: qui nup Hispaniē regi gener: ac successor adsci tus dū ille iter in Hispaniā haberet aui materni corpus supplex reperit. Renatus vero supradic tus cū tāto hospiti nihil denegare posset: maluit honoratissimi hostis trophęis: ac p̄petuo facti momēto priuari qꝫ excellētissime charitati deesse. Vt esset oibus mortalibus documēto maiorū se indolem aīo retinuisse nec minora domi p̄ pietatē gessisse qꝫ antea in bello per fortitudinē ges serat. Ciuitates vero Burgūdionū: Vifontii nunc Bisontii Metropolis: vbi plura veterū ædifi ciorum vestigia cernunt: & Claudii p̄sulis ac p̄ffloris sedes: qui anno. DCXXVI. cura ecclesię alii delegata in Cœnobiiū. S. Agēdi ad duriorē vitā secessit tantū oleribꝫ cōtētus vbi & sepultus Id hodie Sāctus Claudiiꝫ vocat. In eodē agro Bisuntino locus Salinēsis vocatꝫ: vbi duo sunt fon tes alter aque dulcis: alter vnde sal igne densatum cōficiūt candore p̄stans: ac maximū eius na tionis vectigal. Matisco cuius meminit Antoninꝫ in itinere. Eduēses Romanorū amicitia clar horū vrbs opulētissima Augustodunū in Cemenis sita mōtibꝫ. In finibꝫ quoꝝ ip̄orū erat Alexia expugnatōe Cæsaris mēorabilis nūc ad Vicū redacta: putaturqꝫ ea quā vocāt Alsetū. Est & No

Anna
Cenomani
Mediolanū
Redones.
Nannetes.
Curiosolitę
Veneti.
Tricorii.
Sessuuii.
Ossifini.
Vnelli.
Auleri.
Diāblintres
Ambiliates
Maclouien
ses.
Dolenses.
Armoricę.
Lexouii.
Turones.
Arnulfus.
Albinus.
Columba.
Andes.
Senones.
Patroclus.
Velauno
dunum.
Carnutes.
Genabum.
Parisii.
Lutetia.
Genouefa.
Burgun
diones.
Philippus
Dux.
Ioannes.
Philippus.
Carolus.
Alodiū nūc
leodium.
Dinantiū.
Vifontii.
Claudius.
Matisco.
Eduenses.
Augusto
dunum.
Alexia al
setum.
Nouiodu
num.

Cabulo. uiodunum Cabalo Antonino Strabonico. Hodie vero Cabulo, que honestat Sylueri⁹ ei⁹ loci pre-
 Syluerius. sul & pfeffor. Gergobina: vbi Cesar Eluetioꝝ bello ipedimeta collocauerat Eduis cofides. Bibra
 Gergobina. et ppe ciuitate Eduesem ad exiguum nunc vicu redactu olim celebre oppidu vbi Caſar conciliu
 Bibracte. Gallie toti⁹ coegit. Logones nunc Lingones vni⁹ literę tm mutatioe: quoru erat Adunatinu. Bel
 Longones. lio Plinio nunc Bellicensis vrbs. Lugdunū ipm ad Cemeni radices: vbi Arar Rhodano congregit
 adunatinu. Colonia hæc est a Placo deducta. Flagrauit Senecę tpi⁹ vt ipse in quadã epla refert. Teplū habe
 Lugdunū. bat Augusto dicatu araq; venerabile: vbi inscripta gertium noia numero. LX. earuq; singularu
 Nicetius. statua vna. Hæc vrbē Imperatores Ro. nobile Emporiū statuerūt: vbi etiã monetã cudebāt. Hæc
 Melde. Strabo. Hæc deide vrbs ornata factis pfulib⁹ fuit Nicetio & Eucherio: q sub Valeriano. ii. emi
 Pharo. cuit. Supra vero iter motes Melde Ptolemeo ponunt Meldensis adhuc vrbis nomē seruantes. Hic
 Ildenricus. Pharo & Ildenricus ex successioe pfules sancti pfuere. Vessones & Augusta Vessonū. Viromadu
 Vessones. os quoq; Ptolemeo i hac pte positos Virdunenses putauerim esse. Hos ppe capania nunc appellata
 viromadu. vbi Catalanensis est vrbs noua noie clarissima clade Attilę Hunoꝝ regis ab Aetio supati. Fisci co
 Catalanū. dex has habet hodie Metropoles descriptas in hac pte. Lugdunensem: cui subest Parisiensis Carnu
 Aquitania. tēsis Aurelianensis Antifiodorensis Trecentis Meldensis. Turonensem: cui subest Cenomanensis Redo
 Comitatus. nensis Andegauensis Nannetensis Briocensis Trecorensis Leonensis Dolensis Maclouiensis. In Burgundia
 iiii. Tarantasiensem cui subest Sedunensis: Augustensis: Bellicensis. Bisuntinã: cui subest Basilienensis Lausa
 Armeniaci. nensis. AQ. Vltania tertia ps Gallie ab occidente Oceanu a septentrione ligerim fluuiū. Cesari vero
 De Bigoria. Garunã. Ab oriēte Lugdunensem & partē Narbonensis. A meridie Pyreneū & Narbonensis partē.
 De Fuffo. Agrani em a ceteris Gallis corporib⁹ & lingua differunt magis Hispanis similes qb⁹ finitimi sunt.
 Pictauensis. Eos subiugauit Crassus Cesaris legat⁹ vt narrat in cōmentariis. In sequētib⁹ tpi⁹ duces habue
 Pictones. rūt: q cū Carolis Martello & Magno interneciū ac diuturnū bellū gessere: cōtraq; eos ex Hispa
 Taruisatū. nia Saracenos quadoq; vocauerūt: tādē succubuerūt ac vna cū cetera Gallia regib⁹ Frãcoꝝ nūc
 Tarbeli. parēt. Comitatus iter eos hodie. iiii. Armeniaci, de Bigorra, de Fuffo ac Pictauensis. Ciuitates cor
 Aturus. pleręq; in cōmentariis nominant Pictones nūc Pictauenses. Taruisatū: nūc Turse. Tarbeli: nūc Ta
 Bigerones. rinenses ad Aturi ostia ppe Pyreneos. Bigerones: nunc Bigerrenses vbi Castrū Bigorrã dicunt in
 Cocofates. Vasconia Pratiã. Garietes qui nunc Lectorienses esse putatur. Garunni Cocofates Sibuzates
 Sibuzates. Aufci: nunc Auxitani vnde regio cognominata. Horū sunt Vassarii Ptolemeo: nunc Vassaten
 Aufci. ses. Armeniaci comes sub Calisto. iiii. ppriam germanã duxit vxorem: reclamant autē regi vir
 Vassarii. sceleratus literas apostolicas falsas ostēdit: itaq; ipse sacris interdictus: de his vero q eas pcurau
 Vascones. rāt ac scripserāt sub Pio postea sumpta est poena. Flusates: qbus de Fluffo comites nūc appellati
 Flusates. diu pident. ex qua domo duo Cardinales nra memoria fuere: iunior tamē longe fama virtuteq;
 Sanctones. inferior decessit Innocēti tpe. Sactones nomē etiã seruāt quorū vrbē Mediolanū Strabo & Pto
 Mediolanū. meus ponūt. Sonciates. Bituriges. hi vno die. xx. vrbes incēderunt vt Cesarē cōmeatu & pabu
 Bituriges. latioe phiberēt. Horū oppidū Auaricū cuius Cesar in cōmentariis meminit: Preterea Nouiodu
 Auaricum. num. Alterū est hui⁹ nois primū Parisiis in puincia Remēsi. Tertiu Eduoru. Petrocorii qbus ci
 Nouiodu. uis & pful Fronto vir sanct⁹ a Petro baptisate ablutus. Burdegalenses inter Garunam & Au
 num. scios. e Burdegalē fuit Aufoni⁹ poeta. Vascones gens Hispana vetustissima Pyreneis & Aquita
 Petrocorii. nię vicina i hæc Gallie loca traiecerūt. Quo magis miror a Pio & Blodo scriptū Vasconiã quasi
 Fronto. occidētalē Gothiã eorū lingua appellatã q in his locis cōsentiente Honorio Vallia rex Gothoꝝ cō
 Burdegal. sederit. His igit Librectensis iperat princeps: tātū Dñs appellat⁹. Itaq; vnū aiūt esse in gallia Dñm
 lenses. Librectensem: Vnū Armeniaci comitē: Vnū deniq; Britonū ducē q potētia post regē antecellant.
 Vascones. Sūt & i ea vrbes aquēsis olī Aquę augustę Ptolemeo Plinioq;. Cōseranensis Olorensis Papicēsis Laf
 Aq Augu. currēsis Rigonensis Adurēsis Bigorreñ. Maleacensis Sarlatensis Agēensis: sic etiã Antonino voca
 Agēensis. ta: Ptolemeo Agēnas. Cōuenarū vrbs olim Cōueni ad fluuiū Aturiã inter motes siti pyreneos
 Conueni. apud hos Lugdunū altera colonia Ptolemeo ponit. Preterea Ruteni nūc Rutenenses. Lemouici &
 Aturia flu. Aruerni nomē seruāt iter Agranos: & ipsi ac tras Ligerim a Geographis positi. Ex lemouicētib⁹
 Lugdudū. quatuor ex ordine pōtiffices olim fuere. Aruernoꝝ aut vt gētis fortissime plurima apud autho
 alterum. res mētic. Hi vt scribit Strabo cū milib⁹. CC. olim cū Aemiliano Maximo ad Isaris & Rhodani
 Ruteni. cōfluēta: postea cū Domitio Aenobarbo vbi Sulgas cū Rhodano cōiungit preliis cōgressi sunt.
 Lemouici. Eorū oppida Augustonemetū: & Gergouia i mote sita vbi pugnati est a Casare. Deinde apud
 Aruerni. Alexiam ppinquū oppidū ab eodēq; post longã obsidionē expugnati superato Vercigentorige
 Galloꝝ duce. Nūc vero Aruerni sub duce Borbonio agitāt: ac Caroli. VII. quondã rēporib⁹ ad
 scitis sibi Lemouicēnsibus ac Pictauis grauē seditionē excitarunt Ducem sibi quēdam Buuo-

rium deligētes. Itaq; passim grassando nobile quęq; viri obtiã impune obrucabāt. quē tumultu
 Biturigū Dux cū exercitu regio cōpressit. Auernoꝝ pful & martyr sub Cōstantino Iuniorē
 vt ait Sigisbert⁹ fuit Proiect⁹. Sed & in reliqua Aquitania noia quēdã etiã recētia. Claromontē
 sis Sactiflori Tutelēsis Mimotēsis Albiēsis Castrēsis Ancienēsis Vabreñsis. Metropoles oīno tres
 Bituricēsis Burdegalēsis Auxitana. Flumina i ea Liger potissim⁹: qui puincia eã a cetera Gallia
 diducit: Cluentellus garūna Eginanus Aturus oēs a Cemanis motibus i mare Agraniēsi pcur
 rētia. BELGICA Sequit⁹: in qua puincie sunt huiuscemodi noibus hodie vocatę. Picardia. Flan
 dria. Lotaringia. Normadia. Est autē a cetera gallia matrona & sequana diuisa / magna ex parte
 Germanorū moribus & catalecto: eo pseritim tractu: q Oceano ac Rheno pxim⁹ est: cum ab illis
 hæc loca sint occupata. Populos em trās rhenanos. M. Agrippa citra flumē teste Plinio traduxit.
 Syluã Arduennã in hac parte pri⁹ cōmemorabo totius Gallie maximã. hæc a Rheno incipit per
 fines Treuerorū: Eburonū: & Menapiorū. D. pal. mil. in longitudinē per mediã belgicã in Ocea
 nū tendit. Populi autē ex oceani parte post Britones. Picardia cui comes imperat. Hæc ætate nra
 Ludouicus. XI. rex Philippo Burgūdo pignori dederat: quæ deinde recuperata causa belli ma
 ximi inter vtrūq; fuit. In hac pte Ambiani Ptolemeo ponunt. Nūc etiã Ambianenses scis ornati
 pfulib⁹ duob⁹ Firminis martyre & pfeffore: ac Honorato & Saluio. Is vltim⁹ Chilpico regi frã
 corū arriana secta infecto restitit. Atrebates quoq; quos Vedastus ei⁹ vrbis pful sanctissim⁹ ma
 xime exornat. Dein cameracēses veteres sane populi. Nã & cameracū apud Antoninū tantū re
 perio. Postea Morini in quorū littore Icciu pmōtoriu Ptolemeo Cesarisq;. Gessoriacū quoq; por
 tus Plinio Trāquilloq; in Claudio vnde in Britaniã facili trāmissu Claudius penetrauit. Is nūc
 a Britanię regibus tenet Caleſium appellatus: q̄q; & Caleti populi Straboni i hac parte ponunt.
 Sequunt⁹ Bellocassii Ptolemeo vbi nūc Flandria. Huic olim a regibus Frãcorū prefect⁹ mittebat
 quē Forestariū appellabāt. qua administratioe cū Balduin⁹ quidã fungeret contigit vt Iudithã
 Caroli calui filiã pactã Adoulpho Anglię regi: illac transeuntem raperet: quę post longã discor
 diam patre cōsentiente iniusto matrimonio apud eum remasit: proq; dote Flandria recepra: de
 Forestario comes factus est. Nūc ei successit Maximiani Cesaris filius Philippus Archidux. Cu
 ius supra mētionem feci. Tongri vbi nūc Brabantia cui Dux imperat. Menapii nūc Iuliacēses pu
 tati. Eburones vero iuxta: nūc Alodiēses Syluę Arduenę vicini iter Mosam & Rhenū. Hi sunt q
 Cottã & Titurēsi Cesaris legatos cū toto exercitu p colloquiū circūuentos absente Casare tru
 cidarūt. apud hos oppidū Vegerra: nūc Aqſgranū: Caroli magni sepulchro nobilitatum. Prope
 vicus est etiã Luppia. Neruii vbi nūc Tornacenses Belgarū fortissimi Cesaris exercitū in maxi
 mū discrimē adduxerūt ita vt vni militū detracto scuto ipsemet in acie primus inter pedites p
 cedens labentes suorū aios cōfirmauerit. In Mediterraneã quoq; penitiore Normadi ad mare ex
 mediterranea ptinet: vsq; ad pmōtoriu Cobetū Ptolemeo nūcupatū: nūc autē Tubalena. iuxta
 castrū est Mons. S. Michaelis cum arce regio pſidio munita: q sit eius orę vniuersę tutela. Nor
 mannos em aduenas vt nonnulli recētiore tradūt minime cōstat esse. neq; enim apud villos rece
 ptos authores Normadorum nomen aut in Germania: aut in Scythia vsq; nominari contingit.
 Itaq; indigenas loci esse verisimilius est eos videlicet quos Ptolemeus parua literarū mutatione
 Romãduos vocat. Hi sæculis insequentibus Rollone Duce Carolo. III. Imperatori bellum moue
 runt postremoq; cū eo foedus & adfinitatē inierunt. Preterea in Italiã cum Tancredo Duce mi
 grassse & Sicilię regnū primi cōstituisse dicuntur. quadoq; etiam Angliã sub rege Guillermo te
 nuerunt. Nunc vero regibus Galloꝝ sine cōtrouersia parent. Horum historiã in Carolo. III. par
 tim etiã in Sicilia reperã. Eorū vrbes Rotomagū vetusta ciuitas. hanc ornat Lamfrancus homo
 Papiensis qui sub Honorio. III. Pont. hic ludimagister fuit: incidens in latrones cuncta bona ami
 sit: ex quo postea in Cudonensi Coenobio monachum agitã claruit sanctitate. Augusta Romã
 duorū quã postea Cōstãtius Cesar de suo noie Constantiã appellauit. est alia itē inter Sueuos &
 Eluetios. Sunt noua itē nomina Lexouiensis Briocensis Ebricēsi. Abrincensis Sagiensis. Belloua
 ci autē nunc Beluacēses. hi nostra etate obsidionem Caroli Burgūdi plurimos dies passi sunt: in
 quo bello cuiusdam puellę virtus pſedicatur quę in moenibus cōsistens a milite Burgundo mu
 rum ascendēte vexillum extorsit tãdiu luctando donec auxiliū adesset. Triburi Ptolemeo quo
 rum vrbs Augusta Triburorū nunc Treuerensis quę Ildebertū habuit pſulem prius cenoma
 nensem virum sanctissimū. Maximū itē: Is enim Athanasium Cōstantium eo fugietem hospiti
 tio excepit. Remi erga populū Ro. fidelitate conspicui Casari in cōmentariis. Apud Remenses
 ex ampulla. S. Remigii rex oblini: deinde diademate iã inde a Clodoueo primo christiano redisti

Proiectus.
 Augustone
 merum.
 Gergouia.
 Claromon.
 Sanctiflori.
 Tutelensis.
 Mimotēsis.
 Albiensis.
 Castrensis.
 Ancienensis.
 Vabrensis.
 Metropo
 les. iiii.
 Liger. Clue
 tellus.
 Garunna.
 Eginanus.
 Aturus.
 Sylua Ar
 duenna.
 Picardi.
 Ambiani.
 firmi duo
 Honoratus
 Saluius.
 Atrebates.
 Vedastus.
 Cameracū.
 Icciu. pmō.
 Gessoriacū
 Caleti ppli.
 Bellocassii.
 Flandrii.
 Tongri.
 Brabantia.
 Menapii Iu
 liacen.
 Eburones.
 Vegerra.
 Aqſgranū.
 Luppia.
 Neruii tor
 nacen.
 Normadi.
 Cobetū pro
 mon.
 Romãdui.
 Rotomagū
 Lamfrancus.
 Augusta ro
 māduorū.
 Lexouiensis.
 Bellouaci.

Samarobri
na.
Lotaringia
Mediomat
trices.
Gottifred⁹
Theoderi.
Godericus
Gerardus.
Leuci.
Tullum.
Mosa.
Tabuda.
Phrudis.
Samotus.

ri solet. Eorū fuit oppidū Samarobrina vbi Cēsar Gallorū cōcillium indixit īpedimētāq; reliquit. Postremo Lotaringia iter Belgas sita est a Lotario Lotariū Imp. Caroli magni nepōtis filio cogno minata; q; in fratru diuisione hęc ei in portione cederet. In hac parte dominati sunt Gottifredus & Balduinus Baliones felices illi fratres qui Hierosolymā primī ex saracenis receperūt sumpra mūtuo pecunia & oppigneratis terris. Proximis autē sēculis successit Federicus comes Vademō tis qui ex Violāta Renati Sicilię quōdā regis filia Renatū Iuniorē genuit virum fortissimū: qui nunc viuūt ac Carolū Burgūdū aduersus venientem cū toto exercitu sustulit vti supra cōme morauī. In hac continentē Mediomatrices nunc Metenses. His Theodericus Othonis primī pro pinquus: & ante eū Godericus circa Gregorii primī tēpora sancti p̄fules p̄fuerē. Leuci quo rum oppidū Tullū Ptolemęo nunc quoq; Tullēse appellatū. Liberi oēs populi ac tantū Impato ribus subiecti. Tullensiu ciuis & p̄sul Gerardus fuit: Henrici. III. tēpore: relatusq; a Leone ob vite merita in professorū numerū: vt Vincētius scribit. Flumina in Belgica Mosa Tabuda Phrudis omnia in Oceanum exeuntia Ptolemęoq; posita haud sane magna.

Gallorum reges ac gesta.

DE locis haecenus. Nūc historia subiūgēda. ac priscos qdē Gallie Reges ab ipso qui fert Berosi libello ne nesci⁹ rātum p̄terire videar mutabor. Ille Samottū tēpore Belī primū in Gallia dominatū fuisse tradit. Deīde filiū eius Magum postea Sarron Dryū Galatē Bardū Longonē Lugdū Allobrogē Romū Lemā num Galatē Iuniorē Nannetē Francū. De quib⁹ nulla sane cognitio p̄ter no mina & nōnullorū etymologiā populorū deprendit. Tantū hęc diligētiorib⁹ perscrutāda relinquo: & ad ea que plurib⁹ notiora sunt a authorib⁹ veniā. Ante aduentū Anniba lis in Italiā Gallos quinquies alpes traiecit cōpertū est. Primū vt ait Liuius dulcedine vini ad lecti Celte Duce Bellouaso excitis Biturigib⁹ Eduis Ambianis Carnutibus Auleris regnante Prisco Targnio mutādī melioris soli grā in agro Insubriū augurio pagī Eduorū sic cognomina ti Mediolanū edificarūt. Cenomāni deīde Celitōnio Duce vestigia priorū secuti eodē fauere Bel louaso cū trāscēdissent alpes: vbi nūc Brixia & Verona loca tenuere. Postea Boii Liguresq; trās gressi cū intra Padū & alpes oīa tenerent: Pado ratib⁹ traiecto nō Hetruscōs modo sed Vmbros inde pellētes intra appēnīnū sese tenuere. Postremo vt ait Polybius Senones oīm potētissimi ad mare Adriaticū Senā vrbē īcoluere ac ab Vfonte fluuio ad Atesim fines habuere. Hi sunt q; Brē no duce Clusiu obledere: ac inde cū essent legatorū temeritate laceffiti Romā p̄perantes incēde rūt: fuso apud Alliā exercitu. quos discedētes Camillus opprimens signa & aurū ablatū retulit. Rursus quū paucis post ānis legatos Romanorū interfecissent vt ait Liui⁹ li. xii. L. Cēciliū p̄torē cōtra eos missum cū toto exercitu trucidauerūt. Idē ī grēcīā traiciētes ac Delphos spoliare cō natī: Imbre grādīneq; Phœbo quodāmodo vltore (vti putabāt) extincti sunt. Et vt Strabo ait. q; reliq; fuere in Asia cōsidētes Gallogrēci siue Galatē dicti sunt. Polybius vero cui⁹ auctoritatē se cut⁹ reliquā eorū pcurrā historiā: scribit q; Galli postq; Delphos euasere nequaquā in Asiā trāsīue re sed loci opportunitate adlecti circa Byzatiūm constitere: vbi deuictis Thracibus & Thyle re ge constituto: Byzatiis bellū intulere: qui tributo annuo. LXXX. talētorū se redemerūt vsq; ad Clyari tēpora quādo Gallorū gen⁹ defecit a Thracibus fundit⁹ eradicati. At hi q; in Italiā remā sere post Alliesem cladē annos. XLIII. Albā cū exercitu se recipiētes Romanos occurrētes habue re / eosq; terga vertere p̄territos coegerūt. Deīde pace facta ad ānos. XLIII. geuere. Postea Hetrus cis cōiūcti aduersus Romanos p̄fecti cū īgētī p̄da īcolumes domū rediere. Quarto exīde anno cū Sānitib⁹ denuo Romanos īuadūt: plurimos eorū cēdūt. Paucis post dieb⁹ iterato aggressi iux ta Sērinatū regionē p̄līū inēūt: plurimos obrūcāt. Post ānos. X. cōparato exercitu in Hetrur iā p̄fecti Arretiu obsident: Romanī auxiliū ferētes p̄cul a moenib⁹ dimicārūt: vbi supati amīssō etiā Lucio Cōs. Maniū Curiū suffecere. Is statim legatos in Galliā ad redimēdos captiuos misit: qb⁹ cōtra ius gētū interfecit Romanī īdignati nouo delectu habito ī Galliā penetrāt: vbi parū p̄cessum / obuio Senones p̄līo cōmissō obrūcāt reliquos sedib⁹ suis eiicit. Nouā ipsi coloniā indicūt eāq; veteri noīe quo primā a Gallis habitatā appellāt. Boii vero exēplo Senonū sibi timē tes Hetruscis ī auxiliū vocatis aduersus Romanos mouēt: ī quo Hetruscōrū magna ps / Boiorū pauci effugere. Nec ita tñ animis cecidēre quin redintegratis viribus pximo āno p̄līū rursus imirēt ī quo ita p̄ligati fuere vt pene ad internicionē delerent. Qua clade p̄teriti fœdus cū Ro manis p̄ Legatos pcutiūt. Hic erat annus tertī⁹ quo Pyrrhus ī Italiā venerat: & quīnt⁹ post eam cladē quā Galli apud Delphos passi sunt. Ex illo Galli tot cladibus vexati a bellis deīde. XLV.

Galli quin
quies alpes
traiecere.
Celte.
Cenomāni.
Boii.
Brennus.
Mediolani
conditio.

Gallogrēci.
Galatae.

Gallorū in
Italia cla
des.

Noua colo
nia Senonū
Boii.

annos quieuerē. Quū postea ex lege. C. Flaminiū pmulgata: ager vbi Senones fuere militib⁹ de deretur: indignati Boii vicini Gallos tranalpinos exciuerē: Cōgolitanum & Aneresē reges cir ca Rhodanū habitātes ac p̄cipue Gefatas cū pedib⁹. L. milib⁹: eqtibus & currib⁹. duobus mil. p̄ter auxilia Cisalpinorū Gallorū & Insubriū & Gallorum qui circa padū habitāt. Nam ex Vene tis Cenomāni tātum cū Romanis cōsenserunt. Romani igitur tantā multitudinē & terrori occurrere parantes: ex omni Italia Septies cētena peditū milia: Eqtū vero. LXXX. milia sine trās padanis coegerūt. Ea vis tunc erat Italia: aduersus quos Annibal paulopost vix cū. XXX. mil. ausus est alpes trāscēdere. Hoc itaq; militū numero partito vt de aduētū iporū accepi. L. Aemy lium Cōs. Ariminū misere. At illi p̄ Hetruriā iter faciētes ad Clusiu obuio Romanos habuere quos fugere stratagemate simulātes infectati ad. VI. milia. ex eis cēsa sunt. Reliq; in proximū tu mulū sese recepe. Aemyli⁹ Cōs. cognito eorū itinere ex Arimino Romā versus cōtra eos p̄ficiscit Galli cōsulū aduētū formidātes tumuli obfidiōe p̄līt⁹ Hetruscū maris remeare statuūt relictis impedimētis quo tutius pugnaret. Aemylius descēdētes p̄sequit: nec tñ cōgredi audet. C. Atti lius Regulus alter Cōs. q; nup a Sardinia Pisas venerat mirat⁹ subitū eorū discessum vt forte in terclusum eorū vidit exercitū p̄lītū cōmisit: atq; p̄ta vtrinq; a Coss. ad vnū oēs cēsi fuere. Vtebā tur gladiis oblogis cuspidē obtusa & paruis clypeis. At Romani contra paruis & acutis gladiis & oblogis scutis vt comin⁹ magis valeret. Terrori tamē fuere nuda Galloz corpora & pulchri tudo torquū aurea & virgata sagula quib⁹ toto corpore coruscabāt. Post hāc victoriā Aemyli⁹ Paulus p̄ Ligures in Boiorū agrū tēdens oīa vastabat. paucis post dieb⁹ triūphās vrbē īgressus est arariūq; ex gaza ditauit. Post hāc. P. Furius & C. Flau⁹ Coss. creati cōtra Insubres p̄fecti ac victi sese in Cenomānoz agrū receperūt. Rursus redintegratis copiis cū lōge superiorib⁹ nume ro p̄lītū ad Adduā fluuiū instaurāt: vbi Romani Cenomānos qbus nō satis fidebāt p̄misere ac eis ponte rescisso necessitatē pugnādī fecere. Quāobre victores Coss. cēsis ex eis. L. milib⁹ disces sere. Insubres tāto accepto incōmodo pacē anno pximo petiere oīa pollicētes: quā Coss. M. Clau dius & C. Corneli⁹ minime cōcessere. Quare illi cōductis. XXX. milibus Gefatis vltimā pericli tant fortunā. Coss. Aceris vrbē iter padū & alpes post obfidiōne potiunt. Deīde apud Clastidiū collatis signis hostes fugāt: fugiētes Mediolanū p̄sequūtur. atq; in potestātē postremo redigunt. Quo bello Galli ex Italia p̄nitus sublati sunt. In hāc Polybius it sententiā qui monet nō timēdos esse Gallos aut barbaros si virib⁹ suis aut prudētia Italia experiat. Trāsalpinos post hęc diuersis attritos tēpestatibus & bellis. Q. Fabi⁹ primū allobrogas: deīde. GN. Domitius: Aruernos p̄do muūt ducto in triūphū Baruto eorū rege: ad vltimū Iul. Cēsar decēnali bello subī ugū oēs misit.

Francorum origo ac successiones.

GAllos deīn paulatim occidēte Imperio circa Honorū tpa barbari diuersarū na tionū vt etiā ceteras īuafere puicias e Scythia Gothi Alani: ex Hispania Vas cones: e germania Sueui Burgūdiones Frāci. De his igit vltimis dicēdū q; re rū potiti ceteros expulerūt. Horū originē Annales galloz iā inde a Frāco quo dā Hectoris filio reperūt: q; post Troie occasum ī germaniā primū applicuerit gētēq; ex eo paulatim p̄pagatā in Galliā migrasse. de quo sane apud nullū le gi veterē auctorē. Posteriorū qdē prim⁹ qui Frācorū mētionē faciat Agathias grēcus author q; circa Iustiniani tpa scripsit historiā his verbis. Frācorū natio est Italię pxima & terminis iuncta Veteres tñ hos germanos dixere. Nā circa Rhēnū habitāt Galliarūq; magnā partē occupāt qui q̄q; vt reliq; germani sunt barbari: Romana tñ politia & aliis īstitutis vtunt. Sūt etiā xpiani & re cūssimā opinionis. Et paulo inferi⁹. Eorū reges lōgos post terga crines gerūt nō more Turcarū atq; Alanoz incōptos atq; īordinatos: sed pulchre discriminatos vnguetoq; delibutos. Reliqua vero turba circūtonsa crinib⁹. Hęc Agathias. Ex quo satis cōstat ex ea natiōe migrasse que trās rhēnū nūc quoq; Frāconia dicta est. Frāconū em̄ vetustū nomē Cicero quoq; in eplīs ad Atticū meminit. Hi posteris t̄pib⁹ Anno Salutis circiter. CCCCXX. Theodosio Iuniorē īperātē exagi tati a vicinis simul & mutādī melioris soli grā ī pximā Galliā Belgicā cū eorū rege Clodio traie cere: locaq; Metensiu primo ac Tullēsium tenuere: vbi Aetio Duce Impatoris: deīde Gothis & Agtanis: postremo Normādīs ac Longobardīs varia successiōe ac magna virtute supatis: tota paulatim Gallia potiti sunt: & ad hūc vsq; diē inclūtū iter xpianos regnū cōstituere / ac barbaris natiōibus magnope p̄ xpī religiōe restiterūt. Reges vero vt ex eorū tñ etiā aliorū historia accepi ordine ac cōpēdio referā. Primū igit Genealogias eorū ī trīs diuidunt p̄genies. Prima a Phara mūdo vsq; ad Childericū. III. q; durauit ānos. CCCXXX. vsq; ad annū salutis. DCCL. Secūda a

Galli intia
sere Italiā
cū peditū
L. milibus.
Cōgolitan⁹
Aneresis.
Ex Italia
Dcc. M. p̄a
ditū eqtū.
lxxx. M. sine
transpada
nis.
L. Aemyli⁹.
C. Artilius
Regulus
Consules.
Gallorum
cedes.

P. Furius.
C. Flauius.
Coss.

M. Claudi⁹
Cōs. C. Cor
nelius.
Acerra.

Q. Fabius.
Cn. Domi
Iul. Cēsar.
Francorū
origo.
Gothi.
Vascones.
Sueui.
Francus.

Gallorum
mores.

Aeti⁹ dux.

Frācoz Ge
nealogiā
tres.

Pharamundus rex primus anno ccccxx. Clodius capillatus. Meroueus.

Childericus.

Clodoueus primus christianus. anno cccclxxxiii. Clotildis vxor. Ampulla sancta. Contra Alaricum.

Theodericus rex transgressus in Italiam. Buccellus & Amingus Duces supertia Narsete Theodebaldus. Clodomirus Gudebaldus Burgundus S. Sigismundus. Childericus Regia apud Parisium. Clotildis Amalrici Gothi vxor Parricidii Childericus.

Templum S. Germani.

Pipino vsq; ad Ludouicum. VI. Lotharii filiu: qua durauit annos. CCXXXVIII. vsq; ad annu. DCCCCLXXXVIII. Tertia vero ab Vgone Capeto comite Parisiensi vsq; ad etate nostra. Itaq; duces primu vti tradit in Germania cepere post Francu que supradixi Hectoris filiu ab eis dictu. Huius deinde natu Marcomiru patre Pharamudu: qui primus ab eis Rex dicitur constitutus Anno. CCCCXX. Regni vero. XI. interit. Nutrire comas istituit vt a Gallis discernent: qua consuetudine vt ex Agathia supra memorauit Reges tatum vsurpauere vsq; ad Petrilobardi pfulis Parisiensis tpa: quo reclamante postea desiere. Clodius cognometo capillatus ob pmissam lege cesariem Pharamundi filius atq; successor: Anno regni. xx. extinctus est. Impante Theodosio Iuniore primusq; traiecto Rheno cum copiis in pxima Belgica venit: Tornacensem Cameracensem Tulle sem Metensemq; ciuitates occupauit: Meroueuq; filiu regni successorem reliquit. Hic annos. XI. rexit. Attila in Gallia venientem fugit in ciuitate Aurelianensem. vnde iunctis cu Aetio Duce Romanoru castris ac Attila pulso paulopost in regiam migravit. Post eum Childericus natus annos. XXXIII. Leone primo impante. Hic ob libidine in matronas regno expulsus deinde restitutus fuisse tradit. CLODOVEVS Rex. V. Childerici filius. Anno. CCCCCLXXXIII. Clotilde Gudebaldi Burgundi regis filia mulier sanctam duxit in matrimoniu. Qua cu ad Christi religionem exhortate audire nollet tandem cum Alemanis praelio concurrens votum vouit si copos fuisset se vxori obtenturum. Igitur re feliciter gesta accersito Remigio pfuli Remensi primus regu Francoru vna cu tribus milibus e populo sacro fonte abluitur Anno regni. XI. Quo tempore diuino miraculo missa celitus ampulla per columba dicitur vbi Chrisma quo est oblitus inerat. Seruataq; deinde in coenobio. S. Remigii ad idem in posteru officiu regibus exhibedu. Regnate in Italia Theoderico rege. Ferunt & alia huius viri prodigia. Proficiscens aduersus Alaricu Gothoru regem qui Tolose regnabat Ligerim fluuium qui inundatione creuerat eius precibus nocte ita decreuisse vt vado transmitteret & apud Pictauos castrametaret Gothosq; vna cu Rege cecidisse: ac Gallia penitus regno & antiqua possessione expulsisse. In Basilica. S. Martini diadema ab Anastasio principe accepit. Moritur atatis anno. XLV. Regni. XXX. supstitibus liberis Theoderico Clodomiro Clotario Childeberto. Qui oes ex successione regnauere. Sepultus Parisi in Aede. S. Petri a se constructa: que Galli perpetuo colunt: ac pro sancto venerant. Theodericus maior natus regnavit annos. XXIII. apud Metensem ciuitate partitis aliis cu fratribus locis. Huius maxima gesta commemoratur. Turingia cu rege sibi subiugauit: in Italia cum armatis. LXXX. mill. traiecit: Belisarii copias repetino impetu fregit: transpadana omnem regionem subiugando. mox inopia pabuli coactus est dimisso in Italia Buccello & Amingo Ducibus q & ipsi superati a Narsete apud Canetum in campania fuere. Decem Burgundioru milia auxilio Gothi misit quoru rex Theodericus sorore eius olim in matrimoniu duxerat. Demum per seditionem interfectus du de imperio cum patruis certat: anno regni. XIII. supstite Theodebaldo filio q post eu regnavit annos. X. Deinde ad Clodomiru Clodouei filiu Theoderici fratrem res peruenit. Qui apud Aurelianensem ciuitate regnavit: Prouinciisq; ac Burgundiam bello ciuili acquisiuit: hoc modo. Gudebaldus Burgundia rex Chilpericu fratrem maternu Clodomitanu interfecerat: quobrem eum vlcisci statuens bello aduersus Gundebaldum moto e duobus eius filiis alteru Sigismundu in prelio cepit: alteru Gothi marum interfecit: regnoq; eoru potitur. Sigismundi preclara est fama sanctitatis: que captu atq; in puteu vna cu vxore & filiis demissu: & post aliquot dies extinctu: ac sepultu in Coenobio Aganensi apud ciuitatem Sedunensem quod ipse construxerat: a febricitantibus inuocatur. Childericus. iiii. Clodouei filius fratri successit. diuiso cu aliis regno apud Parisios regia ipse constituit. Ce nomanos Pictauos ac Normados sibi adiudicauit. Clotilde sororem Amalrico Gothoru regi locauit: qua cu a viro minime christiano tu iurgis tu verberibus ob Christi fide incesseret questa apud fratrem eu ad vltionem copulit. Quobrem profectus in Hispania cu exercitu Amalricu in praelio apud Toletum commisso ad templum quoddam fugere contendente obruncat: vrbemq; diripit: ac sororem reducit qua in itinere morbo correpta interit. Post honestissimum facinus animu ad parricidium conuertit: duos fratris defuncti filios pupillos quos mater eius Clotildis apud Parisios alebat ad se aliud simulando venire iussos necauit: Quorum cadauera relata Parisium ab auia moestissima ac sanctissima muliere multis cum lachrymis contumulata fuere. Childericus vna cum fratre Clotario puerorum inter se regna partitus expeditionem postea in Hispaniam sumpsit: ac magna vi Valentiam obsidenti vrbis praesul extra moenia egressus cum dalmatica. S. Vincentii occurrit: quam ei dono dedit. Quo facile munere delinitus: donum reuertit. Quo postea dono templum. S. Germani Praesulis Parisiensis qui eo forte tempore

deceserat ac miraculis florebat ornauit: vbi postremo & ipse decedens sine prole sepultus est. Anno Sal. DXV. Clotarius igitur frater supstes oim suoru Monarchia Galliarum potitur. Cu Conabro Britonu duce bellu gessit: eiq; interfecit. Crominu eius filium norhum suppetias ei ferentem captu in praelio cu vxore ac liberis igne cremauit. Coenobiu. S. Medardi Sueffionense edificauit in quo & sepultus est. Anno regni. LI. Quatuor superstitibus liberis partito inter se regno Chilperico Sueffioes: Ariperto Parisi: Guntiano Aurelianenses: Sigisberto Meteses obuenerunt. Aripertus igitur ex oibus fratribus patrio successit regno apud Parisios regia constituta. De quo nihil aliud memorat q ob amorem in ancillas coniugem abdicauit. Quobrem frustra saepe admonitus a. S. Germano praesule tunc vrbis sacris tandem interdictus ac sine liberis extinctus est. Guntianus frater regni iniit qui Aurelianis imperabat. Hic fessus quondam venado obdormisse dicitur in campis: & ex somno thesaurus ei antiqua gazae manifestatus: que cu esset nactus cu reliquis facultatibus egere dicitur tribuit ad regnu immortale adspirando. Decessit sine liberis Sigisberto fratre cu eius filio Childerico successore dimisso: Anno regni. XXV. Sal. DLXIII. Apud Francos inter sanctos relatus. Sigisbertus Clotarii filius & Guntiani frater apud Metensem ciuitate regnavit: q ei ex patris hereditate sorte obuenerunt regnu Austrasiae appellatu. Brunchilde Tanagildi regis Hispaniae filiam duxit qua Arriana secta iquinata ad vera religionem reduxit. Bellu cu fratre Chilperico gessit: in quo filius illius Theodebertus post multa ab eo crudelitatis exempla in aede perpetrata occubuit. At Chilpericus pater fratrem cu sectaret ab eo fugatus se Tornacum recepit: vbi obsessus vxoris Phrigundis opera qua clam satellites aliud simulado ad Sigisbertu obsidentem interficiendum miserat liberatus est. Mox Parisiu veniens Brunchilde Sigisberti extincti vxore cu filiabus Rotomagu relegauit bonis eoru direptis. Tunc deniq; confirmato statu vxorem duxit Glosinda Brunchildis sorore Atanagildi Gothoru regis filia: qua ex Arriana secta in fide orthodoxa versa per sancte vixit. Dolis tandem agitata pellicis Phrigundis: relictis bonis ac coniugio saepe in patriam redire frustra tentauit: tandem illi insidiis noctu a viro iugulata miraculis dicitur clarere. Sed & eiusdem Phrigundis opera Andouera prima Chilperici coniunx abdicata est que tris peperit liberos: quoru natu maior Maroueus eiusdem concubine insectatione bonis dimissis: & abdicata coniuge Brunchilde quondam patru sui vxore monachu egit. Postremo tot illa malis perpetratis necem addidit viri: cui ad vltimu se suspecta cognoscebat. Redeunte itaq; e venatione eius opera duo satellites eu incautu aggressi trucidarunt. Anno regni. XXXIII. relicto paruo filio Clotario que ex ipsa Phrigundi primu concubina deinde vxore suscepit. Interim Childebertus. II. Sigisberti filius post patris ac patruu mortem regnavit in Austrasia vna cu Brunchilde matre. annos. XX. qua mulier q crudeliter & acerbè administrabat populo fuit infensa. Viri etia sui fratris filiu in matrimoniu quodam accepit: qua tamen oia religione copensabat: Coenobia tepla sacras edis edificado muneribusq; imo dicitur ornado. Huius Childeberti soror Inguldus Hermogillo Lemogildi Gothoru regis filio locata fuerat: que viru ad religionem orthodoxam deduxerat. Quobrem a patre Lemogildo post carcerem & vincula securi percussus martyr occubuit. Theodebertus Chilperici filius ex concubina successit: contra que eius ex matrimonio frater Theodericus ab auia Brunchilde copulsus bellu mouit fugauitq; Colonia ciuitate: vbi obsessus ac ciuiu proditione interfectus est. Theodericus. II. victoria potitus ac fratris filiis interfectis pacificus cu oim gratia reuertit. Nec multo post aduersus Clotariu patruu de regno eade Brunchilde adhortante dimicauit. tade i regno confirmatus frater ab se interfecti filia in matrimoniu duxit: multuq; reclamante Brunchilde consanguinitatis iura esse violata: contumelia ac minis repulit: tot scelera ei adhortationes exprobrando. Quobrem illa indignata eu veneno necari deinde sex liberos eius trucidari madauit. que oia. S. Colubanus abbas du eu a libidine cuperet auertere pdixerat. Ob qua causam a Brunchilde ex Gallie finibus expulsum in Italia aufugit: vbi supra Ticinu Coenobiu instituit. Huc Theodericu eiusq; fratrem. S. Gregorius pluras monuit ne simonie crimine in regno pmitteret: cu ipsoru indulgentia par crimini paratu haberet. Ia em huius contagio vitii serpere coepit apud eos. Clotarius eoru patruus Rex Fraco. VIII. ex his greca stirpe successere regnavit annos. XLIII. De quo qd dicitur nihil reperio q supra dicta sunt. Tum q ex Bertude vxore genuit Hiltide filia: ex qua & Amberto coniuge Herchenoaldus est genitus. vnde Pipini: & Caroloru genus descendit. Dagobertus filius heres regni. IX. recta genealogia viuente pre regnavit an. XVI. De Saxonibus triumphauit. Consorte regni fratre Aripertu fecit cotessa ei Agrania: ac regno Tolose: cu quo tñ qñq; i discordia venit. Quapp eu fugiente ad Dionysii tepla fide nulla vi auellere potuit. Ex illo locu venerat in coenobio magnifico decorauit: vbi tade sepultus est: q ob beneficentia & religionem di post mortem ex viso cuiusda

Clotarius. Conabrus dux Britonum.

Coenobiu S. Medardi Aripertus rex apud Parisios.

S. Germanus. S. Guntianus rex. Dixiit. Sigisbertus. Brunchildis Austrasia. Chilpericus. Phrigundis.

S. Glosinda vxor.

Childebertus. II. cum Brunchilde matre. Inguldus. Hermogillus. Theodebertus rex.

Theodericus. II. S. Columbanus aufugit in Italiam.

S. Gregorius monitio. Clotarius rex. VIII.

Dagobertus rex. Aripertus frater.

S. Dionysii coenobium factum.

Sigilbertus viri sancti liberatus a celestii iudicio in quo multis accusatus criminibus spiritus eius compa-
 II. rex. ruit. Ex filiis supstitibus duobus Sigilberto & Clodoueo Sigilbertus. II. rem suscepit. Is cum prole mi-
 Dagobertus rex. nime speraret Septem coenobia magnifice extruxit. Post hec Dagobertum filium suscepit: quem moriens
 Grimoaldus perditione interfecto pupillo filium suum Austrasie regno profecit. quam iniuria est vltima Sigilberti
 Maiordomus. frater Clodouei. II. Grimoaldum interficiendo. Is enim rebus Francorum succedens anno. DCXLVI. regna-
 Clodoueus II. rex. uit annos. XVI. Vxorē duxit Batildē mulierē sanctissimā e genere Saxonū quā quōdā ante mrimo-
 Anno DCXLVI. niū in pegrinatione trāsmarina capta fuit ac salua virginitate redēpta ab Herchenoaldo Maiore
 Batildis sancta. domus regia. Peperit viro tris liberos: post ei mortē coenobio se perpetuo dicitur Parisiensi quon-
 Maiordomus creatus S. Dionysii corpore a Clodoueo retentum. clauda a. S. Clotilde extracto primi Clodouei vxore: claruit postea miraculis: cuius festum celebrat. IIII.
 Clotarius tertius. Cal. Februarii. Extruxit & ipsa quoque coenobia duo: alterum solo: alterum vero recōcinnauit donisq;
 Theodericus Childericus. XI. ornauit. Ceterum his tribus creatus nouus magistratus Maiordomus auctoritate maxima: quippe cum p-
 Theodericus Childericus. XI. regum luxuriā atque ignauitā eo res deducta esset: vt nulla regni cura aut populorum nisi proprię libi-
 Theodericus Childericus. XI. ditatis esset: necesse fuit huic magistratui res cunctas obire: bella gerere: domi forisq; puidere: oia p-
 Theodericus Childericus. XI. terea regis munera citra regni titulum gerere. Clodoueus igitur cum aliquando. S. Dionysii corpus mi-
 Theodericus Childericus. XI. nus atque deceret reuerenter retexeret atque attrectaret brachium: propterea ipsius aliquantulum fregit
 Theodericus Childericus. XI. set: dicitur in insaniam incidisse: Biennio post excessisse supstitibus Clotario Theoderico & Childeri-
 Theodericus Childericus. XI. co filiis: quos ex successione regnauerunt. ac primo Clotarius. III. annos tris. Deinde Theodericus
 Theodericus Childericus. XI. frater succedens breui tempore ob mortem isoleiā regno deiecit: quem secutus est Childericus. III. frater qui cru-
 Theodericus Childericus. XI. delitate insigni praeditus Leodegariū pfulē Augustodunensem apud Lexouium relegauit. Bodolonē
 Theodericus Childericus. XI. maximū inter Francos virū ligari ad stipitem ac cedi iussit. A quo mox ipse rex vna cum vxore reuer-
 Theodericus Childericus. XI. tens a venatione trucidatus est. Post quem Theodericus rursus supradictus rex. XI. ex his qui recta
 Theodericus Childericus. XI. stirpe successerint quem diximus semel a regno pulsum: iterum succedere permittimus nihil mitior fuit
 Theodericus Childericus. XI. fratre Childerico. Ab initio quidem Leodegariū ab exilio reuocauit eiusque consilio multa gessit. De-
 Theodericus Childericus. XI. inde potētiā veritus cuiusdam Ebroini qui sese stirpe natū regia iactabat in concordia cum eo veniens
 Theodericus Childericus. XI. pfulēs nonnullos inter quos Leodegariū ipsius adhortatione necauit. Regnavit annos. XVIII.
 Theodericus Childericus. XI. sepultus in aede sancti Modesti Atrebatensis quā ipse construxerat. Hoc sigdem tempore Pipinus senior
 Theodericus Childericus. XI. Maiordomus fuisse traditur. Clodoueus. III. Theoderici filius regnavit annos. III. Decessit anno
 Theodericus Childericus. XI. primo imperii Anastasii. II. Dagobertus. II. Childerici filius anno. V. decessit: secundo imperii Leo-
 Theodericus Childericus. XI. nis: filiusque paruum Theodericum fidei tutelamque Caroli martelli Maiordomus commisit. Chilpericus
 Theodericus Childericus. XI. cognominatus Daniel regnum inuasit: contraque Carolū insurrexit Eudonis Aquitaniae regis auxiliis
 Theodericus Childericus. XI. nixus. Tandem ab ipso victus regnoque pulsus: ac Theodericus imperio restitutus est. Sunt qui dicant quod
 Theodericus Childericus. XI. fugato Chilperico Carolus Clodouei. S. Batildis filium e stirpe regia regno praefecerit. Theoderi-
 Theodericus Childericus. XI. cus. IIII. Dagoberti filius: post quem Clotarius postremo Chilpericus: breui iterum se spatio successere
 Theodericus Childericus. XI. hic vltimus cum esset natura segnior populisque male pēu cōsuleret: abdicat regno in coenobio Mo-
 Theodericus Childericus. XI. nachū egit & Pipinus tunc maior domus hortate ac pbatē Zacharia summo pontifice rex surroga-
 Theodericus Childericus. XI. tus primus ex ea familia postquam Moronengog: plapia defecit: quem regnavit annos. CCXCVI.
 Theodericus Childericus. XI. Pipini & Carolorum genus ac gesta.

Pipinus itaque rex anno. DCCLII. secundam iterum Francos cepit progeniem. De qua pau-
 ca dicendum: initio a maioribus sumpto. Genus siquidem a regibus Francorum iactat.
 Ambertus. n. vir magnus: ex Hiltide Clotarii. VIII. regis filia Herchenoaldū
 genuit: primum Pipini: quod Grimoaldū suscepit: primum alterum Herchenoaldū. Ex
 quo natus alter Pipinus cognomēto Breuis e staturę breuitate. Hic igitur Ma-
 iordomus sub Theoderico. III. fuit: rebus in Germania feliciter gestis belli gloria
 floruit: excedens Carolū Martellum & Carolū magnū filios heredes dimisit
 Martellus officio paterno succedens in aula regia res gessit ite pclaras. Leone. III. siquidem impe. anno
 DCCXVIII. Sequana trāsmisso aduersus Aurelianos mouens vno impetu hostes fudit: Rhēnū de
 de traiciens Saxones/Alemanos/Sueuos/Bauaros/regno Francorum adiecit: Saracenos ab Eudōe du-
 ce in Agtania vocatos apud Turonū memorabili clade adflixit. CCCLXXXV. milibus primis egis p-
 tim fugatis. Post ite aliquantulum tempore Amorres: alter eorum regē ex Hispania suppetias Athimo apud
 Narbonē obfesso ferētē cum toto exercitu trucidauit. Hic Gothos qui Hispaniā citeriore & Gallias
 sis igitur exteris nationibus: Galliam omnem Francorum regno subiecit & paulo post mortuo Theoderico re-
 ge vt Childericus eius germanus ei succederet curauit. Decessit ex morbo in Gallia: Carolomano &

Theodericus Childericus. XI. Daniel. Theodericus. IIII. Clotarius. Chilpericus ob segnitiē abdicatus. Carolus Martellus. Carolus Magnus.

Pipino liberis supstitibus: quorum alter vt in Bauaria Alamania & metēsi: Pipinus autē vt in Bur-
 gūdia Frācia & Aquitania dominaretur mandauit. Carolomanus Romā petiit & Zacharia Ponti-
 fice salutato in Coenobio Casinensi in Italia Monachū egit. Pipinū vero alterū filium de quo nūc
 agitamus Frāci abhortate eodē Pontifice deiecto ob ignauitā Chilperico regē crearunt. Anno Sal.
 DCCLII. Hic igitur Stephano. II. Pontifici ab Aistulpho Longobardorum rege oppresso & in Gallia fu-
 primū suppetias tulit: bisque traiecit alpibus in Italiā cum exercitu pperans Aistulphū coegit reb-
 genti a pontifice repetitis: deinde exarchatu Rauēnate: & quicquid fere in Italia cepat Petri Ca-
 thedri cedere frustra tūc reclamante impatoris Protospatario. Inde postquam in Gallia reuertit Ta-
 xillū Bauarię ducē sibi subiecit. Cū Agranis. VIII. annos decertauit Mafreto primo p-
 xello in fide accepto: quem postea rebellatē Carolus filius domuit. Moriens duos omnino filios reliquit Caroloma-
 nus: & Carolū cui postea magno cognomēto fuit. Huius igitur prius militiā post obitū patris cōtra
 Agtanorū regē Himuldū fuit quē in ditione accepit. Adcertit in Italiā ab Hadriano Pontifice
 cōtra Longobardos Desyderio eorum rege p obsidionē Papię in pratē recepto eos ex Italia annos fere
 CCIII. possessa eiecit. Inde domū reuersus bellū Saxonū quod annos fere. XXXIII. cum frācis dura-
 uerat quibus interpolatū psequit. quibus tādē sub iugū missis eam omnem gerē ad Christi cultū rededit
 Post hec aduersus Aigolādū Saracenū Hispanosque male de Christo ob Arrianā sectā sentientes ex-
 peditionē sumens breui tempore subiugatos Pāpilonē: Cēsaraugusta: quibusdā ve aliis oppidis expu-
 gnatis recte sentire coegit. Redeuntē in Galliam Vascones qui in insidiis erāt adorti clade adfeca-
 rūt Rolādo cum parte militū cōso. Eā expeditionē sicut & reliqua gesta Caroli Turpinus p-
 mēsis quibus iterum scripto tradidit: vbi Catalogū pcerū qui eū sunt comitati hūc fere enume-
 rat. Rolādus Comes Cenomanensis ex Millone & Berta Caroli sorore genitus cum. iiii. millibus bel-
 latorū. Oliuerus comes Gebennensis filius Rainerii cum tribus millibus. Arastagnus dux Britonū cum
 VII. mil. Eugeleus Dux Aquitanie. Gauserus dux Burdegalensis. Gūdebaldus Phrisie. Gellius
 comes Nānetensis. Ranaldus de Bellauda. Naamā dux Bauarię. Origeus dux Dacie. Lābertus pri-
 ceptus Bituricēsis. Sanson dux Burgūdionū. Garinus dux Lotaringie. Cōstātinus pfectus Roma-
 nus. Testat quoque Turpinus ingentē fuisse exercitū magnūque telluris spatium duorum fere iter die-
 rum amplexū. De his multa posteris fabulosa sunt tradita: veritas tamē vt & viribus & corporū
 pceritate ceteris mortalibus pstitit. Italiā postea Carolus rursus repetens Beneuetanorū: quod du-
 ce Araiso in Romanū Pontem bellū parabat tumultus cōpressit. Taxillonē Bauarię Ducē impellen-
 te vxore quę filia Desyderii fuerat res nouas molietē sola legatione sedauit: accepti etiā obsidibus.
 Hūnos qui Pannoniā diu occupauerāt plurimis vtrinq; acceptis incōmodis tandē clade maxi-
 ma adfecit: amplissimisque deinde spoliis onustus in Galliam reuertens: Gottifredū Normādorū
 ducē Francorū socios vexantē in potestate rededit. Leonē. III. Pon. a Romanis expulsū ac eius
 auxiliū imploratē p legatos confestim: deinde per se: tertio veniens in Italiā cōpressa seditione ac
 repulsis inimicis restituit. Pro quibus meritis ab ipso Impator primū cōsalutatus: & nomē quod An-
 nos fere. CCCXXX. cessauerat occidētī restituit. Domū postremo repetens nō minore dignita-
 te ociū gessit artes liberales magnopere colēdo. Quartū studiū Parisiū primū instituit. Tū sacra lo-
 ca exēdicādo. iterumque. XXIII. Coenobia in antiqua chronica noīata compio. Tū nobile illud Tē-
 plum. S. Martini Agsgrani: vbi etiam ex pleuresi decessit. Anno atatis. LXXII. Impiū. XIII. Sal.
 DCCCXV. Liberos. vi. genuit Cotrudē Bertā Gillā foeminas. Mares vero Ludouicū: Carolū:
 ac ex cōcubina Pipinū quē Hadrianus Pon. Romę de sacro fonte leuauit. E quibus tantū supstes
 Ludouicus: ac Impiū successor fuit. Bernardū vero ex Pipino filio nepotē Italię regē creauit. Tradi-
 tur Carolus oia quę pater Pipinus Pontifici dederat pbatte. Est & author Jacobus de Voragine cum auxi-
 lio Genuensium instructa cōtra Saracenos Classe pfectū Hierosolymā recupasse cui minime ceteri
 adstipulant. quod etiā Florētia edificis restituerit nullus est idoneus author. Illud sane iter omēs cō-
 stat cū Imp. Cōstātinopolitano de imperii diuisione cōuenisse. Venetosque legibus propriis vti pmi-
 sisse. Tradit & in victu delicatior fuisse. Venatiōis etiā quadātenus studiosus. Corpore ppero viri
 busque vastis pter humanā cōsuetudinē omēs eum fatent fuisse. Preterea ob ingētia erga religionē
 merita liberalitatēque ac misericordiā in pauperes: apud Agsgranū itēque Parisiū p sancto quibus in
 catalogū nō relatū venerant. LVDOVICVS cognomēto pius accepto de p-
 tis morte nūtio ex tēplo venit Agsgranū vbi Leonis impatoris greci legatione audita: sced cum eo renouauit. Bernar-
 dum Italię regē primo quē pbatit: mox vbi cōperit imperiū adfectare captū securi pcussit: eius
 fautoribus iter quos pfulēs multi fuere diuersis in locis exilio mulctatis. Quatuor suscepit omnino
 liberos: quorum natū maiorē Lotariū in Bernardi locū suffecit: Pipinū Agtanię: Ludouicū Bauarię

Carolomanus Pipinus rex. Carolus magnus. Turpinus pful Remensis. Catalogus pcerum in Hispania. Taxillo Bauarius. Gottifredus Normadus. Bernardus Italię Rex. Ludouicus pius. Dcccv.

rię: Carolū vero cognomēto caluū ex alia vxore susceptum Frācie Burgūdięq; reges cōstituit: a quibus multa deinde incōmoda passus & in carcerē coniectus est. Deniq; post annū ab eisde in dignitatē pristinā restitutus. Quę oīa ciuilitē tulisse & cū illis clemētē egisse postea fert. Stephanum. iiii. Pont. Gallia petētem magna populorum celebritate spectatum properantiū magnifice excepit a quomox diadema apud ciuitatē Aurelianēsem accepit. Conuersus deinde ad bella Viomarcū Tyrannū Britānię regnū occupantē in prelio obrūcauit. Bulgaros Pānoniam inuadentes repulit ac petētibus pacē dedit. Michaelis imperatoris gręci Legatos de imaginibus referentes ad Romanū Pont. reiecit. Ab eisde legatis libros Dionysii Ariopagite in latinum sermonem cōuersos ei adlatos vt authores sunt Lādulph⁹ de Colūna: & q ante eū de reb⁹ Frācorū scripsit Eginardus: Templo illius dicitur. De pietate ipsi⁹ in Ro. Pon. multa Bibliothecarius refert: Ciuitates quas ei dono dedit enumerat. Ego quoq; ex antigrafo vetusti libri: qd i Bibliotheca vaticana hodie cōtinēt: vbi eius enarrat donatio: apographū excerpti. IN NOMINE dñi dei oīa potētis p̄ris & si. & sp. S. Ego Ludouicus Impator cōcedo tibi beato Petro p̄cipi Apostolo: & per te vicario tuo Domno Paschali summo Pont. successoribusq; ei⁹ in perpetuum ciuitatē Romanam: cū sua iurisdictione omnibusq; circa terris ciuitatibus portubus ac maritimis locis he trurię. In ea deniq; mediterranea Vrberem veterem: Balneoregium: Viterbiū: Soanam: Populoniā: Rosellas: Perusium: Maturanū: Sutrium: Nepe. Versus Campaniā: Ananiā: Signiam: Ferentinū: Alatrū: Patricū: Frusininū cū oībus circa oppidis & vicis. Necnō exarchatū Rauennę integrū sicuti pię recordatiōis Carolus pater & itē Pipin⁹ auus noster beato Petro dudū cōcessere: videlicet Rauēnā Bouiū Aemylia Fortūpopuli Fortūliui: Fauētiā Imolā Bononiā Ferrariā Comaclū Adriā Ceruiā. In Marchia Pisaurū Fanū Senogalliā Anconā Auximū Numanā Esinū Fortūsempronii Feretrū Vrbinū Territoriū Valnēse Calliū Luceolos Eugubii. In Cāpania Soram Agnū Arpinū Theanū Capuā. Patrimonia quoq; ad nostrā p̄tinentiā ditionē: Beneuetanū Salernitanū Calabrię inferioris & superioris ac Neapolitanū: Ducatū insup Spoletinū Tuder otriculū Narniā: reliquaq; eius ditiōis. Insulas quoq; inferi maris Corsicā Sardinia Siciliā. Quę oīa pię memorię Pipin⁹ auus: deinde Carolus Impator genitor noster p Atheriū & Mainardū Abates ad hoc spēte missos Beato Petro eiusq; successoribus scripto cōcesserūt: nos itē probam⁹ atq; cōcedimus. Pręterea summi Pōrificis deligēdi Romano cōcilio potestātē esse volum⁹ modo sine discordiā fiat: ac post cōsecrationē legatī ad nos successoresq; n̄ros regēs Frācorū cōciliandę charitatis & amicitię causa mittant sicut t̄pibus Domni Caroli attauit: & Pipini Aui: & postremo Caroli genitoris nostri mos fuit. Hanc igit nostram voluntatē scripto ac iureiurando firmamus: & per Legatum. S. R. E. Theodorū Domno Paschali misim⁹: mānuq; pp̄ria me subscripsi. Ego Ludouicus. Subscribere quoq; tres eius filii. Episcopi. X. Abbates. VIII. comites. XV. Bibliothecari⁹: Mansionariū: Hostiariūsq; vnus. Insequēte deinde tpe Otho imperator apud eūdē librum sub lo. XII. in hęc se subscripsit. Ego Otho Imp. p animę n̄rę filiiq; ac parētū n̄rorū salute hęc oīa supradicta. tibi beate Petre successoribusq; tuis libenter concedo. subscribereq; ep̄i. X. Abbates duo. Comites. V. Optimates. VIII. anno Sal. DCCCCLXII. Indicti. V. Sub Hērico autē subscribere ep̄i. XIII. Abbates. III. Duces. III. Comites. V. III. Optimates. VIII. Hęc igit q de Ludouici donatiōe cōperi in vetusto codice iā a cōfessu patrū admissō quo nullū hodie poti⁹ testimoniū habem⁹. Ludouic⁹ reliquā sibi p̄ter ea q dedit referuauit hetruriā. Decessit anno imperii. XXV. eodē ferme mēse quo & Michael gręc⁹ Imp. sub Gregorio. III. LOTARIVS post mortē parētis cum fratribus de ip̄erio dimicans in hanc cū eis opera Sergii pōrificis pacificatoris cōcordiā venit: vt Carolus Gallia: Ludouicus Germaniā teneret. Reliqua sibi imperiali noīe atq; auctoritate cederent. Tris suscepit liberos: Ludouicum Carolum & Lotariū. Huic vltimo ea pars obtigit quę inter Austrasiā & Prouinciā sita de suo postea noīe Lotaringia dicta est. Post hęc cū orbi Annos. XV. p̄fuisset relicta Ludouico rerū cura quę quiquēnio antea Imperii cōsortē elegerat: sese imperio abdicauit: & in Cœnobio monachū egit. LVDOVICVS. II. viuentē patre anno. DCCCLVI. Romā profectus a Sergio Pon. diadema sumpsit: filios habuit Carolum & Ludouicū qui Francis Germanisq; p̄fuerūt. Amātiſſimus ante alios Nicolai primi: cuius creationi Romę interfuit: deq; cōmuni cōsilio ambo cuncta gerebat. Imperauit annis. XXX. Decessit Mediolani: vbi etiam tumulatus. CAROLVS. II. cognomento Caluus Ludouici pii filius. Huic ab initio Gallia in portionem cessit: in qua regnauit Annos. XXXIII. Filios Pipini fratris in Aquitania regnantis duos Carolos res nouas querentes relegauit: monachosq; coegit esse. Sed & ex totidem propriis filiis eiusdem nominis alterum regnum perturbantem

Ludouici donatio.

Othonis cōcessio. Henrici cōcessio.

Lotarius.

Ludouii.

Carolus. ii. caluus. D. ccc. lxxx.

eodē modo tractauit: alterū in singulari certamine: cū quodā milite exercitationis ḡa pereuntem amisit. Vocatus Romā a Leone. IIII. in auxiliū cōtra Saracenos: qui iam incenia tenebāt vr̄bis p̄sto adfuit. Cōsecuta deinde victoria in Gallia reuersus: post aliquot annos audita Ludouici Imperatoris morte Romā statim repetiit: & a Ioanne. VIII. Pont. successor imperii factus diadema suscepit anno. D. CCCLXXX. vixitq; annis postea tātum. VI. Nā Ludouicus frater qui in Germania regnabat: egre ferens se in impio posthabiti bellū ab initio parabat: sed statim extinctus liberis supstitib⁹ Carolo crasso & Ludouico Balbo natu maiore: qui postea ip̄erarunt. Hi aduersus patrum ingēti exercitu veniētes obuū eum apud Veronā armatū habuerunt: qui p̄ligatus Mantuā se recepit: vbi in validudinē incidēs: veneno a quodam Sedechia Medico hebreo dato dicit absumptus: cuius adhuc ibidē sepulchrū extat. Vir fuit inani iactantia ambitioeq; inflata: plura sibi q̄ fas est adscribendo: vt ait Sigisbertus. Nā oppidū in Gallia Carolopolim appellauit. Eius aduentus in Italiā testē habeo Marmoris inscriptionē quę adhuc legit in tēplo. S. Michaelis Romę apud vaticanū & huiuscemodi victoriā idicās: quā ponere mihi v̄sum est. Tēpore Leonis. IIII. imperate Carolomagno eo tpe quo beata Basilica a Saracenis capta fuerat: tunc deniq; p̄ totius mūdi capite turbato: Gallia oīs cū rege Carolo ad tuendā Italiā venerat: vbi cōtra inimicos dñi certado qdā mortui sunt: & in Cripta iuxta Neronis palatiū sepulti eodēq; tēpore a Leone papa & rege Carolo ad honorē Michaelis Archangeli supra illos facta ecclesia. His itaq; peractis rex in Apuliā abiit eaq; beato Petro & romę subiugauit: In quo i primis notari licet: cur Imp. Carolomagno dicat cū multis ante annis eū decessisse cōstet: putādū igit ex auspiciis primi cōditoris oēs ex ea familia Carolos appellare voluisse. Prosequit deinde inscriptio mōstrans: quēadmodū in reditu Caroli in Galliam ex Apulia nobiles quidā e Phrisia germani corpus. S. magni Fundis reprū: secū ferētes apud Sutriū admoniti sunt i somnis vt i vr̄be Romā id referret. Itaq; iuxta idē Michaelis Tēplū id collocauerūt cōstructo in eodē loco Xenodocheo annuoq; vectigali adsignato quo ei⁹ nationis pauperes refugiu haberēt. Oīa nūc auaritia nostrorū pessum iere. Verū deinde edificatū. S. Spririt⁹ alterū in Saxia ea de causa dictū q phrisii saxones vt supradixi in eā se parē reciperēt. Sed ad reliquos reges reuertar. Ludouicū igit Balbū cognomēto qui Gallia regebat patruo successorē Ioannes. XIII. Pont. elegerat nisi multa vi a romanis Carolū crassum fratrem: qui tūc germanię p̄erat ei p̄ponere coact⁹ fuisset. Biēnio tamē vna cū Carolo imperauit: mox veneno sublat⁹ Carolū cognomēto simplicē Frācie regē & Carolamanū patrē Arnulphī qui postea Cęsar fuit liberos reliq; Carolus Crassus interim imperiū continuauit annos. x. Hoc tēpore Normādī qui annos. XL. bellis adfiduis Frācos vexauerāt apud carnutes prelio memorabili victi sunt a Ricardo Burgūdię Duce & Roberto comite Parisiēsi patre Odonis eius: qui postea regnū Frācorū administrauit. Normādorū em̄ eo tpe duo fuerāt. Duces. Rollo & Gello: quorū Rollo idē & Gottifredus appellat⁹: inita cū Frācis cōcordiā Caroli huius filiā in matrimoniu duxit: & p Robertū comitē: sacro fonte ablut⁹ Roberti nomen accepit. Is igit primus dux Normādorū christian⁹ genuit Guillelmū patrē Ricardi. III. & Roberti Guiscardi qui Robert⁹ Apuliā & Siciliā in Italia acquiuit ac Alexiū impatorē bello vicit. Hic deinde Guillelmū ex cōcubina genuit: qui Aroldū Anglorū regem interfecit. Gelloni autē alteri Normādorū duci tradidit Carolus rex Mōtem Blesensem in quo ille castrū munitissimū edificauit genuitq; Theobaldū patrē Odonis cāpaniēsis: ex filiā Cōradi imperatoris. Odo vero alterū genuit Odonē patrē Theobaldi iunioris. Hęc igit genealogia comitū Blesensiu. Carolus autē ip̄erator post hęc gesta cum paulatim mente laberetur ei viuo surrogatur Arnulphus Carolomani filius Ludouici Balbi nepos qui annos. XII. imperauit Normādos iterum tumultuātes ingenti Prælio pacatos reddidit: vltimūq; e Gallis Cęsar fuit cū annos prope centum imperassent: translatum deinceps ad Germanos imperium: vt in alia imperatorū narrauimus historia. Quē Ludouicus filius a Gallis patri surrogatus nec a pontifice probatus. VI. annos imperauit a Berengario deinde imperatore superatus atq; interfectus. Regno deinde Francorū Carolus simplex Ludouici Balbi filius puer post patris obitū natus successit: cui tutorē adhibuerunt Odonem filiu Roberti Parisiēsis illius q cōtra Normandos strenue pugnauerat: de genere Saxonū. Hic postq; annos. IX. regis noīe summa fidelitate administrasset regnū pupillo restituit: p quibus meritis ab eo parte ip̄erii donatus est. Carolus igit sumpta regni cura Edinā Eduardi regis Anglię filiā in matrimoniu duxit: cūq; annos. XXVII. regnasset a Roberto Odonis tutoris iā defuncti fratrem bello petiit eo q fratris ei ditionē abstulisset: hoste tandē in prelio interfecto apud vr̄be Sueffio nē ea potit. Verū paulopost ab Eriberto sororio amice exceptus apud castrum petroreā dolo ca-

Cōtra saracenos.

Inscriptio.

Corpus. S. magni.

Ludouii. iii. Balbus. Carol⁹. iii. crassus.

Normādorū bellum. Rollo Gottifredus. Gello. Robertus q & Rollo. Guillelm⁹ Robertus. Guiscard⁹.

Gellonis genus comites Bleseses Ludouicus nō pbatus. Carol⁹ simplex Odo. Robertus

Odonis frater a Carolo interfic.

Rodolph⁹ rex Gallie, Ludouicus iiii. Caroli simplicis filius Lotari⁹ rex an. xxxi. Vgo magnus Parisien. dux fracor. Ludouicus. v. Vgo capet Rex. xviii. Robertus. Henricus. Burgudox defectio. Philipp⁹. i. Vgo magnus alter. Lud. crass⁹. Ludouicus Ludo. filius Philippus. Augustus.

prus est ac in custodia demū extinct⁹. Edina vero vxor cū paruo filio Ludouico ad patrē Eduardum in Angliam confugit. Rodolphum post hęc Ricardi ducis Burgūdiæ filium regē delegarunt: quem olim Carolus simplex sacro fonte abluerat. Hic vt ait Sigisbertus ab Italis cōtra Berengarium vocatus victoriam adeptus est regnavitq; annos. iiii. Ludouicus puer interim ex Anglia cum matre reuocatus regnavit annos. ix. E Gifberta primi Othonis sorore Carolomanum Lotarium & Carolum genuit: Insenos ac rebelles habuit regni proceres. Post quem Lotari⁹ ei⁹ filius annos. xxxi. qui in ordine regū trigessimus fuit: sub quo Vgo magnus comes Parisiensis factus est Dux Fracorū. Hic em fortiter aduersus Normādos dimicauit: a qb⁹ capt⁹ demū fuit: & Rotomagi in custodia traditus: deinde auxiliis Othonis Imperatoris cui⁹ sororē duxerat liberatus nunc demū Francorum regebat exercitū. Liberos suscepit Othonē Henricū & Vgonē. Lotarius interim decessit ex veneno vti putatur ab vxore adultera dato. Cui Ludouicus fili⁹ successit biennio & ipse eodē fato sublatus Blanchę coniugis opera: postremus sane in Caroli familia.

Tertium Francorum genus.

Go interea cognomēto Capet q; Capitia sic gallice appellata per iocū aliis auferre soleret: fili⁹ Vgonis magni comitis Parisiensis. Cū Fracorū ductaret exercitū: contra Carolū Ludo. patruū rebellans bellū gessit annos. iiii. quē rādem in custodia apud ciuitatē Aurelianēsem misit: mortuoq; demū successit: ac regnavit annos. iiii. Hūc siue huius patrē Dantes cur laniū fuisse dicat nō satis scio: cū manifesto sit falsum: nisi forte Galli sic per iocū appellant eū qui pecuniariā aut macellī annonā nimīū curet. Robertus Vgoni patri successit annos. xxxiiii. qui Sacerdotio prius erat addict⁹: quapropter nō minore in regno quoq; religionis q; militiē studio tenebat. Horas canonicas quotidie obibat: ferturq; ex eo prodigiū in cuiusdā oppidi obsidē: irruptiōe hostiū nūtiata nō prius occurrisse q; cœptas horas ab soluisse: ex quo & hostes nihilomin⁹ fugauit & oppido corruentibus muris potitus est. Solebat & in ipsis horis plerūq; choro. S. Dionysii interesse amictuq; monachorū serico vti. Loca plura religioſa excitauit. apud Aurelianū Cœnobiū. S. Amani. In Sylua Aquiliana. S. Medardi & S. Leo degari i Viteraco castro. S. Regalis i ciuitate Siluaneſi: apud Augustodunū. S. Cassi Cœnobia Solebat & hymnos ipse cōponere. Quondā profectus romā arē Basilicę Petri chirographū obtulit vbi respōloriū erat cū musicę ratiōe ab eo cōpositū putātib⁹ oib⁹ magnū aliqd dedisse anteq; res appareret: liberalis alioquin in pauperes: verū clā vxore: q; reclamantē videret. Ex Hērici ducis sine liberis morietis testamēto Burgūdiā adsecut⁹ eā postea Lāderico ad se ptinere dictitanti restituit. Hēricus fili⁹ regnū deinde adsequit⁹ q̄q; aduersante matre Cōstātia ad opes & auxiliū Roberti regis Normādorū cōfugiēdo. Cū eius postea successore bellū gessit: Aedē Parisii. S. Martino cōstruxit i qua ciuitate pauloante multa edificia flagrauerāt. Hoc tēpore Burgūdi ad Conradū Imperatorē defecere cū annos. cxxx. gallis paruissent. Hēricus cū regnasset annos. xxx. moritur superstitibus liberis Philippo & Vgone qui magn⁹ cognominat⁹ est. Philippus prim⁹ huius nois regnavit annos. xlviii. ciuitatē Bituricēsem a comite Arpino emit viro strenuo pariter & religioso: qui ad expeditionē hierosolymitanā vna cū Petro eremita pficiscens pecunia maxime indigebat. nōnulli emptā ab Hērico pte dicūt. Vgonis magni Philippi fratris inclytū nomē est i armis: iter duces & ipse sacre expeditionis. Ludouicus Philippi fili⁹ & heres cognomēto crassus ob vasti corporis molē cōstruxit. S. Victoris Cœnobiū prope moenia Parisia. Cū ad extremū morbo pmeret ea fuit religiōe vt exurgere ac obuiā sacerdotib⁹ eucharistiā ferētib⁹ pficisci cōraderit. Excessit āno regni. xxii. sex liberis relictis: Philippo q; equo lapsus interiit. Ludouico qui postea regno successit. Hērico Beluacēsi psule: Petro & Philippo Archidiacono Parisiensis. Ludouicus igit post Ludouicū patrē regnavit annos. xlviii. Hic ex voto probate Eugenio Pō. q; tūc in galliis agebat ad expeditionē hierosolymitanā vna cū Cōrado Imp. & ingēti multitudine pfect⁹ parū feliciter rē gessit: p Syriā siquidē iter faciēs fame oppressus vna cū aliis eodē anno domū reuertit re infecta. Cū iam sexagenari⁹ liberis careret iussit oēs subditos vota p sobole facere: quo factū est vt anno sequēti filiū susciperet Philippū: q; postea Augustus cognominatus est: q; rē gallicā auxerit. Annos. XLIII. regnavit. Patris imitatus exēplū expeditionē eādē & ipse cū Ricardo Anglię rege multisq; aliis p̄cipib⁹ sup̄sit. Itaq; solues a Brūduſio & cū Saladino primū cōcurrēdo feliciter aggressus exitū habuit ifelicē. cū in discordiā cū Anglo venisset: domū & ipse re infecta reuertit Anglięq; bellū mouit. Decimas iperavit: Innocētio. III. vna cū Clero Galliarū reclamāte At ille irritat⁹ magis et istabat. Itaq; & Ricardū priō deū ipsi⁹ filiū loānē i bello supauit. Sed & de

Othone Imperatore victoriā apud Belgas adsecut⁹. Victoria noie Cœnobiū apud Siluaneſi excitauit: ciuitatē Andegauēsem dirutā restituit: Iudeos oīs expulit moriens Anno. M. ccxxiii. multa religioſe legauit. Ludouicus Philippi filius nulla re alia clarus q; q. S. Ludouici pater qui post eū regnavit extitit q̄q; & ipse vita continētissimus fuisse tradit: Auenionem expugnauit q; eum trāſitu a Biturigibus veniēti phibuisse. LVDOVICVS puer in tutela matris Blāchę relictus est nō sine p̄cerū indignatiōe q; mulieri tantū regnū cōmitteret. Quapropter in eos cōiuratum: re detecta Ludouicus cōiuratis veniā petētibus benigne concessit. Iuuenis adhuc non procul ab Ifare fluuio Cœnobiū. Montisregalis extruxit collocatis in eo monachis Cisterciensib⁹. Quotidie. cxx. paupes alebat: mēdicos vlcerosofq; manib⁹ attrectādo ad osculū vsq; dignabatur: veniēte ad se Henricū Anglię regē summa comitate excepit: dimissa insuper ei Aquitania ea lege vt Normādia Andegauia & Cenomano ipse quoq; cederet: ob quas terras ingēs olim inter Frācos & Anglos cōrentio intercesserat: Engeranū maximū in eo regno virū qui res administrabat q; quosdā nobiles adolescentes leui de causa cruci adfixisset exulare iussit in Syria vbi opem ille aduersus christianos quesiuit. Probate quoq; Innocētio. iiii. qui tūc in Gallis aderat ad expeditionē hierosolymitanā cū Roberto & Carolo fratrib⁹ ac coniuge haud felicius q; prior Ludouicus pfectus est: ac primo Syriā ingressus: Pelusiū nunc damiatā in Aegypto cepit: variisq; exinde pliiis cū Saracenis habitis tandē superatus capit: pro cui⁹ redēptione Damiatā reddi necesse fuit. Domū deinde reuersus: oēs foenatores Iudeos Aleatores ac impia in deū verba dicentes discedere iussit. Petrum Britonū comitē a quo bello laceſſebat simul cū eius auxiliari Henri co Anglię Rege superauit. Alterā postremo in Carthaginē cōtra Saracenos expeditionē tentauit. Duob⁹ secū filiis adoleſcētib⁹ & Theobaldo Cāpaniæ comite ductis vbi p̄ſpere primū dimicauit. Deīde pestilētia passim castra occupate ipse vna cum loāne filio interiit. viii. Cal. Septēb. M. cclxx. cū regnasset annos. xliiii. Carolus interim frater subsidiariā classem in Africā ducens vbi rem minime senescere ac oīa turbata vidit: pacē hosti certis cōditionibus dedit. De Ludouico insuper traditur & illud pietatis exēplū cū. ccc. milites a Saraceno captos e suis ipse redimeret: ac per hostis perfidiam luminibus postea priuatos aī aduerteret totidē cellas Parisii extruendas curauit vbi ex vectigali eis assignato perpetuo alerent. Quod adhuc Xenodochæū durat. Ex Margarita Rēdi comitis puincię suscepit mares. iiii. Ludouicum qui iunior decessit. Philippum qui post eū regnavit Petrū de Alāfone. Ioannē Niuernensem: Robertū Claromōtensem comites: scēminas: totidē Ifabellā Theobaldo regi Nauarre: Blācham Fernādo Castellę regis filio: Agnetem Duci Burgūdiæ: & Margaritā Duci Brabātiæ nuptas. Relatus est in cathalogū sanctorum a Bonifacio. viii. cuius festū die colūt qua ex hac vita migrauit. Philippus cū patre profectus in expeditionem Africā statim post eius mortē ad rem suscipiendā domum reuertit ac Viterbio iter faciēs Cardinales qui eo cōuenerāt Alexandro. iiii. Pōrisi. defuncto cōsalutauit: cū Petro Aragonēsi pro regno Sicilia: nauali p̄lio cōſixit in quo superior etiā recepta Gerunde discessit: inter Genuenses & venetos post longū & maximū bellū pacis author fuit: regnavit annos. xv. Philipp⁹ cognomēto pulcher & nois & regni successor annos. xxviii. Iudeos expulit: graues cum Bonifacio inimicitias exercuit: sacris ab eo interdictus: q; eius nuncium ad expeditionē in Saracenos regem alioquin lentū: acerbis exhortātē: in carcerem cōiecerit. Quāobrem Sarram Colūnam tūc forte Bonifacii inimicū ac p̄fugū in littore Massiliēsi cognitū ac redēptū a Piratis cū valida triremi contra Pontificē mittit: quē ille Ananię in domo paterna captum Romāq; deductum in carcere necauit. Hoc tēpore Flādrēſes a rege Galliarū defecerūt & Tēplariorū ordo sublatus. Philippi filii tres oēs ex successione regnauerunt Ludouicus primū cognomēto Glutinus. Annos. ii. Deinde Philippus cognomēto longus annos. v. postremo Carolus. v. Ex quibus nihil aliud dignū memoria legit nisi q; Ludouicus Engeranū quē supra nominauit cruci adfixit. Iudeos quoq; quos pater expulerat reduxit. Philipp⁹ Valesi⁹ fili⁹ Caroli comitis de Valesio. qui Carolus Philippi pulchri Regis germanus fuit: deficiente reliqua sobole vti proximus cognatus regno successit. reclamāte Eduardo Anglię Rege ac Galliarū regnū exostulante iure Ifabelle filia: Philippi pulchri quę Eduardo eius patri nupta fuerat: Philippo quoq; Pharamūdi primū Francorum regis lege se tuente quæ iubebat vt virilis tātum succederet proles. Itaq; ventum ad arma Anglus adscitis Flādrēnsibus p̄lio vbi supra. xxx. milia cecidere Philippum superat: eiq; Gessoriacum portū nunc Calesiū abstulit. Philippus Viennēſium principatū dicitur emisse. Huic successit filius loānes qui cū ante oīa bellū cum Anglico instaurasset ipse vna cum Philippo filio capit dimissusq; certis cōditionib⁹ tributū quib⁹ minime stetit. Quare ab Eduar-

Ludouicus viii. S. Ludouicus. ix.

Engeranus

Damiata. In Saracenos syriæ.

In Saracenos Africæ.

Philippus. iiii.

Philippus pulcher. Sub Bonifacio. viii.

Flamīngorū defectio. Ludouicus Glutinus. x. Philippus longus. Engeranus cruci adfixus Philippus valesi⁹. Bellū cum Eduardo. Ioannes

Rex ab anglis capif. Carolus. vii. Burgundia Philippo Caroli fratris concessa. Carolus. vi. Leo Armeniarum rex. Carolus. vii. Pragmatica sanctio. Ioanne Puella fortitudo. Ludouicus xi. Balua Cardinalis.

do postea terra marique magnis adficiuntur incōmodis. Sed cū neque es alienum quod cū Parisiensibus pro sua redēptione cōtraxerat exfoluere curaret: illi rebellauerūt. Duce Rege Nauarræ quē tūc captum Parisii e custodia liberauerūt: exfoluto tandē ere res cōposita. Tēporē quo captus in Anglia tenebat Carolus filius regnū administrabat. vbi primū dimissus statim Burgundiā ob Philippo tunc mortē adsequitur ante vero bellum Anglicū cum rege Nauarræ pugnavit: quem deinde per insidias cepit. Caroli post hūc tres ex ordine successere. Primus Ioānes supradicti filius Burgundiā quæ patri obuenerat: Fratri Philippo regendā dedit. Imperatorē Carolum ad se venientem magno sumptu excepit. Moriēs Carolū & Ludouicū pueros comiti Andegauenfi tutori cōmisit: e quibus Carolus. vi. succedēs: cōtra Flādrenses qui descuerāt bellū gessit. Ad hunc in Gallia cōfugit: Leo rex Armeniæ a Turcis expulsus qui oibus viis conatus est inter eū & Angliæ regē inter quos bellum erat pacē cōponere. vt de cōmuni cōsilio in Turcas iretur. Ceterum Aruernos cū multis Aquitaniæ populis tumultuātes cōpressit. Iudeos expulit. Nouum in Gallia vectigal tērauit ceteris cōsentientib⁹ Parisiis cum nōnullis aliis tantū reclamantibus ac penitumultuantib⁹ necesse fuit ab incepto desistere: loco tamē vectigalis ei francorum cētum milia ex omni Gallia subsidio belli sponte tributa sunt. Dicitur & in mentis validudinē incidisse cui⁹ rei signa quadā ostēdit. Nam cōtra Britones sine vlla belli causa de improviso cū exercitu profectus admirantibus illis inde in Normānos iter faciēs perterrefactus strepitu armorū militū suorum obuiois oīs hostes putando necabat. Quapropter cura regni necessariis tradita ipse tantū cecebrū purgare melancholiāq; iocis rebulq; aliis cura renitebat. Pānoniis itēq; Cōstantinopolitano Imp. cōtra Turcas auxilia petētib⁹ p̄stitit. Catherinā filiā Hērico Angliæ regi locauit: vnoq; tpe focer & gener: (erat tū Philippus Burgundiæ dux) extincti sunt anno. M. ccccxxii. Carolus vii. superioris filius bellū Hērici regis Angliæ Hērici filii diu sustinuit: cū ille Gallia iure suo ex postulare tandē cōciliatus insup ei suppetias contra hostes tulit. Normādos bello oppressit Rotomagū cepit: Burdegalēses rebelles diruit Magdalenā filiā Ladislao Pānoniæ Boemiæq; regi locauit: Ludouicū filium Delphinū appellatū bis rebellē sensit qd paterno ciuiliq; animo tulit. In Gallia cōcilio pragmaticā instituit sanctionē rem quidē impiā ac pontificū potestati aduersam per quā ipsemet p̄sulatus ceteraq; officia sacerdotalia ius cōferendi sibi vindicabat. Quodā dū in rerū statūq; esset turbatione venit ad eū virgo noīe Ioanna annorū. xx. inter Gallos rusticos orta dicitās se a deo missam eius causa tutādū status. Itaq; more Amazonis terras obibat: exercitū ductabat: tandē a Burgūdionib⁹ ac Ioāne Lucēburgo capta: & Angliis diuēdita ab eis cremata est nō tam hostili odio q̄ q̄ magicā artem foemina virili habitu & audacia p̄ferre videretur. Ludouicus. xi. Caroli. vii. filius immiri varioq; & icōstāti ingenio semp fuit bis patri rebellis & postremo Delphinatu fortunisq; oibus priuatus ad Burgūdię ducē Philippum confugit: apud quē Decennio moratus frustra sepe recōciliatione per oratores tentata. Dum ille sibi cōsciū ad patrē q̄q; indulgentē venire partim metueret partim etiā dissuaderet ab iis qui regis amulū fuerāt dissidiūq; optabat: patre interim defuncto regnū iniit multis ab initio bellis agitatū. Carolo fratri apud Burgūdū agentī & eius auxilio res nouas molenti magna vi militū restitit. Ioannē Cardinālē Andegauensem Baluā cognominatū quē ex humili loco ad eā fortunam euexerat: q̄ clam Burgūdū partibus studere literis interceptis deprehēderet capi iussit ac annos fere. xii. in custodia seruari: frustra per oratores a Paulo Pontifice repetit⁹. Sixti. iiii. demū p̄cibus cōdonat⁹ cū Iuliano Cardinale. S. P. ad Vincula legato Romā venit. Cū eodē Burgūdo patre Philippo primū deinde filio Carolo diuturnū bellū gessit frustra Niceno græco Cardinale atq; legato rem cōponere studente. Cū Francisco Britaniæ Gallicę ducē habuit de finibus contentionem: vnde periculosissimū omnium bellū ortum. Nam cū rex apud Turonē procetes regni in concilium vocaret huius rei gratia: Illi nō pro rege sed cōtra clam in eo cōiurāt. absentesq; alios ad id inducūt. fuere autē hi capita. Carolus Biturigū dux regis frater Carolus Philippī filius Burgundus. Frācisus ipse Britānus. Ioannes Borboniēsis. Ioannes Alaconiēsis Ioā. Andegauenfis Renati filius. Carolus Nemorsinorū Duces oēs. Præterea comites Carolus Andegauēsis Renati frater. Cenomanorū Ludouicus Mōtis p̄ferri Ioannes Armeniacus Io. Alebretenfis. Io. Dunelsinorū. Britānus igitur his fultus auxiliis ne cōiuratio ante tēpus detegeret dum se pararet pacem cū rege facturū simulat: dū agitur de cōditionib⁹ Dux Borboniēsis agrū vastatē cōepit. ex altera parte Burgundus ingenti exercitu ad Parisiū obsidendū pergīt. Rex eo se velociter recepit: cinctusq; ex omni parte ab hostibus Ducis Frācisī Sfortiæ auxiliū petiit: extemploq; Galeatio eius filio cum magna manu adueniente ita respiscere cōepit vt iam hostes de inēdita cōcordia

cogitarēt. Itaq; Burgundus primum ceteros cōciliauit: instituitq; vt inuitati oēs i cōiuiuo iuraret se postilla regi fideles futuros. Ad hoc pacto post biennū res composita anno. M. CCCC. LXVI. Fuit Ludouicus ingenio vario ac inconstanti: sæpe Romanis pontificibus cōtumax: idē cum aliqd aduersi pateret obsequentiſſimus. Cū diu sine liberis fuisset: tandem ex Carlotta Ludouici Sabaudiēsis filia Carolum octauū genuit: q̄ post eū regnavit: cuiq; viuēte patre: Margarita Maximiliani regis filia pacta fuerat: qua postea abdicata: & Maximiliano post discordiā cōciliato: Annā duxit: Francisci Britannię ducis filiam: ac patrii regni haredē: repugnante ex Britonibus p̄cerū parte: bellū vsq; sustinentiū. Ex quo Carolus poritus oī Gallia: patre iam defuncto: ad antiquū regni Neapolitani ius ante oīa rependū aim adiecit: ad quod etiā sollicitabat a Ludouico Mediolani ducē ob inuisum sibi Fernandū regē: Igit cū in tota Gallia: tū Britania insula de lectu habito: anno. M. CCCC. XCIII. mense octobri: cum equitū. XXV. peditū. XV. millibus instrumentorū quoq; bellicorū curribus cētū: regni vero principibus Philippo Sabaudia: ducē ei⁹ auunculo: & aliis nōnullis iter ingressus p̄ Alpes: vbi primū in subalpina regione cum tāta multitudine apparuit: timor oibus incussus: q̄ sciebat ferocissimā gentē nō posse a maleficio cōtineri: p̄sertim cū in domibus ciuū habitarent: passimq; cū familiis miscerentur: nemo nō fuit qui non tam de re: q̄ de libertate: de pudicitia: deniq; de vita sollicitus fuerit. Ex asta itaq; vrbe: p̄ fines Gallia: cisalpinæ Parmā venit: inde in Ligures: Apuanos: ac regionem Lunēsem vbi q̄ ditionis erāt Florentinorū: tradita sunt ei a Petro Medice oratore obuīa p̄cedēte. Inde Pisas petiit quas in libertatem excitauit: vt in ipsa ciuitate narraui: postremo Florentiā: vbi aliquot imoratus dies: tantū impetrata pecunia: saluis rebus: discessit. Inde Romam vbi appropinquauit: Alexāder sibi ac vrbi timens: transitū primo phibuit: deinde Romanis nolētib⁹ bellū sustinere: admittit: pridie Calēdas Ianuarii: edesq; diui Marci ad habitandū cōcessit: vbi se rex dies aliquot cōtinuit: donec inter eos cōcordia iniret. Petebat autē tria. molē Hadriani: obsidē filiū Cæsare cardinalē: & Turcarū regis fratrem captiuū. Ex his vltia duo tm cōcessa: Re hoc mō trāfacta: e vestigio pontificē salutatū in Vaticanū venit: apud quē in eodē palatio dies reliquos substitit: deq; fide ac officio seruando: more principum Christianorū: p̄ter oīm opinionē satisfecit. Nam eo aīo dicebat venisse: vt statū etiā sacerdotū morib⁹ corruptū cōponeret in melius: cōspiratib⁹ p̄sertim ex patrū ordine nōnullis: Facti tunc demū regis causa cardinales duo: Guilielm⁹ p̄sul Maclouēsis: q̄ inter regis comites fidissimus oīm venerat: & Philipp⁹ Cenomanensis: ambo britones. His obitis post dies. XXVII. q̄ venerat rex per vrbe mediā ordinib⁹ militū comitatibus discessit: tāto vestium discriminatarū: armorūq; lucentiū sumptu: vt Polybii cōmemoratio de aduētū Gallorū in Italiā sumptuoso: tū versus Virgilian⁹ de Senonibus fidē habuerit. Virgatis lucēt sagulis: tū lactea colla Auro innectunt. Cæsar cardinalis obses e medio itinere aufugit. Ille vsq; Neapolim nullum habuit aduersariū: cū Fernand⁹ iunior rex (vt in reb⁹ Sicilię dixi) metu aufugisset: Antonello principi Salernitano qui Fernand⁹ seniori rebellis in Gallia secesserat: possessionē restituit: Columnensib⁹ q̄ eū ab initio secuti fuerunt: Fidos: cū multis circa oppidis dono dedit limitesq; ditionis eorum ampliāuit. At Vrsinorū factio q̄ cū Neapolitano cōspirauerat: magno in metu versabat: sed paulo post facta mutatio: vt hi in gratiā redirent: illi vero ademptis his q̄ acceperant: ab amicitia discesserint. Verū a Fernando postea reuertente in regnum restituti: illi rursus depressi: quorū princeps Virgini⁹: etiā in carcerē cōiect⁹: ac extict⁹ est. Hoc i statu cum Carolus Neapoli menses fere quatuor moratus esset: deficiente paulatim exercitu: ac partim morbis: partim cædibus debilitato: iā sibi timere cōperat: eo magis q̄ Ludouicus dux: quē cōepti iā poenitebat: ac Veneti non æquo aīo Gallos Italiam inuasisse patiebantur: oibusq; viribus ad eū expellendū conspirauerāt. Rex itaq; cum redire in Galliam statuisset: Romā calēdis Iuniis repetiit: pontificē vacuā: q̄ de industria in vrbe veterē secesserat. Deinde Pisis iter faciēs: ppe Parmā ad Tarum fluuiū: Ludouici: Venetorūq; occurrētes acies habuit. Horum Frācisus Gonzaga: Mediolanensium vero Io. Fran. Seuerinas duces. legatus Venetorū Melchior Triuisanus fuere. Equitum quoq; ac peditū numero fere gnquaginta milia: maiorq; diu in Italia nō vīsus exercit⁹. Galli numero inferiores: sed viribus ac instrumētis bellicis superiores extiterē. Itaq; pugna cōmissa: p̄ eis victoriā nō oīno incruenta sterit: ex q̄bus fere mille: ex nostris vero duo millia ceciderē. Inter quos hi principes fuere: Rodolphus Gōzaga Frācisī patru⁹: Rinuci⁹ Farnesi⁹: Io. Piccininus: Galeatius Regias: Robertus Scrotius: Vincētius Corfus. Bernardinus Fortebrachius: quorū postea liberos Veneti memores officii: parentum loco succedere voluerunt. Vxorib⁹ vīdus etiā salaria cōstituere. Defectos quisq; suos per vnus diei inducias honorifice tumulauit.

Carolus. 8.

Eius gesta.

Fran. Gonzaga.

Gallivictores.

Venetorū gratitudo.

Regii vero exercitus duces: duo potissimum Italici fuerat: Iohannes Iacobus Triultius vnus exul Mediolanensis: alter Nicolaus Ursinus Periliani comes: qui ab initio belli captus: deinde dimissus regisq; militiæ fuit auctoratus. Verum ad Venetos in prælio transfugiens: causa fuit eorum acie collabentem restituendi. Dum igitur integris adhuc rebus hostium prohiberi posset: permittentibus tamen illis: rex incolumis in Galliam penetrauit: vbi biennio post: morbo extinctus est: etatis anno. XXIII. regni. XV. salutis. M. CCCCXCVII. Corpore fuit breui: ore inuenusto: natura haud sane liberalis. Etenim nec Romæ basilicis: nec in toto itinere quicquam præter quod ea quæ supradixi Coluntinensibus donauit. Ingenio præterea magis bardo quam adroganti: nam cardinalibus neque aduenientibus de more adfurgebat: neque discederes aspiciebat. Procul alioqui a ceteris viris quibus plerique principes tenentur: religiosusque maxime hominibus deditus. Huic igitur sine liberis decedenti: Ludouicus. XII. dux Aurelianensis ex stirpe regia: sine controversia successit. Cui Carolus in Italiam proficiscens: regni totius curam delegauit: Astensem in præsidio dimisit. Hanc ille iure dotis auis ceperat: Nouariam insuper inuaserat: quam hostes post regis reditum multis mensibus obsederunt. Tandem fame coactis Galis: cupidisque se ad suos recipiendi: ciuitatem certis conditionibus receperunt. Huic autem inter Ludouicum Aurelianensem fuit: quod cum gratia & autoritate in regno magno polleret: a Io. Burgundie duce ob inuidiam interfectus fuerat. Quis eius uxor Valerina Io. Galeatii vicecomitis. F. virago multis lachrymis ac querelis in concilio proceres ad ultionem excitasset: bellum inter utrosque populos pestiferum est ortum: quod in Gallia diu postea durauit. Huius Carolus filius olim in bello anglorum captus ceterum se milibus scutorum redemit. Mediolani deinde principatum post Philippi ducis mortem: iure matris hereditario petebat. Verum cum nec illi nec postea filio Ludouico quem ex matris filio Cluuesiu duci familie suscepit: satis virum ad id sibi uindicandum fuisset: res aliquid diu conticuit. Ludouicus enim pater noster ipse simul & auitis laboribus ac periculis successit: primum regi Carolo suspectus: quod ad se hereditas nostris tantum post eum pertineret. In Britonum bello contra eum uenit: simulque cum toto exercitu perditus vulneratusque inter iacentes uix cognitus fuit: in custodia quoque ductus: post quadriennium uix amicis supplicatibus liberatus est. Rex deinde factus: Annam a Carolo relictam illico duxit: dimissa ipsius Caroli sorore: quæ olim puero pacta fuerat: Alexandro prope mittente. Nihilque prius aut antiquius habuit: quam ut animam ad res repetendas iteraret. Itaque anno regni secundo: salutis uero. M. CCCCXCIX. delectu habito: exercitum equitum perditum fere. XII. milium misit: quod Asta primum capta: Alexandria prope uenit: vbi munitiones: roburque omnium militum ducis Ludouici fuerant: qua celerius omnium opinione in præterea redacta: nihilo contentus Ludouicus: cum thesauro quod antea præmiserat in Germaniam ad Maximianum Cæsarem eius necessarium confugit: cedereque ad tempus maluit futuri hostili quam licet posset fortunam periclitari. Galli Mediolanum ingressi quicquam a cedibus & rapinis temperauerunt: nauis tamen (uti solent) ac fastidium ob morum discrepantiam generantes: sexto quoque uenerant mense expulsi fuere: ac Ludouicus reuocatus. Rex igitur maioribus reuerentibus aggressus: contra rursus exercitum mittit: qui non minori potentia munitum reperit hostem apud Alexandria ei occurrentem. Pugna commissa Ludouicus ab Heluetiorum perditum: quibus maxime fidebat: perditum ac captum: una cum toto regno in manus hostis uenit. Ascanius item cardinalis eius frater: qui cum. CCC. equis suorum partim ciuium Mediolanensium aufugerat: a Carolo Ursino in itinere comprehensus: iussu Venetorum: regi quocumque illi confederati erant traditus est. Rex itaque ambos custodire adseruari iussos: breui deinde tempore ex humanitate atque misericordia latius vagari: ac mitius tractari ex eorum dignitate permisit. Ascanium etiam post Alexandri mortem ad nouam creationem pontificis Romam una cum Rothomagensi remisit: qui post hanc calamitatem nouos adhuc in Italia tumultus si per eius mortem licuisset (nam biennio post ex pestilentia decessit) excitauerat: adeo multis indocilis est quies. His gestis Ludouicus post biennium Neapolitanum insuper regnum Francorum diu familie debitum reposcere statuit: Verum cum Hispania regem propinquum sui causam tueri paratum aduenteret: cum eo transiit: ut regnum ipsum inter se diuiderent. Igitur exercitus armatorum. X. milium ab eo missus: nullum usque Capuam habuit resistit. Ea demum uiribus atque opibus post dies aliquot expugnata: atque direpta est: armatis tamen in ea caesis omnibus. Inde Neapolim procedens: sine contentione illico rege Federico fugiente obtinuit antiquis illius legibus: & ciuium iuribus seruatis: per se etiam regni in antiqua possessione permittis. Hispanus uero Apulie ac Calabriae partes uno tempore eadem facilitate accepit. Verum non diu res inter eos quieta fuit: de finibusque statim certatum: vbi Gallus succubuit: ut in Hispania latius narratum: non tam uirtutis inopia: quam ducum negligentia: quæ omnes gentes nouerint eam gentem ueteris belli gloria florere: & in sequentibus temporibus maximo Christianis præsidio fuisse: nec ullum hodie magis nomen Turcarum natio potenterissima metuat. Hoc igitur in statu res Gallicæ in Italia

Ludouicus XII.

Anna uxor

Ascanius Maria.

uersant: in Gallia uero pacatissime ipsius Ludouici uirtute ac prudentia: cuius ea est animi moderatio: ut cum ablata signa referre: & aduersus hostes se facile uindicare posset: quieti tamen uinuer foris (quod ita res exposceret) suam ad tempus post habuit ambitionem. Federicus autem primo in Aenaria: deinde in Galliam ad regis misericordiam confugit: ubi pro regis dignitate susceptus: quadriennio post excessit.

Federicus rex.

BRITANNIA que Albion a ueteribus etiam appellatur: Diodoro ac Straboni: forma triangulari: lateribus inæqualibus: ac tribus erecta promontoriis est: Cætio: Heleno: & Orcha. Sita etiam e regione Gallie: circuitu: XXII. milibus stadiis Straboni: duobus milibus passuum Cæsari: duobus milibus ac sexcentis Bede. Longitudine uero. DCCC. Latitudine. CCC. milibus Plinio. Tellus frugifera: pecore abundans auro: argento: ferro: plumbo: pellibus: mancipiis: canibus etiam uenaticis præstantibus Straboni. Diodoro etiam stanni uena: quam iuxta Helenum promontorium effodit: quod nunc Cornubiam uocant: adhuc ea durante. Cæsar uero sic describit. Insula natura triquetra: cuius latus unum contra Galliam: huius alter angulus qui est ad Cantium: ad orientem solent spectat: altera ad Hispaniam uergit: atque occidentem: qua ex parte Hibernia: dimidia minor: ut æstimate: quam Britannia: sed pari spatio transmissus atque ex Gallia est in Britanniam. In hoc medio cursu insula est Mona: præterea minores subiecte insule: de quibus nonnulli scripserunt dies continuo. XXX. sub bruma esse noctes. Nos nihil de eo percontationibus reperiebamus: nisi certis ex aqua mensuris breuiore esse quam in continenti noctes uidebamus. Hæc Cæsar. Solinus scribit in ea nasci paruas ac decolores margaritas: ex quibus Iulius Cæsar thoraca fecit: quem ueneri genitrici dicauit. Tacitus in uita Agricola: Britanniam aurum & argentum ac alia metalla gignere scribit: & oceanum margaritas: sed subfuscas & liuentes. Cicero tamen ab his uidetur dissentire in epistola ad Trebatium: ubi eius insula sterilitatem commemorat: ut ne scrupulæ quidem argenti in ea reperiri dicat: præterea nec muscæ. Nos tamen hodie & diuitias in ea maximas: & muscæ absolutam conspiciamus: eaque a paucis arctus aditæ: nunc mercatoribus nostris ita frequentata: ut. XIII. die nuntii: tabellariisque ex ea frequentes adferantur. Oleo uinoque carent: pro quo ceruisia utuntur: quam ab Hispanis Plyn. repta dicit: pecore maxime abundant: lanisque mollissimis: quoque uersus exportatis: magno insulae compendio: quod signum: simul & cornua bouum ingentia: cæli temperationis: uerum humidioris est. Nam insulae fere omnes humidiores: tepidioresque continere sunt. Ea demum causa: quod Germanie uel Gallie quam loca minus septentrionalia sunt frigidiora. Viuaria animalium ad tria milia in tota insula cernunt: damis & cuniculis ex parte magna refertis: tum pro mœnibus palis circumseptis ligneis. Iuuentus uenationis: tum sagittandi studio tenetur: quo sese quotidie exercent. Cygnos ad Tamesis ripam: non minus quatuor milibus continuo nutriunt. Rex ad mille fere homines domi alit: superius eius animus ad marcas Britanicas. X. milia. uelut. XCVII. milia. DCLXVII. quod partim ex portoribus: partim ex perorum cæsu: tertio ex agrorum locationibus constat. Guilhelmus. n. rex: de quo postea dicam deuicta Britannia: omnem agrum fisco addidit: tamen exceptis quibus ipse tum eius successores sacerdotibus: religionisque assignarunt. Ceterum educit in bellum: armatorum. XL. milia: mensem ei totum sine stipendiis militantiu. Defuncto rege: qui armis potentior fuerit: potitur. Insula tota sicuti olim in tria promontoria seu tres angulos: in totidem deinde regna diuiserunt: ubi Cantium & Lodinum Angliam appellat: quæ loca maritima uersus Galliam: & humaniora continent: ex anglis Saxo-nibus appellata: quia eam partem occupauerunt. Deinde ad latus occidentale Scotie regnum: ubi insula ingens Caledonia: & mare Caledonium illi uicinum: Ptolemæo cæterisque geographis positum. Quæ pars ab Angli terra montibus est arduis diuisa: simul & duobus maribus euripis. LX. passuum milibus inter se distatibus: quod uado transiri potest: insuper & muro a Seuero principe constituto. Scotiam Angli Albaniam uocabant. Ptolemæus Britanniam minorem (nam reliquam maiorem) appellat. Rufus uero Britanniam secundam uocat. Reges Scotorum se liberos semper fuisse iactant. Anglici contra: eos aliquando tributarios extitisse ferunt. Gens bello ferox: & arcu ualida: alioquin hospitalis: ac bifariam distincta: in peres primas: quæ ruri: & in uillis habitent Scoti Syluestres appellantur. Reges ad bella comitant: muneraque regni tutelæ subeunt. Reliqui mercatores & opifices sunt: quæ urbes frequerant. Reges eorum Iacobi appellati iam nunc usque sextam generationem arcus habitant munitas. Metropolim uero sancti Andree habent. Tertia pars Britannie uersus Iberniam wallia dicitur: ubi Brigantes quodam populi fuerant: simul & Helenum promontorium: quod nunc Cornubiam diximus uocari: ubi stannum effoditur. Westwallia uero parte wallie occidentalis dicuntur quæ West occidentem appellatur. Vnde & Westsaxonum: & Westangli. etiam uocantur. Distincta hæc pars ab Anglia ex orientis parte Westwallia.

De situ & moribus Britannie.

Britannicus ager fisco additus omnis Diuisio in tria regna. Scotie regnum. Caledonia.

wallia. Westwallia. Westsaxonum. Westangli.

vallo ingenti: qd Offa rex fecit: e septentrione hec: a meridie vaga fluminibus a Britanis vocatur. Regnu igitur wallia vsq ad Eduardu. III. M. XXX. in colume fuit. Is demu sublato rege: lo cu oem Anglie regno subiecit: Cui regis filius natu maior (que principē vocat) pificit. Diuisa e rursus insula in tribus. XXII. quas Scheras vocat: cu totide pfectis. Ciuitates pcpua atq antiqua: Cantiu cui comes pæficitur: Eboracu cui dux: Londinu vbi regia ad Tamesim flumi um: Reliqua nouis ac barbaris noibus. Hodie vero in codice fisci: metropoles in toto regno duq descripre. Prima Cantuariensis subditas habet Londinensem: Rossensem: Cicestræse: Vinctoniæ sem: Oxoniensem: Vellensem: Batoniensem: Lincolinensem: Seralbirensis: Vigorniesem: Erfor densis: Couentrensem: Licofeldensem: Noruicensem: Heliensem: Maneriem: Assariensem: Af loriensem: Laudanensem: Bâgorensem. Eboracensis altera metropolis: habet Dunelmensem: Caro lessem: Cadiðeçale. Aedes vero paroeche ad. XX. milia ferunt. Has ois simul cu pfulatib cõcessu regi iam ex veterata licentia: tu q longe sepositus: sine iussu pontificis dispelare. Insule aut Brita nia minores: primu inter Angliã & Iberniã: Mona nũc Man a Britannis vocata regi Scotiã sub iecta: altera Anglesia. nũc dicta regi Angliã. Ibernia vero ipsa Ptolemæo vocat: Plyn. autem Iu uerna: dimidio minor q Britannia Cæsari. Hodie Irlandia barbaris appellata. Pars q Angliẽ pro pinquat: humanior: reliqua ferino cultu: ligneis ac stramineis vtens ædificiis: bona etiã pars si mul cu pecore in cãpis ac cauernis degunt: discalciati fere oes: ac latrociniiis dediti. Metropolita num tm Armachanũ pæsulẽ habet: que primatem appellat. Tellus nihil oino fert: pter frumẽ tum & equos vectorios pstantissimos: quos Vbinos vocant: celeriores Anglicis: quorum mollio res ingressu: cadidioresq sunt. Asturcones antiquit vocabat: q ex Asturib Hispaniẽ venirent nunc vero ex proxima eis Britannia: soli natura mutata. Ibernia suis & ipsa læta sanctis: pferri pfulib Malachia: Cataldo: & Patricio: q christiãos eos fecit: deide Scotiẽ pful: Guilielmo Ochã pdicato illo dialectico ord. m. sub Io. XXII. Insuper cardinale Armachano: q anno. M. CCC. III. multa doctrina scriptisq voluminib claruit. Hinc orientẽ & septentrionem versus Orcades i or bẽ cõstitutæ numero. XXX. Plinio: Regi Scotoru subiecte: vltia vero Thyle orbis habitati.

De populis ac regibus Britannie variis,

Eliaquam deiceps Albionis insule historia: vsq in hodiernũ diẽ ex annalib eo rti exceptã prosequar. Primum Beda Britanniam appellatã siml & habitatã esse dicit a Britonib colonis: ex pximo Aqtania littore: q gens Armoricanũ est: nam & Plinius Armoricã appellatã fuisse Aqtaniã dicit. Post hec Pi ctos in Iberniã (q tũc a Scotis tenebatur) tpestate appullos, Ibiq post q aliqã diũ consedissent: vna cum Scotoru auxiliis partem Britannie septentrionalem occupasse: atq eo pacto tris in ea insula populos: anteq a Romanis dignoscerẽ tur fuisse. Pictos. n. Angli noiant populos e Sarmatia europea ppe oceanũ pfectos. Danos vero ex Dacia proxima: quam illi Daniam vocant: olim Cimbricã Chersonesum. Sed prima initia pe ne fabulosa: dicunt. n. Albinã quandã Syriẽ regis filiã vna cu. XXXII. sororibus: interfectis ab se viris: a patre expulsam: in hæc loca appulisse: nomenq insule de suo Albioni dedisse. Coniugia deinde sibi ac sororibus expetisse: ex qbus nati sunt hoies qdã pceri atq immanes. Hos deinde pullos a Bruto fuisse: q & Britannia ab se cognominauit. Huc igitur Brutũ Ascanii Aeneã filii ex Syluio nepotẽ ferit fuisse: liberosq genuisse tris: q totide sibi regna constituerunt. Locrium: a quo Locria. Cambrũ: a quo Cambra: nunc wallia: & Albanactũ: a quo Albania: que Scotia post ea dicta est. Locrius igitur fratrib supstes: solus Britannia potitur: post que Maddã annos. XL. dein Mempricũ filius Malyn fratre interfecto: huius deinde nat Ebraticũ annos. LX. condidit duas vrbes: Caerbrãke vltra Vmbrã: alterã versus Albanã Mõrifagned. q nũc dicit Castrũ pu ellarũ. Brutus deide filius annos. XII. Leil: q condidit Caerleil. Rudibibras: anos. XXIX. condidit Cãtiũ: Vinctoniũ: & oppidũ mõris Paladur: qd Cosconiũ dicit. Bladud condidit Caerbladud: q nũc Bladum dicitur. Leyr annos. LX. condidit Lencoftrum. Post quem Cunedagius fratre Mora gano interfecto regnauit annos. XXXIII. quo tpe Roma dicitur condita. Kinellus deinde filius post quem magna regni discordia inter fratres: nepotesq multos annos tumultuãtes: quousq Dunuallus ex regia Britonum stirpe: collecto exercitu: seditionem diremit: interfectisq regib: ipse successit annos. XL. Hic instituit: vt ad templa confugientes salui essent: sepultus in æde concordia quam erexerat. Belinus & Brennus eius filii fuere: qbus inter se dimicantibus Bren nus superatus: ac mox Allobrogũ auxiliis redintegratus: rursus prelio cõgredit: pacificati tan dem matris interuentu: Brennus quidẽ fratri Britanniam cessit: ipse in Italiã cu exercitu venit

Trib. xxxii
Cantium.
Eboracum;
Londinum
Tamesis fl.
Metropolef
duq.
Cãtuariẽ.
Eboracẽsis.
Mona insula
Ibernia.

Armacha
nũ metropf
Equi.

Cataldus;
Patricius
Orcades.
xxx.
Thyle.

Britones.
primi.
Picti & Da
ni.
Cimbrica.
Albina.
Brutus.
Locrus.
Cambrũ.
Albanact.
Malda.
Ebracius.
Caerbrãke
Mõrifagned
Caerleil.
Cantium.
Vinctoniũ.
Cosconiũ.
Bladum.
Lencoftrũ.
Kinellus.
Dunuallus
Belinus.
Brẽn q ve
nit in Italiã

eumq dicit fuisse: q Galloru dux Senonũ Romã cepit. Suruĩntbartheruk Belini filius regẽ Da corũ q apud Cimbricã Chersonesum sunt tributum cõsuetum dare negãtem: interfecit: cui fi lius Scutelinus: deinde Sifellius: huic quoq Biuarus filius: cui Dauius frater: deinde Moruid⁹ Gorbanianus Artgallus Elidur⁹ Gorbauias Morganus Cuman⁹ Idualas Kiuo Geronti⁹ Ete lylus Coillus Porrex Cherin Fulgerius Eldanus Androgeus Vrian⁹ Bledudo Coap Cenus Sifil lus Bladebred Archinal Eldel Keddiddion Kederthius Samuel Peninsil Pir Capnir Digneilus Hely. Hic tris suscepit liberos: Cassibellianũ: Lud: & Kenidnũ: quoru maior natu Lud Londinu ædificauit. Cassibelliani tpe Iul. Cæsar in Britaniã traiecit: eamq tributariã fecit. Themiantius Kedelnus cuius tpe natum dicit dñm nrm. Ginderius Armingus qui tributum olim a Cæsare imparum: Romanis negauit: ex quo Claudii principis eo cum classe aduenietis: bellũ sustinuit Aluiragus Melrius: quo tpe rex Pictoru Albanã deuastauit. Coillus cui successit filius Lucius primus christianus: anno salutis. CLVI. missis in Britaniã a Leutherio Põtifice: Fagato & Da miano viris religosis atq doctis: q regẽ cu omi familia apud Trinouantium vrbẽ baprismate ab luerunt: quem secuta deinde maxima pars regni est: Templa cõdi ccepta: & sacri ritus celebra ti. Extincto demum rege sine hærede: varie fluctuatum est inter pceres: donec Seuerus impera tor eo cu exercitu pfectus: primo quidẽ vicit: sed mox repulsus magna fuorũ strage fuit. Murũ cõstituit inter Deieram & Albanã: hoc est Scotiam: q Romanos fines a Britannicis tueret: cui⁹ adhuc dicunt videri vestigia. Carẽtius post varios tumultus Lucio successit: haud magno iter Britannos loco natus: q ex vrbe Roma impante Antonino Bassiano pfectus: paulatim loca ma rittima inuadere coepit: quo sublato mox a Romanis legionibus: Britani maturauere successo rem creare Asclepiodotũ Cornubiẽ ducẽ: q Alexium ducẽ Romanoru cu trib⁹ legionib⁹ sustu lit. Huius tpe Maximianus Herculeus missus a Diocletiano principe in Britannia vniuersaq Gallia christianos variis suppliciis adflixit. Asclepiodotus interim ab eius nepote interficitur. Cui Coel successit: q Coelestriã oppidum condidit. Constantinus Cæsar ab vrbe mittitur: cui ea loca cum Gallia obuenerant: Britaniã Romanis pacauit: regnũq id sol⁹ administrait: du cta in matrimonium Helena: Coel regis qui ante eũ regnauerat: filia. Ambrosius tũ hæc stabula rii: id est cauponis filiam fuisse dicit. Cui successit Cõstantin⁹ magnus: cui⁹ gratia Anglici post ea reges imperiali diademate sunt vsi. Hoc igitur Romẽ imperiũ: inuente: Octauius dux Suetio rum regnum occupauit: interfecto Trahero Helene auuculo: que Cõstantinus regẽ in Britaniã fecerat. Hic vsq ad Gratiani Valentianiq tpe feliciter regnauit. Post quem Maximianus ei⁹ ge ner: Constantini magni auunculus: rem Britannicã inuasit: cum quo Codanus Octauii regis fi lius: vt iustus hæres bello cõgressus: tandemq pacificatus paribus auspiciis rem administrait: ambog expeditione sumpra in Gallia: Romanũ imperium infestauerũt multis subiugatis po pulis: Imperatorq iam in Gallis Maximianus habitus: demũ per pditionem: a fautoribus Gra tiani principis iterficit. Codani interea iussu: Diuotus dux Cornubiã: que Maximian⁹ discedẽs regno pferat. XL. milia virginum in Gallia ad militum matrimonia misit: q ab exercitu quem Gratianus in Gallia cõtra Maximianũ miserat: ad vnam omẽ iterfecte fuerũt. Interea is q a Ma ximianos in Britaniã ad resistẽdũ Gratiani militibus missus fuerat: regnũ occupate: paulo post interficitur. Griauus vero ac Melgo duces Britannici: regnũ & ipsi iuadẽtes: cõtra Scotos q Bri tanniã vastabat: a Romanis frustra auxilia petierũt. Quare indignati: murũ que a Seuero princi pe factũ diximus deiecerũt: Romanosq finibus expulerunt. Inter hæc Cõstantius qdã tumultus Britannia sedat: regnũq adseqtur. Huic ex Romana coniuge tres fuere liberi: Cõstas: Aureli⁹ & Ambrosius. Constans se primũ deo: cœnobioq dicãs: mox regnũ repetens: a Vortigerno Ger seorũ rege: q regnum adripuit: de medio tollit. Hoc tpe Engisto duce: Saxones nouas quẽrentes sedes in Britaniã applicuerẽ: q q minime Christiani: a Vortigerno in regni partẽ excepti sũt auxiliog: ei contra Pictos & Scotos fuere. Didonis insuper dicunt vsi astutia: vt agrum merca ti: quantum pellis bubula operiret: hac in tenues postea diuisa partes: vrbem cinxit in gyrum: quam sua lingua a pellis nomine Tangrastel noiauerunt. Mox Engisti filio cu alia classe superue niente: oia cõpleure: regem Vortigernũ paulatim cõmerciis ac cõuiuuis delinuerũt: vt in ma trimoniũ Engisti filiã duceret: reclamãte Lupo tũc pfulẽ sanctissimo. Britanni itaq fessi: ad filiu Vortigerni cõfugiunt. Is pstantior q pater indole: Engistũ per colloquium circumuẽtũ capir: locaq oia occupata dimittere cogit. Quoru omẽ uetus longe antea Vortigerno: a quodam va te Merlino predictus fuerat. Is enim more philosophi: nationes eas Britannicas ac Gallicas pera grabat: absilentia singulari: multaq vera predicabat. Aurelius inter hæc regis. olim Constan

Londinum
a Lud ædifi
catur.
Iul. Cæsar.
Armig⁹ de
bellatus a
Claudio.
Lucius pri
mus xpian⁹
clvi.
Seuerus
Carẽti⁹ rex
Antoninus
Bassianus.
maximian⁹
impator.
Coel.
Cõstãtin⁹.
Helã Coel
regis filia.
Cur æglicis
ipiale diade
ma.
Octa. dux.
Maximian⁹
rex.
Gratianus
tyrannus.
Diuotus
rex.
Mux a Se
uero factũ
diruunt.
Cõstantius
rex.
Vortiger
nus.
Saxones En
gisto duce.
Lupus pful
Merlinus.
Aurelius
rex.

Otho Engi
sti filius.

Vther
Occa.
artur⁹ dxlii

S. Gregori⁹
Atelstanus
rex.

Vadredus
rex. dccx.
Saxonu alia
manus.
Westofaxo
nes.
Tēplū Vin
ctoniense.
Cadualdus
g & Petrus
suo denari
um sancto
Petro addi
xit.
Saxonum
reges.

Offa rex
Templū ba
toniense.
Coenobiū f
albanī.
Dani.
Anglorū
reges.
Anna rex fe
lix. iiii. filia
bus.
Etelbertus
& Edimū
d⁹ marty
res
Egbrutus.
Edelulph.
sub Leone.
iiii. pont.

tii filius regnū adsequitur: qui ante omnia patris fratrisq; Constātis cedē vlturus: Vortigernū bello psequit: superatumq; postremo interficit. Deinde ad fugandos Saxones cōuersus: Otho nē Engisti filii ad Eboracū obfessū: supplicē ad se venire coegit: cui nō solū veniā: sed regni par tem quā Catenesiā vocāt: cōcessit. Interea agrotantē Aureliā: Saxo qdā a Pascētio Vortigerni regis filio inductus: veneno inter medicinas de medio sustulit. Cui successit Vther: q Occā En gisti filii interfecit. Huic deinde Arturus qui bello magna gessit: reliqas Saxonū cōfregit: Nor wegiam: Daciā: Gallia partē: Pictos: Iberniam: Scotiā: oēm deniq; Britāniā cū adiacentib⁹ insu lis ac pelagis pdomuit. Luciu ducem Romanorum in Britannā venientē: cū toto exercitu dele uit. Domi quoq; luculentus mensa inter pceres vtebat rotunda: ne qd his discrimen ex ambitio one foret. Ipse tandē in bello contra Madredū occubuit. Hoc tempore anno salutis. DXLII. variū generis ac factionis in Britannā principes per annos. LX. fuere. Arturo. n. Constātius successit. Deinde Aurelius Vortiporius: Malgigo: Carentius: Comanus: Hely: Caduanus: Caduallo: Ba duallo drus: Etelbertus: qui regnavit apud Cantū: quo tpe sanct⁹ Gregori⁹ pon. Augustinum virum sanctitate peditum: in Britanniam euangeliū causa misit. Dein Coduan⁹: post hūc Atel stanus primus e gēte Anglorū his tibus in Britāniā pte: quā occupauit: regnare coepit. Eche ualdus aut in reliqua insula Etelberto successit. Sycobertus ei⁹ filius regni hares: natum & ipse Egbertum successorem dimisit: qui fratris filios: quos patre extincto educabat: pueros necauit. Egberti Lotari⁹ frater ac successor: in bello contra Saxones occubuit: quos fratris filius cōtra eū duxerat. Post eū Edricus Egberti filius. Deinde Vadredus anno. DCCX. Deinde Egbertus al ter: Etelbertus: Egridus: Gudredus: Vadredus. Saxonū alia manus hoc tpe venit Cerditio du ce: qui superato Vadredo: regnū tenere in parte insule occidentali: ex quo westofaxones appel lati. & hoc pacto Cantia regnum qd annos. CCCLXV. steterat: ad eos translatum. Huic Cenri cus Ceualinus Colricus Coluphus Kinegulphus: qui primus dicitur christianus fuisse. Chine ualvus qui templū Vintoniēse cōstruxit: Sexburga: Estuarius: Cadualdus: qui post annum ter tium regno deserto: Romam Christi causa profect⁹: a Cuniperto Longobardorū rege comiter susceptus: moxq; a Sergio pontifice factus baptisate christianus: Petri nomē adsumpsit: ac ibi decessit: in Petri basilica sepultus. Iuo singulos Britannia lares. S. Petro singulos denarios quot annis pendere iussit. Coenobiū Glaston cōstruxit. Demū imitatus Cadualdū: suadēte Etelbur ga vxore: cōcessit Romā: relicto regno: vbi cultu plebeio priuat⁹ ac paup Christi causa cōsenuit anno salutis. DCCXXVII. Deinde Atelardus: Curredus: Sigebertus: Sinulphus: Butric⁹: Eg brutus. Ad reges Saxonū reuertor: qui in eadem insula regnabāt. Post mortē siqdē Engisti pri mi eorum regis: anno salutis. DCXLVII. successere Daale Etelria: Etelfridus: Eduinus: Cōnu sus: Ofualdus: Ofnoy: Esuinus: Egridus: Alfrid⁹: Ofridus: Kiu redus: Ofricus: Eolimphus: qui monachū egit: Eburtus: Ostulphus: Adeualdus: Alredus: Abalredus: Alnold⁹: Ofredus: Aidul phus: Ofstrutus: Olle. Præterea Cribat: Viba: Cerilus: & Peandes: Penda qui & christianus: Vol ferus: Etelredus: q monachū egit: Kenred⁹ q Romā Christi causa pfectus est: Ceokedus: Adela uoldus: Beouredus: q ab Offa rege fugatus est. Offa rex memorabilis: q westofaxones in Britan nia subiugauit. Templum Batoniense fundauit: vbi & diademate redimitus est. Sancti Albani coenobiū cōstruxit: ipsius eo corpore translato. Post eum Egridus filius Kenulphus: qui coe nobiū de Vinchetorabe edificauit: Keuelmus: Eolmephus: Bernulphus. Dani postea huius par tem regni: quæ cōfinis est Scotiæ: vbi Eboracū: occupauere multos annos: de quibus populis su pra narraui. Rursus ad Saxones per Edredū regē reuersum. Anglorū aut reges Cadualdus rex christianus: deinde fidei desertor. Corualdus: Sigilbert⁹: qui etiā christianus. Anna qtuor filia bus sanctis memorabilis: Sexburga: Etelburga: Eteldreda: Virburga. Post hūc Stelter⁹: Etelual d⁹: Adulph⁹: Alnold⁹: Beorra: Erteluidus: Etelbert⁹: martyrio clar⁹ cōiugis iussu tolerato. Edī mūdus martyrium & ipse sub Danis passus: pro sancto colit. Nunc ad Butricum redeo westofa xonum regem: quem supra nominauī. Hic. n. eiusq; successores in Vilohire Barakshire & Dor sen quibus olim præfuit præsul Ghibornensis: nūc aut Sarenfis regnauerūt. Butrico igitur Eg brutus filius successit: qui expulsus a patre: ad Offam regem cōfugit: inde in Galliam: defuncto patre ad regnū restitutus: anno. DCCC. imperante Carolomano: inter principes laudatos inuē tus est: vt q bello regnū westofaxonum ampliauerit: insulāq; vniuersam in potestātē redegerit. Regibus aliogn regnare pmissis: ad extremū cū Danis iselieiter pugnavit. Cuius successor Edel uulph⁹ regna omnia quæ pater subiugauerat restituit: tū sibi occidentaliū Saxonū regno retē to: decimas oīm fructuū deo beatę Mariæ offerri iussit. Romā deinde pfectus ad Leonem. III.

minore filii Alfredū secū duxit: & tributū duorū denariorū a singulis exactū domibus: quod ho die questoribus apostolicis eo missis pensitant: prim⁹ beato Petro obtulit. In reditu Iudic Caroli calui filiā duxit: pauloq; post diem apud Vintoniū obiit: vbi & sepul⁹ est. Cui tres ex ordine fi lii successere: e quibus vltim⁹ Alfredus: is qui cū patre Romæ fuit: studiū literarū Oxoniæ insti tuit. Coenobia plura cōstruxit: apud Adelingeniā: apud Vintoniū: apud Caphtoniā virginum coenobiū. Tēpus dicit trisariā dispersisse: vt octo horas legendo/orando/meditando aio tū tra deret. Toridē regni negotiis: reliquas corpori. Auidissimus insup lecturā: studiorūq; qd idiora librosq; ppterea plurius in suā linguā cōuertī fecerat. Eduard⁹ Segnior cognomēto: āno. Dcccc. patre quidē Alfredo literis inferior: potentia tū & dignitate maior: Danos qui multos ānos An gliam fere omnem opprimebāt: bello expulit: plures suscepit liberos: Atelstanū nothū: & Edimū dū: Edredū & Edimū ex matrimonio. Filiā vero Carolo Grasso impatori locauit. ei⁹ mater Erel frida post primū partū semp abstinuit a viro: inq; beatā numero cōscribit. Atelstan⁹ Edimūdū adolescētē in nauigio sine remige fluctibus pdedū vno tū comite pmisit. Ille pē dolore sese in me dios fluctus pcepitē dedit: a comite cadauer exportatū: ac in vrbē reductū. Atelstanus vero fa cti poenitens. VII. annis facinus expiauit. Constantinū regē Scotorū & Vallensium sub regibus Angliæ misit. aliquot coenobia cōstruxit. Edimūdus frater regni hēres: reliquias Danorū expu lit: exceptis hēredibus: quos vt indomitos Melcolino Scotiæ regi: cū eo tractu quem occupaue rant: cōcessit. Interfectus demum a latrone quodā tumulat a. S. Dūstano abbate apud Glaston: cuius templū dorauerat. Regno frater alter Edredus successit. felix duorū commercio sanctorū: a quorū altero Odone pfulē Cantuariensi sumpto diademate: iniriū regni auspiciatus est: ab altero Dunstano abbate apud Vintoniū contumelatus. Eius filius Eduinus ab eodē sancto: regni itē diadema accepit: Dunstanū vero impellente Algina concubina: ob cuius cōsuetudinē ab illo ob iurgabat: in exiliū misit: ob quam rem regno & ipse pulsus a suis est: surrogato Egdro: siue Ed garo fratre: qui temp. ad ocium & quietē reducere conatus est: fures & grassatores maxime inse ctatus: vltq; etiā animalia noxia. Nam Caduallicē regi tributū quotannis. CCC. luporū impauit. Classē insup: ad tutandā orā: maximā comparauit. Filiū postremo Eduardū. II. in regnū insti tuit inuita Alfrida nouerca: quæ cū filiū Eceldredū adhuc septennem regnare cuperet: Eduar dum venatione fessum: poculū ppinando excepit: aliū vero incautū confodit. Hunc igit apud Getfon sepulcū pro martyre colit. Eceldredus itaq; per parricidium regnum iniens: iam inde a puero indolē ignauī principis diuo Dūstano dare visus est: q quodā dū sacro fonte ablueret: ca cauerat. A Danis multa passus est. Regnavit Lōdini: vbi apud eadē. S. Pauli tumulatus est. Filios e prima coniuge suscepit: Edium ferreū latus: sic em appellabat: & Ecelstanū e secūda filia ducis Normandiæ: Alfredū & Eduardū regē: qui in Normādiā exulauit. Edius ferreū latus successit parte pcerum Cuntonē Dacię regē pferente: qui olim regnū inuadens: ab Eceldredo expulsus fuerat. Itaq; singulari certamine cū Edio concurrentes: cum se inferiorem conspiceret: cessit ho sti: quē cum postea Edricus interficeret: ac Cuntoni caput factur⁹ rem gratā referret: ab eodē fa cinus detestante: obruncat: haud ab simili exemplo Dauidicę mansuetudinis aiaduerso Saulis capite. Edius igit Eduardū genuit: qui exul in Pannonia decessit. Et Margaritā Scotiæ reginā: vnde Matildis nata: regis Henrici primī vxor Augusta. Cunto interfecto Edio: regnavit Londi ni annos. XX. vniuersam Angliā/Scotiā/Daciā/Norwegiā obtinuit. Coenobia quatuor con struxit. Tria ordinis sancti Bndicti: quartū diui Eduardi regis. Suanū filiū Norwegię: alterum Dacię regē constituit. Anno. M. Romā cū Christi causa petiisset: ingentia dona Petri Basilicę ob tulit. Domū deinde reuertens: pridie idus Nouēbris extinct⁹ est: ac Vintonii sepultus. Arold⁹ eius filius nothus successit: contra quē Alfredus Etelredi filius natu maior: q exulabat: cū classe veniens: humaniter primo exceptus: mox a Cantii duce capt⁹ atq; oculis priuatus est: eius vero comites ad vñ necati. Andebunt⁹ Cuntonis filius legitimus: fratrem Aroldū refessum: in ma re piici iussit. In conuiuio quondā tantū vini exhauserat: vt repentino extinctus ceciderit. Qua ter in die dicit epulas regias apparasse: tū gula imperante. Eduardus. III. Etelredi filius: quem dixi apud Normādos exulare: ad regnū accersitus: sanctitate ac miraculis claruit: vxorē cū du xisset: nunq; attigit. Matrē Euinā ob pudicitia suspectā: ex Vintoniensis pfulis consuetudine: ablaris oibus bonis in coenobiū relegauit: quā illa infamiam postea miraculo soluit: nudis supra ignitos vomeres plantis ambulādo. Quare Eduardus facti poenitens: eam restituit. regnavit an nos. XXIII. Sepultus in aede Wenonon quā ipse construxerat. Decedens sine liberis: Guilielmū Normandię ducē auunculū suū regni dimisit haredē. Aroldus dux westofaxonū id ānū vsur.

Alfredus.
Tributum
duorū dena
riorum.
Alfredus:
Oxonien.
schola. Coe
nobia plura
Eduardus.
dcccc.
An. xiiii.
S. Etelfrida
Atelstanus
an. xv.
Edimūdus
rex an. vi.
Edred⁹ rex
an. v iiii.
S. Odo pful
cātu. S. Dū
stan⁹ abbas
Eduin⁹ rex.
Egdro rex.
Luporū ve
natus.
S. Eduard⁹
ii.
Eceldredus
Regia apd
Londinum.
Edi⁹ ferreū
latus.
Cūto. an. M
Arold⁹ rex.
Andebunt⁹
rex.
S. Eduard⁹
iii.
Guilielm⁹
Mlxxxv.

pauit. Guilielmus cum exercitu Angliā ingressus: Aroldū in praelio interfecit: q̄ causa mortis fuerit Alfredi cognati sui Eitelredi filii: q̄ h̄eres ipse in testamento fuisset. Dicit nocte qua pugnam p̄cessit: Normandos vigilis precibusq̄ vacasse: ac contra inimicos vino & cantibus. Tradit insuper eum p̄cera statura: vastisq̄ viribus fuisse: tum venatorē maximū: adeo vt. XXX. circa villis: tēplisq̄ dirutis: syluas coalescere vbi ferē alerent p̄miserit: poena capitis eas attingentibus indicta. Oem̄ p̄terea agrū confiscavit: vt ex illo sint fere oēs in ea insula regi vectigales. Variis quoq̄ morib⁹ fuit. Temploꝝ modo euersor: modo conditor. Nam cœnobīa plura extruxit in Com̄ Sutlaxon: vbi pugnātū fuerat: alterum de Berdinondsay prope Londinum. Tertiū apud Seuy haud longe ab Eboraco. Excessit anno salutis. M. LXXXV. regni vero. XXXI. conditus in cœnobio Cadani: quod ipse excitauerat: reclamante quodā milite: q̄ eum locū ab eo per vim abstulisset. Ex quo necesse fuit Henrico filio: qui tunc aderat: cētū libris militi traditis: vexationem & infamiā redimere. Eius liberi plures: partim in Angliā: partim in Normandia successere. Fuit hoc tpe. S. Osmund⁹ p̄sul Sarenfis: regis cancellari⁹. Guilielm⁹ iunior patri successit in Angliā cum Roberto natu maiore: cui Normadię principat⁹ obtigerat: quicq̄ contra eū exercitum iam ducebat: transegit pactione tributi. Auaritiā maxima laborauit infamiā. Vt qui vectigalia p̄sulum templorūq̄ plurimorū vsurparet. Ex quo decedentis spirit⁹ ab Eucelino viro sanctissimo dicit visus corā. S. Albano Anglię p̄tomartyre poenas scelerū dare. Henric⁹ prim⁹ cognomēto clericus fratri successit: Matildē Scotię regis filiā duxit: diuo Anselmo tunc p̄sule Cantuariensi nuptias conciliante: ex qua Guilielmū & Matildē genuit. Robertū fratrem hostem habuit: quem in bello captū: oculis auulsis: in custodia pedore mori coegit. Hic ille Robertus: quem supra memorauit: quicq̄ decora multa in Hierosolymitana expeditione dicit gessisse. Henricus p̄terea Scotorū: ac Wallię reges sibi subegit: Hely p̄sulatu decorauit: cœnobium apud Redyung erexit. Nouū itē p̄sulatum apud Celeul constituit. Excessit in Normandia cum regnasset annos. XXXV. Stephan⁹ eius nepos ex filia Matilde impatrice: Henrici impatoris filius: regni h̄eres fuit: sepultusq̄ in cœnobio Steneryrū: quod ipse construxerat. Henric⁹. II. ex Augusta genitus: vir maxim⁹ regno successit: vt qui Scotiā: Ibernā insulas: Orcadas: Normandiam: Aquitaniam: Cenomanos: Pictauos: Valconiāq̄ suo adiecerit impio. quā gloriā scelerata deinde cade diui Thomę p̄sulis Cantuariensis obscurauit: quod facinus corā duob⁹ legatis ab Alexandro. iiii. missis: quibus obuiam ex bello quod gerebat in Ibernā p̄fectus est: excusauit: tanq̄ minime ab se iustum. Addita nihilominus expiatio: vt ducentos tunc armatos in Hierosolymitanā expeditio nem mitteret: ipse vero primo quoq̄ tpe ad eandē p̄ficisceret. quod minime p̄stitit. Sed & Heraclio patriarcha hierosolymitano pro auxilio tunc amissē vrbis ad eum p̄fecto: pecuniam ē pollicitus dicitans se saluis regni sui rebus discedere non posse. At ille: ducē (ait) q̄rimus: non pecuniam: probriq̄ in multis iactatis iratus discessit. Ricardus eius fili⁹ ad expeditionem Hierosolymitanā p̄fectus: anno. M. CLXXXI. cū Philippo Gallię rege: aliisq̄ principibus classem continxit. Pulsus tēpestare in Cyprum: cū portu phiberet: iratus insulā eam sibi subegit. Post hęc alii quot expugnatis oppidis: in discordiā cum Philippo veniens: soluto bello: rebusq̄ infectis in Angliam reuersus est. Cū Guidone Lusignano rege quodā hierosolymitano atq̄ expulso: cōuenit: vt sibi Cyprū haberet: ac ei iura regni Hierosolymitani traderet. In reditu captus ab Austriae duce: Henrico impatori custodia tradit: qui dum plurib⁹ reb⁹ insimularet: oīa diluit crimina: ex quo liberat⁹ est. In obsidiōe demū castrū de Chalioneo p̄cussus interiit: cū regnasset annos. X. Ioannes ei⁹ filius comes Meretonii cū graui bello a Ludouico Galloꝝ rege premeret: de quo in Gallia historia dixi: ex voto Angliā Iberniamq̄ Romano p̄ticipi vectigales fecit: vt auri marchas. LXX. quotannis penderet: anno salutis. M. CCVIII. Henricus. III. ei⁹ filius puer octo annorū successens: remp. annos. LVI. feliciter administravit: p̄terq̄ q̄ cum regni p̄cerib⁹ semel in discordiā inde ad certamen venit. Ipse cum fratre Ricardo rege Alemanīa: & filio Eduardo capti fueret: donec res composita. Hui⁹ anno tertio facta translatio Thomę martyris: per Stephū p̄sulē Cantuariensem. Quinq̄ dierū festo celebrato: oībus accedētib⁹: toto itinere cōmeatus subministrati: ac vini riuī: siphonesq̄ dispositi. Hoc etiā tpe quidā Iudæus cū apud Teukiburi in eorū cam sabbato occidisset: ob diei obseruationē extrahi noluit. At comes ei⁹ loci nec insequente die p̄miserit: ob dominicę diei reuerentiā: ex quo extinct⁹ est. Eduardus. III. Henrici supradicti filius: anno. M. CCLXXII. Scotos subegit: ac rebellantes deinde memorabili pugna ad officium reduxit: vbi dicuntur cecidisse hostiū ad. LX. milia. Anglorū vero tm̄ septem milia. Quapropter imperandā pecunię gratia: conciliū: quod parlamentū vocat: Londini celebratū. Hoc tpe ordinis

Normandi

S. Osmund⁹
p̄sul regī cā
cellarius.
Guilielm⁹
iunior.
Eucelinus.
Heric⁹ cleri
cus rex
S. Anselm⁹
Matildis
scota.
Stephanus
rex.
Henric⁹. II.

S. Thomas
martyr.

Ricard⁹. M
CLXXXI.

Ioānes rex.
Ixx. marchę
ro. pontif.
quotannis
penditur.
Heric⁹. iiii.
Trāslatio. S.
Thomę
Iudęi factū.

Eduardus.
iiii.

p̄dicatorū p̄fessores tūc primū in Angliā venientes: castra Baynarbi mercati sunt: & Iudæi oēs p̄dicatores in Angliā expulsū. Vixit annos. XXXIII. sepult⁹ apud Westmon: cui fili⁹ Eduard⁹. V. cognomē Kaeruar res in Angliam. uan apud Westmon accepto diademate successit. Corpore decor⁹: aīo nequaq̄: q̄ppe q̄ magis vo gliam. Iuptuarios homines q̄ regni p̄ceres audierit. Isabellā Gallię regis filiā duxit: cuius postea filiū ho Eduard⁹. V. stem habuit: proq̄ discordia componenda vxor ad fratrem p̄fecta est. Eduardus a Vallensibus ad quos confugerat captus: in cōcilio p̄cerū regno deiciit: qui breui post tpe: dū ex eo loco ad alium transfert: pluribus in ei⁹ liberationē conspirantib⁹: veru ignoto a tergo trāsfixus interiit: cū regnasset annos. XX. Eduardus. VI. eius filius adolescēs: patre viuētē: ac iam deiecto: ad regnum Eduardus delectus annos. L. quib⁹ regnauit: longe ali⁹ a patre: maximū decus vniuersę Britannię peperit. vi. Philippū Gallorū regē apd Flādrię portū bello nauali supauit: desyderatis ex ei⁹ exercitu. XXX mil. anno. MCCCIII. Benedicto. XI. frustra sepe dānante: ac vtriusq̄ paci studente. Alterā vero cladē post annos. XLIII. ei apud Calestū intulit: quod oppidū lōga obsidiōe: vna cū Philippo & filio cepit: quos certis conditionibus dimisit: quibus illos deinde minime stātes: Parisium vsq̄ obsedit. Alii dicit Philippū captum: & in custodia in Angliā extrinctū: deinde ad sepulturam remissum. Ex illo igit Gallis imperatū vsq̄ ad certū tēpus: certaq̄ summa tributū quotannis Anglię regi pendēdū: quod minime obseruatū. Hoc tpe fuit Ioānes Haucutus Anglicus: q̄ domi & loānes Hartur curus. in Italia res plurimas bello gessit. Ricardus. II. Eduardi fili⁹ admodū puer: q̄ male rem administraret: a regni p̄cerib⁹ fame necat⁹ est. Henricus. III. Cognomēto Bollynt ybroke dux Erforden Ricard⁹. ii. sis: regnauit annos. XIII. Impatorē Constantinopolitanū in Angliā venientē: magnifice excepit. Henric⁹. iiii. Henricus. V. eius filius expeditionē in Normandos suscipiēs: primū castrū de Harfleur cepit: re. Henric⁹. v. uertēs per Picardiā: ac ab ingenti Gallorū exercitu iterclusus: ferro viā aperuit: ex eis. XI. milib⁹ cōtra Normandos. interfecit. Rursus postea altera expeditione eos aggressus: Rothomagū: adiuuante Carolo Gal lorum rege: cuius filiam Catharinā in matrimoniu duxerat: cepit: atq̄ diripuit: anno. MCCC XXIII. Proceres vero qui cū eo in prima expeditione exierūt: fuere duces Clarētia: Glonę: Oxo nii: comites Marchiā: Himling: Weruick: Caron: Domini Leroos: Pherum: wyllughby: Fitzbug: Talbot: Haringdon: Burdeueny: Rodolphus Leuel: & alii cōplures. Inter hos autē Talboti ma Talbotus. gna virtus: & in armis gloria cōmemorat⁹: q̄ cū Arturo Gallorū duce congressus: magnas hostiū strages edidit: postremo in obsidiōe Burdegalę vna cū filio interfectus. Decessit Hericus apud Parisiū anno regni. XI. Henricus. VI. ei⁹ filius infans nouē mensiū successit: accepto ex cardina Hericus. vi li Vinctoniensi apud Westmon diademate. Calestū armis Philippi Burgundi petiū vi suorum tutatus est. Normadiā quā pater acquisierat: amisit. Margaritā Renati regis Andegauēsis filiā duxit: ex qua Eduardū suscepit. Hic igit Henricus q̄ graue bellū suorū sustinuit: & ad vltimū expulsus est: cui⁹ rem gestā paucis enarrabo. Duę eiusdē regię familię factiōes fuerāt: altera signo Rosa albę vtebat: altera rubrę: quę fuerat Henrici: qui dū regnabat: ducis Eboracēsis alterius factiōis armis petitus: primū quidē in praelio victor fuit: occubente ipso duce cū bona p̄cerū manu. Ab Eduardo aut Marchiā comite ipsius ducis filio paternum exercitū redintegrante capit: custodiaq̄ Londini tradit. Interea Ricardus comes Weruick: q̄ parti prius Eduardi studebat: ac cepta postea in matrimoniu Henrici filia: de eius liberatione cogitabat: ac cum rege Gallia Henrici ad fine: ac eius vxore Margarita: & filio Eduardo: qui apud regē exulabāt: clādestino inito cō filio de improuiso Londinū cū maximo venit exercitu: Henricū liberat: Eduardus fugat: qui nec multo post mutata iterū fortuna: rursus comparato exercitu: cōciliatoq̄ sibi fratre Ricardo: qui alteri studebat parti: anno. MCCCCLXII. die iouis sancti: rege absente: Londinū armatus ingre dit: ac Hericus qui delect⁹ habendi gratia discesserat: cū comite Weruick: multisq̄ p̄cerū armis ad uersus venienti: cum exercitu occurrit: & apud sanctū Albanū p̄lio asperrimo cōmissio: fit superior: Henricus capit: ac iterū custodia tradit. In praelio ex Eduardi p̄rib⁹ tria tm̄ milia desydera ta: hostiū multo plura. Londinēses fortunā secuti: eū p̄ quo victoria steterat: magna gratulatio ne exceperūt. Interea vxor Margarita & Eduardus filius reliquias exercit⁹ refouētes: bellū rursus mouēt: in quo Eduardus cū oībus fere copiis occubuit. Margarita cū nonnullis proceribus capit Margarita vxor. ceteri fere oēs venia donati: ac missi. De Ricardo comite: & eius fratre suppliciu sumptū. Reginā benigne tractauit: optima oblata conditione: si remanere vellet: At illa ad suos in Galliam redire maluit. Hericus interim i carcere: audita suorū rursus strage: ob animi dolorē dicit periisse. Vir mitissimus: & æqui seruatissimus: ac oīa passus quę peior fortuna potest. Quapropter pro sancto colit a p̄terisq̄: a nonnullis vero vt imperita simplicitate animi p̄ditus: taxat: vt est hoīm cōsuetudo: plarāq̄ sepe non boni consulere. Eduardus autē superatis hostibus: sancti Pauli tēplū salutā

tū de more nouorū regnū solenni pompa pcessit: ceteraq; pacata prater Calesiū habuit: qđ tan dem auxiliis Caroli Burgūdi: cui sorore Margaritā locauerat: adsecutus est: pro qbus meritis ei postea contra Ludouicum regē suppetias tulit: pterea tributū pēdere solitū cōdonauit. Vir fuit alioquin ingenio manuq; prōptus. In bello saepe militis partes obibat: paruq; manu ingentes ho stiū copias fudit. Erga victos clementia fuerat Casariana: pterea liberalitate magnitudineq; ani mi reliqua: tū in administrando pudentia par summis ac laudatis principib⁹. Reliquo tempore XXV. annorū qb⁹ regnauit: pacificus vixit. Decedēs duos in tutela Ricardi fratris liberos dimi sit: qbus ille necatis regnū inuasit. Cui⁹ parricidiū gratia infensus populis Anglorū aīos ad defe ctionē sollicitauit: Henrico. VII. plato: tunc exule ex Henrici supradicti factione: a quo bello pe titus: vbi spes nulla fuerat: sumpto capiti diademate (tanta fuit illi vsq; ad extremum ambitio) in prelio dimicādo interfectus est anno regni. III. Henricus. VII. q nūc regnat: rē suscepit: anno MCCCCLXXIII. cuius felicitatē cū humanitate coniunctā laudant. Fortunā belli pter primū paucis ante annis magno Britannia fauore periclitatus est: eiecto Petro: q; Eduardi vltimi se filiū finxerat: similit pseudo Philippi apud Macedonas: & Alexandri apud Iudæos commentus histo riam. Procerū em̄ nōnullorū: tū Maximilianī Casaris apud quē agebat auxiliis cōiunctis: in An gliam ingressus est: ac in prālio captus: maxima deinde principis clementia dimissus: inter Auli cos versabat. Sed cū iam rursus res nouas moliret: iterū captus est: & in carcere necatus. Post hęc Henricus Scotia regē generū sibi adsciuit: Fernādī quoq; regis Hispania filiam quā nato ducta fuerat: eo extincto alteri filio Henrico locauit. Rationē sumptuū a Ludouico rege exposulauit: quos ipse ac eius antecessores in auxilia Gallorū fecissent: resq; nō pcul ab armis aberat: cū inter eos transactum: vt ea quotannis pensionibus certis exolueretur. Primus praterea regum hoc tempore qui oratores de prastando officio Iulio nouo Ponti. miserit: maxima in apostolicam se dem obseruantia significatione. Inter oratores vero eius: & Hispania regis: inter sacra de seden do orta est contentio: quā etiam sub Alexandro coeperat. Iulius qđ rem minime cognouit: locū honoratissimum Anglis pro tempore adiudicauit.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. III.

ITALIA.

ITALIA Inter horam sextam & primā Brumalem incedit: vt Plinius ait: id est inter meridiem & hibernū solis exortū ptendit. Nā apud eos sexta semper merides erat: Querno folio ab eodē cōparata: ac tribus veluti peninsula circumsusa marib⁹: supero: infero: & Ionio. A Salas sis: qui locus nūc Salutarum: & Montis ferrati est: vbi Alpes initium capiunt: Rhegium vsq; per Capuam pass. mil. mille. XX. Latitudine vero maxima a Varo ad Arsiam amnem in Foro iuliesi regione. cccc. Quinq; appellata nominibus. Saturnia a Saturno primo habitatore Trogo. Italia a rege Plinio. Ausonia a parte Italia: quā apud Cales oppidū Campaniā fuerat: Liuio. Oenotria item a rege Arcadie Dio nysio. Hesperia magna Virgilio ad Hispaniā differentiam: quā item Hesperia dicta est: vti Seruio placet. Quā ab authoribus vtriusq; linguā de origine ipsius tra dunt: satis in vulgus edita. Colonos habuisse prius Italiam: partim barbaros: partim Grēcos Oenotrios: Morgeras: Siculos: Ausonios: Aborigines: Pelasgos: Auruncos: & Dionysius & Plinius: itemq; Antiochus Syracusanus qui de antiquitate Italiae scripsit authores sunt. Iam quoq; eum primum tenuisse collem apud Vaticanum: qui Ianiculus appellat⁹ est. Saturnumq; alea aduectum excepisse. Hic Picum Faunum Latinū successisse: quo tempore Euāder: pauloq; post Aeneas venere. Quā omnia in Latii: tum aliarum regionum descriptione clarius explicabo. Ad recentiora veniam: cum subiugata a Romanis sociorum nomine dignata est: in municipia & co lonias tota fere diuisa. Coloniarum autem latinarum: vt Pedianus tradit: duplex genus: quādo videlicet noui coloni ex Latio deducebantur: alterum quando veteribus colonis ius Latii daba tur: vt possent habere ius: quod cetera colonia: id est vt petendi magistratus ciuitatem Roma nam adipiscerentur: sicut Pompeius Strabo Transpadanis fecit. Italia igitur consulum tempo re: propria toribus & praefectis mittebat. Imperatorum vero procuratoribus postea comiti bus iam inde vsq; Theodosii teporibus. Deinde variarum gentium: Barbari: Eruli: Hunni: Go thi: Auari: Longobardi: Saraceni: Pānonii irruere: de qbus in aliis supra prouinciis dixi: partim in reliquis dicā. Expulsis Gothis Exarch⁹ regebat Italiam: postremo Longobardi rerū potiti: in

Henricus. VII.

Italia.

Primi habi ratores Ita lia.

Colonias.

Quatuor ducatus.

Laudes Ita lia.

Quadruplex politica forma.

Diuisio ipsius.

Ligures.

Florus. Varus flu. Nicaea.

Tropaea Augusti. Moncechi portus.

Intemelium. Albigaunum Merula flu. Sauona.

Vada Sabatia.

Altilia. Portus Del phini. Portus Veneris.

quatuor ducatus eam diuisere. Foro iulii: Hetruria: Beneuenti: Spoleti: Ticini: vbi etiam regia constituta: vsq; ad Carolū magnū. quo primū tpe res coepit respiscere: Bernardo eius nepote Ita lia rege declarato. Varia deinde introducta reip. forma: aliis atq; aliis hincinde dominatib⁹ prim vi partim iusto imperio Casarum cōcessione: vt postea narrabo. De laudibus eius Plin. in vltimo lib. nonnulla ponit: tum Virgilius in Georgicis. E grēcis vero Aristides in Encomio vrbis: & Plu tarchus de fortuna Romanorū. Aelianus quoq; de varia historia sic ait. Italiam multi incolere: nec vlla magis terra frequentata: q; ob terrā fecunditatem: aquarū adfluentia: maris commodi tatem: portuum dispositionem: pterea hominū mansuetudinē: ciuiūq; humanitatē: ceteris re gionibus antecellat. Fuereq; antiquitus in ea ciuitates. MCLXVI. hęc ille. Hyginus autem eas DCC. tantū fuisse scribit. Plinius adeo frequentē: vt nuntiato Gallico tumultu: sola sine exteris aut transpadanis. LXXX. equitū: peditū vero. DCC. milia armauerit. Idem fere Polybius: vt i su pra in Gallia narraui. Nostra vero tempestate hęc regio a desidia: solitudineq; maxime occupa ta: praeda barbarorū oīm facta est. Quorquot vero duces ab hinc annis. CCC. fuere: nullā ei vrili tatem attulere: nec tam per eos custodita: q; diffidiis crebris atq; discordiis inter se: bellis quasi ciuilibus agitata. Quod autem nunc superest: quadruplici regitur politica forma: Monarchia: vt regum Neapolitanum: & Mediolani: ceterorumq; principatus. Aristocrata: vt Venetorū: vbi optimates cum principe regunt. Democratia: vt Florentinorū: Senensū: Lucensū: vbi ad magi stratus & cōciliū populū sine discrimine admittit. Tyrānide: vt est ex parte sacrosancta potestatis iurisdictio a diuersis occupata dominatoribus. Strabo in octo partes eā diuisit. Venetiā: Liguriā: Picenum: Lucaniā: Tusciam: Romam: Campaniam: Apuliam. Antoninus in itinere: in prouin cias. XVI. Campaniā: Tusciam cum Umbria in qua est Roma. Nursiam in qua est Reate. Flami niam in qua est Rauenna. Picenū in quo est Asculum. Liguriam in qua est Mediolanū. Veneriam cum Istria in qua est Aquileia. Alpes Cottias & Apenninū: in quibus est Genua. Samniū in quo est Beneuentum. Apuliam cum Calabria in qua est Tarentū. Brutiū cum Lucania in qua est Re gium. Retiam primā: Retiā secundā: Siciliā: Sardinia: Corsicā. Fiscus autē apostolicus has pruin cias in sacro codice descripsit. Marchiam Taruissinā siue Venetiam. Istriam in qua Foro iulies. Lombardiam siue Trāspadanam. Liguriam Romandiola: siue Gallia Cisalpinam. Ducatum spo letanū siue Umbriā. Aprutium siue Samniū. Campaniam siue Latium. Terram laboris siue Cā paniam: aut Leborias. Calabriam siue Lucaniā: Apuliam terram Idruntis siue Salentinos.

Liguria.

Ligures plures ab authoribus scribunt. Alpini: Transalpini: Ingauni: Apuanis: Salturi: Deciates: Exubii: Buriates. Transalpinorū meminere Trogus & Eu stathius: qui scribit Massiliam inter Ligures esse. Alpinorum vero Cicero de lege Agraria. Ligures (inquit) montanos duos atq; agrestes docuit natura ipsa loci: nihil ferendo: nisi multo labore quaesitum. Apuanos Deciates & ca teros populos iam extinctos: teste Liuio libro. VIII. de bello Ma. M. Aemilius Lepidus: & Cn. Flaminius cons. domuerunt. De vniuerso autem genere Flo rus sic ait. Peracto punico bello: sequitur Ligusticum. Ligures imis Alpiū iugis adherentes inter Varum Macramq; impliciti: dumis syluestrib⁹ victitabāt: quos pene maius fuit inuenire: q; vin cere: tuti occasiōe locorum. Latrocinia magis q; bella factitabant. Itaq; quum diu multumq; elu derent. Salturi: Deciates: Exubii: Buriates: Ingauni: tandē Fuluius latebras eorum igne sepsit. Bebius vero in plano deduxit: Posthumius ita exarmauit: vt vix relinqueret ferrum quo terra coleretur. Liuus item in. IX. Nulla prouincia magis militem exercuit. Post Varum fluuū Ni cea Massiliensium colonia: Straboni Tropaea Augusti: nūc: Torpia Moncechi portus: q; solus ibi Hercules coleretur: idem hodie Monachus: Intemelium nunc Vintimiliū. Albigaunum ablu tur flumine Merula Plinio: & Ptolemao memorato: obsidionem Bernardini Vbaldini: qui Phi lippo duci Mediolanensi militabat: passum: tandem oppidanorum virtute post menses quatuor liberatum. Sauona cuius meminit tantum Liuus libro. VIII. secundo bello aduerum Magonis in Italiam referens. Sauona (inquit) oppido Alpino: praedam depoluit: Ceteri vt Plinius. Strabo Mela: in eo fere loco vada Sabatia ponunt. Ultra est oppidum Altilia a Tranquillo commemo ratum: hodie quoq; Alteilola vulgo appellata: deinde Genua: de qua paulo post. Portus Delphini Plinio: nūc etiam portus sinus dicitur. Deinde vici nouorum nominum. Sieltrum: Lauania: Ra pala. Portus post hęc Veneris nomen adhuc seruat. Spedia item Ptolemao: quibus corrupto vo cabulo Spetiem vocent. Castrum. S. Romuli prope Rumbam fluuium: palmis nobilitatū. See

Lunenſis regio. quitur Lunenſis regio: partim citra: partim vltra Macrã cõſiſtens: magna ex parte a familia Maſ alpinarum poſſeſſa: nobili ac vetuſta: de qua regione in Hetruria dicam. Genuam nunc ipſam Metropoliſm repetam: quã vnde originem habuerit incertum. Nonnulli Tranſalpina: Genua: quam in Gallia commemorauit: coloniã eſſe putãt. Eius meminĩt Liuius libro. XXI. vbi. P. Scipionem dicit cum admodum exiguis copiis Genuam petiſſe. libro item. XXIX. Lucretio pro rogatum imperium: vt Genuam oppidum a Magone pœno deſtructum ædificaret. Fuit igitur ſub imperio Romanorũ vſq; ad annũ ſalutis. DCLX. quo tẽpore Rotaris rex Longobardorũ per vim eam cepit ac diripuit: Imperio deinde reſtituta vna cum cætera Italia a Carolo: ac annos centum per comites adminiſtrata. E quibus Ademarum ab eodẽ propinquo ſuo miſſus Corſicam Sa racenis oppreſſam liberauit: quo demũ ab illis interfecto: Genuenſes nihilominus victores reman ſere: nauibus Saracenorum. XIII. partim captis: partim preſſis: ac illam in hunc vſq; diem tenuerunt. Sed & aliã in ſequentibus temporibus res ab eis maxima terra mariq; geſta commemoran tur: quas literis mandauit Iacobus de Voragine præſul eorum: qui vſq; ad duces ſcripſit hiſto riam. Nam anno. MCLX. ad expeditionem Hieroſolymitanam cum ingenti claſſe proſecti: Tri polim ac Cæſaream deperditas: ac hoſtibus ademptas: Balduino regi tradiderunt: ex qua præda Catinum pretioſum ſmaragdinum: ac cineres Ioannis Baptiſtæ retulerunt. Rurſuſq; hortante Eugenio: cum. CLXIII. nauigiis Armeniam contra Saracenos: qui Chriſtianos infeſtabant: profe cti: ad extremũ. X. milibus hoſtiũ captis aut interfectis: domũ redierunt. Cum Piſanis antiquum ac perpetuum odiũ exercuerũt. Anno. MCXXVIII. Plumbinũ eorũ oppidum: ac plures naues ceperunt. Anno deinde inſequenti Piſas annali obſidione cinxerunt. Paratis tandem hoſtibus omnẽ recipere conditionẽ: iuſſerunt vti recta vſq; ad primã conſignationẽ deicerent. Anno. M CCLXXXV. prouocati claſſe. CXXX. triremiũ inſtructa: apud Melorã inſulã: cladẽ eis maxi mã intulere: captis eorũ. XLVIII. triremibus. Anno. MCCXCII. rurſus bello nauali cõgreſſi: Li burnũ oppidũ cum arce munitiſſima inſtar phari: paulo diſtante a portu diruerunt: quã poſtea Piſani pace facta reſtituere. Cum Venetis non minorem geſſere diſcordiã: anno. MCCLVIII. in oriente capta occasione Tyri & Ptolemaidis: quas cum annos. LXIII. vna cum Piſanis & Vene tis tenuiſſent: negotiandi cauſa tandem ad euitandam quandoq; litẽ inter ſe diuiſere. Cœnobitũ S. Sabæ Ptolemaidis Genuenſibus adiudicauit eius populi beniuolẽtia. Indignati Veneti ad Ty rum vna ſecedẽtes: adſcitis ſibi Piſanis: & Maſredo Sicilia: duce: Genuenſiũ claſſem in portu Pto lemaidis incenderũt: eoſq; vlcifcẽdi gratia aduerſus venientes: rurſus inſtaurata claſſe apud Ty rum ſuperauerunt. Genuenſes tanto accepto incõmodo: ad Michaelẽ Paleologũ imperatorẽ con fugiunt: cuius auxilio: Gazam: aliãq; Venetorũ loca diripiunt: & portũ incẽdũt: Raimũdũq; du cem aduerſus cũ claſſe venientẽ capiunt. Verſus etiã ſeptẽtrionẽ impio progato: ad Tanaim lo ca: & in Taurica Cherſonneſo Caphã: quẽ olim Theodoſia dicta eſt: diu inter immaniſſimas Tar tarorũ gentes poſſederunt: a Turcis deinde annis hinc fere. XXX. occupatam. Anno autem. M. CCCXXVII. domũ nouũ creat magiſtratũ: ppetuũ ducẽ more Venetorũ: primuſq; factũ? Do minicus Fregofus: q; claſſe in Cyprũ miſſa cum Petro pfecto eius fratre: vniuerſam inſulam in po teſtatẽ redegit. Petrũ Luſignanũ regem captiuũ cũ regina prægnãte ſectũ Genuã abduxit: quos paucis poſt menſibus ſub tributũ cõditione miſſos fecere: Famaugãſta tãtũ adẽpta: quã hiſtoriã latius in Cypro ſequar. Poſt hanc victoriã bellũ cum Venetis repetit inſtruciſſimũ: vbi Petrus a Nicolao Piſano præſecto Venetorũ: bello nauali ſuperatus eſt. Genuenſes incõmodũ acceptum ignauie principũ adſcribentes vtrũq; fratrem magiſtratu abrogato in carcerem coniecerunt: ac Lucianũ Auriã claſſi præſecerunt: qui vt cladẽ Dominici leniret: claſſe. XXII. triremiũ inſtau rata: extẽplo laderem Venetorũ vrbẽ contendit: prædaq; deinde abacta: in portum ſe recepit Po lentinũ: vbi cõgreſſus cum Nicolao Piſano ſit ſuperior: captis ex hoſtib; duobus milibus: in quo prælio Lucianus ipſe occubuit. In cuius locum Petrũ Auriã ſurrogauerũt: qui adaucto nauiũ nu mero ex portu Genuenſi ſoluens laderẽ applicuit: inde Venetias rurſus tendens: Gradũ Coma clum citracq; oppida diripit. Vterius vero rẽdere in portũ: catenis prohibet: Clodiã foſſam pe tit: ac diripit: lex mil. hoĩm interfectis: pudicitia tãm muliebri ſeruata. Inde aliquot etiam oppidis captis: ad vrbem rurſus cõtẽdere conatus: anguſtiis euriporũ phibitus: ſimul & a bellicis inſtru mētis repulſus: Clodiã reuertit: quam dũ munire ſtudet: intercluſus a Carolo Zeno Venetẽ claſ ſis præſecto: pugna cõmiſſa occubuit: Cui; morte cõſternatũ aio Genuẽſes: pace facta domũ reuer terũt. Poſt aliquot deĩde annos: Nicolauũ Guafcũ ducẽ delegerũt: q; claſſe auxilio Caloioãni impe. Cõſtãtinopol. miſit: cui Frãciſcũ Cataluſiũ pfectũ: q; rebuſ feliciter p impatore geſtiſ: donatus ab

eo inſula Mytilene fuit: quã ipſe poſteriq; eius tenuere: vſq; ad annũ. MCCCCLIII. quo tẽpore poſt amiſſam Conſtantinopolim: capta eſt. Nicolao poſt annos. IX. Antonioctus Adurnus ſucceſſit anno. MCCC. LXXXI. vir longe prudentiſſimus. Pacem inter Ioannem Galeatium & Florenti nos: quã multos annos durauerat: ſummo ſtudio componendam curauit. Cui deſuncto Genuẽ ſes neminem poſtea ſubrogauerunt: ob Gibellinorũ Gueſfortũq; factiones magiſtratu fere corru pro. Quapropter ad tutelam Caroli. VII. regis Francorũ anno. MCCC. IIII. cõfugerũt: qui an nos plurimos p præfectum regiũ reſp. adminiſtrauit noĩe Bulcialdũ. Hic ſtatura roboreq; ingẽ ti: ſingulariq; certamine a Galeatio Gonzaga puocatus ac victus eſt. Deinde Dertonẽ tentauit poſtremo Mediolanũ: vnde a Fazino Cane turpiter reiectus eſt: reuertentiq; portas Genuenſes ei clauſere: perofi Gallorũ ſuperbiam: ac ſeſe Ioãni Mariã duci Mediolanẽſi dedit: in eoq; ſtatu vſq; ad annũ. MCCC. XXXV. durauerunt. Quo tẽpore a duce Philippo deſciũere. Cauſa fuit q; cum eodẽ anno auxilio pfecti Caietanis obſeſſis Alfonſum Aragonẽ ducẽ aduerſus venientẽ cum claſſe vi cepiſſent duciq; captiuũ miſiſſent: Iſtã ſtatim donis inſup cumulatũ dimiſerit. Qua re indignati octo capitaneos liberratis authore Francisco Spinula creauerũt: quibus paulo poſt abrogatis: Iſnardũ Guarrũ ducẽ cõſtituere: virũ ſeptuagenariũ: quo paucis poſt diebus remotũ: q; inutilis videretur: Thomã Fregofum Petri qui Cyprum ſubegerat filiũ ducẽ delegerũt. Hic fratrẽ habuit Baptiſtã: a quo primũ pulſus: deinde victor: in priſtinũ rediit magiſtratũ. Horũ itẽ frater Io. pater fuit Pauli cardinalis & pſulis. & ducis genuenſis: qui ante hos annos Romã deceſ ſit. Thomas igitur adſcito cõſilio Franciſci viri prudentis: Guidonem Torrellũ ducem copiarũ Philippi agrũ vaſtantem iuuatibus Florentinis repulit. Chium in Graçia a Venetis: & in Italia Albigaunũ a Nicolao Picinino preſſum defendit. Tandem ipſe cõiuratione Ioãnis Sanctonii Fili ſci deiectus magiſtratu. Raphael Adurnus. MCCC. XLIII. ſucceſſus nepos Antoniorũ: qui an te eum duces fuere: breui & ipſe tẽpore ob ſeditionẽ ſeſe magiſtratu abdicauit: ac Barbana eius patruelis ſucceſſus: quem vix menſem totum regnantem Ianus Fregofus iuuante Ioanne Anto nio Filisco ſupradicto de imperio deturbauit. Cui poſt bienniũ frater eius Ludouicus ſucceſſit: q nec ipſe diu poſt a Perino Fregofeo eius patruẽ expulſus eſt: viro ſingulari audacia: qui Nicola um fratrem doctrina moribulq; inſignem ob ſuſpicionem adſectati principatus: adcerſitum in curiam interficĩ iuſſit. Fuit nobilitati maxime inuiſus: quam primũ ex vrbe fugauit. Deinde pul ſus & ipſe cum Gallorum auxiliis vrbem repeteret: ab eadem nobilitate ſtatim interficitur. Pau lus vero vrbis præſul ſupradictus eius frater locum ducis inuadens: Gallos ex vrbe pellit. Caro lus interim Gallia: rex audita defectione: eo Ioannem Renati Neapolĩ tunc expulſi filium: cũ claſ ſe ſeptemq; armatorum milibus mittit. Huic Paul; obuĩam cum exercitu ſit: pugnaq; commiſ ſa ſuperior diſceſſit. Proſperum Adurnum: quã familia: concordẽs erant: patriã ducem conſen tiente populo creat. Amborumq; viribus: Caſtellerum quod in regis erat præſidio: expugnatur: adſcito in auxilium Francisco Sfortia ducẽ: qui Fernandũ regis gratia: quem regnare malebat q; Gallos: e veſtigio ſuppetias mille militũ miſit: cõſentiente etiã Ludouico ipſius Caroli filio: qui tũc patri maxime aduerſus fuerat. Anno deinde. MCCC. CLXXVIII. deſuncto Galeacio factioẽ Filſcorum impellente rebellauerunt. Sed Adurnorum Spinularumq; contraria rurſus in poteſta tem Mediolanenſium rediguntur: pauloq; poſt iterum Proſpero Adurno authore tumultuan tes: rurſus Ioannes pupillus cum matre Bona: miſſo exercitu. XII. milium armatorum adorti ſunt: quibus Genuenſes duce Roberto Seuerinate occurrentes: magnam ex eis fecere ſtragem. Poſt eam victoriã e veſtigio domum redeuntes: arcem: quam Caſtelletum vocant: deiectis Me diolanenſium præſidiis: receperunt. Verum quum Proſper vrbem occupare conaretur: a Franci ſco Fregofeo cæteriſq; eius partium ex vrbe pellitur: ac Baptiſtinus Fregofus Perini olim ducis fi lius: dux creatur. Vir in primis manſuetus ac bonus: quem cum Obiectus Filſcus ſape de magi ſtratu deicere fruſtra tentaflet: tandem a Paulo Baptiſtini patruo cardinale: quem ſupra cõme morauit: repulſus etiam vrbem relinquere coactus eſt. Hoc ſane tempore vna cum reliquis ciſalpi nis rurſus in poteſtatem venere Gallorum. Præter vero familias iam ſupradictas: Grimaldi quo q; inter eos nobiliſſimi. Nam Antonius Grimaldus claſſis contra Venetos: & Io. Grimaldus alte rius claſſis præſecti: auxilio Philippi ducis ad defendendam Brixiam miſſi fuere. Grimanĩ vero Venetiis clari: præſertim nunc Dominico. S. R. E. cardinale eruditiſſimo viro. Eandem tamen p ſapiam eſſe dicunt: & e Conſtantinopoli ex illuſtribus viris olim proſectam: ac in hos duos poſtea populos diductam.

Antonioct⁹
Adurnus
dux.

Genuenſes
ſub Franco
rũ imperio.
Bulcialdus
præſectus.
Deſciũere
a Philippo
duce.

Iſnardus
Guarrus.
Thomas
Fregofus.

Raphael
Adurnus
dux.
Barbana.
Io. An. Fili
ſcus.
Ludouicus
& Ni. Freg.

Io. Renati.

Proſper
Adurnus.

Baptiſtin⁹
Freg. dux.
Obiectus
Filſcus.
Grimaldi.

Grimanĩ.

Trebia flu.
Derto.
Tanar⁹ flu.
Alexadria.
Aqua⁹ Sta-
tyella.
Augusta.
Valeria. Fo-
rumfului.
Asta col.
Alba pom-
peia.
Ceua.
Castra Car-
rectensium
Aemylia
via.
Iria.
Augusta
Taurinor⁹.
Morg⁹ flu.
Eporedia.
Doria flu.
Alpes.
Vercelle Li-
bycorum.
Sessites flu.
Nouaria.
Albutius
Silus.
Dulcin⁹ &
Margarita.
Gazari.
Pollentia.
Banderata
Sallassi Sa-
baudien.
Augusta
pratoria.
Moferrate-
fium origo.
Aledranus.
Guilielm⁹.
Salutia.
Boschum.
Ponzonum
Bonifacius
Guilhel. ii.
Rainerius.
Guilhel. iii.
Guilhelm⁹
Logaspatha

Ost Liguriã regio Subalpina versus Mediterraneã occurrit: quã Padus Stra-
boni mediam diuidit: a cuius vltiore ripa Ticino: a ceteriore vero Trebia:
duobus quasi brachiis ab latere septentrionis includit. A meridie & occiden-
te: montibus. Igitur inde Transpadani: hinc Cispadani dicuntur Alpib⁹ & Liguri-
vicini. Quorũ post Trebiã Derto est ciuitas: deinde Tanarus fluuius in Padũ
influens Plinio. In hoc auri ramenta Antoninus Trottus eques Alexandrinus
legit: vnde torquem factum ostentat. Ab eodẽ abluit noua vrbs Alexandria: cu-
ius origo sic se habet. Post dirutã a Federico Aenobarbo Mediolanũ: pauloq; post restitutã: Stra-
tyelli Ligures qui vicatim cis Appenninũ incolebãt: relictiis ppriis sedibus: ad vicum cui Robe-
reto nomẽ/comigrantes: vrbe condidere: quẽ primo Casareã vocauerunt: vt apparet in annalibus
Alexandrinorũ: in quibus Xystus in dedicatione faciẽda Casariẽses eos vocat: deinde expugna-
to Federico: Venetorũ & Mediolanensiu auxiliis: Alexander. III. pont. ei⁹ inimicus: q; populus ar-
ma pro eo sumpserit: ob memoriã officii eam vrbe Alexandria appellauit. Secundũ flumen: aque
Statyellã sunt Plinio Straboniq; qũ in eo loco menda est. Vltra Tanarum ad Padũ ripam Augu-
sta Baciendorũ Ptolemẽ Plinioq; nunc Bassinianũ oppidũ. In eadem ripa paulo remotius Forũ
fuluii: quod Valentiam Plinius dicit appellari: sicuti & nostra ætate: nobilitatũ Gerardi ordinis
minorũ natalib⁹ ac sanctitate. Inferi⁹ vero Asta colonia: Alba Pompeii a Tanaro abluta nomẽ ad
huc seruans. Hinc versus Sabbatios iter faciẽti: Ceua Pli. vet⁹ oppidũ: ac castra familie Carrecte
sis: veteris ac nobilis: q; ab vrbe Genua originẽ ducunt. Aemylia via a Dertone: iteq; Pisis vsq; ad
Sabbatios erat: quã Scarus strauit. auctor Strabo. Alia Aemylia quẽ Flaminiã intercipit: de
qua postea. Trãspadũ vero Subalpinorũ hec loca sunt. Ad ripã fere exoriẽtis Padũ Iria Ptolemẽ
quã fuerit mihi vestiganti incõperta: Augusta Taurinorũ nũc Taurinũ: qd Plini⁹ ex antiqua Li-
gurũ stirpe dicit. Stephan⁹ gramaticus Massiliẽsiũ coloniã ait esse: a Tauro appellatã: quo signo
ad nauigãtes eo Massilienses in nauĩ vtbanã. Morgus fluuius Plinio ex Alpib⁹ in Padũ psuens:
hodie quoq; Orchus appellat. Eporedia plurali numero. Apud Ciceronem epistola quãdã data
Eporediis scribit. Plinius sic ait. Oppidum Eporedia a Populo Romano codi iustum: Eporeticos
enim Galli bonos equorũ domitores vocant. In sacro nunc fisci codice Hyporigiensis ciuitas no-
minat. Annis Doria Ptolemão: Duria Plinio nomen adhuc retinet: ex Alpibus in Padũ defluẽs:
Hic idem dicit auctor duas esse Alpiũ fauces: Graias & Poeninas: hinc Poenos: illinc Hercu-
lem transisse. de Alpibus supra satis dixi. Vercelle Libycorũ a Sallyibus Gallie vicinis populis or-
ta Plinio: Aurifodinũ quondam clarã Straboni: ornata quõq; præfule Eusebio in sacro eloquio
doctissimo: regia nunc Sabaudienũ ducti. Prope vrbe Sessites fluit Plinio: nunc item Sessia ab
accolis vocatus. Nouaria ex Verra comoris Vocontiorũ originem habet Plinio: patria Albuti
Sili oratoris & Dulcini ac Margaritã Gazarorũ sectã auctorũ: Anno. MCCC VIII. Inter se mo-
re pecudũ pmiscue coibant: aliãq; nefanda perpetrabãt. Cũq; diu latuissent inter prærupta mon-
tiũ: tandẽ deprensũ: meritis supplicio dederant poenas. Pollentia versus Alpes. XVI. pass. mili-
bus a Nouaria distãs vetus oppidũ Plinio: nunc Pallantiam vocant: vbi. Cn. Plancus a. M. Anto-
nio superatus interfectusq; fuit. Banderata Plinio nomen retinet. Sallassi populũ post Taurinos
olim ferocissimũ: & aurifodinũ insignes: domiti autẽ ab Augusto vt ait Strabo: & sub corona par-
tim venditi: partim in Augusta prætoria ciuitatẽ ab eodem in eo tractu edificatã translati. Hos
nunc esse Sabaudienũs nonnulli dicunt: vnde nomẽ auspiciatũ. Alii potius Monferratenũs: qui
ad Alpes vsq; pertinent: quorũ originem principũ simul & successionem vacat paucis explicare:
ne nobilissima Italia familia filitio ptereat. Anno sigdẽ. DCCCCLXXXVI. Aledran⁹ e gẽte
ducũ Saxoniã ex Alasia Othonis primi propinqua seu filia: quatuor suscepit liberos: Othonem
Guilielmũ: Thetẽ: & Bonifaciũ: proq; dote Marchio primus huius regionis ab eodẽ factus im-
peratore moriens Guilielmũ successorẽ reliquit: ceteris fratribus reliquas distribuit terras: Ce-
uam: Salutias: Boschum: Ponzonum: quã oppida deinde per manus succedentibus tradita Mar-
chionibus fuere. Guilielmus itaq; ex filia ducis Cloesti Anglici Bonifaciũ genuit: qui cœno-
bium. S. Mariã de Locedio excitauit. Is deinde Guilielmum. II. qui religione sanctisq; morib⁹ præ-
ditus: iuuenis extinctus est: dimisso Rainerio patre Guilielmi senis. Hic Guilielmus primũ mili-
tia clarus cum Conrado imperatore sororio suo ad Hierosolymitanã expeditionem profectus
est. Ex Iuditha. S. Leopoldi Austria Marchionis: quatuor mares suscepit: Bonifaciũ: Guilielmum
Logaspathã: Raineriũ: & Federicũ. Foeminas Iordanã: & Agnerẽ. Deceffit anno. MCLXXVIII.

Longaspatha apud Hierosolymam in demortui patris locum atq; gloriam venit: Balduin⁹ le-
prosi regis Hierosolymitani Sibyllam sororem duxit: cuius adfinitate simul & virtute propria
primum in ea expeditione locum sibi vendicauit. Moriẽti filius superstes Balduinus fuit: qui in
Balduini regis & aui tutela relictus: mox ei: q; liberis careret: in regni iure successit. Verum pau-
lo post in ætate puerili decedente: Rainerius patruus Guilielmi frater: regni titulum hæredita-
rio sibi iure vendicans: Chyri Mariam Manuellis impera. Constanti. filiam in matrimonium du-
xit: Thessalia regno pro dote accepto. Quo sine liberis moriente: Bonifacius minor frater hæres
institutus: statim Hierosolymam proficiscitur: vbi & suos mortuos: & Sibyllam fratris quondã
vxorem Guidoni Lusignano nuptram vidisset: vna cum ipso Guidone contra Saladinũ arma sum-
psit: in quo prælio cum esset captus: a Conrado & Guilielmo filiis liberatur. Nam hi accepto pa-
tris nuntio: euestigio comparata classe: Hierosolymam petiere: tempestateq; delati Constantino
polim casu tunc obsessum imperatorem liberauerunt. Deinde sequentes breui fortiter pugnan-
do patrem recuperauerunt. Conradus deinde Tyrum cepit: sponte se deditibus ciuib⁹: vt a
Saladino Turcisq; eius præsidio defenderentur: Isabellãq; deinde viduam filiam olim Baldui-
ni regis cum Hierosolymitani regni titulo in matrimonium accepit: interfectus mox a duobus
Saracenis in medio foro: patrem Bonifaciũ adhuc superstitem reliquit: qui exercitui succedẽs:
contra imperatorem Constantinopolitanum: quem filius olim obsidione liberauerat: pro regno
Thessalia sibi debito dimicauit: quod tandem adsecutus: Margaritam Pannionẽ regis filiam du-
xit: ex qua quum nullos reciperet liberos: decedens Guilielmo alteri filio rem dimisit. Is Guiliel-
mus dum hæc ageretur: rem paternam domi administrabat. Perit in Græcia veneno: relicto Bo-
nifacio: qui regno Thessalia successit: & ex Constantia Amedei comitis Sabaudia filia: Guiliel-
mum cognomento magnum: qui patrio imperio Vercellas: aliãq; oppida adiecit: ex Beatrice re-
gis Hispanie filia Ioannem: trisq; filias suscepit: quarum vnã Andronico imperatori: alteram Al-
fonso Castellã regis filio: tertiam Poncello Vrsino Vrsi filio: procerum Romanorum nuptiã tra-
didit. Ioannes Margarita Sabaudienũ ducta: sine liberis decessit anno. MCCC V. finemq; attulit
vniuersã prolapiã. Quapropter populus de communi sententia: rem Andronico Palaologo: vt
adfini: regendam obtulerunt. Is Theodorum ex Iolanta Montisferratenũ filium eo misit: qui an-
tiquã possessioni nonnulla etiam pugando adiecit: vicecomitibus fauit: ex Argentina Opecini
Spinulã filia Ioannem suscepit ac Iolantã: quã nupsit Aimoni Sabaudia comiti. Ioannes ex so-
rore Iacobi regis Maioricẽsis suscepit secundum Othonem: Ioannem: Theodorum: Guilielmũ:
& Margaritam. Ex his secundus Otho successit adhuc puer: huic deinde Ioãnes frater: qui in ex-
peditione Neapolitana extinctus est. Theodorus demum alius frater gubernacula paternẽ ditio-
nis accepit: aque præstans viribus corporis ac religione: vt qui hastẽ concursu præcelleret: & cœ-
nobis multa construxerit. Duas ex successionẽ duxit, vxores: ex prima Ioanna Roberti ducis Ba-
ri filia Ioannem Iacobum & Sophiam: ex altera Margarita Amedei principis Achaia filia nihil
liberorum suscepit: ex quo illa post viri mortem cœnobio se perpetuo dicauit. Ioãnes Iacobus vir
militia domiq; clarus: a Sigismundo imperatore vicarius totius Italia factus est: Philippo Marie
duci amicissimus: adiutorq; in constituendo imperio fuit: reddita ei Alexandria: quã illius quõ-
dam familie adempta fuit. Ex Ioanna Amedei primi ducis Sabaudia filia: suscepit Ioannem: Gui-
lielmum: Bonifaciũ: & Theodorum: duas vero filias: quarum alteram Amedeam regi Cypri:
alteram Hisabetham Salutarum Marchioni locauit. Ioannes quum primum successisset: & ex
Margarita Sabaudia ducis filia nihil liberorum habuisset: fratri Guilielmo rempublicam dimi-
sit: qui nostra ætate princeps quodammodo militaris disciplina habebatur. Sape & Venetorũ
& Mediolanensium copias duxit: domi in otio cum dignitate fuit: Casale oppidum patrium: tẽ-
plo præfuleq; ornauit. E trib⁹ vxorib⁹ nulla suscepta virili prole: decessit anno Millesimo quadrin-
gentesimo octogesimotertio. Bonifacius frater hæres ex secunda coniuge Maria Stephani Ser-
uia Despoti filia: duos genuit: Guilielmum & Sangeorgium: quorum primus puer adhuc ex-
tincto patre imperium hodie tenet: matre prudentissima rempublicam administrante. Theodo-
rus autem a Paulo. II. in patrum collegium cooptatus: proximis annis ex vulnere a ministro dũ
cœnaret obsonium concidente dextera porrectã casu illato: in valitudinem incidit: ex qua de-
mum post annum extinctus est. Illius & mansuetudinem & humanitatem curia populõq; Ro-
mano perspectam omnes collaudant.

Balduin⁹
Rainerius
Theffa. rex.
Bonifacius
Conardus.
Guilielm⁹.
Conradus
Tyrũ capit.
Isabella
vxor.
Bonif. p re-
gno Thess.
dimicat
Guilielm⁹.
Bonif. rex.
Guil. ma-
gn⁹ Vercel-
las cepit.
Io. finẽ artu
lit priã pro
sapia.
Theodor⁹
Andronici
fili⁹ & Argẽ-
tina vxor.
Ioannes.
Otho. II.
Ioannes.
Theodor⁹.
Ioannesiã
cobus.
Ioannes.
Guilielm⁹.
Casale.
Bonifacius
& Maria.
Guilielm⁹.
Sãgeorgi⁹.
Theodor⁹
cardinalis.

Ranspadanam regionem Strabo in tris diuidit partes. Subalpinam: & Venetiam in qua est Mediolanum: vsq; Aquileia: deinde Istriam. Plinius autem sub alpinam partim cum Liguria coniungit: secutus diui Augusti diuisionem. Deinde Transpadanam: in qua Mediolanum est: quam nonam regionem constituit: postea Venetiam quam decimam. Postremo Istriam vndecimam. Ego vero itidem. De Subalpina igitur qua vtrinq; ripam attingit: diximus. Nunc ea partem qua post Ticinum vsq; ad Atesim continetur exequar. Ticinum ex Alpibus in Padum fluens: oppidum sui nominis habet: nunc Papiam: quod Plinius ait conditum a Leuiis & Maricis Gallica gente. Dirutum deinde ab Attila Hunnorum rege: atq; iterum restitutum ab incolis: Odoacer rex rursus diripuit: cum in ea Orestem Augustuli imperatoris patrem obsessum captumq; interfecit. Post hac annos fere centum: Balduinus post longam obsidionem victor ingressus: ac delere statuens: equo in primo limine collabente: admoneri quodam modo visus impii sententiam animi mutauit: sedemq; eam sibi ac successoribus constituit: qui diuersis aedificiis ac muneribus exornauerunt. Ex quo Lombardia: toti regioni nomen inditum: quasi Longobardia. quod etiam deiectis illis durauit: ornatiorem tamen eam urbem reddidit Epiphanius eius praesul Aquileia oriundus: qui ad redimenda sex milia captiuorum Mediolanensium: regem Gallo: uni impulit. Hinc & lo. XVIII. fuit. Ticinum tertio vastauerunt Pannonii: igni ferroq; grassantes: quum in Italiam irruerunt: tempore quo Rodolphus Burgundus Italiae regnum occupauit. Arcem in eo excitauit Ioannes Galeacius dux primus: cui sorte Ticinum obuenerit. Caenobium quoq; Cartusienium extra muros ingenti addito paradiso: nemora saltusq; claudedo: ubi feras spectaculo venationis: priuatae deliciae viderent. Post eius mortem Papienses studio partium Gibillarum excitati: cuius factionis Beccharia familia princeps habebatur: Fazinum Canem cum exercitu in urbem introduxerunt: pacti fortunas Guelphorum: ille vero nemini pepercit: quaerentibusq; Gibillinis respondit eos saluos satis esse: eorum vero bona q; Guelpha sint militibus se in praedam concessurum: lepide cauillatus hoc modo in vtriusq; factionis insaniam. Supra vero Ticinum. S. Columbanus oppidum ubi ille caenobium extruxit. Ab latere occidentis oppidum alterum etiam noui nominis Medcecia: in quo Caesares diademate primum ferreo redimiri consueuerunt: iam a. CCCC. consuetudine annorum muneribus ornata Theodorici regis: tum Theodelindae reginae Longobardorum: qua Ioannis Baptistae templum in ea magnifico excitauit opere: thesauroq; immodico locupletauit. Vegeuenum nouum & amoenum oppidum secessus ducum Mediolanensium: ab eis & aedificiis: & aquis introductis nobilitatus. Nec minus Petro Cardo Nicolai. V. pont. ab epistolis ministro: qui Appianum conuertit. Sequitur Mediolanum de quo postea. Regio vero qua ultra Mediolanum Alpes contingit: tota fere ignobilis: ubi post Adulam montem: qui pars Alpium Retorum est: vocaturq; hodie Mons Bralius: Telina vallis appellata iacet longitudine mill. pass. LX. ditiois Mediolanensium. Huic & aliae valles coniunctae: Agnedina: Camonica. In his oppida coplura seu vici potius: inter q; Burmiu. Larius primo a septentrione: in ortu hibernu excurrit: inde in duo brachia diffundit: altero Comu iter meridie & occasum petit: altero ad orientem Leucum: ubi Adduam amnem emittit. Circa Lariu oppida: Glarea: Suricum: Domasiu: Grauedona: Musecha: Mustiu lapidicinis insigne. Arciona: Menasiu ex aduersa Lariu parte. Post Addue ostia Colliciu. S. Nicolai sanu: Corenu: Delphus: Bellanu: Varena: Vallis faxina: pterea Mandellu Leuciq; oppida munitissima ducis Philippi Mariae: insignem olim obsidionem passa. Contra Leucon / Malgratia / Oriu / Ciuenna / Vessena / Bellasiu / Vici / Nexum / Toriu lanificio claru. Pars aut Lariu q; ab Menasio Comu pergit: vici sunt: Griantiu vino laudatu: Iremeti / Letiu Sala / Colona / Arzena / Briona / Castra Lugariu / Aliu / Caratu / Moluasiu / Ceruobiu praeterea quibus appellatur: ubi sanum humiliatoru: quo in loco olim Rufi villam in epistolis Plinii celebratum fuisse constat. Affis vicus & vallis Affina ad montem Brigantiu vocatum pertinet: ubi Affiniam Cantium Cassilinum Scarena. Lamber amnis Incini plebem appellatam illabatur: a montibus Lario imminentibus cadit: cum Eupilo excipitur. Eum lacu vulgo recentiores accolae a Lufiano vico: qui propinquus est cognominauerunt. Inde emissus Medceciam iuxta: longeq; duobus pass. mil. a Mediolano perfuit in Padum. Inter Lambrum & montem Brigantium sunt Lufianum / Inuergum / Mongutium / & superne ad montes Peucianu / Pufianu / Boxisium / Corneliu. Cis Lambrum Canturium versus Fabrica / Brutianum / Cassianu / Albesiu / Carcanum / Herba / Orzanicu. Noua sane cunctoru nomia. Comu vero ppe Lariu Orobioru aedificium: vt author

estimabi

Ticinū flu. & oppidū.

Balduini auspicia.

Lombardia vnde dicat. Epiphani⁹ praesul Pannonii.

S. Colūbanus oppidū Medcecia.

Ultra Mediolanum regio.

Adula mōs Bralius.

Telina vall.

Agnedina.

Camonica.

Burmiu.

Lariu lac⁹

Oppida Larii.

Rufi villa.

Lamber flu.

Oppida inter Lābrū & montē Brigantium.

Oppida cis Lambrum.

Comum.

est Cato apud Pliniū: quorū originē ab eo ignoratā Cor. Alexander ortā e Græcia dicit: & nos Erymū a montibus traxisse in quib⁹ degunt. Trogus tamē vna cum cæteris ciuitatibus trans padum a Gallis id oppidum conditū dicit. Strabo autē sic. Comū deuastatū a Rethiis: Pōpei⁹ Strabo Magni pater colonis eo deductis restituit. deinde Scipio tribus hoīm milibus: postremo Gæsar quingentis militibus auxit: quos ciuitate donatos Nouocomēses vocauit: & oppidū Nouū comū. Hinc Addua plura circuit loca: Brugnanū / Trinilium / Riuoltā. Vetus insuper oppidum Laudē pompeiam quā Boii teste Plinio aedificauerunt. qua demū extincta alterā ad tertium lapidem Federic⁹ Aenobarbus vt Mediolano damna inferret extruxit. Supra Bergomū est inter duos paruos amnes Orobiorū & ipsū aedificiū sicuti Comū Plinio de quibus supra dixi. NVNC harum ciuitatum factiones paucis repetā. Exincto siquidē Ioanne Galeatio qui eas inuaserat: praepotentes olim qui extorres fuerunt in antiquā dominationē redierunt Rusconi. Comū Vignate Laudē pompeia: Soardi: Bergomū. Hanc enim ciuitatem prius Ioannes Picininus vicecomes ex forte tenebat: qui Coleones antiquā familiā ex ea expulerat. Pulsus & ipse tandē a Ioāne Suardo viro audacissimo fuit. qui cū commodē rēpu. cōtra hostes vicecomites tutari se posse minime videret: eā Pandulpho Malatesta vendidit: ac ad hospitium lo. Fra. Gonzage veteris amici se recepit: ibiq; vsq; ad extremū vixit. Postremo ab ipsis vicecomitibus per lo. Galeatiū recepta. Ciuem habuit nostrā ætate Bartholomeum Coleonem: qui rebus multis in Italia p̄sertim transpadana gestis decessit. Anno. M. CCCCLXXV. ac Bergomū sepultus. Brixiam urbem Cenomani aedificauerunt: qui post Insabres in Italiā venerūt. Liuius Polybiusq; testibus. Hanc expulso Pandulfo Malatesta vicecomites ceperunt. Deinde Veneti cōtra Philippum Ducē Septimo obsidionis mēse receperunt Anno. M. CCCXXVI. prodente portā Petro aduocato ex familia Mātuaana olim extorre. Deinde Philippi ipsius lōgam passā obsidionē: a Frācisco Barbaro eius loci p̄fecto magna virtute defensa est. In ei⁹ agro Ludroniū & Romanū castra sunt. vnde Ludronū familia Brixia. In qua Paris Veneris cōtra Philippum militauit. Est itē in eodē Caruagiū ubi nobilem illā cladē Franciscus Sfortia Venetis intulit. Præterea Mercaria / Candum / Lamacū / Clarū / Sōcinū / Martenengū / Calalemaius. Ollium flumē ex Sebino lacu in plana descendēs primo Brixianum agrū a Bergomatibus: deinde Mantuanum a Cremonēsi⁹ diuidit: donec Padū illabiē. Crebris hinc inde castellis & agris feracissimis munitū: inter quæ Platina est. Inter Olliu & Padum Cremona Ro. col. Liuius libro. XXI. frequētibus adflicta ruinis. Primū Antonianis tēporibus quādo ab Augusto rerū porito ager est militibus datus. Deinde Vitellianis apud Bebricū peracta pugna. Gotthorū quoq; Deide Lōgobardorū sub Gedulpho rege Anno. DCXXX. euerfa. Federici etiā Aenobarbi vim tulit vsq; moenibus deiectis. Postremo Frācis Sfortia q; ei iure dotis Blāche vxoris Philippo Duce socero concessa fuerit deinde rebellauerat. Factiones in ea tres: Caualcaboues / Donariēses / & Ponzoni. Anno. M. CCCXII. Guilielmus Caualcabos pulsus Donariēsi⁹: qui Gibillarū erant partiu: dominationē patriæ Henrico Imp. consentiente corripuit pluresq; tenuit annos. Cūq; reliquos eiusdē factionis qui ad oppidū Sonzinū confugerāt praelio tentasset: supatus captusq; atq; curru adligat⁹ misere discerptus est. Quo deinde exēplo vsi sunt in reliquos Guelfos qui tunc aderāt. Inter quos Veturinus Fundulus fugiēs a vicario vna cum trib⁹ filiis capis: ac currib⁹ prius tract⁹ securi percutit. Anno deide circiter. M. CCCCVI. Vgolinus Caualcabos adscitis Ponzonib⁹ extincto Ioāne Galeatio q; primū patriē tyrannidē inuasis: q; postea reiectis Pōzonib⁹ aduersis Crabrinū Fundulū ex oppido Sonzino virtū impigru exercitū p̄fecit. Is igit in spem dñationis erectus ipm Vgolinū e Laudēpōpeia cū Carolo ceterisq; ei⁹ fratribus redeūtē aggressus trucidat. Cessit dein Philippo maria Ducis: multa pecunia oppido q; Castiliono donat⁹. Verū cū mox res nouas moliret: pdēte Oldrado Lāpugnano ei⁹ necessario captus Mediolanū adducitur: in mediog; foro securi pcutitur. Ornatur insuper hęc vrbs ingeniis. M. Furio Bibaculo poeta. Quintilio Varo Virgilio familiari. Gerardo Subloneta medicinē / astrologiq; tū Chaldis Arabicarūq; literarū peritissimo: qui Auicennā Rasūmq; siue Almanfō rem conuertit. Sequit Mincius amnis: q; lacū Benacū efficit. Inter quē & Olliu Mātua sita est: de qua postea. Inter Mātua & Cremonā Brixellum sūt: & noua oppida Caruagiū Venetorū clade insigne ubi. XII. milia eqtū: peditū. IIII. a Frācis Sfortia p̄ligata. Riuā a sanguinis corruātis p̄fusione dictā volūt. q; i eodē loco Grimoald⁹ Lōgobardorū rex Frācos Trideto i Italiā igressos magna cede repulerit. Subloneta ex qua comites Persiceti pdiere. Præterea Calcinatū / Carpineatū / Capriana / Godiū / Vallegiū / alto in colle sitū Mincio amni incubās. hic mur⁹ iteriectis turrib⁹ p aliquot passū milia vsq; ad Tartari paludes se extendit. hoc tarctu Villafraca mediā planitiē

Nouū comū.

Addua flu. Laudēpōpeia Bergomū.

Brixia.

Obsidio Brixia.

Ludroniū Romanum

Ollium flu.

Cremona.

Caualcaboues. Donariēses Ponzoni.

Crabrinus fundulus. M. Fu. Bibaculus.

Quintilius varus. Mincio flu. Benacus.

Mātua. Brixellum. Comites Persiceti.

Tartari paludes. Adria.

fedet locus ope magis q̄ natura munitus. Vrgatitū. Scalana insula. Sāguinetū. Secundū padū ver
sus mare quedā etiā noua castra locaq; cœnobium. S. Bñdicti opulētissimū Matildis ædificiū in
quo hospites cum quātauis comitum turba triduo excipiunt. Ostilia & Nugarolum Veronen
sium ædificia. vnde Nugarola familia Veronæ: ex qua Leonardum Protonotariū summū Theo
logum olim Ferrariæ magna facultia differentem vidit. Francolinum. quod Estenses ad turan
dos eorum fines posuere. Ferraria mari propinquat inter ostia fere ac brachia Padi: de quo post
ea. PAVS ipse apud Plinium in hanc fere sententiā enarratur. Erymum trahit a picea frequē
ti apud eius fontem quæ gallica lingua pades dicitur. A græcis Eridanus vocatur. A Liguribus
Bondingus: qđ significat fundo carens. Cui rei est indicio qđ ibi iuxta Bondicomaculum vetusto
nomine oppidum est vbi amnis præcipui existit altitudo. Hic Phaetontis fabula & electrum su
dantium populorum quas lachrymas eius sororum dicunt. XXX. generosos amnes in Adriati
cum trahit. Quorum præcipui ex Appennino Tanarus Trebia Placentinus Tarum Nitia Ga
bellium Scultemna Renu. Ex alpibus Stura Morgus Duria Sessites Ticinum Lamber Addua
Placētinus. Olbium Mincius Atesis. Atq; hi lacus inclytos. XI. procreant: e quibus præcipuos Benaciū Min
cius longum stadiis. D. latum. XXX. Virbanum Ticinus lōgum stadiis. CCC. latum minuf
q̄ Benacus. Larium Addua. longum stadiis. CCC. latum. XXX. Sebinum Oblium. Ostia eius
qđ largius vomant Septem maria dicuntur facere. Primum ostium Padusæ vocatur vbi Augu
sta fossa trahitur Rauennam. Proximum Vatreñi qđ Vatreñus amnis ex agro Forocorneliensi
auget quo Claudius Cæsar a Britannia triumphans prægrandi illa naui Adriam intrauit. Hoc
ostium Spinetum ab aliis dictum est ab vrbe Spina. Proximum deinde ostium Caprasium. Dein
de Sagis. Deinde Volane. Inter hæc fossa Philistina: quam alii Tartarū vocant. Accedit his Ate
sis e montibus Tridentinis & Tongifonus ex Patauorum agro. Pars eorum proximum portū
facit Brundulum: sicut Adronum Medoacus & fossa clodia. In hanc fere sententiā Plini⁹. Ho
die nostri nautæ sex ostia notauerunt. A dextra primarium olim vatreñi a flumine appellatū.
Ab læua Volanen. inter hoc & primarium Comaclina stagna ostium habent: immo portum po
tius quem magnum vocant. Sed æstuaria illa maris sunt: qđ ex salis cōcretionē dignoscit. Ex ea
item parte vbi Adriam abluit duobus ostiis elabitur in mare. Id qđ Volane propinquū est Al
barum dicitur. reliquum vero Gorium. Maioris autem huius ostium qđ Adriæ sinistram attrin
git Fornaces accolę vocant. & hæc quidem de pado. Comaclum fossa clodia vbi præliū obsidioq;
Genuensium. de quo in eorum historia narraui. Adria Tuscorum ædificium quę & mari nomē
dedit: vt Plinius refert. Hanc Pisani cum classe ad sacram expeditionem parata ceperunt. Spi
nam autem in hoc littore idem author a Diomede dicit ædificatā. Strabo vero a Theffalis. Dio
nysius a Pelasgis: qui iidem fere sunt. Ambe sane iam diu interiere: qđ Adrię quædā appareant
vestigia: Spina penitus nulla. Ex harum ruina Aquileia creuit. Est & altera Picensi Adria.

Res Mediolanensium.

Mediolani nunc reuerto Ferrariæq; ac Mantuę reliquam historiam: quam
ideo distuli vt principū successiones sine interpellatione videremus. Mediola
nū igit̄ sicuti de eo deq; pleriq; trās padū ciuitatib⁹ iter res Gallicas lati⁹ scri
psi: Insuores Galli ædificauerunt ex nomine relięti ab eis Mediolani: qđ Ptoleme
us inter Cenomannos ponit. De his Liuius libro. XX. ait Gallos insuores cit
citer annū vrbis. CCCCLX. subiugatos fuisse a Rōanis. Rursus lib. XXXI.
L. Furium prætorem Gallos insuores rebellantes & Amilcharem Poenū in ea
parte molientem acie vicisse. Amilchareq; occiso milia hominū. XXXVI. fuisse interfecta. Et
libro. XXXII. L. Furium purpureonem & Claudium Marcellum Boios & insuores Gallos sube
gisse: Marcellūq; triumphasse. Post quem triūphum annos fere quingentos Mediolanum paca
tissimum fuit ac principū Romanorū secessus & quoddā quasi diuersorium amoenū a Traiano
vsq; ad Valentinianum. Quā felicitatem & quietem Arriani primū interpellauere per Ambro
sii tēpora. Post hæc Attila in Italiā ingressus cum omnē depopulat⁹ esset Venetiam Mediolanū
euertit. quod paulo post restitutum parumper quieuit. Agitatum rursus bello Gothorum & du
cum Iustiniani: tandē deditōnē facere coacti sunt. A Lōgobardis etiā incōmoda pertulit: qui
bus ex Italia pulsos annos. CCCLX. sub imperatoribus quasi liberū floruit: donec Federicus Ae
nobarb⁹ anno. M. CLXV. penitus dirutū colonis per vicina loca dispersis reddidit. Exi
de anno fere sexto Federico in bello occupato qđ cū rege Gallorū gerebat: Mediolanenses quasi respicē
tes in ita cū finitimis vrbibus societate solū antiquum repetunt: vrbē triennio reficiunt: annosq;

hoc pacto. CL. cōtinuo creuere vsq; ad annū. M. CCXXVII. quo tēpore vicecomites pulsos Tur
rianis vrbe sunt potiti. Post mortē vero Philippimarię populus in libertatē se erexit sed bello fa
meq; obsessi a Francisco Sfortia deditōnē fecere. Fuere ex hac vrbe viri præclari: tum tres Ponti
fices Alexander. II. Urbanus. III. Cælestinus. III. Mediolanensis p̄sul Stephano. VIII. sedēte & Hen
rico. III. Imp. Romano se pontifici subiecit: cū antea contendisset. Hic præterea factiones potē
tissime Vicecomitū & Turrianorū. Huius vltimę Martinus princeps nomine ac potētia clarus
Ecelinū quondā Italię terrorē ad necem vsq; cōpulit. Deinde Philippus Noapuleo Guido suc
cessores. Sed p̄ter hos in ea nobiles familiae Lāpugnani Gottę Petrasancta Tuscani Porri Caimi
Marliani Bossi Triulci. Nunc vero Vicecomitū insequētisq; principū p̄sapia resq; gestas breui
ter videam⁹. Authores generis Vbertus & Berta anno circiter. MCCL. quatuor susceperūt li
beros Othonē Mediolanensem Vbertū Vintimiliensem p̄sules: Iacobū & Gasparem. Iacobo tan
tū Thebaldus filius fuit. qui Mattheum magnū & Vbertū genuit. Ex Vberto Ioānes Vercelli
nus Ortho fuere. In Mattheo res se primū extollere cœpit qui & Mafeus est appellat⁹ & a rerū ac
animi mēsurā magni nomē adeptus velut alter. C. Marius fortunæ vices periclitatus. Anno sig
dem. M. CCCXIII. a Turrianis aduersa factione cuius Guido caput erat expulsus diu latuit in
ter paludes lacunafq; Benaci piscationib⁹ vacās. Per Henricū deinde. VII. Lucēburgēsem Imp.
qui tunc Mediolanū venerat eiusq; partī fauerat: spiritus adsumpsit: inimicosq; se vlciscēdo ex
torres reddidit. Huius filii ex Bonacosa vxore Galeatius Ioannes Luchinus Stephanus. Galea
tio nomen inditū auspicio Gallorum qui nocte qua natus fuerat maiore solito garrulitate ceci
dere. Is cum eodem Imp. Romā profectus magister equitū est. Actium & Marcum filios suscepit
Imperatori Ludouico Bauaro pecunias imperanti acerrime restitit. quapropter ab eo captus &
custodię traditus. filiusq; eius domo pulsus est. Castrutii deinde Lucensis precibus Galeati⁹ cō
donatus paulo post excessit. Actius vero reditum pecunia impetrauit: patrięq; tyrannidi succe
dens Bauarum iterum Mediolanum obita Italia redeūtem minime recepit. Res gessit: & admo
dum bellī gloria floruit. Missus quondam a patre auxilio Castrutio contra Florentinos coniu
ctis castris prope Fucetium cum inimicis cōgressi superiores fuere. qui victoria elati apud Flo
rentina mœnia castrametari multos dies otiose confederunt nemine ex oppidanis egrediente.
Prima hæc expeditio vicecomitū in Florentinos imperante Bauaro. His gestis Altrumpassum in
eodem agro: deinde Bononiā eodem Castrutio iuuante debellauit. In qua expeditione memora
tur dum in castris meridiaret: in galeam vacuum quā prope posuerat viperā ingressam quieuis
se. Mox cum surgeret galeamq; capiti aptaret viperam inde innocuam per ora dilabasse. Ex quo
postea signa sumpta. Alii vero dicūt qđ ex eorū familia quidā cōtra saracenos res gerēs anguē ex
hostis deuicti galea ademerit. Actio igitur sine liberis decedēte lo. p̄sul Mediolanensis & Luchi
nus parui hæredes fuere. qbus primū vt vicariis Mediolanū a Benedicto. XII. cōcessum qđ va
cante imperio per Bauari tyrannidē eius iura ad Romanū Pont. pertinerent. His igitur domi
imperatibus: res e fratre Stephano nepote s Mattheus / Barnabbas / & Galeatius nouem annos
exularunt. Ioannes P̄sul animo fuit indomito: armorum potius qđ sacrorum studiosus: vt qui
cōtinenter Italiam bello vexauerit. Parmam: Laudempompeiam: Cremonam: Bergomum: Ge
nuam: Sauonam: aliq; loca trans padum subegerit: quæ omnia in elogio sepulchri in æde ma
iore continentur. Mortuo fratre Luchino fratris filios ab exilio reuocauit Anno. M. CCCL. in
partemq; regni adhibuit. Post cuius mortem Barnabbas vna cum fratribus republi. suscepit.
opesq; inter diuisere. Bellum Bononiense diu cum diuersis Pontificibus gessit: quā ciuitatem
pro iure suo sibi vindicabat. Cessit tandem pactione pecuniæ. Regium a Feltrino Gonzaga. LX.
milibus nūmis aureis mercatus est. Sarzanam Carrariam & reliqua in Lunensū parauit. aduers⁹
Genuenses qui rebellauerant iuuante Galeatio fratre dimicauit: pax data pollicētib⁹. DC. aureo
rum milia. vxorem duxit adhortante patruo Ioanne p̄sule Mastini scaligeri filiam: qđ quoniam
fastosa & imperiosa esset Regina est cognominata: ex qua. XV. suscepit liberos: mares. IIII. Ludo
uicum Cremonæ / Carolum Parmę / Rodolphum Bergomi / Mastinum Laudispompeię princi
pes constituit. Reliquas foeminas: quarum Viridis nupra Leopoldo Austrię duci Auo Federici
tertiū Imperatoris. Tadea duci Bauariæ. Valentina Petro regi Cypri. Catharina Ioanni Galea
tio vicecomiti. Antonia Federico regi Siciliae. Magdalena duci Bauariæ. Agnes Francisco
Gonzaga. Helisabeta Ernesto duci Monachi in Bauaria. Angelesia Federico iuniori. Lu
cia Ludouico duci Andegauia primo filio regis Gallorum. deinde Baldassari marchioni Mis
nensi. postremo Adinundo comiti Cantia: Henrici Angliæ regis filio. Singulis vero centum

Authores
vicecomitū
Matthæus
magnus.Turrianorū
factio.Bonacosa
vxor.Actii res
gestæ.Vñ anguis
insignia vis
cecom.Ioānis p̄sul
lis res gestæ.

Barnabbas

Barnabæ p̄
les.

Sacramor?
Galeatii
proles,

Ioannes Ga
leatius Co
mes virtu
tū primus
Dux.

Bellum cū
Florentinis

Ioan. maria.

Philippus
maria.
Angleria
castellū vñ
vicecomi
tes.

Philippi
res gesta.
Bellum cū
Venetis.

Italianus fo
roliensis.
Ciarpelio.
F. Sfortia.
res.

aureorum milia dotes assignata. Nothos habuit primū foeminas, III. Bernardā/Ricciardam/
Helisabetā/Margaritam. mares. V. Ambrosium/Nestorem/Lancelotum/Galeottū/Sacramo-
rum. huius ultimi progenies adhuc durat: nā ex eius filio Leonardo Sacramorus alter natus qui
tris & ipse genuit: Petrū Frāciscum & Leonardum. S. Celsi Abbatem. Nunc ad Galeatiū Barn-
abbē fratrem ex quo reliqua fluxit progenies quæ ad hunc vsq; diē regnauit. Is postq; cum Barnab-
ba in patriam restitutus est ex Blācha Aimonis Sabaudienſis filia Ioannem Galeatium: & Vio-
lantam genuit quæ Leonello duci Clarentiæ regis Angliæ filio cum dote quingētorum milium
aureorum nupsit. Aduentu viri nuptiæ celebratæ tanta cōiuiui pompa: tātoq; sumptu feruntur
vt nullæ similes postea. Ad singulos intermissus munera ingētia fuere data. vbi adfuit & Petrar-
cha. Verum cū huiusmodi gaudia semper dolor aliquis comitetur: ille quinto q̄ venerat mensē
extinctus est. Ioannes Galeatius vero Papiam liberam tunc ciuitatem per obsidionem cepit: vbi
& māsit arce in ea quæ nūc extat excitata: viuariog; haud longe a moenib; & cœnobio Carthusiē
suum/tum in ciuitate templo maiore constructis. Is comes virtutum & dux Mediolani prim; ap-
pellatus omnium suorum memoriam rebus gestis superauit q̄q; a parricidio fuerit auspicatus. Nam
Barnabbam focerum simul & patruū ad quem simulatione salutandi Mediolanum veniebat: ob-
uiam procedente in itinere adortus per pditionē cepit: in carcerēq; coniectū mori coegit: Medio-
lani imperio cui; medietatē prius tenebat occupato filiisq; partim necatis partim eiectis. Cuius
facinoris causam Catharinā vxorem dicit paternas in eum prius insidias manifestantem. Lōge
lateq; imperii fines armis propagauit: omni pene Italia subacta. Bononiam quæ auctore Ioanne
Haucut rebellauerat vi recepit: vbi Actius Vbalinus & Iantodeschus aliq; duces profligati
fuere: Veronam Francisco Carrariensi ademit. Senam Grofferum Clusium Perusiam Pisas Lu-
cam Vercellas. Deniq; ciuitates. XXIX. in Italia possedisse dicitur. Florentinorum perpetuus
hostis cum quibus annos. XII. bellū gessit. In quo bello pceres Italiæ primiq; duces memorantur
Paulus vrsinus/Lucas canalis/Brachi; mōtonius/& Sfortia. Extinct; est anno. MCCCCII. Nō
diu anteq; decederet Dux primus a Venceslao Imp. factus. cui pecuniam multam per Cretēsem
psulem miserat: qui postea Alexāder. V. pōtifex fuit. Duos oīno mares ex Catharina reliquit. Io-
annē mariam & Philippum mariā. Foemīnam vero vnam quā Lud. Aurelianēsiū duci vna cū
Alta ciuitate dotis nomine in matrimoniu locauit. Horum primus regnauit fera truculentior:
Ciues quotidie variis suppliciis necando. Matrem quoq; facta acerbis obiurgatē in arce Mo-
doeciē mori coegit: dicitās in magna profapia homines omnis generis esse oportere. Ipse tādem
dum sacrificaretur a suis interfectus est. Cuius ignauia contigit vt plerēq; ciuitates rebellaret.
Cremonam tunc Vgolinus Caualcabos & Ponzoni occuparunt. Othon; Parmā pulsus Rosciis
Bergomum Suardi. Comū Rusconi. Laudempompeiam Vignatenſes. Vercellas Alexandriāq;
Fazinus canis. Filii Barnabbæ patrię restituti. Omnis deniq; Italia res nouas spectabat. Philip-
pus maria fratri succedit Anglus cognominatus. Angleria em̄ (vti supra dixi) castellum prope
Mediolanum est vnde se originem vicecomites habuisse dicunt. Is Papiam prius regebat. Ante-
q; omnia Beatricem Fazini canis inelyri belli ducis defuncti vxorem in matrimoniu duxit q̄q;
imparem nobilitate vt terras plurimas trās padum ei hereditarias adsequeretur. Quapropter
auctus virib; Barnabbæ filios reuersos/e Mediolano iterum expulit: e quibus Nestorem in expu-
gnatione Medoeciē interfecit. Deniq; rem paternam solus obtinuit. Cremonam antiquam fami-
liæ possessionem Crabrino tyrāno; interfecto recepit. Bononiam Forumliuii Forumcornelii Pon-
tifici restituit. Genuam subegit deinde amisit. Brixiam expulso Pandulfo Malatesta est adsecu-
tus. quæ mox a Venetis recepta. longi fuit inter vt rosq; materia belli. nec longa obsidione supe-
rata. vbi Duces fuere Venetorum. F. Carmignola: Ioānes Malauolta: Gaeta Melata: Ioānes Frā-
ciscus/Gonzaga: & Nannes Strotius eques Flo. a duce Ferrariensi missus. Philippi vero Fran-
ciscus Sfortia. Angelus Pergulensis. Nicolai duo Guerrerius & Picininus. Florauantus Perusi-
nus. Alfonsi regis Neapolitani quem captum olim dimiserat amicitia perpetuo simul & auxi-
lio est vsus. prouocatus etiam ipsius beniuolentia qui in mortis periculo eum heredem quon-
dam instituerat. Martinum. V. item amicissimum a concilio Constantiensū redeuntē magni-
ficentissime excepit. Duces copiarum habuit imprimis Nicolaum Picininum. Italianum Foro-
iulienſem: quem postremo q; in bello contra Florentinos cum inimicis cōsentire clam comperif-
set securi percussit. Ciarpelionem quoq; qui sub Francisco Sfortia merebat: transfugam sibi con-
cilianit. Deinde ad antiquum officium redeūtem inita inter duces ipsos concordia per Fran-
ciscum apud Firmum cepit ac capite mulcauit. Ipso deniq; Francisco multis in bellis vsus est.

cui & filiam Blanchā quam solā ex concubina susceperat locauit: quum ex secūda cōiuge Ma-
ria Amedei Sabaudienſis filia nihil liberorū tulisset. Deceſſit tandem ex animi dolore cæcus pe-
ne factus: anno. MCCCCXLVII. Nam ad extremū fortunam cōmutatā vidit: Genuā amissam
N. Picininum spem eius vnica defunctū: exercitum suū ad Calale matris iuxta Padum duce Mi-
cheleto Carmignola ab hostibus fufum. Postremo Venetos Addua flu. transmissio in agro Medio-
lanensi castrametates. Quodq; his omnibus deterius: nullū his malis subuenientē. Nā post acce-
ptam Casalensem cladem Carolo francorū regi per oratorem Thomam Thebaldum Astam vr-
bem promiserat: q̄ ad Carolū Aurelianensem ducē tunc dotali matris iure pertinebat: si suppe-
tias ferret: sicuti postea anteaq; moreretur biduo tradidit. Alfonsus rex vnicus & fidelissim; inue-
tus: qui se ad iter cum exercitu accinxerat: quapropter hæres ab eo institutus est. Verū Carolus
quem supra memorauī q; ex matre vicecomite natus esset legitimū se heredem appellabat: Fede-
ricus item imperator iure imperii rē sibi vindicabat. Instabat & Franciscus iure vxoris. Deniq;
Mediolanenses lacerato testamēto sese in libertatem vindicauerūt. XII. ex plebe viris reip. con-
stituendæ gratia creatis: simul & Carolo Gōzaga exercit; duce clam accersito transfuga e Fran-
cisci castris. Hi magistratus magnā nobiliū cēdem fecerūt qui rebus Francisci studere videban-
tur. Is em̄ Sfortiā Attēdulū patrē habuit: qui apud Cotiginolam flaminia vicum nat; ex hu-
mili loco Lixa quondam in exercitu: ob pstantes corporis vires: & q; ceteris æqualib; in pda vim
adferret: id cognomē est adsecutus/paulatimq; virtute effecit vt e Lixa Gregarius miles deinde
equo adscriptus postremo exercitum duceret: ea laude ac felicitate vt ea tempestate tantū Bra-
chio mōtonio summo duci par haberetur. Cum Alberici Cunii comitis ambo disciplina enutri-
ti essent. Extinctū ferūt in anne Aterno quem Pelcarā nomināt dum puero e ministris eius vni
periclitanti cupit succurrere. Franciscus deinde patris quem in cunctis expeditionib; fuerat se-
curus q̄q; adolescēs reliq;: disciplinā ac gloriā longe superauit nō solū nostrorū sed superiorum
tēporū Ducibus cōparādus. Res gessit cū aliorū tum Venetorū potētię sepe formidatas. Cosme
medicis qui tūc in patria florebat familiaritate est vsus: cuius opib; etiā creuit. Venetor; exerci-
tum cū esset Mediolanensiu copiarū dux apud Garuagiū memorabili clade superauit: captis
eorū vexillis. Post id preliū Veneti pacatis reb;: ac finibus statutis eū semper i honore habuerit:
ac sibi omnib; viis cōciliauere stpēdia dādo. Elar; dein aio Frāciscus: & in spem principatus ere-
ctus: in Mediolanēses: quib; semper militauerat: tādē vires cōuertit. quos cū dura obsidiōe diu
pmeret: illi vrgente fame auxilioq; Venetorū diem de die traherium desperato legatū eorū Leo-
nardū Veneriū spe vana populū eludentē ad postremū in medio foro interfecerūt: Frāciscūq; in
vrbē ac ducē receperūt. Qui cōfirmatis initio rebus Mediolanēsis cū Venetis & Alfonso bel-
lum suscepit Renatū sibi regē auxilio asciscēdo. Pax tandē opera cuiusdā monachi facta inuito
Alfonso. Ducib; copiarū est vsus Tiberto Brādilino Nicolao Guerrerio Parmensi Othonis. III.
filio Florauāto Parusino Dulcio ex Anguillaria e gente vrsina: Michaelē Attendulo: Carolo cā-
pobasso: & Roberto Seuerinate. Postremo Iacobo Picinino quē sibi generū adsciuit Drusiana fi-
lia notha pacta q̄ antea Iano Fregoso Duci Genuensi locata fuerat. Moxq; missum ad Ferdinādū
Sicilię regem captū insidiis vtriusq; dicunt perisse. Nā patri eius. N. Picinino sempemulus fue-
rat: paternas imitatus simultates q; Brachius cuius ille alū; fuerat semp Sfortiæ fuerit aduer-
sus. Itaq; cū Eugenio in rebus cōciliū Basiliēsis occupato Franciscus eius perpetuus hostis Pice-
num inuassisset: Alfonsi regis bellū victor sustinuit a Pontifice missi. Erat cū Alfonso Nicola; Pi-
cininus: quē Frāciscus pro tubicine corā rege singulari certamine prouocauit: iussitq; appellari
vnum oīm ignauissimū hominē simul & pditorem. Ille cōmotus statim ante oppidum qd cinxe-
rāt cōparuit. At Frāciscus egredi nūq; est visus. Capti in eo bello Iacobus & Franciscus Nico-
lai filii: qui spoliati bonis Philippi Ducis p̄cibus cōdonati sunt. Nicolaus igitur vbi suos captos
vidit re infecta domum abiit animiq; mœrore paulopost deceſſit. Frāciscus autem excessit anno
MCCCCLXIII. corp; eius triduo luct; gratia ab vxore adseruatū supstitibusq; vna liberis Ga-
leatio Ludonico Alcanio Philippo Octauiano: & Hippolyta maria quę nupsit Alfonso Duci Ca-
labrię Ferdinādū Sicilię regis filio. Galeatius primus inter fratres in Gallia militans regi Ludo-
uico accepto de patris morte nuntio statim reuersus Dux creatur. qui quo vixit tēpore q̄q; peri-
tus rei militaris & impiger videretur nihil omnino gessit: vt qui partā i summa quiete ditionē
accepisset: luxuria ac libidine oīs generis alioquin tanta: vt oīs anteiret: fuisq; p̄pterea & odio &
cōtemptui esset. a quibus tandē interfectus est: Ioāne andrea Lāpugnano Mediolanensū. Aulicorū
vno cōiuratiōis capite sil; & p̄cussore: ac Georgii Lāpugnani nepote q; post Philippi mortē inter
pugnans.

Sfortiā
genus;

Franciscus
Sfortia.

Iacobus Pi-
cininus.

Galeatius.

Io. an. lōm;
pugnans;
Georgi;
pugnans.

authores populi libertatis & ipse interfectus fuerat: adeo haec eis indoles vti Brutis insita videbat. Is igitur eum aggressus in aede ac festo diui Stephani in medio spiculat oru tribus vulneribus co fodit. Statim trucidatus est: haud ab similibus seruo illi qui in Hispania Asdrubalem simili quoque praesidio stipatum interfecit. Post eius mortem Ioannes filius puer admodum successit anno, MCCCC, LXXVIII. in tutela Bonae matris Sabaudiae Ducis filiae & Cicchi relicta. Is Calaber ex humili loco ob solertiam & reru prudentiam apud Franciscum autu pueri creuerat: remque Mediolanensem diu administrauerat. Defuncto Galeatio apud quem etiam in honore fuerat: eius fratres in exilium misit. Imperium puero conseruauit: sed reuocato a populo Ludouico coestim capite plectit. Bona expellit. Puer interea adeo lentus fuit vt annos. XXII. quibus regnauit cuncta authore Patruo Ludouico sint acta. Cuius auspiciis ac prudentia Mediolanensium dignitas ac opes conseruatae fuerunt. Decedente adhuc adolescente Ioanne a populo Dux declaratus tutelam Francisci pueri suscepit: quem Ioannes ex Isabella Alfonso Regis Neapolitani susceperat. Blancham fratris Galeatii filiam Maximiano Caesari locauit. Ipse vero ex Beatrice Ferrariensis Ducis filia plem etiam pcreauit. Vir ore probus: moribus humanis: ingeniorum amantissimus: equi seruantissimus. Nam & saepe ius dicebat: lites longas: & inextricabiles breuiter cognoscendo. Postremo fortunam quae ceterum doctorum hominum consilia vincit aduersam habuit: in bello Gallorum proditus ac captus: vti supra inter res gallicas memorauimus.

Res Mantuanorum.

Mantua versu & genere Virgiliano notissima a Mato fatidica Tyresia filia Tiberis coniuge. quae in hac regione venit. A Tuscia item originem habuit: quorum haec vna ex Colonia trans Padum missis. Hic quoque vt authores tradunt XII. Lucumones qui magistratus Heruriae fuerat annuque imperiis Heruriam regebant habitauere. Sed clarior hic locus ante omnia sanguinis prodigio: qui ex corpore dominico fluxit: & a Longino martyre ex humo collectus: ac in sacellum Andree apostoli conditus. Locus deinde Gonzagarum munere edificatus auctus. Quae tunc res Caroli magni temporibus Leonis. III. Pont. ab vrbe Roma visendi studio prouocauit. Ipsi vero Longini diu corpus ignoratum: ab Adelberto viro sanctissimo: diuino admonito spiritu egesta humo reperta dicitur. Hic concilium Nicolai. II. de deligendo a Cardinalibus tantum Pontifice celebratum: In quo Matildis eius vrbs domina dicitur interfuisse. Postremo de expeditione communi aduersus Turcas a Pio conuictus Christianorum habitus. Hac vrbe principes familiaeque diuersae potitae sunt. Prius Imperatorum concessione Matildem dicunt eam possedisse. Coenobiumque vicinum. S. B. diuo Anselmo instate extruxisse: vbi vterque conditus. Anno deinde. MCCXX. Sordellus Mantuae princeps habebatur: vastitate corporis ac virium nulli sua aetate secundus. Sepe cum fortissimis congressus ex prouocatione victor fuit. Accersitus a rege Gallorum cum primu coram adesset negaretque rex per iocum eum esse Sordellum: euestigio discessit: reuocatusque ac interrogatus: cur abiret: vt (inquit) Mantua testes adducam qui de me probent. Ecelini Veronae principis sororem duxit: ab ea magno studio per amorem expetitus: cum clam incognita Mantuam vsque veniret. Ecelinus huius occasione ad finitatis Sordellum postea saepe de Mantuae partitione frustra tentauit. Tanta illi viro dominandi cupiditas fuit. Hic enim ex patre Monacho appellato Theutonico qui sub Othone. III. bello Italico meruit natus vna cum fratre Albrico tatos spiritus adsumpsit: vt Italiae regnum adfectauerit. Crudelissimi alioquin ambo: quibus mater Adelaita saepe malu vaticinata est exitum. Itaque cum apud Romanu vicum transpadanum nati essent: Paduam primo: deinde Taruisium Vicentiam Veronam Brixiam sibi subiugauerunt. Ecelinus itaque relicto domo Albrico: ad obsidionem Mantuae proficiscitur: eam triennio grauissimo bello pressit: Tandem cum rebus infectis discederet: ac Mediolanum postea contra Martinum Turrianum eius vrbs principem tentaret: in praelio vulneratur. deductusque promittente Martino Sontianum ibi moritur. Pauloque post etiam Albricus frater de medio tollitur. Mantuanum igitur post Ecelini obsidionem: id agri quod medium est inter Mantuam & Padum claudere fossa ac vallo statuerunt: quod accolae Scerialium vocant: triangulari forma: circuitu. XXX. miliarium: ne per obsidionem hostium comeatu phiberetur: cui sit pars ea telluris feracissima. Post haec iter Mantuanos & Cremonenses ortu bellum de Olii possessione. Familiae Mantuae illustres Poltroni primu qui Cabrosos eiecerunt. Mox Arlotti Cassalodi Grossolani Agnelli ac oim potetissimi Bonacossi. Quorum princeps Pinna montes qui predictarum omnium simul familiarum passus olim coniurationem oes facile superauit. Hic enim ab initio Mantuae magistratus semestrem obrinebat qui vite necesse habebat potestatem vna

Ioannes
Mccccxxviii.
Bona Sabaudie.
Cicchus
Calaber.
Lud. Dux.

Lucumones.

Matildis.

Sordellus.

Ecelini genus & bellum contra Mantuanos.
Bellum Mantuanorum & Cremonensium.
Familiae illustres Mantuanorum.
Pinna montes Bonacossi.

cui Collega Othonello magno sane viro: quo per dolum de medio sublato solus patriae tyrannidem exercuit annis. XVIII. summa tamen oim beniuolentia. Cui successit Bardelarius publicu odium. Dein Botefella Ciuibus dilectus. Huic demum frater Passarinus. Cui filius erat Fraciscus: qui Philippino Aloisii Gonzage filio familiaritate maxima coniunctus fuerat. postremo insensus quod in suspicionem adamatam vxoris venisset. Quapropter comiter eum salutati olim Philippino iratus respondit: se quadoque talione redditurum: vxoremque eius in medio foro costupraturum. Quae res egregio iuueni ac insonti visa indigna: apud Guidone fratre reliquosque suos primu questus est: illi de communi consilio tollere de medio familia statuerunt. Itaque re dissimulata Canis Scaligeri clam auxilio conuocato die quodam de improviso conuocati tumultu in foro faciunt. Passarinu apud curiam obuui & ad edis eius clausis foribus frustra intrare pperant interficiunt. ea demum causa quod postea Gonzage in tumultibus praesertim: fores continuo iubet esse apertas. Passarino interfecto reliqua sane turba diffugit: Gonzage impio potiunt: illi pulsi cum impasent annos. LIII. In victos pater Gonzage Aloisius vti clemetia iussit: nec persequi ulterius: Franciscu sceleris authorem capite tantum multauerunt. NVNC Gonzagaru genealogia simul & res gestas breuiter narrare contenda. Ea sigde sicuti & plerique Italique nobiles ex Germanis huc olim profectis originem sumpserunt. Quorum princeps Aloisius anno. MCCCXXVIII. filios habuit Guidonem: Philippinu: & Feltrinu. Ex secundo matrimonio totidem: Conradu: Albertu: & Federicu. Postremo ex tertio quod fuit ex familia Malepinau totidem: Aetiu: Iacobu: & Ioannu. Eodem igitur tempore tres nuptiae celebratae patris Aloisii filii Corardi & Vgolini nepotis ex Guidone: Quorum alter Mastini Scaligeri sorore: alter Papiensem virginem e gente Becatia duxit: vbi ois fere regio traspadana ad celebratae concurrat ac dona ingentia adlata. Aloisius item & ipse. CXX. equos donauit. Philippinus post haec sub Ludouico Pannonie rege meruit in Italia contra regem Neapolitanum veniente. Domi interim ortu bellum a Vicecomitibus ex adulterio Isabellae vxoris Luchini vicecomitis & Vgolini Gonzage Guidonis filii. Haec simulata apud viru religionis causa Venetias ad Ascensionem eundem iter ingressa Mantua venit: vbi in domu Gonzagaru hospitiu & amicoru viri diuertit. Ibi post coenam clam noctu Vgolinu in cubiculu vocat: amorem aperit: eius se causa eo profecta dicit: secum cubare vnaque iter facere secum velit obsecrat. Quod facinus post iter coestum vbi coestum est: Luchinus transpadanos suosque omnes ad vtrionem excitat: rem indignam: violatu hospitiu querit: euestigio Mantua obsidione cingit. Guido pater insons: dolore pene exanimatus paulominus quin ipsemet meritas a filio poenas morte expeteret: res tandem composita ac sedata interuenientibus pacificatoribus: vtriusque partis amicis. Interim Aloisius moritur. Anno. XCIII. felix prole liberoru ac nepotu. Guido natus maior rem paternam administrabat. liberisque tribus susceptis: Vgolino: quem supra nominauimus: Fracisco & Ludouico: hi duo vltimi indignati quod pater tantu primo habenas tradidit: contra Vgolinu coniurant. Itaque Franciscus eum ad coenam inuitat: interim Ludouicus de improviso adest Vgolinuque in mensa cofodit: conatque resistere: alter Fraciscus qui ppe aderat vulnus iterat. Tulit pater infelix acerbo rem animo simul & tota ciuitas. Quem luctum liberalitate ac ludis sedare questuerunt in nouis nuptiis Francisci habitis. qui filia Guidonis Polente Rauennatis principis ea tempestate duxit. Barnabbas interim vicecomes egre ferens parricidium fratru: vindicare bello statuit: eo quod vxor trucidata Vgolini sua nepris fuerat: qua subito domum reduxit. Itaque obsidione Mantua cingit. Illi ad Caroli Imperatoris hospitiu auiti praesidium confugiunt. qui tunc in Italia res gerebat: ac ab Aloisio quodam honorifice exceptus fuerat: cum ad diadematis solenia profisceretur. Res tandem per sequestratos transacta. Paucis post annis Fraciscus moritur: post eum Guido pater: quem vti parentem ciuitas luxit. Ludouicus itaque rem tenens: Aedis in quibus nunc habitant successores extruxit. Franciscum filium ex Alda vxore suscepit: cui ad huc impuberi Agnetem Barnabae filia locauit: ipse in adulterio deprensus capite a Mantuanis plectitur. Franciscus anno aetatis. XIII. salutis vero. MCCCLXXXII. rei paternae succedens: quod Ducis Ioannis Galeatii foedus ac societatem belli negasset cupiens in pace viuere: in eius contumaciam venit: ex quo anguem tunc e signis Gonzagarum deleuit: quem ex obseruantia vicecomitum acceperant. Hinc iter ad arma. Annum Galeatii obsidionem magno periculo sustinuit: vbi multum militum: ac hominum fortiu consumptum est. Fuere Duces partium Gonzagarum Guido Torellus & Bertolinus Gonzaga vir fortissimus. Hostis vero Vgolus Blanchardus. Tandem res auxilio Venetorum qui Ioannem Barbum cum classe miserant: & sequestro pacis Carolo Malatesta viro omnium ea tempestate iustissimo res composita. Dicitur in eo bello Galeatium Gonzagam virtutem maxime ostentasse. Hic velut alter Hercules vastis

Passarinus
Bonacossi.
Philippin.
Gonzaga.

Gonzagaru
pgenesis &
res gestae.

Tres eodem
tempore nuptiae
patris filii
& nepotis.
Initiu belli
cum vicecomitibus
ex adulterio
Isabellae &
Vgolini Gonzage.
Guido. pgenesis.

Vgolinus a
fratribus
interficatur.

Barnabae
obsidio.

Ludouicus.
Aedis principales.
Franciscus.
Io. Galeatii
obsidio.

Vgolus
Blanchardus.
Galeatii
Gonzage fortitudo.

Iacobus car
rariensis ca
ptiu⁹ aufu-
git.
Ioanes Frā
ciscus.
Barbara
Brandebur
gen⁹.

Ludouicus

560
910
1110
1210

Federicus
Imp. hospi-
tio except⁹
Ludouici p
les.

Matildis.

Aldobran-
dinus.
Actius.ii.
Gregorius
mōrelōg⁹.
Saliguerra
tyrannus.
Friscus.
Palagurra
legatus.
Diegus ca-
talanus.

viribus ac corpore. plures ex puocatiōe vicin. inter quos Buccialdū ingentē Gallū tunc Genuae praefectū. Franciscus post hac eidē Ducī cōtra Bononiēses & Ioannē Bētiuolū militauit: vbi ce- pit Iacobū Carrariēsem: proq; eo captiuo spopōdit libere Māruē vagari pmissio. Ille humanitate p̄cipis abusus aufugit. vnde querela magna exorta. Extincto Duce cōtra Carrarios Venetis mi- litauit: eosq; de statu rerū oīm penitus deiecit. Morit̄ anno. MCCCCVII. relicto Ioāne Frācisco ex Margarita Malatesta filio puero. XIII. annox. Is in initio p̄cipatus Coenobiū Carrariēse absol- uit. Paulā Malatestē Ariminēsis filiā laudatā: ac religiosissimā mulierē duxit: ex qua Ludouicū suscepit cū reliqs fratrib⁹. Cui Barbarā Marchiōis Brādeburgēsis filiā locauit. Hac ad finis erat Sigismundi Impatoris: quē hospitio excepit: simul & ab eo Marchio primus factus. Decessit āno. MCCCCXLIII. principatu quadrifariā diuiso. Ludouico maiori Mātuam Marturiā Godiū & quicq; ad Veronēses vergit. Carolo Regiolū / Gōzagā / Luzariā & quicq; de Cremonētib⁹ possi- debat. Ioanni Lucido q; gibbosus erat Caprianā / Voltā / Redengū / Ceresariā. Alexādro religioso. Cānetū & q; ex Brixianis tenebat reliq;. Ludouic⁹ igit̄ p̄ri successor ac diu cōtumax fuit. Nā in bello Brixienī cū Venetis militaret ad Philippū hostē trās fugit: vbi sub Nicolao Picinino mi- litia rudimēta accepit. qd̄ pater ita egre tulit: vt ei⁹ & cōgressū & aspectū & mētionē penit⁹ inter- dixerit: vixq; tandē biennio anteq; decederet recōciliatū admisit. Adsecut⁹ hereditatē cū Carolo fratre bellū de impio gessit. Is em̄ Carolus vasto vir corpore simul & robore: satis etiā eloquētiā: animo tñ malo prauoq;. In bello quondā inter Franciscū Sfortiā & Mediolanēses his vtrinq; trās fuga: ac Frācisco tandē cōciliatus spondēte Ludouico fratre fuerat. Cūq; pmissis minime itādo res nouas moliret: Ludouicus indignat⁹ castra oīa q; ex patrimonio possidebat ei eripuit. Ille Ve- natorū cū militabat: auxiliis armatus cōtra fratrem venit. Res aliquādiu timori Mātuanis nec p- cul a periculo fuit. Tandē Ludouic⁹ superior captis cēsisq; plurimis apparuit. Ille fugiens Senex postea i pauprate decessit. Reb⁹ deinde cōstitutis Ludouic⁹ In patorē Federicū. III. primum Ro- mā petētē hospitio excepit: ei usq; ad finē Margaritā Bauariā Ducis filiā accepit: ex qua genuit Federicū: qui ditioni successit: Ioannē Franciscū / Rodolphū / & Frāciscū Cardinalem a Pio Pōt. factū: qui nostra a tate apud edis Laurentianas habitabat. Vir iocis & otio nat⁹: luxu regio ac p- ter facultates: alioq; verax: & inter patres cōsilio haud inutilis. Decessit admodū iuuenis ex intē perantia. Federico autem natus Franciscus cum fratribus patriū nunc imperium continuat.

Res Ferrariensium.

Ferraria a Smaragdo patricio Exarcho Italiae dicit̄ moenib⁹ circūdata: vocata q; a ferro. Praesulib⁹ Rauennatib⁹ quib⁹ subdita erat sicuti Argenta & Aureo- lū vicina oppida ab ei⁹ generis metallis: eam occupatā ab Hērico. III. Imp. Pō- tificis hoste Matildis Comitissa Venetorū Rauennatūq; auxiliis vindicauit: Estēsiū deinde familia q; ex Estēsi oppido trans Padū venerat: ciuitate porita est: cui⁹ p̄iceps Acti⁹ rēp. administrabat: Federici. II. Imp. rpe. Is dicit̄ in qua- dā historia Matildē post viri mortē cepisse in matrimoniu: qd̄ non sane cōue- nit: cū illa anno. MCXVI. decessisse appareat: Hērici. II. ex Beatrice sorore nepris. Vocat⁹ deide ad Veronē imperiū a factione Comitū. S. Bonifacii mox ab Ecelino Tyrāno pulsus armis Mātua- norū restituit⁹ est. P̄lio deinde apud Veronā instaurato & Actio interfecto Ecelinus potit̄: An- no. MCCXXV. Huic Aldobrandinus fil⁹: q; iuuenis admodū extinct⁹ successorē fratrem habuit Actiū. II. qui domo pulsus a Federico. II. Ferrariā occupante inducto Tyrāno Saliguerra Ferra- riense ad Gregoriū Mōrelongū Italię legatū tunc agentē Bononiā confugit. Legatus euestigio comparatis auxiliis Venetorū ac Mātuanorum: tum etiā Ecelini: qui Actii sororē duxerat. Sa- liguerram expulit: vrbemq; Actio loco Ro. Pontificis regēdam tradidit Gregorio. IX. proban- te. Is deinde Caroli. II. regis Neapolitani filiam Beatricē secundo matrimonio duxit. Cum e pri- mo Friscū suscepisset: qui patri iratus ob inductā nouercā: simulq; dominādī cupidus: eū in car- cerē cōiectum mori coegit: auxiliōq; Venetorū vrbe potitur. Ferrarienses ob facinus indignatī Palagurrā tunc legatū in vltionem tantī facinoris sollicitauerē. Legatus Friscum Venetolq; sa- cris iter dicit̄: quos desistere nolētes armis expugnare decreuit. Diegūq; Catalanū ipigrū Ducē cum exercitu mittit: qui tumultus auctores quos habere potuit: capite multauit. Friscus tru- culentior factus statim aduersarū partium hoīes cunctos trucidat: vrbemq; ex parte magna in- cēdit. Quare populus cōcitat⁹ illum ad portā leonis inscutus iugulauit probante Dalmatio Gualcone Clemētis. III. in ea vrbe Vicario. Nec Venetos tamen phibere potuit quin dimidiā fere vrbis partem tenerent. Frisco igitur sublato Rainaldus frater alter Actii filius qui succede-

bat in carcere etiam extinctus. Obizonem paternae rei successorē reliq;: qui primus extra nidū paternū lacertos mouit: Regiū lepidi ac Mutinam bello sibi subiugauit. Huic Actius. III. fil⁹ suc- cessit: qui in bellis & ipse frequenter fuit. Parmā / Bononiāq; tentauit: cūq; liberis careret: duob⁹ imperiū ex fratre Aldobrandino nepotibus dimisit. Rainaldo qui primus regnauit: & Nicolao. Rainaldus igitur ampliandorū finitū cupidus Argentam Rauennatis p̄sulis oppidū Passarino Bonacollo auxiliāte occupauit. Deinde cum Scaligeris iunctis copiis castrū. S. Felicis i agro Mu- tinēsi obledit qd̄ oppidū Manfredus rex cum aliis. XXX. castellis Carolo Boemię regis filio cō- mēdauerat. Quāobrē Carolus ipse ac Manfredus cū Beltrando Copiarū pōtificis Duce obsidē tes castra adoriuntur: partimq; fugant: partim capiūt. Inter quos fuit Nicolaus Rainaldi frater Legatus igitur Pontificis successu rerū auct⁹ aīo ac virib⁹ his reb⁹ supuenit Ferrariā versus tē- dens eā obsideri cepit: Rainaldus princeps Nicolai frater qui vrbis custodiā remāserat: egres- sus moenibus hostes p̄lio superat: ac Duces fere oēs cepit. Galeottū Ariminēsem Frāciscum Ordelaphum Ricardū Manfredum Fauētinū Hostasiū Polentanū: quē cum Nicolao fratre cō- mutauit. Quos oēs iuratos ne amplius cōtrauenirēt liberos dimisit. Post hac Ferrariēsiū pre- cibus cōmotus qui sacris interdici fuerat: Argentam Pōtifici sponte reddidit. Decedens ad ex- tremū Obizonē. II. Ex Nicolao fratre nepotem reliq; successorē. Hic a Benedicto Pont. per lega- tum Ferrariā / Mutinā / ac Argentā. S. R. E. Vicarius tributū conditione. X. milium aureorum primus eorum constituitur. Parmā Mastini Scaligeri vrbē ab Actio Coregiate qui eā tueri non poterat sponte traditā: recepit: quā & ipse paulo post cū contra Philippum Gonzagā cuius p̄- tu⁹ hostis ob Regiū lepidi fuit: tueri minime valeret Luchino vicecomiti tradidit. Ad extremū decessit Nicolao & Alberto filiis superstitib⁹. Nicola⁹. ii. Pontificum p̄peru⁹ fuit amicus atq; ad- fertor: cum Barnabba vicecomite sepe bello cōgressus plures retulit victorias iter q̄s illa memo- ratur quam apud mōrem morlanum in agro Brixienī adsecutus est. Fauentiam vrbē a Ioanne Haucur Duce Anglico. XX. milibus nummū aureorū. Deinde Bagnacauallū emit: quam ciui- tatem haud multo post Astorgius Manfredus per proditionem adeptus est. Ferrariā diuersis muneribus ornauit. Postremo cū sine liberis esset: Alberto fratri imperiū patriū annis. XXXV ab se rectum reliquit: q; ipse cum legitima careret prole Nicolao. III. spurio filio rē dimisit. An- no. M. CCCLXXXIII. Is puer admodum in cura tūtorū relictus: ab Actio e familia Estēsiū vt nothus impugnatus a Venetis / Florentinis / & Bononiensibus defensus est. Qui Actiū nō so- lum vrbe submouerunt sed etiā captū in Cretā relegauerunt. Igitur Nicolaus dū per aetatem licuit Othonē. III. tyrannū Parmēsem inimicum habuit. Quapropter operam dedit vt specie col- logi circūuentus a Sfortia obruncaretur. Regiūq; lepidi ac Parmā quibus ille dominabat i suā redegit potestatem. inde ad publica domi munera mētē adplicās in vico stellata munitissimam arcem: alteramq; item e regiōe Ficarolū extruxit: vbi & cathenā ex vtraq; trahi voluit q; Padi rī pas communiret. Belreguardū item amcenū Estensium secessū edificatū ornauit: vxorem duxit Ziliolā filiā Francisci iunioris Carrariensis. cui & cōtra Venetos auxiliū tulit: quāobrē & duris- simū postea eorū sustinuit bellū. Cōciliū Ferrariā sub tēpore ab Eugenio celebrari cepit⁹ est. Liberos e diuersis pellicibus Leonellū & Borfū ex successione dimisit heredes. Suscepit itē du- os alteros ex secunda vxore e Marchionibus Salutiarū orta Hercule & Sigismūdū. Decessit Me- diolani postq; regnasset annos. XLVII. Vir admodū inter Estenses p̄terq; q; literis caruit fe- lix. Leonellus e stella pellice ortus. Annos. LX. rexit elegātī vir ingenio. Ferrariā ex parte Padi no- uis auxit moenibus: vicos vrbis renouauit: vias munit. Moriens Nicolaum filium puerū quē ex vxore Ioannis Francisci Gonzagae filia susceperat Borfo commendauit: vt hereditatē illi quā ab eo reciperet dimitteret. Borfus itaq; ex pellice Senensī Ptolemeorū familię genitus inito prin- cipatu ne qua inter fratres nasceretur inuidia Herculem & Sigismundum quos Neapoli Leo- nellus relegauerat accersiuit: simulq; cum Nicolao aluit. Moenibus vrbem restituit. Cartustien- sium nobile coenobiū extruxit: vbi & se cōtumulari post fatum mandauit. Ingeniis magnopē re fauit quē vndiq; exercita domi aēbat: inter quae Titum Strotium poetam Florentinū. Io- annem Aurispam: Vgonem medicum: Petrum bonum tyristen egregitū: Dux Mutinā facit a Federico. III. dū illac iter ille haberet. Postremo a p̄solorū basilicas ac pontificem magna cō- mitum pompa nobis spectantibus salutatum venit a Paulog; magnifice exceptus patris post di- ebus abiit. Excessitq; anno sequenti: quo tempore & Paulus ipse Anno. M. CCCCLXXI. Hercu- les deinde rem suscepit auxilio Venetorum. Cum nicolaus Leonelli filius qui ex pacto quo pa- ter cum Borfo couenerat successurus videbatur vrbem aliquandū tenuisset. Sed pulsus tan-

Obizo.
Actius.iii.
Aldobran-
dinus Rai-
naldus &
Nicolaus
fratres.
M. cccxxii

Obizo.ii.

Nicola⁹.ii.

Albert⁹.
Nicola⁹.iii.

Leonellus.

Borfus.

Pong...
A...
P...
A...

dem ad Ludouicum auum maternum Mantuam cofugit: ibiq; post annos tris reditum tetans obaratos circiter octingentos armauit: captaq; occasione per absentiam Herculis nocte Ferraria ingressus de improviso Foru inuadit: magno fragore vela vela clamitudo qd eius tessera fuerat. Cui nullus per aliquot horas amicorum insurgeret: Sigismundus Herculis frater collecta rusticorum & oppidanoru turba eos eiecit persecutusq; extra vrbem Nicolaum in quedam palude de litescem cepit cum. XX. comitibus: ac ad Helionora Herculis vxore duxit. Illa statim viru e Bereguardo euocat: q post diem tertiu Nicolaum securi percussit: maneq; post funeris pompa atratus honorauit: sepulchroq; maioru intulit. Post hoc a Florentinis qui a Sixto Pon. & Fernado rege Neapolitano oppugnabatur Dux exercitus delectus. Anno deinde tertio in diffensione cum Venetis venit q non seruare vetus cum illis foedus diceret. Quapropter bello ab eis peti? vsq; adeo fame: ac armis diu premebatur: vt nisi Sixti ac Ducu pdictoru ingens ac pertinax fuisset auxilium proculdubio succubisset vt alibi narraui. Ex Helionora Fernandi regis filia prolem habuit: in qua primus Alfonsus rebus paternis successurus. Alexandri pont. qui toti Aemylia suis tributariis bellum indixerat: vexationi occurrit: ducta nuper ei? in matrimonium filia Lucretia.

Venetia regio.

Equitur secunda transpadana pars quam Venetia appellat: hodie vero Marchiam Taurisiana. Longobardi enim Italia potiti eam pti Ducibus: prim Marchionibus commiserunt: qui lingua eorum perpetuu magistratum & hereditarium significat. Cum Duces no ex successione fuissent: A Carolo autem magno Dalmatia supra mare hac pars appellata. Terminu ei? Atesis vsq; ad Timauu q supra Agleiam fluit. In quo tractu Forouulenses sunt. Venetoru autem originis Straboni duplex fama: aut a Venetis Gallie Belgice aut ab Eneis Paphlagonia populis qui post bellum Troianu vna cu Antenore hac loca petierut. Plini? vero auctoritate Catonis troiana stirpe ortos esse dicit. Igit ad ipm Atesim vrbs maxia VERONA a Cenomannis vna cum Brixia vti supra dixi edificata. Clara Catullo Plinio Aemylia Macro. Ex recetioribus vero Zenone vrbs Praesule scissimo: pterea Luchino verme q Cretam Venetis re bellu sua virtute recepit. Dein in Turcas pfectus Christi causa certado perit. Iacobus Vermes eius filius collabentem sepe Ioannis Galeatii exercitum restituit. Armoricarum Comit? & Ioannem Haucut aduersus Mediolanum eo tempore venientes prelio apud Alexandriam coferto p fligauit Comit? cepit. In eade vrbe duae sunt omnino factiones: Monticulenses & Comites. S. Bonifacii. hi Monticulenses creato Actio Estensi vrbs Tyranno deiecerunt: qui ab Ecelino post ea pulsus: inde restitutus tand? comisso bello: & Actio interfecto Ecelinus potit anno. Mccxxv. Immanissimus Tyrannus: vt q. CC. Veronenses in carcere cremauerit. Cui? audisset de Padue defectione. XII. milia Paduanoru quos militia ptextu obsides secum duxerat: diris adfectos cruciatib? Verona? necauit. Quo extincto apud Soncinum oppidu Veronenses. S. Bonifacii comitib? reuocatis in libertate erecti aliquot annos quieuerut. DEINDE Scaligeri ciues Veroneses patrie Tyrannide occupauerunt: quorum author Canis grandis Alberti filius Mastini Capitaneorum nepos: primus ex ea familia qui lacertos ditionis extenderit. Tribunus populi que Capitaneu vocat creatus annos fere. XX. dominatus est. Ciuitatesq; Cremona/ Parma/ Regium/ Vicentia/ Padua/ Ferrinu/ Taurisinu/ in potestate redegit Gonzagis auxilio fuit vt eiecto Passarino Mantua potirent. Decessit sine liberis relicta fratris Alboini filis tyrannide Alberto & Mastino: quorum Mastinus defuncto breui tempore fratre praesuit annos. XVII. no minori atq; patrius animi magnitudine: vt qui Bauaro Imperatori formidini fuerit: Imperioq; maiorum Bergomum & Brixiam vicecomitibus: & Parma Rosciis ademptas adiecerit. Dein Luca/ Vicentiam/ Paduam/ eius principe Vbertino expugnato recepit. Quare iam vicinis inuidiosus bello petitur a Venetis primo: deinde a Luchino vicecomite: qui pacem poscenti hac conditione dederunt: vt & Vicecomites & Vbertinus suas possessiones reciperent. Ipse Veronam/ Vicentiam/ Parmam/ Lucamq; teneret: sed cu eas tueri non posset animaduertit Anno. MCCCXLIII. Lucam Florentinis vendidit. Parmam vero Carrarienses abstulerunt. Filios suscepit Canem grandem Canisignorum & Alboinum. Filiam vero Viridem Beatricem qua Barnabbe vicecomite locauit. Ex pellicibus vero plures alios. Canis igitur iunior Tyrannidem annos. XLII. tenuit. quo aliquando absente Friganus eius ex concubina frater capta occasione Veronam inuadit: quem reuertens Canis cum exercitu obsedit: deniq; potit? de fratre deq; seditionis suppliciu sumpsit.

Venetoru origo.

Verona.

Luchinus vermes. Iacobus vermes.

Monticulenses & Comites. S. Bonifacii.

Ecelinus tyrannus.

Scaligerorum pgenies & gesta.

Canis grandis.

Nastin? i. Mastin? ii.

Canisignorum.

Alboinus.

Canis grandis. ii. Friganus nothus.

verum insequente anno a Canisignoro Albuinoq; fratribus ciuibusq; vna conspiratib? Verona expellitur. Canisignorus vero postq; dominat? aliquot anos fuisset: circa anu. MCCCCLXXVII. extinctus est: relicta Antonio & Bartholemo filiis: q aequo iure annos. V. regnauerunt. Antonio p pditione & scel? fratre ab se interfecto paulopost a Francisco seniore Carrariensi bello petitur. Cumq; expugnari non posset Ioannem galeatum vicecomite Ducem contra se accersitum non sustinuit. Itaq; ipsius Ioannis galeatii fidei Verona tradita Antonius exulauit. Cuius filius Guillelmus mortuo Ioanne galeatio: ac rebus trans padum turbatis ad regnum paternu recuperandum animum applicuit: fretus auxilio Florentinorum quibus militauerat: ac vna cum filiis Veronam nocte quadam ingreditur: eadeq; ab ipsis Carrariensibus captus est ac veneno sublatus. Brunorus vero & Antonius eius filii cu annum in pace Veronam possedisset a Iacobino Carrariensi in vetus Castellu vocati per dolum coficta causa necati sunt. In qbus Scaligeroru familia defecit: qua? annos fere. LXX. Regnauit. In eadem vrbe in exteriori porta Bursarioru hac hodie inscriptio cernit. Colonia Aug. Verona noua gallieniana. Val. II. Non. Apriliu dedicari Pr. Non. Decembr. iubente sanctissimo Gallieno Aug. Insistente Aurelio Marcellino. V. P. Duc. Curante Iulio Marcellino. Nunc ad reliqua traseamus. Secundum flumen Atesim versus eius ortu Tridentum est oppidum a Rhetis vna cum Fertino & Berna aedificatum Plinio. Inferius vero Benac? variis ornatur castellis: Pescara Lunato Lagisio Bardolino Garda: vni lacu nom? Turri Malseno. Ex alia parte Sirmio Catulli patria Rioltella Minorbio Felitiano. Parluasio. Postremo Salodi totius regionis capite ex his Pescara & Lunatum antiquae Mantuanorum possessiones arbitro. F. Sfortia in eundem concordia gratia Venetis cessere. Ludouico Gonzaga egre ferente. Inter lacum quoq; & mare optima terra in insule modo panditur. oppidis etiam nouis referta: de qua paucis ab hinc annis ingens inter Ferrarienses & Venetos orta cocertatio: tandemq; Veneto cessit. In hac Rouigo Estum vnde Estensium familia. Propius autem mari Polenta vnde totus is tractus cognominatur. Hinc etiam familia de Polenta qua? Rauennae quandoq; dominata est vt in eo loco dicturi sum?. Ultra duae nobiles vrbes Vicentia & Padua. Prima Galloru est aedificium media duorum fluminum Tessina & Babilone Plinio. Hac sese ante alias sponte Venetis dedit. Hinc & Palamon nobilis grammaticus fuit Tranquillo & Eusebio testibus. PAVIA & Patauium antiquitus dicta Antenoris aedificium: cuius sepulchrum adhuc ostentant: triplici circumdata muro. Medoaco amne ab Accolis Brenta vocato: non vt quidam putant Timauo huc nauigatur e portu Medoaco nomine eodem quo flumen: vt ait Strabo. Euganei prope colles & populi qui vaticinium habere credebantur: eos Plinius a generis nobilitate graecam etymologiam traxisse dicit. Prope & Aponus vicus Liuii patria: vbi & aquae calidae morbis variis aptae: Claudiani elegiaco carmine laudatae: & a Theoderico Gothorum rege moribus cinctae. teste Cassiodoro. Hic & Arquata item vicus: secessu Petrarcae notissimus. Vrbs autem inter alios Prodocinum habuit eius vrbs psulem natione graecum Petri apostoli discipulum q annos. LXXXII. vixit. ibiq; sepultus est. recentiores quoq; Lunaetum & Musactiu iuris peritos. Tum Marsilium & Ioannem Horologium medicos. Pileum de prata & F. Zabarella Cardinales. Macrobius de Sa. vbi de fide seruorum tractat dicit q imperate Asinio Pollione tributum Padue quu omnes latitarent: nullum seruufuisse inuentu: qui libertate pposita dominu proderet. Pedianus ait Patavinis bene de rep. meritis datum fuisse ius Coloniarum & latii i magistratib? & suffragiis. Cicero in Philippicis Patavinos Romanoru amicissimos fuisse testatur q remp. difficillimis temporibus & armis & pecunia iuuerint. Hanc vrbem Attila Rex Hunnorum anno. CCCCXXX. ferro igniq; absumpsit. a Naserte deinde & Rauennatibus instauratam Longobardi iterum vastarunt: quo tempore Patavini Riualtu Venetiis aedificaru. Qui euit multis postea saeculis ea vrbs vsq; ad Federicu. II. tuc ab Ecelino tyranno dnata est: cui extincto Carrarienses successere: qui tribunatus titulo quem capitaneu vocant patrie tyrannide annos fere Centu exercuerunt: moenibus ceterisq; aedificiis vrbe quassa reconcinnauerut. Ex eis prim? Marsili? vrbem ac domu illustr? reddidit: pater patrie du vixit appellatus Canis gradis potetiam quandoq; veritus sponte dominatione reliquit. Post eius morte remp: repetens magna cu gratia gessit moriens sine liberis Vbertinu cognatu haered? instituit: q Paduam in pace tenuit annos sex. Deinde a Mastino Scaligero pulsus. paulopost Venetoru ope restitutus est: pace inter eos facta. De mum excedens remp. Marsilio iuniori reliquit: qui eode anno a Iacobino cognato interficitur. Is quoq; quum post parricidium annos quatuor administrasset: tandem a Guillelmo filio notho & ipse obruncatur: nullam aliam ob causam (vt aiunt) nisi ob dolorem & verecundiam nata.

Canisignorum. Antonio & Bartholemaus.

Antonius expulsus. Guillelmus Brunorus & Antonius.

Inscriptio veronae.

Tridentu.

Salona.

Inter lacu benacu & mare polensium.

Rouigo. Estum.

Polesium. Vicentia.

Padua. timau? flu.

Euganei colles.

Aponus. Arquata.

Prodocinum. Seruorum fide litas.

Ecelinus.

Carrariensiu pgenies & gesta.

Marsilius.

Vbertinus.

Franciscus senior. lium patris causa inflicta. Habuit item alterum ex matrimonio Franciscum seniore: qui annos. XI. magna cum beniuolentia rexit. Paduam variis ornauit muneribus. Demum cum Barnabam socerum suum a Ioanne galeatio captum defendere ac liberare statuisset regnum & vitam amisit. Nam ab eo in praelio victus ac captus Medoecia in carcere extinctus est. Anno, MCCC LXXXIII. Corpus filio Francisco iuniori petenti concessum ac magnifice tumulatum. Qui post aliquot annos paternum inimicum metuens ad Bauarum Imperatorem confugit: auxiliatibus post ea Florentinis ac Venetis ignotus Paduam clam ingressus omnia praeter arcem fauetibus etiam ciuibus obtinuit: qua paulo post Ioannis Haucut ducis Florentinorum auxilio obtenta regnauit annos. XV. Mortuo Ioanne galeatio magno veluti terrore sublato audacius egit. Guillelmus Scaligerum exulem vna cum filiis Brunoro & Antonio Veronam introduxit: callido consilio ut urbem tumultuam sibi subiceret: quod euenit. Na eis postea in insidias de medio sublatis Veronam diu optatam suo adiecit imperio: Iacobinoque filio regendam tradidit. Post haec Brixiam tentauit: sed a Iacobo de Cruce & Octobono. iiii. ducis Mediolani comilitonibus repulsus est. Vicentiam qua Venetorum est lacessiuit: Quamobrem illi Franciscum Gonzagam cum exercitu misere: qui breui tempore Veronam expugnauit capto Iacobo filio. Paduam deinde tradentibus ciuibus cepit: ac cum Francisco egit: ut ipse vna cum filio Iacobo supplex Venetiis veniam peteret preteritorum: Qui cum obtemperasset a venetis cum iurgio excepti & custodia traditi ambo: necatim sunt anno, MCCCCVI. Cal. Decembr. Superstites filii duo Marsilius & Vbertin? captam cernentes patriam ad Hetruscos confugerunt. Atque hic finis nobilis familiae Carrariensis: haud multo post fatum Scaligerorum secuta. HINC reliquas Venetiae terras exequar. Iuxta litt? Adria quam supra narraui / Agedum / Platum / Belunum / Opitergium / Altinum / Concordia Colonia. Fertum. Antiqua sane omnia. Opiterginorum meminit Caesar in commentariis deprensos in nauis sese muris vulneribus petitos occubuisse: ne in manus Popenorum veniret Opitergio a Rotari Logobardorum rege delecto ei? vrbis Praeful Magn? post annos. XIII. ad stagnum confugiens Seuerino Pontifice ac Heraclio Imp. pbantibus Ciuitatem Heracleam condidit. Altinum item corruit: cuius Praeful Paulus eodem fere tpe vna cum populo qui superfuerat ex eiusdem pontificis auctoritate sex oppida edificauit: Torcellum / Maiorbum / Burianum / Amorianum / Aimanum & Constantiacum iuxta Torcellum a Constante Heraclii filio Imp. cognominatum cum ille in Italiam venisset. Erat & prope oppidum Montifilicis vocatum: quo illorum etiam temporum iniuriam passo Montifilicenses inter stagna construxerunt Albiolam & Metamaucum vbi quondam Medoacus portus fuit: & Palastrinam vbi Philistinam fossam Plinius appellat: & Fossas clodias antiquum oppidum renouarunt: quod Festus ait a Clodio duce Albanorum olim aedificatum. Concordia Colonia item Plinio, qua vna cum aliis sublata: oppidani inter stagnantes aquas Caprulas oppidum excitauerunt. Fertum & incolae Fertini Plinio: hodie Feltru Rhetorum oppidum. Inferius vero secundum flumen Silum Taurisci oppidum nunc Taruisium vbi pater Totile regnauit. ex Tauriscis qui Norici sunt ut ait Strabo. prope vero in ora ipsa Venetiae. de quibus postea. Flumina praecipua Silus Tiliauentum: ex Reticis motibus Lipientia: ex opiterginis Alsa: omnia prisca nunc retinentia noia. Item Varianus. Natifo e Carnorum iugis. prope quem Aquileia. XII. mil. pas. a mari distans. de qua mox pluribus. Postremo Timauus Venetiae finis. A Tiliauento enim hucusque Carnorum regionem Plinius Straboque vocant: Nos hodie Foroliuensem & Patriam dicimus. Quae iuncta Iapidia est regioni Delmatiae quam nunc Corinthiam vocant. Vnde Timauus fuit nouem oribus: & vno magnoque ostio in mare labitur: ut Strabo Mela Virgilius. vnde per ora noue. & rursus. & lapidis arua Timauus. Foriulii vero antiqua ciuitas: cuius incolae Plinius Foriulenses vocat. Est aliud Iulium Carnicum supra ad montana pertinens cuius colonos Iulenses Carnorum appellat: quod nunc putauerim Goltiam esse cui Comes praesidet duci Austriae subiectus. Foriulii duces Longobardorum praeficiebantur. Ex his Gisulphus Dux tempore quo Agilphus regnabat & Phoca imperabat a Cacano Auarum duce captus atque interfectus est. Romalinda dein vxor oppidum quod diu obsessum tuebatur Cacano ob amorem matrimonii pactione prodit. Ille & oppido & mulieris amplexu percontum potitus: iam fide liberatus eam mox prostituuit atque necauit: haud absimili exemplo Tarpeiae Romanae qua Armillarum gratia simul & amoris Sabinis Capitolium prodidit: vnde & ipsa praecipitata. Filiae vero matre castiores crudis pullis sub mammis religatis stuprum inferre volentes foetore absterruerunt. In hac item regione nouum oppidum Vrina a ducibus ut ferunt Austricis circiter annum, MCC. aedificatum. Aquileia inquit Strabo a Romanis condita incumbens

tibus opposita barbaris: Emporium Illyricarum gentium. Plinius item & Liuius de bello Macedoni. Aquileia Colonia latina eodem anno in agro gallorum deducta. Haec enim vrbs non prius caput extulit quam subactis Pannoniis: ex quibus tanquam claustris ad Danubium patefactis tutum id cepit esse iter: quod teste Tranquillo Augustus saepe frequentauit. Deficientibus enim ceteris Adriatici maris ciuitatibus eo multitudo ob mercaturam conueniebat. Cui postremo deficienti Venetiae succedere. Aquileiensium fides Romanis probata Maximianorum patris & filii bello: ut scribit Capitolinus: cum deficientibus neruis ad sagittas emittendas capillis mulierum vteretur. Quod ante Romae factum in bello Senonum: vnde in matronarum honorem Veneri Caluae templum dicatum. Item Annibalis tempore matronae aurum gemasque in medium contulere. Apud Aquileiam haec inscriptio legitur. Caes. Augu. Aquileiensium restitutor & conditor viam quoque geminam a portu usque ad pontem per Tyrones iuuentutis nouae Italiae sui delectus posterius longi temporis labe corruptam restituit. Urbem tam vetustam & nobilem Attila Rex Hunnorum diruit: neque unquam ei postea respiscere fuit. Coloni migrantes Gradum tunc oppidum in insula Gradensi vocitata extruxerunt. Ex quo patriarchatus eius diuisus anno. DCX. Agilphus dux Foroiulienensis elegit Ioannem abbatem Patriarchae veteris Aquileiae Candiano superstitite Patriarcha nouae Aquileiae qua apud Gradum iam erat a Romanis pontificibus constituta. Conuenitque inter eos ut qui esset Aquileiae Patriarcha: omni continentis regioni praesesset pariter & imperaret. Qui autem apud Gradum: omni Venetiarum ducatus regioni praesesset. Ex illo praefulis ditioni Aquileia subest.

Res Venetorum.

Venetias ipsas Laurentius Monachus scribit coeptas aedificari Anno salutis. CCCCXXII. VII. Cal. Aprilis: nonnulli. CCCCLVI. quo tempore Attila Aquileiam ceterasque vrbes diruit quas paulo supra commemorauimus: quae vnde ruina surrexerunt. Quae autem forma reip. quibusve initiis creuerint breuiter ex eorum commentariis repetam. Primus in ea magistratus Tribuni fuerit. Annos fere. CCXXXII. Postea Duces creati. Quorum primus Paulus Heracleus apud Heracleam a Senatu populoque lectus praefuit annos. XX. Post eum Marcellus Heracleus annos. IX. Vrsus item ex Heraclea annos. XI. Deinde per seditionem interfectus. Ab hoc Exarchus: quod ad eum Venetias confugerat hortatu Gregorii pontificis: restitutus in Rauennae sedem vnde a Limprando fuerat per obsidionem expulsus. In praelio captus Ildebrandus eius nepos & Dux Vicentinus auxiliarius. Deinde antiquatum ducatus nomen ac magister militum annuus creatus: cum ducatus potestate: fueritque hi viri quinque ex successione: Dominicus Leo: Felix Coruicula: Theodotus Vrsi filius ab exilio reuocatus: Iulianus Hipatus: Ioannes Fabritianus. Hic magistratu deiectus: ac oculis multatus. Post haec orto inter Iusulanos & Heraclieneses bello relicto ob cladem his sedibus simul cum Equitio Medoacum migratum est: vbi anno. DCCXLII. res ad Ducem rediit: ac Adeodatus Vrsi quondam Ducis filius Dux creatur: qui in suspensionem veniens Tyrannidis magistratu deiecitur: ac oculis erutis multatur. Cuius successores Gablaus siue Gabla & Dominicus Monegarius viri ambo facinorosi: breui tempore eundem penitus sortiti sunt exitum. Mauritius Heracleus Anno: DCCXLVII. Ioannem filium principatus consortem malo quidem exemplo primus adsumpsit. Ioannem Patriarcham Gradensem consentiente Senatu expugnatum de alta turri praecipitauerunt: surrogato Fortunato Patriarcha. tandem uterque magistratu deiecitur. Obelerius Tribunus Medoacensis Dux delectus ac per seditionem pulsus Taurisium aufugit: vbi ab exilibus Venetis iterum Dux creatur. Post eum Beatus & Valentinus ex successione fratres simul annis. V. Quo tempore Pipinus Caroli filius Italiae Rex Venetos oppugnabat: ac Medoacum sustulit. Ex quo Veneri in Riualtum comigrarunt. Angelus Particiacus Heracleus Dux primus in Riualto factus Palatium ducale nunc extans aedificauit: ac Vrbs ipsa Riualtum appellari cepta. Deinde Heracleam breuiore ambitu reficiens appellauit Nouam Ciuitatem. Cenobium ite. S. Zachariae extruxit: vbi et eius corpus condidit. Duos administrationi filios adhibuit: quos ambos in Riualto successores habuit. Prius Iustinianum anno. DCCCX. Quo tempore corpus diui Marci a mercatoribus ex Alexandria delatum est. Ioannes Particiacus dein frater eius annos. XXIII. reip. praefuit. Templum diuo Marco a Iustiniano fratre inchoatum absoluit. Medoacum ciuitatem destruxit dum Obelerium nouum ibi Ducem creatum bello persequitur. In

Agleiensium fides.

Inscriptio.

Gradum oppidum.

Agleia sub praeful ditione.

Venetiae.

Initia Venetorum. Paulus heracleus.

Res ad Duces redacta

Riualtum. Angelus particiacus.

Palatium ducale.

Noua ciuitas vbi heraclea.

Corpus diui Marci.

Iopriciae.

Templum Marci.

Galliam accersitus a Ludouico Gallorum Rege: profectus: indeq; bona cum gratia reuersus est. Mox Carossio potente ciue simul cum coniuratis qui in eum absentem cōiurauerant necato cō Mastaliciæ familiæ nobili aduersaretur captus apud Gradum relegatur: vbi in Cœnobio reli- quū vitæ tēpus p̄sanctē Monachū egit. Petrus Tradonic⁹ ex Pola ciuitate anno. DCCXXXVI Dux factus Ioannem filium consortem administrationis habuit. Templum. S. Pauli extruxit, a Michaele Imperatore Constan. rogatus naues. LX. contra Saracenos qui ex Africa in oram Hetruriæ applicauerant Saba Duce misit: quæ ab illis partim captæ partim depressæ fuere. Is orro tumultu apud sanctum Zachariam vesperi trucidatur: ibiq; sepultus: postq̄ administras- set annos. XXIX. Vrsus Particiacus anno. DCCLXV. Ioannem filium secum adhibuit. Saracenos qui Anconam occupauerant expulit. Quare ei a Basilio Imperatore Constan. gratiæ actæ: ac Protospatharius factus. Vrsus vero muneris loco. XII. tintinabula ærea magni ponderis ei remisit: quæ prima fuerunt apud græcos. Ioannes Particiacus Vrsi filius rexit Annos. VI. Comaclum oppidum Rauennatibus ademit. Vir tamen togæ magisq; armis natus ac mira fa- cundia præditus. cum in validudinem incidisset longam: inutilisq; reipub. videretur: sponte se magistratu abdicauit. Petrus Candianus annum durauit: aduersus Illyricos bellum gessit: ala- teroq; apud Muranum superatus atq; interfectus & in templo Gradensi contumelatus est. Io- annes Particiac⁹ licet mutus factus magistratum repetiit donec ob cladem ab Illyricis illatam populum leniret tumultumq; sedaret: post menses sex iterum cessit. Petrus cognomēto Tribu- nus anno. DCCCLXXXIII. Pannonios seu potius Hunnos ad consanguineos suos in Pannoni- am secundo venientes ac oram Venetorum populantes terra mariq; compressit. Nam fossam Clodiam Heracleamq; nouam ciuitatem deuastrauerant. Præterea vrbis partem a Riualto ad. S. Mariam in Iubanico muro cinxit: ad euripum maiorem crate ferrea clausit. Vrsus Badoarius siue Particiacus Anno Sal. DCCCCXV. magistratus vero. XIX. ab Imperatore Conrado nisi- mi signandi ius obtinuit: cōpositisq; patriæ rebus magistratu se abdicans in Cœnobio diuī Fe- licis Amiani vsq; ad extremum tempus p̄sanctē vixit: multisq; claruit miraculis. Petrus Can- dianus rem annos. IIII. administrauit. Hic filius illi⁹ Petri qui in bello Delmatico occubuit. fili- um habuit eiusdem nominis. Protospatharium Albertum & Berengariū. III. Impera. filium qui tunc Rauennæ dominabatur & auxilio Comaclensium & Iustinopolitanorum Mercatores Ve- netos infestabat: bello superauit. Comaclum oppidum expugnauit atq; incendit. Item eos qui virgines quasdam Venetorum die nuptiarum rapuerat: apud Capulas insigni plio victos sub- iugauit: recuperatis virginibus: ac centum vini cadorum censu pollicito. Post hunc duo Petri ex successione creati: alter Vrsi Badoarii: alter Petri Candiani filius: Quorum nihil extat me- morabile. Hic Candianus a patre olim in Collegam adsumptus ob insolens ingenium deiectus imperio & in exilium actus: auxilio Alberti Berengarii Impera. filii classem contra patriā arma- uit: verum paulo post patri ob animi dolorem defuncto successit. Vxorem optimam foeminā ex qua filium: Vitalem suscepit ob etatem iam grauē abdicauit: Vaderta Alberti supradicti filia ducta. Deniq; cum esset omnibus intolerabilis ob libidinem ac improbos mores: populum in se concitauit. In prætorioq; inclusus vna cum filio infante necatur: ac corpus in carnificinā dela- tum mēbratimq; cōcisum. in quo tumultu Templum diuī Marci & domus supra trecentas die- cuntur flagrasse. Petrus Vrsolus. DCCCLXXXIII. Dux. XXIII. vir optim⁹ a populo iudica- tus cum religiosissimus vt qui sæpe clanculum cubicula pauperum egrotantis adire soleret ac rogare siquid opus: Gradum Ciuitatem muro cinxit: Templum diuī Marci incēdio absumptū restituit: propiusq; Xenodocheum nobile extruxit. Deniq; compositis patriæ rebus magistratu se abdicans: cum vxore quam post susceptum filium ex voto vriusq; nunq̄ attigit: ex vrbe in Aquitaniam se contulit: vbi Cœnobio perpetuo dicatus miraculis claruit. Cuius exemplo Ioan- nes Maurocenus Monachus promotus: & ipse. S. Georgii Cœnobium maxima impensa amplia- uit. Vitalis Candian⁹: Petri Candiani Ducis frater statim inuito magistratu in validudinem in- cidit. Quamobrem officio se abdicans Monachū & ipse egit: ac quarto post die morbo iualescen- te decessit. Quo tempore ipsius interfecti filii⁹ Præsul Gradensis quem pater abdicauerat: & ad Othonem. II. confugerat ad vindicandam patris eius hospitis & necessarij cædem incensum mi- tigauit: Venetisq; amicum reddidit. Tribunus Memmus quum orta esset inter duas nobiles fa- milias Caloprinos & Maurocenos discordia: magistratu se abdicare coactus in Cœnobio Mona- chum egit: vbi paucis post diebus ex animi vri creditur dolore excessit. Petrus vrsolus magno- re reipub. auxit. a Basilio & Constantino Imperatoribus impetrauit: vt immunes essent a por-

toris veneti: Omnem fere Illyriam cū insulis i potestatem redegit: Othonem. II. Venetias ex vo- to clam venietem noctu excepit: ab eoq; multa Venetis impetrauit. Petrum filium ab eo chrisma- te perunctum: Othonem deinde nominauit quē postea cum alio fratre Constantinopolim mi- sit: vbi a Constantino & Basilio Impe. decora & honores retulere. Cum Ioanne præfule Belunen- si qui res venetas infestabat foedus iniuit. Cum Narentanis Delmatia populis perpetuis hosti- bus (vastatis eorum finibus) pacem fecit. Gradū instaurauit: Corpora Fortunati: Hermagore: Hermodenii: Dionysii nouo condidit sacrario. Hoc tempore Falerii qui Venetis nobilitate pol- lebant Cœnobium. S. Benedicti extruxerunt simul & locupletarūt. Vrsolus autē postq̄ Annos Duodeuiginti præfuisse moriens mandauit se tantum in atrio Templi. S. Zachariæ citra fune- ris pompam contumulari. Otho Vrsolus eius filius Adrianosq; eorum classem in Hierosoly- mitanam expeditionem impediuisent maxima clade adfecit. Gradū ciuitatē a Pepo Aquileiēsi Patriarcha dolo captam & dirutam ex. S. C. instaurauit. Postremo quibusdam de causis magi- stratu deiectus Constantinopolim in exilium ab ingrato populo mittitur cum annos. V. solus administrasset. Quem penitus exitum successor eius Petrus Cētranicus consecutus est. Vrsus Patriarcha Gradensis frater Othonis vrsoli autoritate senatus præfuit tantisper quo Otho ab exilio reuocaretur. Quūq; ille interea periisset: Vrsus ortā in patria seditionē cōposuit: mox anno elapso adstante populo: magistratu se abdicauit: vt propriæ salutis conscientiaq; consule- ret: cui pariter & reipub. nequaq; vacare posset. Dominicus Vrsolus per tumultum & sedi- tionem adeptus principatum tertia die coactus est ob populū metum Rauennam cōfugere: vbi in arumnis decessit. Dominicus Flabanicus iam decrepitus ob sapientiam dux factus: Cui⁹ opa & consilio Otho vrsolus pulsus fuit. Statuit consentiente senatu nequis in futurum Dux suc- cessorem sibi deligeret: cum eo res venisset vt essent omnia vanalia. Item q; nobilis Vrsolorū familia tanq̄ tumultuosa & patriæ seditiosa expelleretur. quæ nunq̄ postea reuixit. Dominicus Contarenus Dux. XXX. extruxit Cœnobium. S. Nicolai de lido. Iaderenses ad Salomonem Pannoniæ regem deficientes bello compressit. Cum Roberto Guiscardo Normando bella gessit extinctus est: post ānos. XXVI. in patrū ac plebis gratia. Dominic⁹ Syluius. M. LXVIII. cūctos ante se Duces autoritate superauit. Quapropter sororem Nicephori Constantinopolitani Im- peratoris duxit: eiusq; gratia contra Robertum Guiscardum a Michaele expulso contra Nice- phorum euocatum ac Dyrrachium obsidentem classem armauit. Vnde magno accepto incō- modo rediens magistratu deiectus est. Eius vxoris delicias ac ingentem mollitiem: Petr⁹ Damia- nus & Vincentius Gallus commemorant: Rore collecto lauabatur vnguentis iugiter oblita: ex quo diuina prouidentia vices & ipsa experta in validudinem incidit: ex qua tabido corpore i arumnis decessit. Vitalis Faledrus classem instauratam: iterum auxilio imperatoris Alexii qui expulso Nicephoro imperio successerat: contra Robertum mittit: quē rursus victa ac profligata est. Ab Alexio ipso obtinuit vt Delmatia Curuatiaq; imperium q̄s piratis ademissent Venetis perpetuo concederet. Ea fere tempestate Corpus diuī Marci antea ignoratum sese in eadem ede manifestauit brachio exerto extra humum. Ex illo igitur loco postea augustiore recōditum est solis Duci & procuratoribus manifesto. Vitalis Michael. subsidiariam classem nauium Centū quam in expeditionem hierosolymitanam miserat cum Michaele filio præfecto amisit. Contra Pisanos aduersus Venetos apud Rhodum non satis apparente de causa venientes felicis dimi- cauit superata eorum classe nauium. XXV. Ordelaphus Faledrus vir aō ingenti & industria exercitatus bella plurima gessit: inter quē Delmatia nauali pugna: vbi multis oppidis in potesta- tem redactis: ad vltimum interfectus fuit. Ea tempestate Venetis tēpla nōnulla simul cum edi- bus flagrauerunt: Terremotusq; ingens vrbem totam cōcussit: Ciuitas etiam Medoacensis maris inundatione pariter & incendio deuastrata est. Concessumq; Clodiensibus: vt ex eius ruinis edi- ficia publica construerent. Quo tempore etiam Gradonicorum familia Cypriani Templum ac Cœnobium Marianū edificauerunt: vt eo se transferrent virgines quæ in ædem eiusdē Diuī apud Modoacū fuerat. Bodoarii quoq; ei proximum Crucis delubrū cū cœnobio excitarūt. Croa- tia quoq; cum plurimis Delmatia locis rebellibus perdomuit: expugnata insuper Iadere moeni- bus vsq; disiectis: quē añ ad Regem Pannoniæ Colonianum defecerat. In Syriam aliam classem ad eas terras reliquas religioni parandas misit. Pataunos bello vi etiam superauit. Cū eisq; fo- dus sequestro Henrico impatore iniuit. Quūq; interea Pannonius exercitum instaurasset: Or- delaphus in prælio victus occubuit domumq; relatus in ede Marci sepelitur: pax Venetis p̄ ora e. iiii.

Otho Imp.

Faleriorum familia.

Vrsus p̄si-
archa ob sc̄i
tatem se ma-
gistratu ab-
dicauit.Vrsolorū
familia sedi-
tiosa expl̄sa
Dominic⁹
contarenus
Dñic⁹ sylui-
us Dux ma-
ximus
Nicephori
Impera.
Sororius.
Roberrus
guiscar.
Auxiliū ale-
xii cōtra ro-
bertum.
Corp⁹ Mar-
ci p̄digio s̄
uentū duci
& p̄curato-
ribus tantū
manifestū.
Vitalis Mi-
chael.
Ordelaph⁹
phaledrus.
Incendium
venetis.
Gradonico-
rum fami.

Emanuel. g calioani
succellit.
Corpus. S.
Theodori.
Corpus. S.
Donati.
Spalatrū &
Traguriū
pannoniis
adempta.
Bōfilii⁹ Mi-
chael. Petr⁹
Gatilufius.
Rogerius p
petu⁹ vene-
torū hostis.
Dñic⁹ mau-
roce.
Vitalis Mi-
chael.
Chius adē-
pta manue.
Alexāder.
iii. venetiis
receptus.
Aure⁹ Ma-
stro Petrus
se ob fēta-
tem abdica-
uit Mona-
chūq; egit.
Hēric⁹ Dā-
dal⁹ priua-
t⁹ lūinibus.
Creta emiſ-
creta rebell
Cādax Co-
lonia i Crea-
tā deducta.
Auxilio mi-
chaeli Palæ-
ologo cōtra
Theodorū
lascarim.
Lancea &
spōgia a Mi-
chaele palæ-
Venetis pi-
gnori data
Raineri. ze.
bel. genuenſi

tores impetrata. Præfuit annos. XIX. Dominicus Michael rogante Callisto Pon. quſi Balduin⁹
Rex Hierosolymitanus eſſet captus: cum claſſe. CC. nauium profectus a Turcarum obſidione li-
berauit: Tyrumq; recepit. Iuſſus tandem ab Emanuele imperatore qui Calioanni ſucceſſerat
ac tantæ victoriæ inuiderat: reuertit: ob iram in itinere multas ipſius inſulas diripuit: Sed & Spa-
latrum & Tragurium Pannoniis ademit. Corpus. S. Theodori martyris: Venetias ex Chio inſu-
la quam expugnauit adlatum: ac in æde Marci in Sacello qđ partim Narſes ex manubiis confe-
crauit collocatū. Ex Pera quoq; Corpus. S. Donati in templo Venetiis a quodam Marco Iuliani
conſtituto poſitum. Aedes etiam Charitatis hoc tempore excitata: præfuit annis. XI. Petrus Pa-
lanus Iuſtinopolim imperio Venetorum adiecit: in qua expeditione interfectus eſt: domiq; rela-
tus ac in Cœnobio. S. Cypriani ſepultus. Ea tempeſtate Seruatoris ædes dicata: cui Vicarius præ-
erat Bonfilius Michael. Præterea Petrus Gatilufus Clementis Templum excitauit. Xenodoche-
um apud Maiorbum impēſa Vrſi Badoani magna ex parte extructum. Cōtra Rogerium Guiſ-
cardi perpetuum Venetorum hoſtem auxilio Imperatoris Emanuelis: cui Cercyram plurimas
q; inſulas ademit / victor pugnavit / eiq; imperium ſemiamiffum reſtituit: vbi etiam interfectus
eſt cum regnaſſet annos. XIX. Dominicus Maurocenus ſtudiis pacis deditus: vrbem magis ora-
navit ædificiis q̄ auxerit imperio. Inter cetera opera Turrim tintinabulorum Diui Marci exci-
tauit: præfuit annos. LX. Vitalis Michael. II. contra Emanuele Impera. cum claſſe profectus
Chium cepit: moramq; neſtendo peſte prohibitus non vltra ſequi: quæ aquis infectis opera ho-
ſtis aſcribitur: vbi Iuſtiniani omnes ad vnum periire: qui in ea expeditione fuerat: relicto vno tā-
tum Iuvene Nicolao Monacho: qui Pontificis conſenſu vxorem duxit Annam filiam ipſius Du-
cis: vnde reliqua Soboles orta. Vitalis igitur infecta re domū reuertens populum quoq; peſte in-
fecit. Cūq; pro concione ſe excuſare vellet a quodā vulneratus interiit. Cædem eius ſucceſſor Se-
baſtianus Zianus eſt vltus: creatis. X. viris qui quaſtionem de hoc ceteriſq; ſimilibus exemplis
agerent. Is pro Alexandro. III. bello nauali pugnando Federicum Aenobarbū proſtigauit. Otho-
nemq; filium eius captum Venetias duxit: ex quo pax ſecuta. Alexander donis plurimis Ducē
ac Venetias munerauit: vt plumbatis literis vti poſſint: vt mediis Pōtifex inter Imperatorem
& Ducem federet. Ornatum quo nūc Duces vtuntur tribuit: Veniam quoq; delictorū i Aſcen-
ſionis feſto conceſſit. Sebaſtianus poſt hæc cum in valitudinem incidiſſet: in Cœnobium. S. Geor-
gii ſe transferre iuſſit: vbi poſt aliquot menſes obiit: relicto Cœnobio plurimis fundis: quo tpe
Norandinus quoq; in oriente extinctus eſt: quū præuiſſet annis. XXVIII. Aureus Maſtro Pe-
trus ſucceſſit: qui paulo ante magiſtratum eundem recuſauerat: Sebaſtianog; ſupradicto ceſſe-
rat ob modeſtiam Dux. XL. Annos. XIII. obito feliciter magiſtratu ſe ſponte abdicans in Cœ-
nobio. S. Crucis reliquū vitæ tempus perſancte monach⁹ exegit. Henricus Dandalus Claſſem
ſubſidiariam expeditioni hierosolymitanæ miſit cum præfule Rauennate præfecto. Iaderem ci-
uitatem quarto rebellantem ſubiugauit. Orator quondam pfectus ad Emanuelē imperatorem
queſtum ab eo violatū eſſe ius gentiū: tamdiu coactus eſt era candētia aſpicere donec luminib⁹
orbaretur. Quāobrem ex illo Veneti inimici græcis fuere & gallis auxiliares vt cōſtāt inopolim
caperent: vbi poſtea & ipſi ex cōuentione ius etiā dicebant: Prætoresq; vnum creabant: quorū
primus fuit. Marinus zenus. Cretam a Bonifacio Monferratenſi permagno emit: deceſſit Con-
ſtantinopoli ſepultus in atrio. S. Sophiæ. Petrus Zianus Sebaſtiani Ducis filius Cercyrā Metho-
nem Coronam: quæ loca piratarū fuerat cepit: ſed & priuatis ciuib; diripiēdas occupadaſq;
inſulas græcorum odio dedit. Cretam rebellantem in officio cōtinuit. Conſtantiā filiam Guiliel-
mi regis Siciliæ duxit vxorem. Cū præuiſſet annis. XXII. ſe magiſtratu ſponte abdicās ſeceſſit
in ædem. S. Georgii. In Cretam hoc tempore noua Colonia Candax ducta eſt: ex quo poſtea tota
inſula cognominata. Iacob⁹ Tepulus author fuit vt. XXV. triremes auxilio Michaeli Palæolo-
go cōtra Theodorū Lascarim mitterentur: ex quo ſupata captaq; hoſtili claſſe obſidione Conſtā-
tinopolis liberata eſt. Quo tēpore Imperator cū pecunia magnopere indigeret a Venetis eā mu-
tuatus eſt: locoq; pignoris lanceam ac ſpongiam crucis dominicę monumēra miſit. Iacobus præ-
terea pontificis partes ſecutus incōmoda multa paſſus eſt: præfuit annis. XX. Marinus Mauro-
cenus author vt Innocentius diui Marci Primicerio indulgeret vt is pōtificalibus inſignib⁹ vti
poſſet. Quāobrem primus meruit in porticu diui Marci ducali ornatu cōtumulari. Raine-
rius Zenus anno. M. CCL. pontem in Riualto conſtruxit: plateam ſtrauit: bella cum Genuen-
ſibus adſcitis in ſocietatem Piſanis geſſit. Laurentius Tepulus Iacobī ducis filius anno. M. CC.

ſexageſimo virtute ſimul & humanitate effecit: vt Ceruiēſes ſeſe Venetis ſponte dederent. In-
ducias quinq; annorum cum Genuenſibus pepigit: quū diu pugnatum eſſet: pacificatore Cle-
mente. III. qui vtriuſq; partis legatos Viterbium acciuit. præfuit annis ſex. Iacobus Cōtare-
nus contra Bononiēſes qui toti pene Flamineæ dominabant: bellum inuitus ſuſcepit: cum eſ-
ſet pacis in primis ſtudioſus: rum natura quietus. Triennioq; varia decertauit fortuna: demū
vtriq; feſſi: pacem hac conditione fecere: vt Bononiēſes caſtellum quod in oſtio Padi conſtruxe-
rant diruerent: eius oſtii cura ſimul & imperio Venetis relicto. Nonnulli hoc bellum Genuenſe
ſub hoc Laurentio Tepulo geſtum dicunt. Sub Cōtareno autem bellum Anconitanū portorio-
rum item cauſa: qui ſenio iam conſectus: quum ſe nō ſatis vtilem reipublicæ videret: magiſtra-
tu ſe abdicauit: priuatus viuere ſtatuens: pauciſq; poſt dieb⁹ extinctus eſt. Ioannes Dandalus
bellum contra Genuenſes renouauit. dein contra Anconitanos ſe cōuertit: qui mercimonia cō-
tra ſœdus in Delmatiam exportarent. Tandem Veneti poſt multa incōmoda vtrinq; accepta:
Nicolao. III. iubente: pacem æquis conditionibus fecere. Mox cum Imperatore: vt aureum num-
mum: quem ducatum appellant: ſignare liceret: obtinuit. Cum Iſtris rebellibus biennio pugna-
uit. Cum patriarcha Aquileienſi: qui illis fauebat: bellum renouauit. Ptolemais qđ acriter de-
ſenſa diripit a Soldano. Petrus Gradonicus āno. M. CCLXXX. Baſiamontis Tepulī nobilis
& ſeditioſi ciuis tumultū exortum in patria cōpreſſit. Quo tempore Decemuirale conſiliū cō-
ſtituit. Hic enim Baſiamontes: velut alter Catilina necare ſenatum: tyrannidemq; cum coniu-
ratis inuadere: ſtatuta die conſpirauit. Poſt hæc Petrus Peram Genuenſiū claſſe delatus in Græ-
ciam inuaſit. Reuertens inde ab eis in Adriatico ſinu maxima clade adſcitur: nauibus ſexaginta
ta deſyderatis: ex qua illi triumphantes domum rediere. Deinde Ferrariam Friſco Eſtenſe cum
patre Actio concertante cepit. Interdictus propterea ſacris a Clemente. præfuit annis duode-
cim. Marinus Georgius: qui ob probitatē Sanct⁹ eſt cognominatus: interdicitus & ipſe ob ean-
dem cauſam. Diſſimulus alioquin: cœnobium ſancti Dominici ſua impenſa extruxit. Præfuit an-
num tantū. Ioannes Superatius. M. CCCXIII. Iacobi Quirini & Marini Barotii ciuium ſeditio-
ſorum tumultum extinxit. nōnulli Petro Gradonico ſupra memorato hoc referunt. Propterea
procuratores ſancti Marci ſex ex. S. C. conſtituit: qui rempub. curarent. Ferrariam: vt interdicto
ſeq; ac remp. liberaret: probantibus reſtituit. Miſſus huius rei gratia orator Franciſcus Danda-
lus in Galliam ad Clementem pontificem: qui pontifex eum ante menſam humi proiectum con-
ſiſtere: vinculis in collo iniectis: iuſſit. Quapropter Franciſcus ex illo Canis cognominat⁹ eſt: q;
veluti canis: cauſa patriæ: ſit factus. Ioannes inſuper Spalatum: Tragurium: Sibinicum: & alia
complura Delmatia loca ſponte ſe dedentia recepit. præfuit annis. XVI. Frāciſcus Dandalus
quem ſupra nominaui. M. CCCXXX. Polentinos etiā ſponte ſe dedentes: in fidem accepit. Claſ-
ſem rogatu Andronici Palæologi: & Ioannis. XXII. pontificis cōtra Turcas tunc Imperatori in-
feſtos miſit. Aduerſus Maſtinum Scaligerum dimicauit Petro Roſcio Parmenſi ductore exerci-
tus: Paduamq; ei ademptam Carrariis dedit. Bartholomeus Gradenico prudentia magis q̄ ar-
mis rem auxit. Primus ſocietatem cum Florentinſis: qui iam potentes eſſe cœperant: iniuit. Præ-
fuit annis. II. Sepultus in diui Marci porticu. Andreas Dandalus Cretenſes deficientes bello na-
uali cōpeſcuit. Clementis pontificis rogatu: triginta triremes contra Saracenos Hiſpaniam va-
ſtates armauit. Aduerſus Genuenſes tertium bellum renouauit. Apud Boſphorum nauali præ-
lio pugnans: primū victor: deinde victus a Philippo Auria eorum duce diſceſſit: in quo Chium
amiſit: Euboſiam vix tenuit. Vrbem ædificiis magnopere ornauit: quam peſtilentia maxima inſe-
cuta lugubrem reddidit. Nonnulli dicunt non in Saracenos Hiſpaniæ triremes: ſed in Turcas
octo naues armaſſe: ex icto ſœdere cum Clemente. Præterea ab Aegypti Sultano impetrauit: vt
in eius regionem naues mercis gratia traducere poſſet: conſentiente pontifice. Cum Genuenſi-
bus iterum Veneti prælio congreſſi apud Calarim Sardinie ciuitatem: victores fuere: Antonio
Grinaldo eorum præfecto ſuperato. Ex quo illi effractis viribus: ſe Ioanni præfuli vicecomiti de-
dicere. Poſtremo ab eiſdem quibus Paganus Auria præerat: Pola prius direpta: deinde apud Sa-
pientiam inſulam prope Methonem ſingulari clade adſecti fuere. Capto Nicolao Piſano Vene-
tæ claſſis præfecto. Andree igitur poſt annos duodecim ſucceſſit Marinus Falerius vir facinoro-
ſus: vt qui rempub. inuadere voluerit: quare a ſenatu poſt menſem ſeptimum captus: & ad ſca-
las curiæ ſecuri percuffus: reliqui coniuſſi crucibus adſixi. M. Cornarius Inter rex tantisper fa-
ctus: quouſq; Ioannes Gradonicus dux deligeretur. Cuius tempore ſeditioſorum reliquiæ ex

Certienſes:
ſpōte ſe Ve-
netis dedi-
derunt.
Bellū cū bo-
nonienſi.

Bellū Anco-
nitanum.
Aurei num-
mi ſignādi
potetas.

Ferraria ca-
pta.
Marini Ba-
rotii: & Ia-
Quirini ſe-
ditio.
Procurato-
res ſex ſancti
Marci
creati.

F. Dādalus
orator Ca-
nis cogno-
minatus.
Auxilia la-
ta Androni-
co Palæolo-
Andreas
Dādalus.
Bellū cōtra
Genuenſiū.
Chiū Vene-
ti amittit.
An. Grinal-
dus pfect⁹
Genuenſi.
Pagan⁹ Au-
ria.
Marin⁹ Fa-
leri⁹ ob aſſe-
ctatum re-
gnū ſecuri
percuffus.
M. Corna-

Mariniana coniuratione ad Pannoniæ regē Ludouicum confugerunt: quorum impulsu rex in agrum Taurisianum populabundus: cum XL. millibus armatorum venit: Innocentio tunc pontifice frustra pacem componere conante, quā obrem Venetos multis adfecit incōmodis. Grado nico interim post annum & duos menses extincto: sufficitur Ioannes Delphinus: qui prouisor fuerat bello Taurisino. Is euestigio pacem a Ludouico impetrauit: præfuitq; annis quinq;. Laurentius Celsus vir rei naualis peritus: vt qui antea bellis maritimis præerat: dux factus absens: quum legatione apud Carolum regem Gallia: fungeretur. Cui pater dicitur obuiam vna cum reliquo senatu ire noluisse: ne filio caput aperire cogeretur. Cretam iterum rebellantē: bello cōpressit. Ex qua victoria Iudi pro templo diuī Marci sunt acti: concursu hastarum: quibus interfuit Rex Cyprius: tunc forte e Gallis reuertēs. Præfuit annis prope quatuor. M. Cornarius. M. CCCL. eloquio præstans: vt qui sæpe missus orator fuerit: multa ob facundiam impetrauerit. Dux factus bellū contra Ludouicum regem renouauit. Carolo Imperatore: apud quem orator fuit eques factus est. Andreas Contarenus pater patriæ merito vocatus: alterq; Venetiartū cōditor: q; eā a maximis inimicorū periculis liberauerit: inter quæ Genuensiuū maximū fuit: qui ob Tenedum eis ab Andronico Imp. concessum: & a Venetis eis ademptū: quartum bellum excitauerunt: adscitis sibi Ludouico rege: & patriarcha Aquileiensi: ac Carrariensibus. Clodiam post longam obsidionem diripuerunt. Ante hæc cum Leopoldo Austriae duce confixerunt. Itaq; pace cum eo primum facta: Clodiam per Nicolaum Pisanum qui in Polæ perditione inuidia ac calumnia quorūdam in carcerem coniectus fuerat: deinde in tanto discrimine liberatus: recuauante Leopoldo Austriae duce: cui oppidum dederat: incolume defendit. Pace demum cum omnibus facta: excessit: anno magistratus. XIII. laderem quotidie deficientem ac tumultuantem tandem a Ladislao rege Pannoniæ emit. Michael Maurocœnus pestilentia post menses quatuor absumptus. Antonius Venerius Franciscum Gonzagam ab obsidione maxima Ioannis Galeatii per ducem eius Carolum Malatestam: ex foedere liberauit. Clodiam a Genuensibus semidirutam restituit. Præfuit annis. XVIII. Michael Stenus Vicentiam hortatu ducissæ Mediolani Catharina: post mortem viri Ioannis Galeatii: q; se a Carrariensibus tueri non poterat: sponte deditam acquisiuit. Deinde Paduam & Veronam per bellū: Francisco cum filio in carcere necato. Præfuit annis. XIII. Thomas Mocœnigus dux absens factus: quum legatione fungeretur apud Cabrinnum Fūdulum: Carolum Malatestam Aponi ducem fecit: ad tuendum Venetorsū statum contra Sigismundū Imperatorem: qui veniens in Italiam ad ferreum diadema suscipiendum: Taurisium aliq; loca ceperat. Veronam in officio continuit. Turcas classe ingenti superauit: Piratas æquore toto fugauit: Pannonios quotidie tumultuantes bello repressit. Præfuit annis. X. Franciscus Foscarus. M. CCCCXXIII. inter principes viros virtute & rerum gestarum gloria commemorandus: cui nihil ad virtutem aut felicitatem præter literas defuit: Rauiennam: eius principē Hostasio Polentano expulso: ac ciuibus sese deditibus: recepit. Contra Genuenses apud Chium Insulam prospere pugnavit: Brixiam duce. F. Carmignola: & Bergomum: & Cremam adsecutus est. Ipsum vero postea ducem: vt infidum: q; bellum Brixianse ducere comperisset: vt Philippo urbem seruaret: securi in medio foro percussit. Postremo iam nonagenarius postq; præfuisset annos. XXXIII. q; propter eum iam inutilis reipublicæ videatur: ab ingrata patria se magistratu abdicare iussus: ex animi (vti putatur) dolore paulo post deceffit. Fertur enim eius patri qui in Aegypto negociabatur: prophetam ex illis quēdam prædixisse habiturum eum filium: qui princeps quandoq; patriæ foret. Foscarū temporibus thesaurum. S. Marci Stamatus Cretēsis homo subripuit miro quodam modo. Ingressus siquidem cum Borso Estensi veluti vnus e comitibus spectatum: noctibus postea inclusus in templo: marmoream tabulam (nam marmoribus incrustati parietes sunt) euulsit: deinde noctib; clam murum perfodit: inter diu tabula reposita. Tandem ad sacrarium penetrans: inde res æstimatione vicies centum millium aureorum abstulit. Re igitur communicata cum socio Cretensi sub sacramento: ab eodē proditus est. Paschalis Marimpetrus annos. IIII. princeps. Christophor; Maurus cum Pio pontifice ad bellum contra Turcas ire accinxerat: vna cum aliis principibus: si per ipsius pontificis vitam licuisset. XL. tamē aureorum millia ei a patribus missa fideliter Matthie regi mittenda pro stipendio curauit. Nicolaus Thronus. M. CCCCLXXII. Herculem Estensē sem multis resistentibus Ferrariæ principem constituit. Regnum Cypri reipubl. parauit: Cu-

ius historiam in Cypro explicabo: præfuit menses viginti. Nicolaus Marcellus apud Scodram Ilyrię oppidum obsessum Turcas superauit per Antonium Lauretanum classis præfectū. præfuit annis: menses tres. Petrus Mocœnigus dux. LXX. Scodram prius obsessam cum prætore Veneto liberauit. Quā obrem procurator sancti Marci absens: deinde dux creatur. Post eū Andreas Vendraminus: sub quo Turca Carnorum regionem plures dies depopulatus est: ad Scodram castris positus & Tiliauento vsq; transmissio. ad quā cladem sero iam Carolum Montonium: quem paulo ante exauctorauerant: ex Hetruria accersuerunt. Ioannes Mocœnigus Petri ducis germanus: cum Turca a quo annos. XXVII. vexati fuerant: pacem tandem his conditionibus fecit: vt Venetus Scodram cum Tenaro Laconia: promotorio: & Lemno insula Othomano Turca relinqueret: penderetq; illi quotannis. VIII. aureorum millia. Ille vero liberam ponti navigationem ei permetteret. Deinde vt Constantinopoli magistratus Venetus esset: qui iura Venetis diceret. Ioannes præterea bellum aduersus Herculem Estensem: rupti causa foederis gessit: in quo eius vires ostensa: q; solus contra totam fere Italiam pugnauerit. Pax demum facta Polentano acquisito. Gallipolim & Brundisium data mutuo pecunia regi Fernando pignoris loco accepit. Quūq; apud Marcum curiam incendio absumptam restituere cœpisset: morte præuentus est: anno principatus septimo. Marcus Barbado anno. M. CCCCLXXXV. non toto biennio: cui Augustinus Barbado frater successit: anno. M. CCCCLXXXVII. Cum Sigismundo Austriae duce pugnatum ad Roboretum Venetorum oppidum in Retis ob ferrifodinas quas vterq; suas faceret: in quo periit dux illorū Robertus Seuerinas. discessum tandem æquis conditionibus. Carolus rex Venetis item armis ex Italia pulsus: de quo supra mihi narratum. Turcæ iterum in Foroiulienfes excursionem facta: milia hominum septem capta apud Tiliauentum: quum eum ob inundationē vado transmittere non possent: interfecerunt. Paucis post mensibus Naupactū Cotonem Methonemq; ceperunt: in cuius defensione Antonium Grimanum classis præfectū exilio multauerunt: q; iniussus ante tēpus discesserit: q; in militū ignauiam non animaduertisset. Cui Melchior: huic vero Benedictus Pefaro successit: qui Aeginam Zacynthū: Cepheleniā hosti ademūt: simul Hispano auxiliāte per Gundifalū Fernadū. Deinde Lesbum aliquot dies frustra oppugnauit cum sociis Gallis: qui iniussi discedentes. DCCC. ex eis naufragio periere. Interim Barbado moritur: anno ducatus. XV. cui Leonardus Lauretanus sufficit: dignus maiorū indole: & sub quo prospera reipublicæ cuncta oīnantur: cuius rei initiū Pefaro dedit expugnato Nerito expugnato: qd nunc S. Maura est: tantū euripo a Corinthiis discretum. Quo demum hosti reddito: pax cum eo facta est: anno. M. DIII. ac Venetis tuta quocunq; nauigatio permiffa. Deinde quum Pandolphus Malatesta post Alexandri pontificis mortem Ariminū recepisset: iterūq; a Casare Borgia eiiceretur: & demum Guidone Ferrerano suppetias ferente: tertio reuersus: in reliquum tempus sibi timeret: urbem Venetis tradidit: eius tractus pactione qui Ciuitatula in agro Parauino appellatur. His igitur viris ac rebus gestis: Venetiæ florent: quas si citra inuidiam præcis comparemus: proculdubio imaginē quandam reip. Ro. in eis perspiciemus: ac in eam quandoq; magnitudinē peruenturā fuisse: si per Turcarum quibus tot annis soli restiterunt: bella licuisset. Nā nec fortitudo defuit: si cum aliorū: tū Caroli Zeni: & Nicolai Taurisani gesta recensibimus: nec dicēdi gloria si Iustinianos: Barbaros Bembo: Donatos: aliq; clara ingenia memorabimus. Postremo nec rerum bona copia: quum præter publicā tutelam ab externo hoste omnis Italia eius remige rebus abundet: ad nauigantibus nautis ex Syria quotannis: vnde aromata conuehunt: ex Aegypto margaritas: ex Tanai pelles: ex Britannia lanas: ex Hispania coccum.

Istria.

Ost Timaui Istria velut peninsula panditur altitudine Plinio passuū. M. XL. circuitu. CXXII. cum Liburnis & amne Titio terminat: ad quē ab Aquileia sunt pass. CC. Mil. vt Tuditan; qui Istros subegit: in statua sua ibi inscripsit. De causa vero nominis huius Plinius hæc scribit. Istriam cognominatam tradunt a flumine Istro ex aduersa Padī fauce cōtrario eorū percussu mari interiecto dulcescēte: pleriq; falso dixerunt: & Nepos Cornelius etiā Padī accola. Nul- lus enim ex Danubio in mare Adriaticū amnis effundit: deceptus credo quoniā Argo nauis flumine in mare Adriaticū descēdit: nec pcul Tergeste: nec iā cōstat quo flumine humeris traiectā alpes diligētiores tradūt. Subiisse aut Istro: dein Sauo: dein Nauporto. Cui nomē ex ea causa est inter Aemoniā alpesq; exoriētī. hæc Plinius. Hæc quidē Aemoniā nunc ciuitatem nouā putant

Ni. Thron⁹ regnū cypri cōparauit. Nicolaus Marcellus. Petr⁹ Mocœnigus. Scodra obfidiōe liberat Ioan. Mocœnigus.

Brundisii & Gallipoli Venetis pata: simul & Polentani. Augustin⁹ Barbado.

Anto. Grimanus.

Leonardus Lauretan⁹. Pax cum Turca.

Aemonia. Nauport⁹ flu. nunc Labat⁹: a quo & vicinum oppidum Labatum. Tergeste colonia. Inscriptio. Formio flu. Aegis. Parentiu. Pola. Iustinopol. Inscriptio vetus. Petr⁹ Paul⁹ Vergerius

prope quam sunt ostia Nauporti fluminis: nunc Labati: in quem ex alpihus Iulius descendere Plinius dicit nauē fuisse demissam. Eustathius grammaticus dicit eo tempore Istrum habuisse aditum ad mare adriaticum: postea præclusum siue alueum mutatum. Istrię caput Tergeste colonia romana nunc ditionis imperatorū: sita in sinu nominis sui. In qua vrbe legitur hæc inscriptio. Cef. Col. Desig. Terr. iiii. vir. R. P. C. Iterū murū turreſq; fecit. Post eā quoq; sex passū millibus Formio fluuius: nunc Cifanus vocatus. Deinde Aegis: Parentium Plinio: quod nomen adhuc præscum portūq; retinet. Pola in extrema Italiae ora a Colchis condita: vt Plinius & Mela. Strabo addit q; Colchi aduersum Medeam fugiētē missi: cū minime cōpotes essent: redire frustra timentes: hunc locum ædificauerunt: Polamq; quæ lingua Colchorū exilium significat appellauerunt. Deinde a Iustino Iustiniani principis filio ad tuendā Istriam: oramq; Italiae cōtra barbarorum incursiones Iustinopolis condita: vt plane ex antiqua inscriptione: quæ adhuc ibi legitur: apparet: hoc modo. D. N. Cef. Iustinus. P. Sal. Pius Felix victorias triumphator semper August. pont. max. Franc. Max. Goth. Max. Vandalic. Max. Col. iiii. Trib. vii. Imp. v. Conspiciam hanc Aegidis insulam intimā Adriatici maris cōmodiss. interiectam venerandæ Palladis sacrarium quondā & Colchidū Argonautarū persecutorū quietem ob gloriam propagandā Imp. S. C. Q. in vrbe sui nominis excellētiss. nūcupādā: honestiss. P. P. P. designauit. fundauit. C. R. P. Q. & gente honestiss. refertam. Ex hac vrbe Petrus Paulus Vergerius patrū memoria nominat iuris scientiæ peritissimus philosophus & orator: qui nōnulla & ipse monumēta reliquit. Arrianū de gestis Alexandri conuertit. Decessit in Pannonia contubernalis Sigismundi Imperatoris.

Gallia Togata.

Boii.

Rauenna.

Exarchat⁹. Lōgin⁹ exarchus. Smaragd⁹. Romanus. Ciuitates exarchatus Roman. diola. bernardin⁹ & Hostasi⁹ polentariū.

Galliam togatam Ptolemæus Pliniusq; eam tantū vocant: quæ intra Padum Rubiconem & Appenninum est: q; Boii Galli dudum hunc tractum occupauerunt: cultuq; romano ac toga vterentur. Boii enim (vt in Gallia: principio dixi: partim etiam in Hetruria dicam) venientes in Italiam: hic primum pulsis Hetruscis confedere. Cicero in Philippicis florem Italię ac robur Gallia vocat. Dicta est Aemylia: & Flaminia: q; vt ait Strabo libro. v. M. Lepidus: & C. Flaminius Coss. & victores Ligurum strauere. Hic quidem Flaminiam e Roma per Tusciam & Umbriam vsq; ad Ariminum. Alter reliquam vsq; Bononiam quæ Flaminiam intercipiēbat: & a Bononia vsq; Aquileiam. Liuius vero aliter: cui magis standum. In hanc enim sententiā libro. X. de bello Ma. scribit. M. Aemylus Lepidus: & Cn. Flaminius Coss. deuictis Liguribus Apuanis: pace vicinis data: ne in ocio militem haberent: alter a Bononia ad Arretium viam Flaminiam: alter a Placentia vt Flaminia committeret: vsq; Ariminū Aemyliam perduxit. Videtur & Tranquillus huic adfentiri: qui ait Augustum non autem Flaminium a Roma ad Ariminum viam strauisse. Romandiola quoq; a recētoribus postea dicta. Cuius nominis causam paulo post dicam. Primum Rauenna est in ora: de qua Strabo. Rauenna a Thessalis condita perhibetur: qui quum Tuscorum iniurias ferre nequirent: Vmbros quosdam vltro adsumpserunt: qui & hoc tempore vrbe inhabitāt. Illi vero domum rediere. Plinius autem Sabinorum coloniam dicit ante vrbe conditam. Hanc Augustus ad tuendam Illyrici oram classe muniuit: vt legitur apud Tranquillum. Postea Tyberius muris reconcinnauit: vt ex inscriptione antiqua supra portam apparet. Quos postea Valentinianus iunior imperator restituit: qui multos ibi moratus est annos. Postremo Theodericus rex annos viginti quatuor quibus eam incoluit: ædificiis basilicisq; luculentis ornauit. Visitur adhuc eius monumētum ab Amalafunta positum. Hinc & magister eius Cassiodorus fuit. Hæc & sedes quondam Exarchatus: qui magistratus cœpit anno. DCXX. a Iustino primum excogitatus: vt Imperatoris quodam modo vicarius in Italia foret: eaq; fuit autoritate: vt pontifex Romæ creatus: ab eo probaretur. Durauitq; annos centum sexaginta quatuor. Quo tempore Aistulphus Rauennam cepit. Primus Longinus a Iustino missus: qui Romam nec adiuuit vnq;: nec curauit: nisi per ducem qui consulis dignitatem referret. Deinde Smaragdus & Romanus. Deinde alii. Eius ditionis fuere Rauenna / Cefena / Ceruia / Forumliuii / Forumtruentinorum / Forumcornelii / Bononia / Mutina. quæ omnia Pipinus Aistulpho superato: qui eas occupauerat: Romano pontifici tribuit: quod & Carolus: & eius postea filius Ludouicus comprobauerunt: voluerq; hanc partem Romandiolam dici ex vrbe Romæ nomine: cui fidissima semper coniunctaq; fuit. Præsul Rauennas primus qui palatio decoratus ab imperatore fuerit: vnde cæteris exemplum: sæpeq; quum Romano pontifici subesse refugeret: tandem succubuit. Bernardinus & Hostafius de Polenta fratres Rauennę do-

minationem occupauerunt: tenuerq; annos vigintitres: coniecto in carcerem patre Guidone: q; delirare cœpisset. Post aliquot deinde annos Hostafius defuncto fratre: solus potiebatur: qui cū desidiam atq; ignauiam paternam præ se ferret: a Rauennatibus vrbe Veneris tradita: electus in Creta exulauit. Aer Rauennę q; inter paludes innoxius Straboni: q; latas exhalationes campetres: & maritimas habeat. Sapis fluuius inter Rauennā & Cefenam Plinio: Sapis Straboni: ab accolis hodie sapiens appellatus. Ad cuius ostia portus: vbi Augustus teste Tranquillo classem ad tuendam oram Illyricam tenebat. Cefena vrbs vetusta: Malatestę nouelli possessio mox ad romanum reuersa pontificem. Postremo Casari Alexandri filio: vna cum cæteris vti vicario cessit. Tempore Britonum qui ad tuendas pontificis partes in Italiam vocati fuerant: magnū passus incommodum: ibi quum se Cefenam cum legato recepissent: a ciuibus eorum quotidie iniurias ferre nequeuntibus: mille trecenti ex eis vna die trucidati fuere. Legatus re dissimulata aliquid tantulum: deinde adiunctis Anglicis: eos aggressus: tria millia oppidanorum nullo ordinis aut ætatis discrimine interfecit. Ceruia nouum vrbe nomen (q; pontificum iuris) a Venetis occupatur. Forumliuii: vnum e quatuor Aemylia: foris: cuius ciues Martini. iiii. pontificis tempore defecere: contra quos missus a pontifice Guido de Appia vir Gallicus: qui cum toto exercitu fufus fugatusq; est: Guidone Bonactō ciue Foroliuensi mathematico: horam pugne (vt dicitur) suis ex horoscopo constituyente: q; huiusmodi prædictiones vana: plerūq; sunt: quā cladē postea Guido Feretrans est vltus missus item a Martino: qui victis bello Foroliuensibus: vrbe bis moenia disiecit. Floruere in ea ciuitate viri literati: Guido quem supra dixi. Iacobus de Turre: medicus. Rainerius Arsendus Bartholi præceptor: & atate mea Blondus historicus. Militares vero Brandolinus Tibertus Branduli Mostarda: præter omnes autem Ordelaphi: quorum familia a patriciis Venetis orta: multos est annos dominata. Inter quos Franciscus & Sinibaldus Ordelaphi: hi enim anno Milleſimo. CCCXXXIII. cum imperatore contra pontificem conspirauerant: & post Clementis. V. obitum: vrbe tyrannidem occupauerant. postea ad pontificis fidem redeuntes: a Benedicto vicarii creati sunt. Idem in quodam prælio a Rainaldo Estēsi capti: ac postea dimissi fuere. Scarpetta Ordelaphus dux Alborum eiektorum Florentia: qui Foroliuii se receperant. Cicchus Ordelaphus item vicarius anno milleſimo quadringētesimo quarto: dum in lecto agrotaret: a populo vna cum filio paruo ob eius intolerabilem tyrannidem interfectus est. Pinus Ordelaphus nostra atate: vt solus regnaret: Franciscum fratrem trucidauit: eius filios in exilium pulsos. Decessit. M. CCCCLXXIX. infante filio notho tantum relicto in tutela vxoris Constantia: e Mirandula comitibus. Quumq; Galeoctus Manfredus Fauentię princeps Francisci ex sorore sua filios exules reducere conaretur. Constantiam obsedit: quę sese in arcem vna cū priuigno & Antonio fratre recepit. Interea Federicus Urbini dux a Sixto pontifice cum exercitu missus: blanda effecit oratione: vt constantia ciuesq; vrbe Hieronymo de Riario Sauonenſi Imola: comiti: ipsius Sixti alumno sponde traderent vti vicario regendam. Puer interim non sine suspitione mortem obiit. Hieronymus itaq; accepta ciuitate: paucis post annis a ciuibus coniuratis / intra suas edis trucidatur: superstitibus liberis: vna cum matre Catharina Galeacii ducis ex pellice filia: virili animo muliere: quę per dolum arcem ingressa: ac vrbe Vicecomitum auxilio potita: de cōiuratis supplicium sumpsit. Verum non multo post tempore: ab Alexandro cum auxilio Gallorum bello petita: postq; obsidionem aliquandiu acriter pugnando sustinisset: tandem in arce capitur: Romamq; ducta diu in custodia fuit. Casar vero Alexandri filius ei ac Forocornelii vicarius surrogatur: quo deinde deiecto Iulio pontifice ciuitates receptæ. Padusa fluuius non longe ab his finibus: de quo supra in regione Venetię dixi. Fauentia & Fidentiola: quarum meminit Liuius Libro. LXXXVIII. Sulla Carbonem cum exercitu ad Fauentiam Fidentiolamq; Italia expulit. Spartianus quoq; dicit Ceionum Cemmum: qui & Aelius verus est dictus natum maioribus Fauentinis. Capitolinus matre tantum Fauentina: patre Hetrusco. Hanc vrbe Gothi sustulerunt: atq; restitutam Federicus Aenobarbus rursus deleuit. Anno vero inde ducentesimo: Britones in Italia militantes tertio diripuerunt. In hac Manfredi diu dominati sunt. Quorum Ricardus Manfredus primus ex Capitano a Benedicto pontifice: sicuri & reliqui Fauentia: Imola: vicarius: milleſimo. CCCXXXIII. factus est. Guidacius & Astorgius muris vrbe restituerunt. Astorgius deinde pro Nicolao Estensi contra eius necessarium Actium: de Ferrarię regno decertantem: fortiter dimicauit. Ea de causa ab Alberico Cunii comite Fauentia: expulsus: a legato deinde pontificis restitutus fuit. Postremo deprensus: q; legati consilia Foroliuensibus proderet: & ad defectionem eos

Sapis flu. Cefena.

Cervia. Foroliuii.

Viri clari foroliuēsi.

Ordelaphoru familia.

Padusa flu. Fauentia. Fidentiola.

Manfredoru familia.

sollicitaret: captus in foro securi percutitur: relictis magni nominis filiis: Carolo & Galeocto. Hic pulsus a Carolo natu maiore: Venetis militauit: quorū potentia: anno. M. CCCCLXXX. Carolo eiectione: ciuibus admodum infesto: restituitur. Duxit uxorem Ioannis Bētioli filiam: quę quum ab eo sperneretur: simulata valitudine: inter medicos sicarios admisit: qui eum in cubiculo ad ægrotantem venientem adorti confoderunt. Huius filius Astorgius: egregia indole adolescentens: quum longam obsidionem Casaris ab Alexandro pontifice patre missi sustinuisset: tandem expugnatus: ductusq; nuper Romam: & in Tyberim nocte quadam præcipitatus est. Nunc vero ciuitas hæc vna cū Arimino: a Venetis etiā inuito pontifice occupatur. Thadęus ē Manfredis: singulari (vt aiunt) desidia vir: Forocornelii: quod ei ex hereditate obrigerat: a Galeatio duce eicitur: ac Hieronymo de Riario genero pro dote conceditur. Ea vrbs a militibus Narsetis diruta: deinde a Clephi crudelissimo Longobardorū rege Imolę nomine restituta est: vt Raueinatibus in fide populi Romani perseuerantibus opponeretur. Flumen habet Vatreñū iuxta labens in Padi ostia defluens Plinio. Hinc fuit Ioannes decimus. Mutillū oppidum: hodie Mutilliana appellatum. Liuius. XXI. Per Umbriam qua Tribum Sabinianam vocant: Boios inuadere iussit. Deinde ad castrum Mutillum. Hęc comitum Guidorum familię possessio: quę annos iam sexcentos in Flaminia & Hetruria floruerunt. Forum populi Grimoaldus Longobardorum rex iratus oppidanis: quę eum in transitu impediuisset: sabbato sancto mane: populo in re diuina: & consecrando chrismate occupato: diripuit: ac solo æquauit. Instauratq; postea a Foroluiensibus: Egidius cardinalis legatus iterum deleuit. anno millesimo trecentesimo sexagesimo. Forum truentinorum Plinio appellatum: inter quatuor Aemylie fora: nunc Bretonorum: interq; pontificis ciuitates: quas Federicus Aenobarbus accepit: in pacis foedere Alexandro tertio redditum fuit. Huc præful Foropopulensis post ruinam eius loci se recepit: vnusq; nunc vtriq; præest. Bononiam coloniã Hetruscorum Plinius scribit solam relictã fuisse ex his duodecim quas illi trans appenninū duxere Felsinam tunc vocatam. Deinde a Boiis qui eam Hetruscis ademerant: Boioniam: & per paragrammatismum Bononiam. De his multi authores: vt in Gallia comata diximus. Liuius libro. XXII. Q. Mutius inde in agrum legiones duxit: Boiorū exercitus haud multo ante traiecerunt Padum: iunxeruntq; se Insubribus & Cenomanis. & inferius. Boii in agrum suum Tannetum profecti. Tannetum enim vltra Regium est: quod nunc Cannetum vocant: vnde Cannetulorum familia Bononię. ex quo patet Reginenses: & Mutinenses ea circa omnia loca occupasse. Idem author libro. XXI. Boii sollicitati ab insubribus: nec tam ob veteres in populum Romanum iras: quę nuper circa Padum: Placentiam: Cremonamq; colonias in agrum Gallicum deductas ægre patiebantur: tresuiri ad deducendas colonias missi: Placentię moenibus diffisi Mutinã confugerunt. Legati ad Boios missi violati sunt Mutina obsessa. Item libro. XXXVI. P. Cornelius Scipio Nasica Cos. Boios Gallos victos in ditionem accepit: de quibus triumphauit. Libro. XXXVII. dicit coloniã a Romanis deductam: agrumq; eum fuisse captum. Hanc ciuitatem Ludouicus Lotarii Imperatoris filius sub Sergio pontifice cum exercitu peteret: magna clade adflixit: moeniasq; disiecit: quę in transitu a ciuibus incommodum ei fuerat illatum. Deinde breui tempore restituta adeo creuit: quę anno Millesimo. CCLXX. aduersus Venetos: a quibus maris Adriatici libertate impediabantur: tribus annis bello contenderunt ad ostia Padi cum armatis quadraginta millibus. Pax tandem his conditionibus facta: vt ostiorū Padi Venetis imperio relicto: Bononiensibus tantū sal ac frumenta per ea sine portorio deferri liceret. Sequēte anno orto in ea tumultu: pars quę imperatori studebat: eiecit Lamberracios: Afinellos: de Andolo comites: Patricos: Carbonenses: Storletos: de Albefio: Dela Fracta: Dela Mola: De Rusticanis familias: qui quum se Foroluii recepissent: obsessi a Bononiensibus aduersariis: tandem victores fuer: septem millibus interfectis. Obsessa vero Bononia deinde sæpe a Vicecomitibus fuit: Actio primum: deinde Ioanne præfule: qui demum eam ex Iacobo Pepulo Thadęi filio: vrbis tunc domino: libris ducentis millibus Bononiensibus mercatus est: rexitq; per vicarium suū Ioannem Olegium: qui filius eius putabatur. Missusq; olim ad populandum agrum Florentinum fuerat: a quo illi multa incommoda passi sunt. Hic tandem defuncto præfule: quum in discordiam cum suis vicecomitibus venisset: ciuitatem legato tunc pontificis tradidit: Firmisq; in Piceno cōmuratione recepit. Quū iterū postea a Barnaba vicecomite adscitis sibi Florentinis vrbs obsideretur: Gregorius. XI. absens Britonum. X. millia ad resistendū cū Bernardono duce ex Gallia misit. Res deniq; cōposita inter eos. Ioannes Galeatius postremo: omnibus vehemētius eam pressit: aduersantibus tamen Florentinis potius

Forumcornelii.

Vatreñi fl. ostia.

Mutillum. Comites Guidi.

Forupplia a Grimoaldo dirutum. Forutruentinorū.

Bononia colonia. Boii.

Tannetū.

Exules Bononienses.

Thadęus & Iacobi. Pepuli. Io. Olegius.

Io. Galeatii obsidio.

tus: nihilominus se dedentibus Bononiensibus: per Io. Gentiacū exercitus ducem: Ioannē Bentiuolum: qui vnus omnino resistebat: cōpresum iugulauit. Is enim patrię dominationē occupauerat: ex gente patreque admodum paupere genitus: iuuante Nanne Gozedino potente tunc ciue: solertia simul & audacia breui tempore effecit: vt imperium quod illi parere sperabatur: sibi retineret. Verum pulsus a Iambecchariorum factiōe fuit: cum iam patrię dominus omnium concessione vocaretur. Breui deinde post tēpore. Carolo eius factiōis principe extincto: rediit. Post mortem vero Ioannis Galeatii: quum Philippus dux Bononiam: ceteraq; ablata pontifici redderet: Antonius ipsius Ioannis filius ad consequendam patriã dominationē tumultu excitauit. Ex quo ab Eugenio pontifice per Nicolaum Picinum comprehensus: ac securi percussus est: vrbisq; custodia Franciscus Picinus. M. filius adhibitus. Is enim cum Annibalem Antonii filium nothum autoritate pollentem: iam in patria videret: simulata venatione atq; conuicio: eum cum primoribus in arcem. S. Io. ducit. Sed post epulas: ceteris dimissis: cū Gaspare & Achille Maluitiis: retinuit: ac in arcem Varanensem adduxit. Vnde clam Galeatii Marefcocti: & Virgillii Maluitii opera Annibal effugiens: Bononiam rediit: ac libertate conclamata: statim Picinum comprehendit: simulq; arcem Bononiensem: quę a præsidio Picini tenebatur: auxiliis Florentinorum Venetorūq; qui Simonetū de Castropetro miserant: expugnat. Exercitum insuper a Philippo missum vna cum Ludouico Vermio duce profligat. F. demum pro Maluitiis captis commutat: ac Iambecchariis expulsis Cannetulos exules reuocat: Baptistam & Galeoctum fratres: cum quibus simul & Maluitiis cōmuni auspicio rēpublicam rexit cum Venetis ac Florentinis societate inita. Verum, inuidia atq; instigatione Philippi ducis Baptista impulsus: dum Annibal Francisci Gifferii Cannetulorū clientis simulq; coniurati. filium de sacro fonte leuat: ac dexteram Francisco inita necessitudinis gratia porrigit: incautus a Galeocto Baptista fratre trucidatur. Cuius parricidii: paulo post & ipse poenas dedit: a populo interfectus: in forumq; vnco tractus. Quūq; Annibalis paruus filius superstes Ioannes nōdum aptus regno videretur: Sanctus Bentiuolus sufficitur. Hic natus ex concubina Hercule patre: Ioannis filio: Antonii fratre: qui in Hetruria res gessit: & Eugenio iussu sublati: Florentię tunc filius pauper agebat solloniam factitans. Igitur a Bononiensibus ad rēpublicam accersitus: ex opifice princeps subito factus: sese minime degenerem ostendit. Exules qui moenia iã tenebant: extēplo adreptis armis: præter spem omnium reppulit. Is Herculem & Constantiam liberos reliquit: quorū alter viuuit: altera Antonio ex comitibus Mirandulę nupra proximis annis Romę decessit: matrona pulchritudine incomparabili: tum ingenio indoleq; prolapiam referens. Ioannes nunc potitur Annibalis filius: eiectionis Maluitiis: cum quibus summã habebat necessitudinem: solusq; in tota Aemylia: Alexandri pontificis viribus restitit. Vrbs item ea tot passa varietates abhinc annis circiter. LXXX. a pontificis præfectis moenibus restituta fuit. Censetur & claris ingeniis. L. Pōponio Atellarum scriptore: vt ait Eusebius: Rusticello oratore: ac. L. II. pontifice. Inter recentiores vero Ioanne Andree: & Calderino iuris peritis. Inter Bononiã & Forticornelii Claterna antiquum oppidum: Plinio Straboniq; cuius nunc parua videntur vestigia. Amnes quoq; Renus & Sauena: nunc Quadena vocata. Inter Forumcornelii & Fauentiam: Senius & Vatreñus Straboni: nunc Santernus. Iuxta Fauentiam vero Anemo Plinio: nunc Lamone vocant. Mutina Colonia Ro. deducta vna cum Pisauo & Parma: vt Liuius testatur libro. XXXIX. In hanc nihil reperitur sæuitum a Gothis aut Longobardis: nec eius etiã mentio omnino. Quã hodie cernimus: aliam esse a vetere constat: ædificatam circiter annum. M. C. De hoc oppido supra multa attulimus. nullus enim æque a veteribus memoratur locus. Hic Bruti & Cesaris bellum ciuile: nunc vero ditionis Estensiu. Prope Scultēna fluitius ex alpibus in Padū labitur: vbi autem extenditur in finem ab accolis Panara vocatur. Illustratur ea ciuitas Geminiano præfule sanctissimo: sub Iouiniano principe. Regiū Lepidi ab ipso Lepido Triuiratus tempore conditum: cuius meminit Frontinus: itemq; Plinius: qui Reginenses eos vocat: Reginos vero apud Brutios. Reginates etiam in hac parte cōmemorat: forte nunc Coregiates: vnde nobilis eiusdem nominis etiam familia: quę res multas in Italia gessit: de qua paulo post dicam. Ornatur hæc ciuitas Maximo vrbis ciue: ac præfule viro sanctissimo: qui Venetias deinde translatus fuit. Sunt alia nouis nominibus oppida partim ex veteribus corruptis. Inter quę Carpi: quod id putauerim: quod Straboni in ea parte ponitur: Campi Nacri: vbi dicit quotannis Mercatum fieri solitum. Hinc Piorum familia iam dudum dominatur. Item Mirandula quę proprios habet oppidi nomine principes. Parma colonia deducta vna cum Mutina & Pisauo: vt Liuius in. XC. Eius

Io. Bētiol.

Iambeccharii

Anto. Bētiolus. Annibal Bētiolus.

Cannetuli reduci.

Sanctus Bētiolus.

Hercules

Io. iunior.

Claterna Renus. Sauena. Vatreñus. Anemo. Mutina.

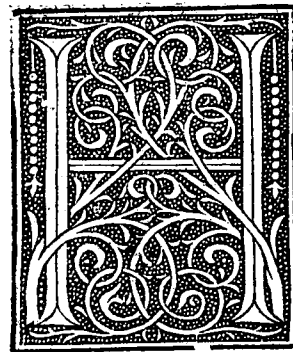
Scultēna fl. Regiū Lepidi. Reginenses. Regini. Reginates. Coregiates. Campi Nacri. Piorum familia. Mirandula. Parma.

Roscii. Coregiates Palauicini. Vitalenses Otho.iii. Tannetum Brixillum. Tarus flu. Fidentiola. Bobium. Cœnobium vbi libri reperi. Placentia colonia. T. Tinca. Trebia flu. Clatidium

agri castella: factionesq; vrbis: a quatuor paulo ante tenebantur familiis: Rosciis: Coregiatibus Palauicinis: & Vitalensibus: Qui vni quondam parebant duci Mediolanensi: dissidentes inter se: Hanē olīm vrbem adsecutus est Guido Coregias: Philippini Gonzagæ auxilio: pulsus deinde ab Actio Coregiate fratre: Estensium viribus fr̄eto: Actius vero quum eam tueri non valeret: Obizoni Estensi tradidit: Obizo rursus Luchino vicecomiti. Post hæc Otho tertius tyrannus: eam eiectis Rosciis inuadit: quem ad extremū Nicolaus Estensis per Sfortiam in colloquio citatū euentum: vt supra dixi: de medio sustulit. Postremo vrbis hæc vicecomitibus cessit: nunc vero cum reliquo statu Gallorum regi. Abluitur ab eius nominis flumine. Ad familias redeo. Inter Coregiates: præter supradictos fuit Gifbertus Coregias dux Senensium exercitus: venit in suspectionem: ne Picinino tunc hosti studeret: quapropter a Senensibus in vrbem accersitus: e curiæ fenestris præceps deicitur: Inter Roscios vero Petrus Marsilius: & Rolandus: ex his Petrus Venetis olīm contra Mastinum Scaligerum militauit: in quo bello occubuit: singularis modestiæ vir: simul & prudentiæ: quippe qui suos in seuera disciplina retineret: ac diceret: vt a stupris ac furtis: præter omnia: abstinerent. Huius nepos Petrus Maria Roscius Venetis itē in bello Ferrariensi militans contra Herculem Estensem: Parmā vexabat: vt ducem Mediolani ab eo diuerteret bello. At ille Nucetum & Candidam arcem: eius oppida: ei eripuit. Quo extincto: Veneti memores officii eius: fratrem iacobum stipendio. XXX. millium aureorum sustentarunt. Tannetum: de quo supra mentio (Hic Narfes conductis decem millibus: longo Torilam prælio superato) interfecit. Brixillum apud Mutinam Plinio ponitur. Id oppidum quum subesset Rauennatibus: Rotaris rex captum diruit: eodemq; bello ab ip̄is Longobardis materia, turribus: ac pluteis munitum: Rauennates iniecto igne penitus desolauerunt. Tarus fluuius vltra Parmam Plinio nomen adhuc retinet: ex Appennino in Padum fluens. Deinde Fidentiola a dextera vetus oppidum: ab læua nouo nomine oppidum Bobium ad Appennini iuga situm: vbi nobile cœnobium a Theodolinda regina Longobardorum extractum. Hic anno Millefimo. CCCCLXXXVIII. huiusmodi libri reperi sunt. Rutilius Naumatianus. Heroicum Sulpitii carmen. LXX. epigrammata. Terentianus Maurus de literis syllabis: & metris omnis generis. Cæsius Bassus: Velius longus de orthographia. Adamantius Martyrius de. B. litera & muta. v. vocali. Probi Catholica. Cornelii Frontonis elegantia latinæ. Sergius grammaticus de litera liber per similes Iulio Polluci de vocabulis rerum: sed hoc amplius. Latina græcis vocabulis respondent. Casius sacerdos de octo partibus orationis. Paraphrasis super sex Virgiliti libris. Trium aglogarum Virgilii enarrationes. Dracontii varium opus. Prudentii hymni. Computus sic est inscriptus Græcorum & Latinorum. Alter liber computus digitorum inscribitur. Agenius Vbrecus de controuersiis agrorum. Higinius de limitibus agrorum: & metatione castrorum. Balbus de nominibus mensurarū. Vitruuius de hexagonis heptagonis: & id genus. Frontinus de qualitate agrorum. Cæsarum leges Agrariæ: & Coloniarum iura: quorum bona pars his annis proximis a meo municipe Thoma Phædro bonarum artium professore: est aduecta in vrbem. Placentia colonia deducta a quatuor viris: Cornelio Scipione: & Tito Sempronio longo Coss deductis eo sexmillibus colonorū vt opponeretur Gallis qui eam partē tenebant: vt author Pedianus. Liuius libro. XXI. Agro Gallorum capto: coloniæ deductæ sunt Placentia & Cremona. Placentinos Cicero de se benemeritos in orationibus vocat: q; pro reditu suo cum tota Italia certauerint. Hinc fuit T. Tinca orator: vt Cicero in Bruto. Gregorius etiam decemuir sanctus: qui Lugdunense concilium celebravit: Hæc anno Millefimo ducentesimo decimonono: a Palauicinis tunc primū tyrannis post Longobardos cum antea libera fuisset: occupata fuit: variis deinde agitata casibus: post Ioannis Galeatii mortem saepe direpta est. Franciscus Sfortia dux Mediolanensium exercitus: extincto Philippo: eam ad Venetos deficientem post longam obsidionem: etiā nauali prælio: cum Padus excreuisset: captam diripuit. Proceres in eo bello fuerant. Iacobus Piccininus: Guadaccius Manfredus: Ludouicus Vermes: Carolus Gonzaga omnes autem sub duce Francisco. Apud Placentiam Trebia fluuius: vetus retinens nomen: clade quoq; Romanorum insignis: ex Appennino in Padum fluit: Clatidium Straboni haud longe a Dertone.

Libri. III. Finis.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbianorum. Lib. V. Hetruria.

Hetrurios dicitur: nihil habeo potius p̄fari: q̄ quæ Liuius libro. V. Tu scori ante Romanorū imperiū late terra mariq; opes patuere. Mari spero inferoq; quib; Italia insulæ modo cingit: quātū poterint: noia sūt argumento: q; alterum Tuscorū coloniā vocauere. Italia gentem: Græci eandē Tyrrhenā & Adriaticā vocant. Hi in vtrūq; mare vergentes incoluere vrbib; duodenis terras prius cis Apenninū ad inferum mare: postea trans Appenninum totidē quot capita originis erant coloniis dimissis. quæ trās Padū oia loca: excepto Venetorū angulo: qui sinū circū colunt maris: vsq; ad Alpes tenuere. Alpinis quoq; gentib; eadē haud dubio origo est maxime Rhetis: qui loca ipsa efficiunt: nequid ex antiquo præter linguæ sonū: nec eum incorruptum retineant. Dionysius vero Halicarnasseus ait. Hetruscorū origine: alii indigenas: alii aduenas putant. Qui indigenas volunt: a minutis ædificiis ac paruis: quæ lingua eorū sicut & Græcorū Tyrses dicunt. Qui vero aduenas dicunt: Tyrrhenū Atyis regis Lydorū filiū huc cum classe aduectū volunt. Xanthus Lydius qui Lydorum scripsit historiam: neq; Tyrrheni alicuius: neq; Hetruscorū mentionem facit. Sed Lydum & Torebum Atyis filios dicit totidē populos inter se diuisos ab se cognomiasse. Hellenicus Lesbicus scribit Pelagos tm̄ in hanc partē venisse: ac eos postea Tyrrhenos cognominatos: dictosq; postea Tuscos a sacris ritu: quos Thyoscos Græci vocant. Placet tñ Dionysio diuersos esse populos: licet confusos postea vno Tyrrhenorū noie vocatos. Multa em̄ dicit oppida a Pelagis ædificata: q̄ postea a Tyrrhenis occupata Tyrrhenorū dicta sunt: vt Agillina: Pisa: Faleriū: Fescenium. Indiciū vel maximū barbaros hic qñq; habitasse: sermo peregrinus. Nam author Liuius: cū ad sylvā Cimīnā a Fabio consule victi essent Hetrusci: quidā eos per sylvā infecutus: qui linguā Hetruscā p̄be no uerat. Idē quoq; in. IX. scribit Romanos pueros antiquitus Hetruscis literis sicuti postea græcis erudiri solitos. Plin. Illic vetustā dicit fuisse Romæ græcis literis Hetruscis inscriptā. Volaterris quoq; nup̄ reperta saxea imago longē verustatis cū literis circa (vti putam) Hetruscis: quæ nulli hodie dignoscit. Augustus itē apud Tranquillum Mœcenatē suum verbis Hetruscis exagitat: Esar eū id est deum Hetruriæ vocans. Hinc Romanis ornamenta triumphalia & deorū ceremoniæ & primus aruspex Tages & Piseus tubæ rector & Ludio accersitus in theatra. Hic Mezentius rex diuū cōtempitor: qui vini mercede Rutulis auxiliū tulit: deinde Porfena. nec alia gens magis Romanos ab initio exercuit. Tandem duob; vltimis pl̄is victi succubere. Primo ad sylvā Cimīnā a Fabio consule: vti supra dixi. Deinde ad lacum Vadimonis a Papyrio dictatore: vbi. CCC. millibus pl̄io deletis: Hetruscoq; vires penit; interiere. Bis postea defecere. Primū in bello punico ad Magonē. Liuius. XVIII. Cor. cōs. in Hetruria iudiciis agitauit eos qui ad Magonem respiciebāt. Deinde bello socialis: quorū principes Arretini: quo t̄pe Romani Arretū & Clusium vastauerūt. Post hæc in officio vsq; ad Honorii principis tēpora durauere. Ex illo multa a Gothis: plura a Longobardis incōmoda passi sunt: quorū impio sub ducib; agebāt: q̄ demū pulsus ab impatoribus: per Castaldium magistratum nouum cœpta Hetruria regi. Eius ciuitates Ludouicus Pius cum Paschali pontifice diuisit: vt Arretium: Volaterræ: Pise: Clusium: Pistorium: Luca: Luna imperio adiudicarent: reliquæ pontifici. Postq; vero imperium ad Berengarium Germanosq; venit: presertim Hetruria vna cum reliqua Italia variis calamitatibus fuit: interq; cæteras anno Millefimo CCCXLI. ab irruentibus Pannoniis direpta est: a Vandalis itē circa Populoniā Leone imperatore: postremo a Saracenis: qui Sardinia tenebant. Ipsi termini Macra Tyberis & Appenninus. In ora igitur post Macram Luna prior offertur cum portu quondam nobili iam vsq; Lucani tempore deserta: Vates placuit acciri: quorum qui maximus æuo Aruns incoluit deserta moenia Lunæ. Ex huius ruinis nouum oppidum ac vicinum Sarazana excitatum: præestq; vtrūq; præsul vnus Nicolai. V. qui inde fuit oriundus prouidentia. Hæc cum oppido vnico Petrasancta a Florentinis adempta Lucensibus tenebatur: per aduectum vero Caroli regis anno. M. CCCXCVI. ad antiquos dominos ambæ redierunt. Petrasancta enim Lucensium est ædificium. Quo tempore de finibus illi cum Genuensibus litigabant: appellaruntq; ex cognomine viri Mediolanensis: qui ab imperatore arbiter eo missus locum illum Lucensibus adiudicauit.

Liuius.

Dionysius.

Xanthus Lydius.

Tuscis sermo barbarus.

Esar deus.

Hetrusci subiugati ad sylvā Cimīnam. Ad lacum Vadimonis.

Defectio Hetruscoq;

Castaldius magistrat;

Hetruscoq;

Macra flu.

Luna.

Sarazana.

Petrasancta.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Lucus Feronia.

Apuan.
Apua Pon-
tremulum.

Malepina-
rū familia,
Carrea.
Fosse papy-
riana.
Tigulia.
Nucetum.
Fiuizanum
Liburn⁹ por-
e⁹ Labro vo-
cat & Sale-
bro vada vo-
laterrana.
Cecina flu.
Populonia.

Portus Tra-
iani.
Populinū
Appianorū
prosapia.
Iacobus. II.
Gerardus.
Iacobus. III.
Rainaldus
Vrsinus.
Baldaſinus

Mannetus
Appianus.

Iacob⁹. III.

Scatones.
Subertani.
Vmbro-
nis ostia.
Telamon
portus.
Herculis
portus.
Anfidonia.
Fenilia.

Ex ruinis illius oppidi excitatum putatur: quod lucus Feroniæ vocatum Ptolemæo ponit. Non nulli Fanum Herculis putant. Hic Macrae fluminis accola cum tota Lunensi regione antiqui-
tus Apuanī vocabantur Ligures ab Apua oppido: quod satis putauerim esse Pontremulum ex
coniectura verborum Liiuī libro. X. Sempronius e Pisis in Apuanos Ligures vastado aperuit sal-
tus vsq; ad Meram fluuium & lunæ portum. Meram enim apud eum flagitiose scriptum pu-
to pro Macra. Nam Meræ amnis hic nullus alius mentionem facit: Auferis Lucensium est non
Mera ex multa coniectura vt alibi narrabo. In hac parte plurima castra nouo nomine: magna ex
parte Malepinarum familiae subiecta. Tantum Carrea Plinio nominatum. Nunc forte Carrara
vnde marmor nobile Romanorum ædificiis expetitum. Iuuenalis. Procubuit veluti qui saxa li-
gustica portat. Fossas Papyrianas Ptolemæus etiam ponit: ex cuius riuis Fossionouum a mari ali-
quantulum recedens ædificatum existimaui. Similiter & Tiguliam ab eodem hic locatam.
quam nunc Lagulam vocant. Castro autem Neuceto iuglandes in eius agro frequentes nomen
dedere. Fiuizanum cum paruis vicis tantum hic hodie Florentinis possessum. Post Lunensium
regionem Liburnus est portus Ptolemæo vocatus: Ciceroni autem Labro. scribit enim ad. Q. fra-
trem in epistolis ad Atticum. Hominem conueni: & ab eo petiui: vt q̄ primum rediret: statim di-
xit: erat enim iturus: vt aiebat. ad. III. eidus: vt aut Labrone: aut Pisis conscenderet. Antonino in-
strinare Salebro dicitur. Vada hinc Volaterrana Straboni Plinioq; Ostia fluminis Cecinæ: qui
per agrum Volaterranum fluit: initiumq; a Monterio prope Massam habet. Populonia notissima
ma vetustate. hanc Niceas patricius Constantinopolitanus classis imperialis præfectus: regnan-
te in Italia Bernardo Caroli nepote: igni ferroq; deleuit. Huc quoq; olim Vandali mari excu-
rentes: a Basilico Leonis. III. præfecto repulsi sunt: quem postea locum Plumbini princeps Corfis re-
ferit: qui totam Hetruriæ oram deprædabatur. Portum habuit: qui iam dudum desertus ab aca-
colis: nunc Baractus vocatur: prædonū recessus. Contra hunc ex alia dorsi parte portus Traia-
nus Ptolemæo: vbi nunc Populinum est: quasi parua Populonia: ex eiusq; ruinis excitatum pos-
sessumq; ad hunc vsq; diem Appianorum familiae: cuius princeps Iacobus Appianus scriba Pi-
fanorum: qui Petrum Gambacurtam ciuitatis principem dominumq; suum per prodicionem in-
terfecit: Imperiumq; sibi adripuit. Huius filius Gerardus minime aptus rem paternam tueri: Pi-
fas Ioanni Galeacio vendidit Plumbino sibi retento. Ex hoc & Paula Martini pontificis sorore or-
tus Iacobus. II. vir admodum mitis: qui cum sobole careret: concubinam ex Aethiope eius tyme-
paniste grauidā ex se putās: vicin arū vrbū legationes ad puerperū baptismaq; inuitauit: illa ve-
ro interim puerum toto corpore atrum pariens: patrem referente: risum inuitatis: pudorēq; la-
cobo excitauit. Hoc demū extincto Rainaldus Vrsinus eius gener successit: qui grauē Alfonso re-
gis obsidionē passus: q; Florentiæ inimicos eius fouisset: magno se aīo defensitauit: regēq; tandē
re infecta discedere coegit. In quo bello Galeacii Baldaſini Siculi militis Alfonso memorandū tra-
dit facinus. Ter hic muros ascendere conatus: ter e summo deiectus est. Quater cū hoste expuoca-
tione victor. Armat⁹ sinistra ephippiū equi: dextra tenēs hastā: i equū insiliebat. Defuncto Rainal-
do Catharina ei⁹ vxor metuens regē: missis ad eum oratoribus: aureū poculū. VI. pondo quotā
nis dare promisit. Post hanc populus quēdam Mannetū Appianū solū ex ea familia superstitem:
qui apud Troiā Apuliæ cū vxore iam senex & inglorius agebat: ad imperiū accersuerūt: qui bo-
na cū gratia multos p̄fuit annos: cēsum Alfonso pendēdo. Moriēs duos ex concubina filios reliq;
quorū minor Iacobus. III. maiori a populo prælatus patri successit: vir seuus ac libidinofus dū vi-
xit. Et ipse decedens superstitē filiū reliquit simul & successorē Iacobū. IIII. Quo nuper ab Alexan-
dro pulso: Cæsar eius fili⁹ oppido potiebat: eoq; mox deiecto: ille rursus patriæ restit⁹ est. In ho-
rū agro ac ditone duo parua oppida paulū a mari remota: Scarlinū & Suberetum: quæ fortasse
fuerint ex colonis his quos Scatones & Subertanos in ora Hetrurię Plini⁹ vocat. In litore Senen-
sinum sunt. Vmbro-
nis ostia nauigiorum capax: vt idem est author. Labitur ex montibus q̄ sunt
inter Arretiū & Senam recto tramite. Telamon portus a Telamonio Teucro huc adplicatē post
bellum Troianum: ac extincto fratre diuersa exilia querēte. Huc & Marius etiam ex Aphricano
exilio reuertens peruenit. Deniq; apud hunc nobilis illa Romanorum contra Gallos victoria:
Aemilio Lepido: & Artillio Regulo Cōs. teste Polybio. Prope hunc etiam portus Herculis: quod
nomen non mutauit: & Anfidonia cum portu quæ dicitur Fenilia iam extincto. Marsilianū mō-
tes quoq; acutus. Iannutius & Argētarius Senensium ac pontificis Romani terminus. De Anfi-
donia pdigiū fert: quū a Carolo magno contra Longobardos difficiliter ceteris expugnaretur ad-

ducta. S. Anastasii caluaria: castrisq; prælata: statim in potestatem venisse. Quapropter hæc cum
nonnullis etiam supradictis littoralib⁹ dono eius coenobio Romæ ab eo concessa: cuius rei monu-
mentum in eodem templo marmorea tabula inscriptum legitur. Post hæc Grauisca: a Geogra-
phis ponuntur: quæ iam interiore. Deinde Castrinouum: quod Cornetum esse diligentiores pu-
tant. Nam & pars hodie ciuitatis eo nomine appellatur. Vocabatur & Castrum Inui: vti Ser-
uius in versu Vergiliano libro. VI. testat. Pomerios castrumq; Inui: Bolamq; chorāq;. Inus em̄
Pā seu Faunus dicitur: ab ineundo: ob eius libidinem. Is vero corniger quum sit non mirum Cor-
netum postea locum fuisse appellatum. Amnis hic labitur Minto: e montibus vicinis: recta in ma-
re profluens semita. Virgilius. Minionis in aruis. Paulū vero a mari remota Tarquiniorum ve-
stigia visuntur: nomē priscū adhuc retinentia. Tarcontis ædificium: illiusq; duodecim Hetru-
riæ ciuitates condidit: vti Strabo. Huc applicās Demaratus Corinthius: Lucumonem genuit:
qui Tarquinius Priscus vocatus. Blera Plinio Ptolemæoq; vestigia & oppidi & nominis retinet.
Pyrgi vero ciuitas vetus putatur. Virgilius. Et Pyrgi veteres. Centumcellæ: quarum meminit
Plinius in quadam epistola. Hadrianus (inquit) princeps centum iudicibus totidem cellas ædi-
ficauit: ad audiendas præsentē se causas institutas. Hic etiam Augustinus librum de trinitate
scribens: prodigium pueri: cocleari pelagus euacuare conantis vidit. Postremo portus Roma. a
Claudio extractus: defecta naui maxima: quæ olim magnum obeliscum aduexerat: vt ait Fran-
quillus. Absoluta iam ora: ad interiora reuertar: intio a Pisis sumpto.

Res Pisanorum.

Isas Dionysius a Pelasgis conditas dicit. Plinius Virgilium secutus: a Pi-
seis Peloponnesi: sita q; inter Arnū & Auferim scribit. Strabo autem sic
Pisæ ab his conditæ sunt Pisanis: qui e Peloponneso cum Nestore aduersus
Ilium militauerunt: remeātes errore disiecti: hi quidem Metapontum: alii
Pisanum tenuerunt agrum. Duos autem inter amnes sitæ sunt in eorum
cogressionē Arni & Esaris: quorum alter ex Arretio multus delabitur: nō
tamen integer: sed trifariam diuisus: alter ab Appennino. Confluentibus
autem illis vnum in alueum: adeo tolluntur mutuo alterius impetu: vt qui in amborum ripis ex-
tent: se inuicem aspicere nequeant. hæc Strabo. Qui autem hi amnes simul confluentes sint: sane
alios non videmus: q̄ Eram & Elsam nunc vocatos in Arnū confluentes: Eramq; viciniorē
Pisis ab eo Esarem vocari necesse est. Plinius vero inter Auferim & Arnū dicit. Est autem Au-
feris fluuius prope Lucam: cuius olim pars riuus ille qui iuxta Pisas nunc labitur fuit. Hunc eti-
am forte Strabo intelligit: ac pro auferi Esarem ponit: nam Era: nec ex Arretio: nec Appennino la-
bitur. q; si de Auferi dicit: necesse fuerit eum quandoq; in Arnū alio cursu influxisse. Pisan-
norum terra mariq; res diu florere. Anno siquidem. DCCCCLXII. Otho primus quum pri-
mum Pisas veniret: septem Germanorum familias in eo loco reliquit habitare volentium. Quas
& facultatibus & honoribus ornauit. Quæ sunt huiusmodi. Calama: Orlandi: Ripafracta:
Garani: Gufemari: Vicecomites: Dodi. Non multis post annis: quum a pontifice edictum esset:
vt cuiq; Christianorum liceret Sardiniam possidere: modo a Saracenis eam liberasset: Pisani eam
expeditionem aduersus Musactum eorum regem fecere. Interea Lucenses qui superiore anno ob
quasdam incurſiones in discordiam venerant: adiunctis Transpadanis in agrum Pisanum inua-
dunt: Valdeſerchium ceperunt: quos Pisani statim remeantes vsq; ad Ripafractam fugauerūt
nec multo post cum classe Regium obsederūt. Musactuse Sardinia Pisas inuadit atq; incendit:
multitudine ad vicinos se montes & loca proxima transferente. At Pisani cum victoria remigrā-
tes: ac incensam vrbem ingressi die sancti Sixti: anno. MVI. restituere in primis ædificiis curauē-
runt. Post annum deinde sextum Cardinale Ostiensi a pontifice missorū Lambertus præfule Pi-
sano populum impellentibus: Christi causā Sardiniam rursus repetentes: victoria potiuntur: in
sula capta atq; incensa: fugatoq; Musacto. Verum post triennium ab eodem irruptione facta: vna
cum ceteris Christianis pulsi eam amiserunt: eodemq; anno cum Genuensibus sociate facta: re-
cuperauerunt: ex conuentis præda illis: Pisanis vero insula cessit. Quæ ab eis in quatuor diuisa
est partes: Arboream: Calarim: & alias duas: quibus singulis magistratus præfecerunt: quos iu-
dices appellabant. Carthaginem deiranno. MXXX. classe ceperunt: regem captum ad pontifi-
cem duxere: quem Christianum factum: ac diademate redimitum: tandem remiserunt. Post annos
viginti: Musactus antiquam Sardinie possessionē recepit: multis castellis & ædificiis ornauit. At
Pisani rursus impulsore pontifice eandem expeditionem tentantes: ac in Corsicam tempestate

Gratiscæ:
Castrino.
Cornetum.

Minio.
Tarquinii.

Blera.
Pyrgi.
Ceticellæ:
Augu. pro-
digium.
Portus Ro.

Esar.

Auferis.

Bellū cōtra
Sarracenos

Musact⁹ rex
Sardinia ca-
pta.

Carthago
capta.

delati: eam deinde Sardiniam ceperunt: quam Musacus ante fugam prius cum bonis his que ex portare non poterat incendit. Anno post hæc Panormum in Sicilia Saracenis ademerunt: ex cuius victoria manubiis præfulis ædis ac basilicam ædificare coeperunt: vbi prius ædes diuæ Reparatae fuerat: vectigali assignato: partim quod Beatrix Hetruriae comitissa Pisis sepulta: ac ei⁹ filia Matildis ei assignauerant: partim quod Henrici, III. cōcessio: a quo per legatos impetratum: vt Papiniani & Reguli in valle Serchi redditus ei dicarent. Anno, M. LXX. bellū Genuensium occasione ablata: eis corficæ sustinuerūt nec multo post, XII. ipsorum triremes Arni ostia ingressas: die item, S. Sixti superauerūt: ex quibus, VII. mercibus onustas Graciā petentes ceperunt. Ex quo Pisani inter fastos eū diem retulerunt: bis iam consecuta victoria: templumq; ei extruxerūt. Anno MXC. in expeditionem Hierosolymitanam vna cum Gallis pceribus & ipsi cū ingenti classe pfecti: Caloioannē imperatorem: qui in itinere comitatum ac transitū impediuerat: multis adfecerant incommodis: insulis insuper nonnullis adeptis. cum quo pacem hac conditione fecerūt vt ceptum iam Pisis templum: cum sacris ædibus: sua absolueret impensa. An. MCVIII. in maiorem & minorem insulas Baleares adhortante Paschale, II. pont. expeditionem suscipere: vbi menses a profectioe. XXVI. labores famemq; ac naufragia experti: semestri tandem obsidione eas ceperunt: ac Pisanos in eo bello mortuos tumulo cū elogio rei gestæ Massiliae in eade Victoria honorauerunt: qui adhuc extat his versibus: Verbi incarnati de virgine Mille peractis Annis bis cētum: bis septem connumeratis. Vincere maioricas Christi famulis inimicas Tentat Pisani Mau meti regna prophanā. Mane neci dantur: multi tamen his sociantur: Angelicæ turbæ coelique locantur in vrbe. Terra destructa classis redit a quore ducta: Primū ope diuina simul et victrice carina. O pia victorum bonitas: defuncta suorum Corpora classe gerunt: Pisasq; reducere querūt. Sed simul adductus ne turbet gaudia luctus Cæsi pro Christo: tumulo clauduntur in isto. Ex ea igitur præda portas ligneas retulere: que nunc in tēplo Pisano cernunt: paruumq; columnam supra portam maiorem stantem. Duas insuper columnas porphyreticas: quas postea Florentinis obmerita seruata: ab eis Pisanis absentibus vrbis contra Lucenses: dono dedere. Quæ pro foribus templi diui Ioannis hodie cernuntur. Sed & rege Saraceno maioris interfecto: reginam captā cū paruofilio: Pisas in triumphū duxere: vbi ab vrbis præfule Christianus simul & canonicus fact⁹: ad postremum rex Maioris in paternū regnum dimittit. Anno, MCLXVIII. Americo regi Hierosolymitano contra Saracenos qui Alexandriam occupauerunt. XL. triremes miserunt: consecutaq; victoria: gratiæ eis actæ per legatum. Humanisq; & hospitales in Ro. pōtiffices fuere: nam his fere temporibus Gelasium, III. Henric. III. imp. iram fugientem: dein Callistum, II. e Burgundia Romā illac iter habentē: qui & Sardinia Pisanis cōcessit: exceperūt. Innocentiū, II. item eiectū Pisas duxerunt: ac eius causa vna cū imp. Siciliae regnū Rogerio auferre cōtenderunt. Quo tēpore Neapolim annis, VII. simul cū oppidis circa multis præsidio tenuerunt: inde iuris ciuilibus pandectis: quæ nūc apud Florentinos sunt: Pisas traductis: Salernitanāq; deniq; ciuitatē obsederūt: p quibus meritis ille pacem inter ipsos & Genuenses primū cōstituit. Deinde Pisanū præfulē Metro politicū fecit. Postremis vero temporibus Gregorium, XI. ex Gallia Romā redeuntē: q̄q̄ inter diuina sacris ab eo ob Florentinorū societate fuissent: gemina triremi iuuerūt. Anno, MCLV. scēd⁹ cū Guilielmo Rogerii filio iniuerūt: a quo plurimis donati muneribus fuere. Aedem diuo Bartholomæo dicauerunt: ac pars vrbis quæ Chinica vocat flagrauit. Anno autem, MCLIX. Cum Federici Aenobarbi partibus studeret: Palaris cōsul: qui postea palario castro nomē dedit: cū Gerardo comite ac nobilib⁹ Pisanis auxilio ipsi imperatori q̄ Mediolanū obsidebat: pfectus est. Rursus eidē ad expugnationē vrbis veteris cū exercitu adfuerit. Paucis deinde post annis Cōcho cōsul: multa ædificata publica cepta ædificia: & Rainerius homo Pisan⁹ ac rusticus: q̄ terrā arabat oīs veneris: expers: ac iustissim⁹ sanctitate florebat. Anno, MCLXX. cum classe Albigaunū ceperūt: ex quo Genuens. bellū in se cōcitarūt: qui cū, LIII. triremibus in ostio Rhodani cōfixerūt: ac de mū vici & reb⁹ spoliati: liberi precib⁹ ducis cōdonati fuere. Deinde Gregorio, VIII. sequestro: q̄ ea tēpore Pisas venerat: pax inter vtrūq; populū facta: mox ad Hierosolymitanā expeditionem cum eodē Federico classē, L. triremū vna cū Vbaldo Lāfranco vrbis præfule miserūt: q̄ impatoris flumiegasu demerit: statū domū reuertit. Sub eodē præfule Cāpū sanctū dicauerit: ex terra quā Hierosolymis adduxerat iniecta nūcupatū. Idē quoq; præful in Gorgonā insulā Othonis imperatoris furorē aufugit: q̄ eum vt pontifici rebellē Innocentiū, III. iussu Pisis publice sacris interdixit. Post hæc Pisani Federico, II. pontificis hosti magnopere fauerūt: cuius causa cardinales quosdam Gregorio, VIII. ad conciliū cōtra eū ex Gallis aduersos apud Malorā depresserunt. Malo

ta em̄ saxea moles seu scopul⁹ instar insulæ ags abdit⁹. V. pass. mil. in mari pcedens recessu cauo: ac brachiis portum efficit Pisanum. Hui⁹ igit sceleris haud multo post diuina vltiōe poenas dedere: supati in eodē fere loco: memorabili clade: a Genuensium classe: dū de Corficæ impio decerta rent: vbi triremes, XLIX. hominū vero, XII. milia desiderauerunt. Sed & ab eisdē iterū paucis post annis alia sustinere incōmoda: portu ac turri apud Liburnū captis atq; incēsis. Ab eodē itē Gregorio Sardinia titulo priuati nō destitit quin oib⁹ virib⁹ pseueraret: traderetq; & ipsi suis pceribus facultatē insulā eam quoquo modo cōsequendū. quā ad postremū Bonifaci⁹. VIII. Aragonū regi tributū pollicenti: reliqs exclusis cōcessit: cū quo rege etiā postea bello contenderunt: multisq; demū acceptis incōmodis: pacē certis cōditionib⁹ fecerūt. Māfredi etiā Siciliae regis Federici filii partes cōtra pōtifficē iuuerunt. Quo postea crimine a Clemente, III. expiati fuere. Pau lo vero ante anno videlicet, MCVIII. cum Veneris cōtra Genuenses societate iniuerūt: annos X. duraturā. Quæ etiā tēpore apud Acconē in Syria contra eosdē pugna nauali cōmissa superiores fuere: pfecto classis ac duce Sigerio Saxea cōsule simul & Henrico Gataneo capitaneo Pisano. Statum vero reip. variis magistratus administravit. Primo vnus consul: deinde Antiani cū potestate: ac capitaneo: postremo dux: verū ex his nonnulli tyrannidē occupabāt populo non diu toleratū. Anno siquidē, MCLXXXII. Vgolinus comes eorū ciuis: q̄ oppida quædā in agro Pisano retinebat: multos annos in patria dominatus: cū partitū putaret Gibellinā: Guelphis tñ & Florentinis faueret: ab Vbaldis: Gualadis: Lāfrancis: Orlandis simul cōiuratis expulsus: ad Florentinos cōfugit: quorū auxilio multa patriæ dāna intulit. Demū post aliquot annos reuocatus ac auctore Rogerio præfule ciuitatis e familia Vbaldoz p pditionem captus: vna cū filiis fame absumpt⁹. cui⁹ adhuc familiæ cernunt reliquiæ in agro Pisano Gerardescā possidentū ab eo Gerardo vocatā: quæ supra auxilio missum a Pisanis dixi. Sed & eadē tēpore alii quoq; ex vrbe pulsi a factione vicecomitū ad Florentinos itē se recepere. Inter quos Neri⁹ Gallura: eorūq; simul & Lucensium auxiliis multas in patria excursiones fecere. Demū Pisas portu pōtib⁹ occupatis obsederunt. Pisani tot pressis angustiis: Guidonē Feretrā accersuerunt: cui⁹ virtute: simulq; dei benignitate resp. restituta: ac Pontadera multaq; alia amissa recuperata fuere. Guidoni Federicus itē Feretranus in exercitu successit: cuius tūc opa Balnea ad aquas ædificiis habitationibusq; ornata fuere. Post hæc Pisani mandata quædā imp. Rodulphi: q̄ Miniata morabat: spentes plane ad defectionem tendere videbant. Quare vicarius eis bellū inferēs: Pisas a deo diripuit: vt vix postea respiscere fuerit. Vguti⁹ deinde Fagiolanus e Flaminia orundus vir fortissimus: capitanei noie ad regendā remp. accersitus: Luca dominationē inuasit. Florentinos plurimis adfecit incommodis: pferim anno, MCCCXI. apud montem Catinū vallis Neuolæ: Pistoriensib⁹ ac Volaterranis sibi adscitis. Sed quū ex parere tyrannus factus esset: primū Lucenses filiū eius Nerū ex vrbe pellunt: q̄ Castritiū nobilē adolescentē Castrocantū familia in carcerem duci iussisset. Vgutio igit in eos pdeunt: ac inde paulo post re infecta redeunt: eodem die Pisanis portas clauerūt: ille ad Malepinas vna cū filio confugit: vbi tentato sepius nequicq̄ reditu ad solū paternū reuertit. Pisani deinde Gerardū e comitib⁹ Donorciatici rebus p̄ficiunt: post vero hunc Fatū comitē. hic ciues ad concordia induxit: vir vnus oīno iustissimus putatus. decessit post annos, III. ex pestilentia: maximo oīm desiderio de se relicto. Anno, MCCCXXXIX. Pisas studiū literarū institutum: pbante pontifice. Deinde renouantibus bellum Florentinis: Ioannē Haucutū ex Anglia vocauerunt: cui⁹ ductu Florentinos adeo p̄ferunt: vt oibus circa oppidis captis: ad portas vrbis sint castrametati: verū duce (vt dicit) corrupto: illi piculū vitauere: paucisq; post annis commutata fortuna duce Galeocto Malatesta: Pisanos insigni clade adfecerunt: ex eisq; ad mille captos in triumphum duxere. Pax deinde subsecuta Innocentiū pontificis legato pacificatore. Pisani id Gambacurtā: qui tunc vrbis poriebant: auaritia referentes: eos ex vrbe pepulerunt: ac Ioannem Agnellum nobilē virū Pisanū ducem primum nouo tunc magistratu constituerunt. Anno MCCCXLV. Cuius item non longa felicitas: post annos siquidē quatuor dū Lucē quo salutatū Carolum imp. ierat: ludos spectat: ruina podii: crus p̄fregit: ex quo magistratu se coactus est abdicare: Filiūq; Gualterius ac Franciscus in eius locū in tēplo ab vniuerso populo surrogati. Verū illis inuidiosum recusantibus magistratū: Antiani ad palatii consessum: antiquaq; redire potestatem. Carolus interea Pisanis septem aureorum milia singulis mensibus donec esset in Italia imperauit. Anno, MCCCXLIX. Petrus Gambacurta cum Guidone fratre ac filiis. XII. aureorum milibus Carolo datis: reditum in patriam impetrauit: vbi tanto exceptus eum honore: quanto nemo vnq̄. Hic igit Florentinorū fuerat amicus: quūq; aliquandiu rem tenuisset:

Cardinales
deprimunt
Supatia Ge
nuensibus.

Bellū cū
Aragonū
rege ob Sar
diniam.

Sigeri⁹ Sa
xæ cōsul.
Vgolinus
comes.

Rogerius
præful.

Nerius Gal
lura.

Guido Fe
retranus.

Fed. Feret.
Balnea ad
aquas.

Rodulph⁹
impator.

Vguti⁹ Fa
giolanus.

Luca capta
Mōs catin⁹.

Gerardus
comes.

Fatius co
mes.

Pisis studiū
literarum.

Ioānes Hau
cut⁹ ex An
glia accersit⁹.

Bellū con
tra Florenti
nos.

Antiani re
nouati.

Petrus Gā
mbacurta
vocatū.

Ia. Appian? a Iacobo Appiano viro Pisano scriba reip. rerū oīm conscio per scelus interficit. Iacobus retum potitus: post annos quatuor: remp. filio Gerardo dimisit. Hic videns vrbem minime tueri posse: an-
Galeati? vi no dominationis tertio: Ioanni Galeatio vicecomiti vendidit: Plumbino oppido sibi reseruato.
cecomes. Galeatius vero decedens: hanc in portionem Gabrieli filio suo notho testamento reliquit: qui &
Gabriel fil. ipse diffusus viribus: eam rursus Florentinis vendidit: illi statim vrbē capiūt. Pisani indigna-
Florentini. ti: Io. Gambacurtā exulē reuocant: eorū duce facta irruptione: Florentinos vrbē deiciūt: bona di-
 ripiunt: sese in libertatem oīno vendicātes: atq; vt id tuti? agāt: Agnellorū factionē vrbī etiā resti-
 tuunt: ac cum Gābacurtis cōciliant: ante arā eucharistia inter vtrūq; familiā principē diuisa.
 Mox rupto scedere: Gābacurta Io. Agnellū p. pditionem cedit: ac postremo Florentinis aliquot
Gerardus pratore. Hui? postea Ioānis filius Gerardus Gābacurta: dū Fernando Siciliae regi aduersus Flo-
Gābacurta rentinos venient: castella quatuor in Appenino sita: quae pater a Florentinis merito pditionis
 acceperat: tradere cupit: per suorū pditionem decipit: castellis Florentinis traditis: ex quo illere-
 gem pauper diu ac miser secutus est. Captas igit Pisas: Florentini vsq; ad annū. MCCCXCIV.
Pisani aduē tenere. Aduentu tunc demū & hortatu Caroli regis Gallorū illaciter contra regem Neapolita-
tu Caroli num facientis: sese iterū in libertatē vendicātes: non solū magistratus: sed eorū antiquas i vrbē sa-
rebellant. milias expulerūt: bonaq; diripuerunt. Se quoq; tuendū gratia in fidē Venetorū dedidere. Quorū
Resest mu- auxilio excursiones in hostili crebras ausi facere: ab eis tandē Turcarum bello imminente: deserti
tata, suis nunc auspiciis viuunt: nequicq; saepe ab hostibus bello laceffiti: magna vi animi potius q̄ vi-
Luca. ribus annis iam prope. XII. resistūt. Luca Romanorū colonia. Lii? .XXI. Annibal i Ligures: Sē
 pronus Lucā cōcessit. Frōrin? lib. III. T. Domitius Caluinus cū obsideret Lucā oppidū Ligurū:
 nō situ tantū & operib? sed etiā oppugnatōrū p̄sentia tutū: circūiri muros iubet. M. Varro dicit
 eam a lucentib? clypeis ductā: quib? eorū turres erāt munitē. Nulla ciuitas tā breui tpe plures ex
 perta dños. Nā a Gothis possessam ante oīa Narfes. VII. obsidionis mēse i potestatē redegit: dein
 de a Bonifacio eius vrbis ciue dñata: qui ex Beatrice Henrici imp. filia Matildē genuit: coniugē
Castrius, Gotifredi magnae ditionis heredē: deq; Christiana religioe optime meritā. deinde Vgutius Fa-
 giolanus quem supra in historia Pisana pulsum vna cū Nerio filio dixi. Dein Castrius e Castro
 canum familia: ex captiuo patriae dñs factus. Res multas in Italia gessit: Galeatio vicecomiti: &
 Actio eius: filio familiarissimus. Florentinorū acerrim? ac perpetuus hostis. Post eius mortē filii a
 Ludouico Bauaro impe. eieci fuerē: quū ille patrem suis hostibus fauentē reperisset. Post Baua-
 ri discessum Teutonici qui in p̄sidio Lucā erant: cū Marco vicecomite: quē missum a Bauaro ob
 fidem tenebant: ciuitatē Florētīnis p̄tio. LXXX. militū aureorū obtulerūt: illis autē reuentibus
 iterū discedente Marco minore satis p̄tio: Gerardino Spinulae Genuensi dederē: qui vix accepta
Io. Boemia possidione: a Florentinis obsidione premit. Tandē vna cū ciuib? rebus desperatis: Ioāne Boemię
rex. regē qui tūc forte in Italia a Brixienfibus adersit? venerat: ad turandā remp. euocat: ille domina-
Pe. Roscius rione accepta: Lucā ab obsidione gnq; mensū liberat. Post hęc discedens: Petro Roscio Lucam &
Mastinus Parmā cōmisit: ille ex cōuentione quadā Mastino Scaligero tradidit: Mastinus vero Florentinis
Scaliger. vendidit: qui nouē tātū menses eam possederūt. Pisani reminiscētes Lucā eorū potius esse iuris:
 vti rebellē impatoris ab Hērico sibi cōcessam vrbē obsidione durissima cingūt: agrū simul vndiq;
 cum castris occupant: frustra Roberto tunc rege: eos tanq; a possessione sua discedere mandante:
Carol? ipe. tadē post aliquot mēses pax certis conditionibus facta. Nec diu postea Carolus impe. Io. regis su-
 pradioti filius in Italiam ab Urbano pon. adersit: Lucā diuertendo accepit: vbi aliquādiu mo-
Luca. pecu- ratus est: discedens cardinalē quendā Gallicū in eo loco reliquit. Qui vrbē Lucensibus. XXV.
nia se a vica- aureorū mil. vendidit: a Florentinis mutuo acceptis: a quibus & ciues nonnulli solertes ad recon-
rio Caroli cinnadā remp. eorū missi fuere. Arx item quam Castrius olim excitauerat: euestigio diruta. In
redimunt. eorū statu vsq; ad Paulū Guinifū fuere. Hic. cū multas possideret opes: ac patriae tyrannidem oc-
Paul? Gui- cupasset: infelicē habuit exitū: vt mox dicā. Florentini postremo Lucenses obsidēt per Nicolaum
nifus. Fortebrachium: agre ferentes q; Ladislaus Pauli filius: Philippo duci: eorū hosti militasset. Illi ad
Florentino opes Philippi confugiētes: Frāncisco Sfortia: & Nicolao Picinino ducib? ab eo missis: nō solū pestē
rū obsidio. a domo perpulerūt: sed vltro ausi Florentinos inuadere: quib? Guidantonius Vbalduin? dux fue-
Guidātoni- rat: praelio cōmisso superiores fuere: vbi hostiū equitum quatuor: peditū tria milia defyderata fue-
us Vbal- re. In eo bello: quum Paulus rebus Florentinorū clam studere deprehenderet: a populo captus: ac
dinus. Francisco traditus: ab eodē Mediolanū ad Philippū ductus: atq; in custodia extinctus est. Filius
 vero Ladislaus q; eodem tpe sub Francisco patriae militabat: vbi patrem esse captum accepit: ilico

aufugit. Aliquot deinde post annis: clam noctu Lucā ingressus: sese magistratib? ostēdit: hēns at-
 q; obtestās: vt iā infantis labor misererent: q; si p̄ eos minus in patria viuere: saltem mori liceret
 sese paratum eorū iussu suppliciu ferre. Illi misericordia cōmoti: humaniter castigant: hortantq;
 vti sortē equo animo pseuerat: neu ciuitatis amplius hoc pacto statū pturbet: datiq; comitib? &
 pecunia: abire iusserunt. Hinc fuere pontifices duo: Lucius. III. & Alexander. III. hic & Phridia-
 nus p̄sul ante oīs colit: cui? meminit Gregorius: cū in aliis de Lucētib? bene merit? tamq; Au-
 serim annē agros inundatione vastantē diuinitus cōpescuit: ex quo parsea quae Ausuris nūc di-
 cit: ab eo diducta aspiciūt. Hęc & Agnellī mei patria viri moribus ac literatura ornatissimi. Pro-
 pe Lucā Fanū Herculis: cuius oppidi parua nunc extant vestigia. Deinde Feroniā lucus Ptole-
 maeorū: qui nunc Bientina cū lacu forte fuerit: nonnullis vero Petrasanctā: vti supra mōstrauī. alter
 enim Feroniā lucus apud Soracten: Fucetiū oppidū cū altero lacu: sunt q; hos Focenses appella-
 re velint: ex Desyderii regis marmore Viterbii repto. Dein Pisciā: Pratiū: noua nomina: de qbus
 aliisq; in Florentinorū epitome mentionē faciā. Pistoriū p̄p̄tus Appennino: cuius meminit Sallu-
 stius i Catilinario. Nullū æque oppidū Florentinis negotiū fecit acriusq; restitit: cum sepe victū
 fortius resurgeret: societate auxiliorū maxime Castritiū Lucēsis fr̄ci: cuius etiā adhortatione ac
 virib? Philippū Tidicē Pistoriē. Tyrānū patrie cōstituef: Florētīnis magnope aduersum ipsi?
 Castritiū generūt: tandē anno. MCCCII. penitus succubuit: vt in Florētīnorū referā historia. Hęc
 ciuitas mater seditionū totius Hetruria: ab ipsa namq; Alborū & Nigrorū factioēs Florētīā desu-
 xerunt. Deinde Cācellariū & Pantiatīci crebris tumultibus vrbē implicuere. Ii quū diu quieuis-
 sent pximis annis ita sunt excitati: vt oīa cruore: cæde: incēdioq; referferint: nec finis adhuc esse
 videat: Cancellariis nunc potientibus. Hic Nicolaus Forteguerra cardinalis Theanenſis Athe-
 neū nobile ac religiosum constituit paupibus doctrine operā dare cupientib? refugiu. Felulas ex
 vna pleiadū ferūt esse dictā: inter. XII. Hetruria: cuius adhuc vestigia visunt: cū nobili cœnobio
 a Cosmo Medice edificato: subiugata a Florentinis anno. MXXIII. locus memorabilis clade Re-
 dagagis Gothorū regis a Stilicone superati. Hinc Minio fuit amnis ad mcenia vsq; Florentina.
 Supra in Appennini iugo castra Florentinorū notissima. Insup & terra Pasumenna quam Strabo
 dicit ab Arretio esse ceteris remotiorē: qua Annibal iter ad Trasimenem fecit: licet alia via faci-
 lior ascensu Arimino deinde p̄ Umbriam foret: a p̄sidiis Romanorū tñ magis tenebat. Quib? ver-
 bis Caſentinū describere videret. Sequit. pars quā Liuius in descriptione itineris Annibalis oīm
 fructuū feracissimā esse dicit iter Felulas & Arretiu: quam vallē Arni superiorē appellāt. tūc pa-
 ludib? occupabat: obicib? saxorū cursum Arno remorātib?. Quae in sequētibus t̄pibus incisa op-
 pido in ea pte edificato nomē dederē. Arretiu inter. XII. itē ponit: bis reuellabit. Lii? .XXVI
 C. Terentius Varro obsides ab Arretinis senatorū filios cepit. CXX. Item bello sociali authores
 fuere Hetruria: defectionis simul cū Marſis & Picentibus: Quapropter Sylla in eos acrius sauit
 p̄scriptis ciuib? antiq; nouā deducēdo coloniā. Indicio est marmoris inscriptio: q; adhuc in ea
 yrbe cernit. Arretini veteres duplici. R. Plin. Arretini veteres. Arretini sidentiores: p̄cessu dein
 de t̄pibus varia cū Florentinis bella gessere: q̄ Guelphi & ipsi fuerunt earū dē partiū vsq; ad Fede-
 ricū. II. Verū postea Tarlati Vbertinū: Gibellini extorres reducti Manfredi Siciliae regis tempo-
 re aduersari cōperūt: primūq; Guilielmū Vbertinorū princeps: patrie p̄sul simul & tyrannus
 ac duci p̄p̄ior q; sacerdoti: Florētīnis saepe bellum intulit: postremo Guidone Feretrano simul &
 exulibus Florentinis auxiliātib?: cū eis dē Carolū. II. Siciliae regē sociū habētib? cōgressus i p̄-
 lio apud Bibienā occubuit: vbi Arretinorū tria milia caſa. Capta autem duo milia fuere. Guido
 deinde Petramala Tarlatorū caput: sacerdotio ac tyrānidē succedēs anno. MCGXVIII. a Floren-
 tinis & Roberto rege bello supatus: cū eis cōuenit: vt vrbis ipio penes Robertū relicto: ipse vrbis
 administranda: creandorūq; magistratuū ius haberet. Deinde gliscente impiū cupiditate: cū Ti-
 fernum pontifici abstulisset: a Ioanne. XXII. p̄sulatu deiciūt: ex Arretina insup diocēsi Cortona
 deducit primo p̄sule in ea ex Vbertinorū familia constituto. Quāobrē Guido iratus: Vbertinorū
 castella euertit. Postremo p̄ter pontificis auctoritatē Ludouicū Bauarū eius hostem diademate
 ferreo Mediolani demore redimuit. Dūq; reuertit: febre correptus: in itinere apud Nigrū mōtē
 decessit: vir armis nat? magis q; religioni: Arretium: Burgū: Tiferū: Castilionē: Terranouā in
 suā p̄atem redegerat: Arretiu mœnibus restituit: Viā quae ab Anglari ad Burgū ducit: latiorē
 reddidit vbi quondā Nicolaus Picininus a Florentinorū & p̄tificis exercitu supatus est. Hoc p̄-
 tinēt: ad Petrū cognomento Sacconē eius fratrem puenit. hic quoq; in disensionē cū Vber-
 tinis: q̄ eiisdē factiois venit: causāq; fuit: vt Vguitii Fagiolani liberi castra qdem amitterēt: at

Phridianus
 Sanctus.
 Fanū Her-
 culis.
 Feroniā lu-
 cus.
 Eridanus.
 Ausuris.
 Feroniē sō
 Focenses.
 Pisciā.
 Pratum.
 Pistorium.
 Philippus
 Tidi.
 Athenens
 pistoriensē.
 Felula.
 Redagages
 Minio flu.
 Terra Pasu-
 menna.
 Caſentinū
 Regio iter
 Felulas &
 Arretium.
 Arretini
 veteres.
 Tarlati.
 Vbertini.
 Guil. p̄sul
 Guido Pe-
 tramala.
 Cortona.
 p̄sul.
 Petrus Sa-
 con.

illi reddito talione: vt Sacco Tiferñũ & Burgũ: qbus depditis/ neceffe fuit cedere Florẽtinis. Itaq; eis Arretium vendidit: castris ſibi qbusdã reſeruaris. Mox in ſuſpitionẽ veniens: captus ab eiſdẽ & in carcerẽ cõiectus direptis ei⁹ bonis. Qui a dīb⁹ incẽſis liberat⁹: poſtea a Gualterio Florẽtino rũ tyranno: in dominationẽ rurfus rediit. Bellũ Florentinis Peruſiniſq; intulit. Caſtra Valliſar- ni: Ficini: atq; alia incẽdit: & in Montẽuarcũ ſe recipit. Iterũ ab Arretinis eiectus: ad Carolũ im- peratorẽ fruſtra cõfugit. Demũ apud Bibienam oppidũ ſuũ exceſſit octogenarius: eo robore: vt etiã par iuuentuti arma indueret: oĩaq; militis munera obiret. Liberos nõnullos reliquit: quibus paulo poſt Bibienã cãteraq; oppida ademerunt: impulſoribus pariter & adiutorib⁹ Farinata & Actio Vbertinis: qui in gratiã nuper cũ Florentinis redierũt: ob egregiam eorũ in bello Theuto- nico nauatã operã: in quo & Biorđ⁹ ex eorũ familia cecidit. Interea Arretini poſt Gualterii Florẽ- tinã tyrannidẽ: in libertatẽ ſe iterũ vendicauerũt: ac. LX. ciues creati rẽp. aliquãdiu feliciter ad- miniſtrauerunt: verum inter ſucceſſores poſtea diſcordia nata: pars altera Carolo Pannoniã re- gi: qui aduerſus Ioannã Sicilia reginã tunc in Italiã venerat: vrbe tradidit: quo paulo poſt diſce- dente: Sacconis filii ſimul cũ Vbertinis reliquiſq; Gibellinis rurfus i vrbe: aduerſariis expulſis reuocati: ob metũ & ipſi mox cõtrariã iterũ reuocãt factionẽ: q ſimul vna poſtea vrbe diripuerũt Arretiu poſt hæc Engeranius Ludouici Andegauẽ. dux. XII. miliũ ex Gallia ſupplemẽtum ad- ferens in itinere: auxiliantibus Sacconis filiis extorrib⁹: diripit: arcẽ vero cum oppugnare coepiſ- ſer: allato de morte Ludouici nuntio: deſiſtens: vrbe Florentinis anno. MCCCCLXXXV. L. milibus aut eis vendidit. Paucis deinde poſt annis Ioannes vrbis præſul a Gregorio. XI. iſtiga- tus: bellũ eiſdẽ mouit: victus tandẽ ac fugat⁹ eſt: ades cremata: p̄pinq; interfecti. Res deide Ar- retinis pacata: vſq; ad annũ. MDII. fuit. Quo tẽpore: illi ipulſore Vitellitio Tiferate a p̄tifice cum exercitu miſſo: rebellauerunt: captaq; arce & magiſtratu: res cito deſeruit: authoritateq; Ludouici regis Gallorũ Florentinis amici: ſedata eſt: ac vrbs: p̄pterea ciuib⁹ ob metũ diſfugiẽti- bus: penitus viduata: in miſera nũc cernit cõditione: ſed de his plurib⁹ cum ad res venero Florẽ- tinas. Arretina teſta apud veteres in pretio: cui⁹ meminit Martialis: ea nũc terra p̄ſtantior apud Dirutã vicinã caſtrũ reperit: vbi & Figlina ſunt: ita & ſoli natura ſãpe tẽpẽ mutat: & Saguntina quondã apud maiorẽ inſulã nunc exercent. Cenſetur Arretiu Leonardus: Carolo: & Ioãne Tortel- lio bonarũ artiũ peritiſſimis: ac Franciſco iuriſcõſultiſſimo: necnon Guidone etiã muſico ſupra hæc tẽpã: qui rotã melodiã ſex notis in manus articulis inuenit. Sed p̄ter ois Donato martyre vt bis præſule ſub Valẽtiniano imperante. Is vt apparet in tabulis antiquis apud eccleſiam Arreti- nam exiſtentibus: Zenobiũ tribunũ Lauderici filiu ſenatorẽ Ro. diuitẽ ac potentẽ Chriſtianũ fe- cit: qui Arretinã poſtea dotauit baſilicã: vbi multa oppida nominant ab eo cõſtructa: quæ nunc Senenſium ſunt. Hinc fuere Meccenas teſte Macrobio: & Laurẽtinus ac Pergẽtinus duo fratres martyres ſub Diocletiano: in eadẽq; iacẽt vrbe. Cortona pri⁹ Corithũ. Silus. Arreti muros Co- rithi nunc diruit arcẽ. Dionyſius Cortonẽ prius dictã ait: deinde factã Ro. coloniã Cortonã coe- piſſe vocari. Hanc cõditã prius a Pelagijs Tyrheni occupauere: hinc Dardanus fuit Troianẽ gẽ- tis cõditor. Virgili⁹. Hinc illũ Corithi Tyrhena a ſede p̄fectũ. Eã inſequẽtib⁹ ſæculis Arreti- ni expugnauerunt: a qbus diu poſſeſſa fuit: ablata deinde p̄tifice ab eis deiecto Guidone: præſu- latus honore (vt ſupra dixi) decorauit. Deinde Vgutius tyrannus eam poſſedit: qui a Florenti- nis deſciendo Io. Galeario adhaſerat: tandẽ ob libidinẽ in ſceminã: eſt a ciuib⁹ interfectus: ſu- perſtitibus liberis: qui exularũt: ac religioſis patriã locis annuis pẽſionib⁹ relictis: quæ adhuc du- rant. Poſtremo illac Ladilaõ Sicilia regi tráſeunti: ſponte ciues ſe dedentes ille admiratus: p̄ca- uillũ interrogauit: an apud eos eſſet copia carnis veruecinã: deniq; nõ multo poſt: eandẽ Floren- tinis vendidit. In hoc agro Petramala vnde Arretii familia a Florẽtinis diruta: & Ciuitella: Gui- donis p̄ſulis ædificiũ. quod Minurius quidã p̄bellum Io. Galeatii tenebat. Procedendo Traſime- nes repit notiffimus: ac clade Romanorũ nobilitatus. Peruſia in Appennini præciuitas Hetru- riã ab Acheis ædificata: vt Trogus ſcribit: vt Appianus de bellis ciuilib⁹ ex. XII. Hetruſiã hæc Auguſti venit poteſtatẽ: compulſo ad vltimã famem. L. Antonio triũuiri fratre: moenibus inſu- p̄ ab eo reſtituta: Auguſta eſt appellata. Seprẽ deinde annis obſidionẽ crudeliſſimi Tortiã: paſſã ad vltimum direpta eſt: interfecto ei⁹ præſule ſanctiſſimo Herculano: natione Germano. Inſe- quẽtib⁹ deinde temporib⁹. ſub Bonifacio. VIII. ſicũ & multæ aliæ Italiã ciuitates: quũ Ioanni Galeatio Vicecomiti ſe dedidiſſet: per Vgolinum Triuclum tyrannũ Fulginatem ab eo- dem p̄tifice cum exercitu miſſum: ad officium reducta eſt. Secuta poſtmodum Raſpantum qui Gibellini erant: & Gentilonium factiones. Hi poſtremi nobiles: annis viginti quatuor

Sacconis mors.

Biorđus Vbertinus

Engerani⁹ dux.

Arretiu di- uend. tum.

Arretini re- bellant.

Teſta Arre- tina.

S. Donatus Zenobius tribunus. Laurentin⁹ Pergentin⁹ Cortona. Dardanus.

Vgutius.

Petramala. Ciuitella. Minurius. Traſimenes Peruſia Au- guſta. Tortiã ob- ſidio. Herculan⁹ præſul. Vgolinus Triuclus. Raſpantes.

exules fuere: plebis partes Biorđus Michelectus tũc tuebatur: vir authoritate virtuteq; armo- rum inter ſuos potẽs. q cũ iã ferẽdus ob morũ inſolentiã nõ videretur: a Guidoloctorum cõiura- tione qui & ipſi grã pollebãt incaut⁹ trucidat: cũ oĩ ſere familia: p̄ter Cicolinũ ei⁹ fratrem. Hic equo cõſcenſo vrbe p̄currir: cientes excitat: viuũ adhuc fratrem non interfectũ eſſe ſimulat. Hiſq; adeo effecit vt Guidoloctos oĩs armata multitudo petitis eorũ domib⁹ de medio tollerẽt. Verũ paulo poſt eiectus & ipſe a Brachio Montono. Ac demum reſiſtẽs captus in prælio atq; interfect⁹ fuit. Is em Brachius ob ſingularẽ virtutẽ electus a populo Princeps: nobilitatẽ plebi cõciliauit. E Montono vico Peruſiã ſinitimo fuit: militia clarus: cui⁹ Geſtis Cãpanus librũ dicauit. Alberi ci primũ Cunii Comitũ diſciplinẽ ſe tradidit. Deide Alfoñſi regis auctoritatẽ ſecutus: ei⁹ iuſſu Aquilã Martini Põrificis oppidũ quẽ Alfoñſus in adipiſcẽdo Regno aduerſum ſenſerat obſedit in qua obſidione a Iacobo Cadola Martini Duce ſuperat⁹ occubuit. cui⁹ poſtea cadauer effoſũ pontifex in vrbe perducit ac extra portã. S. Laurentii in loco p̄fano q ſacris eſſet interdictus tu- mulari iuſſit. Dũ vixit aduerſa ſemp factiõẽ cũ Sfortia fuit cum ambo ex ei⁹ dũ ductis diſciplina proditiſſent. Filiu Odonẽ reliquit qui breui poſt tẽpore a Guidone Torello apud Arretiu interfe- ctus eſt. Alterũ item Filiu Carolũ diu ſuperſtitẽ vidimus: qui qũ patriã indolẽ referebat: infortu- natus vſq; ad extremũ fuit. anteq; hos annos Venetis militans cõtra turcas. apud Forſiulũ in prælio cecidit: Ex ei⁹ irẽ ludo Nicolai duo p̄diere: alter Fortebrachius appellatus ſiue Stella q e Stella eius ſorore ſit genitus: Alter Picini⁹ ex eadẽ vrbe ob corporis breuitatẽ dict⁹. Hic multis ſãpe in præliis victor ad extremũ miſſus a Philipo Duce aduerſus Florentinos eorũ agrũ late vaſtauit. Idẽq; Comite Puppii ſibi adſcito per appenninũ Peruſiam puenit. Peruſini verentes ne tyrannidẽ occuparet datis ei aureis nũmis. L. milib⁹ vexationẽ redemerũt. Mox Tiferñũ: poſtre- mo Anglare Florentinorũ oppidũ peruenit. Ibiq; cũ eorũ copiis qbus Eugenius Pontifex per Lu- douicũ Patriarchã Agleiẽſem legatum auxilio fuerat: inſeliciter cõſixit. Filiu habuit Iacobum cognomine paterno: nõ minore fama ac indole: qui tanto fuit Italiciſ principibus terrori: vt non prius cõquieſcerent q eũ per inſidias de medio tollerent vt in rebus Sicilia regum narraui. Fran- ciſcus alter filius Bononiẽ captus mihi inter res Bononiẽſes iam dictus. Deinde ſecurẽ Duc aliẽ factiões Odorũ & Balionũ. Hi diu p̄ualuerũt: pulſi ad extremũ oddis. Quorum p̄iceps Fabri- tius protonotarius Simonis filius nothus cũ reditum tentãſſet mediã percurrẽs vrbe arma- tus nullo ciuũ cõſequẽte trucidatur: reliqui vero non admodũ multi qui cum erant laqueo ſu- penſi. Baliones vero iam inde a Gortifredo Baliono primo rege gallico qui Hieroſolymas recu- perauit genus ſuũ iactant & vſq; Federici Aenobarbi Cẽſaris tẽporib⁹ moenia peruſina ſumma auctoritate tenuiſſe: multaq; in Italia tũ pro patria res geſiſſe. Inter quos Odo claruit qui Nel- lum genuit & Malateſtã. Nellus dum vixit gratia nomineq; cunctos gentiles anteceſſit. E Ma- lateſta vero & Iacoba Brachii Montoni nepte quinq; ſuperſtites filii: Brachius Carolus Sfor- tia Guido Rodolphus. Ex his brachius ſenioris Brachii nomẽ porius q virtutẽ referebat: Nam trucidatis vno die in medio foro per inſidias Rodolpho patruele Nelli filio acei⁹ nato Frãciſco creuerat. Quo facinore non diũ gauiſus & ipſe vnũcũ filium Gryphonem in quo ſumma ſpes fuerat interfectũ vidit. Proximis dein annis Rodolphi filius Ioannes Paulus Garolũ Odone Ca- roli filio natum per diſcordiã domo pepulit. Cũq; nuper cõtra Cãſarem Alexandri filiu Amy- lia Duce vna cum vrſinis conſpiſſet: ab eodem fuit patria eiect⁹ Carolo reſtituto: quo paucis poſt meſibus deſuncto Alex. pon. rurfus expulſo alter reuertit. Fuit hinc iter ceteros. V. C. quos alibi attingimus Cõſtantius martyr ſanctiſſimus. Sequitur inferius Vrbs vetus. Hui⁹ origo nõ ſatis conſtat quũ nouum ſit vocabulum: vrbs autẽ vetuſta appareat: ob quã rem minime adſen- tior Blondo ſiue Arretino qui eam a Florentinis originẽ habuiſſe dicit. Sed potius hiſ q Herba- num eſſe putãt qd Ortano vicinũ Plinio noiſ etiã p̄pinq; quãdã corruptioris. In hac quo q factiões Duc Merulinorũ & Muſatorũ multã quãdõq; ſeditionẽ excitauerũt. Templũ etiam nobile cũ ædibus in ea viſitur Vrbanũ. V. ædificiũ. Cluſiũ prope Glanem in monte ſitum Regia quondã Porſenẽ qui in ea Labyrinthum pro monumento extruxit vt Plini⁹ ait qui & Cluſinos veteres & novos ponit. Meminit huius vrbis Plutarchus in vita Syllæ hiſ Verbis. Sylla dele- to Carbonis exercitu apud Cluſium Fauẽtiam & Fidentiam ipſo carbone Italia pulſo propo- ſita tabula omnem Italiam cãdibus inuoluit ac Volaterras in deditiõem accepit. Item Cluſi- um Sylla petiit & prope Glanem prælium inuit: dein prope Saturniam reliquias hoſtium pro- ſigauit. Carbo habuit apud Cluſium ad. XXX. hominum milia & Dux Damippi legio- nes & non nullas alias cum Carino & Martio. Poſtremo illi qui Cluſi relictũ fuerant. XX. milia

Brachius montonus.

Odo filius Carol⁹ montonus. Ni. ſortes brachius. Ni. picini.

Iacobus Picinius. Fran. Picinius. Odi & Baliones.

Fabri. Odo.

Brachi⁹ iunior.

S. Cõſtãti. vrbs vetus.

Cluſium.

Carbo & Martius ſu-

Sena.

Saniēsis Colonia.

Sanates.

Balnea Senia.

Castrum Senense.

S. Quiriti in Osenna.

Corfilianū.

Landericus.

Lucinianū.

Polirianū.

Secianum.

Balnea Arapulana.

Fuuijanum.

Castellina.

S. Anfanus.

Maxima.

Virgo.

Castilionū.

Pescaria.

Gilbertus.

lia numero a Pōpeio prelio superatur. Hæc ille interpellatim. Nūc quoq; i valle Arabie mlt̄a ferameta repiuntur a fossorib⁹. SENAM Vrbe antiquā eē authores mlti demōstrāt. Polybi⁹ ait senones pullos a Romanis aliā coloniā eius noīe Senē quā apud Adriaticū reliquerūt cōdidisse. Ptolemēus Senā etiā in Hetruria ponit: Qd̄ nōnulli nō putātes in exēplari græco scriptū maxime errāt quū nos in antiq̄ssimo Bibliothecę vaticanę volumine id legerim⁹. Plini⁹ Saniēse Coloniā vocat. In libro quoq; Coloniārū nup̄ iuento Saniēsis Colonia nominat. Festus ait: populi qui supra & infra Romā habitabāt: q̄ rebellassent moxq; ad officiū rediissent: Sanates appellati sunt. Appian⁹ Li. i. bellorū: Pōpeius autē Martiū circa Senas debellauit: vrbēq; diripuit hostiliter. Cicero quoq; p̄ Cēlio balneas Senias cōmemorat. Blōdus testatur se i Cœnobio. S. Georgii Venetiis in quodā libro legisse Ioannē. XVIII. ex senis diocæsibus vicinis illi partes addidisse ex quo Senas cognominasse vrbē: Quod q̄tum sit verisimile ex supradictis authorib⁹ deprehendi potest: Nā Ioānes ipse Senā p̄sule diocēsiq; decorare potuit: nomen vero antiquius multo apparet: vti supra ostendit. Extant hodie tabulę apud Arretinū donatiōis Zenobii Tribuni Lāderici Filii Senatoris Romani potentis ac diuitis ecclesię Arretinę factę tēporibus Damasi Pontificis. In quib⁹ cōmemorat ecclesia. S. Marię apud Castrū Senense ab eodē Zenobio edificata ac ecclesię Arretinę simul cū aliis cōcessa. Hic autē loc⁹ est hodie Senę ad portā. S. Marci i parte q̄ dicitur Castellū vet⁹: vbi adhuc extāt aliqui parietes semidiruti: cryptę & cuniculi. In eisdē tabulis dicitur Castrum ipm̄ Senense a Romanis edificatū: Quod sane intelligendū dū Coloniā accepit. Præterea mlt̄a cōmemorant̄ tēpla ab eodē Zenobio cōstructa simul & oppida q̄ hodie Senensū sunt. iter quæ tēplū cū castro. S. Quiriti i Osenna: Corfilianū Corfiliani Corfi filii edificatū: Fuuijanū quē Venatorū appellat Lāderici p̄s̄is Zenobii Polirianū Lucinianū Secianū a viris oīa Rōanis cognōiata. Præterea Balnea Arapulana q̄ nō p̄cul a Corfiliano: qd̄ Pientia ē deīde a Pio p̄fite illic oriūdo cognōiata. Multa quoq; ad Vmbronē & Vrciā q̄ iuxta. S. Quiritiū & ad Axū q̄ iuxta Turranoriū fluūt appellata. In Cōmētario quoq; Benedictidei Florētini scribunt̄ hæc oppida Senensū a Florētinis occupata fuisse videlicet Polirianū: Fuuijanū: qd̄ Foianū nūc vocāt: Ciuitellā: Raddā: Roncinū: Bonicū: Castellinā: Brolū: Caccianū: Collē: & Sactū Geminianū. Seneses xp̄iani primū ab Anfanog fuit Tranq̄llini ciuis Rō. filius facti sunt. Is. XII. ānoꝝ ætate clā p̄fe a Protasio p̄sbytero sacrosanctę ablut⁹: atq; a Maxima virgine e Tonagritano pago ex eodē fonte ablut⁹ fuit: amboꝝ postea iussu Maximiani p̄cipis martyres. Maxia qd̄ sustib⁹ cæsa: Anfan⁹ vero e carcere fugiēs venit Balneo regiū: Inde Senā vbi dū Christū p̄dicaret a Lyfia p̄cōsule i ignē piet̄icolumis eua sit: duct⁹ tñ apd̄ Flumē Arbiā securiq; p̄cussus ibiq; sepult⁹ est Cal. Decēbris: Hæc autē ex ip̄i⁹ historia tradunt̄. Seneses Florētinoꝝ p̄petui sunt hostes: iuncti quondā eorum exulib⁹ Gibellinis nobilib⁹ apud Arbiā victoria potiti sunt. Nra mēoria Iacobū Picininū hostē habuere multa eis icōmoda inferentē. Q̄ petētī mutuo poratorē iure paternę amicitia. XX. mil. aureorū negasset ille Castilionū Pescarię qd̄ ē oppidū agri Senens̄is ver⁹ mare cōtinuo iuadit. Vñ tādē Callisti p̄f. auxilio pulsus est. Gilbertū corregiatē eorū ducē suspectū ac a Picinini partib⁹ clā studētē accersitū in curiā e fenestris p̄cipitē dederūt. Quo tpe ciues mltos p̄rim capite: p̄rim exilio multaue rūt: inter quos Patrici⁹ fuit vir ea tēp̄state literatus. Nra vero ætate. Anno. M. CCCCLXXI. ingētē rursus seditionē excitauerūt trib⁹ q̄s mōtes vocāt iter se dissidētib⁹ Antoni⁹ Belates q̄ p̄iceps ei⁹ fuerat Senatus vna cū q̄busdā nobilib⁹ apd̄ arcē Alcinoi securi p̄cussus: vtraq; pars breui tpe varietatē expta fortunę nūc demū ob exulū tenuitatē & horū q̄ potiunt̄ potētia gescit. quo r̄q; p̄iceps Pandulfus petruti⁹. Is hodie p̄riam oīm fere cōsensu ob ei⁹ sapiētā & animi magnitudinē optimis regit̄ istituit. Borgefū focerū sc̄tā ip̄udētī corrigētē de medio sustulit: cūq; nuper cōtra Cæsare Aemylię ducē vna cū Vrsinis cōspirasset: bellū ab eo piculosū pass⁹ quū iā agri partē captā maioraq; idies hostē minātē aiaduerteret: suādē p̄rię cā spōte cessit. Re sedata paucis p̄ mētib⁹ ingētī ciuitū latitia reuocat⁹ est. Fuere hic Pōfifices. Alexā. III. & duo Pii. VOLATERA RAS pmā Hetruria ciuitatē priusq; edificatā iter. xii. fuisse plura sūt argumēto: añ oīa nomen ipm̄ q̄si volatyr̄rhenorū hoc ē Hetruscorū vrbē appellatā: Nā tusci veteres vola oppidū aut arcē vocassē idicāt mlt̄a apd̄ eos volinij volcę volę volūna Hetrū. dea Tyrrhenos quoq; grę. Hetrū scōs vocāt a Tyrrheno lydorū duce huc applicatē ac. xii. ciuitates cōstitūte añ añ bellū Troianū fere cētū: añ vero vrbē cōditā q̄ngētis. Dein loc⁹ nata munit⁹. nā teste Thucydide tūc ob piratas frequētes & toto orbe latrociniā altiora loca ac mūtissima occupabāt. Dein authoritas Plinij Volaterranos appellatos ē dicit Hetruscos. Post hæc i āriq; iporū diariis q̄ ad man⁹ meas venērūt: cōp̄io Hetruria oppidū nobilē ad ora eos diu possedisse rebellatēq; q̄ngētūscinatū cognomi

nasse: ac ob inūdatiōē i mare abiisse: vadaq; iuxta edificata: hodieq; ferūt accolę vestigia subaq; p̄maris tranquilitatē clarissime cōspici. Præterea mlt̄a hic nup̄ refossa veterū monumēta simul & statue cū lris Hetruscis: q̄ Luto Plinioq; testib⁹ i p̄rio apd̄ Romanos fuere: nec vsq; alibi loq; cōspiciūtur. Deniq; Petrus ap̄s̄ hac vt i Hetruria primā añ oīs ad fidē vocauit: misso Romulo sanctissimo viro: q̄ Herculis portā ingressus sicuti scribit̄: vbi eos xp̄ianos fecit Fefulas abiit: ac vrbis vtriusq; p̄sul est cōstitut⁹. Hæc hodie portā ad Arcū eē putauerim ex noīs corruptiōē tū anti quitatis vestigio. Que vero post illos p̄scos ab authorib⁹ tradunt̄ adducā. Volaterrani teste Li uio Scipionis classē in aphricā p̄ficiscētis frumēto iuuerūt: q̄ eorū ager latissim⁹ vrbē ait Strabō vsq; ad mare p̄cederet: q̄ nūc ē magna ex pte pisanorū. Idē ait stad. XVI. ad oppidū cōscēdi. Hic etiā Marianos p̄scriptos cōstitisse tandē triennio a Sylla obsēssos locū reliq̄sse. Sylla vero postea rerū potit⁹ agrū eū publicauit: quē Cēsar deīde primo suo cōsulatu in p̄petuū liberauit: vt est au thor Cicero in ep̄la quā pro municipib⁹ Volaterranis cōmēdatitiā. Q. Valerio p̄p̄etori scribit̄: quū ille antiquā Syllę legē renouare vellet. In ofone itē p̄ domo sua Volaterranos nō solū ciues sed optimos ciues vrbē Roma frui dicit. Et i ep̄la ad Atticū se gloriāt̄ in cōsulatu Volaterranos & Arretinos quorū agros Sylla publicauerat nec tñ diuiserat: i antiqua possessiōe retinuisse. Tē pore vero triuuirat⁹ ex municipio Colonia facta ē. Sic ei in lib. scribit̄ coloniārum. Volaterrā: legē triuuirali in cēturiis singulis iugera. CC. Decurianis & Cardinib⁹ est adsignata: quā oēm vterani i portioib⁹ diuisā p̄ pte hnt̄ i quos limites cepit i terualla pedū. CCCC. de qb⁹ centuriis vnusq;q; miles accipit iugera. XXV. & LXXXV. & LX. Irruētib⁹ deīde diuersarū gētū i Italiā barbaris nullā eā iniuriā passam simul cū Florētia reperio vsq; ad Pānonios quos postea dicā: p̄terq; breuē admodū Vadalorū excursionē quū ad Populonā Leōe. III. imperatē adplicueret: quo tpe Iust⁹ p̄sbyter ex aphrica vbi erat ort⁹ in Vadalica illa insectatiōe pulsus vna cū Clemēte fratre Octauianoq; itē p̄sbyteris ac Regulo p̄sule sociis eadē naue aduectis in pximū Hetrurię litt⁹ applicuit ac Volaterris cōsedit: eūq; populū secta vt mlt̄a Italię tūc loca ifectū arriana/sua docti na restituit. Insup ciuitatē obsidione vadalorū liberauit iactis de moenib⁹ panibus medicatis: q̄ & hostes adfecerūt: & opiniōe copię a spe potiūdi terruerūt: p̄ qb⁹ meritis p̄sul est a p̄fō electus ac mox extinct⁹ ppe moenia cū fratre cōtumulat̄ vbi vallis pri⁹ nemorosa fuerat lociq; penitētie sibi delegerat. Procedēte tpe Alc⁹ vir potēs i ea ciuitate i eodē loco gemina tēpla cōstituit. Maur⁹ vero p̄sul Senens̄is alter⁹ Iusto dicauit: alter⁹ vero Clemēti. in quo postea Camaldulensū cœnobii p̄monio cuiusdā sancti monachi q̄ i eodē loco sit⁹ est excitatū cōspicit. Octauian⁹ vero soci⁹ p̄cul oī cura i eremo vixit vrbī vicina: vbi ei⁹ nūc cernit̄ tēplū eodē fere tpe cōstructū. Postea vero Lōgobardorū duces i Hetruria hæc sibi sedē vt̄i tutiorē delegisse ex cognomine nobilitū familia r̄ū cōperim⁹ q̄ Lōbar di honoris grā veluti reliq; p̄iscę gētis appellabant. Ex his fuit Amerig⁹ q̄ siue vi siue Imperatorū p̄missu i hac etiā regiōe dñabat̄ Hetrurię comes appellat⁹. Hic igit̄ vt Bē regario p̄rio Italię regi q̄ eū expellere nitebat̄ resisteret Pānonios q̄ tūc primū ex hunnis venerāt nōdū xp̄iani i Italiā vocat. Illi vero añ oīa p̄ter scēd⁹ Hetruriā ei⁹ domū iuadūt: oēm̄q; flāma atq; ferro euertūt: bona diripiūt. Quo sane tpe reperio Volaterras desolatas atq; ab eisdē incēsas paucisq; dīde post ānis ab Othone p̄rioq; Pānonios expulit̄ i eū q̄ nūc cernit̄ muroꝝ ambitū breuiorē restitutas fuisse missis eo germanis simul cū antiq; ei⁹ loci familiis ad incolēdū: ac ex eius noīe Othoniā appellatā quā posteri corrupto vocabulo Antonia vocauerē añ hic ppe sexcētis. Viciniorib⁹ vero sc̄culis Impitātē Federico. II. duo cōsules vna cū ei⁹ vicario rēp. regebāt. Morbo & ip̄i p̄riū adfecti Gibelliarū Pisanis adheferāt: Capitaneūq; ex eis accerlebāt atra scuta cū alba cruce depicta p̄ferētes. Post mortē vero Federici quū Florētini sub iugū oīs penevicinos misissent: il lac quoq; cū exercitu trāseuntes prælio tumultuario ac de iprouiso superatos: liberos tñ dimiserē. Guelfi tñ tradētib⁹ portā Acceptatibus: reducti: Familięq; admodū nobiles Gibellinoꝝ eie cēt: Bonparentes Alegretti Topi Ciacci Aliocti Ardingelli Magalocci Ciafarones Moricones: Guelforū vero noīa Belfortes Tignofelli Bonagnidi Acceptates Baldinocti Marchesi Manecis: p̄terea Gabretani Libiani Quercetani ex castris q̄ tenebāt appellati. Hi oēs vnanimēs rēp. admistrabāt curiāq; quo nūc vna cū p̄tore cōueniūt̄ edificatū vexillo Grypis adūpto. Post aut̄ an nos. XX. pace seq̄stro Rainerio Belforte p̄sule ciuitatis iter vtrosq; facta exules reducti sunt. sed quū p̄eorū ipotētia ex equo viuere nō esset: authore Magistro Fide ciue vno sanctissimo populus aduersus nobilitatē caput extulit. Magistrat⁹ duos creauit. XII. p̄p̄i defēsores: & XV. bonos viros curadi erari: ac crucis rubrę in albo clypeo signa sibi adsumpsit: sexcentorū cōsilio cōstitit: quos i rubro codice cōscripserūt: Nobiles autē ad familias. XLIII. in albo: atq; ita coegerūt vrbē

Romulus

Volaterra

Al's Sulla

Iustus

Regulus

Octavian⁹

Clemens

Alcus

Alegretti,
Belfortes,

pli pter alios pcena tenerent si quē e populo violassent. Verū hęc nō diu p eodē potētes licuere paulatim ī pristinā resurgētes tyrānidē: iter quos duo tūc vtriusq; factiōis capita pollebāt Ale- gretti & Belfortes; Hui⁹ itē Belfortes; alteri⁹ Baro iudex p̄ncipes fuere. Quūq; Baronis fili⁹ Ri- nucus in p̄sultu Rainerio successisset essentq; Gibellini gr̄a inferiores; p̄ tumultū a Belfortib⁹ cū suis ac cliētū familiis pellit; domusq; incēdunt. Illi vero in Castrū Berignonē se recipiūt vnde postea bello sunt eiecti. Belfortes igit̄ q; germanis originē habuere soli potētes vno tēpore vnde viginti milites ac iūdē virtute duces fuere. Ex his Octavian⁹ eques Belfortis fili⁹ ac Rainerii p̄su- lis supradicti frater prim⁹ inter suos factione paucorū populi Capitane⁹ eligit; ea vir gr̄a ap̄ oīs vt quū filiū Belfortē eq̄tē domi faceret oēs Hetrurię legatiōes gratulatū cū donis venerit: dieb⁹ XV. epulū p̄p̄o prim⁹ ī foro prim⁹ ī basilica p̄xima dederit. Ludovicū Pānonię regē illac e Neapo- li redeūtē hospitiō p̄ dignitate suscepit; ei⁹ Philippū filiū ducēdū ad p̄tificē dedit; q; mox ī p̄su- latu ciuitatis Rinucci successor fuit. Intermis̄sa hęc dñatio partim p̄ Gualterii regnū florentię, Rursus eo extitit; nec illi⁹ vicariō q; vrbī p̄erat resistere valēte; statim reuixit; tumultu cedēq; to- ta vrbe facta. Quūq; ī dies magis ī ciues poplūq; partim suspitiōe prim⁹ avaritiā sc̄quirēt; Ioannes Ingerami⁹ p̄cipua ī. XII. magistratu auctoritate collegas ad se v̄dicādos animat; q; tradita sibi a poplō de tota rep. cōstitūda pt̄ate; anno. M. CCCLXI. libertatē cōclamat; Belfortes capiūt eo- rūq; p̄ncipē Bochīnū eq̄tē ī foro postera die securi p̄curiūt; Reliquiē se ad Florētinos recipiūt; Nā hi quū vna cōspirassent poratores vrbis patrociniū sumūt; pacē inter vtrōsq; cōstituiūt; non nullos primorū auro corruptos ad ea q; voluere pacta traditis portarū clauib⁹ foederatoz; tñ noīe deducūt. In qbus nō diu p̄seuerauerūt nouo grauātes tributo. Iacobo demū Ingeramiō Ioannis supradicti nepote vociferāte iura p̄di ac violari; eaq; de causa in Stinchas Florētinas cōiecto; res p̄cul a defectiōe nō erat; quapropter abicepto destitit. Anno deide. M. CCCXXX. occasiōe rursus impatē pecunię Iust⁹ Antonini cōcitata plebe p̄torē inuadit; vrbē ad defectionē sollicitat qd; quū esse ex rep. nō videret accersitus ī cōsiliū e fenestris deicit. Rainaldus Albizus q; tā cū ex- ercitu aderat cōpressū tumultū inueniēs agrū tm̄ castellaq; ademit q; anno īsequēte reddita sūt. Frustra deide sepi⁹ tētati primū ab Imp. Sigismūdo iuxta p̄tereūt; deide ab Alfonso Arragone q; agrī partē tūc cepat. Anno demū. M. CCCCLXXI. accessit a Laurētio Medice q; aluminis tūc inuētī partē sibi v̄dicare velle desciuerūt nō tā Florētinoz; foedus q; illi⁹ tyrānidē detrectātes; Ex quo primū ī ciues q; vna cū eo cōspirabāt cēde aīaduertūt. Cincti demū obsidiōe a Federico Feretrano post dies. XX. certis cōditiōib⁹ deditiōne fecerūt. Florētini p̄ter pacta vrbē euestigio diripuerē; p̄fana sacraq; oīa miscētes; ac sacrosanctū p̄sulis tribunal cū edibus euertētes eodē ī lo- co arce cōstituta; agrū deniq; ademere. Hęc vero antiqui foederis restitutionē vt est non solū re- giū sed equū oīb⁹ officiis nitit̄ mereri. Nā & ceteris hoc tpe deficientib⁹ & ī sūma deditiōis cōmo- ditate sola fidē seruauit sp̄otēq; auxiliū qualescūq; misit. P̄sules hic olim vtrāq; exercuere pote- statē; ex qbus vntū forte tumultuosi⁹ agentē ad basilicę portā ciues interfecere; quo piaculo ānis. XXVII. pastore caruerūt. Ornavit autē eā cathedrā post Iustū Vgo p̄sul sac̄tissim⁹. Hic ex Agna- ni vicini castrī nobilī Saladīnoz; familia quū Volaterranus fil⁹ & Paduanus eēt Canonicus ob vi- tē modestiā ac iuris p̄tificiū sciētā p̄motus varios labores & crūnas ab īfestis ciuib⁹ ob ecclīę libertatē & res cōseruādas est passus; q; oīa patiētia superādo ad senectutē sine q̄rela puenit. Deces- sit āno. M. CLXXXIII. ī humatus diebus. X. a p̄p̄oq; adoratus ob visā ex eo p̄digia; deinde cōdi- tus ī eius vrbis basilica fuit. Cēsēt eadē & clariviris; Cecinarū p̄apia Romē illustri. A. Perfiō & Lino p̄tifice quos alibi cōmēorauī. Ager metalloz; feracissimus cr̄is; melātheriē; aluminis; sul- phuris; salisq; ex aqs puteanis ī plūbeis leberib⁹ igne paulatim cōdēsat miro cādore tori fere Hē- trurię suppeditās. Aquarū ī sup calidaz; q; morbis plurimis medēt. Inter ei⁹ castra ripa Maranci edificū ī alta rupe Comitū. S. Florē & q; Marāci⁹ fuit; moenib⁹ deide a Volaterranis cinctū; qd; mea tate Alfonso Arago diripuit; Ab eisdē quoq; Comitibus fil⁹ & Senēsis montē Feltranū adēptū Petr⁹ Belfortes eques p̄ vim recepit; deide iuitis Volaterranis; florētinis v̄didit qd; pau- lopost muris deiectis redditū nūc Minutioz; familia possidet. Silanū qd; Bonparētes ex vrbe pul- si tenuerūt; deide eoz; affines Petronii ciues Senēses p̄ pditiōne acgrētes arce ī ea excitata demū florētinis & ipi v̄didere. Lustignanū; qd; a tyrānis Castilionēsis⁹ direptū Rolād⁹ Aphricātes a Volaterranis missus moenib⁹ cinxit; iuxtaq; frater ipi⁹ Raineri⁹ eodē mādato Volaterranū Ca- stellū cōdidit ob vicinorū discordiā. In antiqua Desyderii Longobardoz; regis inscriptione q; ad hūc Viterbiū ceteris lris Lōgobardis. legūt ab eo cōstructa Gemianū & Miniatū; Foscesesq; ī eadē noiant; quos nōnulli Fucetiū oppidū eē cōtēdūt. Aliq; vero lucū p̄pe Gemianū ex flumie regio

Iustus.

Vgopsul.

Gemianū
Miniatum.
Fosceses.

nem eā plabēte dictū; cū his ēt Radacomalū ī agro Volaterrano ab eodē edificatum; notissimum nūc oppidū. In agro autē senēsi Rufelle colonia Plinio vocata iter. XII. Vrbes; cui⁹ adhuc vestigia p̄pe Alcinōi mōrē cernūt. Suana vrbs & Suanēses Plin. nūc ditiōis Senēsiū. Lucinianū itē qd; ar- bitris Bononiēsisbus adiudicatū Florētinis initio belli cū Io. Galeatio; paulopost ad Senēses anti- quos dominos defecit. Politianū vero oppidū quū olim sponte ad Florentinos venisset; proximis ar- nis in aduentu Caroli regis simul cū Pisis rebellauit fugato p̄tore; arceq; disiecta. Longa dein obsidione ac bello fortissime resistens in pace nūc ac foedere Senensū degit. Verulonia vbi nūc Massa. quidā vero iuxta Viterbiū esse cōtēdūt; qd; sane & Ptolemēi abaco & descriptiōe esse nō potest. Hic haud diu aluminis vena reperta. Carbonē p̄sulem celebrāt. Prope locant Volcē Ptole- meo Plinioq; vbi nūc crassetū. Colē itē quarū vestigia vident vbi nūc Orbitellū. Virg. Quīq; vr- bem liq̄re cosas. Perierunt ob muriū multū udinē teste Plī. Quod fatū & Smintē insulā in ageo accidit. Deinde saturnia colonia Ptolemēo Saturniana appellata vestigia veteris & noīs & edifi- cii retinet ad breuē muroz; ambitū redacta. Quiricū in Osenna aliud oppidū in antiquis tabulis vti supra memorauī vocat. In agro item Senēsi flumīa vmbro; de quo supra; p̄trea Alma apud Antoninū in itinere; nūc Arbia appellata. Prilla apud Pliniū nūc Palia. Nominū vero recētorū Vrcia Formio albēgia p̄pe saturniā labēs. SEQ VITVR Qd; patrimonium Petri appellant a Matilde cui⁹ supra mentionem feci relictū. In quo quā vocat Aquāpendentē Ptolemēus Aquulā vnde Aquulēses Plī. & Aquasenses vocāt ex manifesta loci cōiectura. Deinde Volfiniū de quib⁹ Liuius. X. Cos. post humi⁹ in Hetruriā exercitu primū vastauerat Volfiniēsiū agros Deinde cū egressis ad tuēdos fines haud p̄cul moenib⁹ pugnavit. Duomil. CCC. Hetruscoz; cēsa. Item ap̄ eundē & Cēciliū Volfinienses auxiliū cōtra seruos qui ab eis temere manumissi cōtra dominos īsurrexerāt; a Ro. petierūt Missus itaq; De. Murena. Hic Christinā virginē & martyrem adorāt. Lacus iuxta est quē apud Columellā tātū lacū Volfiniēsem nominatū repio. Insula hic amoenissi- ma ē; quā Farnesiorū nobilis familia; cum nōnullis circa vicis notissimis vini generositate; possi- det. Balneoregiū Desyderi⁹ itē rex Rodā appellare videt. Plī. Straboq; ī hac parte decē pagos po- nūt. hoc oppidū natalib⁹ Bonaueturā nobilitatē cui p̄ximis ānis Gabriel Card. Agriēsis ord. mi- norū tēplū excitauit. Tuscanēses Plī. nūc tuscanella oppidū. Falisci gens & populus & oppidū Strabonī ī hoc tractu lōge sequunt̄ & Faliscū Plinio gētis caput qd; p̄cul dubio Mons falcon⁹ ex certis argumētis apparet. Nā in colle est; qd; nullū aliud inter faliscos videm⁹. Ouidius vbi de fe- sto Iunonis ibi celebrato scribit; ac Aleo cōditore auriga Agamēnonis. Difficiles aditus huc via p̄bet iter lāq; pererratis p̄fug⁹ terraq; mariq;. Menia felici cōdidit alta loco. Ille suos docuit Iuno- nia sacra faliscos. P̄trea ex copia fructuū & loci amoenitate; in eodē carmīepomiferos faliscos idē vocat. Deniq; noīs vestigiū cū vetere cōuenit. Ouidi⁹ item ī fastis. Venerat Atridis fatis agi- tatus Alesus; A quo se dictā terra falisca putat. Plinius eū Hetrurię lucū dicit appellari ob syluā forte Volfiniēsem eo vsq; p̄tinentē; siue ob sacra p̄dicta. Aequos autem faliscos Seruius ait dici q; Ro. ab eis quāsdā acceperint leges supplemento. XI. tab. Hos Camillus expugnauit; cui⁹ iustitia populos eos sollicitauit vt deditiōne facerent; quū ille magistrū Iudi filios p̄ncipū Ciuitatis pro- dentē vincitū remisisset; author Liuius. VI. Lino etiā sicuti & nūc semp abūdauere. Silius. Induti sua lina falisci. In hoc itē oppido Flauianus p̄fectus eiusdē sub Hadriano martyr narraē cui⁹ ho- die caluaria ostēdūt. Viterbiū vero ipm̄ inter faliscos etiā palā est fuisse Lōgulā appellatū. Liui⁹ em̄ ait lib. IX. Dictatorē papyriū traducta sylua Ciminia ad terrorē cū exercitu Lōgulā puenisse Et deinde paulo inferius cū Hetruscis ad lacū Vadimonis dimicasse dicit; qd; sane p̄ter nomē vr- bis etiā de lacu indicat eū esse qui in Cāpis Viterbiū veniētib⁹ Romā dextrorsus reliquit. Non autē vt Blondus apud Rosolū. Nā verisimile nō est vt semel Hetrusci a sylua Ciminia per Fabiū fugati vltēri⁹ cū exercitu p̄gredēnt. Apud Viterbiū Veruloniā etiā fuisse quidā nup̄ scriptor tradidit; qd; sane ex Ptolemēi p̄sitiōe vt alibi dixi esse nō p̄t; neq; etiā verisimile duas ciuitates adeo contiguas fuisse. Hic & Desyderii regis marmoreā tabulā repertā habēt literis Longobar- dis quo beneficia in Viterbienses nōnulla Hetruriā loca cōmemorat. Ego tamē ad propinquo- ra veniā. Quū eius tyrānidem Vicorū familia q; vico Eluii p̄ximo dominabant annis fere. CC. exercuit quoq; vltim⁹ Frāsciscus vic⁹ vrbis Prax. sub Eugenio sublatas vna cū reliqs Sacrosac̄tē ditiōis p̄donibus a Patriarcha Vitellico dominatiōis habuit successorē Captoz; familiā; cuius caput Ioannes senior olim ac deinde filius eius Princiualles dum sub Nicolao. V. Viterbium re- uertit in itinere ab inimicis traditi fuere. Nec diu post Guilielmus Captus Callisto sedēte no- cū domi fuit interfecit; ciuitasq; propterea cedibus partim ac tumultibus tota exarsit; quā-

Radacoma
lum.
Rufelle col.
alcinoi mōs
Suanenses.
Politianum
Verulonia.
Volcē.
Colē.
Saturnia.
Col.
S. Quiric⁹
in Osenna.
Vmbro.
Alma.
Prilla.
Primonū
Petri.
Aquula.
Aquulēses.
Volfiniū.

Christina.

Decē pagī.
Tuscanēses
Falisci.Luc⁹ hetru.
Aeq falisci.Flauianus;
Viterbiū.
Longula.
Lacus Vadi
monis.Captorum
factio.

Agillina. Cere. for. claudii Prefectura claudia. via claudia lac. cimin. Vic. Eluii. Sutrium. Nepes. Surianum. Vetralla. For. cassii. Ortanum. Ferentia. Ferentiu. Falerii. Fescennia. Veientes. Fesceninu. Veii. Capinates. Sylua Arfia Sylua mesia Stagna sabatia. Alsum. Alstictinus lacus. Fos veneris

tandem sedata quū diu quieuisset: sub Alex. anno. M. CCCXCVI. nouas excitauit seditiones interfecto Ioanne Capto Iuniorē potētia succēssore ipsius opera pontificis simul & aduersarum partium. Quē paulopost vtri Colūnenfes cedes plurimas domorūq; direptiones fecere. Triennio deinde post / his rursus ab Vrsinis pulsus & aduersa factione restituta noua crudelitatis exēplaciūq; calamitates visē fuere: Necdū finis. Est & altera apud Sānites Longula. Agillina quē postea Cere appellata est a pelagis cōdita. Tyrrenis enī eā oppugnātibus quū vn⁹ ad moenia accedēs qd nomē vrbī rogasset: respōsū ēa Thessalo nescio lingūe Hetruscę Χαίρε id est saluē: qd Tyrreni postea dēpra alpiratiōe vocauerē: auctor Strabo. Acrō vero ī versu horatiano Dign⁹ Cerite cera dicit. Cerites populi erāt Hetruscortū: quibus deuictis Ro. oibus iurib⁹ & vtendi & cōdendi leges priuauerunt. Huius oppidi quoq; habitati Vrsinorū ditionis cernit vestigium natura loci munitū: qd his tēporib⁹ obfessū diu Alex. pōtificis copiis restitit. Sūt q Cerueterē dicāt proximū illi oppidū ex argumento nois: tū loci indicio antiquū Cere fuisse. Forum claudii Straboni: Plinioq; vbi nūc Tolsa est & alumen Pii. II. tēporibus inuētū Ioannis Castrēsis hoīs trāspadani opera atq; ingenio. In hac parte & pfecturē claudii & via claudia. Lac⁹ Ciminus cū mōte & sylua antiquitus inadcessa: vbi Fabius tot milia Hetruscōq; fugauit. Liui⁹. IX. Sylua erat Cimina magis tūc inuia atq; horrēda q̄ erāt nup germani saltus: nullus ad eā diē ne mercatorū qdem abdita ea intrare pter ducē ipsum audebat. Capta aut cesa eo die Hetruscōq; XL. milia. Virg. Ec Cimini cū mōte Lacus. Nūc Lacus Vici est: & sylua succisa longe minor: p̄mabilisq; nam prius via cassia Verrallam versus iter faciebāt. Vicus hic castrū Pref. vrbis possessio qui vic⁹ Eluii dicitur Antonino. Sutrium & Nepes olim ī Hetruria potētia florere quapropter cū his Ro. societatē inuere. Sutriū Liuius Claustra Hetrurię vocat ob locū bellis opportunū cōtra Hetruscōs. Sutrinoq; Camillus audita defectiōe: teste Liuiō: ob celeritatē iussit milites cōmeatū triū dierum se cum exportare ne ea res causa morē esset. Itaq; in puerbiū venit plautinū Quasi eāt Sutriū: hisq; ad plures dies cibaria sibi exportāt. Pro redactis aut ad officiū contra reliquos Hetruscoseos lacessētēs feliciter pugnatū a Fabio apud Ciminiā syluā vti supra mōstrauī Nepefinos quoq; qui cōtra eosdē auxiliū implorauerāt: ac se postea excusantes hostibus dederunt. Nepe ex marmoribus Sutriū repertis: q̄q; & apud auctores & Nepe & nepe corrupte inuenit. Surianū Castrū Vrsinis Nicolaus. III. Pōtifex tradidit vbi arcē excitauit ac demū defunctus est. Hoc Britones qui venerāt in Italiā diu tenuerunt iter obsidētes quousq; Martin⁹. V. id in potētatē redactum pōtifici subesse voluit. Alexāder vero ab initio Pōtificatus ex eo Vrsinis reddito prim⁹ incōmōdū sensit: quum bellū aduersus eos suscepit. Vetralla Forum cassii putat. cuius meminit Antonin⁹ in itinere ex argumēto pter alia: q̄ cedes diuē genitricis moenib⁹ p̄xima Sācta Maria in Cassia dicat. hac quōdā iter in Hetruriā. Cicero ī Phil. Via inquit cassia q̄ Hetruriā discriminat. Ortanū oppidū & Ortani incolē Plinio. Vir. Ortanę classes. sicuti Byzantiū & Bizantiū. Ferētia Ptolemeo Ferētū Plinio Straboniq; q̄q; apud quosdā Ferentinū male legit. Ferētini aut incolę. oppidū Faliscorū est cuius adhuc vident vestigia vnde Otho Imper. fuit Ferētiniū vero iter hernicos cuius dicunt Ferētinate. Falerii & Faleriū oppidū Faliscōq; cuius adhuc stant parua moenia sicut cū prisco noie. Fescēnia Plinio & Fescēnium Straboni his p̄pinquū ponit siue potius inter eos. Idq; putaueri esse nūc ciuitatē castellanā. Vnde olim carmen nuptiale. Veietū populi intra XX. ab vrbe lapidē sunt apud Liuiū. V. apud Pliniū. XVI. e regione Crustumiorū medio tyberis. Qui antiquiorū iudicio apparēt eē castra q̄ partim p̄cerū Ro. partim Coenobii Sācti Pauli sunt. Videlicet Fianū. Naccianū / Liprignanū / Turrita. Ciuitella / Arignanū / Castrū nouū. Veii aut ipsi iter hos oīno putant vbi nobilia veteris oppidi vestigia sub Vrsinorū ditione apparēt quę adhuc Veiana appellant. Faliscos Veis vicinos Liuius ponit lib. V. Capinatū inquit & faliscorū aduētū Veis aduētū bellū. Hi em̄ populi quia p̄ximi regiōe erāt deuictis eis se primos esse piculo credebāt. Capinates hodie Canapinā castrū existimāt. Syluā quoq; Mesia dicit Veientibus ademptā fuisse. & rursus Arfiā syluā apud eos memorat q̄ forte Bachana fuerat. nā eo vsq; imperiū prorogabāt. Hi Ro. bellū estates. X. sustinere deinde a Camillo subiugati de quib⁹ alio loco narrabit diligētius. Bachana apd Antoninū in itinere legit. Stagna sabatia vnde aqua sabatina Romę Lacus Anguillarię circaq; fons argumento loci in medio lacus qui adhuc Sabatinū vocatur. Alsum vnde alstictina Romę aqua. & lacus: quē brachiani quidā eē putāt & oppidum prope vicarellum cuius aque venis ex inscripōe repta vocatē formantē vestigia vident. Plinius tamen & Ptolemęus in litore ponunt vbi nunc. S. Seuera: esseq; nonnulli arbitrantur ipsum ex coniecturis cū aliis tum p̄pinquitatis: Nā Strabo. XIII. miliario distare dicit. Fregenas vero

non aliud putauerim vt eruditus etiam quibusdā placet q̄ Bracianum: vt quasi Fregianum corruptius dicatur. Ex argumento etiā carminis Siliū: Alsum: & obfessē campo squalente Fregenę Obfessas vocat & cāpum squalētem siue ob aquarū salientium p̄enuriam: quę in eo est agro: siue ob lacum subiectum olim nemoribus cinctum. Vicus Aurelii nunc Vicarellus. omnia sane vicina sunt inter se loca. Soracte vicinus vrbī mons Syluestri pon. secessus: vbi olim Apollo colebatur: cuius sacerdos Virgilio & Strabone testib⁹ ex Irpinoq; familia nudis plantis ardentē prunas perambulabat. In hac parte duo item oppida sita Straboni sunt Flauinū & Feroniā lucus Vir. Flauinia quiq; arua colunt. horum nulla vestigia: nisi tantum hodie. S. Syluestri oppidum apparet. Cremera flu. ille existimatur qui nunc vicinus primę portę. V. ab vrbe miliario: hic em̄ Fabii cum Veientibus p̄alio congressi periere.

Vicus Aurelii. Soracte. Flauinū. Feronię luc⁹. Cremera flu.

Res Florentinorum.

Lorentiā ob eius historiam vltimo loco referuati. Hęc Arretinus a Syllanis conditā dicit. Qd omnino eē falsum liber coloniarum nup inuēt⁹ manifesto demonstrat. Nā Colonia quidem Romanorū esse verum a. III. Viris deductā ostēdit. Sic enim scribitur. C. Cesaris & M. Antonii & M. Lepidi Colonia Florentina deducta a. III. Viris assignata lege Iulia Centurię Cesarianę in iugera p̄ Cardines & Decumanos termini: rotundi pedales: & distant a se ī pedes. II. CCCC. Sic igit existimandū quādo de hoc. certa principia haberi nō possunt: qd etiam Vallę in quadā epistola placuisse video: vt Fesulanū & ex vicinis montib⁹ homines ad loca mitiora descēdentes iuxta Arnū habitationes inceptauerint: dictiq; ab initio teste Plinio Fluentini q̄ p̄fluenti Arno fuerint adpositi. In receptione vero Colonia quā supra cōmemorauī: q̄ plerūq; nomina mutarent: Florentini appellati. Nam Florentia Ptolemeo Procopio pluribusq; veterū nominatur. Ad hanc postea magnitudinē paulatim peruenit ter diuersis temporibus moenib⁹ prorogatis: vt incolis facile dignosci potest. Furorem Totilę vt auctor est Procopius q̄q; sapius tentata / dei benignitate incolumis euasit. Eorum res gestas q̄ his omnia referta sint q̄q; superfluum narrare: breuiarium tamen percurram: his tantum p̄teritis q̄ in ceteris Hetrurię ciuitatibus commemorauī: initioq; a Federico. II. Imperatore sumpto quū omnia fere ex illo coeperint. Nam quum perpetuū eum ac acerbissimum hostem continuo metuerent: satis habebant intra moenia se incolumes tantum continere. Hoc extincto. XII. Viros Anno. M. CCXX. creauere quos Antianos vocauerunt: nihilq; potius eis fuit q̄ Guelfos quos expulerat Federicus in cunctas Hetrurię ciuitates reducere. Quorum gratia Pistoriēsis primum bellum indicunt breui admodum p̄alio laceffentes dum suspectos in exilium pellunt. Et in Appennino Catianum exilium timore munerunt. Montariam item Castrū vti suspectum solo equauerunt. Mox Arretinos: Pisanos: Miniateses: Volaterranos cum exercitu magis terrentes q̄ debellantes coegerunt partibus eisdem studere: Volaterras tamen improuisa pugna trāseundo ceperunt liberas dimittentes. Interea Gibellini omnes Florentini qui expulsi fuerāt quorum princeps Farinata Vbertinus fuerat: Senā se recipiūt: indeq; ad Manfredum Federici filium Sicilę regem qui tūc autoritate ac potētia in Italia maxime pollebat oratores mittunt: subsidia postulatū: dictitantes se huiuscemodi incommoda eius causa patris partium ve sustinere. Ille quum respondere cunctaretur tandem cohortem tantum vnam Germanorum cū suo vexillo misit auxilio: qui cum in p̄alio ante omnes caderent Vexillo direpto ac probris omnibus ab hostibus tracto: Manfredum incenderunt vt Iordanem Ducem cum. M. D. equitib⁹ supplemento mitteret: qui vna cum exulibus Florentinis Senensibusq; ac Pisanis apud Arbiā flumen p̄alio commissio memorabilem illam cladem hostibus intulere: vbi dicuntur ex eis ad XXX. milia partim cesa partim capta. quem exitum fertur Tegianus Aldimarus eques Florentinus satis p̄uidisse & sępe frustra in senatu reclamando prohibere voluisse. Post hanc victoriam illi in patria redeunt: ac Guelfos expellunt: qui Bononiam se receperunt: Mutinensibusq; ac Regiensibus auxilio fuere partes fugandū aduersas. Inter hos tumultus Foresius Aldimarius qui caput eorū fuerat fortissime pugnādo cecidit. Duce dein ex eis Guidone Guerra cōstituto Clementis. V. pontificis amictiā sibi cōciliāt: signaq; domestica eius sibi adsumūt: aquilā videlicet rubrā sub pedib⁹ Iulheū tenētē serpētē seq; dein Carolo tūc primū aduersus Manfredū venienti auxilio fore pollicētur. Interea Gibellini anteq; Iordanes ad Manfredū rediret cōciliū apud Emporiū oppidum vicinū habent: vbi Senenses Pisaniq; consulūt oīno delēdam esse Flo

Colonia flo. a. III. viris

Antiani creati

Iordanes Dux. Apd arbiā. Tegianus Aldimar⁹. Foresi⁹ Aldimarius. Guido guerra. Guido Nouellus.

Seditio Plebis & nobilitatis.

Bodelmontes, Gibellini ite expulsi

Capitaneus partis guelfae creatur.

Lucius Sabellus, Gregorius x. Nicolaus iii. xiiii. Viri creati.

Latinus Carolus Prioris archidiaconi creati.

Bonitium expugnatum Vicarius Rodulphi Cesaris

Vrbs ampliat.

Vexillifer Iustitiae creatur.

Ianus dolobella. Familiae xxxvi. notata.

S. Io. & Ficinum oppida edificata.

Curia inter Alboz & nigroz origo Verius.

Corfus donatus.

Carolus Valesius,

rentiam si se saluos esse vellent: nec aliter vnq̄ aduersariis licere conuiescere: tunc Farinata patri incensus amore Meliora deus inquit. Non ego vnq̄ patiar pulcherrimam urbem quam ipse non condidi destruere. Inde discedentes Florentini. XXXVI. viros constituunt qui cum Guidone Nouello rempu. curent. Hi cum multis ex plebe administrationi promouissent indignata nobilitas vna cum Guidone secessionem facit primum Alberti: tumultum excitant ac vna omnes pro eade diui Ioannis in armis consistunt. Plebs item apud Timothei templum cogitur. Quam Guido frustra conatus inuadere eadem die Pratum secessit postea reuertens clausas reperit portas Interim intus formidantes Guelforum potentiam ac nouam Caroli amicitiam eos inita concordia reuocant: ad finitatemque inter se iungunt nullo plebis nobilitatisve discrimine. Quae res quaeque aequa turbas nihilominus paulo post excitauit. Bondelmontes nobilis eques quum ob plebeam sponsa sua suis obiurgaretur eaque propterea abdicasset: in ponte dum equitaret interficitur. Rursusque res turbatae ac partes excitatae. Demum Guelfi Gibellinos iterum expellunt: rebelles vindicant bonis omnibus priuant vsque in hunc diem odio persequentes: magno quidem piaculo illius reipum probro christiane religionis quodque peius tolerante Romano pontifice. Iurant noui Magistratus ante omnia se studia partium seruauros ac contra fraternam charitatem facturos. Insuper & memoriam nefandi Principis horum scelerum authoris ac illius reipum. perpetui hostis quam omnibus modis delere debuerant hoc pessimo dissensionis instituto quotidie renouant. Igitur his expulsis statim partis Guelfae Capitaneum externum ac nobilem creatum primusque fuit Lucius Sabellus. Sed paulatim ad ciues ac plures idem magistratus postea redactus. Dein Gregorius x. illac Lugdunum Concilii gratia proficiscens: ac ciues ad reducendum exules: utque communi concordia cum aliis ad Hierosolymitanam expeditionem cogerebantur exhortans: iussa continentes Triennio sacris interdicti fuere: a quo nec etiam in reditu prope Moenia transeunte: sed tantum a successore soluti fuerunt: sub Nicolao. III. recreati aliquantulum. Is Latinum Cardinale Verinum misit: qui reducta exulium parte rem ad otium deduxit. XIII. viris qui reipum. inuigilarent creatis: quibus diu bene viuere non licuit per mortem Nicolai ex quo alia reipum. forma mutata. Priores enim Artium Tres primus creati: deinde sex singulos e singulis tribubus quae sex tunc erant: postea. XII. postremo. VIII. qui adhuc durant. Inter haec a Gibellinis Bonitium oppidum occupatum Flo. expugnant soloque equant: ac ad habitandum incolis tantum sub monte planicies concessa vbi nunc cernitur. Eodemque tempore Vicarius Rodulphi Cesaris Miniate morabatur cui minime parebant. Anno quo interit Carolus rex quem supra nominavi vrbis moenia ampliata vsque ornatam ultra Arnum. Hoc tempore Nerius Gallura cum reliquis exulibus Pisanis a patria expulsus ad Florentinos se recepit quorum auxilio damna plurima Pisanis ut in eorum historia commemorauimus: clades etiam illa memoranda apud Bibianam arretinis illata: de qua de rebus arretinorum cum ad eum locum veniam dicam. Quumque plebs tunc a nobilitate premeretur necessarium duxere Vexilliferum Iustitiae creare. quo etiam tempore Ianus Dolobella tanquam tribunus Plebis insurrexit vir ad modum bonus ac venerabilis permotusque patriae charitate magistratu ac populo consentientibus legem rogauit qua familiae nobilium. XXXVI. seditiosorum notabantur hoc est ab administratione reipum. penitus eiciebantur. Mox facta quadam cede per eos populus tumultum excitat. Aedesque potestatis huius causae mali incendit. Ianus confestim ut author seditiosis insimulat in exilium mittitur vbi denique extinctus est. Nobilitas itaque erecta magistratum rogat legem iniquam contra eos latam antiquari: plebs contra rogat: ventum ad arma in quibus aliquot dies belli specie citra pugnam consistere. Et haec quidem omnia spatio annorum. Anno vero. M. CCXCVIII. condita a Florentinis apud Arnuripam oppida duo. S. Ioannis & Ficinum & curia vbi nunc habitant priores edificata: in quo loco prius Vbertinorum domus diruta fuerant. Anno deinde post altero quo fuit Iobileum Pistorii Cancellarii in duas diuisas partes Albos & Nigros Florentinam etiam urbem contaminarunt quum studio componendae pacis ex eis quidam eo venissent. Hi quum vtriusque factionis essent: domos in quas diuerterant in suam quilibet sectam deduxerunt. Albi apud Verium Cuchium. Nigri apud Corsum Donatum. Hic primum cum sua factione depellitur. Carolus Valesius regis Galliae frater ad res componendas a Bonifacio. VIII. accersitur quod legatus eo missus nihil profecisset. Dum Florentiae potestas ei facta esset: ecce Corfus irruptione facta per portam sesulanam quam resregerat cum auxilio urbem ingreditur. Magistratibus deiectis alios creat omniaque commutat atque miscet. Carolus post quinque menses quae venerat abiit aliqua ex parte renormata republica. Corfus igitur aliquandiu toleratus cum demum omnia per vim agere simul & Vgutionis Fa-

giolani gener nuper factus ad Tyrannidem plane tendere videretur: iussus est a Magistratibus in curiam venire. quo negate aedes obsident atque expugnantur: demum fugiens populo consequente interficitur. Hic exitus viri. Sed ab initio post eius reditum statim Albi expelluntur inter quos Dantes Aligerius poeta fuit qui eo tempore legatione apud Bonifacium fungebatur. Nicolaus Pratesis Cardinalis summa tunc vir autoritate mittit legatos: is in partes. xx. Populum diuisit: plebi fauebat: exules Albos Gibellinosque vna reducere quarebat: demum rebus minime impetratis interdicta sacris Ciuitate discessit: egitque cum Bonifacio ut. xii. viri principes Nigrae factionis accersiret: quibus obtulerat alii exules qui erant apud Arretium certiores facti clam per Nicolaum numero. viii. millia cum auxiliis Florentiam vsque portas irruentes repulsi sunt. Bonifacio tandem vtriusque factionis principes vocanti Verius Alborum partium minime paruit: dicitas sese nullam habere inimicitiam. Itaque malum hoc ei inde adscriptum. Post haec Florentini facta cum proximis ciuitatibus societate Lucensibus Volaterranis Senensibus Pisanis: de communi consilio Robertum Caroli regis filium adolescentem Ducem exercitus euocant cum quo Pistorium obsident. Et iam quintus erat mensis quum duo legati opera Nicolai supradicti a pontifice mittuntur ut ab obsidione discedant: illi quum Roberto obtemperante ac in Galliam discedere bellum nihilominus prosequerentur. XI. obsidionis mense anno. M. CCCVI. Pistorium saluis ciuibus in ditionem accipiunt. Moenia statim diruunt vrbemque inter se & Lucenses diuidunt. verum postea Lucensibus ex veteri odio rogantibus ut portam funditusque omnia diruerent: non solum non sunt ad sensum sed Pistorienses ut se defenderent vitro sunt hortati eosque liberos dimiserunt. Deinde in Arcianum castrum Vbaldinorum quo se receperant exules conuertunt idque vastates Scarpariam postea in eo loco castrum edificauere. Interea legatus Neapolio Verinus a Clemente mittitur ex Gallia: qui rebus & ipse infectis reuertit. Deinde Arretinos qui tunc opera Vgutii Fagiolani Tarlatos: Vbertinosque ac reliquos Gibellinos reuocauerant: bello lacefferunt. Quo fere tempore certos armatos cohibendi causa in agrum misere Volaterranorum qui de finibus cum Geminianensibus contendebar: itaque ad arma venerant. Anno deinde. M. CCCXII. Hericus. VI. Imp. petit per legatos a Florentinis: primum quod ei in Italiam maxima cum gente Florentia iter facturo comeat ut ceteraque necessaria prepararet: deinde ut ab Arretinorum qui sui essent bello abstinerent. Quibus responderunt primo se non putare posse cum Romanorum sit Imperator Italia quam conseruare debuerat: tanta multitudinem eum velle opprimere. Deinde sese eum pro dignitate proque facultate (modo veniat amicus) suscipere paratos. Arretium vero non dominandi sed pacis concordiaeque iter eos componende gratia debellare. Interea Robertum regem certis conditionibus quinque annis dominum ciuitatis adcersunt. Henricus igitur cum Mediolani diu substitisset: inde Romam: postea Florentiam venit: apudque. S. Saluati castra locat cum ingenti exercitu & exulibus Florentinis inter quos Dantes erat. Quumque vicina iam terra rebellarent: intusque maxima trepidatio esset: non defuit eis deus ac foederatorum fides: qui fuerant Lucenses Volaterrani Senenses Bononienses: quorum auxiliis tanto periculo restiterunt. Demum ille post dies. XL. incensis tentoriis media nocte discessit: Ignis autem cum nondum intellectus terreret Ciuitatem mane re cognita exhilarauit. Inde apud Cascianum proximum castrum ac in hetruzia mensibus aliquot consumptis postea domum reuertit. Post cuius discessum facile omnia recuperantur. ac Pisanis bellum intulere: quibus Dux erat Vgutius Fagiolanus: a quo cladem maximam apud montem Catinum sustinuerunt: vbi Roberti regis frater ac nepos cecidere. Roberto tempus imperii triennio prorogatum. Pace facta cum Pisanis Castritius qui Lucem Vgutio expulso successerat Florentinos ad duo bello vexabat: ausus cum Accio vicecomite ad Paretolam altero a Florentia lapide castra ponere. Post triduum inde discedens Montemurium cepit: prius Signiam ceperat. Pistorienses sibi adsciuit: inter eosque Philippum Tidice ciuem eorum Tyrannum Florentinis aduersum constituit: At illi misso exercitu eum de re. deiecerunt oppido capto. Quod Castritius deinde per obsidionem iterum recepit. Post haec Florentini Carolum Roberti filium eisdem conditionibus quibus antea patrem ad regendam reipum. per Donatum Acciaiolium equitem oratore adcersunt. Is enim Donatus autoritate ac prudentia princeps tunc patriae fuerat: quum ob ciuium charitatem de exulibus reducendis ageret in exilium missus Baroli extinctus est. Huius germanus Nicolaus Card. ac vicecancellarius magna item existimatione Pisis Anno. M. CCCVI. decessit. Eodem fere tempore alter Angelus eiusdem familiae ordinis praefatus florebat & Nicolaus etiam eques Neapoli apud Ioannem Vicerem potentissimus: qui & Francum gentilem suum ad regendas Athenas quae iuris regine fuerat: misit: Is postea dux eius loci factus annis fere. XXX. successoribus eum reliquerat: defunctum tandem Turcarum aduentu. postremo siquid ornatus deerat Donatus iunior familiae cum lauit. Sed ad publica rursus reuerto. Florentini insuper Pistoriensibus fuere auxilio ut Guelfos extorres reduce-

Dantes expellitur. Nicolaus Praten. Legatus.

Robertus rex Dux Florentinorum Pistorium obsidetur.

Arcianum vbi Scarpa. Neapolio legatus. Volaterrani cum Geminianensibus de finibus contendunt. Hericus. VI. contra Florentiam. Robertus rex. v. Annis dicitur.

Contra Pisanos.

Castritium Iucentis obsidio. Carolus Roberti. Donatus acciaiolus.

Pistorium.

rent. Hi demū p̄ ciuilem discordiā sese florētinis dedidere his cōditionib⁹ quib⁹ nūc vtritur. Post Caltritiū mortem Lucā diu obsedere: cui⁹ exitum belli deq; Lucensiu cum florētinis reb⁹ gēstis in Luca narraui. Baldi quoq; & Friscobaldi nobiles q; vim externā magistratui attulissent a populo expellunt. Ioannē Olegiū Ioannis p̄sulis vicecomitis ducē auxiliāte Saccone arretino Scarpeariam obsidēre per Albertaciū Recasolanū repulerūt: q̄ victoria Ioannis & Syluestri egtū ex medicū familia subsidio venientiu virtuti est adscripta. Ipsi autē Recasolani exules hosti adherētes vna cū eorū oppido Verrine sublata sunt. Sacconē bello cōpresserūt: filiosq; ipsius patria ditione eiecerunt. Paulopost & Albertos: quorū domus & Cardinale vno & Baptista est honestata viro antiquario tū doctrinis oibus ornatissimo. Anno. M. CCCX. moenia postremo prorogata fuere porteq; vbi nūc existūt: Primū nāq; trās arnū circa veterē pontē tātū suburbana edificia & villę hortis pmixti sine moenib⁹ fuere. Deīde pducta vrbs a tēplo olim martis nūc. S. Io. bap. ad Thermas publicas & theatrū vetus. Secūdo pductū pomceriū ex vna parte ad ripas fluminis: ex altera vsq; ad. S. Laurētiū adē. Gualterius gallicus dux athenarū appellat⁹ qui sub rege Carolo rep. Florētina administrāte meruerat in vrbe eodē quo Carol⁹ imperio accersit: qui quū tyrānū magisq; rectorē ageret ī curia residēdo: magistratu eiecto: oibusq; minima de causa minitādo: itolerabilis fact⁹ a populo domi obside: tandē scq̄stro Angelo Acciaiole p̄sule post. X. mēses ip̄erio se abdicare coactus tantū incolumis relictis oibus in galliā se recepit. Deīde Pādulfo malatesta duce aliquādiū vsi memorabilē illā obsidionē Io. Haucuti ducis pisanorū passi sūt: qui ad. S. Salutiū castrametat⁹ est. Paucis post ānis ignominia duce Galeocto itē Malatesta sclyra victoria cōpēsauerē captis ex eis mille in triumphūq; ductis. Ipse vero Io. Haucur⁹ qui post Pisanos Gregorio. XI. cōtra Bononiēses vna cū Britōib⁹ militabat: opa Barnabę ad florētinos trāsugit: quū paulante Rodulfus Varanus qui ī florētinorū exercitu Pādulfo supradicto vt pigro duci exaucto rato successerat: ad Gregoriū transfugisset: a quo sacris iterdicti fuere q; auxilia vna cū Barnaba Bononiensib⁹ tulissent: p Vrbanū. ii. postea recōciliari quo tpe Carolus p̄noniē rex qui p Sicilię regno cōtra Ioanē venerat a florētinis auxiliū diu pollicitū repetebat: quē & illi a suis ceruicib⁹. XI. mil. aureis depulerunt Mox Arretiū ab Ingeranio Ludouici Andegauēsis duce. L. mil. emerunt. Sed & alia quoq; loca oia tūc forte cōsecuti sunt q; post Gualterii tyrānidē in libertatē se redixerāt. Volaterranos spōte in fidē deditos ob discordiā ciuilem habuere. Miniateses itē paulo ante Caroli aduētū: verū paulopost veniētib⁹ eo teutonicis rebellauerē: demū in potestatē reductis p Bernadonē ducē haud multo post Benedic⁹ Mangiadorus patrię princeps e Miniato tunc exul in oppidū irruptione cū paucis facta magistratū florentinū interfecit / libertatē cōclāmando: nemineq; psequente eadē subito via incolumis regressus est. Geminianū & Collē paulo post sponte itē ob dissensionē sese dedētib⁹ oppidanis habuere. Pratiū ex regina Ioanna & Ludouico Andegauēsi mercati sunt: cōciliāte rē Nicolao Acciaiole egre supradicto. Cortonā a Ladislao Sicilię rege. LX. milliū etiā cōmutatiōe acceperūt. Vallē arni superiorē eiectis Vbertinis Pactiis simul & Comitib⁹ Guidis q; ea loca tenebant. Comites em Guidi annis fere. CCC. initium habuere hoc modo. Orho Imperator quū quondā in tēplo die. S. Io. baptistę in solemnibus adesset: spectaretq; quandā puellā nomine Baldracā admodū forma pstantem: alioquin de plebe & pauperē: parenteq; tentato in spem ea potiundi veniret: illa acerbissime renuit: malleq; se pauperem esse dicitans q̄ impudicā. Quāobrem imperator nobile responsum admiratus decreuit eam pro virtute munerare: Guidoniq; vni ex suis nobilibus adolescētī in eadem ora locauit: iussitq; domū magna pcerum frequētia comitari p dote castris plurimis & apud Vallē arni & apud Casentinū cōcessis. Hinc comites Guidi appellati: ex quibus Guidū guerrā Guelforū ducem supra memorauī: quūq; per tyrānidem cūcta agerēt sublata vna cū castellis eorū sunt: ac ex his partim Terranoua in Arretino edificata. Vltim⁹ sane ex eis Frāsciscus Roberti filius: q; quū Puppim castrum in appennino teneret: spe potiūdi Casentini se Nicolao picinino tūc hosti dedit: ex quo a Florentinis deinde expugnatus saluis rebus ac liberis ex cōditione discessit. Anno. M. CCCLXXX. orta seditio ob legē monitoriā latam: qua multę familiae monebant hoc est ab administratiōe reip. & magistratib⁹ obrinēdis reiciēbant: quā quū Syluester Medices vexillifer antiquasset / plebs ī auroq; legis domos impetū faciūt: post hęc Syluestro successorē ipsimet creant de plebe: Michaelē landi: sed plane repugnāte nobilitate ac infimos homines ad magistratus admittere nolente / plebs ad. S. Mariā nouellam secedit: suosq; ibi dies aliquot creant magistratus: in forū deinde armata prodiit: cui Michael equū conscendens sequentibus bonis partim vi partim pprię dignitatis adspēctu occurrēdo rem ad ocium & concordiam deduxit. Post hęc

Baldi.
Friscobaldi
Io. Olegius
Recasolano
rū familia.
Io. & Syluester
Medices.

Gualterius
dominus.

Pandulfus
Malatesta.
Galeoctus.

Rodulfus
Varanus.

Arretium.

Volaterrę.
Miniatesi.
B. Mangiadorus.

Pratum.

Comites
Guidi.
Baldraca.

Comites
puppii.

Lex moni
toria.
Syluester.

externa nascit turbatio per tēpora Caroli. III. Imp. Morialis genere gall⁹ miles. S. Io. p̄donis modo ī Casentinū cū egtū octo millib⁹ irrupit: quo facile repulso: nō diu post alter itē p̄do insequit Cōradus Lindus hō german⁹: qui quū ab appenninolis circū obsideret / oratores tūc florētinos ad eū missos retinuit stratagemate vsus donec paulatim illis fauētibus se in tutū recepisset. Deinceps bellū infecutū Mediolanēse qd Florētini. XII. Annis aduersus Ioannē galeatiū magna perfeuerātia ac animi magnitudine gesserūt ex sentētia Ioannis Ricci equitis qui lōga oratione populo psuasit hostis tyrānidē ac cupiditatē dominādī / oibus viis ac virib⁹ occurrēdū: iniuriis ei⁹ plurimis cōmemoratis: ne & ipsi sicuti reliqua fere Italia ī miserā ei⁹ inciderēt seruitutē: Nā Vicecomitū aliorū pri⁹ arma potuisse supari mōstrauit: quū p̄suli Ioanni & ei⁹ Duci Ioāni Olegio sepe restitissent. Igit Galeatius ex oibus eius terris Florētinos discedere iussit. Duces vtrinq; plures. Ioānes Haucur⁹ Florētinis in medio fere belli tēpore extinct⁹: statua in tēplo eq̄stri Florētię honoratus cōtumulatur: cui Bernardonē Gualconē suffecerūt qui olim dux Britonū ī Italia a Gregorio. XI. missus ad tuendā eius ditionē se in patrimonio adreptis quibusdā Pontificis castris cōtinebat. Deīde Orlādus Malauolta nobili iter Senēses genere florētinis adhefit: quare a suis ciuib⁹ qui partes Vicecomitis sectabant exilio cū tota familia mulctatus est. Huius successor Ioānes malauolta Duci postea Philippo in bello Brixienfi militauit. Vicecomiti vero Ioante defcus nepos sacconis Arretini se auctorauit. Cui initio belli extincto Ioannes actii filius Vbaldi nus successit: Albericus itē de Barbiano: Octobori⁹ Parmēsis. Adcersita etiā Florētinis externa auxilia Robert⁹ Imp. cui veniētī Venetias missus: Io. Riccius Cosmi pater ad exoluēda. CC. millia Iacobus Comes Armoricarū & Stephanus Bauarię dux per Ioā. Ricciū & Rainaldū bonifiliaciū egtes legatos ambo exitu infelici. Nā alter dū auxilio Florētinorū Franciscū Carrariēsem Paduę a Galeatio oblatę restituere conaretur spe paci stipendii frustratus rediit domū. Alter Iacobus dū Alexādriā nititur inuadere a Iacobo Verme duce se in castra post pugnā recipiēs de improviso a tergo petitur vbi magnā suorum cędem passus ipse etiā ex vulnere paucis post diebus extinctus est. Cum de pace Genuę conuenirēt apud Antonium Adurnum Ducē roganti oratori Ioannis Galeatiū quis pro hac sponderet: Guido Delpalagio Thomę equitis filius vir morib⁹ integerrimus vnus ex legatis: Hic ensis ait qui vtriusq; vires expert⁹ est. Verū paulopost rupto vtrinq; fœdere bellū repetitum nec diu post intermissum. Anno videlicet. M. CCCC. ob pestilētiām Florentię maximā infecutam qua ad. XXX. hominū millia periēre: quando & Rinucium farnesium qui eis militabat extinctum magno honore sepelierunt. Bellū igitur post hęc maioribus viribus infelicitē instauratum apud Casaletium Bononiēsiū vicum copię Florētinorum oēs periēre Bernardone etiā Duce capto & Bononia quę ad eā diem in societate populi Florētini fuerat sub iugum Mediolanēsiū missa. Jam prope moenib⁹ ipsis Florētinis timebatur nisi interim morte Galeati ex morbo cōtracta reipublicę diuina prouidentia subuenisset. Cōsumpra traditur in eo bello ad Decies centēna & Ducenta aureorū millia. Post eius obitū Philippi filii factionibus etiā aduersi fuere: cum quo primū apud Senogalliā male re gesta duces ille suos ī apennino varia Florētinorum oppida direptum misit: at Florētini inita cū Venetis societate causa fuere vt ab illis Brixia occuparetur: cōtraq; item Picinini ad eam vrbe obsidē. Jam ab eo missum: Nannem & ipsi Strocium cū. CCC. equitibus miserunt: ille rursus pro Lucēsis aduersus eos Picininiū Frāsciscum Sfortiam. Post Mediolanense Pisanum renouatur. In principio belli. Bertoldo Vrsino & Comite caui ducibus sunt vsi: quibus q; apud Vicum Pisanum mēsem iam consumpsissent: bellum ducere vsi: successorem miserunt Ludouicū Melioratum Innocēti. VII. fratris filium: qui Angelum Pergulensem Pisanorum ducem cū. M. D. equitibus apud Volaterras profligauit: alterum dein ducem Gasparem Vbaldinum fregit. Quoniam verō reliquā hanc historiam in Pisanorum descriptione cōmemorauī tātum hęc vltima repetam. Cum Ginus Gaponius missus a Florētinis Sarazanam ex Gabriele Vicecomite. CC. aureorū millibus Pisas mercatus est: ex illo ciuitatē capiētes mox inde irruptione facta reiecti cōclamataq; a populo libertate obsessio rursus renouatur: interim Burgūdię ducis orator ad Ginū qui vna cū Malo Albizo egre: bello p̄fectus erat: in castra venit nuntiatū vt ab expugnatione suorū dediticiorū abstinēat. quūq; neganti audacius miniraret: Ginus eueffigio iratus eum ī Arnū cōprensū deici iussit. Post itaq; menses. XIII. vrbem Ioanne Gambacurta prodente cōsequitur: in eaq; primus Pretorius dixit ac concionem habuit ad populum ad bene sperandū adhortans: qua cunctorū animos demulfit. Cui Bartholomęus Ciampolintus vir facundia auctoritateq; p̄ditus dicitur respondisse. Florentinorū deinde reimp. Nicolaus Vzano administrauit vir opibus potens in bel-

Morial gal.
Conradus
lindus.
Mediolanē
se bellū. xii.
annis.
Io. Riccius.
Mors Ioan.
Haucuti.
Malauolta
Senenses.
Ioāte defc⁹.
Ioan. actii
Vbaldini.
Pestilentia
Florentię.
M. CCCC.
Rinucius
Farnesius.
Nannes
Strocium.
Comes ca.
Ludouicus
melioratus
Angelus
pergula.
Gaspar
Vbaldi.
Nicolaus
Vzano

Pallas Stro
tius.

Cosmus.

Cōcilii Flo
rentie.Cōiuratio
pyctana.X. viri abs
rogati.X. viri istau
rati. viii. vi
ri creati.
Bellum Co
lianum.

lo qui auxiliū Bononiēsis cōtra Ioannē galeatiū ferēs captus & papie in carcerē cōiectus est. Cui Pallas Strotius eques successit orator Fauētiā ad cōponēdā cū Philippo & Venetis ac Florētianis pacē pfectus est quo partes cōuenerāt. Huius profapia maxime ppolluit cū diuitiis tū equitibus Nāne quē supradixim⁹: Thoma: Philippo & altero Pallate. Ferrarię quoque quo se pridē recepere per exiliū ppagauerūt: vbi Titus etiā Strotius elegiarū scriptor: Sed & cedes inuidiosę Philippī Strotiū nup extructę priuatorę edificia cūctorę ī Italia antecellūt. Igitur Pallātis potētia: Cosmū Medicem expulit qui post annū quo Paduę exulauit a ciuib⁹ reuocat⁹: rationē & ipse aduersariis reddidit. Huius pater Ioannes Biccus mercator ī patria diues memorat⁹: maiores itē eqtes illu stres mihi supra nominati: quos oīs aliosq; simul etate sua Cosmus rebus gestis antecellūt: neq; vnq; priuato talis potētia: neq; inerudito sapiētia par: neq; deniq; mercatori tot contigerūt diuitię: neq; illis qd magis mirādū: quib⁹ & magnificētius & religiosius est vsus: egētibus opitulādo: tēpla plurima per orbē cōstruēdo: ac reip. subueniēdo. Quūq; vnus oīa posset nō oīa voluit: quātōq; ei plura licuere tāto magis infra suā fortunā victitādo sibi denegauit. Eoq; prudētię fama peruenit vt ei⁹ dicta factaq; pariter celebrētur. Frācis. Sfortię maxime amic⁹ tū Baldasaris Cossę olim Ioānis. XXIII. cuius Thesaurari⁹ fuit. Eius tpe cōcilii Florētię ab Eugenio celebratū Et basilica Reparate ab eodē pon. dedicata: cuius rei grā pons ligneus mira celeritate extructus ab aede pēdicatorū vbi ille habitabat vsq; ad basilicā ptebebat auleis ab laterib⁹ supraq; opert⁹. qd opus nō magnificū solū sed necessariū visum ob mortaliū multitudinē vias replentium qui ad eam celebritatem conuenerant. Cuius etiam pontificis Cosmus postea auxiliō nobilem illam victoriā apud Anglarem oppidū contra Nicolaum Picininū a Philippo Duce missum adsecutus est. Quibus meritis pater patrię fuit a ciuib⁹ appellatus. decessit Anno etatis. LXXX. salutis. M. CCCCLXIII. Petro potētię successore relicto quē simul & Ioannem ex Contestiue matrimonio ex Auerniorum familia suscepit. Is igitur moderato quietoq; fuit ingenio: missusq; quondam viuēte patre legatus vna cū Dietisaluo Nerone Angelo Acciaiole & Nerio Gini ad Franciscum Sfortiā nouum Mediolani Ducem de gratulatione. Idem postea viri pter Neris in eum anno. M. CCCCLXIII. coniuauerūt authore Luca Pycto. Is in rep. & popularitate celebris & atate iam grauis indignū ducebat iuueni cedere ac Tyrānidem eo modo in libera ciuitate ex successione continuare. Angelū dolor repulse matrimonii sollicitabat quū ille filiū eius generum nobilitate primariū pter alio recusasset. Dietisaluum vero vet⁹ in eam familiam odium. Igitur hi Nicolaum Soderinum eiusdem factionis virum nacti: summū tunc Magistratū obtinēt Decemviratum abrogauerunt: cui dandorum adimendorūq; magistratū erat potestas. Planēq; hoc modo effecerant vt partes Pyctanę pūalerent ac quāsitam ab initio libertatem in suam libidinem atq; potētiā conuerterent. Petrus vero a suis etiam excitatus cum Nicodemō tunc ducis Mediolanensis Florentię legato agit: vt ei⁹ opera ducis familię Medicum iustis de causis amicissimi auxiliā pperere sibi mittant. Illi cōtra ex Borso Estensi Ferrarię Duce supplicias conquirunt. In hoc tumultu quū vtrāq; copię prope vrbem in armis consistentes imperata expectarent: Soderinus iam magistratu functus ac consilio & audacia promptus vt rem ad manus quādoq; deduceret cum trecentis Germanis armatis e diuersis tabernis cōquisitis ad domum Lucę se confert eo animo vt reliqui coniuurati cum suis quisq; virib⁹ eo cōuenirent: indeq; in Petri domū vno impetu irrumperēt. Verū Luca prohibēte qui iā antea clam placat⁹ rem animo detractare cōperat nō vterius pcessum: paulatimq; magistratu publico & amicis vtriusq; interuenientibus in concordia ventū. Petrus vt inuidię cederet populari se in villam suam Carborauit. Aduersarii interea minime quiescentes vt qui temporis necessitate concordiam magis simulauerint q̄ ex animo iniuerint: Borsonianos milites qui in loca vicina se receperant conuocare ciuesq; rursus ad studia libertatis animare cōperūt. Petrus certior factus in vrbē reuertit. Sfortianos & ipse quos iam domū remiserat prope reuocat clientelasq; subditorū vndiq; cōquirit. Quūq; iā & auxiliis & ciuiū studiis superior appareret inimici paulū retardari: tum res ad oculū rursus deduci videbatur. Petro interim & Luca sollicitantibus populus in forū in cōtionē quā parlamētum vocant cogitur: vbi Decemviratus restituit⁹: ac de nouo. VIII. viri creati qui exiliū necisq; ciuium potētiā haberent. Lucę vero vt ciuitatis liberatori publice priuatiq; aede gratia: Quod factum aduersarii cum manifesto in sua capita redundare animaduertēt sumptis quā poterant bonis celeriter ex vrbe pfugiunt: Angelus Neapolim: Soderinus Ferrariā: Dietisaluius Bergomū ad veterem amicū atq; hospitem Bartholomęū Colium qui tunc patrię prin

ceps armorum gloria ac militię disciplina in Italia florebat: etq; ad reducendos exules animat: mōstratq; ex re ac gloria eius tū Venetorum quibus esset auctoratus fore eorum partes Florentiā pūalere. Ille senatu Veneto consulto suis exulūq; auspiciis negotiū suscipit ac q̄maximū potest equitū peditumq; numerum scribit: dissimulans se nunc regem neapolitanum: nunc Mediolanensem ducē petiturum. Hi enim ambo in amicitia atq; auxiliū Florentinorum conuenerāt ac Federicū Vrbini ducē cū exercitu miserāt: qui per vallem Anemonis quę est agri terminus Florentini Aemiliam versus itinere facto in Fauentini populabundus irrupit q̄ Astorgius Manfredus princeps eius vrbis Florentinorum militię auctoratus ad Venetum defecisset quūq; Colium: qui plane viribus ac numero superior erat: aduersus venientem cōspiceret: progressus vterius loco munitissimo castra posuit / eo quidē animo vt copias sociales quę iter dicebantur ingressę / minori periculo expectaret: nec tamen propositū tenuit quū hęc diutius tardarent q̄ credebatur: & munitionibus castrorū aduersus potētē exercitū fidendum nō iudicaret Itaq; hunc quoq; locū dimittens inter oppidū (cui Bononiēse cognomē est) & forū Cornelii cōsedit: quorum alterū Bononiēsiū diocēseos erat: altera ciuitas Thadęi Māfredi: quos ambos pro socialibus sentire tunc erat opinio. Bellum hoc modo aliquot annis protractum lacescentibus vtrinq; potius q̄ dimicantibus inter se hostib⁹ cū nullibi cōnatus succederēt / ac virtus militum prope par esset: nam omnes fere Italię duces vtrinq; conuenerant. Post hęc Dietisalui⁹ se Ferrariam recepit: vbi aliq̄ diu moratus demum romam venit: ibiq; breui post tempore apud filium Zenobium excessit annorū fere. LXXX. situsq; in aede Mineruę ingrediētib⁹ dextrorsum vir animo inquietus: ingenio sagax: alieni appetentissimus: sui parcissimus: nam ad. XXX. milia numum aureorū digrediens secum extulit. Quatuor item eius fratres iter quos p̄sul fuit Florentinus in exilio pariter extincti sunt. Petrus autē medices soluto bello Coliano paucis post annis excessit articolorum doloribus consumptus: cuius gratia domi se diu continuerat. Laurentius eius filius adolescens vna cum Iuliano fratre ex coniugio Lucretię Tornabonę genit⁹ rei priuare ac publicę hereditatē adiuu / auo. similior q̄ patri: auctoritateq; iam in ea atate constātiq; senili: quę vna cum annis creuit: nec solum familię sed patrię lumē attulit: vt illa inter orbis terras non solum pulcherrima sed felicissima ac potētissima haberetur. Eius item adiecit imperio Sarazanam ac Petram sanctam in regione Lunensi propagatis etiam in parte Aemilię finibus. Passus & ipse coniurationes varias sed Pactianam inter alias periculosissimā: Quę hoc modo se habuit. Romę duo Francisci Pactius & Saluiatus p̄sul Pisanus authores fuere: Hic q̄ in honoribus ac adipiscenda p̄sulatus possessione Laurentium aduersum habuerat: alter q̄ quum se nobilitate ingenio ac prope diuitiis / parem esse cōspiceret non æque potētia: dolebat. Igitur hi cum Hieronymo Riario Sixti. IIII. necessario rem communicant: q̄ ei pariter inuisum illum sciebant. Nam quū thesauri Pontificii custos cōtra pontificem deprensus fuerat. Conscio igitur & adnuente Pontifice Pisas primū: deinde in villam pactianam profecti: dies aliquot in ea substiterunt dum reliquos coniuuratos adhiberent: remq; omnem ordinarent. Inde vero. X. Cal. Maii die dominico anno. M. CCCCLXXVIII. coniuurati specie rei diuinę Florentiam veniunt simul cum Raphaele legato Hieronymi prop̄quo qui vna seu forte seu cōsilio aderat: e schola Pisana nuper factus cardinalis. In eadē omnes Reparate mane ad sacrificiū conueniūt. Saluiatus interim cum suis clam armatis templo discedens in curiam vt Cęsarem Vexilliferum alloquatur alio simulato negotio proficiscit / eo tamen consilio vt orta cæde in tēplo ipse p̄sto esset qui curiā simul cū magistratibus inuaderet. Igitur dato signo cū eucharistia attolleretur: Bernardus Bandinus primus: Iulianum Laurentii fratrem confodit: Antonius Volaterranus: qui primas sibi partes depoposcerat odio ductus veteris in Volaterrans inuirię: Laurentium ex alia parte aggredditur post tergum: paululūq; intra iugulum ferit: quū ille statim ad clamorē conuersus ictū vitaret ac iterare vulnus volentem prope subterfugit in edis sacrarium proximū vbi a suorū multitudine exceptus ac seruatus est. Fama interim eum esse viuū peruagante: animus Laurentianis additur. Coniuurati alii alio diffugiunt pter Iacobum Pactium equitem qui equo vrbē percurrans ad libertatem populum excitabat: quūq; neminem prosequentem videret protinus egressus porta Fauentina fugam arripuit. Legatus e templo a ciuib⁹ in curiam duct⁹ ac custodia traditus tum pro viri dignitate tractatus est. Interea Saluiatus qui cum Vexillifero de industria sermonem protrahebat vt finem expectaret: statim comprehensus & ipse eodem die cū omnibus suis fontibus & insontibus: simul & Frācis. Pactio: Iacobo Saluiato: ac Iacobo Poggii fi

Astorgius
Māfredus
transfugaDietisalui⁹
finisLaurentius
medices.Coniuratio
Pactiana.Bernardus
Bandinus.
Antonius
Volaterra.

lio qui & ipsi inter conuictos erant ad Curia fenestras suspensus fuit. Postridie vero eius diei Renatus Pactius (nam is tantum conscius fuit in Villag abijt ne rei qua minime probaret interest: tantum ei nocuit ingenii opinio quo ceteris gentilibus prestabat & quo potissimum formidatus erat) sequenti vero die Iacobus pactius simul cum Ioanne Baptista Montescio e fuga retractus eisdem exitum habuere. Is enim Ioannes Baptista Miles erat Hieronymi cui datum ab initio negotium Laurentium inuadendi: Verum qua mente aut consilio nescitur rem eodem die detrectauit: eiusque officio delegatus Antonius quem supra nominauit: nec tamen propterea supplicium euasit. Antonius vero octauo die in Coenobio pro potestatis aedes repertus simul cum Stephano idem subiit fatum: erat autem Stephanus Iacobi Pactii Scriba qui Antonium sequi remque iuuare se receperat ac minime prestiterat. Adfuit eodem die e conuictis Ioannes franciscus Tollentinas ex agro Forocorneliensi cum pedibus mille: totidemque Laurentius Tifernas ex alia parte: qui ubi rem infectam viderunt magno se periculo domum receperunt. Hoc nuntio Pontifex accepto Laurentium sacris interdicit quod dei Sacerdotes legatumque attigisset. Ille vero ut eius placaret animum legatum remisit. At Pontifex nihilominus bellum Florentinum ob eum aperte decreuit: sociisque ad id regem Siciliae Fernadum adsciuuit / qui simul Alfonso regis filium Calabriae & Federicum Urbini Duces cum exercitibus miserunt ut agrum eorum Senis vicinum popularentur. Laurentius vero in rebus confirmatus ac a populo potestate accepta Herculem Estensem cum copiis in occursum mittit qui apud Motem qui dicitur imperialis constitit. Hic enim Mons tanquam compedem ex ea parte iacet: naturae munimine ulterius procedere volentes facile prohibens. Hostes itaque iam Castellina Brolio Cacciano nonnullisque circa Castellis expugnatis hunc montem petentes post dies aliquot superauere. Inde ad oppidum Collem castrametauerunt: quod etiam paucis diebus quam munitissimum in potestatem receperunt: praeter partem superiorem: quae reliquis edificii artibus modo supereminet: quam si expugnassent nihil erat reliquum quam ad moenia Florentina procedere. Laurentius vero cum iam periculum imminere conspiceret ultro decreuit ad regis hostis misericordiam confugere. Itaque ad suos oratione habita ac professus se reip. causa periculo obiecturum: itinere per mare Tyrrhenum factum Neapolim celeriter applicuit: ubi humaniter exceptus supplicem veniam petiit: ac cum rege annui censu pactione transegit: paucisque post diebus incolumis ad suos regressus est ac bellum dissolutum. Quod factum pontifex quam grauiter tulit quod se neglectum praeteritumque viderit: auxiliis tamen destitutus pacem coactus est facere. Quobrem oratores. XII. ad eum missi qui veniam praeteritorum peterent ac populum Florentinum communi causa expiarent. Fuere autem hi Franciscus Soderinus praesul Volaterranus: Antonius Rodulfus: Ioannes Ianfiliatus: Petrus Mimerbettus: equestris ordinis omnes. Guidantonius Vespucius iureconsultus. Masus Albizus. Ginius Caponius. Iacobus Lanfrodinus. Dominicus Pandolphus. Ioannes Tornabonus. & Antonius Medices. Ex his Praesul caput legationis orationem in senatu habuit veniamque petiit praeteritorum. Die deinde dominico primo aduentus anno. M. CCCCLXXX. omnes mane in porticum basilicae Petri conueniunt Pontificem atque patres praestolantes. Ibi Pontifex pro foribus templi procumbentes ad genua / viritim de more virga conuerberatos terga expiauit: ingressi deinde basilicam sacrificio interfuere: quo peracto domum reducti sunt omnium patrum familiis comitantibus. Nam prius Urbem nemine de more obuiam procedente ingressi fuerant. Post haec Laurentius defuncto periculo resipiscere paulatim: maioremque postmodum apud suos ciues esse autoritate ac Tyrano propius agitare: cum sicariis incedere: excubiis ac nuntiis diligentius inuigilare. Denique amissas in bello facultates vndeque recuperare coepit: Vir aspectu tristi: ore truculento: sermone ingratus: animo factiosus: in curis agitans continuo praeter vnum musicae solatium: natura tamen non uti monstrabat inclemens aut inciuilis: Nam cum Saluatis post eam conuictionem adfinitatem iniuit. Mihi quoque quem Antonium supradicti fratris mei grauis causa suspectum reddere debuerat epistolam humanitatis ac officii plenissimam scripsit: adeoque elegantem ut eam a Politiano scriptam omnino putauerim: nisi ille postea iurasset Laurentium ingenio dictatam qui paucis si quando a curis esset vacuus in hoc genere cederet. Ingeniorum alioquin censor fuit atque amator. Nam Pisis scholas liberalium artium instituit Florentiae quoque graecae disciplinae: Demetrio viro doctissimo aduersito. Ex matrimonio Clarici Ursini Petrum Ioannem & Iulianum foeminasque tris suscepit: quartum vna Magdalena: Francisco Innocentii. VIII. Pontificis filio locata causa fuit ut Ioannes frater Cardinalis fieret. Excessit ex morbo annorum fere. XLV. in villa sua carigiana. III. Idus aprilis. M. CCCCLXXXII. Paulo ante prodigium visum: Tactum de caelo templi culmen diuine Reparate inde saluo cetero adfinitate

Io. fra. Tollentinas.
Lauren. Tifernas.
Lauré. contra Sixtū & regē Fernādum.

Oratores.
xii. Flo.

Prodigium

cio marmor quadratum ingenti vastaque mole ad imum defectum ita politis lateribus sicuti antea positum fuit: itaque in vertice fenestra apparuit. quod praesagium plerique postea duxerunt partis imperii Florentinorum per Laurentium mortem ruiturum. Petrus rem deinde suscepit seuus natura quam ab initio dissimulare conatus postea manifesto ostendit in proximos ac propinquos primorum erumpendo: partemque eorum nullis aut leuibus de causis in exilium mittendo: partem etiam grauioris supplicii poena territando: aliaque praeter moderationem suorum maiorum tentando quae liberi populi status iam ferre non poterat. Itaque quum Carolus galliae rex eo tempore contra regem Neapolitanum proficiscens transitum peteret: ipse factionem Vrsinorum suorum sectatus qui Neapolitanos adhaerentem: manifesto negauit a grege populo ferente. Imminente deinde periculo: & hoste appropinquante: sibi metuens vna cum Paulo Vrsino (qui tunc Florentinis militabat) senatu aut populo minime consulto: regi obuiam profectus Sarazanarum circaque oppidorum arces munitionesque tradidit. Florentini vero se sagittatos ac neglectos aspicientes grauius tulerunt: primusque Franciscus Valorius vir annis ingenioque grauis vociferari coepit rem indignam iuuenem pati reperi. administrare: cui nec metus ullus: nec ciuium respectus aut sanum sit consilium: quem etiam secutus Tannais Nerlius homo diues ac animo libero: populum animauerunt ut nouam post eum legationem ad regem mitterent: cuius caput Hieronymus Ferrariensis ordinis praedicatorum de quo plura postea dicemus. Haec sese regi excusat culpamque praeteritam contumaciam in Petrum reiecit: populum per se eius maiestati deuotissimum semper existisse. Petrus igitur reuertens quum iam mitius omnia tentanda ac humanius fore conspiceret ultro: in Curiam venit magistratibus rationem rerum a se gestarum redditurus: quos quum praudentes offendisset: post prandium reuertit turba suorum comitatus: quem procul venientem quam Iacobus Nerlius vnus ex magistratibus adspiceret: ad fores cum licitoribus proruit etiam se admissurum dixit / si solus ingrediatur: Petro vero instanti fores clausit. Ille ubi se vidit exclusum: prope domum rediit: metumque maioris mali quantum potuit celeritate equo conscenso dicebat. Post haec Galli Florentiam ingressi quam maximum omnibus incusserunt timorem: praesertim in Ciuium domibus habitarent: nihil tamen eorum quae expectabantur euenit: saluisque rebus ac pudicitia mulierum post diem octauum discessere. Respublica deinde ad populari redacta statum eque se habuit aliquandiu: exules omnes reducti: a ceteris temperatum: quae in rerum huiusmodi mutationibus fieri solet. Consilii locus ampliatus: auctusque numerus usque ad Ciues mille & quingentos. Quibus tempore procedente ex infima plebe homines administrationi adhiberentur: nobilitas autem suspecta esset: paulatim Ciuitas diuisa: claudereque discordiae coeperunt: ex quo reipublicae autoritas diminuta: oppida etiam quaedam rebelare coeperunt. Politianum quod sepius tentatum nunquam receptum: Sarazanarum ac Petrasancta ad antiquos dominos redierunt: Pisani item de quibus paulo post dicam. Petrus autem quam post annum reditum in patriam per vim frustra tentasset auxiliante Virginio Vrsino: iterum post annos aliquot idem expertus maioribus copiis ad moenia prope accessit nullis resistentibus: praeterquam quod clausas offendit portas. Conspirauerant enim quinque ciues de eo reducendo: qui comprehensi ac securi percussi sunt: quorum nomina Bernardus Niger: Nicolaus Rodolphus: Ioannes Cambius Iannotius puccius: & Laurentius Tornabonus. Quiescentibus tandem aliquandiu ab externis bellis non defuerunt intestinae discordiae exortae ob Hieronymum Ferrariensem quendam ordinis praedicatorum. Is enim astutia singulari: mediocri doctrina: sermone facundo: ambitione immensa propheta se esse simulabat: palamque in templo concionando semper aliquid quod populo nouis tunc calamitatibus adflicto ac suspensio placeret praedicando paulatim effecerat ut opinionem de se maximam apud omnes generaret: eoque res processerant: ut non solum in rebus diuinis: sed in administranda reipublica a ciuibus passim consuleretur: nihil omnino publici aut priuati nisi eo auctore fieret. Pars vero ciuium saniore consilio eum uti subdolum ac veratorem reiciebat: nec tamen manifeste: multitudinis periculo. Itaque non solum Ciuitas sed priuatae domus omnes discordes inter se fuerant. Iamque ipse metu aduersae partis non religiosis sed militum gladiis atque licitoribus stipatus ad templum diuinumque verbum accedebat: magistratibus praeterea sui ordinis pontificumque maximo contumax. Nam Alexandro minime obtemperandum dicebat. sacris ipse ab eodem interdictus nihilominus sacrificabat. Urbem Romam quam omnes christiani venerantur ac religionis causa petunt: fugiendam esse minimeque adeundam suadebat. His igitur persuasionibus atque exemplis non procul aberat a constituenda noua haereseos secta: nisi diuina prudentia subuenisset. Eo enim infaniae venerat ut prodigia se facturum iactaret: ac per medios ignes incolumem transireturum. Quod sane quum res magna videretur: decretum publice est ut de ea re periculum fieret.

Petrus medicus.

Caroli regis aduentus.

Legatio florentina ad Carolum.

Politiani defectio.

V. Ciues securi percussi.
Hieronymi ordinis praedicatorum secta.

Itaq; statuta die igne in medio foro succeso iussus venit cum eucharistia: seq; hoc modo igne pe-
titurum dixit: Cognita vero astutia minime concessum. Ille vbi se deprensus animaduertit: si-
bi timens cu suis fautoribus ad aedem. S. Marci vbi habitabat propere reuertit. At magistratus
certos ad eum expugnandum mittit. Ille munitus se instrumentis omnibus bellicis defenstat:
tandem expugnatus ac captus in custodiam ducitur. Post dies aliquot ex auctoritate Pontificis
cum duobus aliis eiusdem ordinis qui cum eo consenserant in medio foro crematur. reliqui ve-
ro sectatores eius populi furorem vix euitarunt. Francisco autē Valorio penes quem inuidia fe-
re totius facti fuerat: domus bonaq; direpta: Vxor etiam interfecta: ipse quoq; iussus in curia ve-
nire in media via trucidatur. Post hac Alexander pontifex cupidus filio Cesari late imperitū p-
pagandi oppida florentinorū in Ferruria tentat: ac Vitellocium Tifernatem eorum hostem ob-
interfectum fratrem simul cum Petro Medice Arretium cum copiis mittit: qui breui tempore
a Ciuium magna parte coniurata intra moenia recepti: Guilielmū pactum eius loci pfectum
capiunt. Cosmūq; filium eius vrbis p̄sulem in arcem fugientē paucis post diebus arce recepta
similiter comprehendit: aliquotq; infantes ciues Florentinorū amicos cū paruis liberis miseran-
do spectaculo trucidat: proximāq; Castrī Bacifoliis arcem expugnant interfectis ad vnū omni-
bus Colonis qui pertinacius resisterāt. Mox etiam Cortona Cardinali medici eodē modo se tra-
didit. Idēq; fere oīa circa oppida vsq; Ficinū fecere. Deinde Vitellocius ac Petrus Puppiū appen-
nini oppidū obsedere: quūq; pertinacius instaret ecce. regis gallorū mādata superueniūt quae in-
bent eos ab amicorū suorum & in fidem receptorū iniuria ac bello abstinere. Itaq; regis procura-
tori iussu Pontificis omnia tradita. Ille vero post dies aliquot Florentinis adsignauit. At Media-
ces Arretinūq; spe fraudati hi quidem ob metū Familiā fere. XI. fugiētes coloniam mutauerūt.
Illi autem rebus infectis in vrbē Ro. remigrarūt. Florentini igitur hoc tanto casu admoniti ad
creandū nouum ac perpetuū magistratū qui eandem fere quā Dux Venetiarū habeat potestātē
animū induxerūt. qđ qđ libero populo res noua ac dura videretur tamen consyderātes qđ lōge
melius per vnum res administraretur qui cōtinuo rebus inuigilaret: ac de his quae emergūt ad
senatum referret: in tanta p̄sertim Italiē perturbatione: omnes publicā salutem priuaris cōmo-
dis ac ambitionibus p̄tulerūt. Itaq; anno. MDII. centuriatis comitiis ac omniū fere tribuum
suffragiis Petrū Thomē equitis filium Soderinū: absentem ac Arretii p̄fectū: virum sine pro-
le ac magnopere sapientia / nobilitate / diuitiis / in ciuitate pollentem: perpetuum vexilliferū ele-
gerunt. Cuius virtute simul & felicitate: adhibito p̄sertim consiliis Francisco fratre p̄sule
Volaterrano longe prudentissimo bene reip. totiq; Ferruriē tum de rebus Pisanorū optatū bre-
uiter finem se consecuturos sperarent. Hi enim vt in eorū loco narraui qđ se proditos Florētinis
ab initio dicerent atq; iniusta seruitute grauatos sub ipsū Gallorū aduentū rebellauerūt: ma-
gnosq; hostiū impetus in hunc vsq; diem ope magis diuina qđ humana tolerauerūt. Duces vero
contra eos missi plures. Inter quos Paulus Vitellius quū ducere bellū deprenderetur captus ac
Florentiē securi percussus est. Petrus igitur quū ante omnia nihil deliberatū habuerit qđ coeptū
bellū totis viribus p̄sequi: rem nouā atq; arduam cōmentus: vt amnis cōmoditate hostē prohi-
beret: Arni alueū alio traducere aggressus erat si per impetū fluminis ruptis obicibus licuisset.
Frequentes tamē hostium excursiones repressit. Bartholemē Aluianum nuper ab eis adcersi-
tum ac vicinorum populorū p̄sertim Senensium auxiliis non contēnenda manu instructum:
apud. S. Vincentiū non longe a vadis Volaterranis transitu prohibuit toto ipsius profligato ex-
ercitu: captisq; ex eis fere Mille cum impedimētis: vbi Herculis Bentiuoli ducis & Marci Anto-
nii Colūna magnopere virtus emicuit. Hi nullum perterritis dare tempus oportere existiman-
tes euestigio cum exercitu. XX. millium ad oppugnanda moenia Pisana profecti sunt: quē coro-
na simul ac operibus vno tempore aggressi iam disiecta murorū parte: nulla vi tamen obstinatū
pro libertate hostem superare valuerūt: quin ocyus telis ac machinis repulsi: tū pedites qui obi-
ter vrbem per Arnum ingressi fuere partim cēsi sunt partim ob metum terga dedere. Itaq; nul-
lo iam succedente conatu / iuuantibus p̄sertim Hispanis quorum auctoritati se Pisani tradi-
derunt exercitus relicta obsidione nondum exacto autumnno ad hyberna se recepit Anno belli
Vndecimo.

Arretinorū defectio.

Petrus Soderinus Vexillifer perpetuus.

Arretinorū defectio.

R. Volaterrani Commenta-
riorum Vrbanorum Li-
ber. VI. Latini: Vol-
sci: Hernici: Equi.

Atium antiquum a Tyberi vsq; Circeios erat: deinde vsq; ad Lirim
protractum Plinio. Horum caput Romam (teste Dionysio) Siculi
gens indigena prius tenuere: ante hos nullā memoria. Deinde Ab-
origines Siculis pulsus longo bello: qui in montibus prius habitauer-
re sine muris vicatim. Venere postea Pelasgi & alii grāci: qui auxi-
lio Aboriginibus fuere: & subiugandis finitimis & aedificandis vr-
bibus a Tyberi vsq; ad Lirim: vocatiq; Aborigines vsq; ad bellū Tro-
ianum. Sub Latino autem rege Latini. Postremo a Romulo Romani
Aborigines enim ipsos alii indigenas fuisse: ac nominis causam ex
montium habitatione traxisse: nonnulli vero gentem vagam: & si-
ne laribus. Cato & Sempronius Gracos eos dicunt: ex Achaia ortos
ciuitate: sed verior sermo habet ex Arcadia aduectos: ducē Oeno-

trio Lycaonis filio: multos ante bellum Troianum annos cum Peucetio socio. Hac ex Dionysio
Trogius autem libro. xlvii. sic ait. Cultores Italiae primi Aborigines fuere: quorum rex Saturnus
iustitia p̄ditus fuit: vt nihil sub illo quisq; priuatae rei habuerit. Ob cuius exempli memoriam
cautum est: vt in Saturnalibus ex aequali omnium iure: passim in conuiujs serui cum dominis
recumbant. Itaq; Italia regis nomine Saturnia appellata: & mons vbi habitauit Saturnus: in
quo nunc veluti a Ioue pulso sedibus suis Saturno: Capitolium est. Post hunc regnasse Fau-
num ferunt: sub quo Euander ab Arcadiae vrbe Pallanteo in Italiam venit: cui Faunus mon-
tem: quem ille Pallanteum postea nomine patriae vocauit: concessit. In huius radicibus
templum Lyceo: quem Graeci Pana: Romani Lupercal vocant: constituit. Hec Trogius. Liti-
us item Heculem dicit paucis post annis deuicto Geryone: cum bobus huc concessisset: exceptum
qđ ab Euandro: & aram ei maximam sub radicibus Auentini positā. Virgilius quoq; in. viii. pul-
cherrime hanc originem repetit. Hac nemora indigenae Fauni nymphaeq; tenebant: cum his
quae sequuntur. De nomine autem ipsius vrbis Festus hac scribit. Cephalus Gergitius qui de
aduentu Aeneae in Italiam scripsit: ait Romam a comite quodam Aeneae in monte Palatino
aedificatam simul & nominatam. Apollodorus a Romo filio Aeneae & Lauiniae. Atteius qui scri-
psit res Cumanas: Sicyone huc ob inopiam domiciliorum delatos quosdam a multo errore Ab-
origines vocatos: montemq; palatinum: in quo confederunt: a robore suorum & viribus Valeri-
tiam appellasse: quod nomen postea ab Euandro adueniente: graece appellatum Ἰδομην. Aga-
tho Mycenarum historiae scriptor: Aeneam ex vaticinio Heleni in Italiam cum Roma ex Asca-
nio nepte appulsum in palatino vrbem de illius nomine condidisse. Gellius post obitū Ae-
neae imperium Italiae peruenisse ad Latinum Telemachi Circeus filium: & ex Roma filios sus-
cepisse Romum & Remum: vrbemq; in palatino conditam ex Romi nomine vocasse: Liti-
us & plaricq; alii hos duos ex Ilia Vestali & Marte natos: a Numitore auro expositos: & ab Acca
Laurentia Faustuli vxore nutritos: lupae nomine: qđ meretrix esset: alterum Romulum ex au-
spicio viso. XII. vulturum: vrbis nomen dedisse. Hac de Romae origine apud veteres comper-
ta. Ipsi natalem quo palatia Romulus celebravit: Ouidius. XII. Calend. Maii tradere vide-
tur. nonnulli. XI. dicunt. Quo horoscopo sane incertum: quum alios alii ponant. Ante salutem
annos fere. DCC. post Ilium captum. CCCXXXIII. Olympiade. VII. vt ait Dionysius. Tribus
in ea. XXXV. Pēdianus fuisse scribit: a tributo (vt inquit) dando: vel qđ tres tantum a principio
fuerint. Tatiensis a Tatio: Ramnes a Romulo: Luceres a Lucumone: aut Iuco quem Asylum
Romulus appellauit. Tribuum autem nomina ex variis auctoribus collecta: huiusmodi
sunt: Romulia: Tatiensis: Suburrana: Palatina: Exquilina: Collina: Claudia: Lemonia: Pon-
tia: Crustrumena: Scapeia: Stellatina: Sabatina: Tomenina: Armenis: Papyria: Pupina: Pu-
pilla: Pollia: Galeria: Falera: Veturia: Aemylia: Cornelia: Vsfentina: Mentina: Pontina: Pu-
blica: Anthefis: Velina: Anienis: Terentina: Volucinia: Metia: Faucia. Quas Plutarchus no-

Siculi.
Aborigines.

Latini.
Romani.

Saturnia.
Capitolium
olim Satur-
nus.

De vrbis
nomine.

Natali vrbis.

Noia tribu-
um. xxxv.

Regiones.
vrbis. xliii.

mina fabinarum nuptiarum dicit fuisse: apud alios tamen auctores diuersas ob causas. Urbis autem regiones. XIII. fuisse ex inscriptione quæ pro ædibus hodie Capitolii cernitur palam est. quam mihi ponere visum est. Imperatori Cæsari diui Traiani Parthici filii diui Neruæ nepoti Traiano Hadriano August. pont. max. Tribu. pont. XX. Imp. II. cons. III. PP. Magistri vicorum urbis regionum quatuordecim. Has igitur in quodam vetusto libello repertas: cui nuper quidam P. Victorem seu Fabium inscripsit compendio percurram. Prima Capena continet areas Virtutis: Honoris: Spei: Carluce: Panaria: ædes camœnarum: Apollinis: Martis: Mineruæ: Tempestatis. Lacum Promethæi & Vipsani. Balnea Volani & Mamertini: Thermas Seuerianas & Commodianas: Vicum Vitrariorum: Arcus tris: Orusii: Veri Parthici: & Traiani Principum: muratorium Cæsaris. Almonem fluuium. Regio secunda. Mons Coelius continet Templum Claudii: Macellum magnum: lupanaria: Antrum Cyclopi: Cohortes virginum: Castra peregrina: caput Afretæ. Arborem sanctam. Domum Philippi: Victiliana. Ludum matutinum & Gallicum. Micam auream. Regiam Tulli Hostilii. Regio tertia. Isis & Serapis continet: Monetam: Amphitheatrum: quod capit loca. CCCLXXXVII. Mil. Ludum magnum & Dacium: Domum Bruti: Suburræ: lacum pastorum: Scholas quæstorum & Capulorum: Thermas Titi & Traiani. Porticum Liuiæ: castra Misernatum. Regio quarta. Templum pacis continet: Vulcani aream: Buccinum: Apollinem Sandalarium: templa Remi/Veneris/Faustianæ/Horrea/Carthaceum/Tigillum Sororum/Colossum altum ped. CCII. Metam sudantem viam sacram: Basilicam Pauli/ forum transitorium/Carinas/Domum Pompeii/balneum Daphnidis. Regio quinta: Exquilina cum turri: Nympheum diui Alexandri: Hortos Meccenarianos & Plancianos: Herculeum Syllanum: Amphitheatrum Castrense: Campum Viminalem sub aggere Mineruam medicam/Isidem patriciam/templum Iunonis Lucinæ: macellum Liuiani: Cohortes septem. Regio sexta: Alta semita continet templa Salutis/Serapis/Floræ/Quirini/capitolium vetus/statuam Marmuri/thermas Diocletianas & Constantianas/decem tabernas/Gallinas albas/aream Callidii/Cohortes tris vigilum: Hortos Sallustianos: gentem Flauiam. Regio septima: Via lata continet lacum Ganymedis: Arcum nouum: Nympheum Iouis: Aediculam Caprariam/porticum Constantini/templa Solis/Spei/Fortunæ/equos Tiberiadis regis: forum suarium: hortos Largianos: Mansuetas/lapidem pertusum. Regio octaua forum Romanum continet/Rostra/comitium/columnam cum statua. M. Ludii/Senaculum aureum: equum Constantini: atrium Mineruæ: fora Cæsaris & Augusti/& Traiani/cum templo & columna Cochlidae alta ped. cxxviii. habente intus gradus clxxxv. fenestras. xlv. Basilicam argentariam: vmbilicum Romæ Græcostasim/Porticum Iuliam/templa Iani/Mineruæ/Vestæ/Cocidæ/Saturni/Iouis tonantis/Castoris/Concordiæ/& Romuli/Ludum Aemylium: equum æneum Domitiani: Horatia pila/Lacum Curtium/ædem Herculis rotundam/facellum pudicitie patriciæ: ædes Matutæ: Capitolium/Asylum/Horrea Germanici. Aquam cernentem. Quatuor Scauros sub æde/Antrum Caci/Vicum Iugarium/Porticum margaritarum/Vicum vnguentarium/Elephantum barbarium. Regio nona Circus Flaminius continet stabula quatuor: factionum octo. Porticum Philippi. Minicias duas: veterem & frumentariam: Criptam Balbi/theatra tria: in primis quod capit loca. XI. Mil. DX. Pompeii quod capit. LXXX. Mil. Marcelli quod capit triginta milia: Campum Martis trigarium: Coniarias nixas: Pantheon: ædes Bellonæ: ante quam columna est: vnde ad bellum ituri duces hastam iaciunt: Basilicas Neptuni: Macidii: & Manciani: Templum diui Antonini: columnam Cochlidem altam pedibus. CLXXVI. habentem gradus. CCIII. Fenestras. LVI. Thermas Alexandrinas & Agrippinas: Porticum Argonautarum: Iseum & Serapium: Mineruam Chalcidicam: Mineruam: insulam Felidis: carcerem Claudii decemviri. Regio decima Palatium continet: Casam Romuli: Aedem matris deum: Aedem Apollinis: Curiam veterem: Pentapylum: domum Augustianam: Tiberianam: Ciceronis: Auguratorium: Arcam Palatinam: ædem Iouis victoris: Fortunam respicientem: Septizonium: victoriam Germanitanam. Regio vndecima. Circus maximus qui capit loca. cccclxxxvi. mil. continet templum Solis & Lunæ: ædem Matris deum: Iouis arbitratoris. XII. portas. Templum Mercurii: Cererem: Ditem patrem: portam Trigeminam. Apollinem coelum respicientem. Herculeum Oliuarium: Velabrum: Fortunium: arcum Constantini: forum holitorium in quo erat columna lactaria: ad quam infantes lacte alédos deferunt. Regio duodecima: Piscinam publicam continet: aream Radicariam: viâ

Porta Capena. I.

Mōscilus II. Isis & Serapis. iii.

Tēplum pacis. iiii.

Exq̄lina. v.

Alta semita. vi.

via lata. vii

Fog ro. viii

Circ⁹ flaminus. ix.

Palatū. x.

Circ⁹ maximus. xi.

Piscina publica. xii.

nouam: Fortunam mammosam: Isidem Antenoclariam: Aedem Bonæ deæ Subfaxanæ: Thermas Antonianas: Septem domos Parthorum: Campum lanatarium: Domum Cilonis Cornificii: Priuata Hadriani. Cohortes quatuor vigilum. Regio decima tertia. Auentin⁹ continet Armentarium: Templum Dianæ: ac Mineruæ commune: Templum libertatis: Scalas gemonas: Nymphetria: Thermas Syriacas: & Varianas: & Decianas. Priuata Traiani: Dolacrum: Mapam auream: Horrea Platonis: Galbæ: & Aniceriana. Porticum Fabarum: Scholam Cassii: Forum pistorium. Regio decima quarta. Trans tyberim hortos Neronis: Ianiculū: Manias: Balneum Ampelidis: Priscidiana: statuam Valerianam: Caput Gorgonis: fortis Fortunæ: Coriaria: Herculem cubantem: Campum Brutianum: Aream Septimianam: Thermas Septimianas: Ianum Septimianum. Hactenus vetera quibus ego monstratiunculas nonnullas ex antiquiorū opinione subiiciā: nō tā vt multis: præsertim eruditis icognitas: q̄ vt omnibus vel peregrinis cognoscendas: ne princeps terrarum ciuitas: per indiligentiam minime degulsetur. Plinius libro tertio: spatium urbis a milliario ad singulas portas: q̄ tūc erant: mil. dicit esse per directū fere. XXX. Ad extrema vero tectorum cum castris prætoris ab eodem milliario per vicus omnium viarum paulo amplius septuaginta. Compita item larium (nam singularum male apud eum scribitur) regionum omnium. CCLXV. existere. quī & ausus ipse tectorum altitudinem in spatio computare. Erat enim milliarium signum in fori Romani capite: vnde principium itineris ad omnes portas: omneq̄ iter capiebatur. Urbis circuitus sub Valeriano: qui moenia restituit: fuit teste Spartiano milliaria quinquaginta: quod sane verisimile non videtur: nisi ex iurisconsulti sententia iudicabimus: qui Romam aliam ab vrbe facit: Vrbem tantum intra moenia esse: Romam vero sacrum etiam pomerium: suburbanaq̄ comprehendere. Nam ab Otricoli ponte: vsq̄ ad moenia: via plena ædificiis erat. Itaq̄ peregrini se tunc urbem ingredi putabāt: vt accidit Constantio principi: teste Marcellino: quum primum Romam cum Ormisda venit: & vbi medium esset urbis percontanti. Romulus ab initio Palatium tribus tantum cinxerat portis: Mugonia ab animalium mugitu inde exeuntium: Carmentalis ab Euandri matre: quæ postea scelerata ob egressos. CCCVI. Fabios vocata: & Pandana seu libera: quæ in Asylum tendebat: qd̄ augenda urbis gratia: criminoforum refugium instituerat. Liuius scribit triginta septem fuisse: puto veteres connumerando: quæ intra auctam restiterant urbem. Quæ vero nunc apparent: Flumentana Populi porta: ex antiqua Flumentana quæ ignoratur. Nam ipsius Liuii tempore: qui illius meminit: Populi porta non erat: quum moenia Collinam non excederent. Hic igitur nefandi Neronis sepulcrum templo diuæ genitricis cessit: & Via Flaminia inter quæ & ripam Tyberis: nunc quoq̄ vestigia Augusti sepulcri conspiciunt: quem Hadrianus æmula e regione simile in Vaticano excitauit. Porta Collatina: quæ Collatiam Sabinorum oppidum ducebat: dicta etiam Procopio Pinciana: a Pincio senatore: vnde Gothorum olim irruptio. Mōs Pincius collis dicebatur hortulorum: q̄ pars inferior humida: accommoda hortis existeret. Deinde Salaria: a sale in Sabinos exportando: seu Quirinalis: a Quirini sacello: eadem & Collina: a Colle Quirinali: qui & triceps: & quinquecepis Varroni ex capite collium numero dicitur Festo autem & Agonius: quasi sine angulis esset. Ex quo verisimile Circum deinde Flaminium: Agoniu posteros appellasse: q̄ modo Circi maximi: angulis ex omni parte careret: q̄q̄ apud Varonem Agonius scribitur: nisi forte sit mendum. Vsq̄ ad hanc portam Collinā moenia fuerant quæ illi vsq̄ ad pontem Miluiū prorogare cogitarunt. Verū aruspices phibere: q̄ intra urbem nec habere comitia: nec legere milites p exercitu liceret. Deinde Viminalis: seu sanctæ Agnetis a viminum multitudine. Neuia: seu porta maior. Exquilina: seu Tiburtina: seu sancti Laurentii Cœliomōtana nūc clausa: ppe sanctum Stephanū rotūdū. Asinaria: seu sancti Ioannis. Latina antiquitus nō nominata: sed tantū via. Capena: seu sancti Sebastiani: vbi Appia via. Trigemina scti Pauli existimatur: quomodo tamen: haud satis scio: quum Liuius teste Horatii qui cum Curatiis pugnauerūt: porta Trigemina sint ingressi: quo tempore non erat hæc pars Auentini: nisi forte ex vetere porta: huic inditum nomen. Aurelia: seu sancti Pancratii: Portuensis & Vaticana satis notæ. Septimiana etiam trans Tyberim: vbi Septimii Seueri inscriptio: anteq̄ ab Alexandro reficeretur legebatur. Triumphalis cum ponte e regione sancti Spiritus interiit: q̄q̄ de hac diuersæ sententiæ. Pōtes vero primū insulæ: Fabritius & Cestius: quorum alterū Valentiniani & Gratiiani: alterum Lepidi: & Marci canū noie restituti: inscriptio adhuc idicat. Sublici⁹ ab Anco Mar

Auentin⁹. XIII.

Trās tyberim. XIII.

Roma vrbs

Palatium.

Agonius.

Viminalis.

Capena.

Sublici⁹ Pons.

Mammeus
Aque Ro.Almo
Vię multe.Vaticanū
Fora, Ro.Cāp⁹ Mar-
ti⁹. Pātheō.
Columnæ.

Thermę ro.

tio postea lapideus ab Aemylio factus Aemyli⁹ est dictus: atq; is est: cuius extant fundamēta ad
eam pertinentia ripam: vbi nunc Naualia sunt. Aurelius: q & Xistus postea ab authore restitui
endi dictus. Aelius ab Hadriano apud eius molem. Vaticanus seu Ianiculensis prope sanctum
Spiritus: iam desit. Sunt qui diuersos esse dicūt. Miluius ab omnibus cognitus. Palatinus seu
sanctæ Mariæ: qui in palatium ducit. Extra urbem vero Mammeus a matre Alexandri Imp. in
stauratus: quem Antoninus pius fecerat. Nomentanus quo itur Nomentum: a Narsete factus:
vt eius carmine indicatur. Aquę ex Iul. Frontino dicendę: qui aquarum curæ a Nerua delega-
tus fuit. Igitur nouem ab eo ponūtur. Appia post initium Sānitici belli inducta ab Appio Clau-
dio cenfore: qui & viam Appiam a porta Capena Capuam vsq; strauit: concipitur in agro Lu-
cullano: qui nunc Tusculanus putatur: via Prænestina. Anienem veterem. M. Curtius censor:
cum. L. Papinio annis quadraginta post Appiam perducendam de manubiis e Pyrrho captis cu-
rauit. Cōcipitur supra Tibur. XX. mil. Extra portā Ro. Martia a. L. Martio Rege in capitolium
perducta: cōcipitur via Valeria ad mill. XXX. prope Sublacum: quam ait suo tempore Fron-
tinus in Aduentinum a Traiano perductam: Traianam fuisse dictam: vt etiam effossum nuper
marmor: quod nos vidimus: indicat. Tepula: quam ex agro Lucullano Seruilius Cepio. & P. Cas-
sius Longinus censes in capitolium perducendam curauerunt. Iuliam. M. Agrippa ab inuen-
tore vocatam: introduxit ex Tepula via subterranea: supra terram vero fictili structure: ope ar-
cuato. Idem Virginem item ex Lucullano perduxit: sic appellatam: q̄ quarentibus aquā puella
virgo venas ignotas monstrauit. Concipit via latina mil. VIII. in locis palustribus. Claudia: quā
Caius princeps introduxit ex fontibus Curtio & Cęruleo: millia. XLVI. via sublacensi. Claudi-
us absoluit opere arcuato. Titus deinde restituit: vt ex scriptione adhuc portæ maioris apparet.
Huius vestigia maxime comparent: transeunt per Cœlium Formæ nūc & olim appellatę. Anio
nouus: hic ex fonte purior q̄ vetus deductus. Ambo vero simul: & Claudia: in urbem confunde-
bantur. Duæ regioni seruibant transiberinæ: quorum vna Alsetina via Claudia mil. XIII. e
lacu Alsetino concepra: ob frigiditatem minus salubris: quæ ab Augusto fuit introducta. Alte-
ra Sabatina e stagnis Sabatiis post Frōtinum memorata. de vtriusq; quid sentire: supra narraui.
Harum quoq; hodie visunt vestigia formæ vnus extra portam Branchatii: quam Sabatinam
putauerim: alterius apud sanctum Spiritū: Almois existimatur: qui apud portam Capenam in
urbem vsq; ad circum Max. nunc profuit. Ex quo Iuuenalis. Madidamq; capenam. Lucanus. Et
lotam paruo reuocant Almone Cibelem. Vię extra urbem: Appia: Latina: Prænestina: Tiburti-
na: Salaria: Nomentana: Ostiensis: Laurentina: Labicana: Ardeatina: Flaminia: Cassia: Cimina:
Valeria: Claudia: Aurelia. Omnes sane notæ: & alibi mihi descriptæ. Vię vero in vrbe: Suburra
notissima a foro Traiani ad Martini & Agathæ templa. Via sacra: vbi sanctæ Mariæ nouæ tem-
plum. Via noua: quæ a circo Max. ad portam vsq; Capenam. Alta semita: regio & via a thermis
Constantini vsq; ad portam Viminalem. Via lata regio & via: satis monstratur ex æde nunc. S.
M. in via lata. Via triumphalis citra Celsi templum: e cuius regione pons erat. Recta per Floræ
nunc campum: vsq; ad Velabrum: Carinæ apud Petri vincula: vnde & auguria captabantur.
Piscina: publica regio & via circa Xisti tēplum: & thermas Antonianas. Vaticanū: vt ait Var-
ro: a vatum ibi responsis: seu q̄ deus Vaticanus: qui puerorum vagitibus præerat: ibi coleretur
Fora Romana: in primis ab arcu nunc Seueri ad tris nunc extantes columnas pertinens: cōtra
Cosmum & Damianum: apud quas equestris Domitiani statua: Statiana fuerat. Hoc forum Cę-
sar: deinde Augustus: teste Tranillo: ampliarunt. ex quo Martialis ait. Atq; erit in triplici par-
mihī nemo foro. Nerua: idem & transitoriu: q̄ ad Traiani inde ad alia fora transibant: quod ne
spatio fraudaretur: pars Quirinalis est excisus. huius adhuc extant vestigia. Boarium apud san-
ctum Georgium ex arcus vicini inscriptione: q̄ ibi bouis esset statua. Ouid. Area quæ posito de
boue nomen habet. Erat & Piscarium haud longe a Boario: vt ait Varro: rusticorum & cupe-
dinis: & holitorium: & pistorium iuxta ædem Vestæ. Campus martius: q̄ Tarquinii fuit ager:
q̄ extra urbem esset in confesso apud omnis: quamobrem & Pantheon & circus fla. extra fuerāt.
Columnæ cochleæ duæ: altera Traiani: vbi depictum bellum Dacicum: cui apud Parthos res
gerenti dedicata fuit a senatu. Altera Antonini pii in reg. columnæ: cuius egestio fundamēti
vti quorūdā est opinio: vicinū fecit montē: qui acceptori⁹ dicit. Quidā antiquiorē faciūt: Citato
rūq; pri⁹ dictum: quo citatę ad comitia tribus se recipiebant. Thermę Diocletianę notę. Cōstati-
nianæ apd equos Tiridatis. Alexandrinę: q̄ antea Neronianę fuerāt: apd. S. Eustathiū. Agrippinę

apud Pantheon: Titi post. S. Martinum: dicunturq; hodie capoces q̄si capaces aquarum. Apud
has hoc anno. MDvi. Felix Romanus cuius dum arcum diu obstructum in vinea sua recluderet
Laocoontē Virgilianum cū duobus filiis inuenit a Plinio libro. xxxvi. ca. v. his verbis memora-
tum. Laocoon in Titi Imperatoris domo opus omnibus & picturæ & statuariæ artis præponen-
dum ex vno lapide: eum & liberos draconumq; mirabiles nexus de consilii sententia fecere sum-
mi artifices Agelander & Polydorus & Athenodorus Rhodii. Visum igitur nostris par op⁹ fa-
me: quapropter pontificis iussu in edes vaticanas traductum: quando hæc cura adhuc animos
contaminat. Thermæ Domitianę apud Syluestri. Nouatianę apud Pudentianæ. Gordianę. Eu-
sepii. Olympiades apud Pamiserna: templa. Varianæ autem & Syriana & Decianæ in auentia-
no. TEMPLA etiam quedam deprehendimus. Aesculapii inter insule pontes quod. S. Joanni. ex
altera parte Iouis quod. S. Bartholomæo nunc dicata videmus: nec alia vestigia apparent. Oui-
dus. Iunctaq; sunt magno templa nepotis auo. Ipsam verò insulam teste Liuo aggeres frugesq;
in eum locum constipata fecerunt quę ex agro Tarquinii in Tyberim delecto conuenerūt. Her-
culis apud Scholam græcam sub Auentino vbi area statua mea ætate reperta quæ in edib⁹ Cō-
seruatorum visitur. Aedem Herculis rotundi ad forum boarium Liuo quę nūc. S. Stephani ro-
tundi iuxta Tyberim satis habetur argumenti esse: ppeq; ædiculā Pudicitia: patricię inter scō-
ta & vinopolia nunc. S. Mariæ Aegyptiacæ dicatam. Veneris Erycinæ extra portam collinā ex
versu Ouidiano Tēpla frequentari collinę pxima portæ. Nūc inter vepres monumenta quædā
apparent. Hic teste Liuo Ludī q̄nq; facti tyberi circū fla. inūdāte. Aliud itē veneris apd circum-
maximū. Solis ab Aureliano conditi quidam existimant eas eē ruinas q̄ supra eolumnesū ades
apparēt. Apollinis & Marris: vbi febris sacellū: i Vaticano. Martis sitē extra portā capenā ad ter-
tiū lapidē bello gallico a Camillo vorū iuxta qd lapis manalis vocat⁹ cōsistebat quo pscitares
in urbē relato pluuia statim manabat. Hodie. S. Mariæ pruneræ imago si quando florentiā tran-
fertur: idem sed cultu efficit veriore. Martis vltoris supra memorauit. Neptuni i ripa Tyberis idē
esse opinabant vnde his annis proximis prope. S. Blasium ingentes lapides sunt effossi. Dianæ
vbi prisca in auentino. Iouis vltoris quod & pantheon notissimum. Capitolini supra narrat. Flo-
rę in quirinali post. S. Susannam ex Martialis carmine Qua videt antiquū proxima Flora: Iouē
Nam capitolium vet⁹ prope Susannam cernitur vbi descenderis. e regione vero horti Sallustia-
ni Templum Castoris & pollucis nunc Cosmi & Damiani: ex Ouidii carmine. Fratres illa die
fratres de gente deorum Circa iuturnę constituere lacus. Hic lacus prope. S. Georgium I specis
conspicitur. Hi fratres Tyb. & Drusus fuere qui templum quod Posthumius bello latino vniit
& filius dicauit illi restituerunt. Concordię qd Mālius prætor in gallia vniit in arcem dicatum
alterū Flau⁹ scriba in area Vulcani. Terriū Liua cōstruxit ob viri cū ea cōcordiam. Idq; pūat
qd in hortis. S. Mariæ nouę cōspicitur. Templum pacis iam notissimum. Aram pacis prius fece-
rat Augustus: quam auxit Agrippina. Iani apud. S. Georgiū quadrata nunc ruiua. Ouid⁹. Quis
tot sint iani cur stas sacratus in vno Hic vbi iuncta foris templa duobus habes. Templum bonæ
deę a Claudia vestali in auentino deinde a Liua restitutum. Saturni in foro vt describitur a Ma-
crobio vbi ararium erat id existimam⁹ ex cōiecturis qd sub capitolio Hadriano martyri postea
dicatum cernimus. Iunonis Monetæ: vbi edes Senatoris & olim dom⁹ Manlii. Vbi autem locis
dānatorum Iuppiter. vbi Ara coeli arx fuerat ex cōiectura altioris loci & subterranei quem nos
vidimus. Post arcem Busta gallorum: qui Liuo teste in obsidione capitolii peste absumpti ibidē
cremabantur. Iuxta visitur Iuppiter panarius siue pistorius ingēti statua nunc cubitans memo-
ria factorum panum a Mālio opinionem copiæ facientum. In capitolio ciuium null⁹ post Man-
lium damnatum habitabat: Ter autem flagrauit: ad id gradibus sicuti nunc ascendebatur. Car-
cer Tullianū vocatus apud. S. Nicolaum: Eruditioribus tñ hic carcer Claudii triumuirū seu la-
thomię sunt: Tullianū vero vbi. S. Petrus sub capitolio ex indicio q̄ teste Varrone Tullus Ho-
stilius hunc foro Romano imminentem condidit. Templum vestę rotundum instar pileę vesta-
terram significet Ouidio teste Numa intra palarium & capitolium dedicauit: quod & Cicero
indicat. Lucus inquit Vestę ad radices palarii deuexus in viam nouam: nunc. S. Marię liberatri-
cis vbi plurima vestalium sepulcra vidimus eruta. Nam in ea parte via noua multis via sacre
cōiungitur. Templum Faustine & Antonini apparet ex inscriptione prope Cosmū. & Damia-
num. Libertatis in Auentino ex mulatariā pōna a Tito Sempronio Graccho Gracchorū auo
Mature a Seruio Tullio in foro deinde a Camillo refectum. Fortunę virilis vbi nudę virgines
inspiciabantur. Ouidius. Vt regat hōc cęltoq; viros: fortuna virilis præstat. Amphiteatra

Tēpla Ro.

Amphitea-
tra.

Theatra.

bibliothecæ
Obelisci.

Arcus.

Circi.
naumachie

Curie. Ro.

armilustrū

Argiletum
Velabrum
Lupercal.

Dom⁹ Ne-
roniana.

Prata.

Naualia.

Nympha

Mutatoria

Basilicæ.

Aediculæ

Domus.

Insulæ.

Vici.

Castra.

duo: primum Titii notissimum fontes habebat duos ad recreandum aestu laborantem turbans alterius sane fontis nunc in via inter amphitheatrum & arcum Constantini supersunt vestigia Vidique ego iam vetus numisma habens a tergo amphitheatrum: cum his fontibus. Alterum Tauri Statilii ex hortis coenobii. S. crucis ostenditur. Theatra tria Pompeii apud edes Vrsinorum in Floræ campo: vbi stabula sunt equorum: aperte nunc cernitur: quapropter non temere fortasse posteritas hunc locum de ipsius amice Floræ nomine appellauit. Marcelli a Cæs. cepti: vbi Sæbellorum ædes. Balbi ignoratur. Bibliothecæ. XXIII. sed præcipue Palatina & Vlpia. Obelisci sex potissimi: in circo maximo duo: quorum vnus adhuc monstratur obrutus. In campo Martio vnus: qui horas ostendebat. In vaticano adhuc incolumis Augusto & Tib. dicatus: vt ex inscriptione apparet. Hic omnino teste Plin. in sui molitione effractus est: nauis quæ eum ex Aegypto iussu Augusti adduxerat: in portus constructione submersa est: & arbor quatuor complectentium vlnis crassitudine fuit. In Mausoleo item Augusti duo alti singuli ped. XLIII. arcus etiam plures: ex quibus tantum apparent Titii: Constantini: Seueri: Galieni ad. S. Vitum: & Domitiani: qua itur p. Flaminiam ad populi ædem. Circi quatuor ostendunt. Flaminius: & Maximus: & apud tabernas obscuras appellatas: vbi funes torquent: quartus apud sanctum Sebastianum: ob p. toria norum exercitationem conditus: vt putat. Naumachia: quing. ex quibus vna Domitiani monstratur: e regione arcus eius inter vinearum caua dextrorsus euntibus ad eadem populi. Curia: siue senacula quatuor tradunt. Pompeii prope thearum ipsius. Alia in capotolio esse conicitur: vbi adhuc columnarum inscriptio visitur. S. P. Q. R. in cedio consumptum restituit. Hostilia cum regia Tulli: vbi. S. Iohannis & Pauli ædes. Vetus apud Petri vincula: Nam & curia: sicuti pleraque opera publica: dedicantur: non tamen omnia dedicata sacra. Exquilias: vbi. S. M. maior: prius ad p. sepe dicta: ab excubiis Seruii Tullii qui habitauit. Armilustrum id putauerim spatium quod in testamta nunc est: nam in regione Auentini ponit: nec sane aptior locus recensendis armis ac militibus ostenditur. Fuere & in eodem fornaces. Argiletum & ficus ruminalis: prope ambo sub palatii parte ab latere. S. Georgii. apud etiam templum Velabrum fuerat. Lupercal ex alia item parte supradicti montis: que Septizonium spectat Seueri Imp. opus sepulchri gratia conditum. Tiburis locus adhuc durat: vbi Martialis domus ex eius indicio carminis. Insuper & cloacis aqua subterlabente Vrbs pene tota pensilis erat: vt ex libro. iii. epistolarum Cassiodori conicitur: inter quas cloaca maxima teste Liuius a Tarquinio prisco facta: quæ adhuc hodie monstratur e taberna quadam in Iudæorum platea: & in ripa Tiberis. Id autem ædificium quod apud Angeli templum cernitur: ædes apparet restituta a Seuero & Antonino filio: vt ex inscriptione cernit. Non nullorum etiam priuata deprenduntur. Domus Neroniana teste Tacito incipiebat inter Celiū & Palatinum circa fere arcum Constantini: tendebatque in exquilias. Domus Casariana vbi Liuius porticus: postea templum pacis. Ouidius. Disce tamen veniens etas vbi Liuius nunc est Porticus ingentis recta fuisse domus. Tranquillus vero ait. Templum pacis: vbi Liuius quondam porticus Domus Ciceronis in palatio iuxta forum. In eadem parte Vellia est: avellædis olim pecoribus: at tendendisque gregibus: in eo loco vt ait Varro: vbi & ædes Publicolæ diruta. Turris Meconiana cum hortis: vnde Nero spectauit. incendium. inter thermas Diocletianas: & basilicam. S. Mariæ Maioris loco eminentiore. Priuata Traiani. i. ædes cum thermis in Auentino: teste. P. Viatore: ea nunc apparent: quæ in vinea nostra comprehenduntur: nam eousque aqua item Traiana deducebatur: vt ex marmoreis literis repertis cospeximus. Hic enim Martius frater vetustatis curiosissimus: alta effossa tellure: cameras: lithostrata: solia balnearum: latissimasque reperit habitationes. Prata Mutia: & Quintia trans Tyberim: quorum altera prata videmus appellari: altera Quintia: quæ. Qu. Cincinatus arabat: contra vbi tunc Naualia erant Liuius dicit esse. Naualia autem ipsa nunc ripam vocamus. In Coelio præter aquarum formas: ædes Lateranorum: prope aream statuam pacificatoris. M. Antonini videmus: vt alibi narraui. Nympha in vrbe vnde decim: erant enim loca principum virorum amœna: aquis inductis. Mutatoria item magnorum priuata domus ad secessum & delicias. Basilicæ etiam plures: quo se recipere diuersi litigantes. Reliqua sic traduntur. In vrbe tota aediculæ. CCCXXXIX. Domus Mille. CCCXCVI. In insula. XLVI. Mil. DCII. vici. CXX. vicomagistri. DCLXXIII. curatores viarum. XXIX. Officiorum pistoria. CCLIII. Cohortes prætorie. X. vrbanae. III. vigilum. VI. Mense Olearia. Duo mil. CCC. castra: equitum singulariorum: Peregrinorum: Misenarum: Rauennarum: Tabellariorum: Lecticariorum: Victimariorum: Silicariorum. Prætoriana vbi nunc caput bouis in via Appia a Tyberio ibi in p. dio dicata: primusque tyrannicum morem exercuit. Dom⁹ hic etiam maioris ædificii: ac magnorum

virorum notant. Reliqua insula. Tēplū siue eadē quā erat incolumis: quā vero semidivura aut obsoleta areā dicebat. Cœmeteria sacra: Priscillæ in via Salaria apud. S. S. yluestrū: p. textati in via Appia apud. S. Iohannis: Catecubæ apud. S. Sixtū. Domicillæ in via Ardeatina apud. S. Petronillā. Ad duas laurus in via Labicana Balbi: itē in via Ardeatina Calopodii: in via Aurelia apud. S. Calistū. Ad vrsum pilearum apud. S. Bibianā. Commodillæ in via Ostiensi. Thrafonis in via Salaria. Apud. S. Saturninū. In cliuū cucumeris apud. S. Iohannis. Basilæ in via Salaria. Ad insalatas in via portuensi. Apud. S. Felicē Basiliei in via itē Ardeatina. De ceteris vero religiosis locis quæ in primis commemorare fas erat: inter p. tifices mihi dicebat. Reliqua item p. fana: curiosorum scholæ diligentius p. scrutanda reliquo: cū prisca vrbis facies nulli satis dignoscatur: tot passē barbarorum iniurias. Igitur his generatim p. spectis: ad reliquā latius descriptionem veniā: quod quatuor in primis constat gētib⁹: Latinis: Eqs: Volscis: Hernicis: oibus inter se confusis: vt vix dignosci sit. Prisci Latini appellati teste Festo: quæ an vrbē conditā fuerat: ac fere oēs interiere. De horū itaque aliorūque bellis Ro. alibi simul cōfertim dicem⁹ Nunc orā ex ordine describā. primūque Ostiā quæ ab Anco Martio extracta teste Liuius militiæ oimque munerū vacationē habuit: p. ter dies. XX. in aduentu Annibalis: quo reip. subueniret. Euerfam quodā a Saracenis Leo. IIII. restituit Corsis colonis inductis. Martinus. V. deinde turrim in ea excitauit: quam Iulianus Sauonensis cardinalis eius loci p. sul magno sumptu nra etate refecit: occu patāque a Gallis hostibus: Alexander iterū p. vim receptā: fidētiore munimine restituit. Antiqua romana colonia: vt Liuius in. viii. horū naues deuictæ excisis rostris: suspensisque foro nomē dedere Hic & fortunæ tēplū nobile: & Portus a Nerone extractus: quæ Antiatibus militiæ vacationē dedit capt⁹ loci amœnitate Trāgill⁹ author. Hoc oppidū expugnatum olim a Mario & Cinna Liuius LXXX. testat: quæ inter Volscos id cōnumerat: ex eius ruina edificatū postea Neptūnū in littore Coluniensū castellū. Nymphaei fluminis ostia clostra Romana Asturia cede Ciceronis insignis. Hic etiam Coradin⁹ Imp. Henrici filius captus a Carolo primo Siciliae rege: ac securi percussus est. Mōs Circeius: vbi Circe trāslata hoīes mutabat in feras: teste Virgilio. Terracina quæ sacrosanctā vacationē habuit: in aduentu itē Annibalis suspensam: vt Liuius. XXVI. Eius portū refecit Antonius pius: vt Spartianus ait. Hæc antea Trachina teste Strabone ab aspitate appellata: ob saxa & imminētē collē. Palus huic pontina p. pinqua: quam duo efficiūt amnes. Aufid⁹: & Vfsens pri mi Strabo alteri⁹ etiā Virgili⁹ meminit: Et in mare voluit Vfsens. dicta autē Pōrina a Pometia vrbe vicina: quæ interiit. Hæc palus. XXIII. vrbium loca occupabat: vt ait Plin. ex autoritate Mutiani: exsiccata tandē a Cor. cethego Cos. cui ea puincia obuenerat agerque ex ea factus: vt Liuius lib. XLVII. Insequentibus deinde sæculis iterum exsiccata a Theodorico rege Gothorum: vt ex eius inscriptione in eo loco cernit: dicta etiā lingua Volscorum Anxur: teste Plinio: causam refert Serui⁹ grāmaticus: quæ Iuppiter puer Anxur⁹ cognominatus in eo coleretur: quasi ἀπερὶ ζυπόβῳ: id est sine nouacula: & iherbis. Hoc in loco mari adiungit Appia via strata a Roma vsque Brundisium vt Strabo. Hodie vero ob paludes deserta est: ab læuaque petitur euntibus Neapolim. Præterea Capenates populū & oppidum Saturā: iam extincta omnia cōspiciebat: & Feroniæ de quibus luc⁹ a ferendis fructibus dictus: ob agrī fertilitatē: quo Annibalē diuertisse Liuius dicit. In hac ora Amyclæ: fere a serpentibus deletæ Plinio: originē a Laconibus Amyclis habuere: quare tacitæ sint appellata: Seruius causam reddit: quæ irruentibus hostibus: ne vrbs terreret: cōticuere: vel quæ a serpentibus sine hostium tumultu sint deletæ. In hac item Ostorū terra tot antea sæculis extincta: felicitatē tñ eā adsecuta quæ in theatris atque poematis Romanis eius lingue vestigia remanserūt. Formiæque Lacones condidere: prius Hormiæ a portus comoditate appellatæ Straboni: Villa quondam Ciceroniana insignis. id oppidum nunc Mola vocat: inter hanc & Sinuessam Strabo Minturnas ponit: Marii quondam latebras: nunc Traiectum castellum esse dicunt. Eas vna cum Fregellis interluit Eris amnis. postea Clanis dicitur: quæ ex agro Vestino Appenninisque montibus defluit: Ptolemæ⁹ aliquantulū a mari recedentes Minturnas ponit Romanorum colonia fuit: vna cū Vestino deducta: Sacrosanctamque vacationem habuit ob cœli grauitatē. Liuius. X. Caieta cū portu nobili Lestrigonū patria Sili⁹ & regnata Lamo quondā Caieta. Etymū ab Aeneæ nutrice trahit Virgilio Straboni⁹. Sinui Caietano cōtinu⁹ Cecub⁹ mōs & ager vitibus laudat⁹: cui adiacent Fūdi via Appia. Quæ oppida sane oia Federic⁹ rex Colūnesibus paulo an⁹ dono dederat: deinde a Ludouico Gallorum rege ablata. Liris amnis ex Appenino fluit: nunc Garilian⁹ ab accolis vocat⁹: haud longe ab eius ostiis Sinuessā: aliud a Suessa: celebris quondā vrbs: nunc vicus paruus in sinu locata vnde nomē accepit. atque hæc quidē in ora latinorum loca præcipua. Nunc a littore remotiora artingam. Post Romam p. xime ager Laurēs: oppidū Laurētū: latini regia: a lauro in eo loco inuenta

Cœmeteria
sacra Ro.

Ostia.
Antiqua col.
Rostra.
Fortunæ tē
plū.
Nympha⁹
flu.
Clostra ro.
Asturia.
mōs circei⁹
Terracina
quæ & Trachi
na.
Pal⁹ pōria.
Aufidus.
Vfsens.
Anxur.

Capenates.
Satura.
Feroniæ lu
cus.
Amyclæ.
Ostorū tra

Formiæ
Minturnæ.
Eri flu. quæ &
Clanis
Caieta.
Cecubus
mons
Fundī.
Liris flu.
Sinuessā.

Laurenti.

Seruio: iuxta Lauinium a Latini fratre. Lauinia vero ab Aeneae coniugis nomine: eodem teste auctore, Dionysio autem tria diuersos ac proprios ponit: Laurentinos: Lauinienses: & Lanuuiatas. Antiochus in itinere ab Ostia Lauri, XVI. mil. pass. inde Lauinium totidem. Lauinium nunc Castellum Colunense civitas diuina existit: testamento reperi quondam marmoris a Prospeo ex ea familia cardinale. Municipales erant quibus civitas ob antiquitatem data sacraque addita: insuper & bello Latino pepererunt: ut Liuus in VIII. Lanuuii & Lanuuium civitas: ubi eodem teste auctore templum erat Iunonis hospitium: cui omnes Col. ex omnibus civitatibus sacrificabant. Numicius annis Aeneae morte insignis: quem vndis immersum: pro Ioue indigere coluit. Ardea Turni & Rutulorum regia: a Danae Persei matre aedificata: quae adhuc extat. Alba Ascanii aedificium ante urbem condita annos. CCC. ubi reges longo ordine usque ad Numitorem & Amulium successere. hic mos & lacus: & templum latialis Iouis Targnio prisco impulsore aedificatum: ubi ad ferias latinas quotannis conveniebant: visceratioque fiebat. i. carnis distributio singulis petentibus: iuuenisque sacrorum princeps ex eadem gente constituebatur. Cicero pro Milone: Vos Albani tumuli. Nam hodie quoque ab Appia porta usque ad Albanum sepulcra tota fere via visunt: vni paucos ante annos effossam ac delatam ad aedis conservatorum magno miraculo vidimus mulierem ite gro corpore oblitam crasso vnguento: supra annos. M. CCC. quantum ex erutis vicinis marmoribus concitare poteram extinctam. Albani victi a Tullo Hostilio fuere: ac in Coelio monte permisi hitare. oppidum a Romanis dirutum atque iterum restitutum: Herculius. iiii. Imp. rursus delevit. Nunc autem Sabellorum ditionis. Prope etiam Sabelli castrum vestigia videtur: vni gens ea originem duxit: ubi coenobium antiquum refecit etate nostra Ludovicus Patriarcha Agleisensis. Ardia urbs quondam nunc Riccia vocata in breve redacta castellum a Syllio Sabello possessum. Huic proximum Dianae Tauricae templum fuerat: quod Artemisium vocabatur. CLX. stad. ab urbe distans: hodie Cinthianum putatur ex Dianae nomine adhuc vocatum Colunense castrum. Hic plurima litra ac vitte superstitionum pedebatur: hic vallis inter vtrumque oppidum: ubi Aegeriae Numaeque collocutio dicitur fuisse. Hic Hippolytus Virbii nomine postquam reuixit translatus. Orestes quoque & Iphigenia ex taurica regione cum deo simulacro aduectae: templum id constituerunt ubi rex Aricinus sacerdos nefario ritu perficit: qui regem ante se & hostiam humanam prius mactauerit. Itaque fugitum est aliquis semper necesse & ipse continuo ac insidias cauens. auctores Strabo. Sillius. Cinthianum Colunensis patri memoriam extrahi iussit: quam Baptista Albertus vir plane antiquarius ac doctus existimabat de industria collocata: ut inde fons oppido subministraret. Nemus ite aliud oppidum vicinum sub eadem familia. In Nemorensi Caesar villam incepit loci amoenitate captus: ut Trajanus. Tusculum clarum villa Ciceroniana & Catonum gentem: aedificium Telegoni Vlyssis & Circes filii. Sillius. Moenia Laertis quondam regnata nepote. Videmus nunc etiam vestigia supra castrum Frascati: fontemque ex eo usque Romam manantem. Tusculani Federici Aenobarbi Imperatoris quondam constructi copiosissimi: Romanos insigni clade adfecere: ut postea respicere non esset. Romani itaque memores iniuriam post aliquot annos tanta in eos ira perfecti sunt: ut vix urbis fundamenta reliquerent. Algidum in alto monte situ ex aeris algore propterea dictum: nunc Roca papae ex veteris situ descriptionis existit: sylvaque proxima adhuc Allii sylva cognoscitur. Collatia prope Romam via Tiburtina: ubi stuprum Lucretiae: nunc nulla vestigia. Gabii via praenestina distans centum stadiis ab urbe aequae ac praenestae: ut ait Strabo. Id Zagarolum quondam existimatur quod mihi non probatur: cum propinquiores urbi ex supradicta auctoritate dependant: potius autem interiere Lacus Regillus nunc. S. Severi. Coluna oppidum cuius adhuc vestigia videtur. Praeneste vero ipsum in conspectu urbis orientem versus auctorem habet Cestulum Vulcani filium apud Virg. Strabo Polystephanum: Ply. Stephanem appellat: dicitque Praeneste ob lentissimi copia postea vocatum: quod graeci τριπολις dicit Festus autem: quod montibus praestet: ubi situm est. Hic Sylla. XII. hostium milia vna cum ipso Mario iunior interfecit. Templumque fortunae condidit: vnde sortes petebant. In eoque lithostrata primum coepere: ut auctor Plinius. Hoc oppidum insequentibus temporibus etiam dirutum: primum a Bonifacio. viii. Deinde Eugenio. iiii. Versus autem meridie Labici oppidum: quod nunc Vallismontium comitum ditionis: quidam eruditi putant. Seruius dicit hos a Glauco Minois filio Erymum trahere: Nam cum is in haec loca veniret: vidissetque dispersos: zonam tribuit: qua sese clypeosque accingerent: quasi ἀπὸ τοῦ λαβῆος. Virg. & picti scuta Labici. Liuus i. iiii. Q. Sulpitius priscus oppidum Labicos corona aggressus scalis captum diripuit. Cessitque senatus frequenter coloniam deducendam: coloni ab urbe. CL. missi iugera acceperunt. Tibur. XVI. ab urbe mil. Argeo positum colono. Corax alterius auctoris oppidum distans. xx. pass. mil. Tiburtini & Tiburtes dicitur. apud hos multa vetustatis monumenta: Hadriani & Marci Vopiscii villarum: Tiburtinum lapis: Anio flumen cum Albunea: apud eos cathartus impellitur magno impetu e sublimi in praecipitum Martialem: Ebur ac dentes

candidos reddere: apud Pausaniam vero frigidum primo ingredientibus deinde calefcere. Oritur Tacito e montibus Sympruinis: coniungitur Tyberis: tertio ab urbe lapide. Tibur dirutum quondam a Federico Aenobarbo Imperatoris. post aliquot annos restitutum est. Via tiburtina ultra anienem. III. mil. conspicitur mons sacer quod Ioui sacrum esset: ut ait Festus. Huc plebs Ro. olim secessit. Velitrum: incolae veliterni & velitranii Augusti gentem insignes: hodie ditissima civitas. Deinde Nymphaeus fluvius Hinc volsci incipiunt. Inter orientem vero & Septentrionem Fidenas inter Anienem & Tyberim ac Eretum fuisse dependimus: quod Plinius teste Tyberis eas a Vaticano sicuti Crustuminos a veietibus diuidebat. Distitisse propterea. XL. stadiis tamen ab urbe Dionysius dicit. Coloni enim veientum fuerat: Contra quos post Sabinos primum bellum gessit Romulus. Liuus. III. scribit eos veietum consanguineorum suorum bello irritatos Ro. legatos interfecisse: quorum statuae in rostris ob honorem positae fuerunt. Mox Fidenis expugnat: necatisque fontibus: noui coloni inducti: quibus fidenates interfecit rursus rebellauere. Iterum ab Aemilio Dictatore captae desolatae sunt. Fidenis: ut ait Trajanus: ruina theatri hominum. XXII. mil. periit. Crustumini paulo supra fidenates: Ager Crustumini & Caletanensis dicitur Plinius. oppidum nota tenuere. Crustumini oppidum Colonia Albanorum Dionysio esse dicitur. Liuus quoque scribit hos populos simul & Cecinenses & Antenates indignatos ex raptu Sabinorum contra Ro. perfectos fuisse se Acronem Duce: ex quo vicinos fuisse appet. Iohannes Plinius inter Sabinos ponit. Stra. autem inter Latinos. Inter Crustuminos Eretum oppidum nunc Mons eretudus. Virg. Eretum manus omnes. Iuxta hoc Nomen tum ponitur castrum hodie notissimum: via habet ab eo cognominata. oia sane ditionis versinorum. Plinius. connumerat populos. LIII. in antiquo latio: iam usque suo tempore interisse: inter quos Fidenates / Collatiam Gabios / Crustumini / Antenam / cecinam / Bolas / Coriolus: quo se Martius Coriolanus exul recepat: oppidumque huiusmodi teste Liuio Romanis Aede Satrium longula Coriolos Nouella Polustram Corbionem Vetuliam trebia labicos Pedum. De hoc Liuus. Ad urbem a Pedo ducta: & ad fossas claudias & Bouillas ab urbe pass. mil. populata. Pedum autem quod hic commemorat Horatius meminit. Quid dicam te nunc facere in regione pedana. HERNICORVM nunc populos Campaniam vocant: sunt autem Allari / Anania / Frufino: prope quem Colas labis flu. Stra. verulum Signia: vini austeritate notissima. Ferentinum. Hernia enim saxa ipsorum lingua vocant: quibus horrescit tota regio. De his Liuus in VIII. Martius Tremulus longus omnem gentem Hernicam in ditionem accepit. Et paulo ulterius. Anagninis quae arma Ro. intulerunt Civitas quae sine suffragii latio data fuerat adempta: & magistratibus praeterquam sacrorum curatio interdicitur. VOLSCI. Septentrionem versus cum Maris terminant: quorum Suefla caput: Quam ultra Lirim sitam Tarquinius Priscus adscitis hernicis expugnauit: vna cum Pometia: e cuius manibus templum Ioui latiale apud Albanum excitauit. Pometiae vero urbis & agri Pometii in hac parte frequens apud auctores mentio: quae iam & ipsa interit. Huius enim coloni Sueflam migrarunt: ex quo Suefla Pometia dicta: deinde vestinorum. Supra vero Casinum praecleara civitas latinorum: nouissima inquit Strabo: nunc oppidum cum Coenobio. S. Germani diui Benedicti commemoratione nobilitato: Silius. Nymphisque habitata Casini rura euastant. Sora Colonia quae tempore Annibalis defecit ad Samnites interfectis Romanis colonis. victa deinde a M. Poetelio & Gn. Sulpio. Cos. ac samnitibus seculi percussis deducta noua colonia: ut Liuus. Postremo a Federico Aenobarbo: sedente Gregorio. VIII. diruta est. Nra aetate Ducem habuit urbis praefectum Sixti pontificis fratris filium. Sub Sora inter liris fluente: veluti insula Interamna continetur Plinius. In hac parte est illa insula amena de qua loquitur Cicero de legi. Hic etiam Fregellae olim urbs florentissima cum a Romanis defecisset diruta: & ad vicum iam usque Strabonis tempore redacta. Ea nunc siue ex eius ruinis Postcoruus oppidum existimatur. Silius. Et qui fumantem texere gigante Fregellae. Aquinum iuxta est quod Melpha fluvius abluit Straboni. Et arpinum. Quorum alterum diui Thomae alterum Ciceronis & C. Marci natalibus gloriatur. ex quo Arpinates hodie ob honorem tanti Municipis tris literas. M. T. C. pro signo publico conscribunt Liuus in VIII. eo Anno Sora & arpinum recepta a samnitibus. & libro. X. Arpinatibus: & Trebulanis Civitas data. Atina inter liris & ipsa confluenta. De qua sic in libro coloniarum scribitur. Atina muro deducta Colonia. Deduxit Nero Claudius. Inter populo non debetur. Ager eius parte in laciniis & strigis est assignatus. Virgilio quoque Atina potens in catalogo dicitur. Scapulum iam interit. Frabateria quae nomen adhuc retinet. Meminere Silius & Iuuenalis. Venastrum bacca nobile. Setia Priuernum Camillae patria. Virgilius. Priuernum antiqua Metabus cum excederet urbe. Proxima huic Sermoneta nouo nomine oppidum. Cui Caietanorum familia paulo ante dominabat. qua sublata ab Alexandro ea terra cum vicina circum regione Lucretiae filiae concessa. Atrium in eo est itineris nunc Itrium. Atriani inter praefatos Latinos a Dionysio commemo-

Velitrae

Equi
Liuus
Bolae
Alba inter
Equos.

Vmbri.

In vmbria
ter anima
lia pariunt.
Otriculum
Ameria

vrbs
Tuder
Martis tem
plum
Iturnum
Arnate
Casuentini
Carfuli
Cereturum
Mōs falcus
Pontum.
Meuania.
Clitumnus
Spoletum
Col.
Asisium.
Asis mons.

Tifernum.

Vitelliorū
factio.

Burgū. S. fe
pulchrum.
Fulgina.
Foro flami
nienfes.
Trinciorū
familia.

rantur qui rebellauere. Hos sanos populos confuse ab authoribus positos est difficile sane iudicare inter quos fuerint: sicuti supra narraui. Nā & Antivrbū vicinum: & velitras: Liuus inter Volscos ponit. Volscis em̄ inquit vicis Veliternis ager adeptus. & Velitras Coloni ab vrbe missi. Et alibi. Sp. Cassius Gos. Antiatas Volscos fudit: fugatq; compulsos in oppidū longulam persecutus moenibus poritur. Equi etiā q̄ fuerint populi nō facile distinguuntur: commixti alioquin latini & volscis. Verba tantū Liuū ponā ex libro. VI. vt per ea sit cuiq; perspicere. Camillus inquit Victor ex volscis in Equos transit: & ipos bellū molientes cum exercitu eorū ad Bolas oppressit: ac vrbe aggressus: primo impetu cepit. & itē libro. X. Soram atq; Albā Coloniā deductā. Albam in Equos. VI. millia colonorum scripta.

Vmbri Sabini.

Mbros Plinius vetustissimos Italorū ponit quasi ὀμβροιοσ: q̄ insidiatione terrarū imbribus supfuisse. Prius Siculos ait liburnosq; expulere: q̄ agnū Precutianū Adrianūq; inuaserāt. Demū & ipi a Tuscis expulsi sūt. CCC. eorū Vrbibus expugnatis. Tusci vero deinde a Gallis. Stephanus grammaticus ex autoritate Aristotelis scribit in vmbria ter in anno animalia parere: arbores fructus biferos ferre. Mulieres plerūq; geminos parere. Terminū eorū hinc Tusci inde Sabini. Ex aquilonis aut latere longo tractu vsq; ad mare Adriaticū Strabonē ptendunt. Nūc vero Appenninū nō trāsefūt. Primum igit post latini oppidū Otriculū in monte sitū. Quod quidā inter Sabinos ponit: vt Strabo: Plinius inter vmbros. Ameria vrbs antiquissima condita Annos. D. CCCC. LXIII. ante Perlarū bellū: vt Plinius ex autoritate Catonis. Ager Amerinus: vt scribit in libro Coloniā lege Augusti est designatus: & veteranis est quidē adiudicatus: & pro extimo libertatis legē sunt secuti: vbi terminū ambigūsi nūq; circa ipm̄ oppidū: sed extra tertiuū milliariū Lex Cæsariana optata est: in absoluto terminū siti sunt id est. SS. P. S. De. D. CCC. P. S. XII. Tuder. Sili. Et gradiuicollā excelso in colle tudertē. Martē em̄ colebat. Nūc quoq; natū ad arma pplm̄ videmus: & continuū is seditionib; ad nihilū pene redactū. Tutū Srabo hic cōmemorat. Plinius vero arnates Casuentinos Carfulos quā nūc Cascinā vocāt. Sūt & nouis noibus Ceretū: Mōs falcus: Pontū clarum Ludouico iurisperito: Meuania clara Proptio & Clitūno Amne dealbādīs iumentis memorabilī. Eam quoq; Tines paruus fluuius preterlabit: vt Strabo & Silius. Spoletum Colonia Ro. teste Plinio. in libro itē Coloniā scribit. Ager Spoletinus in iugeribus & limitibus intercisiuus est adsignatus vbi cultura est. Ceterū insolutus est montibus: vel subitiuus: q̄ reip. alī cēssa Censura sunt. Nā & multa loca hāreditaria accepit eius ppl̄s. Hic Theodericus rex nobile p̄torū ex truxit: cuius successores Gothi oppidū id euererūt: restitutū deinde a Narsete. Hic etiā ducē Longobardī cōstituere: vñ hęc regio tota apud posteros cognomen accepit. Asisium & Asisina res incolae Plinio Ptol. clarū Diuo Frācisco eiusq; tēplo nulla materia constructo. Huic mōs iminet Asis q̄ oppido nomē dedit. quin & fluuius simul putat ex versu Propriano: subiectū mōribus Asimilq; esse: quē chiagiū nūc vocāt. Tifernū ppe Tyberim nūc ciuitas castelli: vt ex Plinio cōiicimus q̄ ait Tyberim p vmbros nō lōge a Perusia Tiferno ac Otriculo ferri: tifernameq; inter vmbros collocat. De hoc scribit in libro Coloniā. Ager tiferinus in cēturiis fuit adsignatus: postea iussu Imp. Tiberii Cæsaris quis prout occupabat miles. Deficientib; his aliis paucioribus est adsignat. terminū plerūq; q̄ ratione obseruationis tantū ascēdit q̄tū rectura limitum. Hodie in ea ciuitate Vitelliorū factio p̄pollet. Nicolaus ei; familiē princeps a Xisto p̄tifice pulsus: deinde ppl̄i fauore restitutus: arce disiecta: tādē multa quōdā in patria cede facta: facili morbo decessit. Filii pariter extitū. Camill; i plio. Paul; q̄ bellū aduer; Pisanos cōceptū ducere putatur captus a florentinis quibus militabat ac securi percussus. Vitellotius deniq; natu minor idem secutus fatum sub Duce Valentino Alexandri pon. filio cui; exercitum dūctabat quum aliquando transfugisset: reconciliationis deinde simulatione senogallia; vna cum ceteris capt; ac trucidat; ē. Qui vix tyrocinio posito iā pene toti Italiē tū Gallorū regi formidolosus cōceptus esse. Cui; cede accepta fratri notho patriē p̄suli i oppidū redeūt: tifernameq; portās clā uisere: ag sese antiquo ecclīe iuri Alexandroq; pon. permisere. Oppidū Burgi sexto hinc milliario. Quod moenib; auxit Guido Petramala Arretinus p̄sul: ditiōis ecclīe ab Eugenio. III. Florentinis ob. XII. millia aureorum mutua pignori dātum. Fulginiavrbis Siliū appellatur: Plinius fulginates nominat &. Foro flaminienfes: Strabo tantum forum flaminii. Historia recētior habet. q̄ a lōgo

bardis id oppidū dirutū fuerit: vbi Forū flaminii: aliudq; ppe instauratū q̄ nūc cernit. Huius loci tyrannus Vgolinus Trincius sub Bonifacio. IX. fuit: ei; Perusiā quandoq; rebellem subdidit. Eius successor Conradus cū Brachianas partes sequerēt Martino. V. Pont. aduersas p Frāciscum Sfortiam ei bellū mouentem ad ipsius Pontificis ecclesieq; autoritatem se conuertere: ex datā pacis conditione compulsus est. Ispellū in colle situm Strabonē Plinioq; antiqua Brachianorū possessio. Nuceria in Appennino sita. Quattuor eius nois in Italia: alia in Campania tertia itē in Appennino prope Mutinā: Quarta in Apulia: Nuceria Appulorū Ptolemāo vocata aliis Luceria. Gualdum nouū oppidū Pontificis: sequit factiones Perusinorū. Inginū Plinius inter vmbros Ingininos ponit & arnates: de his vrbib;. Silius sic ait. His vrbes Arna & letis Meuania pratis. Ispellū & duro monti per saxa recumbens Narnia: & infectū nebulis humentibus olim Inginū: patuloq; iacēs sine moenib; aruo Fulginiā: Inginū quidā Eugubiū falso putat: quū de lino Eugubino Plinius mentionē faciat: quapropter antiquū & ipm̄: q̄ decorauit. Vbaldus eius vrbis & ciuis & p̄sul sub Alexandro. III. vir sanctissimus. Hāc ex pontificū ditione: prius occupauit Antonius Feretranus. In hac prouincia ponit & Saxoferratū: de quo: plura mox in Piceno. SABINI iuxta Vmbros ponunt: dicit Plinio quasi Siuini a deorū cultu. Strabo antiquos esse Sabinos: & indigenas dicit: ab eisq; & Samnites quos etiā Iabellos vocāt: & Picetes descendisse ac viā salariā strauisse: q̄ a porta collina incipit: & in quā nomētana incidit: apd Eretū Sabinoq; oppidū: supra tyberim iacens. Cato a Sabino Sangi filio ortos. Dionysius: cōmixtos laconibus dicit: q̄ fugientes duritiē legū Lycurgi in Italiā circa Terraciā Feroniē Tēplū. constituere. ex eisq; pars ad habitandū cū Sabinis profecti: puritatē viuendi: moresq; laconicos docuerunt. Silius a Sabo & Sancto videt originē repetere. Ibat: & genti pars Sanctum voce canebāt Authorem generis: pars laudes ore ferebant Sabe tuas: qui de patrio cognomē primus Dixisti populos magna ditione Sabinos. Sanctus hic vt ait Ouidius tribus appellabat nominibus: Sanctus Fidius Semipater. Querebā Nonas Sancto Fidio ne referrem: An tibi Semipater: cum mihi sanctus ait. Cuicunq; ex istis dederis ego munus habebō. Nofa terna fero sic voluere Cures. Cures em̄ Sabinorū quondā Metropolis interiēre. Tatiū Numaq; patria: vñ & grites dicit Strabonē. Sabini igit Nare & Aniene fluminibus interluunt. Nar em̄ vt Plinius ait e monte Fiscelli defluens iuxta Vacunā nemora & Reate: ex alia parte Anio ex mōte Trebatorū Plinio ortus Lacus tris amoenos ambo faciūt: q̄ sublaqueo qd & sublacū dicit nomē dedere. Tacitus e Sympruinis montibus ait Anienem oriri. Farfarus amnis vbi Coenobiū celebre ac notissimū. Virgī. Et amoenā Farfarus vndā: proximus est. & Allia itē paruus amnis clade Ro. insignis nūc Curresius ab accolis dicit. Ceteros Sabinorū ppl̄os Plinius latiores facit q̄ Strabo. Nam ab anienē pinquis incipit: in quibus sunt Fidenates / Crustumini / Eretum / Nomentum / & hui; generis: de quibus inter latinos dixi Strabonē secutus. Reate Sabinorū vrbs Italiā mediū Plinio. Hic ppe campus Rosea: & lacus velinus q̄ ab oppido nūc Pedeluco nomen accipit. Virgilius. Et Rosea rura velini. Plinius scribit: cū Vopiscus causam apud P̄tores ageret cāpos Rosea dixisse Italiā fumen esse: in quibus perticas pridie defectū gramen operiret. E Reate orti Sacranī sunt appellati: vt inquit Festus q̄ e Septimontio ligures siculosq; eiecerūt. Nam vere sacro erant orti Festus Arcades esse dicit: q̄ cū pestilentia laborarent sacru vouerunt ver. Virgilius. Sacranāq; acies. Reatinos mulos Strabo magnopere cōmendat. Præterea Narniam / Trebulam / Interamnam / Nursiam / circaq; loca: Plinius inter Sabinos ponit. Strabo inter vmbros. Narniā Nar amnis interluit. Nequinū antea dictū: ob loci iniquitatē ac asperitatē: Plinio. Hinc fuit Capramelata Dux inuictissimus: & q̄ plures Venetis victorias pepit: quāobrē ab illis eq̄stri statua est honoratus. Adiacet & Narniē Tetricus mōs asperimus: vnde tetrici hoies seueri dicunt: Festo. Virgilius. Qui tetrica; horretis rupes amnēq; seuerū: Casperiosq; colunt Forulos & nomē Imelli. Qui ppl̄i iā interiēre simul cū Amiterno. Cuius Plinius: & Alfatenia: cuius etiā Liuus meminerunt. Interamna prata adeo irrigua habet: vt quater in anno secenē Plinio. post hāc interamna: duē eidē ponunt auctori: inter p̄cutinos: vt alibi: dixi q̄ Liuio Interamnis dicit Libro. IX. ac inter latinos. Trebula hodie Treuiū. Plinius ait hāc Mutiscas: & Suffenates pri; vocatas. Virgī. Oliuiferāq; Mutiscā. Fluuius aut prope oppidū Tinna Plinio memoratus existimat. Siliio Timiavocatus. Timiāq; inglorius amnis: quidā hūc chiagiū poti;. Nursia cūctis borealior: hic Sāctulū p̄byterū ac confessorē colūt: q̄ tpe Gregorū primi fuit. Nursinos: Augustus grauitermulcavit q̄ i tumulo suo: q̄ apd Mutinā ceciderūt: p libertate extictos iscripserūt. Huic vicii h. ii.

Ispellum
Nuceria.

Gualdum.
Inginum.

Eugubium

Sabini

Sabus.
Sanctus.

Cures me
tropolis.

Nar flu.
Sublaqueū
& sublacū.

Farfar flu.
Allia flu.

Reate Italię
mediū.

Velin lac.
Cāp rosea

Sacranī.
Muli Reati
ni.

Narniā q̄ &
Nequinum

Tetricus
mōs. Caspe
rii.

Forulī.
Imellum

Amiternū.
Alfatenia.

Interamna.
Trebula q̄
& Mutiscā

Tinna.
Sanctulus:
Nursia.

Carfuli. num oppidum Carfuli Plinio: vnde Carfulani quod Cascinā nunc vocant.
Picentes. Picentes, centes numerosi quondā populi. CCCLX. eorū oppida in potestatem populi Roma, venisse: ortos præterea a Sabinis voto vere sacro author est: Plinius Straboq; eisdē dicit vsos Pici ductoris auspiciis: vñ Picentes dictos & regionē Picenū, cur aut nūc Marchia dicat̄ superius in regione Venetię dixi. A Populo Romano & hi vna cū maris defecere: i quos demū victor Pōpeius Strabo Magni pater acriter animaduertit. Siti sunt trans appenniu ad mare vsq; Adriaticū longe magis q̄ late porrecti: vt ait Strabo, a Rubicone vsq; ad Hōmatriū fluuiū ac Adriani oppidū. Rubicon ipse nūc Pisirella: paruus quidē amnis: sed memorabilis q̄ terminus Gallorū ac Ro. prouincię fuerit: nec legionibus citra transire licebat: vt ex inscriptione eius loci huiusmodi. P. R. Imp. miles tiro commilito: quisquis es manipularia ve cęturio ve turma ve legionaria ve: sistito vexillū: nec citra hunc amnē Rubiconē signa ductum cōmeatū ve traducito. Si quis huius iussionis ergo aduersus ierit: fecerit ve: adiudicatus esto hostis ppli Ro. ac si cōtra patriā arma tulerit: penatesq; e sacris penetralib; asportauerit. S. P. Q. R. Sāctio plebisciti. S. V. C. Ariminū: L. iuius. XIII. coloniā dicit in piceno cū Beneuento deductam. Rufus li. XIII. Sempronio prætori Ariminū prouincia obuēnit. Strabo vmbrorum dicit Coloniam. Hęc prius a Cæsare occupata: initiū belli ciuilib dedit. Hucusq; via flaminia munita fuerat vt in Gallia dixi. Hic & conciliū celebratū: qđ Hieronymus improbatū dicit, ornatur hęc vrbs p̄sule simul: & martyre Gaudētio sub Cōstatio principe: ob Arrianos ei aduersos. Patria fuit Ephesin; sepultusq; in eadē regione: vbi templū simul cū Cœnobio dicatū ei postea fuit. In porta vrbis hęc legit̄ inscriptio. Imp. Cæsar diui Iul. Fi. August; Pon. Max. Cos. XIII. Trib. Pot. XXVII. PP. murum dedit curante. L. Turno Secūdo Aproniani Pręf. vrbis Fi. Acteio. v. c. Correctore Flam. & Piceni. Insequētib; tēporibus a Vittige Gothor; rege obsessum: loānes Vitaliani Dux Iustiniani Cæsaris defendit. Quōq; exarchatui subesset vna cū vicinis oppidis Romano cessit Pontifici: postremo in Malatestarū ditōne venit. Quę familia a Malatesta initium sumpsit tēporib; Othonis. III. cui; amicitia atq; autoritate plura ille obtinuit loca. Ex hoc nati Mastinus Pādolphus & Galeoctus. Hic vltim; cognomento vngarus appellat;: dux belli clarissimus fuit Anno. M. CCCXXXIII. Clementi. VI. contra Nicolaū Estēsem militauit: Quā obrē Arimini Vicarius est factus. Tris & hic liberos suscepit Carolū / Pādulfum / Galeatiū. Carolus res in Italia magnas gessit: sepe Florentinis: sepe Venetis militādo: moribusq; ac grauitate fere Catoniana. Galeatius Pisaur; & Forū Sempronii tenuit. Quorū alterū Frāncisco Sfortię alter; vero Forū sempronii: Vrbini Comiti vēdidit. Pādolphus & ipse militia clarus apđ Mediolani Ducē Ioannē Galeatiū multa strenue gessit. Brixiā: & Bergomū in suā potestatem redegit: diūq; tenuit: tandē oīa pulsus a Venetis amisit. Tris itē hic genuit liberos. Robertū Sigismundū & Malatestā: quorū primus natu maior Ariminum possedit: vir sanctitate ac miraculis clarus vxorē quā duxit nūq; attigit: nihilq; ei potius fuit: qđ egentib; opes distribuere ac pudicitia perpetuo cū iustitia & vitę abstinentia colere. Quōdā a pontifice quēdā loca ad eū pertinētia reddere iussus confestim obtemperauit. Cū coorta in eum seditione qđ minus rem curare videt̄ stricis gladiis peteret / ante oīa effusus ante deū precibus / foras mox egressus sese illis inermē tunicatūq; tradidit: Ad cuius aspectū oīm animi delinēti ac furor compressus. Malatesta nouellus appellatus Cefenam Geruiam Bretonorium possedit. Sigismundus quū prior esset atate Roberto extincto Arimino successit: quum ante Fanum Senogalliamq; teneret: vir facinorib; cooperatus: & maiorib; dissimilis: cuius atrocita facta satis in ofone Pii Pōtificis cū condēnatus fuit: manifesta sunt. Dux alioquin belli haud obscurus. Hic tñ (qs crederet) leui morbo ac facili; perit: præteritorūq; pœnitere mōstrauit: relicto filio Roberto Magnifico cognomēto. Qui ex duorū bellorū victoriis ostēdit iuuenis quātū ceteris præstitisset nostri sæculi Ducib; si p̄ immaturā mortē licuisset. Altero cū Neapuleonem Vrsinū a Paulo. II. missum cū ingēti exercitu sociāli ad Ariminum expugnandum: cū longe paucioribus ipse superauit. Altero vero Alfonso Calabrię Ducem contra Xistum pontificem summa vi pficiscentē: collatis signis in plio fugā turpissimam adripere cōpulsit: captis omnibus fere eius exercitus principibus viris. Roberti dein de filium nothum Pādulfum: postq; is aliquot annos sine controuersia patriam tenuisset ditōnem: nuper Alexander pontifex expulit. Cæsare filio surrogato: quo deiecto il. e statim reuersus

Pici auspici
 ur.
 Marchia
 Rubicō flu.
 Ariminum
 Cōcillium
 ariminense
 Gaudētius
 Malatestar;
 familia.
 Robertus
 magnificus

quū ciuib; nō satis fideret: vrbē Venetis tradidit: q̄ eam ad hūc vsq; diē qđ reclamāte pontifice retinet. Fuit & ex eadē familia Baptista Malatesta: cui & Leonardus Arretin; & plurimi eo tpe eruditi: vt foemina doctissima: scripta plurima dicabāt. Post Ariminū seqtur in ora Castrū durātis a Guilielmo durādī Decano Carnotēsi ædificatū: illo q̄ speculū iuris cōposuit: cū illuc Thesaurarius a Martino. IIII. missus esset. Pisaurū ciuitas ab Isauo fluuiio proximo: nunc Folia appellato: Romana colonia simul cū Mutina & Parma deducta: vt L. iuius. XXXIX. Inter colonos aut q̄ traducti fuerūt: Actius Tragcediarū scriptor ab Eusebio memorat; & iuxta Fundus actianus ab eo cognominatus. Torilæ & hęc ruinā passa. Deinde a Belisario restituta: posteris tēporibus a Malatestis: vt dixi: dominata: a quib; diuēdita Sfortia & Alexandro fratri cōcessa est. Huius postremo filius Cōstantius Ioannē filiu nothū successorē habuit. Is ab Alexan. pon. gener adscitus: sp̄reto mox matrimonio ac dirempto ab eiusdē exercitu nuper expulsus: ac fili; surrogatus est: quo rebus excidēte lo. statim reuocat. Prope Isaurū Crustumū torrens est. Lucanus. Crustumūq; rapax. hodie cōchliā vocāt. Focaria itē promōtoris cum. IIII. paruis oppidulis. Fanū fortuna; similē passum ruinam. Et ab eodē restitūtū Cardinale nūc suo Iulii beneficio decorat̄ Gabriele iuris peritissimo. Metaurus amnis cęde Asdrubalis memorabilis. Senogallia a Senonibus condita. Silius & Senonū de noīe Sena. Hęc Xistus præfecto vrbis fratris filio regendam cōcessit. Esis fluuius qui & oppido Esio nomē dedit Plinio: nunc stumefinus dicitur. Ancona e situ qđ quasi cubitū in Adriaticū promineat. Syracusanis qđ graci Dorici erāt Dionysii tyrannidē fugientibus: ædificata Stra. Lucanus. Quā Dorica sustinet Ancon. Et; humilior pars a Cothis quondā obsidentibus disiecta. Conone Iustiniani duce male defendente: ab altero deinde duce Narsete: & obsidione liberata: & ædificiis restituta: p̄ligatis ab eo. LXVII. Gothorū nauibus. Postea a saracenis Lotarii Imper. Sergii pon. tēporibus post Venetorū naues in Tergestino sinu incēlas: in oram oēm depopulantibus Ancona capta atq; incensa est. Portū in eū excitauit Traianus princeps ex marmoris eo loco inscriptione Imper. Cæsari Diui Neruæ. F. Neruæ Traiano optimo Aug. Germanico Dacico Pont. max. Trib. Pl. XIX. Imp. XI. Cos. VI. PP. Prouidentissimo princip. S. P. Q. R. Q; adcessum Italia; hoc etiam addito impensa sua portu tutiorē nauigantibus reddidit. In libro aut Coloniarū sic scribit̄. Ager Anconitanus limitib; græcanicis in centuriis est assignat;. Post Anconā Numana sita est: quidā Humanā dicūt in marmore legisse: veteris vestigia nominis tenēs a Siculis itē condita. Plinius. meminit etiam Silius. Cupra verusta vrbs Tuscorū ædificium: vbi templū Iunonis erat qđ Cuprā Iunonē appellabāt: vt Strabo. Silius quoq;. Quis littoreæ fumāt altaria Cupræ. Castrū nouū: vetus etiam oppidū: hodie Flauianū. De his scribitur in libro Coloniarum. Ager cuprensis Truentinus castran; Ater nensis lege Augu. sunt assignati. Ager Palmēsis in hoc tractu Plinio memorat;: nunc quoq; turris palma; sequitur fluuius Truētus cū oppido eiusdem nominis: qđ solum liburnorū in Italia reliquum est: vt ait Plinius. Deinde Matrinus fluuius Ptolemæo: Omatrinus Straboni: Vomanus Plinio: apud quē Adria est picentium sita. VII. millibus passuum a mari distans. Romanorū Colonia. L. iuius lib. XI. Sena & Adria Colonia; deductæ. Aliam in Venetia dixi. Silius. Atq; hu mectata Vomanō Adria. Intus aut Asculū: Piceni nobilis Colonia inter Truenti brachia: vltia fere picentiū in ea parte ac Capua: vt Antoninus in Itinere. Captum in bello Marfico: maiorem aliis sustinuit animaduersionē: incēla vrbe qđ legatos Asculani interfecissent. Censetur claris viris Beturio Barro oratore. Ventidio Basso qui de Parthis triumphauit. Recentiorib; vero Nicolao. IIII. pon. & Ciccho mathematico. Iosias aut nobilis adolescens sub Calisto. III. tumultus in ea excitauit: Ioannem Francisci Sfortiæ fratrem qui Asculanos defenditauerat interficiēdo. Quare passus exiliū: tandē cū nec quiesceret captus a Roderico legato pontificis propinquo: ac Romanam ductus est. Firmū antiquū oppidū cui præfere diu præfules e Capranicensiū familia: donec Ioannes baptista Panthagatus vltimus in matrona deprēsus: atq; eiectus: cū aliquandiu exularet: tandē in explorato redire ausus interfectus domi a populo fuit. Nuper vero id oppidū Liberoctus Firmanus inuasit. Is haud sane ex loco magni miles Cæsaris Alexandri filii fuerat eiusq; fauorētū etiā Vitelloti Tiferntis auxilio: cū quo ad finitātē iunxerat. Firmum ducentis fere comitantibus armatis profectus: necessarios ac propinquos quos putabat dñatiōi posse obsistere: ad eū salutatū veniētes de iprouiso seprē nūero trucidauit: vrbisq; iā Tyrān; arcem quā oī Frāncisc; Sfortia i ea inceperat (Nā & id oppidū vna cū reliqs in piceno aliquādiu F. tenuit) absoluere conabat;: vñ vltore deo seqnti anno eodēq; die. S. Syluestri quo faciū ipse prætrauerat a Cæsare cōtra quē cōspirauerat: vna cū Vitelloti ceterisq; p̄ pditionē capt; atq; iter h. iii.

Baptista
 Malatesta.
 Pisaurū co
 lo.
 Isaur. flu.
 Fanum for
 tuna.
 Metaurus
 flu.
 Senogallia.
 Esis flu.
 Ancona.
 Portus An
 conitanus.
 Numana.
 Cupra.
 Castrū no
 uum
 Palmēsis
 ager.
 Truēt; flu.
 Matrinus
 flu.
 Omatrin;
 Vomanus.
 Adria picē
 tium.
 Asculū Co
 lonia
 Beturi; bar
 ro.
 Ventidius
 Bassus.
 Cicch; ma
 thema.
 Firmum.
 Pręsul fir
 manus.
 Liberoctus
 firmatus.

Vrbs salua fecit fuit. Vrbs Salua Antonino: Plinio: vbi nunc modica sane vestigia Vrbs alte castri. Poteria flumen & oppidum: olim Traiana poteria q Plinio & Ptolemao in lictore ponit: nunc vero sub Rea cinisibus. De qua in libro Coloniarum: Ager pupotentinus: & Recinensis: & Pausulensis: eidem sunt assignati. Ricinensium Plinius item meminit. eorum vrbs Helia ricina ab Helio Seuro principe adificata: deinde a Gothis diruta. Coloni ppe adificauerunt Racanetum & Macereturum. Na & Macereti hodie inscriptio legitur huiusmodi. Imp. Cæsari. l. veri Augusti filio: Diui Pii Nepoti: Diui Hadriani Pronep. Diui Traiani abnep. Diui Nerue abnep. L. Septimio Seuro Pertinaci Augusto Parthico maxi. Arabico Adiabenco p. ma. trib. p. r. XIII Imp. XI. Cos. III. PP. Colonia Helia Ricina conditori suo. Sertinum Straboni: vñ Sertinates Plinio. in quorum agro Liui. X. scribit: Decipris exēplū secut: pugnado aduersus Hetruscos Vmbros & Gallos se deuouit. Hoc oppidum Logobardorū quoq; vim prulit: cuius ruinis duo vicina oppida Fabrianum: & Saxoforatum constructa sunt: ppe qd ad mille passus iuxta fluuiū Sertinum adhuc vocatur: cernunt veteris vestigia ciuitatis: multaq; sepe repta nomismata lithostrata: pauimenta nobilia. Fluuius hic hodie terminus piceni & vmbrie: ex hoc oppidū inter vmbros ponit: Fabrianū vero vltra sex millib; passuum inter picenos. Antiq; Clauellorū possessio fuit: horū familia nobilis ad Baptistam postremo Thomę filium redacta. Is cū auas crudeliterq; imparet: odiū publicū coepit eē: cūq; primores i eū cōiurassent: hora statuta in tēplo signo dato: dū inter sacra illa symboli verba: Et incarnat; ē de S. S. pariter insurgētes eū trucidauerūt: euestigiog; ad aedis pperates: vniuersam familiā nulli neq; sexui: neq; arati parcēdo sustulerūt: nec defuit p intēperantē libidinē: q cū vna ex illis virginibus etiā interfecta rē haberet. Quapropter tanto scelere pperato cū magnā sibi ppl's inuidiā cōtraxisset: ac libertatē quā cōclamauerat: nō satis ei tutā adauereret: sese in Frācis Sfortiæ fidē tradidit. nūc pōrificū regit auspiciis: Chartarū officinis ex magna parte vestigal querens. Auximum in bello ciuili: in potestate Cæsaris venit. Deinde a Gothis captū: a Bellisario demum post lōgā obsidionē receptū est. Cingulū Straboni mons: Plinio vero oppidū a T. Labieno q e patribus pōpeianis fuit adificatū. Camerinū situ loci nūmētissimū: in Appēnini iugo Varranorū gēti diu possessum. in q maxime Gentilis cōmemorat: plurib; in Italia rebus gestis: cui Rodulf; filius succedēs: quatuor & ipse ditionis successores liberos dimisit. Gētilē Pandulphū: & Berardū ex Primo: ex Secūdo vero matrimonio Petrū Gētilē: & Ioānē. Primi duo in Secūdos cōspira uerūt corrupto Patriarcha Vitellio viro factioso: q tūc legatus Picenū administrabat. Hi cum eos accerferet: alter tm Petrus gētilis cōparuit: quē statim monetā adulterinā accusat; capite plecti iussit. Alter vero Ioānes q domi remāserat: ob suspitionē a fratrib; interim trucidat; clam in cubiculū quasi collocuturis cōuocatus. Tātū igit; scel; Camertes auersati nō tulerunt: breuī q post tpe vna iperu in eos facto: Gētilē Pandulphū & Berardi filios obrūcāt. Nā Berard; pater Tollētini qd oppidū in portionē ei; cesserat: pauloante interfectus fuerat. Protinusq; libertate cōclamata: sese Frācis Sfortiæ q tūc Picenū occupauerat tradiderūt. Sed diuina postea puidentia factū: vt extinctorū insontū: filii patriā possiderēt. Ex quib; Iulius Ioannis filius: cum in summa felicitate in ea iam cōsenuisset: ad postremū Priami exitū habuit. A Cæsare nāq; Alexādrī pon. filio vna cū oppido: & trib; filiis. Venatio Annibale & Petro captus: atq; in arce pergu lenis: quo ducti oēs fuere interemptus: vno tantū supstite Ioanne maria natu minore quē pater initio belli cū gaza Venetias veluti Priamus Polydorū in Thraciā: meliore tamē fato miserati q rebus Cæsarianis attritis Pio. III. succedēte in patriā ditionē pacificus rediit. Tignū vrbs anti qua de qua Cæsar in Com. Interea ceterior factus: Terinum pr. cohortib; v. tenere Tignū. Nūc S. Maria in Georgio. Farfina: sic em reperit in antiquis marmoribus: in eo loco non Sarfina: vt iā consuetudo: clara Plauto alumno: & copia lactis: vt Silius testat. olim inter vmbros ponebat Matelica: Tollentinum: Pollentia: Esium: Feretrum: Vrbium: Forum Sempronii: Oppida anti qua sane omnia: vnde Matelicates: Tollētinate: Esinate: Pollentini: Feretranī: vrbinate: Forosempronies appellati: Plinio. Luceoli apud Calliū oppidū a Logobardis dirutum: cuius ruina Candianū alterū oppidum excitatū de nomine Candianū vicini fluminis. Luceolis enim Nar ses audita Totila morte castra posuit: hic & Eleutherius Exarchus q ad imperium adspirare ab exercitu Rauēnate interfectus. iuxta Cādiā ripā viā flaminia pars cernit: saxūq; CC. pass. lon. & VIII. alt. pforatū ac peruiū currib; Forulū ex ea causa appellatū cū. T. Vespasiani conditoris inscriptione. In hac parte multa sūt oppida a Feretranis Vbaldinisq; possessa. Inter q; pgu la. S. Angel; vbi mercat; Carda: Massa: Trabatia: q loc; ppe Appēnini ex abiegna materia: ac trabib; adificiis aptis: nomen auspiciat. Cefanus quoq; flu. cū Mondaino castro post Metaurum

Clauellorū familia.

Auximum Cingulum T. Labien; Camerinū. Varanorū familia.

Iul; Varan;

Tignum Farfina Matelica Tollentini Pollentia Esium Feretrum Forum sempronii. Candianū. Luceoli. Callium

Callium nouū nomē. Vrbium cuius meminit Tacitus in bello Vitelliano. Plinius ait vrbinate cognomine Metaures. Dū teneret a Gothis Belisarius post longā obsidionē tandē in deditio nē accepit: q; fons intrus p; arat; aruerat. Postremo in comitū Feretranorū potestatem venit. Princeps eius familiæ Guido Bonifacii. VIII. tēporibus res multas in Italia gessit partes impatoris Conradini secutus cōtra Manfredū. Progenitores eius iā inde vsq; tpe Federici Aenobarbi cōperūt a quodā Oddantonio cuius successores Galeatius: Guidantonius: Federicus: Nolfus: Federicus: deinde Guido supradictus: cuius ex fratre Feltrano nepotes Ludouico Bauaro militantes ab eodē Ro. pōrificis aduersario & in oibus eius terris vicarios cōstituēte alter Callio: alter Calassus Vrbino pōficiunt: cui deinde succedere Mōfeltranus Boncōres. Mōfeltran; alter Antonius q post Guidonē caput extra nidū exeruit: Eugubitū rei patriæ adiecit. Frācis Cātiani principē eius aduersariū: a legato florentinorū pacis causa ex cōstituto corā deductū vulnerauit: quapropter a florētinis ob iniuriā bello petit; ac ad aequū cōuenire coactus ē. Odonē habuit successorē. Is quū matronas p libidinē sectaret populari tumultu iuuenis iterficiat; vncog; i forū tractus: ac secta genitalia mordic; tenēs. Guido filius prim; Vrbini dux parente melior deo rebusq; sacris ppenior q armis: ad postremū amictū ordinis minorū efferrivoluit. Añ cōiugitū plis cupidus Federicū: Bernardini Vbaldini filii infantē loco filii educauit. Deinde ex Columnē si matrimonio filio suscepto: Federicū i bellis militiq; foris ablegauit: hūc domi nutrebat. quo puero extincto Federic; in vrbē reuocat; ac princeps factus est: q postea fautorib; & alūnis non fuit poenitēdus: ea in eo virtutū semina: vt nulli ducū suo tpe cesserit: alter Philippus Macedo si parua licet cōponere magnis: non solū alterius oculi amissione: quo priuati ambo a cōmilito nibus suis fuere: sed humanitate sermonisq; faciūdia hostes demerēdo ac supando. Militiē simul q; morū monstrator egregius: quib; caterua nobilitū puerorū ex tota Italia tanq; in officina virtutis apd eū erudiebat. Nō min; domi liberalib; artib; intēt; aedis magnificas ab se constructas bibliotheca ornauit. A Sixto. III. dux ex Comite fact; ei tributo si qd debebat remisso. In Caltris demū Venetis militado ex morbo deceffit: relicto filio Guidone q nūc viuit potentia nō felicitatis successorē: q his proximis annis dū Alexādro Ponti. cōtra Vrbinos militaret: ab hostib; captus pfligato exercitu. XXX. mil. aureorū se redemit. Deinde a Cæsare Alex. F. p prodicionem pulsus: vt in Alexādrī gestis narraui: demū illo reb; excidēte a ciuib; reuocatus: incolumis nūc agit. Vir alioquin ingenti humanitate: ac literatura mediocri. Et qm Feretranorū mētione fecimus: de Vbaldinis: vñ genus ipse Federicus traxit: pauca dicā. Hi ab initio Ciues florētini fuere ac in agro mucellano castra plurima possedere: securiq; Impatoris Federici Aenobarbi partes agrū Florentinorū quorūdie populabant: quo extincto: gens ab ipis sublata: cū oppidis Montaria Accianico Collereto & quibusdā aliis: ac Scarperia nūc appellata oppidū munitissimū excitatū. Clara in primis militia dom; Ducibus Guidantonio: Actio: Ioanne: Gaspare: Bernardino: Federici Patre: Octauiano etiā Cōrdinale. q missus legatus ab Innocētio. III. Neapolim vt Manfredo regi resisteret re tamē infecta domum reuertit.

Pręcutini: Marrucini: Vestini: Marfi: Fretani: Peligni: Samnites. Vltra Picenū: vt inquit Strabo: Vestini sunt & Marrucini & Marfi & Fretani: & Peligni: & Santes ppli omnē regionē montanā incolentes. Nunc vno noie Aprutiū vocat; quasi Pręcutiū & pręcutini ppli in ea parte Ptolemao positi: Plinio vero Pręcutiani appellati. Hi terminos habēt Appēninū & Mare: ab occidēte vero picentes: ab oriēte populos vsq; ad Amnē Fiternū: vbi quasi cubitus in mare pminet. Neq; em vlla aque regio populis frequens ob aeris salubritatē. Igit; post Vomanū Marrucini: quorū Theata Plinio: cuius pful Theatinus in sacro codice descriprus durat. Straboni male scribit Tegeate. Fluuiū aut; plures Albula quem libratā vocāt. Salinus: Iuuatius Plinio: nūc Tordinus: in quē Viciola & flumicellus appellati torrentes influunt q Interānā dant nomen: oēs sane ex Appennino venientes. Deinde Aternus nūc Pescara qui Marrucinos a vestinis diuidit Straboni. Vestini em vsq; ad Lirim: & Iuessam durāt: quorū Amiternū. de quo Liui. X. scribit. P. Cornelii alter; Col. Amiternū oppugnatū de Sānitib; cepisse. In eodē colle. VIII. mil. distat oppidū Furconū etiā celebre. vtriusq; sane apparēt fundamēta: alter; iā pridē interit: Furconū vero Logo bardi eruerūt: ex quorū ruinis Agla. V. mil. Amiterno vicina ē adificata situ auis illi; instar pē dominatē. Pēna Plī. vñ Pēneses adhuc durās. Angulus Ptolemao. Angula Plī. nūc. S. Angel; vñ stigitū nois seruat. Beretra Ptolemao. Post Aternū Peligni sūt: q a Fretanis Sagro Straboni Saro

Vrbinate Comites se retrani Guido Federic; Antonius Antonius Eugubii prim; dñs. Guido primus dux. Federicus. Guido. III. dux. Vbaldini. Guidaronius. Actius. Ioannes. Gaspar. Bernardinus. Octavian;. Pręcutini. Vomanus. Marrucini. Theata Albula. Salinus. Interamna Iuuatius. Aternus. Vestini. Amiternū. Furconū. Aquila. Peligni.

Peligni.
Corfinium

Sulmo.
Aufidena.
Trinium.

Oleū Petro
nicum.
Populium.
Ortona.
Anxanū.
Frētanum.
Fiternum.
Marſi.

Bellū ſocia
le.
Sulla.
Marruuiū.
Alba celo.
Alba tres.
Fucinus.

Valeria re
gio vrbs.
Carſeoli in
ter Equulos
Claſtidū.
Samnites.

Bouianum
Sani caput
Beneuentū

Sabat us
Calor
Eſernia co
lo.
Sepinum
Sepinates
Alifa
Theanum

Prole. hodie ſanguis fluuius appellato diuiſi ſunt: cuius veſtigia nois nūc Pelenum pro Peligno reti
nēt. iuxta ē mōs Niger. Pelignorū Metropolis olī Corfiniū. Hoc oppidū in bello Marſico Italicū
appellauere tāq̄ cōmune vniuerſis italis receptraculū & ppugnaculum cōtra Po. Ro. vt ſcribit
Strabo. loci adhuc extāt veſtigia: capr⁹ hic primū a Cēſare locus cū Domitio. Sulmo Ouidii pa
tria q̄ ei⁹ i Faſtis ſcribit originē. Hui⁹ erat Solym⁹ phrygię comes vn⁹ ab ida A quo Sulmōis moe
nia nomē habēt. Aufidena Pro. liuioc⁹. ix. q̄ ait. Bouianū inde aggreſſus: nec multo poſt Aufide
nā ibi cepit. Sūt & circa flumina Auētī⁹ Viridis Triniū etiā Plinio portuoſū vocatū: ſūt q̄ op
dū dicāt vn⁹ forte Traniū vicinū in Apulia. p̄trea Lentus/Forus itē Amnes/Maela mōs/Car
maricū/atalupū/Mōtorū oppida. Propeq̄ Aternū oppidū vbi ſaxū ſub quo ſons olei petroni
ci vocatī manat multis queſitū. Deſde Populiū natura loci munitum: ac freq̄ns. In ora vero peli
gnorū Ortō Pro. Ortona Plī. Ortoniū Strabonē: q̄ inter Frētanos id ponēs aedificiū & domiciliū
eē dicit ex naufragiis eo ſe recipiētū nauarū. Huc adplicat e Dalmatia in Italiā mercar⁹ gſa: q̄
apd Anxanū Ptolemeo vocatū pximū oppidū hodie fit. Plī. Anxiū vocat & Anxinos pp̄loſ: nūc
Lancianū. Veſtigal Ortona: port⁹ Carolus Siciliae Rex Baſilicę principis Ap̄lorū vrbs Romę
cōdonauit. Frētanā etiā vrbe Ptolemeo in hoc loco villaſtrāca corrupti⁹ appellata nūc refert. Poſt
hęc Fiternus amnis: horū pp̄loſ termin⁹ & Apulię iniciū. MARSORVM vero gentes & Sāni
tū oēs in iugis Appēnini ſunt ſitæ. Marſi originē a Marſo habuere Circes & Vlyſſis filio Plinio
ſilio aut a Marſya q̄ vict⁹ ab Apolline huc cōceſſit & regnauit. Sed pplis nomē poſuit metuenti
or hoſtis cū fugeret Phrygiōs trās equora Marſya Crenas Mygdoniā Phœbi ſuparus peccine lo
thō. Gēs haud magna alioḡn ferox. Initiū defectionis Italiæ a Marſis ccepit q̄ nō impetrata liber
tate & cōmuniōne ciuitatis ceteros exciueret: ex quo ſociale bellū Marſicū appellatū exarſit. Vi
cī demū a. P. Sulla fuere ſub quo tūc Cicerō militauit. Caput eorū Marruuiū ppe Fucinū lacū a
Marro cōditore vocatū vt Silī⁹. & Virgilius. Quin & Marruuiū venit de gēte ſacerdos. qd̄ ſane
interiit. Alba vnde Albēſes: altera in latio vn⁹ Albanī vt Plini⁹ ait, eſt alia in regiōe Subalpina.
Hęc Marſorū ſiue Equorū: vt Liuioplacet: ſimul cū Eſernia Colonia Romanorū ſūt. C. Genutio
& Seruilio Cornelio Coſ. deductę vt Liuius in. vii. Prope ē Fucin⁹ lacus nūc marſæ cūm oppido
Celanorū: cuius emiſſariū Claudi⁹ fecit. Per hęc aq̄ Martia Romā venit. In hoc lacu piſcē Plinius
ponit q̄ octonis natat pennis: cū ceteri tm̄ quaternis. Hic nem⁹ Angitię id eſt medeę ab angen
dis ſerpētib⁹: vt Seruius: Medeā em̄ hic q̄nq̄ habitaffe & vim ſoporiferā ſerpētū Marſos edocu
iſſe dicunt. Valeria Regio hic Straboni ponit q̄ a Tiburtinis initiū capiēs ad Marſos & corfini
um ducit: in ea vrbs Valeria patria Bonifacii. Illi. iā extincta. Carſeoli. Qd̄ oppidū Plini⁹ & Pto
lemeus inter Equiculos ponunt: q̄ gens ad Marſos pertinebat. ſimul cū Claſtidio q̄ ſane oēs ma
terię: ex horūq̄ ruinis excitata ſunt noua oppida vicina Taliacotium: Vicouarū: Celanum.

Samnū In quo Auſoniū Arunci Sidicini Hirpini.

Amnitū ppli lōge ſequūtur in Appēnino q̄ & Sabelli dicti diminutiuo voca
bulo q̄ a Sabinis orti ſunt Plinio Strabonē q̄ ait. Duce Tauro i hęc loca ve
nerunt Opicis eiectis. De iis Florus lib. primo ſic ait. Sānitū pp̄loſ: valēres at
tamē ſœdīfragos vt q̄ ſepius a Romanis rebellauerint cladibus ip̄is animoſio
res. L. annos p̄ Fabios & Papyrios patres eorūq̄ liberos vrbs Romana ſubegit
poſtremo primos ad Annibalē deficiētes iteꝝ p̄domuit. Igit̄ a Septentriōe cū
appulſa: meridie cum Campanis & Lucanis termināt. Caput eorū Boianum

Ptolemeo Bouianū plinio. Qd̄ adhuc extat. Liuius in. VIII. Inde victor exercit⁹ Bouianū duc⁹
Caput hoc erat. In libro Coloniaꝝ ſic ſcribit. Bobianum oppidū lege Iulia milites deduxerunt:
ſit iter Colonis: pp̄lo iter ampliꝝ nō debet q̄ ped. X. Ager eius per Cēturias & ſcāna eſt assigna
tus. Nunc vero Beneuentū prepellet olim Maleuetum Plinio. Liuius. XIII. eā Colonia vna cū
Arimino deductā dicit. In lib. Coloniaꝝ dicitur. Beneuetum muro ducta Colonia Cōcordia de
duxit Nero Claudi⁹ Caſar: iter populo nō debet. Ager cui lege Triumvirali Veteranis eſt ad
ſignatus. Seruius id a Diomede cōditū dicit: multas deſde paſſum cum varietates tum calam
itates conſtat. Nā euerſum quōdā a Totila rege deinde reſtitutū a Lōgobardis ducib⁹ Annoſq̄
CC. poſſeſſum. Saraceni demū Garganū montē tunc tenētes: excuſib⁹ huc delati ſolo æ quauē
runt: Cōſtātinus itē Imp. qn̄ in Italiā venit e Cōſtātinopoli Lōgobardorū ciuitates inuaſit: Nu
ceriā Appuloꝝ diruit: Beneuentum obſedit: cui preerat Romualdus Dux fili⁹. ſtatim euocato
patre qui aberat obſidionē ſoluit. Hoc prætrea Guilielmus Normāduſ occupauit: breuiq̄ tē
pore copōrifici ceſſit: ob quā rē Sicilię rex ab Hadriano. III. appellat⁹ eſt. Poſtremo ab Othone

Il. direptum: dū ciues eos plectit q̄ eū in bello Apuliae cōtra Imp. Cōſtātinopolitanum deſe
ruerant. Sabat⁹ flu. iuxta labiē ex Appēnino in quē Calor influat. Eſernia Colonia adhuc durat
q̄ vna cū alba deducta eſt. vt Liui⁹ lib. vii. In lib. Coloniaꝝ. Eſernia Colonia deducta lege Iulia:
iter populo debet ped. X. limitibus Auguſteis eſt adſignat⁹. Sepinū adhuc integro & noīe & op
do: vn⁹ Sepinates Plinio. Inferi⁹ vero cōtra Appenninū Alifa: q̄ adhuc durat: olim clarū oppidū
vn⁹ Alifani. Theanū Sidiciniū. hoc tātū e Sidicinis reſtat Plinio: Alterū ē Appulū. Hęc colonia
deducta a Cēſare Auguſto: iter populo debet ped. LXXX. Ager eius limitib⁹ Auguſteis mili
tibus eſt adſignatus. Trebula municipium: altera eſt Sabinis Plinio Strabonēq̄. Cales municipi
um muro ductū: iter populo non debet: ager ei⁹ limitib⁹ græcanicis antea fuerat adſignat⁹:
poſtea iuſſu Cēſaris Auguſti limitib⁹ nois ſui eſt renormatus. Hoc oppidū prius ab Auſonib⁹
habitātū fuit: vt Liui⁹ & Feſtus referūt: vicinūq̄ Theano vrbi. Originem vero habuit a Calai
Boreæ filio poſt reditū Argonautarū in ea loca applicate. Silius. Quē genere Cales nō paru⁹
cōditor vrbi: vt fama eſt Calais. Calenū em̄ vinū p̄dicatū. Nolā Liuius inter Sānites ponit lib.
XCIII. Sulla Nolā in Sānio recepit: & agros ei⁹ militibus diuiſit. de hac tñ in Cāpania dicā. Ca
lidium: & Calateriā Stra. in hac pte dicit eſſe in itinere eūtib⁹ ab vrbe Capua: Beneuetū: & Brū
duſiū. Calidiū. n. nūc Calitrū vocat puū oppidū. Eſt & Atriū. Sūt alia priſca a Liuiō cōmemo
rata Batala/Rufre/Bouille/Murgaria/Romulea/Calatia/Caudini/Triferinū/Volana/Palubi
nū/Herculaneū/Theleſia/Marmoreę/Melæ/Fuſula/Orbitaniū/Ceſſenia/Herdonia/Milonia
Aglonia/Duronia. Quorū nulla ſunt hodie veſtigia. Caudinæ Furcę: vt Liui⁹ dicit: duo fuerāt
ſaltus alti & anguſti & ſyluoſi: vbi exercit⁹ Romanorū magnā ignominia paſſus. T. Caluino: &
Sp. Verurio Cos. quā aboleuit. L. Papyri⁹ curſor Sānitib⁹ cū duce Pōrio Herēnio ſub iugū miſ
ſis. loc⁹ hic Caudiū nūc vocat ppe Beneuetū. VI. mil. Sūt & alia recētia noīa de qb⁹ nihil auſim
adfirmare: vt Caſertani/Ariani/Mataloneſes: qb⁹ Caſararū nobilis Familia dñat: p̄trea Meli
reſes Treccariceſes Rapolani Mōſpilofi Troiani. Troia. n. hęc edificata a Bubagano quōdā ſerē
Hērici. II. tpe: Anno. M. VIII. gręcis colonis i ductis: i loco q̄ caſtra Annibalī Plī. vocat. Ariantē
nōnulli Arā Iani dicit prius dictā: nullo tñ antiqratis veſtigio. hic Othonē quēdā Romanum
Eremitā huc ſecedere adorāt. HIRPINI quoq̄ & Auſones & Arunci & Sidicini in parte Sā
nitū cōmixti cēlebant. Hirpini ex lupo dicti q̄ eis in ducēda Colonia dux oblatuſ eſt: Sānites. n.
Hirpū lupū appellant. Cōſines aut eorū & in mediterraneis habitant. Hęc Strabo. Plini⁹ inter
hęc ponit Beneuetū/Agloniā/Cōpſam/Auellinates/Caudinos: & eius tractus loca. Cōpſe no
mē & Moenia habitata: reſtat: de qua Liui⁹ lib. II. de. II. bello. Annibal accit⁹ in Hirpīos a Statio
ſe pollicere Cōpſam traditurū. Auella quoq̄: alia ab ea q̄ in Campania eſt: vn⁹ Auellinates a Plī
nio dicti. In codice vero Fiſci hodie Auellinēſis: in altera vero Auellinus Pręful cōſcribit. Auſo
niā: vt ait Feſtus: appellauit Auſon Vlyſſis & Calypſus filius eā partē Italiæ vbi vrbes Beneue
tū & Cales: deſi paulatim tota Italia q̄ Appennino finiē: dicta eſt Auſonia ab eodē duce: a quo
etiā vrbe Aruncā cōditā ferūt. hęc ille. Liui⁹ vero lib. viii. Auſonū gens magis nouo q̄ magno
bello fuit inſignis. Cales. n. vrbe i colebat. Sidicinis finitimis arma cōiunxerāt: vnoq̄ plio haud
mēorabili duorū populorū exercit⁹ fuſus. L. Papyrio Craſſo & Caſone Duilio Cos. De Sidicinis
aut & Arūcis idē in eodē libro ſic ſcribit. Inter Sidicinos & Arūcos bellū ortū. T. Manlio Cos.
in deditiōne accepit. Sed priuſq̄ a Roma auxiliū mitteret fama adfert Aruncos oppidū deſe
ruiffe: pfugorūq̄ cū coniugibus ac liberis Sueſſam cōueniſſe. Quę nūc Arūca appellata. Moenia
antiqua eorum vrberūq̄ a Sidicinis deletam Sulpitio longo & T. Aelio Peto Cos.

Campania.

Ampaniæ tract⁹ trib⁹ cōſtat ſinibus: ad Sinueſſam: ad Meſſenſi: ad Neapolim
quę Cratera ex forma dicūt. Termini eius vſq̄ ad Sarnū fluuiū: antiquitus ve
ro vſq̄ ad Silarū protrahēbat. Strabonē ex occidēte Lirim: e ſeptētrione Sāni
tes habet. In quo ſpatio Leboriē & ager Leborinus ſitus eſt: hodie terra laboris
vocatū omnī ſeraciſſimus. Cicerō de lege agraria cōtra Rullū. Cāpani ſem
p̄ ſupbi bonitate agrorū: & magnitudine fructuū: ſalubritate aeris: & pulchri
tudine regionis. Ex hac copia nata illa arrogātia q̄ a maiorib⁹ n̄ſis alterū con
ſulē poſtulauit. Igit̄ in ora prius ad Liris oſtia Sinueſſa muro ducta: iter populo nō debet. Ager
ei⁹ in iugeribus limitib⁹ interciſus: militib⁹ eſt adſignat⁹. Liuius li. xi. Volūnio & Appio Clau
dio Cos. due Colonia circa Veſtinū & Falernū deductę: vna ad oſtiū Liris: quæ Minturnæ ap
pellata: altera in ſaltu Veſtino Falernum contingente agrū: vbi Sinope dicitur Græca vrbs ſu
ger.

h. v.

Sidiciniū.
Trebula.
Cales.
Auſones.
Calenum vr
num.
Nola. Calli
dium.
Calateria.
Batala. Ru
fræ.
Bouillæ.
Murgantia.
Romulea.
Calatia.
Caudini.
Triferinum.
Volana.
Palumbini.
Ceſſenia.
Herdonia.
Milonia.
Aquilonia.
Duronia.
Caudinæ.
Caſertani.
Ariani.
Meltireſes.
Treccarice
ſes.
Rapolani.
Monſpilofi.
Troiani.
Hirpini.
Compla.
Auella.
Auellinates.
Auellini.
Auſoni.
Arunci.
Sidicini.

Campania.

Ci. de cam
panis.

Sinueſſa.

Falernus a
ger.

Vulturnus esse. Sinuessā deinde a Romanis colonis appellata. Falernus. n. ager nō oppidū erat: vbi vīnū mē-
flu. & oppi- grū p̄dicatū. nūc sane desit. Vulturnus fluuius cū oppido eiusdē noīs nunc castellū Vulturnū
dum. vocatū. In hūc autē Cusan⁹ Calor ceteriq; circa amnes oēs ifluūt. Sabat⁹ etiā i se receptos eo euo-
Cusanus. mit: cūcti autē ex Appēnino. Pōria ifula ex aduerso: vñ Paludē Pōrinā falso qdā dictā putāt. Bau-
Sabatus. li oppidū. Massic⁹ mōs vitib⁹ laudat⁹: nūc Arx Mōdraconis dict⁹. Paulū vero vltra Gaur⁹ mōs
Calor Pōria alter & oppidū Bacchī fama nō inferior: q; priscū adhuc retinet nomē. dicit⁹ & ἑπλάα ab optimo
Bauli oppi- portu. Papinius. Et placidū limen nimīūq; Euplea carinis. Silius itē. Illic Nuceria & Gaurus na-
dum. ualibus apra. Oīa vero nō p̄cul a Vulturno. Liternū Scipionis villa notissima. Cumē a Cumēis
Massicus Euboicis orti: q; vna cū Chalcidensib⁹ venere: vt Liuius in. viii. siue ἐπὶ τῶν κλυάτων. Dein Mife-
mons. nū ab Aeneē socio p̄montoriū: vbi recept⁹ erat Ro. classiū amplissimo sinu. Post hoc Baiarū por-
Gaur⁹ mōs. tus a Baio Vlyssis socio illic sepulto. Silius. Ore giganteo sedes Ithacensia Baii. vbi & lac⁹ erat
Liternum. & aque calidā: amoenissim⁹ Romanorū secessus. Hic & Acherusia Pal⁹ & Auern⁹ & Lucrinus
Cumæ. & fossa locaq; subterranea: cū Antro sibyllē a Cimeriis appellato habitata. Ad q; loca dicit Stra-
Misenum. bo ex Ephori autoritate: p̄ sacrificia prius intrabat placatis numinib⁹ q; sulphurea sint: & ca-
Baia. uernosa. Aderāt sacerdotes ductores intrantiū: Fōs ibi quē ex aq̄rū foetore Phlegethontē pura-
Acherusia bāt. Hī hospites ad oraculū excipiebāt: victiq; ex metalloꝝ effossione: tū vaticiniorū mercede
palus. q̄ritates. propterea Homerus dicit solē eos nullo tpe aspicere. Hoīes ipsi deīn a quodā rege dele-
Auernus. ti: q; illis nequaquā successerit oraculi fides. Nūc q̄des ipsa alio trāslata p̄manet. His ānis cū Auer-
Lucrinus. ni lucū succideret Agrippa: cōcisq; vsq; ad Cumas subterranea fossa oīa fabulā apparuerunt.
Antrum si- Hac ille. Cicero in Academicis. Et Cimeriis q̄ aspectū solis: siue de⁹ aliq; siue natura ademit:
byllæ. siue ei⁹ loci quē incolūt sit⁹: ignes tñ adorāt. Apud Baias amoenitas illa p̄dicata & secessus Ro-
Cimmerii. manorū: apud Lucrinum villa Cæsaris vbi Euripus exciso mōte magna impēla admissus: teste
Villa Cæsa- Virg. Puteoli pri⁹ Dicarchea a iusto impio dicta: qd̄ Cumarorū fuerat Emporiū. Annibalis tpe
ris. nomē mutauit: a Puteorū qdā dicit̄ putore: q; in toto illo tractu existit. Hęc Stra. In lib. Coloni-
Puteoli. sic repio. Puteoli colonia Augusta iter populo nō debet ped. XXX. Ager eius in iugeribus ve-
Dicarchea. teranis & tribunis legionariis est assignatus. Cāp⁹ Phlegreus ap̄ Cumas Strabonē ponit: vbi
Phlegreus Hercules Gigātes supauit: nullā ob aliā causam nisi q; terra ipsa suapte natura belloꝝ concita
campus. trix est: vt ipse ait. Pausillippū p̄montoriū p̄ Neapolim loc⁹ amoenissim⁹: hic lōga est cauerā
Pausillippū. na quā Seneca Cryptā neapolitanā vocat: hic villa Virgiliū & Lucullū q; mōte maiore ip̄sa ex-
Villa lucul- cidit q; villā extruxerat vt ait Plini⁹: ex quo pui⁹ teste Strabone fact⁹ erat currib⁹. Nonnulli hāc
li. villā Castellū oī eē volūt: ei⁹ opa a cōtinēti diuisum. Seq̄ Neapolis in sinu locata: quē ex silu-
Neapolis. dine Cratera Strabo vocat: originē & ipsa a Cumēis & Chalcidētib⁹ habet: pri⁹ Parthenope di-
 cta a Sirenīs sepulcro. Quinquēnale hic Gymnicū & musicū certamē: iubētē oraculo celebratū.
 Hic secessus frequēs Ro. p̄sertim studiosorū aut vita molliore degētū. Hęc Strabo. Solin⁹ voca-
 tā esse dicit Neapolim ab Augusto: sed hoc falsum: cū Cicero Neapolitanorū & alii aī eū mētiō-
 nē faciāt. Neapolitani semp̄ fideles Po. Ro. fuere. Nā bello punico. xl. pateras aurī magni ponde-
 ris eo attulere: vt Liui⁹ refert: frustra ab Annibale sape rētatī. In sequētib⁹ tēporib⁹ multa sunt
 passi. Gēserico Vādaloꝝ regi q; ex Afrīca urbē Romā Capuamq; euertit magna vi restitere.
 Paucis post ānis a Belisario duce diu obsessa p lapidē aq̄duct⁹ caui itromisso milite in ei⁹ venie-
 ptātē. Dein cū Saraceni oēm orā a Caieta vsq; Rhegiū obtinuisent: Neapolī quoq; sunt potitī
 ānos. XXX. quousq; Io. X. iuuāte p̄lio ad Minturnas cōmissio eos expulerūt. Nulla aq; ciuitas
 tot sanctis p̄sulib⁹ claret. Aspreno aī oīs a Petro cōstituto: deīn Seucro: Arhanasio: Ioāne: Gau-
 dioso cōfessorib⁹ oīb⁹. Prēterea Ianuarii pres. Beneuē. & Agnellī abbat̄ ifup: & Restitutē virgi-
 nis & martyris cui dicata Basilica: Cādīde viduē Neapolitanā Petri discipulē corpib⁹ decora-
 ta. Sub Nicolao. V. Pō. tremuit multaq; milia periere. De reliquo ei⁹ statu & regib⁹ in Sicilia di-
Paleopolis. cā. Paleopolis vrbis vestigia adhuc vident̄ p̄ Neapolī mil. pas. De hoc Liui⁹ lib. viii. sic ait. Pale-
 polis fuit haud p̄cul vbi Neapolis nūc est: duab⁹ vrbib⁹ idē popul⁹ habitabat cui⁹ erāt oriūdā.
 Et inferi⁹. Palapolim. P. Plaucio captā fuisse: Neapolim vero auxilio Nolanorū Romanis dedi-
 tā. Vltra Neapolim p̄mōtoriū Herculis. deīde Pōpeiī vrbis quā Sarnus abluit: vt Strabo dicit.
Promonto- Nūo id̄ putat̄ qd̄ Castellum grāci appellat̄. Iuxta Vesuuus seu Veseuus est mons qui arsit
riū Hercul. tēpore Titī: vbi Saleius Bassus & Plini⁹ periere. auctor est in ep̄la eius nepos. Nūc Summa vo-
Pōpeiī vrbis cat̄. Inde grāci vīnū Romam exportatū: qd̄ Pli. Pōpeianū appellat̄: q; iuxta Pompeios oppidū
Castellum sit. Postremo Stabię nūc Castellum maris. Nam p̄sul hodie Stabienis in Codice Fisci adno-
grāci. tatur. De qua vrbe Plinius sic refert. In Campano agrō Stabię oppidūm fuit vsq; ad Gn. Pom-

peium Cosa pridie Cal. Mai. quo die Sulla legatus bello sociali id deleuit: qd̄ nūc in villas abijt
 Sarnus vero fluuius vna cū oppido priscum retinet nomē. Deinceps mediterranea Campania
 qua: ante oēs Osci tenebāt: quorū tantū lingua. Theatris ac poematis Romanis remansit. Opi-
 ci quoq; quorū lingua rudis & incultra erat: quare opic⁹ p̄ rustico & indocto ponit apud Gelli-
 um. XI. & Iuuenalis. Opicē mādāt amicē. Casilinū clarum olim oppidum apud fluena Vulturni
 ni nunc Castellucium vocatum. Vicus sane paruuus: quidam Arnonē putāt. Sustinuit annū ob
 sidionē Annibalis post victoriam Cānēsem defendēte Cohorte perusina: vbi vires ei⁹ fractē: no-
 dius tritici venditus. CC. & q; vendidit fame perijt. Hic error illius qui Annibalem Casilinum
 p̄ Casino duxit: ex quo supplicio poenas erroris dedit. Liuius lib. xxii. Fabius Gallicanū mon-
 te: & Casilinum occupat: quā vrbis Vulturno flumine dirempta falernum a Cāpano agro di-
 uidit. De Capua vero gēris capite variā sentētiē. Liui⁹ in. lll. Eo anno Vulturnū Herruscōꝝ
 vrbis: quā nunc Capua est: a Samnitibus capta. Capuaq; a duce eorum: vel qd̄ pp̄ius est verō: a
 Campani agro est appellata. Trāquillus sic. Cū in Coloniā Capuā deducti lege Iulia coloni ad
 extruendas villas sepulcra vetustissima reuellerent: tabulam aneam in monumēto inuenerūt:
 in quo scriptū erat Capis conditor Capuē. Seruius dicit Herruscōs cōp̄to falcone accipitres: q;
 lingua eorum vocabatur Capis: Coloniā in eo loco deduxisse. In lib. col. sic. Capua muro Colo-
 nia Iulia felix iussu Imper. Cæs. a. XX. viris est deducta: iter populo debet in ped. C. Ager lege
 Sullana fuerat assignatus. Postea Cæsar in iugeribus: militibus p̄ merito diuidi iussit. Legim⁹
 enim q; hac a Iulio deducta refragante Cicerone. Hęc primum post Cannensem pugnā ad An-
 nibalem defecit: eiusq; ferocem animum molliit. Alterū Cos. per. T. Annium a Ro. petijt graui-
 ter increpante atq; resistente Torquato. Victi paulo post a Fulvio Cos. Senatus omnis necatus
 est: prāter nonnullos: q; antea rebus desperatis: celebrato inter se cōuūio: inter ebrietatem vene-
 nū sumpserunt. Posteris deinde tēporibus Capua a Genserico rege igni ferroq; absumpta est.
 Gothis postea eiectis cum refici habitariq; cōp̄isset: post annos circiter. C. a Longobardis sub.
 XXX. Ducibus degētib⁹ iterū delata est. Instaurata postremo ab eo loco p̄cul duob⁹ mil. pas.
 Nec satis cōstat a qbus aut quomodo. Abella supra Neapolim versus Septrionē dicitur: & A-
 uella. nā inter. B. & V. adfinitas: vt ait Lucianus: vnde Auellanē nuces Macrobio. Virg. Et qui
 malifere despectāt moenia Abella: putauerim poti⁹ legēdū q; Bellā q̄q; ex Apocope Euphoniae
 causa stare possit. Mirorq; Seruiū dixisse Virg. voluisse Nolā dicere: nec eā nosare q; nō recept⁹
 olim in eā fuerit: idq; argumento esse: Nolā malis abūdare. Nā Abella malis etiā abundet. Atel-
 la nō lōge ab Auella: vnde Atellani: hi enim Osci p̄gnati dicunt̄ clari in Romanis Theatris &
 poematis lasciuo fabularum modo: Atellanarū scriptor. I. Pōponius Bononiēsis qui fuit tem-
 pore Ciceronis: de his Liui⁹: Valeri⁹: Iuuenalis: Vrbic⁹ exodio: risum mouet Atellano. Altera
 est noua tñ apud Venusiā quā Carol⁹ rex Gallię nup̄ debellauit. Ex hui⁹ aut̄ ruinis Aduersa ci-
 uitas existimat̄ a Roberto Guiscardo edificata: dū aduersus Neapolim & Capuā pugnaret: ca-
 stris ibi positis aliquot annos: primusq; oīm Neapoli potitus regnū Neapolitanū cū Sicilia cō-
 iunxit. Acerrā: vñ Acerrani Pli. Hodie quoq; Acerrarū p̄sul in Codice Fisci descript⁹ est. his
 Glanius. Nō equ⁹ a Virg. dicit̄: est em̄ aqua haud magna stagnās: & fere palustris: quā quādo-
 q; inundatione officit regioni. Liuius lib. VIII. Acerrani Romani facti: lege a Papyrio pratore
 lata: quā ciuitas sine suffragio data est. Nola his p̄xima quā Liuius in Samnio ponit. Trogus a
 Iapygis cōditā dicit: cepit vero. C. Iuni⁹ Cos. vt Liui⁹. XXXIII. & XCIII. Sulla Nolā in Sānio
 recepit: & agros eius militibus diuisit. In lib. col. Nola muro cincta Colonia Augusta: Vespasia-
 nus deduxit. Iter populo debet ped. CXX. Ager eius limitib⁹ Sullanis militib⁹ fuerat assigna-
 tus. Apud Nola Marcellus docuit primus Romanorū Annibalē posse vinci. Nuceria Campa-
 nię: altera in vmbriis. Hęc saracenorū dicta est q; ab illorum ex Italia pulsoꝝ reliquiis diu sit pos-
 sessa. Sunt p̄ter hęc oppida plura: ab authoribus noiata: quā iam interiere: inter quā Celenā
 Virg. Tifata Liuius plurali numero. Sic em̄ lib. XVIII. Samnites cū imminētes Capuē colles fir-
 mo p̄sidio tenuissent: descendūt inde quadrato agmine in planiciē quā Capuā Tifataq; inter-
 iacet. Festus quoq; ait Tifata locum eē iuxta Capuā. Sed de aliis itē Liuius lib. XXIII. Cōbulte-
 riam: & Trebulam: & Austiculā: vrbes circa Capuā quā ad p̄nū defecere: Fabius vi cepit. Po-
 stremo Agri tres in Campania celebrati: Leborinus: Falernus: & Stellates. Hic vltim⁹ Ager &
 Cāpus dicit̄ vltra Capuam: circiter mil. pas. duo versus oram: quem hodie Mazonem Accolā
 vocant. Liuius in. IX. Eodem anno in Campum stellatē agri Campani excursionē factē. eius
 apud Cic. de lege agraria mentio: apud me item alibi.

Stabię ca-
 stelli maris
 Vesuuus.
 Sarnus flu.
 & op.
 Mediterra-
 nea.
 Osci. Opici.
 Casilinum.
 Abella.
 Versus Vir-
 giliū.
 Atella.
 Aduersa.
 Acerrā.
 Acerrani.
 Glam⁹ flu.
 Nola.
 Nuceria.
 Celenā. Tifa-
 ra.
 Cōbulteria.
 Trebula.
 Austicula.
 Agri tres.
 Leborinus.
 Falernus.
 Stellates.

Picentini:

Picentia. Surrentum Mineruæ p mon. Salernum. S. Seuerinũ Seuerinatũ Familia.

Silarus.

Lucani.

Possidonia. Pestum. Polycastrũ Caputaquẽ se. Malfitani. Alfellani. Elea vrbs. Velia. Oenotriẽ in sulã. Palinurus p mon. Pixutes p mon. Buxentum. Florentum. Potentia. Acheron. Laius flu. BRVTII. Themesa q̃ & Tempia. Terina. Pandosia. Acherusia vrbs. Hippo. co. lo. q̃ & Viborã Valen tia.

Picentinarũ Lucanorumq; tractus: lãge p̃trahitur. Ex his Picentini a Sarno vsq; ad Silarum p̃cedunt: quo vetus olim Cãpania protẽdebat: prognati ab his qui Adriã in Piceno colũt. Quos Ro. colonos huc traduxere pulsos Luca nis: q̃ ipsi antea Sibaritas indigenas eiecerũt: vt author Stra. q̃ etiã Metro polim eorũ Picentiã fuisse dicit. Igitur post Sarni fluiũ ostia Surretum est: de quo in lib. Col. Surrenti ager ex occupatione tenebat a gr̃cis ob consecratio nẽ Nerug: sed & mōtes Sirenaicos limitibus p̃ parte Augustianis est adsigna tus. Ceterum insoluta re mansit: iter populo debet. Vbi Siren est. Sequit̃ deinde Mineruæ pro montorium: Vlyssis ædificiũ: adhuc nomẽ retinens. Intus vero Salernum qd̃ Ro. munierũt in Picentes & Lucanos ob initam cũ Annibale societate. Supra vero, S. Seuerinũ: nouo nomine op pidũ nigri vini p̃stãtia celebre: qd̃ Romã mari exportat̃ olim Amineum. Virg. Sunt & amineæ vitis firmissima vina. coniectura ex Macrobio est: qui ait Amineum quondã oppidum vbi nũc Salernum fuisse. Hinc Seuerinatum familia nobilis p̃dit: ex qua Robertus cum filiis nostra etate res multas in Italia gessit fortis in bello: magis q̃ felix. Cecidit in plio Dux exercitus Veneto rum aduersus Eluetios: qui ob necessitudinẽ Sfortia. norũ magnopere auctoritate ac opib; cre uerat. Initiũ gentis a Gallis fuit: iam inde sub Carolo primo: quo Beneuetum obsidente ac iã cũ exercitu terga dãte: Procerũ vnus ex hoste forte interempto sublata sanguinolenta interula p̃ vexillo aciem firmavit. Vnde postea rubrã lineã signa posterũ adsumpserunt. Silarus fluius e Samnitum defluẽs mōtib; proprietatẽ hãc habet: vt ait Strabo: q̃ virgulta in eo dimissa la p̃idescant. LVCANI post Silarum habitãt: vsq; ad Laium fluiũ: a samnitib; orti: q̃ duce Lu cio: vt ait Plinius sup̃atis bello Possidoniãtibus: eorũ potiti sunt vrbib;. Hi cũ alio tẽpore popu lari statu regerent: ingruentib; bellis regẽ magistratusq; ipsi deligebant. Nũc gẽs tota Roma na est. Post Silarum Iunonis Argiuã tẽplum a Iafone constitutum: deinde ad stad. quingenta Possidonia Sibaritarum ædificiũ: q̃ deinde Pestũ dicta est: & Sinus Pestanus: & Possidoniãtes idem vt Strabo Plinius. hodie parua vident̃ vestigia: celebris indiciũ loci: e cuius interitu vi cina vrbs Polycastrum excitata est in medio sinu. Paulo autẽ supra versus mediterraneã nouũ oppidũ: Caputaquense: Malfitanum quoq; oppidũ: de cuius noie regionem hodie cognominãt Pii pon. propinquũ tenent mercedem quondã lati Fernãdo regi auxiliũ. Ego Malfitanos eos esse putauerim: quos Plinius Alfellanos in hac pte vocat. Elea vrbs. vñ Eleates. Eliẽses vero ab Eliã de Pisea. Hinc Zeno stoicus: & Parmenides fuere. Hanc Plinius Phocensiu ædificiũ esse dicit vocatãq; suo tẽpore Veliam. E regione sunt duẽ insulã Oenotriẽ. Deinde promōtoria Palinu rus & Pixutes: qui etiã & portus & amnis est. Ex altera parte a Scillaceo vsq; Metapontũ Buxẽ tũ ciuitas: & Florẽtũ nobile quondã: parũ nunc oppidũ: nomẽ retinet: cuius Liuius meminit. Potentiam & Acherusia hõnulli inter Lucanos: Plinius inter Brutios ponit. fluiũ Laiũ cũ op pidõ eiusdẽ nominis hic constitũt. BRVTII tractum quẽ nunc Calabriã vocant: occupa bant post Laium fluiũ incipientes: & in fretũ siculũ modo peninsulã excurrentes. Lucanorũ hi pastores & transfuge fuere: lingua enim Lucanorũ Brutii rebelles: fugitiuosq; significant. Ana nibalis deinde Romanorũ armis attriti tradunt. In ora primũ Tempia quã Ausonii condiderunt: vt Strabo & Plinius: quorũ etate dicunt dictã esse Themelã. In Cypro autẽ alia The mela. Vtraq; Aerisodinis p̃dita. De hac Liuius. Tempia: & Croto Colonia deductã. Ager Tẽ psanus de Brutiiis captus erat. Deinde Terinã: quã quũ Annibal defendere posse desperaret: so lo aquauit. Pãdosia regiã quondã Oenotriorũ vbi Alexãder Molossorum rex trucidatus est Dodoneo deceptus orãculo Acherontẽ & Pãdosia caueret: quũ simili appellatione loca in Thei protis sint Straboni. Nã & hic Acherusia aqua & ciuitas: cuius p̃sul Acherõtinus in sacro cõ dice describit. Deinde in ora Hippo Plinio Hipponiũ Straboni Locrorũ Colonia: i quam vtrẽq; author dicit a Romanis Vibonẽ: deinde Valentiam appellatã. vrbs adhuc extat sinumq; effi cit Hipponiatẽ. Portus Herculis. Metaurus Amnis: alter est piceno. Medua item fluius Plia nio Straboni autem Medama oppidũ. Dein Rhegiũ Chalcidẽsiũ Colonia a casu erymũ trahẽst quum Sicilia a continenti Italia discinderetur & p̃dũ p̃trahẽst vt ait Strabo. E regione in orie tẽ nauigantibus: p̃montoriũ Leucopetra inuenit̃ a colore appellata. Finis hic Appenini. Cicero Quum me veti ad Leucopetrã qui est promōtorium agrũ rhegini ventũ detulissent. Locri post ea sequunt̃ p̃montoriumq; Locrorum Zephyrium vocatum. Locrensiũ gr̃corum hi coloni

sunt ṽuebatq; iustis ac sanctis legibus q̃s Zeleucus cõscripsit vt ait Ephor. Secessit apud eos Dionysius eiectus Tyrannide: Vñ tandẽ ob libidinẽ & crudelitatem expulsus est: filiabus ei; a populo p̃stitutis: deinde trucidatus. ob quas diuturnã ei; obsidionẽ prulerũt. Alex fluius Re ginũ a Locrensi determinat: nomẽ adhuc retinens: vbi Cicadẽ cãtare dicunt in ripa Locresium ob sicciorem regionem: in altera vero ripa minime: vt ait Strabo. apud quẽ & Dionysiu scribit Alex alecis ἐπιπροχοῖσι & ληκοῖς. apud Theocritum vero Ales aletis. εἶς τὸν ἄλERTA ἐρπομεσ. Idẽ Plinio Carcinã appellat. Pausaniã vero ac Aeliano cecinũs. Eustathius inq; Locreses Italici ser ui erãt Locrensiũ Ozolarum qui apud Crisseum sinum inter gr̃cos siti sunt: ac dominis in bello cõmorantibus matronis concubuerunt. Timẽtes deinde iram dominorum aufugerũt in Italiam Euanthe duce: paulo post conditam Crotonem. vocatq; epizephyri: q̃ venientib; ab oc casu portũ habent accommodũ. Apud eos statua Eunomiũ Cytharcedi cum cicada facti memo riam testans: q̃ illa abruptã casu chordẽ succederet. hęc ex Eustathio. Liuius lib. VII. Locros in Brutiiis: Crispinus oppugnare coepit: & rursus Annibal a Butroto Amne haud pcul ab vrbe Locris. Post Locros Sagra fluius. Deinde Caulonia. prius Aulonã quasi Vallonia a Vicina cõ ualle dicta: ab Achais ædificata Straboni q̃ suo tẽpore vacuã fuisse dicit. Caulonis oppidi: Pli nius etiã meminit. Itẽq; Virgilius. Caulonis ad arces. Liuius etiã. In Brutiiis Caulonẽ oppugna tione sub aduentũ Annibalis. Nunc vero vestigia remanent apud Locros. Post hanc Sciletũ op pidum Atheniẽsiũ Colonia q̃ Menesthei comites fuere. Hoc etiã tẽpore: & vrbs: & nois extãt vestigia. Hinc Scileticus sinus cognominat: q̃ ad Hipponiatẽ sinum Isthmũ facit: quẽ Diony sius quandoq; moenibus munire cogitauit. Peteliam quã supra nominauit: Strabo Lucanorum Metropolim dicit a Philoctete & Melibœo p̃fugis ædificatã. Plinius vero inter Brutios: itẽq; Liuius in. lib. de. II. bello. Petelia in Brutiiis q̃ vna ex Brutiiis mãserat in amicitia Romanorũ: aliã quot post mensibus q̃ coepta est oppugnari: ab Himilconẽ expugnata est: deinde recepta Pete lia ad Cõsentia ascẽdit. Ex hui; occasu putat̃ vicinũ oppidum Altamura ædificatũ. Consentia Brutorũ metropolis. Liuius lib. V. In Brutiiis ex. XII. populis q̃ ad poenũ defecerãt: Cõsentini & Turii in fidẽ populi Ro. redierũt. Et rursus. Ad Gn. Seruiliũ Cos. q̃ Brutiiis erat Cõsentia Vffugiũ Vnargo Bessidia Etriculũ Siphẽum Argẽtanum Dãpetia: multiq; alii & nobiles po puli defecere. Itaq; loca hãc hodie cernim;: iã mutata seu poti; interẽpra. Ex eorũ ruinis noua excitata: Caracense: Bisinianense: Rossanense: Interi; vero Cariacese: Strangulẽse: Vmbriaticẽ se. S. Seuerinẽ: multaq; alia in sacro codice descripta. In hac ora vrbs vetustissima Croto est A cheorũ colonia: ex oraculo Miscello duce: quo tẽpore Archias Syracusas ædificauit: vt in Sicilia dicã. Censet Pythagoricis multis: & Milone ac aliis athletis. Quos seprẽ vna Olympionicas vi dit. Extra Moenia ad tertiũ lapidẽ templum habuit nobile Iunonis Licinia. ppe & promōtoriu Licinium. Iuxta Crotonẽ Aelarus labit flu. Dionysio κρότων ἐπὶ αἰσάροιο προχοῖσι. Post Crotonẽ Sibaris vrbs ab Achais & ipsa condita inter duos sita fluios Crathidẽ & sibarim: inges quodã opibus. XXV. ciuitatibus subiectis. Sibaritã vt nimiu molles ac delicati taxant: quũ eo p̃cesse rint: vt vel equos ad symphonie cantũ saltãtes haberẽt: Quã res causa fuit Crotoniatũ cõtra eos victoriã: dũ equi eor; ad tubã sonitũ saltare coeperũt. A Crotoniatibus demũ direpti: dein etiã ab Atheniẽsibus funditus deleri: aliã ppe ex ædificauerunt ciuitatẽ quã Turios vocauerũt a fontis vicini nomine. Turii quoq; ipsi postea in Lucanorũ venere potestãtẽ: postremo cum a Tarentinis delerent̃ auxilia: Romanis petẽtib; misere Colonos: nomineq; vrbs mutato Copi as vocauerũt. Hãc Stra. Crathim vero ipsũ a pastore ei; nominis dictũ: q̃ capellam adamauit & vtriq; post fatum conditum sepulcrum: vt ait Aelianus: Strabo ait pprietatem dealbãdi ca pillum habere. Post hãc Pli. itẽq; Stra. duos ponũt amnes nauigabiles: Acirim & Sirim: inter quos Troia quondã ciuitas fuit: q̃ tẽpore p̃cedente inductis colonis Tarentinis Heraclea dicta est. Postremo Metapontus in sinu Tarentino: reperit̃ a Piliis ædificata q̃ post bellũ Troianũ cũ Nestore nauigauerunt: deletum a Samnitibus: vt ait Strabo. Ephor; vero Daulium Crisẽ Del phis finitimẽ Tyrannũ eam condidisse dicit: Antiochus Metapontũ: post Locros a filio Sisyphi eiusdem nois quẽ Barbari Metabũ cognominabant: appellatum quandoq;. Siritim: prãterea a Piliis esse ædificatũ: & in agricultura felices Metapontinos auream æstatem Apollini dedica se. Hęc Eustathius in Dionysium & Strabo. Hodie namq; in loco parũ cernit̃ ædificatum Ca stellum. Idem Mamertum oppidum cum sylua Brutia picis feracissima ponit.

Iapygia: Messapia: Peuceria: Daunia: Salentini: Apulia.

Portus Her culis. Metaurus flu. Medua. Regium. Leucopetra. Locri. Zephyrium Alex flu. Carenas. Cecinus. Eunomius. Cytharcedi Statua. Butrotum flu. Sagra flu. Caulonia. Sciletium. Scileticus si nus. Petelia. Altamura. Consentia. Vffugium. Vnargo. Bessidia. Etriculum. Siphẽum. Argẽtanũ. Dãpetia. Croto. Iuno licinia. Licinium. Aelarus flu. Sibaris. Turii. Crathis flu. Aciris. Siris flu. Troia. Heraclea. Metapontus. Siritis. Mamertum Pix Brutia.

Equit tractus a Tarento vsq; ad Idruntem: & ab eo plittus vsq; ad montem Garganū: q; Regiones senis appellatas nominibus inter se ad fines continebat Iapygiā: Dauniam: Messapiam: Peucetia: Salētinis: Apuliā: q; nostro tēpore vno Apuliā nomine cēsent. Et vltra Appēninū sitē oēs: subiugate vero a. C. Sulpitio & Q. Aemilio. Cos. vt Liuius in. VIII. & item in. IX. per Q. Lūmū Bubulcum Brutū. Cōtigua primū Metapontinis Iapygiā est vsq; ad Brūdu sium Isthmo inclusa. XXXII. pas. mil. a Iapyge Dēdali filio. Qui dux Creten sis in hęc loca applicuit: vt Strabo. Eadē & Messapia dicta a Messapo duce: vt idem. Quā & ipse Ptolemæus diuersam a Peucetia faciunt eā magis septētrionalem ponēdo. Pli. vero Messapiam dicit: q; antea Peucetia dicta est a Peucetio fratre Oenotrii. Oenotrius em̄ Lycaonis fili⁹: vt scri bit Dionysius Halycarnassēus: ex Arcadia vna cum Peucetio sociō cū multos annos ante Bel lū Troianū in Italiā applicuisset: Brutios & Lucanos vsq; ad sinum Possidoniātem tenuit quā Oenotriā cognominauit eiectis Ausoniis. Peucetius vero Apulię partē quā tenuit Peucetia di xit. Deinde partes vtraq; rātū vsq; ad Possidoniā: sinūq; ei⁹ latissimū ex Italo rege Italia dicta ē. Postremo tota & Italia: & Oenotria appellata. Igit̄ in hac parte duæ tantum nobiles vrbes Ta rētū & Brundusiu: altera colonia Laconum est sinum Tarentinū efficiens: maxime in portuo sum: a Tarēto Heroe Strabonī q; originē ei⁹ hoc modo repetit. Lacedæmonii quū aduersus Mel senios rebelles bellū gererēt: nec redire nisi bello cōfecto statuisent misere domū iuuenes lectos q; virginibus cōmixti pli & ciuitati cōsulerēt. hi q; deīn nati Partheniē vocati eiecti sunt: tanq; nothi ab iis q; post annos. XVIII. cū victoria redierūt. Illi vero duce Phalātho egressi huc appli cuerunt: eiectis Cretētib⁹ q; loca ea occupauerāt. Tarētini quondā potētia ac reb⁹ gestis: terra mariq; floruerūt. exteros duces plures accersiuere. Cōtra Messapios & Lucanos. Alexādrū Epi rotarū regē: & ante eū Archidamū Agēsilai filiū: postea Cleonymū & Agathoclem: postremo Pyrrhū aduersus populum Ro. Nam teste Liuiō. XII. quū a Tarētinis clāsis Ro. direpta esset: ei⁹ occiso p̄fecto: Legati a senatu ad eos questum de iniuriis missi: pulsati fuere. ex quo bellū eis indictū. Pyrrhus semel victus: rursus ex Sicilia in Italiā reuertens: p; Curiū superat. In Anniba lis deinde venere potestatem: a Fabio postremo recepti. Sale abundāt candidissimū: atq; fossili. Pli. Brundusiu lingua Messapiorum cerui caput significat: cuius similitudinē refert. portū & fama Appiē viā hucusq; strata nobilis. Hic Romanorū clāsis orientē petitura soluere solebat. Hodie sub ditione Venetorū est a rege Fernādo pecunia mutua cōmutatū. Finis hic Adriatici sinus. ppe autē versus orientē breui tractu & angusto Calabri sunt Ptol. vocati: in qbus Rudia; Ennio poetæ nobiles. Silius. Quem rudie genuere vetusta. Stra. Rodiā vocat. Nihil hodie ve stigiorū apparet. Lupiē deinde Aleriū oppida Ptolemæo posita. Est tamen Aletium nunc pau lum ab antiquo remotum. Sequunt̄ Salentini in peninsula siti. Hi vt ait Festus a Salo id est ma ri dicti sunt populi ab initio Cretenses & Illyrici q; vna cū locrēnsibus in hęc orā Italiā applicue re. Metropolis eorū Idrūtes: vñ cognominata est hodie tota regio sita e regione Apollonia; spa tio. l. pas. mil. qd̄ interuallū coniungere pōtib⁹ Pyrrhus prius excogitauit: post eū. M. Varro cū bello Piratico sub Pōpēio p̄fectus esset: vtrūq; altā īpediuere curā. Plinius. Traiecit huc eta te nra Maumethis Turcæ clāsis: oppidani omnes necati: matresfamilias cōstrupata. Quæ res tāto terrori nobis fuit: vt nisi post annū tertiu ob maumethis mortē discedere coacti eēt: nul la mora quin totā Italiā inuasissent. In hoc medio cursu parua insula Safina est Ptolemæo Pli nioq; nomē adhuc retinēs. Neritū Salētinorū Vrbs Ptolemæo: adhuc durat. Est & aliud prope Corinthū. Leuca p̄montorium antiquū in quo nunc Castellum. S. Mariæ de Leuca. Gallipolis græca vrbs Pōpo. Melæ. Pli. autē Senonū dicit: qd̄ ipsa nominis indicatio mōstrāt: & apd̄ vtrū q; p. G. scribit: vident̄ tñ pugnātia q; eadē & græca sit: & gallica. Vxētū oppidū Pli. In sacro co dice p̄sul Ogentinus scribit: Soletum desertū Plinio cuius adhuc vestigia visuntur. Mandu ria vrbs. Liuius in. VII. Q. Fabius Cos. oppidum in Salentinis Māduriā vi cepit. Nunc quo q; Mādurinū vocat. APPVLI autem versus occidentalem extendunt plagā vsq; ad garganū & Annē Fiternum: iidē Daunū appellati a focero: vt ait Pli. Diomedis: cuius in hoc tractu plu ra sunt ædificia. Festus aut hunc Daunū clarū virum ex Illyrica gente: ppter patriā seditionē huc concessisse dicit: regionēq; hanc cum Diomede diuisisse. Igitur in ora primū Egnatia: Pli. Prole. & Horatio: ex cuius occasu noquū iuxta oppidum excitatū Monopolis. Bariū Plini. qd̄ dicit antea Iapygem vocatū a Dēdali filio Iapyge. Ex Bari nunc noīe tota pars ea terraq; co gnominat̄. Salapia Annibalis meretricio amore notissima: vt author idē: & item Liuius. De hac

Iapygiā.
Messapus.
Dionysius.
Oenotria.
Italia.
Tarentum.
Brundusiu.
Rudia.
Lupia.
Alerium.
Salentini.
Idruntes.
Turcarū ir ruptio.
Safina insu la.
Neritum.
Leuca p̄mō.
Gallipolis.
Vxentum.
Soletum.
Manduria.
Appulia.
Dauni.
Egnatia.
Monopolis.
Barium.
Salapia.

Vitruuius sic scribit. In Apulia oppidū Salapia vet⁹: qd̄ Diomedes condidit: siue vt qdā dicit Elephas Rhodi⁹. Incola: quotannis valitudine laborātes a. S. P. Q. R. p. M. Hostiliū impetraue rūt: vt inde quatuor pas. mil. moenia trāsferētes: secūdū mare salubri⁹ habitaret. Est in eodē lit tore paulo recedēs: Salpa q; iam interiit. Deinde recentia noīa Melfita Traniū: qd̄ Triniū Pli. po sitū fuisse existimauerim. Circa vero locū vbi nunc Barolū Cannæ fuerunt Romana clade infi gnes. Hodie quoq; P̄sul Cānētis in sacro codice reperit. Qui veteris vestigiū noīs vsurpauit. Deinde Aufidus amnis e montibus Iripinis defluens iuxta Canusiu: quo se recepit Terētī⁹ Var ro cū reliquiis exercitus Cannensis a Bula muliere except⁹. Interius vero Venusia: vnde Calor fuit. iuxta Ampsanti colles Virgilio descripti ex sentētia Donati. Atella alia a vetere que est p pe Neapolim. Asculū Satrianū vbi equi pstantissimi. Horatius. Me Satrianao vectari rure ca ballo. Bituntū vñ Bituntini Pli. adhuc durat. Mateola vñ Mateolani Pli. nūc Matera vrbs & p sul Materanus. In Appēnino aut Theanū Appulū: vt dignoscat a Sidicino. Liui⁹ in. VIII. sic ait Ex Appulia Theanēses Canusiniq; populationibus fessi obsidibus. L. Plaucio datis in deditiōē venire: Theanates quoq; Appuli ad novos Cos. fœdus petitū cōcesserūt. Nā Florēto nobili op pido Iunius potit⁹ erat. hęc ille. Hoc em̄ Florētū de quo inter Samnites mentionē fecit: adhuc cernit. Luceria Daunorū oppidū Stra. Plinioq; Ptole. aut Nuceria Appulorū. Hęc diruta a Cō stantio imp. qn̄ e Constantinopoli in Italiā venit. Post Aufidū Garganus mōs q; veluti dorsum Adriatico p̄minet. sup eo nūc oppidum. S. Angeli vbi visum p̄digiu qd̄ in sacra legitur histo ria. Hunc etiā Saracenos occupantes Grimoaldus rex Lōgobar. singulari in christianos benefi cio expulit. Inde post annos centū: iterū tenētes Carolus magnus fugauit. Intus vero Iriū Ar pos: postea Agyripa a Diomede cōdita Strabonī cuius tpe delata erat: Nūc Māfredonia in eo dem ppe loco a Manfredō Sicilia; rege cernitur excitata. iuxta & Sipontum. olim sipus Strabo ni Plinioq; a Sepiis capiēdis. Hęc partē tenuit Diomedes olim vbi monumēta reliq;: E regione nāq; insulæ sunt Diomedæ numero. V. vbi socii ipsius dicunt̄ in aues cōuersi: q; teste Aeliano de aui græcis applaudere: alios insectari quodammodo videntur: Nunc vero in eisdē locis Cœ nobium nobile canonicorum reg. S. Aug. visitur. Larinum municipiū parum a mari distans a Theano aut mil. XVIII. vt ait Ci. pro Flacco adhuc durat: regiturq; ab Vr̄sinorū Familia.

Salpa.
Melfita.
Trinium.
Cannæ.
Aufid⁹ flu.
Canusiu.
Venusia.
Atella.
Ampsanti colles.
Asculum.
Satrianum.
Bituntum.
Mateola.
Mateolani.
Theanum
Appulum.
Florentum.
Nuceria ap pulorum.
Garganus mons.
Iriū Arpos.
Māfredonia
Sipontum.
Insulæ Dio medæ.
Larinum.
Insulæ.
Ichnusa.
Aristeus.
Thespiades
Calaris.
Sulca.

Yrrheni siue inferi maris insulæ secūdū Sicilia de qua postea dicā Sardinia & Corfica sunt. De origie Sardinia; Aristoteles περι τῶν θαυμασίων ἀκουσμάτων. In Sardinia inquit insula græcorū antiquorū vestigia apparēt: multa quoq; de cora: & templorū testudines adfabre elaboratæ. Has a Iolao Iphiclis filio fa ctas esse constat: qui vna cū Thespiadis ad hęc loca adnauigauit. Vocabatur aut prius ex forma Ichnusa humano similis vestigio. Feracitate fructuum feli cissima. Hic Aristem illum agrī studiosissimū dicit dñatū fuisse. Nūc autē nihil tale fit: q; in manus Carthaginensium venerit: q; indigenas quicq; agriculturæ attingere phibuerunt ipsi sedulo ei rei studentes. Hęc ille. Diodorus itē Iolaum plures in ea ciuitates condidisse dicit. Pausanias: Eustathius: & Capella a Sardo Herculis filio dictam volunt ha bitatā prius ab Hispanis deide ab Heraclidis & Thespiadis postea ab Carthaginētib⁹ qd̄ Ro. successere. De iisq; variū sunt annales. In aliis. L. Cēciliū Metellū vicisse Sardos & Corsos legim⁹ teste Festo Rufo: in aliis. L. Cornelium Scipionem diruta Calari Sardinia; vrbe & Hānone su perato de Sardis Corsis triumphasse: vt author est Liuius. Sardi item a. T. Graccho perdomiti totq; captiuorum ab eo ducti vt proverbium fuerit Sardi venales. Insequentibus tēporib⁹ Sa raceni subditam tenuere: sæpe a Pisanis recuperata: sæpe deperdita: ad postremū in Hispanorū venit potestatem: per Iacobū Aragonē prius recepta. Tres in ea metropoles: Turritana: & Ar borenensis sub qua. S. Iusta: & Ciuitatensis. Tertia Calaris: sub qua Sulcitana: Dolienensis: Snellen sis recentia sane nomina: præter Calarim ac Sulcam: & in codice Fisci adnotata. Insula tota cas li grauitate infamatur. Pausa. dicit eam Serpentes herbasq; habere innocuas: præter herbā quā dā similem lappē: quā edentes ridendo pereunt: ex quo puerbiū in sanitate desperata σαρδῶν ἄσπιον γλωσ. Sardonius risus. Itē insulā totā cōstare lōgitudine. M. CXX. stad. Latitudine. CCCCL. Hęc ille. Corfica vero Cynnos olim vt ait Diony. q; montibus tanq; capitū verticibus abūdet. Corsas enim tempora græci appellant. Melle illaudatō referta est. Tātū vīna commēdata q; Ro mam exportantur. hōminū: sicuti canum & equorū ferorū genus: ac tātum latrociniis natum. Hoc ferme tēpore q; iter Hetruriz: omnēq; orā maritimam infestabant: expulsū ex vrbe Romā

Mariana.
Aleria
Ilua. Aetha
la.
Oglasa.
Capraria.
Aegilium.
Igilium.
Gorgona.
Planasia.
Stura.
Palmaria.
Pandataria.
Prochita.
Aenaria q̄
Inarime &
Pythecusa
& Ischia.
Megaris.
Caprea.
Apraxopol.
Leucothoe.
Pontia Mo
neria.
Colubraria.
Venaria.
Cunicularia.
Dianium.
Artemisium.
Cyclops.
Lestrigones
Sicani
Elymi
Troiani.
Phocenses.
Siculi ex Ita
lia.
Phoenices.
Græcorum
Chalciden.
Archias.
Lampis.
Hyblo. Tap
sus.
Gelo tyrā.
Siculus Ita
filius.
Trogus de
Sicilia.
Diodorus.
Cereris fi
gmēta vñ.
Horreum.
Hiero.

subiectisq; terris ab Alexandro fuere. Ciuitates Plinio Mariana a.C. Mario: Aleria a Sylla Dicta
tore deducte coloniae quorū noīa cū moenibus durāt. Tota insula lōgitudine a Septentrione in
meridiē porrecta mil. pas. CL. latitudine. L. Circuitu. CCCXXXII. vt idem testat̄ auctor q̄ ait.
XXXIII. olī in ea vrbes fuisse. Corsicę ppe sunt Ilua Chalibū generosa metallis: Aethala a gra
cis dicta ob ferri officinā in eo loco flagrat̄: Plinio itē & Stephano. Præterea Oglasa Capraria
quā graci Aegilion vocāt: Igiliū vero cōtra Telamonē vnde nobile vinū rubrū. Gorgona. Pla
nasia q̄ fallax nauigantibus sit æqualis freto visa. Plinio in Antiano Stura Palmaria. In puteola
no Pādataria Prochita: Aenaria eidē a Statione Nauiū Aeneę: ab Homero Inarime dicta: a Grę
cis Pythecusa: nō asimiarū multitudine: vt aliq̄ putāt: sed a figlinis doliorū. Hodie vero Ischyā
vocant: puto ex robore munimēto loci. In surrētino Megaris Caprea quā Aproxopolim Augu
stus vocare solebat: ob amoenitatis recessum fertē. Leucothoa Parthenis ex Sirene. In Formiano
Pontia. In Cōpsano Dianiū quā Artemisiā vocant. In Viponēsi Moneria Colubraria Venaria.
Inter Sardiniam & Corsicam insulæ parua Cuniculariæ vocatæ Plinio.
Sicilia.

DE Sicilia Thucydides in hac fere sniam. Primi dicunt eā incoluisse Cyclopes
& Lestrigones: quorū origo nusq̄ reperit. Post hos sicani gñe Hispani a flu
mine Hispaniē Sicori a ligurib⁹ eieci: & adhuc sicani partē insulæ ad occa
sum spectatē incolūt. Deinde plariq; Troianorū capto Ilio in finib⁹ Sicanoꝝ
cōsedere: q̄ dicti sunt Elymi. Vrbes eorū Eryx & Egesta: iis accolę accesserūt
qdā Phocēses. Post hos Siculi ex Italia fugientes Opicos victis bello Sicani
Siciliā appellauere. ante videlicet Græcorū aduētū Annis. CCC. Dein pho
cenes ptē q̄ ad Aglonē vergit negotiādī cā tenuere ac Motyā Solētē & Panormū finitima Ely
mis oppida inhabitauere. vñ breui traiecto Carthagini forēt vicini. Tot igit̄ barbari Sicilia in
coluere. Græcorū primi Chalcidēses ex Eubœa trāsēutes cū Theocle illius deductore Colonia
Naxō incoluere. In sequēti anno Archias ab Hercule pgnat⁹ e corintho pfectus: Syracusas te
nuit pulsus pri⁹ ex Italia siculis: Idē Chalcidēses Theocle duce post annos. VII. habitatas syracu
sas: Leōtinus siculis eieci. Deinde Gatinā incoluere: cū ipsi Gatinēses Euarchū fecissent Colo
nię auctorē. Lāpis ea tēpestare e Megaris i Sicilia venit: & supra flumē Pāraciū loco quodā (cui
nomē Trogilo) incolas collocauit. Illinc digressus positus in Taplo incolis post ei⁹ mortē Duce
Hyblone e Taplo migrātes: q̄ regionē pdiderāt: Megaras incoluerūt. Qui Hyblei sūt dicti: q̄
post. CCL. annos a Gelone rege Siculo expulsi sunt. Philistus scribit. LXXX. annos añ bellum
Troianū Siculū Itali filiū ex ligurib⁹ in Sicilia appulsiū insulæ nomē dedisse Trog⁹ lib. III. plu
ra de Sicilia scribit: q̄ Italia pars quōdā fuit terre motib⁹ diuisa Rhegio pximo pmōtorio: qd
græce obruptū dī cauernosa tota Sulphurea subterraneisq; mearib⁹ vētis penetrabilibus: ex quo
miracula ardētis Aetnę & Vesuuii mōris scyllaq; & Charybdis: ceteraq; mōstra: q̄ ob eā causā
singunt: q̄ nauigātes ad pelag⁹ ppter angustias ei⁹ vndarū exurgētū sonit⁹ quasi latrat⁹: & vo
raginē expauescūt. Diodor⁹ itē sicaniā pri⁹ dictā fuisse dicit ex auctoritate Timæi a Sicaniis an
tiq; indigenis: q̄ ob frequētes ignes deuastātes / insulā deserētib⁹ siculi ex Italia pfecti occupa
rūt: pauloq; post coloniis græcorū eo deductis: & linguā gręcā & cultū elegātiorē didicere. Ab
iis deinde fabularū cōmēta de Cerere & Proserpina: & cōmōstratis ab ea frugib⁹ & arādī mo
do: q̄ fecūditissima sit tellus: & horreū ppli Ro. a Cicerone appellata q̄ sæpe maximos eorū pau
erit exercit⁹. Frumētariis vero & negotiatorib⁹ Ro. magno fuerit cōpēdiō. de q̄ idē Cicero i Ver
rē multa cōmemorat. Nra vero tēpestare pximis his annis vrbe ingēti fame leuauit: cū aureis
iā. XXX. modi⁹ venisset. Circuit⁹ insulę toti⁹ Plinio mil. pas. DCXVIII. Nūc q̄ eā ab fitio te
nuere breuiter attingā. Trog⁹ in eodē lib. itēq; Thucydides (vti supra cōmemorauī) eā Cyclo
pū atq; Lestrigonū patriā añ oēs fuisse adfirmāt: quorū originis null⁹ habet auctor. His extētis
Aeol⁹ regnū occupauit: q̄ vt ait Diodor⁹ q̄ velis vti nautas istituerit: & tēpestates vērosq; pno
scere docuerit: Vētorū de⁹ ē habit⁹. Post quē singulę ciuitates in Tyrānoꝝ impiū cōcessere: cū
Carthaginētib⁹ sepe variis plis dimicauerūt. Dein Atheniēses spē ferēdi auxiliū Caranētib⁹ cō
tra Syracusanos Nicia Alcibiade & Lisimacho. Ducib⁹: pfecti necessitatē inimicis fecere. accēse
di auxilia Gilippi. Lacedæmonioꝝ ducis: cui⁹ virtute Syracusanū obsidiōe liberati fuere: rursū
q̄ petiti adiuti sunt a Peloponētib⁹: tūc Atheniēsiū inimicis: vt i Thucydidis historia videre li
cet. Per aliquor deīn ānos a Carth. expugnata atq; dñata ē: supato Agathocle: rurs⁹ a Dionysio
recepta: quo sublato Hiero caput extulit: q̄ Dux Syrac. pulso Artemidoro alteri⁹ factiōis dūcē

a suis rex appellatus est: vt Polybius refert. Dūq; contra Mamertinos veniret ab Appio Cos. vi
ctus est: Mamertinis se partim Romanis: partim Carthaginētib⁹ dedētib⁹: ex quo causa & initium
fuerit primi belli punici. Deinde pax regi: & Syracusanis data & amicitia inita. XXXIII. post an
nos rebellauere Syracusani cæsa prole Hieronis. Itaq; eo. C. Marcellus missus non prius rediit q̄
captis ac direptis Syracusis. Nunc loca breuiter enarrabo. Loca Siciliae.

Rinacria em̄ quā ex trib⁹ promōtoris dicta sit: Peloro Italiā: Lilybœo Gręciā:
& Pachino Aphricā respiciētib⁹: Messana primū i ora est post Pelorū istar Pha
ri Alexandrini turrim habēs Zancle prius vocata. De qua Thucydides in hac
sententiā. Zancle originē habet a latronibus Cumeis ex vrbe Chalcidica profe
ctis Periemene & Cratemene ducibus: sic appellata q̄ falcis speciē pferat Sica
lo vocabulo. Idem postea a Samiis eieci sunt. Nec multo post Anaxilus Rhe
ginoꝝ tyrannus exterminat⁹ Samiis vrbe indiscretis hoibus frequētē reddi
dit: & a sua quōdā patria Messenā appellauit. Hęc Thucydides. Polybi⁹ aut̄ hos Mamertios post
ea vocatos fuisse dicit. Qui destituti legionibus Romanis q̄ Rhegiū morando Siciliae vrbes tuta
bantur a Syracusanis postea tūc Carthaginēsiū partibus studētib⁹ duce Hierone bellū passi sunt
Romani Appio Claudio Mamertinos primū q̄q̄ noxios & sceleris cōscios sponte in deditiōem
acceperunt. Deinde Syracusas ceperūt: ex quo primi belli punici exarsit origo. Messanā itē hodie
monumētū veteris inscriptionis hmōi cernit. Senatus populūq; Ro. Claudio. Q. Fabio Cos. al
tero Messanā Siciliae ciuitatē classe pfecto referate percepit. Hieronē Syracusanorū regē Pœnoꝝ
q̄ copias Hieronē cōiūctas tā celeriter superauit vt Appiū Claudiū Cos. ad hanc rē gerēdā poti⁹
ciuitas suā virtutis admiratorē q̄ bellū susciperet adiutorē. Nā rex Pœniq; vrbs non tā multitu
dine ac aīosa nobilitate ppulsi victos q̄ sese didicere cōgressos: q̄ ante cōsulis aduētū vltra Leon
tinū pfugi pacē exposcentes Romanorū gloria Messanenū nobilitate ppria multa centū talen
ta ærario soluēda supplices ipetrauerūt: ob qd̄ statuit vrbe ipsam titulis nobilitatis extollī aliisq;
prouiciā ciuitatis eiusq; ciues Romanorū honore Siciliae caput illic fungi potestate Romana: la
pides eius a Leontino vlg; Phædas extendi. Nā id spatiū ceteris deficientibus Romanae ditioni
seruauit. Chirographū hoc fastis Romanis adiunctū laudē ciuitatis ostētās adscribi: Romanāq;
gratitudinē merito respōdere. Approbatū est p̄sens decretū patrū a. Cn. Calatino Tri. Pl. post vr
bē cōdi. anno. CCCCLXXX. remp. primo bello punico turbāte. Ibidē altera iſcriptio. S. P. Q. R.
Seruio Fuluio Flacco. P. Calpurnio Pisonē Cos. vrbe Messanā a prouiciāe coloniae tributis cu
sulliber vectigalis fixi mobilisq; pondere poīa sæcula liberauit: q̄ dum Siciliae graue formidabi
leq; bellum seruire multitudine cōspirantiū: instructa copiarū potētia: q̄ magnitudine subiugat
ser: qd̄ pri⁹ Ro. dispererat cōsulesq; terruerat: seruos Messana sagaciter habitos pace mature fre
natos: quin vno. P. Calpurnio Cos. designādo Iuem siculis: Ro. Po. stimulos: & a se pfururū cōpar
abstulit nocumētū: atq; se vili seruitute eripuit: pretiosa libertate gauderet. Ex hoc em̄ p̄sens
Chirographum fastis Romanis adiunctum laudem ciuitatis extentam decreuit adscribi: vt gra
tiam meritis Romana circūscriptio cōequaret. Adprobatum est hoc patrū decretū ab Octauio
Pl. Tribuno post vrbe cōditam anno. DCCXX. remp. bello seruili turbāte. Festus aliā quoq; Ma
mertinoꝝ causam repetit hoc modo. Quum pestilentia laborarent Samnites: ver sacrum ex ora
culoid est quęcunq; vere proximo nata essent: immolatuos vouerunt. Quo facto pestilentia: mi
nime cessante consultus iterum Apollo respondit nonnullos animo violatos expelli oportere.
Hi itaq; in Siciliam venientes atq; ibi confidentes cū auxilio in bello Messanenibus essent ab eis
ob meritum in partē vrbs atq; agri accepti sunt: vocatq; Mamertini q̄ collectis in sortē duode
cim deorū nominib⁹ Mamers forte exierit: quo lingua Oſcorū Mars significat. Huius historie au
thor est Alfius in libro prio belli Carthaginensis. Messanēses postremo cum rebellassent Valerio
Messala a quo subiugati fuere cognomē dedere. Nuper extinctus est Cōstātinus Lascaris in ea vr
be qui in gręca disciplina profitebat. Aetna his proxima Inesia prius dicta: mōs cum oppido: vbi
miraculum flammæ. Alia enim Enna vocata est: vbi Proserpinæ raptus de qua paulo postea.
Adranum vrbs cum fluuio eiusdem nominis & Argentum: vnde Adrani & Argentani Plinio
Taurominium in eodem littore Naxum vocatum. Thucydides ait: Chalcidenses duce Theocle
incoluisse Naxum & extra vrbe posuisse Ara appellatam Archigenem cui nauigatur i sacrificia
rēt. Strabo dicit: Zācleos ex Hybla cōdidisse Taurominiū: deīn Romanorū coloniā fuisse. Idē ait
Charybdim ante Taurominiū & Messanā apparere pfundū immēsum vbi freti inundatione ac
vorticibus nauigia periclitātur. Centuripe: Aetnę & Symeto proxime: vrbs quā August⁹ edifi
Centuripe.

Syracusani
rebellant.
C. Marcel
Trinacria
Messana
Zancle.
Anaxilus
Polybi⁹: de
Mamerti
nis.
Inſcriptio
Messanæ
Alterā inſ
criptio.
Festus
Mamers
Mars voca
rus
Aetna
Adranum
Argentum
Tauromi
nium.
Naxum
Charybdis
Centuripe.

Catina.
Amphimō
Anapias
fratres.
Agatha.
Symethus.
Syracusæ.
Megara.
Leontini.
Archias.
Miscellus.
Archime-
des.
Lucia virg.
Agrigentū
fluuius.
Gelo.
Equi Agri-
gentini.
In Agrigen-
tinorum lu-
xuriam scō-
ma Platōis.
Phalaris ty-
rannus.
Alcmenes
Alcandrus
Panormus.
Himera.
Ergoteles
Olympio-
nica.
Himerastu.
Nebrismōs
Eryx vrbs.
Venus Ery-
cina.
Entella.
Myle.
Hybla.
Selynis.
Gela. Lidii.
Camarina.
Gelo tyran-
nus.
Palus
Stephane.
Palice vrbs
Palici quot
Cratera.

ciis restituit. Catina ædificium Naxiorum sub radicibus ætnæ: eā Hiero renouatis colonis ætnā
vōcauit: post eius mortem pristinum recuperauit nomē. Silius: Tum Catine nimium ardenti vi-
cina Typhoe: Et glomerasse pios quondam celeberrima fratres. Hi fuere vt ait Strabo: Amphi-
mon: & Anapias: cum clades patriæ inferretur parentes humeris sustulerunt. Nunc multo cele-
brior Agathæ virginis natalibus. Apud hanc Symethus labitur fluuius. Paulum vero ab ora re-
cedentes: sunt Megara & Leontini duæ clarissimæ quondam vrbes. Deinde Syracusæ. Quas Ar-
chiasa Corintho aduectus cōdidit: qui vna cum Miscello ex oraculo eis propositis diuiciis: & sa-
lubritate: vt alterum eligerent: Archias cum diuitias prætulisset Syracusas omnium rerū ferti-
les habuit. Alter vero Miscellus prælata salubritate: Crotonem ædificauit. Syracusani itaq; adeo
creuerunt opibus: vt in prouerbio sit cum ad diuites loquimur: vobis ne decima quidem Syracu-
sanorum adest. Hęc vrbs Archimede mathematico censetur: q; Marcelli expugnationē suis instru-
mentis triennio distulit. Nunc aut Lucia virgine gloriat. Agrigentū qd Græci Agragatē vocat
Gelo incoluere anno. CVIII. post cōditā Gelā ducib⁹ Aristono & Pythilo ab Agrigento vicino
fluuiō cognominatā: vt author Thucydides. Quē fluuiū in forma speciosi pueri pinxit antiqui-
tas: vt Aelianus author scribit: item Duris: q; plaræq; ciuitates Siculæ a fluminib⁹ nomē habet
vt Gela: Syracusæ: Himera: Selynutes: Phoimanites: Erycum: Camyrū: Alycū: Therinum: Ca-
merinum. Polybius: & flumen: & vrbe Acragatem a regione Acrage vocari vult διὰ τὸ εὐρετοῦ
Sunt & alię in Thracia: in Eubœa: in Cypro: in Aetolia. In hac equos optimos nasci Virgili⁹ etiā
testatur. Acragas generator equorum. Agrigētinorū p̄terea est sumptuose & ædificare & epula-
ri. Quapropter Plato: vt refert Aelian⁹ de varia historia: i eos cauillabat. Agrigētinus ædificare:
vt semp victuros: epulari vt semp morituros. Hic Phalaris iperavit crudelissim⁹ tyrannus: tauro
a Perillo inuento ciues cruciabat. Quapropter a populo vna cum coniuge & filiis crematus est:
post quem Alcmenes: hui⁹ vero Alcandrus vir mitis successit. Ex latere occidentis Panormus
vrbs & stagnū: de quo Polybius. Aulus Aquilius &. C. Cor. Col. cū classe. CCXX. nauū itra spa-
tium triū mensū ædificata in Sicilia primō bello punico Panormū qd tūc a Carthaginensibus
nebat debellauerunt: e duobus lateribus aggressi primā vrbs partem primō captā neapolim de-
inde vrbs veterem aliā partē. altera est in Creta Panormus. & itē alibi. Sic em Græci nominant
locum nauibus applicandis accōmodum. Himera vrbs & fluui⁹ deducta ab Euclide Suno & Sa-
rono. In hanc diuertit Hercules cū Geryonis armētis: vbi aquas calidas. puenisse Palladis iussu
ferūt: in qbus Hercules mēbra labore fordida abluerit: mollioraq; reddiderit: ex quo Himera ap-
pellata. author Stephanus. Hinc Ergoteles Olympionica fuit: cuius viri simul & vrbs Pynda-
rus in Pythicis meminit. Himera aut fluuius a Nebride mōte fluit: q vt ait Solin⁹ a Nebridibus
id est inulis dictus est qbus abūdat. Eryx mons & vrbs filio Veneris ab Hercule victo: vbi Vene-
ris Erycinę templū: loci adhuc vestigia vident. Entella vrbs ab Entello q apud Virgilium cū Da-
rete hortante Aceste pugnavit. Entella Hectoreo dilectum nomen Acestæ. Myle in ora. Ouidius
in Fastis: Sacratūq; Myla pascua læta boum. Hybla mons & oppidū vbi mel conficit hybleū. Sely-
nis vrbs prope Lilybœū. Virgilius. Et syluis palmisq; onusta Selynis. Dicit & Seli. Gela quā An-
tiphenus e Rhodo Eutimus e Creta suā yterq; coloniā ducentes pariter condidere anno. XLV.
post habitas Syracusas: ex Gela fluuiō vicino appellata: cum Lindii vocarentur. author Thucy-
dides. Stephanus dicit Gelam fluuiū appellari: q; glacie concreseat: quā Opica & Sicula lingua
Gelam vocant. Camarina condita a Syracusanis: authorib⁹ Dascone & Menecole: vt refert Thu-
cycides: eiectofq; aliquanto post ob defectionem a Syracusanis dominātibus Gelo tyrannus acce-
pit pro redemptione Syracusanorum quos habebat captiuos: Tum ipse Colonia deductor fa-
ctus eos in terra Camarina collocauit: Et cum rursus sedibus eieci fuissent: tertio sunt ab eodē
collocati. Est & Palus Stephane quæ præter naturam aliarum immota melior est q̄ mota. Vnde
prouerbiū μη κινει καμαρίνα. Virgilius. Et fati nunq̄ cōcessa moueri Apparet Camarina
procul. Palicen Ducerius Siculorum dux. C. Nautio Rutilio: & Lucio Minutio Carutiano Cos.
condidit. Theophilus autem in descriptione Siciliae fontem dicit. Prope autem templum Palicē
suum erant. V. dæmones quidam: quos Aeschylus in Eethnis dicit louis & Thaliae filios fuisse. vo-
cabantur Palici q; mortui semel iterum reuixerunt. Ratio q; ibi fons sit: fenis altus cubitis aqua
eructans: quem Crateras appellant: vt videatur campus ei subiectus aquis immergi: rursusq;
postea apparere. Locus præterea sacer iure iurando. Nam quod iurant in tabella describunt eam
q; fluuiō proiciunt. Si sanctum & iniuolatum: aquis supernat. Si falsum & iniustum deprimi-
tur. Silius. Et q; præsentem dānar piura Palici poscūt supplicia. De qbus in Macrobio plura. Trio-

chala vbi seruile bellum concitatum est. Silius. Et mox seruili vastata Triochala bello. Cf. in Ver-
rem lib. VII. In Triochalino quem locū fugitiui ante tenuere. De seruili bello hęc Flor⁹. Fugitiui
duce Syro fractis ergastulis ad. LX. mil. confurauerunt. Prætorū castra exsupata: Maniliū Pisonis
Lentuli Hypsei. M. Perpenna vicit: & obsessos ætnæ consumpsit. Hinc ouans vrbe ingressus. Post
paulo idem incendium excitauit Themio Cilix pastor: interfecto domino ergastula aperuit. Præ-
toriana castra Seruiliū & Luculli succubere. M. Aquilianus exemplo Perpennæ: & ferro: & fame
maceratos cepisset: nisi metus supplicii fuisset. Itaq; magna ex parte mortem sibi cōsciuer. Dux
aufugit. Drepane falcis figura q; eo falx Saturni genitalibus abscissis eiecta sit: vt ait Strabo. Ege-
sta vbi aqua calidæ Philoni: ab Egesto Troiano: Segesta deinde vocata. vnde Segestani Plinio: ho-
die quoq; vestigia apparent. Enna vrbs in monte vmbilicus Siciliae dicta q; in medio sit. Strabo
dicit Syracusas & Erycem duas maris arces in medio Ennam retinere. Hic fabulam Proserpinæ
raptæ a Plutone: specusq; adhuc visitur: vnde dicitur ad inferos contendisse. Liuius de bello Ma-
cedonico: Regionem eam amœnam ac perpetuo flore vernantem appellat: hodie quoq; castrum
Ennæ dicitur: vbi conciliū totius insulæ cum opus cogitur a Præside. Deinceps ex ordine lite-
rarū Aceste: ab Aceste Troiano: Arbela: Abace: Abola: Abatana: Agium: Agyrena: Acre: Bucia:
na: Bremia: Biclus: Craustus vrbs: vnde Ephicharm⁹ poeta: & Lais meretrix: vt Anthus testatur
de viris illustribus. Cephalodum Pli. hodie quoq; præsul Cephalodensis appellatur. Camir⁹ vrbs
vbi Cocalus regnavit Oebali filius. Eugea sita in monte huic proxima Cocali regia. Vbi Minos
perit: a cuius militibus Minoea condita Plinio. Hanc Heracleam Liuius dicit vocari. Epipole
locus præceps: & altus: vicinus Syracusis. Helorus media producta ab Heloro flumine: vbi
Apollodorus in Chronicis dicit esse pisces mansuetos: qui e manu pascuntur. labitur e Pachia-
na. Est altera in Macedonia vrbs Metaurus Locrensiū ædificium. Motya: Macarium: vnde
Macareses Plin. nunc item nomen retinent antiquum. Morgentia: vnde Morgentini apud eun-
dem authorem. Omphace. Therma: oppidum vbi primū reperta comœdia. Silius. Littora Ther-
marum prisca notata Comœna. Solinus quoq; hic primum ait inuenta comœdia: hic & cauilla-
tio inimica in scæna stetit. Oratoria etiam in Sicilia inuenta. Tapsus clade Romanorum infi-
gnis. Et vndantem rutulorum sanguine Tapsus. Altera in Africā huius Colonia. Tyndaris
Tarchila: Philisto: & Tarchilais regio. Altera in Macedonia: Tiche prope Syracusas Ephoro
Tychum vero mons in medio Proetia & Eretria. Thisse condita a Siculis a qua Thissinenses Pli-
nio. Silo: Hicaram: Phylisto. Hicara vero Apollodoro in Chronicis dicta. meminit & Thucy-
dides. Selynis ppe Lilybœū. Vir. Et syluis palmisq; onusta Selynis. Dicunt & Selyntii & Selun-
tii incolę quoniā Græcis σεληνοῦσὶ dicitur. hanc vrbs hodie Mazaram appellant. Sunt & noua
oppidorum nomina: Mons regalis & Augusta: quorum primum Guilielmus rex Siciliae cogno-
mento bonus construxit patris Guilielmi gmalus cognominatur infamiam ac latrocinia com-
pensando. Hic instituit: vt pauperibus esset refugium. Templum vbi cathedrale cum amplissi-
mo vectigali constitutum apud quod canonici regulares nullius vnq; horæ intermissione alter-
nantes deum collaudant. Augustam vero Federicus. II. imp. excitauit: vt inscriptio portę Tetra-
stichi clare indicat. Flumina præcipalia Plēmirius / Symet⁹ / Himera / Gela / Helorus / Alabys / Hy-
psa / Vagedrusa / Pantigia / Achates: vbi lapis teste Plinio eius nominis reperitur. Hipparis prope
Camarinam nauium capax ex monte oriens materia abundante: quam Camarini excidentes in
subiectum amnem proiciunt deuehenda fluctibus in vrbs sine nauigio: meminit Pindarus in
Pythicis. καὶ σεμνοῦσὶ ὄχετοῦσὶ τῶναρισὶ ὄσιον ἄρσει κολλᾶττεγαδιον θαλάμων ἀρχεωσ. In-
sula autem Siciliae primū Aeolia: quæ (vt ait Plinius) & Liparę & Vulcanię a latinis. Ephestia
desa Græcis appellatę sunt numero. VII. Lipara / Thermissa / Strongile / Didyma / Ericusa / Pheni-
cusa / Euonyma. Plinius Aeolias dicit appellatas q; ibi Aeolus Iliacis regnauerit tēporibus. Ae-
lides vero aliæ sunt in Aegeō ex Aeolica lingua cognominatæ. Alię item Genys iuxta Pelorum
Stephano. Cofyra in medio spatio Lilybœi: & Clupea Carthaginensis oppidū Straboni. Melite
Ouidius. Melite sterili vicina Cofyre. Bucuna cuius meminere Stephanus: & Dionysius poeta.
Clara morte Pontiani pontificis sub Alexandro Cæsare. Aegusa tantum ceteris: Ptolemæo duæ
sunt: Aethusa & Aegusa. Sireussæ tres insulæ Sirenibus dicatæ ad sinum possidionatem setu-
pestanum Straboni: nonnullis ad Pelorum Siciliae. Ptolemæus eas Sirenum insulas appellat. Acra-
dina insula ciuitates habet prope Syracusas: quas expugnauit Claudius Marcellus. Est & pars Sy-
racusarum. Charax autem regionē eā vocat & insulam. Ex his igitur omnibus ciuitatibus & lo-

Triochalia
vbi bellum
seruile.
Themio
Cilix.
M. Aglian⁹
Drepane.
Egesta quæ
& Segesta.
Enna vmbi-
lic⁹ Siciliae.
Aceste: Ar-
bela: Abace
Abola:
Amatana:
Agii: Agy-
rena: Acre:
Bucina.
Bremia.
Biclus.
Craustus.
Cephalodū
Camireni.
Eugea.
Minoeta
Heraclea.
Epipole.
Helorus.
Metaurus.
Motya.
Macarium.
Macareses
Morgentia
Omphace.
Therme.
Tapsus.
Tyndaris.
Tarchila.
Thisse: Hy-
carū: Sely-
ntii: Mōsreg-
Guilielm⁹.
Reges duo
Aug. Fe. ii.
Flumina.
Plēmirius.
Symethus.
Himera.
Gela: Hek-
r⁹: Alabys:
Hypsa.
Vagedrusa
Pantigia.

Camarina, Insulae, Aeoliae, Lipara, Thermista, Strongile, Didima, Ericusa, Phoenicusa, Euonyma, Cenys, Cosyra, Melite, Bacuna, Aegula, Sirenusse, Acradina, In fisci codice, Cephalu, Panormitanum, Agrigentinum, Catanien, Mazarien, Militen, Messanen, Maleuitan, Mōs regali, S. Marci, Pacten, Reliq̄ historia Siciliae, Nicephori, Duplex historia, Robertus, Guiscardus, Tancredus, Normadus, Guilielmus, Ferrabas, Melphis, Drogo, Hufrius, Rob. Guif, Rogerius & Boemudus, Cō. Alexius Imperator, Guilielmus.

cis cum pleracq̄ interēpta plurima etiā mutata sint: vt sup̄ius ostēdi: Codex fisci hodie. XII. tantum praesules descripro habet. Cephaludēsem. Panormitanū / Agrigētīnū / Caraniēsem / Mazariēsem / Militēsem / Massanēsem / Maleuitanū seu Maleēsem: Mōris regalis: sancti Marci Pactēsem. Siciliae reliqua ac posterior historia.

Narratis igitur Siciliae cū in itis tū locis ea nunc dicēda restāt: quae post captas a Marcello Syracusas sunt secuta: quādo Sicilia in prouinciā formam redacta per praetorē a Romanis administrabatur. Deinde sub impatoribus vsq̄ ad Caroli tēpora. Tunc igitur partito inter vtrūq̄ imp̄iū orbe Sicilia oīs cū Calabria & Apulia Constantinopolitano cessit. Cui sine cōtrouersia paruit vsq̄ ad Nicephorum imperatorem cognomento Thomam: quo tēpe Saraceni Apuliam Garganum montem Luceriamq̄ & nōnulla circa loca occupauerūt: Anno. DCCCC. XIII. Vñ saepe postea factis excursionib⁹ Calabria / Neapolim / Lirimq̄ ad usq̄ flumē: & loca vrbī vicina penetrauerē. Quib⁹ Io. X. pon. vna cū Alberico Hetruriae comite occurrēdo vī maxia restitit: illi ad Garganū se recepe. Dein post ānos fere. C. q̄ Italiā tenuissent penit⁹ expulsi sunt. Quō aut aut a q̄bus expulsi duplex est fama. Otho p̄sul Phryngēsis: de gestis Federici primi: dicit Robertū cognomēto Guiscardū qd̄ errone eorū lingua significat qm̄ telluris multū victor obierit: inter Normados natus: in Italiā ad querēdas nouas sedes tunc primū venisse: vbi Apuliā colonis paucis atq̄ ignauis habitatā aspiceret: suos domo acciuisse: cū exercitu breuī tēpe oēm eam regionē ac Sicilia expulsi Grēcis simul & Sarracenis: i suā potestātē redēgisse. Altera est fama crebrior qd̄ inter authores. Tācredus Normadus armōz gloria insignis cū numerosa prole finib⁹ suis egressus in Italiā in Aemiliē regione cōsedit: & iā principē Salernitanū bello lacessiuerat: cū filius eius Guilielm⁹ cognomēto Ferrabas cum Molocho p̄fecto Michaelis Catalaici imp. Cōstantinopolitani q̄ Calabriae Siciliae p̄sidebat: ac principibus Capuano & Salernitano transegit: vt si Apuliā a Saracenis recuperasset eā in parte possideret. Qua demū armorū vī potit⁹: ac ipe conditionis deceptus paulopost vna cū. XL. milib⁹ Normadōz: q̄ ad expeditionē Hierosolymitanā eo tēpe se accinxerant Sicilia Apuliā Calabria cepit: ac Melphim edito in colle: quo impedimenta congereret: aedificauit. Atq̄ ita imperiū moriēs reliq̄ ex successiōe fratris dimissit: q̄ comites Siciliae dicit. XLIII. ānoz spatio: magna cū felicitate creuerūt. Inter quos Drogo fratri successit anno. VII. q̄ p̄rio reiectus ab exercitu Michaelis Etheriaci imp. mox apud Ausidū annē victor discessit. Post quē Hufrius: mox quart⁹ Gottifredus: deinde Robertus Guiscard⁹ succedere. Is igitur vltimus res bello magnas gessit: Apuliā per se: Sicilia p̄ Rogeriū fratrem rexit. A Nicolao. II. pon. dux atq̄ Feudatarius cōstituit: Normadōz auxiliis ei cōcessis: q̄bus rebelles p̄ceres in officio cōtineret: ac Beneuēto restituro: qd̄ frater ei⁹ Guilielmus occupauerat. de q̄bus oibus apud Aquilā in cōcilio cōuenere. Gregoriū. VII. Romae obsessum p̄portā Flaminiā irruptione facta: ab imperatoris Henrici. II. iniuria asseruit. Quare ab eodē Apuliā rursus hac cōditione cōcessa: vt Anconā Picenūq̄: qd̄ gens eius occupauerat redderet. Neapolim prim⁹ possedit lōga obsidione vi expugnatā. Postremo cōtra Alexiū impatorē: q̄ Christianis aduerfabat: p̄fect⁹ in Grēciam plurimis locis captis apud Casiopē insulam iteriit: anno. MLXXXVI. etatis vero. LXII. vir aliogn laudatus. Tantum ab Antonino Florētino praesule: vt dominationis nimium cupidus taxatur. Inter liberos eius Rogeriū & Boemudū exinde bellū exortum: cū praelatū in regno Rogerium alter quereret. Itaq̄ haud longe a Beneuēto praelio cōmissio Boemudus victus principatum tantum Tarentinū interuenientibus paternis amicis pacificatoribus tenere pmittit. Paulopost deo militans ad expeditionē Hierosolymitanā vbi res gessit p̄ficiscitur. In itinere cū Alexio imp. paterno quondā hoste: foedus & amicitia iniit: donatus ab eo munerib⁹ ac liberaliter exceptus: discedens verofidem irritā habendo eius oppida multa inuasit. Quare in reditu pertimescens cum eius iperii trāsitu vitare nō posset se mortuū sinxit atq̄ in archa clausum deferri. Vbi domū puenit euestigio Dyrrachisū classe aggredit: locaq̄ imperii nōnulla: tandē pax iter eos facta. Rogerio interim post annos regni. XXV. vita functo Guilielmus fili⁹ succedit: q̄ statim inito principatu suarum Callisto. II. pontifi. cōmendato. Rogerius inter hac Rogerii fratris filius capta absentis occasione spretoz pontifice regnum inuadit: Guilielmus spe nuptiarum frustratus regnoz simul eiectus sese ad principem Salernitanum recepit. Ibiq̄ priuatus ex animi mœsticia die sine liberis obiit. Rogerio itaq̄ secundo per vim principatum occupanti: Callistus bellum

indicēs dū eius rei gratia se Beneuēti cōfert paulopost morbo correptus interiit. Innocentius II. deinde causam p̄secutus cū eo apud. S. Germanum victor cōflixerat: nisi paulopost duce Calabriē Rogerii filio cum supplemento veniente captus fuisset: a quo & patrē captum dimittere ac Rogeri⁹. II.

oia quae circa regnū optauerat praeterq̄ regis nomen cōcedere compullus est. Post hac Anacleti pseudo pontificis partibus fauens ab eo vtriusq̄ Siciliae rex declaratur: aduersus quem Innocentius iuante Lotario imp. cū exercitu p̄fectus: cū regno deiecit: qd̄ ille statim pontifice defuncto recuperauit. Belli gloria clarus est habitus: ac inter ceteras expeditiones Africana Christi causa sumpsit: in qua Tunim tributaria fecit. cū imp. Cōstantinopolitano dimicauit. Demū e Sicilia reuertens: amissis opera Venetoz quibus hostis erat. XX. trirētib⁹ fuga euasit: ac Panormi extinctus est superstitē filio successore Guilielmo. II. qui regnauit annos duodecim. Is igitur rex primus ab Innocentio quarto creatus est: magnusq̄ ob eam causam appellatus. Sed mox immemor beneficii terras pontificis apud Beneuentum occupat: ille iratus eum regno abdicat: Emanuelē imper. cōtra eum excitat: ipse interea aduersus cū exercitu ire pergit. Quē cū oia superantē & proceres ei⁹ a q̄bus ad hoc excitat⁹ fuerat cū eo cōsentientes aduenteret: inuitis patribus qui bellū malebant: de pacis conditionibus egit. Guilielmum supplicē ac humili proiectū veniā petentem in regnum rursus restituit. Is ad extremū decedēs filiū Guilielmum tertium reliquit heredē. Qui rexit annos. XXV. Partibus Alexandri. III. pon. maxime fauit: pecunia fugientē iuuat. Hierosolymitanē deniq̄ expeditioni opib⁹ cōtra Saladinū p̄sto fuit. Siciliae t̄m p̄fuit quantū pater antea nocuit: Montē regalē vrbē extruendo: pauperes fouēdo: q̄bus meritis boni cognomentū accepit patris cōparatione q̄ malus est appellat⁹. Huic demū sine liberis extincto Tācredus q̄dam e genere Guiscardī nothus eligitur: Clemente & eius successore Celestino. III. acriter obfistentibus: ac res repetentibus. Ille interea cedibus & rapinis oia cōplebat. Celestinus vt alio rē trāfferet: Cōstantiam Rogerii regis filiam deo dicatam e cenobio Panormitano: Henrico Federici imperatoris filio simul cum regni iuribus matrimonio tradit. Henricus igitur Tācredū bello persequēs Neapolim demū obsessum interfecit. Regnoq̄ vna & imperio successit: ac vtrūq̄ mox Federico. II. filio reliquit. De q̄bus in alio libro inter imperatores dicā. Res ad Manfredū Federici. II. filium nothum ducta virū facinorib⁹ coopertū. Qui euestigio loca p̄tificis inuasit: Inno. III. Alexandro. III. & Vrbano. III. maxime infensus: ac regno abdicatus: euocato contra eum Carolo: diuī Ludouici Francorū regis fratre: Andegauenisū duce: cui regnū cōcessum. Qd̄ pbatū deinde a Clemēte. III. hac lege fuit vt. XL. mil. nūmū aureoz quotannis p̄tifici p̄deret. Igitur anno. MCCLXIII. Carol⁹ traiectis Alpibus q̄ variis p̄liis cū Mafredo cōcurreret: eū tandē apud Beneuētiū supatū interfecit. Deinde Cōradinū imp. Mafredi fratris filii auxilio veniētē: post multa p̄lia: postremo apud lacū Fucinū: cū Henrico patruo rege Sardinia: & toto exercitu sustulit. Carolus itaq̄ supatis hostib⁹ vindicat⁹: sibi citra vltraq̄ Phari Siciliae regno Romā venit: vbi senator factus rem vrbanam aliquandū suo arbitratu disposuit: Vrsinis maxime inuisus. Pace itaq̄ in Italiā constituta in Africam proficiscitur: suppetias fratri Ludouico ferēs: q̄ Christi causa res ibi gerebat: quo paulopost extincto cū Saracenis reddita Tunī quā cepat tributū cōditione pacē fecit: mox in Italiā reuersus omnia turbata offendit. Nicolaus. III. gentis Vrsinē ob veterē familiae similitudinem eū se natorio munere deiecerat: simulq̄ Petrū Aragonē sollicitauerat: vt iure hereditario Cōstantia vxoris q̄ Manfredi regis filia fuerat: regnū: Siciliae inuaderet. Petrus itaq̄ hac spe erectus: cū classe quasi aliud simulans Sardinia p̄pinquat: Siculos statim Gallis infestos clam ad defectionē sollicitat. Qui ad vnū omnes vesperi dato signo ex ea natione vtriusq̄ sexus interficiūt. Quo perpetrato Petrus statim Sicilia occupat: anno. MCCLXXXIII. Carolus itaq̄ in hoc tumultu aduersus ire parās extinctus est Neapoli superstitē Carolo. II. filio. Hic paternā expeditionē p̄secutus: pugna nauali apud Sicilia cōgrediens superatur atq̄ capit. Martinus quartus pon. interea Gallicis fauens Petrum sacris interdicit: regnoz paterno abdicat: bona diripientibus cōcedit. Quae omnia eius successori Honorio. III. postea probata fuere. Quapropter Philippus Caroli patruus Gallia rex inito praelio cum Petro Gerundam prope abstulerat nisi pestilentia excessisset: quem & ipse Petrus secutus paulopost ex vulnere interiit relictis Iacobo & Federico filiis: quorum Federicus ex Hispania cum classe delatus in Sicilia a Roberto Caroli filio vexatam non solum Sicilia totam: sed & Calabria partem adsecutus est. Iacobus vero domū reuertens regnum patrum in Siciliā dimissa sese apud Bonifacium de fratris iniuria excusando. Quare ab eodem rex Sardinia creatur: mō eam a Pisanis liberaret. Carolus autē quē supra captū in praelio dixi statu eius interim Neapoli a legato apostolico in columi seruato: quadriēnio post a Federico dimit

Rogerius. II.

Cō. Saracenos Aphri. Guilielm⁹ II. rex prim⁹

Guilielm⁹ tertius.

Tancredus nothus.

Constantia Rogerii filia.

Henric⁹ Federici filius.

Federicus secundus imperator.

Manfredus Carol⁹ Andegauenis.

Cōradinus imperator.

Carol⁹ contra Saracenos.

Constantia Mafredi filia.

Petr⁹ Aragonē.

Galli⁹ Siciliae interfecit.

Iacob⁹ & Federicus Aragonē.

Iacob⁹ rex Sardiniae.

Carol⁹ Va titur pacificatore Carolo Valesio Philippi regis fratre ea de causa cum exercitu in Italiam profectus pacificator. Cōditiones fuere vt Siciliā Federicus dū viueret sibi haberet: dimissis Carolo q̄ in Italia cepit caror. rat: daretq; operā vt sua impensa pontificis cōsensum iis rebus impetraret: Dūq; hæc pageretur Caroli. ii. p duos interim filios obfides tribueret. Iis actis Carolus paucis post annis de vita decessit: relicti les. ex Maria filia regis Pannoniæ maribus. XIII. e qbus notiores. VII. fuere Carol⁹ Martell⁹. Qui rex Ca. rex Pan. postea Pannoniæ fuit & pater Andreae qui successit in regno Apuliæ Roberto fratri & interfe. S. Ludouic. ctus a Ioanna fuit. Diuus Ludouicus q̄ præsul Tholosanus ordinisq; minorum & inter sanctos re Robertus latus fuit. Robertus dux Calabriæ qui regno successit. Philippus princeps Tarentinus pater Lu dux qui rex douici Ioannæ reginæ cōiugis. Raimūsus Ioānes princeps Pelopōnesi. Petrus comes. Duas ve. postea. ro filias alterā Blancā Iacobo Aragon: Leonoram aut Federico Iacobi fratri locauerat. Regnavit Philippus. annos. XXXIII. Vir qdem domi felicior q̄ foris: liberalis in primis habitus regisq; natura: vni. Raimūsus co tantū libidinis vitio senectutē scedante. Robertus post mortē patris Clemēte. V. pbate regnū Ioannes. inuit anno. MCCCVIII. tenuitq; XXXIII. vir domi forisq; admirabilis. In primis liberales artes Petrus. coluit doctisq; p̄sertim Petrarchę magnopere fauit: vnicus Florentinorū & oīm Guelphorū ami. Blanca la. cus. Henricū. VII. imp. Italiā turbatē bello persecutus ē: Federicū Aragonē finitis induciis cū tota Leonora se. Siciliā afflixit: filiū suum Carolū Florentinis a Castrutio Lucensi bello pressis ac sine cōtentione Robert⁹. ii. dñm petentibus misit: qui paulopost etate florente decessit sup̄stite filia Ioanna: quę postea regna Ca. Rob. F. uit. Nō p̄teribo rē mirā q̄ hoc tpe cōtigit. Nicolaus qdā Calapiscis cognosatus ex Apulia oriun. Ioanna re. dus a puero in mari adfuetus agebat: interq; marinas belluas illesus plures dies continuos versa gina. bat p̄funda pelagi penetrando. Nautis sepe visus tanq; marinū monstrū apparebat: futuras quo Calapiscis. q; tēpestates p̄dicebat. Extincto Roberto Andreas Caroli Pannoniæ regis filius rē suscepit anno Andreas. MCCCXLII. q̄ Ioannam in matrimonium duxit: eiusdēq; dolis q; ignauus videret̄ interfectus post Caro. puus annū tertiu q̄ regnare coeperat sup̄stite filio Carolo cognomēto paruo: illa vero alteri nupsit con Ludouicus sobrius Ludouico filio Philippi Tarentini principis fratris Roberti. Quod scelus Ludouicus Pā Phi. principi noniæ rex Andreae frater vlturus: in Italiā cū exercitu venit: illisq; fugientibus in Prouinciā Nea poli potitus est menses aliquot. Inde pestilentia compulsus decessit relicti Pannoniorū in ea præsi Ludouicus diis. Ioanna interea rediit ex Gallis & a Clemente pon. Neapoli vna cū viro Ludouico regni sce Pannoniæ ptrū diademaq; accepit ac feudi debiti lo: o Auenionē p̄tifici ex patrimonio tradidit. Insequen. rex. te deinde tpe p̄spera semper est vsa fortuna. Decedēte Ludouico Ludouicū alterū ducem Andega Auenio di. uendita. uēsem regis Galliæ fratrem in regnū adoptauit: Quapropter a Carolo nepote Ludouici Pannoni. q̄ Ludouicus cōtra Ioānā pauloante venerat Urbano pon. impulsore: p̄lio supata est: ac puluillo ori iniectione Andega. Alpius venit: ac per Hetruriam iter faciens bienniūq; cum Carolo frustra dimicans in Apulia in regnū ad morbo periit. Andegauenses reliqui eius exercitus Arretio quod Ingeranio duce cum supplemē optatur. to venientes ceperat: Florentinis. LX. mil. aureis vāndito ad summam redacti egestatē palantes Carol⁹. iii. domū sese receperunt. Carolus igit̄ tertius potitus interfecta regina: & superato Ludouico qua. Pannonius tuor rexit annos. Deinde ad Pannoniæ regnū a proceribus accersitus paulopost reginæ viduæ Ladislaus dolis sublatu est: sup̄stitebus Ladislaō & Ioāna liberis. Ladislaus principatum inuit anno. MCCC rex. LXXXVI. tenuitq; ānos. XXIX. Cui⁹ initio relige exercit⁹ Ludouici Andegauēsis q̄q; ei partē studebat: mortuo Carolo statim tumultū excitātes: pulsus inimicis Neapolim tenuerūt: at, Vrba nus. VI. verū regni successorē Ladislaū adolescentē declarauit: iussitq; Caietā quę sola in offi. cio permanerat sumi diadema: simulq; Albericum Cunii comitem magnum regni Cōnestabi. lem creatum cum exercitu Neapolim misit: qui breui pulsus Andegauēsis Ladislaū in regnū restituit. Hūc deinde regē Ro. fugato Innocētio. VII. ad cōponēdū tumultū in vrbē cōuocarūt. Qui breui post tpe pacatis rebus discessit. Iterūq; reuertens absente pontifice dū Pisis concilium celebratur vrbem occupat profligatis ducibus Ioannis. XXII. vsq; ad regni fines. Pontifice po. stre Florentiæ morante: tertio vrbem inuadit anno. MCCCXIII. p̄qbus iniuriis ab Alexā Ludouicus dro. V. primū regno abdicatus est & Ludouicus Ludouici Andegauēsis filius posthumus sūro Ludouici gatus: q̄ hæres postea a Ioanna regina institut⁹ fuit: Ladislaus vero vsq; ad extremū. sese defensitā Andegauē. do incolumis durauit. Florentinorū p̄terea maximus hostis: a quorū duce Malatesta Pisaurēsi vi filius. ctus est. Decessit admodū iuuenis ex vulua amicæ medicata opa Florē. q̄ si per vitā licuisset totā Ioanna. ii. Italia breui tēpore potiturus videbat. Nā p̄ter regnū vrbē Romā / Perusiā / Assisiū / Cortonā quā postea vādidit Florētinis / in potestatem redegerat. Huic soror Ioanna sine liberis extincto suc. cessit. MCCCXV. regnavit annos. XXI. tpe schismatis ac Cōstāntiensis cōciliū Hadriani molē

in vrbe tenuit. ad quā oppugnandā cū Brachi⁹ Mōtonus veniret paulopost supuenientib⁹ ipsi⁹ reginę copiis duce Sfortia repulsus est: Ro. tm̄ neutrā sequētib⁹ ptē. Varię Fœmia fortū: tū etiā Inconstan. incōstāriā fuit: vt q̄ prius Iacobū quēdā Marchiæ comitē e Gallia stirpe regia oriundū in m̄rimo tia Ioannæ. niū vocauerat: quē paucis post ānis oīa sua arbitrato adm̄strare volētē eiecit: ac Alphōsū Arago Alphonfus Aragoi re. nē adoptauit. Qui post aliquot ānos īgeniū aīaduertēs ī arce Neapolitana eā obsedit: illa īplorato Aragoi re. Sfortię auxilio ad Alphōsum fugit: tādē porita Ludouicū Ludouici Andegauēsis filiū quē supra gnum ado. cōmēorauī heredē īstituit. quā qdē īstitutionē pri⁹ Alexādro. v. & deīn Ioāni. xliii. p̄batā Marti ptatur. n⁹ rursus ratā habuit reclamāte Alphōso. Interim morit⁹ Ludouic⁹: cui Renat⁹ frater a Ioāna sur Ludouicus L. F. rursus rogat: cū qua regnavit ānos. VI. Tādē ab Alphōso pulsus ī arcē nouā primū se recepit: quūq; Ge adoptatur. nuēses amici cū aliquot nauib⁹ frustra auxiliū tulissent: Florētīā: deinde Pisas: inde Narbonē per Renat⁹ Lu. uenit: vbi consenesces non longe ante hoc tps decessit: vir in oī fortuna festiuus / vacuulq; a cu. douici fra. ris: & q̄ quodā late dñabat. Nā p̄ter regnū Neapolitanū Andegauēsi⁹ Lotaringiæ ac puicię fe. tri succedēs re toti impabat: ad extremū amisso filio Ioāne sine liberis moriens / titulū iustq; regni Neapolitani ab Alphon. Carolo vltimo ei⁹ noīs Gallorū regi eius necessario reliquit. Qd̄ āgre postea Renat⁹ Iunior dux so pellitur. Lotaringiē ei⁹ ex filia Violāra & patre Federico comite Vademōtēsi nepos se exhēredatū in Gal Renatus iu. lia regno tumultū frustra excitare conatus est. Hic etiam postea magna adolescēs virtute Caro nior. lū Burgundū Galliæ terrorē ac Ludouico regi formidolosum aduersus venientem manu sua in Alphonfi terfecit opimaq; ex hoste spolia retulit. Alphonfus igit̄ inter nri seculi p̄ceres maxie emicuit: non res gesta. solū armis: sed etiā sapiētia summis viris cōparād⁹. cui⁹ dictis factisue priuatim volumē dicauit Antoni⁹ Panormitan⁹. Hic Fernādo p̄fe Aragoniē rege defuncto: cū aliquādiu regnū prudēter administrasset: adoptatus in filiū a Ioāna Neapolitanorū regina: dissuadētib⁹ amicis expeditio. nē in Italiā sumpsit. Reginę opē tulit. Ludouicū Andegauēsem ducē q̄ regnū sibi hereditario iure debitū adfirmabat: plurib⁹ p̄liis adfictū expulit. Reginā adoptionis p̄cēnitētē minimeq; promif sis stantē armis coercuit. Renatū regni amulū bello supatū cedere cōpulit. Ioānē Vitellescū Ale. xandriā p̄riachā magnis copiis cōtrauenientē regno fugauit. Caietā bis cepit: semel acri pugna deuictā: & iterū ab altera ciuū factione cū defecisset. Neapolim a Renato defensam tandē expu. gnauit. Ingress⁹ vrbē p̄ tubos occultos a fabro quodā coemētario mōstratos. Sicuti & olim Belli sario cōtigit. In ea expugnatione Petrū fratrem amisit. Alterū vero Ioānē fratrem Nauarrę in Hispa. nia laborantē periculo exemit. Massiliā vrbē noctu inuadens cepit ac diripuit. Ad insulā Gerbi. ni quā veteres Lotophagiten appellauerūt a cōtinenti Aphricæ quatuor miliariibus distantem obsidione cinxit. Bophoriū puinciā regē cū copiis aduētantē in proximo littore victū ex minorib⁹ bus castris ad maiora fugere compulit: nec diu post ab eisdem barbaris tributa suscepit. Euge. nio pont. q̄ sibi de regno aduersarius fuerat: quas voluit pacis dedit cōditiones. Frānciscū Sfortiā ex agro piceno armis expulit. In Albania quoq; p̄legatos Turcarū potentia restituit. Prælio na. uali vna cū lo. fratre multisq; p̄cerib⁹ capt⁹ a Genuensibus & ad Philippū ducē adductus: adeoq; liberaliter dimissus: regno tandē potitus est. Cui grat⁹ adeo fuit: vt cū testamento heredē scripse rit in piculo quodā mortis. Florētinos bis bello periit: primo cū auxilio Philippi Mediolanum cō. tra Venetos p̄ficisceret: interimq; ille decederet: copias oīs ī Hetruria cōuertit: quū illi Venetis auxiliāres fuissent. Ripamaraciāq; ac nonnulla parua castra in Volaterrano cepit: rursusq; post aliquot annos fœdus cū Fran. Sfortia Alphonfi hoste ineuntes per filiū suum Fernādū vexauit: qui Fuuiānum Castilionumq; ac alia quādam tūc ex eorū ditione cepit: post eius aut̄ discessum statim recuperata. Fuit corpore staturaq; breui: natura hylari: humanitate liberalitateq; omnis sui seculi princeps excessit. Accētibentī omnes sine discrimine adfistebant: loquēdiq; libertas tunc omnibus similiter data. Decessit iā senex anno regni Italici. XXII. Salutis. MCCCCLVIII Fernandus Seius filius Norhus quem supra a patre missum cum exercitu dixi: regno iam ab Eu. genio institutus successit: diadematis insignibus a Latino Vrsino legato susceptis. Felix pro. culdubio princeps: q̄ ter in summum periculum adductus euaserit. Nam statim in ipso exordio Ioannem Renati Andegauēsis filium cum classe aduersus vidit venientem adscitis Genuensib⁹ bus deinde Marino duce Suesiano: Ioanne Antonio p̄cipe Tarētino: Antonio Iacobi filio Cado. la qui inter Percutinos dominabatur: Duce Sorano: Nicolao campobasso: Ioanne vitimilio ge. nere siculo: Crotonis Marchione. Sed hic ab initio caprus a rege fuit: & Iacobo Picinino simul cum aquilanis. Hos itaq; omnes vna cōtra cōspirantes habuit. Auxiliāres vero Pium in primis pontificem spe nuptiarū spuria filia: quam Antonio sororis suæ filio simul cū Gélano & Amal. fitano principatu recepit. Is enim Simonetū: deinde Robertū Vrsinū impigros duces eo misit. Franciscus etiam Sfortia per Alexandrū fratrem ac Robertū Scerinatē cū exercitibus subuenit.

Pugna Sar-

igitur prima apud Sarnum pugna infeliciter gesta: multi ex regis exercitu decidere vna cum ipso duce. Simoneto: Inde ad Troiam instaurato praelio Picininus cum suis est fufus. Rex postea cum Baroli se recepisset: quod oppidum simul cum Trinio fidissimum in toto regno habebat: praesto ei adfuit Georgius Scanderbechus castris a Regulus e proxima Macedonia a Pio vocat⁹. Hic q⁹ adiutus quondam in bello Turcarum a patre Alphonso fuerat omnibus virib⁹ regem in eo loco obsessum iam ab hostibus liberauit. Quumq⁹ paulatim ille superior fieret: Andegauensis iam belli fortunae diffidens: simul q⁹ Gallos Genuae pulsos viderat: rebus infectis sexto anno q⁹ in Italia venerat in Galliam reuertit. Reliquos vero aduersarios Fernandus: sequestro simul & sponse Alexandro Sfortia cum sibi conciliaffet: regni totius potitus est: verum conciliatis fidem puniam praestitit. Sueffanus ante omnes eum salutarum in castra profectus: statim comprehensus est. custodiatur traditus. Deinde Praecutinos Fratanosq⁹ iter faciens Cadolaru in eo loco dominante familia sustulit. Postremo vero Picininu. Is namq⁹ e Sulumoe que tenebat eo tpe Mediolanu nuptiaru Drusianae Fracisci filiae spuriae causa venerat: eoque deinde adhortate Neapolim regem salutatu vna cu Fracisci legato tutele gra pfect⁹ est. Quuq⁹ i itinere Sulumoe quasi cunctabud⁹ substitisset Bocard⁹ Comes vir Cremonensis supuenit e Neapoli: que Picininu vnu ex oib⁹ fidissimu eo cuncta exploratu pmiserat: rex quoq⁹ de industria donis: honoribusq⁹ auxerat. Hoc itaq⁹ moras castigante: se curaq⁹ ac leta oia pollicete: ille iter ingressus: obuia etia regem honoris gra pcedete habuit. Post dies aliquot in rosa ludisq⁹ consumptos in arcem noua ad praediu iuitatus post epulas vltimiq⁹ a rege digressum: capt⁹ euestigio fuit: dieq⁹ tertia vt est oim fere opinio i carcere necat⁹. Fernad⁹ interea lias excusationis Fracisco statim misit: Picininu i gratitudis accusando: q⁹ nec reb⁹ pteritis ac iestationib⁹ cotetus adhuc noua moliret: quare no solu pprie: sed Italiae totius salutis ca etia cepisse dicebat. Fraciscus igit⁹ aegre re ferre visus: Hippolytra filia q⁹ ad nuptias regis nurus pficiscebatur: iussit aliquadiu in itinere subsistere: Tristanuq⁹ filiu ad repetedu pperare. Rex defunctu ia ei acre fossum ondit: camq⁹ mortis retulit: q⁹ Io. Andaganem ex anaria qua Ischyā vocant: insula tumultu ac clamore exorto Picininu in carcere videdi cupid⁹ ad alta p subsellia cōcedit fenestram: vñ cadēs crure p fracto paucis post dieb⁹ obiit. Res tadē conciliata nuptieq⁹ nurus concelebrat. Bracchiani oēs ia tūc ab initio capto Picinino iussu regis spoliati a direpti fuere. Drusiana vero vxor q⁹ iterum Sulmonē venerat: tm icolumis cu suis remissa. Post hec Fernand⁹ tris fecit expeditiones. vna in Florētinos simul cu Sixto pōtifice: vt Laurētū medicē inde pelleret: in qua victor illū cōpulit Neapolim supplicem venire: cu eoq⁹ clam annui tributi cōditōe trāsegit. vt in hist. Florentinorum latius narraui. Deinde in Sixtum. IIII. Pontificem adscitis sibi Columnensibus Vbi pugna commissa in campo mortuo inter velitras: & Coram Alphonso filius cum omnibus copiis a Roberto Malatesta profligatus turpiter fugere solus coactus est: proceres eius vniuersi capti: ac Romam ducti paulopost conciliatis rebus gratis dimissi fuere. Tertiam expeditionem in Turcas habuit: qui Idruntem inuaserant: vbi militū flore consumpto regni vires adeo exhausti: vt praeter auxilia sacros templorum thesauros attingeret. Facileq⁹ tunc animaduersum non ei pecuniam: aut potentiam esse: quae in opinione prius hominum fuerat: quam opinionem auxerat eius auaritia. Tanto igitur periculo Turcarum principis interitus finem imposuit. praesidiū qd erat Idruntem in regis se fidē saluis reb⁹ cōditione dederūt: qua Fernandus minime seruauit. Post haec proceres regni rursus in eum conspirauere: authore Antonello principe Salernitano: Innocentiumq⁹ pontificem: anno primo pontificatus eius ad hoc adscuerunt: qui auctorato Roberto Seuerinate cum a militibus ac suis deciperetur: pacem ea cōditione fecit: vt rebelles venia concessa conseruaret ac tributum pontifici debitum penderet: quod neutrum rex seruauit. Itaq⁹ procerū pars aufugit: vt princeps Salernitanus: pars capta: vt Anellus qui orator Romae diu ipsi us fuerat: ac Antonellus Auerla eius scriba: nonnulliq⁹ alii: quos oīs de medio sustulit. Reliquis autem in moribus: mente fuit subdola: nemini fidus: minimeq⁹ aperte irascens. In venationibus frequēs. Nam. CCC. solebat accipitres cum totidem magistris alere: vbi obiter & legationes audiebat & negotia plura obibat. Ex Isabella ducis Sueffani filia liberos suscepit. Alphonsum Calabrię ducem: Federicu: Io. Cardi. & Franciscu. Foeminas vero Helionoram: quam Herculi Estensi & Beatricē qua Matthie Pannoniae regi: tertia vero Spuria Antonio Pii ponti. propinquo locauit. Henricum itē Spuriū ex quo genit⁹ Aloysus: q⁹ neptē Inno. pō. pactā mrimonio prius habuit mox pōtifice defūcto abdicata Cardinalis Tarraconensis est a successore creat⁹. E regis filiis Fraciscus & Ioā. car. ac Hericus iuuenes admodū defuncti pte supstite: q⁹ demū & ipse ex morbo fere Sexagenarius decessit: anno. MCCCCXCIII. regni autē. XXXIX. Alphosus re pīnā suscepit ex Catmōtis regalis legato Alex. pō. ppinquo diademate suscepto magno quidē apparatu letitiaq⁹

Ia. Picinini finis.

Alphonso Junior.

quā paulopost in luctū cōmutauit: ob Carolū Galloꝝ regē aduersus venietē. Quapropter timore percussus filiq⁹ infensum se populis esse conspexerat: vix toto vertente anno sese regno abdicato eoque filio Fernando pmissio: cum bonis quibus potuit: in Sicilia aufugit: vbi in Cænobio Montis regalis: inter Monachos agens abstinendo veteris vite poenitentia libidines ac sceleta pterita quibus maxime fuerat obnoxius: magna ex parte videt expiisse. Biennioq⁹ tm postea vixit. Dux fuit alioquin in bello magis infortunatus q⁹ imperitus: exactorq⁹ ac vindex disciplinae militaris seuerus: nonnullis vero potius crudelis. Fernandus igitur iunior ita vt dixi a patre institutus etate annoꝝ. XX. in ipsam Gallici tumultus flāmā incidit: qua pculdubio non expectauit: sed sponte cedere statuens: cum gratia atq⁹ indole suos oīs antecederet: regni pceres ad se vocatos i hanc sententiam est allocutus. Qñ de ita iuberet se furori Galloꝝ cessurū: ne q⁹ virib⁹ impar eēt illis potius q⁹ sibi incommodum pariat. Nā secū agi lōge felicius putare: regē in bello per fortitudine mori q⁹ priuatū pignominiam viuere. Q⁹ si amor vllus Aragonēsiū apud eorum corda remaneret: eū qñq⁹ si forte superstes fuerit post eā calamitatē in patriā reuocaret speraretq⁹ nō regem sed regni laborisq⁹ focū habituros. His dictis oēs amplexus ac lachrymans discessit. Carolo vero post menses. viii. in Galliam reuertēte in regnū rursus reuocat⁹: post biennū decessit sine liberis Federico patruo successore relicto. Pulsus & ipse post annū sextum a Ludouici Galloꝝ regis exercitu in Aenariā pximā insulā cū tota familia cōfugit: inde i Gallia cōcessit: seq⁹ ipsius regis misericordiae pmissit: cuius humanitate seruatus incolumis nūc viuit: ac apud eum p regia maiestate tractat. Hic Aragonēsiū finis q⁹ preter ipsum cū filio oēs piere. Regnū deinde ipsū: inter Gallie Hispaniaq⁹ reges diuisum minime seruatis limitib⁹ eosdē in hodiernum diem diuersis agitauit discordiis atq⁹ plīs: que oia in historia cū Galloꝝ tū alioꝝ latius aliquatū narraui.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanoꝝ. Lib. VII. GERMANIA.

ermanoru q⁹ latissima & libera natio: exteros siquē nūq⁹ admiserunt: qui pot⁹ alienas ipsi puincias occupauerunt. Nam Franci. Cimbrī. Lōgo bardī. Vandali. Burgundiones. Germani omnes: vt postea narrabimus magna in terris peregrinis regna excitauere. Primi Ro. Drusus Nero & Germanicus in suis eos sedibus laceffiuere: magis q⁹ subiugare vt ait Tacit⁹. Carbonē eo Cassiū Scaurum Aureliū Seruiliū Cēpiones. M. Māliū quoq⁹ fuis qñq⁹ fil⁹ cōsularib⁹ exercitibus Po. Ro. attriuerūt. Quitiliū Varū trisq⁹ cū eo legiones etiā Augusto abstulerunt. nec vnq⁹ postea sub iugū missi. Ciuitates eorū: aliis aliq⁹ regū politis: seu duces seu Comites seu leges habentes pprias partim etiā imperatores Ro. de qb⁹ alio loco diceſ. Gēs fidelitate cōspicua. Nā Phrisiorum legatio vt Tacit⁹ scribit: tpe Neronis Romā veniēs: cū i spectaculis quosdā legatos i Orchestra sedētes cōspicerent: audirentq⁹ ob fidē in Ro. hūc eis honorē adiudicari: subiratos respōdisse fertur nullos esse mortales Germanis fideliores. Quare & ipsi ex eo loco p moti in Orchestra cōfederunt. Iul. etiā Cæsar eos castitate cōmendat: ac mares ante annos. XX. scēmine vsum ignorare: preerea casei lactisq⁹ auidissimos dicit. Sed & qd nostra cernimus tempestate circa æris ferricq⁹ officinas miro ac callido igenio versant. Nā instrumēta bellica: machinas: pterea ferreos literarum characteres: eorū nup inuētū oēs facile norūt. Loca eorū q⁹ difficile p scribere: ex magna parte sicuti & cetera noīa edificiaq⁹ mutauerint: tū q⁹ Ro. non sepe adcessa: que tū inueni ac dephendere ex authoribus partim etiam locorum indigenis potui: in medium adferam.

De diuisione Germaniæ & populis citra Rhenum.

igitur Germaniæ longitudo cū Retia & Norico Plinio ex authoritate Agrippæ paf. M. DCLXXXVI. latitudo. CCXLVIII. Ptolemeo autem latitudo ab alpib⁹ vsq⁹ in Oceanū: lōgitudo intra Rhenū & Vistulā fluuios. Straboni vsq⁹ ad Albim tantū. Pli. vltra Vistulā Sarmatiæ partē ppe Borysthenem intra limites ei⁹ cōtineri dicit. Nā vniuersam in gnq⁹ diuidit genera. In lsteuones pxi mos Rheno: quorū sunt Cimbrī mediterranei. Hermiones quorum sūt Suetul Hermadii Catti Cherusci: Ingeuones quorū pars Cimbrī Teutones ac Cati corū gētes. Vindelōs: quorū sūt Burgundiones: Varini: Guthones: Peucini Basternę Dacis cōtremi. Pto. in tris eos diuidit ptes: in Germaniā superiōrē: inferiōrē: & magnā vt qui ad Rheni son

si fugi A
oilsbri V
am
stio
sue
Fernadus
iunior.
Federicus
Dēmotib⁹
Germanoꝝ
Reti
Vindelici

Augusta Vindelico-
rum. Cōstantia
quæ Gau-
nodorum.
Norici.
Boii Boia-
ria.
Taurisci
Norici.
Aenas flu-
Lycus flu-
Badacum.
nunc Saleze-
burgenſis.
Ratispona.
Etelbur-
gium.
Palatinus.
Vienna Fle-
xum.
Nova ciui-
Eluetii.
Lucerna.
Nafium.
Berna.
Fog: tiberii
Suntia.
Tuguri-
num nunc
Turegium
Curiſes.
Raurici.
Augusta
rauricorū
Baſilea nūc
Argentora-
cū. Spira.
Vāgiones.
ſeu Worma-
ciennes.
Macōtiacū
Colonia
Agrippia
Ducat⁹ Cli-
uenſis.
Butonodo-
rum.
Vetera ca-
ſtra Ro.
Bataui Ho-
landia.
Traiectenſis.
Naualia.

tes habitant Italia vicini vſq; ad Vāgiones nūc wormaciennes ſuperiorem: qui vero viciniōres Oceano ſeptrioniq; ſunt inferiorem teneant. Magnam trans rhenum penitiores vocat populos vſq; ad albim. Igitur in Germania ſuperiore gentes hæ finitimæ inter ſe ſunt. Retii Vindelia ei Norici Boi Eluetii & qui Pannoniam ſuperiorem nunc Auſtriam colunt: Qui omnes prope alpes Rheniq; fontes ac citra Danubium regioneſ tenent. Retii vt Trogus ſcribit a Reto Duce Hetruſcorum: qui expulſi a Gallis in proximis alpiſus conſedere. Retios & Vindelicos hodie inter Sueuos ponunt, antiquitus autem Sueui loca inferiora & latiora occupabant. De quibus poſtea dicam. Horum ciuitas Auguſta Vindelicoꝝ nomen adhuc retinens priſcum: Videlri co præſule ſanctiſſimo decorata: eiufq; nomini Baſilica dicata. Cōſtantia a Cōſtantio principiæ dicta Ptole. Gaunodorū: celebris cōcilio. vbi Martin⁹. V. trib⁹ abrogatis Pon. creatus eſt. Sequunt⁹ Norici & Boii. Quorum regionem Bauariam noſtra ætas vocat, quaſi Boiariam. Nam eo loco ponuntur Pto. Boii: & Bononia vrbs. Stra. eſt author q; Boii relicta Italia regione Noricorū incoluere. De his itaq; atq; aliis in hæc ſententiã ſcribit. Retii & Eluetii Vindelia & diſcreta Boiorum regio ad Iſtri fontes prope ſyluam Ercyniam ſunt vſq; ad Pannonios. e quibus Eluetii & Vindelici in montibus cãpos habitãt. Retii vero & Norici vſq; ad Alpiũ ſũma tenet: & Italiam verſus inclinãt. Hinc Inſubribus: inde Carnis & Aquileiã tractui. Idem lib. v. Priſcis temporibus plurimã Gallorū gentes Padum incolabant: e quibus ampliſſimi fuere Boii in ſubres & qui olim cum Geſſatis Senones Roma per viam potiti ſunt. Hos Romani poſterioribus annis perdidit. Boios vero e ſinibus eiecerunt: inde migrantes circum adiacentiã Iſtri loca cū Tauriſcis habitãt. Hæc Strabo. Tauriſcos enim Noricos vocat. Plini⁹ item. Aenas enim fluui⁹ Baioarios a Vindeliciſ & hoſ a Retiis Lycus diducit. Neq; eſt (vt ait Strabo) nūc deſerta regio ſed populis frequens. Nam ſunt Bauariã ſiue Norici nunc ciuitates Badacum hodie Salezaburgē ſis: a fluuio quam Salezam vocant, qui ab Aeno profluuit. item Ratiſpona Metropolis eius. Etelburgium. vbi ſchola literarum: cui comes Palatinus dominatur: elector imperii ex Bauarię Ducibus. Is nunc cum Maximiano bellum gerit. amiſitq; nuper auxilia in prælio Boemorum ſex milia. Hoſ ſequitur Pannonia ſuperior nunc Auſtria. cuius longitudo ſex dierum iter extenditur: latitudo duplo minus. Tellus aquis irrigua. vitibus conſita. vnde vinum in Boemiam Morauiam Slefiam exportant. Danubio vicina: ducibus ſubiecta: quos omnis repetiit dum inter imperatores de Maximiano mentionem facio. Eius oppida Vienna olim Flexum q̄tum ex Ptolemei collocatione cognoscere poſſumus. Item noua ciuitas vbi aultrales Federicum ab Italia redeuntem obſederunt Ladiflaum puerũ regem poſtulantem. Eluetii quos nunc Suizeros vocant circa Rheni fontes habitant. agros etiam in Italia poſſident. citra montem qui. S. Gothardi appellatur mediolanenſis diocēſeos: prodiga gens animę ac bellaciſſima: breui vtuntur armatura: pectore tantum verticeq; ac parte interiore lacertorum contacti. Hoſ ad. CCC. mil. olim tranſire conantes in Galliam. Caſar in Eluetiorum bello compreſſit: amotis equis & ponte vno die ſupra Ararim conſtituto. Hiſ annis multa eorum milia cum Carolo Francorum rege in Italiam venientiã vidi muſ: qui ſeditionẽ Romę magnã excitauerũt. Nup etiã Germanorũ inclitũ fidei nomẽ infama uerũt: p̄dito Ludouico Sfortia Mediolani duce quẽ ei militãtes captũ in acie hoſti Gallo repetẽti tradiderũt. Oppida eorũ Lucerna oli Nafium: Berna nomẽ adhuc retinẽs atiqui incolæ Bernẽſes quoq; meminit Pli. Fog: Tiberii Sũtia. Turegiũ oli Tugurini Curia & Curiſes antiq; ppli & alii cõplures Pagi liberi alioq; & idomi & dũ hæc p̄derẽ Imp. Maxiano aduerſi. pxi Eluetiis citra Rhenũ Raurici Plinio Ptolemeoq; appellati. Quorũ ciuitas auguſta Rauricorum nūc Baſilea vocata ipatoria vrbs: vbi p̄ncipioſũ illud cõcilium Germanis ſollicitatib⁹ vix tadẽ magno negotio Eugeniũ. III. piculoq; ſublaturũ eſt. Hoſ iuxta i eadẽ ripa Argẽtoracũ nūc ciuitas Argentinenſis. Deĩ Spirẽſis & Vāgiões nūc wormaciẽſes. Macōtiacũ nūc magũtina p̄fuli ſubiectũ. Hic Marti nũ colũt. i cui⁹ eſt feſto mercatũ celebrãt. Prẽterea cõſuetia: vbi cõſuũt anes & Lucẽburgẽſis no ua vrbiũ noia. p̄xima Colõia e Agrippina. M. Agrippẽ monumẽtũ: q; hoſ pplõs ab ſe victos acyolẽtes i citeriorẽ ripã traduxit. Hic corpa triũ Magorũ e Mediolano Federici cõceſſiõẽ trãſlata maxima ei⁹ ppli religioẽ adorant. Deĩ Cluẽſis ducat⁹ oli Butonodorũ & vetera caſtra Ro. Ptolemeo. Trã rhenũ vero n̄ lõge oẽs hi fere ppli ſũt: vbi Bataui/Phriſii/Sicãbri/Tẽcaterii/Vſipetes Cheruſci: Carti: Hermãdui: Cauci: Lõgobardi: Sueui. Quos nūc Holãdia: Selãdia: Gelria: Aſſia Marchia Badẽſis: Iſtuala: Frãcões. Et Sueui vſq; ad Albim fluuiũ occupant. Hoſ ois Drufus & Germanic⁹ bellis oli laceſſiuere. Bataui em: vbi nūc Holãdia pp̄qui Oceano iter duo quaſi Rheni brachia iſulemõ ciuitatẽ hũt Traiectẽſe: vbi Ptoleme⁹ Naualia ponit: cui p̄ful dñat tũ Imp. ſubiectus alioq; potẽtiſſim⁹: vt qui. XL. armatorũ milia ad bellum educit. Hic etiam Martinum

pcipue colunt cui & baſilica dicata ob coerciti Rheni in eius feſto pdigiũ qui agrũ maximo periculo Traiectenſem inundauerat. Prãſuere huic vrbi tres præſules vnus Martyr Gregoras anno CLXXII. alter Lambertus regnãte Pipino. Tertius Seruatius hebreus Hieronymi tpe. ambo cõfeſſores. Prope eſt Selandia fere vltima Germaniã tellus inter Septentrionem & Occidentẽ Rheni oſtiis obiecta. Hęc Philippo archiduci vna cū Flãdria & Brãbãtia parit: vrbs eius Mitalburgẽ ſis negotiatorum locus. Vbi trans rhenũ Straboni: vbi nūc Marchia Badẽſis ſub duce Cluuenſi. Tres em in Germania Marchiẽ ſunt: hæc de qua loquimur: altera vet⁹ inter Saxones: tertia no ua p̄pe Pomeraniã de qb⁹ poſtea. Iſtuala & Iſtuali populi quos Plin. Iſteuones vocat p̄ximos Rheni e regione Colonia vtrãq; tenent ripam. Viſurgi amne quem hodie Veſorã vocant ab oriente terminant: a Meridie vero montibus Anobis Aſſiã cõſiſci. Cum Iſtualiſ Carolus Magn⁹ pro fide dimicauit donec eos Chriſti religionẽ ſubire coegit: Sæpe vero rebellãtes & ad priſtinã ſeditionẽ redire conantes coercuit quodã inter eos clandestinos iudices conſtituendo: quos Scabinos vocabat quibus poteſtas plectendi foret. Aſſia inter Iſteuones & Francones montana regio qua a Rheni in Septentrionem porrecta Thuringiẽ iungitur verſus Anobos montes. Thuringi em hiſ p̄ximi ſunt eoſq; putaueri eſſe quos Plinius Cimbros mediterraneos vocat. Sicambri quoq; Gelrenſes hodie putati quos Ceſar traiecto rheni ſe fugãſſe dicit in commentariis. Hi vt ait Strabo: Duce Melone cū Ro. dimicantes ac victi datis obſidibus pacem fecerunt quibus illis p̄ditis rebellauerit. Vſipetes & Tẽcaterii vt ſcribit Ceſar a p̄ximis Sueuis exagitati traiecto Rheni Menapiorum loca in Gallia occupauerũt. Sueui Antiquũ retinent nomen. Nõ vna gẽs eſt: ait Tacitus: ſed maiorem germaniã partẽ obtinent p̄p̄riis nationibus & nominibus diſcreti. In ſigne gẽtis obliquare crinem. hi partim vltra partim citra ſyluã habitant: quorum vetuſtiſſimi Senones Lõgobardi numero qdẽ minores ſed armis ſupiores. Inter Sueuos etiã Retios hodie ponũt: ſicuti ſupra cõmemorãui. In quib⁹ Cōſtantia vrbs ſupradicta. Vlma quoq; continet qua Alcimenes videt Ptolemeo vocari ſupra Vindelicos ſita deinceps. De Franconibus poſtea de Lõgobardis dicam. nomina vtrãq; antiqua. Franconum meminit Cicero in epistolis ad Atticum. a meridie Sueuos & Bauaros habet: ab occaſu Rhenũ: ab ortu Boemos: Abluũ regio ſumme Meridie: Ptolemeo Menio vocato: in rhenum deſluente. Plures eorum ciuitates ac clare. Inter quas Herbipolenſis: cui dominatur præſul idem & dux Franconiã. Quare dum ſacrificat ſtrictũ enim in ara collocat. Hic emporium nobile quo ex vtrãq; Germania conuenitur. Hic etiam moſ eſt imperatorem deligere. Herfordenſis vrbs nobilis Magũtino Prãſuli ſubiecta: literarumq; ſtudio celebris. Bambergẽſis ad Regantũ nouo fluuium noie ſita: qua Henricus. I. Imp. quem cõſidio pro Sancto colunt extruxit. In ea ſitus eſt & Berengarius Ceſar q; Italiẽ regnum occupauit. Habet & arcem munitiſſimã in qua narratur olim Albertus Franconiã dux ſe recepiffe contra obſidionẽ Ludouici regis: deceptuſq; ab Othone præſule Magũtino cum aliter expugnari non poſſet in eius fidem ac iuſurandum ad Ludouicum in eundẽ foederis gratia diſceſſiſſe: quicq; aliquantulum ſpatii p̄ceſſiſſent hortante iplo præſule ambos ad prandiũ rediſſe q; leiuos proficiſci ob moram forte longam futuram non oporteret. Prãſi igitur iterum egreſſi quum ad Ludouicum veniſſent Albertus eueltigio trucidat̄ fruſtra præſulis fidẽ implorans: at ille ſeſe vti promiſit ſemel eum incolũẽ reduxiſſe aiebat. Nurũburgenſis quoq; in Franconia potentiſſimi. Nõnulli item p̄ſules oppida cõplura ciuitates quas imperiales appellant Imp. tantum ſubiectas retinet dux tñ Bãbergẽſis Franconiã primus habetur. Ex hac igitur natione Franci prouenerũt q; nũc rerum in Gallia potiuntur: quorum ſupra in eorum historia memini.

Res Longobardorum.

Vnc ad Lõgobardos veniã quos Ptolemeus in hac parte hauit longe a rheni ponit: Tacitus itẽ in deſcriptione Germaniẽ inter eius populos cõmemorat. Paulus aut̄ Foroſulienſis qui genus ab eis ducebat: e Scãdia Germanici maris Inſula profectos dicit. Horum Hiſtoriam ſcripſere Iſidorus ſecundus Tridenſis & Paulus ſupradictus qua cõpendio opere p̄ptium fuerit explicare. Hi ſigdem Anno ſalutis. DXX. ſinibus egreſſi Pannonias primo occupauerunt ac Annos. XLII. tenuerunt duce Andoino: qui cum Turifmundo Gepidarum rege bellum geſſit etuſq; filium interfecit: Alboinum ex Rodelida genuit. Hic poſtea ſuccedens Narſeti contra Totilam in Italiam auxilia miſit. Tandem ab eodem ob indignationem in Iuſtinianum clam ſollicitatus Italiam inuaſit Anno. DLXVIII. ac primũ Foroſulio capto ducem Siſulphum in eo loco præſidio reliquit: Venetiam omnem breui ſubegit: Papiam poſt triem-

Selãdia:
Mitalbur-
genſis.
Vbi
Marchia
Badẽſis.
Iſteuones.
Iſtuali
Viſurgis
Flu.
Montes
Anobi.
Aſſia
Thuringi
Cimbri me-
diterranei.
Sicambri q
Gelrenſes.
Vſipetes.
Tẽcaterii.
Sueui
Cōſtantia.
Vlma.
Alcimenes.
Francones.
Herbipo-
lenſis.
Herfordia.
Bãbergẽſis
Rogãtum.

Nurũbur-
genſis.

Lõgobardi.
Andoinus.
dux.
Turifmundo
dux
Gepidarũ.
rex.
Alboinus
rex
in Italia ve-
nit.

Guimund⁹ rex Gepi-
 darū. nalē obfidionē recepit. Ibiq; regiā cōstituit. Guimundi Gepidarum regis filiam Rodisnidam in
 Rodisnida. matrimonium duxit: quūq; socerū cum tota gente deleuisset vxori caluaria patris propinauit,
 Alfunda. quāobrem illa indignata operam dedit vt a Satellite quodam vir necaretur: ex quo pulsa a Lōgo
 Cleph rex. bardis vna cum filia Alfunda ad Longinum tunc Exarchum Rauennatem se recepit: vbi paulo
 Auctaris. post sese ambo veneno necauerunt. Alboino igitur qui regnavit Annos. XXVI. XV. in Panno
 Flavius cogno. nia & XI. in Italia Cleph filius successit: qui regnavit mēses. VIII. Quo demum: a suis interfe-
 Agiulphus. cto: inter regnū inter eos decennio duravit. Quo tempore Burgundiones Galliā ingressi depo-
 Theodelinda Sapien- pulati sunt. Auctaris deinde filius rex declaratur: flavius cognominatus: quod postea cognomē
 tia. posteri vsurparunt. hic Brixellum in ostio Padī solo equauit: Childepertum Francorum regem
 cum ingenti exercitu contra eum venientem supauit. Quo extincto Agiulphus dux Taurinen-
 sis regnavit Annos. XXV. Theodelindā Bauari ducis filiam vxorem duxit: cum Smaragdo ex
 archo misso a Mauritio Imp. bellum gessit: eiusq; filiam cepit. ob quā rē multa Romanis Italiāq;
 intulit incommoda: regnavit Annos. XXV. Theodelindā vxoris ingenium sapientiāq; in pri-
 mis cōmēdatur. Huic Gregorius Pon. lib. Dialogorum dicauit: qbus virum eius mitiorem erga
 religionē reddidit. Hęc post viri mortem Annos. X. cum filio Adoaldo summa pudicitia ac sa-
 pientia rexit Imperium. Cēnobium Bobiense ædificauit. Medocēci templum nobile. S. Iohannis
 Baptista: pratoria quoq; extruxit in quibus Paulus Forouliensis dicit depictos fuisse ornatus
 Lōgobardoz Grinibus tantū anteriore parte ad ora ppenfis ac vtrinq; discriminatis. Occipitio
 vero raso ceruicem nudabant: vestibus laxis maxime lineis quales Saxones Angli habere cōsue-
 uerunt: quā ornata: institis ac simbris latioribus fuerant vario colore contextis: calceis vsq; ad
 summum pollicem pene apertis & alternis locis ac nodis obligatis. Hui⁹ tempore Cacan⁹ Aua-
 rū rex Forouliū cepit Gisulpho duce interfecto. Igit post Theodelidā & Adoaldū filiū Arioald⁹
 Arioaldus. xii. deinde Rotaris. XVI. Annos regnauerūt Anno. DCXXXVI. Hic Rotaris Arriana ingna-
 tus secta totā deinde gētē cōmaculauit: Arrianis vbiq; p̄sulib⁹ cōstituris. Qua de causa Theo-
 dorum Exarchū bellum ei mouentem apud Scultēnā Mutinā amnē superauit: maioreq; exina-
 de adsumens spiritus Ligures debellauit: Genuāq; vrbem: & apud Venetias Opitergium misē-
 ris modis diripuit. Rodoaldus autem eius filius. VII. annis quib⁹ regno p̄fuit nihil memorabilia
 le gessit. In libidine dephensus cum matrona interfectus fuit. Huius hares Aripertus annos. IX.
 regnavit de religione benemeritus. Nā Cotrias alpes in quib⁹ Genua & quicquid citra Alpes vsq;
 Aripertus. q; in Gallias continetur: quā omnia Rotaris abstulerat: diuo Petro restituit impulsore Iohanne.
 Gundipertus. Ill. Pon. Huic Gundipertus filius successit: qui cum fratre Pertari de regno dimicauit: post an-
 Pertaris filii. num vero a Grimoaldo duce Beneuentano auxilii simulatione interficitur: cuius postea sororē
 Grimoad⁹. ipse Grimoadus in matrimonium vna cū regno accepit: in quo confirmatus ante omnia ad Ca-
 Clodoueus rex Galloz. canum Auarum regem mittit vt nisi hostis esse malit Pertarim GūdiPERTI fratrem qui ad eum
 profugerat minime foueret. Pertaris igitur supplex ad eū accedens veniā impetrauit. Deinde in
 suspicionem iterum veniens ad Clodoueam Galliā regem confugit. Clodoueus itaq; auxilio cū
 ingenti exercitu properans pulchro stratagemate apud Astā ciuitatem vincitur vt ait Paulus.
 Nam Grimoaldus simulata fuga illos insolentes ac securos reddidit: ac demum vino otioq; in-
 Fortipopu- dulgentes de improviso adortus magnam stragem ex eis fecit: vt collis ille postea Tumulus Gal-
 li deletum. lorum vocaretur. Forum populi q; eum in transitu laeserat dum rediret Sabbatho sancto occupa-
 Opitergiu- tis mane circa sacra oppidanis diruit. Opitergiu funditus deleuit. Fines Forouliēsisibus Tauri-
 guastaldi p- ducibus sanis & ceruicibus constituit. Alzecum Bulgarorū regem suis stipēdiis in Italiam vocauit: lo-
 Pertaris. caq; adsignauit circa Beneuentum / Bobianum / Eferniam. Pro ducibus Guastaldos mutato no-
 Cunipert⁹. mine terris p̄fecit vt scribit Paulus qui ad hęc vsq; tempora peruenit. Defuncto Grimoaldo
 Limpertus. Pertaris profugus in regem restitutus Annos. VII. regnavit solus ac tris cum filio Cuniperto.
 Regimpr⁹. Ducem Tridētinum rebellantem magno longoz bello apud Adduā fluiuium superatum inter-
 Aripertus fecit. Cunipertus Cadualdum Anglorum regem venientem in Italiam magnifice excepit. Huic
 Sigiprand⁹ filius Limpertus successit admodum puer cum eius tutore Arisprando: quē Regimprertus ap̄
 Lintprand⁹ Ticinum p̄lio superauit: regnavitq; annū. Hui⁹ quoq; natus Aripertus. II. annos. IX. Cum
 quo Arisprandi filius Sigiprandus de regno dimicauit: captosq; demū oculos eruit: simul & vxō-
 rem eius naso: auribusq; truncis dehonestauit. Lintprandum quoq; fratrem in custodiam misit:
 qui statim post Ariperti mortem regnavit annos. XXXII. religiosissimus quidem princeps vt
 qui corpus diui Aug. e Sardinia q; videret eam insulam a Saracenis diripi Papiam perducī iul-
 sit. Romam Apostolorum limina salutatum venit imperante Leone. III. & sedente Gregorio

II. qui obuā regi p̄cessit: Bauariā magnā partē subiugauit. Rauēnā per obfidionem cepit. vrbē
 Romam ab obfidione qua cinxerat hortatu Caroli Martelli & Zacharię p̄rificis liberauit. Huic
 Rachis successit vir mitissimus a quo Zacharias ipse oīa quę oprauerat impetrauit. Deinde post
 annos sex regno se sponte abdicans Monachum egit Aistulpho fratri relicto imperio. Hic contra
 immitis & Ro. pon. hostis dum vixit extitit. Rauēnā cum toto Exarchatu per vim cepit. Quūq;
 subiugata omni pene Italia vrbem Romam dura obfidione p̄meret: Gregorius. III. coact⁹ est Pi-
 pini Francorum regis auxilium implorare: cuius successor Stephanus. II. ea de causa in Galliā
 profugit. Aistulphus adueniente Pipino cum exercitu perterritus: terras se recipit ablatas pon-
 tifici restituere: qd̄ minime p̄stitit: cuius perfidia exciuit Pipinū alpes traicere cū exercitu eum
 q; vi cogere pactis stare. Desyderius eius successor eodem pene furore Romā obsidens Carolum
 magnum ad succurrendum pontifici prouocauit: a quo superatus est: Papiā recepta bello genti
 q; Longobardorum finis impositus. Anno. DCCC. sedente Hadriano. Illi se in subalpinam Italiā
 recepe. Aldegisius vero Desyderii fili⁹ ad Imp. Constantinopolitanum confugiens eiusq; poten-
 tia fretus aduersus Carolum bellum mouit: a quo demum captus ac in custodia mori coact⁹ est.
 Et hęc quidem de Longobardis: nunc alios prosequar. Post Batauos iuxta Oceanū Phrisii sunt
 antiquū retinentes nomen: ab oriente Saxones ab occidente Traiectenses habent quos iter Phri-
 sios etiam ponit Otho Præsul Phrisingenis qui res germanicas scripsit: Gens alioquin ferox ac
 libera: q̄q; Philippus Burgundus eos sibi subiectos esse dicitaret: pecoris abūdantes omnis gene-
 ris. Fimū inopia ligni cōburunt. Albertum quondam p̄sulem Maguntinum qui Fuldense Cœ-
 nobium extruxit apud eos de Christi fide concionantem martyrio adfecere.

Saxones Cimbrī populiq; vsq; ad Vistulam.

ltra Albim ad Oceanū item Saxonū Gēs maxima. Habent ab occidēte Vīsur-
 gin / ab Aquilone Cimbricā Chersonnesum: ad meridiē Fracos Boemosq; ab
 oriente Slefitas & Prutenos. In quo situ cōphēdūtur Thuringi Lufatii Pome-
 rani oriētalia Saxonū colūt. Ducē habēt vnū ex electoribus. Oppida vero Vīf-
 mariā / Sūdim / Gripsoroldā / Stetinū & Rostochiū / vbi studiū literarū sil & ne-
 gotiatorū locus. Caminū amplissima vrbs cui p̄sul dominaē nō minor Macō-
 tiaco: ac tantum Romano p̄rifici subiectus. Teutones Plinio: Teutonari Pro-
 lemæo: aliis vero Teutonici. Hi sunt qui in Italiam contra Romanos irruerunt: & a C. Mario vi-
 cti. In Saxonia Salinā vberime sunt. præterea Argentifodina: apud Goslardam ab Othone pri-
 mo inuenta. Hi deniq; sunt q; cum Carolo magno ac Francis annos fere. XXX. bellum gessere
 tādē subiugū missi Christi fidem susceperē. Ab his etiā Britānia occupata nomē Angliā sum-
 pfit. Creuere etiā magis & gente & autoritate postq; imperium ad Germanos puenit. Inter hos
 Marchia vetus & noua. Prima inter Oderā & Albim fluiuos consistit: vbi ad albis ripā sunt Stē-
 dalum / Gadeolum / Soltuedleū & Ostroburgium noua oppida. p̄sterea Misna amplissima ciuitas
 ac regia. vbi & alia sūt. Merseburgiū olim martinopolis. Lipzg. nobile Thuringorū emporium.
 Nurburgium duci Saxonīæ parens. Nouā marchiā influunt Odera Spreda & Ortellū flumi-
 na huius Metropolis Brandeburgensis ciuitas cui Marchio p̄st vn⁹ ex electoribus. Apud Ode-
 ra ripam Francfordia est diues emporium Sproda / Berlinū / Ortello / Auelpurgiū nobilissq; Pla-
 ga Prigetuteza vocata adiacent. Inter Saxones quoq; Madeburgenses Bremenles Alberstaden-
 les Ildemenses Verdenses Brunfincenses / Amburgēses / Luneburgēses / Lubicenses. Madeburgē-
 ses enim ex Caroli magni instituto ius ciuile Ro. lingua Saxonū compendio reductum habent:
 quo cæteris eius regionis populis ius dicūt Alberstadii templum idem Carolus extruxit eū am-
 plissimis & prouentibus & officiis: vbi quotannis institutum conspiciere inauditū. Die nanq; ci-
 nerum pacto sacrificio facinorosum quempiam sordidatum & operto capite templo eiciunt. Is
 die noctuq; discalceatus vrbem sacra templaq; salutando perambulat: tantum post mediam no-
 ctem in plateis aliquantulum quiescit. Deinde inuitatus (omnes enim eum inuitāt) quicq; ap-
 ponitur taciturnus veltur: demum in die Cœnæ dominicę in templum accersitus absoluitur
 pecuniāq; collata cumularur. ac eum Hadamum nominant. Brunfince celebris vrbs ædificiis
 insignis p̄sertim sobole Othonū Imperatorū. Bromēses Daciā vicinā gentē olim Cimbricā se
 quondam ad fidem Christi deduxisse gloriantur. Lubicum Saxonīæ ciuitas Imperialis a Vmbo-
 do Vitigo Cimbrorum Ducē ædificata in eo loco quem Vneodes adhuc Saxonīæ partem tenē-
 tes Lucconiam dixerē. Hanc quum Federicus Aenobarbus obsedisset Hēricus eius vrbis p̄sul
 pace impetrata constructione Basilicę ornauit eiq; ab eodem Impe. multa decora: præterea im-

Rachis rex
Monachi
egit. Aistul-
phus.

Desyderi⁹.

Lōgobardo-
rum finis.

Phrisii.

S. Albertus
præsul
Maguntinus

Pomerani.
Vismaria
Sundis
gripsorolda
Stetinum.
Rostochiū.
Caminum
Teutones.

Marchia
Vetus &
noua.
Oderastu.
Ortelli flui-
Brādebur-
genū.
frācfordien
alberstadii.
Nou⁹ mos.
Hadamus
Brunfince.
Bremenles.
Lubicum.
Vneodes.
Lucconia.

Ciuitates
Impiales.
Cimbri.

Dacia.
Suetia.
Norwegia.

Christige-
rus.

Vltra Vi-
stulā popli.

Gythones.
Phenni.

Ombrones.
Varini

Prusia re-
gnum

Pomera-
nenses.

Culmen.
Sambien.

Varne.
Maria bur-
gum.

Leuonien.

Bellum cū
Polonis.

No. pul-
chrū facin?

Lituania.
Victoldi

crudelitas.

munitates obtinuit. Quapropter adeo creuit vt Lubicensium auxiliū sepe Daciae reges ad suos in officio continendos implorauerint. XII. viri reip. p̄sunt quos Cōsules appellant quorum perpetua potestas est. Plebs siquid graue patiatur ad Cæsarem prouocat. Extra huius moenia nobis le Cœnobium. S. Brigida conspicitur. Sunt quoque inter Saxones multi principes & ciuitates quae vocantur Imperiales; plerique vero urbibus dominantes p̄sules. Misna autem tum Thuringiae Lusitaniae ac Franconiae magna pars Ducibus Saxoniae parat. Cimbri autem vicini Saxonibus ad Oceanum sunt & cimbrica Chersonnesus gens notissima Romanis cladibus. Qui (vt scribit Florus) ab extremis profugum terram eorum Oceanus inundasset in Italiam traicientes ad Senatum miserunt vt sedes eis daretur: qui exclusi primo Silanum deinde Manilium tertio Cephionem expulerunt: postremo & ipsi a C. Mario victi sunt. Inde redeunt qui superuere ad Mæotidem cōsedere paludem. Hos greci teste Stra. Cimmericos vocant quorum Homerus meminit in Odyponitque inter Sauromatas. Nunc sane Cimbricam Chersonnesum Dacia vocant: cui rex praestitit qui Suetia & Norwegiam peninsulas in eodem mari obrinet Ptolemaeo & antiquis minime positas quae ignotae atque incerta tunc essent: nobis autem ob Christi fidem quae ad haec loca penetrauit omnia patefacta lateque septentrio pulsa barbarorum superstitione diuinis nunc laudibus frequentatur. In Suetia regnavit patrum memoria Valdmarus: in Norwegia Aquinus eius gener: quibus extinctis Margarita vxor vtriusque regno successit usque ad senectam. Postremo Hericum puerum Pomernia ducem sibi adoptauit eius filiam locauit. Is quum Annos. LV. sine prole regnasset tandem Federici. III. Imp. tempore regno deiectus est a populis & Christophorus Bauariae dux successit ei: fororis filius qui auunculum Henricum in Insula proxima quam Gothiam vocant regnare permisit. Christophoro defuncto populi quaedam Carolum sibi praeficiunt Virum in primis sacrilegum ac scelestum. Quare & ipse non diu toleratus regno pellitur & Christigerus surrogatus quae haec tria regna simul possedit. hunc ego Sixti. III. tempore ad urbem voti reum venientem vidi honorifice exceptum. Norwegiae Innocentii. VIII. concessione permittitur sine calice vino sacrificare quod ob immania frigora vinum in ea regione importatum acescat. Cuius rei gratia legatio missa. Deinceps ultra vistulam regiones ad Sarmatiam pertinent: verum nonnullae ex his Germanorum sunt Plinio Tacitoque. Inter quas Gythones / Phenni / Ombrones / Varini ad mare venedicum. In quibus hodie locis sunt Pruteni / Massagetæ / Lituani / Varini / Leuonii / Poloni / Moscoui. Igitur Prusiae regnum & Pruteni populi ripam vtramque Vistule accollunt barbara omnino gens Idolorumque cultores usque ad Federici. II. tempora fuerant: tunc christiani amissa Ptolemaei de Syriae ciuitate Teutonici fratres. S. Mariae quibus ea ciuitas colere permittitur expulsi in germaniam rediere. Quibus armis potentes & presenti animo essent ipsius Federici concessione haec loca omnia pulsati in fidelibus receperunt: deinde templa ac loca religiosa constituit & trans vltulam Pomernensem Culmensis Sambiensem & Varne sem sedes cum Praesulibus ordinauerunt. Mariaburgum oppidum in loco eminenti extruxerunt: regiam magni magistri qui caeteris praesidet. Duo item alii inferiores Magistri apud eos quorum alter Leuoniam alter Alemaniae Conguentum regit. Horum officium fidem armis tueri nec vllus adsciscit nisi Teutonicum ac nobilis: barbaram nutriunt exceptis his qui sacrificio praesunt: literas minime discunt: orationem dominicam per canonicos iterant horis: originem vero eorum exactius in Hierosolymorum descriptione dicam. Hi patrum nostrorum memoria cum Vladislao Poloniae rege graue & internecium bellum gesserunt excitatis vtrinque vicinorum auxiliis: sub iugum tandem cum tota gente missi: oppidis item omnibus praeter Burgum. S. Mariae deperditis: a Sigismundo postea Imperatore in pristinum regnum restituti fuere. Federico deinde tertio Imperante seditione orta inter milites eius ordinis & plebem a Legato tunc Nicolai. V. Pon. plebs sacris interdicta ac propterea indignata. I. oppida euertit seque Gazimiro Poloniae regi Vladislai filio dedit: qui ob memoriam paternam possessionis rem aggressus aduersus magistrum venit. hi vero se auxiliis Slesiae ducis acersitis defendere. Varia pugna & anceps diu fortuna belli. Tandem Gazimirus desideratis suorum sex milibus profligatus discessit. Narratur & de eisdem per bellum quoddam exemplum. Quodam defuncto Magistro cum de successore deligendo ageretur quidam rogatus sententiam dicere se ipsum delegit ac omnibus prouoluit dictitans aliorum se mentes ignorare: suam probe nosse vtilem se futurum omnino si prouoluit. Quare omnes adfenserunt: resque vti promiserat fideliter ac prosperare omnibus cessit. Lituania his proxima regio ad mare Balteum sita palustris fere omnis. Huius dominabatur Victoldus Vladislai frater eius qui ad Poloniae regnum vocatus fuit tanta vicia crudelitate vt dicto non audientes insuros pelle vrsina vrsis ad hoc nutritis obticeret. Is dein

de ex duce rex a Sigismundo Imperatore factus ante decessit quam Diadema indueret. Eius successor Sindrigal Vrsam dicit aluisse: quae cibum e manu caperet: e sylua mane ostium cubiculi ipsi adire solita ac pedibus pulsantem admittere consueuisse: quae res occasione postea dedit quibusdam contra eum conspirandi: qui vrsae simulatione mane ingressi eum interfecerunt: Quo extincto res Lituania ad Cazimirum Poloniae regem puenit. Eorum regio tantum mercatoribus aditur qui pelles emunt Zibillinos ab Italis appellatas: his loco pecuniae qua carent omnia commutant. Viuit late carne ac melle quo abundant ex apibus syluestribus. Venantur Vrsos & Bonafos qui bubus syluestribus fere similes sunt periculo: quod vt vitent huc feruat modum: locum in quo versant se piunt vno tantum relicto aditu qui in vallē imā deducat. Fere per eum de industria perunctum ac lubricum in vallem ruunt. Ibi quoque aliquot dies fame debilitatos ac mansuetos facile capiunt. Idola non multos ante annos adorabant: postquam vero Vladislaus ex eis regnum Poloniae vna cum fide suscepit: ipsi quoque ex magna parte a superstitione discesserunt. Testatur Pius pontifex se a quodam Hieronymo monacho Pragensi viro literato ac plane sancto: qui eas partes adeundo ad religionem deducere conabatur: audisse: quae monstra viderat a Lituaniis culta: a quibusdam serpentes: ab aliis ignis: a nonnullis solis & malleum ferreum: quod quidam gigas turrim perfregisset in quo sol diu per nubium absconditus a rege quodam per vim inclusus fuisset. Alii vero syluas: quas quum Hieronymus succidere iuberet: foeminae totius tractus ad regem questum venerat: sacra religionemque eis auferri. Quod obrem re infecta de regno decedere iussus est. Sermone vtuntur semidalmatico vt fere Sarmatia omnis Europea. Ciuitates in ea: Vilnensis gentis caput: Chiauensis: Mednicensis: Luceorientis: quibus nunc praesidet Alexander Poloniae rex Ioannis Moseouiae ducis gener simul & hostis dum haec proderem: cum quo de finibus tantum concertatio: Cum tartaris autem vicinis internecium bellum gerit: de quibus post paulo dicam. Varini sequuntur in eodem tractu. Quos Plinius commemorat: quibus hodie Varnos dicunt. horum praesul fuit Pius paucos ante menses quam pontifex crearetur. Is cum ditionis sit prutenorum solus illorum praesulum eorum habitum non gestat. Sunt & Massagetæ in hac parte alii ab his qui in Sarmatia ponuntur: parua admodum terra: vnus iter diei: verum longa a Prutenis usque ad Leuonios pertingens: neque adhuc christiana Polonorum regibus subiecta. Polonia autem ipsam inferius dicemus. Leuonii postremi Germanorum ad littus Venedicum ad parallelum fere Scandauiae insulae: vnde originem habere videntur. Nam in ea Ptolemaeus Leuonios populos ponit. Hi a Prutenis vicinis debellati Christi fidem susceperunt. A Tartaris saepe infestantur: eorum Metropolis Rigenis Ciuitas. Hoc littore expedito ad mediterranea Germaniae veniam ubi Slesia est quam Odera perlabitur longitudine stad. LXXX. Caput gentis Vratilauia ad ripam Oderae sita. Factiones in ea multae: quodam orto tumultu Consules ciuitatis e praetorii fenestris deieci sunt. Cuius criminis auctores postea Sigismundus Imp. capite multauit. Sermone vtuntur Teutonico quibus trans Oderam Polonicum sapiens. His vicini Boemi & Morauiae de quibus paulo post. Alemani teste Asinio viro Italico qui res Germanorum diligenter perscripsit: in Germania genus aduenticum est ex varia colliuie gentium quod sane nomen indicat ἀλλογενῶν id est errare. Hos insuper Theodericus Gothorum rex tributarios Imperio fecit. Deinde in Francorum venire potestatem vt tradit Agathius graecus auctor. Nunc de sylua Ercynia pauca narrabo. Haec vasta magnitudine ab Eluetiis & fontibus Danubii oriens iter dierum. LX. continet vt Mela scribit: alia mutando nomina secundum populorum diuersitatem. A fonte Nigra sylua ab incolis appellatur. a Necari fluuio usque Menū Germanis Octenual. a Meno ad Loriae amnem prope confluentiam Vesterbulū. In occidentem primo tendit deinde in Orientem fleuitur. Franconiam ab Assia & Thuringia diducens: iterum semetipsum aperit & circuli modo recipit in Boemiam: eam a Saxonibus diducit. Inde in montes Morauiae transiens per medium Panoniorum regionem a dextra & Polonorum a sinistra usque ad Dacos & Geras penetrat. Barcenis altera Sylua trans Rhenū Sueuos a Cheruscis diuidit. Nunc Sylua nigra haud procul a Badensi agro. Veniam ad flumina quorum princeps Rhenus e Reticis fluens montibus Aquilonem versus in Oceanum tribus erumpit ostiis. Lacus duos efficit ventum & Acronium: hodie lacus Bodinae & Cellensis vocatos. Corruatur Meno Necaro Limago Mosella Mosa fluminibus. Vidrus e montibus fluens Anobis in Oceanum Phrisios a Batauis & Gelensibus diuidit. Amasis a monte Meliboco vbi Trophæa Drusi sunt: Padeburnam & Monasterium urbem ac Phrisios abluens fertur in mare. Visurgis hodie vesera ex eodem monte nascitur. Salas: apud quem Drusus victor extinctus est. Albis a montibus qui Slesiam a Boemia diuidunt: Madeburgensem & alias Marchiae ac Saxoniae Ciuitates abluunt: & prope Ambur

Sindrigal

Copia pel-
liū & mellis
Bonafosū
venatio.

Varini.

Massagetæ.

Leuonii.

Rigenis.
Mediterra-
nea. Slesia.Odera. vna
cislauia.Boemi
AlemaniSylua Ercy-
nia.Sylua
BarcenisFlumina
MenusNecarus.
Limagus.Mosella.
Vidrus.Amasis.
Melibocusmons.
TrophæaDru.
Visurgis.Salas.
Albis.

Odera.
Vistula.
Insulae
Mare Anala
Cronicum.
Blesia insula.
Balteum mare.
Sinus Venedic.
Cedanus in quo Scandauia.
Emingia Belleuionum gens.
Glessaria.
Electriades Austrania.
Austria.
De initiis Boemiae.
Czechii & Lechen.
Pole id est planum.
Libyssa fatidica.
Bemi.
Quad.
Marcomanui.

Praga
Cadanum.
Bruxia.
Sclaken.
Vendum.
Cuticinum.
Cracouia.
Libyssa.
Primislaus Vicegrad.
Praga.
Valasca mulier.
Voinus.
Vinslaus.

ga in Oceanum fertur. Oderam supra memorauimus. Vistula Sarmatiam a Germania determinat. Deinceps de Insulis & mari germanico quod Timeus Analcum vocat: Philemon mortuus: Eustathius etiam Cronium quod ibi Saturnus ob frigiditatem regnet. Quapropter in eodem abscessa eius genitalia & proiecta dicuntur. Apollonius poeta Cronicum mare appellat etiam recessum Ionici sinus a quadam Insula Cronia vocitata. Huius igitur germanici maris insulae quaedam ab antiquis commemorantur. Xenophon Lampacenus a littore Scytharum tridui navigatione Insulam esse magnam Baltiam tradit: quae & mari Balteo nomen dedit. Eandem Pytheas Basilicam vocat. In his varia hominum monstra ferunt: alii ouis animalium vivere: alii vero Hippoderes equi nise esse pedibus. Sinus praeterea duos efficit quorum alter Plinio Cedanus: Ptolemaeo Venedic appellatur. Hic insulae ponuntur. Quarum clarissime Pli. Scandauia & Emigia. locum praeterea quem alterum orbem esse dicunt ubi Belleuionum gens habitat. Alter sinus conterminus Cimbris ubi insulae Romanis armis cognitae interque Glessariae versus Britanniam Electriades a Graecis vocatae: quod ibi Electrum nascatur: a barbaris Austrania dicta est. haec Plinius. Ex quo forte verisimile fuerit eam partem germaniae: quam nunc austriam vocant: hic nomen & Coloniam accepisse.

BOEMIA.

Boemia nunc ac Polonia describenda: quae una cum Pannonia quae disiunctae regiones simili catalecto viuendique institutione quodammodo vtuntur: saepe euenit vt deficiente vtrobique regia sobole ab horum aliquo populo: successor potius quam vel a vicinis germanis vel aliis gentibus accersatur: ac quandoque vnus cuncta possiderit. Quare prius de Boemis quae in eorum Annalibus qualibuscumque qui iam auctoritate sibi videretur conperio: deinde quae ipse apud veteres de his inuestigauerim. Dicunt enim ex Croatiae populis in Dalmatia duosegressos esse fratres Czechium & Lechen. Alterum versus orientem & septentrionem tractum tenuisse: ubi planities latiusq; campus erat quem eorum lingua Pole dicunt: ex eorum Poloniae terram cognominasse. Alterum Czechium in Germaniam ad Albim fluum cōsedisse montanaq; loca circa occupasse: ubi mulier fatidica Libyssa nomine agebat lactisq; Boemiam ex eo vocasse quod sic varicinium ipsi appellarent. Ego vero originem habuisse a Dalmatia ob morum & linguae similitudinem non negauerim: verum eos vetus retinuisse nomen vt verisimile magis fuerit quam nouum mutatos. Nam Bemios in ea parte Ptolemaeus gentem maximam esse dicit. Iuxta vero Marcomannos & Quados gentes bellicosissimas a Traiano: deinde a M. Antonio debellatas: & hucusque Romanum protogatum Imperium. Hi Morauiam circaq; adjacentes Boemorum populos comprehendebant Germani sane omnes. Verum nunc gens haec aduena regionis eius nationis antiquae robur ac vires mutata res maximas bello gessit. Sterilitate vini oleiq; sicuti & pleraque Germaniae loca laborat: pabulo frumento pecoreq; abundat. Latitudo eius longitudini par trium forte dierum iter. Sylua Ercynia vndique cincta Albi fluuius media irrigatur. ab oriente Morauos. ab arcto Saxones. ab occidente Noricos: a meridie Austriam & Bauariam habet. Oppida vero Pragam / Cadanum / Bruxiam / Sclaken / Vendum / Cuticinum. Nunc ad reliqua eius regni successionem veniam post Czechium quem diximus. Primum e Croatia venisse Cracus dux a populo deligitur quem dicitur virtum fuisse iustum & equi seruantissimum qui Cracouiam apud fluum Cudacā ab incolis appellatum condidit. Cracouia filia Libyssa successit. Haec virgo fatidica & vates erat ob eamque causam sapientissima existimata. Quare a populo coacta nubere Primislaum quendam in agro bubulcum sibi delegit quem sciret & bonitate & iustitia praestare. Haec ante omnia arcem modicam ad Vicegradum excitauit quam postea moenibus latius cinxit: appellauitque Pragam sumpto auspicio a primo obuiio opifice qui li men portae faceret quod lingua eorum eo vocabulo appellatur. aedificauit & Libum Castellum ubi sepulta est. Primislaus vir solus postea regnavit Imperio foeminatum quod tempore libyssa magnopere iualuerat propulso. Ille igitur rep. deiecit duce Valasca muliere fortissima coniurans: ac hora constituta necatis viris ac parietibus: abreptis eqs & oī gaza: primum occupat collē: ubi castro Diemiozo exaedificato regem ad certamen puocat. Tara denique audacia freta multos annos more Amazonum aduersus armis bellum civile excitauerunt. Ad extremum victa Valasca insidiis Primislaui Imperium viris restitutum. Primislaui Numislaus. Huic Mnatha: cui Voinus filii parentibus successere: Voino autem nati duo fuere Vinslaus qui Pragae dominatus est & Vratisslaus qui Lucensis princeps postea Enezacensis dictus fuit. Vinslaui Grezomislaus qui & Neclam cognominatus vir ignauus. Hunc Vratisslaus patruus de regno deturbare quarens bello inter eos orto inter-

ditur quem prius condidisset ciuitates Medria & Pubecha quae deinde de suo nomine Vratisslaui est appellata. Slesiae nunc caput Neclee. Dni Hostirici Hostirico Borfinous filius successit qui cum Lu dimilla coniuge qua pro sancta coluit primus Boemorum christianus a Methodio Morauorum Praefule factus est. Anno. DCCCCLXXXVIII. Huius duo filii Spitigneus & Vratisslaus ex successione postea reguauerunt. Vratisslaus duonati Wenceslaus & Boleslaus veluti Cain & Abel alteri fuere. Nam Wenceslaus vir sanctus regniq; successor ab altero per perditionem & scelus trucidatur. Nec minore flagitio eorum mī Draomitia necis conscia fuit quae & Ludimillam socrum sanctissimam apud quam Wenceslaus fuerat educatus necari iussit. De Wenceslao tradit: perpetuo castitatem seruasse: horas Canonicas quotidie obuisse: noctibus per brumam ac medias niues discalceatum Templum petere solitum. Inde prodigium fertur vestigia cruenta fuisse interdum aduersa. Basilicam pragensis ab se extractam. S. Vito dicasse: Dotimaro Saxonie viro sanctissimo primo eius praefule constituto: post quem Adalbertus Boemus vir non minore sanctitate praefuit qui post Stephanum Pannoniae regem & multos Dalmatiae populos ad fidem deductos a Pragensis tandem supplicio adfectus est. Sed & alia Wenceslai memorantur: paupes eius regni ex magna parte sustentabat: ducem Curuesem contra fas regnum inuadentem ac eum puocantem singulari certamine diuinitus superauit: interfectum postremo vt dixi a fratre postero per martyre coluit cui Templum Poloniae primum dicatum. Igitur post Boleslaui filius Boleslaus Iunior rem suscepit. Cuius frater Stratiqates Coenobio se addixit vir inconstantia tum ambitione maxima praeditus vt quod postea Cracouiensis praefule esse magnopere adfectauerit. Boleslaus deinde tertius Secundi filius regni haeres: cui Moscho Rex Poloniae Cracouiam per fraudem eripuit: unde causa inter eos magni exorta est belli. Boleslaus demum simulatione colloquii circumuentum Moschonē luminibus effossis multauit. Deinde Cracouiam obsedit. Boleslao frater erat Odalricus qui apud Henricum Imp. exul nutritus fuerat. Armis Caesarianis munitus repente adest patriumque regnum recipit ac iamuro alio fratri ob regni adfectati suspicionem oculos euulsi. Boceriam puellam quae Beatricem interpretantur e plebe nata ob amorem in matrimonium duxit ex qua Bizetisslaum suscepit. Is deinde Iuditam Othonis imperatoris filiam deo dicatam e Coenobio in uxorem sibi iuxit: unde ortum bellum inter generum & locerum apud Boleslauiam Boemie oppidum: quod iteruentu ipsius puellae veluti quodam Sabinarum diremptum facile fuit. Bizetisslaus post haec defuncto patri successit: cum antea in Morauia tantum permittente genitore diuaret. In primis bellum Polonis intulit: Cracouensem Guezneseque diripuit ciuitates Anno salutis. M. xxx. ob quam rem ab Henrico. iiii. frustra saepe admonitus bello superat ac supplex veniam petere tum Tributa pendere cogit. pace hoc modo facta deceffit: Quinq; supstitibus liberis Spitigneo Vratisslao Corado Ianomyro Otorio: quorum Spitigneus regnum paternum. reliq; Morauiam obtinuerunt. Vratisslaus a fratre Spitigneo bello peritus in Pannoniam ad Andream regem confugit: eiusque filiam uxorem duxit: ac paulo post fratri victo functo successit. Ianomyri alterius fratris Diaconi magna leuitas narratur: quod praefule factus cupiit & Morauiensis esse expulso Ioanne Praefule: quae re legatus tunc a pontifice missus & Matildis Comitissa sedauerunt. Hic Vratisslaus Leopoldum Austriae ducem bello superauit. Morauiam Poloniam Slesiam Lusaciam Henrico. iiii. Imp. iuuante Boemie regno adiecit Anno. M. lxxxvi. Post hunc Conradus frater Tertius deinde fratris filii sine regio cuncti nomine successere propter Vratisslaui Vratisslai filium qui a Federico primo ob eius egregia in eum merita rex appellatus est. Nam operam eum magnopere in expugnatione Mediolani nauauerat. Nobilē deinde potē supra Multauiam extruxit. xx. iiii. munitum arcibus. Qui magnam Pragam parua coniungit. Sobieslaus post hunc annos Quinq; regnavit. Deinde Federicus Vladislai filius: postea Coradus qui in Apulia in bello occubuit. mox Bizenslaus qui Henricus appellatus est praefule idē & dux pragensis. Demum Wenceslaus eius frater: atque hi omnes ducali nomine. Primislaus vero successor Rex Boemiae Tertius appellatus: ex eis qui diadema acceperint. quod a Philippo Federici. ii. fratre ac Imp. consecutus est. Huic filii successere Wenceslaus & Othocarus qui & Primislaus dictus est rex gentis Boemiae. Huius itaque Othocari felicitas & res bello magnae commemorantur. Austriam ex hereditate Margaritae uxoris adsecutus est: ab Vlrico duce Carinthiam emit: Stiriam prusiam Tartaros vicit Cunispurgium oppidum aedificauit. Oblatum Imperatoris nomen contempsit: in discordiam cum Rodulpho Caesare veniens tandem adactus parendi sacramento & adfinitate inter eos inira conciliatur. Quamobrem ab uxore Margarita obiurgatus quod per metum & ignauiam pacem fecisse: iterum praelio concurrens a Caesaris exercitu profligatur: atque occiditur: Regno nihilominus Wenceslao puero eius filio tradito. Hic ille Wenceslaus alter quem pro sancto co-

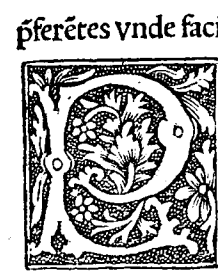
Gentilis vr
finus.
Venceſla⁹
filius.
Henricus.
Rodulph⁹.
Ioanes Lu-
ceburgenſ.

Carolus.
Schola Pra-
genſ.
Pōs reſtitu.
Venceſlaus.
Sigismūd⁹
Ladiſlaus.

Georgius.
Pogebra⁹
Vlatiſlaus.
Ioannes Al-
Morauia.

Volagra-
denſ ciuitas
Olimicēſis.
Brunna.
Znoymia.
Suado cu-
pus. pri.
xpianus
Cyrillus p.
Dalmatię.
Methodi⁹
De Secta
Huſſitarū
ſeu wickle-
niſtarum.
Io. Wicklen
Io. Huſ
Hierony.

lunt & portentis clarere dicunt: Socer Gentilis Vrſini q̄q̄ filiū Venceſlaum iuniorē oīa ſibi diſ-
ſimilem habuit. Nam is & vino & luxurię tm̄ deditus apud Morauiam in p̄torio interfectus eſt
annos agens. xxii. Henricus deinde Carinthiæ dux regnū obrinuit: quē Albertus Impator expel-
lēs filiū ſuū Rodulphū regē cōſtituit. Quo mortuo res ad Hēricū reuertit. Cōtra quem rur-
ſus Ioannes filius Henrici. vii. Luceburgenſium annos. cxxv. vſq̄ ad Sigismūdū Imp. id regnum
ſucceſſoribus tradidit: in Italiāq̄ venit: ciuitates principesq̄ multos tutatus Ludouico Bauaro
& Federico Auſtriæ duce inter ſe de regno diſſidentibus circiter annū. M. ccc. xxxi. Brixiā quoq̄
Bergamū Lucā Parmā Mutinā in poteſtatē recepit. Poloniā regnū cū id tuto tenere nō poſſet:
Cazimiro acceptis. XX. millibus marcharū argenti conceſſit. Poſtremo aduerſus Anglos regi
Frācorū militates p̄fect⁹ cū toto exercitu in prælio cecidit die. S. Ruſi neſta Boemis: cū regnaſ-
ſet annos. XXXV. Carolus ei⁹ filius q̄ cū patre in Italia res geſſerat Imp. ex rege factus eſt Ro-
mæ diadematis de more ſolemnibus obit. Pragā tēplis ædificiis p̄fertim regia domo pulcherri-
ma ornauit. Scholā liberaliū artiū in eadē ciuitate inſtituit. Pontē lapſum reſecit. Pragēſem Ba-
ſilicā Metropolitanā fecit. Primus q̄ filiū Venceſlaū viuēs ſucceſſorē ſibi cōſiliatis electorib⁹ malo
qdē poſteris exemplo inſtituerit. Venceſla⁹ ita ingenio ſocordi captus in bello a Ioanne duce Lu-
ſatiæ vt redimeret Marchio Morauię tunc captiuus liberatus eſt. Iterū a fratre Sigismundo ca-
ptus e custodia fugit: tandē impio abrogatus ab electoribus ac Sigismūdus eius frater ſurrogā-
tus eſt: poſt quē regnū ad Ladiſlaū puerum regem item Pannoniā: de quo in Pānonia dicemus:
peruenit. Hoc extincto Boemorū pars Cazimirum Cazimiri Poloniæ regis filium iure adſinita-
tis q̄ ſororem ipſius Georgius duxerat: pars vero matthiā Pannoniæ regem legerunt: tādē Ge-
orgium Pogebra⁹ regno p̄ſecere virum authoritate principē q̄ rem diu pro Ladiſlao puero
adminiſtrauerat: Huſſitarum tamen ſecta inq̄natū. Poſt Georgii mortem ad Vlatiſlaum Cazi-
miri fratrem Polonię regem res Boemica peruenit: deinde ad Io. Albertum: poſtremo ad Alexā-
drum: q̄ dum hæc proderē viuēbat. Et de Boemia qdē ſatis. Morauia illi ex orientis parte conti-
nua montibus tantum & anne Morauia diſcreta vini: frumentiq̄ feracitate mollior aliquātū-
lū q̄ Boemia gens atrociniis dedita ad quā nō ſecurus vllī accessus Caput gentis Volagraden-
ſis ciuitas quæ Olimicensis poſtea dicta eſt. Oppida vero Brūna & Znoymia vbi Sigismundus
Imp. deceſſit. Hic igi⁹ multos annos regnatum. Nā Boemi Roxolani Poloni Morauio regi quan-
doq̄ paruere. Rex autem ipſe Romano Imperatori. Ex his Suadocopus regum penultimus pri-
mus chriſtianus fuit a Cyrillo fratre Methodii p̄ſule Dalmatię cū tota gēte multiſq̄ Dalmatay
populus in fide inſtitutus. Quū Arnulpho Imperatori tributum ſolitū negaret: vict⁹ ab eo in p̄-
lio clā fugā mutata veſte adripuit: ſoluſq̄ per ſalt⁹ errans cum trib⁹ eremitis tandem incognit⁹
vſq̄ ad extremū p̄ſante agitauit: ſeſe tm̄ in morte prodens. Succēſſit huius fili⁹ Arnulphi libe-
ralitate q̄q̄ indignus. Is vbi de patre accepit ab eremo corpus relatum honorifice tumulauit:
Verū irreligioſus homo vſq̄ a deo ſacerdotes deſpexit vt Methodium p̄ſulē Sanctiſſimū quē
ſupra nominaui q̄ eum mane poſt longam moram e venatione redeuntem non expectauerat ad
ſacrificiū contumeliis inceſſerit: pauloq̄ minus manibus abſtinuerit. Quare Methodius fu-
giens eum ſacris interdixit. Quo paulo poſt mortuo Regnum Morauia ad Caſares peruenit: e
quibus Sigismundus eam Genero ſuo Alberto regendā dedit. Rebellantem ipſe Albertus ma-
gno illato incōmodo ſubiugauit. Proceres in hac regione ex magna pte Huſſitarū ſecta conta-
minatos Ioannes Capistranus noſtra ætate frequentibus concionibus emēdare conatus eſt. Ea
ſiquidem hoc modo coepiſſe traditur tempore Venceſlai vltimi Ioannes Wicklene Schola Exo-
niēſi nouos quorūdam codices in quibus hæc herēſis ſcripta cōtinebatur in Boemiam attulit: adſci-
tiſq̄ ad hoc facinus Ioanne Huſ & Hieronymo Boemis doctrina linguaq̄ potentibus: res late
ſerpere coepit: vſq̄ adeo vt vocati ii duo in Conciliū Conſtantienſe ad cauſam dicendam non ſo-
lum errorem non poſuerunt: ſed ſumma pertinacia ſupplicium ignis pertulerūt. Cineres ne a
Sectatoribus colerentur in profluentem iactati. Hinc Wickleniſtę & Huſſitę appellati. Dicitur
bant officiū concionandī aut docēdi Euangeliū vel cuius licere exercere: præterea ſub vtrāq̄
ſpecie ſacramentum ſuſcipere: tū ſacerdotes more Chriſti omnia cōmunia habere oportere. Sed
& hic aliæ ex aliis (vti ſit) exorta ſectæ Adamitę Taboritę Orphaniq̄ Zyſka & Procopio ducē
b⁹ ſacundis & aſſertoribus acerrime illata reſellebāt. Iacobellus Cōradus Rocazana Petrus An-
glicus Corruptores pro veritatis magiſtris ab eis culti. Quatuor reges Venceſlaus Sigismū-
dus Albertus & Ladiſlaus peſtem hanc extinguerē continuis bellis non valuerē. In locis enim
natura munitis montibuſq̄ ingenti multitudine ſeſe abdiderant. Calicem pro vexillo in acie

Diferetes vnde facile deiici nō erat. Ex quo malū hoc ipſe vſq̄ ad hoc ſeculū ſerpit. Polonia.
Olonia vtrāq̄ Viſtulę poſſidet ripā ex parte Germanię Siliſię Morauięq̄: ex p-
te Sarmatię Lituaniſ Leuoniſ Gythonibuſq̄ cōiungit. Eā in minorē & maio-
rē diuidit: minor vbi Cracouia: Secunda vbi Poſuania. Gueſna ſeptētrionali-
or. De ipſius origine qm̄ i Boemia q̄ ferebāt dixi pauca q̄ reſtāt ex ei⁹ regibus
referā. Hic Vādali primū fuere deide Craco quē ex Croatia veniſſe & autho-
rē gñis ac primū ducē fuiſſe tradunt vſq̄ ad Boleſlaū p̄ duces rēp. adminiſtra-
uerūt: Dein Boleſlaus Dux quū Othonē ſpatorē multis officiis demerere ad
poſtremū eū ad ſe veniētē apd̄ Polnā magnifico ſūptu excepit. Ex quo rex prim⁹ ab eo ex duce fa-
ctus eſt. Longa dein Regum ſucceſſione: āno. M. CCCC. quū rex ſupſtite tm̄ filia deceſſiſſet: hæc
Willelmus Auſtriæ in matrimoniu vna cum regno accepit: q̄ cū minime Poloniſ hō germanus
ſatiſſaceret accēſſitus Vlatiſlaus ex Lituania tunc minime xpian⁹ q̄ ſtatī inito p̄cipatu fidē re-
cepit. Ex quo Lituani Roxolaniq̄ ex magna pte regno adiecti Polonię ſunt. Cū Tartariſ feliciter
dimicauit. Prutenos bello maxio ſibi ſubiicit. Ex ſcdo matrimonio duos genuit liberos Vlatiſ-
laū & Cazimirū. Quorū Vlatiſlaus maior natu patri defuncto ſucceſſit. Is ille q̄ poſt ad Panno-
niā regnū vocatus eſt: quiq̄ in Clade Varnenſi vna cum Iuliano Caſarino legato contra Amu-
rathen Turcā extinctus eſt. Cazimirus alter frater q̄ lituaniā ex hæreditate acceperat Poloniā
fratri ſucceſſit. Is demū habuit liberos Vlatiſlaū q̄ Poloniā rex ac poſt Matthiæ regis mortem a
Pannoniis accēſſitus eſt: Cazimirū: de quo mox dicā Ioannē albertū q̄ Boemiā Poloniāq̄ ſucceſ-
ſit: Alexādrū q̄ lituaniā primopoſtremo Io. alberto nup defuncto vtrūq̄ regnū obtinuit: ac Fede-
ricū q̄ p̄ſul Cracouiēſis ab Alexandro. VI. pon. in patrū Collegiū deinde cooptatus. Ante hūc
Pii pontificis tpe p̄fuit ei Ciuitati p̄ſul alter ac Cardinalis Sp̄itigneus. Vir literis legitime imbu-
tus. Cazimirus aut̄ quem ſupra memorauī perpetuo cœlebs ac caſtus vixit nihilq̄ prius habuit
q̄ fidem abſtinentiam ac iuſtitiam colere: res ei cunctas a patre delegatas in regno ſapientiſſime
obiuit: demum annorum. xxv. decedens ac Lituaniæ ſepultus in Beatorū eſt numerū relat⁹. Sed
oīs facile ſuperavit fama ſancitatis Diuus ſtauiſlaus eiſdē vrbis p̄ſul anno Sal. M. viii. inter-
fectus a rege Boleſlao: cuius hodie corpus in Baſilica Cracouiēſi conditū venerātur. Ultra Vi-
ſtulā Maſouię ducatus & Podolia regio & Drauaniſa Flu. ab eis dictus Maſouiā a lituaniā didu-
cens ad Polonos pertinens. Et Gueſnenſis & Poſuanenſis vrbes in ſacro codice conſcriptæ. Ad
hos Callimachus Geminiāenſis meus familiaris penetrauit vbi & literis & ingeniū ſolertia ex
paup̄e diues magnop̄e factus apud eos reges q̄bus erat dilectus añ hos annos deceſſit.

Sarmatia Europea.

Sarmatas greci fauromatas vocant. Omnes em̄ teſte Plinio q̄ extremi gētifi ac
ignoti ppe exiſtētes mortalibus degūt: tā Europeos q̄ Aſiaticos: cōmuni voca-
bulo veteres ſcythas appellauere: verū a poſteris gracis diuiſi vt ſauromata
vſq̄ ad Rha Fluuiū dicant: & ex his Europei tantū q̄ inter Viſtulā & Tana-
im continent. Ex parte vero Auſtri montib⁹ ſarmaticis: a ſeptētrione aut̄ ſinu
Venedico & terra incognita. In hoc igi⁹ ſpatio ii p̄cipales populū ab autho-
rib⁹ noiant: Venedici Phenni Vindili Varini Gythones Burgūdiones Peuci-
ni Baſternæ Omani Roxolani Sauari Beſſi Budini Amoxobii Geloni Geuini Alani Agathyrſi
Arimaspi Tauri Tactari. Flamina vero Boryſthenes Tyra Hypanis Axiaces Tanaſ & Palus
Meotis. Mōtes riphei Arympei Aræ Cęſaris. Alexand. De huiusmodi ſarmatis prim⁹ Romano
rū triūphauit Domitianus princeps cruēta tm̄ victoria: cęſis apud eos duobus iclytis Ducibus
Aurelio Fuſco & Oppio ſabino. Poſtea longo interuallo Claudi⁹. ii. itē p̄iceps cęſis ex eis ad mil-
lia. CCC. His in vniuerſum enarratis ſingula nūc vidēda. Primū ex his plures in germania di-
xiſimus vt Phēnos quos mira ſcēditate populos Tacitus dicit: nunc Prutenos aut Lituanos puta-
uerim. Varinos nūc Varnos ſeu varnenſes. Gythones Ptolemæo Guthones: Tacito iidē populū
non procul a viſtula collocantur. Omani prope polonos nunc Comanos eos appellāt q̄ regibus
& nationi Pannoniorū ſape moleſti fuere. Burgūdiones de quibus plinius & ptolemæus. Hos
in galliam migrantes cum galliam ſcripſi enarraui. Sauari ptolemæo ii ſunt quos recentiores
Auaros vocant: qui multas in Europa regiones depopulauerūt. Ad poſtremum in italia Foro-
itulum duce Cacano pulſis Longobardis ceperunt. Peucinos Tacitus dicit a quibuſdam Baſter-
nas vocari ſermone cultuq̄ vt germani: in hac parte & Vindilos ponunt vbi nunc poloni de q̄-
bus mox dicam.

Cracouia a
Craco.
Boleſlaus
Rex prim⁹

Willelm⁹
Auſtria.
Vlatiſlaus
ex lituaniā
prius xpia-
nus.

Vlatiſlaus
Cazimir⁹.
Cazimiri li-
beri.

Vlatiſlaus
Ioannes Al-
bertus.

Alexā. litu-
anię.

Federic⁹
Car.

Sp̄itigneus
S. ſtauiſla.
p̄ſul.

Beatus Ca-
zimirus.
Boleſlaus.

Gueſneſ.
Ci.

Poſuanenſ.
Sarmata.

Domitia.
Claudi⁹. ii.

Phenni.
Varini.

Gythones.
Omani.

Comani.
burgūdōes

Sauari. q̄ &
Auari.

Peucini ſeu
Baſternæ.

Vindili.
Modigillus
Gadaricus

Vindili Plinio Ptolemeoq; hi sunt quos etas posterior Vandalos appellauit: qui olim Gadarico duce filio Modigilli qui regnauerat prior annis. XXX. ex primo videlicet anno Gratiani Impii sollicitati a Stilicone ano Sal. circiter. cccc. paucis an. anis q; Gothi Ro. caperet Gallias inuasere. Inde i Hispania traiecto Pyreneo penetrates: loca circa Beticam q; Vandalia postea dicta e occupauerunt vbi capta Hispali quu Gandaric9 replu pfanare vellet: subita morte corruisse dicit. Cui Gensericus successit: ex Hispania post aliquot anos iubete Honorio a Gothis ite expulsi in Africam traiecerunt. Qua tunc Bonifacius Comes ab Honorio missus administrabat. An oia Hipponem obsidet: vbi Augustinus noster septimo obsidionis mense decessit. Potiti tandem cu oia diripuissent breui post tempore Hetruria inuadunt classe ad Populonia applicantes. vnde Basilico duce Leonis primi e gracia cu igenti Classe ad succurredu in Italia misso expulsi fuere. Gensericus post hec ex Africa vocatus Roma ab Eudoxia Theodosii Iunioris filia: Valentini ani ite iunioris vxore contra Tyrannide Maximi q; vrbis Impiu occupauerat oia i vrbe diripuit Maximo lapidib9 interfecto: post dies. xiiii. Eudoxia cu filia Eudocia & Placidia secum in Africam abduxit: matrem sibi: filiam altera Honorifico nato: altera placidia Olibio: q; post impator fuit matrimonio iunxit. Prater hac Secta Arriana oia copleuit vt testatur Iustinianus in Codice de officio praefecti Proconsulis Africe. Deniq; cum regnasset annos. xlviii. moriens Honorifico reliquit habenas q; haud patre melior in oppugnanda fide post annos. viii. pediculari morbo misere perit. Deinde Guntabundus Genserici ex Gunzone filio nepos annos. xxvi. Is Ildericu ex Eudocia & Honorifico filio heredem relinques iureiurando adegit ne Orthodoxis vilo pacto faueret at ille mortuo patre pio piurio confestim omnes huiuscemodi ab exilio reuocauit. Post eum Gilmimer. V. regnauit annos vir in primis crudelis: qui nec parentibus pepercit: victus demum a Belisario ac in Triumphum ductus anno. lxxiiii. ex quo Gensericus in Africam ingressus est. Hic Vandalorum finis vt author Procopius. Nunc ceteros exequar. Alanos: Ptoleme9 in pte Scythie ponere videt: Capitolinus in parte Daciae Marcellinus Itemq; Pli. & Diony. poeta in hac Sarmatia Europea Iosephus libro vltimo ait inter Tanaim & Meotidem habitare ac inita cu Hircanis societate Medos suo tempore fuisse depopulatos. Hi demum fuere: q; vno fere tempore cu Vandalis gallias: deinde Hispanias petierunt sed breui & ipsi a Gothis cu qb9 eade fere gete & lingua esse Procopi9 dicit expulsi regnu amiserunt. Agathyrsos & Gelonos populos Agathyrsus & gelonus Herculis filii constituerunt vt est author Eustathius. Ex his Agathyrsos dicit Herodotus cultu p̄stare: esseq; ab origine grecos agri cultores quoq; & optimam incolere terra. Mela dicit eos ora fuso inficere q; nulla delet aqua: ex quo Virg. Pictiq; Agathyrsi. Hi deniq; Bacchum ex india redeuntem exceperunt. ROXOLANI Plinio Ptolemaoq; Roxani Straboni. Hodie vero Ruteni. Hi quondam aduersus Mithridatis Eupatoris duces dimicarunt quibus Imp. praerat Tasi9 vt ait Strabo: Sed christiani nunc sunt: graeca tamen secta: lingua semidalmatica sicuti fere & Lituania & Polonia vicinae regiones: Bisariam autem diuisi qui dicuntur Albi vicini Lituaniae ex nomine Fluuii Moscouii dicuntur: ac Mosquam regiam habent cui praesidet Ioannes dux qui ex Helena Andree palaeologi Despoti sorore plures suscepit liberos. Hic ad mare vsq; Venedicum postremus omnium imperat. Ex quo Strabo ait supra Roxolanos neminem habitare. Ibi ingens sylua & homines syluestres pellibus tantum Vrforum quos venantur tecti: natura alioquin simplices melle vicitates: ac mercatorib9 eo ad nauigantibus pro frugibus pelles pretiosas commutantes. Retinet insuper vrbem maximam qua Nogardia hoc est nouu castru eoru lingua vocat: q; graecu solet habere psule. Is fuit etate nra Isidor9 Card. Ruten9 ab Eugenio factus. Hic lapis i medio foro quadratus: que du ciuitas erat libera q; ascendere poterat: neq; inde deiici princeps habebat. Huc aditur tm pellicu ca: moneta vtunt non signata. Alteri Ruteni rubri appellati orientales ac Borystheni ppiores sunt. De Tartaris loc9 ia exposcit his vicinis pplis atq; infestis loq. Hos Pli. Tactaros vocat: ponitq; iter Tauros de qb9 paulopost dicat. Hi ano. M. ccxxi. Batauo duce simib9 egressi ad mare vsq; balteu defluerunt: vicinosq; accolos Roxolanos Gazeos q; & lazi Procopio dicuntur p̄terea polonos depopulati: postremo ad pannonicos penetrantes omnem eam regionem triennio vastauerunt vt in Pannonia dixi. Inter Borysthenem & Maotidem capos habitant in accessos cum aqua: tum frugibus tectisq; ac omnibus necessariis carentes pecore abundant. Vitta in tentoriis ducit: equoru inutilium sanguinem potat: ceteriq; vtiles equi inter niues vngulis herbas radiceq; p̄quirunt: breuiq; cibo longas tolerant excursiones lege ac lingua omnes vti

Gensericus

Honorifico

Guntabundus
Ildericus
Gilmimer.

Alani.

Agathyrsi.
Geloni.

Roxolani.

ruteni albi
Moscouii.
Mosqua.

Nogardia.

Ruteni rubri.

Tartari.

tur Maumethana: ac cu Turcis vicinis ad finitatem ineunt. Septenis agunt sub principib9 quos Caesares appellant: Ex his vnus lituanis Rutenisq; vicinior ac infestus Caesar Caphensis dicitur q; ppe Capham loca teneat est em id Castellu iuxta mare in Taurica chersoneso munitissimum ditionis olim genuensium: nunc Turcarum. Ceteru Tartari ore sunt tetro & horrendo: raso sinu cipite a medio vertice ad vtrug; tep9: oblogis post tergum capillis: lata facie: p̄ssis narib9: ore abrafo: p̄ter labru supi9. Deiceps ad reliquos sarmaticos. Budini & πο τῶν βοδῶν καὶ διπέτερ φῖ currib9 vt pieriq; scythar agant a bubus tractis. Amaxobii simile fere genus & πο τῆς ἀμαξῆς καὶ βίου. Melanclani q; atris vestibibus vtantur: anthropophagi. n. sunt Herodoto teste. Neuri eorum regionem olim ob serpentes reliquerunt. Incantores phibentur esse in lupu sese aliq; animalia couerentes vt ait Eustathius in Dionysium. Hylea regio mari quo abluu nomē dedit vt Plini9. Herodot9 et sic ait. Traiecto Boristhene: a mari in primis e Hylea regio. Val. poeta. Mouit: & hylea supplex cu gete syenē. Stephanus tm ea regionem Pori facit. Cimerii & Oretē inter sauromatas. Ii in Odyssea noiant. Hi scdm Dionysium Achaei sunt q; secuti Agamenonē siue Ialmonē filium Martis regē Asplendonu huc tempestate delati. Plinius Cimmerios post Arimpeos ponit. Effedones Plinio: Iffidōes Hecateo: Assedones Alcmāni poeta: iidē populi. Arimaspi i hac pte Plinio ponuntur iuxta Ripheos: quos Dionysius Arimaneas vel Arimannos vocat. Aeschylus vero πορῶ παστράτορ: q; sagiptarii quu sint optimi: alteru iflectut oculu vt a paru aduerti altero melius cernant. vñ etiam nomē auspiciati sunt Herodoto. Nam Ari scythice vnum significat & Maspos oculu. Idē dicit author supra Arimaspos Grypes esse aurū seruātes. Hos prope Riphei sūt mōtes: vltra vero Arimpai habitāt Iusti & mites. Pli. dicit eos in nemoribus agere ac baccis vitare: quos satis puto ex eoru esse genere syluestriū hoim supra mihi memoratorum sub Moschouia duce degentium. Ad Ripheos vsq; cursus Alexandri vbi eius arē ponuntur. Supra vero Hiperborei sunt mōtes quos nonnulli in Asia principio ponūt: de qbus mox in asiatica sarmatia. Nūc aut versus mare p̄ticu descēdēdo TAVROS getē maximā p̄currā: dicūt. n. nō a monte vt qdā eruditus nup nullo authore scripsit: sed ab aīali q; ibi Osyris docuerit boues aratro iūgere vt tradit Eustathius. Nā Osyris dicit vniuersū orbē agricolationē mōstrādo obiuisse. Horu igit Plinius. xxx. p̄p̄os fuisse dicit int quos Tactaros ponit de qb9 supradixi. Apud hos Diana taurica: cui Iphigenia praest: & victima humana sacrificabat. hic Tauroscythae q; montana tenent & Cursus Achilleus & Taurica chersonesus obloga in mari p̄tensa mō vitte mille stad. Eo vsq; dicūt Achille p̄secutu Iphigenia fuisse raptā ex Aulide in scythiam a Diana: quu ceruā pro ea supposuit: ibiq; moratu cu ea rem habuisse. Nonnulli aliu Achille eius regionis regē illius amore captum fuisse dicūt. hac Eustathius in Diony. Pli. ait hac peninsula ad formā eē gladii in trāuersu porrectā & ab exercitatione Achillis cognōtatā eē achil. cursu. Ab hac. cxx. mil. ifula in p̄to e Achillis tumultus appellata de qua in Poro dicat: & p̄montoriū Achilleu cōtra Cimeriū Bosphorū Ptolemao. Chersonesus taurica moribus & elegantia greca: libertate quōdā a Rodonata: vt author Pli. In hac vrbes nobibes Theodosia & Paticapeu metropolis Bosphorianoru a Panticapeo Aete regis filio aedificata: q; postea Phanagoria est appellata. q; phanariū sit ac foru circa incolentiū Europeoru Eustathio. p̄terea Nymphetū Partheniū Charax mōs: sinus Carcinu9. in Isthmo Noua moenia: Bosphorus cimerius lat. XX. stad. qui os Maotidos appellat. De meotide vero ipsa in Ponti descriptione dicam. Erullos insup fortissimam gentem in sarmatia flumen supra Istru habitare Procopi9 de bello go. scribit qui (vt ait) senio confectos: seu morbo adfectos ob pietatem interficiunt: vxor defuncti iuxta tumulu laqueo se suspendit: infamis qui huic desit officio. Longobardos olim vicinos Anastasio Imperante ac Duce Rodulpho infestauerunt: quem ducē cu esset ab iniuria belli aliq̄diu quiescens: a suis vti segnis infimulatus pugna re rursus coactus cum multis eorum millibus cecidit. Exercit9 reliquiae antiquā patriam repetētes cum Rogis constitere. Deide in Italia vna cu Gothis comixti venerūt postremo ob famem pars gepidarum gentis vicine militiae se authorauerūt: pars in Thylen insula se contulere. Iustinus princeps eos primum christianos fecit: eorum sepe auxiliis vsus. Gothos quoq; Trazaitas Procopius hic ponit & Hunnos. Flumina: hic primum Tanais Europae terminus graeco vocabulo porrectus extensusq; dicitur q; longe fluat: Barbaris quandoq; Silius nunc Vola vocatus. Nam plariq; Fluuii barbara sibi vsurpant nomina vt Nilus Thermodon Araxes Eridanus. Tanais igitur e Ripheis montibus oritur Ptolemao: e Caucauo Dionysio: e magna vero palude Herodoto: quibusdam aliis nullum certum habet principium. Hic graecorum Colonia quondam fuit a Palemone Colchorum rege diruta quu minime obtemperaret. Commune

Budini.
Amaxobii.
Melaceni.
Neuri.
hylea regio
Cimmerii
& Oretae.
Ialmon.

Effedones.
Arimaspi.

Grypes au
ru. Riphei.
Arimpei.
Ae Alex.
Tauri po
puli. XXX
Tactari.
tauroschy
thae.

Cursus achil
leus.
Achillis tu
mulus.
Achilleu p
mōtorium.
Cherson.
Theodosia.
Paticapeu.
Phanagoria.
Nymphetū
Partheniū.
Charax
mons.
Sin9 Carci
Isthmos.
Noua mce.
Bosphorus
Maotis
Tanais.
Rogi.
Gepidae.
Gothi tra
zaitae.
Hunni.
Palemone.

Boristhenes. Axiaces seu Hypanis. Rubon. Truntus. Cherfinus.

id emporiū eius regionis: nunc in eodem loco castellū est Venetorū Tana: vnde pelles & maticia pia exportant q̄ Sarmatē mercantur: appellantq; carcassos. Borysthenes ingēs sarmatię flu. a mō tibus exit Venedicis & p̄ fines sarmatię in pōtum Ptolemæo: Plinio autē & flumē est & lacus & oppidū & gēs: vocatq; a barbaris Neper: qui tartaros a Lituaris diuidit. p̄ terea Tyta & Axiaces quem Hypanim et vocāt: barbari vero Nestor: ex peucinis mōtib; in pontū fluunt. Flumīa p̄ terea e montibus venedicis in sinū eiusdē noīs Ptolemæo Chrones: Rubon: Truntus: Cherfinus. Sarmatia Asiatica.

Rha. rhymnium rhabarba; Hypborei.

Armatia Asiaticæ limites Ptolemæ; intra Tanaim & Rha fluuios Mōtesq; Caucasum & Hyperboreos cōcludit. i quo ferme spatio populi clari sunt Rō bitani Melācleni Zygi Hūni Turcę Amazones Hyperborei Gerri Hippopha gi. flumina vero. Rha Rhōbites Rhymniū: vnde & mōtes Rhymnici. Rha in primis maximus ānis apd̄ quē inqt Arrianus radix nascitur medicamēto no bilis: quod Rha pōticum seu Rha barba; vocāt. Oriē ex Hypboreis. flexiones facit similes Tanai inter se aduersas: ab Alexandro alter Tanais puratus. De

Rhōbitani Rhōbites. Zygi. Napæ. Sindi. Hunni. Simocatus author. Hūni turcę Gothi tra; zita.

Hyperboreis q̄ supra Rīpheos habitant Plinius dicit eos inter antipodum solis occasus & n̄m orientē putari a nonnullis semestrē diē habere: mane; serere & vesperī metere. Dom; his nemo ra: nullū morbū: perpetuā salubritatem: atate q̄longā ad mille annos p̄cul a lite & iniustitia. He rodotus contra nullos esse Hyperboreos dicit: aut si sunt necesse & Hypertotios quosdam esse. Possidonius esse q̄dem eos adfirmat: verū habitare iuxta alpes Italia. Polybi; ait supra Tanaim versus septētrionē ignota esse omnia: somniareq; si q̄ de his loquūtur aliqd̄ aut scribūt. Rhombi rani Accolæ fluuii sunt Rhōbitis Strabo. Ptolemæus maiorē & minorē ponit Rhōbitem paulo post Mæotidē ex Rhomborū frequentia noīatum. Zygi de q̄bus Marcellinus ait. Immani dirita te Zygos & Napas. Dionysius poeta p̄ terea zygos ponit etiā Sindos iter Sarmatas. Hūnos supra Caspios & Albanos ponit Dionysius. Simocatus q̄dā est author Eustathio in descriptione orbis Hūnos circa Boreā & oriētē cōsistere eosq; Turcos a Persis appellari. Alii sūt hūni Europei. De q̄bus Procopius lib. v. sic ait. Apud Mæotidē Cimerii habitant antiqtus noīati: nūc autē Hūni. q̄ bus olim rex q̄dā impabat q̄ duos habebat filios Vturgurū & Cutrigurū. Hi iter se regno diui so vtrāq; ripā Mæotidis ostiū icoluerunt: donec paulatī Istrū traiciētes cum valido exercitu loca iperū Ro. populati sunt. Horū alter Vturgur; domū postea reuersus circa eādē cōsedit palu dē. Cutrigur; aut Ro. Imp. negotiū facebat: occidētē vers; late loca occupauit. His vicini apd̄ mæotidē sūt Gothi Trazite appellati remoti ab aliis gothis: q̄ visigothi dicūt. hos traicere conā tes Istrū Hūni sepe repulerunt. vsq; ad pōtum habitant Euxinū iter diē. XX. Arrianā colunt secta: misereq; ad Iustinianū anno ei; Impii. XI. oratores quatuor vt p̄sulē eis mitteret quū alter apud eos esset extinct; hęc Procopi; diuersis in locis in eodem libro. Ex q̄bus dep̄ndimus Hū nos q̄ Pānoniā ceperunt Europeos fuisse: colonos forte Hunnorū asiaticorum de q̄bus hic scribi mus: Hosq; simul eandē eē gentē cum Turcis & Lazis & Zanis q̄ a Iustiniano superati sunt per Theodorū vt author est Agathias. Verum diuersis cognominib; appellati ex ducib; pleriq; noīa men habentes. Reliqua Hunnorum in historia Pannoniæ profecuti sumus.

Amazones Edil Flu. Rha. Trogus.

AMAZONES apud Rha Fluuiū Sitæ: hodie quoq; a nostris Cosmographis in insula ponunt Edil fluuii quē Rha dicit esse. De his Trogus lib. ii. ait. Duo fratres Scythæ cum exercitu apud Rha flumē cōstitere. Ibiq; post multos annos conspiratione vicinorū q̄bus erāt īfesti trucidant. Horū vxores q̄ cum eis aderāt in aduena terra sūpta mulierū manu sese tuent cōtra viros. Qui b; t̄m cōcubit; cā admissis mares filios interficiēbant: Fœminis dextrā adimebāt mamillam: vñ noīs etymologiā sumpserunt. Primæ earū reginæ Marpesia & Lāpades his Orithyla & Antiope succēssere: cōtra q̄s p̄fecti Hercules & Theseus victoria sunt potiti: Menalippe & Hippolyte sororibus Antiope capti. Deinde Pātāflea Orithyie succedens & in bellū Troianū p̄fecta cū toto exercitu trucidat. Hoc itaq; mō ex successiōe vsq; ad Alexadrū magnū durauerē: hęc ille sentē tiā. Strabo aut lib. XI. eas dicit indicio eē late quōdā dominatas fuisse ciuitates ab earum reginīs cognominatas in Asia: vt Ephesus Smyrna Myrina Paphe & alię complures. De Thalestri regina q̄ in Hircania cum Alexandro prælio concurrerit vt quidā scriptores tradunt non ad seuerat Herodotus de hoc genere refert. Amazones Thermodonta paphalgoniæ incoluerunt quæ cum in sedib; suis a græcis essent debellatæ: congregatæ vna pontum Euxinum contra eos traiciētes a ventis reiectæ in Mæotidē descendentes omnem eā regionē depopulatæ sunt

Strabo. Thalestris regina. Herodot;.

Quumq; essent specie pulchræ pacē cum iuuetute ob venerē fecerunt: simulq; Tanaim transeū tes iter triū diē. versū orientē cōsedere vbi nunc sunt apud Sauromatas: vt vero q̄dā volūt Istrū traiciētes cōtra græcos vsq; ad Ariopagū venere vnde nomen ab illis loc; tāq; a marte re iectis adsumpsit. Hęc Herodotus. Dionysius quoq; poeta eas Thermodote huc migrasse dicit

Res Turcarum. Vica in hac parte inter Sarmatas Asiaticos supra Caspias portas commemo rant Plinio Melæq;. Qui vastas dicit eos colere solitudines: aliq; venādo. Ptole mæo Tusci in eadem parte ponunt. Simocatus historicus vt tradit Eustathi; us ait Hūnos a Persis Turcos vocari. De his itaq; Scilix græcus author qui hi storiā scripsit Constantinopolitanā sic refert. Turcorum genus Hūnicum est circa Caucasum mōtē gēs maxima atq; libera. Quī Saraceni late dñarent in Asia: atq; inter se dissiderent. Maugmet princeps Persidis & Medię contra Imbraelē itē saraceni

Babyloniæ principem auxilia Turcorū aduersū. Illi duce Mucaleth: victoria potiti: ad impitū Persiæ aspirare cœperunt: p̄sidiāq; in Araxis ponte constituta a Saracenis ne Scythæ transirent in Persiā: cū amouere conarent phibiti manu valide præ domo duce Strangolice contra exerci tū Maugmet veniūt ac tandē potiunt. Torius Persię Strangolix Sultanus efficit ruptisq; Cau casi claustris Turcas alios euocat vicinis bellū suscitāt: Babylonē Pissafirio rege supato in pote statē redigit. contra Carbesen Arabię principem bellum primum p̄ Cuelmā legatū deinde per Asan fratris filium infeliciter gessit amissis copiis ac p̄sigatis: verum alii atq; alii insurgentes huius nationis totā Asiā occupauere. hęc Scilix. Otho autē p̄sul Phrisingēsis dicit eos egressos e finibus anno Sal. DCCLX. regnate apud Francos Pipino: Asiā occupauere: ac cū Saracenis de vna lege conuenere quum prius vt reliqui scythæ idola colerent. Insequentibus deinde tempo ribus diuersi ex his duces ac principes loca diuersa ceperunt. Soliman; Niceā vsq; ad Hellepontū & Tarsum Cilicię. qui in prima expeditione Hierosolymitana expulsi a nostris cum tota fami lia fuit. Ducath Damascū omnēq; regionē Decapoleos. Assungur Alapiam. Anexianus Antio chiam cum modicis finib;: nā vsq; Laodicem Syrię Calipha Aegypti e gēte Saracenicā posside bat regiones. Post annos circiter. LXXX. regnate apud hierosolymas ex n̄ris Almerico Syraci nus Norandini Damasceni principis dux simulatione ferendū auxiliū Caliphæ Aegypti q̄ tūc a nostris oppugnabatur eū obtruncavit: Sultanūq; se primū Aegypti cōstituit. Hui; Saladin; successor Hierosolymæ Syrięq; regnum nostris expulsis in ptātem recepit: p̄cessuq; temporis & ipsi Saracenicū nomē ex Turcis q̄ inter Arabes versarentur vsq; in hodiernū diē accepere: p̄ petuāq; postmodū lege sanxere nequis Turca aut in secta Maumethana natus sultanus esset sed aut xpian; fidei defertor aut alterius nationis capti; ac seru;. Insequentibus deinde sæculis an no circiter. M. CCL. quatuor e p̄side familiæ cum toridē ducib; ac exercitib; late per. Asiam per q̄ Europā vagati sunt: Asambeci Candelori Caramani Otomāni. Candelori Sinopen regionē q̄ circa pontū ceperūt. Caramani Ciliciā: quorum vltimus Habramus auxiliū contra Otomā nos a Pio Pontifice per oratores petiit. Vtrāq; igitur familia a Maumethe Otomāno: pulsa ad opes Asambeci confugit. hic Asambecus Vfuncafan appellatus vna ex quatuor Familiis in Per side regnabat oīm potentissimus: apud Tauros ciuitatē ab eis vocatā regiā constituerat ac Oto mannis plures ademit vrbes: cū Venetis ex ea cā fœd; iniuit: oratorq; Venetorū Catherin; Ze nus ad eum missus anno. M. CCCCLXXII. multas eius opes testabat se vidisse contra Otoman nū ad Septingēta hoīm millia coegisse ipsum in castris venari solitum equos syluestres q̄b; ves cebant. Prusiæ ac Natalię regiones hostiū depopulatū esse. Deniq; Cappadoces Armenos Meso potamios vicinosq; circa populos oīs subegisse. Alia quoq; literę Securani Genuensis qui apd̄ eas nationes negotiabatur ad Sixtū pō. eodem fere anno idē testabant: p̄ terea et Sarochū nepotē magni Tamberlani ab eo expugnatū. apud mare Caspiū Samorcantem urbē pximā Amazo nib; tenet. Hiēselē regē Babyloniæ cum toto exercitu superatū. Aegypti Sultanū ob formidinē ad fœdus ineundū compulsum. Quę oīa post eius mortē descuere filiis nō pari virtute aut felici tate succedentibus. Ex quo Otomāni ac alii multa de eorū impio abstulerūt. Nup vero anno. M. ccccii. excitat; est in Perside vir bubulcus & Idiotā: nomine Sophi q̄ se p̄phetā dei noīat respon sag; dat: aptaq; facie more Moseos populos audit: magnosq; cū exercitu ingressus vicinas natio nes subegit Otomānis maxime aduersus q̄bus multā iam abstulit ea; antiquis possessorib; & dñis Asambeci nepotibus tradidit. Armenos xpianos vltro obuīam ob metum p̄cedentes bona spe iussit esse.

Maugmet. Imbrael. Mucaleth turca. Scilix au thor.

Otho p̄sul.

Strangolix.

Solimanus

Ducath. Assungur Saracenus. Norandini; Saladinus.

Turcarum familia. iiii Candelori. Caramani.

Asambeci. Vfuncafan

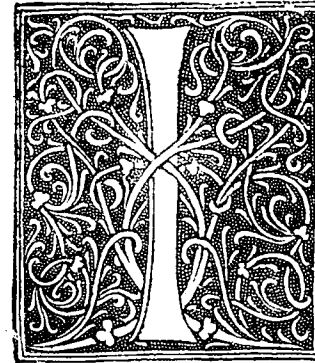
Sophi.

OTOMANNI aut quos e quatuor descripsi k. iiii.

mus familiis eodem tempore Oromano Duce in Asiam primū minorē irrupere. Hic em̄ ex hu-
mili fortuna ob virtutem rei militaris magnū sibi nomē in Turcarum gēte parauerat. Cui⁹ fili-
us Orchanes supra nidum paternum in Thermodontem & Bithyniā transgressus caput extu-
lit. Huius item Amurathes re maiorū adauxit. Duobus siquidem de imperio gr̄corū certatib⁹
ab altero auxilio adcersitur pacta Callipoli: quā adsecutus primus Turcarum paulatim p̄ dissen-
sionē p̄cipū gr̄corū in Europā in Thraciā primo deinde in reliquā gr̄ciā manus iniecit. Hu-
ius e duobus superstitibus liberis alter Solimanus breui deceffit. Alter Pazaites paterno succes-
sit Imperio maiorum fama non inferior. Thraciā Mœsiāq; magna ex parte subegit: maiora facie-
le cōsecutur⁹ si p̄ eius infelicē exitū licuisset: capt⁹ siquē d̄ Tamberlano de quo viro iter Parthos
postea dicemus in caueaq; vinctus catenis mō ferē circunducebat. Filii hac clade accepta euesti-
gio p̄ Thraciā fugientes a gr̄cis capti sunt e quibus Celapinus natu maior inultili qdē nostro
rū consilio ad recuperandum paternum regnū dimissus obiit supstite filio Orchane pupillo quem
tutor ac patruus eius Moses cupiditate adrepti impij de medio sustulit: qd̄ deniq; & ipse sine li-
beris extinctus fratri Maumethi reliqt. Hic igitur prim⁹ Danubium traiecit multaq; eorum
ciuitates tributarias fecit. Huic Amurathes filius successit quem aliq̄diu gr̄cus imperator in
Asiā traicere conatē interclufit: demum vbi eo penetrauit: Muscaphā Pazaitis filium regno pa-
terno spoliatum egentem contra eū excitauerūt. Quo victo Amurathes solus rerū potit: Thes-
salonicam vī captam diripuit. Epirūq; ac Aetholiā subiugauit. Sinderouīā Georgij Despoti Ser-
uie Socerī sui vrbē expugnauit. Cū cētū armatorū millib⁹ Pānoniā ingressus obtinuisset nisi cō-
meat⁹ per anni penuriā defuissent: bis tamen pannonios bello fudit semel apud Varnam in qua
Vladislaus rex cum duce Ioanne Hunadis & Iul. Cēsario legato p̄ligatus fuit: de quo quid de-
inde fuerit incertum: nō amplius visus est Ioannes vt peritus rei militaris fatū p̄dixerat non cre-
ditus sese ante finem pugnae in tutum recepit. Legatus fugiens dum aquaturus equū in amnē
greditur a latronibus pānoniis trucidat⁹ in medio campo iacuit. Post quā victoriā Amurathes
simul cum aliis rebus gestis iam satis gloriā peperisse putans: vitā tranquillitati consulere dein-
ceps statuit. Itaq; cura rerum Maumethi puero & eius magistro Calibassā tradita: ipse imperio
se abdicans secretū petiit. Reuocat⁹ paulopost a suis contra Ioannem hunadis iterum aduersus
eū rursus victoriā retulit atq; iterū secessit. Moritur apud Prusiā Bithyniā ciuitatē q̄ erat an-
te captā Constantinopolim Otomanorū regīa. Maumethes igitur defuncto patre instituta ma-
iorū p̄ ingenio correxit: rem domi forisq; legibus ordinauit. Constantinopolim expugnauit. Au-
ctus deinde viribus ad Albā inter Danubij & Saui confluentes castrametatus magnam a nris
plagam accepit. XXX. fere milibus e suis desyderatis. Fuere in eo exercitu tres Ioannes. Vaiuo
da dux regis Pannoniā: Io. Caruagiā legatus: & Io. Capistranus ordi. minorū sub Callisto. iiii.
Post hęc Seruīā inuasit. Eius Despot⁹ Georgius relicto defensionī filio in Pannoniā aufugit. Tra-
pezuntem deinde ac Boiā fugatis eorum principibus subegit. omni deniq; fere gr̄cia cum Pe-
loponneso Macedoniāq; ac Illyrico potitus in Italiā ad extremū penetrauit: Idrūto capto in quo
bello per triennū gesto flos oīs Italiā absumptus est: benigne nobiscū egit dei prouidētia autho-
re inter hęc de medio sublato. Ad cuius nuntiū mortis Sixtus pon. q̄ iam de fuga in galliā & al-
ma vrbe beatis apostolis qui eam tuerentur relinquenda cogitauerat: cū patribus ac plebe deo
gr̄tias agens tabernas claudi: iustitium ac triduale sacrum indicī iubet. Maumethis igit⁹ filius
Pazaites qui nunc imperat rem paternam suscepit expulso Zizimo fratre: qui Rhodū primo de-
de in galliam postremo ad vrbem Romam ad Innocentiū. VIII. captus cum custodibus Rhodio-
rum militum venit: obuiam Franci. pon. F. procedente: exceptusq; publice in senatu pontificem
deinde patres more suo consalutauit: mox custodia traditus est donec ab Alexandro successore
ablatū Carolus. VIII. Rex Gallorū hic secū Neapolim duxit: q̄ paucis post dieb⁹ veneno extin-
ctus: maximū initium mali nobis fuit: nam rem tutam fore xpianis frater per oratorem pontifici
recepit eo incolumi. Igitur anno. MCCCCLXXXVIII. excursiones in Carnorum regio-
nem rranmisso Taliauento fecit: multa fidelium millia trucidauit. Biennio deinde post longa
obsidione Methonen cepit omnibus ad vnum oppidanis cum p̄sule necatis: frustra subueniē-
tibus Venetis. Postremo gallorum classē suppetias ferentem apud Lesbū perdidit: quā sin-
gula aliis etiam in locis mihi repetita.

Finis. Lib. VII.

R. Volaterrani Cōmentariorum vrbānorum. Liber. VIII. ILLYRICVM.

ILLYRICI ab Illyrio Cadmi & Hermionis filio: vt tradit Eustathij:
cognominati. Quorū sepulcrū p̄pe Ceraunia cernit. Huc em̄ e The-
bis p̄fecti in serpētes mutati fuerūt: postq̄ Cadmus Martis draconē
qui Dyrce custodiebat iterfecit. Ratio fabulę (vt idē dicit) q̄ homo
gr̄cus & politicus mores induerit Barbaros: & victū ferinū. Appia-
nus aut̄ aliā repetit originē. Polyphemo videlicet: & Galathea tres
fuere filii: Celt⁹: Galat⁹: & Illyri⁹: q̄ totidē cōstituerē populos. Illyrio
deinde filii Achilles: Autari⁹: Dardan⁹: Med⁹: Taulauti⁹: Perrhebi⁹:
Filię quoq; Partha: Daorta: Dafara. A qb⁹ Taulati⁹: Perrhebi: Achil-
lei: Autarici: Dardani: Medi: Partheni: Dafaraci: Darsii: pdiere. Au-
rario ipsi Pānoni⁹ vel Pēonus poti⁹: & Scordiscus fili⁹ fuit. Pēoni ve-
ro Tribal⁹: a qbus pariter nationū cognomina traducta sunt. Hęc ille. De Illyriis Flor⁹ ait q̄ pri-
mo bello punico regnate Teuca muliere populationib⁹ nō cōtenti licentię scelus addiderūt: le-
gatos Ro. securi percusserūt: p̄fectos nauiū igni cremauerūt. Idq; quo indigni⁹ fieret mulier im-
perabat. Itaq; Cn. Centimala duce late superati fuerunt. De eadem regina quā Agronis regis
vxor fuit Polybi⁹ sic ait. Illyrii sepe eos: q̄ ex Italia nauigabāt: & ex Phœnice mercatores depræ-
dabātur: Romani cōquestū ad Teucā reginā. P. Iu. & T. Coruncanū miserūt: alterū eorū liberi⁹
locutum postea discedentem in itinere iussit interfici contra ius gentiū. Ita missus. Cn. Centi-
mala cum exercitu Teucam superauit: illa sese in vrbem Rhizonem recepit: & procul a mari in
ipsa Rhizonis fluiui ripa pacem fecit: hac conditione vt tributum daret: omni Illyrico excede-
ret paucis exceptis locis: vt non vltra lissum ei nauigare liceret. De Illyriis postea: vti Liui⁹ testa-
tur. L. Manlius p̄tor capto Gentio rege qui rebellauerat triumphauit. Deinde Scipio Nafica
conf. expugnato Delminio vnde Dalmatę dicti sunt: amplissima ciuitate. Mox. Q. Metellus cō-
gnomēto Dalmaticus. Postremo Afinius Pollio Augusti tēpore Salona oppido munitissimo in
potestatem recepto. Insequentibus vero temporibus Sclauī dicti sunt: a gr̄cis autem Sclaueni
gens de quorum originem Procopius gr̄cus author sic scribit. Sclaueni Scythica: Iustiniani
tempore in Illyricum irruere: multaq; strages ediderunt. Contra eos imperator exercitum mi-
sit Germanorum qui multos ex eis interfecerunt. Sclaueni nihilominus prædas egerunt: & in-
commoda multa vicinis intulerunt. Istrumq; nequeuntē transire se domum receperūt. Postea
vero paulatim Gepidīs militantes supra capita omnium emerere: ac Istrum transeuntes impe-
rii Ro. loca occupauere: interq; Illyricos constitere. Catalecto vtuntur semistytico ac pprio in
sacris vsq; literis ac sacrificiis concessione pon. ac sancti p̄sulis eorum Cyrilli. Magistratus ac
principes Banos appellant. Dominatur nunc partim a Pannoniorū Regibus: partim a venetis:
lignis habitant plerūq; ædificiis culmo contectis: præter paucas littorales vrbes in quibus hu-
manius degunt. Tellurem optimā colunt: vbi teste Aristotele bis grauidę pecudes & quater in
anno tondentur. Regionē omnē Ro. vt est author Rufus: in prouincias. xvii. diuisere. Norico-
rum. ii. Pannoniorū totidem: Valeriam: Samēsem: Dalmatiā: Mœsiam: Dacorum. ii. Sub ditio-
ne Macedoniā sunt. vii. Macedonia: Thessalonicensis: Achaia: Epiri. ii. Latitudo totius Illyrici.
Pli. passuum mil. CCXXV. ab Arfia vsq; ad Drinum. DCCC. Adrius mons Straboni mediā
vt Appēnius Italiā deducit: hinc Adriaticū inde Pānonias respiciens. Mutat autē Ptolemeo
in itinere nomina Ocra: Carnus: Bebius: Albanus: Adulas: Getius: Scardus: pro varietate regio-
num appellatus. hunc præter Rufum diuus Hiero. Alpes Iulias vocat quēdam describens locū
Inter Constantinopolin inquit & alpes Iulias: duobus principalibus abluitur tota regio flumi-
nibus Sauro & Drauo: citra Adriū vero aliis minoribus Edanio: Ticio: Narone: Rhizone: Dri-
lone. Drino omnib⁹ in Adriaticum erumpētib⁹ sinum. Populi autē inter idem mare ac mōtes
hi fere nominantur Iapydes: Lyburni: Illyrici: Dalmatę: Dryopes: Cerauni: Iatę: Chelidonii:
Hyelles confusi fere omnes. Iapydum: & Liburnorum ciuitates. xiiii. Conuentum Scardonita-
rum petebant. Ius latii habebāt vt author Plinius. Iapydes ex Gallis Illyricisq; nati cum latroci-
narentur victi ab Augusto: vt idem refert fuere. Hyelles Chersonesum habent teste Apollodo-
ro qui Hyllis appellatur habens ciuitates. xv. Ad hos Argonautę descenderunt: ab iis etiam Iatę
son didicit tripodā Phœbi eo aduectum absconderet q̄ fatum erat illam terram inexpugna-
bilem fore vbi Tripos esset: dicti ab Hyllō Herculis filio & Melitus Aegēi fluminis filia. Qui
apud Pheacos natus non tulit esse sub Nasitoo. Itaq; cū parte Pheacum venit ad Cronium ma-

k.v.

Teuca regi-
na Argonis
vxor.
C. Centi-
mala.L. Manlius.
Gentius.
Scipio Na-
fica.
Qu. Metel.
Asini⁹ pol.
Sclauorum
origo.
Sclaueni.Bani magi-
stratus.Illyrici di-
uisio.Adrius
mons.Iapydes
Lyburni
Dalmatę
Dryopes
Cerauni
Iatę
Chelido.
Hyelles
Hyllis.

Delmatarū oppida. lx. Arfia flu. Aluona. Flamona Seuia Enona Phanates. Phanaticus sinus. Iadera Scardona Sicum Spalatum Halmiffa Chelonius sinus. Naronaco. Naro flu. Epidaurū colo. Ragusia Rhizo oppidū & flu. Catharum Butua Antibarīs Docleates Olchinium Drino flu. qui & Boliana Liffus colo. Scodra co. Delminiū vnde Del. Salona. Tribulium. Docleata Carni. Iulium Carnicum. Golitia. Labatum Neuport⁹ Modrufa. Iapidia. Stiria. Cilia. Sulla aut Sylla.

re. author Eustathius, Delmatarū oppida ad. LX. fuisse ex magna parte ab Augusto incēdio va-
stata testat Plinius, ex his in ora post Arfiam ponitur Ptolemæo: Aluona: Flamona vbi flumen
hodie vocant: Senia nunc Signia qua breuiore itinere ex Italia transmittunt Pannonias petitu-
ri. Enona nunc Nona. Phanates qui sinui Phanatico nomen dederunt. Ius latii habebant. Iadera
colonia: pro qua bellum diuturnū inter Venetos & Pannonios, Scardona incolumi adhuc nomi-
ne vbi olim conuentus, Sicum nunc Sibinicum: Spalatum Plinio cōmemoratū olim Diocletia-
ni palatium. Eusebius in Chronicis. Diocletianus haud longe a Salona in villæ suæ palatio mo-
ritur. Hinc Halmiffa octo fere passuum mil. procul arce nobilis Siclodie vocata: inter quā: & Sa-
latum tractu maritimo ad montes vsq; pertinet gens quæ q̄ Diocletiani genere se ortam iactat
eorum locū Politicam quasi temp. appellant: iuribusq; suis viuunt in hodiernum diem Senatu
Veneto permittente. Sinus deinde panditur Chelonius, Naronæ Colonia Plinio, hodie. Naren-
ta ad nihilum fere redacta. Naro quoq; fluuius eidem ponitur: Ptolemæo Narbo & Straboni va-
ro: in vtriusq; menda. Epidaurum a Gothis dirutum Colonia Ro. e cuius ruinis Ragusia iuxta
edificata libera nunc ciuitas tantū Turcis tributaria. Hoc Epidaurum Pausanias & Strabo Li-
miram cognominant: q̄ portuosum sit. Alterū Epidaurum in Poloponneso vbi Aesculapii tem-
plum Rhizinium. Plinio: Polybio autem Rhizo oppidum ciuium Ro. & amnis vbi nunc Catha-
rum cernitur arce Venetorū renouatū oppidū. Butuauiū plinio: Ptolemæo Butua priscum re-
tinet nomen a Cadmo Aegyptio condita: dicta q̄ bubus ad currū iūctis huc cōmigrauerit vel
a Buto ægypti ciuitate: author Stephanus Antibarīs nouo noīe vrbs Metropolitana: Quæ ex
Docleatium vicina ciuitate ruinis creuit. Præful est vnus nunc vtriusq; Olchinium quod antea
Colchinium dictum est: a Colchis cōditum: vt author Plinius: nunc Dulcinensis ciuitas: deinde
Drino fluuius Plī. Ptolemæo Drilo. is est quem Bolianā Dalmatæ appellat. Post eū Drinus Dal-
matia: Albanæq; terminus. Est item alter iuxta minor eiusdē nominis: qui lacum efficit in Dri-
lonemq; exit. Post Drinum vero Liffum oppidum Ciuium Ro. ab Epidauo. C. mil. pas. distans
vt author Plinius: nunc Alexiensis dicitur ciuitas: de qua deq; aliis in Albania locis: nam & al-
banos eos Ptolemæus vocat: in Macedonia dicem⁹. Intus autē sunt oppida Scodra Ciuium Ro.
a mari. xix. pas. mil. distans. vt Plī. nunc Scutarenfis ciuitas ante hos annos. xxx. a Venetis pos-
sessa: deinde a Maumethe Turca ingenti obsidione pressa ac demum in pacis conditione recepta
Delminium vnde Delmatæ appellati supra Liuio cōmemoratū nunc Damna vocatum haud
longe a Scodra. Salona a Pollione vt supradixi expugnata. Tribulium Plī. nūc Tibuniensis præ-
ful in Codice descriptus. Diocleatē vbi nunc Dioclenfis vrbs diruta: falso a quibusdam Diocle-
tiani edificiū existimata quādo plinio ponatur supra Istros. Carni sunt lata regio a foro iulien-
sibus incipiens atq; ad montana pertinens. Germani eam Carinthiam vocant: quasi carnithiam
corrupto vocabulo q̄q̄ nonnulli alteram faciunt: eadem tamē est gens Delmatica quidem & du-
cibus Austriæ subiecta. In hac Iulium Carnicum Ptolemæo Plinioq; qd̄ ex loci situ Golitiam qui-
dam esse contendunt: Cui præfuit ætate nostra Henricus comes vir turpissimus æque corpore
atq; animo: qui filios indolis longe meliores ac matris nobilitatem referentes reliquit. est etiā in
hac Labatū oppidum ex nomine fluuii vicini quem Plī. Neuportum appellat: vnde descendit ar-
go nauis ad Istros. Dalmatē Lublanam hoc oppidum vocant ex lugea vicina palude. Hæc regio
nem in primis bonū fertilemq; esse Ludouicus imperator mōstrauit: qui ei Arnolphum primo-
genitū filiū Ducē constituit. Modrufa quoq; nouo noīe ciuitas in hac parte inter mōtes sita est
Magistratum habet Carniti Archiducem Australibus hodie subiectum. Morem praterea hūc
barbarū: vt non solum in furto deprentum: sed furti suspectū extēplo suspendit: post tridū de
suspitione indicit. Si iure mortuū animaduertent: pendere eū sinunt. Si minus contumulant
eiq; iustafaciūt. Proxima huic Iapidia quam Stiriam nunc vocant: licet Pius pon. eam valeriam
putat: ego vero ex descriptiōe Rufi Valeriā poti⁹ Croatiā dixerim inter Danubiū & Drauū
In hac Cilia est ad Sauū ripam vrbs vti apparet ex vestigiis antiqua. Nam inscriptiones in ea plu-
res nominum Ro. apparent: oppidani a Sulla conditam dicunt vocariq; Sullacem: nulla tamen
authoritate quā sciam. Nā forte ea fuerit aut ex eius ruinis quā Ptolemæus nō longe ab hac po-
nit Celiā appellatam. Huic comes imperat australibus ducibus subiectus. Is fuit ætate no-
stra Federicus vir facinorosus qui pellicis causa nobilem ac probam vxorem interfecit. Quisq;
sub Nicolao quinto Romam ad Iubileum venisset nec melior propterea factus esset: rogatus
quid ei profectio contulisset: vt non prioris sim oblitus artis inquit. Nam & furor meus ad cre-
pidas item rediit: qui mecum iter fecerat. Filiam habuit Barbaram quæ Sigismundo impera-

tori nupit: Filiumq; Viricum haud parte meliorem. Is est qui tutor postea Ladillai pueri fuit
de quo in Pannonia mētionem faciam. Ex Striria sal in Germaniam asportatur.

De Insulis Illyrici.

Insulas autē Illyrici amplius mille frequētatas Plini⁹ dicit. Potissime nūc Tra-
guriū. alterū in ora fuisse Strabo & Ptolemæus tradunt. Arba. Pharus antea
parus Plinio: Ptolemæo autē Pharia: vetera oēs seruātes nomina. Est in eodem
mari Liffa Plinio & Antonino: & in hodiernū diem vocata: & Issa Iseo quondā
viro clara: vt Strabo & Athenæus scribūt. Est & Chiffa quæ eadē forte fuerit eū
Giffa: sicuti Issa & Liffa. Antonin⁹ tamē duas his verbis facit: Bractia: Issa: Lis-
sa: Corcyra: Melite. Giffam putant quā hodie Pagū nomināt: qm̄ vestigia in pago adhuc extant
Giffæ appellatē. Meliten Ptolemæ⁹ miliginā vocat. Polybi⁹ Melitufam. Hinc canes Melitei in de-
litiis: vt Plini⁹ refer t. Corcyra quā Melanen vocat eodē teste: nūc Cursula: alterā vero quæ ante
Epirum est Corcyra dicit. Bractia ab Antonino vsq; in hodiernū diem vocata: Venetis vna cū
aliis seruit. Polybi⁹ tamē Brectiam dicit: & Brectianos colonos. Stephan⁹ Elephusam aut a græ-
cis vocari: & etiā a quibusdā Brectanis. Crepsam: & Apforū: Ptolemæus in eadē insula ponit. Hodie
eiusdē noīs duas vocant insulas: quas prætor vnus Venet⁹ regit. Fortunata quæ hodie Vigilia
seu vegia dicitur: q̄q̄ sunt qui vegiam eam esse volūt quā Ptolemæus & Plini⁹ Curitam vocāt.
Ego tamē potius existimauerim eā dici vel ei⁹ esse colonos: quæ a Ptolemæo vectia scribit in ora
Sunt item in eodem mari Apfyrtides: insula eorū qui Apfyrtio duce a Medea trucidato nō ad-
secuti qd̄ iussi fuerant ab Aeeta rege formidantes reditum in hoc partim loco: partim in Illyri-
co circa Ceraunia cōsedere. Apolloni⁹ in Argonauticis rem omnē explicat. Deinceps pars Illy-
rici: quæ vltra Adriū est: vbi Drauus & Sauus amnes maximī in Danubium fluunt: alter ex
Noricis violentior: Sauus ex alpiibus currens. cxv. mil. pas. interuallo. Amnes quoq; non igno-
biles: Colapis: Bacuntius: Valdanus: Vrpanus: in Sauum oēs miscuntur. Inter hos igitur Del-
matia: populi plurimi pannoniis immixti sunt. Ex his sunt lapides siue stiriæ pars cæpestis. Præ-
terea qui loca Valerię tenent. De quibus Rufus sic ait. Marcomanni: & Quadi de locis Valeriæ
quæ sunt iter Danubium & Drauum pulsi a Tyberio sunt: & limes ab Augusto inter Romanū
& Barbaros per Vindelicum & Noricum Pannoniam & Mœsiam est cōstitutus. Hæc hodie par-
tem Croatiā vocant regibus Pannoniorū subiectam: eiq; adscribit præful Croacensis. Amanti-
ni quoq; populi: quos Rufus item deuictos a Tyberio dicit vna cum Pannoniis: in hoc fere spatio
fuerant: vbi etiā antiqua vrbium nomina Segeftica: Sciscia: Syrmū: Taururū: nūc Belgradū:
Victoria illa inclyta Pannoniorū contra Turcas Duce Ioanne Hunnadi nobilitata. Situm est in
Saui & Danubii cōfluentibus. Vbi vero Teutoburgiū Ptolemæo in Draui & Danubii coitu po-
nitur: Quinq; ecclesiensem ciuitatem nunc videmus. In Ripa Sauī vltiore: est etiā Cibalis
Ptolemæo nō ignobilis vrbs: patria Decii Impera. Omnia nūc Pannoniorum regibus dominata.
Anteq; ab Illyrico discedam ciuitates apud Fiscum apostolicum in tota regione descriptas po-
nere visum est. Tres omnino Metropolitanæ Iadrensis: Ragusina: Antibarēnsis. Sub prima Tra-
guriensis: Pharenensis: Signanus: Scardonensis: Arbenensis: Nonēnsis: Croacēnsis: Tirienensis: Sibinicen-
sis. Sub Ragusina Stagnēnsis: Rossensis: Tribulienensis: Buduariensis. Sub Antibarēsi Dulcinensis:
Dinastrienensis: Suatinensis: Polacensis: Albanensis: Sardensis: Scutarenensis. Catherensis vero sub
Stranensi: pleraq; corruptis vti demonstrauī nominibus quorū nonnulla inter Albanos sunt de
quibus postea dicemus. Nunc ad Pannonios transeam.

Pannonia.

Ad Pannoniam spectat quicquid est agrī vltra Sauum. Hanc Tyberius Caesar
viuente Augusto subactō rege Bathone ac per Alpes Iulias itinere facto bien-
nio domuit quū nullus ad eam diem ausus fuisset ad Danubium arma tran-
sferre: quis sæpe insultatibus Barbaris. Multis deinde sæculis Romanis prin-
cipibus subditam exterarum gentium diuersæ nationes inualere: domici-
liumq; primum ac quasi portem in eo constituere: vnde facile in vrbem Ro-
mam inuadentes Latinū nomen qd̄ tantopere cupierunt euertent. Igitur prima irruptio Go-
thorum fuit: paulo anteq; vrbem occuparet: illac iter populabūdi fecere cum Illyricum etiā pe-
ne omne vastarent. Post hos Longobardi: deinde hūni: mox Auari: postremo Tartari omnē eam
regionem vexauerūt q̄ accōmoda fit ad primos impetus excipiendos: ab iis præsertim nationi-
bus: quæ e Scythia egrediuntur. Pannoniam a Græcis Pæoniam vocari scribit Appianus & Pan-

Tragurid.
Arba
Pharus
Liffa. Issa
Chiffa
Giffa.
Bractia
Corcyra
Melite.

Crepsa
Apforū
Fortunata
quæ &
Vigilia.
Curita.
Apfyrtides
Apolloniū
Pars Illyri-
ci vltra
Adriū.
Drauus.
Sauus
Colapis.
Bacuntius
Valdanus
Vrpanus
Valeria.
Præful Cro-
atinus.
Amantini
Segeftica
Sciscia
Syrmium
Taururū
Teutobur-
gium.
Quinq; ec-
clesiensis
Cibalis.
Metropo-
les. iiii.
Iadrensis.
Ragusina.
Antibarēnsis
Bathorex
Tyberius
Caesar.

nonios Paonas; ceteri vero scriptores Paoniam diuersam faciunt: eaq; apud Axium flu. in Macedonia constitunt. Duas Pannonias Ptolemeus posuit: alteram superiorem vbi nunc Austria: de qua in Germania diximus: & hanc de qua nunc scribimus inferiorem. Cuius limites multo breuiores q̄ imperiū: Nam & Iazyges qui Transyluani & Daci qui Valacchi: & Valeriae populi: qui Croatii nunc sunt: praeterea Amantini ex magna parte ipsorum regioni subiiciuntur. Eius quaedam ciuitates: q; vicatim potius habitent: & ligneis aedificiis: veteres non posuere: sed gētes quae Straboni sunt: Breuei: Audizeti: Ditriones: Pirusca: Desitiaca: quibus Barho quondam imperauit: & alii conuentus ignobiles in Dalmatiam vsq; distenti sunt: & Sardiei ad meridiem pertinentes: qui Sardiates Plinio vocatur: nūc vero Sardenses: reliqui ex magna parte interiere. Nec sane quae a Ptolemeo ponuntur vrbes dignosci nunc possunt: mutatis nominibus: & locis. hodie namq; in sacro fisci codice ciuitates. xiii. adnotantur. Metropoles omnino duae Strigonienfis & Colocensis. Sub prima Agriensis: Nitriensis: Vacienfis: Iauriēfis: Quinqueecclesienfis: Verspriemiensis. Sub Colocēsi Zagabrienfis: Trāsylyan⁹: Varadiēfis: Sirmiēfis: Canadiēfis: ex quibus vltra Danubiū sunt Agriēfis: Vacieſis: sylvan⁹. Qui Iazyges sunt Metanastē: id est migratores: & coloni eorum qui apud Meorim sunt: vltiora Daci possident: qui nunc Valacchi: de quibus post ea. In medio ferme tractu in sinu Danubii ac fere peninsula Buda Pannoniae regia continet. Inter hos tantū Agriēses quos Appianus Agrianos vocat antiqui sunt. Descripta iam in vniuersum regione: reliqua adiciam historiam: vbi & vrbium nouarū quas paulo supra commemorauī origines pro virili parte videre licebit. Priusq; de moribus pauca dicam. Igitur habitus: & catalecto fere Illyricizant vti & cōsanguinei Boemi & Poloni: artū omnium indociles praeterq; militaris: quā naturae feritate ita exercent: vt ne p̄ brumā vacēt: magnoq; adiumento nomini christiano tuendo contra Barbaros fuerint: villis atq; vicis abundant stramineis quas saepe reficiunt ad subitā inimicorum incursionem vel alia leui de causa flagrantes. Nos id fumus periclitati quo tempore cum Cardinale Aragonensi legato proficiscebamur: serui negligentia per noctem lucerna totum vicum comburentis. Itaq; Turcas adesse putantes: ac humo surgentes vbi strati passim cubitabamus quisq; trepidus via quae sibi primū in tenebris offerebat properabat. Ego vero in caeuerna quadā solus aliquot horas delitui donec veritas patefacta. Ceterū inculti ac procul a delictis hyeme: vt reliqui Aquilonares pelliti in pyriteriis agunt: potui cibosq; plus iusto vacantes. Mirandumq; id in primis cum merum: aromataq; praeter ceteros mortales frequentent: iuuentutem tamen esse castam: & absq; scortis agere. vitibus pecoreq; adundant: olea nequaq;. Regis vectigal admodum tenue. Cura regni praesulibus ac proceribus traditur: hi iussi a rege exemplo. L. armatorum millia suis stipendiis exhibent. Pompā seruorum praefertunt: argenteis splendoreq; vestium vtuntur. Dum equitant arundinem in manu gestant. Id insigne nobilitatis: qd & Germanis cōmune. Cetera plebes sordida: hominem interficere leui de causa proptum habent idq; impune licet. Iidem religiosi: magna pars antelucanas vigilias ac sacras obeunt horas: in templis errare: aut aliud agere q̄ supplicare dum sacrificatur: pro crimine ducunt. Sextam feriam sacram habent ieiunioq; venerantur. Excitata est ea natio ante paucos annos singulari & eleganti ingenio Matthie Regis: qui artes bonas: tum Italicos magnopere adamauit: quorum cōmercio & adfinitate in cultum splendidiorē omnia restituit. NVNC quibus Pannonia ab initio creuerit auspiciis: sub quibusue regibus vsq; in hodiernum diem fuit: quantum ex eorum annalibus licet deprehendere breuiter attingam. Postq; vt dixi a diuersis principio Barbaris regio percurta est: Logobardis inde postremo discedētib; Hūni succedere: e Sarmatia Europea egressi. Quorum genus in Sarmatiae descriptione narraui. Ex his postea Hūgari quasi Hūnari appellati. Hi siquidem Anno salutis circiter. CCCC. Duce keue Pannoniam ingressi ad Tulmam Austriacae locum contra Romanos victores fuere: in quo praelio Dux ipse occubuit. Cui Artilla Rex successit: ingēti vir animo: qui ad propagandū imperiū intētus: cura Pannoniae Bude fratri vnde oppido nomen delegata: ipse cum copiis in Galliam traiecit: Aurelianumq; obsedit. Inde cum Aetio duce qui adscuerat in societatem Theodericum Gothorum regem tūc Galliae Narbonēsis partem tenētem: apud campos Catalaunēses collatis signis concurrēns singulari clade adfectus est: in quo Theodericus cecidit. Igitur tanto accepto incōmodo se in Treueros recepit: vbi praesulem Lupum virum sanctissimū obuium habuit. A quo oratione placatus reclusis portis recipitur. Remenses vero q; contra eum conspirauerunt deleuit: vbi Nicasium vrbis Praesulem cum Eurropia sorore qui religione incēsi in oculis hostium māsērit: martyrio adfecit. Quos exitu cōsimili mox secuta est Vrsula Britanniae regis filia vna cū. XI. mil. virginum ab eodem in-

Metropoles
Strigonien.
Colocēn.

De morib⁹
Pannoniorū.

Pyriteria.

Matthias
Rex.

Hunnorū
gens.

Buda oppi
dum.

Attila rex.
Lupus p̄sul

Treueren.
Nicasii p̄.

Vrsula.

expugnatione Coloniae interfecta. Demuni reuersus fratrem Budam qui regnum occupauerat de medio sustulit: post aliquot deinde annos rursus redintegratis viribus: itinere per Illyricum facto Aquileiam triennio obsedit: vbi per Ciconiam cū pullis e ciuitate migrantē deprendit magnam esse intus famem: quapropter instando vicit eamq; ab solo diruit. Post haec alias Padi terras depopulat⁹ ad Mintium castra posuit: vbi a Leone primo Pontifice eo p̄fecto sola oratione delinitus: cum pace discessit: ducta in matrimonium Honoria Honorii principis filia: cuius nuptias dum reuersus in Pannoniam celebrat: vino grauis ac luxuria e sanguine e naribus obrupta vena defluente extinctus est. Post eius mortem filii quos ad. LX. dicunt fuisse de principatu contentibus res est ad duos deducta: Chabam & Adalarium. Chabas tandem cū reliquis fratribus praelio victus: Constantinopolim aufugit. Pars eius exercitus cum duce profugū sequi nollet inter Iazyges: vbi nunc Transyluani constitere: ac propter Hunorū odiū gētis: sese vicinis infensos animaduertētes: Zetel cognominauerūt: qui latine ficuli dicūtur. Hi in hodiernū vsq; diem perseverant suis tantum vtentes legibus: ore truculentiores q̄ Vngari: tū barba & capillis promissis terribiliores. Hac igitur Attilae successione annis fere. CCC. in Pannonia regnarūt. Deinde anno salutis fere. DCCXLIII. a morte Attilae. CCC. Imperante Constantino. V. sedente Zacharia pon. Hunnorū alia manus finib⁹ egressa cōtra cōsanguineos suos in extrema Pannonia bellū mouit apud locum qui Herdel appellatur: septem ducib⁹ exercitu partito: quorū primus Harpad ad Albā castrametatus: hostium duce Zuara Polingo interfecto Pannoniam victor obtinuit. Inde post annos sex vicinos infestare coepere: Carniam Stiriam Carinthiam: quib⁹ populis Gregorius patriarcha Agleiensis tunc potēs auxilio fuit: tentauerunt. Deinde in Bulgaros aliquot factis excursionibus in Italiam anno fere. DCCCCIX. cum. XVI. armatorū millibus traiecere: Paduam igni ferroq; diruerūt: quib⁹ Berengarius primus eius nominis ad Forūiulū occurrens primo quidem superatur: mox per Venetiam debacchantes adortus compulit annui sedere stipendii ad sedes proprias remeare: qui paulopost promissis minime stantes sollicitati ab Alberto Hetruriae comite contra Ro. iterum duce Toxone auo diui Stephani reuersi: primū contra foedus Hetruscos adoriuntur: captisq; multis mortalibus post aliquot annos eodem terrore repetentes si quid erat reliquū asportauerūt. Quos Berengarius secundus imperator magna vi pecuniae placatos remigrare compulit. Toxoni Geyca filius successit diui Stephani pater. STEPHANVS Rex primus diui Henrici imperatoris opera cuius neptē in matrimonium duxerat: Christianus simul & rex factus: iuuante quoq; diuo Adalberto praesule Pragēsi a quo baptisma suscepit: sanctitate ac miraculis claruit: nec tamē ab armis remotus quippe qui plurimas ex hostibus praesertim infidelib⁹ victorias retulit: & Keam ducem Bulgarorū in praelio interfecit. Inde Gaza multa redacta ex cuius manubiis Basilica Albergalis ab eo extructa muneribusq; ornata. Filium Emericum ducem: sanctitate & ipsum praeditum amisit. Hic a teneris annis atulam suam deo vouit supplicii ieiuniisq; intētus: praeterea vini ac veneris expers florēte aetate decesserat. Cuius moerore obitus pater in validudinē incidit pedum: vnde extinctus est: cū regnasset annos. XXXIX. sepultus in aede Albergalis ab eo vti supradixi constituta. Vazulem patrialem suum instituit haeredem: quem anteq̄ decederet Keilla regina eius coniunx cōprensum exoculauit: Petrumq; consanguineum suum instituit. PETRVS igitur diui Stephani ex sorore nepos patrem habuit Guillelmum diui Sigismundi Burgundiae regis ex fratre nepotem. Qui Sigismundo interfecto Venetias aufugit: vbi ducta in matrimonium imp. sorore Gertrudis filiam suscepit: Keillam reginam defuncta Gertrudi sororem diui Stephani duxit: ex qua hunc Petrum suscepit: qui ob libidinem & seuitiam: & praesertim q; homo Germanus: quae natio est odio Pannoniis: triennio postq̄ regnauit pulsus est: successit Aba rege: ac ad Henricum Imp. in Bauariam confugiens: dum belli vires redintegrare molitur: Pannoniorum arma cōtra se excitauit: qui Bauariam omnem depopulati sunt. ABA nihilo melior Petro. Canadini quadragesima tempore omnem nobilitatem in consilio vocatam necauit: multum reclamante Gerardo eius vrbis praesule sanctissimo. Quare Pannonii accersito auxilio Abam fugant: Petrū exulem restituant: Christi religionem delere cōtendunt: Praesulib⁹ ciuitatum ad vnum omnibus necatis: inter quos fuit Gerardus ipse clarus miraculis ac sanctitate. Boni igitur omnes secessione facta Endram: Lenentham: & Belam filias Vazulis patrielis Stephani regis quem diximus a regina exoculatum in Polonia exulantes statim reuocant: ex his Endra Petrum cum manu Teutoniorum in Austriam cōfugientem: in itinere adortus cepit oculisq; orbauit. qui post paulo decessit anno tertio q̄ ad regnum restitutus fuerat. Sepultusq; apud Quinqueecclesias: quā vrbem

Aquileia.

Honoria
Honorii. F.

Adalarium
Chabas.

Zetel qui &
Siculi.

Hunnorū
alia manus.

Herdel.
Harpad
dux.

Carnia.
Stiria

Carinthia
Gregorius

Patriarcha
duce toxoe

Iterū in Ita
liam.

Geyca to
xonis. F.

S. Stepha
nus pri. rex

ac xpianus
Diuus eme
ricus.

Vazul.
Keilla re
gina.

Petrus rex.
Sigismūd⁹.

Aba.

Gerardus
praesul

Canadien.
Martyr.

Bela.

Quiquee-
clesiensis
vrbis origo
Andreas
Rex.

Tibiscus
fluuius.
Bela rex.

Salomon
Rex.
Geisa.

Vacz ere-
mita.
Vaciensis
vrbis origo

S. Ladislaus
cum fratre
prælio con-
greditur.

Diuus La-
dislaus.

Cōtra Hū-
nos.

ipse construxerat ac principi apostolorū dicauerat. ANDREAS qui & Endra prius dicebatur Anno. M. XLVII. apud Albam accepto diademate initio regni nihil habuit potius q̄ vt deser- tam ac paulatim destitutam Christi religionem populis restituere ac cogere ad ea seruāda qua- diuus Stephanus persancte præceperat. Cōstituto imperio ac mortuo fratre Leuanthe: tertium fratrem Belam regni consortem ac ducem fecit: Regis Ruthenorum filiam in matrimonium du- xit ex qua Salomonem: & Dauid genuit. Bela vera Geyfam & Ladislaum. Henricus interim im- perator Petrū regē quē interfecerant vlturus: fines Pannoniorū cū exercitu ingredit: sed paulo post conditio cōnubiū pacem fecit: Salomoni regis filio Sophia filia collocata: nuptiæ apud Mor- nam fluuiū celebratæ. Post hæc Andreas cupidus gloriæ: Salomonem tunc puerū quinquēnem diademate iussit redimiri excusatione q̄ nouum exemplum causa pacis populorum introduxis- set: cum præsertim fratrem tūc Belam suspectum haberet: quem cum nullo pacto placare posset tollere de medio cōstituit. At ille ad Miscā Poloniae ducē focerum suum cōfugit. Andreas item filium Salomonē ad focerū eius imperatorē misit. Igitur Bela Poloniorū copiis instructus apud amnē Tibiscū: qui hodie a barbaris Tissa appellatur: cū Andrea concurrentes prælio fit superior: Andreas in Germaniā fugit. Sed ad portas Musini captus atq; interfectus est. Sepultus in Cœ- nobio. S. Amanī qđ ipse construxerat: regnauit annos. XII. BELA regno per fratris cædem poti- tus: bonus alioquin princeps habitus: populos a multis vestigalibus immunes fecit: primus By- zantios nūmos argenteamq; monetā percussit. Mercatum die Saturni cōmunem instituit. De- cessit lapsus equo fractusq; mēbra post annos regni tris: Sepultus in Cœnobio. S. Seruatoris ab eo cōstituto. Huius quoq; illud persancte factum cōmemorādum: qđ Pannoniis petētibz iterum a fide desciscere: & cædē facere præfulum: respondit se tēpus ad deliberandū velle: interim mul- tos ex eis sceleris auctores interfici iussit. Deceffit superstibus Geisa & Ladislao filiis. Salomon quē diximus apud focerū Henricū Imp. exulare e vestigio Bela extincto foceri armis in regnum restituitur. At Geisa Belæ filius qui in Poloniā confugerat: cōparata Poloniorū manu aduersus eum profectus apud Mōson castrum munitissimū in armis constitit. Donec per pacificatores cō- cordia inter eos inita: Geisa: & Ladislaus Duces in Pannonia remansere. Post hæc Salomon Hun- nos ingenti multitudine Pannoniæ fines ingressos fudit fugauitq; Anno regni eius. XIII. Ter- tium deinde molitur bellum periculosissimū contra Græcos Bulgarosq; qui Zanam fluuium traiecerant: quos aduersus proficiscens in Albam Bulgariam locum munitissimum se recipere coegit. Salomon oppidum obsidione trimestri circumdat: illi auxilio Saracenos quos Bessos vo- cant accersunt: his Pannonius venientibus cum armis occurrit: eisq; ad vnum omnibus co- ram trucidatis spem defensionis oppidanis adimit: Tertio tandem mense: virgo captiua Panno- nia oppidum incendens causa fuit belli finis: vnde præda ingens domum relata. Cuius cupiditas discordiam rursus inter regem & fratres Duces excitauit. Itaq; se ad arma accingunt. Rex Germanorum: illi Polonorum auxiliis instructi descendūt in campos Vacię vbi Sylua erat tūc inaccessa: soli tantum eremitæ cuidam sancto: Vacz nomine frequentata: vnde Geisa post ea rex ex illo vrbis nomen inuidit: tēplo etiam maiore constituto. Igitur primū duces hic armis de- cernere statuunt. Alacer inter alios Ladislaus: Angelorū vti fertur ac diuinitatis instinctu fra- trem bono esse animo adhortat: inito prælio duces superiores fiunt tanta cede vt vires illius re- gni quodāmodo exhaustæ fuerint. Rex ad Conson: & Pofon castra sese ex clade recepit vbi ga- zam & familiam condiderat: venientem mater increpuit arguitq; incitæ rei militaris: ex quo indignatus ille vix in eam manibus abstinuit. A Ladislao tandem apud Pofonem obsessus ad sin- gulare cum eo certamen venit in quo vt dicūt territus diuini quasi oris aspectu hosti concessit. Post hanc victoriam Geisa adsumpto sceptro triennio regnauit. Quo extincto Salomon indul- gentia Ladislai iterum restitutus dum in Bulgaros: & græcos mouet: ad Danubium cum exer- citu traicere maturat: ab imperatore Constantinopolitano fugatus: in quoddam castrum citra Danubium se recepit in quo obsessus & cū paucis relictus clam in desertum locum alia re simu- lata secessit: vbi præterita facta: perpetua pensauit abstinentia. sepultus est apud Polam Istriæ ci- uitatem. LADISLAUS Vir sanctus ea modestia fuit: vt superatum ab se inimicum iterum re- gnare permiserit: Quin si per proceres licuisset: qui eum ad rem suscipiendam magnis precibz compellebant regnum in perpetuum reculasset: tantum ducis nomine contentus: præter vi- tæ sanctitatem: qua emicuit: etiam bello præclarus. Hunnos iterum traiecto Tibisco in transyl- uaniam irruētes acri prælio superauit Rhutenos item qui olim Roxolani dicebantur in fines in- gressos fortiter restitendo compulit pacem sponte petentes ad proprias sedes remigrare. Polo-

nos infestos coercuit oppido Cracouia tribus mensibus obfesso: qđ ad deditioem cōpulit opi- nione Castrensis copia: stratagemate deceptum: cum Ladislaus montes farina integri iussisset. In de agros Boemorū depopulatus est: qđ propinquum eius Cōradum imp. Othonis filium eiecif- sent. Accersitus ad expeditionem Hierosolymitanam alacri se animo accingebat si per mortem licuisset: extinctus est anno salutis. M. LXXXV. III. cal. Augusti: regni vero. XIX. nullis re- lictis filiis: Sepultus Varadini in Cœnobio diuæ genitricis ab eo constructo. Nam & Basilicam Varadinensem fundauit ac locum ciuitatis Varad appellauit apud Parcechos castrū Bior pro- pe fluuium Keures. Erat enim Varad eremita sanctissimus: qui in eodē loco agebat: vbi tūc syl- ua ingēs fuerat. Dicitur diuus Ladislaus cum sine legitimo decederet hæredes: regnū diuę geni- trici reliquisse: Quapropter eius imaginem posterī in nūmo: ex altera vero parte regis percus- serunt. COLOMANVS Geisæ filius patruo Ladislao successit: antea Præful Varadinensis ab eo cōstitutus: sed suis omnibus superstes apostolica indulgentia Reginam a patruo relictam du- cere permittus: vt vna & regno & proli cōsuleret. Horas tamē canonicas semper obiuit. Cū Rhu- tenis bella gessit. Dalmatiæ regnum Petro eorū rege mōtem Hadriūm hostiliter traicente in prælio interfecto: Pannoniæ regno adiecit: Classē vti cum Venetis conuenerat ad Aquileiæ expugnationē misit: quę postea ab Imperatore capta fuit. Improbō dicit ore fuisse: Luscius: Clau- dus: Gibbosus: lingua blesus: omnia deniq; Ladislao dissimilis. Initio quidem regni peregrinos ad expeditionem Hierosolymitanā illac iter habentes prohibuit: incōmodoq; adfecit: his addi- dit parricidium Almo fratri luminibus adēptis. Hic enim cū Basilicam Demesiensem constru- xisset: regem in ea consecranda accersuerat: vbi proditiōnis apud eum insinulatus ac interfici iussus ad Aram confugit: a qua nullis viribus diuino miraculo auelli potuit: inde postea ad Im- peratorem se recepit: vbi & diem obiit. Colomanus vero deceffit anno salutis. M. CXIII. Regni XXV. sepultus apud Albam Stephano & Ladislao filiis superstibus. STEPHANVS. II. re- gnauit annos. XVIII. sepultus Varadini: monachi habitū iamā moriturus accepit: perpetuam cum Comanis pacem habuit inuitis Pannoniis: quibus maxime inuisi fuerant. Erat & hæc gens scythica quæ prope Polonos cōfederat nō procul a Tartaris quæ regnū cōtinuo infestabat. Be- la. II. Almi illius quem exoculatum fuisse diximus filius: & ipse quoq; cæcus seruabatur a Pan- noniis in regnum: qđ Stephanus sine prole deceffisset. Duxit vxorem Helenam regis Seruiæ fi- liam: ex qua Geisam: Ladislaum: Stephanum & Almum suscepit: mulier sane ingenio virili: quæ coacto procerū concilio de cæcitate illata viro quæstionem habuit: vbi deprensū criminis aucto- res statimq; necati. Sed nec tumultus ex alia parte defuit principum Pannoniorum ei aduersan- tium: ac Borichū filū Colomani nothū ei obicentium. Is igitur coacta Poloniorū & Rhuteno- rum manu multas ei turbas intulit: postremo victus in prælio atq; interfectus est. Post hanc vi- ctoriā Bela in regno confirmatus reliquo tēpore ocio: animoq; indulgit ad temulentia vsq; qua sepe corrupt⁹ nihil dicit petētibz vel turpe negasse. regnauit annū. Sepult⁹ apud Albā. M. cxvi. GEISA Belę cæci filius natu maior rem suscepit: qui cū Germanis in Pannoniā irruentibz gra- ue & periculosum gessit bellum primo victus: deinde victor ad Ludouicū Gallię regem legatio- nem misit: vt Borichus hostis paternus ad quem ille confugerat dederetur. Qđ minime impe- trauit ne libertas regni violaretur. Mox ipsum Ludouicū illac iter in expeditionem Hierosoly- mitanam habentē honorifice excepit: cum lauitq; donis. Cōrado vero Imperatori minime de- buit: qui paulo post eodem itinere ad idem bellum proficiscens Pannoniā non religiosi: sed præ- donis more ingressus fuerat. Regnauit annos. XX. Sepultus apud Albam. STEPHANVS. III. Geisæ filius & hæres omnium consensu: patruos habuit initio ex successione regnum vsurpan- tes Ladislaum: deinde Stephanum Belę. II. filios qui breui tēpore interiēre. Regnauit annos. XI. Sepultus Strigonii. IIII. Non. Martii. M. CLXXIII. BELA. III. Stephani filius Geisę nepos regna- uit annos. XXIII. Sepultus apud Albā: huius tantū memoratur in prædones furesq; acris ani- maduersio. EMERICVS Belę. III. filius Cōstantiam natam rege Aragone pactam habuit: quæ mox viro superste apostolica indulgentia nupsit Federico Imp. regnauit annos. VIII. Deceffit. M. CC. pridie cal. Decēb. sepultus apud Agriam vrbem LADISLAUS. Henrici filius Menses. VI. dies. V. Sepultus apud Albā. ANDREAS cognomento Hierosolymitanus filius Belę. III. Henrici frater post Ladislaum ex fratre nepotem successit: initio regni iussu pontificis votum olim paternum de profectiōe Hierosolymitana absoluit: vti testatur decretalis: Licet: de voto & voti redēptione. Paucis post mensibus rediit: multas inde sanctorū reliquias asportans quas ad hunc vsq; diem in Pannonia venerantur. Ex Gertrudi vxore germana genuit Belam Coloma-

Stratage-
ma. S. La-
dislai.

Varadinen-
sis ciuitas
vnde.

Coloman⁹
præful
Varadinen-
sis Rex.

Demesiē-
se templū.

Stephanus
secundus.
Comanorū
gens.
Bela. II.

Geisa.

Stephanus.

Bela. III.
Emericus.

Ladisla⁹. III.
Andreas
Hierosoly-
mitan⁹ rex.

num: Andream: & diuam Elisabethā. Quā locauit duci Turingiē Lanfgrauio qui in expeditione hierosolymitana extinctus est: cuius viri festum ob merita Hierosolymis a christianis celebratur. At vxoris gesta religioꝝ apud omnes notissima nationes. Andreas obiit anno salutis Mil. CCXXXVI. Regni. XXX. Sepultus in cœnobio de Egnis. BELA. IIII. Andream patris successor Tartarorū illam nobilem cladem passus est. Qui cum quingentis mil. armatorū Pannoniam inuaserunt anno. M. CCXXI. His rex ad flumen qđ Saium ipsi vocant apud Agriam ciuitatem occurrēs: in pralio superatur: in quo omnes Pannoniæ vires cōsumptę. Inde ad mare confugiens delituit in Dalmatia: quo gazam ab inuitio: familiāq; miserat. Hostes igitur debacchari igni ferroq; late omnia vastarūt. Deinde Vaciam: postea Varadinum diripuere. In hoc etiam scēmas in templo clausas omnis cremauerunt. Ad postremū Strigoniā obsident quo totius regni reliqua multitudo cum bonis tanq̄ in arcem (q̄ citra Danubium esset) se cōtulerat: turribusq; ac vallo se munierat. Illi flumen glaciātū pedibus equisq; ausi traicere: oppidum breui expugnaerunt: quum cæterorū facta cædes: tum. CCC. matronarum quę se primum misericordiam quærentes obrulere. Triennio igitur hac sauitia vtentes: tandem fame coacti Pannoniam deseruerunt. Bela in regiam reuertens: post hęc duo bella gessit: alterum aduersus Federicum Austriæ ducē: in quo ipse cecidit: alterū vero aduersus Otocharū Boemię regem: in utroq; infeliciter gesto fufus fugatusq;: regnauit annos. XXXV. sepultus Strigoniæ vna cum coniuge Maria filia Imp. Constantinopolitani: ac filio duce: cū hoc Elogio. Dum licuit: tua dū viguit Rex Bela potestas Fraus latuit: pax summa fuit: regnauit honestas. Stephanus. V. Bela filius Otocharū Boemiæ regem cum auxilio germanorū magnis viribus fines ingrediētē apud fluuium Rapschā appellatū fugauit: præterea Bulgaros cum eorū rege: ac Budo oppido expugnato superauit. Regnauit annos duos: sepultus in insula Budensi in æde diuæ Genitricis. Ladislaus. IIII. Stephani filius cognomento Kiuilazlo bellum cū Comanis gessit: Duce Oldamur apud lacū Hood. Prælio inito tandem victor discessit: cum imber aduerso in hostem vento diuinitus iactaretur. Postea cum eis pace facta eorum insuper superstitione se cōtaminauit. Sed & erga vxorem Caroli regis filiā: nō minus irreligiōse se habuit: pluribus ei pellicibus inductis. Quare ad eū castigandum missus legat⁹ a summo pon. Philippus Firmanus: qui quis parum in hoc genere profecerit: barbaras tamen quas ad eum vsq; diem promissas gerebant ponere: cultioremq; sumere habitum eis persuasit. Cæterum siue ob regis mores: siue præterita: & etiam intestina bella: hoc tempore res Pannonia magnopere inclinata videbatur: eoq; deducta: vt rex ignobilium equorū biga tantū ueretur: interq; cætera eius probra Comanorū amicitiam seruaret: a quibus demū iusta ultione interfectus est: nonnulli a proceribus regni dicunt: nulla relicta prole. ANDREAS. IIII. Andream Hierosolymitani nepos cognomento Venetus: post Ladislaum rem suscepit. Cuius profapia sic se habet. Cum Andreas hierosolymitanus e peregrinatione rediret: in Italia ab Estesium familia hospitio laute exceptus Marchionis filiam post primū matrimoniū duxit: quæ post mortem viri in Italiā grauida remigrās: paulopost filiū Stephanū in domo paterna peperit: quē Pannoniæ regem appellabant. Is q; in auum maternum conspirasset: Ferraria profugus ad Iacobum Aragonem in Hispaniā sororis suæ virum: deinde rursus in Italiam Rauēnam postremo Venetias venit. Ibiq; ducta vxore principis viri filia hunc Andream suscepit. Qui postq; creuisset frētus cum propinquorū tum Venetorū potētia: in Pannoniam Ladislai tēpore cū magna manu venerat: pauloq; post Ladislao interfecto: eius iuuante factione: vt diuī Stephani genus succederet. cuius origo huiuscemodi est. Rex Stephanus. V. Bela. IIII. filius Mariam ex se natā Carolo Tardo Caroli primi Siciliæ regis filio locauit: ex quo ille Carolum Martellum patrem huius Caroli suscepit. Igitur ea de causa missus vnus & item alter legatus in Pannoniam: rem tenuit: inter ea Andreas in pace moritur anno. M. CCCI. Sepultus Budæ in æde diuī Ioannis. LADISLAUS siue Wencellaus Wencelai Boemiæ regis filius a magna Procerum parte lectus inualefcente quotidie Caroli factione sese auxilio patris in Boemiā recepit: post quem OTHO Bauarię dux a procerū cōcilio surrogatus: breui & ipse tpe a Carolanis expellit. De hoc narrat: dum fugeret: diadema diuī Stephani: qđ in Oenophoro conditum meru inimicorū ferebat: in itinere cecidisse: moxq; ab iis qui id iussu quęsitum ierant repertum in via fuisse. Hoc postea a Ladislao Vaiuoda vna cū Othone dū illac iter haberet: interceptum est: sed iussu legati mox in coronando Carolo restitutum: cautum enim fuerat ei nationi nullū absq; illo regem admitteret. CAROL⁹ rex. CAROLVS igitur plures annos absq; regni possessione nequicq; fauētibus amicis: demū pul-

Bela. IIII.
Tartari
Saius flu.

Elogium.
Stephanus.

Ladislaus.

Quādo pā-
nonni bar-
bas posue-
runt.

Andreas
quartus ve-
netus.

Andree ori-
go.

Caroli re-
gis origo.

Ladislaus.
Otho rex.

Carol⁹ rex.

sis Ladislao & Othone. Iuuante quoq; legato apostolico Gentile ordinis Minorū obtinuit anno M. CCCX. sedente Clemēte. IIII. Tris ex successione duxit vxores Mariam Polonia regis: Beatricem Luceburgensem Henrici imperatoris filias: & Helisabetā. ex hac vltima tris liberos suscepit: Ladislaum: Ludouicum: & Andream. Passus cōiurationē admodum magnam fer tur cuiusdam Feliciani vnus Procerum qui e face a Matthæo Palatino fuerat eductus. Is Cal. Maii regē cū tota familia in regia prandentē nactus clā ppinquās stricto gladio petiit: primūq; dextræ vulnus infixit ac reginæ sanctæ mulieris manū obiiciētis quatuor concidit digitos. tumultu statim excitato a circūstantibus trucidatur & in totā eius familiā sequitur. Carolus deinde in Italiā mari aduectus Andream filium septennem ad eius patruele Robertū Sicilia regē qui eū petierat duxit: cui postea Ioannā neptē locauit. Redētem breui post tpe adierunt Ioānes Boemię cum Carolo filio & Polonia reges ad renouandum cū eo fœdus: in quibus excipiendis multoꝝ dierū pompa ac sumptus prædicant. Paucis inde post annis Lochka Dux Ruthenorum ad inēdam societatem: postremo Cazimirus eius sororius. Qui Ludouicum Caroli filium tunc pueꝝ q; ipse sine liberis esset in Polonię regnū adoptauit. Ipse vero bellū vnū cōtra Valachos Duce Bazarad Vaiuoda rebellantes: idq; infeliciter gessit. Apud Vicegradum commorari solebat: laborabat sæpe ex pedibus. Decessit Anno regni. XXXII. Sepultus apud Albam in æde diuę Genitricis: quā tpe suo flagrantē saluis Diuorū reliquit ac in turri quadam locatis restituerat. Ea fere tēpestate magna vis locustarum omnes eas regiones inuaserat. LVDOVICVS Anno. M. CCCXLIII. viuente patre Carolo duodeuiginti natus annos regnum inuit. Primum bellum aduersus Saxones qui Transyluaniam infestabant feliciter gessit. Alexandrū vaiuodam q; & Valachis & patri Carolo semp hostis fuerat vltro se dedētē habuit. Tartaros Trāsyluanos/Siculos infestantes p Andream Loek vaiuodā Alexandri filiū repressit. Gregoriū Curiaci & Viliptium Croaciæ principes qui Croaciā vna cum magna parte Dalmatiæ ad defectionem sollicitauerant: cū exercitu ad Byhegh oppidum castrametatus ante vllum p̄lium obtemperare compulit. Gregorium iterū rebellantē per legatū cōpescuit. Cū Venetis parū feliciter dimicauit. Iade rā em oppidum qlm Pannoniæ vna cum copiis amisit: oppidanorū ingenti facta cæde. Interea cum Andreas frater in Italia apud Aduersam ciuitatē Regina Ioannę coniugis dolo de medio sublatus esset: Ludouicus Rex cū exercitu valido in Italiā ad vlciscendā iniuriā pperauit. Cui⁹ aduētū Ioanna vna cū Ludouico viro principe Tarētino q; se Regē Sicilię vocabat trās alpes in Prouinciā tribus triremib⁹ aufugit. Ludouicus Neapoli potitus oēs noxios multauit: Regēq; ex illo se Sicilię ac Hierusalē appellauit. Anno insequentē demū remigrās Stephano Laczk filio Vaiuodæ & Wolfrado Teutonico regni Neapolitani curā delegauit: q; rebelles plurimos bello victos securi percusserunt. Mox wernerium Ducem a Ioanna & Ludouico cōtra eū missum cū quingentis militib⁹ Conechiū cepit. Deinde Ioanna ipsa cū viro Ludouico magno instructa exercitu veniente: Ludouicus certior factus confestim iterum in Italiam traiecit: Bariq; & Canusio ac Aduersa tribus mensibus expugnatis res paulum intermissa est q; Annus instabat Iubilei Quare Romā religionis gratia iter cōuertēs a Bonifacio. IX. magnifice in palatio exceptus est. quotidie veronicā visere voluit. Quatuor aureorū millia Aræ principis apostolorum obtulit paucis post diebus domū reuertit pfecto rebus Italicis Andream vaiuoda relicto: p̄ Veronę i itinere exolutis stipēdiis exercitū dimisit. Deinde ab Innocētio. vii. p legatū iussus regnū Neapolitanū in eius arbitriū vti cōtentiosum dimittere: obtēperauit: insup & p̄ceres quos obsides secū duxerat missos fecit. Post hęc cōtra Venetos q; orā Dalmatię ei abstulissent bellū psequit. Quā obrē tertio pfectus in Italiā Taurisū multaq; eorū oppida partim vi partī deditōne accepit. Iaderā recupauit. Demū pace facta ac oppidis q; Venetorū pri⁹ fuerāt restitutis sub cōditiōe neqs subdit⁹ plecteret: in Pannoniā rediit. Veneti nihilominus postea & subditos & Marinū ducē cū nōnullis q; regi adhaerēt: capite multauerūt. Taurisū itē contra fœdus sese multatos aspicientes Leopoldo Austria Duci Ludouici ppinquo se dedidere: quos ille rursus Francisco Carrario dedit: concordia inter eos in eunda gratia. Post hęc mortuo Cazimiro auunculo iure hereditario Ludo. Poloniæ regnum accepit: rebelles vbiq; coercuit: cum Roxolanis: Lituanis: valachis: Bulgaris: prospere pugnauit. Romano pontifici Gregorio: Innocētio: Bonifacio: auxilia misit. Iudæos ex toto regno expulit: Cœnobīa complura extruxit. Sancti Pauli primi eremita. ossa e Venetis adducta: iuxta Budam in monte collocauit: Monachos augendo: quos iam Carolus pater introduxerat. Eius tempore & item persuasione Comani facti Christiani.

Caroli ples
Ludouicus.
Andreas
Ladislaus.

Ludouicus.

Bellū cum
Venetis.

Lu. in Italiā

Wernerius
dux
Bellū cū Io-
Regina

Cōtra Ve-
netos iterū
bellum.

Comani
Christiani
facti.

Pataren. Pataren quog Bosnensium secta p Peregrinū Presulem eorū ab errore depulsi. Ex Helisabeta Stephani Bani filia Tris tantum filias suscepit: Catherinam Mariam Adingam. e quibus Mariam Sigismundo Brandeburgensi locauit: quem Generum sibi ac regno adoptauit. Extinctus est Anno regni. XL. Salutis. M. CC. CLXXXII. sepultus apud Albā. Vir fuit animo ingenti circa disciplinam militarem quam studiosissime coluit: munera militis saepe obeundo. In Italia in Canusis expugnatione primus murum ascendens: lapidis ictu in vallum deiectus diu semianimis iacuit. Deinde in obsidione Aduerſe: iaculo alterum pedem vulneratus admodum elanguit. Helisabeta eius mater post mortem Caroli viri Romam venit: partim religionis causa: partim vt Andreas filius vir Ioannae: Sicilia regno restitueretur: quā rē frustra sepe absens cum pontifice tētauit. Excepta honorifice veronicā bis Scalam ascendendo visere pprius voluit. Inde Neapolim profecta est vbi reginae Ioannae nurus delictis ac fastigio offensa: cito discessit. MARIA inter Pannoniae reges cōscribitur: vltima proles diui Stephani: patre adhuc viuo regina facta est accersito viro Sigismundo celebrandis nuptiis: pars tñ procerū Stirpem virilem diui Stephani requirens euocauit Carolum cognomento paruum filium Andreae olim dolo Ioannae interfecti: qui Carolus regnum Neapolitanum iam fuerat adsecutus. In hunc igitur venientem ex templo & Maria & mater eius Helisabeta coniurauere. Accersitusq; specie consilii a Palatino comite vulnerat: vnde paulopost obiit: diuq; inhumatus iacuit: q; interdictus olim sacris a Pontifice fuerat: ob negatum Regni Siciliae censum. Vltor ei non defuit Ioannes Horuach Banus: qui fontes illac iter secure facientes adortus cum aliquot militibus cepit. Palatino Comite prius necato: mox regina Helisabeta prima mali causa in Danubium proiecta. Mariā vero vsq; ad aduentum Sponsi Sigismundi in Pannoniam reseruatam promissa demum impunitate dimisit. Illa igitur apud Albam viri nuptiis celebratis breui post tempore moritur. In his tumultibus fere triennio regnum post Ludouici mortem agitur. SIGISMUNDVS Caroli. II. Romani Imperatoris filius natione Boemus Annos fere. L. regnavit: vir cum liberalitate tum animi magnitudine clarus: maiestate insuper corporis venerabilis. bello tantum infelix: saepe a Turcis & Boemis in acie fugatus. Mariae vxoris: itemq; socrus ac Comitissae Palatini iniuriam ante omnia capto Ioanne quem supra memorauit ac trucidato: est vltus. Post hac proceres. XXXII. Pannonios necari iussit. Ob quam rem ipse postea captus ac traditus viduae cuius maritum interfecerat: eloquentia & blanda persuasione effecit: vt ab ea dimitteretur. Maria coniuge amissa Barbaram duxit ex Comitibus Ciliae: cuius ope regnum recuperauit: & Viduae filiis gratas fuit. Multa ipsius egregia in religionem commemorantur. Pontificatū in tris partes diuisum apud Constantiam ad vnum rededit: aditis ea de causa quaquauerſus per orbem prouinciis. Prussia quam Poloniae rex militibus teutonicorum per vim ademerat: restitui iussit. Vitoldū ex Duce regem Lithuaniae fecit. Cum Veneris Duce Pippone Florentino graua bella gessit: wenceslaum Boemiae regem fratremq; suum q; regno praesse nesciret: coniecit in vincula: quibus negligenter custoditum: magno reipublice damno quidam Boemi liberauerint. Boemia post multos labores potitur. Marchiam Brandeburgensem Federico Burgrapho Nürimburgensi dono dedit. In Italiam demum sedente Eugenio. IIII. atq; inuito traiecit: resistentibus etiam per Nicolaum Tellentinatem Florentinis. Arnum fluuium transmisit adiuuante Antonio pontadera & per agrum Volaterranum iter faciens: Sex mensibus Senis subsistit: vbi frustra cum Florentinis pace tentata abiit Romam: ibiq; de more diademate suscepto e Basilica Petri euestigio in Lateranum contendit: Eugenio vsq; ad pontem prosequente. inde in Germaniam reuertens Mantua a Ioanne Francisco Gonzaga magno sumptu exceptus propinquam suam Barbaram Ludouico filio in matrimonium dedit: Marchionemq; Mantuae primū creauit. Vbi domū peruenit: nihil potius habuit q; cōsiliū Basiliense sollicitare: verū breui post tpe morit apud Morauia sine liberis: relicto regnorum successore Alberto Austriae Duce genero suo ac deinde impatore. Post eius mortē quasi metu liber Eugenio Cōsiliū Ferrarię celebrari iussit. Itē in Pannonia Bude excitatū tumultū: in causa fuit Teutonicus quidā clā interfectus: ex quo inter vtrāq; nationē cōorta contentio ventūq; ad arma: q; Iacobus Picēs ordinis Minorū vir Sāctus q; tūc forte aderat: sublato ac circumducto crucis vexillo vociferando sedare frustra conatus: paulopost in aedem. S. Ioannis vñ exierat se recepit. Ea fere tēpe rustici Seruitū Ducib; Antonio & Martino diuersis & locis & tēporib; bellū cōtra Regē Pannoniae excitauere: alter in Transyluania: alter Martinus in terra Nyr & Zamoskenz: Regesq; sese appellabat: magnam stragem quaquauerſus edent

Helisabeta mater Ro. venit. Maria regina.

Caro. puus.

Regina cōmfe capif.

Sigismund.

Iacobus Picēns. Bellū seruale cōtra regem Pannoniae.

tes. Quibus tandem a regni p̄eribus bello sublatis ea pestis conticuit. Albertus Austriae dux regnis Pannoniae Boemiae paulopost & Imperatoris nomini successit. Boemos rebelles Morauiosq; bello domuit. Polonos vltra regni fines vagantes coercuit: cōtra Turcas p̄fectus vt Sinderouiam Rasciae ciuitatē ab eis obsessam tutaretur prius amisit q; ad locū perueniret. Dā Austriam repetit in itinere apud locū q; Villa longa appellatur: dysenteriae morbo decessit: postq; Biennio imperasset: relicta vxore Helisabeta pregnantē q; postea Ladislaū peperit. Vladislaus Poloniae rex post mortem Alberti a Pannoniis ad regnum ac matrimonium viduae est aduersus: quem illa grauate quidem accepit: Quūq; interea Ladislaum posthumum pareret eum cuius nōdum nuptias celebrauerat recusauit. Hinc graue bellum inter eos postea exortum: ad quod componendum missus Iulianus Caesarinus legatus. Mater igitur vt filius statim diademate redimiretur apud Albam: operam dedit. Quo peracto vna cum proceribus ad Vicegrad arcem properauit. Hoc enim oppidum iuxta Danubium est alto in loco situm: quo condi diadema diui Stephani solebat. Huc veniens regina proceres fallēdo adulterinam ac similem reposuit. Veram secum cum puero ad Imperatorem Federicum. III. cōfugiens vna cum filio paruo cuius ille propinquus erat eius fidei tradidit vt seq; ac pupillum tueretur. Mortua Helisabeta Pannonii statim ad Vladislaum ipsum defecere: qui cum primum Diadematis solennia obire voluissent: muliebrem fallaciam deprnderunt. Quapropter necesse fuit reliquiis ipsius Stephani loco diadematis vti. Percrebuit enim apud eos vetus religio vt nullus absq; illius diademate rex rite factus videatur. Vladislaus inito regno ante omnia expeditionem in Amurathem Turcā apud Varnam sumpsit vna cum Iuliano legato supradicto. vbi vterq; occubuit cum vix toto triennio regnasset. de quo bello cum inter Sarmatas Turcarum mentionem feci satis dixi. LA. DISLAVS puer Vladislo rege extincto a Pannoniis procerib; omnium suffragio comprobatur: apud patrum Federicum vsq; ad annum. XII. mansit quibus a subditis frustra per legatos saepe repetitus: tandem quum Federicus ex vrbe Roma cum puero rediret: obsessus apud Nouam ciuitatem ab Australibus vi puerum reddere coactus est: nequicq; imperatoris partes iuuare eonantibus: & Nicolao Cusa Legato a Nicolao misso & Aenea Piccolo. mineo Imperatoris oratore. Receptum proceres ex templo Vlrico Ciliae Comiti eius auunculo in fidem ac tutelam tradidere. Durante aetate pupillari Tres viri eius regna administrarunt: Ioannes Hunadis Pannoniam: Georgius Pogebratus Boemiam: Vlricus Austriam. His itaq; Rectoribus fultus regna obibat. Quumq; in expeditione ea contra Turcas apud Albam interesset territus inde specie venationis in Austriam secessit: bello deinde feliciter gesto cum reuertens in Pannoniam illac iter haberet: oppidum ingressus vt recentem victoriam latus cōtemplaretur: Vlricus ei⁹ tutor in consilium interim accersitus a Ladislaū Ioannis Hunadis filio incautus trucidatur. Rex vero Ladislaum deinde excusantem se non contra regem: sed Tyrannum hac fecisse a quo animo audiuit. Itaq; dissimulauit donec illum sponte secum inter comites Budam duxit: ibiq; paucis post diebus vna cum ceteris fratribus captus ipse securi percutitur. Matthiam minorem natu secum in Austriam duxit custodiaq; tradidit. Inde in Boemiam profectus celebraturus nuptias filiae Caroli Francorum regis: in medio rerum apparatu atq; gaudio paucis post diebus non absq; veneni suspicionē mortem obiit: Annum agens duodeuigesimalium: magno fragilitatis humanae indicio. Facie fuit decora: heroum fronte: rosea ceruice: crispantibus & oblongis more patrio crinibus. MATTHIAS: Ioannis Hunadis siue Vaitoda filius opera Georgii Pogebratii confestim post mortem regis ex Austriae custodia liberatus ac in Boemiam ductus a procerum senatu apud Pestem coacto Rex declaratur: Michaele zilagi eius auunculo & armis & eloquentia instante: ac merita patris commemorante. Igitur hic varietatem fortuna: vicesq; humanas adspicere licet. Duorum pari aetate adolescentium alterum dominum & in summa rerum felicitate: Alterum seruum & captiuum: tam breui tempore hunc simul crescere: illum penitus occidere. Matthias itaq; inito regno: cū Federico imperatore q; diadema Stephani tenebat ac pro iure suo Pannoniae regnum sibi vēdicabat: Sex annos bellum gessit. Cum eoq; tandem conuenit vt Rex donec viueret esset: heredem vero nullū instituire posset. Diadema his conditionibus redditum: solenniq; de more obita. Conuersus ad bella Turcarum regem Maumethum ab obsidione layeze Rasciae armis remouit. Transyluanos post Ladislaū mortem rebellantes compescuit. Traiectisq; alpibus Mondauiam: walachiam superatō Stephano Vaitoda relatisq; plurimis signis ad officium reduxit. Septem tūc annos cōtra Hæreticos Boemos dimicauit. Post mortem Georgii Rex Boemiae electus fuerat.

Albertus.

Vladislaus.

Car. Caesarinus.

Muliebris astutia.

Ladislaus.

Nico. cusa car.

Io. hunadis Georgii Pogabrarius. Vlrici Ciliae Comes. Matth. rex.

Couratia strigonia

Non defuere tñ ei domestici inimici Strigoniensis & Quinquecelesiensis p̄sules ex humili lo- co ei⁹ liberalitate p̄uerti: q̄ Cazimirū Cazimiri regis Poloniæ filiū clā sollicitabāt: ei⁹ oppidum Nitrense tradiderāt. Qd̄ Matthias simul cū Cazimiro expugnauit. sed in Poloniā sese vlturus bellū mouēs ad Vratislauia statiuā habuit: quo paucis post dieb⁹ Cazimirus pater ad colloquiū in castra cū Matthia descēdit vñ vtrisq; cū cōcordia discessum. Post hęc castrū Turcarū Sabaez ad ripā Sauī fluminis mediā bruma expugnauit. In ciuitate Olomicensi Conuentū habuit: vbi Vladislauus Poloniæ regis filius cū multis mortalibus adfuit. Vxores duas omnino habuit: pri- mā Georgii regis Boemiæ filiā. Alterā Beatricē filiā Fernandi Sicilię regis. Quę viro sup̄stes si ne ple legitima defuncto: instantibus Pānoniæ p̄cerib⁹ Vladislauū Cazimiri Polonię regis. F. in matrimoniu simul & regnū adcersiuit: deinde q̄ hęc natio Italico genere sit maxime infesta: bre ui post tpe ab eo iā in regno cōfirmato abdicata Strigoniæ secessit: vt litis hui⁹ euentū sub Ale xandro abvrbe expectaret: victa tādē a Potētia succubuit: ac moesta i patriā reuertit. Vladislauus interea maiorū indolē referēs: eos populos magna sapientia moderat: tū nup vna cū Petro Sicu lo Car Regino ac legato Turcas p̄liis aliquot fugauit.

DACIA.

Dacia quā nūc walachia appellat Pānoniis vicinā ac subditā: quā fecerit. mu- tationē postea dicā: nūc quid in ea sit obseruatū antiq; breuiter referā. Da- cos & Getas Strabo vicinos ponit: sed hos orientales ac versus pontum: Da- cos Germaniā versus & Istri fontes. Hos Dauos olim vocatos fuisse putat: ex quo Athenis Dauog; & Getarū noīa seruoq;. Getas itē graci Thracēs esse se opinati sūt: vt idē est author: q̄ quidē vtrūq; Istri lat⁹ incolebāt vt & Moe- siii: & Thracēs sane vtrūq; a quib⁹ Mysii sūt illi q̄ inter Lydos & Phrygas ha- bitauerūt. Plini⁹ autē Getas a graciis Dacos a Romanis appellari dicit: eūdē faciēs pplm. Possido- nius autē Getas Moēsios & ei⁹ tractus homiēs religiōi deditos ab animalib⁹ abstinere cōsueuissē. Melle tantū & caseo ac lacte vesci: pluresq; etiam Thracēs q̄ sine mulierib⁹ agunt: p̄pterea Ho- merus eas gētes ἀβιοὺς vocat quasi sine vita q̄ celebs vita dimidiata sit: vt & ipse de Proteiali domo alibi testat. Quā religionē a Zamolzi viro iter Getas nato traxerūt. Hūc Pythagorę disci- pulū ac feruū dicit fuisse: & ad Aegyptios cū eos penetrasse: eosq; ritus deinde in patriā addu- xisse: ex quo Getę vti deū eū venerant. Regē itē habuere Bocrebistā virū graciū q̄ fines Getarū traiecto istro progauit in Thraciā ingressus: & vsq; in Macedoniā & Illyricū penetrās magnos Romanorū exercit⁹ supauit: fretus tantū augurio cuiusdā Cetiē noīe magicę dediti. Dromo- chetes alter rex eorū Lisymachū viuū qui cōtra eū exercitū duxerat cepit. Deinde q̄q; barbarus clementia fretus dimisit. Herodotus eos partē Thraciæ putat esse: fortissimosq; Thracū simul & iustissimos: debellatosq; olim a Dareo qñ ex Asia in Thraciā traiecit. Ad eos quoq; Alexandrū quandoq; penetrasse ac muneribus donatum cito reuertisse. Iulianus princeps scribit in quadā oratione Getarum gentē fortissimā ob virtutem tum. ob Zamolzim quem venerarunt esse: cū nō mori sed migrare putent. Florus ait. Daci montibus inhærent: quotienscūq; cōcretus ge- lu Danubius vinxerat ripas: dis- urrere solebant & vicina populaŕi. Visum est Casari Augu- sto gentem aditu difficillimā submouere. Misso igitur Lentulo vltra vltiorem repulsi ri- pā: citra p̄sidiā constituit: sic tunc Dacia summota atq; dilata est. Hęc ille. De Daciis & Caris primus Domitianus duplicem Triumphum egit. At Traianus princeps vt author est Rufus penitus eam gentem in potestatem redegit. qui traiecto Danubio & victo Decebalō Rege Da- ciam trans Danubiū in solo barbarico prouinciā fecit: quæ in circuitu habet Decies Centena millia passuum. Sed sub Galeno principe amissa: & per Aurelianum trāsŕatis eo Roma. colonis- tæ dux Daciæ in regionibus Moēsia & Dardaniæ factæ sunt. hęc Rufus. Mediā Daciæ regio- nem Tibiscus abijt in Danubium profluens: a Barbaris nunc Tissa appellatus: e monte pro- fluens Carpato Ptolemæo: vnde etiam Vistula: sed hic in mare germanicum ille in pontum exit. Idem mons paulo vltius Peuca dicitur: vnde Tyra & Axiaces etiam fluunt. Sub Carpa- to lazyges sunt quos transyluanos esse diximus: vbi septem Castra dicuntur autem Metanastis q̄ ex his qui in Dacia sunt huc migrarunt. Vltra Tyrā inferior Moēsia est nunc Mondauia. Inter Dacos Ptolemæus Cistobocos ponit quos Marcellinus Cistoboccos vocat: eosq; in Euro- pa ponit Sarmatia Capitolinus item. Ceterum vsq; ad Tiram solitudo maxima Strabonis Virgilius item deserta Getarum dicit. Nunc vero (vt dixi) tota regio walachia appellatur: in duas diuisa partes. Prima Montana dicitur continua Metanastis: nunc Transyluania

Beatrix
Matthia
vxoŕ.

Mores geta-
rum.

Zamolzis
geta.

Bocrebista
rex.

Dromoche-
tes
Herodotus

Iulianus

Florus

Domitian⁹
Traianus
Decebalus
rex.

Tibisc⁹ flu.
Tyra flu.
Carpatus
Peuca
lazyges.

walachia.
transyluania

inter Danubiū & Carpatum montem. Altera cui Mōdauia nomē est a flumine appellata. An- tiquitus inferioris Moēsia pars erat: protenditq; inter Istrū & Tyrā vsq; in Pontū. In his hodie regionibus: eo q̄ Romanos vt dixi acceperē Colonos: pleraq; vocabula loquunt lingua semiita- lica: argumento est nomē. Valachiam. n. appellat: q̄ walach Italicū lingua ipsorū dicat. Ex hac Matthias rex Pānoniæ nostra etate se genus habuisse iactabat e Coruina Romanorū gēte: quā obrē Coruū p̄ signo habuit: cuius adhuc filius notus Ioānes Coruin⁹ patriis virtutib⁹ instru- ctus magnū Pannoniorū gentibus p̄sidiū p̄stat. Robur igit̄ p̄iscum in bellis: hęc natio refert: si mul & nomē. Nā p̄ Dacis Danos factionē quādā in ea gēte nūc appellat. Alterā vero factionem Drāgulas: q̄ cū Danis impares eēt: Turcas auxilio quōdā vocauere. Quorū armis Danos pe- ne ad internicionē deleuere: quos Ioānes Hūnadis Matthiæ regis pater Pannoniorū potētia frę- tus restituit: ac Turcis ereptos: vna cū agris occupatis sibi suisq; tum nomini Christiano acq̄- uit. Nunc Valachia pars Turcis: pars Pannonię regibus obrēperat: cuius princeps Comes Pa- latinus. Valachia nūcupat: ducē eligunt: quē Vaiuodā appellat. Eā a Tartaris quondā captā Ludouici regis tēpore recuperauit Bagdā Vaiuoda: q̄ ab ipō postea Ludouico desciuit. Iterum Sigismūdo regnāte duce Stephano Vaiuoda Dania: & Valachia: & oīs trās Danubiū regio re- bellauit: verum armis regiis compulsus Stephanus fuit sese conciliare: ac veniam petere p̄p̄te- torum.

Moēsia superior & inferior.

Moēsias duas in Europa post Illyricū: & Pannonios superiorē: & inferiorē Pro- lemaus ponit: vñ q̄ Asiaticas habitāt Mysias puenisse dicunt. Ille Mysię: ea Moēsia nominant: ex inscriptione marmoris via Tiburtina. T. Plauci prop̄- toris Moēsia: qui in ea plura: q̄ centū milia ex numero Transdanubiorum ad- p̄standa tributa coniugibus: ac liberis & principibus: aut regibus suis tradu- xit. Graci aut vtraq; Mysias dicit. Has igitur Augustus per. L. Pisonē eorū vnū ad quos Horati⁹ Poetriā scribit: in potestātē redegit. Ex his deū alterā Aurelianus princeps: vt supra dixi: traductis eo Romanis Colonis Daciā appel- auit: alterā ve- ro inferiorē Getæ vt ait Strabo incoluere. In qua Valachia pars est: quā vt dixi Mōdauia ap- pellant. Insuper & Danubiū Ostia: de quibus paulo post. In ora Pōti Istriopolis & Tomis: vbi Na- so exulauit: q̄ ibi Medea concerpserit Absyrtidē frat̄. Bulgari quoq; in hac parte sunt quos Triballos antiquitus putauerim esse. Nā in eo fere ponunt loco a Romanis: & ipsi vna cū reliqua Moēsia subiugati. Bulgarorū gēs ferox est: vt quæ multas in Europa clades vicinis intulit: Cō- stātinopolitanis quoq; imperatoribus tunc Illyricis formidini sape fuerint. Nōnullis placet nō indigenas: sed aduenas esse e Scythia egressos anno salutis. DCLXX. Agathone primo seden- te: Moēsia deinde Pannonias cepisse. Reliqua eorū gesta: & quā Christiani sunt facti in historia imperatorum Constantinopo. cōmemorauī. Locus expetit: vt de Danubio nūc pauca dicā. Hic vt Plinio describit: ex Arnobi montis iugis: ex aduerso Raurici Gallici oppidi: vbi sylua inci- pit Ercynia uascens: per Germaniæ Pānoniæq; populos Danubiū nomine decurrit: vbi ad Illy- ricum in Austrum deflectit: iter appellatur. Deinde In Septētrionē cōuersus in Pontum exit: sex Ostiis variis appellatis nominibus. Primū Sacrum nominant: qd̄ Peucen insulam facit: vna de Peucini populi: de qua Eratosthenes in. III. Geographiæ sic ait: in Istro insula est forma Tri- gona instar Rhodī: quā Peucen dicunt ob Peucarum: id est Muricum frequētiam in eo loco cō- fluentium: primāq; Trigoni cuspidem versus fluuium Anconē vocāt. Basim vero eius versus Euxinum. Circa insulam Ostia duo: Arcum & pulchrum: in quo velociter Absyrtis cum Col- chis adnauigauit. Apollonius poeta dicit Istrum ex montibus Hyperboreis currere per mediā Scythiam: & Thraciam vbi scinditur: partim in mare fluere Ponticum: partim Adriaticum: per quem dicit Argonautas venisse. qd̄ nunc minime apparet. Dionysius poeta Istrum Pentis- stomum appellat. Herodotus vero septem Ostiis: sicuti & Nilum describit: interq; ostiū Sacrū vbi Peuce est insula: id Dareum Pontibus iunxisse transmissurus in Daciā: sicut Xerxes Hel- lespontum. Strabo dicit eū qñq; vocatū a Barbaris Metoan: qd̄ graci εὐοῦν id est innocuum di- cūt. Qñ Scythę ipsum trāsēutes nihil passi fuerāt. Ex calamitate aut eis pueniēte: ex ei⁹ trāsitu Danubiū vocauerūt: qd̄ eorū lingua cā malog; dicit. Moēsia superior inter Danubiū & mōres Ma- cedonicos cōtinetur: in quo ferme spatio tres nunc regiones sunt Bosna/Rascia/& Seruia. Bos- na prope fluuium: qui Moscus appellatur Ptolemæo: apud hos Manicheorum secta.

Mondauia.
Matthias
rex.
Io. Coruin⁹.
Dani.
Drangulę.
Bagdā Vai-
uoda.

Moēsia i Eu-
ropa.
Mysia in A-
sia.

L. Piso.

Danubiū
ostia.
Istriopolis.
Tomis.
Bulgari.
Triballi.

Danubius.

Ostia Danu-
bii Sex.
Ostiu sacri.
Peucini po.
Ister Pentis-
stomus.
Dareus.
Meroa.
Moēsia supe-
rior.
Bosna.
Rascia.
Seruia.
Manicheorū
secta.

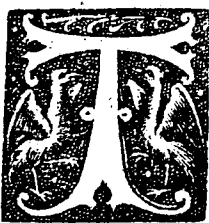
duo reru principia: alteru bonoru: alteru maloru dicit. Nec Romanu pontifice primu nec Chri...

Stephanus. Io. Caruaiala. Dardani. Sinderouia. Georgius Despotus.

Lazarus Despotus.

Thracie diuisio.

Hemimont. Olympias. Philippopolis. Vschodonia. Hadriano. Cabyla. Apollonia. Galatia.

Thracia Euripides domiciliu Martis appellat: dicens eam Thracu Martem pulchrum esse dicit: eos adfirmat...

THRACIA.

Hac Rufus. Sed qua pprie Thraciam vocamus: Plinius hoc modo circunscibit. Ister & Moesia inferior a Septentrione: ab ortu Pontus & propontis: a meridie Aegeum mare: ab occasu Moesia superior. Oram igitur prius attingam in qua post Nesi fluminis ostia sita est primu Abdera...

Tomi. nesi flu. ostia Abdera. Maronea. Ebri ostia. Rhodope mons. Aenus. Aphrodisia Selymbria. Byzantium Ligos. Aethusa. Costantino. Noua Ro. Agios. Antonia. Perinthus. Apollonia. Anchiala. Mesembria. Thima promon. Philia pro. Aenea. Aefo. Argillus. Aesyma. Aphite. Absynthus Amphipo. Bistonis. Bizya. Cicones. Ismarus. Grefcouia. Gerania. Flamopolis. Olynthus. Odones. Odrysi. Sitalces rex. Sentes rex. Phylis. Pallene pri. Phlegra. Philippopolis. Hadriano. Trimuntia. Liii.

Potidea. Aemus. Rhodope. Nefus. Athyra. Ebr⁹ strimō. Cherfonnesus. Isthmus Thracius. Cardia. Sestus. Callipolis. Cherfonnesus op.

Diuisio Macedoniae.

Quater Macedones uicini. T. Q. Fla. P. Aemyli⁹. Q. C. Me. tellus. T. Aemyli. Prouincia Macedonia. Albani. Caudani. Parchini. Taulantii. Orestae. Post Drinū. Scodra. Delminiū. Olchiniū. Lissum. Dyrrachiū. Apollonia. Aulona. Amantia. Oricon. Troia.

ingulata fuerat hominū cētū milia. Potideā Stephanus urbē Thraciē dicit: alibi uero in Macedonia: in qua & ego supra posui: quā Cassandriā uocatā dicit: nisi forte duae sint. Montes uero nobiles Aemus & Rhodope. Flumina Nefus & Athyra: sed in horū medio notior Ebrus. Nūc ad Cherfonnesum ueniā: cui⁹ Isthmus hodie sicut & Corinthiac⁹ Examiliū uulgo appellatur. Hūc a Cardia ad Practyā Milciades: ut testat Herodot⁹: muro sepsit. Est em̄ Cardia urbs in ora ab latere occidentis aedificiū Hermocaris: q̄ dū sacrificaret: ab auspicio cordis a Coruo rapti & huc delati locū appellauit: ut Stephanus. Ex latere Bosphori Sestus & Callipolis. Cherfonnesi itē quatuor principales: Thracia: Taurica: Cimbrica: Aurea: oēs Europeę p̄ter Aureā. Sunt itē aliaē q̄ sunt oppida: ut in Creta: in Caria: in hac ipsa de qua loquimur. In Isthmo Cherfonnesus est vna e centum ciuitatibus ut scribit Aelianus: cuius incolae Cherfonnesi dicunt. hi ex turrib⁹ gesta Atheniensibus sub qb⁹ erāt significabāt. author Stephanus. Halopconnesus item urbs hic prope Ptolemao ponit. Quā Stephanus ait ex oraculo conditam ex catulis vulpium ibi re pertis: ut plane nomen indicat.

Macedonia.

Macedonia omnis in medio duorum mariū Ionii ab occasu: & Aegei ab oriente describit: ab Aquilone Dalmatię partē & Moesiā superiorē: a meridie Epirū habēs. Diuisa p̄terea Plinio in partes duas: quarū alterā prouinciam idem Strabo autem superiorem & liberam appellat. Eam uidelicet quā p̄ sinū Ionido littore prendit: Illyrico ac Italiae p̄xima. Altera uero ultra Candauiaē mōtes Macedonicis Regibus seruiēbat: q̄bus sublatis uniuersa in potestate P. Ro. peruenit. Quater. n. Macedones in bello. XX. annorum: ut scribit Lilius uicini fuere. Primo post secūdū bellū punicū Philippus Demetrii filius a. T. Q. Flaminius: q̄ post uictoriam omnis ciuitates græciæ quæ sub illo fuerant saluas & liberas esse iussit. Deinde Perseus a. P. Aemylio Paulo: qui. LXXII. ciuitates ut ait Plinius vno die direptas uendidit. Tertio Pseudo Philippus a. Q. Cæcilio Metello. Postremo pseudo Perseus a. T. Aemylio. Pars igit̄ prima gentes habet Albanos: Parthinos: Taulantios: Orestas: omnes catalecto & cultu partim Illyrico partim græcanico utentes: neutris tamen satis intellecti: ac imperio hodie Turcarū subiecti sicuti & ceteri. Hos cum Epirotis Strabo & Plinius confundunt nomine ac: rege rātū diuisos: cetera similes. Albani. Hi sunt quorum hodie nomen durat: Ptolemao tantum ex ueteribus positi. Taulantii ut ait Appianus a Taulatio Illyrii filio a quo Illyrici dicti. Orestae populi & Orestis regio: ubi Orestes imperauit ab infania liberatus ob pudorē huc secedēs: cui filius eiusdē nominis successit: Orestasq; populos appellauit. Ipse uero pater ab aspidis morfu peti⁹ secessit in Arcadiam: ibiq; decessit. Hæc Theogenes in Macedonicis. Verum uti supradixi Albanorum nunc omnes nomine censentur: Drino flumine ab Illyricis diuisi. Vbi primū Scodra occurrit nunc Scutaris: & Delminiū nūc Demna: & Olchiniū quōdā Colchinū ut ait Plinius nunc Dulchiniū: ad Drinonis ripā q̄ a Drino flumine & lacu Scodrae p̄luit. Deinde post Drinonē Lissum nūc Alexiū. q̄ oīa inter Illyricos attigimus. Dein littorales urbes: Dyrrachiū oll Epidanū memorabile fama Cæsaris in eo loco supati. Apollonia quōdā insignis nūc iterit: ubi Octau⁹ adolecēs quū Cæsar fuit interfectus dabat operā literis: inde accersitus ad magnū nomen suscipiendū. Huius noīs plures a Stephano cōmemorant: in Libya: in Acarnania: in Creta p̄pe Gnosum: in Sicilia p̄pe Leontinos: in Phrygia: in Mysia p̄pe Rhidacū fluiū: in Tarso: in Phocide. quā Homerus Cyparissum uocat. Aulon Ptolemao nūc Velona: quā falso quā Apolloniam putat: quū Apolloniam Plinius. VII. mil. a mari distare testetur. Præterea Corinthioꝝ esse col. Dicitur Aulon & Aulona: sicuti Caulon & Caulona: lader & ladera. Hanc Pazaites ex Otomanorū familia primus occupauit. Deinde rebelan tem Amurathes compescuit. Deniq; Maumethes filius superioribus annis: ut in gestis eorum alibi mentionem fecimus: per eam in Italiam traiecit: Idrumtumq; cepit. Plures etiam huius nominis Stephanus recenset: in Arcadia: in Creta: in Arabia. Amantiam idem & item Plinius ponunt prope Oricum in hac parte quasi Abantiam: quoniam Abantes populi redeuntes a bello Troiano hic consistere. Alios Amantinos quos Tiberius superauit: Ptolemeus inter Pannonios collocat. Deinde Oricum cum portu nobile quondam oppidum: intus uero Antigonea. Altera item in Macedonia in sinu Toroneo: aedificata ab Antigono Gonata. Tertia in Arcadia quæ prius Mantinea dicta est: ut Pausanias refert. Quarta in Bithynia prope Acylium. Quinta in Syria prope Antiochiam. Oppidum deinde in alto conspicit loco: nunc Croiam uocant: qd̄ Troiā fuisse putauerim quam Ste-

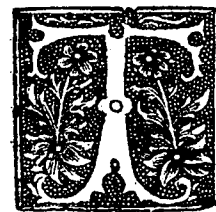
phanus in Chanonia ponit huic finitimam loco. Domenenses etiā hic Plinio collocant & Doberienenses. Quos Dibras nostra uocat atas. **Q**UANDO huc uentum est: anteq̄ ultra progrediamur repetenda breuiter huius t̄pis historia. Tres præcipuæ familiae hæc oīa loca simul cū Epiro de quo postea dicā possidebat. Quas oīs Romæ uidimus a Turcis expulsi. Cōueni e nobili Constantinopolitanorū genere loca littoralia tenebant: Dyrrhachium: Aulonam: aliaq; cōplura. Arianites ex ea familia re incolumi ac in pace decessit: filii pulsi: e quibus Constantinus herōa uir specie ac fortitudine post longā in urbe morā ad administrandā Montisferrati in subalpina Italia ditionē est accersitus. Altera familia Castriotæ est: e quibus Ioannes Dibras siue Doberienensis Troiā nonnullaq; alia loca interi⁹ obtinebat. Quūq; ab Amurathe Turca bello petere: tributū conditiōe liberatū obside filio Georgio puero nouē annorū dato. Hic igit̄ & indole: & uirtute creuit herōica: & robore corporis incomparabili: quapropter Amurathes eū in suam sectā asciiuit uocauitq; Schenderbech: qd̄ lingua turca: Alexandrū dñm siue magnū significat. Hic plures ei puicias acquisiuit: inter quas & Moesiā adsecutus Georgio Vitcheruch Despoto ac Nouomōte eius regionis Metropoli expugnato: ubi auri argentiq; fodinē dicunt esse. Extincto patre ac fratre Caragasio naru maiore qui erat obfes apd̄ Andrinopolim Amurathes ei regnū paternū tradidit. Interea Eugeni⁹. III. audita fama hūc per nuntios & literas ad nros: & fidē pristina traducere conat. Ille confestim obtemperat: ac rebellans tot pro religione res gessit quot antea contra: ac de improviso Croiā: Sfetigradū: Stelusium: Modritiā & Ternaciā: oppida in ea regione occupat. Amurathes contra eū Amefambech fratris eius filium primo: deinde Vranū duces cū copiis mittit. Croiā quatuor iam menses obsidebat: cum moritur: ac filius Maumethes missis totidē ducibus quos Bassas uocant frustra vires instaurat: cum ille semper parua manu ingentes hostium cateruas funderet ac fugaret. Sed & vno tpe Venetos quoq; bello lacescebat. Causa fuit q̄ illi pactam pecuniā maioribus suis ob ablata Albanā oppida pendere negabāt. Itaq; Dyrrhachiensem: deinde Damniensem: Scodrensem: & Drinastensem agros late popularus est. Venetorum exercitum ad Drinum fluiū occurrentē fugauit: tandē inter eos conuentū sequestra pace per Antoniū Venetium Albanā prouisorum: ut illi Scodra & agro quem ceperat cedenti mille quingētos aureos quotannis tribuerent. Post hæc cū Pii. II. Pont. nuntius sollicitatus auxilio Fernandi regis in Italiam traiceret: eum Baroli a lo. Ant. principe Tarentino: Ioanne quoq; Renati regis filio Andegauiæ duce: ac la. Picinino obsessum euestigio liberauit. Romā deinde cum uenisset: mox domū remeauit: ubi paruo post tpe ueneno absumptus dicitur. Vir Pyrrhi quidē successionē: aut Alexandri cognomento sine contouersia dignus: in tot periculis aut preliis mirum nullū in corpore uulnus repertum præterq̄ humerum effractum. Vxorē filiam Arianitis quem supra commemorauimus duxit: quæ adhuc Neapoliti uir: ex qua filium suscepit: qui post mortem patris pulsus & ipse ab Maumethe peregrinatur. Tertia familia quam diximus expulsam: Despotorū Epiri est. his finitimi regionibus: quæ Artam nunc uocant: de quo inferius latius dicemus. Hi Tocchi appellantur: ex agro Beneuentano: ac ut ipi dicitur ex Totila Gothorum rege genus ducentes: annos prope. CC. hæc loca tenuerunt simul cū Aetolia & Acarnania: Cephalenia quoq; ac toto quōdam Pyrrhi & Vlyssis imperio: noibus tantū Leonardo & Carolo sibi assumptis. Hic q̄ pauloante Romę agebat Leonard⁹ filii & ipse Carolū reliq; a Maumethe olim pulsus ad Sixti. III. Pon. opē: ac miam confugit. NUNC reliquā Macedoniae partem persequemur. Cui⁹ fere loca oīa interiere. uetera tamen repetā. Ex parte primū orientis: & Aegei maris post Nefi fluminis ostia: quū Thraciam a Macedonia dirimit: Edones sunt qui sinui nomen dederunt. Amphipolis Atheniensium olim ditionis: quam coloniam duxit Agnon Niciæ filius expulsis Edonibus: uocauitq; Amphipolim: quū prius Nouemuiæ appellaretur q̄ præterfluente vtrinq; Strimone cingeretur: ductoq; a flumine ad flumen muro mare uersus Coloniam collocauit. Hæc urbem Brasides dux Lacedæmoniorū bello Pelopōnesiaco occupauit: datoq; negotio Thucydidi Olori filio Historico qui tunc in proxima regione magistratum gerebat uti subueniret ille cum. VII. nauib⁹ sero iam uenit. Hæc ex libro. III. Thucydidis. Hæc deinde Philippus Atheniensibus abstulit. Stephanus Crademnam & Ariadraomum antiquitus uocatam dicit: præter ea esse aliam Amphipolim in Syria apud Euphraten a Seleuco conditam: quā Turmedam Syri uocant. Supra uero aliquantulum apud Strimonem fluiū in eadem regione Edonica Philippi ciuitas prius Crenides: ut Artemidorus in Epitome. X. ciuitatum. καὶ πρὸ τοῦ φιλίππου τοὶ τὸ καλαῖον κρημίδεσ. Philippus Macedo nomen mutauit ob merita lati ab se auxili

Doberienenses. & Domenenses. Tres familiae. a turcis expulsi. Commem. Arianites. Castriotæ. lo. castriotæ. Schenderbech. Despoti Epiri. Nefus flui. Edones. Amphipolis. Philippus Crenides. dein Neapolis.

Aréthula. contra vim Thracum expugnare urbem conantium. Hic Brutus ab Octavio superatus. Augu-
 Proconnesus stus deinde muratis Colonis Neapolim eam vocavit. Sequitur sinus ipse Edonicus in quo Aea-
 Arhos & thusa est vrbs: alia Syria: tertia Euboeae: fons item in Italia. Proconnesus cum duobus promon-
 Nymphæi rii: Athos in septentrionem: & Nymphæo in austrum spectantibus. Athos enim civitatem sui no-
 promon- minis habet. Colonis Athoicæ dicuntur ab Atho gigante incolente: vt Nicandrus in. V. Europa.
 Singulis. laci vmbra. CCC. stadiorum: vt ait Stephanus. Hunc olim fama Xerxen acetos sparso cōpla-
 Stratonicea nasse, ex quo lu. Credimus olim velificatus Athos. Prope Athon Singus est oppidum qd. Singi-
 q & hadria tico: sinui nomen dedit. In quo Stratonicea est vrbs ab vxore Antiochi: deinde ab Hadriano. pri-
 nopolis cipe Hadrianopolis appellata: vt Stephanus. Chalcidicam hic Ptolemæus regionem cōstituit:
 Chalcidica Stephanus & Chalcidem urbem: esseq; alias huic homonymas in Chalcide Euboeae commemo-
 regio rati. In eodem sinu Acanthus vrbs ab spinæ similitudine: vel ab Acantho homine quodā. Alia
 Acanthus in Aegypto est: item Emporium in mari rubro. In hac Macedonica Cicadae dicuntur tacere, ex
 Ampelos quo prouerbiū apud Simonidem in minimum loquentes ἀκαθῶσ τεττιξ. Ampelos promon-
 promon. torium Torones: Alterum in Samo: in Cyrenaica tertium. Torone vrbs iuxta sequitur: vnde
 Torone. sinui Toroneo nomen: dicta a Torone neptunī & Phœnices filia. In hoc sinu Antigonea est ab
 Antigonea Antigono Gonata condita. Casandrea. Potidea, cuius Demosthenes saepe in orationibus memi-
 Casandrea nit. Patalia vt Stephanus: vt Ptolemæus Patalene. Therma vrbs: vnde sinus Thermaicus vbi
 Potidea. Thessalonica prius Halia nuncupata Casandri ædificium: sub Philippo Amyntæ filio nomen
 Patalia mutauit: vel q; ille in eo loco Thessalos vicerit: vel vt Lucius Tarræus dicit qui librum de ea ci-
 Therma. uitate composuit: ex Thessalonica filia appellauit: vt placet Straboni vxore non filia. Libera: su-
 Thessalo. it olim conditionis, vt Plinius. Ira Theodosii qui. XII. mil. ciuium in ea necauit maxime cogna-
 Apollonia. ta: sed multo magis epistolis Pauli. Hac deinde cessit in hæreditatem Andronico Manuelis im-
 Achedorus peratoris Constantinopolitani filio: sed Ioannis fratris odio qui patri successerat eā Venetis tra-
 Canaltrum didit. A Venetis vero Amurathes Turca bello eripuit. Apollonia Achedoro tantum fluuiū a
 Aeane. Thessalonica diuisa. Canaltrum Stephanos: ex quo Sophocles Canaltra: um promotorium com-
 Alorus. memorat. Strabo Calastra scribit: in sinu Thermaico. Et hæc quidem in ora. Intus vero reliqua
 Aera. ex ordine literarum ponam: a Stephano ex parte magna mutuatus. Aeane ab Aeano Elymina-
 Acefe. thi filio regis Hetturiae qui huc applicans hanc urbem edificauit. Alorus penultima producta
 Acefame. ad Axii fontes. Aera vnde Aeracus: alia in Ionia: tertia apud Hellepontum: cuius incolæ Aera-
 Alante. tæ dicuntur. Acefe. Acefame ab Acefameo Pieriæ rege vt tradit Theogenes. Alate: est item
 Almopia. altera in Arcadia. Theopompus in philippicis Allantrum dixit. Almopia regia iuxta fontes eri-
 Alponus. gonis. Lycophrō de Aenea loquēs. ἐκ τῆ ἀλμοπίας καὶ κλαμάρτηρ λέγεται τῶσθηρια. Dicitur ab
 Anthemos Almopo Neptunī & Helles filio. Alponus media producta: altera in locris Epicnemidiis. An-
 Aedessa. themos: altera in Syria. Andrea: altera apud Eleam. Aedessa inter confluenta Erigonis & Axii
 Azorus. alia in Mesopotamia. Azorus penultima pducta: Ptolemæo azorum: Arriano aut Azoricū vrbs
 Aegea. prope Thessalonicā. Aegea vrbs iuxta montē q; supra Pindum eleuatur: olim Melobotera voca-
 Bilalta. ta ex vbertate pastionū. Bisaltæ gens libera Plinio intra Strimonē & Edonicū sinū. Stephanus
 Bryges. Bisantem vocat: Coloniamq; eam græcam a Samiis deductam. Bryges Macedonū populū pro-
 Berga. pe Illyricos: quos Macedones Phryges vocant: vt Steph. Berga: quā Beram idem vocat: ad Cha-
 Beroea. brii fluenta. Beroea ad Citarum montem iuxta Haliacmonē sita: apud Ptolemæum cognomi-
 Calliteræ. nata a foemina eiusdem nominis nepte Macedonis ex Bereto filio. Est alia in Syria vnde Bassia
 Cydna. nus nobilis orator fuit. Steph. Calliteræ Ptolemæo inter Bisaltas: Cydna Theogeni ponit Dur-
 Durioopus. ti opus. Emathia regio in sinibus Macedoniae iuxta Thessaliam ab Emathione rege vt Trogus
 Emathia. quo nomine Macedonia quondam tota est appellata. Eius vrbs Europus ad Erigonis sita fontē.
 Europus. Stephanus ab Europo Macedonis filio dictam ait: esseq; aliam in Syria: tertiam in Caria. Elime-
 Elimea. am Strabo in octauo libro commemorat. Eordane regio: alia in liberia: tertia in Thracia. Eupo-
 Eordane. ria ab Alexandro ædificata: ex rerum copia nomen auspicata. Emporium. Heracleæ in Mace-
 Euporia. donia duæ: altera Sinthica apud Strimonem fluuium: quæ a nonnullis in Thracia ponitur:
 Heracleæ. ii altera ad Erigonis fluenta ab Amynta Philippi ædificata: vltima ex. xxiij. huius nominis ci-
 Gastronia. uitatibus. Gastronia regio Theopompo Gordynia in monte Citaro: alia in Creta Gortynia.
 Gordynia. Gomphi. Idomene. Ichne Herodoto in. VII. Eratosthenes singulari numero protulit q̄q; Phile-
 Gomphi. ras: eam esse aliam scribat. Dicitur a Themidis vestigiis: quæ Iuppiter adfectatus est: vt Stepha-
 Idomene. nus. Lethe ad Axii ostia a Latona templo prope constituto: vt Theogenes. Incolas Latæos

appellat Nicarchus Alexandri comes. Museū loc⁹ circa Olympū Eretrienſiū Colonia quā Phi-
 lippus diruit: vbi & ab Astere milite sagipta petitus alterū amisit oculum: vt Stephan⁹. Olyra
 Oſſa ad Athon vrbs. Horma ad fontes Erigonis. Homoliū. Pella Alexandri parria ad Axii ostia
 paulum a mari recedens olim Bunomus & Bunomea vocata. Sunt & alia in Thessalia in Acha-
 ia: in Curua Syria. Parthenopolis a Virginibus Ceraſti Mygdonis filia: vt Theogenes in Ma-
 cedonicis: q; memorabili castitate & victus abſtinētia fuerint. Pelagonia regio inter Andaristū
 & Erigonē annem Ptolemæo posita: Plinio quoq; & Straboni commemorat. Pieria Regio inter
 Pharibum & Haliacmonem Ptolemæo. Hic vt ait Pausanias: Pierus regnauit pater puellarum
 quæ de cantu cum musis contenderunt. Phycus aliis Ptolemæo: Phycæ dicitur ciuitas ad fon-
 tes Chedori: altera in Caria: tertia Locridis: & in Rhodo pal⁹. Sintia regio & ciuitas ppe Thra-
 ciam. Phila quā Ptolemæus Philiren ædificiū Demetrii Antigoni Gunatæ filii iuxta Peneum:
 quā a matris nomine vocauit. Est & insula Aegypti Herodoto in. iiii. iuxta magnum fluuium:
 cui Tritoni nomē qui ostia in paludem Tritonidem emittit. Pæones prope Peneum & Pelium
 in Thessalia mediterraneos nonnulli ponunt. Herodorus autem in Thracia iuxta Strimonē flu-
 uium collocat: atq; per horum fines Axium annem fluere. Eorum ciuitas Amydon iam deleta
 vbi fontem Dionysius poeta annuit esse: cuius vnda lucida ea tellus abluatur: confluitq; in Axii
 um fluuium qui pluribus auctus vri torrens fertur. Strabo ex Pæonibus dicit Axii & Strimo-
 nem fluere: putatq; a quibusdam Colonos esse Phrygum: ab aliis Archigetas. Pæones vsq; ad
 Pelagoniam & Pieriam extendi dicunt ac multa de Macedonia tenuisse vsq; ad Propontidem
 progressi. Pausanias Pæonas ad Axium flumē ponit vocatosq; dicit a Pæone Endymionis filio.
 Appianus i Illyrico dicit Pannonios a græcis Pæonas vocari: eosdēq; omnino esse populos. Hos
 Homerus in Catalogo Pyrechmenem & Steropæum ait duxisse ad Troiam. quorum a Patro-
 clo alter Steropæus ab Achille postea interfectus fuit. & hæc quidem de Pæonibus. Praxylus &
 Pydna cuius Demosthenes saepe in orationibus meminit. Sintia regio: & vrbs prope Thraciam
 apud hæc Aristoteles de miraculis scribit fluuium nomine Pontum labi in quo lapides quidam
 feruntur qui ardentē contrariam carbonibus retinent naturā: vento extinguunt: in aqua ve-
 ro flagrant: tetrumq; odorē modo bituminis reddunt: vt nulla reptilia prope consistant. Stry-
 monia Scorusa ad Strimonem sita: altera in Thessalia. Strobis iuxta Frigonem quā Steph. Strō-
 bum vocat: dicitq; Romanorū esse Coloniam. Montib⁹ Macedonia perpetuis cingitur. Sunt autē
 Candauie. Plinio Straboniq; ex occidentis latere: Ptolemæo aut Camelei appellati. Est & Olym-
 pus alter. Flumina Strimon iuxta Thraciam qui in sinu Edonicū influit: Axius: Erigon: & Ha-
 liacmon in Thermaicum exeunt sinum.

Thessalia.

Thessaliam Eustathius in Homerum sic fere inuenerum describit. Campus
 est maximus accuruus vndiq; mōtib⁹ cinctus: ab oriēte Oſſam & Pelion mō-
 tes habet: ab occasu Pindum a quo Peneus annis exiens orientē versus tēdit
 ab aquilone Olympū: a meridie vero Othryn. In hac itaq; Deucalion vt ait
 Strabo prim⁹ imperauit q; locū Pyrrheā de vxoris noīe dixit. Hemō vero He-
 moniā. Hui⁹ vero fili⁹ Thessal⁹ Thessaliā vocauit. Successores deinde Pht⁹
 Pelasgus: & Acheus totidem in ea cōstituere pp̄os. In partes quoq; quatuor
 idem author diuidit: Phtiotiam versus austrum: Est atotiam versus occidentē: Thalaſſiotiam
 siue marinā ac pelasgiam. Montes quoq; continuos in ea terrē motu quondā disruptos: fabulae
 vero ab Hercule volunt. In Thessalia Plini⁹. XXIII. nobilissimos esse amnes tradit. Mōtes quo
 q; quorū principes Olympus/Pieris/Oſſa: cuius ex aduerso Pindus/Othrys/Lapytharū sedes
 ad occasum vergentes. Ad ortū vero Pelius: oēs inter se continui & Theatrali modo inflexi ca-
 ueatis ante eos. LXXV. vrribus. Flumina Apidanus: Phœnix: Enipeus: pluresq; alii: añ om-
 nes clarissimus Peneus oriens iuxta Gomphos. Interq; Oſſam & Olympum nemorosa valle de-
 fluens quingentis stadiis dimidio eius spatio nauigabilis. In eo cursu Tempe vocantur: Quin-
 g millium passuum longitudine iugis sese leuiter attollentibus: iuxta quem labitur Peneus vn-
 dis lucidis amœnus: viridanti riparum gramine: canoro autum concentu. Memorantur & Tē-
 pe Neumesia quæ ab Ouidio Cygnea dicunt sicuti & in Sicilia. Helona etiam Tempe ex amnis
 nomine. deniq; vocabulum hoc Græci ad oēm piscosi loci ac virentis amœnitatem traducunt:
 Sed ad Thessalos reuertamur. Eos in primis lautos fuisse moribus declarat Meander his
 verbis. Non Corinthus non Lais o Syre non lautorum manus Thessalorum. Magna quoq;

Ichne.
 Lethe.
 Museum
 Olyra: ossa
 Horma
 Homoliū
 Pella
 Partheno-
 polis.
 Pelagonia
 regio.
 Pieria reg.
 Phycus.
 Sintia reg.
 Phila.
 De p̄oib⁹.
 Praxilus.
 Sicia regio.
 Pontus flu.
 Stimpalia
 Scorusa
 Strobis
 Montes.
 Candauia.
 Camelei.
 Olympus
 Flumina
 Strimon
 Axius
 Erigon
 Haliacmon
 Deucalion
 Hemon
 Thessalus
 Phtius
 Pelasgus
 Acheus
 In ptes. iiii.
 Mōtes cōti.
 Amnes. xx.
 iiii.
 Pieris. Oſſa
 Pindus
 Othrys
 Pelius
 Olympus
 Flumina
 Apidanus
 Phœnix.
 Enipeus
 Perseus
 Tempe
 Thessalorū
 Mores.

Argos.

Argissa.

Aeson

Aetices

gens.

Emonia

regio.

Alopa

Amyrus

Antron

Aperantes.

Asborus

Asterion

Astrusia

Atrax

Atracia.

Achne

Azorium

Aphete

Amphilacē

Amphilaci

genus.

Aenia

Alos.

Budea

Boebei:

Cythina

Coronea

Cranon

Corui

& lauta Bucella vt Pausanias ait Thessalus intermissus dicebatur. Thessalæ item Alæ ppter similes vestes. Et Thessalica bigæ vt cæteris præstantiores. Thessalicū quoq; ingeniu ob astuti- am illis innatam. Equitandi deinde palma in bello Thessalis data: ex quo Centauros produisse poetæ finxerunt. Thessalæ deniq; Sagæ plurimum cōmemorata q; hic magnopere magica ve- neficiaq; viguerint. Nunc vrbes attingam. Argos in primis nobilis ac vetusta Thessalia: ciui- tas Larissa appellata inter Pelasgos ponitur. Decē huius nois a Stephano describunt. Primū Pe- loponnesiacum. Amphiloichicū. Deinde hoc Thessalicum. in Cilicia qd nunc Aegiopolis. In ny- syro vna ex Cycladibus apud Trœzenen. In Macedonia: in Scythia: in Caria: in Phæacia. Incole Argei dicuntur & Argiui: sicuti Achæi & Achiuui. Sed & Argolici & Argolē etiā dicti apd Eu- ripidē. Argissa prope Peneū cōdita a filiis Larissæ. Deinde Arguravocitata. Est itē Argura loc⁹ in Eubœa. Aeson vrbs a Iasonis patre. Aetices gēs Thessala mediterranea siue Perrhebia. Emo- nia regio ac ciuitas vt Pausanias ab Emone Lyaonis filio. Alopa a filia Cercyonis siue Actōris eiusdem nominis: sita inter Larissam & Echinum. Incole Alopenses. memorant & alia in Attica in ponto: vnde Pantasi ea fuit. In Eubœa: apud Delphos: apud Locrenses: & apud Mysiam: de q; dicunt loqui Homerum ελθόντε εξ ἀλόκησ δ' ἀμαζονίδαυ γέμοσ εσίμ. Amycus iuxta Melibœ- um ab vno ex Argonautis appellata: vt alii a filio Neptuni: hanc Suidas in genealogiis Amyri- cem vocat. Antron vrbs. Zenodotus ἀρχίαλον ἀρτῶμα dicit, fertur locus esse antris cauernisq; frequens tum optimos ad molas habere lapides: quaz onus asinus subit. Quapropter puerbiū ὄμοσ ἀρτῶμοσ. Aperantē vrbē Polybius in primo commemorat. Asbot⁹ media producta. Aste- rion. Homerus. δι' ἄχου ἀσείριον τιτάριό τε λευκα κάρηνα. q; in alto sita monte veluti astrum ful- geat vt tradit Eustathius: qui nunc eam Pirefiam dicit vocari. Est & altera in Syria & Asterisī sula in medio Sami & Ithacæ. Asterusia itē in Creta. Atrax & Atracia in pelagiotide ab Atrac- Peuci filio. Incolæ Atraces dicunt. Lycophron. καὶ δευτέρουσ ἐπεμψαυ ἀτρακαοσ λυκόνοσ. Achne vnde fuit Cleodamas: qui de cura equorum scripsit. Est altera in Bœœtia vnde Achneus. Azor- ium in Pelagiotide. Aphete Magnesiæ vrbs in sinu Pagaseo quā commemorat Apollonius: di- cta vt eius enarrator scribit ἀπό τῶσ ἀφέεσοσ. q; ibi Herculem Argonautæ dimiserint. Amphila- lacæ ædificium Amphilaci vnus ex Aeoli filijs. Hic Iphiclum suscepit: qui Phylacum genuit patrem Pœantis & Iphicli: quorum Pœas Methonem & Philocteten liberos habuit. Iphiclus ve- ro Astiochen Protefilauum & Podarcem. Hæc Eustathius in Homerum. Aenia vrbs Perrhebiæ Incolæ Aeniades qui prius iuxta Olfam: postremo prope Aetolos habitauere. dicti ab Aenio fratre Gunei quem Homerus in catalogo ponit e: us gētis ducem venisse. Alios Aeniatas Stra- bo ponit in regione Ponti quos tunc Parthios appellari dicit. Alos Achaia & Phthiotidis vrbs sub Othryos montis sinibus distans ab Itone stadiis. VI. ædificata ab Athamāte a sale ibi reper- to appellata. Huius nominis duæ: altera Maliaca sub Achille: altera sub Protefilao fuerat. pro- nuntiatur & vtroq; sexu. hæc Stephanus. Eustathius idem fere ædificatam dicit ab Athamante dum per infaniam erraret: nonnulli cum adspiratione scribunt dicentes a mari Etymum trahere: quidam ab ancilla Athamantis nomine Elos: quæ Ino primum semina vrere nuntiauit. Cu- ius ob merita ciuitas in eius honorem condita. Erat & altera Alos in eadem Thessalia quā Ho- merus sub Protefilao posuit. Primam vero sub Achille quam maliacam Halon Strabo vocat q; ad Malienfes pertinebat: qui populi prope ac cōtra Eudœen & Thermopylas siti sunt. Hæc Eu- stathius. Budea media pducta ciuitas Magnesiæ a Budeo conditore: vñ & Budea Minerua in honore apud Thessalos: cuius meminit Lycophron. ἡ πολλὰ δὲ βοῦδειαν αἰθνιαυ κόρημ ἀρ- γὸν ἀρδάσσα τάρ' ὄμοσ γάμαυ. Homer⁹ aut Budeū tulit οσ' ἢ ἐρβονδεῖω ἐν μαιομέρω. Est & Budea Ciuitas Phrygiæ & Budei Medoz & Budini Scythiæ populi. Boebei stagnū Thessa- lia Straboni prope mare ad Phæras. Boebe autem eidem est oppidum iuxta Boebeiden. Home- rus βοίβητε γλαφυράυ καὶ ἐνκτιμέμηρ ιαολκόμ. dicit & alibi Boeben inter septē esse ciuitatis q; Demetrius Poliorcetes deduxit in Demetriadē vocatā aut Boebem a Boebo filio Glaphyri qui Glaphyras oppidum ædificauit. Est & Cretsis Boebe: & in Macedonia item stagnum. hæc Eu- stathius. Cythinam vrbem ponit Theon enarrator Lycophronis: vnde Cythineus est & Cythi- nium vna ex tribus Doricis. Corope vnde Coropēus: Nicandrus in Theriacis αἰὲρ ἀπολλοῦ μαρτεῖασ κοροκατοσ εὐνίκατο καὶ θέμιυ ἀρδρῶμ. Coronea parum a sinu pelagico distās in phthi- oride sita. quinq; traduntur. prima Bœotiæ. Deinde Messeniæ. Tertia hæc est. Quarta Cypri est & apud Ambratiam arx. Cranon in pelagiotide. Hic Callimachus: & Theopomp- us rem miram narrant: Coruos tantum duos esse pro tempore totidemq; ex successionē: illi

lis deficientibus. Est & Cranon alter distans a Crotone stadiis. C. Straboni. Crimene in pelagio Crimene. otide: a Pelea Phœnici dono data: cuius incolæ Homer⁹ Dolopas vocat: sicuti Sintias Lemnen Cynocephale. ses: & Troianos Ilienses. Cynocephale collis Thessalia. Polybius lib. decimo nono. ἦρ δὲ καὶ χωρὶ le. or Ζηῆσδρ: ἀφ' ὅυ πύλαροσ ἀταφάρτου παῖσ βοιώ τιοσ ἐκ κυρῶσ κεφαλῶμ μελῶμ ποιντίσ. Deme- Demetrius trias in sinu pelagico: quā gētē Demetri⁹ Poliorcetes victor a noie suo appellauit. VII. in ea co regio. loniis deductis: q; iūt Straboni: Pagase: Sepie: Boebe: lolcos: Rizus: Hormeniū: Olizo: Nelia. Al Pagase. tera Demetrius in Macedonia. Tertia Perfidis ppe Ardelū. Demetria quoq; vrbs Aeolidis. Di Sepie. pnias Thessalia vicus circa Larissam: vbi dicūt Apollinē cenasse: cū primū a Tēpe purgat⁹ re- Boebe. diit. Hic puerū eo forte venientē mos est cū lauro in eo loco epulari. Callimachus. Δεμτρίασ ἐρβ- lolcos. Ζεμτρη ΔεΔεῖχαται. Dia vrbs Aeaci edificū. Sūt & alię in Macedonia: in Eubœa: in Pelopōne Rizus. so: in Lusitania: in Italia circa alpes: in Scythia circa Phalin: in Caria: in Bithynia. Sūt itē quor Hormeniū. in Aegeo insule: Dia appellata. Dolopes gēs in Thessalia: a Dolope Mercurii filio: q; in Magne- Olizo. sia extinctus est: eiusq; sepulcrū iuxta in litore cernebatur: vt Cleon Curieus in primo Argo- Nelia. nauticorum: quē Apollonii enarrator allegat. Ipse etiam Apolloni⁹ meminit: περὶ εσῖαί μαγνησ- Dipnias. α. Ζ' ὑπὲρ Διοσ ὑπέροιο αὐτῆ καὶ τῦμοσ Δολοπάτοσ. Drongillum locus Thessalia: cuius memi- Dia. nit apud Stephanū Theopōpus. VIII. Philippicorū. Echinū vrbē Ptolemæus in ora Thessalia Dolopes. ponit: Stephan⁹ in Caria: & Echinas in Aetolia. Erethria prope Othryn paulū a mari recedēs. Drongiliū. Est & alia in Eubœa. Ethyeste gens ab Ethyesto: vno e filiis Neoptolemi: vt Rhian⁹ scribit. Ela- Erethria. catēū mons: vbi templum Iouis Elacatei. Eurymene: vt Hecatæus in Europa. Hellas ciuitas in Ethyeste. Phthioride ab Hellene Phthii filio. Phthi⁹ aut ex Acheo genitus: vt Steph. placet. ex quo tota Elacateum. olim Græcia Hellas dicta. author Thucydides in proœmio. Homerus itē nunq; alio noie q; Hel- Eurymene. lenas Danaos Acheos aut Myrmidonas græcos vocat: ppricq; partem eam quæ prope Pelopō- Hellas. nesum est: Hellada nominat. Post Homerum vero oēs: vt ait Plinius: a Græco rege Græci appē- lati. Hanc vero Thessalicon: Homerus καλλιγυματκα vocat. Strabo scribit q; Pharsali dirutam ciuitatem ostendunt: quā Hellada dicūt fuisse. Idem dicit nōnullis putari vnam tantum ciui- tatem. Quibusdam vero tantū Phthiotida. Helona condita ab Hercule in monte Centauro- Helona. rum. Deinde Limena cognominata ob nobile in eo loco pratium. Perrhebiæ & ipsa ciuitas. Gō- Glaphyre. phi vrbs sub ipsis montibus Glaphyre. Homerus. βοίβηρ καὶ γλαφυράσ τε. a Glaphyro filio Ma- gnētis Stephano: Eustathio aut a memorabili in ea ciuitate ponte. Est & vicus Ciliciæ: distans a Tarso. XXX. stadiis: in quo fons est Gyrtion: quē Homerus Gyrtionā vocat: sicut Iton & Ito- Gyrtion. na: vrbs est Perrhebiæ in Thessalia a Gyrtōecōditore Phlegiæ fratre. Vñ Gyrtionis Phlegias primo vocatōs eē: frequens historia declarat. Gomnus vrbs Perrhebiæ: a Goneo Cyphi: vt Ho- Gomnus. merus Gonusa. Ithome media pducta vrbs Pelagiotidis. Homerus. δι' ἄχου τρετκόμ καὶ ἰθώ- Gonusa. μῆρ κλημακδέσαυ. Vocatur & Thomasi locus sane asper & salebrosus ex argumento nominis Ithome. per ablationē primę literæ ἰθώμοσ em̄ cum ul⁹ aut aceruis dicit. Est & altera Ithoma in Messe- nia Eustathio: Stephano autem Iton. Homerus: ἰθώμ τε μητέρα μῆλωμ. Hic minerua Itonia ce- Iros. lebrabatur: memorant & alię in Italia: in Epiro: in Bœotia: in Lydia. Iros vrbs. Lycophron. ἰρομ Iolos. τε καὶ τρετῶσ καὶ περαῖβικῆμ. Incolæ Irotæ. lolcos in ora ab lolco filio Amyci a quo & Amycc⁹ Iolos. campus. Hanc olim amplissimam fuisse vrbem testatur Strabo: sed itione postea deletam in par- Lamia. uolq; redactam vicos stadiis. VII. a mari Demetriade sitos. Lamia vrbs ad Othrys radices a La- Larissa. mo Herculis filio: alii a Lamia muliere: quæ imperauit regioni Thraciniorum: in qua Lamia- cum bellum dicitur gestum. Est & alia in Lycia. Larissa tertia Thessalia: ciuitas putatur prope Peneum sita: quā Acrisius præterfluit. Est alia Pelagica in Ossa monte: alia Troadis: quā Ho- merus λαρίσσαι ἐρβῶλακα vocat. In Creta: itē & Attica & Macedonia alię ponuntur. Lapithe- Lapithe puli: qui cum Centauris in Perithoi nuptiis dicuntur dimicasse. Est & in eadem Thessalia Lapithe vrbs. ciuitas Lapithe. Lyte locus prope Tempe: qui ab aqua soluta: & Neptuni inundatione nomē ac Lyta. cepit. Libethris fons Magnesiæ Plinio mus dicatus. Vnde Libethrides dictæ. Melibœa patria Melibœa. Philoctetis. Melittea quā Ptolemæus Melitaram vocat: haud longe a Pelio monte. Methonæ Methonæ. quatuor. Prima Thessalica. Homerus. δι' ἄρα μεδῶνρη καὶ θαυμακίρη ἐμέμορτο. quā sub Phi- Minya po- loctete posuit. duce. Alia in Macedonia Brethetium Colonia. Tertia in Thracia: ita vocata a puli. vni vbertate: q; μέθυμ ebrietatem dicant: sicuti & Methymna eiusdem etymologie. Quarta in Minya. Messenia Peloponnesi. Minya puli a Minyo: qui in ea regione impetauit: cuius innumere fi- Minya. lia magnos Hæroas genuerē: quibus Argonautæ pleriq; fuere: quāobrem Minya sunt appel- lati: historiam his versibus Apollonius refert: τόσασ ἀρ' αἰατορὶ δμ σὺμμάσοεσ ἠγερῆσοσ τοσ

Minya vrbs
Merhone,
Malienfes
populi.
Maliacus
nus.
Myrmido-
nia.

Olizon.
Olooffus.
Olympus
Theffalicus
Ormeniu.

Oechalia.

Eurytus rex
Iole.
Orta corlea
Homole.
Offa.
Othrys.
Oeta.
Pelius.
Pyrrhea
Pyrrhebi
gens.
Lapithæ.
Phæstus.
Pheræ.
Pagafæ.
Pagafeus
finus.
Peleon.
Pyrafus.
Pthia regio
& ciuitas.
Pelafgi ges.
Phylace.
Pharfalus.
Pofidium.
Scorufa.

μὲν ἀριστὰς μὲν βασιλεὺς περὶ τὰς ἀσπίδας καὶ κλισίας, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐκείνου ἔργον οὐκ ἔστιν ἀριστὸν ἀλλὰ μέγιστον. καὶ ἀριστὸν ἀφ' ἑαυτοῦ εὐχετόωντο ἔμμεραι δὲ καὶ αὐτὸν ἴσους γείρατο μήτηρ Ἀλκίμεδον καὶ μέγιστον μινυίδου ἐκγεγενῆα. Est & Minya ciuitas eorūdem. Itē altera Phrygiā. Misgomene vrbs Steph. Mopseu i Pelasgiotide Strabō i. ix. Mopsoia vero loc⁹ in Attica. Magnesia regio in litore Pagaseo: inter Peneū & Pelion. Eius loca Pli. plura cōmemorat: fontē Libethrū: oppida Ormenium: Pyrrham: Dorion: Maliam: Methonen. Est altera Magnesia apud Meandrum. Hæc a Magne vno Aeolidarum dicta: vt Eustathius. Narratur & a Pindaro de Magnete: viro e nubibus profecto equis Theffalicis cōmixto. vnde genus Centaurorum fluxit. Malienfes populi & Malia vrbs eorum. Hinc sinus Maliacus. dicuntur & a Malo Amphyrionis filio: vt Stephan⁹. Malea vero promontoriū Laconic⁹: & Mali Indiæ populi: & Malloes locus in Lesbō: vbi templū Apollinis. Myrmidonia: cuius Coloni ex Aegina venerūt: q̄ scribit Strabo: Peleum interfecto fratre ex Aegina fugientem: Pthiam ad Actorem Myrmidones secutos eē: atq̄ ibidem ex Polymela Actoris filia: Achillem & Polydorum genuisse. ex fabula vero notum est Aeacum Pelei patrem populo in Aegina ob pestem consumpto rogasse patrem Iouem vti formicæ homines fierent: inde Myrmidones dicti. Veritas q̄ cum locus ille sterilis fuerit: ac saxis excisis cauernofus: coloni sub terra habitauerunt more formicarum: spacium frugibus: & agricolationi relinquere valentes: parcentes etiam lateribus: ne tellurem absumerent. Hæc Eustathius. Olizon. Homerus. καὶ πύργου ἔχου καὶ ὀλίζωρα τρηχέται. acuitur apud Græcos ad differentiam alterius huius nominis Baritonis: paruum sane oppidum: ex argumento nominis. Olooffus. Homerus. πόλις ἡ ὀλοοῶνα λευκή. vrbs est Perrhebia: Stephano inter Magnesiæ vrbes ponitur: ea forte est: quæ nunc Elafson barbarica voce dicitur. Olympus Theffalicus: præter hūc alii quinq̄ ab authoribus cōmemorantur Macedonia: Mysia: Cilicia: Elidis: & Arcadia. Ormenium vrbs media inter Pheras & Larissam: dicit ab Orminio patre Amyntoris: cuius filius Phoenix altor Achillis. Strabo ait suo tempore Orminium vocari: vt cūq̄ esse sub Pelio monte iuxta sinū Pagaseum: vnam e septem coloniis a Demetrio deductis: ac Iasonis patriam fuisse. Oechalia apud Argos Pelasgicum in Theffalia. Homerus. οἱ τ' ἔχου ὀχάλιν πόλιν ἐν ῥύτου. Idem alterius Oechaliae meminit superius in Pyliensium catalogo: recentiores in Eubœa eam constituunt. Alia in Messenia. Tertia in Trachina. Quarta in Arcadia. Hanc Theffalicam subiugauit Hercules Iole rapta regis Euryti filia. Hic Eurytus (vt Theocrit⁹ describit) Herculem sagittandi artem docuit. Orta graui tono pronuntianda ad differentia Epicteti: apud græcos vrbs est Perrhebia Corsea cognominata: q̄ modo capitis cuiusdam sita: tēpora pferre videatur. Homole apud Pausaniam Theffaliae mons est: & locus apud Thebas Boeotia: in quo Iuppiter Homolius colebatur. Ossa mons præter omnes altissimus sinui proximus Thermaico. Othryn Sperchi⁹ abluit simul & Oetam montes: vbi Herculis fatum. Pindus Theffaliam ab Epiro determinat. Pelius contra Ossa erigitur: ex vtroq̄ Peneus fluit. Est item Pelius in ea regione ciuitas Pyrrhea pars Theffaliae prius vocata Perrhebi gens a quodam Perrhebo: qui ei regioni imperauit. hi vt ait Strabo iuxta Olympum habitauerunt. Lapithas qui campestris incolabant: & sub quibus quandoq̄ fuere formidantes. Phæstus vrbs Ptolemao in Pelasgiotide. Altera in Creta. Tertia in Peloponneso. Pheræ vrbs. Homer⁹. οἱ δὲ φηρᾶσ ἐνέμοντο παρὰ βοιβηίδε λιμνῆν. Duæ fuerunt nouæ & veteres. VII. inter se stadiis distantes. Sunt item tres alia in Aetolia: & apud parthios. Strabo scribit Phæras Theffalicas ad Magnesium pertinere: terminumq̄ Pelasgorum finium esse: eorumq̄ nauale Pagafas vocari. Pagase enim vrbs est Demetriadis in ora: quæ sinui pagaseo nomen dedit: a multitudine fontium ibi scaturientium appellata: vt Eustathius. Pteleon vrbs: ab vltorum frequentia dicta. Alia in Ionia. Tertia in Troade. Pyrafus. Pthia vrbs q̄ frugifera sit quasi Pyrophorus. Quapropter Homerus templum Cereris in eo fuisse tradit. Pthia ciuitas & regio. Pthiotas in bello Troiano regebat Vlysses Protefilas & Philoctetes. Pelasgi: gens diffusa & erratica: sicut & Lelegæ & Caucones. Eorum prima regio apud Larissam Theffalia: sed & omnis pene maritima Ionia pelasgos habere colonos. Eos etiam constat ante Lydos in Hetruriam venisse. Sed & teste Herodoto tempore belli Persici: Lemnon: & Imbrum ædificauere. Dicti & Argiui q̄ Argos habitauerint. Deinde Danaus: vbi Danaus ex Aegypto aduenit. Phylace vrbs. Homerus. οἱ δὲ ἔχου φυλάκην καὶ πύραμον ἐν δὲ μόνε. Pharfalus a Pharfalo Acrisii filio. Pofidium in ora Ptolemao. Altera in medio Ciliciae & Syrie. Spalathre quā Hellanicus apud Stephanum Sparathram vocat. Spalathrum vnde in Illyrico est. Symetha vrbs: & Symethus Siciliae fluius. Scorufa locus Theffaliae pelasgi-

iuxta Olympum montem. Sperchius amnis a Pindo recta in sinum Maliacum fluens. Sperchia item vrbs in eadem ora ppe Thebas. Thegonium. Titanium Stephan⁹ ciuitatem dicit. Homer⁹ rus montem τῖτάρροιοτε λευκὰ κάρηνα. Canum habere caput dicit: vt declarat Eustathius: quasi cinereum q̄ Titanum cinerem seu puluerem in ea regione appellent: in quem redacti sunt Titani in eo loco fulminati. Tricca a filia Penei fluminis dicta: ppe hūc locū templum cernitur Aesculapii antiquissimum: Dolopibus: ac Pindo vicinum. Huius ciuitatis p̄sul fuit Heliodorus: is qui historiam Aethiopicā scripsit: vocari dicit hodie Tricala. Thaumaria vrbs Magnesia. Homer⁹ οἱ δὲ ἄρα μιν δῶρην καὶ θαυμακίην ἐρέμοντο. dicta a Thaumaco Pœantis patre: a quo insula etiam eiusdem nois est: & ciuitas altera iuxta Sinū Maliacū: vbi templum Thaumantia: Diana: vt Stephanus. Trichin siue Trachin ciuitatem & hanc Theffaliae dicit ab Hercule supra Oetam ædificatam: a loci asperitate. nonnulli eam dicunt: quæ postea Heraclea est appellata Lacedemoniorū Colonia distās ab antiqua Trachine stadiis. vi. prope Thermopylarum angustiis. Idem. Hypata vrbs ad fontes Penei. Hyperea fons in media Pherensium ciuitate ab Hyperito filio Lycaonis. Est & in Sicilia vrbs. Hyperesia vero ciuitas Achaic⁹: vt idem. Strabo duos ponit fontes Meseida: & Hyderiam prope ciuitatem Hellada.

EPIRVS.

Pirrotarum regionem: vt i Trogus libro. XVI. scribit: Molossi primū habitauerunt. Troianis vero temporibus rexit Vlysses: vt apud Homerum deprenditur. Post quē res ad Aeacidas peruenit: sub quibus longe propagatum imperium. Nam primus ex ea gente Pyrrhus Achillis filius per discessum ad Troiam amisso paterno regno: in his locis confedit: a quo Molossi Pyrrhida: deinde Epirotæ dicti sunt. Hic demum Andromache caepriua: quæ sibi obtigerat: Heleno Priami filio cessit: ob vaticinandi artem Chaoniae insuper regno tradito. Ipse vero Delphis periit inter altaria dei infidiis Agamēnonis casus. Succesit ei Pilades: deinde longo ordine Thyrsa: cuius natus Neoptolemus pater fuit Olympiadis parentis Alexandri illius: q̄ in Italia a Sānitib⁹ apud anem Acherontem victus occubuit: oraculo deceptus ambiguo. Post hunc frater Aeacidas regnū obtinuit. Ex quo Pyrrhus genitus: qui auxilio Tarentinorum contra Ro. venit: vltimus fere qui ex Aeacidarū gne nomē habebat inclytū. Deinde locus is ad Romanos: postremo ad Cōstantinopolitanos puenit Imp. & eorū cōcessione ad Despotos: quorū mētionē in Macedonia feci: genusq̄ enarraui. Sit⁹ Epiri Ptolemao ab arcto Macedonia: ab ortu Achaia: ab occidēte /ittus Ioniū maris: a meridie Adriaticū attingit. Gētes in eo Chaones: Thesproti: Tympheti: Tarauli: Amynei: Acarnanes: Casiopi: Molossi: cōpluresq̄ aliē de qb⁹ mox videbim⁹. Ambracia Thesprotiæ vrbs ab Ambracia Thesproti filio: pri⁹ Eponia & Paralia dicta sinū efficit Ambraciēlem cū natura: tū arte munitū vt refert Polybius: duplici muro extructo: ita vndiq̄ paludibus clausus: vt vnū dūtaxat aditū eūq̄ angustissimū habeat: nobilitatus ciue quōdā Cleobulo q̄ plecto Phædone de immortalitate animi sese p̄cipitē dedit. Amyctæ gens Thesprotica: vt Aristoteles in repu. Epirotarū scribit. Argyrini Epirotica gens. Lycophron. εἰς ἀργυρῖος καὶ κεραυρῖος μάκασ. Argyra quoq̄ metropolis in India: & Argyripa ciuitas Apuliae. Auctoriatae populi Thesprotici Pliinio. Acarnanes Curetes & Abantes: iidem fere sunt. Nam hi Eubœā quā Abatidē appellatam fuisse postea dicemus incoluisse tradunt: bellūq̄ cōtinēter de Lilanteo campo cum vicinis gerētes: tandē ab hostibus in pugna crinibus anterioribus appetitos: ac deuictos: sinciput postea rasisse relictis tantum occipitio capillis vnde Curetes dicti ἀπὸ τῆσ κόρυς. Quapropter Homer⁹ Abantes post terga comantes dixit. Hos postea migrantes in Aetoliam: atq̄ Epirum vocatos esse Arcananas quasi minime rasos: q̄ detonsos crines succrescere pmiserit. hæc fere Strabo. Amymnei gens Epirotica vt Arrian⁹. Amphilochi gens Epirotica. Thucydides ipsum scribit Amphilochū post eius a bello Troiano reditū cū Argiuis inuisus eēt: in Acarnaniam secessisse: & accepto a fratre Alcmeone regno oppidum i sui nois memoriam argos Amphilochicū cōdidisse. Actium ciuitas Acarnania: in latere sinus Ambraciensis Augusti colonia: ipfius vicioria insignis. Hic Apollo collebatur actius: in cuius honore Trieteria fiebant: Gymnicū certamen. Alyciona vicus Acarnania: vt Strabo. Anaetorea neutri generis Corinthiorū colonia Stephano. Thucydidi autem in. iiii. libro Anaetorius dicitur. Metapa Acarnania. Polybius

Sperchius
fluuius.
Thegoniū.
Titanium.
Tricca.
Thaumaria
Thrachin.
Hypata.
Hyperesia.
Pyrrhus.
Molossi.
Pyrrhida.
Epirotæ.
Helenus.
Pilades.
Thyrsa.
Neoptole-
mus.
Olympias
Aeacidas.
Pyrrhus.
Sit⁹ Epiri.
Ambracia.
Cleobulus.
Amyctæ.
Argyrini.
Auctoriatae
populi.
Acarnanes.
Curetes &
Abantes iidē
De acarna-
nibus histo-
ria.
Amymnei.
Actium.
Acti⁹ Apol-
lo.
Anaetorea.
Metapa

Alyzea. in. V. vnde Metapeus. Alyzea eiusdem est regionis. Aegilips prima Crocylea in Epiro: vt Ho-
Aegilips. merus. Bunema media producta: Epiri vrbs ab Vlyffe cognominata: ex Boue prius immolato
Bunema. cum huiusmodi vaticinium accepisset ελθεῖν πρὸς ἀμδρασὸς δὲ οὐκ ἴσασιν θελασασιν. Brysinium
Brysinium. Thesprotiae: Calathi vicini Thessaliae. Stephanus. Buthrotus insula & ciuitas inter Cercyram
Calathi. & Epirum: quae sinui nomen dedit. eius etymum Stephanus huiusmodi adfert. Heleno Troia
Buthrotus. no: qui in eam regionem post bellum ad nauigauit: in litore sacrificantibouem vi ctimam au-
Camania. fugisse ex mari incontinentem: ex quo auspicio: loco nomen est inditum. Cammania Thespro-
Chaonia. tia pars dominata quodam ab Heleni Priamidae filio Cestrino: qui eam Cestrinam appellauit.
Cassiopea. abluitur ab amne Cadmo: vt Stephanus. Chaonia regio: vnde Chaones & Chaonii dicti. Cassio-
Chauni. pea regio media producta: Herodotus Casopum dixit: scribitur etiā duplici ff. Chauni Thes-
Chytum. protica natio. Rhianus in Thessalicis. κεςρηνοὶ χαῦνοι τε καὶ ἀρχαῖοι εἰσι. Chytum Epiri vi-
Dexamena. cus. Euphorion in. XIX. cōmentariorum: e Clazomenis venisse colonos ad habitandum Chy-
Dexari. tam in Epiro. Dexamene pars Ambratiā a Dexameno Mesoli & Ambratiā e Phorbante geni-
Dodona. te filio: vnde Dexamenus vt Aristoteles in rep. Ambratiotarum. Dexari gens Chaonum Ste-
Oraculum. phano. Dodona Molossorū ciuitas: vbi oraculum & officina aeris: qd cum magnopere resonet:
Columbae ac sentiat: in loquaces erat prouerbium χαλκεῖον δαδωρατόν, vt Stephanus. De oraculo autē
geminā. Dodoneo apud Herodotum in hanc sententiam scribitur. Aegyptii sacerdotes dicunt e The-
Helena re- bis aegyptiis columbas nigras volitasse: vnam in Molossis in fago cōstitisse: voceq; humana mo-
gio. Ephyra nuisse: hic habendum Iouis oraculum. Alteram idem in Libya fecisse: vbi Ammonis oraculum
Thesproti- Ego vero inquit putauerim has duas fuisse puellas: vocataq; columbas ob barbariem lingua
ca. locutas humana: ac deposita barbarie ita demum eleganter respondere coepisse. Helena regio
Astiochea ab Heleno: quem supra diximus in hac regnasse. Ephyra Thesprotica: quae postea dicta est Cor-
rapra. flu. cyra: vrbs est mediterranea ab Ephyro filio Amaraci Thesproti filii. Thesprotus vero natus
Selleentis. Pelasgo est: qui Lycaone satus Gegenea suscepit Arcadi patrem. Ex hac igitur Ephyra Astio-
Periander. chea mater fuit Tlepolemi: quē Homerus dicit Rhodios ad Troiam duxisse. Hanc Astiocheā
Bacchaeus. rapram dicit apud flumina Selleentis: ex quo hanc Ephyram Thesproticam intelligunt dicen-
vn Bacchi- tes flumina Selleentis apud hanc esse. Alia sunt etiam Ephyrae apud Corinthum & ipsa Cor-
dae. rinthus: de qua Homerum locutum esse in catalogo putant: alia in Thessalia Cranis dicta: alia
Mardones. in Arcadia, & vicus in Aetolia. hac fere Eustathius. Aelianus de varia historia tradit: in hac
Mylaces. Ephyra primum regnasse Periandrum: deinde Bacchem patrem trium filiarum & septem fi-
Nicopolis. liorum: qui simul cum nepotibus Bacchide appellati sunt. Mardones Epiroticum genus. Eu-
Orestae. polis. πόλεισι καὶ χάνωσι καὶ παϊόωσι καὶ μαρδόνωσι. Mylaces Thesprotiae populi. Lycoptron. κεί-
Onchesim. νησὶ δὲ γειτῶν: δὲ μολάκωσι ὄροσι. Nicopolis: in situ Ambratiensi ab Augusto post victoriam con-
& Panorm. dita. Alia in Thracia: alia in Cilicia in ponto. Orestas Molossicum genus Strabo facit: ego su-
portus. pra in Macedonia secundum Ptolemaei descriptionē posui. Onchesimus & Panormus: duo por-
Posidium. tus post Acroceraunia Straboni & Ptolemaeo. Posidium vrbs. Tripolites Straboni: Stephano
Tripolites. autem Tripolissi ex autoritate Rhiani. Tymphaei gens & mons Straboni. Mōtes Epiri. Ac-
Tymphei croceraunia quae in sinum Ionicum prominent. Mirum quod de his Dionysius poeta scribit:
mōtes Epiri duas esse petras: quae turbatione futuri alicuius belli: aut tumultus mutuo concurrunt modo
Acrocerau- Symplegadam. Promontoria Casopae: quod (vt ait Strabo) Phalacrum vocant. Leucas clarum
nia. famabelli Actiaci. Amnes nobiles quatuor: Thyamis: qui & promon. Acheron: Arachthus: &
Casope pro- Achelous Epiri finis: qui Acarnaniam ab Aetolis diuidit: Thoas prius vocat⁹ a celeritate: no-
mōtorium. men sub Acheloo rege mutauit: qui cum Alcmeone e Thessalia profectus apud eum confedit.
Leucas. Vici⁹ in palæstra fertur ab Hercule altero adempto cornu q; flexuosos fluminis sinus agros cit-
Achelous. ca vastantes recto cursu compescuerit. Sirenas hic Homerus ponit: dulci nautas cantu decipia-
Thoas. entes. q; loca sint quaedam ac diuersoria ad quae adplicantes ob elegantiam voluptatemq; foca-
Thyamis. minarum: facultates absumunt: ac reditus obliuiscuntur. AETOLI ab Aetolo Endymionis
Acheron. filio dicti: qui e Pisa profugus in his confedit. de quo inferius in Corintho mentionem faciam.
Arachthus quidam ex eo dictos putant q; funditores maximi sint & longe iaculentur. Fertur enim Py-
Sirenes. rechmen antiquus Aetolus Degmenum Epeum singulari certamine superasse: vt Eusta-
Aetolia. thius. Polybio quoq; teste Aetoli ferrox hominum genus more ferarum degentes: nullo amicitia:
 aut foederum iure tenentur. Hi tamen qd diu Antigonus vixit: cuius iam dudum pa-
 cem cum graecis agere ferebant: quicuerunt. Post eius mortem: quum Philippus in regno suc-

cessisset atate puerili sprete belli occasione cum Peloponnensibus quærere coeperit. A. M. Atti-
 lio Glabrione: vt libro de bello Ma. testatur subiugati fuere: causa q; ab amicitia popu. Roma. de-
 ficientes societatem cum Antiocho iunxere: qui Graecis bellum intulit: quicq; compluribus vrbi-
 bus captis ad extremum apud Thermopylas victus: ac Graecia omni expulsus fuit. Diuisa est au-
 tem omnis Aetolia Straboni in Calydoniam ab Oeneo regnatam: & Pleuroniam. In ora igitur
 prima Calydon vrbs a Calydone Endymionis vel Aetoli filio. Hic aper ira Dianae in sacrificio
 praeterite immisus Hercules labor. Olenus: de quo Strabo sic ait: Aetoli Olenum deleuere pro-
 pe Pleuronem sub Aracyntho: vt ne vestigia quidem appareat. Est & Achaicus Olenus. Aracyn-
 thus vrbs & mons Boeotiae. Naupactum a naufragio dictum Heraclidarum Straboni: nunc Le-
 panthum vocatum: a Turcis Anno millesimo quadringentesimo nonagesimo octauo ex imperio
 Venetorum captum. Pleuron domicilium Curetum dicunt fuisse: Nam & Pleuronii Curetes
 dicti a Curio monte illis imminente: vt Eustathius. Pylene quam Pleurona nouam dicunt.
 Nam & vetus reperitur Pleuron. Ambae in Aetolia ciuitates: vt idem. Molycria vrbs Strabo-
 ni. Thucydidi autem Molycreon. Bonni colles in Aetolia: accolae Bonnenses Thucydidi in. III.
 Moetes in Aetolia Plinio. Medimnus. Achatas. Panetonius. Fluuius autem Euenus Ptolemaeo
 qui Aetoliam a Locris discriminat.
 LOCRENSIVM OMNIS regio quae Locris dicta est in duas Straboni diuiditur partes: alte-
 ra in occidentem spectans quae Parnasso occubat monti: pertinetq; ad Sinum Crisseum Phoci
 di confinis: vbi Locrenses habitant: qui Hesperii & Ozolae dicti sunt ἀπὸ τοῦ ὄζειν, quoniam pa-
 stores quum sint hircinis pellibus olidis amiciebantur: quorum coloni postea in Italiam ad nau-
 garunt. Pausanias vero huius cognominis alias adsignat causas. Altera pars in orientē spectans
 ad mare definit Aegeum. atq; hi rursus in duas diuisi partes: hi quidem Opuntii a Metropoli di-
 cti: vbi Opoes regnauit. alteri vero Epicnemidii q; Cnemidi subiaceant monti Malienibus con-
 fines. Amphissa & Emphissa dicitur vrbs Locrensiū: Ozolarum montibus occubans. Est & mi-
 noris Armeniae regio Amphisena. Augeae vrbs Locrensiū. Homerus. καὶ ἀνγέας ἐρατῆος. Al-
 tera in Laconia. Bessa campus nemorosus: ex argumento nominis: & Nape collis q; sita arboribus
 cinctus. vtriusq; author Strabo. Calliarus. Cynos a Cyno Locresi Opuntis filio ciuitas est & pro-
 montorium iuxta Opuntem distans a Cnemide monte stadiis. L. Opuntem autem ipsam Metro-
 polim constat esse stadiis quindecim a mari recedentem: vt idem. Phiscum Stephanus & Eusta-
 thius inter Locrenses commemorat. Strabo & Daphnuntem & Scarpham prope Thermopylas
 nunc Pharygem ait vocatam in alto sitam monte cum templo Pharygeae Iunonis. Tarpha ex ar-
 gumento nominis locus nemorosus creberg; materia. Throniū vrbs in mediterranea inter Cne-
 midios quam Boagrius quem Maneni vocant torrens praeterfluit vt Strabo: & item Homerus
 de tribus his. τὰρ φηρτε θρόνιόρτε βοαγρίον ἀμφὶ γέεθρα.
 PHOCENSES Pausanias non a Phoco Aeaci filio sed Ornythionis viro Corinthio qui huic re-
 gioni imperauit cognominatos dicit. inter Boeotios & Locrenses constituti: ex magna parte si-
 num Corinthiacum tenet. Lata gens vt quae colonias diuersas vel in Galliam Massiliam deduxe-
 runt: Atheniensibus in omni semper fortuna fidissimi. Cum Thebanis decem annis pro templo
 Delphico bellum gessere quod sacrum appellat: siue Amphictyonicum ab Amphictyone Deuca-
 lionis filio. Is primum instituit vt vicini populi Delphis ad sacrum concilium conuenirent. Con-
 uenientesq; Amphictyones vocati sunt. Phocenses igitur cum ob discordiam a Thebanis eo ve-
 nire prohiberentur: bello exorto multorum annorum inferiores fuere. Verum post decennium
 ob merita defensae Graeciae contra Brennum Gallorum ducem pristinae dignitati sunt restituti.
 Aduersum in eo bello Philippū Macedonem semper habuere: qui plures eorum ciuitates ferro
 flamaq; diruit. Lileam / Hyampolim / Anticyram / Pareporamios / Daulida / & Panopeas. Nec pau-
 ciores vrbes Xerxes ex eis incendit: videlicet Erochium / Charadram / Amphicleam / Neonas / Te-
 thronium / & Drymean. Longo tandem post tempore resipiscere coeperunt: omniaq; restitue-
 runt: ac Gallos eo aduenientes magna vi repulerunt. haec Pausanias. Nunc loca excurram.
 Asplendon ab eodem posita vrbs libro octauo. hac Eustathius vocatam Apricam dicit q; hyper-
 natione locus amoenus: tum ad differentiam alterius cuius meminit Homerus in Boeotiorum
 catalogo. Amphrysa vnde Amphryfus. est & magnesia fluuius. Anemorea quae nunc Anemo-
 lea vocatur. Homerus δὲ ἀμεώρειον καὶ ὑάμπολιν ἀμφερέμορτο. A vento nomen auspica-
 tur quo agitur in altissimo sita loco: vicinitateq; Parnassi montis magnopere vexata: vt ait

Calydonia
 Calydon
 vrbs.
 Olenus.
 Aracynth⁹
 vrbs.
 Naupacti.
 Pleuron.
 Pylene.
 Molycria.
 Boni colles
 Achatas.
 Panetoni⁹
 Medimnus.
 Euenus flu.
 Locrenses.
 Ozolae.
 Epicnemid-
 dii.
 Epizephy-
 rii.
 Amphissa
 vrbs.
 Rugeae.
 Bessa.
 Nape.
 Cynos.
 Opus Me-
 tropolis.
 Phiscum
 Daphnus:
 Scarpha.
 Tarpha.
 Thronium.
 Boagrius
 fluuius.
 Phocenses.
 Bellū Am-
 phictyoni-
 cum cum
 Thebanis.
 Asplendon
 Amphrysa
 Anemorea.

Crissa. Strabo, Crissa vrbs: quam diuinam Homerus appellat ob sacrum Cereris in ea: vel Apollinis tēplum vt ait Eustathius. Strabo vero Tris vrbes vicinas in ora Phocidis ponit: Crissam: Cirrham & Anticyram. Pausanias Cirrham ait esse nauale Delphicorum: distans a Delphis. LX. stadiis: vocariq; ab homero Crissam: vbi colebat apollo Crisseus. meminit i Iliade & hymno Apollinis.

Anticyra. Alteram Anticyram Stephanus apud Malieses in Thessalia ponit. Hic Helleborum aptum infania nascitur. Cyparissus ciuitas in Parnaso iuxta Delphos. Homerus. οἱ κνπ ἀριωσθρ ἔχομ πνθδω. Thessalia. μάτε πειτρίεωσρ, a frequentia ei? arboris dicta. Pausanias ait: hanc postea vocatā Anticyrā ab Anticyro Heroe q Hercules tpe fuit. Est & Cyparissus Triphilię & Cyparisseus Messenię ciuitas. Dryopes. Dryopes a Dryope Lycaonis filio: gens vetusta prope Parnasum siti: olim debellati ab Hercule ac traducti in Peloponnesum: vt ait enarrator Apollonii poetę. Sunt & alii in Illyrico Dryopes. Daulis Te rei regnum Philomena & Progne fabulam confictam fuisse: vt ait Strabo. Quapropter Pausanias scribit vbi Luscinia non parit. Daulide Lusciniam non parere. Homerus. Δαυλίδα καὶ πειροπία. Drymici: vbi Cereri nobile templum. Pausanias in. IX. Δήμητροσ δὲ θεσμοφόρον Δρυμίνσ ἱερόμ ἐσίν ἀρχαίον. Delphi apud Parnasum vbi celebre Apollinis templum & Adytum quinq; tantum lapidibus constructum esse constat: opus Agamedis & Trophum. nominis Etymum hinc venit: q; eo Phcebus Delphinis no similis ad nauigauerit. templum Galli Senones cum diripuissent tempestate coeli occubuerunt. Hanc vrbsm Homerus Pytho appellat πνθστ ἐρ ἡγαθὴν: & petrosam in catalogo dicit q; Parnaso occuber monti asperimo. Pytho enim vocatam ob interfectum ab Apolline Pythonē vel ἀπό τοῦ πύθου δαί τὰ μέλλουτα id est futura sciscitari propter oraculum. vnde & Pythius Apollo & Pythia festa & propheta eius templi Pythias & πνθιάζειν idem quod responsa dare.

Elatea. Elatea maxima Phocidis vrbs ponitur Straboni. Est alia Thessalia: tertia Thesprotia: quam & Elatream vocant & Elatrienses. Lilaea. Lycophron. κάτραρ λιλαίαν κάρε μωρείασ πείδορ. Ex hac vt ait Strabo Cephisus amnis oritur. Onchoa: vrbs: Oncaum vero locus Arcadia: & Oncea Thebarum ciuitas. Medeon vrbs: tres huius nominis: Phocensis Bceotica & Epirotica. Panope. Panope vrbs: incolę Panopenes. Strabo eos esse adfirmat: qui tunc Phanotenses dicebantur: patria fuit Epei equi Troiani conditoris. Hinc etiam commemorauit vt ortam de Tityo & Letona fabulam. Hyampolis ab Hyantibus Bceotia populis originem duxisse fertur: Nec satis exploratum antiquis an sit quę Anemorea quam supra memorauit continuet: vt ait Stephanus.

Parnasus. Parnasus vt idem scribit author: Larnasus prius dictus est: q; Deucalionis larnax id est arca eo delata in diluuiio fuerit. Polyhistor vero apud eundem vbi de oraculo Delphico tractat: ait Parnasum quendam primum in eo loco vaticinatum fuisse. Hunc & bicipitem & sacrum multis dicunt: q; Delphica vrbs apud eum sita sit. Mons enim perpetuus: Atticam versus protenditur: vbi Cytheron appellatur. Cephisus amnis inter Oetam Callidromumq; montes oriens: interq; Othryn ac Parnasum tanq; vtrinq; muros delapsus recta in occasum ad Plataas tendit. Inde scissus amisso nomine fluminibus Ismeno & Asopo in mare egreditur Euboicum. Quare a Strabone septem Cephisi nominantur: & Atticus & Argiuis & Sicyonius & Bceotia: stagnum Cephisium. iuxta vero Accola Circumcephisii.

Cephisus fluuius. BOEOTIA SOLA ex omni Gracia tria respicit maria: Peloponnesiacū: Siculum: & Hadriaticum: totidemq; in partibus colonos habet. Res ex Pausania sic se habent. Bceotius Itoni ex Amphicyone geniti filius regionem primum de se appellauit. Post quem Cadmus e Phoenicia Cadmeam ciuitatem in Bceotia cōstruxit: quo abeunte ad Illyricos: filius eius Polydorus regno successit. quo tempore Pentheus Aechionis fili? inter Bceotios potentia & auctoritate apud regem pollebat: vir alioquin crudelis & impius: vt qui sacra Dionysii dicitur spreuisse. Polydoro duo ex ordine filii successere: Labdacus & Laius sub Lyci tutela relicti: Quo tempore Amphion & Zetus cum exercitu venientes Thebas prope Cadmeam ædificauerunt: vt Homerus etiam meminit. οἱ πρῶτοι θάβασ δάου ἔκτισαν ἑκταπύλοιο. De Lyra nullam mentionem facit: nam fabula est ex musica muros exedificatos: q; alter nobilis esset musicus. His postea ifeliciter ac sine liberis decedētib; regnum ad Laium peruenit. Cuius historiam ex Diodori libro. V. breuiter enarrauo. Is quum ex vxore locasta Creontis regis filia post longam sterilitatem filium suscepisset: ex oraculo responsum tulit: eum exitialem domui futurum: quare infantem iussit traiectis ferro pedibus exponi: vnde Oedipus appellatus. Ministri vero minime obtemperātes cuidam serua: mulieri noie Polichę nutriedū tradidere. Quū iam vir factus deū qui essent parentes sui consuleret

statuit. Pater item Laius de eodē Apollinem consulturus: iter ingressus: quū ambo apud Phocidem inuicem obuiam facti congregerent: Laius q; illum de via angustiore decedere mādasset: ab Oedipo filio nescius interfecit. Eo tēpore tradunt Sphingem belluā biforem venisse Thebas: p; posuisseq; anigma qd̄ qui non solueret periret. Ex quo plures ob rem dubiam perierunt: soluētī prēmii locastę connubiū & Thebarum regnum propositum erat: verum nullus prater Oedipū id soluere valuit. Id erat huiusmodi. Quod animal bipes idē tripes ac quadrupes foret. Solus Oedipus ait: id esse hominē: qui infans quatuor iret pedibus: auctus ætate duob; iam senior factus tribus: nam baculo tanq; tertio pede sustentaretur. Sphinx suo iudicio victa: sese e loco celso pręcipitē dedit. Oedipus ex pacto prēmio matrē ignoram in matrimonium accepit: quatuor ex ea genuit liberos: Eteoclem/ Polynicem/ & Ismenem. Hi quū ad ætatem peruenissent domestica impietate cognita: Oedipum coegerūt ob dedecus non egredi domū. Ipsi sumpto regno scedere inuicem sanxerunt: vt singuli alternis annis imperarēt: Primusq; imperii annus Eteocli cederet maximo natu. Is exacto anno petēti ex scedere renuit fratri regnū tradere. Quamobrē Argos ad Adrastum regem cōfugit. Hoc tempore Tydeus Oenei filius: quum apud Calidonem Alcatum & Lycotheum nepotes occidisset: ex Aetolia aufugit Argos. His Adrastus benigne exceptis: quōdam responso permotus: se aprum & leonem generos habiturum: q; Tydeus aprī Calidoni pelile: alter leonina succincti fuerant: Polynici Argiam: Alteri vero deiphylen filias locauit. Quum a rege probarent: magnaq; virtutis expectatio videretur: ambos in patriam se pollicit? reducturū Verum quū censeretur primum debere Polynicen restitui: ferunt regem Thebas destinasse Tydeum: eumq; L. viros ab Etheocle in insidiis positos occidisse: Argosq; prater opinionē rediisse in columē. Hęc Adrastum impulerunt: vt quę ad bellū spectabant pararet. Adsciuit aurem ad bellū societatem Capaneum: Hippomedontem: Parthenopē. Suadebant amici Polynicis: vt ad bellū Amphiarus vates duceretur. At is quum pręuideret se in eo periturū: idq; p;pterea recusaret: ferunt Polynicē aureū torquē quē Hermioni Venus dederat Amphiarai vxori Eriphylei: vt belli societatem viro persuaderet donasse: eo tēpore Amphiarus Adrastusq; de regno diffidētes ad Eriphyles sororē omne litis iudiciū retulisse. Illa pro Amphiarao sententiam tulit: adiiciēs vt bellū Thebis inferendi socius adiutorq; esset. Amphiarus existimās se ab vxore proditum: ad bellū spondit se iturū: sed Alcmeoni filio imperauit: vt post obitū suum Eriphylen perimeret: quod patris mandatū postea exequutus facti cōsciētia in insaniā venit. Adrastus igitur/ Tydeus/ ac Polynices ad bellū ituri: quatuor elegerūt duces: Amphiarum: Capaneum: Hippomedontem: & Parthenopē: qui omnes magno exercitu aduersus Thebas profecti sunt. Eteocles & Polynices mutuis vulneribus confossi cōciderūt. Capaneus magno impetu scalis murū ascendēs mortem oppetiit. Amphiarus in terra hyatum cum curru delatus: nunq; postea visus est. Eodē modo & reliqui duces omnes prater Adrastum: multiq; praterea mortales occubuerunt. Quorū sepeliēdorum facultas a Thebanis cum denegata esset: inhumatos relinquens Adrastus Argos rediit. Quum nullus alius auderet: Athenienses soli q; ceteros virtute antebāt omnes sepeliere: crematis prius pyra corporibus in quā Euadne virū Capaneū secuta dicitur sponte se intecisse. Hęc enim Diodorus. Pausanias prosequit: vbi fratres simul conciderunt: Laodamas Eteoclis fili? puer successit: cui Creon rex auus tutor accessit: vbi vero per ætatē rē administrare coepit Argiuorū arma iterū in se prouocauit: & in prælīo Aegialeum Adraști filium interfecit: victus & ipse tandem: nocte sequenti cum Thebanorum manu voluntariorum in Illyricū secessit. Thebæ interim destrunt: regnumq; Thersandro Polynicis filio traditur. Is cū a bello Troiano reuertens in Mysiam tempestate deferret a Telepho interfecit: iacetq; apud Elæam in foro sub diō. Peneus post eum regno successit: per ætatem Potifamene Thersandri filio nondū regnante. Quumq; secundo classem contra Ilium Alexandrumq; duces pararet ab Euripulo Telephi filio obrunat: Regnoq; Thebanorum Thersandrus amphiarai & Demonasso filius surrogat. Haud deinde multo post regibus sublati Thebę in remp. sese longe melius atq; antea cōstituerūt: ac sæpe Atheniē sibus sæpe Lacedemoniis tū Xerxi restiterunt: postremo ab Alexandro magno longobello supari iterū Thebæ destructę quas postea Calandrus Antipatri fili? refecit. In hac ille sniam. Castor vero & Museus i Titanographia: vt tradit Eusta. scribūt a Cadmo cōditore Bceotiā originē habuisse qui ex oraculo bouē in sedibus mutandis habuerit ducē: sunt etiam q; ex ingenii pinguedine sic vocatos putent: vñ sus Bceotica apud Pindarū prouerbū: & apud Pliniū Bceotia Hyātis ob eādē cām appellata. Pherecydes ait. Postq; Cadm? c Phoenicia Thebis sedē mutauit: dēres quoldā

Laii cedes.
Adrastus Tydeus.
Amphiarus.
Eriphyles cedes.
Laodamas Creon rex. Aegialeus Adraști filius. Thersandr? Polynices. Potifameneus. Thersandr? Amphiarai.
Bceotia Hyantis dicta.

serpentis quos partim a Marte: partim ab Aeeta rege dono accepit: feruisse dicit: vñ nati armige-
 ri qui mutuis vulneribus oēs occubuerunt: praeter paucos qui post eū regnauerunt. Vocatur & Ao-
 nia: & Mesapia: & Ogygia ab Ogyge antiquissimo rege ei regiōi primū domināte: & Cadmeis vt
 Thucydides: & Hyantis ab Hyante rege: vt Plini⁹ & Pindarus. Ephorus: vt idē dicit Eustathius
 scribit Bœotios circa palāstrā: reliquasq; Gymnias exercitationes valde pbari: sicuti Atheniē-
 ses in naualib⁹: Thessalos in equestri: Cyrenēos in Ephētica sciētia. Lacedaemonii vero in legū in-
 stitutis. Et hęc qdē de his reperi. Deinceps situs ac loca. Bœotia sola ex omni Græcia tria respici-
 cit maria: Peloponnesiacū: Siculū: & Adriaticū: totidēq; in partibus colonos habet. Arna vrbs
 Bœotia. Homerus οἶτε πολυστάφυλόντ' ἄρρηρ' ἔχομ, a muliere eiusdē nominis dicta q; illa ex pa-
 tre agnis & pecore abundante nata fuerit: quē ex Neptuno Bœotum nomine genuit: q; regioni no-
 mē dedit: vt Eustath. Est alia Thessalica: altera Achaicē. & Lcontarna circa Heliconē: vt Stephan⁹
 Ascra prope Heliconē Hesiodi patria: qua Cumam pater commutauit: vt ipse scribit. Anthedō
 Homerus. ἀρθηλόρτ' ἰσχατόεσσαν, Etymū habet ex florente fertilisq; agro: vel ex Anthedone Ne-
 ptuni prognato: habitata quondā Thracibus. & Lycophron. ἀσθ' οὐροικος θρητικίος ἀρθηλόρτος.
 Hinc Glaucus fuit de⁹ marin⁹ & Leonidas Pictor & Auenicon Pācratiastes. Strabo describit An-
 thedonem in ora Bœotia: ciuitatē portuosam. Est item altera in ora prope Gazam. Aulis in ora
 contra Eubœam in Euripo Chalcidico vsq; in hunc diem priscum retinens nomen: vel a cōmo-
 ratione classis Græcorū Troianis tēporibus: vel ab Aulide filio Euonymi Cephisonati. portū ha-
 bet. L. nauū capacem quo applicatur ex omni Græcia tanq; in cōmune diuerforiū. Strabo adstip-
 pulans Homero ait Aulidem saxis asperam esse. Alae. vt Pausanias in. V. Est & Ala apud Argiā
 Halē vero iuncta aspiratiōe: & Haleiū & Haleice in regione Cilicia: vt Stephanus. Alalcomenē
 a conditore eiusdē nominis dictum: qui & Mineruam Alalcomeneam ibidem colendam statuit.
 Asplendon. Asplēdon cuius meminit Homerus in catalogo: alterā apud Phocenses supra cōmemorauit. Har-
 ma vt Pausanias. IX. vicus ppe Mycalessum a curru Amphiarai illo adfectatores fugiētis: vel q;
 illic fractus fuerit: dum quæsitus ad bellū Troianū lateret. Est & in Attica locus Harma apd Ta-
 nagream habens arcem inexpugnabilem. Haliartus q; locus piscibus & paludibus abundet: qua
 propter Homero ποίηερθ' ἀλιάρτων dicit. Ptolemēo Haliartus in Elide ponit: scribit & sine aspi-
 ratione si a Thersandri filio originē habeat: vt Eustathius. Acrephnia scēminini generis Pausaniē
 neutri: nōnullis Acrephnia: vbi Apollo Acrephnius colebat. Eustath. Coronea a Coro filio Ther-
 sandri. In hac talpa nō gignit quo ferme animali tota Bœotia scater: allata vero nō viuit. Sita est
 vt scribit Strabo in altissimo prope Heliconē loco. Hic Panbœotia erat solita celebrari. Quatuor
 esse Coroneas supra in Thessalica memorauit. Cirrā supra inter Phocenses ex autoritate Stra-
 bonis posui. Suida grāmaticus i Bœotia collocat prope Delphos stadiis. XXX. Cirrēti etiā cam-
 pū. Chæronea in rus est prope Citheronē mōtem: incola Chæroneus: vnde Plutarchus fuit. Cla-
 rus: vbi Apollinis clariū tēplū. ἀπὸ τοῦ κλίρου q; ei ex sorte hic locus inter ceteros deos obtigerit.
 Cabiri. Cabiri gens Bœotie Pausaniē. IX. Sunt item Cabirēi in Ponto. Copæ vrbs incolæ Copæi dicun-
 tur ab vsu remorum: quibus indigenē vtuntur: nauigantes inter loca palustria: ex quo Platæa ci-
 uitas vicina eadem ratione cognominat. πλάτη idē em qd κώπη. quē dictio tria significat: ciuita-
 tem ipsam: remū: & capulum ensis. Coparum meminit Home. κώπησ' ἐντροσίρτε. Creusa contra
 megara Straboni Ptol. Deliū oppidū prope Aulida parū a mari recedēs Stephano. Eutresis quā
 pauloātē i versu Homericō cōmemorauim⁹: clara Apollinis oraculo: vocata ἀπὸ τῆσ' ἐντροσίρτεσ'
 ob concursus & deductiones multorū inter se vicorū. adiacet viē qua Thespiis Platæas itur edī-
 ficata a Zeto & Amphione vt Eustathi⁹. Strabo scribit Eutresin castrū esse Thespiensium: vbi ze-
 tus & Amphion habitauerunt: anteq; Thebis dominarent. Eteonus penultima producta sit⁹ in col-
 le iuxta Asopum fluuiū. Home. πολικρημόρτ' ἐτεωρόρ. dicit em Polycnemō q; origano abundet:
 nam argiui κρημόρτ' origanū vocant. Hic oppidū nūc Scrapha vocatur: Eust. Erythræ. Homer⁹.
 εἰλέσιον καὶ ἐρύθρασ'. sitē sunt sub Citherone: aliē quoq; in Ionia: in Libya: in Locride: i Cypro: quā
 nūc Paphū dicit. Eleuthera ab Eleuthero Apollinis filio: aliē in creta: in Ponto: in Lycia. Eleū loc⁹
 Bœotie palustris ex argumēto noīs. Glissa i summo sita colle. Græa nōnullis Canagra est: aliis vi-
 cinū oppidū. Nam cū Græa Homer⁹ meminerit: Tanagros ad Troiā minime venisse Euphorio-
 on dicit. vocatur & Poemandria apud Lycophronē. Aristoteles vero Græam ait: qd nūc Oropū
 dicit esse: dicitq; a vetulē cuiusdā cura. hęc Eustat. Strabo scribit Græā locū esse Oropo proximū
 vbi templū Amphiarai: Narcissiq; Erethrici sepulcrū visitur: qd taciturni cognominat: quoniā

Arna vrbs.

Ascra.
Anthedon.

Aulis.

Alae.
Alalcomeneum.
Asplendon.
Harma.

Haliartus.

Acrephnia.
Coronea.

Cirra.

Chæronea.

Cabiri.
Copæ.

Creusa.
Delium.
Eutresis.

Eteonus.
Erythræ.

Eleuthera.
Eleum.
Glissa.
Græa.

illo accedentes tacere soleāt: causam non refert: dicit aut Tanagrā ab leua esse Thebis Argos pro-
 ficiscenti. Ilesium Homero supra nominatū: vñ Ilesiensis. Mycalessus in mediterranea vt Thucy-
 dides. VIII. dicit a mugitu gorgonū ibi ortarum: vel bouis qui hucusq; Cadmum secutus dicit.
 Est & alter in Cariaci Iouis tēplo. Mons quoq; Mycalessus cōtra samum. Mycalessum vero Tana-
 grici vicū cōmemorat Strabo. Est & Mycale Cariē ciuitas. Medeon a Medeō filio Pyladis & Ele-
 ctra: vt Strabo: est alter in Phocide ppe Crissallū distans a Bœotia stadiis. CL. vñ hęc de qua nūc
 scribimus Medeon colonia deducta est. Midia q; & argia & ciuitas Persei vocat: altera apud Ty-
 rintha. Nisa templū habuit Dionysii: originē vero a quodam Niso: est & Nisea Megarensiū na-
 uale a Niso Pandionis filio dicta. Qui post Homerū fuere dicūt nullo pacto Nisam esse Bœotia
 sed Isum: quapropter scribendū censent apud eū. Ἴσομεγα θεῶν ἀρθηλόρτατε. Hęc Strabo. Orcho-
 menum Bœotia: Ciuitatem idem testatur in primis locupletem ac potentē fuisse in plano pri⁹ si-
 tam: aquarū deinde inundatione in montem translata: templumq; in ea gratiarum fuisse. est &
 Orchomenus Arcadia: quā Polymelos a pecoris a copia dicit. Hic de quo loquimur Minyus co-
 gnominatur a Minyo siue flumine: siue rege. Eustat. Onchestus vrbs magna Pausaniē. IX. sit⁹ in
 mōte Straboni. habebat Neptuni templū vt Home. ὄρχησθ' ἱερὸν ποσειδῆιον ἀγλαὸν ἄλοσσ'.
 Oechalee dicit & Oechalia ex eo q; inde Thebas celeriter peruenit: vel a flumine iuxta currēte. te-
 net historia q; in medio sit Haliarti & Alcomenii inuicē stadiis. XX. distantiū quā fluuius eiusdē
 noīs preterfluit Eustath. Plures esse Oechalias in Thessalia dixi. Oropus i ora lōge ptena cōtra
 Erethriam Eubœa: vbi angustissimū efficit euripum. Ogygia dicta est oīs Bœotia ab Ogyge re-
 ge. Est & insula vetusta vbi Vlysses quondā naufragio seruat⁹ est. Dicunt & Lydi Ogygii & om-
 nis deniq; Attica vt Charax scribit in chronicis Ogygia quondā dicebat. Eust. vicus Thebaidis
 Straboni iuxta vicū qua itur Antedonem. de quo nihil sane traditur a veteribus: nisi q; a Peteo-
 ne quodā originem duxit. Pharæ vrbs Bœotia: alia Messeniā: alia Achaia. Plataas numero plu-
 rali Herodianus profert & acuit. Homerus vero Platēā cū accentu in antepenultima. οἶτε πλά-
 ταίηρ' ἔχομ. vtrūq; sane reperitur sicut thespia & thespia. Etymū trahitur ἀπὸ τῆσ' πλάτησ': q; in-
 ter paludes is locus situs: remis inuicē adnauigauerint. Hui⁹ ciuitatis plura apud veteres: iter q;
 & trophæa de rege Persarū: totq; virorū fortiū corpora liberantiū Græciā: ex quo templum ibi lo-
 uis liberatoris constructum: & gymnicum certamē in honorem defunctorum institutū: sita apd
 Asopum est inter Cytheronem & Thebas. Eusta. Potniā vrbs: cui⁹ & Homerus meminit. The-
 be Metropōl' Bœotie a filia Asopi: vñ ἀπὸ τοῦ θεῦσαι. vsq; eo bouē ducē Cadmī. Hom. οἶθ' ὑπὸ θή-
 βασ' ἔχομεν ἐκτίμερον πολίετρον. Nōnulli poetē verbū sub vnione legūt hypothebas: q; Thebani
 ad Troiam nō venerint: nup ab argiuis direpri. Quidā venisse dicūt: sed hos fuisse qui ciuitatis
 ruinā in locis campestribus alteras Thebas ædificauerunt ac hypothebas nominauerūt. hęc Eu-
 stathius. Stephanus nouē Thebas diuersis i locis nominat. primas Bœotias. Deinde Aegyptias
 Thessalicas in Lycia: ppe Troiam i Ionia: iuxta Miletū i Attica: in Caonia: in Italia: in Syria The-
 spea. Home. θεσπείηρ' γράϊαυτε. scribit etiam per i sine diphthōgo vt θεσπείαι & θεσπιαί. Dicit
 a Thespiade siue Thespio Teuthrātis filio. Hic Narcissum fuisse ferūt Cœphisi fluuii filiū. hic &
 Cupido Praxitelis nobilitat⁹. Propter quē Thespiē visunt. Est & Thessalica & Sardiea Thespia.
 Thisba. Home. πωλυτρήωράτε θισβηρ. dicta a filia Asopi: portū habet colūbis adamatū: vt ver-
 sus ipse mōstrat: a mari recedit vicina Thespiensib⁹: ab austro pertingēs ad Heliconē vt Strabo. ci-
 uem habet Ismeniam nobilem tibicinē. Tanagra: quā Homer⁹ Græam in catalogo vocat: ob loci
 vicinitatē. dicebatur prius Poemadria. Lycophron. ἦρ' εὐσ' βαθεῖαυ λαμίωσασ' ποικυλάριαυ τήρ' δε-
 γράταιρ' ἔριοι λέγονσι τὸ μῦρ' τῆσ' θηβαϊκίησ' καλούμερον ἔδωσ'. Tegyra vbi Apollinē dicūt natum
 vñ & Tegyreus Apollo q; alii in Delo: vt Eusta. Scolus vicus Bœotia: sub mōte Citheroē vel iu-
 xta Plataas asper & inadaccessus: vnde prouerbiū: scolum neq; ipse accesseris neq; euntem sequa-
 ris. Pentheum dicit illo profectum discerprum a Bacchis. ferunt hic panes laudatissimos fieri ex
 qua statura Cereris Megalartē erecta cōspiciebat: est & scol⁹ Olynthiacus: Eustathi⁹. Schoen⁹ a
 viro eiusdem nominis vel a iuncis ibi proueniētibus eidem Straboni in Thebaica regione ponit
 distans a Thebis stadiis. L. quem fluuius eiusdem nominis abluit. Stephanus Schoenē in Arca-
 dia ponit. Hyettus vicus ἀπὸ τοῦ ὑήττου: q; imbrī sit maxime obnoxius. Hyle locus in Bœotia
 q; syluosus sit. Hyria regio prope aulidem quondam vero oppidum. Alia est iuxta Isauriam: alia
 circa lapygiam Italiē Cretensū colonia: Strabo testatur Hyriam primo in Tanagra fuisse: dein
 de Thebade prope Aulidē vbi Orionis incunabula. Montes Bœotia: Aracynthus vbi Minerua

Citheron. Theumess⁹ Helicon. Hippocrene. Libethridū spelunca. Permessus fluuius. Olme⁹ flu. Capais lac⁹ ATTICA. Megara. Aegirofa. Aegosthe- na. Polichna. Nisea. Eleufis. Iliffus flu. Munychia nauale. Pyreus. Suinū pro- montoriū. Marathon. Oropus. Brauron. Tricorinthū Trib⁹ & po- pli. CLXX. Athenæ. Amphiteō. Erichtho- nius. Pandion. Aegeus. Theseus. Mnestheus. Demophoō. Codrus. Codridæ. Solon. Pysistratus

Aracynthia colebatur: vt Rhianus hoc versu testatur. κλύθι μοι ἐνχάωρ ἀρακινθιάσ' ἐπατερεια. Citheron haud procul a Thebis definit. Iuxta quæ Asopus fluit eius partē inundans: vt Strabo Theumessum quoq; montē ex Ori poetæ autoritate Stephan⁹ ponit. Helicon Phocidī vicinus haud procul a Parnaso illi & altitudie & circuitu q̄similis. hic Hippocrene id est fons Caballin⁹ & Libethridum spelunca Nympharum: Hic etiam Permessus & Olmeus amnes in vnum exeun- tes: in Capaidem lacum iuxta Haliartum incurrunt. ATTICA post finem Corinthiacū repe- ritur: quā Strabo ab Actione rege appellatam dicit. Attidem vero ab Attide Cranai filia seu ve- rius a littore qd̄ protēsum angustūq; a Megaris vsq; ad Suniū habet Aeticam putat vocitatā. Me- garenfes em̄ in partem Atticæ ponit. Quorum regio Megaris: ciuitas Megara: tota quidem steri- lis sicuti & reliqua regionis Atticæ. Hinc secta philosophorū Megarēsis emerfit ab Euclide Mega- rensi. Hinc & Theognes ille qui Hypothecas scripsit q̄ nūc extant. Oppida eorū Aegirofa Strabo ni: Aegosthena Pausania. Polichna & Nisea quæ Homero cōmemorant in Megarensiū catalago. Nisea em̄ nauale ipsorū est a Niso Pandionis filio Straboni. Hellenicus in primo sacrorum. καὶ μὴ σαίαν ἔλεγε καὶ μίσην τὸν κερδίορον καὶ μεγαρέα τὸν ἀρχαίορον. Eleufis oppidū in ora vbi Cere- ris tēplū & sacra Eleufina. Iliffus fluui⁹ vñ rapta fuit Orichyia Erethei regis filia a Borea Thra- cic rege. Munychia nauale Atheniensū in Chersonesi speciē muro vallata: Pyreū aliasq; habita- tiones cōplectēs: in gbus Armamentariū Philonis Architecti opus & statio nauifi. CCCC. capax Pyreus portus & oppidū vbi templum Iouis Soteris & Mineruæ Poliadis cum igne perpetuo: & virginū domo. Muri Pyrei deiecti fuere primū a Lacedæmoniis: deinde a Sylla cum Pyreū per ob- fidionē expugnauit. Suinū promontoriū. Intus vero Athenæ apud Iliffum de quibus paulopost Marathon nobilis Milciadis victoria de Persis: & tauro Marathonio regionē vastāte: ac a Theseo superato. Oropus inter Bœoriā & Atticā de quo sæpe inter eos contentio fuit. Brauron vbi Dia- na colebat: vt ait Pausanias. Tricorinthū populus & tribus Atheniensū. Deniq; CLXX. populi seu tribus in Attica Straboni fuerāt: Fontes vero Plinio Cœphisia Calliroe Nemeæ Crunos. Mō- res Brilleffus: Agialus: Icarius: Lycabeetus: Hymettus: melle insignis. Deinceps de Athenis ipsis quorū loca Lyceū Aristotelis: academia Platonis schola: Leocoriū tēplū qd̄ Leos cōstituit ex trib⁹ filiabus immolatis: oraculi iussu si ciuitatē saluā esse veller: vt ait Aelian⁹ de varia historia. Areo pagus Arx vbi iudiciū sanguinis ferebat: vti noīs Etymū indicat: quasi materialī ferro locus con- taminatus. Philochorus de Attide apud Stephanū ex eo vocatū dicit: q̄ i eo loco Halirrhothū Neptuni filiū Mars interfecerit: vt vim eius filia Alcippæ adferret. Nūc originē ei⁹ ciuitatis & statū percurrā. Ac primū trib⁹ ei⁹. X. ex regū noībus fere oēs Pausania lib. I. huiuscemodī cōme- morant. Hippotoon Neptuni & Alopes Cerrionis filia. Antiochus ex filiis Herculis & Medæ Phylātis filia. Ajax Telamonius. Leos. Eretheus. Aegeus. Oeneus Pādionis fili⁹ noth⁹. Acamas Thesei fili⁹. Attalus. Ptolemæus. Reliqua itē vt ait Strabo noīa ipsa regū ostendūt. Nā ab Atticōe Atticā dicit. Mosopiā a Mosopo. Ionīa a Ione Xuthi filio. Possidoniā a Neptuno: Athenas a mi- nerua. Cecrops primū multitudinē in ciuitates. XII. habitandas digessit. Quartū noīa Cecropia Tetrapolis Epatria Decelea Eleufis Aphidna Thoricus Brauron Cytherus Spretus Cœphesia Phalerus. Theseus postea. XII. illas in hāc vnā coegit. hęc Strabo. Primi Atheniēses rep. cōstitue- re: arcēq; tēte Thucydide πόλις id est ciuitatē vocauere. Aristophanes poeta. καὶ προσκνηρῶς πρὸ τα' μέρ τὸν ἄλιον: ἔπειτα σεμνῶς καλλάδος κλειρῶν πόλις. Trogus lib. II. scribit. Atheniēses an- Deucalionē regē habuere Cecropē quē bifrontem pdidere: q̄ prim⁹ marē scemine cōiugio iūxit. huic Granaus successit cuius filia Attis regionī nomē dedit: post hūc Amphitheon rex Miner- uæ urbem consecrauit Athenasq; vocauit. Cuius etiam tēpore diluuiū fuit quicq; ex Græcia sup- fuere ad Deucalionē Thessaliæ regē rarib⁹ ad nauigauere: ex quo genus ab eo cōditū dicit. Erich- thoni⁹ deīde ex successiōis interuallo regnū obtinuit: sub quo fr̄ umēra ito apd̄ Eleufina Triptoa- lēmo Cereris alumno reperta: pro qbus meritis in ei⁹ honorē noctes initorū sacratē. hui⁹ Pādīō filius regno successit: ad Aegeū res deīde peruenit: a quo per diuortium Medea ob adultam pri- uigni atatem Colchos cū Medo ex eo suscepto discessit. post hūc Theseus cui⁹ filii Mnestheus & Demophoon auxiliū Græcis cōtra Troianos tulere. Codrus tandē genere Thrax Melanthi filius regno potitus pro Atheniensū salute oraculo admonitus in bello caput deuouit. Post Codridas leges quoq; latæ authore Solone vsq; ad Pysistrati tyrannidē: cuius filius per cōiurationem Ari- stogithonis regno pulsus: Dareo se obulit ducē cōtra Athenas venientī. Eiectis Pysistratidis Persicum bellum cōstatum: victus Dareus a Milciade apud Marathonem. Deinde Xerxes filius

cū primō pmeret Atheniēses portūq; incēdissent: a Leonida Spartano apd̄ Thermopylas: a The- mistocle quoq; bello nauali superatus est. Mardonius insuper eius dux reliquias belli refouens cū to- to exercitu sublatus: sinem tūc bello Persico fecit: cui Pelopōnesiacū successit: qd̄ hoc modo se ha- buit. Lacedæmonii decennio bellum aduersus Messenios gessere: quumq; ab intio socios Atheniē- ses adsciuisent: suspectos dedinde habuere. Id egre ferētes Atheniēses bellū mouere. Lacedæmo- nii excitato toto Pelopōneso aduersus iere. Primi duces Atheniēses fuere Pericles & Sophocles: quo durāte bello Syracusanis quoq; auxilia inimicis ferētibus bellū intulere Niria & Demosthe- ne ducibusq; a Gilippo Lacedæmonio Syracusanorū duce magna clade repulsi sunt. Hoc igitur bellū qd̄ durauit annis pluribus Thucydides. VIII. libris persequit: inde Xenophon post eum ab- soluit in iis quæ Paralipomena iscripsit: vtraq; incolumis hodie historia. Eo vero hui⁹ belli āno quo Dareus Xerxes filius morit: & Dionysius Syracusis fugat: Lacedæmonii victoria potiti: Py- reum incēderūt duce Lyfandroq; XXX. deīde tyrannos Athenis cōstituit. Hi post aliquod an- nos eieci sunt: ac decem per Thrasibulū creati. Mox & ipsis a Pausania Lacedæmoniorum duce fugatis ad pristinam rediere Atheniēses libertatē ἀμνηστία lege inter eos lata: qua memoriā in iuriarū delerent sempiternā. Prytanos insuper crearunt: q̄ vt ait Pausanias libro primo: Decima pars erat senat⁹ numero. L. Senatus autem. D. Prytaneum locus quasi pyritaneū ἀπὸ τοῦ πυροῦ q̄ ibi frumētū seruaret. Pax deīde in Græcia fuit iussu Artaxerxis quo tpe Roma a Gallis capta est. Emerfit paruo post tpe Philipp⁹ Macedo perpetu⁹ Athenarū hostis: vnico Demosthenis elo- quentia fulgore rantis armorū viribus occurrente. Captē demum ab Antipatro Alexandri suc- cessore: ac q̄ vim passē nō tñ a solita gubernādī forma: antiquisq; institutis discessere. Ex illis te- gibus amicissimū habuere Cassandrū: q̄ Demetriū Phalereū Theophrasti discipulū vrbi præpo- sūt: optimis reip. consulētē: Demosthene ac Lyfia interfectis. Post hęc Romani successere rebus Atheniensium per. C. Flaminium impe. post victū in Macedonia Philippū: eos tamē propriis vti legibus permisere: verū Mithridates rex Ponti rebus tūc auctus: cū illis etiā dominaret: quos vo- luit tyrannos apud eos cōstituit: e quib⁹ Aristonē qui ciuitatē lacerabat. Sylla tunc victor cōtra Mithridatem Pyreo incenso per obsidionē expugnatū supplicio adfecit: vrbi vero pepercit. Per- fenerarūt deīde Atheniēses magno in honore apud Romanos. quibus iam dudum leges. XII. tab. dederant. Studiū quoq; sapientiæ doctrinarūq; omnīū latia iuuentuti præbuerunt. Eorum res claras plurimi scriptores literis mādauere: inter quos Aristides Encomio nobili qd̄ extat. At- ticā Amurathes turca patrū nostrorū mēoria prius inuasit pter Athenas ipas. Hæ quoq; amissæ expulso duce ex Acciaiolū genere: de quibus alibi narraui. Athenas Isocrates orator: vt ait Aelia- nus: cōparabat meretrici: quæ forma quoscūq; vel nobiles ad eius cōgressum primo trahit: ad cō- morādū vero nequaq;. Sic quoq; Athenæ aduenā adlectabāt: Ciues & incolas minime ob primorū inuidiā & æmulationē. Atheniēses Philipp⁹ Macedo Hermis cōparabat: q̄ pter os & virilia nihil haberēt: sic illis eloquētiā supeffe tm̄ & audaciā. Athenis i mōte cōtra Palladis arcē ad Arā Trani ni hęc adhuc legit iscriptio. ἀλλ' εἰς ἀθηναίαν θήσεωσ πόλις ἀλλ' εἰς ἀθριαροῦν καὶ ὄν θήσεωσ πόλις. Legit & Festi Rufi memoria p̄cōsulis Græciæ ad columnā in arce Athenarū ante Palladis tēplū τῶ λαμπροτάτῳ ἀρτιπάτῳ τῆσ' ἐλλάδος ῥούφῳ φάισῳ καὶ ἀρεοπαγεῖτι ἢ ἐξ ἀρεοπάγον βουλή. τῶν τριακοσίων καὶ ὀ ἄμμοσ ὁ ἀθηναίων ἐννοίας καὶ ἐνεργεσίας ἔρεκα.

Persicum bellum. Peloponnesiacū bellū. Pericles & Sophocles.

Prytan⁹ creati.

Antipater. Cassander. Romani p. C. Flaminium. Mithridates. Aristotyrānus. Sylla.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. IX.

ELOPONNESVS INTER IONIVM ET AEGAE um pelagus constituta plura noīa ex colonis accepit di- uersis. Nam prius Apia ab Apeo Phoronei filio de quo in Arcadia postea dicam. A pelasgis deīde Pelasgia: mox Argos ab Argiuis: postremo Pelopōnesus a Pelope dicta est. Nam hęc vt reliquus Græciæ tractus a Bar- baris quondam tenebat: vt Hecataeus & Milesius Stra- boni sunt authores: cum & Pelops ipse Phrygia venerit Danaus ex Aegypto: dein Dryopes & Caucones & Pe- lasgi & Leleges terras oīs itra atq; extra Isthmū occupa- uere. Aulidē vero Tereus: Cadmeam aduecti cū Cad- mo: Phoenices Bœotiam ipsam Aones & Hyantes. Præ- terea sunt argumento nomina ipsa barbarā: vt Cecropi

PELO- PONNESVS.

Corus/Cothys/Drymas: q grecis imperauer. Describit Straboni forma platani folio similis cir
 cuitu Plin. DLXIII. pass. mil. in eo regiões. VIII. Corinthia/Sicyonia/Argia/Laconica/Messenia/
 Pisea seu Elidis/Acaia/ Arcadia. Montes vero. LXXVI. Maria tot fere quot sin⁹ ac Chersonnesi
 pandunt. Quare a Pindaro πολύγυμα πτόσ κελοπόρρησοσ appellatur: sed & Arx Helladis quon
 dam dicta: q Isthmo coiungeret Helladi: Hellas em in Isthmi angustiis incipit: Atticãq̄ cõpredit:
 quo sane noie ois olim Græcia vocabatur. Græcia deinde a rege Græco vocari cõcepta Plinio. Pau
 sanias scribit q̄ apud Isthmũ Isthmia celebrant: vbi Theatrũ & stadiũ erat albo lapide & Neptu
 ni templum nobile cum sylua pinuũ quibus coronabant athletę: Neptunũ em Corinthiũ solũ exi
 stimat vna cũ sole circũagere mũdũ. Est & alter Isthm⁹ Cardiacus in Thracia: de quo supra dixi:
 vterq̄ sane Hexamiliũ hodie ex loci distãtia nominat. Hũc muro frustra quidẽ cinxere Imperato
 res Cõstãtinopolitani postq̄ turcæ in Græciã ingredi sunt ausi. Hũc & olim perfodere plures ise
 sto semp omine tentauer: Demetrius primo rex: Iulius Cæsar/ Caius/ & Nero p̄ncipes: postremo
 Hadriani tẽpore Herodes Atticus non tam tentauit q̄ frustra excogitauit. vt in eius vita cõme
 morau. Amurathes Turca hũc radẽcepit subacta Thessalonica/ Bœotia/ & Attica: dedẽrib⁹ se Pe
 lopõnesiac. Nra vero mẽoria fili⁹ ei⁹ Maumethes oĩ Pelopõneso p̄ter pauca oppida potit⁹ eiecto
 Thoma Paleologo: quẽ cũ filiis ac capite dñi Andree ex hostib⁹ ereptis Romã ad Piu confugien
 tẽ vidim⁹. Nũc vero infelicis a Pazaitẽ filio Maumethis qd̄ in ea reliquũ expugnatũ cõspicim⁹.
 CORINTHIOR VN regio post isthumũ prio occurrit: vbi Corinth⁹ ciuitas quæ & Ephyrã di
 cebat: & Acrocorith⁹ & Heliopolis ob soli siccitatẽ. Huc ois græcię delitię cõuenerãt: vt i locũ ad
 effocinãdos animos ob mulierũ elegantia paratissimũ. Hic vt ait Strabo lib. VIII. Veneris tem
 plũ fuerat: vbi mille circiter nobilia scorta parata se prostare venientibus hospiti⁹: inter q̄ abau
 thorib⁹ noiant Lais/ Cyrene/ Leena/ Sinope/ Pyrrhine/ Siciõe: ex quo puerbiũ κορινθιάειν id est la
 sciũre. Et illud quoq̄ ὄν παρτὸσ ἀμδεδὸσ εὐσ κόρινθοσ εὐσ ὄκλονσ non cuiusuis est adire Corin
 thũ. Præterea æs ob prestantiã Corinthiũ & colũna Corinthia forma & mẽsura lõge diuersa. Du
 plici erat puertu munita: quapropter diuitẽ vocat eã Homer⁹ ob mercatorũ cõcursum. Thucyd
 des et emporiũ toti⁹ Græcię vocat. Philipp⁹ Macedo: vt ait Macrobi⁹: tris Græcię ciuitates Cori
 thũ in Achaia/ Chalcidẽ in Eubœa. & Demetriãdẽ in Thessalia: tris Græcię cõpedes ob locorũ mu
 nitionẽ appellabat. Iuxta est Acrocorinthus quẽ ἄκροκορινθὸσ id est speculũ vocant q̄ id hac Sisyph⁹
 louẽ Aeginã rapientẽ videris. Pausanias hos Corinthi reges dicit fuisse: primũ Sisyphũ q̄ Bello
 rophõtẽ & Ornythionẽ suscepit: ex primo Glau⁹ q̄ cũ Diomede arma cõmutauit genit⁹: ex Or
 nythione aut Phoc⁹ q̄ Phocidĩ regiõĩ impauit: ac Thoas natu minor q̄ Corithi. hui⁹ posterifuce
 cessores Damophõ/ Propodas/ Doridas/ Hyacintidas. Sub his duob⁹ fratrib⁹ Dore duce Alite co
 rinthi imperiũ inuaserũt. Alitis igit vsc̄ quita generatio vsc̄ ad Bacchin regnauit: a quo expul
 si Bacchidẽ itẽ totidẽ successiõib⁹ durarũt: tandẽ & ipsi a Cypselo tyrãno Phetionis filio eieci
 fuere. Sustulit Corinthũ. L. Mumius q̄ cũ Aetolis cõspirãs Critolao duce a Romanis rebellauer
 rar. Restituit eã Augustus missis eo colonis libertini generis: & in medio foro templo Octauicõ
 stituto. authores Pausanias & Strabo. Per eã toreumatũ valortũq̄ luxuria Romæ introducta: si
 cuti gemmacũ Asia deuicta p. L. Scipionẽ. Ephyrã iuxta Corinthum cuius meminit Homerus:
 alias in Thessalia diximus: & Thespratia Chencrea in ora sita vbi port⁹ Chencreus. Lecheũ oppi
 dũ itẽ cũ portu in ipsa Isthmi angustia. Cremmyon Corinthi vicus vbi Cremmiana sylua mater
 Erymãthei & Calydonei apri est: & in Libya Crõmion p o lram Stephano. Afae itẽ vic⁹. Genea ci
 uitas: Incolę Geneatę. hinc ex loci felicitate natũ puerbiũ ἐνδαιμων ὁ κόρινθοσ ἐγὼ δ̄ εἶμι γερει
 τῆσ. author idẽ. Alop⁹ flui⁹ e Chronio mõte mediã p̄terfluẽs Corithi regionẽ i finũ labit Corin
 thiacũ. INTER Corithũ & Achaia Sicyonia regio: Cui⁹ Sicyon vrbs dicta et Straboni. Mecõe
 q̄q̄ & Thelcnia: q̄ Thelcnias habuerit colonos. Hanc iuxta labit Alopus diuitẽq̄ esse puerbiũ
 mõstrat antiquũ εἶνμοι τὰ μεταξὺ κορινθων. Eustath. Pausanias aut regũ genealogiã hoc modo
 enumerat. In hac primũ regnauit Aegialus indigena loci. Deinde filius eius Europs & huius itẽ
 Thelchin: genuit Apin qui in Olympiã veniẽs ante Pelopem: Apiam Peloponnesum appellauit.
 Huius postea Telexion filius Aegyrum suscepit patrẽ Eurymachi. Ex quo Leucippus genitus q̄
 Percito nepoti ex Calchine filia reliquit imperiũ: qd̄ vsc̄ ad Coracum peruenit: qui sine liberis de
 cessit. Ac Epops e Thessalia veniẽs successit: ex quo & Antiopa Zerus & Amphion geniti. Subiu
 gata hęc regio quãdoq̄ ab Arato Achæorũ duce. Distat a mari paucis stadiis. Sicyon ciuitas in
 colle prærupta olea lauroq̄ abundat. Sicyonia calceamenta in delitiis apud hos q̄ studebat elegã
 tia: vt author Cic. i Bruto. Phlius vrbs p̄põe Sicyonẽ a Phliunte Dionysii filio vt Pausanias: i

Isthmus
Cardiacus,
Hexamiliũ.

CORIN
THVS.

Acrocorin
thus.

Ephyrã.
Cenchrea.
Lecheum.
Cremmyõ.
Afae.
Genea.
Alop⁹ flu.
SICYO
NIA.

Arat⁹ dux.
Sicyon ciui
tas.
Phili⁹ q̄ &
Arethyrea.

ue ἀπὸ τοῦ φλεῖν id est producere siue procreare fructus q̄ sit solo feraci. Lacedæmonii em Phliũ
 ta mensẽ eum vocãt: in quo florẽt fructus. Hęc Arethyrea prius dicebatur e muliere eiudẽ no
 minis: vt Ethnographus Stephano est author. Strabo sic ait. Arethyrea q̄ nunc Phliacia ciuitas
 Phliuntis inter Sicyonẽ & Argiã Celosse quõdã dicta a regione sic vocata: qua deleta Coloni tem
 pore post Phliunta ædificauerũt in de stadiis. XXX. remorã. ACHAIA Sicyoniẽ & Elidis me
 dia duodecim olim vrbibus habitabat quas Polybius has esse cõmemorat: Patras/ Dymas/ Pha
 ren/ Tritæan/ Laertiã/ Aegirã/ Pellenen/ Burã/ Cerauniã/ Carymnã/ Olenũ/ Helicẽ. integras sa
 ne omnis vsc̄ ad eius tempora præter duas vltimas quas solidas terræ motus absorbuĩt: eorũ no
 men gloriaq̄ deficientibus Macedonibus cepit: socii semper Romanorũ: nihilq̄ studebãt nisi suę
 ac græcię torius libertati: quare per vnum Ducem temp. eorũ administrabant: ex his fuit Arat⁹
 Sicyoni⁹ qui annos fere. XX. Achæorũ temp. feliciter rexit: nec solũ eis sed toti pene Græcię resti
 tuẽdo. floruit autẽ circa finem primi belli punici. Incipit ab Isthmo vt Plinio placet Aegialos an
 tea vocata propter vrbes ex ordine in littore dispositas. At Pausanias ab Aegialo dictã ait prio re
 ge e Thessalia veniente: ac patre Achei qui regioni nomẽ dedit. A Nerone p̄ncipe vniuersã liber
 tate donata, quã postea Vespasian⁹ eripuit: & ad pristinũ vectigal reduxit. vt idẽ est author. Ae
 gialus vrbs Achaie in medio Sicyõis & Buprasii. Home. κρώμαρτ̄ ἀγυιã λορτε. Dicta aut postre
 mo Ionia q̄ Iones habuerit colonos ab Atheniẽsibus missos. Hoc etiã noie tota Achaia appellata
 vti supra dixi. est altera in Põro Aegialus iuxta Carãbũ p̄montoriũ: p̄terea i Thracia: in Aethio
 pia. Aegira mediã p̄ducta quã Pausanias in. VII. dicit Hyperesiam prius vocatã: mutasse autem
 nomen ex stragemate q̄ Hyperienles adueniẽtẽ aduersus Sicyoniorum exercitũ formidantes
 Caprarum greges coegerunt: earũq̄ cornibus igne per noctem adligato ipsas occurrere cõpule
 rũt: hostesq̄ eo timore & auxilii specie fugantes Aegirã suam patriã vocauer. Aegirẽ meminit
 Homerus in catalogo. Aegion vbi dicitur louẽ a Capra educatũ fuisse: quã vocat Aratus Oleniã
 q̄ Olena siue Olen⁹ huic pxima fuerit: quã iuxta amnis Selinous fuit Stephano. Aroã quã Pau
 sanias cõmemorat in. VII. noie ab aratro sumptõ q̄ frugifera sit. Aegã Homerus scribit simul
 & Helicen. εἶσ̄ ἐλικηρτε ἀργασδὼρ ἀράγονσιν. Helice em vrbs terrẽ motu corruit: sil⁹ & illud no
 bile Neptuni tẽplũ in quo Iones solebãt Panionicũ celebrare: vt mõstrat versus Homeric⁹ a me
 cõuersus Mugit ante Helices diuĩ bos tractus ad arã. Bura. Lycophrõ. δὴ μῆστε βορραῖοισιν ἡ γε
 μῶσ τοῦ λον. Hinc Potheas fuit nobilis pictor. Cui⁹ op⁹ Elephas Pergami i muro pict⁹: vt ait Phi
 lo. Dymas supra i Lycophrõis versu memorauĩ. Olen⁹. Sophocles i Hippone. εἰς ὠλέμον γῆσ̄ φορ
 βᾶδοσ κομίζομαι. Et ymũ ducit ab Oleno louis & Anaxithoẽ danaidis filio: vt Istrus Stephano e
 author. Patrẽ vrbs martyrio diuĩ Andree nobilitata: ex quo Pausanias ait. Hadriano pmittente
 Patris heros Iudẽ colebat: qd̄ de ipõ Apostolo nõ dubiũ itelligere voluisse. Idẽ sic ait. Hic regna
 uit Eumelus loci indigena: q̄ Triptolemũ habuit filiũ: a quo terra culta Aroã dicta est: & ex eius
 filię noie Anthya ædificata. Mesatis quoq̄ vrbs tertia in medio Anthyæ & Aroẽ extructa. Post
 hęc venit Patreus ex genere Agenoris q̄ Patras ciuitatẽ quã incoluit nominauit. Per fines hui⁹
 vrbis Glaucus fluius currit. Patrensibus solis Augustus libertatem restituit. Cũ pri⁹ Achaia
 tota a. L. Mumio: vna cũ Corinthe subiugata esset. Pellene vrbs a Pellãte: vno ex Titanib⁹ Pau
 sanie in alto sita monte. LX. a mari stadiis recedens: apud quam optime fiebant Lenæ certaminib⁹
 p̄mia p̄positẽ vt Strabo: vt etiam Aristophanes i Ornisi. Home. δι κληρῶν ἐρέμορτο καὶ ὠλερον
 διδὲ κελάρη. Palenẽ vero per a literam Thraciẽ ciuitatem esse dixi. Flumiã Achaie: Crios a noie
 Titani fuit supra Pellenen prope Aegirã vrbem: vt Pausanias. Peneus fluius Elidẽ ab Achaia
 diuidit. Gonoeisa mons Pellenes: quapropter dicitur ab Homero. Gonusa vero ciuitas Perrhebię.
 & Gommus in Thracia. ELIS vrbs & regio inter Messenios & Achæos siculomati abluĩt Stra
 boni. Homerus tantũ regionẽ dicit vicatim habitatã: diuinamq̄ eam appellat ob sacra olympiẽ
 certamina. Incolæ Elei & Epei appellati: & Elis ipsa Epia dicta Eustathio. Herodorus duas alias
 ponit in Aetolia: & in Arcadia. Vrbs ipsa a mari recedit ad mõtes sita iuxta Peneum. haud lõge
 ab hac Olymp⁹ est mõs & Olympia & Pisa ludis notissima. De vetustate autẽ & regib⁹ hui⁹ vrbis:
 & regiõis Pausanias sic refert: In Elide primũ Aethlus regnauit: louis fili⁹ ex Protogenia Deuca
 lionis filia: huic Endymion fili⁹ fuit: q̄ lanã adamassẽ dicit. Endymioni vero Pæon/ Epeus i & Ae
 tolus filii fuere: q̄ in Olympia cũ de regno decertassent: Epeus peti⁹ est: Epeosq̄ Elienses cogno
 minauit: Pæon vero ob dolore secedens ad Axium flumen populis pæoniis nomẽ dedit. Aetol⁹
 cũ fratri Epeo successisset ac in certamine ludorũ Apidem interfecisset a filiis ei⁹ in iudiciũ ad
 cerfirus secessit in eam partẽ quẽ Aetolia dicta est. Epeo igitur tantũ vnica filia superstes fuit q̄
 m. v.

Arethyrea.
ACHAIA
XII. Ciuita
tes.

Aegialus.

Aegira q̄ &
Hyperesia.

Aegion.
Selinous
flu.

Aroã.
Aegã.
Helice.
Bura.
Dymas.
Olenus.
Patrẽ.

Glauc⁹ flu.
Pellene.

Crios flu.
Peneus flu.
Gonoeisa
mons.
ELIS.

Aethlus.
Endymion
Pæon &
Epeus &
Aetolus.
Epei filia.

Hymminea Phorbanti Lapichi filio nupit: ex quib⁹ natus est Actor q regnavit i Elidis ciuitate Hymminea
 Eleus Nepruni. F. a noie matris dicta. Post Aetoli discessu regnavit i Elide Eleus Nepruni filio⁹ ex Euricyda Endy-
 Augeas. mionis filia: Epeosq⁹ antea de suo noie Eleos dixit. Huius item filius Augeas ob armentoz mul-
 Elei Fi. titudinē: cunctā regionem fimo compleuerat: pactusq⁹ Herculi mercedē fimum auferenti nō p-
 Phileus. stitit: & Phileum vnum ex filiis cui patris iniuria infensa erat expulit. Quē mox Hercules deu-
 cto Augea in sede patris collocauit: ac eius p⁹ cibis Augeā condonauit. Phileus autē postea i Cea-
 phaleniā secessit vbi imperauit dimisso Eleorum regno fratri: Agastheni & Amphimacho Ec-
 Polyxenus. ti ac Thalpio filijs: Eurythi & Actoris nepotib⁹. Qui ambo vna cū Polyxeno Agasthenis filio na-
 ues Eliensiu ad Troiā duxere: ac in bello ceciderunt. Polyxeno tantum superstiti filius fuit Ama-
 phimachus qui Eleū alterū genuit: sub quo Doriensiu classis cum filiis Aristomachi pro reditu
 Pisa. in Pelopōnesum cerraui. Apud Pisam vero ciuitatem regnum alterum fuit Oenomai primū q
 Martis a Poetis filius dicitur: vere autem Alexionis. Hic Pelopē Tātali filiu ex Asia tunc venie-
 tem generum sibi adsciuit: tradita filia Atlāta quā ille superatis Myrtilo: ceterisq⁹ procis i certa
 mine meruit vxorē: anteq⁹ omnia Mercurio sacrificauit ad eū ob filii Myrtili mortē placandum.
 Alefium. Et hęc quidē ille. Nunc ceteras videamus vrbes: Alefium ab Alefio filio Silleūtis vnus e procis
 Hippodamiē: est & Alefius cāpus in Epiro & mare Alefium & promontorium & fluuius. Alefū
 Amythao- quoq⁹ cāpū lycioz. Homer⁹ cōmemorat. Amythaonia pars Elidis ab Amythaone Crithei filio
 nia. vt Stephanus, Arena triphylie est & Messeniē. Home. ἀρήνην ἐρατερήν ἀμηνά vocat: q⁹ flumie
 Arena. Mineio abluatur: vt Eustath. Buprasiu ciuitas & fluui⁹ & regio Elidis a Buprasio cōditore: nūc
 Byprafium minime appet. Home. οἱ ἄρα βονπράσιον τε καὶ ἠλίδα ἀίαν ἔμαον. Brysīa & Augeā vrbes sunt
 Brysīa. & Augeē inter Locrētes aliē. Oleniā petram. Strabo montem in Elide ponit quem tūc Scollin vo-
 Augeā. cabāt. Qui vero ethnica scribit Olenū Achaīa ciuitatem ponit ab Oleno Iouis filio: vnde origo
 Olenia pe- forte montis Olenii fuerit. Myrsin⁹ vrbs. Home. καὶ μύρσινον ἔσχα τὸ ὄρος. Hęc postea Myrtotiū
 tra. dicta ē. Myrtusa vero mōs Libyē. vt Eust. Pilū Nestoris patria. XXX. stadiis a mari sitū: qd secū
 Myrsinus. dū Homerū latam habebat regionem quādo septem vrbes illi vicinas Agamēnon Achilli pmit-
 Pilum. tit. Ex quo tres Pili in Peloponneso vicini Straboni ponunt: in Triphylia: in ora Pisea: in Messe-
 Triphylia. nia ad Coryphasū: quæ nunc Venetorum est. Triphylia pars Elidis q⁹ e tribus constet populis
 Lepreum. Apeis: Minyis: & Eleis: vt Strabo. Lepreum vrbs iuxta Alpheum montēq⁹ sita. a Lepreo: quem
 Thryon. Hercules interfecit: siue a Lepra qua curabantur ibi quodam in flumine lauantes: vt Stephan⁹
 Ichthys p- Est alterū in Arcadia teste Pausania. Thryon qd Thrycessa etiā dicitur: Elidis vrbs a iunctis ibi
 mon. prouenientibus: sita iuxta vndam Alpei vnde pedib⁹ transmitti potest: vt Strabo. Stephanus
 Alphe⁹ flu. vero & qui scribit Echnica in Messenia ponit. Thryus vero vrbs Achaīa mihi dicta est. Ichthys
 MESSE- promontorium regione Pisea: vrbs describitur Ptolemæo. Alpheus fluuius ex Arcadia monti-
 NIA. bus oriēs mediā percurrit Elidis regionem in Triphylia postremo lapsus pelagus. Eius aqua: vt
 Asine Strabo memorat: impetiginē q⁹ Alphos dicit curat: vnde etymū trahit. Dicitur & hac vnda Me-
 Amphigea- lampus curasse filias Proeti ab insania. Nota fabula eū subterlabentibus vndis Sicilia fontē Are-
 nea. thusam dilectam commaculare. MESSENA Florentissima quondam: & quæ Lacedæmonioz
 Amphea. virib⁹ annos fere. XVI. restitit: continuo bello. Hinc Colonia in Sicilia missa in eā ciuitatē quæ
 Andania. Zancle prius dicebat. Asine in ora sinus Messenii pristinum retinens nomē: quā a Venetis nuper
 Aristome- turca surripuit. secunda laconica: tertia in Cilicia. Amphigenea vrbs in qua Latonæ replū vbi
 nes Dux. Apollinē dicit pepisse: vt Stephan⁹. Amphea vrbs Pausania in. III. Andania vrbs Homonyma
 regionē: sic em Messenii quondā vocabant. ἀπὸ τοῦ μὴ ἀρδαίμεν. Hic Aristomenes ille inuictissi-
 mus fuit: qui pro Messeniis decertans tot annos victoriam Lacedæmoniorum distulit: pluribus
 Aepy. eorum exercitibus trucidatis. tandē victus ac interfectus inuētus est cor crassissimū retinere. au-
 Cyparisseis thores Herodotus Plutarchus. Aepy ab altitudine loci dictū Straboni. Home. καὶ θεῶν ἀλφει-
 Pilum. οῦ πόρον καὶ ἐνκτιτοῦ ἀπὺ. Cyparisseis vrbs. Home. καὶ κνπαρισσέητα. καὶ ἀμφιγυρέια ἔμαον. Cy-
 Corone. parissus aut in parnafo. Strabo hęc Cyparisseia flumen esse: Cyparissum vero iuxta flumē vt
 Methone bē ponit. Pilū in ora Messenia alterum a pilo patria Nestoris. Corone & Methone Ciuitates in
 capta. ora nomina retinentes. Pausanias dicit Methonem ante bellū Troianū Pedasum appellatam: de
 Ithome. inde a filia Oenei Methone nomen mutatū: cū Oeneus post bellū eo se receperit. siue a Methone
 Acrite pro- lapide qui in littore angustum efficit portū. Hęc vrbs annis proximis. M. D. VII. Id. Augusti a
 mon. Turcis post mēstruā obsidionē fuit expugnata: Oppidanosq⁹ aiit ad vnum omnis hostili gladio
 Coryphasi- interemptos. In quibus erat homo doctus Andreas salcus eius vrbs præsul: meus quodā ex An-
 um pmon. dronici Schola cōdiscipulus. Ithome vrbs ad Selā fluuiū posita: alteri⁹ Thessalica supra memi-

Promontoria Acrite Ptolemæo: & Coryphasium Thucydidi in. V. Fluuius Sela qui Messeniam Sela flūi
 ab Elide diuidit: & Panisus ex Alpheo in sinum exiēs Messenicū. LACONICA partim in oriē Panisus flūi
 tem spectans: Centum olim vrbibus habitabatur: quapropter Hecatompolis sicuti & Creta di- LACONIA
 cebatur: ibiq⁹ primum Hecatomba sacrificium in ciuitatum salutem institutum: vt tradit Eusta- CA.
 thius Eorum quoq⁹ nomen in multis vsurpatum. Nam & laconicum Galenus memorat lauacri
 genus. Balneis vtebantur frigidis pueritiāq⁹ passim verberibus adsuescebat: vt vitē duritate vt i
 les publicis rebus redderentur in Lycurgi legibus. Est & laconicū saltationis gen⁹: & mod⁹ in bel
 lo: & breuitas in dicendo: qua illi plurimum vtebant: vt apud Plutarchum legitur. Et ferrum la
 conicū: vt refert Damarchus de instrumentis bellicis: vtile fuerat limis: terebris: machinis: lapi
 dibus sicuti lydium: cultris: nouaculis: iaculis. Calybiū Synopicum fabrilibus instrumentis.
 Et canes lacones. Plautus. Nos parasiti Lacones sumus. Laconicus item ager liber egētis erat: vt
 Plinius testatur. Nunc ex Pausania Lacedæmoniorum statum: regumq⁹ successionem ex ordine
 referā. Lelex primus in Laconica regnavit indigena loct ex quo Leleges dicti sunt. Huic Myles
 & Polycæon filii fuere: Myleti successit filius Eurotas qui flumen a se cognominauit Eurotam: Lelex
 qui nimis profluentem frenans intra mare compulit: postremo cū virili prole careret regni suc- Myles
 cessorem Lacedæmonem reliquit ex filia Sparta generū. Ex iis igitur nomina regionibus proue- Eurotas
 nerunt. Lacedæmon Amyclam genuit qui & ipse ciuitatem de suo nomine condidit. Amyclē si- Lacedæmon
 lius hyacinthus fuit puer forma præstanti: qui in florem sui nominis conuersus est Apollini di- Amyclas
 lectus. Argalus eius frater natu maior rem suscepit. Huius filius Cynotea fuit pater Oebali qui Hyacinth⁹
 ex Gargophone filia Persei Argiui Tyndarum genuit. Hic demum ab Hippocoonte & Icaro p- Argalus
 seditionem pulsus confugit in Messeniam ad Auūculum Apharea: vbi filios genuit ex Leda Ca- Cynoreus
 storem & Pollucem: Helenam & Clitemnestram: quos fabula dicit ex gemio ouo ex Leda & Ioue Oebalus
 ortos. Tyndar⁹ cum sub Hercule patriū regnum repertisset: filiis: & Menelao ex Helena gene- Tyndarus
 ro dimisit. Menelao autem Orestes Agamēnonis filius eius ex Hermione gener successit. De in- Helena
 de Tisamenus eius filius sub quo Heraclidē in laconicam descenderunt: ac rerū status immuta- Menelaus
 tus. Tisamenus in Achaiam secessit: Aristodemus regno Lacedæmoniorum successit. Dein duo Orestes
 ei⁹ filii Procleon & Euristhenes in duas regnum partes diuiserunt, alii Lacedæmoniam: alii Ar- Tisamenus
 gos & Messeniam tenebant. Insequentibus vero temporibus Agelilaus Lacedæmone potitus est: Lacedæmo-
 cuius tpe lycurgus leges dedit. Deinde Archelaus Teledus Alcamenus Polydorus sub quo lace- nia
 dæmonii colonias miserūt in Italiā Crotonem & Locros. sub eodemq⁹ bellum contra Messenios
 illud diuturnum incepere. sub Euricrate autē sub iugū eos misere. Deinde Anaxander & Eurí-
 crates. II. Cleomenes & alii. Hactenus Pausanias. Lacedæmon & Lacedæmonia apud Homerū le-
 git. Ciuitas ē & regio. Q⁹ regio: hoc carmine, τὰ δὲ ξείροσ λακεδαίμονι δῶκε τύχησ. q⁹ ciuitas itē
 alio. οἱ ἔξορ λοίλην λακεδαίμονα πρὸς τὰ δωματα μερλάου. Dicit & Lacedæmonios λ Isam scu-
 tis inscripsisse: primā videlicet ipsi⁹ vrbs nominis: quod item imitati sunt eoz vicini Messenii p-
 lata. μ. litera. Lacedæmonia curuā appellat superiore versu Homerus q⁹ Taygeto & Parthe-
 nio circundet ur montibus. Cæterum terræ motibus obnoxia est: cauernosa: abundare etiā nepe-
 ta tellus dicit. Lacedæmonii: vt refert Thucydides: primi corpora ad Athleticā nudauerūt & o-
 leo vnixerunt: cum olim etiam in olympia subligaculis pugnando Athletē vterent. Hinc in pue-
 ros libido exarsit: vt ait Cicero. Aristoteles ait in politicis Lacedæmonios ita instituisse rēp. vt Re-
 gē perpetuū crearent qui belli tēpore summum haberet imperium: & Ephoros qui vitē & necis
 potestātē. De Lacedæmonioz vero scitula alibi dicam Spartam alii eandem cum Lacedæmone vo-
 cant. Herodot⁹ ait in Lacedæmone regione spartā esse ciuitatē. q⁹ autem fuerit Laconicē regia ma-
 nifestat Strabo dicens q⁹ Heraclidē diuidētes Laconicā in partes sex: vnam ex iis excellentē Philo-
 melo qui eis Laconicā prodidit dedere: Spartā autem regiam sibi retinere. Eustathi⁹ ex Comi-
 ci sententia Spartam a Sparto ibi fruticante dictam indicat. Amyclē vna e centū Laconicē vrbib⁹
 bus Apollini sacra: cuius etymologiam supradiximus. Est & Amyclēū portus & oppidū & por-
 tus in Creta. Amyclides vero genus calciamenti ab Amycleis inuentū: & Amyclē in Cāpania
 Italiē hoz Colonia. Stephanus. Aegys vrbs incolæ Aegyte Pausania: Lycophron de Helena lo-
 quens. καὶ πάρτα τλῆσε δ' ὄνηκ' ἀγυάσ κνρὸσ τῆσ θηλυπαίδου καὶ τριάμοροσ κόρησ. Aethea vna
 e centum Laconicis: Incola Aethençus: vt Thucydides in primo. Aepea. Home. καλῆντ' ἀπειαρ
 καὶ πῆλασσορ. Incolę Aepiate. Athæa. Aulon e centum: altera i Arcadia: in creta: in littore sin⁹ lo-
 nia: in Italia: q⁹ postea Caulonia dicta est. Steph. Crocea penultima correpta vna e centū. Chene
 Chene.

Sela flūi
 Panisus flūi
 LACONIA
 CA.
 Lelex
 Myles
 Eurotas
 Lacedæmon
 Amyclas
 Hyacinth⁹
 Argalus
 Cynoreus
 Oebalus
 Tyndarus
 Helena
 Menelaus
 Orestes
 Tisamenus
 Lacedæmo-
 nia
 Sparta
 Amyclæ
 Aegys
 Aethea
 Aepea
 Athæa
 Aulon
 Crocea
 Chene.

Derra. vñ Cheneus vt Plato in Protagora. Hinc Mylon Cheneus vnus e septē putatus. Derra Loc⁹ La
Gerantha. conie vbi Diana Derreates colit: vt Steph. Geranthe vrbs Incola Gerrathiota Pausanię. Gytheo
Gytheon. vrbs in ora. Lycophon δνωας σαλαμβασ καπι γυθειον πλακασ. Ptolemeo Gythiu vocatur. Ge
Genesa. nesa vrbs. Geneta aut flumen Sophocli. Genea vero Corinthi Ciuitas. Helos. Home. καί τελεβο
Helos. και ελος και δωριον. dicitur q in paludibus sit. Incole Helote. i. ειλωτα. Elei aut & Eleate diuersi
Noia Seruorum. Straboni. Helos est regio latissima apud Alpheu vñ Elote dicit infesti quondā Messeniis cū etiā
Mycenae. Lacedemonii q tanq serui degentes: atq excurrētes: inde nomē acceperint. Elora igitur apud la
Mefoa. Arote Syracusis Eustathoni. Mycenę Home. διδὲ μυκήρασ εχομ. a nympa Laconica vocata: vel
Mefapee. από τοῦ μυκήρασθα: q mugierit i eo loco lo. Inuenit & singulari nume. Mycena. veritas haber hi
Malea promon. storię Perseu Mycenae aedificasse: deinde Steneleo postea Euristheo & Arteo ac Agamēnoni pos
Las. sessas. Demū post bellū Troianū ab Argeis a gbus funditus deleta fuerunt. Eustath. Mefoa me
Oetylus. dia correpta locus & tribus laconia Straboni in sexto. Mefapeę vrbs vbi Mefapeus Iuppiter co
Oeneus. lebat: vt Steph. Malea promontorium que finui Maliaco nomen dedit. Las vrbs. Lycophon. καί
Pepnon. λαρ περήσιο. Homer. Laan dixit. διδὲ λαρ εχομ. διδὲ ο ιτυλομ. vtroq sexu enuntiat. Dicit a petra
Scoticia. altissima super quā sita est. Hanc vrbe Castor & pollux expugnarunt: ac funditus euerterit ex
Theramne. quo Lapse appellata. Pausanias ab Achille & patroclo expugnatas dicit. Oetyl⁹ vrbs. Home. διδὲ
Tyrea. ο ιτυλομ εχομ. Oenus oφρονσ paruū in laconica oppidū in Stephano. Pepnon vrbs Scoticia me
Taigeta. dia pducta loc⁹ laconicę: vbi Iuppiter Scoticias colebatur. De quo Pausanias in primo sic ait. Est
Mons. loc⁹ quercu plurima foecūdis cui nomen Scoticia nō opacitas arborum: sed Iuppiter cognomē
Eurotas. to Scoticias indidit. Theramne vrbs quā nōnulli spartam dicunt tēplū habebat Castoris & pola
Pepnus. lucis quos Discuoros appellat: quare από τοῦ θεραπευειρθεοιο dicta est. Tyrea media correpta ter
Leuctra. minus laconicę & argia: de qua inter ipsos populos quādoq decertatū est. Porest & plurali nūe
Cardamyle. ro enūtiari Stephano. Mōs Taigeta qorā Laconicā a Messenia disternat. Fluuius Eurotas me
Teuthrona. diam abluir regionē in sinū exiēs Laconicū. Deiceps Pausania Pephnus ciuitas in qua Diocua
Tēnaron. vbi Aesculapius extra colitur. Cardamyle oppidū cuius meminit Homerus in promissionibus
Cynoretes. donorum Agamēnonis. erat quondam Messenię ablatū ab Augusto. Teuthrona a Teuthrante
Ciuitates. Atheniensi. Tēnaron promontoriū marmoribus clarum: vbi fons erat & loc⁹ cauernosus. Hic
quas Auguslibe. aditum in Infernum sinxerunt. Cynoretes populi laconicę a Cynoro filio Persei. August⁹ Lace
rauit. daemoniorū q ei⁹ partes sectati fuerant: Ciuitates. XVIII. liberauit multaq a Messeniis sibi ad
ARGOS. uerfas ablatas eis tradidit. Sunt autem eq. Gythion Teuthrona. Las Pirrhic⁹: in Tanaro aut Ce
Mos Argeorum. ne vacua ciuitas: Oetylus leuctra Thalamā Alagonia Gerenia: ppe mare autem Asopus Acrię
Phoroneus prim⁹ rex. Bolā Zarax Epidaurus Timera Brasie Gerontia: Marnis. hęc ex Pausania. ARGOS & regio
Inachi. F. dicit & ciuitas: & argi & Argiui populi a latinis vsurpatū: sicuti Achei & Achiui. Iidē & Argo
Niobe. lia persis dicit: & Argolis regio. Thessalicū supradixim⁹ & Amphiloichicū. Et oīs deniq Pelopō
Argus. nelus: vt ait Strabo: praesertim laconica Argea appellata: ex quo Helena ab homero Argea dicta
Pirasus & Phorbis. est ppter igit frequentiam ac varietatem nominis huius manauit gręcū puerbium in viros glo
Triopas. riosos & Sycophātas ἀργεια φορα. Argos vero Peloponnesiacum de quo nūc sermo Sophocles
Iasius & Agenor. Doricū etiā vocat. diuersis etiā vocabulis censet: vt ait Eustath. Nam & Aegiala dicitur Hippo
Io. botū ac Hippium & Iasium & Dixium ob aquae inopiam. a Cyclopihus aedificatum quidam ve
Erotopus. rius tradidere q a ficulis: qui tres cum essent vt aliis septē nūero Chirogasteres ideo dicti sūt q
Steneleus. opifices essent / manuq opera victitarēt: fabula vero refert eos vnū tantū in fronte oculum / ma
Gelanor. nusq ventri iūctas habuisse. Ab iis etiā spelunca Cyclopæ in Argea regione cognominata: vt
Danaus. idem testatur. Aelian⁹ autem de varia historia refert cōsuetudinē apud Argeos fuisse: vt si que
Lynceus. in otio viderint ab eo rationem querere: vnde viuat. Tota aut hęc regio sita est in pte Pelopon
Abas. nesi quæ respicit orientē. De regib⁹ eius Pausanias sic ait. Phoroneus primus Inachi fluuii filius
Acrisius & Proetus. hic initio disperfos populos in vrbe coegit: appellauitq Phoronicum. hui⁹ filia Niobe fuit q At
gū peperit: qui regno succedēs de suo nomine populos appellauit. Ex Argo Pirasus & Phorbis:
ex phorbante Triopas: ex hoc Iasus & Agenor: ex Iaso & Io: q in Aegyptū abiit: p deaq colit. Ex
Agenore Erotop⁹ ex hoc Stenelas ex Stenela Gelanor: quem Danaus ex Aegypro veniēs regno
priuauit: alteraq sobolē capit: ex eo enim filia. L. viros & patruēles fil⁹ interfecerūt lyncei filios
post Danaum lynceus frater. ex hoc Abas ex quo Acrisius qui regnauit apd Argos. & Praet⁹ q

Tyrinthū & Argia: maritima tenuit: cuius filia errantes ob insaniam curate sunt a Melampo Danae
Amithaonis filio. Acrisius autem Danaen habuit filia: cuius prolem ex respō Apollinis formi Perseus.
dans: in turri relegauit: vbi ex fabulis iuppiter in auri gutta per regulas descendens ex ea Perseu
Megapet⁹
genuit virum fortissimum: qui Acrisio interfecto successit: Mycenaeq edificauit. ex Acrisio Me
Argas.
gapentus: qui vbi patrem interfectum vidit: Perseo cessit. Ex Megapento: Argeas qui Anaxago
Anaxago
ras.
ram genuit: cum quo simul Melanthus & Bias filii Amithaonis regnauerunt. Subiisigit Argi
Bias & Me
uorum regnum diuisum. ex Biāte regnauerūt quinq viri: in generationes quatuor vsq ad Cya
lanthus.
nippum Aegialei filium ex Adrasto geniti. ex Melantho autem generationes sex: homines tori
Adraustus.
dem vsq ad Amphilochem Amphiarai filium. Plus enim Anaxagoridæ regnarunt: ex Anaxa
Aegialeus.
gora enim Alector fuit: ex hoc Iphis & Capaneus vnus e septem Ducib⁹: ex quo Steneleus q Iphi
Cyanippus
patruo successit. Amphiloche⁹ autem post Ilium captum migravit in eos populos qui de suo no
Melanthus
mine nunc Amphilochei dicitur. Cyanippo vero sine liberis moriente Cylarabis Stenelei filius
Amphiarai
regnum solus obtinuit Argiuorum. Quo etiam sine liberis decedente regnum peruenit ad Ore
us.
stem Agamemnonis: deinde ad filium eius Tisamenon ex Hermione: sub quo Heraclidæ Pelopō
Amphilo
nesum inuasert: expuleruntq ex Argo & Lacedaemonia Tisamenum: & ex Messenia Neli
chus.
das. i. Nestore prognatos: videlicet Alcmeonem Silæ filiu Thaspedis nepotem: & Pysistratū Py
Ex Anaxa
sistrati: & filios Pæonis filii Anilochi Nestore nati: & cum eis Melanthum Andropompi q Borit
gora.
qui Penthili: qui Periclimenis fuit. Tisamenus igitur cum filiis & exercitu in Achaia nūc ap
Alector.
pellatam: Nelidæ autem praeter Pysistratum qui non constat quō ierit: Athenas venerunt. Hic
Iphis & Ca
Athenis Pæonidum & Alcmeonidum genus. Melanthus vero regnum tenuit qd ex Thymoc
paneus.
te Ozynthi filio abstulit: Thymocetes enim vltimus Theaidarum regnauit Athenis. Septem ex
Steneleus.
Argo Duces vno tempore contra Thebas filios quidem habuere qui victoria successere. Aegia
Cyanippo.
leus Adrastr⁹ Proniac⁹ Parthenopei Polydor⁹ Hippomedotis Therland⁹ Amphiarai Alcme
suceffit.
on & Amphiloche⁹ Diomedes Tydei Steneleus Capanei. Et hęc quidem ex Paulania. Eusebius
Cylarabis.
autem dicit reges Argiuorum. XIII. regnasse annos. D. XLIII. primumq Inachum fuisse. Pho
Orestes.
ronei patrem annos. LX. Isaac vsq ad Acrisium tempore Delborę iudicis: deinde Perseum Acri
Tisamenos
si filium Mycenae regnum trāstulisse: hui⁹ Steneleum filiu patrē fuisse Euristhei patris Atrei:
Heraclidæ.
deinde Agamemnonem Aegisthū Orestē Tisamenē Pentem Cometem: vsq ad heraclidarum
Fili. VII.
ascensum. Deinceps loca percurrā. In ora primū Nauplia a sinu argolico dicta. από τοῦ ναυοί
Ducti.
προσπλειδα: id est q huc nauib⁹ applicet: vt ait Strabo: vel q hic Naupli⁹ Nepruni & Amimo
Nauplia.
nes filius regnauit: q postea coloniā in Caphereū Eubocę mutauit. Seruit & hęc vrbs Venetorū
Nauplius
Imperio vocatq corrupto vocabulo Neapolis Romania. Epidaur⁹ Limerā vocata: q pratis abū
rex.
det vel quasi limenera q valde fuerit portuosa. Item Milesia & Aemera a sanguinis effusione: tū
Epidaurus
pecudum: tum taurorum quibus aram Aesculapii venerabantur: vnde etiā Epidaur⁹ dicta. vt
Aesculapii
Stephan⁹. Strabo etiā Epicarū vocatā dicit: q Cares etiā tenuerit. Sita est in recessu Saronici si
templum.
nus natura munita: montibus circūdata: nobilis aliogn templo Aesculapii: refero tabellis ab eo
curatorq. Cōsuetudo fuerat vt noctu a groti in eo dormirēt: atq hoc mō in somnis a numie cu
rari dicebant: q supersticio deinde Romā translata in insula vbi adhuc eius tēpli vestigia visun
tur. Hermione vrbs από τοῦ ἑρμιζερ mutata o in ei q huc Iuppiter cum Iunone e Creta appli
cuerit vbi & nobile Iunonis virginis tēplū. Strabo hanc inter claras ponit Argeę ciuitates. Troe
zene nobile oppidū mari supstans Cherfonnesi specie stadiis. XV. dicta quādoq Aphrodisia &
Saronia: & Possidonia: & Apollonia. portū habet q γέμιον dicebat id est barba vbi coloni barba ca
pilloq pmissio squalabant: ex quo natū puerbiū apud græcos Adnauiga Troezena. vt Eustathi⁹
Athenē⁹ quoq scribit: Vinū Troezenum si mulier pgnās degustauerit abortum faciet. Saroni
cus sinus in hac parte est cognominatus a Saroni flumie Troezenes. Nā a Troezenē ipa Saroni
ca vocata est: vel a Saroni venatore ibi submerso dū ferā insectatur: vel quasi Syronicus από τοῦ
σύρεδα: q Scylla Niso patre Megarensiū rege necato a Minoe: cui⁹ gratia patrem prodiderat:
ac cum secuta fuerat: vndis proiecta: ac deinde a mari huc tracta: & sinui Saronico & Scyllaceo p
montorio qd iuxta est: nomen dedit. Hęc Eustathi⁹. Plinius vero aliud adfert etymū. Q⁹ is si
nus querno nemore fuerit redimitus: sic antiqua gracia quercum appellante. Et hęc quidē ora.
Intus aut Argos ipsum de quo satis dictum est. Aline vnde sinus Alineus. Hęc enim & Hermio
ne domicilia fuere Dryopum: qui loca circa Sperchium amnena in Thessalia deferentes: in hęc
loca migrarūt. Cleone vrbs in via est ex Argis Corinthum proficiscentibus: in mōte sita. Apud
hanc Ilyia est Nemea appellata: in qua Hercules Leonem interfecit: Ludi quoq Nemea celebrā
ua.

Hermione.
Troezena.
Saronic⁹ si
nus.
Aline
Dryopes
Cleone
Nemea
Ilyia
ua.

Bione. Limenæa. Melimna. Midea. Orneæ. Oene. Inach⁹ flu. ARCA DIA. Arcas uis. F. Lycaon. Apidones. Apia. Pileus arca dicus. Azania. Acacesius. Aemylum Alea Aliphya. Caphya. Cynetha. Diope. Epantho. Euthea. Enispe. Gatheæ. Lycoa. Lycosura. Lycea. Mathyrea. Melene. Mantinea. Megalopol. Nonacria. Neda. Oresthafu. Onceum. Orchome num. Parrhasia. Phalantus. Phigalea. Pallarium. Phol⁹ mōs. Pyle.

tur ob Archemoré: apii corona proposita. dicta est vrbs a Cleone ab Hercule superato: vel ut ait Pindar⁹ poeta a Cleone Aſopi: & Metropes filia Eustathio. Herodot⁹ quoq; alteras in Ato mō te Cleonas Ciuitatē esse dicit. Eionas Strabo tantū dicit oppidū esse qđ Mycenæ siue Athenien ses defolates nauale fecerūt. Est & singulari nūero Eion Cheronia ciuitas apud Thucydidē. Est & Strymonia: & itē alia Pieria Eion ut Eustathius. Limenæa vicus: vñ limneus Thucydides bis syllabū prulit. Melimna vrbs vbi Venus Melimnæa colitur. Lycophron. τῆρ κασαρίαριαρτε με λιμναίαρτε θε ὄρ. Midea vrbs olim nūc vic⁹ paruus prius Perſei ciuitas a Midea filia Alopis. lea gitur & penultima cū dipht hōgo & sine. ex quo apđ latinos media fit syllaba. Est & altera Bœo tię: vt Homerus. ὀϊτε πολυσάφνλορ ἄρρηρ ἔχορ ὀϊτε μίλειαρ. est & in Lybia tertia. Orneas vñ Orne as qđ est magis vsitatum cōmuni lingua: vicum esse apud Argos Strabo scribit: dicit⁹ a flumine homonymo iuxta currente: celebrē quōdā vrbem in qua Priapus Orneates colebatur: vt Eusta thii. Oene vrbs. Orus historicus Oenoe scripsit trissyllabū & icolas Oenatas vbi & Minerua Oe nata colebat a Proeto rege templo extructo: vt Stephanus. Inachus fluuius e montibus Arcadię meridiē versus in sinū argolicum exit Argeā a laconica diuidens. Ex quo Argeorum regio Ina chia dicta est: vt author Stephanus. ARCADIA in medio Peloponnesi sita ab Arcade Iouis filio nomen accepit. dicta & Pelasgia: & Parrhasia: & Lycaonia: & Azania: & Gigātis: & Pania Eu stathio. Profilini quoq; Arcades authore Lycophrone appellati: quasi āte lunā geniti: q; verusta te cæteris p̄stent. Causa est q; in diluuiō Deucalioneo solī ad montes vicinos euaserint. Paulani as dicit in Arcadia primum regnasse Lycaonem Pelasgi filium. Huius multos fuisse filios q; noia terris dedere. in primis Callisto filiā quæ ex Ioue Arcadem genuit: qui Arcadię nomē dedit. Ipsa in vrsam cōuersa: in septētrione lucet. Apidaneas etiā eos Dionysius poeta vocat. Strabo ait Apidonas ab Apide Phoronei filio: ex Epira ob serpentum multitudinē in Pelopōnesum migrā te. a quo Pelopōnesus Apia dicta est: per exochen vero Arcadiā: vbi ipse habitauit. Hui⁹ Apidis meminit Aeschylus. ἄπιοσε ἐλθῶρ ἐκπέρασσαν τιακτίασ. dicit & Azenis a siccitate vsq; in hunc diem: ait Eustath. Narrauit & de pileo Arcadico ab aliis diuerso: & eos Arcadas imitari q; miferant alienā calamitatē: vt Plato in comœdia quadam plane indicat. Quoniā Arcades bellicosissimi cū sint: aliis victorię laudē referūt: exēplo Herculis qui Euristheo laborū gloriā dicauit: vt idem est author. Nūc oppida dicā. quæ Strabo testat magna ex parte interiisse: Plura vero ex eis a Lycaonis filiis vti diximus ædificata. Azania pars est ab Azano Arcadis filio. Eudoxus lib. VI. Geographiæ Arcadiā tradit diuisam in Parrhasiā: Azaniā: & Trapezātios. Azaniā ciuitates ha bere. XVII. Quas forte adsecutus est Azea. Idem adfirmat esse in eadem parte Azanię fontem quē degustates tetto arcētur odore. Cuius lympa Melamp⁹ Proetides curauit Stephano. Aca cesiū vrbs ab Acaco Lycaonis filio Pausanię in. VIII. Acontium vrbs item a Lycaonis filio: Acō tia Stephano. Aemylū vrbs Pausanię in. VII. Alea/Aliphya/Caphya/Cynetha/Diopa/Epari the/Euthea/Enispe. Home. καὶ ἡ μεμόεσαρ ἐρίσκηρ. vērōsam appellat: q; in montibus sita. tam in terit: vt Eustathi⁹ enarrat. Gatheę: Lycoa vrbes Pausanię in. VIII. Lycosura/Lycea/Mathyrea/ Melene a filio Lycaonis eidē. Mantinea & Mātina sicuti Zelea & Zela a Mātino Lycaonis filio ha bitata: vt ait Strabo: ab Argeis nobilitata trophēis Epaminōdē q; Lacedæmonios in eo loco supar uit: ipse q; vna extinct⁹ est. dicta est ab Homero amabilis: & amœna qm vitifera: vt enarrat Eusta thius. Megalopolis: vnde fuit Polybius historic⁹: & Amefydorus qui de ciuitatib⁹ scripsit. Aliā in pōto dixim⁹. Nonacria vrbs in pte Azanię. Neda Stephano. Euphorioni autē Nedeā. Orestha sum ab Oresthafio Lycaonis filio Stephano. Pausanię autē Oresteon ab Oreste Agamēnonis filio. Onceum itē. Orchomenū pecorosum: pascuisq; idoneū ab Homero dicitur ad differētiam alteri us Bœotię cui⁹ supra memini. Parrhasia regio & ciuitas a Parrhasio Lycaonis vel qđ Parrha basiam id est nefas & scelus quo Lycaon in Iouē est vsus: fabula a Lycophronis enarratore descri bit. Phalātus ciuitas & mōs Pausanię in. VIII. Phigalea penultima correpta vrbs. Rhian⁹ in V. Messeniacoq; τῆρ μερῶριγε τῶκοιτηρ ἐπικραμῶρ φηγαλάαρ. Dicta est deinde Phialea sine g. pe nultima producta. Est & altera in Bithynia Stephano. Pallantiū vrbs a pallante Lycaonis vt He siodus scribit. Hinc Romę Pallanteum & pallatiū. Pholus vrbs a Pholo centauro. Phaleſia vrbs Pausanię in. VIII. Pyle locus Arcadię. Parorea itē: scribit & Parotrea cum dipht hongo. Phe neus Azanię vrbs. Home. ὀϊ φερεῶρ τῆρ ἐρέμορτο καὶ ὄρχόμερορ. Ad montem sita Cyllenū Strabo scribit hinc stygis aquam letiferam quā sacram putant manare: Herodot⁹ vero apud Nonacri am ciuitatem hanc dicit modicā quidem videri e petra in vallem defluere qui tamen minime dis

cordes sunt: cum eadem Arcadię pars: & Pheneus & Nonacris & Azania sit. Rhipa: quā ait Stra bo interiisse: regionemq; tantum Rhipida vocari. Stratia vrbs: de qua & Rhipa sic ait Homer⁹. ῥίπηρτε στρατίηρτε καὶ ἡ μεμόεσαρ ἐρίσκηρ. Stryphalus vrbs & fons & Campus & palus Arcadię vbi Diana Stryphalia. Hic Strabo meminerat Herculis de aubus fuisse Tropeū. Schoenus a iū cis ibi prouenientibus. Tegea. Homerus. καὶ τεγέηρ ἐίχορ καὶ μαρτίηρ ἐραττήρ. Hanc ditissimā Strabo restatur simul & antiquū prouerbiū. ἐν Δάμωρ ὁ κόρηρ βοσ ἐγὼ Δε εἶηρ τεγεάτηρ. se lix Corinthus ego tamen sim Tegeata. Pausanius dicit Mantineum/Tegeaten/& Menalū/Te gearm & Mantineam ædificasse. apud Tegeam quoq; Mineruæ simulacrū fuisse Copæ opus pul cherrimū qđ Augustus post Actiacam victoriam ablatum Romæ in foro posuit. Telphusa Lyco phron. λίκηρ ἔασει παρροσ τελφουσία est & thelphusum Bœotię Ciuitas Straboni. Tricolonū a Tricolono Lycaonis. Thynēum. Thisna Pausanię. Trapeza vrbs prope Tricolonū Stephano. Hypsus vrbs Pausanię. VIII. Montes Arcadię Apforis/Cynofura/Erymanthus: apri ab Her cule superati fama nobilis. Pholoe. Cyllene: vbi dicunt albas esse merulas ac canoras quas nocti bus per lunam capiunt. vt Eustathius. Flumina quoq; præcipua Melas/Grathis/Ladon.

Insulæ Ionii & Aegæi.

Are qđ Thucydides primo libro gręcū: nostri nauē Archipelagus appellat: i hoc cōprēdi mediteraneo palam est: vartisq; ex causis varia sibi nomina vsur pare. Insulis insuper plurimis refertum late regiones non solum græcorū: sed parrim barbarorum obire. Romani vt Plinius refert: hæc omnia maria duo bus nominibus appellant: Macedonicū/quodcunq; Macedoniam & Thraciā/ Gręcienſe qđ Gręciam abluit. In hoc spatio Ionū est a Leucopetra vbi Adria ticum definit vsq; ad Isthmum Corinthiacum: dictum ab lo: quę bos illud tra nauerit. Post Isthmum vero Aegęū/Creticū/Mirtoum & Icarium. Aegęo nomen dedit scopul⁹ inter Tenedum & Chium verius q; Insula extracto nomine a specie capræ: vt Plinius ait. Alii ab Insula quam Aegas Homerus vocat. ὀϊ Δε το εἶσ ἐλίκηρ καὶ ἀγῶσ. Hæc sacra erat Neptuno: q; vt scribit Nicocrates phantasmatis quibusdam nocturnis incolas infestabat. Pherecydes ipm Ne ptunum Aegæum appellatum fuisse dicit: vnde & mare ab eo cognominatum. Hoc pelagus sa ne procellosum ob frequentes Insulas ab authoribus describitur. Est & Aegęus campus in pho cide a fluuiō Aega nominatus Eustathio. Igitur de Ionici prius Insulis dicendum: quæ Epiro adiacent in mari Thesprotico: quarum potissima Cercyra/Cephalenides/Echinades. Cercyra a græcis appellatur: nunc Corfinium: diuersa a Corcyra quæ parua est Insula in Adriatico Ve netis possessa. Oblōga est Mil. pas. XC VII. Cum portu & Ciuitate eiusdem nominis libera & op pido Casiope replū Iouis olim habente: itemq; promontoriis Phalacro & Amphipoli: vocata ab Homero Phæacia & Segeria: a Callimacho Drepanū: vt Plini⁹ refert. Eustathius in Dionysii scri bit: hanc quondam potētia nauali floruisse & bello Persarum toti græciæ cōmuni. LX. triremes armasse. Esse prætea Corinthiorum ædificium. Cuius rei originē enarrator Apollonii poetę hoc mō refert. Bacchias fili⁹ Dionysii Corithi agebat. Cui⁹ successores Bacchiadæ appellati/nobili tate ac potentia polluerunt. Cūq; interfecissent Atteonem magnū apud Corinthios virtū: Me lissus pater de republ. benemeritus ad vltionem populū concitauit. Pauloq; post ex nimio dolo re præcipitem se e loco sublimi dedit. Igitur cum expellerentur Bacchiadę: vnus ex eis Cherſo crates cum lociis Cercyram tenuit expulsis veteribus colonis: qui fugientes ac Ceraunia & Epi rum prætereuntes ad Oricum in Ilirico peruenerunt: eaq; loca vbi Abytes sunt tenuere. Hic Al cinoi cum Naficaa filia regnū: hospitiūq; Vlyssis & horti celebrati. nunc omnia in Venetorum concessere potestatem. Qui eam insulam simul & vicinas proximis annis contra tot milia turca rum diuinitus defenderūt. Cephaleniam Plinius Melenam prius appellatā dicit/Hellanicus & Dulichium. Strabo autem nō idem apud Homerum vocari: prætea Tetrapolim esse sed suo tempore ad nihilum redactam. C. Antonium cum hic exularet & pene dominaretur restituere conatum fuisse. Eustathius in Homerum dicit Cephalenidas insulas Teleboas & Taphios de q; b⁹ post paulo dicā tenuisse: donec Cephalus pgenitor Vlyssis ex Athenis ab Amphitryone mis sus eos expugnauit: donog; habuit ac Cephalenidas a suo nomine appellauit. Ex successione dei de cū ad Vlystem venirent: ab eodem Troianis temporibus ducti fuere: vt Homer⁹ in Catalogo

Pheneus. Rhipa Straria. Stryphal⁹ Schoenus. Tegea. Cope Telphusa. Thynēum. Thisna. Trapeza. Hypsus. Apforis. Cynofura. Erymāth⁹. Pholoe. Cyllene. Melas. Grathis. Ladon. Cercyra. Corcyra. Casiope. Phalacrum. Amphipol. Phæacia. Segeria. Bacchiada rū origo. Alcinous. Cephalēnia Cephalenides insulæ. Cephal⁹ p genitor Vlyssis.

SAME. ECHINADES. Acute insula. Phylei historia. Asteria. Dulichium. Ithaca. Crocylia. Zacynthus. Taphia insula. Taphiorum & Teleborum historia. Persei genes. Strophades Coenobium Basilii. Cyclades. Delos. Cynthus mons. Inopus. Ortygia. Chencrius flu. Olea. PARVM.

ostendit. Inter Cephalenidas SAME Insula est altera a Samo Ionica. Homerus. Δουλιχίον τε οὐ μνηστε καὶ ὕλην τε ἀκνήρυον. Huius coloni Samei appellantur, alii Samii Straboni, Adiacent Cephalenias & ECHINADES Insulae ab Echinorum frequentia dictae: sicuti Sepiades a Sepiis. La gusa a Leporibus. Phycusa ab alga. Pythiuse a simiis. Pityuse a pinis: vt Eustath. Strabo quoque inter Echinadas & Zacynthum insulas. ὁ δὲ εἶδος id est ACVTAS ponit ab Homero ὁ δὲ εἶδος id est celeres vocatas: dicitur per Troiana tempora Megetem Phylei filium: & illas Echinadas tenuisse. Phyleum enim iratum a patre Augeo Elidis & Epeorum rege discessisse: atque haec loca cum Epeis occupasse: Dulichiumque condidisse. Home. μέγιστον τίκτεται φίλος ἰπποταφοίλητος ὅσποτε Δουλιχίον ἀπομάσαστο πατρίχολωθεῖσ. ASTERIA inter Cephaleniam & Ithacam / Asteris ab Homero dicta, εἰς ἰδέ τῆ γῆρας ὁ μέσση ἀλιπε τριέσση μεσση γῆσ ἰθ ἀκνήτεσ ἀμοιοτε καίκαλο εσση εἰσερῖσ οὐ με γάλη. DVLICHIVM & Dulichia dicitur a Dulicho Triptolemi filio: est & insula Doliche i Lycia: altera ciuitas in Campania Stephano. Strabo autem hanc circuitu. CLX. stadiorum esse & originem a Phyleo quem supra memorauimus habuisse dicit. ITHACA clara tantum Vlyssis filii alioquinac parua etiam Ciceronis testimonio in orationibus his verbis. At si vos id quod iure debet vestra patria delectat: cuius tanta vis est vt Ithacam illam in asperrimis saxulis tanquam nidulum adfixam vir sapientissimus immortalitati anteponeret. In ea Neritus est mons quem in primo Odyssae idem poeta ἠρίτορ δερδρόεωσ vocat. Hinc Neritus Heros Vlysses appellatus est. altera in Syria Ithaca Eustathio. CROCYLIA plurali numero & singulari Crocylum memorat Thucydides: nec solum insula est vt ait is qui scripsit Ethnica: sed pars Ithacae diuisa in partes quatuor. Prima ad meridiem & mare pertinet. Secunda ad nauale: Tertia ad Crocylum: quarta ad Aegilipa quam Tracheam Homerus vocat. Eustath. ZACYNTHVS a Zacyntho filio Dardani. Alia in Hispania: tertia in Libya Stephano. Apud Homerum vtroque genere profertur. καὶ ὕλη εωσ ἀκνήρυτος καὶ ὕληρυτα ἀκνήρυτος. TAPHIAS Insulas prope Echinadas etiam Strabo ponit quorum caput Taphus: iis Taphii & Teloboe imperauerunt: de quibus huiusmodi repetit originem enarrator Apollonii poetae. Perseo ex Andromade vt narrat Herodotus: quatuor fuere filii Alarus / Steneleus / Mestor / & Electryon / qui simul regnauerunt. Ex Hipporoe Mestoris filia: & Nepruno Pterelas genitus: ex Pterela Telebos & Taphus a quo Taphus insula in qua Teleboas & Taphii communi nomine & imperio fuere. Igitur. ii. Hippotoes eorum auia pecuniam ab Electryone eorum necessario qui pro ea spondit repetebant: qua negata ad arma venerunt: armenta abegerunt: ipsum denique & filios sustulere. Alcmena Electryonis filia patrem vltura Amphitryone Thebanum hominem potestissimum in matrimonium accepit: atque hoc pacto bello inter eos confiato ab eodem Amphitryone deleri sunt: eorumque regnum Cephalo profugo Atheniensis qui exercitui praerat donatum. Quod ad Vlysem e successione peruenit. Hec ille. Ex quo apparet Teleboas & Taphios omnibus iis insulis imperasse. In eodem mari e regione Eleorum Duas cernuntur insulae STROPHADES appellatae antiquo Harpyiarum receptaculo clarae. vnde ἀπὸ τοῦ σπέρφειν nomen auspicatae quae huc conuersae sint a Zetho & Calai e Phineis mensa fugatae. In quarum altera Coenobium hodie diui Basilii visitur altera Ornithonis vsu Monachis suppeditat. tanta graecis alioquin seueritas: & in hac parte religio: vt turpe Christi seruis existimetur auaria huiusmodi aut leporaria propter coitum ob oculos versari.

Cyclades & Sporades.

Diacentes Aegeo Creticoque mari Cyclades sunt & Sporades: haec quoque sparsae insulae quae in orbem consistant: appellatae. Has alias alii ac pene innumerabiles faciunt: quae omnes partim in Venetorum partim in Turcarum venire potestate magna ex parte nomina mutauerunt. Antiqua Samus / Samothracia / Imbrus / Pathmos / Anaphe / Tenedos / Cicia / Chius / Tenus / Tafus. Cycladum prima Delos est ob Phoebi numen. Cum caetera mouerentur haec sola stabilitate donata: vt ait Pindarus poeta. dictaque a manifestatione sui quae statim in mari apparuerit Plinio. Strabo apud hanc Cynthum montem & Inopum paruum fluiuium ponit. Ortygiam nonnulli eandem cum Delo ponunt: alii vicinam. Plinius Ortygiam dicit a Latone lore: & Asteriam ab astri similitudine Delum appellatam. apud hanc Chencrius amnis labitur: vbi dicunt Latonam peperisse: oleamque monstrari vbi post partum quieuit Straboni. PARVM quidam ex Arcadia condidit: vt ait Callimachus. Nicanor autem in Antonomaliis dicitur

et eam vocatam esse Practia: & Demetriada: & Zacynthu: & Hyria: & Hyleffam: & Minoiam: Cabarna a Cabarno quodam: qui raptu Proserpinae Cereri indicauit: Postremo a Iasonis nepote Parum. Haec quondam in deditione Milciadis ducis Atheniensis veniens: promissis non stetit: statimque rebellauit: ex quo apud graecos puerbium in scedis fragos: ἀμακρια ζεῖν, author Stephanus. Gignit marmor candidissimum: quod Lichniū vocant: quonia ad lucernas effodiatur. Eo sunt vsi primi omnium Dipelus & Scylus Marmorarii. Plin. De Paro vero Propoetidis ciuitate in Phrygia dixi. Naxos: eadem & Strongile: & Dionysias dicta Plinio: sacra Baccho, hodie vero praefulem metro politicū habet: & ducit e gente Veneta: qui plures in eo pelago insulas possidet. Mycon Plinio: Myconus Straboni. In hac sepulti dicuntur gigantes ab Hercule interfecti: ex quo puerbium: τὰ ἄρματα ὑπομῖα μύκον. In ea quoque natura sunt diuidenda: sub vna scriptione ducunt. vocant & Myconios caluos: quae eorum regio sit huiusmodi. Syrus prima producta: quam Homerus in Odyssaea Syriam vocat. Hinc fuisse tradit Pherecydes philosophus. Est item Scyrus addita. c. litera: ante Macedonia insula Lycomedis clara Homeri sepulcro: & latebris Achillis pueri: dum peteret ad bellum troianum. dicta quasi σκληρόσ: a loci asperitate. Scyre caprae mirabiles feruntur: & lapides vario colore praestantes. Eusta. Seriphus locus asper: & aptus exilio. Hic dicit Aelianus de Animalibus Perseum cum capite Medusae fessum quieuisse apud paludem: excitatusque a ranis perpetuis illis silentium ante loue patrem imprecatus: ex illo ranas ibi obmutescere. Tenus. vbi olim duo sepulcra: Zethi & Calais filiorum Boreae: quorum alterum Borea flate mouebatur: vt ait enarrator Apollonius. Aristoteles de miraculis dicit in ea φιάλων comixtionem esse: vnde ignem facile accendat. Et Atheneus in dimnosophistis: fontem in eadem esse: cuius aqua vino minime commisceatur. Stephanus hanc Ophiusam dicit appellari: praeterea alteram esse Tenum Laconiae. vna e ceterum. Thera e Cycladibus vna quam Euphemus Argonautarum vnus: iacta in mari gleba constituit: ac Callisten vocauit: incoluitque Sefanius ex eius prognatis. Postremo Theras Autesionis filius: qui eo e Sparta venerat: de suo nomine appellauit. Quam historiam Apollonius iis versibus explicat. ἐν φημωσ βάλωρτε θεσπερῖσιν ἰαρθεῖσ ἡμερ ὑποβοχῖνρτῆ ἀ ἐκτοβῖρῖσσ ἀερθν καλλῖση παρῖ δασ ἰερῆ τρόφοσ ἐν φημωιο ὀπρῖν μερ ποτε δῆ συνττάδα λῆμρομ ἔμαιομ λῆμρομτ ἐξῖλαβέρθεσ ὑπῖ ἀμδράσῖ ταροσῖμοῖσ σπάρτην εσσ φῖκαρομ ἐφέσῖοῖ ἐκ δὲ λῖπόρτασ σπάρτην ἀντεσῖωροσ ἐν παῖσῖ ἠγαγε θῆρασ καλλῖσηρ ἐπὶ ρῖσομ ἀμείψατο ἀ ὄρησ παθῖρῖσ. ἐξωρθερ ἀλλὰ τὰ μερ μετο μερ γεμετ ἐν φημωιο. In hac insula Eustathius ex aliorum auctoritate tradit quinquagenarios & Septenarios homines morientes infletos esse: hos quoque vix limen vitae attingentes: ignorantur quales futuri sint: illos quoque satis diu vixerint. Anaphe: prope Theram: prius Membliarus dicta a conditore eiusdem nominis: qui cum Cadmo socius missus ad inquirendam Europam fuerat: deinde cum Argonautis in mari per tempestatem errantibus: haec insula opportuna apparuisset: vocata ab eis Anaphe: ἀπὸ τοῦ ἀναφῖσθῖσθαι. Eustath. Hippurus: non procul item a Thera. Antissa. est & altera India: quam Philo & Demades Milesius scribit. Tertia Lesbica ciuitas. Cythnus prius & Ophiussa: & Dryopis vocata. Cythnicus caseus: & Cythnicus pictor in pretio. Idem. Nisyros dicta ἀπὸ τοῦ μέωσ καὶ σῦρωσ: id est nato: & traho: quod tridente Neptuni abscissa ab eo insula fuerit tracta a gigante Polybote natando. molarum lapide tota constat. Vinum praeterea Nisyrum laudatissimum: vt Eustath. Strabo autem & Stephanus dicunt Polybote gigante a loue fulminatū: hic natatum: & a Neptuno tridente petītū: frustra ictam Co insulae partem / hanc insulam fecisse. Homerus. οἱ δῖ ἀραρῖσρορτῆ ἔχομ. Giarus asperitate situs: & caeli inclementia infamis. Antigonus Carystius scribit in hac mures letali esse morfu: ita vt ferrum vsque rodatur: arborē si attingat: arida reddat. Circa mare Creticum insulae potissima: Siphnus: Sofandra: Melos: Cythera: Calabria: vbi perit Demosthenes. Siphnus prius Merope. Sofandra a salute nomine auspicata: quae a Piratis incurfantibus incolae seruauerit. Stephanus. Cythera urbem habet eiusdem nominis: vnde Venus nomine sumpsit: vt apud Hesiodum fabula: a Cythero filio Phoenicis: vocabatur autem Porphyrysa: ob pulchritudinem frequentiaque purpurarum: vt testatur Aristoteles. Est & Cythera populus Athenis Padio nis tribus. Stephanus. Calabria vbi Asylum Neptuno dicatur: quo confugit olim Demosthenes ille si nisi sibi mortem veneno consciuisset. Dicitur hanc Neptunus commutatione Delici habuisse: dum insulas eas dii fortirentur: sicuti etiam pro Pytho Tenarum recepit: vnde prouerbum in spon te receptis: & commutatis carmen illud ἰσορτῆ δὲ ἡλορτε καλαβείαρτε μέσθαι ὥσθωτε ἡγαθῖνρ καὶ τέμαρομ ἐρεμῖορτα. Est & altera in Italia Calabria. Idem. Thafus aedificium Pariorum Straboni. Arriano autem Thafii filii Neptuni. Eustath. hanc insulam Auream quondam vocatam fuisse dicit: ob inuentas aurifodinas a Phoenicibus: qui ex Thaso Phoenicio huc habitatum venerunt.

Naxus & Strongile. Mycon. Syrus. Scyrus. Seriphus. Tenus. Thera. Anaphe. Membliarus. Hippurus. Antissa. Cythnus. Nisyros. Giarus. In mari Cretico. Siphnus. Sofandra. Melos. Cythera. Calabria.

Cimolus
Cimolia ter
ra. Lerus.

Therasia q̄
Sanctorinū
Casos.
Casie insule
Helena q̄ &
Macris
Crane.
Icaria.
Carpathus
tetrapolis.

Amorgus
eripolis.
Oenoe.

Astipalea.
Calidna in
sula.
Aegles
Ceos
Cea
Cia.
Cea vestis.
Permarini.

Chius
Cos
Andros.
Olearus.
Ascania.
Cynara
Doliche.
Astragile
Pathmos
ægina.

æacia festū
Manteū la
midarum.
Alcmedon
& timothe
nes athlete.
Salamis.

de nomen insule inditum. Cimolus media producta: ex qua Cimolia terra apta nitro preparan do Straboni. Hec em alba est: linteas candidissima reddit. Lerus. hic Phocylides pessimos agere colonos refert: his verbis. λέρμοι κακοὶ οὐκ ὁ μὲρ ὁ ἄν παρτεος δὲ πλῆρ κατροκλέουσι καὶ κα τροκλέουσι δὲ λέρμοι. Therasiam Strabo prope Theram ponit: hodie Sanctorinū: cui dux idem ac Naxo prasidet: e gente Veneta. Casos oppidū habet sui nominis. circa illā plures insulae Ca sia vocatę Straboni. Homerus. δὲ ἄρα μίσηρον τέχον κάρκαδουτε κασόρτε. Eustath. hinc colo niam traductā in Syriam dicit: que nomen dedit Casio monti: vocatę prius Astraben. Helena inter Sporadas quo primū applicuit Helena post bellum troianum. vocatur & Macris a longi tudinis forma Stephano. Strabo hanc esse putat: quam Homerus Cranen appellat: vbi primum Menelaus Helenę cōcubuit. ῥήσω δὲ ἐν κράνα ἢ μιγὰμ φιλοτητι ἐνρή. Icaria inter Sporadas Dio nysius poeta iam vsq; suo tēpore desertā fuisse dicit. ab hac Icarium mare. Quidā ab Icaro Deda li filio huc cadente: dictum putant. Coniungitur enim a septētrione Carpathio mari: ab austro Aegyptio: ab occasu Cretico & Africo Straboni. Carpath⁹ insula Tetrapolis est: quarum vna Nisyus eodē nomine cum insula supra nominata. Carpathium hinc pelagus: qđ a meridie Ica rium habet. Eustathius dicit qđ hac Porphyris dicta est: a purpurarum frequentia: fert etiā fer rum. Prouerbiū in eos qui male rem gerunt: vt cōcepti pōniteat: Carpathius leporem: eo qđ insulares primum lepores eo importantes: paulo post quum vidissent eos segetes depasci: expul serunt. Amorgus inter Sporadas habet ciuitates tris: Arsenen: Minoiam: Aegialen: vocabatur autem Pancaie & Pylthia: & Carfia a Carpio quodā qui eam tenebat. Nicolaus Amorgen eā vo cat. Hinc vestis Amorgnia: propriū habebat colorem. Oenoe prope Eubceam: postea Sycinus dicta: a filio Thoantis & Oenoes Naiadis. Historie meminit Apollonius: φύγε καὶ τὸν μὲρ εἰς δι ρόιν ἐρύσατο πρὸς θερ ἄτερ σνκίρορτε μεθυστεροσ ἀνδρῶσιν ῥήσω ἐπακτῆρεσ σνκίρον ἀπὸ τὸν ῥα θόαρτι ῥήσασ ὀμοίη τεκερ ἐνρη θόσασ. Astipalea ab Ancei matre appellata: alia i Co insula: alia i medio Cretę: quarta in Samo: mons est ppe Atticā. Stephanus. Calidnas etiā insu las: que ppe Lectū p̄mōtorū sunt: Homerus inter Sporadas ponere videt. ἀλλὰ δὲ ἄρα ῥήσωνε μίσηρον τε χέον κάρκαδουτε κασόρτε καὶ κῶν ἐνρη πύλοιο πόλιμ καλιδνασ τε. Harum potissima Calidna: nonnulli Calimna scribūt: vbi mel nascitur: cū Attico certans. Aegles: vbi Aegleti Apol linis fuerat templū. Anaphę finitima Straboni. Ceos: Cea: & Cia: tribus enim modis hac insula inter Cycladas ab authoribus ponitur: Ptolemeo Cia: Straboni & Plinio Ceos: quīs Coos mēdo se apud Pliniū legatur: qui dicit a nostris hanc insulā Ceam vocari: vnde Simonides fuit: & ves tis delectationi fœminis venit: Ex quo Cea veste: non Coa apud Propertium legi debet. Hanc ho die Permarini Venetorū patricia familia tenent. author vterq; tetrapolim facit: e quibus duę re stant: Carthea videlicet: & ea quam Iulidem vocant. Apud hanc quoq; Insulam mos barbarus erat: vt maiores natu annos. LX. qui se inutiles reip. sentirent: veneno vitam finirent. Authores Strabo & Aelianus de varia historia. Est & Cius oppidū Mysię: & Chius: itēq; Cos insula: in eodē mari: de quibus mox. Sunt & alia: Andros: Olearus: Ascania: Cynara: Doliche: Astragale: Pathmos diui Ioannis exilio nobilitata.

Atticę: Ionicę: Aeoniceq; insule.

Cycladum quoq; ac Sporadū extimę q̄multa: inter quas Atticas: Ionicas: æoli casq; Aegęum continet: vsq; in Hellepontū. Atticę sunt: Aegina & Salamis: Aegina penultima correpta: quīs apud Homerū metri causa pducatur. Eius amplissima apud authores mentio: cognominata ab Aesopi filia Aegina Aeaci matre: quū prius Oenoe diceret: nobile quondā emporiū oibus in eomari ne gotiantibus. Argentū prius ibi factū: atq; signatū esse Eustathius testatur: obo lumq; Aeginetū reliquis præstare. Hic Aeacus regnavit pater Thelamonis: & Pelei. horū fratre notho interempto: alter Salamina: Peleus vero in Thessaliā fugit. Aeaco defuncto Triacon quidam Argiuis vacuum rege insulā inuasit: ex quo illa Argiua & Dorica lingua partim censēba tur. Hic & Aeacia fiebant in æaci honorē: & Manteū erat lamidarū. Iusti em æginetę prædicabā tur: & hospitales: apud quos Iuppiter hospitalis colū a Pindaro dicit. ἐν θάσασ τήρια ξερῖον κάρκα δροσ ἄσκειται θέμιω. Hinc & Alcmedon & Timosthenes nobiles athlete: hic in Nemea: ille in Olympiā victor: vt idem poeta testat. Altera est ægina ppe Epidaurū in cōtinenti: quapropter nonnulli. Homeri carmen loco vbi dicit: quicq; tenent æginā: legēdum putant: insulaq; ægina vt enarrat Eustath. Salamin cōsequenter lōgitudine. LX. stadiorū ciuitatē eiusdem nominis habēs dicebatur Pityusa a pini frequentia: & in bello Troiano atheniētib⁹ adhēsisse: vt mōstrat Home

rus: οτι ὁσὲ δ' ἀγαθὸν ἀθρηάγυ ἴσαντο φάλασσοσ. Quę versum a Solone seu Pysistrato qui Ho merū interpollauit: additū fuisse nonnulli suspicatur: vt autoritate Homericī carminis: ea insu la de qua inter Megarenses & Atheniēn. acerrime certatū fuerat: in Atheniēsiū potestatē veni ret quib⁹ antiquit⁹ militasset: vt author idē enarrat. Salamis altera apud Cyprū: quā Teucer su periore relicta post bellū troianū ædificauit: noīata quādoq; Cencrea: a viro eius nominis: qui eam tenuit: Ophis ex moribus cognominatus: expulsus deinde ab Eurilocho est. author idem. Hęc etiā Boccar⁹ rex potētissim⁹ tenuit: a quo classis p̄fecto Lycophron poeta Xerxē supatū fuis se dicit. Scyronides petre vbi Scyron Tyrān⁹ de saxo p̄tereutes p̄cipitabat: sublat⁹ deinde a The seo fuit. Strabo. Samus Ionica insula: pri⁹ Parthenias: postea Anthem⁹: deinde Melāphyllus: po stremo Sam⁹ dicta a quodā Heroe: qui colonos ex Ithaca deduxit. Ciuitates i ea. XIII. Tymbro & Patroctus cōdidere. Eustath. eā felicē quondā fuisse: Iunoniq; dicatā: puerbiū quoq; esse: pro pterea Samū lac gallinacē ferre: paulatim deinde ob tyrānos ei⁹ defecisse: præsertim Sylofonta fratrem Polycratis. Partheni⁹ hic fluuius labi: qui postea Imbratus est dictus: vt indicat Callima chi versus. ἀρτι γὰρ ἐκ λάθης ἰμβροσι παρθεμίου. Ex Samo laudata fictilia. Ausoni⁹. Atq; aba cum Samio exonerasse luto. Hęc patriā Pythagoras ornauit: qui Sylofontis tyrānidē pertesit: abiit in ægyptū. Rediens autē cū nihilo meli⁹ rem inuenisset: secessit in Italiā. Samios Athenien ses non obtēperantes graui obsidione mulctarūt: ac colonos ad duo millia miserunt. Strabo. Sa mothracia quondā Dardania: qđ Dardanus ex Hetruria fugiens: hic substitit: mox in Troiā tra iecit: vt Eusta. qui etiā ex autoritate Aristotelis de rep. Samothraciē dicit Leucosiā vocatā: de inde a Sao Mercuriū & Rhene filio Samus: thracib⁹ postremo habitata: Samothracia appellata. Hanc Apollonius primo argonautarū Atlantidos insulā vocat: qđ vt ait eius enarrator: Electra Atlantis filia eā habitauerit: quā incolę Stratageda vocabāt. Hanc dicunt ex Ioue tris filios ge nuisse: Dardanū quem supra diximus: Iasium qui a Ioue fulminat⁹ fuit: & Harmoniā quā duxit Cadmus: que a Martis noīe portas Thebarū Electridas vocauit. In Samothracia mysteria quę dam celebrāt: quib⁹ initiati nautę: maris securitatē auspicabatur. ad hanc iussit Orpheus argo nautas descendere. hac ille. Chius ciuitatē habet eiusdē nominis portuosam: capacēq; nauium. LXXX. Promontoriū Melenā: montē palmēū: Aruissiam locū asperū: & iportuosum: qđ vinū fert gręcanicoq; optimū. hęc Srab. Virg. Vina nouū fundā calathis Aruissia nectar. Hęc nostra ętate adiectiōe vni⁹ literę Maruissia dicim⁹: qđ pri⁹ e Chio: nūc e Creta optima veniūt: fert & nigrū lau datissimū. Plini⁹ dicit hęc liberā fuisse ciuitatē & Echaliā antiq⁹ appellatā: ex Metrodori vero & Cleoboli autoritate a Chione nympa cognōtatā. Hanc deniq; Andronic⁹ Palęologus Imp. Cōstantinop. Genuensib⁹: a qbus impio fuit restitut⁹ cōcessit. Caunus a Cauno dicta: adamato a sorore Biblide: que se p̄ dolore suspēdit: vnde gręcū prouerbiū in amores incōcessos. καὶ ὑποσ ἔρωσ. pestilēs alioquin locus ob inclementiā cęli. Ex quo narraē Stronicus cytharcedus illac iter habēs: ac respiciēs colorē hoīm: ob pallorē ppe subuiridē: dixisse illud Homericū lib. VI. Illados ὀινπερ φύλλων γεμεή τοῖη καὶ ἀμυρώμ. Refellētibusq; eius cauiliū addit nō min⁹ vrbānū: quo modo eos dicam morbosos: vbi mortuū ambulāt: Les bos æolicarum metropolis: mil. stad. circūi tu: clara p̄sertim vulgata capit Orphei fabula: qđ extitū: huc vndis aduectū: ac locutū tradūt. ratio: qđ post Orphei in ea insula celeberrima īgenia eloquio claruerūt: quorū de numero Ariō: Pythac⁹: Sappho: Alceus: Therpādrus. Eius ciuitates plures. Les bus Homonyma: insulae Mity lene: Ereffus: vnde Theophrast⁹ fuit: Methymna: vini feracissima: Pyrrha: Antissa: Sigrū p̄mon toriū. Mitylenen hodie vna cū tota Lesbo Metellinū appellant: quondā Francisco Catalusio Genuensi: cui Caloioannes Imp. Cōstātinop. qđ eius auxilio classis ad imperiū restitutus fuerit: dono concessit: nuper vero dū nostri eam inuadere vellent: a Turcis maxima clade reiecti. Inter Lesbū & Asiā insulę circiter. XL. Hecatonnesi dicunt Straboni: in quib⁹ Apollo colit Hecatęus ab Homero appellat⁹. i. longe iaculās: inter quas præcipue Smynta: Griniū: Cilla: Tymbra: vbi Smyntheus Gryneus: Cilleus: Tymbreus Apollo colit. Tenedos vocata quādoq; Leucophrys: deide a Tenide puella Tenedos: quę odio nouerca: calūniā apud patrē passa: qđ tibicine cōpres sa fuisset: in pelui ab eodem posita: & fluuiō Cydno p̄missa: delata est in hanc insulā: vbi Neptu no templū dicauit: in qđ tibicines ob puellę infamiā ex lege nō ingrediunt. Hęc Aelianus de va ria historia. hodie quoq; nomē antiquū retinet. Lemnos contra Troadē iacet: nunc Stelimum appellatum: vbi Vulcani officina: & vrbes duę: Myrina: & Ephestia. Homerus Lemnios Sinties appellat: vbi Vulcanū e cęlo claudū cecidisse: primo Illados dicit. Lemniades mulieres viros inrer fecisse ad vnū oēs: præterq; Hypsipileā: que Thoanti patri pepercit: cū alii tū Apolloni⁹ in argo

Salamis.

Scyronides
Samus.

Parthenius
flu. Imbratus.
Pythago.
Sylofontis: Po
licrates ty
ranni.
Samothra
cia atlanti
dos insula.

Chius.
Melenā p.
Aruissia.

Echaliā.

Caunus.

Lesbus.
Mitylene
Ereffus.
Methymna
Pyrrha
Antissa
Sigrū p̄m.
Hecatonnesi
Smynta
Grinium
Cilla
Tymbra
Tenedos

Lemnos.
Myrina
Ephestia

nauticis refert. Causa fuerat: q̄ cum Venus a viris in sacrificio despiceret: tetrū odorē vxoribus immisit. Ille propterea despecte: in viros e Thracio bello cū capriuis pellicib⁹ sibi adiunctis redemptes coniuauerūt. Hęc insula a Ludouico Patriarcha Aquileiensi: q̄ a Callisto. Ill. cū classe aduersus Turcas fuerat missus: ex hostib⁹ recepta fuit: statimq̄ post ei⁹ discessum depdita. Gnid⁹ geminos portus habet: ac in fronte insulā. VIII. stad. circuitu: altā & aggerib⁹ iunctā cōtinentis: facientē Gnidū quodā modo Biurbē: nā maxima ei⁹ pars insulā habet: vtrūq̄ contingentē portū. Fuere hinc Eudoxus mathematic⁹ Platonis sodalis: Thelepōpus historicus: Ctesias medicus & historicus. Strabo. Cos ciuitatē eiusdē noīs habet. Homer⁹. κῶμ ἐρηπαλοιο. Euripalus em̄ Herculis & Calciopes filius in ea regnavit: dicta quondā Merope a Meropū genere inibi habitantiū: vel a Merope cui⁹ filia Co nomen insulæ dedit. Incolē Coi dicuntur. clara Aesculapii templo: & Apellea venere impfecta: quā Coi Augusto dono dedere: præterea Hippocrate medicorū principē: & Philete elegiarū poeta: tū Nicea tyranno. Hanc hodie Langoum vocāt: in Rhodiōrū quādoq̄ postremo in Turcarū potestate cōcessit. Tenarus insula in hoc mari dicta Stephano a Iouis filio Tenaro: qui & templū Neptuno in hoc loco cōstituit: clara insup marmorib⁹. Ante Magnesiā insulæ sunt Straboni: Ifus: Peparethus: Scyath⁹: Halonnēfus: a sale quod ibi cōficitur dicta: Procōnēfus antea: vt ait Stephanus. ante Thraciam Imbrus sacra Cabiris Thracū numinibus: & Mercurio: quem Imbrū fortunati vocant: vt author idem dicit.

Hellepontus. Propontis. Bosphorus. Euxinus.

Ost Aegēū Hellepōtus: Propōtis: Bosphorus: & Euxinus cū eorū insulis sub vno aspectu cōsiderandi. Hellepōtus em̄ nunc Brachiū. S. Georgii cognominatus: ab Helle Phryxi sorore in eo demersa: nomen olim auspiciatus: longitudine pcedens: hinc Sesto & Callipoli: inde Abydo & Lampfacō: spatio septem stad. freto dirēptis: qd̄ Xerxem pontibus iunxisse dicit. Propōtis vero est vbi paulatim mare ex angustiis spatiat. In hoc oīs Asiaticā Mysia sita est ora: hic etiā Cyzicus insula est duob⁹ pōtib⁹ iuncta cōtinenti: cū vrbe eiusdē noīs: gemino portu: & naualib⁹: iuxtaq̄ montē Arctacē habet Straboni: vbi nutrices Bacchi in vrsas fuere cōuersę: ex argumēto noīs: veritas autē q̄ hic mōs maxie feris abūdat. Eusta. Cyzic⁹ autē de noīe regis Etymi trahit: q̄ vt est apud Apolloniū: Argonautas honorifice exceptit: deinde cū in plio cū Dolionib⁹ congregaret: p̄ imprudētiā ab ipsis argonautis est interfect⁹. Cui⁹ genealogiā historiāq̄ in Onomatologia latius dispensi. Diogenes Cyzicenus qui res patrię suę cōscripsit: dicit in Propontide has esse insulas. Procōnēsum: Phœnicē: Halonē: quæ & Prochone vocatur: Physicū: Ophiesiam: Bēbycū. Sed & aliæ quoq̄ Stephano recensent. Artabicia: Balcea: Harpagia: ἀπὸ τοῦ ἀρκάξου vnde raptus Ganimes. Aphnitis palus: Terea mons. Præterea Doliones populi: & Macrones oēs Cyzico adiacētes. Sunt mōstrosi quidā: quos idē dactylos vocāt: statura gigantea: quibus Cyzicus imperat: & argonautę pugna restiterāt. Macrones enarrator Apolloni a lōgis crinib⁹ dictos esse vult a Macronib⁹ populis Eubœę: quorū coloni sunt. Strabo tamē hos inter gētes pōticas ponit. Eustath. in Dionysii: dicit suo tpe Zanos appellari: regionēq̄ eorū in pōto Zaniam. Idē & Procopius. Zanos enim & Lazos in dextera pōti supra Trapezuntios ponit. & hac qdē de Propōtide. Rursus igit̄ mare in arctū & angustias coit: & Thracius Bosphor⁹ vocat: latitudine D. pass. qua Dareus Xerxis pater copias ponte trāsuevit: vt ait Plin. Duo in iis ora describuntur: exterius alterū & Boreale: alterū interi⁹ & australe. Memorant & Bosphori præter hūc duo alii: Cimmerius: & indicus. De hoc autē Arrian⁹ sic scribit. πὸρθημοσιον κατὰ χαλκιδόρα καὶ ἐνζάμου ἀπὸ τε μύσιου διότι μύσιοι ἀρτιπέραν ὄκον τῆσ θράκησ ὑστερονδέ βοσφορός ἐπὶ τῆσ ομφρὰ τῆσ ἰοῦσ. hoc est Porthm⁹ q̄ iuxta Byzatiū & Chalcedonē est: aliquādo Mysius dict⁹: q̄ Mysii ppe habitauerint: postremo dict⁹ Bosphor⁹ in trāsitu: a calamitate Io bouis. Aliqui vero non ab Io: sed alio boue: quē e vaticinio qdā e Phrygia Byzatiū trāsfrētates: ducē securi sunt. ei⁹ dein de pro tali beneficio aneu Icona statuerunt: quē Chalcedonēses etiā tēplo honorauerūt. Posteris deinde tēporib⁹ dict⁹ & Bosphorus ab oratorib⁹ per quādā paraphorā: q̄ Philipp⁹ Macedo ex pugnationē Byzatiū noctu clā cuniculū effoderet: quo milites intruderet. Ciues igit̄ bñficio luanæ per rimas cuniculi fulgētis fraudē aiaduerrētēs: sese muniert. hęc Eusta. in Dionysii. Dicit etiā huiusmodi maris angustia: ex græco & recepto vocabulo Porthmus: & Porthmea: sicuti terre angustia duo maria dirimētis Isthm⁹. Sequit̄ Pont⁹: qui inter duos Bosphoros: Cimmeriū: & Thraciū. D. Mil. pass. Polybio distantes. Dicit̄ & Euxinus: q̄ Hercules hūc locū purgauerit: hoc spitalē reddiderit: cū pri⁹ ppter vicinos Scythas inhospitales: Axen⁹ a Sophocle & ab aliis vo-

Gnidus.
Cos que
Langoum.
Tanarus
Ifus.
Pepareth⁹.
Scyathus.
Halonnēfus.
Imbrus.

Arctax.
Procōnēfus
Phœnix
Halo.
Physicum.
Ophiesia.
Bēbycum
Artabicia.
Balcea
Harpagia
Aphnitis.
Doliones.
Macrones.
Zani & Lazzi.
Thracius
Bosphorus
Dareus.
Cimerius.
Indicus.

Porthmus.
Isthmus.
Pōtiter duos Bospho.

care. Hūc Herodot⁹ maximū esse pelag⁹ dicit: duoq̄ ibi inter se aduersa p̄mōtoria: veluti colūnas geminas: pontū modo Scythici arcus cōtenti: qui cornib⁹ cōiungat: coarctat: alterū ex iis australe Carābis vocat: qd̄ ad terrā Paphlagoniā: alter um Criumetopon: qd̄ ad Cimmeriū p̄inet. quare euenit: vt nauigantib⁹ ex oriente in occidentē: seu ex aduerso longe cōspiciētib⁹: finem seip̄tū pelagi videre: iuxta vero p̄pinq̄ates: plixius q̄ putauerint p̄tendat: ex quo duo freta a Sophocle sunt appellata. Habet præterea pont⁹ Cyaneas petras: quas Strabo scribit paruas esse insulas inter se aduersas: alterā in Asia: in Europā alterā spectates auripo. XX. stad. diuisas. Pidarus fabulā secut⁹: viuere eas dicit: extinctasq̄ tūc demū cū Argo p̄trāsīt. Scribit & de iis in Odyssæa. Dionysii & Herodot⁹ eas ἀλαμπάσ appellat: quasi mobiles & erraticas. Dicunt̄ Cyaneæ a colore nigrati / ab vndarū cōcursu & nauigiorū: dicunt̄ & Symplegades a mutuo congressu: de quib⁹ apud poetas mētio. Est & in eodē pōto Thynias Ptolemę: & itē aliis. cui⁹ perimetrū Eusta. ex aliorū autoritate. VII. esse stad. tradit: a nymp̄ha quadā Heracleotica eiusdē noīs dicta. Callisthenes in Periplo eā Thynida a græcis vocari: & insulā & regionē. a barbaris vero Thyniam. Strabo itē in eodē mari ppe Paphlagoniā duos esse scopulos dicit: a colore Erithynos vocatos: q̄ tell⁹ in ea parte rubricare videat. Stephan⁹ eos tamē inter Paphlagoniē ciuitates ponit: & Homer⁹ in Paphlagonū catalogo collocat: ὄψιλον ἐριθύροσ. Apolloni⁹ in argonauticis. ἀπεινόσ τε ἀρεξέμεροσ ἐριθύροσ. Inuenit & piscis Erithyn⁹ ob eandē coloris causā cognōtātus. Cimmeri⁹ Bosphor⁹ ab oppido Cimmerio vocat⁹: latitudine. xxx. lōgitudine. lx. stad. Straboni. Męotis em̄ ipsa quasi pōti mater dicit̄. męa em̄ nutrix græce. vii. Mil. stad. spatiū cōtinet: & int⁹ Alōpeciā insulā: nā vt ait Polybi⁹: cū multi amnes in Asia atq̄ europa in eā influāt: euenit vt repleta palus per ostiū suū in pontū effundat: Pōtus ipse ī Propōtidē. efflux⁹ causa est multitudo anniū in alueos p̄meantiū: cū cōtinēti humore augeat: necesse & efferri per ostia: altera q̄ multitudine & cōcursu arenarū quas cōtinue defluētēs in pōtū ac Męotidē augēt: vsq̄ adeo aluei replētur: vt sup̄ferri humorē necesse sit. Quare opus vt veniat quādoq̄ tēp⁹: vt vtriusq̄ terræ p̄fus equef. qd̄quidē ex parte factū apparet: q̄p̄ Męotis iā fere repleta est: altissima nāq̄ pars ei⁹ gnq̄ vel ad summū septē vlnis extendit: ex quo maiorib⁹ nauigiis transfretari non possit: nisi nauis sex malū trahentib⁹. Cūq̄ ipsius aquā olim fuisse sapore q̄simili marine oēs aures cōsentiat: nunc palus q̄dulcissima reperit. Qd̄ & Pōto eueturū quādoq̄ eadē ratiōe verisimile est. Hac de Ponto & Męotide Polybius. Nunc ad insulas maiores Aegēi reliquiq̄ maris mediterranei trās eundū: Eubœā videlicet: Cretā: Rhodū: Cyprū. Eubœa primū ab occidēte longo Euripo qd̄ pōto cōiungit: a Boeotia diducit: a meridie Myrtoum: qd̄ ab insula eiusdē noīs cognōtāt: simul & Atticā ex vicino p̄mōtorio Gerasto: ex altero vero p̄mōtorio Caphareo Hellepontū p̄spicit: lata vt maxima. XL. longa. CL. in circuitu. CCCLXV. pass. Mil. Plin. computata. Dicta quoq̄ ab Afopi filia eiusdē noīs: seu ab Io: quē I bouē olim versa: antrū ppe insulā hanc nacta: peperit Epaphū: inde ab ipsa mugiente locus nomen auspiciat⁹: vt tradit Eustath. Strabo alterā in Macedonia ponit: tertiā in Sicilia: quartā apud Argos: atq̄ oēs ab hac p̄fectas. Quā a Turcis capta fuit anno. M. CCCCLXX. Die quo Paul⁹. II. pon. apud Basilicā Lateranē. p̄ ea liberāda supplicatio nes vna cū senatu populorū ro. habuit: in qb⁹ & seruatoris imago p̄lata: Et nos aderam⁹. Eubœa quā hodie Nigropontū vocat: metropolis Chalcis est: deinde Erethria. vtriusq̄ mœnia troianis tēporibus antiquiora posuisse dicunt̄ Atheniēses Straboni. Homer⁹ vtriusq̄ meminuit. χαλκιδεσ τε ἐρεθρίαν τε πολυδάφλορ. βιοταϊον. Est altera in Italia apud Cumas: huius colonia. præterea apud Corinthū: in atolia: in Syria: vnde fuit Iamblycus philosoph⁹: apud Athon montē: postremo Chalcedis insula contra Calcedonē: vbi sunt aris metalla. Stephan⁹. Erethria in ora sita Męotidē prius dicta a patre Eurythi: deinde Erithreo Phaetōtis filio. Illā quā supradixi Erethriam ab Homero memoratā: iam deletā esse Strabo mōstrat: dicens. Hęc quę nūc Erethria ppe Orōpū ciuitas maxima Eubœæ post Chalcidā metropolis est toti⁹ insulę: sita in ipso Euripo: cōtra Aulidā: vocata quādoq̄ Arotria ob p̄cellens frumētū farināq̄ cādida. Altera Athenis Erethria fuerat vbi nūc fortū: vnde hęc Euboicā originē habuisse volūt. est item Thessalica Erethria alia circa Pharsalū. Isthia & Estia dicit̄: q̄ postea Oreus vocata: vnde Isthienēs. Isthioτę vero coloni ab Isthia Thessalica. erat autē hęc mulier filia Hyriē: quę an dederit ciuitati nomē: siue acceperit incertū. Sita est in excelso mōte supra petrā: ideoq̄ Oreus appellata: mutata ὀ in ω ab Homero: nōnullis placet Orionē hic educatū: loco nomē dedisse. Regnavit hic Philistides tyrānis: quem Atheniēses sustulerūt. Eusta. Ceterū vino bono hūc locū abūdare testat̄ Homer⁹: σὺ νοδῶσ φελορ. εἰ vocat. Ellopia ab Ellopo filio Titoni: Cerynthus quādoq̄ vocata: quā fluu⁹ ambit: seu

Carābis
Criumetopon.
Cyaneę petre q̄ & symplegades.
Thynias.
Erithyni.
Cimmeri⁹ Bosphorus Męotis.
Eubœa.
Eubœa quādo capta.
Chalcis.
Erethria.
Isthia & Oreus.
Orion.
Philistides tyrānis.
Ellopia.

Dion.
Carystus,
Apollo Carystus.
Marmor Carystium.
Styra.
Adepsa.
Abantis.
Eteonum.
Came.
Elymniū.
Marinariū.
Tryche
amarynth.
Montes
Coryleon
Dyrphis
Oche.
Promontoria.
Ceraſtum.
Caphareū.
Nauplius.
Careum.
Neleum.
Creta
Cētū Crete.
vrbes.
Mīnos.
Curetes.
Corybates.
Cabiſi.
Idei.
Dactyli.
Telchines.
Candia.
Cnoſus.
Cydon.
Cortyna.

Bndoras eiusdē cū mōte Salaminio noīs. hoc oppidū esse Iſtīenſiū: & in ora ſitū teſtatur Strabo. Dion in excelſo Cynēo Eubœæ p̄montorio ſitū: quare ab Homero dicitur Dii mœnia ceſſi. Eſt aliud in Macedonia: vbi certamen erat olympicū. Teſtaſt in ſup Strabo: apud Oreū: de quo ſupra dixi: Athenieſi. duxiſſe coloniā: quam Diada appellauerunt. præterea Dias eſſe plures memini- mus in Theſſalia. Caryſtus in Ora ſub Oche mōte ſita: dicta etiā Aegæa ab Aegæone rege: a quo & Aegæum pelagus: in ea: q̄ tēplū Apollinis marmorei: tū nobilis marmorū lapidicina. Itē lapis quem pectunt: nent: texunt: inde mātilia conficiunt: ea vbi ſordefcūt: in flāmā p̄iecta nitescunt. Strabo: Plini. Nos quoq; huius generis linū Romę vidim⁹ nō abſumi. Sira eſt cōtra Chium ad Myrtoū pelagus: dicta a Caryſto Chironis filio: a quo Chironia quādoq; vocata. Vinū Caryſtū nō hīc laudat: ſed ex Caryſto Laconica Straboni. Styra p̄pe Caryſtū direpta olim a Phēdro Athe- nieſi. duce. Styrachiū vero mons Crete eſt. Adepsa vrbs Straboni. ix. ſita ad aquas Herculis cali- das: vbi aris & ferrī metalla. Callimachus. Διαδάλον ἐρδίαλα χερμέμερ ἔργασι δύρον. Euboici fere omnes huic officinę intēti: fabriq; oēs. nā & Epaphrodytus teſtaſt ibi primū era fuiſſe inuēta: Cu- retaq; qui cū Ioue cōuenerūt: huic operi vacaſſe. Abantis quōdā Eubœa: dicta ab Abante argi- uo: vel filio Neptuni: & Arethuſe. Ariſtoteles ait q̄ Thracēs ex Alba Phocēſiū vrbe p̄fecti: inco- luerūt inſulā: colonoſq; Abantes cognoſauerūt. reperit em̄ quēdā de Abātib⁹: de q; Dio huiusce modi apud Euſtat. genealogia. Eriſtheo Pādionis filio fuere filii: Cērops: Orneus: Pādorus: Mo- tion. Orneus Peteonū cognomēto Mneſtheū regē Athenieſiū genuit. Pandor⁹ Eubœā incoluit. Cuius alter fili⁹ Dias Dion ædificauit: alter Alcon Abātas tenuit. Hui⁹ igit Calchedon Elephe- norē ſuſcepit: quē Homerus regē Abantiū veniſſe ad Troiā ſcribit. Eteonū vrbs. Home. πολὺ κρημορτ̄ ἐτεώρομ: nunc Scorpha vt ait Euſta. vocatur: in mōte ſita. Memorant̄ & illa parua oppi- da: Came: Elymniū: Mariniariū: Tryche: Amarynthus. Montes quoq; Cotyleon: Dyrphis: Oche oīm maxim⁹. vnde & ipſa Eubœa quādoq; dicta eſt Oche: vel ἀπὸ τοῦ ἕξέχειμ: q̄ altitudine ex- cellat: vel ἀπὸ τοῦ ὄχεϊας: id eſt concubitu Iunonis & Iouis. vel ἀπὸ τοῦ ὄχεϊας: id eſt pabulo quo pecudes late paſcunt. Promōtoria vero Ceraſtū qd Atticā: & Caphareū: qd Helleſpontū proſpe- ctat. Hīc dicit Naupli⁹ Palamedis pater ignes noctu p̄tuliffe vltiores: qbus adlecta claffis gręcō- rū naufragiū paſſa eſt. Flumina duo p̄cipua Strabo cōmemorat: Careū & Neletū: eorūq; altero al- bas: atras altero pecudes epotas fieri: Qd in Cratide flumine Brutiorū in Italia dicit etiā eue- nire. Creta a Curetibus: qui primo inſulā habitauere: inde per ſyncopen dicta: ſiue a Creta Iou- is & Ideæ Nymphę filio vt Stephanus: vt vero Plin. ex autoritate Doſiadis ait a Creta Nym- pha Heſperidis filia: Anaximāder a rege Curetū: Philiftides Aeriā: deinde Curetā quondam & Macarem a celi tēperie dicit appellatā. Terminat̄ Ptolemæo ab occaſu Adriatico: a ſeptētrione Cretico: a meridie Punico: ab oriēte Carpathio marib⁹. Patet Iōgitudine Plinio paſ. mille. cclxx. latitudine. l. Centum olim vrbibus habitatā fuiſſe ſane inter oīs cōſtat authores: apud Home- rū vero tārtū. xc. Nā in Odyſſea ἐμερικοστόπολις appellat̄: qm̄ Leucias: cui⁹ Lycophron meminit decē in ea ciuitates deleuit poſt bellū troianū. tradit Ephorus decē fuiſſe ædificatas: ſed oīno con- ſtat ſecundū eti atq; alios Homeri tēpore centū fuiſſe ciuitates. Cretēſiū rēp. antiſſimā oīm Mi- nos iuſtiſſim⁹ legibus cōſtituit: vt eſt author Aelian⁹ de varia hīſtoria: idq; probare videt̄ Ho- merus: cū ciuitates eorū ἐρημαίτωσας appellat. i. bene cultas atq; habitatas: & Archiloch⁹ cauſ- lans in quōſdā ait: ῥόμοσδε κρητῆρ̄ διαδάσκετα: quaſi optimę leges Cretēſiū fuerit. Potētes ma- ri quōdā fuiſſe: puerbiū gręcū eſt argumento: qd per ironiā dicit̄. Quaſi Cretēſis ignorat mare. alterū eos agitat puerbiū: qd in quēq; & aſtutū iactam⁹. κρητίζεις. i. Cretizas: q; huiusmodi ſunt illi natura. Hīc Iouis infantia Curetes dicunt occultaffe: crepātib⁹ armis: Qd genus hoīm & in Eubœa: & in Aetolia: & in Acarnania ſparſum: in vnū tamē redigē. De quibus: de q; eorū origi- ne nōnulla in Epiro & Acarnania dixi: Nā vt ait Strabo: & Curetas & Corybates: & Cabiros: & Ideos & Dactylos: & Telchinas eoſdē eſſe populos: nōnulli vero cognatos inter ſe dixerūt. Cretā in poteſtatē redegit prim⁹ Romanorū Metell⁹ cognomēto Cretic⁹: inſequētibus deīde tēporib⁹ ſub Imperatorib⁹ Cōſtātinopolitanis diuti⁹ fuit: poſtea cōceſſa Bonifacio Mōtiferratenſi: a quo demū Venetis magno diuēdita fuit: anno. M. CXCIII. ſub Henrico Dandalo duce rebellans: Deinde. M. CCCXLIII. p̄ Andream ducē ſub iugū miſſa. Vrbes nūc in ea decē cum p̄ſulib⁹ cōm- tur: inter quas metropolis vna: quā Candia vocant: vbi & p̄tor Venetus ius dicit: & portus eſt reliquę Rhetenſiū: Cania: Sitia incolumes: ceteræ ſemidirute: Chiſanū: Ariū: Milopotamū: Arca- dia: Cherſonneſus: Hierapetra: oīa fere mutata nomina. Nūc vero ad antiquas veniamus: inter quas Cnoſus: Cortyna: Cydon vrbes mediterraneę Straboni poſitæ a Minoe ædificatæ. Cno-

ſus pri⁹ Ceratus a flumine dicta eſt: eā Homer⁹ in Odyſſea Minois regiā vocat: vbi ille nouā an- nos regnauit: deſcēdens in antrū quoddā: vnde ſe mādāta legeſq; a Ioue haurire dicitabat. ἐρδία δε μίρωσ ἐρμῆσ ῥοσ βασιν λένε Διὸσ μεγαλοιο ὁ ἀρειſιόσ. Sita eſt in plano cōtra Pelopōneſum: ro- manā poſtea coloniā accepit. Cortyn ſiue Cortyna diu ſine mœnib⁹ fuit: p̄ ſe munita: donec Pto- lemęus Philopater eā muro cinxit: cōplectēs ambitū. LXX. ſtad. Strabo. Hīc p̄pe Labyrinth⁹: cu- ius dicit adhuc extare veſtigia: vt retulit mihi noſter Georgius Alexander: ei⁹ inſula præful- qui locū adiuit. Mōs eſt effoſſus: ac vndiq; cōcauus: vna tārtū & anguſta via adit. Dux loci per- tus p̄cedit cū ardente funali: inextricabilē errorē per tenebras monſtrādo. Nō longe diſtat mons alter acceſſu difficilis: ſitu inexpugnabilis: qui Iucus Ioui antiqua ſuperſtitione ſacer fuerat: ho- die Themenos ab incolis appellatus: vt idē Georgius dicebat. Lyctus: itēq; Lycastus vrbes. Ho- merus. λυκτον μίλητορτε καὶ ἀργυρόερτα λυκάσορ. Albentem vocat Lycastū: q; terrā habeat al- beſcentē. eſt & alia in ponto Stephano. Phaſtus cū acuto p̄fert: ad differentiā Phaſti grauitonī. Dicit a viro eiufdem noīs Herculis ex Ropalo filio nepote: diſtat a Cortyna ſtad. LXX. a mari. XX. Alia in Pelopōneſo Pheſtū ſupra memorauimus. Dion: Rhytiū. Polyrenum. ἀπὸ τοῦ πολ- λά ῥιμέρα: hoc eſt multas oues habere: q; ſocūdus ſit: & idoneus pecuarię locus. Arcadia Stepha- no ex autoritate Demetrii: nunc ſemidirura: cui præerat Georgius Alexander ſupra memora- tus: qui paucis ante annis Romę profitebatur. Eleuthere: pri⁹ Aorus dicta a nymp̄ha quadā Ste- phano: ſita ad Catactū fluuiū. Oaxus vrbs in mōte ſita: vnde (ait Stephan⁹) nomē accepit ὄαφοσ enim apud plarōſq; gręcōs præruptus: præcepſq; dicit̄. Herodotus ait in hac regnaſſe Erearchū Batthi Cyrenarū cōditoris filiū. Oaxi meminit Virgilius. Crete veniem⁹ Oaxū. Olerus: de quo Zemon in Creticis ait: ante ſacrā Pitnam Olerum fuiſſe ciuitatē in alto mōte ſitā: ac ſacrā Penei cū dea faciunt: Oleriā appellant celebratē. Lampe vrbs Agamēnonis ædificatā: alia in Arcana- nia Steph. Bienus vrbs: ἀπὸ τοῦ βίανσ. q; hīc Mars vim ſit paſſus ab Oto & Ephialto Neptuni fi- liis: a quibus etiā ibi ſacris eſt honoratus: quę Hecatōphonia vocabant. Per ſiccitatē olim coloni- hanc vrbē relinquentes: Idruntē in Italiam applicuerunt: ibiq; nondum mœnibus conditis: reſpon- ſum accepere: vt loca paluſtria maxime perueſtigarent. In Aſiā igitur tendētes: apud Rhydā flu- uiū in Galileæ regiōe vrbē ædificauerūt: Biamq; vocauerūt: ob quādā apud eos virgine Bamiā: ab hiatu terræ abſumptā. Cuius Euſebi⁹ in eccleſiaſtica meminit hīſtoria. Stephan⁹. Atq; hec quidē mediterranea: littoralis autē regio meridie verſus: Hierapiena vrbs: nūc ad vicū redacta: quā Hierapetrā in codice ſiſci appellat̄: præfulē habētē. Eritheū. Leon promōtorium. Aſteru- ſia mons: vnde coloni Aſteruſiani ciuitatē ſupra caucaſum ædificauerunt. Stephanus. Ad ſeptrē- trionem vero Heraclea: Panormus: Diom: Rhithyna contra Articam: quā hodie Rhetinū in- ſiſci codice ſcribūt. præfulē habet. Cyſaniū vrbs item ad vicū redacta: præfulē tamē habet. hec Plin- io vrbs dicit̄: Ptolemęo promōtorium. Cydoni laconicam ſpectās: tertia poſt Gnoſum & Cor- tynam nobilitate cōnumerat̄: a quibus æque abeſt ſtad. LXXX. Straboni: Amphimala q; ſinuū nomen Amphimalo dedit. Minoum. Dictamū. Aptera vrbs: cui⁹ Etymum Stephanus huiusce modi adfert. Sirenes de cantu in eo loco cum muſis certantes: ac victę depositis ex humero aliſ: albo ſe inſicientes: in mare p̄iecerūt: ex quo Aptera locus quaſi ſine aliſ. Inſulę vero iuxta Leuca appellatæ ex adſumpto colore. Ptolemæus quoq; in hac parte montes Leucos ponit. Pantoma- tium. Drepanum promontoriū. Ex orientis parte Camara vrbs: & Zephyriū p̄montoriū. Ex occidente Cherſonneſus. Coryx. Criumetopon item promontoriū: q; hirci ſpeciem præbeat. Eſt aliud circa pontū Euxinum. Montes vero præ ceteris nobiles: Dictæ: & Ida: apud hunc & Pana- cra mons alter: cui⁹ meminit Callimachus. ἰδάιοσ ἐρ ὄβεροσ ἰάτε κλέιοσσι πάρμακρσ. Eſt & Cy- pri vrbs. Rhodus ſicuti & Cyprus i Aſia eſt: vocabaturq; prius Ophiuſa: poſtea Theſchinis: eo q; Theſchines eam incoluerunt: genus hoīm maleficū & faſcinatoriū: qui ex Creta primū in Cy- prum: deinde huc cōmigrauerūt: & ferrum prius & æs exercuerunt. Poſt Theſchinas Abliades ſucceſſere: ex quorū vno Cercapho & Cydippe coniuge filii p̄creati ſunt: qui vrbes de nomini- bus ſiſ cōdiderūt: Lindū: lalyſum: & Camirum. Quidā putant a Tlepolemo ædificatas Hercu- lis & Aſtiochiæ filio: eiſq; noīa filiarū Danaī indidiſſe. Hæc Strabo. Homerus Tlepolemū hunc Rhodios ad bellum Troianū duxiſſe dicit: authorē generis: & illarum trium ciuitatum. Διρδομ ἰήλνορτε καὶ ἀργυρόερτα καμείρορ. ob eam cauſam Pindarus Tlepolemi inſulā eam vocat: di- citq; a Rhodo nymp̄ha ſolis ac Veneris filia dictā. Rhodios quoq; Mineruæ primū ſacrificauiffe ſtatim vbi e Iouis illa p̄ceſſit ceruice: Ioueni propterea loco beneficii in ea auro pluere iuſſiſſe: ex quo diuitiis inſula referta eſt. βρέχε: θεῶμ βασιλεύσ ὁ μέγασ χρνοσίοσμι φάδεοσσι πόλιμ ἀρια

Labyrinth⁹
Themenos.
Lyctus.
Lycastus.
Pheſtus.
Dion.
Rhytiū.
Polyrenū.
Arcadia.
Eleuthera.
Aorus.
Olerus.
Lampes.
Bienus.
Hierapiena
Eritheum.
Leon p̄mō.
Aſteruſia.
Heraclea.
Panormus.
Diom.
Rhythina.
Cyſaniū.
Cydon.
Amphī- mala.
Minoum.
Dictamum
Aptera.
Leuce.
Leuci mōt.
Pācomatiū
Drepanū.
Camara.
Zephyriū.
Cherſonne ſus.
Coryx.
Criumetō.
Rhodus.
Telchines.

καφαίσην τέχνας. De diuitiis ei' etiā Homerus. Chara louis tell' hoīm regi atq; deorū. Quiq; & opes illi multas diffundit & amplas. Hęc omnia fabulosa referuntur: vt plane terra cōmēdetur quā reuera fortunata fuit quaua versus ad hoīm salutē: aut etiā Colonias nauigando: vnde & in Hispaniā vsq; pfecti: Rhodū aedificauere. Rhodii Dores sunt: eorū dicēdi genus Quintilian' cōmendat: dicens esse mediū inter Asiaticū & Atticū. Aeschynes cum a repu. excidisset: eo doctrinā: Athenarūq; studia primus intulit: ac adeo is locus literis re floruit: vt deserta plurimi patria: vnde cūq; tanq; ad cōmune gymnasiū eo conuenirent: mallentq; se Rhodios appellari: vt duobus Apolloniis aliisq; contigisse memoriē proditū est. Duri sane atq; asperi taxant: vel ob dicēdi genus: vel e situ regionis difficili. vestigia Apollinei templi adhuc monstrant: vbi Colofum Cares Lyndius altum cubitis. DCC. ex aere extruxisse fama est: quo terramotu postremo corrūente: Hostis Sultanus Aegypti: quū insulā inuasisset. XC. camelos ex eo dicit exonerasse. Hęc insula post amissas Hierosolymas in potestate militū. S. Ioannis peruenit: a quib' sepe contra impetū barbarorū defēsa: patrū nostrorū memoria: ab Habusato Aegypti Sultano bellum quinq; annorū prulit. Deīde a Callisto. III. Ludouicus patriarcha Agleiensis eo cū classe missus: Rhodū a Turcarū longa obsidione soluit: eorū triremib' apud oppidū. S. Petri depressis: ac Lemno recepto. Postremo Sixti. III. tēpore: periculosissimū eorūde hostiū sustinuit bellū: mētib' pene disiectis: qd tandē diuina ope: & militū virtute euasit: vbi & quaedā auxilio nostris ferūt vīsa portenta: duce ipso ac magistro p mētib' astante: ac ad extremū p fide: proq; patria ad laborē sui exēplo ceteros inuitate. De ipsius vrbib' tribus nihil nūc restat nisi Ialysus: qui Rhodus appellat eodē cū insula noīe: quo cetera cōmigrarūt vsq; Plinii tēpora. Lyndus em in mōte sita: mobile Mineruæ templū habebat a Danaidibus extructū. Hinc Cleobul' vnus e septē dicitur fuisse. Cyprus Crypta prius Stephano vocabat: q; a maris vndis videat abscondi: & Ceraustes ob mōtes frequentes: quasi cornua quēdā pretendētes: & Amathusia & Minois & Achamatis circuitu Strabonī trium millū & CCCCXX. stad. Plinio. CCCLXXV. pa. Mil. similis Eustathio. Posita vero Ptolemeo ex parte septētrionis Iffico sinui proxima a meridie Aegyptio pelago: ab occidente Rhodo. Insula mollis alioquin: & Veneri dicata: nā ex eius noīe κύπριον Venerē appellat Græci. Trogus scribit Cyprios virgines suas prius nautis in littore pstituerē solitos: deīde matrimonio collocare. Nos in vrbe Roma vidimus Carlotæ reginē comites: haud famæ pscæ nequitia cedētes. Habuit & tyrannos olim gręcos: Teucrū primo qui cōdidit Salamina: eiusq; plē vsq; ad Euagorā & filiū eius Nicocle ad quē est Isocratis oratio. Verū postea: vt ait Strabo: iuuā tibus Romanis in manus venit Ptolemeorū: quorū postremus: q; parū gratus vidēre erga rēp. sublat' est. Causa fuit. P. Clodius Pulcher: captus olim a Pyratīs Ptolemeo scripsit vt pretiū ei ad liberationē mitteret: qd admodū parū ei missum: Pyratæ spreuerūt: libertūq; gratis dimisere. Creat' deīde Romę tribun' eueit: vt. M. Cato ptor in Cyprū mitteret: eam regi ablaturus: qd cū rex pnsisset: venenū sumpsit. Cyprus ptoria puincia deīde facta: qd Antoni' Cleopatrē & ei' sorori Arsinoe eā tradiderit: post ei' mortē ad rēp. rediit. Hęc ille in eadē fere sentētia. Rufus Cyprū ingt famolam diuitiis popul' Ro. paupate sollicit' occupauit. Eā rex scederat' regebat. sed poenuria erarii lege lata p. P. Clodiu trib. pl. Cypr' cōfiscari iussa est: quo accepto nūtio: rex venenū hausit: quo vitā: priusq; diuitias: amitteret. Occidēte deīde Imperio Cōstātinopolitani Imp. eā tenere: quos primū e possessione eiecit Ricardus Anglię rex. Hierosolymā classe petēs: eo tēpestate delat' cū portu phiberet: indignat': arma q; in Saracenos parauerat: i eos cōuertit: i potestareq; insulā redegit: pfdioq; firmavit. Nec diu postea Guidoni Lusignano viro Gallico: q; de Hierosolymitano regno pulsus fuerat: pmisit: cōmutatiōe tituli regni Hierosolymitani. Igit hęc ille acceptā suis p man' tradidit: donec regnū lōga successiōe ad duos puēret fratres: quorū alter noīe Petr' cū classe istructa Hispanis & Gallis Alexandriā inuadit: ingenti inde abacta pda: paulo post reuersus: a fratre trucidat: q; parricidii poenas mox dedit. Nā in cōuiuio qd sumpruo sum parauerat āno. M. ccclxxii. inuitati Genuēn. & Veneti iudices quos Baliuos appellat: ac de cōfessu & loco cōcertates: Genuēses egre tulerūt q; regis sentētia Veneti essent plati: quaproter in eū cōiurauere. Re patefacta: rex cōiuratos quotquot aderāt: vna die e fenestris ptorii deiecit: reliqs ad vnū: q; Cyprī agebāt ex ea natiōe: necatis. Genuēses hoc accepto nūtio: classē armāt: ex iprouisioq; insulā cōfestim inuadūt: regē cū cōiuge capiūt: ac domū cū pda ingēti in triūphū ducūt. Regina q; pgnās esset: i custodia peperit Ianū noīe: q; Genua: quā Ianuā corrupte vocāt: natus esset: radē vterq; dimissus sub tributū cōditiōe: & Famagusta qd Cyprī est Emporiū: sibi restēta. Ianus igitur patri succedēs: a Sultano Aegypti Melchella: ob memoriā paternē inimicitia

Tēplū solis Sultan' babilonię.

Ialysus.

Cyprus.

Teucer. Euagoras Nicocles. Ptolemeus.

Petrus rex.

Ianus.

simul & iniuriā inuadit: dūq; classi classe occurrit capif ab hoste vna cū Nicofia: vrbs diripitur atq; icēdit: ipse postea. CXX. mil. aureis sese redemit: tributū pēdere pollicitus. Huius duo fuere liberi Ioānes: & Anna quā Ludouico Ludouici Sabaudiēsis ducis filio locauit: Ioānes aut regno successit: vir singulari mollitia pdit' q; ex Helena Theodori despoti Ioānis Paleologi Imp. Cōst. fr̄is filia Carlotā tm̄ succēpit: ex cōcubina vero Iacobū. Filiā Ioāni cuidā ex genere Iusitanorū regio locauit q; Soceri regni res cūctas administrabat: demū veneno sublat' ē opa cuiusdā q; cā illi' reb' ac loco quē p̄cipuū apud regē tenebat deiecit' fuerat. Carlotā deīn Ludouico Ludouici Sabaudię Ducis filio ei' patrueli tūc absēti iterū nupfit. Iacob' vero p̄sul Nicosiēsis a parētib' fact' pōtifice minime pbate. At ille post mortē eorū spreto sacerdotio regnū inuadit. Ludouic' interea Carlotę vir e gallia accersitus ac classe instructus Iacobū de regno deiecit. Hic ad Sultānū cō fugiēs ei' ope restituit: Ludouicū i arcē Nicosię cōfugiētē expugnat. Regnū quoq; integrū cum Famagusta quā ad eā vsq; diē Genuēses tenuerāt adept': vt p̄petuo munimento firmaretur: Catharinā Marci cornariū patriciū Veneti filiā in m̄rimoniū duxit: quā Senat' in filiā adoptauerat dote assignata. Hęc post Annū vidua ac pgnās relicta posthumū peperat ifantē. Quo breui tpe p̄eute Regnū iure hēreditario ad Venetos puenit āno. Mcccclxx. Ludouic' interea ad sedes p̄nas remeauit. Cūq; otio magis diuinisq; reb' q; impio natus eēt: in solitudine apd Ripaliā supra lacū lemānū vsq; ad extremū se recepit. At Carlotā virago minime qescēs dū obsideret statuit in Italiā Ro. ad Sixti pontificis opes cōfugere. a quo pecunia tm̄ adiuta ad Sultānū idē i Aegyptū trāsiretauit: apd quē trieniū auxiliū expectatiōe cū frustra triuisset: re infecta Romam reuertit: vbi vna cū Cypriis comitibus honesti ordinis eiusdē Sixti liberalitate ac mīa vsq; ad extremū vitæ tēp' vixit. Cyprū & Rhodū Sultan' suę ditiōis ac Regni Hierosolymitani eē dicitat. Turcarū vero Rex Otomanus de Rhodo q; pxim' sit ei' littori tm̄ cōtēdit. Ciuitates Cypri plurimæ noiant q; iā iteriere. Hęc solū i codices fisci relatæ. Nicosiēsis metropolitana Paphēsis Famagusta na Anteradēsis Limothoniensis. Ex his Paphū cōdidit Agapenor q; Dux classis Arcadū in bellū Troianū: in reditu in Cyprum appulit. author Pausanias.

Ioannes.

Carlotā. Iacobus.

Ludouic'.

Cypri ciuitates. Paphus.

R. Volaterrani Cōmentariorum Vrbanorum. Lib. X.

ASIA DEINCEPS PERSCRIBENDA PAR RELI- q; duab' Tanai & Nilo ac Bosphoro Thracio discreta. dictaq; nōnullis ab Oceani filia: Herodoto at a Promethei matre: lydis vero ab Asiao Atys filio: vnde & gens qdā Sardis Asia dicit' vt tradit Eustathius. Hęc vniuersā Taur' diuidit diuersis vīs flexuosus ac numerosis noibus ad cognata Ripheorū iuga ex Oriēte pueniēs. Imaus p̄ia parte sui. Deīde Egidis: Paropanī sus: Circi': Cāpodes: Pharpharides: Coraxes: Orages Oromades: Niphates: Taur'. Atq; vbi brachia emittit subīde rētanti maria similis: Sarpēdon: Ceraceius: Gargi': iterūq; Taur': portarū tm̄ noīe vnitate sibi vēdicans: q; alibi Armenicę alibi Caspicę alibi Cilicię nominant. Quin etiā maria effugiens & cōfractus diuersis se gētū noīb' miscet: a dextera hircanis Caspiis: ab lēua Pariedrus: Moschi': Amazonius: Coraxicus: Scythic' appellat': in vniuersū vero gręce Ceraun'. Arrian' aut lib. VI. de gestis Alexandri. M. p Pāphylīā & Ciliciā in Armeniā tēdere ait et hinc i medium flectere ad Partieos vsq; & Charasinas & Bactrianos exupans cōgredit' cū Paropanilo qd Caucasum vocāt. Hūc prim' e Syrię regibus Seleuc' p̄ Antiochi magni vt ait Polybi' ausus est trāscēdere ac late dñari. Pars Asię potissima ac coloniis gręci frequētissima: Asia pprie appellata ē: q; mō magni Chersonnesi duob' vtriq; eo coarctatib' equorib' Iffico & Pōtico in mare p̄minet vbi Pōti regio cōtinet. Sil' q; Chalcedōia / Bithyniē duę / Phrygiē duę / Mysiē duę / lonia / Aeolia / Caria / Lycia / Iffauria / Lycia / Lycaonia / Lydiā / Pāphylia / Ciliciā / Armēia: oēs cis Taurū p̄ter Pāphylīā / Lyciā / Iffauriā & Ciliciā. Pōti regio p̄les cōtinet puicias Paphlagoniā galatiā Cappadociā. tpe vero Theo. viii. sub ei' dicecse os vicario pōtū Polēoniaci: pōtum Amasiā. Honorada Bithyniā Paphlagoniā Armēias duas Cappadociā ab Heraclea vsq; ad Colchidē Strabo dextrā pōti: lēuā Thraciam vocat. In hoc Mithridates. xxi. gētib' q̄rū liguas nouit ipauit. A Ro. p Syllā / Murenā / Lucillum / & Cottā cōf. su

ASIA.

Taur' mōs. Quot noīa cōmutet.

Portæ Armenicę. Caspicę. Cilicię.

Seleucus. Asia pprie. PONTVS PAPHLAGONIA.

Mithrida.

Pharnaces. pat⁹ fortior resurgebat nisi p Pōpeiū penit⁹ succubisset. anis. XLVI. bello cōfecto suis tādē ob crudelitātē iūsus cū frustra venenū sūpisset ab amico mortē ipetrauit: de quo viro alibi plā. Pōpei⁹ Pharnacē ei⁹ filiū sociū po. ro. eē voluit: bosphori regē cōstituit: pōtū puiciā fecit. Pharnacis Polemon. i pugna cōtra Cēsariāos occubātis regnū Cēsar Mithridati Pergæno cui⁹ opa i bello egypti v⁹ erat tradidit. Post hæc Polemō Pōti magnā tenuit ptē: quo exticto Pithodoris eius vxor duob⁹ Pithodoris eius filiis regnū administravit: Postremo sub Nerone Pōtus ois i puiciā redact⁹ est. Nouissimis vero tēporibus turcē ea loca recuaperuerūt e familia Cādelorū: ab hīc Annos fere. CCL. q haud diū ab Otomanorū gēte nūc oib⁹ late dñante expulsi fuere. Priā igit ciuitas ac Metropolis occidētē versus Heraclea est. Cui⁹ Homer⁹ nō meminit: sicuti neq; Amastris neq; Sinopis q vidēt post eum fuisse. Huius noīs plēs fuere in Sicilia: Libya: Sardinia: Italia: Gallia: Creta & aliis locis pluribus q a Stephano cōmemorant. Deinde Paphlagoniā sequūtur ppli vna cū Pōticis mixti: seu pars potius ponti. Paphlagoniā plinius pylemoniā dictā fuisse ait a pyleflumine qd iter Mariādynos & paphlagonas fluēs fert i pōtū. Eustathius vero & Stephan⁹ a paphlagōe phinei filio dicit. Eā philemenes amic⁹ po. Ro. vt scribit Rufus tenuit: sepe a Mithridate expulsus: deinde restituit. stirpe deniq; regia deficiēte Nerōis tpe puiciā facta ē. Gēs aliogn barbara: q̄uis mixta grēcis: a lepore tñ eorū pcul. Cauillus exagitat Comic⁹ quēdā vt paphlagonē vīfū: q̄ i cōcionib⁹ lingua semibarbara vte ref. Eustath. Horū ppli Mariādyni sūt orā habitātes vsq; ad fluuiū partheniū. Quos Strabo dicit a Thracia pfectos. Horū meminit Eupolis aitiq; comœdiē χρυσὸ γέμεϊ ὄρω θεῶν τῆρ μαριαρδύριαρ Apud eos tibicines canere primū Threnos sūt soliti. vnde prouerbium μαριαρδύριον μέμνησαι θρηνητήριον. Threnetici & Cares: vnde & Carica Threnetica dicunt. Huiusmodi sunt etiā phryges & Mysii. Quare Aeschylus ait. βοῶ τὸν μύσιον. Ferunt authores Mariandynū filiū Tityi Threneticā ornasse melodiā: eāq; patrē Marsi Tibicines docuisse. Hinc Mariādyni authorē sui gnīs imitati sunt: quē etiā venādo extictū quotānis in æstate lugēt. Hęc Eustath. Apud eos vrbs nobilis altera Heraclea est: Megarēsiū colonia Herodoto: Straboni vero Milesiorū: circa quā Acherusia Chersonesus: vbi dicit Hercule ex iferis Cerberū extraxisse. Arrianus vero sic ait. Mariandyni paphlagonū gēs Sangario fluuiū vicini vbi Heraclea ē: apd quā Cimerii q more patrio vescunt herba in Aconitū icidētes adfecti sūt: qd gen⁹ herbæ spuma Cerberi ab Hercule extracti in terrā collapsa dī peperisse. Ex quo Scōma iacit: Cerberū nō minus in cōmoda supis attulisse q̄ iferis. Caucoēs ppli Strabōi q iā iteriere orā habitauere post Mariādynos vsq; ad partheniū flumē. Hic ei p fines paphlagonū fluit: a lenitate q̄si virgo sexu: q̄ Diana ibi latuerit vt idicat Apollonius i Argonauticis. Est et parthēiū mōs i pelopōneso. Eusta. Amastris iuxta seq̄ paphlagoniē Metropolis: hodie quoq; noīs vestigia retinēs: dicta ab vxore Dionysii Heracleē Tyrāni filia Oriactis Darei regis fr̄is vt ait Strabo. Ea sigdē e triū vrbū icolis facta dī: Sefanio: Citoro: & Crōna. Citorus. n. a Citoro phryxi filio vt Strabo: olī Sinopēsiū emporiū. nōnulli Cidorū scribūt. Hęc frequētē buxo Strabo tradit. Virgilius. Et algētē buxo spectare Citorū. Cromna nūc ipa Amastris ē. Aegial⁹ pmōtoriū vt Apolloni⁹ poeta indicat: habet & vicū eiūdē noīs. apd græcos añpenultima acuit ad differētiā port⁹. Est alter Aegial⁹ q sub Agamemnonis erat iperio: i medio Sicyōis & Buprasit: ab Aegialeo Inachi filio. ē & Thraci⁹ Aegial⁹ iuxta Strimonē: Aethiopic⁹ quoq; Aegial⁹ iuxta ægyptū. De hoc aut paphlagonico Home. κρόμαρτ̄ ἐγγαλόν τε καὶ ὑψιλῆρ ἐρνεϊαρ. Quidā Crobialon scribūt. Apolloni⁹ sic scribit. Crobialūq; ac Crōnā frōdosūq; Citorum. Qui ethnica scribit testat Crobialū puū eē oppidū. Sefaniū pmōtoriū Amastridis vbi primo phine⁹ rex habitauit. Strabo. Didym⁹ aut Insulā hęc dicit eē. dī aut a Sefanio ibi fecēde pueniēte: Eusta. Erithymnos Strabo i mari pōtico ppe paphlagoniā duos eē scopulos dicit a colore appellatos: q̄ tell⁹ in ea pte rubricare videat. Stephan⁹ ciuitatē paphlagoniā: ponit: quā Home. i Catalogo ὑψιλοθ̄ ἐριθυνοθ̄. Apolloni⁹ i argonautis. ἀπειροθ̄ τε περὲξ ἐρεορτ̄ ἐριθυνοθ̄. Inuenit & piscis Erithynus ob eandē coloris causam cognominatus. Eneti quos Homer⁹ pducere mulos testat ἐξ ἐρετῶρ ὄθεν ὀμιόμαρ γέροσ ἀγοτεράωρ. Sed & eq̄ magnope laudat. Enetis ei eqs i Olympia Leonē Lacedæmoniū vicisse author est Euripides. Enetus fuit Myrmex Dialectic⁹ cuius meminit Diogenes in. ii. Hęc gētē suo iā tpe extictā testat Strabo hęc Venetos habuisse originē i Italia dixi. Pelamidia port⁹ & statio paphlagoniē. vbi pelamides piscat Strabo. Scda apd calybes. Tertia apd Byzatiū. Aeginates oppidū & fluui⁹. Steph. Armeniē yic⁹. meminerē Menipp⁹ i Periplo & Xenophō i ascēsiōe. Ti⁹ vrbs a Tio sacerdote Milesio vt ait philo. Demosthenes vero historic⁹ in Bithyniacis dicit originē a pataro quodā habuisse q̄ in paphlagoniā res gessit ciuitatēq; appellasse. Tion q̄si Dia q̄ louē maxime coleret. Steph. Tii &

Heraclea.
Caucones.
Parthenius flu.
Amastris.
Citor⁹.
Sefanium.
Cromna.
Aegialus promon.
Sefaniū.
Erithymni.
Eneti
pelamidia.
Aeginates Tius.

Pomponi⁹ meminit. Gallichor⁹ fluuius apud heracleā Paphlagoniē quā supra narraui facer Di onysio q̄ ibi chorū cōstituit reuertens ab Indis. Apolloni⁹ ὠκα δὲ καλλυχόροιο παρὰ θεροχόασ πο τὰ μ οιο κλιθορ ἐρθερ ἐπονσι Διομνοσίον ὑιά ἢ Δωρ κρικα φύλαλι πῶρ κατεράσσα τὸ θῆασ ὄργια σαι σῆσαι τε χοροθ̄ ἀρτροθ̄ παρθερ. Valerius Flaccus e nr̄is Callirohon vocat: Tristes Acherusios oras Præterit & festa vulgatū nocte lyei Callirohon nec vana fides: Hic bacchus & vndis abluit eoo rotātes sanguine Thyrsos. Callirhoes alter i Attica fluui⁹ Plinio. Sinope vrbs græca Milesiorū colonia. Quā polybi⁹ hoc modo describit: In dextra parte ponti vbi Phasidis ingreditur mare: in quadā Chersoneso prendēte in pelagus: difficilis aditu a mari venientibus. Sinopēsi bus Mithridates bellū intulit q̄ subsidiū a Rhodiis petierunt. Strabo nobilem eam Paphlagoniē ciuitatē vocat a Milesiis edificatā ac bis captā: primū a Pharnace: deīn a Lucullo, Gymnasio, porticib⁹ & foro egregie ornatā. Inde quoq; sinopicā Rubricā e Cappadocia eo aduectā puēire: vrb̄ Etymū a puella Sinope ferūt: q̄ a loue amata in hoc loco repta eū iurare coegit daturū: qd ipa pteret. petiit aut perpetuā virginitatē. Apolloni⁹ hanc fabulā pluribus versibus comprēdit. Alia vult fabula ab Apolline cōpressam: ex qua natū Syrū qui Syriā nomē dederit. Sinopēsiū Regulus qdā Hirmael græcanica secta nr̄a memoria se sponte Maumethi Turcarū regi dedit. Hęc vrbs clara Diogene Cynico est. Deinceps sunt Halys fluminis ostia nomē habētis a salibus quorum pterfluit fontes: labit multus in occidentem: deinde cōuersus in Septentrionē per Galatas & Paphlagonas hos Leucosyros terminat. Hęc Strabo. Eustath. eius etymū poti⁹ ἀπὸ τοῦ ἀλάμεσ μα. i. errare existimat: q̄ vagus diuersis abeat itineribus: ex quo sine adspiratione scribendū: primo autē modo nequaq; Herodotus dicit eum a mōte Armeniae oriri ac per Cilicū terras boreā versus tēdere ac exeuntem in Phasidē nomē amittere. Adstipulatur & Polybius q̄ Sinopē prope Phasidis ostia non Halys collocat. Cis halym terras oīs ac regiones vsq; ad taurū Croesum posse disse idē est author: eundē quoq; fluuiū cauēdū ei Pythias respondit: κροῖσοσ ἀλλυ διαβάσ μεσ γάλυρ ἀρχηρ Διαλύσει. Amisus vrbs insignis distās a Sinope ad stadia nonigēta: Milesiorū postea Cappadociū p̄cipū colōia. Hęc Mithridates Eupator muris exornauit. Hęc Strabo. Plinius vero ait Eupatoriā a Mithridate vocatā: quā cū Amiso coniunxit: eo demū a Pompeio deuictō Pōpeiopolis vrb̄q; oppidū vocatū. Deinde a Phanarea est pars optima Pontis: post eā oriētaliōr Paphlagonia: sub cuius radicib⁹ Cobira sita sunt: stadis. Cl. q̄ Magnopolis australior. Hęc Mithridatis regia erat. Ad. CC. hęc stadia Petra est oppidum: loc⁹ altissim⁹ & Saxo subsistens circum siluosis & inadaccessus. Ex ea Pompeius Thesaurus Mithridatis Romā exportauit. Cabiraq; Diospolim nominauit: quā postea Pythodoris rex auxit: Augustūq; appellari voluit: post Phanareā Comana Pontica & Zela vrbs ab eodē rege possessa sup aggere Semiramidis cūstructa: vbi tēplum Ariaitidis quæ ab Armeniis colit. Hęc Strabo. Iuncta huic Amazonū Regio de quibus in Scythia dixim⁹: vnde huc cōmigrarūt: & apud Thermiscinā & Sidinā oppida: ac amnē Thermodōtem cōstitērūt. Hic ex Antitauro pluens in pontū semp glacialis vel estate: ex quo noīs etymum trahit: crystallū quoq; producit vt ait Eustath. Iris etiā non minor illo ex Phanarea fluēs Straboni: eandē planitiē irrigat pterfluēs Comana Ponticā (Nā altera in Cappadocia Comana) & Amisum Strabonis patriā adsumptis sibi Scylace & Lyco apud Thermiscinā Thermodōti cōmixtus in pontum exit. Lyc⁹ em̄ ex Armenia per fines Cappadociæ: hęc Casareāq; abluēs p̄gredit: donec in Phanarea cum Iri concurrat. post Sidinā: Pharnacia est oppidū munitissimū. Deīn Trapezus græca ciuitas. Ante vero ex Amiso nauigatib⁹ in ora duo pmontoria inueniunt. Herculanum: deinde Iasoniū: Deinde sinus in quo sunt Cerasus & Hermonassa mediocres habitatiōes Hęc Strabo. Herodotus aut Cerasuntē & Trapezuntē Sinopēsiū colonias dicit. Eustathi⁹ vero ex hac fructū eius nominis a Lucullo in Italiā exportatū postq; victoriā Pōpeiū Megalopolim appellatā esse testat. Strabo in hoc littore Phazemoniticā ponit: eāq; a Pōpeiō Megalopolim dictā & iuxta Phazemonē vicū ampliatis moenib⁹ Nicopolim appellatū. Trapezus: Impatorē christianiū nostra etate habuit a Mahumethe Turcarū Rege expugnatū: originē a Constantinopolitaniū impatoribus ducebat. Iam inde ab Alexio propinquo Andronici Senis palæologi. quem primū hęc vrbs Imperatorē habuit. Censetur & viro doctissimo Georgio Trapezuntio Peripatetico quē Romē audiui. Trapezuti aut imminēt Tibarni: Chalybes: Heptacomete antiquitus Mosynceci appellati q̄ turres μοσθιασ vocant. Nam hoc genus in turribus & arboribus habitat. Ii tres Pompeii cohortes obrūcarunt dum montana pertansirent. Hęc Strabo. Dionysius vero poeta Δουρατέιον μοσ νρόικον id est ligneos Mosyncecos vocat q̄ in arboribus seu ligneis habitabant aedificiis. Xenophō eos vti adipe Delphinorū pro oleo & nucibus iuglandibus summe

Gallichor⁹
Fluuius.
Qui & Callirhoes.
Sinope.
Halys flu.
Amisus.
Pōpeiopol.
Phanarea.
Periandra.
Cabira.
Petra.
Comana Pontica.
Zela.
Amazones Thermodōti flu. Iris flu.
Lycus.
Thermiscinā & Sidinā Amazōnū patriā.
Pharnacia.
Trapezus.
herculanē iasoniū promon.
Phazemū.
Megalopol Impator.
Tibarni.
Chalybes.
Heptacomete Mosynceci.

scisso putamine: vino austero: pterea corporibus esse teretibus: longitudine ac crassitudine aqlli
Calybes. Calybes: gens pauca & subiecta Mosynecis vicinis: victuq; ex ferri metallis quo abundant quaeritantes vt ait Xenophō. Hos dicit esse Eustath. quos Homér⁹ Halybes & itē Halyzonas vocat quos Dius & Epistrophus ad Troiā duxit: & satis ostendere dū orā dicit venis argenti abundare *ὄνλοθερ ἐξ ἄλυσθω ὄθερ ἀργύροι ὁ γέμεθλη*. Strabo autē Calybes dicit suo tpe Chaldeos vocatos ab Homero autē Halybes sed Halyzonas nequaq; dicēs eos cis halym esse. Stephanus item vult
Calathis. Halyzonas Homerum inter Cares & lydos posuisse: dictos a iactantia diuitiarum quas possidet
Istr⁹ poeta. *ἀλάζωμ* em latine iactans. In ora quoq; Ponti Stephan⁹ Calathim ponit a Calatho ibi repto sacrificiis apto. hic & Istrū fuisse poetam: q de Tragœdia scripsit. In eadem ora Melas & fluui⁹ & si n⁹ & pōt⁹: cuius meminē Eudox⁹: apud Sarpedoniā petrā dictus a Melane phryxi sse ibi demer
Melas Flu. so. Apollonius *μελάρον διὰ βέρθεα πόρτον ἰέμεροι τῆ μέρ θρηϊκωμ χθόρα τῆδε περ ἄϊαρ*. NVNC
GALATA Ponti mediterranea dicenda quæ Galatæ: Cappadocelq; tenet. Galatē em Paphlagonib⁹ vicini
Trogini. ad austrū sunt ac cis halym. Tres eorū gentes Trogini: Tolistobogi a ducib⁹ dicti: Tectosagia
Tolistobogi. gente gallica. Hanc regionē post multos errores: galli occupauerunt: ex quo Galacia seu gallo
Tectosagi. græcia dicta est. Deinde res ad Tris duces delata: vt Strabo testat: postremo ad vnum Deiotarē
Deiōta rex regē a Pōpeio factum: cui successit Amynthas: qui pro Antonio in castris fuit: deinde ad Augu
amynthas. stū transfugit. Quo extincto a Romanis simul cū Cappadocia ac Ponto puincia facta. Rufus aut
CN. Māli⁹ tem sic de his. Galatas. CN. Mālius Cos. q Antiochū iuuissent psecutus: & fugiētes partim in
cos. Olympū partim in Ancyram: q nunc Mediacus dicit: de arduis in plana detrusit: victos in ppe
M. Lollius tuā pacē rededit. Gallogræciā Deiotar⁹ rex nobis pmittentib⁹ tenuit: ad extremū sub Octauiō
Paulinus. Augusto in formam puinciae redactā eā prim⁹. M. Lollius Paulin⁹ administravit. Galaciē ciuitas
Ancyra. Ancyra nōnullis Phrygiē: Nā & vicina Galaciē Phrygia maior est. Apollon⁹ in. VII. Caricē
Pessimū. de hac vrbe sic refert: Mithridatē & Ariobarzanē Neclydas auxiliares fuisse Galatis in bello qd
Tania. a Ptolemēo Aegypti rege passi sūt: cui⁹ naues cū Mithridates cepisset Tris vrbes facti memoriā
CAPPA testātes posuit: Ancyra ab Ancor⁹ nauib⁹ ereptis: alterā Pessimūtē: tertiā Taniā a noib⁹ Ducū
DOGIA. qui ei bello præerant. Arrian⁹ aut Pessimūtē *ἄπο τοῦ πείσεσθαι* id est cadere e celo simulachum ma
ariararthes tris deū vnde illa Romam aduecta. Taniā alii Tabiā vocāt. Ad Ancyrā Synodus Ancyrana cele
ariobarzāel brata vt in iure scribit Pontificio. SEQVITVR Cappadocia quā Halys ab occidēte terminat:
Archelaus. Thermodon ab oriente: a meridie Cilicia / mediamq; iris interluit Ptolemæo. Plinius a Cappa
Leucosyria. doce ei⁹ regionis fluuiō vocatā dicit: cū Leucosyria pri⁹ diceret / eadē eē Strabo quoq; adfirmat.
Mazarca. Arrian⁹ scribit Cappadoces vsq; ad Euphratē quondā Syros vocatos: deīde nomē a Cappadoce
Cæsarea di Nini filio mutasse. Plutarchus Cappadociā Syriam vocari dicit a Syro Apollinis & Sinopes fia
ca. lio. Cappadoces vt ait Rufus primū societatem Po. Ro. sub Ariararthe petierūt: cui⁹ deficiente
Argē mōs stirpe: lectus rex Ariobarzanes: & a Mithridate sepe pulsus: Romanorū armis restitutus est: cui⁹
Melas flu. ius itē tertia deficiente ple Archelaus fauēte Antonio rex factus: quē Tyberī⁹ sub Augusto obo
Comana ne defendit. Imperio deīde succedens eiūsdē blāde Romā adceritū nō remisit: ac Cappadociā in
cappado. puincia per germanicū rededit: q simul cū tota regione teste Strabone a senatu in. X. diuisa est
Archelaus Præturas: videlicet quinq; Taurum versus q sunt Melitina: Cataonia: Cilicia: Tyanensis & Ila
colo rientsis. Quinq; reliquæ Lauinasina Sargasina Serauina Chamameriena Rhimnena. postea addi
Hylas flu. ta & vndecima Prætura: Regio videlicet Castabalis & Cydistre vicina vsq; Derbam Antipatri
neocæsarea. Piratē sedē. Idē ait author Persas primū Cappadociā in duas Satrapias diuisisse. Deīde Macedo
 nas in duo regna. Quorū alterū pprie Cappadociā appellabāt prope Taurū: alterū Cappadociā
 magnā ppe Pontū. Arrianus scribit Cappadocas omnis vsq; ad Euphratem Syros primū fuisse
 vocatos: Deinde a Cappadoce Nini filio nomē accepisse. Eustathius Leucosyros dicit esse nomi
 natos: ad differentiā Syrorū qui extra Taurū sunt collocati. Mazacam Eusebi⁹ ait pulso Archē
 lao Tyberium: Cæsareā appellasse: vnde Gregorius nazianzenus p̄sul & Basilus fuere. Est & Cæ
 sareā Apameē & Cæsarea Palestinæ. Est itē Mazara ciuitas Seluntinorū. Hęc vero apud Argē
 montē sita. Strabonē & Martiano: apud quā ad stad. XI. Melas fluuius currit ex humili loco nā
 scēs & in Euphratē emittēs: q diu retētus quibusdā lapidū obicib⁹ postea ruptis torrente adeo
 replet: vt vicinas regiones multorū millia ralenorū vt ait Strabo damno adfecerit. Comana
 Cappadociæ plurali numero Emporiū nobile quōdā & altera Corinthus frequentia multorū
 & Iasoniarū. hic Lunæ fanū qd Mefem Pharnacis vocāt: & Reges ipsi maxime venerātur. Hęc
 vndiq; ad Dea festum conuenitur. Altera Pontica supra commemorauit. Plinius has ponit vt
 bes: Archelaidem coloniā Claudii Cæsaris quam præterfluit Hylas fluuius: Neocæsaream quam

Lycus, Sebastopolim & Sebastā in Colopena regione q Blasio p̄sule ac Martyre decoratur, Melitū Melitene.
 a Semiramide cōditū nō pcul ab Euphrate. Tyanā inter Cappadociā & Lyciā Tauro occubātē Lycus flu.
 Apollonii philosophi patria, alterā Stephanus in Aegypto ponit. Sebastia.
 ARMENIA Minor a septētrione: & occasu Cappadociā: ab oriente Euphratē & Armeniā maio Melium.
 rē: a meridie Taurū montē habet: intersecatur autē ab Antitauo. Regio tota in p̄fecturas diuisa. Tyanā.
 De eius origie authores diuersa tradidere. Eudoxus i Geographia colonos eā habuisse Phryges. ARMENIA
 ab initio dicit: moribusq; adhuc phrygiis plarāq; apud eos agi. Herodot⁹ ab Armeno q ex Arme Minor.
 nia Theffalia: vrbe cū Iasone in is locis res. gessit. Antipater. III. Rhodi. histo. scribit ab Armeno
 Heroe Rhodio dictā. Iustin⁹ deinde princeps vt tradit Eustathi⁹ oēm Armeniā in partes, quae
 tuor diuisit: Primā Heptapolim: cui⁹ Metropolis est Bizarus: quē prius Leontopolis dicta est. p̄
 terea Theodosia colonia. Trapezus. Cerasus. Secūdā in Pērapoli. q̄rū Sebastia Metropolis. Tere
 tiam Hexapolim quē aliquando vocata est Armenia sc̄da. Cuius metropolis Melitene. in has &
 Comana & Chryse. Quartā Zophanē & Bebitenam appellatam sub diuersis Satrapiis cōstituit.
 Xerxene sicut Cambisene: vrbs a xerxe in Armenia ædificata Stephano. Nicopolis. vrbs a Pom
 peio constructa vbi Euphrates Armeniam minorem ab Acefina disternat Strabonē. ARME
 NIA Maior a septētr. Colchidē Iberiā & Albanos: ab occasu partē Cappadociā: ab oriente partē
 hircani maris. a meridie Mesopot. & Taurū. Hęc & itē Mediā Strabo a Iasone originē habuisse
 docet. Eū siquidē Armeniū quēdā ex Armenia Theffalia (quē inter Phēras & Larissā sita est) se
 cum duxisse: qui res in hoc loco gessisset: gēteq; de suo noīe vocasse. Sed & author idē retēciora
 refert: Persā videlicet: Armeniā tenuere: postea Macedones: deīn Orōtes ex Indarni genere vn⁹
 e septem Persis: Postremo duces Antiochi magni qui eā sibimet pmittēte rege diuisere: Artaxa
 Pariada. Antiocho tadē a Ro. supato illi reges appellati sunt. E genere Artaxa fuit Tigranes q
 eā habuit q pprie armenia dicit Medis albanis Iberis cōrigua. e Pariada Artanes Sophinus q au
 strales tenuit partes eas maxie q ad occasū vergūt. Hic a Tigrane expulsus est q q̄ rerū potitus
 varia tñ fortuna est vsus: nā initio apud Parthos obses fuit: deīde se redimēs ac auct⁹ Parthorū
 regionē vastauit. p̄trea Mesopotamiā / Syriā / Phoeniciā cepit Euphratē trāgressus. Mithridati
 auxiliū cōtra Ro. tulit. a Lucullo demū pulsus a Triganocertis vrbe regia euerfa ab eius succes
 sore Pōpeio pcūbēs ad genua restitū⁹ est: ducto in triumphū filio ingratiſſimo q in eum cōspia
 rabat. Artabaz⁹ alter filii⁹ q̄diu i Po. Ro. amicitia māsit: fortunat⁹ ē visus: sed cū Antonii i bello
 parthico inimicis pdidisset: poenas p̄fidia dedit. nā vict⁹ ab eo & alexandriā duct⁹ atq; iterfect⁹
 fuit. Post Artabazū multi reges successere Ro. oēs subiecti vsq; ad Neronē. Regnū tñc demū ad
 Tiridatē Vologesi Parthorū regis fratrē puenit. Isa Corbulone duce obsessus ipetrauit ad Ne
 ronē posito pri⁹ ad ei⁹ statuā diademate supplex venire: cū parthorū eqtū trib⁹ mil. quē cū Nea
 poli cōuenisset iussus acinacē. i. ensem ponere nō paruit: sed clā vaginē adfixit: humiq; p̄tibens
 Imp. adorauit. Data ei venatio i qua duos ipe tauros vno ictu cōfixit. Inde romā ducto Iudī epu
 lūq; datū theatro vno die iaurato. ille vero cū diadamate reuertens Neronea festū instituit. Nec
 tñ diu armenii i fide pmāsere: sed a parthis iura regni accipiebāt. In hos Traian⁹ p̄fect⁹ Artami
 ferti regē obuū cū munerib⁹ habuit: equū ducētē ita edoctū: vt Traianū adoraret Cognita illi⁹
 eā ac p̄ merit⁹ mulctat⁹: ob q Traian⁹ ē oprim⁹ appellat⁹. Igit omī mole i Parthos verfa legatū ar
 menie p̄posuit: eāq; puiciā cū Syria & Mesopotamia fecit. Hadrian⁹ causatus q̄ agre retineri
 posset armenie regē pmisit. Parthi rupto foedere eā rapuer. Antonin⁹ ver⁹ p̄ Statiū & Priscū Ar
 taxat⁹ captis recepit: delatūq; Antonius Armeniacū nomen. Artaxata in hac metropolis ab Ar
 taxa supra memorato. Is hęc vrbe cōdidit suadētē Annibale q ad eū deuicto a Ro. Antiocheo cō
 fugerat. Postea Macrinus vindex Seuero p̄cipe expugnauit. Niphates mōs armenia ab assyriis
 diuidit: ex quo Lyc⁹ & Capri⁹ oriētes i Tigri profluūt. Araxes ex eo mōte quo Euphrates nascit
 cōtrario tñ ei cursu versus oriētē pri⁹ tēdēs vsq; ad Atropatiā. deīn i boreā cōuersus Azarā ac
 Artaxata p̄terlabēs i mare definit hircanū Strabonē. Herodoto autē cōtra q ait ex Mariana ostiis
 eū. LX. i paludes fluere: vno tñ in caspiū mare. Idē scribit hęc nō eē minorē Istro isulasq; maxias
 hęc. Ste. & itē Stra. dicunt *ἀπό τοῦ ἀρᾶσθαι* vocari: q̄ opera Iasonis & labore mō Penei Theffalici
 mōtiū cōtinuationē dirupit. Armeniorū mḡat⁹ Megasthenes sicuti magi Persarū appellati.
 armeni Christi et colūt: verū citra ritū orthodoxū: a gręc⁹ quoq; differētes: p̄sulē hāt quē catho
 licū vocāt: q sacerdotib⁹ p̄log⁹ vniuerso p̄sit: sacrificāt & more fere latinorū: vna tñ vtū ligua
 natalē dñicū mime celebrāt sed nec ipsi⁹ baptisimū: diciturates xpm expiatiōe nō eger. Quadrage
 simā seure colunt abstinentes vel a piscib⁹ oleo & vino: quīs fructib⁹ & leguminib⁹ q̄tūis inter

Theodos. a colo.
 Xerxene.
 Cambisene
 Nicopolis.
 ARMENIA Maior.
 Artaxa.
 Tigranes.
 Tigrāocer.
 Artabazus
 Corbulō.
 Artamiser
 Stati⁹ & pri
 scus.
 Artaxata.
 Niphates.
 Araxes.
 Azara.
 Megasthe.
 De Sc̄da ar
 meniorum

diu vescendo ieiunium minime seruet. Die veneris carne vescit vt grecos non videat imitari: aqua sacrificio non admiscet. Olii pollicetes Ro. pontificis authoritati obtemperare: qui videlicet rex eorum a pfula Magutino diadema simul cum regno accepit consentiente Herico Imp. minime pstitit: Sed & sub Eugenio. III. Florentia ad conciliu venire rursus christianae religionis documeta postulat. DEIN Ceps Bithynia q ab Heraclea Pori vsq ad os ptedit quo ex occidentis pte terminat: ex oriente Sagaris flumine: ab Austro epicteto: Poto vero ab aqlone. Hec prius Bebrycia Solino appellata: Dein Mygdonia: Postremo ex regis noie Bithynia. Strabo Bithynia prius Mysos habitasse dicit: qd sane pbare videt & Diony. poeta & Arrianus q dicit Bosphoru thraciu apud que Bithynia est Mysiu qnq Bosphoru appellat. Idem quoq Arrianus scribit Mysos & Thyni duos fuisse fratres Phinei filios q totidem populos costituere Mysios & Bithynios. Steph. ex Bithynio eorum prio rege Iouis & Thracis titanidis filio: aliis ex Bithyni fluuio Thracie apud que incolentes Bebrycii huc migrarunt. Adferit Herodotus q dicit Thracis in Asia trasuctos Bithynios ee appellatos repluq & vaticiniu Martis habuisse & a Bosphoro vsq Rhaba flume regionem tenuisse. Dicumt & optimu incolere solu. reru oim feracissimu: materie ac lapidu copia tu cristallu in montibus feret. Eoru regnu ad Eumenem: deinde ad Prusia puenit: q vbi pseu fororitu suu supatu a Ro. vidit: capite raso pileoq sumpto Roma vltro venit se libertu Senat appellas: veniaq & itere regno donatus successore filiu Nicomedem a quo fuit interfectus habuit. Hic ite Nicomedem cognometo Philopatoris. Cuius filius haredem pplm Ro. ex testameto dimisit. Geres habet Chalcedonios & Bebrycios. Chalcedonia em regio Chalcedone vrbem habet sicuti Babylonia Babylonem. Hec si ta vbi Bosphor trasiretauerit e regione Byzanti: Megarisiu colona Straboni. Megabyzus Persarum dux vt ait Herodotus solebat Chalcedonios cecos vocare: q dimissa meliore tellure hac peiore elegissent. Arrianus scribit Dorieses colonos Chalcedonia incoluisse noie a Chalcedone fluuio ppiquo sumpto. Eor ite colonias ee Byzantiu & Mesembria in Thracia. Idem est author eos die. XXI. mensiu oim nefasta hre: in qua die Phanabazus persa Darei pfectus victor eoru pueros fecit eunuchos in Persideq misit. Acone insula parua contra Chalcedonem: vbi Cotes optima: venit quas graci ab ei noie Aconas vocant. Post Chalcedonios Arrianus Bebrycios dicit esse originem a Bebryce trahere vna filiaru Dana: q vna cu Hypmestra pter iussa pris viro pepit: qre fugies parate vna cum viro i hec loca rit docuit Aegyptios. p qbus meritis regionem ab ei noie appellata. Tenebat olim totu tractu vsq ad Ephesiu & Magnesia vt scribit enarrator Apollonii charute adducet a thoris q dicit Lapsacenoru regionem oli Bebrycia appellata. Hic regnauit Amycus qui in vltione Lyci a Polluce castibus interfectus du argonautes illac trasiret: statura pter huanam corpeq toto ac viribus mostrosus. Arathas ite Bebrycius Eustath. octois cubitis logus traditur. Olbia in ora Chalcedonie nymphes noie: alia in Italia: tertia in poto: quarta in Paphylia: pte rea locis aliis Stephano. Chrysoptolis vrbs. Ephorus in li. XXIII. Tradere belli focis Chalcedoniesiu Chrysoptoli Diony. Bizanti de ipsius etymo sic ait. κεληται Δε χρυσόπολις ἐπὶ τῷ ποταμῷ ἠγεμονίας ἐρτάθη ποιον μέμερον τὸν προσσημοῦ ἄπο τῶν πόλεων χρυσὸν ὄν τὸν ἄρνυμον. Est i Cilicia altera Polyhistori incolae Chrysoptolite. Nicomedia in sinus recessu de regis noie dicta: multiq in eade successores eode noie appellati sicuti & Ptolemai in Aegypto. Hic multos sub Maximiano martyres fuisse legimus. Nicomedem Emporiu Bithynie Arrianus. V. Bithynicorum commemorat. Nicax vrbs Bithynie Metropolis iuxta lacum Ascaniu Straboni: prius Ancora: deinde Antigonea appellata ab Antigono Philippi filio: postremo a Lyfimacho de noie vxoris filii Antipatri Nicax vocata. Altera Locroru epicnimidioru: tertia gallie. Sunt ite alia alibi Steph. Ex hac fuere vtriq lustres: Antigonus: Asclepiades: Parthenius: Apollodorus: Epitherfus gramaticus. Hic conciliu pmi mu publice celebratum: vbi explosus Arrius. Hanc nostri expeditioe pria hierosolymitana i istenere expugnauerunt expulso inde Solimanno turca q ea tenebat. Nicopolis vrbs Bithynie. altera in Epiro Tertia in Armenia Astacus vrbs in ora qui sinu a se cognominat Astacem ab Astaco Neptuni & Olbiae nymphes filio apud Arrianu i Bithynicis. Strabo Megarisiu colonia ea dicit. Est & Astacus apud Byzantiu & ite ciuitas i Acarnania Cephalemoru colonia. Bithyniu vrbs Bithynie Paulaniae. Incola Bithynie. Bithynopolis cuius Arrianus i Bithynicis meminit: Apamea i ora Propontidis prius Myrlea dicta a quoda Myrlo duce Colophonio: nonnulla Myrlea Amazoe Nicomedes dein Rex Prusie filius a matris noie ea vocauit. Hic Asclepiades Myrleanus fuit Stephanus. alia Apamea in Syria: alia in Epicteto: alia ad Tigridem. Prusias Bithynie Chius antea vocata: qua Polyphemus in Mysia relicus ab Argonautis edificauit a flume vicino appellata. auctores Charis in. iiii. Chronicarum & Apollonius in. iiii. Argonauti. ἀλλ' ὁ μερὸν μυσίοισιν ἐπικλῆ

BITHYnia

Eumenes. Prusias rex nicomedes Chalcedonia.

Phanabazus pfa. Acone. Bebrycia.

Amycus rex Aranthas. Olbia. Chrysoptolus

Nicomedia. Nicomedeum. Nicea. Nicopolis. Astacus. Astacensis sinus. Bithyniu vrbs. Apamea q ante Myrlea. Prusias vrbs. Chius ante vocata.

το εὐρυπλοῦσα ῥοστὸν κηλοσὺνμησιμ ἐβηδίζημεροσ ἀργῶ τῆδε δε ἐπαιροῖο τέωσ Δεξεκετο. γὰρ ἀργυχι ἀλωρχαλῦβωρ τδθιμίκαί μοτ ῥε δόμασσεμ. Strabo tñ vult q a Gio Herculis socie a Colchis redeunte edificata a Demetrio postea euerlas: ac a Prusia rege illo qui Hannibalem excepit restituta Prusias appellata est. Prusienfes ob fidem Romanos demeriti libertate donati sunt: cū Apamienfes quos supra commemorauit coloniam reciperent. Apud hanc Arganthonius mons: iuxtaq fons: vbi fabula de Hyla Herculis socio & a nymphis dū aqs haurirēt rapto. Altera Prusias inter Mysios in Olympo condita ab illo Prusia qui cum Croeso bellum gessit. In hanc ille sententiā. a qua Steph. dissentire videt. Nam Giu & Argathonē apud olympū ponit ab vxore regi Rhesi: & Argathoniu incolā: & Agathonē dicit & Agathoniu sine r. Hec hodie Prusias Bursa est appellata corrupto vocabulo: emporiu turcaru: i quoq vna cu reliqua Asia venit pntem. MYSIOS Homerus in Asia ponere videt: nonnulli dicit Mylorum meminisse in Europa sitoru vltra Istru quos Mcesios ex autoritate veteru marmoru vocari diximus: qd a gracis ambo Mysii a pellantur. Mysioru asini inaequali dorso feruntur: vnde puerbiu apud Eustath. in obrortos ἀσῶν μὸσιοσ. Arrianus dicit Thynū & Mysum duos filios Agathones nymphas totidem costituisse pplos. Sunt pte rea cum Phrygiis mixti sicuti Meones & Lydi: vt vix discerni liceat: ex quo puerbiu gracum. πῶρρωτα μυσῶν καὶ φρυγῶν ὁρισματα. Duas ponunt sicuti & Phrygas maiore & minore. Na vt ait Stra. altera olympica Mysia est Bithynia & Epicteto corrigua: qua Artemidorus a Mysiis q tras Istru sunt dicit habitata: vbi Olympus est. Altera circa Caycu & Pergame nū agru vsq in Teurania & Istri ostia. Olympus em mōs syluosus adeoq alt⁹ vt hora tertia noctis ex eo sol aspiciat. Hic Cleon pdo insani amici Antonii tenebat: vt idē Strabo author apud huc Prusiade vrbē esse diximus paulu a mari recedente. Est & Cesarea ibi sita q Olympi cesarea cognoscat. Halizonas Steph. inter Mysia & Lydu collocat. aliq in Poto. De qbus deq Halyba eor ciuitate: vbi argeti venas Homē. dicit: supra in Ponto mentionē feci. Assus vrbs in alto sita loco in que Nicostratus Citharcedus caullabat ἀσοσι θόμμεν βάσσομ δλεθρον περιθεθικηαι. Assum cor Alexander scribit Milesioru esse colonia: sitūq in Mysia prope Hellepontu: vbi Sarcophagus gignit lapis. Altera Lydie: tertia i Epiro. Ex hac Assus fuit Cleates successor Zenonis. Atarna vrbs ppe hanc ponit. Astyra vicus ppe Adramytu Straboni: est & Phoenicia vrbs iuxta Rhodu: in qua Minerua Astyris dicitur. in Boeotia quoq ppe Potnia & in Italia. In ora Campania Stephano. Teuthrania vrbs a teuthrante patre Telephi: qui & heros Teuthrantius appellatus. PHRYGIA minor eade & Epictet⁹ appellata: cubitu protedit in Hellepontu occasu versus Dionysio. Altera orientalis q maior dicit & Paria in qua Mydas regnauit ppe Sagaru flumen vbi Rheas deū matrē venerabant: qua regionē ipse Dionysius populosam appellat: Arrianus & diuitē & antiquissimā. Est & Europa locus prope montē Oeta qui Phrygia dicit. Plinius habet auctores qui dicant Europa Mysos & Bryges & Thynos transiretasse in Asiam: populosq constituisse quibus Mysii & Phryges & Bithynii appellantur. Post res Troianas: colonia gracorum & Lydi & Persae: & Macedones postremo galatae omnia excursionibus turbauerunt: nec solu ob rerum mutationem res ipse incerte sunt sed etiā ob diuersas scriptorum sententias: qui de eisdē rebus diuersa tradidere. Hic Phrygia / Carie / lydie / Mysia / loca vix distigui valēt. Huc accedit q Romani ea diuiserunt nō p nationes sed fora & praturas vbi iura dicitur. Igit minor Phrygia Troadem regionē continet: quis Homerus in Catalogo abducere ab ea videatur: Aeschylus tamen & omnes qui post eum fuere eandem esse gentem dicunt. Hac enim & Asia proprie Ptolemeo dicitur tota occubans Helleponto. XII. claris habitabatur vrbus que sunt huiuscemodi Abydu / Iliu / Iyressu / Pedasus / Thebe / Zelea / Adrastea / Pitya / Percote / Arisba / Chryse / & Adramicum. Has omnes Achilles vna cu reliquo gracoru exercitu cu ad Troiam venit pter Ilium expugnauit: praeda inter se diuisa. iis oibus Priamus dominabatur. Cuius regnu Strabo in. ix. pres diuisu sub totidem ducibus belli tempore tradit. Dardanos sub Aenea: lycios sub Pádarō: Zelelienses sub Asio: Ilienses sub Hectore: Carios & Iyressos sub Pileo. vltra hac missa eo externa auxilia ex Thracia & toto Chersoneso. Ciuitates praterea Troadis & Aeolidis permixte: cū constet Troianos omnes Aeolidam esse gentem. Quonia vero de Helleponto deq ceteris pelagis alibi diximus: reliqua Troadis nunc exequar loca: ac primu Abydum. Graci enim hac Ciuitatu nomina foeminini generis & in us enuntiant. apud Homerum vno in loco τῷ ἰσθμῷ ἀπό. quod Aristarchus non probat Homeri esse carmen: vt ait Eustathius: Abydum igitur primum in ora Helleponti situm e regione Sesti: spacio stadiorum. VII. quod Xerxes dicitur pontibus iunxisse. Hinc prouerbiu in abydenos. καὶ δ' εἰκὴ τὰρ ἀβυδομ πατῆρ. Hanc vt Lesbii Sestium

Argathonius mons.

MYSIA.

Duce Mysie

Olym. mōs

Prusias.

Cesarea olympi.

Halizones.

Assus.

Atarna.

Astyra.

Teuthrania.

PHRYGIA

Phrygia minor.

Troadis

xii. vrbes.

Troiani

Aeoles

Abydum.

fic Mileſii condiderunt Gige lydoru rege pmittete vt ait Strabonā ea loca & tota Troia ſub illo tunc erat: ex quo pmontoriū quoddā iuxta Dardanā Giges dicitur. Abydeſes molle & effocinatū genus & Sycophantē maximū: vnde puerbiū in Sycophātas ἀβυδοκόμειοι. Hic Leandri Abydeni amores in Seſtiā Ero: quos hexametris deſcripſit Muſeus adhuc extantib⁹: vnde Ouidiū epistoſa materiā ſumpſit. Puellā em dicit apud Seſtū fuiſſe vbi templū ſacræ Veneris Leandri forte adiuerat. Abydu altera in Aegypto huius colonia. Tertia in Iapygiā Italię Stephano. Ilium Troiani Acten prius vocabāt: deinde ab illo rege Ilium. Duos habet ad Propōtidē pertinetes colles vbi Arx cū templo & Palladio. Nouū Ilium Alexander prope antiquū inſtaurauit Alexandreā vocatū. hoc poſtea Auguſtus q̄ inde originē duxit ædificiis & donis auxit. vt ait Strabo. Plinius vero. Troas Antigonea quā nunc vocant Alexandreā coloniā Romanorū. Aliud in Macedonia Ilium ædificiū Heleni Troiani qd̄ Troiā nūc corrupte dixim⁹ vocari. Aliud i Theſſalia itēq̄ in Thracia Stephano. Reges Ilienſes originē a Dardano ex Hetruria profecto habuere. quos ordine in poetica dicam. Patriam vero pdidit vt Dares teſtatur: Polydamas: Antenor: Aeneas: Amphidamas: Dolon: quorū poſtea domus incendio ſeruata. Lampſacum in ora prope Abydū a Lāpface virgine phoceniū ædificiū: olim Pytiufa: Ab Homero aut̄ Pityea dicta: vt placet Deichoro Cyziceno: ob frequētes pinus. Optimū ferre vinū dicit: ex quo Themistocli dono datum a rege perſarū fuit: cū ad eum pfugit. Demosthenes ob eam cauſam a Priapo Veneris & Dionyſii filio ædificatū eſſe dicit. hinc Priapus vrbs ipſa appellata Lampſacū Eufathio ἀπό τοῦ λαμψειῖ: q̄ oraculo habuerit ibi ædificari vbi primū ſol λαμψει. i. fulſerit. appellata & Abarnus ἐκ τοῦ ἀπαρρησασα. i. diſperdere venerem grauidā ex Dionyſio Iunonis opa: ex quo illa inſormem foetū dicit peperiffe quē Priapum appellauit. Stephanus. Inter Lāpſacū & Abydū Practius amnis fluit Sraboni. Zelea vrbs ſub Idē radicibus a Zeliſo conditore iuxta quā Aefopus & Tarſus fluit haud procul a mari. Home. οἱ δὲ Ζελεῖαυ ἔμαϊορ. eſt & caſtellū huius nois in Cyzico Dio deni in. III. Cyzicorum. & Zela vrbs ponti. Adraſtea ad Adraſto cōdita cū tēplo Nemefis: Adraſtea dicta a poetis. Aliis a nymp̄ha eiufdē nois filia Meliſſi geniti ex Ida qui primus regnauit in Troia. nōnullis ἀπό τοῦ μῆ Διδράσκειρ. Hanc Plinius Parū vocatā dicit. Parū em Straboni opidum in ppontide ponit. de Paro & Pario in Inſulis diximus. Pitya & Pityea appellata a frequēti pinu: ſita apud Aefopū. Percote mediā producta. Home. καὶ πάλαι περκώτη. Ariſba vrbs laſii regia: ex quo Diam Ariſbam Homerus vocat. Ariſbus item ſtūuius Thraciæ i Hebrum ſtuens. Multa enim loca / nominaq̄ troiæ ac Thraciæ fere cōmunia erant: vt ait Strabo. Ariſbas alias eē in Leſbo cōmemorauit. Chryſa in qua Apollinis templū cū eius ſimulacro murē ei ſacrum ad pedes tenente. Quapropter diuina ab eodē poeta appellat. χρυσοῦν τε Ζαθέριρ. Huius ſacerdos Chryſes expugnata Ciuitate & filia Chryſeide rapta ab Agamennone cauſa peſtis demiffę grecorum caſtris fuit: ex quo coactus Agamēnon eam reddere & illius loco Bryſeida Achillis rapere. Hinc initiū Iliadis Homeri. Chryſas alias Stephan⁹ cōmemorat: apud Scyrū: apud Leſbum: in Bithynia: in Caria. eſt & inſula Oceani: ſic a Dionyſio vocata ob auri copiā. Eſt et aurea Cherſonneſus in India quā χρυσοῦν greci vocāt. Lyrneſſus: vnde Achilles Briſeida rapuit. Adramictū iuxta Cācū a filio Haliarti Crcēſi fratre eiufdē nominis. Adramyctis vero Inſula Lyciæ. Apeſum Ciuitas & flumen in medio Lampſaci & Parū: quo deleto coloni Lampſacum migrarūt: cū vtręq̄ vrbs Mileſiorū eſſent coloniæ. dicitur & Pæſus & Apæſus ab Homero ſicut Atarna & Tarna vt ſcribit Eufath. Pergamum nobilis vrbs troadis in mediterranea quā Caicus p̄terfluit: Hic Attalū & Eumenes regiam conſtituere: de quibus in Onomatologia ſcripſi: qui nobilē hic bibliothecā conſtituere. vbi coeptū prius chartis hoedinis ſcribi q̄ Pergamena poſtea ſunt appellata. Scepiſ: cuius Etymū ἀπό τοῦ σκῆψασθαι τῆρ ῥέαρ. hoc eſt a cōmēto quo Rhea eſt vſa dum partū pro loue lapidē ſupponeret: vt ait Stephanus. Ex hac vrbe Metrodorus Epicuri ſocius & Nereus diſcipul⁹ ac ſucceſſor librorū Theophrasti. Antādr⁹ i ora troadis ſub Ida mōte ppe Myſiā ab Antādro Duce gētis Aeolicæ. Ariſtoteles ait hāc quandoq̄ dictam Edonida cum Cimmerii eā annos. LXXX. incolerent. Prope Antandrum Traianopolis vrbs. Attalia a Ptolemæo Philadelpho ædificata. Cylla vrbs in qua Apollinis Cyllēi templū. hac Cyllēus ſtūuius p̄terlabit̄ ex Ida mōte deſtuēs per agrū Antādrū. Et Cyllēus item mōs in eadē pte Straboni: Stephano aut̄ vtrūq̄ Cyllenium appellatur. Smynt̄ha: vbi itē Apollo Smynt̄heus apud Homerum. Myrina in ora Aeoliæ vrbs ab Amazonis nomine dicta apud eundem in. II. Iliadis. Eſt alia in Lemno. Gryniū vrbs Myrmeorum Straboni: vbi & nobile Grynei Apollinis etiam Templum. Lygdamū. Apollonia. Elea. Achilleū. Cuma.

Ilium. Antigonea Alexā. colo.

Lāpſacum.

Practi⁹ flu. Zelea. Aefopus. & Tarſus flu. Adraſtea. Parium. Parus. Pityea. Percote. Ariſba. Chryſa.

Lyrneſſus. Adramictū. Apeſum. Pergamū attali regia Scepiſ. Antādrus. Traiāopol. Attalia. Cylla. Cyllē⁹ flu. & mons. Smynt̄ha. Myrina. Grinium. Lygdamū. Apollonia. Elea. Achilleū. Cuma.

ma Straboni dicta: ſicuti Myrina de noie Amazonis: Heſiodi patria ab eius patre relicta: vt ipſe teſtat. Huic ciuitati Telephanes p̄ſeuit vir iuſtiſſimus: q̄ regionē eā pinis arboribusq̄ conſeſruit. author Heraclides de Politis. Lycii Troadis populi qbus p̄ſeuit Pandarus Lycaonis fili⁹ vbi & Apollo Lycius colebat: In quo lupus Apollini cōſecratus cernebat. Sunt & alii extra Troadē Lycii: de qbus paulo poſt dicemus: q̄ ducibus Sarpedone & Glauco Troianis auxilio venere. Lyceum quoq̄ Gymnaſiū Athenis Ariſtoſelis ſchola. Dardaniū ciuitas & pmontorium. LXX. ſtad. ab Abydo diſtās. Inter hęc Rhodi⁹ amnis emittit: ad quē vt ait Strabo in Cherſonneſo eſt Hecubæ ſepulcrū qd̄ greci κυρόσημα vocāt. qdā Rhodiū dicit in Aefopum emittere. Dardaniū priſca res eſt & adeo ſp̄reta: vt Imperatores Romani Abydū trāſtulerint: alii rurfus in priſtiuā habuerint cōditionē. Hic quōdā Sylla & Mithridates ad colloquiū cōuenere. Dardanius a Troianis Homerus diuidere videt: & iis qd̄ Hec̄ora: illis vero Aeneā p̄ficere. Dardania pri⁹ Teucris vocabatur. De quo Muſicus Hiſtoricus apud Stephanū huiusmodi repetit originem. Dardanus ex Hetruria cū Harmonia & laſio fratribus ſurrepto Palladio ex tēplo Mineruæ in Samothraciam venit: vbi Cadmus Agenoris filius inita cū eo amicitia & deſuncta vxore Harmoniā duxit: Dardanūq̄ in Aſiā cū manu ſociorū ad Teucrū regē miſit: a quo gener regno ad ſcius eius filia Baria ducta Teucridē poſt ſoceri mortē Dardaniā appellauit. Arrianus eum e Samothracia veniſſe dicit ad Troadē: & Neſo: deinde Bariam filias regis Teucrorū duxiſſe: ex Neſo Sibyllā quā vates fuit: ex altera Erichthoniū: & Iliū q̄ poſt eū regnauere ſuſcepſiſſe. Sūt & Dardaniū: alii apud Illyricos. Elea Aedica vrbs nauale Pergamenſiū: quondā Danais dicta Meſneſthei ædificiū. Eſt & altera ppe Myſiā nauale Bithyniē. Tertia in Phoenicia in medio Sidonis & Tyri. eſt deniq̄ in Aethiopia palus cū tribus inſulis. Cenchree vrbs: in qua moratus Homerus didicit ea: q̄ ſcripſur⁹ erat circa Iliada. alia nauale corinthiorū. Tertia in Italia. Azania ſiue Azaniū vrbs Straboni ex. XII. Herodotus Aezanos ptulit cū dipthongo ab Aezano Tārali filio. Aſcania quā Nicolaus in. IIII. hiſtorię dicit ab Aſcanio Aeneę filio conditā eē. Eſt. n. vrbs & regio ac pal⁹ i Troade Eufathio. Home. τό. Δ. εἰς ἀσκαρίνο ἐριβαλακος ἡλδορ ἀμοβοι. Pedafus vrbs in Ida mōte quā inter. XI. Achilles expugnauit. In eiufdē mōtis vertice: Gargara plurali numero vrbs Aeolica: vbi Leleges quōdā habitauere: a Gargaro louis filio e Lariffa Theſſaliæ Stephano. Epaphrodytus vero ait Gargara mōtē eſſe: neutriq̄ generis p̄ferri oportere: Gargarus aut̄ ciuitas foeminini. Hellanicus Gargasum ſcribit ciuitatē: putat tñ mēda in litera. Gargan⁹ aut̄ in Apulia mons. Gergis vrbs: vñ Sibylla Gergithia. Phlegō in olympicis ſcribit apd̄ Gergithios templū eſſe Apollinis Gergethii: in qua Sibylla ſepulcrū eſt. eius imaginē Gergithii in nummis p̄cuſſerūt Stephano. Eumeneā quā Attalus in honorē fratris Eumenis cōdidit altera in Caria: Tertia in Hircania. Aphne vrbs ppe Cyzicū: altera in Libya: & Aphneis palus ppe itē Cyzicum. Artace vrbs Mileſiorū Colonia. Demosthenes poeta. μέγα το ἀρτακίσις ἐφῆ 5100 ἀργία λοῖσιμ. Sic enim venus apud eos vocabat. Demetrius aut̄ inſulā eſſe dicit & Thimoſthenes mōtē ppe Cyzicū. Memorant & alię Epic̄eti vrbes ab authoribus Lāproneā Hellanico Pelichna: Traianopolis: Attalia Steph. Docimeium Eudamoni. Myrmiſſum Polemoni. Sigeū Straboni: Siga Hecatęo: Polyena Steph. q̄ Eucarpiam in hac regione ad fertilitatem appellatū eſſe dicit. Mōtes quoq̄ in eo nobiles: Ida ad Lectū pmōtorium pertinens ambitu ſtadioꝝ. D. X. eſt altera in Creta: vñ Troiana hęc habuit originē. Terea / mons in ora Cyzicena cōterminus Zelee Straboni poſitus ἀπό τοῦ τρεῖν: id eſt ſeruare: q̄ in alto ſita loco facile omnia contuetur. Sicut etiam de Ida nonnullis ἀπό τοῦ ἰδεῖν propter late aspectū. Terea vero Leucofyrorum eſt vrbs. Phalacra mōs Idæ dictus ab arborum raritate & caluitie ob p̄petuas in eo niues. eſt & pmontoriū in Cercyra: vt Artemidorus in. v. Deniq̄ q̄cūq̄ locus ſterilis: vbi nihil virentium ſit Phalacra dici poteſt Stephano. Lectum: Sigeū de quo ſupra: Agamea mons & palus dicta q̄ in eo loco expoſita ſit marino mōſtro Heſione innupta. Reperit̄ & Agamus circa Heracleam Ponti Stephano. Rhœteum a Rhœtea filia Promethei Eufath. Flumina itē Epic̄eti Practi⁹ inter Lampſacū & Abydū fluēs Straboni. Rhindacus iter Epic̄etū & Bithyniam in cui⁹ oſtio ſepulcrum Aegęonis Herois Myſi: quē Heſiodus in Theogonia filium celi & terrę vocat: qui & Gyges & Briareus dicitur Eufath. Scamandr⁹ ſtūuius ex nomine filii Hectoris. Xāthus flu. Troadis & vrbs Lyciæ. Simois & Scamander: quorum alter Sigeo: alter Rhœteo pximus: ambo in conſpectu noui Ilii concurrunt. Atq̄ hęc quidem Epic̄eti ſiue Phrygiæ minoris loca.

Lycii. Dardaniū vrbs & pmont. Rhodi⁹ flu. Hecubæ ſepulcrum. Dardaniæ origo. Sibylla filia Dardani. Elea. Cenchree. Azania. Aſcania. Pedafus. Gargara. Gergis. Eumeneā. Aphne. Artace. Lāproneā. Polyena. Traiāopol. Docimeū. Eudēmon. Myrmiſſū. Sigeum. Ida. Terea. Phalacra. Agamea. Rhœteum. Lectū pmō. Practius. Rhindacus. Scamādrus. Simois.

Phrygia maior.

Nacolia.

Berecynth⁹
Berytis.

Synada.

Acamatiu.

Aemonia.
Alabastro.
Andrea.

Sipylus.
Philemoliu.
Dareon.
Amorion.
Manesium.
Aphueon.
Medeon.
Tebroum.
Siaffus.
Dresia.
Apamea q
& Celene.

Laodicea.
Geranea.
Doeantes.

Didymus
Mons.
Sangarius.
Marfyas.
Gallus.

xxx. Aeoliae
ciuitates.

DHygia maior cu Galatia & latere septentrionis terminat. Occidentis cura minore: austru cu Lydia: orientis vero cu Cappadocia. Ei⁹ vrbs Nacolia in reflexu Sangarii fluminis Straboni. a Nacole nympha dicta Stephano. dicit & Nacoleia graeca diphthogon: id e. μακόλας sicuti Heraclea: Apamea. Ptolemeo aut Natolia hodie vet⁹ retinet nome: regia Turcarum in Asia anteq Costantinopolis caperet. Berecynth⁹ vrbs: & Berecynthia regio sacra deū matri. in eadem pre Berytis. Beryt⁹ vero Phoenicie vrbs. Synada: qua dicit Acamante codidisse: q post bellu Troianu cu erraret Phrygia: nact⁹ quedā q in ea regione locu expugnabat: cui auxiliaris accessit: a quo & loco postea donatus: primu e graecia coacta multitudine mortales ad habitadu inuitauit: quoru concursu Synaga prius ipse appellauit: postea lfe mutatioe Synada vocata Stephano. Hic Marmor Synadicu purpureis maculis tracto colore e sanguine Atydis puericu: sese illo castrasset ex fabula. Papini⁹ in syluis. Ipse cruenta uit maculis lucerib⁹ Arys. Acamatiu adificiu Acamatis. Cui Theseus iuuati bellu cōtra Soly mos huc locu donauit. Partheni⁹ in Aphrodice Acamatiu hanc vrbē vocat. est & Acamatis tribus Attica. Aemonia vrbs in eadē Phrygia Polyhistori: & Aemoniu nem⁹ in Pōto ppe Themodonte: vbi Mars dī Harmonia genuisse. Stepho. Alabastro vrbs Herodoto: vñ Steph. lapide gigni Alabastren testat. Andrea penultima pducta vrbs in qua lapis inuenit: q cōbustus feruū efficit: adimixtus cu Cymino distillat argētum adulterinu: postremo pmixtus sit orichalcu Straboni. xiii. Sipylus vrbs: vbi fabula in saxu cōuersa Niobes: q se Latonae foecunditate ptulit. Philemoliu: Dareu: Amorion: Manesium: Aphneō vrbs oēs. est alterum Aphneon in Lydia & Aphnitis pal⁹ apd Cyzicu. Medeon. Myde vrbs. Midea vero apd Argos Metropolis vrbs a deū mfe: ibi culta Polyhistori. Sūt aliē in Lydia i Thessalia aliisq locis. Tebroū vrbs Characi Tymbru Menadro Tebreu. Siaffus Phrygie vic⁹: in quo ab initio coloni Cimerii magnā vim frumēti sub terris cōditā inuenere: ex quo diu victitarūt nomēq loco ex auspicio tali indiderūt dno ζῷσι του. Steph. Charax loc⁹ est circa Celenas: vbi Alexā. res gessit ppeq Alexadriā vrbē adificauit. Alia in Caria in Pōto in sinu Nicomedie nobile Emporiu. Ste. Dresia vrbs: Dionysii Bafaricis θουδίαρ Δρεσιήρ τε καὶ οὐ μιλώδεια γαστρη. Apamea isigne Emporiu: ac secudu post ephesiu: cōmuneq Italicorū graecorūq hospitiu: sita in Marsye fluminis Ostiis: q vrbē mediā pterlabes exit in Meadrū. Hāc Antiochus Socer a noīe matris appellauit. Hic fabula Marsye & Apollinis de musica cōcertatiu: sita est in mediterranea: dicata Nepruno: Celeneq appellata a Celeno Nepruni: & Celeno vni⁹ ex Danaidib⁹ filio. Hec fere Stra. Plini⁹ vero hāc Apameā a Seleuco cōditā dicit: vocatāq pri⁹ Dameam q ferocissimas gētes domuisset: quo tpe Eratothenes ait corruisse in Asia Solymorū & Lelegū & Bebrycū multorūq populorū gentes. Laodicea qdā in Phrygia ponit: alii in Lydia de q inter Lydos dicā. Geranea vrbs Phrygie: est alia in medio Megare & Corinthi: quo se recepit Ino Athamātē fugiēs. Gerenia vero in Laconica vrbs: itē Gerathe. Ste. Doeates capus Phrygiae. Almona & Doeanta fratres fuisse memorat: a qb⁹ duonobilitata nemora Doeantiu & Almoniu. Idē. Mōs Didym⁹ matri deū sacer: vñ flui⁹ Sangarius in Potū fluit Euxinu. nonnullis Sagaron vocat. Hermogenes in Phrygiae descriptioe ait quadā Sāgā noīe: veneratē Rheā in hoc flumine cōuersam ei nomē reliqisse. Marfyas de quo paulo supra. Gallus de quo Polyhistor in. ii. de Phrygia scribit: Gallū & Atyn genitalib⁹ sibi adēpris Gallū iuxta Teriā flumen ad habitadu venisse: cui Gallo nomē indidit. Hinc oīs postea castratos appellari. hāc Steph. Ouidi⁹ vero in Fastis Atyn puerū dilectū Cybeli ob pudicitia sibi genitalia ademisse & in hoc flumine lauasse: ex quo Gallos eunuchos Sacerdotes Deū vocari.

Aeolia: lonia: Lydia.

Dost hec itra Taurū restāt regioēs i eadē Asia describēde. Aeolia: lonia: Lydia: Caria: Lycaonia. Aeolas eē Troadas palā est: q maxime p Aegaeum littus extendunt versus meridie cu lonib⁹ terminātes. Sed & ad septentrionē olim peruenerūt & Phrygia: Armenos: Matianos: Cissianos cōpredebāt. Strab. testat. quoru linguā clara illustrauere ingenia poetica: pserrim Sappho. Etymum trahūt ab Aeoli filiis vñ genus id prouenit: vel q ex αἰόλα: id est varia gēte ac pmiscua creuerint. Nā Aeoles quodā etiā Dores appellatos esse cōptū est. Nec solū eos: sed oēs itra Isthmū Pelopōnesiacū: cu pter Atticos & Megarēses vocati sunt Aeoles. Quāobre Pindarus cu dorica scribat vocat αἰόλας μόλιμ. Igit Asiatici oēs Aeoles ab iis q in Europa sunt Aeolibus profecti vident. Eorum ciuitates ad. XXX. fuisse Strabo est author: quas in Phrygia

atq Mysia: tū in sulis Aegēi maris ex magna parte attigimus: ad lonas trāseā: qui eodē littore sequunt: vsq ad Phocēā lonas appellati Eustathio ab lone filio Xuthi: quē Euripides conditorē Asiaticae telluris appellat: vit em Atticus fuit ex quo Attici prius lonas vocati: & in Attica las cōdita regio. Strabo aut scribit Melathū Codri filiu ex Athenis in Asiā cōcessisse: ibiq partim a nepotibus: partim ab aliis. XII. edificatas eē ciuitates q lonice sunt appellatae Colonia: Ephesum ab Androdo: Miuntē a Cydrelō: Erythrā a Gnopo atq his tribus Codri filiis: Moletū vero a Nedeo: q genere Pylius fuit: Lebedū ab Andropōpo: Colophonē ab Andromone Pylio: Prienam ab Epito Nedei filio: Teū ab Athamāte: Phocēā ab Atheniāsib⁹ cu Philogene: Clazomenas a Paralo: Chiū ab Ogertio: Samū a Timbrione. Aelianus aut de va. histo. Neleū Codri filiu fuisse dicit: & has oīs cōdidisse vrbes. Vitruuius ait Atheniēses ex respōlo Apollinis. XII. Colonnas in Asiā deduxisse tradito negorio Xutho eiusq filio Ioni. Sed & adeo postea creuere: vt Pli. ad LXXX. fuisse p cūcta maria testetur. Quādo Lydorū vrbes lonas fere sunt: pariter & Lydia describetur: q vt ait Pli. pfusa flexuosi Meandri cursibus: sup loniā pcedit: Phrygie ab exortu solis: vicina ad septentrionē Mysia: ex meridie Cariā amplectēs. Maonia antea vocata. Ei⁹ in primis ciuitas (vt placet Herodoto) Ephesus lonicaru clarissima: a nomine & ipsa Amazonis appellata: pluribus antea nominibus dicta: Vrychia: Ortigya: Prelis: Arsinoe ab vxore Lyfimaehi. Olim diluio absumpta ipse Lyfimachus alio in loco cōmemorauit: cui⁹ calamitatis Durici Elajci extat epigrāma. In hac replū Dianae celeberrimū a tota Asia annos. CC. adificatū: tāta veneratione: vt Ephesii in quodā bello: humano subsidio deplorato: funē a foribus repli ad vrbs mœnia suspēderint: ciuitatēq quasi soli Deae tuendā pmiserint. Eius incensor Erostratus: qg cautū fuerit neq eū noīaret: sinē tū cui⁹ gfa flagitiū ppetrauit videt adsecut⁹: ei⁹ noīe ad nos vsq p tot secula deducto. Smyrna in ora loniē a Tatalo pri⁹ adificata: dicta Nauloch⁹: deū ab Amazonē sicuti & plerēq Asiē ciuitates appellata Stephano. Stra. refert porricū eā & portū & bibliothecā & gymnasiū habuisse cu Homeri replo ac statua. Nūmūq areum Homeriū appellat: quoniā Smyrnenes eū vt ciuē suū maxie sibi vendicēt. Passi & ipsi terramotū veluti multē in eo tractu ciuitates. M. Antonini principis tēpore a quo restituta vrbs fuit. meminit Philostratus in via Sophistarū. Huc e tota Asia literarū gratia cōueniebat. Erat em Smyrna portus cōmodissimus: quo vndiq e graecie atq Asiē regioib⁹ oēs cōfluerēt. Gymnasiū & philosophorū & oratorū quondā fuit celebratissimū. nobilissima quoq hinc orta ingenia. Teos in media fere loniā ora Herodoto: Athamātis adificiū: ex quo Athamātida eā Anacreon vocat. historia sic se habet. Athamas quodā locū cōsiderās vbi adificaret: iā parata materia: interrogatūq a Marte quousq meditare: respōdit τῆσσι: id est donec tibi ciuitatē ac replū cōstituā. est homonyma: in Aegypto: alia in Scythia in qua palus esse dicit referta piscibus ex qbus p serenum oleū manat in sūma aqua tāta copia: vt colligi in vasa possit vsib⁹ aptū. Hec Stephan⁹. Strabo Teos dicit in peninsula sitā portūq habere. hinc quoq fuisse Anacreontē poetā: Apeliconē: Hecatū historiciū. Clazomenē clara & ipsa loniē vrbs: q insulas quodā habitatas in fonte Septē habebat. Prope Clazomenas Erythra prius Gnopolis dicta a Gnopo cōditore: est homonyma: i. Libya: in Locride: in Boeotia: in Cypro: q nunc Paph⁹ dicit Stephano. Strabo aut Erythrā portū & Coricu mōtē adiacentē dicit habere: Sibyllāq hinc Erythreā tpe Alexadri. Colophon: vñ Homeriū pleriq putāt esse. Priene ppe Ephesum parū a mari recedēs. Myus id est μυσοῦ inter loniē vrbes ppe Magnesiā Straboni. Stephano Cybelea vrbs loniē. Herodianus Cybelen dicit ciuitatem esse Phoenicie. est & Cybela Phrygie & Cybelū replū: vñ Rhea Cybele dicta in eo loco culta siue nata Steph. Sillon: Buchia: Glauca parua loniē loca. Lydiae regia Sardis posterior reb⁹ Troianis. huic imminet Tmolus mons in vertice exedrā cādido lapide extractā habēs: nobile regū Persarū opus: vñ late pspēt⁹ ex altissima specula est. Hinc Pactolus fluit aureis (vt ferunt) ramētis ex quo diuitias Croeso puenisse. Hūc ppe Astyra etiam vrbs sita. ppe etiā Arima siue Inarima (vtroq dicit modo) vbi sepultū dicit Typhoeū a Ioue fulminatū: vt scribit Homerus. nonnulli dicit in Syria: alii in Pythecusis Tyrreni maris. Stephanus. Tmolo etiā vicina Asteria siue Astheris: vt Xāthus in. III. Lydiorū scribit. Est & Asteria inter Cycladas. Asia vrbs Sardib⁹ p Arima & Asius capus ppe Caystrū. Homerus. ἀστία ἐν λιμὸν καὶ ὑπὸν ἀμφὶ πῆε. Deq & Asiāne in sula Aethiopia: & Asis Isthmos. Dionysius poeta: ὑπὲρ τὰ τοῦ ἄσπιτος ἀίμο. Et Asia maior & minor. Hierapolis inter Lydia & Phrygia: vbi sunt aquae calidae: dicit sacra: q multis referta sit replis. hic clari viri fuerunt quos Serapio Stoi⁹. Est alia i Creta: alia in Syria. Philadelphia Aetoli Philadelphia adificiū de qua iter Lydos & Mylos certatū aliqñ est. Strab. Alia in Aegypto.

lonas.
Melanthus.
Codri. F.
XII. lonicae
vrbes.
Neleus Codri. F.
Xuth⁹ Codri. F.
lon.
Lydia.
Maonia.
Ephesus.
Erostratus.
Smyrna.
Teos.
Clazome.
Erythra.
Colophon.
Priene.
Myus.
Cybelea.
Buchia.
Glauca.
Sillon.
Sardis.
Pactol⁹ flu.
Astyra.
Arima siue Inarima.
Asteria.
Asia vrbs.
Asi⁹ Capus Hierapolis.
Philadelphia

Mastaura.
 Magnesia.
 Aethiopiū.
 Melampea.
 Agra, Mefo
 gis.
 Thyeffus.
 Cyalus.
 Lycostiene.
 Cadmus
 mons.
 Lycus flu.
 Trallis.
 Coloffis.
 Coloffeni.
 Pactolus.
 Iardanus.
 Hermus.
 Cayster.
 Maander.
 Cadmus
 mons.
 Miletus.
 Brachiade.
 Teplū Iouis
 Didymeī.
 Halicarnas
 sus.

alia in Syria, Mastaura vrbs vbi Rhea colebat. Cuius etymū tale Stephanus recēset. Cū Ma vni
 ex ancillis Rheę traderet a Ioue Dionysius nutriendus: interrogata illa a Iunone cuius esset: re
 spondit Martis: quare apud eos & oīs cares. Dionysius Massari appellat & Rhea Ma cui tauri
 sacrificat: vñ nomē inditū ciuitati: quā Chrysaoras fluuius pterfluit. Magnesia Meādro vicina
 Colonia insignis e Thessālica Magnesia orta. abest ab Ephelo . XXV. mil. antea Thessālica
 appellata. hęc Plini⁹. Aelianus de varia historia de his sic refert. Magnesi: q iuxta Maandri ac
 colunt cum aduersus Ephesios pugnarēt: quisq eques suū canē venatorē: & seruū habebat spe
 culatorē: primog cōkursū canes dimissi q hostiū ordies turbabāt: serui deī subsequētes iacu
 lis & spiculis debilitabāt. Tertio loco equites supueniētes iā fessos hostes: ac turbatos facile su
 perabant. E Magnesia fuere Aegēsiator & Simon Music⁹. Aethiopiū loc⁹ Lydie iuxta Hy
 lū: vbi Diana Aethiopicā colebat q Dianā agētē apud Aethiopas Apollo reduxit. Nonnullis ve
 ro q eandē cū luna putent. ἀπό τοῦ αἰθέρος Callimacho. Quidā em hecaten fatētes a ferēda face
 dictum Aethiopicā putant vt Eratosthenes. Quēdā alia oppidula locaq Straboni Stephanog
 in hac regione ponunt. Melāpea: Magiste: Agra: Mesogis: Thyeffus: Cyalus: Lycostiene: Laodi
 cea nobilis Lydiā ciuitas cui mōs imminet Cadmus: vñ Lycus fluit. Hęc exornāt Zeno orator
 & Polemon eius filius: q ob virtutē regnū meruerūt: prius Antonio postea Augusto conceden
 tib⁹. Hęc Strabo. Plinius vero: Laodicea ppe Lycū prius Diospolis: deinde Rhoad appellata. Ru
 stath. aut Laodicea Lydiā opus Antiochi Stratonices filii in honorē ei⁹ vxoris ex Apollinis re
 sponso. Hęc inter septē Asia: ciuitates a Diuo Ioue apollo cōmemorat. Trallis vrbs Lydię
 pri⁹ Anthea a florū frequētia dicta: vocata & Erymna Steph. Trallianos & Thessālos: Tibēri⁹
 cognoscēte Augusto ofone pulcherrima defendit: vt Tranquillus ait. Coloffis vrbs apud Lycū
 fluuiū: cuius meminit Herodotus. Strabo in. XII. Coloffem & ex vrbe appellat coloris gen⁹ na
 turalis in lanificio quo abūdāt. Plinius colorē hūc etiā cōmemorat. Huius vrbs meminit item
 noster Heronymus. Ad hos igitur Epistolę sunt Pauli nō ad Rhodios (vt vulg⁹ putat). Flumi
 na Lydię Pactolus de quo supra. Iardanus: cui⁹ meminit Home. ἱερὸν ἄμφι πρὸς ἄρα. Herm⁹
 Aeoliā ab Ionia disterniās. Cayster ex Ionię mediterraneis i mare tēdit Aegeū ἀπὸ τοῦ κερκασ
 μέγρο χώρου: q regionē iuxta habeat cōbustā. Huic adiacens dicit cāpus Caystrius Stephano.
 Meāder omnū maximus & flexuosus labis: ex quo cōrortos amnes reliquos gręci Meāder vo
 cant ex huius similitudine. Itē Prienē olim in ora sitā lōgo profchemate mediterraneam Meā
 der fecit. Strabo. Plinius vero eum ex monte fonteq Aulocrene oriri dicit. Montes in hac regio
 ne: qui famam habeant nulli pręter Cadmum vnde Lycus.

Cares. Lycaonia.

LRans Meādrū oīa ad Cares spectare Strabo dicit: eosq fuisse quādoq sub Mi
 noe & tūc lelegas appellatos & insulas habitasse: deinde in cōtinētem venisse
 & multa maritimę orę ac mediterraneę Colonis abstulisse Ionibus & Doriē
 sibus: multa q rursus pdidisse. Eis semibarbarā esse linguā Eustathius testa
 tur: q passim per gręciam sparsi merebāt: vel q a Doriensibus originē habue
 rint: a qbus Halicarnassus edificata est: ab Atheniensibusq Miletus Carie
 nūc ciuitas: ex quo Cares aliq Atticis stare: sicuti cōtra Atheniēses nōnulli carizare vident. Pri
 mos omnū gręcorum stipendiis militare docuisse prouerbium hoc mōstrat. ἐμ καὶ τὸ κίριον
 ποῦ ad illos qui commerciū habent aliquod cū hominibus parcis & auaris. Igitur Miletus vrbs
 Carię: vt diximus: mediterranea: Ionię caput: Nelei Codri regis Atheniēsiū filii edificatū Hero
 doto. Straboni vero Miletū Cretēsiū ducis: vocata quādoq Lelegis q leleges eā incolerēt: & Pi
 tyusa a frequentia pinuū. Locus Miletū apud Brachiadas quem Didyma vocāt: vbi oraculū Iou
 is Didymeī qd Xerxes vna cū cateris incēdit. Teplū postea cōstruxerunt omnū maximū ac
 subdiale qd propter laxitatē & magnitudinē sine tecto remāsit. Hęc ciuitas bis direpta: a Xer
 xe prius: deinde ab Alexandro cū eum accipere noller: sicuti Halicarnassus. Milesii colonias v
 ria in loca miserūt. Nā & Nilum. XXX. triremibus nauigātes apud eius ostia murum cōdidē
 runt. Apud item Istri ostia & apud Euxinū: & Calypso insulā quādoq Miletus dicta est. E⁹ de
 niq potētē testis illud apd Aristophanē in Pluto prouerbū πάλαι ποτὶ ἡσάμ ἀλκιμοὶ μιλῶντες
 id est olim potētes erant Milesiū: in eos qui ex magna fortuna ceciderūt. Vellera itē Milesia lau
 dantur ex quo prouerbium πρὸς μάτα μιλῶντα. Fuere hinc Thales: Aeschines: Timotheus Cle
 tharcedus: Cadmus profaica orationis inuētor. Halicarnassus totū Carię regia a quodā Ache
 originē ducit: q a Troezene huc migravit: sedēq iuxta mare locauit ἀπὸ τοῦ αἰθέρος καὶ μέγρο

vocabat & Isthm⁹ & Zephyra Philoni. hic Dionysius fuit historicus & Herodot⁹. Hic & Heca
 tomin⁹ pater Mausoli / Idrei / Pissidori / Artemisia: & Adę regnauit: ab Alexandro direpta q eū
 non receperit. Hic & Mausoli sepulcrū ab Artemisia cōditū: iter. VII. orbis miracula vifit. Hic
 & Salmacis fons a Nympha eiusdē nois: quā q bibisset: vitio ipudicitę mollesceret Straboni. Fe
 stus fabulę causam adsignat: q cū eius aditus parietib⁹ angustis esset: occasionē iuuenibus po
 tātib⁹ dabat violādorū puerorū: ac puellarū. Ennius. Salmaci da spolia sine sudore & sanguine.
 Alabāda vrbs ab Alabādo Euhippi filio dicta Characi. sed & aliā Alabandā scribit Stephanus
 in eadē Caria felicissimā ex puerbio vetere vocari: edificatū Caris: q eā de noie filii Alabandī ap
 pellauit: quē ex Callirhoe Meandri filia suscepit: Alabādu em Carū lingua equo vincēs dicit.
 Ala equus & Bāda victoria. Mycale mons & vrbs Herodoto ἀπὸ τοῦ μυκάδα: q hic Gorgones
 reliquę Medusę caput vlulatu congrebant: vel ἀπὸ τοῦ μυκάδα: q i recessu Carici maris est. My
 caleffus vero Bœotia: est mons contra Samū arborib⁹ dēlus: vt supra docui. Phoecea Mycali op
 posita Phocēsiū gręcorū Colonia ppe Hemi ostia: initiū Ionia: Straboni. Mindus vrbs in ora Ste
 phano. Hinc fuere Apollonius & Zenon grāmatici. Myndones vero gēs Libyca est. Bargilia p
 ppe Myndum & lassum: quā Cares Andamū vocatā esse dicit: Achillis edificatū a Bargilio no
 mē adepta: quē ab equo pegaso interfectū Bellerophō hac ciuitate honorauit. Stephanus. Hic
 sinus Bargilicus appellatus. lassus Carię ciuitas in insula regionē habet sterilem atq piscosam
 de qua inter insulas Ioniū diximus. Carianda oppidū in insula & lacus. hinc fuit Scylax histori
 cus. Hidassus vrbs a filio Bellerophontis Steph. Chrysaoris: quā postea Hadrias dicta Apollo
 nio in Caricis. Sunt qui Cariā oēm Chrysaorida vocent. Suangela: vbi sepulcrū Caris: vt indi
 cio nomē est. Suangela em lingua Carica regis sepulcrū dicit. Octo em vrbes in hanc vnā cōtu
 lit Mausolus. Syrna edificatū Podaliriū medici Machaonis filii: cuius huiusmodi Stephano hi
 storia narrat. Podaliriū tēpitate iactatū: pastor quidā Bybasus noie in littore excepit: duxitq
 ad Damethum Carię regē: cuius filiā Syrna forte eo tempore a tecto collapsam Podalirius cu
 rauit: p qbus meritis eādē ei locauit Chersoneso pro dote tradita: in qua ille / duas cōstitu
 it vrbes: Syrna in vxoris: & Bypasum in pastoris q eum exceperat memoriā. Sūt & illa minora
 oppida: Hecatesia: Euonyma: Curopolis: Momafus: Mylafa: Triopum: Teladrus: Alma: Amos:
 Arconesus: Harpassa: Bargassa: Balbe: Dedmesa. Caunus in insula. de qua inter insulas Aegei di
 xi. Phthir Carię mons ppe Miletum eo q locus pinis abundet: quarū flores Phthires gręce ap
 pellantur: q quandā similitudinē cum pediculis habeat. Et de Caria quidem hęc. NVNC LY
 CAONIA. Quę tota Mediterranea est: Tauro a Cilicia Trachea diuisa: a septētrione Cappa
 docia cōtermina: ex qua pte Terrarchiā habet ciuitatū. XIII. inter quas celeberrima Iconium
 Thebasa in Tauro: Ideā in cōfinio Galatię atq Cappadocia. Iconiū em ppe Taurū est dictū ex
 imagine siue idolo. qd Prometheus & Minerua iussu Iouis hic finxerāt: scdm fabulas post dilu
 uū Deucalionis: vētoq inde ispirate aiātū. Stephan⁹. Apud hęc vrbe Impator Cōrad⁹ dū ex
 peditionem haberet Hierosolymitanā: insidiis est percitus Manuelis Imper. Constantinop.
 Lycia: Pamphylia: Cilicia.

NVnc regio Chersonesi extra Taurū: q Straboni in āgusta ora est a Lydię mō
 te Dedala icipiēs: vsq ad orā Isthici sin⁹: q pter nauigatio stad. M. DCCXX.
 admodū portuosa: vbi Lycia Pamphylia & Cilicia adiacētēsq ei regiones Pi
 sidia: Cybira: Cabalia sita sunt. Lycios Dionysius ppius mari ponit: Lycao
 nes vero magis oriētales & mediterraneos: quoz Homer⁹ in Catalogo nul
 lā facit mētionē: sed rātū Lyciorū: quos duobus in locis ponere videt: alteros
 in Troade quos supra cōmemorauī: alteros in Caria de qbus nūc loqmur: incertum vtris vtri
 originē dederint. Strabo tñ dicit: q e Troia Lyciū in Syria migrātes locū hunc occupauerunt.
 Herodotus Lycios: q apd Cariā sunt: ex Creta aduenisse dicit: duce Sarpedone Minois & Rha
 damāthi fratre: ac tūc primū Tremylas cū pri⁹ Solymi dicerent: postremo adueniēte Lyco Pā
 dionis filio regis Athenarū: & in partē regni a Sarpedone recepto Lycios dictos: gen⁹ alioquin
 ferū: ac durum belloq natum: Sagiptarios optimos cornis vtētes arcibus & telis arūdineis:
 pellibus hūeros caprinis amictos: & capite coronas gestantes. Eos in bellū Troianū Sarpedon
 duxit Bellerophōtis & Laodomię fili⁹ alius a superiore Cretensi. vt Homer⁹. Sarpedō Lycios
 Glaucusq in bella vocabāt E Lycia longe Xanthi ppe prata fluentis. Lōge e Lycia dixit ad dif
 ferētiā Lyciā: q apud Troiā est: cuius viris pręerat Pādarus: vt enarrat Eustath. Tremyle autē
 (vt supra mēorauī) Lycia dicta: & Lycios Tremyliēses: a quodā Tremylis: cui⁹ originē Pan
 o. iiii.

Salmacis
 fons.
 Alabanda.
 Mycale mōs
 Phoecea.
 Bargilia.
 Carianda.
 Chrysaoris.
 Suangela.
 Syrna.
 Bypasus.
 Hecatesia.
 Euonyma.
 Curopolis.
 Momafus.
 Mylafa.
 Triopum.
 Telandrus.
 Alma.
 Amos.
 Arconesus.
 Phthir mōs
 Lycaonia.
 Terrarchia
 Ciuitatum
 xiiii.
 Iconium.
 Thebasa.
 Ideā.
 Dedala mōs
 Lycii.
 Lycii Tre
 myli dicti.
 Sarpedon

Castabala. Aphrodise as q Zapyr⁹ Iffus. Sin⁹ Ifficus. Coracefiu. Holmus. Seleucea. Olympus. Amanus. Ciliciae por te. Inscriptio Anto. Pii. Sarpedon p mon. Zephyriu p mon. Pyramus. Cydnus. Historia recens.

miter ab initio conseruatis. Præterea Castabala: Aphrodiseas/Zapyrus appellata Stephano. ad tera inter Lydiã & Cariã: & in Africa ppe Cyrenẽ: in Scythia: in Cypro: Aethiopia: in Hispania. Sunt & insulæ duæ apud Alexandrũ/Aphrodiseie vocatę. Iffus q & sinui nomẽ dedit: idẽ & Alexandria dicta Plinio: vbi Dareus superat⁹ ab Alexandro fuit. Coracefiu/Holmus/Seleucea. Mõtes. Olympus/ Amanus Tauri pars: Cilicia a Syria disternãs. Dicũt huc Orestẽ cũ Iphi genia Dianæ simulacro veniẽtẽ a furore defuisse. Nã Amanis apd græcos sine infania dicitur. Sũt & apd Arabes populi Amanitæ vocati Iosepho: apud hũc vero portę sunt Ciliciae claustra qdã ad Syros aliasq barbaras nationes arcẽdas. Hũc prim⁹ transgressus Seleucus pater magni Antiochi: & ipse quoq Antiochus intra hũc se ex foedere cõtinerere iussus est a Senatu. Promontoria. Sarpedon: Zephyriu: prope Calicadni fluiui ostia: p quẽ Seleucia adif. Flumina Pyramus & Cydn⁹ ex Tauro i mare pfluũt Paphylũ: Pyram⁹: & Cydnus & Pinar⁹ df: de quo vaticiniũ huiusmodi antiquũ Apollinis fertur. ερωταί εσομένοιο δτι πύραμοσ ευρωτίριιοσ κτομα προχεται ιερũ ειο κύπρον εικηται. Cydnus Plinio recipit amnes. LX. Torrẽtes amplius centũ. Hũc frigida titatis nimie infamauit Alexandri quondã morbus inde cõtact⁹. ABSOLVTO Cherfonneso breuiter q nostra hic ætate gesta sunt attingã. Hęc loca a Caramanis occupata fuisse: deinde ab Otomanis supra cõmemorauimus. Veneti igitur anno. M. CCCCLXXII. inito cum Casano Perse rege foedere littora Ciliciae classe infestaru: & vt ex Iffis quas ad Antoniu Donatum oratorẽ apud Sixtũ Pon. miserũt appareat: cepere oppida qdã inter quę Sechir. appellatũ: & Coricũ atiquũ & munitissimũ: q Caramanis ac Casano restituere. Testabant quoq Casanu cũ maximis copiis Euphratẽ trãsmisisse: venisseq in Cappadociã p eã pte: q patet a Syria. Cepisseq simul & diripuisse Cesareã: atq Sebastia maxias vrbes: quarũ altera Caramani erat: abestq a Corico iter quinq dierũ. Inde q ire cõstituisse ad Iconium: inde contra Otomanũ. Castellum autẽ Bir qd est in Syria cum aliquãdiu obsidisset: fretus sultani auxiliis: tandẽ pugna cõmissa Otomanus fugatur: tantoq in hac terrore repellitur: vt Euphratis ponte impetum non sustinẽdo dirupto: bona pars fugientium submergeretur. Hęc summa epistolę.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. XI.

SYRIA.

SYRIA LATA QVIDEM REGIO. ET QUAE numerosos cõtinet populos diuersis appellata nominib⁹: vt plane docet Herodot⁹: Ptolem⁹: Strabo. Nã & Comagena est: & Phoenicia: & Seleucis: Syria: & Coelofyria: & Leucofyria: & Palestina. Plini⁹ vero addit & Mesopotamiã: & Babyloniã noie Syrię cõtinereri. Dionysius poeta Syriã vocari dicit circa Libanũ & Casiu mõtes vsq Sinopẽ: inde postea Assyriam incipere. Eratosthenes Syros ait appellari επὶ τοῦ οὐρανοῦ q in iis regionib⁹ maria sint tumida: in cõtineretq lĩmũ trahant fructib⁹ admodũ vitẽ. Plutarch⁹ in parallelis Syriã vocari dicit a Syro Apollinis & Sinopẽ filio. Terminat em Amanus: mõte a septentrione: ab Austro felici Arabia: ab occidẽte Aegyptio pelago: ab oriente Euphrate. Igit post Amanũ & Ciliciã Comagena est: cuius caput Samofata Straboni. Seleucis Terrapolim cõtinet. Quę quatuor clarissimis cõstat ciuitatib⁹: in totidẽ antiq⁹ Sarrapia diuisis: Antiocheã: Seleuceã: Apameã: & Laodiceã: q̃s ois cõdidit Seleuc⁹. Nicator prim⁹ e Seleucioq familia vir maxim⁹: quapropter mõte Casio ei vt heroi solẽnia celebrat: primã actũximã pĩ adificauit: secũdã atq fortissimã sibi: tertiã vxori: Laodiceã vero mĩsi: vt idẽ scribit atthor. Ex iis Seleucea sita est in ora ad Orõtes ostia: cui mõs adiacet Pieria Ptolemeo Straboniq appellat⁹. Polybio vero Coryp⁹ ius. Orõtes. n. flu. Typhon pri⁹ est appellat⁹ ob Typhonẽ apd cũ fulminatũ: vt scribit de Arimĩs in Iliade deĩ mutato nose: ab illoq in eo potẽ fecit Orõtes est appellat⁹. Ex Libano. n. oriẽs pagrũ Apamiẽlem ppe Antiocheã & Daphnẽ i mare Seleucioq ximũ deserit. hęc Strabo. Polybi⁹ insalubres eã aquas hĩsanis corporib⁹ & accolis dicit habere Antiochea. XII. mil. pas. a mari recedit mõtib⁹ clausa: portũ habet ad Orõtes ostia: q sancti Simeonis hodie appellat. Hęc Syria totius Metropolis erat: Regiãq Seleucidarũ: in quã omĩs vr

Comagena. Samofata. Seleucis. Terrapolis. Seleucea. Orõtes flu. Antiochea.

res Nicator contulit: prius Rablata dicta est in lib. iiii. regum: quo Sedechias rex captus ad Nabuchodonosor Babyloniæ regem perductus: atq oculis priuatus est. Eam seruos Habrami edificasse sacra docet volumina. Postremo Iustiniã principis tpe: Theopolis est dicta. Romani eã cum reliqua Syria per L. Scipionẽ victo Antiocho receperunt: floruitq sub eorum Imperio annos fere mille. Deinde vna cum Hierosolymis capta a Saracenis: demum post annos cẽrum: sedente Vrhanõ. II. iterum vna cũ ipsis recuperata a principibus Christianis: & Boemundo tradita. Rursus autẽ a Saladino trium spatium mensium expugnata: nec vnq postea recepta. In qua expugnatione non pretereundum memorabile facinus virginum religiosi cuiusdam Cœnobii. Hęc siquidẽ cũ primũ vrbe captã cõspiceret: miserãq omniũ cãde cõpleri: nec vitã cuiusq nec pudicitia parci: adhortatione inter se mutua: gladiis ora sibi dehonestarunt: scedãq hostibus lanatis vultibus: ac manãte cruore speciẽ prebẽtes: libidinẽ formidatã auerterunt: quã obre ad vnã oẽs salua pudicitia necata. Hic prima cathedra pĩcipis apforũ Christianiq primũ appellat: cũ antea discipuli dicerent. Sub Antiocheno patriarcha. XX. puincia. XIII. Metropolitanũ. CLIII. p̃sules: & in vrbe. CCCLXVI. tẽpla fuere. Sex vero vrbes sub duobus primatibus: quos catholicos vocabant: habebat. Quorũ alter Irinopolitanus. i. Baldacensis: q ciuitas quondã Babylõ dicta est. Alter vero Ancẽsis: q Perfidis primas appellabat. Plures Antiocheas Stephan⁹ cõmemorat. In Lycia ab Antiocho Epiphane edificatã: in Mesopotamiã Mygdoniã appellatã: a Barbaris vero Nisibis: in Arabia Semiramidis opus: in Lydia ppe Pyramũ fluiuiũ: apud Pieriã: quã Aradũ Syri vocant: & aliis nonnullis etiã locis. Apamea tertia Tetrapoleos intus ad Orõtis sita fluenta: vocata Cherfõnefus: ob aquarũ circũfusionem: & Pella ab Alexandro cognominata: ex patriã nomine: q hic milites Macedonum cõuenirent: & equi alerent. Tenuit eã Tryphon cui cognomentũ Diodoro: natus Cofianis castello Apamiensiu: educatus Apamee: & regi cõmendatus. Cepit etiã Cæcilius Bassus exul cũ duabus legionibus: duosq exercitus Romanos sustinuit. Tandẽ conditionib⁹ quas voluit: trãlegit. Strabo. Laodicea quarta Tetrapoleos: prius Leuca & longe antea Rhamata ab Hebreis vocata: vt Philo testat. Ex mfe deũde Seleuci Nicatoris nomine mutata: a barbaris postremo Lyche appellata terra est: ac fructuũ oim: tum vini feracissima: qdã abunde Alexandrinis suppeditat. Eã nõ paruo incõmodo adfecit Dolobella in eã confugiens: & expugnata vna cũ ciuitate atq interfectus a Cassio. vltima sane a nostris in Hierosolymitana expeditione capta. Tancredus princeps Antiochenus eam die quo Apameam subegit. Alia est in Lydia: tertia in Lycaonia: quarta in Media. Daphne vrbs amœna prope Antiocheam religione sacra: vbi fons & lucus: tẽplũq Dianæ & Apollini. Quorũ festũ mos Antiochenis huc conuenientibus celebrare: vt ait Strabo. Casius mons Seleucidẽ a Tripolitana regione diuidit: iuxta mare situs/ nomen regioni Cassioidi dedit. Alter in Aegypto. In hoc textę nobites & arte laboratã vestes: q Casianã dicunt Eustathio. Reges nũc Syriã psequar. Quos Applanus in Syriaco: in hanc sententiã commemorat. Primus Syriã rex post Alexandrum: Seleucus Antiochi e ducibus Philippi Macedonis: & Laodices filius cognomento Nicator: eo q corpore ingenti ac robusto fuerit: taurumq syluestrem in Alexandri sacrificio olim elapsum vinculis: se se opponens: vtraq manu tenuerit: quod in statuis cõspicitur: quibus cornua desuper adiecta sunt. Vrbes autem cõdidit Antiochias. XVI. in memoriã patris. In honorẽ vero mĩs quinq Laodiceas. Nouem suo nomine Seleucias. Quatuor suis vxorib⁹ dicit. Tris Apameas: & Stratoniceam vnam. Quarum ætate nostra: illustriores adhuc extant: Seleucia quę in maris littore sita est: & quã supra Tigrim fluiuium. Laodicea vero in Phoenicia. Sub Libano monte Antiochea. Syria quoq Apamea. Huius item meminit & Trogus lib. XVI. Multa feliciter bella gessit: Babylonem cepit: Bactrianos expugnauit: ad Indiam vsq penetravit. Quã post Alexandri mortem: veluti iugo seruitutis excusso: pfectos eius occiderat. Compositis in oriente rebus: cum Lyfimacho congressus: eum pãlio vicit: atq occidit. Lætus itaq tali victoria: cum se presentim solum de Alexandri exercitu victoris victorem remansisse cõspiceret: nescius fati: post menses septem. & ipẽ a Ptolemæo: cuius sororem Lyfimachus in matrimonio habuerat: per insidias circumuentus: occiditur. Anno ætatis. LXXIII. Regnumq Macedoniã quod Lyfimachio eripuarat: eum vna pariter amisit. Hęc ille. Huic Antiochus filius cognomento Soter: testẽ Apiano in eodem libro successit. Is Stratoniceẽ nouẽcam adamaram: indulgentia patris obtinuit: vt author Valerius. Gallos ex Europa in Asiam trãsgressos expulit. Antiochum filiu cognomento Deum: regni hæc edem reliquit. Hunc igitur vxor Laodice venenõ: ob inductã alterã Bereniceã Ptolemæi sororem necauit. Eius item tempore Parthi veluti perturbati iam Seleu

Antiochea q̃n capta. Nisibis. Apamea & Pella. Laodicea q̃ Rhamata. Daphne. Casius mõs. Cassioris regio. Casianã vestes. Reges Syriã. Seleucus Nicator. Antiochus Soter. Antiochus Deus.

Seleuc⁹ Cal
linicus

Antiochus

Antiochus
magnus.

Seleucus.

Antiochus
obles

Antiochus
illustris

Antiochus
Eupator
Demetrius
obles.

Alexander
Demetrius

Antiochus
Eusebius.
Phoenicia.
Cadmus
Tripolis
Sidon.

Tyrus

cidarum regno deficere coeperunt. Ex hoc geniti: Seleucus cognomento Callinicus: & Antiochus. Seleucus. natus maior Syriæ regno præfuit: nouerunt Berenicen cum paruo filio in oppidum Daphnes fugauit. Quare Ptolemæus ad uiscendam sororem cum exercitu profectus: post aliquot illata damna: pacem cum eo statuit. Antiochus uero minor frater: qui apud Antiochia regnabat: exercitum: quem in fratris auxilium adduxerat: contra eum per prodicionem couertit: ex quo breui tpe poenas dedit: expugnatus paulo post ab Eumene Bithyniæ rege: coactus ad Ptolemæum confugere: inimico se potius quam fratri credens. Ptolemæus uero eum in custodia coiecit: vñ furtim elapsus: a latronibus fugiendo interficitur. Seleucus autem iisdem fere diebus: ex equo lapsus excessit: duos relinquens natos: quorum Antiochus interfecto fratre: Imperium adripuit. Hic ergo ex argumento reru gestaru: magnus appellatus: Babyloniæ: Aegyptu: Iudæa: aliq; vrbes patrio adiecit impio: postremo Græciã tentauit: in eã cum LX. mil. ingressus Aetolis ei fauentibus contra Romanos: quod Philippum in Macedonia dimississent. Iratis igitur Græcis auxiliu petentibus. M. Atilius Glabrio Consul. cum exercitu venit: qui eum (quod ab initio rebus feliciter gestis: paulatim in luxum ob amore præsertim virginis Chalcidensis lapsus) demum signis coloris apud Thermopylas clade adfectum: occisis XL. mil. compulit in Asiam remigrare. Iterum ab Aemylio Regillo nauali prælio victus: Apameã confugit cum vxore & filia: ubi Seleucus filius erat. Postremo aduentantibus Scipionibus contra eum: rex legatos de pace: simulque filium Scipionis captum: dono ei misit. Scipio ob priuatam causam nihil remissius cum eo agens: datis conditionibus & non acceptis: eum apud Syrophilum montem commisso prælio superauit: atque iisdem quas prius offerebat legibus: ultra Taurum montem relegat: qui tandem a sodalibus: quos in conuiuio pulsauerat: occiditur. relictis Seleuco: Philometore: & Antiocho: qui obses a patre Romanis est datum. Seleucus igitur regnauit annis XL. quoniam Ptolemæus Epiphanes in Aegypto. Ad huc Simon propositus repleti cum muneribus venit: ut sibi principatum vendicaret: & indicans multam esse gazam in arario: Heliodorus ad hanc surripiendam missus: diuinis ostentis trepidus refugit: de quibus latius in Maccab. II. Hoc extincto: Antiochus frater obses: a Romanis ad regnum dimittitur: cui filius Antiochus Epiphanes: siue illustris successit: quod Ptolemæo Philometori tunc a patre relicto: & Ro. commendatos bellum intulit. A Popilio igitur legato admonitus: ac responsum differens: virgula circumseptus: statim mandata se facturum esse pollicetur: Demetriusque Seleuci fratris filium obsidem dedit. Is post autem Antiochi magni: suorum ignauia collapsus restituit regnum. Hierosolymam cepit sub Onia optimo sacerdote: cuius frater Iason patrie proditor: summus sacerdos ab eo factus: ut regi placeret: omnia polluit: leges paternas irritando. Missus ab eo Menelaus Simonis supradicti frater cum tributo & donis: omnia in sua gratia couertit: quapropter reuertens: expulsus Iasone: sacerdotium usurpauit: pro quibus malis ultore deo: Antiochus tabe longa consumptus: misere periit: relicto Antiocho Eupatore filio: cum Lysia tutore: qui insectatione paternam in Iudæos continuauit: ambos uero Demetrius qui Romæ obses erat: clau fugiens: sumpto exercitu: interfecit. Et hic Iudæis inimicus: cum crudeliter impetaret: ab Alexandro: qui erat de stirpe Regia: adiuuante Syris bello superatus: ac interfectus est: cum regnasset annis XII. Huius item Demetrius filius patrem bello est ultus: auxilio Ptolemæi Philometoris. cuius filia Cleopatram prius Alexandro pactam: deinde ob inimicitiam negatam duxit. quapropter cum ille ad regem Arabum Zabdiel confugeret: ab eodem proditor: capite abscisso: ac ad Demetrium missus. hunc & Antiochus Alexandri filius: postea est armis insectatus. Res ad Antiochum cognomento Eusebium postremo deducta: quod a Ptolemæo regno deiectus: Seleucidis finem imposuit: a quo ad primam Seleucum intercessere anni fere CC. Phoenices in eodem littore sequuntur: quod multarum atque variarum artium magistris phibent: vel Homero teste: Arithmetica inuētores: & nauticæ: & mercaturæ: & Icarum. Cadmus enim ex eis in Græciã eas attulit: Palmam item arborem inde esse adductam Callistheni placet Aristoteli minime: sed ex Phoeniceo vna insularum Aeolidarum. In Phoenicia tripolis vrbs est: & regio tribus clarissima ciuitatibus: Tyro: Sidone: & Arado. Duas primas a Phoenicibus originem habuisse Trogus lib. xviii. testatur: quod terremoto vexati: relicto patrio solo: in proximo littore Sidonem edificauerunt: a piscium multitudine: quo vocabulo Phoenices piscem vocant. Multis post annis deinde expugnata: Tyro vrbe vicinam ante bellum troianum condiderunt: ubi serui dominos interfecerunt: præter vnum Stratonem: cui seruus misericorditer peperit. Igitur cum inter eos contineretur: ut is rex esset: quod primus orientem solē vidisset: reliquis omnibus in orientem conuersis: Strato in occidentem respiciens: primus solis radios vidit. Hæc Trogus. Plinius scribit Tyrum insulam quondam fuisse a mari diuisam passibus LXX. Deinde Alexandri Macedonis oppugnatis omnibus continens facta est: sit & diruta: cuius non recipit: parces quondam Vtiocleptis Carthaginis Gaderæ. Has omnes eius esse Colonias Strabo dicit. Tyrum ob decus purpure

quã fert libertate donatam a Romanis fuisse. Hæc Hebræi Sur appellat. Balduinus rex primus Hierosolymitanus ut eam facilius obsideret: oppidum in eodem littore a Tyro quinque pass. Mil. distans extruxit: quod hodie Sandalium appellant: tandem post obsidionem quadrimestrem: re infecta discessit. Dum uero secundus rex Balduinus de Burgo captus apud Saracenos esset: patri archa Hierosolymitanus cum aliis præsulibus: & comite Tripolitano: ac duce Venetorum: cum XL. trirēibus eam terra marique oppugnantes: quinto tandem mense in deditioem acceperunt anno. M. CXXIII. Sidon & Tyrus vtraque sit Metropolis Phoenicie ambiguntur: vtraque Colonias per diuersas orbis partes misit. De Sidone frequens apud veteres mentio. Sidonios Homerus ἀπολυ γέμρονος appellat: Tyri nunquam meminit. Aradus Tetrapoleos ciuitas in insula iuxta littus. Cuius prima Straboni campum habet: qui Macra appellatur. in quo Possidonius scribit visum esse serpentem mortuum iugeri longitudine: crassitudine tanta: ut hominem equo insidentem hiatu reciperet: exuiarum squamam quolibet clypeo maiorem haberet. Apud Aradum princeps apostolorum matrem. S. Clementis mendicantem offendit: Christianamque fecit ac restituit. Sic enim in Odeporino Clementis scriptum inuenimus: in quo etiam de duabus columnis vitreis in eodem loco miro opere ac sumptu erectis mentio fit. Antaradum ciuitas ante Aradum sita: hodie Torosa dicitur: in qua sacellum diuæ Genitrici primus omnium exstauit princeps apostolorum: ex arte Christianorum collato: in quo primum sacrificasse dicitur. Hanc urbem Pictauensis & Blesensis comites Gallici principes post receptas Hierosolymas sepulcrum Dominicum adentes: ex itinere ceperunt: ac comiti Tripolitano regendam tradiderunt. Tripolis est etiam ciuitas in regione & ora Tripolitana: vna e quatuor principatibus eo tpe Christianorum. Hæc post captas Hierosolymas Raimundus princeps Tolosanus diu obsedit: castellumque e regione quod peregrinorum hodie vocat: eo quod a peregrinis sit edificatum: ad commodiorē vrbis expugnationem extruxit. Quo morte puento: filius eius Bertradius obsidionem continuando: ciuibus eam tradentibus recepit: Balduino regi Hierosolymitano: qui eum bello iuuerat: tributum dare pollicitus. Marathus antiqua Phoenicia ciuitas in ora Straboni: quam Aradii possident. Huic proxima Orthofias: & fluuius Eleutherius: quem plerique terminum Phoenicie & Curue Syriæ putant. Hic oriens e Libano in septentrionem: prius tendens: deinde flexus in occidentem: in mare profuit. In eadem ora Balania: Gabala: quod hodie Gibel dicta est. Plinius promontorium esse dicit. Possidium: Sycaminum: Sarepta quoque antiqua vrbs prope Sidonem: ubi Helias adlocutus est viduam ligna colligentem: in cuius facti monumentum apud portam ciuitatis Christiani sacellum extruxerunt. huius etiam vrbis meminit Plinius. Vina quoque Sidonius poeta commendat iis versibus. Vina mihi non sint Gazetica: Chia: Phalerna. Quæque Sarepteno palmitis missa bibas. Biblus in eadem ora nunc Gibelet. hic ut tradit Strabo Cynira regiam que magnus Ptolemæus capite percussit. Templum item Adonidis: prope Adonis fluuium erat: Cuius Erymi rationem Eustathius dicit: vel quod in ea libri regionis eius incorrupti statuerentur: vel quod Isis ex Aegypto peregrinata in eo loco Oxyrim staret: in capite biblinam. i. papyraceam coronam ex Aegyptio biblo gestando. Stephanus hæc esse antiquissimam ciuitatem dicit: iam inde a Saturno conditam. Comes postea Tripolitani Bertradius cum trirēibus Genuensium auxiliaribus. LXX. sibi & sociis subiugauit. Huius vrbis in sacris libris mentio frequens. Ezechiel. Senes Biblii preparauerunt ligna & lapides: ad edificationem domus domini. Berytus Ptolemæo: Barut Straboni: vrbs antiqua: quod a Triplice tyranno & dominata: & diruta est: recepta deinde & instaurata a Romanis: constitutis ibi a. M. Agrippa legionibus ut Strabo. Eustathius. vero portum habere dicit: Erymi rationem simul adsignat: quod Berytus ex autoritate Helladii lingua Phoenicium robur significat: quasi vrbs in loco inexpugnabili ac robusto sita. Botrys: i. cola Botrycus Pausaniæ: hodie Boteron appellatur. Simina neutri generis Ptolemæo: Stephano autem Syminum: vrbs in ora Phoenicie. Palebibus inter Libanum montem: & Eleutherium amnem. Epiphania prope Raphneas citra Orontis ripam vocat Arcefirata: hoc est Arcefi edificium. Hinc fuit Euphrates Stoicus. secunda Cilicia: tertia apud Tigridem amnem Stephano. Palmyra Syriæ totius arx in mediterranea: & regio Palmyrena olim causa discordie inter duo Impia: Romanorum & Parthorum: ut Plinius. Stephanus eam dicit ab Hadriano principe restitutam: & Hadrianopolim appellatam. Propius infra Palmyra solitudines Stellædena regio est dicta: quod iã Hierapolis: & Borcea: & Chalcis Plinio. Ad mare uero promontorium Faciesdei. Ptolemæus Colonia Claudii Cæsaris: prius Aee vocata Plinio: ab Herculis medici na: quod ab Hydra percussus: ex oraculo habuit: ut ex herba in eo loco inuenta: quæ hydæ similis esset: sibi mederetur ut ait Stephanus. Hæc Balduinus primus rex Hieroso. Genuensium ac Venetorum auxilio trirēum: bello trimestri expugnauit. Anno. M. C.

Sidon.

Aradus

Antaradū.

Tripolis vrbs

Marathus.
Orthofias.
Eleutheri⁹
Balania
Gabala
Possidium
Sycaminū.
Sarepta.
Biblus
Adonis flu.

Berytus.

Botrys.
Palebiblus.
Epiphania.

Palmyra.
Hadrianopolis.
Stellædena
Faciesdei promontorium.
Ptolemæus.

Equitur Curua Syria: quã Græci Cœlosyriam vocant: q̄ inter duos mōtes claudatur: Libanum & Antilibanū: inter quos Chrysooroas labitur amnis: la teq̄ in hac Palaestina cōprendit. In his Decapolitana regio est: decē cōtinens vrbes. Quæ sunt eæ Plinio: Damascus: Philadelphea: Raphana: Scytopolis: Gadara: Hippodron: Pella: Galasa: Gamala. Has septē Terrarchiæ regnorū instar cingūt: Traconitis: Paneas: Abila: Arca: Ampelocella: Gabe: Iturea. Damasc⁹ maxima vrbs a filio Mercurii Homonyma: q̄ ex Arcadia colonos huc traduxit. Stephan⁹. Philadelphea trans Iordanem est: prius Ammana vocata: vt idē est author: mutatū deinde nomen a Ptolemæo Philadelpho. Raphana inter Orontē & Eutherum flumios. Scytopolis prius Nisa a Baccho in honorē suę nutritis ibi defunctæ cōdita: eoq̄ Scythis deducta. author Pli. Hęc ciuitatē teste Iosepo de bello: dū Florus pcurator expugnaret: memorabile facinus cuiusdā Simonis Sauli filii narra: qui capra vrbe: vt r̄q̄ parētē primo: deinde filios & vxorē: postremo seipsum interfecit. Gadara: q̄ & Antiochea: & Seleucea vocata est Plinio. Iosepus itē scribit hoc oppidū a Iudeis dirutū Pompeiū restituisse Demetrii Gadarensis liberti sui gr̄a. Gandara vero vicus Macedonia. Gadera insula Hispaniæ. Gamala vrbs curuæ Syrię Straboni: & Ptole. Iosepus de bello: eā hoc mō describit. Iugū ex alto mōte deductū: mediā ceruicem erigit: & vbi supeminet: in longitudinē tendit tantū contra dēdū veni: q̄tū a tergo est: vt camelī similitudinē pferat: vñ etiā nomē accepit. Diū curuę Syrię Alexandri magni opus. hęc vrbes parū salubres habere aquas: antiquū monstrat epigramma. *ῥάμα τὸ Δινοῦ γλυκερὸν ὡς τὸν ἔτῳ Δεικινὸν πᾶν ἄνθρωπος ἐνθῶν δὲ καὶ βιότων.* Hippus Palaestine Ptolemæo. Hippodion Plinio. Hippo Iosepo appellata. i. ciuitas equitū: q̄ huc ab Herode rege in Colonia missi sunt. Pella ab Alexandro dicta: prius Buthis. Amatha. Gerasa Palaestina Iosepo. neutri generis. Hanc Plinius Galasa vocat vnā decapoleos. Galada Arabiæ pars item Iosepo. loppe in ora Curuæ Syrię in monte sita: cū portu quo applicat cū itur ad Dominicū sepulcrū: nūc Zappho a barbaris appellatur. Hic Strabo dicit Andromadē mōstro marino fuisse expositā: & a Perseo liberatā. Stephan⁹ dicit appellari ab Aeoli filia Cephei vxore: q̄ vrbe m̄dificauit. Gabayrbs Galileę. Iosepus in. V. anti quitatis: itē in. VI. Gabanopolim ppe ponit. Gabā inter tetrarchias Plinius describit: cui⁹ etiā Pausanias meminit. Abila ppe Iordanis fontes: Aphila vero in Phœnicia est: vñ Diogenes fuit sophista nobilis. Aphileus nō Abileus: vt quidā putāt. Arca vrbs antiquū retinēs adhuc nomē inter barbaros. ei⁹ meminit Iosepus. V. antiq. Iturea & Traconitidē regiōes: Plinius inter Syrię Tetrarchias cōmemorat. Sūr & Arabes Traconitæ appellati. Paneas in pre Phœnicie. cui sylua adiacet eiusdē nois: iuxtaq̄ Casarea Paneæ dicta. Huic vrbi ter mutatū nomē. Prisco namq̄ sa culo Leler dicebat. Deinde Dan: postq̄ a filiis Dan recepta fuit. Postremo a Philippo Tetrarcha senioris Herodis filio: in honorē Tiberii Casarea Philippi appellata ē: nūc vulgo a barbaris Be lina vocitat. Hic olim termin⁹ pmissionis ex parte septentrionis: vt sacri testant libri: a Dan vsq̄ Bersabee. est em̄ Bersabee quā Ptolemæus Bersanā vocat: ppe Ascalonē. X. Mil. passuum: in finibus Iudæę & Aegypti: terminus telluris sanctæ ex parte australi. Hęc cessit in partem tri bui Simeon: interpretantur eam Iudæi fœderis puteum: quem Habramus fodit in *gnum fœ deris* icti cum Habimelech: vocatur hodie Gibelina barbaris. Hęc igitur tellus Mil. pass. CLX. ptenditur. Neq̄ Dauid & Salomon præter illos quos post victoriam in amicitiam receperunt: plus possedisse: & sacri libri: & diuus testatur Augustinus. Casarea Palaestina prius turris Stra tonis ab Herode Ascalonita in honorem Augusti nomine mutato dicata est: vt Iosepus & Hieronymus. postremo Flauia Colonia a Vespasiano deducta: vt Plinius author est. Hęc statim post Hierosolymas a nostris recepta fuit: hic Paulus ap̄ls in custodia tenebat: quū ad Casarē puocal set: ac Romā mittendus esset. q̄q̄ in ora sita portu cōmodo caret: hortorū alioquin & aquarum amoenitate: p̄te rea piscium oim copia referta. Idumei in littore Palaestina versus Aegyptum & Arabiā siti sunt: Gens ex Nabatheis vicinis Arabiæ populis pfecta: q̄ vt ait Strabo: in his locis cōstitit inter Iudeos: eorumq̄ legibus communicant. Inter hos oppida sunt Philistinorū ab He brais appellatorum: qui iidem cum Palaestinis muratis literis sunt. Idumeorum vrbs Ascalon in ora haud magna Straboni. De hac Xantus in historia Lydorum in hanc sententiam scribit: Tantalum & Ascalum Hymenæi filios fuisse: ex his Ascalum a rege Lydorū Aciamus: ductē exa citus in Syriā missum: ibi res gessisse: virgineq̄ adamasse: ac vrbe de suo noie cōdidisse. Eadem fere & Nicolaus in historia sua. Apud Ascalonem teste Diodoro lib. iiii. lacus est: vbi rempli de

Syri colunt: quã Dercion vocant: ore virgineo: reliqua piscē: cui⁹ filia Semiramis a colūbis edu cata fertur: quā obrē la. r̄a hęc illis esse auē. Qd̄ Tibull⁹ poeta illo carmine demōstrat. Alba pa lestina sancta colūba Syro. Hęc vrbs vna e quinq̄ Philistinis: q̄ captæ a Dauid in littore fuerē: & vltima fere a rege Hierosolymitano in prima expeditione recepta cū esset: vna oim munitissi ma: & loci natura: & operibus: tandē & ipsa deditiōe fecit. Hinc genus cepæ Ascalonicū appel latū. Fuere & doctissimi viri: inter quos Antiochus: Sofus: Cygnus: Dorotheus historic⁹. Arte midorus q̄ Bithynica scripsit. Azotus inter Ascalonē & Ioppē: quā vt ait Steph. condidit quidā e mari rubropfugus ex noie vxoris suæ Azes Azotū: & capellā interpretant: pducit. medi. Hęc est & vna e quinq̄ Philistinorū quondā clarissima: nūc paruus vicus. est & Azotus Achaie. Ga za itē vna e quinq̄ Philistinorū: quā rex. III. Balduinus dirutā mōenib⁹ restituit: ac templatis restituendā tradidit Distat autē parū a mari: ac Hierosolymis: ppe Bersanā. Stephanus eā Azā a Syris vocari dicit: ab Azono Herculis filio: dicunt nōnulli a loue conditā: & Gazam quā Per sa Thesaurū dicit in ea cōstituisse. vocata ab eodem Io: q̄ in eo loco in vaccam sit mutata: insu per & minoia: q̄ a Minoe sit quādoq̄ possessa. Hinc Cretei Iouis templū apud eos. Gazi quoq̄ Indorū sunt populi. Anthedon vna e quinq̄ Philistinis in colle sita: nūc Gōth appellat: semā diruta. ex ei⁹ lapidibus Fulco. III. rex Hierosolymitanus arcē excitauit eodē loco: quā Hibelim vocat: tradiditq̄ cuiusdā ex suis nobili Balliono: cuius successores hodie de Hibelim vocant: vt ha bereint nostri quo Ascalonē e regione oppugnarēt. Antipatris vrbs ab Herode in honorē patris Antipatris ædificata: a nostris in prima expeditione post Hierosolymas capta. Raphace inder. Pa lestinos Plinio: q̄ ab Habraeis Rama. Iudæa versus mediterraneā continet in regione Palaesti næ. Cōtinet autē Galileā: Samariā: ac regionē trās Iordanē. Ex parte Boreali Galilea est. Quā Iosepus in inferiorē & superiorē diuidit. Iudæę latitudo ex Iordane fluuio vsq̄ ad Ioppen est. Lon gitude vero a monte Libano vsq̄ ad lacū Tiberiadem. In medio fere spatio Hierosolyma est. Di uidit autē in Toparchias decē Plinio. In Hiericūtē: Hemaum: Lyddam: Ioppicā: Acrabathenam: Zophanticā: Thamithicā: Bethleem: Tephnen: & Norinen. Iosepus autē. XI. nominat: videlicet ipm caput Hierosolymam: Tephnam: Acranaten: Thamnā: Lyddā: Hemaum: Pellam: Idume am: Eugadam: Herodium: Hiericuntē. Post quas Lamnā & Ioppen dicit finitimis præesse. Præ ter eas Gamaliticā & Bathaneā. Iotapata ciuitas Galileæ: quā Vespasian⁹ magna obsidione ex pugnavit: deleuitq̄. Cui præerat Iosepus historicus inter captiuos ductus. Bethleem Plinio cō memorat & Iosepo: clarū ob incunabula seruatoris nostri: quam obrē a Balduino. II. rege ex au thoritate Paschalis Pōn. præfule ornata est: quū antea in ea cœnobiū tm̄. canonicorū regulariū vigeret. Supra vero ingressu Galileæ occidentē versus: oppidulū Nazaret Hebrais vocatū: ab antiquis nō mihi exploratū. hinc breuis ad vrbe Hierosolymā via. In medio sane itinere fons ē: vbi reges exercitus recēdere cōsueuerūt: propter aquæ & pabuli copiam. Hęc ob dñi nostri ori ginem: metropolitico præfule decorata est. Hebron paruus prope Hierosolymā vicus: olim Ar be dicebatur: in qua Adami & Noei: triū quoq̄ patriarcharū: ac Sarrae: & Rebecæ sepulcra: in spelūca duplici esse affirmāt. Ob veneradā igit sacrae vetustatis memoriā: & ipsa præfule a nr̄is ornata est: quum prioratus antea canonicorū regulariū tantum fuisset. Hanc Iosepus Cheloris monumentū vocat: antiquiorēq̄ esse dicit vel Aegyptia Memphi Abraamiq̄ hic sedē primum fuisse: postq̄ e Mesopotamia discesserit. Præterea hic ppe ad stad. sex: Arborem Therebithū esse: quā memorant ab initio creati mundi adhuc extare. Hieric⁹ oppidū & campus: vt Strabo scri bit: modo Theatri montibus circumdatus stad. C. totus irriguus: colōhiscq̄ frequens: vbi palme tum: & Balsami viridariū: qd̄ hic solum nascitur Straboni: Plinioq̄. Sodoma metropolis. XIII. vrbiū igni & terremotu absumptarū Straboni: q̄ locus is bitumine & sulphure subterraneo ca uernis abūdet. Polyhistor vero de his sic refert. Lōge ab Hierosolyma recessus tristissimus pādī tur: quē de cælo tactū restat. humus nigra: & in cinerē soluta. Duo ibi oppida: Sodoma: & Gomorra: apud quæ pomum quod gignitur: habeat licet speciē maturitatis: mandī non potest. Iosepus ob eorum impietatem periisse dicit. At sacri libri hęc loca ob incolarum libidinem in ma res: vltore deo extemplo flagrasse testantur. Esseni tenent interiora Iudæę: quæ ad occidentem spectant. Hi præditi memorabili disciplina: a moribus gentiū reliquarum procul absunt. Omnis primum veneris expertes: quippe qui remoti a foeminis degunt: pecuniam spernūt: palmis vi uitant. Ex æquo iudicis conuenarum turba renascitur: tam foecunda illis aliorum vitæ: poeni tentia est: nemo admittitur vel leuis culpę sibi conscius. In hanc Polyhistor Pliniusq̄ sententiam Iosepus eadē fere refert: Eosq̄ inter tria philosophorū Iudæorum genera probatiorē esse dicit:

- Chrysooroas
- Decapolitana regio.
- Damascus.
- Philadel.
- Raphana
- Scytopolis
- Gadara
- Gamala.
- Dium
- Hippus
- Pella.
- Gefara
- Ioppe.
- Gaba.
- Gabanopol
- Apila.
- Aphila
- Arca
- Iturea &
- Traconitis
- Arabes Tra
- conita
- Paneas
- Casarea Pa
- neæ
- Bersabee q̄
- Bersana
- Casarea pa
- lestina.
- Flauia Co
- lonia
- Idumei
- Philistinorū
- oppida.
- Ascalon.

- ea Derce
- D
- Azotus.
- Gaza.
- Anthedon.
- Ballion⁹ p̄
- ceps anthedon.
- Antipatris
- Raphace
- Iudæa
- Toparchia
- X.
- Nazaret.
- Hebron oim
- Arbe.
- Hiericus.
- Balsami viridarium.
- Sodoma.
- Essenorum secta.

Pharissai.
 Saducei
 Hemaus
 Samaria.
 Sebaste.
 Sichar.
 Libanus
 Antiliban
 Carmelus.
 Jordanis fl.
 Genesara la
 tus & oppi.
 Caparnaus
 Iulias.
 Hippus
 Tyberias
 Sphalites
 lacus.
 Acharon.
 Sallirhoe
 fons
 Hierosoly
 ma.
 Onias.
 Matathias.
 Iudas Mac
 cabarus.
 Simo Iuda
 am liberat.
 Hircan⁹ pri
 cept.

animam immortalē putant migrare in regionē quandam beatorum: haud aliter q̄ portæ dicitur
 runt de insulis fortunatorū. Pharissai vero aiā item sempiternā dicunt: sed malorū cruciaris
 bonorū vero in alia migrare corpora. Deo ac fato oīa referūt: magna ex pte. res humanas diuini
 tus iuari: ac regi: nō nihil etiā fato agitari: qd̄ ἐμερμερην vocant. Saducei sane his omnib⁹ de
 restabiliore: neq̄ p̄miū: neq̄ iustitiā ponūt: q̄q̄ fatū tollēt: deo ppriē: voluntati cuiusq̄ refe
 rūt oīa: minime inter se humani: minime officiosi. hec ille. Hemaus quē aquas calidas Iosepus i
 interpretat: inter Toparchias a Plī. referūt: clara Christi peregrini cū discipulis cōgressu. Samariā
 sis regio inter Iudēā & Galileā: a vico Cineā in Acrabathenā desinit Toparchiā: situ & loci na
 tura aquas: pecorisq̄ copiis nihil a Iudēa discrepās: lege tm̄ diuersa. Oppida ei⁹ Neapolim po
 nit: antea Mamorthiā vocatā. Sebasten a mōte altiore: Iosepus: itēq̄ Strabo dicit Herodē. Asca
 loniā Samariā vrbē cognominasse. Sebasten in honorē Augusti. Hec p̄fule caret: subiecta abba
 ti templi Dominici: Apud hāc Ioānis Baptiste & Helisei: itē Abdiē pphetarū sepulcra hodie vi
 suat. Hic Sichar: vrbs fuit: vbi puteus: Iacob: apud quē gesta Seruatoris cum muliere Samarita
 na legimus. Mōtes Iudæ: Libanus: Antiliban⁹: Carmelus. Jordanis autē ex Antilibano per fines
 Iudæ: in austrū fluit: tris efficiens lacus: primus ad Carmeli radices: Genesara Plinio ac Ioseph
 appellatus: in sacris autē libris Genesareth: ab oppido eiusdē noīs: qd̄ Titum dicit expugnasse:
 fructuum oīm feracitate: & aeris salubritate felicissimū. Irrigatū præterea fonte: vberissimo: quē
 Caparnāū indigenē vocāt: veniēq̄ Nili a quibusdā puratū. lacus ip̄e latitudine pass. M. XLV. lō
 gitudine. V. l. aqua palustri ac dulci: piscibusq̄ oīs generis referta: amoenis circūseptus: oppidis
 ab oriente Iuliadē & Hippo: ab occidēte Tiberiadē aq̄s calidis salubri. Vltimus lacus Asphaltis
 res vocat: q̄ nihil præter bitumen gignit: vñ nomen trahit: noxius aliq̄n aīalibus: longitudine
 pass. mille: centū latitudine: vbi maxima. XXV. Habet a meridie Acharon Iudæ: post Hieroso
 lymas arcem: & fontē Callirhoen medicē salubritatis: vt author Plini⁹. Nō p̄tereunda: & nostri
 Hieronymi descriptio. Jordanis: inquit: ad radices oritur Libani: & habet duos fontes: vñ noīe
 lor: alterum Dani: qui simul iuncti: Jordanis nomen efficiunt. Hierosolymam postremo loco di
 stuli dicendā: vnde initiū nostrē salutis eff luxit: tot annos ignauia Christianorū vidua facta do
 minia gentium. Hunc siquidē locum Hiebuscos ab intio: & Melchisedech summū dei sacerdotē
 incoluisse: ex authoritate non solum Genesios: sed Iosepi: Egeffippi: Nicolai quoq̄: enarratoris
 habemus. Huic & Abramus ex hostium victoria occurrens: decimas dicitur ex spoliis obtulisse
 se: Hic & filiū suū immolare deo iussus. Hic Iacob scalā in coelū tendentē: angelos descendentes
 vidit. Deinde per famē Iacob cū filiis in ægyptū secedente: ac eius successorib⁹: postea reuertens
 tibus: pulsus indigenis: primo per Iudices: deinde p̄ reges: demū p̄ sacerdotes: postremo amissa li
 bertate per annuales pontifices remp. administrabant. Quæ qm̄ in Antropologia post hec: ex or
 dine recensere est animus: tm̄ hic a Maccabæorū tēporib⁹ ex Iosepo de bello: reperā: deinde ad no
 uissima pcedā. Quum Ptolemaus Sextus de tota Syria: cū Antiocho illustri decertaret: inter
 Iudæorū primates seditio agitat: ac Onias vnus e pontificib⁹ Tobia: filios ex vrbe expulit: Qui
 ad Antiochū cōfugerunt: auxilioq̄ fuere: vt ille Hierosolyma cū exercitu potiret. Onias inter
 ad Ptolemæū cōfugit: q̄ in vrbe Heliopolitana: alterā Hierosolymā cū tēplo dicitur condidisse.
 Quisq̄ Antiochus omni crudelitatis & libidinis exemplo vteretur: templum spoliando: ac Iu
 dæos contra leges patrias cogendo: pro quib⁹ & illi septē fratres vna cū marre: & deinde Eleazar
 rus nonagenarius porcinā edere iussi suppliciu pertulerunt: ignesq̄ e celo ac portēta futurorū ma
 lorū p̄fagia visa fuere: Matathias vn⁹ e genere sacerdotū: e vico Modein: aīo vir ingenti cū filiis
 is quinq̄: Iuda: Eleazar: Ioanne: Ionatha & Simone nō passus talia: manu domestica coacta: in
 proximos vrbi mōtes se recepit. Inde q̄ Bacchidē primo Antiochi ducē finib⁹ eiecit. Pro quib⁹
 meritis: princeps a Iudæis constituitur. Cui mox defuncto: filius eius Iudas natu maior successit.
 Hic statim inito cum Romanis foedere: clarissimis cōtra Antiochū est vsus victoriis. Sed de
 inde cum eiusdem defuncti filiis congressus: in pugna interficit: simileq̄ farum Ioanne & Ionathā
 cōsecutis: res ad Simonē vltimū redacta. Is demum victoria potit⁹: ab Antiocho: ac Mace
 donibus post annos. CLXX. omnē Iudæā penitus liberauit. Ob q̄ merita pontifex declaratur.
 Moritur tandē insidiis Ptolemæi generi sui: qui eum ad cœnam inuitatum: vna cū duob⁹ fili
 is capi iussit. Ioannes tertius filius cui Hircano cognomen tum fuit: quum insidias subrepsit
 gisset: populū fauore: pontificatū paterno successit. Nō ausus Ptolemæum cōtra cōtendere: ob
 matrem fratresq̄ captos: quos ille ex alta specula ostērabat hosti: cōuerberatosq̄. deinde necauit
 Hircanus ad reliquias Antiochi belli conuersus: feliciter rem gessit: moriturq̄ anno pontificat

tus. XXXIII. cui vni omnū contigit: vt princeps: p̄tifer: & ppheta sanctissimus esset. Post eū
 Aristobolus filius: e principe sese regē fecit: post annos. CCCCLXXV. q̄ rediissent e seruitute
 Babylonis: fratresq̄ Antigonū regni cōfortē fecit: dein fallo in simulatū interfici iussit. Aristobo
 lo frater alter Alexander successit: annos. XXXII. Huic deinde Alexādra vxor a: o matronā vi
 rili cū duob⁹ paruis filiis Hircano & Aristobolo: quorū tutelā agebat. Ex his hircanus maior na
 tu rem postea gessit: vir mitis & imbellis: q̄ ab Aristobolo: magna adolescente audacia: pullus:
 vna cū Antipatro Idumæo: viro domi potētissimo: simul & amicissimo ad regē Arabiæ Aretam
 in oppidū Petrā: deinde ad Pompeiū: q̄ tūc in Syria res gerebat: cōfugit. Pōpeius cum exercitu:
 capta Hierosolyma: & Hircano restituto: Aristobolū Romam misit: cū filiis: e quibus Alexāder
 elapsus: negotium Hircano fecit. Post aliquot deinde annos & ip̄e Aristobolus aufugiēs: bellum
 Hircano intulit: captusq̄ a Gabinio Syrię p̄fecto: Romā iterū cum Antigono filio in custodia
 mittitur: mox a Cæsare victo Pōpeio liberat⁹: nec multo post veneno sublatu est. Antipater in
 terim Cæsaris amicus: res gestas pro eo cōmemorando: & vulnera ostentādo: obtinuit vt regnā
 te adhuc Hircano: totius Iudæ: pcurator efficeretur. Is filiā habebat Salomen: mares vero qua
 tuor: Phaselū: Herodē: Iosepū: & Pheroram: quibus diuersas distribuit regiōes. Ex his Herodes
 post mortē patris cū virtute præstaret: a. M. Antonio pro quo multa obiit: rex Iudæ: creat: sed
 victo apud Actiācū Antonio: ad Augustū qui Rhodi tūc erat: supplex veniā oratū venit: dicti
 tans sese amici de se benemeriti partib⁹ studuisse: nūceo defuncto: itidē se erga eū facturū. Qua
 re ob fidem nō solum veniā: sed gratiam meruit. Is tris hierosolymis turre extruxit: primam
 Hippicon ab amico: secundā Phaselon a fratre: tertiā Mariamnē ab vxore cognominauit. Tēplū
 restituit: atq̄ auxit: Ioppē portū fecit: Anthedonē edificat ab se ornatā Agrippiā appellauit: An
 tipatridē & Cyprū in parentū honorē: castellū supra Hiericuntē: Herodiumq̄ verius Arabiam
 oppida ædificauit. Hircanū redeuntē ex Parthis interfecit. Liberos septē suscepit: Alexandrum
 Aristobolū: Antipatrū: Archelaum: Philippū: Herodē cognomēto Antipā: & Litanā. ex his tris
 primos: vt sibi suspectos: necauit. Cui deinde sceleri: adiecit innocentū cædē. Ad extremū cru
 delitatis dedit poenas: multis excruciatu doloribus: sibi manū adferendo: relictis Archelao re
 gni successore: ceterisq̄ cū singulis tetrachiis. Inter hec Alexāder quidā Iudæus apud quēdam
 Libertinū Sidone educatus: Alexandrum Herodis filium a patre interfectum ore referebat: Ro
 māq̄ p̄pterea p̄fectus: cū multos decepsisset: ac ad auxiliū regni paterni adipiscendi puocasset:
 ab Augusto cognitus ac repulsus est. Archelaus igit rex: cū crudeliter imperaret: legatione a Iu
 dæis ob eā causam Romā missa: ab Augusto in exiliū Viennā pellit: ei⁹ regno in puincia formā
 redacta. Herodē deinde Tetrarchā Agrippa ei⁹ ex fratre Aristobolo & Berenices nepos: Romæ
 apd̄ Tiberiū accusans: nō solū nō audit: sed in carcerē cōiicit. vñ mox Tiberio defuncto: a Caio:
 cuius amicitia causa captus fuerat: statim rex factus: addita ei fratris Philippi defuncti Tetrar
 chia. Herodes vero Herodiadis vxoris hortatu: Romā & ip̄e regnū impetraturus venit: sed Caii
 principis minis & iurgis terret: in Hispaniā fugit: Tetrarchia eius Agrippæ concessa. Post hec
 Agrippa Claudii etiā p̄cipis: cui Romæ ad iumēto ad imperiū fuit: fauore: speq̄ erect⁹: limites
 regni progauit. muros Hierosolymę ampliare cœpat: si p̄ mortē licuisset. Regnavit annos sex:
 Reliq̄ filias tris: e Cypro vxore susceptas: Berenicen: Mariāne: & Drusillā: filiū quoq̄ Agrippā
 postremo Claudius Iudæā in puincię formā redactā: tm̄ pcuratorib⁹ cōmisit. Hi ex successione
 Felix: Albinus: Festus: Florus: sed ante hos Pontius Pilat⁹ a Tiberio Cæsare missus: ex eo tēpo
 re quo post pulsum regno Archelaum puincia fieri cœperat. Interim defuncto Herode q̄ apud
 Chalcidē regnabat: Agrippa iuuenis Agrippæ regis filius: in auunculi sui regnū a Claudio sus
 ficit. Cui deinde Nero p̄iceps quatuor vrbes reddidit: in ea primū regione Abilā & Iuliadē: in
 Galilea Taricheā & Tiberiadem: reliqua Felici pcurāda tradidit. Ex quo Agrippa in amicitia
 Romanorū permansit: ac pcuratorib⁹: tum Vespasiano postremo ad cōponēdos rebelles venē
 ti: ad iumēto p̄stosq̄ fuit: Iudæos prensando obeūdo p̄sertim in obsidione Gamalę: vt a pertina
 tia cœptisq̄ desisterent: vsq̄ adeo: vt a muris lapidib⁹ peteret. Et hoc qd̄ de regib⁹. Flori autem
 pcuratoris tpe: Eleazarus princeps latronū: qui Iudæā cū. XX. millibus depredabat: sublat⁹ est.
 Sed aliud mox latronum genus crudelius: Hierosolymis in turba atq̄ in pace versabatur: Sica
 rii appellati: qui clam ignoti homines confertim permixtos inficiebant: inter quos Ionathā pon
 tificem. Tempore vero belli: Zelotæ noua secta in eadem vrbe orta: qui specie zeli: charitatēq̄
 seruandæ legis: tyrannidem occupauerant: pontificatus: principatusq̄ passim sibi vindicabant
 Igitur quum Iudæi tāto malo resistere cuperent: e ture quēdam Ananum accersunt: p̄tiferq̄

Aristobol⁹
 Antigonus
 Alexander.
 Alexandra.
 Hircanus
 Aristobol⁹
 Antipater
 Idumęus
 Areta rex
 Arabię.
 Herodes
 rex.
 Antipatris
 Cyprus
 Herodium.
 Archelaus.
 Alexander
 Archelans
 rex.
 Agrippa.
 Berenices
 Mariamnē
 Drusilla.
 Pōti⁹ pilat⁹
 Agrippa iu
 uenis rex a
 Claudio.
 Felix.
 Flo
 Ele⁹
 rus
 do. azarus
 Ze
 Sicariū
 A lotæ

faciunt: eo q̄ sapientia p̄stare videret. Hic demū & oratione: & opera id gessit: vt Zelotas goma-
nibus erāt iam odio expelleret. Et hec quidē ex Iosepo. Defectionis causam Tranquillus in Tito
adfert. Percrebuerat: ingt: oriēte toto vetus & cōstās opinio: vt eo tpe Iudæa p̄fecti: rerū potitē
tur. Id de Imp. Ro. q̄tum postea euentu patuit: Iudæi p̄dictū ad se trahētes rebellauerunt. Quæ
verba paucis cōsiderata sane indicant: & de Christo: & de fama: q̄ simul cū stella magos potuit
excitare. Ad hunc tumultū Vespasianus a Nerone missus: infra duas ætates oīa cepit: præter
Hierosolymā: ad cuius obsidionē relictus Titus: die sabbati: repletis fossis: fameq̄ oppressis: par-
tīm cepit: partīm interfecit: q̄ teste Iosepo: ad vicies Centena mil. & DCC. mil. fuerant: quū ad
diem azimorū eo ex omni Iudæa cōuenissent: qm̄ solis epulari nō licebat: sed plures vicini simul
ad hostias casās conueniebant. Fuit deinde Hierosolyma sub Ro. imperio: vsq̄ ad Heraclū pri-
cipem: tunc Cosroes rex Persarū capta vrbe: p̄dā cū cruce secū in Persidē abduxit: quā postea
idē princeps sup̄ato Cosroe recuperauit. Cū deinde Maumethe duce Saraceni caput extulisset:
Homar eius successor Hierosolymā occupauit. His in vniuersum breuiter percuris: de ipsius
receptione restat scribendum: si prius de ipsius noībus ac situ pauca subiēcero. Igit̄ prius Hieb⁹
vocata: q̄ Hiebusē eā incolerēt. Deinde Salē: postea Solyma a Solymis vt quidā putāt Lyciæ po-
pulis huc cōmigrātib⁹. Hierosolyma deinde & Hierusalē: ex sacri noīs additione vocata: sed &
Buza & Berhel: postremo Helia ab Helio Hadriano: q̄ partē eius ædificauit: vt inferius dicem⁹
Ipa vero vrbs triplici circumdata muro: circuitu stad. XLIII. cū trib⁹ turrib⁹: quas Herodes ædi-
ficauit: vti Iosepus scribit. HIEROSOLYMA: sicuti ego accepi: ex antiquo volumine docti pla-
ne viri: qui rebus gestis interfuit: hoc modo recepta est. Petrus Eremita vir Gallicus: singulari
abstinentia p̄ditus: diuinitatis instinctu: Vrbanū. II. pon. impulit: vt de recuperādīs Hierosoly-
mis conciliū Lugduni celebraret: anno. M. LXXXV. Negotiū hī principes suscipere: dux Nor-
mandorū: comites Tolosæ. S. Aegidii: Flandriæ: Blesia: Carnotensiu. Præterea Hugo magn⁹ re-
gis Gallorū frater: Gothifred⁹ Bulion dux Lotaringiæ cū Balduino fratre: e regno quoq̄ Sicilia
liæ Boemundus cū Tancredo cognato. Summa belli Gothifrido credita. Primus vero Eremita
coacta oīs generis multitudine: per fines Germaniæ ac Pannoniæ iter fecit: vbi a Pannoniis mul-
ta passus incōmoda: transitu eū prohibere volentibus: tandē e suis decē millib⁹ desideratis ex-
pugna Cōstātinopolim puenit: quo cæteri etiā diuersis viis cōueniant: ibiq̄ Alexio Imp. iuuā-
te: Hellepōtū vna oēs trāsmitteres: Niceā applicuere: quā añ omnia Solimano Turca eiecto: p̄
vim cepere. Inde terrestri lōgoq̄ itinere: ad Antiochiā prima statiuā cōstituere: quam nono se-
me mēse. VII. Noñ. Iunias in potestate redegere: cōstitutoq̄ in eo loco patriarcha: eā Boemun-
do regendā tradidere. Hierosolymā hinc versus exercitu traducto: operibus primo expugnare
cōtendūt: muros demū corona aggressi: anno. D. XCIX. pervim receperunt: eiq̄ regē Gothifre-
dū p̄fecere. Vbi aut̄ nostri tantivoti cōpotes extitere: deo gratias agere: oppidis p̄sules cōstituere:
realiā alia loca capere: pars etiam ex eis domum redire: Itaq̄ omnē breui tpe regionē: a Pelusio
ad Laodiceā vsq̄ Syriæ littora: oīa deinde mediterranea vsq̄ Edessam & Carras i Mesopotamia
sibi subiugarunt. Quapropter in omni Syria & capta regione: quatuor constituere principa-
tus: Hierosolymitanū: Antiochenū: Edessanū: Tripolitanū. Deinde Berytus: Sidon: Caipha seu
Porphyrina iuxta mōtē Carmelū: Cæsarea: Arsur: Hibelin/ singulos dños recepe. Princeps quoq̄
Galileæ: & toti⁹ Tiberiadis comes Mōtisregalis: & totius terrę trās Iordanē: Comes itē Ioppes:
& Ascalonis. Aliiq̄ aliis in locis constituti: atq̄ hi ferme oēs regi Hierosolymitano subiecti tri-
bus cōprehendebāt. Ipsi vero reges huiuscemodī habuere successiōes. Prim⁹ Gothifredus Lotar-
ringiæ dux: q̄ fuit ea modestia: vt auream coronā induere recusauerit: vbi dñs IESVS spineā tu-
lisset. Cui post annū morbo extincto: frater Balduinus successit: q̄ cū Saracenis vrbe recuperare
conantibus: p̄lio temere cōgrediēs: magnā sibi suisq̄ inflixit plagā: capris in eo Boemūdo duces
& Blesensū ac Burgūdię comitibus: ipse se Hierosolymā ex fuga recepit: breui tñ post tpe igno-
miniā Ptolemaidis expugnatione pensauit. Tancredus Boemūdo necessario suo p̄rio redempto
Antiochiā Imperiū: qd̄ pro eo interim administrauerat: incolume restituit. Huic alter successit
Balduinus: qui in p̄lō vna cū nōnullis aliis principibus capis a Parthorū regis exercitu q̄
suppetias Turcis attulerat: cū quib⁹ bellū gerebat. Redemptus: paulo post Antiochiā cum ei⁹
principis proles iam interiisset: Hierosolymitano addidit imperio. Decessit morbo post annos.
XXIII. vnica filia superstite. Fulco Andegauensis comes eius gener habenas suscipiēs: rem felici-
ter gessit. aliquot Turcarū millia in p̄lō fudit. Equi tandē lapsu forte occidēs: regnum Bal-
duino filio reliquit: qui tenuit annos. XXV. cū magna satis gloria: quippe q̄ Gazā restituit: &

Cosroes rex
Persarum.
Maumeth.
Homar
Hierusalē.

Quō rece-
pra Hiero-
solyma.

Solimanus
Turca.

Gothifred⁹
rex
Balduinus

Tācredus
rex.
Bald. rex ca-
prus.

Fulco ande-
gauens. co-
mes.

militibus templariis regendā tradidit. Insuper Ascalonē diu oppugnatum tandē in deditiōem Balduinū
accepit: Norandinū Turcā Damasci principē bello repulit. Extinctus est sine liberis fratre Alme-
rico superstite ac regni successore. Hic contra Suar Aegypti Calypham bellum mouit q̄ tribus Almericus
tum dare cōsuerit negauerit. Itaq̄ capto iam Pelusio: Norandinus Turca a Calypha in auxilium Noradinus
acceritus adest. Regē auarū ab obsidione pecunia auertit. Ipse per dolū Calypha interfecto Aegy-
pti dominationem inuadit. Huic Balduinus filius successit cognomento leprosus q̄ eo morbo Balduinū
vsq̄ ad extremum laborauerit: nō intermissa tamē regni cura diligētī: quāobrē in celibatu castif-
sime vixit. Sorores duas habuit: quarū alterā Isabellā cuidā Gallico Horfrido: alterā Sibyllā ma-
iorem natu Guilhelmo lōgaspatha Montisferratēsi locauit: ex qua ille Balduinum suscepit. Mor-
tuo viro Sibylla iterū Guidonī Lusignano principi nupsit. Interim leprosus moritur: regnūq̄ ac Balduinus
sororis filium Balduinū puerū Raimūdo principi Tripolitano cōmendar. Sed morte pupilli pau-
lopost subsecuta: Guido iure vxoris hæreditario regno successit: qui q̄ mors pueri occultata ei⁹ Guido Lusi-
tra suspitiōne esse non videretur: bellū a tutore Raimundo sustinuit: in quo ille Saladīnū Aegy-
pti Sultanum auxilio vocauit: magnum profecto nefas exordiumq̄ ruina: totius orientis terra-
rū a nobis summo labore partarū. Saladīnus potens armis ac nomine Ptolemaidem primo: deinde
de Azorum/ Berytum/ Ascalonē: omnes deniq̄ in ora ciuitates cepit. Postremo ipsam Hierosoly-
mam aggressus ad deditiōem faciendam breui tempore his cōditionib⁹ coegit: vt oīs cū his
quæ secū exportare dorso poterant: migrare liceret. Ergo misera caterua secuta Herculiū Patri-
archā flens egressa moenibus: dirum omnibus spectaculū præbuit: inde Tyrū: alii Alexandriam:
alii quoq̄ alia loca periere. Ille confestim tintinabula e turribus sustulit: templa p̄sanauit atq̄ in-
cendit: præter vnū Salomonis. Hic Hierosolymæ postrema ruina nunq̄ postea restituta: licet di-
uersi principes Christiani summo conatu terra mariq̄ sepe fuerūt piclitati: inter quos Ricardus
Angliæ: & Philippus ac diuus Lud. Gallia reges: vt alibi narraui. Sed ad Guidonē regem redea-
mus q̄ amissi semel regni titulū cū Ricardo rege tradito Cypro: quē p̄ vim ille occupauerat: com-
mutauit. Eo demum Sibyllaq̄ vxore extinctis ad Isabellā alterā sororē res hæreditaria Hierosoly-
mæ peruenit. Hęc quater nupsit: Horfrido primū Gallico: Conrado Montisferratensi: Henrico
Campaniæ comiti: & Americo Guidonis Cypri regis fratri: qui quum inutilis videretur regno:
Tyriamotus: ac Ioānes de Bregna Gallicus quidam vir strenuus ad regnum adcersitur: Iole Isa-
bellæ & Conradi Montisferratensis filia vna cū titulo Hierosolymitano in matrimoniu sumpta:
qui quū sibi plura q̄ par erat adrogaret a cardinale Colūnenſi grauiter obiurgatus relictis rebus
in Galliā reuertit: alia sumpta vxore: filiāq̄ quā ex Iole susceperat: Federico. II. imp. vna cū eodem
titulo pro dote locauit: qui Neapolitanis postea regibus p̄ manus est traditus. HACTENVS
de Hierosolymæ principū statu. Nūc de sacris religionēq̄ videamus. Prim⁹ in ea præsul Iacobus
frater domini gladio interfect⁹. Imperante autem Iustiniāno: in Synodo Cōstātinopolitana pa-
triarchatu decorata. Quarto post Ro. ecclesiam loco fuit. Quatuor subditos habuit Metropolita-
nos: quorū primus Tyrensis totidē habuit suffraganeos: Acconensem: Sidoniensem: Berythen-
sem: Zeneadensem. Secundus Metropolitanus Cæsariensis Sebastiensem tm̄. Cui Porphyrina seu Cay-
pha oppidū subest. Tertius Metropolitanus Nazaren⁹ Tyberiensem tm̄. Quart⁹ Patracensis vnū
tātū: in mōte Sina tēplo diuę Catherinę & monachis eius cœnobii p̄sidētē. Habet itē Patriarcha
p̄ter hos etiā Bethlemiticū: Hebronensem: & Lydensem ilico subiectos p̄sules: sed & abbates & prio-
res baculo ac mitra decoratos. Caluariū montē & Golgota & Dominicū sepulcrū extra mœnia
sita loca Helius Hadrian⁹ princeps muro cinxit Heliāq̄ appellauit: tēplo ibidē Antinoō concubi-
no dedicato: vt testat Hieronymus. In Caluario cœnobium erat ad cuius priorē ac religiosos ele-
ctio patriarchæ p̄inebat. Sion itē mons ciuitas Dauid appellata q̄ eiectis Hiebusiis eam Dauid
muro circundederit. In quo cœnobium cū abbate ordinis. S. Augustini est. In Oliueti monte ab-
bas itē eiusdē ordinis: & ad ei⁹ radices atratē virgines. S. Bñdicti. Ultra ē Castellū Bethania Mar-
tæ ac Magdalena memoria cōspiciū. Est & altera trās Iordanē Bethania: vbi quōdā Ioannes ba-
ptizabat. In valle Iosaphat pbatica est piscina & item alia virgines atratē. Tabor mons vbi dñica
trāsfiguratio in regione Galilee: haud longe a Nazareth abluit: a torrente Cyson. Vicini & mon-
tes Gelboe vbi cœnobium ordinis caput. Est & locus prope desertus Quarentena cogno-
minatus: dominici ieiunii memoria clarus. Restat templum ipsum a Nicolao diligentissime de-
scriptum. Huc a Iudæis aurum ex orbe toto quotannis mittebat: vt Ci. pro Flacco testat. Hoc at-
tingere seu spoliare modestia Pompei victoris nō est passa: qd̄ postea Crassus cōtra Parthos profi-

Balduinū
secundus.
Almericus
Noradinus
Turca.
Balduinū
leprosus.
Isabella.
Sibylla.
Balduinus
pupillus.
Guido Lusi-
gnanus.
Hierosoly-
ma iterum
amissa.
Isabella
Io. rex
Iole.
De statu sa-
cerdotum
Hierosoly-
mis.
Patriarcha
Sina.
Caluarius.
Sion.
Mons Oli-
ueti.
Bethania.
Tabor mōs
Quarente-
na templū.

ciscens diripuit. Hic statuum Caii principis Pontius Pilatus collocare conatus: vt est auctor lo-
sepus tumultum excitauit ingentē: nec procul a rebellione res abfuit. Idem Caius q̄ illac iter ha-
bēs: templū adire neglexerit: ab Augusto grauius obiurgatus est. Apud hoc tēplum coenobium
erat cui abbas præerat ordinis. S. Augustini. Apud hoc & templarij coepere: de quorū deq̄. S. lo-
ac Mariæ Theutonicorum religionibus quæ Hierosolymis coepere: alijs in locis mihi narratur.

De sectis Syriæ.

Nteq̄ e Syria discedam: nonnullas eius sectas cōmemorabo: in primisq̄ Iudæo-
rum. Bisariam olim diuisi vt supra memorauī. Deinde duplici cōtra nos per-
uicacia innitētes primū legē scriptā perperā interpretādo: deinde quæ nō scri-
pta: superstitiose addendo. Talmutū hunc vocāt: in cuius initio Moses Aegy-
prius his verbis a fido Hebræo conuersis sic proceuiat. Q̄q̄ hæc lex mentalis
scripta nō fuerit: Moses tñ eā docuit totā in collegio. LXX. senum Eleazar: &
Phinees: & Iosue. hi tres a Mose acceperunt. Iosue vero alios docuit Senes: a q̄

bus postea Hely: a quo Samuel: a quo Dauid acceperunt. Et sic ordine plurimos narrat p̄ manus do-
nec Rabbi eorum ac doctores eam in codicem reducere. Nitunt̄ item Gabala: quæ legis scripte in-
terpretatio quædā interlinearis seu glossemata: a doctoribus eorum notata & intellecta: quæ legē
omnino peruertit: & arma cōtra veritatē acuit. Syri eodem quo & Græci ducitur errore. Spiritū
S. dicunt tantum a patre procedere. In eorū templis vna tantū ara: in qua semel in die sacrificant
hora sexta: pane fermentato: quem a sacerdotibus manibus sublatum: plæbs vultu demisso ad-
orat: dicitans se illius aspectu indignum. Sacerdotibus licet vxoribus vt iam ductis: ducere non
licet: subdiaconatum sacrum ordinē non habent: Confirmationem vel cuius addere dicunt lice-
re. Purgatorium autem medium locū non admittūt. Sabbato carnis vescunt̄. IACOBITAE
a Iacobo quodā Alexandri patriarchæ discipulo initiū habuere. Hi quondam a patriarcha Con-
stantinopolitano sacris Græcorum interdicti: maiorē Asiæ partē & Syriam & Iudæam & Aethio-
piam superstitione refererunt. Nam cum omnes in his locis partim a Matthæo: partim a Thoma
Christiani fuerint facti: paulatim conuersatione infidelium descuerunt. Hi in primis Hebræorum
more recuti sunt. Deinde occulta quædam admittunt: & teste tantum deo nullū purant deli-
ctum. Baptismum nota ignis excipiunt: nitentes illi dominicæ sententiæ. Ille vos baptizabit in spi-
ritu. S. & igne. Præterea Euticiana hæresis infecti vnā tantū in Christo naturam diuinam post re-
surrectionem fuisse adfirmant. Quare crucem vno tantum digito figurant. Lingua vtuntur di-
uersarum nationum vbi eos agere contingit. Chaldæa potissimum & Arabica. Sacerdotes vero
eorum alium quendam a vulgo distinctum habent sermonem: sacrificant vino tantum delibato
super ara: reliqui sacerdotes humi interim confidunt: plæbs sacrificantem exosculatur. MA-
RONITAE a Marone auctore qui Macarii Antiocheni præsulis secutus errorem: vnam tan-
tum in Christo voluntatē ponebat: Monothelitæ sunt appellati de quibus alibi diximus. Habitāt
ex magna parte circa Libani iuga: haud lōge ab vrbe Biblide. maximi i bello sagiptarii sunt. Sub
Innocentio. III. venit eorum patriarcha ad cōcilium Lateranense & ex illo latinorū postea cerimo-
niis sunt vsi: cū ceteri oriētales pontifices: nec mitra: nec anulo nec tēplo tintinnabulis vtant̄: sed
tantum baculi pulsu turba excitetur. Literis vtunt̄ Chaldæis: vulgo aut̄ lingua Saracenicā. Assi-
fini in prouincia Phœnicis circa fines ciuitatis Anteradēsis quæ hodie vulgo Tortosa appellat̄.
Hi quædā castella possident loci natura munitissima. Intus amœnas habent sedes. Regē deligunt
senē industria exercitātū: q̄ pueros in secessu quodā nutrit: docetq̄ diuersas linguas: deinde adul-
tos tanq̄ emissarios mittit q̄ diuersis hominum commercijs per eas regiones congregantes clam
ignoti cultro abdito sese turbe miscēt: aut reges inimicos: aut proprios interficiūt: siue etiā alios
amicorum: aut pecuniæ causa: eoq̄ modo felicitatē se consecuturos sperant. Hæc secta ab initio
e Perside in Syriam venit: Scripturāq̄ habet ex Chaldæo & Hebræo pmixtā. Nā Edeffeorū secta
adhæret: q̄ putat post mortē nec gaudij: nec poenæ locū esse. BEDVINI ex Arabi ac Saracenoꝝ
secta alijs additi opinionib⁹ sunt: quapropter heretici sunt ab eis appellati. Hi nullo respectu in
mesq̄ vna cū Saracenis in bellū ruunt dicētes mortē vitari nō posse: fatōq̄ oīa referunt. Hircinis
amicunt̄ pellibus: Solē orientē adorāt. Georgianos vero inter Iberos postea dicem⁹. Armenioꝝ
item sectā in Armenia cōmemorauī. MESOPOTAMIA quoq̄ inter Syriæ partes a Plin. refert̄
ex argumento noīs q̄ inter Euphratē ab austro: & Tigrin ab oriente claudat̄: e Septentrione autē
tauro: quo ab Armeniis dirimitur. In hac igitur tres potissimæ vrbes: Edeffa / Carra / Nisibis.
Edeffa ἀπό τοῦ τοῦ ἑδῆσθ Stephano: q̄ inter impetus aquarū sita sit. Hanc Hebræi Harac vocāt: vbi

De religio-
ne templa-
riorum.

Talmut.

Gabala.

Iacobitæ.

Maronitæ.

Assini.

Beduini.

Georgiani.
Armenii.
Mesopota-
mia.
Edeffa.
Harac.

Abagatus olim dicitur regnasse: qui datus ad Iesum literis: responsum meruit accipere. Ad hanc Abagatus
quoq̄ Tobiam misisse filium ad Gabelum sacrae testantur litera. Edeffenus princeps vnus olim rex.
equatuor: cum Syria nostri potirētur habebat Metropolitanos tris sub Patriarcha Antiocheno
constitutos: Edeffanum: Geropolitanum: & Corycensem. Hanc etiam Haraph Turcarum dux
quando Balduinus eam tenebat Eugenii. III. Pon. & Conradi impe. temporibus cepit: trucidatis
omnibus Christianis: nobilibus matronis supra aram diui Ioannis Baptista: constupratis. Carra. Carræ.
antiqua vrbs. Lucanus de Crasso. Assyrias latio maculauit sanguine Carras. Hic vt scribit Spar-
rianus in Caracalla Lunæ templum colebat. quā si quis foeminae noīe adoraret: subigi & domina-
ri ab vxoribus putabatur. Si quis autem Lunum deū maris noīe coleret: vxoribus imperaret: ac do-
minari credebatur. Hanc vt scribit in Pétateuco Habramus incoluit: cū primū Hur Chaldaeorum
est egressus. Nisibus Straboni: Nisibus Stephano: qui lapides cumulos lingua Syrorum dicit Nisibis.
significare: sub Tauro enim sita est. Zerbis fluuius in Tigrim Plinio fluit. BABYLONIA Me-
sopotamiæ cōiuncta inter Euphratis ipsius cōuersiones australior est: Syriam tamen Ptolemæo
Plinioq̄ non excedit. Hic Babylon gentis caput: Semiramidis ædificium: post viri mortem. Cu-
ius muri inter septem orbis miracula cōmemorant̄: bitumine: qd̄ in eo loco puenit: ex parte ma-
gna constructi: latitudine pedum. L. altitudine. CC. Quadrigas inter se occurrentes recipiebāt.
Intus horti pensiles & aureum Belii templum. Hic Assyriorum regia. In Babylonia Chaldæorum
natio gens maxima & vetusta. Sectaq̄ potius. De qua sic ait Diodorus libro tertio. Chaldæi mun-
dum sempiternum esse affirmant neq̄ principium habuisse neq̄ finem habiturum. Annos q̄bus
vacasse Astrologi dicunt: nō facile quis crederet: ante videlicet imperium Alexandri. XLIII. mi-
lia. Hieronymus noster in epistola ad Ro. Chaldæorū inquit vetus traditio est: huius visibilis for-
matiq̄ mundi fuisse inuisibilem & informem ac sempiternam materiam nulla productione: quā
Græci Hylen & Chaos vocauerūt: Moses vero Abyssum. Quinetiam & annorum circiter trigin-
ta quatuor milia: supra. DC. ante regnū Macedonū fuisse testantur: quos si quis retro ab Alexan-
dro computet: perueniet ad Adamū primū: qd̄ profecto Moses in omni eorum scientia eruditus
conscriptit: & quod erroris erat elisit dicēs. In principio creauit deus coelum & terram: quæ erat
inuisibilis & incōposita: quia tenebræ erant super faciem abyssi. Q̄ si nobis obiciunt Chaldæi:
id Mosem non probasse: in promptu respōsio est: quia nec ipsi suam positionem firmāt: ex opinio-
ne scribunt. Est autem omni opinione certior fides quæ & rationi magis consentanea. Neq̄ enim
par est aut verisimile: vt natura inferior: par duratione superiori fiat. Hæc itaq̄ Hieronymi sen-
tentia cū Diodoro conuenit: præterq̄ in annorū numero. Chaldæos Stephanus Cephenas prius
fuisse scribit a Cepheo patre Andromades matris Persei in ea regione regnate. Hellanicus in hi-
storia Persica scribit: post mortē Cephei exierunt cū exercitu finibus suis in Persidē: nec amplius
deinde Cephenos: sed Chaldæos vocatos a quodā rege Chaldæo. Sophocles in Tympanistis Chal-
dæos alios ppe Colchos ponere videt̄: κόλχος τε καὶ χαλδαῖος τε καὶ σῦρον ἔθρος. Ignē i primis
adorat qd̄ Abram⁹ q̄ eis erat refugisse dicit. Mathematicoꝝ & Astronomiæ addicti. Cuius rei
Cicero cām adfert q̄ in mōtib⁹ versant̄ altissimis: vbi Olympo ppi⁹ facilis sit astroꝝ obseruatio.
Lingua habet ppriā: qua etiā Aethiopes vtunt̄ vsq̄ i hodiernū diē: nā Romē vidim⁹ Aethiops
religiosos sacras horas obire Chaldæorū catalecto ac literis. Hæc Hieronymus cū probe nosset: li-
brū Danielis cōuertit: i cui⁹ plogo querit̄ cū fuerit elegantī latinorū græcorūq̄ lectio affuet⁹: an-
helatia stridentiaq̄ verba vix supare potuisse. Habuere scriptores e suis Naburianū / Sudunā / Se-
leucū / Berosum: potentia ac rebus gestis florentē Nabocodorosorum teste Strabone. Hunc ego
putauerim Babyloniæ regē in sacris libris cōmemoratū fuisse literis quibsdā pmutatis: q̄ captiuos
Iudæos duxerit: aut certe ex eo prognatū. Idē auctor plures eorū gētes adsignat Orchanos: Bor-
sippenos / iteq̄ alios. Est autē Borsippa (vt ipse ait) vrbs Dianæ & Apollini sacra: in qua maximum
lanificium. Nā in hac regione sicuti & apud Phryges sunt ope tenui & elegati vestes discrimina-
ta. Mar. Textra Semiramia quæ variantur acu. Zeuma vrbs ad Euphratem Satraparum regio ap-
pellata quo tributa conferebantur Plinio.

ASSYRII post Euphratē loca tenēt: amne tamē a Babylonijs diuisi: Herodotus
eosdē pplos cū Syris eē dicit: sed a Græcis Syros: a barbaris Assyrios vocari. Iō-
sepus de antiq. ab Assur cognoscatos esse q̄ & Ninū cōdidit ciuitatē. Assyriorū
sunt Adiabæa: Nin⁹: Ctesiphō: Terecō: Apollonia: Arbela: Seleucea: Adiabæ-
nos: & Sattropedas mēorat Strabo. Marcellin⁹ li. XIII. dicit. Adiabena q̄ prius
trib⁹ Assyria dicta est. ἀπό τοῦ μὲν Ἀδίαβηνε ἢ φ. q̄ ibi Euphrates sit in iudeo
p. II.

Naburian⁹
Sudana.
Seleucus.
Berosus.
Nabocodo-
rosus.
Orchani.
Borsippeni
Zeuma
vrbs.
Adiabena.

Ninus.

permeabilis. Hos a Seuero principe superatos fuisse monstrat adhuc arcus eius triumphalis ad radices capitolii. Ninus iuxta & ultra Tigrim Nini aedificium: & regia: octo annorum spatio de nis hominum milibus extracta. Cuius modica adhuc extant vestigia. In sacris libris Ninus appellatur quae Ionae vocibus dicitur obtemperasse. Eadem & Nisibis postea nonnullis: Strabonem diuersas facit. Supra Ninum verum Habrami tempore idem author tradidit fuisse: ois in certa historia: nec facile Berosi qui fertur libello vel cuiq; alii praeter q; receptorum historicorum auctoritati credendum: nec verisimile tot Graecos latinosq; eruditissimos viros: qui haec praeter erunt ignorasse: tantum Ninum patrem Belum Plinius adducit syderalis scientiae inuentorem: & plura ei Babylone dicuntur. Durauit Assyriorum regnum annos. CCXL. successione regum. XXX. VI. Quorum vltimus Sardanapalus. Hinc per Arbacum ad Medos demum ad Persas translatus: vt in Trogo late narratur. Secundum etiam fluium Cresiphon iuxta & ultra Tigrim clara vrbs terminus olim populi Romani: quo Traianus peruenit: fatore quoda videbatur eam transire non licere sine incommodo: vt est animaduersum in Probo principe: & eius nonnullis successoribus. Hanc ciuitatem Plinius dicit edificatam a Parthis: vt Babyloniā iuxta positam oppugnarent. Seleucea Metropolis Assyriae a Nicatore aedificata: prima huius nominis & magnitudine & potentia Straboni: quam item Plinius suo tempore Babyloniā vocatam dicit: a Traiano primum deinde a Parthis occupata: rursus a L. Antonino imperatore recepta. Hic iuxta regum solet esse hibernatio. Nam in Bactrianis aestuare dicuntur. Eustath. Nunc flumina restant. Tigris oritur in regione Armeniae maioris fonte conspicuo: in planitie claros secum amnes trahit: inter quos Lycum & Caprum: qui a Niphate monte nascentes in medio Adiabenam & Arbelitim regione retinent. Tigris item a celeritate dicitur: q; Medi Tigrin Sagiptam appellant: vt Plinius refert. ob quam celeritatem a Graecis quondam Sylax dicebatur quasi rapina ferretur. Huius appellatione deceptus est olim Iulianus princeps: vt Theram fluium caueret ab oraculo iussus: nam & hic Theram nomen retinet. Euphrates longe maior & occidentalior est: oritur e Paryarde Armeniae monte: primo in occidentem labens: deinde flexus in meridiem Antitaurum interfecat: Maioremq; Armeniam a minore diuidit. Hinc Babyloniā in sinu complexus: deinde in orientem conuersus Tigri coniungitur: amboq; Austrum versus delati in sinum Persicum duobus ostiis exeunt. Hi amnes vna cum Nilo & Gange in Paradiso terrestri a sacris voluminibus ponuntur: ob fertilitatem circa cultura: mutatis tamen nominibus. Fertur em̄ euphrates Nili modo regiones quotannis irrigare.

Belus Nini pater. Cresiphon.

Seleucea.

Tigris. Lycus. Caprus. Euphrates.

R. Volaterrani Commentariorum Urbanorum. Liber. XII.

PERSIA.

PERSIA a septentrione Media: ab occasu Sufianum: ab oriente duas Carmanias: ab austro partē Persici sinus habet: Persae toti quidem Asiae imperauerunt: Lydi vero non toti: sed Cis Halim tantum. Idq; vsq; Croesum qui a Persis superatus fuit. In Graecia traicietes saepe in pugna inferiores fuere: donec a Macedonibus victi succubuere. Gens alioquin multitudine potentior q; viribus: sicuti plarq; Asiatici vestium mensarumq; mollitie occupati. Iuuentus nasturtio: & sale cum pane & aqua vescitur: vt Strabo: Cicero. Eorum sapientes magi: quorum mos cum matribus coire. Strabo. Catullus. Ex matre ac nato magus nascatur oportet. Hic cu alia tu hoc seruant institutum: vt se iubeant post mortem insepultos auiabus lacerandos dimitti. Nec nisi ex eorum numero recreatur. Persarum oim consuetudo maximis de rebus in vino consultare: egtandi studiū magnopere habere praetera metiri oim turpissimū existimare: pximū huic debere. author Hero. Adorant solē cui vix mūdū ipm sufficere dicūt: ppter ea tēplorū ac simulacrorū oim eueriores sunt. authores Strabo: Cice. in Verrē. Pedian. Postteris vero tēporib; cū regnū hoc cū Parthis cōsum fuerit: iter Parthos mox subsequentes multa de Persis dicemus. Nūc vero tātū loca. Achamenia pars Persidis ab Achameno Aegei filio Stephano. Arbela & Gaugamela dicit Marcellino: vbi Dareum Alexander vicit. Plinius. Arbelitis vbi Dareum Alexander debellauit. Cyropolis quae a Persis Cyrecha ta dicit. Stephan. Cachenum cuius meminit Polybius. Drange gens Persica & Drangena regio Straboni. Elymei & Elymea siue Elymais regio Persidis in Sufiana. Persepolis regni caput ab

Nasturtio Persicum. Magorum mos.

Achemēia. Arbela & Cyropolis Cachenum Drange. Drāgea re. Elymei. Elymea re. seu Elymais. Persepolis.

Alexandro diruta. Plini. Laodicea in extremis finibus ab Antiocho condita. Gaucamela vrbs q; uā in sustentationē Cameli veteris & defessi Dareus condidit. Nam vox ea Persarū lingua: do mus Cameli dicitur Straboni. Gordia: regio a Gordiaō Triptolemi filio ex Argo in Syriam ad inquirendam Isidem profecto. Stepha. Mases Plinio a Mase monte. Ptolemeo Casus scribitur. Pachaia regio a rege Pancheo dicitur Probo grammatico. Parsagada oppidum & regio Straboni a Cyro conditum: vbi praelio vicit Astyagem. eo siquidem verbo Castra Persarum significari tradidit Anaximenes. Hic Syri sepulcrum esse Strabo dicit. Sitace vrbs & Sitacena regio Persidis Plin. Ptole. Sufiana item regio ex occidentis parte: q; Ptole. hanc a Perside distingat. In hac Sufa ciuitas neutri generis regia Persarum a Dareo Histaspis filio condita Plinio. Straboni vero Titoni patris Memnonis aedificium. Cognominata Stephano a fontibus quibus locus abundat. hoc enim vocabulo fontem in ea regione nominant. Incola: vero Sufii qui & Cissii vt ait Strabo appellantur a matre Memnonis in ea regione sepulta: quam Aeschylus Cissim vocat. Vxii gens maxima & vix regio Straboni: ex qua Coaspes fluius oritur. Hos ego putauerim quos vulgus nunc Vxios siue Cinganos vocat: qui per orbem: maximeq; per Italiam sparsi degūt: more ferarum: nulla lege: nullis artibus: tantum futura praedictantes: cum omnes fere populi orientales praesertim vicini Chaldaeis: mathematica sint additi. authorem habeo Scilacem qui historiam scripsit Constantinopolitanam. Dicit Michaelē Traulum imperatorem ex vaticinio Vxiorum adeptum imperium fuisse: quae secta per Moesiam ac Europam sparsa: passim omnib; futura praedicebat. Et haec quidem de locis. Deinceps de regibus. PERSARVM regnum post Assyrios & Medos Cyrus primus omnium excitauit. Cuius historiam Probus libro primo in hanc fere sententiam reperit. Astyages Medorum rex futuram ex filia prolem vatum praedictione formidabat. Quare Cambisi obscuro loco iter Persas nato eam locauit: natumq; mox puerum Harpago amico mandauit: vt eum necaret: ille vero miseratus infantem exposuit inter armenta: quem pastor inuentum canis vberē forte educatum: pro suo aluit: Cyri nomine indito a Cyro flumine: qd circa Pasagardas per curuam Persiam fluit: vt author Strabo lib. XV. Crescente igitur quoridie virtutis indole rex inter pastores per ludum constitutus magni viri speciem praese ferebat. Tandem agnoscit Astyagis nepos: sollicitatusq; ad regnum per Harpagum Astyagi bellum auxilio Persarum mouet. vbi captum tantum regno priuat: Imperiumq; Medorum: qd annos. CC. durauerat: in Persas transfert. Deinde Babylonios: Croesumq; Lydie regem eorum auxiliarem superat: armaq; post in Croesum vertens: victum eum in regno remanere permittit: verum paulo post rebellantem vna cum regno sustulit. Postremo subacta Asia ac toto oriente Scythas tentauit: vbi primo contra Thamirom reginam victor: mox captus atq; interfectus ab ea: & in sanguinis virem missus: vt humano cruore cuius auaritate expleri non poterat: plenus exaturaretur: postq; regnasset annos. XXX. Sepulcri eius epigramma Plutarchus in Alexandro & Strabo. XV. ponunt. Laetantius ait hoc fere tempore Tarquinii fugam fuisse: vt pariter Romae occiderit: & apud Persas coeperit regnum. Hic & Iudaeis amicus: vasaq; templi restituit. Cambises Cyri filius deinde regnauit: ingenti & ipse animo: qui patriis rebus Aegyptum adiecit: sed offensus illorum superstitionibus Apis caeterorumq; deorum aedes dirui iussit. Ad Ammonis quoq; templum expugnandum exercitum misit: qui tempestatibus: & arenarum molibus oppressus interiit: vt ait Trogus. Seneca vero libro septimo de ira. Cambises fertur in Aethiopas iugum detractantes: quumq; in explorato per arentia exercitum duceret: deficientibus caeteris alimentis: decimum quēq; inter se cibum sortiti sunt: durauitq; adeo talis seueritas: donec & ipse ne reuocaretur ad sortem pertimuit: receptuq; signum cecinit. Dicit item filium sagipta interemisse. Lucanus autem in. X. Vefanus ad ortus Cambises longi populos peruenit ad aui Defectusq; epulis ac pastus caede suorum Ignoto te Nile redit. Sub hoc vt author est Beda: historia ludit conscribitur. Cambises enim regno Assyriorum a patre iam viuentē praepositus fuit. Appellaturq; Nabocodrosorus: Secundus apud Historicos: Nam de primo apud Strabonem inter Babylonios dixi. Idem & in Esdra Artaxerxes vocatur: qui templi restitutionem sub Cyro ceptam impediit: tributaq; imperauit. DAREVS Histaspis filius: vt author Trogus: vnus e septem magis fuit: qui Persis post Cambisem septem annis praefuerunt. Tandem inter eos conuentum: vt cuius equus primum soli orienti adhinniret: rex salutareretur. Quod sane Dareo contigit astutia cuiusdam Cebaris equisonis: vt Valerius refert: qui admissam intra equae genitalia mansit: cu ad constitutum venisset: natibus equi admoit: quo ille irricat? odore

Laodicea. Gaucamela Gordia. Mases & Casus. Pachaia re. Parsagada. Sitace. Sitacena reg. Sufiana. Sufa. Sufii & Cissii. Vxii. Coaspes fluius. Vxiorum secta. Reges Persarum. Astyages. Cyrus.

Cambises.

Nabocodrosorus. Dareus. Histaspis.

ante omnis hinnitum dedit. Babylonios statim rebellantes pdomuit. Ionas nauali praelio superauit. Postremo aduersus Athenienses cum potentissimo exercitu mouens a Miciade in campis Marathoniis terrestri pugna superatus est: deyderatis milibus. CC. Dumq; vires instaurare conatur: in ipso apparatu excessit: anno regni. VII. ab vrbe condita. CCCLXV. Hic ille: vt refert historia supradicta: q; Zorobabelē extulit: regnū ei vaticinantē: tēpliq; cceptā restitutionē pmisit.

XERXES. XERXES Darei filius regni hares: vt apud Trogū libro. II. maximus omnium regum Persarū fuit. Aegyptum quē a patre descuerat recepit. Expeditionē etiā quā Dareus in Atheniēses parauerat. V. annorū apparatu psequens: decies cetera hominū milia traduxisse dicit. Quē numerū vt Valerius itēq; Hieronymus testant: de alta prospectans specula: fleuisse fert: q; post. C. annos nullus eorū superesset. Hac igitur multitudine accinctus: vt omnes referunt auctores: & maria prostravit & Athon montē aceto diruptū velificauit: ac cōpedes Neptuno apud Isthmum iniecit: aliaq; mira edidit: hyperbole poetarum. Victus demum a quatuor milibus apud angustias Thermopylarum: nauale cerramē cū Themistocle tentauit: a quo itē apud Salamina superat: turpiter cum paucis parua cymba aufugit: relicto Mardonio praefecto cum. CCCC. milibus q; ipse profligatus apud Bceotiam fuit. Athenienses interea expectatione ac metu Xerxis ex oraculo Pythiae qui ligneis muris sese tuerentur respondit: naues plurimas in tota Graecia comparauerunt. Post igitur annos aliquot: terriam cū Cimone duce Xerxes pugnam instaurās: haud meliorem sortitus est exitum: demum cū se otio secordiaeq; relicta militia tradidisset: teste Valerio primum genus luxurię nouum inuenientibus proposuit. Quā obrem a suis spretus paucis post annis ab Artabano praefecto suo in regia interficitur: cum regnasset annis. VIII. Artaxerxes igitur patrem vlcisci cupiens cum Artabano: qui regnauit annis. VII. lorica de industria quodam die permittit: eoq; modo inermem aggressus interfecit. auctores Trogus libro. VI. & Herodorus VIII. regnauit annis. XLI. Sub hoc gesta quae de Hester & Mardocheo cōscribunt: vt testat Nicephorus Graecus auctor. Dareus cognomento Nothus patri Artaxerxi succedens Tisaphernem militiā praefectum fecit: ad quem Alcibiades olim exul confugit: in gratiamq; ipsi & praestantia corporis & ingenii elegantia peruenit: adeo vt eum ex amico minime amicū Lacedaemoniis a quibus suspectus ipse Alcibiades aufugerat redderet. Hic Artaxerxe & Cyro minore filiis relicto: moritur anno regni. XXIX. eodem quo Athenas Lacedaemonii subegerunt & XXX. Tyranni fuerunt cōstituti. Cyrus autem minor Ionia Lydia quibus locis loco Tisaphernis Alcibiades fuerat praepositus. Artaxerxes vero natu maior regno successit Mnenon cognominatus: qui statim defuncto patre: a fratre Cyro clam insidiis petitur. Quod cum cognouisset accersitum ad se blanda aureis compedibus vinxit. Matris dein precibus vita condonata dimissus palam bellum indicit: adscitis in auxilium Lacedaemoniis: qui memores Atheniensi bello eius opera se adiutos excusationem apud Artaxerxem reddendae gratiae habuerunt. Commissa igitur pugna prior Artaxerxes vulneratur: quem cum equi fuga periculo subtraxisset: Cyrus a cohorte regia oppressus interficitur. Sicq; praelio. X. milia Graecorum auxilio Cyri fuere: qui reuertentes per totum itineris spatia inter barbaras gentes & inimicas se incolumes vix in patriam receperunt. Haec se Trogus libro quinto. Ad hunc Artaxerxem Alcibiades iterum exul confugit: petitusq; in cubiculo crematus est: iussu. XXX. Tyrannorū. Ad hunc item Conon dux Atheniensis malere cōtra Lacedaemonios gesta: metu suorum ciuium se recepit. Cyrus autem is fuit sub quo Xenophon philosophus militauit: eiusq; pædiam ac vitam descripsit. Ad Artaxerxem redeo: quem Eusebius eum esse testatur sub quo liber Hester conscribitur. eundem quoq; Trogus. lib. X. liberos. CXV. expellibus suscepisse scribit: tres tatum iusto matrimonio Dareum / Artarathem / & Ochum / quorum Dareum quem regem constituerat: q; ab eo vna cum. L. filiis aliis: insidiis preteritur: interfecit: atq; hoc modo rex q; pater felicior decessit anno regni. XI. scepro Artaxerxi filio Ocho cognominato relicto. Is itaq; ab initio coniurationem formidans caede atq; strage principum regiam referit: nulla sexus aut ætatis reuerentia: ne videlicet fratribus parricidis esset scelere inferior. Atq; ita demum rebus domi pacificatis: bellum Armenis intulit. auctor Trogus libro decimo. Post Ochum: qui regnauit annis. XXVI. Narses filius rem tenuit annis quatuor. Is vt est auctor Herodotus prolem habuit etiam numerosam: interfecit demum a Bagoo Eunuchō: postq; regnasset annos quatuor: surrogato Dareo qui ex stirpe regia non erat vt ait Strabo. vir enim Persa Codemanus antea vocatus milesq; ac Arfani filius fuerat: egregiamq; bello contra Armenios regi suo operam nauauerat. Quare ob virtutem

merita Ochi interfecti successor a Bagoo Persisq; cōstitutus: Darei nomine neq; regia maiestati deesset indito. Bellum cū Alexandro magno varia fortuna gessit: postremo victus: & a suis proditus interfectusq;: postq; regnasset annis sex: vitā pariter cū Persarū regno finiuit. Quod teste Strabone annis. CCL. durauerat. Hic dicit dū fugeret ingruente bello ab Alexandro cursū calefactus cœnosam bibisse aquam: iurasq; nihil vnq; iucundius bibisse. auctor etiā Cice. in Tuscu. Aelianus aut Artaxerxi Cyri fratri hoc dicit cōtigisse. Reliquos Persarum reges: & historiā mox in regione Parthorum repetam. Nā ex Persis ad Macedonasia Macedonibus ad Parthos: rursus vero ad Persas regnum reuersum. PARTHOS nūc exequar: qui ab occasu Mediā: a Septentrione Hircaniā: ab oriente Ariam: ab austro desertam Carmaniam habent: mōtib; cincti. Finis inter eos & Romanos Euphrates: regni caput Hecatompylos Plinio. Ctesiphon vero regia ciuitas ab eis ædificata ad Euphratis ripam: de qua in Assyria dixi. Parthiēi populi Parthorum & Scythia profecti: quos eisdem cum Parthis Stephanus esse dicit. Nysei cāpi: & Nysei equi iuxta Parthos laudatissimi Straboni. In vnūsum vero Parthi regionē frugiferā colunt: oiaq; preter oleam ferentem. Præterea genus hoīm bellicosissimum. Sagittæ præsertim: quā post tergū mittūt: & equorū celeritate insignes. Trogus refert eos omnia publica: priuataq; officia equitando obire. Quæ res rātum nobilitatem a vulgo distinguit. Magnum quoq; imperiū in Asia tenuere. De quibus de eorum origine breuiter ex Strabone Trogo & Herodiano referam. Post Dareum illum cui regnū Alexander abstulit: per multos annos Macedones ipsi qui Alexandro successerant: diuisis inter se regionibus imperarunt. Sed ortis inter eos discordiis attrito Macedonum robore Arfaces vir Scythia & ignobilis virtute bellica adeo claruit: vt collecta manu exulum Scytharum quos ea lingua Parthos vocant: a Theodoro: qui Alexandri ordinatione Bactrianorum mille ciuitatibus præerat: deficiens: breui tempore ipsum cum tota gente in seruitutem: deinde Seleucum Syriæ regē: postea Hircanos redegerit: Dasa etiā vrbe in excelsio monte ædificata. Ita paulatim breuib; initiis gentem maximā cōstituit: & Romanis postea sæpe formidatā: pro quibus meritis reges deinde Parthorum Arfaces: & Arfacida: populi appellati. Quarta ab eo successione regnum ad Mithridatem venit: quo tēpore Encratides apud Bactrianos regnum propagauit. Hic subactis Medis regnū Parthorū a mōre Caucaſo multis populis in deditioem redactis vsq; ad Euphratem protulit. morbo demum senex extinctus est: haud Arfacis primi rebus gestis inferior. Cuius filium Phraatem successorē regni ad bellū aduersus Scythas profectum ac cū toto exercitu trucidatum: filius eius Mithridates alter vlciscitur: qui etiā ob auctum Parthorū imperiū & Armenos bello peritos nunq; tamen sub iugum missos magnum est nomen adsecutus: ob crudelitatem tamen a senatu Parthico expulsus: fratrem Orodē successorē habuit: qui confugientem Babylonem persecutus: oppidanis in deditioē cōpulsis: fratrem q; supplicem: in cōspectu omnium trucidauit. Post hæc cum Romanis bellum gerens Crassum imperatorē cū filio: & toto exercitu deleuit. Huius filius Pacorus ad persequendas Romani belli reliquias in Syriā profectus post magnas res gestas: in Parthiam patri suspectus reuocatur: quo absente exercitus Parthorū relictus in Syriā a Cassio questore Crassi cum omnib; ducibus trucidatur. Is itaq; gestis bello ciuili vigēte Pompeianis auxilio Parthi venerunt: & ipsis deuictis Cassium aduersus Antonium & Augustum iuuerunt: ac bello confecto rursus Pacorus in ita cum Labieno societate Syriā & Asiam vastauit. Castraq; Ventidii: qui post Cassium absente Pacoro exercitum Parthicum fuderat magna vi aggressus cum toto exercitu perit: ex quo nobilem Ventidii triumphum præbuit. Quibus rebus in Parthia nuntiatis Orodēs pater paulo ante Crassi caede elatus: subita rerum mutatione: filiq; magnopere dilecti dolore perculsus: in furorem vertitur: noctes diesq; Pacorum clamitans: ac fortunam suam: diuosq; incufans. Paulo deinde post a Phraate filio cum reliquis liberis interficitur. Cum hoc Phraate Antoniusq; auxilium inimicis aduersus eum & Augustum tulisset bellum cum. XVI. legionibus suscepit: sed grauitur multis praeliis vexatus a Parthia refugit. Auctoritate deinde permotus Augusti: Phraates militaria signa Romanis adempta vna cum filiis obsidibus Augusto remisit. Sub Nerone Vologesus regnum occupauit: fratresq; Tiridatem Armenia regem fecit. Romanis bellū intulit. Duas Peti legiones adfixit. Do Corbulo cum altero exercitu præsto adfuit qui Tiridatem premebat. Traianus eos plurimā adfixit bellis: terminis Romani imperii vsq; ad Tigrim prorogatis. sub Hadriano illi paulum respiscetes vsq; ad Euphratem processere. Lucius Antoninus cum Auidio Cassio præfecto eos bello vicit: Seleuciamq; recepit ac triumphauit. Seuerus item princeps: & deinde Bassianus filius dū fingit regis generum esse. velle inermem exercitum cecidit. Is enim Artabanus vltimus Arfacis

PARTHI

Hecatompylos.
Ctesiphon
Parthiæ.
Nysei.

Arfaces.

Mithridates.

Phraates.
Mithridates. II.Orodes qui fratrem deinde. Mithridatem in teremit.
Pacorus.
Cassius viator.

Phraates.

Vologesus
Tiridates.Seuerus ipse.
Artabanus rex.

Artaxerxes darum fuit: quem Artaxerxes Persa eius miles interfecit: regnūq; Persis restituit: annis ab victi-
Cidaris, mo Dareoq; victus fuit ab Alexandro. DXXXVIII. Regesq; deinceps Persarū nō Parthorū dicti.
Sapores, Isirag; sumpra Cidare (est em̄ id Persarū regū gestamē) vicinaq; oī barbarie subacta: Romanum
 iā laceſſebat imperiū. Ad quē cōprimēdū Alexander iperator p̄fectus: victoria potit⁹ est. Artaxer-
 xi aut̄ post ānos. XV. successit. Sapores vn⁹ oīm crudelissimus. regnavit annis. XXXI. Ad hoc
Narſes: Valerianus captus ac oculis priuat⁹ in misera vixit seruitute. Sub Galeno Persę Mesopotamia
Sapores. Syriaq; potiti sunt: sed Odenatus his recuperatis vsq; ad Ctesiphontem processit. Carus prin-
Ormisdas, ceptus castris ad Tigrin potitis Ctesiphontem pene ceperat: sed in ipsa victoria fulmine ictus inter-
 iit. Maximianus cū Narſe rege inter Gallinicum & Carras congressus primo victus: postremo
 victor ingenti laude ad Diocletianū rediit. Hic Narſes plures e diuersis matrimoniis liberos ac-
 cepit: inter quos Saporem & Ormisdam. Sapores igitur regno prælatus cum fratres eiecisset: &
 Ormisdam etiam in vincula coniecisset: ille elapsus in castra ad Constantium magni Constanti-
 ni filium venit: qui tūc Saporū bellum inferebat: & iam iam superaturus videbatur nisi ad civile
Ctesiphon bellum contra Iulianum redire coactus fuisset. Iulianus rerum potitus bellum profecutus alia
amissus. quot oppida cepit: Castraq; apud Ctesiphontē habuit. Dūq; forte inconsulte sese hostibus offert
 interficitur: vt Eutropius refert: qui comes eius expeditionis fuit. Iouinian⁹ ab eodē Sapore duo
 bus prēliis victus: pacem ignobilem: sed necessariā fecit amisso Ctesiphonte. Iustinianus bella mo-
 uentes per suos duces prēliis plurimis compressit: postea ad Euphratem eius exercitus pulso &
Zeliorbus per Bellisarium damno compensato foedus in super cum eis iniit. Zeliorbus Hūnorū rex intra
rex Hūnorū Scythiam manentium cum multis militibus auxilio Cosro regi contra Iustinianum venerat:
Cosroes, sed a rege ipso ob proditorem confossus magno tūc metu imperatorem liberauit. Cosroes item
 sub Phoca p̄cipe Mesopotamiā occupauit: ac paulo post Palestīnā cū Hierosolyma ac. DCCCC
 mil. Christianorum euertit: partemq; crucis secum aspirauit. Heraclio imperāte demum Aegy-
 ptum / Alexandriam / Carthaginē / Libyamq; occupauit. Heraclius qui frustra diu pacem petie-
 rat postremo apud Azotum tris eius duces Sabarim / Sain / & Razatenem prēlio fudit. XXVII. si-
Razatenes gna militaria retulit. Cosro es postremo iam senex cum filium Medorsen regem constituisset in-
dux. terficitur ab altero filio Syroche: q; natu maior fuisset prēterit⁹. Hic Syroches vbi regnum iniit:
Medorses. captiuos vna cum cruce dominica Heraclio remisit. Quo decedente filius eius Adefer annum tā-
Syroches. tum imperauit: Cui Ormisdas suffectus a Saracenis: qui duce Maumethe ea forte tempestate ca-
Adefer. put extulerant interficitur. Regnum deinceps Persarum ad Saracenos trāslatū. De quibus deq;
Ormisdas, eorū gestis in Arabia dicā. His successere Turcæ qui vsq; in hodernum diem late per Asiam atq;
Maume- Europā diuersis qdē familiis ac regnis dominant. De qbus itē alibi dixi: originēq; & gesta eorum
thes. reperēdo. Tātū hic ponā quæ haud diu gesta fuere anno videlicet. MCCCC. Tamberlanes em̄ q;
Turcæ. dam noīe: seu Tartarus: siue e Turcarū gnē (nā eiusedē erat secta) primo bubulcus: deinde miles
Tamberla- Gregarius virtute paulatim effecit: vt regno gentis suæ potiret. Stythas / Medos / Albanos / Meso-
nes: potamiā / Parthiā / Persiā Armeniā sibi subiugauit: Traiecto demū Euphrate cū. DC. peditū: eqtū
 vero. CCC. milib⁹: Asiā minorē obrinuit: regē Turcarū ex Otomānoꝝ familia: tūc potentissimū
 Pāzaitem cū nō pene minore exercitu fines tuentē prēlio cepit: ac in cauea more ferarū coniectū
 se: ū circumferebat. Castra tentoriis primū Albis metari solebat: mōstrando veniā obsessis se da-
 turū si se prima die dederēt. Secūda purpurea p̄ferebat: notando in patres familias: ac p̄cerestā
 tū se ai aduersurū: si alterū expectassent diē. Terria atrata exitium oībus miserabile ac totius vr-
 bis rumam facturum significabat. Is quondam in obsidione cuiusdam oppidi: cum tertia die pue-
 ri cum virginibus oleas in manu gestantes egressi: illi supplices occurrissent: ad vnum omnes in-
 terfici iussit. Admonitus a quodam Gehuensi vti mitius cum populis ageret: sic eum facilius im-
 petratū: respondit se orbis esse calamitatem: proinde ocyus se inde ab eo proriperet: nisi & ip-
 se quoq; hanc periclitari veller. At ille statim subterfugit. Tamberlano Assembecus successit: Sū-
 casan cognominatus: e quatuor turcarum familiis quæ e Scythia sunt egressa: de quibus omni-
 bus in Europea Sarmatia iam diximus.

Media a septentrione partem Hircanī maris: ab occasu maiorē Armeniā & Assy-
 riā: a meridie Persidem: ab oriente Hircaniā: & Parthiam haber. Inter Medos
 & Parthos Caspii montes sunt: vbi & portæ Caspiæ Straboni Ptolemæoꝝ po-
 nunt. Plini⁹ cām noīs adfert: q; interruptis angusto transitu iugis: ita vt vix
 singula meent plaustri longitudine. VIII. mil. pas. toto opere manufacto. Me-
 dos Dionysius poeta a Medea dicit originem habuisse: quæ veneno filio quem

ex Aegeo susceperat necato huc ex Athenis aufugit. Trogus autem aliter. Iason cū deuicta Col-
 chide domum rediisset rursusq; a Pelia filii peteretur insidiis / cum Medea cōiuge quā repudiā
 tam iterum recepit & Medo priuigno Colchos repetiit: resq; gessit: ac omnis circa orientis po-
 pulos post Liberum patrē & Hercule subingauit / Socerūq; regno pulsum restituit. Moriēs dein-
 de Medū priuignū huiusmodi regioni prafecit. Strabo quoq; in eandē fere sententiā. Media pri-
 mū Assyriorum regib⁹ deinde Persis paruit: Sub Astyage floruit: Durauitq; annos. CCCL. De
 tota regione Strabo sic scribit. Media est in partes duas diuisa: quarum alteram maiorē vocant:
 cuius Metropolis Ecathana: magna vrbs / neutri generis: & Medici imperii caput / a Seleuco cō-
 dita: qua nunc etiā Parthi regia vtuntur. Nam reges ibi astiuant q; frigida sit: hyemāt vero Se-
 leucia: quæ secundum Tigrim est prope Babylonem. Hæc igit Media pars mōtana: frigida ste-
 rilisq; & infructuosa. Altera pars est media Atropatia: ab Atropato Duce nominata / qui ne Ma-
 cedonibus ea subiugaretur obstitit: cum maioris Armeniæ pars esset. Is postea rex declaratus eā
 a Media separauit. Hæc Armeniæ & Matianæ adiacet ad orientem: Mediæ vero maiori ad oriē-
 tem: vtriq; ad aquilonem. Eorum vrbs æstiuālis Gazaca in campo sita / munitissimum oppidum
 qd Antonius in Parthica expeditione obsedit. Cætera Mediæ regionis opulenta sunt maxime
 quæ sub Caspii portis & circa Matianam campestris & aprica ac vitifera: vbi nihil præter ole-
 um desyderatur. hinc mala medica & succus medicus qui ex laſerpicio est ibi proueniente: Cyre-
 naico tamen deterius. Mariana enim regio & Marianus lacus qui ceruleanus dicitur non minor
 Mæotide progreditur vsq; ad Atropatiam. Sunt & in Media vrbes a Macedonibus condite / Lao-
 dicea / Apamea / Rhaga. Quā Nicator cōdidit & Aropum nominauit: Parthi vero Arfaciam. du-
 citur autem eius etymum e Terræmoribus qui in ea parte frequentes sunt. Zagrius mons / Me-
 dos Babyloniosq; determinat. Is enim ac Niphates a latronib⁹ colitur Mardis / qui a Ruso Mar-
 domedi appellant: Cyrciis / Cadusiis / & nonnullis aliis. Flumina vero Medus Amardus Cābi-
 ses Cyrus: omnes ex Caspiis montibus orientem versus fluentes in mare desinunt hircanū. Stra-
 boni Plinioq;.

Colchis. Iberia. Albania.

Colchis Iberia & Albania finitimæ inter se regiones ac sub eodem fere parallelo:
 montibus tantum inter se discretæ: a septentrione Sarmatiā habet: a meridie Ar-
 meniam maiorem & Moschios mōtes: ab occasu Pontum euxinum: ab oriente
 mare Caspium. Colchi vt Herodotus & Dionysius tradunt coloni Aegyptio
 rū sunt: argumēto videt̄ esse q; vtriq; leuiter colorati & lōgis crinibus ac vesti-
 bus lineis apparent. Cognominantur autem a Colcho Phasidis filio. Capras ha-
 bent apud Phasim fluuium vellera ferentes vnde magnum faciunt compen-
 dium: vt dicit Eustathius. Plinius has Tragelaphos vocat inter capras & ceruos similitudine.
 Hinc ortum commentum aurei velleris. Hæc regio post Aetam & Iasonem Mithridati cessit q;
 eam per procuratores administrabat: post eum Polemoni: quo mortuo Pythodori simul cum
 Trapezunte & Pharnacia tempore Strabonis obrinebat. Colchorū Metropolis Dioscurias i ora
 sita quondam florentissima / nunc deserta: vt ait Plinius: in ea nationes descendisse Tricenas q;
 dissimili lingua vterentur & postea a nostris. CXXX. interpretibus negotia ibi gesta. Sunt qui
 dicant conditam eam ab Amphito & Telchio Castoris & Pollucis aurigis / vnde nomē inditum
 vrbī. a quibus & Eniochorum gentem feram originē habuisse cōstat. Hęc fere idem author. Sūt
 & aliæ Neapolis / Sebastopolis / Aea / ædificium Aetæ regis stad. XXX. a mari distans: Hippo &
 Ciano fluuio irrigata / & fere in Peninsula sita. Est & altera in Thessalia cuius meminit Sopho-
 cles: est & fons in Macedonia / Aetus appellatus: vt Antimachus in Thebaide. Propertius Aecā
 Circen appellat. Amaranthi gens Colchica per quos Phasis fluit: inde Phasis Amaranthius di-
 ctus est a poetis. Insula Martis vbi vellus custodiebatur. Coraxi populi & Coraxici montes qui-
 busdam Eniochi dicti. Cyta vrbs: de qua Apollonius. Il. Argonau. πύργον ἐόν ψεδα κενταίεω
 εἰήταο. Propertius. Possē Cyteinis ducere carminib⁹. Moschi quoq; gens Colchica propinqua
 Mantineis Stephano: & mōtes Moschi qui determināt Colchos Iberos & Albanos: Tum Arme-
 niam maiorem a minore. Regio etiam Moschitia dicta Straboni. Flumina ex montibus Cauca-
 seis / Corax / Glaucus / Phasis / Hippus / Cyaneus. Ex iis Phasis maximus & Hippum &
 Glaucum recipit Plini⁹. **IBERI** Orientaliores sunt Colchis: & ab occidentalibus Iberis
 profecti vt placet Dionysio. τὸ ἀπὸ πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸν ἔθνος ἰβήρων ὀνομαζομένων ἐκ τῆς
 τολῆος ἀφικουτο. Apud nonnullos vero vtri vtris originem dederint ambigitur. Hos Hippus.

Pompeius Pompeius magnus vna cum Albanis & reliquis orientis populis in potestatem redegit. post est
 Domitius Domitius Corbulo a Nerone missus: vt Plini⁹ refert. Eos christianos esse iam inde a Magno Co
 stantino Rufinus est; author: qui ait Becurium eius gentis regem Hierosolymis cum eodē Rufi
 no familiariter congressum narraffe quoniam pacto fidem receperit: Mulier inquit captiua chri
 stiana cum supplicis vigiliis quoridie per sancte incuberet / multaq; præterea vitæ abstinen
 tia fideq; miracula præ se ferret: reginamq; inter cætera morbo adfectâ curasset: effecit vt illa pri
 mum christiana fieret: deinde eius hortatu vir. Quare templum ilico apud suos: religionēq; pu
 blice obseruandam constituerunt. His proximi siue (vt nonnullis placet) iidē sunt Georgiani: q;
 gens & ipsa christiana bello fortissima & vicinis formidata: cognominata vti ferūt. a diuo Geor
 gio / cuius vexillum in bello contra infideles gestant. Ego tamen non minus putauerim eos esse
 posse: quos Plinius Georgos appellat: in ea fere regione. Igitur ii q; procul sunt a ritu orthodoxo
 aberrant / græcorum fere sectantes errorem: eadē & in sacris libris lingua vtentes. Sacerdotes eo
 rum diro squalore petasati incedunt: crinibus oblongis: barbaq; ad pectus promissa. sacrificant
 etiam more græcanico in calice molliunt offam quā prius sacerdos ipse cocleari argenteo deli
 bat: deinde volentibus delibandam modo simili p̄bet. Venere quondam ad Corradinum princi
 pem Damascenum dum nostri obsiderent Damiatam / questum / sese / cum christiani sint ab eo ne
 glectos: ac in expugnata tunc Hierosolyma minime vocatos. Sepulcrum dominicum immunes
 adeunt ab omni vectigali. Cum & ipsi quoq; saracenis vicinis beneficium compensent. Nostra
 memoria miserunt legationem ad Pium. II. Pon. cum e conuentu Mantuano sese in urbem reci
 peret. ALBANI sequuntur: quorum originem Italiam Trogus repetit. Albanos Hercule ex
 Albano monte cum ille Geryone extincto armenta eius per Italiam duceret / secutos fuisse: & ori
 ginis Italice memores exercitū Pompeii bello Mithridatico vti fratres salutasse. Albania sub im
 perio Persarum fuit: postea Macedonum: postremo Romanorum. Sed Traianus princeps iis re
 gem constituit: Hodie vero haud satis exploratum cui pareant: q̄q; sub magni Canis Imperio de
 gere credantur. Habeo authorem qui dicat Albanos quos i Macedonia Ptolemæus ponit / ab iis
 esse profectos: nullius tamen & ipse nititur autoritate. SACASANI Albanis iunguntur. Hi
 in pontū vsq; penetrauerunt aliquādo Sacæ appellati: & Armenia parte maxima (cui & nomē de
 dere) potiti sunt author Strabo. Plinius eos Phucasanas vocat: nisi menda fuerit.

ALBANI.

Sacasani.

Caucasus.
 Caucaſea
 portæ.
 Mardi.
 Margiana.
 Alexandrea.
 Seleucea.
 Antiochea.
 Marg⁹ flu.
 Bactriani.
 Zariaſtis.
 Bactra.
 Petra.
 Rhoxanes.
 Brachidag
 vrbs.
 Sogdiana
 vrbes. VIII.
 Emodi mō.
 Paropani
 fades.
 Oxus flu.
 Laxartes.

Mircanum mare seu Caspiū vt Ptolemæo describit pedib⁹ obiri p̄t. Cū nec alio
 cōmifceatur freto. Idem adfirmat Herodotus. Dionys⁹ poeta puenire ex ma
 ri Cronio seu glaciali scribit. Eustath. vero ei⁹ enarrator hos composuit ex an
 tiquorū sententia: ex mari quidem Cronio descendere probat sed via subterra
 nea atq; occulta. Dionysius idem magnum hoc pelagus facit / verū qd trium
 mensium nauigatione absolui possit: crystallumq; & gemmas pducere: neq; ro
 tundū (vt quidam ponunt) sed fundē similem dicit. Hircani accolæ populi ap
 pellati & Hircania regio cui Caucasus mons imminet. Promethea feruans qui assiduam multo
 pectore pascit auem. Hic portæ Caucaſeæ non Caspiæ dictæ / vt i Plinio placet: q; præruptis qua
 quauerſus mōtib; vnum tantum & angustum exitum præbeant: ad quas ex Iberia perueni
 tur. Mardorum gens Hircanis vicina atrociniis dedita: Item Margiana regio in alto sita loco
 & vitifera. In ea Alexander urbem de suo nomine condidit. vt refert Plinius. Quam dirutama
 barbaris Antiochus Seleuci filius restituit Seleuceamq; vocauit / circuitu stad. LXX. Hæc dein
 de Antiochea dicta / posita item Ptolemæo. Margus per hanc fluit qui regioni nomē dedit. e Tau
 ro duobus fontibus exiens / ad vnum Oxū fluium corruans in mare præp̄t Hircanū. hic Oro
 des Romanos clade Crassiana captos deduxit. Plinius. Bactrianorū deinde ac Sogdianorum re
 gio. Vltimi sunt Scythæ. Bactrianorum Ciuitas Zariaſtis / quæ postea Bactra a flumine dicta.
 Idem. Apud Bactrianos Strabo dicit inexpugnabilem esse arcem quam vocant Petram. quam
 tñ Alexander per prodicionem cepit: in eaq; Roxanem Oxiartis regis filiam consecutus in ma
 trimonium accepit. Aliam item Petram in Sogdiana: aliam apud Ochum fluium cepit. Circa
 hæc loca Branchidarum urbem sustulit. quos Xerxes secum sp̄te e propria terra secutos ibi col
 locauerat. Tradunt insuper Alexandrum in Bactriana & Sogdiana vrbes. VIII. condidisse nō
 nullas etiam euertisse. Idem. Prope etiā Emodi mōtes & Paropaniades pars Tauri vnde Oxus
 & Laxartes per fines Sogdianorum in mare tendunt Hircanum. Apud Oxum dum castramet
 retur Alexander fons olei apud eius tabernaculum dicitur manasse. Responſum a vatibus se

licem exitum rerum eum habiturum: verum cum labore, vt Strabo, Plinius quoq; refert q; in fi
 nibus Sogdianorum ad portas Caucaſi: Alexander urbem de suo nomine cōdidit. ac Aras imita
 tione Herculis / Liberi patris / Cyri & Semiramidis: in eo loco constituit. Vltimum vero iter est
 ex ea parte qd fluuius laxartes includit: omnium septentrionalior: quem Incolæ Scythopulum vo
 cant. Alexander militesq; eius Tanaim putauere. Transcēdit etiā annē Demonas Seleuci & An
 tiochi regum Dux / Arasq; Apollini Didymæo statuit. Plinius. Nyſea ad Hircaniam pertinet. nō
 nulli eam per se ponunt. Hircania vsq; ad mare / Ocho: & Oxo fluminibus irrigat. Quorū Oxus
 Nyſeā præfluit. quidā Ochū in Oxum dicunt emittere. Aristobulus ostendit Ochum maximū
 esse omnium fluminū: quæ ipse in Asia viderit: præter Indica. Ex eisdem mōtib; & laxartes fluit
 in Hircanum mare: quem Tanaim nominauerūt. Strabo. Plinius autem Derbitas in iis p̄ximos
 ponit: per quos dicit Oxum fluuiū labi: ortum ex lacu Oaxo: huius vero apud alios nulla men
 tio. Inter Derbitas: & Hircanos: Tapyros Strabo ponit. Plinius refert authore Claudio id terræ
 spatium quod inter Meotim: & Hircanum pelagus iacet. cl. mil. pas. continere: idq; per fodere ex
 cogitasse Seleucū Nicatorem. Cornelius Nepos tamē idem spatium. ccl. mil. pas. dicit.

Scythia.

Scythas Trogus lib. ii. pluribus verbis commemorat q; vetustiores omnibus
 populis vel ipsis Aegyptiis sunt. Eorū regio in orientem porrecta includitur
 hinc Sarmatia Asiatica: hinc regione Serarum: a septentrione terra incognita:
 a meridie Sacis: Sogdianis: & iis coniunctis populis. Imaus autem mons vni
 uersam intersecat. Quapropter intra atq; extra Imaū Scythia bifariā diuidi
 tur. Fines autem inter se gentibus nulli: neq; enī agros colunt / aut domos edi
 ficant tantum armenta pascentes: ac sedib; semper incertis errantes. Aurum:
 & argentum spernunt: ferrum abhorrent: lacte & melle vescunt: pellibus ferinis arcent frigora.
 Cyrum cum exercitu trucidauerunt. Dareum fugauerunt: Alexandri magni Ducem Zopyrio
 na cum omnibus copiis deleuerunt. Romanorum tantum audiuere arma. Parthicū: & Bactri
 anum Imperium ipsi constituerunt. Primus in Scythis bellum intulit Vesores Rex Aegyptius
 quo repulso Asiam vectigalem. MD. Annos vsq; ad Ninum regem fecere. Strabo autem lib. xi.
 sic ait. Scythas omnis ac Celsoscythas qui septentrionalem haberent regionem olim græci voca
 bant. Qui vero prius distinxere: eos qui supra Euxinum: & Istrū: & Hadrium habitant: Hyper
 boreos: & Sauromatas: & Arimaspos: appellauerūt. Eos vero qui vltra mare Caspium sunt: par
 tim Sacas: partim Massagetas. Itē Scythæ qui a Caspio mari incipientes magna ex parte Dai ap
 pellantur: qui orientales Massagetæ: & Sacæ: Vniuersi frequentius Nomades vocant. Hero
 dotus lib. iiii. eos dicit duodeciginta annos ante Medos Asiae superiori imperauisse. Diodorus
 Scythas ab Araxe fluuiō Armeniae venisse dicit paruis initiis / Scythæ Duce fortissimo: Imperi
 um deinde dilatatum posteris tradidisse. Ex hoc igitur duos descendisse Napum: & Plaitonem
 qui totidem constituere imperia. Sub quibus populi diuersis appellati nominibus. Apud Scy
 thas Aræ conditæ Liberi patris: Herculis: Cyri: Semiramidis: postremo Alexandri Magni. quæ
 metas domiti ostendunt orbis ex parte septentrionis. Plinius scribit Scythas vocatos esse Sacas a
 Persis / lingua vero persica Arameos. At persas ipsos a Scythis Corsarios vocari dicit. Scythica
 omnis regio præsertim circa pontum Euxinum vt tradit Herodotus idiotas: crasso ingenio p
 ducit homines. tantūq; Anacharsim vnum e septem ex eis nominari. Contra vero Polybius scri
 bere videtur: qui ait Scythas & pecunia & robore tum reliqua solertia ac prudentia si sint con
 cordes cæteris præstare mortalibus. Præterea Asinos minime gignit ob frigus huic animali ini
 micum. Inter Scythiæ populos q̄q; pene innumerabiles / principales ponuntur: Sacæ: Massagetæ:
 Hircani: Bactriani: Margiani: Mardi: Derbitas: Tapyri: & alii nonnulli mihi partim supradicti.
 Qui q̄q; proprias ac per se diuersas habeant regiones. Scytharum tamen & moribus & institu
 tis communicant. Sacas inuētores sacarū quæ icuta apud græcos appellantur: vnde illis nomē
 potente s olim fuisse cōstat: venisseq; vsq; ad Euxinū victores: ac quādam terram Armeniorum
 ab ipsis Sacacenen vocatā cepisse. Cyro cladem intulere. mox exultantes ob victoriā ab eo sunt
 victi: qui diem illū inter Fastos retulit deo patrio Sacæq; appellauit. Persæ Herodoro teste Scy
 thas omnis Sacas vocant. Aelianus de varia historia scribit / Sacas quas optant sponſas prius in
 pugna superare: si quando victi sunt: perpetuo serui facti in cauernis lugent. Massagetæ semo
 confectos interficiunt atq; edunt / morbo extinctos proiciunt feris. In hac Scythiæ parte Cataiū
 ponit nostræ ætatis homines / locum qui multas cōplectitur regiones. Cui sicuti & reliquæ Scy

Aræ Alexā
 dri.
 laxartes
 qui &
 Scythopy
 lus.
 Demonas.
 Nyſea.
 Och⁹ flu.
 Oxus flu.
 Derbitæ.
 Oaxus flu.
 Tapyri po
 puli.
 Nicatoris
 cogitatio.
 Trogus.

Imaus mōs.

Vesores rex.

Dai. Massagetæ.

Aræ.
 Herculis.
 Cyri. Semi
 ramidis.
 Alexandri.
 Corsarii.

Sacæ.
 Aramei.
 Sacæ.
 Massagetæ.

Cataiū.

Cabaleſchia.

Comari. Hemicynes

Heniochea regio. Neuri. Abii.

SERES.

Amomeſthus.

Sericū ex ſere vermiculo. Nicolaus Venetus.

Macinum.

thie preſidet hodie Rex quem Magnum canem appellant. Ad horum Ciuitatem Metropolim adiuuſt noſtra memoria Nicolaus Venetus vir magna ſolertia. Qui Pio Pontifici retulit urbem inueniſſe qua Cabaleſchia vocabatur circuitu. XXXII. Mil. paſ. In cuius medio Arx munitiſſima erat in qua Rex habitabat: Alteram quoque in eo tractu urbem. xv. dierum iter ab hac diſtantem adiuuſſe Neptai appellatam: paulo ſupra etatem noſtram a regibus eius gentis ædificatam circuitu mil. paſ. xxx. In vtraque domus ædificia templa cæteraque ornamenta Italicis ſimilia vidifſe teſtatur eſt: præterea homines modetiæ & urbanitate præditos inſup & locupletes eſſe. Quæ quidem res mira ſatis videtur contraque famam Scythice feritatis & vitæ nomadicæ. Comari ab oppido Bactriane Comara. hos Proleme Margianis vicinos facit. Plinius Comanos vocat. Melanthea Coamonos. Comana vero in poto altera: Cappadocia tertia. Omani autem apud Viſtulam fluuii. Hemicynes gens Scythica ppe Maſſagetæ & hyperboreos de quorū moribus Apolloni in Argonau. ſic refert. ἡμικύματα ἐρόσια περὶ ὅσιον ἀδῶν τοῖς ὁμοίαισιν ὑπερθεμ ἐρσεφῶν κώρισμα κραςετραφε γαμφυλοῖσι περικρατεῦσι ἐρημῶσ. τῶν μεν θῶσ τε κνυῶν ὑλακῆ πέλλει ὄσδοτι τῶν γε ἄλλων ἀγγῶσωνσι βροτῶν ὄνυμα κλυτὸν ἀνδρῶν καὶ ἰσῖα Δοσ. Heniochea regio Scythiæ quæ aurigæ Caſtoris & Pollucis inhabitauerunt. Neuri quoque regionē olim ob ſerpentes reliquerunt: in cantatores maximi ſunt: ex hominibus in lupos ſe vertentes. Eufſta. Abii quos ait Polyhiſtor ex Abiano flumine dici iuxta quod habitant: vel nonnullis quoque ſine vita ſtabili aut domicilio ſint in curribus agentes. Horum meminit Home. γαλακτοφάγων ἀβίωρτε Δικαιωτέτων. Iuſtiſſimos enim vocat quoque in pace ſine bello degant vel quoque extemporalī victu vtantur. Idem dicit Aechylus ē Prometheo eos Gabios addita. G. vocans. ἐπειτα Διζει δῆμορ ἐν Δικαιωτέτων γαβίονσ ἴνον τάρο τρῶρ ὄντεγα τῶμοσ τέμρε: Δικέλλη ἄρονραρ ἄλλαντῶσποροὶ γατῶρ φέρονσιν βίοτορ ἀφθομορ βρο τοῖσ. Pleraque enim Scytharum nomina ex moribus edita commetaque ſunt: vt Galactophagi Anthrophagi / Abii / Aeoci / Homobii / Amaxobii / Melanchleni. & alii complures. SERES ad orientem æſtium ſicuti & Galli ad occidentem item æſtium ſiti: atque extremi in ea parte ſunt: ſub eodem fere parallelo quo & Scythæ. Hos Plin. dicit liberos eſſe ab omni noxiō ſtatu: eadem qua Hyperboreos temperie degere. De iis priuatim edidit volumen Amomethus / ſicuti Hæcateus de Hyperboreis. mites alioquin & hominum conuerſationem refugiētes: in cōmerciis mercaturę ſcribunt in Saccis rerum pretium atque in littore ponunt. Mercatores eo aduecti ſi placet: pretiū adnotatum apponunt. Herodotus ſimilem huic conſuetudinem dicit eſſe apud Herculis collianas. Carthaginenſes cum mercibus circum littus eorum adnauigant: aduentus ſignum fumo oftendunt. Illi accurrunt: auroque in littore appoſito ſtatim migrant. Carthaginenſes conueniētem auro appoſito relinquunt in littore mercem: ex quo iuſtiſſimos vtroſque conſtat eſſe. Dicuntur Seres annos viuere. CC. Sericum foliis depectūt: quod vermculus procreat vocatus a Paulania Ser: qui ex foliis mori arboris viuunt. Id genus in ſemine allatum ad Iuſtinianū principē a quibusdam monachis venit Cōſtantinopolim: vt Procopi⁹ eſt aut hor. de quo etiā alibi mētionē feci. Ad Seres rari mortaliū accedūt: repertus noſtra memoria Nicolaus Venet⁹ quē ſupra mēoraui qui Pio. ii. pontifici retulit ſeſe mare indicū cū mēſem pene vltra Gāgē nauigafſet ad Rhatā fluuiū pueniſſe: eoꝝ ſex dieb⁹ emeſo Ciuitatē eiꝯſdē noīs inueniſſe: inde p̄ deſerta iuga quæ Tauri partē fuiſſe crediderim duodeuiginti dieb⁹ in cāpeſtria deſcendiſſe: quibus duabus hebdomadis magno labore peragratis flumē ingēs offendiſſe ad magnitudinē prope Gāgis. Qd̄ ab accolis Dana dicebat. Atque in eo mēſis nauigatione abſoluta / ciuitatē nobilē applicuiſſe: ſtadiis. cxx. circuitu: cui nomen Dua. Hic laſciuiētēs ſcēminas & libidini deditas reppit: viros autē vna cōtētos vxore copiā præterea elephātorū quorū. X. mil. Rex bello nutrire. Ipſe albo vehebat elephāto: cui cathena aurea: gemis variata colloque circūdata ad pedes vſque pēdebat. Tā viros quæ ſcēminas variis coloribus corpora pingere. Idola colere. Strato ſurgētes quæ primū ad orientem ſe ſolē conuertere: Trini dei opē implorantes. Serpētes aſſatos in cibis p̄ delitiis hñe: rubraque formicas paruis Cāmaris ſi miles. ac aīal ibi naſci ſuillo corpore: bouis cauda & vnico in fronte cornu cubitali modo elephāti: quo cū cōrinenter bellū gerit. Hęc de Macino appellato Nicola⁹. quā regionē inter Indię montes & Caraiū demonſtrans ſine dubio Sericas nationes ſignificare videbatur.

Arabia Triplex.

Abſoluto iam oriente æſtium ad hibernum procedendum ad meridiem verſus: vbi Arabum Indorumque ac poſtremo Sinarum populū conſcribūtur. Arabia igitur primum & ſinus Arabicus reperitur. de hac ſcripſit Vranioſus hiſtoricus: & luba Rex ad Claudium Caſarem / deꝝ ipſius expeditione ac ſitu. Hęc triplex eſt / Petra / Deſerta / & felix. Petra Aegypto Iudæaque conſinis Ptole-

meo. Straboni autem ac Plinio Nabathea dicitur. Cuius Metropolis Petra: quæ hodie dicitur Arach. In ſacris autem libris Petra deſerti appellata. Eſaias. Emitte agnum domine dominatorē terræ de Petra deſerti. Hac iter Hebręi ex Aegypto fecere. Ipſa vt ait Strabo in plano ſita / circumſeptra rupibus altis inter quas fontes vberriſſimi ſunt: extra verò circuitum regio ex magna parte deſerta & ſine aquis: præſertim verſus Iudæam. In hac enim parte nihil memorabile vt ait Plinius præter Caſium montem verſus Aegyptum: vbi ſepulcrum magni Pompeii. Nos tamen memorabilius putamus in regione Sinā montem noſtris appellatum: Ptolemæo autem Melanē: vbi & ſepulcrum diuæ Catharinæ: & lex Moſi diuinitus conceſſa. Hanc Arabiæ partem ſubiugauit primus Romanorum Aelius Gallus ab Auguſto miſſus: vt in Aeliorum nominibus dixi. Horum populū Agræi / Gerræi / Ammanitæ: quorum Iosephus meminit ab Ammano Lothi filio. Elana & ſinus Elaniticus apud mare rubrum. Teredon: hanc in Perſiæ maritimis collocat Dionyſi⁹ poeta. περὶ Δοσ εἰσ ἄλοσ οἱ Δμαβόηρ ἀπερὲνεται ἀχρῆρ ὑστανίνοσ προχοῆσὶ τερη Δόμοσ ἐγγυσ ὀδένωρ. Ipſum verò mare rubrum ſinu continetur arabico ab Erythro rege eius regionis nomē accipiētes: quod apud latinos rubrum ſignificat cum minime rubefcat. authores Curtius & Philoſtratus in vita Apollonii. Poſt Petreā Arabia deſerta Ptolemæo vocata: Straboni autem Sceneſtis / vbi & Scene vrbs Plinio / ἀπὸ τῶρ σκηνῶρ dici placet quoque gens yaga & ſine ædificiis in tentoriis habitet. Hęc a meridie montibus Arabiæ felicis cinctæ eſt: a ſeptrione Meſopotamiam habet: ab occidente Petream. Arabia felix meridiem verſus inter duos ſinus Arabicum & Perſicum / veluti peninſula excurrit. quæ vt Strabo ſcribit bis vt India ſeritur ob fecunditatem. Fluminibus ſcætet quæ in Campos abſumuntur: omnium fructuū tum pecoris abundans / præter equos mulos & porcos. Auium etiam omnium præter Anſerem & gallinam. Oues albę / boues nigri. arum matum omnis generis feraciſſima quibus omnia permutant. Cuius opulentiæ teſtis Alexander qui eam vti fama eſt regiam facere inſtituerat / poſtquæ ex India reuertifſet. Vrbes ſine mœnibus: colunt quoque in pace maxime degant. Oleo ſeſamino vtuntur. Ore ſunt omnes raſo præter labrum ſuperius. Plinius. Populū autem in ea pene innumerabiles ſed ii præcipui memorantur. Sabęi in litore rubri maris: Charaeni: Ataceni: Gebbanitæ: quorum caput Thoma Plinio: Edumei: Atramitæ: Achomeni: quorum caput Achome: Vranio in Arabicis. Mobenī & Moba. Partes autem meridionales tenent Ichthyophagi qui piſcibus victitant & Troglodytæ qui in cauernis habitant. Seprétrionales vero Syraceni & Saraceni: Ptolemæo. Sed quando ad hos venimus ipſorum geſta paucis percurrā. SARACENORVM igitur gente Arabiæ felicis numeroſa ac bello potentiffima / nulla magis chriſtianos exercuit. eius Ptolemæus & Marcellinus in primis meminerunt. li diu Regibus Perſarum vna cum reliqua Arabia ſeruiert vſque ad Heraclii principis tēpora: Annum videlicet ſalutis. DCXX. Tūc primū Mahumetes ex eis caput extulit: quem vt refert Bibliothecarius / humili genere natum: deſunctis parentibus captiuum Abdemonaples Iſmaeliticus vir generis emit ſibi gratum ob formam & ingenium. Quapropter mercimonis ac negotiis ab eo pſifici. Frequentabat ea tempeſtate domum Abdemonaplis Sergius monachus qui ob ſectam Hereſeos e Conſtantinopoli in Arabiam fugerat: Mahumetemque ob ingenium valde diligebat. Interim herus ſine liberis moritur: vxor vidua & quinquagenaria hunc ſibi in virum capit. Iſ igitur cū ſape in alienationem mētis ſe venire oftentaret: & tanquæ qui morbum patiatur Comitiālem / corpore proſterneretur: admirante vxore: Deſine (inquit) mirari: hoc mihi ex ipſi⁹ dei ſpiritu me corripiente prouenit qui mihi futura ſuggerit. Sequē plane prophetam dicitabar. Atque hæc omnia iuuantē & conſulente Sergio agebat. Paulatimque vulgata fama: nec multo poſt heres ab vxore moriente inſtitutus / opibusque adauctus: ſimulque authoritate inter ſuos legē cōdere coepit. nouamque propterea ſectam edidit: ab hebręis nonnulla mutuado: partim etiā a chriſtianiſ. Circuncionem & abſtinentiam porcine ſimul & vini præcepit. leiunium mēſem continui ſeruare: tantumque noctibus veſci: diurnam abſtinentiam longa crapula cōpenſando. Veneris diem colunt quoque in hac ille rex factus: vel (vt quidā aiūt) vt hebręis chriſtianiſque diſſentiant: eademque de cauſa ad meridiem cōuerſi deo ſupplicānt. Vxores quot pro facultatibus licet: ſas ducunt habere: quarum zelotipi ſolent eſſe: adulteras capite plectendo: nullam ſcēminam niſi operata facie foras prodire: Mancipiis pro libidine vti: voluptates corporis futuræ felicitati minime offerre. Tris tantum prophetas admittunt quos Razales vocāt: Mahumetem: Moſem: & Chriſtū: quem minime deum alioquin eſſe putant: & angelos veterem etiā legem recipiunt. Hęc reliqua quoque præcepta in volumine conſcripſit: quod Alcoranum appellant: atque in latinum ſermonem conuertit Ioannes Hiſpanus in Concilio Cōſtantiēſi Martini. V. tempore. Idque chriſtianiſ argu-

Petra
Caſi⁹ mōs.
Sina mōs q
Melanē.
Aelius Gallus.
Agręi.
Gerręi.
Ammanitę
Elana.
Teredon:
Deſerta
Arabia que
&
Scenetis.
Scene vrbs.
Arabia felix.
Sabęi.
Charaeni.
Ataceni.
Gebbanitę.
Achomeni.
Mobenī.
Ichthyophagi
troglodytę
Syraceni.
Res ſaraceni
Mahumetes.

Abſtinentia
porcinę &
circuncio.
leiunium.

Ricard^o tra Alcora num. mentationibus publice refellit. Contra hoc item Ricardus ordinis p^odic. summusq; Theologus librum condidit. quem Demetrius Cydoni^o in grecum sermonem couertit. Hac igitur superstitio armatus Mahumetes obtemperantes Sarracenorum animos ad rebellandum contra Perfas excitauit. vixit Annos. xl. Moriens p^odicxit se iturum in coelum: qd diu expectantes tandem retro coacti odore sepulcro mandauerunt apud Meham Ciuitatem qua aditur ab eis vt a nostris hierosolyma. Post eius mortem plures e successione principes eius g^otis partito inter se exercitu alibi alii regnauerunt: variis etiā nominibus appellati Calyphē / Amorrei / Admirati / Miramemulini: Sultani quae est apud eos summa potestas. Homar igit a Mahumete tertius post Perfas subiugatos Hierosolymam / omneq; Syriā cepit Anno circiter. Dclxx. sedente Agathone & Constantino. iiii. Imperante. Deinde Aegyptū inuasere constituto apud eam Calypha. Res itaq; incolumis Sarracenorum vsq; ad Mauguet Perfidis principem durauit: hic cum Himbrae lem Babyloniae regem ex eadem secta expugnare veller: inter se quoq; dissiderent: Muchaletum Turcam ex Scythia accersiuit. a quo postea Perfidis Imperio exutus fuit. Hinc Turcae quaquauerius praualentes etiam Aegyptu potiti sunt p Syracinum qui Calypham interfecit Almerici regis Hierosolymitani tēpore: Sultanusq; appellatus est: cui Saladinus successit. Verum Sarraceni ex Asia pulsi: alii alia loca petiere: in Africam transgressi apud Carthaginem regiam constituerunt: Inde in Siciliam. Sardiniamq; ac nonnullas Tyrrheni maris insulas simul & baleares inuasere. Anno. Dccxxx. Duce Miramomelino Hispaniam petiere quod bellum in eius descriptione commemorauit. Eodē fere tempore Zulemone Duce in Thraciam traicentes: Constantinopolim Leone. iiii. Imperante classe potentissima obsidione triennali cinxerunt: quam relinquere tandem diuinitus coacti sunt: peste maxima fameq; consumpti. Anno. Dcccvi. sedente Leone. iiii. ex Africa soluentes Siciliam oem occupauerunt: In Italiam quoq; transfretantes Apulia capta apud Nuceriam sedem constituerunt multos annos: egressiq; inde Ostiam vsq; cursitauerunt. Inde agrum populati basilicas etiā apostolorum dicuntur incendisse: quibus Leo cum Ro. iuuētute occurrens eos repressit. Haud multo post Anno videlicet. Dccccxv. iterum oram percurrentes lo. x. pontifex ad Minturnas nobili praelio fudit. Anno. Dccccxv. ex Africa soluentes Siciliam / Sardiniam / Baleares: insulasq; Hetruria: plures occupauerunt: oramq; ei^o omnem simul & Genuam populati sunt. Ad loca quoq; in Adriaticum vergentia penetrantes Lotorio Imp. & Sergio sedente Anconam applicuere: toto fere Piceni littore occupato: vnde apud Crotonem victores Venetorum classis fuere. Qui vero in Hispania erant conati in Galliam traicere ab Eudone Aquitaniae Duce contra Francos vocati: a Carolo Martello clade memorabili adficii: interfectis ex eis prope. ccc. mil. Insequentibus deinde temporibus Hispaniae regū praesertim Ferdinadi nunc regnantis virtute ex Europa penitus pulsi sunt. qui quis Africā nūc quoq; dominantur: viribus tamen ac veteri belli gloria magnopere ceciderunt. Duplex eorum hodie qui restant genus in Africa: qui vrbes colunt: & Nomades qui foris armenta pascunt: quotidieq; per agros incerta sede vagantur: quorū est praecipua conditio: formidiniq; urbanis sunt: a quibus & vestigal certum exigunt. Annis abhinc. xv. Cidian^o quidā prophete noie inter eos coeperat ad spem gētem profligatam reuocare opinione vitē virtutisq; sed breui tempore perestis hominis vanitas animaduersa. Saraceni Arabesq; omnes lingua vtūtur Arabica & propria: illorum secte communi: verum indigēne longe puriore.

Duplex Saracenorum genus.

India tertia pars orbis.

India tertia orbis partem esse tradidere Alexandri Comites: in eoq; tractu quem subegerunt oppidorum esse. xv. mil. Indi prope soli nunq; suis finib^o migrarunt vt Plinius &. Strabo ad eos inquit nullum praeter Liberū patrem Herculem & Alexandrum cum victoria profectum esse: quis a Cyro & Semiramide tentatos. Indiam Possidonius ab aestiuo solis ortu ad Hybernū metitur: aduersam videlicet Gallia: quam ab occidēte aestiuo solis ortu ad Hybernū itē contra Mauritaniam statuit. Eandem a septentrione Tauri extrema terminat: qui ab indigenis diuersis appellat nominib^o: Paropanis / emodus / Imaus / Caucasus. ab occidēte Indus fluuius. Australe vero & orientale latus: quae ambo longe sunt aliis maiora: in Atlantico pelagus procurrit: ex quo regio Rhombi figurā p se ferre videtur: Nā vt riuus maiorum laterum contrarium sibi latus tribus mil. stad. exuperat. India eadem fert aromata quae Aethiopia & Arabia q; is solo per similes sit: differat tamen aquarum copia. qua & India & Aegypt^o magis referta est. Solem moderatum ex his humorem tātum absumit: nutrimentum opportunum terra relinquit. Ex quo nec crispis crinibus neq; colore tam atro sicut Aethiopes sunt. Non em

calor nigredinis causa: nam eo pacto albi nascerentur. Sed sol qui propter nimiam humoris extractionem / aridos relinquit Aethiopiae campos. ex quo nigriores pueniūt. At in India & itē Aegypt^o: cum minime pluat: ager tamen fluminibus abluitur. Hac Strabo. Qui & Onesicritū adducit aliam causam adferentem ac dicentem. Aquam tantum causam esse proprietatum in animalibus: quoniam peregrina pecora saepe ex epotis diuersis fluminibus colores immutant. Theodetem vero vterq; refellit: qui ait solis propinquitatē / causam nigredinis esse. Circa Indum fluuium: Indoscythē habitant: vltra vero Gymnosophilite: quorum duo genera Straboni / Bragmanes & Hermanes: ii vltimi dicti q; in syluis habitent: frondibus & fructibus syluestribus victitantes & libris arborum sese amicientes. vini & veneris expertes. Brachmanes vero in ciuitatib^o habitant: reges colunt: Natalem putāt mortis diem iis / qui philosophari essent & caste sobrieq; vixissent. nihil eorum quae homini accidunt aut bonum aut malum esse / cum videamus aliis alios gaudere pariter ac dolere. Aristobulus qui Alexandri comes fuit scribit se vidisse duos Bragmanas ad Alexandri mensam post coenam: & alterum seniore supinum diutius feruentem solem nudo capite tolerasse: alterum iuniorem vno stantem pede lignum tricubitale manibus sustentare: & ambos quotidie perseuerare. Ex iis postea seniore Alexandrum sequutum vita molliore vtentem: interrogatumq; cur a secta discederet respondisse se. xxxvii. annos compleisse quos promiserat. nam post id tempus vita mitior cibisq; communis permittebatur. Sed ex iis omnib^o mirabilissimus Calanus nomine: qui Alexandrum vsq; ad Perfas sequutus: ibiq; constructam pyrā perunctus ascendens / alacris atq; immotus secundum eorum institutum comburitur. Plutarchus. Nicolaus Damascenus testatur se vidisse Antiochie legatos Indorum qui a Poro rege missi ad Augustum cum donis & epistola graeca fuerant: vbi ille scribebat se q̄q; sexcentis regib^o imperarer: amicitiam Caesaris magnipendere. Similem legationem ad Claudium principem venisse tradit Antonius Plocamus: qui maris rubri vestigal a fisco redemit: miratamq; dicit orientem solem a dextris nasci & vmbas suas hic iaci. Plin. Strabo vniuersam multitudinem eorum in vii. genera diuidit: in philosophos: Agricolas: pastores: Opifices: milites: praesides: Consiliarios. Eos alioquin bonos esse viros in vniuersum ac parcos & abstemios: potum ex oriza conficientes: praeterea illiteratos. Arundines quoq; incredibili crassitudine apud eos & hominum animalūq; nonnullorum monstruosam speciem: idem testatur author ex autoritate Megasthenis. Nec alibi maior scriptorum licentia / cum nimis multa credere q̄ inuestigare oporteat. Dardē populū apud eos qui Dionysio restiterunt: vbi authoribus Plinio & Strabone formicae vulpium magnitudine aurum effodiunt quod vicini clam rapientes exportant: carnis in itinere dispositis vt cibis insequentibus formicas quas formidant moretur. Taxila magna ciuitas vbi Taxilus eorum rex Alexandrum humaniter excepit. Inter Hydaspem & Acesinem est Pori terra multa sane & opulenta. ccc. fere ciuitatū. Apud Hydaspem Alexander vbi Porum superauit: duas condidit vrbes: Nicēam a victoria: & Bucephaliā ab equo: qui in eo p̄lio cecidit. Nyssa vrbs a Baccho condita & Nyssēi populū: est & alia Aethiopia / Arabica / Boeotia. Pactala insula: Pactalena regio. Apud Plinium Petala legitur. Praesii. Astaceni. Musicanī. Affacani. Hypasii. Malli: apud quos Alexander in expugnatione oppidi vulneratus fuit. Carhei & Carhea regio Sophitis regis a quo. cl. ferocibus canibus donatus Alexander est: qui leonibus congressi sunt. Praeter haec Pande: Palio bothra: Darania / vbi lanificium maximum teste Dionysio in Bassaricis. Idem Gazum vrbem lineos habere muros dicit a Libero patre expugnatos iis versibus. γηρείαρτε ῥόδμητε καὶ Δελίροσ τε ἴχεα γάξου. τοῖοι μιν κλαντέιο λίμον περι τέχου ἔργει ἀσφελου Δίονσιρ καὶ παχάλεορ ἦερ. Sūt & populi Oxidrachi vbi viri Sancti ac religiosi precibus tantum ad deum moenia tuent: author Philostratus in vita Apollonii. Populi item eodem teste apud Indum fluuium qui lineis amicitūtur vestibus. Linum autem in agris plurimum nasci: Calciamenta vero ex arborum corticibus gestare: nobiliores autem Byssu indui. Byssum vero ex arbore nasci qui altitudie populos equet foliis autem salici aequiparat. Flumina vero Indiae potissima Ganges / Indus / hydaspes / Hypanis / Acesines. Ganges mediam interluit oriens a Sacarum montibus: versusq; meridiem in finū indici maris qui Gangeticus appellatur: quinq; ostiis erumpit. vti & Nilus exuberat campis. Ex hoc vniuersa diuiditur India: altera intra altera extra Gangem appellata. latitudine vbi maxima. XX. pas. mil. instar maris. Indus aliquantum minor: vnde viginti fluminibus maximis augetur. inter quae potissima Hypanis & hydaspes. Plinio insulae innumerabiles sparsae in hoc tractu. Petala quam supra memorauit: in ipsis faucibus Indi est Triquetra figura. ccxx. pas. mil. lati. Extra ostium Indi Chryse & Argyre fertiles metallis: vt idem author existimat: ex argumento

Calor nonē nigredinis causa.
Indoscythē Gymnosophilite. Bragmanes. Hermanes. Patientia duorum Brachmanum. Calanus. Dardē. Formicae vulpium magnitudine aurum effodiunt. Taxila. Pori terra. Populi apud Indum fluuium. Nicēa. Bucephaliā. Nyssa. Pactalena regio. Praesii. Astaceni. Musicanī. Affacani. Hypasii. Malli. Cathe regio. Pande. Paliobothra. Darania. Gazum. Oxidrachi Ganges. Hydaspes. Hypanis. Acesines. Indus. Petala Insula. Chryse.

Taprobane nominis. Sed omnium maxima & australior Taprobane inter Antecos nostros existimata lon-
 gitudine stad. vii. milium latitudine. v. vt tradit Eratosthenes. Ptolemus hanc sub ariete ponit:
 Dionysius poeta sub Cancro. ex quo venerios omnis esse in eadem dicit: mollit iacq; muliebri re-
 gem creant: qui sine liberis: ne fiat hereditarium regnum. Canopum latissimam stellam meridio-
 nalem vident: Septentrionis nihil: viuunt annos vt modici centum. hanc de Taprobane comper-
 ta ex Seruo Antonii Plocami qui eo tempestate delat⁹ fuit. Restat Aurea Cherfonnesus dicta: si-
 ue q; aurū inde effodiā siue q; prope orientem nobis sol in die roseus: aureusq; apparet. Eustathi-
 us. Dicendū nūc q; ex latere tam orientis q; occidentis India iunguntur. Straboni itēq; aliis ex oriente
Cherfonnesus te tantum ponitur mare. Ptolemæo autem Sinarum regio: quæ æquinoctialem transgressa vsq;
Aurea. ad Antecos protendit: verū post hos authores multi cōperti populi ex ea parte: ac Insulæ: vt fa-
Sinarum re- cile videre in orbis hodie descriptione: quartā spherę partem Ptolemæo positā excedente. Ex occi-
gio. dente vero Plinius ait non Indo flumine sed nonnullis vltra Satrapis Indiam terminari quos-
Aria. dā putare: q; sunt: Aria: Gedrosia: Aracofia: Paropanisis: Carmania. Aria & Arii: populi ab Ario
Gedrosia. flumine. Arrianus author & Strabo qui etiā a Medis profectos eos dicit. Regionem colunt solia
Aracofia. bus exultā & vt Dionysius poeta sterile atq; arenosam Coralium tamen ferentem dei pudentia
Paropanisis. vt habeant vnde viuant. In hac Arbies populi & Arbies flui⁹ & Oritæ & Ichthyophagi sunt Plin-
Carmania. io Straboni. Præterea proxima Indo mōtana Capissenē tenent: quorum vrbs Capissa: quam di-
Arbies ppli ruit Cyrus. Aracofia cum oppido & flumine eiusdem nominis qd quidam Cutim dixere a Semi-
Arbis flu. ramide cōditū vt Plini⁹. Dionysii⁹ aut Aracosas ληροχλαίμονος vocat id est lineis vtetes vestibus
Oritæ. sicut & nigris Melanchleni Scythiæ populi. Drangiani iis finitimi & Carmani: ab Indi ostio Car-
Ichthyo- mania est vltima. Cuius promōtorium ad austrum in mare magnum expositum est: multū quo-
phagi. q; in mediterraneā: inter Gedrosiam Persiamq; porrigitur: magnaq; ex parte Carmanorū mores
Capissenæ. Perfici sunt: Carmania vero deserta Parthis est contigua ab latere Septentrionis.

APHRICA.

Phrica freto herculeo ac Nilo a ceteris orbis partib⁹ diducitur: Libya & Heli-
 peria a græcis appellata. Hanc ab initio vt ait Sallustius habitauerunt Getu-
 li & Libyes asperi incultiq; qb⁹ cib⁹ erat caro ferina atq; humi pabulum velu-
 ti pecorib⁹. Vniuersam vero Rufus in sex diuidit prouincias: Proconsularem
 in qua est Carthago: Numidiā consularē: Hirtaciū: Tripolitanam consu-
 larem: ac duas Mauritanias Cæsariensem & Sitiphensem p̄sidales. Ceteri Geo-
 graphi præsertim Ptolemæus iis regionib⁹ atq; hoc ordine distinguit. Primo
 duabus Mauritanis Massylia / Numidia / Africa minore / Cyrenaica / Marmarica / Aegypto.
 Sub Tingitana Aethiops Athacas ponit. Sub Cæsariensi Atlantem & Getuliam: sub minore
 Nigrates Aethiops & iis inferiorem Libyam. Sub ea quoq; Aethiopiā interiorē æquinoctiale
 transgredientem. Postremo sub Aegypto Aethiopiā sub Aegypto appellatam. Nunc partes
 resumam. Nam post Atlanticum pelagus de cuius ac reliquis circa insulis postea dicemus: Mau-
 ritani siue Mauri primum occurrunt. Vtroq; enī modo a latinis: a græcis vero Maurisii appella-
 ti. Hos freto tantum Herculeo ab Hispania / a Getulis Atlante / a Numidis Ampsaga flumi-
 ne diuisos: Caius princeps in Tingitanam quæ Sitiphensis a loco antea dicebat: & Cæsariensem
 vt refert Plinius distinxit. Eorum celebre quondam nomen & latam regionem Strabo ponit flu-
 minibus lacubusq; irrigatam. gentem vita nomadicam: Dentium alioquin vnguiumq; ac Cæ-
 pilli studio deditam: colore quo Aethiopes & Indi ad quorum sunt fere parallelū. Bochus quon-
 dam his imperauit: cui Iuba successit: qui in causa belli Ciuili a C. Cæsare superatus mortem si-
 bi consciiuit: cuius filius admodum puer Romam in triumphum ductus. Is fuit qui postea scri-
 psit historiam singulari ingenio ac doctrina præditus. & Augusti demum liberalitate ad regnū
 paternum remissus: successorem Ptolemæum ex Antonii & Cleopatrę filia natum habuit: quo
 per Caligulam interfecto Mauritania in duas est prouincias diducta. Claudius princeps prim⁹
 Romanorum Mauritanis bella intulit: per Suetonium Paulinum: regioneq; eas subegit: colo-
 nos nouos deduxit: nomina ciuitatum mutauit: & in Prouinciæ formam redegit. Nunc vero pe-
 nitus abolitæ genti Saraceni successere ex eo tempore quo & reliquæ Africæ. Vtriusq; Mauri-
 taniæ longitudo. DCCCXXXIX. Latitudo vero. CCCCLXVII. pas. Mil. In ora igitur primū
 Tinge quæ regioni nomen dedit: quam Plinius ab Antheo conditam dicit: Deinde a Claudio
 cum Coloniam faceret Cæsaream appellatam. Lixus Straboni. Sillius poeta. Audit nō paruo di-
 uisus gurgite lixus. Lix flumen & oppidum Plinio: Melæ. Antoninus quoq; in itinere Lix ait Co-

Capissa.
Aracofia.
Linonchle-
ni.
Carmania
deserta.
Aphricæ
diuisio.
Mauritani.
Mauri.
Maurisii.
Boch⁹ rex
Iuba.
Iubafilius.
Ptolemæus
Suetonius
paulinus.
Tige quæ &
Cæsarea.
Lixus.
Lix.

Numidiæ longe in littore vsq; ad sinū Numidicū & ostia fluminis Ampsagæ ex-
 tenduntur. De quibus ait Sallustius q; Persæ fuere: qui defuncto in Hispania
 Sale ab exercitu eius cum Medis in Africam nauigarūt. vbi deficiente ma-
 teria ad domos ædificandas: alueos nauis iuersos pro ruguris habuere. Et qm̄
 huc illuc vagabāt: Nomadę dicitur sunt id ē pastores: dein Numidæ a latīs. Re-
 gionē alioq; vberē ac diuitem colūt. Mapalia cohabitāt (id ē breues tegetes) eo-
 rū lingua. Inter hos insigne Marmor Numidicū Romanis ī p̄tio. Eorum vrbs
 Cirtha paulo a sinu remota. Massyli inter hos habitant quos Massylēses Polybi⁹ vocat. Nois ety-
 mū Stephanus ex autoritate Timæi narrat: q; gubernator ad nauigans: cū aīduerteret pesca-
 torē iubentē iūco terrestri μάσσα. i. ad ligare ligua colica & τὸ τὸν ἀλιεὺς καὶ μάσσα cognomē
 accepisse. Hinc Ampsaga flumen in sinū Numidicū ex Atlāte fluēs. Dein Minor Africa: cuius
 caput Carthago: quam græci Charchedonem vocant a Charchedone cōditore: vti Appianus
 in Libycis ait: & Charchedonius carbunculus dicitur ex eius littore adductus. vti Plini⁹. Trogus
 autem libro decimo octauo: Carthaginis originem explicat: quam Tyrii coloni tenuerunt a Pi-
 gmalione ob avaritiā sororis Elyssæ viro interfecto: quæ ob merum huc fugere cum substan-
 tia compulsā locum mercata est: quantum corium bubulum circundaret: quod in tenuissimas
 sectum partēs maius existimatione spatium complexa est: locumq; Byrsam propterea dictum:
 vbi urbem condidit Carthaginē annos. lxxii. ante urbē Romam. Quæ vt refert Polybius: eo po-
 tentiæ venit vt oēm orā quæ a mari nostro abluitur ab Aris philenorū haud multū distātib⁹ a
 magna Syrte vsq; ad columnas Herculis teneret: quæ lōgitudo est. lx. milia stad. Transgressi per
 vim fretum: qd inter Africam & Europam interiaceret: cum omni Hispania vsq; ad Pyrenæum

Zelia.
 Abyla alte-
 ra colūna.
 Septensis ci-
 uitas.
 Exilissa ceu
 Iulia tradu-
 cta.
 Salas flu. &
 opp.
 Phuth. &
 phutei.
 Malua flu.
 Ampsaga.
 Maroch.
 Atlas ma-
 ior:
 & Minor.
 Canarii.
 Euphorbia
 herba.
 Citri arbor
 Atlātes po-
 puli.
 Atlanti-
 cū pelagus
 Erythrea
 insula.
 Getuli.
 L. Cossus.

Eg Maffyli
Tunis.
Arti.Regu
lus.
Vtica.
Tapsus.
Hippones
duę.Hippo
regia.
Clupea.
Aspis pro
montoriu
Mercurii.
ægimuros
Tegasta.
Zama.
Tripolis.
Abrotanū
q̄ & Neapo
lis.
Leptis ma
gna.
Lotophagi
Sabathra.
Ityca.
Byzantes.
Byzalas.
Dulopolis.
Bagra das.
Cynips.
Macę ppli.
Tritō pal.
Tritōes pa
ludestres.
Lotopha
gorum
Insula.
Insula.
Cerauna.
Aethusa.
Lopadusa
Melita.
Iunoras.
Tigle.
Herculis
Tēplum.
Glaucōnis
Glosyra.
Menynx.
Pōtia.Gea
Colacha.

potiti sunt: verū post tertiu bellum pu. Romani in formā puincię redactā Masinissę tradiderūt. Saraceni postremo inuafere: regiāq̄ cā simul cū Tunī cōstituerūt. Hic fuit Clitomach⁹ philoso
phus qui Carneadē annos. xxviii. audiuit: ignarus ab initio primorum elementorū. Hinc quoq̄
vt ex tota Numidia ac p̄serrim Maffylia: p̄stantes equi cursu veniūt: qui virga tm̄ regūtur. Stra
bo. Martialis. Et mihi Maffylū virga gubernet equū. Hęc ętas Barbaros hos vocat. Tunis oppi
dū vetus adhuc nomē nō amisit ī sinu Carthaginēsi. De quo Polybi⁹ sic ait. Romani Artillio Re
guo duce ad Mercurii promontorium quod e regione Sicilię est adplicantes: victoriam nauale
adsecuti sunt: inde Tunis oppidum ex pugna receperūt. Ibiq̄ q̄ cōtra Carthaginē esset: positis
castris plio terrestri regionem depopulati sunt. Cūq̄ spes esset oīa potiri: veritus Attilius ne suc
cessor sibi veniret pacē fecit. Hanc Saraceni postea sibi regiā constituere: quā diuus Ludouicus
Gallię rex cū iā p̄ vī cepisset post obitū statim amisimus. Vtica in eodē littore a morte Catonis no
bilitata: Tyriorū colonia sc̄da post Carthaginē Strabōi. Tapsus vbi Scipio a Cęsare vict⁹ fuit. Sil
lius. Et Zama & vberior Rutulorum sanguine Tapsus. Hippones Duę: vna quam Gręci *Ἰππωνες*
itē Plinio. Silli⁹. Tū vaga & antiquis dilectus regibus Hippo. ab Egiptio nomē accepit. Huic p̄su
it diu⁹ Augustin⁹. Clupea siue Clypea vrbs quā (vt ait Solin⁹) Siculi edificarūt: a Romanis p̄rio
bello pu. capta duce Regulo: paulo post ab hoste per obsidionem recepta: vt Polybius ait. Hic &
Aspis promontorium ex clypei forma dictum in mare p̄minēs. Aliud quoq̄ promontoriū Mer
curii ante omnia ab eodem duce captū: apud qd̄. M. Aemyli⁹ & M. Fului⁹ naues Carthaginēsi
sibi obuias ceperūt: vt idē refert author. Aegimuros e Carthagine. XXX. mil. pas. distans Liuiō
& Antonino in itinere. Tagasta oppidū vñ fuit Augustinus. Antoninus in itinere. Ab oppido
Tagasta Zama apud quam Annibal a Scipione victus. Plī. lib. XXXI. fontem hic esse dicit ex au
thoritate Varronis: ex quo canorę voces efferuntur. Tripolis Aphricana quam Solin⁹ esse dicit
Taphram: Abrotanū: & Leptim magnā. Abrotanū vrbs quam Strabo in. vi. Neapolim etiam vo
cari dicit. nōnulli in Libya phoenice eā collocant. Leptis magna vna ex Tripoli: altera parua quę
& Neapolis dicitur inter duas syrtes: vbi Lotophagi habitant hospitales homines: de quib⁹ scri
bitur in Odyssęa Vlyssēm erratē excepisse. Sabathra inter Syrtes: Sillius. Sabathra tū Tyrium
vulgus Sarranaq̄ leptis. Ptolemæo Tabraca ponitur: Stephano autē & Polybio Tabathra. Ityca
in hac etiam parte Tyriorū colonia: vnde Dionysius fuit Itycaus: qui de situ orbis scripsit. By
zantes gens prope Carthaginē: a quibus vrbs Byzantium in Thracia. Herodotus autem non
bene Gyzantes scripsit: vt ait Stephanus. Polybius vero Byzalada regionem esse ait: circa syrtes
cōprehēdentem. XII. stad. spatium: vnde optinæ vestes afferūtur. Dulopolis in eadem parte in
quam seruus confugiens liber fit: ex argumēto nominis: vt ait Stephanus. Flumina vero: Ba
gradas ex libycis montibus longe ductus prope Carthaginē fluit: vbi Serpentem Regulus
cxx. pedūm adhibito exercitu interfecit. Liuius: Plinius: Gellius. Cynips inter duas Syrtes in
mare per Macas populos fluit: vt Herodotus. Sillius. Cynipii didicere Macę: squalentia
barba Ora viris: humerosq̄ ligant vt lumine capti. Triton Palus: mediam Aphricam m̄
norē interfuens in Syrtis parua recessū exit. Hic Argo sublatā hūeris scribit Apollon⁹. li. liii.
*ἀντάρειπὶ πρὸτὴν λεμὴλ ἄσπασέωσ τριτόμυδος ὕλασι λίμνησὼσ φέρον εἰσ βάρτεσ ἀποσιβεβῶν
θέσασ ὠμωμ Δ ὕσαλέιοσ Δ ὕσπειθ ἴκελορ κνοῖρ ἄισορ τεσ.* Tritones omnino tres: Libyca de qua
nunc loquimur: vbi Mineruam nātam volūt: Bœotia & Theffalica. C. Seruilius & GN. Sēpro
nius Cos. in Aphricā nauigantes in Lotophagorum insulam peruenere: quę Myrmex dicit non
longe a Syrti parua vbi magno periculo classis cōsedit: vixq̄ reducto onere deposito rediit. au
thor Polybius. Insulę inter Siciliam & Numidiā Cerauna contra parua Syrtē: Aę
thusa: Lopadusa: Melita: Iunoras: Tigle: Herculis Templū: Glaucōnis: Glosyra: Menynx in
Syrti magna: Pontia: Gea: Musinus. Inter Sardiniam & Numidiā Colacha. Locis iam ob
itis breuiter hic delibanda Numidarum historia: sed prius Carthaginis. Primum bellum pu
nicum cœpit annis ab vrbe. CCCXC. durauit. XXIII. prius in Sicilia occasione lati a Ro
manis auxiliū Mamertinis contra eos & Hieronem per Claudium caudicem. Deinde per Le
uinum Agrigento simul cum Hannone expugnato. Mox etiam Panormo Amilchare per Att.
Calatinum: per Regulum verō qui primus classe in Aphricam transfretauit terra superati: op
pidis fere. CC. receptis. Per Duilium ad extremum classe simul cum Himilcone apud Aegadas
insulas superati: ito foedere quieuerē annis viginti: in quo bello semel vtrinq̄. D. quinqueremib⁹
bus & iterum paulominus concursum. Quum pręter foedus Annibal Iberum ad oppugnand

dum Saguntum transisset principium. ii. bello Pu. dedit: de quo in Annibale scribam. Fine tadē
per Scipionē anno. XIX. imposito: annis. L. in officio tributi p̄mansere. Deinde cum Carthaginē
ses vt Masinissę cū quo de sinib⁹ erat cōtentio resisterent: exercitum & classē p̄ter pacta cū Ro.
struere per. X. legatos hoc vestigatum missos deprenderentur: Cato sumendum. iii. bellum: de
lendāq̄ Carthaginē contra Nasicę sententiā suavit. Quapropter anno ab vrbe. DCI a Mā
lio Martioq̄ Coss. obsidione pressū vt bellum auerterent in duces aiāduerterunt: armaq̄ tradi
derunt: quū iussi excedere ac alibi habitare fuissent: aiō resūpto hostibus restitere: simul & Calp.
Pisone Coss. superato. Ab Aemylio demū expugnati: sex etiā dieb⁹ intra mœnia pugnauere ferro
flammaq̄: deniq̄ vrbs absumpta anno. Dcc. postq̄ condita fuit: quinto vero post bellum cœ
prum. Numidię vero regnū Syphax tenuit q̄ Scipioni amicitiam Ro. per Lęlium pollicitus: post
ea cartha. adhæsit per Aldrubalē cui filiam locauit. Victus itaq̄ atq̄ in triumphum a Scipione
ductus Tiburi in custodia decessit: eiusq̄ regnum Masinissę Maffylorum regi traditum: hic em̄
auxilio Ro. fuit in Hispania: olimq̄ a Scipione amicissimo obiurgat⁹: q̄ Sophonisbam captiuam
Syphacis vxorē conseruauerit atq̄ amauerit: vir alioquin tanta corporis dote vt. lxxxvi. anno
rum filios genuerit: teste Liuiō: tum Cicerone: vt sine pulmēto vesceretur. Eius nati Micissa Gū
Iussa & Manaltabal fuere. quibus regnū comune dimissum: vt Scipiois Aemyliani cui⁹ aspectu
recreatus fuerat / arbitrio diuideret. Micissę itē filii Iēsal & Acerbal a Iugurta Masinissę fratris
filio q̄ in pari hęreditate reliq̄ ab eo erat regno spoliati: cōtra etiā iussū Ro. fuere. Quamobrem
quatuor ex successione Imp. cōtra Iugurtā missi: Calp. Bestia q̄ pacē cū eo iniussū senatus fecit
deinde Aulus: post Albinus: q̄ infeliciter cum eo pugnauit: postea Metellus eo fuso vniuersam
Numidiā in potestatem redegit. postremo per Mariū supatus: cum ad Bochum ei⁹ locerūt q̄ p̄
lium non probauerat confugisset: ab eodem opa Syllę q̄storis traditus: in triumphumq̄ ductus
in custodia excessit. Quū olim Romā venire fide publica iussus esset: vt fautores suos quos cor
rupat ostēderet: & p̄pter cędem admissā in regulū quēdā Masinissā noīe cām capitis dicere iube
retur: clam pfugit: ac cedēs vrbe dixisse fertur O vrbe venalem & cito perituram si emptorem
inuenerit. Liuius. XXIII. Cyrenaica.

Cyrenaica regio subdita Ptolemæis erat: dicta Plinio Pentapolis a nūero ciuita
tū: q̄ in ea cōtinēt: Cyrene: Apollonia: Barce: Arfinoe: Berenice. Hic fois solis
Apollini sacer adeo felix: vt poetę gręci finxerint ex eo cælum ornatum: nocte
em̄ calid⁹ interdū frigidus erat. Horti etiam Hespīdū paulū ab hac ora remo
ti Ptolemæo: nōnullis vero in littore hesperii maris: quarū aurea poma supato
dracōe custode tulit Hercules: cuius simulacrū in edibus conseruatorū hodie
Romę mea ætate in ruinis Arę maxime effossum visit. Pręterea Ammōis ora
culū hic Plinio ponit. Cyrenē ipsam dicunt a Batto cōditā quę Callimach⁹ ait p̄genitorē suum
fuisse ex noīe Cyrenes Hissēi filię: vt Pindaro placet. Post Darēū supatū ab Alexādro hac aliquā
diu potens liberaq̄ fuit. Deinde sub regibus: postremo ab Augusto capta & in formā puincię re
ducta ac cū Creta cōiuncta. Dionysius poeta *Ἰνδία* vocat: qd̄ a Pindaro mutuat⁹ est: qui bonis
ait eam equis abundare: ex Amycleis Laconibus originem habentibus. Herodotus etiam fertilē
vocat vt octo continuos menses fructus habētem. Ornata est Callimacho poeta & Gynęsio ora
tore. Barce quę postea Ptolemæis dicta est Straboni. Herodotus eius originem a Batto repetit.
Stephanus dicit eam edificatam a Perseo Zacynthi filio Aristomedonte nato: totamq̄. lateritiis
constare edificijs: prouerbiumq̄ de iis ferri: Barceos a Neptuno nutrire equos a Pallade vero
regere currus didicisse. Arfinoe a nomine sororis Ptolemęi Philadelphī. huius nominis plures a
Stephano cōmemorantur. Berenice a coniuge alterius Ptolemęi prius Hesperis dicta Callima
cho in epigrammatis. Has etiam plures Stephanus recenset. Sub Cyrenaica / Libya est latissima
gens: diuersisq̄ immixta populis: quapropter Ptolemæo Libyophœnices & Libyęgyptii ponun
tur: & interior Libya sub Aethiopiis Nigritis. Iuxta hos Nasamones populū & Garamantes
& paulo supra Marmaridē ad Aegyptios pertinentes. Omnia sane armis Romanorum supera
ta per Cornelium Balbum eius Cornelii Balbi fratris filium: qui Gadibus natus ciuitate Roma
na donatus est: vt Plinius. qui & Nasamonas etiam dicit antea Mesamonas a gręcis vocatos:
ex argumento loci medias inter arenas sitos: habere pręterea domos e filice constructas ab hisq̄
Troglodytas hyberni occasus plagam iter dierū quatuor tenere: cū qbus cōmercium gemmę
quā carbūculū vocant ex aethiopiis aduectę habet. De Nasamonibus itē Diony. ait domitosa
Ro. ob trucidatū ab eis Lentulū Ducem ad eos cōfugiētē. Author ei⁹ gētis Nasamon p̄gnatus
q̄ ii

De bellis
punicis.
Aega des
Insula.
L. Martius
Conf.
M. Manli⁹
Syphax.
Masinissa.
Sophonis
ba.
Iugurta.
horti hespe
ridum.
Cyrene.
Barce q̄ &
Ptolemæis
Barcæ.
Arfinoe.
Berenice
prius
Hesperis
dicta.
Lybia.
Libyophœ
nices.
Libyęgypti
Libya inte
rior.
Nasamōes
Marmari
de.
Cor. Balb⁹
Nasamōes.

quodam Garamante Amphitenide cognomēto: ex quo & iidē Garamātes dicti. Polyhistor vero de his aliter. Mercuriū videlicet & Apollinē Acacallidi Nymphæ concubuisse: & ex Mercurio Cydonē vnde Cydonia vrbs Cretæ: & Apolline genitum Nafamonem. Apolloni⁹ in. iiii. rē oēm his versibus cōmemorat. *Ἰαμώροσ φόβοιο λικάρειοιο καφάρωσ κούρησ ἀιδόιο ἀκακαλλίδωσ κρ ποτε μίρωσ εσ λιβύηρ θυγατέρα σφετέρηρ ἡ δ' ἄγλαορ υἱέα φόβωσ τέκερ ὄρ ἀμφίθεμι γαρ ἡμαρτα τέκιλισ κόνοσρ ἀμφίθεμισ δ' ἄρ' ἐπειτ' ἐμίγε τριτόριλι μύμφη ἡδάρ' ὄρ μασάμα μα τε κεράτερομ τεκαφάρωμ ὄσ τοτε κάρωμ ἔπεφρημ.* Garamantas dicit Strabo Charcedoniis lapillis abundare: equis magnopere studere, habitant in locis syluestribus: cōgressum hominum vitantes ab armis abstinent & bello. Certa matrimonia non habent: passim coeuntes. Eos domuit prius Romanorum. C. Turmius. q Garamaticū cognomēto ob modestiā abstinit: vt Florus ait. Asbestæ Libyæ populū: vbi Ammonis oraculū: de quo supra in dōdoneo Epiri dixim⁹: duas colūbas ex ægypto volitātes toridem cōstituisse oracula: in hoc Iuppiter in arietis forma colebatur. Alexander Macedo: vt refert Callistrat⁹ imitatus Herculem & Perseū hoc expertus est Coruis ducib⁹ vbi vocatus a tēplī sacerdote *παιδίος* pro *παίδιο* barbarice: qd omen accipiens Alexander: ex illo in opinione fuit se ex loue esse natum. Huc & Cābises cū toto exercitu p̄ficiscēs extinctus est. Apud hos Solis fons: vt tradit Herodotus: q̄ frigoris & caloris momēta singulis noctib⁹ & diebus capit. Solis etiā fontis meminit Plinius: sed & aliū quoq; dicit in eadē regione fontem a medio die ad mediā noctem aquis feruentibus: totidem horis ad medium diem rigētib⁹. Blemmyes etiam Libyæ: quibus tradit caput mōstrosū: oculosq; pectore adfixos esse. Saryri qb⁹ p̄ter figurā nihil sit moris hūani. Aegīpanes quoq; quales vulgo pingunt forma: Hymatopodes: Loricipes tradunt. De q̄bus omnibus author Plinius. P̄sylli innoxii a serpentib⁹ degūt: pueros suos an degenerent eis admotis probant. Sinui pximo nomen dedere: de quo Hecataus in Libyæ descriptione. Stephanus est author P̄sylicum sinum ingentē atq; profundū triū dierū nauigatione absolui.

AEGYPTVS.

EGYPTVS Aphricæ versus oriētē tenet extrema: In duas diuisa partes: Delta ex forma literæ: q̄ Ptolemæo itēq; Plinio Aegyptus inferior etiā vocat. Altera q̄ scdm Nilū Aethiopiæ contermina meridie versus vsq; ad Syenē p̄cedit: Thebais appellata. Dicta autem vniuersa prius Aeria: Stephano vocata quasi *ἠροέσσα* q̄ fusco & caliginoso sit aere: & Heptapolis a septem primis vr̄ibus Quatuor videlicet Thebaidos quę sunt: Panopolis: Antinous: Lycopolis: Hermopolis: trib⁹ vero q̄ sunt Arcadia: Heraclea: Oxyring⁹: Mēphis. Arcadia em̄ regio est ab Arcadio dicta impatore: atea Heptanom⁹ a septē Nomis id est p̄fecturis. hęc Steph. De Aegypti antiquitate ac disciplina sacerdotū (quos prophetas vocāt) innumerabilia pene ab authoribus cōmemorant. Huc Dēdal⁹: Melāp⁹: Pythagoras: Homer⁹: Solō: Museus: Plato: Democrit⁹: Apolloni⁹ Tyane⁹: cōpluresq; alii eruditionis cā p̄fecti: dogmata in suā q̄sq; patriā retulere. Primi sigdē oīm ægyptiū immortalē esse aīam: vt est author Diodor⁹: dixere: eāq; de corpe in corpus vagari. Hic cāpos elysios & ipiorū poenas: & obolos Charōris Porthmeos & Eleusina ac Dionysii sacra & labyrinthi Dædalei imitationem fluxisse: idē testat: Geometriā quoq; primos iuenisse ob dimēsiōis exuberātis Nili obseruationē. sicuti & Arithmetice phœnices: prios etiā recutita gerere p̄putia cōpisse: vnde postea Phœnicib⁹ viciniscq; multis mos tradit⁹. Illius etiā duplex scribēdi genus: vnū qd vulgo discūt: alterū qd sacras literas appellant: soli Sacerdotes attingūt a parentib⁹ p̄ manus traditas: quas ab aethiopib⁹ primū acceper. Nō em̄ literarum cōpositio ne aut a lris verba exprimunt: sed aīaliū aut aliarū rerū imaginibus: scribunt em̄ Accipitrē q̄ tē factā denoter: Crocodylū vt malū: Oculū vt iustitiā: manū dextrā passā vt libertatē. Cōpressam vt auaritiā & iis similia. Deniq; a dextro ad sinistrū scribunt lat⁹: dicuntq; se hoc ferme modo recte scribere: gr̄ecos vero cōtra. In hac fere sniam Diodorus. Ex quo depredim⁹ magnā iis moris Iudæorū fuisse partē: & p̄phetarū noīb⁹ & p̄putiū & modi scribēdi institutis. Poti⁹ tñ existimādū hęc ægyptios ab eis mutuos fuisse: dū simul q̄sq; viuerent. De aīaliū aut ceteriscq; notis exemplaria manifesto nūc Romē in q̄busdā adhuc obeliscis ab ægypto aduectis videm⁹. Regio tota in p̄fecturas diuisa est. Dotes eius: soli fertilitas: Messū copia: Faba: Lēs: Papyr⁹. Mor⁹ quoq; q̄ Sycomon fructū specie ficui gustu malo similit facit. De piscibus ibi deq; ceteris mōstrib⁹ in li. de aīalib⁹ dixi. De Nilo deq; regib⁹ ægypti postea. Nūc Loca ipsa p̄currā. In ora primū pollet Alexandria cui⁹ sitū ad Chlamydis figurā metat⁹ est Dinocrates architect⁹: quā vt scribit Arrian⁹ de gestis Alexandri cum farina primum ob albæ terræ poenuriam humi delineafler: ea a volu-

Garamantes.
C. Turmi⁹
Albestæ.
Ammonis oraculum.

Solis fons.
Fons alius.
Blemyes.
Satyri.
Aegīpanes
Hymatopodes.
P̄sylli.

Aegyptus.
Delta seu ægyptus inferior.
Thebais.
Heptapolis

Alexādrea.

cribus depasta omē dedit: Ciuitatē eā horreum q̄sq; vicinis circa regionib⁹ futurū. In ea Museū reges Ptolemæi cōstituerūt habēs ambulationē & exhedrā: & maximā domū in qua Coenaculū erat eorum q̄ Musei participes erant hoīm circa disciplinas versantiū. Hic coetus cōmunes habebat facultates & sacerdotē: q̄ nūseō p̄erat. a Cæsarib⁹ deiū res aucta. Authores Strabo & Philostratus. In eo quoq; scribit Spartianus Hadrianū principē cū Sophistis q̄sq; differuisse. Erat item Romę Atheneū ad hui⁹ emulationem a Claudio principe institutum: teste Tranquillo: vbi historia ab eo editē quotānis recitarent. quo & Hadrian⁹ ipse etiā q̄sq; conuenit audiendorum poetarum & oratorū gratia. Alexandria insuper nobilis illa bibliotheca a Philadelpho instituta fuit. quæ per obsidionem postea cæsaris flagrauit. Iuxta in portu Pharus erat insula & turris Solstrati Gnidi Architecti opus: vt eius loci indicat inscriptio gr̄eca: qd Alexandrū fuisse passū miratur Plinius. Hęc specula nauigantibus p̄sidiū erat. Ceteri quoq; huius exēplo huic similes Phari appellati *ἄσθ τοῦ φάρου* & ex manifestatione etymo sumpto. P̄ter hęc Stephan⁹ Alexandrias enumerat. XXII. Hanc ego cū doctissimorū hominū literarūq; oīm: tum martyrum multo magis parentē domiciliūq; appellaueri: vbi teste Eusebio vno mense Diocletianus. xvii. christianorū milia trucidauit. Decorata p̄terea Marco p̄sule totq; laudatis successoribus: tū Caethedrā regēte Origene. Idothea cui⁹ meminit Dionysius poeta: mōs est & specula altissima Pharo opposita quā sepulcrū dicit esse Olyridis & Idothee filię Protei. Proteus enim (vt dicit Herodotus) e Thracia Pellena a filiis q̄ hospites iterficiebāt discedens vna cū Idothea filiā in Aegyptū venit: ex quo vt deus colebat: de quo I Odyssēa dicit. A Pharo aut Stad. xxx. Nicopolis oppidum Straboni. victoriæ Augusti de Antonio & Cleopatra monumentū. Paretonium ciuitas & portus. XL. fere stadiorū. Mareotis lacus & vrbs. Deinde Canopus. CXX. stadiis ab Alexandria distans: quē Menelaus eo cum Helena aduectus in honorē Canopi sui gubernatoris ibi extincti ædificauit. In quo Serapidis tēplū: q̄ idē cū Olyride & Apī est v̄sibat. Huc ex Alexandria ad oraculum ventitabant per fossam arte deductā: die noctuq; nauiculis plenā: & vtroq; sexu ipudice canēte ac saltante: p̄sertim iis q̄ iuxta fossam diuersoria haberēt. Dicit & Ganob⁹ q̄ etiā stella est canobitis apparens gr̄ecis nūq; visā. Heracliū seu Heracleopolis vbi Tēplū Herculis. altera ap̄ Pelusiū. Tertia itē in Aegypto vn̄ fuit Theophanes Physicus. Ostiū hic primū Canobicū patet in dextera Nili parte Libyam attingēte: post hoc Colbiticū: Sebenticum: Phatnicum: Mendesiū: Taniticum: postremo Pelusiacum in sinistra parte Arabiē contermina: ab oppidis oīa cognominata. A Canobito autem ad Pelusiacum spatii. CLXX. passū millia Plinio. Inter hęc Saitica p̄fectura est & Sais Metropolis vbi Mineruæ templum & Psammitici regis sepulcrum Straboni. Hic plures Hippopotamos esse Plinius scribit. Nicāder quoq; ἡ τῶν ποντομείλων ὑπὲρ σαίρων θάλασσαν βόσκει. Naucratis & fluuius & vrbs item Saiticæ Milesiorum colonia. Sebnitica p̄fectura in qua Hermopolis seu Mercurii ciuitas & Mendes: vbi Pan colitur & hircus (vt ait Pīdardus). Hic coeunt hirci cum mulieribus. Leontopolis: vbi leo adoratur. In Busirica p̄fectura Busiris. Gynopolis vbi canis specie Mercuri⁹ colitur. Memphīs Aegypti quondā regia vbi & regum pyramides & nobile templum Vulcani cum eius sacerdotibus. Pelusiū a militibus Pelei regis conditum: vel *ἄσθ τοῦ πηλοῦ* q̄ locus paludibus sit obnoxius: Stephano. Hoc in sacris voluminibus a prophetis Belbeis appellatur: hodie vero Damiatra a nostris quandoq; recepta: deinde vna cum Hierosolyma amissa. Bubastus Heroum ciuitas Straboni Ptolemæoq; vocata: Stephano autem Hieropolis quod idem est: & Aemon a sanguine Typhonis fulminati. Hanc Ioseph ait olim Ioseph patri Iacob aduenienti concessisse: quam sacra volumina Hiesfen appellant. Sinum facit vt ait Plinius Hieropolitanum. Prope item est alter sinus Elaniticus ab Elana ciuitate: ambo in arabico: sicut Heliopolis vbi solis templum: & Meium bouem in septo quodam nutriunt sicuti Memphite Isidem vaccam. Hic & obelisci nobiles & sacerdotes sapientiæ p̄fessores. Babylon castellum: vt ait Strabo. natura munitū a Babiloniis huc cōmigrātib⁹ cōditum. vna hic e tribus legionibus erat: vt idem ait: quæ Aegyptum custodiebant. Ptolemæus hanc quoq; Babiloniam vocat: hodie vero Cairum appellant Sultanorum regiam quæ non caestellum: sed vrbs maxima est plures complexa populos: vt frequentes inde christiani redeuntes indicant. Acanthus vrbs. Miris lacus Miridis regis opus. In Arfinoitica p̄fectura Arfinoe vbi Crocodylus domesticus quem Suchum vocant alitur atq; adoratur: apud Heracleopolim Ichneumon: apud Oxyringum item Oxyringus piscis: apud Lycopolim Lupus. Panopolis vbi līnum exercetur. Ptolemis maxima Thebaicæ vrbs. Arfinoe & Berenice Ptolemæorum ædificia ex foeminis. Abydus Memnonis regia. Tentyra Crocodylum respuit: atq; peruestigatum confi-

Museum.
Atheneū.
Bibliotheca.
Pharus.
Solstrati inscriptio.
Idothea Mons.
Proteus.
Paretoniū
Canopus.
Heraclium
Ostia Nili.
VII.
Sais.
Saitica p̄fectura.
Psammitici sepulcrum.
Naucratis.
Sebnitica.
Hermopol Mendes.
Leontopolis
Busiris.
Gynopolis
Memphis.
Pelusium.
Bubastus.
Hieropolis
Aemon.
Elana.
Heliopolis.
Babylon.
Acanthus.
Miris.
Heracleop.
Oxyringus
Lycopolis.
Panopolis.
Ptolemis.
Berenice.
Abydus.
Tentyra

Coptum. Thebe. Moeris insula. Taricheæ vrbes. Syene. Elephantia De Nilo.

Reges ægypti.

Apis. Isis. Menas. Gnefactus Vacchoris

Busiris theben. Simandus. Ogdous Memphim Aegyptus. Danaus. Miris labyrinthum. Sefostris.

Sefostris filius.

Amasis. Actisana. Miris labyrinthus. Protheus.

ciunt. Coptum contra Crocodylo studet. Thebais regio & Thebe vrbs maxima prius regibus habitata: eadem & Diospolis vocata, sed & aliæ quinq; diospoles vt ait Stephanus etiam dicte, vocata et hecatopylos Homero: destructa quondam a Cambise. Cato est author hanc viciniam habuisse ad tria millia: portas Centum. Crocodylorum vrbs in moeride Nilî insula: rex quidam ægyptius edificauit: qui quâ equo insidens forte in moeridè paludè caderet: a Crocodylo adiuuatus atq; a periculo liberatus fuerat. Taricheæ vrbes plures Mendesiæ, Saiticæ, Canobicæ: a cetariis dicte Tarichea vero neutri & pluralis vrbs Indiæ Iosepo. Menelaus vrbs. Syene vbi puteus in profunda valle centum stad. hinc solstitium supra verticè videtur: q; hæc loca tropico cæci sint subiecta. Elephantia insula terminusq; Aegypti & Aethiopiæ iuxta catharactas Nilî: Id est locus vbi e plano aqua saxoq; alto in præceps cû impetu ruit. De Nilo autem ipso Eudorus & Arrius peripateticus Augusti tēporib; scripsere: nomē a Nileo rege sumpsit quū antea Aegyptus & ipse quoc; vocaret: vt scribit Diodorus q; eo. Dcc. insulas ponit. Plinius scribit Iuba regē ortū eius primū deprendisse ex paludibus montiū inferioris Mauritaniæ nō pcul ab Oceano. Primo ex occidentē orientē labit: dein in septentrionē conuersus septē ostiis in mare mediterraneum exit: quæ supra commemorauit. Crescit in exortu caniculæ. XL. diebus toridemq; remeat Eustathius autem Syriam ab æthiopiis vocari dicit: q; per Syriam stellam crescat. Nilî simulacrū exprimi figura humana testat Aelianus: quod nos vidimus Romæ. MOX de Regibus sermo. Primos in Aegypto (vt ait Diodorus) dicunt deos & hæroas regnasse paulominus. XVIII. millibus: Homines vero paulominus. XV. millibus vsq; ad. cxx. olymp. vltimumq; Ptolemæū noīe Dionysii: Fuere aut magna ex parte indigenæ: nam Aethiopes quatuor diuersis temporibus annis. XXXVI. in ea regnauerunt. Postmodū Persæ duce Cābise ānis. CXXXVI. quorū in deos patrios impietatem ægypti dānantes: ab eis descuerunt: postremo Macedones & qui ab eis manarunt annis. cclxx. Igitur inter deos eorū Apim connumerant quē & Serapim & Osirim vocant e Græcia pfecti: & Iliidē cōiugē ob bñficiū mōstrata agriculturæ: alterū tauri: alterā vaccæ species: solē itē & lunā: vt ait Plut. putates. Inter hoīes Menas primus regnauit vir sane magnificus: q; in cultū splendidiorē ægypti restituit. Deinde Gnefactus Vacchoridis sapiētis pater. Is in Arabiā cū exercitu ingressus infaustū habuit euetū a suis desertus. In reliquū vitæ tēpus delitias dānauit: humi cubitans paruoc; cōtentus. hanc quoq; disciplinam i eorū libris scribi iussit: ac in tēplo Iouis Thebis collocari. Ex huius deī stirpe hoīes. LII. regno potiti: annis. M. XL. nihil sane memorabile reliq;erūt. Deinde Busiris: a quo posterī. viii. regnauerunt: quorū vltim⁹ itē Busiris vrbe magnā Thebē cōdidit: in qua sepulcra regum. clx. fuere: inter quæ Simandī regis tumulus stad. X. in cui⁹ ingressu peristylū erat: cui⁹ latera singula iugera quatuor cōplectebant cū admirādis statuīs. Ogdous post hunc qui Memphim condidit a filia cognominatā: quæ a Nilo in forma tauri compressa perierit Aegyptū: qui nomē regioni dedit. Huius Danaus frater fuit q; in Græciā venit. alii vero Belī ex Epapho ac Iside geniti hos esse filios dicunt: de quibus eorūq; ple in poetica postea narrabit. Post Aegyptū ple. xii. res ad Mirim puenit: q; lacū Miridē supra stad. xiiii. fecit: cui ple septima Sefostris successit oīm superiorū non solū Aegyptiorū: sed aliorum maxim⁹. Is eī ea loca versus Indos & Aethiopas ac Scythas penetrauit: q; nūq; Alexander: postremo cōuersus in occasum in Thracia sinem cōstituit: idēq; rediit ad ppria. Lucan⁹. Venit ad occasū mūdīq; extrema Sefostris: Et pharios currus regū ceruicib; egit. Apud pplos q; fortissime restitissent trophæa cum coileis erigebat: quos aut minime resistētes vidisset: muliebri genitali cōstituto notabat: horum q; dē ignauia: illorū vero fortitudinē significādo. Eī⁹ itē trophæa apud æthiopas añ qdē Vulcani loerdos a Dareo nō passus est auelli: dicitās eū nō eq; res gessisse atq; Sefostrim: qdē & Dare⁹ dicit cōcessisse. Sed & domi non minor operum magnificētia fuit: in quibus oībus inscripsit se nullo ægyptiorū incōmodo ea fecisse. Demū captus oculis sibi mortē cōsciuit: relicto eiusdē noīs filio: quē Herodot⁹ Pheronē vocat. Is nulli famē aut virtuti pñæ: sed tm cæcitati successit: cui curæ quū matronā castā ex rñso adhibedā eē itelligeret: nullā i toto ægypto repit a ppria vxore icipiēdo pter cōiugē paupis olitoris quā i mñimoniū accepit: ceteras oīs igni dānauit. Hūc secutus est Amasis hō violēt⁹ & crudel⁹: q; propt ab Actisana æthiopæ cū exercitu veniēte capt⁹ cū toto è regno deficiētibus ab eo ægyptiis. Hic igitur Actisana alienigēa aliquot ānis dñat⁹ sotes tm narib; icisis plectebat: relegabatq; in ciuitatē ab se edificatā: quā de nariū noīe Rhinocerā vocauit. Post hūc Miris vir ægypti⁹ rē tenuit: nonnullis Maro appellatus. Hic labyrinthū p sepulcro sibi condidit: ad cui⁹ instar Dædalus: qui in ægypto fuit: aliū i Greta edificauit. Huic post qntum gen⁹ Cetes successit quē græci Prothēū vocant: q; in varias formas se transferri solitus dicitur: eius ingenii

uarietatem significādo. Protheo septem successerūt ex ordine sine memoria reges ob ignauiam: præterq; Nileus qui flumini nomē dedit. nam prius ægyptus vocabat. Deinde Chemis. post eius frater Cephus: deinde Mycerinus: Bocchorus: Sabacus athiops q; dānatos non interficiēdo sed vincos cōpedib; operibus delegādo plectebat. Res postea ad. xii. duces redacta annis. xv. e qbus vnus Psanniticus fates regnū sumpsit vir potētissim⁹: qui primus cū græcis iniit fœdus: filiosq; græcis iiteris erudiit. Aegyptus prius ob paludes inadcessa: vt oīm rerū importatione exportationeq; frequētaret: effecit. Rhodopen scortū ægyptiū ob pulchritudinem matrimonio sibi iunxit. Aprieus deinde quarta progenie regnauit annis. xxii. qui Cyrenēsib; bellum intulit p Amasim virum ægyptiū fortissimū ducem: qui cum inimicis cōspirans eorum auxiliō rex factus: expulso Aprieo regnauit annis. lv. Hic omnium felicissimus fuit: rem in pace & honore tenuit: mores restituit: magistratib; per suā ditionē mādauit: vt quotānis a quocūq; rationē viuēdi exgreuerent: vt si malis artibus degeret: eū puniret: si bonis: muneraret. quā legē postea Solon ab eis mutatus Athenēsibus tulit. Negotio ab aurora vsq; in finē fori tēpus tradebat: deinde cibo atq; iocis inter cōiuuas scurrā agēs atq; morionem: miratibusq; amicis arcus exēplū proposuit: qui si violētus ducit: facile rūpitur. qd etia Antoniū suis monachis enarrasse ferunt. Græcorū & ipse amatissimus fuit: eisq; Naucratem vrbe ad incolendum dedit. Colossū Vulcani eius tēplo dīcavit. Interim Cābises aduersus eum mouit: quo tēpore Amasis decedens: metu ne inimicus caduere potiret: mādauit in ore sepulcri apud Mēphim seruū condī qui pro dño ab insciis caperetur: qd tandē euitare nō valuit. Nā iussu Cābisis reuulsus & stilis ob cōtumeliā cōfossus est. ex quo Lucan⁹ ait. Nō mihi pyramidū tumulis auulsus Amasis. Corp⁹ em sale conditū more ægyptiorum fuerat: demū ob probū igne tunc crematū: contra legem eorū: qui ignem animal putant: nec fas ducunt se animalibus tradi. Persæ vero nec ipsi cremant q; deum existiment: nec de cere dicunt deos corporibus vesci. Psanniticum vero Amasis filium Cābises in honore habebat. (Nam Persæ regū filios regno eiectos restituere fas putāt) verū cū ipse minime fidelem cōperisset interfecit. Aegyptiorum mos est modicis dum viuūt ædibus habitare: post mortem tantum magnifica curant sepulcra: vbi se dicunt perpetuo futuros. præterea detecto adfuescunt capite. Persæ vero cū pileo & tiara: quapropter debiliores lōge sunt capite: illi vero firmiores. Et hæc quidem de Aegyptiis regib; ex Diodoro & Herodoto. Deinceps Ptolemæos psequar: quos Stra. lib. xviii. citra gesta cōmemorat: dicitq; tres primos tantū laudatos. Ptolemæus Lagi filius primus ex Alexandri ducib; Aegypti: Cyprū & Phoeniciam obtinuit: vt author Trogus lib. xv. Paulanias ait: Perdīcam cū Arideo Philippi filio expugnauit: Seleucū ab Antigono deiectū suscepit: parabatq; quomodo ipsum Antigonus oppugnaret: Lyfimacho in societate adscito: qd vbi Antigonus nouit: dū ille in bello cōtra Cyrenaicos rebelles occupat: Syriā Phoeniciāq; cepit: filioq; Demetrio regendas dedit: quē vbi a Ptolemæo profligatū accepit contra eum profectus est minime sustinentē ac se in Aegyptum recipientē. Antigonus demū spe frustratus Aegypti: cum iam Cyprum & Demetriū euertisset cōtra Eumenem: fessus belli lōgitudine decessit: quo extincto Ptolemæus Cyprum Syriāq; iterum recepit. Iudeos cum ipsis Hierosolymis die sabbati vacates cepit: captiuosq; ad multa millia duxit: ex quo ille Hierosolymis postea cōuentus Iudeorū ex omni natione: apud actus apostolorū. Vxorem habuit Eurydicen Antipatri filia: deinde Berenicen Philippi nothā: ex qua maxime dilecta Philadelphum: Arsinoen: & Lyfandram genuit. Decessit in rerum gestarum gloria cum paulo ante regni sese abdicās administratione: regem filium constituisset Philadelphū. Is igitur Seleucū in primis q; Arsinoes sororis suæ virū Lyfimachum interfecerit: in bello superatū occidit: sororēq; eandem matrimonio sibi iunxit: vt author est Paulanias: qua paulo post in exilium pulsa necatisc; priuignis Macedoniæ regnū inuasit: eodēq; teste authore fratrem Argeum ei insidias parantē interfecit: alteriq; fratri Magæ qui Cyrenis imperabat & ad Antiochū focerū confugerat: bellum intulit: vnde per antiphrasim Philadelphus appellatus. Pharum apud Alexandriam excitauit: Iudeos liberos esse iussit. Elezaro sacerdoti mandauit vt sacros libros in græcum sermonē verfos traderet: quos bibliothecæ dedicaret quā nobilissimā. DCC. circiter millium voluminū Alexandria constituerat: quæ postea periit dum Alexandria a Cæsare diripitur: nō sponte sed forte ab auxiliariis incensa. Postremo podagra vexatus ac validudinarius otio se magis q; bello tradidit: artes fouendo liberales: adcerfitis vnde cūq; ingenis. regnauit annis. xxxviii. relicto Euergete & Berenice filiis ex Arsinoe non quidem sorore: sed alia Lyfimachi filia. Euergetes igitur Seleucum Callinicū multis adfectū incōmodis & Syriæ parte & Aegypti imperio omni priuauit: vlt⁹ iniurias sororis Berenices: quæ a patre olim

Nileus.
Chemis.
Cephus.
Bocchor⁹.
Sabacus.
Duces. xii.
Psannitic⁹.
Rhodope.
Aprieus
Amasis.

Ptolemæi
reges.
Pto. Lagi.
Antigonus

Pto. Philadelphus.

Pto. Euergetes seu
Ceraunus.

eius viro abdicata fuerat. Recupata aegypto deos ois quos olim Cabises rapuit referre curauit: vt Trogus li. xxyii. testatur. pro qb⁹ meritis ab aegyptiis Euergetes est dict⁹. Ipsam vero Bereni cen sororem adamatam i matrimonio duxit. pro qua Callimachus elegia edidit: vt author etia Solinus. Pausanias huc dicit ob audaciam in bellis cognominatum fuisse Ceraunum: quasi fulmineum: imperasseq; Macedonia: ac postremo cum Gallis Senonib⁹ qui Macedonia inuaserant cōgressum in pugna clade maxima superatum fuisse. Regnavit annis. xxv. Philopatore filio suo perstite. Is itaq; ex facinore patre fratresq; cū amicis omnibus interfectis id cognomentum vt ait Trogus est adsecutus vti regnū tutius iniret: ratus domi foris etia omnia fida: Antigono & Seleuco vita functis: receptis in regnum Antiocho & Philippo pueris. Quare luxurie se totū tradēs nulla inter suos auctoritate esse coeperat vite insidiantes plurimos habuit: inter quos Cleomenem Lacedemoniū qui ad eius patrem pfugus confugerat. Iudæam diu ab ei⁹ familia possessam amisit: ac omnia flagitiose egit. regnavit annis. xvi. Epiphanes eius fili⁹ cum Antiocho illustri bellū gessit: a quo tandē cōciliato sororem ipsius Cleopatrá in matrimonio ac Iudæam in dotem accepit. Nam sub hoc & sequente Maccabæorū gesta fuere. regnavit annis. xxv. liberis Philometore & Cleopatra relicis. Philometor igitur prelatu a populo regnavit vna cum matre Cleopatra annis. xxxv. quā postea interficiendo cognomentum & ipse per antiphrasim accepit: flagitioseq; præter spem omnium vixit. Nā in ipso regni exordio puer adhuc bellum Antiochi illustris sui sustinuit: liberat⁹ deinde a Populo Ro. Cleopatram filiam pactam prius Alexandro Syriæ regi: Demetrio inimico locauit: vnde ortum bellū in quo superior Ptolemæus oblato ei Alexandri capite ab Arabū rege ob gaudium expirauit. author Trogus. Huic etiam Aristobol⁹ Iudeus philosophus peripateticus cōmentarios in Mosen dicauit. Cui Euergetes secundus fili⁹ siue vt quibusdā placet frater successit: qui ob crudelitatem pulsus: Romā venit a senatu auxiliū petitum. de quo Vale. de humanitate sic scribit. Rex Ptolemæus a minore fratre spoliatus regno petēdi auxiliū gratia Romā clam squalore obsitus venerat: ac in hospitium pictoris Alexandri ni diuerterat: senatusq; sese excusauit q; vti mos erat Quæstorem obuiam non misisset aduentu clandestino: quæstoriq; negotiū dedit: vti quotidie muneribus & aliis officiis eum honoraret. Liui. item in epitome: Ptolemæus inquit Euergetes ob nimia crudelitatem suis inuisus incensaq; propterea a populo regia clam in Cyprū profugit: & cū sorori Cleopatre quā ei⁹ virgine filia cōpressa in matrimonium ductā repudiauerat: ob regnum a populo datum esset infestus: filiū quē ex ea susceperat in Cypro occidit: caput eius manus ac pedes matri misit. Val. autē de luxuria etia cista coopertū pro munere natalitio missitasse dicit. Stra. lib. xvii. siue hunc dicat siue successorem eius: ait Phisconem fuisse cognominatum: tanta alioquin crudelitate: vt multitudinē quādoq; ad spectacula cōgregatam orta subito seditione incautā suis militibus trucidandā obiecerit. Quo etiam regnante ferunt Polybium historicum Alexandriam venisse: detestatū mores ipsius versum homericū pronūtiasse. Durū iter & longum ægypti perducit ad oras. dicūtq; hoc fere tempore Ciceronem & Pōpeium natos fuisse. hæc ille. Hic populū Ro. regni Cyrenaci heredem reliquit: cui successit Ptolemæus Auletes: nonnullis Alexan. cognominatus. De quo Stra. in eodē lib. Auletes ait ideo vocatus q; præter alia flagitia choraulā etia exercuerit: nec verrebatur tibicinū certamina in regia celebrare: ad quē ipse cum nonnullis cōcertaturus pdibat. Eū non diu passū Alexandri eiecere: & e tribus filiis Cleopatrá natu maiorem vt legitimā reliquis eiectis maribus regno præposuerūt. Auletes Romā venit: quem apud Pōpeium diuerterem senatus supplicē excepit. de cuius reductione cepit agere: deq; nece legatorum qui supra centum cōtra regem venerāt: quorum princeps fuerat Dion. Itaq; a Gabinio reductus Cleopatrá filiam & Archelaum Archelai Cappadociæ regis filiū quem matrimonio illa sibi iunxerat interfecit. sed non multo post morbo absumptus est: relicis duobus filiis totidemq; foeminis: quorū grandior erat Cleopatra. Alexandri itaq; & puerum natu grandiozem & ipsam Cleopatrá expulere. Hæc ille. Ptolemæus igitur is Dionysius cognominatus puer admodū cum Cleopatra sorore ab Aulete patre in tutelam populū Ro. dimissus est: ad quē vt ait Val. de fide: Senatus. M. Aemiliū lepidum pontificē Max. tutorem fide probatissimū misit. Hic postea Pompeium hospitem paternum ad eum confugientem per proditionem interfici iussit: authore Achilla. Cleopatram deniq; sororem eiecit: quā deinde Cæsār post Pharalicam pugnā in Aegyptū veniens restituit: interfecto Ptolemæo. Ex eaq; adamata Cæsariōne suscepit. Hanc etia post Cæsaris mortem Antonius asiam petens matrimonio sibi repudiata Octauia iunxit: demūq; ab Augusto superatā a millis aspīdibus sibi admotis extinctam legimus.

Aethiopia.

Ethiopia ab Aethiope Vulcani filio post Atlantia dicta Plinio. Res Aethiopia cas literi mādauere. Daulio: Aristocleo: Bio: Simonides etia minor gnquēnio in insula Meroes morat⁹: oim vero nouissim⁹ Heliodor⁹ Presul Treccēsis. viii. libris quos adhuc icolumes habem⁹ græco sermone scriptos. Eorū natio p meridie ex occidēte in orientē lōge lateq; variis adsup̄tis cognominib⁹ diffundit. Quare Homer⁹ in primo Iliadis: bipitros Aethiopus eē dixit ad orientē & occidēte. ἀἰθίοπος τοῖ ἀίχθα δαδαίται ἰοχατοῖ ἀμάρωμ. Nā & Aethiopes sub Aegypto sunt & Leucoathiope: & Erembi & Nigritæ & Aracæ & Hesperii: & Macrobiū & Brachobii: Automolæ. Aethiopes oēs: de quibus anteq; dicā pauca de vita & institutis eorū e diuersis authorib⁹ in vniuersum adducā: magna ex parte pastoralē & inopē vitā ducūt: cū ppter solī tenuitatē: ac celi intēperiem: tū etia q; lōge sepositi sint. Cōtra Aegypti viciniores mitius degūt ac ciuiliū & loci felicitate & hoim sapiētia: viuūt præterea milio & ordeo: e quib⁹ etia potū cōficiūt: nonnulli hæba & lotio & calami radice lacteq; & caseo. Canes ac Greges pusillos habēt: Reges sicuti deos colūt: Magnā tēporib⁹ partē clausi domi sedēt. Domus eorū palmaceis segmētis sunt cōtextæ: Salē fossilē habēt vti Arabes. Abūdāt Persico: Hebeno: Siliquastro: venant Elephātos: Leones: Pardales. Hæc fere Strabo. Diodorus vero in hac sententiā. Aethiopes antiquissimos hoim se esse gloriant. Argumēto q; idigenē semp⁹ liberi fuerūt. Nec eos vnq; Cabises Semiramis Hercules aut Dionysius expugnare potuerūt. Adfirmāt Aegyptios eorū esse coloniā ab Olyride deductā. Nā plura ad eos ex Aethiopū disciplina sunt pfecta: & vsus statuarū magnarū & literarū characteres quē aialib⁹ cōstant. Hæc ille. Colorati sicut Indi sunt licet magis aliis alii. Atrā quoq; geniturā corpori cōcolorē emittūt vt tradit Herodot⁹. qd Aristoteles i libris de aialib⁹ manifesto refellit. ho mines alioquin imbelles ac fugaces. Eos vna cū Cādace Regina pdomuit. P. Petroni⁹ præfectus Aegypti ab Augusto missus: Nā Aethiopes Syenes præsidio expugnato Cæsaris statuas subuerterunt: captiuos duxerūt: Petronius cū pauciorib⁹. x. mill. pedirū & eqtib⁹. DCC. aduersus. xx. hoim millia primū cōpulit Pseliam Aethiopicā vrbē cōfugere: deinde cū oppido i potestātē eos recepit. Inde Napata pgressus quē Cādaces regia fuerat: vbi ei⁹ fili⁹ morabat⁹: euestigio cepit ac diruit: puero fugiēte: ratusq; vltiora inuia esse cū spoliis regredit⁹ Alexandreā: præsidio relicto. Ex captiuis mille Augusto e Cātabris reuertēti & dcide legatos de pace q; ad eū venerāt cū ducibus itineris q; viā ac Cæsarē se dicebāt ignorare misit: q; ab illo in Syriā ire parātē quē volebāt facile ipetrauerē: nā & tributa eis remissa fuere. in hac fere sententiā Strabo li. xvii. Hodie vero Prestoioanni obtēperant. Qui cum magna populorū parte Christū colit quīs lōge seposit⁹ non nihil aberret. Eius oratores ad Sixtū potificem vidim⁹ Romā veniētes religionis documēti gratia qd & retulerūt. Nonnulli in vrbe paulo ante agebāt ordinis Præ. pffores qui ex Aethiopia sub Aegypto sunt: horas canonicas literis Chaldeis obibant. Horū igit Meroe caput Insula Nili & Ciuitas Clypei figura a sorore Cabisis ibi exticta Straboni. Cabises. n. hæc oia loca vna cū Aegypto subiugauit atq; euertit: In ea sunt aurarię: ferrariæ: ararię & pretiosorū lapidū genera: post hæc Napata Pselia & Premna supra nominatæ. His pximi Troglodytæ: qui sub terras in cauernis ob nimios calores agūt: vnde & nomē adsequunt⁹ ἀπό τοῦ τρώμασ ὑποδεδυκῆμαι. Hos Plinius Leucoathiope Dionysius & Home. Erembos vocāt. διὰ τὸ ὑπὸ τῶν ἔκρη βάρειμ. Sūt & alii in Europa Troglodytæ apud Triballos: alii circa Caucasum: ii ob ingētia frigora: quos & Virgili⁹ in Georgicis cōmemorat. Nomades em sunt. Sub Aegypto quoq; & Automalē appellatū Pōponio Melæ (Ita em græci pfugas vocāt) Hi sunt qui supra Meroen in insulā Esar Plinio dictā se receperunt qui Pfamirici regis crudelitātē ex Aegypto fugerūt: ad hoim pene. cc. millia. authores Plini⁹: Herodot⁹: Strabo: Diodorus. Sūt quoq; in eadē parte Astartæ & Gypseis Insulæ & Homeritæ gēs & Aroma vrbs: q; rū oim meminit Capella. vinū Aromelē cōmēdat etia Strabo. Aethiopes Nigritæ sub Aphrica minore ponunt: a Nigre flumine appellatū. Cui⁹ eadē ratio quē & Nili hisdē fere tēporibus augetur & exuberat. Calamū & Papyrū pducit Plinio. Oriē ex mōte Thala inferioris Libya: Ptolemæo. Aethiopes occidētales Hesperios Ptolemæus appellat: Herodot⁹ Macrobios esse dicit: eosq; lacte vesci ac auri plurimū habere: abūdare pterea hebeno & Elephantis. Cerna quoq; Insula apud Aethiopas: cui⁹ meminit Dionysius: vocatq; τῆ μπεα. i. aquosam & palustrē sicuti & tēpe Thessala & Medica. Aliqui hæcoriētalē ponūt alii occidētalē. Dionysius australe. Strabo dicit Eratosthenē Cernā insulā aliaq; loca nusq; repra noiare. Lycophron quādam Cernam occidētalē versus Tyrrenū mare cōmemorat. Hæc itē Plinius simul & Topazon insulas: vnde Lapill⁹: in mari ponti rubro. Blēmyes Dionysius ppe Cernā hæc Aethiopię ponit: a Blēmyo

Aethiopia.

Heliodor⁹.

Candace Regina. P. Petroni⁹. Pselia. Napata.

Prestoioannes.

Meroe. Troglodytæ. Qui Leucoathiope. Erembi. Aethiopes. Automalē. Astartæ. Gypseis. Homeritæ. Aroma. Nigritæ. Aethiopes. Niger flu. Macrobiū.

Cerna insula.

Topazon insula. Blēmyes.

Philopator

Epiphanes Cleopatra.

Philometor.

Euergetes. ii.

Phisco.

Auletes.

Dionysius.

Cleopatra.

Brachobii. Aethiopes.

Solis mēsa.

Miba.

quodā Duce Deriadis regis: qui restitit Dionysio in Indicā expeditionē p̄ficiscēti. Duo hic pro- mōtoria ceu duę Carharactę sunt: vnde Nil⁹ dicit venire. Brachobios Aethiopus Dionysii⁹ ait: nō vltra ānos, xl. viuere. Strabo: itē Homer⁹ duo ponit eorū genera: Sidonios q̄ Straboni ap̄d ma- re rubrū habitāt: vnde Sidonii Phoenicū venere: Alterū Erēbos: quos idē se putare dicit esse: vel Troglodytas ex argumēto noīs q̄ sub terrā eant: vel certe Arabes sic Homeri tēpore appellatos. Mela dicit locū esse in Aethiopia apparatus epulis semp̄ refertū quibusuis vesci volētib⁹: & quę passim opposita sunt adfirmāt īnāsci subīde diuinit⁹. Quapropter Heliotrapezā id est Solis Mē- sam eā appellāt. Herodot⁹ lib. iiii. in Aethiopia inqt̄ fuisse pratū oīm quadrupedū carne refertū quā magistratus p̄ noctē illū ponere festinabāt: & vbi illuxisset /cuilibet licebat degustare. quā- propter existimabat diuinit⁹ hęc copia puenire. Ad quā visendā Cābises legatos misit. De hac etiā Hieronym⁹ ī procemio Sacrorū voluminū mētionē facit. Mibe Aethiopiū & ipi ppli his ver- sibus Sillio describunt. His simul immitē testātes corpore solē Exusto venere Mibe: nō ęrea classis Nō lorica riget ferro nec tēdit armis. Tēpora multiplici mos est defendere lino: Et lino munire latus: sceleratq̄ succis Spicula dirigere & ferrū infamare veneno. Nam lino Xylino tota regio scatet amiciturq̄.

LOCA NVPER REPERTA.

Ethiopiā Interiorē Ptolemē⁹ ęgnoctialē trāsgrediētē ponit: terrāq̄ ex ea par- te ignorā: qđ quidē Eustathio teste Polybi⁹ pbare videt: dicens qđ ea regio quę iuxta Aethiopiā est: vbi Asia atq̄ Africā iungunt: vsq̄ ad etatē suā erat igno- ta: haud aliter qđ quę supra Tanaim est: somniareq̄: siqui de his vel loquunt ali- qđ vel scribūt. Verū cōtra nūc videm⁹: multaq̄ post eū & addita & repta hac p̄sertim etate: quapropter anteq̄ finē faciāvisum mihi ea loca cōmemorare: quę Lusitanorū İclyti reges ī Hesperio mari ad Aethiopus hesperios p̄tinētia:

postremo ī Indico repta adsecuti sunt: quęadmodū mihi pater amplissim⁹ Cardinalis Vlyxi- p̄nēs q̄ regib⁹ familiarissim⁹ fuit mihi retulit: scriptoq̄ tradidit. Hēric⁹ İfans Ioannis Regis fili⁹ & vltimi Alfonsi patru⁹: vir İgētī aīo aul⁹ prim⁹ oīm lōge pelag⁹ vestigādī studio trāstretare: ad Sexcēta fere passuū milia Insulā repperit noīe Maderā pene desertā: ī qua solī natura tēperata ma- gnavis Sacchari cōficīt ī arūdīnib⁹ nascēt: cādore atq̄ nobilitate Siculo p̄stātī: qđ exportat ma- gno vsui toti Europę. Vteri⁹ vero ante p̄mōtorū Caput uride vocatū Insulas fortunatorū cōrigerūt nūc capitis viridis dīctas: vltra Cācrū sitas: nā hę plures sparseq̄ sunt: alię aliis austra- liores: in qbus oīs poetarū vanitas de his apparuit. Nā desertas İuenerūt: vacuasq̄ colonis: p̄ter- vnā quę fert fruct⁹: & qđ Plinio Xylinū līnū: hodie cotonū vocat. Paulo vteri⁹ aliā in littore ter- rā vbi vtriūsq̄ sex⁹ hoīes coloratos nudosq̄ agere repperit: nulla lege aut pecunię cōmerciosū- ue literarū notitia: veluti pecora: vino frumētōq̄ carētes ac radice quadā pingui q̄ abūde suppe- ditat vescētēs. Hic seruitia puerosq̄ Lusitani mercant: eosq̄ vili vtpote aut conchis marinis aut peluib⁹ ęreis cōmutāt. Apud eos p̄terea Elephātorū copia: tū aīaliū eorū q̄ Zebethū vulgo appel- latū p̄creant: qđ ego aīal Catoblectū supra mihi enarratū ex argumētis putauerim. Insup P̄sya- corū insolita species quos romę adductos vidim⁹: ac serpētes mille passib⁹ lōgitudīne: q̄ certo an- ni tēpore armēta: tū pastores ipos solidos deuorāt. Post hęc Insulas alias quas partim deleuerūt: partim desolatas eē aīaduēterūt ob serpētū: tū etiā murū magnitudīnē. Lōgī⁹ vero meridie ver- sus p̄cedēdo: deuētū ad gētes q̄ auri venas habēt ī scobe extractas: quā scobe vilib⁹ reb⁹ cōmutāt. Quare reges Lusitani ī eo loco vt tuti⁹ agat arcē cōstituerē. Vīsa etiā ab eis ī ea parte sepi⁹ Ocea- ni mōstra: speciem equorū: vitulorū: luporū: p̄re se ferētia: q̄ aduētū nautarū ī litt⁹ exiliūt. Postre- mo valto ī pelago nauigātes cōtingere ciuitatē quā Mauigongū nomināt: vallo p̄ moenib⁹ circū- datā: quę viros ad Cētena millia p̄creat. Huic rex p̄sudet q̄ aduētiētes Lusitanos comiter inuita- uit: septēq̄ atris ex eo loco viris donauit: q̄ sese corā honoris gratia spōte İteremere: quorū capi- ta deīde cocta iussu regis respuētib⁹ Lusitanis oppidā depasti sūt. Vescētē regē: magna ministro- rū mulierūve: tū canētū atq̄ saltātū mīritudo circūstitebat: spectaculo etiā multis millib⁹ cōue- niētib⁹. Mos etiā illis extictū regē chariores vna oīs ministros morte sibi cōscita cōsequi: putātes hoc amoris & meriti gfan. Has igit̄ oīs Gymneę terras appellāt: q̄ nudī forte ex magna tēporis pte ī eis agāt. Sed nup̄ āno. MD. auspiciis Hemanuelis regis Lusitanie gl̄iosissimi: rur⁹ hoc İter- cū. xii. nauib⁹ repetētes: ignotū scilicet oīb⁹ pōtū terrasq̄ olī İaccessas attigerūt: ac p̄cul a p̄mōtorio Capiti viridis milliarib⁹. Mcc. İter zephyrū & austrū: vltra vero Cācrū prib⁹. xiiii. isulā nouā ac maximā İuenerūt: quā S. Crucē appellauerē. In hac hoīes degūt āthropophagi: nudī: capillati: colo- re rufo potius q̄ atro: sine morib⁹: sine legib⁹: sine deo: more ferarū: İcolūes alioq̄ ac diu viuētes

quadr.

Henricus infans

Ioannis regis. F.

Madera.

Caput uride.

Insule fortunato-

rum.

Linū Xylī-

num.

Catoblect⁹.

zephyrū

austrū

zephyrū

austrū

zephyrū

austrū

zephyrū

austrū

materia oīs generis: herbisq̄ abūdāt qbus panes cōficiūt. Q̄ autē vti qđā scribit: qui ī eo se dicit itinere fuisse: hęc terra partib⁹ etiā. l. vltra ęquinoctialē ad alteram arcton p̄seueret: hoc Lusitani nō affirmāt /multoq̄ min⁹ mihi verisimile qđ ipse p̄pe ad eādē arctō partib⁹. xvii. adcesserit: quū ob glacię rigētē null⁹ ad nostrū ad. xxxvii. p̄p̄quare valeat: nec em̄ diuersa est antarctic⁹ natu- ra. Ego vero nullū extra zodiacū cōtinēs versus meridiē ex auctoritate doctōrū hoīm puto. nec si esset: habitabile oīno foret ob solis hūilitatē ex absidis opposito ap̄d eos cōstituti vt satis ī astro- logia differui. Inde vero nauē soluētes ad vltimū sane p̄ atlāticū mare p̄mōtorū: idēq̄ terrarū ex ea parte postremū ad antecocos n̄os p̄tinēs die. xii. puenerē: qđ bonę spē appellāt: Trib⁹ millib⁹ & sexcētis milliarib⁹ ab eadē insula distās. Vltra vero ęquinoctialē partib⁹. xxxi. Vnde p̄ athio- picū litt⁹ conuersi tēp̄tate sex naues disiectę sunt: sexq̄ tantū ad zaphalā incolumes applicuere Hęc esse putāt ex argumētis: qđ Salomonis libris Ophir appellāt: ob auri venas magna copia re- ptas. Hic etiā nudī degūt sine lege: aut deo: atro colore /modica voce / & anthropophagi: aurū tā- tū ferētēs: quib⁹ dñatur rex Quilloę vrbis sitę in littore arabico / ad quā inde puenerūt: ex eiusq̄ ī amicitia cōciliati l̄ris arabicis ad regē postea Melindę ī eodē littore. q̄ ambo citra rubrū mare ī finib⁹ p̄s byteri Io. cōsistūt: quę Abecū vocāt. qđ Ferratū significat. nā ferro cādēte ac stigmatē ī ore notati loco baptismatis existūt. Melindę igit̄ regis fauore duceq̄ Callicuti portū cōrigerūt: sexto post qđ domo discesserūt mēse: itinere milliarū. xii. milliu: eo lōgiore qđ nō recto sed obliquo cursu p̄cedere sit opus. Hoc em̄ emporiū Indię primū est quo ex Taprobana vicina ceterisq̄ cir- ca natiōib⁹ aromata merceq̄ alię cōuehūt. sitū supra Cāthicolpū sinū Ptolemæo vocatū: vbi sint Indi fluminis ostia. Inter Melindā vero & Callicutū per idē litt⁹ regnū est Magadassi q̄ vrbis eqs optimis abūdāt. Deinde angustia maris rubri Sex ferme milliarū q̄ insulā habet Zugaterrā vteri⁹ vero ī ore maris p̄fici altera insula Gulphar: deīde Agramutū. his duab⁹ Rex Saracen⁹ ac Maumethanus imperat: copiaq̄ margaritarū & equorū reperit. Post has Cābaie ciuitatis rex potētissim⁹: simul & mercū oīm opulētia ditissim⁹ in Indię Arabieq̄ cōfinib⁹: qui pximis āte an- nis ex Idololatra fact⁹ est & ipse Maumethan⁹. Lusitani igit̄ quū ad Callicuti portū puenissent: ac ceptis obsidib⁹ regē adēt: eiusq̄ amicitia donis sibi cōciliāt. fuere autē aurea argēteaq̄ vasa: au- lę affabre picta: puluilliq̄ & vmbraclū ex aureo pāno. Pauloq̄ post ob mercatorū ibidē degen- tiū inuidiā falsa referētū ī suspicionē venere: eorūq̄ causa christiani p̄ tumultū plures cęsi fuerūt: Quare īde soluētes naues regias. x. icēderūt. Deīde vteri⁹ milliarib⁹. cxx. vrbē Colchinū periere: nā & Colchinū sinū & Colchos alteros ī hac parte Ptolemē⁹ ponit: hui⁹ regē amicū reperit: alte- riq̄ inimicū: eiusq̄ auxilio negotia trāsgūt. Hic em̄ magnū christianorū numerū. S. Thomę vo- catorū videre licet: quorū sacerdotes ī magna degūt vitę abstīnētia: inq̄ tēplis eorū Crux tātū re- perit. sacrificāt pane azimo: ac vino ex vua passa & aqua exp̄sso: qđ cetero careāt. Apli corp⁹ hic p̄- cul. cccl. milliarib⁹ sitū est apud oppidū Mailapur: haud sane magnū: gētib⁹ Sultano subiectis cu- stoditū: qđ oraculū causa vicinis pplis magnopere adit: p̄sertim Malchinę vrbis ap̄d Gāgē stuuū sitę: vbi aloes & sicillū pulcherrimorū tū gēmarū copia cōspicit. Lusitani autē vbi naues. lxx. eorū hostis Callicuti regis aduersus veniētes vidissent: subito cōsilio abire coacti cū obsidib⁹ Colchi- ni & sex tātū saluis nauib⁹ mercib⁹ oneratis. xvi. mēse qđ discessere domū reuerterūt. Hemanuel vero. iiii. obiter naues: priores vestigatū: quatuor āte mētib⁹ p̄miserat. Hęc duas primō naues Sa- racenorū cōp̄rētas: deīde aliā regis Callicuti mercib⁹ plenā cremauerūt: aūsaq̄ cū maiore illius classe cōgredi victrices discessere: nec mirū quū ille ex arūdīnib⁹ magna ex parte cōtēxtę sint: lo- coḡ clauorū bitumine cōnexę: nostris autē collatę lōge robore İferiores existūt. Eodē insup anno rex idē naues misit. xxv. armis munitas cū Petro Aluezcabrale p̄fecto qđ primis etiā p̄fuit: quarū sex ad orę maris rubri obsidionē remansere: Ceterę İter sequētes vbi aliquādiu Callicutū terra mariq̄ populādo İnfestauerē: Colchini regē reperūt: ac redditis obsidib⁹: acceptisq̄ quos ipsi ad- miserāt: donis insup cumulauerūt. Fuere autē Corona aurea gēmis ornata: vasa duo argētea: se- rici purpurei copia ad vestes: duo tapetia: totidē aulę pulcherrima discriminata: Tentoriū ca- stris idoneū opere sumptuoso: qđ ille libēter acceptis domū eorū p̄curatori p̄petuo assignauit. Insup Hemanueli dona & ipse alia remisit. Ex his itaq̄ decē partim apud Callicutū partim apud Cananorū mercib⁹ onerāt. Est em̄ hoc aliud İndorū emporiū in eodē littore versus Arabiā: cui rex itē Idololatra p̄cessit: cui⁹ regē post Colchinū amicissimū habuerūt. Cū his itaq̄ āno İsequēte domū reuertūt: reliquę ex mādato regio vt bellū cōtra Callicutū p̄sequētē relictę: qđ maxia ī ei⁹ portu incōmoda İntulērē: naues Saracenorū. xxxvii. mercib⁹ plenas diuerso tpe cremauerūt: ex quarū p̄da onustas domū. iiii. remisit: Quūq̄ ad colloquiū de pace cū rege venissent: mīnimū cō- uenerē: p̄tebat em̄ añ oīayt duos Romanos trāsfugas redderet. Nauēs autē qđ mare rubrū obīde

Promō. Bo- ne spē.

Zaphala. Ophir.

Quilloę rex.

Melidę rex

Pres byter

Ioannes.

Abecus.

Callicutū.

Magadassi.

Zugaterra.

Gulphar.

Agramu- rium.

Cambaia.

Colchini rex.

Colchos.

Christiani

S. Thomę

S. Thomę corpus.

Maliapur.

Malchina apud Gan- gem.

Cananori rex.

AD IVLIVM. II. EPISCOPVM VRBIS ROMAE SANCTISS. R. VOLATERRA- NI COMMENTARIVM VRBANORVM: LIBER. XIII.

De morib9 Indię.

Bragmanes.

Mecha.

Narfingua

Taprobana Ciela.

Canaria insula.

bāt: testabant oēm orā fama pterruisse. Hemanuel iterea. xii. rursus alias i Indiā eodē misit itine re: q̄ Melindo regi i primis munerib9 grās referrēt. Fuere autē equi phalere cū ephippio / calcari b9 / ex serico argētoq; & auro laboratē: pānus ruffatus & Sericū purpureū / q̄tū ad vestē ampliffi mā satis: Puluilliq; & thoral & vmbaculū ex aureo fulgētīq; pāno. qbus ille lætat9 ac in littore ariete more suo imolato. vii. festos egit dies. in qb9 Lusitanos rerū oīm copia gratis pauit: pterq; panib9 qb9 carēt. MOX de morib9. de situ Callicuti supra narraui. Latitudo ei9 poli. x. partium existit: sine moenib9 dom9 sparſe: attamē marmoreq; plerēq; calceq; cōstructe ac palmis cōtectā. Fructib9 oīs generis abūdāt: pterq; olea: solis nūq; deciduis: cynnāomū iter ligna vrētes. arborq; apud eos vna / vnde oleū / mel / vinū / acetū / funes quoq; demerūt. Fructū insup citri magnitudine ficus habēt: ager ags salientib9 irriguus. Hoies semicolorati. Rex simul & oīs nobilitas nudi su- periora scēdit: rātū pubetenus serico aut tenuib9 amicti linteis: cū scuto & stricto ense i summo latiore. barba quoq; depexa ac pileo. Fœminē eodē itē modo vestitē sparsis tamē crinib9. Bis i die vescunt oriza / lacte / butyro / saccharo ac fructib9 / aquāq; potāt. Virgines āte cōnubiū pstruuntur: nuptē prima nocte cū sacerdotib9 iacēt: vna plurib9 collocat: Rex tamē duas habet: q̄ illo absente cū sacerdotib9 & ipse cubitat: quapropter nō filii sed fratris filii succedūt. Vterq; vero se- xus tāta corporis mūditiā: vt ter quotidie ex lege lauēt. gēmas ex aurib9 pforatis pēdētes habēt. Rex lectica desert magna musicoq; turba comitat9: nemine tamē pter certos adpropinquate: vul- gus nec etiā videt aut alloquit. Alloquētes autē ore demisso oppositaq; ori manu sant. In funere aut rex: nobilesq; cremant: plebes aut tumulat cinere caput humerosq; sparsa. Adorat Idola scā- tationib9 dediti: scribūt stilo ferreo i foliis palmarū: literis vtunt arabicis & chaldeis. Bragmanes eorū philosophi sic hodie quoq; appellati veterē retinēt ritū i rerū oīm abstinentiā viuētes. Iudēos (nā & hoc eo genus etiā fluxit) male tractāt: at contra christianos honorāt: eisq; de via decedūt. Ceterū inq̄linorū aduenarūq; negotiatorū magna ibi copia: ex Mecha: Babylonia: Aegypto: Per- sia: aromata / scitilia / gēmasq; vēdētū. Inter hos Guzerati qdā vocati Idololatē: corporeq; atria bubula oīno abstinent: bouēq; occidere nefas putāt. Estq; hodie puer Ind9 i domo cardinalis Vly- xiponēsis ex ea regione aduect9: hac adeo obstinat9 supstitiōe: vt nullo pacto abduci q̄at. Numis vtunt Venetis aureis. Mēse autē nouēb. i de naues soluētes mercib9 oneratē Mechā tēdūt metro poli in arabico littore vbi corp9 Maumethi: Inde quoq; Babylone Aegypti: post Alexādiā: postre- mo Venetias. Versus autē mediterraneā i Callicuti finib9 Narfingua est oppidū: eqs: elephātisq; referta: i qua cōiuges in virorū sepulcris cremant. Hęc igit oīa dei optimi benignitate & Hema- nuelis regis virtute nobis patefacta: quā iā ex fama puulgata partim etiā ex ipsi9 regis eplā qdā deprēdunt: q̄ ad vltimū naues etiā. xxx. eo misit: mādans vt aliquo modo Taprobana quā Ciela nūc vocāt explorēt: quo tādē cursum quādoq; dirigere spes erit haud lōga. Sultan9 aut aegypti9 ereptū sibi dolēs vectigal reliquorū iā christianorū Alexādreā hui9 gfa mercis adēfūtū: pximis annis ad Iuliū pōrtificē oratorē denūtiatū misit: nisi abstineāt: se quoq; Hierosolymitanū iter phi- biturū. Hui9 itaq; laudis æmulū nauē Hispani q̄ sub Fernādi regis auspiciis agūt: duce Christo phoro colūbo āno. Mccccxvi. a Gadib9 soluētes ad. Dccc. milliaria inter Zephyrū & austrū vnā ex fortunatis Canariā repperūt Canib9 magnis / vt ait Pli. vn̄ nomē accepit / tū palmis Cariotas ferētib9: nuceq; pinea ac melle refertā. Nūc aut i ea Saccharū cōficiūt. Rursus vero a Gadib9 pere- grinātes quū p Scythiē clima remigare phiberent: p Alexādreā fere parallelū nō ad antecōcos: vt lusitani: sed peroccos n̄fos cursū dirigētes die. xxxiii. plures inuenerūt ifulas partū iter se distā- tes: vltra fortunatas. xx. fere p̄tib9 fitas. Ex his vni Hispaniē nomē ididerē: p̄sulēq; nup cōstitue- re: alias vero loānā Camibulā lānacā dairā noīauere. In oībus aut nudū agūt tātū palmarū frōdi- b9 recti. colore albi: herbis victitāt sine lege: sine deo: in qbusdā etiā anthropophagi. In Camibula vero amazonidū reptū gen9: sic etiā sine viris degūt: eos tātū causa plis accersentes: armis deniq; sese tuētes. phibēt & auri plurimū hęc etiā ferre loca: sed pter oīa quā nūc bōbycē seu coronū vo- cāt: lignūq; fulloniū qd̄ verzinū appellāt. Mōstra em̄ de qb9 tā multa scriptorib9 licet: nūq; vīsa. Ad hos igit Macedonū seu romanorū: neq; arma neq; nomē penetrauere. Apostolorū autē voces puenisse quis credat: sed credere fas est: etenim in omnē terrā exiuit son9 eorū: nisi forte ex Hiero- nymi sentētia vaticiniū id dies luculētius aperiat: vt iā perspiciam9 hoc tēpore pientissimorū re- gum amborū virtute ac pudentiā: qui ad hos oīs religiofos miserūt viros. His accedit Fernan- di regis catholici noua gloria qui hoc anno. MDV. classe in Aphricā cum Petro fernādo missa ac in maris hesperii littore portu saracenoq; munitissimo Idibus septēb. mira celeritate p vim re- cepto: ipam planē dedit huic sēculo oēm paulatim Aphricā cū reliqua orbis ignota barbarie ad Christi synotidē ac ro. pōti. auctoritatē breui tēpore deuenturam. Finis Geographiē.

Aboluta iam locorū simul cū rectorib9 & gestis nomē clature: hoies deinceps reliqui gentiū oīm ac tēporū: qui materiā qualēcunq; scriptorib9 de se loquēdi tra- diderūt: adiiciēnt. Clari9 em̄ ad humane vitē frugē cō- minisci nō fuerit: si ab exordio bonorū atq; improborū typū in primis fratrib9 conspiciam9: ac eos per vnā ec- clesiā: q̄: vt ait Gregorius: a primo Abelō iusto cœpita: vsq; ad extremū orbis electū duratura: multis labori- bus & arūnis aduersus impios restitādo iugiter emi- nentē: cui9 per oēs etates fuere participes & philosophi multi: & alii morib9 p̄diti: deū optimū max. colentes: ac qd̄ post fatū ex eis restaret: tutū ipsi9 fore puidēria putātes. Atq; vt alios iam receptos p̄tereā: Quis ex Græcis Pythagorā / Socratē / Aristidē / Apolloniū: Ex latinis itē Numā / Nasicā / Paulū æmyliū & Aemylianū filiū: Catones duos: deīde Senecā / Traia- nū / Titū / quorū modestiē tā multa nobis exēpla tradunt: nō existimauerit curē deo fuisse dū vi- uerēt: vt verū sapiētiē lumē qd̄ nunq; etiā ex sentētia Platonis in vita ferū est: qn̄q; adipiscerent: & cū postea defunctis mitius actū extitisse: Nunc autē cū dei benignitate: ac sēculi felicitate: tā lata nobis ad virtutes ac sedes beatorū via sit aperta: ab eadē cupiditatib9 oīb9 occupati: contra illorū auertimur disciplinā: q̄ sanguine nobis hāc patriā peperere suo: qb9 p̄fecto si per eos quorū erat officiū: occursum his t̄pib9 fuisset: nō tot bellis ardētē Italiā: aut duces tot militū sanguine abufos vidissemus: nō tot regnorū aut familiarū euerfiones: tot stupra: incēdiā: ruinaq; lugere mus. Sed iā tuā partes erūt beatissime papa: rē quāssam dudū synodī celebratione sarcire: vnico maiorib9 nostris in reb9 afflictis remedio: quo sine: magnopere vereor: ne dñicū de vinea trāsferē da vaticiniū nostris iā iam ceruicibus impendat. RATIO TEMPORVM.

Abelus / Chainus / Seth / ex p̄toplaste: qui annis vixit. dccccxxx. Ex vltimo ata- te. cxx. annorū suscepto deinceps genealogiā: Enos: Chainā: Malalehel: Iarē / Enoc translatus: Matusalem qui vixit annis. dccccxix. Lamec. Noeus: a quo secunda ætas finē cōtinet: annorū duo mil. ccxlii. Sem / Arphaxat / Sale / Heber vnde hebrei: Phalec quādo turris & vox m̄tiplex: Reu / Saruc / Nacor / Taran / Abraham9 a quo tertia ætas finē cōtinet annorū tria mil. clxxxiiii. Isaacus / la- cob / Leui / Cahar / Amrā / Moses: a quo vsq; ad Abrahamū. dxi. vsq; ad Dauid cccc. Iesus Naue: Iudas: Gotoniel: Aot: Sangar: Delbora matrona contra Sifarā. Gedeon / Abime- lec / Thola / Iaher / lepte spurius qui filiā immolauit. Abessan / Abialon / Abdon / Sanson / Heli / Sa- muel / Saul rex primus / Dauid: a quo quarta ætas finē cōtinet: annorū quatuor mill. cxiiii. Salo- mon / Roboan / Abia / Afa / Iosaphat: sub quo Micheas: Helias: & Helyseus fuere. Ioram / Ocozias / Gotolia mater Ocoziā. Ioas / Amasias / Azarias / qui & Ozias. Sub his fuere Amos: Ofia: Ionas: & Iael. Ioatan / Achan / Ezechias: sub quo Esaias. Manasses / Amon / Iosias: sub quo fuere Hieremias: Sophonias & Baruc. Ioachā quē Pharao cepit: eiusq; filiū Heliachin regem cōstituit: vocauitq; Ioachin. Hui9 alter Ioachin successor capit & ipse a rege Babyloniē: cōstituto Sedechia patruo re- ge: vnde cœpit q̄nta atas: ad quē vsq; a Dauid rege: fuere anni. cccclxxx. Sedechias igit quū re- bellasset a Nabuchodrosoro illara cæcitate multat: ac cum tota gēte capt9: Babylone ducit: vbi ipse ac successores annis fuere. lxx. sub regib9 Assyriorū: Nabuchodrosoro: Maradac: & Baltassa- re. Deinde sub Astiage Medo: postea Cyro / Cambise / Dareo Histaspis filio: cui9 anno secūdo po- pul9 reductus: & tēplū renouatū. Dareus regnauit annis. xxxvi. Xerxes. xx. Artabanus. vii. Ar- taxerxes. xli. sub quo Mardochei & Hester historia. Sogdoanes mēsisbus. vii. Dareus nothus. xix. Mnemō. xl. Ochus. xxvi. Narses. iiii. Dareus Arsanī. vi. Alexāder. xvii. Ptol. lagī. xl. Philadelph9 xxviii. Evergetes. xxv. Philopator. xvii. Epiphanes siue illustris. xxv. sub quo gesta Macchabeorū Auletēs. xxvii. Dionysi9. xxx. Cleopatra. xxii. August9 quādo nat9 dñs: ad quē a Sedechia captorū anni sunt. dc. a mundi origine quinq; mil. cc. apud Iliodorū. Apud Nicephorū Gregorā quinq; mil. cccc. Reges item. x. tribus: & succedētes sacerdotes repetam. Hieroboan post Salomonem

Prima ætas. duo mil. cc. xlii. Secunda. dccccxlii. Tertia ætas dccccxl.

Quarta cccclxxx.

Quinta. dc.

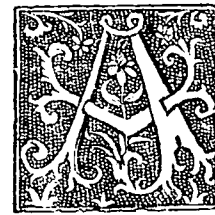
Sexta.

Nadab/Bahasa/Hela/Zambri/Acab/& eius vxor Isebel: sub quib⁹ Helias p̄dixit claudī celsū & sacerdotes Bahal interfecit. Ocozias/lorā: sub quo Heliseus: Hieu qui Iezabelē impiā de fenestra p̄cipitari iussit: & nihilomin⁹ rumulari: q̄ esset de stirpe regia. Ioas sub quo Helise⁹ aduersus Assyrios victoriā p̄dixit. Ieroboan sub quo Ionas. Zacharias: Sellū/Manahen/Phaceias/Phacee filii⁹ Romelię/Osee filii⁹ Hela: quē Salmanasar rex Assyriorū captiuū duxit: cū tota Samaria & populo Israel: p̄ter Hierosolymā & tribū Iudā: regnante apud eos Achā. Sūmi sacerdotes, Aaron septim⁹ ab Abrahamo: Eleazarus eius filii⁹: sub quo defunct⁹ Moses: & tabernaculū testimonii fixum in Eremo. Phinees/Abiud/Achito: sub quo Samuel: Heli/Abiathar sub David: Sadoch/Achimaas/Azarias qui Ozam ingressu Sāctasāctorū phibuit. Vrias qui apud Esaiā fidelis describitur. Gonnias vir nequā sub Ezechia rege. Eleachin/Chelcias sub Iosia rege. Soreas ductus Babylonē inter captiuos morabat. Iesus ei⁹ filius qui reuertēs templū refecit. Ioachim sub quo Neemias moenia restituit. Ioannes/Iad/sub quo Alexandri regnū ccepit. Onias/Simon iustus ex factis cognominat⁹. Eleazar⁹ sub quo. LXXII. interpretes. Manasses/Onias/Simon: cui⁹ vt benemeriti de lege Hebr̄eorū: ac tēplo exornato: meminit Iesus in sua sapiētia. Hui⁹ Onias & Iason. Ex his Oniā sacerdotē optimū. Simon tēplū p̄positus homo sceleratus euertere cupiēs: ad Seleuctū venit: ei⁹ p̄suasit: vt Heliodorū mitteret ad erariū gazā surripiendā. Ille vero prodigio apparentis equi armati: p̄stratus humi: ac calcib⁹ petitus: ipsi⁹ Oniē p̄cibus ad deū reuixit. Interim re sospita: Iason Oniē frater: homo itē nefarius: ad Antiochū illustrē qui Seleuco successit cū Tobię filiis: quos Onias expulerat: adcessit: ab eorū pecunia sacerdotiū impetrauit: quūq; postea Menelaum Simonis p̄dicti fratrem ad regē oratorē de suis rebus mitteret: ille fauore in se cōuerso: eū sacerdotio spoliavit. Simone rursus post paulo deiecto: Lyfimachus ei⁹ frater surrogatur. Huic demū Alcim⁹ alienigena. Menelaus interim corrupto pecunia rege reuertitur: ac vt frater Onias supradict⁹ qui cōponēde rei gratia ad Antiochū profect⁹ erat: & in exiliū Daphnen missus fuerat: interficere cū Andronico egit. Rex vero optimi viri necē: morte Andronici est vlt⁹. Igit⁹ quū hi quatuor ex ordine sacerdotes oī libidine puerorū: gymnasiarū: p̄putorū ac alieno ritu sacrificadi patriā legē causa regis: cui vrbē tradiderūt: foedassent: Matathias Macchabeorū pater nō passus talia: legatū regis interfecit: arma corripuit: eū sequentibus qui saluā patriā esse vellēt. Quūq; quodam die sabbati mille e suis vacantibus interfecit: instituit: vt deinceps ea die minime ab armis vacarent. Hui⁹ filii fuere: Iudas/Ionathas/Simon: item Ioannes Simonis filius Hircan⁹ cognofatus. Aristobol⁹ eius filii⁹ qui prim⁹ se regē fecit post reditū e Babylone annis. CCCCLXXV. Alexāder Aristoboli frater: Alexādra vxor: Aristobolus ei⁹ filius qui Hircanū fratrem expulit: quē Pōpeius restituit Aristobolo Romā ducto: sub quo Iudaei tributarii facti. Tēpore p̄cedēte: sub Tiberio p̄tificatus annualis ac venalis factus est. Reliquā Iudeorū historiā in Geographia: vbi de Hierosolymis narraui: p̄curri. Hoc tātū ad tēporē annorū rationē. Sub Abrahamū Ninus rex Assyriorū fuit: quē supra oīs ignota historia: p̄ter sacrā: cuius successores per viros. XXXVI. annis vt ait Augustinus Mil. CC. durauerē: vsq; ad Sardanapalū. Sub Isaac Phoroneus prim⁹ Argeorū rex. Sub Mosen Cecrops prim⁹ Atheniēsiū rex: a quo vsq; ad Crodrū vltimū: anni fuere. CCCXXIX. A Codro coepere magistratus p̄p̄tū: durauerēq; annis. CCCLXXXII. Deinde magistratus. X. annorū ccepit a Caropo Aeschylī filio: qui fuit tēpore vrbis condite. Sub Iosue Mosis successore anno videlicet ter Mil. DCCLXX. fuere Ianus qui prim⁹ incoluit Latii: Saturn⁹: Minos rex primus Cretensium: Dardan⁹ ex Coritho Iliensiu auctor. Cadmus & Phoenix duo regna coeparūt Thebanorū & Phoeniciū. Aty Lydorū rex: pater Lydi: & Tyrrheni: e quib⁹ Tyrrhen⁹ anno ter Mil. DCCCLXXX. prim⁹ in Hetruriā nauigās: ciuitates in ea cōdidit. Sub Iudices itē anno ter Mil. DCCCCXXX. Argonautae fuerunt. Post annos vero. XXX. videlicet ter Mil. DCCCCLX. septē duces. Anno quater Mill. bellum Troianum. Euander & Hercules in Latii venerūt. Anno quater Mil. CL. sub Salomonē Carthago coepa: diruta. DCC. post annos. Anno quater mil. CCCLXXX. Craneus prim⁹ Macedonum rex: cui⁹ successores vsq; ad Alexādrū viri. XXXVII. annis fere gngētis. Anno quater Mil. CCC. XX. prima Olympias. Anno quater Mil. CCCCXL. vrbis Roma cōdita. Sub vrbē conditā Charopus Aeschylī supradict⁹: & L. fere ante annis Esaias & Ezechias rex. Sub Ancū Martiū Hieremias. Sub Numā Pherecidas. Sub Seruiū Tullū Pythagoras. Sub Tarquiniū supbū Croesus rex vltim⁹ Lydorū: Cyr⁹: Solon: Pythrat⁹: pauloq; post Pericles & Sophocles. Ab vrbe cōdita ad reges exactos. CCXL. ad decē viros. CCCL. ad aduentū Gallorū. CCCLXX. ad Alexādrū magnū CCCCXL. Quādo itē Athenis Plato & Aristoteles: & X. oratores: quorū principes Demosthe

Abraham⁹
Ninus.
Moses Cecrops.
Iosue Ianus
Arys.

Carthago.
Aeneas.
Craneus.

nes & Isocrates. Ad Pyrrhi aduertū. cccclx. ad iūtiū primi belli punici. cccxc. ad iūtiū scđi. dxxxii. ad iūtiū. iiii. dci. ad bellū ciuile. dcc. ad Augusti mortē. dccl. ante vero ānis. xv. nat⁹ est Christus.

Blabius genere Aegypti⁹ ex humili loco: p̄fectus p̄torii Cōstātinī p̄cipis in magna fuit: eo viuēte: dignatione: adeo vt vna cū Cōstātio filio Impii rector relinqueret: ac se nō satis acceptū successorī aīaduertens, in Bithyniā secessit: vbi tandē interfecit ab eo: vt auctor Eunapius in vita Aedesii. Alter huius noīs genere Gothus educat⁹ Rauennē: scripsit de bello Gothorū: tēporē illoꝝ historiā cōplexus. Acheus Erethriacus poeta tragic⁹ Olymp. lxxiiii. paulo Iunior Sophocle. Tragedias. xliiiii. docuit. vicit aut vna. Fuit & alter iunior itē Tragic⁹: q̄ & vnā ipse reliquit. Suidas. Acati⁹ orator egregi⁹ e Cēsarea Palestīne: sodalis Lybani sophistē: ad quē sunt plures ei⁹ eplē: vhemēs i dicēdo: & modū referēs antiquū: atate admodū adolescēs: ita ab hoībus suspiciebat: vt iā senex & Lybani famā superatur⁹: de quo viro pluribus scribit Eunapius: vnde hęc sūpsim⁹. Hūc Hierony. scribit factū postea Christianū: ac p̄sulē Cēsarię: multa scripsisse: magnaq; apd nostros auctoritate fuisse: sub Cōstātio p̄cipe: vocatūq; *μυρόφραλμορ*: q̄ altero captus esset oculo. Suidas dicit Synodū eū Nicenā recepisse: libellūq; de fide orthodoxa edidisse. Aliū quoq; Acatiū idē Suidas ponit patriarchā Cōstātinopolitanū maxio in honore apud Leonē imp. Actius & Pacuuius poeta: in tragediis grauissimī: grauitate sentētiarū verborūq; p̄dere: ac auctoritate personarū. Ceterū nitor & sūma in excolēdis opib⁹ man⁹ magis videri potest t̄pib⁹ defuisse: q̄ ipsi: viriū t̄n Actio plus tribuit. Pacuuiū videri doctiorē: q̄ eē docti adfectat: volūt. auctor Quintil. Valeri⁹ aut tāta eū cōfidētia fuisse ait: vt Cēsari veniēti i collegiū poetarū: nō adfurrexerit: q̄ maiore se i eo loco putaret auctoritate. Idē statuā in aede caecōnarū maiorē se posuit: cū ipse breuis esset. T. Acti⁹ Pisauriēsis: cui⁹ accusationi Ci. respōdit pro A. Cluētio: iter claros oratores ab eodē i oratore ponit. Actius Naui⁹ de quo Ci. p̄rio de di. sic ait. Quū hic olim ob paupertatē sues puer pasceret: vna ex his amissa vouisse dicit: si recuperasset: vnā se deo daturū q̄ maxima esset in vinea. Itaq; sue inuēta. ad meridiē spectās: in vinea media dicit cōstitisse. Quūq; in quattuor ptes vineā diuisisset: trisq; ptes aues obduxissent: quarta pte q̄ erat reliqua regione distributa: mirabili magnitudine vnā inuenit: qua re celebrata: quū vicini oēs ad eū de rebus suis referrēt: erat in magno noīe: ex quo factū est: vt eū ad se rex Priscus arcesseret. Cui⁹ cū rētraret sciētia: accurat⁹ dixit ei cogitare se q̄ddā: id posset ne fieri cōsuluisset: ille augurio acto posse respōdit. Targnius autē dixit se cogitasse cotē nouacula posse p̄cidi. Tūc Actiū iussisse expediri ita cotē i comitiū adlatā: inspectate & rege: & poplo nouacula eē discissam. Ex eo euenit: vt & Targnius augure Actio Nauio vteret: & popul⁹ de suis rebus ad eū referret: Cotē autē illā & nouaculā defossam in comitiū. Supraq; ipositū puteal accepim⁹. Attili diuersa Romae cognomēta sumpserē. L. Attili⁹ Calatin⁹ cōs. aduersus Carthaginēses p̄fectus: maximis & munitissimis ciuitatib⁹ Aethna: Drepano: Lilybeo: hostilia p̄sidia deiecit: Panormū cepit: totā Siciliā peruagat⁹: paucis nauibus magnā hostiū classē eū duce Amilchare supauit. Quū q̄ i locū iniquū temere duxisset exercitū: a Poenis circūfessus. M. Calpurni trib. militū virtute ac opa euasit: q̄ cū. ccc. militib⁹ erupitōe facta: hostē i se cōuertit: ac pugnās in p̄lio cecidit: semī aiusq; demū a cōsule iuēt⁹ ac sanat⁹ est. Idē Attilius ante clausū Ianū: Sardos tumultuātes vicit ac de his triūphauit. Idēq; Dictator primus qui extra Italiā exercitū duxerit. Liui⁹. xvii. & xix. M. Attilius Regulus cōs. fusis Salentinis triūphauit: primusq; Romanorū ducū i Africā classe traiecit: Hamilcharis quassata classe: naues longas tris & lx. oppida. cc. & totidē hoīm millia cepit: absente eo cōiugi ei⁹ & liberis ob paupertatē sumpt⁹ publice dati. Mox arte Xantrippi Lacedaemonii mercenariū militis captus: & in carcerē missus legatus de p̄mutādīs captiuis Romā missus: dato iure iurādo: vt si nō impetrasset: ita demū rediret. In senatu cōditionē dissuasit: reiectis q̄ ab se cōiuge & liberis: Carthaginē remigrās: ibiq; in archā lignēā cōiectus: clauis introrsum adactis: vigiliis oculos ad solē versando: ac dolore extētus est: Cecilius. hūc Attiliū. Liuius scribit in Africā portetose magnitudinis serpētē cū maxia militū clade occidisse. & cū p̄sere aliquot p̄lis cōtra Carthaginēses pugnasset: successorq; ei nō mitteret id ipm per lras q̄stus est: in qbus inter causas erat: q̄ agellus ei⁹ a mercenariis vastaret. M. Attili⁹ Soran⁹. L. Valeri⁹ Flacc⁹ L. Val. Tappo triūuiri Bononiā latinā Coloniā deduxerūt: ex. S. C. tria hoīm mil. sunt deducta. qbus. lxx. iugera: ceteris gnquagena sunt data. Liuius. M. Attili⁹ Glabrio cōs. Flaminiū successit in bello Macedonico legatos secū duxit. M. Porcium Catonē: & L. Val. Flaccū: cōsulares ambos: Antiochū & Aetholos ei⁹ auxiliāres insigni clade apud Thermopylas: auxiliāte Philippo bello

Ablabius.

Acheus poeta.
Achatius sophista.

Acatus patriarcha.
Acti⁹ poeta

T. Acti⁹ Pisauriensis.
Act. Naui⁹.

L. Attilius Calatinus.

M. Attilius Regulus.

M. Attilius Soranus.
M. Attilius Glabrio.

nis debellatis: se ad regē penetrare posse minime sperabat. Quaedē diffensionis causa inter hos duos oratores fuisse tradit: sed vt mihi qdē videt: potius morū diuersitas: qua nihil magis oditi solet accedere: nam & Aeschines potator erat: & dulcis: remissus: facete pronūciās: in tragœdia quoq; histrionibus graue sonāribus substituit. Ille cōtra: sobrius: grauiq; supcilio: insuper aquā potās: ac p̄pterea vti difficilis & morosus taxabat: quā morū famā auxit eorū contuberniū: quū apud Philippū ambo legati essent. altero legationis sociis ocioso dulciq; viso: altero duro studio focq;. Percrebuit hæc discordia eorū sermone apud Philippū habito super Amphipoli: qñ Demosthenes ofone excidit: Aeschines vero nūq; ex his q̄scutū abiceret: sed recordat⁹ opis ī Tamyris quo Beotios vicere Atheniēses: cū alia fecerit: tū incredibili celeritate victoriā nūciāuit: cuius grā publice coronā meruit. Accusat⁹ a Demosthene vt auctor incōmodi Phocēsis: absolutus ab Atheniētib⁹ fuit. Sup cōdēnato Antiphōte iudicat⁹: ac a cōsilio Ariopagi p̄ tēplo in Delo legatione fungī phibit⁹. Pythagorāq; p̄nūciās apud populū neutiq; infamiā vitauit: qñ Philippū in Elariā inroduxisse putaret. Dulci ofone Pyleā cōmouens: Athenis discessit minime iustus: sed vt obsisteret ignominie: quā tulerat suffragiis excidēs in accusatiōe Demosthenis & Ctesiphōtris. Primo sigdē cursu Ephesum ad Alexādrū cōtēdit: vt Babylonē Susaq; statim iturus: quūq; interim de ipsi⁹ morte acciperet: ac sibi res Asiē clausas cerneret: Rhodi substitit: locū naq; opportunū sophisticō studio: ubiq; ocio & musis vacās: Dorica Atticis morib⁹ cōmiscuit: Extēporalē q; ofonē cū copia prim⁹ iueniēdo: magnā est adept⁹ laudē. Nā in p̄cūtu dicere rē sigdē antea in attentatam dono quodā diuino adfatus videbat. Auditor & Platonis & Isocratis lōge plura ex suo ingenio adduxit. Nā & p̄piciuatē ī dicēdo retinuit: mollitiēq; & ornatū: ac simul cū grauitate iucūditatē: & in totū forma eius ofonis melior q̄ imitatione subigī possit. Ex ofonil: us eius quarta q̄ Deliaa dī: eius linguā & stilū mētiri videt. In trib⁹ aut oīs ei⁹ dicēdi vis aiauertitur. Cōtra Timarchū in defensione illi⁹ de legatione. in accusatiōe Ctesiphōtis. Quartū ei⁹ monūmētū adiecerim: ep̄las quasdā optima refertas disciplīna. Insuper Rhodiis pulcherrimū de moribus volumen dicauit: legens qñq; publice eā quā aduersus Ctesiphontē habuerat ofonē: admirantibus sane Rhodiis quonā modo tāta factidia conuicta fuisset: Atheniēsesq; improbū tulisse iudiciū putātib⁹: Atq; inq̄: nulla vos teneret admiratio si Demosthenē cōtra hæc differētē audissetis. Quare nō solū inimici collaudauit eloquētiā: sed etiā sentētiē iudiciū excusauit. Hęc ex Philostrati sophisticis cōuersa. Aeschines quoq; alii narrant Diogeni. Primus p̄hs Socratis discipulus. Secundus gartē oratoriā scripsit. III. hic orator. IIII. Mityleneus: quē flagellū oratorū vocabāt. V. Neapolitanus p̄hs academicus Melandi Rhodiū discipulus. Aesopus p̄hs Phryx genere: cōditione seru⁹: tpe Croesi Lydorū regis: cui suas fabulas dicauit. Aesopus Anagnostes Mithridatis eruditissim⁹: scripsit de laudib⁹ Mithridatis & de Helena. Suidas. Aesop⁹ tragœd⁹ amicitia iūctus Ciceroni: sepe cū eo ad vidēdū in curia p̄nūciatē Hortensii adiit teste Vale. in maximas opes ex histrionia puenit: adeo vt sestertio centies ei patina steterit: filiū reliquerit adeo diuitē simul & prodigū: vt is vniones aceto liq̄factos cœnis adponeret. Plinius. Aeschron Mityleneus versificator: inter Alexandri Macedonis comites expeditionibus Aristotelis familiaris: maximeq; ei dilectus: vt tradit Menāder Alexādrin⁹ in lib. de discipulis Aristotelis. Aeschylus tragic⁹ Atheniēsis: de quo dicit etiā in Thespide: hic prim⁹ teste Horatio: grauitate psonarū: & coloris distictione vsus est. Deinde inuēta poena Naxiorū: quā Icria vocabāt: Athenis excidēs: in Sicilia venit: quūq; audiret in fatis esse vt ex icū superne pueniēte mori oporteret: tectū euitādo: sub Dio manebat aperto capite: vbi testudinis icū lapsa ex vnguib⁹ aquilę p̄tereuntis extitit: vt auctor Valerius: anno ætatis. lviij. Quintil. de eo sic refert. Aeschylus in lucē prim⁹ pertulit tragœdias. Nā & subtilis & grauis: & grandiloquus sape vsq; ad vitiiū. Aetius quadrifylabū ex Antiochia Syrię fuit: Eunomiū p̄ceptor. Cōstātini magni tpib⁹: paup nat⁹ ab initio: aurrificinā ob inopiā exercuit: paulo post ob nobilis p̄ceptoris cōmoditatē qui nuper e Tyro aduenerat: sese literis & eloquētiē studiis tradidit. Quūq; Christianus eēt: & a Leontio p̄sule Antiocheno diaconat⁹ ordinē adscit⁹ eēt: Enomiorū Arrianorūq; sectę se addixit: quapropter Atheos vocat⁹: & ex Antiochia pulsus est. Ei⁹ vitā Eunapi⁹ gręc⁹ auctor: vñ hęc excerpsumus: p̄sequit. Scripsit cōplura: medicina tm̄ eius ad nos puenit: q̄ cernit in bibliotheca Vaticana. Aeneas sapiētia apud Troianos: vti Hector fortitudine: p̄stitit. Itaq; is manus ille sensus putabatur: ambo ætate staturaq; æquales: auctor Philostrat⁹ in heroicis. Dictys autē Cretēsis dicit Aeneā & Antenorē Iliū pdidisse gręcis: domos eorū in direptione incolumes fuisse: postremo in Italiā ambos ad nauigasse. Darhes itē Phrygi⁹ Polydamāta/Hectorē/Dolonē: & Aeneā pditores enarrat. Di

Aeschines alii. Aesop⁹ p̄hs Aesop⁹ Mithridatis. Aesop⁹ tragicus. Aeschron.

Aeschylus.

Aetius soph.

Aeneas.

citq; Aeneā e gręcis Amphimachū & Nireū it̄terfecisse: Homer⁹ ponit eūdē cū Diomede cōgregum in pugna ac iam deficiētē Veneris m̄ris auxiliū habuisse: quę demū & ipsa vulnerata apud Iouē q̄sta hæc accepit respōsionē apud eūdē τέρχρον ἐμὸν ὄνοσσι Δεδοται πολυμνια ἔργα ἀδλα σὺ τῆ μερέεργτα πωτέρεο ἔργα γάμοιο. Nō tibi bellorū pres mea nata dabūt Dulciā cōiugii sed tm̄ vīcula cura. L. AFRANIVS Poeta comic⁹ teste Cicerone in Bruto hō pacut⁹ ī fabulis & disertus. Quī. inq̄: q̄ in togatis excellit Vtināq; nō ignasser argumēta puerorū scēdis amorib⁹: mores suos fastus. Horati⁹. Dicit Afrani toga cōuenisse Menādro. Aufoni⁹ quoq;. Qui toga factidi scēnis agitauit Afrani. Huius ēt illud. Mala etas nulla iuenit delinimēta. L. Afranius alter Dux Pompeianus notissimus. Agatho p̄hs Pythagoricus ac disertus frequēs antithetis. indhibitus quōdā cōiuiūo ab Archelao rege: cui⁹ erat familiarissim⁹: interrogatusq; ab eo: cū iā esset anno r̄ū. lxxx. si robur adhuc vllū feruaret. Sane inq̄. Nā nō solū ver sed autūnus solet bona & p̄spertatē adferre: auctor Aelian⁹ de var. histo. Agatho Athenis alter vir mōstrōse fortitudinis simul & magnitudinis tpe Hadriani p̄cipis & Herodis Attici. De quo Philostrat⁹ in vita ipsi⁹ Hero dis ait q̄ Adolescens hic erat in prima lanugine similis ingēri gallo: magnitudine octonū pedū: vasta coma: hirsutis oculis ac iūctis vt vn⁹ videret: læta facie: naso aqlino. Ceruice torosa: p̄cto: re vasto pulchre:q; cōpacto: cruribus breuib⁹ ac extra icuruatis. Erat ei tegmen lupina pellis certamēq; cū apris thois: lupis thauris: quorū oīm vulnera ostētare solebat: vescebaturq; lacte asini no libētī: q̄ ei leui⁹ iucūdusq; videret. Cratera ei iussu Herodis adlatū respuit: dicēs haud purū eē qd̄ odore muliebri offenderet: cū eēt castissim⁹: sciscitās deinde Herodes cōpit id mulierē lac mulsisse: mirūq; oib⁹ visum: hęc e Philostrato. Agathones Itē duo viri facti alter martyr sub Decio apud Alexādrīā: Alter abbas alibi dī. Agatha virgo Cathaniēsis & martyr sub Gallo ma millis torta. Agathocles tyrān⁹ Syracusanus ānis fere. L. post Alexādrū apparuit p̄fe figulo ex hūili genere: teste Trogo li. xii. ac stupris p̄brisq; oib⁹ adolecētia pacta: forma p̄cellēti: eloquētia sūma: vir fact⁹ piraticā exercuit: postremo dux p̄iē cōtra Carthaginēses sepe pugnavit: Ad extremū regnādī cupid⁹ dū ab Tarētinis adcerit in Italiā venit: pauloq; post excessit felicitate nō æqua priori subsecuta: Agathias Scholastic⁹ Smyrne p̄ria scripsit post Procopiū res Iustianiani p̄cipis ei⁹ Ducū Belisariū & Narsetis: tū in Italia quoq; & Africa ac apud Byzantiū res gestas quorū tpe ipse fuit. Cōposuit & q̄ vocant Daphnica: opus elegātissimū: coegitq; in volumen diuersa epigrāmata gręca nobilitū poetarū: hęc Suidas. Ei⁹ historia cernit hodie in bibliotheca vaticana a Priore. S. Balbinę cōuersa. Epigrāmata quęq; q̄ coegit castrata fuere a Maximo Planude Monacho relectis lasciuiorib⁹: sunt autē q̄ nūc vulgo circūferūtur. Agapius Alexādrin⁹ educatus in eloquētiē studiis. In Medicina Cōmētarios edidit: Byzantiū Iudū apuit: magna doctrinę fama: ingeniiq; solertia: vnde gloriā ex ea arte opesq; sibi parauit igētes. Fuit item alter Atheniēsis philosph⁹ post Proclū Marini Neapolitani doctissimū viri discipul⁹, auctor vtriusq; Suidas Agabitus apd̄ Preneste puer. xliij. annoꝝ Sub Aureliano p̄cipe martiriū passus. Agefilus Lacēdemoni⁹ Dux: vir maxima auctoritate: iam senex sepe p̄ brumā visus est discalciat⁹ ac sine tunica: optus tantū veste domestica Dicētib⁹q; eidem q̄ Iuuenili nimīū incitaret exemplo. Quin dixit Iuuenib⁹ potius exemplū p̄beo patiētiē. Auctor Aelianus de varia historia. Agefidamus Locrēsis Epizephyri⁹ nobilis Olympionica: ī quē pugilaru vincētē Pidarus hymnū cecinit illū τὸν ὀλυμπιονικῆν ἀγαγὼ τὸ μοι ἀρχιστῆτον παῖδα. Nā eū pri⁹ ab inimico p̄re victū ponit. Deinde ex ofone Ilę Alypris ei⁹ certamini fortius incūbēs hostē superauit. Itaq; haud aliter debuit Ilę q̄ Patroclus Achilli. Cuius armis acie gręcōꝝ corruētē restituit: vel Cygnus Marti Cui⁹ auxilio Herculē p̄re victorē vicit. Pindarus. Agefias Syracusanus Olympionica Softrati fili⁹. Agefias Cyrenais p̄hs Platonic⁹: phibit⁹ a Ptholemæo ī scholis docere aut legere qm̄ immortalitē aiā suadēdo m̄tos ad mortē cōpelleret. vt Cleobroto Ambratiotē accidit Ci. ī Tus. Aglaophrō Phrylus pictores. Olymp. xc. Plinius. AGORACRITUS Statuarius Parius Phidiā discip̄s ei⁹ atate grat⁹: itaq; e suis opib⁹ pleraq; nomini ei⁹ donasse dī vt ī Nemesi Rhamnusia id ē apd̄ Rhamnū tem. x. cubitoꝝ a Phidia facta vt est auctor Tarretis ī puerbiis. Habuit & cōdiscipulū Alcmanē Atheniēsem cū quo in Venere fūgdā certauit. vicit Alcmanes nō ope sed ciuitatis suffragiis cōtra peregrinū suo fauētis Plinius. AGRIPPA plures. Primū legim⁹ Meneniū Agrippā cognomine lanatū. Qui dux elect⁹ aduersus Sabinos: de eis triūphauit: & cū plebes a p̄rib⁹ secessisset in Auētiniū: q̄ tributū & militiā toleraret: nec reuocari posset: Agrippa apud eā orans inq̄: hūmani art⁹ cū ventrē ociosū videret ab eo discordarūt & suū illi ministeriū negauerūt. Cū eo pacto & ipi quoq; deficeret: intellexerūt ventrē cibos acceptos p̄ oīa mēbra diuidere: & cū eo ī gram

L. Afranius poeta.

L. Afranius Dux. Agatho p̄hs. Agatho vir fortis.

Agatho martyr. Agatha. Agathocles

Agathias.

Agapius.

Agabitus. Agefilus.

Agefidam⁹

Agefias Syracusanus.

Agefias Cyrenais.

Aglaophrō Agoracrit⁹

Agrippa. Menenius.

redierunt. Sic senatus & populus quasi vnum corpus discordia pereunt: concordia valent. hac fabula conciliatus populus: creauit tamē tribunus plebis: vt libertatem suam aduersus nobilitatem defenderent. Menenius autem in tanta paupertate decessit: vt eū populus collatis quadran- tribus sepeliret. Locū sepulchro vt senatus publice daret. Cœcilius. M. Agrippa in pedes dicitur ex vtero egressus: vnde nomen auspicatus vnico felicitatis exēplo: q̄q̄ ille plurima sit passus dua- bus susceptis Agrippinis: quibus. C. & Nero principes totidem humani generis faces geniti: p̄- terea breuitate vita: quinquagesimo raptus anno: in tormentis adulteriorum cōiugis loceri p̄- graui seruitute luisse p̄posteri ortus auguria æstimatur. Meruit tamen Augusti gener adscisci. Coronæ nauali ab eo donari bello Actiaco. Pantheon Ioui vltori Conf. tertium fecit. Aquas in urbem introduxit. Plinius. Colonia item duxit Agrippinā in sinistro Rheni latere. Huius filii Agrippam Augustus primo adoptauit: deinde ob ingeniu ferox ac sordidū: reiecit. Trāquillus. Duarum vero Agrippinarum eius filiarum: quas supra commemorauit: vna nupta Germanico fuit: mater Caii principis: cuius monumētum Romæ adhuc videmus in Capitolio pro ædibus conseruatorum: cum huiusmodi inscriptione. Ossa Agrippinæ. M. Agrippæ. F. diui Augusti neptis: vxoris Germanici Cæsaris: matris Caii Cæsaris Augusti germanici principis. Altera ve- ro nupta Domitio Neroni primū: ex quo Neronem principē suscepit. Deinde Claudio Cæsari: quem postea Boleto sustulit. Agrippa cognomēto Castoris: vir in primis doctus: cōtra. XXIII. Basilidis Hæretici volumina: quæ contra euangelium ille scripserat: acerrime disseruit Hiero- nymus. Agricola & Vitalis eius seru⁹ martyres sub Maximiano Bononiæ passi & sepulti a bea- to Ambrosio: qui eorum corpora diuinitus ei patefacta: in eadē vrbe tumulauit: vt ipse testatur. Agricola vitam fœceri sui Tacitus scribit. ALBINI plures cognominati. Quorum primus: Lu- cius Albinus de plebe Romana legitur apud Liuiū. v. qui fugiens Gallos: ex Rheda vxorem fi- liosq̄ descendere iussit: & Vestales quæ cū sacris & ipse pedibus fugitabant imposuit. A. Posthu- mi⁹ Albin⁹. qui consul cum L. Lucullo fuit. Res Romanas græco sermone scripsit. In cuius exordio primū scriptum est neminem succensere sibi conuenire: si quid in his libris parum compositæ: aut minus eleganter scriptum foret. Nam sum: inquit: homo Romanus: Græca ora- tio a nobis alienissima est. Ideoq̄ veniam: gratiāq̄: siquid esset erratum: postulauit. Eam quum le- gisset Cato senex: cuius ille temporibus fuit: ne tu: inquit: Aule nimiu nugator es: cum maluisse culpam deprecari: q̄ culpa vacare. Nam petere veniam solemus: quū aut imprudentes erramus: aut cum compulsi peccauimus. Te oro: quis impulit vt id committeres: qd̄ priuū faceres: pete- res vt ignosceretur: auctores Gelli⁹ Cor. nepos. Suidas. Macrobius. Sp. & L. Albinī duo Mumii filii inter oratores referuntur a Cicerone: qui extare amborum orationes dicit: ex eisq̄ Lucium Simplicē & antiquum esse: Spurium vero doctum ex disciplina Stoicorum: eiusq̄ extare mul- tas orationes. Alcmanes. Statuarius Atheniensis Phidias discipulus. Cuius opera Athenis plu- ra memorantur Pli. De hoc item diximus in Agoracrito. Alcman poeta lyricus Laonicus siue Messenius circa Olymp. xxvii. inuentor amatoriū carminis: scripsit lingua Dorica. Suidas. Ae- lianus quoq̄ de va. histo. dicit hunc seruū fuisse Agēsidis: ac propter ingeniu liberum factum. Alcmeon Crotoniata Pythagorē auditor: plurimū in medicina versatus: videtur autē primus qui de naturæ ratione scripserit: vt Fauorin⁹ in omnimoda historia est auctor. Animā immortalē dixit: moueriq̄ iugiter modo solis. Diogenes. Alcmeonē filium Amphiarai vide inter heroas. Alcmeon. Alcmeon poeta lyricus Atheniē. primus: vt quibusdam placet. Est & alter Mithylenus: prisca comœdiæ poeta: q̄ docuit fabulas. x. hæc Suidas. Quintil. autē de lyrico hæc scribit. Alcmeon in pre- opis: aureo plectro merito donat. Tyrānos insectat⁹: multū etiā morib⁹ p̄fuit: In eloquēdo bre- uis ac magnific⁹: & diligēs: Homeri similis: sed in luxus & amores descēdit: maiorib⁹ tñ aprior. Alcidas. Alcidas Eleates p̄s scripsit de musica: discipul⁹ Gorgiē Leontini. Suidas. Alciphron Magne- sius iuxta Alexandrū p̄s. Idē. Alcimenes Megarēsis poeta tragicus. Idē. Alcinous p̄s Platonic⁹ epitomen cōposuit decretorū: Platonis a p̄sule Tropiensi postea in latinū conuersam. Alcinoū Cerciræ regē vide inter heroas. Alcibiades Atheniēsis nō solū dux inclutus: sed in dicendo elo- quētissimus fuit. vt & Demosthenes & Theophrastus auctores: magna dein auctoritate in rep. Niciēq̄ tūc principis gloriæ obnoxius. In Siciliā primo cō triremibus missus: ab eo bello paulo post reuocat⁹ ad iudiciū: fuit accusat⁹ opa inimicorū: q̄ Cererē & archana mysteria violauerat: condemnatus: ad Lacedæmonios cōfugit: eosq̄ contra Atheniēses concitauit: quos tandē susce- ctos habēs: ad Tisaphernē Satrapē Darei p̄fectū sese recepit. Postremo reuocatus in patriā: ma- gno ciuū fauore: dux deligitur contra Lacedæmonios: qui a Lyfandro eorum duce superatus

M. Agrip-
pa.
Duē Agrip-
pinæ.

Inscriptio.

Agrippa
Castoris.
Agricola.
Vitalis.
L. Albinus.

A. Posthu-
mi⁹ Albin⁹.

Sp. & L. Al-
bini.

Alcmanes,
Alcman
poeta.

Alcmeon.

Alcmeon.
Alce⁹ poeta

Alcidas.
Alciphron.
Alcinous.
Alcibiades.

in suspiciōne Atheniēsiū venit: ex quo imperiū ei abrogatū: suffecto Menandro: Alcibiades vero ad Arraxerxē Persarū regē pfugit: Lyfander interim potit⁹ classe Athenis atq̄ ad persequēdū Al- cibiadē p̄fectus: eū in quodā oppido cū Tinandra meretrice inclusum oppressit atq̄ cōfodit. Vt autē Trogus tradit in domo circumfessus atq̄ crematus. Moribus fuit alioquin elegans & urba- nus sed luxu p̄citateq̄ ingēti. Canes equosq̄ alere solitus. Traditurq̄ Socrati p̄ceptorī impri- mis ob formā dilect⁹: cōmōstratāq̄ modulādī artē tibiariū a puero tūc ingenuis frequētātā spre- uisse: buccarū & oris inflatiōis deformitate offēsus. T. Albutius. Quē. M. Varro dicit scripsisse Satyras Luciliano stilo. Nā & Lucilius eū vt græca miscentem verba notat Græcū Albuti q̄ Ro- manū atq̄ Sabinū Municipē ponti Tritanū Ceturionū. Et demū x̄a p̄e. Albutiū aliū. Seneca in declamati. dicit suo tēpore fuisse nobilē declamatorē. C. Albutius Silus: Nouariensis Orator Ro- mā venit receptus in Planci oratoris cōuberniū. Iā vero senior ob vitii vomice Nouariā rediit: conuocataq̄ plæbe causis propter quas mori destinasset in cōciōe redditis: abstinuit cibo: ex Trā- quillo. Alphenus Iuriscōsultus Ser. Sulpitiū discipulus: rerūq̄ antiquarū Curiosus. Alexis The- rius Qui prius Sibarīs vocabatur: poeta Comicus ante Menandrū reliquit plures fabulas: ha- buit & filium Stephanum poetam & ipsum Comicum. Suidas. Alexis Romanus quem Alexiū vocant: filius Euphemiani magni viri: Honorariū principis tēpore: nobilis adolescens patriq̄ vni- cus: diuino instigat⁹ spiritu clam relictis oibus atq̄ etiā vxore. quē pauloante ei pacta fuerat: Edessam Mesopotamię vrbe petiit: vbi inter mēdicos hoīm misericordia victitabat: post ānos ve- ro. XII. cū Laodiceā se cōferre vellet: v̄to Ostiē littus impulsus est. Mansit reliquū vitæ tempus ignotus peregrini habitu ac pauperis in domo paterna in Auētino: vbi nobile nūc ipsius cerni- tur templū: sub quadā scala posita statione: cognit⁹ tātū post mortē ex ipsius Chirographo sese manifestante: ac inter sanctos relat⁹. Tēplū insup ex ipsa domo ei ac Bonifacio martyri dicatum q̄ eius ædes p̄p̄nqua esset: deīde Ostiē tū aliorū oppidorū munere auctū Monachis est traditū verū quū Abbas olim cōtra p̄rificē agere deprenderet: eieci ac Hieronymi eremite introducti bonis ex magna parte ablati. Alexātri Philippo Macedone natī & vitæ & gesta: innumerabiles pene græci posteritati tradidere: e quibus Clitarch⁹: polycratus: Onofycritus: Antigenes: Istrus: Aristobolus. Cares: Hecateus: Eritteus: Philippus chalcidēsis: Duris Samius: Ptolemus: Anti- dides: Philo: Thebanus: Philippus: Hyfangel⁹: Antisthenes: Menachin⁹: Sicyoni⁹: Nymphis He- racleotes: Potamō Mitylene⁹: Soteris: Afites: Arrianus: Plutarch⁹: e nr̄is vero. Q. Curti⁹. Ego autē epitome breui percurrā. Iḡ natū scribit Plutarchus. VIII. Eidus Aprilis. Ab eo autē qui in latinū illū cōuertit: Circa Eidus Augusti scribit. qd̄ sane cui⁹ sit error nescio. Aetatis & discipli- nę rectores Leonidā Olympiadis matris necessariū & Lyfimachū Halicarnasseū habuit. Deinde Aristotelē p̄ceptorē a quo eruditus fuit p̄feratē amauit: scientiāq̄ physice delectat⁹ quādoq̄ ad eū per lras q̄stus est q̄ libros eā disciplinā cōtinētes vulgo ediderit. At ille respondit: editos q̄- dem sed tanq̄ nō editos ob eorū obscuritatē fore. Annū agēs. XVI. a p̄e in obsidionē Byzantiū ad regni curā dimissus domi est: post ei⁹ vero mortē ānos. XX. nat⁹ iperiu iniēs primā i Thebas ex- peditionē fecit: easq̄ bello supatas euerrit. Cū Atheniēsiū pacē fecit q̄q̄ Thebarū casum moleste ferentibus: Ad Isthmū venienti oēs obuiā p̄ter Diogenē cynicū venere: miratus Alexander ad eum in sole apricantē venit rogās siquid opus: at ille: vt paulū (inquit) a sole absis Alexander de- inde ad suos versus Se Diogenē esse velle dixit si Alexāder nō esset. Cupidus iḡ late imperādī patrimoniū omne inter amicos diuisit. Antipatro domi relicto: in Hellepontūq̄ primo traiecit ac Iliū peruenit vbi aī aduerso Achillis sepulchro scelicē appellauit cui præcolaudū Homerus cōtigisset. Deinde cōtra Dareū p̄fectus ad Granū flumen q̄ Asia porta fit quēdā p̄fecti regis occurrētes pugnā conserunt vbi victor tradit fuisse cæsis barbarorū. XX. mil. ex macedonib⁹. XXXIII. tātū. Deīde ad maritimā orā descēdēs Paphlyiē: Ciliciē Phœnicięq̄ regiones: deīde Paphlagonēs Cappadoceq̄ subegit: In trāsitu Cydni fluuii frigidissimi morbo corrept⁹: bello su- peredit: verū paulo post a Philippo medico curat⁹ i castra venit: atq̄ rursus cū Dareo qui. DC. hoīm millia armauerat in proeliū descēdit: quē demū supauit cæsis hostiū. XI. mil. castris insuper- potitus Regē fugiētē per. V. stadia insectat⁹ est: vxorē filiasq̄ captiuas ad se perductas honorifi- ce ac pudice habuit. Ab hac iḡ: in littore quoq̄ egyptiū loci amœnitate delectat⁹ Alexātriā vr- bē cōdēdā mādauit. Ipse ad Iouē Ammonē p̄ loca vasta solitudine post Cabisem secūsus adces- sit. hic multa millia e suis obruta arenarū vi austro p̄sate fuere. vbi vero tēplū attingit a sacerdo- te psual⁹ Iouis filiiū se putauit. Postremo Tertio Dareū vires reditegratē petēs vicit atq̄ oīno p̄- fligatū vna cū regno sustulit Persarū. Hic Babylonios cū tota regiōe subegit: mox Dareū p̄fectū

T. Albuti⁹
Albutius.
Albuti⁹ de
clamator.
C. Albuti⁹
filius.
Alphenus.
Alexis poe-
ta.
Alexis Ro-
manus

Alexander
Macedo.

turus auduit a Bello illius familiari eum captu a suis atq; interfectu que regis interfectu vestib; matri ei9 tumuladu remisit. Bessum vero interfectore supplicio ad fecit. Dareus aut mories deos precabatur: vti Alexandru secudareret: que hoste clementiore q suos inuenisset. Deinde in Parthu mouens superato Orexarte fluuio (hic enim Rha est que Alexander Tanaim alterum putauit) Scythas laceffiuuit: vterius fluxu ventris correptus insequi destitit. In his locis occurrentem habuit Thalestren amazonu regina: teste Iustino. XXXV. dieru itinere cofecto: q ex ipso pregnas dicitur discessisse. in India postremo pfectus suos exhortatus est ne animo deficeret parui teporis laborem Macedonibus orbis imperiu ac perpetua gloria parituru: vbi primu Taxile regem obuiu cu muneribus habuit: superatoq; Idalpe fluuio Poru alteru regu occurretem cu maximo exercitu vici: que in proelio victu ac captu dimisit vti prius liberu. Erat Porus quatuor cubitis & palmo procerus: in quo proelio Bucephalu amisit: In cuius honore supra Idalpe bucephalia vrbu condidit. In ea sane regione cu multis collocutus gymnosophistis dicitur. Inter quos Calanus nomine eu securus sese viu u cōstructa pyra cōburi iussit. Alexander deinde dextru India latu ad nauigari perquiriq; iussit: classi Onesicrito pfecto: ac Nearcho duce constitutis. ipse per mediteranea remigrans: quu alui dolore vexaret Babylonē repetit: lbiq; febrī correptus excessit: nullo veneni signo anno etatis. XXXIII. & a Ptolemeo Alexandria regia funeris pompa delatus. Fuit vini auidus adeo per ebrietate pcpuos amicos interfecerit: Clitu q in mea Philippu Alexandro pretulit: Philora & Parmenione insidiaru suspitione necari iussit: Callisthenē psum Aristotelis propinquu que inter charissimos habuerat: deinde in Hermolai cōiuratioe suspectu: q adoradu Alexandru ee negaret misere adfectu cesim necauit. Castitate alioqn tata vt pter vxore & Berfanen e Damasco vidua ac regia muliere: nulla alia cōplexus fuerit: Rhoxanē vxore Oxiartis regis filia nō prius attigit q pfectis ex ordine spōsalib; solēnibus: Sed & Aristobolus de ipius ebrietate scribit oia falsa esse: veru quia inter bibedu valde loqret: ea cōtraxerit fama. Cibi etiam paracissimum fuisse: q prandiu cōdimetum: nocturnu iter solebat appellare: cōnae frugi ac breue pradium: In reb; obeundis summa alioquin diligētia nullā amittendo occasionē: declarant maximas res breui tepore gesta: Mane ante oia sacrificabat. Si quādo vacaret aut venationi aut lectioni se tradebat: pferim Homeri que etiā nocte puluillo subicere solebat. Interdu cōiuiuis animum exhilarabat. vt post Dareu victu qsq; suoru amicas ad epulas iuitauit: iter quas Thais fuit Atheniensis genere: quā postea Ptolemeus magnopere adamauit: hec quu in cena rogasset Alexandru vt Persaru regia qa patriā suā incēderant cremaret: statim madauit. Pueroru insup abstinētissimus oino: quoru. XXX. millia ad disciplinā militarē erudiendoru nutrirī madauit. quin & que dam pollicentē sepulchru ei empturu pueru acriter obiurgauit: solebatq; dicere coitu ac somniu duo maxima mortalitatis esse signa. Post eius mortē inter duces regnu dispertitū: Ptolemeus Aegyptu: Lyfimachus Thracia: Antigonus Phrygia: Seleuc; Syria est adsecut;: Antipater vt oim fidissimus relictus domi custos simul & tutor Alexandri que Herculem vocabat Alexandro nati regnu macedonie inuasit: Perdicca Arideu Philippi filiu spuriu semistultu ex olympiadis potione factu in exercitu tanq regni munimen ac veru haredē ptulit & cōtra Hercule pdictu aiuit. que Ptolemeus Lagi ex hoc se peti vidēs bello fugauit: ex quo ille postea a Macedonib; spret; ab Antigono demu interfect; est. Is em Antigon; Philippo patre nat; Philippū regis miles fortissimus fuit ac altero captus oculo que olim in obsidione Perinthi catapulta trāfixu amisit: nec prius ea euelli passus est q hostē fugatu intra mēcia cōpulisset: Alexandri deinde comes vt auarus ac deceptor & qui pecuniā falso p eo creditā simulado extorsisset: ab eodē aula eiectus est: deinde p cātibus amicis reuocatus. Post eius mortē primus oim suis finibus non contentus. Seleucū patre Syrię priuauit: qui restitutus demum Ptolemei Casandri Lyfimachiq; bello sociali fuit: in quo ipse Antigonus occubuit vix euadente Demetrio poliorcete filio: Is em prius a patre missus cōtra Ptolemeu adolefcēs fuit: captusq; ab eo & ex liberalitate pri cu oibus ablatis remissus fuerat: sed paulo post p altero proelio victor ablata rursus eis reddēdo beneficiu restituit. Interim quu Antipater Athenas occupauisset Casandru filiu reliquit. Hunc olim Alexander capite parieti illidit q barbaros rideret contra naturam Macedonū Alexandru adorantes. Idē post mortē prius vti succederet Olympiadē cu Arideo priuigno & Hercule interfecit. Hāc em fil; Alexander sepe per lras rogauit vt a belloru regniq; nimia cura abstineret: eiusq; acerba respōsa sapiēter ferebat vsq; adeo vt lōga Antipatri cōtra eā eplā cōscripta dixerit: nescit Antip; q vna mris lachryma ois lras obscurabit: Nā & Epiru post ei9 mortē occupauit & Rhoxanē ob suspitionē dati Alexandro veneni i puteu pūci iussit: & Cleopatrá itē iterfici. Casander igit mories Antipatri & Alex

Orexartes flu.

Taxilis.

Porus.

Bucephalia

Calanus.

Nearchus.

Callisthenes.

Berfane.

Rhoxane.

Thais.

Antipater

Perdicca.

Arideus

Hercules.

Antigonus

Monaculus

Demetrius.

Casander.

Olympias.

drū dimisit iter se dissidētes: quapropter Antipater Thessalonicā matrē q alteri magis faueret: de medio sustulit: itur ad arma adcertitis vtriq; auxiliis: re tādē Lyfimacho Antipatri locero suadeūte cōposita: Alexander De metrio q vocatus ab eo sero cu exercitu venerat grās egit: redeūteq; comitat; post cenā p pditionē est ab eo iterfect;: quo facto Demetri; statū regnu occupat: legat; t; Macedonū sese excusat q idē facin; pri; i eū ille meditat; eet: ac vna tm nocte puentus fuerit: Illi & viri virtute p moti & perosi Casandri pricidiu & q iā Antip; alter frater metu cesserat: eū vt legitimū Macedonię haredē susceper: ex quo postea vsq; ad Perseu vltimū regū genus manauit. Vir fuit dubiu fortitudine maiore an libidine: capt; Lamie mulieris illecebris: insup Athenas postq ab Antripatri Casandriq; tyrānide liberauit i suā prātē blāda ofone corripuit: traditis ab illis portu & arce: vbi quū alia flagitia pperasset: tū Democle pulcherrimū adolefcētē ei9 stu prū sepi abnuētē in balneu quodā die psecut; est: cuq; ille aliter effugere nō valeret: sese in proximum aque feruētis lebetē pūciēdo necauit. Postremo Demetri; quū pfect; in asiā Seleuco bellū obsessus reb; oibus potiusq; sponte mouisset: ab eo captus in proelio ac Cherfonefi tm libere vngari pmissus post triēniū ex incōtinētia periit. Antigon; ei9 fili; cognomēto Gonatas regnu a tyrānis diuersis occupatib; vindicauit: deinde in Syriā ad nauigās ad recuperādos pfs cineres medio sane pōto sibi oblatos in aurea vrna alta in puppi collocauit. Inde Corinthū remigrās ab oibus circa natiōibus adeūtib; honorādos pbuit: postremo apud Demetriadē regio more tumulauit. Philā ciuitatē de mris noie edificauit Ad vltimū Spartanos bello supauit: quūq; Athenieses itē peteret ab Alexandro Pyrrhi regis filio vict; vnacū exercitu regnu post annos. XXXVI. amisit: qd deinde Demetri; fil; pūgato Alexandro recuperauit. vxore hic ex Seleucidis duxit: q post ea repudiata & Alexandri pdicti nata i ducta: cā belli fuit iter eū & Seleucū. Mories āno regni. XI. Philippo paruo filio Antigonū tutorē dimisit. Is Demetrio relicta cōiugē simul cu regno supsit: ac incōcioe bnificia ppo collata ex Thessalis & Dardanis supatis q post mortē Demetrii insultauerāt cōmēorādo necessitatēq; regni cōtinuo pponēdo: effecit: vt pars Macedonū ei aduersa plane cōquiesceret. Post hec ante oia Spartāos ppetuos macedonū inimicos duce eorū Cleomene fugato in prātē recepit: vbi tm pepcit: cui post annos. XV. Philipp; Demetrii pdicti fil; rotidē annorū successit: rēq; tenuit ānis. XII. Is primū Dardanos vicinorū ois q cōtēpta regis etate tumultuare cōeperāt: rur; cōpescuit: mox cu Romanis bellū suscepit: de quo simulq; ipius fillis in ei9 postea noie dicā: ad quos vsq; a Craneo prio Macedonię rege viri: xxxvii. p ānos fere qngētos rē tenuerūt: vsq; vero Philippū Alexandri psem sine noie ois ac rebus gestis. Alexander Epiri Neoptolemi fil; Olympiadis Alexandri mris ffrā Philippo sororis viro stupri cōmercio vt ait Trog; adolefcēs educat; in regno etiā adipiscēdo adiut; est: adcertit; a Tarētiniis cōtra Ro. fuit teste Lino li. viii. ab vrbe con. cccc. liii. A Sānitib; demū in Lucania magno proelio supat; ad Acherontē amnē est iterfect;: secūdu Dodonei Iouis fortes q pdixerāt vt Acherusia caueret aquā & Pandosia vrbē caueret: quā tm in Epiro putabat ee. Nā & molossi Acherontē hñt: Corp; ei9 miseris modis adfectu ad vxore & sororē Olympiadē remissū. Alexander Phere; in Thessalia Tyrānidem apud Phareos exercuit. De quo Cicero de offi. li. II. quo aio vixisse arbitramur Alexandru Phere; cu vxore Theben vehemēter diligeret: tm ad eā ex epulis i cubiculū veniēs familiarē: barbarū de stricto gladio pmittebat vt pscutaret arculas muliebres & neq; istrumētis telū occultaret; qret. Omiferū q barbaros fideliores putabat q cōiugē: hec ille. Necatū tādē ab ea cōstat esse dormimietē i lecto. Ouidi; in lbin inq; tuo thalamo Iugulat; more Phere;: qui Dat; ē leto Cōiugis ipse fūe. Alexā. Aphrodise; Sub Seuero & Antonino Imp. phiam pfectus prim; oim Aristotelē ātea vris doctis magis laudatū q intellectū Cōmētariis enarrauit: cuius scholatāq; ex equo troiano vt de Isocrate dicit Cicero: viri docti emanarūt. Themisti;: Amoni;: Simplic;: Philopon; Olympiodor;: Aristote. oēs Cōmētatores. Topica pferim pulcherrime enarrauit. Alexā. Miles; Polyhistor cognoiat; libert;. Cor. Lētuli grāmatic; Romę docuit: Syllē tpib; extict; est ex incēdio domus apud Lauretes Suidas Alexā. Ephesi; q Lychni; est cognominat;: orator magnus est habitus & in rep. versat; & historiā scripsit & carmīa in qbus de Cēlestib; tractat & terras cōtinētes describit: auctor Stra. Alex. Aethol; ex ciuitate Pleuronis poeta Tragic; iter. vii. cōnueratus eorū q cognoiati sūt Plias. Suidas. Alexā. e Seleucia Cilicie mag; eplaru gręcarū. M. Antonini prin cipis Herodis equalis: docuit Romę & Athenis: cognominat; est Peloplato πλοπλαττω Alexā der & Alexandra reges hebrei De qbus satis in historia Hierosolymitana dixim;. Altera Alexandra q & Casandra dicta est Priami filia ac vates q Paridē frem fatū prię futurū pdixit. Ei9 noie Ly cophronis inscribit; poema. Veniā ad nostros Inter quos emicuit Alexander Cappadociz pūl; &

Antipater. Alexander.

Lamia.

Democlis. pudicia.

Antigonu gonatas.

Phila vrbs.

Demetrius

Antigonus tutor.

Philippus. Alexander

Alexā. Ty. rannus pheraus.

Alexā. aphrodise;

Alexan. Polyhistor.

Alexan. Lychnius.

Alexā. poeta.

Alex. vxor.

Alexandra priami.

Alexā. pūl. Hierosoly.

ciuis: Hierosolymā adorādi grā properatit humaniterq; ab incolis except⁹ Coadiutor Narcissi tūc p̄sulis hierosolymitani ac iā decrepiti cōstituit. vir fuit in primis erudit⁹: scripsit epl̄as quas dam etiā ad Origenē: Perit martyr i custodia sub Decio principe: auctores Hierony. & Eusebi⁹ in historia. Addit etiā Eusebi⁹ bibliothecā Hierosolymis nobilē cōstituisse. Vnde materiā scribē di p̄bitā ei plurimū faret. Præterea Patheriū ac Clementē ea tēp̄tate in sacris libris doctissimos præceptores habuisse. Alexāder Præsul Alexādrin⁹ q̄ in Cōcilio Nicēno princeps inter Ortho xos cōtra Ariū se subscripsit: cū ille maxime torq̄ret̄ pl̄atū sibi in Alexādrina ecclīa Alexandrū. Ex hac igit̄ ambitioe virus omne primū in eū: deide in oīs Orthodoxos infectario. Huic Athana sius successit qui adolescēs sub eius tūc disciplina educatus ac in cōciliū illud ab eo duct⁹ fuerat: auctor Eusebius. Amati⁹ Tribun⁹: Getulius: Primitiuus & Cerealis sub Hadriano Romā igne cremati & sepulti viā salaria. Alius itē vnacum Alexādro martyr apud Nouodunū cuius festū. VIII. Eid. Iunii. Reperiunt̄ & totidē p̄fessores: vn⁹ p̄sul Redonēsis: alter p̄sbyter apud Tifernum egrotos curabat: & serpētes crucis signo necabat: auctor Greg. III. dial. cui⁹ ille tpe fuit. Amādu s præsul Traiectēsis a Dagoberto Francorū rege factus: decessit anno. VIII. Eid. Febru. Ambrosius præsul Mediolanēsis. homo Romanus ac patricius Cui quondā puero in cunis (vt refert Pauli nus p̄sul Nolan⁹ q̄ ei⁹ vitā cōscripsit) examē apū circa os apparuisse: magni viri mellifluisq; ser monis p̄lagiū fuit. Adulē⁹ paulatimq; disciplinis liberalib⁹ imbut⁹ apud Valēntianū principē in dignatioe fuit missusq; ad regēdā Liguriā. & Amyliā cū prāte cōsulari: Cū videret Mediola ni vt ait Rufinus in. VI. historiæ Auxentiū ei⁹ ciuitatis p̄sulē: qui arrianis fauerat iā extinctū: ac populū diuersa in studia partiū cōcitātū: in electioe p̄sulis p̄ magistratu atq; officio suo tumul tū sedatur⁹: eo adcessit. Cūq; ibi multa secundū leges & publicā disciplinā p̄ gete ac trāglit̄ate perorasset: Populū subito clamor exorit̄ Ambrosiū p̄sulē velle dicētis. Itaq; vt baptizet̄ dat̄ ope rā: erat em̄ catecumin⁹. Itaq; on⁹ eo detrectate ac diu renuēte: Res ad Theodosiū seniorē defert̄. ille votū ppl̄i collaudat Ambrosiūq; inuitū munus subire coegit Opera ei⁹ notissima. De ipsius hexamero Hieronym⁹ sic ait. Bt̄s Ambrosi⁹ sic hexamerō Origenis cōpilauit vt Hippolyti sen tērias Basilic⁹ seq̄ret̄. De libro aut̄. S. S. Augustin⁹ in lib. de do. xp̄ia. sic ait. S. Ambrosi⁹ cū agar vim magnā de Spiritu. S. vt cū p̄fe & filio demōstret esse equalē submissio tñ dicēdi genere vti: qm̄ res suscepta nō ornāmēta verborū aut ad flectēdos aīos cōmōtiōis adfectū: sed rerū documē ta desiderat. Quē cā fuit vt ipse Didymi librū i latinū cōuerteret. Hieronym⁹ itē ad Paulinū su per hoc scribit: Malui alieni opis interpres q̄ vt qdā faciūt ifamis Corniculē more alienis me co loribus ornare. Legi Dudū de. S. S. quosdā libellos & iuxta Comici sentētiā a gracis bonis latina nō bona: Nihil em̄ dialecticū. Nihil virile atq; distinctū qd̄ lectoris vel i grati ad sensū trahat: sed totū flaccidū molle nitidū atq; formosum & exq̄sitis hinc i de colorib⁹ pigmētātū. Eū tñ alio in lo co aeris volucrē: & fidei ac oīm virtutū firmas eē colūnas ei⁹ sentētiās testat̄. Fuit igit̄ Ambrosi⁹ apud oīs venerabilis: tātaq; auctoritate vt Theodosiū e Thessalonica vbi hoīm aliquot millia se ditioe orta trucidari insserat: in Tēplū Mediolani ingrediētē eiecerit minime resistētē: coegerit q; publice sese piaculo expiari. Ambrosi⁹ Alexādrin⁹ Diacon⁹ vir genere & lris sacris clarus cū Valēntini & Martiōis ab initio Heresim sectaret̄: ab Origene ab errore depulsus: eū postea cū eēt diues fact⁹ oib⁹ reb⁹ iuuit: p̄stog; ei pecunia: sumptu: industriaq; adfuit Notariolq;. VII. ac totidē puellas eruditas adhibuit q̄ ei⁹ dictata exciperēt: qua ille cōmoditate atq; ocio fret⁹ tot illa volu mina cōscripsit: solitusq; eū vocare Diosethen. i. *διοσηθεν* hoc ē opis i pulsorē. Tāti igit̄ officii at q; liberalitatis Ambrosiū laudib⁹ hoc tñ defuit q; moriēs in diuitiis: Origenis amici quē i vita co luit & senis ac paupis nō meminerit. Ex Hierony. & Eusebio li. V. Ambrosi⁹ ali⁹ Alexādrin⁹ tpe diui Hierony. vt ipe testat̄. Didymū audiuit. Scripsit cōtra Apollinarem: cōmētarios quoq; in Job. Ameli⁹ p̄hus Apaniēsis discipul⁹ Plotini: Magister Porphyriū quo tpe Amonius. Origenes. Amipias Comic⁹ poeta Atheniēsis. Amoni⁹ Alexādrin⁹ sūm⁹ p̄hus p̄ceptor Origenis vt Por phyri⁹ in. III. cōtra xp̄ianos libro testat̄ q̄ etiā eū xp̄anū dicit fuisse a puero: postq; aut̄ ad etatē sa piēdi venisset: sese ad philosophiā cōuertisse deserta fide. Qd̄ Eusebi⁹ i. VI. historiē lib. manifesto cōfutat his verbis. Amoniū fidē xp̄i etiā inter phica studia integrā illibātāq; seruasse vsq; ad ex tremū testes sunt ei⁹ libri q̄ etiā nūc habētur luculētissimi: de nra religioe scripti: & p̄cipue volu mē illud qd̄ de Moīis & lesū xp̄i cōsonātia scripsit. Sed & multa alia ei⁹ opuscula q; a studiosis p̄ clara habent. Legit̄ & hic siue ali⁹ fuerit p̄fessor cū Athanasio Romā venisse: interrogatūq; in re ditū nihil se edificiorū egregiū vidisse p̄ter basilicas ap̄lorū & seruatoris respōdisse. tanta aliq; abstinētia vt nunq; nisi panem assūm ederet: nūq; iratus: nūq; deniq; mentitus fuerit. Fuit coquū

Alexā. p̄sul.
Alexādrī.
Amantiū.
Amandus
Ambrosius
Auxentius.
B. Ambro.
Ambrosius
Alexādrī.
Ambrosius
præsul.
Alexādrī.
Amelius.
Amipias.
Amonius.

Syriani Ambo eruditi: sed alter magis diuinis rebus ac philosophiē dedit⁹. Amonius aut̄ poetis & Oratoribus. Hunc Amoniū dicunt habuisse Afinū sapientiē auditorē: rem quidē pdigiosam auctor Suidas. Fuit itē alter Amoni⁹ Herneus ex Aegypto: præceptor Ioannis Gramatici. AM PHION Priscē musicę inuētor: de quo Parabatos in eplā scribit: hui⁹ lyre harmonia muros The banos exedificatos fuisse: lapidibus sponte insilientibus. De hoc & Zeto fratre inter Bœotios in Geographia diximus. Amcebeas Citharedus tāta fuisse traditur castitate vt vxorem quā pul cherrimam habebat nunq; attigerit: auctor Aelianus de va. histo. Amilchares Duces carthagi nenses plures diuersis temporibus claruere. Ante omnis Trogus libro. XXI. Itēq; Orosius Amil charem cognomēto Rhodonē cōmemorat: qui facundia solertiāq; in signis de sententiā Cartha ginensiū: qui ea tēp̄tate: crescentē Alexādrī magni potentiā timebant: in castra ad Alexandrū venit: sese & exulem fingens & militem offerrens. Parmemone aditum cōciliante Atq; ita confi liis eius exploratis: in tabellis ligneis vacua desuper cera inductis ciuibus suis omnia p̄scribat Sed Carthaginenses: post regis mortē reuersum in patriam quasi vrbē Regi venditasset: non in grato tantū: verū crudeli animo neauerūt. Amilchar an alius an idem quē supra nominauī fue rit: inter auctores non satis deprenditur: tpe tamē nō valde discrepare videtur. Hic adcerfitus a Syracusanis cōtra Agathoclem Tyrānum eos obsidione prementē: Cum Syracusas fortiter tue retur: rogatus tandē ab Agathocle ciuibus eū cōciliauit: Tyrānūq; constituit: qui postea per p ditionē in Theatro Senatū Syracusanorum trucidauit ac socios insup Pœnos vexauit: Indigna ti Carthaginēses Amilcharē ducē huiuscemodi mali causam clandestinis sententiis q; adhuc ef set in Imperio condemnauerunt: mox aperte vlturi: Quā animaduersionē mors eius præuenit. Quæ res Agathocle aduersus Pœnos occasionem mouendi belli dedit. Huius filius Bomilchar fuit & ipse Pœnorū dux: eodē Trogo auctore li. XXXIII. qui veniens in suspitionē Carthaginē sium ne & ipse cū Agathocle cōspiraret: in medio foro patibulo suffix⁹ est: vnde ille magno ani mo de cruce in Pœnos clamitando eorū & ingratitude ac crudelitate tā in patrē suum Amil charē q̄ in reliquos duces exprobrando expirauit. Amilchar Gisonis filius: Primus cū Agathocle apud Syracusas bis cōgressus: victor eū coegit stultū attamē fortunatū consiliū capere: vt re bus domi desperatioe relictis Carthaginē petens obsideret: Igitur Amilchar In Syracusanū ob si dione perseuerās interficit. Trogus libro. XXXIII. Amilcharē alium: Liuius libro. XXXI. me morat: qui dicit. L. Furium Prætozem Gallos Insuēres rebellantes & Amilcharē pœnū in ea par te molietem acie vicisse: Amilchareq; interfecto: millia hominū. XXXVI. fuisse cesa. Amilcha rem Magonis filiū vide in Asdrubale primo. Amilchar cognomēto Barcha pater Annibalis: pri mā sectidū filiū inter duces Pœnos gloriā obtinuit. Primus nāq; in Italia Romanorū impetum qui multas infixerant. reip. clades diutius q̄ par erat sustinuit: Deinde Aphrico bello Cū Mer cennariū milites seditione facta rem Carthaginēsem in extremū periculū cōiecissent: sic strenue restinxit incendium illud: vt sit omniū sententiā iudicatū vnias Amilcharis opera patriā fuisse seruata. In Hispaniā post hęc cū Imperio missus quo tēpore Annibalē puerū secū duxisse tradit: cū multa gessisset memoratu digna tandē Octauo Anno q̄ in eā prouinciā venerat: fortiter pu gnans occubuit. ANnæ p̄cipue in veteri lege describūtur: Mater dei genitricis Mater Samuelis prophete. Anna p̄phetissa. Hānones itē plures legim⁹. Prim⁹ fuit Philippi regis Macedonis tpi bus: q; Carthagine priuatis opib⁹ potēs regnū adfectās & in filie nuptiis principes ciuitatis vene no necare: prodito a ministris cōsilio frustra cogitans: alia aggressus est via: Seruitia cōcitāt q; incautā vrbē opprimat: quo etiā ciuibus puiso: ac vitato periculo: ipse demū in castellū munitū sese recipiēs Aphros Maurorūq; regē armauit: captus postremo ac primū virgīs castus: deinde effossis oculis & manibus cruribusq; fractis: cruce adfixus ē: ac in cognatos oīs etiā aīaduēsum. Trogus li. XXI. & Orosius. IIII. Hannonē ducē aliū Agathocles ad expugnationē Carthaginis profect⁹ obuū cū. XXX. mil. Pœnorū habuit: cōsertaq; pugna iterfecit. Trog⁹. XXII. Hāno & Asdrubal q; duces Factioi barchinē salubria monita Carthaginēsisibus de pace cōtra Annibalem nequaq; exauditi dederāt Liui⁹ i p̄rio & vltimo de bello pu. vbi vtriusq; orones prudētissimas li cet adp̄icere. Hāno teste itē Liuiō loco Asdrubalis in Italiā veniētis: cū copiis cōiūctus magnū in Hispania exercitū coegit Cōtra quos. M. Sillan⁹ a Scipione missus eos ifigni clade adfecit: Hāno nēq; captū i ea pugna Romā. L. Scipio. frater vnacū ceteris captiuis duxit. Mago vero alter dux die decia e Gadib⁹ ad Asdrubalē Gisonis euasit. Hānonē ppinquū suū Annibal cū primū i Ira liā venit p̄fecit Hispaniā: citra Iberū q; sepe cū Scipioib⁹ cōgress⁹ est: Thurinos subegit: ap̄ Bn uētū i Italia a Fuluiō Flacco supatur. Capue p̄fuit dū obsideret a Fuluiō: ac eā ppria temeritate

Amonius.
Amphion.
Amoebeas
amilchares
Amilchar
rhodo.
Amilchar.
Bomilchar
filius.
Amilchar
gisonius.
Amilchar.
Magonis. F
Amilchar
Barcha.
Annē. iiii.
Hannonēs.
Hanno pri
mus.
Hanno.
Hanno.

Hanno. amiserit: in Africā postremo rediit. Hanno Carthagine potens sagaciq; ingenio quem ego puto eundem esse cum primo quē supra nominavi: hic leonem māsuefecit vti Plinius est auctor. Sed & Aelianus aues eum de nido capere solitum dicit: & in tenebris docere paulatim hanc vocem

Hanno. Deus est hanno: & iā adultas ac doctas quaquaversus dimittere quē vocem eadē redderet. AN

Annibal senior. nibales deinceps dicendi, primus Senior appellatus Asdrubalis filius cū primo bello Punico totā Italiam. LXX. nauiū classe vastaret Cor. Asinam Cos. Ro. Spe pacis ad colloquiū vocatum punica fraude trucidauit. Hunc postea, GN. Duilius Cos. eius Collega est vltus: q; Annibalē ipm bello nauali superauit: profligatūq; turpiter parua scapha aufugere compulit. Iterū deīde a Carthaginensibus classi prepositū & infeliciter pugnantem: eius exercitus orta seditione lapidibus obrutū interfecit: auctor Orofius lib. IIII. Liuius autem dicit hunc cruci a Carthaginensibus suis se adfixum. Annibal huius filius teste Polybio primo bello punico missus ab Amilcone Duce in Lilybeū (qd a Romanis oppugnabatur) ad Siculos in officio continendos est. Quo postea Annibal alter Dux Amilcharis fili⁹ missus cum classe. LX. nauiū ad obessorum subsidium. Nam Lilybeum promōtorium Carthaginem versus Romani oppugnabāt: Annibal ergo ad Aegusam Insulam eodem auctore Polybio peruenit: quā media est inter Lilybeum & Carthaginem. Annibal alius Rhodius Dux item Carthaginēsis in eodem bello: Romanorū: presidium & obsidionē præteriens in eundo & redeundo hostibus vidētibus ob nauis Rhodiæ celeritatē: Sciscitabūsus qd Lilybei ageretur Carthaginensibus referebat. Tādē Cum saepe rediisset a Romanis intercept⁹ est. Polybius. Annibal Amilcharis filius omnis hos fama: virtuteq; antecellit Cuius gesta breuiter e Liuiō Plutarchoq; ac reliquis auctoribus delibata pcurram. Ortus in insula Tiquada iuxta Carthaginem primum in Hispaniam ductus sub disciplina patris & ab eo Nouem annorū puer ad aram iurare coactus fuit: se hostem perpetuū populi Ro. futurū. mortuo patre sub Hasdrubale sororis suę viro militauit: post quē creatus imperator decreto contra Ro. bello: Saguntū ante omnia. XX. natus annos expugnauit: In Italiam. V. mēse superatis alpiibus ab Hispania peruenit: amissis in itinere hominū. XX. millib⁹: q; restabant. L. millia peditum & X. equitum traduntur fuisse. Polybius autem vix. XX. millia dicit omnino fuisse. Quibus primū apud Ticinū amnem. Cor. Scipionem patrē Africani maioris occurrentem superauit. Alterū vero Cos. Sempronium ad Trebiā ingenti clade adfecit. C. Flaminiū ad Trasimenē de eius exercitu ad. XXV. millia trucidatis. Post quē. Q. Fabius Max. eum fregit: cūctandoq; rem restituit. Deinde Attili⁹ & Seruilius Coss. Fabianis artibus Annibalem ad cōmeatuū summā inopiā deduxerunt. Hinc missus. P. Aemyli⁹ qui ob Terētiū collegē temeritatē apud Cannas cū exercitu maximo omniū clade occubuit: vbi senatores. XC. ciues ad. XLV. millia periēre: tresq; anulorū aureorū modū Carthaginem missi: Captiui a Romanis redimī per legatos recusati: ad vnum omnes interfecti. Haud multo post. CN. Fuluiū Procō. & Tribunos. XI. ac militū. XVII. millia occidit in proelio. Inde cum ingenti omniū. Ro. metu per Sueffanū agrum ad tertiū ab vrbe lapidē accessit. Vnde pluuia tēpestatibusq; se in Cāpaniā recipere coactus est. Anno sequente Claudius Marcellus ab eodem Dux Ro. occiditur. At Claudius Nero iuxta Metaurū annem Cōsul cū Salinatore Collega suo: Asdrubalem Annibali fratri in Italiam ex Africa magnū adducētē exercitum: vicit: cēsis supra. XLV. mil. hostium Caput ad Annibalem lācea pfixū deportatū eius maximū animū fregit. XIII. vero huius belli anno: Scipio. Cōs. creatus in Africam mittit: qui multis rebus in Hispania prius feliciter gestis. Annibalem postremo a suis accersitum domum ad tuendam patriam redire coegit: saepe flentem ac Italiam respicientē. Qui cum Carthaginē peruenisset: in itā cum Ro. per Scipionem pacem fregit. Inde ab vtroq; duce ventū in proeliū: quale nūq; antea vlla prodiderat etas: In quo Romanus victor & Annibal pene captus cū quatuor tantū aufugit milibus: Inuenta in eius castris argenti pondo. XX. mil. aurī noningenta: ita Annibalem tot regionum victorē tandē Romana fregit virtus: qui victoribus facile cōcedens se proelio & bello victū in exiliū spē q; infidias metueret: se dedit: ac ad regē Antiochū confugit: quē Romani legati a fiduo longoq; colloquio reseius gestas solī corā extollentes: Antiocho reddidere suspectū. Inde in Cretam fugit: vbi cū aliquādiu quiete vixisset & ob ingētes quas congesserat opes metueret infidias: amphoras repleuit plūbo: quas in tēplo Dianę fortunę suę presidia deponere se dixit. vt de ipso insula minime sollicitata esset. Itaq; aurū omne secū ferens ad Prusiā Bithyniæ regē profugit & ex Duce summo factus cliens: vbi postremo de regis fide quānam futura esset trepidat: q; Flaminiū legatum contra se viderat a Romanis missum: ac se paulatim a militibus circūseptum: venenum quod in annulo gestabat hausit: Prusias paulopost ob eā perfidiam ab omnibus

desertus regnoq; eiectus in latebris misere vicitando: tandē a filio pimitur. Annibalis sepulcrū diu in Libyssa oppido visum est: quā ex oraculo metuebat nomine deceptus ex Libya ob quam causam ex Africa effugerat. ANACREON Terius poeta Lyricus in honore fuit apud Poly

Anacreoti. cratē Samiorū regē. Cuius etiam puerum Smerdiē dilexit. Aelianus. Huius poema vt ait Cice

Anaxarch⁹ ro totum amatoriū est. Perit autem acino vna passā: vt scribit Plinius. Anaxarchus Abderi

Anaxandri res Diomenis Smyrnei auditor floruit olym. CX. Suidas. Alexandrides Rhodius poeta Comi

des. cus tpe Philippi Macedonis olym. LXXXI. Docuit Fabulas. LV. vicit vna. Suidas. Anaxilas

Anaxilas. Comicus. Idē. Anaxippus Nouæ comedie poeta floruit sub Antigono & Demetrio Poliorcete

Anaxipp⁹ Suidas. Anatolius pceptor Theodosii principis vir summa modestia pdit⁹: diuitiarum contem

Anatolius. ptor. Anatolius alter Laodiceę Syriæ præful sub Probo & Caro Imp. mirāda vir doctrina in ma

Anatolius thesi & grāmatica rhetorica ac dialectica: qd ex volumine deprēditur ab eo sup pascha cōposito

Anatolius & ex. x. libris de Arithmetica institutionibus ex Hieronymo. ANaxenorem Citharcedū Tyana

Anaxenor. præful. Ciuitas valde extulit: sed magis. M. Antoni⁹ qui quatuor Ciuitatum ei tributa legēda tribuit

Anastafius Strabo. ANastafius bibliothecarius Lateranēsis Io. VIII. pon. tēpore emicuit: vir vtraq; lingua

Anastafius doctissim⁹. Septimā vniuersalem Synodū & Hierarchiā Dionysii & multorū sanctorū vitas in

Ancaus. latinū vertit sermonē. p̄tērea historiā ecclesiasticā vsq; ad sua tpa scripsit: rogante Carolo. ii. cui in primis char⁹ erat. ANcaus filius Astipaleæ phoenicis & Neptuni filiæ rex Partheniæ id est

Ancaus. Sami: cū esset agriculturæ studiosus teste Aristotele vitas seruiri iam magnopere senex: ridenti

Ancaus. bus seruis ac vaticinantibus minime ex eis fructū degustaturū. Igitur adueniente vindemia il

Ancaus. le calicem musti iussit sibi propinari exprobrans ei vaticiniū. At seruus illud puerbium locutus

Ancaus. est πολλά μεταξὺ πείλει κῶλικος καὶ χεῖλεος ἄκρον. id est multa inter calicem existit labrūq; sup

Ancaus. mū. Nec mora: nūtiatur aper fugiens fines deuastare: ille statim posito calice it obuiā ab eoq; in

Ancaus. terfici. Ex Apollonii enarratore ac libro puerbiorū. Alii hūc Arcadicum Lycurgi filiū dicūt: al

Anaximander. terū Pleronitū. ANaximander Milesius Thaletis discipulus prim⁹ horologiū & Gnomonē in

Anaximander. uenit ipsūq; Lacedæmoniē in loco captandę vmbra idoneo statuit: quo videlicet vt ait Favorin⁹

Anaximander. in oimoda historia: cōuersiones solis & egnoctia notaret. Horoscopia quoq; fabricatus est ac pri

Anaximander. mus terræ marisq; circuitus descripsit. Spherā insup cōstruxit. Emicuit: sub Polycrate Samiorū

Anaximander. tyrāno: obiit diē anno etatis. LXIII. authores Diogenes & Suidas. ANaximader Junior superioris

Anaximander. filius historicus fuit temporibus Artaxerxis magni. scripsit Disertationes Pythagoræ. Suidas.

Anaximander. ANaximenes Milesi⁹ Anaximandri auditor Olym. LV. quo tempore Sardis ciuitas capta &

Anaximenes p̄sius. Cyrus Croesum sustulit. Scripsit vnā ad Thaletē epistolā. Suidas. Diogenes. ANaximenes Lā

Anaximenes orator. plācenus orator Discipulus Diogenis Cynici: pceptor Alexandri magni: eiusq; comes in ex

Anaximenes orator. peditionibus. Suidas. Hic missus quondā orator ad Alexandrū iratū Lamplacenis cum suspectus

Anaximenes orator. ob eloquentiā esset: iurauit Alexander: nihil se facturū qd diceret. At ille rogauit vt Lāpsacū di

Anaximenes orator. riperet. author Pausanias. Anacharsis: Scythæ. ANaxagoras Clazomenius philosoph⁹ Ana

Anaximenes orator. ximenes discipul⁹ vt Suidas & Diogenes testantur. Mens cognominabatur: q; mentem & mate

Anaximenes orator. riam principia rerū ponebat. Dixit p̄tērea solem igneum esse α μνδροζ. Agebat Athenis tēpore

Anaximenes orator. Periclis cuius erat pceptor. Inde Lāpsacum pfectus. ibiq; extinctus. Hic vtī deus colebatur q;

Anaximenes orator. in Olympia cū alia tum in siccitate maxima pluiturum dixit: penulatusq; p̄tērea astate media

Anaximenes orator. adcessit: vt refert etiā Philostratus in vita Apollonii: vbi & Apolloniū cōmemorat vituperare

Anaximenes orator. solitum esse duos philosophos contraria sentientes: Anaxagoram diuitiis & pecunię studentem

Anaximenes orator. & Cratem Thebanum qui peculiū in mare proiecit: sed mediocritatem in his esse seruandam.

Anaximenes orator. Fuere hoc nomine tres alii secundū Diogenē. Primus de Isocratis disciplina veniens statuarius

Anaximenes orator. tres. Alius cuius meminit Antigonus: Tertius grammaticus Zenodoti discipulus. De Clazomenio

Anaximenes orator. Andocides Orator Atheniensis vnus e Decē: filius Leogori prognatus Telemacho Vlyssis: vt me

Anaximenes orator. minit Hellanicus. ANdrocle⁹ philosoph⁹ Porphyrii discipulus: cuius ipse Porphyrius menti

Anaximenes orator. onem facit in libro quem περι ἐμποδῶν τεκνολογῶν inscripsit. ANdromachus e Neapoli Syriæ

Anaximenes orator. filius Zona: grammaticus docuit Nicomediæ Diocletiani principis tempore. Suidas. Androma

Anaximenes orator. che Hectoris vxor: q; a Pyrrho abducta est: dein Heleno Troiano in matrimoniu data. Andro

Anaximenes orator. made filia Cephei regis & Casiope relegata apd Ioppē mōstro marino: liberata a Perseo Iouis fi

Anaximenes orator. lio. Andronicus Rhodi⁹ p̄sius pipatetic⁹: cui⁹ meminit Strab. M. Popili⁹ Andronic⁹ grāmatic⁹

Anaximenes orator. p̄sius. desidiosior in p̄fessione græca: ex quo min⁹ idone⁹ ad tuendā Scholā. ex vrbe se Cumas cōtulit:

Anaximenes orator. ibiq; in otio vixit: multaq; cōposuit: verū adeo inops atq; egēs vt coact⁹ sit p̄cipuū illud opuscu

Anacreoti.
Anaxarch⁹
Anaxandri
des.
Anaxilas.
Anaxipp⁹
Anatolius.
Anatolius
præful.
Anaxenor.
Anastafius

Ancaus.

Anaximander.
der.

Anaximenes p̄sius.
Anaximenes orator.

Anacharsis
Anaxago
ras.

Anaxagorę
tres.
Andocides
Androcle
us.
Androma
che.
Androma
de.
Andronic⁹
p̄sius.
Andronic⁹
grāmatic⁹.

Andronicus historicus. **Andronice** **historicus.** **Andromachus.** **Antimachus.** **Antiphanes.** **Antinous.** **Antigides.** **Antisthenes.** **Antiochi reges & Seleuci.** **Antiochus ascalonita.** **Antiochus sophista.** **Antipater dux.** **Antipater Sidonius.** **Antipater Tyrius.** **Antipater Ascalonita.** **Antipater sophista.** **Antiphon Rhanius.**

lum annaliū eleuchorū. XVI. millibus nūmū cuidā vēdere: quos Orbilius nact⁹ redemisse se dicit vulgariq; noīe authoris, Trāqllus. Andronicus alius qui res Alexādrī scripsit. **ANDRO-** **DAMVS** Reginus qui leges cōdidit Chalcedīsibus qui sunt in Thracia, author Aristoteles, Il- poli. **ANTIMACHVS** Colophon⁹ poeta: cū teste Cicerone poema quoddā obscurū ī auditō rio recitaret atq; oēs pter Platonē q; minime illd̄ itelligerēt discessissent: Plato mihi inq; p om- nibus. Nā & poetis hoc quidē cōcedi pōt oratorib⁹ minime: cū popularis sit illa facultas: illeq; tā tū fit bonus orator qui multitudinī placet. hāc Cicero, de eodē Plutarch⁹ in Lyfandro. Idē dice re videt q; in quodā poemate apud Lyfandrū posthabitus Nicerato poetæ ppter obscuritatem Platone tm̄ contra sentiente Antimachūq; pferēte. Quintilianus itē in. IX. In Antimachogra- uitas & minime vulgare dicēdi genus laudē habet: sed quis ei secundas grāmatorū cōsensu ferat: & adfectibus & iucūditate: omnino arte deficit: vt plane appareat quāto sit aliud pximum esse quāto aliud secundū. Antimachos quoq; alios duos Suidas ponit: alterū Aegyptiū patria hieropolitanū: Alterū poetā Melicū cognomēto Psecā. Antiphanes Comicus noua Comēdiq; Antyllus orator. **ANTINVS** natione Bithynicus Hadriani libertus mira pulchritudine adole- scēs: vt ei⁹ adhuc idicat imago in veterū nūmis quā nos vidim⁹. Huic dilectissimo Hadrian⁹ tē- plū apud Mantineā cōstituit: & ciuitatē suī nominis apud Nilū, vt Pausanias testat. Hierony- mus noster eū Hadriani Cōcubinū vocat: exclamatq; ei tēplū cōstitutum Hierosolymis apud Caluariaz mōtē vbi Christū passus. **ANTIGENIDES** Thebanus Musicus Tibicen Philoxeni disci- pulus. Hic primus calciāmētis Milesiis lasciuioribus vsus fuisse dicit: poeta insup melicus, Sui- das. Hic etiam discipulo frigētī ad populū ait: mihi cane & musis, author Cicero in Bruto. **ANTISTHENES** Atheniēsis Socratis discipulus pceptor Diogenis: scripsit de Magica, Fuere & alii tres vn⁹ de Schola Heracliti. Alius Ephes⁹. Terti⁹ Rhodius historic⁹. Diogenes. **ANTISTHENES** Syba- rita nobilē vētē elaborauit: in qua variū diū & terrē erāt depictē. Hāc quotannis in Liciniū Iuno- nis tēplo suspēdi miraculī causa solebat: quā a Dionysio Syracusano Carthaginēses, CXX. eme- rūt, author Aristoteles de admirando auditū. Antiochos & Seleucos Syriā reges in Geogra- phia in Syriā descriptione dixi. **ANTIOCHVS** Ascalonita ex vetere Academia dicēdi peritissi- mus: Lucullī pceptor. Cicero vero Philonem eodem tempore e noua sectabat. Frequens ppterea inter eos disputatio. Quare Cic. librū edidit cōtra veterem Academia: qui Lucull⁹ inscribitur: vbi dat ei partes veteris. Ipse nouam tuetur. Plutarchus in Lucullo. Antiochus Syracusanus Historicus qui scripsit de Italia, citat saepe testis a Strabone & Dionysio. Antiochus quē Aegaei Cilicūm tulere: doctissimus sophista. Securus in figuris: vehemēs in accusationibus: venustus ī defensionibus: in demōstratiuis potens. Et in torū in forēsibus sophistica: & in sophisticis forensi vtebat oratione. Adfectus scite expressit. Questus & miserationes minimū pducendo latētī sen- su includebat, ex Philostrato. **ANTIPATER** Iolai filius e Palūra ciuitate Macedoniae miles Philippi. Deinde iter Alexādrī Duces & regni successores. Discipul⁹ & ipse Aristotelis: vir pter scientiam rei militaris literatissimus. Duo epistolarum volumina reliquit: & historiam Perdicē: res Illyricas. Tutelā gessit Herculis pueri Alexādrī filii. Hic solus e successoribus non sustinuit Alexādrū deum vocari: rem impiā esse dicitās, vixit annos, LXXIX. Cassandro filio superstitē qui Olympiadem Alexādrī matrē necauit, hāc Suidas. Plutarch⁹ vero sic ait. Antipater succes- sor Alexādrī ī regno Macedoniae. Post bellū Atheniēsis illatū legatis ad eum de pace venientibus: cui princeps erat Xenocrates: respondit se in amicitia permansurū si sibi Demosthenes & Hyperides dederentur. Si eius praesidium in Munichia hoc est Athenarū arcem recepissent. Si deniq; absumptam in eo bello pecuniā: acceptaq; damna relarcirent. Quibus illi cōditionib⁹ con- senserunt. Antipater Sidon⁹ poeta vt Cicero & Quintilianus testantur: versus ex tpe faciebat. Idem vt Valerius refert die suo natali semper febrī aegrotabat: quo tandē morbo perit vltima senectute. Floruit Crassi oratoris tēporibus. Antipater Tyrius philosoph⁹ stoicus pceptor Ca- tonis Uticensis, author Plutarchus in Catone. Alius itē Tarlensis philosophus vt idem author. Antipater herodis regis pater Ascalonita vir maximus & potētia pdit⁹, de quo in historia Hierosolymitana diximus. **ANTIPATER** hieropolitan⁹ (Hieropolis em̄ Asiae ciuitas est) Sophista no- bilis pceptor filiorū Seueri principis: cuius gesta conscripsit ac magister epistolarū fuit, author Philostratus. **ANTIPHON** Rhamnusus orator antiqu⁹ Athenis simul & Dux praepcepta di- cendī tradidit teste Quintiliano: quo neminem melius orauisse capitis causam cū se ipse defen- deret: locuples est author Thucydides. De hoc item Philostratus in sophistis sic scribit. Antiphonem Rhamnusium dubium laudare debeam an vituperare: q; saepe duxit exercitum: q; sepe

vicit: q; LX. triremibus plenis nauale Atheniensium auxerit: inter ei⁹ egregia facta posuerim. Contra vero q; dissoluerit remp. Atheniensium in eamq; Tyrannos induxerit: ac cū Lacedemo- niis clam quidē ab initio: deinde manifesto cōsenserit: vir quodāmodo improbus dici poterit. Rhetoricam dicit primum inuenisse: quidam vero inuetam excoluisse atq; auxisse. Dulci alio- quin pnuntiatione: Nestor appellabat. Extinctus est in Sicilia opera vt putatur Dionysii Tyrā- ni: q; interrogāte olim illo: vbi optimum aēs gigneretur: Antiphon Athenis respondit: ex quo Aristogitonis & Armodii statuae constant. Ex hoc Siculos ad libertatem excitare visus. Dein- de q; eius Tragœdias quas magis q; regni potētia iactabat: solitus esset vituperare. hęc ex Phi- lostrato. Stephanus autem grammaticus ait: q; patria Atheniensis fuit: ex tribu Rhamnusus: verifcator & sophista, vocabaturq; λογομαγειρος Logomagirus quasi orationis cocus: & ορα- ποκριτης: id est Somniorum coniectōr, de quorum iudicio etiam scripsit. Et Nestor ob oratio- nis dulcedinē. Preceptor aut ipsius nullus quātū videre licet: princeps tamen forensis dictionis post Gorgiam habebat, dicitur & Thucydidis fuisse pceptor. Antiochus Nestoris ex Eury- dice filius: interfectus in bello Troiano a Memnone aureo filio: vt tradit Homer⁹. Antenor consilio priami in omnibus adhibet⁹: vna cū Aenea Ilium prodidit: vt ait Dites Cretēsis: demū ad Illyricos & Euganeos populos adnauigauit: vt authores Liui⁹ & Virgili⁹. M. Antoni⁹ ora- tor. Triuiri auus: de quo Cicero in Bruto sic refert. M. Antoniu⁹. & L. Crassum oratores fuisse maximos existimo: & in his primū cū Gracchorū gloria latine dicendī copā equatā. Oīa venie- bāt Antonio in mētē: eaq; suo quēq; loco vbi plurimū pficere & valere possent: ab imperatore eqtatus: peditatus: leuis armatura: sic ab illo in maxime opportunis partibus collocabant. Erat memoria summa: nulla meditationis suspitio: imparatus semp aggredi ad dicendū videbatur. Verba ipsa non elegantissimo quidem sermone: cū diligenter loquendū laude caruerit: nō tamē est admodum iniquate locut⁹. Nō enim tā praeclarum est scire latine q; turpe nescire. Neq; tā id mihi oratoris boni q; ciuis Romani pprium. In hanc Cicero sententiā, qui interfectū deinde eum a factione Mariana cōmemorat: vna cū pluribus aliis clarissimis ciuibus: quorū capita in rostris pependere. Huius filii. M. & C. Antonii fuere, quorū. M. Antonius gratia Cottae cōsulis & Cerhegi factione in senatu curationē rei frumētariē nactus: totius orē maritimē & Siciliam & puincias omīs depopulatus est. & ad postremū inferens Cretēsis bellū ibi morbo interit. Hunc Sallustius ait perdunde pecuniē genitū & vacuum a curis nisi instantibus, author Pedia- nus. C. Antonius alter oratoris filius multos nactus in Achaia spoliauerat de exercitu Syllano equitū turmas: illi autem adduxerunt eum in ius ad M. Lucullū qui ius inter peregrinos dice- bat. Hic autem tribunos appellauit. Hunc etiā Antonium Gellius & Lentulus censores sexen- nio quo hāc dicuntur: senatu amouerunt: causasq; subscripserūt q; socios diripuerat: q; iudiciū recusauerat: q; ppter aēris alieni magnitudinē p dia mancipauerat: bonaq; sua in potētate non habuerat. Pedianus. Hūc itē Cicero in Verrinis vocat in exercitu Syllano pcedonem: in introi- tu gladiatore: in victoria quadrigariū. Nam inter eos fuit honestissimos: qui iussu Syllae in Circensibus: quos ipse post victoriā fecit: quadrigas agitauerūt. Hui⁹ fili⁹. C. Antoni⁹ cum Ci- cerone consul fuit: ei⁹ maxime aduersus: vt qui Catilinā coniurationi faueret, placatus ab eo demum: rectaq; de rep. sentire persuasus est. Postremo post Caesaris mortem in dissensione Ci- uili in Bruti potētate cū in Græciam venisset: ab eodē traditus est. M. Ciceronis filio: in patris vltionē in pcriptione trucidati. M. Antonio Oratoris filio. M. & L. filii fuere. Quorū. M. Anto- nius Triuiri: causa & fax totius belli ciuili exitit: cū esset Tribun⁹ clam ex vrbe ad Caesare in Galliam pfugiendo. Eum quoq; mortuum laudando: puffedores publice detestando: deniq; sanguinolentā vestem ostentando: ac testamentū eius quo populū Ro. viritim ille muherabat recitando: effecit vt interfectores ob metum ab vrbe pfugerent. Deinde Mutinam Bruti pro- uinciam inuadentē: hortante Cicerone senatus hostem iudicauit: superatusq; ab Hircio & Pan- sa Coss. ac Caesare puero: mox Triumuiratus scedere inter eum & Lepidū ac Caesare inito Brui- rum & Cassium in Macedonia apud Philippos superauit. Quo bello confecto Octavius vltimū dūnis causa Romam rediit: Antonius in græciam / Asiamq; pfectus: honore quaquaerfus igē- ri est exceptus. Cū illi oriens: Augusto occidens: Lepido Italia obrigisset: multos per orientē re- ges: & Tetrachias debellauit. Inter quos Antigoniū Iudæorum regem securi pcussit: q; dan- tea regum nulli cōtigat. Captus amore Cleopatraz multa ipsius gratia nefanda admittit: ei⁹ re- gna multa cōcessit in Syria. Fuluiam vxorē statim inito Triumuiratu repudiauit: ac Octaviā Augusti sororē duxit: vtranz postremo ob Cleopatram cōtempfit. Ad bellū Parthicū Ven-

Antiochus Antenor.

M. Anto- orator.

M. & C. An- tonis filii.

C. Antoni⁹.

C. n. A. C. F.

M. & L. ora- toris Nep. M. Anto. tri- umuir.

tidium legatum misit. Qui interfecto Pacoro regis filio ab Antonio missus Romam triumphavit. Inde Cleopatra in Aegyptum remissa: per Armeniam & Arabiam profectus copias vndiq; contraxit. Cui Phraarte Medorum rege filio congressus ac victor est usq; ad Araxem fluvium persequens. Dein in Armeniam reuersus eius regem in triumphum Alexandriam duxit. Repudiata igitur Octauia: causa fuit inter eum & Octauium dissensionis. Quo cum postremo ad Actium nauali proelio congressus: superatus est: Alexandriam confugiens: atq; ibidem ab eodem obsessus: gladio sponte incubuit: anno etatis. LVI. Huius viri illud imprimis admirabile dicitur: qd in otio luxuriosissimus: in negotio laboriosissimus fuit. Nec ob res male gestas: aut post victoriam Octauium qualem de solita voluptate remisit. Hec ex Plutarcho. L. Antoni Triumviri frater: apud Perusiam ab Octauio fame obsessus: in deditione cum CCC. aliis venit: quibus ut ait Liuius in Epitome Octauius ipse percipit. ut vero Tranquillus: omnes ad aram Caesaris necare crudeliter iussit. M. Antonius: Ianuarius: honoratus: Augustalis: Misenas vixit annis. L. testamento poni iussit. M. Antonius Alexander patrono indulgentissimo conficiendum. Cur. liber liberta. Que eor. N. M. S. S. N. N. Ex. N. S. Hec inscriptio Neapoli in domo comitis Matalone. Antonius Iulianus Rhetor Romae perquam fuit honesti atq; humani ingenii: doctrina quoque ista vtiliore ac delectabili: veterumque elegantiarum cura & memoria multa fuit. Ad haec scripta omnia antiquiora tam curiose spectabat aut virtutes pensabat aut vitia rimabatur: ut iudicium ab eo factum examissimum diceret. Gellius Antonius Gniphon ingenuus in Gallia natus: sed expositus & a nutritore suo manumissus: Romae docuit Rhetoricam & poemata in domo Iulii Caesaris pueri adhuc: Cui etiam scholam Cicero & clari viri frequentasse dicunt. Fuit alioquin miti faciliq; natura: nec unquam aliquid de mercedibus pactus: eoque plura ex discentium liberalitate consecutus est. vixit an. L. ex Tranquillo. Antonius Monachus: cuius vitam Athanasius presul Alexandrinus insigni volumine persecutus est: misit ad diuersa Coenobia epistolas. VII. egyptiaco sermone conscriptas: quae deinde in linguam graecam conuersae fuere: quarum praecipua ad Arsenothas. Emicuit Constantino & filiis eius imperantibus. Hec ex Hieronymo. Antonium huius vitam ex Athanasio in latinum sermonem Euagrius monachus conuertit. Et ipse demum Hieronymus de nouo composuit. Antonius patria Vlyxiponensis diui Fracisici socius sanctitate ac miraculis claruit. ANTICHRISTVS ex autoritate Bedae in euangelio sic describitur. Nascetur ex Tribu Dan secundum vaticinium Iacob. Fiat Dan coluber in via. Nascetur autem ex utroque sexu non tantum ex virgine: ut est quorundam opinio: e ciuitatibus primum Betsaide & Corizam exiet: ut in euangelio. Veh tibi Betsaide. Veh tibi Coriza mater erarioris. Deinde Hierosolymam veniet: sedemq; in templo constituet dicens se Christum esse: ac multa prodigia faciendo Iudaeos Christianosq; plurimos in suam sectam conuertet: resistentes vero aut minime auscultantes minis: cadibus: ac omni supplicio terreat: eoque modo vniuersum orbem peragrabit triennium ac sex menses: quo tempore calamitas haec nulli aequalis fuerit: nec finitius sequere deus: ne & electi in errorem trahant. Concidet ad extremum in Oliueti monte: vnde Christus in caelum ascendit: ut aiunt doctores. Verum dei prudentia non deerit. Enoc enim & Helias: ante item triennium & sex menses in orbem confirmatum animos bonorum venient: futurum hoc malum praedicetes: Iudeosq; omnes quot reperiant in fidem conuertent. Secundum illud: si fuerit numerus filiorum Israel sicut arena maris: reliquiae saluae fiant. Post mortem vero Antichristi. XL. saltem dies ante aduentum Christi dabitur spatium poenitentiae: his qui forte aberrauerint. Post illud etiam tempus quando iudicium sit futurum: nobis incertum. Sed de ipsius Antichristi aduentu tempore Apostolus ait: non eum ante venturum quam discessio fiat: hoc est a Romano Imperio regno: omnium defectio: quod profecto adhuc non venit. Nam licet videmus illud magna ex parte collapsum: donec tamen Gallorum reges erunt incolumes: ad quos res Romanas tueri pertinet: Romani imperii dignitas non vsquequaque peribit. Est & cui placeat ex nostris doctoribus: ad extremum hoc imperium ad unum ex ipsis regibus Gallorum integrum pueturum: quod rebus feliciter administratis Hierosolymam adibit: ac se in monte Oliueti omni sceptro: ac imperio abrogabit. Ex quo secundum scripta apostolica verba: statim Antichristus apparebit. Et in hac quidem sententia Beda. ANASTASIUS martyr & monachus Persa genere tempore Heraclii. Alter item Monachus & confessor Romanae ecclesiae Notarius prior fuerat: deinde Coenobio se addixit: quod est prope Nepe. huius meminit Gregorius. III. dialogorum. ANNICERIS Cyrenaeus nobilis equorum agitator: arte Platonis ostentaturus ante acaedemiam: cursum iuxit: sepeque eundem cursum iisdem vestigiis nihil aberrando repetiit. Quod ceteris admirantibus Plato rem nulla laude dignam ostendit: propterea quod rei minima & nihil profuturum

L. Antonius Triumviri frater. Inscriptio.

Anto. Iulianus Rhetor

Anto. Gniphon grammaticus.

Anto. Monachus.

Antonius Antichristus

Anto. Iulianus

Anto. Iulianus

Anto. Iulianus

Anto. Iulianus

Anastasius

Anniceris

animo nimium interius maiores artis curas praereteret. author Aelianus de va. histo. Antiphilus Aegyptius pictor Ctesidemi discipulus Alexandri & Philippum pinxit: Hippolytum tauro emissio expauescente: In Pompeia Cadmum & Europen. Plinius. ANTIDORUS pictor Euphranoris discipulus: cuius opera extabant Athenis laudata: ipse diligentior quam numerosior & in coloribus seuerus. maxime claruit discipulo Nicia Atheniensi. Plinius. ANSELMVS Praesul Cantuariensis Normadus genere: ac Monachus apud Anglos: magna doctrinae fama temporibus Pascalii. II. Pon. & Herici. III. Imp. circa sal. annos. M. LVIII. Scripsit libros de meditatione: Cur deus homo: De libero arbitrio: de similitudinibus: de Cruce: de Iob. Anselmus item alter eodem fere tempore praesul Lucensis: author ut Matildis Comitissa / quae tunc Lucem dominabat / Coenobium. S. Benedicti apud Mantuam edificaret: ubi & ipse primo sepultus: deinde Mantuam translatus fuit. vterque Anselmus inter sanctos relatus. Apelles Cous pictor Olymp. CXII. facile omnes superauit: voluminibus aditatis: quae doctrinam eam contineret. Aliorum opera solebat laudare: verum vna deesse veneremur quam graeci xapeira vocant dicebat. Protogenem etiam admirari solebat tanquam parem fame suae: verum vna tantum re inferiorem: quod ille de tabula manu nesciret tollere: memorabili praeepto: nocere saepe nimiam diligentiam. Acceptus fuit in primis Alexandro magno: a quo tantum voluit pingi: Opera eius innumera: sed praecipua duae veneres praedicantur. altera e mari egrediens. altera Cois impersecta. quam nullus postea ausus fuit perficere. Dicunt proponere solitus opera in pergula: ipse post latens iudicia praetereuntium explorans: ex quo Sutoris illa reprehensio crepidae fuit: & postera die de cruce iudicanti Apelles indignatus: nolens inquit supra Crepidam. Notum & cum Protogene quod Rhodi vivebat illa linearum contentio: quam tabulam plures se vidisse testantur. Plinius. Apelles alter e senatoribus Marcionis: de cuius Heresi Rhodo sic scribit. Senex habuit nobiscum sermonem. In quo multa perperam dicere videbatur. Fidei in primis non discutiendam rationem: sed in eo quod quisque crederet permanere oportere. Christi crucem omnibus praefutura modo bene viuant. Prophetias non recipiebant quod pugnantia loquerentur: & sibi iniucem aduersarentur. Principium de deo sicuti & nos dicebat: quem cum interrogarem causam: Quomodo eternum principium aut quando: se nescire respondit: quomodo unigenitus dei filius esset: sed sibi sic videri. Tunc ego risi eum quod se doctorem fateretur eorum quae ignoraret. ex Eusebio lib. V. M. Apitius altissimus nepotum gurges Plinio vocatur: liberos ut ait Suidas de gula conscripsit: pro qua multas absumpsit opes. Cum audisset in Africa Cancros marinos maiores nasci: pro quibus antea multa in Gallia impederat: illuc ad nauigauit. Cumque falsum esse quod audierat in itinere accepisset: nauis gubernatorem vertere cursum retro iussit: execratus puirciam & incolas. Appianus Alexandrinus. XXII. libros historiae Romanae composuit: quorum nouem tantum ad nos puenerunt: conuersi a P. Candido qui Minister Nicolai. pon. V. ab epistolis fuit. Primus libycus inscribitur de. II. bello punico tractans. II. Parthicus. III. Syrus: bellum videlicet cum Antiocho. III. Mithridaticus: de ciuili quoque bello Caesaris & Pompeii. libros. V. de bello Illyrico. librum vnum de Celtico. Itaque fuisse Hadrianum temporibus ipsiusmet in Syriaco testatur his verbis. Hierosolymam Hadrianus iterum aetate nostra subuertit. Sed & gesta imperatorum scripsisse in fine Illyrici etiam demonstrat. Appion Alexandrinus Grammaticus: ut ait scribit Heliconio Cretensis Plistonici filius audiit Euphranorem iam senem. Fuitque Didymi magni alumnus. Docuit Romae Tiberii & Claudii temporibus: successor Theonis grammatici: eque Dionysio Halicarnasseo. scripsit Annales: propterea complura. Hunc Cimbalum mundi Tiberius appellare solebat. Tanta vir arrogancia fuit: ut donare se immortalitate diceret illum: cui opera sua dedicasset: ut Plinius refert. Hunc insuper cum Philone Iudeo contendisse dum legatione vteretur apud Claudium vteretur: diximus in Philone. Apollinares duo: pater & filius e Laodicea Syriae urbe oriundi: doctissimi viri fuere. Pater presbyter: filius lector: Ambo doctores eloquentiae. Pater Grammaticus: filius Rhetor. Pater cum esset Alexandrinus genere & prius Berythi docuisset: postea Laodiceam veniens duxit uxorem: ex qua filium suscepit Apollinarem. Qui cum exerceret cum Epiphano sophista homine minime Christiano: eius consuetudine a Theodoro praesule Laodicensi iussus abstinere: nequaquam obtinuit. Quapropter a Georgio Theodoti successore commercio Christianorum interdictus: ob indignationem statim in haeresim erupit: cuius ipse princeps fuit. Nam primum quidem dicebant animam a deo verbo facto hominem non adsumptam: deinde quasi corrigentes se ipsos adiecerunt: animam quidem adsumptam quae tamen non haberet mentem: sed deum verbum esse pro mente. Hec Socrates in historia. De eodem Sozomenus sic ait. Apollinaris Syrus omni scientia instructus & Gregorius & Basilii Cappadoces prohibita Iuliano principe uti Christiani graecorum studiis & disciplinis erudiri. Tunc Apollinaris cum esset doctus & ingeniosus ad imitationem Homerum Hebraeorum antiquitatem herolico carmine scripsit

Antiphilus
Antidorus
Anselmus Cantuariensis
Anselmus Lucensis
Apelles
Apelles Haereticus Marcio
M. Apitius
Appianus Alexan.
Appion grammaticus
Apollinares duo.
Apollinaris Iunior.

zabio
manti

Apollinaris
psul Hiera-
politanus.
Aur. Apol.
Apollinaris
martyr.
Apollodor⁹
gramati.

Apollodor⁹
poeta.
Apollodo-
phis.
Apollonius
Rhodius.
Apollo, gra-
maricus.
Apollonius
Molo.

Apollonius
Alabandensis.

Apollonius
Nyffeus.
Apollonius
Erophilus.
Apollonius
Astrologus.
Apollonius
Senator.
Apollo, II.
sophista.
Apollonius
Tyaneus.

vsq; ad imperiū Saul. XXIII. libris vnicuiq; libro literę nomē ponēdo vti in Homero legit. Imitat⁹ preterea Menādri foccū: itēq; Euripidis cothurnū ac Pindari lyrā. Argumēta e sacris sumpsit libris: oēs Encyclias lectiōes breui tēpore cōposuit: quæ opa vetustis inferiora nulla in re pter opinionē habebant. Scripsit & ad Iulianū p̄cipē cōtra populos paganos: quę librū p̄ veritate inscripsit. Hieronym⁹ vero de eodē sic scripsit. Apollinaris Laodicēsis Syriæ p̄sul patre psbytero: magis grāmaticis in adolescētia op̄rā dedit. Deī in sacros libros innumerabiles cōmentarios scribens: excessit sub Theodosio. extāt eius aduersus Porphyriū. XXX. libri q̄ maxime probant. Idē quoq; Hieronymus alibi. Apollinaris cōtra Porphyriū egregia cōscripsit volumina: p̄bo laborē viri licet fatuū eius dogma in plerisq; contēnā. Apollinaris alius P̄sul Hieraopolitanus: sub. M. Antonino Imp. emicuit: cui nobilē librū de fide Christianorū dicauit. Extant & eius. V. aduersus gētes libri: & de veritate duo: & cōtra Cataphrygas q̄ tūc primū cum Prisca & Maximilla insaniebant: vaticinātes Mōtano authore. ex Hieronymo & Eusebio libro. VI. Aur. Apollinaris scripsit Cari p̄cipis gesta versibus iābicis: vt testat Vopiscus. Apollinaris itē martyr sub Vespasiano p̄sul Rauēnas eo a Petro apostolo missus: cuius erat discipulus: natione Romanus: post multa pdigia ex eo visa iā senex interfect⁹ est. Apollodorus Atheniēsis grāmatic⁹ Asclepiadis filius discipul⁹ Panetii Rhodii philosophi & Aristarchi grāmatici: primus q̄ gen⁹ metri Triābicū cœpit: vt Suidas testat. Scripsit quoq; historiā Atheniēse. LXXX. annorū: vsq; ad reditū Heraclidarū. Diodorus. Apollodorus alter Atheniēsis poeta Comic⁹: tēpore quo & Menāder fuit. Fabulas ipsius nōnullas cōmemorat Suidas. Apollodorus Tarsensis poeta Tragicus. Cuius itē Tragœdias idē recēlet author. Apollodorus Pergame⁹ Cēsaris Augusti p̄ceptor & familiaris. Scripsit de arte Rhetorica: & Apollidoreā sectā introduxit. Strabo. Apollonius Rhodius: q̄ in Rhodo agitaret: Alexādrīę aut̄ natus: Callimachi discipulus: equalis Eratosthenis grāmatici. Cuius etiā successōr fuit in p̄fectura bibliothecę apud Ptolemæum euergetē. Scripsit argonautica versu hexametro. Suidas. Apollonius Alexādrinus: cognominatus Dyscolus pater Herodiani grāmatici: nobilis & ipse grāmaticus: filiūq; erudit. Scripsit de cōpositione p̄tū orationis & alia cōplura in arte grāmatica. Apollonius Aphrodisæus historicus. scripsit res Carias: de Trallib⁹: de Orpheo eiusq; mysteriis. Apolloni⁹ Molo Rhodius p̄ceptor Ciceronis: Romæ docuit quo legatus venerat de p̄miis Rhodię dictatore Sylla. Orator vnus in causis scriptorq; p̄stātissimus: & in adnotandis animaduertēdisq; vitiis & instituendo docēdoq; p̄stātissim⁹: vt ait Ci. in Bruto. Apolloni⁹ Alabandensis: Alabāda enim oppidū est minoris Asia: dicēdi magister cū mercede doceret: tamē non patiebat eos quos iudicabat nō oratores euadere op̄rā apud se pdere: dimittebatq; quęq; ad quācūq; artem putaret esse aptū: ad eā impellere atq; adhortari solebat. Cicero in primo de oratore. Apolloni⁹ Nyffeus Panetii stoici familiaris. Strabo. Apollonius Erophi⁹ appellat⁹ Erophi⁹ discipul⁹ fuit: scripsit de vnguetis. author Atheneus. In Plinio aut̄ Apollodorus scribit. Apolloni⁹ Astrologus: qui inter cetera de Conicis figuris nobilē edidit tractatū: qui cernit in bibliotheca vaticana. Apollonius Senator Romanus sub Cōmodo & Seuero principib⁹: pditus q̄ christian⁹ esset vti rationē suā si dei redderet nobilē sup hoc librū cōposuit: quē in senatu recitauit: securi nihilomin⁹ p̄cussus q̄ huiuscemodi hoibus q̄ ante eos adducerent ex lege decreuerāt minime parcēdū: nisi deserta fide. Ex Hieronymo. Philostratus duos ponit inter Sophistas Apollonios: Naukratitam vnū alterum Atheniensem. Qui ambo. M. Antonini p̄cipis tēpore concurrentes docuere Athenis APOLLONII Tyanei vitā multi composuere: sed p̄cipue Damis eius peregrinationis comes: a quibus Philostratus mutuat⁹. VIII. voluminib⁹ interpolauit: ex quo & ego p̄cipua quum multa superuacua sint breuiter adposui.

Apollonius e Tyana fuit ciuitate græca in Cappadocię finibus: arte olim nata. Dicebat louis filius familiarisq; Aesculapii: ante omnis pulcherrimus ac sanctissimus. A coitu: vino: & carnibus abstinēbat: solis vestibus linteis amiciebatur: comā nutrebat: in tēplis & cū sacerdotibus plerūq; versabat. P̄uenit Cilicem quēdam lasciuū hominem tertia die interemptū iri: atq; ita contigit. Quinquenniū integrū siluit. Oriente sole sacra q̄dam in occulto diis faciebat: solis quatuor discipulis suis illa cōmunicās. Aiebat oportere qui recte philosophantur adueniēte aurora cū diis versari: p̄cedente autem de diis loqui: reliquum vero tēpus humanis rebus sermonibusq; impēdere. Se quoq; consultore deo & duce demone singulari facere p̄fitebatur: scireq; omnū linguas absq; doctrina & cogitationes hominum intrōspice

re futura p̄uiderē: ac p̄terita diuinitus. Arabes adsumptō in cibo draconum corde vel epate ab aibus nō secus atq; ab oraculis auguria captāt. qd & Apollonius illic est affecutus: q̄ etiam somnia recte interpretabat & portenta declarabat. Damnauit sacrificium aialiu: thure sacrificiabat: orabatq; Solem: vt cōcederet viros: bonos agnosceret: improbos vero neq; agnosceret neq; agnosceret ab illis. Precabatur item & sic deos: Cōcedite mihi pauca habere & nullius indigere. Dicebat etiā eos qui nulla libidine tanguntur posse tamē ardentē amare: qd in Eunuchis sit manifestū. Sapiētī maius periculū imminere ab inuidiā: q̄ vel nauiganti a tēpestate. vel p̄llanti ab hostibus. Turpiusq; esse pecuniā studere q̄ ventri vel luxuriā: Nam pecuniam ad hęc aliāq; vitia experi. In mōte caucaso luctu ad lunę lumen cognouit phantasma lamie qd tūc ap̄parebat sub variis figuris: nūc euanescebat: obiurgauit ipsum & prorsus euauit. Scribit & ei⁹ mora cū Bardasane Babylonia rege: a quo maxime honoratus insuper & comitibus & viatico vsq; in Indiā adiutus: quā vbi attingit: de Elephantorū natura hęc scribit. Elephantus est iustissimus: equitatur regiturq; a pullo: mansuetior fit hominī q̄ canis: & magis cū eo ludit: scribit: ad tibiā artificiose tripudiat: prudētia cōsilioq; secūdus est ab hoīe: & ipse quoq; habet sapiētia ac mentē. Nam si qui vulnerent alius Elephantus medetur aloes lachrymas infundēs vulneri. viuūt annos (vt compertū est) plures q̄ quadringentos. Apud Indos quidā sapiētēs & sancti ap̄pellant Oxidrachi: q̄ vrbē suā ab hostibus: nō manibus: sed oratione defendūt. Iuppiter enim ab eis obsecrat⁹ hostes tonitruis & fulminib⁹ arcet. Narratur deinde Apollonius a Phraote rege Indorū humaniter exceptus: cōuiuioq; adhibitus: vbi ambo oleribus tantū pasti: reliquit cōuiuē sumptuosos venationū cibis. Nā rex ipse & vino & carnibus etiam abstinēbat. Deinde cum maximū post cœnā tripudiū fieret: Damis scribit Apolloniu audisse a rege q̄ Indi sapiētēs putant vsu musicę induci somnū quietū: somniaq; iuctūda: Vinum insomniā facit inquieta: mentē in vigilia caliginosam: & sæpe oculos cōnuētēs: aqua aut̄ potor semper est sobrius/ sui cōpos: vigil: quietus dormit / dormiens vaticinatur. Mens non suffocata vino quęcunq; in somno p̄fagit facile discernit & colligit: vnde somniorum interpretes sola matutina somnia interpretatōne digna existimant. Anfurus summus vates iussit sacerdotes: qui respōsa clara accipere & syncere reddere vellent: integrum diem a cibo: a vino aut̄ triduo abstinere. Post hęc cōgressus cū larcha philosopho Indo est: ad quē cum literis cōmēdatitiis peruenit. Hic enim Indorum sapientū princeps diuinitus Apollonio nomen eius / parētēs / mores / & quęcunq; ipsi contigērat dixit: perinde ac si omnibus interfuisset. Item eos sapientes q̄ secum agerent meridiē se lauare postea adorare deū: cātū choreā faciētēs & interim baculis terrā pcutere: quæ instar marini status sese in tumultū attollebat: postea residebat: pactis sacris disputare cōsueuisse. Dicebat p̄ter ea se tū ceteros q̄ boni essent deos esse: coliq; a se ac suis opinionē Pythagorę de circuitu aiarū: quā ipsi didicerūt a Pythagora & Aegyptiis tradiderūt. Bragmanas a carnibus abstinere: Aut̄ suum philosophū annos centū ac triginta vixisse. Aiunt Indi p̄ter quatuor elementa esse naturam quintam ætherem. S. deorū generationē: quæ em̄ ex aere trahunt mortalia esse: quæ ex æthere: immortalia & diuina: & ab initio cūcta mūdī mēbra simul facta fuisse: esse enim animal cū aialia cūcta pducatur: & sicut qd̄uis aliud animal / ita mūdū simul totū non p̄ partes natū fuisse: maris & foeminæ vicē gerere & amore partiū suarū mutuo cōstare: partes mūdī p̄pter mētē quę illi inest: in se inuicē conuenire: regi autem mūdū non vna manu sed multis: primam p̄fectissimāq; mundi sedē Deo attribui huius aialis genitoris: ceteras vero diis qui ei⁹ partes gubernant. Damis refert: sapientes illos / se p̄sente claudū quendā: cæcū alitū: rursus manū alitū pdigiose curasse: & cōsuluisse: vt a vino generaturi homines abstinērent: itēq; pueri. Nam vino sus gignit insanos: & vinum in pueritia gignit infantiā. Aiunt q̄ oua noctuæ mediocriter elixata comederit odio vinum habebit. Apollonius cōposuit libros de Astrologica diuinatione quatuor: scripsit etiam quæ sacra & quomodo diis singulis acceptissima sint. Addit Damis larchā septem anulos Apollonio dedisse stellarū septem nominibus cognominatos: quorū singulos singulis diebus gestabat iuxta dierū nomina illos distinguens. Inquit larchas: videtur mihi: virū qui p̄scire futura voluerit / caste / sancte dispositum esse oportere: ita vt nullius fordīs macula animā eius inquinēt nullaq; delictorum cicatrices mēti impressas gerat. Addit medicinā a diuinatione exordium habuisse: nā Aesculapiū ex patris Apollinis vaticiniis mortis p̄ficuare media cōposuisse. Dicit apud Indos esse lapillū panthaurā ignis instar micantem: sub terra p̄sus quatuor nascentē: tantum vero spirit⁹ inesse vt intumescat: & plerūq; scindatur terra vbi eiusmodi lapis concipitur. hic ita lapides adtrahit sicuti magnes ferrū. Laudans larchas Apol

Bardasanes
rex.
De elephan-
tis.

Oxidrachi:

larchas:

Panthaura
lapis.

Tantalus

lonium inquit: mirari nemo debet si diuinadi scientiam consecutus est: cum tantum etheris in anima geras. Posthac Apollonius cum de Tantalus fonte bibisset reuersus est ad proprias sedes. Erat enim iuxta larcham Tantalus statua: phialam plenam continuo liquore: de qua bibentes ad philosophiam simul & ad amicitiam imitabatur. Cum morbus grauius Ephesum inuasisset: rogatus ab eis idem gessit quod olim Pythagoras apud Thurios Metapontinos fecisse perhibetur: duxit turbam ad theatrum: ubi per malis depellendis sacrificia fieri consueuerunt: ibi senem quendam mendicanti similem inuentum Ephesius inquit: cedite lapidibus hunc deorum inimicum: nonne videtis huic oculos igne plenos esse: quo viso cognouerunt Ephesii demonem esse: ac lapidibus obruerunt: deinde iubente eo detexerunt: euauerat hominis imago & grade corporis canis conspiciebatur: sic Ephesii morbo liberati sunt. Posthac ad tumulum Achillis obsecrauit Achillis numen ut sibi antiquam eius imaginem demonstraret: parumper tumulus intremuit: & iuuenis quidam apparuit: primo statura cubitorum quinque: paulo post duodecim: pulchrior quam dici possit: interrogauit quinque frivola nimium ad grammatice & historice pertinentia. Videns adolescentem nimis sciuentem / ridentem sine causa nimium & se cum ipso loquentem atque cantantem: cognouit eum a demone occupatum esse: copulit demonem corpus eius relinquere: quo discedente in rei huius signum statua quaedam proxima cecidit. Item cum videret Athenienses in theatro: inter Orphei carmina: theologiamque ad sonitum tibi saltantes: redarguit lasciuum mollemque saltum: confirmauit autem carmina grauiusque tripudium. Apollonius & Damis scribunt: quod Menippus Demetrii cynici discipulus adolescens formosissimus cum Corintho Cenchreas proficisceret: obuiam habuit quandam imaginem puellae peregrinae speciosae diuitis: quae aiebat se esse illius amore accensam: inuitauit ut ad eius domum diuerteret in suburbanum: ille amore captus sepe illic se illi commiscuit: ac de inuendo matrimonio cogitabant: habebat domum regio ornata apparatus. Apollonius cum in ea domo singula considerauisset: exclamauit illam esse quandam ex numero lamiarum: quas aliqui laruas aliqui lemures appellat: quae sunt ad venerem pronae & humanas carnes vehementer expetunt: uenerorūque cupidine alliciunt eos quos cupiunt postea deuorare. Pretiosa autem illa domus ornata / mensas / epulas / pincernas inquit esse tanquam hortos illos Tantalus: qui sicut ab Homero scribit: apparent aliquid esse cum non sint: omnia enim illa vanas imagines esse. Iussu Apollonii omnia illa subito euauerunt: & illa confessi sunt se esse lamias. Lamiasque consueuisse pulchris adolescentium corporibus ueloci: cum ad summam sanguinis abundantiam peruenissent. Hae in media gratia facta palam tanquam certa a plurimis habent. Cum Nero philosophos exterminasset: Apollonius ait: homo deorum ludibrium est: iuxta Platonis sententiam. Hominum uero ludibrium est rex impudicus. Nihil sine diis sumus: itaque orandum ut nobis duces sint. Nihil est tam terribile: ut sapienter terrere possit. Hisque uera sapientiam modestiamque attigerunt: omnia quae a diis mittunt prospera succedunt. Sapientia mea: ex diuino afflatu peruenit. Dii non semper in eodem permanent loco: sed nunc ad Aethiopas: nunc ad Aethiopes: nunc ad Olympum proficiscuntur. Cum per syngrapham accusatus esset quod Neroni detraxisset: & praetor syngrapham lecturus acciperet: nulla reperit uestigia literarum. Idem sub Domitiano illi contigit. Puella quaedam Romae mori uisa est: quae habitabat in domo consulis uicina efferentibus eam praecipit Apollonius deponere feretrum: attractans igitur puellam: illique admurmurans: ab ea quae videbat morte ipsam reuocauit: quae statim etiam loqui incipiens in paternam domum rediit: sicut Alceste quodam in vitam restituta. Verum autem scintilla animae in ipsa inuenit: quae ministros medicosque latuerat: siue decidens forte pluuia disparata & pene iam extincta animam calefaciens in unum congregauerit: difficile coniectu est: non mihi solum uerum etiam his qui uident interfuert: id autem satis constat dum funus efferretur sorte pluisse. Apollonius in epistola ad Indos quaedam (multas enim ad eos misit) inquit: Oceanus a spiritibus sub aqua existentibus impulsus ex multis hiatibus: qui partim sub ipso: partim in terra circa ipsum sunt: ad exteriora diffundit: ac rursus retrocedit: postquam uelut anhelans is quem diximus spiritus refedit. Huic opinioni fide facit: id quod apud Gades egrotantibus contingit. Nam quo tempore excrescens aqua regionem inundat aethiopes non deferunt: quod profecto non eueniret: nisi spiritus ipse in terram secederet. Apollonius socius consciusque fuit coniurationis in Neronem qua profugatus fuit. Noscebat autem futura non incantationibus utens: sed ex his coniectas quae sibi dii immortales ostendebant. Quondam nauigium satis idoneum nactus cum Leucadem tenuisset: Achaiam iturus: descendamus inquit ex hac nauis: illa uero quae tunc quiescens paulo post submersa est. In Aegypto autem existens noscebat quae eo tempore fierent Romae in exercitu contra Vitellium Imperatorem. Apud Vespasianum in honore fuit quae ita adhortabatur. Vespasiane quae ad imperium attinent tanquam rex ad

Menippus

De Lamis

Menippus

De Lamis

Puella reuocata

Ratio fluxus oceanum. Contra Neronem.

ministra: quae autem ad corpus tanquam priuatus. Munera deinde ab eo oblata renuit dicens: auaritia hominibus: quae harum rerum indigent esse tribuenda. Videns leonem cum hominibus mansuete uersantem: & ad pedes suos precubentem: ait: in eo animam Amisus regis esse: tunc leo rugiit fuditque lachrymas. Idem Athenis ignotis diis aras constitutas esse nouit diuinitus: & dixit quicquid Tymasioni aegyptio a nouerca contigisset. Peragrauit deinde uersus occidentem ad gymnosophistas aethiopi philosophos. Illic Thespertio gymnosophistarum dux senior praecipit arborem uelut Apollonium saluaret: illa salutauit distincta quodam uoce: sed renuit & foeminae. Gymnosophista a carnibus & libidine abstinent: meridie sacris incumbunt. Thespertion inquit: Frugalitas: sapientiae ueritatisque magistra est. victus labore manuum comparatus. Apollonius ait: Indos acutiores esse aethiopibus quia in aere puriore degunt: ueriores etiam de natura & diis opinari: quod propius Deos & principia substantiae calidae: atque animantia generatis habitaret. Addit Socratem diuinum fuisse: neque aliam ob causam per bestias arboreisque iurare: nisi ne per deos ipsos iuraret. Diis obistere infamia est: male fortunata apud homines apparet iustitia: ab Ioue enim & fati ordinata: ut hominibus non afferatur iniuria: nusquam nequis sibi ipsi iniuriaret perdidit. Extat Apollonii epistola: qua demonem satyrum in Aethiopia se mansuefecisse narrat: mansuefecit autem: ut narrat Damis: uini potumque contumeliose lasciuire soleret in foeminas. Interea Titus captus Hierosolymis omnia circum loca caudaueribus compleuerat: a finitimis autem gentibus ob uictoriae coronam offerentibus respuit: dicitans se tali honore indignum: non enim se esse talium operum auctorem: sed deo iracundiam contra iudeos demonstrati suas manus perbuisset. Apollonius hortum considerans: diuinitus cognouit in eo thesaurum absconditum. Quisquis in agro dominum & thesauri repertorem esset: ait ei dandum qui melius uti sciret. Item adolescentem uidentem rabie furentem: cognouit quod esset rabiosus canis: quod eum laeserat: canis ille iussu eius labens uulnus curauit adolescentem: canem uero natatu fluminis curauit: medicamentum namque rabiei est aqua si eam attingere rabiosus audeat. Item praecipit qua morte Titus moriturus foret. Quis autem Domitiano quod philosophos eiecerat suspectus esset: atque in compe dibus ab eo uinctus interrogaret: quo modo cruce compedes sustineret: respondit: nescio: mens enim aliis intenta est: quae autem non dolebit: aut dolor sedabit: cogitat autem nunc mens hoc ipsum non cogitare talia: animam capere nequaquam poteris: quinetiam neque corpus: quoniam tibi factorum ordine non subiicior: atque haec dicens e praetorio disparuit: solebat enim compedes diuinitus soluere com pedibus. Ritu etiam Pythagoreorum: atque Bragmanum linteis amiciebat & calciameta ex arborum corticibus gestabat dicebatque: ab omni uenere abstinere me iuuat: & hoc ipsum amo nihil amare. Quis autem sit hominibus cum deo quaedam affinitas per quam solus ex omnibus animalibus deum cognoscit: & de propria natura philosophatur: & diuinae uocis est particeps: formaque deo similis est: & a deo uirtutes habet: per quas deo proximus redditur: Apollo nos docuit. Leuibus tenuibusque cibariis uescor: quae mihi longe sunt iucundiora: quam lautae & apparatusissimae aliorum dapes: atque hoc admirabile quaedam & arcanam perspicacitatem sensibus tribuit: nec turbidum quicquam aut obscurum circa ipsos manere patitur: facitque ut tanquam in speculi claritate cuncta perspiciam tam etiam facta quam futura. Praecipiebat insuper ne simus de consiliis deorum curiosi. Dum Romae Domitianus occideret: ipse autem Ephesi meridie disputaret: rem totam quasi ante oculos positam conspexit: multisque narrauit. De Apollonii aetate & morte Damis nihil scripsit: quidam octogesimum / alii nonagesimum / plerique centesimum aetatis annum excessisse perhibent: non minus quam in iuuenta ualidum & formosum. Traditur a quibusdam ipsum Ephesi decessisse. Alii in Lydo mortuum afferunt: cum Palladis templum ingressus: repente ex hominum conspectu disparuisset. Alii in Creta cum esset in templo conclusus sponte patefactis foribus exiisse: & iterum intrasse & illinc ascendisse in caelum: auditumque esse uocem quasi cantatum uirginum: ueni de terra: ueni in caelum: ascende sicut inde in terram descendisti. Adolescentem quodam post Apollonii mortem dormiens primus: deum etiam experientus uidit audiuitque Apollonium de anima ita dicentem: immortalis est anima: non humana ressed a diuina prudentia perfecta: ipsa igitur post corruptum corpus tanquam uelox equus uinculis solutus facile huc atque illuc discurrens miscet leui aeri: graue molestaque seruitute exuta. Ipse uero omnium sermonibus tanquam deus colitur: & sacra Tyana regis illum honoribus persequitur. Cupiebat autem coram nullis testibus mori a deo persuadendi cupidus erat se semper esse uicturum. Sic igitur existimandum: uiros bonos dei particulam quandam habere: mundum autem qui opifici deo adiacet: omnia quae in caelo: terra: mari sunt existimare debemus: cuius etiam homines propter fortunam rationem sunt participes. Est autem & in bono uiro mundus quidam sapientiae mensura non excedens. Verum huiusmodi figuram inordinatae animae furiosius attingentes omnia perturbat: Eparin quo

Thespertion gymnosophista. Indi sapientiores Aethiopibus.

Titus modestia.

Rabiosi medicina contra Domitianum.

Bragmanes

De obitu Apollonis.

vaticiniū sedē esse dicunt eius artis periti: ex nō puro sanguine constat: totum enim syncerū purū sanguinē cōtinet cor: eūq; p venas in vniuersum corpus diffundit. Bilem autē in epate iacentē iracūdia excitat: timor autē in concavas epatis partes eā dē subducit: q; siq; ipsam irritauerit adeo efferuet: vt suo vase contineri non valēs supino epati superfundatur: atq; ita partes omnes epatis occupet: quę antea syncerę fuerunt & aliqd portendere idoneę. In animalibus vero quę timore terrefiūt: subsidēs bilis simul cōtrahit quicquid lenibus epatis partibus luminis inerat: tūc em̄ introrsum cedit purioris sanguinis pars: qua epar illustrabat: cū natura pellicula: q; circa ipsum est p̄tendat: & q; turbulentus inest sanguis supernatet. APHRODISIUS p̄sul Bituricensis Petri discipulus genere Aegyptius iacet ap̄d Bituriges. Aphthoni⁹ Sophista scripsit προγυμναστικά: id est p̄exercitationes in Rhetorica. Itē in artē Hermogenis: cuius liber adhuc extat. Apfines Gadareus sophista: vir erro: primū Smyrnę ab Heraclide Lycio: deīn Nicomedię a Basilio erudit⁹: postremo Romę docuit Maximiani tēpore: a quo ad cōsulatū vsq; p̄uectus est: vt ait Suidas. Eius extāt hodie scripta quędā in Rhetorica. Alterū Apfinē sophistā Philostratus inter amicos suos cōnumerat. Apfirtus Proconnesius e Nicomediā oriundus militauit sub Cōstātino Imp. circa Istrū. Scripsit ἰππιατρικόν: id est de cura equorū: sed & Gimon Atheniensis ἰπποσκοπιον. i. de equorum cōsideratiōe. Suidas. L. APVLEIUS Tribunus Pl. diē dixit Camillo: ex quo ille in exiliū Ardeam abiit. Liuius. L. Apuleius Saturnin⁹ Tribu. Pl. seditiosus: vt gratiā Tribunorū militum pararet: legem tulit: vt veteranis Centena agri iugera in Africa diuiderentur. Et intercedētē Bebium collegā facta p̄ populum lapidatione submouit. Glaucię Prętori q; is eo diē quo ipse cōcionē habebat insiliēdo potestatē populi aduocasset: Selam concidit. De quo vidē Cæciliū plura scribentem. Liuius autem in Epitome sic ait. Apuleius Saturninus adiuuāte. C. Mario & per multas occasiones a Numio cōpetitore Trib. Pl. per vim creatus non minus violenter tribunatum q; petierat gessit: & cum legem agrariam p̄ vim tulisset: Metello Numidico q; in causa minime iurasset: diem dixit: qui cum a bonis ciuib⁹ defenderetur: ne causa malorū certamen esset: voluntariū in exiliū Rhodum p̄fectus est. Ibiq; legēdo & audiēdo magnos viros aduocabat. Idem. C. Memium candidatum q; actionibus suis aduersariū timeret interemit. Quibus rebus concitato plurimum senatu: oppressus armis cum Glauciā pratore: & aliis eiusdem factionis sociis interfectus est. Q. Metellus ab exilio ingēri fauore reductus. L. Apuleius philosophus Platonicus e Madaura Africę oppido patrē habuit Theseum: matrē Saluiam: vt ipsemet in Metamorphoseos libris testatur. Athenis liberales artes adsecutus: Platonis decreta sibi p̄posuit ante omnia sectanda: Omnigenę vir eloquentiæ & diuersam ab antiq; primus ingressus viam: nouum dicendī genus adsumpsit. In verbis em̄ nouus: in sentētiis creber: in trālationibus audax: in inuentione acutus: in elocutione varius: vt in ipsius operibus licet deprehendere. Nam libros. XI. Metamorphoseos scripsit de Asino aureo Lucianum imitatus sophistam q; gręcę similit̄ fere argumento scripserat. Ob quā rem fabulam hanc gręcanicam vocat. In qua fingit sese ingenii fortunęq; periclitandę gratia: cum alio tum in Thessaliam p̄fectum. Ibiq; a Saga dum in auem cuperet. in asinū esse immutatū: pristinū tamen sensum retinētē. Multa quoq; se passum: multa per erumnas & labores didicisse: vt plane hoc cōmento mores humanos variorsq; euētus: quis possit ex ea fabulę lectione p̄spicere. quō obiter anum quādam consolatricē puellę captiuę referētē inducit: quā qui nosse melius cupit Fulgētū sup hoc ipso figmento quę enarrauerit inuestiget. Deniq; post varios labores: lunę auxiliatricis op̄e: vt ipse ait rosas de manu Aegyptii sacerdotis acceptis ac deuoratis: hominē est restitutus priorī & religionibus magnis initiatus. Deinde Floridorū libri. III. q; florum modo varietate doctrinā: multipliciq; eorum cognitione delectēt: versantē em̄ in genere demōstratiuo. Orationes cōtinet ad Africę p̄con. habitas. Duos itē libros in Apologiā Magicę fuerat em̄ a Sicinio Aemiliano cū aliis tū magicę criminibus accusatus coram Claudio maximo Africę Procōs. De deo Socratis libru. I. in quo Platonis Theologiā collaudat: postremo deum hūc quē ille vti consiliarium audire videbat: tollere videt. Sup quo Augustini verba de Ciui. lēcet in mediū adferre. Apuleius libru de deo Socratis scripsit: vbi differit ex quo genere numinū Socrates habebat adiunctū & amicitia quādā cōuerbiatū deū: a quo phibet solitus admoneari: vt desisteret ab agendo quando nō feliciter fuerat euenturum. Dicit aprissime nō illū deum fuisse sed dāmonē: diligētī disputatione pertractans istā Platonis de deorum sublimitate & hominum humilitate: ac dāmonum mediocritate sentētiā. De magica vero ipsius idem Augustinus sic ait. Apuleii philosophi Platonici extat oratio copiosissima: qua a crimine artium ma-

gicarum se alienū esse defendit: seq; aliter nō vult vitio carentē videri: nisi ea negādo: q; non possunt ab innocente conuinci: ac omnia miracula magorū: quos recte sentit esse dānandos: declarat fieri & in operibus dāmonū. hęc ille. Scripsit & de dogmate Platonis: eius decreta breui epitome cōplectendo: cū altero libello qui de philosophia inscribit ad Faustiniū filiū: q; pars prima ē De mundo item libru vnu ad eundē: q; naturalē cōtinet philosophiā. Trimegisti postremo anti quissimi philosophi dialogū cōuertit. Aquilii & Vitellii simul cū filiis Bruti Targnios reduce re quęsiuere: capiteq; dānati. Liui⁹. ii. M. Aquilius cōsul Aristonicū in triūphū duxit. In Sicilia bellū seruile cōcitātū cōfecit. Accusatus deniq; quū de repetēdis causam diceret. M. Antonius q; pro eo perorabat: tunicā a pectore eius discidit: vt honestas pro rep. cicatrices ostēderet: quib⁹ cōspectis: p̄culdubio absolut⁹ est. Liui⁹ lib. lxx. & lxx. Arat⁹ Sicyonius vir admodū potēs i patriā tyranniscq; maxime infensus: quos Sicyonia ciuitas alere consueuit. Erat em̄ eius loci tyrannus eo tpe Nicocles: q; multis incōmodis ciuitatē adfecerat. Arato igit libido subiit patriā liberādī: coactisq; omnibus quos Nicocles in exiliū egerat: coniuratis quoq; aliis Sicyoniis: ac noctu in vrbem per scalas mœnibus appositas ingressi: tyrannū metu spōte pfugere coegerūt. Hic Aratus composito patrię statu: ac restituta libertate Acheos in amicitia adfiscere conatus est: a quibus Imperator delectus: annos. XXXIII. eorū remp. feliciter administrauit: ac primo Locridē & Calydoniā depopulatus: postremo Acrocorinthū expugnauit: Macedonas ex eo loco depel lens. Argeorum tyrannos: Aristonicum primo: deinde Aristippū bello sustulit. Lyriadē Tyran num Megapolitanū insidiis adpetiit. Sed & nomen eius Aetolorum res maxime illustrauere: quos Achæis aduersos in finibus agri Megarensis sepe supauit. Sublatus tandē veneno dicitur: eoque lento ac sensim dato a Philippo iuniore Macedonię rege: q; eius virtutē & potentiam formi dans amicitie specie ad se illexerat. sepultus Sicyone. Aratus poeta solennis: in grammatica Menecratis discipulus: in philosophia Timonis & Menedemī. Emicuit Olympi. CXXIII. regnan te Antigono in Macedonia Demetrii Poliorcetę filio: apud quē ad extremū vsq; i honore vixit. Fuit versificator: scripsit Phœnemona: hymnos in Pana: in medicina quoq; quę ad cōpositionē Theriacę pertinent: præterea de moribus: & epigrammata quędam in Antigoni vxorem: Epico cediū in Cleombrotum: soluta itē oratione ep̄las & cōmentarios in Odyssēā. hęc Suidas. Quililianus quoq; his verbis eū taxat. Arati materia motu caret: vt in qua nullavarietas: nullus adfectus: nulla persona: totusq; in noibus absumit. Sufficit tamē operi cui se parē credidit vel æq; lē. Phœnemona ipsius a Cicerone & a Germanico Cæsare cōuersa fuere. Arator Roman⁹ subdia conus poeta Christianus: aplorū actus hexametris cōposuit. Archelaus Milesius Anaxagorę discipulus: & Socratis p̄ceptor: prim⁹ ex Ionīa physicā philosophiā Athenas inuexit: Quapropter appellatus physicus fuit. Hic vitia & virtutes nō natura: sed lege cōstare dixit. Fuere item tres alii: vnus chorographus: q; oēm ab Alexandro peragrātā terrā dixit: aliusq; physica carmine scripsit. Tertius de arte pratoria. Diogenes. Archelai itē in Cappadocia regnauerūt. Ex his ille q; su perat⁹ a Sylla est: q; Mithridati auxiliū tulerat. alterum Romę retinuit Tiberius: vt in Cappadocia dixi. Archelaus Herodis: de quo in historia Hierosolymitana. Archelaus Macedonia rex quem lepide Socrates notauit: q; ille magno sumptu Zeusim ad pingendū nouā ab eo constru ctā domū accerseret: vt hospites plures: qn̄ nō sui causa: saltē visēdę dom⁹ studio adlicerent. Idē tyrannus a Platone potius q; rex appellatur. interfectus est demū ab adolescente nomine Grateua quem in delitiis habebat: q; ei promissam filiam: alteri posthabuerit. Sed ipse Grateuas post annos quatuor etiā interficit. Hic olim etiā in cœna poeta quodā Talētū petente: adferri iussit deditq; Euripidi poetę: q; simul cū eo etiā cœnabat: dicens: tu dign⁹ accipe: hic postulare. Aelia nus de varia histi. Archelaus p̄sul Mesopotamię libru disputationis cōtra Manicheum Syro sermone composuit sub Probo imperatore. Hieronym⁹. Archelaus Piræus ex Aeolide medi am attulit Academiā: ob disputationis contrarietatem. Prim⁹ nāq; in vtrāq; differere partē aggressus est: Idq; orationis gen⁹ qd̄ Plato tradiderat: p̄ interrogationē & respōsiōnē ex vmbra in certamen & puluerē deduxit. Nullū præterea scripsit libru: q; eque de oibus retineret ad sensum. Poeticę operam dedit. Ex omnibusq; Homerum ita complectebatur: vt secum semper haberet: & ante somnium semper aliquid ex eo legeret: vocitans eum amasium suum. Excessit ex hauſtu immodici vini: anno ætatis. LXXV. Fioruit circa Olymp. CXX. vt scribit Apollodor us in Chronicis. Archelias sculptor nobilis fama: præsertim Dianę simulacri: in quod est Simonidis epigramma. Fuere præter hos alii duo poetę: alter elegiarum: alter vero prisçę Comœdię scriptor. Diogenes. ARCHIMEDES Syracusanus Geometra nobilissimus: tanta in

Aquilii
M. Aquili⁹

Arat⁹ dux

Nicocles

Aratus poe
ta.

Arator poe
ta Christianus.

Archelaus
philosoph⁹
Archelai re
ges.
Archelaus
rex Macedo
nię

Archelaus
p̄sul.
Archelias⁹

Archelias
sculptor.
Archimed⁹

ipsa scientia dulcedine dicitur versatus: vt saepenumero inuitus ad balnea ductus: dum perungendus in cratere constitueretur: per corporis unguenta: figuras ac liniamenta digito inscriberet. Is amicos & necessarios orasse fertur: vt post eius mortem: ambitam Cilindro sphaera lepulcro eius imponent: inscriberent ex continentis fundamento ad contentum quanam excessus sit proportio. Postremo captis Syraculis: contemplantis liniamenti intetus fuisse dicitur: vt urbem diripi non senserit. Iustus a milite vt ad Marcellum ocyus veniret: non ante voluit: q̄ rem propositam perfecisset. Quamobrem ab eodem e vestigio interfectus est: quod aegre Marcellum tulisse dicitur. author Plutarchus. Cicero vero in Tusculanis ait. Quū esset in Sicilia quaestor: sepulcrum eius inter vepres cum hisdem: quae supra diximus: insignibus inuenisse gloriatur. Fuit item alter Archimedes grammaticus: genere Trallianus: qui commentarios in Homerum & moechanica scripsit. Suidas. Archidamus princeps Lacedaemoniorum vir bello clarus: Telidis filius: Methonem ad Athenienses deficientem recepit. In bello contra Pylum primus e nauis pro filius: nec vulneratus est: nec scutum amisit. Deniq̄ aduersus Amphipolim strenue decertauit. Infimulatus postremo q̄ Agnonis Thraciae regis amicitiae studeret: damnatus est: vt ait Suidas. Hic quondam quum vidisset in concilio Lacedaemoniorum legatum quendam qui senectute interpolata canos infecerat: Quid miramini: inquit: eum animo mentiri: qui corpore etiam mentitur: author Aelianus de varia historia. Floruit Isocratis oratoris tpe. A. Licini Archias poeta Antiochenus Romae fuit in amicitia multorum clarorum oratorum: praesertim Lucullorum & a nonnullis graecis populis honoratus: & eorum ciuitatibus donatus. Cicero in primis familiaris. Hic quū discederet e Sicilia cum L. Lucullo Heracleam venit: & adscribi etiam in eadem voluit: qd̄ & sua virtute: & Luculli amicitia: facile impetrauit. Deinde de ciuitate lis mora a quoda Græco: Cicero defendit: vbi multa de laudibus poeticæ dicit. Pedianus. Archias qui condidit Syraculas: de quo in Syraculis diximus. Archias Hybleus prece celeberrimus: vicit tris ordine Olympiadas: & Pythica: vbi icon ipsius & epigramma graecum. Pollux. Architas Tarentinus philosophus Pythagoricus rempub. Tarentinorum rex: exercitus ductando: nec vnq̄ superatus: vt ait Aristoxenus. Scripta eius non feruntur: nisi quaedam ad Platonem epistola: eius in Geometria discipulū: pro quo etiam sponsor apud Dionysium quadoq̄ fuit. Primus qui moechanica principii vsus exposuit: primusq̄ de Cilindri ratione duas medias secundū proportionem sumere quærens: ad cubi duplicationem & cubum: vt Plato testatur: etiam inuenit. author Diogenes. Idem fertur simulacrum quoddam columbe e ligno factitasse: idq̄ ratione quadam moechanica volitasse: ita scilicet libramētis suspensam: & aura spiritus impulsā atq̄ occulta concitam. author Fauorinus apud Gellium. Architas Mityleneus musicus: cui cum probro daretur: q̄ non exaudiretur: respondit. Instrumentum pro me loquitur. Fuere itē alii duo: vnus qui de agricultura scripsit: alter poeta epigrammatum. Diogenes. Archibius grammaticus Alexandrinus docuit Romae sub Traiano principe. Scripsit commentarios in Epigrammata Callimachi. Suidas. Archilochus poeta Iamborum Lycambum socerū: q̄ filiam ei pactam alio loco cauerat: ad laqueum ob Iamborum petulantiam in eum scriptorum compulit. Ex quo Horatius. Archilochum proprio rabies armauit Iambo. Ouidius. Tincta Lycambeo sanguine tela madent. Quintilianus. Archilochus primus inter eos qui Iambos scripsere. Summa in eo vis. elegantissime vibrantesq̄ sententiae: plurimum sanguinis atq̄ neruorum: adeo vt videatur quibusdam: quod quidem veneni est: materiae esse: non ingenii vitium. Emicuit regnante Romulo: vt ait Cicero in Tusculanis. Hunc Archilochum Critias lepide accusat: vt hominem ineptum: q̄ de seipso multa probra dixerit: quæ aliter nesciremus. Nam q̄ seruæ filius fuerit: q̄ patriam ob paupertatem relinquens in Thasum venerit. Et q̄ hic inimicus sit habitus: q̄ sine discrimine amicos inimicosq̄ momorderit. Praeterea moechus: libidinofus: contumeliosusq̄ fuerit. Deniq̄ q̄ scutum abiecerit: nunq̄ profecto sciremus: nisi ex ipso. Hæc Aelianus de varia historia. Aristides Atheniensis in regenda republica cum Themistocle dissentit: quum essent diuersis moribus. Hic esse: ille videri strenuus malebat. Hic abstinentissimus: ille cupidissimus. Hic deniq̄ pauper: ille diues. Catoni alter: Casari Themistocles comparandus. Hic cū multa pro patria gessisset: postremo ob inuidiam: vt mos est: bonorū in exiliū actus: p̄catus est deos: non sicut Achilles graecis iratus: vt Atheniensibus quocunq̄ cuperent: sic bene fausteq̄ euenirent. Tertio post anno quū Xerxes ductaret exercitū per Boeotiā & Thessaliā: Atticam adoriri statuisset: Athenienses antiquata lege exules restituerunt. Inter quos Aristides reuersus: iniuriarū minime meminit: sed Themistoclem aduersarium omni studio ornauit: Cū quo postea simul milia

Archimedes grammaticus.
Archidamus

Archias poeta.

Archias Syracu. cond.
Archias poeta.
Architas

Architas alii duo.
Archibius.
Archilochus

Aristides Atheniensis.

litauit: & apud Plateas cū Pausania se coniunxit. Abstinentiæ ipsius id signum vel maximum: q̄ summis functus honoribus: inops decessit: iā senex: sumptusq̄ funeri defuit. Et filia ex publico dotata: filioq̄ Lyfimacho etiā argenti minæ centū: & toridē agri consiti iugera erogata. Ex Plutarcho. Aristidē aliū inter sophistas Philostratus ponit e ciuitate Hadrianorum Mysie: q̄ Smyrna docebat: & aduenienti forte. M. Antonino principe: vnus omnino nō processit obuiam: eoque modo in cognitionē pariter & amicitiam venit imperatoris. Aristides Thebanus pictor Apellis tempore. Is omnium primus animū pinxit: & sensus expressit omnis: quos graeci vocant. Eundem durior aliquantulū in coloribus. Encausticam etiā primus inuenisse traditur: postea a Praxitele consumptam. Huius pictura illa præcipue laudatur: infans adrepens ad mammam matris: ex vulnere morientis: ac manu prohibentis: sentire mater & timere videtur: ne a mortuo lacte sanguinem infans lambat. Quam tabulam Alexander transtulit Pellam. Sed & Iris eius imperfecta commendatur: quā nullus posteriorum ausus est attingere. Huiuscemodi enim imperfecta opera: sicuti Venus Apellis: & Tyndarides Nicomachi: Medæa Timomachi: in maiore sunt admiratione: q̄ si perfectæ forent: quippe in his liniamenta reliqua: ipsiq̄ cogitationes artificum spectantur: atq̄ in inocinīs commendationis dolor est: manus quū id agerent desideratur extitit. ex Plynio. Aristides Atheniensis alter orator inter. X. scds: cuius multæ extant orationes: in super & declamationes attico stilo. Aristides Atheniensis item philosophus Christianus eloquentissimus: sub pristino habitu: volumen nr̄i dogmatis: rationeq̄ cōtinēs: eodē tpe quo & Quadratus Hadriano principi tradidit: id est Apologeticon pro Christianis. Hieronymus. AKIS. TOTELEM philosophum iuuentam luxuriose egisse: & patrimonio absumpto: militasse: postq̄ vero in ea arte decoxerit: ad philosophiā se conuertisse: Aelianus de varia historia testatur. Is Stagerita fuit Platonis auditor: patre Nicomacho medico: Alexandro discipulo vel p̄cipue charus: id beniuolentiæ signū vel maximum: q̄ Stageram eius patriam ab se dirutam: ipsius causa restituerit. Scripsit nō solum neruose: sed eleganter cōtra quorūdam opinionē. author Cicero in epistola ad Fannium. Meus: inquit: liber totum Isocratis Myrotheciū: atq̄ omnium discipulorum eius arculas nō nihil etiam Aristotelis pigmenta consumpsit. De si. bo. Credo: inquit: te minus delectari ab Epicuro: qui hæc Aristotelis & Theophrasti ornamenta dicendi contempnit. In primo ad Herennium. Aristoteles autē qui huic arti plurima ornamenta subministravit. In rhetoricorum secundo. Veteres quidem scriptores huius artis vsq̄ a principe illo & inuente re Croesia repetitos: vnū in locū cōclūsit Aristoteles: & nominatim cuiusq̄ præcepta magna cōquisita cura: perspicue scripsit: atq̄ enodata diligenter exposuit: tantūq̄ junioribus ipsis suauitatis & breuitatis præstitit: vt nemo illorū præcepta ex ipsorū libris agnoscat: sed omnes quicq̄ illi perceperunt: seu velint intelligere: quasi ad quendam multo commodiorem explicatorem reuertantur. Scripta eius quadrisariam dispersita sunt. Primo quæ ad eloquentiam pertinent: q̄ sunt Rhetoricorum libri tres. De poetica duo. De eloquutione poetarum vnus. De poetis tres. De tragœdiis vnus. Epistolas item ad diuersos: & carmina insuper: & iudicariam ab eo scriptā orationem. Altera quæ ad philosophiam Aethicam pertinent: vt ad Eudemum liberi octo: qui nunc etiam extant. Magnorum moralium duo. ad Nicomachum Decem. Oeconomicorum duo. Politicorum octo. Item libri in quibus sunt ab eo mores & instituta. CLVIII. Ciuitatū perscripta. De iustitia quatuor. De gubernatiōe reipub. duo. De voluptate vnus: de summo bono tres. De regni administratione: vnus. de legibus quatuor. de diuitiis vnus. De precatōe & voto: vnus. Reliqua sunt quæ ad logicam & physicam pertinent: quorum quicquid superest: ab omnibus cognoscit. Multa etiam ex eis deperdita. Traditur etiā libros supra. CCC. ab se scriptos reliquisse. Excessit annorum. LXXIII. eodem quo Demosthenes anno: hic in Apulia: ille in Euboea: ambo p̄fugi: p̄sequēte Antipatro. De libris & successorib⁹ ei⁹ Plutarchus i Sylla: & Strabo: hæc quidē referūt. Aristotel' & Theophrasti libri lōgo tpe occidati fuerāt: nā suos Aristoteles Theophrasto dimisit. Theophrast⁹ vero Neleo Septio. A quo deinceps ad alios hæredes imperitos. q̄ ne venirent in manus Attalorum regū eo tpe bibliothecā p̄gam cōparantiū: eos libros defoderunt. Demū Apeliconi Teio v̄didere. Apellicon igitur: vt qui librorum esset studiosior q̄ sapientia: curiosa loca emendare volens: describendos dedit: scriptura non rite suppleta. Post cuius mortem Sylla cum eo bello Mithridatico venisset: Pyreumq̄ applicuisset: inuolucris eos Romanam deportauit: Tyrannioniq̄ grammatico ei⁹ familiari digerendos tradidit. A quo Andronicus Rhodius cum auferret exemplaria: in vulgus postea edidit. Enarrauerunt eum plurimi & illustres authores. Inter quos Graeci: Themistius: Philoponus: Alexander Aphroditis

Lyfimachus.
Aristides sophista
Arist. pictor

Aristides orator.
Arist. p̄phus Christian⁹.
Aristoteles p̄phus.

Apellicon.
Teius.
Tyrannion
Andronic⁹
Enarratores Aristotelis

seus: Simplicius: Porphyrius: Olympiodorus Alexandrinus: Magetius: Euftratus. E recentioribus autē Ioannes Damascenus: Theodorus Logotheres: Michael Pselus: Nicephorus Gregoras. Ex nr̄is Boetius: Thomas Aquinas: Albertus magnus: Burleus Aegidi⁹. Ex barbaris Auerrois: Auapace: Auicenna. Aristoteles Atheniēsis, qui temp. administrauit: cuius etiam iudiciales legunt orationes: plurima gratia & elegantia refert. Alius quoq; qui Iliadem Homeri scripsit. Quartus ficulus orator. Quintus cognominatus Mithus. Alius Cyrenaiicus: qui de poetica scripsit. Alius itē grāmaticus: vt author Diogenes. Aristippus Cyreneus Socratis auditor primus Socraticorum mercedē docendū exegit: ac quaestu philosophatus est. Cū Xenophōre similitatē gessit. Summum bonum in voluptate corporis posuit: quapropter a Diogene canis regis est appellatus: q̄ diuicum esset affecla. Iactatū inter eos scomma Horatius per pulchre versibus includit. Si pranderet holus patienter regibus vti Nollet Aristippus: si seiret regibus vti. Fastidiret holus: qui me notat. Cum olim in nauī periclitatē perturbaretur: interrogatus post castum: cur philosophus timuisset: Non agitur: inquit: par periculum de anima nebulonis & nobilis philosophi. Huius sectatores Cyrenaiici dicti a Socraticis & nobilib⁹ philosophis ob obscenitatē dudum repulsi. Habuit filiam nomine Aretam doctissimā. Quum nauis olim qua uehebatur: onere premeret: aurū iussit in mare proici: vt ait Diogenes. De eodē Augustinus. Aristippus quidem nec respondendum censeo. Qui per omnia vixit vt inter eum ac belluam nihil distaret. Aristarchus grammaticus Alexandrin⁹ lege oriūdu s Samo thracia: patre itē Aristarcho floruit Olymp. CLVI. sub Ptolemao Philometore: cuius etiā filiū erudiit. Scripsit cōmētarios supra mille. Fuit discipulus Aristophanis grammatici. Decessit in Cyp̄o: seipsum cibi abstinentia necans: in morbo hydropeseos: aetatis anno. LXXII. filios reliquit Aristarchū & Aristagorā ambos stultos. author Suidas. Aelianus autem hunc tradit tam castigato fuisse iudicio: vt Homeri versus nō putaretur: quem ipse nō probaret. Aristarchus Tegeates poeta tragicus: Aesculapio: a quo ex morbo fuit liberatus: pro recepta sanitate fabulam vouit. Emicuit tempore quo Euripides: docuit Tragedias. LXX. vicit duabus, vixit annos supra. LXXX. Fuit & alius Aristarchus Ephesi tyrann⁹. Suidas. Aristogenes Thasius medicus scripsit libros plures in medicina ad Antigoni Macedoniæ regem. Aristogenes alter Gnidius item medicus: seruus Chrysipi philosophi: famam adeptus est ex curatione Antigoni Gonatæ cognomento. author vtriusq; Suidas. Aristogiton orator Atheniēsis impudēs: ex quo canis vocatus ab Atheniēsis: scripsit Apologiam ad Domesthenē ducem cōtra Timotheum: ad Lycurgum contra Timarchū: cōtra Hiperidē. Aristogiton & Armodius liberatores tyrānidis Pysistrati: qb⁹ statuae in foro ab Atheniēsis positæ. Causa q̄ Hipparchus Pysistrati filius Armodio ipso adolescente quē Aristogiton ardebat: per vim potitus fuerat. author Thucydides. Aristeas Proconnesius suis genere versificator: carmina: q̄ dicunt Arimaspea: composuit libris tribus: præterea Theogoniam circiter versus mille. Emicuit Croesi & Cyri temporibus. Hic animā quoties vellet resumebat. hæc Suidas. Plutarchus in Romulo: itē Herodotus Aristeem meminere his verbis. Aristeam autē: qui cum nullo suæ ciuitatis esset inferior: ingressum in Proconneso fullonicam officinā: illic decelsisse: fullonemq; occlusa officina abiisse denuntiatū rem propinquis defuncti. Dissipat⁹ iā per urbem rumore Aristeā esse vita functū: supuenisse sermoni de hac re disputantiū quendam Cyricum ex vrbe Arteria profectum: qui diceret sese fuisse congressum cum Aristeā atq; colloquutum. Eapropter propinquos ad fulloniam præsto fuisse: habētes quæ ad efferēdos homines sunt opus: aperta domo Aristeam minime apparuisse. Septimo deinde anno cum in Proconneso apparuisset: eos versus fecisse: qui nunc Arimaspei vocant. Quibus cōditis rursus euauisse. hæc iste Cyricus cōmemorabat. Aristocles philosophus Messanēsis peripateticus: scripsit de philosophia librū vnū: quis esset studio: & doctrina prior Homerus an Plato: Scripsit & de arte rhetorica: ac alia. Suidas. Aristocles Lampfacenus philosophus. alius p̄gamensis sophista sub Traiano & Hadriano: Scripsit de arte rhetorica: epistolas & declamationes ad Imperatorē. Suidas. De hoc philostratus sic scribit. Aristocles Pergamensis nobili genere natus: secta peripateticæ: Herodis Attici frequentator: inter sophistas clarus annuerat. Tēpore quo philosophabatur squalidus: horridusq; aspectu: mox sese cultius habuit: voluptatibus nimirum: tum lyra: tum cantus indulgens. Cum esset Pergami iam clarus: ad se ex omni Græcia multitudinē traxit. Eius oratio illustris & Atticissans habebatur: sermoni poti⁹ q̄ contentioni apta: a qua otium aberat ad breuitatem procinctumq; tendente. Cuius Atticissimus Herodis linguæ comparatus: ex illi tati q̄ sono ac magnitudinē propior erat. Extinctus est in ipso senectutis limite semicanus.

Aristot. alii

Aristippus

Arera.

Aristarch⁹ grāmatic⁹.

Aristarch⁹ poeta.

Aristogēes duo medici

Aristogitō. Armodius Aristeas.

Aristocles Messanēsis Aristocles p̄gamēsis.

Armon. Armon. Armon.

Aristophanes poeta comicus Rhodius siue Lyndius genere: lege vero Atheniēsis: patre Philippo: inuētor Tetrametri: & Octometri: filios habuit Ararora: Philippum: Philereum comicos ois. docuit fabulas. LIII. Suidas. Ei⁹ nūc inueniunt πλοῦτος μελέλα ὄρμηθεσ σφάκεσ θεσ μοφοριέ ξονσαι ἀχαρμετο κρήνη παπετο εκκλησιέ ξονσαι. Hic Atticē linguę nobilitate adeo p̄poller: vt Dionysio roganti Athenienses aliquē eius sermonis eruditum authorem: hunc miserint. Socratis æmulus fuit: quem exagitat ac insectatur in Nephelis. Aristophanes Byzantius grammaticus Apellis filius: dux etiam exercitus: discipul⁹ Callimachi Zenodoti & Dionysii. Suidas. Aristodemus Nisseus filius Menecratis Aristarchi discipuli: quem Strabo dicit se iuuenem: senem vidisse. Alter Aristodem⁹: qui magni Pompeii filios erudiit. mane rhetoricā: meridiē grammaticam docebat. Strabo. Aristomenes Atheniēsis comicus: inter secundos antiquæ comœdiæ: Olymp. CLXXXVII. cognominatus ὄνομαστος. Suidas. Aristonicus grammaticus Alexandrinus scripsit in Theogoniam Hesiodi & de nominibus siue cōstructione apud Homerū. Aristonicus Eunuchus Ptolemēi: qui animum supra Eunuchum gerebat: dux fuit belli fortissim⁹ præterea liberalis in omni: author vtriusq; Suidas. Aristonicum regem: vide in Attalis. Aristonymus poeta comicus sub Philadelpho: præfuit regiæ bibliotheca: post Apollonium: veniēs postremo in suspitionem: q̄ ad Eumenem transfugere cuperet: in custodia per aliquot annos fuit: tandem liberatus: mortem haud multo post obiit e stranguria: annos natus. LXXVII. reliquit opera multa: inter q̄ tragœdiā ἡλίου ριγδῶν. Atheneus in Dimnofo. Aristoxenus Tarentinus: Mantinē tñ agēs: philosophus & musicus nobilissimus: audiuit patrem & Crythreum: de in Zenophilum Pythagoreū: postremo Aristotelē: in quē morientē conuictum dixit: q̄ ei Theophrastum in scholę successione p̄poneret. Scripsit in omni genere libros: in musica p̄sertim. Suidas. Hic animā dixit in Harmonia cōstare: vt est author Cicero in Tusculanis. Aristoxenus Cyreneus: qui adeo delicatus fuisse dicitur in hortorū cura: vt vesperi lactucas mulso irrigaret: vt luxuriosius subcresceret: & saporis essent præstātioris. Suidas. Ariston⁹ cytharœdus cū sexies Pythia vicisset: vt Lylandri Lacedæmonii gratiā iniret: pollicitus est cū denuo victoriā habere cōtingeret: Aristonū Lylandri seruū se p̄conio declaratur. Aristolaus pictor Pausiæ discipulus e seuerissimis pictorib⁹ fuit. Eius opa nōnulla cōmemorat Plini⁹. Aristobolus Iudeus ex Panea de Agathoboli Hebræi discipulus vnus fuit ex illis. LXXII. interpretibus: q̄ missi fuere ad Ptolemaū tūc Iudææ dñm: vt libros sacros in græcū sermonē cōuerteret. Qui multa ex præceptis Moseos proponenti regi: percōtantiq; respondit. Hic cōmētarios etiā in Hebræorum legē egregios edidit. author Eusebius. Aristobolus alter historicus itē Iudeus: q̄ res Alexandri magni cōscripsit: comelq; peregrinationis fuit. Qu. Arrius: qui fuit. M. Crassi quasi secundarius. Is infimo loco nat⁹: & honores & pecuniā: & gratiā cōsecutus: etiā in patronorū sine doctrina: sine inuicio aliquē numerum venerat. Sed vt pugiles in exercitu etiā si pugnos & plagas olim præmiorum cupidi ferre possunt: Solem tamen sæpe ferre non possunt. Cicero in Bruto. Q. Arrius familiaris Ciceronis: cuius epulum lautissimum cōmemorat ipse Cicero in Vatiniū. Horati⁹ quoq; li. II. car. Atq; epulū (ait) arbitrio Arrii. Arrius philosophus Alexandrinus: qui Augusto venienti Alexandria: post victoriā Actiacam: se obrulit: tant⁹q; in honore apud eū fuit: vt Augustus ipse palam sit factus Alexandrinus tribus de causis ab se cōseruatos esse. Ob Alexandri priamum memoriam: deinde ob vr̄bis pulchritudinē: postremo propter Arriū philosophū. Plutarchus in Antonio. Hic Romam postea ab eo ductus: magnisq; præmiis & honoribus adfectus Arrius presbyter Alexandrinus: patre Armodio: sub Cōstantino magno sectam excitauit: quæ ab æterna dei patris substantia: filiū conabatur abducere. Sed quum Alexander præsul eius ciuitatis natura quietus: eum cuperet ab prauo incepto reuocare: nec tunc res ex sententiā p̄cederet: q̄ plerosq; iā contagia pestiferę opinionis infecerat: haud vtile fore existimās rē pati: ad sacerdotes omnes circa detulit. Ad ipsum quoq; Constantinum fama penetrata: Imperator religiosissimus apud vr̄bem Nicenam concilium conuocari iussit: in quo adfuit Pannucius p̄sul ex Aegypti partib⁹: vir sanct⁹ ex eis quos dextro oculo eruto: ac poplite succiso: Maximian⁹ ad metallā dānauerat: q̄ innumeris quotidie miraculis clarebat. Adfuit & Athanasius tunc diacon⁹ cum Alexandro ipso præsule & magistro. tandem. CCCXVIII. coactis p̄sulib⁹ explosa est Arrii sententiā: ὁμοούσιον. i. cōsubstantialē tunc filiū decreuerunt: cunctis sese subscribentibus præter Arriū cū paucis: q̄ in exiliū acti sunt. Post hæc ex eius secta quidā p̄b̄ conciliata sibi beniuolentia Constantiæ Constantiū sororis: mortu⁹q; interim Constantino: Cōstantius presbytero soror

Aristophanes poeta.

Aristoph. grāmatic⁹ Aristodem⁹

Aristomenes.

Aristonic⁹ grāmatic⁹.

Aristonic⁹ Eunuchus.

Aristo. rex.

Aristony⁹ mus.

Aristoxen⁹.

Aristoxen⁹ Ariston⁹.

Aristolaus. Aristobol⁹ Iudæus

Aristobol⁹ historicus.

Arri⁹ p̄sul

Arrius hæc refiarcha.

Pannucius.

ris gratia fauens: iussit ex exilio Arrium reuertit: sollicitante quoq; Eusebio presule Nicomedie eius sectatore. Quumq; ille multis e sacerdotib; & populis stipatus rediret: in itinere Constatinopoli secessum petes exonerandi ventris gratia intestinis defluxis excessit: digna moribus poenam dando. Itaq; Alexader qui tuc ex eius aduertu maximas sibi excitari turbas timebat: p; cib; ad deum effusis exauditus videbat. Non destitit tñ eius sectatores: quin defuncto. Alexandro eius successori Athanasio vniuersisq; orthodoxis multos annos negotiũ facefferet: adeo vt nulla fuerit ciuitas quæ non Arrianũ simul cũ Orthodoxo presule sustineret. Nunc de eius dogmate disserendũ. Tres ex hac emanarũ Secta: Arrianic; trisariam dispersit. In Eunomianos: qui dicunt omnino filium patri dissimilem q; nulla ratione res creata creatori sit equiparada. In Arrianos q; dicunt simile quidẽ posse dici filium patri sed ex munere gratiæ non pprietate nature qua scilicet possit res creata creatori conferri. In Macedonianos: q; adseuerat quidẽ simile omnino patri filiu. Verũ. S. nihil habere cum vtriusq; cõe. Hęc ex historia Rufini. lib. x. **ARRIANVS** SeNica comedia historic; Xenophon minor cognominatus: sicut ille de Cyro: ita hic de Epicteto philosopho eiusq; dissertationib; opus edidit trib; voluminib;. Scripsit quoq; historiam Alexandri magni. viii. libris: vtriusq; opus habet in bibliotheca vaticana. Emicuit Romæ sub Hadriano & M. Antonino principibus: a quib; ob literas honoribus vsq; cõsularib; euectus est. author Heliconius. Arrian; poeta: cuius carminib; Tiberiu principẽ delectatũ fuisse Trãquillus scribit. Et; aut opa Suidas comemorat: Metaphrasim Georgicorũ Virgiliũ: Alexandriada poema videlicet de Alexandri Macedois gestis libris. XXIII. Alia quoq; in Attalũ Pergamensem poemata. Arion Methymneus cytharædus & poeta lyricus emicuit Olymp. XXXVIII. Scripsit cantica circiter versuũ duo milia. Dicit & tragici carminis prim; inuentor fuisse: & Chorum instituisse: ac Dithyrambicũ carmẽ cecinisse. author Suidas. Huius Arionis historiã Ouidi; in fastis: & Gellius lib. XVI. ac Aelianus de ani. plurib; referunt verbis. Dum Lesbũ patriã repeteret: a naua tereretq; nauales socios in eũ ppter opes cõtura: ex nauĩ se in mare proiecit: quẽ Delphin; doraso exceptũ domũ vsq; tulit. Quapropter eius statua cum eiuscemodi epigrammate facta: quod ego sic cõuertit. Cernis amatorẽ qui vexit Ariona delphin A siculo subiens põdera grata mari. Arseniuse stirpe senatoria: Honorii principis aulicus: ac beate vite cupidus: quũ diuinit; audiisset: fugit: & quiescit: ad cœnobiu pperauit: vbi & monachis pfuit: & sanctitate claruit. Relictã sibi paternã hereditatẽ respuit: dicitã eam ad se non amplius ptinere. Vidẽs olim quẽdam in fractũ doliũ aquã haurientẽ: audiit cœlitus eos esse: q; bona q; agunt continuo malis admiscet. Fuit & alter martyr sub Decio. Aurelius pictor celebris Romæ paulo ante Augustũ: nisi flagitio insigni corrupisset artẽ: semp alicuius sceminae amore flagrans: ob id deas pingens sed dilectarũ imagine: itaq; in pictura eius scorta numerabant. Plinius. Arnuphis philosoph; Aegyptius magica prãditus arte ferebat in aera. Fama est vt quondã exercitu Romanorũ. M. Antonini principis tempore siti laborante: hic imbrem cum fulgure & tonitru media æstate excitauerit: quod nonnulli Iuliano Chaldaeo attribuũt. Hęc Suidas. Eusebi; aut; hui; miraculi meminit: neq; excatationibus aut magicis gestũ dicit: sed a Christianorũ precibus qui in eo exercitu militabant. Archadius Antiochenus grammaticus scripsit nonnulla in grammatica comemorata a Suida. Archedicus poeta comicus contra Democharem scripsit Demosthenis propinquum. Fabula ipsius Thesaurus: & Diamartanon: vt scribit Athenus. Archippus comicus Atheniensis antiq; comœdia: vicit semel. Suidas. Artemidorus Gnidius Romæ Græcæ disciplinẽ prãceptor: Brutĩ familiaris: libellum de coniuratione obtulit Cæsari extremo die ingredienti in senatum: vt statim legeret: quod ille minime fecit. Plutarchus. Artemidorus Daldianus (Daldis enim ciuitas Lydię est) philosophus scripsit de interpretatiõe somniorum: de auspiciis: & de Chironomantia. Suidas. Artemisia regina Halicarnassi: in auxilium Xerxis cõtra græcos venit. Inter primores duces bellũ acerrime ciebat: quippe vt in viro muliebri tũc rem: ita in muliere virilem audaciam cerneret. Hęc extincto viro Mausolo sepulcrum fecit: inter septem orbis miracula connumeratum. Ad funus quoq; ornadũ primos græciæ oratores accessit. Suidas. Artemi; pfectus cũ Cãdida vxore & Paulina filia: martyres sub Hadriano: iacet in via aurelia. Hic Marcellinũ pbm; & Petrũ exorcistã i carcere custodiebat: a q; & ipse Christianus fact; iugular; postremo e; vxor aut; filia. lapidib; obruta. Artabaxẽ Armenię regẽ q; barbarũ virũ: plane doctissimũ scribit fuisse Appianus in Parthico: & Plutarchus in Crasso. Præterea edidisse tragœdias & orationes historiãq; quorũ nonnulla ad sua tempora peruenisse asserit.

Arrianus historicus.

Arrianus poeta. Arion.

Arsenius

Aurelius pictor. Arnuphis.

Archadius grãmatic;. Archedic;. Archippus Artemidorus grãmaticus.

Artemidorus phis. Artemisia.

Artemius.

Artabaxes rex.

mat. Hic captus ab Antonio dum Orodĩ Parthorum regi adfimi suo suppetias tulit: & in triumphum in Aegyptum ductus est: vt idem Appianus author. Asclepiodorus pictor ætate Apellis Olympi. CXII. quẽ in Symmetria mirabatur ipse Apelles. Huic Mnason Tyrannus pro. XII. diis dedit in singulos Mnas tricenas. Plinius. Asclepiodorus Alexandrin; vir singulari ingenio ad oĩa mathematica: ad inquisitionẽ cognitionẽq; lapidũ & herbarũ. Suidas. Asclepiades genere Prusiensis medic; eloquẽtissim;. Cn. Põpeti familiaris. Cũ in arte rhetorica decoxisset: medicinã sectatus est: aliã a cæteris viã ingressus. Dicebat salutẽ constare cibi potuscq; abstinentia: præterea gestatione: ambulatione: frictione. Ipse cõdita noua secta: spretiscq; legis ac pollicitationib; Mithridatis regis: repta ratione qua vinũ agris medet: relato e funere homie & cõseruato. Sed maxime spõsione facta cũ fortuna: ne delat; ad rogũ medicus crederet: si vnq; inualidus villo tpe fuisset. Et victor supma in senecta: lapsu scalæ exanimatus est. hęc Plinius. De eodẽ quoq; multa li. IIII. refert Apuleius. Asclepiades psul Antiochenus martyr. Asclepiades Myrleanus ludimagister i Tuditania Hispaniæ regione. librũ edidit de gẽtib; eius regionis. Strabo li. IIII. Asclepiades Anazerbeus grãmaticus scripsit de fluminib;. Stephan;. Alconius Pædian; historic; circa Neronis tpa: anno vite. LXXIII. captus luminib;. XII. postea summo cũ honore & hoim gfa vixit annos. author Eusebius. hic etiã in Ciceronis ofones cõmentarios edidit. Aspasius Rauẽnas Demetriani filius sophista: sub Alexandro Mãmeæ Romæ profitebatur: auditor Pausanię: & Hippodromi. scripsit cõtra Aristonẽ & maledicos diuersas ofones. Hęc Suidas. De hoc Philostratus pluribus verbis dicit eũ venisse Romã ad Alexandrũ: magistrũq; epistolarũ eius fuisse: ei; Philostratus ipse refert se epistolã scriptitasse: vbi modũ scribendĩ in eo genere edocet. Nam Aspasius cũ scribendis impatoris eplis pffert: stilo vtebat cõtentionos; ac minime perspicuos: minimeq; ppterea principẽ decente. Cũ eius scripta legẽ cõtineant: non per enthymemata: aut epichermata pferri fas est. Aspasius Byblius appellatus: qm de byblo. i. papyro librũ condidit: ac artẽ rhetoricã & Panegyricũ in Hadrianũ principẽ: cuius tpe floruit. Suidas. Aspasius Tyri; historicus: scripsit de continente: & q; in eo sunt: variã historiã in libris. XX. de arte quoq; rhetorica: & alia: vt idem author. Aspasia mulier Melesia magna doctrinã fama: sophistria fuit: & rhetorices magistra. Pericle docuit: simul & amauit: ab eo; in mĩmoniu accepta cũ esset capriua: causa fuit & ipa duorũ bellorũ: Sami videlicet & Pelopõnesiaci. vide in Pericle. Asterius Arrianae philosophus secta: imperante Constantino: scripsit in epistolã ad Romanos: euãgelia: psalmos: cõmentarios: q; ab ipius secta: viris studiosis leguntur. Hieronym;. Aster puer in quẽ sunt epigrammata Platonis: vide in Platone. Asteris nomẽ sceminae adamatã: pro qua sylua extat Papinii. Asbylus Crotoniata: vt ait Pausanias: victor Olympiã ter: continua serie: stadio ac Diaulo. Huius etiã Plato meminit in rep. qui eũ castitate perpetua prẽditũ comemorat: ob curasus studium. Huius insup simulacrum in Olympiã ostendebat: vt Plinius testat. Asinius claros Romẽ legimus fuisse. Pollionẽ in primis celebrem oratorem: Augustiq; amicum. Is primus omniũ Ro. aduocatis hoibus scripta sua recitauit. Declamationes suas nunq; populo cõmisit: siue quia parum in illis habuerit fidutiã: siue: qd magis crediderim: tantus orator inferi; id opus ingenio suo duxit. Exerceri siquidẽ volebat: gloriari fastidiebat. Seneca in decla. A Quintiliano aut; his verbis taxat. In Asinio Polliõe summã diligentiã inuenio: adeo vt quibusdã nimia videat & consilii & animi fatiã: a nitore & iucunditate orationis ita longe abest: vt videri possit secundo prior. Vocat idẽ alibi iudiciũ Pollionis. Nam oēs fere sui tps notauit: nasutiore iudicio: i Liuio Pataunitatem. in Cæsaris cõmentariis infidelitatẽ. In Sallustio verba absoluta. Ciceronẽ deniq; ipsum exanguem & elixum appellauit. Prim; Romẽ bibliothecam publicauit: vbi. M. Varronis imaginem collocauit. Præterea de Delmatis triumphauit Salona expugnata: ex qua victoria Salonium tunc forte natum vocauit. In cui; honorem Seruius dicit æglogam edidisse Virgiliũ Moritur in villa Tusculana: ætatis anno. LXXX. vt author Eusebius. Asinius Gallus eius filius vir etiam doctissimus: vt Seneca testatur in Declama. libros edidit de comparatione patris & Ciceronis: in quibus prætulit patrem: vt Cæcilius in lib. II. epistolarum scribit. Cõtra quos Claudius Cæsar postea Ciceronis edidit defensionem: vt Tranquillus meminit in Claudio. Imitatus etiã patrẽ: q; ipse orationes scripsit in Plautiũ quendã: q; post mortem eius ederentur vt nõ respõdere possit. ex quo Plautius fert dixisse: Cum mortuis nõ nisi laruas luctari: hęc Plini. Hic postea a Tiberio pncipe nulla manifesta de causa interfect; fuit. Asini; Capito doctissimus artis grãmaticæ: librũ reliq; epistaru. In primaq; q; ad Pacuuiũ Labeonem scripta erat: titulus est: pluria & non plura scribi oportere: rationesq; ponit Gellius. Asinius Pollio Trallianus gene-

Asclepiodorus

Asclepiades medic;

Ascle. mar;. Asclep. myrleanus.

Ascle Alconius. Aspasius sophista.

Aspasi; byblius

Aspasius tyrius

Aspasia mulier.

Asterius. Aster puer

Asbylus.

Asinius pollio.

Asini; gall;

Asinius Capito. Asini; Pol.

Afellius Sē re: docuit Romæ tpe Pompeii magni: successit scholę Timagenis. scripsit bellū ciuile Cęsarıs & Pompeii. Suidas. Afellius Sempronius historicus militauit sub Scipione Aemyliano apud Numā riam Tribunus militaris: idq; bellū literis mandauit. citat sæpe testis a Gellio. Afellius Claudius. eques Ro. tribunus militū sub Claudio Nerone apud Lucanos memorāda fortitudine: vide in Taurea lubellio. Afrubal & Amilchar Magonis inclyti ducis Carthaginēsiū filii fuere: qbus ducibus paternā referentibus indolē. Poeni multos annos aduersus Sardos feliciter pugnauerūt: in quo bello Afrubal grauiter vulneratus: Amilchari fratri tradito impio: interit. Cuius mortē cū luctus ciuitatis: tum dictaturę. XI. & triūphi quatuor: insignē fecere. Reliquit liberos tris. Annibalē: Afrubalē: & Sappho. Amilchar vero alter frater: quū in bello Siciliēsi fuisset. in terfectus: parē dimisit filiorū numerū: Amilconē / Hannonē / & Giskonē. Igit per hos Carthaginēsis res ea rēpente regebat: p hos & Mauri bellū illatū: & aduersus Numidas pugnatū: & Aphri cōpulsū stipendiū vrbis cōditę Carthaginēsiū remittere. Deī cum familia tāta imperatorum grauis liberę ciuitati esset: centū e numero senatorū iudices legunt: qui reuersis a bello ducibus rationē rerū gestarū exigent. In Sicilia in loco Amilcharis Amilco succedit Impator: qui cum nauali terrestriq; pugna aliquot scđa plia fecisset: repente pestilētia oppressum exercitū fere totū amisit. Quare mœsta ciuitas: & vlularib; plena: aduenienti sese obrulit. Ipe diuos suāq; inculsans fortunā: q gloriosissimā victoriā partaq; lēritiā: fato miserabili funestasset: ac queribūdu se domū cōtulit: clausisq; forib; doloris impatiēs: sibi mortē cōsciuit. Trogus lib. XIX. Afrubal gener Amilcharis patris Annibalis: post eius mortem septē annos Imperiū tenuit: fauēte factione Barchina: Annibalē haud multo post interitum patris in Hispaniā vocauit: vt sicut antea puer iuuante Amilchare cōperat bellicis artibus erudiri: sic etiā tūc robustiore ætate periculis ac laborib; aduēsceret. Demū a seruo barbaro q dñm eius occiderat: interfectus: in medio suorū est cōpessus a circūstantibus: deinde seruus haud facti poenitēs: inter cruciar; & tormētas spēciē semp ridētis p̄buit. Liuius. XXI. Afrubal Giskonis postq; Annibalis frater Afrubal in Italiā se cōtulit: a Scipione Africano sæpe vna cū Magone fugatus: in Hispania tandē Magone capto: se ad Gades recepit: deinde Carthaginē: vnde in Numidiā ad Syphacē captatum amicitia Carthaginensibus cōtendit: quo forte Scipio ex Hispania eadē die: causaq; pro Romanis adfuit. vide in Scipione: & in Lelio. Afrubal Annibalis frater: vide in Annibale & Liuiio Salinatore. Afrubal cui Caluo cognomen erat: tempore quo Annibal erat in Italia: teste Liuiio: in Sardinia dux classis mittit: sed tempestate reiectus ad insulas Baleares: sibi tātis per: quoad quasas reficeret naues: reledit. Cūq; audiisset. T. Manliū Arficorā Sardonū regē p̄ligasse: cū classe occurrens: collatis signis ipse cum Magone & Hannone ducibus: memorabili clade p̄ligatus: captusq; est. Afrubal dux alius tertio bello punico a Scipione Aemyliano victus. facta deditio: eius vxor quū paucis añ dieb; a viro impetrare nō potuisset: vt ad victorem transfugeret: in medias vrbs flāmas sese cū filiis iecit. Liuius. LI. Astydama senior tragicus Atheniensis docuit Trag. XLII. vicit. V. Prim; q ex auditorib; Socratis ad poetiā se cōuerterit. Astydama iunior filius: & ipse tragicus: cui; tragœdias nōnullas cōmemorat Suidas. Astyampicus scripsit librū de cura alinorū: & ἀειροκτικὸν. i. de coniectatione somniorū. Suidas. Astylus Crotoniata trib; cōtinuis olympicis vicit: stadio Diaulo & Dulicho. Q; autē in vltimo se Hieronis magistrum ac Syraculanū a p̄cone declarari fecerit: Crotonitatē irati statuā ei; frēgerūt: bona insuper publicauerunt. Pausanias. Astyanax quasi vrbs princeps: appellatus autē pprio noīe Scamādrus: Hectoris. F. ex Andromacha: qui a matre absconditus: ab Vlysse reprus: ac de alta crepidine p̄cepit ē datus. Attalos & Eumenes reges qui Pergami regnauerunt: Strabo lib. XIII. breuiter plequit Lyfimachus vnus e successorib; Alexandri: Pergamum: vbi thesaurus regius erat: seruabat. Is a Seleuco Nicatore oppressus: curā Philethero eunucho dilectissimo / regni simul & thesauri reliquit. Is annis. XX. regnauit: fratresq; habuit Eumenē & Attalū. Eumeni natu maiori filius fuit Eumenes alter q Pergami impio successit: primusq; res gerere cœpit: & apd Sardis ciuitatē Antiochum Seleuci filii: p̄lio supauit. Hic igit postq; regnasset annos. XXII. Attalū filii dimisit haredē: q prim; rex Pergami est appellatus: vt etiā Liui; i. VIII. de bello Ma. Gallogracos vicit: solulq; Asiaticorū eis tributū non pendit. Romanorū p̄terea fuit amicus: vt Liuius in. III. de bello Ma. & Florus. Pro eis in classe Rhodiortū aduersus Philippū pugnauit. Coronā aureā senatui dono misit: gratias agēs: q Antiochū auctoritate legatorū de finib; eius mouisset. Decessit senior: postq; regnasset ānos. XLIII. supstitib; liberis Eumene: Attalo: Philethero: & Atheneo. Ex quib; Eumenes in amicitia Romanorum permanfit: pro eisq; aduersus Perseum bellum gessit

a quibus totam eam regionem accepit: quæ sub Antiocho circa Taurum erat. Præterea Pergamū munit: & Lucum Nicophorium seruit. templorum quoq; dona addidit. ac nobilem bibliothecam instituit: vndiq; conquisitis libris in hedinis pellibus scriptis: quæ postea ex loco Pergamena sunt dicta. regnauit annos. XLIX. Sceptrumq; Attalo filio quem e Stratonice Ariarathis Cappadocum regis filia susceperat: Tutoremq; Attalum fratrem dimisit. Qui bello res gessit magnas. Nam aduersus Demetrium Seleuci filium: deinde Alexandrum Antiocho natum: bellū sumpsit. Romanorum contra pseudo Philippum socius fuit: Diegylum quoq; regem cepit: ducto in Trachiam exercitu. Prusiam Bithynię regē interemit p̄fecto illi filio Nicomede: postremo post annos. XXI. Attalo Eumenis filio sub eius (vt diximus) tutela relicto regnum dimisit. Is Philometor ex scelere per antiphrasim cognominatus est q matrem interfecerit. Cum annos. V. regnasset morbo absumptus: teste Li. LVIII. haredem Popu. Ro. instituit: qui postea eam regionem prouinciā fecerunt: & Asiam minorē vocauerunt. Hunc Attalū Trogus libro. XXXVI Eumenis e fratre nepotem non filium dicit esse: nisi forte Attalum tutorem eius: ac patruū Eumenem vocet. Vtrumq; scribit fuisse sceleratissimū. Matrē primo deinde vxorē clam necasse: barbamq; ac capillum dissimulatione facinoris promississe. præterea hortos colere: ac herbas inde venenatas ciuib; mittere solitū fuisse. Postremo haredes Romanos reliquisse. Hic est qui de agricultura librum scripsit cui se relicto regni curis penitus tradidit. ARISTONICVS ex Eumene & pellice natus: post Attali fratris mortem veluti paternum regnum Asiam inuasit. Cumq; multa prælia secunda aduersus ciuitates quæ metu Romanorum se dedere volebant: fecisset: iustusq; iam rex videretur: Asia Licinio Crasso decernitur: qui intentior Attalicę prædę q bello: cum extremo anni tempore inordinata acie prælium conseruisset: victus poenas dedit. In huius locum Perpenna Cos. missus congressu primo in deditioem Aristonicum cepit: Attalicamq; gazam hæreditariam Populo Romano Romam deportabat. Quod ægre ferēs successor eius. M. Aquilius. Cos. ad eripiendum Aristonicum Perpennæ veluti sui Triumphū munus properauit. Sed contentioem consulum: mors Perpennę diremit. Sic Asia Romanorum facta: cum opibus vitia quoq; Romā transmisit. Aristonicus in triumphū ductus ac in carcere necatus est. Li. LIX. ATHANASIVS præsul Alexandrinus educatus ab Alexandro eiusdem ciuitatis præfule. olim diaconus in concilio Niceno fuit. Arrianorum deinde maximas perpeffus insidias ad Constantem Galliarum principem aufugit: vnde reuersus cum literis & rursus post eius mortem fugatus: vsq; ad Iouiniani imperium latuit: a quo restituti orthodoxi fuere. Sub Valente moritur cū Petrum quendam coadiutorem in præfatus munere delegasset. In concilio multa ei falsa crimina obiecta: adducto etiam scorto qd rem cum ea habuisse testaretur. omnia tandem patientia ac sanctitate superauit. Feruntur eius aduersus gentes duo libri contra Valentem. vnus de virginitate. De persecutionibus Arrianorum / De palmorum titulis / De vita Antonii monachi. in epistolis Pauli commentarios. Symbolum. εὐρηταψικία. Epistolæ id est Castigationes solemnes. Hæc ex Rufini historia. Ioannes Arretinus Roma. ecclesiæ subdiaconus ipsius vitæ e pluribus locis collectę librum dicauit. ATHENEVS e Seleucea Cilicię philosophus peripateticus doctissimus: Augusti tempore: princeps aliquandiu patriæ suæ deinde contracta cum Murena amicitia qui contra August. conspirauerat cum illo aufugit: captusq; ac dimissus: cum insons reperiretur. Reuertens autem Romam multis eum salutantibus: illud Euripidis respondit. ἡκὼ κερμῶνα καὶ σκότον πύλασ λιπῶν id est aduenio latebras & tenebrarum linquens portas. verum breui superuixit tempore: a ruina dom; vbi habitabat oppressus. Strabo. XIII. ATHENEVS Naucratica grammaticus. M. Antonini p̄cipis tempore: librum teste Suida Dimnosophistarum composuit: varium opus & eruditum: vt Plinius alter Græcus fere dici possit: quod ad nos sane huadq; integrum peruenit: eius epitome ab Hermolao Byzantio tantum relicta. ATHENODORVS Atheniensis philosophus Stoicus præceptor Dionysii Ariopagitæ: composuit opus quod Διαφορά inscripsit. emicuit Augusti temporibus. Suidas. Atreius philologus libertinus Athenis natus. hunc Capito Atreius iuriconsultus eius patronus inter grammaticos rhetorem: & inter rhetores grammaticum fuisse ait. iuuauit scripta Sallustii in componendo vt author est Pollio. Philologi appellationem sumpsisse videntur: q sicut Eratosthenes qui sibi prius hoc cognomen vindicauit: multiplici variaq; doctrina censebatur. Coluit familiarissime Sallustium: eorū defuncto Pollionem: quos historias componere aggressos alterum breuiario rerum Romanarum: alterum præceptis de ratione dicendi instruxit: quo magis mirandum Pollionem credidisse: antiqua verba & figuras solitum esse colligere Sallustium: quum sibi sciat

Attalus frater.
Attalus Philometor.
Aristonicus.
Athanasius.
Athenetus philosophus.
Athenetus sophista.
Athenodorus.
Atrei philologus.
Atteus Capito.

Atratinus. ritatem Sallustii & audaciam in translationibus. ex Tranquillo. Atratinus accusator fuit Cælii vt in oratione Ciceronis apparet: qui male a quibusdam Atracin⁹ scribitur. nam is Varro fuit. **Aurelia gens.** AVRELIAM gentem ex Sabinis oriundam a sole dictam putat: q̄ ei publice a populo Romano datus sit locus: in quo sacra fuerant Soli: qui prius Aufelii sicut Valesii dicebantur. Festus. **Ausonius duo.** Ausonius sophista scripsit epistolas & alia quædam ad Nonnum: vt ait Suidas. Alius poeta Gallus: patria Burdegalensis: cuius extant epigrammata. **Augeas poeta.** Augeas Comicus Atheniensis mediæ comœdiæ: vt author Athenæus. Augeam regem in geographia narraui. **Augustarum nomina.** AVGVSTAE coniuges diuui tantum post mortem. Augustarum nomina hæc sunt. Liuia Augusti. Agrippina Agrippæ. postea Iulia Augusti filia Tiberii. Lollia Paulina Caii. Messalina & Agrippina Claudii. Octauia & Sabina Poppea Neronis. Lapidia Galbæ. Pompeia Sabina Othonis. Petronia Vitellii. Flautia Domitilla Statilii Capellæ filia Vespasiani. Marcia Furuilla Titi. Domitia Domitiani. Plotina Traiani. Sabina Hadriani. Faustina Antonii Pii. Faustina filia. M. Aur. Antonini. Lucilla. L. Antonini Veri. Iulia Seueri. Eadem priuigno nupsit Caracallæ. Theodora & Helena Constantii. Faustina Constantii. Eusebia Constantii. Helena filia Constantini vxor Iuliani. Charico Iouiniani. Seueria & Iusta Valentini. Dominica Valentis: Galla Placidia Theodosii. Eudocia Arcadii. Eudocia Theodosii iunioris. Eudoxia Valentiani iunioris. Pulcheria Martiani. Verna Leonismagni. Areta Zenonis. Euphemia Iustini. Theodora Iustiniani. Sophia Iustini iunioris. Anastasia Tiberii. Constantiana Mauriti. Leontia Phocæ. Flauia Eudocia Heraclii. Martina Constantini iunioris. **Aurea Eligius.** AVREA virgo apud Parisios cœnobio virginum præposita ab Eligio eiusdem ciuitatis præsulæ: imperante Heraclio. ambo inter sanctos relati. Fuit & alia huius nominis martyr inter comites Vrsulæ. **Autolyce.** Autolyce Mercurii seu Deucalionis filii & maternus Vlyssis auus vt Homerus & item Plato in primo de republica testantur: furtorum nomine insignis. Mart. Non fuit Autolyce tam piceata manus. Alter fuit cõditor Sinopis & comes Iasonis: apud Strabonem Tertius Athleta nobilis Pancratiastes: cuius statuam in Prytaneo fuisse author est Pausanias. meminit & Plinius huius artificis libro. XXXIII. Cap. VIII.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum. Lib. XIII.

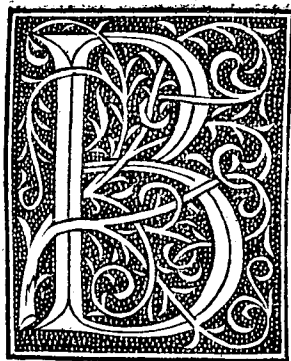
Babylas. Bacchylides.

Bacchus.

Bairon. Balbi. Barbi.

Balbina. Barbara.

Bardanes. Basilus.

Babylas. Babylas præsul Antiochenus: quæ & vitæ meritis & doctrina præstantissimum Eusebius sæpe in historia commemorat. Bacchylides poeta Lyricus Cous genere: filius Medonis nati Bacchylide Athleta: vt ait Suidas. Aelianus autem de Va. histo. tris huius nominis ponit: hunc primum: alium Atheniensem: tertium Arcadem. Bacchus alibi mihi narratur. Est & martyr nomen qui vna cum Sergio sub Diocletiano apud Euphratem passus est: ambo enim ordines in exercitu imperatoris ducebant. Bairon historicus scripsit breuiarium rerum ab Alexandro gestarum. Suidas. Balborum & Barborum Romæ familiæ fuerunt. Lucilius Balbus in dialogo de na. ponitur apud Cice. Stoicorum partes adsumens. Cosmus cardinalis Vrsinus nunc ante hos annos habebat antiquum: vbi. C. Barbi ciuis Roma. nomen inscriptum fuerat. **Balbina.** Balbina virgo Romana & martyr Quirini filia: liberata a strumæ vitio per Alexandrum ponti. sepulta in via Appia iuxta patrem: qui ambo sub Traiano sunt passi. Barbara virgo Nicomedie sis Dioscori nobilis viri filia: a quo in turrim est coniecta: q̄ se Christianam profiteretur: ac post omnibus probris nudatum: conuerberatumq̄ corpus: ab eodem ad præfidem ducta: iugularaq̄ in eadem vrbe sub Maximiano est. Demum Venetiis quo deinde translata fuit: nunc condita. **Bardanes.** Bardanes Mesopotamiæ præsul: Syrorum lingua doctissimus & vehemens dialecticus: aduersus Marcionem patria lingua scripsit: sed & Græce ad Antoninum (sub quo fuit) librum de fato: aliaq̄ complura: vt ait Eusebius libro quarto. **Basilus.** BASILIVS Cæsariensis & Gregorius Naziazenus præsules æquales fuere: Cappadoces: ambo nobiles: Athenis ambo rhetoricæ Philo sophiæq̄ studiis eruditi: quibus cum cupidius Basilus intenderet: Gregorius magnificentius ea contemnens vt qui se totum deo mancipasset: tantum de socii amore sibi præsumpsit: vt suam gentem Basilium de cathedra manu corripuens ad cœnobium perduceret: ibiq̄ annis. XIII. oib⁹ Gregorū philosophorū libris relictis: solū sacris voluminibus vacarent. Iaq̄ diuina lege instructi

alter altero trahit itinere diuino instigati spiritu. Basilus Ponti vrbes & rura obeundo: populos edocebat. Igit nō multo post factus præsul Cæsareæ Cappadociæ: iussus est a Valente qui Arria nis fauebat deserere officiu: atq̄ in exilium abire. Cūq̄ ille minime obtemperaret: atq̄ vti contumax: Tribunali præfecti adhiberet: ac minis & terribilibus parere principi diu frustra tentaret: nox ei spatii ad deliberadū datur. Basilus nequaquā ego ait. Tu potius in hoc spatio ab incepto desistes Itaq̄ ea nocte vxore Valentis maximis correpta doloribus: & filia insup paruula extincta: Valēs rogatū misit ad Basilium: vt precibus ad deum fuis: ipse saltem seruaretur. Sic itaq̄ accidit vt pulsis reliquis orthodoxis Basilus tantū ob metū seruaretur. Post hæc vitam instituit monachorū: de cuius præceptis & ordine librum separatim condidit: a Rufino postea conuersum. Sed & alia eius opera Hieronym⁹ enumerat: dicens eū egregios cōtra Eunomium elaborasse: & libros de. S. S. Et in Hexameron homilias vndecim. Et Astericon intellectu: videlicet breues varietq̄ tractatus. Gregorius vero Naziazenus eū longa Monodia prosequitur. Fuere Basilio fratres duo: Gregorius & Petrus: quorū alter scientia præditus docēdo: alter fide instructus: agendo fratris virtutem pene exæquabant. Nos de Gregorio ipso in ordine dicemus. Hæc autē de Basilio ex historia sumpsimus Rufini libro vndecimo. **BASILIVS** Ancyranus præsul arte medicus: scripsit cōtra Marcellū de virginitate librū: & nonnulla alia. hic etiā imperante Constantino in parte Macedonia cū Eustathio Sebastiano princeps fuit: vt author Hieronymus. Alium quoq̄ Suidas commemorat præsulē Cilicię sub Anastasio principe floruisse: haud ab simile primo: & abstinencia: & vitæ institutis: scripsisseq̄ contra Archelaum quendā presbyterum Coloniensem. Basilus vnus ex interfectoribus Cæsaris ponit ab Appiano. alter item Pirata infamis. Lucanus. Et Basilum videre ducē noua furta pæquor. **BASSOS** claros viros extitisse nonnullos legimus. **SALEIVS** Bassus poeta epicus: cuius est Quintiliano vehemens ac poeticū ingenium: nec ipsum senectute maturum: præueniente fato: quæadmodum & Valerio Flacco contigit. Aufidius Bassus historicus itē Quintiliani tēporib⁹ bellū Germanicū scripsit. Cæsius Bassus inter Lyricos ab eodem ponit. Probus: Cesium inquit Bassum poetam Lyricū: fama est in prædiis suis ardente Vesuo & late vagantibus ignibus: cum villa sua flagrasse. Quintilianus quoq̄ se eum vidisse ait. Bassus & Sexti⁹ Niger: Romani hoies: græce de medicina scripserunt. Bassus item martyr sub Decio: patria Nicenus clauis ferreis confixus. Bassianus patria Syracusanus Romam studiorū causa missus: vbi Christianus factus patre insectante Rauennā fugit. Inde Laudēsis præsul electus: ibidē decessit nonagenarius quartodecimo. Cal. Feb. clarus progigiis: ab vlcerosis maxime inuocat. emicuit Am brosi temporibus quæ ægrotantē adiit: mortiq̄ interfuit. **BATTO** Sinopenis de rebus Persicis scribit. Strabo. Batton comicus. fabulas ipse nonnullas commemorat Suidas. **L. BALLIENVS** sauunculus Carilinæ Lucretium Asellam consulatū contra voluntatem Syllæ ad perturbationem ciuitatis statū petentem: occidit iussu Syllæ tunc dictatoris: accusatus postea ac damnatus. Pædianus. **BEATRIX** virgo Romana & martyr sub Diocletiano: Faustinum & Simpliciu fratres item martyres quos prius tumulauit: post paulo eodem supplicio secuta: q̄ prædiū cuidā potenti vendere noluerat. Hæc em̄ diues erat ac vna cum beara Lucina occisorū corpora in agro suo condebat. **BEDA** natione Anglicus ob vitę modestiā: venerabilis cognomen adeptus: claruit sub Iohanne sexto ponti. cū Saraceni ex Africā soluentes Hispaniā inuaserunt: ex quo Beda literis principes ad eam recuperandā sollicitauit. græce latineq̄ eruditus fuisse tradit. Scripsit in actus apostolorū: in Lucam: edidit & librū de temporibus & homiliis quibus Gallici sacerdotes frequēter vtuntur. Fratres habuit Strabonē & Aymonem doctos etiam viros: quorum alter homilias quasdā non ineruditas. Alter in Genesim scripsit. Depositum Bedæ Genuæ visitur. **BERNARDVS** Sabbas inter Burgūdos nobili ort⁹ genere anno fere vigesimo secūdo ætatis sub abbate Stephano tertio fuerat in cœnobio Cisterciensi: paulo ante instituto: vna cū. XXX. sociis monachū pfectus: doctrinę vitęq̄ laudatę fama adeo profecit: vt Clarauallenti cœnobio tunc primū Roberti viri illustri impensa constructo: præposit⁹ sit. Cui annos triginta sex præfuit. Plura reliquit scripta: commentarios in cantica. cōsiderationes diuinæ contēplationis ad Eugenium pontificē. vnde pontificii muneris ratio ducit. Varias quoq̄ epistolas sermones insup in diebus solēnib⁹ habitos. Berenice vxor Ptolemei Lagi: mater Philadelphi: rara mulier forma: & viro dilectissima de qua Theocritus ἀλλὰ θέτιο βαθυκολλοσ. ἀκορτίσαν ἀχιλλῆα διακί δακρυλλῆσ ε λ α ι χ μ η τ ᾶ τ ο λ ο μ ᾶ ι ε α ι χ μ η τ ᾶ τ ο λ ο μ ᾶ ι ο ἀρήζηλοσ βερενίκα. Altera Philadelphi filia quæ deinde nupsit Ptolemæo Evergeti fratri. Cuius crines in cœlū relati putantur psuasione Cono phi.

Berenice Herodis. Berenice Aristobuli. Berenice Olympionidarum. Berillus. Berofus. Bemarchi. Bestia Appia. Faucula Cluua. L. Bestia. Byzes. Bibaculus. M. Bibulus. Bias. Bion. Bibiana virgo. Bassianus. Bolus. Boetius. Symmachus. Bonifacii viri. Aglae. Bonicius. Bonus.

nis mathematici. De quibus elegiam composuit Callimachus: cōuersam deinde a Carullo. Alia Herodis Ascalonitē filia quę nupsit etiā Agrippę fratri. Strabo sic ait. Cęsar Augustus magno honore prosecutus est Herodis liberos: similiter sororē Salomę: eiusq; filiam Berenicen. Alia itē ex eadem progenie quę Salomes Herodis sororis filia fuit: nupsit Aristobulo Herodis eiusdē filio: quę pater postea interfecit. Iosephus. Berenice quoq; quā gręci Pherenicen appellat: fama celeberrima & filia: & mater: & soror Olympionidarū fuit: vt ait Plinius. Pausanias quoq; hanc dicit cognominatā Callipatram: ac habitu virum dissimulatam ludis iterfuisse: vbi Pifit hodum filium coronatum vidit: cognitāq; ac quęstione habita q; ad ludos mulierib; iterdictos venisset: meritis suorum absolutā fuisse. Aelianus de Var. histo. fere idē. Valerius item: Berenice inquit conigit qđ nulli aliū mulieri vt Gymnico spectaculo interesse cōtigerit. BERILLVS Bostrenę vrbis Arabię p̄sul cū plura recte pro religione scripsisset: ad extremū omnia corruptit: peregrina quędam & procula veritate adducens. Conseruatore nostrum videlicet ante humanitatē nō extraxisse: nec propriā diuinitatis habere substantiam: sed tantū patris in eo habuisse. Quare plures conuenere p̄sules disceptationis gratia. Inter quos Origenes ita errorē ei; repulit: vt redire tādem eum ad sanitatē cōpulerit. ex Eusebio libro sexto. Berofus Chaldęus in astrologia clarus: cui ob diuinas p̄dictiones Athenienses in gymnasio statuā inaurata lingua statuerūt: vt Plinius refert. Scripsit itē in ea facultate. Eius nūc fert libellus nescio quis cui nō satis crediderim. Bemarchius Cęsariensis Cappadocię sophista scripsit res gestas Cōstantini principis libris decę: p̄terea declamationes quasdā & oratiōes Suidas. Bestia Appia mulier Atellana. Capuę habitans: & Faucula Cluua quę quondā quęstū corpore fecisset: Annibale tenente Capuam: altera quotidie sacrificauit p̄ salute populi Romani. Altera verō Faucula captiuus egentibus alimēta clam suppeditauit: cęteris campanis inimice se habentibus. Quapropter a populo Romano libertati: ac bonis postea sunt restituta. L. BESTIA in cōiuratione Catilinę memoratur a Sallustio. Byzes Naxius: Tegulas prim; ex lapide fabricauit: qbus teatū tēpli Dianę fecit tēpore Aliactis Croesi patris. Cuius statua est Naxi: cum hoc epigrammate. Ἰσοκρίτης γοσ μερελιτοθσ πόρε βύζεσ ωϊσ δσ πῶτισσσ τευξελίθον κένναμορ. Pausanias. M. FVR. Bibaculus patria Cremonēsis: vt scribit Eusebius: qui simul & Catullus inter poetas lamborum latinorū ponunt Quintiliano. P. Sextius Bibaculus apud commētarios Cęsarıs. M. BIBVLVS Collega Cęsarıs in consulatu. In quę Traquilli distichum cauillatur. Non Bibulo quicq; nupsit: sed Cęsare factū est. Nam Bibulo fieri cōsule nil memini. Idem Ciceroni proximam prouinciā in Asia tenebat. BLASPRIENEVS vnus e septē fert in causis orandis acutissimus fuisse. Cum patriā captā fugeret: nihilq; vt ceteri exportaret: roganti causam: illud vulgatū apud Ciceronē respōdit: oīa mea mecū porto. BION Borysthenites Grati auditor ad Cynicam prius sectam transiit: sumpto pallio & Pera: deinde ad Theodorea instituta se cōuertit. Reliquit cōmentarios plures q nō extant: Apopthegmata item plura: quę simul & aliorū sapientū vbi de sapientia narabo attingā. Bibiana virgo Romana & martyr sub Iuliano: q; vna cū parētib; martyrū corpora tumulabat: sepulta apud palatiū Lucinianū. Bassianus item alter Syracusan; prior supradictosub Claudio martyr. Bolus Mindesius Pythagoreus scripsit de vtilitate lectionis historiarū: quę nos in doctrinā cognitionēq; rerū ducunt. De miris naturę. multaq; alia. vt apud Suidā. Boetius Zenone iherante: ob affectatę libertatis suspitionē a Theodorico rege exilio damnat: deinde custodię traditus plura conscripsit. Tandē simul cū Symmacho senatore socero suo: aliisq; p̄stātibus viris interficit: vt author Eusebius. Eius deinde statuas Amalafunta restituit: & heredibus patrimoniū incolume redidit: vir omnī vnus qui & doctissimus & sine genio fuerit in scribendo. Bonifacii viri sancti plures. primus Roman; apud Tarsum Aglaes diuitis viduę res procurabat: cū qua rē habebat: ebrietate: ceterisq; morib; infamis. Factus repēte alius: martyrū sub Diocletiano subiit: relatusq; deinde a seruis Romę: ei; templū in Auentino dicatum: quod & Alexio postea cōmune fuit. Alius Britannicus natione p̄sul Maguntin; apud Phrisios: & ipse Martyr q; iussu Stephani. II. pon. Pipinū Caroli patrē in regē oleo sacro perunxerit. Alius p̄sul Carthaginē. Zenone impante. Ali; p̄sul Ferētinas: ambo cōfessores. Quintus item martyr Bonifacii: Orthonis tertii cōsanguine;. His addā Bonifacii Aphricę comitē sub Honorio Aetii ducti emulū: Augustini amicissimū. Bonicius p̄sul Aruernensis: vir etiā sanctitate clarus: cuius tunc ca hodie monstrat: qua a diua genitrice cuius erat obseruantissimus: donatus fuit in excessu mentis: eademq; primū sacrificauit. Bonus presbyter Romanus simul cū Fausto & Mauro diaconis

Romę sub Valeriano passus. sepulti oēs in via latina. Brasidas Lacedæmonius dux circa Amphipolim ab Atheniensū multitudinē impar deprensus claudendum se p̄stitit: vt per longū coronę ambitū extenuaret hostiū frequentia: quę rarissimi obstabant erupit. Frontinus Britius p̄sul Turonēsis Martino successit: cui aliquādo aduersari; fuit diacon;. Deinde sanctitate emicuit. BRVTORVM Romę genus lunis nominib; adscitum legimus: quorum author primus. L. Iu. Brutus & sorore Tarquinii superbi genit;. Quū eandem fortunā timeret: in quā frater inciderat: quī ob diuitias & prudentiā ab auunculo fuerat occisus: stultitiā finxit: vnde Brutus dicitur. Iuuenibus regis Delphum euntibus ridiculi causa comes adscitus: baculo sambuceo aurū iclusum deo donū obtulit: argumentū videlicet in eius sapientię dissimulationem. Vnde responsum est illum Romę summā habiturum potestātē: qui prius matrem exoscularetur. Ipse terram primus exosculatus est ceteris minime intelligentibus. Deinde p̄ter Lucretię strupū cum Tricipitino & Collatino in exitium regum coniurauit. Quibus in exiliū actis primus Coss. creatus est. Filiosq; suos qui cū Aquiliis & Vitelliis ad recipiendos Tarquinos in vrbem cōiurauerunt: virgis caesos securi percussit. Deinde in p̄lio qđ aduersus eos gerebat: singulari certamine cū Arunte filio Tarquinii cōgressus: se ambo mutuis vulneribus occiderūt. Cuius corp; in foro positū Collega laudatum: matronę annū luxerunt. Cęcilius. L. Iu. Brutus dicitur. Equos subegit: ac die octaua triūphauit. Aeden salutis quā Coss. vouerat: & cęsor locauerat Dictator dedicauit. L. Iu. Brutus in Hispaniā profectus his qui sub Viriato militauerāt: agros oppidūq; dedit: qđ Valentia vocatū est. Lusitaniamq; vsq; ad Oceanum perdomuit. Et cū fluuiū obliuionis exercitus transire nollet: raptū signiferi signum ipse trāstulit: ceteri subsequuti. L. Iu. Brutus p̄tori;. & M. Cato Censor in;. quorū Cicerō. II. de Ora. meminit volumina de iure ciuili scripserūt: & nō generatim posuere leges: sed veluti iterrogati a priuatis responderunt: expressis ciuū nominibus quorū crimina defendebant. Sic fecisse in Satyris Luciliū videmus in reprehēdis vitiis. Ciues nominatim taxauit. Igitur Brutum tris de iure ciuili libellos scripsisse: idem Cicerō & Q. Pomponius auctores. M. Brutus q; Marianas partes sequebat: ac Galliā Cisalpinā tenebat: a Pompeio interfectus est. L. Iu. Brutus Cęsarıs interfecto Catonis & filia Seruilia nepos: doctrinę philosophięq; Stoicę didicissim;. in qua puer nutritus fuit: vt sentire videret quę dixerit: vt ait Quintilian;. Et sane iudiciū Cicerō in epistola ad Atticū p̄ cunctis vereri videt. Plutarchus vero in eius vita hęc de eo. Brutus in castris per integros dies: nisi cū Pompeiū ipsū cōueniret: circa literarū studiū diuertebat. Cui curę nedum aliud dedit tempus: sed etiā diem quę maximā illam Pharsalia; cladē antecessit. Erat media estas: & p̄ter loca palustria vbi castrametati fuerāt: calor ingēs: nec Bruto aderāt q; celeriter tentoriū adtulissent. Fessus autē hac iugī cura cum meridiē aduenterat: modice vnctus cū pauca comidisset: ceteris de euentu futurę pugnę anxii: hic vsq; in crepusculū scripsit Polybii epitomen cōponens. Genus dicendi breue & elegans secutus: & in gręca facundia Laconicū stilū imitatus: qđ sane apparet in epistolis eius Gręcis q; adhuc extant. Vir alioquin tyrannidis impatiens & in seueritate grat;. Cicerō ait. Cū gratiā causa nihil facias: sunt tamē omnia grata quę facis. Postremo ex eius cōiuratione: cui; ipse author fuit Cęsare interfecto: timore aduersariorū Prætor in Macedoniā prouinciā suam cum exercitu se contulit: vbi cōiunctis cū Cassio castris: ab Antonio & Octauiο expugnatus apud Philippos: ne in man; veniret inimicorū: sibi iuuante Stratone manus attulit: quū esset annorum. XXX. L. Iu. Brutus. CXXIII. Inuentum corpus Antonius matri vxorq; remisit. Portia vero eius vxor. M. Catonis filia: hoc accepto nuntio vt refert Valerius doloris impatiēs: cū negaret gladius: carbonib; & foco ardētibus raptis ac deuoratis sese necauit: muliebri spiritu virilē patris exitū imitata. De. Iu. Brutus cognomento Albinus cui magnā Cęsar fidem habebat: adeo vt secundus ab eo inscriptus esset ha; res: vnus e cōiurationis cū. M. Bruto cuius propinquus erat: Cęsarem mane moras trahentem ne dilatio fieret manu apprehensad veniendū inuicauit in curiam dicens: q; frequentes expectarent qui eum cunctarum p̄ter Italiā prouinciā regem crearet. Hac Plutarchus in Cęsare. Hic deinde post mortem Cęsarıs vt. M. Antonio resisteret qui Cisalpinā Galliam petebat: Mutinam prouinciā cū exercitu tenuit. Illicq; a. M. Antonio legatos senatus de pace spernente obsessus est. A qua quidē obsidione ab Hircio & Panfa Coss. ac Cęsare liberatus fuit. Cui Cęsari cū senatus parum gratus videretur triumphū Bruto decernendo ac nullam eius rationem habendo: causa fuit: vt per Lepidū Antonio recōciliat; Romā cū exercitu veniret: ac Coss. XVIII. nat; annos crearet: legēq; ferret de q̄stioe habēda interfecto; p̄ris. Ex quo postea Brut; vna cū Cicerōe & CC. aliis absens dāna

tus ac a legionibus desertus in potestatem Antonii venit: & a Capeno Aquitano eius iussu interfectus est. In cuius ultionem. C. Antonius, M. frater ab Hortensio iussu, M. Bruti occisus fuit. Liuius. CXX. Caia Cæcilia vxor Tarquini Prisci: quæ antea Tanraquil appellabatur: mulier frugi: ubi de coniugio scribam: mihi dicitur. BVSYRIS Aegyptius Tyrannus: ab Hercule Aegyptio rege interfectus: q̄ hospites immolaret. author Diodorus libro. V. Strabo autem libro. VII. nulum dicit in Aegypto Busyridem fuisse: ex quo cuncta de eo falsa referri. Isocratis extat encomion Busyridis: sicuti & Helena: vt vim oratoriam in illaudatos exerceret.

Cadmus Milefius. Cail. Candidi. Candida. C. Licinius CALUUS. L. Sextius. Li. Caluus orator.

Admus Milefius paulo post Orpheum primus scripsit historiam de Mileto actotius lonie regione: libris. IIII. author Suidas. Huc Plinius dicit primu inuenisse profaicam orationem. Cadmus Agenoris mihi ponit inter heroas. Cail. VII. & Candidi Duo martyres: toridæq̄ Candida alibi dicta. C. Licinius CALVVS. & L. Sextius Trib. Pl. legem promulgarunt: vt Coss. etiã ex plebe fieret. Ea legem cum magna contentione repugnantibus patribus: cum iidem Tribuni p̄ quinquennium soli Magistratus fuissent: pertulerunt. Et primus omnium ex plebe Coss. L. Sextius creatus est. Lata est alia lex: ne cuiq̄ plus quingentis iugerib⁹ liceret possidere. Liuius libro. VI. Licinius Caluus orator exquisitum quoddam & accuratius dicendi genus adferrebat: qd̄ q̄ scienter eleganterq̄ tractabat: nimitu tamen inquirens in se atq̄ ipse sese obseruans: metuensq̄ ne vitiosum colligeret: etiam verum sanguinem deperdebat. Itaq̄ eius oratio nimia religione attenuata: doctis & attente audientibus erat illustris: a multitudine autem & a foro cui nata est eloquentia deuorabat. Cicero in oratore. Idem in eodem libro de. C. Licinio Caluo huius filio adulescente Curionis æquali mentionem facit: qui si vixisset: magnam fuisset eloquentiam gloriam consecutus. Seneca in decla. de Caluo primo oratore hæc refert. Caluus qui diu iniquissimam cum Cicero litere de eloquentie principatu habuit: vsq̄ eo concitatus fuit vt in media oratione ei⁹ exclamaret. Vatinus reus: Rogo vos iudices nunquã quia iste disertus est: ego danandus sum: Quintilianus Calui sanctitate appellat obeius tersum siccuq̄ dicendi genus. Plinius quoq̄ dicit hunc laminæ plumbeæ renibus positæ frigore: occurrere solitum genituræ per nocturnam quietem erumpenti: viresq̄ coporis studioru labore custodisse. Callias Atheniensis Comicus filius Lyfimachi cognominatus est Schoenion: q̄ funes ob paupertatem torqueret. Callias item Laco Plutus cognominatus dux Atheniensiu nobilis contra Artaxerxem missus. author vtriusq̄ Suidas. Callias Methymneus gramaticus: quem Strabo dicit Alceum Sapphoq̄ poetas enarrasse. Callimachus poeta Cyreneus filius Bapri discipulus Hermocratis: laici gramaticiq̄ p̄ceptor: vixit apud Pto. Philadelphu vsq̄ ad Euergete Bibliothecæ regie p̄fectus: Olymp. CXXVI. Omne poematis genus attingit. In aduersarium poema acerbissimu: quæ ficto nomine lbim appellat: vnde Ouidius poeta nomen & argumetu mutuatus est. Edidit elegias quoq̄ & epigramata & hymnos: aliaq̄ coplura. ex Suida. Horum omnium nihil extat præter vnã elegiam in Lauacrum Palladis: & quosdam hymnos in deos. Callimachus alter sculptor vt ait Pausanias: sibi nomen adoptauit τῆς τέχνης: quasi artis interpolator: & qui eã in tenuiorem exquisitioremq̄ disciplinam reduxit. τῆς τέχνης enim liquefacere cõflareq̄ est. Nã ipse prius lapide perforauit: minutatimq̄ tractauit. Callinius Sophista Syrius vel Arabs profitebat Athenis. Scripsit ad Lupum de Cacozelia: de Rhetorica ad Cleopatram de rebus gestis Alexandri & alia quedã. Suidas. Callisthenes Olynthius discipulus & p̄pinuus Aristotelis: vnus e comitibus Alexandri: vir ingenio doctrinaq̄ præstas ad extemporalitatem aptus: scripsit historiam secundus philosophus: a Xenophonte: in qua res Alexandri continent. Tandem quasi author cõiurationis Hermolai: miseris modis adfect⁹ ab Alexandro interficit. Suspect⁹ quoq̄ q̄ nō vti ceteri adorandū eum putauerit. Trogus vigesimo quinto. Calippus Atheniensis philosophus Platonis auditor interfectus a Syraculanis: q̄ Tyrannidem post Dionysium aggredetur: Dionemq̄ patriæ liberatorem per prodicionem interfecerit. author Plutar. in Dione. CALLICRATES ex ebore formicas: & alia tã parua fecit animalia: vt partes earum cerni non possint. Plinius. Callistus vn⁹ inter comites expeditionis Iuliani principis: q̄ heroico versu eius historiam conscripsit. FVR. CAMILLVS cum Faliscos obsideret: ac ludu literarum magister principum ad eum liberos adduxisset: vincit eum eisdem pueris in urbem reducendum & verberandum tradidit. Falisci tali iustitiæ exemplo per moti: statim se ei dedidere. Veios decennali obidione domuit: deq̄ his triumphauit. Postea crimini datum: q̄ albis equis triumphasset: & prædam inique diuisisset: die dicta ab Apuleio Saturnino Tribuno Plebis damnatus: Ardeam

Calu⁹ filius

Callias poeta.

Callias dux
Callias gramaticus.
Callimachus poeta.

Callimachus sculptor.
Callinius.
Callisthenes.

Calippus.

Callicrates

Callistus.
Fur. Camillus.

concessit. Mox cum Galli Senones urbem diripiissent: absens dictator factus: collectis reliquiis Gallos improvisos internicione occidit. Populu Roma. migrare Veios volente: eleganti apud Liuii concione retinuit. In qua omnis urbis doctores: laudatq̄ licet agnoscere. Adicit quoq̄ Liuiusq̄ tertio dictator dictus: contra Latinos & Sarrum contendit: vt sociam ciuitatem Po. Ro. a Latinis oppugnatam tueretur. Quarto dictator ad sedanda populi seditionem fact⁹ validudinem simulauit: ex quo ei alter surrogatus est. Quinto dictator contra Celtas iteru Romam petentes & ad flumem Anienem castrametatos superauit. Postremo Romam octogenarius pestilentia absumptus est. Camilla Volscæ quæ venit auxilio Turno contra Latinos & Aeneam: in bello interfecta in. VIII. describitur a Virgilio. Priueri nata atq̄ a Metabo patre educta. Statius Tullian⁹ de vocabulis rerum ait: dixisse Callimachum Thufcos Camillu appellare Mercuriu. Quo vocabulo significat p̄ministrum deorum: vnde & Metabum Virgilius ait Camillam appellasse filiam: Dianæ scilicet ministram. CALPURNIOS inter Pisones dixim⁹. Calpurnius Sura Ephemeridas vite Galeni senioris p̄cipis scripsit. author Pollio. CANDIDVS Seuerus imp. edidit in Hexameru pulcherrimu tractatum: vt Eusebius Hieronymusq̄ tradunt. CAPELLA Antristius & Atreius sanct⁹ p̄ceptores cõmodi principis. C. Canuleius. Trib. Pl. rogationes duas tulit: vt cõnubia plebis cum patrib⁹ essent cõmunia: & alter consul de plebe crearet. Orationem eius aduersus Coss. vide apud Liuium. IIII. Caninius qui eodem die quo est adeptus consulatum: obiit: ex quo Ciceronis scomma: vigilantissimum habuimus consulem Ganiniu qui toto consulatu somnu non vidit. C. Caninius eques Rom. eum in Sicilia oriandi causa venisset: hortosq̄ a Pythio argentario viro doloso emisisset: instructos piscibus: & piscatoribus de industria positos: postera die cum ad eosdẽ ipse amicos inuississet: nullos ibi neq̄ pisces: neq̄ piscatores repperit. Vide Ciceronem lib. tertio de officiis. Canthus Abantis filius inter Argonautas ab Apollonio ponit. Itaq̄ Orpheo q̄ sic ait: κῆρυβος ἂ ἐκροίωσεν ἀβαντίτην ἐπὲρ ἄσπερον. Apollonius dicit eum in Libya perisisset. Flaccus autem noster in Aea. C. CARBONES duo oratores pater & filius: vtriusq̄ meminit Cicero: sed patrem inter oratores celeberrimos: seditiosos attamen ciues collocat his verbis. Vtrinã. C. Carboni & Ti. Gracco talis mens ad rem publicam bene gerendam: quale ingenium ad bene dicendum fuit. Profecto nemo his viris gloria præstitisset: sed eorum alter propter turbulentissimum tribunatu ad quem ex inuidia foederis Numantini bonis iratus adcesserat: ab ipsa republica est interfect⁹. Alter Carbo propter perpetuã in populari ratione leuitatem: morte voluntaria se a seueritate ciuium vindicauit. Sed fuit uterq̄ summus orator. Nam & Carbonis & Gracci habemus orationes nondum satis splendidas verbis: prudentiaq̄ plenissimas. Carbo quo vita suppeditauit est in multis iudiciis causisq̄ cognitus: huc q̄ audierant prudentes hoies in quibus familiaris noster. L. Gellius qui se illi contubernalem in consulatu fuisse narrabat: canorum oratorem volubile & satis acrem: atq̄ & vehementem & valde dulcem & perfacitum fuisse dicebat. De filio autem hæc refert. C. Carbo illius eloquentissimi viri filius orator nō satis acutus: sed tamen orator numeratus. Erat in verbis grauitas & facile dicebat: & auctoritatem naturalem quandã habebat oratio. hæc ille. Valerius autem dicit huc postremo ab exercitu suo interfectu fuisse: quem bellis ciuilibus lapsu adstringere: & ad disciplinam reducere cupiebat. Hui⁹ frater. GN. Carbo summa fuit autoritate in republica: partes marianas secutus. In tertio cõsulatu suo in Sicilia iussu Pompei dum ventrem apud latrinã exoneraret: trucidatus est: quæ crudelitas vulgum maxime offendit. author Valerius. Carneades Cyreneus nouæ princeps Academiæ Chryssippi maxime studiosus: de quo Gellius itaq̄ Plinius ait q̄ scripturus aduersus Zenonis Stoici libros supiora capitis Elleboro candido purgauit: neq̄ ex corruptis in stomacho humoribus ad domiciliu vsq̄ animi redundaret: & constantiam vigorẽq̄ mentis labefactaret: tanta cura: tantoq̄ apparatu: vir ingenio prestas ad cõsultanda ea quæ scripsisset Zeno aggressus est. Hunc p̄terea memoria naturali artificialiq̄ vsu fuisse Cicero de oratore scribit. Gellius vero libro decimosexto: & Quintilianus de eo referunt: q̄ missus Romam legatus ab Atheniensibus: vna cum Diogene Stoico & Critolao peripaterico suspecta fecit Romanis legationem: dicente. M. Catone in senatu: ab hoc viro cauendum esse qui ob eloquentiam & disserendi facultatem facile quacumq̄ velit impetrare posset. Carneades alter philosophus Atheniensis Anaxagoræ discipulus a Suida ponitur. a Philostrato autem inter sophistas: qui tantum de eo refert q̄ & philosophi sententiam & oratoris vehementiam in dicendo retinuit. Diogenes vero alium tradit huius nominis elegiarum poetam. CARCINVS Agrigentinus Tragicus poeta docuit fabulas nonaginta octo: vicit vnã: Emicuit paulo ante Philippum Macedonem. Atheneus author. CHARONTES Tris legimus apud Suidam: vnum Lamplacenum historicum. qui tempore primi

Camilla Volscæ.

Calpurnius Sura.
Candidus.
Capella Antristius.
Atreius sanctus.

Canuleius.
Caninius.
Cof.
C. Canini⁹.
Canthus.
Carbones pater & filius.

C. Carbo.
C. F.

GN. Carbo.
Cof.
Carneades
Cyreneus.

Carneades
Atheniensis.

Carcinus.
Charontes tres.

Charon Darei Olymp. LXXIX. floruit. scripsit Aethiopica libris. II. Cretesia: Graecanica & alia. Charon Carthaginensis historicus scripsit tyranos quotquot in Asia atq; Europa fuere: vitas clarorum, vitorum libris. IIII. mulierum ite totide. Tertius fuit Naucratis ite historicus: scripsit sacerdotes Aegypti & reges qui fuere ab initio in qualibet gente. & alia. Charontē quoq; Porthmea fingit poeta: triente animas transfuehentē ad inferos: aliter inhumatos iacere. **CHARISIVS** orator Athenis eodē tempore quo Demochares filius sororis Demosthenis: dissimili tamen stilo: scripsit aliis multas orationes Attico genere cū imitari cuperet Lyfiā. author Cicero in Bruto. **SP. CARBILIUS** primus Romanorum vxorē repudiavit ob sterilitatē. **SP. Carbilus** eius libertus primus Romanae ludum grammaticae aperuit: mercede docens. Plutarchus in problematis. Idem litera. G. primus inuenit cū pro ea. C. prius vterent. author Velius Longus. **CHARILLVS** dux Lacedaemoniorum Tegeatas superauit: vt author Pausanias. Charandes Tyrius legē tulit ne quis armatus in concionem veniret. Cūq; postea ipse e rure veniens ex improviso vt erat gladio accinctus in concionē indictā venisset: admonitus legis ab eo qui proxime sedebat: eodem gladio incubuit: cum liceret culpā dissimulare vel defendere. author Valerius. Aristoteles autē libro secundo Politicorum hunc Charandē dicit patriā Carinensem q; ciuibus suis leges conscripsit. **SP. CASSIVS** regni crimine damnatus: cui plus suspitio occupatē dominationis nocuit: q̄ tres magni consulatus vel duo triumphū profuerunt. Populus enim non contentus eum capitali adfecisse supplicio: sed domo eius aequata: aedē telluris fecit. Valerius de Seue. **L. Cassius** Cos. a Tugurinis Gallis pago Eluetiorum qui a ciuitate secesserant: in finibus Allobrogū cum exercitu cesus est. Milites q; ex ea clade supererant: obsidibus datis & dimidia rerū omnium parte: vt incolumes dimitterentur: cum hostibus pacti sunt: tēpore quo Iugurtha pulsus est a Mario. **Liuius**. XXV. **L. Cassius**. **L. Filius** Longinus Trib. Pl. C. Mario & L. Flacco Cos. plures leges ad diminuendā nobilitatis potentiam tulere: in quibus vt quē populus Roma. damnasset cuiue imperiū abrogasset in senatu nō esset. Fuit & inter competitores Ciceronis in consulatu. **Pedianus**. **L. Cassius** dux Pompeianus: cum decem nauibus vigente bello ciuili transiit ad Caesarem. **C. Cassius** secundus post Brutum in coniuratione cōtra Caesarem eodem die cedis apud M. Antonium coenauit. Deinde metu & ipse cessit ab vrbe Syriamq; tenuit cum auctoritate senatus: tribus exercitibus q; in eadē prouincia erant in potestate suā redactis. Demum ab Antonio & Augusto petitus coniunctis cum Bruto castris apud Philippos cum alteri cornui praesset: inclinata iam acie fusum putās iam totū exercitū: sibi manus attulit. **Liuius**. CXXIII. **L. Cassius** Loginus iuriscōsultus: vt inq; Tranquillus: q; C. Cassii percussoris Caesaris nomē ac stēmata haberet: iussus est a Nerone mori. Pronepos fuit Seruii Sulpitii ac eques Ro. vt scribit Pōponius: postea ad praeturā peruenit. **Cassius** Seuerus (vt ait Seneca in decla.) eloquentissimus in agēdo: in declamationibus parū valebat: oratio erat valde culta in gentibus plena sententiis: nemo minus passus est aliquid in oratione sua otiosum esse: nulla pars erat quē non sua virtute scateret: nihil in quo auditor sine damno aliquid ageret: melior de illo semp fortuna q; cura merebat. De eodem vero Tacitus in libro de claris ora. Equidem nō negauerim Cassium Seuerum quē solum Aper noster nosare ausus est: si cum iis comparatur qui postea fuerint: posse oratorē vocari: q̄q; in magna parte librorum suorum plus vis q; sanguinis: & reliqua. **Quintilianus** vero sic. **Cassius** Seuerus si ceteris virtutibus colorē & grauitatē orationis adiecerit: ponendus inter principes foret. Nam & ingenii plurimū in eo & acerbitas inerat: & vrbalitas eius summa. sed plus stomacho q; cōsilio dedit. hęc ille. Huius igit scripta: vt iari in Labieno dixim ex S. C. abolita: vt author Traquillus. **M. Auidius** Cassius pfectus exercitū. **M. Antonini** principis in oriente: dū ipse imperator res in Germania gerit cōtra Marcomānos: rebellauit. Itaq; relicto bello imperator eum cū exercitu petiit ac superat. Caput ei oblatū videre noluit: recordatus antiquae amicitiae. **CASSIVS** praesul Narniensis tēpore Totila: Cui occurrens animū placauit ne ciuitati noceret. Meminit huius **Gregorius**. III. **Dialogorū**. **Cassianus** Martyr apud forum Cornelli vbi & iacet & quo venerat pegrinationis gratia: e Brixina vrbe Germanie cuius erat ciuis & praesul: quūq; Forocorneliū praeciperet: iussu Iuliani impe. q; phibuerat Christianos docere: stili discipulorū confossus est. Alius Alexandrinus sub Iouiniano in Italiā veniens apud Ortanum: templum cōstruxit: cuius & praesul electus: inde peregrinādo Augustodunū venit: eiusq; vrbis Simplicio viro sancto in praesulatu successit. Alius monachus Honorii tēpore a Hierosolymitana ecclesia ab hereticis eiectus Massiliam venit: vbi duo cōdidit coenobia: lo. Eremita prius vocat. Scripsit & de monachorum institutis: vbi dicit abstinentiam cibi omnium virtutum esse fundamentum. **M. CASTRITIVS** cū tēpore Syllanē dissensionis Placentia: gereret magistratum. **CN. Carbo**

Cos. Marianarum partium peteret obsides Placentinos: ne Placentia ad Syllam deficeret: neganti Castritio dixit se multos habere gladios. At ego animos inquit Castriti. Val. Libere dicta. **T. Castriti** Rhetoricę artis doctor Romę summa vir auctoritate apud Hadrianū principē: quose magistro vsu Gelli dicit. **Cassiodorus** Rauennas preceptor Theodori regis Gothorū primū Senator deinde monachus factus: nōnullos scripsit psalmorum locos apertius. extat & eius ad Theodericum epistolę. **CATONES** id est Cati & sapientes ex cognomēto dicti. Hi ex oppido Tusculano originē habuere: vnde primum profectus. **M. Porcius** Cato Senex p̄suasione atq; amicitia Valerii Flacci sollicitat. Hic Trib. mil. in Sicilia fuit. Praetor Sardinia subegit: vbi ab Ennio fuit grecis literis eruditus etate iā grandis. Cōsul deinde cum eodem Flacco creatus citeriorem Hispaniam sortit: est: vbi rebus feliciter gestis oim vrbium muros quae intra Betim sunt vno die solo aequari iussit: vt author Polybius. **Ti. Sēpronius** Cos. qui circa Istrum & Thraciam ductabat exercitum: legatū iuuit. Deinde sub Mannio Artilio Trib. mil. Antiochiē & Grecia occupatis Theopylarum angustiis depulit. Censurā deinde cum eodem Flacco gessit: i qua. **L. Qu. Flaminius** senatu amouit. **Liuius** Valerium Flaccum collegam suum principem Senatus dixit. Eam senatus adeo gratam habuit vt statuat ei consularem in tēplo collocauerit: cū inscriptione restitutos ab eo mores testante: ac Censorini sit cognomē adeptus. Simultates cū Africano gessit. Consul de non abroganda oppia lege Valerio Flacco Collegę nequicq; restitit: quorū orationes apud **Liuium** in quarto de bello Ma. videre licet. Accusator frequens malorum: **Galbā Octogenari** ad iudiciū traxit. Ipse vero accusatus quadragies quater: toties absolutus fuit: vt **Plinius** refert. Vit alioquin parcissimus atq; abstinentissimus: vt q; cibario pane viliq; mensa vteretur: ac cum operariis sepe veleret: & in exercitu aquam potare sit solitus: & p̄ardores astiuos aliquātulo pmixti acetos: paucis comitibus & toga vili ambulare. Equum quo consul in rem militare vsus ē in Hispania reliquit: ne vecturę illius rationē reipublicae redderet. Seruos senio debilitatos tanq; animalia bruta euicere ac vendere cōsuevit: qd ei vitio dat: quasi comoditate ex eis sublata: nihil ipis hominibus humanitatis debeamus. Sed & viduarum non hois esse dicitabat: facultates extenuatas relinquere: illū magnopere collaudans qui eas auctas dimisisset. Duobus ipse vtebat prouetibus **Parfimoniam** & **agricultura**: cui studiosissim⁹ fuit. In agroq; solitus ad Coenas paratissimas vicinos: accolascq; equales familiaresq; suos passim vocare: Dicitans mensam esse amicorum parentem. Carthaginem funditus delendā censuit: quando ficum ex ea regione recentem proferēs: rā prope inquit. **P. C.** habemus hostem. Tria detestari solebat: Archanum aliquod scemina credere. Secundū si transiisset nauis quo pedibus accedere licuisset. Tertium Si qua dies ei per incuriam inanis effluxisset. Viribus integer: vsq; ad extremū fuit: siquidem post ānos octoginta filium genuit: Primus in senatum veniebat: vltim⁹ discedebat. Nunq; ob dolorem domesticum aut priuatam simultatem reipublicę defuit. **Plinius** tribus eū laudibus cumulat: perfectum & Imperatorem: & Senatorem: & oratorē nominādo. Ipsius ingenii meminit Cicero in Oratore his verbis. Orationes ei⁹: vt illis tēporibus valde laudo: significāt enim formam quādā ingenii sed admodum impositam: & plane rudem. Origines eius cū omnibus oratoris laudibus refertas dices & **Catonem** cū **Philisto** & **Thucydide** comparares: non adsentior hominem Tusculanum cum totius graecię principe conferri. Scripsit & paruum de Agricultura librum. hęc ex **Cicerone**: **Gellio**: **Cacilio**: **Plutarcho**: **Plinio**. Huius filii duo **Catonēs** fuere. Quorum alter in bello cōtra **Perseū** sub **Aemylio Paulo** magna cum laude militauit. Alter **Saloninus** ex matre cognominatus patre superstite ac p̄tore designato extinct⁹ est: & egregios in Iuris disciplina libros reliquit. Cōsul item cū **Qu. Martio** rege creatus fuit: ac in Africam profectus: in ea prouincia diem obiit. hęc **Gellius**. **M. Cato Minor**: Senioris etiam nepos Cognomine **Viticis**: seueritate ac disciplina stoica auum referebat. nudis pedibus interdum breuiq; toga in publicum prodibat sese adsuafaciēs. Nihilo nisi obscenitatis reb⁹ ac detestabilibus erubescere. Cetera vero ignobilia ab aliis existimata aspernari: tolerare labores: pedibus iter facere: ac detecto capite sepi⁹ visus. Totū diē indefessus loquebat. Noces quoq; longas: cū amicis potādo saepe ac de republica differēdo cōsumere solebat. qd vitium in eo fuerat. **Murenā** accusauit a **Cicerone** Cos. postea defensum. Contradicientem eum in quadam sua causa: olim **Cesar** Cos. in carcerē trahi iubebat: quem per viam senatus omnis summa mostitia sequebat. **Caesar** autem verecundia motus: cuiusdam ex Trib. ple. Suasit: vt non pateret **Catonem** in carcerē trudi. **Questor** e **Cypro**. **VII. milia** talenta asportauit. Cōsulatū frustra petiit. **Marciam** coniugem rogati **Hortensio** amico concessit: eadēq; postea **Hortensii** heredem recepit. In qua re **Caesar** ei criminis auaritię causa factū obiicit. Dimisit inquit vt locupletem reciperet.

T. Castriti⁹ Rhetor. Cassiodor⁹

M. Porcius Cato.

Catonis senis duo filii Cato minor.

Toto ciuili belli tempore intōsus fuit. Post pugna pharfalicā Vricam cum Scipione se recepit: quo tandē superato cū mori statuisset: nocte de philosophia stoica differuit: ac Phedone Platonis de animi immortalitate perfecto gladio incubuit. Cēsar ei⁹ morte audita. & illum eius gloriae & se illi inuidere dixit: patrimoniumq; liberis incolume permisit. Scripsit etiam in eum librum quē Anticatoem inscripsit: vbi Catonis vitia commemorat. Cui⁹ apologiam Cicero postea de laudibus eius librū edidit. ex Plutarcho. Idem Cicero in libro de Finibus: Elluonem eū librorum appellat: q; in eo magna ac in exhausta legendi cupiditas esset: adeo vt dum Senatus cogeretur ipse vacaret in senatu: interim libellos aliquos quos secū adferebat lectitare sit solitus. Valeri⁹ Caro q; extra familiā: cū his ob nomen inferendus. Hic libertus cuiusdā ex Gallia grāmaticus Romę docuit multos & nobiles tēpore Syllae: cuius famā hi versus monstrant. Cato grāmaticus latina Siren. Qui solus legit & facit poetas. vixit vsq; ad extremam senectutem in summa pauperie abdit⁹ modico gurgustio postq; Tusculana villa creditoribus cesserat: vt author Bibaculus his carminibus. Siquis forte mei domū Catonis Depictas minio assulas & illos Custodes videt hortulos priapi. Mirat qbus ille disciplinis Tārā sit sapiētīā adsecut⁹. Quā tres calcul⁹ ac selibra farris Racemī duo tegula sub vna: Ad summam prope nutriant senectā. Et idem. Catonis modo Galle Tusculanum Tota creditor vrbe vēdirabat. Mirari sumus vnicum magistrum Summū grāmaticū optimū poetam Omnes soluere posse quāstiones / Vnum difficile expedire nomē. En Cor Zeno doti Eniecur Cratoris. ex Trāquillo. CATVLORVM Honestissima gēs Lucretioꝝ appellata nominibus. Q. Lucretius Catulus primobello punico. CCC. nauibus aduersus Poenos pfectus Sexcentas eorū naues commeatib⁹ impeditas duce Amilcare apud Aegades insulas inter Sicilia & Aphricam depressit finemq; bello imposuit: pacem petentibus hac conditione concessit: vt Sicilia: Sardinia: ceterisq; insulis inter Italiā: Aphricamq; decederēt: Hispania citra Iberū abstinerent. Q. Lucretius Catulus Orator Cos. cū. C. Mario quarto eius cōsultu Cimbros fudit: ab eodem postea vrbe occupata per dissensionē mori iussus est frustra p̄cantibus pro eo ciuibus. Itaq; in cubiculo inclusus: cādentiū carbonū vapor e suffocatus est teste Valerio. Cuius manes vlt⁹ est postea Sylla interfecto Mario iuniore. Lucanus. Quid sanguine manes Placatos referā Catuli De hoc Catulo: Cicero in oratore sic scribit. Fuit in. Qu. Catulo sermo latinus: vt ex libro quem de cōsultu & reb⁹ gestis suis scripsit apparet. Quae laus dicendī non mediocris ab oratorib⁹ plerisq; neglecta est: nec rñ habitus princeps in numero patronorum. Extat & eius lasciuū epigrāma in lib. de diuinatione ab eodē authore positū in Rosciū Gallum Comcedum. Qd̄ stili ei⁹ dignoscēdi causa tantū adducā. Constiteram exoriētē solē forte salutans: Cū forte ab leua Roscius exorūt. Pace licet tantū cēlestes dicere vestra: Mortalis visus pulchrior esse deo. Catulus alius sororis Catilinē vir eques Ro. partiū nullarū tantumq; quieti studens a Catilina iussu Syllae interfectus est. author Pedianus. Lucretius Daphnis. Q. Catuli libert⁹ inter grāmaticos Romę p̄fectus a Tranquillo redigūt. VAL. CATULLUS Poeta Veronensis. Natus anno ante Sallustii / Syllae Mariiq; temporibus: in poematis cū lasciuus: tū mordax: quippe qui Cēsari maximo tunc viro minime pepercit: lambis eū criminatus: reconciliatus nihilominus ab eo: ac eodem die coenae adhibitus est teste Tranq;lo. Morit⁹ anno etatis. XXX. Hic liber vna cū Quintiliano repetit⁹ fuit etate nostra laciniosus mēdosusq;. L. Sergius Catilina Satis eloquētīa: sapientiā parū: ingenio malo prauoq; ac ex reliqs de eo a Sallustio narratis lōge manifestat. Is cum Prator Aphricā obtinisset adeo prouinciam expilauit: vt reuertens Torquato: & Corta Cos. sit ab Aphris reperundarum accusatus a gente causā. P. Clodio adolescente: q; postea inimic⁹ Ciceroni fuit. Defensus aut a Cicerone fuit: vt ipse in quadam ad Atticū epistola testat. Cūq; peteret Consulatum violentius: tunc consul consiliū super hoc habuit. Quamobrem consulatum vt minime peteret egerūt: author Pedianus. Ille demū ob dolorē in patriam cōiurauit. CANTARVS poeta Comicus Atheniēsis. Hui⁹ ferunt fabulę nonnullę positā a Suida. Capron Lycius composuit historiam Isauricā libris. VIII. Epitomas Liuii & Eutropii in grācū vertit sermonē. Scripsit & res Lycię ac Paphlyię. CARPOCRATES Hereticus de quo Ireneus scribit. Quidā Carpocrates tempore Simonis Magi superstitionis alteri⁹: author eorū qui Gnostici appellantur vocabulo a sciētīa cōfictio. Qui sane prestigia ipsi⁹ Simonis: nō vt ille clam sed palām tradebat: deq; his doceri oēm hominem oportere dicitabat. Ex Eusebii historia. Calan⁹ Ind⁹ vn⁹ e Bragmanibus ex India vsq; ad Persas Alexandrū secut⁹ indoctus barbar⁹ / in radicibus Caucafi natus ex animi sententia nullo cogente secundum ritum suae gentis Bragmanum / ardentem conscēdit rogam. Spectate Alexandro ac rogante siquid mādaret moriēs: Nihil inquit. Celeriter te videbo. Nec multis post dieb⁹

Vale. Caro grāmatic⁹.

Q. Lucretius Catulus

Q. Lucretius Catulus orator.

Catulus sororius Catilinē. Lucretius daphnis. Val. Catulus.

Cantarus poeta. Capron Lycius. Carpocrates. Calanus Indus.

Alex. Babylone veneno iteriit. authores: Cice. in tu. ll. De di. lib. primo; Plutarch⁹ in Alexādro: Valeri⁹ de Miraculis: Strabo in. XV. Cebes philosoph⁹ Theban⁹: Socratis auditor: scripsit dialogos tris q; inscribunt Pinax septima. Phinicus. Diogenes. Cebriones Troian⁹ inter socios Hectoris: Iliados. XI. καὶ σφῆρ κεβρίομος τριτοσ ἔμετο. qd̄ nomen posteris corruptum Cerbones vocat. Is enim p̄sul Populoniēsis fuit: multa sub Gothis: deinde Lōgobardis passus: quāobrēi Illuam insulā confugit: vbi & extinctus: ac Populoniā eius iussu vbi viuēs sepulcrū sibi constituerat relatus est. Greg. tertio dial. hęc / aliq; de eo prodigia cōnumerat: cuius ipse tēpore fuit. L. CAECILIUS Epirota Tusculi natus: libertus Attici equitis Ro. ludū grāmaticae Romę aperuit. Primus dicit Virgiliū & alios poetas novos p̄legere coepisse. quod etiam Domitii Marci versiculus indicat. Epirota tenelloꝝ nutricula vatū. ex Tranquillo. De hoc autem pulcherrimum adfertur Scommā: cū enim familiaris esset Cēsari: ac ille aliis qui cum eo pila lusitabant Centena. LLS. sibi aut quinquaginta traderet: Quid ego inqt vna manu ludo & nō duab⁹: vt plus habere possim: author Macrobius. Sex. Caecilius Gallus in disciplina Iuris atq; legibus populi Ro. noscēdis inter p̄radisq; sciētīa: vsu: auctoritateq; illustis: fuit tēpore Gellii cui⁹ ipse meminī: dicitq; librū scripsisse de verborū significatione q; ad ius ciuile p̄tinerēt. C. Caecilius Claudius Isidorus. C. Afri nio Gallo & Martio Cyrino Cos. ad. VI. Cal. Febr. testamento suo edixit. Quis multa ciuili bello perdidisset: tamen relinquere seruoꝝ quatuor milia. CXVI. Iuga boū tria milia. DC. reliq; pecoris. CCLVII. milia: in nūerato pondo. DC. milia. Qui funerati se iussit. LLS. XI. milibus. Plinius libro. XXIII. Cap. X. Caecilius Callantianus (Callaris enim ciuitas Sicilię est) Iudaeus secta: Romae docuit sub Augusto vsq; ad Hadrianum: vocabatur prius Arcagathus. Scripsit lib. contra Phrygas. Dictionariū ex ordine literarū: Comparationem Demosthenis & Cicerōis: ac alia. author Suidas: q; miratur hūc Iudęum fuisse: qui tam probe disciplinas linguamq; grācā tenuerit. Caecilius Argiuus versificator scripsit de piscibus. author idem. Caecilius Sratius poeta Comicus: quē Cicero ad Atticū malū latinitatis authore vocat. At Volcatius cōtra ei palmā statu it de Comico. fuit natione Gallus: & Enni cōtubernalis: quidam Mediolanensem faciūt. decessit anno post Enniū. Sepult⁹ in Ianiculo. author Eusebi⁹. CECINARVM Familia e Volaterris p̄cessit: ac simplex. N. scribendū: q; a Cecina flumine Volaterrano nomē verisimile habeat: sicuti & Cyro & Cambiti contigit. p̄terea Porcinā dicimus & Aruinam Romana cognomēta. A. Cecina Volaterran⁹ equestris ordinis: Quadrigiariorum magister: Pompeianarum partiū tēpore belli ciuili. Irundines paruas e nidis Romę comprehensas nutrebat: quas postea nuntias belli mittebat amicis vt Plinius refert. Scripsit librū criminiosissimū contra Casarem: fuit & Ciceroni familiaris & pariter cliēs: defensus ab eo in quadā hereditaris causa. Extant & iter eos epistolę conscriptae. Scripsit & librū de pcurandis fulguribus: quē Seneca se fatei imitari: dicitq; eum virum facundum nisi a Ciceronis reb⁹ primo recessisset. Cecinā aliū Octauiani Cēsaris scribam: legim⁹ in epistolis ad Atticum. Alium item apud Tranquillum in Tito Consularem: ob coniurationis suspicionē a Tito ad coenā vocatum: ac per proditorem interfectum. A. Cecina dux Vitellian⁹ cū exercitu e gallia profectus: ad Bebriacum cum Orthonianis cōgressus: feliciter dimicauit. Tacitus libro octauo. Licinius Cecina Prætorium virum patrem habuit: qui ob tediū lōge valetudinis sese opio necauit. Plinius. XX. Ca. XVIII. M. CELIVS Orator: acri turbulētōq; ingenio: discipulus Ciceronis: decessit admodū iuuenis. Ex quo Quintilian⁹ eū dignum lōgiore vita & meliore mēte dicit. Cicero in oratore. Celius q; diu auctoritatē mee paruit talis Trib. ple. fuit vt nemo cōtra Ciuiū perditorum popularem turbulētāq; dementia a senatu & a bonorum causa steterit constantius. Eius actionē splendida & grandis & eandē in primis faceta & perurbana cōmendabat oratio. graues eius orationes aliquot fuere: acres accusationes tres: eęq; oēs e reipū. cōtentione susceptę defensionēs. Hic cū summa voluntate bonorum Aedilis curulis factus esset: nescio quomodo discessu meo discessit a sese. Olim ab Atratino quodam ad iudiciū capitis accersitusq; in cōiuratiōe Catilinæ male de rep. cogitasset: q; aurū a Clodia Clodii Sorore infame extorsisset: ei⁹ demum venenū propinasset: defensus a Cicerone est. CELIVS Pontius p̄tor vrbānus Cum ei ius dicenti picus supra caput insedisset: & aruspices respondissent dimissa aue hostiū vitoriam fore: sed necata reip. moriturū tamen q; oppresserit: ipsam statim aue exanimauit. ex quo accidit: vt ipse cū. XL. aliis Celiis interficeretur. Vale. de Const. T. Celi⁹ Terracinæ splēdido loco natus: Cū in cubiculo quiescens in lectulo peremptus esset: quum nulli essent alii ad quē suspitio eius rei prouenire posset: fratres causam dixere: postq; vero cōstitit eos dormiuisse apro ostio: absoluti sunt: quoniā in tanto facinore verisimile nō fuisset: eos quietē cape potuisse. Valeri⁹ in

Cebes. Cebriones. Cerbones.

L. Caecilius epirota.

Sex. Caecilius gallus.

C. Caecilius Claudius.

Caecilius Callantianus.

Caecilius versificator.

Caecilius comicus.

Cecinarum familia.

A. Cecina Volaterranus.

Cecina Scriba.

Cecina Consulalis.

Cecina dux Licinius Cecina p̄tor. M. Celius orator.

Celivus pontius p̄tor. T. Celius.

Cor. Celsus VIII. Cor. Celsus mediocri vir ingenio: non solū artem Rhetoricā: sed de remilitari: & de rustica: deq; medicina libros composuit. hęc Quintilianus. Ad nos tantū eius medicina peruenit oratorio more conscripta. fuit paulo ante Quintilianū. Celsus philosophus Epicureus cōtra nos libros edidit: quibus Origenes. VIII. voluminibus respōdit. qđ opus nostra etate cōuertit i latinū sermonē Prior. S. Balbinæ. Celsus puer Gallicus. IX. annor: vna cum Nazario apud Mediolanū Marryr sub Nerone. Cephelus Atheniēsis orator prim⁹ proemia & epilogos induxit. Suidas. CEPHALUS Praxitelis filius: Cuius & Pergami & Romæ plura Plinius commemorat opa. CHERINTHVS Hēresiarcha. De quo Cai⁹ in disputationū dialogo sic scribit. Sed & Cherinth⁹ portēta nobis introducit: Dicit enī post resurrectionē regnū Christi Hierosolymis futurū esse: vbi mille annis homines sese libidinib⁹ ac voluptatib⁹ omnibus explebunt. Dionysius quoq; cū de Ioannis reuelatione differeret: ipsi⁹ meminit. Cherinth⁹ inq; adfirmabat futurum Christi regnū voluptariū: mores suos fastus: q; gula luxuriaq; dedit⁹ esse. Ireneus etiam secretiora ipsi⁹ in primo sui operis manifestat. Ex Eusebio libro tertio. Cherephon Atheniēsis philosoph⁹ Socratis auditor. huius nihil traditur scriptum. dicitur & magnopere iracūdis fuisse. vñ puerbum græcū emanauit. ἐμπλάλαδος ἰσχυροῦ ὀνδέρδιος ἐισχαρεφῶτος. In palladis vestigiis nihil Cherephontis gubernabis. Q. A. Ceretanus Magister eq. sub. Q. Fabio Dictatore in bello Samnitū. Cherephon Comicus poeta: item alter qui scripsit ἱερογλυφικά. Suidas. Chēris Cytharædus: cuius meminit Pherecrates in agris. Alterius meminit Cratinus in Nemesi. Chœrilus Samius poeta Olym. LXXV. Seru⁹ fuit Samii cuiusdā. fugiens puer e Samo receptus ab Herodoto historico: & eruditus ē ac indelitiis habitus: ex quo poeta euasit. Scripsit Atheniensiu victoriam cōtra Xerxem: singulorq; versuū singulos stateres aureos accepit. author Suidas. Scripsit & res Lyfandri Lacedæmonii cui⁹ in expeditione comes erat: vt refert Plutarch⁹. Horati⁹ vero eū res Alexandri magni scripsisse: & vt malū poetam taxat. Gratus Alexandro magno quondā fuit ille Chœrilus incultis q; versib⁹ & male tortis Retulit acceptos regale numisma Philippos. Fuit alter Tragicus: itē poeta Atheniēsis olymp. LXIII. docuit Tragedias. CLX. vicit. XIII. Suidas. CAESARVM Familia Iulii adscita est. qui ex Iulo Ascanio descēderunt teste Virgilio. Caesar autē a cęlo matris vtero: quos auspiciat⁹ dicit Plinius nasci: eaq; de causa Aphricanum maiorem. Casarem cognominatum esse comperimus. Spartianus vero & item Seruius grammaticus dicunt vocatum primū hoc nomine Casaris auum: qui in Aphrica Elephātum interfecit Casarē appellatum lingua punica. Casares duo fratres: Dictatoris pater & patruus: eodem fere tēpore extincti: alter pater Pisis dum calciaretur repētino morit⁹: alter Romæ. Plini⁹. Casares alii duo C. & L. ex iis Lucius poeta tragicus fuit: & orator: vt testat Pædianus. frater vterin⁹. Q. Carull⁹ Oratoris. vterq; in libro secūdo de oratore in dialogo introducitur. Cicero etiā in oratore meminit his verbis. C. Casar & superior⁹ & aequalibus suis omnibus pstitit: oratorq; fuit minime ille quidem vehemens: sed nemo vnq; vrbānitate: nemo lepore profecto cōditior. Sūt ei⁹ aliquot orationes: ex quibus sicut eiusdē tragediis lenitas eius sine neruis perspicī potest. hęc ille. Fuit quoq; i rep. summa autoritate ac Sulpitio Trib. ple. marianarum partiū qđiu potuit restitit: donec ad arma ventū est. L. vero & cōsul: & p̄tor fuit. Ambo Syllā securi iussu Marii interfecti sūt. C. hospitis eius Quintillii Tarquiniensis ad cuius tectum confugerat: proditus insidiis: vestaleq; aras cōplectēs necatus est. Quo tēpore Marcus itē Antonius orator. Pædianus. Lucius Casar alter Marci Antonii trisūiri auunculus Pōpeianarū partiū: missusq; ab vtraq; parte quandoq; orator de pace. Postremo inter proscriptos ab Octauiō intefect⁹ fuit. In cuius locū obtinuit Marcus Antoni⁹ vt Cicero Octauii amic⁹ proscriberef. Liuius centesimovigesimo. Casar Vopiscus (vt ait Varro) cū causam ageret apud Censores: dixit cāpos Rosæ in Reatino sumē esse Italia. Cæsarius Apher genere diaconus: & Iulianus p̄byter apud Terracinā sub Claudio in mare p̄cipitati Calendis Nouem. Cæsarius alter cū Germano & Theopolo passus apud Cæsaream Capadocię sub Maximiano: vt testat Hierony. tertio Non. Nouē. Tertius p̄sul fuit Arelatēsis ac cōfessor Anastasio secūdo Imp. decessit in eadē vrbe. VI. Cal. Nouē. CETHEGOS amic⁹ diuersus a ceteris distinguebat: quos cinctutos Horati⁹ vocat: siue habit⁹ siue palliū ad cinctum reductū fuerit. constat eos exerto brachio pcedere solitos. Lucan⁹. Exertiq; manus vesana Cethegi. & idē alibi. Nudiq; Cethegi. Silli⁹. Ipse humero exertus gentili more parentū Difficili gaudebat equo. Ouidius cinctutos vocat Iuperkos. M. COR. Cethegus primus eloquēs inter Ro. Ennio testeg eū audiuit: & scribit de mortuo in. IX. Annali. Addit orator: Cornelius suauiloquēte ore Cethegus. eū igit Suadā medullā appellat: quā græci πειθώ vocant: vt est author Cicero. Quod vter

bum etate nostra Theodorus Gaza vertit in græcū sermonem γλυκύηρον. Non vt ait Politian⁹ q; ignorasset verbum Ciceronis vir doctissimus: sed vt nouum ipse conderet: quod magis vocabulum illud exprimeret. Nam Pithe nihil ad suadam medullam nisi quo ad effectum psuasionis & dulcis elocutionis. Hic Cetheg⁹ Cos. cū. P. Tuditano fuit bello punico secūdo: vt Cicero i oratore testat. P. Cethegum etiam inter oratores idem Cicero connumerat his verbis. P. Cethegus rē tenebat: eāq; penitus cognouerāt. Itaq; in senatu cōsulariū autoritatem adsequebatur: sed i causis publicis nihil: in priuatis satis veterator. Cornelius Cethegus & Quint⁹ Sulpitius Flamines sacerdotiū eidē fere tēporib⁹ amiserūt. Cethegus q; extra victimē non rite admouisset & Q. Sulpitius q; ei inter sacrificandum apex quē flamines ferūt de capite prolapsus esset. Valeri⁹. P. Cornelius Cethegus alius in cōiuratiōe Catilinę Sallustio commemoratur. C. COR. CINNA Trib. ple. cū pniciosas leges de reuocandis exulibus ferrer: pulsus a GN. Octauiō Collega cū Sexto Trib. ple. Imperioq; abrogat⁹: ex vrbe profugit: & bellum vrbi intulit accersito. C. Mario. cū aliis exulibus ex Aphrica: in quo bello duo fratres: alter ex Pompeii: alter ex Cinne exercitu ignorantes cōcurrerūt: & cum victor mortuū spoliaret: cognito fratre: ingēti edita lamentatione: ac rogo extructo se in super cremauit. Consul is igit segnitie confirmati: qui bellum ducēdo & vtrāq; partem fouendo vires Cinne dedit. Cinna igitur & Marius addito Quinto Sertorio & GN. Carbone cum quatuor summis exercitibus vrbe circūsedere: ianiculūq; occupauerē: vñ fugati ab Octauiō Cos. recesserunt. Tādē segnitie militū & ducum qui partes tuebant Syllanas & nobilitatis: Cinna & Marius in vrbe recepti: cædib⁹ omnia compleuere. Inter quos. GN. Octauium Cos. M. Antonium oratorem. L. Casarem iugularunt: eorūq; capita in rostris posuerunt. Crassus etiā Crassi Iurisconsulti filius interfectus: pater vero ne quid indignū pateretur: gladio sese trāssixit. Cinna tandē editis mltis scelerib⁹: Eidib⁹ Ianuarii decessit: vir difficile dictu vtrū bello melior: an pace perniciosior: adeo quā remp. armatus seruauit: eam primo rogatus euertit. Ex Liuiō septuagesimonono & octogesimo. Cinna itē ali⁹ qui per errorē necatus a Popu. Romano fuit: foro mediō: in funere. C. Casaris: dū vnū ex intersectorib⁹ eius nominis putāt. L. Cinna res nouas adfectantē: quem ex hoste Octauius amicū fecerat: & vsq; ad iudiciū dignitatem euexerat: aduersus se insidias moliri cognouit: & iratus noua in eū exempla cogitabat: Liuiæ tandē consilio vsus mitior est factus: eū separatim in cubiculum vocauit: vbi ingratitude eius exprobrando: votum inquit Cinna tibi iterum do prius hosti: nunc insidiatori: & pariter cōtendam⁹ vtrū ego melius iterum tibi vitam dederim: an tu debeas. Seneca de Clemētia. Cinna poeta edidit poema de smyrna qđ. X. Annos elimauit: Seruius in Bucolicis. L. CINCIVS p̄tor Siciliam p bellum. II. punicum administrauit. Liuius. Alius senator Ro. scripsit de remilitari. Idē in suasiōe legis Fannię obiecit sęculo suo q; porcū Troianū mensis inferrent: quē illi sic vocabāt: quasi aliis inclusis animalibus grauidū vt ille Troian⁹ equus grauidus armatis fuit. Macrobius. Cinci⁹ alter Consul Roma. qui Vrbānum cepit. vide inter p̄rifices. CINESIAS Thebanus Dithyrāborū scriptor: composuit Pyrrhichia secūdū prouerbiū illud πρρρχίη ἔμαθε κρηνοῖον: id est Pyrrhichiam didicit Cinesias: vel q; in choris multo motu vteret contra comicos agens: qui in hac parte deficiūt. erat autē corpore pigro & fracto crure. Suidas. CYPRIANVS Apher teste Hieronymo primū Rhetoricam docuit: deinde suadente p̄bytero Cæcilio: a quo & cognomen tū sortitus est: christianus factus: omnē substantiā pauperibus erogauit. Paruo post tēpore p̄byter mox p̄sul Carthaginensis fact⁹ est. Hui⁹ ingenii superuacaneū est indicem texere: cum longe sint notissima eius opera: passus est sub Valeriano: eodem die: sed non anno quo Cornelius p̄tiffex: cū quo quandoq; venit in cōtentionem: vt scribit Eusebius non iterandum dicens esse baptiffimum Hēreticis & his qui fidem deseruissent: cui tandem Cornelius cessit. Alter Anthiocen⁹ ciuis & p̄sul ab iitio Magus postea Martyr vna cū Iustina. vide in Iustina. CIMON Atheniēsis p̄tre Milciade matre Egesiphile liberalitate magnificentiaq; domi magis q; militię clarus: quapropter Lucullo ex nostris comparat. Nam cū hostiū spoliis militia partis locuples esset: ea ciuib⁹ suis distribuit. Primū amoris vndiq; agroꝝ suoꝝ septis egenis peregrinisq; poma: frugesq; fumen das impune dabat. Parabat quotidie ingens domi conuiuium: quo passim confluentes paupes vescēbant. Comitibus eius p̄cepit vt si quis grandior natu: sordidus amictu congregeret: vna vestem cum eo mutarent: & si quem in foro indigna oppressum egestate adspicerent: clā pecuniā ei in manibus ponerent. Cui⁹ sanemuniificentia meminerē: & Cratin⁹ comic⁹ & Gorgias Leōtinus in suis scriptis: p̄terea Critias vnus ex. XXX. Tyrannis Scopadum diuitias: Liberalitatem Cimōnis: & Agefilai Lacedæmonii victorias: sibi in elegiis p̄cat. Ferūt p̄terea Rhelacem quēdā

P. Co. Cethegus.

Cor. Cinna

GN. Octauius.

Cinna i Cas. L. Cinna in Augustum

Cinna poeta. Cincii.

Cinesias.

Cyprianus

Cimō du.

Critias.

barbarū: qui a rege Persarū deficiēs: magnā auri vim Athenas attulit: Cimoni: vt eius tutela vte-
 retur: multa ex his adtulisse: quā ille aipernatus est: amicitū se: non mercenariū professus: eius ve-
 ro rebus vsurū: si qñ opus esset. Obiit diem dum Ciciū obsideret ex vulnere: qđ aduersus barba-
 ros pugnans acceperat. Reliqua eius in Atticā traductę fuerunt: qđ monumenta testantur: qđ
 Cimonia appellata sunt. Colunt vero & Cicienses quoddā Cimonis sepulcrū vt Nasicrates rhe-
 tor tradit: qđ in terrā sterilitate ac fame iubentur ex religione venerari. Ex Plutarcho. Cimon
 Cleoneus pictor Cataglyphā inuenit id est obliquas imagines & vario vultu respiciētes: suspiciē-
 tesve ac despicientes. Articulis etiā membra distinxit: venas prorulit: preter qđ in veste rugas & fi-
 nus inuenit. Plinius. Cyneas Thessalus: Pyrrhi regis legatus: lōge disertus est habitus: vt qđ De-
 mosthenis auditor fuerit: adeo vt plures Pyrrho Ciuitates facunda oratione subegerit: qđ ille ar-
 mis expugnauerit. Eidē magnopere expeditionem ī Italiā dissuasit. Preterea missus ad Rōanos
 legat⁹ de pace vno die noia omnīū Senatorū edidit. Quorū cōfessum totidē regū sibi videri Py-
 rho retulit. Plutarch⁹ in Pyrrho. CYrus Panopolita poeta ac p̄fectus p̄torii Theodosii iunio-
 ris: deinde Patricius ob ingenium factus: fauente magnopere Eudoxia Imperatoris vxore qđ poe-
 tas & carmina valde diligebat: eius etiā opera cū ageret Hierosolymis: P̄sul ad extremū factus:
 in Coryleo Phrygię. peruenit vsqđ ad Leonem Imp. Suidas. Cyrillus Alexandrinus p̄sul edidit.
 variarū hypoteson tractatus. Homilias plurimas quib⁹ vtuntur gr̄ci. Preterea aduersus Nesto-
 riū ep̄stolas quibus omnia occulta eius venena refellit: contra Iulianum principē nostra ipugnan-
 tē: multaqđ alia. Cyrillus alter hierosolymitanus p̄sul sepe pulsus ab ecclesia: & receptus: ad extre-
 mū sub Theodosio principē. VIII. annos in sua sede perseuerauit. Extāt ei⁹ Catacheses id est do-
 ctrinę quas adolescēs cōposuit. hęc Hieronym⁹. Scripsit & ipsi⁹ Hieronymi ex hac vita migra-
 tionē: lōga oratione qđ ep̄stolis ei⁹ ponit. Cyrillus p̄sul Delmatię Sanctissim⁹ in Delmatię regio-
 ne narrat. Cyriacus diaconus cū Smaragdo Largo & Sifinio Marcello sedente sub Diocletiano:
 passi qđ Saturninū iam senē ad fodiendā arenā pro thermis damnatū opa iuuaret. Sepulti in via
 salaria: translati in ostiēsem. VIII. ab vrbe miliario. VI. Eid. augusti. Cyriac⁹ alter siue Quiriac⁹
 p̄sul Hierosolymitan⁹ sub Iuliano passus: deinde trāslatus Anconā: Is enī Iudas fuit qui cum He-
 lena Christi crucē repperit. Cyrinus Romanus cū Basilide & Nabore sub Diocletiano passus ac
 sepult⁹ tertio ab vrbe lapide. Cydias pictor Argonautas p̄xit: quā tabulā. CXLIII. talētis Hor-
 tensi⁹ orator mercatus est: ei⁹ qđ edē fecit in Tusculano suo. emicuit Olympiade. CXIII. CLAV-
 DIANVM poetā Petrarcha dicit fuisse Florētīnū. Sed Possidom⁹ qui fuit Claudianū familiaris
 dicit Pelusiacum genitū Canopi. Habeo tñ authores qđ originē dicant e florentia traduxisse. Nā
 & pater eius mercaturę gratia Canopum profectus vxorē ibi duxit: ex qua genuit Claudianum
 qđ Coluti⁹ Pieri⁹ memoria patrū nostros scriba Florentinorū epigrammate testat: qđ ponā: vti
 eius etiā pariter scripta adnotent. Aegypto genitū noua me Florētia Ciue Legib⁹ agnouit: ma-
 gnis iā digna poetis: Infernos raptus: Ceteris pugnasqđ deorum Casareas laudes: necnō Stilico-
 nis honores. Emicuit Theodosii t̄pibus: amicitia Stiliconis sectar⁹ in eius laudē: & cōtra Rufinū
 & Gildonē eius emulos scripsit. Christianū fuisse ex eius scriptis apparere poterat: nisi Augusti-
 nus in lib. de Ci. negasset. Adeo dilect⁹ principib⁹ & po. Ro. vt eius sepulcro inscriberēt huiusce
 modi elogium: qđ ante hos annos Romę repertū in foro Traiani: ac in domū Pōponii lati trāsla-
 tū est. Claudii Claudiani. V. S. Claudio Claudio. V. C. Tribuno & notatio inter ceteras igē-
 tes artes p̄gloriosissimo poetarū. Licet ad memoriā sempiternā Carmina ab eodem scripta suffi-
 ciant attamen testimonii gratia ob iudicii sui fidem. DD. NN. Arcadius & Honorio⁹ felicissimi
 & doctissimi Impatores Senatu petente Statuā in foro Diui Traiani erigi collocariqđ iusserunt.
 εἰσιρ βιργιλιο μοδρ και μοδσαρ ομ̄ρον κλαυδιαρομ̄ ρώμη και βασιλεισ̄ εθεσαρ. CLAVDIA gēs
 patricia e Sabinis venit: cognōia sibi Neronis & Drusi vsurpauit: qđ Nero lingua Sabina vir stre-
 nu⁹ & fortis dicat. Drusi vero a Claudio Druso qđ hostiū duce galloz Druso cominus trucidā-
 to: sibi ac posteris nomen indidit. Traditur etiā Prop̄tor ex prouincia gallia retulisse aurū se
 nonibus olim in obsidione Capitolii datū: nec vt fama est exceptū a Camillo. Hęc Tranquillus.
 Ap. Claudius Regillianus. Xuir legibus scribendis summa inter collegas autoritate: quū Vir-
 giniā Virginiū Centurionis filiā in Algido militantis amaret: Clientē subornauit: qđ eam coram
 seruitiū deposceret: & facile victur⁹: quū ip̄e accusator: iudexqđ foret. Pater re cognita quū in re
 iudicii supuenisset: & filiā iā addictā videret: vltio colloqđ ei⁹ impetrato: quū eā paulo remot⁹ a
 turba seduxisset occidit: atqđ corp⁹ ei⁹ humero gerēs ad exercitū pfugit: ac milites ad facin⁹ vidi-
 cādū accedit: qđ creatis statū. X. Tribunis Auētīnū occupauere. Xuiros abdicare semgratu cor-

Cimon pi-
 ator.
 Cyneas.
 Cyr⁹ poeta.
 Cyrillus
 Alexandri.
 Cyrill⁹ hie-
 rolo.
 Cyrill⁹ Del-
 maticus.
 Cyriaci
 marty.
 Smaragd⁹.
 Sifinnus.
 Cyrin⁹. Ba-
 silides.
 Cydias.
 Claudian⁹.
 Claudia
 gens.
 Claud. Re-
 gillianus.

gerūt: eosqđ ois aut morte: aut exilio: multauerūt. Claudius in carcerē cōiect⁹ sibi man⁹ attulit. Ap. Claud.
 ex Liui. Appi⁹ Clau. cecus in cēsura libertinos ī senatū legit: epulādī decārā diqđ ius t̄bicinibus
 in publico ademit. Duę familia: ad Herculis sacra destinata: quū sint Poritiorū & Pinariorum: Poritii. Pi-
 Poritios sacerdotes pecunia corrupit: vt ī sacra herculanea seruos publicos adscisceret: vñ ceca
 narū.
 rus est: gens Poritiorū fundit⁹ p̄it. Ne cōsularus in plebem commutaretur acerrime restitit. ne
 solus ad bellū mitteret contradixit. Sabinos: Sānites: Hetruscos bello domuit. viam vsqđ Brun-
 dūsiū lapidibus strauit. vñ illa via Appi. dicta. Anienē de manubiis hostiū in vrbē induxit. Cen-
 surā solus oim gnquēnio obtinuit. Quū de Pyrrhi pace ageret: & gratia potētū p̄ Cyneā legatū
 p̄rio q̄teret: & senex & cecus lectica in senatū lat⁹ turpissimas cōditiones magnifica oratione reie-
 cit. Cęcilius. Apud Liui. lib. ix. scribit eū cēsura gnquēnio p̄ vim tenuisse contra legē Aemylīā: qđ
 ad mēses. xviii. illā reduxerat: quū etiā ei⁹ collega. Gn. Plauti⁹ se abdicasset. Quapropter. P. Sēpro-
 nius Trib. ple. apud eū in cōcione inuect⁹: Hęc est inqđ Quirites illi⁹ Appii p̄genies qđ. X. vir in
 ānū creat⁹ altero anno seipsē creauit: tertio nec ab se nec ab vilo creatus: priuatus fasces & impe-
 riū obtinuit. Demum quū in carcerē eū duci iussisset: Tribunis trib⁹ fauētib⁹ euasit: summaqđ in
 uidia oim ordinum solus censuram gessit. Huius fuere filii (Tranquillo teste) Claudius Nero &
 Claud. pulcher. Hic apud Siciliā nō pascētibus in auspiciō pullis: ac p̄ cōtēptū religionis mari-
 demeris dicens: si nolūt esse: bibāt: plūm nauale iniit: supatus a Carthaginēsis est: reuocatus
 qđ: ac dictatorem a senatu dicere iussus: velut iterum illudens discrimini publico. Gn. Glauciam
 vltimę sortis hoīem dixit: qđ coactus se abdicare magistratu: postea ludos p̄textatus spectauit: vt
 ait Liui. xix. Trāgillus aut̄ Ilixiā dicit viatorē fūsi: dictatōrē dixisse. Claudii Caudicē hor⁹ fratrem
 nōnulli faciūt. Is a nauitū caudicib⁹ dictus est: quū primus Ro. classe trāsfretauerit: nam deuictis
 Volfiniēsis Cos. ad Mamertinos liberādos missus: quorū arcē Carthaginēses & Hiero obside-
 bant: primo ad explorandos hostes fretū piscatoria naui traiecit: ac cum duce Carthaginensium
 egit vt p̄sidiū ex arce deduceret. regiū ingressus gnqueremū copiis pedestribus cepit: & phala-
 gionem in Siciliā traduxit. Carthaginenses Messana expulit. Hieronē plio apud Syracusas ī de-
 ditionē accepit: qđ opiculo territus Romanorū amicitia petiit. Cęcili⁹. Ex Claudio Nerone cę-
 ci filio Claudi⁹ Nero descēdit: qđ Cos. cum Liuiō Salinatōre cōiūctis copiis aduenientē ex Hispa-
 nia cum supplemento Asdrubalē interfecit: quūqđ Liuius triumpharet: ipse ouans vrbē ingress⁹
 est. Nā in ouatiōe oues macabant: in triūpho boues. Hui⁹ itē abnepos Clau. Nero Tiberii prin-
 cipis pater: Quęstor. C. Cęsaris bello Alexadrino classi p̄positus: plurimū ad victoriā cōtulit: qđ
 re p̄orifex Max. in locū. P. Scipionis substitutus est. Claud. Cętinian⁹: nonnulli Cętimalum: alii
 Centimanum minus recte scribūt. Is librū in iure ciuili tertū a. P. Papyrio scripsit & R. literam
 introduxit: quum pri⁹ fuffi: deinde furii dicerent: & vt in dig. scribit: & vt author Val. de pri-
 uatis Iud. coęuus fuit. M. Catonis Cęlorini p̄ti: iussusqđ ab augurū collegio domū demoliri qđ eis
 ī capiēdis auguriis opponeret. Pędian⁹ vero dicit Claudiorū familias duas eē: Marcelloz plebeā
 & Pulchroz Patriciā. Hęc plebi semp extitit aduersa: cui⁹ princeps Appi⁹ Clausus fuit: qđ postea
 Claudi⁹ est dict⁹. Regillis oppido Sabinorū potēs: tpe Publicolę cū. v. mil. domibus Romam mi-
 grauit: agrisqđ donati trans anienē: Clau. in patrū nūero adscitus. author Liui. Virg. quorū in. vi.
 Agnē agēs Clausus magniqđ ip̄se agminis instar Claudia nūc a quo diffundit & tribus & gēs.
 Claudię virgines vestales duę. Altera cū Annibale Italiā vastate respōso Sibyllinorū mater deū
 e Pessimūte accerseret & aduerso tyberi traheret: repēte in alueolo sterit. Cū igit casta manu tra-
 hēdā esse acciperent: Claudia tūc incesti suspecta eā mouit. Cęcili⁹. Altera vestalis iudiciū maie-
 statis ad populum subiit qđ cōferta multitudīne egre p̄cedente carpēto palā optauerat: vt frater
 suus Pulcher reuisceret: atqđ iterū classē amitteret: quo minor turba Romę foret. Tranqll⁹
 Hęc eadē fratrem inuito populo triūphatē amplexa: ab inimico tribuno de curru deiici passā nō
 est: vnaqđ & ip̄a in curru deuecta. authores Ci. p̄ Cęlio & Val. Hic em̄ frater quū minime noīet:
 Claudiū Caudicē existimare possumus. Claudii martyres. vii. diuersis in locis fuere: inter quos
 Claud. tribunus cū Hylaria vxore & filiis Mauro & Iafone ac militib⁹. lxx. a Chryfante & Daria
 instructus in fide: quibus ille custos adhibit⁹ a Numeriano Imp. fuerat: sepulti in via salaria. iiii.
 Non. De. Cleomenes & Agis Lacedę. Duces Ti. & C. Gracchis ex nostris opponūt. Sicuti enī il-
 li plebi fauentes aduersus senatū: periire: sic hi p̄plo studētes cū rep. pulchre iusteqđ m̄to tēpore
 institutā suscepissent: potētiorib⁹ ciuitatis aduersari cōeperūt: ac diuitias suas quas possidebāt:
 vt eque p̄plo imp̄trēt: conabant. Atñ fr̄es sicuti Gracchi nō fuere sed eadē rep. sentietes: frater
 nā quodā mō beniuolētiam inter se cōtraxerāt. Agide igit ob eam cām prius interfecto: Cleome

Claud. pul-
 cher.
 Claudius
 caudex.
 Clau. Nero
 Claud. Gen-
 rinianus.
 Claud. Cen-
 timalus.
 Appi⁹ clau-
 sus.
 Regilli op.
 Sabinorū.
 Claudia: ve-
 stales duę.
 claudii mar-
 tyres.
 Cleomenes
 & Agis.

nes ei⁹ partes secut⁹ feliciter videt. Nā añ oīa pscriptis ab eo. lxxx. Ciuibus: aduocat a cōcione dif feruit de his quae ab eo essent gesta: hortatusq; eos exinde est: vt agros reliquasq; fortunas in me dium conferrent. ita demum ciuitatem equius gubernari. Ipse prius suas opes publicauit: amia cosq; ac necessarios idem facere coegit. Sed & viri huius militiā alia clara facinora pro patria ge sta narrantur. Aduersus Achēos pugnās eoꝝ Ducē Aratū simul & regionē multis adfixit cla dibus. Argos antea nulli expugnatū: in potestate recepit. Quē tandem vrbs cū accersito in auxi liū Antigono rebellasset: rursus cū Cleomene bellum instaurauit: qui vict⁹ ab Antigono post mltā plia Spartā se recepit. Ciues hortat⁹: vt Antigoni victorē reciperēt: sese paratū ait discede re causa publica. Inde cū impasset annos. xiiii. profugiens ad Ptolemēū venit: benignēq; primum exceptus: mox Nicagorē cuiusdā calūnia apud regē suspect⁹/custodiā cū quibusdā aliis tradit⁹. se omnes mutuis vulneribus necauere. Rex Cleomenem mortuum pelle nudauit: cruciq; adfi xit. Ex Plutar. Aelian⁹ de va. histo. scribit hūc virū laudatissimū/vna tm̄ vini nimia cupiditate damnatum. Cleomenes Astypalēsis genere: cui⁹ portenta qdam memorantur. Hic robore ac ma gnitudine eximia cū Ciccū Epidaurū pugil interfecisset: victoriā p̄miis fraudat⁹ prae dolore in sanus effectus ex olympia Astypalē reuersus: ibiq; multa temere ac violenter fecisset: postremo ludum puerorum ingressus: appressam manu colūnā q̄ tectū sustēbat concutiens mediā fregit se ac tectū deiecisse dicit. Interfectis aut̄ pueris cū q̄rere ad supplicium in sepulcrum magnum se coniecisse: & clausum intus: adiectū desup opculū adeo tenuisse vt ne a multis qdē simul annitē tribus vi vlla euelli posset. Cōcisso igitur circa loco neq; vinū hoīem neq; mortuū esse compertū. Quare missis Delphos legatis respōdisse Pythiā: Vltimus herou Astypaleus. Hāc partim e Sui da: partim e Plutar. in Romulo. qui quidem alter Sālon apud hebreos mihi visus est. Cleomedes graecus author scripsit de circulis caelestibus: elegātē admodū tractatū qui adhuc extat. Cleon Curieus poeta scripsit argonautica: a quo poema ac materiam Apollonius Rhodius mutuatus est: vt enarrator eius dicit. Cleon Halicarnasseus orator q Lyfandro Lacedaemonio orationē cō posuit. Suidas. Cleon Cleontis filius maxima apud populum Atheniensem autoritate: qui de plecendis Atheniēsis sententiā in senatu protulit: apud Thucydidē in. iiii. Clearchus Solensis senior scripsit de varia historia. Clearchus iunior ponticus/psctus est Athenas audire Platonē Suidas. Clearchus item dux Lacedaemoniorum: qui dicitur ab Imperatore plus q̄ hostem me tui oportere: significans eos qui in prelio mortem expauescerent: certum sibi decreuissent mane re supplicium. Frontinus lib. iiii. Clemens historicus scripsit de regibus & Imperatoribus Ro manis ad Hieronymum: de figuris Isocratis. Suidas. Fl. Clemens Alexandrinus praesul Parthe ni discipulus: post eius mortem Alexandriae ecclesiasticam tenuit scholam κατηχησεωρ. id est do ctinarum. Feruntur eius egregia volumina: inter quae illa sunt: Stromatum. i. varietatum vbi di uersa dogmata graeca: barbara: latinaq; cōmiscet: arguit haereticos: historiam variam connectit. ὑποτυκασεωρ. id est confirmationū lib. viii. etiā scripsit. Constat Origenē huius fuisse discipu lum. Emicuit sub Seuero & Antonino principibus. Hieronymus & Eusebius lib. vi. Cleomachus Magnesi pugil qui in Cincedi cuiusdā & ancillae amorem incidens quae a Cincedo ale batur: Cincedorum & orationem & mores est imitatus. Nam cincedicā orationis primus in uentor fuit Sorades: postea Alexander Aetolus: sed in pura oratione Lyfis: etiam adhibito can tu. Strabo. Cleantes Zenonis successor in stoica disciplina. Contorta Cleantis & Chryssippi epi cheremata vocat Hieronymus orationem argumentosam: q̄ dialecticis aculeis solita sit omnia monstrare. Nam logicae Stoici magnopere student. Clitthenes Atheniensis primus qui tulit le gem de exilio: primus & ipse in exilium missus. Aelianus de varia histo. Cleodamas Achneus. Achne ciuitas est Thessalia. scripsit de cura equorum. Stephanus. Clinias musicus & philoso phus sectae pythagorae siquando ad iram prouocaretur: sumpta statim cythara motus animi leniebat: haud aliter q̄ Achilles cum iratus stabat ad lictus: eodem ferme modo dolorem placabat. Aelianus de varia historia. Cleophon poeta tragicus Atheniensis: cuius nonnullae fabulae Suidae commemorantur. Clitarchus comes Alexandri qui eius gesta conscripsit: cuius in histo ria ingenium probatur: fides infamatur: vt scribit Quintilianus. Clitomachus Cartha ginensis lingua patria Asdrubal appellabatur: in qua a principio philosophari consue rat. Athenas deinde concessit. XL. natus annos: audiuitq; Carneadem: breui quoq; tem pore adeo profecit vt. XL. volumina scripsit: successeritq; Carneadis scholae. Clitoma chus alter Athleta: author vtriusq; Suidas. De Athleta traditur q̄ nobilis Pancratiaest tantae alioquin pudicitiae: vt Canes si forte coeuntes videret: statim vultum auerteret.

Cleomenes astypaleus.

Cleomedes Cleo poeta. Cleon. Cle archi. iiii.

Clemens hi storicus. Clemens p̄ sul.

Cleomachus Sorades. Cleantes.

Clitthenes. Cleodamas Clinias.

Cleophon. Clitarchus Clitoma chus plus.

in conuiuio si quis sermo lasciuus incideret statim surgens abiret. Aelianus de varia historia. GLEOBVLVS Vnus e septē e Lyndo siue e Caria Aegyptū philosophādi gratia petiisse fer tur: extat eius breuis ad Solonem epistola. Filiam habuit Cleobulinam virginem doctam. quae hexametris enigmata quaedā perscripsit. Decessit Cleobul⁹ annos nat⁹. LXX. Hic dixit amicos atq; inimicos beneficiis impertiri oportere. Hos vt amicos: illos vt amiciores reddamus. Dioge nes. Suidas. Chilo Lacedaemonius vnus e septem: excessit: vt Hermippus ait: Pisae complexus fia lium in olympia victorem. Horum dicta alibi narraui. CLODIORVM familiā scribit Festus a Clodio Aeneae socio dictam. P. Clodius inimicus Ciceronis. quē vt expellere ab vrbe posset: ple beo se homini adoptandum dedit. Moechus fuit notissim⁹: deprensus in Sacris bonae deae formā virginis adsimilatus: causam dixit de pollutis Sacris. cuius stuprum in sorore: aliaq; vitia apud Ci. orationes notissima. interfectus tandem a Milone. Fratrem Appium Claudium habuit qui a Cicerone item & Padiano cōmemoratur. P. Clodi⁹ pulcher orator Romae inter patronos simul cum Cicerone in causa Scauri. Pedianus. Clodii cuiusdam meminit Plutarchus in Numa: qui temporum argumētum scripsit. Sex. Clodius Rhetor e Sicilia: latinae graecq; eloquentiae p̄fes sor: male oculatus: familiaris ac p̄ceptor. M. Antonii. III. uiri. Cuius meminit Cicero in Philip picis: & Tranquillus. Clodius quirinalis Arelatē. Rhetor Romae docuit teste Eusebio circa Ne ronis tempora. Clodius Albinus dux in Gallia exercitus: post mortem Pertinacis principis a mi litibus Imperator fuerat consalutatus. Tantae fuisse traditur gula vt vno accubitu sit solit⁹ ede re quingentas ficus passarias quas graeci καλλιπρατία vocant: & centum Persica Campana: & Mellones ostienses Decem: & vuarum labicanarum pond. XX. Ficedulas Centū. ac ostrea. XL. Cluentius qui A. Clu. habitus: patrem eiusdem nominis habuit ex municipio Latino. accusatus a matre Sasia q̄ Oppianicū vitricum interfecerit: defensus a Cicerone. Columella cui⁹ inscri ptio p̄nominis. L. Moderatus Columella: Gaditanus genere: scripsit de re rustica tēpore Clau dii. Cordilio philosophus stoicus Pergameus omnium principum ac regum amicitias sperne bat. Hunc Cato Uticensis qui trib. mil. in Macedoniam missus fuerat: precibus exorando in ca stra secum duxit: magnam se putans adeptus palmā qui hominem seuerissimū e sententiā dimo uisset. Codrus rex Atheniensis Thracia oriundus cum bello Peloponnesiaco Attica omnis va staretur regio: oraculumq; consulerent: responsū/victuros eos: quorum dux hostili manu per iisset. Codrus vero deposito habitu regio: gregario militi adsimilat⁹: se hostium globo obiecit: vnum ex his falce percussus in necem suam cōpulsit: Cuius interitu factum ne Athenae periret. ex quo illi vt deo sacrificauerunt. Cuius meminit & Maro noster in Bucolicis. Si quos aut phyl lidos ignes Aut Alconis habes laudes aut iurgia Codri. Huius deinde filii & nepotes ex Athe nis profugi. XII. Ionias in Asia constituere: vt in ea narraui. CONON Dux Atheniensis no bili illa clade nauali a Lyfandro lacedaemoniorū duce accepta: vnde Athenae subiugatae fuerunt: sponte in exilium profugit ad Artaxerxem regem Persarū in Cyprum: cui⁹ opibus fretus pau cis post annis reuersus cum exercitu in agrum Lacedaemoniorū irrupit: p̄das egit: omnia ferro igneq; vastauit. Lacedaemonii contra eum Lyfandriū mittunt: qui nauali prius illum pugna vice rat: ab eo nunc terrestri vincitur. Ex qua initium libertatis Athenis dedit: qui pauloante dede rat seruitutis. Lacedaemoniis igitur hac clade perterritis Thebani antiqui hostes bellū auxilian tibus Atheniensibus intulerūt. In quo victi amisso etiā & interfecto Lyfandro eorū duce coacti sunt Agesilaum alterū ducē ex Asia reuocare: qui reintegrato cū hostib⁹ praelio superior fit: vbi Epaminōdas dux Thebanorū in acie cecidit. Conon alter Mathematicus i Catulli elegia intro ducitur. De quo etiā locut⁹ videtur in Bucolicis Idē Maro. In medio duo signa: Conon: & (quis fuit alter!) descripsit &c. Constantii tres Sancti: vnus p̄sul Aquinas sub Io. primo p̄t. Alter templi cuiusdam custos apud Anconem: cuius corpus Venetias translatum. Vtriusq; professio ris meminit Gregorius in dialogo. Tertius martyr vna cum Sex fratribus inter quos Bituigna tus & Rainaldus fuere: qui Perusiam a Germania peregrinationis gratia profeci: in eadem vr be capta a Gothis interfecti fuerunt. Corax & Ctesias (nonnullis Tisias scribitur) Siculi: primi artem & p̄cepta Rhetoricae inuenerunt: q̄ illa gens acuta sit: & controuersa natura. Nā antea neminē solitū: nec via: nec arte sed accurate tamē & e scripto pluresq; inuicem simplicesq; fuisse & paratas a Protagora rerum conclusionū disputationes: quae nunc cōmunes appellantur loci: constat: idemq; fecisse Gorgiam: cum singularū rerum laudem & vituperationē conclusisset: qd̄ oratoris iudicant proprium: rem magnam posse laudando facere/vituperandoq; rursus adfige re. Cicero in Bruto. Corax cum Tibure & Catillo qui oppidū prope Romā edificauit: vide in

Cleobulus. Cleobulina virgo. Chilos. P. Clodius.

P. Clodius pulcher orator. Sex. Clodi⁹ Rhetor. Clodi⁹ Albinus. Edacitas noua. Cluentius. Columella. Cordilio stoicus.

Codrus.

Conon dux.

Conon Mathematic⁹. Constantii tres.

Corax & Ctesias.

Corax & Tibur.

Corinnus poeta. Tiburis descriptione. Corinnus Iliensis versificator ante Homerum: vt quidam volūt, primus qui scripsit Iliada: vigente adhuc bello troiano. Scripsit autem literis Doricis inuentis tunc primū a Palamede: cuius fuit discipulus. scripsit & Dardani contra Paphlagonas bellum. Ex quo putatur Homerus hausisse omnem operis materiam. Suidas. Corinna Thebana vel Tanagrea mulier lyrica. vicit quinquies vt meminit Pindarus: scripsit libros. l. & epigrammata. Suidas. Pausanias. Corinna altera Ouidii poetæ notissima. Anneus Cornut⁹ Leptites genere: est enim Leptris Aphricæ ciuitas: emicuit Romæ sub Nerone: interfectus demum ab eo vna cum Mufonio philosopho. Multa eius scripta tam in philosophia q̄ Rhetorica feruntur. Natura magis q̄ studio iuuabatur. Erat sine liberis. humanitate alioquin tanta vt discipulos ex ea causa plurimos ad se non minus q̄ doctrina adliceret. Suidas. Corcebi tres. primus Troianus cui Cassandra pacta fuerat Virgilio memorat⁹. Alius athleta patria Clienensis primus victor cursu prima olympiade. auctores Pausanias. Eusebius. Tertius Aryis regis Lydii filius qui in Cythara quintam chordam inuenit. **L. Cornificius.** L. Cornificius poeta & dux a militib⁹ destitutus interit: quos saepe fugientes galeatos lepores solebat appellare. Huic Soror Cornificia: cuius clara extant epigrammata. Eusebius. Iul. Cordus. Cognomentū hoc simul & Cordatus sero nascēs dicitur: teste Festo: & Columella Cordum scenum serotinum vocat. scripsit vitas imperatorum. Cui vitio datur q̄ eorum qui obscurores essent minima etiā persequeretur. Nam quando procefferit: & quando cibos variauerit: & quoties vestem mutauerit: sane de clarissimis: notisq; viris cōmemorandum est. Capitolinus. Cordus item Cremurius Declamator: de quo in Labieno dicitur. Valerius Cordus inter præceptores Alexandri Māmeæ nominatur. Cotys Rex Thraciæ annis vigintiquatuor mitis & humanus versatus cum suis: in tantam deinde varietate fortunæ crudelitatem venit: vt vxorē ex qua iam filios susceperat / mediā cōciderit. Suidas. Dicitur etiam Sacra nefanda instituisse bacho: vbi omne luxurię genus versaretur. Sacra Cotytia appellata. meminit etiam Iuuenalis poeta. **CORNELII** Variis cognominibus appellati. Cor. Cossus Trib. Mil. in exercitu Volumnii Lartem Veientem regem cepit. Secūdaq; opima spolia Ioui feretrio retulit. Cossos enim Festus eos qui rugosi sunt & aspera facie dicit vocari: a similitudine vermium qui in ligno nutriuntur. **Cor. Asina.** Eodemq; modo vocant hodie vulgo paruos in cute tumores. Cor. Asina cum fundum emisset sponsorq; pretii ab eo expeteretur: postera die asinam sacculis pecunia plenis in forum adduxit pro sponse: vnde cognomentū accepit. Macrobius. Cornelius Centimalus & Sul. Galba Coss. cum Annibal moenibus propinquaret occurrentes: magna vrbis trepidatione: extra vrbem castra habuere. Plutarchus. L. Cornelius Merula Coss. Contra Boios in Galliam missus duodecim millia hostium cecidit: nonagintaduō cepit: equites centum vigintiseptem cum tribus eorum ducibus. CN. Minutius alter Coss. ad Pisas contra ligures res gerebat. Liuius quinto de bello Ma. Cornelius Merula superioris nepos: Flamen dialis: partium Syllanarū: ingresso vrbē Mario in Iouis æde venis succis se necando: mortis contumeliosa damnationem effugit: sacerdotisq; sui sanguine foci vetustissimi maduere. Valerius de mor. L. Cornelius genere Gaditanus præfectus Fabr. Cæsaris in Gallia: a Pompeio magno Coss. Ciuitate donatus: deinde accersitus fuit q̄ per legis ignorationem Pompeius eam donauerit. Cicero defendit: probatq; Pompeium legem non ignorasse. Pédianus. Cornelius Nepos Ciceronis tempore vir disertus vitas illustriū virorum scripsit: quarum tātum Pomponius Atticus extat. huic Catullus librum suum dedicat vt plane monstrat epigramma. Cornelius epitadius. L. Cor. Syllæ dictatoris libertus: Calatorq; sacerdotio augurali filioq; eius gratissimus fuit: edidit: librum quem Sylla nouissimū de rebus suis imperfectum reliquit: ipse suppleuit. Trāquillus. Cornelius Gallus poeta Foro iulienfis Aegypti præfectus primus ab Augusto missus: Cuius amicus primū fuit: deinde cum in suspectionem venisset sese necauit: vt etiam versus Ouidii monstrat: Corporis atq; animę prodige Galle tuæ. Virgilio maxime familiaris fuit adeo vt quartus Georgicorum liber a medio vsq; ad finem eius laudes cōtineret: quas postea ille iubente Augusto in Aristei fabulam commutauit. Amavit Cytheridem libertam Volumnii quę eo spreto Antonium euntem in Galliam est secuta. Cuius rei gratia Virgilius item in vltima ægloga eius dolorem querit placare: tacite vituperando. ex Seruio. Cornelia Soror Aphricani mater Gracchorū epistolas reliquit elegantissime scriptas. vnde & filiorum fluxit eloquentia. In familia Liciniorum: Leliorum: Mutiorum: Scipionum: tam foemina: q̄ mares erant eloquentes. vt Cicero in Bruto testatur. Quintilianus item his verbis. Magni interest quos quisq; audiat quotidie: quib⁹ cū loquatur a puero: quęadmodū patres: pēdagogi: matres loquātur. Eloquētię Gracchorū mater Cornelia satis pro illo tempore

plurimū contulit. Lelie sermo ex eloquentia. C. Lelii patris defluxit. Liciniarum in dicendo lepos a patre. L. Crasso emanauit. Mutia: duæ Filia: ab utroq; parēte eloquentiā didicere. Hac ille. Leliarū altera. G. Fannio. M. filio. altera. Q. Mutio Scauole nupsit. Liciniarū alteram pater. L. Crassus Scipioni Aphricano locauit: Cuius postea fili⁹ adoptat⁹ ab auo Crasso eloquentia valuit. Ad Corneliā redeo. Hanc natā esse genitāli cōcreto: infausti ominis indicium fuisse testatur Plini⁹. T. Iunius & P. Iunius ambo CORR VNCANI legati ad Tensam reginā illyricorū. Alter Titus liberius locutus in reditu contra ius gentiū interfectus: cui deinde statua posita: vt in rebus illyricis dixi. Idem teste Liuiō. XVIII. primus de plebe pōtifex max. factus. Alter P. Iunius olim cū supplemento ad Lilybœum missus fuerat in locū Claudii qui male rē gesserat. Erycem vrbem cepit. Carthaginēses vero extēplo Amilcarē Barcam cum classe misere ad oram Italiæ populandam: qui Brutiorū & Locrensiū maritima deuastata in agrum Panormitanū reuertitur: ibiq; prope contra Ro. castris positus per tris Annos res magnas gessit. Interim Lucatius Cos. missus: qui Drepano expugnato pacem cū Amilcare fecit. Carthaginēses omni sicilia excessere. Ro. oīa possidere præter ea loca quę Hiero tenebat. Post hæc Carthag. cōpositis in Aphrica reb⁹ Amilcarem cū filio Annibale in Hispaniā misere. Polybius. COSROES Persarū Rex q̄q; barbar⁹ philosophiam disciplināq; omnis gręcorū ita tenebat: vt par summis philosophis esset. Nā & gręcorum libros in Persicam linguā vertendos mādauit. Quapropter Platonis & Aristotelis disciplinā probe didicerat. Hęc Agathias. COTTAE ab iracūdia & toruitate oris dicti. Tres eodē tēpore vt testatur Pédianus fuere. C. M. L. Primus. C. Cotta: orator: compar. P. Sulpitii qui est in dialogo Ciceronis de oratore. Legē tulit vt liceret Tribunis Pl. alios accipere magistrat⁹. Quod lege Syllæ is erat ademptū. Præterea cū esset Cos. cum Crasso: decretusq; ei triumphus fuisset: mortuus est ante diē triumphi. In cuius locū repente surrogatus est. Q. Mutius Scauola pon. Max. L. autē Cotta legē tulit: vt inter tres ordines iudicia cōmunicarētur: Senatū: Equites: & Tribunos. De. C. Cotta oratore Cicero in oratore sic refert. Cotta orator pressus in dicēdo: & vt ad infirmitatē laterum perscīentē cōtentionē omnem remisit: sic ad virium imbecillitatē ad cōmodabat dicendi genus. Nihil erat in eius oratione nisi syncerum: nisi siccum & sanū. M. Aur. Cotta contra Mithridatē infeliciter pugnavit: Syllam Cæsari cōciliauit. L. Arunculeius Cotta Legatus Cæsaris in Gallia: insidiis circumuētus ab Ambiorigis Ducis exercitu interficit. L. Cotta Trib. Pl. consuluit in senatu: vt rex Cæsar saluaret. CRASSI Omnino Septē memorabiles. M. & P. Hic vltimus Pōtifex maximus fuit. M. vero Agelastus est cognosatus: q̄ semel in vita tantū riserit. filios habuit. L. oratorē & P. patrem. M. Crassi diuitis. cui diuiti Duo itē Crassifilii fuere. Oēs Licinorū nomine appellati. Igitur de P. Licinio Crasso prius dicam. Is ante ætatem pontifex Max. factus qd̄ nunq; antea contigit. Consul est profect⁹ contra Aristonicū Eumenis filium. In quo prælio profigato exercitu ipse ne in manus hostiū veniret: baculo barbarū quēdam in acie oculo conuerberato in sui necem puocauit. L. Crassus fili⁹ orator. M. Antonii compar. de quo Cicero in oratore. Erat in Crasso summa grauitas: & cū grauitate iunctus facietarū & vrbanitatis oratorius nō seruilis lepos: latine loquēdi accurata ac sine molestia diligēs elegantiā: in disserendo mira explicatio. Eodē tēpore ipse eloquentium iuris peritissimus: & Scauola iuris peritorū eloquentissimus habebatur. Erat præterea qd̄ difficile est: idē & perornat⁹ & breuis. Accusauit. C. Carbonem eloquentissimū hominē: admodum adolescens: summa ingenii nō laude tantū sed admiratione: cum esset annos. XXI. natus. Hęc ex Cicerone interpellata. Hic Crassus: vt Plinius & Valerius referunt: censurā cum. CN. Domitio iurgis plenā gessit. Cum enim ei Domitius obiiceret q̄ colūnas Himettias in portu dom⁹ haberet: atqui respōdit Crassus: multo luxuriosius videri debet: te tanti sex arbusculas domus tuæ facere: vt quā sexages Sestertio propterea existimes sine his tricies tantūmodo pēdas. Idē Crassus vt Macrobius & Aelian⁹ gręcus author testantur: cum piscinis maxime delectaretur: murenāq; mortuā atratus plures dies tanq; filiam lugeret: probroq; ei daretur ab eodē Domitio Collega: Nimirū respondit Crassus: fa teor ita me piū esse vt minima de causa plorē. At tu q̄ tris extulisti vxores minime ploras. Au diuit Crassus Methrodorū nact⁹ academiā in Asia cū esset. Questor interit ex dolore laterū: cū in senatu multū cōtra Philippū Cos. esset iuect⁹: negassetq; illū sibi videri Cōsulē fore: cui nō esset ipse senator. author Cicero l. li. III. de oratore. P. Crassus Oratoris frater Iuris peritissim⁹ fuit. In dñatiōe. L. Cinne Marianarū partiū: ne incideret in man⁹ inimicorū: seipm̄ interemit. Hui⁹ filius. M. Crassus Romanorū ditissimus cū Pōpeio & Cæsare Triuuiratum inuit. Quorum plane autoritate resp. aliquot annos regebatur. Ad bellū missus gladiatorum qui duce Spartaco in

Lelie.
Licinia.
Mutia.
T. & P. Iu.
Corruani.
Cosroes rex
Cotta tres
C. M. L.
L. Cotta.
C. Cotta
orator.
Aur. Cotta
L. Arun.
Cotta.
L. Cotta.
Trib. Pl.
M. Crassus
agelastus.
P. Crassus
Pon. Max.
L. Crass⁹ of.
P. Crassus
oratoris fra
ter.
M. Crassus
diues.
v ii

Campania insurrexerant: Vatiniūq; Gellium /ac Lentulum /Romanos Imperatores fugauerāt: XII. millib⁹ hostium vna cū duce eorū cesis apud Regiū iuxta Leucadis paludem victoria potitur. Ex quo vrbe ouans ingressus est. Postremo cū ei Syria forte obueneret: pfectus ad bellū Parthicum: ibi filiū Publīum amisit: Ipse demū infeliciter rem gerens a Surina regis pfecto capto atq; interfectus est. Solebat autē dicere nullū esse diuitem: nisi qui prouentibus suarum facultatum: alere possit exercitū. Alter Crassi filius legatus fuit Cēsaris in bello gallico. in caesarianis tādē dem partib⁹ adolescēs occubuit. fuit enim discipul⁹ Ciceronis. De quo hęc in Oratore. Erat em Crassus cū institutus optime: tū etiam perfecte planeq; eruditus. Ineratq; & ingenium satis acre & orationis nō inelegās copia: p̄terea sine arrogantiā grauis: & sine segnitie verecūdus esse vī debāt. Sed hunc quoq; absorbuit aētus quidā insolitā adolescentibus gloria. Qui quia nauauerat miles operā imperatori: imperatorē se statim esse cupiebat. Crates Thebanus philosoph⁹ Cynicus Diogenis discipulus. qui vt Suidas: itemq; Diogenes sunt authores: in pecuniā omnē substantiā redigens: apud Trapezitam deposuit hac lege: vt si filii philosophi essent: eā indigētib⁹ ciuib⁹ distribueret: nihilo enim philosophos indigere existimās. Si autē idiotē: eis redderet: vt vacuis virtute saltem opes opitularent. Philostratus autē in vita Apollonii /& Diocles /substantiā aiunt in mare proieciisse vt liberius philosopharetur. Apophthegma ipsius: Amorē fames sedat si minus: tēpus. Si hoc nō satis: laqueus. Emicuit autē Demetrii Poliorcete temporib⁹: ad quem Thebas obsidentē missus legat⁹ sua auctoritate ab obsidiōe patriā remouit. author Plutarch⁹. Crates Atheniēsis (vt Suidas ait) poeta Comic⁹ antique comēdię. auditor Polemonis philosophi. Crates grāmatic⁹ genere Malotes sub Ptolemeo Philometore: equalis Aristophanis grāmatici. Cognominabat Criticus siue Homericus. scripsit i Homeri Iliada & Odyssēa libros. IX. Cōmentariorū. Suidas. Hic vt ait Tranquillus studiū grāmaticę primus Romā intulit. missus em ad Senatū ab Attalo rege sub ipsam Ennii mortem plurimas acroases fecit: adidueq; per omne legationis tēpus differuit. nostris quoq; exemplū fuit admirandū. Cratinus Atheniēsis Comicus antique comēdię: vir voluptari⁹: puerorūq; amator: docuit fabulas. XXI. vicit. IX. Suidas. Crator Solēsis Xenocratis auditor: scripsit commētarios: poemataq; admirabat inter ceteros Homerū Euripidēq;. decessit intercutis morbo. Diogenes. Craterus Macedo e comitib⁹ Alexandri: qui eius etiā gesta conscripsit. Cuius meminit in Aristide Plutarchus. Crassiti⁹ genere Surrentin⁹: ordinis libertini: cognomine Pasciles Romę ludum grāmaticę aperuit. docuit inter alios Iulianum Antoniū Antonii. III. uiri filii. Tranquillus. Cratippus Mityleneus peripateticus. quē Athenis docētē audiuit Ciceronis filius. vt est in procemio de officiis. Hic Pōpeium e Pharsalica clade aufugientē apud Mitylenen occurrēs vitro solat⁹ est verbis philosophicis: ad spemq; hortatus: cum quēdā de prouidētia differuisset: resq; romanas tandē labi esse necesse adfirmaret. Plutarchus in Pōpeio. Creophilus Samius: quem aliquādo tradit: excepto hospitio Homero: accepisse ab eo dono inscriptionē poematis: qd̄ Oechalię direptionē vocant. Sed Callimachus in quodam epigramate contra ostendit: qd̄ q̄ Creophilus opus composuerit: Homeri tamē inscribitur ob ipsius hospitii munus. Quidā vero hunc Homeri magistrū fuisse tradit: nonnulli nō hunc sed Aristeam Procōnesium. Strabo decimo quarto. Creon Corinthiorū rex P̄donis Sisyphi filius: Creusam Iasoni filiā Medea ab eo repulsa in matrimoniū dedit. De quo Tragedia apud Senecam. Creon alter rex Thebanorū pater locastę vxoris Oedipi: post Polynicem & Eteoclem interfectos: sumpsit imperiū. Filiāq; suam Megaram Herculi iunxit. vt in Hercule furēte etiā apud Senecam. Hic etiā Filium habuit Creontē. Cræsus Rex Lydori Alyatis filius: primus grecos partim tributis impositis subegit: partim socios atq; amicos sibi adsciuit: tantūq; imperio & opib⁹ creuit: vt se felicissimū dicere nō dubitaret. Paulopost debellatus a Cyro cū pyrē cremādus imponderetur: suspirans ait: hunc sibi exitū a Solone p̄dictū. dimissus igit clemētia Cyri: iterū in eum veniens captus: ac cū toto regno extinctus est. CHRESTVS. Frequens apud antiquos hoc nomen: multiq; vt inqt Lactantius eo tēpore pro Christo Chrestū per imperitiā credebāt. Nam & Orosius illud apud Tranquillū in Claudio: Impulsore Chresto ludos expulit: pro Christo accipiendū putat: erratūq; ab eis existimatur cōsilio potius q̄ ignorantione: vt religionis nomē supprimerēt. Chrestus Byzātius inter sophistas describit Philostratus auditor Herodis Attici: Hadriani tēpore. qui vino q̄q; deditus: ceteris in reb⁹ continēter vixit: ac i primis vigilāter. Nā cū ad galli cātū sepe calices p̄trahere solit⁹ esset: nō pri⁹ tñ sōno se q̄ studo dabat. Crito Pieriota: Ciuitas est. n. Macedonię Pieria: fuit historic⁹ scripsitq; res Persicas: Siculas: Macedonicas. Fuit itē ali⁹ Naxi⁹ gñe: filiter historic⁹. q scripsit Octoeterida. Suidas. Crito

Atheniēsis prior supradictis: Socratis familiarissim⁹: quē & opibus iuuuit: & cū quo vsq; ad extremū est philosophatus. Critolaus Atheniēsis philosophus peripateticus: quē cum Carneade legatū iuisse Romā supradixi. Librā habebat: vt ait Ci. in Tusc. in qua bona corporis & animi appen debat: animiq; in lāce pōdera vsq; ad iferos iclinabāt. Critolaus Acheorū dux alibi narrat. Chrysipp⁹ Solēsis siue Tarēnsis: discipul⁹ Cleantis stoici fuit. Hūc Carneades lepide parasitū librorū appellat: q̄ scripta Epicuri sit furat⁹: scripsitq; eadē & verbis & numeris. Diogenes. Christodor⁹ e Copto Aegypti vrbe poeta Anastasii Imp. tpe scripsit Isaurica: vbi scribit Isauriā ab Anastasio fuisse captā. Fuit alter Thebanus scriptor haud ignobilis q de Cosmo & Damiano scripsit. Suidas. Christobol⁹ medicus: cui magnā peperit famā quondā e Philippi Macedonis oculo sagipra citra oris deformitatē extracta. Plini⁹. CRISPVS Sallusti⁹ in Sallustio dicit. Vibius Crispus ore cōposit⁹ & iucūdus: priuatis tamē causis q̄ publicis melior vt ait Quintilian⁹: cui⁹ circa tēpora fuit. Crispus Cōstātini. f. a patre interfectus. Crispus & Io. presbyteri martyres Romę sub Maximiano. XV. Cal. Sep. q̄ sanctorū corpora tumularēt. Ado. Crispinus & Crispinian⁹ ex vrbe Roma Sueffione in galliā p̄fecti: peregrinatiōis gratia ex arte sua sutoria calceis pauperes iuuabāt: multosq; ad fidē deducebāt. Sub Maximiano deinde interfecti: replū etiā apud posteros in eadē vrbe meruerūt. Chrysanthus Alexandrinus romæ quo iuuenis venerat factus christian⁹ vna cū cōiuge Daria virgine: sub Numeriano Imp. in fossam demissus ac terra saxiq; obrut⁹ fuit. Hęc em Daria missa ad eū tētātū ab initio a patre fuit: verū & ipsa ex ei⁹ mutata p̄suasione i matrimonio simulato simul casta extitit: simulq; interēpra. L. Cor. Chryfogonus accusator Sex. Roscii in Roscio dicit. Chryfogon⁹ martyr ex nobili p̄sapia romæ: qñ nec cōsulat⁹ nec vilius honoris pollicitatiōe p̄ Diocletianū a fide auerti potuit: iugulat⁹ est ad scalas gemonias. Hui⁹ discipula Anastasia fuit: filia Prętextati: vxor Publīi: viri extra fidē: cui⁹ rhorū ficta valitudie vt ipsa scribit euitauit. extāt epistolę ad Chry. quib⁹ ipsa querit facultates suas a sacrilego viro perditū iri seq; in arctā custodiā cōiectā. Viro radē supstes q̄ sanctis ministraret ad palū ligata ac cremata est: reliquias cōdidit Apollonia i hortis suis: vbi nūc ei⁹ Romę visit tēplū. Christophorus genere Iudeus: patria Cananus: cū esset ingēti corpore ac nobilit: dñm queritabat supremū. Cūq; Diabolo humana specie decept⁹ seruisset: aīaduertit q̄ Saluatoris ille imaginē expauesceret: q̄ propter Christo veluti maiori deinceps seruauit: cui⁹ causa ad fluuiū quēdā humeris peregrinos trāsuehebat: iter quos & Christus pueri specie fuit. tandē & ipse adfect⁹ martyrio occubuit. Chromati⁹ p̄sul Agleiēsis a quo Aeli dorus p̄sul Alrinēsis fuit ordinatus: Hieronymū cuius erat familiarissimus facultatib⁹ magnopere iuuuit. Fuit itē ante hūc alter sub Diocletiano martyr in Cāpania vrbis p̄fect⁹: ac Tiburtii martyris pater. Ctesiphon Atheniēsis q̄ suavit Demosthenē corona donari oportere p̄ his que pro rep. gesserat: refragāte Aeschylę: cōtra quē pro Ctesiphōte nobilit extat Demost. oratio. Alter Architect⁹ clarus e de Diane fabricata. est & vrbs nomē & martyris qui simul cū Torquato: Secūdo: Adelerio: Cęcilio: Esychio: & Eustathio ab apl̄is p̄sulibus ordinatis ac ab vrbe i Hispaniā missis illic p̄iere. Eid. Maii. M. CVRTIVS adolescēs eques Ro. abrupto p̄ mediū forū ingēti specu respōsoq; accepto nobilit ex ciuib⁹ aliquē id regrere: sese sponte equo p̄cipitē dedit. quare statim operta est fossa: ciues honoris gratia fruges iniēcere: Curti⁹ deinde lacus est appellatus. in quo campo acies primo Sabinorū & Ro. cōcurrerūt. Liuius. VI. & Vale. Q. Curtius historicus scripsit de gestis Alexandri magni. Cuius liber haud integer ad nos peruenit. Metius Curtius Dux Sabinorū. Curtius Nicias grāmaticus in Nicia dicitur. M. CVRIVS Dentatus primo de Sānitib⁹ triūphauit quos vsq; ad mare superū pacauit. Reuersus in cōcione ait. Tantū agri cepi vt solitudo fuerit futura nisi tantū hoīm cepissem: Tātū hoīm potro cepi vt fame essent perituri nisi tantū agri cepissem. Iterum de Sabinis triūphauit. Tertio de Lucanis ouans vrbe intrauit. Pyrrhū regē ex Italia pepulit. Quater dena agrī iugera viritim populo diuisit: sibi deinde constituit: dicens neminem esse debere: cui non tantū sufficeret. Legatis Samnitū aurum offerentibus cum ipse in foco rapa torreret: malo hęc inquit in fictilibus meis esse: & aurum possidētibus imperare. Cū interuersa pecuniā argueretur: cadum ligneum quo vti ad sacrificia cōsueuerat in mediū protulit. Iurauitq; se nihil amplius de prada hostili in domū suam conuertisse. Aquā deinde Anienem hostium manubiis in vrbe induxit. Tribun⁹ militum patres authores fieri coegit. Comitibus quib⁹ plebei magistratus creabatur: ob merita: donatus ei & apud Typhata agrī iugera quingenta publice data. Cæcilius Curius Alexandrinus presbyter sub Caro & Diocletiano Scholam regebat ecclesiasticam: p̄sule Alexandrino Theonē: tanta doctrinā fama: vt Origenes Junior appellaretur. Præterea paupertatis & ἀσκήσεως

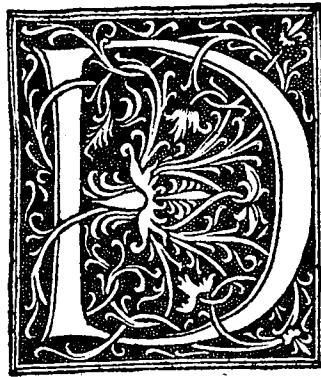
Critolai. llii.
Chrysipp⁹.
Christodor⁹.
Christobol⁹.
Crispi.
Crispinus
Crispinian⁹.
Chryfath⁹
Daria.
Chryfogon⁹.
Anastasia.
Christophorus.
Chromati⁹.
Ctesiphon⁹.
Torquatus
M. Curtius
Q. Curti⁹
historicus.
Meti⁹ Curti⁹
Dux.
M. Curius.
Curius Ale
xandrinus.

Curiones
tres orato-
res.
Q. Curio.
C. Curio.

id est exercitationis in rebus sanctis ac religiosis appetens: magnopere fuisse tradit: ac post perse-
cutione illam ingentem: Romae semper versatus. Huius est per q̄ longus tractatus de Osea: varia
cinio: quē in palche profesto habitū sermo demonstrat. Ex Hieronymo. CVRIONES tres cōri-
nua serie oratores vna in familia claruisse inter euentus humane felicitatis Plinius collocat. Q.
Curio pater illius qui tribunus Pl. Cæsari fuit teste Valerio: magnus orator fuit inimicusq; Cæ-
sar: appellauitq; eū in quadā oratione oīm mulierū virū & mulierē omniū virorum: vt Tran-
quillus in Cæsare refert. C. Curio filius tribunus Pl. Cæsarianas partes secutus est: vir luxu & au-
dacia singulari. Sexcēties enim Sesteritiū debebat eris alieni vt Val. de luxuria scribit. Quare spe
emergendi Cæsari adhesit vt Lucanus ait. Gallorū captus spoliis & Cæsaris auro. Profugiensq;
ab vrbe quasi voluntario exilio in Galliā se ad Cæsarem contulit. furorē eius magis excitauit:
illud Lucani adferens. Tolle moras: semp nocuit differre paratis. Hic demū frumentatū a Cæsa-
re in Siciliā missus Catonem inde expulit. Deinde cū quatuor legionibus Vricam missus: Actiū
varium Ducem Pompeianum in praelio fugauit: Postremo a Salua Iuba regis praefecto ipse cū
toto exercitu absumptus est. Huius meminit etiam Cicero dicens q̄ si vixisset magnā fuisset elo-
quētiē laudem cōsecutus: & si eū audire maluisset honores potius q̄ opes cōsequi maluisset. Plin-
ius quoq; de eodē refert: q̄ funebri patris munere: exēplo Scauri q̄ simili fere infania vsus fue-
rat: Theatra duo iuxta fecit amplissima e ligno cardinū singulorū versatili suspensa libramēto:
in quibus vtriq; antemeridiano Ludorū spectaculo edito inter sese auersis ne inuicē obstreperēt
scēnis & repente circūactis vt cōstitērant: postremo iā die discedētib; tabulis & cornibus inter
se coeūtibus faciebat amphitheatrū & gladiatorū spectacula edebat: ipsum magistratū & popu-
lū Ro. circūferēs, Plinius.

R. Volaterrani Cōmentariorū Vrbanoꝝ. Lib. XV.

Damascius
Damozen⁹
Damostra-
tus philoso-
phus.
Damophi-
lus.
Damophi-
la.
Damon &
Pythias.

Amascius Sigiū historicus Herodoti tēpore ante bellū Peloponne-
siacū scripsit de rebus in Grēcia gestis: preterea de parētib; & pro-
genitorib; eorū qui ad Troiā profecti sunt: & de poetis & Sophistis
aliaq; plura. vt author Suidas. DAMOZENUS Atheniēsis Comicus:
cui⁹ fabulę nōnullę memorātur ab Athenæo in Dimnofo. Damo-
stratus philosophus scripsit de piscib; libros. XX. Damophilus So-
phista quē nutriit Iulian⁹ cōsul sub. M. Antonino p̄cipe: scripsit ad
Lollū Maximū de vita p̄scorū & quādā alia. Suidas. Damophila
græca mulier vxor Pāphili: socia Sapph⁹ poetriæ: poemata multa cō-
scripsit partim amatoria: partim in Dianę laudes. vt author Philo-
stratus in vita Apolloniū. Damon & Pythias Pythagorei discipulū
inter raras amicitias cōputati. Cū Dionys⁹ alterū vellet interficere: & alter pro eo se vadem da-
ret donec ille cōstitutis domi reb; rediret: isq; ad diem rediisset: veniā Tyrannus tāta fidelitati
nō solū dedit: sed vltro rogauit vti se tertiū reciperēt. authores Val. de amicitia: & Cicero libro.
III. de off. & V. Tuscu. Damianus ephesius Sophista nobilis: circa. M. Antonini principis tēpo-
ra diuitiis ac potentia inter suos p̄ditus. Viros doctos liberalitate profecutus est. Eloquentiē
quoq; genū secundū naturā imitatus. Philostr⁹ in sophistis. Daphne filia Tyresię vatis quę
Thebis captis missa est Delphos vt vaticiniū disceret: Itaq; edidit variū generis respōsa. Cui⁹ ex
versib; Homerū ferunt multa mutuatū fuisse. Sibyllaq; cognominata: qđ idem deo plena. Hęc
Diodorus lib. v. Alterā Daphnen ponūt poetę Penei fluminis filiam: Phœbo adamatā: ac in lau-
rum cōmutatā. Daphne etiā Ciuitas Syrię maxime amoenitatis. Danae Acrisii regis Argiuorū
filia: quā dicunt louem in auri guttā cōuersum cōpressisse: indeq; Perseum genitū. Daphnis pa-
stor carmen bucolicū inuenit: in Sicilia boum armēta multa possedit: postremo capt⁹ luminib;
q̄ ebrius cū alia foemina cōgressus esset: vt p̄dictū ei fuerat a nymp̄ha. vt ait Suidas. a Poetis au-
tem puer formosissimus: & Mercurii fili⁹ describit. Danielis & Sufannę historia apud hebraeos
& LXX. nō habetur. e Theodotionis trāslatione legitur in ecclesia. hic solus Danielē prophetā
nominat. Hieronym⁹. Dares Phrygius Historicus scripsit bellū troianum gręce: in quo ipse mili-
tauit: vt ait Isidorus: primus fere historicorū. qui tandem capto Ilio cū Antenoris factione remā-
sit: vt scribit Cor. Nepos. Qui opus ei⁹ in sex libros e gręco cōuertit: dicauitq; Crispo Sallustio.
P. DECIVS Bello Samnitico sub Valerio & Corne. Cossio Tribunus militum: exercitu angu-
stis Gauri montis insidiis hostium clauso: accepto quod postulauerat p̄sidio in superiorem

locum transiit: hostes terruit: ipse intēpsta nocte per medias custodias somno oppressas incolu-
mis euasit: ob id ab exercitu ciuica corona de quercu: q̄ dabat q̄ obfidiōe ciues liberasset: donat⁹
est. Idē col. bello latino: collega Manlio Torquato positus apud Vesperim fluiū castis cū vtriq;
Cōsulū obuēnisset: eos victores futuros quorū dux in p̄lio cecidisset: inclināte parte romanorū:
sefe hostib; obiciens: victoriā suis reliquit. P. DECIVS hui⁹ filius Cos. de Sānitib; triūphauit.
Iterū & tertio cōsul multa domi militiāq; gessit. Quarto Cōsulatu cū Fabio Max: collega: cum
Galli: Samnites: Vmbri: Tusci cōtra romanos cōspirassent: ibi exercitu in aciem ducto & cornu
inclināte exēplū patris imitat⁹: aduocato. M. Liuiō Pōtifice hastę infistēs: & solēnia verba respō-
dens: se & hostes diis manib; deuouit: impetu in hostes facto victoriā & ipse suis reliq;. Corp⁹ a
collega laudatū magnifice sepultū est. Cęcilius. DEMADES Orator Atheniēsis plurimū po-
tētia & opib; valuit: q̄ nihil p̄ter Macedonū & Antipatri gratiā in rēp. quæreret: quo tēpore
Demosthenes Hyperidesq; capitis metu vrbe cesserūt. Erat em Demades pauloante & senatu &
omni munere reiect⁹: quia pecuniā qua illū Atheniēses multauerāt: (Septies em falsi dānat⁹ fue-
rat) nōdū exsoluerat ob inopiam. Nā ingētes diuitias per luxum ac libidinē perdidit. Cūq; esset
ætate cōfectus & luxu simul & auaritia perditus: in eū solebat Antipater cauillari: nihil ei sicuti
& cęsis victimis p̄ter vētrē & linguā superesse. Nactus igitur Antipatri amicitia omnē veteris
licentię libidinē renouauit: missusq; ad eū de auferendo Athenis p̄sidio legatus cum Demea fi-
lio in Macedoniā venit: inciditq; in tēpus quo fatali egritudine Antipater tenebat. Interea literę
inuēte deprensę fuerāt quib; Demades Perdica ad capiendā Macedoniā: seruandā autē Graciā
hortabatur: pendente a putrido & verusto filo: qđ de Antipatro intelligebat. Ob quā rem Casari
der cuius erant primę partes apud Antipatrū: irritatus: filiū Demeā ante ora patris: deinde ipm
Demadē trucidauit: sicq; quib; ille turpiter adsentiebatur: ab eisdē iusto iudicio est adfect⁹. hęc
ex Plutarcho. Cicero hūc nihil oīno scripsisse dicit. DEMETRIVS Antigoni Macedonię re-
gis filius Cognomento Poliorcetes id est expugnator: q̄ inter alia Machinā bellicā ferret secum
in expeditionibus: quę vrbes expugnaret appellatā πολιορκία τμη. Hic post Alexadrū p̄ter alios
Macedonas nomine ac virtute clarus: transmissio Euphrate: Babyloniā occupauit. Athenas Ca-
sandi Ptolemęq; imperio liberauit. Cyprū expugnato Ptolemæo bello nauali recepit. Bocotios
in deditiōne accepit. Pyrrhū ab oppugnatione Thessalię resp̄xit: postremo cū bellū aduersus An-
tiochum suscepisset: infeliciter pugnas in ei⁹ venit potēstatē: Cheronefiq; ab eo custodia tradī-
tus est: permisso tamē ei regio sumptu: molliq; victu: venationib; omnibusq; voluptatib;. quib;
ille vsus: minimū de salute anxius: in morbū ob incōtinētiā incidit: ex quo periit. Remissum cor-
pus filio in vrbe Demetriade honorifice sepultū fuit. Moribus haud abfimilis. M. Antonio vide-
batur. Quare illi a Plutarcho opponitur in parallelis. Nā mollis in otio p̄ter oīs mortales: idē
laboriosissim⁹ ī negotio: vti & ille traditur fuisse: ex magnaq; fortuna infaustu exitū sortit⁹. P̄-
terea animo insolēs atq; superbus: legatos Atheniēses qui honore apud eū ceteros anteibāt: du-
os annos frustra terendo tēpus: ei⁹ vestigiā secutos: rebus tandem infectis domū remisit. Petitiō-
nes quondā ac libellos multos a Macedonibus ei proiectos ad pontem Exii fluminis p̄tereūdo
proiecit. Hic ob magnitudinē rerum gestarum primus vna cū patre Antigono Rex appellatus:
cum post Alexandrū in Macedonia ad eam diem nulli contigisset. ex Plutarcho. Demetri⁹ Pha-
lereus auditor Theophrasti p̄fuit Atheniensib; annos. X. æreisq; statuis plurimis ab eis hono-
ratus. Mortuo Casandro rege Macedonia: cui⁹ amicitia ac fauore eā potentiā adsecutus fuerat:
ob inuidiā accusatus: absensq; condēnatus: statuis in super eius. CCC. disiectis atq; confatis: ad
Ptolemęum Soterem se cōtulit. Ibiq; ab eo bibliothecę regię p̄posit⁹ excessit ex morsu aspīdis
in manu. Sepultus in Bussyride regione prope Diospolim. Hęc Diogenes. vbi & XX. alios hui⁹
noīs claros viros fuisse cōmemorat. de quib; tamē nihil ad nos puenit. Cicero in oratore de Pha-
lereō hęc refert. Phalereus successit: eruditissim⁹ quidē horum omnium: sed nō tā armis institut⁹
q̄ palęstra. Itaq; delectabat magis Atheniēses q̄ inflāmbat: p̄cesserat em in solē & puluerē: nō vt
ex militari tabernaculo: sed vt Theophrasti doctissimi hoīs vmbraulis. Hic prim⁹ inflexit ora-
tionē: & eā mollē tenerāq; reddidit: & suauis maluit videri q̄ grauis. & quę sequunt. In eandē se-
re sentētiā Quintilian⁹ nōnulla. Huius hodie nihil extat p̄ter paruū de elocutiōe tractatum.
Demetrius cognomēto Ixion Adramiten⁹ docuit Pergami: discipulus Aristarchi: scripsit ī grā-
matica quēdā: a Suida cōmemorata. Hunc ego Demetrium putauerim esse: quē Strabo genere
Sceptiū dicit: & est iudē Aristarchi tēpore: enarrationēq; in Homerū vt etiā dicit Suidas scripsit.
se. Demetrius P̄pelli libertus tantę existimationis: vt expectatus quondā Antiochiā: oppidani

P. Decius
filius.

Demades
orator.

Demetrius
Poliorcetes

Demetrius
Phalereus.

Demetrius
grāmatic⁹.
Demetrius
libertus.

Demetrius christianus.

Democrates

Architectus

Democrates

athleta.

Democritus

Abderites.

Demonax.

Demarathus

Dux.

Demarathus

Corinthius

Deiotarus

rex.

Deiotarus

grammaticus

Deiphobus

Demarchus

Dexter.

tunc forte Catoni eo venienti occurrentes ab eo petierunt: vbi nā Demetriū reliquisset: ille vero indignatus q̄ sui gratia egressam turbā putabat. Plu. in Pōpeio. Demetrius Cydonius Theſſalonienſis: Vir doctus & ac sanctus: græca latinaq; facundia p̄ditus: patria decedens Mediolanū venit: vbi literis latinis pariter & Theologiæ operā dedit. Thomæ Aquinatis libros in græcū vertit sermones: q̄ hodie in bibliotheca vaticana cernunt. Scripsit & cōtra Eunomiū de diuinitate filii: postremo reuertens in Creta substitit: vbi erogatis in pauperes bonis: in quodā ibi Coenobio p̄sanctē/citra tñ p̄fessionē vixit: pariterq; defunctus est: ānis ab hīc fere. CC. Democrates Architectus Alexandriā metat⁹ est. In qua vrbe huiuscemodi de eo inscriptio legit. Δημοκράτης περίκλυτος ἀρχιτεκτοῦς μετ' ἔθους διὰ ἀλεξάνδρου μακροχρόνου. Ex quo apparet corrupte a quibusdā scribi Dinocrates. Democrates paleſtrita factus in stadio circulo consistēs a nullo dimoueri poterat. Aelianus de va. histo. DEMOCRITVS Abderites: vt author est Diogenes: Pythagoræ imitator: nō tñ auditor: cū duos haberet fratres maiores natu: ab eis discedēs: partē suā accepit: quā in pecuniā redactā breui tpe peregrinādo absumpsit. Nā prius ad Aegypti sacerdotes cōtendit ab illis geometriā acceptur⁹. Inde rubro mari emēso ad Chaldeos & (vt qdā volūt) ad Gymnosophistas in indiā penetrauit. Postremo Athenas rediit ad Socratē: vbi se gloriatur ignotū oībus fuisse. Veni iquit Athenas & nemo me nouit. Qd̄ dictū Cicero refert: vt Sapiētis viri & gloriā spernētis. Hic principia rerū ex atomis cōstare dicebat: infinitosq; esse mundos generatiōi & corruptiōi obnoxios. Reliq̄t opera cōplura q̄ nō extant. Cōtemp̄tor rerū humanarū fuit: quas ridere semp̄ solebat. Quāobrem ad eū in suburbano Abderitano agētē: Ciues eius Hippocratē misere curatum: putantes insanū. At ille colloquio cū eo habito retulit Democritū non insanire sed magnopere sapere: scripsitq; sermones eos in quadā epistola: quæ adhuc extat in bibliotheca vaticana. DEMONAX Hadriani tēpore summ⁹ philosophus: nō vt pleriq; solitudine sectabatur: sed nihil potius habuit aut putauit iter mortales amicitia: atq; mutua charitate: oēm̄q; sibi hoīem familiarē existimando. Viros fortunatos saepe admonebat q̄ cito desituri essent. Miseros & in calamitate positos ridebat: tanq̄ nescientes q̄ breui tpe malorū obliuioe ac libertate p̄petua p̄ mortē adficerent. Ad sacra Eleusina Myſteriaq; nūq̄ accessit. Quare a populo exagitat⁹: vt religionis contēptor: rem in cōcione excusauit: q̄ iure ea sacra contēneret q̄ secreta sunt: vt pote suspecta: oīno autē ea manifestari oportere: vt si bona essent: alios inducerēt: si mala vt cauerēt. Erat insu p̄ vita cōtinens & veritatis amicus. Cūq; etati nihil viaticū cōparasset: domū cuiusq; quā vidisset apertā ingressus: vescebatur: ibiq; nocte quiescebat: dñis talī hospite se felices putātib⁹. Decessit fere Centenarius: funeratus publice magna ciuū frequētia. ex Luciano. Demarathus Lacedemonius dux: cū exularet apud Atheniēses: belliq; contra patriā cerneret apparatus: magis inimicę debere patrię existimās: clam Lacedemonios certiores fecit. Demarathus Corinthius p̄ fugus in Hetruria apud Tarquinos oppidū cōsedit: pater Tarquiniū prisci. primū in Italiam vt ait Plini⁹ fictores adduxit: vnde plasticę itroducta est. vide de hoc in Tarquiniis. DEIOTARVS Rex Galatiæ a senatu iuuante Pōpeio factus: in bello ciuili eius postea partes secutus: post pugnā Pharsalicam se domū contulit. Deinde ad Cæsaris clementiā cōfugiens: bella gerētī subsidia ministravit. Quare ab ipso rex dimissus: verū parte regni tantū mulctatus fuit. Is postea p̄ Philippū medicum & seruū suum quē Romā cum suis legatis miserat: accusatus est apud Cæsarem. q̄ ei apud regē diuertēti in Asia insidias parauisset: quas ipse Cæsar fortunæ beneficio euasit. Cicero cū defendit luculētā oratione: dicens inter alia Philippū a nepote Deiotari adoleſcēte aui inimicissimo corruptum: in hanc perfidiā & calumniā venisse. author Peditanus. Strabo hūc Castoris. dicit filiu fuisse: cognominatūq; Philadelphū. Deiotarus Adramytenus ludī magister apud Gargara Troadis: in quē Arati epigrāma ἀιάξω ὅτι μόνος ἐπὶ πέτρῃσι καθῆσαι παῖσι γὰρ γὰρ ἰσὺς βῆτα καὶ ἄλλα λέγου. Stephan⁹. Deiphob⁹ Priami fili⁹. Virg. Deiphobe armipotens gen⁹ alto a sanguine Troiæ. Cū pleriq; mendose Deiphoebe legāt. Sic em̄ apud Homerū Δειφῶβος: pronūtiandūq; penultima correpta. Hic in Iliū ruina ex vulnere trūcas habuit in honesto vulnere nares. Demarchus parrhasius genere: olympionica: in lupū cōuersus: Decimo post anno restitutus est homo. Epigrāma ei⁹ in Olympia tradit Pausanias υἱὸς Δημήτρου Δημάρχου τῆρ' ἀφ' ἧκε ἕκὸν ἀπ' ἀρκάδιος παρράσιος ἀμεδῶν. Plinius hunc Dementium non demarchum vocat li. VIII. ca. XXII. nisi menda sit. Dementiū inquit in sacrificio qd̄ Arcades Ioui lyceō humana etiā cū hostia faciebāt immolari pueri exta degustasse: & in lupum se cōuertisse: eū deniq; Decimo Anno restitutus: Athleticę restituisse in pugillatu ac victorē ex olympiā reuersum. Dexter Paciani p̄sulis filius vir clar⁹ simul & Christi fidei dedit⁹: fert oīmodā historiā edidisse: patria

Barcinonensis: p̄fectus p̄torii Theodosii principis. Cui Hieronymus q̄ hęc testat libru de viris illustribus dicauit. Democides medicus: q̄ Polycratem Samiorū Tyrānū curauit Talentis Duo bus: scripsitq; libru de medicina. Suidas. Demolchus Syracusanus Comicus olymp. LXXIII. fili⁹ us Epicarmi medici: docuit fabulas. XIII. lingua dorica. Demochares nepos Demosthenis orator: cū inter alios Atheniensiu legatos ad Philippum Macedonē venisset: absolutis mādatis petēti Regi quid gratum Atheniensib⁹ facere posset respondit: Suspende te. Indignantib⁹ ob eā rem ceteris Rex dimisit incolumē: vos inquiens ceteri loci renuntiate Atheniensibus quos cēseāt superiores: q̄ talia dicāt an qui audiunt patienter. Hac Seneca libro. III. de Ira. Hic etiā historiā earum rerū q̄ erāt gesta sua ætate Athenis: nō tam historico q̄ oratorio genere perscripsit. Ciceroni Bruto. Dexippus Herenni⁹ appellatus orator Atheniensis sub Valeriano vsq; ad Aureliānū. Fuit & alius Cou medic⁹ discipul⁹ Hippocratis: scripsit de Medicina libru vnū: & de p̄gnosticis Suidas. Diagoras Mileſius philosophus & poeta Melicus post Pindarū & Bacchilidē quē Democrit⁹ ob Physiognomiā cū esset ferus emit mille Drachmis vt disciplinis erudiret: emicuit olymp. LXXXVIII. vocatus est Atheos: q̄ nullos putaret esse deos. Myſteriaq; adeo cōtēpsit vt etiā ea sectantes auerteret. Quare ab Atheniensib⁹ pulsus est: q̄ talētū polliciti sunt interficiētibus eū. Suidas. Diagoras Rhodius cū se victorē duosq; olympionicas filios vidisset: Nunc ait tibi Diagora moriendū: ne amplius olympiam ascendas: qd̄ sane p̄ gaudio accidit. authores Plinius. Gellius. DIADVMENVS formosus oīs adoleſcēs appellari poterat id est diadematus & vittatus. Nam in Elide formę certamen haberi solitū Dionysius & Theophrastus scribunt: vicē tē quoq; armis donari: ac vittatū ab amicis ad tēplū deduci: coronariq; myrto: arma ipsa Mineruæ cōsecrari. Reperta Ramæ haud diu inscriptio huiuscemodi: Diadumen⁹ Lurnesian⁹ Praguator Augusti votum Syluano soluit merito. T. F. Diadumen⁹ fortissim⁹ Macrini fili⁹ inter Imperatores. Dicearchus Siculus e Messana Aristoclis auditor: philosoph⁹ orator & Geometra: scripsit de rep. Spartiatarū: quē libru quotānis legere in loco publico cautū est: iuuenesq; auditū cōuenire. Fuit itē alter Lacedemoni⁹ grāmatic⁹ Aristarchi auditor. Suidas. Dicegenes poeta scripsit Tragedias & Dithyrambos. Idē. Dias Sophista Ephesi⁹ Philippi Macedonis tpe ponit a Philostrato. Didymos qnq; Suidas fuisse cōmemorat. Tres tñ Alexandrinos: oēs autē grāmaticos Prim⁹ tpe Augusti Cicerone & Antonio Cos. natus: Alexandrin⁹ gñe: q̄ Romæ p̄fitebat cognōie Calchētōr ob patiētīā in libris quos supra tria millia & quingētos dicit scripsisse. Hui⁹ meminit Rufin⁹ in ep̄la cōtra Hieronymū. Reliqui itē Romę posteris tēporib⁹ docuere. DIDYM⁹ Alexandrin⁹ p̄sul Cæsariensis capt⁹ oculis a puero & ob id elemētōrū quoq; ignarus: adeo oībus admirationi fuit: vt Dialecticā quoq; & Geometriā q̄ vel maxie visu indigēt: p̄fecte didicerit. Is plura opa nobilia scripsit: Cōmētarios in psalmos: de. S. Sancto libru vnū quē Hieronym⁹ in latinū vertit. Et alia cōplura in oēs sacros libros q̄ cōmemorant a Hieronymo: q̄ suo tpe fuisse restatur & ætatis annū. LXXXIII. excessisse. Alibi se eū audiuisse dicit. Alibi itē pro Hæretico taxat his verbis. In Didymo memoriā p̄dicamus: & sup̄ trinitate fidei puritatē: sed in ceteris q̄ male ingenio credidit nos ab eo retrahimur. Rufinus vero in. XI. historia sic ait. Inſāmat⁹ desyderio literarū Didym⁹ nō desperauit adſiduis p̄cibus apud deū qd̄ natura cōsequi non erat. Miscebat p̄cibus studia: ac labores cōtinuos non ad legēdū sed audiendū: in silētio vero ea meditādū q̄ audierat: ita vt quę aliis dat adſidua lectio: illi mentis adſidua cogitatio sup̄pediraret. Itaq; breui doctor ecclesiasticæ Alexandrinę scholę successit collaudāte Athanasio ei⁹ vrbis p̄sule. Nos ei⁹ q̄ aliq̄ ex parte ei⁹ fuim⁹ auditores: & ea q̄ a nōnullis dicēte eo descripta sūt legim⁹: lōge maiorē gratiā & diuinam quasi ac supra humanā vocē sonātē in ipsi⁹ magis sermonibus qui ex ipsius ore enūtiabantur agnouimus. Dibutades Sicyoni⁹ primus figulus Corinthi filia opera inuenta similitudine ex Creta fingere quā plasticę vocāt: q̄ capta amore iuuenis: illo abeūte peregre: vmbra ex facie ei⁹ ad lucernā in pariete lineis circūscripsit: quibus pater eius impressa argilla typum fecit: primusq; p̄sonas regularū extremis imbricib⁹ imposuit: q̄ inter initia Prototypa vocāt. Deinde Eclypa fecit. Plini⁹. Dinocrates Messenius in patria potēs in cōiuiuo temulēt⁹ muliebri saltauerat habitu. postero die a. T. Qu. Flaminio Procōl. subsidū rogabat: q̄ ab Achæorū ipio ad defectionē sollicitare Messanā verlarēt in aīo. Tūc Flaminī⁹: De his viderimus. Te autē miror cum res huiusmodi moliri auderes: in vino saltare & canere posse. Hic rebellauit tñ cū Ciuitate. Philopomenē Achæorum ducē in plio cepit: ac veneno in custodia necauit. Vici⁹ tandem ab exercitu Achæorū vrbeq; amissa: ne veniret in manus inimicorū: sibi mortē cōsciuit. Plutarchus in Philopomene. Dimophil⁹ & Gergasus Plasticę artis insignes. Plinius. Dion Syracusan⁹ apud su

Democides
Demolchus
Demochares.

Dexippus
Diagoras
poeta.

Diagoras
athleta.
Diadumenus.

Pregustator.
Dicearchus.

Dicegenes.
Diasophista.

Didymus
Alexandrinus.

Dibutades

Dinocrates
dux.
Dimophilus & Gergasus.

Dion Syracusanus.

os eius potentia & facultatibus p̄ditus. Platonē primo Syracusis audiuit: donec ille teneret mo-
ram apud Dionysium: apud quem ipse quoq; in honore fuit. Sed postea q̄ esset ei pp̄inqu⁹ & fa-
miliaris: saepe p̄pterea ad liberādas Syraculas cū per se & p̄ Platonē hortaret: i suspitionē Tyrā-
no venit. Quare in exilium actus: eius puentibus dimissis Athenas venit: quo tpe & Platonē p̄-
fecto ludorū impensam de suo suppeditauit. Ceterū inductus vti credit Platonē p̄suasione ad
liberādas animū Syraculas adiecit: simulq; Speusippo viro fortissimo & amicissimo iuuante: habi-
ta Zacynthi concione ad milites: factoque Apollini sacrificio contra Dionysium mouet: i quo bello
fret⁹ etiā auxiliio & cōspiratione Ciuium vrbe potitus: tyrānū coegit in arcem sese recipere: donec
deditione clam hosti facta ex foedere Corinthū in exiliū missus est. Dion itaq; victoria plene poti-
tus paulo post a Calippo Atheniensi eius familiari vna cū paucis coniuratis interficit. Qd̄ Syra-
cusani adeo aegre tulisse feruntur: vt in eius vltionem q̄n eū in potestātē habere non potuerint:
filias interfecerint. ex Plutarcho. Dion Cassius cognomēto Cocceius patria Nicaeus historicus
sub Alexādro Māmeq; scripsit Romanā historiā libris. LXXX. Præterea gesta Traiani p̄cipis:
vitā Arriani philosophi. author Suidas. Historiā hāc hodie haud integrā habem⁹. Superst & epi-
tome ab aliis facta: quorū dā Imperatorū ab eo descriptorū. Item de p̄ncipe libris. III. insup qdā
in moralibus tractatus admodū parui. Dion Prusieus sophista & philosophus quem Chryso-
stomū appellabant: p̄cedebat in publicum amictus pelle leonis: corpe gracili. Apd̄ Traianū p̄lētū
q̄ vixit: cuius maxime familiaris fuit: eodēq; curru dignatus. Scripsit p̄ Homero contra Plato-
nē libris. IIII. De virtutibus Alexandri Magni. X. p̄terea an mundus esset mortalis: & laudē Her-
culis. hāc Suidas. De eodē Philostratus in sophistis plurib⁹ verbis refert in hāc insiam. Fuit atq;
lis Apollonii Tyanei & Euphratis Tyrii philosophorū: fugiēs Domitiani tpa q̄n philosophia exu-
labat: ad germanos & Gerasē sp̄ote cōtulit ignotus: vbi tunc Traianus nōdū Imp. res gerebat:
quo tpe indigna quoq; multa victus grā facitabat opus in agro faciēdo: plantādo. Studia neuti-
q̄ intermittendo: lectitabat saepe quos secum extulerat libellos: Platonis Phædonē & Demosthe-
nis orationē de legatione. Solebat & sepe in castra venire. Cūq; Domitiano interfecto animadu-
tisset tumultuantes milites & ad res nouas erectos: extemplo nud⁹ vt erat cucurrit: & ex altissi-
ma ara concionatus: illud Homericū p̄fat⁹ est: At nudus tacite prodit cōsult⁹ Vlysses. Seq; Dio-
nē summū philosophū esse manifestaui: p̄suasitq; vt meliora sentiret: neq; a Romano villo mo-
do discederēt imperio. Reductus a Traiano deide fuit in vrbē: in eodē iuect⁹ curru. Scripsit Res
Geticas atq; id bellum omē. DIOGENES Sinopeus vt est author Suidas Pythiā cōsuluit: quo
nā modo posset excellere: respondit si nummos adulteraret. Quo ille facta patria expulsus Athe-
nas venit: Antisthenemq; philosophū audiuit: sectā instituit Cynicam. Iā senex a Scytalo pirata
captus vānūdat usq; Xeniadī Corinthio fuit: a quo vt ait Macrobius interrogatus quid artis
nouisset: scio inquit liberis hominibus impare: tunc eū manumisit ei⁹: liberos suos ad erudiēdū
tradidit: apud quē Diogenes viuere maluit dum posset ab amicis redimi. Excessit e morfu canis
eodē die quo Alexāder Babylone. Laertius vero de hoc tradit q̄ palliū duplex prim⁹ in vsu ha-
buit ob necessariū vsū: vt illo cubitās sese obuolueret: Peramq; in qua cibos ferret ac baculū
ad iter faciēdū. Doliū p̄ domo habuit ad estus ac frigora versatile. Liberales artes suis sectatorib⁹
abstulit: ne intelligētes aliena dogmata puerterentur. Contemptum mundi ac patiehtiā p̄cepit
par stois: nisi coirent publice cū vxoribus: dicitātes q̄ honesta sunt lege: ea publice fieri debere
Diogenes Babyloni⁹ multo post Sinopensem p̄ceptor Antipatri. de quo Cicero de officiis mule-
ta. Diogenes Laertius historicus scripsit de vita & morib⁹ philosophorū: cōuersus ab Ambrosio
Monacho. Scripsit & librum epigrammatū in scriptores virosq; p̄stantes: vt ipse plane testat⁹
Solone. Diogenes Atheniensis & Carlatides Pātheon Agrippæ decorauerūt. DIOGNETI plu-
res. Ille prius qui scriptor fuit itinerum Alexādrī: quē Plinius libro. VI. se sequi testat. Alter Clī-
tomachi pater illius Poeni qui successit Carneadi. Fuit alius pictor etate Iulii Cæsaris cui⁹ memi-
nit Capitolinus. DIODORVS Chron⁹ Dialectic⁹ ex Iasso Asia Ciuitate fuit: vt Strabo est
author. Platonē tpe: Euclidēq; audiuit: dictus Chronus ab Apollonio Chrono eius p̄ceptore:
cuius vt famam obscurauit: ita & cognomen vsurpauit. Dialecticus etiā appellatus q̄ vt ait. Di-
ogenes primus inuolutum: & cornū differendū genus inuenerit. Hic apud Ptolemæum Sote-
rē commemorans: cum olim inter epulas a Stilpōne sermones quosdam dialecticos propositos exte-
plo nequiuisset exoluere: a rege propterea increpitus & in iurgio Chronus appellatus conuul-
sum deseruit: ac edito per otū super ea p̄positione libro ex animi mœrore extinct⁹ est. Diogenes
Diodorus Comicus poeta. eius nōnullas fabulas commemorat Athenæus. Diodor⁹ stois vixit

Dion histo-
ricus.

Dion sophi-
sta.

Diogenes
Cynicus.

Diogenes
Babyloni⁹
Laertius.

Diogneti-
tres.

Diodorus
Chronus.

Diodorus
poeta.

Diodorus
Stoicus.

mortuus est apud Ciceronē quē in dialectica exercuit: vt est author in Bruto. Diodorus Valeri-
us philosophus Alexandrinus filius Pollionis philosophi illius qui fecit dictionariū Atticū flo-
ruit Hadriani tēporibus. Suidas. Diodoros præterea Duos e Lydia Tyberii tempore Strabo cō-
memorat: Ambos oratores. Diodor⁹ siculus scripsit historiā quā Bibliothecā inscripsit: cōtinet
autem res & Romanas & varias in libris. XL. vt Suidas testat: q̄ dicit eū floruisse sub Augusto
& supra. Quod & ipse quoq; libro. VI. testatur. Iul. Cæsar ingt diebus nris Rhēnū pōribus miro
modo iunxit. Primi Sex libri antiquorū gesta q̄ fabulosa appellant ante bellū troianum cōtinēt.
In horum primis tribus barbarorum: in reliquis antiquē res græcorum narrant. In vndecim de
inde cōferuntur quē de bello troiano vsq; ad Alexandri Macedonis mortem gesta sunt. In reliqs
XXIII. continētur quæ deinceps vsq; ad bellum gallicum qd̄ Romani Duce Iulio Cæsare gesse-
runt. q̄ Annos in summa cōplectuntur. M. CXXXVIII. Huius historiē tantum. VI. libri ad no-
stram ætatem peruenere. Diodorus Tarsensis præsul: dū Antiochiæ p̄byter esset magis claruit
extant eius in Apostolum Commentarii & alia: vt author Hieronymus. Theodorus vero in hi-
storia tripartita dicit hunc Iuliani & Valentis vsq; temporibus fuisse: scripsisseq; quanta nemo
alius suo tpe: inter q̄ sunt Chronica: emēdās errores Eusebii Pāphili. Cōtra Aristotelē de Corpo-
re cœlesti & q̄ calidus sol. De prouidentia contra Platonem. Quomodo velle & non velle in deo
cum sit sempiternum. Dioxippus nobilis Athleta. Cuius meminit Plinius. Alius poeta Comic⁹
cuius fabulas cōmemorat Suidas. Alius miles Alexādrī magni: mira fortitudine. puocat⁹ a Cor-
rago milite itē Macedone: claua eū cecidit. author Aelianus. Dioscorius Miræus grāmatic⁹ p̄fe-
ctus p̄torii Leonis Imperatoris ac p̄ceptor filiorū eius. Suidas. Diomedes Rex Aetolia: Tydei
& Deiphiles filius: vn⁹ e ducibus Græcorū: ab Homero tertius virtute post Achillē & Aiace po-
nitur: qui confecto bello ob adulterium coniugis in Apuliam se cōtulit: Adria: Argyripa aliisq;
multis in Italia cōditis ciuitatibus. Insulæq; duę Diomedē: vbi eius socii in aues cōuersi. quam
ipse Diomedes historiā in. VII. Virgillii libro narrat: cum oratoribus contra Aeneā denegat au-
xilia. Interfecit autē ex Troianis Xatippū Mnestheū Epistroniū Orcomenē. Diomedes Thracia:
rex: qui equos humana carne pascebat: expugnatus tandē ab Hercule. Ouidi⁹. Demū Thracis
Diomedes grāmatic⁹. Diogenian⁹
Dioscorius
Diomedes
Rex Aeto-
lię.
Diomedes
rex thracię
Diomedes
grāmatic⁹.
Diogenia-
nus
Diocles
poeta.
Diocles me-
dicus.
Dioscori-
des.
Diopceus
& Scybis.
Dionysius
tyrānus Se-
nior.

Diodorus
siculus.

Diodorus
præsul.

Dioxippi-
tres

Dioscorius

Diomedes
Rex Aeto-
lię.

Diomedes
rex thracię

Diomedes
grāmatic⁹.

Diogenia-
nus

Diocles
poeta.

Diocles me-
dicus.

Dioscori-
des.

Diopceus
& Scybis.

Dionysius
tyrānus Se-
nior.

Dionysius
iunior.

ris q̄ exul exceptus: solitā in eos quoq̄ exercuit sēuitiam: Sex annis rapinis: stuprisc̄ oīa complēdo. Deinde Locrensi cōspiratione Ciuitate eiectus in Siciliam rediit: ibi Syracusas securis omnibus post longum pacis interuallū per pditionem recepit. Cūq̄ grauior rursus esset: iterata cōspiratione duce Dione Syracusano cuius supra meminimus: cū Corinthiorū auxilio oblidet. Tūc deposito imperio arcē Syracusanis tradidit: receptoq̄ priuato instrumēto Corīthū ī exiliū p̄ficiscit. Ibi humillima quaq̄ tutissima existimās ī sordidissimū vitē genus descendit: in publico vagari: potare: in ganeis & popinis versari: p̄nosus & squalidus incedere visus est: postreō ludimagistrū agēs pueros in triuio docebat. atq̄ hęc oīa vt cōtēnēd⁹ magis q̄ metuēd⁹ videret. Hęc Trog⁹. Hūc & Tragicū poetā fuisse cū Cicero tū alii tradunt. Valerius ei⁹ rapinas enarrat: aureas pateras e manibus diuorū simulacrorū rapiebat dicitans bona a diis porrigētib⁹ accipiēda. Ob suspicionē filias tōstrices habuit. Anicula inuēta q̄ p̄ eo deos p̄caba: cām iterrogata respondit: cū plures vidisset ī ea ciuitate Tyrānos cōtinua successiōe deteriores: ipm̄ p̄stare incolumē esse: ne & itē deterior ei succedat. Dionys⁹ Dialecticus e Bithynia cōmemorat Straboni lib. XI. Dionys⁹ Corithi⁹: vt Suidas scribit: vt alii / Apher ex Byzāthe ciuitate Tēporib⁹ Augusti scripsit Geographiā versib⁹ hexametris cōuersā a Prisciano. Itēq̄ de lapidib⁹ & aibus. de Bacchis. q̄ oīa dep̄dita p̄ter Geographiam. Dionysius Alexandrin⁹ grāmatic⁹ puenit ad Traiani tpa. Cuius bibliothecę & ep̄ls p̄fuit: p̄ceptorē habuit Cheremonē philosophū. Cui scholę Alexandrinę olī successit. author Suidas. Dionysius Milesius historic⁹: scripsit res Persicas & q̄ post Dareū secula sūt: aliaq̄ a Suida cōmemorata. Philostratus hunc pluribus verbis inter sophistas scribit. eū dicit Hadriano principi ob ingenū acceptū fuisse: a quo Satrapa factus adscriptusq̄ iter egres iter eos q̄ in museo epulatur. Eteī Musēū vt alibi dixim⁹ Aegyptia mēsa est cōtinēs viros in toto orbe doctrina claros. Dionysius Halycarnasseus Augusti tpe Romanā scripsit historiā. vt Suidas testat. scripsit etiā de Characterib⁹ antiquorū oratorū. Pręterea de cōpositione orōnis & elocutione: quō fīat ep̄thalamia ep̄thaphia panegyrica. q̄ Theodorus Gaza in latinū cōuertit. Ipse vero Dionys⁹ de se scripsit lib. priō. Ego ī Italiā traiciēs post bellū Cęsarī Augusti olymp. CLXXXVII. Annos. XX. Romę vsq̄ ad hoc tps cōmorat⁹ sum: sermonemq̄ vernaculū Romanū edidici. Cūq̄ ad historiā spectarē: nihil in hoc spatio potius habui q̄ q̄ faceret ad hęc rē: alia ex doctrina hoīm cū q̄bus conuersabar accipere: alia vero ex authoribus receptis mutuari. Catone Valerio Antiate Fabio Actis Gelliis calpurniis ceterisq̄. Dionys⁹ Heracliōis fili⁹ Tyrān⁹ ap̄d Heracleā & Antiocheā regnauit: vt author Strabo in. XVI. Ad nros nūc veniā. Dionys⁹ Ariopagita p̄sul Atheniēsis discipulus Pauli: vt scribit ī actib⁹ ap̄lorū: solus Paulo cōcionāte e phis q̄ aderāt credidit. Hic vt scribit Suidas: cū eēt in egypto quo se disciplinę causā cōtulerat: videret q̄ tunc eclipsim minime naturalē cū Christ⁹ est passus: vna cū Apollōphane sophista p̄ceptore suo dixit: aut de⁹ naturę patif aut machina mūdi dissoluet. Scripsit ad Timotheū p̄sulē Ephesi de diuinis noībus lib. XII. de Hierarchia ecclesiastica ac celesti: de celestib⁹ ordinib⁹. p̄terea alia cōplura opuscula. Miss⁹ postreō ī Galliā euāgelii grā vna cū Rustico & Eleutherio a clemēte pō. sub Domitiano ī eodē loco martyrio adscit. Ei⁹ nobile tēplū deiñ p̄p̄ Parisios excitatū vt in rebus gallicis explicatius narraui. Dionys⁹ Corinthiorū p̄sul sub. M. & L. Antoninis doctrina sā citateq̄ clar⁹. Scripsit ep̄las q̄sdā valde laudatas: vt author Hierony. Dionys⁹ p̄sul Alexandrin⁹ Origenis discipul⁹. ei⁹ plurima opa Hieronym⁹ narrat. Eusebi⁹ quoq̄ lib. VII. testat hūc pluriā p̄ religione tulisse. Scripsisseq̄ cū multis ep̄las: tū Cornelio tūc ep̄o vrbis Romę: vbi dicit. Scito frater. Ex quo notandū q̄ tunc p̄sules fratē Pontificē appellabāt. Diues cognomentū est Ro. L. Bebius Diues flamen quirinalis Liuiō lib. VII. de bel. Ma. memorat. Dictys Cretēsis perit⁹ Phoeniciū literarū: natus Mariōe filio Idomenei scripsit bellū Troianū / in quo ipse militauit / phoeniciū ligua. Reuersusq̄ in patriam moriēs mādauit: vt liber arca plūbea sepulcro ei⁹ inferret oclusus Anno deiñ tertio Neronis p̄cipat⁹ ob terrę motū sepulcro reuulso arca apparuit. delataq̄ ad Rutiliū illius Insulę p̄sidē: & ab illo ad Neronē transmissa est. Librū Nero in gręcā linguā cōuertit iussit: bibliothecęq̄ dicauit: q̄ ad nostrum eum peruenit conuersus in latinū sermonem a quodam Septimio: vt eius indicat ep̄stola. In qua dicit librū inuentum a pastoribus in sepulcro & ad Praxim ei⁹ regiōis dñm delatū: ab illo vero Neroni dono missū fuisse. GN. DOLOBELLAS Duos eodē tpe fuisse cōstat p̄ter illum in quem sunt Ciceronis orationes. Horum alterū Cęsar reperundarum accusauit nec damnauit. Alterū. M. Scaur⁹ accusauit & damnauit. author Padianus. Dolobella partium Cęsarianarum æqualis tempore supradictis Treboniū vnū ex Cęsarī percussorib⁹ Smyrnę crudeliter interfecit: ex quo hostis a Senatu iudicat⁹ tadē ī Sy

Dionysius Dialectic⁹
Dionysius Geographus.
Dionysius grāmatic⁹.
Dionysius Milesius.
Dionysius Halycarnasus.

Dionysius Ariopagita.

Rusticus.
Eleutheri⁹
Dionysius p̄sul Co.
Dionysius p̄sul Alexā.
L. Bebi⁹ Diues.
Dictys.

Dolobella Duo.
Dolobella Cęsarian⁹.

ria multis plis cum Cassio congressus: victus sibi man⁹ attulit. Cōtra hūc Cicero in philippicis inuehitur. Alius quoq̄ superior tēpore his omnibus frater fuit. L. Saturnini Tribuni Pl. & ī ei⁹ tumultu interfect⁹. DOMITIORū Gens Romę vetusta. CN. & L. p̄nomina tantum sibi adsumpsit. L. Domitius Aenobarbus simul & cognōis & familię princeps fuit: Cui reuertēti e rure gemini iuuenes impasse tradunt: vt victoriā de Latinis po. Ro. nuntiaret: & in fidē maiestatis adeo pmulsiſſe malas: vt e nigro rutilum pilum ariq̄ similem reddiderit. Tranallus. CN. Domitius Procos. cōtra Allobrogas Aruernosq̄ feliciter dimicauit: cā belli q̄ Salyorū regē Tentomaliū suscepissent: q̄q̄ Eduorum agros po. Ro. amicorū vastauissent. Liuius. XXI. Idem teste Valerio de perfidia: Biturum Aruernorum regem: ad successorem. Q. fabium confugere paratum: specie colloqui comiter hospitiō inuitatū vinxit: ac Romā deportandū curauit. Cuius factū senatus neq̄ pbauit: neq̄ rescindere voluit: ne si venisset in potestātē bellū moueret. Igitur eum Alabę custodię relegauit. In hunc etiā dixit. L. Crassus orator: non esse mirandū eum æneā barbā habere: cui os ferreū: & cor plumbeum esset. Hic a Cicerone inter principes oratores sui tps ponitur in oratore. L. Domitius pompeianarum partium: ter victus in potestatem Cęsarī venit totidem dimissus. Nam primo successor ei delectus Corfiniū cum p̄sidiō tenebat. obsessus cū clam fugeret: oppidani ad portam eū sectantes captū ad Cęsarē duxerūt. Qui dimissus: contra iusiurandū ab eo p̄stitum aduentu suo Massiliensēs postea cōfirmauit: sed repente destituit: postremo in acie pharsalica occubuit: vir neq̄ satis cōstans & ingenio truci. In desperatione rerum haustū venenū poenitētia euomuit: cū accepisset de clementia Cęsarī: manumisso medico qui illud prudens min⁹ noxiū temperauerat. Solus inter pompeianos cōsuluuit in hostiū loco habendos: q̄ neutram partem sequerentur. Huius igit filius melior cunctis veniā a Cęsare meruit obtinere. Ex hoc postea auus & pater Neronis principis fuere. Quorū Auus in p̄tura: Consularisq̄ honore equites & matronas ad agendū perduxit in scanam. Munus gladiatorū tāta crudelitate egit: vt clam frustra prius monit⁹: edicto ab Augusto sit coercitus. Huius fili⁹ Domiti⁹ Iuliam Agrippinam Germanico natā duxit vxorem: ex qua suscepit Neronē p̄cipē. vt ait Trāquillus. L. Domitius p̄tor Sicilia: illum qui sibi dono aprum attulerat: cruci adfixit: cū cōperisset vi teli ferā captā: qd̄ antea per edictū vetuerat. Valerius. Domitiū exulem Marianarum partium Pompeius cum exercitu cōgrediēs interfecit. Plutarchus. Domitius Aenobarb⁹ ex Antonii partibus ad Augustum transfugit. Cui Anton⁹ adeo se humanum p̄stitit: vt res & bona sua remiserit. Plu. in Antonio. Domiti⁹ Corbulo a Nerone missus Duas alas & tris cohortes q̄s secū ad castellū duxerat in Armenia: quia hostibus cesserant extra vallum iussit tendere: donec p̄p̄ris excursionibus redimeret ignominiam. Frōtinus li. iiii. Domiti⁹ Infanus: doctus clarusq̄ ī vrbe Roma grāmatic⁹: id cognomētū adept⁹ q̄ esset natura intractibilis ac morosior. Gellius. Domiti⁹ apher orator Nouariēsis Neronis temporibus. de quo Quintil. Domitius Apher verborū arte & toto gnē dicendū p̄ferendus. & quē in numero veterū hęc nō timeas. Eusebius dicit eū redundantē superfluitate cibi in coena periisse. Domitia Domitiani principis vxor sine liberis fuit. Flauia Domicilla Statili. Capellę agris filia: Vespasiani vxor: Titi & Domitiani mater: eiusdem etiā noīs filia. Vtriq̄ Vespasianus superstes fuit: vt ait Trāquillus. Aliā quoq̄ virginē ac martyrem nostri tradunt ex hac stirpe fuisse: Domitiani ex sorore neptem: ac Aurelio Flauio Clemētis Domitiani fratris filio pactā: q̄ a Nereo & Archileo Eunuchis & custodibus eius Petri discipul⁹ ad fidē simul & virginitatem seruandam deducta est: & a Clemēte p̄sbytero abluta. q̄re de Eunuchis supplicium sumptum: ipsa in Pontiam insulā missa: demū a viro Terracinam reuocata per Theodorā & Euphrosynam collactaneas nullo modo auerti potuit: sed ille potius ad fidem ab ea cōuerſe: ex quo omnes in vno cubiculo atq̄ eadem vrbe crematę. Dñs philosoph⁹ Syrus genere e Laodicea discipulus Syriani: vt ait Damascius. Est & martyr eius noīs sub Maximiano cui⁹ erat Cubiculari⁹. Liberat iuocātes a morſu canis rabiosi. Alius itē p̄fessor: ex Aphrica pulsus vna cum Vincentio & Marcellino p̄sule Ebredunēsi. In qua etiā vrbe sepultus. eius festum XII. Cal. Maii: Superioris vero. VIII. Eid. Octob. Donat⁹ grāmatic⁹ p̄ceptor diui Hieronymi scripsit artē quę in manibus extat puerorum: q̄q̄ in epitomē redactā. Commentarios itē in Terentiū & Virgiliū edidit. Donatus a quo Donatiani sub Constante & Constantino principibus: adseuerabat a nris scripturas in persecutione ethnicis traditas: totāq̄ pene Aphricā ac Iudæam sua persuasione decepit. reliquit scripta ad suā sectam facientia. Hieronym⁹. Donatus itē Martyr P̄sul Arretin⁹: sub Iuliano principe: quē parentibus ob fidē interfecit ipse Arretinū aufugit vna cū Hylariano Monacho viro factō: simlq̄ securi percussus: atq̄ ī eodē loco sepult⁹

L. Domiti⁹ Aenobarb⁹ CN. Domitius.

Bituit⁹ rex.

L. Domiti⁹ pōprianus. Domitius auus Neronis.

Domitius pater.

Domitius. D. F.

L. Domiti⁹ p̄tor.

Domitius p̄tiū Mar.

Domitius Antonian⁹.

Domitius corbulo.

Domitius infanus.

Domitius apher.

Domitia.

Domitilla tres.

Statili. Capella.

Euphrosyna.

Theodora.

Nereus & Archil.

Dominus philosoph⁹.

Dominus matyr.

Donat⁹ grāmaticus.

Donatus Hæretic⁹.

Donatus martyr.

Dorotheus martyr. Gorgonius Dorotheus praesul. Dorothea virgines. GN. Duilius Cos. Amiclo dux. Demosthenes orator. Harpalus. Demosthenes dux. Nicias. Demosthenes grammaticus. Ebion. Hecataeus. Ecebolius. Hector.

Bion Heresiarcha vñ Ebionite, Christu solū hoīem putāt: aliqñ virtute pfectū: nec tm fidē satis sed legis veteris obseruatiam esse necessariam. Qua propter Sabbatū simul atq; diē dominicā seruāt. Eusebi⁹ i histo. HECATAEUS Milesius historicus celeberrimus tēporib⁹ Darei illius q; successit Cābisi olymp. LX. Auditor Protagorā. Suidas. Ecebolius Sophista Cōstātinopolitanus sub Constantino magno Christianus ardentissimus visus. de inde sub Iuliano principe alius apparuit. Suidas. HECTOR Priami filio rū fortissimus iterfecit: vt est author Homer⁹ simul & Dares Phrygi⁹: Protesilaum; Merionē; Boetē; Archilochū; Protenorem; Delpenore; Darium; polyxenum; Phidippū

xatippum / Leonteum / polybetum / Carpedontē / Lepodemonem / Laphorē / Epistrophū / Schediū / Maimentum / Palamonē / Patroclum: in cuius vltionem & ipse demū ab Achille interfectus: lo roq; tractus quo ille quondam ab Aiace donatus fuit. Sicuti & Ajax ensi ab Hectore dono dato i cubuit. Egemon Characen⁹ (est em Charax Phrygiē vrbs) versificator scripsit bellū Leuticū Thebanorū & lacedemoniorū. Stephanus. Egessitrat⁹ Ephesius: ob tribulis sui necē exul Delphos pueniens: quemnam locū coleret cōsuluit deum: Cui phoebus: vbi salrātes videret rusticos cum coronis oleaginis. Itaq; pfectus in Asiam rusticos eo modo cernens / vrbem cōdidit Eleamitem. author Pythocles Sami⁹ apud Plutarchum. EGESIAS Magnesium orator egregi⁹ qui Asiatici stili author fuit: attico modo q; tunc vigeat immutato. Strabo. Egessipp⁹ historiā scripsit ecclesiasticā. v. libris quos habem⁹ a Christi supplicio vsq; ad sua tpa rudi stilo. vbi testat se venisse Romā sub Aniceto Pontifice: vt ait Suidas. Hieronym⁹ hunc patria Iudaū dicit ac inter scōs refert. Alter fuit poeta Comicus. inter fabulas ipius commemorant φιλαιτροι. Athene⁹. Heladius grammaticus Alexandrin⁹ sub Theodosio Iuniorē scripsit Lexicō amplissimū ex ordine literarum. De laudib⁹ itē Theodosii. Descriptionē balnei Cōstāntiniani. Dionysium siue Musas nonnullaq; alia. Suidas. HELLANIC⁹ historic⁹ Mitylenens vixit cū Herodoto apud Amintā Macedoniae regē: Quo etiā tpe Euripides & Sophocles. Idē. Electra Agamemnonis filia prius Laodice appellata argeis ita cognominantib⁹ eā post patris mortē q; quasi ἀλεκτρα. i. sine lecto & matris monio ad senectutem puenerit. Aelianus de va. histo. Apud Sophoclem est ei⁹ noīs Tragœdia scripta. Helena post mortē Menelai a Magapentho & Nicostrato filiis Orestis fugata in Rhodū ad Polyzo vxorem Tlipolemi puenit q; iussit eā arbori suspendi ob viri zelotypiā. author Pausanias. Helerna vero: eadē & Crana & Carna dicit: filia Iani apd ostia Tiberina regnabat: donataq; a patre albo sceptro ac post mortē a Crano fratre ibidem in luco sepulta: cui sacra instituta durabant. Ouidius. Adiacet antiquus tyberino lucus Helerne: Pontifices illuc nūc quoq; sacra ferūt. HELCHESAITARUM Secta tpe Philippi Imp. & Origenis cōualescere cœpit. De qua ipse Origenes in disputatione. LXXXII. psalmorum sic ait. Venit quidam iis diebus qui sibi magnū aliqd & præter ceteros sapere videretur: adseuerans quandam Helchesaitarū sectā q; nuper exorta est Hi qdā de scripturis refutant: & rursus admittunt nouæ ac veteris legis testimonia. Aplm Paulū penitus respuūt. Fidei desertores ob metū: citra mentis intentionē: nihil omnino admittere. Hæc itaq; adseuerant & librū quēdā circūferunt quem dicit de celo lapsum. Cuius verba si qs audierit: veniā delictorū consequat: aliā pter illā quā Christ⁹ dicit. Eluidi⁹ Auxetii discipulus Imitator Symmachi diuam virginem pepisse quidē adseuerat vti scribit: verū postea cōgressā cum viro alios peperisse liberos qui fratres dñi sint appllati. Idq; Sacris libris cōtendit & pbat peram interpretando. Cuius insanam opinionē Hieronym⁹ li. II. egregie cōfutat. Eluidius prius dicit in Prisco. ENNIVS poeta: Quē Rudie genuere vetustæ: vt ait Silli⁹. Ciuitas est Calabriae. Sed Eusebius Tarentinū eum facit. dicitq; a Catone questore Romā trāslatum i Auētino habitasse: ac vnus ancillæ ministerio contētum fuisse: tāta fuit ei siue psimonia siue paupertas. Scipionis etiā Africani familiaris erat quē in bellis semp comitabat. Sepulcroq; illius demū voluerit inferri. secutus & M. Fuluiū nobiliorem ad bellū Aetolū cuius filiu erudit. Ab hoc & Cato senex dicit literas græcas didicisse. vt arte rudis ingenio maximus taxat. Quintil. Ennium sicut sacros vetustate lucos adoremus: in quibus antiqua robora non tantā habēt speciē quātā religionē. Scripsit plurima inter quæ Annales: Bellum punicum. II. hexametris: quæ sane amissimus. ex his nonnulla Macrobius quæ Virgilius est ab eo mutuatus manifestat: nam dicere solebat se aurū ex Enniū stercore deducere. Quædam & Gelli⁹ ex Annali ei⁹. XVIII. Spernitur orator bon⁹: horridus miles amat. Haud doctis dictis cunctāter ne maledictis. Miscet inter sese inimicitias agitates. Nō ex iure manu cōsertū sed magis armis Res repetunt: regnūq; petūt: vadunt solida vi. Pellitur e medio sapientia vi gerit res. In choro itē Iphigeniæ Ennianæ hæc scripta sūt. Oriog nescit vti plus negotii habet q; cū est negotium in negotio. Nā cui qd agat cōstitutum est nullo negotio id agit: sed ibi mentem & animū delectat suū. Elogium Sepulcri scribit Cicero in Tus. ab eo conditum. Adspicite o ciues senis Enniū imaginis vrbem: Hic vostrum scripsit maxima facta patrū. Nemo me lachrymis decoret nec funera fletu Faxit cur volito docta p ora virtū. Trietiam corda se dicebat habere q; tribus loqueret linguis: latine: græce: & oscē. Se quoq; esse quintā ex Euphorbo troiano aiām: hæc in Homerū: deinde in pauonē: mox in pythagorā: postremo in se: vt plane versus indicat Persianus. Ennium post hunc alterum grammaticū scribit Tragi-

Egemon. Egessitrat⁹. Egessias. Egessippus histo. Egessippus poeta. Helladius. Hellanicus. Electra. Helena. Helerna. Helchesaitarū. Eluidius Hereticus. Eluidi⁹ prius. Ennius poeta. Enni⁹ grammaticus.

Epaminondas, lus fuisse qui duos libros de literis & Syllabis ac metris conscripsit. L. Cottā adlegando: q ait for te hūc fuisse qui Tragœdias scripsit. EPAMINONDAS Thebanus primus q patriæ lumē no menq̄ inter græcos attulit. Siquidem cū Lacedæmoniis cōgressus multas victorias ex eis tulit: postremo in bello lācea transfixus occubuit: incertum vir melior an Dux: Nā imperiū nō sibi ve pleriq̄ Duces sed patriæ q̄siuit. Pecuniæ diuitiarumq̄ abstinentissimus: vt ei post tot trisphos veluti Paulo Aemylio romę /sumptus postreō funeri defuerit. Sed & gloriæ honorūq̄ ambitioe procul: q̄ppe qui imperia magistratusq̄ inuitus ac rogatus inibat. Neq̄ ab hoc vitæ pposito ra tio mortis discrepauit. Nam vbi relatus in castra semianimis audiuit Scurum eius seruaturū: nec ab hostibus abreptū: ac p Thebanis victoriā stare: bene res habet inqt: atq̄ ita veluti gratulabun dus expirauit. hęc ex Trogi. VI. Aelianus autem eum adeo pauperē fuisse scribit vt vna tm̄ ve ste vteretur: quā siquādo fuisset opus interpolare aut reconcinnare: domi interim se contineret. Plutarchus vero in parallelis eū Bruto opponit in Stefimbroti filii seueritate: quē in bello eodē Lacedæmoniorum dimissus donec ipse domū ad comitia vocatus abesset: cū reuertēs pter mā datū cū hoste dimicasse cōperit: q̄q̄ victorem: securi pcussit. EPHESTION Macedo vnus e Du cibus Alexādri. apud quē primas tulit ob pulchritudinem pstantiamq̄ corporis. Cui rei argu mēto: q̄ cum Alexander deuicto Dareo eius tentoria cū solo Ephestione reuiseret: vbi regiē mu lieres fuerāt: vxorq̄ Darei obuiam pcedens Ephestionē p Alexandro adorauisset: q̄ forma ma iore & augustiore visus esset: cūq̄ ille repulisset atq̄ regem ostendisset: Alexander ait eam non errasse sed illum Alexandrū esse. Hęc Arrianus græcus de gestis Alexādri. Sed & mortuo qdē non minora beniuolentiæ signa ostendit. Nam teste Plutarcho in eius vita: equos mulosq̄ tōdis: pgugnacula quoq̄ ex muris diripi & p̄cipitari iussit. Tumultū p̄terea. XII. miliū talētorū ei ex truxit: ac eum vti deū colī mādauit: vt etiam Trogus testatur. Ephestion grammaticus Alexā drinus scripsit de metrorum differentia comicorū Tragicoꝝ & aliorū: teste Suida: qd̄ opus ad huc extat. Ehippius Cumæus auditor Isocratis oratoris: scripsit historiā ab excidio troiæ vsq̄ ad sua tpa lib. XXX. nōnullaq̄ alia. Suidas. Epicrates orator nobilis Athenis. Cuius meminit Demosthenes in oratione p legatione. Hic q̄ p̄pensam ad pectora barbā ferret Sacesphorus est a Platone in Comœdia vocatus: quasi scutum præ se ferens. ἀμαξὶ ὑπὸ κρηρῶ ἐπικρατεὸς σακεσφόρος. Alius itē Comicus cuius fabulæ sunt ἐμπαροσ καὶ ἀρτιλαϊσ. Alius Aeschinis oratoris necessari us cognomēto Cyrebron: vt ait Demosthenes contra Aeschinem. EPICETVS philosophus patria hieropolitanus. Ciuitas est Phrygiæ hieropolis. Conditione seruus Epaphrodyti cubicu larii Nerōis p̄cipis: corpe claudus: puenit vsq̄ ad. M. Antonini tpa. Huius disertationes Arria nus tribus voluminibus græce conscripsit eius discipulus. Ipse vero qdā quæ non extāt dicē cō posuisse. vt author Suidas. Hunc dicebat Fauorin⁹ apud Gellium solitum esse dicere q̄ pleriq̄ essent philosophi ἀρὲν τοῦ πρῶτου μέχρι τοῦ λέγειν: id est non re sed verbo tenus. Insuper Duo obseruanda esse p̄cepta: tolerandā iniuriam & abstinendū a voluptate: quæ hoc apophthegma te cōtenerentur ὑπέχον καὶ ἀρέχον. huius distichon ponitur a Macrobrīo. Δούλος ἐπικτητος γυρόμην καὶ σῶματι πηρὸς. Καὶ περιμήροσ καὶ φίλοσ ἀβαράτοισ. Quod verti sic potest. Seruus Epictetus genitus sum: corpore claudus: Paupertate Irus: diis & amicus ego.

Epictetus, EPICVRVS Atheniēsis annos natus q̄tuordecī philosophari cœpit i hortis: vt ē author De metri⁹ Magnesi⁹. Sūmū bonū: nō vt Aristipp⁹: i voluptate corpis: sed i dolori vacuitate ponebat Quapropter in principiis epistolarū ἐν πρῶτῳ scribebat id est bene rē gerere seu benefacere: cū aliū γειέμεν scribebat: id est Sanum esse siue saluere. Honestā vitam & tenuem victum diligebat q̄ parabilior esset: & anxietas animi in paradīs lautiorib⁹ epulis vitabatur. Dialecticam dam nabat quando philosophia simplicibus ac propriis rerum vocabulis cōp̄redi posset. Deos & pro uidentiam & officii in vita tollebat: sibiq̄ tantum consulebat: omnia fato agi existimans. Metro dorum Lamplacenum vnicū in vita comitem & familiarissimum habuit. Audiuit Xenocratem scripsit & opa nōnulla non extantia. quæ a Diogene commemorantur. Epicarm⁹ Cous audia tor Pythagora: reliquit de natura rerū: deq̄ medicina cōmentarios: qui adhuc extant in biblio theca vaticana. EPIMENIDES Cretensis tpe Pythagora: vt Apuleius scribit. II. floridorum missus a patre Agisarcho in agrū ad custodiēdū pec⁹: in quodā ātro obdormiuit ānos. LXXV. Experrect⁹ cū videret oīa mutata: domū reuertēs a fratre oīa didicit. Quāobré p deo est habit⁹

Idem Atheniensibus pestilētia laborātibus dixit: ciuitatem purgari oportere. Itaq̄ cū rogatus eo venisset: iussit oues albas atq̄ nigras apud Ariopagū imolari. Reuertens deinde domum ob latam ab eis pecuniā renuit. Meminit huius & Plato in primo & tertio de legib⁹. Suidas itē de ipsius sopore mentionē facit: dicitq̄ ob longam eius ætatem: puerbium manasse in rebus obso letis: Pellis Epimenidia. Præterea versificatorē fuisse. Cui Diogenes ad stipulatur: poemataq̄ ei⁹ errarat. Plutarchus in Solone scribit hunc Cretēsem vt nouum Curetam existimatū: ac vatem maximeq̄ religione pstantē: accersitum ab Atheniensib⁹: & in Solonis receptū amicitiam: ad le ges ei cōdendas maximo adiumento fuisse. Cumq̄ Munichiam quandoq̄ vidisset: dixisse q̄ pa rum pudent Atheniensēs: nam celeriter locum deleret si ex eo futura prospicerent mala. Qd̄ postea euenit. Epiphanius sophista patria Petrus scripsit περὶ γυμνασικῶν: id est præexercitatio nes. præterea declamationes: orationes in genere demōstratiuo. Suidas. Epiphanius ali⁹: pri⁹ Salaminius: deinde Cyprī præsul. scripsit cōtra omnis Hæreticos orationes quæ panaria appel lauit: & alia multa: quæ a doctis ob res: ab idiotis ob verba legunt. Decessit in vltima senectute. De vtroq̄ Suidas. Fuit item alius præsul Ticinensis: relat⁹ in numero sanctorū: qui a Theodo rico Gothorum rege pecuniam ad redimendos in Gallia captiuos impetrauit. Epitherses vt est author Pausanias Metrodori filius ex Erythris loniæ: nobilis pugil: in quatuor certamina bus victor. Alius itē sculptor: Lysippi discipulus: vt author Plinius. Alius ex Nicea Bithyniæ grāmaticus: q̄ de Atticis dictionib⁹ scripsit: vt authores Strabo: Stephanus. Ephorus Cume us: Theopōpus Chius: clarissimi historici discipuli Isocratis. alter frēno: alter Theopōpus cal caribus indigebat: vt ait Quintilian⁹. Ephor⁹ itē Cumæus Iunior scripsit Galeni principis hi storiam libris. xxvii. p̄terea Corinthiaca. & alia. Suidas. Ephrē Syrus apud Edeṣā diacon⁹ mul ta Syro sermone cōposuit: tantē alioquin dignationis: vt post sacras lectiones in quibusdam ec clesiis eius scripta publice legerent. Decessit sub Valente principe. In hanc fere sententiā Hiero nymus. Hunc authorem prius in græcum sermonē translatum Ambrosius monachus Camal dulēsis in latinū vertit: plures videlicet sermones: inter quos vnum in laudem fletus & vitupe rationem risus. Hic etiā qdā cantica ab Armodio quodam Hæretico composita: conuersis in ri tū orthodoxū verbis atq̄ sententiis pulcherrime interpolauit: quæ in templis canunt. author Socrates in sacra historia. Ephren alius græcus abhinc annos. CC. q̄ vitas principū Cōstātino politanorum lambico carmine scripsit: quod opus in bibliotheca vaticana cernitur. Erato sthenes Cyreneus discipulus Aristonis Chii & Callimachi poetę: ex Athenis a Ptolemęo Euer gete accersitus vsq̄ ad Ptolemæū quintum durauit: Plato minor a quibusdam ob doctrinā vo citatus. p̄fuit bibliothecæ regiæ: successor Callimachi. excessit annorum. LXX. sibi cibo spon te subtracto: q̄ diu per morbum torquebatur: relictoq̄ nobili discipulo Aristophane Byzantio cuius postea Aristarchus auditor fuit. Scripsit præter Philosophiā poemata: historias: Astro nomica. De sectis plures dialogos. Suidas. ERGOTELES Cretensis nobilis Athleta per sedi tionem patriæ secedens in Siciliam apud Himeram ciuitatem: Himerus est dictus: vbi non mi norem reperit seditionem inter Gelonem & Hieronem excitaram: qua tādē composita obiit in olympia: cursuq̄ vicit: cui Pindarus hymnū dicauit illum λίσσομαι πᾶν κρηρὸσ ἐλευθερίου. Eriphus comicus poeta. eius fabulæ sunt αἰολοσ πελαγῶσ μελιβία: vt Athene⁹ in. xliii. Dim no sophistarū. Heraclides Lycius domi vir clarus: clarior etiā sophistica facultate cum throno Atheniensi excidisset: Smyrnæ docuit: vbi in honore maximo fuit. Dicunt eū olim apud Seue rum principem extemporalī facultate dicentem aulicis præsentibus: exterritum sermone exci disse. Solus sophistarum ad hęc artem industria: labore: natura minime iuuante contendit. Est eius non iniucundum volumen qd̄ laus laboris inscribitur. Apollonius Naucratis eius æmu lus in orationibus eū vt laboriosum & ingenio tardū insectatur. Audiuit Hadrianū & Chrestū sophistas. Decessit octogenarius domi superstite filia tantum & nōnullis libertis: quibus Rhe toricam reliquit: q̄ Agellus erat. X. talentorū: auditorum mercede sibi comparatus. Hęc ex li bro Sophistarum Philostrati. Fuit item alius e Mopso Ciliciæ oppido grammaticus: vt Stepha nus. Alius Macedo nobilis pictor qui initio naues pinxit. Captoq̄ Perleo a Paulo Aemylio A thenas cōmigravit: eodem tēpore quo & Metrodorus philosophus & pictor: vt Plinius. Hera clides item Ponticus philosophus Athenas concessit: Platonem: deinde Aristotelem audiuit. Reliquit ingenii monumenta quæ non extant. Vir fuit mollioris habitus: vt pro Pontico Pō picus vocaretur. vt Diogenes author. Demetrius Magnesi⁹ tradit illum: nutritisse Draconē quendam: iussitq̄ eum feretro post mortem imponi: vt ex hoc putaret ad deos migrasse. Plus

Epiphanius Sophista. Epipha. præfules. Epitherses pugil. Epith. Sculptor. Epith. grā ma. Ephorus. Ephorus Iu nior. Ephren Syrus. Ephren græcus. Erato sthe nes. Ergoteles. Eriphus. Heraclides Sophista. Heraclides grāma. Hera. pictor. Herac. phs.

Heracles res huius nominis a Diogene comemorant: hi tamen quos comemorauim⁹ p̄cipui. Heracles⁹ penultima p̄ducta. sic enim gr̄ce Ἡράκλειτος. Hic Ephesius Philosophus: vt tradit Suidas nullum inuenitur habuisse p̄ceptorem: tantum natura & diligentia solus profecit: quidam tamen audisse Xenocratem & Hippasum pythagoricum volunt. Floruit tēporibus vltimi Dārei. scripsit poetice multa: ab Aristotele testis sepe citat. Cū eēt hydroptic⁹: medicū spreuit. Sed oblitum bubulo seuo soli se ficcandum p̄bens dormiebat: ex quo a canibus dilaceratus est. Suidas. Tradunt & Hieronymus & Eusebius aliū Heracletum Cōmodi Seueriq⁹ principum tēporibus: in apostolum commentarios edidisse. Heracleon Aegyptius grammaticus docuit Romanā: scripsit enarrationem in Homerum & Lyricos. Suidas. Heracleas p̄sul Alexandrin⁹ sum antea philosophus: factus christianus scholae p̄fuit Alexandrinā: deinde ecclesiae Demeetrii successor. De quo Origenes multa apud Eusebii historiā lib. ii. Eius etiam Africanus in quadā Chronica meminit: vbi Alexandriā se dicit p̄parare: Heraclee fama p̄motus. Fratrem hic habuit Plutarchū: q̄ item eodem teste Origene e philosophia ad fidem sacrasq⁹ literas conuertit. Martyrium insuper Christi causa pertulit. Erasistratus medic⁹: q̄ primus morbū cognouit Antiochi: ob amorē Stratonices nouercae. Hermagoras Aelides Carion cognominatus: Rhetor egregius: scripsit artē Rhetoricā libris. vi. De diligentia orationis. De decoro. de elocutione. de figuris. Docebat Romē post Cæciliū Augusti tēpore. decessit iā senex. Fuit item alter amphipolita philosophus discipulus Persei qui plures scripsit Dialogos. Suidas. Alius martyr sub Nerone ciuis ac p̄sul Aquileiēsis Marci discipulus: locoq⁹ ipsius apud eam ciuitatē dimissus: vbi securi percussus vna cū Fortunato Diacono fuit. iiii. Eid. Iulii. Hermogenes e Tarso. xv. natus annos sophista: adeo p̄batus: vt fama eius ad auditorium. M. Antoninū principem exciuerit: ab eoq⁹ munera egregia tulerit. Deinde tpe p̄cedēte: eū facultatis habitum depdidit: nulla morbi causa: ex quo inuidis cauilli materiam p̄buit dicentibus p̄culdubio verba esse alata: secundum Homerum ἐπιπτερόερα. Ea siquidem depouisse Hermogenem pennarum modo. De hoc item Antioch⁹ sophista dicebat. Hermogenes in pueritia senex & in senectute puer. Quapropter cum ad vltimam senectutem peruenisset pro contempto habebatur. Ex Sophistis Philostrati. Hermocrates Phocensis: clarus sophistica facultate. Antipatri magistrī epistolarum Seueri principis filiam haud fama bona inuitus imperatore compellēte duxit: Ex quo cuiusdam e familiaribus interroganti: quando Anaclypteria duceret: id est mundū & munera sp̄sa ἀπὸ βῦρακα λήπτεται: quod est manifestare & palam ferre: Facere respondisse fertur: Encalypteria potius id est quasi abscondēda. haud deinde multo post eam abdicauit. Ex Sophistis Philostrati. Hermes Trimegistus philosophus Aegyptius post Mosen fuit: cuius tempore in Aegyptio studia philosophiae clarere coeperunt. Cum antea tantum circa Astronomiā & hui⁹ generis disciplinas doctrina versaret: quae ad exercendum ingenium magis q̄ ad illustrandū animū valent. Scripsit lingua patria Dialogū in latinum sermonem postea cōuersum: vbi Asclepius introducit. Deū omnino vnū opinat̄ oīm conditorē: errorēq⁹ fatetur parentum suorū: qui superstitiones Idolorū inuenerint: easq⁹ quādoq⁹ pituras vaticinat̄ ac pariter dolet. In hāc sententiā Augustinus lib. viii. de ci. dei. vbi eūdē Hermetē rep̄hēdit: quasi pugnātia sit locutus: q̄ cū patriā superstitionē deriserit: eā tñ quādoq⁹ piturā doluerit. Suidas vero dicit eum vocatū Trimegistum q̄ consentanea fere Trinitati senserit de deo: morien tēpore hāc fuisse precatū. O caelum magni dei sapiens opus: teq⁹ o vox patris quā ille primā emisit: quando vnīuersum constituit mundū: adiuro p̄ vnigenitū eius verbū & spiritū cūcta cōprehēdētē: Miseremini mei. Hermes alter item philosophus Aegyptius: auditor Syriani sophistae: cōdiscipulus Procli sub Hadriano principe: vir nō minori iustitia q̄ doctrina p̄ditus. Nam si quid empturus minus iusto p̄tio diceret: imple nihilominus iustum p̄mebat. Siq̄d vero cōtra ipse dans iusto minus acciperet: nō vltra appetebat. Moriēsi iurauit & immortalē se esse & incorruptibilē habere animū. hāc Suidas. Hermes itē martyr p̄sul Philopoleos inter. lxxii. discipulos ponit Dorotheo. Paulo autē comemorat in ep̄la ad Ro. Scripsit librum: i quo dicit Christū forma pastoris ei iussisse: vt pasca die dñico celebret: q̄ a latinis nō recipit. Sepultus apud Baptysteriū ex facultatibus Praxedis constitutus: vt author Hieronym⁹. Qui⁹ festū. vii. Eidus Maii. Alius martyr sub Hadriano p̄fectus vrbis: fact⁹ christian⁹ ab Alexandro pontifice vna cū Theodora sorore ac tota familia. Seruis vero. ccl. Qui⁹ festū. v. Cal. Septēbris. sepultus via salaria. Hermeas e Caria dux inclytus Antiochi magni: qui cum eo & Taurū pertransiit & res magnas gessit. Ad extremum ab eo ob suspicionē interfect⁹ vna cū cōiuge & liberis q̄ erat Apamee. Polybius. Hermippus Atheniēsis poe-

ta antiquae comedia: altero cap⁹ oculo: frater Myrtili comici: scripsit fabulas. xl. Fuit itē alter Hermippus Bryti⁹: discipulus Philonis biblii qui multa cōposuit sub Hadriano principe. Suidas. Hermodorus Siculus: auditor Platonis. huic vitio datū est: q̄ quāstui philosophiā habuerit: dicta quae sub p̄ceptore audiuerit colligēdo: ac dein in Sicilia venditādo. Hāc ex libro Coloniariū nup̄ inuēto. Hermodorū: alterum architectū Cicero de oratore comemorat. Eros cognomen Romanorum multis vsurpatum. Proximis hinc annis in Iudaorum Platea effossa veterum aedificiorum ingentia marmora: vbi hāc erat inscriptio. C. Verres Eros designator Cēsaris Augusti. Erostratus Tēplum Dianae Ephesiae incēdit: noīs ac famae libidine: ex quo cautū neq⁹ eū postea nominaret: aut scriptis traderet. Herodot⁹ Halicarnasse⁹ scripsit historiam libris. ix. quorū qlibet Musē nomine inscribit. Coepit a Cyro Persarū rege. Secessit in Samū: offensus Lygdami tyrāide: q̄ tūc in patria regnabat. eo expulso rediit. Postremo inuidiae ciuū obnoxius sponte Turiū cōcessit Atheniēsiū Coloniā: vbi extinctus est & sepult⁹ licet aliq⁹ Pelle dicat. Suidas. Hic Ionice scripsit laxior Thucydide. Quapropter hūc Liuius: illum Sallustio ex nostris Quintil. cōparat. Hermolaus Cōstātinopolitan⁹ gr̄matic⁹: scripsit ad Iustinianum Imp. Epitomē in librū Stephani gr̄matici de vrbibus: vt Suidas author. Memorat̄ & ante hūc ali⁹: q̄ cōtra Alexandrū cōiurauit. Alius itē Plinio sculptor: inter eos qui Cēsariū domos signis nobilibus repleuere. Alius p̄byter & martyr sub Maximiano apud Nicomediā Roma oriund⁹: translatus deinde Venetias in basilica. S. Simeonis. Hic in fide instruxit. S. Sabinam virginem Romanā. Herodianus Alexandrinus grammaticus: Apollonii etiam grammatici & filius & discipul⁹: floruit sub. M. Antonino principe. Scripsit de arte gr̄matica teste Suida: p̄terea imperatorum historiā: quae ad nos haud integra puenit. Heron Atheniensis orator scripsit Cōmentarios in Herodotū: Xenophōtē: Thucydidē. Suidas. Herophila vocata Sibylla Erythraea: quae Tarquinii tēpore Romā venit cum libris nouē vt ait Gellius: e quibus sex q̄ sp̄reti essent cōcrematis: reliq⁹ adseruati & ingruente aliqua calamitate p̄ tempore aditi a Diuūiris: deinde. X. viris sup̄ his creatis: postremo cū Capitoliū flagraret deperditis. xv. viri cōstituti q̄ ap̄d Erythrā & in omni gr̄acia huiuscemodi libros conquiterent. Tresq⁹ itē repti q̄bus postea vsi fuere. Est altera Herophila Athanais: quae Alexandro dixit: filium eum esse Iouis. Apparuit post Sibyllam Erythream atq⁹ ei similis. author Strabo. Est & Cumaea & Phrygia. omēs autē numero. ix. quae de Christo sunt p̄be vaticinatē: & Lactantio luculenter ac ordine descriptae. Herodum p̄sapia ac gesta in Geographia in Hierosolymae descriptione narraui: Quapropter hic tantum Herodē Atticum dicā: e Philostrati autoritate: cuius vitam plurib⁹ ille explicuit. Hic Athenis natus: nobilitate generis: potētia simul & sophistica facultate p̄clarus: genus ex Aeacidarum sanguine ducebat patre Attico: cui diuitiarum initium ex thesauro ppe domum repto fuit. Itaq⁹ eo Atticus peruenit magnitudinis: vt sub Hadriano multis in Asia p̄sideret ciuitatibus: cētum boues vno Mineruae die sacrificaret. Moriens vero quotannis Mniam populo Attico viriūtim legauit. Quod Herodes minime seruasse dicit. Itaq⁹ stadium qd Athenis edificauit: opportuno cauillio Panathenaicū vocabat: q̄ videlicet ex ea pecunia quae: cuiq⁹ eorum surrepta esset: illud extruxisset. Theatrum item Athenis: Regillae extinctae vxoris nomine dicauit: alterū Corinthi. In Isthmo duos nobiles Colossos: Isthmi videlicet & Amphitrites. In templo Melicertae delphinū. Delphis stadiū Apollini Pythio: in Olympo Ioui fontem: circa Maliensem sinum Balneas salutare. Ciuitates quoq⁹ ornauit. Canusū in Italia itroductis aquis. Oricū in Epiro: & alia complura. Filium Atticū summa vecordia iuuenem: luxuriaq⁹ omni deditum: tum etiam literarum indocilem habuit: ex quo patri venit in mentem. XXIII. ei pueros aequales cum eo educare: qui nominibus literarum vocarent: vt earum memoriam p̄senti conuersatione teneret. Qua diffidentia illud Homericum familiae suae vaticinari solebat: conuersa vna tantum dictione. Vnus & is stultus domū dimittit ample. Quapropter in testamēto ei tantū bonis maternis relictis: caetera alienis diuisit haeredibus. Qd Atheniēsis sane inhumanum visum est: non conyderantibus Achillem: Pollucē: Memnonem suos alumnos extinctos: haud secus q̄ ex eo natos plorasse: q̄ ingeniosos optimaq⁹ p̄ditos indole cernerent. Inter p̄ceptores plurimos Polemonem & Fauorinum p̄cipuos habuit. Diligentia ac labore alioquin tanta: vt cum doctissimus omnium esset: studia nunq⁹ intermitteret: vel inter ipsas epulas: vel noctis interuallis excitatus. Nam cum aliis alia in eloquentia natura dederit: huic omnia simul. In dicēdo sublimis habitus: ornatu. non dithyrābico: neq⁹ verba ex poetica mutuādo sed receptissima. Breuitate alioquin accommoda rebus. Et in defensionibus vehemens & grauis. Atticae linguae sc-

Orator Saginatus.

Ersilia.

Esdras. Hesiodus.

Hesychius.

Eubulus. Euangelus. Eudemus.

Eudoxus astrologus.

Eudoxus Gnidius.

brius imitator. Nam superfluous ineptusq; Atticismus barbaru sapit. Oportet igitur tanq; solis radios in oratione splendescere. Vox ei Tragædorum haud adfectata; sed facilis ac tepori acco modata. Habebat & figurarum varietatem & cum perspicuitate recessum. Ob splendorem & magnitudinem orationis a quibusdam siccitatem amatibus/Orator saginatus est appellatus. Adolescens quondam in Pæonia coram. M. Antonino imperatore excidisse fertur. Quod claris quandog; euenit oratoribus: vt Demostheni coram Philippo: qui tamen reuertens Athenas ac deperdita Amphipoli: honores: coronasq; adsecutus est. At Herodes ignominia: tædio adfecto: ad Istrum secessit quasi moriturus: tantum vitam eloquentia: gloria: posthabuit. Excessit Marathone anno ætatis. LXXIII. relatus Athenas lectica: & omnium lachrymis in Panathenæico sepultus est. Hæc ex Philostrato. Huius etiam Herodis apud Gellium frequens mentio. Ersilia Romuli coniunx: precibus captarum fatigata virum rogauit: vt parentibus earum veniam daret: & eos in ciuitatem acciperet: ita rem coalescere concordia posse: facile impetratū. Liuius in pri. Esdras Scriba hebreus: incensam legem a Chaldeis: reuertentib; Hierosolymā Iudæis facta ab Artaxerxe potestate: diuino spiritu restituit: totamq; veterem legem in libros. lxxii. digessit. Hesiodus poeta Cumæus: puer olim vna cum patre Dio. & matre Pychmede ex patria migratibus: A scam Bæotia: oppidum perductus est. Cuius ipse meminit in Ergis. Scripsit Poemata Theogoniam: Aspida: Heroïdarum mulierum catalogum: Epicediū in quendā Batracum quē dicunt dilexisse. Præterea Erga & hemeras. Decessit iugulat; noctu ab Antipho & Crimeno fra tribus: putantib; p errorem sororis interfectorem aggredi. Fuisse dicunt nonnulli antiquiorem Homero. Porphyrius autem pluresq; alii post eum annis cærum: ante videlicet primam Olympiada annis. XXXII. author Suidas. Ipse vero de se testatur victorē fuisse ex versibus in tripode scriptis apud Heliconem. Pausanias dicit eum in certamine musicæ fuisse repulsum q non didicerat vna cū cantu cytharizare. Prim; Agriculturæ præcepta tradidit: vt Pli. li. xiiii. scribit. Idem teste Augustino lib. primo de concor. primus fabulas scripsit. Adstipulatur & Quintilianus li. v. Fabula etsi ab Aesopo nomen accepit: quia videt primus earum author Hesiodus nomine tñ Aesopi maxime celebrant. Idem li. viii. Hesiodus raro adsurgit magna; pars ei; in nominibus occupata: est tamen utilis circa præcepta. Daturq; ei palma in illo mediocri genere. Aspida Hesiodi Aristophanes gramatic; esse nō putat: sed alterius Homericū Aspida imitari volentis. Stesichorus tamen ipsius esse testatur. Argumentum eius: Hercules cum Iolao Auriga suo pficiscens contra Cygnum Martis filium: eū simul cum Ceyca eius socero ppe iam vice rat: nisi Mars illi Clypeum obtulisset. fabulis adnotatū. In Theogonia deorū genealogiam & fabulas narrat. Hesychi; Milesius sub Anastasio principe scripsit Onomatologion: id est catalogum nominū quæ claruerunt. Quorum epitome Suidas se fate; vsum fuisse. Composuit & historia; libris. vi. in qb; cōplectit tam Ro. Impatorū q; aliarū gentiū & Tyrannorū res gestas vsq; ad sua tempora: vt ait Suidas. Eubulus Cærtius Atheniēsis mediæ comediæ poeta. Fabula ipsius μετροποσ. Fuit Olymp. xci. Suidas Euangelus poeta comicus. ipsius est fabula ἀρακαλυπτό μεροσ vt ait Atheneus. Scripsit & de re militari: vt Plutarch; in Philopomene meminit. Eudemus orator & Megalophanes Megalopolita cum Archelao in Academia plurimum versari p ceptores fuere Philopomenis Megalopolitæ ducis: vt meminit in eius vita Plutarch;. Scripsit Eudemus dictionariū ex ordine literarū valde utile: quo vtunt excellētes etiam viri: vt ait Suidas. Eudoxus Gnidius astrologus nobilis Platonis æqualis: tris habuit filios: Attidē: Delphidē: Philadē. scripsit de Astrologia versibus & octoeterida. hæc Suidas. De eodem Plutarch; sic ait. Eudoxus & Architas primi Geometriā variis celaturis exornātes: hæc machinamētorum artē inchoauere. Ipsiusq; Geometriæ ratioēs difficilesq; demonstrationes p sensum & instrumētorum exēpla edidere. Quapropter in eos inuectus est Plato q; Geometriæ dignitatem sustulisset: quæ a cogitatioē & rebus incorporeis ad ea quæ sensibus perciperent declinasset: quasi ad sui vsum corpore & mercenaria indigeret inertia. Hoc pacto fabricandorum industria machinamētorum: a Geometria dilapsa secernitur: ac diutius a philosophia neglecta vna militarib; adnumerat artibus. Hæc ille. Diogenes aut; refert hunc Eudoxum nō solū Astrologū sed & geometrā & medicū fuisse. In eaq; disciplina Philicione siculo præceptore: in Geometria Architas vsum fuisse. Præterea primum curuas lineas inuenisse: floruisseq; Olymp. C. iiii. Eudoxus Gnidius sophista. a Philostrato ponitur. pluresq; alii hoc nomine claruere. Eudoxus etiam pful Cōstātinopolitan; Arrianæ sectæ imitator. Valētē principē de sacro fonte leuauit. Cuius etiā tepore obiit. successit alter Arrian; Dimophi;. Cōtra hūc Eudoxū & Macedoniū celebrata secūda gē

neralis Synodus præfulū. CL. Constantinopoli Damasi pon. & Theodosii senioris tempore. Hi negabant. S. S. esse deum. vbi Macedonio deiecto qui sedem Constantinopolitanam vsurpauerat: surrogatus est Necessarius in præfulatu. Interfuere Concilio: Gregorii Duo: Nissenus & Naziazenus Anno. CCCLXXXVII. Ex historia tripartita. Eunomius Locrensis cytharædus: huius statua Locris in Italia ostēdit: q; insidentē Cytharæ Cicadā habet: Nā cū in certamine cū Aristone regio Musico: chorda vna fracta defecisset: Cicada supuolans adstetit: quæ supplementa vocis faceret. Strabo. VI. Eunomius alter: præful Cyzicenus sub Valente principe Arrianæ hereseos sectator: diuinitatem negabat in Christo: vir corpore & aīo leprosus: & exteri; interius q; morbo regio corruptus. Arte tamē dialectica prepotens: plurima contra fidem scripsit: & disferendi leges suis sectatoribus dedit: vnde etiā nūc Eunomiani appellantur. Hunc Duo Gregorii Naziazenus & Nisseus præfules acriter scripsit confutauerunt q; adhuc extant. Sed Nisseus latius. Rufinus in. XI. historia. Eumolpus Eleusinus vel Atheniensis filius fuit Musci. vt autem placet nonnullis discipulus Orphei. versificator aī Homerū fuisse tradit. Ex Suida. Eugenius ex Augustopoli Phrygiæ Ciuitate gramaticus: docuit Constantinopoli imperante Anastasio. Idem. Hoc item nomine plures martyres. Eugenia virgo Romana & martyr dicit in Hiacyntho. Eulalia virgo Barcinonensis martyr in patria sub præside Daciano: tempore Maximiani. Eustorgius græcus: missus ab Imp. Const. legatus ad Mediolanenses: ab eisdem præful elect; acceptare prius noluit: q; dominus adfentiretur. qui quieuit in eadem vrbe. III. Eid. Aprilis. Hic etiā corpora magorum Mediolanum e Cōstātinopoli traduxit. idēq; inter Sāctos relatus. Euagrius monachus: ad quem sunt Hieronymi epistolæ: anteq; esset Christianus philosophic; studiis deditus: deinde Constantinopoli a Gregorio Naziazeno Diacon; fact;: protinus in Aegyptū secessit ad duos Macarios eremitas: qui tunc sanctitate florebant. Cū his igitur persancte viuēs multa composuit religioni vtilia. de vira Monachorum: qui liber Monasticus inscribit. præterea ppositiones. LX. ad Contēplationē pertinētes: quas Gnostica problemata appellauit. insuper & versibus opera duo: vnum ad Monachos in Cœnobiiis vel itineribus constitutos: alterū ad virgines. Author Socrates in historia tripartita. De hoc itē Euagrio Hieronymus dicit: acris & vehementis ingenii fuisse: conuertisseq; in latinū sermonē vitam diui Antonii ab Athanasio compositā. Euphronius poeta Priapi Carmē scripsit. vbi Deū Orneat; eū vocat. Sunt Ornea: oppidum apud Corinthū a flumine dictum: vbi erat Priapi Sacellū. Strabo. Euthymus Pugil patria Locrensis ex Italia. Robore ingenti fuit: Saxū miræ magnitudinis allatū: humeris ante portam Locrensiū statuit: quod miraculi gratia visēbatur. Et Temesum quendā heroa: ad reddenda quæ rapuerat omnibus magno scœnore compulit. ex quo puerbiū manauit in eos qui cōtra fas quæstū facerēt: Temesū genium. Deniq; cū circa Cecinum amnē obseruaret: euestigio ex oculis euauit. Hæc Aelianus de va. histo. Meminit eius Plinius. Pausanias itē in eadē fere de eo sententiam loquit. Dicit em post multas victorias in Italiā reuertisse: postq; Olymp. LXXXVII. ac Temesum vicisse genium loci: Quem Comitē Vlyssis fuisse: ab oppidanisq; quia virginem constuprasset interemptū ferebat. Ob id vagari laruas eius: & nisi placaretur quotannis oblata virgine: grassari solitas. Has igitur Euthymū cōpressisse: liberata virgine quā deuorauerat: & in matrimoniū ducta: vixisse diuti;: & insolito modo extinctum esse. Euemerus Messanus: antiquissimus historicus teste Laetantio li. primo Insti. lonis cæterorumq; q; dii putant gesta collegit: ac historia; finxit ex titulis & inscriptionibus sacris q; in templis antiquissimis habebatur: quā historia; Ennius poeta interpretatus est: Græcia vero miro recepit fauore vt sacra appellauerit. Euphranor Isthmus Pictor: emicuit olym. C. llll. Inter fictores etiam commemoratur. Fecit Colossos: & marmora & Scyphos sculpsit: docilis ac laboriosus aī oīs. Hic primus expressit Signa heroum Symmetriāq; vsurpauit. Sed fuit in vniuersitate corporū exilior capitibus artibusq; grandior. volumina quoq; cōposuit de Symmetria & coloribus. opa eius multa commemorat Pli. Eupompus Macedo itē Pictor æqualis Zeufidis: olym. XCV. Arithmetica & Geometriæ peritus. sine quib; negabat artē posse perfici. docuit neminē minoris talento Annos. X. quā mercedē ei Apelles & Melanthius dedere. Huius autoritate effectū est vt in tota Græcia pueri ingenui aī oīa Antigraphicē hoc est picturam linearem in ludo docerent: recipereq; ea ars inter liberales. Pli. Euodiana; Smyrnæus sophista Aristoclis discipul;: pfitēbat Romæ: vbi & filiū charissimū amisit. Ex Philostrato. Euphorb; Troian; Pāthi filius q; Patroclū vulnerauit: in terfect; ab Achille. Eutyches. Cōstātinopolitan; Abbas: Terri; post Manetē & Apollinarē: aliū adfirmabat esse Christū: aliud verbū dei. Negabatq; Christi carnem nostræ similem: nec in pte

Eunomius cytharæ.

Eunomius Hereticus.

Eumolpus Eugenius.

Eugenia Eulalia.

Eustorgius.

Euagrius.

Euphronius Euthymus

Cecin; flu.

Euemerus.

Euphranor

Eupompus

Euodiana; Euphorb;.

Eutyches.

duas in eodem supposito naturas esse. Sed de caelo corpus descendisse dicitur: ac in virginis uterum tanq̄ solis radios penetrasse: vt visum sit sane ex muliere generatum: quis vere generatum non sit. Suidas. Contra hunc celebrata quarta synodus. Fuit alter poeta Comicus. ex eius fabulis est ασωτος ή επισηλη. Athenus. Eutichii & Eutichiani: plures appellati martyres traduntur. Eutropius presbyter: Apher genere: discipulus Augustini: vt tradit Ptolemaeus Lucensis q̄ viros illustres commemorat. scripsit Epitomen Romanæ historiæ ab vrbe condita vsq̄ ad Valentinianum principem & Iovinianum. Præterea duas ep̄as consolatorias satis p̄baras ad duas sorores: quæ religionis ac virginitatis seruanda: gratia a parentibus fuerat exheredatæ: vt testat Gennadius Massiliensis. Alter p̄sul Aurificensis Iustiniano impante sanctitate clarus. Eutidemus Massiliensis p̄ceptor Apollonii Tyanei. Eupolis Atheniensis: antiquæ Comœdiæ poeta. xvii. agens annum cœpit clarere: scripsit Dramata. xvii. Decessit naufragio nauigās in Hellespontum. vigente bello contra Lacedæmonios. Ipsius sunt ἀσπρά τευ τοσ ή ἀμδροσκοοι. Suidas. Alter filius Nicia Atheniensis: q̄ prima nocte nuptiarū ex ruina thalami vna cum vxore extinctus est. In libro ep̄igrammatū. εὐπολις ὁσ γλυκερῆν ἐγλυκερίον ὄμνιμέριον εὐσεσε ἐν πρώτῃ νυκτί κροῶν δάλαμον. Ouidius in ibid. Sit tibi coniugii nox priā nouissima vitæ. Eupolis vt perit & noua nupta mori do. Euripides Atheniensis poeta tragicus: natus quo die Xerxes rex ab Atheniensib⁹ fugatus est. Fuit primo in Rhetorica Prodici discipulus. deinde Socratis in philosophia. ad Tragœdiā conuersus: securus est Anaxagorā. Athenis discedens venit ad Archelaum Macedonia regē: apud quem in honore fuit vneris omnino abstinens: ex quo μισογυρισ: id est osor mulierum putabatur. Duxit tñ vxores duas: excessit noctu disceptus a canibus: annū agēs. lxxv. Eius ossa Pellā translata iussu regis. Scripsit Dramata. lxxv. vicit quinq̄. hæc Suidas. Gellius vero de eo hæc refert. Euripidi poetæ matrē Theopompus agrestia olera vendentē victum q̄sisse dicit: patri aut ei⁹ illo nato responsum est a Chaldeis: eū puerū cū adoleuisset victorē in certaminib⁹ fore. Ideo puero fatum esse pater interpretatus est: athletā debere esse: roborato filii corpore olympiā certaturū eū inter Athletas pueros deduxit: ac primo quidē in certamine p̄ ambiguā ætatē recept⁹ est. Post Eleusino & Theseo certamine certauit ac coronat⁹ est: mox a corporis cura ad excolendū animi studiū trāsgressus: auditor fuit Physici Anaxagoræ ac Rhetoris prodici. In morali autē philosophia Socratis. Tragœdiā scribere: ānos natus duodeuiginti exorsus est in spelūca quādā apud Salamina terra & horrida. Mulieres oīs exorsus fuisse dicitur. siue q̄ natura ipsa: siue q̄ siml duas habuerat. Huiusmodi odii Aristophanes quoq̄ meminit. ἐν τῶσ προτέραισ δισμοφώρια ξύστασι. Is cū in Macedonia apud Archelaū regē esset: vtereturq̄ eo rex familiariter: rediēs nocte ab ei⁹ coena: canib⁹ a quodā emulo immixtis dilaceratus est: sepultusq̄ Pelle. cui⁹ ossa Atheniensib⁹ repetētib⁹ p̄ legatos Macedones: denegauerūt. Taxat⁹ & a Quintiliano his verbis Euripides & Sophocles tragœdiā longe clarius illustrauerūt: quorū in dispari via vter sit poeta melior inter plurimos q̄ritur: illud q̄dem nemo non fateat̄ necesse est: ei q̄ se ad agendū comparauit vtiliorem longe Euripidē fore. Nam is sermo magis adcedit oratorio generi & sententiis densus & rebus ipsis: & in his q̄ tradita a sapientib⁹ sunt pene ipsis par: & in dicēdo & respōdendo oīa illis q̄ fuerant in foro disertis cōparandus. Cicero aut in quadā ep̄la. Euripidē quantū tu facias nescio: ego vero eius verba totidē sentētiās puto. Eustathius Epiphaneus scripsit tēporū epitomen ab Aenea vsq̄ ad Anastasiū p̄cipē: sub quo fuit. Tomos etiā. vii. & alia quædam: vt Suidas ait. Eusta. genere Paphylus p̄sul Antiochen⁹ aduersus Arrianorum dogma multa cōposuit sub Cōstantino principe. pulsus demū est in exilium Traianopolim Thraciæ ciuitatem vbi & sepultus est. Sunt quoq̄ ipsius volumina de aīa: ep̄læq̄ cōplures. Hieronymus. Postremus omnium p̄sul is q̄ in Homerū & Dionysium poetas cōmētarios edidit: patria Cōstantinopolitan⁹. Emicuit ab hinc annos fere. CCC. Eusta. añ hos oīs Roman⁹ martyr q̄ inter aulicos fuerat Traiani principis. Placibus antea venatus cū in venatiōe ceruū sectaret: conspecto inter eius cornuā crucis simulacro: & voce ferē eiusdem audita: cur me persequeris: domi vxorī Theophitæ & filiis rē manifestauit: factiq̄ ex hoc christiani ipse vna cū vxore sub Hadriano in aenēo tauro necatus est. Cuius Romæ templum festumq̄ colitur. Sunt & alii huius nominis martyres. Eustephi⁹ Aphrodisæus sophista: scripsit declamationes. Suidas. Eustochius Cappadox sophista scripsit ad Constantem principem de Cappadociæ aliartūq̄ gentium antiquitate. Eustochius. Idem. Eusebius Pamphili p̄sul Casareꝝ palestina scripsit historiæ libros. x. cōuersos a Rufino. De p̄paratione euangelica conuersos a Trapezuntio. Epitomen temporum conuersum a diu Hieronymo: multaq̄ alia quæ non extant. In perquirēda bibliotheca vna cum Pamphilo

Eutiches poeta. Eutichii. Eutichiani. Eutropius presbyter. Eutropius p̄sul. Eutidemus Eupolis.

Euripides.

Eustathius hist.

Eustathius p̄sul. Eustathius grāmaticus

Eustathius martyr.

Eustephius. Eustochius. Eusebius Pamphili.

martyre diligentissim⁹ vestigator. Hic teste Hieronymo in ep̄la. xlvii. Cōstantino magno cū ille Casareā venisset: & si qd ei op⁹ diceret: respōdit / minime: cū mihi tua liberalitate sit satis: verū qd magis opto: iube p̄ orbē terrarū gesta martyru: & qcqd inter Christianos actū sit apd oīa loca ex publicis ac priuatis monumētis exquiri ac mihi adferri. Ex quo ille postea tā vniuersæ hīstoria scriptor apparuit. Sed & ipsemet fateat̄ plura a bibliotheca Alexandri p̄sulis Hierosolymitani se accepisse. Idē quoq̄ Hierony. in Apologia: vt Hēreticū eū taxat his verbis. Eusebium doctissimū dixi: nō catholicū: nā a fide descuiisse dixi: qm̄ Origenis dogma p̄bare sit visus: cum in ei⁹ defensionē sex libros ediderit. In iure quoq̄ p̄tōificio eius tātū chronica simul & hīstoria recipit. Eusebi⁹ natione Sard⁹ ex lectore vrbis Romę: ob religionē & doctrinā p̄sul Vercellēsis factus: a Cōstantino principe Cappadociā missus in exiliū fuit. Deīn sub Iuliano reuersus Vercellā. Edidit cōmentarios in psalmos: quos Eusebius Casariēsis e græco in latinum conuerterat. Tādē ab Arrianis diuo extract⁹ ac lapidib⁹ obrut⁹. vt alii tradunt: domi in cubiculo inclusus: post mēsem. vii. decessit: Valētiniano ac Valente impantibus. ex Hieronymo. Eusebius p̄sul Emisenus: Rhetorici elegātisq̄ ingenii eodem teste authore: multa etiā cōscripsit. fuit Cōstantii principis tēporib⁹: sub quo extinct⁹ est: ac Antiochię sepultus. Eusebius p̄sul Nicomediēsis Arriane seque: quē idē testat̄ author Cōstantinū tunc in Persas p̄fiscētē baptizasse. Historia verō triperita dicit hunc Eusebio Casariēsi maxime amicū fuisse: adhortatūq̄ per literas eum: vt semel sumptā Arrii opinionē tueat̄ & seruet: frētūq̄ potentia Cōstantii plures alios in eodem errore cōfirmasse. Eusebius Cremonensis p̄byter ex Hieronymi discipulis: q̄ eius successit administrationi: vitāq̄ cōscripsit. Euphemia virgo Chalcedonēsis Martyr sub Diocletiano: post multas poenas diuinit⁹ euasas: tādē leonib⁹ obiecta interiit. xvi. Cal. Octob. alia in Dorothea dicit̄ Euphrosina apud Alexandriā virgo nobilis: nuptias aufugit i quoddā Cœnobiū vbi pater degebat: ignora habitu virili: in quo pseuerauit vsq̄ ad extremū: annos videlicet. xxxvi. In morte tātū se patri manifestauit: quæ se Smaragdū appellabat. Decessit. iiii. Eid. Feb. Altera virgo Romana & martyr in Domicilla dicit̄. Exuperantius p̄sul Tolosan⁹ p̄fessor. Cuius meminit Hieronymus. plures item hoc nomine martyres.

Eusebi⁹ Vercellensis.

Euseb. Emisenus. Euseb. Nicomediēsis.

Euphemia. Euphrosina.

Exuperanti⁹.

R. Volaterrani Cōmentariorum Vrbanorum Li. XVI.

Abiorū familia ab Hercule gen⁹ iactat: Festo ac Iuena lis carmine testib⁹. Nat⁹ in herculeo Fabi⁹ Iare. Hæc in ipso vrbis exordio adeo & nūero & virtute virorū claruit: vt trecenti tot⁹ belli cōtra Veientes onus subierint. Cūq̄ sæpe victores extitissent: ad Cremerā fluuiū castra posuere. Veietes ad dolos conuersi: pecora ex diuerso in cōspectu p̄tulerūt: ad q̄ p̄gressi Fabii in insidias lapsi ad vnū occidione perierūt. Dies quo id factū: inter nefastos relat⁹: porta qua exierāt scelerata est dicta: vn⁹ ex ea gēte p̄pter ætatē impuberē domi relic⁹ gen⁹ p̄pagaui ad. Q. Fabiū Maximū cūctatorē. Cæcilius. Fabius Ambust⁹ e duab⁹ filiabus alteram Licinio Stoloni placbeio: alterā. A. Sulpitio patricio cōiugē dedit: quarum plebeia cū sororē saluaret: cuius vir Trib. mili. cōsulari potestate erat: fasces lictorios foribus appositos indecēter expauit. a sorore irrita marito questus: qui adiuuante socero vt primū Tribunatū pl. aggressus est: legē tulit: vt alter cōsul ex plebe crearet. Lex resistēte Appio Claudio tamē lata: & prim⁹ Licinius Stolo cōsul fact⁹. Cæcili⁹ Ambustus vocat⁹ q̄ olim adolescens fulmine tact⁹ in narib⁹ fuerit. hinc etiā pullus Iouis: quasi dilectus ab eo videt̄. Et mutata lra postea Rullus dicit⁹ & Eburnus a cādore. vt Festus ait. Fuit etiā princeps senatus: quē honorē & filius ei⁹ postea Fabius Rullian⁹: & ex eo nepos Fabi⁹ Gurgese: e successionē obrinuerē. Quod Plinius in rara cōmemorat felicitate. Rullianū Plutarchus Rullū appellat. Dicitq̄ cū esset cēsor & quosdā viros e libertinis genitos amoueret a senatu: q̄ maximus sit appellatus: quem honorē nulli nisi Valerio q̄ patres a plebe dissidētes conciliauit: tribuerūt. Ceteri aut hūc Rullianum cognomināt. Nā Rullian⁹ a quibusdam sicuti Petrarcha: male scribit. De eoq̄ Cæcili⁹ sic ait. Primus de Appulis & Nucerinis: iterū de Sānitibus: tertio de Gallis: vmbri: Maris ac Tuscis triūphauit. Cēsor libertinos tribun⁹ amouit. Iterum Cēsor fieri noluit: dicens. nō esse ex vsu reip. fieri eisdem censores sepius. Hic primus instruit vt equi

Fabii. ccc.

Fab. Ambustus.

Fab. Rullianus.

tes Romani Eid. Quintil. ab Aede honoris eqs infidetes in Capitoliu transirent. Mortuo huic tantum aeris populi liberalitate cōgestū est: vt inde filius ei⁹ viscerales & epulas publice daret. De eodē sic Liui⁹ li. ix. partimq; in aliis. Q. Fabius cū. P. Decio Censor: ne Comitia in humilimorū manu essent: oēm foresem turbā excretā in. iiii. trib⁹ cōiecit: vrbanaq; apprehauit. Adeo q; gratū fuit: vt maximī cognomē: qd̄ victoriis nō peperat: propterea sit adsecutus. Cōsul fact⁹ cum GN. Martio Rutilio apud sylvā Ciminiā. lx. Hetruscoq; mill. prim cepit: prim interfecit. Hic cum eēt Magister eqtū Papyrii dīctatoris: q; eius iniussu eoq; absente pugnā cōmiserit: q; uis victor: iuberetq; ppterea ad palū ligari ac securi pcuti: ad vrbē cōfugit ad populū puocans Stabat ex vna merita familiē: lachrymā: ac authoritas Fabii senis patris depcantis: res bene gesta: Ex altera dīctatoris imperiū inuolatu: disciplina rei militaris semp obseruata. Vicit tadē familia cōmiseratio: senatu vniuerso dīctatorē lenire q̄rente. Tūc Papyri⁹. viue ingt. Q. Fabi felicior hoc cōsensu senat⁹ q̄ ea in qua paulo ante exultabas victoria. Fabi⁹ Gurges hui⁹ fili⁹ cū male aduersus Sānites pugnasset: & Senatus de eo remouēdo ab exercitu ageret: Fabi⁹ maxim⁹ pater depcatus est hāc filii ignominia. eo maxie senatū mouit: q; iturū se filio legatū pollicitus est. idq; p̄stitit. Atq; eius cōsiliis & opa filius Cos. adiut⁹: cēsis Sānitibus triūphauit. C. Pontiu Herennium ducē Sānitū in triūphū ductum securi p̄cussit. Aliquot Matronas ad populū stupri dānatas pecunia multauit: ex quo are Veneris eodem quae ppe Circū est facienda curauit. Hāc Liuius in epitome. Macrobius autē causam cognominis dicit ob deuoratum patrimoniu in luxu. Sed insecuta virtus vitia prioris cōpensauit aetatis. Q. F. Max. dīctator vt verrucosus a veruca in labris: ita Ouicula a clementia morum dīctus est. Cos. de liguribus triumphauit. Annibalem mora fregit. Minutium magistrum equitum imperio sibi aequari passus est. & nihilominus periclitātī subuenit. Annibalem in agro falerno inclusit. Manlium Statilium transfugere ad hostes volentem equo & armis donatis retinuit. Et Lucano cuidam fortissimo ob amorē mulieris infrequentē eandem emptam dono dedit. Tarentum ab hostibus recepit. Herculis signū inde translatum in capitolio dedicauit. De redemptione captiuorum cum hostibus pepigit: qd̄ pactum cum a senatu improbaretur: fundum suum. cc. mil. vendidit: ac fidei satisfecit. Cēcilius. Hic iam senex: postremo Scipionis virtuti & adolescentiā pficiscentis in Aphricam obtretauit: cui multa ille prudentissime respondit. vt habetur in Liuiō. Obiit ante partā a Scipione victoriā. Filium habuit. Q. Fabium. qui Cos. cum exercitu in Apulia erat: vbi legatum patrem ad eum adequitatem pcul conspicatus: lictorem misit: qui iuberet patrem siquid a Magistratu vellet ex equo descendere: qd̄ ceteris agre ferētibus: patrem gratulatum fuisse Liuius refert dicētem: volui nate experiri si te consulem esse meminisses. Excessit patre Fabio superstitē: laudatusq; ab eo elegātī oratione quā scriptam Fabius edidit: haud absimilē stilo Thucydidis: sicuti Plutarchus refert. Q. Fa. Pauli nepos: Allobrox cognomento: Cos. contra Allobrogas. GN. Domitio succedens de exercitu Bituiti Aruernorū regis. cxx. millia cecidit. Ipse vero Bituitus veniens Romam vt satisfaceret: Albe custodiā traditus est: quia contra pacem videbatur: vt remitteretur decretū: vt Congentiatus eius filius vincētus Romam mitteretur. Hāc Liuius. lx. Valerius tamen vt in Domitio supra memorauit: aliter hoc. Plinius vero in naturali historia dicit Fabium in hoc bello febrī quartana in acie liberatū fuisse. Hui⁹ filius sicuti Valerius scribit pditā ac luxuriosam vitam: maioribusq; indignā egit. Adeo vt Pōpeius p̄tor vrbanus paternis bonis ei iterdixerit. Q. F. A. Pictor. PR. vna cū. Q. Fabio Labeone fuit. Liuius. vii. de bel. Maced. Hūc Ci. in oratore & iuris & literarum & antiq̄tatis peritū vocat: ac Annales scripsisse dicit. Liui⁹ eū tpe Annibalis missum Delphos sciscitatū oraculū scribit. Idq; redeuntē e scripto recitasse. Cognomēti vero causa q; vt ait Plī. adē salutis pinxit. Anno vrbis. CCCCL. Quae p̄tura durauit vsq; ad Claudii principatū ede exusta. C. Fabritius missus ad Pyrrhū legatus de redimēdis captiuis: vt patriā desereret magnis pollicitatiōib⁹ ab eo frustra inuitatus est. Captiuū igit sine pretio missi. Consul iterum contra eum p̄fectus transfugam medicum q; promittebat Pyrrhum necaturum ad eum remisit. Censor demum Publium Cornelium Rufinum consulare senatu mouit: q; decem pondo argenti facti haberet. Liuius. xiiii. Faustus Sylla filius. Faustus item Quintilius senator tempore Iuliani principis. Faustus Apher genere: patria Maleuitanus: secta Manicheus: ingenio callidus: eloquio suauis: libros aduersus Orthodoxos scripsit: qbus Augustin⁹ magno volumie respōdit diuiso in li. xxiii. Faustus p̄sul Reginus sub Anastasio priō claruit sanctitate & doctrina. Ali⁹ Martyr vna cum plurib⁹ aliis sub Valeriano diacon⁹. Ali⁹ p̄byter apud Alexādrīā sub Maximiano. Alius apud Antiocheā cū Timotheo.

Fab. gurges

Fa. Ouicula

Fab. Ouicula f.

Fab. Allobrox.

Fa. Allobrogis filius. Fab. pictor. Fab. Labeo.

C. Fabriti⁹.

Fausti.

Faustinus & Iouita itē martyres: hic diaconus: ille p̄b: sub Hadriano apud Brixiā. alter in Beatrice dicit. Faustina vero Augusta inter Imperatores. Faustina augusta Maxētiūxor etiā martyr apud Alexādreā fuisse dicit Catharinē pdigiis & martyrio pmota. Fauorinus p̄s Arelate oriūds Dionis auditor fuit: p̄trea Eunuchus & Hadriano principi infensus: ex quo tria de se mira narrare solebat: se Gallū Grēcissare. Eunuchū Moechū putari. Nā accusatus adulteriū a cōsulari viro fuit. Tertio inimicū Impatori viuere. Ob quā causam statua eius Athenis disiecta vbi viuebat. Hūc Herodes atticus patrem solebat appellare: hārefq; librorū ab eo factus est. hēc ex Philostrato. Gellius huius sepe meminit. Aelianus de va. histo. dicit hūc quādoq; in disputatione quadā Hadriano cēssisse: admirātibusq; proximis: nōne cedā ingt ei q. XX. habeat legiones? L. Fenestella historic⁹ sepe a Plinio citat testis: Morit Cumis Augusti tpe: vt ait Eusebius. Felices martyres amplius. XL reperti. Felicitates Duæ: matronæ ambæ: altera etiā prāgnans cū Perpetua: itē matrona: Saturnino: Satyro & Reuocato i Mauritania sub Valeriano Imp. ferindomitis oblecta No. Martii. Alterā in. VII. fratribus postea dicā. Felician⁹ & Prim⁹ apud No mentū sub Maximiano. FL. Fimbria Ciuis sequissim⁹: quippe q; Satelles Cūne: Valerio Flacco cōsulī legat⁹ in Asiam p̄fectus: per similitatē dimissus: corrupto exercitu Ducē interficiēdū curauit. Ipse correptis imperiū insignibus puincia ingressus Mithridatē Pergamo expulit. Iliū incendi iussit: mox a Sylla pergami oppressus & a corrupto exercitu desertus: sibi manus attulit. Flaminii Quintio: nomē sibi adoptarūt. Prētrea ex eo domo: vt ait Festus: ignem efferrī nisi rei diuine grā nō licebat. Prim⁹ ex eis q; claritatē habuerit. C. Quin. Flaminius: q; Cos. cum. C. Seruilio inauspicato iter ingressus: & ab equo quo infederat p caput deuolutus: cū Annibale pugnās apud Trasimenē cecidit vna cū exercitu. eius cadauer inter mortuos ab Annibale quāsitū nec inuentū. Liuius. XXII. T. Q. Fla. superioris filius annos nat⁹. XXX. Cos. cū Sex. Aelio factus Philippū Macedonię regē p̄lio sudit: castris exiit. Deinde Thessaliā q; est vicina Macedonię iuuatibus Aetolis & Acarnanibus vexauit. Ciuitates quoq; Grēcię q; sub rege Philippo erant: per p̄conem liberas esse nuntiauit. Demetriū filium obsidem accepit: quem postea pecunia multatum in regnū restituit. Nabim Lacedæmoniorū tyrannū subegit: eiusq; filiū obsidē itē accepit Reuerfus deinde Ro. postq; triūphasset: iterū legatus in Grēciā cū Mannio Accilio Cos. contra Antiochum & Aetolos: ac ad confirmandas in fide Romanorum socias ciuitates missus ē. His igit apud Thermopylas victis irā Cōsulis in grēcosq; descuerāt: mitigauit. Ludos Iunoni Samiē per p̄conē nūtiauit. Legatus etiā ad Prusiā: vt Annibalē peteret missus: cā fuit: vt ad Antiochū ille cōfugeret. Postremo Cēlor factus q; vltimus ac p̄fectissimus magistratus: in patria senex diē obiit. Ex Plutarch. Caccilio. Valerio. L. Qu. Flaminius huius frater: vir Consularis quidē: sed libidinossissimus. Is puerū ardebat adeo: vt siue puicias adiret: siue exercitus duceret: nunq; ab ei⁹ latere discederet: eoq; quōdā in cōiuiū aliquē corā se necari cupe dicēte: statū vntū e dānatis securi pcuti iussit. Valeri⁹ Antias id amore foemine factū dicit. Liui⁹ autē scriptum esse dicit i Catonis orōne: gallū trāsugā cū vxore ac liberū venisse: & ab eo epul⁹ exceptū: mox vt scorto qd̄ amabat obseq̄ref p̄pria manu cōfossū. Cui⁹ etiā sceleris meminit Ci. de senect. Cato deinde cēlor senatu eū amouit: reclamāte. T. Fla. frē: cui⁹ tandē p̄cib⁹ restitū⁹ fuit. Hic frē cōs. vigen te bello Mac. Attalo & Rhodiis iuuatib⁹ Euboeā & maritimā orā cepit. Deinde Acarnanes Leuacade vrbe q; caput ē Acarnanię expugnata i deditiōne accepit. Liui⁹. XXXIII. Gn. Q. Fla. q; cōs. cū. M. Aemylio cōtra Ligures Apuanos res p̄cessit. de quo Liui. i. ix. de bel. Ma. sic ait. Trāslatū de inde ad Apuanos ligures bellū q; in agrū Pisanū Bononiēscq; ita iuaferāt vt colū non posset. his quoq; p̄domitis Cos. pacē dedit finitimis: & q; a bellis getavt esset puicia effecerat: ne in otio militē haberet: viā a Bononia p̄duxit Arretiū. De hoc itē Plut. in p̄blematis dicit: agrū po. Ro. reliquisse cui⁹ fructu & vectigalib⁹ Circū Flaminiū & ludos eq̄stres statueret: p̄trea cū pecunia sup peteret: viā flaminā muniertūt. Tranqll⁹ autē dicit hāc viā ad Ariminū ab Aug. p̄ductā. C. Fla. & Fuluius cōs. cū in Insabres copias haberēt: fluuius q; p̄ agrū Picenū illabit: cruore fluxisse vis⁹ est. Augures cū malis auspiciis cōs. creatos affirmarēt: e vestigio illos p̄ lras reuocauerūt. Recēptas igit Flaminius nō prius apuit: q; collatis signis barbaros i fugā verterit. Quib⁹ nihilomin⁹ redēditib⁹: Pplūs Ro. nō p̄cessit obuiā: priuatusq; triūphauit ac vterq; se abdicare coact⁹ ē. Liui⁹ L. Flacc⁹ vnus ex auditoribus. Ci. & p̄riā defensorib⁹ in cōiuratione Catilinē. PR. ex Asia decēdēs a. D. Lelio suggestiōe Asianorū & grēcorū accusat⁹ q; puincia & puinciales iniusto grauafset onere & remigū & pecuniā: defendit a Cicerone absoluitq; a lud. vbi de grēcorū multa & leuitate & natura videre licet. Pēdian⁹. Flacc⁹ Munati⁹ e partib⁹ Pōpeianis: cū moenib⁹ inclusus a

Faustini. Faustinae. Fauorinus

Fenestella. Felices. Duæ Felicitates. Felicianus & Primus Perpetua. Fl. Fimbria Flaminiū. C. Q. Fla.

T. Qu. Fla.

L. Q. Flaminius.

Gn. Flaminius.

Circus Fla. C. Flamini. & Ful. Coss.

L. Flaccus

Flaccus Munatius

C. Flaccus Casare obfideret in quodā Hispaniē oppido: Cesarianos omnis ætatis ac sexus ibi necauit. Val. de crudelitate. C. Flaccus librū ad casarē de indigitamētis scriptū reliquit. Sūt autē indigitamēta libri pōtēntiales q̄ noīa deorū & ratiōes iporū nūmīnū cōtinent. Cēsorinus. Verrius Fla. libere docēdi genere maxime claruit: nāq̄ ad exercitādū discentiū ingenitū æquales inter se cōmittere solebat: pposita nō solū materia quā scriberēt: sed & p̄mio qd̄ victor auferret. Ab Augusto nepotibus ei⁹ p̄ceptor electus trāsiit in palatiū cū tota Schola: verū vt neq̄ ampli⁹ posthac discipulū acciperet. Docuitq̄ in atrio Carilinē domus: q̄ pars palatii tūc erat &. LLS. Cētena in annū accēpit. Decessit ætatis exactē sub Tiberio. Statuā habet P̄nestē in superiori fori parte cōtra Hemicyclū: in quo fastos ab se ordinatos & marmoreo pariete incisos publicauerat. Trāquillus. Val. Flac. duo: de quib⁹ in Valeriis dicemus. Flaccus & Terētianus martyres sub Hadriano sepulti apud Tudertū vbi sunt passi. Flauia gēte scribit Trāquill⁹ e Reate descēdisse. Nam Vespasianū Auus. T. Flau⁹ Petronius municeps Reatin⁹: bello ciuili Pōpeianāq̄ partiū Cēturio: certum spōte an vocat⁹ pfugit e pharalica acie: domūq̄ se cōtulit: vbi deī deuenia & missione impetrata coactiones argētarias factitauit. Hui⁹ filius Sabin⁹ pater fuit Flauū Vespasianū p̄cipis & Sabinū q̄ p̄fect⁹ vrbis fuit. Hoc sane cognomē p̄ter Vespasianos Valētinian⁹ p̄iceps cū tota domo & p̄genie habuit: vt inscriptio pōtis veteris Romæ adhuc ostēdit. In Cōstantini itē magni p̄cipis: oēs Flauū appellati vt p̄ter alia eiusdē etiā arcus ostēdit. Gn. Flauius cuius meminit Liuius & Pōponius de origine iuris. Cicero quoq̄ pro Murena. Inuētus est scriba quidā q̄ cornicū oculos cōfixerit & singulis dieb⁹ ediscēdos Fastos populo p̄posuerit: ab ip̄is iuriscōsultis etiā eorū scripta compilarit. Itaq̄ irati illi: q̄ sunt veriti ne dierū ratiōe puulgata & cognita sine sua lege & opera posset agi. Is Libertino patre natus: edilis Curulis fuit per forēsem factionē creat⁹: quæ cū comitia & Campū turbaret: & in his propter nimias vires damnaret. Q. Fabio cēsore: in. lll. tribus redacta est: eaq̄ res Fabio Maximo nomē dedit. Liuius lib. IX. Rauēnæ quoq̄ i tēplo diuæ Genitrici huiuscemodi est Inscriptio. Flauie. Q. F. Saluti cōiugī charissimæ. L. Publicius Italic⁹ Dec. orn. & sibi. v. posuit hic Coll. Fabr. M. R. HS. XXX. N. V. dedit: ex quorū reditu quotānis decurionib⁹ Coll. Fabr. M. R. in æde nep. quā ip̄e extruxit die neptūnaliorū p̄sentib⁹ spor. binū diuiderent & Decurionibus. XXVIII. siue Cēteni Quinquageni quotānis darent: vt ex summa sic. V. Atcā publiciorū Flauia & Italicī filiorū & arcā in qua posita est Flauia salutaris vxor ei⁹ rosos exornēt de. XXV. sacrificētq̄ ex. XXII. & de reliquo ibi epulent. Ob quā liberalitatē Col. Fabr. M. R. inter benemeritos quotānis rosas Publiciis supra se & Flauie saluē vxori eius mittēdas ex. XXXV. sacrificētq̄ faciendū de. XX. LLS. per magistrōs decreuit. Flauianū: itēq̄ Florentiū martyres plures. Florid⁹ p̄fessor ac p̄sul Tifernas vbi recubat: tēplūq̄ ei dicitū. L. Florus historicus se ad Traiani tpa peruenisse testatus in libro primo. Scripsit historiam Romanā breuitate admodū: & elegantia posteritati acceptissimā. Præterea epitomen omnium librorum Liuii ab eo factā: constans est opinio. Quintil. lib. X. de huius patre sic ait. Memini Iul. Secundū illum æqualem meum atq̄ a me vt notum est familiariter amatum: miræ facundia virum: qd̄ sibi foret a patruo suo dictū: Is fuit. L. Florus: flos eloq̄ntiæ gallicæ: cū ibi eā exercuerit: princeps alioquin inter paucos disertissimus. Florus martyr vna cum Demettio & Honorato apd̄ Ostiā. alter p̄fessor. Flora meretrix q̄ hæredē po. Ro. reliquit: vnde Floralia in eius honorē. Fure item Duæ virgines Martyres vna cum Lucilla sorore & multis aliis Romæ sub Helio p̄fecto. altera cū Maria apud Cordubā. M. Fonteius cū Galliæ p̄fesset cū exercitu: accusat⁹ male administratæ p̄uinciæ: a Ci. defenditur. vbi multa cōtra Gallorum testiū irreligionē dicta. Fonteia eius soror: virgo vestalis in eadem oratiōe memoratur. Fortunatus p̄sul Pictauiensis in vico prope Tauriscos ortus educatus Rauennæ: Felicit eo tpe p̄sulis Taurischorum socius cum ex oculis laboraret: ac Martini miraculo liberaretur: vt gratias ageret ad eius patriam in Galliam profectus: apud Pictauios habitauit: ibiq̄ doctrina sanctisq̄ moribus p̄sul Pictauiensis creatus: sanctorū gesta: partim p̄sa: partim carmine conscripsit. Martini vitā. lll. libris heroico versu p̄secut⁹ est. Hymnos quoq̄ oīm celebritatū diuerso metro satis elegāter explicuit: vt gabineute ætate studiis poetices liberaliūq̄ artiū educat⁹ fuerit. Hęc ex Paulo Foroſiulēsi. Fortunat⁹ p̄sul Tudertin⁹ p̄fessor Iustini p̄cipis tpe. Fortunat⁹ itē & Felix frēs martyres Vicēntini sub Maximiano apud Aquileiā. Fortunatianus Cōsultus de arte Rhetorica scripsit qd̄ opus sextat. Fortunatianus alter natione Apher p̄sul Aquileiensis sub Constantino magno Commentari os in euāgelia breui admodū & illiterato sermone scripsit. Tm̄ detestabilis q̄ Liberū Pōtifficent pro fide ad exiliū properantem primus fregit & ad Arrianæ sectæ subscriptionem compulit.

ex Hierony. COR. Fronto p̄hic simul & dicēdi p̄ceptor. M. Antonini p̄cipis: adeo ab eo dī lectus: vt ille statuā ei a senatu statui peteret. Author Capitolinus. Frōtonis alteri⁹ sub Nerone & Domitiano meminere Tacit⁹: Iuuenalis. Martialis. Clarū militiæ Fronto togæq̄ dec⁹. Itē. Frōtonis platani cōuulsaq̄ marmora clamāt. Frōtones totidē martyres fuere. prim⁹ Petri apli discipulus Ciuis ac p̄sul Petrocoricē. in Agtania. alter sub p̄side Daciano in Hispania vna cū. xvii. aliis. Fuluiorū domus patricia: claros & ip̄aviros habuit: diuersis tñ cognominib⁹. Fului⁹ Flaccus prim⁹ trāsalpinos Ligures domuit: miss⁹ auxilio Massiliēsi aduerses Sallyes Gallos q̄ fines eorū populabant. Q. Ful. Flaccus Cos. cū Appio Claudio Capuā q̄ ad Annibalē defecerat p̄ obfidionē cepit. Literas a Senatu acceptas: in quib⁹ iubebatur in plectēdis ciuib⁹ sup̄federet: nō pri⁹ resignauit q̄ senatū Cāpanū necari mādauerit. Liui⁹. XXXVI. Idē postea p̄cosul i plio ab exercitu Annibalis interficit. lib. XXXVII. Gn. Ful. Flacc⁹ hui⁹ frater cū. L. Cor. Scipione Cos. fact⁹ de Sānitibus trīphauit. Idē p̄tor in Apulia ab Annibale supatus amissis. XX. mil. de exercitu cū. CC. eq̄rib⁹ aufugit. Ex quo Sēpronius Blesus eū accusauit q̄ ei⁹ inscitia ac temeritate male rē gesserit: pecunia deinde capite angstuit. Demū. XVII. Perduellitōis se iudicare dixit. Diē igif comitiis Fului⁹ a. Gn. Calpurnio vrbis p̄tore petiit vt frater Quint⁹ auxilio veniret q̄ Capuā obfidebat. Cūq̄ p̄lo nō videret obfidio p̄pterea deserenda: in exiliū Targnios act⁹ est. Liui⁹. Fuluius Cērtimalus teste Floro Illyricos eorūq̄ reginā Teucā p̄domuit. Fuluius Flacc⁹ Cēs. rectum marmoreū Iunonis Laciniē spoliavit: vt adē quā dedicauerat tegeter: regulē ex. S. C. reportata Liui⁹. XLII. M. Ful. Nobilior p̄tor i Hispaniā p̄fect⁹ est. Deīde biēnio post Cos. tpe belli Macedonici cū Gn. Manlio eodē tpe: ille Gallogræcos: Fuluius vero Aetolos supauit. De qb⁹ ouans vrbē ingressus. Post hęc Ambraciēses q̄ defecerāt vicit: a qb⁹ accusat⁹ q̄ crudeliter oīa diripūisset: de sensu a Cōsule. Gn. Flaminiō trīphauit: multaq̄ argētī ac aurī pōdera in arariū intulit: p̄ter signa tabulasq̄ pictas quas abstulit. Quā victoriā p̄ se magnificā Ennius amic⁹ q̄ comes eius p̄fectionis fuerat celebri carmine p̄scripsit. Cicero quoq̄ in Tul. Catonē ait Fuluiū vitupasse q̄ in puinciā poetas secū duxisset. Hęc etiā Fuluiū Macrobi⁹ dicit libros fastorū cōposuisse: eorūq̄ in æde musæ & Herculis posuisse. Q. Ful. Nobilior hui⁹ filius: vir eloquēs Enniū poetā a quo eruditus fuit: ciuitate donauit. Fului⁹ Gallus ordines duxit i exercitu Antonii cōtra parthos. Fuluiā. M. Antonii vxor Curioni antea nupta: nō muliebres artes edocta: sed magistratus regere & imperare. Hęc Antonius interdū Iudis aggrediebatur: vt tūc cū fama esset Casarē in Hispania esse mortuū: Antonius veste famulī noctu venit: dixit se a Marco Antonio Tabellariū. Illa rogat an valeat Antonius. Ip̄e nihil. Cūq̄ ep̄lam legeret: erat em̄ scripta amatorie: prius in collū inuadit. meminit Cicero in Philippicis. Hęc postea Antonius dimisit ducta Octauiā. In hęc Octauiā Casaris lasciuium ac p̄brosū apud Martialem legimus epigramma. Fulgentius patria Toleran⁹. p̄sul Hispalēsis: p̄fessione monachus: relegatus ab Arrianis: deinde reuocat⁹ annū ante obitum p̄sulatu cedēs: antiquū repetiit Coenobiū: Sub Anastasio primo Imp. & Gelasio pōtiffice. Scripsit Mythologias: & nōnulla alia: vt author Sigibertus: Alter p̄sul Otriculanae vt bis sub Totila. Greg. III. Dialog.

Sergius Galba Albaꝝ Familiā Sergioꝝ noīe vocatā prim⁹ Sergius Galba orator illustrauit cōsularis tēporē suorū eloq̄ntissim⁹: quē Tranquillus scribit ex p̄tura Hispaniā obtinētē. XXX. Lusitanorū mil. p̄fidia trucidat: Viritiani belli cām extitisse. Valeri⁹ autē dicit eū trīū Lusitaniæ ciuitatū conuocato p̄lo tāq̄ de cōmodis ei⁹ acturū: nouē millia hoīm trucidasse. Pēdian⁹ ait eū p̄ direpris Lusitanis accusatū a Censorino Catone: duosq̄ amplexū filios p̄textatos: absolutū p̄pterea mīa fuisse. Ci. in oratore de eo sic ait. Serg. Galba paulo post Leliū & Scipionē p̄iceps ex latinis in eloq̄ntia: illa oratorū p̄pria & q̄si legitima opa tractauit: vt egrederetur a p̄posito orandi causa: vt delectaret animos: vt permoueret: vt augeter rē: vt miserationib⁹: vt cōibus locis vteret. Sed nescio quō huius quē cōstat eloquētia p̄stitisse: exiliores ofones sunt & redolētes magis antiquatē q̄ Lælii aut Scipionis aut etiam ip̄ius Catonis. Serg. Galba ei⁹ nepos ob repulsam Cōsulat⁹ in sensu Iulio Casari: cuius legatus in Gallia fuerat: conspirauit cū Casio & Bruto: propter qd̄ Pēdia lege dānat us est. Ab hoc impatoris Galbæ Auus & pater. Nam Auus Serg. Galba clarior studiis q̄ dignitate: Non enim egressus praturæ gradum: multiplcem nec incuriosam historiam edidit. author Tranquillus. A. Gabinius legatus: rebus aduersus Lucanos prospere gestis: multis oppidis expugnatis: in obfidione castrorum hostilitum cecidit. Liuius. LXXVI. A. Gabini⁹ q̄ Ptolemæum in regnum reduxit. Alter p̄byter & Martyr

Frontones duo
L. Ful. Flaccus
Q. Ful. Flaccus
Gn. Ful. Flaccus
M. Ful. Nobilior
Q. Ful. Nobilior
Ful. Gallus Fulvia M. Antonii
Fulgentius
Sergius Galba
Serg. Galba
Gabini⁹ legatus
Gabinius martyr

Sufanna. e genere Diocletiani: frater Caii p[ro]ficis: pater Sufanne virginis & martyris: que nuptias filii...
Gabinus. Diocletiani recusavit. Gabinus cinctus / gen[us] vestis cōsularis / a Gabiis sumpt[us]. Gallos supra mul-
Galli. tos noiaui. Gallus itē Abbas ex Hibernia oriūdu: sub disciplina Colūbanii sanctissimi: diuersa
Galla. Coenobia obiuit: eius tandē heres & successor nominis. In Gallia apud castrū Buruigiū gescit:
Gaudentii vixit ānis. XCV. Galla vidua Romana Symmachi viri patricii filia: sub Theoderico rege: que
duo. viro defuncto Coenobio se addidit. Laborabat ex carcinomate in mamilla: inter sanctas colitur.
Gaudentius p[re]sul Ariminēsis martyr sub Cōstārio principe: patria fuit Ephesus: venit Romā:
deinde p[ro]motus: Synodū Ariminēsem infirmauit: ob quā rē ab Arrianis cāsus in fouea quadā
ānis. lxx. ignorat[ur] iacuit. Nūc apud Ariminū tēplo simul & Coenobio ei dicato p[re]cipue colit. Al-
ter p[re]sul Nouariēsis ex Eporediis oriūdu: discipul[us] Eusebii Vercellēsis: comesq[ue] exiliū ob Arria-
nos: inter p[re]ssores adscribit. Galen[us] Medicus e Pergamo ciuitate Asiē emicuit Traiani tēpori-
bus: vsq[ue] ad Antoniū Piū. Scripsit volumina. XV. author Suidas. Scripsit etiā in opa Hippocra-
tis dictionariū ex ordine l[ite]rarū: queq[ue] sint ei[us] vera opa ab adulterinis secreuit. Venisse q[ue] Romā
dicat ac calū Romanū incōstātiē maxime accusasse. Hūc omnes t[er]m[in]i Auicenna in quodam li-
bro principem medicorum appellat. GANYMEDEM Troadem Plautus Catamythum
vocat ab aquila raptum. Zenophon in Symposio non ob formam corporis: sed ob p[re]stans in-
genium a Ioue raptum dicit: vt eius etiam nomen indicat. Ex tribus enim verbis Homericis
compositum esse vult: hoc est. I[nt]elligens. prudenter: intelligēs. Verba subiciam. καὶ ἔγὼ δὲ Φημὶ
καὶ γάρ μιν ἄνθρωπος ὄν σῶμα τὸσ ἀλλὰ ψυχῆσ ἕνεκα ὑπο δίδω εἶδὼν ὄλυμπον ἀμερεθῆναι μαρτυρεῖ
δὲ καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἔστι μὲν γὰρ ἀπὸ τοῦ καὶ ὀμῆρω γάρ μιν ται ἀκούωρ ἔντο δὲ φράζῃ ὅτι ἡδεταί
τὰ ἀκούωρ ἔστι δὲ καὶ ἀλλοφίπου πυκνὰ φρεσὶ μῆδεα εἰδωσ εἶδὼν ὄν ἀμφοτέρωρ τούτων ὄν ἡδὲ
σῶμα τὸσ ὄνομα δὲ εἶο δὲ γάρ μιν ἄνθρωπος ἀλλ ἡδὲ γρῶμαρ. Templum p[re]terea ipsius Romæ fuisse:
Iuuenalis in satyra testat. Nup enim vt repeto templum Iſidis & Ganymedis. Geminiani duo
alter martyr sub Diocletiano cum Lucia vidua p[er] qua christianus factus fuerat / passus est: cui[us]
festum. xliii. Cal. Octob. Alter p[re]sul Mutinēsis p[re]sso[rum] Iouiniani p[re]cipis tēpore. Cuius festū
colitur. Ill. Cal. Feb. L. GELLIVS non tam vendibilis orator: q[ui] vt nescires qd ei deesset: nec em
erat indoct[us]: nec tard[us] ad cogitādū: nec Ro. rerū imemor: & verbis solutus satis: sed in magnis
oratores incidit ei[us] etas: multā t[ame]n & vtilē amicis p[re]buit operā: atq[ue] ita diu vixit: vt multarū etā
tū oratorib[us] implicaret: multū etiā in causis versaret. Ci. in oratore. Aul. Gel. scriptor noctiū
atticarū t[em]p[or]e Traiani: Fauorinū p[re]m maxime coluit: q[ui] Athenis vna viuebat: homo Roman[us]
quis grāmaticū nō excesserit. Laudē habet in eo scribēdi g[ra]t[ia]: qd eodē fere t[em]p[or]e Aelianus Romę
rētauit hō gręc[us]. Gemin[us] p[re]sbyter Antiochen[us] sub Alexādro imp. floruit: q[ui] q[ui] vir doctissimus
pauca cōscripsit: vt ait Hierony. C. Gemin[us] PR. aduersus Thracas ifeliciter pugnauit. Liuius
lxx. Gennadius p[re]sbyter Masiliēsis Theodosii tēpore viros illustres post Hieronymū continua-
uit. Alter fuit p[re]sul Cōstātinopol. sub Leone seniore Imp. Edidit cōmētarios in Danielē: p[re]terea
Homelias nōnullas. Genesius Arelatēsis p[re]s[er]tia: arte mimus & infamis: christianos apud Impato-
rē Diocletianū turpissimis gestib[us] irridebat: passus tādē & ipse sub eodē. Georgi[us] martyr gene-
re Cappadox Tribun[us] Mil. sub Diocletiano merebat. Draconē maximū in Africa exercitum
terrentē: solus deo fret[us] dicit interemisse: q[ui] t[ame]n historia in Niceno concilio inter Apocrypha est
habita. Germani p[re]ter martyres tres inter p[re]ssores p[re]cipui memorantur. vnus p[re]sul Antif-
siodorēsis: q[ui] pegrinationis gratia insidens asino Rauenuā venit: vbi obsoniū cum argēteo vase
missum ei a Placidia matre Valētiniani iunioris statim pauperibus dedit. Inuitat[ur] ad coenam
ab eadem / asino inuectus eodem est. Decessit in eadem vrbe: in Galliam postea relatus. Alius
patria Augustodunensis Abbas. S. Symphoriani: deinde p[re]sul Parisiēsis vbi etiam recubat. Ter-
tius p[re]sul Capuanus alibi narrabit. Gerardi quatuor. duo inter sanctos: toridēq[ue] inter beatos re-
lati: suis in locis dicunt. Giraldus vero p[re]sso[rum]: idemq[ue] patria Germanus & p[re]sul Bracharen-
sis Alphonſi primi Lusitanię regis tempore fuit. Gildardus vero & Medardus gemini fratres
sub Clodoueo sancto rege Francorum de quorum nobili stirpe fuere: eodem die videlicet. VI.
Eid. Iunii nati & simul extincti: eodem quoq[ue] & p[re]sules facti: alter Rothomagensis: alter Me-
dardus Nouiomēsis: postea Tornacensis: quā p[ro]motionē puer olim sibi p[re]dixerat. Sanct[us] vterq[ue]
in sua requiescit ecclesia, author Virardus. GIGES Rex Lydię inducit a Platone pastor regis
Lydię. Cum die quadam venisset in nemus coactus est quibusdam magnis imbribus descende-
re in terrē hiatum: vbi aeneum equum vidit: in cuius lateribus animaduertit cauernas esse qui-
bus apertis vidit corpus hominis mortuū magnitudine inuisitata: anulumq[ue] aureum in digito

quē vt detraxit ipse induit: & ad pastores reuersus cū eū vertebat ad palmam nulli videbat: ipse
aut cuncta videbat: cū anulū in digito reponebat. Itaq[ue] hac opportunitate vsus: stuprū irulit re-
gine: eaq[ue] adiutrice: regē suū: & quos obitare posse videbat sustulit. Itaq[ue] anuli b[en]eficio rex factus
est. hec Cicero de officiis lib. III. Hic etiā oraculū cōsultuit: nūquis eo beator iueniret. Cui deus
Aglauus Sophidius dixit. Is erat Arcadū pauperrimus etate iam senior: terras agelli sui nūq[ue] ex-
cesserat: contentus tantū sorte sua. author Valerius de felicitate. GLAVCVS Hippolochi fi-
lius Bellorophontis nepos auxilio Troianis venit: cum quo Diomedes memor veteris hospitii
iunctis dextris amicitia inuit armag[ue] cōmutauit aenea: pretio. IX. boum: cū illius aureis armis
quę centū erāt boum. author Home. iliados sexto. Glaucus piscator: vt habet in fabulis. XIII.
Metamorphoseos: pisces captos supra ripā explicuit donec rheria sicarent. At illi contacta her-
ba reuerso spiritu in mare p[re]suerunt. Glaucus eā herbā degustans immortalitē adeptus est:
protinusq[ue] in altum ruēs: inter deos marinos est receptus. Qui amore Scyllę marinę nymphę
captus: ad Circē venit remedii grā. Illa zelotypa locū vbi Scylla lauare cōsueuit: venenis infe-
cit: quā attingens pubetenus in canū figurā versa est. Glauc[us] Antenoris Troiani filius ab Aga-
mēnone interfectus: vt author Dictys Cretēsis. Glaucus Sisyphi filius: q[ui] apud Potniā regnauit
equas alebat humana corpora pascētes: a quib[us] & ipse postremo deuorat[ur] in funebrib[us] Pelię lau-
dibus. author Prob[us] grāmaticus. Seruius vero dicit Glaucū Potniadē sacra Veneris sp[er]nētē
ab equab[us] suis quib[us] ad currū vtebat dilaceratū. Cui[us] meminit Virgilius in. III. Georg. Ali[us] Mi-
nois filius. Alius inter ministros Vulcani ex his q[ui] ferrū exercēt cōmemorat[ur] ab Herodoto. Alius
itē Lemnius statuarius a Stephano. Glaucon Atheniēsis p[re]s[er]tis scripsit dialogos. IX. vno in volu-
mine. author Diogenes. Glycerium Thespiensis meretrix quę dono Cupidinem a Praxitele ac-
ceptam Thespiensibus & ipa donauit. Strabo. Glycerius vnus ex Imperatoribus Romanis post
ea dicitur. Gneus p[re]nomen Ro. a generando dictū: sicuti Manius a Mane: & Lucius a luce. Fe-
stus. Gordiani inter principes Ro. dicent. Fuit alter Martyr cū Epimacho sub Iuliano principe
cuius aulicus fuerat: sepultus in via latina ad secundū lapidē. Gotardus natione German[us] pro-
fessor: ex monacho Henrici primi opera factus p[re]sul Iſmēsis: vbi etiā iacet. GRACCHOS p[re]s[er]tis
Velius longus scribi iubet. P[re]terea Sempronii nomine cuncti appellant. T. Sempronius Grac-
chus Gracchorū ex Cornelia Aphricani sorore pater: Procons. Celtiberos in deditiōnē accepit:
ac monumentū operū suorū Gracchorū oppidū in Hispania constituit: vt Liuius refert. Cōsul
in Sardinia nauigās: inde caprarum greges: captiuorūq[ue] victor portauit. ex quo natū puerbiū
Sardi venales. Cēsor libertinos in quatuor tribus vrbanas diuisit. Collegā suum Appiū Clau-
dium damnari passus non est. Cum geniali thoro duos angues quondā reperisset: responsūq[ue]
esset periturū ex ipis cōiugib[us]: cuius sexus anguis esset cōceptus: marē illico ne carū iussit. Ita
vxori pepercit: ipse paulo post obiit diē. Scipionē Asiaticū quis inimicū duci in carcerē nō ē pas-
sus. P[re]tor galliā domuit. Liuius. Plutarchus. Valerius. Addit p[re]terea Gellius ex oratione ei[us]
nōnulla verba quę ad populum habuit cū e Sardinia reuersus est. Versatus sum inq[ue] in puin-
cia: quomodo ambitioni meę cōducere arbitrabar. Nulla apud me popina neq[ue] pueri eximia fa-
cie stabāt. Sed in cōiuiuo liberi nostri modestius erāt: q[ui] apud principē. Et paulo inferius. Itaver-
fatus sum in prouincia: vt nemo possit vere dicere: assem aut eo plus in muneribus me accepit.
se: aut mea opa quęq[ue] sumptū fecisse. Biēnio fui in puincia. Si vlla meretrix domū meā introuit
aut cuiuspiā seruulus p[ro]pter me sollicitus fuit: oīm postremissimū neq[ue]ssimūq[ue] existimatote. Cū
a seruis eor[um] tā caste me habuerim: inde potestis cōsiderare quō me putetis cū liberis n[ost]ris vixis-
se. Atq[ue] paulo post. Itaq[ue] grites tūc cū Romā p[re]fēt[us] sū: zonas quas plenas argēti extrulsi: eas e pu-
cia inanes retulsi: Alii vini amphoras quas plenas tulerūt: eas argēti plenas domos reportarūt.
Ti. Gracchus huius filius quęstor Mācino in Hispania scēdus eius flagitiosum probauit. Peric-
ulū deditiōnis: eloquentię gratia fugit. Tribunus ple. legē tulit ne qs plus mille agri iugera ha-
beret. Octauio Collegę intercedenti nouo exemplo magistratum abrogauit: deinde tulit vt idē
facultate: quę de Attali hereditate erat: populo diuideret. Deide cū prorogare sibi potestatem
vellet: aduersis auspiciis in publicū p[re]cessit: statimq[ue] Capitoliū petiit: manum ad caput referēt:
qua salutem suam populo cōmendabat. Hoc nobilitas itā accepit quasi diadema polceret: legi-
terq[ue] cessante Mutio Cōsule Scipio Nasica sequi se iussit: qui salutem remp[re] vellent. Gracchum
in capitolio Senatus oppressit. Cuius corpus in Tyberim missum: vnde ille Vispillo diatus Na-
sica vt inuidiā subtraheret: per speciē legationis in Asiam ablegatus est. Hęc Cælius. Sed Ci-
cero in Bruto plura de eo. Vtinā in Ti. Graccho talis mēs ad rēp. bene gerēdam fuisset: quōd in

Glaucus
Belloropho-
tis nep.
Glaucus de
us marin[us]
Glaucus
Antenoris
Glaucus Si-
syp[hi].
Glauc[us] mi-
nois.
Glaucus
Vulcani.
Glauc[us] sta-
tuarius.
Glaucon
p[re]s[er]tis.
Glyceri[us].
Gneus.
Gordianus
Gotardus
Gracchorū
familia.
T. Sempr.
Gracchus.
T. Gracch[us].

geniū ad bñ dicendū fuit. Nā diligentia matris Cornelie a puero doctus & græcis literis eruditus fuerat. In eis etiā adolescēs Diaphenē Mitylenē græciē tēporib⁹ illis disertissimū habuit. Bi⁹ & Carbonis habemus ofones nōdū satis splēdidas verbis: sed acutas: prudētięq; plenissimas. Idem de orato. Ti. Gracchus seruū habebat cū fistula eburniola: q; occulte post eū dū cōcionaref in fā do: eo sono: aut illū remissum excitaret: aut intentionē reuocaret. C. Cracchus Ti. frater pestilē tē Sardinia questor sortitus: nō veniēte successore spōte discessit. Asculanæ & Fregellanę defectionis inuidiā sustinuit. Tri. pl. Agrarias & frumētarias leges tulit. Colonos etiā Capuā & Tarētū mittendos cēsuit. Triuuiros agris diuidūdi se: & Fuluiū Flac. ac. C. Cassiū cōstituit. Quare accersitus cū in Senatū nō venisset: armata familia Auentinū occupauit: vbi ab Opimio viētus: dū a tēplo lunę defilit: telū intorsit: & Pontinio amico apud portā trigeminā ac. P. Lectorio in ponte sublicio psequētib⁹ resistēte in locū angustū puenit: vbi vel sua vel aliorū manu interfectus. caput a Seprimio Attilio amico Gracchi ad Opimiū relātū: auro expēsum ferē ppter auaritiā infuso plumbo grauius effectū. ex Cēcilio. Cicerō aut in oratore. C. Gracchus doctus a puero flagrantiq; ingenio fuit. Dānū rex Romanę latinęq; lē illius immaturo interitu fecerunt. Atq; vti nā nō tā fratri pietatē q; patrię p̄stare voluisset. quo ille ingenio tali diuti⁹ si vixisset: vel paternā vel auitā gloriā cōsecutus: eloq̄ntia qdē nescio an habuisset parē neminē. Grādis ē verbis: sapiēs sentētiis: gnē totograuis. Man⁹ extrema nō accessit operib⁹ ei⁹. p̄clare inchoata mltā: p̄fecta nō plane. Legēdus ē in quā hic orator Brute si quisq; alius iuuētuti. Non em̄ solū acuire acie: sed alere ingenium pōt. Gregorius & Basilii viri sanctissimi pariterq; doctissimi: Cappa docesq; gnē: vterq; Athenis simul p̄fecit Rhetorū Philosophorūq; studiis. Deinde simul. XIII. annis in Cœnobio quodā deo mācipati: tm̄ sacris literis operā dedere. Post hęc alter alteram in gressus viā Gregorius apud Nazianzū oppidū Cappadocię in p̄ris locū p̄sul surrogat. vbi maxime Arrianorū turbini restitit. Mox quoq; reddita pace Orthodoxis: accersit⁹ Cōstantinopolē ad emendandū eū populū recētib⁹ hereticorū infectū venenis: tm̄ breui tpe eidē p̄sido pro fuit: vt tunc primū illi in fide renasci viderent. Sed statim inuidia gloriā subsecuta est. obtrecta re quidā coeperit: palāq; vociferare Gregoriū Cōstantinopolitanā sedē occupasse: ipm̄ priorem repetere: ac aliū surrogare oportere. Qd̄ ipse a aduertēs cū iā supare posset: cedere maluit q; eius gratia cedis aliqd̄ aut tumultus oriref. Atq; hoc pacto pristinā repetēs sedē qd̄ reliquū fuit cui sacris lectionib⁹ aut scriptionibus tradidit. Quib⁹ vt quieti⁹ vacaret: successorē sibi ac coadiuto rē q; populo p̄cesset elegit: atate iā ingrauescente. Extant & Basilii præclara ingenii monumēta. Nos ferme. X. eius oratiunculas conuertim⁹ in latinū. Basilii etiā instituta Monachorum. Hęc Rufinus. XI. historia. Hieronymus aut eius opa cōmemorat. Gregorius inqt Nazianzenus vir eloquētissimus: p̄ceptor meus: a quo scripturā explanāte didici: ad. XXX. millia versu um oīa opa sua cōposuit. ex qb⁹ illa sūt. De morte f̄ris: Cælaris laudes: Cypriani: Athanasii: Maximi philosophi post exiliū reuerfi: quē falso noīe quidā Heroni inscripserūt: q̄a est alius libervi tuperationē eiusdē Maximi cōtinēs: quasi nō licuerit eūdē & laudare & vituperare p tpe. Præter ea liber hexametro carmine: virginitatis & nuptiarū cōtra se dissidētū. aduersus Eunomium libri. II. De. SS. liber. I. Cōtra Iulianū liber. I. Securus est aut Polemonē in dicendi stilo: viuentiq; sibi præfulem successorē ordinans: ipse ruri vitam Monachi vixit. Decessit sub Theodosio p̄ci cipe. Gregorius Nissen⁹ item p̄sul: frater Basilii Theologus ex doctrinā vocatus: Rhetoricę & eloquētię studiis legitime imbut⁹ orationes edidit: q; nūc extāt: aduersus Eunomiu: de diuinitate filii: Apologiam quasi fratris Basilii: quem ille defunctum manifeste oppugnabat: non ausus viuum attingere. Homilias præterea in Cantica. & ad Sororem Macrinā. De anima. De laudibus Stephani Protomartyris. Gregorius Pōtic⁹ e Neocæsarea Pōri Ciuitate: discipulus Origenis: magna vir fama sanctitatis pariter & doctrinæ. Nam Athenis & florebat philosophus nondum Christianus. Inde Berytum venit: biq; iura docebat. Permotus Origenis fama qui tunc Cæsareæ sacros libros enarrabat eo venit: a quo veram philosophiam edoctus est. Reuocantibus mox parentibus in patriam rediit: vbi adhuc nullis initiatus sacris sanctitatis plurā edidit signa: agros curando plurimosq; ad Christi fidem per epistolas eruditas vocādo. Huius meminit Pāphilus martyr. Eusebi⁹ itē in libris quos de Origene conscripsit. Hęc Socrates in historia. Tripartita. Gregorius hæticus Haliarti p̄sul vsq; ad extremam senectutem scripsit diuersos tractatus stilo mediocri: vt Hieronymus ait. Gregorius martyr Spoletinus sub Diocletiano & ciuis. In eadem vrbe Concordius: p̄sbyter Romanus Martyr sub Antonino. GORGIAM inter Leontinos natū Sicilia tulit. Cui tanq; p̄i quicqd̄ habet artis: ars sophistica

C. Gracch⁹

Opimius.

Gregorius Nazianzen⁹

Gregorius Nissen⁹ præsul.

Gregorius ponticus.

Gregorius hæticus.

Gregorius martyr.

Cōcordius Gorgias.

referat acceptū licet. Qd̄ em̄ ornamēti Aeschylū mirat⁹ antiquas addidisse tragœdię: vestē vide licet: pulpitrū: p̄sonas: herorū nūrios: qb⁹ scæna & p̄scaniū ornat⁹: hoc itē Gorgia suę tribuisse arti palā est: vehemētiā in dicēdo: paradoxas: spiritū: magniloquētiā: elocutionē: trāsgressiōes: ad iectiones: verba etiā poetica ornat⁹ grā. ex qb⁹ oīo cū dulcis: tū potēs emanaret. Quantū autē ex tēporalitati p̄stiterit: vbi de sophistica in vniuersum tractauim⁹ executi sumus. qua disciplina optimos Atheniensiu sibi deuixit Critiā & Alcibiadē ambos atate florētes. Itē Periclē & Thucydidē pene senescētes. Agarho vero poeta Tragicus quē vnū scæna mirat⁹ sapientē: pulchreq; loquentē: sape in lābis suis Gorgizar. Sed & in panegyricis eminētissim⁹ visus: orationē Pythiā cā habuit ex ara: cui⁹ rei gratia statua ei⁹ aurea in eodē tēplo posita fuit. Vixit annis. CVIII. ea corporis ac sensus integritate qua iuuenis. ex libro Sophistarū Philostrati.

Amblycus philosophus pythagoric⁹ e Chalcide Syrię fuit: Perphyriū discipulus Constatini magni tpe. Adeo p̄fecit: vt secūdas post p̄ceptorē Romę obtineret: nec ab eo quicq; differre videret: quo ad doctrinā. nisi q; ille melior facilitate: cādoreq; orationis: hic paulo durior habebat. ac vt de Xenocrate Plato dicebat: venere dicēdi carebat. Morib⁹ adeo p̄batus: vt ei⁹ vitæ abstinentia modestiaq; ea tēpestate cōspicua fuerit. In secretū se semel in die recipe solebat vbi quandoq; a discipulis ab humo sublimis aliquāto visus: cū diis adloqui putatus est. Diuinationis in eo inter cætera: vel id argumentū deprēderunt: Cū quōdam e Suburbano e sacrificio rediret cū suis discipulis ac de sacris loqueret: extēplo abrupto sermone diuertam⁹ inqt alia via: qñ hęc ē vti sentio polluta funere nescio quo. Pars ergo eū secuta ē. Pars autē coepto itinere p̄gere p̄seuerās obuīā Vīspillones habuere q; a defuncti cadauere reuertebat Interrogantēsq; veritatē deprēderunt. Hęc ex Eunapio græco authore. Hierony. quoq; de eodē sic scribit. Iāblyc⁹ p̄his Dogmata Pythagorē cōmētatus est imitatus ex parte Moderatū virum eloquētissimū & Archippū & Lyfiadē Pythagorē auditorē: quorū Archippus & Lyfiades i græcia Thebis scholas habuere: q; memoriter doctoris p̄cepta tenentes ingenio pro libris vtebatur. Iarchas p̄his Ind⁹ apd̄ Philostratū i vita Apollonii narrat. Ianū inqt Macrobi⁹ phisici cælū esse volūt ab eūdo q; semp eat. Pheuras illū specie dracōis in os caudā reflectētis figurat: eūdē esse finē & principiū anni denotās. Hetrusci Vadimona: latini Vertinū eū teste Seruio vocabāt. Tēporis quoq; patrē bifrontē: ortū videlicet occasumq; cernentē. Hora. Matutine p̄ seu lane libētī us audis. Oui. Præsides & cæli forib⁹ cū mitib⁹ oris. & alibi. Cū tot sint Iani cur stas sacrat⁹ i vno quapropter sacrificiū ab ip̄o pri⁹ incipiebant. Prim⁹ oīm latiu incoluit in vaticano locūsq; hodie cōmonstrat: vbi oppidulū instituit de suo noīe. Iani templum ad infimū Argiletū Numa dicauit: indicēq; pacis fecit vt clauso a bellis vacaret. Ter igit̄ clausus. ab eo primū. deinde post. ii. bellū pu. post Actiacā victoriā. Hiacynthus & Prot⁹ Eunuchi Eugenię filiē Philippi p̄fecti sub Maximiano martyres cū ea sepulti in cœmiterio Priscillę. Alter iugulat⁹ apd̄ Terracinā. Ianuari⁹ p̄sul Beneuētanus martyr sub Diocletianovna cum Acacio: Desyderio: Proculo: & Festo sociis apud vrbē Puteolos. Ianuarii quoq; martyres alii: alibi dicti. Ibyc⁹ Patria Regin⁹ historic⁹. vixit apd̄ Polycratē Samiorū tyrannū: regnāte Cræso. Hic dicit prim⁹ Sābucā musicū instrumentū inuenisse gen⁹ videlicet Cytharæ triangularis. Insan⁹ in amore puerorū. Ferunt ei⁹ lib. viii. lingua dorica. Suid. C. Icilius Tri. pl. Virginia sp̄sus: q; ob flagitiū Appii. CL. vna cū Virginiō socero X. viros expulsi. Liuius. III. Ict⁹ Tarētī nobilis palæstrita toto vitę tpe veneris expers fuit: vt arti accommodatior esset: tāta illi gl̄ię libido. author Aelian⁹ de va. hist. In hoc igit̄ illud apostolicū deprēdim⁹: q; in stadio currūt ab oīb⁹ abstinet: & hi quidē vt corruptibilē coronā accipiant: nos aut vt incorruptā. Ideus Rhodi⁹ verifcator. op⁹ Homeri iterauit: carmē carminī cōparando. scripsit & Rhodiorum res versibus tribus mil. Suidas. Ide⁹ media cor. Aphareī. s. seu Nepruni Aetoliæ rex q; ex Marpissa Cleopatrá Meleagri vxorē genuit: & ob vxoris Zelotypiā Apollinē iaculat⁹. Iliados. IX. Idanthyrus Scytharū rex bello res magnas gessit. multū Asię subiugauit vsq; in Aegyptū excurrit: vt Stra. XIII. Idmō vates inter argonautas: Apollinis: & Asteriē filiū. Ex Idmone autē & Testia Testor. e Testore Calchas itē vates: vt placet Pherecydi. Apollon⁹ aut poeta Idmonē Abātis filiū esse dicit. Herodor⁹ itē. Idomene⁹ Deucaliōis filius Minois nepos rex Græciū: q; restē Homero p̄pos suos ad Troiā duxit. In reditu cū imolare primū occurrentē si incolumis domū rediret statueret: in filiāq; incideret: pulsus ob crudelitātē a ciuib⁹ in Salētīnū Calabrię promontoriū pelāgo deuenit: vbi & ciuitatē condidit. Virgili⁹. Et Salētinos obsecrat milite cāpos: Lycius Idomeneus. IESVS Seruator hebraice. p̄ter dñm nostrū fuere quartus.

Amblycus.

Iarchas. Ianus.

Hiacynth⁹ Eugenia Ianuarius Acacius Desyderi⁹. Proculus Ibycus. C. Icilius. Ictus palæstrita.

Idē⁹ poeta Ideus.

Idanthyrus Rex. Idmon vates. Idomeneus

IESVS.

or. Primus q̄ successit Mosi in ducendo populo quē in terram p̄missionis introduxit. exploratores Hierico ad Raab misit: q̄ etiā cursum Solis prodigiōse morat⁹ est ad supandos inimicos. vocatur aliter Iosae. Alius filius Isedech sacerdos ex genere Aaron. q̄ anno primo Cyri regis cū Zorobabele duce & Iudeorū populo e Babylonia in Iudaeā venit templum aedificatum. perseueravit q̄ vsq̄ ad annū. VII. Darei. renouatūq̄ dedicauit. Tertius filius Syrach legis hebraicæ doctor sub Ptolemēo Euergete. & Simone Oniæ filio sacerdote. Hic librū scripsit Ecclesiasticū. Cuius opus in græcū sermonē Iesus itē ei⁹ nepos: vt in p̄logo testat: cōuertit: tpe Ptolemæi Euergetis: sub quo in Aegypto vixit. Quartus inter. LXXII. Christi discipulos cognominatur Iustus.

Hiero Syracusanus.

HIERO Syracusanus cū esset ex duce rex factus: po. Ro. perpetuus amicus fuit: ac cum ois ex pers disciplinē in morbū incidit: erudiri cōcepit: ac vltro sermonib⁹ physicis aures accommodare donec paulatim dum per valitudinem licuit: poetis Pindaro & Simonide accersitis vsus est. fratrisq̄ Geloni propterea ex p̄ri oim literarū p̄stitit. author Aelianus de va. historia. Hic etiā dicitur orta domi seditione: eū expellere volentium: inermis in forum prodisse: blādag oratione populū in officio continuisse. Hiero ferreus cognomento Atheniensis familiaris Niciæ Ducis Atheniensis: vnaq̄ eū eo disciplinis eruditus: poemata nonnulla conscripsit: quæ Plutarchus in Niciæ ad ætatē suā peruenisse testat. Hieronymus Siciliae Tyrānus Hieroni patri successit ad modum puer. cui pater metuens relictis tutoribus sedecim mandauit moriens: vt fidē erga po. Ro. annos. L. ab se cultam inuiolatam seruariet. Hic postea abiecta tutela: contempta patris disciplina ac moderatione: luxuriosus: & arroganti⁹ agendo a Romanis desciuit: Annibalq̄ adhefit. Cumq̄ superbe nimis in ciues sese haberet ab eisdem interfectus est. author Lilius libro. iiii. secundi belli pu. Hieronymus Rhodius historicus familiaris Demetrii Poliorcetes: relictusq̄ ab eo p̄fectus in regione Bœotia: scripsit res ab ip̄o Demetrio gestas: vt Plutarchus in Demetrio. HIERONYMI doctorum principis vitam referere: parergon fortasse fuerit cum tot illustrium virorum sit mandata monumentis. quædam tamen ex eius libris de se loquentis p̄sertim ad eius literas pertinentia in medium afferam. Ac p̄. mum in libro de vitis illustrib⁹ se ex oppido Stridonis ortum fatetur: patre Eusebio. Romam venit admodum adolescens: ibiq̄ se studiis liberatū artū tradidit. De quibus sic ip̄e in apologia ad Pammachium & Oceanū. Dū essem iuuenis miro discendi ferebar ardore: nec iuxta quorundam p̄sumptionem ip̄e me docui. Apollinarem Laodiceum audiui Antiochia: frequenter & colui: & cū me in sanctis scripturis erudiret: nunq̄ illius cōtentiosum dogma suscepi. iam canis spargebar caput: & magistrum potius q̄ discipulū decebar: perrexi tñ Alexandriā: audiui Didymum: in multis ei gratias ago: qd̄ nesciui didici: qd̄ sciebā illo docere nō perdidit. Putabāt me hoies sinē fecisse discendi: rursus Hierosolymā ad Berhleem veni. quo labore: quo pretio Barabanum nocturnū habui p̄ceptorem. timebam enim Iudæos: & mihi alterum exhibebat Nicodemum. Accuset me quisq̄ q̄a hominem hebræum habui p̄ceptorem: & quia Didymi & Apollinaris inter se dogma contrarium est: arguat potius vbi hæresim defenderim: vbi prauum dogma sim secutus. De conuersione aut̄ factorū librorū: sic in ep̄la ad Augustinū. Qd̄ aut̄ in aliis quæris ep̄stolis: cur prior mea in libris canonicis interpretatio asteriscos habeat & virgulas p̄notatas: & postea aliam trālationem absq̄ his signis ediderim: Pace tua dixerim: videris mihi non intelligere quod quæsiuisti. Illa em̄ interpretatio. LXX. interpretū est: & vbiq̄q̄ virgulæ id est Obeli sunt: significatur q̄ LXX. plus dixerūt q̄ habet in hebræo. vbi aut̄ Asterisci. i. stellæ prælucetēs: e Theodorionis editione ab Origene additum est. & ibi græca translulimus: hæc de ip̄o Hebraico qd̄ intelligebamus expressimus: sensuum potius veritatē q̄ verborū ordinem interdum cōseruantes. Et minor quomodo. LXX. interpretum libros legas: non puros aut̄ ab eis editos: sed ab Origene em̄ datos: seu potius corruptos per obelos & asteriscos: & Christiani hois interpretatiūculam nō se quaris. p̄sertim cum ea quæ addita sunt ex hominis Iudei atq̄ blasphemī post Christi crucem editione translulit. Vis amator esse verus. LXX. interpretum: non legas ea quæ sub asteriscis sunt. Immo tolle de voluminib⁹: vt veterū te fautorē p̄bes. Porro q̄ dicis non decuisse me interpretari post veteres: & nouo vteris syllogismo: Aut obscura fuerint quæ interpretati sūt: aut manifesta. Si obscura: Tu quomodo ausus es post eos differere: qd̄ illi explanare non potuerunt: si manifesta superfluum est te voluisse differere qd̄ illos latere nō potuit. Respōdeat mihi prudentia tua. Quare tu post tantos & tales interpretes: in explanatione psalmorum diuersa senseris ab Origene: Eusebio Cesariensis: Theodoro Heracleota: Asterio Scythopolitano: Apollinare Laodiceo: Didymo Alexandrino: apud Latinos aut̄ Hylario Pictauesi: & Eusebio Ver-

Hiero Ferreus.

Hieronymus tyrannus.

Hieronymus historicus.

Hieronymus doctor.

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

Hieronymus

cellensi p̄sule: qui Origenem & Eusebium transtulerunt: quorū priorē noster Ambrosius secutus est. Si em̄ obscuri sunt psalmi: te quoq̄ in eis falli potuisse putandū est. Si manifesti: illos in eis falli potuisse minime putandū: atq̄ hoc pacto superflua fuerit interpretatio tua. Hac deniq̄ lege nullus post priores loqui audebit: cum potius humanitatis tuæ fuerit: in quo veniā tibi tribuis indulgere & ceteris. Ego em̄ non tam vetera abolere conatus sum: quæ lingua mea hoibus em̄ data de Græco in latinū transtuli: q̄ ea testimonia quæ & Iudæis p̄termissa sunt: vel corrupta: proferre in medium: vt scirēt nostri quid Hebræa veritas cōtineret: si cui legere non placer: nemo cōpellit inuitū. Deinde paulo inferius. Et si me: vt dicis: in noui testamenti em̄datione suscipis: q̄ plurimi linguæ græcæ habetēs scientiā / de meo possint opere iudicare: eandem integritatē debueras etiā in veteri credere testamēto: q̄ non nostra confinximus: sed vt apud Hebræos inuenimus / transtulimus. Præter vero supra ab eo narratam causam vertendi vetus testamentum: est & alia quā in Apologia cōtra Rufinū adsignat his verbis. Quod autē me ad vetus testamētū vertendum impulit: vidi apud. LXX. interpretes multa p̄terita: q̄ ab apostolis cōmemorant. Causam erroris non est meum exponere: Iudei prædicāt factū diuino consilio esse: ne Ptolemæus vni⁹ dei cultor ac Platonicus apud Hebræos duplicē diuinitatē depræderet. Quare vbiq̄q̄ de patre & filio scripta constant: aut siluerunt: aut aliter interpretati sunt: vt & regi satisfacerent: & arcantum fidei non manifestarent. Itē quæ me causa impulit: Origenis audacia fuit: qui editionem Theodorionis. LXX. interpretibus miscuit obeliscis: asteriscisq̄ additis. Sed in hac scripturæ cōuersione: multa se passum ab obrectatoribus & maleuolis fuisse: etiā in eadē apologia testat hoc modo. Scripsit frater Eusebius se apud Aphrospsules ep̄istolā meo nosse scriptā reperisse: in qua agerē pœnitentiā: & me ab Hebræis fuisse inductū testabar: vt Hebræa volumina in latinum vertere: in q̄bus nulla sit veritas. Sed malicia non habet tantas vires: quantos conatus. Studiosissimū & avidū discendi eum semper fuisse: vel illud in primis declarat: quod alio loco dicit. Literæ mar supiū non sequunt: sudoris comites: non voluptatis: ieiunii non suauitatis: continentie non luxuriæ. Demosthenes plus olei q̄ vini expendisse dicit: & oēs opifices nocturnis semper vigiliis præuenisse. Quod ille facit in vna litera exprimēda: vt a cane discat: tu in me criminari q̄ homo ab hoie literas Hebræas didicerim. Inde est q̄ quidā ineruditi prudentes remanent: dum nolunt discere quod ignorant: nec Horatiū commonentem audiunt. Cur nescire pudens prauē q̄ discere malo: Librū Didymi de Sp̄. S. non æmulatione Ambrosii vt Rufinus obiecerat: sed ardore fidei conuertit: quū de illo semp honorifice in aliis loquat̄ locis. Sic em̄ ad Paulinum scribit. Malui em̄ alieni operis interpret existere: q̄ vt quidam faciūt: in formis corniculæ modo: alienis me coloribus adornare. Legi dudū de sp̄ritu. S. quosdam libellos: & iuxta Comici sententiā a Græcis bonis latina non bona: nihil em̄ ibi dialecticū: nihil virile: atq̄ distinctū est: qd̄ lectorem vel ingratiū ad sensum trahat: sed totū flaccidū interdū atq̄ formosum: & exquisitis hincinde colorib⁹ depletum. Calumniatus item q̄ parū fideliter transferret: conatus est scribere de optimo genere interpretandi ad Pammachiū: ostendēs non solū gentiliū: sed sacræ scripturæ: apostolorū / simulq̄ euāgelistarū: & LXX. interpretū exēplo: nō verbū de verbo: sed sensum de sensu debere trāferri: magisterūq̄ se dicit habere Tullii: qui Protogorā Platonis & Oeconomici Xenophontis: & Aeschini: ac Demosthenis duas contra se orationes pulcherrimas translatas: quanta in illis p̄termiserit: & quanta addiderit: quanta mutauerit: vt proprietates alterius linguæ sua explicaret: non est huius tēporis discere: sat mihi erit ipsius trālatiōis authoritas: qui in p̄logo ita locut⁹ est. Putaui mihi suscipiendū laborē vtilē studiosis: mihi qd̄ ipsi necessariū. Cōuertī em̄ ex Atticis duorū eloquentissimorū duas nobilissimas orationes inter se cōcertatiū: Aeschinis & Demosthenis. nec conuertī vt interpret: sed vt orator: sententiis iisdē: & earū fruēs tam figuris q̄ viribus ad nostrā cōsuetudinē aptis: in q̄bus non verbū pro verbo necesse habui reddere: sed genus omne verborū vimq̄ seruaui. Non em̄ me adnumerare ea lectori putaui oportere: sed expēdere. Sed & Horatius vir doctus & acutus hoc idē in arte poetica erudite p̄cepit. Nec verbū verbo curabit reddere fidus interpret. Terentius Menandrū: Plautus & Cæcilius veteres comicos interpretati sunt: num herent in verbis: ac decorem magis & elegantia in translatione conseruant: q̄ interpretari nis veritatem: Repetā igit̄ qd̄ Eusebius in proemio attulit. Sicuti non videt linguæ gratiā interpretatione mutari: Homerū ad verbū exprimat in latinū: plus aliquid dicam: residē sua linguæ p̄bfa verbis interpretet: videbit ordinē ridiculū: & poetam eloquentissimū vix loquentē. In allegandis poetis & oratorib⁹ præter oēs superiores: maiore & copia & facilitate: ad scripturæ probatū nem religiosissime adducens: Rufino: nonnullisq̄ æmulis calumniandi materiā præbuisse videt.

maxime q̄ prater eius iusturandum facere videbat, q̄bus ipse minime post votū eos legisse respōdit: quæ tñ ex eis teneret allegaret. Quapropter non ab re fuerit inseri epistolam quā Calpurnio Lanario scribit: qui sub cuiusdā oratoris noīe quæsiuerat: cur homo Christianus: codices sacularē adlegaret. Quod autē quæris in calce tuæ epistolæ: cur in opusculis nostris seculariū literarū interponamus exempla: Quis em̄ nescit & in Mose: & pphetarū voluminibus quædam adsumpta de gentiliū libris: & Salomonē philosophis Tyri & nonnulla pposuisse: & aliqua respondisse. vnde in exordio prouerbiorū commonet vt intelligamus sermones prudentiæ: versutasq̄ verborum parabolæ: & obscurū sermonē: dicta sapiētū: & ænigmata: quæ proprie dialecticorū sunt. Sed & Paulus apostolus Epimenidis poetæ vsus est versiculo scribens ad Titū. Cretenses semper mendaces: mala bestię: ventres pigri. Cui⁹ heroiçi Hemistichii Callimach⁹ postea vsurpauit. In alia quoq̄ epistola Menandri ponit Senariū. Corruptunt bonos mores colloquia praua. Et apud Athenienses in Ariopago disputans: Aratum testē inuocat: Ipsius em̄ genus sumus. Cyprianus mordet: cur aduersus Demetrianū scribēs: testimoniis vsus sit pphetarū: & apostolorū. ille cōmentitia & ficta esse dicebat: & non potius philosophorū poetarū: quorum authoritati in ethniacis cōtraire nō poterat. Scripserāt cōtra nos Celsus atq̄ Porphyrius: prior Origenes / Methodi⁹ Eusebius & Apollinaris fortissime responderūt: lege eos: & inuenies cōparatione eorū imperitissimos: & post tantū tēporis otii vix quasi per somniū qđ pueri didicimus: recordatos. Iulian⁹ Augustus septē libros in expeditione Parthica aduersus Christianos euomit: Si cōtra hunc scribere putauero: puto mihi ne rabidū canē philosophorū & Stoicorū doctrinis: id est Herculis claua repercutiam: qđ Nazarenū nostrū vt ipse dicere solebat Galileū: statim perfossus acceperit. Iosephus antiquitatē probans Iudaici populi duos cōtra Appionem grammaticū libros perscripsit: vbi tāta seculariū profert testimonia: vt mihi mirū sit quomodo vir Hebræus: & a puero sacris literis eruditus: cunctā Græcorū bibliothecā euoluerit. Quid loquar de Philone: quē alterū Iudæū Platone Critici pronuntiat: Quadratus apostolorū discipulus Atheniēsis pontifex nōne Hadriano principi Eleusina sacra inuisenti: librū pro nostra religione tradidit: & tantæ admirationi omnī fuit: vt a psecutione grauiſſima illius sedauerit ingeniū: Aristides philosoph⁹ vir eloquētissim⁹ eidē principi Apologeticū pro Christianis obtulit: referūt philosophorū sententiis. Quem imitatus postea Iustinus & ipse philosophus Antonino pio & filiis librū contra gentes tradidit. Quid loquar de Melitho Sardēsi præfule: qđ de Apollinare presbytero Hierapolitano: Dionysio quoq̄ Corinthiorū præfule: & Tariano Bardassane: & Ireneo Phorini martyris successore: qui Origenis hæreseon singularū venena: ex q̄bus fontibus philosophorū emanarunt: multis voluminibus explicarunt: Pant herius Stoicus ob p̄cipuē eruditionis gratiā a Demetrio Alexandrino præfule missus est in Indiā: vt Christū apud Brachmanas: & illi⁹ gentis philosophos p̄dicaret. Clemēs p̄byter Alexandrinus meo iudicio oīm eruditissim⁹. VIII. scripsit Stromatū libros: & totidē Διαλέξεις: id est disputationū: & aliū cōtra gentes. Pædagogū quoq̄ tria volumina: qđ in illis indoctum: Immo qđ non e media philosophia est: Hūc imitatus Origenes scripsit stromatheas: Christianorū & philosophorū inter se sententiās comparās: & oīa nostræ religionis dogmata: de Platone Aristotele: Numerio: Cornutoq̄ cōf. rmās. Scripsit & Milciades cōtra gētes volumē egregium. Hippolyt⁹ & Apollodorus Romani senatores ppria opuscula ediderūt. Extrāt & Iulii Africani grēporū scripsit historiā: & Theodori qui postea Gregoras dictus est: viri sane apostolici: & Dionysii Alexandrini præfulis: Arnobii quoq̄ p̄byteri Laodiceni: necnō philosophorū Pamphili: Pierii: Luciani: Marcionis: Eusebii præfulis Cæsariēsis: & Eustathii Antiocheni: & Athanasii Alexandrini: Eusebii quoq̄ Emisēni: Triphylli Cyprii: Asterii Scythopolitē: & Serapionis cōfessoris. Titi Bostrēsis p̄fulis Cappadociæ: Basilii: Gregorii: Amphilochoi: qui oēs adeo philosophorum doctorinis & sententiis suos referciunt libros: vt nescias qđ in illis primū admirari debeas: eruditionē sæculi: an scripturarū sciētiā. Veniā ad Iatinos. Quid Tertulliano eruditus: qđ argutus apologetico eius: & contra gētes libri: cūcā sæculi retinet disciplinā. Minutius Felix caudicus Romanolibro cōtra mathematicos: qđ Gentiliū librorū reliq̄ tractatū: Arnobius. VII. libros aduersus gentes edidit: totidēq̄ discipulus eius Lactanti⁹: qui de ira quoq̄ & opificio dei duo volumina condidit: quos si legere volueris: dialogum Ciceronis in eis inuenies. Victorino martyri in libris suis: licet defit eruditio: tamen non deest eruditionis voluntas. Cyprianus q̄ idola dii non sint: qua breuitate: qua historiarū oīm scientiā: verborūq̄ ac sententiarū splendore p̄strinxit: Hylarius meorū cōfessor temporū & p̄sul. XII. Quintiliani libros: & stilo imitat⁹ est: & numero: breuiq̄ bello quē scripsit cōtra Dioscorū medicū: quid in literis posset ostendit. Iuuenius presbyter Con-

stantino historiā dñi Saluatoris versibus explicuit: nec verē euangelii veritatē sub metri legib⁹ mittere. Igit̄ Hieronymus ab æmulis excitatus: q̄ pariter bellū oibus hæreticis ac libidinosis indixerit: eosq̄ suos ac religionis cōmunes hostes putauerit: postq̄ in Asia aliquādiu Gregorio Nazianzeno Græco p̄ceptorī operā in sacris libris dedisset: Hierosolymā secedere statuit. Itaq̄ imposita tñ in nauī bibliotheca quā summo labore parauerat: quaq̄ carere nō poterat: ceteris omīssis soluit: sequentibus Paula & Eustochio: quarū opib⁹ etiā iuuabat. Cūq̄ apud Bethleē sese reciperet: quatuor annos in eremo fuit: vt ipse testatur. Quotiensego in illa vasta solitudine. & quæ subsequuntur. Inter monachos versabat: comite leone: cuius nōnulla etiā portēta referunt: ibiq̄ multos annos in cœnobio lectionibus diuinis simul & scriptionibus vacans: demum ex hac vita in dño migravit: anno ætatis. XCI. pridie Cal. Octob. salutis. CCCCXIII. Theodosio minore: & Honorio imp. Opera eius: q̄ palā sint: explicare nō oportet. Chromatii Aquileiēsis viri nobilis ac diuitis benignitate: magnopere adiutus est: ad quē plures scribit epistolas. Cui⁹ itē opib⁹ seq̄: suoſq̄ notarios ac liberarios sustentauit. Moriens prædixit teste Cyrillo q̄ eius vitā p̄scripsit: corāq̄ adfuit: se Romā qñq̄ transferendū. Cui⁹ vaticiniū nobis manifestatū: corp⁹ ei⁹ in Exquilis apud ædem diuæ genitricis ad præsep̄ collocatū cernentibus. Vitę genus qui curiosius cupit indagare: Augustini elogiū de illo videat: qui & Helię: & Ioanni Baptiſtæ eum cōparat. Carnibus oīno & omni obsonio cocto: vino quoq̄ abstinuisse. Scientia tanta prædit⁹: vt quod ipse ignorauerit: nullus hoīm vnq̄ sciuerit. Higinus p̄noīe Iul. nōnullis y p̄ponit. Scribit ad Marcum Fabiū Quintilianū: cui familiarissimus fuit: de mundi & sphaerę narratione: vtile sane astronomicum: præterea de signis cœlestibus opus in. III. libros distinctū. Idem teste Gellio: cōmentarios in Virgiliū: qui non extāt: librū quoq̄ Gromaticon appellatū: nuper inuentū. Est em̄ Groma: vt ipse testatur: ars: loca stationesq̄ in castris opportune capiendi: ordinandiue. Ignatius: Antiochenus tertius post Petrū p̄sul: sub Traiano dānatus ad bestias: Romā vin⁹ mittit. Nauigādo Smyrnę Polycarpum Smyrnę præfule salutauit: ep̄las quatuor in itinere scripsit: ad Ephesios: ad Magnesios: ad Trallenses: ad Romanos. Cū in rē præsentē venisset: & rugientes leones audiisset: frumētū (ait) Christi nūc dentibus ferinis cōterat: vt panis syncerus inueniatur. Etus reliquię cadaueris Antiochiā deportata: iacet in cœmiterio ante portā Daphniticā: Ex Hieronymo. Hylari⁹ p̄sul Pictauiensis: teste Hieronymo: in Phrygiā relegatus. XII. aduersus Arrianos edidit libros: in quibus Quintilianū stilo & numero imitatus est. Librū item ad Constantinū magnū. Præterea ab eodē authore sic in epistolis taxatur. Hylarius lucifer ecclesiarū: pretiosus lapis: pulchro sermone aureoq̄ ore vnīuersa loquitur: si & semia aliqua secus viā cecidisse potuissent: tñ ab eo in scripturarū messis exorta est magna. Hunc ego aliū a priore: suo tēpore fuisse putauerim. Hylari⁹ alter p̄sul Arelatenſis: vir sanctus: pauperūq̄ sustentator: q̄ nōnulla etiā scripsit: Martiani principis tēpore ponit Gennadio. IOB iustus ex terra Hus in Arabiē Idumæq̄ finibus: vt ait Hieronymus: quintus ab Abramo: nepos Esau: regnauit in regione Edon: potēs ac diues: deniq̄ qđ ex gentib⁹: sanctissimus ac oīb⁹ probat⁹ doctoribus. Ex Arabiſſa vxore septē genuit mares: & tris foeminas: quū lasciuirent: ipse post conuiuia domino pro eis immolabat. Exemplar hic nobis patientiæ proponit: oibus malis afflictus: tantū relicta vxore maioris poenæ gratiā: quæ facta exprobraret. Postremo tres amici reges ad eum veniunt: aīo quidē ab initio cōsolandi: verū diabolica instigatio ne: longa verborū exacerbatione: in ipsius odiū & increpationes acrius inuehunt. Quū ipsos lob sapienti disputatione: ac patienti sermone superasset: Helim quendā iuuenem arrogantē contra acerbis conuitiis instantē: modestissime tulit. At deus oipotēs post annos. VII. eius miseratus labores: statui eum feliciori restituit. eiq̄ & facultates duplicauit & filios totidem quot amiserat: longe meliores concessit. Vixit quoq̄ post hæc annis. CXL. vsq̄ ad quartā sobolē: toto autē tempore. CLXXXIII. Scripsit ipsemet librū de suis vita & sermonibus Arabica lingua: vt ait Hieronymus. Qui liber proſa incipit: metro labitur: pedestri sermone finitur. Nā a principio vsq̄ ad locū illū vbi dicit. Pereat dies in qua natus sum: stilo proſaico inchoat. Inde vsq̄ circa finē vbi dñs tris lob amicos redarguit: heroico metro p̄sequit. Finē vero rhythmico colore concludit: oibusq̄ dialecticę artis legibus singula verba metit. Nam quatuor disputationū genera in ipso libro cōplectitur. Prima dialectica: quæ ex probabilibus p̄cedit: quæ cōsistit inter lob & tris eius amicos: vbi ipse thesim hanc probat: q̄ deus hoīem iustum & infontē quandoq̄ affligit. Amici vero eius contra: q̄ deus neminem citra culpam plectit. Secunda est sophisticæ ex apparentibus: & hæc est inter lob & Helim: quū lob minime respondeat: qui quidem iuuenis adrogans & vaniloquus cōclusionem amicorum lob adprobans sophisticæ syllogizat. Tertia tentatiua: inter dominū & lob

Iu. Higin⁹

Ignatius

Hylari⁹ Pictauiensis

Hylarius Arelatenſis IOB.

Io. Chryso-
stomus.

qui eundem multis quaestionibus tentat & interrogat: vt ei declaret q̄ nulla est apud dei sapien-
tia comparata. Quarta demonstratiua: in qua pro ipso Iob dominus cōtra trīs amicos ei⁹ questio-
nē definiendo demōstrat. Excessit Iob. VI. Eid. Maias: vt Hierony. in suo Calendario ponit: sepul-
tusq; in terra Hus in finibus Edon seu Bosra: vbi & sepulcrū ei⁹ adhuc visit. Ioānes Chryso-
stomus cognomento: ob linguæ fermonisq; præstantiam: Antiochenus genere: Præsul Cōstantino-
politānus sub Honorio principe: nobilibus ortus parentibus Secundo & Anthusa: discipulus Li-
bani sophista. Audiuit & Andragathium: dum in foro præpararet. Quietem tandem elegit: imi-
tatus Euagrius: qui ex eisdem vna studiis sese recepit in cœnobium. Itaq; relictis philosophiæ li-
bris: sacris literis incubuit. Idemq; Theodoro & Maximo suasit: qui apud Libanium eius cōdisci-
puli fuerant: quorum Theodorus postea Vestens: Maximus vero Seleucia: Isauricæ præfules fue-
re. Diodorū Carteriū: qui tūc sacris cœnobiis præerat: audire. Ioannes exinde ob virtutē Ana-
gnostes ecclesiæ Antiochenæ a Zenone præfule factus: librum ante omnia contra Iudæos edidit.
Deinde diaconus a Meletio creatus: alterum de sacerdotio librum composuit. Post obitum vero
Meletii qui excessit Constantinopoli: a Paulino præfule presbyter factus: haud multo post præsul
Constantinopolitanus deligitur. Erat in regenda disciplina seuerior: ita vt adrogantis nomen
apud plures contraheret: quibus erat infensus: solitus etiam solus accumbere: obrrectante popu-
lo. Causa erat: q̄ e stomacho sæpe laboraret: vt alii dicunt: q̄ ob abstinentiā: parū civili & eius di-
gnitati congruenti mensa vteret. In templo frequenter concionē habebat ad populū. Multa quo-
q; passus ex inimicis & emulis: dum esset præsul sæpe pulsus: sæpe etiā reuocatus: inter alios maxi-
me Eutropio Eunuchō infensus: quē postea imperator consularu quo peruenerat deiectum: nece-
ri iussit. Scripsit p̄ter supradicta: & ep̄las & homilias in euāgelia: quæ oīa in latinū cōuersa sermo-
nē Christiani frequētant: quantū p̄terea græcorū nullius. Ex historia tripartita. Ioannes cognomē
to grāmaticus siue Philoponus genere Alexandrinus: plura scripsit in omni doctrina: pronos-
tra item religione contra Proclum & Seuerum: q̄q; & ipse de trinitate male sentiret: author Suidas.
Ioannes Scholasticus abbas in mōte Sina: Climacus: q̄ scalam scripsit. XXX. gradib⁹ cœlū pe-
tentem: opus sane ipsa similitudine delectabile pariter & vtile: conuersum postea ab Ambrosio
monacho Camaldulensi. Ioannes Damascenus Damasci natus Hebræus puer Constantinopo-
lim venit: vbi liberalibus artibus legitime imbutus: & ad Christū cōuersus: monachi habitū sum-
psit: simul & docebat. Caprus deinde in littore maris a Piratis Saracenis: postea a Theodosio redē-
prus: magister eius epistolarū fuit. In suspicionē pditionis veniēs: dextera ei ablata est: verū post-
q̄ deprēsus q̄ literas pditorias stilo Damasceni probe assimilauerat: in honore apud impera. fuit:
at ille ad cœnobiū regressus: ibi decessit. Scripta ei⁹ vtilia ab vtraq; recipiūt ecclesia. Io. Scilax pa-
tria Cōstantinopolitanus: scripsit de imperatoribus Cōstantinopolitanis. Io. Zesus scripsit in Ly-
cophonē cōmentarios. Sed iam ad Latinos veniam. Io. præsul Gerundenis genere Gothus: sub
Phoca principe: & Bonifacio. III. pon. doctrina & scriptis emicuit. Nam adolescens Constantino-
polim p̄fectus: ita græce latineq; doctus rediit in Lusitaniā: vt Arrianā sectā: quæ tunc vsq; Valē-
tiā occupauerat: compresserit. Cuius rei gratia Barcinonē ab hæreticis relegat. Verū defuncto
postea Lemogildo rege: qui eis fauebat: in patriā reuersus: multa conscripsit vtilia religioni. Cœ-
nobiū cōdidit: rationēq; viuendi monachis scripsit. Duo quoq; Ioannes religionis fulmina: his
oībus anteposendi. Quorū alter euāgelii nouissimus oīm scripsit: rogatus ab Asiæ populis cō-
tra Cherintū aliosq; ac maxime Ebionitas: qui Christū ante Mariā nō fuisse affirmant: compul-
sus est diuinā eius naturā enarrare. Præterea vnus tm̄ anni in quo passus erat Christus a ceteris
p̄termis mentionē habet: & post carcerē Ioannis historiā texuit. Scripsit vnā epistolā: cui⁹ exor-
diū: Qd̄ audiui⁹ qd̄ vidimus. Reliquæ duæ a Ioanne psbytero ferunt: qui eodē ferme tēpore &
ipse Christi discipulus fuit. Igit̄ Ioānes in Pathmos insulā a Domitiano relegat⁹: rediit sub Ner-
ua principe Ephesum: ibiq; vsq; ad Traianū præncipē perseuerās: totius Asi constituit ecclesias.
longa deinde senectute confectus. LXVIII. post Christi supplicii anno extinctus: iuxtaq; eādem
vrbe sepultus est. hæc fere Hieronymus. Eusebius vero tradit in historia Apocalypsim quosdam
adscribere Ioanni psbytero: de quo paulo supra mentionem fecimus: eo q̄ Euāgelista Ioānes nō
sit solitus in scriptis nomen suū præfari. Maximam vero hominū partem ad euāgelistā referre.
Cæterum falso in eius historia narrat alibi q̄ Romæ demissum in feruens oleum fuisse. aures
apud Græcos Simon Cōstantinopolitanus: qui gesta sanctorū cōscripsit: & apud Latinos Vincē-
tius: & alii. Romæ quoq; & tēplū eius rei monumentū in eodem loco visitur ante portā latinā.
Quodq; magis dolendū: hæc tam aperta mendacia in horis canonicis leguntur: nō sine illorū ma-

Ioānes Phi-
loponus.

Io. Climac⁹

Ioānes Da-
mascenus.

Io. Scilax.

Io. Zesus.

Io. psul Ge-
rundenis.

Io. Baptista

Ioānes Euā-
gelista.

Io. discipu-
lus.

ximo dedecore quorū: est officium hæc interpolare. Iosephus Matharia filius: Hierosolymitanus Iosephus Iu-
sacerdos: & captiuus: Tito principi adeo ob ingenii dilectus: vt eius libri bibliotheca publice tra-
deretur: liberq; sit factus. Cōscripsit græce antiquitatis Iudæorū historiā libris. XX. ab exordio mū-
di: vsq; ad. XIII. annū Domitiani: Bellū vero Iudaicū cum Romanis gestū: libris. VII. quos nō so-
lum Græca: sed patria lingua se suis scripsisse affirmat. Sed & duos item alios libros: quos Antia-
thecos vocant: de Iudæorū vetustate: id est cōflictus aduersus Appionē grāmaticū Alexandria-
num: qui ad Caligulā legatus missus ex parte gentiliū: contra Philonē etiam librum vituperatio-
nem gentis Iudæorum cōtinentē conscripserat. In. XVIII. antiquitatis libro: aperte faret ob inui-
diam Christum a Iudæis interfectū: & Io. Baptista vere prophetā fuisse: ac p̄pter Iacobi apostoli
cedem: direptā Hierosolymā: in fine vero. XX. libri Iustū quendā ex Tyberia de redarguit falsita-
tis historia: hæc ex Hieronymo: & Eusebio li. III. Hunc alibi Hieronym⁹ Græcū Liuū vocat. Ipse
vero de se scribit q̄ in expugnatione Iotapatæ: cui præfectus erat: se in puteum: id est speluncam
cauam demersisse: ibiq; suorum: qui cum eo descenderant: aīos ad sui iam necem paratos: spe phi-
lophiæq; adhortatum fuisse: moxq; se Romanis dedidisse: recordatus quæ somniauerat de suo-
rū calamitate: ac Vespasiani felicitate: vnde ad eū per Nicanorē deductus est. Iosephus alius recen-
tior: qui in philosophiā: oīsq; disciplinas cōmētarios edidit: Græcus homo. Iouinianus hæresiar-
cha: qui nuptias virginitati p̄ferbat: opinionē secutus Stoicorū: de virtutū ac vitiorū paritate:
quē Hieronymus in epistolis acerrime confutat. Hipparchus Nicæus astrologus cōsulū tēpore
scripsit de Arati Phœnemōnis: de stellis fixis: de lunæ motu cōtra Platonem: primusq; qui instru-
menta Mathematicis inuenerit: vnde hæc sensibus deprēdi possent: Plinio maxime laudat⁹. Fuit
alius poeta Comicus: ipsi⁹ fabula *πρωτογέμων*. Suidas. Alius p̄pinq; Aristotelis: alius tyrānus
Erethriæ. Hipparchus quoq; filius Pysistrati tyrāni: qui ob libidinē in Armodiū puerū Aristogi-
tonis: cōiurationē in eius domū excitauit: vt apud Thucydidē. Idem vt inuidiā tyrānidis sapiē-
tiæ opinione extingueret: literas coluit: virisq; doctis maxime fauit: & Homerum primus Athe-
nas intulit: eiusq; Rhapsodias in ordinē certū reduxit. Accersiu item Simonidē & Pindarum.
author Aelianus de va. hist. Hypathia mulier Alexandrina: Theonis geometræ filia: vxor Irido-
ri philosophi: emicuit sub Archadio principe. Scripsit in astronomiam: docebat Alexandria: ma-
gna oīs generis disciplina: concurrentibus vndiq; discipulis. interfecta tandē dicit̄ ab Alexandri-
nis ob inuidiā. Suidas. Hippasus Metapontinus auditor Pythagoræ: vir doctissimus: nihil scri-
psit: vt ait Demetrius in homonymis. Hypenus Athleta: q̄ primus diaulo vicit. Pausanias. Hy-
perides Atheniensis: vnus e decem oratoribus primis. Aemulus q̄q; Demosthenis: accusatusq;
ab eo super rapina pecuniæ: deinde ambo damnati iussu Antipatri: Hyperides aufugit in Aegi-
nam: ibiq; ab Archia Tyrio satellite captus: & ad Antipatrū missus necat: lingua excisa: vt testa-
tur in Demosthene Plutarchus. Hyperichus Alexandrinus grāmaticus sub Martiano impera-
tore: scripsit de noīb⁹ & verbis: & orthographia. Suidas. Hippas Elæus p̄lus discipulus Egesi-
dem: vt tradunt Cicero & Quintil. non liberaliū modo artū præ se scientiā tulit: sed earū quas
Græci mœchanicas vocant: vt & vestē: & anulū: crepidasq; ac oīa quæ ferebat: manu sua faceret.
Atq; ira se p̄parauit: ne cuiusuis ope egeret. Sūmū bonū *ἀνταρκία* posuit: hoc est eo cōtentū esse
qd̄ simplici victui sat esset. Multa quoq; scripsit quæ nō extant. Hippas alius dux Atheniensis: q̄
in exilium pulsus: Dareū cōtra patriā exciuit. Hippus item & Hipparch⁹ Pysistrati filii. Hippo-
crates Cous medicus: auditor Democratis: vt qdā volunt: vixit apud Perdicā Macedonia regē:
excessit natus annos. CIII. Larissē. Suscepit filios Thessalū & Draconē. Artaxerxes cupiēs eius di-
sciplinā. sic Hiscani scribit. Rex regum magnus Artaxerxes: Hiscani Hellepontī præfecto salutē
Hippocratis medici Aesculapio p̄gnati ad me artis fama puenit: da igit̄ operam vt aurum illi tri-
buas quantū cupit: aliq; itē quorū indiget: & ad me mitte: erit em̄ par honore summis in Perfide
viris. Et si quis alius fuerit in Europa vir clarus: hūc amicū nostrē domui redde: minime pecunię
parcendo: viri em̄ q̄q; potētes: haud facile inueniūt qd̄ honeste cupiūt. Vale. Eius libri tanq̄ diui-
no emanauerint ore: vbiq; celebrant. In primo em̄ iusurandū cōtinet: in. II. p̄gnostica. III. Apho-
rismi. IIII. illa admirabilis cōpositio. LX. libris oēm medicinæ scientiā cōplectens. Hæc ex Suida.
Aeliano autē de va. histo. teste: Doricus quū esset: Ionice scripsit Democrati causa: cui familiaris
fuit: scripsitq; sapius. Ad eum curandum ab infania accersitus q̄q; ab Abderitanis: dixit Demo-
critū minime desipere: sed maxime sapere. Scripsit etiā librū Epidimiarū. Quēdā inter eius opera
adulterina cōmixta: vt stilus indicat: Galen⁹ secreuit atq; adnotauit. Amator Græcię magnopere
fuit ex qua nunq; egressus est: etiā Artaxerxis literis magnopere inuitatus: minime quorū p̄-

Iosephus Iu-
daus.

Iosephus
Græcus.

Iouinianus
Hipparch⁹

astrologus.
Hipparch⁹

poeta.
Hipparch⁹

tyrannus.
Hipparch⁹

Pysistrati
filius.

Hypathia

Hippasus.
Hypenus.

Hyperides.

Hyperechus
Hippias

philosoph⁹

Hippas
dux.

Hippias ty-
rannus.

Hippocra-
tes.

Hippocrates quinq. cunia appetens: vt ex iureiurando ab eo in exordio facto deprendit. Hippocrates praeter superio- rem Suidas quinq. comemorat: ois eiusdem artis & familiae qua ille: diuersis temporibus: quoru- lum inibus tamen primus obstruxit. Hippocrate aliu Atheniesiu ducē ponit in bello Peloponesia- co Thucydides. Hipponicus Hippie filius Atheniensis: quū patrie statuā dedicare decreuisset: ac nonnullis eā a Polyceto cōfici suaderib⁹: illi nequaquā visum est: q̄ ob operis pulchritudinem ab aspicientibus: nō dedicatis: sed poti⁹ artificis virt⁹ laudaret. author Aelianus. Hippomach⁹ i- bicen quū discipulum quondam in arte peccare conspiceret: ab auditoribusq̄ laudari: baculo ad- monuit desistere debere: q̄ maximū fuisset erroris ei⁹ indicium: q̄ a turba laudaret. Idem Aelian⁹.

Hippodamus. Hippodamus Milesius natura studiosus: primus eorū qui in rep. versati nō essent: coepit aliquid dicere de optimo ciuitatis statu. Constituit em̄ ciuitatē ex numero. X. milia: diuisam in partes tris: artifices: agricolae: & milites: Regiōes in totidē partes: sacra: publicam: & priuatam. Erat ob ambitionē vita morosior: criniū prolixitate: ac sumptuoso ornatu. Aristoteles lib. II. Pol. Hip- polytus Thesi filius: Phedra nouerq̄: q̄ eius libidini nō cōsenserit: insidiis petitus: discerptusq̄ p̄pterea rogatu patris a Neptuni currib⁹ Virbiū nomie postea Aesculapii arte reuixit: in Latū apud Aricinū templū trāslatus. Hippolytus alter p̄sul ecclesiae quā se Hieronym⁹ reperire ne- quisse testat: puenit vsq̄ ad Alexandrū imperatorē. scripsit rationē pasche. In cui⁹ emulationē Ori- genes eius fere aequalis: scribere cōpulsus est ab Ambrosio suo. Hippolyt⁹ Roman⁹ martyr e dis- cipulis Laurētii: sub Decio principe ductus extra portā Tiburtinā: & equis indomitis alligatus: atq̄ discerptus: primi Hippolyti fatum felicius ac sanctius imitatus est. eius festum. XII. Calend. Seprembris. Hippodrom⁹ Thessalus genere patria Larissus circa. M. Antonini tempora: Athe- nis scholā successit: vt author Philostratus: qui inter sophistas eum describit: plura referens de eo quā ad hūc locū nō pertinet. Hippodorus vnus Codridarū: inuidiā populū vitare cupiēs: & optimā simul principis famā inter Athenienses adipisci: seueritate in suos est vsus: ac filiam cum mœcho deprēsā curru iussit adligari atq̄ discerpi. Aelianus. Hipponax Ephesius scriptor iā- borum: vixit Clazomenis: expulsus patria a tyrannis Athenagora & Conia. Suidas. Iphiclus li- lius Phylaci & Climenes Minyi inter Argonautas ab Apollonio positus: ab Hesiodo aurē & Phe- recyde nequaquā: vt scribit enarrator Apollonii. Iphicleus Herculis frater: lolai pater: sepulcrū ha- bet apud Phenē Arcadiae ciuitatē: vt author Pausanias. Iphigenia Agamemnonis filia: quam ad placandū numen Calchas maētandā in sacrificio apud Aulidē censuit: Diana ceruam pro illa apposuit. Alia virgo sancta: filia regis Aegypti praedicat: ab apostolo Matthæo facta Christiana: quā cœnobitū virginū instituit. Irene Cratini: Timarete Myronis: Aristarete Nearchi pictorū si- lię sil' & discipulę: sed & Lala Cyzicena virgo: & Calypso & Alcisthene: & Martia Varrōis vxor oēs pictrices Plinio comemorant. Irus Ithacensis medicus ac turpissim⁹: vt. XVIII. Odyssae de- scribit: quē Vlysses pugillatu superauit. Ireneus p̄sul Lugdunēsis Photini successor: Polycar- pi discipul⁹. Hic post martyriū Photini cū p̄byter lugdunēsis esset missus a Christianis ei⁹ loci Romā ad Eleutheriū pontificē legatus de quibusdā quaestionib⁹: cū pro se etiā cōmēdatitias tu- lisset: factus est ab eo Photini successor: vir in primis eruditus: & qui historiā scripsit ecclesiasticā quā mutatus est Eusebius: testēq̄ citat. Librum p̄terea de Ogdoadē: in qua refert incidisse se in librū cuiusdā e successoribus apostolorū: qui huiuscemodi haberet exordiu: qd̄ postea Hierony. in Eusebii proemio vsurpauit. Adiuro te qui hunc librū trāscribis per dñm Iesum Christū: & p̄ gloriosum eius aduentū: qui iudicaturus est viuos & mortuos: vt cōferas postq̄ scripseris & emē des illū ad exemplar vnde descripsisti diligentissime: hanc quoq̄ obtestationem similiter transfe- ras: vt in exemplari reperis. Ex Hieronymo & Eusebio lib. VI. Isæus Assyrius sophista: adolecē- tiā variis corporis voluptatibus tradidit: deinde vir factus frugalissim⁹ oim̄ fuit. Characterē ora- tionis non p̄sum habuit: sed parcū castigatūq̄: ac secundū naturā: q̄ tantū rebus breuiter enar- ratis suppeteret. Nam totū quidē argumentū in breui summaq̄ cōplecti ipsius primū inuentum est: vt Lacedaemoniis de ordinibus cōsultatibus ac sollicitis: illud Homerici iactauerit. Scurum scura premunt: galeam galeaq̄: virum vir. Ex Philostrato. Isocrates orator Atheniensis: vn⁹ e- decem: dulcis & numerosus in dicendo fuit. Ad remp. non adcessit: neq̄ in concionē ascendit: de- ficiente pronuntiatione: tum etiam ad euitandam inuidiā eorū qui libenter his qui eloquentiae honore praestant: se opponunt. Ciuitatem tamen iuuit: Philippumq̄ in his quā ad illum scripsit Atheniensibus cōciliauit. Panegyricus eius omniū pulcherrimus: quem in Olympia habuit ad horrans Gracos contra Asiam: mutuas inter se accusationes relinquendo: Gorgiā excitauit: vt ipse simili oraret argumēto. Optima itē ex ei⁹ cōpositionib⁹ Archidamus & Amartyrus iudicat.

in illa enim Archidami constantia: & a nimi magnitudo declaratur: Leutrica Lacedaemoniis cō- memorando. Sermo profecto elaboratus: & verborum diligentia: & splendor compositionis in ea apparent. Amartyrus vero vim ostendit castigatam in numeros: ex sententia sententiam aqua- libus periodis terminādo. Auditores eius plures: quorū princeps Hyperides. Theopompū vero Cnium: & Ephoz̄ Cumeū: nec vituperatione: nec satis admiratione dignos dixerim. Qui ait Iso- cratem a comœdia taxari vt tibias factitantem: errare videtur. Nam & pater eius Theopompus Athenis Aulopius cognominabatur: ipse vero nec tibias cognouit: nec factitauit: haud profecto statuam in Olympia meruisset. Decessit Athenis: centum fere natus annos post Cheroniae pu- gnam: non sustinēs nuntium Atheniensium cladis. Ex Philostrato. Cicero vero in oratore sic ait. Isocrates domus cunctae Graeciae quasi ludus quidam patuit: atq̄ officina dicēdi. Magnus orator & perfectus magister fuit: q̄ forensi luce caruit: intraq̄ parietes aluit eam gloriam: quam nemo: meo iudicio: est postea consecutus. Is & ipse scripsit multa praclare & docuit alios: & cum cetera melius q̄ superiores: tum prius intellexit: etiam in soluta oratione cū versum effingeret: mo- dum tamen & numerum quendam oportere seruare. Ante hūc enim verborū quasi structura & quaedam ad numerum cōclusio nulla erat. Cui si quando erat: apparebat eā dedita opera esse que- sitā. Isocrates alius Amyclas ex Apollonia Ponti: discipulus & successor Isocrates supradicti: ora- tor & ipse nobilis: reliquit orationes quinq̄. Qui & vna cum claris oratoribus certauit: orādo in epitaphio Mausoli Artemisiae viri. Apophthegma ipsi⁹ illud. Frustra cōsultat aliis qui male se ge- rit. ex Suida. Isocrates & Machaon praefecti classis Corinthiorum in bello Peloponnesiaco contra Athenienses a Thucydide commemorantur. Isidorus p̄sul Hispanensis patria Carthaginensis fratrem habuit Leandrum: ad quem sunt Gregorii moralium libri: cui successit Heraclio impe- rante: vir non tam doctrina q̄ vita philosophus: & in dicendo non tam rudis q̄ in exercitatus. Scri- psit de summo bono: de viris illustribus: de vocabulis grammaticis: & etymologiis: historiam p̄- terea ab Adamo vsq̄ ad sua tempora: praeterea res Longobar dorum: & breuem quandam cosmo- graphiam. Isidorus alter Pelusiotes genere: vir philosophus & orator: scripsit epistolas ad tria mi- lia: sacros enarrantes libros: vt Suidas. Isis Aegyptiorum dea: cuius etiam sacra Romam transla- ta: magna mollitie colebantur. Templum eius apud Terentum in campo Martio. Io hęc fuerat Inachi fluuii filia: secundum Ouidii fabulam: quam a loue viuatam & in vaccam mutatam Iuno agnouit: ei Argū centenis oculis custodē adhibuit: ne cū loue amplius cōgrederet. Mercuri⁹ deī de fistula: iussu Iouis: Argum sopiens interfecit: qui in pauonē versus: adhuc oculos antiquos in- dicat: in eiusq̄ tutela māsit. Io in Aegyptū exinde peruenit: vbi pristina resumpta forma: ob meri- ta mōstratae agriculturae: pro dea culta est Isidis noīe. Ismenias Theban⁹ apud regē Perfarū pro Thebanis legatus: quū sciret cōsuetudinē regū eorū: nihil impetrare posse: nisi prius quis adorās procumberet: cū in regis cōspectu fuit: anulū de industria ad pedes cadere permisit: quē se flecten- do collegit. Atq̄ hoc modo & Gracorum dignitati: & regis superbiae satisfecit. author Aelian⁹ de va. hist. Iunius Syluīn⁹: & Q. Metellus Numidicus cōf. bello Cimbrico fuere: quod prae simul & infeliciter gestū: quū antea: tū ab eis est. vt Pedianus. Iunius Valens meruit in p̄torio diui Au- gusti centurio: vehicula cū culeis donec exinanitē sustinere solit⁹: carpēta cōprensā vna manu retinere obnixus cōtranitentibus summotis: & alia mirifica facere: q̄ insculpta monumento spe- ctant. Ideo. M. Varro: Rusticellus: inqt: Hercules appellatus mulū suū tollebat. Plinius. Iuni⁹ Ru- sticus philosophus Stoicus: familiarissimus. M. Antonini: cui impator oīa publica priuatq̄ cōsi- lia solebat cōmunicare. Quē etiā antea dum esset p̄fectus p̄torii exosculatus est. Cōsulē iterū desi- gnauit. Deniq̄ defuncto statuā ei a senatu impetrauit. Capitolinus. Iudas frater Iacobi: paruam quidē quā de septē canonicis epistolā reliquit: & qm̄ de libro Enoch: qui apochryphus est: testi- moniū adsumit: a plerisq̄ reiciit: tñ auctoritatē vetustate iam & vsu inuenit: & inter sanctas scri- pturas connumerat. Hieronymus. Iudas alter scriptor: sub Seuero principe: de LXX. apud Da- nielē hebdomadis: pulcherrime differit: & Christoriographiā superiorū temporum: vsq̄ ad deci- mū eiusdē principis annū descripsit: in qua erroris arguit: q̄ Antichristi aduentū circa sua tem- pora futurū esse dixerit: vt quidam putabant. Et hoc quoniā insectationis magnitudo mundum iamā casurū minari videbat. Hieronym⁹. Iulius Phygīn⁹ natione Hispanus: nonnulli Alexan- drinum putant: & a Caesare Romā aduectū: Alexandria capta: studiose & auide imitatus est Cor- nelium Alexandrū grammaticū Grēcū. quē p̄pter antiquitatis notitiā: Polyhistor ē multū quidā historiā vocabat. Praefuit bibliothecē palatine: nec secus plurimos docuit: fuitq̄ familiarissimus Quidio poeta: & Claudio Licinio consulari historico: qui eum admodū pauperē decessisse tradidit.

Isocrates di- scipulus.
Isocrates dux.
Isidor⁹ p̄sul.
Isidorus orator.
Isis.
Ismenias Thebanus.
Iunius Syl- uinus.
Iun. Valēs.
Iu. Rustic⁹.
Iudas ap's.
Iudas alter scriptor.
Iulius Phy- ginus.

Iulius modestus. & liberalitate sua quoad vixerit sustēraffe. Huius libert⁹ fuit Iulius Modestus: in studiis atq; doctrina vestigia patroni secut⁹. Tranquillus. C. Iulius senator: gręce res Romanas scripsit. author Iul. senator. Euius. Iulius item senator & martyr sub Cōmodo: sepultus in cōemiterio Colopodii. Iulius Firmic⁹. Firmicus Maternus Augusti tēpore: nobilis mathematicus: tractatum edidit in prognostica gene thliaca elegātem: qui & temporū illorū eloquētiā referat. Ad nostrā atātē semifractus puenit: nō multis ante annis repertus. Iulius Frontinus ad Traianum libros quatuor Stratagematum scripsit & de aquis vrbis. Iulius Capitolinus Diocletiani tempore: cui librum dedicat de Caesarum vita: quem haud integrū habemus. Iulius Pomponius Secundus: cui si longior contigisset atas: clarissimū pfecto nomen oratoris apud posteros cōsecutus foret. adieciisset enim atq; adiciebat ceteris virtutibus suis qđ desyderari potest. Id est autē qđ esset multo magis pugnax & sapi⁹ ad curam rerum ab elocutione respisceret. Hęc de eo & alia plura Quintilian⁹: cui⁹ tēpore floruit.

Iul. Aphrican⁹ orator. Iulius Aphricanus orator concitatus & in cura verborum nimius: & cōpositione nonnunq; longior & translationib⁹ parum mediocris. author idem. Iulius Aphricanus alter Christianus: quę plura ingenii monumenta reliquisse & Eusebius lib. VI. & Hieronym⁹ testant: inter quę de tēporibus libros. V. Epistolā ad Origenē: in qua ponit qđ historia Susannę quę in Daniele est: ficta videatur: cui Origenes rescripsit nequaquā Iudæorū cōmentis & fraudibus auscultādum: sed hoc solum pro certo habendū in sacris libris: quod. LXX. interpretes trāstulissent: quoniā id esset solū autoritate apostolica probatum. Aliam quoq; epistolam de euangeliorum discrepantia. Iulium viatorem equitem Romanū e Vocontiorū gente foederata: in pluribus annis aque subter cutem fusā morbo prohibitus humore a medicis: naturā cōsuetudine fecit: atq; in senecta potu caruit.

Iul. Pollux. Plinius. Iulius Pollux Gręcus author: scripsit ad Antonū Cōmodū: dictionarium non ex ordine literarū sed rerum: verbū gratia: In qua quęq; re vocabula diuersa reperiantur: quod apud Latinos nemo adhuc tentauit. Iulias plures: easq; ex magna parte impudicas legimus. Augusti filia & neptis: quas ille Tranquillo teste: duo carcinomata sua solebat appellare: vetuitq; suo sepulcro inferri. Iulia item Agrippa Neronis mater: & alia Titi principis filia: cum qua Domitianus consuetudinem habuit: causaq; ei mortis fuit: coacta foetum disperdere: vt Plinius: Tranquillus: Iuuenalis. Cum tot abortiuis foecundam Iulia vuluā solueret. Alia Seueri principis vxor Syria genere: forma conspicua: parum secunda fama etiam vixit. Post viri mortem Caracallam priuignum: nudam ei sese ostentando: ad secundum matrimonium palatim adlexit. author Spartian⁹. Memorantur tamen pudicę nonnullę. Caesaris in primis soror & filia: hęc Pompeii: illa Balbi vxor: Augusti auia. Iulia quoq; Mammea: Alexandri principis mater: laudatissima foemina: Syria genere: cuius auspiciis filius puer orbem terrarum sapientissime rexit. Fuere & sanctę plurimę ac martyres. Apud Barcinonem Iulia comes Eulalię item martyris sub pręside Dacia: no capite truncata: vt author Adonius. Alia Carthaginensis: quam vxor Desyderii regis ex Corfica vbi passa fuerat: Brixia traduxit: eius nomini cōenobio dedicato. Iulia item & Maxima sorores in Lusitania martyres. Inter socias quoq; Vrsulę: quę vndecim milia fuere: Iulia virgo memoratur. Iulianus Cappadox genere: sophista Athenis floruit: Aedisi sophistę & Constantii principis tempore. Ad hūc omnis vndiq; iuuentus discendę rhetoricę gratia consuebat: viri magnitudinem & eloquentiam suspiciens. Inter eius auditores: qui plures & excellentissimi viri fuere: ii fere primū commemorantur. Prohærefus: Ephestion: Epiphanius Syrus: Diophantus Arabs. Ex Eunapio. Iulianus Chaldaus vocatus Theurgus: filius Iuliani philosophi: illius qui scripsit de demonibus libros quatuor. Emicuit sub. M. Antonino: scripsit Theurgica τελεστικὰ λόγια versibus. Hunc memorant: quondam laborante siti Romanorum exercitu sub Marco Antonino: contra Marcomannos: prouocasse nubes: vnde imbres statim defiliere. Alii hoc ad Arnuphim sacerdotem Aegyptium referunt. Hęc Suidas. Eusebius vero in historia: hoc portentum aquarum: Christianorum: qui tunc in eo exercitu militabant: precibus & meritis refert.

Iuliani principes. IULIANI principes duo: alter iurisconsultus: alter fidei desertor: inter imperatores dicentur. Iulianus quem colimus inter sanctos: dicitur dum ceruū venator insectaretur: ab eo ad se cōuerfo: parentes interfecturum portentose audiisse: quod euitare cupiens: procul a patria profectus: ob beniuolentiam seruitio demeritam: cuiusdam principis filiam cum ditione vnus castri duxit vxorem: quo forte parentes quasitum filium ignari peruenientes: ab eius vxore: absente viro: in hospicio sunt recepti: ob illorum interrogationem cogniti: simul & eius thalamo collocati. Iulian⁹ iterim aduenit: vbi in thalamo hos vidit: iprouiso mœchū putās cū cōiuge: ambos inter fecit. Re postea cognita: sese expiare cupiens: ad flumē quoddā vxore comite peruenit: vbi hospia

tes Christi cā gratis nauicula trāsmittebat. Quapropter hospicio dicit pcessse boniq; ominis auxilio ab hospitib⁹ inuocat. Fuit alter Præsul Cenomanēsis: qđ putat ille Simon leprosus hospes domini nostri. Alius eremita cognomento Chaba. De quo Theodorus in historia triperita dicit. Dū contēplationi vacaret diuini instinctu spiritus pcedit ac pdixit exitū Iuliani principis. Iuliana virgo & martyr apud Nicomediā sub Maximiano. Iustus Tiberiensis ex prouincia Galileia conatus est & ipse Iudaicarū rerum historiā texere & quosdā Cōmentarios in sacros libros cōponere. Sed hunc Iosephus coarguit mēdaciū. Cōstat autē illū eodē tēpore scripsisse: vt author Hieronymus. Iustus genere Apher. præsul Volaterran⁹. Sub Leone primo pōtifice vna cū Octauiano socio Volaterras applicuit: præsulq; eius vrbis factus: arriana tunc eam peste laborantē curauit. Iustus præsul Lugdunensis qui se ab omni cura abdicato vna cū viatore comite secessit in eremum: ad quem visendum Antiochus eius in ecclesia successor pfectus est: cadauerq; eius inuentum summo honore Lugdunum traduxit. Iustinus philosophus e Neapoli vrbe Palestinę fidelissimus nostrę philosophię sectator & in gręca disciplina eruditissimus: habitū philosophi pristinum retinuit & ad. M. Antonū Apologericon p nostra religioe scripsit. In quo de cōuersione sua ita disserit. Nam & ego inquit sectis platonice institutus: audiens christianos ifamari: animaduertensq; ad mortem oppetēdā ac omnino tolerāda supplicia impuidos: mecum conyderabam eam animi vim in vitio aut luxuria nullo modo posse consistere. Quis enim aliquando voluptarius mortē libenter amplectitur: quo scilicet ipsa libidine cōfestim careat pro qua infamiam sustinuit? Scripsit & alia cōplura. Ex Eusebio li. III. historia. Is demū Christi cā martyr fuit: relatusq; inter sanctos. Iustinus alter qui Trogi epitomen fecit. Alius presbyter & Martyr Romę sub Decio qui Sixtum Laurentiq; sepulture tradidit. Iustine virgines & martyres Duę Altera Patuina genere & noie: Vitilianę regis filia a. S. Prodocino psule Patuino christiana facta. Deinde sub Maximiano gladio trāstixa. Cuius Paduę venerabile templū & eius nomine congregatio. Altera Antiochena gladio etiam petita: vna cū Cypriano præsule Antiocheno. Romę deinde translata: postremo Placentiam vbi nūc requiescunt. Iuuenus presbyter Hispanus nobili genere ortus quatuor Euangelia hexametris totidem libris: Tum nonnulla alia composuit sub Constantino magno. vt author Hieronymus. Iuuenalis Aquinas humili natus genere poeta Satyric⁹: qđ in suo poemate Paridē Pantomimū Domitiani nonnullosq; alios notasset: vrbe honoris specie submotus fuit. Et iam octogenarius ad pręfecturā cohortis in extremā Aegypti partem tendentis missus. Verum breui post tempore secuta mors. ad Neruę vsq; tēpora peruenit: vt eius carmine indicatur. Iuuenalis Præsul Narniensis: ex Aphrica venit cū esset presbyter & Medicus: populumq; Narniensem christianum fecit.

Abienus Caesaris in Gallia legatus qui magnas sub eo res gesserat: Demū bello ciuili transfugit ad Pompeiū: cui Caesar eius bona quę habebat in potestate remisit. Lucanus. Dux fortis armis Cesareis Labienus erat: nunc transfuga vilis. Hic potissimū suavit Pompeio dubitanti inire Pharsalicā pugnā. Vt in commentariis. T. Labienus historicus. Cuius scripta abolita fuere. Tranquillus i Caligula. T. Labieni & Cordi Cremutii ac Cassii Seueri scripta. S. C. abolita requiri & esse in manib⁹ lectitariq; permisit: qđ maxime sua interesset vt facta quęq; posteris tradant. de his etiā Seneca in. VI. controuersiarum. Ista ingeniorum supplicia vt libri cōburant post Ciceronem cōepere: quo tempore. T. Labieni scripta ex. S. C. combusta sunt. quā cōtumeliā ipse Labienus nō tulit: nec superstes suo ingenio esse voluit: qui in monumento suorum ferri se iussit atq; illis includi: veritus scilicet ne ignis qui nomini suo & libro subiect⁹ erat: corpori negaretur. Idē in libros Cassii Seueri factitatū: qui erat amicissimus Labieni. Cuius libros cum cremari videret: nunc inquit me viuere oportet: illos edidici. Antistius Labeo sub Augusto iuris quidē disciplinā principali studio exercuit: & cōsulentibus de iure publice responsit: ceterarūq; bonarum artium non expers fuit. In eius libris sororis Etymologia reperitur: quasi seorsum nata: qđ in domo in qua nata est separetur. Libertate fuit nimia vsq; eo vt Augusto iam principe ratū tūc pensumq; nihil haberet: nisi qđ iussum sancitūq; in Romanis antiquitatibus legisset. hęc ex Gellio. Augustinus vero. ii. de Ciuita. Labeo quē Sacrarū & diuinarum rerū pcedat peritissimū: nomina bona a numinibus malis cult⁹ diuersitate distinguit: malosq; ppitari cedibus & suppliciis faretur: bonos autem lētis obsequiis: qualia sunt contigua leatisternia. LABERIVM Equitem Rom. Mimorum poetam asperę libertatis Caesar quingentis milibus inuitauit: vt prodiret in Scenam & ipse Mimos ageret quos scriptitabat. Sed pote

Iuliana.
Iustus Tiberiensis.
Iust⁹ apher.
Iustus psul.
Iustin⁹ phis.
Iustinus hi⁹ storicus.
Iustine duę
Iuuenctis.
Iuuenalis poeta.
Iuuenalis præsul.
Labientis Dux.
T. Labien⁹ historicus.
Labeo Antistius.
Laberius.

Iulius mo- & liberalitate sua quoad vixerit sustēraffe. Huius libert⁹ fuit Iulius Modestus: in studiis atq; do-
destus. ctrina vestigia patroni secut⁹. Tranquillus. C. Iulius senator: gręce res Romanas scripsit. author
Iul. senator. Euius. Iulius item senator & martyr sub Cōmodo: sepultus in cōemiterio Colopodii. Iulius Fir-
Iul. Firmic⁹ micus Maternus Augusti tēpore: nobilis mathematicus: tractatum edidit in prognostica gene-
 thliaca elegātem: qui & temporū illorū eloquētiā referat. Ad nostrā atātē semifractus puenit: nō
Iul. Frōtin⁹ multis ante annis repertus. Iulius Frontinus ad Traianum libros quatuor Stratagematum scri-
Iul. Capito. psit & de aquis vrbis. Iulius Capitolinus Diocletiani tempore: cui librum dedicat de Caesarum
Iul. Pompo- vita: quem haud integrū habemus. Iulius Pomponius Secundus: cui si longior contigisset atas:
nius. clarissimū pfecto nomen oratoris apud posteros cōsecutus foret. adieciisset enim atq; adiciebat
 cæteris virtutibus suis qđ desyderari potest. Id est autē qđ esset multo magis pugnax & sapi⁹ ad
 curam rerum ab elocutione resipisceret. Hęc de eo & alia plura Quintilian⁹: cui⁹ tēpore floruit.
Iul. Aphri- Iulius Aphricanus orator concitatus & in cura verborum nimius: & cōpositione nonnūq; lon-
can⁹ orator gior & translationib⁹ parum mediocris. author idem. Iulius Aphricanus alter Christianus: quē
Iul. Aphri- plura ingenii monumenta reliquisse & Eusebius lib. VI. & Hieronym⁹ testant: inter quę de tēpo-
canus histo- ribus libros. V. Epistolā ad Origenē: in qua ponit qđ historia Susannę quę in Daniele est: ficta vi-
ricus. deatur: cui Origenes rescripsit nequaquā Iudæorū cōmentis & fraudibus auscultādum: sed hoc so-
 lum pro certo habendū in sacris libris: quod. LXX. interpretes trāstulissent: quoniā id esset solū
Iul. viator. autoritate apostolica probatum. Aliam quoq; epistolam de euangeliorum discrepantia. Iulium
 viatorem equitem Romanū e Vocontiorū gente foederata: in pluribus annis aq; subter cutem
 fusā morbo prohibitus humore a medicis: naturā cōsuetudine fecit: atq; in senecta potu caruit.
Iul. Pollux. Plinius. Iulius Pollux Græcus author: scripsit ad Antoniū Cōmodū: dictionarium non ex ordi-
 ne literarū sed rerum: verbī gratia: In qua quęq; re vocabula diuersa reperiantur: quod apud lā-
 tinos nemo adhuc tentauit. Iulias plures: easq; ex magna parte impudicas legimus. Augusti filia
 & neptis: quas ille Tranquillo teste: duo carcinomata sua solebat appellare: vetuitq; suo sepulcro
 inferri. Iulia item Agrippa Neronis mater: & alia Titi principis filia: cum qua Domitianus con-
 fuerudinem habuit: causaq; ei mortis fuit: coacta foetum disperdere: vt Plinius: Tranquillus:
 Iuuenalis. Cum tot abortiuis foecundam Iulia vuluā solueret. Alia Seueri principis vxor Syra-
 genere: forma conspicua: parum secunda fama etiam vixit. Post viri mortem Caracallam priu-
 gnū: nudam ei sese ostentando: ad secundum matrimonium palatim adlexit. author Spartian⁹.
 Memorantur tamen pudicę nonnullę. Caesaris in primis soror & filia: hęc Pompeii: illa Balbi
 vxor: Augusti auia. Iulia quoq; Mammea: Alexandri principis mater: laudatissima foemina: Syra-
 ra genere: cuius auspiciis filius puer orbem terrarum sapientissime rexit. Fuere & sanctę pluri-
 mę ac martyres. Apud Barcinonem Iulia comes Eulalię item martyris sub præsīde Dacia
 no capite truncata: vt author Adonius. Alia Carthaginensis: quam vxor Desyderii regis ex Cor-
 fica vbi passa fuerat: Brixia traduxit: eius nomini cōenobio dedicato. Iulia item & Maxima soror
 res in Lusitania martyres. Inter socias quoq; Vrsulę: quę vndecim milia fuere: Iulia virgo me-
 moratur. Iulianus Cappadox genere: sophista Athenis floruit: Aedisi sophistę & Constantii
 principis tempore. Ad hūc omnis vndiq; iuuentus discendę rhetoricę gratia confluebat: vi-
 ri magnitudinem & eloquentiam suspiciens. Inter eius auditores: qui plures & excellentissimi
 viri fuere: ii fere primū commemorantur. Prohæresius: Ephestion: Epiphanius Syrus: Diophan-
 tus Arabs. Ex Eunapio. Iulianus Chaldæus vocatus Theurgus: filius Iuliani philosophi: illius
 qui scripsit de dæmonibus libros quatuor. Emicuit sub. M. Antonino: scripsit Theurgica τελεσι-
 κά λόγια versibus. Hunc memorant: quondam laborante siti Romanorum exercitu sub Marco
 Antonino: contra Marcomannos: prouocasse nubes: vnde imbres statim desiliere. Alii hoc ad Ar-
 nuphim sacerdotem Aegyptium referunt. Hęc Suidas. Eusebius vero in historia: hoc porten-
 tum aquarum: Christianorum: qui tunc in eo exercitu militabant: precibus & meritis refert.
Iuliani pri- IULIANI principes duo: alter iuriconsultus: alter fidei desertor: inter imperatores dicentur.
cipes. Iulianus quem colimus inter sanctos: dicitur dum ceruū venator insectaretur: ab eo ad se cōuer-
Iulianus so: parentes interfecturum portentose audiisse: quod euitare cupiens: procul a patria profectus:
martyr. ob beniuolentiam seruitio demeritam: cuiusdam principis filiam cum ditione vnus castrī du-
 xit vxorem: quo forte parentes quęsitum filium ignari peruenientes: ab eius vxore: absente vi-
 ro: in hospitio sunt recepti: ob illorum interrogationem cogniti: simul & eius thalamo collocati.
 Iulian⁹ iterim aduenit: vbi in thalamo hos vidit: iprouiso mœchū putās cū cōiuge: ambos inter
 fecit. Re postea cognita: sese expiare cupiens: ad flumē quoddā vxore comite peruenit: vbi hospia

tes Christi cā gratis nauicula trāsmittebat. Quapropter hospitiū dicit pcessse boniq; ominis au-
 xilio ab hospitib⁹ inuocat. Fuit alter Præsul Cenomanēsis: qđ putat ille Simon leprosus hospes do-
 mini nostri. Alius eremita cognomento Chaba. De quo Theodorus in historia tripartita di-
 cit. Dū contēplationi vacaret diuini instinctu spiritus p̄uidit ac p̄dixit exitū Iuliani principis.
 Iuliana virgo & martyr apud Nicomediā sub Maximiano. Iustus Tiberiensis ex prouincia Galii Iuliana.
 Iustus Tibe-
 riensis.
 Iust⁹ aphe-
 r.
 Iustus p̄sul.
 Iustin⁹ p̄s.
 Iustinus hi-
 storicus.
 Iustine dua-
 Iuuenctis.
 Iuuenalis
 poeta.
 Iuuenalis
 p̄sul.
 Labientis
 Dux.
 T. Labien⁹
 historicus.
 Labeo Anti-
 stius.
 Laberius.
 y.v.

tes Christi cā gratis nauicula trāsmittebat. Quapropter hospitiū dicit pcessse boniq; ominis au-
 xilio ab hospitib⁹ inuocat. Fuit alter Præsul Cenomanēsis: qđ putat ille Simon leprosus hospes do-
 mini nostri. Alius eremita cognomento Chaba. De quo Theodorus in historia tripartita di-
 cit. Dū contēplationi vacaret diuini instinctu spiritus p̄uidit ac p̄dixit exitū Iuliani principis.
 Iuliana virgo & martyr apud Nicomediā sub Maximiano. Iustus Tiberiensis ex prouincia Galii
 Iustus Tibe-
 riensis.
 Iust⁹ aphe-
 r.
 Iustus p̄sul.
 Iustin⁹ p̄s.
 Iustinus hi-
 storicus.
 Iustine dua-
 Iuuenctis.
 Iuuenalis
 poeta.
 Iuuenalis
 p̄sul.
 Labientis
 Dux.
 T. Labien⁹
 historicus.
 Labeo Anti-
 stius.
 Laberius.
 y.v.

Abienus Caesaris in Gallia legatus qui magnas sub eo res gesserat: Demū bel-
 lo ciuili transfugit ad Pompeiū: cui Caesar eius bona quę habebat in potesta-
 te remisit. Lucanus. Dux fortis i armis Cæsareis Labienus erat: nunc transfu-
 ga vilis. Hic potissimū suavit Pompeio dubitanti inire Pharsalicā pugna. Vt
 in commentariis. T. Labienus historicus. Cuius scripta abolita fuere. Tran-
 Iulius Caligula. T. Labieni & Cordi Cremutii ac Cassii Seueri scripta. S. C. abo-
 lita requiri & esse in manib⁹ lectitarūq; permisit: qđ maxime sua interesset vt fa-
 cta quęq; posteris tradant. de his etiā Seneca in. VI. controuersiarum. Ista ingeniorum suppli-
 cia vt libri cōburant post Ciceronem cœpere: quo tempore. T. Labieni scripta ex. S. C. combusta
 sunt. quā cōtumeliā ipse Labienus nō tulit: nec superstes suo ingenio esse voluit: qui in monumē-
 ta maiorū suorum ferri se iussit atq; illis includi: veritus scilicet ne ignis qui nomini suo & libro
 subiect⁹ erat: corpori negaretur. Idē in libros Cassii Seueri factitatū: qui erat amicissimus Labie-
 ni. Cuius libros cum cremari videret: nunc inquit me viuere oportet: illos edidici. Antisti⁹ La-
 beo sub Augusto iuris quidē disciplinā principali studio exercuit: & cōsulentibus de iure publi-
 ce responsit: ceterarūq; bonarum artū non expers fuit. In eius libris sororis Etymologia rea-
 peritur: quasi seorsum nata: qđ in domo in qua nata est separetur. Libertate fuit nimia vsq; eo vt
 Augusto iam principe ratū tūc pensumq; nihil haberet: nisi qđ iussum sancitūq; in Romanis an-
 tiquitatibus legisset. hęc ex Gellio. Augustinus vero. ii. de Ciuita. Labeo quē Sacrarū & diuinā-
 rum rerū p̄dicat peritissimū: nomina bona a numinibus malis cult⁹ diuersitate distinguit: ma-
 losq; ppitiari cedibus & suppliciis faretur: bonos autem lētis obsequiis: qualia sunt contuita le-
 gisteria. LABERIVM Equitem Rom. Mimorum poetam asperē libertatis Caesar quingentis
 milibus inuitauit: vt prodiret in Scenam & ipse Mimos ageret quos scriptitabat. Sed pote-

stas nō solum si inuiter: sed si supplicet cogit. vnde & se Laberius a Cæsare coactū in prologo testa-
tur versibus: qui a Macrobio ponitur. vltimus ex his. Nimirū hoc hodie vno plus vixi die q̄ mi-
hi viuēdū fuit. Seneca libro. VII. de cla. Cæsar Iudis suis Laberiu produxit: demū cū equestri ordi-
ni reddidisset: isq̄ sessum iret: omnes ira se coactarunt vt venientē non reciperet. Narrat & illa
facetia: cū Ciceronem locū rogasset & ille se excusans diceret: Anguste sedeo: respondisse fertur:
Atqui miror cū duabus sellis federe soleas. Lacydes Cyreneus Nouē academię princeps: Arche-
sila auditor a puero: maxime studiosus: Seueritatis insup & paupertatis amator: tenuit Ludū An-
nis. XXVI. excessit ex Paralyti Olymp. CXXXIII. Suidas. LAMIARVM Familia Romę illu-
stris Neroni infensa. Iuuenalis. Lamiarū cede madenti. Apud Trāquillū in Domitiano de cade
Aeli⁹ Iamia Aeli⁹ Iamie legi. Lamia itē Ponti regina. Lamus Lestrigonū rex. Silius. Et regnata Lamo quōdā
Caiera. Lamie sunt itē nocturna phantasmata instituta a Pico & Fauno & Numa ad terrorē. Lu-
cilius. Terriculas Lamias. Lamie quoq̄ mōstra in Libyco mari sunt: q̄ naufragos ad littus quoda-
dam desertū appullos deuorāt. vt Plato in politicis. Lasus Herminęus genere: ciuitatis Achaia:
Olymp. LVIII. regnate Dareo Histaspis. Hūc quidā loco Periandri inter. VII. Sapientes adnūe-
rāt. Primus de Musica scripsit: primusq̄ Dithyrābos in certamen protulit: cōtentiosum dicēdi
genus. Suidas. LATRO port⁹ genere Hispanus Condiscipulus Senecę: Maximī auditor: no-
bilis declamator. Cuius Seneca primo libro de cla. his verbis meminit. Latro cū ad scribēdū se cō-
citauerat: iungebant noctibus dies & sine interuallo grauius sibi instabat. Desinebat nisi defeca-
rat. Rursus cū se remissioni traderet in oēs lux⁹ & in omnes iocos resoluebat: post coenā lucubra-
bat. Memoria felix: nunq̄ illa q̄ diciturus erat: ediscēdi ḡra relegabat: edidicerat illa cū scripserat.
Historiarū omnīū summa notitia: lubebat aliquē nominari Ducē & statim eius facta recēdebat:
solebat aurē & hoc genere exercitationis vti: vt aliqua die nihil præter epithemate scriberet: alia
veronihil præter Epipneumata: alia nihil præter sentētiās translatus: de Sæculo: de Delitiis: De
crudelitate & his similibus: & has supelletilē appellabat. Lactārius Firmianus: Arnobii disci-
pulus Diocletiani tēporibus. Nicomedię Rhetoricam docuit: ac pœnuria discipulorū q̄ in græ-
ca esset ciuitate ad scribēdū animum applicuit. Scripsit adolescētulus Symposium. & Aphricę
Odoeporinō ex Aphrica vsq̄ Nicomediā hexametris versibus: p̄tea quæ nūc extant de institu-
tione diuina aduersus gētes. De ira dei: de opificio dei: & alia cōplura nō extantia. In extrema sene-
ctute p̄ceptor fuit in Gallia Crispi Cōstātini filii: qui postea a p̄e fuit interfectus. vt author Hie-
rony. Hic ad magnā dicit deuenisse paupertatē. Taxatur ab eodē authore vt Hēreticus in Apo-
logia cōtra Rufinum his verbis. Lactārius in libris suis & maxime in epistolis ad Demetriū/ Spi-
ritum. S. omnino negat substantiā: & errore ductus Iudaico dicit eū ad p̄rem referri vel ad filiū:
& sanctificationē vtriusq̄ personę sub eius noīe demonstrari. Quis mihi interdicerē pōt: ne legā
eius libros quos aduersus gentes diligentissime scripsit: q̄ superior sentētia detestanda sit: Ael.
Lampri⁹ Scripsit de gestis Imperatorū Ro. ad Cōstātinum magnum. LEO Byzātius Au-
ditor Platonis Sophista nobilis. Philippo cōtra Byzātū veniēti occurrens: Dic age inquit Phi-
lippe quæ te causa trahit oppugnātū nostra moenia. At ille amor inquit tuæ patrię: qua vt i po-
tiar veni. Leo excipiens: Atqui respondit nō instrumēto bellico: sed musico amantibus est opus:
quo dicto ducē a bello Byzātio auertit: cum Demosthenes multa super hoc apud Athenienses:
Leo vero pauca apud Philippum verba fecisset. Posthęc cū Athenas legatus missus esset: agita-
tāq̄ videret inter eos longa cōtentionē seditionē: in cōtionē ascendens risum populo excitauit:
obesus admodum ventricosusq̄ apparens. At ille nihilo secius p̄turbatus. Quid ridetis inquit
Athenienses q̄ vobis videar pinguis: Scitote mihi vxorē longe pinguisimā esse: talesq̄ ac tan-
tos cū sumus cōcordes: breuis admodū lectulus capit: discordes ne tota quidē domus. Qd̄ sane
verbū tēpestiue loco accōmodatū populū paci restituit. Hęc nos e Philostrato cōuertimus. Sui-
das vero de eodē ait. Q. Philippus cū Leonē in expugnatione Byzātū p̄ter omnis cōtrarium ha-
beret: Epistolas ad Byzantios scripsit calūnię plenas: vti si voluisset tātū dare pecunię Leonē q̄
tum petebat: iam dudū vrbe fuisset potit⁹. Ciues hoc accepto domū eius circūstetere: ille sibi ti-
mens/ laqueo vitā finiuit: parū quidē philosophię p̄ceptis obrēperans. Scripsit res Byzantię ab
eodē Philippo gestas. Leo Alabādeus scripsit historiā de Carib⁹ libris. IIII. De lyciis. II. Artē Rhe-
toricā: Sacrum bellū Phocensū & Bœotiorum. Suidas. LEONIDAS primus ille Spartanus
memoratur qui quatuor Lacedamoniorum milibus apud angustias Thermopylarum ingēni-
tem Xerxis exercitum vicit: quiq̄ teste Trogo ait: prandete milites: hodie apud inferos cenaturū
rī. Alter Alexandri p̄dagogus parum Quintiliano probatus. Cuius postea vitia Alexander

Lacydes.

Lamiarum familia.

Aeli⁹ Iamia

Lasus.

Latro portus.

Lactārius, Arnobius.

Ael. Lampri. Leo Byzan.

Leo Alabādeus.

Leonidas Spartanus

Leonidas

Alexandri.

nunq̄ deseruit. Tertius Byzantiorū Dux: qui muros hostibus obsidentibus: cū Byzantię q̄ vino
dediti sunt ganeas custodię p̄uertissent: Vinopolia apud moenia cōstituit vt ibi firmiores habe-
ret in officio milites. author Aelian⁹ de va. histo. Leonardus genere Gallicus a. S. Remigiō præ-
fule Remēsi christian⁹ fact⁹: ac deinde Diaconus Lemouicensis: prope eandē ciuitatē nemus si-
bi delegit: in quo vsq̄ ad extremū summa in abstinentia vixit: vinctos cōplures e custodiis ac comi-
pedibus pdigiose liberauit. Leontiu meretrix apud Gelliū doctissima: quæ Theophrasti libris
respōdit. Leontii plures Martyres. L. COR. LENTVLVS Procons. in Hispania Annibalis tē-
pore cū in fine belli rediret ac in senatu de rebus ab se multis iam annos feliciter gestis differeret:
triumphūq̄ peteret: res quidē triumphū dignas Senatus censebat: sed exemplum se a maioribus
accepisse: vt qui neq̄ Dictator: neq̄ Cōsul: neq̄ p̄tor res gessisset minime triumpharet: cōcessum
tamen q̄q̄ Ti. Sēpronio Lōgo intercedente vt iouans vrbe ingrederet. Tulit ex præda. XLIII. mil-
lia pondo auri. LXXX. militibus ex præda. CXX. asses diuisit. Liuius. XII. P. Cor. Lentulus
cū in Auentinum fugisset. C. Gracchi acies: pro repu. multis acceptis vulneribus hanc mercedē
tulit ne moreret in vrbe. Nā obtrectatorū moribus cōpulsus a Senatu legationē petere: habita-
ratione qua diis supplicauit: ne iniuria hęc in ingrātā p̄iam reuerteretur: in Siciliaq̄ perseue-
rando cōpotem se voti fecit. Valerius. LENTVLI. CN. & P. circa Syllana tēpora iter claros ora-
tores a Ci. scribuntur his verbis. CN. Lentulus multo maiorem op̄ionē dicendi actione faciebat
q̄ quāta in eo facultas: qui cum esset pacutus q̄q̄ ex facie videbatur: nec abundans verbis: & si fal-
lebat in eo ipso sic interuallis exclamationib⁹ voce suauis & canora admirādo irridebat: calebat i
agendo: vt ea quæ deerant non desideraretur. Et tanq̄ Curio copia nonnulla verborū nullo alio
bono tenuit oratoriū locum. Sic. CN. Lentulus ceterarum virtutū dicendi mediocritatē actio-
ne occultauit in qua excellens fuit. Non multo secus. P. Lentulus. Cuius & excogitādī & loquen-
dī tarditatē tegebat formę dignitas: corporis mot⁹ plenus & artis & venustatis: vocis & suauis-
tas & magnitudo. Sic in hoc nihil præter actionem fuit. Cetera etiā minora q̄ in superiore. C. Lē-
tulus Marcellinus nec vnq̄ indiseruus in Cōsularu pereloquens visus est: non tardus sententiis:
nō inops verbis: voce canora/ factus satis. author Idē. Hic cū futuram ciuili bellī calamitatem
p̄sentiret: in Cōsularu ait. acclamate Quirites dum licet quia statim iā nobis non licebit impu-
ne. quā vocem Pompeius dissimulauit. Valerius de libere dictis. Lentuli alii duo. P. & L. Consu-
lares tēpore Ciceronis de quibus in Bruto ait. P. ille Lentulus iniuriarum nostrarū vltor: author
salutis: quicquid habuit: q̄tūcūq̄ illud fuit: totum habuit a disciplina. Instrumēta naturę deerāt
sed tantus animi splendor & tanta magnitudo: vt sibi oīa quę clarorū virorum essent/ nō dubita-
ret adsciscere. L. tamen Lentulus satis erat fortis: sed cogitandī nō ferebat laborem. Vox canora
verba nō horrida sane vt plena esset animi & terroris oratio. Lētulus Spinter a Spintere histriōe
dictus. cui⁹ similitudinē maxime referebat teste Valerio. P̄erat Asculi tempore bellī ciuili cū
p̄sidio qd̄ aduērate Cæsare repere destituit. Idē periit vt author Lucan⁹ in sinistro cornu i pugna
pharfalica postq̄ Pompeium adhortatus est vt in Aegyptū aufugeret. P. Cor. Lētulus Sura præ-
tor vrbis cōprensus in coniuratione Catilinę: ac strangulatus in carcere iussu consulis Cice-
ronis fuit: priuignus Clodii: quę causa inimicitie postea inter eos fuit. Hic patrem habuit. P. Len-
tulum summa in repu. autoritate: principem senatus: vt Padian⁹ testatur. P. Lentulus cui Ci-
cero post mortem Pisonis filiam locauit apud quē illa ex partu decessit. Cor. Lentulus ab Augu-
sto missus cōtra Dacos: Corisonem regē in citeriorem Danubiū ripā in se irrumpentem resp̄xit:
quem regē tantū extimauit Augustus: vt ei⁹ filiā in matrimonium peteret: illiq̄ suā Iuliam offer-
ret. LAENEVS Pompeii magni libert⁹ & pene omnīū expeditionū comes: eo defuncto Scho-
la sustentauit. docuitq̄ in Carinis & Telluris æde. in qua regiōe Pōpeiorum domus fuerat. Ac
tanto amore erga patroni mentionē exitit: vt Sallustii historicum q̄ eum oris improbi/ animo
inuerecundo subscripsisset: acerbissima Satyra lacerauit: Lastaurum & Lurconē & Nebulonem
& popinarium eū appellās: p̄tea vita scriptisq̄ mōstrosū: ac p̄scorū Catonisq̄ verborū eru-
ditissimū furem. Traditur autē puer adhuc cathenis surrept⁹ refugisse in patriā: perceptisq̄ li-
beralibus disciplinis: p̄rium domino suo retulisse: verum ob ingeniu & doctrinam manumissus.
Tranquillus. Ti. Cl. Lemnius: Claudii Augusti libertus a studiis. hæc inscriptio in. S. Hadria-
ni templo legitur Romę. Leontiu meretricula cōtra Theophrastum scripsit scite quidem sermo-
ne attico. De qua vide etiam in prologo Plinii. author Cicero de Na. de. Lepidorum genus vi-
de inter Aemylios. Lanates Lati & Lanati Cognomenta sunt Roma. de quibus alibi diximus.
C. LELIUS & Africanus inter raras amicitias: vterq̄ a Cicerone & eloquens & orator de-

Leonidas
Dux Byzā.
Leonardus.

Leontiu me-
retrix.
Leontiu Mar-
tyres.
L. Cor. Lētū-
lus procos.
P. Cor. Lētū-
lus.

CN. Len. &
P. Len. ora-
tores.

C. Len. Mar-
cellinus.

P. Lētū-
L. Lētū-

Len. Spinter

Lent. Sura

Lent. pater.
Lēt. Cicero.

Cotiso.

Læneus.

Ti. Cl. Lem-
nius.

Leontium
meretrix.

Lepidi.

Lanates.

Lati.

Lanati.

C. Lelius.

scribitur in Bruto. Sed & foeminas quoque in eorum domibus facundia latini sermonis & elegancia peditas fuisse. Idem & Quintilianus auctores sunt. Hic in Hispania legatus Africano profectus: & in expugnatione Carthaginis noue propositus classi fuit. ut Liuius testatur. Idem missus a Scipione ad Syphacem legatus pro amicitia: Tribunos peritissimos rei militaris specie seruoque secum duxit exploranda regionis gratia: ut ait Frontinus. in qua legatione Syphacem populo Romano amicum reddidit. Quae aliquanto post tempore ad Carthaginenses inclinante spreto foedere: inita cum eo pugna in postestate redegit. Missus postremo a Scipione Romam cum Magone ceterisque captiuis ex Hispania. LEANDER Abydenus & Ero Sestia. Quorum amores Musaeus hexametris persequitur quae adhuc extant. unde Ouidii epistola materia mutuata est. Leander item Praeful Hispaniae ad quem sunt Gregorii Moralia scripta. LIBANIVS Sophista ex Antiochia curiae Syriae ciuitate tempore Iuliani principis claruit: profectus Athenis sub Diophanto philosopho: ita tamen raro in Iudaea ueniret: raroque cum aliis congregaretur: ac se tantum solus exerceret in declamando. Inde Constantinopolim profectus Iudaea aperuit: unde post aliquantum tempus quorundam adolescentium gratia infamia subiens. pulsus fuit ac Nicomediae uenit. Indeque ob eandem causam rursus eiecit: in patriam sese recepit. ubi profitebatur: multosque reddidit in arte Rhetorica viros excellentes: inter quos Chrysothomus & Basiliius fuere. Quobrem in Iuliani principis dignationem ueniens ab eo pluribus honoribus ornatus: praefectumque praetorii titulo tenus oblatum respuit: dicitans plus esse sophistam agere quam Praefectum: in hoc gloriam cito peritura: in illo perpetua esse. Iulianus quidem magnis rebus occupatus & magna ipse quoque dicendi ambitione teneret: illius magnopere suspiciebat ingenium: quod eo etiam studiiosius faciebat: ut eum Progreffio sophistae qui tunc apud eum agebat & primum dicendi locum occupauerat: preponeret. Ad quae certamina & Acacius & Thuscianus Phryx quotidie vocabatur. decessit domi iam senex. Scripsit Declamationes haud uisquam pares illius ingenio: quippe qui in eo dicendi genere praefectorem uti supra narraui neglexit: reliqua sane opera praestantissima. Librum de Progymnasmatibus edidit: inter quae quae uocant *ἐκφράσεις* uenuste profectus est. Orationes praeter ea & epistolas. in quo genere princeps inter graecos facile apparet. Quae omnia ad nostram usque aetatem peruenerunt. Ex Suida & Eunapio qui uita etiam Sophistarum scripsit. Liberatus Apher uina cum uxore & duobus filiis ac Crescencio presbytero Martyrium passus in africana insectatione uandalica: auctor Africanus. LICINIORVM Familia uetusta ac lata diuersa sibi cognomina absumpsit. Crassorum & Lucullorum: qui suis dicuntur locis. L. Licinius. L. Filius Belutus unus e quinque tribu- nis post reges exactos creatus. ut testatur Pedianus. C. Licinius Calus & L. Sextius Trib. pl. legem promulgauerunt ut Coss. etiam ex plebe fierent. Ea legem cum magna contentione repugnantibus patri- bus: cum iisdem Tribuni per quinquennium soli Magistratus fuissent: protulerunt. Et primus omnium ex plebe Coss. L. Sextius creatus est. Lata est alia lex: ne cuius plus quingentis iugeribus liceret posside- re. Liuius li. VI. C. Licinius Stolo gener Fabii Ambusti: cum Coss. lege sanxisset ne quis amplius quam genta agri iugera possideret: ipse mille comparauit. Quare accusatus a M. Popilio Lenate dana- rusque sua lege est. Liuius lib. VII. Valerius item. Hic Stolonis cognomen adeptus ut refert Colu- mella: quae agriculturae diligentissimus fuerit: plantisque & arbores ablaqueare & resectis fructibus quos Stolones uocant curare solebat. Licinius Porcius Praetor eo tempore quo Annibal cum Salina- tore & Nerone pugnat ante aduentum Consulum multa industria: nunc angustias locorum oc- cupando: nunc hostile agmen turbando Asdrubalis: in Italiam tunc primum ueniens iter obstru- xerat: ut Liuius. XXVII. Hic ferius poeticam Romae coepisse dicit ut auctor Gellius. Licinius Trib. militum sub Claudio Marcello. C. Licinius Sacerdos deiectus a Scipione Aemiliano Cen-fore. Licinius Macer Praetorius repetundarum reus: cum nuntium accepisset se reum: & M. T. Cice- ronem causam contra eum agentem: putans perisse sua bona posseque haste subici: quod forte manu habebat faucibus suis uinculo coarctatis: poenam moriendo puenit. Auctor Val. de mortibus non- vulgaribus. Licinius Mutianus prius foemina nupsit: mox murato sexu duxit uxorem. auctor Plin- ius. Licinius Augusti tonfor praedices sepultus uia salaria ad Secundum lapidem nobili monumento. De quo illud Distichon. Marmoreo tumulo Licinus iacet: at Cato paruus: Popenius nullo: credi- mus esse deos. Horatius in poetria. Tonfori Licino. Quin. LIGARIVS de quo Pompeius libro primo Dig. Quin. Tubero a causis agendis ad Ius Ciui. transit: maxime postquam Quin. Ligarium accusauit nec obtinuit apud Caesarem. Is est Ligorius: qui cum Africana oram teneret: infirmum Tu- beronem adplicare non permisit: nec aquam haurire: Quo nomine eum accusauit & Cicero de- fendit. Plu. quoque in hanc sententiam. Fertur Caesar in hac oratione Ligarium prorsus condema- re decreuisse: sed processu orationis cum in his uerbis: Quid enim Tubero ille tuus districtus

in acie pharfalica gladius agebat: Cuius latere petebat: quis erat sensus: & reliqua: ita mente alienatus ut libelli quos tenebat e manibus decideret: reuque contra propositum absolueret. LIVIA gens plebeia. Consulibus tamen multis: aliisque magistratibus floruit. Cuius princeps Liuius Salina- tor familia illustrauit. auctor Tranquillus. Hic primo Coss. de Illyriis triumphauit. Deinde ex inuidia peculatus reus: ab omnibus tribubus excepta Metia condemnatus in exilium abiit uolunta- rium: unde longo tempore sordidatus: promissaque barba moratus fuerat. Vrgente Italia Annibale reuo- catus: factusque Consul cum Claudio Nerone inimico statim causa reip. sibi conciliato: de Asdrubale triumphauit. Censor cum eodem Collega oes tribus excepta Metia ararias reliquit: stipendio priua- uit: hoc tantum crimine: quod & prius eum iniuste condemnassent & postea tantos honores non recte tri- buissent. Quod in eadem censura: Salis uetigal primus omnium commentus esset: Salinatoris cogno- men accepit. Caelius & Liuius. XXIX. Liuius Drusus: hostium Duce Druso cominus trucidato sibi suisque cognomen indidit. Praetor e provincia gallia aurum Senonibus olim in obsidione ca- pitoli datum: nec ut fama est repetitum a Camillo: retulit. auctor Tranquillus. Huius Abnepos Liui- us Drusus Collega. C. Gracchi in tribunatu: ob eximia aduersus Gracchos opera resistendo agrariae legis: patronus senatus dicitur est. auctores Tranquillus in Tyberio: & Plutarchus in Graccho. Huius filius. M. Liuius Drusus eodem teste Tranquillo qui simili dissensione diuersa a patre sensit: mul- taque varie molens ab aduersa factione interficit. Caelius uero de eodem sic refert. Liuius genere & eloquentia magnus: sed ambitiosus & superbus Aedilis munus magnificentissime edidit: & Rhen- nio Collega quidam de utilitate reip. suggerenti: Quid tibi inquit cum reip. nra: Questor in Asia nul- lis insignibus uti uoluit neque ipso esset insignis. Tribunus pl. Latinis ciuitate: plebi agros: equi- bus curiam: Senatui iudicia permisit. Nimirum liberalitatis fuit. Ipse etiam profectus nihil nemini ad lar- gendum praeter coelum & coenum reliquisse. itaque cum pecunia egeret: multa contra dignitatem fecit. Magullam Mauritaniae principem ob regis similitudinem profugum: accepta pecunia a Bocho prodidit: Quae ille elephanto obiecit. Adherbalis filium regis Numidarum: obsidem domi suae sumpsit: redemptio- nem eius a patre sperans occultam. Cepionem inimicum actionibus suis resistentem collum in Comi- tio obtorfit: ut multus efflueret sanguis e naribus. Deinde ex gratia in inuidiam uenit. Nam plebs accep- ptis agris gaudebat: expulsi dolebant. Equites in senatum lecti letabantur. Senatus promissis iudiciis exultabat: sed societatem cum equitibus egre ferebat: unde Liuius anxius ut latinorum postulata differret qui promissam ciuitatem flagitabat: repente in publico concidit: siue morbo Comitiali siue hausto caprino sanguine semianimis domum relat. Vota pro illo publice suscepta sunt per Ita- liam: & cum latini Consul in Albano monte interfecuri essent: Philippum admonuit ut caueret. In senatu accusatus: cum domum se reciperet immisso inter turbam percussore corruit. Inuidia cedens apud Philippum & Cepionem fuit. Caelius. Liuius Andronicus: Liuii Salinatoris liber: cuius filios erudit. ab eodemque ob ingenium libertate donatus. ut auctor Eusebius. Primus Romae fabulam dedit. C. Claudio Caeli filio & M. Tuditano Coss. Anno ipso antequam natus esset Ennius. post urbem uero conditam. D. XIII. Cicero in Bruto. Liuius historicus Patauinus natus est anno ab urbe condita. DC. XCIII. Quo & M. Messala orator. excessit Padue. Anno. III. Imperii Tyberii: aetatis au- tem. LXX. Hic Caius princeps tanquam uerbosum insectabatur: Pollio uero tanquam patauinitatem re- dolentem. Quintiliano magnopere laudat. Eumque Herodoto comparat: in concionibus praestantem: suadet quod pueris ediscendum ut Ciceronis imitator. Nam & ipse Liuius ad filium scribit ut Ciceronem imitem aut ei quae maxime similem. Solet nasci questio inter eruditos. An Cicero si historiam fuisset aggressus eum superasset. multosque habet uterque adfectores. LYCVRGVM Eratosthenes & Apollodorus non paucis annis antiquiore prima Olymp. ostendunt. Timaeus duos apud Spartiatis Lycurgos dicit fuisse. diuerso tamen tempore. Eorum utriusque res gestas ob gloriam in alterum referri & uetustiore non potest ab Homeris temporibus fuisse. Igitur peregre telluris multum obuiuit. In Greta primum uenit: Indeque poeta quaedam Thaletem Spartam misit ad conciliandos animos disciplinae. postea in Asiam profes- ctus. demum ad Aegyptios. unde ritus plurimos militiae domique aptos traxit ad Spartiatis. Et ut Aristocrates etiam tradit: peragrata Africa atque Hispania ad Indos penetrauit. Inter pra- clara eius instituta illud memoratur Lacedaemoniis fecisse ut Agri eque diuiderentur uita de in- uidia gratia: seruadeque in Ciuitate equalitatis. Sustulit praeterea Conuiuiorum apparatus & mensas lautiores. unde otium omne cupiditalque diuitiarum nascitur. Quare diuitibus infensus usque adeo ut haec in concione suadens inuaderetur: fugiensque in templum: ex eo ab uno ex his ad- lescente audaciore Alcandro nomine: oculo effosso vulneraretur. Quae casum Lycurgus dicitur more philosophi tulisse. Sed & adolescentia ciuibus ei oblato pepercisse. Ea de causa templum

Leander & Ero. Leander praeful Libanius.

Liberatus. Liciniorum familia. L. Licinius Belutus. C. Licinius Calus.

C. Licinius Stolo.

Licinius Porcius.

Licinius Tri. C. Licinius sacerdos. Licinius Macer. Licinius Mutianus. Licinius tonfor. Ligarius.

Liuisa gens. Liuius Salinator.

Liuisus Drusus. Liuisus Drusus Trib. M. Liuisus Drusus.

Liuisus Andronicus.

Liuisus historicus.

Lycurgus.

Lycurgus rex Nemeę. Lycurgus rex Thracię Lycaon. Lycon. Lycophron Pleiades poeta. Casandra seu Alexandra. Linus. Lylander. Lyfias. Lyfippus sculptor. Lyfippus poeta. Lyfistratus. Lyfimachus.

Minerue Ophthalmidis apud Selpiu Laconię locu dicitur. vt author est Pausanias. Lacedemoni oru pueros cu primu. XII. anu attrigissent: iussit discalcios ambulare cubitareq lectis storaceis palustriq arudine. Ita demu efferaciores fieri ac reip. vtiliores. Excessit in Creta vbi ab initio spore ac perpetuo secesserat: sumpto iureiurando a populo nequid de suis legibus comutaret donec rediisset. Quapropter post morte iussit cineres disici: ne solus quadoq sacramento populus leges solueret si mortuu in ciuitate retulissent. Reliquit filiu qui & ipse sine liberis decedens: finem attulit generi. ex Plutarcho & Trogo. Lycurgus alter rex Nemeę regionis Hysiphile regis Thantis filiam nato suo nutrice adhibuit. author Papini in Thebaide. Lycurgus rex Thracię Bachum deum esse negabat. Quapropter eum contēnens dum conatur vites amputare: sibi crura incidit. Lycaon Arcadię rex: q hospites trucidaret & loui mortalis peregrini specie: mēbra humana epulanda dederit: ab eodem in lupu mutatus est: & a suis canibus in venatione discerptus. Lycon ex Troade Srratonis discipulus e Theophrasti schola. huius in dicēdo suauitate nomē maxime demonstrat q addita litera. G. Glycon sit cognominatus. habitu fuit mollis & delicatus. Quatuor huius nois memorant. Primus pythagoricus. Secundus hic. Tertius versificator. Quartus epigramaton poeta. ex Diogene. LYCOPHRON poeta priā Chalcidēsis Soelis seu Lyci historici filius inter septē poetas qui Pleiades dicebant a numero Stellarū. Philadelpho Prolemao receptus. Erāt autē hi Theocritus: Aratus: Nicadrus: Eantides siue Apolloni: Philecus: Homerus Iunior: Lycophron. author Suidas. Scripsit poema qd vocāt Alexandrā opus in primis obscurum vtpote Casandrę varicinātis. quā & Alexandrā vocabant. Priamus pater hanc vaticiniis penes uerentē incluserat turri: dimisso solo nūtio qui audita tantū ab ea referret. Nuntius igit audita refert. Hic opus totū versatur. historias cōtinet plures: ab Hercule em & reb Trojanis exorditur vsq ad Alexandrū Macedonē venit. Deinde pcedens vsq ad finē poematis Phoenicum res vnde bellū inter gręcos & barbaros ortū pcedit. Eū enarrauit in primis Io. Zesus. LINVS teste Diogene Thebis natus Mercurio Musaq Vrania: scripsit Solis & lunę cursus: animaliq ac fructuū generationes. Nāq in primo statim versu operis: initia rerum altius repetens: cuncta simul nata memorauit. Quem secutus Anaxagoras: principio facta simul oīa dixit: eaq mēte accedente cōposita. Interemptū dicit ab Apolline sagipra: Cuius huiusmodi narrat epigrāma. Cādida purpureis redimitū tēpora fertis Thebanū Vranie cōtinet vrna Linū. Virgilius tamen in bucolicis eum Apollinis filiu dicit. LYSANDER Dux Lacedemoniorū inuictissimus. Cuius ductu Athenienses cum Duce Conone illā nauali pugna cladem acceperūt. Ex quo Athenę semiditū: impositūq iugum. XXX. Tyrannorū postea fuit: per Thrasibulū exulem Atheniensem. Postea eiecti ac decē alii surrogati: moxq illi quoq a Lyandro expulsū sunt & Athenę Tyrannorum iugo liberatę. Emicuit eo tēpore quo & Pausanias & Agefila Lacedemoniū eodemq in bello militauer. cecidit in acie superatus ab Atheniensium Duce Conone in bello Thebanorū terrestri pugna vbi alter Dux Lacedemoniorum Pausanias in exiliū suspectus pfciscitur. Lylander in reb gestis ac factione & animi magnitudine: ex nostris Syllę comparatur: in Plutarchi parallelis. LYSIAS Syracusanus genere Cephali filius Cresie discipulus vnus e decem oratoribus. natus est Athenis quo pater se trāstulerat. equalis Demostheni. Puer iam in Thurios coloniā migravit: Rediit Annos natus. XLVII. Interq principes habitus ea tempestate Oratores. ei vero Orationes feruntur supra. XC. Stili puritate & elegātia cūctis preter Isocratē prestat: scripsit quoq cōciones & epitaphia & epistolas. de arte item Rhetorica. Cicero autē in Bruto de ipsius stilo sic ait. Lyfias gracile dicendi genus sectatus est. q in eo sunt sepe lacerti sic vt fieri nihil possit valentius: verū tamen est genere toto strigiosior. habet tamen suos laudatores qui hac ipsa subtilitate delectentur. In libro autē de si. eum oratione locupletem: reb vero inanem vocat. Quintilianus autem sic. Lyfias subtilis atq elegans & quo nihil (si oratori satis sit) dicere queas pfectius: nihil est inane: nihil accersitū: puro tamen fonti q flumini propior. Lyfippus Sicyonius nobilis sculptor in honore apud Alexandrū: a quo tantū fingi volebat. Lyfippus etiam poeta Comicus. Dramata eius Bacchidę / Tyrsochomus. vt author Arhenęus. Lyfistratus. Sicyonius Lyfippi frater primus similitudines e Gypso reddere instituit: ad effigie exprimere. ante eum pulcherrimas tantū face re studebat. Creuitq res tantum vt nulla signa: statuę ve sine argilla fierent. Quo apparet antiquiorem hanc fuisse scientiam q infundendi æris. Plinius. LYSIMACHVS Agathoclis filius e successoribus Alexandri magni Pergamo pfcuit. vbi Thesauri regis fuerunt. Hic illustri quidem Macedonię loco natus: virtute illustrior fuit. amore literarum ac philosophię ardebat ad eo vt Callisthenem tūc ab Alexandro in grumnis collocatū: ac cum cane in cauea clausum de

virtute differentē sepius audiuerit: poculūq ei ac venenum remediū miserie optati / ppinauerit Quod egre ferens Alexandr Lyfimachū leoni obiecit dicitur: sed ille viribus frctus rem posteris prodendā egit: manū amiculo conuolutā in os leonis inferens: adreptaq lingua feram exanimauit: quo facto vehementius postea Alexandro dilectus & apud eū in honore maximo fuit. Præterea Lyfimachiā vrbē condidit q post annos. XXII. terrē motu euerfa ipsi stirpiq ei exitū portendit. Nā breui post tēpore Agathoclem filiū fortissimū / per quē bella multa feliciter gesserat: nouerca Arfinoe Ptolemei sorore instigāte veneno sustulit. Ob quā imānitatē populi ab eo defecere. vnde & ortū inter eos bellū in quo Lyfimachus cecidit Annos natus. LXX. postrem oīm suoru cū variis casibus antea liberos quinq amisisset. Macedonię regnū ad Seleucidas translatus. Ex Trogo libro. XV. Lyfimachus Acarnanus Alexandri pēdagogus secūdas post Leonidam obtinuit: nullo vrbānitatis genere pdit: nisi q se Phoenicē: Alexandrum Achillē: Philippū Pelæum appellabat. author Plutarchus. Lyfimachus Aristidis iusti filius: Cuius meminit Demosthenes in oratione περὶ τῶν ἀτελιῶν. Huic ob merita patris erga remp. qui propter abstinētiā & iustitiam paup admodū decesserat: data sunt publice cētum Talen. vt author Plutarchus in Aristide. LOLLIORVM Meriā Romę genus & nomē admodū celebre. Inter quos. M. Lollius magna apud Augustum auctoritate fuit: ad quē Horatius scribit: Troiani belli scriptorem maxime Lolli. Eius etiam memoria Ferentini adhuc in turri quadā legit marmorē inscripta. M. Lollius. C. filiū Cos. A. Hirtius. A. F. Funda faciūda coęrauerūt. Eidēq pbauere. Lollia Paulina. C. principis vxor Sextertio quadringentis extimatā tunicā ex margaritis habuisse fert. vt Solinus & Plinius author res. Hanc TACITUS filiā fuisse dicit. M. Lollii Consularis supra memorati. Lollianus Ephesius & Scholā & populo pfcuit Atheniensis. Prętor em fuit: qui magistratus antiquit in bellis delectus habebat. Nūc autē rei frumētarię pfcit. Epicheremata magnopere laborauit inuenire: & inuēta distinere loqui idone. Dicebat extēporaliter Isej imitatione quē audiuit. Imago eius Athenis erat in foro. author Philostratus. LONGINVS Philosophus Syrus e Palmyra Ciuitate Pręceptor Zenobię Palmyrę reginę. interfectus deinde ab Aureliano in eius vrbis direptione: apud oīs de se relicto desyderio. vt Vopiscus testat. Longinus miles simul cum Megisto & Acelto ad Christi fidē inductus a Paulo apostolo ad suppliciu proficiscente. Ante hunc dicitur & ex Militibus vnus extitisse qui Iesum crucifixum hasta percussit: & ob signa & prodigia subsecuta christianus factus post remo Martyr. Habeo authorem qui dicat hoc nomē ab illius officio gręce vocatū fuisse ob hæc verba ἀλλ' εἰς τῶν στρατιωτῶν λόγῳ ἀνοῦ τῆρ κλένραρ ἔμψε. q pro lonche id est hasta Longinum putent dictū. Hic est quem Mantuę sepultum esse dicunt: quo sanguinē ille dominicum ex humo delectum tulerat. LVCRETIORVM genus patricium. Sp. Lucretius Tricipitinus Lucretiæ pater in locum demortui Bruti in Cōsularu Collega Valerio publice suffectus: cum maior iam natu esset: nec vires suppeterēt ad obeunda munera Cōsularia: intra paucos dies moritur. In cuius locū Horatius Puluillus suffectus est. Liuius. II. T. Lucretius Cōsul eodē Valerio iterū Cōsule fuit. vt idē. L. Lucretius Tricipitinus cū. T. Veturio gemino Cōsul cōtra Volscos profectus: nobilē retulit triumphū / eorū noie prope deleta. X. milibus &. CCCCLXX. cæsis. expositaq deinde omni præda in Campo martio vt suum per triduum cognitū abduceret: reliqua vendita cui domini nō fuere. Triūphauit de Volscis Equisq. Triūphantē secutę sunt legiōes. Alteri consuli datum vt ouans sine militibus vrbē ingrederet. Liuius lib. III. Lucretius Aedilis Cadauer Ti. Cracchi in Tyberim proici iussit. Q. Lucretius Vispillo. In priuatis causis acutus & iuris peritus & cōcionibus aptior q iudiciis vt Cicero. Lucretius Afella Syllanarum partiū q Mariū Pręnestē obfederat q preter ei voluntatē cōsulatū sit petere ausus: ad turbandū reip. statum a. L. Ballieno Centurione iussu Syllæ in medio foro occisus est. Quod cum populus indigne ferret: Sylla aduocata concione se iussisse dixit. Liuius in epitome Macedo. Pēdianus. Lucretius poeta ob philtra dicitur periisse hausto amatorio poculo ob amorem foeminæ in furorem verius. eius poema sectam imitatur epicurę. Lucretia inter Tarquinius dicitur. LVCVLLO RVM familia in Licinios ascita. Eius nullum qui claritatem habuerit priorem lego q. L. Licinū Lucillum qui temporibus Scipionis Aemyliani pauloante initium belli punici fuit Consul cū A. Posthumio Albino. li. cum delectum securę agerent: nec quenq gratia dimitterent: a Tribu. pleb. qui pro amicis suis vacationem impetrare non potuerunt: in carcerem coniecti sunt. Lucillus deinde in Hispaniam missus. Cui postea Claudius Marcellus successit: cum omnes Celtiberię populos pacasse videretur. Vacceos: Cantabros: aliq in eadem Hispania nationes subegit: vt Liuius Libro. XLIX. Huius igitur filii siue Nepotes: Lucius & Marcus Lucullus

Lyfimachus Alex. pēd. Lyfimachus Aristidis. Lolliorū gē. M. Lollius. Lollia Paulina. Lollianus. Longinus phil. Longinus martyr. Sp. Lucretius Tricipitinus. T. Lucretius. L. Lucretius. Q. Lucretius Vispillo. Luc. Afella. Luc. poeta. Lucretia. Lucullorū familia. L. Licini. Lu. & Mar. Lucullus.

li fuere, quorsu. L. Disertus ac diues munus Questoriu amplissimu dedit. Per Murenā in Asia classem Michridatis: & Ptolemu Aegypti regē Cōsuli Syllē cōciliauit. Prator Aphricā iustissime rexit. aduersus Michridatē missus Collegā Cottā Chalcedone obsessum liberauit. Ciricon obfidiōe soluit: Michridatis copias ferro & fame adfixit: eūq; regno primū suo id est Ponto expulit. Deinde rursus cū Tigrane Armeniæ subueniēte magna felicitate superauit. Post hęc otio se tra didit: vbi magnificētia villarū: cōuiuiorū sumptu: vestiu numero ac pulchritudine: preterea si gnorū ac tabularū ornamētis: oēs quacūq; tēpestate supauit. Paulatim deinde alienata mēte de si pere cœpit: tutela eius. M. Lucullo fratri pmissa. hęc Cęcilius. De eodē Plutarchus etiam ait q; facūdia clarus fuit. Preceptorē habuit Antiochū Afcalonitā veteris Academiae. Scripsit græco sermone bellū Marficum: quo ipse vna cum Sylla interfuit. Militiē vero ipsius par gloria. Sigdē Consul cū. M. Cottā ad bellū Michridaticum est pfectus. vbi primū magno scēnore Asiam libera uit. In eoq; bello maximis rebus gestis Tigrano ceterisq; expugnatis Pompeiū non belli sed pene triumphū successorem habuit. Triumphauit tamen quīs aduersante Memmio. Otio deinde se tradidit. Apudq; Baias lacum maiore impensa excauauit q̄ villam extruxerat. LVCILLVS

Lucilius Balbus.

Lucilius poeta.

Lucillus.

Lucilla Augusta.

Lucille Martires. Lucie duae.

Lucina.

Lucianus sophista.

Lucianus

Lucianus

Lucianus

Lucianus

Lucianus

Lucianus

Lucianus

VS Balbus in Dialogo Ciceronis de natura deorum: Stoicorū partes tuetur. in quib⁹ tantos p gressus fecit: vt in eodem libro ponitur: q; excellētibus comparetur gręcis. LVCILLVS miles Bru ti domesticus atq; fidus. qui cū apud Philippos inclinātā iam aciem videret: sese pro Bruto obtu lit: vt spatii ei fugiēdi daret. Ductusq; ad. M. Antoniu pro Bruto: vt apparuit fraus: collaudatū eum Antoni⁹ ob fidem apud se tenuit: quē non minus postea sibi fidelē sensit atq; Bruto fuerat. Plutarchus in Bruto. C. Lucilius poeta vt Gellius in. XXVII. libro testat tēpore. II. belli punici emicuit. De quo Quintilianus hęc scribit. Primā insignē Lucilius laudem in Satyra est adeptus qui quosdā ita deditos habet amatores: vt eū nō eiūsdē mō operis authoribus: sed oibus poetis p ferre nō dubitent. ego q̄tum ab illis: tātū ab Horatio dissentio: qui Luciliū fluere iuculēter: & ei se aliquid qd tollere possis putat. Nā eruditio in eo mira & libertas atq; inde acerbitas & abūde salis. Horati⁹ terrior & magis pur⁹. Lucillus Senecę familiaris e Pompeiis oppido Cāpaniē fuit adeo philosophiē deditus: vt Questor cū esset Sicilię: magnam tēporis partem ab officiis publi cis vacans studiis incuberet. LVCILLA. M. Antonini & Faustine filia. L. Antonini veri vxor: marito supstes: iterū nupta Pompeiano maximo viro: remanētibus ei principatus insignib⁹. Vi delicet in sella imperatoria sedebat. Ignem de more preferbat pmittente Cōmodo fratre. Verū cum postea hęc sibi ablata doleret: in eū cōiurauit: vna cū Quadrato nobili adolescente: cū quo stupri cōsuetudinem habere putabat. Deprensā igit & vna cū cōiuratis ab eo interfecta. author Herodianus in Cōmodo. Eius i antiquis numis imagines reperitūtur hac iscriptiōe. Lucilla Au gusta. M. Antonini & Faustine filia. Altera Lucilla lōge felicior virgo & martyr sub Valeriano & Galeno Imp. Filia hęc Nemesii Tribuni: oculis capta: a diuo Stephano pōtifice luminibus re stituta. Deide christiana cū totā familia facta. Aliā supra in Flora narraui. Lucie itē duę marty res: altera virgo Syracusana: altera Romana vidua iā annis. XXXIX. vna cum Geminiano: quē a lymphatione liberatū ad fidem deduxerat: gladio cæsa est sub Diocletiano. Lucina virgo item Romana diues admodum circa ea fere tēpora christianos sumptib⁹ iuuabat: martyresq; in agro suo sepeliebat. Eius Romæ sepulcrum in templo Sebastiani adoramus. Moriens ecclesiam hære dem reliquit sub Marcello pōtifice. LVCIANVS Sophista. Samosatenus ob mores Atheos co gnominatus: Sub Traiano principe. Cum apud Antiocheam Syriæ Caufidic⁹ esset atq; in ea ar te plane decoxisset: se ad scribendum dialogos conuertit: lacerādāq; Christi religionem: vbi sane ridiculus apparet. Obiisse dicitur a canib⁹ (vti par fuit) laceratus. author Suidas: Hic eū antea christianus esset: postea desertor religionem incessit: nihil ex ea consecutū dicitans nisi vt nomē eius corrumperetur ex Lucio Lucianus factus. Initio nāq; Dialogorum de se plura loquitur. Q; vili genere ortus a patre ad Auunculum statuarium discēdi gratia missus: vt primū cælo indo ctis manib⁹ nobile marmor fregisset: ac ob eā causam acriter vapulasset: nocte insequenti duas ei imagines in somnis viderit apparentes. Alteram statuariam se adfirmantem esse pluraq; ex arte pollicentem emolumenta. Alteram eloquentiam maiora promittentem. quam relieta prima se cutus sit. Dialogi eius sane verbis elegantissimi: sed reb⁹ magnopere excussi. vbi quī asi Pyrrhoni ca proficitur nihil adfirmans: omnia ridens. Quod sane ipse suo hoc tetrasticho manifestat. *Καὶ τὸ τὰ δ' ἔγραψε καλαίᾳ τε μωρᾷ τε. εἰ δὲ μωρᾷ γὰρ ἀρθρώποισιν καὶ τὰ δουκῶν τὰ σοφὰ ὄνα. Δὲ μὲν ἀρθρώποισι διακριδὶ ὄντι ῥήματα ἀλλ' ὄνθησαν μᾶζ' εἰς τοὺς ἑτέροισι γέλωσ.* Lucianus p̄sby ter & martyr Apostolorum discipul⁹ in Galliam vna cū Dionysio missus: & ab eodē Beluacēsi

præsul factus. Lucianus alter vir disertissim⁹ p̄sbyter Antiochen⁹ adeo inter n̄fos scribēdo sacrosc q; libros emēdando p̄fecit: vt in hoc genere exēplaria laudata Luciana appellaret. Ferūt ei⁹ de si de libelli & breues admodū epistolæ. Decessit martyr Nicomediæ sub Maximiano: sepultusq; He lenopoli Bithyniæ. author Hieronym⁹. Addit Suidas: hunc Hebraica lingua doctissimū fuisse: sacrosq; libros multis coactis exemplaribus multis in locis emendasse. Lucius poeta Hispanus: cuius Martialis meminit: Luci gloria tēporū tuorū q; Graniū veterē Tagūq; n̄m Arpis cedere nō finis disertis. Lucius Celeber Tarrēsis (Tarra em Crete oppidū) de puerbiis gręcis tria volu mina scriptauit. author Stephanus grammatic⁹: eius nūc epitomen habem⁹. Sed hos facile su perauit is Lucius qui p̄sul fuit Alexandrin⁹ sub Theodosio: post Athanasū. Scripsit variarū hy potescō libellos. vt author Hieronym⁹. Lucifer p̄sul Caralitan⁹ cū Pācratio & Hylario Ro. cleri cis ad Imp. Cōstantinū a Liberio Poi. p fide missus cū vellet sub noie Athanasū Nicenā dānare fidē: ab eodem Imp. in Palastinā relegatur. Lucas Medicus Antiochēsis vt eius scripta indicāt: græci sermonis non ignarus fuit. Pauli apostoli sectator & Comes: a quo edoctus scripsit Euan gelii: Actus quoq; apostolorū. Reliqua sane ipsius inter apocrypha. vixit Annos. LXXIII. cū cōiugio: sepult⁹ Cōstantinopoli quo trāslatus fuit vna cū Andree Apostoli ossibus Anno. XX. Cōstatiū p̄cipis. Hieronym⁹. L. Lucius Syllanarū partiū Cēturio dānatur q; tris cędes p̄scripto rum Syllæ fecisset. Diues propterea factus. Nā amplius Sexcēties possedit. Pædianus.

Lucius poeta. Lucius Tarrēsis. Lucius p̄sul Alexan. Lucifer. Lucas. L. Lucius

R. Volaterrani: Cōmentariorū Vrbanoꝝ. Lib. XVII.

MACRIANORVM FAMILIAE VIRI ROMAE i auro & argēto: Mulieres vero i reticul' i dextroche riis & in omī ornamētōrū genere Alexandrū magnū exculptū semp habuerūt: q; dicūt iuuari i omī actio ne: q; eū gestāt i auro vel argēto. Ex his fuere Macria nus pater & filius: & Quiet⁹ alter filius: q; Cęsares ap pellati fuere tempore Galeni: ponuntq; inter. XXX. tyrānos qui mox interfecti sunt. Pollio. MACEDO NIVS Arriane sectator Hērēseos. Cōstatiū p̄cipis fauore expulsis orthodoxis Cōstātinopolitanus p̄sul cōstitut⁹ est. Is em eadē quę Arrius de. S. S. sentiebat eū videlicet nihil habere cū p̄e & filio cōmune. Dis sentiebat tamen in filio quē patri similit̄ rite fatebat: qua de causa ab Arrianis pulsus fuit. Nā Arrianorū tres Sectę caput extulerūt: Eunomiani Arriani & Macedoniani: de quibus oibus supra in Arrio diximus. Plurimi tamen apud Cōstantinopolim vicinas regiōes Macedonii opiniononi adharere videbāt. Ex libro. X. Rufini. Aemyl⁹ Macer Veroneſ. poeta: volucres & herbarū cecinit virtu tes Ouidii tēpore: vt ipse testat: Sepe suas volucres legit mihi grauior quo Quę nocet serpes q; iuuat herba Macer. Sed & opus Homeri persequit: quicq; apud Ilium actū vsq; ad finē belli: vt idē poeta testatur. Tū canis eterno q̄q; restabat Homero Ne careant summa Troica bella ma nu. Hoc opus Homeri cōtinuauit etiā Quitus poeta vti narrabim⁹. Opus aut̄ hoc de hērbis ad nostram vsq; p̄uenit etatem. L. MAGIVS. T. Liuii Gener orator Romanus. De quo Seneca in declamationibus. Nō puto quomodo. L. Magius gener. T. Liuii declamauerit quīs aliquo tem pore suum populū habuit: cū illum hoies nō in ipsius honorē laudauerint sed in focii efferrēt. L. Magius & L. Fannius trāsfugato Valeriano exercitu apud Michridatē agētes ab eodem rege ad Sertoriū missi erāt de paciscēda belli societate aduersus Romanos: quos & inquirendos man dauerat senat⁹. ii postremo ad Romanos pdito ex magna parte exercitu redierūt. Hęc Pędian⁹. D. Magius Campan⁹ vir optimus: de tradēda Annibali Capua /sententia omnino iaduēsa fuit: exitum qualem habuit vaticinando. Iussus ab Annibale p̄pterea nōdū vrbē ingresso ad se veni re negauit. Deinde venienti cum omnes obuīā p̄cederēt: ipse cū paucis in foro deambulabat. De niq; cū vict⁹ ad Annibalē duceret: causā dicere iussus respōdit: nulla id lege fœderis cogi potuif se. tandē in exiliū cū traheret: apto capite vociferās: habebitis inq; libertatē Cāpani quā petiistis Foro medio luce clara vidētibus vobis: nulli Cāpanorū scdus: inuit⁹ ad mortē rapior. Quid vō lētius Capua capta fieret: Ite obuīam Annibali: exornate vrbē dięq; aduēt⁹ ei⁹ cōsecrate: vt hęc

Macrianoꝝ rti familia. Macedoni⁹. Macer. L. Magius orator. L. Magius Dux. D. Magius Campanus

Magius Chilo. Magi tres. Magnes. Magnes puer. Giges rex.

Magni.

Magones Carthag.

Mago Annibalís fr.

Q. Varus. Mago.

Mago caprus. Mago de rustica.

Malchion.

Malchus. Mamurra eques Ro.

Mamurra faber. Mamercus

Manes Hæresiarcha.

triumphū de Ciue vſo ſpectetis. Igitur miſſus Carthaginē: cū tēpeſtate Cyrenas delat⁹ eēt: inde q̄ ad Ptolemēū regē a cuſtodibus Alexādrīa ductus: ab eodē liberatus eſt: pmiſſūq̄ ei vna ſectū in regno viuere. Ex Liuiō. XXIII. Magius Chilo: qui apud Athenas. M. Marcellū iterfecit: vt ex epiſtola Sulpitiū ad Ciceronē legimus. Magi tres ex oriēte fuere: Gaſpar: Melchior & Baltazar: quorū corpora in ciuitate Colonienſi. Sup his vide pulcherrimū Tranqli locū: quē in Hieroſolymē deſcriptione adduxi. Magnes Athenienſis Comicus antiquæ comoedię tpe Epicharmi docuit fabulas. IX. vicit duas. Magnes alter Smyrneus puer p̄ ceteris mortalib⁹ formoſus poetica iſup & Muſica ornatus: corona inſignis: aureoq̄ retinaculo redimitus: ac habitu molliore induit⁹ Ciuitates obibat: multis dilect⁹ plerim̄ Gigi Lydorū regi. Parētes autē pbrū huiuſcemodi perofi ca pra occasione comā eius inciderūt: veſtē ornatumq̄ omnē lacerauerūt. Quare prurbar⁹ Giges i Magnēſios bellū mouit: qbus tandē ſuperatis reuertēs: Sardibus panegyricū celebrauit magni ficēriſſimū. Suidas. Magnus pſul Altinēſis dirura p̄ria a Lōgobardis ſedē trāſtulit i ciuitatē nouā: q̄ ante Heraclea dicebat: in qua extinctus. Anno deinde. M. CCVI. Venetias traduct⁹ perſan cte colit. Alter Martyr apud Cæſareā Palaſtine ſub Aureliano. MAGONES plures fuiſſe conſtat. Primus oīm rem ac diſciplinā Carthaginēſiū auxit: cū ante ſe Mezeū & dein Carthalonem fama lōge inferiores Duces habuiſſet. Is ante vllū puniū bellū vt Liui⁹ & Trogus. XVIII. referunt: cū. CXX. nauibus bello Tarentino auxilio venit Romanis: egre ferēs Italiā ab externis inuadi. Cui actē a Senatu grā auxiliāq̄ remiſſa. Duos moriēs filios reliquit: Afdrubalē & Annibalē de quibus in ordine dixi. Mago Annibalís frater cauſa victorię apud Trebiā fuit. Sed apud Loscros a Manliō clauſus: ab Annibale liberat. Liui⁹ quoq̄ lib. XXX. ſcribit Magonē Annibalís fratrem in agro Inſubriū vulneratū: cū in Aphricā per legatos reuocatus nauigaret: apud Corſicā obiiſſe. Libro item. XVIII. dicit eundem capta Genua in ligurib⁹ diu reſtituiſſe Romanis: ex qua regione eos in Gallia Ciſalpina valde agitauit: ad quē inter alpes Liguresq̄ agentē naues e Carthagine venerunt. Rurſus in libro. XXX. Cū Magone ancipiti Marte in agro Inſubriū cōcurrerūt Quintilius Varus Prętor & M. Cornelius Proconſ. Mago alius qui Thurios Annibali ſubegit. T. Semproniu Gracchum in Lucanis occidit: Apud Capuā Duos Coſſ. Fuluium Flaccum & Appiū Claudiū clade adfecit: ac nuntius Cannenſis victorię Carthaginem cū anulis miſſus eſt: qui modū exceſſere. Mago alius a Scipione capitur apud Carthaginem in Hiſpania: Romā q̄ per Laliū mittitur. Mago deniq̄ qui de re ruſtica ſcripſit. De quo Columella libro primo ſicit. Verūtamen Carthaginenſem Magonē: vel Ruſticationis parentē veneremur. Nā huius octo & viginti memorabilia illa volumina ex. S. C. in latinū cōuerſa ſermonem ſunt. Varro autē teſtatur Caſſium Dionyſium vtricēſem ex eis. XX. volumina i gręcū vertiſſe ſermonē: ac Sextilio Pratorī dediſſe. MALCHION: Nonnullis Alchion: Antiochenus Prebbyter Rhetoricā prius Antiochię docuit. Aduerſus Paulum Samofatenum excipientibus notariis diſputauit: qui Dialogus extat. Sed & alia grādis epiſtola ex pſona Synodi ab eo ſcripta ad Dionyſiū & Maximum Ro. & Alexandrinę eccleſię Episcopos. Hieronym⁹ & Eufebi⁹ li. VII. Malchus Byzati⁹ ſophiſta ſcripſit hitoriam a Cōſtantino vſq̄ ad Anaſtaſiū. Suidas. MAMURRA Formiſ natus: eq̄s Ro. vt tradit Cor. Nepos primus Romę parietes in Cælio mōte domus ſuę marmore incruſtauit. Hic eſt qui epigrāmate Catulli pſciſſus ē. Idē ſolidas e Caryſtio & Lunēſi marmore colūnas habuit. Plinius. Mamurra alter ante hūc iter Oſcos natus tēpore Numę: Ancylia pluraq̄ deorū ſigna ex ere fabricauit. Meminit Ouidius in Faſtis. Mamercus Pręnomē Amyliorū vt ſupra cōmemorauī. Fuit etiā pſul Viennēſis: qui teſte Ptolemęo Lucēſi anno. CCCCLIII. ſupplicatōnes prius inſtituit: quas rogationes nrī vocāt: ob frequētes terrēmō⁹ qbus ea regio inſeſtabatur. MANES Hæresiarcha ſub Aureliano p̄riçe Romā e Perſide venit. Magiſtrū habuit Budā noīe: q̄ & Terebinthus dicebatur: Brachmā genere ac ſecta. Hic edocēt⁹ iſas gręcās Sectā Empe doclis amauit: duo principia ponens inuicē cōtraria. Deinde in Perſidē reuertens dicitabat ſe ex virgine natū in mōtibus educatū. Edidit libros. III. quorū primū inſcripſit de myſteris. Sectū dum de Euāgeliis. Tertiu de Theſauris. Quartū de ſummis. Cuius tandē defuncti libri ad man⁹ mulieris ad quā ille diuertebat puenere. Hęc puerū. VII. annorū ab ſe emprtū: cui Cubrino nomē erat literis erudit: hēredēq̄ oīm fecit bonorū. Hic poſtea Manes appellatus fuit: ac pegrinatōnis Buddę imitator factus: quaquauerſus illius libros p ſuis iactabat. Igit cū propriā ſectā cōſtituere cuperet: dimiſſis hæreditatē & oibus q̄ poſſidebat: noua q̄dā conciliabula ſubterranea & coit⁹ nefandos cōſtituit. De quo Theodor⁹ ſic ait. Manes furore pctus dixit: vnā i Chriſtona turā diuinā tantū: hūanitatē vero eius phantaſticam. Nō em fuiſſe veriſimile deū pati voluiſſe.

Paulus vero pſul Antiochię eius tempore cōtrariū dogma ſecut⁹ adfirmauit ſimplicē qdē hōminem: verū prophetā maximū. Hunc deniq̄ Manetē ad vltimū Rex Perſarum viuū cute direpta necauit: q̄ filium eius quem reiectis aliis medicis curare pollicebatur interfecerit. Ex Suida: Eufebius quoq̄ lib. VIII. hitoria ſic ait: Manes Hæresiarcha genere Perſa: vita & morib⁹ barbar⁹: tā acer igenio: vt ex noīs argumēto iſanire videret. Deniq̄ chriſti ſe nūc formā gereſ conabaſ oñdere: nunc ipſum ſe eſſe paraclētum dicitabat: eiufq̄ more. XII. diſcipulos quos elegerat quaquauerſus ſtultiſſima dogmata nuntiatū mittebat. Atq̄ hoc pacto Perſica venena in noſtro orbe propinabat. Ex hoc igitur Manicheorum Hæreſis orta in præſentem diem: ex eo tempore quo Felix vrbī Romę p̄erat Diocletianuſq̄ impabat. MANLI & Mālii Diuerſe Romę pſapie. Manliorum ampliffima & vetuſta familia ab ipſis vrbis cunabulis. Inter quos primus claritatē obtinuit. M. Manlius: capitolinus ob deſenſum capitolii dictus. XVI. natus annos: volūtariū ſe militem obtulit. XXXVII. militaribus donis a ſuis ducib⁹ ornatus. XXXIII. cicatrices in corpore habuit. Capta vrbe i capitolii author confugiendi fuit. Quadā nocte clangore anſeris excitatus gallos aſcendentes deiecit: Patronus a ciuib⁹ appellatus. Domum etiā in capitolio publice habuit ac farre donat⁹. Qua ſupbia elat⁹ cū a Senatu ſupſiſſe Gallicos theſauros argueret: & obſtrictos ere alieno propria pecunia liberaret: nexos exolueret: regni adfectati ſuſpitione in carcere cōiectus: populū conſenſu liberatus eſt. Rurſus cū in eadē culpa & grā perſeueraret: reus fact⁹ de Saxo Tarpeio p̄cipitatus eſt: domus diruta: bona publicata. Gentilitas eius Manlii cognomine iurauit nequis poſtea Capitolinus vocaret. Ex Cæcilio. T. Manlius impioſus. Dictator clauſi figendi gratia: perinde ac rei gerūdæ & ſoluendę religionis cauſa creatus eſſet: bellū Hernicum adfectans: delectu acerbo iuuentutē agitaui: Tandē oibus contra eum tribub⁹ cōſpirantibus coactus eſt dictatura ſe abdicare. Hinc dicta imperia Manliana. Huic igitur. M. Pōponi⁹ Tribunus Pl. diē dixit ex iis quę in dictatura impie in eū cū reliqua iuuentute: tum in filiū fecerat Tortū: ruri ablegando: qui vtilis reip. fuiſſet. Torquat⁹ dein filius audita accuſatione ſtatim aduenit: nactusq̄ Pomponiū in thalamo ſolū: iurare coegit ſtricto gladio nil eū in patrē moliturū. author Liuius. T. Manlius Torquatus is fuit qui ob ingenii & linguę tarditatem a patre relegat⁹ ruri fuit: p̄remq̄ iudicio liberauit. Præterea ſub Dictatore Sulpitio Tribun⁹ militū Gallū puocantē occidit: Torquē ei detractū ceruicē ſuę aptauit. Coſ. bello latino filii q̄ cōtra imperium pugnaſſet: ſecuri p̄cuſſit. Latinos apud Veſorē fluuiū Decii Collegę deuotione ſupauit. Cōſulatū recuſauit: q̄ diceret neq̄ ſe ppli vitia: neq̄ illū ſeueritatē ſuā poſſe ſufferre. Cęcilius. De alio Mālio Torquato legi apud Liuiū & itē Valeriū. Cū poſt Cannenſem pugnā Cāpani erecti alterū a ſenatu Coſulē per Anniū legatū petiſſent: Torquatus iuſſit eū de curia p̄cipitē dari ſi ſtatim nō abſcederet. CN. Manlius Volſo miſſus ad ordinādā Scipionis Aſiaticū puinciā: cupidine triumphantū: bellū Piſidis & Gallogręcis q̄ Antiocho aduerſat attulit. His facile victis vxor regis Oriſgontis Cęturioni cuidā in cuſtodiā data eſt: a quo per vim ſtuprata: de iniuria tacuit: ſed poſtea impetrata redēptione marito adulterū interficiendū tradidit. hęc Cęcilius. Liuius autē. VIII. de bello Ma. ſic. CN. Māli⁹ Volſo Coſ. in Aſia acceptis a. L. Scipione copiis & exercitu luſtrato contra Gallogręcos bellū geſſit: eiſq̄ ſuperatis reuertens cū in ede Bellonę triumphū peteret: Decē legatū qui cū eo miſſi fuerāt reſtitere: inter quos. L. Furius Purpurio & L. Aemylius Paulus dicebant ſe legatos. CN. Manlio datos: pacis ſcederisq̄ cū Antiocho inēdū grā: Manlium autē ſummā opē intēdiſſe vt eā pacē turbaret: multoſq̄ nobiles viros in exercitu ſua temeritate morti obieciſſe: vicit tamē amicis atq̄ cognatis ſuffragātib⁹: res feliciter geſtas & exercitū integrum reſportatum dicētibus. Triūphus igitur ei decretus. L. Mālius Proconſ. ex Hiſpania reuertens cū in ede Bellonę triūphū ob res bene geſtas peteret: exēplū obſtabat: q̄ ita cōparatum more maiorū erat: nequis q̄ exercitū nō deportaſſet triumpharet: niſi pdomitā pacatāq̄ puinciā tradidiſſet ſucceſſori. Mediū autem honos Manlio habitus eſt: vt ouās vrbē intraret. Liui⁹ libro. L. T. Manlius iuris pontificalis peritus: iudex inter Macedonas accuſatores & filiū cōſtitut⁹: audita cauſa ita pronuntiauit. Cū probatum ſit Silanū filiū meū pecuniā accepſiſſe: ipſū rep. & ple mea indignū iudico prorinūſq̄ e cōſpectu meo abire iubeo. Silanus itaq̄ dolore animi pctus: nocte proxima ſe ſuspendit: neq̄ pater exequiis interfuit: ſed dum funus duceretur: conſulere ſe volētibus vacuas præbuit aures. Val. de ſeueritate. T. Manlius Torquatus bello. II. pu. qui Coſ. ante Sardos ſubegerat: rebellantes magna clade adfecit. XXX. Millibus ex eis caſis: Afdrubalem Poenū cepit: ac omnem inſulam perdomuit. T. Manlius Torquatus. T. Filius tempore Ciceronis: Vir doctus ex Rhodia diſciplina Moloniſ: & a natura ad dicendum fatiſ ſolutus: neq̄ exper

Manlii & Manlii. Manli⁹ Capitolinus.

T. Manlius Imperioſus

T. Manlius Torquatus

CN. Nali⁹ Volſo.

L. Manlius Procos.

T. Manlius iuris pon. peritus.

T. Mā. Coſ.

T. Mā. Torquatus.

ditus. Cui si vita suppeditauisset: sublato ambitu consul factus esset. Plus facultatis habuit ad dicendum quam voluntatis. Itaque studio huic non suffecit, haec ex Cicerone: quod & de alio. L. Manlius Torquatus alio loco sic ait. L. Manlius Torquatus: cui etsi non deerat oratio quam Graeci dicunt politice: erant in eo plurimae litterae: nec eae vulgares sed interiores quaedam & reconditae: summa verborum & grauitas: & elegancia: atque haec omnia vitae decorabat grauitas: me quidem admodum delectabat. Paeonianus autem de eodem sic. L. Torquatus qui. P. Sylla patris Competitorem in consulatu accusauit: qua & ipse Sylla & collega damnati sunt. Rursus eum accusauit quod in coniuratione Catilinae fuisset: defendit a Cicerone: cuius extat oratio. L. Manlius pictor egregius: apud quem cum Seruilius forte coenaret: filiosque suos deformes animaduertit: Non similiter inquit Manli fingis & pingis Ad quem Manlius: In tenebris inquit fingo. In luce pingo. Macrobius de Sa. MANILIUM autem a Manlio Octauio fluxere: Is Tusculanorum Dux & Tarquinii gener fuit: ad quem ille post fugam se recepit. Eiusque auxilio Romanis intulit bella. Liuio primo. C. Manlius ex Antiochea conditio ne seruus: arte astrologus ac poeta: vna cum Plotio poeta Mimorum & Staberio Grammatico conseruis: ex Asia vna nauis aduectus describit Plinio li. XXXVII. Astrologiam versibus primus latinorum aggressus est: opus Augusto dedicatis: ubi se aliorum viam ingressum: nec aliena sperare: sed sua & noua proficere: tacite Virgilium notans. Carmine graue sedatum & elegans ut plane videatur temporis illius maiestatem & eloquentiam redolere. Quod minime perfecisse videtur quonia de. VII. erraticis stellis mentionem non fecerit. Laurentius Miniatensis nostra aetate Mathematicus eius libri enarrator habere fatebatur argenteum nummum antiquum: cuius eius imagine sculptum ac habitu patrio & sphaera supra caput. MANDOVIVS & Indibilis Duces Hispaniae partes Romanorum cum Scipione Africano in Hispania iuuere. Deinde Scipione aegrotante: seditionem agitauerunt: in Romanorum insurgere coeperunt. Quos cum Scipio morbo liberatus comprehendisset: veteris officii memor tamen castigatos verbis dimisit. Liuio. XXIX. Manethus Mendes Aegypti Sacerdos scripsit de preparatione $\kappa\upsilon\phi\iota\omega\mu$. Alter ite Diospoli Aegypti vel Sebenites. Scripsit Physiologiam & apotelesmata versibus in Astrologia: id est effectus astrorum. author Suidas. Manius Mathematicus: e tribus obeliscis quos ex aegypto asportari iusserat Augustus: illi qui in Capro martio locatus erat auram pilam addidit. Cuius vertice umbra colligere in semetipsam: alia atque alia incrementa iaculam apice. Rationem ferunt a capite hominis intellectam. Plinius. MARES monstrum. de quo Aelianus de va. histo. sic ait. Italia dicitur primo habitasse Ausones loci indigenas. Sed antiquissimum omnium Marem quendam appellatum: pubetenus hominem reliqua equum: quae graeci $\tau\omega\mu\upsilon\gamma\iota\upsilon$ vocant: quod sane videtur ex eo dicitur: quia primus equum mansuescere ac domare didicerit. MARCIUS per. C. scribit in antiquis marmoribus. Marciorum vetusta domus: iam inde a rege Romano ceterum Antico Marcio. Marcus Coriolanus a Coriolis Volscorum oppido capto appellatus: contra Tarquinium militans: ob ciuem seruatum Corona querna donatus est. Consul vero cum esset aduersus plebem graui annona aduectum e Sicilia frumentum magno pretio populo dandum curauit: ut Plebes angustiis oppressa famis agros non seditiones curaret. Igitur a tribuno Ple. Decio die dicta ad Volscos concessit: eosque duce. T. Tatius aduersus Romanos concitauit: & ad quartum ab urbe Lapidem castra posuit. Ter missos ad se legatos spreuit. Tandem a Veturia matre & Volturnia uxore castra petentibus motum bellum omisit. Inde Templum Fortunae muliebris erectum: ob recuperatam a matronis rempublicam. Marcus reuersus a Volscis damnatus ac trucidatus est. Ex Caecilio: & Plutarcho. CN. MARCIUS Rutilius Alifas: Consul cum Quin. Fabio cum non satis prospere cum Hetruscis pugnasset: successorem habuit Dictatorem. L. Papyrium cursum. Idem censuram cum P. Cor. Aruina gessit. Quin. Marcus Tremulus: cum. P. Cor. Aruina Consul de Hernicis triumphauit. Statuamque ei propterea equestris decreta: quae ante Templum Castoris in foro posita est. Liuio lib. IX. Marcus Censorinus quem populus Romanus secundo censorem creauit. Inde suadente eo legem tulere: ne cui bis eundem magistratum gerere liceret. Plutarchus in Marcio. Quin. Marcus rex iussus a Senatu aquarum Appiae & Anienis tegula ductus reficere: noua a nomine suo appellata cuniculis per montes actis intra praeturae suae tempus adduxit. Plinius. Quin. Marcus Septimii filius eques Romanus impiger adolescens: animique & ingenii aliquanto quam fortuna natus erat maior. His ad summam indolem adcesserat. CN. Scipionis disciplina sub qua per tot annos edoctus erat. Hic in Hispania mortuus Scipionibus: Annibale Italia vexante collectis militibus ex fuga & quibusdam de praesidiis deductis haud contemnendum exercitum fecerat: habitaque concione: vice functus imperatoris fractas Romanorum vires caesis fugatisque Hispanorum exercitibus recuperauit ad. XXVII. Mil. vno praelio interfectis. Ex Liuio li. V. II. belli. L. Marci Philippus

L. Manlius Pictor. Manlii Octauii Tusculani. C. Manlius poeta.

Mandouivus & Indibilis.

Manethus Aegypti. Manius.

Mares monstrum.

Mar. Coriolanus.

CN. Mar. Alifas. Mar. Tremulus.

Quin. Mar. Rex. Quin. Mar. adolescens.

L. Marcus Philippus.

Cos. In quem. L. Crassus orator irascens ait se minime accepturum esse in Consule: a quo ipse in senatore non acciperet. Cice. III. de ora. MARCIA virgo & martyr cum Rufino apud Syracusas: alia apud Nicomedia cum plurimis aliis. Romanae autem tres memorabiles. Marcia Catonis uxor quam Hortensio rogati dedit. Altera. M. Varronis: quae & penicillo pinxit & castra in ebore: imagines mulierum praesertim: suam quoque ad speculum. Nec vilius in pictura velocior manus fuit. Artis vero tantae ut celebres suo tempore pictores antecederet Sappho & Dionysius: quorum tabulae pinnothecas implent. Plinius. Marcia ite vestalis incesti damnata. Liuio. MARCELLORVM Profapia plebeam supra in Claudis ostendimus fuisse: Claudiorumque sibi nomen adsciuisse. M. Claudius Marcellus primus (ut ait Plutarchus) Marcium genti nomen indidit: vir imprimis bellicosus. Gallos Gefatas: qui superatis Alpibus Insubribus sese coniunxerat: iuxta Padum vicis: interfecto Viridomaro eorum Duce: vnde spolia optima tertia retulit Ioui feretrio. Deinde Cos. apud Nolam Annibalem primus omnium superauit: docuitque inuictissimum Ducem posse vinci. Inde tertio consul contra Syracusas profectus: triennio urbe oppugnauit. Proconsul. deinde cum Fabio Max. coniunctus contra Poenum alter Clypeus: alter Marcellus ensis vocatus est: ille tarditate & prudentia: hic viribus & audacia praestantes: tandem interfectus ab exercitu Annibalis apud Venusiam dum exploratum cum. T. Quin. Crispino Collega exiret. Crispinus autem fugit. Ossa eius a Poeno demum remissa intercepta a Numidis periere: Cum. V. Consulatus & duos proconsulatus gessisset. Secundumque in eius statua in aede Palladis collocata epigrammate inscriptum. Ex Plutarcho & Liuio. Huius nepos. CL. Marcellus vnus e tribus legatis missis ad Masinissam in Africa ut ait Liuio lib. L. periit naufragio paulo ante coeptum. III. pu. bellum. Idem cum senatus sibi qui ter auo: qui quiquies & patri: qui semel consules fuerat poneret: & patris splendorem apud imperitiores auctoritate aliorum augere vellet: subscripsit. Hi Marcelli nouies Cos. Paeonianus. M. Marcellus Pompeianorum partium Caesari in petitione Consulatus maxime restitit: post mortem Pompeii Athenas profugit. A deo inimico in Tyrano animo fuerat impetrata venia (per qua nobilis extat oratio Ciceronis) redire non curauerit. Interfectus paucis post annis apud Pyres in Magio Chilone eius familiari fuit: ut indicat Sulpitii epistola ad Ciceronem: vir aliogenus grauissimus & magna olim in rep. auctoritate pariter & eloquentia. C. Marcellus eius frater assiduus lachrymis ipsius reditu a Caesare adiuuante Cicerone: ceterisque eius necessariis impetrauit. Hic Octauiam olim. M. Antonii uxorem Augusti sororem in matrimonium duxit: ex qua Marcellum suscepit: qui decessit admodum puer: magna spe ad praesuccessionem Augusto qui eum sibi adoptauerat. Dedicauit ei Theatrum: Octauia vero mater bibliothecam. Hic est de quo Virgilius in. VI. Tu Marcellus eris. Sed praeter Romanos Marcelli quoque tres memorantur a Suida viri doctissimi: vnus Pergameus orator sub Hadriano princeps: cui librum dicauit de regno: Alter Sidius medicus. M. Antonino impante. quod scripsit heroico carmine de medicina libros. XLII. Tertius praceptor Arcadii principis. Marcellus quoque Anticyranus praeful sub Constantino: qui scripsit aduersus Arrianos: inter illustres ponitur a Hieronymo. Amianus quoque Marcellinus his addendus historicus: qui graecum se in suo libro fateat: latine cum scripserit. quod sane ex ipsa stili peregrinitate apparet: cum itineris principum comes & ipse fuerit: ut in scriptis demonstrat libro. XXIII. Historia haec fracta mendosaque ac laciniosa ad nos peruenit. Marcellinus praeful Anconitanus inter profectores: qui se opponens orto incendio prodigiose restitit. author Gregori. Mo. III. Marcellinus praeful Ebredunensis in Gallia ubi iacet: venit ex Africa vna cum Donino & Venantio. Machutus natus inter Britones praeful Sanctonensis ubi iacet: tempore Iustiniani. Cuius Romae Templum cernitur. Marurinus etiam professor apud ciuitatem Senonensem tempore Maximiani. C. MARCVS VS Septies Cos. Arpinas: humili loco natus: legatus primus Metello in Numidia criminando Consulatum adeptus: Iugurtham captum in triumphum duxit. In proximum annum Cos. vltro factus Cimbros in Gallia apud aquas Sextias: Teutones in Italia in Capro Sammidio vicit: de quo his triumphauit usque ad. VII. Consulatum ex ordine. Factus tribunus ple. Apuleium & Glauciam praetorem seditiones interemit. Et cum Sulpitia rogatione praesentiam Sylla eriperet: armis ab eo victus Minturnensium paludibus latuit. Inuictus igitur & in carcere coniectus: missum percursorum Gallum vultus maiestate deterruit: ex quo Minturnenses ad mare fugientem comitati sunt: vnde accepta ille nauicula in Africa traiecit: ubi diu exulauit. Mox Cannana dominatione reuocatus: ruptis erga stulis ad Thelamonem applicans portum exercitum coegit: cessisque inimicis suis iniuriam vltus est: quo tempore Sylla res contra Mithridatem gerebat. Demum natus Annos. LXXIII. ex morbo decessit in. VII. suo consulatu: relicto Mario filio. Ex Plutarcho & Caecilio. C. Marius iunior Cos. natus annos. XX. aduersus Syllam redeuntem e victoria Mithridatica: exercitum parat. No

Marcia.
M. Claudius Marcellus.
Qu. Crispinus.
CL. Marcellus nepos.
Subscriptio Marcellorum M. Marcellus exul.
C. Marcellus.
Marcellus puer. Marcelli tres.
Marcellini praesules. Machutus Maturinus C. Marius senior.
C. Marius iunior.

biliteratem in vrbe trucidat. Sylla interim veniens: eū cū exercitu toto fudit. In oppidū Præneste fugientem per Lucretiū Afellam obsedit, postremo potitus ad XII. millia trucidauit. Mari⁹ ten-
 rata per Cuniculum fuga: cū oīa clausa videret: se Pontio Telephino fugę comiti iugulandū de-
 dit. Liuius, LXXXVIII. M. Marius Cratidianus, M. Cratidii filius Ciceronis amicissimus inter-
 fectus a Catilina fuit, author Pędian⁹, Cicero quoq; de peti. Con. Quid ego nunc dicā te cū eo cō-
 certaturum: qui hoīem charissimum populi Ro. M. Mariū Cratidianū spectante populo Ro. vir-
 gis per totā vrbē ceciderit: ad bustū egerit: ibi oī cruciatu lacerauerit: viuo statim collū sua de-
 xtra secuerit: cum sinistra capillū eius a vertice teneret: caput sua manu caderet: cū inter digi-
 tos eius riuī sanguinis fluere: Marius Statili⁹ Præfe. equitum in exercitu Romanorū apud Cā-
 nas, Marius Celsus & Annius Gallus Duces Othoniani victi sunt a Vitellianis apd Bebricū.
 author Tacitus, Marius Priscus Procōf, Aphricę tempore Domitiani damnatus repetūdarum
 q; Aphricā expilauerit: in exiliū actus est. Iuuenalis, Cū tenues nuper Mari⁹ discinjerit aphros
 Marius maxim⁹ historicus scripsit principū Ro. vitas. citatur sæpe testis: ad hanc ætatem mini-
 me peruenit. Accusatur in hoc a Lampridio q; nonnullorū principum haud fama dignorū gesta
 nimis minutatim psequeret. Marius Aterius declamator ex tpe. Romanorū vn⁹ in latinam lin-
 guā transtulit gręcā facultatē: tanta ei velocitas erat vt vitū fieret. Itaq; Augustus optime di-
 xit. Aterius noster sufflammandus est adeo ne cōcurrere: sed decrefcere videret. Alioq; libertū
 habebat cui & parebat: habebat in sua potestate ingenū in alteri⁹ modū. Seneca in Decla. Mari⁹
 vnus e. XX. Tyrannis: qui tempore Galeni imperiū inuaserunt. Marius maxim⁹ historic⁹ vitas
 Imperatorū scripsit. Mari⁹ martyr e Persia venit romā vna cū Martha vxore: Abacuch & Audi-
 face filiis religiōis amore: corpora martyru sepeliētes passi demū oēs sub Claudio p̄cipe. MAR-
 CVS Byzātius sophista Isai auditor: Hadriani tpe. a quo legat⁹ Byzantiōrū magno honore ex-
 ceptus est. Dicebat ex tpe & cū Polemone peritissimo sophista quādoq; concurrjt. De hoc Philo-
 stratus etiam plura, quæ quando non attinent atq; obscuritatem habent: scribere supersedeo.
 Marcus discipulus & interpres Petri fuit: a quo vti acceperat euāgelū scripsit: perbreue quidē
 qd ille postea pbauit. Deinde perrexit in Aegyptum: vbi p̄sul Alexandrinus factus tanta oīm
 gratia: vt Philo hebræus qui tunc Alexādrīæ florebat librū scripserit in laudem suæ gentis sup
 christianorū cōuersatione. Et quomodo Lucas narrat: hierosolymis tūc oīa christianis fuisse cō-
 munia: sic ille quod sub Marco fieri doctore Alexādrīę cernebat literis tradidit. Decessit octauo
 Neronis Anno sepultus Alexādrīę: cui successit p̄sul Arrianus. Dicit & de Marco vt sacerdo-
 tio reiceret pollicē sibi amputasse: qd minime iuuit. Hierony. Martian⁹ Capella patria Cartha-
 ginensis Romæ viuebat vt Remigius testatur. De nuptiis Mercurii poema composuit: quarum
 cōmento de artibus liberalib⁹ tractat: quas in dotem mercurio dedit: vna cū Philologia vxore. ē
 enim philologia variarum artū doctrina & cognitio. Martian⁹ p̄byter apud Zenonē Imper.
 in honore fuit. Desciuit a fide orthodoxa Epicuri sectā secutus in principio dicēs mundum qdē
 a deo factū: sed opera vīq; casuum secūdū qd casu vnūq; euenit: id prius extitisse. author Sui-
 das. Marcio Heresiacha. vide in dictione Apelles. Martini martyres plures: vn⁹ apud Atinam ci-
 uitatē simul cū Nicādro: vbi etiam quiescit: sub Diocletiano. Alius cū Aquilino & Gemino apd
 Aphricā insectatione vādālica. Alius p̄sul Terdonensis sub Hadriano. Martiana virgo & mar-
 tyr itē sub Diocletiano apud Cæsareā. Martiales quoq; plures martyres legimus: inter quos ille
 qui Cordabe. M. Valerius Martialis poeta epigrāmatū: e Bilbili oppido Celtiberię. Romę annos
 XXX. cōmoratus in Hispaniā demū reuertit paup admodū & viatico a Plinio nepote vt in ei⁹
 epistola declaratur adiutus. Amicos coluit Stellā: Silium Italicū. Adscitus & in ordinem eque-
 strem & iura trium liberorum adeptus est. Reliquit epigrāmatū librū omnino reiiciendū: quip-
 pe qui neq; elegantia latinæ neq; moribus profuit. Fuit & Gargilius Martialis qui vitas impera-
 torum scripsit tempore Alexandri principis. Cuius ipse vitā diligenti⁹ persecut⁹ est teste Lam-
 pridio. Scripsit etiā de Hortēsiis teste Seruio. Marfyas Pelleus historic⁹ fuit pri⁹ ludi magister
 & frater Antigonī postea regnantis: nutritus vna cum Alexādro magno. Scripsit res Macedoni-
 cas libris. X. a primo rege vsq; ad Alexandrū. De rebus Articis libris. XII. Marfyas Philippeus
 item historicus. Marfyas Tabenus qui scripsit de Tranquillitate libris. XII. Fabulosa libris. VII.
 & quædam alia de patria sua. de quibus author Suidas. Marfyas phryx Tibicē: qui Ouidio teste
 in fabulis: tibiis a Minerua inuentis cum Apolline certauit: a quo victus ac tergo nudatus est
 quæri nymphe fluere: q; earū lachrymis fluitus Phrygiæ creuerit ab ei⁹ nomine Marfyas vo-
 catus. Marinus Neapolitanus philosophus & orator gręcæ eruditus Procli discipulus & suc-

cessor sub Adriano: scripsit ipsius Procli & vitā & dissertationes versib⁹ ac soluta oratiōe: & nō
 nullas itē Physicas q̄stiones. author Suidas. Marinus Tyrius ante prior tpe supradicto fuit: qui
 Geographiam scripsit: vnde suam Ptolemęus accepit: quiq; eum sæpe interpolat ac corrigat. Ma-
 rinus Miles Hierosolymitan⁹ & Asterius senator apud Cæsareā Palęstinæ sub Valeriano & Fau-
 stino martyres. Alius puer Romanus nobilis sub p̄fecto Martiano. Alius cū Ianuario passus in
 Aphricā insectatione vādālica. Marina virgo natione gręcæ: virili habitu in Cœnobio vbi pater
 eius agitabat: perseueravit Marini noīe ignota. Accusata deinde falso stupri a muliere quadā:
 ob ignominia extra Cœnobium aliquot annos eiecta vixit & extincta est. dūq; corpus lauaretur a
 monachis: agnita charitate: honorifice tumulata inter sanctas colitur. Anno deinde. M. CXIII.
 Venetias e Gręcā translata: eius nomini templo dicato. MARDONIVS Persa quē Xerxes vi-
 ctus apud Salaminem cū exercitu reliquit: vt reliquias belli cōfoueret. Qui & ipse victus apud
 Plateas deinde fuit. Dicitur & sub aceruo quodā thesaurum fodisse. Quē locū postea Polycra-
 tes Thebanus dum Apollinē de Theauro inueniēdo cōsuleret: qui respōdit τὰρτο λίθορ κίρει.
 ex libro pueriorū gręcōrū. Margarita virgo Antiochena in patria sub Olybrio p̄fecto post
 multa supplicia capite truncatur annorū. XV. ibidēq; sepulta. XIII. Cal. Aug. nonnullis. III. Eid.
 Iulii. MAXIMVS philosophus Tyrius vixit Romæ tēpore Cōmodi. scripsit de Homeri operis
 philosophia: p̄terea an Socrates pulchre fecerit: qui se oratione nō defendit: & alia. Suidas. Maxi-
 mus philosophus Platonicus Epirota vel Byzantius p̄ceptor Iuliani principis. scripsit inter
 alia cōmentarios in Aristotelē ad Iulianū. vario fuit ingenio: p̄rio sigdem christian⁹ deinde deser-
 tor postremo ad sanitatē rediit. Quapropter a Gregorio Nazianzeno in eius scriptis primo vi-
 tuperat: deīn laudat. Fuit alius p̄sul Taurinēsis tēpore Honorii. vt author Gēnadi⁹. Martyres
 quoq; plures huius nominis. MAXIMVS Planudes monachus Constantinopolitan⁹: vir pla-
 ne doctissimus: vehemētisq; ingenii: Abhinc annos fere. CL. Romanę ab initio fidei fauit: ob quā
 rem ab Imperatore Cōstantinopolitano multa passus: in custodiā tandē cōiectus: contra sententia
 coactus est: tribus editis cōtra Romanam ecclesiam argumentationibus. Quas ætate nostra Bes-
 sario Cardinalis Nicenus perlegens mirari solebat virū ceteris in scriptis excellentem summū
 q; philosophū tā ineruditos infirmosq; edidisse Syllogismos: haud ob aliā putabat causam q̄
 ea quæ metu perscripserit: animo improbauerit: resellendaq; vel cuius facile præbuerit. Huius
 plura extant ingenii monumenta. Nā Ouidiū Metamorphoseos librum & Macrobiū de Satur.
 in gręcū sermonē cōuertit: ambos prosa oratione. Problematum volumē cōposuit. Rhetoricos
 Cōmētarios super Hermogene scripsit. Epigrāmata veterum gręcōrū relectis lasciuioribus in
 vnum iam vulgo sparsum volumē coegit. Maximianus p̄sul Syracusanus Gregorii primī tē-
 pore Abbas antea sanctitate claruit. Fuere & martyres plures huius noīs. Maximinus p̄sul
 Aquēsis in Gallia vna cū Maria & Martha Massiliā ad nauigauit. Maxime virgines & martyres
 plures. Matthæus qui & Leui appellat⁹ ex publicano apostolus prim⁹ in Iudæa ob eosq; ex circū-
 cisione crediderūt Euāgelium hebræis literis verbisq; cōscripsit. Quis postea in gręcum verterit
 haud satis constat. Porro ipsum hebraicū habet in bibliotheca Cæsariensi. Quā Pamphilus mar-
 tyr confecit. In quo aduertendum: vbicunq; vitur scripturæ veteris testimonio: eti nō sequi
 LXX. interpretū autoritatē sed hebraicam: e quibus illa duo sūt: Ex Aegypto vocauī filiū me-
 um: Et quoniā Nazare⁹ vocabitur. Hieronymus. C. MARVLLVS Trib. Pl. cū Flauio coronas
 Cæsaris Dictatoris statuis detraxit: eosq; q; primī Cæsare regem salutauerāt: in vincula duci ius-
 sit. Quāobrem Cæsar Marullum de magistratu deiecit. Plu. in Cæsare. Marullus poeta Mīmo-
 graphus sub Antonino principe apud Spartianū. Pomponi⁹ Marullus grāmaticus Romæ p̄si-
 tebatur. Sermonis latini exactor modestissimus: cum ex oratione Tiberiū reprehendisset: adfirmā-
 te Acteio Capitone & esse illud latinū & si nō esset futurū certe: iam inde mentitur inquit Ca-
 pito. Tu em Cæsar autoritatē dare potes hominibus: verba non potes. Pugilem olim fuisse Asi-
 nius Gallus hoc in eū epigrāmata oñdit. Qui caput ad lenam didicit glossemmata nobis Præci-
 pit. Os nullum vel potius pugilis. Tranquillus. Masinissa & Iugurtha in reb⁹ Aphricę dicti. Ma-
 surius legis lator. Athenęus. μασόνρον νόμοσ ἐξήγγιλε. Perlius. Masuri rubrica notauit. Habe-
 tur etiam in digestis de origine iuris. Mauritius martyr p̄fectus legionis Thebeorum apud Se-
 dunēsem Ciuitatem. erant enim orientales. sub Maximiano passus cum tota legione decimana
 MECOENATEM Equestris ordinis Hetrurię regibus ortum & Horatius & Propertius au-
 thores sunt. Arretini suum faciunt. Amicum insuper Augusti præcipuum & poetarum ea tem-
 pestate amantissimum vel omnes fatentur. Delitiosum præterea nō solum cultu ac morib⁹: sed

Marin⁹ ty-
 rius.
 Asterius.
 Marini
 martyres.
 Marina vir-
 go.
 Mardoni⁹
 persa.
 Margarita.
 Maximus
 phis Tyri⁹
 Maximus
 epirota.
 Maximus
 Planudes.
 Maximianus.
 Maximin⁹.
 Maxima
 virgines.
 Matthæus
 Marullus
 Trib. Pl.
 Marullus
 poeta.
 Marullus
 grāmatic⁹.
 Masinissa
 Rex.
 Iugurtha.
 Masurius.
 Mauritius.
 Meccenas.

etiam stilo dicendi fuisse commemorant: quare Augustus eum Malacinum vocabat exagitate
 q̄ frequēter teste Tranquillo vt Cacozelum & μροβρέχα id est vnguento madidū: Esarem quo
 q̄ Hetrurię appellans. Ad eius hortos quandoq̄ secedebat qui hodie a quibusdam monstratur
 Romę supra. S. M. Maioris edē. Mechophanes Pictor Pausię discipulus placet nōnullis ob diligē
 tiā quā intelligit soli artifices. Aliter coloribus nimius. Plinius. Megabyzus Persa ex Darei Du
 cibus qui Aegyptum euerit. Melanthus medicus qui filias Proeti regis Argeorū ab isania cu
 rauit. Melanth⁹ poeta elegiarū: Cimonis ducis Atheniensū familiaris. SP. MELIVS Equestris
 ordinis p̄diues largitione frumenti ex hetruria aduecti plebe delinēte ad regnū aspirans: a Ser
 uilio Hala iussu Dictatoris Cincinnati: cuius magister equitum erat: obtruncatus. eius domus
 equata solo Aequimelium dicta. Livi⁹. III. A. Aurius Melinus vir Cluentiæ gener Cluentii Ha
 bitii. Cuius Cice. meminit pro. A. Cluentio. Melianus p̄sul Rhedonēsis p̄fessor sub Clodoueo re
 ge francorum sancto. Melito Asianus genere Præsul Sardensis philosophus christian⁹ librum
 M. Antonino p̄ nostra religione dicauit: scripsit & alia plura. Huius elegans & declamatorium
 ingenium Tertullianus cōmemorat. ex Hieronymo & Eusebio lib. III. Melitus orator Atheniē
 sis qui Socratem accusauit. Aemulus Periclis in rep. vnde pulsus Dux Samiorū factus bello na
 uali contra Sophocle Duce Atheniēsiū venit. Alter Poeta Tragicus qui vt durus taxatur
 ab Aristophane. σκολιὰ μελίτον καρικὸν ἀνδρὶ μὲ τῶν. Suidas. MELETIVS Præsul in Aegypto
 Arrianae sectæ: vnde Meletiani dicti sunt. Nam ab initio ob metum sub Diocletiano principe fia
 dei desertor fuit. Deinde sacrificauit. Arrianis demū adhaesit. Sectatores habuit plures: eos præ
 fertim qui tunc Petro Præfuli Alexandrino Orthodoxæ fidei aduersabant. author Socrates in
 historia trip. Meleti⁹ e Sebastia Armeniæ Ciuitate contra decretum Concilii Arrianus fit p̄sul
 Antiocheæ. Qui tamen inde rursus pellitur in exilium: q̄ præter opinionē ipsorū non Arrii sed
 nostram fidem defendere cōpisset: quem magna pars Antiochēsiū secuta: ab errore depulsa ē
 Eusebius. MELEVS pelagus profugus a patria: dū Pythiam de sede consuleret responsū tu
 lit: πᾶσα γῆ πατρίς. Omnis terra patria. quod a quodam poeta vsurpatum. Omne solum forti
 patria est. ex quo prouerbiū venit. meminere ipsi⁹ Mnaseas & Dionysius chalcidēsis. Ex libro
 prouerbiorū. C. Melissus Spoletinus grāmatic⁹ mūeri dat⁹ Meccenati ac manumissus ab eo. au
 thor Tranquillus. Meliss⁹ Samius Parmenidis auditor philosophus Ciuib⁹ suis charus: quib⁹
 præcepta plura dedit: rempubl. administrauit: classi q̄ in bello præfuit Olymp. LXXXIII. vt
 refert Apollodorus. Melissandr⁹ Milesius Lapitharum & Centaurorū bellum scripsit. vt author
 Aelianus de va. histo. MELCHISEDECH Hebræi Sem filium Noe putant & vsq̄ Aaron sa
 cerdotem vixisse. Rex igitur Salem id est hierosolymæ primus & sacerdos fuit: qui nouum sa
 crificiū genus deo panem & vinum obtulit. Abramo ex victoriā redeuntī obuiam processit. Pri
 mus item qui typum domini nostri gessit. Nam eius Genealogia ignoratur sicuti & Christi: si
 ne humano patre: secūdum vero diuinitatem ineffabilis. Rex etiam fuit Christus: & sacerdos:
 & seipsum deo loco sacrificiū obtulit. C. MEMIVS anno ab vrbe con. CCCXXX. deuictis na
 uali prælio prisca Latinis ac Antiatibus eorum rostra nauiū ærata in foro posuit: appellari q̄ fo
 rum rostra cōp̄t. vt author Livi⁹. VIII. MENANDER Atheniēsis Comicus noua Comœ
 diæ: Strabus fuit lumine: mēte acutus: amore in mulieres insanus. scripsit fabulas. LXXXVIII
 & epistolam vnam ad Ptolemæum regem aliaq̄ nōnulla soluta oratione. Hac Suidas. Quinti
 lianus autem de eo sic. Menander meo iudicio diligenter lectus ad cuncta quæ præcipimus effi
 cienda sufficit. Ita omnem in vita imaginē expressit: tanta in eo inueniendi copia & eloquendi fa
 cultas: ita est omnibus rebus / personis / affectibus / accomodatus: vt omnibus eiusdem operis au
 thoribus tenebras obduxerit. Plinius autem sic. Menandro in Comico socco testimonium Re
 gum Aegypti & Macedonię contigit classe per legatos petito. Maius ex ipso regni fortunæ præ
 lata literarū conscientia. Ex hoc authore nihil ad nos peruenit: q̄ grecorum seueritas Christia
 norum longe præstantior nostra hos diu Comicos sustulerit. Menander Laodiceus Sophista scri
 psit commentarios in artem Hermogenis & in præexercitamenta Minutiani. Suidas. Menader
 alius Simonis mago successit: & ipse quoq̄ genere Samarita: non solum eius referens impie
 tatem: sed longe superans maioribus portentis efferebatur: sese seruatore dicitans ex Olympo
 ad hominum salutem demissum: docensq̄ nullo pacto angelos ab hominibus vinci aut cog
 gi posse q̄ artis magicæ disciplina: & baptismo ab eo traditis: ex quibus profecto immortalitas
 humano generi proueniat. Quæ omnia ex libris Irenei scire per facile fuerit. Sed et Iustia
 nus de iis ipsis: in quibus Simonis fecerat mentionem: etiam de hoc talia quadam scribit.

Mechopha
 nes.
 Megabyz⁹.
 Melanthus
 medicus.
 Melanthus
 poeta.
 Sp. Melius.
 Aurius me
 linus.
 Melito.
 Melit⁹ ora
 tor.
 Melit⁹ poe
 ta.
 Meletius.
 Meleus.
 C. Melissus
 grāmatic⁹.
 Meliss⁹ phis
 Melissandr⁹
 Melchise
 dech.
 C. Memius
 Menander
 poeta.
 Menader
 sophista.
 Menander
 magus.

Eusebius libro. III. Menalippides poeta Melius genere: Olymp. LXV. scripsit Dithyrambico
 rum plures libros & poemata epica: & epigrammata: & elegos. Huius ex filia nepos Menalippi
 des iunior: item poeta: scripsit lyrica & Dithyrambica. Vixit: mortuusq̄ est apud Perdicam re
 gem. Menecrates Syracusanus medicus: nullā dicit accipere solit⁹ mercedē medēdo. Curabat
 in primis sacrū morbū: tantū hac mercede cōtētus: vt liberati / se esse ipsi⁹ seruos faterent. Se ve
 ro Iouem appellabat. Alter quoq̄ Menecrates comicus fuit. Fabula ipsi⁹ μαρέκτωρ ἢ ἐρμιονένο.
 Suidas. De superiore Menecrate Aelian⁹ de varia historia scribit: eū Philippī Macedonis fuisse
 medicū: tantaq̄ arrogātia: vt se Iouē appellaret: Philippoq̄ hoc modo scriberet. Menecrates Iup
 piter Philippo ἐν πρῶτῳ τειπέ: id est felicitatē. At ille respōdit: Philippus Menecrati ὑγιαίνει ἰπ: id est
 sanitatem. Consulo em̄ vt ad Anticyræ loca te conferas: plane significans ei elleboro ad stultitię
 remediū opus esse. Menedemus nobilis inter Socraticos philosophus: Phēdri discipulus: pau
 peris architecti filius. Nihil vnq̄ scripsit: vt author Antigonus Carystius. Decessit annos natus
 lxxiiii. vt Diogenes ait. Menedemus Lampfacenus Cynicus secta: in tam p̄digiosam venerat su
 perstitutionē: vt sumpto habitu furia: circūiret: dicitans se exploratorē ex inferis venisse: delatu
 rū dæmonibus mortaliū peccata. Pullatus ambulabat: cum tunica talari: adstricta puniceo bal
 teo. Caput arcadico pileo cōtectus: cothurnis tragicis: barba p̄missa: virga in manu: author idē.
 Menechmus Proconesi⁹ philosoph⁹ Platonici⁹: scripsit libros tris in libros Platonis de rep. Me
 nechmus alter Sicyonius historicus: scripsit historiam Alexandri magni. meminit vtriusq̄: Sui
 das. Menechmi fabula Plautina. C. Menius quum domū suam Catoni & Flacco conf. venderet:
 vt ibi basilica ædificaret: excepit ius vnius colūnae super qua tectum p̄iceret: vt inde ipse & po
 steri eius spectare munus gladiatorū possent: qd̄ tunc in foro dabat. Ex illa igitur colūna Menia
 vocitata meniana edificia. Pēdianus. Menius item præsul Catalaunēsis a Petro institut⁹: & vna
 cum Dionysio in Galliam missus. Menas vir Aegyptius: & martyr sub Diocletiano in Phry
 gię partibus: vbi sub Agricolao duce merebat. Alter p̄fessor natus inter Samnites: in solitudine
 viuēs ac paupertate. Tantū apes in agello curabat: dona tamē nō deerāt adeuntū eū: quos a ma
 lis auertere: ad bonaq̄ conuertere solebat. Fuit Gregorii tēpore: qui hęc in dialogo. libro. iiii. nar
 rat. Menippus Phœnix secta Cynicus: nihil memoria dignum edidit: porro ipse: libri q̄ eius ridē
 di: Quūq̄ habendū cupidissimus esset: bonis amissis: laqueo vitam finiuit. author Diogenes: qui
 sex alios: q̄q̄ minime claros: huius nominis cōmemorat. Suidas vero alium addit: qui fuit poeta
 comicus: ei⁹ fabula κέρκοπος. Menippus item alius Stratonicensis: in tota Asia disertissimus: præ
 ceptor Ciceronis: vt ipse in Bruto testatur. Alium Macrobius adducit Menippū: quem philoso
 phum & seruū fuisse tradit: scripsitq̄ libros quos imitatur in satyris. M. Varro: quas Menip
 peas vocauit: alii vero cynicas. Menelaus poeta Aegēus scripsit Thebaida libris. vi. & alia. Sui
 das. Mesomedes penultima p̄ducta: poeta Hadriano principi charissimus: scripsit in laudē An
 tinoi ei⁹ liberti. Suidas. Meson astrologus: ex his vnus qui ab Atheniensib⁹ adscriptus fuit na
 uigaturis in expeditionem Sicilia: onus detrectare cupiens: tempestatē futuram prædixit. Cūq̄
 propterea minime proficeret: simulauit insaniam: atq̄ hoc modo missionem habuit. Feliciusq̄
 hoc illi cōtigit q̄ Vlyssi. Cuius ficta insania: a Palamede detecta & accusata fuit. Aelianus de va.
 histo. Metelli plebei fuere: vt ait Livi⁹: verti clari victoriis & magistratibus: Cæciliusq̄ oēs ap
 pellati: Quorū prim⁹. Q. Cæcilius Metellus Cæcus & pon. max. quā orbitatē contraxit: dum sa
 cra ex incēdio edis Vestę rapuit. Prius. n. primo bello punico aduersus Pœnos speciosissimū egit
 triumphū. XIII. ducib⁹ hostiū: & CXX. elephantis in eo ductis. Itē q̄ pontifex esset. A. Posthu
 miū conf. quoniā idem & Flamen martialis erat: cū ille ad bellū proficisci vellet: non passus est a
 sacris recedere. Livi⁹. XIX. Q. Cæ. Metellus a domita Macedonia macedonicus vocat⁹: Prætor:
 Pseudo philippū: & Acheos: quos bis prælio fudit: triumphandos Mumio tradidit. Inuisus pla
 bi ob nimiam seueritatē: & ideo ob duas repulsa consul a gre factus: hostes in Hispania domuit.
 Quūq̄ omnia proprio & subito ageret consilio: amico cuidam quid acturus esset roganti: Tun
 cam: inquit: meam exurerem: si eam cōsiliū meorū consciam existimārē. Hic quatuor filiorū
 pater: supremo tempore: humeris eorum ad sepulcrū elatus est: e quibus tres consulares: vnum
 etiam triumphantē vidit. hęc Cæcilius. Cicero autē de eodem. Q. Metellus is cui cōsulares filii
 fuere: in primis est habitus eloquens: qui pro. L. Cotta dixit: accusante Africano. Cuius & alię
 sunt orationes. Gellius quoq̄ ostendit hunc inter principes sui temporis oratores fuisse: chara
 cteremq̄ dicēdi eius ponit ex quadā oratione: quā in triūpho suo habuit. De hoc item Livi⁹. h. a.
 ait: q̄ censor cum Quinto Pompeio fuit: & ab Attilio Labeone tribunoplabis de saxo deicēdus
 z. v.

Menalippi
 des p̄ & fil.
 Menecra
 tes medic⁹.
 Menecra
 tes poeta.
 Menedem⁹
 philosoph⁹.
 Menedem⁹
 cynicus.
 Menechm⁹
 philosoph⁹.
 Menechm⁹
 historicus.
 C. Menius.
 Meni⁹ p̄sul.
 Menę duo.
 Menippus
 philosoph⁹.
 Menippus
 poeta.
 Menip. of.
 Menip. phis
 Menelaus
 poeta.
 mesomedes
 Meson.
 Metellus
 cæcus.
 Metell⁹ ma
 cedonicus.

Metell⁹ Balearicus. Metell⁹ vitatus. Metell⁹ Numidicus. Q. Metell⁹ pius. Q. Metell⁹ Creticus. L. Metellus Dalmatic⁹. L. Metell⁹ adolescens. Metell⁹ tribunus pl. Metelli Celer & nepos. Metell⁹ pretor Sicilię. Metell⁹ pretor vrbano. Messala senior. Messalla iunior. Metrodori tres. Lampascen⁹ Atheniens. & Scępius.

Metellus Balearicus: a victis eis insulis dict⁹ est. L. Metellus Diadematus: siue Vittratus appellabatur. Plutarchus in Coriolano. In Metellorum (inquit) familia fuit: qui Vittatus appellaretur: a Vittata: qua viceris tegendi gratia frontem obligabat. Hunc Plini⁹ Diadematum vocat. meminit eius & Cicero pro reditu suo. Q. C. Metellus Numidicus: de Numidię rege Iugurtha triumphauit. Deinde censor: quia eum qui se Ti. Gracchi filium mentiebatur: in censum non receperit: idemq; in legem Apuleiam per vim latam: iurare noluerit: in exilium actus: Smyrnę substitit. Claudia exinde rogatione reuocatus: quū in ludis forte de reditu literas in Theatro accepisset: non prius legere dignat⁹ est: q̄ spectaculū finiretur. Metellum sororis suę filiū laudare noluit: q̄ is solum iudiciū contra leges detrectaret. Cęcilius huius Numidici filius. Q. Metell⁹ Pius appellatus: q̄ patrē assiduis precib⁹ ac lachrymis ab exilio reuocauerit: Pretor bello sociali Marcorū ducem interemit: consul in Hispania Herculeos fratres cōpressit: Sertorium expulit. Adolescens in petitione pręture & pontificatus: cōsularibus viris pręlatus est. author Cęcilius. Valeri⁹ vero hui⁹ dedecora: mutationeq; mortū cōmemorat his verbis. Metell⁹ pius vir quondam abstinentissimus: aduentus suos in Hispania ab hospitibus aris: thure: attaliscq; auleis læto animo excipi patiebat. Cum lautissimis epulis apparatusimos ludos interponi sinebat: cum palmata veste conuiuia: cum coronis celebrabat: & cuius adolefcētia priscos vidit mores: senectus nouā exorsus est luxuriā. Liuius quoq; lxxxix. Hic ait inter proscriptos a Sylā quū ad posticū vxoris suę adcessisset: & admissus nō fuisset: ibidē se transfuerberans: fores sanguine resperfit. Q. Metellus Creticus: a deuicta Creta vocatus: propinquus illius Metelli: qui æquo imperio contra Hispanos pugnauerat: a senatu fuerat prius in Cretam missus: q̄ aduersus Piratas Pompeius pficisceret. Hęc em̄ insula fons secūdus Piratarū erat: multosq; in eo prędones ab se cōprensos sustulerat. Multiq; etiam obsessi in ea in ditionē Pompeio se potius dabant: tanq̄ ea puincia eius pars foret. Pōpeius igitur literis acceptis. L. Octauiu⁹ ad Metellū misit: denuntiātū vti abstineat: & ad ciuitates vti ne pareant. Quem Metellus despectū habēs rem prosequit: deq; Piratis supplicium sumpsit: ac victoriam reportauit: exemplū obiciens Achillis: cui non virtuti datum fuit: q̄ Hectorem ab iniuria aliorū gręcōrū prohiberet: vt cędī suę reseruaret. ex Plutarcho in Pompeio. L. Metellus Dalmaticus: a victis Dalmatis. author Pędianus in actionem tertiam contra Verrem. L. Metellus nobilis adolescens: author coniurationis inter iuuenes Ro. fuit deserendę Italię tēpore Annibalis: & ad regem aliquem confugiendi. Qui strio gladio a Scipione Africano tunc tribunoplę. super eis: adactiq; sacramento repressi sunt. Metell⁹ alius tribunus plę. qui Cæsari ætarium inuadenti restitit. Cui Cæsar inquit. Non adolescens armorū atq; legū temp⁹ est: eūq; arma intentando absterruit. Metelli Celer & Nepos: Ciceronis tempore: quos ipsemet in causis quidem versatos nō esse: tamē non sine ingenio: nec indoctos. Nepotis pater fuit. Q. Metellus Nepos Balearici filius: Macedonici nepos: qui cōsul fuit cum. T. Didio. Accusatus a Curione: moriens filium iureiurando adegit: vti Curionem accusaret suum accusatorem: qui iussa fecit. Hic est Metellus cum quo postea Cicero similtates gessit: ac pretor Sicilię Verri successit. Alius itē eius tēpore pretor vrbano erat: tertius cōsul cum Q. Hortensio. Hęc Pędianus. Messala cognomentū prius indidit familię Valeriorū: Valerius Messala. qui primo bello punico cons. Messanā expugnauit: ac Catinam: primusq; tabulā picturę pręlii quo Hieronē & Carthaginēses in Sicilia vicit: proposuit in latere curię Hostilię. anno vrbis. CCCXC. Idem horologiū Romā portauit: secundus a Papyrio cursore: qui ante annis. XLII. publice cōstituerat solarium. Postremo Nafica aqua diuisit horas. Plinius. Duos oratores Messalas senem & iuuenē Quintilian⁹ cōmemorat. Quorū iuuenē Plini⁹ restat: cū a morbo graui resipisceret: nominis sui oblitū fuisse. Quintilian⁹ itē de S. litera librū: & item aliū de familiis Ro. scripsisse: in Augusti dignationē & amicitiam venisse: idq; argumētum q̄ teste Tranquillo senatus per eū patrię patri ei nomē obtulit. Metrodori tres in primis memorabiles. Lampascenus Epicuri discipulus: fidissimusq; amicus: Strabone Diogeneq; testibus: qui. XVII. annis nunq̄ ab eo discessit. Decedens annorum. LIII. liberos suos Epicuro commendauit. METRODORUS Atheniensis Carneadis auditor: vt Cicero de Oratore testatur: pictor & philosophus

fuit. Itaq; quum. L. Paulus deuicto Perseo petisset ab Atheniensibus: vt ei q̄probatissimū philosophum mitterent ad erudiēdos liberos: simulq; & pictorem ad excolendū triumphū: in vtroq; illi Metrodorum elegerunt. Hunc & Carneadē vfos fuisse magnopere memoria artificiali Cicero est author. Metrodorus Sceptius: qui e philosophica vita in ciuile migravit: magna ex parte in suis scriptis oratorie loquit: & nouo quodā dicēdi genere vsus est: quo multos deterruit. Propter nominis famā: q̄ pauper erat: clarū tamē cōiugiū apud Carthaginēses adsecut⁹ est: Quicq; in amicitia Mithridatis regis venisset: ad eum cū vxore migravit: in honoreq; fuit. Nec diu feliciter cessit. Nam legatus ab eo ad Tigranem missus: a rege desciiuit: Tigranes eū intuitū regi remisit: q̄ seu regis opera: seu morbo: in itinere excessit. Hęc Strabo. Methodius Tyri presul: libros aduersus Porphyriū: aliosq; aduersus Origenē edidit: multaq; alia quę lectitant. Excessit ad extremū martyr in Chalcide gręcię. Hieronym⁹. Metius Geminus dux Tusculanorū: superatus a Romanis bello latino. Metius Curtius: Sabinorū dux contra Romulū ob raptas Sabinas acriter pugnavit. Meti⁹ Sufferius: dux Albanorū: q̄ contra foedus societatis in bello Fidenatiū animū ancipitē & infidū gesserat: iussus est in cōcione a Tullo Hostilio quadrigis discerpi. Liui⁹ primo. Meuius & Bauius mali poetę: Virgiliū amulū: vt ipse in Bucolicis. Qui Bauiū non odit: amet tua carmina Meui. Horati⁹. Male soluta nauis exit alite ferēs olentē Meuiū. Messalianorū: quos oratores: alioq; nomine Enthusiastos appellant: exorta secta: Valentis & Valentiniāni temporibus. li enim cuiusdā demonis effectū expectāt: quę. S. S. arbitrant. Reiciūt opus manū tanq̄ malignū: somno orioq; indulgent. Principes sectę Datofius & Phibas atq; Dalphidius erant. Quos agentes apud Edessam vrbē: Flauianus presul Antiochenus iussos ad se venire redarguit: habitata longa cū Dalphidio presertim disputatiōe. Theoderit⁹ in historia tripartita. Minucios & Minucios ac Munacios diuersas Romę domos: nequis erret: ex marmorū testimonio fuisse deprendimus. Tibure nāq; in tēplo sancti Vincēti sic legit. L. Minucius Natalis Cos. Aug. Cos. Augur leg. PR. PR. Prouincię Mœsię inferioris vris. V. S. C. Et in eadē vrbe in tēplo. S. Archęgeli idē nomen gręce scriptum reperit. ἀσκληπιά σωτήρι. λ. μινικιοσ μεταλειος ὑπατος ἀνθύπατος λ. β. ἡσ. ἀνγρον. πρεσβευκτησ και ἀρτισράτγιο σεβασον μουσιασ τῆσ κάτω τομράου και τὸν βῶμα μὲν ἀρέθνηκεν. Minutiorum vero & nominis: & nobilitatis plura testimonia. Prim⁹ in ea familia qui claritatē habuerit. T. Minuti⁹ Augurini: presertim annone sub Cincinnato Imp. Sp. Meliū re gnū adfectare: concionesq; & arma & cōcilia domi habere: largitionem quoq; facere primus depredit: ad Cincinnatūq; derulit: ob quā rem boue ab eo aurata extra portā Trigeminā donatus est: authores Plī. Liuius. Q. Minutius cōs. cōtra Volcos & Sabinos bellū gerēs: & ab eis in Algi do obsessus: a. L. Q. Cincinnato dictatore liberat⁹ est. Quare & a Minutio & ab ei⁹ exercitu coronā obsidionali donat⁹ est. Hic etiā preter imperiū dictatoris pugnans: p consule legat⁹ apud exercitum relict⁹ est. Liuius. Qu. Minuti⁹ Thermus cū. L. Cor. Merula Cos. fact⁹: cum Ligurib⁹ in agro Pisano feliciter pugnavit: interfectis ex eis. ix. mil. reliquis in fugam cōuersis. Idem legatus Cn. Manlii cōsulis missus: vti iuramentū ab Antiocho foederis: qđ cū eo Manli⁹ iniuerat: acciperet: verberat⁹: deinde in eiusdē Manlii exercitu pugnādo: paulo post extinct⁹ est. Liui⁹. M. Minutius Rufus magister equitū ferox & temerari⁹: criminādo Fabiū max. dictatōrē tanq̄ timidū & segnē: effecit vt populū iussu imperiū ei cū dictatore æquaret. Diuisoq; exercitu: cū iniquo loco cōfluxisset: & in maximo discrimine ei⁹ essent legiones: supueniēte cū exercitu Fabio: liberat⁹ est. Quo beneficio vict⁹: castra cū eo cōiunxit: & patrē eū salutauit. Liui. xxii. C. Minuti⁹ in cōcione Brutū consulē admonuit: nō esse sequendā Collatini collegę sentētiā de reddēdis bonis quę Tarquinii per legatos petebāt: ne his contra patriā vterent: nec eū suspitione vacare: q̄ ppinquus illorū esset. Plutarchus in Publicola. T. Minutio: & L. Posthumio cons. in Samniū missis: ad Tifer nū pugnatū. vt Liui⁹. ix. Ex quo Tifer nū nō in Umbria vbi nūc ponit esse apparet: vt Ptolemæo item scribitur. Minuti⁹ Felix Romę nobilis causidicus: sub Heliogabalo scripsit dialogū christiani & Ethnicū disputantiū. Hieronymus & Lactantius. Minutia vestalis suspecta ppter mundiorum cultū ad portā Collinā dextra via strata: defossa. Scelerato cāpo ab inuiso ideo loco nomen factū est. Liui⁹ li. vii. Mida rex Phrygię ditissimus: cui⁹ fabula Ouidio teste lib. xi. Silenti Bacchi ministrū captū Phryges apud Tmolū montē: ad Midā perduxerūt. Quē rex cū dimittere iussisset: a Baccho gratiā hanc cōsecutus: vt quęd tangeret aurū fieret. Qđ tandē cū aduertisset ei officere: rursus petiit vt restitueret in pristinū. Iterū de eo narrat. Pane & Apolline de fistula cōcertantibus: iudiciū pro Pane tulisse. Irat⁹ Apollo: stultā ei mentē: auriculasq; asini pro signo dedit. Ille cęlare cōtendens: tandem a seruo cōspicitur: qui secreti impatiens: in scrobē terrę clam

Methodius

Metius geminus.
Meti⁹ Curtius.
Metius Sufferius.
Metius poeta.
Messalianorum secta.
Minitii.
Minucii.
Munacii.

Minuti⁹ augurinus.

Q. Minuti⁹ consul.

Q. minuti⁹ thermus.

M. Minuti⁹ rufus.

C. Minuti⁹

T. Minuti⁹ Tifer num.
Minutius felix.
Minutia vestalis.
Mida rex.

Mithridates pater & filius.

Qu. Oppid. C. Aglius.

Pharnaces.

Antidotum Mithridaticum.

Hypsicratea.

Polemone rex C. Milo crotoniata.

T. Annius Milo.

Mithæcus. Minicianus. Miniates.

Mycon. Myrmecides & Callicrates.

Myron statuarius.

Myrtinus. Mymnernus.

Milciades quatuor.

Mnesimachus.

Mnaseas. Mopsi tres.

Montanus orator.

Montanus hæreticus.

quid viderat retexit: vnde aridines enate: ac vento agitata: voce eandem referebant. Quid Persius noster pulchre vsurpauit: quum stultitiam suorum temporum perdere vellet. Auriculas asini quis non habet? Mithridates rex Pontis: ut est author Trogus lib. xxxvii, ob auxilium aduersus Aristonicum Romanis latum: Syria maiore donatus fuit: morteque repentina interceptus: filium reliquit item Mithridatem: cuius ea postea magnitudo fuit: ut omnium barbarorum ante se gesta superaret. Bellum cum Romanis annis xlvi. varia victoria gessit: Asiam occupauit. Q. Oppidum proconsul. & Aquilium legatum in vincula coniecit: iussuque eius quicquid ciuium Romanorum in Asia fuit: trucidatum est. Rhodum: quae sola in fide permanserat: oppugnauit: Athenas per Archelauum prefectum occupauit: qui victus a Sylla est: paxque cum rege facta: ita ut Bithynia (nam cum Nicomede rege societate iniuerat) Cappadociae & Asia cederet. Deinde deficiens a Lucullo apud Cyzicum superatus: ad regem Armenie Tigranem confugit: finisque belli fuisset: si Romanos praeda a persecutione non auerisset. Postremo a Pompeio: qui Luculli victoriae successerat: in Bosphorum fugatus: ac penitus subiugatus. Pontus in puincia redactus. Pharnaces in amicitiam a Pompeio receptus: ac Bosphori rex factus: patri Mithridati bellum intulit: ille in regia obsessus: venenum sumpsit: quicquid parum profecisset: a milite Gallo adiutus ac interfectus est: nam contra venenum quotidie utebatur antidoto. Plin. lib. xxiii. ca. ix. In sanctuariis (ingit) Mithridatis antidoti compositio inuenta a Pompeio: e duabus nucibus siccis: & ficis totidem: ac rutae foliis. xx. simul tritis: addito salis grano: quod ieiuno dandum contra venenum. Ipse quoque tanta memoria fuit: ut teste Valerio linguas. xxii. populorum: quibus impitabat: pube teneret. Exercitationi & venandi studio adeo intentus: ut septem annis neque urbis: neque ruris tecto uteretur. Hypsicratea coniugem in omnibus bellis adiutricem: armataque habuit crudelis aliquando in suos: nam & Laodice coniugem: & sororem: praeterea matrem: fratremque: ac filios tris impuberes: & totidem filias interfecit. In omnibus bellis. CLX. e suis amisit. Post eum Polemon in Ponti parte successit: Zenonis oratoris. f. e Laodicea Syriae ob eius merita: Antonio primo: deinde Augusto concedentibus. post eum uxor eius Pithodoris cum filiis. Strabo. xiiii. C. Milo Crotoniata athleta nobilis: quem cum constitisset nemo vestigio educebat: malum tenentem nemo digitis corripiebat. Idem in Olympia bouem in humerum sustulit: tandem sibi nimium credens: quum in sylua iugentem vidisset arboris caudice discissam: immissis manibus penitus discidere cupiens: reclusisque fissuris deficiente conatu se feris lacerandum prebuit. author Valerius. T. Annio Milo e Lanuuium Municipio familia Papia adoptatus a T. Annio auo materno: Clientis Ciceronis in causa cedis Clodiana. author Pedianus. Hic cum ob eam causam cedis exularet Massiliam: vidissetque Ciceronis orationem per se scriptam: longe meliorem atque ipse habuerat: dixisse fertur: si sic orasset Cicero non ego Massiliam lubricos legerem. author Dion in Romanorum historia. Ex quo ostendit eum domum interpolare solitum postea orationes. Hinc Milonem sumptu profusum aeris alieni. DCC. mil. LLS. debuisse inter prodigia Plinii ponit. Mithæcus grammaticus: scripsit de obsoniis: de canibus: & alia. Suidas. Minicianus sophista Atheniensis Galeni principis tempore: scripsit artem rhetoricam: per exercitamenta: & diuersas orationes. Idem. Miniates martyr Florentinus sub Decio: in monte ubi nunc eius visum templum: iugulatus. Mycon pictor Timareten filiam habuit eandem & discipulam: quae ipsa optime pingebat. Plinii. Myrmecides & Callicrates in opere admirandi. Hic quadrigam cum agitatore ex ebore: quam musca alis: & nauem quam apicula penis itegeret: fabricauit. Ille Myrmecides formicas tam tenues: ut membra videre vix liceat. author Aelianus de uariis historiis. Myron Syracusanus statuarius: cuius vacca multorum poetarum epigramatis celebrauit. Alter Atheniensis: ut Patulianus. Myrtinus poeta comicus Atheniensis: frater Hermippi comici. Fabulae ipsius τριταραμεσζρωτες. Suidas. Mymnernus Colophonius elegiarum poeta ac tibicen: ut Strabo scribit: quem Propertius se imitari fatebitur. Milciades primus quod condidit Cheroneum: alius Gypsei filius: tertius Cimonis: dux inuictissimus: qui Dareum in campis marathoniis vicit. Est & quartus Hieronymo Eusebio commemoratus: qui Commodi principis temporibus aduersus Iudeos gentesque apologeticum pro nostra religione diligentissime scriptum Imperatori dicauit. Mnesimachus poeta mediae comediae. ipsius sunt ἱποτροφοσ βοσσιος φιλιππος: ut Athenaeus in Dimnosophistis. Mnaseas Berytius scripsit de arte oratoria: & de dictis atticis. Suidas. Mopsi tres: vnus Athenis Mopso pater: alter ex Apolloniae & Manto Tyresiae filia natus: vates. & Argonauta: qui & Mopsorum oppidum in Thessalia aedificauit. author Strabo. Montanus: qui Vatiens pro nomine appellatus est: orator Narbonensis: in Balearibus insulis moritur: illic a Tiberio principe relegatus. author Eusebius. De hoc est Martialis. Docti patria Narbo Vatiens. Est item alter haereticus natione Phryx: cuius sectatores Cataphrygae appellantur. De quo Apollinaris ait. Vicus quidam dicitur apud Mysiam Phrygiae: qui appellatur Ardaban: in quo aiunt Montanum quendam qui nuper ad Christi fidem venerat: sub Crate Asiae proconsule. inanis gloriae cupiditate incensum: repente mente alie

nata plouit cepisse diuersa ab his quae essent maioribus tradita: quem quum plurimi ut infanum repellerent: nonnulli vero agitari diuino spiritu putantes: eum sectabantur. Inter quos Prisca & Maximilla eodem furore & insaniam refertae sunt: vaticinariaeque cum eo existimatae. Ex Eusebii historia lib. v. Moschus grammaticus & poeta Syracusanus Aristarchi familiaris. hic secundus a Theocrito scripsit carmen bucolicon. Suidas. Morychus poeta tragicus & gulae dedit voluptati: super qua notatur ab Aristophane. ἀφίλατοι καὶ πάλαι πνθόμενοι φίλω μορῶχῳ. Morsimus & Melanthius poetae tragici. Morsimus enim ut frigidus & detestabilis poetae meminit Aristophanes. Δελασκόμην πρόσδορον μορσίμον τραγωδίας: hoc est cauea & sibilis. Alterum Apollonius Tyaneus quum vincus apud Domitianum esset: ut infamem notat: μη κτερέεισθον γὰρ εἶναι μορσίμῳ. Quo dicto nusquam comparuit. Melanthius item ob gulam notat. Erat enim Cineus: mollisque vita. Suidas. Monothelites ex argumento nomen sumptum. Duas in deo voluntates negabant. Diuinam videlicet & humanam: quum contra sit. Nam & multa Christus ut homo voluit: & fecit. doluit: fleuit: orauit. Ut autem deus imperauit ventis & mari. Contra hos celebrata sexta vniuersalis synodus anno. DCLXXXV. Princeps sectae Sergius praesul Constantinopolitanus. Moses tris omnino memorabiles legimus: Iudeos omnes: vnum patria Cordubensem: qui scripsit de sensu legis Iudeorum: in librum quem vocant Talmud. Moses alter Gerudensis. Tertius legis conditor Petateuchi ante hos omnes & omnium precepta philosophorum fuit: quem legisse: indeque plura hausisse Platonem Augustinus existimat. Typum in omnibus Conseruatoris nostri gessit. De quo varia scriptores: ut veritatis ignari prodidere. Tacitus eum exulem dicit fuisse: Iudeisque pulsus ex Aegypto: ducem se praestitisse: ac eos adhortatum: ut nequaquam deum: hominum ve opem expectarent: sed sibi meti duci caelesti crederent. Et quo firmam in posterum sibi eam gentem haberet: contrarios cateris mortilibus ritus indidisse. Strabo autem sic. Fama est Aegyptios eorum progenitores fuisse qui nunc Iudei appellantur. Nam Moses vnus ex Aegyptiorum sacerdotibus: quum molestes ferret eorum instituta: in Palaestinam migrauit. Discesserunt cum eo multi: quibus cura diuina erat. Docebat enim quomodo Aegyptii non recte sentirent: qui ferarum imagines deo tribuerent: nec graeci qui deos hominum figuris insignirent. Ac solum id deos esse: quod nos & omnia continet: & quam naturam appellamus. Cuius profecto imaginem nemo sane metris audeat effingere. Itaque sine forma coli digno in templo oportere: ac semper bonum aliquod expectare eos qui caste integre & cum iustitia viuerent: ceteros nequaquam. Modestus & Amonius infantes martyres Alexandriae sub Diocletiano. L. Munatius. L. F. L. N. L. Pron. Plancus de quo in Planco diximus. Musanus quidam vir plane doctus: ab Eusebio ac Hieronymo inter nostros scriptores ponitur: qui M. Antonino imperante librum aduersus quosdam qui Eucratitarum sectae addicti fuerant: scripsit. Museus Eumolpi filius Atheniensis: primus teste Diogene: deorum genealogiam versibus tradidisse fertur: Sphaeramque inuenisse. Scripsit amores Ero & Leandri hexametris: qui extant. Decessit Faleriis ut Epigramma indicat. Eumolpi exanimum Museum terra Falerum continet hoc tumulo pignora chara patris. Museos tris Suidas commemorat: vnum Eleusinum Antipheni filium versificatoris discipulum Orpheus: qui scripsit ὑποθακάσος: id est vite precepta ad Eumolpum filium: versuum fere. iiii. millibus. Alterum Thebanum Thamyrae filium: ante Troianum bellum: qui poeta Melicus fuit. Scripsitque hymnos & carmina. Tertium Ephesium item versificatoris: qui tempore fuit Eumenis & Artali Pergami regum: scripsitque res Pergamenses: praeterea de Perfide libros. x. L. Mumius: de quo Luitius. lii. sic ait. Cum Achaenis qui in auxilium Boeotios & Chalcidenses habebant. Q. C. Metellus ad Thermopylas bello conflixit: quibus victis: dux eorum Critolaus veneno sibi mortem consciauit: in cuius locum Draccus dux creatus apud Isthmon a L. Mumio victus est: qui omnia Achaia in ditionem accepta: Corinthum ex. S. C. diruit: quae ibi legati pro. Ro. violati erant. Thebes quoque & Chalcis quae auxilio fuerant: diruta. Ipse. L. Mumius de Achaenis triumphauit. signa praeterea: tabulaeque pictae in triumpho tulit: seque abstinentissimum virum egit: neque de tot opibus quicquam in domum suam puenit. Mutiorum domus iam inde a Mutio Codice nobilitata: qui Scauola ob dexteram crematam dictus est. Hic obsidente urbem Porfena: facta a senatu potestate: in castra ad inimicos processit: Scribamque pro rege obruncauit. Quare captus ductusque ad Porfenam: ante omnia dextra quae errauerat coram eo igni iniecta: adfirmavit se cum trecentos esse coniuratos. Quo facinore territus rex: acceptis obsidibus: pacem cum populo Romano fecit: Mutio praepra trans tyberim honoris gratia data: statua quoque statuta. Caecilius. Qu. Mutius Scouola trib. ple. Noue collegas: qui duce. Sp. Cassio ad dominationem aspirantes: viuos in aede ubi factio tractabatur: cremauit: aususque solus poenam ille nouem collegis dare: quam nouem tribunum ab vno collega exigere timuissent. Valerius de seueritate. Q. Mutius Scouola: iuris

Moschus. Morychus. Morsimus & Melanthius.

Monothelites.

Moses Cordubensis. Moses Gerudensis. Moses legislator.

Modestus. Munatius. Musanus. Museus.

Musei tres.

Mumius. Critolaus. Draccus. Achei.

Mutius Codex.

Q. Mu. Scouola. Q. Mu. Scouola iuris consultus.

Q. Mu. Sce
uola ponti.
max.
Q. M. p̄tor
Siciliæ.
Q. Mu. tri.
plē.
Mufonius
philosoph⁹.
Mufonius
proconful.

consultorum eloquentissimus: sicuti eodem tempore. L. Crassus eloquentiū iuriconsultissimus habebatur. Fuit peracutus ad excogitandū: qđ in iure aut in equo verum aut esset aut nō esset: tum verbis ita ad rem cum simili breuitate mirabiliter aptus. Cicero in oratore. Qu. Muti⁹ Sce uola Pont. Maximus: quē se Cicero in Lelio præceptorē post Sceuolam iuriconsultum habuisse adolescens fatetur. Hunc partes Syllanas secutū Marius iunior ad aram Vestæ confugientē interfici mādauit. Q. Mutius prætor Sicilię ante Verrem. Cui Siculi ob merita Mutia festū diem dicauerūt. Cicero in Verrē. Q. Mutius tribunus pl. ille qui intercessit ne lex ambit⁹ a Calpurnio Pisone ferretur. Accusatus deinde a L. Caleno furti: defensus est a Cicerone. Pēdianus. Mufonius Babylonius philosoph⁹ stoicus ac dialecticus Neronis tēpore: familiaris Apolloni Tyanei. Ferūtur & epistolę vtriusq; inter se misse: a Nerone deinde interfect⁹ ob linguę licentiā. Scripsit & plura in philosophia: quę nō extāt. Citatur sepe ab authorib⁹ testis. Quędā etiā eius dicta Sco beus in collectaneis refert. Mufonius alter Iouiniani p̄cipis tēpore: magna vir autoritate: qui proconsulis potestate in Asiam profectus est. author vtriusq; Suidas.

Naboco
droforus.
Nannacas.

Abocodros⁹ rex Assyriorū: quem Chaldæi magis extollūt: maioresq; dicūt res gessisse q̄ Herculem: & vsq; ad colūnas peruenisse commemorant. author Strabo libro. xiiii. Is igitur est qui in sacris libris memoratur corrupto vocabulo: Iudeosq; in seruitutem egit. Nannacas Phrygię rex teste Hermogene de rebus Phrygiis: ante Deucalionis tēpora fuit: qui præuidēs diluuiū futurum: coegit populares in templo multa gemēs ac diis supplicans: ex quo pro uerbium græcum manauit in multo luctu τὰ μνησάκων κλάνσω. Res Nannacę plorabo. Ex libro prouerbiorū grecorū. Narses eunuchus Iustiniani principis cubicularius: bibliopola prius: deinde ob animi virtutē patriciatu honore auctus: vir religione pietateq; præditus: vt qui plus precibus ante deum proficeret: q̄ vī cōtra inimicos. Igitur is in locum Belisarii ducis in Italiam missus: decem annos variis euentibus pugnavit: qui demum adscitis auxilio. X. millib⁹ Longobardis Victige apud Placentiam victo: deinde alio rege eorum Teia: qui sibi Lotarium & Buccellum e Francis adsciuerat: in Apulia superato: bello Gothico finem imposuit: anno. xvii. postq̄ inchoatum fuerat: altero vero & septuagesimo postq̄ Theodoricus in Italiam intrauerat: Ariminum quoq; & cunctis quę a Gothis in Picenō tenebantur receptis: ad urbē victor contendit: ibiq; animū reficiendis ædificiis adplicuit. Cuius opus pons est Anienis via Salaria: cum huiuscemodi inscriptionibus. Imperante. D. N. piissimo ac triumphali semper August. Annis. XXXVIII. Narses gloriosissimus ex præf. sacri palatii Excōs. atq; patricius post victoriam Gothorū ipsius eorū regibus celeritate mirabili: cōficiū publico superatis atq; prostratis: libertate vrbis Romę ac totius Italię restituta: pontem vię Saliarię vsq; ad aquam a nefandissimo Totila tyranno destructum: purgato fluminis alueo: in meliorem statum: q̄ quondam fuerat: renouauit: posuitq; in alio quoq; marmore pontis. Q̄ bene turbati directā est semita pontis: Atq; interruptum continuatur iter. Calcanus rapidas subiecti gurgitis vndas: Et Narsen resonans plausus vbiq; canat. Qui potuit rigidas Gothorum subdere mentes: Hic potuit durum flumina ferre iugum. Sed & Aquileiam quoq; restituit ab Hunnis deletam. Tandem tot rebus gestis: nec ipse inuidiam superare potuit. Insimulatus a Romanis auaritię & tyrannicę administrationis apud Iustinianum & eius vxorem: literas ab eis ignominie plenas accepit: vt videlicet Eunuchus ad columnam & pensum rediret. Ille iratus: ducam: inquit: tale pensum: talemq; ordiar telam: quę extricari facile non fit. Itaq; e Pannonia Longobardos euocat: iamdiu Romam inuadere cupientes. Ipse vero paulo post excessit Romę: cuius cadauer loculo plūbeo Constantinopolim delatum est. Narsis præful Hierosolymitanus: doctrina sanctitateq; clarus: quum inimicorum atq; inuidorum insectatione coactus esset fugere: atq; aliq̄ diu delitescere: alius populo præful surrogatur. Tandem quū inimici iam diuersa via sublari essent: iubente deo: improuisus: gratissimulq; omnibus rediit: quum extinctus putaretur. Vbi vero iam longeuus: Alexandrum sibi coadiutorem adsciuit: qui postea successit. vixit annos. CXVI. Ex Eusebii historia. NAVATVS: seu Nauatorum constituit. Qui sese Catharos: id est mundos: ac puros appellabant. Quamobrem cogit conciliū in vrbe sexaginta præfulum necesse fuit: in qua Nauatū damnarent. Cuius rei meminit Fabianus pont. vrbis in epistola ad Fabianū Antiochię episcopū. In qua scribit Nauatum lapsum fuisse cupiditate præfulatus: quā cū dissimularet: apparuit nihilomin⁹ paulo post præful

Narles.

Bucellus
dux.

Narcisus
præful.

Nauatus.

Maximeq; plæbem deceperat: q̄ viros quosdam bonos sibi adiunxerat: a quibus postea facile cognitus ac relictus est. Adeoq; stultus: vt Eucharistiā populo præbiturus: prius eos iurare cogebat: se nunq̄ relicto/ Cornelium p̄torem secuturos. Cyprianus præterea librum super hoc edidit elegantissimum: vbi lapsos cum eo ad poenitentiam exhortandos: & obstinatos a ceteris arceandos admonet. Ex Eusebii historia. Neocles philosoph⁹ Atheniensis: frater Epicuri: scripsit de secta sua. Neos cognomentū romanū ex luxuria inditū. Sic Metellus Neos: & Cornelius Neos. Neos Hæresiarcha e Cæsarea Philippi: de quo Dionysi⁹ præful Alexandrinus apud Eusebiū lib. vii. sic scribit. Episcop⁹ qđā erat in parte Aegypti Neos noie: qui more Iudæorū de his quę nobis futura p̄mittebant: sentiebat. Mille ānis videlicet sanctos cū Christo regnatos i teris: in libidine & voluptate: errorēq; tā impudentē autoritate ac testimonio Io. apostoli vaticini tueri conabat: librum insup ei⁹ sectę scriptitādo. Nestor Alexandrinus Academicus: qui Marcellū Augusti sororis filiū erudit: ac post Athenodorū: ei⁹ ciuitati p̄fuit: ducib⁹ ac ciuib⁹ acceptus. Strabo. Nestor e Lycia regione: pater Pisandri poetę: versificator tempore Seueri principis scripsit Iliada λπογρὰματατομ: siue ἀσοκείρωτομ: hoc est sine ordine literarum ab Homero positarum. Tryphiodorus vero similiter ad eius imitationem scripsit Odyseam. Suidas. Nestori⁹ Germanicianus: est em̄ Germanicia Syrię ciuitas: q̄ castitate ceteros antecedere videt: præful Cōstantinopolitan⁹ electus: postero die orationē habuit ad populū & Imperatorē: arrogatię plenam: sese cælū eis daturū p̄mittens. Hic igit Paulū Samosatēnū: Manetē: Apollinarē: ac Photiā nū ante se imitatus: Christū tantū hoīem esse dicitabat: Duas oīno negādo naturas. Aduersus quem Cyrillus præful Alexandrinus: inditō bello multas cōscripsit epistolā: quę adhuc extāt: reclamāte quādoq; Ioanne Chrysofomo: & Cyrillum obiurgāte: q̄ ob nimia eius in Nestorū insecutionē: ecclesiā perturbaret. Ex historia tripartita. Cōtra hūc celebrata tertia generalis synod⁹ sub Theodosio iuniore. C. Neuius poeta comicus: epigrāma sibi posuit plentū supbię Cāpana. Immortales mortales si foret fas flere: Flerēt diuę Camoenę Neuiū poetā: Itaq; postq̄ Orci tradit⁹ est thesauro: oblit⁹ sunt Romę loqui latina līgua. author Gelli⁹. Varro autē in libro de poetis: dicit eum stīpēdia fecisse primo bello punico: idq; bellū carmine scripsisse. Neemias ppheta. F. Helchia: inter captiuos Hebręos pincerna Artaxerxis erat. Miserat⁹ suorū conditionē: facta a rege potestate Hierosolymā rediit: muros vrbis restituit: easq; simul cum Esdra & populo suis ad deū precib⁹ dedicauit. Postremo in Persidem rediit: Susiq; extinctus ac sepultus: vt scribit in sacris voluminibus. Nicandrus Colophonius grāmaticus & poeta: & medicus tēpore Attali iuuenis illius qui Gallogræcos vicit. Scripsit de Theriaca contra venenum: de agricultura. Curationum collationes: prognostica Hippocratis versibus edidit: aliq; cōplura. Suidas. Cicero autem de oratore sic ait. Nicandrus homo ab agro remotissimus: de agricultura tamē scripsit: tanta vis est eloquentię. Nicādrus & Martianus sub Maximiano martyres apud Atinam ciuitatē. Nicanor Herma Alexandrinus grāmaticus sub Hadriano principe: aqualis Hermippo Berytio. Scripsit de Stigme apud Homerū: & de differētia ipsi⁹ in sensu: & de Stigme in vniuersum libros. vi. Suidas. Alter Neuius Nicanor ante hunc: inter grammaticos a Tranquillo refertur. Nicetes Smyrneus sophista in Hadriani principis dignatione: ab eoq; Museo Aegyptio adscriptus fuit. Quum causas tentaret: foro etiam aptissimus videbat. Adeo ingeniu ad vtrāq; dicēdi rationem accōmodauit: vt iudiciale sophisticā quadam facultate exornauerit. Sophisticum vero & vmbatile forensibus aculeis roborauerit. Genus dicēdi antiquum ac politum retinuit. Lasciuus nihilominus ac dithyrambicus visus. Cuius sententię ac paradoxę quasi bacchantes thyrsi: mellis / lactisq; copiam præbere videbantur. Ad rempublicam non adcessit: quū se timere diceret magis laudantem populū q̄ vituperantem. Ex Philostrato. Nicias Atheniensis: genere clarus: oppositus leonis potentia. Tris enim viros dicit Aristoteles eodē tēpore Athenis aque potētes fuisse: Niciam Nicecrati: Thucydidem Milesium: & Tharamenem Agnonis. Thucydides his natu aliquantulum maior: multa cum Pericle præclara pro republica gessit. Post mortem Periclis. ad Niciam primę partes delata: sunt. Missus igitur Imperator vna cum Demosthene altero duce contra Syracusanos: qui Gilippum Lacedæmoniorum ducem auxilio accerfuerant: infeliciter pugnantes: ambo in bello capti sunt a Syracusanis: in carceremq; coniecti: sibi met manus attulere. Ex Plutarcho. vt autem Trogus scribit: Demosthenes ne veniret in manus inimicorum: seipsum necauit. Nicias capi passus est. Is Marco Crasso in Parallelis ex nostris opponitur: q̄ & diuitiis aque abundauerit: & eundem fere exitum: hic apud Siculos: ille apud Parthos habuerit. Nicias alius Atheniensis pictor: diligentissime canes & mulieres expressit:

Neocles.
Neos cog
nomentū.
Neos hæ
resiarcha.

Nestor grā
maticus.

Tryphio
dorus.
Nestorius.

C. Neuius.

Neemias.

Nicandrus

Nicanor.

Nicetes.

Nicias dux

Nicias pi
ctor.

Nicias medicus. Nicias grammaticus. Nicophanes Nicodorus Nicochares Nicostratus orator. Nicostratus poeta. Nicostratus & Laodocus cytharcedi. Nicostratus martyr. zoe martyr Nicolaus Damascenus.

Nicolaus haeresiarcha.

Nicomachus vi. duo poeta. Medici. iii. vnus pictor.

P. Nigidius

Nymphis.

Lumen & umbras custodit: atque ut emineret e tabulis picturae: maxime curauit. Opera eius multa Romae translata a diuersis fuisse. Hic est Nicias de quo Praxiteles dicebat: interrogatus: quae maxime opera sua probaret in marmoribus: respondit: quibus Nicias manu admouisset. tantum circumscriptioni eius attribuit. Fuit autem Olymp. CXII. Ex Plinio. Aelianus autem de va. histo. dicit hunc tantum fuisse erga arte attentionis: ut sepe cibi obliuisceret. Nicias Pyrrhi medicus: qui olim ad Fabricium ueniens: permisit ei Pyrrhū veneno necaturū. At ille auersatus facinus: Pyrrho rescripsit ut a Nicia caueret. Curtius. Nicias grammaticus nobilis Romae: familiaris Pompeio: ac Ciceroni: qui eius in epistola ad Atticum meminit. Item in alia epistola ad Dolobellam. Tranquillus. Nicophanes pictor elegans & concinnus: ita ut venusta opera fingeret: cui pauci comparant. Cothurnus ei & grauitas artis. Plinius. Nicodorus Mantinus pugil nobilis simul & philosophus: quantum gloriae in certaminibus patriae attulit: tantum etate iam puera certare desinens: legibus & institutis consuluit. Aelianus. Nicochares Atheniensis comicus. Philonidis comici filius: coeuius Aristophanis. inter ipsius fabulas sunt αμυμωρη πέλοψ γαλατεια: ut testatur Suidas. Nicostratus Macedo orator inter. X. seculos. M. Antonii tempore: & Dionis Chrysostomi: & Aristidis oratoris aequalis. scripsit nonnulla: ut est auctor Suidas Fuit item alteri Nicostratus poeta comicus: cui meminit Athenus in Gymnosophistis. Nicostratus & Laodocus Cytharcedi: qui inter se concertarent: dixit Nicostratus Laodocum esse in magna arte paruum: se autem in parua magnū: satiusque non domū diuitiis: sed artem studio & diligentia augere. Aelianus de varia histi. Alius martyr praefectus scribii Diocletiani: vna cum Zoe uxore: quae criminibus suspensa: & fumo subter suffocante periit. antea. vii. annis muta ex morbo fuerat: curata demum a diuo Sebastiano martyre: & ad fidem simul cum viro deducta. Nicolaus Damascenus philosophus Platonicus: familiaris Augusti Caesaris: ac Herodis regis Iudaeorum. Scripsit historiam vniuersalem libris. LXX. & vitam Augusti separatim: apud quem tantum fuit: ut placentas: aut si quid suauius: quae ab aliis ei missarent: Nicolaos vocaret: & hodie adhuc perseveret. Is nullus bonae artis ignarus fuit: Solebatque dicere doctrinam omnem similem esse peregrinationi. Sicut enim contingit longe peregrinantibus alibi parum: alibi diu consistere: vbi vero domum attigeris: ibi demum conuiescere: Sic in disciplinis alibi breuiter immorari debemus: & pauca tantum sat fuerit discere: alibi plura. Ad philosophiam vero tanquam ad certam domum ac quietem properare. Suidas. Nicolaus auctor sectae Nicolaitarum: quae coitus nulla lege tenetur: breuique tempore durauit. Huius in Apocalypsi Ioannes meminit. Hunc vnum ex illis dicebant: qui cum Stephano ab apostolis constituti sunt diaconi. Sed Clemens Alexandrinus in. iiii. Stromatum libro: eum his verbis excusat. Pulchram hic Nicolaus uxorem habuit: & post dominicam ascensionem quam ab apostolis zelotypiae redargueret: eam in medium productam: cupientibus sponte obtulit. Ex illo igitur putauere homines promiscuo utentes coitu Nicolaitas vocari oportere. Mihi autem conuictum est nullam Nicolai: praeter uxorem: cognouisse mulierem. Cuius filius per sanctam uixit. Quae autem in medium coniugem perduxerit: non libidini praebenda: sed vitandae potius: purgandaeque fame gratia fecisse: qua publice accusabatur. Eusebius histo. libro. iiii. Duo item sancti: Patarum praeful & Tolentinas. Nicomachus sex tradit Suidas: primum ex Alexandria Troadis. est enim ut ait Timosthenes: locus in Ida: vbi Paris qui & Alexander dicitur: iudicium inter deas tulit. Poeta & hunc tragicum: qui scripsit tragodias. xi. Secundum Atheniensem item tragicum: qui uicit Euripidem & Theogenem. ex eius Dramis est διδύμων. Nicomachum item Stageritem medicum cum Macaonis filium: Aesculapii nepotem: qui scripsit de medicina libros sex: & Philosophiae vnum. Reliquos duos: patrem & filium Aristotelis ponit: ambos medicos: quorum filius scripsit commentarios in physicam patris: & viii. Aethicorum libros ad Eudemum: qui adhuc extant apud Graecos: teste etiam Cicerone. Sextum quoque Nicomachum addit Plinius pictorem: Aristodemi filium & discipulum: qui pinxit raptum Proserpinae. Quae tabula fuit in capitolio in delubro Mineruae: supra aediculam iuuentutis. Scyllaque quae erat in templo pacis. Nec fuit alter in ea arte velocior. Habuit discipulos Aristidem fratrem: & Aristoclem filium: ac Philoxenum Erethrium. P. Nigidius cognouit Figulus: eo quod respondurus interrogati: Cur gemini dispari conditione nascerentur: comertum rote meditat est: quae reuoluta breui momento: maxima percurrit spatia. Cuius meminit Augustinus in primo de ci. Fuit enim & Astrologiae & medicinae peritus. Ex quo Lucanus. At Figulus cui cura deos secreta mundi Nosse fuit. Refert Gellius duos originum disciplinarum & artium culmine eodem tempore claruisse. M. Varrone: & P. Nigidium: cuius tamen comertationes in vulgus ob obscuritatem subtilitatemque non exiuerunt. Decessit in exilio: uti testatur Eusebius. Nymphis Heracleotes ex Heraclea Ponti Zenagore discipulus: scripsit historiam Alexandri: & eius successorum

forum libris. XXIII. De Heraclea. XIII. usque ad euerionem tyrannorum. Suidas. Gn. Norbanus consulis proscriptus in urbe Rhodo cum comprehenderet: se ipse interemit. Liuius. lxxxix. Hic enim Cof. cum Gn. Carbone: Sylla cum exercitu in Italiam traicientis legatos de pace violauerat: praetiorque victus fuerat. Idem. lxxxv. Nonnus Panapolita Euangelium Ioannis graecis hexametris descripsit: ut auctor Suidas. Nouellius Tricongi Mediolanensis ad Proconsulatum usque ex praetura promotus ob tris vini congios vno impetu epotos: spectante miraculi causa Tiberrio principe: unde illi cognomen inditum. Satisque constat eum non labasse sermone: nec leuatum vomitione matutinas obiisse vigilias: non respirasse in bibendo: non expuisse. Bibendi enim consuetudo auget cupiditatem. Scitumque illud: quanto plus biberint tanto magis sitire parthos. Plinius. Numius Orator scripsit Thucydidis & Demosthenis charitum collationes: Ad Hadrianum principem consolatoriam de Antinoo. Suidas. Niger Pescenius amicissimus Commodi principis ab eoque consul factus: modicis paratibus: vita parcus: libidinis effrenatus: ordines diu duxit. Ad exercitus Syriacos regendos a Commodum missus: postquam comperit occisum Commodum: Iulianumque appellatum: eundem quoque iussu Seueri & senatus occisum: Albinum etiam in Gallia nomen Imperatoris sumpsisse: ab exercitibus Syriacis appellatus & ipse Imperator. Demum a ducibus Seueri principis per Aemilianum superatus est: atque apud Cyzicum circa paludem fugiens sauciatus captusque: & ad Seuerum adductus: trucidatusque illico est: Caput eius pilo suffixum Romam missum. Filii insuper cum tota familia necati: publicatum patrimonium: quod acerbius egit exasperatus noua rebellionem Clodii Albini. Hic igitur seuerus in regenda disciplina militum habebat: Mariumque imitans: & Annibalē iussit vinum neminem in expeditione bibere: sed acetum. Pistores sequi exercitum prohibuit: buccellata iubens milites contentos esse. Tumultuantibus quodam his: quae a Saracenis victi fuerant: & dicentibus: vinum non accepimus: pugnare non valemus: Erubescite inquit: cum illi qui vincunt: aquam bibant. Ex Spartiano.

OCTAVIA gēsa Velitris originē accepit: quā adsentationis gratia propter Augustum excellere dixerūt. Ipse autem Augustus nihil amplius quam equestri familia ortum se scribit: veterem ac locupletem: & in quo primus Senator patris suus fuerit. M. Antonius Libertinum ei proauum exprobrat restionem e pago Turino: & Auium argentarium. Cic. in epistola eum nepotem argentarii: & filium ad stipulatoris vocat: utrumque constat Augusti patrem honestissimum virum fuisse: magnaque laude Macedonia puincia administrasse. Ex ipsius etiam testimonio Ciceronis: quoad. Qu. Fratre scribens hortatur ut in promerendis sociis vicinum suum Octavium imitetur. Tranquillus. Q. Octavius a. L. Cinna eius collega: cum ille dñaret: interfectus. Pedianus. Q. Octavius Auitus & Petellius Faustinus: furta Virgilii adnotarunt: ponentes unde quaeque carmina surriperetur: ut ait Seruius. Fecit & hoc idem Macrobius. Odenatus Syrus Plutarchi discipulus. Oenopides Chius Astrologus dedicauit in Olympia aream libellum: in quo magnum annum predicabat. Aelianus. Ogyges Rex primus Thebarum antiquissimus: ex quo proverbium ογυγία κακὰ Ogygia mala: id est vetera. Suidas. OLYMPIVS Mysius Tibicen & poeta melicus & elegiarum: Marfiae Saryri discipulus: qui Cytharā legem dedit: modorum pulsandi reperit & docuit. Floruit ante bellum Troianum: a quo & Mons in Mysia nomen accepit. Fuit item alius iunior e Phrygia Tubicen tempore Mida regis. Suidas. Olympius Nemesianus: qui ut ait Vopiscus in vita Caesarum: scripsit Halientica: Gynecetica: Nautica. Olympius item praeful nationeque Hispanus inter Christianos commemoratur scriptores a Genadio. edidit librum aduersus eos qui naturam: non arbitrio culpam referunt. Olympius etiam Exarchorum Italiae vnus. HOMEROS Duos fuisse comperimus: De Iunioris prius dicam. Hic poeta Tragicus fuit patria Byzantius: patre Andromacho: scripsit Tragodias. LVII. vnus apud Ptolemaeum e septem qui Pleiades nominantur. Hunc putauerim illum fuisse aequalem Hesiodi poeta: licet nonnulli primum adfirmant. Haec Zozius qui in Lycophronem Commentarios edidit. Homerum vero Troianum belli scriptorem Galato pictor mingentem fecit: iuxtaque alios poetas vrinam eius legentes. Ptolemaeus. Philopator ei templum etiam dedicauit: iuxtaque eius statuam ciuitates: quae ciuem eius suum usurpabant: auctor Aelianus de va. histo. Hic quemadmodum ex Oceano fluminum via fontiumque cursus capit: sic omnibus eloquentiae partibus ortum & exordium dedit: quem nemo in magnis sublimitate: nemo in paruis proprietate superauit. Idem lenis & pressus. Iucundus & grauis: cum copia: tum tenuitate mirabilis: nec poetica solus: sed oratoria facultate eminentissimus.

Gn. Norbanus. Nonnus poeta. Nouellius Tricogius. Numius. Niger Pescenius. Octavius praeful & auius Aug. Qu. Octavius Const. Qu. Octavius auitus. Odenatus. Oenopides. Ogyges. Olympius poeta. Olympius praeful. Olympius exarchus. Homerius duo.

Quintilianus. Nunc pauca de eius initiis ex Herodoto q pluribus eius vitam cōscripsit. Nae est post bellum Troianū annis. CLXVIII. ex adulterio matris Critheidis virginis Cumee que nupta fuerat cuidam Gleonacti. Hac cū ob pudorē Smyrnā coloniā tunc a Cumeis duce Theleo deductā mitteret: apud fluuiū Melen vrbī vicinū: instante tēpore Homerū peperit non cecū: sed vidētē: vocatūq; ab initio ex fluuio Melesigenes. Puer deinde cum optima appareret indole: a Phannio grammatico doctissimo / qui tūc Smyrnē caelebs agebat / vna cū matre educatus est: literisq; eruditus. Mercator deinde quidā: Menthes noie: iuuenē ob lras & virtutē diligeus: cupidū aliogn visendī regiones per loca diuersa orbis trāsuexit. Cū e Tyrrenia rediret: eum apud Ithacam oculorū morbo adfectū hospitī & familiari suo curandū reliq;. Qui postea cōualescēs Colophonē profect⁹: ibidē rursus in eūdē incidēs morbū: cecus efficit. Quapropter redire Smyrnā statuit: atq; ibi se totū poeticē tradere. Sed & ibi cū vic⁹ difficultate laboraret: Cumas venit accersitus. vbi appellatus fuit Homer⁹. Nā Cumei cecos Homeros vocant. Inde postremo in Chium se recepit. vbi ludū aperuit: simul & quietem nactus Iliada condidit. Oēsq; a quibus beneficium accepisset in suo poemate cōmemorauit. Nam multas calamitates in orbitate & paupertate viuēs passus est. Apud Cumasa pastore Glauco except⁹. Apud Phocidē a Thestoride grāmatico: apud quē Iliada minorē dicī cōposuisse. Cuius principiū dicī huiusce modi fuisse. Dardaniā & Troiā cano cui⁹ Pergama circū: Marticolae innumeros Graii subire labores. Quū deinde e Chio Cumas: & e Cumis Athenas adnauigare: fessusq; in littore quiesuisset: egrediētes ex oppidis cōplures vtī deum visitatū accurrebāt. Ad quē etiā cum eadē de causa piscatores quidā diuertissent: tale ei aenigma proposuerunt. ὄσ ελομερ λιπομεδα ὄσα δ ὄσκα δ ὄσκα ελομερ φερόμεδα. Hoc est quae cepimus reliquimus. Quae non cepimus attulimus. Qd de pediculis intelligebāt: quos in littore maris sese purgātes reliq;. Homer⁹ igit non intellecta re paucis post diebus in eodē loco extinctus est. Nō equidē ex animi dolore: vtī qdā putāt: Sed ex labore viā validudine contracta. Sepultus ibidē cum hoc epigrammate. εἰς δὲ τὰν ἱερὰν κερφάλην κατὰ γαῖα καλῦπτεϊ ἀμδρδμ ἠρώωμ κοσμά τοραδετομ ὀμηρομ. Hoc est. Conditur hoc tumulo vates diuinus Homerus Heroum cecinīt qui bene gesta ducū. Onesicritus philosoph⁹ & historicus Aegineta: vt aūt Demetrio Magnesi placet: Astipaleus fuit e Diogenis schola. Si militudinē quādā cū Xenophonte habere videt. Vt em̄ ille cum Cyro: hic cū Alexandro Macedone militauit: ille Cyri pēdiā: hic Alexādrī incunabula & originē scripsit. Similiter & vterq; principis sui psequit laudes. Scilus insup vtriusq; simillim⁹. author Diogenes. Onesim⁹ Cyrius seu spartiatata tpe Cōstantini magni scripsit in Rhetorica de statuum differentia: pexercitationes: declamationes & alia. Suidas. Scripsit etiam Probi principis vitam: vt author Vopisc⁹. cuius ipse Epitomen fecit. Onophrius in desertis Aegypti annis. LX. fuit: inuentus capillis coopertus a. S. Paulino Abbate: sepultus. Onofandrus philosophus Platonicus scripsit de re militari. Commentarios in Platonis libros de rep. Suidas. GN. OPPIVS Tribunus plēbis bello Punico. ii. de distringendis cultibus matronarū legem tulit: quae postea confecto bello: abrogata est magna contentione: cum Cato senex maxime obstaret Valerio. consuli. Oratio vtriusq; legit in Liuiō de bel. Ma. li. III. C. Oppi⁹ amicissim⁹ Iulii Cæsaris q ei⁹ cōmētarios cōtinuauit: bel lū Hispaniē scribēdo. C. Oppius Verus. L. Turpil⁹ Priscus. F. III. vir iuridicēdo. I. D. Aquā caelestē dilabētē montib⁹ collectā interciso aggere p formā cura sua factā in piscinis repurgatis longo tempore cessantibus. PR. pduxerunt. Bene. L. Merētibus. TE. Hac inscriptio legitur hodie apud Castrum Corae in Latio. Oppia & Floronia Vestales stupri compertę: altera sub terra defossa est ad portam Collinam. Altera sibimetipm̄ mortem consciuit. Liuius. XXII. L. Opimius Consul. transalpinos ligures qui Massiliensē oppidum Antipolim & Niceam vastabant / subegit. Liuius. XLVII. L. Opimio Consul. C. & Ti. Gracchis seditionem agitāribus ea caeli temperies fulsit quā cocturam vocant solis opere natali vrbis. DCXXXIII. omnium generum bonitas fuit. Durātq; adhuc vīna. CC. annis iam in speciem mellis redacta. Plī. De eodē vero Pēdian⁹ sic ait. L. Opimius in Prętura Fregellas cepit. quo pacto visus est ceteros quoq; nominis larini socios male animatos repressisse. Idem in consulatu Fuluiū Flaccū consularem. C. Gracchū Tribunitium oppressit: ob quā inuidiam postea iudicio circūuentus est: & in exilium actus. Pēdian⁹ nus super oratione in Pisonem. Aur. Opili⁹ Opiter. Oppianus poeta.

Onesicritus

Onesimus.

Onofandr⁹. Gn. Oppius Trib. plē.

C. Oppius.

Inscriptio.

Oppia & Floronia.

L. Opimius Consule

L. Opimio Coctura.

Aur. Opili⁹ Opiter. Oppianus poeta.

ta ex Anazarbo Cilicię ciuitate fuit: Pater cū domi diuitiis ac nobilitate polleret: philosophiæ studiis se dedit. Filiū itē liberalibus disciplinis p̄sertim quę cyclicę dicunt erudit. Grāmatica videlicet: Rhetorica: & poesi: forteq; cū ea tēpore Seuero principi venientī Anazarbum: ob uiam quē admodū reliqui ciues procedere negligeret: ab eodem id egre ferente in exiliū in Meilitam insulam Adriatici maris actus est: vbi tunc Oppianus patrē securus poema de piscibus haud ignobile composuit: qd mox Seuero mortuo Romā p̄fectus: eius filio Antonino dicauit: p quo meruit & parētis in patriam reditum impetrare: & ab eodem totidē aureis nūmis: quot erant versus: donari. Paulo deinde post cū patrē rediit in patriā: vbi ingruere pestilentia extinguitus est: anno aetatis. XXX. Frequētiaq; ciuiū elat⁹: statua insup sumptuosa ab eis honorat⁹ est cū huiuscemodi Elogio. Oppianus sum suauiloquens vates. Quē crudelis atq; inhumani inuidia fati ante diē eripuit. Q; si longius in luce moras dedisset: nullus mihi par gloria mortaliū in terris foret. Hęc ex authore gręco in libri eius vetusti principio cōuertim⁹. Optatus Apher p̄sul Maleuitanus sub Valētiniano & Valēte principib⁹. scripsit aduersus Donatianos. Horatiorum antiquissimus Cocles id cognomen adsecutus: q; in plio oculum amiserit. Ex quo Plautinus cauillus in seruū: q; altero captus erat oculo: eū nobilē ac de Coclitū familia appellando. Igit dū Porfena rex Hetruscorū: Tarquinius in vrbē restituere tentās Ianiculū cepisset: Horatius p pōte Sublicio stetit: ac iē hostiū sustētauit: donec pōs a tergo interrūperet: cum quo in Tiberim decidit & armat⁹ ad suos tranauit. p quo facinore ei tantū agri publice datū quantū vno die arari possit. Statua quoq; ei in vulcanali posita. Cæcilius. Horatius Puluillus surrogatus in locū. Sp. Lucretii defuncti in cōsularu. Huic sorte euenit: vt eodem Iouis Capitolini dedicaret. Liui⁹ lib. II. Horatii & Curatii Trigemini fratres: ii Albani illi Ro. vigēte cōtra Albanos bello cōuenere: vtri vincerēt: altera pars cederet. Igit cōcurrentes statim duo Romanorū ceciderunt: tres Albanorū vulnerati. Vnus Horatius quis integer: ga trib⁹ impar erat: fugā simulauit: & singulos per interualla & vulnerū dolores interfecit. Et cū spoliis onustus rediret: sororē obuīā habuit: q; visō sponsi paludamēto: q; vnus e Curatiis fuerat: flere cœpit: frater eā occidit. Quare apud. II. uiros cōdenatus ad populū puocauit: vbi patris lachrymis condonatus: ab eo expiandi gratia sub tīgillū missus: qd nūc quoq; viē suppositū sororiū appellat. Cæcilius. Liuius item horatia pila dicit appellata fuisse. M. Horatius primus Consul. post abrogatos. X. uiros. Qui cū Sabinis vicis triūphus ei negaret: curante Tri. pl. primus sine autoritate senatus triūphauit. Liuius lib. III. Horati⁹ Barbatu ab eodem authore cōmemorat. Qu. Horatius Flaccus poeta: cuius vitam & mores p̄tim ex eius scriptis: partim ex antiquis codicibus & enarratoribus licet deprehendere. Venustum fuisse ferunt: patre præcone libertini generis: natumq;. VI. Idus Decēbris. Qui adolescens admodū Romam p̄fectus & literis eruditus: in amicitia Bruti venit Inde Athenis studium absoluit. Mox a Bruto accersitus: cōtra partes Augusti ordines in eius exercitu duxit: quo extincto p Meccenatis amicitiam Augusto recōciliatus est: ex quo ipsi Meccenati postea sua poemata dedicauit: q; inopię causa fatef tentasse. Paupertas impulit audax: vt versus facerē. Moribus haud satis pbatū dicit & Epicureis addictū: ac speculis p cubiculū dispositis voluptati se tradentē. Victu aliogn parcissimū ac pcul ambitione. Nā & ipse se fatef in foro p̄cotari: quātī Cicer & olus. Iracūdūq; se natura: tū Virgilio Varroq; familiarē esse dicit. Excessit. LXXVII. aetatis anno: herede Augusto relicto: scripsit carminū libros. III. Epodon & carmē saculare. De arte poetica librū vnū. Sermonū. II. ep̄larū totidē. Enarratores eius antiqui Porphyrio Modestus: Acron Helen⁹. Orbili⁹ Beneuetanus: grāmaticus tēpore Ciceronis p̄fitebatur: vir acer in discipulos: ac Plagosus p̄pterea ab Horatio appellatus. vixit p̄p̄ ad cētēsimū annū: amissa iam pridē memoria: relicto ex sese Orbilio & ipso grammatico. ex Tranquillo. ORIBASIVS Sardinianus familiaris Iuliani principis fuit: a quo etiam Κοιμιστο Constantino politanus factus est. Scripsit Medicinē li. lxxii. ad Iulianū: eorūq; Epitomē in libris. ix. ad Eustathium filium de regno: & de adfectibus. hac Suidas. Eunapius vero Gręcus author in libro Sophistarum eius vitam pluribus persequitur. Oribasius inquit Pergameus genere: in eloquentia pariter & medicina profecit: Iulianoq; propterea: aut medicus fuit accersitus. Inuidia deinde succedentium principum bonis priuatus ac in exiliū ad barbaros missus: animū semp philosophi in omni calamitate retinuit. Tanta apud eas nationes gratia & opinione ob doctrinam ac medicinę experimēta perseuerauit: vt p deo pene coleretur. Placatis demum principibus rediit: bonaq; amissa recuperauit. ORIGENES Adamantius: decimo Seueri principis anno: vigente in christianos insectatione a Leonida patre eodem & martyre cum sex fratribus & ma

Optatus. Horatius Cocles.

Horatius Puluillus.

Horatii & Curatii.

M. Horati⁹ Con. Qu. Horatius poeta.

Orbilius grāmatic⁹.

Oribasius sophi.

Origenes.

tre vidua relicta est: annos nat. xvii. paup admodu / cu bona ob fide cofiscata fuissent. In eaq fea re aetate adeo ia liberalibus artib sacrisq lris pfererat: vt Alexandrin ecclesiae cathedra pifice retur. Mox psbyter fact a magnis viris sepe accersit & opratus. Firmianus pful Caesariensis cu omi Cappadocia diu retinuit: deinde a Mamea Alexandri matre vocatus Romam venit. Inde paucis post dieb Alexandria reuertit. Dogmata disciplinaq philosopho: oim pbe tenebar: lia guaq quoz Hebrae didicit: editiones ois pterq. lxx. interptu vna coegit. Aquile videlicet Pontici: Profeliti: Theodotionis: Ebionis: & Symmachi: pterea quinta & sexta & septima editionem repperit: quas Hieronymus ex ei bibliotheca habuisse fatef. Ardore in fide precipuo: abstinetia singulari: virilibus sibi amputatis ne ea molestia teneret: Vixit vsq ad Gallu principem: id est vsq ad lxx. etatis annu, decessit Tyri vbi & sepultus. Hac ex Hieronymo: Eusebioq lib. vi. Orpheus inter heroas dicit. Orpheus alter Crotoniata versificator: quem Asclepiades in libro de Epigramatis dixit vixisse apud Pysistratu Tyranu. Scripsit argonautica que adhuc extat: pterea Decaeterias & alia quadam: vt tradit Suidas. Hortensius & Hortensius: sicut Megalensia & Megalesia: vtroq modo huiuscemodi noia dicunt. Ex Orthographia Velii Logi. Tu etiā ex emplo marmoru antiquoru. In teplo em. S. Marię Nouę sic hodie legif. Qu. Hortensio. Q. F. Cola la Faustino aduocato Fisci Praef. Fabr. Patrono Municipi Collegium Fabrum Tyburtium ob merita. L. D. S. G. Romę ite ppe Capitoliu sic. T. Hortensio Mucroni Nat. vix. An. XXXV. Aelius Verinus. Aelius Verinus Arm. Cust. Eq. Sing. Aug. Fratri. Hac familia prima illustrasse coperim. Q. Hortensiu dictatore q plabem ob as alienu longas seditiones agitantē & in ianiculu secedentem duxit: & ipse in eo magistratu decessit. author Liu. lib. XI. Qu. Hortensius orator post eu maximu decus addidit familiae. Hic cu admodu adolescens in foro dicere exorsus esset: ad maiores causas adhiberi coept est ante q incidere in Cotte & Sulpitii aetate. Qui annis. X. maior excelente tuc Crasso & Antonio deinde Philippo post Iulio cum his dicendi gloria comparabat. Ardebat enim cupiditate: sic vt nullius vnq flagrantius studium viderim. Nullum enim patiebar esse diem quin foro diceret aut meditaref extra forum. Sepissime autem eodem die vtru q faciebat. Attulerat minime vulgare gen dicendi: vox canora: & suavis motus: & gest etia pius artis habebat q esset Oratori satis. Hoc igitur florere Crassus est mortu: Cotta pullus: iudicia intermissa bello. Hortensius igit post consulatum alios fortasse despiciens aequales: summu illud studium remisit quo a puero fuerat incensus: atq in omnium rerum abudantia voluit beatius: vt ipse putabat: remissius certe viuere. Itaq vt in ceteris eloquentiae partibus: tum maxime in celeritate & continuatione verborum adherescens: sui dissimilis fieri videbatur quottidie. Hac Cicero interpellatim in oratore. Varro aut in. III. de re rustica dicit Hortensium primum Augurali coena pauonem apposuisse. Sed & Macrobius de eode sic. Hortensius Platanos suas vino irrigare solebat: adeo vt in quadam actione qua habuit cu Cicerone suscepta precario a Tullio postulasset: vt locu dicendi pmutaret secū. Abire em in villā se ait: vinu platano qua in Tusculano posuerat suffundere velle. Fuit pterea vestitu victuq mollis. Nam vt bene amicus irer: faciem in speculo qritabat: vbi se intuens togā corpori sic applicabat: vt rugas nō forte: sed industria locatas artifex modus adstringeret: & sinus ex composito defluens modu lateris ambiret. Is quodā cu cederet elaboratus ad specie: collegae de iniuriis die dixit: q sibi in angustiis obuius offensu fortuito strictura toge distruxerat: capitale putauit q in humero suo locu toga mutasset. Huc & L. Philippu q lautitie pferim piscinarum delectarent: Cicero Piscinarios vocare solebat. Hac Macrobius. In causa Verris defensor fuit contra Ciceronē. Quo orante cu forte Hortensius dixisset: Hoc enigma nō intelligo: Atqui debes inquit Cicero cum Sphingem domi habeas. Acceperat em a Verre Sphingē auream magni ptii. Hac Quintilianus. Excessit eo tempore quo Cicero Asiam administrabat: vt apparet in proemio Brutii: vbi & eius mortē deflet nō tanq emulsi: sed gloriosi certaminis socii. Fertur aut clamore dirupt in actione causae vt indicat. Q. Serenus his versibus. Sic est Hortensius olim Absumptus: causis etem confectus. agendis Obtulit cu vox domino viuente periret: Et nōdū extincti moreret lingua palati. Q. Hortensius eius filius inter pscriptos a. III. uiris fuit. Qui cu audiret Ciceronem intereptu: in eius vltionem. C. An. traditum ei a. M. filio peremit. Iugulatus postremo & ipse a. M. Antonio adipsius C. Antonii tumulum: vt est author Plutarchus. Hortensia huius soror & Oratoris filia mira facundia & eloquentia mulier a Quintiliano in prio lib. memorat. Causam matronaz an III. uiros egit cu essent iudicio grauate. Hortalus Oratoris nepos. teste Traquillo in Tiberio ius quatuor liberoru ab Augusto obrinuit. Ad hunc etiam vt virum plane eruditū Catullus

Orpheus
Crotoniata.
Hortensius &
Hortensius.

Aelius Verinus.
Q. Hor. Dictator.
Qu. Hortensius orator.

Q. Hortensius filius.
Hortensia filia.
Hortalus nepos.

elegia scribit. Seuocat a doctis Hortale virginibus. Hostilioru item ppagato ex rege Romano Tullo Hostilio qui in Romulo dicit. Hinc postea Macino cognomina: inter quos maxime memorat. L. Hostilius Mancinus: qui praetor aduersus Numantinos iactantibus auib & voce nescio qua reuocante pfectus: cum Numantiam venisset: exercitum Pompeii acceptu prius coniungere decreuit: & solitudinem petiit. Eo die Numantini forte solenni nuptu filias locabant: & vna speciosam duobus coperitibus pater puellae conditione tulit: vt illi nuberet: qui hostis dextra attulisset. Profecti iuuenes ob recessum Romanoru i modu fugę ppe vitiu agnoscut. re ad suos illi referut. Statim. IIII. milibus suorum. XX. Romanoru millia occiderut. Macinus igitur authore Ti. Graccho questore in leges hostiu scodus pcussit. Quo p senatu improbato: Macinus Numantinis deditus: nec receptus augurio in castra deductus est. Praetura postea adsecutus fuit. Cęcilius. Plinius aut de eode sic scribit. L. Hostilius Macinus q prius Carthaginē irruerat: fitu ei expugnationeq depictas pponedo in foro: adistēdoq: & spectati populo singula narrando effectit: vt ea comitate pximis comitiis consul crearet. Mancinus alius militas sub cunctatore Fabio neglectis madatis a Carthalone Annibalis duce / vna cum sociis interficif. Othryades Spartiata cu inter Argiuos & Spartiatas couenisset: vt treceti vtrinq delecti de agro Tyreate inter se decernerent: & vtri superiores extitissent: eoz regio foret: vnus hic tantu victor e Spartiatis supfuit. Cu duo q ex Argiuis reliq erat: fugissent: castris suoru relictis: aiut Othryades spoliatis prius hostiu corporib: & ad sua castra relatis armis: deinde in scuto sanguine suo: Vici: conscripto: cu puderet Spartā reuerti ob socios interfectos sibi mortem consciuisse. authores Valerius: Plutarchus: Ouidius de Fastis.

Hostilius
Tullus Hostilius.
L. Host. Mancinus.

Othryades.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanozum. Lib. XVIII.

Acuius pnoie. M. Ennii sorore nat: emicuit tpe quo Scipio Numantia deleuit. Scripsit Tragedias: dein Tarentu se recepit. Decessitq nonagenari: vt author Eutropius: posuitq hmōi sibi epigrama: qd Gellius adnotauit. Adolescens: tamen pperas hoc te saxu rogat: vt ad spicias. Dein qd scriptu est legas: Hic sunt poetę Pacuui Marci sita ossa. Hoc volebam: nescius ne esses. Vale. Pli. quoq huc dicit ede Herculis in foro Boario pixisse Pacat Minuti Alexandrin gramaticus scripsit de lingua Alexandrinor: vel de Grecismo lib. vii. ex ordine Istaru. de ppriate Atticę ac Doricę lingue. Suidas. Palamedes Eleates gramatic scripsit Onomatologia de Tragicis & Comicis dictionib: & comētaris in Pindaru. Suidas. Palamedes Naupli & Climenes filii. De quo Philostratus in Heroicis hec scribit. Sumo vir ingenio fuit: ordine Istaru repperit additis nouis qbusda. Quas Vlysses eius inimic ait nō ab eo inuētas: sed a gruib ex ordine volat earu accēpisse. Pterea calculor & mēsuraru & pōderu: tu etiā Aleę in castris apud Aulidē repton fuit Astrologię insup perit annu mēseq ad cursum solis apd gracos accōmodauit. Primusq in castris visam atq formidatā solis eclipsim dixit naturalē: minimeq timēdā eē: sacrificādūq Soli iussit. Vlyssis primu insanie silatio ab eo fuit deprēsa: quapropter nō destitit: qn eū apud exercitū pditionis falso insilatū: dānari atq lapidib obrui operā dederit. Quē postea & fleuere Graeci & magnope desyderauere. In hac ille sniaz. Suidas vero dicit Palamedē poemata scripsisse valde pbata: & ab Homero ob inuidiā deleta. Quapropter in suis scriptis nullā habet mētionē. Palēmō Rēni Vicētin gramatic: Romę sub Tiberio & Claudio pncipib pfitēbat. Tāta vir ad rogātia: vt. M. Varronē Porcū appellaret. Secū & natas & morituras Iras iactaret. Luxurię ita indulgit: vt sapi in die lauret: nec sufficeret suprib: qd ex schola qdragenā anua capet: ac nō mīto min ex re familiaris: cui diligitissim erat. Cū & officinas in carniū: vestiu exerceret: & a gros adeo coleret: vt vitē manu ei istitutā satj cōstet ei. xxxv. vasa edidisse. Sed maxime flagrabat libidinib i mulieres vsq ad infamiā oris. ex Trāglo. Palaphat Abydenus historic tpib Alexandri magni. scripsit Cyprica: Attica: Arabica solutiones interptatiōesq Fabulosoꝝ. argumētū in libros Simonidis. Troica q in Athenēu pleriq referut. Alter fuit hui nois Parius vel Prienaus tēporibus Artaxerxis. scripsit de his que videntur incredibilia. Tertius item Archenis poeta qui scripsit de situ orbis & contentione Mineruę ac Neptunū ad versus mille. Venes Aiii.

M. Pacuui.
Pacatus.
Palamedes.

Palēmō
Vicētinus

Palaphatus.

Pampræpus ris quoq; & amoris sermones verbis quinque millibus: Latone crinē & alia, Suidas. **Pampræpus** Pa-
Panætius napolica carminū poeta. tpe Zenonis principis scripsit de Etyologiis: & Itaurica p̄sa oratione
philosophus Suidas. **Panætius** philosophus Rhodi⁹ stoicus p̄ceptor Scipionis Africani: decessit Athenis:
 scripsit de officiis: vnde Cicero suos est libros mutuatus. Fuit alter Panæt⁹ senior: itē Rhodi⁹
Panætius cuius inter philosophos multa mentio: scriptaq; feruntur. Suidas. **Panolb⁹** poeta epicus: cui⁹
nior. Suidas nonnulla cōmemorat scripta. **Pātherus** philosophus Stoicus: ad nostrā religionē con-
Panolbus. uersus: Scholæ ecclesiasticæ Alexandrinæ præfuit: quæ institutione Marci Euangelistæ ad sa-
Pantherus. crozū librorū eruditionē introducta fuit: tāta & doctrinæ & eloquētiæ fama: vt a legatis petit⁹
 in Indiā a Demetrio Præsule tunc Alexandrino mitteret: vñ reuersus Euāgelii Petri sectū attri-
 lit. Hebræis cōscriptū Iſis, Qd̄ Barptolemeus ap̄l⁹ in ea regiōe sparserat. Scripsit & nonnulla: q̄q;
Pancrates. vtilior docēdo q̄ scribēdo visus est. Emicuit sub Seuero & Caracalla principib⁹. Ex Hieronymo
 & Eusebio. **Pācrates** duos amboscq; Leonis p̄cipis tpe vsq; ad Zenonē puenisse scribit Suidas
 alterūq; enarrationē in artē Minutiani: alterū vero quō p̄parent obsonia scripsisse. **Pancratius**
Pācratius. martyr: genere Phryx: puer amissis parētib⁹ cū Dionysio patruo Romā Christi causa venit: vbi
 sub Diocletiano passus est: annū agēs. xiiii. viāq; aurelia sepult⁹: vbi ei⁹ nūc venerabile rēplū cer-
Pāraleon. nit. **Pātaleō** apud Nicomedeā patriā sub Maximiano martyr: christian⁹ ab Hermolao presby-
Patricius. tero Nicomediēse factus. **Patricius** p̄sul apud Scotos: regē Scotorū ad fidē reduxit. **Palladi⁹** Me-
Palladius. thoneus: sub Cōstātino magno scripsit de Festis apud Romanos: variāsq; ofones. author Sui-
 das. Alter q; de re rustica scripsit ad Pafiliphū: hō Ro. post Pliniū. nonnulli Neapolitanū putāt: q;
Pamphilus ibi se testat fundū habuisse vbi loq; de mēse Marrio. **Pāphilus** Neoclidis filius: Platonis audi-
Platonis. tor: cui⁹ meminit Cice, de na. de. & Plato circa Phædonis principū dicit eū inter illos q; in acie
Pamphilus ceciderūt decē dies iacuisse: triduoq; postq; inde sublat⁹ fuerat impositū rogo reuixisse: ac mira
martyr. qdam tempore mortis visa narraſſe. **Pamphilus** presbyter Eusebii Cæsariensis necessarius: tā-
 to Bibliothecæ diuinæ amore flagrauit: vt maximam partē Origenis voluminū sua manu de-
 scripserit. Sed & in. XII. p̄phetis. XXXV. ζήτησις: id est quæstionum volumina manu ei⁹ cō-
 scrip̄ta repperi: quæ tanto amplector & seruo gaudio: vt Croesi opes possidere videar. Scripsit
 autem anteq; Eusebius p̄ Origene apologeticū ederet. Extinctusq; itē martyr apud Cæsareā Pa-
 lestine sub Maximo. ex Hieronymo. Eusebius autē in historia ep̄m eum Cæsariēsem vocat: priua-
Pamphilus timq; librū de eius vita se scripsisse testat. **Pamphilus** Apellis p̄ceptor: nō tantū pinxisse En-
pictor. caustica: sed docuisse tradit. **Plinius.** **Pamphila** quæ in grāmatica Commentarios scripsit: a Gel-
Pamphila. lio testis citat. Suidas tris Pamphilos cōmemorat: duos grāmaticos: quortū alter Sicyonius ge-
 nere de grāmatica picturaq; ac pictorib⁹ claris scripsit. Alter Alexandrinus dictionariū. Et qd̄
 pratū appellauit: id est variarum rerum collectanea. Tertium Atheniēsem reip. expilatorē. Pa-
L. Papyrius pyrii clari magistratib⁹ & viris. **L. Papyrius** velocitate cursor: cū cōsulē se aduersis ominib⁹ cō-
cursor. tra Samnites p̄gressum esse sensisset: ad auspicia repetenda Romam regressus edixit Fabio Rul-
 liano magistro equitum: quem exercitū praponebat: ne manus cum hoste cōfereret. Sed cum
 ille opportunitate ductus pugnasſet ac vicisset: regressus eum securi ferire voluit: ille in vrbe
 cōfugit: nec supplicē tribunū tuebanē. Dein parētis lachrymis ppl̄s veniā p̄cib⁹ ipetrauit. **Papy-**
rius de Sānitib⁹ triūphauit. Itē Preneſte cū p̄torē grauissime icrepuisset: expedit inqt licitor secu-
 res: & cū eū metu mortis attonitū vidisset: icōmodā ambulātis varicem excidi iussit. Cęcili⁹. Is
 etiā vt Li. in IX. scribit Dictator a Fabio cos. q̄q; inimico ob salutē reipu. dicit⁹: aduersus Hetru-
 scos p̄fect⁹ apud Lōgulā & Vadimōis lacū eos isigni clade adflixit. quo die veteres Hetruſcorū
L. Pap. Cur- opes tot bellis resistentes cecidere. Scda pugna apd̄ Rosellas iterū vicēs triūphauit. **L. Papyri⁹**
for filius. cursor ei⁹ fili⁹: nobilissimū de Sānitib⁹ p̄ter oīs supiores excepto p̄re triūphū sportauit: ob ad A-
L. Pap. Craſ- gloriā cęla hoīm. III. mil. cccxl. capta vero. cccc. mil. Aedē fortunę de Manubiis faciūdā locauit
ſus. **L. Papyri⁹** Crassus cū priuernates intra moenia fugasſet ac p̄ reb⁹ bñ gestis triūph⁹ ei negaret: i
Gn. Papyri⁹ monte Albano triūphauit & pro laurea Myrtea ē vsus corona. Val. lib. III. **Gn. Papyri⁹** Carbo
Carbo. cū dētib⁹ nat⁹. Pl. li. VII. **Papyri⁹** p̄textat⁹ nobilis adolescēs: ex eo cognomē adsecut⁹: q; in p̄te
Papyrius p̄- xta & adolescētia cōstitur⁹: magnopē visus est sape. Cū em̄ in senatū a p̄re duceret: in eoq; forte
textatus. arcana qdā tractaret: domū reuersus interrogatusq; a m̄re: Quidnā in senatu actum: vt duæ in-
 quit vni iubere possint. At illa mane cōuocatis matronis ad Curiā propat. Rogantq; vt eadem
 duos habēdi licētia sit etiā foemis. Re cognita ingenii & cōstātia pueri laudata. author Macro-
L. Papyrius bius. **L. Papyrius** ali⁹ q; Publiū nobilē adolescētē debitorē in vinculis retinebat. quē q; stuprū pa-
Publius. ti nollet: contumeliis ac plagis adficiēbat. Re ad senatum delata: **Papyrius** damnatur. **Lex** dein

de lata neq; i corpa libera ob æs alienū ius haberet. Li. viii. Valeri⁹ de pudicitia hęc eadē. C. Plo-
 tiū in. T. Veruriū adolescētē admisſe dicit: minimeq; cōuenit. **Papyri⁹** Fabian⁹ naturæ rerū pi-
 tiſſim⁹: ipsa Marmora in lapidicinis crescere dicebat. **Plinius.** **Papias** p̄sul Hierapolitan⁹ in Asia
 Ioannis auditor: quinque tantū edidit libros: quos iscrispsit: Explanatiōes sermonū dñi. In p̄fatiōe
 dicit se tantū ap̄los seq; authores: vbi duos noiat Ioānes: alterū ap̄lo seniorē. Cui adscribunt duæ
 ep̄læ canonicę. Hic dicit mille ānos Iudaicā edidisse erā: id est nouitatē. Quē secuti Ireneus &
 Apollinaris & ceteri: q; post resurrectionē dicūt Christū cū sanctis in carne regnaturū. Tertul-
 lianus quoq; in libro de spe fidelii: & Victorin⁹ Pictauēsis ac Lactārius hac opinione ducuntur.
 Hęc Hieronym⁹. meminit & Eusebius lib. hist. III. **Papias** alter e regione trāspadana oriundus:
 tpe Inno. III. pon. scripsit Dictionariū latinū ex ordine lſarū: qd̄ aliquādiu auctoritatē sibi apud
 quosdā p̄fertim impitos vēdicauit. **Papinianus** Iuriscōsultus acceptissimus Seuero principi
 Scęuolę discipul⁹: cui in aduocatione Fiscī successit. Is est cui filios suos Seuer⁹ moriēs commē-
 dauit: deīn ab Antonino Caracalla successore securi p̄cussus. causa necis tradit q; Caracalla in-
 terfecto fratre Geta ei mandauerit: vt & in senatu & apud populum facinus dilueret: ille autē
 respōdisse: nō tā facile parricidiū excusari posse q; fieri. **Spartianus.** **Papinius** Stati⁹ poeta Nea-
 politanus. **Pappus** p̄hs Alexandrinus tēpore Theodosii senioris: Theonis equalis. Scripsit de situ
 orbis: de fluuiis Africæ: de Sōnioꝝ cōiectatione. author Suidas. Sed p̄ter omnes eius extant
 Commentariū in Ptolemęum. **Paneus** frater Phidię prælium Atheniensium aduersus Persas
 apud Marathonam factum pinxit: adeo colorum vsus increbuerat: adeoq; ars p̄fecta: vt in præ-
 lio iconicos primū duces tā Atheniēsū q; barbarorum pinxisse tradat. Pl. Iconicos em̄ duces &
 imagines Iconicas vocat: quæ similitudinē alicuius exprimāt: ἀπὸ τοῦ ἰκωνοῦ. **Parrhasius** Ephe-
 sius pictor: venit in certamē cū Zeusi. Et cū ille detulisset vvas pictas tanto successu: vt in scenā
 aues aduolarēt. Ipse linteū pictū detulisse tradit: ita veritate representata: vt Zeusi alitū iudi-
 cio rumens flagitauerit tandē remoto linteo ostendī picturā: atq; intellectu errore concederet
 palmā i genuo pudore: quoniā ipse aues sefellisset: **Parrhasius** autem artificē. **Symmetriā** prim⁹
 picturę dedit: prim⁹ argutias: prim⁹ elegantiā capillorum concessione artificū: in lineis exterius
 palmā adeptus secundū Antigonum & Xenocratē qui de picturis scripserūt. Ita em̄ definebat
 vt pmitteret alia posse: ostendebatq; etiam quæ occultabat. **Plinius.** **Paris** Priami filius: quē pa-
 ter q; patriæ fatum futurum esse p̄senerat: exponi iussit: pastoresq; educauerūt. Tēpore p̄cedē-
 te in aulam paternam receptus apud Idam iudiciū pulchritudinis p̄ Venere contra **Palla-**
dē & **Iunonē** tulit. ex quo illas perpetuo infestas sibi regnoq; habuit. **Venus** autem ei nuptias
Helena p̄ raptū cōciliauit: vñ Troiæ bellū exortū secundū Homerū. Ex Oenone nymp̄ha **Ida**
 ab eo dū esset pastor adamata: **Idē** & **Daphnidē** dicit suscepisse. Interfecit autē in bello Troiano
Antiochū: cū **Aiace** vero congressus mutuis sil cū eodē vulnerib⁹ cecidit. **Parmenides** Elea-
tes **Anaxagoræ** discipulus vt Suidas: vt **Diogenes** **Xenophanis**. Cui⁹ meminit Plato q; ei⁹ noīe
 dialogū scripsit vocauitq; **Parmenidē**: siue de Ideis. Hic carmie Physiologiā expressit sicut **Em-**
pedocles & **Hesiod⁹**: duplicēq; eā esse dixit: vnā q; veritate cōstaret: alterā q; opinione. emicuit
Olymp. lxxviii. primusq; deprēdisse dicit eūdē eē luciferum & hesperum. Alii **Pythagorā** dicit
 Suidas. **Diogenes.** **Parmenio** iter Alexandri comites maxime dilect⁹. **Parthenius** poeta **Niceus**
 vel **Myrleanus** vt ait Suidas: **Elegiacus**: diuerſorumq; metrorū: a **Cinna** in bello Mithridatico
 capt⁹: deīn ob ingenii manumissus: vixit vsq; ad Tiberiū Cēsare q; teste **Trāgillo** ei⁹ scriptis ad-
 modū delectabat. Scripsit elegias in **Venerē**: **Epicediū** in **Areten** vxorē suā. **Deq;** ei⁹ laudib⁹ **Is-**
bro tris. Hui⁹ **Parthenii** locos **Virgilius** qnq; mutuabat: vt est illud γλαυκὸν καὶ μῆρει καὶ εἶπε
 λέϊω μελικέρτη. **Virgilius** sic. **Glaucō** & **Panopeæ** & **Inoo** **Melicertæ**. author **Gellius**. Fuit item
 alter **Chius** gnē filius **Thestoris** qui vocabatur **Chaos**: **Homero** poeta p̄gnatus. scripsit versus
 in laudem patris **Thestoris**. Suidas. **Parthenius** & **Calocer⁹**: **Eunuchi** **Tryphonię** vxoris **Decii**
Imp. **Martyres** sub eodē principe. **Paulos** p̄ter **Aemylios** quos supradiximus: plures diuerſis
 tēporib⁹ viros doctos ponit Suidas: inter quos **Paulū** **Aeginetā** **Medicū**: qui reliquit de medici-
 na libros quos adhuc habemus. **Paulū** **Tyrū** **Oratorē**. Qui sub **Hadriano** legatiōe functus est.
Tyrum **Metropolim** cōstituit: scripsit artē **Rheticā**: **Præexercitationes**: **Declamationes**. **Pat-**
lum **Germanū**: q; scripsit cōmentarios in orationes **Lysię**. **Paulus** **Samosatenus** duas in **Christo**
 naturas negabat: sed tantū hominē adfirmabat. Idq; ab **Ap̄lis** antiquit⁹ traditū falso dicitabat
 Contra quē **Cōciliū** fuit vltimū apud **Antiocheā** **Claudii**. II. tempore. Huius vita ex ep̄stoli
 præfulum qui **Concilio** interfuere ad **Dionysium** pōn: & **Max.** **Alexandriæ** præfulum animā
 A. iiii.

C. Plotius.
T. Veruri⁹.
Papias p̄sul.
Papias grā-
maticus.
Papinianus
Papinius.
Pappus.
Paneus.
Parrhasius.
Paris Troiā.
Parmenides
Parmenio.
Parthenius
poeta.
Parthenius
Chius.
Parthenius
martyr.
Calocerus
Paulus Aeg-
gineta.
Paulus tyri-
us orator.
Paulus Ger-
menus.
Paulus Sa-
mola tenis.

uerti potest: q in historia Eusebii ponit in hac sententia. Paulus ex sacrilegiis & falso dogmate de paupe diues factus est: vir intolerabili supbia. Nam incedens per plateas: literas ac doctrinam publice ostentans notariis solebat dicitare. In templo thronu alti cōscendens ad plebē cōcionē habebat: iactādo dextrā adrogāter: ad lat⁹ reducēdo: scabellūq; feriēdo: theatralē plausum scenica quadā mollitie sibi excitari cupiēdo. Sed & antiquis scriptorib⁹ obrectat sese impudenter laudando: ac Rhetorē magisq; doctorem agendo. Psalmos vero solitos cani phibuit: suosq; tantum & ab eo cōpositos: tum etiā in suas laudes iussit. Et cū filium dei negaret descēdisse de caelo: sed inicitū a Maria habuisse: Psalmi q; canebant Paulū de caelo pfectū adfirmabāt. Paul⁹ Orofi⁹ historicus patria Tarracoenfis decessit in Aphrica apud Carthaginē: sepultus vero Romē in templo Eusebii ad Tropea Marii. Reliquit historiā notissimā ab initio mundi vsq; ad Honorii principis tēpora. De Orofio Augustin⁹ in ep̄la ad Hieronymū: sic ait. Venit ad me religiosus iuuenis cōpresbyter noster Orofius: vigil ingenio: ornatus elogo: flagrans studio: vtile vas in domo domini. Desyderat ad repellēdas falsas pncipalēdoctrinas quae animos Hispanorū multo in felicius q; corpora barbarico gladio trucidarunt. Quapropter inde ab oceani littore nos adiit: excitatus fama: q; a me posset qd cupiebat audire: neq; vllū cepit aduentus sui fructū. docui autē qd potui. Qd aut nō potui: vñ discere valeret: admonui. Itaq; vt ad te p̄ficeretur hortat⁹ sum. hac ille. Cū e Hierosolymis reuertisset: attulit in has partes reliquias corporis Stephani Protomartyris tūc primū inuētas: vt scribit Gēnadius. Paulus diacon⁹ Aquileiēsis patria: genere Lōgobardus: Desyderio regi ob ingenitū ac doctrinā admodū charus. a Carolo magno captus: vna cū vita libertate etiā donatus: ac in honore apud eū habit⁹ est: verū cū postea Carol⁹ illū comperisset Desyderii libertatē querere: in Diomedis insulā relegauit. vñ post aliquot annos aufugiens & ad Arachim pueniēs: rogatu Adilpergē Desyderii filiae & Arachis vxoris: historię Eutropii duos addidit libros: a Iuliano p̄ncipe vsq; ad primi Iustiniani tpa p̄scribēs. Desūcta deī Arachi in Galinēsi cōnobio reliquū vitē tēp⁹ monachū egit: itaq; ad Carolū regē ple nas humanitatis scripsit: gratias agēs q; ab eo a quo prius fuerat cōseruat⁹: rursus vitā accepit Paulus Foroiulienfis historiā scripsit Lōgobardorū: quorū tpe ipse fuit. Paulae viduae Hieronymus laudibus librū dicauit. Hae e Toxotio senatore sex pepit liberos: Paulinā: Blesillā: quae vidua Cōnobio se addixit. Rufinā qua nubili dimissa simul cū Teuchio admodū puero/ Hieronymy. Hierosolymā vna cū Eustochio virgine secuta est: vbi etiā decessit. Paula: Bula gñe apud Canusū exercitū populi Ro. ex fuga cladis Cānēsis veste: viatico: frumēto: iuuit. Liuius. xlii. Pōpeia Paulina Senecē vxor laudatissima. Lollia paulina. M. Lollii filia Caii principis vxor. Has oīs Paulina virgo Romana & martyr laudib⁹ supauit: quae filia Artemi p̄fecti & Cādidae etiā martyri: cū matre lapidib⁹ obruta sub Diocletiano: sepultaq; via aurelia: vbi passa est. Paulin⁹ Nolan⁹ p̄sul: sanctitate: literisq; clar⁹ Theodosii tpe qñ Gothorū rabies p Italiā sauebat: illud memorandū p̄buit pietatis exēplū. Captū vidua mater filii flebat. Ipse miserādo qñ pecuniae nihil amplius superat redimēdis captiuis: sese p ei⁹ filio captiū dedit. Hui⁹ postea corp⁹ translātū Romā: in eade Bartholomei collocatū est. Scripsit ad Theodo. Panegyricū sup victoria tyrānorū q; p̄cibus & vigiliis ac ieiuniis bellū potius cōfecerit q; virib⁹ aut armis. Pulcherrimū ei⁹ op⁹ de martyrum laudibus. Paulinus p̄sul eboracensis a Gregorio ordinatus ac missus vna cū Augustino in Britannia euangelii causa. Pausanias Cleombroti filius: Lacedaemoniorum dux: res multas bello feliciter p Lacedaemoniis gessit. Contra Atheniēses qui bellum excitauerant missus eos pacatos reddidit: eiectis ex vrbe decem Tyrannis. Post etiā Plateas deuictas tripodā offerens Apollinis tēplo cū hoc epigrāmate ελαμωμ δεχνηος επισραζομ ωλεσε μηλαμ παυσαμιασ φοιρω μνημ εδμοε τοδε. Demū rebus p̄ficis studens dum esset Byzantii paulatim in Tyranni dē venit stipatoribus Phoenicibus & Aegyptiis tū veste menlaq; Persica vtens: Xerxis insuper filia in matrimoniu ducta. Quare accersitus ad iudiciū aufugit in tēplū mineruā: vbi & interfect⁹. Cadauer in Barathrū eiectum. Epigrāma supra narratum q; supbū videret: sublatum & ciuitatis inscriptū. Graeci subiecti ex eius morte grauiter indignati ad Atheniēses defecerunt & pestilentia Lacedaemoniā illico inuasit. Quapropter statuā ei⁹ statuerūt ex quo pestis postea se data. Ex Thucydide. Pausanias Macedo adolescēs qui Philippū Macedonem interfecit. Hic primis p̄bertatis ānis stuprū p vim passus ab Attalo fuerat: qd q; peius est: cōiuiis vti scortū vlti gret oblat⁹: quā iniuriā apud Philippū saepe q̄stus: cū eū ridētē facin⁹ & amātē poti⁹ videret: itā in eū cōuertit: & vltionē quā ab inimico nō poterat: ab iniquo iudice exegit. Trog⁹. Pausanias Celsariēsis grāmatic⁹ q̄lis Aristidis scripsit de Cōstructione li. i. p̄blematū itē. l. vt author Sui

Paul⁹ Orofius.

Paulus diaconus.

Paulus Foroiulienfis. Paulae.

Paulinae. Candida.

Paulinus Nolanus.

Paulinus Eboracensis Paulanias dux.

Pausanias Macedo. Pausanias Grammaticus.

das. hic Hadriani principis tpe Romē vixit: scripsitq; vniuersē grēciā περιήγησιμ. i. geographiā cum eius historiis. quod opus adhuc extat. Philostratus de eo paucis mentionem facit: quae nos hoc modo conuertimus. Caesarea Cappadociae patria Pausaniae fuit Herodis discipuli: ex his vnus qui clepsydrī participes sunt: quos vulgus sitientes vocat. Praeceptoris copiam cū in plae risq; tum ex temporali orati one referebat: enūtiabat pingui lingua: more Cappadocum collidē do consonantes: ac longa contrahendo & breuiā producendo. ex quo vulgo Cocus vocabatur q; ex multis sumptuosis cibis sane obsonium praepararet. Declamationis modus q̄q; supinus tardusq; vim haber: haud veteribus absimilis: vt est ex eius monumentis deprehendere: quae plurima Romae reliquit. vbi etiam senex extinctus est relatusq; Athenas: vnde olim discēdis inter alia: illud Euripidis opportune cōmemorauit: O Theſeu iterum me verte vti videā Ciuitatem. Pausias Sicyonius pictor Brietis fili⁹ & discipul⁹. Lacunaria & cameras pingere instituit. Amavit & Glycerium Municipem suam inuentricem coronarum: vnde paupertatē illa sustentauit Hanc pinxit sedentem cum corona. quae tabula nobilissima appellata est στεφανόπλοκος. i. corona nam texens. Huius tabulae exemplar quod ἀπόγραφον vocant. L. Lucullus Duobus talentis emit Athenis. Plinius. Pauson pictor quē ego eundem cum superiore putauerim: q̄q; aliter appellatus. de quo Aelianus de va. histo. sic scribit. Socratis sermones erant vti pictura Pausonis. Nā is in parua tabella equum currentem frenatumq; expressit. Cūq; ille cuius gratia opus fecerat indignaret q; frenū addidisset: respondit: angustiam tabellae esse causam q; in paruo spatio frenare opus fuerit necesse. Sic Socrates his qui verba eius nō recte aut bono animo acceperunt in aenigmate loquebatur. hec ille. Cui quidem exemplo illa Dominica sententia comparari poterit. Caeteris datur in parabolis loqui. Perpenna & Perpena vtroq; modo in antiquis marmoribus reperit. Perpēna Col. Aristonicū regē q; Crassum cū exercitu deleuerat: subiugauit. Perpena Marianarum partium in Hispaniam fugiens coniunctis castris cum. Q. Sertorio aduersus Duces po. Ro. multos annos feliciter pugnavit. Demum regnandi cupidus Sertorium ipm inter epulas incautum interfecit: vt solus imperio in Hispania potiretur. Sublatus & ipse mox a GN. Pompeio cum toto exercitu. Peregrinus presbyter Ciuis Ro. missus in Galliam euangelii gfa: ibidē sub Hadriano passus: iacet Parisii. Perseus Citiaeus philosophus Stoicus: vocatus & Dorotheus tpe Antigoni Gunatē filii Demetrii: discipulus & alumnus Zenonis stoici: scripsit historiā. author Suidas. Perseus pictor Apellis discipulus a Magistro ac etiam Zeuside condiscipulo longe differens: ad quem de hac re scripsit. Pl. Perseus Macedoniae rex. de quo in Paulo Aemylio mentionem feci. a quo in triumphum ductus fuit. Perles Aescraeus frater Hesiōdi: versificator: vt Suidas. Perseus Iouis filius. De quo in Geographia inter res Argeorum mentionē feci. C. Persius Doctissim⁹ Romanorum. Cuius Lucilius meminit. Cicero item de Oratore. L. Lucilius homo doctus & perurbanus: dicere solebat ea q; scriberet. neq; a doctissimis legi velle neq; ab indoctis: q; alteri nihil intelligerent: alteri plus fortasse q; ipse: de quo etiā scripsit. C. Persium non curo legere. hic fuit vt nouimus omnium fere nostrorum hominū doctissimus. Decimum Laelium volo: quem cognouimus virum bonum & non illiteratū. Sed nihil ad Persium. Hec Cicero. Huius etiā Lucilii sermonis meminit Plinius: in prooemio naturalis historię. A. Persius teste Eusebio patria Volaterranus meus municeps Romē sub Nerone principe vixit. cum familia ribus Cornuto & Basso Saleio. Inter Satyros secunda palma. Martialis. Plus etiam libro laudatur Persius vno Q; longus tora Marsus Amazonide. vixit annis. XXI. Volaterris adhuc eius familiae monumētū in marmore apud portam. S. Angeli: cernitur huiuscemodi inscriptione. A. Persius. A. F. Seuerus. V. AN. VIII. M. III. D. XIX. Perdicas Macedo inter comites Alexandri: q; etiā in regni partē successit: tanta vir audacia simul & fortitudine: vt leena praesente catulos e cubili p vim auferret. Author Aelianus de va. histo. De hoc etiam inter res Macedoniae in Geographia diximus. Pericles Atheniensis clarus auctoritate & eloquentia. Quē Olympū poetae in comedia vocāt. q; tonare in concionibus ac fulmen ceteri videret. Habuit aduersarium in administranda rep. Thucydidem Milesum virum nobilem ac potentem. Suggestum ascensurus. Diis vota faciebat: ne verbū se imprudēte aut inuito efflueret: quod ad remp. minus pertineret Cum Sophoclem haberet in praetura Collegā: ac simul aliquando nauigasset: collaudassetq; Sophocles formam pueri praetereuntis inter graues sermones. Non solū. inquit O Sophocles praetorem decet manus: sed etiam oculos habere continentis: Thucydide quondam vociferante q; nimis multa ex publico in aedificiis erogasset: ipse ad populum dixit. Si itē eis videretur: de suo erogatum modo eius nomen inscribi in operibus paterentur. Responderūt sumptus omnino

Pausias.

Pauson.

Perpenna.

Peregrinus Perseus philosoph⁹ Perseus pictor. Perseus. M. rex. Perles. Perseus Iouis. f. C. Persius Ro. A. Persius poeta.

Perdicas.

Pericles.

publice fieri debere. Multos annos princeps temp. feliciter rexit: magnasq; hostiu copias fudit. Inter quas Samios. Quorum classem validissimam apud insulam Tagriam expugnauit. Na Samii infesti erant Milesiis amicis Atheniensium. Quod bellum rogatu Aspasiae uxoris dicitur sumptisse. Erat enim Aspasia una e concubinis Cyri regis: eoque mortuo captiuam adeo dilexit: ut cum domo exiret: semper eam dissuauaretur: que & Omphale & Dejanira & Juno per adulationem dicebatur a Comicis. Hanc demum in matrimonium accepit. Samo expugnata moenia diruit. Melissum philosophum simul & imperatorem eius loci in fugam egit. Reuersus Athenas: deos sanctos in eo bello pulcherrima oratione laudauit: quam funebrem apud graecos primam nonnulli fuisse dicunt. Ea siquidem a Thucydide describitur. Deinde author Corcyreis ferendi auxilii contra Corinthios fuit. postremo: nec ipse caruit inuidia. Cleon siquidem & Hermippus poeta Comicus magni tunc in rep. eius laudibus obtrectantes: egerunt cum Lacedaemoniis: ut ab Atheniensibus peterent: uti Ciuitatem eorum piaculo expiarent: cui iam dudum genus Periclis esset obnoxium: sed oia Pericles superauit: de auctoritateq; propterea nihil diminuit. Cuius rei Thucydides multis meminit verbis. Excessit lento morbo: in quo sane a Theophrasto in libro de virtutibus reprehenditur: quod in ultimo morbo superstitiones quasdam aniles appensas collo ob liberationem ferret. Cuius iam pene exanimis audiisset quosdam de eius laudibus differentes: & quod nouies victor pro patria fuisset: ipse praeter spem locutus Nihil dicitis: inquit: O ciues. Na haec fortunae sunt partium. hoc potius dicite quod nemo propter me vestem mutauit. Cicero autem in Bruto de eo sic. Ante Periclem cuius scripta quaedam ferunt: & Thucydidem: litera nulla est: que quidem ornatum habeat. Et rursus alio loco. Pericles Xantippi filius adhibuit doctrinam in oratione quam quidem tunc nulla erat dicenda: tamen ab Anaxagora physico auditor exercitationem mentis a reconditis abstrusisq; ad causas forenses popularesq; facile traduxerat. Huius suauitate maxime exhilaratae sunt Athenae: huius ubertate & copiam admiratae: eiusdem vim dicendi terroremque timuerunt. Eupolis in huius labiis deam persuadendi seffitauisse dixit. Quintil. de eodem sic refert Cicero in Bruto negat ante Periclem scriptum quicquam: quod ornatum orationis habeat: eius aliquid qua ferri. Ego quidem non inuenio quicquam quod tanta eloquentiae fama dignum. Ideoque minus miror esse quod nihil ab eo scriptum putent. Haec autem quae feruntur ab aliis esse composita. Perianther Rex vniuersae septem sapientibus: Cypselo patri in regno successit. Olym. XXXVIII. regnauit annos. XL. Rogatus cur in Tyrannide perseueraret: cum esset sapiens: respondit: & sponte: & inuitu cedere: & que periculosum. Crudeliter igitur & in magna suspitione agebat: stipatus semper militibus: otiosos in foro & oscitantes vsq; formidans. Quapropter continuo erat in bellis: naualibus praesertim. vtrunq; possederat mare. Dicitur & Isthmum voluisse perfodere: & vxorem adeo dilexisse: ut etiam cum mortua concubuerit. Scripsit vno verbo. i. vita humanae praecipua. versus ad duo milia. Huius illud est. χολομ κρατει. Ira compefice. Et exercitatio totum valet. Diogenes Suidas. GN. Petreius Atinas Cimbrico bello primipilus sub. Q. Catulo: exclusam ad hoc legionem suam adhortatus: Tribunum suum dubitantem per hostium castra irrumperet: interfecit: legionemq; eduxit. donatus propterea corona graminea ob seruatum exercitum. Petreius dux Pompeianus a Caesare in Hispania superatus: ut in commentariis. Petronius Romanos complures clarosq; viros legimus. P. Petronius Aegypti praefectus ab Augusto missus Cor. Gallo successit. Aduersus Aethiopes bellum gessit. Quibus Regina Candace imperabat. Virili quidem animo mulier: sed altero capta oculo. Na Aethiopes Syenes praesidio expugnato Caesaris statuas euerterunt: captiuos duxerunt. Petronius cum paucioribus quam decem millibus peditum & equitibus. dccc. aduersus. xxx. hominum millia: primum compulsi in Pselea eos fugere: Aethiopicam urbem: deinde cum oppido in potestate recepit. Inde Nepata pergressus quam Cadaces regina fuerat: vbi eius filii morabatur: ipsa cum loco proxima esset: legatos misit qui de pace tractarent: redditis statuis & captiuis. Ille ingruens: Nepata cepit ac diruit puero fugiente: ratusq; vltiora inuia esse cum spoliis rediret: Alexandria praesidio relicto. e captiuis mille Augusto misit a Catabris reuertenti. Inter ea Candace cum multis millibus praesidium aggressam: Petronius cum auxilio anteuerit: & castrum ingressus multo apparatus confirmauit. Et cum illi legatos ad eum mitterent dixit: siquid vellent ad Caesarem praesentent: quibus negatis scire quod esset Caesar: & qua ad eum iret: dedit qui eos duceret in Samum. Itaque praesentem Caesarem inueniunt in Syria pergere parantem & Tiberis in Armeniam: ab eo qua volebant facile impetrauerunt. Nam & Tributa eis remissa sunt. Strabo lib. xvii. M. Petronius Granus Ceruris. viii. leg. sub Caesare: bello gallico militans: Gorgoniae portus a multitudine hostium tandem tenuit: donec locis spatium fugiendi daret. Mox Ducibus

Periander

GN. Petreius, Petreius Dux, Pompeia, P. Petronius Aeg. praef.

Petronius Granus.

hostium caesis: reliquos a custodia portae expulit. reuertentibusq; subsidio locis: vulneribus deficiens: Ite nunc ait incolumes. haec Plinius. Plutarchus autem in Caesare scribit de P. Petronio Granio. quod vnus e partibus Caesarianis: cum nauis eius qua Quaestor designatus in Africam uehebat: in Scipionis potestatem venisset: & ceteris interfectis: Quaestori Scipio incolumitatem polliceretur: respondit. Caesarianos aliis incolumitate dare: non accipere consueuisse. quo dicto se ilico gladio transuerberauit. Petronius alius a Val. de amicitia scribit. Qui Aelii beneficio ex humili loco ad equestrem peruenerat ordinem. Mox cum Aelius Placentiae praesens: ne in manus hostium veniret: gladio incubuit. Petronius quoque qui morientem iuuauerat: super eundem cecidit. T. Petronius consularis moriturus inuidia Neronis. ut mensam eius exheredaret: Trullam Murrinam. CCC. LLS. empta fregit. Plinius. T. Petronius pater Vespasiani. de quo inter Flauios diximus. Petronius Perenna Magnus Quadratianus. V. C. & in iustis praef. vrb. Constantinianis Thermas longa incuria & abolenda ciuilibus vel potius feralis cladis vastatione vehementer afflictas: ita ut agnitione sua ex omni parte perditas desperatione cunctis reparationis adferent: deputato ab amplissimo ordine paruo sumptu quantum publice patiebantur angustiae: ab extremo vindicauit: & prouisione longissima in pristinam faciem splendoremque constituit. Haec inscriptio Romae in Thermis Constantinianis. Petronius Diodorus scripsit ἀριτελεγομενα. i. contradicta: citat testis a Plinio. Petronius Arbiter poeta: cuius aliqua de medicina versibus conscripta ad nos peruenerunt. Petronius praesul Bononiensis huic nomini praeter omnis decem attulit. Qui ut ait Genadius: patre Petronio viro erudito & praefecto praetorii Theodosii Iunioris genitus: ab ineunte aetate sanctitati sacrisq; literis addictus est. Scripsit de vita monachorum Aegypti: aliumque de ordinatione praesulis tractatum. qui elegantiore aliquantulum stilo perscribit. Petronilla Petri apostoli filia virgo. Romae decessit & iacet. Huic febricitanti cur non succurreret sicuti aliis Petrus interrogatus respondit: hoc ei praestare. Petrus Chrysologus praesul Rauennas Petri discipulus praefectoria cet. Forocornelii. Sunt & huius nominis praecleari multi quae alibi dicent. Perillus inuentor aenei tauri apud Phalarim tyrannum: prius ipse iusto iudicio tormentum expertus. Perilla Ouidii poetae filia ab eo memorata. Poetelios non autem Perillos ut quidam. sic enim in antiquo marmore. C. Poetelios. C. F. Balbus. Is consul cum. M. F. Ambusto de Tiburtibus & Gallis quae auxilium tulerant triumphauit: Fabius ouans urbem ingressus est. Liuius. li. vii. Poetelius scriba tempore belli Macedonici agrum habebat sub ianiculo: in quo dum cultores alius terram moliantur: Duae lapideae arcae octo nos ferme pedes longae: quaternos late: inuentae sunt: operculis plumbo deuinctis. literis latinis graecisque vtraque arca inscripta erat: in altera Numam Pompilium regem Romanum sepultum esse. in altera libros Numae Pompilii inesse. Eas arcas cum ex inimicorum sententia dominus aperuisset: quae titulum sepulti regis habuerat: inanis inuenta sine vlllo vestigio corporis humani aut vilius rei. per tabem tot annorum omnibus absumptis. In altera: Duo falces candelis inuoluti septenos habuere libros: non integros modo sed recentissima specie. Septem libri latini de iure pontificio erant. Septem graeci de disciplina sapientiae quam illius aetatis esse potuit. Adducit Antias Valerius Pythagoricos fuisse: vulgarem opinionem qua creditur Pythagorae auditorem fuisse Numam mendacior probabili adcomodat fidem. Primo ab amicis qui in re praesenti fuerunt libri lecti: mox pluribus legentibus cum vulgarentur. GN. Poetelius praetor vrbanus studiosus legendi hos libros a. L. Poetello sumpsit. quod cum animaduertisset in eis plerumque dissoluentium religionum esse: ex S. C. libri in comitio cremati sunt. Liuius. xl. Q. Poetelii Duo Tribuni. P. Scipioni Africano dicem dixerunt. Cuius rei exitum in Scipione dicemus. Penelopen Icarum filiam Vysis coniugem vulgolaudatam. nonnulli impudicam faciunt. inter quos Duris Samius qui Troianam scripsit historiam. Pelopidas Thebanus aequalis Epaminondae cum quo quandoque militauit. Lacedaemonios pluribus cladibus apud Plateas & Thebias adfecit. Cuius Ptolemaeus bellum Alexandro Macedoni inferret: Pelopidas ab vtrisque accersit rei conciliandae gratia: contentione secuit: exulesq; reduxit adducto Thebas Philippo fratre regis pro obside: illo qui postea pro Graecorum libertate pugnas obibat. Missusq; deinde a Thebanis ad regem Artaxerxem de rebus publicis legatus: magnope honoratus. muneribusq; cumulatus: impetratis insuper quod voluit remigravit. Postremo contra Alexandrum Pheraem in Thessalos grassantem impator praesens: in praetio occubuit. Ipse vero Alexander condignas dedit postea poenas: ab vxore interfectus. Pigres Halicarnasus frater Artemisiae uxoris Mausoli poeta: Iliadis Homeri primus quibusq; versibus adiecit elegos eisdem incipiendo literis videlicet μηδὲν ἀειθεὶς ἀπληγῶς οὐδὲν ἀχρηστὸν μόνον γαρὸν ἄσποκῆρα τῆς οὐρανοῦ σοφίας. Suidas. Pindarus genere Thebanus: temporibusq; fuit Aeschyli poetae & Pef-

Petronii amicitia. T. Petronius consularis.

Petronius perpenna

Petronius Diodorus. Petronius poeta.

Petronius praesul.

Petronilla.

Pet. Chrysologus.

Perillus.

Perilla.

C. Poetelios.

GN. poete lius.

Q. poetelii trib. Duo.

Penelope. Pelopidas.

Pigres

Pindarus

larum expeditionis in Græciam. Duas suscepit filias a patre: tibiā primo: mox ab Hermione Lyram edoctus est. Eius gratia lacedæmonii in reliquā Bœotiam sequentes Thebis peperunt: an maduersa in foribus nominis eius inscriptione, quod etiam procedente postea tempore memorant Alexandrum fecisse. In quodā ipse carmine Athenas magnificas appellauit: quapropter pecunia a Thebanis multatus fuit: quam Athenienses grati deinde exoluerunt. scripsit lingua patriā id est dorica: Olympia: Pythia: Nemea: Isthmia: quorū magna pars amissa. Inter nouem Lyricos princeps putatur, qui sunt Pindarus: Alceus: Sappho: Stesichorus: Ibycus: Bacchylides: Simonides: Alcman: Anacreon. Hęc ex vetusto codice cōuersa. Altissimus ferē & verborū & sententiarū copia vt ait Quintil. grauitate arduus: cōstructione ac ordine immēsus ac plixus. Quē imitari posse Horatius negat. Apud gręcos vltima est lectio eorū q̄ iā p̄fecerūt inter poetas. sicuti & Thucydidis in soluta orōne. Pindarus alter Melani filius Halyatti regis Lydortū ex filia nepos. successit Ephesiorū Tyrannidē: q̄ capta Epheso postea a Cræso eius auunculo iussus discedere: secessit in Pelopōnesum cū parte substātiæ: dimisso domi p̄sede amico. author Aelianus de va. histo. Pinythus Lathynē nobilis grāmaticus Romę vna cū Epaphrodyto liberto Nerōnis. Pausanias. Pisandrus Camirē (Camirus em̄ ciuitas Rhodi ē) Eumolpi tpe: vt placet nō nullis antiquior Hesiodo. Poema ipsius Heraclea in libris duobus, vbi Hercules facta describunt. Alia vero ipsius falso ferunt: cū potius Aristee sint poetæ. Suidas. Pisandrus Larædeus siue Lycaonius sub Alexandro Mameæ versificator: scripsit variā histo. versibus. libris. LX. quā inscripsit Ἡρωικῶν θεογυμίων. Suidas. Pisandrus Nestoris filius. Piseus Tyrrenus æneā tubā inuenit, author Plinius. Pisones Calpurniorum p̄sapie fuere, quæ a Numa rege descendit. Calpurnius em̄ Numæ filius fuit, vt ait Festus. Horatius itē in poetica ad Pisones. Vos o Pōpilius sanguis. Prius sane q̄ domū illustrauerit. L. Calpurnius Piso frugi. q̄ Trib. Pl. legē primā de repetūdis pecu. Censorino & Manlio Coss. tulit. & causas egit. & multarum legū: aut author aut dissuasor fuit. orationesq̄ reliquit q̄ iā euauerunt. & annales sane exiliter scriptos. Hęc Cicero in Oratore. Quorum Annaliū verba Gellius lib. XI. ponit huiuscemodī. Eūdem Romulū dicunt ad cenā vocatū ibi nō multū bibisse: quia postridie negotiū haberet. ei dicit. Romule si istuc omnes homines faciant: vinū vilius sit. Is respondet. Immo vero carū. Si q̄tū quisq̄ voluerit bibat. Nam ego bibi q̄tum volui. Cicero itē in orationibus. L. Pisonē. C. Gracchus accusator cū in iudicium vocari mandasset: & Licetor dixisset Quem: cum multi essent Pisones. Cogis me inquit inimicū meum frugi appellare. Is filium habuit. L. Pisonem Frugi. qui vt est item author Cicero in sexta contra Verrem actione Prętor in Hispania interfectus est: tantusq̄ frugalitatis paternæ imitator: vt cum forte in exercitatione fractum anulum reficere vellet: aurificem Cordubæ iussit accersiri: ac in medio foro posita sella appensoq̄ auro: videntibus omnib⁹: anulum facere. M. Calpurnius Piso orator, de quo etiam Cice. in Bruto. M. Calpurnius Piso quicquid habuit ex disciplina: maximeq̄ ex omnibus qui ante fuerunt: gręcis doctrinis eruditus fuit. Habuit a natura genus quoddā acuminis quod iam arte reliquerat: quod erat in reprehendēdis verbis acutum atq̄ solers: sed sæpe stomachosum interdum etiam facetū. Is laborem quasi cursum ferētem diutius nō tulit. Et corpore erat infirmo: & hominum ineptias atq̄ stultitias quę deuorāda nobis sunt nō ferebat iucūdiusq̄: respuebat siue morose (vti putabatur) siue ingenio liberorū fastidio. Is cum satis floruisset adolescens: minor est haberi coept⁹ postea. Nam q̄tum detraxit de studio tantum amisit de gloria. Ad hunc dicit Pædianus Ciceronē a patre fuisse deductū. Qui orator fuit. & Proconsul. de Hispania triumphauit. Q. Hortensio & Q. Metello Coss. C. Piso Scatarius sermonis plenus orator: minime ille quidem in excogitando: verum tamen valuit simulatione multo etiam acutior q̄ erat videbatur. Cicero in oratore. C. Pisoni Crassipedi Genero meo: nullum tempus illi vacabat: aut a forensi dictione: aut a commentatione domestica: aut a scribendo aut cogitando. Cicero in Bruto. GN. Calpurnius Piso adolescens: amicus Catilinæ ac ob id suspectus: missusq̄ a Senatu in Hispaniam: vt per honorem legationis animus eius ablegaretur. Ibiq̄ dum iniurias prouincialibus facit: occisus est: vt quidam putant a. GN. Pōpeii clientibus Pompeio non inuito. Pædian⁹. L. Cal. Pisonem in quē est ofo Ciceronis: Socer fuit. C. Cęsarī dictato ris: Calpurniē pater. Pisones ad quos scribit Horatius poeticam: huius filii seu Nepotes Mœsiā subiugauerūt: alter eorū. L. Piso vocabatur. maxime a Seneca in ep̄la lib. xi. vituperat: his verbis. L. Piso vigēte bello Actiaco vrbis custos: ebrius ex quo semel factus est: maiorem partem noctis in cōuiuio exhibebat: vsq̄ ad horā sextam fere dormiebat. Hoc erat eius matutinum officium suum tamen quo tutela vrbis cōtinebatur diligentissime administrauit. Huic & diuus Augu

stus dedit secreta mandata cum illum p̄poneret Thraciæ quā perdomuit. Et Tiberius p̄ficiscēs in Capaniam cum multa in vrbe suspecta relinqueret & inuisa: puto q̄ bene cesserit illi Pisonis ebrietas. Piso nobilis adolescens quē Galba p̄cipue dilexit: ac adoptauit. Itē alius antea q̄ contra Neronem cōiurauit. Vtriusq̄ meminit Tacit⁹ in historia principū. Piso frugi alius: vnus e XXX. Tyrannis sub Galeno. Calpurnius Sura ephemeridas vitæ Galeni senioris scripsit. Pollio. Pirrho Eliensis ignobilis & paup fuisse tradit. Ab initio pictor: deinde philosophiē se confrens: nouā ingressus est viā nihil oīno adfirmando: nil turpe aut honestū: nil iustū aut iniustum natura nisi lege & cōsuetudine esse: vt id a quibusq̄ gentib⁹ duceret. Contra igit dogmata omnia se opponebat oīaq̄ refellebat. Vita p̄terea opinioni similis: vnus oīa sustinere: nihil oīno sensibus p̄mittens. Quare ii Pirrhonii: Aporetici: Sceptici: Zetetici: Ephectici appellati sunt. Pirrhonii ab authore. Aporetici q̄ semp addubitent. Sceptici q̄ semp quærant & nunq̄ inueniant. Zetetici q̄ semp in veritatis inuestigatione versent. Ephectici ab euentu q̄ post inquisitionē cōtineatur ad sensio. ex Suida. Huius igit & Erilli ac Aristippi iamdiu explosa sententia: vt ait Cicerō in officiis. Pirthus: qui & Neoptolemus: Achilles filius: amisso Troianis temporib⁹ per absentia paterno regno in Molossorum regione cōsedit: gentēq̄ a suo noīe Pirrhidas: deinde Epitrotas vocauit. Ibiq̄ Lanassa Hercules neptē ex oraculi Dodonei respōso rapta. VIII. sustulit liberos. Ex his virginibus matrimonio diuersis collocatis: ad finitares potentiamq̄ sibi conciliauit. Atq̄ Heleno Priami filio ob industriam & vaticinium Andromachen quā in diuisione Troiana p̄dæ acceperat: cū Chaonum regno cessit: breuiq̄ post tpe Delphis insidiis Orestis inter altaria interiit. Trogus lib. XVII. Pirthus rex Epitrotarū materno genere ab Achille: paterno ab Hercule oriundus eodē teste authore in eodem libro: cū propter odiū patris Aecidæ q̄ ab Epitrotis fuerat interfectus: ad necem & ipse quæretur: furtim subtractus ad Illyricos desert: traditusq̄ Heroe Glauci regis vxori nutriedus fuit. Cūq̄ natus annos. XI. esset reuocatus a suis: tanta virtute creuit: vt cū sicut Cæcilius scribit: imperiū orbis aīo agitaret: & Romanos potentes videret: Apollinem de bello cōsuluit. Ille ambiguo respondit. Aīo te Aecida Romanos vincere posse. Hoc ad se dictum trahēs auxilio Tarentinis cōtra Ro. venit. Leuinū Coss. apud Heracleam elephatorum nouitate turbauit. Cūq̄ Romanos aduersus vulneribus occisos animaduerteret: Ego inquit talibus militibus orbē terrarū breui tpe subicere potuissem. Amicis gratulātib⁹: Quid mihi cum tali victoria inquit vbi exercitus robur amissum est! Ad. XX. ab vrbe lapidē castra posuit. Captiuos Fabritio gratis reddidit. Viso Leuini exercitu eandē sibi ait aduersus Romanos quā Herculi aduersus hydrā fuisse fortunam. A Curio & Fabritio superatus Tarentum p̄fugit. Inde in Siciliā traiecit. Mox in Italiā Locros regressus pecuniam Proserpinæ auferre tentauit: sed ea naufragatione erepta est. In Græciam reuersus dum Argos oppugnaret: itū regule p̄stratus cecidit. Corpus ad Antigonū Macedonię regē relatū magnificeq̄ sepultū est. Ex his Plutarchus alia quedam addit: inter quę Pirrhi pollicem dextrī pedis: vim quandam diuinam habuisse dicit: vt eo pressi ex splene laborantes curarentur. Eū p̄terea ardere nō potuisse reliquo corpore cremato. Hęc hodie similitē virtutem in dextra Gallorum regum videmus qua angina seu struma adfecti liberantur. Pirrhi res gestas in Italia conscripsit Zeno historicus ille qui etiam Epitomen Romanarum & Carthaginensium rerū teste Diogene composuit. Pyttacus Mitylenæus vnus e Septem tempore Croesi regis. Huius illud: prouidere ne casus veniant: si forte venerint æquo animo tolerare. Fuit alter Pyttacus legislator vt Fauorin⁹ & Demetrius in homonymis meminere qui minor est appellatus. Aelianus autem de va. histo. Pyttacū quendam commemorat: qui de mola Pistrina Encomiū fecit: vt in paruo subiecto vim dicendi ostentaret. Idem de Sapiente dicit eum in templo fortunæ scalam construxisse: vt eius exprimeret effectū quū multi invita mortales ascendāt descendatq̄. Pysistratus Atheniensis Tyrannus clarus genere: eloquentia vero tāta: vt ea delinēti Athenienses libertate qua nihil charius habebant se sponte exuerent: illiusq̄ facundie: sanctitatem Solonis qui numen fuerat Ciuitatis: post haberent. Astu quoq̄ incredibili. Timens siquidem olim primores in ciuitate: voluntariis plagis domi adfectus ac terga cruentatus in publicum processit: vbi de crudelitate principū questus ad vlciscendum inimicos populum exciuit. Idem teste Val. de liberalitate: cū quidā medio foro filiā dissuauitatus fuisset: irascenti vxori respondit: si eos qui nos amāt cædamus: quid faciundum iis qui odio persequunt! Artes liberales maxime fouit. Bibliothecā prim⁹ Athenis publicauit: quam Xerxes vrbe portus ad Persas trāstulit. Eam deinde multis post annis Seleucus Nicanor referendam curauit. Homerus eius iussu in eum qui nunc est ordinem reductus. Qui

Pindarus Tyrannus.

Pinythus. Pisandrus poeta. Pisandrus iunior. Pisandrus nestoris. Piseus. Pisones. L. Cal. piso frugi

L. Cal. piso frugi filius.

M. Cal. piso orator.

C. Piso Scatarius.

GN. Cal. Piso adolescens. L. Cal. Piso socer Cæs. Pisones Horatiani.

Piso Galba. Pisonem. Pisonem. Pisonem. Pisonem. Pisonem. Pisonem.

Pirrhos Achilles.

Pirrhos rex.

Pyttacus sapiens. Pyttacus legislator.

Pysistratus tyrannus.

Pythistratus
historicus.
Pyreicus
pictor.
Pyrgoteles
Pythagoras.

dam filio Hipparcho referunt. Regnavit annos. XXIII. quo tpe Servius Tullus Ro. vt author Gellius. Plura de hoc & quod sit Tyrannidē adeptus: vide apud Trogi lib. II. Pythistratus alter Larissius historicus commemoratur a Suida. Pyreicus minoris penicilli pictor humilia secutus: si eo summam adeptus est gloriam. Sutrinas: conlras: alinos & obsonia pinxit: & his similia. Quare vt vespertilio cognominatus est. quasi humiliū & sordidorum pictor: quippe hę pluris veniere q̄ maxime multorum ediuerso medicinę: vt inquit. M. Varro. Pyrgoteles Sculptor nobiliss gemmarum: a quo tantum Alexander sculpi volebat. Pythagoras Samius philosophus patre Demaratho locuplete ac negotiatore: in Aegyptum primo mox Babyloniam discēdi syderum cursus gratia profectus est. Inde regressus in Cretam ac Lacedemoniā peruenit: vt Lycurgi & Minois inclytas ea tēpestate leges agnosceret. Ad vltimum in Italiam transmittens Crotonē confedit vbi populos luxurię aduetos: auctoritate ac doctrina ad frugalem cultum reuocauit. Matronas ad pudicitia: iuuenes ad modestiā cohortari cepit. Ei⁹ passim sanctitate ac vite abstinentia inductę mulieres: auratas vestes ornamentaq; lasciuiora in templo Iunoni cōsecrauerunt. Sed & ex iuuenibus. CCC. cū sodalitiū iure sacramento quodam nexi separatim a ceteris Ciuibus religionis ac modestię causa agitent: suspitione clandestinę coniurationis ciuitatē in se cōuerterunt. Itaq; eos in vnā domū coactos vulgus cremare cōtendēs: tumultu oīa compleuit. vbi. LX. periere: ceteri in exiliū pfecti. Pythagoras itaq; cū multos annos Crotonē exegisset Metapontū migravit ibiq; decessit. Cuius tāta fuit admiratio vt ex domo eius templū facerent eumq; pro deo colerent. Hęc ex Trogi lib. XX. Quintilianus autem lib. IX. Cicero vero ait: Tāta opinio de Pythagora preiudicata potuit: vt eius etiam sine ratione valeret auctoritas. Docuit in Italia regnante Seruio Tullo vt Liuius: & Dionysius auctores. Eius Philostratus in principio vitę Apollonii: pluribus verbis meminit. Quem admodum ab omnib⁹ abstinere animabus: animaq; reducem putaret. Se ppter ea Euphorbum Troianum dicebat. Deinde Pauonem fuisse. Ex quo Persius noster Pythagoreum appellat pauonem. De ipsius secta scripsit Iamblycus libros tris qui adhuc extant. In quos Commentarios edidit Simplicius: opus vtrunq; in bibliotheca vaticana conspicit. Ipsius apophthegma φιλῶν πάντων κοινῶν Amicorum oīa cōmunia. Pytheas siue Python Atheniensis orator audacissimus. Captus quondam ob æs alienū e custodia in Macedoniam aufugit. Vnde paulo post domum reuertit. Scripsit orationes iudiciales & Cōciones & alia. Suidas. Pythis: pictor. cōcertans superatus est a Timagora Chalcidēsi: qđ ipsius Timagorę carmine vetusto apparet. Plinius. Pythodorus Strabo suo dicit tpe in Ponto regnasse. Platonis pueri labris olim apes infedisē: vt memorię proditum est: mellisue pdigium eloq; tīa fuit. Eruditus Athenis primū a Socrate: statim dum licuit in Italiā profectus est: vt Pythagoreos audiret: vbi Philolai Crotoniatę libros: de secta Pythagorea: centū Minis etiā in difficultate rei familiaris mercatus est: ex quibus plura in suū Timeum vsurpauit. In Aegyptum dein de perans vt audiret Gymnosophistas: oleū ait Plutarchus secū mercaturę grā vexit: vt viaticū suppeditaret. vbi libros Moseos legisse credit: ex quo videt preter omnes philosophos ad nostrā fidem ppius adcessisse: vt placet Augustino. Nam Deū & materiā primā rerum principia ponit: cum alii alia dixerint elementa. Idē Augustinus ait in lib. de Ci. Eligimus platonicos omnium philosophorum merito nobilissimos: propterea qđ sapere potuerūt immortalē atq; rationis participē hominis animam: nisi participato illius dei lumine a quo & ipsa & mundus factus beatā esse non posse. Ita illud qđ oēs appetūt id est vitā beatā quenq; eorum adsecuturum negat qui non illi optimo: qui est incommutabilis deus puritate casti amoris adherescit. Academiam lectam a villa sua vbi commorari solebat instituit: qui post eum secuti non: Academici sed Platonici dicti sunt. E quibus Plotinus: Alcino: Proclus: Apuleius: Maximus. Ammonicus: Pletho innumerabilesq; alii. Omnium doctrinarum presertim Geometrię studiosissimus fuit. In qua Euclidē & Architam Tarentinum: Theodorūq; Cyreneum audiuit: ex qua sane sciētia secreta quędam inuestigasse in libris suis a paucis comprehēsa quę ad rerum naturam tum diuinitatem pertinerent. Ter in Siciliam ad nauigauit: primo Aetnę flagrantis visendę grā vt Apuleius ait. Reuersus apud Aeginā captus ac minis. XXX. venūdatus. Deinde a Nicete Cyreneo redemptus fuit. Iterum rediit sub Iuniorē Dionysio spe liberādī Siciliam. Sed paulo post expulso Dione & ipse suspectus remigravit. Tertio cum maxime nollet: rogatus ab Archita vt Dionē Tyranno recōciliaret: iter: ingressus ab eodem Dionysio obuiam procedēte quadrigis exceptus est. Demum in suspitionem veniens: vix rogante & spondente pro eo Archita dimissus. Dialogum primus illustravit: licet prius vt aiunt inuētum a Zenone Eleate: vt Aristoteles in primo

Pytheas.
Pythis.
Pythodorus.
Plato phis.

21
21
21
21
21

de poetis tradit: vt aut Fauorinus ab Alexamene Teio. Militasse autem pro patria ter dicitur. Decessit annos agens. lxxi. morbo vt fertur pediculari. Libros commemorare qđ vulgo innocescant: periergon fuerit. Quintilianus sic scribit. Platonē quis dubitet esse philosophorū præcipuum: ex quo multum eloquētię se traxisse Cicero fatetur: siue acumię differendi siue eloquēdi facultate: diuina quadam & homerica: multum enim supra psam orationē & quam pedestrē grecivocant surgit: vt mihi nō hominis ingenio sed quodam delphico videat oraculo instruct⁹. Vita celebs fuit ac castus: vt ait Augustinus: semel in die vescebat: raro ridebat. Circūferuntur tamen quędā eius epigrammata in pueros amatos ab Apuleio posita. in Altera pri⁹: Astra vides vtinā fiam mi sydus Olympus vt multis sic te luminibus videam. Lucifer ante meus rutilans mortalibus Aster Hesperus a fato manibus ecce nites. Ponit itē & alia epigrammata in Alexim in Phędrum: in Dionē qđ lasciuia: vita tamen pbus inuētus. Eius Genesim Iul. Matern⁹ ita descripsit. In Horoscopo Aquarū cum Marte & Mercurio: soleq; in piscibus in domo quinta: lunā in geminis: in septima Iouem in Leone: in octaua Saturū in libra. Nomē ei ab initio Aristocli fuit. Ob humerorum deinde latitudinē Plato appellatus. In eius operibus numeri vis deprehēditur teste etiam Cicerone. qui ait in quodā loco: difficilior Numero Platonis. Platonē Arheniensem poetam prisę comedię tempore Aristophanis & Eupolis Suidas & Athenus in Dimnosophilis: fabulę eius. xxiii. cōmemorant. Tris item alios Diogenes: vnū Rhodium philosophū discipulum Panetii: Alium Peripateticum de Aristotelis Iudo: Tertium Praxiphanis discipulū. Plautus poeta Comicus Farsinas vt mōstratur in eo loco ex antiqua inscriptione: cui vulgo Sarsinas scribatur. Plotus ab initio teste Festo appellatus: a pedum planitię: quos Plotos Umbri vocant. Si quando a mola asinari vacabat: cui additus ob paupertatem erat: fabulas cōponebat quas vendideret: eę quidem. XX. ferunt oēs actę nostris tēporibus. Ponit a. M. Varro in libro de poetis Plauti epigramma huiusmodi. Postq̄ est morte capt⁹ Plaut⁹: Comœdia luget. Scēna deserta ē. Deinde risus Iulus iocusq; & numeri Innumeriq; simul collachrymarū Hic ceteris comicis presertim Varronis q̄ ait. Si musæ latine loquerentur: Plautino sermone loquerent. Plāci & Plauci diuerse Romę familie. Plāci enim ex planitie plantę: sicuti Panis a latitudine teste Festo appellati. Ex his fuere. L. Munat⁹ Plācus vir cōsularis & pretorius ac orator: Ciceronis discipulus. Ad quem sunt eius epistolę. Is dum Gallā comatam regeret: Lugdunū cōdidit: & Rauricā q̄ nūc Bahlea est: vt etiam ex ipsius antiqua inscriptione deprehenditur: quę adhuc Caietę in turri quadam quę dicitur Orlandi legit hoc modo. L. Munat⁹. L. F. L. N. L. Pron. Planc⁹ Cof. Cens. Im. vii. iter. vir. epul. triūph. ex Retis: ad Saturni fecit: de Manubiis: agros diuisit: in Italia Beneuētū: in Gallia Colonias deduxit Lugdunum & Rauricam. Magnus alioquin scurra fuit: patrię infid⁹: in quo maxime sperabatur. Is cū exercitū Antonio de improviso apud Mutinā contra Octauium subuenit. Frater eius. C. Plotus Plancus cū a Trifuriis pscrip⁹ in regione Salernitana lateret: odore vnguenti proditus: cōprehensus seruos dñm celātes in tormentis esse diu: minime sustinuit. Quapropter sese sponte manifestauit. Plinius. C. Plautius. C. F. C. N. Qui in ho. DXXVI. honore venox appellatus est. Hęc inscriptio antiquissimi marmoris ante bellum Samnitum in domo Prosperi. S. Cruce Romę vna cū aliis nominibus. Quare enim venox sit appellatus: Frōtinus declarat: ob aquarū videlicet venam ab eo repertam. L. Plautius Hypseus Flamē quirinalis apud Liuiū. XXXVII. M. Plautius cum classē. LX. nauium in Asiam duceret: Tarentūq; adplicuisset: atq; illic vxor eius Orestilla quę eum secuta fuerat: morbo decessisset: in rogum imposita: inter officium vngendi & osculandi stricto gladio incubuit: quę interea amici sicut erat togatū calceatumq; corpori vxoris iunxerunt. Val. de amore Con. Plautius Lateranus Cof. Des. in coniuratione deprehensus a Nerone ac necari iussus. author Tacitus. T. Plautio. M. F. A. N. Syluano Acliano Pontif. Sodali Aug. III. vir. AAA. FF. Q. Ti. Cæsaris legat. Leg. V. in Germania. PR. vrb. leg. & comiti Claudii Cæsaris in Britannia Consuli Procons. Asię legato Propta & Moesia in qua plura q̄ centū mill. ex numero trāspadanorū ad p̄stada tributa cū cōiugib⁹ ac liberis & principib⁹ aut regib⁹ suis transduxit. Motum orientē Sarmatarū cōpressit quīs parte magna exercit⁹ ad expeditionem in Armeniā misisset. Ignorōs añ aut certos po. Ro. reges signa Romana adoratos in ripā quam turbatis perduxit regibus Bastarnarū & Roxalanorū filios: Dacorū fratru captos aut hostibus eictos remisit. Ab aliquib⁹ eorū obfidēs accepit: per quod pacē provincię & confirmauit: & per obsidēs Scytharū quōq; regem a Cherōnesi ex ea puincia magno tritici modo Annonam. PR. adleuauit. Hunc legarum in Hispaniam ad p̄fectum vrbis remissum Sen

Aster puer.

Plato poeta

Plautus.

L. Munat⁹ Plancus. Lugduni cōditor & Basileę.

C. Plotus Plancus.

L. Plautius Hypseus. M. Plaut⁹ Plautius Lateranus T. Plautius Syluanus.

tas in prefectura triumphalibus ornamentis honoravit: authore Im. Caesare Augusto Vespasiano verbis ex oratione eius. Q. I. S. S. Moesia ita profuit: vt non debuerit in me deferri honor triumphalium ornamentorum: nisi quod latior contigit ei mora titulus prefecto urbis. Hunc in eadem prefectura urbis Imp. Caesar Aug. Vespasianus iterum Consul. fecit. P. Plautius Pulcher Triumphalis fecit. Huiusmodi hodie inscriptio in via Tiburtina conspiciat. Plinium Secundum iam constans fama Veronensem facit sub Vesp. Imp. quorum interdum negotia administrabat: noctibus vero & successibus ut ipse inquit temporibus opus de natura conscripsit: vnus omnium parcissimus temporis. Perit in montis Vesui incendio dum eius causam indagare cupit. Eius vitam diligentius enarrat Nepos eius ex sorore Caecilius Plinius: cuius extat libellus epistolarum: ac de viris illustribus: praeterea Panegyricum in Traianum principem: quo gratias agit Consul ab eo factus. Causas actiua uitae: fidos habuit in Nouocomensi. Quintilianum filiam dote iuuisse & Martialem poetam secedentem viatico profectum fuisse testat. Plotius Gallus patria Lugdunensis dicendi praceptor. Romae profitebatur. a quo se Cicero in libro de Oratore & in epistola ad M. Titinum cum Q. fratre olim puer latinis literas edoctum fuisse testatur. a Tranquillo autem inter Rhetores ponitur. Plotius Crispinus: quem Aretalogum fuisse cognominatum quod garrula scripserit carmina: Porphyrio narrat. Plotinus philosophus Platonius Aegyptius natione fuit e ciuitate Lyco. discipulus Antonii: praceptor Porphyrii: Galeni: Claudii: Taciti & Probi temporibus. Composuit libros. LIII. sectam continentem platoniam. Quorum obscuritatem Porphyrius eius vitam describit: satis aperuit. Fuit corpore gracili tenuique validudine: morbo sacro obnoxius. Haec & Suida & Eunapio graecis authoribus. Plutarchus Cheronensis Traiani temporibus: a quo in Illyricum missus consulari potestate: iustumque omnibus in Illyria magistratibus: vt absque eo nihil ageretur. Scripsit copiosa praeter vitas parallelas iam vulgo nota. Plutarchus Nestorii. F. Atheniensis sophista praceptor Syriani quod scholae praesidebat Atheniensis sub Iuliano principe. author vtriusque Suidas. Polycrates & Sylosontes fratres Samiorum tyranni. Quorum alter Polycrates fortuna opibusque clarus perpetua usus felicitate praerogam ad extremum: quam uti temperaret: anulum sibi charissimum in mare proiecit: quem deinde a piscatore recepit: capto pisce qui eum deuorauerat. Ad vltimum a Persarum Satrape dolo captus ac suspensus est. ex Strabone libro. XIII. Fuere hoc tempore Pythagoras: Anacreon. Polycrates Ephesiorum praefulus vna cum caeteris Asiae praefulis ex vetere quadam consuetudine cum Iudeis. XIII. luna pascha celebrabat Quapropter cum se tueri vellet aduersus Victorem pon. epistolam Synodicam scribit: in qua docet se apostoli Ioannis & veterum auctoritate sequi. Fuit temporibus Severi principis. Quando & Narcissus Hierosolymis. ex Hieronymo. Polyclerus Stratuarius duas eodem argumento statuas fecit. Alteram arte sua: alteram vero vulgi opinione: quam de sententia cuiusuis praetereuntis caelauerat Quibus perfectis turbam admittit. Ac primum sua ostensa magnopere laudatur. Altera deinde non aequae. Atqui inquit: Scitote quod hanc quam tantopere laudatis ego feci: quam vero vituperatis vos fecistis. Author Aelianus de va. histo. Polycarpus Ioannis apostoli discipulus. Ab eoque Smyrnae praefulus creatus: Sanctitate & doctrina totius Asiae princeps. Hic ob quandam pasche controuersiam Imp. M. Antonino & Anacleto sedere: Romam venit: ubi plurimos Christianos Marcionis & Valentini persuasione deceptos ad officium reduxit. Postea vero. M. Antonino & L. Aur. Commodum Imperantibus quarta post Neronem persecutione Smyrnae spectate Proconsule cum vniuerso populo in Amphiteatro igni traditus est ac inter Martyres relat. Scripsit ad Philippenses epistolam valde perbatam ex Hieronymo. Polystratus & Hippoclidus Epicuri discipuli eodem die nati: eodemque in vltima senectute elati. Valerius Polybius Megalopoli Ciuitate Arcadiae: praceptor Scipionis Africani. Ptolemaeo Euergete apud Aegyptum regnante. scripsit Romanam historiam libris. XL. Incipit a fuga Cleomenis Spartiatae & Philippi Persei filii Macedonum regis. Post haec Romana attigit. author Suidas. Eius hodie superstites tantum. V. libri: a Nicolao Perotto Praefule Sipontino Nicolai. V. tpe in latinum conuersi sermonem. Polyenus Sardinus tempore Caesaris Dictatoris & Antonii. III. uiri. Scripsit orationes iudiciales: triumphum Parthici. M. Antonii libros tris. Fuit alter Macedo genere: qui de Thebis scripsit: & de re militari libros totidem. Suidas. Polyuetus Comicus poeta. fabula ipsius ut scribit Athenaeus. Polyzelus item Comicus: fabulae ipsius nonnullae a Suida ponuntur. Polydamas Paneratistae: aemulatus Herculem: leonem inextremis amplexus superauit. Taurum ingentem apprehensus extremis pedibus retro tenebat. Curum agitatum sese opponendo altera manu apprehensum ex cursu retrahabat. In equosque insiliebat delecto auriga. Aduersus a Dareo Antaxeris. magni filio ter apud eum ex prouocatione victor fuit. Postremo viribus suis confusus interijt post coenam in caeuerna cum saxum ruinam

Plinius. Plinius Nepos.

Plotius Gallus. Plotius Crispinus. Plotinus.

Plutarchus.

Plutarchus Atheniensis Polycrates tyrannus. Polycrates praefulus.

Polyclerus.

Polycarpus.

Polystratus. Polybius.

Polyenus.

Polyuetus. Polyzelus. Polydamas paneratistae.

a vertice minaret: diffugientibus conuulsis: confusus ipse manibus posse sustinere oppressus est. author Pausanias. Polydamas Panthoi filius: socius: & magister: & aequalis Hectoris: vt author Aelianus. Homerus scribit Iliados. XVIII. hunc eloquentia: Hectorem armis valuisse. τοισι δε των λιδαρμασσων περιμμερος ηρχετο γορευειν παρθεοι. Διοσ ο γαρ ο ζδσ δρα παροσω και οπισω εκτορι. Διημ εταρεισσ ιηδ εμ μυκτιγεμορτο ελλ ο μεν αρμυθουσιμ δα εγχει πολλομ ερικα. Dares historicus hunc dicit ad castra noctu Graecorum praefectum Troiam perdidisse. Polydorus Priami filius missus a patre initio belli cum magna vi auri ad Polymestorem Thraciae regem generum tutelae gratia: ab eodem auaritia gratia trucidat. author Virgilius. Polygnostus Thasius: & Dionysius Colophonius pictores eodem tempore nobilissimi: verum alia alii. Polygnostus in picturae tenuitate valebat: plicas vestium mollitiasque signorum imitabat. author Aelianus. Pausanias autem lib. X. de eodem sic scribit. Polygnostus pinxit Oceanum torquentem spartum & asinam prope rodentem: Quod sane enigma est eius: qui frustra quidem laborat si habet uxorem prodigam: ex qua prouerbium: cum frustra quis aliquid contendit οκρως δόμιγγα σνράγει. Oceanum enim vocant augures auam quae maxima est: & pulcherrima inter erodios rarissima inuentur: quae minime castigata continuata sollicitudine volitando: singula quis minima & obscura expauescit idola. Iul. Pollux Naucratis graemeticus sub Commodum principe praecipiebat Athenis. Decessit natus annos. LVIII. Scripsit ad Commodum onomatonum libris decem quem habemus. Scripsit & alia quaedam: vt est author Suidas: quem non extat. Philostratus quoque inter sophistas ponitur: cuius characterem in dicendo narrat: quem nec laudat: nec vituperat: vna tamen ei laude dulcis pronuntiationis attributa. Polus Agrigentinus sophista Gorgiae auditor: primus in oratione inuenisse dicitur Parisa & antitheta & similiter desinentia: quod minime verum: sed iam inuentis saepe usum fuisse constat: ex quo Plato in eius dicendi genus cauillans ελωσε ωλωε inquit id est loste pole: hoc est optime pole: vt te secundum te appellem. haec Philostratus. Suidas autem eum scripsisse dicit genealogiam eorum qui ad bellum Troianum praefecti sunt: simul & nauium catalogum. Pollionem inter Asinos diximus ex ordine. Pompeios hos legimus. Q. Pompeius contra Numantinos missus: ab eis superatus. ignobilem pacem facit: author florinus lib. III. Huius filius siue nepos. Cn. Pompeius Strabo Magni Pompeii pater Nouicomum coloniam deduxit. In bello sociali Imperator delectus: de Picentibus triumphauit: vir admodum durae disciplinae. Eius filius. Cn. Pompeius Sylla paribus adhaesit: ab eoque ad vltimos inimicos missus in Africam: Domitium prius expugnauit: Iarbam regem cepit: de quo triumphauit: nondum patientibus annis: quare ab exercitu Syllae magnus consalutatus est. Inde contra Sertorium in Hispaniam praefectus: Metelli copiis sese coniungens: eum cum tota factione sustulit. Mox delectus Imperator ad bellum Piraticum: tribus mensibus id cofecit. Dein successor. L. Lucullo missus: de Mithridate triumphauit. Tigranem Armeniae regem ei ad genua procumbentem: in regnum restituit. Inde Iberos: Albanos: Iudaeos debellauit: capto eorum rege Aristobolo: in triumphum vna cum filio Tigranis ducto. Extincta uxore Iulia Caesaris filia: Corneliam Scipionis filiam viduam a P. Crasso. M. filio relictam duxit. Neapoli demum grauissima febre correptus: parum abfuit a morte: quae si contigisset: melius cum eo actum fuisset: ob insequentis belli civilis calamitatem. Na Pharsalica pugna a Caesare copiis longe inferiore superatus: & in Aegyptum fugiens: regis perfidia ab Achilla praefecto interfectus est. Triumphum cum ex oriente olim rediisset bi duo egit: praenotatis gentium titulis victarum: quem a Plinio in. X. itaque a Plutarcho ordine adnotant. Hoc quasi vitam & rerum ab eo gestarum breuiarium fuerit. Pompeii iuuenes eius liberi: alter apud Mundam a Caesare in Hispania: alter apud Sicilia ab Augusto postea victi: ex quibus Sextus Pompeius Piraticam exercuit. Lucanus. Sextus erat magno proles indigna parente Qui mox Scyllaeis exul graefatus in vndis: Polluit aequoreos siculus pirata triumphos. Sex. Pompeius alius vir praetorius sub quo Valerius Maximus se militasse dicit: & quem Ouidius de Ponto pluribus in locis laudat. Huius pater Sex. Pompeius Hispaniae citerioris princeps: cum horreis suis ventildis praesideret: correptus dolore podagrem merfit in triticum sese sup genua: leuat usque siccatis pedibus mirabili modo. quo postea remedio usus est Plinius. Q. Pompeius Rufus Syllae filius nepos: trib. pl. cum T. Munatio Planco aduersissimus Miloni: in cuius causa dixerat paucis post diebus quod Clodius esset occisus: Milo dedit: quem ex curia desideretis: ego dabo quem ex capitolio mulctetis. Idem Milonem ad se in hortis venientem aspiciens misit nuntium ne veniret. Q. Pompeius qui Bithynicus est dictus: summo studio dicendi: multa quoque doctrina: incredibilique labore atque industria. Huius actio non satis commedabat orationem: in hac enim satis erat copia: in illa leporis parum. Cicero. Festus quoque de eodem sic ait. Pompeius Bithynicus e supellectili regia signum ephibi mitram tenentis arenamque ruentis exercitationis gratia more graecorum Romam portauit: & in capitolio posuit. Pompeius Lenus magni libertus gratia

Polydamas Troianus.

Polydorus. Polymestor. Polygnostus.

Pollux graemeticus.

Polus sophista.

Pollio. Q. Pompeius. Cn. Pompeius. Strabo. Pompeius mag.

Pompeii iuuenes. Sex. Pompeius magni. Fi. Sex. Pompeius praetorius. Sex. Pompeius Rufus.

Q. Pompeius Bithynicus.

Pompeius Lenus libertus.

remedia q posthabet

C. Pop. Eufconius. maticus de herbis & plantis scripsit. C. Pompeio Eufconio conditori factionis Ruffate: & factio num primus patrono benemerenti optimo & pientissimo liberti & liberte heredes fecerunt de suo. repertū Romę in æde diuę genitricis de pace: qđ ideo posui: vt plane videatur antiquos quoq; quandoq; sine diphthongis scribere consueuisse: sicuti & in aliis plurib⁹ locis reperit. **Pomponii** plures ex eadem domo cōmemorati. **Pomponius Atticus** a Nepote scribitur elegantissime: cuius epitomen auctoris subiiciam. Is nobilis eques Ro. excellenti ingenio & amicus Ciceronis in primis fuit: vnde Atticus Ciceronis est appellatus. Qui postq̄ vidit Cinnano tumultu repub. esse turbatam: secessit Athenas: vbi longo tempore moratus: & ciuitatem: & omnium gratiam moribus elegantissimis promeruit: linguam ita probe didicit: vt Attici cognomen adlequeretur. Humanitate: diuinitq; simul p̄ditus fuit: quib⁹ amicos libenter impertiebat. Nam & Ciceronem ab vrbe pulsum. LLS. CCXL. milibus: & Brutum ab vrbe fugientem nummis cētum est profecutus. Erat alioquin grauissimus: vt quę religiose polliceret: pręstare omni diligentia niteretur. Mendacium nec ipse dicebat: nec pati poterat. Quapropter omnes ei res suas amici curandas certatim dabant. Consiliumq; ab eo de repub. deq; rebus magnis petebant. Studiis sese totum tradiderat: procula repub. non necessitate: sed iudicio. Antiquitatis maximus admirator & custos: adeo vt Augustus quo cum erat ad finitatem coniunctus: nulla dies foret: quin eum aliquid de veterum rebus: aut doctrina rogaret: aut quęstionem aliquam ei proponeret. Scripsit de imaginibus volumen: vbi singularum familiarum origines enarrauit: ac versib⁹ nō minus quaternis ornauit: eosq; q̄ honore rebusq; gestis periret. Scripsit & de cōsulatu Ciceronis vnū volumē. Fuit & erga domesticos facilitate tanta: vt iurauerit cum matre nonagenaria se nunq̄ in gratiā rediisse. Cū sorore pariter nullam gessit simultatem: dicitur cū his quos diligas minime irasci oportere. Abstinentia præterea singulari: vt qui procul egerit ambitione: & præter patrimonium nihil quicq̄ appeteret: nec ædificator: neq; emax fuerit. Vltima senectute morbo correptus: seipsum ei bi abstinentia necauit: sepultusq; in via Appia in monumento. Q. Cæciliū auunculi sui. Hęc Nepos. Duo quoq; Pomponii etiam Ciceronis tempore. Alter. L. Pomponius Bononiensis Atellanarum scriptor: quem Solinus ait vt mirum nunq̄ ructasse. Alter. Cn. Pomponius orator patron⁹ acer acerbisq; in dicendo: & lateribus pugnans: vt ait Cicero in oratore. Iulius item Pomponius Secundus Quintilian⁹ tempore: inter tragicos lōge princeps. Quem senes Pindarum tragicū putabant: conditione atq; nitore præstare confitebant. hęc Quintilianus. Tacitus vero de eodem. Pomponius Secundus in nostris tēporib⁹ Domitio Aphro vel dignitate: vel fame perpetuitate cesserit. Plinius vero eum cenam. C. principi dedisse dicit: in qua vinum CLX. annorum fuit. Pomponius quoq; iuriscōsultus. Polemon Atheniēsis philosoph⁹ prima adolescētia lasciuus: & voluptatibus deditus: cū patentē Xenocratis scholā intrasset: deq; modestia & moribus sermo versaret: ita demū ad eū flexit animū: vt relicta incontinentia: se totū philosophiæ addiderit: ex quo postea eius scholā successit. auctor Gellius. Diogenes vero plura eum scripsisse testat. Suidas contra: nihil scriptū reliquisse: libenter quoq; & Homerū & Sophoclem lectitasse: quoq; alterum Homerum tragicū: Homerum vero Epicum Sophoclem appellare cōsueuerat. Polemon cognomen to Helladicus: genere Iliæus: historicus nobilissimus: equalis Aristophanis grāmatici: Panetii discipulus: scripsit de origine ciuitatū Phocidis: Pōri: Lacedæmonia: Geographiam: & de cursu solis libros tris. Suidas Polemonē aliū scripsit. Philostratus in sophistis e Laodicea Caria: qui Smyrnæ vixit ac præcepit: æqualis Herodis Attici sub Hadriano princeps: ad quem legatus quandoq; Smyrneorū missus: ab eoq; honorifice exceptus: & Museo Aegyptio descript⁹ est. Aliaq; de eo ab eodem auctore ponunt: minima quidem quę ad rem nō pertinent. Popilii a Pompiliis diuer si legunt. Quorū princeps. M. Popilius Lenas cum consul esset: eodēq; tempore sacrificium publicum cū læna faceret: q; erat flamen Carmentalis: plæbis cōtra patres seditione nūriata: vt erat læna amictus: ita venit in concionem: seditionēq; cum auctoritate: tum oratione sedauit. Cicero in Bruto. Hic etiam teste Liuiō cons. secundū cum. M. Fabio Ambusto factus: Tiburtes bello victi: agris eorum vastatis. C. Liciniū Stolonom. X. milibus æris eius lege damnauit. M. Popilius a Numaninis cum qbus pacē factam senatus irritam censuerat: cū exercitu fufus fugatusq; est. Liui. LV. Hic deinde ob rem sua culpa male gestā in exilium actus. Popilius legatus ad Antiochū qui Ptolemæum regem amicum po. Ro. obsederat: missus nuntiatū vt a sociis populi Ro. abstinere: cunctantē responsūq; differentem: virga circūsepsit: ne vltra spatium illud differendo: exiret: ex quo territus Antiochus: bellum omisit. Liuius. XLV. & Valerius. Plinius tamen. C. Octauium pro Popilio ponit manifesto errore. Popilius Lanatus qui Ciceronem occidit pa tronū eius

in causa capitis. auctor Valerius. Romæ in verustissimo marmore sic legit. M. Popilius. M. F. M. N. Lenas. Et alia Tibure inscriptio pro templo. S. Pauli. C. Popilio. C. F. Quint. Carapedoni Cōs. VII. uiro Epulon. Sodali Hadriani legato Imp. Cæsaris Antonini Aug. Pii Propr. Germaniæ: & exercitus nuper in eo tendentis curator operi publico. R. præf. ærarii Satur. Curatori Viar. Aureliæ veteris & nouæ Corneliæ: & triumphalis legato leg. X. Frentensis: a cuius cura se excusauit prætori tribunoplæ. Q. diui Hadriani Augu. in oibus honoribus candidato imperator: trib. Latiaclauialis donato donis militaribus a diuo Hadriano ob Iudaicā expeditionē. XV. uiro Scliri bus vindicandis patrono municipi curator maximi exempli. S. P. Q. Tiburs optime de repu. merito. Pompiliū aut a Numa Pomp. originem habere: qui in Romulo dicitur. Possidonius Rhodius philosoph⁹ Stoicus: docebat Rhodi. discipul⁹ & successor Panetii. venit etiā Romā. M. Marcelli tēpore: scripsitq; multa. auctor Plutarchus. Possidonius Olbiopolita historic⁹: scripsit post Polybium historiam libris. LIII. vsq; ad bellū Cyrenaicū: & Ptolemęi: præterea declamationes rhetoricas: argumēta in orationes Demosthenis. Suidas. Hunc Strabo testatur suo tempore fuisse. Possidonius Aphricæ præsul: Augustini cōtubernalis. Cuius etiā vitā scripsit: præterea Homiliarū libros. VII. epistolarū toridem: aliarūq; rerū cōplures. Auctor Ptolemæus Lucensis. Possidippus Casandreus comic⁹: docuit anno. III. post mortē Menādri. ei⁹ fabulę vsq; XXX. Suidas. A. Posthumus dictator in bello latinorū: quod Tarquiniū fuga excirauit confugientis ad generū suū Manlium ducem Tusculanorum. Itaq; collatis signis apud lacum Regillum: quum victoria vtrinq; nutaret: magister equitum Romanis equis franos detrahi iussit: vt irreuocabili impetu ferrentur in hostes: vbi tandem aciem Latinorū Romani fudere. In eo prælio visi duo iuuenes acriter pugnare: quos post pugnam ad præmia quæsitos dictator reperire nō valuit. Ratus itaq; eos Castorem & Pollucem: eis communi titulo templum dedicauit. Cæcilius. A. Posthumus Tubero: magister equitum Aemylī Mamerci dictatoris in prima dictatura contra Volcos: mox in eodem bello a. Q. Cincinnato cons. eius genero dictator dictus: de eisdem triumphauit. quam victoriam funestauit mors filii: viri magna virtute: quem q; iniussu eius occasione rei bene gerundæ pugnam iniisset: securi percussit. ex Liuiō libro quarto. M. Posthumus Regilensis tribunus militum: auctoritate cōsulari ad bellum contra Equos missus: prauæ mentis homo: quam victoria magis q̄ bellum ostendit. Nam exercitu impigre cōscripto: ductoq; ad Volas: quum leuibus præliis Equorum animos fregisset: postremo in oppidum irrupit. Deinde ab hostibus in ciues certamen vertit. Et quum inter oppugnationem prædam militis fore edixisset: capto oppido: fidem mutauit. Hac igitur & aliis de causis: q; iniuste se haberet: a suis per tumultū lapidibus est obrutus. Liuius lib. IIII. Sp. Posthumus & Verurius cons. apud Furcas Caudinas deducto in locū iniquum exercitu: quum nulla euadendi spes effet: foedere cum Samnitibus factis: & sexcentis equitibus Romanis obsidibus datis: ita exercitum abduxerunt: vt omnes sub iugum mitterent. Idem q; auctore ipso Posthumio: qui in senatu suaferat: vt eorum deditioe quorum culpa tam deforme foedus icū erat: publica fides liberaret: cū duobus tribunis ple. & oibus qui per foedus sponderant: dediti Samnitibus nō sunt recepti: nec etiam multo post fufis a Papyrio cursore Samnitibus: & sub iugum missis: receptisq; sexcentis equitibus Ro. obsidibus: pudor prioris flagitii abolitus est. Liuius. IX. L. Posthumus alter post Cannensem pugnam cons. in Galliam profectus: a Boiis cū exercitu profligatus: ne caperet: omni vi in prælio occubuit. Cuius inuenti caput: præcedentes barbari ouantes in templo obtulerunt. Idq; sacrum vas erat: quo in solemnibus libarent. Liuius. XXII. A. Posthumus Albin⁹ missus ad Iugurthā: ab eoq; corruptus auro: patriā magno damno adfecit. Idem de Vacceis & Lusitanis triumphauit. Liui⁹. LXIII. Posthumia virgo vestalis de incesto causam dixit crimini obnoxia ob suspicionem cultus elegantioris: ingeniumq; liberius q̄ virginem deceret: parum abhorrens a fama: ampliata deinde absoluta sententia pontificis maximi: qui tam abstinere colereq; sancte potius q̄ scire iussit. Porphyrius philosophus Tyrius genere: clara ortus profapia: a puero vfuse est p̄ceptore Longino viro doctissimo. Prius Malchus vocabat: deinde ob vestem regiam purpuream: qua ob nobilitatem utebatur: Porphyrius appellari coepit. Romā postea p̄fectus: Plotinū audiuit: vna cū Origene & Amelio cōdiscipulis. Inde in Siciliam nauigans apud Lilybœum morbo correptus: a Plotino magistro: qui cōsolandi gratia eo se contulerat: & præsentia: & philosophica oratione recreatur: adeo vt statim cū ualuerit: moxq; Romam simul repetens: ibidem diem obiit: relictis operibus: in quibus pugnantia videtur sentire. Causa putanda est: q; quæ prius probauerit: procedente tempore ea retractauerit. Ea siquidem sunt de diuinis nominibus liber. I. De principiis. II. De materia. VI. De anti

Inscriptio
Pompiliū
Numa p̄s.
Possidonius
philosoph⁹
Possidonius
historicus.
Possidonius
præsul.
Possidipp⁹
comicus.
A. Posthumus
Tubero.
A. Posthumus
Tubero.
M. Posthumus
Regilensis.
Sp. Posthumus
consul.
L. Posthumus
cons.
A. Posthumus
Albinus.
Posthumia
vestalis.
Porphyri⁹

C. Pōti⁹ Herennius, Pontius Pilatus.

Pontius diaconus, Potamon.

Praxeas.

Praxiteles.

Praxylla.

Priscus Eluidius.

Priscus sophista, Priscus martyr, Prisca virgo, Priscilla.

ma. V. de aialiu abstinētia. IIII. De cognoscēdo seipm. IIII. Q. vna fuerit Platonis Aristotelisq; cōtērio & secta: libri. VII. In historiā Iuliani Chaldei philosophi libri. IIII. Cōtra Christianos li. XV. In astrologia ac dialectica Isagoge: aliaq; cōplura. Floruit Aureliani tēporib⁹: vsq; ad Tacitum & Probum principes. Hæc ex Suida & Eunapio Græcis authorib⁹. Aduersus autem libros quos cōtra nos edidit: Metadius decem milibus versibus: item Eusebius. XXV. Apollinaris. XXX. v. luminibus teste Hieronymo Apologiam fecere. C. Pontius Herennius dux Samnitū: qad Furcas Caudinas nobilem illam cladem intulit Romanis: vt in Posthumio diximus. Pontiu Pilatum ex historia tū ecclesiastica nuncupata: inuenio Lugdunēsem patria fuisse. Is quū anno. XII. imperii Tiberii missus procurator ad regendā Iudæam fuisset: Caligule deinde principis iussu: Iudæos statuam imperatoris poni in templo cogere veller: tantus illius populi tumultus excitatus est: vt res non procula defectione fuerit. author Iosephus. Sunt qui scribant eum propterea sibi manus attulisse: meritaq; sceleris poenas oblatum in cōseruatorem nostrum iudicium dedisse. De eodem Plinius sic ait. Pontius legatus Cæsi principis: imagines Atalantæ & Helenæ comminus nudas a Cleophanto Corinthio pictas Lanuuii in templo: earum libidine captus: tollere conatus est: si natura recti permisisset. Pontius diaconus: vt est author Hieronimus: missus vna cum Cypriano in exilium: egregium volumen de vita: deq; martyrio Cypriani edidit. Potamon Mityleneus rhetor præcepit Romæ tempore Tiberii Cæsaris. Rediit vero in patriam imperator huiusmodi Syngrapha eius iter psecutus est. Si quis Potamoni Mityleneo iniuriam feceris: cogitatio an mihi quoq; indicere bellum possis. Scripsit de Alexandro Macedone. de perfecto oratore. Bruti Cæsaris Encomium. Suidas. Praxeas Hæresiarcha vir Asiaticus: plures in trinitate negabat personas: sed eundem patrem & creatorem omnia: & passum fuisse: qd cōmunicata plurib⁹ monarchia: imperii vim impediret. Hæc inani adrogantia dicitur: eoq; incautos decipiebat: qd si dei causa martyr extiterat. Contra hunc Tertullianus eleganti libro respondit: vbi dicit: Quam Praxeas monarchiam vocat: Latini & Græci δικονομία appellant: qui tres non statu sed gradu: non substantia sed forma: non numero sed specie constare: nihil impedire monarchiam: si pater filio eadem penitus volenti coniungitur. Praxiteles marmore nobilitatus: duplici venere: Gnidia & Coa: sed Gnidia vesano amore iuuenis insignis: qui noctu delituit in templo simulacroq; cohæsit. Tum Nicomedis æstimatione regis: grandi Gnidiorum ære alieno permutare eam conantis. Natus est in Græcia Italiæ ora: ciuitate Romana donatus. Scripsit teste Varrone: quinque volumina nobilium operum in toto orbe. Eius Romæ opera Triptolemus: Flora: Ceres: Boni euentus: & Bonæ fortunæ: simulacra: Mericidas & Carfatidas: Silenus: Iuppiter eburneus in cede Metelli: Apollo impubes. author Plinius. Hunc Apollinem putamus: qui nostra ætate in ruinis sancti Laurentii Panipernæ effossus: nunc in hortis ædium apud apostolos conspicitur. Inscriptio vero apud equos qui Tiridatis regis existimant: vna cum Phidia falso apposita est: quum diuersis fuerint temporibus. Hic enim ætate. Cn. Pompeii fuit: Phidias autem Olymp. LXXXIII. vt idem author. Praxylla Sicyonia mulier poetria Melica: vt ait Polemon. Hæc Adonidē in carminibus inducit: interrogatum ab inferioribus quid optimum relinquens venerit: qui respondit solem: & lunam: & ficus: & mala: ex quo in prouerbiū venit. ἡλιθιότερος τοῦ περὶ ἑλίου ἀδωκυδίου. Stultior Adonide Praxyle. Stultum enim soli ficus comparare. ex libro prouerbiorū Græcorum. Priscus Eluidius e municipio Terracina: sub Nerone questor Achaiam administravit. Quæstoriusq; adhuc a Peto Tralegener adscitus: e moribus foci nihil æque ac libertatē hausit: opum contemptor: recti perucax: constans aduersus metus. Erant quibus appetentior famē videretur. Quinetiam sapiētibus cupidō gloriæ nouissima exiit. Hæc Tacitus. Prob⁹ quoq; grammaticus de eodem sic ait. Priscus post damnationem Tralegeneri sui: interdicitur sibi Italia: Apolloniam concessit. Sed post interfectum Neronem restitutus a Galba: non aliter q; liberæ ciuitatis statu egit. Idem postea Vespasianum ita studio libertatis offendit: vt putaret id optante Claudio pristinum libertatis statum posse reuocare. Quo nomine reus: ac præter spem absolutus est. Priscus alter Panites genere: sophista: Theodosii iunioris epistolarum magister fuit. Qui se describit missum fuisse ab eo oratorem in Scythiam ad Attilam Hunnorum regis: ac eius regiam pulcherrime describit magnifico opere sumptuosq; factam. Scripsit historiā cōstantinopolitanā & ipsius Attilæ: libris. VIII. Præterea declamationes & ep̄las vt est author Suidas. Hæc hodie historia in bibliotheca Varicana continetur. Priscus vna cum Malcho & Alexandro martyr apud Cæsareā Palæstinæ sub Valeriano. Prisca virgo Romana & martyr sub Claudio: cuius corpus reconditū cū Euticiano pontifice. Priscilla & Aquila eius vir: discipuli Apo-

lorum Christi fuere: de quibus scribitur in actibus apostolorum. Priscianus Cæsariensis claruit Athenis: tempore Iustiniani principis: scripsit de arte grammatica ad Iulianū conf. Ad Cosroen vero Persarum regem: librum de naturalibus quæstionibus. Conuertit in latinum sermonem Dionysii de situ orbis: carmina. Habeo authorem qui scribit hunc ab initio Christianum: deinde fidei desertorem fuisse. M. Valerius Probus Berytius grammaticus Romæ docuit: nō tamē vt magistri personam sustineret: vnū & alterum: vel cum plurimos tris aut quatuor post meridianas horas admittere solebat: cubansq; inter longos & vulgares sermones legere quædam: idq; per raro. Nimis parua & exigua de quibusdam minutis quæstiunculis edidit. Reliquit autem non mediocrem sylvam obseruationum sermonis antiqui. Ab initio enim ad studia se contulit: post q̄ in militia diu centuriatum frustra petiisset. Ex Tranquillo. Proæresius e Cæsarea Cappadocia: adolescens Antiochiam venit: permotus fama Vlpiani dicendū magistri: apudq; eum primas tulit. cum quo paruo post tempore Athenas profectus: sub Iuliano sophista adeo profecit: vt primus inter auditores esset. Ephestionem condiscipulum amicū perfectum: comitem sibi adiunxit: tanta charitate: vt vnanimis perseuerarent: vna veste vterq; contentus: breuiq; ac paupere suppellectile. Accersit usq; inde in Galliam a Constantio principe: apud eum fuit in honore. Romam postea petiit expectatus. Vbi aliquot annos magna nominis fama moratus: tandem opibus ac honoribus auctus: Athenas rediit: vbi magno item exceptus applausu: in theatro orationem habuit extemporalem. Hæc ex Eunapio: qui pluribus eius vitam persequitur: minimis quidem: ac cognitione nequaq; dignis. Proclus Lycius discipulus Syriani: philosophus Platonicus: præfuit scholæ Atheniensis: cuius discipulus & successor Marinus Neapolitanus fuit. Scripsit plura in philosophia & grammatica. Commentarios in totum Homerū: in Hesiodi Erga & Hemeras: in tempus. Platonis: præterea contra Christianos Epicheremata. XVIII. Hic est Proclus q post Porphyriū secundus contra nos latrauit. Aduersus quē Iōanes cognomēto grammaticus scripsit Apologiam: dicitans eum q̄ in rebus Græcicis magnum: sicutum tamen esse & in hac parte indoctum. author Suidas. Is est cuius hodie commentarios in Platonē habemus. Præceptor etiam. M. Antonini: quem ad consularum vsq; prouexit: vt author Spartianus. Alios item duos Suidas ponit. Vnum e Sicilia Malleotem patria: qui scripsit in sophismata Diogenis: & contra Epicurum. Alterum cognominatum Procleium e Laodicea Syria. Qui scripsit theologicum in Pandorē fabulam: Hesiodi in aurea carmina isagogen: in Arithmeticam Nicomachi: & alia quædam gæometrica. Quartum his addit Philostratus Proclum Naucrati tam: qui dicit vnum fuisse ex suis præceptoribus: ac docuisse Athenis: filiumq; habuisse luxui deditum: in quē nō modo nō seuerus fuit: sed vsq; adeo indulgēs: vt in alēdis canib⁹ auibusq; ad esset: dicitans has nugas eum citius cum senibus dimissurum: q̄ cū equalibus. In docendo hunc omnino seruasse morem: vt ab initio a discipulis centum dragmas pro totius mercede temporis acciperet: bibliotheca domi publicata: vt illi solum lectioni intenti: dum cogerentur: minime per otium: vt moris est in ludo: inter se sibilent aut iurgentur: puertis cum pædagogis ac adolescentibus in medio constitutis. Proculus præsul Veronensis sub Maximiano comprehensus: deinde quasi senex delirus dimissus: vsq; ad extremum persancte vixit. Prodicus Cous: cuius quæta fuerit authoritas: ex Xenophonte Grylli filio deprendere licet: qui in Bœotia captus: vadem pro reditu dedit: vt ad eum legentem accederet. In concilio Atheniensium magnam est laudem adept⁹: q̄ voce grauiore atq; absona. Conatusq; est i ea ciuitate primarios ex quaq; nobili familia adolescentes sibi deuincire: quorum hospitium vsui sibi & voluptati foret. Hæc e Philostrato. Suidas autem dicit eum Chium patria fuisse: & Democriti ac Gorgiæ temporibus fuisse: librumq; edidisse: qui inscribitur δρᾶσι. In quo finxit Herculeum virtuti pariter ac voluptati congressum: & vtraq; ad horrāre tandem a virtute persuasum: alteram spreuisse. Cicero quoq; in officiis: Herculis Prodicii mentionem facit: vbi a quibusdam male legitur Prodigii. Procopius e Cæsarea Palæstinæ: orator & sophista: scripsit res Iustiniani: quæ in oriente aut occidente: aut in Aphrica per Belisarium patricium gesserat. Cuius subscriba & comes in cunctis expeditionibus fuit. Composuit item alterum librum: quem inscripsit ἀπέκδοται: id est non edenda siue non edita: vbi comœdia quadam Iustiniani & eius vxoris Theodoræ vituperationem describit. ex Suida. Hunc hodie authorem non adhuc redditum latinis cernimus in bibliotheca Vaticana. Procopius tyrannus Constantinopoli insurgens contra Valentem principem: apud Natoliam Phrygiæ ciuitatem: in eius potestatem cum exercitu venit: proditus a duobus militibus: adligatusq;. Deinde duabus per vim reflexis arboribus: discerptus est. De proditoribus etiā sum

Proclius. ptum supplicium. Ex historia triperita. Proclius grammaticus: cuius meminit Seneca: vir suis temporibus doctissimus. Quum de peregrinis regionibus loquitur: commemorat apud Memphis in aurea columna Aegyptiis literis scriptum: tunc domum Aegyptiam liberam fore: cum in eam venissent Romani fasces. Lampridius. Protogenes pictor patria Phicaunus: quae gens Rhodiis subiecta est. Olympi. CXII. aequalis Apellis fuit. Eius operum palmam Ialysus tenet: dicatus postea in templo pacis: quem quum pingeret: tradidit madidis lupinis vixisse: ut mēte ob abstinentiam acutior esset. Cui tabulae quater colorem induxit contra vetustatem. Est in ea canis mire factus: ut quem pariter casus & ars pinxerit: iratus operi quod penicillo sapius mutato spuma pingi non nasci videretur: spongiam inpegit in solo loco tabulae: ex illo quod adposuit ablatos colores qualiter cura optauerat. Hanc tabulam quum Rhodum obsideret Demetrius Poliorcetes ex ea parte capere quum posset noluit: ex quo occasionem amisit. Sed in suburbano ipsum Protogenem agentem prope Demetrii castra: meruit & inimici indulgentiam: & ab eo sapius in bellis occupationibus adiri. Pinxit & Satyrum tibiae tenentem: quem ἀρακάνθου μέρον vocant: id est recumbentem siue quiescentem. Fecit & Ciliscum tragoediarum scriptorem meditantem. ex Plinio. Aelianus quoque de varia historia dicit Protogenem Ialysum hunc septem annis absoluisse. Quem quum Apelles intrueretur: ingentem quidem in eo laborem: magnamque artem inesse: verum deesse gratiam: quam si adsecurus fuisset: labor immortalis esset. Prosper Aquitanus: anno sal. CCCCLIII magna ob doctrinam: moreque sanctos apud Leonem primum autoritate fuit: a quo praesul Reginus factus: per sancte vixit: interque beatos refertur. Scripsit de vita solitaria. De temporibus ab Adamo usque ad saeculum suum. Quae adhuc opera extant. Eius meminit Ptolemaeus Lucensis. Protagoras Abderites domi Democriti auditor fuit: natus Menandro patre Thracum locupletissimo: qui & Xerxem aduersus Graecos proficiscentem: domo: muneribusque excepit: ob quam liberalitatem: magi quum eo erant: facta a rege potestate: eius filium Protagoram: tunc adolescentem sua disciplina erudierunt. Nam iniussu regis eam communicare non licet: quod de diis haud bene sentiant: dubia tamen se dicant eos esse. Illis quoque clam sacrificant: ne clara religionis professione illis seruire: aut per illos aliquid posse videantur. Ex hac igitur consuetudine & ritu Protagoras ab Atheniensibus condemnatus: ut autem nonnullis: tamen accusatus: sponte exulauit. Quumque sparsas toto orbe triremes Atheniensium videret: paruo se Acacio credens: in insulas continente permittit: ubi tunc mercede dicitur primus omnium profiteri coepisse. Igitur Plato quum videret eum arte rhetorica intumescens: verbaque ex poetica plus iusto ostentantem: eius Ideam longo sermone expressit. Haec ex Sophistis Philostrati. De eodem Gellius ait. Cum domi pauper admodum esset: ac puer quastus gratia ligna vendidisset: visus forte a Democrito eius ciue: qui pulchre faciem suam composuisset: iussus ab eo solvere: in pristinum modum rursus faciem restituit. Signum id Democritus optimae indolis ratus: eum doctrinae adhibuit: ex quo philosophus euasit nobilissimus. Suidas quoque non minus oratorem dicit fuisse: ac Isocratis praceptorum: Olymp. LXXXIII. primusque omnium orationem in quatuor diuisisse. ἐκβολὰν ἐρώτημα ἀπὸ κρισίῃ ἐρωτᾷ. hoc est erectione: interrogationem: responsionem: mandatum. Eiusque praeterea libros ab Atheniensibus crematos. Quoniam sic exorsus fuisset. De diis non habeo quod dicam: si sint aut non sint. Fuit & alius Protagoras astrologus: teste Diogene: in quem Euphorion epicedium scripsit. Alius tamen Stoicus. Sex. Aur. Propertius poeta elegiarum e Meuania Umbriae ciuitate ut eius indicat carmen: patrem cum patrimonio in bello ciuili amisit. Vnus fuit e. CCC. doditius q. L. Antonium secuti apud Perusiam sunt. Quare vrbem Romanam petens: in amicitiam Mecoenatis & Corneliu venit: quorum opibus sustentatus: literis vacauit. Scripsit tamen elegiarum librum: in quibus imitatur Callimachum Philetam: & Mymnernum Graecos autores in quo genere: iudice Quintiliano: secundam inter Latinos obtinet palmam: durior sane Tibullo: & ex graecanicis nimis multa mutatur. Proteu deum Aegyptium Homerus in Ody. ponit: futura praedicens: ac in varias sese mutantem formas: per quod illius sapientiam interpretari voluit: ut author Philostratus in vita Apollonii. Proetus inter reges Argiuos in geographia dicitur. Cuius filie Proeti des appellata: ab infania a Melampo curatae sunt. Prudentius poeta Christianus: genere Hispanus sub Theodosio principe. Scripsit hexametris pugnam virtutum & virtutum: quod opus ψυχομαχίαν appellauit: quasi animae pugnam. Eodem quoque carmine historiam ab Adamo persequitur: ubi exordium Eua columba. Author Gennadius. Ptolemaeos reges in geographia in Aegypto narraui. Ptolemaeus us astrologus: natione Aegyptius: patriam non satis acceptimus: nisi ex Haly eius commentatore in parte. II. de iudiciis: qui eum Pheleudetem facit. Alexandria profecit: liberalium artium ac astrologus. Graecarum literarum studiis clarus: temporibus Antonini: ut ipsemet in magno opere demon-

strat in astrologiae scientia priorum nulli cessit. primus enim apud Graecos coeli rationem omnem diligentius explicuit: inuentaque ab Hipparcho instrumenta clarius monstrauit. Edidit magnam illam compositionem quam Almagestus vocant. Opus item quatuor tractatum. Scripsit & centum loquium super his quae ad practicum pertinent astrologiae prognosticam: centum videlicet canones: quos Graeci καρπὸς vocant: quod fructum & experimentum prognosticorum esse dicant: a Trapezitio similiter conuersum. Sed & de musica tris composuit libros: de quo Geographia: quos astrologi more conscripsit. Enarratores habet praecipuos ex barbaris: Haly & Albumazar. Ex Graecis Pappus & Theonem: ad nostram usque durantes aetatem. Sepulcri elogium: tetrastickum ipse posuit huiusce modi. ὁ δὲ Δῶτι θρητὸς ἐγὼ καὶ ἐφ' ἡμέρας ἄλλ' ὅταν ἄστρον μαζένω πικρὰς ἀμφὶ Δρόμοονο ἔλκασ' οὐκ ἐπιψάνα ποσὶ γαίης ἄλλα παρὰ τῷ ζῆνι Διὸς τρεφῆσ' ἰμπλάμα' ἀμβροσίον. Quod sic conuerti potest. Mortalem quis me norim sorte creatum: Dum tamen astrorum scrutator in orbe vias: Sum pedibus tellure pcul iuxtaque tonantem Adsideo diuus: pascor & ambrosia. Ptolemaeos quoque sex alios commemorat Suidas. Quingus grammaticos: & unum verficatorem: quorum opera quonia ad nos minime peruenerunt: cognoscere cupientes ad auctorem relego. Iosephus item alium ponit Abobi filium: Simonis ducis Iudaeorum generum: quem socer Hierico tempore belli Macchabeorum praefecerat. At ille incensus regnandi cupiditate: Simonem cum duobus filiis inuitatum ad cenam: incautum interfecit. De quo satis in Hierosolymitana historia narraui. Ptolemaeus etiam Lucensis non praetereundus: qui scripsit historiam pontificum: viros breuiter adnotando: qui temporibus eorum claruerunt: usque ad Celestinum. V. Cuius tempore se dicit fuisse: anno. MCLXXIII. Phaedrus Eliensis: Socrati Platoniq; familiaris: ac dilectus. Cuius nomini liber inscribitur περὶ τοῦ καλοῦ. Seruus fuit: a Lenone domino puer forma praestanti ad mercedem coactus. Ab Alcibiade redemptus: philosophiae se tradidit. Sed & Epicurus seruus fuit & Epicetus philosophus: ut author Gellius. Phaedrus Bysantheus (est enim Bysanthe Thraciae ciuitas) poeta fuit elegiarum. author Stephanus. Phaoniam historiam refert Aelianus de varia historia: eum fuisse Porthmea: Venerem quo vellet vexisse. Cuius rei gratia: ab ea unguentum accepisse: quo delibutus pulcher & gratus praesertim omnibus Mitylenaeis appareret. Tandem moechum cum Sappho depresum ac interfectum fuisse. Phalaris tyrannus Siciliae Olymp. LII. qui aeneo tauro Perilli inuento miseris cruciabat. Huius epistolarum tenues admodum diu sibi auctoritatem vendicauerant: verum nunc passim legi desierunt. Pheomonoe virgo. prima Apollinis Delphici vates dicitur fuisse: carmenque heroicum inuenisse. author Pausanias. Pherecydes Scyrius: est enim Scyrius vna e Cycladibus insulis: tunc Halyattis Lydorum regis fuit: magister Pythagorae. Ipse vero magistrum nullum habuit: sed per se omnem doctrinam est adsecutus: ut ait Suidas. Diogenes autem Pyrraci dicit auditorem fuisse. Primus dicitur scripsisse soluta oratione: Quidam hoc Cadmo Milefio referunt. Alter Pherecydes a Diogene ponitur antiquior etiam superiore: Atheniensis & philosophus: qui ab Orpheo multa didicit: scripsitque Theogoniam libris decem: habentem genesim deorum. Item libellum de rerum principio. Cuius initium hoc erat. Iuppiter quidem atque tempus & tellus semper erant. Theopompus vero & Porphyrius eundem esse dicunt de Pherecyde Scyrio quem supra nominauimus. Aelianus ait absumptum eum morbo peculiarari. Cuius gratia quum se ob foetorem ab omnibus relictum amicis videret: dixisse se id iure pati: quod deos minime coluerit: minimeque cuius sacrificauerit. Pherecydem item alium Suidas scribit Lerium genere atque historicum: qui floruit Olymp. LXXXV. scripsitque coplura. De clero: De Iphigenia: De festis. Dionysius. Pherecrates Atheniensis poeta comicus: militauit sub Alexandro Magno: docuitque fabulas. XVII. Suidas. Philo Iudaeus Alexandriae natus: disciplinisque omnibus eruditus: in nostra & Graecorum philosophia facile ceteros antecellit. Eloquentiae Platonis adeo aemulator: ut prouerbium fuerit ἢ πλάτων φιλορίζει ἢ φίλων πλατορίζει. id est aut Platonophilonizat: aut Philo platonizat. In diuinis autem legibus & patriis institutis quantus fuerit: ex his quae nobis librorum suorum tradidit monumentis: palam est. Igitur temporibus Caii principis quanta acciderint Iudaeis mala: voluminibus absoluit: in quibus & suam legationem pro Iudaeis apud ipsum imp. refert: ubi fugillatus nec sine periculo domum rediit. Sed & Iosephus huius legationis meminit libro. XXVIII. his verbis. Et quidem quum seditio apud Alexandriae fuisset exorta inter Iudaeos & Graecos: terni ab vtriusque legati partibus mittuntur ad Caium: in quibus pro parte Graecorum erat quidam Appion grammaticus: qui quum in ceteris infimularet: tum quod honores diuinos (ut mos est apud alios) Caesari non deferrent: quapropter iratum reddidit Caium: Philo qui legationi praerat Iudaeorum: vir in omnibus magnificus: philosophia non ignarus: v. B. III.

Ptolemaei
sex.
Ptol. Iudaeus
Pto. Lucensis
Phaedrus
Phaedrus
Phaon.
Phalaris
Pheomonoe
Pherecydes
Scyrius.
Pherecydes
Atheniensis
Pherecydes
Lerius
Pherecrates.
Philo Iudaeus.

hementissime omnia confutauit. Tandem absterritus ac repulsus: bono nos: inquit: a nimo esse oportet: quibus est Caius infestus. Necessè namq; diuinum adesse: vbi humanum cessat auxiliu. Hac quidem ille. Sed Philo in ipso libro quem de sua legatione scripsit: omnia exequit. Iterum ergo reuertens legatus ad Claudium in vrbe: cum apostolo Petro tunc primum congressus est: venitq; in eius & Marci discipuli amicitiam: ob quam causam postea Alexandrinâ ecclesiâ cui Marcus presuit: & Christianos ea tempestate laudibus prosequit: vt Hieronymus testat. Volumè eius ingens plures continens libros ad nos peruenit. Cõuersum Sixti. Illi. pont. tẽpore a Lilio Tipher nate meo preceptore: bibliothecę vaticanę dicatũ. Philo Academicus discipulus Clitarchi: preceptor Ciceronis. Romę profitebat quo profugerat cum optimatibus ex Athenis bello Mithridatico. Cicero in Bruto. Philo architectus nobilis Athenis: cuius Plinius & Valerius meminere. Cicero aut de oratore eum eloquentissimum architectorũ vocat: qui Armamẽtario mille nauũ Athenis fabricato: ratione operis sui perdiserte populo reddiderit. Philo Herennius Byblius genere grammatice tempore Hadriani: de cuius imperio scripsit: preterea de ciuitatibus & viris claris libros. XXX. Suidas. P. Philo Palepolim subiugauit. Idem cum Papyrio Curfore cõs. recepta apud Furcas Caudinas ignominiam: victis Samnitibus aboleuit. Inde discedens plures Apulię populos subegit. Lilius. VIII. Philolaus Corinthius: qui leges Thebanis dedit: ex familia Bacchiadum fuit: amicus Dioclis: qui Olympia vicit: sed vbi ille ciuitatẽ deseruit: comotus ob amorem matris Alcione Thebas migravit: atq; ibi ambo defuncti sunt: monstranturq; adhuc illorũ sepulcra: spectantia quidem inter sese: verum ita constituta: vt ex Dioclis quidem sepulcro non sit prospectus in Corinthiũ agrũ ob animi infectione: Philolai aut sit prospectus. Habitauit igitur ob huiusmodi causam apud Thebas: legesq; illis descripsit: & de sobole procreanda: quos ille proletarios appellauit: q; hoc est ab illo precipuo prouisum: vt numerus habitantiũ cõseruetur. Aristoteles in politicis. Philostratos tris Lemnios scribit Suidas. Viros eruditos patrem & filium & fratris filiu: scripsisseq; ois. Prestantiorẽ ex his qui tẽpore Seueri principis fuit: eiusq; vxoris Iulie epistolarum magister: vt ipse plane mõstrat in vita Apollinii Tyanei. Scripsit vitas sophistarũ ad Senerũ. de vita Apollonii. VIII. libros: preterea heroica: i quo libro holitorẽ apud hortũ a mercatore Ionio. cõuentũ fingit profitentẽ loqui cũ Protefilao ab inferis ei apparente. Atq; hic mercatoris ganti narrat ab eo accepta. de bello Troiano vero explicat: deq; effigie: formaq; heroum: multaq; Homeri emẽdat fabulose loquẽtis. Scripsit itẽ imagines siue iconas: quarũ materia quũ Neapoli in quadã porticu pictas cerneret: imagies diuerforũ argumẽtorũ hospiti rogati describit tm quo nã pacto erant: vbi magis rhetorica exercitatio in descriptiõẽ quã εκφρασις vocat: q; physiologiã inspicere licet. Philostratus huius pater Athenis docuit Neronis tẽpore: scripsit Panegyricos plures: & orationes Eleusiacas tris. Declamationes itẽ valde oratoribus pbatas: cõpluraq; alia quę a Suida cõmemorant. Philostratus tertius fratris filius superioris: itẽ gener & auditor: docuit Athenis: scripsit Panathenaicũ: Troiã: paraphrasim Homerici clypei. Iconasq; huic multi referũt. Philochorus Atheniẽsis vir doctissimus & vates: tẽpore Eratosthenis extinctus est insidiis Antigoni Macedonię regis ob amicitie suspitione cũ Ptolemæo rege. Scripsit Atthidis libros. XVII. q; cõtinẽt res gestas Atheniẽsiũ: & reges: & magistratũ vsq; ad Antiochũ cognominatũ deũ. ad Demonẽ de varicinio. III. aliaq; cõplura. Suidas. Phidamus Epicureus poeta lasciuus: q; apud Pisonẽ viuebat: illum in quẽ oratio Ciceronis. author Pædianus. Philetherus Atheniẽsis comicus: filius Aristophanis poetę comici: scripsit fabulas. XXI. q; a Suida cõmemorant. Philemon Syracusanus poeta nouę comedie tẽpore Alexandri magni: scripsit fabulas sex: vixit annos. XC. periit nimio risu. Philemon iunior eius filius: & ipse comicus: docuit fabulas. LIII. author Suidas. De primo Apuleius lib. III. sic ait. Philemon poeta dum forte recitaret partem fabulę quam recenter fecerat ei iam actu tertio iucundos mouenti adfectus: coortus imber interruptit. Quũq; postera die populus ad reliqua audienda conueniret: diutius expectantibus nuntius aduenit mortuũ eum esse: calereq; adhuc in cubiculo. De eodem quoq; Val. de morte non vulg. ait q; risu perit: videns alicum ficus edentẽ mensę paratas: seroq; reuertenti puero dixerit: da nunc ei bibere: quod. nomen corrupte apud eum scribit. Quintilianus itẽ. Philemon quis prauis sui tẽporis iudiciis: Menandro sepe prælatus est: consensu tamen omniũ meruit secundus credi. Philetas Cous temporibus Philippi & Alexandri macedonũ: grammaticus criticus: & poeta: preceptor Ptolemæi Philadelphi: Scripsit elegias: epigrammata: & alia. author Suidas. Aelianus autem de varia historia tã tenui cõ corpore dicit fuisse: vt necesse fuerit plantis plumbũ adhibere: ne a vento raperetur. Philocles

Philo Academicus.

Philo grammaticus. Philo cõsul

Philolaus.

Philostratos.

Philostratus pater. Philost. iiii. Philochorus

Phidamus. Philetherus. Philemon poeta.

Philetas.

Atheniensis poeta tragicus filius sororis Aeschylis suscepit filium Morsimum poetam & ipsum Tragicũ. Et hic itẽ Aristadamantem: Aristadamas alterũ Philoclem. Tragicos omnis. Erat igitur Philocles ore improbo: acuto capite vt vpupa. Quapropter vocitatus est αλμυρόδινος χορλά. Tragediæ ipsius plures cõmemorant a Suida. PHILOXENVS Citherius: poeta Lyricus scripsit Dithyrambos. XXIII. obiit Ephesi. Hic expugnatis Citheris a Lacedemoniis emptus est a quodã Agefila. a quo educatus Myrmex vocitatus est. Post Agefile vero mortẽ emptus a Menalippide poeta lyrico atq; eruditus est. Callistratus aut eum ex Heraclea Põri dicit esse. Scripsit lyrico carmine Aeacidarũ Genealogiã. Hic etiam cum quandoq; apud Dionysium Syracusanũ ageret: Tragediasq; eius in quib; ille ambitiosissimus erat: minime laudaret: coniectus est in latomias. Indeq; Tarentũ aufugit. Dionysio vero eum per literas reuocare conanti respondit hoc tantũ monosyllabum Non: sæpius iteratum. Ex quo prouerbium græcum emanauit. φιλοξέρον γράμμα τior. Philoxenus grammaticus Alexandrinus Romę scripsit de Monosyllabis verbis: de Græcismo: de genere linguarum & alia. author vtriusq; Suidas. Philoxenus Erethrius pictor Nicomachi discipulus. Cuius tabula nullis postferenda Casandro regi pacta: continuũ Alexandri prælium cum Dareo. Idem pinxit & lasciuiam in qua tres Sileni comessant. Hic preceptoris celeritatem secutus: breuiore etia quasdã picturę vias & compendiaras inuenit. Plinius. PHIDIAS ab initio pictor: dein Statuarius Olymp. LXXXIII. Cuius artis inclyte Iuppiter Olympi quotidie testimoniũ perhibet. Est & Romę in Octauię porticibus eius Venus. author Plinius. Hic etiã statuã Nemesis deę: denũ cubitoq; apud Rhamnũtẽ Asię oppidũ fecit: quę in manu mali ramum tenebat: ex qua parua surgebat complicatio. vbi teste Antigono Carystio inscriptum erat. Agorantus Paris fecit. Hic enĩ discipulũ suum Phidias adeo dilexit: vt nomen eius suo inscripserit operi: ex quo puerbiũ. Rhãnusia Nemesis. Ex libro puerbiõũ græcorũ. PHILOPOEMENES Megapolitanus defuncto patre Crauside: puer admodũ educatus est a Cleandro Mantineo hospite paterno. Vir factus: in magnã nominis famã puenit: multaq; p Achais gessit post Aratum Ducem: qui paucis ante annis eos extulerat. Primo pro eis cõtra Lacedemonios pugnavit: eorũq; duces variis adfixit cladib;: Cleomenẽ: deinde Macanidã. Messenios quoq; Onabi Tyranno superato imperio Achearũ subiecit: postremo contra Dinocratẽ Messeniũ: cuius opa Messenii rebellauerat: cũ exercitu Achearũ missus: cũ strenue se gessisset equo in prælio lapsa corruens ab inimicis captus: & ad Dinocratẽ pductus est: ac ab eodem veneno in custodia sublatus. Hic post ea sunt vlti Achai: vrbe per vim potita. Dinocrates metu inimicorũ sibi manus attulit. Hic ex Plutarcho epitome. Memnit Philopœmenis etiã Lilius in bello Ma. li. V. Qui eũ floruisse dicit cũ. Q. Flaminius res in græcia cõtra Philippũ gerebat: virtutesq; ei multas cõmemorat. vt ibidẽ videre licet. PHILISCVS vel Philistus dicitur authore Suida: Syracusanus historicus ppinquus Dionysii Tyranni. Discipulus Eueni Elegiarũ poetę. scripsit res ficulas libris. XII. & alia vt author Suidas. Plutarchus vero in Dione de eodem sic scribit. Philistus a seniore Dionysio in exilium actus Adrię apud hospite suum se recepit: vbi nactus ortũ: maiorem historię suę pte creditur absoluisse. Rediit sub iuniorẽ Dionysio: a quo acceptus etiã in regni administrationem fuit. Aduersabat maxime Platoni: tunc Syracusis agentis: q; ille tyrannidi insensus esset: hic faueret. Postremo cũ obsessus Dionysio a Dione Syracusano: subsidiũ e lapygia allaturus properaret: cũ classe interceptus ab inimicis crudelissime necatus est. Fuit maxime Tyrannorum amator. Eum magnopere laudibus extollit Ephorus. Quintilianus quoq; sic ait. Philistus in historia vt Thucydide multo est inferior: ita aliquantulũ iucundior. Philistus Aegineta discipulus Diogenis: vt vero Hermippus Scilponis: docuit literas Alexandrum magnũ: scripsit Dialogos quorũ est Cordrus. Suidas. Philistus Milesius orator Isocratis discipulus. erat em prius tibicen optimus. Quapropter eum ἀνλοτρόμηρ Isocrates vocitabat. Scripsit de arte Rhetorica & orationes nonnullas vt author idẽ. Philistus Cercyreus poeta tragicus vnus e septẽ qui Pleiades vocant apud Philadelphum: vnde Carmen Philisteũ ab eo frequentatũ emanauit. Idẽ. Philistion Nicæus: poeta comicus. Socratis tempore: mortuus pre nimio risu: nam fabulam φιλογέλομẽdĩdĩt. vt ex eo epigrammate psipici potest. ὁ τὸμ πολυζέμακτορ ἀμυρόπων βίον γέλωτι κερᾶσσο μικρὸσ φιλιζίωμ. Suidas. Phryne Meretrix adamata a græca iuuentute: adeo vt aurea ei statua Delphis dedicaretur. author Aelianus de va. histo. PHILIPPOS Nunc dicam. Nam hoc solũ nomen omnibus nationibus commune est. Græci enim & latini & Hebræi & Barbari Philippum sibi vsurpant. Igitur apud græcos claritas eius nominis a Macedone Philippo exorsa est. Hic Amyntæ filius: puer quondam bis obles datus ab Alexandro fratre: primum Illyrius: deinde Thebanis conciliandæ

Philocles & Morsimus filii. Philoxenus lyricus.

Philoxenus grammaticus. Philoxenus pictor. Phidias.

Philopœmenes.

Philistus hist.

Philistus Milesius orator. Philistion poeta.

Philippus Macedo.

pacis gratia. Quo tēpore per triennium in domo Epaminōde summi & philosophi & ducis pueritiae rudimenta exercuit. In ito imperio ante oīa cū Atheniensibus bellum sumpsit. Quibus per insidias victis: metu belli grauioris cū oīs necare posset sine pretio dimisit. Post hos in Illyricū penetrans: multa hostiū milia cecidit. urbem nobilē Larissam capit. Inde Thessaliam nil tale meruentem improuisus expugnat. His rebus feliciter gestis Olympiadam Neopolemi Molossorum regis filiam in matrimonium duxit. Methonen Magnesię urbem expugnauit: vbi dextrū oculum sagitta ab Asteremilite missa amisit. Lectus præterea Dux a Thebanis contra Phocenses eos abiectis armis fugam capeffentes cepit ac diripuit: sed & ciuitates Phocensium quæ sub auspiciis eius militauerunt nō pepercit: eorum bonis ac hominibus sub corona venditis. Post hæc Olynthios aggreditur: urbem antiquā ac nobilē deleuit. Auri in Thessalia: argenti in Thracia metalla occupauit. Duobus fratribus Thracię regibus Philippum disceptationū suarū iudicem deligentibus: ille more suo præter spem cū exercitu supuenit: regnoq; vtrūq; per fraudē ac scelus spoliavit. Aristam vxoris suę propinquū Epiri regē regno deiecit: Alexandroq; adolecente Olympiadis vxoris fratre quem stupri cōsuetudine apud se habuerat ad id adscito. Byzantiū deinde obsedit vbi longa mora cōsumptus ad Piraticā se cōuertit. Itaq; CL. captis nauigiis mercium inopiā leuauit: Atq; relicto ad obsidionē Alexandro filio tunc. XIX. annū agente in Scythiam veluti prædo ingreditur: dicitās se statuā Herculi votā in Istri ostio dedicare velle. Cui Mattheas Scytharū rex ad eū mandata dedit. Statuā mittat licebit: eum cū exercitu fines transire non passurum: Philippus igitur soluta Byzantiū obsidione Scythas aggressus est ac stratagemate superauit: puerorum ac foeminarū. XX. milibus captis: pecorisq; magna copia. auri vero argentiq; nihil: qd sane argumētū est inopię Scythicę. Reuertenti autē Triballi occurrerūt: præde partē dicentes se velle: negantibus præliū cōmittitur. In quo Philippus forte vulneratus grauius pene mortuus iacuit. Vbi autē conualuit diu dissimulatum bellū Atheniensibus infert: Thebanis minime auxiliantibus: metu Philippi. Victi tandem succubere: veterē libertatis gloriā amittētes: Philippus vero letitiam dissimulans: solito luxu iocisq; abstinuit: captiuos reddidit: corpora ad sepeliendū tradidit. Alexandrū deniq; filium vna cum Antipatro familiari Athenas ineundi foederis & amicitiaę gratia misit: Contra Thebanos vero insolenter ac crudeliter victoria est vsus. Cōpositis in gręcia rebus ad firmandū rerū statu oīm Ciuitatū legatos euocat Corinthū: vbi cōuenientibus oībus Lacedæmonii tantū dissensere. Deinde repudiata ob stupri cōsuetudinē Olympiadę: Cleopatram Attali sororē in matrimonium duxit: filiamq; noie item Cleopatrá Alexandro eius filio quem regē Epiri fecerat locat: proficiscentēq; ad Ludos die nuptiarū: mediū inter duos Alexandros generū & filiiū: Pausanias incautū in transitu obruncat. Erat hic inter Macedonas nobilis adolecēs forma conspicuus: vim ab Attalo passus: minime curante imo ridente Philippo: quę sceleris vindicem sepe frustra implorauerat. Vixit Annos. XLVII. reg. XXV. post urbem cōditam. CCC. Fuit Philippus natura blandus pariter & insidiosus: & qui plura promitteret q̄ præstaret. Amicitia nō fide sed humanitate colebat. Nulla apud eū turpis vincendi ratio. Alexandrū successorē habuit: virtute pariter ac vitiis tum etiā fortuna superiorē. Itaq; vincēdi ratio vtriq; diuersa. Hic arte: ille aperte bella tractabat: prudentior hic cōsilio: ille animo p̄sentior ac magnificentior. Iram pater dissimulare ac vincere: illi vt exarsisset nec dilatio vltionis nec modus erat. Vini vterq; auidus: sed ebrietatis diuersa vitia: Patri mos erat de cōuiuio in hostes procurrere: periculis se temere offerre: Alexandro non in hostes sed in suos sequere. Regnare hic cū amicis volebat: ille in amicos regna exercebat. Amari pater malle: ille metu. Frugalitatis pater: luxurię filius magis ditus erat. Quibus artibus orbis terrę fundamenta pater iecit: operis totius gloriā filius cōfirmavit. Hęc ex libris Trogi. VII. VIII. & IX. quoniā nullus hæc diligentius p̄sequit: nostromodo collegimus. PHILIPPVS Demetrii filius Rex Macedonię a. T. Q. Flaminiū victus. Is vt author est Liuius cū videret Annibalem feliciter in Italia res gerētē: legatos ad eum de societate misit: qui in reditu a. M. Valerio Flacco præfecto classis intercepti cū literis: missiq; ad Senatū. statim Leuinus Cos. cōtra eum mittitur: qui regē agentē Apollonię incautū semiq; sopitum nocte in tempesta adoritur. Ille in Macedoniā cū exercitu terrestri itinere fugit: incensis prius suis ne hostis potiretur nauib; Leuinus adita gręcia Ciuitates p̄sertim Aetolos i amicitia adsciscere conat. Igit post aliquot cōsilia deditioesq; vrbū: aduētate Sēpronio Cos. pax cū Philippo firmata: quā non diu seruauit. Nā postq; Annibal (vt Liuius in primo de bello Macedonico scribit) in Africam rediit: Socii apud Romanos questi sunt: Philippum rupto foedere fines eorum populari: pecuniamq; Carthaginem contra Roma. misisse. Romani igitur rem vsq; in belli finem

dissimulauere. Quo peracto Macedonicū sumpsere. anno ab vrbe. D. XLII. ac Sulpitium Gallū Cos. ad id misit: mandans ei de exercitu quē Scipio in Africā deportasset volūtarios tantū adsumeret. Sulpitius in Gręciā traiciens: obuiā Philippū apud Pyreū habuit. vbi ancipiti pugna certatū vtrinq; ac discessum. Breui post tēpore iterū conmissio prælio Philippus superatus magna clade: clam ad angustias Ardumē: vbi e gręcia in Macedoniā arctę rupiū fauces breuiorē transiit. reddūt: celerē egatu contēdit: itaq; se munuit. Post hæc Valerius Cos. successit in bello: a quo nil memorabile vt ait Liuius gestū. Successorem & ipse. T. Qu. Flaminiū habuit. qui Philippum in prælio penitus profligatum: ad pacis foedera coegit: vnde amicus postea Romanorum: contra Antiochum auxiliū eis tulit. Quare Romani Demetriū filiiū obsidē ei remisere. Cui virtute & gratia Philippū regnare permiserūt. Moti inuidia pater filiusq; alter Perseus: eum de medio tollere q̄ritabant. Quare Perseus Demetriū apud patrem insimulans insidiarū contra se: patrem compulit iudicē inter vtrūq; filiiū vices suas queri: vt est pulchra eius oratio disceptatioq; apud Liuiū. Interfecto tandē Demetrio Perseus succedens regno: cōtra Romanosq; Eumeni regi in eorū controuersiis faueret: bellum mouens a Paulo Aemilio victus & in triūphum ductus est. Post quem Macedones Pseudo Philippū Andriscū antea vocatū: conditione seruū: q̄ ora similitudinēq; Philippi referret regno præferūt: ne successor deesset qui eos cōtra Romanos tueretur. Is a Demetrio Syrię rege ad quē auxiliū grā contra Romanos venerat: captus ac Romā missus: custodięq; traditus est. Vnde clam postea aufugiens a. Q. Cęcilio Metello prætorē teste Plinio perdomitus est. Philippus Medicus Alexandri: teste Curtio libro. II. Comes in eius expeditionibus: & eum olim ob Cydni fluminis frigiditatem graui morbo adfectū liberauerat: anteq; phar maci poculum præberet literæ e castris a Parmenione venerūt: quæ Alexandrū vt a Philippo caueret admonebāt: tanq; a Dareo corrupto. Alexander amici fidem probatā habēs hausto poculo: literas Philippo legendas tradidit. Cui rei meminit etiā Plutarchus. Philippus item tres memorat Suidas. Amphipolitā vnū & historicū. Alterū grāmaticū. Tertium vero Comicū poetam: cuius fabula καλομυς: addit Atheneus. Et hos quidem externos. PHILIPPVS Romanos nō nullos claros fuisse legimus. C. Martius Philippus Cos. per saltus penetrauit in Macedoniā. Cōplures vrbes occupauit. Deinde aduersus Dalmatas mouens: primo infeliciter: deinde prospere pugnavit. Cū quibus belli causa fuit: q̄ Illyricos populi Ro. socios vastauerant. Liuius. L. Philippus Orator Craiso & Antonio proximus sed longo interuallo proximus habebatur. erantq; ea in eo q̄ si quis sine comparatione illorū spectaret: satis magna diceret: summa libertas in oratione: multæ facetiæ: satis creber in reperiendis: solutus in explicandis sententiis. Erat etiam in primis vt temporib; illis: gręcis doctrinis institutus: in altercando cū aliquo aculeo & maledicto facetus. Hęc Cicero in oratore. Idem quoq; in libro de oratore. III. ait. in hūc cum esset Consul Crassum oratorē in senatu acerbissime inuectū proclamasse sibi eum Consulē minime fore: cui senator ipse non esset. L. Philippū alii magna virū autoritate in rep. inter amicos Augusti Trāquillū cōmemorat: Aedemq; Herculis & musarū Romæ edificasse. Quo ad alias item nationes pertinet: Philippū Terrarcham: Herodis filiiū & Philippus Gallia reges alibi cōmemorauimus. Phileas Præsul vrbis Tomitanæ prius in Ro. rep. honoribus functus: eruditiōe liberaliū artū ab Incunabulis præditus: nouissimā hanc quæ prior est omniū secundū deū philosophiā ita suscepit: vt oēs qui præcesserant meritis anteiret: Suppliciumq; Socratis qd ille p̄ veritate tulerat exēpli grā adducendo: postremo ad necē Christi causa deductus Martyr excessit. Ex Hieronymo & Eusebio. Philippides Comœdiarū poeta haud ignobilis: etate iam p̄ueta: cum in certamine poetarum p̄ter spem vicisset & letissime gauderet inter illud gaudium repente mortuus est. qd & Diagoræ Rhodiæ accidit. Phlegon Trallitanus libertus Augusti: nonnulli Hadriani dicūt. historiā scripsit Olympiadū libris. XVI. vsq; videlicet ad Olymp. XXIX. Gesta vndecūq; De Fastis Ro. libris III. De locis in vrbe Roma & quomodo vocant. Epiomen olympionicarum libris. II. & alia. Suidas. Phormus. Syracusanus Comicus. Geloni Tyranno familiaris & filiorū ipsius altor. docuit fabulas. VII. quæ cōmemorat Atheneus. Phocylides Milesius philosophus tempore Theognidis: vterq; vero post bellū Troianū annis. D. XLVII. Olymp. LVIII. scripsit elegias versib; itē exhortationes siue sententias ad vitæ institutionē. quas Cephalea vocant. vt author Suidas. Ex his hodie nonnulla supersunt carmina: quæ ad bene beatę viuendi institutionem pertinent. Phormio philosophus peripateticus. quē Annibal expulsus a Carthagine Ephesi apud Antiochum regē audire cupiit. Ille ob aduentum Annibalis de re militari: deq; Imperatoris officio coepit disserere. Tunc interrogatus Annibal quidnam de illo iudicaret: cum omnib; admirabilis visus effect

Philippus
Demetrii.

Philippus
medicus.
Philippus
historicus.
Philippus
grammaticus.
Philippus
poeta.
Philippus
C. Mar. Phil
lip. Cos.
L. Philippus
orator.

L. Philippus
amicus aug.
Phileas;

Philippides

Phlegon

Phormus;
Phocylides;

Phormio
philosophus;

Phormio crotoniata Phor. Dux. Athen. Phocinor. Phorinus Ptolemei. Phorinus Hæreticus. Phraotes rex. Phyrne.

Phyrnis.

Phrynici plures. Poeta Tragicus. Poeta Comicus. Sophista. Dux atheni Publi & Laberi poetæ. C. Publius.

Pudens. Pudetiana. Praxedes. Nouatus.

Quadrat.

Quadragesima marty. Quiriorum prolapia.

Ille semicos ait deliros senes vidisse: sed q magis q Phormio deliraret vidisse nemine. Quid enim loquacius fieri potuit: q ante eum qui cum po. Ro. de iperio tot anos dimicasset: grecum hoiem: q nunq hoste: nuq castra vidisset: pcepta de re militari dare: Cicero de oratore. Phormio crotoniata dux bello nauali Lacedemonios vicit. Cui meminit in Philippicis Theopopus. Phormio dux Atheniensiu in bello Peloponnesiaco: vt Thucydides in. II. Phocinordes poeta Comicus. fabule ipsius φιλάρχοσ μισύμεροσ: vt Atheneus. Phorin Aegypti administrator. apud pueru Ptolemeum qui Pompeium iussit interfici. Phorin Hæretic e Gallogracia Presul Smyrneus. Ebionis sectam instaurare conatus & postea a Valeriano principe ab ecclesia pulsus. Plura scripsit volumina in q bus vel precipua sunt. Contra gentes. & ad Valerianu libri. Hieronymus. Phorinus psul Lugdunensis & Martyr sub. M. Antonino. Phraotes rex Indoru ad que Apolloni Tyaneus peruenit: que cu de victu interrogaret: respondit: tantum vini bibo q tum Soli sacrifico: que aut venando acquirō: pascunt alii: mihi sat fuerit ipsa exercitatio: Cibus mihi olera & palmaru fructus: multa quoq mihi ex arboribus nascetia: q manus he plantauerunt. author Philostrat in vita Apollonii. PHRYNE: nonnullis Phryne scribit Meretrix accusata & in iudicio Atheniesi ob pulchritudine absoluta: quu tunicam a pectore deduxisset. Hec etiā quu a Praxitele amatore opus qd ei videret inter sua pulchrius peteret: ille electionem dedit: qd autē pulchrius videret: dicere noluit. At illa sinxit Praxitelis domu flagrare: misitq subito nuntiu: parte iam operum absumpta. Ille pōtatur: an satyr & Cupido sint salui. Tūc Phyrne salua omnia dixit: cupidinēq sibi sumpsit: atq hoc modo astutia Praxitelē compulit pulchriora opera fateri: author Pausanias lib. primo. PHYRNIS Mityleneus Cytharædus qui prim dicitur apd Athe. cytharā. pulsasse. ac vicisse Panatheneo. Fuit autem discipulus Aristoclidis qui a Terpandro genus traxit. emicuit tempore Persaru in grecia. Istris autē in libro de scriptoribus melicis Phyrne Lesbū fuisse dicit ac cocū Hieronis tyrani: datū postea cū multis aliis Aristoclidis. Suidas. PHRYNICOS fuisse plures cōperio. Vnū Atheniensem Tragicū: Thespiadis discipulū. qui primus vultū scemineum protulit in scenam & Terrametrum reperit. Filiū habuit Polyphradmonem poetā & ipsum Tragicū. Docuit Tragedias. IX. Alter item Atheniensis Comicus inter secūdos antiquæ comœdiæ. docuit fabulā primā Olymp. LXXXVI. Terriū Bithynicū sophistam: qui scripsit de Articis dictionib. Horz author Suidas. Quartū ducē Atheniensem lego apud Thucydidē. PVBLIVS & Laberi poetæ Mimorū: Iulii Cæsaris familiares ambo: sed Publius acceptior. Nā Laberii maledicentia simul & arrogantia Cæsar magnopere offendebatur. Is Publi genere Syrus fuit: conditione seruus Puer em & forma & ingenio a Domitio manumitti & erudiri meruit. Romā venit ad ludos Cæsaris: vbi Mimos suos egit: magno ipsius populiq ad plausu. authores Gelli: Macrobi. Huius ferunt nonnulla pclaræ sententiæ quas nos alibi cōmemorauimus. C. Publius nobilis adolescens ad stuprū ob æs alienū coact viderat inter Papyrios. Pudēs Senator Ro. sub Antonino Imp. a Pio pon. cū tota domo christian fact. Flios habuit Pudetianā: Praxedē: & Nouatū: oēs iter sanctos vna cū pte relatos. Hæ sorores post mortē parentū ex eoz facultatib: sanctis ministrabant: martyres sepeliebant. Praxedes vltima fratris Nouati Thermas in vico patricio replū cōstituit: meruit & ipsa sibi a posteris templū dicari: vbi cum suis multisq martyribus iacet.

R. Volaterrani: Commentariorum Vrbanorum. Lib. XIX.

VADRATVS APOSTOLORVM DISCIPVLVS Præsul Atheniensis vna cū Philippi filiabus prophetico spiritu clar perhibetur. Christianos magnis ea tēpore state terrorib disperfos sua prudētia reditegrauit: Hadriano principi Athenas venietū librū p nostra religione compositum dicauit: valde quidem probatum. In quo suæ fidei rationē adsignat: vidisseq plurimos in ludæa qui variis pressis calamitatibus liberati sunt. Sed & mortuos quoq reuixisse. Ex Hieronymo & Eusebio. Quadragesima martyres: qui sub Licinio Impera. apud Sebasten Armeniæ vrbē. VII. Eid. Martii variis adfici suppliciis: postremo fractis cruribus: crematq: & cineres in mare proiecti. QVINTIORVM Prolapia Romæ

multiplex. ex ea siquidem Cincinnati: Flamini: Crispini: Marci diuersis temporib claruere. De Flaminiis & Marciis supra narratum. L. Quin. Cincinnatus filium Cesonem petulantissimum abdicauit. Qui & a Censoribus ad Volcos & Sabinos confugit. Hi duce Celio Graccho aduersus Ro. bellum gerebant: & Qu. Minutium Cos. in Alcido Monte obsidebant. Quinci dictator dictus: ad quem missus viator nudum & arantem trans Tyberim offendit. Insignibus sumptis Consulem obsidione liberauit. Quare a Minutio & ei exercitu Corona aurea obsidionali donatus est. Vicit hostes: Duces eorum in deditioem accepit: & in triumpho ante currū egit. XVI. die q acceperat dictaturam deposuit & ad agrum reuersus. Iterum post Annos. XX. Dictator dictus contra Fidenates: qui legatos Romanorum contra ius gentium interfecerant: pugnavit. Magistrum equitum Cor. Cossium habuit qui & Lartem Volumniū Ducem sua manu interfecit. Quincius item Sp. Melium regnum largitione frumenti adfectantem: in exercitu suo a Seruilio hala magistro equitum necari iussit. Liuius. III. & IIII. T. Qui. L. Cincinnati filius Cincinnatus Cos. vna cum CN. Iunio Mentore Dictatorem dixit socerū suum. A. Posthumium Tubertum. T. Quin. Capitolinus qui ter Consul fuit: quoniam neq familiæ Quinciæ neq reipublice Cæso Quincius quem supra nominaui restitui posset: falsum testem qui dicendo causæ innoxio potestatem ademisset: iusto ac pio bello persequabatur. Cū Virgini ex Tribunis de lege ageret: duorum mensium spatium Consulibus datum ad inspiciendam legem: vt cum docuissent populum quid fraudis occultæ ferretur: sinerent deinde suffragium inire: hoc interualli datum res tranquillās in vrbe fecit. Liuius lib. III. Quin. Capitolinus quinquies Consul quarto Consulatu post decē viros exactos: Volcos superauit: Plebem sedauit. Cuius extat apud Liuium pulcherrima concio. Quintum consulatum cū. M. Geganio Macerio gessit: in quo cum ipsius Collega de Volcis triumphasset: eius armati gloriam: qua concordiæ pacisq domesticam curam: iura infimis summisq moderando ita tenuit: vt eum & patres Seuerum Consulem & plebes satis comē crediderint. Et aduersus Tribunos auctoritate plura q certamine tenuit. Quinq Consulatus eodem tenore gesti: vitæq omnis consulariter acta: verendū pene ipsum magis q honorabilem faciebat: eo tribunorum militariū nulla mentio his Consulibus fuit. Liuius lib. III. T. Qui. Crispinus & M. Marcellus Coss. cum apud Salapiam contra Annibalem explorabundū cum paucis e Castris egressi: hostium insidiis intercepti. Marcellus quidem interficitur: Crispinus vulnerat paulopost excessit. Hic & Badiū quēdam Campanum hospitio quondam egrotantem excepit: curariq humaniter iusserat. Badius vero eum post defectionem Campanam aduersus eius patriam venientem vltro prouocauit singulari certamine. Cui Crispinus hospitii iura se nō violaturum respondit. Tunc illum sepius instantem Crispinus exagitatus aggredit: hastaq humerum eius trāssixit: ac spoliis potit. est. Ille turpissime vulnerat aufugit ad suos. Liui. XXVII. T. Quici. Crispinus Valerian. C. Calpetanus. Stadius Rufus. C. Pontius Palignus. C. Patronus Vmbranus. M. Crassus frugi Curatores Loco R. Publico R. Iudicand. ex. S. C. Causa cognita ex priuato in publicum restituerunt. Repertum hoc marmor paucis ante annis in Auentino posuit: vt cerneretur Quincium per. C. scribendum esse. Reperitur & in aliis locis. P. Quincius Qui a Neuiō quodam oppugnabatur & vi a fundo deiectus fuerat: infamiq adfectus: defenditur a Cicerone: aduersante Hortensio Neuii Patrono. Quintus poeta Romanus admodū adulescens Homeri Rhapsodiam imitatus: eodem carmine atq eadem lingua græcum poema scripsit vsq ad finem belli Troiani: exordiens vbi definit Homerus. Quod opus adhuc extat Græci κείρομεν eū vocant. M. Fa. QVINTILIANVM ortum in Hispania cōstat e ciuitate Calaguritanana vt Eusebio placet. Hieronymus vero ex ea Ciuitate fuisse scribit ex qua etiā tēpore Theodosii Cæsaris Aur. Prudentiū Clemētem christianum poetā floruisse testatus. Ipse deniq Quintilianus Hispanos prouinciales suos vocat. Romam dicit cum Galba venisse: breuiq tempore postea in familiaritatem Domitiani principis veniēs eius nepotes erudiit. Ludū Romæ aperuit: primusq e fisco salariū tulit. Scripsit Declamatiōes quas quidam Quintiliani alteri. declamatoris dicit esse. Cui Seneca in. VI. decla. libro meminit. Institutionum quoq libros. XVI. adeo quidem vtilēs & posteritati probatos: vt noster Hieronymus eos diligenter lectitasse & inde in secularibus literis profecisse fateatur. Non erit ab re duorum Grammaticorum nostri temporis super hoc sententiās manifestare diuersas. Laurentius Valla eum in præceptis Ciceroni præferbat: stiloq eius & doctrinā magnopere adheferat. Philephus vero eius æqualis sibi dissimilem dicebat: contraq eius præcepta facientem. nullasq aut delectandi partes aut mouendi habere. Ego vero Vallæ potius adsentior. Huius item & Martialis in epigramma

L. Qui. Cincinnatus.

T. Qu. Cincinnatus. T. Qu. Capitolinus.

Quin. Capitolinus.

T. Qui. Crispinus. Cos.

T. Qui. Crispinus Valerianus.

Quintus poeta.

Quintilianus.

Quintilianus alter.

Quintilianus.

te & Cæcilius in epistolis meminere: q & præceptorē eū habuit & in locāda filia iuuit. Quinti- liorum quoq; Romę genus sicuti & Sextiliorum. Quint^o quoq; & Quintilius & Quintilia mar- tyres apud Surrentū dicitur fuisse. Quirin^o item vna cum Mario Martha & aliis sub Claudio. Quirinus etiam Tribunus sub Traiano cum Alexādro pon. & Hermete vrbis præfecto. Nomē hoc a Romulo fluxit ex hasta qua ille vtebatur.

RABIRIVS pno. A. eques Ro. Perduelliōis id est crimine lese maiestatis accu- sat^a. T. Labieno Trib. pl. q. Saturninū virū sceleratū & hostē patriæ in tumul- tu occiderit: defensus a Cicerone in semihoræ curriculo: oratio impfecta repe- tit. C. Rabiri^o Posthumi^a Memio repe. accusat^a: a Cice. defensus simul & ex multis inepte factis. RAGONIO Vincērio Celfo. V. C. a primo ætatis itro- i- tu in actu publico fideli exercitatioe versato: Cui^o primæuitas officio sedis vr- banę aduocatiois exercito: fidē iunxit ingenio: prudētię miscuit libertatē: ita

vt nemo de ei^o industria nisi ille cōtra quē susceperat: formidaret. Cui^o adcessus etatis: amplissi- mi honoris & q solent senioribus puenire ornāmēta pmeruit. Nā rexit annonariā potestatē vr- bis eternę ea æquitate: vt inter omnes qui ad eum animo litigantis itraissent: parentem se plerūq; magis his q iudicē præbuisset. Hinc etiā factū est vt Messores nos portuēses: quib^o vetus fuit cū Caudicariis diuturnūq; luctamen: voti compotes abiremus: vt vtrūq; corpus & bñficio se & vi- ctoria gratulet adfectū. Nā vt hoc esset indicio iā posito magistratu: statuā patrono pstatissimo testimonii gratulationis exsoluim^o: cū res nō adulatōe priuato sed iudicio posito in otio & ge- te reddat. Hanc inscriptionem Romę in insula repertam ideo posui: q mihi satis elegans stilūq; Plinii seu Taciti aut illorū temporū eloquentissimi alicui^o referre visa est. RABANVS Angli- cus Monachus: summusq; Theologus: carmine prosaq; disertus: vt scribunt Ricobaldus Ferra- riēsis & Ptolemęus Lucēsis: fuit Pręsul Meldensis Bedę discipulus tēpore Ludouici pii & Grego- riū. v. Scripsit i librū Paralipomenon. ii & Macchabæos. habuit etiā Conciōes ad populū. Scholā Parisiēsem tūc primū i choatā sua doctrina celebriorē reddidit. RAINALDVS Dux Alemā- noz i prima expeditioe hierosolymitana cū Balduino & Gottifredo Gallicis Ducib^o primo cō- gressu a Sarracenis obsessus: deditioe fidē christianā deseruit. Rainaldus. alter præfect^o in Italia relict^o a Federico. ll. Imp. in hierosolymitanā expeditionē profecto: Gregorio. IX. sedente plures Pōtificis terras inuasit. Hos vero & meritis & tēpore præcessit Rai. Cōstātiū frater qui Perusiā sub Totila martyriū subiit. REGVLORVM familiā tradit Iosepus ex Corduba originem ha- buisse. In Attiliorū nomē adsciti. De his in Attiliis narraui. Sācti huius nois duo p̄cipui. Prim^o Regulus Confessor: natiōe gręcus cū Dionysio Ariopagita in Galliā p̄fect^o ab eoq; præsul Arela- tentis factus ac ibidē sepultus. Alter præsul in Africa: insectatione vandalica expulsus in litus Hetruscum applicuit vna cū Iusto & Clemēte: ac e vestigio Populoniensibus præfuit: posteri de

in Castrū eius nomini dicarūt: caputq; ante hos ānos in his locis reptū Pisas retulerūt. Remigii duo: ambo p̄fules ac clari. Alter Altifiodorensis: tēporib^o Formosi pon. & Berengarii primi. plu- ra in sacro eloquio enarrauit. Scripsit & in Matthei euāgelii: in epl̄as Pauli. Alter vero Remēsis inter sanctos relat^o: qui Clodouē Gallorū regem christianū primū fecit: de quo in historia Gal- loz dixim^o. Reparata virgo. XII. annoz nobilis: p̄tia Cēsariēsis: ibidē sub Decio martyr: trālla- ta deīn post multa sęcula Florētiā: eiusq; noī replū dicarūt. Rodo discipulus Tatiani in sacros li- broz plura edidit opuscula: p̄cipuū aduersus Marcionē. præterea in Hexameron nobilē tractatū: Sub Cōmodo & Seuero p̄cipibus ex Hieronymo. Romuli martyres tres: vnus præsul Fesulan^o a Petro institutus in descripiōe Volaterrarū mihi narraē. Alius cum Donato & Secūdiano in vrbe Cōcordia. Terti^o in Mauritania sub Maximiano. ROMVLVS Asylū oibus patefecit: & magno exercitu facto cū videret cōiugia deesse: per legatos a finitimis petiit: quibus negatis lu- dos Consualia simulauit: ad quos quū vtriusq; sex^o multitudo venisset: dato suis signo virgines raptę sunt: ex quibus vna pulcherrima cū magna oīm admiratione duceret: Talassio eam duci responsū est: q nuptiā q feliciter cesserāt institutū est vt oibus nuptiis Talassii nomen vocare- tur. Primi igitur Cecinenses ob vicinorū iniuriā cōtra eos bellū mouerūt: quos Romulus vicit & ab eorū duce Acrone singulari certamine supato: opima spolia detracta / Ioui Feretrio in capi- tolio dicauit. Sabini item ob raptas bellū mouētes: cū Romā p̄pinq̄uarent: Tarpeiā virginē na- cti que a que causa sacroz grā haurēda: descēderat: p̄eam paciōe armillaz & anulorū quos in si- nistris manib^o gerebāt: vbi in arcē introducti fuere: eandē p̄cipitauerunt. Romul^o aduersus Ta- rpeiū q motē Tarpeiū tenebat p̄cessit: & in eodē loco vbi nūc Ro. forū est pugnā cōseruit: ibiq; Ho-

stus Hostilius dux Ro. fortissime pugnādo cecidit: cuius interitu consternati Ro. fugere coepe- rūt: Tunc Romulus Ioui statori edem vouit & exercitum statim seu forte seu diuinit^o restituit. Tunc rapte in mediū p̄cesserunt: hinc patres: hinc coniuges deprecantes pacem cōciliarūt. Ro- mulus foedus p̄cussit & Sabinos in vrbem recepit. Populum a Curibus Sabinoz oppido Quiri- tes vocauit. Centum Senatores ab etate patres appellauit. Tres equitū Cēturias instituit: quas suo noīe Ramnes: a Tatio Tatienses: a Luci cōmuniōe luceres appellauit. Cū ad Capreæ paludē exercitū Iustraret nūq; cōparuit: vnde inter patres & populum seditione orta: Iul. Proculus vir nobilis in concione iureiurando cōfirmauit Romulū a se in colle quirinali visum augustiore for- ma cum ad deos abiret: eum deniq; præcipere vt seditionibus abstinerent: virtutē colerēt: futu- rum vt omniū gentiū domini existerent. Huius authoritati creditū est. Aedes in colle quirinali Romulo cōstituta. Ipse p̄ deo cultus Quirinus est appellat^o. Ex Caci. & Liuii primo. NVMA Numa Pompilius e Curibus Sabinoz ad regnū adscitus: vt ferum populū religione molliret: adē Ve- ste fecit: virgines vestales legit. Flamines tres Dialē: Martialē: Quirinalē. Salios Marris sacerdo- tes. XII. instituit. Pontificē max. creauit. Portas Iano gemino edificauit. Annum in. XII. menses distribuit: addito Ian. & Feb. pluresq; leges vriles tulit: oia iussu Egeriæ cōiugis suæ facere simu- lans. Ob quā iustitiam nemo ei bellū itulit: Collegium Fabr. ararioz instituit ob Mamuram qui Ancile de celo delapsū expresserat. Solut^o morbo in Ianiculo sepultus est: vbi post annos arcu- la cū libris reperta. qui libri q causas leues sacroz cōtinebāt: ex authoritate senat^o cremati sunt. Cæcilius. TVLLVSHostili^o Hosti Hostilii nepos: qui in bello Sabinorū p̄ patria cecidit: eius- q; meritis rex creatus: bellū Albanis indixit: qd Trigeminorū cōgressus finitū. Albā ob p̄fidiam Ducis Merii Suffetii diruit: Albanos etiā Romā traducēs in Monte Cēlio vrbī ab se addito loca- uit: vbi & curiā Hostiliā cōstituit. Et dū Numā sacrificiis imitaret: Ioui Elicio litare nō potuit. Fulmine ictus cū tota regia flagrauit. Cę. ANCVS Martius Numę ex filio nepos: ægate ac re- ligione auo similis: Latinos bello domuit: qbus in Ciuitatē adscitis Auērinū adsignauit: quē mō- tem simul cū Ianiculo vrbī adiecit. Pontē sub Iulio in Tyberis fecit: noua mœnia oppido circūde- dit: Syluas ad vsum nauii publicauit. Salinas vectigal instituit. Carcerē prim^o edificauit. Ostiā Coloniā maritimis cōmeatib^o opportunā i ostio Tyberis deduxit. Ius feciale quo legati ad res re- petēdas vterent ab Egculis trāstulit. His rebus intra paucos dies confectis: immatura morte p̄- reptus nō potuit prestare qualē promiserat regem. Cæcilius. TARQVINIORVM genus ab Hetruscoz oppido Tarquiniis: quo Demarathus p̄fug^o Corintho se cōtulit. Hic filios habuit: Lucumonē & Aruntē: qui patre supstite & vxore grauida relicta decessit. Auus nesci^o vētris ne- potē in testamēto p̄terit: ex quo ille natus / Egerius ab egēdo est appellat^o. Lucumon Romā ve- nit: receptusq; in amicitia Ancī regis tutor etiā filiorū est relict^o: porētiq; adeo valuīt vt eiectis pupillis regno succederet: Tarquini^o priscus a patria dicit^o. Is cētū additis patrū numerū auxit: Latinos subegit. Circū designauit qui nūc maxim^o dicit^o: vbi spectacula sibi qsq; faceret foros ap- pellatos: furcis duodenos ab humo pedes altis sustentata. Ludicrū fuit: equi pugilesq; ex Hetrus- ria acciti: solēnsq; deinde māfere: Ludi Romani magniq; varie appellati. Præterea Sabinorū bel- lo petitus equitū Centurias ampliauit. Accii Nauii scientiam diuinatione tentauit. Sabinos vi- cit. vrbem muro circūdedit. Cloacas fecit. Cūq; XXXVIII. annis regnasset: Ancī proles eiecta Seruii successionem sibi præferri dolens dat operam: vt duo pastores simulata rixa regē vulnera- rēt: sed Seruii fauore succedēte illi / Suesām Pometiā exulatū ierūt. Ex Liuii primo. SERVIVS Ser. Tullus Tullus Cornicularii & Oreaticę capriue fili^o cū i domo Tarquii prisci educaret: flāmę species caput ei^o amplexa est: Quo viso Tanaql regis vxor sūmā dignitatē portēdi itellexit: Cōiugi per- suasit vt eū sicuti liberos suos educaret: q cū adoleuisset gener a Tarqno adit^o: & cū rex occis^o esset: Tanaql ex alto loco ad populū despiciēs ait: Priscū graui qd sed non letali vulnere accepto expectarent: interim dū conualesceret Seruio Tullo audiētes essent. Is igit quasi p̄cario admini- strare cœpit authoritate senat^o inuito pp̄lo: recte tñ imperiū administrauit. Et Hetruscos sape domuit: Quirinalē viminalēq; colles & exq̄lias vrbī adiecit. Aggerē: fossasq; fecit: populū in tri- bus quatuor distribuit: Dianę tēplū cū Latinis in Auētino fecit. Duas habuit filias: mitē alterā: alterā ferocē. Cū Tarquinius totidem filios pari animo haberet: vt omniū mentes morū diuersi- tate leniret: ferocē miti: mitē feroci i matrimonii locauit. Sed mites seu forte: seu fraude perierūt feroces morū similitudo conitixit: statim Tarquius superb^o a Tullia incitatus aduocato senatu regnū patriū repetere cœpit: quo audito Seruius dū ad curiā properat: iussu Tarquiniū gradib^o deicitur & domū refugiens interfectus est. Tullia statim in forū properauit & prima cōiugem

Remigi^o al- tifiodorēsis Remigius Remēsis. Reparata. Rodo.

Romuli Martyres. Romulus.

Talassius.

Acron Caci- nensis. Iuppiter fe- rretius. Tarpeia.

Hostus Ho- stilius. Iuppiter sta- tor.

Numa.

Egeria.

Tull^o Host.

Anc^o Mar.

Tarqni^o pr.

Egerius.

Circ^o Max.

Ludi Ro.

Ser. Tullus

Tanaquil.

Tullia.

regē salutavit: a quo iussa turba decedere cū domum rediret: viso patris corpore: mulionem cum stantem super ipso corpore carpētum agere precepit. Ex quo vicus ille scleratus est dictus. Tullia deinde cū cōiuge in exiliū acta. Ex Cacilio: L. TARQUINIUS superbus. L. TARQUINIUS superbus. F. cognomen a moribus meruit: occiso Seruio Tullo regnum scelestē occupavit: bello tamē strenu⁹ Latinos: Sabinosq; domuit: Sueffam: Pometiā Etruscis eripuit. Gabios p Sextū filiū simulato trāsugio in potestate redegit. Ferias latinas primus instituit: lacus in circo & cloacā maximā fecit: vbi totius populi viribus est vsus: vnde illac fossē quirītū sunt dicta. Cū Capitoliū inciperet: caput hominis inuenit: ex quo cognitū eam vrbe gēriū caput futurā. Omnibus quoq; discedētib⁹ Terminus & Iuuetas amoueri ex aris se nō passi sunt. Ex Volscorū pda tē plū loui in Capitolio fecit. Armatos circa se ad corporis custodiā habuit. Turnum Erdonum ex Aritia fraude interemit. Demū cū in obsidione Ardeę: filius eius Lucretia stuprū intulisset: cū eo in exiliū actus: ad Porfenā Etrurię regē cōfugit. Cuius ope regnū retinere tērauit. Pulsus Cumas concessit: vbi per summā ignominiam reliquum vitæ tempus exegit. ex Cæ. & Liuii primo. TARQUINIUS Collatinus sorore Tarquiniū superbi genit⁹: in contubernio iuuetū regioę Ardeę erat. vbi forte quū in cōiugio coniugē suā vnusq; laudaret: placuit experiri. Itaq; equis Romā petūt: regias nurus in cōiugio vel luxu deprēdūt. Inde Collatiā petūt. Lucretiā iter ancillas in lanificio offendūt. Itaq; ea pudicissima iudicata. Ad quā corrupēdā Tarquini⁹ Sextus Collatiā rediit: & iure propinquitatis in domū Collatini venit: cubiculū Lucretiæ irrūpit: pudicitiam expugnat: illa postero die aduocatis patre & cōiuge e castris: rē exposuit: & cultro quem vestetexerat se occidit. Illi exitio regū rem vindicauerūt. Tarquinius cum prole tota eiectus ad Manlium Tusculanū generū suū confugit: Latinosq; oēs concitat. Cōtra quos Posthumi⁹ missus. Ex Cæ. & Liuii primo. Quādo hic sumus Lucretiā christianā nō pteribo: q; virgo hispana & martyr apud Emeritā Hispanię ciuitatē sub p̄side Dariano Maximiani tēpore passa est. Romanus noie ac patriā: arte miles: a Laurētio deductus ad fidē: quē in custodia iussu Imp. Decii seruabat: martyr & ipse sub eodē. Sepultus in agri Verani crypta. Hoc etiā nomen multi Imp. Cōstā. ambitio se sibi vsurpauere. L. ROSCIUS Otho Tribunus ple. legē tulit vt eqtibus Romanis in Theatro. XIII. gradus pximi assignarent qui Censum. XL. LLS. haberent. author Liui⁹. Rosci⁹ Galus Comœdus p̄ceptor Ciceronis in pnūtiationis & gestus exercitatiōe: eo venit pstantē: vt cū de perfecto in arte aliqua loquimur Rosciū dicamus in arte sua: aut Rosciū in Scēna. Hic cū obli quos haberet oculos turpisq; esset aspectu: primus persona in scēna vsus est: populus tamē cū sine persona intueri malebat ob pronuntiandī dulcedinē: vt Cicero plane de Oratore demōstrat. Scripsit & librum in quo & histrioniā eloquentiæ comparauit. In hunc cum puer esset Catuli la sciuum epigrāma in Catulo diximus. Et hic inter Ciceronis clientes ab eo defensus. A quodam enim Fannio. LLS. CCLIII. poscebatur debita in rationibus pro socio. Cum tamē debitū illud non in codice sed in aduersaria notatum esse dicat. Aduersaria enim tabula est ex qua ad codicem Ephemeridum rationes reducitur. Roscius Amerinus. Defensus a Cicerone in causa patricidii. Patrem enim hominē locupletē quidā interfecerunt clam: filius per occasionem discordiæ cuiusdam quē inter eos interuenerat: paternę cædis author accusatur. Præda ad quēdā Sylla satellitē. L. Cor. Chryfognū eius accusatorē redibat: patrono Erucio quodā. quā causā primā egit postq; rediit ex militia annos nat⁹. XXIII. vt author Cor. Nepos apud Plutarchum. Ne mine itaq; ob Syllę metū audente defensionē suscipere Cicero puinciam suscepit. L. Rufus Purpurio Legatus Romanorū in Cōcilio Aetolorum orat apud Liuiū li. XXXII. Rufus sub Scipione Aphricano Centurio scripsit eius gesta: & quę in bello pparantur. author Appianus in historia. Virginius Rufus orator egregi⁹: interfect⁹ a Nerone. de quo Tacit⁹. Virginiū Rufum claritudo nominis extulit. Et paulo inferius. Nā Virginius Rufus studia iuuenū eloquentiā: Musonius p̄ceptis sapiētiae fouebat. Satri⁹ Rufus: de quo Cæcilius in epistolis. Satrius Rufus inquit cui est cum Cicerone emulatio & qui non est cōtētus eloquentiā sæculi nostri. Rufus Poeta Bononiensis cuius meminit Martialis. Funde tuo lachrymas orbata Bononia Ruso. Et resonet tota plāctus in Amylia. Festus Rufus scripsit epitomen rerū Romanarū quę extat. nonnulli Sextum male scribunt. Nā & Festi Rufi alteri⁹ qui fuit gręciæ proconsul legitur adhuc Athenis memoria græce inscripta ad Columnā in arce ante Palladis templū. qd in geographia posuimus. Rufus medicus sub Traiano principe qui multa cōscripsit quorum nihil ad nos peruenit. citat saepe testis ab alijs. Rufus Corinthi⁹ sophista q̄ diuitiis & generis nobilitate pollebat: plus tamen ad eius laudē dicendī gloria linguęq; gratia contulit. author Philostratus in sophistis. Rufus &

Cosinus martyres apud Philippos Macedonię tēpore apostolorū. P. Cor. Rufin⁹ Cōsularis a Fabricio censore dānatus: q. X. pondo argenti apud eū inuenta essent. vide in Fabricio. Rufinus alter vna cum Stilicone & Gildone relictus a Theodosio seniore / imperiū administrator pro tutela Arcadii & Honorii filiorū: Gildo in Aphrica: Stilicon in occidente: Rufinus vero in oriente: omnes sane cupiditate regni incēsi: in suos arma imperatores verterunt: ex quo diuersis modis oppressi perierūt. Rufinus presbyter Aquileiensis: gręce latineq; eruditissim⁹. multis iuuuit christianos librorū interpretationibus. Eusebii Cēsariensis historiā vertit. Cui. X. & XI. librū ipse addidit. Gregoriū Nazianzenī plures sermones: vt in ei⁹ vita dixim⁹. Basiliū item. Iosepum: Pāphlum aduersus Mathematicos: Sexti & Euāgeli sententias. Enarrauit & ipse Symbolū. Obtrectori operum suorum duobus voluminib⁹ respondit. Aemulus atq; obtrector. fuit Hieronymi nostri vt Origenis adsertor: q; ab eo reprēsus sit q; eius libros περὶ τῶν ἀρχῶν qui cōtra fidem sunt cōuerterit. Ex epistolis autē inter se missis cōstat quę sit vtriusq; ingenii vitęq; ac morū dif ferētia. Rufinus & Valeri⁹ martyres apud Sueffiones sub Maximiano. Rufina & Secūda Ro. vir gines patre Asterio & matre Aurelia martyres sub Valeriano. P. Seruili⁹ RVLLVS prim⁹ Romanorum solidum aprum apposuit. author Plini⁹. qui ait huius filiū fuisse. P. Rullū illū qui Tribunus ple. legem agrariā promulgauit: vt decēuirī agros per totū orbē po. Ro. diuiderēt: impugnat⁹ a Ci. Cōsule Iululenta oratione. R. VTILIVS Geminus libros pontificales fecit. De quo Cicero. Rutilius in quodā tristi & seuerō dicēdi genere versat⁹ est: magnū munus de iure respō dendī sustinebat. Sunt eius orationes ieiunæ: multa præclara de iure: doctus vir & gręcis literis eruditus: Panetiū auditor: prope perfectus in stoicis. Cicero in Bruto. P. Rutilius prim⁹ legē pu grandī militibus tradidit. De quo Valeri⁹. Armorum tractandorū meditatio a P. Rutilio Cōs. CN. Manlii Collega militibus est tradita. Is enim nullius ante se Imperatoris exemplū secut⁹ ex Iudo. C. Aurelii Scauri doctoribus gladiatorū adcersitis: vitandī atq; inferēdi ictus subtiliorē rationē legibus ingenerauit. Hic actus in exiliū a partib⁹ Syllanis: & a Sylla deinde redeundi potestate facta respōdit illud qd a Seneca in. VI. lib. de beneficiis ponit. Malo vt patria mei exilio erubescat q̄ reditu mœreat. M. Rutilius Censorinus Teste Valerio de moderatione: iterū Censor creatus: in cōcione populū corripuit q; eam potestate bis sibi detulissent: cuius maiores quia nimis magna viderēt: tēpus coarctādū iudicassent. P. Rutilius vir summę innocentie: qui legatus C. Marii Procons. a publicanorū iniuriis Asiā defenderat: inuisus equestri ordini penes quē iudicia erāt: repetūd. dānat⁹ in exiliū missus est. Liui⁹. LXX. Rutilius Lupus Rhetor scripsit de arte Gorgiani secutus non illū Leontinū sed aliū sui temporis. Cuius quatuor libros in vnum suum transtulit. Quintilianus. IX. Rutilius Gallus poeta. Cuius elegia quædā iter suum cōtinens haud ignobilis nuper inuenta est.

Sabinus claruisse plures legimus. Clodius Sabinus Declamator tēpore Senecæ: lepido vir ingenio. Is cū in Cretā cū Appio Procōs. profectus esset: in Theatro gręci postulare coeperūt vt Sabinus summū magistratū gereret. Mos autē erat barbā & capillū Magistratū Cretensū submittere. Surrexit & silētio manu facto: Hunc Magistratū inquit ego Romæ bis gessi. Bis enim reus causam dixerat: gręci autē non intellexerūt. Idē cū reus rogaretur vt in latomias trās ferretur: Nō inquit quenq; vestrū nomen latomiæ decipiat: illa em animo meo lauta res est: vocabulo carceris ad genus pulpamenti translato. Iocabatur in miseris: in quib⁹ iocari debuisse quis nescit: potuisse quis credit? Seneca in Decla. Sabinus Vespasiani frater interfectus a Vitellio qui Vespasiano res contra Iudeos gerente post Orthonis mortē Capitoliū cū æde Iouis occupauerat. Sabinus sophista sub Hadriano principe scripsit Isagogen ad materias & hypothefes: declamādī libros. IIII. præterea in Thucydidē enarrationē. Suidas. Sabinus Masurinus scripsit Fastorū & rerū memorabiliū libros. Sabinus Pręsul Heracleę Macedoniorū / secta Arriani. Is omnis Orthodoxos qui sese in Concilio Niceno contra Arrium subscripserant: idiotas & ignauos esse palam dicētat: ac propter ignorationē lapsos: haud memor q; inter hos erat Eusebius Cēsariensis: quem ipse fide dignū testem in religione ac principē prædicare solebat. Socrates in historia tripartita. Sabinus Syrus memorandę fortitudinis: qui tempore Titi primus Hierosolymę muros ascēdit. author Iosepus. Sabin⁹ Tyro qui scripsit περὶ κληρονόμῳ id est de Hōrtē sibus. Plini⁹ lib. XX. Ca. IX. Martyrio quoq; cōspicui: Sabinus martyr ac pręsul apud Assisium vna cum Exuperantio & Marcello Diaconis sub Diocletiano. Item alter apud Damascū: cum Iuliano: Macrobio: Crasso: Paula & nonnullis alijs. Fuere & Sauini mutatione vnus literæ totius

Ruf⁹ Mar.
P. Cor. rufi.
Rufinus p̄fectus.
Rufi. p̄sb.
Rufi. mar.
Rufina vir.
Rullus pater & filius.
Rutilius Geminus.
P. Rutil.
M. Rutili⁹ Censorinus
P. Rutil.
Rutil. lup⁹.
Rutil. gall⁹
Clodius Sabinus.
Sabin⁹ Vespasiani fr.
Sabinus sophista.
Sabin⁹ Masurinus.
Sabinus hereticus.
Sabin⁹ syr⁹
Sabini martyres.
Exuperati⁹ Sauini.

dem Professores. Vnus Præsul Placētinus: Cuius iussu Padus olim grassando extra alueum per regionem: intra suos terminos prodigiose reductus est. Alter præsul Canusinus tēpore Totilæ regis floruit. Amborū meminit Gregorius. III. Dialogorū. Sabine nominatę. Hadriani principis vxor. Sabina Poppea Neronis ab eo prægnas calce interfecta. vt refert Tacitus. Martyres itē duę. Vna matrona Romana Valērii senatoris vxor: Herodis Metallariū filia: sub Hadriano p̄cipe gladio caesa. Cuius venerabile templum Romę visitur in Auentino a Petro Illyrico vrbis p̄sbytero dicatum. Altera in Hispania passa sub Præsīde Daciano Maximiani tēpore vna cum Vincentio & Christina. Sabas Abbas imperante Theodosio e Cappadocia venit Hierosolymā: vbi vsq; ad extremū vixit paruo sibi edificato tugurio: quotidie loca religiosa lustrando. eius de inde reliquię translata Venetias. Sabellus Hæresiarcha circa Gallī p̄cipis & Stephani pontempora. De quo Dionysius p̄sul Alexandrinus apud Eusebium sic ait. Quid dicam de ea doctrina quę apud Ptolemaidem Pentapoleos Ciuitatem nuper exorta est: plena pestilentię: negās vere eum esse filium patris nec primogenitum omnis creature: simul & S. S. auferēs intellectum pro quibus cum vtręq; partes ad me venissent & p̄sentibus fratrib; quę cōmota fuerāt discussissent: etiā literis sum prosecutus: quorū tibi exempla transmisi. Eusebii libro. VII. C. SALLVSTIVS Crispus Romana primus in historia vt ait Martialis: Thucydidi ex gręcis opponitur a Quintiliano: elegantiā dicendi: attica breuitate: sententiā crebritate. Taxatur autem a Politione vt nimis antiquariū & ex Catonis originibus verba mutuatus. Trogo autem q; orationibus nimis longis ac directis vtatur: sicuti etiam Thucydides. Hic ille inimicus Ciceronis diuitiis p̄dit; Cuius hortorum vestigia adhuc cernimus Romę. Hic etiam ille alienę luxurię grauius obiurgator & censor: qui Metellum Pium in historia reprehendit: q; p̄ter eius & populi Ro. dignitatem & modestiam cōiuiis in Hispania omniq; luxu vteretur. Postea vero ipse deprensus in adulterio ab Annio Milone & loris bene casus: & postq; pœnas dedisset admissus est. auctores Varro. Macrobi; Gellius. Sanson in sacris voluminib; legitur herculeo robore fuisse ac contra Philisteos multa facinora fecisse: inter quę mille quondam hostes a fini maxilla inter fecisse. Ligatus domum cōcussu diruit quę multos necauit: a Dalida demum meretrice ob amorem superatus crinem fatalem in quo robur omne cōtinebat ei manifestauit: quo ille absisso in hostium manus venit. Sanson alter præsul Dolensis tempore Iustini iunioris sanctitate clarus. SAPPHO Lesbica Lyrica Olymp. XLII. tēpore Alcei & Stefichori. Fratres habuit Laricū: Charazum: Eurichum: Coniugem vero Cercylam ditissimum virum ex Andro ex quo filiam suscepit Clío nomine. Scripsit lyricorū libros. IX. Prima plectrum meruit. Præterea epigramata: elegias: iambo & monodias. Aliam dicit item Lesbiam fuisse Psaltriam: ob amorem Phaonis adolescentis scripsisse versus & ex Leucade p̄cipitem se dedisse. Hęc Suidas. Nonnulli eadem putant. Plato scribit Sappho Scamandronymī filiam fuisse sapientem. Aelianus autē fuisse in Lesbos Sappho dicit non poetam: sed nobile scortum. Sapores reges persarū in regione parthorū. SCAVRI inter Aemylios adsciti. M. Aemylius Scaurus nobilis parū: nā pater eius quīs patricius ob paupertatem carbonariam exercuit. Item primo dubitauit honores petere: an argentariam facitare. Sed eloquentiā consultus ex ea gloriā peperit. Primum in Hispaniam curriculum meruit subhoneste: in Sardinia stipediā fecit. Aedilis iuri reddendo magis q; muneri edo studuit. Prætor aduersus Iugurtham pugnavit. eius tādē nō vi sed pecunia victus est. Collegem de sumptibus libertinorum suffragiis tulit. P. De. Prætozem ipsi transeunti sedentē iussit adsurgere: ei; vestem discidit: sellam concidit. Nequis ad eum in ius adiret edixit. Cos. Ligures domuit: deq; his triumphauit. Censor viam Aemyliam struxit: pontem Miluium fecit: tantūq; autoritate potuit: vt Opimium cōtra Gracchum: Mariū cōtra Glauciam & Saturninū priuato consilio armaret. Item filium suum quia p̄sidium deseruerat in conspectum suum venire accedere. Ille ob hoc dedecus mortem sibi consciiuit. Scaurus senex cum a Vario Tribuno Plar. gueretur quasi socios & Latium ad arma coegisset: ad populum ait. Varius Verinēsis Aemylī Scaurum principem Senatus ait socios ad arma coegisse. Scaurus negat. Vtri poti; credēdū putatis? Cæcilius. Hunc dicit Plinius in naturali historia principem fuisse ciuitatis & Marianarū rapinarum sociū. Frontinus vero in. III. scribit. Scaurus filium suum q; in saltu tridētino hostiū loco cesserat: in conspectu suo venire vetuit: Adolecens verecūdiā ignominia pressus mortem sibi consciiuit. Plinius rursus de eo. Scaurus a Vario Tribuno plę. repetundarum accusatus & absolutus. Sallust; in Iugurthino. M. Aemylius Scaurus homo nobilis impiger factiosus audax: sed vitia sua callide occultans. Cum esset vir Cōsularis & in senatu princeps: ab eo mittitur

ad Iugurtham orator vt eū ab oppugnatione Cyrthæ & a seditione Adherbalis amoueret. Hic præterea inter viros doctos ac plane oratores a Cicerone ponitur his verbis. In Scauri oratione pietis hominis & recte grauitas summa & naturalis quedā inerat authoritas: nō vt causam sed vt testimoniū dicere putares. Hui; & orationes sunt & tres ad. L. Fufidii libri scripti de vita ipsius quos nemo legit. At Cyri vitā vt disciplinā legunt: præclaram illam quidē sed neq; tam notris rebus aptam: nec tamen Scauri laudibus antepōendam. Huius filius. M. Aemylius Scaurus Syllæ priuignus fecit in ædilitate sua Theatrū temporariū vix. XXX. dies duraturū: opus maximū omnīū quę fuerant humana manu: nō tēporaria mora: verū etiā eternitatis destinatio. ne. Scēna ei triplex altitudine. CCCLX. columnarū: pars eius e marmore fuit: media e vitro: Columnę imę duodequadragenū pedū. Signa ærea inter colūnas fuerāt. CCC. numero. Cauea ipa cepit hominum. LXX. millia. Plinius. Hic ex prætura Prouinciā Sardiniam obtinuit: in qua cum neq; satis abstineret egisset: & valde redargueretur q; genus mortū in eo paternū videbat: cū cætera industria nequaq; esset par: erat enim aliquando inter patronos causarum: cum Romā reuertisset ad petendū consulatū: accusatus a Sardis repetūdarū: a Cicerone vna cū quinq; aliis defensus est. Pædianus. Aur. Scaurus legatus a Cimbris fuso exercitu captus est: & cū ad cōsiliū ab his euocatus eos deterreret ne alpes transirent Italiā petiturū: eoq; diceret Romanos vinci minime posse: a Bolo rege feroci iuvene occisus est. Liuius. LXVII. SCIPIONIS Patricia gens nominis ac familiæ Corneliorum: initium Cognominis a Cornelio adolescente vt Macrobius restatur habuere. Qui patrem luminibus carentem pro baculo regebat: quem Scipionem grāmatici appellāt. Eorū vero qui magnū cœperint nomen sibi comparare. P. & CN. fratres fuere qui ambo Duces in Hispania periere. Quorum alter. P. pater Africani fuit. Cū quo primū Imperatore Annibal signa in Italia contulit. Is cū multas esset in Hispania victorias consecutus: resq; gestisset memoratu dignas: demū in quodam prælio aduersus hostes inito dum se offert vbi plurimū periculi erat: subito occidit. Simili pene casu. CN. Scipio frater paucis post dieb; fortiter pugnando interiit. Amboq; ii Imperatores præter rerum gestarū nomen magnum quoq; fidei ac temperantię desyderium nō modo militibus suis qui superfuere: sed etiam Hispanis reliquere. Publii fuere filii Duo. P. & L. Scipiones. Ex iis. P. Cor. Scipio Africani; maior est dictus: Cuius vitam ac res gestas. C. Oppius & L. Reginius literis mandauere. Is puer certis diei horis secretū templi petere solebat: putabaturq; apud vulgus cum Ioue loqui. XVII. agens annum a patre in Castra ductus est: principio bellī punici. II. Cōstatq; iam tunc in congressu Annibalis primo circumuentum ab hostibus ac faucium patrem liberasse. vt auctores Liuius ac Plutarchus. Post cladem Cannēsem cū iuuentus de relinquēda Italia cogitaret: ipse gladio supra capita intento: iurare singulos non deserturos patriam coegit. Deinde patre patruoq; in Hispania extinctis: quū nemo ad id bellum ire vellet: ipse se sponte obtulit natus annos. XXIII. vbi Carthaginem notuam vno die expugnauit. In quo bello virginem captiuam sibi adlatam vbi cōperit summo loco natam ac iam pactā nobili viro: incorruptam ac insuper muneratā remisit. Asdrubalem Carthaginensem Ducem superauit. Masinissę nepotē in bello captum auo remittēdum curauit: ex quo postea eūdem sibi perpetuo deuinxit amicitia. In Numidia a Syphace rege p̄positus in amicitia Asdrubali fuit: qui eodem tēpore e Carthagine eadēq; de causa eo aduenerat. Pacata demū Hispania Coss. factus Sicilia atq; Africa prouinciis ei decretis: obtrectante Fabio: euestigio in Siciliam: deinde Carthaginē delatus: ante omnia Syphacem foederi minime statem auxilio Masinissę vi cepit: triumphoq; seruauit. In quo bello Masinissam q; Sophonisbam Syphacis coniugem per amorem seruare voluisset: amice obiurgauit. Postremo Annibalē ex Italia aduersum prope Zamā superauit: Carthaginēq; Tributariam fecit. Reuersus Romā triumphauit. Cōsulq; iterum factus cū Sempronio longo. Paulopost legatus fratri. L. Scipioni Consuli in Asiaticam expeditionē profectus: omnia suis rexit auspiciis. Antiochum quīs de se bene meritū ob filium captum ac ei restitutum: conditiones tamen oblatas spernentē sub iugum misit. Deniq; tot rebus gestis accusatus a Poetilio Atteio Tribuno Plę. q; p̄dam Asiaticam non totam in erarium cōtulisset: die iudicii adueniente: Hęc est dies inquit Quir. qua Annibalem vici: Carthaginem tributariam feci: patriam hęc maximo periculo liberaui. Eamus hinc in capitolium: gratias diis immortalib; agamus. Excitatus itaq; populus memoria beneficiorum est: ex quo omnium gratia absolutus. Pertęsus ex illo ingratitude patrię Linterni in villa sua secessit: vbi cōmorantē pirata forte audita fama maiestatis eius eum salutatū descendentes venerunt: cum aliis omnib; offerret. Decessit annorum. LIII. iussitq; ossa Romā minime transferri: supremo eius die. Eū Maxi

M. Aemylius Scaurus iunior.

Scaurus legatus.

Cor. Scipio.

P. Cor. Scipio.

CN. Cor. Scipio.

Scipio Africani.

mus laudans ait gratias esse diis agendum quod is esset in ea rep. natus. Neesse enim fuisse: illic imperium esse orbis terrarum: ubi ille natus esset. Hec ex Liviō: Valerio: Plutarcho. L. Scipio Asiaticus ob Asiam deicitam, ex qua victoria luxuria primū gemmarū romā illata: sicuti ex Corintho creta vasa ac tabulæ. Is igitur postq̄ triumphasset: accusatus eadem de causa qua & frater & in carcerem ac vincula ductus: a Ti. Graccho inimico eius liberatus est. Quæ res causa fuit ut filiam eius postea in matrimonium duceret. Ex Liviō. Scipio Aemilianus qui & Africānus minor: ab Africani maioris filio adoptat⁹: filius enim erat Pauli Aemylī: Numātiā euerit: in qua expeditione militem corruptum in disciplinam pristinā eiectis scortis restituit. Munera regum quæ clam ab Imperatore recipere erat: pro tribunali accepit: in tabulæq; publicas nomine populi Romani referri iussit: ea fortib⁹ viris pro meritis postea distributurus. Oppidanis pabulatum egressis pepercit quod citius frugibus consumptis in deditōne venturi essent. Capto oppido: Numantini sese per vias inuicem trucidauere. Factus etiam Cos. ante etatem ac Carthaginem missus eam penitus sustulit. Idq; de sententiā Catonis in senatu qui præmaturas ac recetes ficos ostētas ait. Ee patres cōscripti Carthagine nuper adlatē sunt: tā prope domū hostem habemus. P. Cor. Scipio Nasica, CN. Scipionis qui vna cū fratre. L. in Hispania vti supradiximus cecidit: filius: a Senatu vir optimus iudicatus: matrem deum tunc primū aduectam apudq; virū optimū ex oraculo diuertendam: hospitio excepit. Cum aduersus auspiciā Consulē se a Graccho nominatum comperisset: magistratu se abdicauit. Censor statuas quas sibi Consul quisq; in foro per ambitionem habebat: sustulit. Consul Delminium Dalmatiæ urbem superauit. Imperatoris nomen a militibus: & a senatu triumphū oblatum recusauit. Eloquentia primus: iurisconsultissim⁹: ingenio sapientissimus fuit: vnde vulgo Corculū dictus. ex Cæcilio. Livi⁹ vero pluralia. Nam eo authore theatrū: quod locatum a Censoribus erat vti extrueretur: ex. S. C. destructum tanq̄ publicis morib⁹ nociturum: populūq; aliquādiū stans ludos spectauit. Præterea Ti. Gracchum Trib. Pl. ob agrariā legem remp. turbantē: subelliōrum fragmentis in senatu examinauit. Præterea fortitus Galliam priusq; cū Boiis bellū gereret: postulauit a senatu vti pecunia sibi decerneretur ad ludos quos prætor in Hispania vouisset. Nouum & iniquum Senatui visum. Itaq; censuere vt de suo faceret quos sine senatus consensu vouisset. P. Scipio Nasica / Nasice huius filius cognomēto Serapion: de nobili Scipionū prosapia: in vilem Serapionis appellatiōnem venerat: quod Serapioni Victimario seruo per similes omnino foret. author Valeri⁹. Scipio itē Suarius cognomēto: ob similitudinē Suarii cuiusdam negotiatoris: Trib. Pl. dignus Africānorum familia. Cui non fuit in bonis funeris impensa. Asses contulit populus ac funus elocauit: quaquā ferebatur flores e prospectu cōspersit. Plinius lib. II. Ca. III. Scipio Africani fili⁹ ponitur Valerio inter eos qui a parentibus claris degenerauerunt: inter eruditos tamen a Cicero in Bruto his verbis describitur. Scipio Africānus filium habuit illum qui minorem Scipionem a Paulo adoptauit: qui si corpore valuisset: in primis habitus esset disertus. Indicāt cū oratiunculē: tum historia quedā græca scripta de Cassina. Hæc ille. Plutarchus in Africano: nihil sane de eo se compertum habere dicit nisi eum præturam gessisse: & in ea cōsequēda a Circeio patris scriba adiutum fuisse. Scipio Pompeii magni socer: post bellum pharsalicum inter Pompeianos bellum refouentes in Africā se cum exercitu recepit cum Catone: Iuba etiam rege adscito. Qui primo feliciter aduersus Cæsarianos pugnans: victus tandem cum toto exercitu occubuit. Scipionem cognomēto Salutationem e Corneliōrum familia: alioquin virum despectissimū inter præliandum in Africā perinde ac exercitus ducem Cæsar præposuit: quod cognosceret aduersarios vetusto quodam cōfidere vaticinio: vt semper in Africā vincere fatale Scipionum generi foret. Plutarchus in Cæsare. Ante omnis vero legimus apud Liviū de. L. Cor. Scipione qui cum. CN. Fulvio Cos. creatus ac Hetruriam fortitus: occurrentes Hetruscorū acies ad Volaterras fudit. Scylax Cariandus: Carianda em̄ Cariæ Ciuitas est: Mathematicus & musicus. scripsit circuitū mensurāq; maris extra columnas Herculis: telluris itē. Præterea Antigrahen ad historiam Polybii. Suidas. Scyllis Sicyonius cū Cyane filia: classis Perficē qua Xerxes græciæ bellum intulit ancoras natando vrinandoq; præcidit. Idq; facinus retulit in tabellam quā dicitur in templo Apollinis Amphictyonei: inde postea romam trāslatam. Pausanias. Scyllē Duæ fuerunt: altera Nisi regis Megarensium filia quæ in Minoe narratur. Altera marina nymp̄ha Polyphemo dilecta. quæ dicitur in Glauco. M. SCAEVA Centurio Cæsaris in Gallia solus in acie restitit. Cum in hostes rueret & iam telo femur trāsfixus esset: saxiq; ic̄tu ora cōtusus: clypeo & galea disiectis: gladio ad extremum fracto: duplici lorica munitus se in mare proiecit: & cum na

tando peruenisset ad suos dixit: Parce Imperator. Arma pdidi. At ille sub cuius ala huiuscemodī res erat: Centuriatus honore & vite gestāda muneravit. Val. de fortitudine. Trāquillus vero sic. Scæua Centurio effosso oculo transfixus femore & humero. CXX. foraminibus scuto perforato custodiā portæ cōmissi castelli retinuit. Scribonius Aphrodisæus Orbiliū seruus atq; discipulus: mox a Scribonia vxoris filia: quæ pri⁹ Augusti vxor fuerat: redempt⁹ & manumissus. Docuit quo Verrius tempore. Cuius etiā libros de Orthographiā rescripsit: nō sine infectatiōe studiorū eiusq; morum. Tranquillus. SCOPELIANVS Clazomenius inter nobilissimos Sophistas a Philostrato refertur. Herodis Attici præceptor. Docuit Smyrnē magna celebritate. quo iam senescente cum Polemon orator de rebus magnis Smyrneorū mitteretur: cōuersus ad eum ait ἄσ δέμοι δμοιπ τὰ σὰ τένηα θορηθήρα. Hoc est: Arma humeris tua nunc concede in prælia nostris. Quæ tibi me similem faciāt. verba sunt Patrocli ad Achillē apud Homerū. SCROPHA Tremelius ponit in Dialogo Varronis de re rustica sic narrans de Auo suo. Auus meus primum appellatus est Scrophā. qui quæstor cū esset Licinio Neruæ prætori in Macedonia prouincia relictus: vt præfesset exercitū dū prætor rediret: hostes occasionē rati victoriæ: irruptionē in castra fecere. Auus cū adhortaretur milites vt caperent arma: dixit se celeriter illos vt Scrophā porcos disiecturum. Idq; fecit. Nam eo prælio hostes ita fudit fugauitq; vt Nerua prætor ppter ea Imperator sit appellatus: Auus cognomen inuenerit: vt appellaretur Scrophā. Ego septimus sum deinceps prætorius in gente nostra. Seleuci & Antiochi in Geographia in Syria narrati.

Semiramis quonā pacto Nino successerit viro: Dinon historicus cōmemorat. Eā petiisse dicit a rege vt quinq; dies imperaret: stolam ac coronā sibi aptasse: ac in sella regia cōsedisse: deinde imperasse Satellitibus: vt Ninum sic exutū regiis ornamentis interficerent. Aelianus. Hæc post ea muros Babylonis dicitur condidisse ex bitumine: ac ea latitudine qua duo inter se currus sine conflictu cōcurrerēt. C. Septimuleius Anagninus familiaris amicusq; fidissimus Gracchi. Cuius meminit Plinius. Cicerō etiam in Oratore sic ait. Septimuleio illi Anagnino: cui pro. C. Gracchi capite erat aurū repensum. Apud Eferniam quoq; oppidum Samnii hodie huiuscemodī legiē inscriptio. C. Septimuleio. C. F. Troobolæ. Illi. uir ex testamēto. SECVNDVS Atheniensis: quem aliqui Epythirum vocant: quod Architecti filius fuerit: multæ quidem doctrine: mediocris eloquentiæ: æqualis emulūq; Herodis Attici. ex quo Herodes illud Hesiodi elegati mutatione in eum cauillatus est. Figulus æqualem exagitat: tum rhetora Tecton. qui nihilominus senem postea morientē & epicedio & lachrymis honorauit. Ex Philostrato. Secūsus alter Tridētinus Vir sanctus Agiulphi regis Longobardorū tēpore. scripsit breuiter Longobardorū historiam. author Paulus Foro iulienfis. SEMPRONII Quoq; præclara gesserūt. Primus. T. Sēpronius longus Cos. cum. P. Scipione patre Africani apud amnē Trebiā Annibali occurrit: a quo profligatus est. Huius filius Sempronius Longus & Africānus Coss. primi fuere qui in spectādis ludis patres a populo secreuerūt: qd̄ plebes moleste tulit aduersus consules indignata. Et ipsum Africānum aliquando pœnituisse tradunt. author Plutarchus in Scipione. Liviū tamē scribit: Aelium Sextum &. M. Cethegum Censores fuisse authores huius legis. A. Sempronius Attracinus. L. Attilius. T. Cæcilius primi Tribuni militum pro Consulibus magistratū iniere: quorum concordia domi: parem exitum foris præbuit. Anno vrbis. CCCX. CN. Sēpronius Tuditanus Prætor a Celtiberis cū exercitu cesus est. Liviū. Huius Sempronii apud Maiorem insulam Hispaniæ reperta in tabula marmorea eius inscriptio testamenti: qd̄ elegantia gratia posui. KL. Sex. Manlio &. Q. Torquato Coss. Sempronius Tuditanus testamenti Iur. mil. qd̄ ipse facio. Ilabesto ob pœnum Italia pulsum Fundos baleares Senat. P. Q. R. D. D. Aurelius Tuditanus tacitam pecuniā. Si via lat. ossibus meis re monument. suo sumpt. ædificauerit habeto. Hermerti lib. Aug. Vind. ma. aur. CX. D. D. sunt. Lucia Agrestis vxori B. M. Mundū mulieb. quæ ve e. ca. pa. D. D. Caius Tuditanus quod pupillā cuius iussu meo Cu. ge. contra decre. ampliff. ord. vxo. D. Ex. esto. Dodrant. lege. Celfo testament. qd̄ Aepheso scripseram adi. Pamphilo vicario pecu. id instrument. rust. qd̄ Aepyro parauerā vehi ve. D. data sunt. Filii si nepotes mihi nō fecerint Marcellus Tuditanus ex dam. sumpt. choi. here. D. Quæ lego O. E. SERVILIA Gens patricia & inlustis in fastis Trientem æreum pascebat auro & argento consumentem vtrūq;. verba ipsa Messalē senis referā. Seruiliōrum familia habet Trientem sacrum. Cui cum summa cura sacra quotannis faciunt. quæ ferunt alias creuissē: alias decreuissē videri: & ex eo aut diminiū aut honorem augeri familiæ significari. Plinius libro. XXIII. Ca. XIII. P. Seruilius Maluginensis. Q. Sulpitius Longus Tribu. militū cōsulari potestate contra Gallos Senones missi non loco castris

Scribonius

Scopelian⁹.

Scrophā Tremelius.

Semiramis.

C. Septimuleius.

Scds sophi.

Secūsus Trientinus.

T. Sempronius longus. Sēpronius longus Iunior.

A. Sēpronius Attracinus. CN. Sēpronius Tuditanus. Inscriptio.

Seruiliā gens Triens.

P. Seruilius Maluginensis. Q. Sulpitius

P. Seruilius Priscus. Ser. Cepio Cos.

C. Seruil. Geminus Cos.

P. Serui. p. cōs. Hauri. Seruil. Rul. Seruil. No. uianus. Q. Sertori⁹

Serenus Samonic⁹.

Serapion philosoph⁹. Serapion orator. Serapion pictor. Serapion p̄sul. Serapion Io. Serapio. Vii. fratres Symphoro fa. Getulius. Vii. fratres Felicitas. Vii. dormientes.

ante capto: nō pramunito vallo quo receptus esset: nō deorum saltē si nō hominū memores: nec auspicato: nec litato instruunt aciē: ex quo turpiter p̄ligati cū toto exercitu nobilē illam cladē Alliensē inter nefastos dies relatam acceperunt. Liuius. V. Item in eodem. P. Seruilius Priscus & Q. Clelius Sículus Censores. Q. Seruil. Cepio Cōsul Hispaniā duce Viriato rebellantem percavit. Procōsul capta Tolosa aurū e tēplo sustulit: qđ auferentes miserabili fato peribant: vt author Gellius. Nā postea Cōsul cū. CN. Manlio cōtra Cimbros in Italiā ruētes missus apud Rhodantū victus profligatusq; est: amissis de exercitu hominū. LXXX. mil. Ex Iussioe igitur po. Ro. Cepionis cuius temeritate id acciderat bona publicata: eiq; imperiū primo post Tarquinii abrogatū. Ipse in publicis vinculis extinctus. Inde tractus dilcerptusq; ad scalas Gemonias est. ex Liuius. LXVII. C. Seruil. Geminus & M. Atrilius Fabianus Cōs. artibus Fabianis cunctado etiā Annibalem fregerunt post Fabii Dictaturā. Qu. Seruil. Procons. apud Asculū vna cū omnibus Ro. interficitur initio belli socialis. Liuius. LXXII. P. Seruilius Procons. aduersus Cilicas prospere pugnans: Isaurici cognomentum inuenit. Liui⁹. XCII. Seruilius Rullos vide in Rullis. Seruil. Nouianus egregie in historia dixisse videt: qui a nobis audit⁹ est: clarus ingenio & sententiis clarior sed nimis p̄sus q̄ historie postulat autoritas. Qūtil. Q. SERTORIUS e Nursia oriundus partiu Marianarū fuit vna cū Cinna: moderatius tamē q̄ alii. Sylla redeunte e bello Mithridatico vrbeq; potito ipse quoq; in Hispaniā aufugit: vbi breui tēpore ob virtutē sibi gratiā earū gentiū conciliauit: traditurq; per eū Hispanos disciplinā rei militaris Romanā didicisse ac fortiores deinde fuisse. Nam p̄ter artē rei militaris abstinentissimus etiā voluptatū: tū religiosus est habitus q̄ Ceruam quandā secum in expeditionibus haberet sequentē: quā Dianę numen dicebat esse: ex eaq; responsa accipere resq; gerendas auspicari. Quare dux Lusitanorū delect⁹ paruis copiis multas vrbes subegit. Sed & quatuor Romanorū Duces contra eū missos variis claudibus afflixit. Primū quidem Cottam apud Mallaciā nauali praelio superauit. Phidiam Hispaniē p̄torē dein vna cū duobus mil. Ro. Ciuium praelio interfecit. Tertio Domitiū Procōs. cōtriuuit. Postremo Toraniū a Metello missum cū toto exercitu deleuit. Ipsum quoq; Metellū virū amplissimū in tātam compulsi necessitate: vt. L. Lollius e prouincia Narbonensi ei auxilia ferre cogeretur: & Pompeius magnus celeriter cōtra eum mitteretur: variisq; vtrinq; preliis incommodisq; illatis: tandē Sertorius per coniurationē Lusitanorū a. M. Perpenna eius socio belli eiusdēq; factionis per prodicionem in cœna interfecit⁹ est. Ipse vero Perpenna meritas dans postea poenas: vna cum reliquis coniuratis in Pōpeiū potestate veniēs interficitur. SERENVS Samonicus Gordiani Iunioris principis p̄ceptor fuit. Cuius meminit Spartian⁹ in Caracalla his verbis. Occisi sunt & in balneis plures: & in coenis: iter quos Samonicus Seren⁹: cuius libri plurimi ad doctrinā extant. Macrobius quoq; libro Sa. III. Carmina quaedā de vrbibus deuouēdis earūq; diis euocandis in lib. V. reconditorū Samonici Sereni reperisse se ait. Super sunt hodie eius hexametri quidā p̄cepta medicinę cōtinentes. Suidas autē siue de eodē siue altero scribit Serenum (qui etiā Aelius Atheneus vocabatur) grāmaticū: tractatū de Ciuitatib⁹ fecisse: describēdo viros qui in eis florere. P̄terea epitomen i Philonē. SERAPION Hierapolitanus philosoph⁹ stoicus. cui⁹ meminere Strabo: Stephan⁹. Serapion Aelius dict⁹: orator Alexadrin⁹ scripsit ad Hadrianū principem Panegyricū: orationes in genere deliberatiuo apud Alexandrinos. Et vtrū iure Plato remouerit Homerū a sua rep. P̄terea artē Rhetoricā. Suidas. Serapio pictor: cognominatus anthropographus q̄ homines optime pingeret. Plinius. Serapion P̄sul Antiochenus sub Cōmodo principe. Scripsit de secta Montani & quēdā alia. vt author Hieronymus. Serapion alter christianus qui ob elegātiā ingenii: scholasticus meruit cognominari: charus Antonio Monacho. edidit aduersus Manicheos egregium volumē: & quēdā alia. Laudat⁹ etiā ob fidei constantiam sub Cōstantino principe. vt idem est author. Ioannes Serapion nouissim⁹ omnium de Plantis volumen edidit. SEPTEM Fratrum hebræorū vna cū matre porcīnam edere negantium sub Antiocho Illustri supplicii in li. Machab. legitur. Totidem Symphoro fa. vxor Getulii martyris filios Tibure sub Hadriano martyres læta cōspexit: stipitibus per membra variis modis transfixos: quorū nomina Crescentius: Iulian⁹: Nemesius: Primitiuus: Iustinus: Staetus Eugeni⁹. Sepulti via tiburtina. IX. ab vrbe milliario. Parem filiorum numerū Felicitas Romana matrona in hac palma sub Antonino vidit. Ianuarium: Felicem: Philippum: Syliuanū: Alexandrinum: Vitalem: Martiale: variis necatos suppliciis. Syliuanus etiam de alta crepidine precipitat⁹. quos paulopost mater etiam martyrio secuta est. sepulti romæ omnes. Idem quoq; dormientiu numerus legitur fuisse: Maximianus: Malchus: Martinianus: Dionysius: Ioannes: Serapion & Constātinus. Hi nāq; socii apud Ephesum Decii insectationē in vicinū montem Celiū fugitauerunt: ac sub cauerna quadam latitantes q̄ diligenter quesiti nunq̄ inuēti sunt. Demū martyrium ferre animati: post cibum dei prouidētia sopiti vsq; ad annum. XXX. Theodosii iunioris: annis. CXCVI. dormierūt. Eo tandē tēpore vigente de resurrectione heresi excitati: tanq̄ hesternā die: ad vrbe vti solebāt prius Malchū vnum e sociis emprū ad victum necessaria miserunt. Rem prodidit & nouus hominis habitus & sermo & nummus aliter signatus. quorum festum. III. Eid. Aug. LXXII. Discipulorū Christi noīa: hæc sunt. Lucas & Cleophas qui i Christi stū peregrinū inciderūt vt plane Grego. in proemio moralitū sentire videt. Ambrosi⁹ alit⁹ a Luca putat. Barnabbas: Marthias: Taddēus qui ad agrū missus est: alter ab apostolo. Hi Eusebio li. pri. ponuntur: Sequentes vero Abbati Dorotheo. Septē ante omnis primi / Diaconi: Stephanus p̄thomartyr. Philippus is qui eunuchū christianū fecit: p̄sul in Thracia. Procul⁹ p̄sul Nico medię. Nicanor qui vna cum Stephano interfecit. Parmenas. Nicolaus Samarię p̄sul deinde pro Heretico Ioanni taxatur. Simon p̄sul Tyri ac Sidonis. Qui Diaconi in actibus apos. narratur. Insuper Ananias Pauli: qui postea Damasci p̄sul fuit. Titus Pauli qui in Creta p̄sul & sepultus fuit. Syliuan⁹ Thessalonice p̄sul & sepultus: cuius vt comitis. P. ad Thess. prima meminit. Crisces Chalcedonię p̄sul: Andronicus p̄sul in Pannonia: Ampliatus p̄sul Edesse: Vrbanus p̄sul in Macedonia. Staetus quem Andreas in Thracia p̄sulem constituit. Apelles Heraclę p̄sul: qui oēs ad Ro. ca. XVI. memorantur. Philetus vel philegus Ephesi p̄sul: sensit ea que Simon magus: restitit & apostolo vt ad Timo. II. Hermogenes Megare p̄sul: Dimas. qui tres a fide descuerūt: vt ad Timo. II. & Ioan. ex nobis prodierūt inquit: sed ex nobis nō erāt. Ampliatus Smyrne p̄sul ante Polycarpū: vt ad Ro. Aristobulus Betanię p̄sul. Narcissus Athenarū p̄sul. Heraclytus p̄sul. & ipse de his omnibus ad Ro. XII. Cicis in gallia nūtiavit euangeliū. Agabus qui prophético chrismate dignus fuit. de quo in actib⁹. Rufus Thebarum. Asyncritus Hyrcanię p̄sul: Phlegontias: Patrobas: Hermes philopoleos. Linus qui postea pontifex. de quo II. ad Timo. III. Caius Ephesi p̄sul. Philologus ab Andrea p̄sul Sinopēsis factus. Liphafus q̄ romę simul cū Paulo vincit⁹ & post eū capite cęsus. Lucius Laodiceę Syrię. Iason Tharsi. Sofipater Iconii. Erastes Meadi: Quartus Beriti. De his oībus ad Ro. XVI. Apollo. ad Co. primo. Softhenes Colophonis apud eundē. Epaphrodyt⁹. de quo ad phi. III. Titicus Colophonis item p̄sul. ad Col. iiii. Cæsar Dyrrachii p̄sul ad phi. iiii. Marcus Barnabę cōsobrin⁹ Apolloniadis. Iesus cognominatus Iustus Centipoleos p̄sul. de quo. iiii. eccl. histo. Antomas. Clemens p̄sul Sardicę sis: postea pontifex: primus ex gētib⁹ christian⁹. Onesimus Coroneę p̄sul: Carpus p̄sul Cheronę: Enodius Antiocheę post Petrū p̄sul. Aristarchus Apameę p̄sul ad Col. iiii. Marcus q̄ & Io. Biblii p̄sul. vt in actibus. xiii. & ii. ad Timo. iiii. Zimas vel Zenas Diospoleos ad Timo. iii. Philemon Gazę p̄sul: ad quē apostolus scribit epistolā. Pudeus. ii. ad Timo. iiii. Trophimus de quo ibidem. Hi tres Apostolo semp̄ p̄sto fuere ac post eū romæ & ipsi cęsi. Marcus euāgelista. Cæces eunuchus Aethiops natione in Arabia & Taprobana euangeliū nūtiavit. de quo in actibus viii. Hi Dorotheo qui romę scripsit cōmemorantur. Polycarpo autē & Vincentio qui sequunt. Sauinus: Potentianus: Altimus: Maxim⁹ & Ioannes senior. in martyru quoq; libro ponunt. Aristion: Rufus: Zozimus: Priscus: Iosepus cognominat⁹ iustus: qui cū Marthia in sortē posit⁹: Nason: Silas Corinthi p̄sul: Euphrates de quo ad Col. iiii. Martialis Lemouicensis p̄sul: Sidonius vel Cedonius cęcus nat⁹: sepultusq; cū Maximino. Lazarus Massilię p̄sul: Vrsin⁹ ad Bituriges missus: is Nathanael ille qui Christo p̄batus fuisse dicit. Iulian⁹ apud Cenomānos euangeliū nūtiavit: qui Simon leprosus esse fertur. Sed & his plures longe reperient si obseruabimus ea que Paulus scribit: prima ad Col. xv. Dñm plusq; quingētis fratrib⁹ simul apparuisse. SEPTVAGINTA TADVO interptes hebraicę gręcęq; linguę peritos ad Pto. Philadelphū eos petētē ex omni tribu senos electos vt sacros libros in gręcū verterent sermonē: misit Eleazarus summus sacerdos. Ibi vero vt Augustinus de Ci. & Eusebius lib. V. testantur totidē cellis separati: eosdē libros eodem modo vertentes non interpretum sed prophetarum adflatu spiritu visi sunt. Quā sane opinionem Hieronymus refellerē videtur in epistola ad Desiderium his verbis. Nescio quis author primus. LXX. Cellulas Alexandrię mendacio suo finxit: quib⁹ diuisi. LXX. interpretes sacros interpretati sunt libros. Cū Aristes eiusdē Philadelphii familiaris & non multo post Iosepus nūtiatē retulerint: sed in vna basilica cōgregatos cōuertisse scribat: nō prophetaisse videtur: q̄ lōge aliud sit esse interpretē: aliud esse varē. Sed & idē Hieronym⁹ alibi testatur minime fideles in cōuertendo fuisse: celasq; de industria vbi de filio dei: aut trinitate aliquid vidissent vt regem ad

Lxxii. disci. Lucas. Cleophas. Barnabbas. Marthias. Taddēus. Stephanus. Philippus. Proculus. Nicanor. Parmenas. Nicolaus. Simon. Ananias. Titus. Andronic⁹ Vrbanus. Apelles. Aristobul⁹. Narcissus. agab⁹. ruf⁹. Philologus Iuci⁹. Sofip⁹ Softhenes. Epaphrodyrus. Marcus. Apollo. Cæsar. Iesus Antomas. Clemens. Aristarch⁹. Marcus. Philemon. Pudeus. Marc⁹ euā. Candaces. Sauinus. Aristion. Rufus. Zozimus. Priscus. Iosepus Nason. Silas. Euphrates. Martialis. Cedonius. Vrsinus. Iulianus. Lxxii. Interpretes.

Senecę duo

vnus dei cultu tantu reuocarēt. Pręterea eosdē. LXX. ex cōsuetudine vocari quō. LXXII. fuerint. M. ANNEVS SENECA Senecę philosophi pater patria Cordubēsis & equestris ordinis ac eruditissimus fuit: vt cui Declamationes quę filii dicunt esse / nonnulli referāt. Martialis duos Senecas: vnūcūq; Lucanū cōmemorat. Meminit etiā vtriusq; Sidoni⁹ poeta. Nō qđ Corduba prępotens alumnis Faciendū ciet hic putes legendū: Quorū vnus colit hispidū Platona: Incassumq; suū monet Neronē. Orchestrā quatit alter Euripidis Pictū fecib⁹ Aeschylū secut⁹. Qz vtrū hūc & filiū philosophū intelligi velint: an philosophū & nepotē ex fratre Mela qui & ipse Seneca appellatus: nō satis liquet: videt autē ex his Sidonii versib⁹ tragędias alter a philosopho scripsisse. Igitur hic ex Elbia Albina tris liberos suscepit. L. Anneum Senecā philosophum: Iuniū Anneum Gallionē & L. Anneū Melam Lucani patrē. Seneca & Gallio romam ducti: pręceptores habuere Pōponiū Marullū: Iuliū higinū: Polyhistorē: Cestiū Smyrneum: & Asiniū Gallū: in philosophia vero Socionē Alexandrinū & Phorinū stoicū teste Hieronymo. Hinc clarus factus in Claudii dignationē venit / datuq; priuigno ei⁹ Neroni pręceptor: qui ad necem eū cōpuli: quīs cōmeatū petenti & bonis cedētī per sancte iurasset suspectū se frustra. Venas medico prębuit: deinde hausto veneno ī balneo periit. vt est author Tacitus: qui etiā iuuisse mortis causam dicit Ferinū Rufi & Tigillini conūrationes. Qz insuper opes supra modū auget: & quędā alia. Iuuenalis aperte diuitiis adscribit. Tēporibus dirisiggit: iussuq; Neronis Longinū & magnos Senecę prędiuitis hortos. Quintilianus habuit eū pręceptorē: valdeq; laudat: multa inq; in eo rerū cognitio: in qua tamen aliquando ab his quibus inquirenda quędā mādabat deceptus est. Tractauit cōm se re studiorū materiā: sed in philosophia parum diligens. Datur vitio q; rerum pōdera minutissimis sentētis fregerit: verū item robustis: & firmatis legēdus. Multa enim probāda in eo: eligere modo in animo fit: qđ vtinā fecisset. Digna enim fuit illa natura q; meliora veller. Caius princeps eum arenam sine calce appellabat. Gellius vt maledicum eum taxat: vt pote superioribus doctis & poetis omnib⁹ pręfertim Ciceroni obtrętantē. Ferūtur ei⁹ Tragędię aut alteri⁹ vt supradixi. verū Quintilianus poemata attigisse ait. Pręterea epistolę ad Paulū apostolū & Pauli ad eū quarū meminere Augustinus in epistola ad Macedonicū: & Hieronymus de viris illustrib⁹: qui eum in catalogo sanctorū ponit. Cuius me maxime autoritas mouet: vt eius scripta ac memoriam veneratiōe psequar: cum aliogn arduū mihi videat inter tot opes delitiasq; hortorū: & rei studiū: non cupidī potius ac luxuriosi hominis q; philosophi aut sancti viri vestigia potuisse seruare. Fertur & eius epigramma. Cura: labor: met⁹ ac sumpti pro munere honores: Ite alias post hac sollicitate animas. Fuit natura cōstantissimus: solebat illud ex oratione Demosthenis vsurpare. εσιγαράπασινο ἀρετῆσ ἀρχή μεν ούμεσισ κέραιο δέ ἀρδρία. Vniuersa enim virtutis cōsultatio principiū est: Finis vero cōstantia. M. ANNEVS LVCANVS a patre Mela vna cum Seneca & Gallione Romā etate sex mensū deportatus: traditus est in disciplinā R hemnio Palemoni & Cornuto. Saleiū Bassum & A. Persiū condiscipulos & sodales habuit. In Neronis dignationē veniēs quęstor factus: ludum gladiatorium edidit. Vxorem duxit Pollā Argentariā Pollii Argentarīi filiam doctam. vt plane ex Papinii Hendecasyllabo dignosci potest. Cum in Theatro Nero Orpheum pronūtiasset: Lucanus item: Iudices coronā Lucano dedere: qđ Nero grauitē ferēs inter dixit poetę foro & Theatro. Papinius. Ingrat⁹ Nero dulcibus theatris: Et noster tibi pręferatur Orpheus. Igitur Lucanus odio principis Pisonianę conūrationi adhaesit: accusatus deinde renuit quicq; fateri aut manifestare: sed promissa impunitate matrem nominauit: Acceptorq; mortis arbitrio: venas & ipse soluit vtī patruus. Scripsit Saturnalia: Medeam: Orpheum: Incendium vrbis: & Troianum. Pharsaliam non finiuit. Cuius primos tris libros cum vxore correxit. SEVERVS Attilius in Hispania de genere illi⁹ Seueri ad quem Lactatiū duo epistolę scribuntur volumina: Composuit librum Occepyricum: totius vitę suę statū cōtinentem tam prosā q; versibus. quem vocauit κατὰσποδῆν id est conuersionem. Decessit sub Valeriano Principe. Ex Hieronymo. Seuerus item Hæresiarcha Tatiani dogma secutus: a quo Seueriani. Duo item clari sanctitate: alter pręsul Rauennas: tempore Iouiniani principis: qui pręnotens exitum suum aperto sepulchro inter filiam & vxorem se mediū collocari iussit. Alter pręsul Viennēsis. Seuerini plures. vnus Abbas Cœnobii Agannensis regnante Clodoueo in Gallia. Alter ex Pannonia profectus in Picenum: Septempedensī Ciuitati tunc clarę pręsul fuit: qua diruta a Gotthis Sancti Seuerini oppidum iuxta eius nomini dicatum. Alius pręsul Neapolitanus frater Sancti Victorini pręsulis Pictauiensis: cuius nomini oppidum in Salernitano dicatum. Alius pręsul Coloniensis. Sextus Cheroneus Plutarchi fororis filius: philo-

Lucanus Mela Gallio.

Seuerus Attilius.

Seuer⁹ Hæreticus.

Seuerini plures.

Sextus philosophus.

sophus ac discipulus Herodoti Philadelphī sub Marco Antonino: apud quem in honore fuit. Scripsit episcopica & Pirrhonia libris. x. author Suidas. Meminit etiam Philostratus in sophistis opus eius ad nos peruenit. Hic ille forte quem scribit Hieronym⁹ ad Seuerum principem libru de resurrectione scripsisse: qđ eū christianū alibi fuisse nō inuenio. L. Sextius qui Sallyes in Gallia subegit: aquasq; Sextias condidit: nunc oppidum Aquense: vt apud Liuiū. M. Sextili⁹ patria Fregellanus. Quem Liuius dicit respondisse pro duodeuiginti coloniis: quę milites prius denegatos simul & tributa dare postea pmiserūt. Sextilia virgo vestalis stupri damnata. Sili⁹ Italic⁹ ex Italica Hispaniā ciuitate & originem & nomē traxit. Ipse Romę nat⁹: in literisq; educatus. Prima ei fori cōtentio fuit magna inter patronos autoritate: Ciceronē imitatus: cuius etiā vilam Formianum possedit. Extremā etatē musis & Phœbo tradidit: vt satis indicat Martialis epigramma. Consul fuit: quo tempore Nero excessit. Proconsul Asiā administrauit. decessit annos natus. LXXV. voluntaria morte: radio morbi: quem euadere nequaq; posse videbat: vtī Plinius iunior in epistola demonstrat: in qua & eum taxat maiore cura q; ingenio carmina fecisse: auditorioq; sape ea commississe: dicens. Imitatus est maxime in his Maronem: cuius etiam natalem celebrare quotannis consueuit. Sidonius Gallus p̄sul Aruernorum tempore Cassiodori & Theodorici regis: vir eruditissimus ac Christianus: cuius extant epistolę. Stilpon philosophus Megarensis tempore primi Ptolemæi: discipulus Phasielis Thelani. Pręfuit scholę Megarensis: scripsit dialogos nō minus. XX. Suidas. M. Silanus cons. aduersus Cimbro male rem gessit. Quare propter a Domitio tribunople. accusat⁹. Dicebat enim eum iniussu populī cum Cimbris bellū gessisse. Idq; fuisse principiū calamitatum: quę postea euenissent. Deq; eo libellū quoq; edidit. Sed plenissime Silanus absolutus. Duæ tamen tribus damnarunt: Sergia & Quirina. Pædianus. M. Silanus alius ante hunc ordines sub Aphricano in Hispania duxit. Flannonem Magonemq; duces Carthaginensium in deditiōne accepit. De. Silanus cons. Desig. Cicerone consule. Sallustius in Catilinario. L. Silanus Claudii principis gener: maritus Octauiæ: qua sibi erepta: dataq; postea Neroni: prę dolore gladio incubuit. Syluanus Troadis pręsul Maximiani tyranni tempore Rhetor: ab initio Troiī sophistę discipulus. Christianus factus: vitā monachi dilexit. Quum q; ab Attico pręfule Constantinopolitano prius Thracię ciuitatis pręsul constitutus esset: post aliquot annos rogauit: vt inde ob immensa frigora quū esset tenui valitudine: graciliq; corpore transferretur in mitius coelum. Itaq; se officio abdicans: Constantinopolim venit: vbi monachū aliq; diu egit: donec Troiano populo pręficeretur. Ipse egre sumpto negotio quum nullam haberet exultationem: itinere se adcingens: portētum ex eo subito visum. Nauis. n. qua in Troadem profecturus erat: diu immobilis in littore antea pmanserat: nec vlla vi mortalīū dimoueri sedibus poterat. Tunc vero eius primū precibus soluta pcedere cœpit. His igitur aliisq; signis: vir sc̄tus: tū etiā doctus est habitus: & qui populo exemplis optimis doctrinaq; p̄fuerit. Extat ei⁹ volumen diuisum in libros. viii. de prudentia dei: deq; mundi gubernatione ad Salonium p̄sulē. Ex historia triptita. Syluanus Tyri p̄sul senex iam sub Diocletiano bestiis obiectus. Alius abbas in deserto Scythiæ. Alius pręsul Nazarenus Hieronymi auditor: successor: ac defensor. Simones plures. hoc etiā nomē post Philippū græcis: latinis: hebræisq; pariter commune. Ex his antiglossimū sane legim⁹ Atheniensem ac p̄m Socratis discipulū fuisse: qui scripsit dialogos. xxxiiii. Ali⁹ q; scripsit de arte Rhetorica. Alius medic⁹. Alius sculpor. Quorū oīm author Diogenes. Simō Magnēsius Music⁹ egregi⁹: q; & ipse superiorū musicorū more corrupto: Simodiā introduxit: sicuti & Lysis Lysiodiā. Strabo. Simon Constantinopolitanus ludī magister: circiter ānos abhinc. cc. composuit gręce Metaphrastas: id est sanctorū vitas: q; singulis mensibus pprie legunt: habentq; in bibliotheca Vaticana. Ex hebræis vero Simonem Magum legimus: caput & authorem toti⁹ hereseos. De quo Eusebius libro. ii. latissime. Iustinus philosophus in Apologia ad Antoninum principem in hanc sententiā scribit. Simon quidam Samaritanus de vico Gypitho sub Claudio principe artibus magicis & ope dæmonum subleuatus in vrbe nostra: complurimis phantasiā deceptis: deus est creditus: & honore simulacri donatus: a vobis inter duos Tyberis pōtes colitur: cum titulo latinis literis descripto: Simoni deo sancto. Quē oēs pene Samaritæ & nonnulli alii tanq; deum adorant: ac fatentur. Sed & Selenē quandam erroris comitem: quę pri⁹ in Iupanari fuit apud Tyberim: cū ipso cōsecrauerunt. Similia quoq; Irenæus in primo aduersus hereses libro. Qz autem: vtī vulgo fertur: Petri apud deū precibus sublatu ceciderit: nulla sane apud idoneos mentio. Miror & Plinium huius non meminisse: quū de Neronis magica mentionem fecerit: quā multis experimentis ab eo principe curiosissimo vanā ac nullā esse depręsam dī

L. Sextius M. Sextili⁹ Sextilia. Sili⁹ Italic⁹

Sidonius Gallus. Stilpō p̄s. M. Silanus consul.

M. Silanus De. Silanus Syluanus.

Simones Simon p̄s rhetor: sculpor.

Simō grammaticus. Simō Magus.

Simō auarus. cit. Simon item ille qui a Petro, SS. gratiā mercari volebat; unde vitio nomen inditū; aliq̄ com-
Simon Macchabæus. plures præter apostolum. Quorum princeps Macchabæorū pater. E nostris quoq̄ quē potius cō-
Simō puer tridentin⁹ memorem non habeo; q̄ nouum ætate nostra exemplum Simonis pueri Tridentini. Hic sedente
Simonides Cæus; Tei⁹ Sixto. iiii. pon. die veneris. S. a Iudeis clam cōprensus; ac omnib⁹ cruciatib⁹ prius adfectus; demū
 cruci adfixus est. Ex quo templū ei veluti martyri dicatū. Simonides etiā plures: sed potissimi
 poetæ duo: alter Cæus & Melicus: Alter Teius & Iambic⁹. Melicū Suidas dicit emicuisse Olym.
 ly. vixisse annis. lxxix. scripsisse Dorica lingua Cambisis & Darei res gestas: ac Xerxis bellū ma-
 ritimū; p̄terea Threnos: Encomia: epigramata: pænas: tragœdias: nãnas & alia. Cicerō autem
 de oratore: artem memorandi inuenisse dicit his verbis. Simonides Cæus primus artem memo-
 randi inuenisse fertur. Quū cœnaret in Thessalia apud Scopam fortunatum hominem: concinif
 setq̄ id carmen qd̄ in eū scripsisset: in quo multa ornandi causa poetarum more in Castorem &
 pollucē scripta fuissent: nimis illū sordide Simonidī dixisse se dimidiū eius ei qd̄ pact⁹ esset p̄ illo
 carmine daturū: reliquū peteret a Tyndaridis: quos eque laudasset. Haud multo post nūtiat Si-
 monidī: vt pd̄iret: iuuenes stare ad ianuā duos: qui eū magnopere vocarēt: surrexisse illū ac vidi
 se neminē: hoc interim spatio cōclauē illud vbi epularetur Scopas concidisse: ea ruina ipsum op-
 pressum cum suis interiisse: quos quū humare vellent sui: nec possent obritos internoscere villo
 mō: Simonides dicitur ex eo q̄ inuenisset quo loco quisq̄ cubuisset: demonstrator vniuscuiusq̄
 sepeliēdi fuisse. Hac re tunc admonitus inuenisse ferē ordinē esse maxie q̄ mēorie lumē adferret.
 Plini⁹ octauā chordā in lyra inuenisse dicit. Eustathius vero tris duplices literas. ξ. ψ. θ. De Iam-
 bico autem Quintilianus sic refert. Simonides Teius alioquin sermone pprio & iucūditate qd̄ā
 cōmendand⁹: præcipue tamen eius in cōmouenda miseratione virtus: vt quidam in hac eū omī-
 bus eiusdē operis authoribus præferant: in quibus sane dissidere vident̄ authores. Iambicū poetā
 Teiū Strabo fuisse dicit. Suidas vero Carystiū siue Erythreū: q̄ scripsit græcorū apud Aulidem
 conuētū: trimetrorum libros duos: & alia. Præter hos: alios duos ponit: vnū filiū sororis Simoni-
 dis Cei: cognominatū Melicerrā: qui añ bellū Pelopōnesiacū fuit. Scripsitq̄ genealogiā libris tri-
 bus. Alterū Simonidē Magnetē poetā Antiochi magni tpe. Cuius res gestas scripsit: ac bellū ad-
 uersus Galatas. Syrianus Alexandreus philosoph⁹ Platonicus: docuit Athenis: scripsitq̄ i to-
 tum Homerū cōmentarios. vii. In remp. Platonis: & alia. Huius discipulus & successor fuit Pro-
 clus. Suidas. Synesius e Pentapoli Aphricæ p̄hus christiā⁹ p̄sul Ptolemaidis factus: scripsit li-
 bros in grammatica: philosophia: panegyricos: epistolas: & alia. Suidas. Huius operū bona ps ex-
 tat. Symmachus vn⁹ ex interpretibus sacrorū librorū: secta Ebionē⁹: quē Christiū e Iosepo & Maria
 natum putat: vt̄ supra cōmemorauī. Cōmentarios quosdā cōscripsit: in quibus conatur ex euā-
 gelio Matthei infaniam hāc pbare. Hos Origenes cum interpretatione ipsius Symmachī: scri-
 bit se apud Iulianū quēdam cōperisse: qui se diceret hos libros ab ipso Symmacho suscepisse. Ex
 quo videre licet Origenis fere temporibus eū fuisse. Ex Eusebio. Symmachus alter senator vir
 doctus Boetii focer. Symmachus Romanus orator missus a Senatu Cōstantinopolim ad Theo-
 dosii liberos rogatum vt vestales a Christianis destrui minime pateretur. Cuius rei gratia pu-
 tabant aduersa multa se a diis fuisse passos. Eius igitur orationē & Prudenti⁹ & Ambrosius qui
 huius meminert: acerrime confutarunt. Syloson Polycratis Samiorū tyranni frater quum
 priuatus Dareo Histaspis filio magnopere optanti vestē quam ferebat aliquando largitus esset:
 ille postq̄ est rex factus: dono tyrannidē Samiorū ei dedit: qui acerbe imperauit. Quare vrbs ab
 hominibus deserta. vnde prouerbium manauit: ξκνητι σνλοσώρτοσ ενρηχορία. Sylosonis opera
 locus amplus. Strabo. XIII. Siminias philosophus Thebanus scripsit dialogos. xxiii. qui ordi-
 ne a Diogene commemoratur. L. Sifenna Romanus orator & historicus: paulo supra tempora
 Ciceronis. De quo ipse Cicerō in oratore. Lucius Sifenna doctus vir: & studiis optimis deditus
 tum latine loquens: grauis reip. non sine faceris: neq̄ laboris multi: nec satis versatus in cau-
 sis: interiectusq̄ inter duas ætates Hortensii & Sulpitii: nec maiorem consequi poterat: &
 minori necesse erat cedere. Huius omnis facultas ex historia ipsius percipi potest: qua cum faci-
 le vincat oīs superiores: tum indicat tamen quantum absit ab summo: q̄ hoc genus scriptiois
 nõdū sit satis latinis literis illustratū. Et paulo inferius. Sifenna emendator sermonis vsitati quū
 esse vellet: ne a. C. Russio quidē accusatore deterreri potuit: quo minus inusitatis verbis vtē-
 tur. Nā cū in defensione Christiū Supputatilla dixerit: tunc Russius accusator Circunuenior
 iudices: inquit: nisi subueniatis. Sifenna quid dicas nescio: metuo infidias: quid est hoc? Supputa
 qd̄ sit scio: illica nescio. Solō Solamini⁹ gnē: vn⁹ e septē sapientibus. Atheniēsis leges dedit: ac

eas quas Draco tulit: præterq̄ quæ de eade erant: oēs propter asperitatē magnitudinēq̄ pœnā
 rū abrogandas curauit. Nam vna omībus pœna constituta fuerat: vt etiā qui orti damnati essēt
 aut q̄ holera subripuissent: capite plecterētur. Ob quam causam Demades dicere solebat Draco
 nē nõ atramento: sed sanguine leges scripsisse. Legē Sifachtheā tulit: qua bona tm̄ non corpora
 vt̄ prius debitorum essent obnoxia creditoribus. Florbat in repu. tunc Pysistratus: qui plura
 pro patriā gesserat: æmulus laudibus Solonis: cui & genere ppinquus erat. Illius igit̄ eloquētia
 plus potuit apud populū: q̄ huius sapientia. cessit sponte Solon Tyrannū fugiens prius i Aegy-
 ptum deinde in Cyprum: postremo ad Croesum regē. Cuius quum opes videret: ostētanti Croe-
 so atq̄ interroganti: nūqs eo felicior esset: Respondit Tellum quendā pauperē admodū aliogniua-
 stum Athenis agentē: simul adfirmans nihil esset felix qd̄ tēporū mutationi subiaceat: felicitatē
 finē tm̄ indicare. Cuius sententiæ Croesus postea a Cyro capt⁹ meminisse dicit. Solon inde i Ci-
 liciam profectus: ciuitatem a suo noīe Solos ædificauit: in qua Athenienses colonos statuit: q̄ in-
 teruallo tēporis ab attica lingua descientes: Solœcizare dicti sunt. Vnde verbum Solœcismus
 tractum. Decessit in Cypro annorū. lxxx. mandauit ossa Salaminē transferrī: ibiq̄ per regionē p̄-
 tici ac dissipari: ne Athenas inferrentur: qm̄ discedēs iureiurando ciues adegit: non antiquatū
 ros eius leges: donec rediret. Reliquit etiā cōciones & epl̄as quasdam. Emicuit Olymp. xlii. Hic
 postremo tradit: q̄ grauissimus fuerit: sera iā ætate cū Tespidis tragœdiā spectaret: paulatim
 otio se dedisse: ac vitæ molliori: qd̄ sane declarant illa carmina ipsius. Dum propero ad senium
 discere multa libet. Grataq̄ sunt nobis Veneris & dulcia Bacchi: Quæq̄ viris musæ munera
 grata ferunt. Epigramma sepulcro Cicerō huiuscemodī cōmemorat. Mors mea nõ careat fletu:
 inquamus amicis Mœrorē: vt celebrent funera cum lachrymis. Ex Plutarcho: Socrate: Dioge-
 ne. Sophocles Atheniensis tragic⁹ poeta æqualis Periclis: eius collega quādoq̄ in prætura. Do-
 cuit teste Suida tragœdias. cxxiii. tulit victorias. xiiii. Decessit post Euripidem annos. vi. Cui
 stili magnitudine p̄fertur: licet eius sententiis inferior. Primus vsus est tribus histrionibus: hoc
 est Tritagonista. Chorum induxit. XV. iuuenū: quū pri⁹. XII. tantum intraret. appellabat Apis
 ob linguæ dulcedinem. Filios suscepit: Leophontē: Leosthenē: Aristonem: Stephanum: Menecli-
 dem. Hæc ex Suida. Gellius aut̄ scribit q̄ filii patrem tanq̄ senio delirantē: administratione rei
 familiaris interdixerunt. At ille tragœdiā protulit nuper ab eo scriptam iudicibus: vt̄ viderēt
 an id esset opus deliri senis: quare restitutus: sapereq̄ magnopere visus est. Valerius quoq̄ ait
 hunc ex imperato gaudio ob victoriam ex tragœdiā quadam repentino obiisse. Memoratur & a
 Suida Sophocles alter nepos superioris: poeta item Tragicus: qui docuit tragœdias. XL. vicit.
 viii. scripsit & elegos. Sophocles etiā grammaticus: minor appellatus: qui enarrauit Lycophro-
 nem: Apollonium: pluresq̄ poetas. Cuius opera habemus. Sophocles alius dux Atheniensium
 Sofrotidē filius apud Thucydidem. Sopater sophista Iamblyci discipulus in magna fuit apud
 Constantinum magnum dignatione: eiq̄ adfidebat Cōsiliarius. Calumniā ab inimicis passus
 q̄ causa caritatis amonæ Constantinopoli fuisset: insons eiusdem iussu Imperatoris securi per-
 cussus est. author Eunapius in libro sophistarum. Apameus Sicyonius vel Thebanus comicus
 historicus: scripsit epitomen in plures authores. Suidas. Sophilus Sicyoni⁹ vel Theban⁹ comic⁹
 mediæ comœdię. ipsius fabulas nonnullas commemorat Atheneus. Sophron Syracusanus Xer-
 xis & Euripidis tempore: scripsit mimos viriles: & mimos fœmineos lingua Dorica: & soluta
 oratione. Dicitur & Plato quum in eos incideret: obdormire solitus. Fuit alius siue idem comi-
 cus: cuius fabula περιερα: vt̄ ait Atheneus. Soranus Ephesus medicus Alexandria pro-
 fecit. Deinde Romam venit: vbi artem exercuit: Traiani & Hadriani temporibus. Libros plures
 optimosq̄ composuit. Suidas. Est & Valerius Soranus: qui inter Valerios dicitur. Sofibius
 grammaticus Laonicus. Sofithæus Syracusanus vnus de numero eorum qui Pleiades ap-
 pellantur apud Ptolemæum: æmulus Homeri tragici. Suidas. Sosipatra fœmina vates ac do-
 ctissima e Libya: vxor Aedesi sophista: educata dicitur a quibusdam numinibus. author Euna-
 pius libro sophistarum. Sofratos plures fuisse constat. Primus Plinio & Strabone testibus Ar-
 chitect⁹: qui turrim excitauit in insula Pharo iussu Ptolemēi Philadelphi ad ostendēdos noctur-
 nos ignes nautarū cursibus: eiq̄ nomen suum inscripsit: quod regem fuisse passum. admirat̄ Pli-
 nius. Idem quoq̄ pensile Cnidi ambulacrum fecisse traditur. Alius qui ex are & alio modo si-
 gnā faciebat: teste eodem Plinio. Tertius sacerdos Cereris apud Tacitum. Quart⁹ vates: qui per
 furorem multa græcis prædixit. Nam Bacchis Nauseus: & Softratus Atheniensis Xerxis aduē-
 tū prædixerunt: vt̄ author Herodotus. Quintus Softratus Sicyonius cognomento Acrocherfi-
 tes,

Draconis
seueritas.
Tellus.
Sophocles
tragicus.
Sophocles
junior.
Sophocles
gramatic⁹
Sopater.
Sophilus.
Sophon.
Soranus.
Sosibius.
Sosithæus.
Sosipatra.
Softratus
architect⁹.
Softratus
sculptor.
Softr. vates
Softratus
Acrocherfi
tes.

Sotades. res: vt ait Suidas. Sotades Meronites poeta turpissimus Iamborum scripsit libros quos appellauit Cinedos lingua Ionica: vbi libidinis lasciuia species & descriptio seruat. Fuere & alii duo Athenienses: alter comicus medie comedia: alter philolophus: qui scripsit de mysteriis librum vnum. Suidas. De primo Martialis dicit. Nec retro lego Sotadem cinedum. Retro. n. eius carmina legebat: vt sensus tegeteretur. Vt illud: Laus tua non tua fraus: virtus non copia rerum Scandere te fecit hoc decem eximium. De Sybariticis ite libellis lasciuia alibi dixim. Soteridas Epidauri scripsit musicae libros tris: vt ait Dionysius. Soterius Asites poeta: sub Diocletiano scripsit Encomium Diocletiani: Bassarica siue Dionysiaca: Vitam Apollonii Tianeis: & alia. Suidas. Sophronius vir apud prime eruditus: graecis praesertim literis: Psalterium & prophetas quos Hieronymus ex Hebraeo in latinum verterat: in graeco rursus sermonem ipse vertit: simul cum aliis quibusdam opusculis: vt ipse Hieronymus testatur. Sophronia matrona Romana: altera Lucretia Christiana: cum vim Decii principis videret esse passuram: consentiente viro: adrepto gladio seipsam transfixit: ac inter sanctas mulieres relata. author Eusebius in historia. Sophia mater felicissima: tris filias Fide: Spe: & Charitatem sub Hadriano pro Christi nomine iugulatas: alacriter vidit: sepeliuitque. xviii. ab vrbe miliario. Socrates patria Atheniensis: patre Sophronisco: matre Phanarera obstetrice: Archelai physici discipulus: primus omnium de moribus differere coepit: philosophiam e caelo ad res humanas conuertendo. Quum ipse praeter ceteros suo tempore mortales & vita castissimus: & moribus patientissimus fuerit: exempla vtriusque rei constant. Nam & patientiam Gellius pulchro scommate refert. Quum uxorem Xantippen contumacius ac clamoribus in se agentem diu tolerasset: postremo aqua esset ab ea perfusus: coepit ridens dicere: Sciebam Xantippen tonantem quandoque pluituram. Castitatis illud ab Aeliano memoratur: quod Zopyrus physiognomus dixisse fertur Socratem ex physiognomia omnium libidinosissimum esse: cuius autem tanquam falsa locutum eum ridentibus: Socrates minime mentitum dixit: sed naturam vim se animi virtute attulisse. Cicero tamen de diuinatione: non lasciuum: sed bardum: ac mente stupidum & obtusum dicit. Nihil vnum quod scripsisse constat: sed eius dissertationes a Platone commemorant. Victu alioquin facili: quod proximum diis maxime putaret: qui minimis egeret. Daemonem se habere fatebatur: quod ei futura praediceret. Accusatus postremo ab Atheniensibus quod de diis male sentiret: ac in carcere causam dicere iussus neglexit: & Lyse oratione elegantissima in eius defensionem ei tradita respuit: dicens optimam quidem esse: sed Socrati minime conuenire: hausitque cicute poculo excessit. Cicero de orat. sic ait Lyse oratione Socrates spreuit: tanquam calceis sicyoniis non vteretur: quibus essent habiles: quia nimis expoliti: sic illa oratione disertam sibi videri: sed forte ac virile non videri. Solebat item dicere teste Aeliano: otium fratrem esse libertatis: indicioque esse Persas & Indos: quod perpetuo liberi in otio degunt. At contra negotiis intentos Lydos & Phryges: quod seruiunt. Fuere ite alii huius nominis a Diogene commemorati: nobis obscuri: qui autem claritatem habeant: duo. Alter pictor: inter cuius opera: piger quod appellatur ὄκρος spartum torques quod asellus arrodit. author Plinius. Pausanias autem dicit hunc a Polygnoto pictum vti supra dixi. Propertius ad hanc tabellam adludens ait. Dignior obliquo funem quod torquet ocno Assiduusque tua pascat aselle famem. Alter Constantinopolitanus. quod histor. ecclesiastica a tpe apostolorum vsque ad Chrysostomum scripsit: quo tempore fuisse par est: vnus ex his qui tripertita connectit historia reliqui Theoderitus & Sozomenus graeci authores. Est alter Sozomenus presbyter Pistoriensis qui historiae vniuersalis immensum edidit volumen. Socius philosophus peripateticus graecus Hispanus: scripsit κέραι ἀμαλθίας: id est Cornucopiae: librum multae variaeque doctrinae refertum. author Gellius. Spartacus dux gladiatorum: qui populo Romano bellum mouit. Superatus a P. Crasso. Cicero. M. Antonium alterum Spartacum vocat. Speusippus philosophus: Platonis sororis filius composuit dialogos a Diogene commemoratos. Spintharus Corinthius nobilis architectus: Delphicum templum edificauit. author Pausanias. Alter Atheniensis Oebali pater. Spurina dux regis Parthorum qui Crassum interemit. Ite mathematicus ac vates: qui Caesari praedixit vt martias caueret Eidus: cuius Tranquillus in Caesare: & Valerius meminere. Tertius huius nominis adolescens egregia forma: qui quum foeminas virosque ob libidinem aspectu decoro iuaret: oris pulchritudinem vulneribus sponte dehonestauit. authores Valerius de verecundia: & Ambrosius libro. iiii. de virginitate. Staseas Neapolitanus philosophus Platonicus. Cicero de simibus. Stesichorus poeta Lyricus: ex Himera Siciliae Ciuitate Olymp. XXXVIII. Decessit Carania: quo profugus venerat: sepultusque ante portam quae a nomine ipsius Stesichoria dicitur. Fratrem habuit Mamertinum optimum geometram. Dicitur & scripsisse Helenae vituperationem: ex quo exoculatum fuisse: rursusque ob Palinodiam visum recuperasse. Vocatusque est Stesichorus: quoniam primus

citharae catu choru constituit. Nam prius Tisias vocabatur. author Suidas. Quintilianus vero sic eum taxat. Stesichorus qui sit ingenio validus: materiae quoque ostendunt: maxima bella: & clarissimos canens duces: Lyrici carminis dignitate curua sustinens lyra. Reddit enim proteruis in agendo simul loquendoque debitam dignitatem: ac si tenuisset medium: videretur amulari proximus Homerum potuisse: sed redundat & effundit: quod vt reprehendit: ita copiae viciu est. Stesimbrotus Tarisius historicus scripsit res gestas Cimons ducis Atheniensis: vt ait Plutarchus. Stilpo Megarensis philosophus tempore primi Ptolemaei discipulus Pasicles Thebani: Praefuit scholae Megaresi: scripsit dialogos non minus. xx. Suidas. Hunc Cicero de diuinatione dicit ebriosum ac libidinosum fuisse natura: quae & voluntate: & studio literarum principis adeo vicerat: vt nihil in eo lasciuum inueniret. Stratones octo: primus Isocratis auditor. ii. Lampiscus Theophrasti discipulus. iiii. me dicus quod Erasistratum audiuit. iiii. historicus. v. poeta epigrammatum. vi. antiquus medicus vt ait Aristoteles. vii. Peripateticus: qui vixit Alexandriae. haec Diogenes. Octauum Stratone Plutarchus in vitis ponit: praepitorem rhetorices ac familiarem Brutus: quod vna cum eo in bello philippensi fuit: solusque adhibitus: dum sibi ille mortem conscium. Conciliatus postea Augusto per M. Messalam: qui comes ad bellum Actiacum fuit. Lachrymans. n. Messala: hic est: inquit Augusto: quod meo Bruto gratias extremas subministrauit. Aelianus quoque de varia histo. Stratone Sidoniu quaedam scribit conuiuia valde delicata: ac lauritia victus: amicissimumque Neoclis Cyprii regis pari luxuria certantis. Suidas: cuius Lexicon multi auxere authores. Eudem orator quod scripsit dictionarium ex ordine literarum: Heliadus Theodosio iuniore imperante: Eugenius ex Augustopoli Phrygiae vrbe: Zosimus Gazeus: Caccilius Siculo: Longinus Casimus: Lupercus Berytus: quod scripsit de Acticis dictionibus: Iustinus: Iulius sophista: qui scripsit epitomen linguarum Pamphiliae: de consuetudine Atticae: Pamphilus quod edidit prae dictionum: Zopyrius Pollio Alexandrinus: qui ite de Atticis dictionibus per ordinem literarum. Igitur hi omnes Suidae operi agglutinati sunt. Suidam alterum inter sculptores clarissimos ponit Pausanias. L. Cornelius Sylla: nominis etymu a Sibylla trahit: teste Macrobio. Bello punico. ii. ludu primu instituti ex libris Sibyllinis: suadente Cornelio Ruso: qui propter ea Sibylla cognoscitur: postea corrupto nomine coepit Sylla vocari. Felix ob successus appellatur. Na mulier quondam obuia ei puero: salue dixit puer & tibi & reip. felix: quae postea videri amplius non potuit. Primum questor Marii: lugurtha a Boccho in deditioe accepit: bello Cimbrico & Teutonico legatus bona opera nauauit. Praetor inter ciues ius dixit. Idem Siciliam puiciam habuit: bello sociali Samuites Marso superauit. Ne monumenta Bocchi tollerent Mario restitit Consul Asiam fortirus: Mitridatem apud Orchomeniu & Cheronia praelio fudit. Archelaum praefectum eius Athenis vicit: portum Prytanu recepit: Medos & Dardanos in itinere superauit. Mox cum rogatione Sulpicia imperiu ei transferretur ad Manliu: in Italia regressus: corruptis aduersarioru exercitibus: Carbonem ex Italia expulit: Marium apud Sacriportum: Theselinu apud portum Collinam vicit. Mario apud Praeneste interfecto: felicem se edicto appellauit. Proscriptionis tabulas primus proposuit: nouem millia dedititortu in via publica occidit. Numeru sacerdotum auxit tribunitia potestate minuit. Repu. ordinata dictionem deposuit. Vnde spe deceptus: Puteolos concessit. etiam morbo Phthiriasi interiit. haec Caccilius. Sylla rerum potitus: corpus Marii iam de functi reuulsi atque difecit. Quapropter: vt ait Plinius: veritus rationem: cremari corpora instituit. Tota Italia praescriptiones fecit: proscriptoru liberos & bonis & petendoru bonorum iure priuauit quam legem antiquare deinde conatus est. Cicero in oratore de liberis proscriptorum. Per V. scribendum hoc nomen nummi antiqui docent: tum Romae inscriptio marmoris celebris apud aedem diuae Genitricis de porticu huiusmodi. L. Cornelio. P. F. Sullae PR. conf. vii. uir. Epul. clientes conf. P. Sullae a Torquato accusatus inter Catilinae coniuratos fuisse: defenditur a Cicerone conf. qui & obtinuit. Sulpicius per c scribitur in marmoribus veterum. Qu. Sulpicius Priscus: oppidum Labicos corona circumdatus: scalis captum diripuit: censuitque senatus frequentem coloniam deducendam. Coloni ab vrbe. MD. missi. Liuius libro. iiii. C. Sulpicius Poritus dictator creatus: reliquias Brenni apud Praeneste stratagemate vicit: multis cum agathonibus in insidiis collocatis: vnde triumphum egit. Deinde consul Soram expugnauit: Samnitibus apud Maieuentum superauit: caesis ex eis ad. XXX. millia. Frontinus libro. ii. & Liuius libro. vii. Seruius Sulpicius gener Fabii Ambusti: Vide in Fabio. Caius Sulpicius Gallus: maxime omnium nobilium Graecis literis studuit: & fuit reliquis rebus ornatus atque elegans. Is praetor Ludos Apollini fecit: in quibus cum Thyestem fabulam docuisset: Ennius mortem obiit. Cicero in Bruto. Valerius quoque hunc Astrologiae peritissimum fuisse tradit: primumque qui in exercitu Pauli

Stesimbrotus.

Stratones.

Strato Brutus.

Strato Sidonius.

Suidas.

L. Cor. Sylla.

P. Sullae.

Q. Sul. Priscus.

C. Sul. portus.

C. Sul. Gallus.

P. Sul. cōf. Aemylii contra Perseum eclipsim lunæ noctu factam: militibus admirantibus enarrauerit. P. Sulpicius consul primus quia ad bellum Macedonicum missus: equestribus praeliis cum Philippo pugnare pugnavit: auxiliatibus rege Artalo: ac Rhodiis. Liuius de bello mac. Seruius Sulpitius Galba pator: ad initium. iiii. belli punici: male aduersus Lusitanos pugnavit. Liuius li. xvii. P. Sulpicius & C. Cotta: viri eloquentissimi: oratoresque maximique Crasso & Antonio oratoribus successere: a Cicerone in dialogo de oratore introducunt. Tribunipla. simul etiam fuere. Cotta qui Syllanas partes sequebatur: a Marianis deinde & tribunatu & ciuitate deiectus. Sulpicius autem Mario fauebat: quo auctore: quum pniciosas leges promulgasset: vt exules reuocaret: & vt Mithridatico bello dux crearetur: quod iam Sylla decretum fuerat: preterea. Q. Pompeio & L. Syllae vim intulisset: Sylla deinde cum exercitu in urbem veniente: ac rerum potito: latitas ob metum: a seruo ipsius proditus necatur. Seruum Sylla prius libertate pacta concessa: de saxo precipitavit ob scelus. De hoc autem Sulpicio Cicero in oratore sic scribit. Fuit enim Sulpicius vel maxime eorum quos ego audiuerim gratissimus: & vt dicam / Tragicus orator: vox cum magna: tum suavis & splendida. Gestus & motus corporis ita venustus: vt tamen ad forum non ad scenam institutus videretur. Incitata & volubilis: nec ea tamen redundans: nec circumfluens oratio. Crassum imitari volebat. Cotta vero malebat Antonium: sed ab hoc vis aberat Antonii: Crassi ab illo lepos. Seruius Sulpicius iurisconsultus: non facile dixerim quantum & ad dicendum: & ad omnes bonarum artium disciplinas adhibuit curam. Nam & in eiusdem exercitationibus: & ab ineunte aetate fuimus: & postea vna Rhodum ille etiam profectus est: quo melior esset & doctior. Et inde vt rediit: videtur mihi in secunda arte primus esse maluisse quam in prima secundus. Atque haud scio an par principibus esse potuisset: sed fortasse maluit id quod adeptus longe omnino non eisdem modo aetatis: sed eorum etiam qui fuissent: in iure ciuili esse princeps. Cicero in Bruto. Pomp. autem li. i. dig. ait. Cum primum locum post Ciceronem in orando obtinisset: Scuolam super quadam clientis causa consulere: ac respondentem parum intellexisset: Scuolam dixisse: Turpe esse viro patricio & nobili: scientiam in qua quotidie versaretur ignorare. ob quem cauillum Sulpicium postea pertinaciter iuris scientiae incubuisse. Excessit in legatione missus a senatu ad M. Antonium quem Cicero in Philippicis magnopere laudat: decernitque statuam pedestrem a senatu statuendam. Qui Tilianus ait eum tribus orationibus insignem gloriam meruisse. Sulpicia Patricii filia: vxor Fuluii Flacci: eorum lecta matronis: quae ob pudicitiam simulacrum Veneris e libris Sibyllinis dedicaret auctor Liuius. C. Suetonius Tranquillus: Suetonii Leni. xiii. leg. in bello Othoniano Tribuni filii: Hadriani principis epistolarum magister fuit: quo postremo excidit: quae Sabinam vxorem amare omnimodam familiaritatem venerit in suspicionem. Plinii iunioris amicissimus fuit: a quo etiam per epistolam admonetur: suadetque ad opus edendum: quum iam lima non expolire: sed exterere videretur. Scripsit plura: e quibus de grammaticis libellus: quem imitari se noster Hieronymus in tractatu de viris illustribus fatetur. Praeterea vitae Caesarum: in quo opere cunctis in eo genere facile praestitit: opinioque grammaticorum nonnullorum est primam Caesaris haud integram reperiri: cum verisimile non sit ipsi incubula generis tacuisse: adeoque ex abrupto exorsum esse: quum ceterorum omnium etiam ignobilium altius originem reperierit. Itaque Iulius Caesar in principio addita esse verba. Fuit ite alter Suetonius Optatianus Taciti principis tempore: quae eius vitam descripsit: vt ait Vopiscus. Saturninus Vetulio vir nimis calliditate vbi se scriptum a triuuiris coepit: coestum insignia preterecepit cum priuatus esset: promissioque longe seruo ordine quae licitorum specie per se ferret: per omnes terras occupatis hospitibus tam constanter anteibat: vt magistratum pro. ro. crederent. Cumque Puteolos venisset: naues in statione reptas: ceu publicae necessitatis gratia: nullo aduersante cepit: quibus in Sicilia transiret: periculum euasit. Valerius. Saturninus Apuleius. de quo vide in Apuleio. Saturninus martyr sub Maximiano: damnatus ad extruendas thermas Diocletianas: fodientemque arenam. Saturninus Antiochenus: & Basilides Alexandrinus post Menandrum illum maleficum apparere: paulo post apostolos. Quorum Saturninum eadem fere commentatum quae Menandrum: scribit Ireneus: Basilidem vero praetextu mystice doctrinae valde delirasse. Aduersus quem virum Agrippa Castor celebris scriptor librum edidit: vbi eum acerrime confutat: dicitque scripsisse in euangelium. xxiiii. commentarios: prophetasque sibimet nuncupasse: quosdam Barabbam & Barcob: aliosque qui nunquam extiterunt: barbaris nominibus appellatos: quo terribiliores viderentur. Dicere praeterea immolata: & Eucharistiam: vel in expiatis sumere: fidemque in metu absque vitio deserere licere. Sectatoresque suos more Pythagoreorum quinquennio filere iubebat. Sed & Carpocratem quendam eodem fuisse tempore: alterius superstitionis principem. Haec fere Eusebius libro. iiii. & iiii. Sarpedones duo: Alter qui Lydos Troadis populum duxit ad Troiam: Bellorophontis & Laudomia filius. Alter Cretensis Minois & Rhadama

manthi frater: qui in Lyciam: quae apud Cariam est: regnatum venit. auctor Eustathius gratissimus. Sardanapalus rex Mediae: vt ait Aristobolus: sepultus cum imagine sua his verbis ac literis Assyriis. Sardanapalus Anacyndaraxis filius / Anchialeni & Tarsum vno die condidit. Ede: bibi: & iude: & quando te mortalem noris: praesentibus exple Delitiis animi: post mortem nulla voluptas. Nam ego sum puluis qui nuper tanta tenebam. Haec habeo quae ediquaque exaturata libido hausit: at illa iacent multa & praecleara relictata. Strabo.

Sardanapalus.

R. Volaterrani Commentariorum Urbanorum Lib. XX.

VCVIUS Taberius Heros emptus de Catasta: propter literarum studium manumissus: docuit inter ceteros Brutum & Cassium. Sunt qui tradunt tanta eum honestate praeditum: vt temporibus Syllanis: praescriptorum liberos gratis & sine mercede in disciplinam receperit. Tragellus. Thales Milesius vnde septem: primus omnium astrologiae secreta penetravit. De vna minore differuit: vt ait Callimachus: vt Eudemus solis eclipsim primus praedixit: vt Hippasus & Aristoteles: inanitis etiam aias putauit idque ex Magnete lapide deprendisse. Huic triptus aurea a piscatoribus Milesiis reperta: dum res in lite verteretur: ex oraculo Apollinis iudicantis eam sapienti dari oportere: delata est. Deinde per manus omnibus septem sapientibus tradita: ad Solonem peruenit: qui illam Delphos remisit ad Phoebum: vt quae deum hominumque sapientissimus esset. A Thalete Ionica fluxit disciplina: sicut a Pythagora Italica. Excessit olymp. lvi. dum certamen gymnicum spectaret: astu ac siti lapsus: iam senex. ex Diogene. Thales Cretensis poeta Lyricus: quem Creta Solon Spartam misit: cuius odium ac poesi Spartani delinuit: animorum feritate nimiam ex Lycurgi legibus imbutam castigabant: auctor Plutarchus in Solone. Talus: hunc graecis pedibus finxit Iuppiter: custodemque posuit Europae ac celeritate ter quotidie Creta obibat. Apollonius in Argonauticis. τρις περι χαλκείοι κριπνυ πόσιμ διμένοντα. Hunc igitur Catullianum carmen innuere videtur. Non si custos feret ille Cretum hoc est velocitate vinceret. Quod quidam de Dedalo male intelligunt. Thamyras Thrax: poeta & musicus. Ferunt ipsi in theologia versus ad tria millia: scribit ab Homero certasse de cantu cum musis: ideoque oculis captus. De eodem in libro puerbiorum graecorum sic scribit. Thamyras quum pulchritudine omnes praecelleret: ab initio mares dilexit: deinde praeter eius consuetudinem musas amauit: accu eis de cantu certauit: hac conditione: vt victor complexu poriretur. Victus: quod eis iuberet patere. Itaque superius & oculis & lyra priuatus est: ex quo puerbium manauit in eos qui praeter ingenium proprium aliquid agunt θαμυριος μεμεται. Thamyras insanit. Taurus Berytius philosophus Platonius sub Antonino principe. Scripsit de differentia sectarum Platonis & Aristotelis: De corporeis & incorporeis: & alia: vt auctor Suidas. Huius etiam saepe meminit Gellius: dicitque eius se maxime familiare Romae fuisse. Taurea Iubellius Capanus: memoranda vir fortitudine: cum in castris Annibalis Claudii Asellum Romanum: ingenti hominem robore: in exercitu apud Nolam puocasset: post inania verba & garrulitate eius: congressum minime sustinens fugiebat: Claudius insequeretur: cum ille vrbis portam ingressus: turis stuporem hostibus per alteram cursu contredens euasit. Hic postea capta a Fulvio Capua: manu propria coniuge / liberisque interfectis: se postremo ante pedes imperatoris gladio transfixit. Liuius. ii. bello. Tages quidam dicit in agro Targniensi: cum terra araret: & sulcus altius esset impressus: extitisse repente: & eum affatum esse qui arabat. Is vt in libris est Heruscorum: puerili aspectu: sed senili prudentia: vbi ei bubulco visus est: extemplo rei miraculo: tota eo Heruriam excitauit: scriptis tradita dein quae ille dixerit: quae aruspicinae rationem omnem continerent. Cicero de diuinatione. Cor. Tacitus: sub Hadriano principe orator clarissimus: aequalis ac familiaris Plinii iunioris. Belgicae Galliae rationes procurauit: ad Vespasianos usque peruenit: ab iis quoque honoribus euectus: historiam principum conscripsit ab Augusto usque ad Hadrianum: quae ad nos haud integra peruenit. Hanc igitur non vitas imperatorum ausus inscribere: sed tantum diurnales actiones: quae medium inter historiam & vitas tenerent. Scripsit & de claris oratoribus Ciceronis Brutum & materia & dicendi copia imitatus. Praeterea vitam Agricola socii sui: & de moribus ac situ Germaniae: stilo compresso & eleganti: tum arguto & sententioso: in cetera vero historia aliquantulum sublimior. Scribit Flauius Vopiscus hunc auctorem tanquam e suis progenitoribus: Tacitum imperatorem quotannis decies describi: ne liber periret: ac in omnibus libris

L. Taberius

Thales philosophus

Thales poeta

Talus

Thamyras

Taurus philosophus

Taurea Iubellius

Tages

Cor. Tacitus

bliothecis apponi iussisse. Tertullianus aut noster eum medaciorum loquentissimum appellat. Thais & Lais frequentes reperit: vt iam ad omnia scorta referantur. Thaidis nomen nobilitatu in primis a Thaide Alexandrina. Heca. S. Pannutio admonita: relicto meretricio: sancta mulier euasit. Nam ignotus ad eam ingressus secretum petebat magis ac magis: illa vero dicente nemine nisi deum posse conspiceri: ille sumpta hac occasione: ad dei meritum ac religionem ea est exhortatus: qui posset etiam occulta conspici & plectere. Lais Corinthia: qua cum Demosthenes orator adcedens: mille drachmas petere videret: ait: non emo tanti poeniter, author Gelli. Theagenes tris Athenis diuersis temporibus Suidas fuisse refert. Vnum qui de Homero scripsit: Alium qui Caprus est appellatus: q multa promittens nihil praestaret: pauper enim erat: ac diues videri volebat: Tertius vir potens ac diues Athenis: qui liberalitate ac beneficentia publice ac priuatim multa laude digna gessit. Quartum addit Pausanias: Athleta: patria Thasiu: qui. CXL. coronas e certaminibus retulit. Theano Metapontina: seu Cressa genere mulier Pythagorea vxor Brotiani Crotoniata: scripsit commentarios in philosophia: De virtute: poemata quoque & Apophthegmata pythagorica. author Plotinus. Theano apud Homerum *ἄνα θεῶν* pro sacerdote Mineruam memorat. Thecla virgo & martyr apud Iconium sub Nerone Pauli apostoli discipula. Thearcho Aethiopiae rex maximus: qui externas subegit gentes: Europaque populos vsque ad Herculis perueniens columnas. author Strabo ex Megasthenis historia. Telephus Herculis filius ex Augea filia Alcei Arcadiae regis: qui aui iussu expositus in syluis: a cerua nutritus: dein dono datus Teuqranti regi Myriae: proque filio educatus: Telephusque appellatus: quasi a cerua nutritus: Graeca etymologia. Diodorus lib. v. A poetis heros propterea Teuqranti appellatus. Telephus Pergamenis grammaticus: scripsit fere omnia quae ad grammaticam pertinent. Inter caetera collationes epithetorum eidem rei congruentium: ad copiam paratam elocutionis. Suidas, Tellen tibicen & poeta Melicus, cuius meminit Diarrhus Messenius. ex quo puerbium *αἰετὰ τὰ τελλήνοιο*: Cane ea quae sunt Tellenis: quae optima fuissent. ex libro prouerbiorum, Tellus Atheniensis felicissimus fuit: vt Herodotus in primo scribit: qui cum potentia maxima esset in patria & filii praestantissimi atque optimi: tandem urgente bello Atheniensium: contra Astrogtonos apud Eleusinam postquam hostes superasset ipse in bello occubuit. Cui honores a ciuibus innumerabiles impensi. Telephanes ad regnum Lydorum e Cumis ex oraculo accersitus: qui antea currus factitabat. author Aelianus. Theognetus poeta comicus. ex ipsius fabulis sunt *ἑπιφασμα* ἢ *φιλάργυρος*: & aliae: vt Athenaeus. Theogenes poeta Megarensis: illius quae est in Sicilia: floruit Olymp. lix. Scripsit elegiam in seruatos in expugnatione Syracusarum: Sententias per elegias enarratas: ac Vite precepta: quae *ὑποθήκας* vocat: ad Cypri regem quem obseruabat / Gnomologia: omnia carminibus. Theogenes alter poeta tragicus vnus e. xxx qui & Chion vocabatur. author vtriusque Suidas. Theodectes Cilix genere: orator: discipulus Plato nis Iocratidis & Aristotelis. conuersus deinde ad tragedias: scripsit fabulas. l. Decessit: Athenis natus annos. xli. Scripsit & versibus artem rhetoricam: laudauit & virum Artemisia Mausolium: vna cum claris eo tempore oratoribus. Theodectes orator superioris filius: scripsit Encomium Alexandri regis Epitotarum: Comentariorum historiae: arte theoricam libris. vii. aliaque copula. author vtriusque Suidas. Stephanus item Phaselite primum dicit esse: quae ciuitas est Cilicie: tetrastichum sepulchrum. *ἡλεχθωρ κολωνοιο* *ἰφασηλίτην* *κρῶται* *δρῆνξ* *ἡσαρ* *μδνοαι* *Δτορ* *δλν* *μπιά* *Δεσ* *εῦ* *δε* *χδωρ* *ἱεροῖο* *θεο* *δέκτην* *τρεῖς* *καὶ* *δέκα* *μίλλα* *ἰδ* *κτω* *ἀκρε* *ά* *τονο* *ἀμφι* *θέ* *μηρ* *σε* *φ* *ά* *μοσο*. Theodosius Tripolitanus genere: scripsit versibus in aetatem: & alia. Suidas. Theodolus monachus scripsit de Attica elegantia: quam Atticismum vocat: quod opus extat. Fuit item alter Christianus martyr: qui imperante Iuliano: sub praefecto Phrygiae minoris Amachio passus est. Quae dicunt illud dum vretur pronuntiasse. Volue igitur si vis degustare iam coctum. Suidas. Theocritus Syracusanus patre Praxagora: cognomento Sunechides: matre Philina: sub Ptolemaeo Lagi emicuit. Appellatus fuit Moschus: scripsit Dorica lingua bucolicum poema: quod in edyllia: id est paruos carus diuisit. author Suidas. Cum hoc Virgilius ex equo certauit: qui superans alioquin Hesiodum: cessit Homero. Theocritus alter Chius patria: vnde & Theopompus fuit historicus: eius aequalis: & administratione reipublicae. emulus scripsit historiam Libycam: & epistolas quasdam. Suidas: Strabo. Theophilus comicus antiquae comediae. eius fabulas nonnullas commemorat Suidas. Theophilus Caesareae palestinae praefulus Seueri imperante: aduersus eos qui. xliii. luna cum Iudaeis pascha faciebant: cum caeteris praefulis synodicam & vtile composuit epistolam. Hieronymus. Theophilus sextus Antiochenus praefulus impante. M. Antonino: librum in Marcione edidit: tum alia quae a Hieronymo commemorant. Alius item Antiochenus praefulus. vii. ad quem Lucas scribit actus apostolorum. Alius quoque

praefulus Alexandrinus qui scripsit aduersus Origenem grade volumine. Composuit insup paschale cursum ad Theodosium principem. THEONES apud Suidam plures. Sed notior cunctis philosophus Alexandrinus: eisdem tempore patria & disciplinis: quibus Pappus sub Theodosio seniore. Scripsit de Astrologia. Comentariorumque in Ptolemeum: & astrolabium paruum: & alia. Theon Alexandrinus Stoicus tempore superioris: sigdem sub Augusto post Arrium philosophum emicuit: scripsit in physicam & in arte Rhetoricam: & alia. Alius item Stoicus Antiochenus cunctis antiquior scripsit apologiam Socratis. Quartus Smyrneus. Quintus etiam Alexandrinus: sophista cognominatus Aelius. scripsit in arte Rhetorica. Theon Sidonius sophista precepit in patria Constantini. II. tempore. Plinius his Theone sculptorem addit inter quos qui Mausoleum celauere. Theotinus Cithienorum praefulus: modo dialogorum & veteris eloquentiae breues comentariorum edidit / teste Hieronymo: cuius tempore fuit. Theodorion Ephesius & Aquila Ponticus sacros libros ex hebraeo in graecum verterunt sermonem: corrupte tamen vt ait Eusebius in. V. adducens Ireneum testem qui dicit eos Iudeos ambos profectos esse quos secuti sunt Ebionites: qui dicunt Christum esse Iosepho natum: profertque interpretationem. Ixx. interpretum quae pphero spiritu separati eadem scripserint. Theopompus Gnidius & orator & historicus post Thucydidem & Herodotum: quibus vt in historia minor: ita oratori magis similibus: vt quae antequam esset ad hoc opus sollicitatus diu fuerit orator. Quintilianus. Suidas: autem de eodem sic ait. Theopompus Chius & Ephorus historici discipuli Iocratidis: alter frenos: alter calcariibus indigebat. Scripsit historiam graecam quae post bellum Peloponesiacum a Thucydide scriptum continet: praeterea Epitomen historiae Herodoti: & alia plura. Fuit item alius antiquae Comediae poeta: vt idem author. Theopompus Gnidius Caesaris familiaris: historicus: Artemidorum habuit filium: quae apud eum maxime poterat. Strabo. Theopompus Rex Spartanorum: cum instituisset: vt Lacedaemone crearentur: quae regiae potestati opponerent: quemadmodum Romae Tribuni obiecti senatus fuerunt: obiurganti vxori quae filium minorem relinqueret potentiam: minorem inquit relinquit sed diuturniore: quae ea demum firma potestas est: quae suis viribus modum imponit. Haec Valerius de Modestia. Quintilianus tamen. II. institutionum hanc modestiam parum valuisse demonstrat: captum demum fuisse ostendens. Theopompus in graecia Lacedaemoniae pmutato cum vxore habitu e custodia euasit vt mulier. Theophrastus ex Ereffe Lesbii ciuitate fuit: Aristotelis & discipulus & scholae successor: Euphrastus: deinde Theophrastus vocatus ob oris & eloquentiae suauitatem: cum antea Tytamus appellaretur. Habuit discipulos ad duo milia: fuitque in honore apud Casandrum Antipatrum. Opera eius quanta nullius alterius a Diogene commemorant: inter quae sunt libri sex Epitomes in Aristotelem de animalibus. Extant hodie tantum de plantis conuersi a Gaza. De lapidibus & metallis: De sudore: Metaphysica parui tractatus. Excessit admodum senex. ex Suida: Diogenes Strabone. Cicero dulcem eum appellat: & quae diu versatum Athenis ab anicula deprensam: cum ille percontaret: hospes est ab ea vocatus. Theophrastus alter Ephesius orator dicitur in consilio Ariopagi excidit: seque excusans postea quod eius auctoritate senatus territus fuerit. Aelianus de varia historia. Theodorus Chius praceptor vltimi Ptolemaei in Rhetorica: decertantibus in consilio regis an Pompeius profugus esset recipiendus: solus consuluit interfici debere: quod sane factum est. Hunc postea Brutus iam Augusto inimicus in Asia compertum atque ad se adductum interfici iussit. Plutarchus. Theodorus alium memorat Philostratus in Sophistis: quae tempore Herodis Attici praefuit Atheniensium Scholae. Theodorus genere Gothus: propinquus Amalafunthae vxoris Theoderici regis ab ea post viri mortem in regnum receptus: secta Arrianus: graecis latinisque literis valde eruditus: vt scribit Cassiodorus: suorum temporum historiam eleganter scripsit & Platonicam disciplinam probe retinuit. Segnis alioquin ad res agendas: verum horrate Amalafuntha Burgundiones & Alanos praelio fudit. Eam tandem ad insulam Vulsiniensis lacus relegauit: interficique permisit a propinquis Gothorum procerum quos ipsa iusserat necari Atalarico corruptore impellere. Huius nomen graeci Teudorum scribunt sicuti & Teudericum. Theodori innumeri pene fuere. Notissimus omnium cognomine Atheos ex Aristippi & Pyrrhonis schola: nouam condidit sectam Theodoretum / qua adia phoria sicut Pyrrho tenebar: nullam videlicet differentiam inter bonum & malum / iustum vel iniustum ponendo: legeque tantum non natura illa fuisse diuisa. Nullos praeterea pbat esse deos edito sup hoc libro: vnde plura Epicurum mutatum esse constat. Quapropter Arcei cognomen est adeptus. Suidas. Diogenes. Theodorus Byzantius Sophista quae a Platone vocatur est Logo dedalus *λογοδιδασκαλος* scripsit contra Thrasibulum: & Andocidem: & alia plura. Suidas. Theodorus & Teladeus fratres Samii Rocci filii: sculptores celeberrimi: quorum alter in Samo Pythii Apollinis signum incepit. Alter Theodorus Ephesi eodem tempore: & alio saxo absoluit: quibus simul compos

Theophilus praefulus.
Theon Alexandrinus.
Theon Stoicus.
Theon sophista.
Theon orator.
Theon sculptor.
Theotinus.
Theodorion & Aquila.
Theopompus Gnidius.
Theopompus Rex Spartanorum.
Theophrastus.
Theodorus Chius.
Theodorus sophista.
Theodorus Gothus.
Theodorus Atheos.
Theodorus sophista.
Theodorus & Teladeus Sculptores

Theodoros Gadareus. Theodoros Anagnostes Constanti. Theodoros hereticus. Theodoros praesul. Neocesarea. Theodoros martyr. Theodora. Themistius pbs. Themistocles. Themison. Themis. Theopha- nes. Terpandrus. Teucer cyzi- cenus.

ficis ita conuenit: vt vnum corpus ab vno artifice & ex vno lapide sculptu videret. Genus artis est grecis ignotus: sed apud Aegyptios frequentatu. Na soli hominu non oculis tantu torius statu- tuar compositionem metiebant: sed dimensione: vt ex variis multisq lapidibus in vnu corpus in certam mensuram statua perficeret. Hac Diodor. De hoc Theodoro Diogenes testat: q non solu sculptor: sed Architectus fuerit: vnusq consuluit subiiciendos esse carbones fundamentis Ephesii templi. Nam cu humidus esset locus: omisa ligni natura soliditate accepit humor in- mobilem. De eodem Pausanias scribit q primus ferrum fundere docuit: stat namq ferrea fecit. Theodoros Gadareus nobilis orator. Gadara em Syrie ciuitas est non luge ab Ascalone. verum ipse maluit dici Rhodius teste Strabone cuius tpe fuit. Eius discipuli Theodori sunt dicti: inter quos fuit Hermagoras q de arte Rhetorica scripsit. Tiberius quoq princeps cu secessisset Rho- du: est studiose audiuit: vt Quintilian. li. III. tradit. Preter hos Diogenes plures comorat: no- bis tu ignotos. Venia ad christianos: Inter quos Theodor. Anagnostes / id est lector Constanti- nopolitanus scripsit historia ecclesiastica a tempore Constantini vsq ad Iustinianu. Theodoros Coriarius hereticus e Cilicia: ausus primu dicere Christu homine tantu esse: verbu dei ob excel- litem ei virtute in eo habitasse: deiq gratia & virtute deu vocari: Mariamq non dei: sed homi- nis tantu matre esse. Contra que celebrata quinta Synodus Constantinopoli Iustiniani princi- pis & Vigiliu pon. tempore: Anno. D. xl. vbi constitutu: vt Maria Theodocos: id est dei mater voca- ret. Huic secte postea Paulus Samosatenus se addixit: vt ex Eusebii histo. libro. V. Theodor. q postea Gregorius appellatus est: Neocesareu Ponti presul admodu adolescens ob studia graeca: ru: & latinaru literaru de Cappadocia Berytu & Cesarea Palestinae migravit iuncto sibi fratre Theodoro: quoru cum egregia indole vidisset Origenes: hortat. est eos ad studia philosophiae per qua paulatim ad religionem deduxit christianam: eruditoseq quinqueno ab eo ad patre remisit. Ex his Theodoros pficiens ante oia Panegyricu scripsit Eucharistia: quem conuocato frequen- tanditorio ipsoq Origene psente recitauit. Scripsit & Metaphrasim in ecclesiasticu breue admo- du: sed valde vtile. Preterea ex eo iam presule pdigia quedam ac signa sanctitatis pspecta. Ex He- ronymo. Theodoros martyr sub Iuliano Imp. apud Antiochea. Eusebius. Theodora virgo An- tiochena & martyr in patria sub Diocletiano. Hec ad lupanar ducta: cu milite quodam Pio qui primus ad stupru putabat ingressus: amictu mutauit: ille p virgine remansit: illa p milite disces- sit: Quisq alter ite ad stupru ingressus viru p virgine inuenisset: putata magicis hoc carminib- bus facere: capite danat: illa accurrens sese ostendit: vt illu seruaret: vterq igit casus. Hec Am- brosius lib. ii. de virginibus. Themistius pbs sub Iuliano Imp. cuius pfectus ptorii fuit Constantino- poli: Scripsit Paraphrasim in Aristotelis Physica libris. VIII. in Analytica ite: preterea edidit sua videlicet περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ ἐπιγραφῶν. i. de intentione & inscriptione pdicamentoru. Disputatio- nes etia quasda. Hic Valente imperatore Arrianae fauorem sectae quotidie sequente in ortho- doxos autoritate sua & epistolis reddidit mitiorem. Suidas. THEMISTOGENES Syracu- sanus historicus Cyri expeditionem: & bella quae in historia Xenophontis continentur compo- suit. THEMISTOCLES Atheniensis Nicoclis filius pdigus ac lasciuus prima iuuetute: postea Dux delectus res inelctas gessit: Pireum edificauit: Bello maritimo Perlas apud Salamine: vi- cit: tandem ciuium inuidia exul ad Artaxerxem cofugit: a quo cum pugnare compelleret inui- tus aduersus patriam: recente tauri sanguine hausto seipsum necauit. Vir alioquin elogo pra- stans. Epistolas reliquit plenas acuminis ac prudentiae. hac ex Suida. Cicero vero eu memoria tanta commendat: vt scribat eum solitum dicere artem potius obliuiscendi malle discere. The- mison Medicus apud Herodotum & Cor. Celsum. Themis virgo iustissima Hesiodo in Theo- gonia caeli ac terrae filia scribitur: ex quo pro ipsa iustitia poe- tis ponitur. Theopha- nes historicus vir sane ciuilibus ac Pöpeio magno admodu familiaris: cuius res gestas conscripsit: filiu reli- git. M. Pöpeiu que Cesar Augustus Asiæ curatoru constituit. Tiberius aut eius successor inter prios habuit familiares. Strabo. Terpandrus Arineus siue Lesbicus poeta Lyricus primus in lyra He- p- trachordum & lyrici carminis canonem scripsit: qd Philemoni qda adscribitur. author Suidas. Strabo aut Methymneiu eum facit: qd oppidum est Lesbi: dicitq de Tetrachordo Heptachor- dum reperisse: vt eius indicant carmina quae ei adscribuntur ac alibi commemorauimus. Hu- ius fama ac nominis maximi. Indiciu q Lacedaemoniu in seditione quadam admoniti ab ora- culo p Terpandro mitteret: q lyrae & poeseos dulcedine animos vulgi ac tumultus sedaret: ex quo postea his puerbiu mansit: si quado dulcem audiat musices concentum κατὰ λέξιν οὐδὲν ἄλλῃ Secundu Lesbium catum. Ex libro prouerbiorum graecorum. TEVCER Cyzicenus scripsit

de terra quae fert aurum. De Cyzicoru rebus: aliq coplura a Suida comemorata. Teucer Aiacis frater inter Aeacidas scribit. Teucer ante hos omnis Scamandri Cretensis filius in Troade vna cum Dardano genero regnavit: vnde Iliensium regu fluxit origo. Tertullianus Apher genere patria Carthaginensis: presbyter: patre Centurione pconsulari: sub Seuero & Caracalla maxime floruit: vehementi vir ingenio. Hic cum diu Orthodoxus pseuerasset: in media fere aetate inui- dia & contumeliis clericorum Romanorum ad Montani dogma delapsus est. Scripsit opera co- plura: fert vixisse vsq ad aetatem decrepitam. Hic authoru Cyprianus martyr semp in manib- est solitus habere. Hac ex Hieronymo: qui alibi eundem aberrasse testat his verbis. Laudamus in Tertulliano ingenium: sed damnamus haesim. Itē ad Tranquillinu. Ego tam Origenem ppter eruditionem sui interdum arbitror q Tertullianum / Nouatum / Arnobium / Apollinarem & alios nonnullos graecos pariter & latinos: vt bona eorum eligamus vitemusq contraria: ex apo- stoli sententia: Oia pbate qd bonu est tenere. Et Esaię dicitis: Veh vobis q dicitis malu bonum: & bonum malu. Theramenes Atheniensis philosophus iussu. XXX. Tyrano: sicuti Socrates in carcerem missus veneno extinctus est: qd cu bibisset: ppino inqt hoc Critia: qui causa potissi- mu eius mortis fuerat. Iocabat vir fortissimus in morte. Cicero in Tuscul. P. Terenti- Apher Carthagine natus: libertus Romae Terentii Lucani fuit: captum fuisse negant. Cu esset egregia indole: a patrono erudit: venit in amicitiam nobilium maxime Lelii: & Scipionis: quoru opera ad- itutus in scribendo fert ob elegatiam sermonis teste Cicerone: cui adstipulatur etia Varro. Non obscura fama est inqt adiutu Terentiū in scriptis a Lelio & Scipione. Eade ipse fama auxit: non em nisi leuiter se tutari conatur: vt in plogo Adelphoru. Na qd isti dicunt maleuoli: hoies no- biles hunc adiutare: adsiueq vna scribere: qd illi maledictu vehemens existimat: hoc laude hic ducit sua: q illis placeat: q vniuersis & populo placent: quoru opera in bello: in otio: in negotio qsq p tempore vsus est sine supbia. Post editas comedias anno. XXV. egressus est: neq aplius re- diit. Q. Consenus redeuntem e greca perisse in mari dicit: vna cu. CVIII. fabulis conuersis ex Menandro. Ceteri mortui esse in Nicadia Stryphali sinu Leucadiae tradit: dolore amissaru fa- bularu quas in nauu pmiserat. Reliqt filia: que egi Ro. nupsit: ite hortulos. xx. iuge: via Appia ad Martis villā. Quo magis miradum: Porciu scribere. Scipio nihil ei pfuit: nihil Laelius: nihil Furius. Eorum ille opa ne domu habuit conductia: saltē vt eet quo referret obitu dñi seruu. Hic Afranius oibus Ro. praefert: Volcatius non solu Neuio & Plauto: & Caelio: sed & Liuio p- ponit. Phormio & Ecyra ab Apollodoro Comico traslatae sunt: reliqua a Menandro. Eunuch- magno successu & prerio stetit. Ecyra sepe exclusa / vix acta est. Terentios duos fuisse Meti- est author. Quoru alter Fregellanus fuit: & seruus: Alter libertin. Terenti- ite Scaur- gramatic- que Gellius dicit floruisse Hadriani teporib-: ac libru de Casellii Vindicis gramatici errorib- scripsisse. Q. Terentius Culeo Senator Ro. captus a Carthaginensib-: redēpt- ab Africano ma- iore ac eurrū ei- cu pileo capiti imposito securus: cuius meminit Liu- li. x. de. II. bello pu. Hinc natus error apud ineruditos Terentiū Comicu putates. Terentius Varro Collega Pauli Aemy- lii post cladē Cānesem cu reliquiis exercit- Canusiam se recepit. Cui Romā redeūti gratulatus est populus q de rep. non desperasset. Terentia Ciceronis in Tullio dicit. THESPIS ex Icaria ciuitate Atticae primus poeta Tragicus: & q psonas iuenit. Inter ipsius fabulas Petheus & alie quae memorant a Suida. Horatius autem in poetria: Ignotum tragicę genus inuenisse cance- ne Dicit & plaustris vexisse poemata Thespis. Quae caneret ageretq puncti fecib- ora. Post huc psona pallaq rector honeste Aeschyl-: & modicis instrauit pulpita tignis: Edocuit magnuq loq nitiq cothurno. Successitq vetus comedia non sine multa Laude: sed in vitiu libertas exci- dit & vim Dignā lege regi: lex est accepta chorusq Turpiter obticuit sublato iure nocedi. Nil intentatu nostri liquere poete. Nec minimu meruere decus vestigia graeca ausi deferere & cele- brare domestica facta: Et qui prextas: & q docuere togatas. Thespis alter Atheniensis Erichthei regis filius: e plurib- foelis filias genuit. L. Cu qb- vocatis ad epulas Hercules sigillatim concu- buit. Suscepit totide liberos maresq Thespiade dicti sunt. Hi cu lolao Herculis ex Iphicleo pre- nepote Sardinia pfecti: ciuitates ibi plurias extruxere. author Diodo. li. v. Tetrici pf & filius: e nobili stirpe iter. xxx. tyranos tpe Galieni ponit: cesares appellati i Gallia post interfectos Victo- rinos fauete Victoria augusta q ad finis eor- erat: ac in ea puicia reru potiebat. Veru postea bel- lo ab Aureliano senex supat: clametia principis non solu vita donat: sed corrector Lucanifac- est: multarq aliaru puinciaru: appellatusq ab eo collega & quadoq ipator est. Eor- dom- Ro- me in Celio monte inter duos Lucos erat pulcherrima. In qua Aurelian- pict- erat: vtriq pra- D.ii.

Teucer The- lamonius. Teucer rex Troadis. Tertullian- Theramea- nes. P. Terentius poeta. Terentius fregellanus Terentius scaur- gra- Terenti- Cu- leo senator. Terentius Varro Cos. Terentia. Thespis poe- ta. Thespis Thespiada- rum pater. Tetrici pf & filius.

Al. Tibullus. textam tribuens & senatoriam dignitatē: accipiens ab his sceptrum coronā Ciuicam pictam de Museo. Ex Pollione. **Albius Tibullus** eques Ro. poeta elegiarum: Messala familiaris fuit: vt & ipse in elegia testat. Aegeumq; cum eo ad nauigans: in itinere captus aduersa valitudine apud Phœciā proximā terrā remansit. Corporis forma admodū præstanti traditur fuisse: natus Hircio & Pansa Cos. extinctus media fere iuuentute. Quā tēporis breuitatē Ouidi⁹ queritur. Nec auara Tibulli Tēp⁹ amicitia fata dedere meæ. Hic primū in latina elegia locū cū Quintilianī tū plurimorum eruditorum sententia tenet. Tiberius prænomē Ro. per Ti. in antiquis monumentis scribitur. Eius nominis grāmaticū memorat Suidas: q; de Ideis orationis trīs libros cōscripsit: aliq; cōplura. Timagenes Alexandrinus sub Pōpeio magno captiuus Romā ductus a Gabinio: emprus a Fausto Syllæ filio: docuit Romæ vsq; ad Augusti tempora: quando & Cæcilius grāmaticus excidit e Schola q; esset nimis in loquēdo liber. vixit in agro Syllano appellato. Scripsit libros cōplures: periit ex vomitu post cenā. Timagenes alter Milesius historicus auctoritate ac tēpore prior supradictō: post Thucydidē & Philistū scripsit de Heraclea Ponti: de q; viris in ea claris libros trīs: Epistolāq; author vtriusq; Suidas. De hoc vltimo Quintilianus ait. Timagenes intermissam lōgo interuallo temporis scribēdi historias industriam/ noua laude reparauit. Timosthenes Ptolemēi philadelphi classis præfectus: historicus & Geograph⁹ nobilis: scripsit de portibus libros. x. Strabo. IX. Timæus Siculus historicus q; res græcas conscripsit: & vsque adeo adrogās: vt ait Plutarchus in Nicia: vt Thucydidē & Philistum in historia se facile superaturum iactet. Ipse vero sicula quadā pinguedine delibutus: ad ridenda quædam minimeq; ad historiæ grauitatē pertinentia digreditur. Cicero vero in libris de oratore sic ait. Post Callisthenem Timæus longe eruditissimus & rerum copia & sententiarum varietate abundantissimus: & ipsa cōpositione verborum non impolitus magnam eloquentiam ad scribendū attulit: sed nullum vsum foresem. Idem in epistola ad Luceiū testat Timæum bellū Thebanum scripsisse. Diodorus Siculus dicit hūc nimium opæ in aliis redarguēdis impendisse: contra Ephorū præsertim nimis res etiā minimas persecutus: librosq; fuisse pene in res singulas partiti. Ita neminē reprēsiōne carere. Timæus alter: cui⁹ nomine Plato librum inscripsit de natura: patria fuit Locrēsis/philosophus pythagoreus: scripsit & ipse naturę documenta & vitā Pythagoræ. Suidas. Timanthes Pictor olymp. XCV. Zeusis tēpore. Huius est Iphigenia oratorū laudib⁹ celebrata: qua stāte ad aras pitura cū mœstos pinxisset oēs: & tristitię oēm imaginē cōsumpsisset: patris vultū velauit: quē digne non poterat ostēdere. Pinxit & Cyclopē parua in tabula: cuius magnitudinē exprimere cupiēs: pinxit iuxta Satyros tyro pollicē ei⁹ metiētes: itaq; ex oib⁹ eius opib⁹ intelligit plus q; pingit. Et cū ars sūma sit/ingeniū est vltra artē. Plini⁹. Timō Atheniēsis tēporibus fuit Peloponnesiaci belli: vt ex Aristophanis & Platonis poematis p̄cipi licet: describit eū ab illis: vt inhuman⁹ ac vitās hoīm cōgressus p̄ter vnus Alcibiadis adolescentis. Interrogatus q; cū illo causa esset amicitia: Q; scia inqt illū q̄ncq; multoꝝ maloꝝ Atheniēsiū causam futurum. Cū semel in cōcionē ascēdisset: factō filerio mirātib⁹ oib⁹ inqt. Est mihi o viri Atheniēses pone domū parū ort⁹: vbi sic⁹ coaluit qdā/ in qua pmulti nri ciues se suspēderūt. In eodē nūc ego loco ædificare volo. Quāobrē vīsū ē mihi vos publice admonere: vt si q; forte sit q; se pri⁹ velit suspēdere ante q; arbor excidat. His igit de causis ab Atheniēsi⁹ μισάνθρωπος est appellatus: q̄si gen⁹ hoīm insensum habuerit. Sed & mortuo mirū cōtigīt: vt sepulcrū ei⁹ qd erat in littore: mare quasi posum: exūdatione ab se absteruerit lōgeq; expulerit. In quo hoc erat epigramma ἔμβα ἂ ἀπορρήξασ ψυχῆν βαρυνδάμορα κέμαι ὄρημα ἂ ὀνένοσε δαι κακολεκακῶσ ἀπό λειδῆ. Hic sum post vitā miserāq; inopemq; sepult⁹. Nomē nō quæras. Dii lector te male pdāt.

Timō Apolloniates. Timō Apolloniates: Nicen⁹: vir & philosophiæ & eloquētiæ studiis p̄dit⁹: Pro. Philadelpho in primis acceptus: scripsit Tragedias: Comœdias: Satyras: & alia: quorū Antigonus Carystius meminit q; vitā ei⁹ cōscripsit. Suidas. Timoleō Corinthi⁹ dux inclyt⁹/ virib⁹ fortissimus/ vita q; abstinentissimus: missus cū triremibus ad liberandas a Dionysii Tyrānide Syraculas: quem Dion Syracusanus implorato Corinthiorum auxilio expellere conabat: intra dies. lq; Syraculas attigit vrbe potit: ac Dionysii⁹ clā sese atq; arcē Timoleōti dedit: ab eoq; cū paucis in exitū Corinθū missus est: ille vero arcē solo æquauit: Syracusanis libertatē restituit. Deinde cōtra Leontinos p̄gens eorū Tyrannū Ictē in bello captū interfecit. Posthæc: Mamercum Catania: tyrannum in fugam vertit duobus hominum milibus occisis: Leptinum q; Apolloniātm vim ceperat captum ac vincum Corinθū misit. Carthaginenses Siciliam bello inuadentes superauit: castraq; eorum diripuit. Postremo rebus magnis gestis ex oculorū morbo cæcus effect⁹.

ctus est: ac priuatus Syracusis quas liberauerat: vixit in magno apud ciues honore. Ibiq; tandē mortuus ac funere publico elatus. Aequalis autem fuit Timotheo: Agesilao: Pelopida: Epaminonda. Hæc ex Plutarcho. Qui eū ex nostris Paulo Aemylio comparat. **TIMOLAVS** Larif⁹ scus e Larissa Macedonia: discipulus Anaximenis Lampfaceni. Scripsit poema de bello Troia: no Homeri versū versum addens atq; subdens: videlicet μήνην ἄειθε θεὰ πηληιάδεω ἀχιλλῆος ἦρ' ἔθετο χρύσειον κολῶμερος ἠρεκα κόρησ ὄν λομένην ἠμυρία ἀχάιοισ ἄλγῆ ἔθηκε μαρράμερος ὅτε τρώσιν ἄτερ πολέμιζον ἀρακτοσ πολλὰσ ἀφθιμονσ ψυχὰσ αἰδὶ προία ψερ ἔκτοροσ ἐρκασ λάμιοσι δαίζο μέρων ὑπὸ Δονρι. Scripsit & alia. Suidas. **Timocles** Comicus Atheniēsis fabulas scripsit: ipsius nōnullas cōmemorat Atheneus. **TIMOTHEOS** quatuor præcipuos fuisse cōperio: Primum Atheniēsem ducem potentissimum ac diuitem: qui muros Athenis ædificauit. Cuius meminit Aristophanes. ὁ τῆμοθεῖον δὲ πύργου ἐμπέσοι γέσοι. Huius Icona pictores adulandi gratia fecerunt: iuxtaq; fortunam retibus ciuitates ei inclusas deferētem: illum autem ipsas expugnantem: quāobrē indignatum eum ferunt pictori fuisse q; felicitati potius ei⁹ res gestas q; virtuti videretur adscribere. Haud multo post hoc factum fortuna quasi ægre ferente rebus excidit. author Suidas. Huius vt viri etiam docti meminit Cicero in primo de officiis his verbis. Timotheus Cononis filius Atheniēsis cū esset inferior belli laude patre suo: ad eam laudem adiecit gloriam ingenii & doctrinæ. Timotheus itē Atheniēsis comicus mediæ comediiæ: cuius fabulas nōnullas cōmemorat Atheneus. Timotheus Milesius Musicus: qui decimā & vnde cīmam chordā lyræ addidit & antiquā musicam in molliorē modū mutauit. Emicuit tēpore Philippi Macedonis: cuius filius Alexander sono excitabat: & ad res bellicas alacrius instruebatur. Decessit anno ætatis. LIII. Scripsit versib⁹ de Musica libros. XVII. Hymnos: Encomia: Dithyrambos. hæc Suidas. Quintilianus tradit hunc a discipulis: qui apud alios musicā prius didicerant: duplicē solitū esse ferre mercedem: q; oporteret eos male imbutos prius dediscere accepta: deinde paulatim ab se tradita percipere. Eustathius aut ei⁹ defuncti epigramma ponit. πᾶσ τρά μιλητος τικτει τὸν μόνσασ ποθῆμοσ τιμόθεοσ κιδάρασ δέξιοσ ἠμιοχοσ. Timothe⁹ sculptor nobilissimus. Cuius in tēplo Apollinis Romæ plura sunt monumenta. Vnus q; cū Leucare Briace & Scopa Mausoleū Artemisiæ celauit: quadrato ab latere q; suo. author Plī. Timotheus Gazeus patria grammaticus tempore Anastasii principis: qui scripsit versibus: cuius opera nō nulla cōmemorat Suidas. Timotheus his omnibus p̄stātor inter. lxxii. discipulos: Pauli epistolis tum Martyrio clarus: p̄sul Ephesus: patria Lycaoniū: filius viduę mulieris. Ali⁹ itē martyr Romę tēpore Melciadis p̄tificis ex Antiochia. Alii quoq; cōplures. **Timagoras** Atheniēsis capitali supplicio mulctatus q; Dareū ad quem legatus missus fuerat more Persarum aduando adorauerat. Suidas. & Valerius. **Ticini⁹** Byzantiū pictor nobilis: Cæsaris dictatoris ætate. fecit Medeā & Aiacem quos ipse Cæsar. lxxx. tal. emit: in tēploꝝ Veneris genitricis dicauit. Plinius. P. Ticinius: vt est author Varro: primus e Sicilia Romā tonsores adduxit: anno vrbis. CCCCLIII. cū antea intonsi essent. Plinius. **Sex. Titius** orator homo loquax & satis acut⁹: sed tamen solutus: & mollis in gestu: vt saltatio quædam nasceret: cui saltationi Titius nomen eēt. ita cauendū est ne quid in agendo dicēdo facias: cuius imitatio rideatur. Cicero. **Titian⁹** orator. Titian⁹ filius Græcus orator: præceptor Maximini principis: scripsit libros prouinciarum pulcherrimos. Appellabatur simia sui tēporis q; omnia probe imitaretur. author Capitolinus in Maximino. Titianus siue vt quibusdam placet Tatianus vir eruditus prima ætate oratoriam Romæ docuit: ex quo honores ac opes sibi parauit. Dein factus christianus libros aduersus gentes memorabiles reliquit. Iustini martyr is sectator fuit. Postea vero eloquentiæ tumore inflat⁹: nouā condidit sectam: quæ Encratitarū dicit: quā postea Seuerus auxit: a qua Seueriani appellati: Valentinum Marcionem Saturninumq; secutus: qua maritos & mœchos pari iudicat lege Ex quatuor euangelis vnum composuit quod Diatesseron nominauit. Titianus vero: infinieta edidit volumina: inter q; qd cōtra gētes est oibus præstat. Emicuit. M. & L. Antoninorum tēporibus. ex Hieronymo & Eusebio. **Titus** quādo prænomē. T. tantum litera notabatur: quando nomen totus scribitur: vt Titus princeps. Titus Botrenus præsul sub Iuliano & Iouiniano principibus: vehementes aduersus Manicheos scripsit libros. decessit sub Valente. Ex Hieronymo. Titus ad quem sunt Pauli Epistolæ. **Tirteus** poeta Atheniēsis. De hoc in Geographia in Lacedæmonia conscripsi. **TYRANNION** Amisenus: discipulus Estiæ Amiseni nobilis grammatici: ætate Magni Pompeii docebat Romę: ductus est a Lucullo capti⁹ in bello Michridatico: prius dicebat Theophrastus: mutauit aut nomen q; inter æquales superbis versaretur **D.iii.**

Timolau⁹

Timocles
Timotheus
Dux.

Timotheus
musicus.

Timotheus
Gazeus.
Timotheus
Pauli.
Timagoras

Ticinius.

Sex. Titius.

Titian⁹ ora
tor.

Titian⁹ hæc
reticus.

Titus p̄sul.
Titus Pauli
Tirteus po
ta.
Tyrannion
grāmaticus

Tyrannion
Iunior.

Titornus.

Tlipolemus

Thrasima-
chus.

Thrasibu-
lus.

Thrasibul-
Dux.

Trachalus.

Traianus.
C. Trebatius

C. Trebonius

Tritanus.

Tryphon
grammaticus

Tryphon
Origenis.

Tryphon
Diodorus.

Tryphon
martyr.

Nympha.
Triphonia

martyr.

Tryphio do-
rus.

Thucydi-
des histori-
cus.

moribus. Clarus igitur & diues ad doctrinam factus adeo est: ut supra tria librorum milia possideret. Decessit iam senex morbo podagre. Tyrannion Iunior e Phoenicia discipulus prioris: a quo sibi nomen usurpauit: cum prius Diocles vocaretur. Captiuus & ipse Romam ductus a quodam Diamante Caesaris liberto emptus: deinde dono datus Terentia Ciceronis: ab eaque liber factus: Ludum Romae apuit. scripsit libros. LXVIII. Tyrannus autem Sophista fuit: qui scripsit de diuisione orationis libros. X. Hos tris ponit Suidas. Titornus Bubulcus fortitudinis monstrum fuit: cum Milone certauit de robore victricis: cum pede tauri vna manu: altera vero alteri tauri pede pium conatibus ipsis resillire traheret. author Aelianus. Tlipolemus patria Tirynti. Herculis & Astidames filius: author Rhodiorum. Lycnium fratrem Alcumene nothum ac filium Electryonis venientem ex eius patria in urbe Tirynti a seditione oleae ramo interfecit: ad Apollinam Delphos expians diu sceleris gratia venit: responsum tulit: ut sedem Rhodi commutaret: quae res in Pindaro narratur. Hic postea Rhodiis impauit gentem auxit: ac eos ad Troiam duxit: ut habet apud Homerum in Catalogo. Extinctusque in bello ostibus Rhodum relatus: ubi ei festa celebrantur Corona populea. Thrasimachus Carthaginensis sophista periodum & coloniam id est membrum prius monstrauit: ac modum quo nunc est Rhetorices induxit. Fuit discipulus Isocratis: scripsit de arte Rhetorica. Suidas. Thrasibulus Atheniensis exul: comparato exercitu. XXX. Tyrannorum donationem Athenis sustulit: iuuante Lyfandro Lacedaemoniorum duce: Exulesque reduxit. Insup plauscitum tulit quod dicitur vocat qua iniuriarum memoria deleret: exulibus iureiurando adactis. cuius Cicero in Phil. & Val. de Mo. meminere. Thrasibulus Milesiorum Dux ut portum Sicyoniorum occuparet: ex aduersa parte Oppidanos tentauit. Dumque sic detinerent: cum insperata classe portum cepit. Frontinus libro. II. Trachalus orator Domitiani temporibus sobrius & satis aptus fuit & quem velle optima crederes: auditus tamen maior. Nam vocis quartam in nullo cognouit felicitas & pronuntiatio: vel scanis suffectura & decora omnino. Denique ei quae sunt extra supfuere. author Quintilianus. Qui sonum Trachali appellat. Traianus Patricius floruit sub Iustiano principe. Scripsit temporum epitomen nobile: fuit & ipse vir christianus. author Suidas. C. Trebatius iurisconsultus Ciceronis familiaris: cuius commendatitia ad Caesarem in Galliam proficiscens sub eo militauit. Extatque Caesaris responsum per epistolam. Trebatium quem mihi commendas: aut regem Galliae faciam: aut huc Leptae legatum. Tu si alterum habes quem ornem ad me mitte. Hic idem Caesar Dictator quod est uti senatus adurgeret admoneret: non clara facie respexit. Trebellius historicus. C. TREBONIVS cum Bruto & Cassio tertius coniurauit contra Caesarem. In Asia deinde fraude Dolabellae interfectus crudelissime fuit: ut narrat Cicero in Phil. Idem siue necessarius eius sub eodem Caesare in Gallia militauit: eiusque classis apud Massiliam praefectus bello nauali. TRITANVS e Sano in gladiatorio ludo celebris: qui & filium habuit militem Pompeii magni: monstrum vir robore: & rectos & transuersos cancellatim toto corpore neruos in brachiis manibusque habuit. hostem ab eo puocatum ac victum vno tantum dexterae digito correptum in castra per vim traduxit. author res Varro: Plinius. TRYPHON Alexandrinus grammaticus Augusti tempore scripsit de copia orationis: de Orthographia: & alia. quae a Suida commemorantur. Tryphon Origenis auditor ad quem nonnullae eius extant epistolae in sacris libris eruditissimus fuit: ut eius multa ostendunt monumenta: praesertim liber quem edidit de vacca rufa in Deuteronomio: & alia quaedam a Hieronymo commemorata. Tryphon cognomemto Diodorus natus Cosianis castello Apamiensium Syriae: educatus Apamiensium & regi commendatus: regno Apamiensium successit: Syriaque bellum mouit. Stra. lib. XVI. Trypho: Respicius & Nympha virgo in Saxonia sub Decio martyres. Prior enim anferes pascebat: cuius exemplo Respicius Trib. mil. & deinde Nympha. vestalis permoti sunt. Tryphonia vxor ipsius Decii ponit & in hac palma. Tryphiodorus Aegypti poeta: scripsit Marathoniam. excidium Ilii. Odyssae id est poema de laboribus Vlyssis. Paraphrasis comparationum ab Homero positae. Suidas. THVCYDIDES Atheniensis historicus Olymp. lxxxviii. fuit patre Oloro: matre Egesipyla: genitricem a ducibus Milciade & Cimone quae & ipsi ab Aeaco Iouis filio originem habuere: duxit. ut Didymus in historia testatur. Vxorē duxit e Thracia oriundam aliquo diuitum: cuius opes adsecutus: non in voluptates: sed primum in otium libenter erogauit. Nam bellum Peloponnesiacum scribere aggressus tempore quo illud gerebatur: Atheniensibus pariter ac hostibus Lacedaemoniis militibus: qui bello interessent: mercedem praebat: uti res quotidie veras ei renuntiarent: quas fidelius accipere sperabat: si non solum ab amicis: sed ab inimicis edoceret: ne partes quibus suas falso tueret. Praeceptores habuit in philosophia Anaxagoram: & in rhetorica Antiphaticum: & ipse in VIII. historiae meminit dicens eum causam fuisse perdundae reipublicae ac firmandae

CCC. tyrannidis. Quae autem Athenienses eius post mortem cauer extra civitatem eiecerunt: magistrum parces tacuit. Ad rem. non accessit: neque in concione ascendit: militauit tamen quoad malis tamen auspiciis. Nam missus Amphipolim eo tempore quo rex eam Philippus occupauit: in suspicionem venit perditionis. Quare in exilium actus in Aegina substitit. Inde in Scythiam sylvam. In eo casu fortunam aequo animo tulit: nunquam neque queri: neque flere visus: neque Brasida eius exilium auctorē in sua historia unquam accusare visus est: quod plerique faciunt scriptores suis potius adfectibus quam veritati insueti. Herodotus enim quod spreto a Corinthiis fuerat: eos fugere scribit Naumachiam apud Salamina. Timotheus Tauromenites Thimoleontem plus equo laudauit quam patrem eius Andromachum Monarchia non dececeat. Philistus cum iuvene Dionysio orationibus contendit. Xenophon Menoni conuictum dicit quod familiaris esset Platonis: cuius ipse amulus fuerat. Applicatio ad scribendum historiae cupidus glorie iam inde puero statim apparuit. Nam recitare quodam Herodoto sua scripta magno auditorum assensu: primotus & ipse laudis emulatione flere visus est: quod Herodotus aduertens ad patrem versus ait: Deduc puerum ad disciplinas. VIII. historiae composuit libros: in verbis luculentissimis sententiis obscurus: multa breui complectens. In hypbatis frequens: minime figuratus. Nam neque ironias: neque scomatias: neque obliques utitur orationibus: uti Demosthenes: quod historiae aut personas quas introducit: cum sint principes viri & generosi: minime deceat hoc cauillosum ac veteratorum dicendi genus. Excessit in Thracia sepultus Athenis: ut dicunt nonnulli: ossibus clauis exportatis quae cauebatur neque ob perditionem exul Athenis contumuleret. Eius monumentum cernit prope Pylas in loco Atticae quae Coela vocatur. Hac ex Marcellino graeco auctore conuersa. de eodem Quintilianus ita refert. Thucydides & Herodotus longe ceteris in historia praeferebant: quorum diuersa virtus laudate pene est parae consecuta. Densus & breuis & semper instans sibi Thucydides: Dulcis & candidus: & effusus Herodotus: ille concitatus: hic remissis affectibus: melior ille concionibus: hic sermonibus: ille vi: hic voluntate. Dionysius Halicarnassensis scribit: Demosthenem adeo Thucydidis stilum probasse: ut eius librum octies exscripserit: totumque fere edidicerit. Cicero in Bruto. Thucydides rerum gestarum syncerus pronuntiator & grauis etiam fuit: hoc forense concertatorium non tractauit genus. Orationes quas interposuit: multae sunt: eas ego laudare soleo: imitari neque possim si velim: neque velim si possim: ut si quis salerno vino delectaret: sed eo nec ita nouo: ut proximis consuetudine vellet: nec rursus ita vetere: ut Opimium aut Amicum consueuerat. Atque eae notae sunt optime: credo: sed nimia verustas non habet eam quam quaerimus suauitatem. haec ille. Obscurus omnino auctor & vltima fere lectio censetur apud graecos: his quae iam praefecerunt: quod & idem Cicero non dissimulauit dum vix illius sententias crebras percipere fateatur. Thucydides alios idem Marcellinus ponit: vnum Milesium Athenis inter principes viros ac duces: simul Periclis. Alium Pharsalium Menonis filium: cuius meminit Polemon in his quae de Acropoli scripsit. Quartum poetam natione Achedrysum. cuius meminit Androcion in Attide: dicens eum filium esse Aristonis: qui fuit tempore Platonis Comici & Agathonis Tragici ac Nicerati versificatoris. ACTIVSTVLLIVS Volscorum rex quae Coriolanum praefugum excepit: de quo communi consilio Romam suos Volscos ad ludos ire suavit: clauis deinde consules alio locutus praerrefecit ac monuit: ut Volscos urbe eicerent: dubitare se ne sicuti olim Sabini in sibilibus ludis aliquem exciterent tumultum. Hac Tullius simulabat: ut plane iustam belli causam haberet: quod sane accidit: suis postea in concione ad vltionem excitatis: ut author Liuus lib. II. Ab hoc igitur praefugum Ciceronis Plutarchus originem habuisse dicit: quod tempore vltuerit. Silius a Tullo rege Romae progenitor eius Tullium alium: quae tempore Annibalis ordines duxit: his versibus memorat. Tullius erat raptabat in agmina turmas Regia progenies & Tullo sanguis ab alto: Indole pro qua iuuenis quatuor daturus Ausoniae populis vltura in secula Ciue. Ille super Gangem: super exaudit & Indos implebit terras voce: & furialia bella Fulmine copercet lingue: nec deum relinquet Par decem eloquii cuius sperare nepotum. M. T. Cicerone plures vtriusque linguae auctores libris mandauerunt: inter quos Tyrotullius eius libertus. III. voluminibus eius vita teste Pediano descripsit. Nos pauca cum ex Plutarcho eius reliquis auctoribus quae potissima videbantur: collegimus. Igitur Cicero natus. III. Non. Ianua. praefugum res se fatetur habuisse in patria quae Philonem Academicum tunc Romae commorantem. In iure civili Scipionem uolam. In Dialectica Diodorum Stoicum. In dicendo Apollonium molonem. Sex. Roscium Amerinum patricium reum natus annos. XXIII. ut tradit Nepos: alii. XXVII. defendit. Metuens deinde Syllam quem in ea causa offenderat: in graeciam abiit: Asiamque simulata causa ualitudinis adiit: ubi se ut ipse ait recoquendum praefugum dicens dedit. Xenoclemque Ramyrium: Dionysium Magnesium: & Menippum Carem/Rhodium Apollonium Molonem magistrum dicendi habuit. Feruntque Possidonium tunc Athenis eum graece declamantem audiuisset ac primum exclamasse: D. iiii.

Historici
iniqui.

Thucydes
dux.

Actius Tul-
lius Rex.

M. T. Cice-

Solam græcis dicendi relictam gloriam videret ad Latinos p eū transferri. Cum questor e Sicilia reuertere...

Terentia vxor.

M. Cic. fili.

Q. C. frater

Tulliola

Tyrotullius

Laureatullius, Tullius crispinus, Turianus, Turpilius.

forti conspicitur his verbis. Ex autoritate Turcii Apronian Prefecti vrbis: Ratio docuit vti...

Alerii prius Valestii teste Quintiliano appellati: sicut Fusi deinde Furi. Primus qui in magni venerit nome fuit. L. Valerius Valestii filius...

Turcius Apronianus Inscriptio.

Cancellarius A. Tuccus.

L. Valerius publicola.

M. V. publicola frater.

Val. Corui.

L. Val. Porcius.

M. Val. Maximus.

M. Val. Falco.

Val. Leuinus.

L. Val. Flaccus.

Val. Antias.

Val. Messala Duo.

Q. Val. Soranus.

C. Val. Proculus.

Val. Max. cōmentariis. Val. Max. historicus scripsit dicta ac facta memorabilia ad Tiberiū Cēsare. Militauit sub Sexto Pompeio: vt ipse de se testatur: vbi de institutis antiquis loquit. Val. Flaccus poeta scripsit Argonautica. Quintilian⁹ eū sua aetate fuisse testat his verbis. Multum in Val. Flacco nuper amissimus. Inter hos Valerios sunt sancti Viri Duo p̄sules non praterēdi. Alter Cæsaraugustanus & Ciuis & ep̄s Maximiani tpe sub Dariano p̄sule: vna cum Vicentio martyre caprus. Alter p̄sul Hipponensis fuit: cui successit Augustin⁹. Est & Valeria virgo & martyr in Aphrica cū Cornelia itē virgine: prid. Cal. Ap. Altera Valeria martyr vxor. S. Vitalis postea dicitur. Valerianus p̄sul in Aphrica martyr sub Genserico rege. Valdenses seu pauperes de Lugduno: sub Hadriano. Illi. authore Valdene excitati sunt. Is em̄ idiota: sacrorum voluminum degustationem ex aliis deprehenderat: patrimonium omne pauperibus distribuens: dicitabat christianis omnia cōmunia esse oportere: ad eumq; errorem plures adsciuerat. M. Varro natus tpe quo Marius Cimbro deleuit in prouincia Narbonēsi vt placet quibusdā. De quo Cicero in primo Academicorū. Libri tui Varro: nos tanq̄ in vrbe nostra peregrinantes errantesq; sicuti hospites reduxerunt domū: vt possemus aliquando vbi essemus agnoscere. Tu atq; te: tu descriptionē tēporū: tu sacrorū iura: tu domesticam: tu bellicam disciplinam: tu sedem regionum & locorum: tu omnium diuinarum atq; humanarum rerum nomina: genera: officia: & causas aperuisti. Plurimū quidem poetis nostris & literis lumen attulisti: atq; ipse varium & elegans omni fere numero poema fecisti: philosophiā & in multis locis inchoasti. Augustin⁹ de Ciu. dicit hunc apud Latinos: & Origenem ac Didymū apud grecos plus ceteris scripsisse: edidisseq; lib. XLI. Satyras quas Menippeas appellant de imaginibus. Deniq; tā multa legit: vt aliquid ei scribere vacasse miremur: tā multa scripsit q̄ vix quēq; legere potuisse credamus. hęc ille. Terentianus item ait: vir doctissimus vnde cūq; Varro. Militauit bello piratico sub Pōpeio Coronag; ob virtutē donatus nauali: qua longe clariorē meruit imaginē: vt ait Plin⁹ in bibliotheca Asinii Pollionis. Terentius Varro ante hūc sordido loco natus: in foro clamitando causasq; agendo pro sordidis hominib; aduersus bonos honores pcurauit: quęstura & duabus adilitatibus: sella Curuli & p̄tura functus. Postremo cōsul factus culpa sua ap̄d Cānas exercitū Paulūq; Collegam suum perdidit. Redeuit gratias senatus egit q̄ non desperasset. Dictaturā nolenti obtulit. author Cæcilius. Q. Rubius Varro. qui a Senatu hostis cum. C. Mario est iudicatus: acer & vehemens accusator fuit. Cicero in Bruto. C. Visellium Varronē Cicero item inter viros sui temporis doctos commemorat. P. Teren. Varro Atacinus in his quę nomē est adsecutus: interpres operis alieni non spernendus quidem: verum ad augēdam facultatē dicendiparum locuples. Quintil. Eusebius autē dicit eum ex Atace fuisse vico Narbonensis puincia: ac post annum. XXXV. literas gręcas didicisse. Q. Varius orator acutus in rebus inueniendis nec minus verbis expeditus: fortis vero author & vehemens: & in verbis nec inops nec abiect⁹ & quem plane oratorem dicere auderēs: Cicero in Bruto. Pactius Varus cum Auximum cum p̄sidio teneret: adueniente Cæsare auugit. Lucanus. Varus vt ad Martē pulsarunt auximō alæ: Per diuersa ruens neglecto moenia tergo Qua tyliuæ: qua saxa fugit. P̄tor idem Aphricā obrinuit tempore ciuili belli dū ibi Ligarius eiset: qui tyrannide accepta contra Cæsare prouinciam tenuit. Pēdianus. Quintilius Varus Alphenus patria Cremonēsis vt ait Eusebius fuit: quē Virgilius in bucolicis magnopere extollit. Vare tuū nomē superet mihi. Et rursus. Nāq; super tibi erunt qui dicere Laudes Vare tuas cupiant: & tristia condere bella. Inter Augusti p̄fectos fuit: & Germanos magna gloria vicerat: vt est author Seruius grāmaticus: verū hic postremo profligat⁹ ab eisdem Germanis: tris legiones amiserat: quapropter Augustus ob dolorem sepe pariteri caput adlidens aiebat. Redde legiones Vare. author Tranquillus in Augusto. L. Varus & Plocius Tucca: viri doctissimi: amici Virgilio: hęc edesq; ex pre testamenti relicti: iussu Augusti carmina Aeneidos emendauerunt: hac lege vt nihil adderent: vt Seruius tradit. Horatius. Dilecti tibi Virgilius Varusq; poetæ. Varus Geminus inter Declamatores ponitur Augusti temporibus. Hic dixit. Cæsar qui apud te audent dicere: magnitudinē tuā ignorant: qui nō audēt humanitatē. Seneca. Ferrus & eius dictum a Hieronymo: qui non litigat celebs est: Cui quidem ad stipulatur illud quod in sacris scribitur libris. Meli⁹ habitare in loco deserto q̄ cum vxore litigiosa. Varus sophista Persa genere describit paucis a Philostrato. L. Varius Liuius nominatur & Verinus: diminutiua a Varo & Vero. L. Vargūteius defensus ambigebat: Hoffensio vt apparet in oratione pro Sylla. fuit & in cōiuratione Catilinæ. Varinius testatur Valerio: cum esset dignitati Ciceronis semper aduersus: ita postea p̄ualuere amicitia vt duob;

iudiciis publicis ab eo defensus sit. Hic cū esset impudentissimus: eleganter a Seneca describit. Varinius inquit assiduo cōiutio depudere didicerat. Vacie cognomen: nonnulli sibi Romæ inuenerūt a suis retortis Legif de Seruilio Vacia Viro pratorio tpe Senecę. De quo ipse in epistola. LV. dicit. Nulla re alia notum fuisse illū pretoriū & diuere q̄ vilē otio: quā prope Cumas possidebat: in qua cōsenuerat: vt occupati aliquādo clamarēt. O Vacia solus scis viuere. Cū tamē ille non viuere: sed latere potius sciuisset. Itaq; Seneca se dicit illac transeuntē solitū dicere tanq̄ de mortuo per iocum. Hic situs est Vacia. FL. Vegetius Renat⁹ Comes Cōstantinopolitanus scripsit ad Valentinianū principē libros. v. Epitomen videlicet institutorū rei militaris de cōmentariis Catonis: Augusti: Traiani: & Hadriani principum ac Frontini. In primo electionem docet iuniorum: ex quibus locis vel quales milites probandi sunt: aut quibus armorū generibus exercitus imbuendi. Secundus veteris militiæ continet morem ad quē pedestris institui possit exercitus. Tertius omnium artium genera quę terrestri p̄lio sunt necessaria exponit. Quartus vniuersas machinas quibus vel oppugnantur ciuitates vel defenduntur enarrat. Naualisq; belli p̄cepta subnectit. Venerii Monachi sancti duo: alter Gregorii primi tempore e regione Lunēsi secessit in insulā proximā Palmariā: vbi herbis diu vixit: & extinctus est: inde postea per Apollinarem p̄sulem Lunēsem Regium translatus. Alter Othonis. Illi. tempore ex Cœnobio. S. Benedicti apud Tibur vbi degebat: iniussu abbatis in solitudinem proximā perrexit. Castigatus deinde a S. Romualdo Abbate missionē impetrauit: inuentus in horrido & alto saxo mortuus in genu cernuus. C. Verres p̄fectus quęstura & p̄tura Urbana patre. C. Verre & p̄textato filio & filia nupta: successit in Sicilia p̄tor. C. Sacerdoti: atq; in ea libidinose auareq; versatus: decedēs tandē succedente Metello repetundarū reus a Siculis postulat⁹ est. Qui. M. Tullium ad accusandum descēdere cōpulerunt: iam pridē ip̄s necessitudine copulatum quum Quęstor in Sicilia fuisset. author Pēdianus. C. Verres Eros Designator Cæsaris Augusti. inscriptio marmoris Romę. C. Veturius. & Sp. Posthumius Coss. aduersus Samnites bellū gerentes: a Pōrio Herennio duce hostiū in insidias ducti. vide in Posthumio. T. Veturius Verurii supradicti filius adolescens: cū ob æs alienum se nexū Cęlio Plocio daret: verberibusq; adfectus esset: q̄ stuprum pati noller: querelā ad Cof. detulit. Senat⁹ Plociū ad carceres duci iussit. Val. de pud. Veruria mater & Volunnia vxor Coriolani: quę nulla vis a moenibus patriis amouere potuit: castra adentes lachrymis suis amouerunt. author Liuius. Verrius Flaccus Iuris Pontificii peritissim⁹ ap̄d Macrobiū & Diomedē grāmaticos. Verrius itē Flacc⁹ hui⁹ libertus: dicendi genere claruit: p̄ceptor Augusti nepotum. docuit in Atrio Catilinæ dom⁹ accepitq; in annum. LL. S. Centena. Decessit elatus exacte: sub Tiberio. Statuā habuit P̄nesti. ex Tranquillo. Verrius Cloacius grāmaticus de verbis a gręcis tractis librum composuit. author Gellius qui paulo post eum fuit. Velius Longus grāmatic⁹ scripsit in arte grāmatica: cuius quędam reperta sunt nup in Cœnobio Bobiense. Vectius P̄textatus apud Macrobiū. Vectius valens Antiochenus libros scripsit Anthologias: in quibus de Annis Climacteribus Septenariis & Nonariis eorūq; ratione scripsit: tradita prius a Petosiri & necesse regibus περι κλημακτιρων ες δοματικω και εμρεαδικω ε γωγιο. Virrius virrius Cāpanus qui inter aucthores fuerat Campanę defectionis ad Annibalē p̄mente Fuluius Cof. idē etiā fuit author ante deditiōnē vt ciues sibi mortē consciscerēt. Itaq; XXIII. senatores eum secuti domum post cœnam vino mentem alienati atq; inuicem complexi cū lachrymis veneno sumpto digressi sunt. Liuius. Victor p̄sul Carteię Ciuitatis Hispanię: scripsit aduersus Arrianos. Victor Mauritanus genere sub Maximiano martyr: cuius erat miles & aulicus maximo in honore: apud Mediolanū post varias pœnas e vinculis fugiens latitauit: mox dephenus ppe eādē vrbe in horris eiusdē principis capite plectitur. VIII. Eid. Maii. cuius corpus diu inhumatū ac canibus relictum. S. Maternus loci p̄sul condidit. Eius hodie caput a Callisto. II. dono acceptū Volaterani ostendūt. Fuere item & in hac palma cōplures huius nominis. Victorinus inter. XXX. tyrānos tpe Galieni. de quo Iul. Aterianus sic scribit. Victorino qui Gallias post Iuniū Posthumium rexit: neminem existimant p̄ferendum: non virtute Traianum: non Antonium clemētiā: non grauitate Neruam: non in gubernando ætario Vespasianum: non in censura aut seueritate totius vitę Pertinacem vel Seuerū. Sed omnia hęc libido & cupiditas mulierarię voluptatis sic perdidit vt nemo audeat virtutes eius literis mandare. hęc ille. Eo igitur matronarū libidinum causa interfecto ap̄d Agrippinam: mater Victorina Victorinū filium paruum Cæsarem fecit: q̄ paulo post & ipse interfectus fuit apud Agrippinā Coloniam. vna vtriq; sepulchrū

Seruilius Vacia.
Fl. Vegetius Renatus.
Venerii Duo.
C. Verres.
C. Verres Eros.
C. Veturi⁹ Conf.
T. Veturi⁹ Veruria.
Verrius Flaccus.
Verrius Flaccus grāmaticus.
Verrius Cloacius.
Velius longus.
Vecti⁹ p̄textatus.
Victius Valens.
Vibius virrius.
Victor p̄sul.
Victor Apher.
Victorini Tyranni.

Victoria hac inscriptione. Hic duo Victorini Tyranni siti sunt. author Pollio. Victoria Augusta mater
Angusta. Victorini: que & mater Castroꝝ dicta est: inter. XXX. Tyrānos ponit: ac in Gallia rex imperi
Victoria um: Tetricumq; imperatorē ad finē suū etiā constituit: de qua etiā inter Imperatores dixi. Alte
martyr. ra virgo Trebulana & martyr in patria sub Decio. Victorinus p̄sul Pictauēsis ac Martyr: scri
Victorinus psit quedā a Hieronymo cōmemorata. Victorinus Apher Romæ sub Cōstantio principe Rhe
Pictauēsis. toricæ præceptor in extrema senectute factus christianus: scripsit nōnulla q̄ Hieronymo recen
Victorin⁹ sentur. Victorinus natione Aquitanicus calculator: accersitus ab Hilario vrbis Romæ episcop
Apher. po composuit paschalem cursum post quatuor illos Hippolytū: Eusebiū: Theophilū & Prospe
Victorinus rum. Continet autē annorū seriem. D. XXXII. Ita vt Quingentesimo trigesimo tertio anno rur
aquitani⁹. sus incipiat paschalis solennitas eodē mense & die & luna quæ primo resurrectionis dominicæ
Vigilātius. anno facta est. author Gennadius. Victorianus p̄sul in Mauritania: scripsit nōnulla ab eodem
Vigilius. authore cōmemorata. Vigilantius natione Gallus eodem etiā teste authore p̄sul in Hispa
Vincentii nia: quem Hieronymus dormitantem lepido cauillio appellat: aciq; defensione refellit: q̄ inter
clari. alia diuicias paupertati præferbat. Vigilius diaconus cōposuit Monachorū instituta. Alter
Vinucius. qui p̄sul fuit: scripsitq; ad Simplicianum quedam in laudem Martyrū. author idem. Vincē
Vindicius tius natione Gallus p̄byter sub Theodosio & Valētiniano: vir eruditus in sacris literis: scri
seruus. psit librū quem tacito proprio nomie inscripsit Peregrinus contra Hereticos. author idē. Vincē
L. Virgini⁹ centius ordinis p̄dicatorū qui scripsit historiam vniuersalem ab exordio mundi vsq; ad Hie
us. solymitanam expeditionē Ludouici regis Gallorum: Annum videlicet. M. CCXLVIII. Vincē
Virginia. tius vero martyr tpe omnib⁹: ac celebritate prior: patria Cæsaraugustanus: ordine Leuita: Va
T. Virgini⁹ lerii p̄sulis sui munera euangelii sepe obibat: sub Diocletiano passus: sepultus apud Valentia
us. Vincentius postremo ordinis etiā p̄dicatorū: natione item Hispanus: patria Valentinus: cla
Virgini⁹ rus sanctitate nostra ætate inter sanctos a Callisto. Ill. relatus: qui eius fuerat ciuis: eumq; Pōti
us opitor. ficem futurū p̄dixerat: ab eoq; se magnis honoribus extollī. Vinucius ciuis Ro. Augusti tpe
Celimonta quo nemo in agēdis causis p̄stātius habuit ingeniū: quicq; lōga cogitatio illi p̄statura erat
nus. prima intentio animi dabat: ex tpe causas agebat: sed nō desyderabat hanc cōditionē vt ex tem
Virgilius. pore agere videret. De hoc elegāter Augustus dixit. Vinucium in numerato ingenium habe
T. Vergili⁹ re. Seneca in decl. Vindicius seruus qui coniurationem Tarquinorum & filiorū Bruti rexit:
Vgonēs cla donatusq; propterea libertate ex sententia Valerii Publicolæ fuit: ex quo postea manumissionē
ri. vindictę nomen mansit. Plutarchus. L. Virgini⁹ occisa Virginia filia Icilio pacta: quā Appius
Vitalis. Claudius decēuir per vim corrumpere volebat: vrbē libertati restituit: finemq; Tyrannidi De
Valeria. cēuirali cōstituit: vti mors Lucretiē regibus. vide Liuiū lib. III. ab vrbe. T. Virgini⁹ Trib. Pl. Cē
Geruasi⁹ & sonem Quincii Cincinnati filium cum reip. periculo condemnauit. Liuius in eodem libro. Vir
Protasius. ginii⁹ Opitor Cos. cum Aruncis bellum gerens: Pometiam magna clade adfecit. Idem. T. Vir
Vitalis ginii⁹ Celimontanus cum. Sp. Aemylio Cos. creatus: pacem foris domiq; habuere. Idem in eodē
Valeria. dem. Virgilius Maro recte scribit nō Vergilius: vt quidam e nostris grāmaticis hodie putant
Geruasi⁹ & Nam de poeta testatur antiqua græca inscrip̄tio in Claudianum reperta quæ Ἐπιγραφή ponit
Protasius. us. vt in Claudiano scripsimus. Q; vero in quodā marmore ajunt. T. Vergilius Donatus inueniri
Vitalis non mirum mutatione vnus literæ diuersa esse nomina. Sic etiā Minucius & Minicius & mul
Valeria. ta alia reperiuntur. Huius vitam recensere superuacaneum cum vbiq; legatur: ac eam Seruius
Geruasi⁹ & diligentissime perscribat. Hunc sicut & plerosq; calamitas & exiliū clarū fecit: amissis em̄ pos
Protasius. sessionibus Mantuæ ob vicinītatē Cremonę Antonianæ: ad Augusti opes Romam se contulit
Vitalis adiutus Mecœnatis amicitia. Illud inter cætera mirum recensebo: quod Tacitus de eius laudi
Valeria. bus commemorat. Dum eius quædam carmina recitarent in Theatro: ei omnes ad surrexerunt
Geruasi⁹ & luti Augusto. Apud posteros vero tāta eius p̄iudicata potuit opinio: vt teste Macrobio quis
Protasius. eius carmina multis in locis damnent: laudem amittere non potest. Nostrī autem sic eū taxant
Vitalis vt Hesiodo superior: Theocrito æqualis: Homero inferior existat: quos sibi authores ad imitā
Geruasi⁹ & dum adsumpsit. Ego vero huic veterum opinioni non ausim detrāhere: verum q̄tum ex vtri
Protasius. usq; conicio lectione: que ab Homero hic accepit multo mihi videtur fecisse meliora. Vgonēs
Vitalis clari nonnulli memorantur: qui suis in locis dicuntur. Vitalis eques Ro. Raquēnā cū Paulino
Geruasi⁹ & p̄fecto eius vrbis profectus ac christianus factus domino obtemperare recusabat: ex quo in eā
Protasius. dem ciuitate in fossam altam demissus martyrio adficitur: vbi postea templū ei dicatū. Ex Va
Vitalis letia Geruasium & Protasium genuit: & ipos deinde Martyres. Vigilī quoq; Duo clari sancti
Geruasi⁹ & tate Alter p̄sul Tridentinus: sub Gratiano & Valentiniano Martyr. Alter p̄sul Antistodo

reſis sub Constantino. Viriat⁹ Lusitanus primū in Hispania e pastore venator: e venatore Larro
 mox iusti exercitus Dux factus: vniuersam Lusitaniā occupauit. M. Ventidiū p̄torē fuso ei⁹
 exercitu cepit. Post. GN. Plaucius P̄tor nihilo felicius rē cum eo gessit: tantūq; terrorem ho
 sti is iculit: vt aduersus eum cōsulari opus esset Duce & exercitu. CL. Mimeriū & C. Nigidiū
 oppressit. Deniq; a proditoribus consilio Cepionis interemptus est: & ab exercitu eius multum
 imploratus tumulatusq; nobilissime. Liuius: Cæcilius. Vlpianus Iuriscōsultus: Alexandri im
 peratoris Scriniorum Magister e Tyro fuit: vt legit in libro digestorū de Censibus Para. V. C.
 Tyrus. Cū Gallia regeret: populari tumultu interfectus est. Hic vritur autoritate Pomponii
 Pomponius vero Scquolę. Fuere autē reliqui Caius: Paulus: Celsus: Papinian⁹: Modestinus: Flo
 rentinus: Martianus Alphenus: Calistratus: Tabulenus: Proculus: Aemyli⁹ Africanus: Mar
 cellus: Hermogenianus: Iulianus: Pōpilius. Triphonus: Carnanus Cassius: Terētius: Clemens
 Nerarius: Alcinous: Rufinus Labeo: Archian⁹: Venuleius: Claudius: numero. XXX. quorum
 magna pars sub Alexandro. Sulpitius autē & Trebatius Scquola Pōponius his superiores. Vol
 catus Sedigitus in libro de poetis qd sentiat de his qui comœdias scripserint: his versibus mō
 strat: Multos incertos certare hanc rē videmus: Palmā Poetæ Comico cui deferant. Eum meo
 iudicio errorem dissoluam tibi: vt cōtra si quis sentiat nihil sentiat. Cæcilio palmā statuo de Co
 mico. Plautus secūsus facile exuperat cunctos: Deinde Neuius qui seruet pretio in tertio est. Si
 erit qd quarto det dabit Licinio: Post insequi Liciniū facio Acciliū. Sexto consequit hos Teren
 tius. Turpilii septimus. Trabea octauū obtinet: Nono loco etiā facile facio Lucretiū: Decimū
 addo antiquitatis gratia Enniū. L. Volcatus Cos. impediit ne Catilina ob accusationē repetū
 darum peteret consulatum. author Pædianus. Volcatus Gallicanus quinq; um Cos. scripsit vi
 tas imperatorum ad Diocletianum. Eius tantū extat nunc Auidii Cassii vita. Volcatus Terē
 tianus historiā sui temporis hoc est Gordianorū scripsit: ac dicit Gordianum senioremyultum
 Cæsaris Augusti valde retulisse. author Capitolinus. Volcatus Epidius grāmaticus. scripsit
 res gestas Pōpeiū magni & eius patris: primus libertinorū q̄ historiā scripserit: cum ab optimo
 quoq; scribi solita sit: vt scribit Cor. Nepos. Ludum aperuit: docuitq; inter cæteros. M. Antoni
 um & Augustū. Ex Tranquillo. Q. Voluminus Saxa Tribunus Pl. legem tulit nequis mulierē
 hæredem institueret. Suasit legem. M. Cato: extat eius oratio apud Liuiū. Voluminus eques Ro.
 M. Lucullū adeo dilexit: q̄ cū Antonius eū tanq; Bruti partes secutū interemisset: flens ad Au
 gustū tractus iube me inquit: ad Lucullū corpus adduci: eoq; duct⁹ amiciq; cadauer amplexās
 ipse quoq; trucidatur. Valerius de amicitia. Voltacilius Plotus Rhetor latin⁹ Pompeii magni
 libertus ludum Romæ aperuit: vt author Eusebius. Vrsicinus apud Rauennam Martyr sub
 Nerone. Alius qui de pontificatu cum Damaso contēdit. De Vrsis & Vrsinis in Nicolao Pon
 dicam.

Xanthus antiquus rerū Lydorū scriptor. Lydus ne an Sardinianus fuerit: Stra
 bo se dicit incertū habere. Suidas Lydū eū dicit e Sardib⁹ ciuitate fuisse. Scri
 psitq; historiā Lydorū libris. III. Xanthus alter poeta Melicus ponit ab Ae
 liano. Xantippus Lacedæmoniorū Dux accersitus a Carthagenensibus cōtra
 Luctatiū Cos. pugnavit. Xenophon Grylli filius Atheniensis: Socratis disci
 pulus: ob eloquentiā Musa Attica vocatur. Equorum venationis & rei fami
 liaris in primis studiosissimus: vt ex eius literis deprehendi potest. Venit in
 amicitiam Cyri Minoris cum quo militauit: ac eius p̄diam scripsit: non tam historiæ serui
 ens veritati q̄ vt perfectum institueret ducem: vt Cicero. in. II. de oratore testatur: quā se frequ
 ter lectitasse & manib⁹ triuisse alibi in eplā quadā dicit. Præterea scripsit Symposiū & Oecono
 micum: paruū admodū libellū a Cicerone conuersum si credim⁹ Columellæ ac Diuo Hiero
 nymo: qui si extaret labori meo iterū vertendi cōsuluisset. Edidit & historiā Peloponnesiaci
 belli ac eorum quæ Athenienses post Thucydidē gesserunt: quā paralipomena appellauit: ali
 osq; tractatus qui adhuc extant. Quintilianus Xenophontis iucunditatem in affectatam dixit
 quam nulla adfectio cōsequi possit. Primus hic philosophorum historiā scribere cœpit. Cū Pla
 tone simulcates gessit: vt author est Gellius: q̄ ait libros inter se carpsisse. Nam & Plato in libris
 suis testatur Cyri virū fuisse quidem gnauū & strenuū: καὶ ἀγαθὸν ὄντα ὁφθαλμοῖς τὸν αἰ
 σῶσαι: id est non rectam tamen omnino disciplinā agnouisse. Contra verō Xenophon in libris
 quos diciturum & factorum Socratis cōposuit: negat Socratem de cæli atq; naturæ causis vnq;
 disputasse. Idcirco mentiri eos: qui disertationes huiusmodi Socrati tribuant. Xenophontes
 tres.

Viriatus Dux.
Vlpianus.
Nomina iu risconsulto rum. xxx.
Volcatus Sedigitus.
L. Volcati⁹ Cos.
Volcatus Terētianus
Volcatus grāmatic⁹.
Q. Volumi us Saxa.
Voluminus eques Ro.
Vrsicinus.
Xanthus historicus.
Xanthus poeta.
Xenophon p̄s.
Xenophon tes tres.

Xenophanes
philosophus.
Xenophanes
poeta.
Xenocrates.

alios tris Suidas describit: Vnum Antiochenum qui scripsit *Babylonica*: opus videlicet de amore. Alium Ephesium historicum. Tertium Cyprium: qui scripsit *Ephesiaca*: amores videlicet *Cyrenes Myrrhae & Adonidis*. Xenophanes Colophonius Physicus poema de *Psyllis* fecit: ut author Strabo. Hunc Diogenes scribit Archelai auditorē fuisse: scripsisseque elegias & liberos contra Hesiodum & Homerum: quae de diis dixere improbando. Fuit item alter poeta lyricus: patria Lesbii. Xenocrates Carthaginensis Platonis auditor: preceptor Polemonis. Cum princeps quondam legationis Atheniensium ad Antipatrum: a quo omnium expectatio interea erat: nihil non illo viro oratione impetrare posse sperare: ac reliqui socii humaniter acciperent: ipse ad conspectum vix quidem admittus est: quod suspectus haberet. Tunc versus ad socios Xenocrates beneficium agi dixit: quod sese vnum Antipater suae in Athenienses ingratitude & perfidiae testem vereret. Et dicere incipientem nunc obstrepens: nunc obseruando tacere Antipater coegit. Cui in orando Photion eius socius successit. Ad hunc ut ait Suidas: misit Alexander dono. xxx. auri tal. ille statim ea remittens ait regi bus non philosophis opus esse pecunia. Scripsit praeterea Commentarios in reip. Platonis. Hunc Xenocratem Hieronymus ait scripsisse in templo Cereris Eleusinae ex Triptolemi legibus tria fuisse precepta: venerandos deos: honorandos pariter: carnis non vescendum. Xenocratem alium ab hoc Platónico scribit Suidas non minoris modestiae philosophum fuisse: qui scripsit *Oecoscopi* um id est domesticum auspicium. Quando videlicet aut mustella aut serpens aut his similia in domo apparent: quid portendere soleat. Xenophilus Musicus patria Chalcidensis Pythagoricus biennio minor quam Gorgias quod. cvii. vixit annis: sed felicitate non inferior: siquidem Aristoxenus ait: omnis incommodi humani expertus in summo perfectissimae doctrinae splendore extinctus est. author Valerius. Meminit etiam Plinius qui dicit eum annos. xcv. vixisse. Xenarchus Comicus poeta fabulas ipsius nonnullas commemorat Athenaeus. Xenarchus Seleucea Ciliciae peripateticus docuit Alexandriae: postremo Romae. Arrii primum philosophi: deinde Caesaris Augusti usus amicitia: usque in senectutem in honore habitus. Denique paulo ante mortem visu orbatus diem obiit author Strabo lib. XIII. Xerxes pictor Heraeleota: qui Venerem adeo pulchram effinxit: ut ex ea questum magnum faceret: pretio accepto ab his qui eam visere cupiebant. Itaque graeci lepido cauillo Venerem eam amicam Xerxis vocitabant: quod ex eius Lenocinio questum faceret. author Aelianus de varia historia.

Xenocrates.
Oecoscopi
um.
Xenophilus.

Xenarchus
poeta.
Xenarchus
philosophus.
Xerxes
pictor.

Zamolxis.
Zathalias.
Zaleucus.

Amolsim Numen Thracum in Thracia dixi in libro de Geographia. Zathalias Babylonius scripsit ad regem Mithridatem de Gemis & natura earum: eius humana fata adtribuit: litibusque & iudiciis interposuit: & in praesentibus salutares pronuntiauit. Plinius. Zaleucus legislator Locrensis vinum agris prohibuit iniusu medici: poena capitis indita: ut author Aelianus. Apud Valerium Seleucus male scribit: de quo ab eodem narrat: quod cum eius filius adulterii crimine damnatus secundum ius ab eo constitutum utroque oculo carere deberet: ac tota civitas virtuti & meritis patris crimen condonaret: ipse sibi non pepercit: sed suo prius: deinde filii oculo eruto: usum utriusque videndi reliquit. Zenones plures. Primus Eleates Parmenidis auditor simul cum Perdica & in philosophia & in administranda reip. clarissimus: teste Suida. Hunc inuentione dialectices fuisse: sicut Empedocles Rhetorices: Aristoteles est author. Zeno Citticus Stoicorum sectae princeps: Cratis auditor. Alius Rhodius qui Rhodiorum scripsit historiam. Alius historicus: qui Pirrhii in Italia gesta: Epitomenque Romanarum & Carthaginensium rerum conscripsit. Alius Chryssippi discipulus qui libros edidit per paucos: sed plures discipulos reliquit. Tres item alii: vnus Hermophileus medicus. Alius grammaticus. Octavius Sidonius Philosophus Epicurus ex Diogene. Zeno item praesul Veronensis vir sanctus. Zenodotus Ephesius grammaticus & poeta discipulus Philetas. Vixit usque ad primum Ptolemaum cuius filios erudit: ac praesul Alexandrinae bibliothecae. Primum quoque qui Homerum libros correxit: ac in ordinem redegit. Suidas. Zeno dotus sophista sub Hadriano docuit Romae: scripsitque epitomen puerbiorum Didymi & Tarrei in libris. iiii. Conuertit in graecum sermonem historiam Sallustii. Praeterea Genethliacum in Hadrianum & alia. Suidas. Zenodotus Architectus qui primus Pergamam stravit. quod vocat Asarotum quoniam in pavimento quoque purgamenta coenae cerni soleant veluti relicta fuerint paruis et stulis tinctis in varios colores. Zenodotus Adramyttinus Orator clarus Asiatici stili: qui in Senatu pro Asia dixit: quo tempore Mithridaticae factionis est accusata. Strabo. Zeusis Heraeleotes pictor Olymp. xcv. Discipulus incertum. Demophilus Hymerei an Nauseae Tasi. In hunc Apollodorus Atheniensis pictor versus fecit: artem ipsi ablata Zeusim ferre secum opes in

Zeno
Eleates.
Zeno stoicus.
Zenones
plures.

Zenodotus
poeta.

Zenodotus
sophista.
Zenodotus
architectus.
Zenodotus
orator.
Zeusis
pictor.

de maximas parauit. Postea donari opera sua constituit: quod diceret nullo satis digno pretio permutari posse. Diligentia aliogen tanta: ut picturus Venerem Agrigentinis quam in templo Iunonis Laciniae locaret: virgines eorum voluit nudas inspicere: ut quod in quaque laudatissimum esset redderet. Pinxit & Monochromata ex albo. Ferrum & pinxisse puerum vuas ferentem: ad quas cum aduolarent aues: iratus operi dixit: Vuas melius pinxi quam puerum. Nam si hoc consummassem aues timere debuerant. Aequales eius & Aemuli fuere: Timanthes: Androgides: Eu pompus Parrasius. ex Plinio. Zopyrus Physiognomon qui se profitebatur hominum mores naturalibus oculis: vulgare: fronte pernoscere: stupidum esse Socratem & sardum dixit: quod iugula concaua non haberet: obstructas eas partes & obrutas dicebat esse. Cicero de fato. Zopyrus Persa: ut regi gratificare tur: naso auribusque sibi ablatis crucis ad Babylonios se fugere regis iram simulauit: eosque pau latim ut sibi crederent induxit: atque eo modo ciuitatem regi prodidit. Ex quo in Graecia puerum biu Zopyrum talentum: in eos qui sibi valde nocent ut aliis profint. Ex libro prouerbiorum graecorum. Zoroastes Rex Baetrianorum qui primus in orientem Magicam coepit. Emicuit Nini regis temporibus cum quo bella gessit. Fuit ante bellum Troianum annos. cccc. absumptus est igne caelesti: praedixitque Assyriis ut si eius cineres seruarent: Regnum eorum non defuturum. Ferunt eius de natura lib. lll. De lapidibus item pretiosissimus: praeterea Astronomica & alia. author. Suidas Plinius quoque eum testat vnum oino risisse: eodem die quo natus est. Eidemque cerebrum ita palpitasse ut impositam repelleret manum: futurae praesagio scientiae fuisse. Zonaras historicus christianus & monachus: historiam graece ab exordio mundi vniuersalem sub epitomes nomine collegit usque ad tempora Michaelis imperatoris Constantinopolitani quo tempore fuit. Zozimus Alexandrinus philosophus scripsit ad Theosebiam eius sororem libros. XXVIII. ex ordine literarum: quos ut fertur χειρογράματα id est manu facta inscripsit. Composuit & vitam Platonis. Zozimus Gazaeus siue Ascalonita temporibus Anastasii principis: scripsit Dictiones Rhetoricas ex ordine literarum: enarrationem quoque in Demosthenem. Vtriusque author Suidas. Zenobia regina Palmyreorum post Odenati viri mortem: in Syria Romanum rexit imperium: poniturque inter. xxx. tyrannos qui tempore Galeni orbem vsurpauerunt. Superata tandem ab Aureliano ac in triumphum ducta fuit: eiusque principis clementia Tibure possessio concessa ubi honeste ageret. Haec ea castitate dicit fuisse: ut ne cum viro suo nisi prolis gratia congregeret. Regali alioquin pompa. Persarum fere modo adorabatur. Ad conciones galeata procedebat cum limbo purpureo gemmis dependentibus: voce clara: moribus seuere. Graeci Aegyptiique sermonis peritissima: latini non ignara. Orientalis Alexandrinaeque historiae epitomauit. Herennianum & Timolaum filios literis erudit: de quorum exitu nescit: an interierint morbo: an ab Aureliano fuerint interfecti. Ex Pollione. Zenobii Duo: vnus martyr sub Diocletiano apud Sidonem. lll. Cal. No. ut scribit Ado. alter praesul Florentinus ex aede olim Laurentii ad aedem Reparatae translatus. cuius festum. VIII. Cal. Iunii. Zoilus martyr apud Cordubam ubi & sepultus. Alter confessor presbyter Aquileiensis. Zoilus item Homeromastix. Zorobabel filius Salatiel de quo in libris Esdrae & Neemiae scribitur. Quum Iudaei captiui ad. L. millia: facta a Cyro potestate primo regni anno e Babylone reuertissent: vasque erepta retulissent: templum restituere coeperunt. Intermissum opus impediens Samaritis usque ad annum secundum Darei Hydaspis: quo tempore Zorobabel amicissimi sibi regis nactus occasionem templi opus persequi. Reiterum a regis procuratore prohibetur. Profectus igitur huius rei gratia Zorobabel ad regem: honorifice exceptus: usque cubiculo praeficit: orta deinde inter epulas questione quid esset in rebus fortius: aliis vinum: aliis regem: aut foeminam dicentibus: ipse veritatem dixit: quod adeo regi placuit ut in redeundo Zorobabel templi coeptum opus prosequi simul & reliquos oes captiuos reduci impetrauerit: finitumque annis. VII. a primo autem Cyri exordio. XLVI. dedicauerunt. X. Cal. Aprilis de more pascha celebrato: Arcam foederis alteram instar prioris aedificauerunt: nam prioris Hieremias ut ait Epiphanius abscondit usque ad diem iudicii non apparituram. Ignem praeterea nouum excitaerunt. Haec ex Iosephi ac Hieronymi libris.

Zopyrus
physiognomus.
Zopyrus
Persa

Zoroastes

Zonaras

Zozimus
philosophus.
Zozimus
grammaticus.
Zenobia
regina.

Zenobii

Zoilius
Homeromastix.

Zorobabel

Anthropologia.

R. Volaterrani Commentariorū Vrbanorum Liber. XXI.

Narratis veterū nominib⁹ cū eorū æquiuocis restant partim noua partim vetera illorum: qui primū de christiana religione benemeriti: sanctorū ordinū aut excellentioris cuiusdā abstinentiæ authores extiterē. Deinde successores eorū doctrina seu vitæ sanctitate pollentes. Post hos reliquis in artibus clari. Mox Ro. Pontificum: Postremo Imperatorū ordo nomenclaturę superior breuiter subiiciendus. An̄ oīs vero de Anachoritis pauca nō tā ad historiæ narrationē q̄ ad vitæ frugem imitandā adducā. Anachoritas græci: nos nouo vocabulo Eremitas vocamus. Hi sunt q̄ ab initio quasi pululantis fidei germina primū in Indię: Aegypti: Syrię q̄ desertis (vbi mitius ad laborum tolerantia cælum) prodire: siquando gregatim agerent Monachi etiam

appellati: nullo adhuc certo ritu: tantum duriter viciando ac manibus sese exercendo: tū vni obtemperando ascetę fuerant. Horū igit principes Paulus: Antonius: Hilarion: quorū vitā Hieronymus in epistolis diligentissime persequitur: sub Constantino in saltib⁹ Thebaidis apparuerunt. Pauli corpus in Pannoniam translatum extra Budā in templo ei dicato ac a religiosis ei⁹ ordinis Oliuetensium modo amictis custodito requiescit. Hilarion post solis occasum. xv. tātū caricis vescabatur: deinde procedente ætate pane modico cum olere cocto sine oleo: cui mox in surgente impetigine quadam: oleum addidit. Postremo reiectis his: panis quadra vsq̄ ad mortem durauit: magna quidē admiratiōe q̄ seram ætatem qua ceteri mollius ac remissius viuūt: ipse durius exegerit. De Antonio supra narraui: scribitur item de eo q̄ cū forte suos monachos animi causa deambulatū per desertum otiosius duceret: obuū sagiptarium habuisse admirantem secum: Christi seruos vacare: Antonium iussisse arcum magis: magisq̄ contendere: illū q̄ incolumi arcu vterius non posse respondisse: qua similitudine sane perceptum modum esse in rebus seruandum. Ex eius officina Pion annis. XXX. sub eo fuit: cuius consensu cū nunq̄ antea suos reuississet: rogatus a sorore ægrotante eam tandē adiuit oculis clausis: pariterq̄ rediuit. Idem ad vitandā cibi suauitatem ambulans comedere solebat. Præfuit demum & ipse aliis. Helia duo: alter sub Antonio nobilis asceta vixit annis. CXX. alter pater & rector. CCC. virginum: metusq̄ incontinentiæ curā quādoq̄ detrectauit: quapropter dei pudentia in somnis sibi p̄cidi genitalia sunt visa: dū euigilasset ad curam pristinam rediit ab omni liber lasciuie cogitatione: manifesto exemplo charitatem alii nostro periculo nō esse prestādā. Macarii duo Valentis principis tpe monachi ambo: alter ex Aegypto superiore: alter Alexandrinus: ambo clari sanctitate: simulq̄ in eadem eremo vixere: mortuiq̄ sunt: quorū discipulus Euagrius fuit clar⁹ & ipse. Ex hist. trip. Alter ex eis vt ait Gennadius vnam scripsit epistolā: in qua docet neminem deo seruire posse nisi qui sit omnino animatus ab omnib⁹ abstinere voluptatibus: & omnis partiter cum opus sustinere labores. Moses duo Abbates in hoc etiam genere vitæ illustres. Alter dicere solebat vnā esse omnino libidinē cū qua vsq̄ ad extremum Christi seruis pugnare oportet: nec præteritę castitati confidere: exēplo Monachi cuiusdā sui sancti viri q̄ in senectute in stuprū incidērat: ex quo natum infantem ille in cœnobio plorans circūtulit: ad culpam ignominia diluendam: rogans fratres atq̄ obtestans vt sibi deum propitium redderent. Idem Moses mitis in delinquentes: iudiciq̄ inuitus suscipiebat: dicitans satis se ponderis habere ad propria cognoscēda. Alter Aethiops natione: corpore ater: p̄sul antea Saracenorū: captus deinde ab Aegyptiis & ob vitia a domino repulsus in latrociniis aliquandiu vixit. Conuersus deinde ad frugē annis. LXXV. in Eremo perseuerauit: e quibus septem cellula nunq̄ est egressus. aquam suis monachis necessariā noctib⁹ clā baiulabat. Excessit. VII. Eid. Feb. Ex hist. trip. Daniel abbas manibus frequenter se exercere solebat: operaq̄ circumferre pauperibus opitulando. Quum iam senex charitatis studio proximum Aegypti virginum cœnobium inuiseret: ex eis vnam vili⁹ hūmi iacentem offendit: quā ceteræ ministerio maiore p̄mebāt. Rogās quid hoc deī rixerit stultam esse ac ebrię similit. At ipse illius causa se venisse in primis ait: vt eis manifestaret sanctam esse virginem: humilitatisq̄ gratia illa finxisse. Pastor presbyter in eadē regione: matrem ad se visendi gratia uenientē: clausa in conspectu cella repulit. Dicebat poenitentia non tempore sed

De Anachoritis.

Paulus. Antonius. Hilarion.

Pion.

Helia duo.

Macarii duo.

Moses duo.

Daniel.

Pastor.

Liber XXI.

Fo. CCXV.

animi ardore merēdam. Interrogatus sup eo loco: Siquis sine causa fratri irascit: Nullam inquit verborū contumeliā dignā irascendi causam ferre: sed tantū si manus iniicerent. Dorotheus Aegyptius inter patres etiam clarus: cui cibus/panis vnciæ sex cum puacisoleribus: nunq̄ ad satietatem neq̄ edit: neq̄ dormiit in lectulo toto protenso corpore. Ex lapidibus ab eo collectis quot annis habitaculum construebat ad hospites excipiendos. Iosaphat Indorum regis filius molliter educatus & in loco amœno cōclusus fuit: metu ne fieret Christianus vt acceperat a mathematicis. Tandē die quodā obequitans forte senē fractum ac debilem videns: rogauit ab imprudēte cū stode quid hoc rei esset: vt autem de miseria ac sorte humana accepit: alia meditari cœpit: nec mora diuinitus ad eū missus Barlaā e proxima eremo: a quo veris præceptis imbutus simulq̄ baptisate ablut⁹ est. Ambo deinde eremite sanctissimi vna fuere: quorū historiā Io. Damascenus perscripsit. Amos pater. MD. monachorum: quos ad horā cibi simul coactos ore aperto accubere iubebat: ne parce comedentiū virtus appareret: nam pleriq̄ parū aut nihil ex obsoniis sumebant: quū adpositis abstinere longe sit difficilius q̄ non adposita concupiscere. Amonius alius in desertis abbas: cuiusq̄ cœnobium petenti profitendi gratia sua cellula cum supellectile cedebat: ipse cōtinuo aliam extruebat ne alicui in causa esset angustia loci. Elpidius Cappadox in specu quodā annis. XXV. durauit: vbi tantū die dominico & iouis vescabatur. Nunq̄ solem occidentē se verrēdo vidit: tantū precibus ad deum hymnisq̄ psallendis intentus. Sifinnius ei⁹ monachus simul & imitator se viuū sepulcro clausit: modico pane & aqua cōtentus: psalmos pronuntiando: nunq̄ vero sedendo aut ambulando. Hęc ex Heraclidis historia. Fuit alter Elpidius præsul Lugdunen sic ac professor. S. Iusto in præfulatu successit. Hor abbas: de quo tria commemorat author idem: q̄ nunq̄ sit mentitus: nunq̄ alicui maledixerit: nunq̄ citra necessitatem sit locutus. Decessit nonagenarius apud Thebaidē vt ait Hierony. Isidorus pater mille monachorū: quos clausos intra moenia cœnobii retinebat: diuinis laudibus singulis horis sibi inuicem succedendo vacantes: ac duobus tantū extra rem procuratibus. Huius meminere Hierony. & Cassiodorus q̄ historiā scripsit triperritā. Fuit alter Isidorus abbas in Amilia. Serapion in regione Arsenoite pater. X. milium monachorū manibus victū querētū: tēpore messis oēs pretio cōducebant: eorū pauperes iuuabant. Ipse aut sola tunica cōtentus: pane insuper & aqua. Excessit. XII. Cal. Ap. Alexandrię tumularus. Ex histo. trip. li. VIII. Punificus maximus & ipse cœnobii pater: iā senex inde clā aufugit ad aliud interioris Thebaidis cœnobium honoris vitandi gratia & cōmodi: ignotusq̄ in eo quū aliquādiu in humili ministerio versaret: cognitus est tādē & ad pristinū officium remissus. Ex Heraclide. Beniamin annis. LXXX. in eremo durauit: quumq̄ ex hydropesti laboraret: egrotos tamen quoscūq̄ diuinitus sanabat: omnib⁹ pariter rogabat vt eius animæ misereret deū precarent: corpus minime curando. Gadanus apud Iordanem sub dīo sineq̄ tecto degens longa abstinētia cōsenuit: vt ait Heraclides. Ioannes eremita quū quendā item Anachoritā nomie Episiū qui eum salutatum venerat interrogasset: qd potissimum egisset: vt annis inquit. XL. nunq̄ me sol comedētem viderit. at Ioannes nec me ait irascētē. Decedens discipulis dixit nunq̄ propriā satisfecisse volūtatē: nunq̄ quod ipse nō prius fecisset præcepisse. Mutius monachus cū filio. VIII. annorū in cœnobio præter cōsuetudinē receptus tāta paciētia claruit: vt abbatē iussu ad eū exercendū nunq̄ filiū nisi cōuerberatū seruitioq̄ pressum & amictu lacero viderit. Zozimas in Palestīne partibus post annos. LIII. in eremo peractos: aliud in eadem regione visendi gratia petiit. Hic monachi rātum die dominico ad sacra & eucharistiā simul sumendā cōueniebāt: reliquis diebus paucis secū cibariis exportatis per eremū pegrinabant: ac si qd bonorū exēplo: vidissent iter se referēbāt. Zozimas igit & ipse pegrinādo Mariā Aegyptiacā in desertis prope Iordanē repperit. Hęc em Alexandrię diu p̄stiterat: deinde ad frugē cōuersa in Syriā abiit vbi ānis. XLVII. i solitudine cibo tenuissimo vixit: tunc vero obuā Zozimæ facta rogauit vt anno proximo reuertet cū eucharistiā: quā quū ille rediens ei præbuisset: altero itē anno locum repetens defunctam in genua reperit: ac tumulauit: III. Non. Ap. Syluanus in desertis oberrās vnū e discipulis vidit aquā bibentē: quē quū castigasset vt ieiuniū soluētē: minime inquit ille ieiunō: nā hodie cū reliquis fratrib⁹ accubui: quin ait Syluanus nō id solutio ieiuniū sed charitatis cōiuuiū fuit. Quidā ceteros monachos reprehendēs q̄ manibus se exercerēt: Mariā inq̄ optimā partē elegit. Syluan⁹ igit hora prædii eū iussit minime vocari: dicens q̄ homo sanctus esset: contemplationiq̄ deditus: neq̄ cibi indigeret: recte in ipsius intempestiuū otium & ineptam censuram cauillādo. Agatho abbas per triennium lapidem in ore continuit vt tacere disceret. Interrogatus quid maximū ad dei cultū: silentium respōdit: deinde oratio: deinde mansuetudo. Nā iracundū et si mortuos exciter vix putādū esse deo acceptū.

Dorotheus

Iosaphat

Barlaam

Amos

Amonius

Elpidius

Sifinnius

Elpidius

Hor

Isidorus

Serapion

Punificus

Beniamin

Gadanus

Ioannes

Mutius

Zozimas

Maria Aegyptiaca

Syluanus

Agatho

Basilii ordo.

100

Macrina
virgo.

Ed res hæc monachorum ex illo incerto inæqualiq; modo q̄ durissimo ad cer tam æqualemq; ac mitiorem viuendi formulam primum per Basilium redacta ac tribus confirmata votis: quæ prius non fuerant. quin & testamenta eis con dere licitum erat. In quo genere ipse primum vna cum Macrina sorore sanctissi ma claruit. Nam quatuor tantum probati ordines. Huius: deinde Augu stini: mox Benedicti: postremo Francisci. Ceteri sunt horum appendices. De Ba silio satis in ordine literarum narratum. De Augustino nunc & eius ordinis vi ris videndum.

Augustin?

Vgustinus Apher genere: patria Tangastan?: patre Patricio: matre Monica: a puero statim diuinum ingenium præ se tulit. quippe qui omnis disciplinas pau larim per se didicit: vt ipse testatur. Verum in manicheorum secta diu Cartha gine moratus: tandè Romã venit admodum adolescens Theodosio imper. vbi annos sex rhetoricæ præceptor fuit. Inde Mediolanum clam matre profectus an nos natus. XXX. cum filio Adeodato eius notho: lachrymis matris quæ eum

Simplicia
nus.

Romã secuta fuerat: & Ambrosii sermonibus: ad verum ritum redactus: statim ad Simplicianũ properauit: qui in quodam secessu tunc extra mœnia Mediolani magna sanctitatis fama agita bat. Ibiq; annũ vna cū quibusdã sociis perseuerauit. Post aliquot deinde annos Ostiam venit vbi matrem amisit. Inde Centumcellas vbi opus de trinitate cum incepisset: fertur vidisse pueri ostē tum: qui aquam in vas paruum transfundere conabatur: ad eius opus adludens. Inde in patriam nauigatione peruenit. Valerius p̄sul Hipponensis eius audita fama ad se adcersitum in loco absti nentiæ cōmodo extra vr̄bem cōstituit: vbi annos tris cū sociis agitans coactus est ciuium quorũ die adcedentiũ importunitate locũ mutare: ac quendã mōtem aditu difficiliorem petere: vbi tu

Valerius.

guriũ inter saxa vilissimũ: separatũq; a cæteris fecerat. Hic librum scripsit de vita monachorũ & quædam alia. Reliqui vero socii eum iactu fundæ remoti: circũsistebant. Tempore posthac vi sum Valerio illum ad se adcersere: presbyterũq; creare: simulq; vna præfulẽ & coadiutorẽ officii cōstituerẽ: q; esset eloquio præstans & vitæ meritis clarus. Augustinus igĩ egre huiusmodi sum pra prouincia: ante oĩa vitam in eadẽ canonicorũ instituit regulariũ: qui vita degerent cōmuni: ab apostolis prius ordinata. Vandalis deinde irruentibus ac Carthagine capta Hipponẽ obsidẽ tibus egrotare cœpit: duranteq; morbo. VII. psalmos in tabula descriptos in pariete desigĩ iussit: quos contemplans assidue meditabat. Ante mortem fere. X. dies nullũ ad se admisit: postulauit q; demũ sacramẽta: quæ dicitur etĩ sanctis viris in extremo nõ negligẽda. Migravit e vita an no ætatis. LXXV. salutis. CCCCXXXVII. p̄sulatus. XL. obsidionis Vadalorũ mēse. VII. Cor pus eius ob barbaror; vastationẽ in Sardinia trãslatũ vsq; ad Limpradũ Longobar dorũ regẽ: gan no. DCCXXII. p̄ legatos a Saracenis id redemit: Papiæq; cōstituit. Mēsa est vsus citra delicias co piofa: & argenteo cocleari ac cōuictorib; adhibitis domesticis: inter quos Possidoni; in Aphrica præful rerũ huiusmodi testis fuit. Eremitani ordinẽ suũ ab eo fluxisse dicunt in monte Pisano dũ in Aphricã rediret: a Simpliciano prius institutus. Ediditq; Coriolanus eor; paulo ante genera lis super hoc apologiã: totum tamẽ apocryphũ: nullusq; author idoneus. Ordo aut̄ Canonicus non tam ab eo institutus q̄ renouatus. Ab apl̄s enim in mōte Sion exordiũ sumpsit: q; post ascen sionẽ vt ait Thomas. II. II. q. LXXXVIII. de vitæ genere deliberãtes: cōmunia inter se oĩa: ac tria vota corã deo statuere: q; ritus a successoribus: clericisq; oĩbus diu diligentissime seruatus: fideq; postea defer uescente defuit: nũc quoq; in ecclesiis amplius. XL. perseuerat. Amictus est linea tu nica: tantum vesti cuiuscũq; superaddita: quã Iacob; apostolus præful Hierosolymitanus prim; ex more Leuitico veterũq; sacer dorũ sibi adsumpsit: post eũ Marcus Alexandri;: Posteri vero di uerfis inter se factis conciliabulis: alii alia simul cum lineis indumenta corripuere: statutaq; con didere. Nouissime vero anno. MCCCCI. authore Leone de Carate ciue Mediolanensi eiusdem or dinis viro cœnobium. S. Marię de Frigionaria Lucanę diceceseos renormantes: Frigionariam co gnominare congregationem. Postremo Lateranensem Eugenius. III. postq; eam probasset ap pellari mandauit: Nam eam basilicam annos prope. DCCC. antea tenuere: ex eaq; plures ponti fices & viri maximi prodierunt. Sed & S. Crucis & Marię nouæ templa diu possederunt: mosq; fuerat vt qui titulis his cardinales præessent ex eorum cœnobiis profitentes existerent. Deniq; nulla magis religio propagauit: cui; cœnobia olim i Europa ad. III. milia. DLV. in Italia. DCC. hodie aut̄ vix. LX. Nũc viros p̄currã ex hoc ordĩe p̄claros: i pris aut̄ p̄tiffices. XXXVI. iter quos

De ordine
canonico.

Gelasius prim; Leo. VIII. Alexander. II. Paschalis. II. Lucius. II. Alex. III. Inno. III. Honorius. III. Car dinales amplius. CCC. Sanctos viros ad. VII. milia & quingentos. Præterea Phridian;: cui; Gre; Phridianus gorius. III. dialog. meminit. Is enim Vtoni; regis in Hibernia filius: adolescens admodũ Romam venit: postremo Lucã. vbi præful factus cœnobii excitauit: qd post obitũ eius nomini dicatũ fuit. Patricius Hiberniæ præful sub Cælestino primo. Prosper præful Reginus. Fuere & ex his Domini Patricius. Prosper. Vgo de S. Victore. Ricardus de S. Victore Parisiensis summus theologus sub Honorio. II. scripsit de Vgo de S. Victore. Ricardus de S. Victore Paduanus patria sub Anastasio. III. MCL. Inter cardinales vero. S. Guã Vgo de Fol rino patria Bononiensis: p̄sul Prænestinus a Lucio. II. creatus: ætate annorũ. CX. moriẽs apd Præ neste sepultus est. Petrus Damianus præful Ostiensis sub Gregorio. VII. quũ aduersum suã quie ti statum prospiceret: bonis ac cardinalatu se abdicans in cœnobium. S. Marię Rauennatis vnde Ricardus. Guarinus. Pe. Damia nus. Bus de Vitriaco sub Inno. III. præful Tusculanus: multa etiam scripsit: profectus & legatus cõtra Iaco. de Vi Albigenes Hæreticos. Vgo alius de S. Victore: Parisiensis: Tusculan; p̄sul: celebris theologus Iaco. de Vi anno. MCCCCXXXI. Iuo etiã ex eodẽ cœnobio cardinalis magna vir fama doctrinæ. Est & in triaco. hoc ordine alia quoq; cõgregatio quę repente magnope coaluit. S. Seruatoris. Author Stephan; Vgo. homo Bononiensis fuit: ord. eremitarũ. Anno. MCCCCX. Is em quũ rẽ inclinãtã videret: cũ pau Iuo. cis eũ sequẽribus canonicũ sumpsit gestamen: supraq; albũ cucullũ: Gregorio. XII. pbante. ac ad ædẽ. S. Donati de Scopeto p̄pe Florẽtiã migravit: ex quo An. præful Flo. Scopetinos eos vocat. Plu ra deinde cœnobia recepta: Sancti Secũdi Eugubini: dono religiosi viri Guidonis Feretrani priã mi Vrbini ducis. S. Seruatoris de Sylualacu prope Senã. S. Seruatoris Iconici Bononię: vbi mira culũ vulneratũ ab Hebrẽis crucifixi: ac sanguinẽ fundẽtis. S. Seruatoris Venetiis. In vrbe vero. S Petri in viculis. Alia itẽ cõgregatio. S. Petri de mōte Corbulo Florẽtiã diceceseos nuper cœpta: tibiq; papa beatissime hoc anno confirmata. Hi hospitia colunt q̄ pauperes adhuc: Pullũ humiã lęq; cucullũ linteis crassiq; tuniculis supinduunt. Benedictus eiusq; ordo multiplex.

Benedictus patria Nursinus: primo Sublacum secessit: vbi ordinẽ Monachor um cœptaui: in Italia primũ quẽ antea Basilius in oriente cōstituerat. Deiri de quũ a frequẽtib; adiret: vitandẽ glorię gratia Casinũ venit: vbi templum Apollinis Io. Baptiste; dedicauit: ad quẽ Totilas rex Gothorũ experitũdĩ varici niĩ gratia dicit incognitus venisse: seruo p̄misso cultu regio: ab eor; patefact; fuisse. Quondã etiã dispensatori iussit vt amphorã olei pauperi daret: qd quũ ille ob olei caritatẽ neglexisset: amphorã postea plenã fenestra p̄cipitari man dauit: ne qd sub tecto cõtra ei; iussa seruaret: amphora deinde illã sa reptã ferẽ ac paupĩ tradita. Sororẽ habuit Scholasticã: cœnobio virginũ eiusdẽ ordinis p̄sidentẽ: quã semel quorannis visere solebat: relata & ipsa in catalogũ. Habuit itẽ inter monachos ab initio Maurum & Placidum. hic Tertullius: ille Eutychie; senatorũ filii. Placidus missus in Sicilia in eodẽ loco martyriũ subiit. Mau rus vero a præfulẽ Cenomanensi in Gallia ad ordinandũ cœnobii adcersitus: post multã in ea p egrinationẽ prodigiaq; facta apud vr̄bẽ Andegauensem in cœnobio. S. Martini excessit: annos na tus. XCII. Fuit & alius huius nominis monachus cœnobia Boliacẽ. cuius festũ. VI. Cal. Feb. ce lebratur: vt Adotestatur. Martyres item Mauri plures. Benedictus vero deceffit Casini: vbi & tu mulatus vna cum Scholastica sorore anno. DXVIII. Imper. Iustino seniore. Cœnobium eius no mini postea dicatum diuerforũ principum liberalitate magnopere auctum fuit. Tertullius & Eu tychie; primum senatorum quos supra memorauĩ. Deinde Gordiani Gregorii patris. Postremo Caroli. II. impera. Hic enim dum a victoria Saracenorum ex Apulia in Galliam rediret: secũ Ger mani præfulis Capuani corpus exportauit: ex eor; tantum digitum cœnobio Casinensi donode dit. Huius namq; Germani Gregorius. II. dialog. meminit: dicitq; Benedictũ Casini moran tem eum Capuã defunctum eadem hora nuntiasse: vidisseq; in cœlum euntem: fuisse testatum. In eius deinde honorem: oppidum sub Casino ædificatum a Bictario abbate: vbi prius ædes san cti Seruatoris fuerat: quod ab irruentibus deinde Longobardis direptum ac diruptũ: simulq; Bi ctarius interfectus fuit in beatorũ numero putatus. Ossa vero Benedicti ex ea calamitate in Gal liam ad Floriacense cœnobium translata. Post annos vero. CX. Casinense cœnobium a Peno ne quodam ciue Brixienti potētissimo: vt ait Sigisbertus: restitutum: & eadẽ ossa rursus eo ex Gallia relata sunt: vbi ante hos annos a cardinale Aragonensi relecta multis videntibus fue

Phridianus

Patricius.

Prosper.

Vgo de S.

Victore.

Vgo de Fol

lieto.

Ricardus.

Guarinus.

Pe. Damia

nus.

Iaco. de Vi

triac.

Vgo.

Iuo.

Scholastica

Maurus.

Placidus.

Tertullus.

Eutychie;

Tertullus.

Eutychie;

S. German;

Bictarius

abbas.

Pen.

Caroloma- re. Tres erant arce; in duabus. B. & foror; in tertia ad pedes eorum Carolomanus Caroli Martelli
nus. filius: Caroli magni patruus: qui monachus fuit: Abbatiscq; iussu rursus in Galliam regni in pa-
Benedictus ce cōstituendi gratia profectus statim reuertit: tantaq; fuit obseruantia vt greges eius loci iussus
alter. pasceret: quapropter iure inter beatos connumeratur. Alterum Benedictum eodem fere tpe me-
 morat itē Greg. III. Dialog. qui monachus. XL. ab vrbe lapide in Latio viuebat. Totilas vna cum
 cellula cremare & deinde in clibanum ardentem includere tentauit: omnia frustra. Ad primum
 redeo. Hic monachos atros ab initio instituit: qui tāta felicitate coaluerūt: vt plurimæ ex eis post
 ea familiæ cum variis institutis amictibus emanauerint: Pontifices etiam. XXI. fuerint: Cardi-
 nales. CLXXXIII. Abbates insignes. MDLXX. Hoc Casinense cœnobii religionis caput: cuius
 aureorū. XL. mil. redditus fuere: vrbibus: opibusq; plurimis si p tyrānorū rapinā licuisset domi-
 nabaſ. Regna potius q̄ cœnobia vir sanctus posteris reliquit: nimirū fortasse ignorās non se tam
 pauperibus hospitium aut Christi seruis ad diuina myſteria subsidiū (vti sperabat) q̄ clericis ac
 sacerdotibus otium atq; luxuriā pariturum. Sed extrema dies hanc profecto sagemam discutiet.
 Horum igitur auaritiæ Casinenses nuper occurrentes congregationi. S. Iustine se consociauerē:
 que olim Padua sub Eugenio. III. cœpit. Post Benedictū in Italia apud Spoletum in cœnobio. S.
Eleutheri. Marci Eleutherius præfuit: amicissimus Gregorii: cuius ipse in. III. dialog. meminit: dicitq; eius
Agnellus. precibus quū ex syncope ac stomacho laboraret: Sabbatho sancto ieiuniū potuisse tolerare. Agnel-
Gaudiosus lus cœnobium rexit Neapolitanū: quod Gaudiosus præsul ex Africā pulsus insectatione yan-
Colūbanus dalica Neapoli constituit: vbi vterq; iacet & colitur. Meminit Augustinus. Columbanus ex Hi-
 bernia effulxit Gregorii tēpore: ac Theodorici. II. Francorū regis: quē quū liberius corripere in
 exiliū actus sepeq; reuocatus: postremo post longam in desertis Galliarum abſtinentiā in Italiā
Gallus. veniens: Bobiense cœnobium constituit. Huius discipuli plures: Gallus quem in ordine literarū
Eustasius. dixi. Eustasius. Agilus. qui vixit annis. XCVIII. ac Columbano successit: huic vero Philibertus
Agilus. Aulicus Dagoberti regis: qui cœnobio apud Rotomagum præfuit. His successor Vandegifillus
Philibertus Ausbertus / Vifranus: vno fere tempore Teutonici omnes ac nobiles: aulici regum Francorum
Vandegif- Dagoberti & Pipini anno. DCCXL. Vandegifillus comes erat palatinus: virgini sponsa quā pa-
fillus. ctam habuerat persuasit vt ambo se cœnobii addicerent. Ipse ei præfuit quod sumptu suo excita-
 uit: de Fontanella vocatum Rotomagensis dioceseos: vbi ætate annorum. XCIII. per sancte de-
Ausbertus. cessit. Ausbertus item aulicorum vnus: Andragasina virgine sponsa ob lepram superuenien-
 tem relicta: id maxime expetente: ea siquidem virginum: hic virorum cœnobii se addicētes
 præfuerē. Itaq; Vandegifillo primum in cœnobio de Fontanella: postea vero in præfultu Ro-
 tomagensi Andoeno successit. Postremo regi Pipino suspectus: in exiliū actus: ibi decessit: re-
Vifranus. latus inde Bellouacum. Vifranus quoq; ex eadem aula præsul Senonensis factus: adsumptis. S.
 Ausberto & quibusdam ex eodem cœnobio comitibus ad Phrisios euangelium nuntiatum pro-
 fectus est: inde in Galliam reuersus successore sibi Gerico facto: officio sese abdicans in cœnobio
 supradicto monachum egit: ac sepulchro Vandegifilli illatus est. Et quando amici omnes in-
Andoenus. ter se fuere: de Lamperto & Andoeno dicam. Hic in aula sub molli cultu cilicium nunc vocatum
 ferebat. Deinde post annos aliquot regis Dagoberti opera præsul sit Rotomagensis. Profectus
 in Hispaniam plurimos ad fidem deduxit. Inde Rotomagum reuersus ibi cum annis. XLIII. præ-
 fuisse nonagenarius decessit. Huic Ado & Rado fratres item sancti fuere: alter aula accedēs mo-
Ado. nachum egit: alter Rado regis thesaurarius perseuerauit. Lampertus præsul & cuius Tracten-
Rado. sis sub Pipino item rege: pulsus ab impiis ciuibus. V. annis in cœnobio latuit: deinde regis ius-
Lampertus. su reductus atq; ibidem ab eisdem inimicis: quorum errores reprehenderat: interfectus: pro mar-
Egidius. tyre colitur. Egidius postea insecutus: homo Atheniensis ac nobilis: q̄ sub Carolo Magno in Gal-
 liam nauigauit: fuitq; biennio apud Araletē cū. S. Casario. Inde ad Rhodani fluēta in loco deser-
 to diu durissime vicitauit: cerua quadam ei diuinitus pabulū suggerēte. Præfatus est demum
 cœnobio qd rex ipse construxit. Romā deinde venit: vnde & a pontifice priuilegia sui loci: & por-
Berno. tas cupressinas cum imaginibus apostolorū in Galliam retulit. Berno Gallicus vir post hos appa-
Cluniacen- ruit. Anno. DCCCCXII. sub Conrado primo imp. & Anastasio. III. sedente. Hic author fuit Clu-
ses. niacēsi. Est em Cluniacū locus i parte Gallie quo suos monachos traduxit: cui successit Odo ab
Odo. eodē institutus: tēpore vero post Maiolus patria Aruernēsis Archidiaconus Maticensis ex mor-
Maiolus. bo luminibus orbatu: visum tamē pluribus pdigiose restituit. Huius item successor Odilo: pa-
Odilo. tria ex eadem: sub Benedicto. X. & Othone. III. Hic dicitur diem pro defunctis post celebritatem
Vgo. omnium sanctorum instituisse. Huius & Vgo successor: patria Augustodunēsis sub Henrico. II.

imp. cuius filiū Henricū. III. de sacro fonte leuauit. Decessit die quo & Anselmus Cātuariēsis. III.
 Non. Iulii. Et ii qd̄ oēs abbates inter sanctos relati. Fuit & Ricardus monachus Cluniacēsis pa-
Ricardus: tria Parisiēsis q̄ sui tēporis historiā edidit magis illiterate q̄ inepte scriptā: Hadriani. III. & Fede-
Gradimon- rici Aenobarbi tēporib⁹. Gradimōtēses teste Vincētioli. XXVII. emerere anno. MLXXVI. p
tenfes. Stephanū Stephani hoīem Gallicū ac nobilē ex Aruerniæ partibus. Is a patre Beneuentū ad Mo-
Stephanus: lonē eius vrbis præsulē virū sanctissimū missus vt erudiret: Benedicti ord. instituta annis. XII. p
Molo p̄sul. be didicit: inde discedēs in Agraniā ppe Lemouicos ad montē q̄ Muretū dicit anno ætatis. XXX
 paruū tuguriū sibi fecit: vbi pane & aqua tantū contentus: lorica supra nudū corpus gestabat vi-
 li superne amictu opertā: māsitq; tantū subdiacon⁹. Ex quo fama noīs multos ad visendū accibat.
 Decessit annorū. LXXX. Eius successores postea diuinitus admoniti locū Gradimontē vocatū
 Mureto vicinū occupauerunt: vbi templū cōstitutū: corpusq; eo diui huius Stephani translātū.
Cartusien- CARtusienses vt Vincētius itē ait ex autoritate Sigisberti: āno. MLXXXVI. ex Brunone pa-
ses. tria Coloniēsi canonico Car notēsi initium habuere. Hic cum cathedræ Parisiensis scholæ præsi-
Bruno. deret: ac vidisset familiarem suum doctorem quendā ex mortuis clamantem: iusto dei iudicio dā-
 natus sum: euestigio relicti omnibus cum. VII. sociis in locum desertū secessit qui Cartusia vo-
 cabat: vbi primū cœnobium fundauit: cum his quibus nunc vtuntur vitē institutis. Inter socios
Vgo. Vgo fuit: idem & abbas primus Cartusienſis: deinde præsul Gratianopolitanus factus. Decessit
 sub Inno. II. quē ex multis erumnis cōtra tyrannidē tūc Petri Leonis defenſit. Hic dicit annis
Cisterciēses L. mulieris faciē nūq̄ videre voluisse: est & in catalogum relatus. Cisterciēses anno. MXXVIII
Ardingus. vt ait Vincētius ex quodam Ardingo Anglico prouenere: q̄ Monachus in cœnobio Molismenſi
Robertus Lingonienſis agri: cum animaduertet in eo minime maiorum instituta seruari: Robertum ab-
abbas. batē impulit: vt Cistercium locum in Burgundia desertū Cabilonenſis dioceseos commigraret
 Odone Burgundiæ duce & Vgone præsule Lugdunensī ac legato fauentibus: vbi veterē ordinis
 disciplina renormata per sancte vixerūt: successoresq; viros complures clarissimos habuere. Rem
 Vrbanus. II. probauit. Robertus interea inter beatos putatus in eodē cœnobio. III. Cal. Maii de-
Bernardus cessit. Huic inde anno. MCXIII. Bernardus abbas successit: Claraualleſi cœnobio constituto: ro-
Præmōstra- tius religionis decus: quem supra in ordine literarum adduxi. Præmōstratēses anno. MCXX.
tenſes. in Lugdunēsi diocēsi in loco quē Præmōstratū vocāt apparuerūt: authore Norberto quodā præ-
Norbertus: bytero natione Lotaringo: qui hoc arctissimum vitæ genus ex Augustini ordine queritans a Cal-
 listo. II. impetrauit. Ipse aut postea Parthenopolitanus præsul factus ibi decessit: successorēq; cœ-
Vgo. nobii abbatē habuit Vgonē. Camaldulēses initū a diuo Romualdo habuere anno. MXXXIII.
Camaldu- sub Benedicto. IX. Hic enim Rauennæ honestis ortus parentibus & studiis liberalibus legitime
lenſes. imbutus: nihil potius habuit q̄ vitam in secessu solitariam ducere: & quando Benedicti ritus la-
Romuald⁹: xos nimium viderat: in Apennino locum instituit: in quo arctiore monachi disciplina exercere-
 tur: montis frigore ac asperitate coerciti: vocauitq; Camaldulensium eremum. Hinc plura per
 Italiam cœnobia excitata: apud Parentium: apud vrbem veterem: apud Spoletū. Item in Gallia.
 Decessit in eodē loco annorum. CXX. vbi etiā situs. Habuit successores viros claros: sed recen-
Ambrosius tiorē memoria: Ambrosiū et porticu oppido Flaminię: q̄ ob literas sanctoſq; mores dilect⁹ i primis
 Cosmæ Medici: cui opera sua dedicauit. Prodiit e schola Chryſolorę: ac demum latinis Græcisq;
 literis philosophiam theologiamq; adiecerat: quamobrē generalis lectus concilio Florentino in-
 terfuit. Vertit Laertiū: Io. Climachum: vitas. S. patrum: Ephrem Syrum: Librū Chryſostomi cō-
 tra eos qui vitam monachorum vituperāt. Scripsit quoq; ipse de sacramētis. De. S. S. Epistolaſq;
 plures quæ multos habent amatores. Eius iconica imago Florentiæ in eorum cœnobio in tabella
 cōspicitur. Vallumbrosę author Ioānes Gualbertus Florentin⁹ anno. MLXX. quē Gregori⁹
Vallisumbro- VII. simul cum ordine probauit & in catalogum retulit. Is enim patre Gualberto Florētino quū
broſa. inimicitias ob interfectum fratrem cum ciue quodam gereret: ei⁹ apud ædem. S. Miniatis ad mō-
Io. Gualber- tem cum armatorum manu occurrens formidinē incuteret: ilico supplicē eundē ac ad genua ve-
tus. niā orantē: impune Christi causa ac illeſum abire pmisit: statimq; idē igressus tēplū: ac crucifixū
 ante cui⁹ simulacrū orabat adnuentē & quasi facti grās agētē ipē cū cetera multitudine manifesto
 cōspexit. Quo pdigio attonitus relicti oibus: ei⁹ dē loci cœnobio se addixit: qd̄ cum simoniacā
 corruptione sicuti reliquam vrbem & pene omnē Italiā labefactatū conspiceret: instigante deo
 in eū locū vbi Vallisumbrosa dicit iuxta Apenninū secessit: vitēq; disciplinā sub norma. S. Bene-
 dicti: & amictum Veneto colore: quibus nunc vtunt: instituit Alexandro. II. probate. Decessit an-
 no. MLXXIII. relatusq; iter sanctos a Gregorio. VII. ac demū a Celestino. III. Signa sacritatis vna
 E. iiii.

ria prodigia monstravit. Inter quae olim dicitur dum apud Septimense coenobium contra simoniacam labem concionaretur: ut ostenderet eam maxime deo inuisam: ignem in medio succensum spectare populo iussit monachum nudis pedibus prodigiose incolumem transire. Brachium quoque ipsius hodie apud vallē vmbrosam lymphatos curat. Sunt & alia innumera quae in volumine redacta homo religiosissimus Blasius Melaneseus Florētinus eius ordinis generalis: ac in pristina obseruantia hoc tempore restitutor: mihi tradidit: simulque sanctos viros: & loca plurima commemoravit: iam inde viuentē adhuc authore per orbem sparsa. Inter quae. S. Saluii in Mosceta. S. Petri in Razolo. S. Pauli. S. Cassiani in Scario monte: Passiniani ubi corpus ipsius lo. in Valle Pesa. S. Reparati in Flaminia. Inter viros autem catalogo adscriptos ante oculos effulxit Bernardus Florētinus ex Vbertorum familia ordinis ite generalis: quae ob morum ac doctrinae famam Urbanus. II. quae sepe aduersum ac renuentem tandem ad se venire coactum. S. R. E. cardinalis. S. Chrylogoni fecit: quae humilitatis antiquae memor se Dominum appellari veluti ceteri minime passus: fratrem Bernardum vocitari voluit. Missus deinde a Paschale Pontificem ad haeresim quandam tunc inualescere tollendam: praesul ei vrbis illico est a populo lectus: ubi postremo anno. MCXXXIII. in domino decedens in hunc diem gescit a cunctis adoratus. Sed & alter quoque eiusdem ordinis & dignitatis beatus conscribitur. Petrus isque a populo in medios ignes transire iussus fuerat: custos ab initio peccatoris iter monachos factus: ex vilissimo officio ob virtutem abbas Fucienis. factus: deinde ad cardinalatum usque peruenit. Fuere ite alii Rusticus: Benignus: Acto praesul Pistoriensis: Theaurus. Papiensis: egeret Beccharia abbas Vall. q. Florētia: prius Gib. & Guel. vigetibus martyrio affectus fuerat. Albertus Torellus. Benedictus abbas Tripolensis. Benedictus ite eremita apud Cultum bonum. Inter virgines vero Humilitas: quae coenobium extruxit. S. lo. Euangelistae Florētie extra portam Faentinam simul cum eius comite Margarita. Itē Verdiana e castro Florētino: cui venerabile coenobium Florentiae dicatum est. Berta quoque & aliae nonnullae. Humiliati: Anno. MXVII. Mediolanenses extiterunt deinde ab Henrico. III. imperatore. exilio multati: quos calamitas deo propinquos iustitia & vitae abstinentia simul cum eorum vxoribus fecit labore manuum victitando ac lanaria facitando: ex eaque pauperes iuuant. tunc reliquo tempore diuinis laudibus innigilando. Reuersi demum ab exilio pristina tenuerunt vitam formam separato coniugio & amictu alio sumpto quo nunc vtuntur: semimonachos quodam modo agentes. Innocentio. III. probante. Dominicus eiusque ordinis viri.

Dominicus natione Hispanus: patria Calaguritanus Medicantium ordinem primus instituit. Quatuor. n. sunt. hic quoque praedicatorum dicitur: Minorum: eremitarum & Carmelitarum sub ordine. oēs Augustini. propter minores. Suo autem tempore in primis pariter se praestitit vitae abstinentia simul & doctrina. Nam adolescens philosophiae theologiaeque Valentiae dedit opera: quo tempore dicitur humi cubitasse: ac decennio vino abstinuisse: stomachi deinde gratia medico suadente meri paululum lymphae adiecit. Receptus deinde ob indolem perclarā a Didaco praesule Oxoniensi inter canonicos regulares quos ille regbat ceteris praefuit: cum eo ad resistendum Albigensibus Hereticis in Galliam pedibus praefectus est. Erat enim Albigensium populi prope Tolosā. xcv. erroribus ab Orthodoxis deficientes: contra quos Innocentius. III. Gualonē diaconum cardinalem ac legatum tum iuris scientia praestantem misit. xli. quoque cum eo abbates: praesulesque nonnullos. Armis tandem expugnati fuerunt. Dominicus iam fama ac meritis clarus Romam venit ab Honorio. III. sacri palatii magister primus creatus apud. S. Sixtum prius cum locis habitauit: deinde apud. S. Sabinam ubi adhuc sacellum monstrat: in quo ordinem confirmari obtinuit. Decessit Bononiae anno. MCCXXI. ibidemque sepultus. Post eum Iordanes inter Saxones natus theologus Parisiensis generalis factus: silentium melius instituit. Ad duas ad deum preces ceteris omnibus anteferebat. Perit in mari dum sepulcrum Domini petiret: corpus deinde ad littus eiecit ac tumularum: ipse inter beatos connumeratus. Ramudus Barcinonensis theologiae iurisque pontificii peritissimus: Bononiae praefectus: & docuit: unde a Gregorio. IX. aduersus decretales quae sparsae fuerant in volumine coegit quo vtuntur hodie. Scripsit quoque summam vocatam de poenitentia & spiritualibus valde probatam: pro qua meritis oblatum ei praesulatum Tarraconense constanter recusauit: sepe dicitur se salubri ac securi subesse quae perire. missioe demum flagitata se patriam recepit: ubi omnium consensu generalis creatus est: quo magistratum cum biennio gessisset: veniam ac requiem petens: se sponte abdicauit: ac priuat & vitam sanctam te & consilio cunctos iuuat. Ioannes Germanus natione: officium egregie ac Gregorio. VIII. impullore vix subit: qui paulo ante praesul Bolnensis fuisse: ac ut sanctius ageret & getius: praesulatu se abdicauit: relictus & ipse iter beatorum Vmberti Viennensis theologus Parisiensis. re suscepit: post annos deum. IX. officio & ipse gratia se abdicauit. Horarum modum quo nunc ordo vtitur instituit: ac libros plurimos de vita religiosorum edidit. Albertus Magnus natione Germanus vt philosophia: tunc vacaret: praesulatus se

Bernardus

Humiliati

Albigenses

Iordanes

Ramudus

Vmbertus Albertus Magnus

quoque Ratisponensis officio absoluit. eius opera vulgo notissima. Thomas Agnas natus e Comitum Aquinas Thomas Aquinas. natus plapia: praefectus Ladulpho: mense Theodora: a quo ob vastatam bellis tunc imminere patriam puer anno rui. V. Casinensis coenobii monachis curae tradit est: ubi & prima literarum rudimenta suscepit. In scholis a condiscipulis ridiculatur erat: bolus appellatur quod semper taceret: audiretque tunc ex quo audita vox coelitus: hinc boue mugit quod quoniam per vniuersum orbem editurum. Ordine praedicatorum etate aetate. XIII. est ingressus: quod a loane quodam eius ord. magistro educatus est: a quo & Parisium theologiae gratia ductus est: inde Colonia praefectus ad Alberti Magni famam: quem multos audiuit annos. praefectus adeo vt Parisium reuersus statim baccalari quod inuitus est factus: coepitque tunc primum praefectus: ac libros in arum enarrare. Deinde magister creatus post multos & scripturam & lecturam ex aetate labores dum Romam perit: Gregorius. X. iussus: itinerare apud coenobium Fosse noue in morbum incidens excessit anno gratias. XLIX. Salutis MCCCLXXVII. Sumptus ad extremum eucharistiam dominum Iesum flecto rogitabat: vt ea quae de ipso mysteriis de quibus vniuersa ecclesia. S. S. instigante scripsisset: si minus recte fuissent venia tribueret: eaque oia ecclesiae iudicio sacrosancti praesentis. Inter sanctos a lo. XXII. vna cum altero Thoma Hertfordensi praesule in Anglia summo theologo relatus est. Fuit. ite alii Thomas Braduadinus Anglicus egregius theologus: scripsit de Casa dei contra Pelegianos & alia quaedam. Emicuit anno sal. MCCCLVII. Guilielmus Durandi speculatus iuris & rationale diuinarum condidit: praesul ite in puincia ac thesaurarius Piceni sub lo. XXII. ubi Durantis castrum extruxit. Durandus scripsit in snias cometarios: Thomae Aquinas: cuius fere tempore fuit: prius adsertor: deinde quadam palinodia impugnat: verum a quodam postea huius est ordinis: quod Durandellus vocat palam impugnat. Sic exorsus: Existimasti quod ero iniqui tui similis: argua te & statuam contra faciem tuam. Petrus de Palude Gallicus in li. sniarum anno. MCCC. Barptolemus Pisanus Pisanella opus Petrus de Palude. notissimum anno. MCCCXXXVIII. Rainerius ite Pisanus circa eadem fere materia laborauit: operibus Vincentius Beluacensis. quod suis titulum non inscripsit. Vincetius Gallicus patria Beluacensis quatuor egregios libros quos specula vocat. Primum de naturis rerum. Secundum de moribus. Tertium de diuersis rerum doctrinis. Quartum historias ois complectente: quae rursus in tris magnos codices diuisit: ubi ab initio usque ad sua tempora narrat: annum. M CCLX. Ladulfus Coluna Romanus haud diu post Vincetium historia ab initio mundi usque ad sua tempora Martinus poenitentiarum vrbis: patria Carfulanum quae Cascina vocatur: chronica scripsit quae Martiniana vocatur: lo. XXII. tempore. Iacobus voragie praesul Genuensis sanctorum historia. MCCXC. Petrus ex oppido Clodiensis: ite aliorum sanctorum a Iacobo praetoribus historia. Gratiade totius logicae summam. Erueus ite in logica & philosophiam. Vbertinus Florētinus praesul Pistoriensis in Metaphysica. Ioannes Genuensis egregius dictionarium vulgo notissimum quod Catholicon vocatur. Guilielmus Peralte Gallicus cometarios maximos de virtutibus & virtutibus quod vberem materiae concionantibus suppeditat a la. postea de voragie quae supra noiauit in epitome redacta. Inter hos in eodem ordine viri sacerdotio magni fuere. Pontifices primum duo: Petrus Tarantasiensis theologiae praefessor quod Inno. V. fuit: scripsit in epistolas Pauli in li. sniarum: praeterea Thomae Aquinas opera epitomauit. Nicolaus Taurisanus sanctitate clarus quod Benedictus. XI. sepultus Perusie. Cardinales ite. XXIII. Vgo de Scoto carum puincia Galliae theologiae praefessor. T. S. Sabine: sepultus vrbe veteres sacros libros ois vtriusque legis enarrauit separatim psalmos. Annibal de procosulibus Romanis magister S. Palatii sepultus ite vrbe veteres. Robertus episcopus Portuensis theologiae professor Anglicus: sepultus Viterbi. Latinus Ro. e familia Fraiapanum episcopus Ostiensis: praefectus in Herruriam legatus: pacem inter Guelfos & Gibelinos composuit: sepultus Romae e de Mineruae. Vgo de Belliciono puincia Galliae theologus episcopus Ostiensis: sepultus in e de Sabine anno. MCCCXC. Nicolaus Pratesis theologus & episcopus Ostiensis: sagacitate animi rerumque experientia insignis: missus de pace legatus a Bonifacio. VIII. Florētia rebus infectis rediit: sepultus Avintone. Wilhelmus Anglicus. T. S. Sabine: sepultus Lodini. Gualteri Anglicus. T. S. Sabine Eduardi regis Angliae confessor: sepultus Genuae. Theobaldus ex Anglia puincia theologus. T. S. Sabine. Nicolaus e puincia Galliae confessor Philippi regis Gallo: sepultus Lugduni. Mattheus Vrsinus theologus in e de Mineruae. Gerardus Tolosanus generalis ord. T. S. Sabine: sepultus Tolosae. lo. Morladin puincia Tolosae generalis. T. S. Sabine: sepultus ite Tolosae. Nicolaus e puincia Aragoniae theologus sepultus Maiore. Philippus Ro. poenitentiarum. T. S. Sabine. Nicolaus Coracciolus Neapolitanus. lo. Casanova puincia Aragoniae theologus. T. S. Sixti: sepultus Florentiae in aede. S. Mariae Nouelle. Ioannes Dominicus: patria Florētinus: Cardinalis Ragusinus: anno. XVIII. ordine ingressus literarum penitus ignarus: adeo praefectus ad studio: vt more Augustini per ois fere disciplinas comprehenderit: vt ipse in quodam libro ad Colurium testatur. Scripsit in sacros libros. Concionator egregius. Missus deinde Romam a Florētinis post mortem Innocentii. VII. ad concordiam Cardinalibus suadendam: in patrum quoque numerum ipse a Gregorio. XII. tunc electo papa. cooptatus simul & praesul Ragusinus creatus est. Interfuit & concilio Constantiensi. Inde a Martino pontificem in Boemia ad

Thome alii

Durandus

Petrus de Palude. Vincentius Beluacensis

Latinus

Nicolaus Pratesis

Ioannes Casanova. Ioannes Dominicus

Io. de turre cremata. haresim extinguenda missus: cum res mune successisset: in Pannonia ad Sigismundum imperatorem confugit: ubi paulo post decessit. Sepultusque in eade. S. Pauli primi eremita. Ioannes de turre cremata Hispanus Magister. S. Palatii. T. S. Sixti: tpe & ipse Constantiensis concilii: scripsit in psalmos: vitae alioquin abstinentia praecipua. Et hi quidam Cardinales. Inter sanctos quoque relatus Petrus martyr patria Veronensis: Concionator egregius. Dum iter faceret in Transpadana: ab emulis quibusdam hereticis interficitur. Anno. MCCLII. sub Innocentio. III. a quo in catalogum relatus est. Vincetius Valentinus ita a Callisto. III. Is. n. anno. MCCCXVIII. sedente Martino decessit septuagenarius: in singulari abstinentia dum vixit: semel in die vescebat: fuit & in sermonibus tori Hispaniae clarus. Antoninus presul civis Florentinus: cuius & opera & vita vulgo iam nota: sub Cosmo medicep quem promotus fuerat: decessit in beatorum numero. omnibus prius distributis: funeri sumptus defuit. Neptemque se humili loco natum diceret mulioni cum exigua dote locavit. Catherina Senensis eiusdem ordinis commemoranda: quae admodum puella domo egressa Romana Christi gratia profecta: ca fuit ut episcopus ad Gregorium. XI. scriptis & peregrinatione sumpta ille Romam rediret. Scripta eius simul & dicendi prudentia cum magna theologorum doctrina conferri possunt. Decessit in urbe anno aetatis. XXX. ac in aede mineruae loco celebri sepulta: postremo a Pio. II. in catalogum relata.

Franciscus. Franciscus Assisinas humiliter ortus loco: prope Petro Bernardono mercatore: quod ad Francos penetrauerat ob merces: id filio nomine indiderat: eodem quo Dominicus tempore: eius iunctus amicitia fuit. Tamen novum sydus in terris apparuit teste Bonaventura eius vitam exequit. Conservatoris nostri fere pro omnia typum gessit. Genesius eius futuraque sanctitas praesens pariter. Anno. XVIII. Pastoralis sumpsit habitum: nudis pedibus ambulans. Romam venit: ubi ad fores basilicae Petri inter medicos rogator sedebat: vlcerosos exosculabatur: ut quod prius patrimonium omne diuiserat. Quadrien-

nio in eremo saltibus ferarum victitavit. Inde diuina instructus sapientia. XII. sibi comitibus electis: prolapsos ad vitia iam dudum populos concionibus / adhortationibus / prodigiis ad novum ordinem: vitaeque abstinentiam prouocauit. Ad extremum dominicis stigmatum vestigiis in corpore perlatis decessit quadragenarius Assisii anno. MCCXXVII. Non. Octobris: ubi & sepultus ac ei templum nobile sine materia vlla dicatum: ex aere collato Heliae Comitibus eius praecipui solertia diligenter. Hic enim Helias benedictione antequam. F. decederet Vicarius institutus publice fuerat: quasi generalis Francisci: qui omnino magistratum recusauerat: nec alius creandus dum viueret ob eius reuerentiam videbatur. Igitur defuncto Francisco Helias cum esset doctrina ingenioque ac rerum experientia praestans: superbo tamen animo atque intolerabili: eoque propterea posthabere: Ioannes Florentinus vir sanctus successor creatus: paulo post videns Heliae turbas Gregoriumque. IX. Pontificem ei fauentem se sponte abdicauit. Helias interim in concilio fratrum centuria tus venit: clausas ei portas effringit: ac vi comitum eius in locum pristinum restituit. Gregorio probante furrogauerunt. Ille ad Fe. II. Imperatorem confugiens eius auctoritate multas ordini turbas excitauit. Quobrem ab Innocentio. III. sacris interdictus paulo post Cortone grauiter egrotauit: praeteritorumque poenitens veniam ab eodem pontifice meruit: ex varicinis Francisci saepe illum castigauerat: ac praedixerat ex praescito praedestinatum precibus ad deum reddidisse. Foreque propterea ut ille quandoque ab errore desisteret. Auctus exinde paulatim Ordo: ut cunctis postea ea multitudine virorum praestiterit: & sacerdotio & doctrina & sanctitate praecellentium: ut nec ei cardinalis Armacani Avinione in consistorio vehemens nocuerit insectatio anno. M. CCCLVII. dictitantis turpe esse Christianis sponte mendicis esse. Pontifices tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Helias. Helias cum esset doctrina ingenioque ac rerum experientia praestans: superbo tamen animo atque intolerabili: eoque propterea posthabere: Ioannes Florentinus vir sanctus successor creatus: paulo post videns Heliae turbas Gregoriumque. IX. Pontificem ei fauentem se sponte abdicauit. Helias interim in concilio fratrum centuria tus venit: clausas ei portas effringit: ac vi comitum eius in locum pristinum restituit. Gregorio probante furrogauerunt. Ille ad Fe. II. Imperatorem confugiens eius auctoritate multas ordini turbas excitauit. Quobrem ab Innocentio. III. sacris interdictus paulo post Cortone grauiter egrotauit: praeteritorumque poenitens veniam ab eodem pontifice meruit: ex varicinis Francisci saepe illum castigauerat: ac praedixerat ex praescito praedestinatum precibus ad deum reddidisse. Foreque propterea ut ille quandoque ab errore desisteret. Auctus exinde paulatim Ordo: ut cunctis postea ea multitudine virorum praestiterit: & sacerdotio & doctrina & sanctitate praecellentium: ut nec ei cardinalis Armacani Avinione in consistorio vehemens nocuerit insectatio anno. M. CCCLVII. dictitantis turpe esse Christianis sponte mendicis esse. Pontifices tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Ioannes Florentinus. Ioannes Florentinus vir sanctus successor creatus: paulo post videns Heliae turbas Gregoriumque. IX. Pontificem ei fauentem se sponte abdicauit. Helias interim in concilio fratrum centuria tus venit: clausas ei portas effringit: ac vi comitum eius in locum pristinum restituit. Gregorio probante furrogauerunt. Ille ad Fe. II. Imperatorem confugiens eius auctoritate multas ordini turbas excitauit. Quobrem ab Innocentio. III. sacris interdictus paulo post Cortone grauiter egrotauit: praeteritorumque poenitens veniam ab eodem pontifice meruit: ex varicinis Francisci saepe illum castigauerat: ac praedixerat ex praescito praedestinatum precibus ad deum reddidisse. Foreque propterea ut ille quandoque ab errore desisteret. Auctus exinde paulatim Ordo: ut cunctis postea ea multitudine virorum praestiterit: & sacerdotio & doctrina & sanctitate praecellentium: ut nec ei cardinalis Armacani Avinione in consistorio vehemens nocuerit insectatio anno. M. CCCLVII. dictitantis turpe esse Christianis sponte mendicis esse. Pontifices tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Albertus Pisanus. Albertus Pisanus virum tunc clarum Gregorio etiam probante furrogauerunt. Ille ad Fe. II. Imperatorem confugiens eius auctoritate multas ordini turbas excitauit. Quobrem ab Innocentio. III. sacris interdictus paulo post Cortone grauiter egrotauit: praeteritorumque poenitens veniam ab eodem pontifice meruit: ex varicinis Francisci saepe illum castigauerat: ac praedixerat ex praescito praedestinatum precibus ad deum reddidisse. Foreque propterea ut ille quandoque ab errore desisteret. Auctus exinde paulatim Ordo: ut cunctis postea ea multitudine virorum praestiterit: & sacerdotio & doctrina & sanctitate praecellentium: ut nec ei cardinalis Armacani Avinione in consistorio vehemens nocuerit insectatio anno. M. CCCLVII. dictitantis turpe esse Christianis sponte mendicis esse. Pontifices tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Pontifices. Pontifices tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Nicolaus. Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Alex. v. Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Sixtus. iiii. Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Cardinales. Cardinales tres primum fuere Nicolaus quartus qui & Hieronymus Asculanus: Alexander quintus qui & Petrus Cretenensis natione: & Sixtus quartus qui & Franciscus de Ruere Saouensis. Quorum duo vltimi sum-

Bonauentura. Bonauentura praepos-

Guillelmus Fulginas. Guillelmus Fulginas eiusdem ordinis.

Matthaeus de Aquasparta. Matthaeus de Aquasparta item cardinalis a Nicolao quarto factus: scripsit indices siue pinnacae ex ordine literarum in libros sententiarum. Ab eodem & Bentiuega Tudertinus. Vitalis de Furno cardinalis a Benedicto. XI. factus anno. MCCCIII. Quo etiam tempore rex Armenie Ioannes dimisso regno nepoti suo Leoni praefectus ordinem minorum est. Quo habitu etiam Turcas tunc aduersus venie-

tes pugnans occubuit. Ex quo in Aquitania trallat clarere prodigiis dicitur. Bertradius de Turre nobili Mediolanensi familia: quae sermones quadragessimae composuit: & Petrus Aureolus presul Aquensis ab eodem Pontifici etiam numerum relatus. Tresque vno tempore fuere Cardinales: Wilhelmus Furneri ab Innocentio. v. Marcus Viterbiensis ab Urbano promoti ad eundem ordinem. Quo tempore Iacobus Florentinus & Guillelmus Capanus apud Saracenos martyrium subierunt. Sed paulo supra hos Benedicto. xi. sedente quatuor alii eundem felicem exitum sunt adsecuti: Thomas Tollentinas: Iacobus Paduanus: Petrus Senensis: & Demetrius conuersus siue laicus eorum interpretes. Alexander autem de Ales: qui tot monumenta reliquit ingenii: statim post Franciscum apparuit. Et longe post eum sedente Nicolao. III. Alexander ex Alexandria Italiae Generalis: quae in libros quoque sententiarum scripsit: sepultus Romae in arca caeli. Alexander de villa dei: quae doctrinale edidit: appellatur. Ramundus ex puincia Prouinciae generalis ordinem fororum de poenitentia vocatarum: quem Franciscus olim instituerat: ut a Nicolao. III. tunc Pontifice probaretur: impetrauit. Deinde cum a Bonifacio. VIII. ad sedem Paduanam promoueret: prima eius renuit se impari oneri dicatando. Ille vero in malam accipiens partem: At inquit multo magis impar videris officio istius tuo: quare eo deiectus est: cum vtilis maxime videretur. Hoc tempore capta Prolemais Saracenis: viri ginefque. S. Clare quae ibi aderant in Coenobio se mutuis vulneribus vultibus foedauerunt: ut ab hoste spernerent. Quare ad vnam omnes interfectae. Gualterius Burgensis minister Turonia: quem ob sanctitatem prodigiis clarere dicitur: magnusque a saeculo alienum benigne pauperibus faciendo contraxisse. Cum summus esset Theologus: multaque scripsisset ac inuitus praesul Pictauiensis crearetur: venit in litere pro iure ecclesiae suae cum praesule Burdegalensi: quae paulo post pontifex creatus nomine Clementis. V. hunc aduersarium suum praesulatu deiecit. Quare Gualterius cum hanc iniuriam equo animo tulisset: moriens corpore huiusmodi Chirographum imponi iussit. Ad iustum dei iudicium appello. quod Clemens cum legisset dicit expauisse. Praeter hos viri doctrina clari: Io. Scotus Anno. M. ccc. qui scholam eo tempore Parisiensem magnopere illustrauit. Stilis discipulorum dicitur confossus: nec satis de ipsius sine veritas comperta. Cuius famam prope consequit discipulus eius Franciscus Maironis. Guillelmus quoque Okan temporibus fere illis effulxit: cuius logica magno est in pretio. Ricardus de media villa. Michael Cefenas. Nicolaus de Iyra e Iudeorum secta ad fidem conuersus sacros omnes libros enarrauit: Io. XXII. sedente: quosere tempore Gerardus Odonis generalis multis editis commentariis claruit in puincia Aquitania: sub quo alter Gerardus vir quidem idiota: verum sanctitate notissimus. Is e Valentia oppido Padi oriundus & familia Cagniolorum non infima: adolescens annos. x. post obitum patris matris ex podagra laboranti adstitit: qua defuncta omnibus ommissis ac distributis in peregrinatione varia / vitaeque abstinentia maxima aliquot annos consumpsit. Demum iam quadragenarius ordinem professus habitu conuersi siue laici annos. XXXV. per sancte pseuerauit. Decessit Palermi anno. M. cccl. ubi & sepultus. Viuis signa plurima sanctitatis ostendit: lymphatos moribusque aliis oppressos curandos: ac futura praedicendo. Sed quoniam ad hoc genus peruenimus: commemorandus Antonius Vlyssiponenis e comitibus Francisci: qui Paduae decessit: ubi templum ei nobiliter dicatum. Bonauentura supradictus. Ludouicus Praesul Tolosanus Caroli. II. regis Siciliae filius Bernardinus Senensis a Nicolao. v. in Catalogum relatus. Is collapsum ordinem in frugalitate obseruantiamque pristina reduxit. Adeo ut postea cum Antonius de Rusconibus: natione transpadanus Generalis crearetur: Obseruantium partes alterum sibi delegerunt. Res ad Eugeniū reiecta: vicarius Generalis separatim obseruantibus datur cum potestate generalis. Sed nostra memoria huius & ordinis & saeculi felicitate huiusmodi virorum bonum numerum vidimus: qui & exemplis optimis: & concionibus aures & corda fidelium tenuerunt: sedesque nunc beatorum possidere existimant. Iacobus Picens: Ioannes Capistranus qui a Pannoniis valde colitur quos erudit per interpretem concionando. Michael Mediolanensis vehemens in sermonibus. Cherubinus lege Spolerinus ex Euboea oriundus. Antonius Vercellensis. Bernardinus Ferrinus. Angelus de Clauasio: qui summam angelicam vultu notissimam edidit. Amodeus Hispanus: quem ego magnopere obseruabam. Is tantum Generali obtemperabat: cetero reliquis obseruantibus similis: tertia quandam familiam instituit: Coenobiumque plura transpadanum in urbe Roma eo more excitauit. Ipse autem sola amictus tunica nudis pedibus ambulabat: pane & aqua semel die vescebat post horam nonam statim post sacrificium: quod Christi concessione pontificis differebat. Duas post haec horas aduentibus audiendis: reliquum tempus precibus diuinis sub caeuerna montis immorando tradebat. His autem omnibus Robertus ex Alecio Apulie oppido praefectus erat: si praecipua vitae coeptique praesentis incostantiam licuisset. Nam adolescens admodum concionari coepit: tanta eius eloquentiae morumque admiratione: ut oes in eadem arte & prudentia

Clara virgo.

Helisabeta Clara altera.

S. Guilielmus.

Guilielmus p̄sul Biturici.

Io. Bonus Mantuanus.

Nicolaus Tollérinas.

Egidius Romanus.

Vgolinus vrbeueranus.

Augustinus ficulus.

Augustinus Anconitanus.

Bonauertura Paduanus.

Vitus Pannonius.

Phi. Placertinus.

Simon carfulanus.

Gregorius Ariminenus.

Thomas Argétineus.

Henricus Hermánus.

Gerardi. II.

Guilielmus Cremonens.

Barptolemeus vrbinas.

Paulus Venetus.

Iordanes Germanus.

tionē: & gestus ei⁹ imitari conarent̄ poemiādi: exlamādi: cōmiserādi: digrediēdi: epiloga di. No uus quasi orator diuini verbi modū seculo mōstrauit. Trecetos p̄suadēdo ad hūc ordinē deduxit vt ipse testabat̄. Matronarū deīn certatim eū adēctū cōcursu atq; libidine paulatim illect⁹ vefanus cœpit eē. P̄sul postremo fact⁹ in patria: Senex iter cōcubinas decessit. Clara virgo Afifinas Frācisici quē maxime obseruabat & disciplinā & vitæ gen⁹ amulata: similē inter mulieres ordinē instituit: quem Alexāder postea quart⁹ pbauit ac ordinē minorū subiecit: in quo plurima: post ea p̄fecere: inter quas Helisabeta Pānoniē regis filia post virtū defunctū. Sāctia itē Roberti Siciliē regis relicta: quē plurima etiā eius ordinis Cœnobia construxit viri exemplum secuta: q; moriēs Minorū amictū induit: Sed ipsa felicius q; vituens p̄fessa est. Clara itē altera virgo ordinis Eremitarū Augustini sanctitate claruit apud mōrēfalcū Vmbriē oppidū anno. M. ccc. Sororū quoq; de poenitēria vocatarū disciplinā & instituta a Frācisico quondā ordinata Nicolaus. iiii. probauit.

Deinceps Eremitarū viri: q; tertiu iter medicates obtinet locū. Hi ab initio: vt ait Io. Andree ex plurib⁹ ordinib⁹ ac Eremitis filii in vnu coacti sub Augustini ordine cū baculo & zona pellicea Alexādro. III. ac. S. Bonauerturē ei⁹ legato p̄bati fuere. Inter eos autē q; huic vitē gñi iitia dederit Guilielm⁹: quē alium alit tradit: apd plures vero Agtaniē dux fuit: āno fere. M. clviii. sub Eugenio. III. diui Bernardi p̄ceptis erudit⁹ relicto oib⁹ Romā venit. Idēq; tolerātia gsa lo ricā cū triplici indutus catena Hierosolymā petiit: deīn. S. Ia. oraculū i Hispā nia: rursusq; in Hierosolymā: vbi a Sarracenis capt⁹ pauloq; post dimissus ac reuertēs: i Insulam Hetruriē pximā adplicuit: apd quā in loco deserto aliq̄diu substiit: eremitarū mō in saltib⁹ p̄mis durissime victitādo. Post hęc Romā repetiit: in Cētūcellas venit: inde Ariminū: postremo in patriā reuertēs m̄tis ordinatis sil & cōstruētis Eremitarū Cœnobiis: extinc⁹ est in magna pp̄o rū veneratiōe: adeo vt successores Guiliermite cœpint vocari. Fuit & alter Guilierm⁹ p̄sul Bituricēsis Imp. Philippo. M. clxxx. pri⁹ monach⁹ Gradimōtēsis: deīn Abbas Cœnobiū Carolacensis. postremo p̄sul in Catalogū ab Honorio. III. relat⁹: vt author Vincēt⁹. Ioānes Bonus Mātuanus anno. M. ccxxii. vixit in Aemylia / magna sanctitatis fama: vbi Cœnobia plura eiusdē ordinis instituit. Deīn in patriā reuertēs: i Cœnobio p̄pe mœnia a ciuib⁹ cōstruēto vsq; ad extremū vixit: relatus inde post mortem in vrbe. Nicolaus Tollérinas āno. M. ccxciii. abstinentissimus oim sui t̄pis: pane & aqua semel in die tm̄ vescēbat: ab omī procul orio verborumq; vanitate: ab Eugenio III. demū i caralogū relatus. Egidi⁹ Ro. & vt qdā est author e Colūnēsiū familia: gñalis: deīn p̄sul Bituricēsis fulxit e schola Parisiēsi sub Martino. III. cui⁹ opa vulgo notissima. Vgolīn⁹ vrbeueran⁹ patriarcha Cōstātīn. docuit etiā Parisi. scripsitq; sub Nicolao. iiii. Augustin⁹ natiōe Sicul⁹ gñalis: iuris sciētia p̄dit⁹. Antea sigdē Māfredo Siciliē regi familiarissim⁹ eiusq; cōsiliis adhibi⁹ fuit: quo exticōto ord. p̄fessus: Gñalisq; fact⁹ paucis post ānis officio se abdicauit: locūq; in recessu quodā p̄p̄ Senā petiit: vbi scriptitādo & lectitādo vsq; ad extremū p̄sancte vixit: interq; beatos colit̄ Senē. Augustin⁹ alter Anconitan⁹ plures & vtilēs cōmētarios reliq;: iter quos de ecclesiastica ptāte ad Io. xxii. vitē p̄terea itegritate: & abstīnētia clar⁹: quapropter in beatorū & ipse numero recēset. Ia. Viterbiēsis p̄sul Neapolitan⁹ aliquātulū t̄pe supior: scripsit ēt plura: tū de Christiani regimine ad Clemētē. v. Bonauertura Paduan⁹ e Gñali Cardinali. S. Cēciliē factus sub Io. xxii. doct̄rinē sanctitatē adiecit: vt q; p̄ martyre fere colat̄: a Carrariēsi p̄cipe sagipta pempr⁹ dū ecclesiē libertatē cōtra Tyrānostuef. Henric⁹ de Vrimaria. Inter beatos & illi putant̄ uitæ meritis vulgo cognit̄is: Vitus Pannonius: & Philippus Placentin⁹. Simon Carfulan⁹ patria quam Cascinā nūc vocāt: emicuit sub Gregorio. XI. doct̄rina / scriptis / & vitē itegritate i magna quōdā Florē tia: opiniōe: vbi & Cœnobiū virginū sui ordinis excirauit. Gregori⁹ Ariminen⁹ gñalis sub Bndī cō. xi. Parisi p̄fecit: edidit vtilia cōplura. Thomas Argétineus p̄ria: natiōe german⁹: Gñalis post eū creat⁹: plura & optia qb⁹ maxie germani vtūt. Hēric⁹ quoq; de Vrimaria doctor Parisiē & Hermán⁹ post eū multa scriptitarūt. Gerardi duo. alter Senēsis: alter Bergomēsis p̄ria: p̄sul Sa uonēsis sub Clemēte. vi. vterq; doct̄issimus: scriptioniq; vtilis. Posterior etiam Bergomi vbi decessit beatorum honorib⁹ colit̄. Guilielm⁹ Cremonēsis gñalis ob doct̄rinā & animi virtutē ab eodē Clemēte p̄sul Nouariēsis creatus: exēplo Augustini. xii. sibi socios eiusdē ord. elegit q;bas cū horas obiret. Multa quoq; tēpla & edis collapsas castraq; sui p̄sulat⁹ restituit: persanctēq; vsq; ad extremum vixit. Barptolem⁹. Vrbinas & ciuis & p̄sul edidit Milleloquium. Dicta videlī cet Augustini in ordinem literarum redacta. Paulus Venetus sub Innocentio. VII. complures & egregios in omni philosophia commentarios. decessit admodū iuuenis. Iordanes quoq; Ger

manus & Iacobus Toletanus hoc fere tempore fuere: plurimaq; sunt ex vtroq; scripta. Augusti la. Tolera nus Romanus Generalis sub Io. vigesimotertio in Theologiam etiā scripsit. Dionysius e Burgo nus. Aug. Ro. quog; tropologicum sensum. Gabriel Spoletinus item nonnulla. Inter Cardinales viri doct̄issimi: duo: Nicolaus Fabrianensis: & Alexander e Saxoferrato Generalis a Pio. II. in patrum collegium cooprat⁹: cuius sepulcrum Romā in æde Augustini cernit̄. His omnib⁹ adficiendus Marianus Nicola⁹ Fa brianensis: Alex. Cardī nales. Marianus. Carmelitæ: Albertus patriarcha. Thomas. S. Albertus Seruorum ordo. Brigida germana. Brigida vit go scota. Iesuati. Io. Colum binus. Romulus Florentin⁹. Io. e tosigna co. Celestini. Canonici reg. S. Geor gii. manus & Iacobus Toletanus hoc fere tempore fuere: plurimaq; sunt ex vtroq; scripta. Augusti nus Romanus Generalis sub Io. vigesimotertio in Theologiam etiā scripsit. Dionysius e Burgo nus. Aug. Ro. quog; tropologicum sensum. Gabriel Spoletinus item nonnulla. Inter Cardinales viri doct̄issimi: duo: Nicolaus Fabrianensis: & Alexander e Saxoferrato Generalis a Pio. II. in patrum collegium cooprat⁹: cuius sepulcrum Romā in æde Augustini cernit̄. His omnib⁹ adficiendus Marianus Nicola⁹ Fa brianensis: Alex. Cardī nales. Marianus. Carmelitæ: Albertus patriarcha. Thomas. S. Albertus Seruorum ordo. Brigida germana. Brigida vit go scota. Iesuati. Io. Colum binus. Romulus Florentin⁹. Io. e tosigna co. Celestini. Canonici reg. S. Geor gii. manus & Iacobus Toletanus hoc fere tempore fuere: plurimaq; sunt ex vtroq; scripta. Augusti nus Romanus Generalis sub Io. vigesimotertio in Theologiam etiā scripsit. Dionysius e Burgo nus. Aug. Ro. quog; tropologicum sensum. Gabriel Spoletinus item nonnulla. Inter Cardinales viri doct̄issimi: duo: Nicolaus Fabrianensis: & Alexander e Saxoferrato Generalis a Pio. II. in patrum collegium cooprat⁹: cuius sepulcrum Romā in æde Augustini cernit̄. His omnib⁹ adficiendus Marianus Nicola⁹ Fa brianensis: Alex. Cardī nales. Marianus. Carmelitæ: Albertus patriarcha. Thomas. S. Albertus Seruorum ordo. Brigida germana. Brigida vit go scota. Iesuati. Io. Colum binus. Romulus Florentin⁹. Io. e tosigna co. Celestini. Canonici reg. S. Geor gii. manus & Iacobus Toletanus hoc fere tempore fuere: plurimaq; sunt ex vtroq; scripta. Augusti nus Romanus Generalis sub Io. vigesimotertio in Theologiam etiā scripsit. Dionysius e Burgo nus. Aug. Ro. quog; tropologicum sensum. Gabriel Spoletinus item nonnulla. Inter Cardinales viri doct̄issimi: duo: Nicolaus Fabrianensis: & Alexander e Saxoferrato Generalis a Pio. II. in patrum collegium cooprat⁹: cuius sepulcrum Romā in æde Augustini cernit̄. His omnib⁹ adficiendus Marianus Nicola⁹ Fa brianensis: Alex. Cardī nales. Marianus. Carmelitæ: Albertus patriarcha. Thomas. S. Albertus Seruorum ordo. Brigida germana. Brigida vit go scota. Iesuati. Io. Colum binus. Romulus Florentin⁹. Io. e tosigna co. Celestini. Canonici reg. S. Geor gii.

Montis Oliueti. Marinus etiam Quirinus; Mafeus Contarenus Patriarcha Venetiarum; Veneti omnes patricii inter hos ob vite sanctitatem proceres nominant. Hi tñ authorari non sunt neq; profitent. Mōtoliuetenses in illa pestilenti trium pontificum discordia inopia sumpserunt Anno. M. CCCCVII. Hi Senenses primum fuere: quorū princeps Bernardus e Ptolemeorū familia: qui tēporum prurabationes perosi in pximū Senē collem sese receperunt: eum de noīe illius Hierosolymitani dominicis vestigiis frequētari appellātes: sub ordine Benedicti: Gregorio. xiii. probante. **Eremita Hieronymi** ronymi sub Augustini ritu non quidem authorem Hieronymum: sed Redonē quēdam Mōtigranelli Comitē optimū virū apud Fefulas habuere: Gregorio. xiii. probante. Verum a Lupo Hispalēsi eiusdem ordinis generali postea Eugenii. iiii. auctoritate interpolati: denuoq; instituti amictu quē hodie gestāt. Huius Lupi sepulcrum visitur in Auētino in eadē Sancti Alexii vbi cœnobium eorum. **Eremita Honophri.** S. Honophri in vrbe minime profitentur: exordiū apud Vrbinum ab hīc annis fere centum habuere ex quodam Petro Pisano cuius corpus Venetiis contegitur.

Ordines Militares: ac primum. S. Io.

Is ordines adiciā militares: ac primum qui Hierosolymis cœperūt. Fuere autē tres. S. Ioānis Baptistæ: Templariorū: & S. Marię Teutonicorū. Ioānes Hircanus Maccabæorū vnus: prim⁹ Xenodocheū pauperū dicit Hierosolymis cōstituisse: quo recepta a barbaris ciuitate subuerso: Sultanus Aegypti qui eā tenebat: quartam vrbis partē Syris christianis sub annuo tributo incolēdā cōcessit. Latini quoq; ab eo impetrauerunt: vt & ipsi qrit⁹ Syriacos aut gręcos nō sequerēt: iuxta sepulcrum habitare ea ratione possent: vbi & cœnobiū diuę genitrici cō

Milites. S. Ioannis.

struxere: qđ de Latina vulgo appellabāt: cui Abbas p̄erat. Huius erat in primis officium hospites excipere latinos. Eodē exemplo breui post tpe alterū virginum cœnobiū diuę Magdalene iuxta dedicauerunt: qđ item foeminas exciperet. Confluentem igitur peregrinorū cateruā cū loci nō caperet angustia: Xenodocheū p̄petiā cōstituerūt: qđ diuo Io. Bap. dedicauerunt: admoniti Zacharię p̄ris mēoria: q in eo loco sepe ad meditādū cōuenerat. Habeo tñ authorē: q dicat nō Baptistæ sed Io. Eleemosynario dicatū fuisse. Is Patriarcha fuit Alexadrinus: gñe Cypri: sub Phoca Imp. gob eleemosynas frequētes: & in pauperes misericordiā: tali noīe dignat⁹ fuit. Nam & pauperes: dños suos appellare solebat. Et qñ locus ab initio redditu carebat: partim e fructib⁹ vtriusq; cœnobiū: partim ex ere collato victitabāt. Quidā postea Gerard⁹ q diu Xenodocheū id administrauerat: eū aliquot focis amictū ac ritū qb⁹ nūc degūt sibi pri⁹ adsumpsit: pari⁹ exēplo Agnes q cœnobiū virginū p̄erat p̄fessa est. Res deīn p̄ Patriarchā & p̄tificem p̄bata: breui tpe adeo coaluit: vt opes deīn maximas principū liberalitate adsequerent. Creatus mox Ramundus primus magister q ceteris p̄fessit: & Rhod⁹ insula a Gotfredo rege primo q ciuitatē eo tpe vna cū ceteris ex barbaris receperat eis cōcessa: quā in hodiernū vsq; diē magna virtute defensauerunt. Ordinis cēsent Augustini: orationē dominicā certo numero repetitā p̄ canonicis p̄ntiant horis. At his mores quoq; postea labefactati: cōtra quos diuus Bernard⁹ inuehit: vt nimio in apparatus ac expeditionibus luxu vtentes: profecto ignorās qđ ad hoc eū eorū plariq; facturi essent: quū non

Templarii.

in armis: sed in otio interq; scorta & epulas huiuscemodi luxuria sit. Templariorum authores IX. viri extiterunt: quorū princeps Hugo de Paganis & Gaufridus de. S. Alexandro. Hi primū sese: probante ac p̄sente Patriarcha: vouerūt peregrinos sepulcrum adeuntes contra grassatores armis tueri: tum pro religione pugnare. A rege quoq; & templi Abbate impetrauerunt: vt i parte ad diem ipsius templi eis habitare liceret: vnde nomen sunt auspicati. Amictus ab initio nullū discrimen: Christianorum & p̄sertim patriarchę tantū misericordiā victitantes. In qua quidē abstinentia. IX. annis perseuerantes fuere: donec anno. M. CXXII. Honorii pon. ac Stephani patriarchę auctoritate formula ordinis constituta: albus amictus tm̄ adsignatus. Inde Eugenii tēporibus rubra crux addita. Resq; adeo creuit: vt & christianorū collationib⁹ facultates maximas & oppida q̄ plurima possiderent: creato magistratu cui obtemperarent: certāq; pecunię summā Hierosolymas quotannis pro tuendis peregrinis mitterēt. Sed ex bonis initiis pessima exempla subsecuta: quippe qui eo paulatim impudiciā peruenissent: vt noua excitata secta: libidinem i mares publice confectarentur: simulacro etiā cui sacrificarent constituto: Cineres hominis fortis in bello extincti potarent: audaciores eo pacto fieri existimantes: aliāq; nefanda inter eos p̄trata. Quapropter Anno. M. CCCXII. a Clemente. V. hic ordo sublat⁹: eorumq; bona ex magna parte. S. Ioannis militibus tradita. Teutonicorum paulopost subsecuta religio ex vtriusq; priorum mixta: quippe qui hospitio excipiunt: & quum opus / pro fide armis decertant: inicitum

Teutonicis S. Marię.

fecit: vir Teutonic⁹: q post Hierosolymas receptas vna cū plurimis gēris suę de exercitu christiano: in eo loco remanserat: vxorēq; ac facultates habebat: motus suorū popularium sepulcrum adeuntū / misericordiā: qui neq; linguam nossent: neq; diuersorū haberēt: domū suam Xenodocheū constituit: addito mox Patriarchę auctoritate / diuę genitricis sacello: cui paulatim turba ingens sese curandis egrotis dicauit: Nec solū e plebe: sed pleriq; nobiles magniq; viri: q sumpto demū candido amictu cū atra cruce: in hęc quā hodie cernimus potētiā atq; frequētiā venire. Nec nisi e suo genere admittunt: barbāq; nutriūt. Hi demū deperditis Hierosolymis vna oēs patriā antiquā repetiere: eumq; locū quē nūc Pruteniā vocāt pulsos infidelib⁹ occupauerunt: vt in Germania narraui. In Hispania quoq; ordines huiuscemodi plures. Milites primū. S. Iacobi de Spata ord. S. Augustini. In quo magister prim⁹ Petrus Fernandi sub Alexandro. III. pon. qui rem pbauit: cui⁹ vectigal annuū. CL. aureorū milia: regum Hispanię munere cōcessa. Milites itē de Calatraue ordinis Cisterciensis Anno. M. cxx. a Sāctio rege instituti in regione Tolerana: a loco & prouincia Calatraue nuncupatis: vbi cœnobiū templarioꝝ fuerat: q quū Sarracenis minime resistere valerent: nouis his militibus cedere sunt iussi: nigrum amictū cū rubra cruce gestantibus: quorum magister non minus aureorū. XL. miliū reddit⁹ habet. Milites Iesu Christi in Lusitania anno. M. cccxvi. apud Tomarium oppidū nulli⁹ dioceseos sub Dionysio rege per Io. XXII. qbus & bona item templarioꝝ in Lusitania cuncta concessa fuere: tantum vt essent qui proximorum Sarracenoꝝ irruptionibus resisterēt. Crucē gestant rubrā in atro amictu: ord. Cister. sub magistro cuius vectigal centū aureorū milia. In eodē regno eiusdēq; ord. Milites cū cruce tamen viridi apud Auisiū oppidū: quorū caput in regno Castellę apud Alcantarā oppidū iuxta Tagū Cœnobiū amplissimū visit. In Aragoniæ regno duo militū ordines: primus. S. Marię de redēptione captiuorū seu de mercede: cuius author fuit Iacobus ille qui Baleares insulas subegit: anno. M. CCXII. Gregorio. IX. pbante. Amictū gerūt albū cū atra cruce: quorum officium captiuos redimere. Inter hos sanctitate clarī Ramundus Nonat Hispanus Cardinalis. Petr⁹ Armingol Cathelanus. Alphonfus Hispalensis. Religionis caput Barcinone. Alter ordo Montesię dicitur: qui locus est in regno Valentię: cum rubra cruce: ab eodem rege ac eodem fere tempore excitatus: ordinis Cisterciensis: sub magistro & militia de Calatraue. Ordo. S. Sepulcri diu etiā stetit cum rubra ac gemina cruce: cuius caput Perusii: nuper vero ab Innocentio. VIII. militia S. Io. agglutinat⁹ iam pene interiit. SVNT ITEM hodie qui arduum sunt aggressi propositū: vt Franciscus natione Siculus annis ab hinc fere. XXX. ordinem instituit minimorum Iesu Marię: Francisci humilitatem & decreta simul cum amictu æmulatus: sed aliquantulum durius a carnibus & coctis cibariis abstinent. Is enim nunc viuit in Gallia in hominum magna dignatione: multis iam cœnobiis constitutis. Sunt & qui asperius vitam cœptauerunt eodem fere tēpore: crasso & ignobili lino tantum corpora contecti: capite ac pedibus nudis: vt recte Linonchleni appellari queant: sicuti de quibusdam Indię populis traditur: nullo tamen auctoramento: aut certa vitę formula vagantes. Author eorum Iacobus homo Cremonensis nunc agere fertur in Pannonia.

Milites sancti Iacobi Calatraue.

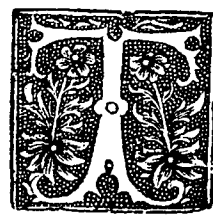
Milites Iesu Christi.

Milites Alcantare. De redemptione captiuorum.

Montesię milites. S. Sepulcri.

Ordo minimorum.

De his qui reliquis in artibus claruerunt.

Theologorū Philosophorumq; turba cū ipsis ordinib⁹ repetita: nūc recētiore q nomē aliqđ adsecuti sunt: primū in artib⁹ quas gręci κύκλικα. i. circulares vocāt: videlicet Grammatica Poetica Rhetorica: cum Mathematicarū & phiā studiis. Qui nec admodū pauci: nec oīno despiciēdi sunt. Nā ex illo quo literatot barbarorum procellis ab Italia mīgrauerunt: nulla gens prior q̄ Florētina hūc Aufonię honorē restituit: si a Claudiano Poeta inicitū faciam⁹: post quē tēlīrariā rursus ob Philosophorū Theologorūq; nforū negligentia q̄ hęc minime cura uerūt / interpolatā: Dātes primū pauloq; post Petrarcha in lucē reuocauerūt. Ab his igit de cet exordiri. Dantes poeta Florētinus e gente Alepheria / Durantes ab initio vocat⁹: intercisio de inde: vt sit in pueris: vocabulo. Nat⁹ anno. M. cclxv. liberalibus artibus in patria legitime eruditus: poetica deditus ab ipsa pueritia fuit. Amauit in adolescētia Beatricę: cui carmina multadicauit: maiora deīn secutus studia: op⁹ egregiū qđ nūc extat latinis plane carminib⁹ inchoauit. Cuius sitū. Vltima regna canā. qđ minime vena succedēte ad vernaculū deflexit sermonē i quo facile princeps emicuit. Pulsus exinde Florentia cū reliquis Albis ad Maruellum Malepinam Marchionē primo confugit: deinde ad Canēgradē Veronę principē: quem etiam in auxiliū partium suarū contra Florentinos dimicare compulit: quumq; apud eum ab initio in honore effecti

Dantes.

paulopost ob lingua licentiam contraxit offensam. Post itaq; annos quatuor cum frustra reditū in patriā tēasset: etiā Hēricum, VI. ad Florētiē obsidionē ducēdo: spe omni amissa Rauēnā profectus est ad Guidonē Polentanū eius vr̄bis principē: apud quē in magna itē dignatione fuit: oriturq; quale oprauerat nactus: opus suum absoluit. Accidit ea tēpeltate: bellū vt Veneti Guidonē mouerent. Dantes igitur orator missus de pace: minime ab eis acceptus aut auditus est. Reuertēs itaq; Rauēnam rebus infectis paulopost morbo cōtracto vti existimatur ex animi dolore extinctus est: anno ætatis. LVI. Scripsit præter hæc opusculū de Mornachia: vbi ei⁹ fuit opinioq; imperiū ab ecclesia minime depēderet. Cuius rei gratia tanq̄ hereticus post eius exitū damnat⁹ est: cō aliorū: tū Bartoli iuris periti sententiā sup lege prima. c. præfules lib. digestorum de inquirēdis reis. Frācisus patre Petrarcha quem ipse postea Petrarchā appellauit: nat⁹ est anno. M. CCCIII. apud Ancisam Vicū agri Florentini. Inde puer infans a patre partiū factiōe pulso: Arretiu duc⁹ est: vbi vna cum etate literis & virtute adoleuit: studio maxie poetice a natura deditus. Desperato in patriā reditu Auenionē se contulit: vbi forte per sacrā. VI. feriam visam puellā Auretam in tēplo adamauit: Laureę noie adoprato cōparatoq; paruo domicilio in valle amena suos amores rhythmis solabat. Cōposuit itē Aphricani gesta versu heroico & æglogas. xii. Libros quoq; VII. Inuectiuarum in medicū quēdā. De vita solitaria. De remedio vtriusq; fortunę. Hinc profectus Neapolim ad Robertum regem apud eum magno in honore fuit: inde Romam venit: ac in Capitolio ingēri populi adplausu laureatus est. Mortuo post rege trās padū contendens: Mediolani apud Io. Præsulē Vicecomitē aliquot annos vixit. Demū Paduā petens a Francisco Carrariensi eius ciuitatis principe: comiter exceprus est: Cuius ope subleuatus factusq; canonicus Paduan⁹: otio literato se penitus tradidit: villam sibi cōparās apd Arquatā in agro Paduano: vbi postremo excessit anno etatis. lxxvi. Eodem fere tpe Barlaam Calaber qdam. S. Basilii monachus vtrāq; lingua eruditus: multa quæ ad has pertinet disciplinas vno volumine coegit. Quentimitatus Paul⁹ Perusinus iuris perit⁹ ei⁹ discipulus pfect⁹ Bibliothecæ Roberti Siciliæ regis: cum plane literat⁹ esset: multa & ipse collectanea reliq; quæ præsertim ad physiologiā aut tropologiā fabularum poeticarum pertinerent. Post hos Coluti⁹ Pierius e Strignano Vico agri Florentini e familia Saluatorum Bononiæ diuagitaui: quo pater olim Florentinorum discordia pulsus: apud hospitē se receperat. Profecit in artibus liberalib⁹ adeo: vt Poeta & Orator ea tēpeltate nobilis haberetur. Accersitus deinde a Florētinis scriba reip. in eomunere decessit. Quædā & ipse edidit vt illius temporis nō vsq; quaq; inepta. Ioannes Galeatus dicere solebat: plus ei Coluti⁹ epistolas officere q̄ Florentinorū (quibus tunc erat hostis) equites mille. Ioannes Bocati⁹ e Cerraldo Genealogiā deorū scripsit: de fluminib⁹ & mōtib⁹: præterea fabulas: pluraq; alia vernaculo sermone. Decessit anno ætatis. LXII. Salutis. M. ccclxxv. His successit Ioannes Rauēnas q Venetiis pcepit: primus omnium qui ea tempestate post longa tpa ludū in Italia aperiret: vñ tanq̄ ex equo Troiano viri præstantes plurimi prodierūt qui postea scholis ac literis oīa refererūt. Hos ita iam latinis legitime literis imbutos Hemanuel Chrysoloras Schola rursus excepit: qui præceptor græcę disciplinæ Byzanti⁹ genere sub Bonifacio. IX. in Italiam venerat: primūq; Venetiis: deinde Florentię docuit: postremo in cōciliū Cōstātiense & ipse pfectus in eodem loco extinctus est: ac a Poggio eius discipulo in funere laudatus. Ex eius itē ludo Leonardus Arretinus: quem Andronic⁹ noster verum & fidelissimū græcorū librorū interpretem solebat appellare. Ceteros aut magis Paraphrastas. Admodū iuuenis ab Innocētio. VII. adcerfit⁹ eius breuium Magister fuit: deinde Florentinorum scriba. Præter libros cōuersos: Historiā edidit Florentinam & Gothorū bellum ex Procopio sumptū. præterea græce libellū de rep. Florentinorum: vt viri latini non admodū inegantem. Decessit Florentię etatis anno. LXXIII. Salutis. M. ccccxlvi. peculio locuplete relicto & absq; liberis cum vxorē nunq̄ duxisset: vnico auaritiæ vitio tantū obnoxius. Varinus Veronensis Ferrarię pcepit: literis ac stilo dicendi Leonardo inferior: diligentia tamen & labore infinito. A discipulis quos domi alebat: & contubernii: & disciplinę mercedē exigebat. Inter quos fuit frater meus Ioānes Baptista pccis adolescēs ingenii: cui si deus dedisset maiores in luce moras: poterat & ipse forte lumē aliqd̄ literis adferre. Fuit & Vngheret⁹ cognominat⁹ vit Pānonius: postea Præsul Quinqueecclesiensis: qui græce latineq; siue carminā siue prosam scripsit: vt non barbarus: sed Romanus legitime imbutus videret. Filius itē discipulusq; eius Baptista Grammaticus & ipse qui scholæ successit. Ioannes Maneatus: & Andreas Foccus: ambo Florentini: inter illius temporis eloquentes: & ex eadem Chrysoloræ Schola commemorati. Guasparinus Bergomas a Philippo Vicecomite adcerfitus Mediolani ludum aperuit. Is libros Ciceronis de oratore primus reperit ac perlegit: cum flagitiosa ac pene incognita litera scripti

essent. In Quintiliano quoq; tūc inuēto semilacero emendādo: multā cū adhibuisset operā: Quis Victorinus tūc integer & ex oi pre incolumis rept⁹ est. Victorin⁹ Fertin⁹ Mantuæ Gōzagas iuuenes eru- Victorinus Fertinus. Carolus & Ioānes Arretini nobilia tps illius ingenia: quorū alter scriba Florentinoz Leo- Carolus & Io. Arretini nardo successit. Alter Ioānes cognomēto Tortelli⁹ Romanę ecclesię Subdiaconus apud Eugeni- Petrus Paulus Vergerius Iustinopolitanus: iurisconsultorum suo tempore eloquentissimus: siue maus dicere elo- quentium iurisconsultissimus: simul & philosophus fuit. Apd principes Carrariēses Paduæ in- lus Vergari- magna fuit dignatione: de quo in eius patriā supra mentionem feci. Mafcus Vegius patriā Lau- denis Martini. v. Datarius fuit. Aeneidī virgilianę librū. xiii. addidit: scripsitq; Encomiū in Mo- nicam Augustini matrē: quā magnope colebat: suaq; impēla ex Ostiensis oppido in vr̄bem trāsfe- rendā curauit: in facellū qd̄ nunc cernit ab eo cōstructū. Leonard⁹ Iustinianus: cuius familiæ feli- citas eadē q̄ olim & Curiōib⁹ cōrigit: vt tres in ea celebrati noīs eēt oratores: duo Leonardi Au- & Nepos & Bernard⁹ fili⁹ vltimi. Laurentiū itē Iustinianū ex eadē domo Patriarchā Venetiā in ordine Cęlestinorum dixi. Frācisus Barbarus Venet⁹ e schola Chrysolorę vtrāq; lingua eru- ditus: scripsit de re vxoria libellū: orones quoq; & ep̄las nonnullas. Dū Brixię p̄tor esset: eā vr̄bem a maxia Philippi ducis obsidione: magna cū laude liberauit. Hic postremo senescēs vti ab Hermo- lao eius necessario accepi: literarū græcarum quas pbe tenebat erat oīno oblit⁹. Omnebonus Vi- centinus ex eadem pdiit & ipse schola. Cōmētarios nō ineruditos Cicerōis de oratore cōposuit. Gregori⁹ Tifernas græcis valde elaborauit vtilisq; fuit: discipulūq; in ea facultate non admodum noie inferiorē reliq; Liliū Tifernatē q̄ Philonē iudeū cōuertit: q̄ q̄ is Cōstātinopoli moratus est: nec ei defuit rerū oīm in ingenii lēritudine cognitio. Antonius Panormita Alphoni Aragōis Si- cilia regis Mag⁹ ep̄larū fuit: eiusq; dicta factaq; memorabilia cōscripsit. Ioānes Aurispa Secreta- rius Ap̄licus sub Eugenio iter eruditus nō admodū ignobilis ea tēpeltate. Patriciū quoq; Senen- sis: q̄ in factiōe ciuitatis securi p̄cussus fuit: magnope cōmēdat⁹ oīo simul & eruditio. Petrus can- didus Nicolai. v. Mag⁹ Breuiū fuit: posteritati magis cognit⁹ ob cōuersum Appianū Alexandri- nū: q̄ suo sęculo. Blodus Florētini⁹: Romę vixit sub Nicolao. v. q̄ q̄ nō admodū cultus: non par- uum recētiori historię: q̄ collapla vix p̄ nota scriptorū negligētia obscuritateq; fuerat: adtulit ad iumentum. Magnaq; p̄pterea laudē diligētia adsecut⁹: eoq; maiorē q; Pius Pon. ei⁹ op⁹ epitoma re fuerit dignat⁹. Poggi⁹ Florentin⁹ e Terranoua oriundus oppido agri Arretini: mira & natu- rali faciūdia: p̄sertim i accusatiōib⁹ & inuectiuis: q̄s plures tū in Philephū potissime scripsit. Edi- dit & ep̄las. De varietate fortunę. Historiā Florentinā. Cōuertit Diodorū Siculū ac Xenophōris p̄diā. Fuit in cōcilio Cōstātiēsi quorū tpe & Quintilianū & Asco. Pēdianū dē repisse. postremo scri- ba reip. Florētine ducta nobili vxore supstitibusq; liberis decessit. Frācis⁹ Phileph⁹ ei⁹ emulus: genere Picēs: patria Tollētinas ad oē gen⁹ scripti sese adcomodauit: ac vt de Vinicio dixit Au- gustus ingenū in nūerato habebat. Græca/Latina/Lyrica/heroica/plam orationē ex tpe dictabat. Idcirco Frācis⁹ Sfortię gratissim⁹ Mediolāi p̄tebat. Stilū ei⁹ Sfortias op⁹ heroici Carminis ma- nifestat: qd̄ nō tā laudant qui legūt: q̄ admirant q̄ sciūt q̄ id celeritate ac facilitate absoluerit. Fili- um reliquit Mariū Philephū: & ipsum grāmaticū vehemētis ingenii. Decessit Mantuæ vbi a Fe- derico Gonzaga salario fuerat ad docēdū inuitatus. Ioannes Simoneta natione Calaber: Gestis Francisci Sfortiæ volumen dicauit. Laurentius Valla primus fere nostro sęculo qui orationē La- tinam nulla obseruatione fluētē in cōpedes quasi redegerit ac in neruos obseruationis antiquæ constrinxerit: edito super hoc elegātiarū libro: qui quīs in quibusdam refelli potest: modū tamē posteris ostendit: viamq; studiosis munit: vt aliquid ipsi diligentius in copia præsertim librorū postea reperta inueniant. Quintiliani in primis admirator simul & imitator: Maledicus aliogn in omnes. Cōtra ipsam demū religionem latrauit: scriptis quoq; probare conatus nullum ius si- ue munus Impii Pontifici concessum. Ex quo defuncto non defuit qui distichū huiuscemodī ia- ctaret. Ohe vt Valla filer: solitus q̄ parcere nulli est. Si queris qd̄ agat: nunc quoq; mordet humū. HIS GRÆGORVM manus adicienda qui sæculum nostrum clarius reddidere. Quorum princeps BESSARIO Græcus homo ac monachus. S. Basilii ob Doctinam ab Eugenio. III. Nicenus Cardinalis vna cū Isidoro Cardinale Ruteno creat⁹: apud Ap̄los habitauit: cuius do- mus officina liberaliū artū fuit donec vixit: doctissimos semp viros aluit atq; fouit. Theodorū Andronicū: Domitiū Cattum Sipontinū: ipse vero semp literis versabat. Ad phiā Theologiæ: q̄ scientiam: eloquentiæ studia: maximum quidem ornamentum adiecerat. Platonem in pri- mis obseruabat. In cuius defensionem commentar os edidit contra Trapezuntium peripate-

Franciscus Petrarcha.

Barlaam Calaber. Paulus Perusinus. Colutus Pierius.

Io. Bocati⁹.

Io. Rauēnas. Hemanuel Chrysoloras. Leonardus Arretinus.

Varin⁹ Veronensis. Io. Bap. Volaterranus. Vnghere. Baptista Varini. Io. Maneatus. Andreas Foccus. Guasparinus Bergomas.

Bessario Cardinalis.

ticū. Senatus ac patrię linguę columē fuit; postremo initio Xysti pontificat⁹ dū sponte legatus in Galliam ad cōponendam Ludouici regis & Caroli Burgūdi pacē tanq̄ extremū deo mun⁹ ob laturus proficiscit; alteri suspectus parti rebus infectis reuertitur. In itinere Rauennę labore fessus animiq; dolore pessundat⁹ cōtracto morbo decessit; in urbem deinde relatus ac magnifice p̄sente Pontifice qđ antea nulli contigerat funeratus in aede Apostolorū hoc disticho sepultus est. τὸ ὄνομα τὸ βίωμα τὸ ἔργον ἄριστον ἔμαθ' ἐν μακρῇ φρονήσει. πρὸς θεὸν ἀθάνατον. Georgius Gemisto vir etiā græcus ac maxie Platonice; vt qđ defensionē eius ediderit; p̄fitebat in Gręcia; ac eius natiōis hoies tm̄ docuit; inter quos fuit Bessario supradict⁹; cuius ad illū extant ep̄le plurimę. In die semel tm̄ vescebat; studiosissimus omnium. Georgius Trapezūti⁹ patria venit e Ponto Romā Eugenio sedere; piparetic⁹ & ipse vir; labore adfido circa disciplinas ois; vtriusq; linguę interpret eruditissimus. Scripsit de Rhetorica; vertit magnū Ptolemei opus qđ Almagestū vocant; quare a Nicolao, v. apl̄icus scriba factus fuerat ob literas; publicoq; salario profitebat. quem ego senem puer docentem audiui. In extrema senectute oblit⁹ erat omnino literarum; solusq; vrbem baculo nixus incedere malebat. Decessit prole sup̄stite. Theodorus Gaza patria Thessalonicensis vtroq; eloquio & ipse clarissimus. Nam & in eloquētię phięq; ac medicinę studiis hui⁹ facile scęculi princeps habebat; emulus omnino Trapezūti. Cōuertit in latinū sermonē Theophrastum de plantis; & Aristotelis libros de aialibus; & problematū. p̄terea libros Ciceronis de senectute & amicitia in gręcā elegātissime linguā. Huius igitur virtuti nequaq; par fortuna fuit. Nā vrbis Roma q̄tū antiq̄ hominū extulit ingenia & virtutes; tanto postea ob posterorū qđ in ea dominantē luxuriam atq; desidīa cōtēnit. Viros quoq; multos ego sape memini & lris & morib⁹ claros magna huc expectatione venisse; paulopost fame coactos discedere. Igit̄ Theodorus compulsus & ipse ob inopiā vrbē deserere; in Apuliā se cōtulit; vbi paucis post annis iam senex excessit sine liberis cum esset Sacerdos. Ex discipulis reliquit Demetrium; qui hodie p̄cipit Mediolani magna nois ac famę celebritate. Ioannes itē Venet⁹ ex ip̄i⁹ pdiit schola; qui humilis admodum receptus in cōtubernium Cardinalis, S. Marci; mox in Innocēti dignationē veniēs opib⁹ est auct⁹ simul & bibliothecę vaticanę adhibet⁹. Laborabat ex podagra; excessit fere sexagenarius; eius bona cū libris quos tātope seruabat vulgo post mortē direpta; qđ iusto factum iudicio putant; cum ex tot diuitiis nulli mortalī nec fratribus benigne quicq; fecerit. Ea p̄terea linguę fuit licētia; vt vnus omnium omnino laudib⁹ obtrectaret. Doctrina aliogn & ingenio summis hoc tpe viris conferri poterat. Andronicus itē Thessalonicensis p̄ceptor in gręcā disciplina secundū Theodorū habebat; forte & lingua patria superior. Nā vn⁹ omnes eius sermonis authores euoluerat ac sciētiam quā cyclicā vocāt; p̄terea Aristotelicā oēm disciplinā p̄be tenebat. Romę apud Nicenū viuebat; p̄fitebatq; nō pari qđē virtuti emolumēto. Quapropter sicuti pleriq; alii eius generis coactus est egestate vrbem deserere; Florentiamq; se conferre; vbi magno discipulorum cōcursu inter quos Politianus fuit; aliquot annos professus; demum in Galliā comatā penetrauit; dum ibi maiora sperat emolumenta; vbi paruo post tpe cū esset iā magnopere senex; morbo extinctus est. Fuit alioquin pnuntiatione ineptus; & qui p̄ter studiū literarum nihil omnino rerum gereret. Argyropolus patria Constātinopolitanus Florētię diu p̄fessus plurimos docuit; inter quos Donatū Acciaiolū. Deinde Romę publico salario; vbi paulopost obiit relicto filio Isacio nobilissimo. Aliquot Aristotelis libros cōuertit magis elegāter qđ fideliter; cū in hoc philosopho haud aliter qđ in sacris libris verbum verbo reddere oporteat. Cōstantin⁹ itē patria Constantino politanus Messanę docuit; vbi iam senex proximis annis extinctus est. Paruum grammaticę gręcę opusculum edidit quam in primis profitebatur; magnęq; scholę par admodū fuit; ac Siculis magnopere satiffecit. Sophianū vero qui Romę p̄cipiebat; simul & Georgium Alexandrum p̄sulem Gretensem; qui nuper etiam in vrbē docuit; inter p̄ceptores ponam gręcę discipline; qđ latinā parū attigerint; nec cū supradictis vel in patria lingua conferendi; moribus alioquin humanissimis; vitęq; p̄bitate quę vna maxima est laus; forte superiores. Ad latinos nūc veniā; ac prius Nicolau Perottū e Saxoferrato Sipōtinum P̄sulem. Hic Niceno cōtubernalis; ab eoq; ob ingenium & honoribus & diuitiis auct⁹ vertit Polybiti historīa iussu Nicolai. V. edidit & p̄cepta grāmaticę qđ vtunt̄ pueri; ac Cornucopię; diligētissimus vocabulorū p̄scrutator; si qđ vndequūq; incognitū audisset; neq; dormire; neq; rerū aliqd gerere solebat; p̄iusq; id iuestigasset. Eodem quoq; tpe in vrbē Pomponius Letus; Procellius; & Chalcidius profitebantur. Pomponius natione Calaber gręcōrū ignarus tantum antiquarium sese factitauerat; ac si qua noia exoleta ac portentosa inuenerat; scholis ostētabat; Iuētutem Romanam erudit; labore aliogn

Georgius Gemisto.

Georgius Trapezūtius.

Theodorus Gaza.

Io. Venet⁹.

Andronic⁹ Thessalonicensis.

Argyropolus.

Constātin⁹.

Sophianus.

Latini. Nicolaus Perottus.

Pomponius Letus.

adfido; noctib⁹ totis vigilabat; libros ip̄emet scriptitādo; simul & disciebat; & p̄ficiēbat. Ex salario & discipulorū mercedibus paruū agellū & domunculā in Quirinali sibi parauerat; vbi sodalitatē literatorū vt ipse appellabat / instituit; in qua vrbis natalē ac Romulū coluit; initū qđē ab olendē fidei. Porcellius poeta Neapolitan⁹; verū ip̄e Roman⁹ dici malebat vbi vixit & extinct⁹ est admodū senex; vir absq; labore aut doctrina; in scholis eadem quotānis fere & lectitabat; & vernacula lingua enarrabat; tm̄ carmina qbus oia referit natura faciebat; nō tā bona qđ facilia & p̄ne extemporalia. Viro tamen huiuscemodi admirator non defuit Federicus Urbini Dux; qđ res suas ab eo cōscribi voluit. Chalcidius gręcōrū non erat ignarus; nec ip̄eritus grāmatic⁹; attamē infans; & absq; genio. Dictionibus in primis inuigilabat; Lexiconq; cōdiderat; qđ obitu ip̄i⁹ supueniente Iouinian⁹ eius discipulus sibi vindicauit. Ioannes Antoni⁹ Cāpan⁹; agro pascēdisq; ouibus ab initio a patre relegatus fuit; natura deinde iuuante; literarū iā p̄uect⁹ tm̄ p̄cepit; vt scholę Perusine diu p̄fuerit; deinde a Pio, ii. p̄sul apud P̄cutinos ex paupere fact⁹; in Cōtubernio Senensis cardinalis fuit. Decessit fere quadragenarius; corpore fuit breui; moribus humanis; gręcōrū oino exp̄s; verū i orationib⁹ facilitate ac extēporalitate parē nō habebat. Scripsit Brachū gesta. Ioannes Andreas p̄sul Aleriensis in librorū locis emēdādis iure laudat. Domiti⁹ Calderi n⁹ patria Veronēsis his oibus statim successit. Acri vir ingenio; primus qđ hoc tpe poetas duriusculos diligentius cōperit enarrare; & in eos cōmētarios edere admodū iuuenis. Quare in p̄cipū virorū dignationem venerat; diuesq; propterea ac apostolicus Secretarius fact⁹. Decessit ex pestilentia natus annos. xxx. Huius ego qđ eram familiaris; vitium vnicum liuoris atq; obtrationis in ois pene doctos non p̄teribo; dignus p̄terea vt de Coelio Quintilian⁹ ait; vita longiore; ac ingenio meliore. Hermolaus Barbarus Francisci Barbari quē supra memorauimus ex fratre nepos; atate & ipse florida Romę decessit ex animi dolore exacerbate; qđ orator a Venetis missus; p̄ter eius auctoritatem senat⁹. Patriarcha Aquileiensis ab Innocēti fuerat creat⁹; ac p̄terea cōtumax & exul. Scripsit Plinianas castigationes; vt ipse inscripsit; opus impar ei⁹ dignitati & vitę instituto; moribus aliogn castissimis. Dictionū in vtraq; lingua curiosissim⁹ fuit; easq; a quouis discere non dedignabat; sapeq; p̄ximos & familiares de aliquo dubio p̄cōtabat. AN GELVS Politian⁹ Andronici discipulus Florētię p̄cipiebat. Medices iuuenes erudit; mihi solebat ep̄stolas cum gręcās tū latinas scribere; sed sermone vernaculo plures; qđ frequēter faciebat occupatus; ne natus aliq; stilo offensus imp̄meditato; p̄iudicatę iā de eo opinionē officeret. Rē adsumperat perutilē si p̄ mortē licuisset; authores vetustate aut negligētia collapsos locis emēdare ac restituere. Decessit Quadragenarius. Georgius Merula patria Alexandrinus ap̄d Vicecomites Mediolani agitabat; quorū historiā sumpserat scribendā; quā minime absoluit morte p̄uētus; rerū tm̄ cognitioni lectioniq; quā p̄culdubio magnā adsecutus fuerat; magis qđ stilo vacauerat. Marcilius Ficinus nō modicā in Platone cōuerso laudē est adsecut⁹. Christophor⁹ Ladin⁹ qđ ingenio supradictis inferior; iuuentuti tm̄ Florētię latina docēdo admodū p̄fuit; nec gręcā penit⁹ ignorauit. Bartholome⁹ Platina Romā cū. F. Gōzaga Cardī. Mantuano venit; deīn dignatus a Xysto Pon. cōtubernalis simul & opibus auct⁹; qđes in Quirinali sibi parauit; vbi & decessit sexagenarius; edita pontificū historia; vulgo iā nota. Vir fuit aliogn grauis & p̄cul a mēdacio; eoq; p̄sertim admiratione dignior; qđ iā p̄uectā etate; ac tirocinio posito qđ totū militiā prius tradiderat; literas didicit. Ioannes Pic⁹ ex Mirādulę oppidi Flaminię principū genere mira ingenii; doctrinęq; fama; iuuenis p̄ximis annis Florētię decessit; nōnullis relictis monumētis; felicior tm̄ si vita cōstantior. Hunc ego Ferrarię cum illac iter cū legato Cardinale Aragonensi haberem; cū Leonardo Nugarolo iam tunc cum esset in rudimentis magna spectantium admiratione puerum differentem; ac Protonotariū ornatu amictū vidi. Paucis dein post annis sp̄reto sacerdotio torquātū; sericatumq; rursus Romę adspexi; vbi ostentata doctrina simul & qbusdā p̄positis haud sane scholę Parisiēsi p̄batis iussu Innoc. Pō. reiect⁹ est; postremo fact⁹ alius (vt ait) vitę fruges si p̄ mortē immaturā licuisset vberes ostentabat. Restant duo ciues Florentini non admodum cōtēndi. Matthæus Palmeri⁹; & Donatus Acciaiolus. Palmeri⁹ ad vltimā puenit senectutem; epitomen temporum reliquit; rerum maxima cognitiōe florebat; quā & etate ac prudentia continuā lectioni adiūctis fuerat adsecutus. Donati stilo nil dulcius opatur; cuius & lenitas & ornatus mores eius suauissimos refert. Prodiit e Schola Argyropoli; Cōuertit ex Plutarcho Annibalē & Demetrium; Cōmentarios quoq; in Aethica Aristotelis edidit; in quo p̄ter literas & vitę castitas; & iustitia laudatur. Decessit in legatione; patrimonio filiis nō amplo ob abstinentiā relicto. Filię vero ob ei⁹ i rēp. merita haud aliter qđ Pauli Aemylii aut Aristidis ere publico

Porcellius poeta.

Chalcidius

Io. Cāpan⁹.

Ioannes Andreas Aleriensis. Domitius Calderin⁹. Hermola⁹ Barbarus.

Politianus.

Georgius Merula. Marcilius Ficinus. Christophorus Ladinus. Platina. Io. Picus.

Matthæus Palmerius Donatus Acciaiolus

In Mathesi nupserunt. **QVI** AVTEM IN Mathesi p̄stiterūt: lōge pauciores. Quorū primū posuerim Guido Bonactū Foroliuensem: cui⁹ etiā extant opa. Sub Martino. iiii. Pon. Is dicit̄ ciuib⁹ suis q̄ r̄tic aduersus pontificē certabāt: horā pugne adsignasse: vñ secuta victōria, qd̄ diuinę p̄videntię nobis incognitę tribuendū. Horoscōpis nāq̄ huiuscemodī nulla certa subest veritas. Memorāt & Petrus de haliaco Aleman⁹ Cardinalis Cameracē. abh̄c annis cētū: cui⁹ i astrologia sunt nō nulli tractat⁹: iter quos de Parallelis. xii. ad quos oēs Ptolemēi Parallelos reducit: multaq̄ ipsius interpolat ac declarat. Ioannes itē Mōteregius homo Germanus: Matthiæ Pannoniæ regi apd̄ quē agebat gratissimus: a quo opibus & honorib⁹ auct⁹ fuit. Edidit Ephemeridas i ductis nouis a suo noiē calculis: cōfutataq̄ Gerardi Cremonēsis Theorica. Composuit epitomē i Ptolemæi magnū op⁹ qd̄ Almagestū vocāt. Adcerit̄ a Sixto. iiii. Pon. ad emēdādū pascale Dionysii Cōputū Romā venit: vbi paulo post excessit. p̄ceptorē habuit Georgiū Briobathū Germanū: egregiū Mathematicū: cui⁹ Theoricę imp̄sē characterib⁹ æneis circūferunt. Ioannes de Sacrobusto itē German⁹ paulo añ in Sphærā cōmentarios edidit. Andalus Genuensis: cui⁹ meminit Bocatius vt p̄ceptoris sui in hac disciplina. Laurētius Miniatēsis: q̄ paucis ante annis i vrbe decessit: non tam p̄fectus Astrolog⁹ q̄ primus ferme q̄ Astrologię bonas artes & eloquētiā studia adiecerat. Prim⁹ igit̄ q̄ hoc tpe anni p̄gnostica cōdere coepisset: quē postea plurimi sunt imitati. IN Geometria & Arithmetica: post veteres illos Cāpanus primus effulxit circa Sal. annum. M. l. Qui Glossemmata in Euclidē fecit: nōnullaq̄ i Astrologia etiā cōposuit. Paul⁹ Florētīn⁹ sub Benedicō. xi. instrumēta etiā sup̄ his factitabat. In musica Guido Arretin⁹: cōpositione manus / vbi notā inspicerentur. In pictura Zorus florentin⁹ anno. M. cccxi. Cuius opera p̄ Italiam extāt plurima: p̄sertim Florentiæ: Romę vero Nauicula Petri fluctuātis in atrio ipsius Basilicę. Petr⁹ e Burgo. S. Sepulchri: q̄ etiā de p̄spectiua picturæ librū cōposuit. Et paulo supra nostrā memoriā Pisanellus pictor simul & fictor. Eius opus pict⁹ paries in eade Lateranensi. Fuit in vmbriis & colorib⁹ diligens. Nra vero etate Hercules Ferrariē: cui⁹ Bononiæ nobilis in sacello pictura. In Pannoniā itē nōnulla quo fuit adcerit⁹. Andreas Mantēga Mantuan⁹ ædes quas Belvedere cognomināt in Vaticano ab Innocētiō. viii. adhibēt⁹ ornauit: miro tenuitatis ope. Floret itē nūc Romę Iacobus Bononiensis q̄ Traiani colūne picturas oīs ordiē delineauit: magna oīm admiratiōe: magno q̄ periculo circū machinis scādēdo. Leonard⁹ Vinci. xii. Ap̄los Mediolani in æde diuę genitricis de gratiis: opus p̄dicatissimū. Petr⁹ Perusinus cōplura & egregia: inter q̄ Romæ Sacellū in Palatio Vaticano a Xysto cōditū: & ab eo depictū: vno tm̄ vitio q̄ vult⁹ aliq̄tulū indifertū in plerisq̄ adspiciunt. Melotius Foroliuensis iconicas imagines p̄ter ceteros pingebat: ei⁹ opus in bibliotheca vaticana Xystus in sella sedens: familiaribus nōnullis domesticis adstantib⁹. Ioannes Bellin⁹ Venet⁹: q̄ aulā curiæ Venetiārū ornauit. Turcis etiā adcerit⁹: dein remissus hoc tpe decessit. Inter Sculptores Donatellus Florentin⁹ oibus facile p̄stat: antiq̄s cōferēd⁹: circa annū. M. ccccl. Cosmi Medicis valde familiaris. ei⁹ opa i gre cōspiciunt diuersis in locis. Hui⁹ etiā eq̄stris statua Capte Melate ducis exercitus Venetorū Paduæ. Antoni⁹ Pollaiolus sepulcrū Xysti. iiii. in gre spectabile fecit: decennio elaboratū. Andreas Cremonē. Pii. ii. Iconicū numismate exp̄ssit In quē est Cāpani epigrāma. Christophor⁹ aut̄ Mantuan⁹ Paulū. ii. Lysippus vero ei⁹ nepos adulescēs Xystū. iiii. Mirūq̄ in ea domo vel foeminas nullo p̄ceptore picturas oīs ab ipsa natura delineare edoctas: cetera etiā fingere solitas fuisse. Sūt etiā hodie q̄ circa marmorea p̄sertim posteris celebrabūt: quorū p̄cipu⁹ Archāgel⁹ Florētīn⁹ cū priorib⁹ certat: eius op⁹ nup̄ i sacello Petronillæ Beata genitrix lesū extinctū in sinu tenēs: Itē q̄ profanū attr̄n op̄sū Bacchi signū i atrio dom⁹ Iacobi Galli Ciuis Ro. Florētīæ vero añ curiā / Dauid statua colosseæ. Gobus quoq̄ Mediolanensis in Basilica Mediolanensi pulcherrimā ostentat artē. **MEDICINAE** insup̄ peritissimi scdm̄ græcorū famā Arabes vñ. In primis Albateni⁹ q̄ in Aristotelē cōmētarios edidit: ac Galeni libros in Arabū vertit sermonē: teste Io. Serapione: q̄ eodē fere tpe fuit anno. M. lxx. scripsitq̄ de simplicibus. Rasis quē & Almāforem vocant: Arabs & ip̄e: qui cūctorū añ se scriptorū cōmētarios ingenti volumine coegit: qd̄ medici cōtinētē vocant: q̄ cūcta cōtineat. Post annos deide lxx. Auicēna emicuit Arabs itē genere: p̄ia Cordubē. e stirpe regia: q̄ p̄ter medicinā: metaphisicā valde qd̄ posteris p̄batā scripsit. Hui⁹ coeui Auerrois Aristotelis Cōmētator & medicus Zour quoq̄ q̄ sapiens cognominatur. Ioannes Mesue Anno. M. clx. de pharmacis soluentib⁹ op⁹ edidit: & alia quędam quę per mortem absoluere non licuit. Ex nostris vero Petr⁹ Aponi⁹ (Aponum enim Vicus est in Paduano) sub Io. xxi. Medicinę suo tpe p̄iceps: in qua & nobile cōposuit opus qd̄ conciliatorē vocāt: vbi veterū p̄cepta medicorū simul cōnectit atq̄ cōciliat: in p̄lo

mata Aristotelis Commentarios edidit. Scripsit rogatus ab Innocētiō. vi. Tadeus Florētīn⁹ tēpora etiam sua illustrauit. Bononiæ docuit ac decessit fere octogenari⁹: cuius tanta fuit nois celebrietas: vt ad curā extra vrbe vocat⁹: nō vilius q̄ aureorū. l. mercede in singulos dies pegrinare tur: vocat⁹q̄ ab Honorio. iiii. cētū statui sibi voluit. Itaq̄ reuersus ab eo iam curato. x. millia repporauit. Huius discipuli Tufianus & Din⁹ de Garbo: ambo Florētīni p̄cellentes. Tufian⁹ cū se nō videret satis fortunatū in curando: relicis oib⁹ ordinē Cartusiensem est p̄fessus. Din⁹ autē sub Io. xxi. Bruni Chirurgi filius fuit: Bononiæ p̄fecit ac docuit. Inuidia nois clari multis infensus Senas se contulit: vbi nup̄ studiū literarū institutū fuerat. Iuuenis admodum coepit scribere in tertiā: & quartā phen Quarti Canonis Auicennę. Deinde iam senior hortante Roberto Siciliæ rege in. iiii. phen primi & secūdi Canonis. Scripsit p̄terea in libros Galeni de malitia cōplexionis: & i librū Hippocratis de natura foetus. Quęstioēs vero nōnullas i medicina: philosophia Theologia. Enarrauit vulgarem cātionē Guidonis de Caualcātib⁹: q̄ de natura & motu amoris venerii tractat: rationib⁹ philosophicis demonstrādo. Decessit Florētīe. sepultus in tēplo ordinis Mi. relicto Thoma filio: q̄ & ip̄e i medicina cōmētarios edidit: vñ hoc sumpsit. Nicola⁹ itē Florētīn⁹ sub Bndicō. xiii. Marsilius Paduan⁹. Iacob⁹ Foroliuensis. Gentilis Fulginas eodē fere saculo claruerunt. Vgo Senensis sub Eugenio. iiii. Ferrariæ i cōcilio fuit: vbi inuitatos ad cōnā græcos atq̄ latinos p̄hos Theologos vt monuit vt i p̄ponerent: eorū se doctrinis oibus respōsurū: ac p̄tes siue Platonis siue Aristotelis defensorū. Gerard⁹ Subloneta (oppidū est em̄ in Cremonēsi) p̄ter medicinā lingua Arabica clar⁹: qua Auicennę libros conuertit. Apollinaris itē Cremonēsis Antoni⁹ Guarneri⁹ Papiensis sub Eugenio. iiii. Sanctus Pisauriensis. Benedic⁹ Nursin⁹ eodē fere tpe: Francisci Sfortiæ familiaris. Ioannes horologius Paduanus cōmētarios fere oēs reliq̄runt Nostra vero etate Valeri⁹ Flacc⁹ Viterbiensis sub Xysto. iiii. cui⁹ erat medicus. Iuuenis admodū decessit in magna hoīm opinione. Nā humilis & ignotus a Niceno cardinale Romā ductus fuerat. Petrus Leo Spoletin⁹ celebri fama a Laurentio Medice ex vrbe ad Pisanā scholā adcerit⁹ illustrior coepit haberi: q̄ doctrinarū oīm magis curiosus ac sobrius iudex q̄ doct⁹ medic⁹ aut fortunatus: qd̄ ille aiaduertēs relicis curis: Romæ quiescere coepit: verū per inconstantia diu nō licuit: sed cū in morbū exitūq̄ simul Laurētii rogat⁹ incidere: omni successu desperato dicit̄ (qd̄ sane plerisq̄ nō credibile) i puteū se p̄cipitasse maneq̄ mortu⁹ inuent⁹. Viuit & Gabriel Veronēsis huius artis decurio: q̄ magno Paduę proficitur. IN **IVRE** Ciuili & p̄o. sola quoq̄ nomē clatura contēti erim⁹. Nā añ Innocētii. iiii. q̄ decretales cōposuit: annis fere cētū: in Iure Ciuili Irneri⁹ siue Guarneri⁹ qd̄ apparuit: primus fere q̄ leges aperuit vt author est Odofred⁹ in ei⁹ cōmētariis. Dein quē Placētīnū appellāt. Bosianus itē & Martin⁹ ambo Cremonēses in ea facultate scripserūt. Post hos Azo Bononiēsis: q̄ testimonio Baldi Perusini maximū legib⁹ attulit lumē Eius discipuli Odofredus Beneueran⁹ & Accursius Florentinus. Hic iam quadragenari⁹ imperrante Federico. ii. coepit Bononiæ huic scientiæ operā dare: adeoq̄ p̄fecit: vt Odofredū p̄cellētē tūc doctorē lōge superaret: postremo sese in solitudinem recipiēs: iuris libros glossemat̄ adnotauit: q̄bus nūc vtunt̄ post Cyprianū antiquū sane enarratorē. Erant Bononię duæ tūc ei⁹ artis factiones: q̄ Bulgariū & q̄ Martinū Gesiā seq̄rent. Quos oīs ip̄e sciētīę fama ad suā scholā cōuertit. Decessit anno vitæ. lxxviii. Salutis. M. cclxxix. Sepultus Bononiæ: apud adē minorū loco celebri: relicto Frācisco Accursio: q̄ & ip̄e doctor insignis: quādā patris addidit scriptis. Bartholome⁹ Brixienensis edidit p̄ter iuris cōmētarios etiā tēporū historiā. Hos secut⁹ Bernard⁹ Cōpostellanus iussu Innocētii. iiii. in decretales quē vocāt apparatū cōscripsit. Hēric⁹ Cardinalis Ostiensis adhortante Alexandro. iiii. in totas decretales. Successere Odofredus alter a superiore q̄ in Iure Ciuili scripsit: & Guido Archidiacon⁹ Bononiēsis & Garfias Hispan⁹ i Decretales. Din⁹ dein Mugellanus post Accursiū emicuit. Qui cū plures annos Bononiæ docuisset: vocat⁹ a Bonifacio viii. componēdo sexto decretaliū libro p̄cipuā impendit operā. Deinde munerib⁹ tm̄ q̄busdā donatus Bononiā redibat: moest⁹ animo q̄ sp̄e honoris maximi ac Cardinalat⁹ qua venerat frustratū se vidisset: in itinere subitum incidit in morbū quo periit. Post hunc vero Iacob⁹ Neapolitanus. Albert⁹ Odofredi auditor. Ricardus Malūbra Cremonensis. Ia. de Arena discipulus: q̄ Cino teste Iura maxie aperuit. Lambert⁹ de Rāponib⁹. Io. Andrea patre Andrea p̄bytero & Matre cōcubina nat⁹: apud Nugelliū agri Florentini oppidum: iuris sciētīa: virtutibusq̄ aliis natalium pudorem contexit. Mam domi apud patrem primo edoctus literarū rudimenta Bononiā am admodum adolescens venit: vbi ob paupertatem p̄dagogū gessit: Scarpectā filiū Mainardi Vbaldini erudiēdo. Cuius sane frētus ope atq̄ amicitia: iuri p̄otifico otiose vacauit: breuiq̄ esse.

cit: vt in ea facultate facile princeps haberet: atq; i eodē loco ānos ppe. xlv. pfteretur: Tāta alio- gn vitæ abſtinentia: vt annos. xx. pelle tect⁹ vrfina citra lecti delitias noctibus cubitaret: frequen- tibus ieiuniis ſuppliciiſq; inuigilās. Iuuenis admodum gloſſemata in Sextū decretaliū librū cō- poſuit: quapropter illa poſtea retractauit interpolauitq;. Deīn in Clementinas: poſtremo i decre- tales: quod opus Nouella inſcribit: in quo veterū ſcripta collegit: ordineq; digeſſit. Addidit quo- q; Guillermi Speculo: q; ſibi ad eius opis pfectionē deeſſe videbant. Exceſſit Bononię anno Sal. M. cccxlvii. Sepultus in æde Dñici: Ludouico Bauaro Imperante. Cinus Piſtorienſis e familia Sinti- baldorum Dini Auditor: Io. Andreę familiaris. Oldradus e Laude pompeia aduocatus conſisto- rialis: Dini etiā diſcipulus: cōſilia ſcripſit. Ioannes Calderin⁹ Bononiensis Io. Andreę diſcipul⁹ i iure Canonico: ſcripſit & cōſilia. Raineri⁹ Foroliuiēſis Bartoli magiſter deceſſit anno. M. ccclviii Federicus Petrucci⁹ Senēſis. Recupertus Miniatenſis. Lap⁹ Caſtillonēſis. BARTOLVS e Saxo ferrato Cini auditor deceſſit Anno Milieſimo. ccclv. ætatis vero. l. Hic pter oēs: iuris ciuiliſ ſciē- tiā maxie illuſtrauit. Franciſc⁹ Tigrini Piſanus: cui⁹ vita ac mores doctrinā ei⁹ maxie ornaueſt Franciſc⁹ de Albergottis Arretin⁹ Bartoli familiaris. BALDVS Peruſinus Bartoli diſcipulus præceptor Gregorii. xi. ante pōſtificationem. Qui & cauſa fuit vt illi longo poſtlimino ex Gallia ad vrbē Romā rediret. Deceſſit Ticini vbi pſitebaſ. Anno. M. ccccxxii. Cuius famā Angel⁹ Peru- ſinus frater eius: & doctrina: & ſcriptis in eadē facultate pene adæquauit. Bartholomæus Salice- tus. M. ccccxvi. ab Alberto Ferrarię pſcipe adcerſitus: vt i nouā in ea ciuitate ſcholā auſpicaret Petrus Ancoranus Bononiensis Baldi auditor: ſcripſit in vtroq; iure: cui⁹ maxie Cōſilia laudā- tur. Petrus de mōte præſul Brixiensis iuris repertoriū appellatū edidit. Antoni⁹ Burriensis do- ctor Bononiensis vir admodū bon⁹: in iure itē pōſtificio Cōſilia cōſcripſit. Frāciſc⁹ Zabarella pa- tria Paduan⁹: cardinalis ac pſul Florentin⁹: in iure itē pōſtificio: in cuius funere Poggius orauit. Raphael Fulgoſius patria Placētīn⁹: & alter Cuman⁹ in iure Ciuili clariffimi. Ioannes Imolēſis q Bononię deceſſit: vbi pſitebaſ: anno. M. ccccxxvi. Ludouicus Pōranus quē Romanū nōnulli ap- pellant: cuius in magna ſunt dignatione cōſilia: Vir ſummī laboris & ſtudiū: tum memoria ſin- gularis: Ceterū ineptus dicit ſuiſſe. Nicolaus Catanienſis Abbas Siculus appellatus in iure pōſ- tificio cōplura. Paulus Caſtrenſis: in iure Ciuili. deceſſit Paduæ vbi pſitebaſ Anno. M. ccccxxvii. Antoni⁹ Roſell⁹ Hetruſcus ſcripſit i iure Ciuili: docuit Paduæ. Benedic⁹ Capra Peruſinus vir admodum facetus docebat in patria. ſcripſit in Decretales & Conſilia. Barbatia Siculus paucis añ annis Bononiæ vbi diu pſeſſus fuerat deceſſit. reliquit & cōſilia. Laurentius Calcaneus Bri- xiēſis: nōnulla nup etiā ſcripſit. Alexāder Imolēſis & Frāciſcus Arretinus ābo ſcripſit excel- lentibus nup relictiſ in memoria poſteritatis viuēt: Franciſcus præter iura ceteras etiā libera- les artes eſt adept⁹: princeps ſeculī huius habebat. Xyſti tpe magna expectatione i hāc Vrbē ve- nit: pauloq; poſt ſpe fruſtrat⁹ remigrauit impari doctrinæ ſapientia vitēq; inſtituto: cū in celiſ- tu vixerit: ac opib⁹ ihauerit: quas cumulatiffimas cognatis demū reliq;. Viuit hodie Bartholo- mæus Sozinus Senenſis: ingentiq; ſalario duæ pſiteſ: Mariani iuris etiā peritiffimi filius: qui aquā fortaffe ſuperioribus famā apud poſteros conſequetur.

R. Volaterrani Cōmentariorū Vrbanoſū Li. XXII.

Ontificū Ro. ſeu tporū eorū hīſtoriā ſcripſere in primis Damafus Pon. Anaſtaſius Bibliothecarius. Paulus Dia- conus Aquileienſis. Guido Rauennas præbyter abhinc Annos Sexcentos. Sigilbert⁹ Monachus vſq; ad ānum. M. cxxxi. Vgo Florianus. Sicardus præſul Cremonen- ſis. Gotfredus Viterbiēſis itē præſul. Vincētius & Mar- tinus Carſulanus ordinis ambo Prædicatorū: Io. xxii. tē- pore. Cui Lādulfus de Columna Canonicus Carnotēſis opus etiā de his dedicauit. Poſt hos Sazomen⁹ præbyter Piſtorienſis longum volumē ab initio mundi. Geruaſi⁹ Riccobald⁹ Ferrariensis vſq; ad ſua tpa Annū. M. CCC Ptolemaus Lucenſis. Antonin⁹ præſul florentin⁹ poſtre- mo Platina. Ex Græciſ aſit Eufebius Cēſariēſis. Sozome- nus Salaminius. Socrates Cōſtantinopolitan⁹ Monach⁹

Qui Iuſtiniani tēporibus rerū Romanarū epitomē fecit. Nouiſſimus Zanoras itē Monach⁹ res orbis ingenti volumie epitomauit. Atq; hortū oīm libri ad nos puenerūt: quos oīs cōgeſſi vt pla-

ne omnia venena ſcriptorū aīaduerteſ liceat. Qui q̄q; vita probi ac venerabiles fuerūt: ita tñ eorū nōnulli inepte atq; illiterate iter ſeq; pugnātia ſcripſere: vt ab aliis fortaffe iter oparios magis q̄ ſcriptores collocentur. Ego vero cūctos laude dignos exiſtimauerim: q̄ qd̄ inuenerūt attulerint poſteritatēq; iuuerūt. Ordo vero & cultus ac plane q̄ expetit dictio: tpi potius videntur deſuiſſe q̄ illis. Igit̄ qm Anthropologiē nſe Pontificū Principumq; Ro. ſucceſſiones merito videbāt adii- ciendæ: eas cōpendio ex ſuperiorū q̄ magis recepti fuerūt authoritate coegi. PETRVS Sedit Jan. xxv. M. vi. E gbus. vii. Antiocheæ: reliquos Romæ præſuit: vbi cum Philone philoſopho Iudæo quandoq; congreſſum alibi diximus. Iuſſu tandē Neronis cruci adfigitur: in loco quē Mōtē au- reū nūc vocāt trās Tyberim: vbi templū añ hos annos dicatū videmus a Fernando Hiſpaniē re- ge: impulſore Amodeo ordinis minorū viro ſanctiſſimo. Sepult⁹ in Vaticano. Et eodē die Paul⁹ via oftienſi: quia ciuis Romanus: ſecuri pcutit. LINVS pſia Volaterran⁹ e familia Maurorū: Sic em̄ in quodā veteri ſcripto in ea vrbe legim⁹. Linū Volaterranū a pſe Herculaneo Annorū. xxii. ſtudioſū grā Romam miſſū: in Cōtubernio tūc. Q. Fabii amici paterni: deīn venientē eotpe Ro- mā Petrum omiſſis omnib⁹ ſecuti fuiſſe: ac ob eius egregiam fidem ſimul & eloquentiam euāge- lii coadiutorē illi permanſiſſe. Sedit an. x. M. iiii. D. xii. Martyr ſub Saturnino Cos. Cui⁹ filiā lym- pharam liberauerat. Sepultus in Vaticano. Ab vltimo Neronis anno ad Veſpaſiani tpa puenit. Inſtituit nequa mulier niſi capite linteis opto tēplū igrederet. Creauit eſos. xi. præbyteros. xiiii ſcripſit res geſtas Petri: præſertī eius cū Simone Mago cōcertationē. CLETVS Roman⁹ e regio- ne Vicopatricii ſedit an. xii. M. i. D. xi. a Veſpaſiano vſq; ad Domitianū: vt Damaf⁹ ſcribit. Sub quo Martyrio adfect⁹ iacet in Vaticano. CLEMENS Roman⁹ e regiōe Cēlii mōtis. Sedit an. iiii. M. ii. D. x. Regiones vrbis. viii. Notariis diuiſit q̄ res martyſū diligenter perſcriberent. A Domi- tiano ad Traiani tertiu ānū puenit: a quo exilio mulctat⁹ i ſula vbi duo millia chriſtianorū offē- dit ad ſecāda marmora dānatorū: & aque pœnuria laboratū: humū dextro pulſauit pede: ex quo ſtatim ſcaturit ſons. Proiect⁹ deīn in altū paulo poſt apparuit diuinitus i littore extinc⁹: vbi & tēplū ei dicatū. ANACLETUS Atheniēſis ſub Traiano martyr: ſedit an. ix. M. ii. Inſtituit vt Eps a tribus ordinaret Eps: Sacerdos tñ ab vno cui ſubefſet. author Gratian⁹. lxxvi. C. Porro. EVA- RISTVS Græc⁹ a Traiano ad iūtiū Hadriani puenit: ſub quo Martyrio adfect⁹ iacet in Vati- cano teſte Damafo. Titulos vrbis præbyteris diuiſit. ſedit an. viii. M. x. ALEXANDER Roma- n⁹ e regiōe Capitetauri ſub Hadriano uartyr: iacet i via Nomētana. vii. ab vrbe miliario. ſedit an. x. M. vii. D. ii. Impediētes legatū ſacris iter dicit. Itē ne cleric⁹ vll⁹ ad ſeculari iudicii tribunal euocet: vtq; ſemel tñ die ſacrificetur. Iuſſit & aquā i ſacrificio vino admifceri: ad notādū Chriſti cū fideli cōſiſtione. Aquā poſtſeō luſtrabilem in tēplis iſtituit. Atq; hęc oīa teſte Gratiano. XY- STVS Roman⁹ ſub Hadriano Martyr: iacet i Vaticano. Sedit an. x. M. iiii. D. xxi. Inſtituit i ſacri- ficio cani Sanct⁹. Nā Petri tpe ofone tñ Dñica ſacrificabāt. Alia alii addidere. Cēleſtin⁹ introitū Gregori⁹ Kyrie eleyſon. Teleſphor⁹ Gloria i excelfis: Gelafi⁹ collationes: Hieronym⁹ epiſtolā & euangeliū. Alleluia Hieroſolymis. Symbolum in concilio Niceno. Mortuorū Cōmemorationē Pelagi⁹ Thus. Leo. iiii. ofculū pacis. Innocētī⁹ Agn⁹ dei. TELESPHORVS Græcus ſub Hadria- no martyr: ſepultus iuxta Petrū: ſedit an. x. M. iiii. D. xxi. Quadrageſimā inſtituit: vtq; natali do- minico ter ſacrificaret: Media nocte qñ natus: In aurora qñ a paſtoribus cognitus: Hora tertia q̄ ceteris illuxit. In ſacrificio quoq; vt Gloria caneretur. HYGIVS Græcus ſedit an. iiii. M. iiii. D. iiii. Inſtituit vt baptiſmo ſeu cōfirmationi vn⁹ ſaltem: quē cōpatrē vocāt: intereſſet. Et ne ma- teria templorū in pſanos vſus verteretur. alia quoq; edidit vtilia. Martyr poſtremo ſub Antoni- no Pio: cōdit i Vaticano. PIVS Agleienſis ſedit an. xi. M. iiii. D. iiii. Martyr ſub Antonino Pio: tu- mulatur in Vaticano. Notauit ſacrilegi crimie qui fundos aut homines attingeret religioni di- catos. Virgines quoq; ſacrari ante annū. xxv. ac extra diē Epiphanię phibuit. Die itē Dominico paſca celebrari: monitus a quodā Hermete diuino inſtigato ſpiritu: iuſſit. Thermaſ Nouati Tē- plū Diuę Pudētianę dicauit: eius rogante ſorore Praxede. ANICETVS Syrus martyr ſub An- tonino pio ſedit an. xi. M. iiii. D. iiii. Inſtituit ne Clerici barbā aut comā nutriāt: aliaq; cōplura vt etiā apud Gratianū videre eſt. SOTER Campanus e Fūdis Martyr ſub. M. Antonino: ſedit an- nos. ix. M. iiii. D. xxi. Sepultus in cœmeterio Calliſti. Inſtituit: vt Nuprię palā & in celebritate fie- ret: bñdicerenturq;. Præterea ne ſacerdos niſi corā ſaltē duobus ſacrificaret. ELEV THERIVS Nicopolitanus ſub. M. Antonino Martyr: ſedit an. xv. M. iiii. Sepultus iuxta Petrū. Iuſſit contra Seuerianos ne quis chriſtianus aliquē cibū quo veſceretur hc mines / abominaretur. VICTOR Apher ſub Cōmodo Martyr ſedit an. x. M. iiii. D. x. ſepultus in Vaticano. Hic eos q ob acceptā

Petr⁹. xliiii.

Linus. lxx.

Clet⁹. lxxx.

Clemens. xciiii.

Anacletus cii.

Euarist⁹. cx.

Alex⁹. cx.

Xyſtus. cxvii.

Teleſphor⁹. cxxix.

Hyginus cxi.

Pius. cxliiii.

Anice. clv.

Soter. clxix.

Eleutheri⁹. clxxviii.

Vict⁹. cxcl.

iniuriam: aut vetus odium reconciliari recusassent: sacris interdixit. Item ex Eleutherii sententia instituit pascha die dnica celebrari: videlicet a quarta luna Mensis Martii vsq; ad. xxi. eiusdem mensis: cñ celebraretur in eadē luna more hebraico: q̄ res multos vel magnos viros in dissensionē p uocauit vsq; ad Concilium Nicenum. ZEPHERINVS Romanus: sub Seuero Martyr: sedit an. xvii. M. vii. D. x. sepult⁹ in via Appia haud pcul a cœmiterio Callisti. Statuit vt sacrificiū sanguinis in vitreo calice non ligneo vt antea: fieret. Successores deī ex auro & argento aut stanno tm̄ voluerunt. Vtq; oēs post pubertatem semel in anno Eucharistiam sumeret. Innocentius. iiii. deinde & confessionem addi peccatorum voluit. CALLISTVS Romanus e regione Rauennatū Martyr sub Caracalla: sedit an. vii. M. ii. D. x. sepultus in cœmiterio Calopodii. Instituit quatuor tpm̄ ieiunia. Diuē Genitrici trans Tyberim templū ædificauit. Cœmiteriū itē: qd̄ adhuc Callisti dicit. VRBAN⁹ Roman⁹ sub Alexandro Martyr: sedit annos. viii. M. ii. D. xii. Sepult⁹ via Tiburtina in cœmiterio Prætextari. Statuit vt prædia essent inter clericos communia: fructus quoq; viritim distribuerent. PONTIANVS Romanus martyr sub Alexandro: sedit annos. v. Menses. ii. D. ii. Sepultus in cœmiterio Callisti: decessit in exilio in Sardinia. ANTHERVS Græcus Martyr sub Maximino: sedit annos. iiii. Menses. i. D. ii. Statuit vtilitatis aut necessitatis gr̄a: Episcopos cōsentiente pō. ad alios p̄sulatus posse trāferri: primusq; instituit vt res Martyrū a Notariis cōscriberentur. FABIANVS Romanus martyr sub Decio sedit annos. xiii. Menses. xi. D. xi. sepultus in Cœmiterio Callisti. Veruit ne quis cōsanguineam vsq; ad. v. sobolem in matrimonium duceret. Vtq; christianus om̄is ter in anno Eucharistiam sumeret. Insuper vt quotannis Chrima instauraretur vetere combusto. CORNELIVS Romanus Martyr sub Decio sedit annos. ii. Menses. ii. D. iiii. Inter viros doctrina claros memoratur. Quippe q ad Cyprianū familiarem suū multosq; alios: plures de rebus fidei conscripsit epistolas. Ac⁹ in exilium Cētumcellas a Decio est. Precibus Lucinē virginis sanctissimæ & Cathecuminis Apostolorū corpora: alteri⁹ qdē via ostiens vbi necatus fuit in prædiū ipsius Lucinæ: Alterius vero Petri vbi & supplicii tulit in Vaticanū transtulit. Tandem plumbatis (genus hoc supplicii) cæsus: dū ad mortē traheretur: bona ecclesiæ Stephano commisit Archidiacono. Eius corpus Lucina prædicta noctu sepeliit in p̄dio suo: haud procul a cœmiterio Callisti. LVCIVS Romanus martyr sedit Menses. ii. Dies. x. Sepultus in via Appia: primum in exilium a Volufiano Imp. missus. Instituit: vt Diaconi duo: presbyteri tres: semper Episcopum comitaret: veluti vitę testes. STEPHANVS Romanus Martyr sub Valeriano sedit annos. iiii. Menses. ii. Sepultus in cœmiterio Callisti. Hic sententiam Cornelii pontificis pbauit: vt videlicet desertores fidei: postea poenitentes: baptismo non iterarent. quæ sane quæstio plures agitabat. XYSTVS. ii. Atheniensis Martyr sub Galieno. Sedit Annos. ii. Menses. ix. D. iiii. sepultus in Cœmiterio prætextari via tiburtina. Dum ad supplicii traheeretur: Laurentio Leuitæ thesaurum dispensandū tradidit. DIONYSIVS: Cuius origo a Damaso ignoratur: Martyr sub Claudio. ii. sepultus in Cœmiterio Callisti. Instituit ne insanus vel hereticū accusare posset. Tempora: Cœmiteria: ac parccos presbyteris diuisit. FELIX Martyr sub Claudio. ii. sedit annos. iiii. M. iiii. D. xv. sepultus in Cœmiterio Callisti. Instituit Tēplorum consecrationes. q̄q; nisi in loco sacro a presbyteris non sacrificaretur. EVTICHIANVS Lunensis martyr sub Aureliano: Instituit vt accusatio coram iudice scripto fieret: sedit ānos. viii. Menses. x. vt nōnullis Annum tm̄. CAIVS Dalmata sub Diocletiano Martyr: sedit Annos. x. Mēses. iiii. sepultus in Cœmiterio Callisti. Eusebius hūc. xv. annos sedisse scribit. Instituit ordinationes Lectorē: Exorcistam: Accolytum: Diaconum: presbyterum: Episcopum: præterea vt clericus ad iudicium profanum accersiri nō possit. MARCELLINVS Romanus Martyr sub Diocletiano sedit annos. ix. Mēses. iiii. D. vi. Sepultus in via Salaria in Cœmiterio Priscillæ. Hic metu perterritus: Deos primū adorauit. Deinde in Concilio Præsulum Sinuessæ publice sese mulctandū tradidit: ac ob admissum facinus se insepultum dimitti mandauit: deinde e vestigio ad supplicii reuersus est. Hoc tempore Damafus: & item Eusebius testatur ad. xvii. christianorum millia diebus tm̄. xxx. p diuersas prouicias adflita supplicis: præter eos qui ad metalla & arena: effosso altero oculo & crure suffracto dānata fuerant. MARCELLVS Romanus Martyr sub Diocletiano sedit an. v. M. vi. D. xxi. Sepultus in Cœmiterio Priscillæ: quę vt illud cōstrueret: ab eo fuerat impulsā via Salaria. Titulos in vrbe. xxv. sicuti dioecesis id est gubernationes ad baptisimi cōmoditatē. Ceterū relegat⁹ q̄q; in p̄dore & arumnis ageret: nūq; tm̄ aut ieiunia: aut preces: curam ve fidelis intermisit. Hoc tēpore Lucina virgo moriēs ecclesiam heredē reliquit. Fuere itē Martyres sub Diocletiano. Erasim⁹ Capan⁹ p̄sul q Formis iacet. Blas⁹ Sebastę vrbis Armēię p̄sul. Vit⁹

puer ficulus cum Modesto & Crescentia nutritoribus. Sebastianus Narbonensis primæ cohortis princeps. Georgius Cappadox miles: q draconē in Africa exercitū vastantē solus interfecit. Ei⁹ meminit cū laude Ambrosi⁹: caput autē repertū Veneriis translātū. EVSEBIVS Græc⁹ martyr sub Maxentio: sedit an. ii. M. vi. D. xxv. sepultus in Cœmiterio Callisti. Huius tpe Crucē iuē tam ab Helena memorant magna historiæ discrepantia. MILCIADES Apher martyr sub Maximiano sedit ānos. iiii. M. vii. D. ix. Sepult⁹ in Cœmiterio Callisti. Instituit ne ī die Dñico / aut Quarta feria ieiunaretur: q̄ hos dies pagani quasi sacros colerēt. Hoc tpe fuere Martyres Dorothea & Sophronia. SYLVESTER Roman⁹ sedit ānos. xxi. sepultus in Cœmiterio Priscillæ: Instituit vt Chrima tm̄ Ep̄i cōsecraret ac baptizatū cōfirmaret. occasione mortis etiā presbyteri: habitauit apud Soracte vicinum vrbis montē. Constantinū falso baptizasse dicitur: cū Hieronym⁹ ad seueret eū ab Ep̄o Nicomediensi Arrianæ sectæ prope Nicomediā in extremo vitæ baptizatū: vt in Constantino latius dicam. MARCVS Roman⁹ Constantino Imp. sedit an. ii. M. viii. IVLIVS Romanus Cōstantino Imp. sedit an. xvi. M. iiii. sepult⁹ in Cœmiterio Calopodii: via aurelia. Extruxit tria cœmiteria in toridē viis: Flaminia: Aurelia: Portuensi: Basilicas duas: alteram iuxta forum Ro. Trans Tyberim alteram. Instituit & Notarios a quibus res christianorū describerēt. Primā Niceę synodū celebrauit Ep̄orū. cccviii. cōtra Arriū: iubete imperatore. LIBERIVS Romanus Constantino Imp. sedit annos. xvi. M. vii. D. ii. Hic primum a Cōstantio tanq̄ orthodoxus in exiliū act⁹: verū minime in officio durauit: in arrianā & ip̄e sectā collapsus. Quapropter eo viuo & absente Felix furrogatur. FELIX. ii. Ro. Constantio Imp. interficit Liberii seditione tanq̄ orthodoxus. sepult⁹ ī basilica quā ædificauit via aurelia secundo ab vrbe lapide. Sedit annū. M. iiii. DAMASVS Hispan⁹ sedit an. xviii. M. ii. D. x. Hoc tpe Vrsicinū quēdā factiosū elegerūt: ortoḡ tumultu ī basilica q̄ Sicinū appellat: multi mortales ex vtraq; parte interfecit fuere. Quæ res viatio data christianis ab Amiano Marcellino ē. Damafus basilicā diuo Laurētio p̄pe Theatrū Pōpetii ædificauit: muneribusq; ornauit. Instituit ī fine Psalmorū gloria p̄i. Floruere sub eo p̄clara religionis lumina: Hieronym⁹: Ambrosi⁹: Augustinus. Sub hoc item scdm̄ Cōciliū Cōstantinopolitā celebratū cōtra Macedoniū: ep̄orū. cl. SIRICIVS Romanus sedit an. XV. M. X. D. XXV. Instituit vt bigamus ad officium sacerdotis nō admitteretur. Sepultus in Cœmiterio Priscillæ. ANASTASIVS Roman⁹ Honorio & Arcadio Imp. sedit an. III. D. X. Sepult⁹ ad vrsū pileatū. Instituit ne debiles mēbris ac maci sacris adscriberent. Et vt euāgelii in templis stādo audiret. INNOCENTIVS Albanus sedit an. XV. sepult⁹ ad vrsū pileatū. Instituit vt in solennib⁹ sacrificiis pax populo daretur: vt sabbatis ieiuniū celebraret. Arcadium principē sacris interdixit q̄ Ioannē Chrysostomum expelli e Cōstantinopoli pm̄ississet. Cataphrygarū sectam dānauit. Basilicā. S. Geruasii & Protasii dedicauit. SOZIMVS Græcus Honorio & Arcadio Imp. sedit ānū & Menses. D. viii. sepultus iuxta corpus diui Laurentii via Tiburtina. Instituit vt cæreus Sabato sc̄to bñdiceret. BONIFACIVS Romanus sedit an. iiii. M. iiii. D. vii. Honorio Imp. Instituit ne minor annis. XXX. presbyter ordinaretur. Huius tpe orta seditio: alter Eulalius noīe elect⁹ est pontifex. Ambo in exiliū ab Honorio pelluntur. Sed Bonifacius breui tēpore reuertitur. CAELESTINVS Campanus Theodosio Iuniore imp. sedit an. viii. M. x. D. xvii. Basilicam Iuliā dedicauit. Mandauit vt omnes sacerdotes nossent sacros Canones. Hoc tempore Tertia Synod⁹. cc. Ep̄orū ap̄d Ephesum celebrata: vbi Nestorius damnatus. Templūq; diuæ Sabine dedicatum ab Petro quodā Illyrico. vti carmina in eo adhuc in pariete demōstrant. XYSTVS. iiii. Roman⁹ sedit annos. viii. D. xi. Valentiniano. ii. Imp. Basilicam diuē genitricis ad Macellū Libyę q̄ ad p̄sepe dicta est: deinde. S. Maria maior miraculo niuis: impensa Ioannis Patricii extructū dedicauit: vt priā tēpli facies pictura ostendit. Hic a Basso presbytero accusatus: calumniam in cōcilio Ep̄orū discussit: ex quo Bassus a Valētiniano in exilium pulsus est. LEO Tuscus Martiano & Leone primo Imp. sedit an. xxi. M. i. D. xiii. Inter viros doctrina: eloq; ac sanctitate præcipuos cōnumerat. Epistolas: sermones plurimos reliquit. Attilę Hunnorū regi occurrēs ad amnem Ticinū furorē eius sola oratione compressit. Conciliū quartū Chalcedonēse celebrauit: in quo Nestori⁹ damnatus. HYLARIVS Sardus Leone primo impante sedit an. vii. M. iiii. D. x. Sepultus in Cœmiterio S. Laurēti. Instituit ne pōtiffices sibi deiceps successorē deligerēt. Scripsit epistolas tri synodos cōfirmates: Nicenā: Ephesinā: & Chalcedonēse: In baptismo Cōstantinianę basilicę tria addidit sacella: Ioannis Baptistæ: Euangelistæ: & S. Crucis. SIMPLICIVS Tiburs Leone. ii. & Zenone Imp. sedit an. xv. M. i. D. vii. Stephani basilicam in Cœlio mōte dedicauit. Itē Andreae ap̄li haud pcul a Sancta Maria ad p̄sepe: vbi adhuc vestigia vident: & carmina inscripta legunt. Sactę quoq; V. F. iiii.

Eusebius. cccv.
Milciades. cccvii.
Syluester. cccxiii.
Marcus. cccxxiiii.
Iulius. cccxxvi.
Liberius. ccclii.
Felix. ii. Damafus. ccclxviii.
Siricius. cccclxxiiii.
Anastafius. ccccx.
Innocenti⁹. ccccxii.
Sozimus. Bonifacius.
Celestinus. cccxxiiii.
Cōciliū. iiii.
Xystus. iiii. cccxxxiiii.
Leo ccccliii.
Cōciliū. iiii.
Hylarius. cccclxii.
Simplicius. cccclxx.

Felix.III. cccclxxiiii Gelafius. Anastasi⁹ II. Symmachus. ccccxlii. Ormisda D.XII. Ioannes. Felix.III. D.xxiiii. Bonifacius II. Ioannes.II. Agapitus D.xxxiii. Syluerus. Vigil⁹.D. Iv. Cöclii.v. θεοτόκος Pelagi⁹.D. liii. Ioan.III.D. lxiii. Benedi⁹ Pelagius.III D.lxxii. Grego.D. xcii.

biane ad palatium Lucinianum. Instituit preterea ne quis inuit⁹ Episcop⁹ deligeret. Et ne q^s cleric⁹ possessione Sacerdotii ab hoie extra sacra acciperet. FELIX.III. Romanus e regione Falciolę regnate in Italia Theoderico: sepultus in basilica Pauli: sedit an. VIII.M.XI.D.XVII. Instituit vt templa a solis p^resulibus cōsecrarent. GELASIVS Apher Theoderico regnante sedit an.III. M.VIII. Constituit vt clericorum ordinationes quater in anno tm fieret: dieq; sabbari. Vir sane doctus est habitus: multaq; contra Manicheos conscripsit: eorūq; libros cremavit: hymnos plurimos qui in templis canerent ad imitationē. S. Ambrosii edidit. ANASTASIVS. II. Romanus Theoderico regnante sedit an. II. vir parum secunda fama: vt qui Acatium Hæreticum que pri mo expulit ab exilio reuocare tentauit. Quare ultore deo dum in secessu vtrē soluit: subito oc cubuit teste Grariano. SYMMACHVS Sardus Theoderico regnante sedit An. XV. M. VI. D. XXI. Multa passus tradit: dū Laurētium quēdā primo alii deligunt: dein Petrū episcopū Alti num fauente Theoderico: omnia tādē superauit in Synodo sese excusans electis inimicis. Cōsti ruit ne q^s clericus cum muliere nisi sanguine coniuncta habitaret. Plura insuper templa edifica uit: primum Andreae p^re Petri basilicā: deinde Agathę in fundo Lardario: Diui Pancratii: Syl uetri quoq; & Martini iuxta Traiani Thermas. Apsidē in basilica Pauli renouauit: habitacula casulasq; pauperibus p^re Petri & Pauli basilicas extruxit: eorūq; cōtinuo sustērauit. Sed & Epōs aliosq; in exiliis agentes opibus iuuit. ORMISDA Frusinonius Theoderico regnate & Iustino seniore Imp. sedit an. IX. D. XVIII. sepultus in basilica Petri. Synodū puinciale hortante Theo derico ap^d urbē habuit: vbi multa vtilia cōstituit. IOANNES Tuscus sedit an. II. M. VIII. Theo derico regnante. a quo in carcerem Rauennę coniectus p^redore occubuit: relatus Romā in Basi lica Petri sepultus: catalogoq; Martyrū adscript⁹. Causa fuit q^d missus a Theoderico ad Iustinū vt Arrianos restitueret: minime placita rerulit. Cōstituit iter alia vt spoliat⁹ aī oīa restitueret. FELIX. III. Sami⁹ Iustiniano Imp. sedit An. III. M. II. D. XIII. Tēplū Cosmę & Dāiani ap^d Roma nū forū: q^d carmē adhuc i eo scriptū idicat: edificauit. Saturnini basilicā via salaria restituit: q^d morientes vngerent instituit. BONIFACIVS. II. Romanus Iustiniano Imp. sedit an. II. M. III. sepult⁹ in bas. Petri. IOANNES. II. Ro. sedit an. II. M. III. sepult⁹ in basilica Petri. AGAPITVS Ro. Iustiniano imp. sedit anū. Missus a Theodato Rege Gotthorū ad Iustinianū Orator de excu sanda morte Amalafite cui⁹ author fuerat: cōciliato Impatore ab eodē de Eutichiana secta tēta t⁹ cōstātissime renuēdo effecit: vt impator ipse ad sanitatē rediret: Anthemiuq; ei⁹ authorē ma li p^rsulē Cōstātinopolitanū in exiliū pelleret. Agapitus Cōstātinopolī paulo post mortuus: & in urbē relat⁹: ac in basilica Petri sepultus est. SYLVERIVS Cāpan⁹ Iustiniano Imp. sedit anū: mē ses. V. D. xii. vir sc^rus ac fere Martyr: calūniā passus ap^d Bellisariū: accusate Vigilio diacono & Theodora Iustiniani ac Antonina Bellisarii vxorib⁹ instigatib⁹: coact⁹ p^rificatu se abdicare & in isula Pōtia in exilio mori: q^d Anthemiu epm reducere ab exilio noluerit. VIGIL⁹ Roman⁹ Iu stiniano Imp. sedit Annos. xvii. M. vi. D. xxvii. Hic successus in locū Syluerii: fauētib⁹ Theodato rege & Theodora: ex eadē cā qua & ille plectit dū cōtra cōuētū iter eos Anthemiu epm hereticū ab exilio reducere recusat. Itaq; Cōstātinopolim vocatus: variis cōtumeliis: verberibusq; adfect⁹ fuit: in qb⁹ & extinet⁹ veterē culpā optimo fine pēlauit: relat⁹ in urbē & apud sanctū Marcellum via salaria sepultus. Ab hoc item quinta Synodus Constantinopolī celebrata: vbi cōtra Theo dum Coriariū constitutum: vt Maria θεοτόκος: id est dei mater appellaretur. Anno. D. xl. PEL AGIVS Ro. Iustiniano Imp. sedit an. xi. D. xix. Cōstituit vt Clerici. vii. horas Canonicas quoti die obiret. Q^d quadragesimę tpe hora nona posset presbyter sacrificare: sepultus in basilica Pe tri. IOANNES. III. Roman⁹ Iustio iuniore Imp. sedit an. xii. M. xii. D. xxvi. Narferi Eunuchō am cissim⁹ fuit: ei⁹ cōsularū impetrauit. Aedē Apostolorum Philippi & Jacobi a Vigilio inchoatā absoluit. I. BENEDICTVS Romanus Mauritio Imp. sedit annos quatuor. Mensē. D. viginti octo. PELAGIVS. II. Romanus Mauritio imperatore sedit an. x. M. ii. D. x. Statim renuntius pontifex misit Gregoriū qⁱ ei postea successit tunc Diaconū ad Mauritium Cōstātinopolim se se excusatum: quamobrem eius consensum ob rerum turbationē nō expectasset. Basilicam Lau rēti Martyris extruxit. GREGORIVS Romanus Mauritio Imp. sedit an. xiii. M. vi. D. x. sepul tus i Basilica Petri sub ara Diui Andreae. Huius paulo altius vita recensenda. Hic Gordiano Se natore nat⁹: q^d Doctrinę religioniq; apt⁹ videret puer: ac disciplinis liberalib⁹ imbut⁹ eēt: Diacon⁹ ordinat. Sex i Sicilia Cœnobīa sua impēsa edificauit: Domūq; paternā Romę p^re Septizoni um templum diuo Andreae dicauit. Missus dein Constantinopolim a Pelagio excusatū q^d decre to Caesaris non expectato propter tumultum necessario sumpsit officium: simul & rogatū auzi

lia cōtra Longobardos: que sane omnia faciūdia: modestiaq; frētus obtinuit. Multis vero post an nis quibus habitu monachi deo seruebat: Pontifex renuntiatu e vestigio ad Imperatorē mittit rogatū: vt electionē minime raram haberet. At ille contra mandauit: gratias agens. Clero popu loq; Ro. q^d talē virū delegissent. Itaq; Gregorius sumpta puincia: dies noctesq; nūc scribēdo aut orando agebat. Cerimoniis quibus nunc vtunt in templis: modūq; Chori & Psalmodię primus instituit. Agiulphū Longobardorū regē ex Arriano Orthodoxum fecit persuasione Teudelindę vxoris: cui Gregorius Dialogorū libros dicauit. Mauricio principi clericos ad militiā cogēti: & rursus patriarchę Cōstātinopolitano Oecumeneū se dicēti acriter restitit: dicitas q^d Petro Ro mano pōtifici traditę fuissent clauēs: meminisseq; debere humilitatis generisq; sui: q^d dei beni gnitate ex Notario Comes excubitorū: & ex comite Cęsar: ex Cęsare Impator eēt fact⁹. Pestē ma ximā Romę supplicationib⁹ precibusq;: quas rogatiōes vocat: factis oī ætate / ordine / sexu inter ueniētibus sedauit: placatū deū angelus illi arci Romanę p^rsidens gladiū cruentū in vaginā con dens indicauit. Ferrur & p^recipuas Romę statuas: & quicqd erat mirādī operis in Tyberim p^rci pitari iussisse: ne mortales a religiōe nup instituta sua specie distraheret. Q^d mihi sane verisimi le videt. Scripsit libros Moraliū: in Job: Homeliarūq;: quas nōnulli ceteris doctorū scriptis in eo ge nere p^rferūt: libros etiā tris Dialogorū: alias itē in pphetas ac sacros libros enarratiōes: imitat⁹ ante oēs Augustinū vt ipius scripta plane fatent: sermone dulci: pari⁹q; p^rceptis q^d tradidit cha ractere: numerisq; semp idē & antithetis frequēs. SABINIANVS Cuius patria ignorat Phoca Imp. sedit annū. M. v. D. ix. Horas diei sono tintinnabulorū distinxit. Gregoriū iam defuncti lau dib⁹ obrectauit: q^d ecclesię patrimoniū popularis gratiā causa dissipauerat. BONIFACIVS. III. Roman⁹ sedit Menses. viii. D. xxviii. sepultus in basilica Petri. BONIFACIVS. IIII. e Valeria Marforū urbe: Phoca Imp. a quo & Pantheon impetrauit: vt i diuę Genitrici oībusq; sanctis dedi caret. Sedit annos. vi. M. viii. D. xii. Domū suā cœnobiu fecit: possessionib⁹ etiā paternis ei cōces sis. DEVSDedit Roman⁹ Heraclio Imp. sedit an. IIII. Sepultus in basilica Petri: vir optim⁹: deoq; accept⁹ ex eo signo putat q^d quendā obuū pauperē elephātię morbo correptū: solo osculo sana uit. Fuit em ea tēpestare quēdā Elephātia seu scabies nouū genus impetiginis: q^d toto corpore dif fusa hoies vix dignoscēdos reddebat. Que rursus nostra ætate an. M. cccxcvi. ccepit in omni fe re Europa nullo remedio. BONIFACIVS. v. Cāpanus Heraclio Imp. sedit an. v. D. x. vir lauda tissim⁹: instituit vt ad tēpla cōfugientes salui essent. HONORIUS Cāpanus Heraclio Imp. sedit an. xii. M. x. D. xvii. sepult⁹ in basilica Petri: quā regulis æneis e templo Romuli ablati operuit. Agnetis via Nomētana: vt carmē indicat: Pācratii quoq; via Aurelia tēpla restituit: aliaq; a fun damētis extruxit. vt Anastasiū ad aquas Salinas. S. Quatuor Coronatorū. Cyriaci via Ostiēsi mil liario septimo. Seuerinū Tibure. Hoc tēpore Maumethes caput extulit. SEVERINVS Roman⁹ Heraclio Imp. sedit Annū: sepul⁹ in basilica Petri. IOANNES. IIII. Delmata Heraclio Imp. sedit an. M. xiii. D. ix. sepul⁹ in basilica Petri. THEODORVS Gręcus Heraclio Imp. sedit an. vi. M. v. D. xviii. sepul⁹ in basilica Petri. MARTINVS Tudertin⁹ Cōstātino. III. Imp. sedit an. vi. M. i. D. xxv. Hic multa passus Imperatoris iussu: q^d Pyrrhū: Sergiū: Paulū patriarchas Cōstātinopolita nos Hereticos iudicauerat. Missi itaq; prius Olympius frustra: deinde Theodor⁹ Exarchi ad eū capiēdū fuere: iniecta collo catena specie salutationis a Theodoro mittit Cōstātinopolim: inde a Cōstātino in exiliū Chersonā pulsus: ibiq; extinet⁹ inter Sāctos colitur. EVGENIVS Roman⁹ Cōstātino. IIII. Imp. sedit an. II. M. ix. Statuit Gratiano etiā teste: vt Epī carcerem haberent ad ple cteda clericorū delicta. VITELLIANVS Signinus Cōstātino. IIII. Imp. sedit an. xiii. M. vi. Cātū & Naula q^d organa appellāt in tēplis instituit. ADEODATVS Romanus sedit an. IIII. M. II. D. v. prius monachus in cœnobio. S. Erasmi i Cęlio mōte: q^d postea sumptuosius auxit. DONVS Roman⁹ sedit an. IIII. Strauit marmore atriu basilicę Petri q^d Paradyxum appellāt. Apostolorū via Ostiensis / & Euphemie tēpla restituit. Bœorianū cœnobiu Romanis icolēdū tradidit. Fama quoq; sanctitatis eius pmota Rauēnas ecclesia q^d Aliocephalis appellata est: cōsentiente Theodo ro eius p^rsule: Romano se pōtifici subdidit. AGATHO Siculus Cōstātino. IIII. Imp. Sedit an. II. M. vi. D. xxv. Sextā Synodū contra Monothelitas Cōstātinopolī celebrauit. Tanta alioquin sanctitate vt obuū quendā leprosum osculo liberauerit. LEO. II. Siculus sedit Mēses. x. Instituit quotidie baptismū fieri necessitate vrgente: preterea pacis osculū in tēplis. BENEDICTVS. III. Romanus sedit an. x. D. xii. Ea fuit autoritate simul & sanctitate: vt Cōstātinus. IIII. ei⁹ causa decreuerit: vt deinceps Roman⁹ pōtifex absq; cōsensu Imperatoris: aut Exarchi populo p^ræse set. Q^d postea nō diu fuit obseruatū. Preterea. S. Laurēti in Lucina: & Valentini Martyris tēpla

Sabinianus Bonifacius III. Bonifacius IIII. Deusdedit Dxcv. Bonifacius v. Honorius Dcxxii. Seuerinus. Ioanes. IIII. Theodor⁹. Martinus Dcxliv. Eugenius. Vitellian⁹ Dcliiii. Adeodatus Donus. Agatho. Cöcilium Sextum. Leo. II. Bñdici⁹. III. Delxxi.

Ioannes.v. restituit. **IOANNES.v.** Antiochenus Iustiniano.ii. Imp. sedit Annū. D.x. Apud Lateranū a tribus Episcopis: Ostiensis: Portuens: & Veliterno se cōsecrari iussit. Quē ritū postea successores seruaere. **CONON** Thrac sedit Mēses. x. D.iii. **SERGIVS** Antiochen⁹ sedit an. xiiii. M. ix. D. xiiii. Iustiniano.ii. Imp. Sub quo multa passus est q̄ cōciliū cōtra Monothelitas cōprobaret. Missus Zacharias Protospathari⁹ qui eū caperet fauēte populo Ro. pontifici: partū abfuit quin interficeret. Eius nominis sanctitate permoti Saxones christiani tūc primū facti sunt. **IOANNES.vi.** Grac⁹ Iustiniano.ii. Imp. sedit an. iii. M. iii. Martyr vt putat: sub quo aut passus aut quāobrem nō satis cōstat: sepult⁹ in cōemeterio Callisti: vt etiā existimat. **IOANNES.vii.** Grac⁹ sedit an. xi. M. viii. D. xviii. **SISINIVS** Siue Sofin⁹ natione Syrus: sedit dies. xx. sepultus in Basilica Petri. **CONSTANTINVS** Syrus sedit an. vii. D. xv. sepult⁹ in basilica Petri. Et honore p̄cipuo apud Iustinianū.ii. fuit: a quo accersit⁹ Constantinopolim: Nicomedię obuiū eū habuit: q̄ veniā p̄teritorū ab eo supplex petiit. **GREGORIVS.ii.** Roman⁹: Leone.iii. Imp. sedit an. xv. M. ix. D. x. pass⁹ multa sub eodē q̄ Imagines tollere noluerit. Paternā domū Cœnobii. S. Agathe cōsecrauit: Moenia vr̄bis ex parte restituit. **GREGORIVS.iii.** Syrus sedit an. x. M. viii. D. xxi. Leone.iii. Imp. Quē ob sublatas Imagines: de Synodi celebratę sententia sacris interdixit. Ex quo obsidēre Limprādo Lōgobardorū rege romā ad auxiliū Caroli Martelli cōfugit: ille sola legatiōe cōpatrē (vti vulgō nūc vocāt) suū ab incepto amouit. Multa tēpla restituit: Tectū inter alia. S. Chryfogoni: vbi & monachos collocavit fundiq; ditauit. **ZACHARIAS** Græcus Pipino regnāte sedit an. x. M. iii. Sepult⁹ in basilica Petri. Dialogū Gregorii in gracū vertit sermonē. Porticū Lateranēsi basilicę extruxit. Limprandū ducem Spoletinū vr̄bē vexantē cū frustra legatione rogasset: ipse demū castra petēs aspect⁹ reuerētia remouit. Pipinū Caroli magni patrē & maiorē dom⁹ / Frācia regē cōstituit. **STEPHANVS.ii.** Roman⁹ Pipino regnāte sedit an. v. M. i. Hic Roma obsessa ab Aristulpho prius ad deum templaq; cōfugit: iustrata cū Apostolorū caluariis ac supplicationib⁹ vr̄be. Deinde a Constantino. vi. Imp. cū frustra auxilia expectasset: ad Pipinū mittit rogatum vti subueniret. Ille ad se iussu venire magno excepit honore: Carolo filio Centū millib⁹ passū obuiā misso. Reuertēs breuī post tēpore sublati inimici: moriē in vr̄be: ac i Petri basilica tumularur. **PAVLVS** Roman⁹ Pipino regnāte sedit an. X. M. X. Moritur in basilica Pauli. Delat⁹ in Vaticanū. Vir mira in pauperes pietate. Ipse solit⁹ obire Zenodochea & carceres: miseris & p̄sentia: et re iuuabat. **STEPHANVS.iii.** Sicul⁹ Pipino regnāte sedit an. iii. M. v. D. xxviii. Cōciliū Lateranēse celebrauit: vbi Cōstantinū Pseudo p̄tificē dānauit. Instituitq; vti imagines restituerētur cōtra cōciliū Cōstantinopolitanū: aliāq; cōplura vtilia. Quibus peractis supplicatiōes egit a Laterano ad Petri basilicā nudis pedib⁹. **HADRIANVS** Roman⁹ Carolo regnāte. Quē vocatū ad liberādā ab obsidiōe Desyderii Romā: in gradib⁹ basilicę Petri honorifice excepit. Cui obuiā p̄cesserāt tria milia Iudicū. Sic em̄ bibliothecari⁹ & recēiores historici: viros Senatores ac claros appellāt. Aquē duā plurimos vr̄bis restituit. strauit marmorib⁹ atrii basilicę Pauli. Instituit vt in atrio Lateranēsi quotidie cētū pauperes alerent. sedit an. xxiii. M. x. D. xviii. **LEO.iii.** Roman⁹ Carolo magno regnāte sedit an. xx. M. x. D. ix. vir doctrina: bonitateq; p̄stās. Dū supplicatiōes agit a Gregorio institutas: apud eđē Syluestri capt⁹: Pascalis Primicerii & Cāpuli p̄byteri fraudibus: ac fere ad mortē cēsus: in cœnobio. S. Erasmi relegat. Inde cubicularii sui arte: clam in Vaticanū: inde ad ducē Spoletinū: postremo in Galliā ad Carolū cōfugit: q̄ honorifice excepit: pauloq; post remissus est. Mox Carolo Romā adueniēte: in Basilica Petri iureiurando adfirmavit se innoxiiū esse. Quare absolut⁹ corā populo: & de accusatorib⁹ p̄na sumpta est: Carol⁹ ob ei⁹ egregiā merita Imperator fact⁹. **STEPHANVS.iiii.** Roman⁹: Ludouico Pio Imp. sedit an. iii. M. vii. Statim ad Ludouicū in Galliā proficiscit ignota de causa: cōcurrēte magna mortaliū frequentia spectatū. Reuertēs secū crucē aureā Petri basilicę a rege dono datā vexit. sepult⁹ in eadē basilica. **PASCALIS** Roman⁹ Ludouico pio Imp. sedit an. vii. M. iii. D. xviii. Excusauit sese apud Imperatorē q̄ in p̄tificatu ineundo ei⁹ cōsensum nō expectasset: quē ille nō solū ratū habuit: sed & liberam episcoporū deligendorū potestātē summis p̄tificib⁹ tradidit: cū antea ea de re cōsulerētur Imperatores ex priuilegio ab Hadriano Carolo cōcesso: vti refert bibliothecarius. **PASCALIS** adē Praxedis extruxit iuxta veterē. Tēplaq; Cęcilie ac. S. Marię ad p̄sepe restituit. Sepult⁹ in basilica Petri. **EVGENIVS.ii.** Roman⁹: Ludouico Pio Imp. sedit an. iii. vir optim⁹ existimat. **VALENTINVS** Roman⁹: nondū p̄byter ob merita p̄tifex renūtiat⁹. Die. xl. decēssit. **GREGORIVS.iiii.** Roman⁹ Ludouico Pio Imp. nō prius p̄tificatū iniit: q̄ imperatoris cōsensum per legatos expectasset. Cuius etiā hortatu celebritatē omnium sanctorum instituit. Corpus diui Gregorii vbi nunc iacet trāstulit. sedit an. vi. **SERGIVS.ii.** Roman⁹ Lotario Imp. Sedit an. ii. M. iii. Hic os porci prius appellatus: noīe ob turpitudinem mutato initium dedit mutadorū nominū successorib⁹. Vir fuit frugi: Ludouici filios ad cōcordiā reduxit: Imperio Lotario ad iudicatu. Cuius filii Ludouicus Romā veniēs: magna prius strage facta: tandē honoribus excipit a Pontifice perductus manu ad Petri basilicę valuas: interrogatusq; ante tēpli ingressum adfirmavit se cū pace venisse. **LEO.iiii.** Ludouico.ii. Imp. sedit an. viii. M. iii. D. vi. sepultus in basilica Petri. Hoc tempore Saraceni i Vaticanū vsq; venere: incēsilq; Petri basilicę forib⁹ a po. Ro. rep̄ssi Ostiā sese recepere. Quo Leo cū exercitu se cōferens: orationeq; facta / Deus cuius dextra: pauci magnā hostiū multitudinē fugauerūt: reuersusq; Vaticanū. v. annorū spatio moenib⁹ cinxit: Ciuitatēq; Leoninā appellauit: ac Corfis a Saracenis expulsis inhabitandū dedit. In cui⁹ portis supplicia ad deū verba iussit inscribi. Fores incēlas basilicę exargēto restituit: turrimq; quā nūc i Vaticano cernimus excitauit. Tēplū. S. Marię nouē extruxit. Crucē quā Carolus olim Lateranēsi basilicę dono dederat: furto gemis spoliatā rursus exornauit. Basilicū perniciosum serpētis gen⁹: qui hali tu multos mortales necauerat: e fornice. S. Lucie in Orphea fufis ante deū precib⁹ expulit. Irruptionis hui⁹ Saracenorū memoriā testat̄ inscriptio marmoris: q̄ adhuc extat apud adē Michaele in Vaticano. Ioānes Scot⁹ alter a religioso: hoc tpe vtraq; lingua doctus dicit fuisse: qui iussu Caroli regis Dionysii hierarchiā cōuertit. **IOANNES.vii.** Anglicus: quē dissimulato viri habitu dicit foeminā alioquin doctissimā fuisse: deprēsamq; in via apud. S. Clementē quādo peperit. **BENEDICTVS.iii.** Roman⁹ sedit an. ii. M. vi. D. ix. Sepult⁹ pro foribus basilicę Petri: vir iprius bonus: ac plane religiosus: vt qui flens ac pene inuitus p̄tifex declarat⁹: tri duo statim ieiuniis suppliciaq; vacaret. **NICOLAVS** Roman⁹ Ludouico.ii. Imp. Qui Romę tūc erat magnaq; inter eos amicitia intercessit. Regē Bulgarorū cū tota puincia ad religionē deduxit: Episcopis ad eos missis. Multaq; vtilia cōstituit: inter quę nequis cōcubinā habētī p̄bytero ac sacrificari interesset: vt testat̄ Gratian⁹. Ad hūc Michael Theophili legatos salutatū cū muneribus mitti iussit. Sedit an. ix. M. ii. D. xx. **HADRIANVS.ii.** Romanus Ludouico.ii. Imp. sedit an. v. M. ix. vir optimus: p quo Ludouic⁹ absens p legatos gratias egit po. Ro. **IOANNES.viii.** tris e successorū Imperatores diademate redimuit: vt in historia gallorū satis ostēdit: Carolū.ii. Ludo.iii. & Carolū.iii. ex quib⁹ Ludouicū etiā Romanis inuitis: ob quā rem in vincula cōiectus: deinde elapsus in Galliā aufugit: rediit post Annū. P̄terea vitā. S. Gregorii quatuor libris explicuit. sedit an. x. D. ii. Hoc tēpore Saraceni Casinēse Cœnobii vastauerūt. **MARTINVS.ii.** Gall⁹ sedit an. M. v. P̄tificatū malis artib⁹ adeptus. **HADRIANVS.iii.** Ro. Carolo.iii. Imp. sedit annū. M. iii. Hic capta occasione p absentiā Caroli q cōtra Normādos res gerebat: prius retulit ne in creādo p̄tificē Imp. consensus expectaret: teste Gratiano. **STEPHANVS.v.** Ro. ex via lata: sedit an. v. D. xi. **FORMOSVS** episcop⁹ Portuens largitiōe p̄tificatū adept⁹. **BONIFACIUS.vi.** Tuscius sedit dieb⁹. xxv. **STEPHANVS.vi.** Ro. Carolo.iii. Imp. sedit annū. M. iii. Formosi cadauer erutū e sepulcro contumeliis adfici iussit: antiquū ob odiū. **ROMANVS** patria Roman⁹ Carolo.iii. Imp. sedit M. iii. Stephanū acta infirmauit. **THEODORUS.ii.** sedit dies. xxx. Formosi acta in integrū restituit. **IOANNES.ix.** Roman⁹ sedit an. ii. dies. xv. **BENEDICTVS.iiii.** Ro. sedit an. iii. M. iii. **LEO.v.** cui⁹ patria ignora⁹ sedit dies. xl. **CHRISTOPHORUS** cui⁹ etiā patria ignora⁹: sedit M. vii. Largitione p̄tificatū adept⁹ efficit: Cœnobioq; addicē. Nā & cœnobio solaria tūc miserorū erāt: de coctortiq; refugiu. **SERGIVS.iii.** Roman⁹: Berēgario priō Imp. sedit an. vii. M. iii. D. xvi. ob veteres iras Formosi cadauer iterū erutū in Tyberim picit. **ANASTASIUS.iii.** Ro. sedit an. ii. **LANDO** Roman⁹ sedit annū. M. v. **IOANNES.x.** Roma. Berēgario Imp. sedit an. xiii. M. xii. D. iii. Hic vna cū Alberico hetruria Marchione de Saracenis q diuersa Italię loca maxie in Cāpania occupauerāt: triūphū romā retulit. Veniēs post hac in dissidiū cū p̄tificē Alberic⁹ Pānonios i Italiā vocauit: q & hetruria & Galliā Cisalpinā vastauerāt. Ipse demū p̄tifex a Ro. capt⁹ cęuicali i eos cōiecto necat. Hoc tpe Anthropomorphitę fuerūt: deū humano corpore ponētes: quorū errorē Fātin⁹ p̄sul Veronen. disertissime redarguit. **LEO.vi.** Ro. sedit M. vii. D. xv. **STEPHANVS.vii.** Ro. sedit an. ii. Berengario.iii. Imp. **IOANNES.xi.** Ro. sedit an. iii. M. x. D. xv. **LEO.vii.** Ro. sedit an. iii. M. vi. D. x. nil memoria dignū gefit. **STEPHANVS.viii.** German⁹ sedit an. iii. M. iii. D. xii. **MARTINVS.iii.** Roman⁹ sedit an. iii. M. vi. D. x. **AGAPITVS.ii.** Roman⁹ Berēgario.iii. Imp. cōtra quē Orthonē Germania vocauit: sedit an. ix. M. vi. D. x. **IOANNES.xii.** Romę e regione vie late: vir sane sceleratus. Quāobrē contra eū Ortho vocatus a Romanis. Ille in vltionē e duob⁹ Cardinalib⁹ qui causa hui⁹ facti fuere: alteri manū: alteri nasum abscidit. Coact⁹ est tandē eū diadema

Sergius.ii. Dcccxlvi.
Leo.iiii. Dcccxlviij.
Io. Scottus. Ioānes. vii. Dcccxlviij.
B̄ndict⁹.iii. Nicolaus. Dcccxlviij.
Hadrianus.ii. Ioānes. viiij. Dcccxxx.
Martin⁹.ii. Hadria. iii. Steph. v. Formosus. Dcccxciii.
Bonifa. vi. Steph. vi. Romanus. Theodo. ii. Ioannes. ix. B̄ndict. iiiij. Leo. v. Xpophor⁹. Sergius. iiiij. Dcccxcviij.
Anastasi. iii. Lando. Ioannes. x. Dcccxcvii.
Anthropomorphitę. Leo. vi. Steph. vii. Ioan. xi. Leo. vii. Steph. viii. Martin⁹. iii. Agapit⁹. ii. Ioānes. xii. Dcccclx.

te redimere. Post hæc ab eodẽ admonit⁹: vt a vitiiis & infania resipisceret: minime paruit. Quare fugiẽs ob metũ in latebris extinctus est. Sedit an. iiii. M. x. D. xv. **BENEDICTVS. v.** Roman⁹ sedit Menses. ii. D. v. Othone Imp. Hic delect⁹ a Clero & po. Ro. eo tẽpore quo Ioãnes deiectus fuit: & Leo. viii. ab Othone surrogat⁹. Quãobré Otho hostiliter oĩa inuadens: Romanos pterrefecit: & votũ compos eos iureiurãdo adigit: nihil immutatuos. Relicto dein Leone Benedictũ secũ in Germaniã duxit: vbi ille ex animi dolore decessit. **LEO. viii.** sedit anũ. M. iiii. Cui⁹ historiã in Benedicto supra enarrato cõmemorauit. **IOANNES. xiiii.** Roman⁹ Othone Imp. sedit an. vi. M. x. D. x. pulsus a Romanis ab Othone deĩde restituit⁹. Qui & Decarchones Romanorũ pterrea laqueo suspẽdit: & vrbis pfectũ multis adfectũ cõtumeliis in exiliũ misit. **BENEDICTVS. vi.** Romanus Othone Imp. sedit anũ. M. vi. A Cincio potẽte ciue Romano in molem Hadriani coiect⁹ ac fame mori coact⁹ est. **DONVS. ii.** Roman⁹ sedit anũ. M. vi. **BONIFACIUS. vii.** sedit M. vi. D. xii. vir sacrilegus: q̃ bonorũ cõspiratione relinquere vrbẽ coactus: oĩa sacra p̃tiosa secũ Cõstãtinopolim fugiẽs abstulit: quib⁹ diuẽditis paulopost audacior factus rediit. Ioannẽ Diaconũ Cardinalẽ exoculauit. Ipse mox turpissime extinctus est. **BENEDICTVS. vii.** Romanus Othone. ii. Imp. sedit an. viii. M. vi. **IOANNES. xiiii.** Roman⁹: vt quidã dicunt Papiensis: tertio q̃ electus fuit mense a Romanis in molẽ Hadriani coniectus: mori q̃ compulsus est. **IOANNES. xv.** Romanus a Clero odiũ ob impietatẽ sustinuit: quartoq̃ decessit mense. **IOANNES. xvi.** Romanus Othone. iiii. Imp. cuius auxiliũ implorauit: pulsus a Crescẽtio Cos. Romano in Hetruriã. Quo timore perterritus Crescẽtius & p̃tificẽ reduxit: & ad genua ei procubẽs veniã p̃teritorũ petiit. Hic em̃ Hadriani molẽ occupauerat: ex quo arx Crescẽtii dicebat. Sedit Io. annis. x. M. vi. D. x. **GREGORIUS. v.** Saxo genere: Othonis. iiii. propinquus: pulsus a Crescẽtio Cos. suffecto Pseudo p̃tifice quodã Ioanne: ab ipso Othone restituit⁹: qui primo in arce Crescẽtii Cos. & Ioannẽ obsedit. Illi spe veniã supplices ad imperatorẽ adẽtes: alter i via trucidat⁹: alter Ioãnes exoculat. Hic instituit vt dein ceps Imperatores Romani a sex Germanis viris addito rege Boemiẽ legerent. Ii sunt Coloniensis: & Maguntinus: & Treuerẽ. p̃sules. Dux Saxonie. Comes Palatin⁹. March. Brãdeburgẽsis: an. M. II. Sedit an. ii. M. viii. Huius elogiu sepulcri cõditi apud aram diui Gregorii in basilica Petri vitã eius testã: legiẽ hodie his versib⁹ barbaris. Hic quẽ claudit humus: oculis vultuq̃ decorũ Papa fuit: Quint⁹ noĩe Gregori⁹. Ante tamẽ Bruno Frãcorũ regia ples: Fili⁹ Othonis de genitrice Iudit. Lingua Theutonicus wangia doct⁹ in vrbe. Sed Iuuenis Cathedrã sedit apostolicã Ad binos annos & menses circiter octo: Ter seno Septẽbruo cõmemorante dies. Pauperibus diues per singula sabbata vestes Diuisit numero cautus apostolico. Vfus frãcisca vulgari: & voce latina: Instituit populos eloquio triplici. Tertio Otho sibi Petri cõmisit ouile: Cognatis manib⁹ vnctus in imperiũ. Exiit & postq̃ terrene vincula carnis: Aequiuoci dextro substituit lateri. Decessit. xii. Cal. Martii. **IOANNES. xvii.** Grẽcus P̃sul Placẽtin⁹: quẽ supradixi a Crescẽtio p̃seditiõnẽ creatũ: & ab Othone eiectũ: sedit menses. x. **SYLVESTER. ii.** gallic⁹ Othone. iiii. Imp. sedit an. iiii. M. i. D. x. Hic olim Monachus Hispalĩ artib⁹ liberalib⁹ eruditus: mox per largitiõnẽ sacerdotia postremo P̃tificatũ adeptus. Dẽmonẽ malum de vitã longitudine cõsuluit: ille respõdit vt caueret hierusalẽ. Imprudẽs Syluester in æde. S. Crucis in Hierusalẽ dicta sacrificã: diẽ extremũ adesse sensit. Fessus igit̃ delictũ: publice iussit moriens: vt eius cadauer equis daretur trahẽdum: vbi demũ illi cõquieuisent ibi tumulari. Diuina igitur puidencia ad basilicam Lateranẽ sem peruenere: vbi & sepult⁹. **IOANNES. xviii.** ignobilis sedit menses. iiii. D. xx. **IOANNES. xix.** Romanus e regione pontis sedit annos. iiii. menses. iiii. **SERGIUS. iiii.** Roman⁹ sedit annos. ii. menses. vi. vir sane probus. **BENEDICTVS. viii.** Tusculanus Henrico Imperante quẽ Romã diademate redimiuit: sedit annos. xi. M. i. D. xii. **IOANNES. xx.** Romanus Conradũ Imperatorem Diademate redimiuit: sedit annos. ix. D. ix. Declarat⁹ nullis antea initiatus sacris. Vexatus insuper a Romanis ab eodẽ Cõrado defenditur. Deniq̃ eius vita magnopere laudatur. **BENEDICTVS. ix.** Tusculanus Benedicti. viii. nepos sedit annos. x. menses. iiii. D. xiiii. vir p̃brosus & infamis. Quare a populo Romano pulsus Syluestro. iiii. suffecto. deĩde restituit⁹. **SYLVESTER. iiii.** Romanus expulso Benedicto per factionẽ surrogatus: tantum dies. xxxix. **GREGORIUS. vi.** Henrico. ii. imperãte: sedit annos. ii. menses. iiii. in eo tumultu ac schismate creatus: quo Benedict⁹ viii. fugatus est. Sed Henricus celebrata Synodo: & Benedictũ: & Syluestrum: & Gregoriũ coegit se p̃tificatibus abdicare. **CLEMENTE. ii.** fecit. **CLEMENS. ii.** P̃sul Bambergensis in Synodo vti supradiximus: factus Henrico. ii. cogente: quẽ postea Diademate redimiuit: sedit menses ix. D. vii. **DAMASVS. ii.** Bauarus natione: p vim nulloq̃ populi cõsensu p̃tificatũ occupat in

quo vixit dies. xiiii. **LEO. ix.** Aleman⁹ ab Hẽrico. ii. Imp. Romã missus: petẽtib⁹ Romanis: quibus ob vitia cleri quotidie peiores eligẽtis: necesse fuit ad Imperatorẽ cõfugere. Huic igit̃ Romã venienti Ildebrãdus Soaneñsis q̃ postea Gregorius. vii. fuit: sit obuiã: hominẽq̃ hortat⁹: vt priuato habitu veniret: electus ab eo qui potestãtẽ eligẽdi non haberet. Cui cum vir iustissim⁹ paruisset: iterũ a Clero eligiẽ. Ildebrandus ab eo Cardinalis statim fact⁹ est. Huius igitur p̃tificis iustitia portẽto quodã ex leproso dicit̃ emicuisse: quem in lecto suo collocari mandauerat: nec mane postea visum Christũ putatũ. Hic etiã vt scribit Pandulfus Ostiarius Lateranẽ. Normãnos in Apuliã accersiuĩ cõtra Grẽcos & Saracenos oĩa cõtumaciter occupãtes: ipse quoq̃ eo simul accessit. Hos tamẽ postea sepe nocẽtes diuersi sensere p̃tiffices. Leonis hoc factũ q̃q̃ ex aĩo pio: factõtoq̃ viro: nequaq̃ laudat Archiepiscop⁹ Flo. ex autoritate Io. de Colũna: dicit̃ tãtis minime eũ facere oportuisse qd̃ Petro phibitũ: Mitte gladiũ tuũ in vaginã. Petrus etiã Damian⁹ in quodã opusculo dãnãt clericos qui p̃tuẽdo iure rerũ externarũ certãt: aut bello interesse studẽt. Nã & Gregori⁹ rapinas iniuriasq̃ plures a Lõgobardis est passus: Ambrosi⁹ itẽ ab Arrianis: vterq̃ sola paciẽtia dimicauit. Simile Leonis factõ: illud quoq̃ Vrbani. iiii. fuit: qui Carolũ e Gallia cõtra Mãfredũ excitauit. ambo vt idẽ p̃sul ait rẽ suscipere supuacaneã: quũ externa Christ⁹ minime curare mãdauerit. Sedit an. v. M. ii. D. vi. **VICTOR. ii.** Bauar⁹ natione Hẽrico. ii. imperãte & cõsentiẽte Synodũ Florẽtiẽ habuit: vbi multos P̃sules & largitiõis & luxuriẽ noĩe notatos deiecit. Sedit an. ii. M. iiii. D. xiiii. **STEPHANVS. ix.** natione Lotaringus: Casinẽsis Abbas: Henrico. iiii. imp. moritur Florẽtiẽ mẽse septimo. Ibiq̃ sepult⁹. Huius opera Mediolanẽ. ecclesia Ro. pon. obtẽperauit: q̃ annis. cc. se subtraxerat. **BENEDICTVS. x.** Veliternus sedit menses. ix. D. xx. Per factionẽ quorũdã nobiliũ factus: dissentiẽte clero: eiicitur: Velitrisq̃ vnde erat: exulauit. **NICOLAUS. ii.** Sabaudiẽsis P̃sul Florẽtinus: Gerardus antea vocat⁹: abrogato Benedicto Senis creat⁹: vir moribus ac literatura p̃batissimus. Henricũ. iiii. Diademate redimiuit. Robertũ Guiscardi p̃tificis tributariũ: regẽq̃ Apuliã cõstituit. Demũ Cõcilio celebrato P̃tificũ electionẽ ad Cardinales tantũ reduxit: sedit annos. iiii. **ALEXANDER. ii.** Mediolanẽsis Hẽrico. iiii. Imp. Cui⁹ auxiliõ Cadolus Parmẽsis elect⁹ ad vrbẽ hostiliter cõtendit. Captus demũ: & in Cõcilio Mãtua: celebrato sese abdicã: veniã publice petiit. Huic em̃ omnis fere transpadana & cisalpina Gallia parebat p̃ter Matildẽ Comitissã. Alexãder his gestis Romã reuertẽs in magna existimatiõẽ vixit. sedit an. xi. M. v. Sepultus in basilica Lateranensi. **GREGORIUS. vii.** Soaneñsis: Ildebrandus noĩe Hẽrico. iiii. Imp. sedit an. xi. menses. i. D. iiii. Hic p̃ter oĩs q̃ vir pius & christianẽ religionis acerrimus defensor fuerit: labores ptulit magnos. Primũ Cicius Stephani vrbis P̃fecti fili⁹ nocte domini natalis in Basilica. S. Mariẽ ad p̃sepe sacrificantẽ adortus: vi corripit: atq̃ in turrim quãdã Parionis coiecit: vnde & a populo Ro. liberat⁹. Mox grauissimas cũ Hẽrico inimicitias gessit: q̃ eũ tanq̃ simoniã crimine notatũ & rebellẽ: sacris interdixerat. Ex quo ille furibũdus ad vrbẽ diripiẽdã p̃perauit: ipm̃q̃ in Hadriani mole obsedit: ad quẽ liberãdũ Robert⁹ Guiscard⁹ Apuliã dux resistẽtib⁹ Romanis occurrit: ingressusq̃ p̃ Flaminiã portã populabũd⁹: fugato Hẽrico: p̃tificẽ obsidiõẽ soluit: secũq̃ duxit Salernũ: vbi & decessit. Nepos ei⁹ ex fratre in Septizonium cõfugiens: turpiter se dedidit. **VICTOR. iiii.** Abbas Casinẽsis sedit annũ. M. iiii. Moritur suspitione veneni iussu Hẽrici dati. **VRBANUS. ii.** Henrico. iiii. Imp. Sedit an. xiiii. M. iiii. Acta Gregorii. vi. cõtra ipm̃ Henricũ pbauit in Cõcilio Placẽtino: fauẽte Matilde Comitissa. Inde profectus apud Clarũmõtẽ alio celebrato Cõcilio: populos christianos ad recuperãdã Hierosolymã incendit. Reuersus Romã: Ioannis pagani ciuis seditiosissimi motu oĩa miscentis: in ades Petri leonis potẽtissimi ciuis apud. S. Nicolaum in carcere Tulliano sese biẽnio recepit: vbi & decessit. Cadauer trans Tiberim clam metu inimicorũ delatũ. Hic primus pallium Mediolanensi Archiepiscopo tradidit: post eũ Toletano: quẽ & primatẽ regni Hispaniẽ fecit. Hoc itẽ tẽpore ordo Cartusiẽsium initiũ cepit. De quo alias. **PASCALIS. ii.** ex Flaminia oriundus Hẽrico. iiii. Imp. Quẽ Romã veniẽte: ad gradus Petri basilicẽ exceptit: ingressusq̃ vna tẽplum per proditiõnẽ vna cum Cardinalibus ab eo capitur: q̃ non probasset p̃sules ab eo in Germania factos. Itaq̃ ductus ad montẽ Soractem ibi fuit donec cõpulsus est ei adsentiri simul: & eũ / cuius causa venerat / Diademate redimire. Fuere hoc tẽpore Petrus Colũna: qui Capios pontificis oppidũ occupauit. Ptolemaus princeps Sublaquẽsis / Albã. Stephanus Corfus Basilicã Pauli: vbi castellũ ad excursionẽs fecerat. Hãc nãq̃ familiẽ illustres Romẽ absente pon. qui in Apuliã secesserat: oĩa diripiẽtẽ: quẽ Pascalis cũ exercitu reuertens facile recuperauit: ac post discessum Imperatoris in Cõcilio Lateranẽ: omnia vi facta retractauit. Sedit annos. xviii. menses. vi. **GELASIUS. ii.** Caietan⁹ Hen-

Leo. ix. M. i.
Victor. ii.
Steph. xi. M. lvi.
Bndict⁹. x. Nicola⁹. ii. M. lvi.
Alexãd. ii. M. lxi.
Grego. vii. M. lxxiii.
Cicius p̃fecti. F.
Victor. iiii.
Vrbani⁹. ii. M. lxxxvii.
Petrus leo.
Pascalis. ii. M. c.
Pe. Colũna
Ptolemus
Sublaquẽsis
Stephanus.
Corfus.
Gelafius. ii.

Cincius & Leo Fraiapanes. rico.iiii. Imp. sedit an. M. x. Statim renūtiat⁹ pōtifex: irruptis cōclauis forib⁹ a Cincio & Leone Fraiapanib⁹ captus calcibusq⁹ petitus est: q⁹ egre ferrēt nō fuisse creatū vnū e suis. Deinde in eorum domos perduct⁹: paulopost a populo Ro. liberat⁹. Postea aduētante ad vrbem Hérico sibi timens: Ostiā: deinde Ardeā: postremo in Apuliā cōfugit. Discedēte autē Hérico Romā reuersus a Gregorio pseudo pōtifice ab eodē Imperatore facto multa passus est: latebras ob metū q̄ritādo. Tandē in. S. Praxede dum sacrificaret: irrūpentibus inimicis vix incolumis euasit. Hinc in basilicā Pauli cōuocatis Cardinalibus: seq⁹ ecclesiāq⁹ cōmendans ex Ostia Pisas mari aduehit: inde in Galliā: vbi apud Coenobiū Cluniacense morit⁹. Coepere hoc tēpore Tēplariū apud hierosolymā.

Callistus. ii. M. cxx. CALLISTUS. ii. Burgundus Henrico. iiii. Imp. absens ob doctrinā & generis nobilitatem creatur. Veniēs ad vrbē: Pisas: deinde Volaterris iter fecit: vt in eorū historia continēt: a dēq⁹ Petri Volaterris dedicauit: ac parte reliquiarū Petri & Pauli donauit: q⁹ sub ara latētes & diu ignoratē eruta tandē ēde annis abhinc fere. xxx. impietate Florētinorū arcis aedificandē gratia / cū arcula inscripta prodierūt: pdigiūq⁹ ex his publice vīsum: paulopost dū sacrificatur: Ciuē morbo diuturno incuruatū egreg⁹ ambulante: statim liberatū: q⁹ adhuc viuūt. Callistus igit⁹ in primis pseudo pontificē Gregoriū Sutriū quorūdā potētū fauore sese rutantē: exercitu misso cepit: vitāq⁹ donatū in Coenobio relegauit. Deinde Beneuentū proficiscit ad tutādū Rogeriū fratrem Guillelmi Comitis Apuliā. Qui cōtendēs Cōstātinopolim spē nuptiarū filiaē Alexii Imperatoris: regnū ei cū fratre cōmendauerat. Reuersus inde Romā morbo adfectus: vbi primū cōualuit: apud Lateranū Conciliū celebrauit: vbi actum de supplemento christianis mittēdo: q⁹ tūc res in Asia religioe gerebāt. Sedit an. v. M. x. D. vi. HONORIUS. ii. ex agro Forocorneliēsi oriūdu: vir laudat⁹ sedit an. v. M. ii. Sepult⁹ in Basilica Lateranēsi. INNOCENTIUS. ii. Roman⁹ e regione Trāstyberina Lotario Imp. sedit an. xiiii. M. viii. D. viii. Cōtra Rogeriū Apulię Comitē mouēs: ab eo capite pauloq⁹ post dimittit⁹ reuerentię gratia. Pontifex ei oīa p̄ter regis titulū: quē ante oīa ille optabat / cōcessit. Reuertēs pseudo pōtifice Romę filiū Petri leonis offendit. Cui⁹ metu p̄terterrit⁹ per mare Pisas: inde in Galliam ad Philippum regem aufugit: apudq⁹ Claromontem / cōuento diuo Bernardo magnopere recreatus: Conciliū celebrat vbi pseudo Pōtifice hostē ecclesię iudicauit. Inde reuersus cū Lotario Imp. Pisas substitit: eāq⁹ ciuitatē diu cū Genuensib⁹ discordem cōciliauit: Romā postremo veniens cū eodē Lotario nusq⁹ Pseudo pontifice reperto: aliā seditionē exortā vidit: Romanorū: qui Senatores Cōsulesq⁹ creabant more vetusto: erepra sacerdotib⁹ facultate. Quare pōtifex apud Lateranū Cōcilio celebrato: multa ipsis Sacerdotib⁹ vtilia statuit. Inter alia: nequis in p̄diciis Sacerdotalibus successorē sibi cōstituire possit. CAELESTINUS. ii. Tiferinas seu e Castro felicitatis: sedit menses. v. LVCIVS. ii. Bononiensis Cōrado. ii. Imp. sedit menses xi. D. iiii. Hoc tēpore Baliard⁹ philosoph⁹ qdā Gallic⁹ ac peripateticus Parisiū pdiit vir doctissimus: ab orthodoxis tamē in qbusdā aberrās: a qbus nec p̄ synodū iussu regis Ludouici hui⁹ ḡa coactā auelli potuit: qn̄ i loco deserto cū sociis nōnullis oē aūū abstinēdo exegit. EVGENIUS. iiii. Pisan⁹ Cōtrado. ii. Imp. sedit an. viii. M. iiii. D. xx. Hic cū Romanos i seditionē cepta sub Innocētio. ii. pseuerates videret: q⁹ imperiū adripuissent: ob metū ad Farfensē Coenobiū aufugit: vbi cū nō satis tutus videret: Tyberis Ostiam delatus: mox Pisas inde in Galliā se recepit: vbi etiā cōuēto diuo Bernardo a quo manachus olim factus fuerat / maxime letat⁹: Ludouico regi ex voto cōtra Saracenos ire parātū: bene ac feliciter dixit. Inde illi⁹ auxilio tutus Romā reuertens: a ciuib⁹ sedato tumultu humaniter exceptus est. Hic & porticū sanctaē Marię ad p̄sepe extruxit: vt ei⁹ etiā indicat inscriptio. ANASTASIVS. iiii. Roman⁹ sedit annos. ii. M. iiii. De quo nil aliud fert nisi q⁹ pulcherrimas aedes apud Pantheon aedificauit. HADRIANVS. iiii. Anglic⁹ natione Federico Aenobarbo Imp. sedit an. iiii. M. x. Imperatorē ipsum apud Lateranū Diademate redimiuit / aduersantib⁹ Romanis: portamq⁹ claudentibus. Guillelmū Siciliaē Comitē vtrūsq⁹ Sicilię regē creauit. Circa vulsinios nōnulla oppida recōcinnauit: Radacophanum in agro ac ditione nūc Senensiu: arce & moenibus muniit: vbi quandoq⁹ habitauit. Pertesus tandem statum Romanorū quotidie tumultuantium & ei aduersantiū: secessit Arignanum vbi & moritur. Relatus inde in vrbem: & in Basilica Petri sepultus. ALEXANDER. iiii. Senensis Federico Aenobarbo Imperate: sub quo multa passus est. Initiū malorū Victor pseudo Pontifex ad eum cōfugiens. Alexāder veto ad Gualuagnum Mediolani tunc principē se recepit. Quare Imperator furibundus in Italiā veniens: Mediolanū / aliasq⁹ terras quę cū eo cōspirauerāt / desolauit. Ex quo oīs fere trans Padū regio defecit ad Alexādrū: eiusq⁹ nomine Alexādrum cōdiderūt. Motu tuo Victore aliū successorē Paschalē imperator: post hunc Callistū: postremo Innocentium cōtra

stituit: qui omnes superstite Alexandro periere. Igitur e Mediolano discedēs in Galliā contēdit: hortate Philippo rege. Cōcilioq⁹ apud Claromontē habito: Victorē tunc viuentē dānauit. Mox a Romanis reuocatus est. Imperator: quādo & rebellātes trans Padū Ciuitates & pōtifice reuersum vidit: extēplo in Italiā properat. Ille timore pculsus habitu cocī ignotus Venerias aufugiēs / ad diuē virginis de Charitate Coenobiū diuertit: vbi tadē cognit⁹: & a Sebastiano tūc Duce summo honore in palatiū perduct⁹ est. Cui⁹ inimicos vlti Veneti: Othonē Federici filiū aduersus venientē bello nauali ceperūt: qui causa pacis deinde fuit. Federicus capto filio: sequētī anno Venerias ex fœdere venit. Ad pedes Alexandro pcūbēs veniā p̄teritorū petiit dicēs. Nō tibi sed Petro. At ille respōdit Et mihi & Petro. Romā postremo reuertēs: Cōciliū apud Lateranū celebrauit: moriturq⁹ cū sedisset an. xxi. D. x. LVCIVS. iiii. Lucēsis Federico imperate: a quo obtinuit suis Lucēsis: vt Hetrusci nō alia q⁹ Lucēsi moneta vti possent: sicut & in trāspadana regiōe Papiensi. Cū contenderet vt Consulū nomē Romę extingueretur: aduersantibus illis: ob metū secessit Veronā: vbi & extinctus est: cū sedisset annos. iiii. M. ii. Fuere sub hoc tēpore Petr⁹ Comestor qui vtriusq⁹ legis historiā scripsit: quā ecclesiasticā vocāt. Itē Petrus Lombardus: patria Nouariensis: p̄sul Parisiensis: qui sentētiarū libros edidit quatuor: ex sanctorū dictis. Abbas quoq⁹ Iochin⁹ in Calabria apud Coenobiū Floris ab eo cōditū: qui vaticinia quēdā enigmatica reliquit. Gratian⁹ Monachus. S. Proculi: natione Tuscus: doctor Bononiēsis: author Decreti: qui spur⁹ fuisse tradit. Oēs hi sane parū iter se tēporib⁹ differūt. VRBANUS. iiii. Mediolanēsis Federico Aenobarbo Imp. Audito nūtio de Hierosolyma a Soldano capta: dū Venerias pficiscit parādē classis gratia: Ferrariā in itinere p̄ animi dolore morit⁹: cū sedisset annū. M. x. D. xxv. GREGORIVS. viii. Beneuentanus dū Pisas p̄perat pacē cōstituturus inter eos & Genuēses: vtrosq⁹ vero animatus ad Hierosolymā recuperādā: ibidē moritur: Pōtificatus die. lvii. CLEMENS. iiii. Romanus Federico Aenobarbo Imp. sedit An. ii. D. xvi. Hoc maxime hortate Imperator vna cum ceteris tūc principibus christianis in Saracenos expeditionē sumpsit: de qua alibi plura diximus. Hic & atriu. S. Laurētii extra moenia fecit: Lateranēsem basilicā exornauit. CAELESTINUS. iiii. Romanus Hérico. v. Imp. Cui⁹ regnū Sicilia cōcessit Guillelmo sine hērede exticto: tradita ei i m̄rimo niū Cōstātia Rogerii filia e Coenobio Panormitano euocata. Prim⁹ aedis pōtificales apud Petri & Lateranēsem Basilicā aedificauit: vt inscriptio i arceis adhuc valuis Laterani ostēdit. Sedit an. vi. M. vi. D. xxi. INNOCENTIUS. iiii. Anagninus e Comitū familia Othonē. iiii. Imperatorē diademate cinxit. Conciliū Lateranēse celebrauit. Almericū Hæreticū qui dicebat ideas in mente diuina creare ac creari: cremari apud Parisiū mādauit. Decretales aliosq⁹ libros cōplures cōposuit. Xenodocheū. S. Spirit⁹ in Saxia fecit. Altare. S. Petri vt fornix idicat exornauit. Xysti templū restituit: Turrim quā nūc Comitū vocāt excitauit: nō sine nota ambitionis ac expēsa supuacue: inter tot hominis virtutes hac tantū ei adscripta. Moritur Perusiā Pōtificatus an. xviii. HONORIUS. iiii. Romanus Federico. ii. Imp. quē ditionē pōtificis vsurpare conantē sacris interdixit. Petri Altisiodorēsem Imperatorē Cōstātinopolitanū cū Iole vxore in basilica Laurētii extra moenia diademate redimiuit. Ioannē Cardinalē Colūnēsem legatū in Asiā cum iis copiis misit: quas Innocētius coegerat. Fecit Aedis Casemarii: Ordines Frācisī & Dominici pbauit. Sedit an. xiiii. M. viii. D. xiiii. GREGORIUS. ix. Anagnin⁹ e Comitū familia: Innocētii. iiii. nepos: i Septizonio electus: sentētiā Honorii in Federicū pbauit: quē postea i gratiā redeuntē exsoluto cēsu: deīde iterū rebellātē: celebrato apud Lateranū Cōcilio sacris iterū iter dixit: imperiūq⁹ ei abrogauit. Cūq⁹ audiisset q⁹ is frētus auxilio Pisanorū quosdā Cardinales e Gallia accersitos partim cepisset: partim mari depressisset: ex animi dolore extinct⁹ est. Dominicū & Antoniū Vlyxiponēsem ac Helifabetā Pānoniē Regis filiā iter Sctōs retulit. Secessit Perusiā ob varios i vrbe tumult⁹. Seditio nēq⁹ cuiusdā Annibalis ex Annibalū familia vix euasit. Hic mun⁹ Senatoriū vna cū Pādulfo Sa bello obiuit: ac absente Pōtifice nouā tūc primū hæreseos sectā excitauit: adscitis ad hoc qbusdā Sacerdotib⁹: quo authore po. Ro. in ecclesiā dei cōiurauerat. Iā senator more veterū rogabat: populusq⁹ sciscebat: ac oīa p̄pe oppida in potestātē redegerat. Qd malū vlti⁹ serpere: & Tyberis inundatio: & pestilētia subsecutē: p̄terea Gregorii redit⁹ ad vrbē: phibuerūt. Re dephēsa ac exticta: Gregori⁹ nihil vlti⁹ i Annibalē aiaduertit: q⁹ eū Senatorio munere deiecit. Hoc itē tpe Americ⁹ dux qdā gallic⁹ q plura cōtra Saracenos gessit: i p̄tio fuit. Cui⁹ sepulcrū in basilica Petri cernit hodie: cū hoc elogio. Hic iacet Americ⁹ Comes Mōtisforti Frācię Conestabilis q cōtra Albige ses p̄ fide catholica sepi⁹ dimicauit: postea cōtra Saracenos ad pres Syrię trāsiterauit: a qb⁹ i bello capt⁹ fuit: & diu i captiuitate detētus. Tadē p̄ treugā liberat⁹ dū rediret ad ppria apud Idrū

Lucius. iiii. M. clxxxii. Petr⁹ Comestor. Petr⁹ Lombardus. Iochinus abbas. Gratianus. Vrbā⁹. iiii. Grego. viii. M. xcvi. Clemēs. iiii. Cēlesti. iiii. M. xcxi. Innocen. iiii. M. xcvi. Almericus. Honori. iiii. M. ccxvii. Grego. ix. M. ccxxvii. Annibalū familia. Americus comes.

tum expirauit Anno domini, M. ccxli. Erant tunc Romæ potētes Petrus & Io. Cincius Senator
Fragepanes partiu Federici: quos pontifex q̄q̄ formidabat: rediit tamē Jacobi Capotii ciuis Ro.
la. & Pe, ca- potētia frētus. Is em Cincio restiterat: eiusq; adhuc nomē legi in tabernaculo ope museo sua im-
potii. pēsa exstructo i basilica. S. Marię ad presepe: In qua & Petrus itē Capotius Cardinalis sepultus est:
Celestinus. qui aduersissimus Federici fuit: ac Xenodocheū. S. Antonii nō pcul ab eadē: & Athenēū Perusi-
iiii. nū qd vocat Sapientiā de suo noie excitauit. Gregorius interim moritur Pōtificatus anno. xiiii
Innocē. iiii. CAELESTINUS. iiii. Mediolanēsis sedit dies. xviii. vacauit sedes menses. xx. Donec Cardinales a
M. ccxliiii. Federico capti opera Balduini Imperatoris Cōstātinopolitani restituerent. INNOCENTIUS.
iiii. e Flisco ac ex Lauanię comitibus Federico. II. Imp. quē antea magnopere amicu / in pōtificatu
iiii. inimicu habuit. Quapropter eius iram fugiens: Centūcellas proficiscitur. Inde in galliā trāsire
iiii. tauit vbi libere cōtra eum sententias superiorū pontificū cōprobauit. Ludouico deinde rege ex
iiii. peditioni hierosolymitanę se accingēte collaudato: reuersus est in Italiā: ac Petrum Martyrē or-
iiii. dinis p̄dicatorē & Stauislaum P̄sulē Cracouiensem iter sanctos retulit. Vir i primis iuris pe-
iiii. ritissimus. Apparatu Decretaliū: p̄terea autenticas edidit. & de Iurisdicōe Imperii: auctori-
iiii. tateq; pontificis librū scripsit: cōtra quēdam Petrū vineam: omnia Imperatori tribuentē: quem
iiii. Apologeticū appellauit. Moritur Neapoli: vnde Romā relatus: & in basilica Laurēti cōditus est
iiii. Anno pontificatus. xi. M. vii. Hic etiā Cardinales vt pileo vterētur roseo & equo veherent inli-
iiii. tuit. Ip̄m Cardinaliū nomē / ab initio epitheti honoratoris appellatio fuit. Nā alibi Clerici Car-
iiii. dinalē & Canonicū Cardinalē legimus id est p̄cipuū aut principalē: quo honore vrbani digna-
iiii. bant. Sicut em vrbis Romę ep̄s ceteris p̄stabat: sic etiā clerus Romanus: cui titulos Euarist⁹ pri-
iiii. mus oīm distribuit. Iidēq; pontifici de cōmunib⁹ fidelīū rebus adfistebāt. Cardinales deīde poste-
iiii. ris appellati. Gregoriū primū extat eplā ad Populonienſes: aliquē p̄fbyterū sacramentorū gratia
iiii. requirētes. Mittimus inqt vobis dilectū filium A. p̄fbyterū Cardinalē. Pompa his splendorq;
iiii. comitū & ornatū defuere: quos Innocētius addidit vt dixim⁹. Nostra quoq; etate Paulus etiā
iiii. capitis tegmēta ruffata. Inuenio item in antiquis tabulis apud ecclesiā Arretinā donationis cu-
iiii. iusdam Zenobii senatoris Ro. eidē ecclesię tēpore Damasi Pon. factę: vbi est huiusmodi subscri-
iiii. ptio. Et ego Io. S. R. E. diacon⁹ Cardinalis ex parte Damasi pon. laudo & cōfirmo. Itē in aliis tabu-
iiii. lis donationis Caroli Magni Cōnobio. S. Anastasii Romę: subscriptio huiusmodi. Et ego Leo
iiii. Episcopus Ro. ecclesię subscribo. Et ego Carol⁹ Imp. subscribo. Et ego Guillelm⁹. S. Sabine Cardina-
iiii. lis subscribo. Vbi obiter notādū Pōtificē Ro. solitū se subscribere Ep̄m Ro. ecclesię multo recti⁹ q̄
iiii. hodie Ep̄m catholicę ecclesię: nā si Romana: catholica est. honorē igit hunc almę vrbis eripere vidē-
iiii. tur. ALEXANDER. iiii. Anagninus Federico. ii. Imp. sedit an. vi. Ecelinū de Romano & Manfre-
iiii. dū Sicilię regē pontificū hostes persecutus est: misso legato Octauiano vbalino qui subditos cō-
iiii. tra eos in officio cōfirmaret. Tēplum continuū diuę Agnetis & di: qd Bacchi fuerat: Cōstātię
iiii. dicauit. Clarā virginē Afinsinatē inter sanctas retulit. Moritur Viterbiū. VRBANUS. iiii. Gallic⁹
iiii. sedit an. iiii. M. i. D. iiii. Oppugnat⁹ a Manfredo rege: Carolū Andegauēsem Ludouici sancti viri
iiii. fratrē ad regnū accersiuit. Perusi decessit: sepult⁹ in æde Laurēti. Romani per absentia eius ite-
iiii. rum libertati studētes: Banderesios creant nouos Magistrat⁹ qui vitę necisq; haberēt potestātē.
iiii. Senatorē priuatū hoīem quēdā Brācaleonē Bononiensem legerunt: quē paulopost fugatū iterū
iiii. reuocarūt. CLEMENS. iiii. Narbonēsis Federico. ii. Imp. sedit an. iiii. D. xxi. Is ad scientiam iuris
iiii. mores sanctissimos addidit. Duas filias ex matrimonio ei natas habuit: quarum alteri. ccc. libras
iiii. Turonēses pro dote tantū assignauit. Alteri sacre virginis. xxx. Nepotē ex fratre tris obtinētem
iiii. p̄bēdas duas relinquere coegit. Moritur Viterbiū: post quē sedes biēnio vacauit: cū nō satis di-
iiii. gnus inueniret successor. CREGORIUS. x. Placēt⁹ Rodulpho Imp. Hic ante oīa pacē inter Ge-
iiii. nuenses & Venetos diu concertantes cōstituit. Deinde Florētinos Pōtificis oppida inuadentes
iiii. sacris interdixit: p̄ficiscēq; i Galliā Lugduni cōciliū celebrauit. In quo Michael Palęolog⁹ Imp.
iiii. Cōstātinopolitanus cū Romano dogmate rursus cōuenit: cū eius maiores duodecies antea cō-
iiii. uenissent: semperq; descuiissent. Interfuit & Philipp⁹ rex. Reuertēs inde Romā ac iter p̄p̄ mō-
iiii. nia Florētinorū faciēs: eos interdicto iā fere triennali soluere negauit. Morit⁹ Aretii in itinere:
iiii. ibiq; sepult⁹ atq; vt vir sanct⁹ adoratus: cū sedisset annos. iiii. M. ii. D. ii. INNOCENTIUS. v. Bur-
iiii. gūdis ord. p̄dicatorū: creatus Aretii: statim Romā profectus: in Basilica Petri Mitrā cōsecre-
iiii. tionisq; solēnia peregit: sedit mēses. vi. D. ii. HADRIANUS. v. e. Flisco Innocēti. iiii. fratris filius.
iiii. moritur Viterbiū: Die. xl. IOANNES. xxi. Vlyxiponensis vir admodum literatus: vt qui multa
iiii. scripserit: verum rebus agendis parum prudens. sedit menses. viii. Moritur Viterbiū ex ruina

conclauis. Nicolaus. iiii. Vrsinus Compositus vulgo appellatus ob morum modestiam: Iordanū
 fratrem / Latinumq; fratris filium in patrum collegium cooprauit. Carolo. ii. Sicilię regi maxi-
 me inimicus: eog de officio senatorio deiecit / instituit: nequis princeps eum locum deinde obti-
 neret. Petrum Aragonē ratione Cōstantię vxoris sollicitauit: vt ei⁹ regnū inuaderet. Aedem
 Lateranēsem restituit: Sacellū. S. sanctorū de nouo construxit: depositis illic apostolorū caluariis
 donec templū reconcinnaret. In Petri Basilica antiquo numero canonicos regulares adiecit: vt
 simul cōhabitarēt. Eius imago rem hanc testans: p̄p̄ Lymphatorū columnā paulo ante visebāt:
 ad cuius pedes p̄strati religiosi / ei⁹ dicta excipietes erāt. Notarios & tabelliones: vt pauperū san-
 guine victitates: ab se reiecit: Gregoriū. x. & Ioannē. xii. imitatus: vno tātū vitio inter eius lau-
 des accusatus: immoderati erga suos amoris: tradens eis quæ ab aliis iustis de causis erepta fue-
 rant. Inter quę Surianū: vbi etiā morit⁹: quum sedisset annos: quatuor. D. xxi. Vrsinorum genus
 hic cōmemorare fas fuerit: ex Petrarchę primū auctoritate: qui hoc in antiquo codice se reperit
 se restat: Anno siquidē. D. lxxxviii. Mauritio Imp. & Pelagio. ii. sedēte: Longobardi sub Arrari
 Flauio rege Saturniam in Hetruria post longā obsidionem diripuerunt: frustra auxiliantibus Ga-
 binio Sorano Roscio & Anguillario nobilib⁹: tunc ducibus. Quicq; Romā deinde obsidione cō-
 xissent: Vrsin⁹ & Primien⁹ fratres. C. Vrsino geniti: qui Spoletū tuebant: cum exercitu auxilio
 venerūt: potit⁹ a. S. P. Q. R. signa quę nūc gestant: p̄terea ciuitate sunt donati: locūq; in re-
 gione Arenulę iuxta Tiberim ad habitandum consecuti. His alii quinq; fratres fuere: Tarqui-
 nius: Quintiolus: Sextinus: Carentius: & Secundinus. Ex his deinde descendere Cōstantin⁹ &
 Ramund⁹ Vrsini: qui sub Carolo magno aduersus Lōgobardos militarūt: p̄terea Pitilius q
 Pitilianū in Hetruria condidit. hec ex Petrarcha. Reperta est deinde posteris Romæ inscriptio
 huiusmodi. Vrsus Alius: cui⁹ satrapes ex Vmbria in armis floruit adolescēs: vir postq; fact⁹
 est capitolū restituit: tabellas cōdidit: vix. an. xlviii. Nonnulli ab eo repetunt Vrsū milite q
 Maximum tyrannū post Valentiniani mortem interfecit. Alium igitur post hos Vrsū annis ab
 hinc. D. venisse item ex Vmbria cū prole numerosa in eorū monumentis comperit. Hui⁹ filii
 quē essent in bello p̄stantes: loca vrbis munita occupauere. Theatru Pompeii: molem Hadriani
 quæ postea pontifici cessit: ac montē qui Iordanus ab vno ex eis qui eum cepit est appellat⁹. Itē
 extra vrbē vicina castra: quę nunc possident trans: Tiberim In latio quoq; Marinū & Neptunū
 olim Antium / vsq; ad Alfunsum regem possedere: quo tpe Columnēsi⁹ ab eo regno pulsus hec
 cū Sarno commutauerūt. In quo & ipsi regno partim vi: partim principū liberalitate: plurima
 tenuerūt. Inter quę Nolam annis. cccc. Qui vero ex recētioribus claritatem habebant: Berthol-
 dus ipsius Nicolai nepos: Romandiolę comes ab eo fact⁹. Rainaldus qui auxilio Florētinis pro-
 ficiscens: apud Aquilā obiit. Alter Rainaldus Plūbini princeps. Roscius Anguillarię comes: q
 Carolo primo regi Neap. militauit: ac in obsidione Vrbini sub Guidone duce Feretrano extin-
 ctus est. Vrsus item Anguillarię comes conf. Roman⁹: qui oīa fere administrabat: Petrarchāq;
 laurea poetica redimuit. Paulus: qui pontificis partes contra Ladislaum regem tutatus est. Pe-
 trus Ioannes Paulus ex comitib⁹ Monapelli: qui N. Picinū apud Anglare p̄figauit: Ramund⁹
 Iacobi / ducis Nicolai filius: pulsus a patre cū execrationibus: ac in Hierosolymitanā expeditio-
 nem p̄fectus: virtutē p̄ fide orthodoxa ostētauit: hoste audacissimo puocante interfecto: ac cal-
 ce in cadauer sanguinolentū impresso: rubrā postea inferioris calcei partem pro insigni ornatu
 gessit. Reuertens ex Galliis dominantib⁹ Tarentinū principatū est mercatus. Mariamq; matris
 monio sibi iunxit e Baltiorū familia: suorū hæredem. Hac. n. Baltiana p̄genies ab initio galli-
 ca: Carolū primū ad Sicilię regnū cōparādū est comitata: cui p̄ meritis Venusia: Altamura: nō
 nullaq; alia circa oppida in Apulia sunt data. Hęc igit Ramundus cū patria ditione & adoprio-
 ne noīs Baltiani ducēs: post ānos aliquot decessit: liberis superstibus. Illa vero rursus Ladisla-
 o regi cū toto impio hac lege nupsit: vt filios in re paterna conseruaret. Inter hos Ioānes Antoni-
 us: qui Tarento: Nole: Aiculo: ceterq; paternæ hæreditati successit. Is vna cum duobus aliis
 Vrsinis ad Alfunsum in regnū Sicilię sollicitandū p̄fectus est. Fuere autē hi: Vrsus Iacobi pa-
 ter Rainaldi nunc p̄sulis Florentini auus. Alter Francisc⁹ vrbis p̄fectus: Grauinæ dux primus
 qui Venetis militauit: cui⁹ postea nepos capt⁹ est a Cēfare Borgia: ac vna cum aliis strangula-
 tus. Alfunsum in regno confirmat⁹: electis Colūnēsi⁹: Vrsinos extulit: Ramund⁹q; Vrsinum:
 qui ei militauerat: Salerni principē: Nola: Asculic⁹ ducem cōstituit: cui tātū filia Isabella sup-
 stes: Ioannis Iordanī principis Brachiani mater fuit. Hoc extincto: Fernandus rex Robertum e
 Seuerinatū familia: qui optimā ei nauarat operā: Salerni principē fecit: cuius filius Antonell⁹
 G

Nicola⁹. iiii.
 M. cclxxvii.
 Vrsinorū fa-
 milia.
 Baltiorū fa-
 milia.

contra eū postea coniuravit. Ioannē Antonīū Tarētī principē quē aduersariū habuit: necati de mū iussit: filio suo Federico principatu tradito: Vrsūm vero conseruauit. Hic. n. e stirpe Vrsū norū Soanorū: q̄ Pitiliano dominant: auxilio Ioannis Antonii supradicti: Nola / Asculūq; dux fa ctus erat: ab initioq; simul cū aliis contra regē: deinde trāsfuga vna cū Roberto equite cardina lis Latini fratre p̄ rege in acie stetit: motus: vt aiunt: precibus vxoris. Moriensq; duos filios no thos regi cōmēdatos / ditionis heredes reliq̄t. Verū paucis post annis ab eodē rege causante nō esse illi filios: matre etiā seu vi / seu p̄rio restante: eieci fuere. quē sane causa fuit: vt postea cete ri p̄ceres sibi timentes: sub Innocētio. viii. exitu infelici rebellaerint: vt alibi narraui. Nūc No la / Pitiliani comes Nicolaus vir strenuus: qui Venetis militat: successit. Alia vero stirps ex lo anne fluxit: illo / cuius in sacello Petronille visit sepulcrū. Is quatuor reliquit: Franciscum p̄fete ctū quem supra noiaui: Iordanē card. Vrsinū: regni Sicilię magnū cancellariū: & Carolū quater na ple illustre: q̄ patris auq; luminib; obstruxit. Hi fuere Latinus cardinalis / magna inter pa tres authoritate: tātū extollēde familię dedit: in reliquos inofficiolos. Neapuleo: domi magis clarus q̄ foris strenuus: nā a diū / victusq; magnificentia: p̄terea liberalitate suos oīs antecelluit Robertus: quē equitē vocabant: in bello audacissim; magnū rebus Fernādinis monumētū ad cessit. Ioannes abbas Farfensis nostri sæculi Apicius lauitia menfarū. MARTINUS. iiii. Turonē sis: sedit an. quatuor. M. i. Quū Petrū Aragonē classē contra Sicilię regnū clā parātē interro garet: qd sibi apparat; vellet: respondit se interulā laceraturū fore: si illam putaret cogitationū eius cōsciā esse: qd dictū Metelli Macedonis pri; fuit. Quare indignā fore expeditionem ratus: eum factis interdixit: bonorū eius p̄da impune diripientib; concessa. Morit Perusie: vbi ob vitę meritā adorat. Non p̄tereundus hoc tpe Ricardus ex Annibalū Romanorū p̄cerū stirpe. Is post Nicolai. iiii. supradicti mortē: comitiis pontificiis p̄fuit: & Vrsūm Nicolai nepotē p̄fectua ra Viterbienti deiecit. quapropter comitiā turbata: q; cardinales Vrsini duo indignati: Vrsūm restitui ante omnia peterēt. Itaq; Ricard; tumultū contra se Viterbientū exortū animaduera tens: conclaue ingressus: cardinales eos capit: & in vincula coniecit: qd vbi Romę rescitum est: Annibalū factio Vrsinos ab vrbe pellit: q; Prænestē se recepunt: ac paulo post reuersi: Annibales sp̄i expulere. Ricard; compositis tandē reb; dimissisq; cardinalibus: veniā a Martini postea le gato suppliciter poposcit. Hęc dom; diu iam Romę desit. Honorius. iiii. e Sabellorū p̄genie: se dit annos. ii. M. i. Habitaui in Auentino: vbi ædes quæ nūc extāt extruxit. Martini. iiii. acta cō tra Petrū Aragonē quū ille minime desisteret / habuit rata. Ordinē Eremitarū Parisiis non rece ptū pbauit. Carmelitanis albū adsignauit amictū. Post eius mortē / sedes menses. x. vacauit: cum pleriq; cardinales valitudine ex cæli Auentini grauitate contraxissent. Sabellorū genus ex opa pido Sabello dicunt deuenisse: Columnensiu factionis. Virū habuit clarū Pandulfum hui; Ho noriū fratrem: vrbis senatorē: alterū in disciplinē seueritate Catonē. Postea vero Paulū ducē Ve netorū: cui etiā illi ob virtutē statuā statuere. Nicolaus. iiii. Asculan; ordinis minorū: habitauit apud basilicā. S. Marię ad p̄sep̄: cui; aspide exornauit: vt nunc pictura ostēdit. Petrū colūnam in patrū collegiū cooprauit: cuius adhuc epigrāma sepulcri in eadē Basilica subito ingrediē tib; humi cernit. Decessit in eodē loco: cū sedisset annos quatuor. D. viii. Cælestin; v. Eternien sis p̄p̄ Sulmonē. Petr; Moroneus antea vocat; ex eremita p̄tifex Caroli. ii. regis & Latini car dinalis fauore creatus: Aglæ mitræ solennia obiuit: vbi miraculo rei nouæ: ducenta fere hoīm milia spectatū cōuenere. Sed vir optim; magis solitudini natus q̄ reb; agendis: p̄suasus a Bene dicto Caietano qui postea Bonif. viii. & ei; successor fuit: sese pontificatu mense. vi. abdicauit: a quo postea creato pontifice capt; in custodia interiit: qui ob patientiā vitęq; merita: inter san ctos deinde a Clemente. v. relat; fuit. Bonifacius. viii. Anagninus sedit annis octo. M. ix. D. xiiii Annū lobileū primus instituit ac celebrauit: anno. M. ccc. quē ritū posteris mandauit ceterimo quoq; anno seruari: antiq; legis imitatione: licet illa quinq;gesimo coleret: vt i testat Iosephus si mul & Leuiticus ca. xxv. longe religiosus. Nā & seruos manumittebat: & debita relaxabat. Bo nifacius insup Basilicā Petri tintinabulis æreis qbus nil dulci; audire exornauit. Eius vestigā lia lōge adauxit. Sextū decretaliū librū / iuuatē Dino Mugellano / cōposuit. Cū Francorū rege Philippo ac domo Columnēsi graues exercuit inimicitias: ex ea duos cardinales ordine: Philip pū quoq; regni iure deiecit. Ille Sciarrā Colūnensem p̄fugū ad littus Massiliense adpulsū: ac a Piratis captū redemit: eumq; cū nauib; & auxiliis in Italiā dimisit: q; Anagninæ Bonifacii ex improuiso adort; cepit: eumq; in custodia fame necauit. Benedictus. xi. Taurisinus ord. p̄ra dicator; cardinales Columnēses: & Philippū regem restituit. De interfectoib; Bonifacii quæ

stionē egit. Morit Perusie mēse octauo. Signa sanctitatis dicūt post obitū ostēdisse. CLEMENS. V. Vasco: p̄sul Burdegalensis: post longā patrū contentionem: absens Perusie creat; qui statim car dinales in Galliam vocat: anno. M. CCCV. vbi successores māsere ānos. LXXIII. Librum Cle mentinarū ab se compositū edidit in Viennēsi concilio. Basilicā Lateranēsem Romæ incendiū passam restitui mandauit. Cælestin; v. noīe Petri cōfessoris inter sanctos retulit. Sedit annos octo. M. x. D. xv. Dicūt ad eius mitrę solennia Lugduni tot mortales ex omī Gallia conuenisse: vt Ioannes Britannię dux cum multis aliis ruina muri occubuerit: Philippus rex parte corpo ris læsus: Pontifex quoq; ipse turba ingente oppressus: vix mortis periculum euaserit. Templa riorum ordinem iustis de causis destruxit: eorū bonis Rhodiis militibus concessis. Venetos ob Ferrariam occupatam: iteq; Florētinos & Lucēses sacris interdixit. Tris legatos ex ordine pa trum ad regēdā Italiā misit. Ioānes. xxii. episcop; Portuēsis: Lugduni p̄tifex renūtiat; post biennii spatium: quo sedes ob patrum discordiam vacauit. Ludouicum Tolosanum p̄fulem ord. minorum Caroli. ii. filium: duos item Thomas Aquinatē / & p̄fulem Erfordensem inter sanctos retulit. Nouam militū religionem in Lusitania instituit: quorū caput est oppidū Syluē sis Dioceseos. Ludouicum Bauarū hostem ecclesię sacris interdixit. Guidonem Petrammalā p̄fulem Arretinū ob Tifernum occupatum p̄sulatu deiecit. Sedit annos. xix. M. iiii. D. xiiii. Hu ius etiam tempore secta Fraticellorū de opinione nūcupatorū excitata est: q; Petro de Corbario Reatinæ dioceseos ordinis minorū pseudo pontifici tātū obtemperabāt. Is em a Ludouico Ba uaro creatus: & a Bonifacio comite Pisano Romæ capt; Auinionēq; ductus ad Ioannē pontifi cē: in carceris p̄dore extinctus est. Hi itaq; pontificem ipsum Ioānem simul cum successoribus reiciebāt: dicētes nō verū esse pastorem: sed Corbarium. Idq; malum late per Italiā & ex tra serpebat: eos tātū cōmercia libidinū / mariū & scēminarū vna in antris inclusos conciliabāt extinctis luminib;: infantēq; eo modo genitum in cœtū eum deferēbāt: tradebatq; quisq; p ma nus alteri & complexus: donec exanimatē. In cuius sinu id contingeret: eum summo sacerdo tio p̄ficiēbant. Huic sceleri perquirendo data prouincia nostra atate Ioanni Capistrano viro sanctissimo a Nicolao. v. pon. Fabriani. xii. ex eis cōprensū: p̄tinaciter ignē ptulerunt. Hic etiam scribarum apostolicorū collegiū numero distinxit: q; p̄prio ingenio literas dictatas conscribe rent. Idemq; plura obibant officia: quorū postea facta diuortia. Taxas item constituit. BENEDI CTUS. XII. Tolosanus: sedit an. VIII. M. III. D. XVII. Sentētiā Ioannis in Bauarū pbauit. Quare quum ius Imperii ad p̄tificem deuenisset: imperialibus oppidis vicarios ipse cōstituit. Rē om nē poenitentiarie simul & taxas literarū ordine cōstituit. Sub hoc tempus Iuo presbyter emicu it inter Britones nat; pauperū aduocat; q; oēm tradebat substantiā. Demū in catalogū post ea a Clemēte. vi. relat;. CLEMENS. VI. Lemouicēsis lobileū absēs Romæ celebrari iussit: idq; ad an nū. L. reduxit. Carolū Boemię regis filiū / in Bauari cōrumeliā / impatorē declarauit. Rainal dū Vrsinum: & Nicolā Capocum in ordinē patrum pmouit. Seditq; annos. x. Hoc tpe Romę Nicolaus Rentii tyrānidē vrbis occupauit. Hic public; scriba erat: nec sane bono genere: sed magni & erecti animi populū ad libertatē excitauit: arma corripuit: Capitoliū occupauit: hoc q; titulo in subscribendo vsus. Nicolaus Seuerus & Clemens libertatis / pacis / iustitię / Tribu nus ac sacrę Romanę reipu. liberator illustris. Quo factū est: vt omīs Italia ad eum legatiōes de amicitia ineunda: & pace mitterent: sed dum Tyrānus paulatim efficitur: pulsus ex vrbe post septem menses postq; regnare cōperat: nocte in Boemiā ad Carolū Ioannis filiū confugit. Ille ca ptū eum ad Clementē misit: a quo in vincula coniect; vsq; ad successorē ei; Innocentium. vi. in carcere p̄seuerauit: a quo postea dimissus Romā: vt Frāncisc; Barocello ciui Romano q; etiā si milē tyrannidis stultitiā mouerat: resisteret. Is Frāncisc; Romę admodū potēs: pulsus e senatorio munere Ioāne Vrsino: & Petro Colūnēsi: tribunitiā sibi potestātē vsurpauit cū huiusmodi ti tulus. Franciscus Barocellus scriba senat; dei ḡa almæ vrbis tribun; secūsus: ac Romanus cō sul. Igūt ad hunc tumultū comprimendū: Nicolaus ab Innocentio: vt diximus: missus: vrbē in gressus: cum ei; factione Barocellū pellit: tribunatu solus potit. Sed breui post tēpore quum esset nobilitati: & p̄sertim Columnēsis aduersus: a ciuib; obrūca. INNOCENTIUS. VI. Lemoui censis Aegidiū Carillā legatū ad res Italię cōponēdas misit. Hic em genere Hispanus e gente Carillā: in reb; agendis lōge prudentissim;: statū ecclesię eo tpe variis tumultib; exagitatū: absentē p̄tifice pacauit: vicarios terrarū quos idoneos vidisset: confirmauit: e ciuitate Foroli utensi vbi continuo fere moraba: Ordolphos male de reb; ecclesię meritos sustulit. Iterum ab Vrbano. vi. in Italiā missus: Barnabā vicecomitē statū pontificis turbantem cōpressit: rursus

Clemens. V. M. CCCV.
Io. xxii. M. cccxx.
Fraticellorū secta.
Bēdict; .xii.
Clemēs. vi. M. cccxlv.
Nico. Rentii.
Frāncisc; Ba roncellus.
Innocēt. vi. M. ccclii.
Aegidi; Ca rilla.
G. ii.

vicecomitū copias duce Io. Hancuto Florentinos infestante: inter Arretinū & Cortonā adducit: qua victoria oēs ecclesie rebelles vitro sese dedidere. obiit Viterbiū sepultus Affiliū sepulchro ab eo condito. Ad Innocentiū redeoq; Carolū Imperatorē iussit a duobus Romę cardinalibus dēdemate redintegrari. Cū Romanis tumultuantib; saepe de creandis senatoribus egit: vt ipse dēcopps priuatim hoīem mitteret: itaq; Raimundū Senesem de gēte Ptolemaea primū senatorē mīfir fecerit. Res aliquot annos plenerant. Deinde Romani res nouas appetētes / reformatores creatūq; senatus generēt potestare. Sedit an. x. VRban⁹. v. Lemonicēsis Egidij legatū mīrum in Italiā mittit. Ipse quareo pontificat⁹ anno Romā venit: Apostolorū caluarias diu quadrat: ac tandē repertas in S. Sanctos: sacello neglectas: oculis argēteis operuit: atq; in loco vbi nunc vī sunt cōdidit. Apud urbem veterē & montē Flaconē adis pontificales extruxit. In Galliā redit: turus Ioannē Hancut copias quę sub Egidio militauerāt p̄fecit. In itinere apud Massiliā caecidit: anno pontificat⁹. ix. Quo tpe Brigida e Suetia Romā venit. Hęc. n. liberos / mares quatuor ac totidem feminas sanctos oīs habuit. Inter quas Catherinā virginem: quę matrem viduam Romanā comitata: vbi accepit virū quē nunq; attingit ex consensu / defunctū esse: perpetuo oratio bio. S. Seruatoris: quem ritum mater instruerat: se dicauit. Quā Iulius iamā in catalogū referre vna cū Frācisca Romana matrona statuit: q; & ipsa sub Eugenio claruit p̄digijs ac sanctitatē. voluptatē inuiti coitibus ardente supra vuluā latio reprimebat. Ad Brigidā redeo: quę sepulchrum vna cū filia adiuuit annis. xviii. Deinde in vrbe morata ac defuncta: opera eius de Catherinā in patriam relata est: vbi viraq; iacet. Gregorius. xi. Lemonicēsis sedit an. vii. M. v. Sub hoc oīa in Italia pontificis oppida defecerē: Infernatibus / Perusinisq; inritū facientib;: ac Florentinis sollicitantib;: quapropter Card. Ghenesem legatū cū Bernardono duce: ac. vi. militib;: Romā sub sidio mīsit. Praefens legatū adiuēt / spe auxilij a Florentinis desinere: q; statim repelle aurore: capite multati. Forolimenses Simibaldū Pinū: Io. Theobaldū Ordclaphos in urbem subito recipiūt: quorū armis sese a Britonū furore tueant. Legat⁹ quū iam inuicē Bononiā: ne bellis obsequus periret: cognito Florentinorū exercit⁹ cum Rodulpho Varano duce / aduētū hostib; auxilio venientū: secessit Celenam: quam misere barbari diripuerunt. Igit Gregorius vt his occurreret mātis: Romā ire statuit: renouat⁹ iter / diuē Catherinę virginis Senes̄is hora tante cū Baldo Perusino ei⁹ olim p̄ceptore: ac palam dicitante: q; salua conscientia: vbi se gligere non possit. Quāobrem anno. M. ccc. lxxvi. clā paratis tremib;. XXI. in Rhodano res alias simulans: primo Genuam: inde Cornetū adplicuit: vnde Romam profect⁹: ingenti omnū letitia: Florentinos qui omnē fere pontificis ditionem ac oppida circa se occupauerant: bonis inuadunt. Deinde bellum contra eos mouit. VRbanus. vi. Neapolitanus: archiepiscopus Bonē sic contra senatus ordinem creatus est. Gallici autem cardinales secessionē facta: alium Gallum Clementē eligunt. Urbanus Carolo regi Neapolitanorū nepotem eius principē creare molū: sed maxime infensus fuit. Quare Nuceria ab eo armis peritus: inde auxilio Raimūdi Baliani principis Tarentini: nauigio Genuam aufugit: vbi dum veheret: quinq; cardinales qui cū Pleo do pontifice conspirauerant / deprehit. Romam reuertēs primo numero paues. ac. vna die ad dicit / exceptis trib;. Neapolitanos omīs: Florentinos p̄terea interdicto per Gregorium iussu ab soluit: sedit an. xi. M. viii. Bonifaci⁹. ix. Neapolitanus e Tomacellorum familia: iuuenis admo dū creatus: sedit annos. xiii. M. ix. Vectigal p̄diorū: sacerdotaliū: quod amata vocat: instituit: nonnulli lo. xxi. ad tribuunt: parandū auxiliū gratia aduentus inuicēles. q; Anglici p̄uocū ad paciflatus ad minime admitterūt. Ladislauum patrū Caroli regis filium Capua: coronari iussit. Perusina cōponendē discordie causa inter Raspanes & Genilomines: profectus: non prius dicit q; Bandereis: q; oīa licēbat: sub iatis: senatorē externū: vt statim prius fuerat: accessit. Ius enim carere conseruatores in consilio poniam elegerāt. Hoc tpe Tamerlanes mor tuas: & Albi p̄ rotam Italiā vīsi: quos Bonifaci⁹ comprehit: eorū duce supplicio adfecto. Quā dam cō p̄sbyter fuerat: q; ex Alpib; descendens cum vexillo crucis & alba veste: ingenti om nīs ordinis / sexus / aetatis carerū leonē specie religionis eraducebat: rātūq; loca obibat: & vna hū vīq; venerat. Hermannū in Chrysiotas in Italiā venit: p̄ceptor graecę discipline: qui p̄ uis inuicem Italiā linas erudit. Post huius mortē Romani ad libertatē excitati: Columnā mīstus duobus. At Vasinū pro ecclesia: quā cōuenerē annis inuicēles dicit. Rescandū iūsa mīstus cōdit. In Noctū. vii. Sulmonensibus Romanos p̄uocēs Capitolium arripit: cū Angli: & p̄uocē Milinū mīstus ad Ludouicū francis filium ex Melloranū familia: quū in p̄uocē quādam oppidū tendat: tunc vero Romā apud Zenobachum. S. Spiritus in Suetiam

Reformato res. Urban⁹. v.

Brigida. Catherina.

Frācisca ro.

Grego. xi. M. ccc. lxxv.

Praefens.

Urban⁹. vi. M. ccc. lxxvi.

Bonifaci⁹. ix. M. ccc.

Reformato res. Urban⁹. vi.

Innocē. vii. M. ccc. lxxvii.

batur: qui ab eo sunt trucidati: fenestrisq; xi. p̄cipitati. inde ob metū pontifex Viterbiū seces sit. Interea Io. Colūna & Troi: ac Gētiles: Varanus: Camerini comites: Ladislai regis Neapoli tani duces: oīa ea loca munita occupauere: arcē minime potuerūt: repulsi oēs mox a Paulo Vr sino Mostarda: & Cæcolino cohortium p̄fectis ab Innocentio missis: q; rebus tadē pacatis rediit. Sedit annos duos. GREgori⁹. xii. Vener⁹ / creat⁹ Romę hac lege: vt si ex re foret ecclesie: se pō tificatu abdicaret: ob Benedictum. xiii. Petrum Lunā vocatū: qui Auenione Clementi Pseudo pontifici successerat. Cardinales ex vtraq; parte Pisas aduāgant: ibiq; vtroq; pontificatu de iecto: Alexandrum. v. in concilio creant. Interea Romę magnos excitat tumult⁹ Ladislauus Sici liae rex. Frumenti rubiū. xviii. florenis veniit. At rex ipse e Sicilia ei⁹ copīa aduectam Romanis distribuit: infra qd̄ p̄rium annona postea semp̄ stetit: p̄ter q; hoc anno. M. D. V. dum hęc prode rem: Iulio sedente: ad aureos. xiii. puenit: supra videlicet flo. XXX. ALEXāder. V. Cretenis na tione: ord. minorū creat⁹ in cōcilio Pisano: q; illi duo deieci officiū diuersis in partibus exerce re non desisterent: vt Gregorius Lucę Gabrielē Condemeritū cardinalē fecit: qui postea Euge nius. iiii. fuit. Alexāder liberalitate in pauperes ingenti erat: solebatq; dicitare se diuitē episco pū: pauperē cardinalē: & mendicū pontificē fuisse. Summus p̄terea theologus: in sententiarum libros cōmentarios edidit. Adhibitus cōsilio Ioannis Galeatii Vicecomitis: & eius opera Ar chiepiscop⁹ Mediolanēsis factus fuit. Postremo Ladislauū regni iure deiecit: idq; Ludouico An degauenſi adiudicauit. Deceſſit Bononiā: mense octauo p̄rificatus. Sepultusq; in æde mino rum. Ricard⁹ Sanguineus Romę ob seditionē capite plectit: qui a Paulo Vr sino vna cū pluri bus alijs Columnēſibus & Sabellis portam. S. Laurēti capientib;: cap⁹ fuerat: anno. M. CCCC XII. Ioannes. XXIII. Neapolitanus: Baltassar Cossa vocatus: vir potius militari: q; sacrę idone⁹ disciplinę. Legatus diu Bononiā fuit: qui mox in concilium Cōstantiense vocatus: Cosmo Me dice ei⁹ amicissimo dissuadente p̄fect⁹ est: vbi criminib; conuictus inde aufugit: captusq; apud Aldeburgen castellū: triennio custoditus: nullis nisi Germanis ministrantib;: quorū linguā mi nime nouerat. Mox eo deiecto vna cū Gregorio & Benedicto: Martinus oīm consensu pontifex creat. Ladislauus hoc tpe dū Florentiā pergit: in itinere in coitu mulieris: quę medicatam opera Florentinorum vuluam habuit: extinctus est. Idem in vita olim etiā potinat⁹ exenteratis mu lis se includens: venenum euaserat. Dumq; cōciliū Constantiæ celebra: Romani libertatē con clamant. Petrus Matutius ciuis inuit⁹ rempu. suscipere coactus: sese mox magistratu abdicauit: quū legatum cum senatore a Io. pontifice missum vidisset: quorū aduētū Io. Cincius: & Paulus Palonus securi p̄cussi sunt. Mandauit: itē Io. supplicationes cum capite Io. Bap. fieri. Roma ni fraudem timētes: q; id Florentinis vendere statuisset: oīno phibuerūt. MARTINUS. v. e Colū nensiu familia Sigismūdo Impatore maxime pcurante creat⁹ in cōcilio Cōstantiensi: statim in Italiā ipso Impatore inuito reuertit: pri⁹ Basileę indiēto concilio. Mediolani primū honorifice a Philippo duce ei⁹ amicissimo excipit. Deinde Florētię substitit: q; Brachius Perusin⁹ oēm pō tificis ditionem occupauerat. Ibiq; Cosmi Medicis p̄cibus: loānes e custodia liberatus: cardina lis etiā remanere pmittitur. Qui paulo post in ea ciuitate decessit. Martinus necessario quodā modo in ipsum Brachiū sumpro bello: tandē p̄cibus Florentinorū pacē cum ipso fecit: qui p̄di bus pontificis p̄stratus: veniā petiit p̄teritorū: ei dēq; postea militans vna cū Gabriele Cōdel merio legato: Bononiā rebellantē in officio cōtinuit. Martino autē Romam veniēt: omīs etas sexus obuiam p̄ficis: āno. M. CCCCXXI. Alemannū de Ademaris cardinalē / patria Floren tinū / virū doctissimū ad Petrū Lunā in Hispaniā misit: oratū vt se pontificatu abdicare vellet. Hui⁹ nunc tumult⁹ in. S. Maria noua cōspicit. Ludouicū Ludouici regis fratē: qui hæres a Ioan na sorore Ladislai regis institut⁹ fuerat: in regno cōfirmavit: quarente maxime Alfonso Ara gonie: qui suo id iure vindicabat. Quare bellum Aqlę vrbis: duce Brachio mouit. Pontifex Frā ciscū Sfortiā auxilio mittit: in ea pugna interficit Brachius: qui q; sacris esset interdictus: Ro mæ extra portā. S. Laurentii in loco p̄fano sepult⁹ est. Martin⁹ ex operib; publicis atrium basi licę Petri restituit: pauimentū basilicę Lateranēsis extruxit: vbi & se condi post obitū manda uit. Ei⁹ nunc sepulcrū in medio tēplo cum ænea statua iacente cōspicit. Sedit an. XIII. M. III. De Colūnensiu autē origine: vt par est in hoc loco recensere: ni hil sane exploratū: aurorem tñ habeo: q; dicat eos ex oppido Columna descendisse. Ipsi in stemmatis nihil antiquius p̄ferunt q; ab hinc annis fere. D. Odonem quendam magnū militē appellatum: q; quāia simul eorū castra vnus possidebat. Deinde familie triplex facta deductio. Quę de Ginazano dicit. Secūda de Gal licano. Tertia pprie de Colūna: in qbus viri p̄cipes p̄p. CC. vsq; in hodiernū emicuerē. Reli

Io. Colūna.

Grego. xii. Benedictus xiii. Pseudopōt.

Alexāder. v

Ricard⁹ Sanguineus. Io. XXIII. M. CCCC XII.

Petr⁹ Matu rius. Io. Cincius. Martin⁹. V. M. CCCC. XVIII.

Card. de Ademaris.

De Colūnē sis familia.

giosius inter eos nihil Ioanne Eduardi filio noiat. Is cardinalis. S. Praxedis: ac legat⁹ in expeditione Hierosolymitana fuit: anno. M. CCXX. martyriū fere passus. Nā iter duos postes a barbaris hostib⁹ inclusus: iam iā secand⁹ erat: nisi illos diuina prudentia ei⁹ cōstantia fideq⁹ permotos poenitūisset. Reuerēs vero: Columnā cui Christ⁹ adligat⁹ ad plagas fuerat: secū attulit: q⁹ nunc apud adē. S. Praxedis visitur. Ab his etiam viris Xenodocheum ppe Basilicā Seruatoris excitatū. Nihil vero audacius Sciarra: qui Bonifacio. viii. restitit: siue Petro Columna: qui sub Paschali. ii. Carios oppidum occupauit: siue Ioanne Colūna milite Ladislai regis: qui sub Innocentio. vii. Nihil insup cōtumacins Stephano Colūna: q⁹ Romæ inuito pōtifice. L. Bauarū coronauit: vnde columnæ gentilitiæ corona est addita. Nihil deniq⁹ melius aut benignius hoc ipso Martino: cui⁹ fama bonitatis: modū tot ecclesiæ turbīnib⁹ imposuit. Huius fratres ex Agapito patre tres fuere. Jordan⁹ maxim⁹ natu: dux Venusiæ: deinde princeps Salernitan⁹: Sciarra qui sine liberis decessit: & Laurenti⁹ comes Albē: ac magn⁹ regni camerarius. Huic itē vltimo tres liberi fuere. Antoni⁹ princeps Salernitanus & Marchio Gortonis ac vrbs pfectus: Prosper sancti Georgii ad Velabrū diaconus cardinalis: & Eduardus dux Amalfitanus: ex quo Io. & Fabritius geniti. Ex Antonio vero Io. cardinalis: ac Prosper: qui gratia nunc & auctoritate apud Iulium florēt: quātū sub Alexandro pri⁹ exagitati fuere. Ipsi aut Prosper & Fabritius impigri duces: in reb⁹ Neapolitanis egregiā nuper Hispanis operam nauarūt. Eugeni⁹. iiii. Venet⁹: ordinis Celestinoꝝ apud Mineruæ tēplū: anno. M. CCCXXXI. V. Non. Mar. creat⁹: Sigismūdo imperāte: quē Romā pfectū diademate redimuit. Quū Nicolaus Fortebrachus agrū Romanū vastaret: ciues frustra apud pōtificem q̄sti: ad libertatē animū excitant. Molem Hadriani: ac Capitoliū capiūt. Septē creant gubernatores. Franciscū adolescentē cardinalē: ac vicecācellariū fratris filii pontificis capiunt: ac in custodiam mittūt. Eugeniū ipsum apud Basilicā Mariæ virginis trans Tiberim relegāt: qui deceptis custodib⁹ aufugiens: clā cimba piscatoria cōparata Ostiam: q̄q⁹ sagiptis insectantib⁹ Romanis: inde Florentiam deserit: vbi aliquot annos cōmoratus: Bononiam postea se cōtulit: ibiq⁹ ædes qbus nunc inhabitant legatū: extruxit. Quum negasset ad Basiliensē venire conciliū: Ferrariæ indixit. Quare Basilienses pseudo pontificē Felicem Amodeum noie / Sabaudia ducem: eremitā agētem: creant. Cœptum igit Ferrariæ: ob pestilentia necesse fuit Florentiam transferre: vbi & Armenioꝝ legatū: & Ioannes Palæologus Imperator Cōstantinopolitan⁹ cum Romano pōtifice de fide orthodoxa cōuenere: quum Ioannis maiores terdecies conuenissent: qd̄ argumentum in valuis æreis Basilicę Petri ab eo factis continetur. Inde Romam metu liberatam a patriarcha Vitellico: qui cuncta pacauerat: venit. Sed quoniā de hoc incidit mentio: paucis dicendū. Hic patria Cornetanus Ioānes nomine: patriarcha Alexandrinus: ex humili loco in senatū adscitus: duci ppior q̄ sacerdoti fuit: quippe qui absente pōtifice legatus: tumultū Romę cōpressit: statumq⁹ reliquū: ac terras rebelles pacauit: de fontib⁹ supplicii fumendo: inter quos fuit Antonius Pontadera: quē veluti p̄donem omnia in festātem: captum / arbori oliuę suspendit. Franciscum Vicū Viterbiensem: & Fulginatem Tyrannos in arce Soriani securi percussit. Demū: q̄ cōtra Florētinos cū Philippo duce inuito pōtifice cōspirasset: per insidias capt⁹ in trāsitu pōris: ac in Hadriani mole custodit⁹: veneno sublat⁹ est ab Antonio Rido Patauiuo arcis p̄fecto. Eugeni⁹ autē vbi Romam venit: picturā basilicę Lateranēsis a Martino inchoatam: ad hoc eū duratē: in pariete absoluit: porticiq⁹ qua ad S. Sanctorū sacellum itur: extruxit. Ludouicū patriarchā Aquileiensem solertissimū virtū: cum exercitu Florentinis auxilio misit: qui tunc ad Anglare oppidū a Picinino duce copiarū Philippi vcecomitis oppugnabant: ex quo victoria potiti sunt. Hic Ludouicus patria Paduanus: arte medicus: ob eius merita pugne / in senatū adscitus: tātos sibi spirit⁹ adsumpserat: immemor generis: vt primus sit ausus cardinaliū / canes equosq⁹ alere: conuiuioꝝ / lautitiæq⁹ / ac supellectilis plusq⁹ illi ordini par erat: splēdorē introducere: Ciues Romanos ad oēm ignauiā vitæ collapsos ad cultū ciuiliorem reducere: Campū Floræ vbi greges pascebant munire. Deniq⁹ vnus omnia tunc administrare. Schisma quoq⁹ Felicis pseudo pontificis facile sublatū. Hic enim Amodeus dux fuerat in cōcilio Basiliensē creatus a Germanis: qd̄ in cōcilio Cōstātiensē fuerat indictum. Sed de hoc satis in rebus Gallicis. Eugeni⁹ igit post hoc Iulianū Cæsariniū legatum cum Vladislao Pānoniæ rege aduersus Turcas misit: in quo ambo pariter occubere. Fuit studiorū amatissimus: quotidie se in secretū aliquot horas recipiendo: vultu alioquin decoro: ac venerabili: oculis in publico nunq̄ attollebat: vt a parente meo qui eum sequebat⁹ accepi: cardinales. xvi. Florentiæ fecit: inter quos Gręcos duos: Bessarionem Nicenū: atq⁹ Isidorū Rutenū: Guilclmū

Eugeni⁹. 4.
M. ccccxxi.

Pfarcha Vi
tellicus.

L. pfarcha
Agleiensis.

Felix pseu-
do pōtifex.

Cardinaliū
creatio.

de Estouteuilla Rothomagēlem. Decessit Romę pōtificat⁹ anno. XVI. ætatis. LXIII. salutis. M. CCCXLVII. VII. Cal. Martii: & in basilica Petri condit. Nicolaus. v. natione Lunēsis: ex oppido Sarazano: Imp. Federico. iiii. Sedit annis. viii. Thomas vocat⁹: arte medic⁹: deī subdiaconus factus: ex humili loco. Bononiæ studiis p̄fecit: adiut⁹ benignitate Nicolai Albergotti cardinalis. S. crucis. Missus deinde cū Ioanne Caruaialla Hispano ab Eugenio in Germaniā: Basiliensis cōciliū: ac neutralitatis: vt ipsi appellabāt: tollendæ gratia: fautorē tūc Romani pōtificis Aeneam Piccolominē: qui postea Pius. ii. fuit: apud Federicū Imperatorē nact⁹: oīa ex voto reporta uit. Redeūtibus honor adhibitus: roseis Galeris obuiam missis: ac in senat⁹ ordinē receptis. Ei⁹ tpe opera Simoneti ord. eremitarū: pax inter Venetos & Franciscū Sfortiā facta: vtq⁹ Alfonso regis auctoritas huic accederet: oratores principū simul & Dominic⁹ Capranicēsis legat⁹ ad eū p̄fecti. Erat hic & ingenio vehemens: & libertate loquendi: qua olīm Faonius apud Ro. Dū eēt in conclauī: Stephanus Porcarius in Araceli cōiurationem de libertate fecit: quē ille postea Bononiam relegauit. Inde clam redeuntē: ac in incepto p̄seuerantē: vna cū cæteris cōiuratis deprehensum in arce suspendit. Inter cōiuratos fuit Baptista Sciarra: qui p̄ medios armatos solus incolumis euasit. Federicū Imperatorem vna cū coniuge Leonora diademate cinxit. Iobileū annū. M. CCCCL. celebrauit: quo tpe pons Hadrian⁹ tabernis tunc opprimentib⁹ angustior: quodam die multa milia concurrentia nō cepit: sed partim in Tiberim deiecti: partim calcib⁹ equorū oppressi fuere. Bibliothecam Vaticanā instituit: missis quaquauerfus doctis viris comparātorum librorū gratia. Primus nostri sæculi literas pene extinctas excitauit: p̄miis oībus virtute p̄ditis hoīb⁹ inuitatis. Officiū nullū seu magistratum vendidit. Basilicam Petri ab Apfidis fronte pulchro cœpit opere augere: itēq⁹ murū Vaticano: supstans magni sumprus: Op⁹ vtrūq⁹ imperfectū. Cōstātinopolis et⁹ tempore a Turcis direpta: quo paulo ante Isidorū Cardinalem Rutenū natione gręcū ad confirmandos animos miserat. Inter tot viri hui⁹ egregias laudes: vltimum hoc tātū notatum: q̄ nimio bibendi studio teneret: perquisitis vndiq⁹ vinorum generib⁹. Decessit. anno pont. viii. Salu. M. CCCCLV. IX. Cal. Aprilis. Callistus. iiii. p̄sul ac genere Valentinus: Alfonso Borja vocatus: vir iuris pontificii scientia doctissimus: Alfonso regis familiarissimus: Anno. M. CCCCLV. vi. Eid. Apr. pontifex creat⁹ ex vaticinio Vincētiū ordinis p̄dicatorū: quē viuentem Valentē coluit: ac post mortē inter sanctos retulit. Expeditionē in Turcas quā antea vouerat si ad hunc statū pueniret: cōtinuo sumpsit. XII. igit triremes collationibus Christianorū cōparatas cū Ludouico patriarcha Agleiensi: quē supra memorauit: classis p̄fecto: mittit. Qui expugnata Lesbo insula cū aliquot castellis: breui tempore reuersus est. Vnucan Armenia Persiæq⁹ regē: p̄ oratores magnopere hortatus contra eosdē hostes. Quāobrem ille victoria potit⁹: gratulatū ad pontificem legatos misit: q̄ eo impulsore hæc felicitas sibi cōtigerit. Hui⁹ etiā tpe / nobilis illa ad Belgradū victoria contigit: vbi tres Ioānes interfuere. Caruaialla legatus: Vaiuoda dux: & Capistranus cōcionator. Vir fuit admodum mitis: ac in pauperes magnopere liberalis. Cedes p̄ vrbe ab Hispanis plurimę / eo tñ nescio / siebāt: q̄ Borgię fratris filio feroci ingenio nimis pmitteret: cui⁹ fratrem Rodericū vicecācellariū fecerat. Senio lōgo cōfectus morit⁹ in vrbe: quū sedisset annos tres: mēses totidē. Anno. M. CCCCLVIII. viii. Eid. Aug. Sepulch⁹ in Basilica Petri. Plus. ii. Senēsis Aeneas noie: gēte Piccolominę: apud Corfinianū castrū Senēsiū ob paupertatē parētū natus: in ipsa adolescētia pegrinat⁹: quū magnā p̄ferret indolē atq⁹ ingeniū: in Federici impatoris dignationē venit: eiusq⁹ magister eplārū: postremo reb⁹ magnis legationib⁹ etiā adhibit⁹: vnus oīa apud eū obibat. Quūq⁹ sub Eugenio in abrogando Basiliensi concilio magnopere Romanę fauisset ecclesiæ: a Nicolao p̄sul Tergestin⁹: deinde Senensis: mox a Callisto cardinalis: deniq⁹ ei⁹ successor fact⁹: nihil antiquius habuit q̄ contra Turcas ipse p̄ficiscis: qd̄ pculdubio ppositū religiosum absoluisset: si p̄ ignauiā cæterorū principū christianorū q̄ eū decere: p̄sertim ducis Burgūdiæ: licuisset: cui⁹ rei gratia Mantuę cōuenerat: ex eoq⁹ dolore decessit. Ei⁹ res gestas elogiū hodie sepulcri cōtinet. Fernandū regē in regnū Neapolitanū auctoritate ac exercitu adiutū instituit. Sigismundū Malatestam virum facinorosum: bello ac edita vulgo accusatione insectat⁹ est. Catherinā Senēlem in sanctarū catalogū redegit. Vir morib⁹ castissimus: religionis amatissim⁹: lris ac studiis p̄nacissime deditus. Nā inter tot occupationes: etiā in extremo historiā orbis geographiæ cœptauerat: magis vere ac diligenter q̄ elegantē. Nam eloquio quōdam naturali: ac laterū firmitate magis q̄ literis clarus habebat: scrip̄taq⁹ eius q̄q⁹ sermonē carent latino: vim tamen & virtutes ostēdūt oratorias. Tot igit viri laudes vnus tantū ambitionis vitii cōmaculabat. Quū semp p̄motionum appetitissimus fuerit

Nicolaus. v.
M. cccclyii.

Ste. Porcarius.

Callist⁹. iiii.
M. ccccly.

Pius. ii.
M. cccclyiii.

Paulus.ii.
M.cccclxiii

atq; glorie: eaq; de causa & labores plurimos suscepit: amicitiasq; principū coluerit: ac demū
pōtīfex sedit annos. VL. vixit. LXX. Decessit. XVIII. cal. Septēb. M. CCCCLXIII. sepultus in ba-
silica Petri ingredientibus sinistrorsum. Paulus. II. Petr⁹ Barbus patria Venetus: successit an-
no. M. CCCCLXIII. Eugenii sororis filius fuit: ab eodē cardinalis a gre factus: q; natura bar-
bus: ac crassa ceruice fuisset. Quapropter res pontificalis magnam in eo primum fecit inclinā-
tionē: vt deū traditē p man⁹ successiones vsq; ad hūc diē innumerabilib⁹ malis tēpora referre-
rint: dū ianuis vitorū oīm reclusis: palā cūctis antiquā pastorū disciplinā pessundare liceret. Is
em nec literaturā: neq; moribus pbarus: ea de causa est ceteris grauib⁹ viris praelatus: vt Lu-
douico patriarcha resisteret: cū quo similtates gerebat: tm̄ illius erat ob potētiā & diuitias in-
ter oīs inuidia. Igit̄ pter necessarias audiciones: dies totos aut voluptati: aut nūmis pensitādis:
aut veterū nomismatis: siue gēmis: siue imaginibus spectādis tradebat. Amicitias nullas pri-
nas aut beniuolentiā seruauit. Inter hęc tū vitia hāc animi integritatē custodit: vt rem nullā ec-
clesiasticam liceret: iustitiā quoq; publice sectaret: seuerus: nec tū crudelis in delinquentes: nā
carcere magis q̄ morte plecebat. Primo āno Comitē Aduersum ac Deiphobū Anguillārā qui
iter obsidebat sustulit. Cōtra Robertū Malatestā de vrbe Arimino p Neapoleonē Vrsinū infe-
liciter dimicauit: quū hostis numero militū lōge inferior esset: Veneti: Florētini: rex quoq; Fer-
nād⁹ cū Federico Urbini duce erāt auxilio. Federicū Imp. aplog; liminasalutatū veniētē: iun-
ctu p dignitate excepit. Cardinales admodū paucos fecit: iter quos duos tātū ob virtutē: Mar-
cū Barbū ei⁹ ppinquū: p̄sulē Vicentinū: & Oliueriū Carafam p̄sulē Neapolitanū: Danielis Ma-
talone comitē ex fratre neporē: q ob fortitudinē simul & animi modestiā p̄cipuū apud Alfonso
regē: ac eius successorē locū obtinuerat. Paulus itaq; dū post cenā cū architecto Aristotele de
traducēdo Vaticanū obelisco in plateā Basilicæ Petri sermonē haberet: obruētē crapula repēti-
no ex apoplexia interiit. vii. Cal. Aug. āno sal. M. CCCCLXXI. pōtīficat⁹. vi. M. x. XYII. III.
Frānc⁹ Sauonēsis ord. minoꝝ ḡnalis: ac theologie p̄fessor: āno. M. CCCCLXXI. VI. Eid. Au-
gu. oīm cōsensu cardinaliū: q. xviii. fuere: pōtīfex creat: Latino Vrsino: Frāncisco Gōzaga: & Ro-
derico vicecācellario magnopere suffragantibus. In mitrē solēnib⁹ apud basilicā Lateranensem
dū in magni populū frequētia lectica portaret: orto subito tumultu: seu casu: seu ex composito
maximū vitē subiit piculū: vt etiā saxis appeteret: & a lecticariis pene destitueret. Res tādē Latī-
ni cardinalis autoritate / puidētiāq; sedata. Ante oīa antiquos canonicos in eādē Basilicā re-
duxit: eiectis in a Romanis statim post Pauli mortē canonicis regularib⁹: quos olim Eugenius:
vt in antiquā eoz possessionē introduxerat. Liberalissim⁹ oīm pōtīfex: negabat nunq; qn eadē
plurib⁹ iportune rogātib⁹ sepe cōcedebat. Ea de causa libellis signādis Ioannē Mōtemirabilē vi-
rū Gallicū exercitātū ac seuerū p̄fecit: q nonrite cōcessa interpolare ac retractare possit. Suorū
in primis amātissimus ac indulgētissim⁹ fuit: quorū causa plaraq; pter fas iulq; agebat: & cō-
cedebat. Petrū aū oīs eiusdē ordīs ac p̄fē: quē a puero vna cū Hieronymo fratre sibi educaue-
rat: ad cardinalatū vsq; puexit: virū aliogn natū pdūde pecuniē. Nā biēnio quo tātū postea vi-
xit. CC. aureorū mil. in luxu vicitādo solū absūpsit. Lx. mil. aris alieni: argēteoz itē. ccc. pondo
dimisit. Decessit tabid⁹ voluptate ānoꝝ. xxviii. opificib⁹ maxime desyderat⁹: quoz officinas no-
uis sep lucris & opib⁹ replebat. Hieronym⁹ vero fr̄ Foroliuū Forocorneliūq; princeps fact⁹: post
eū tē oīm ecclīe administrauit: vir īgenio seuiore: ac voluptatib⁹ pter vnicā venationem mini-
mū dedit⁹. Xyst⁹ itaq; post hos fratrū sororūq; filios extulit: neq; n. alter pp̄iqs foecūdior fuit:
iter quos Iulianū. S. P. ad vīcula Cardinalē: eiusq; fr̄em Io. vrbis p̄fectū / Sorēq; ac Senogalliē p̄-
cipē fecit. Dein Christophorū & Dñicū de Ruuere fr̄es / p̄f̄a Taurinēses / ex successiōe in patrū
ēt collegiū cooprauit. Ab his. n. & nomē olī familiē sūpserat: & plura vitē cōmoda. Preter aut su-
pradictos & alios diuersis tpib⁹ creauit. Io. Colūnēse: & Io. Bap. Sabellū: quos postea quū suspe-
ctos h̄ret: post cōfistoriū diē qdā in molē Hadriani cōiecit: vñ post annū incolumes dimissi. Pre-
terea Georgiū Vlyriponēsem: Stephanū Nardinū Mediolanensem p̄sules: Raphaelē Sauonē.
Hieronymi comitis supradicti ex sorore neporē: atate ānoꝝ. xvii. Alcaniū Mariā ducis. F. filiū
gābo nūc & ḡa & autoritate ps maxia senat⁹ sūt. postreō Io. Iacobū p̄f̄a Mediola. Parmē. p̄su-
lē cubiculariū suū: quē seruitio tātū acceptū: ex hūili loco pmouit. Ad arma cōuersus: qb⁹ ma-
gis q̄ religioni nat⁹ fuerat: primo cōtra Nicolāū Vitelliū Tiferatē: quē antea amicū habuerat
Laurētiū Tiferatē hostis p̄suasione pmot⁹: misit expeditionē: cui Card. S. P. ad vincula legatū
p̄fecit: ille expugnat⁹ in exiliū qdem abiit: sed paucis post. diebus fauentibus ciuib⁹ reuersus:
atq; etiā quā pontifex in ea excitabat: dissecit. Bellum deinde aduersus Florentinos exorū oc-
casione Lau rentii Medicis: quem detecta coniuratione: domo expellere conabantur: de quo q

Xystus.iiii.
M. cccclxxi.

iiii.

in Florentinorū rebus satis dixi: scribere rursus supsedebō: tantū narrabo Florētinos in hoc bel-
lo: Gallie regē: Venetos: Ferrariēses: Mediolanēsesq; habuisse fautores: & ab horū oīm legationi-
bus huius occasione cōtrouerſie q̄ iniusta videbat. Xystū ad Cōciliū citatū fuisse: illū aut sūma
cōstātia respōdisse: se Cōciliū libēter qdē admittū: vbi speraret oīm illoꝝ p̄cipū crīmina pate-
facturū: resq; plurimas ablatas ecclīe repetitū. Quapropter quē illi metu expugnare sperabāt:
ab eodē p̄terrefacti discesserūt. Tertiū bellū cōtra Fernādū Siciliē regē p Robertū Malatestā Si-
gismūdi filiū gessit: ī quo ducis virtute pauciores numero ad cāpū mortuū pugna cōmissa ma-
gnū regis exercitū vna cū Calabriē Duce p̄sigauerūt. Capti p̄ceres oēs: Romāq; ducti: paucis
q; post dieb⁹ gratis facta pace dimissi. Dux ip̄e sol⁹ Antiū vsq; ppe mare fugitās: inde Neapoli
se recepit. Colūnēses quoq; q vna cū illo cōspirauerāt: eūq; suis oppidis ppe vrbē receperāt: pri-
mū qdē venia donauit: deinde quū Laurēti⁹ Protonotari⁹ ex ea familia rursus cōtumax appare-
ret: in domo sua Romæ armis: cohorteq; Pōtificia: tū Vrsinoꝝ auxilio expugnat⁹: captusq; ac
breui post tpe securi p̄cussus est. Eorū insupriā oīa fere oppida capta erant: si p mortē Pōtificis li-
cuisset. Postremū bellū aduersus Venetos sumpsit p Hercule Estensī duce Ferrariē: vt in rebus
Ferrariensīū narraui. Quū igit̄ tot tumultib⁹ absumpta pecunia idigeret: noua Collegia prim⁹
excogitauit q̄ liceretur. Dato itaq; negotio Sinolpho Protonotari⁹ e Castrocterio viro solerti
Breuiatores minoris p̄sidētiē īstituit: quodā a Pio creatos: deinde a Paulo successore sublatos:
quorū loca quingētis: postea Sollicitatores quoz trecētis veniere. Deinde ad stipulatores certos:
sine qb⁹ nullē possent cōfici tabulę: sed hi p successorē antiq̄ti. Postremo apl̄ici fisci nouē notari-
os: qb⁹ emolumēta vni⁹ adsignauit: q antea cūctis p̄erat. Is fuit atate n̄ra Gerard⁹ Mafeus Vola-
terranus: q ob egregiū bonitatis ac prudētiē nomē ei muneri gratuito a Ludouico Patriarcha
ac Camerario delegatus fuerat: ac Gasparē Blōdum successorē habuerat. Atq; hoc mō Curia
Ro. libertas in cōpedes quasi cōiecta: vt nulla industriē via sperari possit. Verū hęc seu necessi-
tati: seu veri⁹ pximis ac ministris tribuēda. Nā eo pōtificū null⁹ nec aīo munificētior nec in dā-
do hilarior: nec in pmouēdis hoīb⁹ p̄p̄rior reprus fuit. Miseros em atq; a Turcis eiectos p̄ciā-
pes Bosnē Cypriq; reginas: p̄terea Andream Palęologū Pelopōnesi & Leonardū Tocū Epiri de-
spotos aluit. Saxonię ducē: Christiegnū Dacię: deinde Moesię: nouissime Fernandum Sicilię re-
ges aplog; limina salutātū veniētes magnificētissimis sumptib⁹ excepit. In opib⁹ publicis aque
maxim⁹: vrbē a situ ac cœno vidicauit: viis primū munitis: porticib⁹ quoq; eiectis q̄ vias occu-
pabāt: vicorūq; magis ac curatorib⁹ īstituit. Tēpla insup vetustate obsita: oīa restituit. Xenon-
docheū. S. Spūs pulcherrimis edificis ampliāuit. Tēplū pacis de nouo constituit vbi canonicos
regulares a Basilica Lateranēsi eiectos repoluit. Pōrē Aureliū penit⁹ collapsum suo noīe refecit.
Aedes ī Vaticano pōtificias refecit: P̄torianis: excubitorib⁹: magistratib⁹: muneraq; obeūtib⁹
loca cōmoda adsignauit: quū p̄pter dignitatē in cellis fere penuariis situ squalētib⁹ agitarēt.
Romā deniq; ex lutea lateritiā: sicut olī August⁹ ex lateritiā marmoreā reliq; Annū lubileū ad
xxv. reduxit: primusq; celebrauit. Rē Romanā Sedisq; apl̄icę dignitatē ita tuebat: vt non facile
cuiq; quis maximo pessūdari pateret: qd quū ī ceteris supradictis: tū ī vltio ostēdit bello p Her-
cule Estensī. Quū pacē a sociis p̄ter ei⁹ volūtātē & cōsensū fieri cōspiceret: ex animi vti putat do-
lore: podagra insup aggrauātē: q̄ in vltimis annis maxime laborabat: in quintū diē expirauit q
fuit. Pri. Eid. Aug. Anno Salut. M. CCCCLXXXIII. Pontificatus. XIII. INNOCENTIUS.
VIII. Io. Baptista Cibo: Genuēsis: post Xysti mortē dieb⁹. XX. Cathedrę successit: q paupolim
puer: forma tū p̄stati iter Alfonso regis Siciliē ministros. Inde Romā veniēs ī cōtubernio Philp-
pi Cardinalis Bononiēsis diu fuit. P̄sul deinde Sauonēsis postea Melfitēsis Xysto Dataris:
postremo Cardinalis factus est. Quū ei plurimū dilectus esset ob dulces mores & humanitatē:
qua oīs vsq; ad viciū supauit. Nā & infimā cōditionis hoīes sepe exosculabat: amplectebaturq;
Verum quū omnibus blādus esset: nemini tū benignus: innatamq; auaritiā iocis atq; diceri-
is transigebat. Initio fere pontificatus contra Fernandū Siciliē regē cū eius regni p̄cerib⁹ con-
spirauit: expeditionis duce Roberto Seuerinate adcersito. Is quū in vrbe morā ac diē de diē tra-
heret: nunc rē aliā: deinde aliā causando trib⁹ mētib⁹ q̄ venerat: Nomētanū tm̄ pontē q ab Vr-
sinis regi militatib⁹ tenebat expugnauit: vbi etiā eius filiū Fracassā / pila igne cōtorra ora deho-
nestauit: tandēq; multa pecunia cōmeatūq; frustra cōsumptis: exauctoratus est. Innocētius ve-
ro a suis deceptū se vidēs: necessariō pacē fecit his cōditionibus: vt pōtifici cēsus debet⁹ p̄deret
& rebelles seruarent incolumes: Rege Hispaniē: Ludouico Sfortia ac Laurētio medice vadibus
accepit: quoz neutrū Fernād⁹ quū postea minime p̄staret: missus Petr⁹ Vicētin⁹ Camerario audi-

Inno.viii.
M. cccclxxxiii.

G.V.

tor audacissimus vnus simul cum Iacobo Volaterrano Secretario apostolico ac Cubiculario viro prudente ad res repetendas: re infecta reuertit. Post hæc Innocentius ad pacis studia conuersus nihil potius habuit q̄ vrbis quieti copiæq̄ studere: quapropter eius toto tpe & vilis annonafuit: & vrbs a grassatoribus latrociniisq̄ tuta: quū esset in vindicandis criminibus inexorabilis. Nam duos fratres, F. Bufali filios seditiosorum receptacula: ob eorum potentiam diu impunitos: vna die simul capi ac securi percuti mandauit. Xysti deinde securus exēplum: questus gra Secretariorū Collegiū instituit: pristinū numerū augēdo: Pontificū etiā prim⁹ qui noui & ipse exemplū introduceret palam liberos nothos iactādi: ac soluta omni antiqua disciplina diuitiis eos omnibus cumulandi. Nā & alteri Francisco oppida nonnulla vrbi vicina dedit: Laurētiq̄ Medici filiam matrimonio locauit. Alterā Theoderinā: Gerardo Vsumari Genuensi nuptam opibus perq̄ magnis ornauit. Cardinales fecit Laurentiū fratris filiū Nothū: & Antoniotū eiusdē patrie antiquū eius cōtubernalē: virū honestissimū: rerūq̄ multa experientia clarū, alios itē nō nullos. Eius tpe inuentus Crucis titulus in Basilica Crucis in media tēpli: parietes occlusus: cū triplici lingua Iesus Nazarenus Re. Cetera deficiūt. Præterea calix aureus magni pōderis: quē Ludouic⁹. XI. Gallia rex paulo ante Basilicę Lateranēsi donauerat: surreptus: nec q̄ fuerit vnq̄ deprensus. Fuit Innocentius corpore excelso ac cādido decoroq̄: ingenio tardo ac a lris pcul. In ter officia publica quādoq̄ dormire videbat. Valitudine pspera: verū biēnio anteq̄ decederet in narcē quādā soporiferā ex monbo incidens horis fere, XX. sine arteriarū motu immobilis apparuit: famaq̄ iā mortis quoquo uersus perlata fuit: lāq̄ Cardinales de ordinandis circa successorem omnib⁹ cōuenerant: quū subito viuus apparuit. Excessit biennio post: ex eodem fere morbo Anno ætatis, LX. Pōtificatus, VIII. Salutis, M. CCCXCII. VIII. Calē. August. Sepultus in Basilica Petri æreo monumento iuxta arcē ab eo designatā: in qua ferrū hastæ condit qd lat⁹ do minicū perfodit. Hoc siquidē olim apud Aedem, S. Andrea Antiocheę repertū: capta iam Ciuitate: Boemundus in prælio corripuens: arcē q̄ expugnari nō poterat: illico cepit: simul & hostiū L. millia pdigiose trucidauit. Inde Constantinopolim dono Imperatori aduectū. Postremo Turca illi succedēs: Innocētiō vt eum fratris captiui causa leniret pro munere miserat. ALEXAN. DER. VI. Rodericus Boria: patria Valentinus. S. R. E. Vicecancellarius: Callisti quondā pontificis ex sorore nepos: post dies, XXII. Innocētiō succedit: nōnullorū opera Cardinaliū q̄ primū ingratiū eū sensere: ac oēs sub eo postea varia calamitate sunt pressi: partim exilio: partim carcere mulctati. Iulian⁹ Ostiensis & Raphael Camerarius: q̄ suspecti essent: alter ob veterē similitudine alter ob ppinquos Aemylia expulsos: spōte ob metū secesserunt vsq̄ ad successorē. Proceresq̄ Romani quorū Cardinales eū extulerant: alii alia de causa sublata. Vrsini añ oīs bellū sustinuerūt ætate vna: in quo Duces fuere Guido Vrbinas ac pon. filius vna cū Bernardino Lunate legato. Capta nōnulla castra: res ad Brachiani obsidionē redacta: qd mulieris viduę virtute ea tenus defensum est: donec Carolus Virginiū filius nothus cū parua ac collectitia manu supueniens totū pene exercitū simul cū ductore ipso tanq̄ in cauea pullos gallinaceos caperet: Legat⁹ filiusq̄ vix fuga euaderēt. Post hæc eis pax data, Vrbinas, XXX. millib⁹ aureorū se redemit. Alexander deinde nihil prius habuit q̄ innocētiū exemplo suos nothos honorib⁹: verū lōge maiorib⁹ extollere: qn̄ iā res hæc honori & gl̄ie coepit esse. Itaq̄ Lucretiā filiā pri⁹ lo. Sfortiē Pisauriēsi principi locauit: deinde abdicatā Aloiso Aragoni Alfonso regis filio notho: quo demū interfecto Alfonso Estensi Ferrariæ Ducis: cū quo adhuc pfeuerat. Ex filiis vero alterū minorē natu principē in regno Sicilia fecit: aliū Cæsarē Cardinālē. Maiorē quoq̄ in Hispania ducē. Qui breui tpe noctu quadā trucidat⁹ & in Tyberim proiectus ē. cædis authorē q̄q̄ pleriq̄ nō ignorāt nō tñ noia re fasputant. Post ei⁹ mortē Cæsar Cardinalis spreto sacerdotio eiusq̄ ordine: cupid⁹ dominandi: se ad Ludouicū Gallię regē cū magna vi auri ac supellectilis cōtulit: eiusq̄ propinquā de Lebreto in matrimoniu vna: cū oppido Valēria accepit. Regis deinde auxilio: pper uoq̄ scedere multū in Italia sibi ditiois parauit. Aemylia i primis oēm pter Bononiā eiectis partiq̄ necatis antiq̄s familiarū possessorib⁹: In Hetruria Populini: in Piceno Camerini: Senogallia: Vrbini: qd ex oib⁹ p pditionē cepit. Nā cū vt hospes & amicus a Guidone Duce cū exercitu apd Calliū exciperet: extēplo dato signo vrbē eā corripuit. Inde pper Vrbiniū inuadi mādat. Guido vero cum nō satis viriū improuisus ad resistendū haberet: ne in man⁹ hostis pueniret: statim relictis oib⁹ nocte sequenti paucis comitibus ad sororium suū Mantuā aufugit. Pōtifex interim Roma supplemētares agenti mittebat: vna tantum cogitatione occupatus quonā modo eū maximū principum cōstitueret: eapropter in animum induxit proceres vrbis finitimos alia atq̄ alia de causa

Alexan. vi.
Mccccxii.

prorsus omnis extinguere. Coepitq̄ a Caietanis vetusta familia: qui nōnulla apud Volcos oppida possidebat. Iacobū pnotariū ex ea gēte Honorati filium carcere inclusum necauit. Adolecentēq̄ vnicum Colę filium familię supstitē absentē trucidari iussit. Colūmensiū deinde Galatorū auxilio expulsos: imperiū omne iuasit. Qd reliquū erat cū ad Vrsinos anhelaret nec satis causa haberet: occasione est nactus: quā optanti: hoim promittere nemo potuisset / ipsa dies iam obtulit vltro. Cōtigit eū vt ipsimet Vrsini tantos Cæsaribus successus: tantāq̄ imperadi cupiditate aspicientes: sibi q̄q̄ amicis timerent: ne cūctis iā sublati ipsi quoq̄ delerent. Itaq̄ cū his qui pari formidine adficebant: vna cōspirat. Erant autē hi Ioannes Bentiuolus: Ioannes Paulus Babilio Perulinus: Vitellocius Tifernas: Liberoctus Firmanus: Pādulfus Petrucius Senēsis: Baptista Cardinalis & Paulus Vrsini. Qui oēs ppe Perusiā cōcilio facto cōtra Cæsarē coniurāt. Euestigioḡ irruptione facta: Vrbiniū recipiūt & Camerini: Cohortesq̄ Cæsarianas: q̄ ad succurrendum mittebant in itinere adorti adfligunt: aliaq̄ Aemylie oppida rētare cōtinuo festināt. Pontifex hoc accepto nuntio magnopere cōmotus: omni studio placare sibi Vrsinos in primis conabatur: q̄ facile cūctos iporū sperabat authoritatē secuturos. Itaq̄ omni pollicitatione: humanitate: condicioneq̄ delinitos in suā sententiā adduxit: illi cōciliati iā capta restituit: de nouoq̄ Senogallia cæsari acquirūt: vbi Paulus & Grauinæ dux Vrsini Vitellocius & Liberoctus vna cōuenerāt. Cæsar igit̄ q̄ Forocornelli se cōtinebat: opportunū tēpus se vindicandi ratus: eo cū exercitu Vasconū de improuiso p̄ficiscit: illi obuā inermes pcedētes veniā petūt præteritorum. Humaniter excepti sunt: custodięq̄ interim clā adhibiti ne fugere possēt. Itaq̄ iā deducēdi officio functi cū discedere vellent: simulatione simul colloquēdi restare iussi sunt. Cū in conclauē venissent extēplo clausa ianua: & a militibus ad hoc ordinatis capti Vitellocius & Liberoctus eodē die strangulati: paucis post dieb⁹ reliqui. Nec mora: Perusia: Tifernūq̄ eiectis Vitellis ac Balionibus pōtifici sese dederūt. Pōtifex interea Romę vbi p nuntiu celerē noctu captos hos esse accepit: Cardinalē Vrsinū quē multa prius blāditiā / speq̄ securū reddiderat: mane hortat̄ ad palatiū venire: fingitq̄ Colūnenses prope vrbē adesse: pōtesq̄ cepisse. Ille credulus vbi obtēperauit: capitur & in molē Hadriani conicitur cū Abbate Aluiano Vrsinarū partiu. Pręsul vero Florentinus & Iacobus Sanctacrucius eadē hora capti in palatio sunt custoditi. Sanctacrucius postera die dimissus vadibus datis cōsentiente cardinale ad oppida Vrsinorū Pontifici assignanda: ipse vero Cardinalis paucis post diebus est elatus: causa mortis omnibus facile iudicata. At Cæsar cū persequi reliquias cōiuratorū statuisset: e Senogallia cū exercitu, XV. millium armatorū cōtra Pādulfum Petruciu profectus: in agrū Senensem irrupit oppidaḡ nōnulla capit. Senēses q̄ ab initio resistere Pandulfoq̄ oia permittere statuissent: cū tñ non æqs viribus responderent: cedere illum ad tps maluerūt q̄ vnus hominis causa remp. periclitari: quapropter illo Lucam cum omni familia discedente: bellum dissolutum. Inde Cæsar ad Vrsinorum oppida reliqua se conuertit: ac Cere vetustū gentis oppidū expugnare coepit natura munitissimū: instantia tamen ac potentia iam iam potiturus cū Iulio Vrsino Cardinalis fratre q̄ cū defendebat transegit: vt ille incolumi substantia discederet. Victor igit̄ cetera insectari supersedit: q̄ videret maxime Ioannem Iordanum Virginiū filium Gallis addictū quorū ipse authoritate nitebatur. Alexander interim oīs excogitabat vias ad pecuniam quæ suis cupiditatib⁹ suppeteret: quapropter nouū scriptorū breuiū collegium instituit numero, LXXX. quorum loca singula, DCCL. aureis veniere: reliquorū collegiorū emolumēta q̄ oia venditarent nihilq̄ pecuniæ negaret: ab initio fecunda quidē verū postea nunq̄ exiliora: diuisa cū Rothomagensi Gallię legato rerū omnīū facultate. Quos vulgus Marranos vocat diuersis tēporib⁹ anquisiuit: Cardinales, XXXVI. interpellatim creauit: in quib⁹ fuere Hispani, XVIII. quorū optimi ac prestatissimi Bernardin⁹ Caruaiala præsul Carthaginēsis regis Hispaniæ legatus. T. S. Crucis: q̄ ad stēmata nobilis familiæ magnū ipse decus adiecit: vitę modestia Theologiaq̄ sciētia prædit⁹. Ioannes Salernitanus & Franciscus Borgia Cufentin⁹ p̄sules ambo: religionis ac bonitatis fama cōspicui. Italicoḡ vero toridē: Ioannes Antonius Mediolanensis præsul Alexandrinus e. XII. Iudicibus: iuris scientia nulli secūsus: Franciscus Soderinus præsul Volaterranus ac referendarius: eadē & ipse scientia clarus: nec minus rerū prudētia: animiq̄ solertia: quā & a parentib⁹ quasi hereditariam habuit: & ipse multis pro patria: multis etiā in Ro. Curia exanclatis laborib⁹ adsecutus. Hadrianus Cornetanus præsul Batoniēsis ei⁹ breuiū magister: potius vero rerū oim vnicarius. Is em̄ diu Questor in Britania fuerat: vbi ex regis amicitia magnas opes adsecutus: deinde ab Alexandro adcersus: vnus omnino fuit: q̄ ob singulare ingeniu difficillima tempora nō

solum incolumis euaserit: sed cū laude supauerit. Ceterū in Alexandro: vt de Annibale Liu⁹ scribit: æquabant vitia virtutes. Inerāt na. q̄ ingenium: ratio: cognitio: memoria: diligētia: eloquētia vero quēdā naturalis & ad persuadendū apra: vt nemo rem cauti⁹ pponeret aut acrius de sensiraret: seu quouis cuperet impelleret: sese vnū oīm aīs adcomodando: cū iucūdis de remissio ne: cū seueris de disciplina: cū patrib⁹ de repu. loquebat. Suos aduersarios placabilitate ac paciētia deuinciebat: nā eorū q̄ de numero patrū exulabāt: quosve suspecto: habuerat: nihil de pristina dignitate detrahit. Galloꝝ aīos cōtumacissimos ita sedauit: vt amicissimī discederent. In tāta procerū Ro. vastatione: qd̄ sane incredibile: nullū in vrbe tumultū: nulla sensimus arma: oīa ipse obire: parū in rebus arduis cuiq̄ fidere. Idē in otio solutissim⁹: in metu cōstantissim⁹: nunq̄ negotia seu legationes audiēdas voluptate p̄uertit: res in multā noctē p̄trahebat: breuissimī somni cibiq̄. Artes liberales si nō colebat admirabat: iuris p̄sertim scientiam vbi esse cōtingeret Salaria doctorib⁹: stipēdia militib⁹: mercedē operariis: nūq̄ est differre nedū auferre visus: cui⁹ rei gr̄a exercitū quē magnū sepe nutrebat/ductore filio/fidelissimū habuit: breuiq̄ tpe ac negotio totā fere Aemylia q̄ tributa nō exoluerat ei subegit. In annonæ difficultate q̄ bis cōtingit: ad uecta e Sicilia magna vi frumenti ita diligenter vrbi prouiderat: vt plēbes nullū fere sentiret i commodū. Has igit̄ animi dotes magnis obruerat vitis: q̄ narrare nō attinet: tm̄ referam q̄ vulgus adspexit. Si quādo rex falce nō premere: omni se remissionis generi sine discriminē dedit: quapropter comedias Plautinas: ceteraq̄ ludicra libēter spe: auit: frequēterq̄ in Hadriani molem uentitabat: vt palā personatos p̄ eorū ferias ac oēs dies festos siquid elegātius in hominū genere p̄ viā p̄teriret: propius adspiceret. In nuptiis filia q̄ ad virū Ferrariā p̄fectura erat: eque stes ludos & venationē in Vaticano extra ordinē dedit. In vrbe gladiatorū nunq̄ licentia maior: nūq̄ populo Ro. libertas minor. Delatorū magna frequētia breuissimo maledicto poena mortis erat. Grassatorū insup oīa plena: nec noctu tutū p̄ vrbe iter: nec interdū extravrbem. Roma gentium refugiū & arx populorū oībus seculis: nobilis iā carnificina facta erat. quē quidem oīa suorū causa: quib⁹ oīa indulserat: p̄mittebat. Ipse quoq̄ Cēsar dū hęc ei licuere: ea fuit indole: vt si ab initio in bonos incidisset vitē monstratores: perpetuā sibi: rei q̄ Romanę gloriā peperisset: nā & in ea adolescentia: q̄tū p̄picere potuimus: nec deliberanti consiliū: nec ductanti exercitū/maiorū disciplina: neq̄ sermonē habenti facundia defuere: eaq̄ demū a natura/ liberalitate: vt p̄is auaritiā sepe palā detestaret. A iusticia quoq̄ vti videbat minime abhorrēs: quin in Aemylia iā adepta summa æquitate populos regebat: ac iudicem grauissimum Antonium Montanū iuridicundo p̄posuit: tanta subitorū p̄batione: vt illi vel defuncto Alexandro: qd̄ minime putabat: in officio persisterent. Verū vt sterile solū & inreperies cæli: bona frugum semina precipitant: sic & hūc praua instructio: ac proximorū libido a recta virtutis semita detorserunt: ex quo sepe ac oēm Italiā variis calamitatib⁹ inuoluit. Hęc aut̄ quora portio fuit: q̄ p̄bris cōtaminata ex Hispania aduecta reliquā gentē infamabat: quū vt vera loquar: vrbs Roma neq̄ vnq̄ maior neq̄ sanctior q̄ sub Hispanis principib⁹ ac pontificibus fuerit: si Traianū & Damasum recēdere velimus: hodieq̄ & in ordine amplissimo tū in cæteris collegiis viri p̄stantissimi hęc ex pte magna remp. ornēt. Ad Alexandrū redeo: q̄ inter hęc Anno. M. D. lobileū celebrauit: his q̄ venire neglexerāt seu minime poterant p̄ diplomata licitatus. Hadriani molē ope quo nūc cernit restituit: Angelorū supremo reposito: cuius similis paulo ante fulmie deiectus fuerat. Quisq̄ aio ad huc maiora de filio cōciperet: diuturniorēq̄ vitā sibi polliceret: subito in morbū incidit: ex quo paucis diebus absumptus est. XV. Cal. Sep. Anno Pontificatus. XI. salutis. M. D. III. causam in cœnam venenatā incerto authore vulgo cōstans opinio iactat: quū p̄sertim & Cēsar ipse & Hadrianus Cardinalis q̄ vna accubuerant/eadē penē valitudine adficerent: quā etatis robore euassissent. Post eius mortē Cēsar aī oīa thesaurū omnē corripuit: vaticanū qd̄ armatorū. XII. millibus tenebat: simul & Hadriani molē opibus muniit: eo aīo: vt patres in eodē loco de more eogēdos ad nouū successorē: in sua vota cōpelleret. At illi ad euitandū periculū in ædē Mineruę cōgregati: subito a Cæsarianis quos Micheletus Cæsaris egrotātis emissari⁹ ducebat/ circūdatū fama puagāte captos esse Cardinales: direptiones ac cedes tota vrbe fieri: oīs ilico pauor inuasit: tabernę claudunt: arma corripunt: trabib⁹: catenisq̄ ferreis viarū exit⁹ obstruuntur haud aliter q̄ si rursus Annibal moenia tenuisset. Ille aut̄ q̄ durā forte puincia adsp̄sisse sibi videre: paulo post q̄ venerat discedēs: Vrsinorū tm̄ ædiū p̄ apd̄ Mōtēior danū incēdit. P̄es post hęc ad vrbs custodiā peditū quatuor millia scribunt. Proceres Ro. adersunt: Cardinales trās lapinos: & vnde cūq̄ vocatos p̄ter consuetudinē expectāt. Fabius Vrsinus qui cū. DCCC. vt

nerat armatis Pauli patris vlturus necē: quando in authorem non valebat i proximas ædib⁹ suis pauperū Hispanorū tabernas: puerilī nimī ardore imperū facit: aliquot ex eis necat: bona subuertit: vix nocte sequēte Cæsarianorū irruptionē formidās: simulq̄ a senatu iussus: i pxima sua castra discessit. Interim Prosp̄ Colūnenis: qui q̄ Hispanis militaret amicissim⁹ esset: ad Cēsare a p̄rib⁹ mittit̄ rogatū: vt a p̄tinacia desistat. Eo tandē simulq̄ rursus Gallie Hispaniq̄ oratorib⁹ instantib⁹: Nepe cū oībus copiis se deseri lectica iussit. Arx vero adhuc a suis tenebat: q̄q̄ cūstos. B. Caruaia! Card. opa sese patrib⁹ obtēperatur: polliceret. Vaticanū igit̄ recipit: vbi de more Pon. peractis exegis tantisq̄ sup̄sederūt: donec Galloꝝ exercit⁹ q̄ tunc illac cōtra Hispanos in Campaniā iter habebat: iubente Cardinale Rothomagēsi q̄ summā apud eū authoritatem habuerat: moenibus egredere: nequa vis aut tumultus oriret. Die igitur. XXX. vacantis sedis. XXXVI. Cardinales quorū Decurio Neapolitanus erat: Cōclauē ingressi. VIII. post die Franciscum Piccolomineū Dia. Card. Senensem Pii. II. ex sorore nepotē pontificē creāt: PIVM. III. appellatū: cuius fama bonitatis: animi oīm ad bene iā de religione: deq̄ rebus humanis sperandū excitati fuere: ad cuius nuntiū Cēsar statim cū p̄e suorū reuertit: patrib⁹ gr̄as agit q̄ quē maxime cupiebat elegissent. Vrsini nō amplius differre vltionē rati: cū armatis eū in Vaticano inuadūt. fit cedes nonnullorū: cū ille se defendit: & vt tandē se periculo eximat discedere parat⁹: iussu pontificis in molem ducitur Hadriani. Pius interim ex vlcere cruris ex quo diu laborauerat XXX. post creationē die decessit: nihilo rerū ab se gesto quas maximas aīo cōceperat. Nā & ecclesiam Ro. renormare: conciliū celebrare: ac in Turcas p̄ficisci auunculi imitatione statuerat.

Pius. III.
M. D. III.

R. Volaterrani: Commentariorum Vrbanorum. Lib. XXIII.

PRINCIPES ROMANOS IDEM FERRE QVI ET Pontifices quo: tūq̄ modo describere. Ex antiquis latinis Cor. Tacit⁹: Marius Maxim⁹: Iul⁹ Codrus: Suetoni⁹ Tranquillus: Suetoni⁹ Optatian⁹: Gargili⁹ Martialis: Fabi⁹ Marcell⁹: Iul. Capitolin⁹: Aelius Lāpridius: Fla. Vopiscus: Eutropius & Orosius. Ex Græcis vero Desipus: Herodianus: Dion cui⁹ etiā nōnulla extrāt: Appianus Alexandrin⁹ vt ex ei⁹ libris deprēdim⁹: cuius ope carimus. Ex his alios alii diligētī sunt p̄secuti: vt a supiorib⁹ scriptorib⁹ p̄teritos viderāt: aut iā de dictis racemationib⁹ esse locū: sicuti & mihi necessariū facere. Nā cū XII. primos adeo p̄be vulgo cognoscēdos Traquill⁹ ediderit: Periargon fuerit eorū gesta repetere. Ex quo tm̄ iustitia quēdā p̄currā: vñ principat⁹ habuit originē: q̄ breuiter Appiano cōmemorant. Discordiē videlicet Ciuiles iā inde a Ti. Graccho exortē rōne agrarię legis. Is Tribun⁹ cū videret Romanos potētiores oēm pene agrū Italicorū occupasse: Coloniasq̄ suo noīe vbiq̄ ordinasse: miserat⁹ inopē turbā: legē edidit: vt nulli plusq̄ iugera Quingenta possidere liceret: cuius rei gr̄a ille interfect⁹ fuit. Inde secuta Glaucię p̄toris & L. Apulei Tribūi Ple. cū Metello dissensio: a quovti Cēsore deiici de Senatu ac maḡatu: vt obscœni hoīes: nō facile passi: tādē & ipsi similiter periere. Post Gracchos. I. annos Sylla nouo dñatu/ dictatura rep. inuasit. Cui⁹ cū Mario inimiciē Cēsare postremo inuitauerūt discipulū: ei⁹ vestigia seq. Hui⁹ iniustitia Tranquillo nō repetunt: q̄ ei⁹ principii opis sit amissū ex eruditorū sinia. Patrē tm̄ ei⁹. L. Cēsare scimus esse ex Plinio: q̄ Pisis dū se mane calciaret: rep̄tino extinct⁹ ē. Tpe deinde p̄cedere Cēsare magnis in Gallia p̄ Decēniū reb⁹ gestis: cū a Senatu exercitū dimittere iuberetur: id Pōpeiū reputās inuidiē: cū ex cōditione ip̄trare nō posset: vt ille exercitū quē p̄ Italiā dñationis causa tenebat etiā dimitteret: cōtra Pōpeiū & patriā iā vna venit: captorū Piceno i vrbe: vñ ille aufugerat. cōtēdit: sese excusās Senatui ac p̄p̄o: tūq̄ getis ciuib⁹ nulliusq̄ partis ip̄une esse licere pollicitus ē. Brūdiū aduolauit: deinde p̄lio Dyrrachino inferior: Pharsalico vero supior i. Aegyptū ad nauigauit: eorū regno cōstitutos: simul & in reditu Pharnace supator: vni⁹ diei de eo victoriam trib⁹ p̄tulit verbis: venit: vidi: vici. In Hispaniā se vertit: cōtra Pōpeiū liberos: postremo cōtra Scipionē i Aphrica. Rep̄tēs vrbe dīcator perpetuus a Sylla secūd⁹ fact⁹ est. Trienio post: Brutū cōiuratione i Curia Pōpeiū interfect⁹. De cōiuratis habita q̄stio. OCTAVI⁹ inter i nat⁹ ex Accia ne

ter Appiano cōmemorant. Discordiē videlicet Ciuiles iā inde a Ti. Graccho exortē rōne agrarię legis. Is Tribun⁹ cū videret Romanos potētiores oēm pene agrū Italicorū occupasse: Coloniasq̄ suo noīe vbiq̄ ordinasse: miserat⁹ inopē turbā: legē edidit: vt nulli plusq̄ iugera Quingenta possidere liceret: cuius rei gr̄a ille interfect⁹ fuit. Inde secuta Glaucię p̄toris & L. Apulei Tribūi Ple. cū Metello dissensio: a quovti Cēsore deiici de Senatu ac maḡatu: vt obscœni hoīes: nō facile passi: tādē & ipsi similiter periere. Post Gracchos. I. annos Sylla nouo dñatu/ dictatura rep. inuasit. Cui⁹ cū Mario inimiciē Cēsare postremo inuitauerūt discipulū: ei⁹ vestigia seq. Hui⁹ iniustitia Tranquillo nō repetunt: q̄ ei⁹ principii opis sit amissū ex eruditorū sinia. Patrē tm̄ ei⁹. L. Cēsare scimus esse ex Plinio: q̄ Pisis dū se mane calciaret: rep̄tino extinct⁹ ē. Tpe deinde p̄cedere Cēsare magnis in Gallia p̄ Decēniū reb⁹ gestis: cū a Senatu exercitū dimittere iuberetur: id Pōpeiū reputās inuidiē: cū ex cōditione ip̄trare nō posset: vt ille exercitū quē p̄ Italiā dñationis causa tenebat etiā dimitteret: cōtra Pōpeiū & patriā iā vna venit: captorū Piceno i vrbe: vñ ille aufugerat. cōtēdit: sese excusās Senatui ac p̄p̄o: tūq̄ getis ciuib⁹ nulliusq̄ partis ip̄une esse licere pollicitus ē. Brūdiū aduolauit: deinde p̄lio Dyrrachino inferior: Pharsalico vero supior i. Aegyptū ad nauigauit: eorū regno cōstitutos: simul & in reditu Pharnace supator: vni⁹ diei de eo victoriam trib⁹ p̄tulit verbis: venit: vidi: vici. In Hispaniā se vertit: cōtra Pōpeiū liberos: postremo cōtra Scipionē i Aphrica. Rep̄tēs vrbe dīcator perpetuus a Sylla secūd⁹ fact⁹ est. Trienio post: Brutū cōiuratione i Curia Pōpeiū interfect⁹. De cōiuratis habita q̄stio. OCTAVI⁹ inter i nat⁹ ex Accia ne

Discordia
ciuiles.
Gracchorū
Apulei.
Glaucię.
Metelli.
Syllę &
Marii.
Cæsaris &
Pomp.
Iul. Cæsar.

Octavius

Longinus

Agaranti

Mar. turbo
Acti Lupus
L. Quietus

Hadria, cxx

ante pedes Traiano procubuit: inde solutus abiit. Imperator Romam venit: Dacicusq; appellatus ludos gladiatorios dedit. Interea Decebalus rebellat: vicinos populos ad bellum incitat: Longinum Traiani legatum in colloquio circumuentum capit. Rediit ad Dacos Traianus. Lapideo ponte pilarum XX. Danubium iunxit: quarum altitudo propter fundamenta. CXL. Latitudo. LX. Inerualum. LXXX. pedum erat. Cuius postea magna parte Hadrianus diruit: ne barbaris quandoque nos inuadendi occasio foret. Post longos conflictus occupato Dacorum regno: ne viuis in potestate Romanorum perueniret Decebalus: sua manu vltus interiit. Caput Romam perlatum est: Dacia provincia facta. Traianum post haec ad urbem redeuntem: variarum gentium legatum atque etiam Iudeorum adire. Spectacula magnifica per. CXX. dies edit: modo mille: modo. X. millia ferarum caesa simul & mansuetarum bestiarum. Tunc & paludes Pomptinas siccauit: viamque Appiam ex ea parte strauit. Columnam in foro suo posuit pulchritudinis gratia: siue ut sepulcrum eius esset. Quae ut circumspici posset partem Quirinalis montis solo aequauit. Inscriptionem eius ponam quam adhuc infra basim ipsius legitur huiusmodi. Imp. Caes. Diui Neruae. F. Neruae Traiano Aug. Germanico Dacico Pon. Max. Trib. pot. XVII. Imp. PP. Ad Declarandum quantum altitudinis mons & locus tantis viribus sit egestus. Armeniam deinde recepit a Parthis. Sublato diademate regi Armeniae maioris regnum ademit. Albanis regem dedit: Hiberos: Bosphoranos: Colchos: in fide Romanae ditiosis accepit: Osdrenorum loca & Arabum occupauit: Marcomedos obtinuit: Persidis regionem: Seleuceamque ac Ctesiphontem accepit tenuitque. Usque ad Indiae fines post Alexandrum adcessit: in mari rubro classem instituit. Prouincias fecit: Armeniam: Mesopotamiam & Assyriam: ac inter Romanos & Persas limitem Trigridem esse voluit. Porro Assyria inter Tigrim & Euphratem sita magnis annis instar Aegypti fecundat. Haec ex Dione & Rufo. Addit vero Dion Traianum contra Agarenos: qui vna cum ceteris defecerat: praefectum in Arabia: quos cum diu obsidisset: eorumque oppidum Agarum moenibus nudasset: nunquam superare potuisse tempestate coeli quasi diuinitus diremptos. Itaque re infecta rediisse. Inter amicos Licinium Suram: quem quandoque apud eum calumniatum: praefectum in praetorium suum constituit. Dicit eum praeterea virum laudatissimum: ac natura clementem & probum: duobus exceptis vitiis: quae vino: quae puerorum libidini indulsit. Igitur his vitiis hunc: nequeo satis mirari: ditum Gregorii (ut dicit) precibus ex inferis ad caelum euolasse: verum dei consilium minime a nobis praedici fas est. Ipse apud Seleuceam quam postea Traianopolis dicta est: dum rediret ex Syria: ex pluuio ventris decessit: anno imperii. XX. Statimque Parthi: Armenii: ceterique: remotae gentes rebellauerunt: ex quo militum Romanorum labores perire. Paucos ante annos Iudaeorum magnam caedem fecerat per Martium Turbonem legatum: qui Actium Lupum praefectum fugauerat: eiusque provinciam. L. Quietum praefecit. Hadrianum eius consanguineum a patre sibi commedatum adoptauit: cum ipse nullus ex Plotina coniuge: aut aliunde liberos suscepisset. Aerarium Romanum quod sub Capitolio erat in aedem Saturni traduxit. Vias restituit. Nam ante hos annos repertum apud Circum Maximum mare cum inscriptione huiusmodi. Imp. Caes. Diui Neruae. F. Traiano Germanico Dacico Pontif. Max. Tribu. pot. VIII. Imp. III. Cos. V. PP. Tribus. XXXV. Quae liberalitate optimi principis: comoda eorum etiam locorum adiectione ampliata sint. Christiani etiam nonnulli sub eo cruciati. De his Plinius cum esset procurator in Hispania Traianum per literas consuluit quid agendum: cum nihil mali eos agere coperisset: tantumque quibusdam hymnis antelucanis vacare. Respondit ille. Minime quidem inquirendos esse verum oblatos punire oportere. EXTANT & alia: quae & aliis ite authoribus aut panegyricis aut epistolis de hoc Imperatore colligunt: quaeque magnopere laudes eius concelebrant. Et pueros quidem (vri supra commemorauimus) amasse dicunt: verum ingeniosos: ac probos: citraque libidine. De laetitia etiam potationis omnes conueniunt: verum citra ebrietatem. Ante meridiem nunquam vescebatur. Ceterum praeditum humanitate: ut ab omnibus facile adiretur. Mortuo Nerua magnis rebus gestis in Germania cui praerat: subiugatisque Marcomannis ac lazygum & Panoniarum populis: quum ad successionem Imperii Romam rediret: minime triumphans aut quadrigis cum ei per Senatum liceret sed tamen equo insidens: in Capitolium inuectus: loui. op. Max. tum Senatum gratias egit. Per urbem semper more Catonis pedibus ibat: paucis comitibus: nullis spectuloribus: aut satellitibus. Senatum patrem: se Ministrum laboris vocabat. Stans Consilium sedentes venerabatur: quod se illis inferiorem ex legibus esse reperiret. Bibliothecam nobilissimam publicam uidebat: quae Vlpia dicta est: in qua libris lintheis gesta principum: ac elephatinis Senatusconsulta conscribi iussit. Aedificia plurima eius titulis & inscriptione fiebant: praeter eius etiam voluntatem. Ex quo herba Parietaria quae in muris nascitur a plarisque dicitur. Decessit annorum. LXIII. apud Seleuceam Syriam. Relatus inde in urbem ac sub eius columna conditus. AELIUS Traianus Hadrianus

per Caesaris: et Apollonia ubi dabat operam laetis a iocis: hinc hinc ad urbem: veteranos sibi adlocuit: in curia Ciceroneis se tradidit: omnia sanctorum auctoritate: & Caesar prius nomine appellatus: Senator annorum. XVIII. & Consul. XX. per viam esse factus: a iocis ad urbem leg. Vbi cum dante senatus: Cornelius Centurio legatus: omnes capti in curia ostendit: archie facit si vos non feceritis. Legem autem omnia iuris: ut de ceteris quibuslibet haberet: pace cum M. Antonio & M. Lepido se circum ut tres viri reip. conferre: & quomodo eorum praesentibus hinc finis quibus inimicos praescribit. **Bella Civilia. V. gestis: M. Antonio: Philippo: Perulio: Sicilia: Achaia: ex quibus primus & novus finis aduersus M. Antonium. Secundum aduersus Brutum & Cassium. Tertium aduersus L. Antonium. Quartum aduersus Sex. Pompeium: post omnia iugam Collegarum adrem. M. Lepidum quem ex Africa in auxilium euocauerat: subuenit. XX. legionum iudicia: (pobantur exercitus: simpliciter concessa vita Circios in perpetuum relegant. Domant tunc partem ducim partem audipans Iouis Aquilonia: Panonia: Dalmaniam cum Ilyrico omniumque Vindelicos: & Saluos gentem Cisalpinam coercent: in ipsis victoriis alioquin crudelissimus & patri Caesari abominabilis: verum reliqua viue cum modesta: tam castris magnope collaudat. Nam & dicitur appellatione abhorrent: & i omnia veniens Senatores quos adfingere non pariebatur: nominatum ostendebat. Foris angustius fecerat: aditus priuatis domos extorquere. Vnus cum in summa felicitate infelix in obitate plus in adoptionis poenitentia: in generi contumacia: in filiarum impudicitia: in pueris aditus per tot bella genti brachia: in Dalmaniam lauciat: in Carabria fulmine laetia perit: per quo loci conati adde statim fecit. Vixit annis. LXXII. ex quibus. LVI. Impunita: relicta Tiberio rep. quem ex Tiberio Nerone & Livia genitrici sibi adoptauerat. Qui iuris incepte imperit: de quo mirissimo principe sequissima bellorum curia: cum ad optiois se quibus Augustus poenituisse signa ostendit: & apud Senatum eum excusant: naturae vicia esse: non animi dices. Hic post annos. XXIII. successorē habuit Caesarem Caligulam in castris vocatum: annos tris impante: cui ob mores obscenos a suis interfecto Claudio successit: quem mater Antonia Moftrū hois appellare solebat: tanta fuit hebitudine simul & animi sequitric. Vir attamen doctissimus graece latineque: ut quibus libros. XL. historie adhortate Tito Livio conscripserit. Homines memoriter tenebat: ut i visu res sepe versus ei recitaret. Eius opa Portus & Aqua Claudia. Nero deinde annos fere. XIII. totidem quot Claudius orbem laerzuit. In hoc Caesari familia defecit: quae se habet Augustus Livia praegratē ex Claudio Nerone duxit: quae peperit Tib. Caesarem. Drusum vero prius genuerat: quibus reb' gestis in Germania decessit admodum iuuenis ex lapsu equi: cuius Tib. pedibus usque Romam praefecit. Hoc Druso & Antonia minore nati Germanicus & Claudius Caesar. Germanicus in locum patris in Germaniam missus: utroque eloquio: & virtutibus clarus: etiam iuuenis ibidem excedens ex Agrippina. M. Agrippa & Livia Augusti filia genita: Caesarem & Agrippinam reliquit. Claudius ex Valeria Messalina Barbari Messalae filia vxore impudicissima Britannici filia cepit: & Octauiam quam Neroni priuigno locauit. Nam matrem eius Agrippinam Germanici fratris filiam. CN. Domitio nupta postremo duxit: quae Messalinam: deinde Clau. ipm boletu necauit. Nero reliqua Octauia Sabina Poppea duxit: cuius extat Senecae tragoedia. Postea Galba Otho & Vitellius annos tris imparuit. Vespasianus tamen res collapsas adflicto impio restituit annis. X. quibus vixit. Titus ite Vespasianus eius filius orbis delitiae appellatus annos. XL. post biennium impium immeres vita priuata. Domitianus Flauiorum vltimus: ac dedecus: iure a suis interficit: cum crudeliter impasser annos. xv. vixisset. xlv. cuius ob odium rasa ex marmoribus ac titulis est omnis memoria. Deiceps a me reliqua diligentius. Etiam Cocceium Annos fere. LXVI. virum bonum ac nobilem Domitiano interfecto Populus Romanus impio dignum iudicauit. Hic initio reos maiestatis diffugerat absoluit. Mares castrari: tum sororis aut fratris filiam in matrimonium ducere prohibuit: quum haec sub Domitiano passim licuisset. Passus & ipse quibus bonus coniuratione Crassi: Calpurnii: Aeliani: Casperii Praefecti Praetorii defecatione: quae omnia ciuili animo tulit. A. Vlpium Neruam Traianum quae Germania tunc praerat causa reip. se dixit in senatu adoptare. Caesarem appellauit: cum propinquum non decessent. Denique ex morbo extinctus est: quum imperasset annis. M. III. D. IX. A. VIPIVS Nerua Traianus Annorum. XLIII. genere Hispanus ob virtutem & disciplinam rei militaris adoptatus: accepto de patris morte nuntio e Germania statim rediit. Aelianus: & praetorianos quae in Nerua coniurauerant: in primis ad seclia dissimulata causa vocatos de medio sustulit. Is post Caesarem Augustum Romanam reip. motum lacertos. Ante omnia in Dacos expeditionem sumpsit: indignatus quod his pecuniis a Domitiano quondam victo pacta pendere oporteret. Itaque Decebalum eorum regem in plio vicis. Suas vestes militibus laucis diuisit: ut vulnera ligarent. Decebalus acceptis conditionibus**

Tiberius

Caes. Claudius

Nero

Galba. Otho. Vitellius. Vespasianus Titus. Domitianus Nerua

Traianus C.

geni

Sic em in veteru monumentis inscribit: genus antiquu ab Adria Picetiu trahit: vñ maiores ei tpe Scipionu in Hispaniam migrauerunt. Patre habuit Aelium Hadrianu cognomento Aphrum Consobrinum Traiani principis. Ipe natus Romę vbi Marullinus Ataus eius primus Senator po. Ro. fuit. Puer relictus a patre in tutelā Traiani: a quo etiam adoptatus: liberalibus artibus imbutus: literis presertim grecis eruditissimus: vt etia greculus appellaretur: Mathesim etiam probe tenebat. Quod Marius Max. vsq; adeo demōstrat: vt eū dicat cūcta de se scisse: sicut omnium dieru vsq; ad haram mortis futuros actus añ prescripserit. Satis constat de Vero quem adoptauerat saepe dixisse. Ostendent terris hūc tm facta nec vltra Esse sinent. Igitur quū oēs profiteret artes: omnes exagitatat doctores: saepe aliqua propofita quęstione certando. Et Alexandria quōdam in Museo multa & pposuit & soluit. Alebat ingenia eisq; fauebat: imprimis Fauorino philosopho. Extant adhuc eius quedā epigrammata gręca valde lepida. Barbā quoq; more gręcanico submittere primus ea tempestate cępit: quę postea morē nonnulli principes Ro. seruauerunt. Peregrinationes maximas ingenti celeritate confecit. Expeditionē in Pannonios viuente Traiano suscepit. Deinde princeps Iudęos debellauit: q; vetiti circuncidi: rebellauerat: magnasq; cędes Romanorū p diuersas orbis partes fecerunt. Inde in Galliā Britāniāq; contendit: in qua multa correxit. Murū. LXXX. passuum millibus dixit: qui Britānos a Romanorum impio diuideret. Mox in Hispaniam: deinde Romam repetens: Athenas profectus est: postea in Aegyptum. In qua peregrinatione Antinum suum ob formā sibi charissimum amisit: cui Hierosolymis templū dicauit. Traiani glorię videt inuidisse: quū & Armeniā & Mesopotamiā & Assyriā ab illo acquisitas Parthis concessit. Pontē quoq; ab eodē supra Danubiū factū deleuit. Limitēq; inter Romanum & Persas Euphratem statuit. Marius Maximus eum etiam natura crudelē dicit fuisse: sed Domitiani finem veritum: abstinuisse. In cibis amabat tripharmacū: qd Phasiano sumine perna: & crustulo cōstabat. Quę restituit aut recōcinnauit: titulis priorum conditorū adnotauit: ea fuit in parte modestia. Opera eius: villa Tiburtina: cuius vestigia maxima hodie visuntur: in qua puinciarū & celebratorū locorū noia inscripsit: veluti Lyceū: Academia: Pritaneum: Tempe: & his similia. Lauacrū quoq; Agrippinā: cuius vestigia sunt prope. S. Laurentiū in Panisperna. Pons suo noie restitutus: quo continuo nunc itur in vaticanū: ppeq; sepulcrum quod moles Hadriani nominatur. In quo Antonini fere omnes sepulti sunt: quęadmodū inscriptiones indicant: quas cū de ipsis ageť ponemus. Pantheon etia restituit. Senatores eqtesq; Romanos rogatos in publicū pcedere iussit: preterq; redeuntē a cœna. Adoptauit. L. Ceionū Commodū: quę. L. Aelium Verum appellauit. Hic patrē habuit. L. Ceionū Commodum Verū. Cuius paternū genus ex Herruria: maternū ex Fauentia fuit. Filius autē. L. Verus qui cum. M. Antonino imperauit: de quo postea dicā: ob voluptatē tm ac formā ab Hadriano dilectus est. Amatori os lasciuosq; poetas semp lectitabat. Martiale Epigrammatographū: Virgiliū suū appellabat. Cōiugi querenti dicebat: vxoris nomē nō voluptatis sed honoris esse: quapropter se cum aliis oblectare velle. Adoptionis factę de Aelio postea poenituit: cū videret & aliis inuisum & natura valitudinariū esse: ex quo breui tpe defunctus est: sepultusq; in mole Hadriani: cū hac inscriptione q; adhuc legif in pariete. L. Aelio diui Hadriani Aug. F. Cos. II. Hadrianus igit in eius locū Antoninum qui postea Pius vocatus est: adoptauit hac conditione: vt ipse. M. Antoninū filiū fratris vxoris suę Faustinę & L. Verū Ceionis filiū adoptaret. Hoc pacto liberorū: nepotūq; successioni consuluit: cum Sabinam vxorē sterilē habuisset. Decessit Baſis anno atatis. lxxii. Imperiū autē. xxii. Sepultus in villa Ciceronis Puteolis: vbi postea Pius templū ei pro sepulcro constituit. Reliquias eius in vrbem asportari: ac in hortis Domitię collocari iussit. Impatiētia morbi sepe a seruo gladiū petiit: & a medico venenū: vtrūq; prohibente Antonino. Ex ei⁹ morte Senatus magnopere gauisus est: deq; abrogandis eius gestis cogitauit. Sed respectu Antonini destitit. Qui refragantibus cunctis eū inter diuos retulit. Hęc ex Spartiano & Rufo & Capitolino. T. AELIVS AVRELIVS Fulvius Boionius Hadrianus Antonin⁹ Pius: Genus paternū e gallia transalpina Nemaufensū videlicet duxit. Auū habuit. T. Aureliū Fulvium: Patrēq; item eodē noie: qui Consulares fuere. Auīam maternā Boioniā Procillā: Auū maternum Arrium Antoninum hominē sanctū: qui Neruam olim miseratus est: q; ea atate imperare cępisset Socerum Annum Verum: vxorem vero Anniam Faustinam. Vultu decorus fuit: morib⁹ clemens: ingenio clarus. Pius a Senatu appellatus est: vel q; Socerū atate confectū manu subleuaret: vel q; multos cędi destinatos ab Hadriano surriperet: seu pot⁹ q; mltos post mortē honores Hadriano decreuerit. Vxorē Faustinā quā Anno. III. imperiū amisit diuinis honorib⁹ colī a sena

L. Aeli⁹ Hadriani fili⁹.

Antonin⁹ Pius. cxi.

232.

tu delatis Circensibus: & tēplo & flaminibus & statuīs aureis passus est. Cuius honoris vestigiū hodie videmus prope. S. Cosimum & Damianum in semiporticu adhuc extante hac inscriptione Diuo Antonino & diuę Faustinę. Duas ex ea filias alterā Lamię Silano: alterā Faustinā. M. Antonino filio locauit. Vtebat in senectute pane succio ad sustentandas vires. Aurū Coronariū. Id enim est quod in Corona noui picipis populi dono mittebant: Italię reddidit: Prouincialibus dimidium. Cū sibi finem adesse sentiret in morbo constitutus: Fortunā aureā ad. M. cubiculū trāsferri iussit. Nā signū fortunę aureū semper erat in cubiculo Imperatoris: verū in exitu vitę Trib. militum illud ad successoris locū trāsferrebat. Decessit Lorī vbi natus & educat⁹ est: ac villā ex truxerat: Lorī enim oppidū Hetrurię prope Romā. XIII. lapide via aurelia: Anno atatis. LXX. imperiū. XXIII. sūmo ordinis oīs desyderio. Nā placabilitate clementia sanctitate alter Numa putabatur. Ex honoribus a Senatu pater Patrię ac Pii cognomentum accepit. Ex Capitolino: Sepultus in mole Hadriani cū hac inscriptione: quā pauloante q; ea reconcinnaret aperte legebamus. Imp. Cæs. T. Aelio Hadriano Antonino Aug. Pio. Pon. Max. Trib. pot. XXIII. Imp. II. Cos. III. PP. Ex quo patet & Aeliū ratione patris adeptū & Aureliū ratione naturalis nomen habuisse. In eodem quoq; loco eiusdem altera inscriptio huiusmodi est. Imp. Cæs. diui Traiani Parthici filio diui Neruę nepoti Traiano Hadriano Aug. Pon. Max. Trib. Pot. XXII. Impe. II. Cos. III. P. P. Et diuę Sabine. Imp. Cæs. T. Aelius Hadrianus Antoninus Aug. Pius Pon. Max. Trib. pot. II. Design. III. P. parētib⁹ suis. M. AELIVS AVRELIVS Antoninus philosophus: natus & educatus Romę in Cælio monte iuxta ædis Laterani in domo Veri aui sui: originē a Numa rege traxit: vt author Marius Maximus. Liberalibus artibus ab initio magnopere vacauit: in qbus Herodem Atticū & Proclum habuit pceptores: sed in primis Frontonē: cui & statuā a senatu impectrauit. Proclū vero ad procōsulatū vsq; prouexit. Annos. XII. habitu philosophi i pallioq; vixit: ac humi cubitauit: in qua disciplina doctores itē habuit Apolloniū Chalcedoniū Stoicū: Sextum Cheroneū Plutarchi nepotem: ad cuius etiā domū adibat: vt author est Philostratus in sophistis. Claudium Maximum: Claudium Seuerum. Ante omnes lunium Rusticum quem Cos. iterū designauit: cuiue statuam post obitum postulauit. Operā & picturā dedit sub Diogneto magistro. Cum. L. Antonino fratre simul & genero pari potestate imperauit. Primiq; Romanorū fuere qui simul imperarēt. Cui & Lucillā locauit filiā ex Faustina coniuge simul & cōsobrina: quā parū pudicam nequicq; accusantibus amicis dissimulauit: excusauitq; saepe. Sed & viuētē in castris Matrem castrorum: defunctam vero in peregrinatione orientis: diuā appellari a senatu libetē audiuit. Cum. L. vero ex victoria Parthica reuertente simul & ipse in eodē curru triumphauit. Post hęc tumultuantibus Marcomannis: cum eodem paludatus ad Aquileiam quo iam iruperant occurrir: qd bellū in Germania gerens: coactus est deserere ob Auidiū Cassiū qui exercitū preerat orientis rebellantē. Itaq; aduersus eum proficiscēs: victi caput ad se adlatum etiā videre doluit. In reditu Athenis iter fecit: vbi Cereris templū solus est ingressus: vti se innocētē probaret. Id enim nullus alicuius sibi cōsciis criminis ingredi solebat. Romā reuersus triumphauit vna cum filio Comodo quę Cæsarem fecerat. Ludis adeo offendebat: vt in spectaculis Circensiu & legere & audire & subscribere sit solitus. Dicitur & ex eo portentū: q; in Germania lōga siccitate exercitui: siti laborante: eius precibus imber erupisset. hęc Capitolinus. Hui⁹ portētī meminit etiā Eusebi⁹: idq; Christianorum nostrorū qui in ea expeditione tunc erant votis ac precibus adtribuit. Ad bellū contra Britannos misit Calpurnium Agricolam nepotē illius cuius vitam scribit Cor. Tacitus. Contra Catos Aufidū Victorinum. Contra Parthos. L. Verum. Nihil tam æque fugit q; auaritię famam. Decessit ex pestilentia: sexta q; agrorasset die: in summa omnium beniuolentia. Statuam eius pacificatoris equestre hodie videmus apud basilicam Lateranensem. in quo loco natum eum & educatū in principio dixim⁹ ex autoritate Capitolini. Præterea Nūmus eius antiquus aspicitur duplex. Vnus cum imagine barbara ac inscriptione supra adnotata eius nominis. Altera cum imberbi dum erat adolescens cum inscriptione Aurelius. Ex altera parte cum. T. Antonini Pii patris imagine. L. CELONVS Aelius Comodus Verus Antoninus. Hęc enim oīa retinuit nomina. L. Ceionus Comodus pater fuit naturalis. Verus Antoninus ex Antonino Pio qui eum adoptauerat. Aelius ex Aeliū Hadriani coniunctione vna cum. M. Antonino ratione patris adoptionis a Pio pari potestate rexit imperiū: neq; inter bonos: neq; item inter malos cōnumeratur princeps. Præceptores habuit: Scaurū Grammaticū Scaurī filium. q; Grammaticus Hadriani fuit. Græcos vero Telephum atq; Harpocratonem. Rhetores Apollonium Celere: Caninū Rufum: Herodem Atticū. Philosophos vero Apollonium & Sextum Cheroneū. Moribus fuit ab

M. Aur. Anton. clxxxiii.

Auidius Cassius. Ant. trium ph⁹ de Marcomannis.

Cal. Agricola.

L. Ver⁹ Antoninus.

initio pbatus. Deinde ad aleā paulatim: scortaq; ac popinas sese cōuertit: adeo vt a Marco in Syria ad bellū Parthicū ne vitia eius palā essent: missus fuerit: vbi maiori longe est debacchatus luxuria. victoriā tamē virtute Auidii Cassii legati adsecutus est. Rediit comitatus sordidorum hominū turba: in qua & Agrippus Histrio fuit. Quē ἀπόλαυσομ Apolautū quasi voluptuariū cognominabant. Saturnalibus & diebus festis vernas admisit in tricliniū. Triumphauit cū. M. fratre. Post hęc ductus ab ipso in bellū contra Marcomannos: apud Alpes spectans vrbicas voluptates: statuit Romā repetere: sed in itinere apoplexia correptus: Altinū diuerrēs triduo mutus fuit moxq; periit: non sine veneni suspitione propinati a Lucilla vxore: ob Fabiæ cōsuetudinē. Alii dicunt a Marco parte cultri veneno illita: qua vuluā incidit: partēq; infectā fratri: sibi innoxiam seruante. Satis cōstat Marcū eius mores perosum dissimulasse: publiceq; & viuū semp laudasse & mortuū: diuū in super appellasse. Vixit an. XLII. Impauit cū fratre. XII. illatus in sepulcrum Hadriani vbi primū pater eius Cæsar naturalis cōditus fuerat: eū huiusmodi inscriptione. Imp. Cæs. L. Aurelio Vero Aug. Armenio. Medic. Parthic. Pont. Max. Trib. pot. VII. impe. V. Cos. III. PP. Capitolinus enim: vnde nos superiora sumpsimus: dicit: q; partū ei nomen Parthici Medici. Quod etiā Marco q̄q; Romę agenti delatum est. ANTONINVS Commodus. M. filius: qui. L. Aelius Aurelius Antoninus Commodus appellatus est: eundē diē natalē habuit: quē & Caligula: eisdemq; pene moribus / libidine / auaritia / cædibus / oīa cōpleuit. Alienis operib; suos ponebat titulos: colosso Neronis dempto capite suū imposuit. Quod hodie caput pro ædibus cōseruatorū in capitolio cernitur. Ludū gladiatorum sæpe ingressus certamen subiit. Quadrigis quoq; emittendis dalmaticatus in publicum procedens signū dedit: easq; quandoq; agitauit. Simul & eo vesania venit: vt omnia quæ turpiter: quæ impure: quæ crudeliter fecerit: publicis iusserit poni monumentis. vt Marius Maximus testatur. Tot perosi scelera. Q. Aelius Lætus Præfectus vrbis & Martia eius concubina: cum Athleta cū quo ille exerceri consuevit egerunt: vt eum strāgularēt. Anno imperii. XIII. Corpus eius vt vno traheretur in Tiberim populus adclamauit. Sed iussu Pertinacis successoris in sepulcrum Hadriani translatum est. Eius memoria sicut olim Domitiani ex omnibus monumentis abrasa. Habuit præceptores Onesicratem Græcum grammaticum: Latinum vero Capellam Antistium. Oratorē quoq; Ateum Sanctum. Hęc ex Lampridio. Eius monumētū apud sepulcrum Hadriani huiuscemodi legitur inscriptio. Imp. Cæs. Diui. M. Antonio Pii Germanici Sarmatici filio Diui Pii nepoti: Diui Hadriani pronepoti: diui Traiani Parthici abnepoti: Diui Neruę adnepoti. L. Aelio Aurelio Comodo Aug. Sarmatico. Germanico Maximo. Britannico. Pon. Max. Trib. pot. VIII. impe. VIII. Cos. VI. PP. P. AELIVS Pertinax patre libertino Aelio successore natus: ab eodē nomen Pertinacis inditū q; lignariæ negotiationi pertinaciter intenderet. A Marco Antonino senator factus prouincias cōsulares quatuor rexit. Mox a Comodo cum Perenne legato ad exercitum in Britanniam missus: seditiones multas compressit. Quamobrem cum insensas legiones ob corruptā ab eo disciplinam haberet: cedens sponte officio legationis alio successoris: curā alimentorum suscepit: postremo proconsul Aphricę factus: extincto Comodo ab exercitu cōsentiente senatu lectus est imperator: cum esset septuagenario maior. Cui gratias agentī senatui & in primis. Q. Aelio Læto: cuius ministerio ad imperiū peruenerat: Consul Falco ait. Qualis futurus sis hinc intelligimus q; Lætum & Martianum apud te habes: stultitiæ Comodi ministros. At Pertinax. Paruerūt inquit necessitati: sed vbi facultatem habuerunt: quid sibi semper voluerint ostenderunt. In breui principatu mitis est habitus: quīs multi eū Chryfologū appellauerint: Q; bene loquendo haud bene faceret. Præterea sordidus in vitu: vt qui dimidiatas lactucas & carduos in cōuiuīis apponeret. Interfectus est Didii Iuliani successoris machinamento: Anno ætatis. LXXI. imperii mense. VI. Ex Capitolino. DIDIVS Iulianus pronepos fuit Saluti Iuliani iuriconsulti: bis Cos. & Præfecti vrbis. Mater ei Clara Aemylia pater Petronius Didius Seuerus. Ipse autem præfuit in Germania legioni. XXII. primogeniæ. Catos debellauit. Inde Delmatiam postea Germaniam rexit. Fuit consul cū Pertinace: & in proconsulatu Aphricę eidē successor: eo interfecto cōspirationem in eum / tristitia dissimulauit: etiā a cibo donec sepultus esset abstinento. Magna præterea parsimonia fuisse traditur: vt qui porcellum aut leporem triduanū habuerit. Sæpe vero oleribus & leguminibus cōtentus: sine carne cōnitabat. Maximū ei vitium alea: seni præsertim. Comis alioquin in conuiuīis: benignusq; ad scribendū. Eodem tēpore post mortē Pertinacis: Iulianus a senatu Romæ: Seuerus ab exercitu in Syria: Pascennius Niger in Illyrico: & Clodius Albinus in Gallia imperatores appellati. Sed cum Iulianus Seuero præsertim resistere nō posset: frustra ad magicas artes adhibito puero q; in specu

lo futurum iutueretur: postremo ad senatum cōfugit iudicantem eum minime imperio dignū: q; resistere inimicis non posset. Interfectus tandem in palatio a prætorianis nutu ac literis ipsius Seueri: cum vixisset an. XLI. imperasset menses duos. Ex Spartiano & Capitolino. L. SEPTIMIUS Seuerus pertinax genere Apher: ex Lepto ciuitate: patre Geta: maiores equestris ordinis habuit. Sub. M. Antonino varias prouincias cōsulares rexit: postremo iuuante Aelio Læto exercitui Germanico præfuit. Vbi de morte Comodi compertum est: imperator ab exercitu declaratus: cōtra Iulianum quasi vlturus mortem Pertinacis venit: acceptoq; nuntio de Iuliano interfecto armatus Romam properauit. Imperator a senatu comprobatur Pertinacis nomine adsumpto ob boni principis memoriam. Inito imperio statim ad confirmandum orientis statum properans: Pescenium Nigrum rebellantem apud Cyzicum interemit: plarōsq; populos: partim subegit: partim in officio continuit. Mox trāsatus in Galliam apud Titurium: Clodium Albinum etiam tumultuantem conferto prælio interfecit: capiteq; abscisso Romam missus: reliquum eius cadauer equo refugienti conculcandum dedit. Romam his gestis reuersus: triumphū vt de ciuib; recusauit: magnam tamen nobilium cædem: qui cum inimicis eius conspirauerant: reddidit. Cōpositis rebus vrbis repetiit orientem: vbi feliciter pugnans Parthos / Arabas / Adiabenos subegit: deq; his reuertens triumphauit titulis illorū sumptis. cuius rei memoriam testantem arcum nobilem videmus hodie sub radicibus Capitolii: patris filiq; Caracallæ nomine q. M. Aur. Antoninus Pius & ipse appellari voluit hac inscriptione. Imp. Cæs. Septimio. M. Filio Seuero Pertinaci Aug. P. P. Parthico Arabico & Parthico Adiabenco Pontif. Max. Trib. pot. XI. Impe. XI. Cos. III. Pro Cos. Et imp. Cæs. M. Aurelio. L. filio Antonino Aug. pio felici Trib. pot. VI. Cos. Procons. PP. Optimis fortissimiq; principibus ob remp. restituta: imperiūq; populi Romani propagatū insignibus virtutibus eorū domi forisq;. S. P. Q. R. Peritissimus præterea Matheos fuit. Defuncta siquidē vxore Martia: cum de cōditionibus ageretur apud eum: genituris oīm inspectis: Iuliam inter Syros haud bono genere natam q; imperatoriam haberet genesim sibi coniunxit. Postremo Britanniam adiit: vbi subactis his gentibus quæ videbantur infestæ perit Eboraci morbo iam senex: anno imperii. XVIII. relictis Bassiano & Geta filiis. Quibus Antoninorum nomina indidit q. M. Antoninum ex omnibus magnopere coluerat: auctusq; honoribus ab eo fuerat: vt eius etiā sepulcro voluerit referri. Tum q; virum huius nominis in somnis viderat successurum. Opera eius Romæ Septizonium quod Seprisolum nonnulli vocant: ac in Appia via hodie cernimus pro templo diui Gregorii. Sepulchrumq; id in media via venientibus ex Aphrica conspiciendum statuit. Et Thermæ Seuerianæ. Cineres eius ex Eboraco in loculo aureo aduecti ac in sepulcro Antoninorum conditi. Ex Spartiano. BASSIANVS Antoninus Caracalla cognomento: a genere vestis talaris qua populum donauit. Ipse tamen ex omnibus nomina. M. Aurelii Antonini Pii sumpsit: sicut in arcu supra ostendit. Præterea Nummus eius æteus reperitur mihiq; lectus: cū eadem inscriptione: ex altera parte cum imagine Circi Flamini: quoniam vti Spartian? tradit stadium restituit. Defuncto patri successit. Geta fratrem vterinum ex Iulia natum interfici in palatio iussit: questus in senatu se ab eo immerito insidiis peritum: cum multa in eum beneficia contulisset. Cum eoq; amicos ipsius nonnullos: inter quos Amonium Serenum præceptorem & Papianium iuriconsultum: q; scelus apud milites & senatum non excusauerit. Iuliam Nouercam: eius captus illecebris: in matrimonium accepit. Profectus in Parthicam expeditionē postq; multum hostium cecidisset: inter Carras & Edessam: dum ex equo mingendi causa descendisset: in secessu a Macrino Præfecto Prætorii per coniurationem trucidatur. Anno ætatis. XLIII. Imperii. VI. Relicto filio Antonino Heliogabalo. Inter illaudatos principes connumeratur: vt qui crudelis in oēs: oībusq; inuisus fuerit. Opera eius Romę Thermę Antoninę hodie quoq; appellatę: que visuntur e regione. S. Sixti euntibus dextrorsum ad portam Capenam. Viam nouam præterea muniit quæ est sub eius Thermis. Ex Spartiano. OPILIVS Macrinus Caracallæ successit: vir vt scribit Aurelius Victor: itēq; Capitolin?: libertini generis: venali fide: vita sordida: iuris attamē peritus: & sub Vero Antonino Fisci aduocatus fuit: ex quo officio breui tempore Prætorii præfectus constituitur. Caracallam imperatorem suum vti supra commemorauī apud Carras interfecit. Imperauitq; aliquātulū supra annum cum Diadumeno filio formosissimo: qui purpura adsumpta: equoq; insidens exercitui sese spectandum magno fauore dederat. Huic Antonino nomen indidit pater: q; id & militibus & senatui videret acceptum. Profecti inde ad Parthicum bellum continuandum: ab exercitu Antonini Heliogabali ambo in Bithyniæ suburbano sunt interfecti. Ex Capitolino. Herodianus autem dicit tantum Diadumenum creatum ab exercitu in

Comodus Antoninus GLXXXII

Aelius Pertinax.

Aeli? Lat?

Didius Iulianus.

L. Sep. Seuerus. cxcv.

Clod. Albi.

Antoninus Caracalla. CCXIII.

Macrin? & Diadumē

Heliogabalus. peratorem. ANTONINVS Heliogabalus cognomento: q̄ interfecto patre Caracalla apud Carras: ipse ad templum Heliogabali confugisset: quod Syri Iouis vel solis dicitur: eiusq̄ postea sacerdos factus: & sacra & ritus Romae apportauit: templūq̄ in palatio illi dicauit. Huius mores impurissimos: gulam: libidinem omnē apud Lampridium videre licet. Hæc tamen potiora. Nouarum dapū vti Xerxes & Tiberius olim libidinū inuentoribus: præmia cōstituit. Monstrosos cōiuiiis Virellium & Apiciū superauit: sæpe e linguis Phœnicopterorum: cerebellisq̄ anserū & pauonū præparatis: ac per singulos missis. Balneis lauari: reque venerea vti conuiuas iussit: quos sæpe ludebat: vt immixtis sub mēsa serpētibus aut tricliniis e follibus statim resiliētib⁹ cōciderēt: aut appositis totidē ex marmore vel alia materia epulis quot cibi. Piscinis præterea de rosato natabat. Balsamum pro oleo vulneribus apponebat. Euripis vino plenis nauales Circenses exhibebat. nūq̄ gloriis lintheaminibus est vsus: nunq̄ vestē aut sceminam præter vxorē iterauit: nunq̄ minus centū. LLS. cenauit. Plateas palatii saxo Lacedæmonio & porphyretico strauit. Tandē ob vitia: cum ætorū odio cōtracto: in palatio atq̄ in latrina quo cōfugerat necat: in cloacāq̄ demersus: ac inde p̄ Circi spatia vinctus: in Tyberim quoq̄ proiectus est. Qd̄ nulli antea contigit. Nomen ei⁹ publicis monumentis iussu senatus erasum anno imperii. IIII. Ex Spartiano. Herodianus autem dicit etiam hunc porcina abstinuisse: vt Heliogabali sacerdos. Sicuti etiā oēs Syri solent. AVR.

Alexander. ALEXANDER ex Arcena Syriæ ciuitate ob adfinitatem Seueri principis ratione Iulie vxoris: puer a senatu Cæsar factus: qui q̄q̄ consobrinus Heliogabali: erat ab eo infidiis sæpe petitus: a Seuero semper liberatus. Nec mirum animis non cōuenisse: cū moribus essent dissimiles. Antonini deinde Magni nomina instante senatu constantissime sæpe recusauit: q̄ & Antoninorum famam in tot malis restituere non posset: nec tunc ab se aliquid egregie gestum quod Magni nomen mereretur. Itaq̄ repudiatis aliis: Seueri tantum nomen adsumpsit. Alexander ab initio vocatusq̄ Arcenæ in templo magni Alexandri natus fuerat: quo mater grauida celebritatis causā diuerterat. Vna die omnes ei tituli congesti: quod antea obrigit nulli. Hi erant: Ius proconsulare: Tribunitia potestas: Ius. V. Relationis: Pater patrie: Pontifex Maxi. Illam a Christianis accepisse sententiam dicitur: ac in palatio & in publicis operibus scripsisse: Quod tibi non vis alteri ne feceris. Nihil apud eum venale: quum dicitaret necesse eum vendere qui emit. Christianos non solum tolerauit: sed Christi simulacrum in Larario hoc est in secreta domus parte habebat. ei⁹ templum: vti quondam Hadrianus: dicere erat in animo: teste Lampridio: qui Constantini magni templū fuit. Verū prohibitus ab aliis qui dicebant omnes futuros esse Christianos: templūq̄ propterea reliqua deferenda. Habuit item in eodem Larario viros alios depictos: inter quos Abramum: Apollonium Tyaneum: Alexandrum Magnum. Lenonum vestigal & meretricū & exoletorum in sacrum ararium inferri vetuit: sed tantum instaurationi operum publicorum adsignauit. Habuit in animo vt exoletos vetaret quod postea Philippus fecit: sed veritus est ne prohibes publicum dedecus: in priuatas cupiditates conuerteretur. Ex hoc igitur patet mares Romæ fuisse qui publice prostabant. Honores ambiciosi aut quærentibus minime dabat: sed modestis: quos potius rogare oporteret. Siquis in salutando caput flexisset: aut blandius aliquid dixisset: eum vt adulatorem inanem reiciebat aut deridebat. Ad salutationem infames non admittebat: sed tantum bonos. Nulla dies quin egentibus aliquid humanitatis aut benignitatis ostenderet. Neminem vnq̄ occidit nisi iniuris ordinatione: solebatq̄ dicere: neminē queri de paupertate: nisi qui rapiunt aut furantur: vt crimen obtegant: adlegabatq̄ illud Græcū ὄσ μὲν πολλὰ ἀπαρῶν ὀλίγα δὲ δάσων ψη φήσονται, qui multa rapuerit: pauca autem suffragantibus dederit: saluus erit. Lectitare solebat ex omnibus Virgilium & Ciceronem de officiis ac rep. sed græce frequentius. Post lectionem Palæstræ aut musicæ operam dabat. Post horas autem meridianas subscriptioni ac epistolis legendis. Adstantesq̄ habebat ab epistolis: a libellis: a memoria. Præceptores habuit Valerium Cordum: Bebiū Macrinum: Aureliū Philippum: Iulium Frontinum: Iulianum Grauianum: & T. Viturium: non qui de Architectura scripsit: sic em hoc nomen scribitur: non autem Veturius vt a me supra ponitur: nam in antiquis monumentis per i scriptum postea reperi. Apud eum flos iurisconsultorū agebat: nec leges ab eo editæ quæ ab illis numero. XX. non discerentur. Quorum princeps Domitius Vlpianus primas tenebat. Fabius deinde Sabinus Sabini filius: Aelius Gordianus pater Gordiani principis: Iulianus: Paulus: Claudianus Venatus: Pomponius: Alphenus Africanus Florentinus: Maccianus: Callistræus: Hermogenes: Venuleius: Triphonius: Metianus: Celsus: Proculus: Modestinus. hi omnes iuris professores discipuli fuerunt Papiniani: & Alexandri familiares vt Accolius & Marius Maximus scribunt. Nec quicq̄ ei antiquius fuit q̄ matris Iulie Mammeæ sapientissime sceminæ auspiciis regi. Expeditiones omnino duas: primam contra Persas quādo Artaxerxē qui apud Herodianum Artaxaces dicitur: vicit. Ac redeuntē & de rebus a se gestis pulcherrima oratione differenti triumphus a senatu decretus. Alteram in Germaniā: quo tpe in Gallia vico a militibus interfectus est ætatis anno. XXX. imperii. XIII. Causam dicunt: durum eius nimis in milites imperium: vt Lampridius ait: Herodianus autem cum eo matrem item interfectā dicit: quæ causa huius ob eius avaritiam mali fuerat. Ad cuius nūtiū Senatus signa publici doloris ostendit. Scripsere eius vitā libertus eius Aurelius & Encolpus & Lampridius: Herodianus vero contra Lampridium scribit de victoria Persica: eum exercitum amisisse: fame morboq̄ confectum: victūq̄ potius q̄ victorem fuisse. Præterea matrem habuisse Iuliam Mammeam Syriam: sororem Scenidis matris Heliogabali. Ambas vero ex Mesa genitas sorore Iulia: Seueri principis vxoris. Has igitur post mortē Caracallæ pulsas a Macrino in Syriā: earum bonis cōcessis: eo postmodū interfecto statim cum filiis reuersas ad imperium fuisse. Mammeam nonnulli Christianā fuisse adseuerat. Nā Origenem Romā adseruisse: religionis fideiq̄ gratia: non dubium. MAXIMINI duo: pater & filius e Thracia oriundi: humili sane genere fuere. Senior etiam auctore Herodiano opilio fuit a pueritia: & a Seuero principe ob magnitudinē: roburq̄ corporis vasti: meruit in exercitu promoueri. Reuersus deinde post eius mortem in patriam tempore Alexandri: urbem reperiit: a quo ob fortitudinē tribunus leg. IIII. factus est addito Latia clauo. Interfecto in Gallia Alexandro a militibus: in eodem loco: cum nec senator adhuc esset: statim vna cum filio primus sine senatus consensu: imperator a militibus consalutatus in Germaniam bellum mouit: vbi rebus magnis gestis pacatq̄ ea natione Syrmium venit: in Sarmatas expeditionem parans. Sed dum Romæ crudelitatis eius immensæ fama esset adlata: hostis a senatu iudicatur: Gordianusq̄ Proconsul Africæ octogenarius: ac venerabilis vna cum filio ab Africæ militibus imperator factus probatur. Quibus ibidem breui interfectis Maximum & Balbinum imperatores cōsalutant. E quibus Maximus contra audaciā Maximinorum Aquileiam obsidentium mittitur. Illi tentata oppidanorum frustra sapius deditio: ambo in tentoriis interfecti sunt. capita Romā missa ingenti omnium gaudio conspecta. Reliqua corpora in profluentem proiecta fuere. Traditur Maximinus filius. XVIII. annorum tanta pulchritudine: quanta nulli visa: mira quoq̄ pudicitia fuisse. Superbus alioquin: vt qui manus pedesq̄ viris senatoribus exosculandos præberet: quo pater q̄q̄ crudelissimus abstinuisse dicitur. Gulæ tamē immensæ: vt qui amphoram vini capitolinam quotidie biberet: ederet vero carnis libras. XL. Præterea inter Christianorum inimicos præcipue nominatur. Imperauerunt ambo annos. III. Ex Capitolino. MAXIMVS & Balbinus viri consulares & qui multas administrarunt prouincias: ingenti vterq̄ virtute. Sed Balbinus nobilis: a Cor. Balbo illo qui ciuitate a Pompeio donatus fuerat: originem ducens. Doctus insuper ac liberalis. Alter vero homo nouus: sed virtute bellica præstans: tristis alioquin & seuerus. Deniq̄ a Capitolino vti Cato & Cæsar ambo comparati. Interfectis in Africa Gordianis: lecti sunt imperatores a senatu: contra Maximinorum tyrannidem: de quibus Maximus victoriam tulit: vti supra ostēdimus. Balbinus domi seditionem interim in populo excitatam sedauit. Cumq̄ annum hoc pacto simul imperassent: a militibus Prætorianis q̄ eos ab initio nolebant: e palatio tracti: atq̄ oib⁹ cōtumeliis adfecti: in viāq̄ excarnificati sunt. Hic finis bonorum senum ac bene de repub. meritorum fuit: Senatu magnopere dolente. Hæc Herodianus & Desippus & Græci auctores. Capitolinus autē dicit se apud Latinos nonnullos Maximi nomen non inuenire. Sed cum Balbino Pupienum fuisse declaratum: vt Fortunatiano qui vitas principum & ipse scripsit credendum sit dicenti: Pupienum Maximum appellatum nomine proprio: cognomento paterno. GORDIANI tres fuere pater & filius & nepos. Quorum pater & filius in Africa a militibus prius imperatores consalutati: Deinde a senatu qui Maximinos hostes iudicauerat: probati sunt. Filius in bello contra Maximini ducem Capelianū quendam pro patria occubuit. Pater octogenarius ei⁹ morte audita in eadem Africa: indigus virium ad se tutandum atq̄ inermis laqueo se suspēdit: ne in manus veniret inimicorum: cum imperassent annum menses. VI. Romæ deinde metu Maximinorum: Pupienus & Clodius Balbinus creati Augusti fuere. Quos cum popul⁹ minime velleret: tertius Gordianus secundi filius & primi nepos: vt autem scribit Herodian⁹. Senioris ex filia nepos: annorum. XIII. Cæsar antea factus: ob maiorū merita vna cum eis Augustus declaratur. Qui suorum virtutem æmulatus consilio Mithæi soceri sui viri prudentissimi ac doctissimi mi felicissime rempub. rexit. Statim aperto Iani templo in Persas magno apparatu profectus: ad Hill.

mus scribunt. Nec quicq̄ ei antiquius fuit q̄ matris Iulie Mammeæ sapientissime sceminæ auspiciis regi. Expeditiones omnino duas: primam contra Persas quādo Artaxerxē qui apud Herodianum Artaxaces dicitur: vicit. Ac redeuntē & de rebus a se gestis pulcherrima oratione differenti triumphus a senatu decretus. Alteram in Germaniā: quo tpe in Gallia vico a militibus interfectus est ætatis anno. XXX. imperii. XIII. Causam dicunt: durum eius nimis in milites imperium: vt Lampridius ait: Herodianus autem cum eo matrem item interfectā dicit: quæ causa huius ob eius avaritiam mali fuerat. Ad cuius nūtiū Senatus signa publici doloris ostendit. Scripsere eius vitā libertus eius Aurelius & Encolpus & Lampridius: Herodianus vero contra Lampridium scribit de victoria Persica: eum exercitum amisisse: fame morboq̄ confectum: victūq̄ potius q̄ victorem fuisse. Præterea matrem habuisse Iuliam Mammeam Syriam: sororem Scenidis matris Heliogabali. Ambas vero ex Mesa genitas sorore Iulia: Seueri principis vxoris. Has igitur post mortē Caracallæ pulsas a Macrino in Syriā: earum bonis cōcessis: eo postmodū interfecto statim cum filiis reuersas ad imperium fuisse. Mammeam nonnulli Christianā fuisse adseuerat. Nā Origenem Romā adseruisse: religionis fideiq̄ gratia: non dubium. MAXIMINI duo: pater & filius e Thracia oriundi: humili sane genere fuere. Senior etiam auctore Herodiano opilio fuit a pueritia: & a Seuero principe ob magnitudinē: roburq̄ corporis vasti: meruit in exercitu promoueri. Reuersus deinde post eius mortem in patriam tempore Alexandri: urbem reperiit: a quo ob fortitudinē tribunus leg. IIII. factus est addito Latia clauo. Interfecto in Gallia Alexandro a militibus: in eodem loco: cum nec senator adhuc esset: statim vna cum filio primus sine senatus consensu: imperator a militibus consalutatus in Germaniam bellum mouit: vbi rebus magnis gestis pacatq̄ ea natione Syrmium venit: in Sarmatas expeditionem parans. Sed dum Romæ crudelitatis eius immensæ fama esset adlata: hostis a senatu iudicatur: Gordianusq̄ Proconsul Africæ octogenarius: ac venerabilis vna cum filio ab Africæ militibus imperator factus probatur. Quibus ibidem breui interfectis Maximum & Balbinum imperatores cōsalutant. E quibus Maximus contra audaciā Maximinorum Aquileiam obsidentium mittitur. Illi tentata oppidanorum frustra sapius deditio: ambo in tentoriis interfecti sunt. capita Romā missa ingenti omnium gaudio conspecta. Reliqua corpora in profluentem proiecta fuere. Traditur Maximinus filius. XVIII. annorum tanta pulchritudine: quanta nulli visa: mira quoq̄ pudicitia fuisse. Superbus alioquin: vt qui manus pedesq̄ viris senatoribus exosculandos præberet: quo pater q̄q̄ crudelissimus abstinuisse dicitur. Gulæ tamē immensæ: vt qui amphoram vini capitolinam quotidie biberet: ederet vero carnis libras. XL. Præterea inter Christianorum inimicos præcipue nominatur. Imperauerunt ambo annos. III. Ex Capitolino. MAXIMVS & Balbinus viri consulares & qui multas administrarunt prouincias: ingenti vterq̄ virtute. Sed Balbinus nobilis: a Cor. Balbo illo qui ciuitate a Pompeio donatus fuerat: originem ducens. Doctus insuper ac liberalis. Alter vero homo nouus: sed virtute bellica præstans: tristis alioquin & seuerus. Deniq̄ a Capitolino vti Cato & Cæsar ambo comparati. Interfectis in Africa Gordianis: lecti sunt imperatores a senatu: contra Maximinorum tyrannidem: de quibus Maximus victoriam tulit: vti supra ostēdimus. Balbinus domi seditionem interim in populo excitatam sedauit. Cumq̄ annum hoc pacto simul imperassent: a militibus Prætorianis q̄ eos ab initio nolebant: e palatio tracti: atq̄ oib⁹ cōtumeliis adfecti: in viāq̄ excarnificati sunt. Hic finis bonorum senum ac bene de repub. meritorum fuit: Senatu magnopere dolente. Hæc Herodianus & Desippus & Græci auctores. Capitolinus autē dicit se apud Latinos nonnullos Maximi nomen non inuenire. Sed cum Balbino Pupienum fuisse declaratum: vt Fortunatiano qui vitas principum & ipse scripsit credendum sit dicenti: Pupienum Maximum appellatum nomine proprio: cognomento paterno. GORDIANI tres fuere pater & filius & nepos. Quorum pater & filius in Africa a militibus prius imperatores consalutati: Deinde a senatu qui Maximinos hostes iudicauerat: probati sunt. Filius in bello contra Maximini ducem Capelianū quendam pro patria occubuit. Pater octogenarius ei⁹ morte audita in eadem Africa: indigus virium ad se tutandum atq̄ inermis laqueo se suspēdit: ne in manus veniret inimicorum: cum imperassent annum menses. VI. Romæ deinde metu Maximinorum: Pupienus & Clodius Balbinus creati Augusti fuere. Quos cum popul⁹ minime velleret: tertius Gordianus secundi filius & primi nepos: vt autem scribit Herodian⁹. Senioris ex filia nepos: annorum. XIII. Cæsar antea factus: ob maiorū merita vna cum eis Augustus declaratur. Qui suorum virtutem æmulatus consilio Mithæi soceri sui viri prudentissimi ac doctissimi mi felicissime rempub. rexit. Statim aperto Iani templo in Persas magno apparatu profectus: ad Hill.

Maximini
ccxxxvii

Maxim⁹ &
Balbinus:

Gordiani:
CCXLI

Gothi.

Quintilius

**Aurelian⁹.
cclxxxix.**

Tēplū solis.

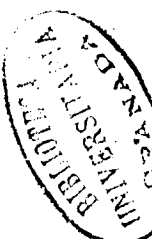
**Tacitus.
Falconius.**

**Florianus.
Probus.**

**Franci &
Bemi.
Saturnin⁹.
Proculus.
Bonofus.**

Constantiā filiā, Quæ nupta Eutropio nobili e Dardania viro Cōstātiū filiū genuit. A Claudio igit Flauiorū Cōstātinorūq; familia. Is sub Valeriano p̄ncipe: Illyriciano p̄fectus exercitui tribunus Martiæ & V. Leg. defuncto Galieno statim a militib⁹ & senatu imperator factus ad extirpandos primū tyrannos se cōuertit: & Aureolū qui Illyricū occupauerat sp̄retis pacis cōditionibus apud Mediolanū superauit. Gothos vero qui finibus egressi ad occupandā vrbē properabāt ad Mœsiā apud Martinopolim occurrens ad. CCC. & XX. milia deleuit. Eorum item nauium ingentē numerū depressit. vt eius ep̄la ad Iunium Brocū tunc Illyricū tenentē declarat. Senatus acclamatio fuit: Claudi Auguste dii te seruet. Tu nos a Zenobio: tu nos a Victoria libera. Morit apud Syrmīū in Pannonia cū imperasset annū & menses. IX. Inter optimos principes & Senatus populūq; gratissimos connumerat: Ex Pollione. Huius vitā ep̄romauit nostra ætate Pomponi⁹ lætus: inscripsit. M. Aurelius Claudius. Quod satis miror: cū ip̄e Claudius in quadā apud Pollionē ep̄stola sic scribat. Flauius Claudius: Valerio Aureliano suo salutem. ip̄seq; Pollio dicat eius domū Flauis Constantinis originē dedisse. Post Claudiū mortē Quintili⁹ eius frater: qui erat in p̄fidiō Italico: statim imperiū sumpsit. Verū postea vbi Aurelianū cōperit imperare a toto exercitu electū: quūq; cōtra cōcionaret: nec a militibus audiret: incisis sibi met venis die. XX. q̄ coep̄e rat imperare occubuit. VALERIVS Aurelian⁹ in Pānonia Syrmīi ortus: nōnullis in Mœsia: huiusmodi sane genere: sed ingenti virtute apud Valerianū vt eius indicāt ad P̄fectū vrbis Ceionū & item ad Antonīū Gallū Col. ep̄stolæ in honore fuit: diuersisq; tēporibus ducatus tribunatus & vicariat⁹ p̄p̄. XL. cōsecutus: sub Claudio eq̄tibus fere oībus p̄fuit: a quo excitatus p̄las erūp̄tes sarmatas in Illyricocū. CCC. p̄fidiariis obruncauit: e quibus manu sua vno die ad. XLVIII. interfecit vt Theoclius testat qui eius tēporis scripsit historiā. In quo bello. X. mulieres virili habitu pugnātes capte: quas ex Amazonū genere nōnulli fuisse putāt. Cōuersus deinde in orientē Zenobiā Palmyrenorū reginam captā in triumphū duxit. Inde in Galliā p̄fectus cū exercitu Teatricū ab eius militib⁹ proditū in potestātē redegit. Mox in Aegyptū properās sublato Firmo tunc multuātē regionē eam pacauit. Postremo Romā reuersus de his oībus nobilē egit triūphū sequētib⁹ ducibus. Mox ludos oīs generis exhibuit: Carnē porcīnā distribuit. Coronas tamē quas aureas promiserat filigineas: hoc est ex farina filiginea dedit. Tēplū solis fundauit. Mœnia vrbis ampliāuit ad ambitū prope passū. L. miliū Ripas Tyberis purgato alueo extruxit: legem ἀμνηστικῆν statuit more Atheniēsiū. Cū vastatū Illyricū ac Mœsiā deperditā videret: puinciā trās Danubiū Daciā a Traiano cōstitūtā sublato exercitu & puincialibus reliquit: desperās eam posse retineri. Abductosq; ex ea populos in Mœsiā collocauit appellauitq; suā Daciā: quæ nūc duas Mœcias diuidit. Thermas trās Tyberim facere parauit hyemales: q̄ aqua frigidi aeris illic copia deesset. Forum sui noīs in Ostiensī ad mare fundare coep̄t in quo postea p̄torīū publicū cōstitutū est. Medicū nunq; adhibuit: sed seip̄sum diēta tantū curabat. Is demū dū contra Persas repetit orientē: in itinere inter Heracleā & Byzantiū notariū secretorū infidiis a suis interficit anno imp̄ii. VI. Maximo ob virtutē ac merita desyderio sui apud populū Ro. relicto: q̄q; vir alioquin seuus ac sanguinarius esset. Ex Flauio Vopisco. ANNIVM Tacitū senat⁹ p̄ncipē & magna virū auctoritate iā senem post Aureliani mortē senatores Merio Falconio maxime adhortante q̄q; inuitū delegerūt sese propter ætatē excusantē. Cui sane nihil ob t̄pis breuitatē gerere licuit oppresso a militib⁹ mē se septimo. Nōnulli morbo periisse dicunt. Omnino cōstat & turbatione rerū & factionib⁹ anxii mēte atq; animo eū defecisse: vt & Suetonius Opratianus & Flauius Vopiscus qui eius vitā scripsere: sunt auctores. FLORIANVS Taciti frater incōsulto senatu post Tacitū adripuit imperiū. Sed mense secūdo a militibus interficit. Horū fratrum statua: longo tēpore apud Interamnē ciuitatem fuit. Quæ illic eorum Cœnotaphia sint constituta in solo proprio. Vopiscus. AVR. PROBVS e Sirmio Pannoniæ ciuitate oriundus patre Maximo qui ordines duxit. Ip̄e vero adhuc impubis ob virtutē tribun⁹ militū a Valeriano factus: vt eius ad Galienū declarat ep̄stola. Mox ab Aureliano q̄ in Syria aduersus Zenobiā strenue dimicauerit: deinde Firmū tyrannum in Aegyptū superauerit: honoribus auctus. In qua expeditione Taciti morte nuntiata imperator ab exercitu consentiente senatu consalutatus est. Inito principatu e vestigio in Gallias mouens Germanorum qui eas occupauerāt: maximā edidit stragem: ciuitatibus. LX. in potestatem receptis Francis & Bemis superatis: de quibus Romæ triumphū egit. Deinde cōtra tyrannos per orbē cōuersus Saturninū in oriente primū: mox in occidente Proculū patriā Albigaunensem: & Bonofum ex Hispania oriundū: qui apud Agrippinā Coloniā in Galliā imperiū occupauerat sustulit. Postremo bellum Persicum parans: cum per Illyricum iter faceret: a suis militibus per insi-

dias interficit: anno Imperii. vi. Francici Gothici Parthici Sarmatici adeptus cognomina. In tumulo eius inscripra. Hic Probus vere probus Imperator sit⁹ est victor omnium gentiū barbararū: victor etiam tyrannorū. Probi vitā Onesimus diligentissime persequit: cuius epitomen Vopisc⁹ conscripsit. Aur. Carum Narbonēsem dicunt. Onesimus qui etiā Probi vitam scripsit: tradit Romæ Illyricis ortum parentibus. Fabius autē Cęcilianus: qui t̄pa Cari: Carini: & Numeriani persequit: in Illyrico natū dicit. In ep̄stola vero ad senatū: ip̄se se Romanū facit. Per oīs sane militares gradus: ad p̄fecturam p̄torīi a Probō p̄ncipe euectus: tantum gratia potuit apud milites & senatū: vt Probi successor probaretur. Imperator Pānonias ante oīa a Sarmatis qui eas inuasērant: liberauit. In orientem deinde p̄fectus ad bellū Persicū: Ctesiphonte iam capto: supra Tigridem in castris ictus fulmine occubuit: quū biennio impasset: relictis Numeriano & Carino filiis. Ex Vopisco. Numerianus adolescens in eadem expeditione contra Persas patre mortuo interficitur ab eius socero Arrio Apro ad imperiū frustra aspirante. Hic eruditus omnis sui tēporis antecessit: seu prosa oratione: seu poemate. Gesta patris lambis p̄scripsit. Statuam ei senatus in bibliotheca hac inscriptione statuit: Numeriano oratori potentissimo. Ex Vopisco. Carin⁹ Carifilius: cui pater p̄ficiens contra Persas: Gallias & totū fere occidentē regendū tradidit: quūq; adeo libidinose vixit: vt Carus de eo necando sepe cogitaret: quē admodum scribit Onesimus. Mox vero parente fratresq; extinctis: ip̄e demum a Diocletiano post multa p̄lia ad Margum vitæ occubuit. Huius gesta p̄scripsit Fului⁹ Asperianus. Diocletianus: Maximian⁹: Galerius: & Cōstantius: quatuor vno t̄pe principes inter se maxime consentientes: maximeq; reipu. vtilis fuit. Nam Diocletian⁹ Iouius cognouit: natione Delmata: ex obscuro loco: ob virtutem post Cari p̄ncipis mortē in expeditione contra Persas: vbi ordines ducebat: impator factus: extemplo cōcione aduocata: Arrium Aprū Numeriani interfectorem prius de ei⁹ parricidio quest⁹: coram oībus iugulauit: nō tam vt putat iustitię gratia: q̄ vt Druidē in Galliis de se olim vaticiniū p̄ficeret: qui ait Imperatorē tunc eum futurū cum Aprū interfecerit. Post hæc ad vlciscendos orbis tyrannos: Carausum in Britānia: Achilleū in Aegyptū: Narseū in oriente: aim ad p̄licās Maximianū cognomēto Herculeū Impii consortē sibi adsciuit: eūq; in Galliā occidentēq; pacandum misit. Ip̄e in Aegyptum cōtendit: ac obfessa Alexandria: paucis mētib⁹ eam cū Achilleo in dedicationem acceptā crudeliter diripuit. Quo t̄pe vt scribit Eusebi⁹ paucis dieb⁹ ad. xvii. Christianorū milia variis suppliciis adfecit. Maximianus oriente confirmato: contra Persas profectus: & a Narseo p̄figatus est: ex quo ingenti opprobrio exceptus a Diocletiano: biennio post repetito bello: ignominia pulcherrima victoriā cōpensauit Narseo cū omni eius familia ante currum ducto Diocletian⁹ Romæ post hæc Thermas quas hodie apud ædem Sufannę aspiciunt: exa diffcauit christianis ad id opus damnatis. Adscitis deinde impio Cōstantio & Galerio: iūctisq; inter se ad finitibus: oēm fere orbem pacauere. Quib⁹ rebus gestis inauditū hæc⁹ iuuenibus concedentes sese imperio ambo vt quietius viuerent abdicarūt. Alter Mediolani: alter Diocletianus Nicomediæ: seu (vti nōnullis) Salonię: in patria: vbi paucis post annis veneno tandē sublat⁹ est: vt existimat: cū vixisset annos. lxxiii. imperasset. xx. Cui oīno res duę mirę contigerūt: vt solus imperio cederet: & sol⁹ priuatus inter diuos post mortē sit relatus. Igitur his cedentib⁹ Constantius & Galerius Cæsares antea: post hæc Augusti appellati: orbem diuisere: alter orientē: alter Cōstantius occidentē sortit⁹ est. Sed vir modestissim⁹ Italia Aphricaq; cedens: Galliis tm atq; Hispania contentus fuit. Quib⁹ puinciis pacatis: rebusq; maximis gestis: paulopost decessit Eboraci in Britānia cū omniū fere gratia: relicto filio Cōstantino ex Helena suscepto. Interea Romę absentibus principibus: p̄toriani milites Maxentiū Maximiani filiū / Augustū non abnuentib⁹ patribus constituit. Quo nuntio lætatur pater: qui priuatus Mediolani tunc agebat: vt qui propositi poeniteret: Romā venit: simulataq; cum filio discordia: vti Cōstantinū ei⁹ ex Faustā filia generū magno apud orbē fauore per pditionē necaret: ab eodē ip̄se re per vxorē patefacta: apud Massiliam interficit. Galerius vero cui Italia obuenerat: post hæc cum annos imperasset. xiii. christianosq; suppliciis oībus adfecisset: morbo graui cruciat⁹ sibi manum attulit: quum prius duos creasset Cæsares: Maximinum & Seuerum: quorum Seuer⁹ breui tempore a Maxentio fugat⁹: ac Rauenne quo ad Maximinū confugerat interfectus est. Cui surrogatur alter a Maximino sibi socius Cæsar Licinius gener Constantii e Dacia oriundus: qui genus a Philippo Augusto iactabat. Cuius perspecta virtus Maximiano fuerat in bello Persico contra Narseum. Interea Thermas a Diocletiano extractas: Constantius & Seuerus dedicarunt: atq; statuis suis: conditorumq; ap̄positis ornarunt. Quorum capita Pomponius Lætus ibidem effossa: integra se vidisse testabat⁹

Carus.

Numerianus.

Carinus.

Diocletianus.

Maximianus.

Galerius.

Cōstantius.

cclxxxvi.

Cōstantius.

Galerius.

Constantinus
Maxentius
Licinius.
Maximinus.
c. c. c. vi.

Constantinus
magnus.

inscriptionemque huiuscemodi. M. AVR. Val. Maximiano iuncto Aug. P. S. Max. Sarmatic. Max. Gothic. Max. Impe. viii. Conf. iiii. PP. Procōsul. Et Viennæ in Gallia. DD. NN. Imp. Cæsa. C. Aur. Valerius Diocletianus. PP. Inuictus Aug. muris Curalonensibus ædificiis prouideria sua institutis portam Viennensem Herculeam vocari iusserunt. Et in fronte alterius portæ vrbis idē epigramma in sine sic. Portam Romanam Iouiam vocari iusserunt. Nā vti supra diximus: ex his Imperatoribus: alter Iouius: alter Herculeus cognominatus est. Constantinus: Maxentius: Licinius & Maximianus: quatuor item vno tempore principes fuere: sed maxime inter se discordes: Christianisq; infesti omnes præter Constantinum. Maximianus Licinium sibi imperii consortem adsciuisse poenitens: breui tempore interijt apud Tarsum: dum bellum aduersum eum parat. Constantinus autem Constantii filius fuit nati Eutropio nobili ac potente inter Dardanos viros: & Claudia Constantia filia Crispi fratris Flauii Claudii Imperatoris: sicuti in Claudio diximus: ex autoritate Trebellii Pollionis. Quo magis miror Pomponium Latum nuper scripsisse Constantium natum e Claudia Claudia Augusti filia: quum aperte Pollio dicat Claudium oīno sobole caruisse. Præterea Eutropium patrem nō ex Dardania Troia: vt dicit: sed quæ apud Mœsiam est intelligit Pollio. Constantinus igitur a Senatu declaratus Augustus: & accersitus e Britannia vbi pater perierat: contra Maxentium: qui ob libidinem & crudelitatem maxime populo insensus erat: quū eum diuersis oppugnasset præliis: ad postremum conspecto in æthere crucis vexillo: clamantibus voce audita ἐν τοῦτο πικρα: In hoc vince: vt tradit historia triperita apud nos receptissima: ad pontem Miluiū cum toto exercitu superatum interfecit. Cuius victoriam nobilis adhuc arcus Romæ e regione Amphitheatri testat: cum huiuscemodi inscriptione. S. P. Q. R. Imp. Cæs. Fl. Constantino Augusto. Quæ instinctu diuinitatis & animi magnitudine vno tempore tam de tyranno quæ de omni eius factione iustis reipub. vltus est armis. Cum autem instinctu diuinitatis dicat: proculdubio portentū supra narratū manifestare videt. Sublato igitur Maxentio: Licinium sororis suæ virum sapius pugna oppressum: tandem apud Nicomediam in deditiōnem acceptū: ac priuatū viuere pmissum: contra iusiurandū interfici iussit. Denique oīn solus potitus: in suos gladium vertit. Crispū filium præter Liciniū supradictū sibi suspectū: itemq; vxorē ex causis non satis expressis necauit. Byzantiū variis belloꝝ turbibus quassum: ædificiis moenibusq; concinnauit: nouamq; Romam ac Constantinopolim vocauit: sede ibidem cōstituta. Postremo contra Persas proficiscens: apud Nicomediam villam: morbo correptus interiit: anno imperii. xxxi. In extremo vitæ tñ baptisma suscepit ab Eusebio p̄sule Nicomediam: qui sectæ Arrianæ postea se addidit. author Hieronymus in Chronicis. Ambrosius quoq; de morte Theodosii idem sentire videtur. Constantinus inquit: quū in extremo vitæ baptisma acceperit: magnopere laudandus: quod fidem successorib; hereditariam reliquerit. Gregorius item pię memorię Constantini vocat: Græci inter sanctos referunt: eiusq; festū. xi. Cal. April. celebrant. De dono eius aut concessione apud nullos extat authores: p̄ter quæ in libro decretorū: idq; in antiq; voluminibus minime contineri: author ē Antoninus p̄sul Florentinus in Chronicis. Quod valde miror: quū Isidorus qui fuit abhinc annos ppe. Dccc. grauis author ac plane sanctus: in historia sua apte dicat eū vrbe Roma p̄sifici cessisse: se ornamentisq; oībus impialibus: diademate videlicet: habitibusq; & albo equo quo veueretur. Basilicas item dicit in vrbe cōdidisse: Lateranensem Seruatoris noīe: vbi Baptisteriū addidit: in quo natalis nocte: lucerna balsami ardebat: legiturq; in eius fronte epigramatis principii. Insons eē volens isto mundare lauacro seu proprio premeris crimine seu patrio. Præterea duas ap̄s Petrus & Paulus. S. Laur. extra muros. S. Crucis. S. Petri exorcistæ & Marcellini p̄sbyteri martyriū in via lauicana inter duas laurus: vbi diu corpus Helenæ iacuit. S. Petri & Pauli apud Ostiā. S. Io. Bapt. apud Albā Ap̄loꝝ. In basilica Petri: quod pauci aīaduertūt: supra arcum qui est in medio fere teplo huiuscemodi versus antiquissimo in opere museo adhuc leguntur. Quæ duce te mundus surrexit in astra triumphas Hanc Constantinus victor tibi condidit aula. Libellus autem apocryphus de elephatia: deq; sanguine puerorū: & Syluestri baptisinate: cū manifeste a nōorū doctorū quos adlegauit autoritate dissentiat: oīno reiciendus. Constat tñ Catecuminū fuisse: Syluestriq; ac reliquos orthodoxos semp in honore habuisse. Tum eius iussu synodū Nicenā celebratā: & Arrium exulasse: vt author est Eusebius. Libellos insuper ei quosdā oblatos de p̄sulibus iudicare. Helenam autem matrem Ambrosius Stabulariam vocat: hoc est cauponariam inter Britannos natam humili loco: ob formam Constantio patri tantum dilectam: quam coactus est postea dimittere: ac Theodoram Maximiani Herculei Augusti puignam ducere. Britanniam tamen in suis annalibus aliter

tradit: eam videlicet Coel regis Angliæ filiam fuisse: quod mihi magis verisimile videt. Hęc igitur nondū filio baptizato Christiana iam facta: cruceq; inuenta: locis aditis: ceterisq; ad augendum religionē diligentissime obitis: tris filio Christi clauos attulit: e quibus vnum ille loris eq; adfigi iussit: tantūq; pię parentis p̄ces valere: vt inter pios sit is relatus: qui maxime impius fuerit: quicq; tot cedibus suorū domum funestauerit. Verū crudelitatis poenituisse dicit: eaq; de causa Dalmatiū Anaualiani fratris extincti filiū Cæsarem fecit: ac inter filios hæredē instituit. Dicitur & anno imperii. xxx. tricennalia dedisse. Eius autē genealogiam hoc modo ponemus. Constantius filius Eutropii & Constantiæ filia Crispi: fratris Claudii. ii. Cæsaris: duas duxit vxores: ex Helena supradicta tñ Constantinus Magnus appellatus ei natus est: ex Theodora Anaualianus qui & Gallus: Constantia quæ nupsit Licinio: ex quo genuit Liciniū iuniorē: & Anaualianum patrē Dalmatii Cæsaris: ac Constantius pater Iuliani principis & Galli viri scelerati: mariti Constantiæ Magni Constantini filia. Constantinus magnus ex prima coniuge Crispū tulit: ex Fausta vero filia Maximiani Herculei Constantinū. ii. Constantiū & Constantē: ac Helenā quæ nupsit Iuliano principi: & Constantiam quæ nupsit Gallo. Emerico sub his Lactantius: & eius p̄ceptor Arnobius. Constantinus. ii. Constantius: Cōstās: & Dalmatius: principes item quatuor: diuiso inter se orbe successerūt. Quorum Dalmatius in oriente post annū tertium eius impii: militari factione: Constantio dissimulante: cæsus est. Constantinus dum Constantē fratrem contra ius & fas bello persequitur: incaute sese periculis offerendo: ab eius ducibus opprimis: cū imperasset in Gallis & occidente toto annis tribus: vixisset. xxv. Cōstans vero cui in sortē Italia obuenerat: fratris merito interfecti partem in Gallis biennio pugnando adsequit: vbi aliquandū vt oībus dilectus p̄fuit: dein otio: lasciuiaq; se tradens: grauis iā militibus factus: a Maguentii coniuratione incautus selesusq; a venatione interficitur. Erat Maguentius comes ordinū apud Augustam Germaniæ ciuitatem: Constantio magnopere dilectus: & ab eo quondam contra exercitum necem illi intentantem defensus. Itaq; sumpta purpura imperator ab exercitu appellatus: statimq; literas Constantis noīe ad eos quos formidabat mittit: vt veniant: quos in itinere incautos oppressit. Constantius vero qui res gerebat contra Persas: ad fratris vltionē properas: Gallū patrē uel Cæsare facit: & in oriente tuendis rebus in ea parte dimittit. Vbi Mediolanum attingit: Decentium fratrem Cæsare itē facit: ac in Gallias dimittit. Cū Maguentio tandem in certamen venit: quū ille cōditionē oblatam de Galliarum tñ impio respuisset: prælio apud Mursam cōmissio Constanti fit superior: in quo cæsa vtrinq; hoīm milia. lii. absumptæq; pene vires Ro. imperii. Maguentius dimisso vacuo equo quo insidebat: vt i mortis fidē faceret: aufugit: misitq; ad Constantiū vnū & item alterum de ineunda concordia: quibus ille non respondit. Itaq; coactus rursus pugnare: ac superatus: Lugdunum aufugit: vbi sese demū necauit. Desyderius eius frater ad Constantium supplex p̄fectus: benigne excipit. Geruntius Maguentianę cōiurationis socius: exilio mulctat. Britannion Illyrico p̄erat exercitui: senio iam confectus: & literarum penitus ignarus. Hic a suis compulsus militibus: ac imperator appellatus: Maguentio fauebat: ad Constantiūq; legatos misit: vt i Thraciis & oriente contentus esse veller: quibus ille responsum minime dedit. Verum postea Britannion etiā anteq; Maguentius periclitaretur facti poenitens: deposita purpura apud Murgā: sumptaq; veste Gallica: fit obuiam Constantio venienti apud Thraciā: veniam petēs: quā humaniter adsecutus: coenęq; insup adhibet: est: & apud Prusiada honeste viuere pmissus. Sylvanus alius Tyrannus Bonosifilius in Gallia natus: q; bello Liciniano clarus sub Constantino: tribunus sub Maguentio fuit: postea ad Constantiū defecit: a quo missus in Gallias est. Cui rursus quū suspectū se videret: apud milites de principis ingratitude quæstus: impator ab eis appellat. Ad hūc motū cōprimēdū Vrsicinus militis: q; pecunia tribunos exercitus corruptos ad eū necadū cōpulit. Gallus autē quē diximus Cæsare in oriente relicto: apud Antiochiā cōsedebat: vbi crudelitatis & libidinis oē genū exercuit: noctu p; popinas ambulabat: clam sciscitabūd q; de eo male loquerent: quos oīs postea cōficta causa necabat: qd & Galienū principē antea fecisse legitur. Ad hunc reprehēdēdū missi aliquot viri a Constantio: ab eo interfecti sunt. Deinde iussus ad se venire: leniēdē rei gratia: Constantiā cōiugē fratrem placatū mittit: quē in itinere morbo correpta perijt. Quo nūtio Constanti accepto: misit qui eū captū in medio fori securi pcusserunt. Paulusq; post poenitēs: alios misit q; rem detrectarēt: moriq; prohiberēt. Qui ab Eusebio eunuchos: cui impator cōsilio semp utebatur: clam retenti fuere. Imperauit annos. iiii. vixit. xxix. Constantiæ corp⁹ delatū ad vrbe: & in suburbano vię Nomentanę secundo fere ab vrbe lapide/sepulcro maiorū illarum. Quod nunc iuxta templum Agnetis iussu item Constantini: vti existimatur: ædificatum cernimus: vbi etiam Helena soror eius: Iuliani

Constantini
genealogia.

Arnobius
Constantinus
Constantius
Dalmatius

Maguentius

Desyderius
Geruntius
Britannion

Sylvanus
Tyrannus
Bonosifilius.

Gallus.

Constantia
coniunx.

Cōstātie.iii
Auia:foror
& filia Ma-
gni Cōstāti
ni.

principis vxor condita fuit. Hoc sepulcrū Paulus pontifex transferri iusserat in Vaticanum: quā lapide cōstat Porphyrite: vbi se condi volebat: sed diuina quadā pudentia eo interim extincto sepulcrū e medio itinere in locū est antiquū relatu. Cōstantia. n. virgo sancta ex hac familia p̄dit illic sepulta: quā autē: non satis liquet: quum plures ex hac domo fuerint: hanc de qua loquimur sanctam fuisse verisimile non est: quā legimus viro oīm scelerū impultricē in oriente fuisse. Causamq̄ fratri Cōstantio: ob amicitia cuiusdā Arriani p̄byteri: vt ille Arrium ab exilio reuocaret: vt author est Rufinus in Chronicis. Ex quo mala plurima orbi illata: orthodoxiq̄ oēs expulsi. In primis Alexander: & deinde Paulus p̄sules Cōstantinopolitani: Eusebio Arriano suffecto. Cui deinde multo peior Macedoni⁹ successit. Cōstati⁹ igit̄ tyrānis per orbē sublatis: victor Arelate ludos dedit: reuertensq̄ Romā Mediolani Iulianū patruele Gallii fratrem Cēsare creat: ac ad Galias regēdas mittit. Ipse ad bellū Persicū reuertit: vbi semper inferior fuit amissis etiā hoīm. xx. milibus. Iulian⁹ interea rebus feliciter gestis: & aīo elatus: in Italiā Illyricūq̄ inuadit. Constantium rebus Persicis occupatū: Imperii parte priuauit. Ille Iuliani facinore comperto: dimissa expeditione: dum ad ciuile bellū reuertit: in itinere inter Ciliciā Cappadociāq̄ decessit. Hui⁹ & Iuliani gesta Amian⁹ Marcellin⁹ persequit. De his quoq̄ multa Tripertita historia. Iulian⁹ extincto Cōstantio impio potitus: ante oīa aduersus Persas bellū cōceptum p̄sequens: Hierosolymis in itinere sanguinē deuouit Christianorū: ex eisq̄ spectaculū p̄biturū victor pollicet. Sed initio dū per vastos desertā regionis cāpos incaut⁹ vagat: prope Ctesiphontē ab obuio quodā hoste interficit anno aetatis. xxx. cū nō toto biennio imperasset. Ita demū fato quodā Romanis datū videbat: vt Ctesiphontē transire nō possent. Sepult⁹ Iulian⁹ apud Tarsum in suburbano. Quū primum vulnerat⁹ cōcidit: vt tradit historia tripertita: manu cruore in aethera iactans: exprobrando ait. Vicitis me tandē Galilee. Sic. n. Christū vocare solebat. Hūc Christianū ab initio fuisse: sicuti & ceteros oēs post Cōstātinū: palā est: q̄ deinde fidei desertor: librū etiā contra nos edidit. Quē argutissime Cyrillus p̄sul Alexandrin⁹ cōfutat. Infectat⁹ n̄ Christianos citra sanguinē: schola phibuit ne doctores artū liberaliū essent: vnde materia deesset paulatim: & ingenū fidei defendēdē. Vir alioquin ingenio: literaturaq̄ ingenti p̄ditus. Eius extāt & orationes & ep̄læ græce conscriptæ. Eius quoq̄ amicitia atq̄ domū frequentauere nobiles sophista: dicendiq̄ magistri: Libanius in primis: Aetius: Orbasius: Proheresius: Maximus philosophus: Amianus quoq̄ Marcellin⁹: qui & comes eius expeditionis fuit: & vitā diligentissime cōscripsit. Iouinian⁹ protector domesticorū: rebus in summo discrimine repentina Iuliani morte cōstitutis: ab exercitu statim imperator consalutatus: pacem cū Sapore Persarū rege ob locorū iniquitatē necessariā potius q̄ honestā fecit: Nisi vrbē & parte superioris Mesopotamiæ concessa. Inde per Galaciā iter faciens: in itinere quū se cubitū recepisset: calore prunarū cubiculo inclusarū: nidoreq̄ noui tectorii grauatus: octauo q̄ impare cōperat mense: interiit. Flauius Valentinian⁹ e Pannonia Cibaliensi oriūdu: tribun⁹ scutariorum in Iuliani exercitu fuerat: ceciditq̄ ordine: q̄ homo Christianus diis iussus ab Iuliano principe immolare: nollet. At dei postea prouidētia: breui tempore Iouiniano successit. Huic pater fuit Gratianus ignobili stirpe apud Cibalas: Funarius appellatus: eoq̄ venalitiūm funem portanti: quinq̄ milites non potuerunt extorquere: eo merito ascitus ad militiam vltiq̄ ad præfecturā prætorii potentiam ascendit: ob cuius apud milites commendationem: imperium Valentiniano oblatum: q̄q̄ inuito. Qui in primis Valentem sibi fratrem imperii socium adsciuit: Procopium tyrannum qui Constantinopolim inuaserat: in Phrygia interfecit: Saxones in ferioris Germaniæ gentem tumultuantes: Burgundiones quoq̄ novos hostes: quorum ad. lxx. millia traiecto Rheno in ripa citeriore constiterant: oppressit. Postremo contra Sarmatas qui Pannonias occupauerāt p̄fectus: apoplexia aliquādū voce amissa moritur: Anno imperii. xl. aetatis. lv. Flauius Valens fratri superstes: vt qui Eudoxi Arriani præsulis discipulus fuisset: orthodoxos omnis persequitur. Firmum qui Mauris excitatis omnē Aphricam euertebat: per Theodosium patrem Theodosii principis superauit. Qui postea ob inuidiam rerum eius gestarū necari iussus: suscepto prius baptisate: vir religiosus patienter iugulum carnifici præbuit. Gothos finib⁹ egressos: pollicētes se Christianos esse velle: in ripa Danubii citeriore cōsistere pmisit. Quare missis ad eos Arrianis: omnes ea labe contaminauit: quam nunq̄ illi dimiserunt. Sed & contra tumultuantibus: cum exercitu occurrens: ab eisdem prælio superatus: ac in tuguriū cōfugiens: vna cum habitatione crematus est: cum imperasset annos. xlii. Statim inde Cōstantinopolim Gothi petentes: a Dominica Valēris vxore foemina longe prudentissima accepto pretio: conticuerunt. Flauius Gratianus Valentiniani filius vna cum Valentiniano fratre minore: post

Iulianus.
ecclx.

Iouinianus.

Valētinianus.

Procopi⁹ ty-
rannus.

Valens
ccclxvii.

Gratianus.

Valētē tenuit imperiū: q̄ cū natura ipsa literis & otio traditus: tum p̄ctatē: nō satis rebus gerendis aptus videtur: Gothorūq̄ imineret bellū: Neruā imitat⁹: Theodosiū / Theodosii cuius supra mentionē fecim⁹ / filiū virū strenuū ex Hispania accersitū: imperio p̄fecit: ei⁹q̄ sororē suā Placidia matrimonio collocauit. Ipse dū e Gallia in Italiā p̄peraret: dolis Maximi tyranni qui in Britānia ab exercitu impator factus erat: interfecit⁹ est: anno aetatis vndetrigesimo: impiū sexto. Valentinianus autē puer Cōstātinopolim ad Theodosii tutelā confugit. Hos igit̄ cū patre & patruo Flauiorū nomen habuisse: testat Romę veteris adhuc p̄t̄is ab eis edificati inscriptio huiusmodi. Flauius Valentinianus: & Fla. Valens: & Fla. Gratian⁹ pontē felicissimi noīs Gratiani in vsum senat⁹ ac populi Ro. cōstitui: dedicariq̄ iusserūt. Theodosius Hispanus anno. xxiii. accersitus: vti supra cōmemorauit: a Gratiano: apud Syrmū sumpta purpura: extēplo Gothos bello persecut⁹ vitor Constantinopolim ingressus est: mox pace cū eis facta: Arhanaricū eorū regē spectādi gratia nouā Romā veniētē honorifice excepit. Inde in vltionē Gratiani cōuersus: Maximū tyrānū ap̄ Agleiā bello superatū interfecit. Ex quo Valētinian⁹ adolescēs ad occidēris imperiū sibi restitutum reuersus: dū agit in Gallia: dolo Arbogastis eius comitis necat. Erat Arbogastes genere Gothus: Gallici p̄fectus exercitus: qui adscito sibi Eugenio quodā viro Franco: minimeq̄ christiano: ad imperiū adspirabat. Cōtra hos ergo qui iam Alpes magna barbarorū manu occupauerāt: Theodosius imparibus copiis p̄fectus: dici noctem totā vigilando: deūq̄ p̄cando vir religiosus cōsumpsisse. Maneq̄ vexillo crucis p̄lato: conserto p̄lio: fugatis hostib⁹ Eugeniū cepisse: Arbogastim etiā ad necē cōpulisse. In qua pugna: quū aduersum puluerem in inimicorū oculos vent⁹ impelleret: Claudianus ea carmina fecit. O nīmū dilecte deo: tibi militat aether: Et fortunati veniunt ad classica venti. Eius sæculū maximi viri ornauere: Hieronymus: Orosius: Augustinus: Ambrosius: a quo etiā a cede Thessalonicēsi reuertēs: vbi ob seditionē motā multa ciuū milia interfecerat: vt sanguinarius templo eiectus: religiosissime ignominia tulit. Morit̄ Mediolani anno aetatis. l. Imperii. xl. relictis Arcadio: Honorio: ac Galla Placidia liberis. Eius corp⁹ in loco Cōstantinopolim translātū. Arcadio igit̄ & Honorio adolescentib⁹ Rufinus orientē: Stilicon occidentem: Aphricam vero Gildo Theodosii quondā mādato administrabat: adfinitate etiam subsecuta. Nam duas Stiliconis filias ex successione Honorii sibi iūxerat: ambas ante nuptias vira functas. vltima Claudiani Epithalamio illustrat. Formosus Mariam ducit Honorius. Omnes igit̄ res nouas q̄rētes e medio sublatis fuere. Rufinus ab Arcadio: q̄ clam Alaricū cōtra ipsum Arcadiū sumere arma excitasset: vt sibi orientis ea occasione pareret imperium. Caian⁹ Rufini imitator: auxilio Gothorū fretus: bellū ciuile mouit: nauali prælio inter Hellepontū & Chersonesum victus: dum fugit: captus est. Caput ei⁹ pilo suffixum Constantinopolim deportatū. Gildo a fratre Mescezele iusta vltione bello superatus & ex fuga retractus: lintheo gula ei perfracta est. Nam & eius filios Gildo necauerat: vt Aphricę toti⁹ dominaretur. Sed & Mescezele ipsum post ea similia cogitantem / Arcadius item deleuit. Stiliconem Honorius socerum: q̄ vocatis clam ab eo Vandalis in Galliam: comperisset rerū summam voluisse ad Eutherium filium transferre: simul & aduersus Alaricum discedētem in Galliā apud Rauēnā infeliciter sua causa pugnasse cōperisset: successorem ei pariter & interfectorem e Cōstantinopolim misit. Itaq̄ in foro pacis vna cū filio trucidatur. Virū dicit eum fuisse genere Vandalū: clarum illa inter ceteras victoria qua. CC. Gothorum milia cum eorū duce Radagaso apud Fefulas deleuit. Cuius res gestæ familiaris eius Claudiani versibus ornatur. Arcadius inter hæc moritur Cōstātinopoli: relicto filio Theodosio minore: anno imperii. XIII. Honorius Romæ interea occidentis tenebat imperium. cui nō melior fortuna ex aliis ducib⁹ peruenit: verum oēs superauit. Nam Maximum Ionium: & Sebastianum ex successione in Gallia: Attalum quoq̄ in Aphrica tumultuantes: per Heraclianum p̄fectum sustulit. Postremo Constantium qui Gratiano tyranno successit: barbarum hominem Britanniam occupantem: apud Arelatensem vrbem per Constantium comitem virum nobilem ac strenuum superauit. Huic quoniā eum vnum ex omnib⁹ fidū inuenerat: Placidia sororē olim Ataulpho Gothorū regi nuptam locauit: ex qua Valentinian⁹ iunior natus: qui postea fuit imperator. Decessit Romæ postq̄ imperasset annos. XXXII. Sepultus in Mausoleo iuxta atrium basilicæ Petri: nulla relicta prole. Post cuius mortem Ioannes qdam per Hispanias fauore Aetii & Castini præfectorum: tyrannidem adripuit: sed eo breui tempore extincto: Bonifacius Aphricę comes: Sisulphum successorē habuisse dolens: Vādalos ex Hispania in Aphricā accersuit. Quo tpe noster Augustin⁹ Bonifacii familiarissimus eū cū Aetio duce dissidentē pacificare studebat. Theodosius Iunior Arcadii filius: quū in oriente imparet: accepto de Honorii patruū morte Vā

Theodosi⁹.

Arbogastes
tyrannus.
Eugenius.

Arcadius
Honorius
ccccvii.

Gildo.

Mescezeles
Stilico.
Eutherius.
Maxim⁹ Io-
nius.

Sebastian⁹.
Attalus.
Cōstantin⁹
& Gratian⁹
tyranni.

Cōstanti⁹
comes vir
Placidie.
Io. in Hispania
tyrān⁹.

Bonifacius
comes.
Sisulphus.
Theodosi⁹
Iunior. cccc
xxi.

dalosq; Aphricam: & Hunnos Pannoniam occupasse conspiceret: cōfestim Valentinianū cui Eudochiā filiā matrimonio collocauerat: cū Placidia matre q̄ expulsa olim a fratre Honorio Cōstātinopolim se receperat: ad occidentis tuendum imperium mittit. Ipse vero quū frustra Vandalos nauali plio e Carthagine tentat expellere: Cōstātinopolī morbo absumpt⁹ est: cū imperasset annos. xxxii. Flau⁹ Valērian⁹ iunior: ac tertius eius noīs impator: in ito occidentis impio pacē ilico cū Genserico Vandalorū regē cōstituit: certis spatiis Aphrica inter vtrūq; diuisa. Breui post tpe Attilā Hunnorū regē ex Pannonia Romā pperantē: per Aetiū patriciū in campis Catalaunicis illa nobili clade repressit: quā in Hunnorū attigim⁹ historia. Magnā tēporis partē vixit Rauenna: quam moenib⁹ restituit: eiusq; p̄suli Ioanni: vt pallio liceret vti: concessit. Optimus ac clementissimus princeps: tandē a Maximo ciue potētissimo: potitūde vxoris gratia: vt ait Procopius: est interfectus: quū imperasset annos. xxx. XXV. cū socero: & v. cū Martino: qui Cōstātinopolī imparunt. De Aetio paucis dicam. Hic e Dorefcana Mcesia ciuitate oriund⁹ ab Honorio principe ob disciplinam rei militaris patrici⁹ factus: eius sororio Constantio in exercitu successerat: cuius auspiciis non solū Hunni superati: sed Burgundiones Rheno traiecto in Galliā irrūpentes reiecti. In suspicionē postremo adfectata dñationis apud Valentinianū veniens: eiusdem iussu interfectus est: cū quo simul occidētis imperiū corruit. Nunc Valentinianorū genealogiā paucis describam. Valentinian⁹ princeps Gratiani filius: Gratianū: & Valentinianū: ac Galliam Placidiam genuit. primū sine liberis suere: Placidia nupta Theodosio magno: Arcadiū & Honorium: & Placidiam peperit: quā Ataulpho Gothorū regī: ac post eum Cōstantio comiti summo apud Honorii viro nupit: ex quo Valentinianū iuniorem: & Honoriam suscepit. Hi Cōstantio patre extincto: expulsi Roma ab Honorio: Cōstātinopolim ad Theodosiū iuniore cū matre cōfugerūt. Honorio autē sine ple fuit. Arcadi⁹ ex Eudochiā Theodosiū iuniore: Flaccillā: Martinā: & Pulcheriā genuit. Flaccilla coenobio extracto: deo se suāq; virginitatē p̄petuo dicauit. Theodosio Eudoxia filia fuit. quē nupta Valērianiano Placidia & Eudociam peperit. Demum post viri mortem in vltionē clam Genserici Vādolorū regē in vrbem matrimonio accersiuit. Is direpta vrbe q̄ resistere impiis virib⁹ non valuit: & per dies. xiiii. maximie oīm strage facta: fugataq; nobilitate: ac Maximo p̄dicto: qui postq̄ Valērianianū interfecerat: eiusq; adamata vxore potitius fuerat: occidētis impio occupauerat: a quodā Vrsō milite interfecto: ipsam Eudociā: ac filias secum abduxit: quarū alterā Honorifico filio locauit: alteram Placidia Olibio: q̄ postea impator fuit vt mox dicā: matre vero sibi retinuit. Dū autē in Aphricā hac p̄da reuertit: ingētes prius Cāpaniarū populis intulit clades. Gesta sunt hac anno Sal. cccclii. Martino apud Cōstātinopolim imperāte: Leone primo sedente: ac frustra Genserici furori p̄cibus resistente.

Valērianus iunior.

Aeti⁹ dux.

Genealogia Valērianorum.

Placidie. iiii. Valēriania ni iunioris auia: mater & filia. Eudoxia Eudocia.

Vrsus miles.

Auitus. Maiorian⁹. Seuerian⁹. Anthemi⁹.

Ost Valērianianū Romē aliquot impatores: haud sane mēorabiles: nec diu fuerat. Quorū primus Auitus ordinis senatorii a Romanis delectus. Post eū Maiorian⁹ Rauennē purpura sumpta: post quadriēniū apud ciuitatē Tardonēsem trucidatur. Seuerian⁹ Rauennē item succedens: anno tertio morit Romē. Huius tpe Biorget Alanorū rex: magna aduersus vrbē manu pperans: Ricinere patricio Seueriani duce apud Benacū occurrēte superat. Anthemi⁹ deū sum pro impio Seruādū Galliarū p̄fectū & patriciū Romē impio inuadere conantes deleuit. Genserici itē in Italiā cū ingēti classe ex Aphrica venientē: auxilio Basilici a Leone imperatore missi: ad Populoniā repulit. Post annos tandē. iiii. q̄ imperare cōcepisset: a Ricinere patricio Romā interficit: cui Olibi⁹ qui ab eodē Leone rursus auxilio contra Vādalos missus fuerat: succedit: hostis cōciliati frētus potentia: q̄ ei vti supra cōmemorauī: Placidia Valentiniani F. ca ptam matrimonio tradidit. Septimo tñ morit mēse. Post quem Glyceriū senatorē Rauennē ab exercitu Romanis inuitis delectū Nepos patrici⁹ ex vrbe cum exercitu p̄fectus supat: eiusq; exutū purpura: p̄sulē Saloninū apud Dalmatiā cōstituit: seq; impatorē creat. Hoc deinde Augustulus post dies. lvi. veniens e grēcia per vim repulso: annū fere impauit. Huius pater Orestes q̄ omnia administrabat: Gothis tūc primū irruētibus: ac terriā agrosq; partē in Italia petentibus cū negasset: illi vna cū Erulis q̄ socii se adsciuerāt: & quorū originē in geographia narraui: Odoacrū ipsi⁹ Orestis militem italicū: vt ait Procopius: impulerūt vt temp. vsurparet. Quare Augustulus p̄ metu purpura impialiq; abiecta maiestate: in Lucullianū fugit: anno ab vrbe condita. M. cccxxix. Ab vrbe a Gothis capta. lxi. Sal. cccclxxv. Sedente Simplicio. Post Augustulū diuersis Romam barbaris tenentib⁹: vacauit in occidēte imperiū: annos fere. cccxxx. vsq; videlicet ad Carolū Magnum. Nunc ad impatores Cōstātinopolitanos reuertar.

Ricinere. Olibius.

Glycerius. Nepos. Augustul⁹ Orestes.

Odoacer.

Artian⁹ interim in oriente Theodosio cuius duxerat in matrimonium sororē: successit. Quo tpe Valentinianus imperabat in Italia. Hic q̄q; senex & humili genere: p̄stabat rebus gestis: & arte militari. Prima stipēdia in Lycia fecit. Pulcheria virgo Arcadii filia cuius supra mētionem fecimus: in eligēdo Cæsare princeps: ei fauit: diademaq; capiti eius imposuit. Vixit in ip̄erio annos. vi. cū pace ac bonitatis fama. Leo e gente græcanica: suffragiis ac factione Asparis imperator consaluta. Aspar enim ita cum Leone cōuenerat: vt factus imperator Ardaburium eius filiū adoptaret. Quod Leo obseruauit. Popul⁹ vbi hęc nouit: Ardaburium cum patre interemit: nonnulli eos interfectos a Leone dicunt. Suppetias Anthemio impatori ad expellendos Vandalos tulit. postremo Leonē sororis suæ ac Zenonis: qui postea impauit: filium successorē reliquit. Tenuit autē imperiū annos. xvi. Leo. ii. quum paucis impasset mensibus: puer adhuc: nihil aliud egit: q̄ patri Zenoni sceptrū tradere. Zeno Isauricus genere p̄fuit annos. xvii. Basilicū patriciū vna cū filio imperiū inuadere conantem: in Cappadociā relegauit. Theodericū Ostrogothorū regem magnopere dilexit: eiusq; statuā statuit: ac Italiā petētī concessit: si eam ab Odoacro rege tunc oīa miscēte liberasset. Anastasius: optimus ab initio princeps. Quippe qui Clodoueo Francorum regi munera: patriciatuq; honorē decreuit: q; Gothos in Gallia superasset: Burdigalē oppidū recepisset. A mari ad Zelybriam longū murū duxit: ne incursions Mœsiorū: Bulgarorū: & Scytharū officerent. Plures per orbē tyrannos supplicio adfecit. Athenodorum Selymantheū apud Antiochiā Cilicię: qui a Longino catenis vincit⁹: ac ad eū p̄ductus: dilaniatus est. Vitalionem militiā magistrū ad Aquilonē grauē excitantē motū: pecunia data pacauit. Getē Macedoniam: Epirū: Thessaliā diripuerunt: quum pro captiuis redimendis pecuniā haud idoneam Anastasi⁹ ad eos mitteret: illi coram captiuos trucidarūt. Hunni etiā excursiōes aliquot in oriente fecere. Anastasius postremo in sectā Eutychianā lapsus: ex ea nec ab Ormisda quidē pontifice per legatos dimoueri potuit. Quapropter deū vltorem sensit fulmine ictus: anno imperii. xxxvi. q̄q; senio longo confectū: subita morte corruisse Marcellin⁹ tradit. Iustin⁹ genere Thrax: ex humili sane loco sine stemmatis: ob fortitudinē in exercitu meruit ordinis princeps deinde comes fieri. Amantius Spado libertus Anastasii: domino extincto: ad eum qui p̄erat exercitui venit cum magna vi pecuniæ: vt Theocritianum deligerent. At ille pro se vsus ea: a militibus impator est factus. Amantius vero & Theocritianus insidias parantes: ab eo sunt de medio sublati. Iustinus orthodoxus fuisse traditur. Arrianos siquidem expulit. Germanū p̄sulē Capuanum: missum ab Ormisda pontifice pro Orthodoxis restituendis ab Anastasio pulsus: humaniter excepit: & exaudiit. Mox Ioannem pontificem iussu Theoderici regis ad eum venientē: ac de Arrianis reuocandis rogare coactum: compotem fecit: vt & Romanorum: & Christianorū orio confuleret. Imperauit annos nouem. Hoc tempore Theodericus quum multam stragē Galorum fecisset: Atalaricum ex filia nepotem: regem Tolosē constituit. Iustinianus Iustini sororis filius ab eo adoptatus: imperauit annos. XXXIX. Cuius domi forisq; gloria ingens vulgata est: legibus in epitomen redactis: Persis qui Romanos limites p̄tergressi fuerant pacatis: Aphrica a Vandalis: Italia a Gothis liberata: Et in Dalmatia Salona vrbe per Mundum ducem recepta Pro quibus gestis nobile Sophiæ templum Cōstātinopolī extruxit. Belisarii eius ducis Græci hominis gesta sub eo percurram. Hic Persas in oriente vicit: Vandalos vero in Aphrica: ducto in triumphum Gilišmere: Gothorum in Italia gentem capto Victige rege superauit. Post hæc Aphricam repetens: Vandalorum redintegratis viribus: bella renouantes / rei publicæ subdidit interfecto eorum rege Guntarit sub pacis dolo. Victor inde Romam reuersus: crucem auream: vbi res eius gestæ celatæ fuerant: Petri Basilicæ obtulit. Postremo cum Totila rege multis magnisq; p̄liis congressus est. & Romam eiusdem hostis ingressu desolatam: moenibus portisq; restructis instaurauit: clauibus Cōstātinopolim ad Iustinianum missis. Totilam quoq; iterū reuertentem: magna vi repulit. Deniq; quum impar viribus esset: nec fortuna quē fuit ab initio p̄seueraret: per Antoninam vxorem quam p̄miserat: a Iustiniano missionem impetrauit. In cuius locum Narses est missus. Ad extremum exitum habuit: magnis plarūq; viris de rep. meritis cōmunem: Iustiniani iussu: siue odio: siue veteris belli suspitione: effossis oculis mendicabat. Reliq; Iustiniani in historia Gothorum narrata. Iustinus minor Iustiniani ex filia nepos: patre Illyricæ gentis: Sophiam coniugem habuit. Cuius hortatu ab initio liberalis visus: verum postea auarissimus euasit. simul & Pelagianæ adfector hæreseos. Quapropter fere insanus ad postremum habebat. Eius tpe Vngri qui & Hūni / Pānoniā: & Lōgobardi Italiā cepere: de quib⁹ alio loco dixi:

Martianus cccclii.

Leo. ccccl. viii.

Leo. ii. cccclxxiiii. Zeno.

Anastasius

Iustinus D. xiii.

Iustinianus D. xx.

Belisarius.

Iustinus minor. D. lvi.

Lōgin⁹ exarchus. Longinū etiam cū nouo Exarchat⁹ magistratu in locū Narsetis: quē reuocauerat: misit. De quo magistratu in Rauēna diximus. Impauit annos. xi. superstite Tyberio: quē adoptauerat: successore. Tyberius. ii. contrariis Iustino morib⁹: peculium ab eo coactū longa auaritia: Sophia tradēte: simul & Thefauros Narsetis in Italia puto: mōstrante quodā sene reppos egentibus dedit.

Mauritius. Dlxviii. Res in oriente contra Persas feliciter: in Italia nequaquā gessit. Impauit annos. vii. Mauritius genere Cappadox: successor Tyberii Ioceri: rexit annos. xx. Ex humili notario comes excubitor: & ex comite Cæsar: deinde August⁹ fact⁹: bon⁹ cetera princeps: reipu. multisq; victoriis illustris: tantū diuo Gregorio aduersus fuit: Patriarcham Constantinopolitanum *ἰκονομῆριος*: id est vniuersalis ecclesiā p̄sulem vocitanda. Præterea obi⁹ auaritiā militibus infensus: a Phoca cēturione limitis Scythici captus: atq; securi percussus est. Phocas igit̄ ab exercitu impator cōsalutatus: præter opinionē: quū & ipse auar⁹ haberet: ac minime satisfaceret. Cōiuratione Prisci Patricii & Heraclonæ: ac eius filii Heraclii: qui propretor Aphricam administrabat: adducto eo exercitū: Phocā omnibus contumeliis prius adfectum: de medio sustulit: quū impasset annos. xiii. Heraclius igit̄ tur interfecto Phoca: inito principatu: extēplo mouēs ingēti exercitū: aduersus Cosroen Persarū regem: qui tpe Phocæ crucē dominicā direptis Hierosolymis abstulerat: ac Zachariā Patriarchā inde abduxerat: præliis primis duob⁹ Hostanē Saraceni: & Saraballe regis ipsi⁹ duces cecidit: tertio vero oīm maximo: Saie & Razatene item ducibus superatis: cum multis milibus: vsq; Persidem penetravit. Cosroes ad Cresiphontē vsq; fugit: vbi a Siroe filio interfectus est: q; pater Medaia alteri filio: sed natu minori: regnū tradiderat. Itaq; coactus est oīno reddere: exercitusq; noster cum trophæo crucis laureatus Cōstantinopolim reuertit: qui triumphus præclarissimus est habitus. Post hæc cura reip. aliis tradita: orio quietiq; se dedit. Quo tpe Saraceni duce Mahumete: de quo in ordine literarum diximus: caput extulere. Perit intercutis morbo anno imperii. xxxii. Nunc eius Genealogiam paucis recensēbo: quū sextā hic sobolē habuerit imperantem: quod nulli Cæsarum accidit. Heraclius igit̄ Heraclonæ filius princeps: eodem die quo principatum iniit: Flauiam Eudociam duxit vxorē: ex qua Epiphaniā & Heraclium suscepit: qui Cōstantinus Iunior appellatus est: quem ab ineunte ætate pater diademate redimuit. Contigit dñi Eudociæ ferret funus: puellam quandam e fenestra supra feretrū spuere: quæ protinus capta: ac viua cremata est. Duxit postea Martinā fratris filiā: lata lege: vt idem omnibus liceret. ex qua genuit Heraclonam. Successit primum patri Cōstantinus Iunior: qui dolis nouerçe: mense quarto veneno sublarus est. Suscepit imperiū Martina cum Heraclona filio. x. annos: qui ambo conspiratione senat⁹: ante biēniū capti: & in exiliū in Cappadociam missi: lingua matris: naribus autem filio abscissis. Constans Cōstantini Iunioris ex Gregoria Nicere patricio nata fili⁹: pulsus Heraclona & Martina: a senatu sine militib⁹ creatur impator: quod raro accidit. Hic dogma Monothelitarū sectat⁹: Martinū pontificē p̄ Olympiū Exarchū cōprēdi iussit: in exilio mori coegit: q; is Paulū Patriarchā in synodo p̄sultu deiecerit: ac Cyri Alexandrini: Sergii: & Pirri cōdēnatio nē nō remouerit: eāq; pbauerit. Post hæc cupiditate Italiā a Lōgobardis liberādi: filio Cōstantino domi relicto: Tarētū adplicuit classe: indeq; Luceria capta & diruta: Beneuētū obsidet: qd Romoaldus dux adolescens defendere minime valens: patrem Grimoaldū regem ex regione transpadana auxilio vocat: quo adpropinquāte: Cōstans obsidione relicta: Capuam versus contendit: vbi obuium habuit Mitolā eius vrbis ducem armatū: a quo susus fugatusq; mox ad vrbem contendit. Cui Viralianus p̄trifex obuiam ad. vii. lapidem p̄cessit. vbi siquid aderat pulchri ex veterū monumētis expilauit: ablati inter cætera Panthei regulis æneis: nauiq; sitis. Post dies. xii. in Siciliam abiit: vbi in balneis paulopost a suis necat: quum in principatu vixisset annos. xvii. Cōstantinus. iiii. Pogonat⁹ cognomento: Constanti patri successit: licet Mazeses miles q; Cōstātem in Sicilia interfecerat: mēses aliquot tyrānidē occupauerit: paulopost a latinorū græcorūq; exercitu iugulatus est. Cōstantin⁹ igitur sextam synodū Constantinopoli celebravit contra Monothelitas: Agathone pontifice impulsore: vbi vtraq; cōuenit ecclesia. Græcis tm sacerdotibus ducere vxorem permissum. Hic duos fratres adhuc pueros: facie narib⁹ ablati de honestauit: ne ad imperiū quandoq; adspirarent. Hui⁹ itē tēpore Saraceni ex Aegypto soluentes: Siciliam: deinde Aphricā occupauere. Et Bulgarorū gens e palude Meotide ad Illyricum defluxit anno Sal.

Iustin⁹. iiii. delxxxvi. vltim⁹ ex Heraclii gñe. Ad hunc: etiā Cōstantinopolim reginam Persarū noīe Cæsareā dicit Paul⁹ Foroliuētis clā viro venisse: vt christiana fieret: virūq; postea cū multis Persarū milibus idem facere induxisse. Impauit annos. xvii. Iustinus. iiii. quem nonnulli Iustinianū vocant: Cōstantini. iiii. fili⁹ & successor: vltimus ex stirpe Heraclii: & ipse a fide aberrauit patris Synodum alia synodo infirmando: quā

quum Sergius pontifex minime ratam haberet: vti comprehenderetur iussit: ob hoc misso Zacharia Protospathario: qui reclamante populo Romano: re infecta reuertit. Quāobrem p̄enas Imperator paulopost dedit: ob hæc aliq; scelera: coniuratione Leontii patricii Constantinopolitani: & Gallinici patriarche captus: atq; in exiliū in Pontum missus: post annum tertium ad auxilium Cagani Auarorū focerū sui: deinde Trebellii Bulgarorum regum confugit. Quo postremo iuuāte regnū recuperās: de Leontio & Tiberio inimicis supplicii statim sumpsit: Gallinici patriarcham effosis luminibus Romā relegauit. Mox vocatū ad se Cōstantinū summū pontificem: & honore: & pietate summa excepit: humi proiectus pedes ei exoscilando: ac Romani dogmatis decreta per synodū probādo: veniam petiit præteritorum. Ad vltimā a Philippo aduersario quem relegatum in Ponto: ipso dehortante p̄trifex: bello oppugnabat: superatus: atq; vna cum Tiberio filio interfectus est: quum imperasset annos. X. & post exiliū. vi. Leontius pulso Iustino: postq; tris imperasset annos: a Tiberio cognomento Apfimarō viro Constantinopolitano qui Aphricæ præerat exercitū: captus: truncatisq; naribus in custodiam missus: paulo post a Iustino rerum potito vna cum Tiberio trucidatur. Tiberius. iiii. cognomento Apfimarus: Philippicū: cuius viribus fractus: ad imperiū peruenerat: q; postea suspectum haberet: in Ponto iussit exulare. Ipseq; demum post annos. vii. vna cum Leontio: vt diximus ante: a Iustino necatur. Philippicus cognomento Bardanius: ne sanctorum imagines colerentur: iussit. Quapropter & a Constantino pontifice sacris interdicitur: & ab Anastasio Anthemio: eruris prius oculis: imperio deicitur: quum imperasset annum: & menses quinq;. Anastasius. ii. cognomento Anthemius Romanorum pontificum & conciliorum decreta probauit: sacrosanctaq; habuit. classē contra Saracenos Alexandriam misit. Cuius præfecti vires contra dominum vertentes: Theodosium ignobilem quendam Constantinopolitanum extulerunt: qui Anastasium vi coegit relicto imperio sacris ordinibus addici: postq; id tenuisset annos tris. Theodosius. iiii. Adramyctenus q̄q; obscurus genere: clarus tamen animo & fide orthodoxus: imagines a Philippico diffectas restituit. Prælio tandem & ipse a Leone victus: in cœnobio monachum egit reliquo vitæ tempore. Imperauit annos duos. Leo. iiii. vna cum filio imperauit annos. xliiii. De imaginibus male sensit: omnibus quotquot poterat crematis. Stephanū pontificem minime consentientem: comprehendit ac necari iussit. A Gregorio. ii. deinde successore Romæ concilio celebrato: sacris interdicitur: & imperium deponere iussus est. Quamobrem omnis ab eo Italia desciiuit: vt de altero creando Imperatore in occidente cogitaret. Hoc tempore Saraceni testibus Landulpho & Bibliothecario ex Aphrica in Hispaniam: ac decimo post mense Aquitaniam inuasere. Qui Asiam incolebant Zulemone Admirato Thraciam: inde Constantinopolim trienniali obsidione classe ingenti cinxere: tandē fame: pesteq; discedere coacti sunt. Quo etiā tēpore apud omnis constat e Cōstantinopolitanis ad. ccc. millia peste periisse. Cōstantinus. v. cognomento Copronymus: Leonis parentis retulit impietatem: de imaginibus abolendis graue edictū promulgando. Signum futuri in eo vitii: iam inde ab initio dum e sacro puer fonte leuaretur præ se tulisse Bibliothecarius & Landulphus testantur: sacris lymphis ventris solutione commaculatis: cuius rei gratia cognomentum Copronymi meruit. Perit Elephantia morbo: quum imperasset annos. XXXV. Leo. iiii. Constantini paterna imitatus est vitia: vnam omnino in Syria expeditionem fecit: vnde leui certamine repulsus domum rediit: pauloq; post decessit: anno imperii. v. relicto Constantino filio: quem ex Irene coniuge Atheniensi suscepit. Cōstantinus. vi. cū Irene matre imperauit annos decem. Quo tempore apud Niceam Synodo celebrata cum Romano pontifice de imaginibus: & de spiritus processione conuenit. Expulsa tandem a filio mater quæ omnia magna prudentia administrabat: post paulo a ciuib⁹ in pristinum statum restituta: annos tris sola imperio præfuit: ac Constantino in carcerem coniecto: oculos effodit: vbi breui tēpore extinctus est. Ea fere tempestate Landulphus: & quidam alii scriptores scribunt inuentam in sepulcro laminam æneam supra mortuum hominē his verbis. Christus nascetur de virgine: credo in eum. Tempore Cōstantini & Irene o sol iterum me videbis. Cū Carolo magno de imperii diuisione conuenit. Expulsa demū a Nicephoro patricio successore ipsius: in exilio vitæ reliquum egit. Mulier vna rebus omnino administrandis nata. Nicephorus Irene capta: occupatoq; imperio: pacem ilico cum Carolo magno ab ipsa Irene constitutam seruauit: vti videlicet Apuliam Calabriamq; cum Sicilia sibi haberet: reliqua Italia illi cōcessa. Cum Venetis item pepigit: vt nullius imperio subessent: legibusq; propriis vterentur. Admiratum Saracenorum qui cum trecentis millibus aduersus venerat pacione annui tributū. CCC. nummum aureo-

Leontius. Dclxxxix.

Apfimarus

Philippic⁹. Dccx. Anastasi⁹. ii

Theodosi⁹. iiii.

Leo. iiii. Dccxvi.

Cōstantin⁹. v. Dccxli.

Copronymus. Leo. iiii.

Cōstantinus vi. & Irene m̄. dclxxx

Imperii Caroli magni. Nicephor⁹. Dccc. Veneti.

Stauracius rum ab se repulit. Stauracium filium imperii consortem fecit. Populoniam immissa classe partim viribus; partim fraude captam diripuit. Cum Bulgaris in superiori Mœsia congressus: tandem in bello occubuit: anno, LX. Imperii. Stauracius filius in eodem bello Bulgarorum vulneratus: patre interfecto statim reuersus Cōstantinopolim: Imperium iniit. A Saracenis rupto fœdere quod pater iniuerat: multa accepit incōmoda. Deniq; ab eius sororio Michael: mense tertio q̄ imperare cœperat: deiectus est. Michael Cuiropalates cognomento Rancabe: gener Nicephori supradicti: inito statim Imperio cum Carolo conuenit: vt ille occidentem: sibi vero retinet orientem. Venetorum quoq; tunc vrbem Gotfredus Viterbiensis scribit ea conditione grecis partibus cessisse: vt immunitate prius a Carolo concessa vterentur. Hic quum aliquandiu aduersus Bulgaros bellum gessisset superior: tandē apud Hadrianopolim fufus fugatusq; amissis copiis domum se recepit: vbi mox coniuratione Leonis Armeniaci captus: & in insulam primam in exilium missus: ibidem in cœnobio quodam monachum perpetuo egit: biennio postq̄ imperauerat. Leo Armeniacus Pardi patricii filius: qui exercitui præerat orientis: q̄ rerum ponderi sufficere videretur: a populo Imperator creatus: Cruminum Bulgarorum regem Hadrianopoli potitum: & in Cōstantinopolim iam arma vertentem: eruptione facta circa vrbis mœnia interfecit: quæ res aliquandiu orientis statum pacauit. Interfectus demum & ipse a Michael Thraulo per coniurationem. Vir fuit omnium crudelissimus: quo sane vitio res multas bene gestas obscurauit. Michael Thraulus: id est Balbus: nam lingua fuerat balbutienti: præterea e Phrygia superiore oriundus: secta etiam illius regionis contaminatus: apud Leonem imperatorem comes domesticorum: maximoq; in honore: cuius etiam filium ille de sacro fonte leuauerat: tamen q̄ ingrato animo: menteq; subdolos: simulq; q̄ a mathematico persuasus erat imperatoriam habere genefim: non dubitauit contra Leonem coniurare: eumq; de medio tollere. vxorem tamen nutrit: filios vero, in insulam primam in exilium misit. Thomã quendam qui exercitui præerat orientis rebellantem compescuit. Classe, LXX. triremium Cretam inuadentes Saracenos superauit, crudelis alioquin: aduersusq; clericis ac monachis omnibus. Hoc tempore quum Saraceni Siciliam inuasissent: Sergius pontifex Ludouicum, ii. est hortatus ad occurrendum: ille rem in Michaelem reiecit: eius esse ditionis dicens. Michael vero Venetis amicis persuasit: vt classē auxilio mitterent. Perit morbo dysenteria: quum imperasset annos nouem.

Theophilus Theophilus vna cum patre Michael imperauit annis septem. Is Theodosius pro Theophilo male a scriptoribus nostris recentioribus scribitur: fuitq; a patre missus cum Venetis contra Saracenos: qui paulo ante duce Saba Siciliam occupauerant: indeq; per Bonifacium Corsicę comitem in Africa eos oppugnantem auertit. Verum breui post tempore: eandem maiore vi reperire: indeq; Crotoniatem sinum in Italia ceperunt. Hic igitur pugnatum a nostris infelicit. Venetorum naues, LX. periere. Ex quo illi victores per mare superum debacchantes: Illyricum omne vastauerunt: Ragusiumq; vbi & Venetas quasdam mercium naues: postremo Anconam inuaserunt. Inde per Nicephorum Basilii Imperatoris præfectum repulsi: maiores instaurant vires: ac ad mare inferum deflectentes: Ostiam vsq; adplicuere. Inde Romam petentes: basilicas incenderunt: a Leone, iiii. demum repressi: vt rursus alibi dixi. Theophilus igitur ex pugna Crotoniate male re gesta: domum reuertit. Nec multo post ex animi dolore decessit: superstite filio Michael: anno Imperii, xii. Bonus alioquin est habitus princeps. Michael cum matre Theodora, XI. solus vero, XIII. annos imperauit. Legatos Romam misit Nicolaum primum pontificem: & Apostolorum basilicas salutatum: cum ingentis ponderis aureo calice. Basilium Macedonem virum strenuum consortem Imperii sibi adsciuit: a quo mox: vt solus potiretur: interfectus est. Basilus Macedo annos, xi. orientis imperio præfuit: quo tempore Ludouicus, ii. occidit. Hic annuente Hadriano, ii. pontifice synodum Cōstantinopoli pro Bulgaris tunc factis Christianis celebravit: vbi post longam contentionem decretum: vt illi pontificis Romani authoritatem sequerentur. Per Nicephorum Phocam Saracenos ex Ancona Dalmatiq; fugauit: vt supra narraui. Post hæc Hecman Tarfi Admiratus cum triginta nauigiis: quæ Saracena vocant: ac paucis armatis ad euripum vsq; Cōstantinopolitanum ausus adcedere: turpiter etiam fugatur. Erat Basilus vir frugi: victitabat ex ruris vectigali. Decedens postremo ex morbo: duobus reliquit liberis Imperium: Leoni & Alexandro. Leo quintus contra Turcas qui Bulgaros oppugnabant dum auxilio venit: male rem per Simonem legatum gessit. Cum Saracenis item qui Lesbum occupauerant conflixit. Decedens fratri Alexandro reliquit Imperium: filium paruū Cōstantinum ei commendans: quem paulo ante per Euthy

num patriarchā diademate redimuerat. Duas habuit coniuges: Theophaniã: cuius nomini tē plū dicauit: alterā Zoen. Cōstruxit & Lazaro templū aliud: eo corpore ipsi⁹ translato. Alexāder igit. xx. annorū iuuenis singulari desidia: rebus cæteris ommissis: tantū venationi: equis: canibus: supelletiliq; lautæ: ac luxui vacabat. Extinct⁹ est: sanguine naribus erūpente ob saturitatē post cœnam: dimissa fratris filio Cōstātino imperii successione. Regnarūt ambo fratres annis, xxvii. Constantinus, vii. Leonis filius puer post mortem patris vna cum Alexandro patruo biennio: solus vero, xxxix. rexit imperium: aliquandiu etiam sub Zoes matris tutela: quam postea in coniuratione deprehensam: ab se amouit. Romanum Lacapenū cuius filiam Helenam in matrimonium duxerat: imperii socium sibi adsciuit. Quapropter Nicolaus patriarcha ambos diademate cinxit. Vitauit cōiurationem Leonis Phocę domestici scholarum: quem cōtra Bulgaros cum exercitu miserat. Præterea Sinibaticum Protospatharium in Italiam cum alio exercitu misit: qui Beneuentum a Longobardis annos, xxx. possessum: tertio obsidionis mense in potestatem recepit. Sed anno post tertio ab eis iterum capitur. Constantinus inde in diffidium cum Romano venit: eumq; in exilium misit: vbi etiam ille decessit: filiusq; eius Christophorus quem Cæsarem fecerat: simul cum neporibus fratribusq; absumptus est. Hoc tempore Turcæ excursiones fecerunt: quorum dux Bulosides a Constantino ad Christi religionem est plane deductus: simul & patricius factus: & diuitiis auctus. Haud multo post dux alter Gylas Cōstantinopolim veniens: eandem retulit fidem ac titulos: simul & Hierotheum præfulem suæ gentis secum duxit. Cuiusdam etiam Roxolanorum ducis: qui aduersus venerat: vxor: extincto viro Christiana est facta. Constantinus post hæc decessit: superstite Romano filio: quem antea diademate redimuit: eiq; vxorem Gallię regis filiam tradidit. Romanus Iunior appellatus: nepos senioris ex filia: qui cum Constantino patre rexerat Imperium: vir omnium ignauissimus fuit: vno deditus ac otio: insuper crudelissimus: tantumq; voluptarios homines infamesq; circa se habebat: cura Imperii cuidam Iosepo Bringæ præfecto tradita. Ingeniosus alioquin ac solers: vbi animū adplicaret. Matrem Helenam ab se abiecit: Sorores item: pannisq; imperialib⁹ ademptis: in cœnobio relegauit: illę ob dolorem sese impudicitia tradiderunt. Mater vero paulo post in luctu & arumnis decedens: filium est diris imprecationibus execrata. Hoc etiam tempore Chameda Turca Asiam vastabat. Contra quem missus Nicephorus Phocas. Perit Roman⁹ anno Imperii, xiii. ex veneno: vti putatur: Basilio ac Constantino filiis superstitebus paruis ac successoribus cum matre Theophaniã: quam Annam cognominabant. Cuius iussu Nicephorus e Turcis victor: ex Syria vrbem ingressus est: Iosepo reclamante: qui statuerat: vt per insidias de medio tolleretur. Ille deprentis literis: questus iniurias apud populū: meritaq; in rempub. recensens: effecit vt Imperator crearetur. Nicephorus igitur statim Annã simul cum Iosepo expellit: illa in cœnobio relegata: biennio tantū postea vixit. Hic autē Nicephori Phocæ nepos fuit: illius qui a Basilio: vt supra narraui: missus cum classe contra Saracenos in Siciliam irruentes: vir æqui seruatiſſimus ac pius: quicq; eos repressisset: paulo post reuersi: & Siciliam: & Calabria magnam partem occuparunt. Hic igitur Nicephorus quum minime posse resistere videret: Eustathio Calabria duci ei subiecto mādatur: vt fœdus annui census cōditione cum Saracenis ineat. At quum post hunc Ioannem patricium Muzalona ducem item Calabria interfecissent: Imperator Cosmum patricium cum exercitu misit: qui cum Pandulpho partem Calabria tenente conuenit: vt de comuni sententia resisteret: ac partes Cōstantinopolitani sequeretur. Pax post hæc in Italia subsecuta non diu durauit: iterum atq; iterū tumultuante Saraceno: Imperatore autē diuersos semper duces ad resistendū mittēte. Qui tandē cōiuratione Ioannis Zimisces in palatio interfectus est, qđ quidam paulo ante libello tradito: vbi scriptum erat: vt insidias nocte sequēti caueret: dicitur nuntiasse: ac ille legere neglexisse. Imperauit annos, X. Antea enim per factionem pulsus: ac deinde ab Othone, ii. primo Othonis filio adolescente: iubente patre restitutus est: insuper & sororem ei suam matrimonio collocauit. Ioannes Zimisces Imperauit annos, vi. vna cum Basilio & Constantino pueris Romani filijs: quorum sororem Theodoram in matrimonium duxerat. Hic antea magister scholarum orientis fuerat: a Nicephoro contra Saracenos in Siciliam missus. Cum barbaris diuersa bella gessit postq̄ fuit Imperator. Vnum tamen gloriosissimum contra Roxolanos qui omnem fere Bulgariam occupauerant: nec pactis stabant quibus cum Nicephoro olim cōuenerant. Itaq; Sphendoslauum eorū ducem qui sibi Pazinacas & Turcas adseuerat: cum toto exercitu cecidit. Trophęaq; in templum Cōstantinopolim retulit: & in nummis Seruatoris imagine percussit: hac inscriptione: Iesus Christus rex regum. quod postea greci ser

Cōstātinus vii. dcccv. Ro. Lacapenus.

Ro. Iunior.

Nicephorus Phocas. Dcccclxi.

Io. Zimisces

Basilii⁹.M. uauerunt. Basilii & Constantinus fratres Romani filii: rem post Ioannem tenere annos. LIII. Othonis. ii. Caesaris tempore: quem bello apud Apuliam quam ipsi ceperant superatum: turpi fuga discedere compulerunt. Basilii in primis annos quinquaginta solus potitus: Bardam Silerum vnū e suis ducibus rebellantem in potestatem redactū excolauit. Bulgaros deinde quotidie tumultuantes: magnis ac pluribus praeliis tandem superauit: vna cum Samuele eorum duce: ac. XV. millibus ex eis captis oculos effodit: vno tantum incolumi relicto: quiceteros ad Samuelem eorum ducem perduceret: qui foedo spectaculo dicitur tertio post die ex animi dolore perisse. Constantinus triennio tantū post fratrem imperauit: vir omnino ignauissimus: Imperii totius cura aliis delegata: inter quos Diogenem qui Syrmio preerat: Bulgariae ducē constituit/ ad compescendos praesertim Pazinacas: qui excursions quotidie in Bulgaros faciebant. Decessit ex morbo: relictiis tribus tantum filiabus: Eudochio: Theodora: & Zoe quam Romano Argypolo patricio: qui sibi successit: matrimonio locauit. Romanus Argypolus siue Argyrus imperauit annos quinq; : menses sex. Hunc Michael Paphlagon per coniurationem interfecit: ac Zoem eius coniugem in matrimonium accepit: vir alioquin moribus lenis: ac fide orthodoxus: excepto tantum hoc parricidio: cuius etiam culpam aliis nonnulli referunt. Imperauit annos septem: menses. viii. Michael Calaphates eius consanguineus successit: hac conditione a Zoe (que haeres imperii remanserat) factus Augustus: vt illa veluti mater ab eo coleretur: pariterq; dominaretur. Quod minime seruauit: haud multo post domo eiecta. At populus indignatus/ quum Zoem magnopere amaret: eum armis domūq; circūstunt: ille in concionem praefari conatus: saxis obruitur: fugiensq; tandem capitur: atq; oculis mulctatus in exilium relegatur. Zoe igitur restituta: gratias populo agit: eiusq; consensu imperio praestit: adscita Theodora sorore: ac tertio iam viro Constantino Monomacho iungitur. Cuius ob ignauiam res pessum ire coeperūt. Liberalis alioquin habitus in pauperes: ac templa. Coenobium instituit vbi senes alerentur. vexabatur podagra. Demum ipse: coniunxq; vna pestilentia eodem fere tempore interiit. Imperauit annos. XII. Post Constantinum & Zoem Theodora eius soror senatu consentiente: biennio rexit imperium: ab Eunuchis amicis paternis qui potentes erant confirmata: quum senatus Nicephorum quendam qui Bulgariae praerat Imperatorem elegeret. Hac Isacium Comnenum virum fortissimum exercitui praefecit. Michael post Theodoram ab eisdem Eunuchis suffectus imperio iam senex: hac conditione: vt titulotenus Imperator esset: illi vero administrarent. Cūq; reipublicae inutilis videretur: a Patriarcha senatūq; deiectus est: ac Isacius Comnenus Imperator surrogatus: biennio/ nonnullis quadriennio/ praefuit: qui bello ne fortior: an mente religiosior: corporeq; castior esset: dubium. Paulo ante obitum monachi habitum sumpsit: quumq; postremo ex renibus laboraret: medicūq; iuberent remediū gratia coitu vt: constanter renuit: etiam viua & incolumi vxore: a quo diu abstinerat post prolem susceptam. Accusatusq; tyrānide in Michaelē Imperatorem vsus esset: sese reipublicae causa fecisse iussum excusauit. Constantinus Ducas domesticus Scholanorum: Andronici Ducas filius: ex senatus auctoritate sine tumultu successit. Ex Eudochia vxore tris mares accepit: Michaelē: Andronicū: & Constantiū. Foeminas totidem: Annam: Theodoram: & Zoem. Is fratrem Caesarem fecit: consilioq; & administrationi adhibuit. Moriens a populo sigillatim iuramentum exegit: nullum imperatorem q̄ filios facturum. Excessit anno aetatis sexagesimo. Imperii duodecimo. Eudochia vxor superstes viro prudentissimo vna cum filiis paruis imperio successit. cuius tempore Turca in Mesopotamia Caesarem & Antiochiam: multaq; loca imperii vastabant. Quapropter senatus his periculis occurrere: ac Romanum Diogenis virum fortissimum principem deligere necessarium putauit: ac coniugem Eudochiae dare. Pater Diogenes patricius ordinibus praefuerat: & ob seditionem in Sardinia exulauerat. Romanus igitur cum victoria contra Turcas esset potitus: ac rempublicam metu liberasset: a senatu: q̄ iniuriam pupillis facere videretur captus: oculisq; priuatus: in exilio decessit: in insula Co: vbi ab Eudochia vxore contumelatus. Imperauit annos tres: menses octo. Michael Parapinaceus cognomento: Constantini Ducas filius: surrogatus: administrandi regendiq; omnino imperitus: duobus Eunuchis rerum curam tradidit: Ioanni & Nicephoro: quem Nicephoram probri gratia nonnulli vocabant. erat enim natura sediciosus ac turbulentus: militia tamen clarus: quippe victoriam contra Turcas in oriente clarissimam adsecutus est. Tandem Nicephorus Botoniates cognomento: qui originem a Nicephoro Phoca Imperatore ducebat: vir maximus surrogatus est: deiecto Michaelē: qui q̄ podagra vexabatur: & studiis tantum vacabat: nam Constantino Psello operam dedit/ summo tunc philo-

sopho: cuius adhuc opera extant. Inutilis plane reipublice videbatur. Monachum egit: & in exilio vixit: quum imperasset annos sex. Interea ipse tamen cum filio Andronico ad Gregorū. vii. pontificem confugit. Pontificis ergo adhortatione Rogerius Siciliae rex auxilio cum classe venit: castrisq; apud Dyrrachium positus: a Dominico Syluio duce Venetorum: qui partes Nicephori tuebatur: repellitur. Verum haud multo post Nicephorus ab Alexio Comneno eius copiarum duce deceptus: imperio deicitur: vrbe a militibus direpta. Ipse in templo sanctae Sophiae captus: vita donatur hac conditione: vt monachum ageret: anno tertio postq̄ imperare coeperat. Alexius statim surrogatur a senatu. Is Nouellosimus cognominatus: Isacii Comneni Imperatoris filius fuit: missusq; a Michaelē item Imperatore contra Basilacium Proedrum: qui Dyrrachium ceperat: tumultumq; concitauerat: vnde victor ab exercitu imperator consalutatus. Pulso Nicephoro: bellum coepit contra Robertum: eundem classe Delmatiam vastantem. vnde victor reuertens: paulo post iterum tumultuantem: praelio coercuit. Zacham Turcarum ducem: qui in Cyprum multas occupauerat insulas: fugauit. Pazinacas: quos hodie Tartaros vocant: genus ponticum ad Istrum consistens: qui in Thraciam excurrerant: perdomuit. Hierosolymitanam expeditionem primam ab initio quidem impedit: transitum negando: deinde pollicitatione eorum quae caperentur: conuenit cum Boemundo Roberti Guiscardi filio legato ab exercitu missio: quem reconciliatis veteribus odiis humaniter excepit. Domū orphanis pueris pauperibus: Museumq; item literarum extruxit: sumptus quotidie suppeditando. Vir fuit omnino laudatissimus: periit tandem morbo: quū imperasset annos. XXXVII. Caloioannes Comnenus eius filius rem suscepit: tenuitq; annos. XXIII. tempore Lotharii Imperatoris Germani: ad quem legatos misit de congratulatione felicitatis in constituendis rebus Romanis: & Innocentio. ii. liberato. Aderat inter eos philosophus quidam haesim Gregorum de. S. S. contra latinos defendens: quem Petrus quidam diaconus dicitur argutissime confutasse. Is insuper victorias multas ac praecelas in oriente contra barbaros adsecutus: ad extremum quum esset in venatione: sagitta venenata que in aprum directa fuit: paululum manum percussus: nullis remediis curari potuit: quin moreretur. Manuel deinde Imperium tenuit annos. XXXVIII. quem nonnulli ignobilem: ac ab vxore Alexis contra voluntatē senatus in coniugem simul & Imperium susceptum fuisse dicunt. Verior tamē historia ex Scilace authore: eum Alexis filium tradit. Vir fuit facinorosus: vt qui Conradum Imperatorem illac ad expeditionem Hierosolymitanam proficiscentem: com meatu se iuuare simulans: gypsum farinae admiscebat. In Venetos Stephanū Panoniam regem excitauit: eorumq; legatum Henricum Dandalum liberius locutum: contra ius gentium luminibus orbauit. Alexandro. iiii. pontifici: Federicum Aenobarbum eius inimicum expugnatum se promisit: si per eius auctoritatem & concessionem liceret ei vtroq; potiri imperio. Quam ille conditionem renuit: sed & ipse a Rogerio Siciliae rege: non paruam admodum sustinuit cladem. Alexium filium cui Philippi Gallorum regis filiam desponderat: in Andronici Comneni tutelam moriens reliquit. Hic enim q̄ ex eadem familia: ab eo aliquando descieuerat: multaq; loca occupauerat. tandem in gratiam reuersus: res imperii cunctas obibat. Animo deinde iniquo quum pupillum necasset vt imperio potiretur: a populo ob crudelitatem pulsus: ac Isacius Angelus e gente item Comnena: qui Angeli cognominabantur: vir aequi seruantissimus: e Peloponneso ad Imperium adcersitus est. Qui Andronicum in potestatem redactum: minutatim excarnificauit. Hic amantissimus latinorum fuisse traditur: ac ea in fratrem Alexium pietate: vt captum a Turcis magno redimeret. A quo postea vt ingrattissimo: per dolum captus: luminibusq; priuatus: in custodiam coniectus est. quo fere tempore: Federicus Aenobarbus imperabat in occidente. Alexio igitur per parridium imperium adeptus: Alexius alter Isacii fratris filius: aetate puer duodecim annorum: sed ingenio senex: ad castra Christianorum principum qui tunc aduersus Saracenos dimicabant confugiens: contra patris proditorem auxilium impetrauit: ea conditione: vt imperator Constantinopolitanus Romano subiceretur pontifici: praeterea illatas Francis Venetisq; quondā a Manuele iniurias: certo pretio redimeret. Igitur Constantinopoli per obsidionem expugnata: Alexius tyrannus fugatur: Isacius frater vt erat amissis oculis: cum filio restituitur. Puer vero post obitum patris mensem: a quodam Murzophlo eius tutore proditur. Qui Imperio occupato: paulo post ab eisdem auxiliantibus Gallis fugatur & ipse: res deinde ad Gallos translata: quorum primus Balduinus Flandrensis comes: natione Gallus: Imperator creatur: successoresq; habuit itē ex latinis: annos prope. LX. Hic Bonifacium

Alexi⁹ com
nenus:
M.lxxx.

Caloioanes
Comnenus

Manuel.
M.clx.

Henricus da
dalus.

Alexius pu
pillus. An
dronicus
tutor.
Isacius An
gelus.

Alexius an
gelus.
Alexi⁹ puer

Murzophl⁹

Balduinus,
M.cc.

Montferratensem regem Thessaliae fecit: hortaturque: uti Cretam ei dono quoddam ab Isacio datam: Venetis vendat. Paulum Maurocenum patricium Venetum Patriarcham Constantinopolitanum creatum: Romano tunc primū subiecit pontifici. Ea tempestate Theodorus Lascaris Alexii profugi apud Hadrianopolim inuadit imperium. Contra quem profectus Henricus Imperatoris frater oppidum expugnabat: sed audita interim Balduini morte: reuertitur ad imperium soluta obsidione. Huic deinde Petrus Antifiodorēsis comes Gallicus sufficitur: qui ab Honorio pontifice apud basilicam Sancti Laurentii extra moenia romana diademate cinctus: demū a Theodoro Lascari: qui Imperator a Graecis habebatur: simulata pace: in Thessalia comiter inuitatus: in conuiuio obruncatur. Huic quoque Robertus item Antifiodorēsis eius filius successit: qui puellam nobili prius proceri Burgūdo pactam: matrimonio sibi iunxit. Quare ille iratus: virginem effractis cubiculi foribus corripens: naribus truncis dehonestauit: eius vero matrem proximo mari demersit. Dum hic praefuit: de praetoris Veneti sententia cuncta administrauit. Balduinus eius filius admodum puer successit: cui nondum per aetatem idoneo: Ioannem Brennum regem Hierosolymitanum socerum coadiutorem dedit: qui Imperium titulum tenuit: idque Ioanne extincto: ipse solus gessit pariter atque amisit. Nam Ioanne Lascari Theodori filio Hadrianopolis: & altero Ioanne hexagonarum Imperatoribus Constantinopolim obsidibus: primo quidem Venetorum auxilio liberatur: quibus loco pignoris lanceam / ac partem dominicae crucis misit. Deinde bello perfeuerante: ac Michael Paleologo belli ductore urgente: necesse eum redire fuit: atque una cum ceteris fugere: ex quo Graeci statum pristinum recuperauerunt: Anno a primo Balduino circiter sexagesimo: Salutis vero Millesimo. CCLX. Michael igitur Paleologus eo tempore Imperium adripuit. Quo duae nobilissimae domus Constantinopolitanae: Lascarorum videlicet & Paleologorum: altera occidit: altera caput extulit. Alexius enim Murzophylus cognomento: ut est author Acropolites: filiam Annam Theodoro Lascari locauit: fugatusque deinde (vti diximus) a Gallis una cum coniuge Euphrosyna & genero fuit. Theodorus igitur tris tantum filias ex Anna secum abductas: vix a Nicenis impetrauit vt intra moenia solas reciperent: cum ei portas clausissent. Ipse manu qua poterat collecta: extemplo Hadrianopolim capit: Graecorumque Imperium iure socer hereditario sibi adripuit: filiasque Mariam regis Paenonum: Irenen Andronico Lascari Despoto: quo mortuo Ioanni Bataza cognominato: e gente item Lascarorum ducum locauit. Qui apud Zacynthum Imperii titulum extra patriam annos. XXXIII. tenuit. Huic filius Theodorus Lascaris nomē aui materni referens fuit. Quem Ioannes e vita decedens: Michaeli Paleologo viro in armis strenuo: quo duce & administratore utebatur: commendauit. Ille expulsis Latinis: pupilloque luminibus orbato: & in carcerem coniecto: imperium sibi per nefas vindicauit. Quod posteris vsque ad Constantinum vltimum & octauum ex ea domo: annum videlicet Millesimū. CCCCLIII. per manus tradidit. Quae familia ex vrbe Viterbio dicitur ab initio genus duxisse. Huius igitur Michaelis multa postea commemorantur. Guillelmum Gallicum virum Achaiae & Bithyniae principem regno deturbauit: cum Venetis bellum gessit: a quibus Imperio deiectus fuisset: nisi Genuenses suppetias tulissent. Pro quibus meritis Peram ciuitatem illis concessit. Ad concilium quoque Lugdunense Gregorii. X. tempore profectus cum Romano conuenit pontifice. Quare postea vita functo nec ei iusta perfoluta: neque sepulcrum a sacerdotibus graecis more maiorum concessum: quod a patrio ritu deliquisset. Andronicus Paleologus senior eius filius rursus ad Graecanicam sectam reuertit. Is filium habuit Michaelē: cuius nulla memoratur gesta: tantum huius nati Andronici Iunioris impietas narratur: qui auum Andronicum seniore in imperio deturbauit Genuensium auxilio fretus: quibus Tenedon insulam promiserat. At Veneti seniore in patriam reduxerunt & Tenedon ab eo acceperunt. Quare indignati Genuenses: in aliud tempus vltionem distulere: veriti pontificis anathema: qui vtriusque populo auxilia minime ad eos pertinentia fere prohibuisset. At senior Peram illorum ciuitatem simul cum Venetis oppugnare coepit. Iunior vero aduersus Bulgarorum auxilia: acerrime defendit: adeo vt auum coegerit cum Genuensibus foedus inire. Hic demum quietus imperii successor decedens: Ioanni Catacunzeno: qui magnus domesticus: maximoque in honore apud eum erat: tutelam Caloioannis & Manuelis filiorum mandauit: ex quibus ille Caloioannem generum sibi adoptauit: deinde in discordiam veniens: expulsi: sequē Imperatorem fecit. Ille in Tenedum venit: vbi auxilio classis Genuensium: cui Franciscus Catalusius praefectus erat: in regnum paternum restitutus: ipsi Francisco loco praefectus

mi Mitylenen cum Lesbos donauit. Filium habuit Manuelem: qui post eum imperauit: ac septē genuit liberos incolumes omnis vsque ad aetatem nostram. Ioannem: qui post eum imperauit: ac Florentie in concilio cum Eugenio pontifice conuenit. Andronicum: Michaelē: Theodorum: Demetrium: Thomā: Constantinū qui postremo imperauit: sublati: cum tota gente ac ciuitate fuit: Mahumeti Turcae aduentu: anno. M. cccclii. Thomas quoque Peloponesi Despotus: qui post patrie direptionē ad urbem cum Andree apostoli caluaria confugit: propeque in pratis extra portā Flumentanā obuium habuit Pium pontificem apostoli gratia. Quatuor lecti liberos tenera aetate duxit: Andream qui nuper Romae decessit: ac Augustā nobilitatē moribus coinquinauerat: ducto in coniugem graeco vulgarique scorto: & Manuelem natu minorem: qui patre defuncto: puerili incōsiderantia ad hostē Mahumetē se contulit: ab eoque adhuc viuēs in arcto loco captus retinet. Filias itē duas: Helenā: & Zoen: quarū altera Lazaro Seruie regi nupsit: altera Zoe Ioāni regi Rozelanorū: qui dux Moscouie vocitat: ex quibus nata est Helena: quae Alexandro regi Polonie coniuncta est.

ic finis Constantinopolis: eiusque principū: qui ob ignauā suā perierūt. Eo enim ventū erat: vt nō solū rebus latinis: sed nec graecis: nec sibi ipsis vsui essent: barbaris in Ionio Asiaeque littoribus passim grassantibus. Sed & addita ignauia peius animi vitium adrogantia fuit: Romano toties pontifice desciscēdo. Quapropter eorū paucissimi memorandū aliquod: aut scriptione dignū gessere: ea demū causa quae haec historia nō satis explanata: aut illustrata fuerit apud Latinos: errareque cōtingat oēs fere nostros scriptores in plerisque. Nam & Caloioannē pro Andronico iuniorē accipientes: oia cōfundūt. Graeci vero qui eā executi sunt: hi fere memorant. Gregorius monachus: Theophanes: Pselus philosophus: Theodorus: Nicetes Paphlagon: Iosephus: Genesius: & Manuel Byzanti: Nicephorus diaconus Phryx: Leo Asianus: Theodorus Proedrus: Sidis: Demetrius Cyzicenus: Ioānes monachus Lydi: Ioānes Curopalates Cilix: Zanoras monachus Acropolites: Ephren carmine Iabico. Oēs inter se discordes: tū tenuia ac minima: nihilque ad reipublicā pertinētia: haud imperatoria digna maiestate sectantes. Hoc igitur Leo. iiii. Ro. pon. aduertēs: alterū in occidēte Carolū magnū ob egregias virtutes & merita in Ro. pontifices creauit: Imperatē apud Constantinopolim Nicephoro: anno Sal. Dccc. Mansitque is honor in ea familia annis ppe centū. Quos oīs in historia regū Gallorū commemorauimus: vt nō iterū sit necesse repetere. Fuere autē hi: Carolus Magnus: Ludouicus pius: Lotharius: Ludouicus. ii. Carolus Caluus: Ludouicus Balbus: Carolus Crassus: Arnulphus.

ost Arnulphum vero qui vltimus in Caroli prosapia imperauit: orbis Hesperii diuisio facta: Romanis alterū in Italia regem: quē & Imperatōrē appellabāt: Alterū transalpinis creantibus. Hi quae antiquū ius: veteremque imperii gloriam amittere nolēbant: illi quae vexati assiduīs barbarorū bellis: frustra luxuriantes ac inertes principes longinquo auxilio expectarēt. Ea discordia vsque ad Othonem primū durauit. Quod interuallū fuit annorū fere. lv. Quare primū prosequar quos illi habuerūt: Deinde ad Italos reuertā. Igitur Arnulpho Germani Gallicque pariter Ludouicū filium successorē creauerūt. Qui cum Berengario Italiae rege bellū gessit: primo victor: mox renouato praelio ad Veronā victus & captus: ac luminibus priuatus est: cum praefuisset annos. vi. Et postremus in Caroli domo: qui nomen Imperatorū: quā minime a pontifice probatū: tenuisset. Huic Conradus Austriae dux surrogatus: ac post annos. vii. extinctus successorē habuit Henricum Othonis Saxonie ducis filiū annos. xviii. Nunc ad Romanos redeo: qui ex alia parte Berengarium quēdam ducē Foroiuliensem genere Longobardū: longa tamen cōsuetudine Romanū: armis potentē legerūt. Qui vti supra narraui: Ludouicū. iiii. apud Veronam superauit: deinde a Pannoniis in Italiā ruentibus: cum. xv. millibus armatorū ad Foroiulii occurrens superatus: paulo post eos pacatione pecuniae discedere cōpulit. Guidonē ducē Spoletinū genere itē Longobardū regem a parte Italarū cum romanis dissidentū factū: cōmissio praelio interfecit. Berengario postquam regnauit annis. iiii. Berengarius alter successit: tribus deinde post annis a Rodulpho Burgūdo rege pulsus ab Italia: sese ad Pannonios recepit. Rodulphus vero eius loco tris Italiā rexit annos: & ipse ab Vgone duce Arelateni a Romanis in vltionem expulsi Berengarii vocato: eiectus: vltro se ad Francos contulit: apud quos biennio postea regnauit. Vgo igitur rerum potitus: decimo post anno moritur: relicto filio Lothario regni successorē: qui statim sumpto bello aduersus Othonem Henrici filium ad urbem contendentem paulo post biennium decessit: relicta

Manuel.
Ioannes.

Constantinus
M. cccclii.
Thomas pa
leologus Des
potus.

Imperium
translatum

Arnulphus.
Dcccxxxii.

Berengarius. i

Berengarius. ii.
Rodulphus
Burgūdo.
Vgo Arela
tenis.
Lotharius.

Adalinda. Adalinda coniuge. Berengarius postremo tertius / primi ex filia nepos in Italiam adcersus: Lothario mortuo vna cu filio Adalberto: anos. XL. rem Romanam gubernauit. Henricum Bauariae ducem ex Italia pepulit: Adalindam Lotharii quondam uxorem ei resistentem: trans Padum castram custodiam mandauit. Quem tamen nimios affumentem spiritus: quum Romani ferre non possent: Othonem Henrici Saxonis filium Transalpinorum regem Agapito pontifice sollicitate vocant. Qui extemplo cum XL. millibus armatorum mouens: Berengarium cum Adalberto apud Foruuiulii obuiam profectum: ac praelio superatum: regno Italiae deiecit: ei tamen ex liberalitate Gallia Cisalpina trans Padum praeter pauca oppida regenda commissa. Quem rursus minime quiescentem cum abiisset in Germaniam: iterum contra eum reuersus: praelio vtriusque fuscum ac in potestatem receptum: alterum Constantinopolim misit: in Austriam alterum exilio secum duxit. Ioannem pontificem infamem officio deiecit Leone successore: a quo postea diademate cinctus est. Deinde trans Alpes profectus: rebus ibi constitutis: Boleslaum Boemiam regem expugnando: fratris Venceslai / quem ille interemerat / innoxium sanguinem est vltus. Vgonem comitem Parisiensem compescuit. Aduersus Pannonios Italiam vastantes feliciter pugnavit: in quo bello tris regulos captos: Germani eo inuito suspenderunt. Decessit Viennae sepultus in ciuitate Madeburgenfi. Imperauit annis. XXX. Othone. ii. relicto: quem ex Adalinda suscepit: coniuge olim Lotharii regis e Longobardorum regio sanguine: quam carcere liberauerat ac matrimonio sibi iunxerat. Hic viuentem patre apud Basilicam Lateranensem a Ioanne. xiii. diademate cinctus: adolescens adhuc Nicephorum Imp. Constantinopolitanum expulsum restituit: eius sorore Theophania in matrimonium ducta. Aduersus Basilium & Constantinum Imp. qui Calabria in Italia occupauerat: vnde Saracenos eiecerat: sicuti scribit Archiepiscopus Cusentinus: cum classe profectus ac superatus: turpi fuga solus scapham conscendit: & a piratis per ignem captus: in Siciliae ductus est: vbi cognitus a Siculis & redemptus: nihil potius habuit: quam se de Beneuentanis vlcisci: qui eum bello deseruerant. Quare eorum urbem redeundo incendit: reliquias corporis Bartholomei apostoli inde asportatis: & in insula in eius templo Romae collocatis: vbi paulo post morte obiit: quum Imperasset annos. xvii. Sepultus in atrio basilicae Petri in tumulo ex porphyrite lapide: ingredientibus ab leua. Otho. iiii. Secundus filius: post annos duodecim principatus rebus in Germania constitutis: Romam profectus: a Gregorio. v. diadema de more accipit: inde in Apuliam ad. S. Michaelem voti reus iter confecit: vnde reuertens e Beneuento corpus. S. Paulini Romam vexit: ac in eadem Bartholomei basilica locauit. Vbi cooperit Romae turbata omnia: & a Ioanne pseudo pontifice & Crescentio consule Gregorium captum: iuste vlciscendo liberauit: vt in ipso Gregorio commemorauit. Pro quibus meritis pontifex statuit: vt deinceps a Germanis tantum Imperator legeret: Magutino: Treuerensi: & Coloniensi praesulibus: Marchione Brandeburgensi: comite Palatino: & duce Saxoniae: quibus componenda discordiae causa additus Boemiae rex. Hetruriam per Vgonem praefectum Marchionem Brandeburgensem propinquum suum feliciter rexit. Is enim moram Pistorii / partim Florentiae faciebat: variis dedit voluptatibus. verum dum quandoque venaretur: a suis aberrans / in specu nocte solus iacuit: vbi visis quibusdam pterritis: vbi illuxit: afo mutatus Florentiam rediit: ac re praesuli narrata: ab eodem iussus expiationis gratia. vii. capitalium criminum / toride coenobia. S. Benedicti construere. Itaque patrimonio omni in Germania diuendito: rem absoluit. Suntque eiusmodi: Abbatia Florentina nuncupata: cui Segnia / Rencinsum / nonnullaque alia oppida fuere concessa. S. Michaelis in monte imperiali. S. Bartholomei Bonsolatii apud Mucellum. S. Ianuarii Capuloneum in agro Arretino. S. Michaelis apud Verruculam prope Pisam: Congregationis omnia. S. Iustinae: praeterea Septimense prope Florentiam Cisterciensium ordinis factum: cui aliud Cisterciensium. Flo. subiectum. Decessit Pistorii anno. M. i. translatus Florentiam: ac in suo coenobio tumulo nunc decoratus. Mater vero ipsius: Willa apud Septimense iacet: ita appellatum quod se primo loco aedificatum fuerit. Otho autem excessit Romam non sine veneni suspicionem: anno Imperii. xix. relatus loculo in Germaniam. Henricus Bauariae dux primus Germanorum: qui procerum sententiam non ex hereditate patria imperium iniuerit: Rome post annum. xii. a Benedicto. viii. diadema suscepit. Contra Saracenos pugnavit: eosque Capua expulit: ac Pubaganum graecorum ducem qui eis bello fauebat: adeo bello infectatus est: vt eum Troia eiecerit: quam ille in Apulia condiderat: vbi Annibalis castra fuerat. Templum Babergense maius excitauit: cum uxore Sinegunda perpetuo abstinento vixit. Stephanum Pannoniae regem ad suscipiendam Christi fidem per Adalbertum praesulem plane induxit: eiusque sororem locauit. Imperauit annos. viii. Post mortem ambo coniuges sanctae citate prodigiis manifestaue. Conradus natione Sueuus: biennio post Henricum dissidentibus: inter se pceribus legitur imperator: qui quum cooperisset multas in Italia cisalpina ciuitates rebellasse

confestim in Italiam properans Mediolanum obsidet: a direptione tamen temperauit ob Heliae prandi principis potestissimi virtutem & auctoritatem: ac Coloniensis praesulis admonitionem: qui diuum Ambrosium in somnis dicitur vidisse. Inde Romam petens diadematis insignia a loanne. XIX. suscepit. Imperauit Annis. XV. Fuit hoc tempore Gerardus Martyr praesul Canadensis HENRICVS. ii. Conradi supradicti filius de communi procerum sententia lectus est: de cuius generura Vincentius & Martinus scribunt mira nescio quae. Hic ante omnia Odelricum Boemorum regem diuersis in praeliis tandem superatum Tributarium fecit. Petrum Pannoniae regem a suis successore Alboino regno eiectione restituit: Romae cum discordia pontificum Gregorii. Syluestri. Benedicti competisset: vti Clemens. ii. crearetur Praesul tunc Babergensis / author fuit: a quo & diadematis insignie postea suscepit. Moriens Victoris. ii. Pontificis auctoritate Henricum filium Caesarem dixit. Imperauit Annis. XVIII. HENRICVS. iii. superioris filius impietati ac omni sceleri deditus: in super Gregorio. VII. ac eius successoribus magnopere infensus fuit. Quare ab eis & hostis ecclesiae appellatus & sacris interdictione exstitit. Ille autem furibundus cum Clemente pseudo pontifice quem ipse creauerat in Germania: Romam infesto agmine petens: Basilicas Petri & pauli euertit: Gregorium in arce obsedit: aliaque gessit: quae quum in ipsius pontificibus descripsit repetere supersedeo. Agnetem Matrem foeminam longe prudentem: ac eius facta minime probantem: a rerum administratione amouit: ex quo illa relicta oibus Romam secessit: vbi aliquot annis pie castaque viuentem ac sacras basilicas quotidie salutando Anno. V. Gregorii. VII. cum summa laude deceffit. Visum eius adhuc sepulcrum in basilica Petri apud sacellum. S. Petronillae cum elogio vitae. Dum tamen valuit in Italia Gisbertum Parmensem nobilem virum Rectorem constituit. In qua & Gottifredus tunc quoque potentissimus erat. Nam vt altius repetam Beatrix Henrici. II. soror Bonifacio viro Lucensi potenti nupsit: cuius haeres Matildis filia simul cum Gottifredo coniuge Lucam / Parmam / Regium Lepidi / Mantua / & quae nunc vocatur patrimonio possedit. Haec deinde superstes dicitur in quadam historia Actum Estensem matrimonio secundo sibi iunxisse: deinde Gregorio. IX. iubente abdicatum: quod primi viri ignorata intercesserat necessitudo. Caste deinde ac per sancte reliquum tempus exegit: Decessitque Mantuae. MLXXVI. B. Petro patrimonio nunc vocato: simul & Ferraria relicta. Ad Henricum redeo. Expeditionem Hierosolymitanam christianorum principum tunc primum incipientem: impedire conatus est. Cum filio Henrico in discordiam venit: a quo tandem Leodii obsessus: in ea turbatione ex animi angustia moritur Imperii Anno. XLIX. HENRICVS. III. superioris ite filius haud parente melior Romam veniens: cum a Pascale. ii. procul aliquatulum a moenibus subsistere iubere: deinde praesulum ab eo creatorum electio infirmaretur: iureiurando bene pollicetur. Verbum deinde ingressus & ad basilicam Petri gradus humaniter exceptus: dum intro vna pgredditur: Pontificem cum patribus de improviso capit: in montemque So racte pductos usque eo tenuit: donec compulit eos ab se gesta probare: ac diadema augustale vt moris erat tradere. Quae cum ille postea quasi per vim facta in concilio reuocasset: Henrici furorem rursus ad repetendam urbem excitauit: vbi iterum eo absente a Praesule Bracharenfi diademate redimitur. Tertio item in Italiam contra Gelasium. II. traiecit: quem Ostiam: deinde in Apuliam fugientem videns: paulo post in Germaniam abiit: vbi moritur sine liberis Anno imperii. XV. Sepultus in ciuitate Spirensi inter maiores. LOTARIVS Dux Saxoniae imperauit annis. XI. Innocentium. II. pulsum a Petro pseudo pontifice in Galliam iuuu: operam de eo reduciendo iureiurando pollicitus: confestim comparato exercitu praestitit. Cuius officii gratia ab eo solenni cerimonia Romae diademate redimitur. Mox in Germaniam ad tumultus Boemorum sedandos rediit: ac vbi accepit pseudo pontificem iterum tumultuantem: urbem ad eum comprimendum petiit. Simulque Rogerium Apuliam iniuste possidentem Italia expulit. CONRADVS. II. genere Sueuus Bauariae Dux Henrici. III. nepos imperauit annis. XV. Vna cum Ludouico Gallorum ac Ricardo Anglorum regibus / aliisque christianis principibus expeditionem Hierosolymitanam frustra & ipse sumpsit: cum omnes rebus infectis redierint. Moritur ante regem diadematis insignia susciperet. FEDERICVS cognomento Aenobarbus Genere Sueuus in Italiam traiciens Mediolanum: Dertonem: Cremonam: pluraque alia loca quae ab eo desciuissent diruit. Romam ingressus ab Hadriano quarto clausis Vaticanis portis Diademate insignitur. Romanorum impetum eo per vim irruentium euitare non potuit. E quibus plurimi partim caesi partim capti ab eo. Pontificis deinde respectu restituti. Mox reuertens omnia popularatus post aliquot annos iterum Romam contra Alexandrum. iii. contendit: ac in pratis Neronis castrametatus: Vaticanum simul cum Petri Basilica occupauit. Alexander interim Venetias

Henricus. ii. ML. vii.

Henricus. iii. MLxxvi.

Agnes Imperatrix.

Gisbertus. Beatrix. Matildis. Gottifredus.

Henricus. iiii. M. cvii.

Lotarius.

Conradus. ii. M. cxvii. Federicus Aenobarbus. M. cxl.

Hericus. v.
Mclxxx.

Philippus.

Otho. III.

Federic. ii.
Mccxii.

Rainaldus
pfectus.

Jo. Brenn⁹
rex.

P. de vineis

Interregni
Conradus.

Cōradin⁹.

fugit: vbi Venetorū ac Mediolanensiu auxilio captus in pugna Federicus: supplex veniam præteritorum petiit. Inita concordia ad expeditionē Hierosolymitanam profectus: cum aliquot Armeniæ oppida iam cepisset: in amnis transitu merfus perit: Anno imperii. XXXVII. Cuius reliqua gesta in Alexandro pon. percurramus. HENRICVS. V. Federico patri successit. Quo tempore cum clemens. III. non pateretur Sicilię regnum mortuo Guillermo ad Ro. pontificem iure pertinens a Tancredo notho occupari: Herico concesserat: vti Constantiam Rogerii filiam virginem deo dicatam iam grandætuam in matrimoniū: simulq; regnū hæreditatis ac dotis nomine acciperet. Igitur Henricus comparato exercitu breui tempore Tancredum expugnat. Neapolim per vim capit ac diripit: vbi inter alias cædes duas Tancredi filias innupras interfecit. Post hæc Messanæ egrotans moritur imperii Anno. VIII. Federico filio quē ex Cōstantia suscepit: PHILIPPO fratri tutelæ relicto: quem Philippum Germani imperatorem legerunt. Innocenti⁹ autē. III. Othonem Saxonie Ducem ei prulit. Res ad arma deducitur. Otho Ioannis Anglorum alter Philippi Gallorum instructus copiis decernit. Pro Philippo tandē res stetit: qui post Annum nonum q̄ cepisset imperare: a Comite Palatino interficitur. OTHO. III. Saxonie Dux de sententia pcerum Germanorum Philippo surrogatus: ab Innocentio. III. diadema suscepit: pauloq; post q̄ eum comperisset pontifex suas inuadere terras: ac Federicū. II. puerū adhuc regno Siciliæ deturbare: sacris interdicit: imperioq; per sententiā deiicit: Federico successore. tum bello auxiliantibus italis infectatur. Ille superatus e Sicilia in Germaniam reuertit: vbi bellum aduersus Philippum Francorū regē mouens: fugatusq; amissis copiis domum in Saxoniam se recepit: vbi post paulo mortem obiit cum imperasset annos. IIII. FEDERICVM. II. Henrici. V. filium adolecentem Othone deiecto Innocentius. III. apud Aquisgranum iussit diademate redimiri: pauloq; post mortua Constantia matre quæ eum in officio continebat: omnibus viribus Ro. infectatur Pontifices tris: Honorium. III. Gregorium. IX. & Innocentium. IIII. a quibus ex successione & sacris interdictus & imperio deiectus per sententiā fuit. Sicut in eorum attigi commemoratione. Italiam omnem in Guelfos & Gibellinos quæ partes tunc primum in Hetruria per Guelph & Gibel Duces Teutonicos cœpere diuisit: alteros vti pōtificios infectando: alteros vero Gibellinos vti suos tuendo. Pisanis maxime fauit: auxiliog; ad bella contra Genuenses fuit. Cuius & illi iussu Cardinales nonnullos a Gregorio ad Cōcilium lateranēse vocatos mari deuotos: apud Maloram insulam Pisani portus depresserūt. A Florentinis intra moenia non receptus Guelfos tñ expelli obtinuit. In expeditionem & ipse q̄ grauate Hierosolymitanam proficiscens: Rainaldū eius præfectum in Italia reliquit: qui Romani pontificis statum vexaret. Breui post tempore rebus infectis domū reuertit. Parmā præterea multos ānos frustra obsedit: vbi loco Castrorū Victoriam urbē cōdidit: Ortis leporariis / scemini / omniq; luxu inclusis. Etiā nūmos Victorinos percussit. Tandem prælio inde pulsus Panormū se recepit: cū Sicilię regnū occupasset ab Othone quōdam occupatū: vbi morbo correptus opera Manfredi filii dicitur ocyus interiisse. Filiam Ioannis Brenn⁹ regis olim Hierosolymitani duxit vxorē: ex qua perpetuus ei ac posteris hæreditario iure titulus eius regni peruenit. & filiū Conradū suscepit: quem imperii: Manfredū vero ex cōcubina natum Sicilia dimisit hæredes. Henricū ex Constātia Aragonū regis filia iam antea mediantem in patrem insidias captum custodię tradiderat. Imperauit Annos. XXXII. Fuit hoc tpe Petrus de vineis ex vrbe Capua luris peritissimus Federico p̄dicto familiarissim⁹: a quo demū ob coniurationis suspicionem in exilium missus: doloris impatiens: capite parieti sepe illiso expirasse dicitur: cōposito prius de cōsolatione libello. Huius meminit & Dantes Can. XIII. primæ partis Io son colui the tenniambedue lechiaui. POST FEDERICI mortem imperio null⁹: Annos XVIII. legitime sufficitur: dissidentibus inter se Germanorum principum sententiis. Succedēs interea Cōrad⁹ Federici filius populorum & ipse vexator: Neapolim Capuamq; expugnauit ac diripuit: Aquinum incendit. Post annum deniq; a Manfredo veneno porionatus decessit: relicto Cōradino filio: qui post Manfredum interfectum contra Guelfos in Italiam vocatus: ac cum maximo exercitu Romā ingressus: obuium habuit Henricum Regis Castellæ fratrem vrbis Senatorem cum omni nobilitate: exceptus pro dignitate Imperatoria. Paulo post dimisso Romæ Guidone Feretrano ad bellum contra Carolum Siciliæ regem profectus: Clemente quarto Pontifice haud exitum ei felicem vaticinante: apud Beneuentum superatus in Austriam profugit ignotus: vbi demum captus atq; securi percussus est. quod ei diuina factum est vltione. Is enim vxorem formosissimam Comitissæ Casertanæ eius fidissimū Ducis adamarat: qua vti potiretur: virum honoris specie ablegauerat: ille facinore comperto mœstus: ac furibundus

clam ad Carolum venit: sese exercitum illi proditurum pollicetur: qd & fecit. vnde supradicta subsecuta calamitas. RODVLPHVS ex Comitibus Alburgenfibus cuius gen⁹ postremo dicitur Rodulph⁹. lectus Imperator a Germanis in concilio Lugduni a Gregorio. X. celebrato. Cui redeunti sit obuiam in itinere apud Bellouacum Alfonso rex Castellæ: questus se de imperii successiōe posthabitu: tandem ipsius pōtificis oratione delinitus est. Rodolphus vicariū quē in Hetruria misit apud Miniatem oppidum iussit consistere. Hic Pisas rebelles: ac imperatam pecuniam dare recusantes: vi expugnauit: ac diruit ex magna edificiorū parte. Lucenses item ac Florētinos bello vexauit: q̄ in ppetuū sese a seruitute pecunia redemerūt: alteri. XII. alteri vero Florētini. VI. aureorū nummorum milib⁹ numeratis. Quā rem pontifex tunc Honorius. IIII. vt pontificis Ro. finibus vtilem quidem probauit: indignam tamen imperatori existima uit. Imperauit annis. XIX. ATAVLPHVM Assiē Comitē in Germania lectum post annos. VI. q̄ imperare cœpisset: ALBERTVS Rodulphi Cæsaris filius Austriæ Dux in agro Spirensi prælio victū interfecit: quē Bonifacius. VIII. diademate prius saepe negato: non solum redimiuit: sed Philippo Francorum regno per sententiā deiecto succedere iussit. Interficitur tandē a Ioanne fratris filio in Rheni transitu: cum imperasset annos. X. HENRICVS. VI. Lucemburgensis Romæ iussu Clementis pontificis absentis a tribus Cardinalibus Diadema suscepit: vbi omnis Romana nobilitas interfuit præter Vrsinos: qui locis in vrbe munitis armati ppe Hadriani molem sese continebant. At vbi pecunia imperata est: ceteri tumultuantes ad Vrsinos sese recipiunt: arma cōclamant. Auxilio tandē Roberti regis q̄ Ioannem fratrem cum exercitu confestim miserat: res cōposita. Imperator inde trepidus in Hetruriā se contra Florentinos conuertit: ad quos petiturus Italiā antea Legatos præmiserat denuntiatum sese cū magno exercitu venturum in urbem reciperent: Arretinosq; obsidione liberarent: quos minime obrēperantes plurimos dies durissima obsidione pressit. Vbi Dantes poeta cum exulibus inter primos partium Gibellinarum fuit: vocauitq; tūc primum cæcos Florentinos q̄ Imperatori tam stolide ac contumaciter respondissent. Henricus tandem re infecta discedens: apud Boniciū oppidum qd dirutum mœnibus restituerat: hiema uit: agrū continuo. Florentinorum populādo. Miniatenfes deinde magnis adfecit cladibus: inde Pisas. Robertum Siciliæ regem tanq̄ maiestatis reum citatum ad dicendum causam ac minime comparentem: regno per sententiā abrogauit. Postremo profectus est contra Senēses & apud Bonconuentum discedens morbo interiit: manifesto veneno opera Roberti regis dato anno imperii. V. Salutis. MCCCXXIII. Quæ autem Mediolani gesserit in ipsius vrbis descriptione attingimus. Tradunt præterea virū hūc religiosissimum extitisse: totasq; noctes ante Crucifixum quem secum ferebat orare: ac flere: præterea eucharistiam quotidie sumere cōsueuisse. LVDOVICVS cognomine Bauarus q̄ ex Bauariæ Ducibus esset: et Federicus Austriæ Dux per discordiam principum imperatores creati: ambo. VIII. annis inter se armis decreuerūt. Bauarus tandem hoste superato: cum exercitu bis in Italiam traiecit: vir omnino temerarius: imperatorem se ipse Pontificis consensu appellabat. Diadema primo ferreum Mediolani a Guidone Petramala Præsule Arretino: deinde Romæ aurea a Stephano Columna apud Lateranū Clero & populo Romano consentiente de more sumpsit. Quare & a Ioanne primū. XXII. & deinde a Benedicto. XII. & Clemente. VI. Pont. sacris interdictus est: ac locis imperio subiectis vicarii apostolica autoritate ab eis tanq̄ vacante imperio constituti. Ille contra Pontificalibus locis suo nomine principes præfecit. Vt Ioannem Vicū vrbis præfectum Viterbio. Galeoctū Malatestam & fratres Arimino / Pisauo / Fano. Antonium Feretranū Vrbino. Nolfum & Galasū fratres Callio. Alegretum Clauellum Fabriano. Bulgarutium Matelica. Immedutium. S. Seuerino. Gētilē Varaneum Camerino. Pōgonium Cingulo. Nicolai Boscarerum Esio. Guidonem Poletensem Rauenne. Fran. & Sinibaldum Foroliuii Celenæ. Ioan. Manfredum Fauentia. Præter hæc Petrum quendam Corbarium e Reate ordinis minorum q̄ & coniugium deseruerat: summum pontificem declarauit. Imperauit annis. XXXII. Reliqua eius gesta alijs inseruimus historiis. CAROLVS. IIII. Lucemburgensis Ioan. Boemiæ regis filius lectus imperator: vir & literatura & variarum linguarū catalecto egregius: q̄ primum Bauarum bello infectatur ac vicit. Italiā prius petēs sollicitatib⁹ Florētinis ferreum Mediolani de more diadema suscepit. Cūq; Pisas veniret: legationes oīm factionū obuias: præterea Volaterranos. Senenses sese absq; villo scedere dedentes habuit: a Volaterranis etiam hospitio exceptus. Romæ iussu Innocentii. VI. aureo diademate a duob⁹ Cardinalib⁹ hac cōditione redimif: vt q̄ primū discedat. Itaq; reuersus i Germaniā iterū

Ataulph⁹.
Albertus.

Heric⁹. vi.
Mcccxx.

Lu. Bauar⁹
Mcccxxv.
Feder. Au-
striæ Dux.

Carol⁹. iiii.
Mcccxlvi.

cum vxore & filiis Romam ad Urbanum venit. Inde Pisas repetens: pecuniam Florētinis impauit: a quibus Miniateses & a Pisani Lucenses ad eum deficientes accepit: tertioq; mense Italia excedit. Vir oīno ingratus: quicq; nullā acceptorum beneficiorum memoriā tenebat. Res tamen bello adolescens cū patre gessit magnas: quę in historia Boemię cōmemorauit. Pontem Pragę miro sumptu restituit. Scholam quoq; liberalium artium instituit: eamq; urbem Metropolitim cū præfule fecit. Datur ei vitio labem ac nouum introduxisse exemplū imperio Romano: vti filius Venceslaus Cæsar fieret: cum Electoribus egisse. Imperauit annis. XXXII. Cui⁹ item reliqua gesta in rebus Lucēsi apud quos diu cōmorat⁹ est: mentionē psecuti sumus. VENCESLAUS ingenio sordido: patri Carolo oīno ab similibus: captus quōdam a Ioāne Lusatię Duce & Procopio Marchione Morauia: deinde a fratre Sigismundo: e custodia fugit. Tandē ob ignauiam imperio deicitur suffecto Roberto Bauaro Anno Imperii. XXII. Hoc ferme tempore quæ circa Urbanum. VI. Pon. supra præteritū subiiciam. Quum siquidē Cardinales gallici qui Clemētem Pseudopōtificē creauerāt Ananię successorē fecissent: fauēre Ioāna regina Anno. MCCCLXXVIII Britones contra Urbanum & Romanos miserē: qui hostibus ad pontem salarium acie inordinata occurrentes cæsi fuere. Illi molem Hadriani custode tradente ceperunt: Romani turribus ex aduerso constructis acerrime resistere: Urbanus interim qui se trans Tyberim continebat: sexto q̄ venerant mense arcem recepit: ita ab hoste dirutam: vt greges in ea pascerentur: necesse fuerit Bonifacio. IX. deinde successorī quando vrbs aliter teneri non poterat: eam restituere: cōfilio & auxilio Petrucii Sani cuius potentissimi: quem ille postea suspectum securi percussit iussit Britones igitur ad Marinum præliū instaurantes interfecti ad vnū omnes a Romanis fuere. Tantum qui arcibus præerant seq; ac suorum reliquias tutati sunt: præsertim Suriani: qui Martiano demum pontifici deditioem fecere. Interea Carolus (quem alibi dixi) ab Urbano ex Vngaria contra Ioannam excitatum: cum. VIII. mil. equi. in Italiam veniēs Arretium primū cepit: inde in Florentinos mouens: a Io. Haucuto qui tunc Stagie erat arce tur. At Florentini non egss vi ribus cōcurrentes: vexationem a rege. XL. mil. numum redemere: Haucuti absq; stipendio relinquentes: qui Bagnacualum Nicolao Albertoq; Estensibus vendidit: quo facilius illi Fauentia retinere possent: quā tñ paulo post amiserē: Astorgio Manfredi per pditionem adepti. Carolus interim salutato Romę Urbano Ioannā in arcem confugientem obsidet: Neapolimq; deditionibus ciuibus capit. Iacobum Caracciolum Arretium misit. Is orto partium tumultu in arcem se recepit. Carolus eo celeriter adueniens cum Albrico Barbiano & Ferrabac ducibus: eos in officio cōtinuit: direptis Gibellinorum bonis. Ludouicus Andegauensis inter hæc cū. XXX. millib; cōtra ex Gallia per saltum Casinensem & Marfos paulatim proficiscens: anteq; prælio congregetur morbo extinctus est. Ingheranius eius Dux cum. XII. millibus subsecutus Arretium cepit rursusq; & ipse diripuit. Arcem quum iā diebus. XL. oppugnaret: audita Ludouici morte destitit. Hortantibusq; Guelfis qui in arce fuerant obsessi: vrbe Florentinis vedita se domum cū suis recepit. Redeo nūc ad imperatores. ROBERTVS Bauarię Dux vbi primum inuit imperium: in Italiam a Florentinis cōtra Ioannem Galeatium accersitur. Cum quo ad Benacum congregatus: cum toto exercitu fugatur: Tridentumq; inde Venetias venit: vbi magnifice exceptus: enarrata clade accepta: Venetos ad misericordiam mouit: a quibus rogatus remanere omnino negauit: trepidusq; in Germaniam abiit: rem Florētina in magno discrimine relinquendo Imperauit annis. X. SIGISMUNDVS Caroli. III. filius Venceslai frater Augustorum: olim puer a Ludouico Pannoniæ rege filiam Mariam in matrimonium vna cum regno accepit. Boemiã am paterna hæreditate obtinebat. Mox imperator factus præfuit orbi annos. XXVII. æte & post imperium belli fortuna parum feliciter vsus: quē non solum Turcæ: sed Boemi sæpe acie fuderunt. Proceres. XXXII. in Pannonia necari iussit: ob quam rem & ipse postea captus: ac tradit⁹ viduæ: cuius maritum interfecerat: eloquētia & blāda oratione effecit: vti ab ea dimitteret: pauloq; post alia ducta vxore barbara e Comitibus Cilię & Pannonia recuperata: viduę filios memor beneficii puexit. Multa huius aliogn egregia facta. Rē christianorum in tris diuisam pontifices ad vnum in concilio Constantiensi coegit: aditis ea de causa quoquoersus per orbem prouinciis. Prusię regnum quod Polonia rex Theutonicis Sodalib; diuæ virginis/ armis ademerat: restitui iussit. Vitoldum ex Duce Regem Lituanię fecit: cum Venetis grauiā bella gessit: Duce Pippone Florentino: quem postea proditorem sentiens: captum interficere iussit. Venceslaum fratrem q; imperio parum vtilem animaduertens: in vincula captum coniecit. Boemia post multa

Venceslaus
Mccclxxix.

Iaco. Carac
ciolus.

Robertus.

Sigismund⁹
Mccccx.

tos labores potitur. Marchiam Brandenburgensem Federico Burgraphio Nurimbergensi dono dedit. In Italiam demum sedente Eugenio. III. atq; inimico traiecit: obfistentibus etiam per Nicolaum Tollentinatem Florentinis: Arnū fluuium transmisit adiuuante Antonio Pōtadera. Et per agrum Volaterranum iter faciens: sex mensibus Senis substitit: vbi frustra cum Florentinis pace tentata abiit Romā: ibiq; de more accepto diademate: e basilica Petri euestigio in Lateranū contendit Eugenio vsq; ad pontem prosequente. Inde in Germaniam reuertens Mantua: a Ioanne Francisco Gonzaga magno sumptu exceptus: propinquā suam Barbarā Ludouico filio in matrimonio dedit: Marchionēq; primum Maturę creat. Vbi domum puenit nihil potius habuit q̄ Cōcilium Basiliense sollicitare. Moritur inde breui post tempore sine virili prole apud Morauiam relicto Regnorum successore Alberto Austrię Duce Genero suo. Post ei⁹ mortē quasi metu liber Eugenius: Concilium Ferrarię coepit. ALBERTVS Austrię dux regnis Pannonię/Boemięq; succedens: paulo post imperiū & ipse adsecut⁹ biennio tenuit. Boemos rebelles Morauiofq; bello domuit: Polonos vltra regni fines vagātes coercuit. Sinderouia Seruiciā Ciuitatē dū vellet subuenire aduersus turcas prius amissam vidit q̄ ad locum peruenisset. Postremo dū Austriā repetit i itinere apd locū q̄ Villalonga appellatur: Dysenteria morbo decessit: vxore Helisabeta pgnate relicta: q̄ Ladislaum peperit regē. FEDERICVS. III. Austrię dux Alberti propinquus vt inferius in eorū cognatiōe demonstrabim⁹: Anno. XII. q̄ coepit imperare: Salutis vero. MCCCC. LII. VI. Eidus Martii Romæ in basilica Petri vna cū coniuge Leonora Lusitanię regis sorore diadematis insigne a Nicolao. V. Pontifice suscepit. Inde post aliquot dies Neapolim ad salutandū Alfonso eius necessariū profectus: magnificeq; exceptus est: pauloq; post in Germaniam rediturus Roma rursus: inde Ferrariā iter fecit: vbi a Borso Estensi ingenti apparatu etiam except⁹ eū Mutinē Ducē primū creauit. In itinere quoq; apud Ciuitatem nouam Austrię oppidū obsessus ab Australibus: Ladislaum puerū regem quem in tutela apud se retinebat ac Romā secū duxerat: reddere coactus est. Concilium Basiliense hortante Aenea Syluio qui postea Pius pontifex tunc eius epistolarum Magister erat: sollicitante per oratores Eugenio: author fuit extinguē di. Iterum Salutis anno. MCCCCXLIX. Romā voti reus: humili veste / comitatuq; venit. Ingressus est urbem prima noctis vigilia natalem dominicū præcedētis: obuiam procedentibus patribus/collegiisq; omnib; vna cum populo Romano. Aderam & ego in ordine meo: funeralibus notem vincentibus. Ad tribunalq; vsq; Petri basilicę deduct⁹: Paulum Pontificem sedentem atq; expectātem supplex consalutauit: propeq; iussus adsedit. Inde vespere de more celebratis vna palatium ascenderunt. Discedentem pontifex luculentā grauiq; auro veste postea donauit: vir alioquin otio natus magisq; bello aut imperio ruendo. Annis. XLIX. quibus imperauit: literis dignum gessit præterea nihil. Decessit anno. MCCCCXCII. HVIVS temporibus sub Pio. II. ortus Romæ tumultus iuuenum seditiosorum & oboratorum: authore Tiburtio: qui absente pontifice Pantheon occupauere: rapinasq; & cades iamiam populo intentantes: adcersiro statim Pio captos omnes & in capitolio ad. XXV. numero suspensos vidimus. Eadem fere tempestate extitit Franciscus Sclauius homo Roman⁹ e gente Folca sane nobili presbyter: magna vir abstinentiæ sanctitatisq; fama. ad eum adorandum frequens populus: in quo & ego puer cum Lucia matre fueram: properauit. Fuerat ex eadem familia sub Eugenio. III. Angeloctus Cardinalis. S. Marci vir admodum facetus ne dicam insanus: vt quidam eum taxant. Is olim Florentiæ quum eius aduecti vini ex more portorium exigeretur: reiectis precib; cados omnis intra portam per humum effundi iussit: vti hoc pacto compos esset. Quum eius familia ducendū dominū gratia (sicuti mos est) ad pulsati tintinabuli signum non conueniret: ad horam postea mensē vulpina cauda ne sentirentur: ara percute mādabat: pauciq; admodum forte præsentis tantum discumbant. Mille ipsius huiuscemodi memorantur. Interfectus tandem ab eius cubiculario vehementer irato: qui calceos petens calcibus ab eo petitus fuerat: stultus qui rem dissimulare cupiens: subito primus clamare coepit rem atrocem: dominum interfectum: venite. re facile cognita comprehensus membrisque omnibus discerptus. Deinceps ad MAXIMIANVM ex ordine instituto. Hic rex Romanorum patre viuentē factus Anno. MCCCCLXXVIII. magnis copiis Burgū diā ingressus: Mariā Caroli ducis iā defuncti filiam & heredē in matrimonium vna cū regno accepit: dein picipatū adept⁹ extincto sine heredē Matthia rege Pannoniā quā suo iure sibi veditabat cū exercitu inuadit: Ac primū Albaregali per vim recepta paulo post inde ab hostibus repulsus

Ant. Pōtadera.

Marchio
Maturę creatur.
Albertus.

Federi. III.
Mccccxl.

Maximian⁹
Mccccxii.

sele domū in Germaniā recepit: vbi suos deinde aduersos habuit: Eluetios primū: cū quibus bella gessit: postea Rauricos qui nūc Basilienses sunt: Imperii iugū oīno excusserunt: quos secuti populi vicini multum ei de antiqua nominis maiestate ademerunt. Diadema de more maiorum nec recepit: nec apostolorum basilicas aut pontificem salutatū venit: tantum Mediolanū vsq; ad certitus a Ludouico duce Pisanos tuente cōtra Florentinos profectus Liburnū eorū oppidū frustra dies aliquot oppugnauit. Ex cōiugio supradicto Philippū Archiducē genuit: q; regi regno: q; simul Hispaniē gener est nuper adscitus. Filiam Margaritam Carolo, VIII. Gallorū regi olim pactam: deinde abdicatam: nuper Philiberto Sabaudia duci locauit. Galeacii vicecomitis ducis filiam extincta prima cōiuge duxit. Vir alioquin bonitate: modestiaq; præditus: pacis magis q; belli studiosus: venationi deditus. Animi bonis adiectas retinet corporis dotes: ore pbe: decoris mēbris: ad spectuq; toto venerabilis. De ipsius vero genealogia quæ plurimis ignorat: pauca subiciam ex Cōmentariis Marthæi de origine primorū Austria ducū: Othonis Phirsingensis: Iordanis Onaburgi de irruptione Gothica in urbem: Hermāni de Sulgon in Chronographia: & Henrici Constantiensis. Apparet enim Maximianum Romanos habuisse progenitores olim Perleones Comites Mōris Auentini: cuius familiæ nōnullæ sunt Romæ reliquæ: prope Sabellorū cōdes quæ prius Perleonū fuere: quibus cognomen dedit Petrus Leonis filius: Stephani nepos: Maximī pronepos: quorum memoria sepulcri pro foribus templi. S. Alexii adhuc cernitur. Is Anno. M. CLXX. magna in vrbe potentia auctoritateq; sub Pascale. ii. fuerat. Cuius duo nepotes per seditionem ex vrbe profugi ad alpes venerunt: vbi circa Lucernę lacum prædia ac terras mercari sūt Castrū: in eo loco Auenburgum deinde excitarunt quasi Auentini oppidum: licet nōnulli Alburgum dicant q; lingua Germanica Alec accipitrem significet: q; olim ab eis dimissus cum præda capta in eo monte constitit: vbi ex auspicio ipsi postea oppidum condidit. Alter ex his p̄sul Argentinensis fuit. Ex altero qui nobilem in ea regione duxit vxorē natus est Albertus: q; Albertum & Rodulphum imperatorem primum ex Comitibus Alburgenū genuit. Hic igitur Rodulphus augusta fratris potētia domum primus auxit Anno. MCCLXXXII. auitaq; ditioni Austriam: Stiriam: Carinthiam: portum Naonis ac Marchiam adiecit: antiq; Austria ducib; suam prosapiam inseruit: cuius ordo sic est. Rodulphus siquidem prædictus Albertum item imperatorem genuit: qui a Ioanne Rodulphi fratris filio interfectus fuit. Is plures suscepit. Federicum qui imperator electus cum Ludouico Bauaro bello inferior certauit. præterea Othonem: Rodulphum: & Albertum Austria ducem patrem Leopoldi: Austria itē ducis: Federici: & Alberti qui Albertus ex Alberto filio Albertum habuit nepotem: imperatorem simul & Pannoniæ regē patrem Ladislai in adolescentia defuncti. Leopoldus autem Herneftum genuit patrem Federici tertii: auumq; Maximiani. NAM primos Austria ducēs iam inde a quodam Aimone reperit primo christiano ac martyre: post quem Austriæ ducatus in Marchionatum cōuersus vsq; ad S. Leopoldum durauit. Huic pater Leopoldus fuit: cuius vxori Hērici. II. Imperatoris filia: frater vim intulerat. At Leopoldus fratri eidem suo rationem reddiderat. Hac deinde vidua in peregrinatione sepulcri Alexii imperatoris infidiis periit. Ex hac natus. S. Leopoldus sub Innocentio II. pon. Duo Cœnobīa maxima de nouo excitauit: tertium restituit. Sub Innocentio. VIII. nostra ætate in Catalogum relatus est. Ex filia Henrici. V. Imp. XVIII. liberos suscepit: quorum primus Henricus Austriam rursus in Ducatus pristinum nomen restituit. Alter Leopoldus Dux Bavarie fuit. Post hos tempore procedente hæreditas ad Federicum. II. peruenit: qui cōtra Pānomos in bello cadens sine liberis occubuit. Cui Rodulphus Alburgensis Imperator p̄dicus ordie quo supra narraui succedens: rem simul cum genere per manus vsq; Maximiano transmisit.

FINIS ANTHROPOLOGIAE.

Philippus Archidux rex Hispania.

Perleones comites.

Comites Alburgeni.

S. Leopoldus.

AD IULIUM. II. EPISCOPVM. VRBIS ROMAE SANCTIS. R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM. LIB. XXIII.

ERTIVS HIC MIHI SCRIBIT VR OPERIS TOMVS OB res varias Philologia: vnde Acteus Actei Capitonis libertus qui similia conscripsit cognomen inuenit: quem postea Tyrotullius: Plinius: Macrobius: Capella: Boetius latinorumq; alii sunt imitati: ex græcis vero Atheneus Pausanias Aelianus. Sic enim Papa beatissime nos ad rerum diuinarum cognitionem summique opificis amorem peruenturo existimamus: si humilia prius atq; humana didicerimus. Sempiterna quoque virtus eius & diuinitas ex eorum scientia quæ conspiciuntur facile deprenditur. Enimvero clausi tenebris & carcere cæco statim lucem arduam nisi per interualla paulatimq; contueri non valemus: neque vnquam illud: ensque p̄fectum nisi ex pluribus facile cognoscere: ad quod adsequendum & diligentia & tempore & natura bona est opus. Pars namque hominum studio: pars ludio (vt ait Plato) sunt geniti: atque hi quidem libidinum se rui: spongi Penelopes: fruges cōsumere nati: Illi vero se cuidam ac sempiterno bono genitos existimantes nihil nisi quod sit cū virtute ac laude cōiunctum excogitant: nullam per labores occasionem ad propositam nobis ac æternam gloriam cōsequendam amittendo. Sunt itē horū extimi mediū tenentes iter: ambitionis & auaritiæ mæcipia quæ se honestius tuentur quam primi: eo tamen miserescentes magna diu cōtendunt molestia: quæ maiore sint breuiter amissuri: ac longe maxima apud inferos postremo luituri.

De animalibus: ac primum de partibus eorum.

Vm Aristoteles in Physicis finem quædam in cunctis rebus naturam prospicere dicat in libris de partibus animalium: primum eos confutat: qui cum temere omnia fieri adfirmauerint: necessitatem quædam rerum introducere plane videbantur: quæ profecto minime negat. Sed hypotheticam non autem absolutam ponit: quemadmodum & in artibus animaduerti licet: primum domum arcædæ pluuiarum caterorumque vsu gratia ædificata: lapides & alia fuisse necesse comparari. Sic & in natura homini semel constituto membra diuersis officiis obeundis necessaria fuerunt: vt pedes ad ambulandum: os ad loquendum: dentes ad mandendum: ipsum denique totum corpus ob animam factum. Quamobrem duas præcipue causas in animalibus admonet considerandas: materiam videlicet & finem. Materiam in Homœomera & Anomœomera deducit: quæ Gaza partes similes & dissimiles conuertit. Nonnullis Homogenea & Heterogenea dicuntur: quæ mox inferius declarabuntur. Finem vero eundem & cuius gratia & formam appellat: cum in natura & finis: & forma idem fere putetur. Vt Anima cuius gratia & corporis forma sit: corpus vero ipsum alicuius gratia. Ita sit vt omnis substantia siue organum omne alicuius gratia dicatur: finis autem eius quæ obrem sit constitutum: cuius gratia appelletur. Homo igitur cum ex utroque constet de Anima in Isagogis ad Aristotelis opera dicam. Nunc de corpore. Triplicem itaque ponit animalium compositionem. Primam ex Elementis seu potius virtutibus elementorum: calido frigido/humido/sicco: & his quæ hæc sequuntur adfectionibus: leuitate grauitate duritie molitie densitate raritate. Secundam ex Homœomeris quæ ad Sensus. Tertiam ex Anomœomeris quæ ad organa pertinere dicit. De prima in tractatu de Generatione & Corruptione satis disseruit. Homœomera item ex ipsis elementis: Anomœomera ex Homœomeris constare. Rursus Homœomerorum partes alie molles & humidae: vt sanguis sanies a deps seuum medulla genitalura lac. Alie vero solide & duræ: vt os: spina: neruus & quæ his proportionem respondent: Cum non omnia animalia sanguinem videlicet aut carnem: sed pro his aliam quandam materiam aut humorem retineant. Ex his igitur sensus constat: quæ idcirco Homœomera dicuntur quæ diuisa partibus inter se similibus continentur: vt Caro diuisa caro est: neruus item neruus. non item Anomœomera. quæ ad organicas pertinere diximus partes quæque diuisa sibi similes non sunt. Vt pes manus lacertus caput pectus & reliqua. Nam pes diuisus non amplius pes est. Lacertus non amplius lacertus. Quæ quidem organa ex Homœomeris continentur: videlicet manus ex carne venis ossibus.

Homœomera.

Triplex anima
lii compositio.
Ex elementis.
Ex Homœomeris.
Ex anomœomeris.

Sanguis.

Gitur ab Homœomeris incipiendū: quorū potissimū sanguis vltimū corporis nutrimentū. In venis hic cōsistit: & venæ oēs a corde. Sanguis ergo est a corde oīs. Aliis itē ali⁹ & aliter. Quib⁹ crassior & calidior aīosiora: qb⁹ frigidior & tenuior īgeniosiora. Quibus tenuis simul & calid⁹ ingenio & audacia sunt prædita: qb⁹ pauc⁹ vita tenuis & breuis. Viris calidior q̄ fœminis: purior dextror sum q̄ sinistror sum. Quapropter sanguinis missione potius sinistror sum fuit. Ipse præterea natura calidus existimat subiecto non itē q̄ aquosus fit. Sicuti &

Quō alter altero calidus.

ignis: qui licet natura calidus carbo tamen extinctus eius subiectum frigidus apparet. Quapropter alterū altero calidius multifariā dicit: Energia: potestate: per se: ex accidente. Ignis p se calidus: aqua ex accidente: hæc tamen ad calfaciendū ille ad cōburēdū calidū. Et oleū frigidū aqua calefacta calid⁹ fit potestate q̄ pl⁹ fit calor aprū recipere tū etiā diut⁹ retinere. Totidē modis & humidū dicit & siccū. Gelu ei oēm q̄ humorē cōcretū siccū dicit⁹ energia & ex accidente: cū ptate & p se humidū fit. Terra vero mixta cū humore apparet qdē energia & ex accidente humida: potestate vero & p se sicca. Hæc nō ab re fuerit ex Aristotele cognouisse: nūc ad sanguinem redeo q̄ etiā fibris id est venulis q̄busdā circūfundit: nō tñ oīs sed q̄ crassior sine his nō coit. Paul⁹ Aegineta ait Suillū sanguinē minusq̄ cæteris calidū: humanū vero cūctis tēperatiorem. Turturis aut colūbæ mederi suffusū ophthalmiæ. Noctue ex vino vel aqua epotū: dysnoie. Capræ ob multā siccitatē ex melle sumptū hydropicis & calculo. Agnorū epilepticis. Hædorū ex aceto sūptū reiciētib⁹ sanguinē. Vrsorū & taurorū ac agrestiu caprarū abscessus maturare. Crocodyli terrestris ad aciē oculorū facere. Vesptiliōis frictū: virginū mamillas cōprimere pilosq̄ penit⁹ extirpare. Deniq̄ antidotū ex anatis & āleris ac hædi sanguie cōtra oīa venena recte dari. Sanies ps est diluta & aquosa sāguinis nōdū cōcocti siue corrupti. Adeps & seuū sāguis cōcoct⁹. Adeps se āp græce dicit. Suillus añ oīs humid⁹ pximusq̄ oleo: q̄ propter morsus hebetat. Caprin⁹ oīm siccissimus: ideoq̄ celeriter coit ac moribus pdest. Anserin⁹ calidior ac tenuatū ptū est. Horum media tenet gallinaciorū adeps. Leonū vero calidissim⁹ tenuissimusq̄ vim habet diaphoreticā. Agnorū alopecias sanat: Vulpiū aurū dolorē: Testudinū serpitiōes. In oīm autē gñe marib⁹ calidior q̄ fœminis ac nō castratis q̄ castratis: iunioribusq̄ q̄ seniorib⁹: p̄terea vet⁹ q̄ recēs. Ex Paulo. Seuū habēt Cornigera nō vtriq̄ dentata. Carētia vero cornib⁹ & vtriq̄ dētata p seuo Adipē habēt: q̄ nō cogit nec siccitate fragit q̄ ei⁹ natura min⁹ terrea. Hæc si mediocria sint animal cōmēdāt: si nimia interimūt. Ex quo obesa sterilia sunt: q̄ in adipē aut seuū vis genitura ac sāguinis absumit. Medulla natura qdā cōcocti sāguinis: qd̄ patet ī nup natis: cū sanguinea adhuc & ipsa cernat in ossib⁹ q̄ ī aīalib⁹ seuū habētibus seuosa quodāmō est & adipi similis. Hec calida existimat & ī ossib⁹ habitat tū etiā ī dorsi spina q̄ ad cerebrū ptinet. Omētū ē mēbrana aut seuosa aut adiposa: orit̄ in medio ventre ex superiore parte seu ac strictū ex superiore molli⁹. Lactes mēbrana & ipsa ptendēs ad venā vsq̄ maiorē & Ahortā plenā venarū multarū. Spartianus & murena rū dixit. Abdomē secūdum Celsum in hoīe ab alis & pube sursumuersus ad p̄cordia ptinet. Nerui sunt ossiū vincula scdm Hippocratē p quos maxime īcuruāt pducūt cōtrahūturq̄ membra. Hinc puerbiū vt neruū p robore in rebus vsurpemus. Et neruū rerū gerēdarū pecuniā esse Demosthenes dixit. Arteriæ sūt viæ spūs siue venę sanguinis. Membranę tenues pellicule qb⁹ viscera singula & tenues corporis ptes circūdātur: que ruptę nō coeūt: græci ὑμέμεσ appellāt. Cartilagine ex neruis & membranis componūt. græci χόνδρον vocāt. Venas autē Corporis crassiores ad hūc modū Hippocrates describit. Quatuor dicit esse paria. Primum ab occipitio ortum tēdit p ceruicē summā penetrās latera spinæ ad clunes & crura. Deīde p tibias & malleolos exteriores ad pedes. Quāobrē ī dolorib⁹ dorsi & coxarū de poplitib⁹ malleisve exteris sanguis mitti solit⁹ est. Secūdū Venarū par de capite circū aures p ceruicē Iugulariæ dicit̄ sunt: int⁹ p spinā & lumbos ad testes & femora p̄fert: atq̄ p poplites & tibias p̄pter interiores malleolos ad pedes. Quapropter ī doloribus lumborū & etiā testiu sanguis de poplitib⁹ & malleolis mittitur interiorib⁹. Tertiu par venarū a tēporib⁹ per ceruicē sub scapulis porrigit̄ ad pulmones: & altera de parte dextra ī sinistrā p̄gens māmā subit: mox iecur petit & renes: vtraq̄ postremo ad podicē definit. Quartū par ortū a sincipite de sede oculorū p ceruices ad humerorū clauiculas deuenit: vñ per lacertos ad agilem mox per cubitos ad volā & digitos. At int⁹ penetrans ad alas ppaginē mittit q̄ sūmas costas p̄treat dū altera ad lienē altera ad iecur puenit. Deīn vtraq̄ emīnēs p vētrē ad genitale definit. Ita venæ crassiores habent. Procedūt quoq̄ a vētriculo p corpus aliā p̄mitā & variæ venulę ramulorū modo p quas alimentū corpori transmittit. Qd̄ a crassis venis & interioribus & extimis ferunt vētriculo: & reliquo corpori: sibiq̄ inuicē subministrāt: internæ scilicet ex ternis: & externe internis. Hæc Hippocrates. Caput.

Sanies. Adeps. Seuum. Medulla.

Omentum

Abdomen. Nerui.

Arteriæ. Membranę. Cartilagine. Venæ.

Narratis his ex quibus membra cōstant: nūc membra ip̄a attingēda ex Diocle Carystio medico: qd̄ regē Antigonū scripsit: ac totū corpus in quatuor partes diduxit: caput: thorax: ventre: vesicā. In his quoq̄ & morbos & vitia que lingua lis accidūt describere historico more conabor. Igitur caput in primis secundum Pollucis descriptionem: cutis tenuis ac pertusa circūdat: vñ quasi per poros germen prodit capillorum veluti plantæ. Cōponit̄ ραφῆσ vocāt mō serarū inuicem complexarū: oīm tñ cōfessione pauciores mulieri q̄ viro. Herodotus scribit q̄ ī ea cæde q̄ apud Plateas facta est iter cadauera Persarū inuētū est caput nullā hñs scissurā Idē solere accidere cōfirmat Arat⁹ ī medicina his versibus. Ἄν γάρ ποτ' ὄπαπα κέρματα ποδῶν μὲρ ἄντωσ μεωατῆνο κοριφῆσ μόνη συνρέευμα γράμμη ποδῶν Δ' ἔρραφῆσ κεφαλῶν παγερ ἀμ θρωποισι. Vocatur autē os totū caluaria seu calua græce κραρίον: apud Lycophronē Conchos. Apd Aristophanē Scaphiū. Cuius summitas vertex dicit̄: apud illos Coryphe: & Meleocranion in mensuris orphicis noīat. Pars anterior supra frontē Synciput: illi βρέγμα: iuxta vero frōs: ab laterib⁹ tpa. Occiput pars posterior: illi ἱπιον: qm̄ ex ip̄o ἱπεσ. īnerui capitis principales p̄deūt. Postremo capillorū ordo tāq̄ cut̄ operimētū. In capite potissimū cerebrū circūdat mēbranis duab⁹: Interiorē q̄ latior ē: & exteriorē q̄ angustior: vocant̄q̄ llamides: q̄ circa medullā εἰλοῦνται. īfigunt. Sub basim vero parecephalis medulla pxima cerebro colore flaua. Hæc Pollux. Hippocrates vero sic ait. Cerebrū hoī duplex sicuti & ceteris aīalib⁹: mediū diuidit mēbrana tenuis. Quare nō semp eo dē mō caput dolet: sed qnq̄ pars qnq̄ totū. Et venę ī ip̄m tendūt ex oī corpe multę & tenues: duę vero crassę: altera ab hepate: altera a splene p̄cedēs. Aristo. ait cerebrū frigidissimū: qd̄ ideo cordi opponit̄ calidissimo: vt alterū ab altero tēperet. Ip̄m oīno ex oīb⁹ exangue cōmunitatē cū terra & aqua retinet. Indicio ē q̄ coctū durefcit atq̄ siccessit: vt humore exacto a calore terrena portio relinquit̄. Hoī p̄ ceteris aīalib⁹ p̄portioē copiosum & mari plusq̄ fœminę. Hinc sōnia puenire palā est: situs ei⁹ ī prima capitis parte. In hoc collocati sensus. Galen⁹ vero sic. Cerebri calidi signa caluities: pili celeres: vigilę plurimę. At frigidi & humidi signa cōtraria. Sōn⁹ alt⁹: Sēsus obtusi: plurima excreatio ex ore narib⁹ aurib⁹: & toto corpe frigus īsensū. Frigidi vero & sicci p̄opt̄ ē sensus a puer: cito tñ definit ac senescit. De capite idē author. puū caput haud bōi cerebri signū. Magnū vero nō semp bonū. tñ ex īdiciis si corpi reliquo rñdeat: si neruosū & vegetū: si acutos hēt oculos ac p̄opte cōtuetes. Cōtraria his ībecillū significāt. Aristo. vero ī p̄ble. cōtra sentire videt̄. Dicit ei hoīes p̄portioē corpis minore eē capite q̄ cetera aīalia. Et iter eos illū q̄ minori ē prudētiore eē: caput acutū: more pyramidis: robur oñdit. Ad ei⁹ morbos nūc veniā. Celsus ait: ī capite nascit̄ flux⁹ capilli vel p̄prio morbo vñ ex altero. Porrigo vbi iter pilos qdā q̄ si squamulę furgūt: qnq̄ exulcerato loco: qnq̄ sine robore: terro odor. que morbū qdā vocari dicit̄ grę. λεπίδες. Ali⁹ morb⁹ qa grę. itē dī Sycofis σύκωσις: affici sicuti dicit̄ qn̄ caro excrefcit. ἄχορες Achores vlcera foetida. Area vbi mortua sūma pellicula pili primū extenuant: deīn decidūt: cutē dēfā & p̄guē ac glabrā facit. Alopecia vero sub qualibet figura dilatat. Ophis a serpētis sicuti dicit̄, incipit ab occipitio: duū digitorū latitudinē nō excedit. Ad aures duob⁹ capitib⁹ serpit: & ad frōtē. Illud vitiiū ī oī etate: hoc ī fanti b⁹: illud nūq̄ sine curatiōe: hoc p̄p̄e finit. Galen⁹ ait ī capite Phthiriasis vel et ī toto corpe ex vehemēti hūiditate generat̄ ī pfunda cute nō sūma: vbi & Pityriasis. Medē huic vngueta desiccātia & Laurinū: vinū quoq̄ crassū: & bibere liberi⁹ q̄ edere. Idē capitis dolorē ex variis ponit̄ causis ex humorū itēperātia: vñ aggestiōe: p quā iter dū meatuū via iter cludat: aut ob debilitatē si ī qdā ei⁹ pte spūs īflatio fiat. Vehemētissim⁹ fit ex caliditate: mediocris ex siccitate: nullus ex hūore. Dolor igit̄ cū grauedine aggestione significat. Cū morfu vaporū aut humorū acuitatē. Cū pulsu tumore: sine pulsu & grauedine īflationē spirit⁹. Dolor summa cute adfectā summā membranā ostendit: pfund⁹ interiorē mēbranā: quib⁹ ītra caluā dolor est his ad radices oculorū morb⁹: p̄pterea q̄ tunicę oculorū ex cerebri mēbranis ītitiū hñt. Est & dolor ī ueterat⁹ vix debil⁹ q̄ cephalæ vocat̄ cū luce motuq̄ oī offēdit. Est & que hemicranē appellāt ī medio capite: statis qdē t̄pib⁹ ex humoris vñ vaporū frigidi aut calidi ī fluxu pueniēs. Quidā vero sūma caluaria nōnulli circa tpa dolēt quos oīs iubet Galen⁹ sanguie p venas misso leuari hūorib⁹. Syriasis morb⁹ puerorū: ī inflammationē circa cerebrū: vnde sequitur syncipitis & oculorū incuruitas cū pallore & siccitate corporis. Celsus item multa & varia tubercula ī capite nasci dicit: Melecrides Atheromata Steatomata. Prima Mellis scdā mellis: tertia adipi similia: vt ex etymo græco apparet. Actius quoq̄ lib. III. Quēadmodū qdā

Diocles medicus.

Caluaria. Craniū. Conchos. Scaphium. Vertex. Occiput. Cerebrum. llamides. Parecephalis. Hippocrates. Aristo. Galenus.

Signa capitis varia.

De morbis capitis.

Fluxus capilli. Porrigo. Sycofis. Achores. Area. Alopecia. Ophis. Phthiriasis. Dolor capitis. Cephalæ. Hemicra. Syriasis. Melecrides. Atheromata. Steatomata.

Phalacris. Mochtheria. Halopecia. Ophiasis. Tuffis. Grauedo. Pituita. Catarrus. Distillatio. nes. Coriza.

plata: paruo: qdā vero nimio humore sicant. Sic Crinibus humoris poenuria Phalacris cōtingit abundantia vero Mochtheria Halopecia & ophiasis: nulla alia inter se differentia nisi q̄ hac serpeni illa vulpi sit ppior specie coloris. Ex colore igit̄ morbi iudicāda humoris qualitas ḡ placitūq̄ pituita aut atra bilis est: quapropter pri⁹ hac purgāda. Deinde loci cura adhibēda. Sūt illi quoq̄ capitis morbi: tuffis: grauedo: pituita: Catarr⁹ distillatiōes oēs ex hūore nimio. Pituita siue grauedo p̄nares humor gr̄ce Coriza. Catarrus per fauces quando lesē sunt asperitate arteriarū. Ex humore cōgesto Tuffis puenit gr̄ce βράχχος. Morbus quidem arteriarū est: nec solū e capite sed quādoq̄ ex vehemēti conatu vocis: qñq̄ aut̄ ex aere frigidō: interdū & ex calore febris. Inueterata difficile tollit̄. In qua iubet Alexander educationē fieri calculorū. Paulus Aegineta in missione sanguinis illos deduci se dicit̄ vidisse. Distillat̄ em̄ humor ex capite: interdū in nares qd̄ leue est: interdū in fauces qd̄ peius: interdū etiā i pulmonē qd̄ pessimū: vt ait Celsus. Capitis dolori Diocles originis simul & hyssopi decocti gargarizatione iubet occurrī: qd̄ si fiat singulis mētib⁹ & caput & pes sanū seruabit̄: succus etiā caulii & hederæ naribus: tēporibusq̄ illit̄ p̄derit. Galenus si ex frigida causa calidorū fomētis: tū laurino ceterisq̄ oleis calidis oblini p̄cipit. Si aut̄ ex calida causa quæ est oīm potentissima frigidis curandū. Erasistratus si calido capiti sit in sole ambulandū: monet spongiam latam aqua humentem supra verticē poni. Plinius ambulationem capitis doloris sicut & Phthisi nauigationem: stomacho vectionē maxime prodesse ait.

Oculi.

Oculi.

Equant̄ oculi: in quibus pulcherrimū naturę opus licet aspicerē. Alcyon⁹ Crotoniata Physicus q̄ prius executionē aggredi ausus est: & Callisthenes Aristotelis auditor ac Herophilus: postremo Aetius q̄ ante se medicorū dicta cōiunxit multa & varia i hoc genere in lucē ptulere. Duas esse angustas semitas quæ uia Cerebri sede in qua est sita potestas aīæ ad oculorū vtranq̄ cauernā tanq̄ ex vno principio diuersis flexibus deriuat̄. Idq̄ ex eo intelligi q̄ alter sine altero moueri nequeat. Oculi vero cōtinentiā: quatuor tunicis disparili soliditate

Palpebræ. Genæ. Anguli. Conchum. Iris. MORBI oculorum. Sclerophthalmia. Xerophthalmia. Hyposphalmia. Hyposphalmismus. Trichiasis. Gramiæ. Chemosis. Pterygium. Anthero. Melliceri. Steatoma. Trachoma. Crethe. Chalazia. Sycolis. Lago. phthalmia. Ectropia. Synchrony. Lithiasis. Ptilosis.

tribus quoq̄ humoribus: postremo palpebris munitā notauerunt. Primo tunica reticulata appellata ex neruo visuuo ducta. Alia q̄ vna dicit̄ acini similitudine tenui mēbrana i medio pupillę. Tertia post has cornea noīata crassiore mēbrana. Quarta q̄ oēs tegit̄ alba est ex osse capitis qd̄ vocat̄ pericranion ducta. Humore primū & internū dicit̄ q̄ & similitudie & materia vitro cōstato sit similis: tunica circūdatū reticulata. Alterū post hūc Crystallinū ob claritatem q̄ pupillę p̄tendit̄. Tertiuū ouatū q̄ oui albugini cōparet̄ extra apparens. Igitur ex omnib⁹ his crystallinus tantū lucē p̄bet. Reliqui duo humores ad illū tuendū positi sunt. Palpebras aut̄ vt alterū extra munimētū cōtra noxia natura cōstituit. hæ scissæ non coeunt. Inferiores appellantur genę. Anguli quoq̄: alter ex pte nasi maior: alter minor appellat̄. hos gr̄ci κέρθον vocant. Oculi caui κόρυμ appellat̄. Iris circa pupillā. Aristoteles i li. de aīali. ait oculos nigros ex ingēti humiditate puenire: Copia ei humidū nigrū facere: nec tñ lōge adspicere: sicut i mari apparet glaucū ipsi⁹ visibile. Minime vero pfundū terminatū nigrū & ceruleū appet. Min⁹ aut̄ aqueū. MORBOS eorū pene innumerabiles ex Aetii Oribasii Pauli Celsi cōmētariis breuiter adnotaui. Ophthalmia Sclerophthalmia qñ p̄duritie palpebræ vix e sōno apiunt̄: sordelq̄ i angulis subicē remanēt: oculiq̄ p̄pterea subrubi. Xerophthalmia prurit⁹ oculorū sine reumate a siccitate dicta. Hyposphalmia ruptio venę ex ictu & plaga plerūq̄ pcedēs ἀπό τοῦ σφάττειν. Hyposphalmism⁹ cū Reuma multū & calidū p̄ oculos fert̄ ac p̄pterea vult⁹ ruber apparet. Trichiasis eruptio pilorū p̄ter naturā in ordie palpebrę ex reumate pcedēs. Gramiæ oculorū Pli. appellat̄: q̄s Noni⁹ pituitā oculorū dicit̄ eē: vñ gramiosū oculi. Chemosis χημωσις: Qñ ex tumore vehemēti vtręq̄ palpebrę cōuertit̄: vt vix liceat cōuenire: & albū supra nigrū attollit̄ ac rubescit̄: vñ huic missio sāguis. Pterygiū mēbranula neruosa oriēs subāguilo: q̄ ita auget̄: vt qñq̄ pupillā opiat̄: si magna & iueterata sit chirurgica eger manu: si mediocrit̄ Collyriis. Palpebræ vitia q̄ extra apparēt: Antheromata Mellicerides Steatomata q̄ eēt̄ iter capit̄ vitia dicta sūt. Intra vero palpebras trachoma aspitas palpebræ. Crethe κρήνη Tuberculū qd̄ nascit̄ i palpebra sup̄ pilorū loco ordie similitudie: vñ nomē sup̄sit: vulgoq̄ hordeolū appellat̄. Chalaziū siue Chalazia morbi crethę nō absimil̄ qñ tuberculū albū grādinis mō: vñ nomē trahit̄: immāscit̄. Sycolis σύκωσις palpebræ extēsiō rigida. Lagophthalmia qñ cōtractis supra palpebris apertis dormit̄ oculis more leporis. Ectropia vero cōtrarius huic morbi⁹. Quādo palpebræ deorsum cōuerse. Synchrony oculi cōfusio ob plagam aliquā ex qua pupilla turbat̄. Lithiasis in conuersis palpebris alba & aspera. Ptilosis πτίλωσις cum pili superioris palpebrę conuertunt̄: pupillamq̄ impet

diunt: vel cū decidūt: vel ordine duplici supnascunt̄ ex crassitudine palpebrarū. Emphyisma siue Symphysis tumor & inflatio palpebrarū. Piorophthalmia prurit⁹ palpebrarū. Apophosis cū pili palpebrarū decidūt. Sūt & illa palpebrarū ē vitia: Diabrosis Distochiasis Phthiriasis Pityriasis. In angulis vero iī memorant̄ morbi. Aegilops abscessus i maiore angulo curatu difficilis: anteq̄ tū pas Anchilops ἀγκίλωσις appellat̄. Encāthis caro i angulo maiore excresecēs: qñq̄ dolorē adferēs canibus hic frequenter & inter hoīes nautis. Rhydes oculi dicunt̄ qñ exulceratione vel Pterygio vel Encanthide tūc adfecti lachrymas emittūt ἀπό τοῦ ῥυεῖν id est a fluēdo dicit̄. Vlcera p̄pterea in tunicis. & primū in Cornea Bothriū vlcus curuū & angustū: Latius vero q̄ hoc & minus profundum Cœloma κοίλωμα. Argemō autē cū iris albescit̄ intus. ἄνω πνομή: qñ ex plaga tenui venis fractis: sanguis suffundit̄ toto oculo: deinde nigrescit. Plin⁹ sugillata appellat̄. Epicauma vlcus fordidū & impurū: ex cuius purgatiōe humida q̄ sunt intus effluūt. Carcionoma abscessus i cornea difficilis curatu. Hypopyos itē in cornea: qñq̄ pfundū: qñq̄ summū vngui simile. Ideo morbum hunc qdā ὀφθαλμῶν appellat̄. Leucomata λευκώματα maculę in oculis profundę. Leuiore Nephe lion & maculę & vlę dicunt̄. Phlictena φλικταιμα vlcus in eadē parte. Oriunt̄ itē in tunica q̄ vna cognomentū habent: Proptosis προπτοσις vlcus vūe ex humore aut scissura corneę causam du cēs: q̄ parua adhuc & similis musculus capitis Myocephalon dicit̄. Aucta vero & similis vūe: Straphiloma appellat̄. Cū aut̄ eo puenit vt palpebras feriat̄ mola. Si deniq̄ duritie calluerit Chlamys noīabit̄. Phthifis qñ pupilla angustior seu latior ex aliquo capitis morbo fit: ex quo visa apparent esse maiora q̄ sint. Circa crystallinū humorē solēt̄ hęc euenire: Glaucoma & Hypochyma: q̄ idem antiqui esse putauerunt: vt Rufus medicus testat̄. Posterio vero Glaucoma morbum existimauerunt crystallini humoris mutati in glaucū colorē: Hypochyma vero humorē concretū circa pupillā i medio corneę & crystallini lucē impediētē. Sunt aut̄ glaucomata incurabilia. At hypochymata plerūq̄ curant̄. Amaurosis ἀμαυρωσις obturatio nerui visui incolumi pupilla. Hoc sane vidēdi impedimētū citra dolorē aliqūe venit. Amblyopia eadē fere cū Amaurosi. Ectopsmus dicitur ἀπό τοῦ πτερεῖν: qñ ita premunt̄ oculi: vt exerti p̄fuerēt & plus iusto patentes sunt vt cōrigit Athletis i certamiē cōpressis. Myopiasis ex ipsa genitura est. Myopes dicunt̄ qñ p̄p̄ius admota respiciūt paulo remota nequaq̄. Incurabilis sane morbi⁹ ob visui spirit⁹ debilitatē. his cōtraria patiūt̄ senes cū remota facilius aspiciāt. Strabones nos: gr̄ci Strabismos obliquus aspect⁹: corrigi i infantib⁹ si lucernā ab fronte non ab latere adspiciant. Drimiasis qñ pupilla latior naturali apparet: & visa minora veris vident̄. Coclites monoculi sunt: vñ cauillus Plautinus in eum q̄ altero captus oculo fuerat: de coclitiū genere ipsū appellauit. Nuscitiosū vt ait Festus plus vidēt̄ vesperi q̄ meridie: nec cognoscere p̄nt nisi qd̄ ad oculos admouēt. Hic idē fere morbi⁹ cū Myopiasis: quapropter satis putauerim corruptū vocabulū acetymū gr̄cum potius sequi debendum: & Muscitiosū scribendum. Aethiopes statim a Genesi frontē Strigmate notant: vt capitis & oculorum humor apud eos peculiaris hoc pacto exsiccat̄: vt tradit Aetius. Aristoteles de aīalibus ait: Glauciores oculi propter humoris paruitatē interdū melius cernūt. Nigriores noctu ob debilitatē: q̄ minus a visibilibus & luce mouent̄. Igit̄ hi Nyctilopes dicuntur: & iuuenes frequentius ob nimium humorem. Copia enim humoris vt supradixi nigrū reddit. Leucoma vero oculis glaucioribus & siccioribus venit. Quapropter magis senescentiū humorib⁹. Item dicit̄ oculos in situ modico signum esse op timorū vitiorum: in recessu autem cauo improborum. Qui minimum cōnuent̄ impudentes: qui multum inconstantes. Homo tantum inter animalia variis oculis. P̄pterea vt cauda leonib⁹: aures equis: sic oculi hominib⁹ animi sunt maxima indicia. Sunt & illa oculorū epitheta: torui: obliqui: limi: peti. Ocularibus vitreis adiumento visus vsos fuisse antiquos sicuti nos nūq̄ reperio: verisimile tamen est: quum & illis sensus per atatem deficerēt. Pli. lib. VII. Præmoritur inquit visus auditusq̄ in homine. Est hodie Camerini familia quædam quæ oculorū morbos omnis curat̄ singulari quidem natura: dote verius q̄ disciplinæ studio: virtutem hanc Paterfamilias filio natu tu maiori p̄ manus tradit. Oculosex oibus minimū attrahit̄ tubet Galenus: si leuis morbi sit causa tantum noxia subrahenda: quæ quatuor sunt. Fumus: sollectio: vinū immodicū. Aqua prius tepida: deinde frigida diluendū: et si oporteat lacte & oleo roseaceo liniēdi. si altior incubuerit causa quæcunq̄ illa sit maxime hoc remediū proderit in commentariis Celsi. Augusti reperit̄: Piper & crocum teres diligenter cum vino æque ac succo sceniculi: quibus mellis atticī modicum simul & fellis vituli seu vulturis addito: deinde hoc collyriū in pyxide reponito: ac ad om̄s oculorum morbos vitior. Aciem quoq̄ restituit teste Plinio aquilæ felcum myrrha & nitro simi tritum. Item passerini oui album cum melle atticō. Cinis deniq̄ hirundinis impositus.

Kall.

Nares.

Diaphragma.

De Naribus vero que iuxta sequuntur Galenus sic ait. Qd Diaphragma diuidit Nares altera pars in ora descendit & attrahit spiritum. Altera sursum recta tendit ad ventriculos anterioris cerebri partis: vñ & cerebri ipsi extremata purgant. Itaque olfactus impedit non tam ob nasi poros obstructos quam ob intemperiem ipsorum cerebri ventriculorum: aut humorum in eis adgestum. Sternutamenta hinc quoque procedunt quod ventriculo ipso spiritu inflato ob frigus calore resoluit: crepitu quoque emittit quod angusta via demissum vi subita abruptitur. Narium morbus Polypus teste Paulo: ex eius animalis similitudine: ut ille acetabulis inuadit venates sic iste nares occupat usque ad sermonis & anhelitus impedimentum. Ponit inter carcinomata pene incurabilia. Ozena na vlcus item narium altitudine usque ad Isthmiam phibens odor est. Ex nasi quoque forma Nafones Simonis Aquilini appellati. Ad iudicium quoque pars hec traducit. Nam & stili nasus Plinio & Rhinocerotis nasus Martiali: & nasutos hoies & emuncta naris dicimus: iudicio seuerioris: quod purgatis naribus magis olfacimus. Nepete succus naribus supino infusus sanguine elicit. Stillatione narium ex humore reprimat ac sternutamentum facit. Ocimi semen tritum naribus immixtum. Item porri capitati folia commanducata. Item oleum calidum si naribus immittitur eunti dormitum.

Polypus.

Ozena. Nafones. Simonis. Aquilini.

Aures.

Vres secundum Aristotelem tota ex cartilagine & carne consistat. Interior pars coclearum anfractu similis. Hinc ad cerebrum tractus & oris palatum pertinet: ac vena de cerebro descendit eidem. Morbi vero his Aetio & Galeno auctoribus eueniunt partim ob frigus vel ob cutis tumorem vel sonitum alius nervum penetrant: maxime vero inflatio spiritus exitu prohibiti dolor est pariter: quod cum grauedine sit in causa pituita erit: & crassus humor. Fit & intus soni quodammodo ob eandem causam. Otalgia appellat eorum morbus. Cophosis Surditas. Discoia cum difficultate auditus. hos surdastros illos surdos dicimus. Qui ex Genesi aut inueterati: difficile tollunt. Parotides quoque his locis nascuntur ex capitis humore huc descendente & aggesto. Sunt & quandoque sine tumore: quibus occurrit per cucurbitas & frequenter Pyrias. Est & Thlasis aurium etiam morbus. Auribus magnis stultitiam Physiognomizat Aristoteles.

Otalgia. Cophosis. Discoia. Parotides. Thlasis. Aures magnae stultorum. Labeones. Dentati.

Os: Dentes: lingua: Facies.

Sin primis munit labris & detibus. Hinc Labeones & Detati: qui cum his nascitur ut Curio Detato corrigat. Dati sunt hominibus a natura ut tradit Aristoteles: cibi sermonisque gratia: quibusdam vero animalibus per armis: ut quod serratos habet & exteros. Homines commode instituti. Primi acuti ut secuti: Maxillares lati ut moler. Medii vero quod vocatur canini: qui amboque naturam ferunt. Infanti circa VII. mense nascuntur tres: quod tempore inflamant gingivae: quas oportet digito iugiter tenuare. Priores quod celeriter nascuntur pueris decidunt & renascuntur. Vltimi quod genuini appellantur. XX. anno perdunt: a nonnullis senescunt iam. Hec Aristoteles. Pollux vero ait: Dentes. XXXII. numero solere esse. Frequenter vitae longioris indicium solere monstrare. Pyrrhus insuper regem epirorum dentes habuisse vno tantum osse continuo lineis sumis in fuguram detium distincto. Idem contigisse & Euripheo Cirenaso. Sed & Mestori Cyprio patri Nicoclis regis: ad quem Athenens sophista scripsit praetexticos. Natus est filius Timarchus: quod ut scribit Aristoteles. duorum ordinum dentes utrinque habuisse fert. Galenus omnino ait dentes pati ex nutrimenti eis prohibiti siue copia siue poenuria. Hec sicciores & tenuiores facit. Illa tumidiores gingivas reddit quod uti solet cetera supflua: euacuatio curabunt. At tenuitatis nullum remedium. Quod in senibus accidit Parulis παρονλίσσος: tumor ipse gingivarum dicitur. Cui nisi per pharmaca occurrat in pus veniunt. Epulis επουλις ite tumor iuxta detem genuinum: quod cum febre & dolore vehementer: adeo ut hiare prohibeat Aristoteles. in pble. ait dentes magis frigida: carne vero calida setire. Praeterea detium stupori portulacae cum sale mederi. Plinius vero eorum doloribus acetum calidum in ore retentum: ad cadorem quoque facere testat marini cochilii sale plenam atque combustam. Martialis Anienis aquam dentes & ebur albos facere testat. Lingua hominibus gustus sermonisque gratia data: lingula vero siue γλωσσίς a natura constituta: ut arteriam quae a cibo infestat operiret. Ea habent tantum viui para: quibus pulmo & cutis pilo inrecta. Quibus vero cortex ac penna operimentum: guttur vice lingulae contrahit & deducitur. Linguam vero alia retinent intus ut formica: alia foris ut musca aculeum. Tabanis acutissima: cochis vero mordax. Hec Aristoteles. Aetius vero commemorat Batrachum tumorem vocari sub lingua maxime pueros infestans. Ancyloglossi ἀγκυλόγλωσσοι ex ipsa genesi nascuntur cum membrana opponit linguae inferius. Ex morbo fit quod vlcere praecedere dura macula lingua subfidet: tales male pronuntiant. Ideo a quibusdam Mon-

Genuini.

Pyrrhi dentes monstrati.

Parulis. Epulis.

Lingua. Lingula.

Batrachus Anylo glossi. Mongilali.

gilali μογγιλάλιοι appellati manu chirurgi curant. Muti iude & surdi teste Plinius. Aphthae vlcera est in ore summo: infantibus praerupta peculiaris vitio lactis quo nutriuntur calido humore corrupti. Oriuntur & aetate perfectis quando humoribus eo calidis concurrentibus tumescunt ora aspera sanguinea. Denique facies ipsa quae ad contemplandum coelum: rerumque omnium conditorem erecta hominibus tantum data est: variis infestatur morbis. Quae vocatur ἰσθηθον nos teste Caesio variis dicimus. Tumor est parvus & durus in facie ex humore crasso & calido: curatur per pharmaca mollentia. Fiunt & Ephelides ἐφελίδες seu stigmata: non enim altius penetrant. Caesius scribit quod in facie veniunt vari: lenticulae: Ephelides: quas curare ineptae sunt: cum vulgo nota sint. Verruca tumores in vultu: graeci μυρμεκίασ. hos Festus sicut & hodie vulgus cosfos appellat. Fiunt quoque τραχύτητασ ex humore ex capite pityria adfecto. Serpunt quoque usque ad ceruicem quandoque dolorem adferentes: & pruritus: ut ait Aetius. Scribunt Hippocrates & Caesius: Qui faciem diu pallidam aut liuidam gerunt: vel capite vel viscerum aliquo laborant.

Aphthae. Faciei morbi. Varii ἰσθηθον. Ephelides seu Stigmata. Lenticulae. Verruca seu Myrmeciae. Facies pallida. Sphrangitides. Carlatides. Dyspnoia. Orthopnoia. Angina triplex. Synanche. Cynanche. Parafynanche. Paristhmia. Vua. Tonsilla. Struma. Dracontium. Cion. Aneurysma. Brococele. Arethaeus medicus. Archigenes medicus. Paristhmia. Vua. Cion. Aneurysma. Struma. Broncocele. Dracontium. Soranus medicus.

Guttur. Fauces.

Vt turis utrinque fauces sphrangitides. Altera sursum pedetes ultra aures Carlatides dicuntur. Glandulae item positae in ipsis ceruicibus quae interdum cum dolore intumescunt. Deinde duo itinera incipiunt: Alterum asperam arteriam nominant Alterum stomachum. Arteria exterior ad pulmonem: Stomachus interior ad nutrimentum: illa spiritum: haec cibum recipit. Ipsa autem arteria dura & cartilaginosa in pectore adsurgit. Ceteris partibus reledit. Costat & articulis quibusdam compositis ad imaginem earum vertebrarum quae in spina sunt. Ita tamen ut ex parte exteriori aspera: & interiore stomachi modo leuis sit: eaque descendens ad praecordia. Iugulum ipsum recursum inter ossa mollissima: altero sursum: altero deorsum capite in exiguo sinu pectoralis ossis reledit. Et cum lato osse scapularum infra caput eius nervis: & cartilagini connectitur. Faucibus quoque morbi veniunt. Qui omnes in difficultate spirandi consistunt. Dum modice est: neque ex toto strangulat: δυσπνοία dyspnoia. Cum vehementer & δμασ asthma. Cum vero id accessit ut nihil recta ceruice spiritus trahat: ὀρθοπνοία orthopnoia. Hae Caesius. Sed & alii quoque & gutturis & faucium a Paulo Aetio ac Caesio tradunt auctoribus. Anginae. Cuius tria genera: Synanche: Cynanche: Parafynanche. Praeterea Paristhmia Vua Tonsilla Struma. Dracontium Cion Aneurysma Brococele. Angina teste Caesio Graeco. σνράχησ synanche vocatur morbum in faucibus acutum: quod nec tumor: nec rubor vilis apparet: sed corpus aridum: vix spiritus trahit. Quod vero lingua faucesque cum rubore trahit: vox nihil significat: cynanche κυνάχησ. Vbi autem tantum rubor & tumor est: nec caetera: Parafynanche παρασνράχησ. Arethaeus medicus dicit his morbis causas esse plures. Frigus autem plagam seu frigidam potiones. Archigenes occultam dicit Synanches causam in quodam descendente nervo vim respirandi iugulantes. Paristhmia quod loca gulae angusta includunt: aut potione nimia vini aut haustu subito alicuius alterius rei maxime acorithabentis: unde vehemens & subitus dolor. Vua ut ait auctor Galenus: similis Acino in summo gargarismi proueniens. Est & quae vocatur Cion siue cionida tumor ite in gutture. Quando enim aut ex ieiunio adeo tenuat ut loquari non sit flexibilis: tunc chirurgia auferre iubet Leonidas medicus. Aetius de utroque morbo sic ait Excreces caro in faucibus: ex rheumate vocatur impediens: praelonga & tenuis: cion a columna similitudine. Pinguior vero tumore profundior ac rotunda Vua ab acini dicitur figura: quae si catholicis non curantur remediis id est sanguinis missione & purgationibus: ad Chirurgiam recurrendum. Aneurysma ἀνεύρυσμα tumor est arteriae preclusae: ut ait Galenus: e sanguine & spiritu causam trahens. Fit autem cum vulnerata arteria pellis nequaquam super inducitur: sed serpit iterum materia ac redit eodem. Strumae tumores in gutture veluti glandulae: quas graeci ἀδέμεισ vocant: vulgo Scrophulae. nec discrepat a graeco vocabulo: cum illi χοιράδασ etiam vocent: nonnulli tamen χοιράδασ eas dicunt quas Tonsillas Plinius vocat: est enim caro durata circa guttur: & alas: & inguina. nominis etymum ἀπό τῶν χοιράδων quae petra scopulosa in mari dicuntur: vel a porcis quod huiusmodi morbo infestentur. Fiunt enim duo plurae quaelibet sua inclusa pellicula: sicuti stromata vel atheromata. Quandoque chirurgicali egent manu. Broncocele: tumor est ceruicis inter cutem & asperam arteriam quando hebes caro mellis apertae similis cluditur: ut ait Caesius. Dracontium morbus apud Indos & Aegyptios in membrum musculosis proueniens: videlicet gutture: brachiis: coxis: cruribus. Soranus medicus hoc ex animali quodam lumbrico simili inter cutem innato dicit procedere: Paulus animal esse negat. Nos Alatri inter Hernicos hodie malum hoc frequens cognouimus. Duciturque pro remedio non citibus per urbem irrequieti crepitantibus simul aetis vasibus praesertim initio morbi. Spinam teste Plinius e faucibus eticis si nudis in aqua pedibus consistes.

Spondyli. Epistrophe. Axis. Atlas. Tenantes. Morbi. Tetanum. Opisthoton. Emprostoton. Pelops medicus. Spasmus. Difficultas Anhelitus.

Cervix siue collu: qd Greci τράχιλον λέγουσιν dicunt: medium inter humeros & caput nodos seu vertebrae habet septem: quos illi spondylos Homer? Atlas galos appellat. Primus Capiti proximus Epistrophe. Hippocrates Dentem vocat. Duas habet iuxta caput probolas eminentes quas cornices appellant. Secundus Axis a mobilitate dictus. Duas probolas habet: altera primum: tertium altera attingit nodum. Vltimus ex omnibus Atlas spatulis proximus: quibus modo ac turbinis onera sustineat. Sustinet praeterea collu nervis quos a robore & firmitate Galenus & Pollux τένοντες id est tenontas appellant. Morbi deinde ipsi Tetanon Opisthoton Emprostoton unus tamen morbus. Spasmus quidem est concretio fere toto corpore & frigido humore: maxime circa spina musculorum: adeo quod flecti nequeat. Quibus ex anteriore corporis parte: vocatur Emprostoton: quandoque & posteriore dicitur Opisthoton. Interdum recto corpore vocatur Tetanon. Haec Paulus. Pelops vero Graecus auctor Spasmi id est tensionem hoc malum appellat: & Synonon musculorum ac nervorum circa collum causam dicit esse musculos crasso spiritu ac frigido affinitos. Quapropter non humidam sed siccam pyriam: tum sicuti in spasmo evacuationem his medicis. Signa morbi: difficultatem anhelitus: motum arteriarum paruum ac tenuem: ruborem in vultu: tum oculos tumidos: urinam fere aqueam vel sanguineam.

Thorax & eius partes.

Thorax. Clides. Olmos.

Equus thorax: Pars secunda corporis qua ab initio proposita. Hic ut ait Pollux a cervice usque ad coxas pertendit. Scapulae quoque cervicis continuant. Os latum Scapularum utrinque tendit. Graeci κλέιδος & ὀλμος vocant. Scapulas vero ipsas ὀμολέτας. Postea sequuntur humeri: dorsum: renes: tergum: lumbus: spina quae renes dividit in medios. Humeris iuncta brachia: sub brachiis alae: sub alis latera: sub lateribus succinctum quod ὑπόζωμα vocant. Nunc singulas resumam partes. Dorsum pone pectus. Cuius partes scapulae & spina: infraque e regione ventris lumbi: communis quoque partis inferioris: & superioris costae octonae. Nam de hominibus gentis turditatis quos septem costis ferunt gigni: nullus idoneus est auctor. Spina dorsum cartilaginea est principium & ipsa ossis sicuti cor venarum. Nam a spina ossa continuant ubi nodi seu vertebrae nervis colligantur: quae sunt numero XVII. A quibus costae XII. utrinque exeunt: has πλέυρα vocant: quartum aliquae pectori iunguntur: aliquae circa thoracem definiunt. Quae pectori iunguntur. VIII. Harum quaedam legitime quae magna sunt: quaedam spuriae dicuntur parvae: ac pectori propinquiores. Hinc dolor pleuritidis id est lateritius cum febre plerumque & tussis ac anhelitus difficultate: interdum etiam sine febre: ut Paulus scribit. Renum vitia διαβήτης diabetes ut Aetius tradit. Inueteratus hic morbus ex humore pravo congesto maximam inducit sitim. Potus quoque ob debilitate statim urina emittitur: vocatur diabetes quae specie Siphonis praeseferat. Aetius addit & visceribus eos ardere nec diu vivere. Curantur humoris pravi evacuatione. Fit & calculus in renibus in pueris praesertim defectu concoctionis. quae morbus & vesicae accidit: vocatur lithiasis. Thorax quoque laborat doloribus quae thoracis appellantur: est & eius morbus Empyema ἐμπύημα quae per vacua thoracis seu succinctum vertitur: procedens vel ex sanguine commaculato vel alicuius visceris vicere. Hinc statim phthisis solet sequi. Signa, gravitas thoracis tussis brevis & sicca doloribus admixta: ut auctor Paulus. Pectori iunctae: Mammam tantum hominibus & vesperilionibus: ut ait Clearchus Solensis.

Spina. Costae octonae.

Pleuritis dolor.

Renum vitia.

Diabetes.

Calculi & Lithiasis.

Thoracis.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Empyema.

Viscera. Intestina. Anteriora aut visceribus: aut intestinis continentur: viscera sunt Cor: Cerebrum: Pulmo: Stomachus: Lien: Hepar. Intestina ex stomacho pendent: orbibusque implicitis excrementa excipiunt ac reddunt. Nunc viscera considerabimus. Quorum praesentissimum COR principium sanguinis & venarum praesertim Magnae & Aortae. Hoc membrum ex omnibus minimam adficiat: ut pote quod aliis deficientibus salutem & operam subministrat: sicuti in sinistra parte haec frigidior: dextra calores ipsius fovendi sit necesse. Reliqua autem libus in medio pectore. In piscibus mucro turbinis caput spectat. Eius discrimina Amplitudo exiguitas: durities: mollities: Hebetibus sensibus durum: Ingeiosis molli: timidis magnamque calorem pro portione non habeant. At pars calor in magno conceptaculo exolefcit: ex quo sanguis frigidior fit. Cor magnam pro portione lepori ceruo muri hyenae Asino Pantherae Mustelae: reliquisque timidis vni omnino homini saltem pro portione adfectu: tunc iugiter pulsant. Haec Aristoteles. Galenus ait cordis calidi signa respiratioes & motus arteriarum magnitudo ac defitas. Praeterea audacia & in rebus gerendis pro portione peccat: latum ingens thorax: denique toto corpore calor: contraria his signa frigidi. Circa cor praecordia sunt: graeci φρένες ἀπό τοῦ φρονην. Ila

COR viscerum praesentissimum.

Cordis calidi signa. Praecordia.

pere. Haec pars cor ac pulmonem discriminat: ut Aristoteles. Celsus ait. Sub corde & pulmone transversum ex valida membrana septum est quod Diaphragma graeci appellant: hoc a praecordiis vterumque deducit: estque nervosum multis eo venis discurrentibus. In parte igitur praecordiorum titillatio fit ob pellis tenuitatem: quibus telo transfixis visus est quandoque aliquis ridere mortem: ut Aristoteles & Plinius auctores. PVLMO spirandi officio delegatur: hunc omnia terrestria retinet. Pisces eius isobrachias habent: praeter Balenas & Cetos ac omnia quae resiliunt: ut scribit Aristoteles. A Celso fingitur spongiosus: & ideo spiritus capax. Spinae quoque a tergo vngulae bubulae modo diuisus iungitur Paulus morbum eius πνευμόριον appellat quoniam tumescit: plerumque ex vehementi catarro vel Asthmate vel Pleuretide. Hos sequitur difficultas anhelitus: febris: sitis: & in ore rubor. Pulmo suillus & agrius: ut ait Paulus: pedem ex calceolae sum sanat: vulpinus si liquefactus poterit asthmaticos. Marinus pulmo reces cotulus podagras. HEPAR a dextra parte sub praecordiis ab ipso diaphragmate siue septo nascens intrinsecus caui: extrinsecus gibbus: quod praeminet ventriculo residet: & in quatuor fibras diuiditur. Hoc ut ait Aristoteles secundum locum inter viscera obtinet. Sanguinis est post cor receptaculum. Hepaticos vocat Aetius sicuti & stomaticos & Coeliacos quae citra tumorem adeo eo membrum debilitant: ut ex eo sanguis per ventrem effluat. Galenus ait quoque more Splenis hepar etiam tumescit quandoque & indurat: ex quo sitis sequitur: & cibi inappetentia. Idem Hepatis frigidi signa ponit angustiam venarum: pituitam: & sanguinem cum toto corpore frigidiorē nisi forte cor caleat. Contraria his calidi. Hepar aprugnum nuper exsiccatum atque contritum ex vino facit ad serpentium morsus. Anthyx siccum epotum ad calculos. Canis rabiosi affatum atque manducatum ad eius morsus. Lacertae ore contritum ad dentium dolores. Caprinum item affatum ac oculis perfrictum ad Nyctilopas. FEL sub hepate apparet angusto ore fundo ampliore: cui peculiaris amaritudo. Volatilibus amarior quam quadrupedibus. Calidior autem ac siccior flauus quam pallidus: flauo interea violaceus. Hoc multa carent aialia. SPLEN graece σπλην in sinistra parte ex hepatis regione: eius substantia mollis ac tenuis: & humorem apra recipere crassiorē. Nam & sanguinis feces & partem trahit: & hunc humorem melancholicum Galenus vocat. Hic sanguinem per arteriam trahens ac tenuas seipsum nutrit. Eius natura signis extrinsecus deprenditur si frigidus an calidus: ex patietia & impatietia frigoris: ciborum delectationibus & aliis. Celsus ait. Lien sinistra non diaphragmati sed intestino innixus natura mollis: paulum a regione costarum in vterum excedens maxima parte sub his conditur. Trahit ab hepate melancholicum humorem qui sanguinis saex existimat. Morbus eius quando tumescit: primo cum dolore: deinde citra dolorem durefcit: his os foetidum: vlcera in coxis. Intemperantius is cum venerit curabitur: sicuti aquae morbus. Aristoteles de animalibus. Illi ait. Quoties in luna excremento plus diuertitur quam calor eius visceris possit conficere: lienosi sunt. Plinius vero homines in Cauro insula pallido colore ac lienosos appellat. Hinc Lienteria leuitas intestinorum. STOMACHVS ut ait Celsus: intestinorum quidem principium nervosum a septima spinae vertebra incipit. Circa praecordia autem ventriculo connectitur pars quae vocatur secundum Pollucem Os ventris sub stomacho sita iuxta pulmonem. Aristoteles Pericarpion vocat. Haec receptaculum cibi est inter lienem & iecur posita. Stomachi frigidi signa secundum Celsum pallor: macies: praecordiorum dolor: vomitus in ieiunio: dolor capitis: remedium clara lectio: deinde deambulatio: assidue vngui: & lauari: vinum frigidum tenuemque bibere. Hyptiasmus iter eius morbos. Qui ut ait Galenus: est conuersio stomachi & Atonia ex humore imperate. Ex quo non facile concoquit. Curatur Pharmacia siccantibus. Nausea fastidii Stomachi dicitur ob prauum humorum circumstantem. Hanc comitantur Anorexia id est cibi inappetentia: pellitur olfactu Aceti tum aliis acutis odoribus. Bulimus Stomaciae Gardiacus. INTESINA. Sex nomina. Ieiunium. Duodenum. Gracile. Abiequo laterere. Rectum. Cecum. Colon.

Diaphragma. Titillatio. PVLMO.

Pneumonia.

HEPAR.

Hepatici. Coeliaci. Hepatis frigidi signa.

FEL.

SPLEN.

Lienosi.

Lienteria.

STOMACHVS.

Hyptiasmus.

Atonia.

Nausea.

Anorexia.

Bulimus.

Stomaciae.

Gardiacus.

INTESINA.

NA. Sex nomina. Ieiunium. Duodenum. Gracile. Abiequo laterere. Rectum. Cecum. Colon.

transmittit. Inde tenue intestinum est renibus vehementer implicitum. Orbes vero eius per membranas inferioribus conuertuntur: qui in dexteriore parte conuersi: & e regione dexterioris coxæ finiti: superiores tñ partes magis cōplent. Deinde ad intestinum cū crassiore altero transuerso conuertuntur: qđ ab dextera parte incipiēs in sinisteriore peruium ac longum est in dexteriore. Id ideo Cecum nominatur. At id quod peruiū est late sulcum atq; sinuatū: minus q̄ superiora intestina neruolum ab vtraq; huc atq; illuc volutū sinisteriores inferioresq; partes tenet. Cōtingit secur atq; vetriculum: & deinde cū quibusdā membranulis ab sinistro rene recuruatum in imo dirigit: qua exiunt: ideoq; ibi rectum intestinum nominatur. Gracile intestinum leon plenius Colon dicunt. Est enim Colon pars crassioris intestini propaginē habēs; fert ab dextro in sinistrū lat⁹ modo zona. Huic dolores maximi q̄ appellant Colicis: vel propter crassum Pituitosumq; humorē: tunicas ipsi⁹ operientem ac spiritū prohibentē: vel acutū calidūq; ante etiam tumorem inflammationēq; spiritus vtriusq; torquet: saepeq; aditu intercluso: excremeta pora emittunt. Ileus intestini gracilioris morbus eodē fere effectu ἀπο τοῦ ἰλεῖν id est vertere. Huic multa medent. Tum subitanē illud Pleurum ex aqua frigida epotum. vt Paulus.

Leon. Colon.

Ileus.

Aqualiculus

Cholera. Tormina. Vermina. Dysenteria

Syntexis. Coeliacus.

Vermina. Epneumatosis.

Emphysema. Fluxus ventris.

Devermibus in aluo.

Ductus in ventre fistula. Umbilicus

Exomphelō Moges medicus. Vesica.

Enter ipse quē tertiā esse corporis partē diximus: intestinorū excrementorūq; conceptaculū est. Huic sūmen seu abdomen adiungit: cuius postremū Aqualiculus dicit: vt placet Aristoteli. Huius morbi cōplures a Paulo: Aetio: Galeno ac aliis memorant. Cholera Dysenteria siue Tormina Tinefina Liēteria Coeliacus Syntexis Tormina Vermia Epneumatosis Emphysema Fluxus igit Cholera numero plurali ventris turbatio facta & p̄ inferna & p̄ vomitū ob cruditatem & prauos humores aggestos. Cholera vero numero singulari probile ponit apud Lampridiū tantū in Alexandro. Dysenteria vt tradit Archigenes vlcera arteriarū ac viscerū p̄seuerās: ex causis extrinsecus: videlicet frigoris caloris portionis cibiq; minime cōcocti aut acuti. Habet similitudinē cū Tinefina: q̄ volūtas est inefficax excreandi: sanguinis tñ aliqd emittēs. Hūc morbū Celsus dicit Tormina a latinis appellari. Liēteria: vt ex argumēto noīs apparet: interiorū leuitas & liquatio est. Fit saepe p̄cedēte Dysenteria: quando cibus citra coctōnē liquidus excreat. Syntexis qñ humoribus eo descendētib; simile quiddā flauē bilis excreat. Generat e febre vrente oēm intrinsecus humorē. Coeliacus morbus itē cū ventri liquida emittunt gratia debilitatis. Si ab Autūno in hyemem durauerit vix curabilis. Causa morbi superflua: & alienus cibus: cōtinua frigora: seu calores vehementes. Vermina ventris viscerūq; dolores. Epneumatosis ventris inflatio humoribus pituitosis in vapores resolutis: ex mediocri calore. Nam ingens frigiditas haud omnino vapore gignit: q̄ nequaquā extenuat cibū aut resouit: vehemēs em̄ calor cibū digerit: mediocris i vapores cibū ex frigido humore cōuertit. Aetius vero de his morbis sic scribit. Epneumatosis seu Emphysema spiritus inflatio sub cute: quādoq; sub pelliculis & musculis cōgestus. Fit & in ventre: & intraneis: & in hypochondriis. Occurrit pharmacis diaphoreticis pinguiū humorū. Fluxus ventris: de quo Celsus ait. Vno die fluere aluū: saepe p̄ valitudine est: atq; etiā plurib⁹ dū febris absit: & intra septimū diē cōquiescit. Purgat em̄ corpus: & qđ intrus lesum erat vt iliter effundit: verū si p̄seuerat vomitū vtendū post cibū. Itē balneo ac frictionib⁹ p̄ter vētrē. Nascunt & in aluo vermes quos greci ελμυθες vocāt. Triū sunt generū. Latī: Teretes: & quos a vermū similitudine Ascaridas illi vocāt intestini recti extremo plurimū reperi: sicuti i gracili teretes. Celsus hos oīs cōmuni vocabulo lūbricos vocat. Idē aluū deiciendū suadet. Quæ si sit adstricta: medicamētis querenda delectio. Adstrictā faciūt labor: sedile: quies. Lactātius duas in vtero fistulas ponit: Spalim & cibalem: hac cib⁹ illa potus. In ventris medio umbilicus ponit: hic septimo diē infantibus resouit magno sane periculo. Nam ante resolutionē ipsam vt ait Plutarchus in problematis: infans plantę propior est q̄ aiali. Qñ tumet exomphelon vocāt: aut intraneis eo cōcurrentibus: aut certe carne supernalcēte. Moges medicus trīs causas posuit. Aut intestinum: aut omentum: aut humorē in eū descēdere.

Vesica. Genitalia. Genitura.

Efica quarta pars corpis quā greci κόσμη vocāt i ipso sinu neruosa: & duplex: ceterū plena: ac carnosa iungit per venas cum intestino: eoq; ossē qđ pubi subest ipsa soluta liberior est: aliter in viris: aliter in foeminis posita. Nā in viris iuxta rectū intestinum collocata: in sinistrā partem inclinat: in foeminis super genitalē eorū sita: supraq; elapsa ab ipsa vulua sustinetur. Tum in masculis iter vrinę spatiosius & cōpressius a ceruicē hui⁹ descēdit ad colem. In foeminis breui⁹

pleni⁹ vuluę ceruicē se extendit. Ipsa autē Illia inter coxas & pubē imo ventre posita sunt: a qbus ac pube abdomen sursum versus ad p̄cordia puenit: ab exteriorē euidēte cute ab interiorē breui⁹ membrana inclusum: q̄ omento iungit. Qui Peritoneus a grecis vocat. A Renib⁹ duæ venæ ad vesicam ferunt colore albę quas greci κρᾶσις vocant: q̄ per eas inde descendētes venę in vesicam distillare incipiunt. Morbos ipsius vesicę varios esse constat. Primum qm̄ hunc locum vrinę receptaculū natura parauit: eius phibitio potissimū fuerit malum. Prohibetur autē. viii. de causis vt scribit Paul⁹: Tumore: duricie ερυμώσει: gēitalis Paralyti Paraprofi item Genitalis Sympathiū Διερρητικὸν vlcera Lithiasi cū lapis in vesica generat. Nomina vero retinēda vrinę Tria Illuria q̄ omnino phiber. Dysuria: cum non quidem prohibens sed cū difficultate emittens. Tertija Stranguria cū paulatim & cū dolore emittitur. Hinc Testes sequuntur in Maribus quos ἀδύκωνοι greci vocāt: nos etiā pares: de qbus Celsus sic ait. Simile quiddam medullis habent. Nā sanguinem non emittunt: dependent vero ab inguinib⁹ per singulos neruos quos Cremasteres κρεμαστήρες greci vocāt: cū quorū vtroq; binę descendunt arterię & venę. Hę autē tunica teguntur tenui & neruosa: alba super ea valētiore tunica: q̄ interiori vna parte iheret: Dactor græce vocat. Membranulę venas & arterias: eoq; neruos comprēdit: atq; inter has duas tunicas superioribus partibus lenes perutilesq; sunt. Hactenus ppria cuiq; testiculo: & velamenta: & auxilia sūt. Cōmonis deinde sinus vtriq; atq; oibus interioribus sinus est q̄ ia conspicit a nobis: ὄρχηον a grecis: Scrotū a nobis dicit. Is ab vna parte mediis tunicis leniter innex⁹ est a superiore tamen circūdatus. Sub hoc genere plura vitia esse consueuerunt: q̄ modo ruptis tunicis: modo integris: modo morbo aut pondere diductis: eo aut omento aut intestino. vocatq; a grecis Enterocoele & Epiplocoele: apud nos vnico nomine Hernia dicunt. Integris vero membranis interdū eā partē humor distinguit. Eius species duę: vel inter tunicas crescit: vel in renibus. Quę circa venas & arterias sunt Greci vno noīe Hydrocelen ὑδροκήλην vocant. P̄ter hoc itegris tunicis Ramex nascitur. Cirrocelen illi appellāt: cū venæ intumescūt ipm̄. Scrotum implēt. Cum non semp̄ ipm̄ testiculū neruūq; eius id malū increuerit: vt alter sit altero maior: carop̄ iter tunicas tristior: Sarcocelē dicunt. Interdū etiam inflammatione tumet ipse testiculus febreq; facit: cū dolor ad inguina puenit: rit Bubocoele. GENITALE ipm̄ Coles dicit. summū ei⁹ caput Glās appellat. Cuius virium aut si nuda sit: aut si contexta nudari nequeat: qđ greci malum Phymosin φύμωσιν dicit. Priapism⁹ qđ tentus Coles iugiter fuerit citra volūtatē veneriorū. Fit ex humore crassitudineq; Herneorū inflammationē spiritu & calore mediocri. Cui rebus frigidis occurrit. Nascitur & in glāde Thymig vlcera sunt carne supnata. Phymata etiā dicunt abscessus minuti in fistula vrinę: vt ait Celsus. Goniorrhoea γονιόρροια huic parti solet accidere geniturę: videlicet emissio minime volūtaria ex debilitate pficiscens: cui occurrit vt idē dicit author frictionibus: & gelido cibo ac potu: tum abstinēdo a rebus inflantib⁹. Hermaphrodytos quoq; inter hui⁹ loci vitia ponit Leonidas: eoq; diuerso gñe. In viris qñq; circa Scrotum mediū genitale apparet muliebre. In foeminis: item cū tuo virile. Curant qñq; Chirurgi manu. Foeminæ quoq; genitale Vulua. Cui⁹ duę pres: interior quā Euripides ἀμρίαμ vocat: & exterior quā greci χλωρῆον siue ὑσεραος: Nos locos & Secūdas vocam⁹ vbi generat infans. Legit hęc plurib⁹ & ipsa malis obnoxia. Nā saepe tumescit aut ex plaga aut defectu mēsiū. Qñq; ex ipsa geneli clausa: aut opta est carne supnata: aut sin⁹ ipse aliq; mēbra na circa os vuluę obducit. Hac Philomen⁹. Soran⁹ aut ipsam qñq; durare ait: nulla euidēte causa: tumore neq; soluto: neq; i abscessū trāseūte. morb⁹ is οκίεωμα Sciroma dicit: plerūq; circa ipsius ceruicem pueniens. Fiūt autē vt author est Aspasia in vulua Hydrocele & Bubocoele in parte dextra: & Cirrocele. est enī tumor cū duricie: quæ omnia Chirurgia indigent. Insper & vuluę strangulatio: & Hypocatharsis: cū fluente sanguine mēses lōgiore tpe continent. Est & fluxus muliebris quem græce ποῦν vocat: differens ab Hamorrhagia: q̄ hac puriore sanguine emittit: fluxus vero hic marcēte ac tabido vitio diuturniore. Ruber plerūq; florentibus emittit: alb⁹ vero deflorescentibus. Si perennauerit incurabilis vterq;. Tēpus muliebre Plinius Mēses greci ἐμμήνια vocant. Contingit circa annū. xiii. rarīs antea: rarissimis postea: p̄seuerat vsq; in annū. xlv. q̄ busdam vsq; ad. l. rarīs ad. lv. Durat autē dies sex: quādoq; viii. rarissime. ix. Coeūdi omnib⁹ statura tēpora: p̄terq; hoī: cui etiā post coitū p̄nta: auspiciū videlicet vitę a p̄nitenda origie. SED & locus postulat qñ de genitalibus diximus: vt de genitura pauca dicamus: quā æquoce latinī & semen: & genēs ipam appellāt. Semen qđ greci γόνιμ vocāt: vt est author Aristoteles: hōī p̄ portione copiosius emittit q̄ ceteris animalibus. Hinc post coitum lassitas puenit. Præterea notū est: qđ ex corpore. Argumentū est filioꝝ similitudo: ex paruis interdum corporis notis parentes

Illia. Vrina phibitio. Iscuria. Dysuria. Straguria. Dydimi seu Testes. Colei. Cremasteres nerui. Scrotum. ὄρχηον. Enterocoele. Epiplocoele. Hernia. Hydrocele. Cirrocele. Sarcocoele. Bubocoele. Genitale. Coles. Glans. Phymosis. Priapism⁹. Thimi. Phymata. Goniorrhoea. Hermaphroditus. Leonidas medicus. Vulua. Secundas Loci. Philomen⁹ medicus. Soranus. Sciroma. Stragulatō. Hypocatharsis. Fluxus muliebris. Hamorrhagia. Menses muliebris. De Genitura.

Añalia pua
foecudiõra.

Conceptio
Genesis.

Esturi sex?
signa.

Distocia
Atocia.

Quõ puer
nalcitur.

Agrippa.
De Mõstr.

Infantia ge
nera.

Phrenesis.

Rufus me
dicus.

Tristitia ai.

Melacholia.

referentium. Mulieri vero vt placet quibusdam Semen non emittit: sed eius locomẽsũ sanguis aut si emittit paruũ id qdẽ nec necessariũ cõceptui. Viri genitura vim habet coaguli. Herodotus vt ait Aristoteles vera non scribit: nigrã Aethiopũ esse geniturã: Quasi sit necesse oĩa nigra esse quibus nigra sit cutis. Animalia parua foecundiora: q̃ semen in magnis abit in membra: magnitudinem. Quare Gallinã Adriane parue admodum foecundiores sunt. Genitale itẽ magnum in foecundius: q̃ genitura lõgõ itinere fistule refrigerat: vimq̃ amittit. Semẽ ipm in locos vulue cõcedens vt ait Hippocrates more panis in clibano: spũ sil' & humore inflante: adhibito calore extumescit. Cutis ex humore obducit. Ossa paulatim coalescũt. Foemina diebus. xlii. Mas. xxx. absoluit: qm̃ in foeminis genitura humidior: debiliõr: ac plus aliq̃tulũ t̃pis expostulat. Signa cõcepti hoĩs vomitõ & mulierũ malacia. Ferũt. x. non amplius menses: quedã. vii. nullẽ. viii. quãto minus habet infans nutrimẽti tãto citiõ exit. Mares in hoĩm genere: q̃ calidiores molliõresq̃ i vtero sunt: motuq̃ ipõ frãgant: citiõ pariunt. Foeminae cõtra longiore tpe in vtero continent: vbi in lucẽ venerint celerius consenscunt. Nã & pubes: & seniũ illis q̃ natura frigidiores debiliõresq̃ sine prius contingit. Deniq̃ sexus foemineus tanq̃ naturẽ detrimentũ aliqd̃ putandus. Natõ vero alteri parẽti simillior: vnde plus acceperit materiẽ: eiusq̃ magis refert sexũ ac naturã: cuius genitura preualuerit. Sũt & futuri sexus signa qdã: si coitus maturinus fuerit: si in dextro latere infans cõsederit mas erit: vt tradit Hippocrates. vt aut Aetius: si dextra mamilla tumidior fuerit. oraculũ aut si dextrã manus arteria velociõ pulfabit. Ambo vero cõtraria si foemina. Partõ vero difficultas: quã grẽci Δυσκοι̃α vocant: fit vel circa pariẽtem: vel q̃ iã peperit aut i locis v' extra. Circa pariẽtem multã sunt causã. Debilitas naturalis: angustia vuluã: tumor secundarum ante horã partõ. Circa grauidã qm̃ pondus preter magnitudinem formãq̃ naturã legerit: vel si preter modũ naturalẽ nascit. In locis Distocia fit qm̃ via agusta reddatur. Extra vero fit siue ob frigus cõcretũ: seu nimirũ calorẽ vim naturalem dissipantẽ. Atocia vero medicamẽta sunt apta faciliõ abortiuis. Mulieris partõ faciliõ: vt iqr̃ Aristoteles: q̃ laborat neq̃ otiosa neu fellularia sit. Labor enĩ excremẽta absumit q̃ augent in otio. Nascit puer capite deorsum platomanib' ad foemina protensis: pedib' extẽsis. Qui vero pter naturã: aut oblig: aut pedib' priorib': vt Agrippa: insausto omine. Aristoteles scribit Mõstrosos partus nasci a Democrito putari: q̃ duo subeãt femina: alterũ alteri: q̃b' in vtero postea cõfusis euenit: vt mẽbra coalescãt atq̃ dissidẽat. Nã & autũm in crebro coitu semp oua colore variare. Ipe vero cãm in materiam transfert. Quapropter raro fieri mõstra in his q̃ singulũ pariunt: sed in partu numerofo. Nos Romã vidimus Alexandri t̃pibus infantes geminos simul cõiũctos: aduersis inter se vultib' ac manib' in eodẽ corpore: qui tñ parũ vixerũt. Nec lõge post duo successere pdigia: q̃ fidẽ oẽm excedũt. Duarũ virginũ altera ex canis cõcubitu semicanẽ peperit. altera nuptiarũ die subito erupto genitali vir marito apparuit. Vterq̃ igit casus ad eundẽ pontificem expiationis gratia meo fratre Mario conciliãte relatõ: & Minotaurũ quondã monstrũ: & Plinii verba credibilia fecere. L. Cossitiũ in aphrica factũ ex foemina marem in simili die se vidisse testantis.

Infantia siue torporis gĩa diuersa eẽ: diuersisq̃ e partib' corporis oriri constat. Celsus i primis tria narrat. Phrenesim: cũ quasdã vanas imagines: quĩs adhuc sapiat: accipit. Perfecta est cũ illis imaginibus additõ est. De phrenesi Possidonius grãcus author in hac sententiã scribit. Tumor est mẽbranorum circa caput cũ febrĩ acuta mentẽ alienans: raris accidit in prima febre: pleriq̃ i Quarta quinta seu sexta puenit & flaua bili. Eiõ tria genera. Quidã in Phantasia tãtũ ledunt salua ratione & memoria: q̃q̃ male imaginant bene iudicant. Alii & rationem deperdunt incolumi memoria. amissa deniq̃ memoria oĩa funditus ruunt. Quapropter eius status considerandus: vt ait Rufus medicus. Si humida: pfundos somnos facit: si sicca: vigilias: si humida cũ paruo frigore: stultitiã. Eius vnũ & pstantissimũ remediũ corpõ extra in traq̃ calefacere: preterea vinũ albũ ac tenue. Aqua omnino inutilis: cum eam humidam: venus quoq̃ frequens frigidam & humidã reddit. Hac Rufus. Alterũ infantia genera sine febre in omni tristitia versãt: quã videt bilis atra mouere. Huic utilis purgatio sanguinis: & abstinentia: pterea obiurganda vana tristitia. spes ei proponenda: eius opera aliqua laudanda. Tertium genus Melancholia dicitur: quẽ vel in cerebro: vel in toto fit corpore: ex his quidam imaginibus nõ mente fallit: vt Orestes & Ajax. Quidã animo desipiũt: subito enĩ terri & expatescere huic morbo pdit. Si in tristitia: nigrũ veratrũ. Si in hilaritate insanit: album dãdum. In hoc genere cauenda solitudo: ac cũ notis & familiaribus congregiendum: eis presertim q̃bus minime cõceptui ac neglectũ

fit. Mutãdẽ itẽ regionẽ: & cũ mēs redit annua pegrinatione vtẽda. Memorant & a Marcello me dico species illẽ Melancholiẽ Lycantropia & Cynãtropia: q̃b' noctu excitant: & more canum aut lupõr pambulantes vsq̃ in diẽ & monumenta. Nosces eos colore pallido: lingua sicca: cauis oculis: vlcerosis cruribus. Maniaq̃ vt Archigenes & Possidonius scribunt sine febre generat ex multo sanguine corrupto ad cerebrũ cõfluente. Cui sepe ebrietas qm̃q̃ flaua bilis in causa est. Ex quo audaces sunt huiuscemodi: & iracundi: leui quidẽ de causa. Insup & hylares aut vanorũ aut cãtu. Deniq̃ ratio in his lesã: memoria vero icolumis. Erotẽs ἔρωτες quoq̃ inter Melancholiẽ morbos a Paulo ponũt: q̃ nimia amoris cura i egritudinẽ veniũt: oculis sũrcãuis: obductis supcilliis. Curant vini potatione: balneis: spectaculis: & aliis rebus iucundis: q̃b' mēs blãde ab ea cura auertãt ac delinãt. Preter q̃ & metu & aliis curis amorũ cura extinguitur. Est & Lethargus morbus Phrenesi cõtrariõ: hic puigil: ille dormitã: hic & flaua: ille ex atra bile. Lethargo Cõsanguineõ vternus quẽ grãci ποθησι̃ alter obliuio: alter somno semisepultõ. Catoche & Catalepsis morbus mediõ inter Lethargũ & Phrenesim ex humore melacholico cũ febre venit similis Lethargo: qm̃q̃ videt dormire: qm̃q̃ oculos aptos veluti cõcretos & imobiles sine sensu habere. Motũ arteriarũ paruũ ac pigrũ. ex Aetio. Caros quoq̃ somnolentiẽ genus ἀπὸ τοῦ καρῶσ. i. capites Pliniõ Soporẽs cõuertit. SCOTOMA & Scotomaci: quẽ nos morbũ vertiginẽ appellamus: cum tenebrã ob oculos voluunt: & vt aiunt Archigenes & Possidonius pcedit ex vaporib' ad cerebrũ delatis. his oculos hebetudo: aurũ sonitus: semisurditas. qd̃ accidit plãtũq̃ cũ surgit e somno aut e sella in ipsa cibi cõcoctiõ: v' cũ circũactio corporis fit: vel etiã ebrietas aut saturitas nimia. Incubõ: quẽ grãci Ephialtẽ vocant a quodã vt ait Paulus viro eius nominis id patiente cognominatũ. Themison in epistolis Perigaliona eũ vocat q̃ in eo constituti in somnis strangulari videant: aut mēbris aliquibus detineri: aut cadere ex alto: aut voce: aut venere parata prohiberi. Curãdõ igit ab initio: Nã inueteratus aut in Apoplexiã aut Epilepsiã aut certe maniã cadet. Prouenit ex atra bile & crassis humoribus ad cerebrũ tendentibus. Epilectici fere similis Incubo morbus. Nã qd̃ illi noctu hi interdũ pariunt. Distentio ac spasmus est quidam totiõ corporis: pcedens qm̃q̃ ex ipõ cerebro: qm̃q̃ ex ventre aut pituita aut atra bile. Fit plurimũ in adolefcẽtib' insequunt somnia turbatoria: pximõ obliuio: dolor capitis: pallor vultus. Eius Galenõ tris species ponit: oim em cõmune est cerebrũ pati. Qm̃q̃ morbi fit initium aut in cruribus: vel coxẽdice: vel spina. Medet Epilectico Asphaltus suffitus: Agagates lapis: cornu caprinũ: hircinum hepar commanducatũ & odor assari hepatis. lul. Casarẽ succo herbã heracleẽ cũ carne vituli marini ex hoc morbo liberatum fuisse memoriẽ proditũ est. Apoplexia aut toto corpore fit: aut partim adfecto: & Hemiplagia dicit. Paralysis oino ex neruõr resolutione & debilitate prouenit: & senib' oritur: sãpe ex potatione frigidã & maxime in febribus intempstiuẽ sumptã: tum etiã ex humoribus frigidis & crassis: & vini immodici vsu. Si sine febre: diãta & prohibitione noxiõr tantũ curãdũ. Si cũ febre: ieiuniis balneis & aliis curõ occurrẽdũ. Attoniti. ἄτονικα: Quã mēs & corpõ stupet: his sanguis mittendus alui ductiõne & veratro albo vtẽdũ. Spasmus neruõr distentio siue rigor. Fit aut e siccitate nimia i euacuato corpore. Hydropicõr Tria gĩa: Ascites: Tympanites Sarcites. Ascites in medio Peritoneo: & intraneõr aquã imodice cumulus. Tympanites in eisdem fere locis spiritõ inclusi tumor: vt corpus Tympani mõ infletur. Sarcites carnis exturbatio Cõmunia tñ illa oib': Difficultas anhelitiõ: Pallor: Pigritia: sitis. Causa p̃cipua Hepar frigore adfectũ: & qm̃q̃ sanguinis euacuatio. Licet em̃ hic aspicere. Si Hepar in frigidam mergat aquã esfundipriõ: deide durari. Hepar em̃ cũ liene in humorũ adfectionib' cõcurrit. Tympanites piculo fior. vtilis his potus abstinentia. Memoriẽ pditũ est Metrodõr Epicuri fociũ huic morbo obnoxiiũ solitũ quidẽ bibere: sed paulopost vomere. Hac ex Aetio. Pliniõ itẽ dicit egrẽ Ro. in eodẽ morbo paulatim nõ bibere adseuuisse. Vocat apud latinos Aqua intercus. Curant ii q̃bus abstinentia facile imperat. Ictericus morbus: authoribus Rufo & Galeno dicit & similitudine aialis qd̃ ixtio appellat: est em̃ agrestis mustela oculos habens aurũ fulgore. eodẽ modo Ictericũ pallor ex felle i totũ corpus refuso: nec in locũ excrementõr tendẽte via p̃clusa vesicã recipientis fel. Quapropter tã ex splene adfecto q̃ hepate procedere potest. Fit sine febre & dolore ex atra bili. Eminet in vultu oculisq̃ pallor: & pigritia: ac sine ratione tristitia. Diuersa quoq̃ obiiciunt phantasmata. Nulla cibi appetẽtia: Styptica aluõ: alba excrementa: vt Alexandera itẽ i problematis. Pliniõ vero dicit Ictericũ eundẽ esse cũ Arquato seu regio morbo ab Icterone aut quẽ nos Galgũlũ dicimus. Appellat autem regiũ q̃ vt ait Celsus apparatu regio & lauritiẽ & ludis exhylãndus hic morbo est. Arquatus vero vt Festõ ab arcus celestis colorã varietate: quos facies adfectõrũ reddit. Com

Marcellus medicus.
Lycãtropia
Cynãtropia.
Erotes.
Lethargus
Vternus.
Catoche.
Catalepsis
Caros.
Sopores.
Scotomaci.
Incubõ siue
Ephialtes.
Periga.
Themison medicus.
Epilectici.
Apoplexia
Paralysis.
Attoniti.
Spasmus.
Hydropicõrũ genera.
Ascites.
Tympanites.
Sarcites.
Aqua Intercus.
Ictericus.
Morbõ regius.
Arquatus.
Morbõ comitalis.

ialis morbus qm̄ quis subito concidit ex ore spuma mouetur. Deinde paulopost ad se redit. magis viros q̄ mulieres infestat. Solet tñ esse non piculosus. De hoc multa Celsus. Erymū ei⁹ deducitur q̄ in comitiis plerūq̄ vbi turba maxima frequenter solebat accidere: vel q̄ si forte alicui accidisset comitia dimittebant. Hos etiam vulg⁹ Lunaticos appellat. Apuleius a gr̄cis morbi hūc diuinū etiā vocari dicit q̄ in eo pars quoq̄ rationalis aīe tentat: ac de statu deturbat. Dicit item caduc⁹ a cadēdo eodē teste authore: cui Theophrastus librū dicauit. Aristoteles in pblematis dicit si in dextrū corruat latus difficiliorē eius esse curationē. Optimū autē huic remediū pellis Stelionis more serpentis recēter exute. Animi defectio quā gr̄ci λεποθυμία appellat cū febre & si ne febre solet euenire ob manifestam causam: videlicet ob nimīā sanguinis seu ventris euacuatio nē vel ob cōtinuū motū seu dolorē: cui medef eoz̄ phibitio: per q̄ in morbū inciderit. author Philomelus. Tabis genera Tria. Atrophia quādo corpus non alit: cōtinuo aliquibus decidētib⁹: & nullis succedētib⁹: ac summa macies orit̄. Cachexia καχεξία vbi malus corporis habitus: ex qua oē alimentū corrumpit. Qd̄ fere fit cū lōgo morbo corpus extenuatur: etiā si ab illo vacauerit: tamē refectionē ob debilitatē non accipit. Archigenes Medicus ait Pueris & senibus id plerūq̄ solere euenire. Qñq̄ vero e soliti excrementi retentione. Tertia Phthisis longe piculosissima. Oēs fere a capite inde in pulmonē distillant. Huic accidit exulceratio. Ex hac vero leuis febricula fit q̄ q̄ cessat qñq̄ reuertit. Frequens tussis est: Pus excreatur interdum cruentū aliqd̄. huic vtilis nauigatio. ex Celso & Aetio. Perniones vocant̄ in frigore cōbustis ac torpentib⁹ quib⁹ vt ait Aristoteles in problematis aqua frigida medef: calida ab initio cauenda. Intertrigo nostris hodie medicis Cancer vocat̄. qñ nerui in aliqua corporis parte cōtrahunt̄. Hūc Cato de re rustica sanare docet: si surculus ablynthii pōtici sub anulo ferat̄. Haud lōge a remedio qd̄ Anglorum reges itē ī anulis qbusdā hodie diuino bñficio pbent. Plinius remediū tradit ad intertriginē & alarū vitia: quapropter nonnulli alium putant esse morbum.

Lunatici.

Animi defectio.

Tabis gña. Atrophia. Cachexia. Phthisis.

Exulceratio

Perniones. Intertrigo.

De elephantia. Elephantiasis. Leontiasis. Satyriasis.

Castratio maximū re medium. Pharmacū.

Critonis medici re medium aliud. Celsus.

Plinius. Lichenes. Mentagra.

Impetigines: abscessus: Vlcera. Impetigines Vlcera & abscessus q̄ certis mēbris puenirēt supra enarraui. Nūc q̄ toto corpori. Inter q̄ primū Elephantiasis dicēda. Quā Paul⁹ elephātū vocat. De qua Archigenes gr̄cus author & antiqu⁹ sic scribit. Elephātiasis vocatur apud quosdā q̄ eius animalis cutē ob asperitatē referat. a nōnullis Leontiasis q̄ eo morbo correpti frons leonis mō corruget. Satyriasis etiā dicta q̄ luxuriosis hoīb⁹ sicuti sūt Satyri: eueniat: vel q̄ ora satyrorū pictoz̄ scēdissima referat. Morbus sane aspectu tetro: vlcereb⁹ plen⁹: squalenti ore: do lorq̄ & pigritia iugiter: nulla cibi & pot⁹ voluptas. Fugit eoz̄ cōgressus: q̄ in opinione sit contagionis. Incurabilis sane morbus ob latentē causam q̄ anteq̄ apparet incoeperit. Viris frequētius q̄ mulierib⁹ ob caliditatē & libidinē. effectū vidim⁹ cuiusdā diu adfecti: vltro sibi coleos abscondēdo curat⁹ est. Ita q̄ eius postea exēplo plures. Indicio id maxime est q̄ mulieribus aut pueris raro. Eunuchis nūq̄ venit. Sed q̄q̄ curatu difficilis tñ hęc tradunt̄ remedia. Ab initio ex dextro brachio sanguis mittēdus. Post hęc Pharmacū hoc vidē institutū. Aceti optimi & Cedriæ sil⁹ cyathū Brassicæ aquæ cyathos duos misce & da ieiunomatutinis. Deinde vesperi da panē hordeacū proportione stomachi cū aliq̄ leuiū auicularū. Hoc vtere remedio semel aut bis ī hebdomade durāre morbo. Critonis itē medici aliud tradit̄ remediū. Gummi albū Nitri spumā seu Nitri coctū Thus sulphur ex gleba qd̄ nō sit ignē expertū: aquis partib⁹ aceto dissoluta: & cōtrita in pastillos redactū in vmbra siccato: dein cū fuerit vsus cū aceto dissoluito & vngito. Celsus sic scribit. Elephātiasis ignotus ī Italia morb⁹ frequēs in qbusdā regionib⁹. Totū corp⁹ adficiē ita vt ossa quoq̄ vitari dicat̄. Sūmi pars corporis crebris maculis crebroq̄ tumores habet. Rubor hęc paulatim in arrū colorē conuertit. Summa cutis inæqualiter crassa tenuis dura mollisq̄ quasi squamis quibusdam exasperata. Corpus emacrescit: os surē pedes intumescūt. Protinus ergo inter initia sanguis p̄ tri duū mitti debet: aut nigro veratro vēter solui. Adhibēda tñ quanta sustineri potest iedia: paulū deinde vires reficiēdæ & aluus ducēda. Post hęc vbi corpus leuatū est: vt edū exercitationib⁹ p̄cipueq̄ cursu. Sudor primū labore sp̄ius corpis: deinde siccis sudationibus euocādus. Frictio adhibēda: balneū rariū eē debet. Cibus sine pinguib⁹: siue glutinosus: siue inflātib⁹: vntiq̄ præterq̄ primis diebus rite dat̄. Hęc Celsus. Plinius autē libro. xxxvi. Elephātiasis Claudii Cæsaris principatu primū ex Asia in Italiā venit: q̄ celeriter restinctus est. Lichenes gr̄ci dicūt. Nos Mentagram quando a Mento prius oriebat̄. Dein elephantiasim a similitudine cutis Elephantis citra

dolorē & perniciē magis scēd⁹ q̄ periculosus: in nare primū veluti Lenticula inualescēte: dein tota cutis cicatricibus op̄ta. A duenit remediū ex Aegypto p̄creatrice ei⁹ mali. Et cū in reges icidisset: populis funebre. Balnei silia tēperabāt hūano sanguine ad medicinā eā. Anno quoq̄ sal. cxv. sub Heraclio principē: etiā morbū hūc in Italia serpere iterū cōepisse: & Deū dedit pō. Sāctissimū quendā eo correptū sibi obuiū osculo liberauisse memoriā pditū est. Nostra deniq̄ tempestate. M. ccccxcvi. rursus apparere cōepit: durat in hūc diem: nullo adhuc repto remedio q̄q̄ pauci ad modū pereant. Psora & Lepra quadā similitudine coniuncta. Altera magis summa pelle versat̄. Lepra vero alit⁹ penetrat. De Lichenis supradixi ex Plinio vocari a gr̄cis quā nos elephātiasim Gen⁹ ab Aetio scribit̄ impetiginis toto serpentis corpe e crassis puenientis humoribus. solentq̄ in psorā aut leprā cōuerti. Quib⁹ occurrit Pharmacis desiccantib⁹. Serpitiōes quū rubet cutis cū pustularū extēsiōe a serpedō dicta. Cnesmus κνησμος: nos puritū dicim⁹: si senectuti cōtinuat vix erit curabilis: aliqua tamen ex parte leniri poterit. Alię vero ætati si ex malis puenit humorib⁹ ii primū purgandi: deinde extrinsecus adhibenda remedia maxime lauacris. Alphos nostrī Rosiōes appellāt. Earū quatuor genera Celso cōmemorant̄. Prima oīm leuissima q̄ dura est ac scabiē refert. Alterū genus silē Papulis quę Rubrica cognominatur: squamis summā cutē occupantibus: roditq̄ magis. Tertiu⁹ dēterius qd̄ nigra appellat̄: crassior & durior ex atra bili p̄cedens: ac serpit magis: ac magis rodit. Quartū colore subalbido quā gr̄ci λευκή latini Albuginē vocant: ac ex glutinosa pituita p̄cedit. Sane in hoc genere si frictiōe panni Rubor apparet: spes est curari posse: si ī albo p̄sistat: nequaq̄. Celsus. Herisypilas vt ait Galen⁹ fit ex seruētū tenuiq̄ sanguine. Harpe ex flaua bili humor: late corripēs totū corp⁹: vt nomen indicat. Lenticulę quoq̄ ac Myrmecię Verrucæ Nomæ impetiginū gña. Pustulas φλυκταίμασ gr̄ci vocāt. Triū generū reperiuntur. Ξαροθήματα q̄ Plini⁹ eruptiones pituitę: aliqñ papulas vocat. Psyracis paulo duri⁹ ac subalbidū. Mendose apd̄ Celsum Phyzaciū legitur. Epinyctis tertiu⁹ gen⁹ pustulę vt ait Syne sius in Commentariis: parū admodū noctu maxime infestantis in tibis præsertim. Scabies quoq̄ ex qua pustulæ oriunt̄: quædā est humida quædā sicca: nōnulla cito serpit: reuertitq̄ certo anni tpe asperior omnibus: & difficilior curatu. hanc ἀγρια gr̄ci dicūt: Gangrenā Galen⁹ vocat quando tumor ingens adficit membrū aliquod: cui nisi succurratur ad vicina serpit interficitq̄. Quando autē tale membrū ita patitur vt sine sensu maneat: non Gangrena sed σφάκελλος dicit̄. qd̄ malū omnibus accidit ossibus quando caro circūstans corrumpit: vt sit necesse præmortuam partem incidere: ne vltius serpat. Carbunculus: quem anthracem gr̄ci appellant: quo nō aliud pei⁹: rubore subliuidō abscessus ex atra bili. Carcinoma min⁹ periculū qd̄ maxime in superioribus partibus circa faciem nares aures prouenit. Therioma penultima producta id per se nascit̄ vitiiū: vlcere ex alia causa factō supuenit. fit sepe ex his vlcus serpedō: φαγγέλλιμασ gr̄ci vocāt: qñ ossa penetrādo velociter corrodit. IGNIS sacer inter mala vlcera: cui⁹ duo genera. Alterū subrubicundū. Qd̄ fit maxie in pectore: aut lateribus: aut plantis. Alterū in summa cutis exulceratione sed sine altitudine latū subliuidū solet auribus maxime euenire. Hunc morbū gr̄ci ιεράμ πόσση vocant. Dicitur enī sacer propter admirationē vt ait Cleomenes: q̄ nil habeat simile cū aliis morbis: curaturq̄ exercitationibus vel incantationibus. Aelianus vero ob Hercule dicit q̄ eo te nebat sacru appellari. Chironē vlc⁹ appellatur qd̄ est magnū. nullo dolore nullo ve periculo: nec facile sanescit. De hoc supra cum de cruribus agerem dixi. Vlcera aut̄ hiberna præsertim pueris in pedibus & digitis oriunt̄ cū inflāmatione mediocri & exulceratiōe. Struma tumor ī quo subter cōcrete qdā ex pure & sanguine quasi glandulæ nascunt̄ maxime in ceruice: sub alis: & vn̄guibus manus: vt ait Meges Chirurgus. Nōnulli Strumā vocari eā putant quā gr̄ci κίρσση seu σκίρροσ vocant. Aetius cirson esse dilationem venæ: quandoq̄ in temporibus & dydimis: & coxis pueniens ex atra bili. Scirrū tumor est prædurus: vt nomē indicat gr̄cū: & insensibilis vixq̄ curabilis vt idē author. Furunculus Tuberculum est tantum cum inflāmatione & dolore q̄ in pus veniat. PHyma tuberculū est Furunculo silē. sed rotundius & planius & sæpe maius. Nam Furūculus oui dimidiū magnitudinē non excedit: Phyma qdē maius sed inflāmatione & dolore minus: in Pus etiā vertit̄. Nascit̄ in pueris: In iuniorib⁹ min⁹: In senibus nūq̄. PHYGETHLON φήγεθλον tumor latus qdē sed nō altus in quo quiddā pustulæ simile est. Dolor distētiq̄ vehemens. Fit maxime in vertice aut alis aut vnguib⁹. Nostrī panē a simili figura id vocāt. Thymus verruculæ Aegyptiæ faba magnitudine qui florē eius repræsentat: vt ait Pollux. Cerion κήριον Acre genus vlcereis a faui similitudine. Sūt duæ species. Alterū subalbidum Furūculo simile: sed maius cū dolore maiore. Alterum minus supra corpus cū vlcus latū subuiride subpallidum

Psora. Lepra.

Serpitiōes. Cnesmus. Alphi. Rubrica. Nigra. Leuca siue Albugo. Herisypilas. Harpe. Lenticulæ. Myrmecię. Verrucę. Nomæ. Pustulæ. Papulæ. Psyracis. Epinyctis. Scabies. Gangrena. Sfacellus. Carbūcul⁹. Carcinoma. Therioma. Ignis sacer. Cleomenes medicus.

Chironē vlcus. Vlcera hiberna. Struma. Meges chirurgus. Cirson. Scirrū. Furūculus. Phyma. Phygethlō. Thymus. Cerion.

Acrocordo na. Termintha Oribasius medicus. Rupra. Conuulsa. Reiectione sanguinis. Diaprosis. Reginocasmus. Anastomosis. Abscessus seu Apostemata. Anthromata. Streomata. Melecrides. Syriga seu Fistula. De pestilentia. Herodianus.

magis exulcerati. Acrocordona verrucis similia sunt; vbi sub cute coit aliquid duri; & interdū paulo asperi. Termintha τέρμιθα Tumores in corpore nigro colore rotūdi & oblongi siles Terminthi fructibus vt Dioscorides & Alexāder aures. Oribasius vero Phymatis gen⁹ Terminus dicit cui bulla adiacet nigra; quo adempto aliud inferi⁹ nascit. Τόθις. Tumor ex crassis hūmoribus in locis maxime carnosus consistens. Lewis quidē quando summa cute. Si vero penetrauerit alti⁹ dolores adfert. Rupra ῥύπρα ἢ γράμα. Cōuulsa ῥόσματα. Qñ videlicet nō rupri ἢ πρὸ id est fibræ: sed laceffiti sunt & vulsi: vt ait Paulus. ἐγγύματα quando casu aliquo aut pondere caro fracta sanguinē atterit. Reiectionē sanguinis græci ἀραγωγία appellant. Celsus li. iiii. Triū generū dicit. Διαπρωσις: Quando exesa parte aliqua sanguis expuitur. Reginocasm⁹ quādo rupra id contingit. Anastomosis: Quādo venarum alicuius ore putrefacto effundit. Apostemata ἀποστήματα: Celsus Abscessus interpretat. Corruptiōes sunt & mutatiōes carniū seu carnosorū videlicet Musculorū venarū arteriarum. Hōrū aliqua in tunicis concludunt. Vt Anthromata Streomata Melecrides. Aliqua sine tunica consistūt nomine generis videlicet Abscessus appellati. Apostema plerūq; tumor consequit inflatio ve loci cum dolore & febre. Ab initio rubra & dura vt & pōdere videat ea pars suspēdi. Noctu p̄sertim infestans vt Aetius auctor. Fistulas autē græci σφίγγας dicunt. quæ vt ait Celsus tot corpore ferūt. Sunt enī vlcera alta angusta callosa; aliā recta; aliā transuersa: simplices; binæ; triplices. PESTILENTIA Quōq; non prætereunda; quā Homerus μόσος tantū eā vocat; grassatamq; in campis olim græcorum dicit. Sed & apud Liuium; cæterorūq; aures sæpe fuisse legimus; verū nullum huic vnq; remediū adhiberi; p̄sertim fugæ ac secessus quē admodum hodie videmus. Tantum apud Herodianum inuenio in Comodo; vigente in Italia peste p̄sertim in vrbe ob aduenas vndiq; sine discrimine eo aduenientes ex cōsilio medicorū Laurentum secessisse; q; aeris frigidioris adflatu & odore Lauri ei⁹ regionis; periculum euitarent; valere enim plurimū aiebant ad eius euitandā contagionem odoramenta. Quocirca in vrbe ipsa Roma plerūq; vnguentis suauissimis nares atq; aures opplebāt; sūfituq; ad sidue vtebantur. Hæc Herodianus; apud alium nullum item reperio; qñ Liuius in quodam loco ob pestē euacuatam vrbe dicit; nec propterea militū numerum scribi potuisse. Id ex moribus non e secessu contigit. Contra eā remediū excellēs Rufus tradit; qd frustra nunq; adhiberetur. Aloes partes duas ammoniaci thymiamatis totidem; myrrhæ partē vnā conculas ex vino colluito; deinde dimidiū quoridie cyathum sumito.

Febres.

Actenus hoīs descriptio vna cū morbis q; singulis mēbris acciderēt; nūc quando cœpim⁹ ex eis dē aut horib⁹ prosequemur ea quę toto simul corpori eueniūt. Igitur in hoc genere humores occurrunt græce χυμοι quos veterū quidā tres non āplius posuere; propterea q; simplex sanguis inter nutrimenta sit; corruptus vero in bilem aut atram aut flauā conuertit. Nō concoctus autē pituita dicitur aut acida; aut salia; aut crassa; aut tenuis. Hinc inflamationes procedunt quas græci φλεγμώρας vocant quę generatim cunctis sese immiscēt ma-

lis; vbi hęc notę quatuor concurrūt; Rubor; tumor; calor; & dolor; vt ait Celsus. q; cuncta Febrib⁹ ante oīa cōueniūt. Hęc autē innumerabiles sunt; sed legitime seu catholice tm̄; Quotidiana q; certū periodū habet; & aliqñ definit. Pituitosis accidit; vt Galenus ait; ac hyemis tpe pueris p̄sertim & senib⁹ ob nimīū cibū & in vita maxime otiosa; ac in humidis & frigidis locis. P̄rio die citra frigus; sed procedente tpe modicū frigus; potiusq; calor. Mot⁹ arteriarū inæqualis; sitis minima; cibi nunq; inappetentia. Celsus ait si in quotidianis febribus corpus robustum; tertio quoq; die cibis sumendus vt altero purgetur; altero sustentur; non item in cōrinentib⁹ vbi corpus magis adstringit. Paulus hos primis dieb⁹ oximelle curare iubet; & his q; ad pituitę incisionē faciūt; sequētib⁹ vero; alui euacuatione; sæpeq; ex cibo/raphano vomitionem prouocare; deniq; reb⁹ cōpellētib⁹ humorē. Hęc græce Aphemerina vocat; Ephemera vero parrhoxyismus seu febris vni⁹ diei est; seu sola sit; seu tertio quoq; die redeat; vt ī simplici tertiana. Hepialus quā nostri medici lenitā ac flegmaticā vocāt; ex genere itē pituitosarū ac quotidianarū; eodē fere mō curāda nisi q; pituita frigidior est. Nā ἡπαλιος dicit quasi ἡπίος ἀλάειρα id est leniter calere. His p̄xima Putris febris græce ἐροπιδωμι cui⁹ nulla manifesta sūt signa; neq; rigor apparet; pulsus autē arteriarū itē qualis; vrina indigesta; calor magn⁹ & fumosus. Huic missiōe sanguinis occurrēdū; dein putris euacuat⁹ humor; balneisq; ex aq; dulci vtēdū. Cōtinua seu cōrinēs græce συνεχής sine remissiōe ē quā Galen⁹ homogeneā quotidianā appellat; nisi q; hæc definit illa nūq; sicuti Tertiana Hemi-

Tres humores. Inflamationes. Quotidiana. Aphemerina. Ephemera. Hepialus. Putris. Continua.

teriteo. Deniq; ea est q; inclinata febre absq; febre nō restat; sed tenuior p̄seuerat; quapropter vn⁹ tantū parrhoxyismus vsq; ad extremū durat; mō leuis; mō feruens; sicutē in eo sanguis erit; pulsus quoq; arteriarū vehemēs & acuti; vrina parū a sano distans. Remediū p̄sentissimū sanguinis missio si p̄ alia licebit. Quę autē nunq; inclināt de genere acutarū seu cōbustarū est; cui⁹ signa ligu nigra siccaq; excremēta lutea; vehemēs sitis; inqes nocturna; Interdū mētis alienatio. In hac alterutrū faciendū; aut separare bilē aut extinguere. Separat autē per sudores vomitiōes & excrementa. Extinguit autē per frigidās potiones vt aqua melicratis; Oximellis; & his similib⁹. Celsus ait. Quisq; intolerabilis dolor est; viscerū aliq; adfectū aut collisum int⁹ significat. Si rubet corpus; si venę tumēt; si febris vehemēs sanguis mittēdus. Eclica quā latine habitualē dicere possūmus; robustis iā cōringit; nō tā humidioribus; seniterq; ita ossibus inhæret; vt vix sentiat donec paulatim corp⁹ absumat. ex Quotidiana enī in hac; ex hac ī Phthisim facile deuenit. Huic igit q; siccitatē extremā inducat maximū remediū humidorū diēta; velut Prisana sorbitiones & panis madid⁹ in frigida potio; nisi aliqua fuerit extra inflāmatio. Balnea insup maxie necessaria. Tertianarum teste Celso duo sunt genera; alterū eodē mō quo Quartana; quū vno p̄stat integra tertio redit quā simplicē vocant. Alterū lōge piculosius; quū tertio quidē die reuertitur; ex. xlviii. horis fere. xxxvi. per adcessionē accipit; interdū & plus; neq; ex toto in remissiōe desistit; sed tm̄ leuius est. Id genus plerūq; Hemitriteum vocant; non q; semitertiana sit tantū; vt nomē demonstrare videt; sed quasi supra tertianā semitertiana. Tertianas omnis esauabili vult Paul⁹ originē habere ab initioq; horrorem inferre ac sitim; quapropter astartis tpe plerūq; veniūt. Curant alui deiectione. Tū vrina; prouocatione per mollia clysmata & anethi seu apii portionibus. Si vero signa cōcoctionis ac roboris sint; adhibēda & balnea ex aqua dulci & calida absq; nitro sale ac sinapi; vno autē penit⁹ abstinentū; sed iā morbo p̄supato; modico ac tenui beneq; diluto vtēdū. Quartana e frigido humore; atraq; bili nascit; par horrore tertianę; sed calore inferior; ex quo autūno plerūq; prouenit. In eius cura mirius agēdū; neq; durā adhibere medicinā nisi forte sanguis abūdet tūc mittēd⁹. Diēta vtēdū ex his q; nō inflēt neq; frigida sint nec humida. Vno quoq; tenui & albo. Tria insup Piperis grana ex aqua quoridie deuorata magnopere iuuabūt. Signa mortis inter alia ab Hippocrate dicta si ad spectū audirūq; sine causa morbo adfectus fugit. Si albū oculorū glaucescit; si semiapertis dormit oculis; si resupin⁹ iacet; si p̄ter decorē mēbra detegi nō curat; si in somno dentibus collidet. Ad hæc; stragula; vestis plicatura. Motus arteriarū dēsus ac minut⁹. Longitudo autē ex dieb⁹ criticis iudicat. Hos Celsus multos esse dicit; Sūmā tm̄ esse potestatem. vii. xiiii. &. xxi. Si ī pari die febris discesserit; recidiuā Hippocrates timebat; Pythagorā imitatus; q; imparē nūerū infaustū dixit. Asclepiades nihil differre putabat; quū nō dies sed adcessionē in morbo cōsyderare oporteat; quā græci parrhoxyismū vocāt. Decessio quū inclināt; Remissiō quū definit. Integritas quū abest; Fallacissima p̄cerea signa in febribus arteriarū motus; & vrina; Cōsyderāda medico; sexus; ætas; loc⁹; tps. Asclepiades egrotō quarto die prius per oīa fatigato cibum dabat; in quo non certum aliquid; sed tm̄ secundum vires eius dabat.

De Alimentis & excrementis.

Onsyderatis hoīs partib⁹ quęq; toto accidūt corpori; nūc alia circa cōreplan da. Qm̄ vt ait Hippocrates. Homo vt plerūq; a alia Cibo potu & spiritu alit. Cibus ipse ī vētriculū demissus; quē Pericarpio vocat Aristoteles; quatuor vt ipse ait varietates agit; Digestionē; Maturationē; Elixationē; Assationē. hoc est πέψις; πέπαισις; ψυσίς; ὀπτισίς. atq; hæc oīa si calorē nactus fuerit. Si frigiditate his contraria pagitē ἀπεψίς; ἀμασίς; μώλισίς; σαθεσίς; hoc est indigestionem; cruditatē. Cur autē post cibū frigus orit causam Aristoteles in proble. dicte esse cibū ipm̄; q; cum frigidiusculus sit naturalē calorem subito sumpt⁹ vincit magis q; ab eo vincatur. Hinc omnis cibus bifariam diducit. In nutrimentum & excrementum; hoc est τροφή και περιττωμα. Nutrimentum qd e cibo necessarium ad alendum corpus sumit. Excrementū vero nutrimenti reliquia. Qd idem auctor bifariam ait excludi. aut locis secundū naturā certis; vt venter & vesica. Aut qd p̄ter naturā toto fluit corpore; vt sudor; sanguis; sanies. Qd ex ore naris auribus fluit. Qd colliquamentū vocat. his lenes magis abundant; vt ait etiā Alexander in Problematibus qm̄ minus ob frigus concoquūt; cruditas em̄ auget excrementū. Sicuti cōcoctio nutrimentū. Inter Excremēta pili quoq; cōnumerant & vngues; & cornua. De pilis Aristoteles ait; q; eorū diuersitatē colorēq; in ceteris animalibus cutis causat. In homine vero nihilo cutis causa coloris; quū multi albi pilos producant nigros; causa est cutis tēneritas q; ob debilitatē vim quā

Acuta. Eclica. Tertiana. Hemitrite. Quartana. Signa mortis. Dies critici. Pericarpio. Cur post cibū frigus oritur. De pilis.

De canitie.

dem pilu mutandi non habet: veru colores ob solem variat: & morbum qui...

De caluitie

Concoctio eni & maturitas dulcia faciunt: Concoctione vero caliditas. Differunt Pili mollitie...

De partitione medicinae & eorum quae pertinent ad sanitatem.

Nunc pauca q ad habitum hois valitudinēq pertinent: si pri generatim Medicinae partes explicuero...

Methodice, Empiretice, Theorice, Pharmaceutice, Dietice, Chirurgice, Erasistrat, Erophilus, Zenon, Andras, Hippocrates primus chirurgica, Perfracta, Luxata, Habit, Signa, Calidi, Pituitosi, Atrę bilis.

Huidos: natura potior.

De valitudine ppera.

Socrates.

Aluus ducitur sponte. Deicit medicamentis. Frigus.

Frictio.

De balneis.

Frigida balnea quae...

Laconicum, Pyria, Pyriaterium, Hypocaustum, Sudatorium, Spheristerium.

omnibus humidu natura potiores quo ceteris vegetiores diutiusq viuetes: q ab initio peiore...

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum, Li. XXV. De reliquis animalibus in vniuersum.

BSOLVTO ia hoie atq; his q ad eu prinēt enarratist reliquorū aialū historia ex ipō Aristotele alifq; recepris authorib; quoad ei9 fieri poterit contēnda. Sed prius pauca q; necessaria vidēt i vniuersū ploqr. Prio nāq; satis cōstat eorū vitā in oib9 repiri elemētis; non nulloz in plurib9; vt q vocāt Amphibia: extra atq; in tra aquā agere/palā ē: verū alia alibi. Efferatiora Asia gignit. Europā fortiora. Aphrica vero multiformiora. Ex quo puerbiū ēēi φέρει λιθὺν καλπρόν. Nonnulla itē Ouipara: vt aues fere oēs. Quēdā aial gignūt: vt qcu9 q; pilis veltiunt: & iter aqtilia balenē/vituli: & qcu9 cete magnitudine excellūt. Alia sine coitu ac ex putri materia: vt muscā / & multa insectoz: / & conchā marinā. Voce diuersa sane oia: scēia vero acutiore pter taurū q exili9 mugit q buclā. Cām Aristoteles refert q marib9 plus insit caloris: spūs vero calid9 crassitudine sua vocis grauitatē / & latas arterias efficit: exilitatē cōtra frigid9 tenuitate. Qd i tibiis aīaduerti licet: q conatu vehemētiore grauioreq; flatu graui9 resonāt. Qz aut exfectis oib9 vox etiā tenuis: cām testib9 refert: q veluti pōdera qdā sunt: ex qb9 nerui libant. Quēadmodū i Cythara chorde intēre resonāt altius: submissius vero cū relaxant. Sic & exfectis prib9 ex neruoz remissioe vox tenuat. At vocis ineq̄litate instrumentū siue organū facit p qd vox ipsa deferit: cū aut asperū: aut lenē: aut hūiore aliquo adfectū / cā flexibilis / dura / mollis existit vocis. Quāobre varios eorū sonos diuersis noib9 latini expresserūt. Equoz hīnīre: Asinoz rudere: Porcoz grūnīre: Tauroz mugire: Pecudū balare: Canū latrare: Anserū strepe: Serpētū sibilare: Ranaz coaxare: Leonū fremere: Lupoz vlulare: Auiū canere. Dētes mutāt pter hoīem equo / mulo / asino: hoī priores mutāt: maxillares nullū aīal amitit. Sus oīno nullū. Marib9 q scēis plures i gñe hoīm / suū / ouīū / caprarū: in ceteris nōdū exploratū. Quib9 plures: hęc viuaciora. Itē alia dentes habēt exertos: vt Ap / Elephas: alia serratos: vt Ceru9 / Pātherē: alia cōtinuos vt equus / bos. Ex vna tātū pte: Bos / ouis / capra. Carniuora oia q b9 acuti: vt canis / leo / pardalis. Maxillā mouēt oia inferiorē tātū: pter Crocodylū. Bisida. i. Διξήνα α bos / elephas / capra / porc9 / ouis: & hęc qdē rumināt. Digitos hnt hō / canis / Palmipedes / Anser / Cygn9. Quibusdā vngues adūci: & rostrū icuruum: vt Agla & accipitres fere oēs. Natura mares etiā iter bruta potiore decorauit honorū isignū. Draconē & gallū crista. Cornib9 ceruū: iu ba Leonē. Deniq; maiore etiā aīo. pter Pātherā & vrsam: q aīosiores marib9 sunt. Quēdā a qbus dā colī plīs cōpim9. Ambraciotis Legnā qū vīdicē libertatis: q tyrānū eorū iterfecerit. Delphīcis lupū: q sacru aurū cōpilatū ac defollū refoderit: vel q Latonā parietī adfuerit. Samiis ouē: q itē aurū e tēplo surreptū iuenerit. Argiuis serpētē: vt Cleāt hes scribit. Aegyptiis crocodylū libidē / multa q; alia. In Tenedo nutriūt pgnātē vaccā: cui foetē mīsteria veluti puerpē exhibent. Sūt & amicitie & inimicitie qdā inarē. Oues capri cōueniūt. Colūba turturī. Palūbes pdicib9. Alexiones Ceryllo. Coruus erodio. Lar9 graculo. Harpa miluo. At cōtra iternecitū iter se bellum gerūt Cornices & noctuē. Milu9 & coru9: Pyralles & turtures: brēth9 & PAGR9: Clore9 & Turtur: Aegipii & Agle: cygni & dracōes: apri & bubulī: rauri & leones: Aspides & Ichneumones: Aegith9 & Asin9: quo rugiēte oua & pulli Aegithi pūt: leones & galli: hyena & Pardalis: Scorpūs & scalabotēs: vulpes & cygn9: Tauri & cornices. Inter aqtilia Delphin9 & balena: cestres & lup9: murena & cōgrus. Sūt & aliis alia noxia vel salubria. Agla qd vocāt symphytū letale. Ibi di fel: hyenē semē: eruce myre: Cedri folia calamodyti: Flos vlue / melāchorintho. Semē Allii la certē. Adeps capree cātharo: rosa cātharo lachrymē ex vite grui. Reliq; cadaueri degustati a lupō cornici & vpupe. herba quā leōthophonū vocāt leoni: vulturi vnguētū: insectis oib9 oleū illitū. Salubritatē quoq; morbis & remedia inueniūt. Palūbes Lauri foliis cōmāducatīs: Ictinus Rhāno: Turtures i epēo9 fructu: Corui vitice: vpupe Adiatō qd & Collitrichō qdā vocāt: Harpa hedera: Perdix arūdinis foliis: Turdi Myrti: Cordylus Labrusca: Aquila saxo quod Aglinū vocāt ac vrile partibus etiā continēdis. DEVASTATIONES etiā inferūt quēdā animalia. Magnesi & Ephesi contra locustas ordine militari ad bellū exeunt. Pazoni & Ilyrii contra

re: vt ratio exigit: aut effundit aut retinet. Papini9 in syluis. Vbi languid9 ignis inerrat Aedib9 & tenuem voluūt hypocauſta vaporem. Apodyteriū locus vbi se spoliabāt. Fricabāt aut seſtri gili instrumento ad hoc apto: Sordeſq; eas strigmēta vocabāt: quē Athletis ad vnguendum venaūdabantur. Prognigeon locus balnei: vbi ignis p̄clusus æstuat. Adiacet inquit Plinius vnaētuarīū hypocauſtū: adiacet Prognigeon balnei. Prēterea Calidarium: Frigidariū qd Apyrotū Atheneus vocat. Soliū item ipsū aquē locū in quē descēdebant. Circa vero Lychni ficiles p̄notē lucētes / monomyxi / dimyxi / trimyxi / polymyxi. i. anguloz & luminū vni9 duorū triū plurium. Paulus itē sic ait. Lauacra fere omnia sponte nata calorifica & siccantia sunt. Nitrosa & salafā capiti medent: Thoraci / rheumati / Stomacho hūido / Hydropicis / Pituitosis. Sulphurea neruis. Asphaltica sensibus. q sapiūt æ: oris vitiis / & vuluæ angustis. q aut ferrū: stomacho & lieeni. Hui9 vltimi generis est aqua i Volaterrano q potat. Gregori9 ad Ro. Balnea christianis maxime clericis voluptatis gratia omnino interdicit: necessitatis vero concedit. Deinceps Pharmaca. Quæ innumerabilia sunt: apud priscos simplicia magis in vsu fuere: apud nos frequētius composita. Quē illi Tetrpharmacū / Hectapharmacū / Enneapharmacū dicebāt. Clyſteria Balani: nostri suppositoria. Pessi / Pastilli / Emplastra / Cataplasmata / Malagmata / Cucurbitę / Cerota / Elateria / Antidota / Acopa / Catapotia / Theriaca / Symplasmata / Smigmata / Diaplasmata / Collyria / Epithemata. Sunt Pessi πείσοι: medicamenta cōposita molli lana: quæ scēminib9 subiciunt inter naturalia. Pastilli quos illi τροκίσκων dicunt: vbi tantum arida medicamenta aliā quo humore nō pingui: aut vino: aut aceto coquunt: & rursus cocta inarescunt: atq; vbi vsus erit / eiusdē generis humore diluunt: ac aut illinunt: aut Emplastris aut Cerotis immiscentur: apti ad recentia vulnera glutinanda sanandaq;. Emplastrum quod liquati aliquid accipit. In hoc cruda medicamenta per se terunt. Deinde rursus his instillat: aut acetum: aut si quis alius pinguis humor accessurus est. Malagmata vero ab iis duobus differunt: q hęc maxime e floribus aut eorum surculis: at emplastra magis e quibusdā metallicis fiūt. Deinde Malagmata cōtusa abunde mollescunt: uam supra integram cutem iniiciuntur. At egre conteruntur ea ex quibus emplastra pastilliq; fiunt. Diaplasmata vnctiōes aut fomenta quibus totum corpus oblinēbant: quorum maxime in balneis vsus. Hęc ex Celso.

De Somno & vitæ tempore.

Omnum quoq; ac vitę tempus hominis: paucis ex ipsius Aristotelis auctoritate attingam. Primū in cōfessio eū oib9 inesse: quibus cor siue analogum fuerit. Causa humor est cibi in superiora tendens: deinde paulatim descendens: ante eū descēsum nullatenus. Calor em qui circa est subiecti nutrimenti causa frigescens euaporat. Cum autem omnimoda facta fuerit refrigeratio: subsequitur mors. Quare pueros omnis ac pituitosos ob humectantem naturam plus dormire palā est: labore item fessos: q ii maxime in liquorem soluantur: & cōcoctiōne impediuntur: ex quo plus additur humoris. Nanis etiā par somnus: q ii partib9 maxime augetur superioribus: plusq; nutrimenti & propterea humoris ad eas partes ferri sit necesse. Melancholicis secus contingit ob frigus: ex quo nō fit euaporatiōis multū: neq; venosi ob pororum p̄enuriam sunt. Fiunt insomniā pueris. Indiciū est cum impetu expergisci / clamitare / moueri. Sed & pleriq; p̄ter hominem animalibus. Diuiniatio insuper quandoq; contingit: verū sobriis tātū. Necesse em insomniā vel causas vel signa seu casus esse. Ad vitę spatii veniā. Hoc breui9 Septētrionalib9 ob frigora: eadēq; de causa & piscib9. Nihil em magis q calidū & hūidū vitā aut tuet / aut colit. Quapropter nanis etiā vita longior: q supnis mēbris crassiores vegetioresq; sint: & ideo calidiores: modo plantarum & arborū. eē nāq; p capite radices habent: quātōq; crassiores: eo plus attrahunt humoris / ac diuturniores fiunt. Hęc ex Aristotele. Animalibus quē plures pariunt foetus: aut multū coeunt / breuior vita: vt araneę / piscib9 / galinīs. his vero cōtrariis longior vita: vt elephantī / Serpenti / Cornici. author Alexander in pblematis. Aristoteles item in pble. signa vitę dicit esse dentes frequentes: & lineam p mediam palam longe ductā. Sed locus expostulat: vt ea quæ Mathematici in hominis atate deprendunt referam. Iulius Maternus fatales homini valdeq; periculosos Climacterios vocat annos: quasi Gradarios: vt vox gręca sonat: qui per numerū Septenariū & Nonariū ascendūt: quodlibet em horum tū eorū cōduplicatio cauenda: sed p̄ter omnia Annus Sexagesimus tertius: q tūc vterq; q; nūmerus concurrat: cum septies nouem eum constituat. Quapropter apud Tranquillū laetatur Augustus in quadam epistola se iam annum climacterium euasisse.

Pharmaca. Clyſteria. Balani.

Pessi. Pastilli.

Emplastra.

Malagmata

De somno & insomniis.

De vitæ spatio

Iul. Maternus. Climacterii anni.

Amphibia.

Sine coitu nascētia.

Vocis diuersitatis causa.

Vox cuiusq; propria. Dentium mutatio. Dentium diuersitas.

Marium insignia.

Amicitia & inimicitia animalium.

Deuastationes.

Quaedam cer-
tis in locis
non vivere.

Diuinitio.

Locorum mu-
tatio.

Arma cuius
Virtutes
animalium filis.

Poppisimo.

Cassius medi-
cus.
Equi balii.
Spadices.
Canterii.
Asturcones
Tollutarii.
Manni.

columbas. In parte Aegypti p cane certat. Muscaru multitudo depopulata est quondam Mega-
res. Vespae Phaselitas. Mures Cosas Hurruriae ciuitate. Quaedam regiones & loca quibusdam exem-
pta. In Creta Iouis beneficium: itaque apud Delphos: ut author Nicadrus: nihil animalium venenatorum vi-
uit: eorum translatus extemplo perit. In templum Herculis Romae muscae non ingrediebant. Mures in
Paro insula: ut scribit Aristoteles: non sunt. Morsus vero non eque omni tempore officium: vespae itaque mu-
scae quae serpente degustauerunt: aculeis magis penetrant. Aspidis ranam depasti itaque immedicabilis. Ca-
nis rabiosi morsus letalis. Morsus itaque ieiuni hominis longe malignus. Scythas addere Pharmaco in-
ficiendis: sagittis sanguinem hominis purgati Theophrastus testat. Nonnulla diuinatione quadam
natura donauit. Futuram famem aut pestem canes / boues / serpentes presentientes alio se conferunt. Mu-
res instante ruina subito de loco migrant. ut accidit Eliisibus teste Homero: quod cum in Ionas impie-
gesserint: dies continuos antea mures ab eis migrarunt: vnde fatum illis portederunt. Sed & prognosti-
ca ex animalibus tepestatis a quibusdam obseruata. Aues enim aquatiles in terra volantes pcellam portan-
dunt. Contra terrestres si ad rigua & palustria: Serenitate Gallinaceis itaque Gruibus alas conuer-
berantibus: strepitibus vero imbrem: eisdem lauantibus ventorum status. Graculi more accipi-
triu sursum deorsum errantes: ut author Aristoteles: hyemem significat. Cornix a cibo volitans in
sinistram partem serenitatem. Mergi & Anates costrepentes alas / ventos: plures aues albe simul iuncte
item noctua sereno canes tepestatis: tepestate vero serenam pronuntiat. Commutationes & eadem saepe
facere videmus. Luscinia aestate colore carum alium retinet. Sturnus aestate dulce canit: hyeme
obstrepit: ac sufflavus e nigro fit. Sed & turdi / Sturni / Phocides / moenides / Thoes praestant mar-
cescunt: pro brumam obesse videntur. Cameleon quae attigerit colorem reddit. Nec locorum praeterea mi-
nor mutatio. Aestatis quadam aduenit aues ut coturnices: quaedam hyemis ut grues: turdi. Me-
dicinas etiam innumerabiles ex animalibus esse quis ignorat? Sed illud mirandum quod in Scythia ani-
malia: in Thyle vero insula pisces loco ligni comburant: ut author Aelianus. Illud quoque superstitio-
sum quod idem commemorat: multa ex his incantamenta fieri: quae adferre in medium neglexi. Sed ante om-
nia pulchrum spectare sua cuiusque arma a natura dari: eaque ingruente periculo signis quibusdam expe-
diri. Initurus praemia leo cauda terque quaterque terga conuerberat. Sues armos inhorrent. Rhino-
ceros cum elephanto congressurus: cornu prius ad petram exacuit. Ichneumones cum Erinaceis
certaturos oblitos prius luto ac loricated tenuem pellem contra aculeos durare videas. Insuper in pla-
risque virtutis quoddam simulacrum. In equis: leonibus: canibus animositatem / palmeque contentione
In elephantis memoriam & disciplinam: in vulpe / passere / draconibus argutiam. In colubis / cornicibus
pudicitiam. In Ciconiis pietatem quae pariter senes alunt. In formicis: apibus: puidetiam & sedu-
litatem. In Leonibus rursus clementiam: in canibus fidelitatem.

De Equis.

Vinc singula consideranda. Primumque equos: de quibus Pollux sic scribit. An bimatum
domari non oportere: Caput aqua profundum: pedes duri: ac ungulae reseda: ma-
nibusque blade poppismo fricandum. Stabulum lapide sternendum: tum lapidosa paulatim
adsuendum ingredi via: ut pedes robore confirment. Tum os facile reddi illitu
aqua tepida: & olei quicquid unctio: sic frenum libentius sustinebit. Si minus / ca-
mo comperendum. Ab initio non asper agitator sit: non cursu fatiget: lente utrinque
vertendo expiat: neque tam calcaribus quam virga castiget: & in loco plano. Pedes auersus capiti ne petan-
tur calcibus praeter: morsusque eius conuersa facie phibeat. Adfessor equum ne premat: neque vrgeat: sese
coxis sustentet: sic & cum labore leuat: & sibi vim maiorem addit. Sit vni potius coloris. Iuba densa
ac ea exultans / forti lubo / breui capite / erecta ceruice / auribus proportionem capitis puit. Cassius Me-
dicus in pblemate equos balios laudat: quos graece βαίονο balios vulgo appellat. Virg. Spadices com-
medat. id est palmeo colore. M. Varro his alia adicit signa: pectus latum: venter modicum: lubos pssos / spi-
na duplicem / si minus non extat: codam amplam / subcrispam / cruribus rectis / equilibus genibus / ungulas firmas:
nec sane magnas toto corpe venas quae aduertit possint. Vnde ita spectare atque hinc oportet: cum
aliquid alii sit vsui: Vectori / bellator / cursor / Admissari / quadrigari / defultor. Vecturam optimi Can-
terii equi videlicet castrari. Veredi cursu pnicis. Martialis. Stragula succi venator sume veredi
Itaque Asturcones quae ex Asturia veniebant: molliter ingressus glomerando ingrediuntur: quae etiam Tolluta-
rii dicuntur. Seneca Asturconibus ingit & tollutariis Manis. Sunt enim Mani equi non admodum magni: quae
tollutim id est more Asturconum vestigia glomerant. Nunc sane id genus ex Britannia ve-
nit: ex Hispania vero lenitate / elegantiaque conspicui. Appuli Roseani bellis aptissimi: ex Tun-
Aphrice ac Massylia Numidiaque cursu praestantes: quos vulgo barbaros vocant. Ex Tyrreni

maris insulis praesertim Corsica & Sardinia: breues admodum: sed animo generoso atque audaci: ingres-
su irrequeto: ex Germania grauiore: atque succursarios quae subultim moleste ingrediunt. His si-
miles appellat Nonius tortores equos. Plautus vero cruciantes: ut cruciante inquit canterio.
Succursarios Festus. Defultorii vero sine ephippiis equi ad cursum apti erant: quos graeci Cele-
tas vocabant. hi quondam a nobilissimis iuuenibus teste Tranquillo agitabant: nunc sane a mini-
stris. Illud quoque obiter notandum: quod neque legimus: neque sane ex veterum monumentis aut marmori-
bus aspiciamus equos eorum ephippia more nostro: neque penitus pedum sustentacula quae vulgo staffas
appellant: habuisse: sed tantum in dorso ephippia eius generis quibus hodie domitores equorum vtunt. Fe-
stus scribit Romanos equum dexteriore bigae in capite Marrio quotannis Marti imolare solitos. La-
cedaemoni in more Taygero veteris immolat equum ac in eodem loco adoleat: ut cinis eius late dis-
fundat. Rhodii ita singulis annis quadrigas soli consecras in mare iaciunt: quae is tali curriculo fer-
tur mundum circumire. Aelianus mira quaedam de equis scribit. In Indis tam equos quam asinos vnum in fronte
cornu gerere: illudque si quis veneno infecerit innocuum esse. Apud Persas Indorum equos haud hira-
cis maiores esse mulos bouesque tantum Libycos negligenter dominum: facile tolerare. Nam graciles ieiunos
que labores & cursum maximos perferre. Praeterea Scytham fuisse quaedam: quae optime gerit equam: & ex ea
equum habebat: ne soboles paret: filium ad matris initum duxisse: primum recusantem / mox adoptum pal-
lio salietem: ut primum agnouit se pariter concubuisse: euolauit e crepidine saxi sese precipitem dabo sce-
lus expiauit. Dareum minor equas a partu in bellum ducere solitum: ut si contingeret auferere: ab il-
lis amore relictorum pullos celeriter transferret. Celtas ac Macedonas & Lydos equos piscibus pa-
scere. Sybaritas: & Libycos ad cantum Symphoniarum equos instruere ac domare: quae cum illis cladis fuisse
dicitur cum Crotoniatis concurrerit. Ex equae fronte Carunculam a pastoribus radii philter efficacissimam
quam Hippomanes vocat Vir. in Geor. Equorum nobilitas non facile patitur ab asinis iniri: remedium eis
prius iubas tondere: atque turpantes crinibus / amota superbia facile succumbunt. author Aelianus. Plinius vero
aliter earum libidine iuba tota extingui dicit: concipere stante fauonio apud urbem Vlyxiponense. Cossini
Thraciae fluius equos epotos efferat. Hinc Diomedis illic regnat equum mostrosi ob eam causam di-
cunt. Adamati equos quoque Alexandro & Caesari & Augusto repit: a quibus etiam tumuli honore dona-
ti. A Semiramide ita usque ad coitum. Equus insuper Nicomedis regis extincto domino / inedia vitam finiuit
Aelianus. Huius animalis iuuentorem Neptunum tradunt: equitatem vero Thessalos: sicuti frenorum Paletronios.
Columella de equis sic ait. Maiores bimis domari non oportet: anorum notae cum corpe mutant. Dum bi-
mus & sex mensis est: medii dentes superiores & inferiores cadunt. Cum quartum agit hisque Canini appel-
lantur deiectionis / alios adfert: intra sextum deinde annum Molares superiores decidunt. Sexto anno quos prius
mutauerit exeunt. Septimo oes explent equaliter & ex eo cauatos gerit: nec postea quot annorum sit ma-
nifesto comperdi potest. Decimo anno rpa cauari incipiunt: supercilia nonnumquam canescere & dentes pmine-
re. Morbi equorum Critiasis: Hyperaemosis. Generat Septentrio equos syluestres: sicuti meridies
asinos. Inueniunt & equi fluuiales: qui in fluminibus morentur: quos Hippotamos vocant. Authores
Aristoteles: Aelianus: Plinius.

Ex Xenophonte de arte equestri.

Equus autem de equis praeterea: Xenophontis graeci libellum de arte equestri visum est mihi
in latinum sermonem ad hunc locum epitomare. Pedes ante omnia praebandi. Ungulae
crassae sint: neque huiusmodi: ne atterant: cinepodes: neque valde erectae caprarum mo-
do tibie: pingues ossibus non carne. Si pullus molliter genua flexerit tempore praedente
multo magis flectet: sic enim melius quam rigida equum equitatem infractum ac inde fessum
reddunt. Coxae anteriores sub huiusmodi pingues praebant. Pectora latiora ad dex-
teram facilius pariter & robur: aptaque ferre crura minime inter se proxima aut coisum-
ta. A pectore rursus ceruix non more apti praebant: neque ita galli modo recta ad ceruicem ten-
dat. vacua circa curuaturam sit: caput ossium: paruas habeat maxillas: oculis ante pedes respiciat:
Nam colli protensio lassitudinis debilitatisque signum. Considerandum deinde si utraque maxilla
molles an durae aut diuersae. Diuersarum enim maxillarum: sicuti alia multa animalia nascuntur etiam equi:
Oculis ita prominentibus vigilantior apparet quam incuruis: longiusque aspiciat. Nares aptae magisque
depressae spirabiliores ferocioremque demonstrant. Etenim quum equus alio cum equo fertur: vel
inter equitandum animatur: & efferuet: nares magis dilatate conspiciunt. Vertex praeterea ceruicis
maior & aures minores magis equinum praese ferunt caput: latera profundiora tumidioraque
lubus quanto latior & breuior tanto facilius. Ingressu equi anteriora crura attollit & posteriora de-
flectit. Venter mediocris: coxae latae esse oportet: lateribusque ac pectori coisumtas. si autem haec omnia
gracilia fuerint: leuiore sane ad cursum velocioremque faciunt. Clunes ad caudam si lata linea diuidat

Succursarii.
Tortores.
Cruciantes.
Defultorii.
Celetes.

Equi casti-
tas.
Dareus equus
a partu duc-
cebat.
Sybaritarum
mos.
Hippomane-
nes.
Equae vetero
concupiunt.
Cossinitus
fluuius.
Equi adamati
Inuentores
equi. egre-
ndi. frenorum.
Dentes equo-
rum.
Morbi equo-
rum.
Critiasis.
Hyperaemosis
Hippotami.

Quomodo curandus pulsus.

De Stabulo

De strigili.

Quomodo frenum imitandum.

lōge vestigiū posteriorū pedū prioribus anteponet. Testiculi quoq; magni p̄bant. Si pullus erit, ribus fuerit altis: hic magnus erit equus: nā quadrupedū omniū magnitudo tibialis tpe nō valde crescit. Ad huius igit̄ symmetriā: & reliquū corpus augetur. Pullus in primis māuet̄: trāstabilisq; fiet esuriēdo ac sitiēdo: demū irē obliuio cibū p̄bēdo: tū blādiendo leniterq; partes quas equus per se curare neq; attrectādo. Hūc equis per turbā ducat oibusq; ad spectibus ac sonoribus appropinquare doceat: vt si quid expauescit: nō plane arduū: sed placidū esse paulatim mōstret. Cautiones in equo emēdo: vt etatē q̄ nouerit: si frenū recipiat: si lefforem excipiat: si exceptum excutiat: si dimissus aufugit: aut celeriter recipiat: si verberē it̄ fit obtemperās aut excitatior. Sed & si bello vis vtilis: follas transmittere: muros transilire: insilire: desilire: a fronte: a tergo: ab latere pcurrere oportebit. Puidi & suspicantes omnino reiciēdi. Illa ferocis ac boni equi potissima signa: si fessus rursus eadē facere voluerit. Stabulū domi habere oportet: vt sc̄p̄ cernat equū oculus dominicus: repagulaq; inter eos / ne inter se pabulū fufent pōnda. Pauimēta stabulū mollia: seu leuia generosis officitū vngulis. Sint igit̄ lapidib; strata inter se vngularū magnitudine ex aspitate cōiūcta. Ita nāq; a vitis equorū pedes: & si qd illis adhaerit phibent. Posthac eq̄lo e stabulo equū educat strigilis grā: seponatq; seorsum a p̄sepe post prādiū: vt libentius deīn ad cenā redeat: locūq; eū lapidib; rotūdis sternat: vt sese mouēdo in eo tanq; in via salsola ingredere / exerceat: eoq; modo chelidonas pedū huiusmodi effusi lapides tenuabūt. Ora vero vt sint mollia curādū: hisdē fere remediis q̄bus & caro curat̄ humana. Eglo quotidie simū & hūida eq̄ cubilia in vnū locū efferat atq; aggeret. Equū quocūq; sine freno ducit chamo cōpescat q̄ minime respirare phibet ac mor dere nō finit: supra a vertice capistrum adliget: q̄n oīa circa ora iposita natura ipsa equus detrectat: sic vincula minime p̄rahet: sed lēta esse sinet. Q̄n ad strigilem venit: incipe a capite & iuba oportet: vbi enim superiora purgata nō sunt frustra inferiora purgant. Spinam tātum manibus atterat: & pilum qua natura ducitur cōplanet: sed minime noceat: aqua caput abluat: quū enim sit ossium si ferro attingat equū contristabit. Deinde p̄comium: id est seta quae ante frontem propendunt: aqua inspergendum vti longe succrescat: quum videre minime phibeat: noxiāq; ab oculis propellat. Etenim existimandum deum pilos huiusmodi equo in hac parte / loco magnarum aurium dedisse: quas asinis ac mulis ob oculorum defensionem tribuit. Præterea caudam atq; iubam lauare sc̄p̄ oportet. Nam seta in his partibus crescentes magno sunt vsui: cauda in noxiis abigendis: iuba ad equum ascendendum sunt item ad decorem: signum q̄ equę armentales non similiter asinos in coitu sustinent donec comam induerint: cuius rei gratia attondent equas omnis quae ab asinis sint ineunda. Lauare crura prohibemus: nihil enim iuuat: nocetq; potius vngulis quotidiana inspersio. Sub ventre quoq; multa purgatio minuenda: quū hac magnopere contristet equum: præterea quāto purgatior hac pars tāto magis subtus noxia congregat. Itaq; hac loca manibus pro strigili confricanda. Videndum ne in equis tractandis a fronte aut a cauda adpropinquemus: sed ab latere: sic & minimū nocebit & ascensuro paratior fuerit. Equis equū frenaturus primū ad eius leuā accedat: deīn lora dextra summo capiti corypheeq; immittat: os vero sinistra adaperiat: qd si recipiat cecriphalon circūponat: si minime aperiat: pollicē sinistra ori iniiciēdo freno dētes p̄mat. qd si nō itē iuuerit: labrū circa cinedontē premat. Equū insup per lorū ducat nō aut per frenū: nam hoc diuersitatem maxillę facit: Frenū vero ipsum quū nimis p̄pe maxillas fuerit os atterit: vt si ne sensu quodāmodo fiat: qd rursus nimis in ore summo potestatē facit minime freno parendi. Eglo instruat: quonā modo Persico more sit auxilio: vt equū facile cōscēdat: dorso dñi pedes sustinēdo: si forte ille egrotauerit aut cōsenuerit. Præceptū optimū ad equū cū ira nūq; accedere: q̄ em equū gnōsum verberib; cogit maiorē incutiūt terrorē: blādeq; poti; edocendus: vt qd expauescit minime molestū sit. Equū ascēdēs lora ex freno læua decēter accipiat: ita lēta vt crines p̄pe aures minime corripiat: ne si forte cū hasta insiliat: os eq̄ freno cōuellat. Ex vtroq; igit̄ latere cōscēdere discat. Q; si forte crus fessum eques habuerit: minime genu supra equi spinā imponēdū: sed tibiā in alterā laterū eq̄ partē trāsmittat: quū vero confederit coxis equo adherat: vt recti; valētiusq; queat & hastā manu iacere: & ex equo ferire: tibias a genu molliter demittat: si aut rigidas p̄tēderit piculū si qd offenderit ne rūpanē. Deīn brachio sinistro eq̄ costis adherat: sic em & stabilior equus fuerit: & manus firmior. Si quando currendū: signis id tantum q̄ subito p̄stat: equo si leui erectaq; ceruice habenas altius immittēdū: si demissiore fuerit inferius: quū enim sponte curret corpus alacer inflectet: & ad baculū nutū qua parte inferri viderit libentissime mouebitur: seseq; rursus reflectendo regredietur. Equitationis genus lau-

dam quā pedā vocat. in vtrāq; em maxillā verti aduescit. In cōuersionib; equū tuto recipiat: nō subito: sed paulatim e medio cursu frenū cōtrahendū. Vtile q̄nq; fuerit gescētē statim impellere: & ex equis equos petere: & ex celeritate rursus in proximo cōquiescere: & ex quiete iterum irruere. Sigs aut saltu eū cupit instruere: loro tenēs equū fossam p̄cedat oportet: deīndē trahat ad saltūq; iuter: si respuit verberib; cogere: reliquo tpe vim nō expectabit: sed tātū retro aliq̄ videat sat erit: sic aduet; calcarib; postea ab egte impulsus magnas trāsmittet follas. Hoc idē agere in accliu decliuq; loco aduescēd; & ad silientē qdē in accliu: iubā p̄dendo p̄nus adiuuet: in p̄cipiti vero sese resupinādo habenasq; contrahendo. Equus em qui collecto condensq; corpore fuerit: & sibi & egte hac oīa tutius paget. Deniq; huic arti & venatio & cāpestris exercitatio magnope vtilis. Cū equo magnanimo nihil p̄ vim agito: nimia ferocitatē placidissimis potius signis mitigato: nā lōga magis itinera: & geta mitē reddūt: q̄ subita ac breuis violenta: q̄ agitatio. quapropter minimū ab aliquo alio q̄ equisone attingat. Præceptū est em Poppismo: id est blāda sibilatione equos māsuēscere: lotio aut excitari. At sigs ab initio in lotio quidē placabilia: in poppismo vero molesta p̄ferat: discet equū poppismo qdē excitari: lotio aut placari. adeo in teneris aduēscere magnū est. Adhibēdus insup iuxta clamorem: & tubas: ne hac horrida ei videant: ne aliqd triste: seu subito molestū p̄ferre: sed cōquiescere sinere: p̄diāq; & cenā os ferre si capiat. Optimū aut cōsiliū: valde animosum equū nō esse in bello possidendū. At ignauo & pigro equo sat fuerit dicere hac oīa fieri contraria: q̄ aīolo oportere diximus. Præceptū quoq; de frenis hoc erit: vt duo nō min; habeant. horū alterū lēue rotis valde magnis: alterū breuib; & humilibus: echitinis vero acuris: vt si q̄n hoc equus accipiat: aspitate dimittat: quādo vero lēue cōmutet: ipsius leuitate lateat: & in altero qdem instruat: in altero gaudeat: ac qd in illo didicit: in hoc agat & exerceat: si vero huius despexerit leuitatē: rotas magnas addimus leui: vt ab ipsis hiare coactus frenū dimittat. Oportebit & asperū franū variū facere: & clauis firmiter cōfixū ac cōtinuū. Cauēdum insup vt quātacūq; frāna fiant / mollia flexibilisq; sint. Rigidum equus totū habet p̄pe maxillas sicuti obeliscū. In flexibili aut qd fugit semp venans mittit a maxillis frenū. Hac igit̄ de causa circa mediū ex affibus anuli suspēdunt: vt in his p̄sequēdis & lingua & dētib; occupat; ad maxillas frenū recipe negligat. Siquis aut equū cupiat vectoriū pariter & celerē: saltuq; leuē: haud facile in eodē inueniet. Nā q̄ molliter crura inflectit: corp; attollere minime valebit. Qui em lūbū inflexum & breuē ac robustū habuerit: nō secūdū caudā: sed in ea parte que inter coxēdices / & latera secūdū vētriculū est: is maxime poterit retro crura lōgius supra priora vestigia ponere: ex quo si freno cōtrahit: posteriorib; qdē laborabit: corp; vero anteriorius attollere valebit: ita vt vētre & genitalibus anteferat. Armaturā vero q̄ ex equo sit piclatur; huiusmodi habeto: primū thoraca: & ex thorace cōtinuū ei tegumētū qd ceruicē ad vultū vsq; ac nares p̄teget. Ex hoc itē alā duā circa verenda dependeat / ac cōsistat: talestātaq; vt tela repellere valeat. Cassidē deīn induat q̄ firmissima erit ex pelle bubula. Sinistra insup per manus armāda manu appellata: nā humerū opit tū brachiū ac cubitū & qd his continuum fuerit: p̄terea extēdit & incuruat & vbi deficit thorax supra alas p̄tegit. Dextrā ob pugnā liberio rem esse oportet: eamq; a thoracis impedimēto separare: pro quo alē sint in giglysmis additā: q̄ itē vt manus plicant & similiter claudunt: brachio tātū simile tibialis opponat. Armāda & ea pars dextrę q̄ sublata nuda est p̄pe thoraca corio vitulino aut ferro. Equus post hęc armāda p̄metopidiis: p̄sternidiis: & parapleuridiis. Hęc em simul & egte parameridia: id est femoralia fuerint. Ex omnibus vero maxime equi ventriculū simul cum lateribus: quae pars inter vitalia & debilissima videtur: quoad fieri cōmode poterit: vna cū ephippio protegere oportet: necesse tamen huiusmodi tegumentum sicuti & equi alia consuere: vt & eques securius cōse deat: & q̄ minimū equi sedē incommodet. Equitis præterea pedes ex femoralibus eminebunt. Armatur quoq; & hi si embates seu socculi fiant ex corio quali crepidā existunt: sicut enim armatura & tibiis / & pedibus pariter calciamenta fuerint. Et hęc quidem omnia ne lædi possit: vt autem lædere valeat: macheram potius q̄ ensem habeat. Pro hasta perticali q̄ hęc debilis simul & grauis ferre est / corneas clauas magis laudamus: nam & hęc scientem fallere minime possunt: & ignaro eē vtilia quoquo modo / a fronte / a tergo / ab latere. Adde q̄ robustiores sunt: & ferri faciliores q̄ hasta: iaculum insuper longissimum magis placet. Paltum enim genus minoris iaculi in itinere torquetur ac transmutatur. Longius autem iaculabitur si ante proiciens a leuā se reducat in dextram: deīndē in coxendice confurgens hastam emisit: certius tamen si semper scopum in emittendo contuebitur.

Venatio vtilis equi.

Equus ignauus. De frenis.

De armatura.

Laonici. Alopedes. Leontomiges arcades. Crocuta cyrenaici. Castorides Eretrici. Molossi ex Epiro. Celtici. Britannici Indici.

Anes diuersorum generum meorat Pollux. Laonicos: Arcades: Argolicos: Cyrenicos: Libyicos: Molossos: Indicos: Castorides: Eretricos: Creteses. Laonici ex vulpibus & canibus: vocantur Alopedes. Plautus. Nos Parasiti Lacones sumus. Arcades ex canibus & leonibus: appellantur Leontomiges. Cyrenaici ex Lupis & Canibus: noiantur Crocuta. Castorides e Castore nati: & vulpe. ex quo Homerus ελω μεκιδες eos vocat. Eretrici Apollinis iussu nutriti: & aratro terram vertere dicebant. Molossi ex Epiro veniunt: dicuntur pugnati ex cane quem Vulcanus vt fabule volunt fabricauit: & animam inspirauit: donoque dedit Ioui: ille Europae: ipsa Minoi: Minoi Procridi: haec Cephalo venatori Cretensium. Canum aliqui Diaponi: qui semper in certamine foris congregiunt: alteri paripii qui equis cursu contendunt. Haec ex Polluce. Sunt & Celtici ex Gallia Britanniaque venientes: odoratu/ cursuque praestantes. Indici ex Tigride nascuntur. Vnius ex his exemplum tradit Aristoteles: quod praesente Alexandro in India cum leone congressus: prius expectauerit a circumstantibus totus paulatim concerpit/ quod mordicus fera dimittere. Extinctum tandem Alexander honorauit/ eius nomini ac tumulo ciuitate dicata. Nicadrus Colophonius tamen scribit huiuscemodi canes ex Acteonis regis canibus pugnatos: qui post rabie in sanitatem redeuntes Euphrate transmissi/ in India errauerunt. Sunt & Melitei ex Melite insula/ admodum parui: in deliciis domi educantur. Nostra vero tempestate Alani & Corsi non cedunt Molossis: quibusuis feris congregiunt. Molossi enim ex Illyrico frequentes in Italiam veniunt/ custodiendo pecori villisque aprissimi. sub cathenis interdum obpericulum retinentur. Hoc aial Aegyptii sub numine Mercurii venerant: quem vocant Anubim: quod in exortu caniculae fiat inundatio Nili: vel quod Isidi Osyrim querentibus Canes praesto fuerint. Scribit Herippus: quod Aristocle adducit auctoritate esse gentem in parte Aethiopiae: cui Canis imperaret: eiusque cum latratu tum certis aliis signis iussa deprendi. In templo Vulcani rotundo: canes Romae veluti editui habitabant: sacrilegis tantum adlatrantes/ ceteris blandi. Eodem ferme modo & in Apulia & in Mineruae templo videbantur. Fidelitatis quoque eorum plura monumenta. Pyrrho Regi canis ab eo educatus adfuit quondam in somnis in quodam terrore clamanti. demum eo mortuo in eadem pyram se se sponte iecit. Icarium canis fide ob indicatum filiae parietis cadauer/ caelo posteritas extulit. Dareus ultimus ab Alexandro vulneratus: ab omnibus relictus: canem tantum ab eo educato curam fuit. Canem Athenienses publice alendum mandauerunt: quod in Aesculapii templo custos sacra compilante indicauerit. At Canem Vlyseum post annos .xx. dominum cognouisse fabulose ab Homero positum. In Aegypto docilitas non minor eis quam egypti Sibaritarum. Sub Ptolemaeo quidem ludere/ saltare/ ac molliter ad symphoniam cantum moueri/ edocti fuerant. vicem seruum pauperum domi praestabant. Ex Aeliano. Canem Latini lupercalibus imolabant mense Februario: Lacedaemonii vero Marti: eiusque templis omnibus: vt aial impurum: & quod in partu lo coeat arcebat. Ea demum causa quod in insula Delum non ingrediebant: nec eius sacerdoti vel eius noscere fas erat. Plutarchus in Problematis. Poenam quoque apud Romanos singulis annis dabat/ ob memoriam male defensi ab eis in tumultu Gallorum Capitolii. Helio Gabalus teste Lampridio canes ingentes rhedis trahendis iuxit. Reliqua ad eorum pertinet naturam. Plures edunt foetum: cecos ovis/ vsque in dies .xliii. optimus in foetu quod nouissimus cernere incipit: primus tantum patrem refert. Geniturae initium maris quartus annus: foetum terrae: vsque in nonum. etas detribus deprimit. Iuuenibus albi & acuti: senibus nigri & obtusi: aetate longissimum anni .xliii. Ex Aeliano. Signa vero probi Pollux vel illa praecipua commemorat. Torosi/ magni/ venosa fronte ac lata/ oculis nigris/ flammis/ auribus tenuibus/ ac praelongis. Collo item prelongo: pectore carnosum. Spatulae ab humeris paulo recedentes: cruribus altis/ altioribus tamen posterioribus: lateribus extantibus: coxis teretibus/ inter se distantibus: villo tenui ac denso: colore non omnino vno: sed mixto. Vexantur tribus morbis/ angina/ rabie/ & podagra. ab hac vltima facile curantur: reliqui non ita. Eorum caluariam integram esse constat. Cursorum praeterea villosior esse oportere indagatorum vero detribus hebetioribus atque nigratibus. Signa quoque longe odoratis si abstinet canina carne vel assata vel facta condimentis. Aelianus.

Melitei. Alani. Corsi. Anubis. Canis inter Aethiops Rex. Canum fidelitas.

Canum docilitas. Canes ob pu. coitum foeditatem reiecti. Primus foetus patrem refert. Probi canis signa. Canum morbi.

CERVI.

Eruis foetis cornua nasci nonnulli dicunt/ tum Euripides testatur in Iphigenia. Ceruam cornigeram manibus Aethorum tradam quam pro tua mactabunt filiam. Idem in Teruandis Ceruam ab Hercule expugnatam cum cornibus fuisse dicit. Sesele haerba in morbo: & apud Cretam dicta vt tradit Aristoteles sese curat. Cornua in locis inaccessis praecipue ne imbelles inueniantur. Vnde prouerbiu dicitur ελαφοι τα κερτα απο βαλλωνος. author Aelianus. Aristoteles ait Ceruos in capite vermes habere: praeterea felle carere: quis eius intestinum sic amarissimum. Plinius item

de his haec scribit. Mulcetur fistula pastoralis: iacent prope viam: in terrore ad hominem confugiunt: mirandum alioquin animal ac timidum. In bimatu cornua incipiunt: partus ferunt octo mensibus: & vitae eis longissimae signum: quod quidam cum torquibus aureis ab Alexandro magno datus post longum tempus inuenti. Quin & eorum carnem matutinis manducata addere vitam copertum est. Cornu ceruinum suffitum abigendis serpentibus aptum. Africa tamen ceruis caret. Est & apud Aristoteli Hippolaphus animal forma cerui & equi compositum: magnitudine fere simili ceruo: villo tantum & barba hircina. scribit eum gigni apud Aracotas: forte hic est quem Aelianus ceruo: villo tantum & barba hircina. scribit eum gigni apud Aracotas: forte hic est quem Aelianus Tragelaphum vocat: dicitur caetera similem ceruo: barba tamen & armorum villo: hirco proliorem. Caprea graece Dorcadem Gaza apud Aristoteli conuertit. Haec & coturnix placidissima animalium vt ait Plinius: venenis pinguefcit. Musimones Corfica fert: capratum more villum ferentes: ex quo tormenta conficiunt. author Strabo. Damam raro mansuefcunt: cum feram dici non possint. Compla nanae mediae inter vtriusque naturae sunt: vt in volucribus hirudines: Apes in campo: in mari Delphini. author Plinius. Vulpes vasa animalium: Echinum cum videat non posse propter aculeos superare resupinat: atque ita molle corporis partem lancinans enecat. Vespertum quadoque multitudine vexata sese in cauum condit: extante cauda. Circa quam vt illas certatim occupatas: villosa castasque deinde depascit. Eodem fere commento & pisciculis insidiat ripam oberrans: caudaque in aquam demersa: illi nouitate occurrunt: villisque obuoluti & quasi defossi extrahunt. Orides quoque in fluminibus pariter decipit: sese vni ex eis sessa adsimilans: illae supuolant: vulpes conuersa statim inuolat. Dicitur & in Thracia flumina hyeme glaciata transmittere: aure prius ad ripam humi adposita serenitatem itineris explorare: si quiete nullis crepitantibus vndis deprehendit: libere traicere. Haec ex Aeliano. Leonum Aristoteles duo genera ponit. Alterum breuius: crispo pilo atque ignauius: alterum longius atque generosius. In vniuersum infirmis est lateribus: reliquo corpore robusto: ceruice praesertim validissima: quod osse vno rigida consistit: nec vertebrae vili iungat. Illud obseruatum & Homeri carmine quod igne formidat. Ite rotarum orbis: currus inanes: & gallinaceorum cristas ac catus. Solum hoc animalium apertis oculis nasci: author est Democritus apud Aelianum minimumque somno deditum tradit signum: quod dormienti cauda iugiter mouetur. Stabula pastorum armenta: inuadit fame compulsus: vt Homero placet. Carne camelorum libenter vescitur: vt author Herodotus: qui quondam in Camelos regis Xerxis frumentum ferentes impetum fecit se leonem commemorat: reliquo comestu hominibusque seruatis. Saturitatem dierum inedia vel simia deuorata vomitionibus purgat. Ingredditur obliquo itinere ne cubile deprehendi aut foetum inuadi possint: ossa solida minimeque vacua habet. Solus quocumque tempore terga nullo terrore verit quiete ac sensim sese recipit. Cum leaena non pascitur: sed separatim errat: cum in cunctis generibus mas cum consorte libenter viuat. Causa: quod vterque viribus fides nequaquam altero indiget. haec ex Plinio. Reliqua ad eius pertinent clementiam. Nam vt est in edia terribilis: sic reliquo tempore mitis: pueritiae/ ac magistro eum regenti praesertim. Varia eius placibilitatis tradunt exempla. Illud in primis notissimum quod ab Aeliano Gellioque traditur de Androcle seruo: qui Roma aufugit in Libyam desertam: ac in antrum leonis incidit: vbi leoni reuertenti cum praeda ac pedem claudum porrigenti Androcles auxiliu tulit. Demum captus ipse fugitiuus ac Romam in Theatrum eidem leoni forte capto obiectus: ab eodem cognitus & seruatus est. Scribit item Plinius de Mentore Syracusano: qui leonem sibi in syluis obuium: pedemque porrigentem furculo fixo liberauit. Idem fere dicit Helpius Samio corrigisse. His exemplis successit diuus Hieronymus quod huiuscemodi feram simili beneficio demeritus traditur. In regione Elymea templum Adonidis est: vbi leones mansueti hospitibus blandiuntur: ex eorumque manibus cibum capiunt. author Aelianus. Plinius scribit: quod primus Romanorum leones curui iunxit. M. Antonius triuuirus imitatus Matrem deum: in cuius tutela sunt: non sine cauillo generosos spiritus eo tempore sub iugum missos significari: quem deinde imitatus est Helio Gabalus: teste Lampridio. Pompeius. CCCXV. iuatorum leonem pugnam in circo dedit. Caesar. CCCC. Primus hominum Hanno Carthaginensis Leonem mansuefecit. Graui sunt anima: & diebus alternis vescuntur. Leaena primo partu quinq; parit: ac per annos singulos vno minus: ab vno sterilefcere. Informesque foetus ac magnitudine mustel larum esse. Semestres vix ingredi. Haec Plinius. Contraque Herodotus apud Macrobiu: itaque Gellius scribunt quod Leaena in omni vita vnum parit. Causa quod catulus leoninus vbi in vtero moueri coepit: cum habeat ungues longe acutissimos: vterum lacerat: augetens magis ac magis imprius mendo exulcerat. LVPVS animal voracissimum in praedam incidens toto corpore turgescit.

Hippolaphus. Tragelaphus. Caprea. Dorcas. Musimones. Dama. Vulpes. Quae Aelianus de vulpibus adfert.

Leones.

Placibilitas leonis exempla. Androcles seruus. Mentor Syracusanus. Hieronymus.

Leones Romae in circo. Hanno leonem mansuefecit primus. De Leaenae partu. Lupus.

Lycopolis.

Lupus ceruarius. Thoas. Caos.

Lynx. Lyncuriū.

De bobus.

Opistonoma boues.

Vphis apis

Signa pbi bouis.

Tauri lu di. Taurorum spectaculū. Morbi boū. Vrsus.

taurū a tergo aggredit cornua cauēs: noctib⁹ grassat. Flumina tranāt feriatim: quolibet eorū pcedentis caudē mordicus apprehēse innixo. Apollini amicus q Latonae parienti astiterit: vnde ab Homero Lycogenes Apollo dicit: ex quo i tēplo Delphico lupi simulachrū cernebat. Et apd grecos annus Lycabas dicit: q a Phœbi seu solis cursu pendeat. In Canopo Mareoridis piscatoribus adstunt more domesticorū canū: parteq ab his prēdā donant. Alioquin retia: apparatus q omnē cōerpunt. Prope Nilū: herba quedā est q Lycoctonia ex argumēto dicit: hāc si attrigērint pereūt: quare Aegyptii hoc animal venerātes (nā & Lycopolim Ciuitatem habēt) hāc e suis terris extirpauerunt. Hęc ex Aeliano. Plinius ait luporū visum in Italia noxiū esse: vocēq homini quem priores cōtemplentur adimere: caudē eius vim amatoriam i nesse. Eum. XII. nō amplius dies toto anno coire. In fame quoq vsci terra. De visu Virgil⁹ etiā in Bucco. author. L. uius vero inqt viso quodā lupo in capitolio vt dirū putatū: vrbisq ppterea lustrata. Lupos Ceruarios Gaza ait a grecis θῶας vocari. Pollux aut Thoas lupū vulpi simlē voce dicit: q cecos parit foetus: & cū leonibus cōgredit. Caos alia species e genere ceruariorū. Lupos ceruarios i Pōpei arena primū Romae spectatos fuisse Plinius scribit. Aelianus hoc aial pditū magna humanitate dicit. In hoīem siquidē incidēs sese cōuertēdo quodāmodo dignat. A ceteris quoq oppsissimo: pelle varia. Eius vrina cōcreta lapidescit: mulierū ornāmētis quēstia. Hāc igit experitā quasi diuinās dicit (vti tuti⁹ degat) occultare: quā Lyncuriū vocāt: vt author Solinus: eius color ptiō vt ait Theophrastus: ad succinū puenit: spū attrahit & ipe appropinquātia: dolores in super renū placat: & regio morbo medet. Pli. itē scribit lupi ceruarii naturā esse: vt si contingat eum mandentē respicere: statim oblitū cibi quāsitū alium abire. Boues inter animalia honore ceteris pfert Columella tāq Agriculturæ socios pfertim in Italia: cū tauros Italos graci vocarent: capitaleq fuerit apud antiquos eos necare: ex quo dānat⁹ a Po. Ro. q cōcubino pccati osum ruri se edisse neganti bouē interemisset: tanq colonū suū sustulisset. Scribit Aelianus apd mare rubrū boues cornib⁹ flexibilibus esse: apud Mysos sine cornibus nasci: in Phœnicia tanta magnitudine esse: vt a stantib⁹ mulgeant: in Lybia q Aegypto terminat boues Opistonomos id est retro pascentes esse: q cornua luminib⁹ pnta ab fronte pastionē abscondāt: regredientibus vero nequaq. In India cursu cū equis cōtēdere publico spectaculo: in Libya boues agrestes esse: cursu itē haud equis inferiores. Apud Chussas Aegypti Ciuitatē Venerē colicū cornib⁹ bubulis: eiq vaccā sacrificari: q ei numini maxime cōueniat: cū cōstet hoc animal maris sequi vocē stadiis vel. xliiii. distātis. Apd Crathera itēq Clitumnū Vmbriē fluuiū: armēta ex nigris alba fieri. In Eubœa fere oēs boues albos nasci: vñ a poetis Argibœa dicta ē. Tauros Aethiopiū agrestes q Sarcophagidicunt: cornua auriū modo mouere: Apud Troglodytas taurū esse i pēcipua dignatione q robore p̄stare ceteris animalibus dicāt. Hui⁹ et animalis noīe Aegyptios Apim colere: quē ex loco Vphim vocāt: ex eo gñe quos Theoprotæ Latinos dicit iactātes illos e semine Geryonei armēti ortos. Hūc vphinos herba tantum modica pasci. Hęc oīa Aelianus. Plutarchus in pblematis scribit boui qui cornu peteret scēnū apponi solitum: ne occuratib⁹ noceret: ex quo prouerbiū ad proteruos & nocētes scēnū i cornu gerit. quo. M. Crassus notatus fuit. Columella teste boū differentiā regio facit. Cāpania albos & exiles gignit. Vmbria vastos & albos. Hetruria & Latiū cōpactos & ad opa fortes. Apenninus vegetos ac labori aptissimos. Tū illa signa pbata: magna cornua: frōs lata & crispa: hirtæ aures: oculi magni ac nigrates: ex quo Homerus θῶας Mineruam appellat. Nares resinæ ac patulæ. Ceruix lata & torosa: ampla palearia: capax vterus: latera porrecta: lūbi. Dorsū rectū & planū: vngulē magnē: cauda longissima: color rufus vel fuscus. Vaccæ quæ annos. x. excesserūt foetib⁹ inutiles: rursus maiores bimis inire nō oportet. Hęc Columella. Plinio teste tauroq spectaculū prim⁹ Cēsar dictator dedit. qd adhuc Romē durat. Illud quoq nō p̄teribo qd scribit Aelian⁹. Taurū q cornu petat dextro testiculo adligato cohiberi: bouē quoq trituratē a frumēto abstinere: si eo ei spicis pri⁹ perfricetur. In pdigiis antiquorū sepe locut⁹ bos dicit: quo nūtiato Senatus sub dīo haberi solitus Morbi boum podagra & struma. Vrsa foetus informes lambendo paulatim figurat. parit post mensē tertium: quo tempore ad antrum qd sibi delegit resupinata serpendo accedit: ne inlidiis pateat locus vestigiorum: lbiq foeta dies. xliiii. vt scribit Aristoteles imobilis manet. Sine cibo vero dies. xl. tantum dextri pedis linctu sese sustentat. Hoc remedio vtitur in morbo intestinorum. Demum in escam incidens exaturatur: saturiatatq vomitione occurrit formicis commanducatis. Exagitata a venatoribus foetus paruos partim dorso partim ore rapiens su-

git in proximā arborē. In taurū incidēs famelica palearia inuadit: p̄mendoq lancinat: donec cōficiat. In hoc genere foemina seuior atq fortior mare. Ex Aeliano. Aristoteles vsum vocat animal omniorū & q magna animalia inuadit. Ac erectus duob⁹ aliqñ pedibus ingredit. Carnes oīs: vel putres depascit. Pręterea vrsorū genus albū esse in Mysia ita veneno infectū: vt canes venantes solo adflatu perimat. Apud Roxolanos ac Lituanos ingētes hodie venant vrsos q regib⁹ illis sunt etiā in deliciis māsuefacti. Camelorū duo genera Aristoteles & itē Plini⁹ ex eius auctoritate ponūt: Bactrios & Arabicos: illi bina in dorso tubera: hi singula habēt. Sunt & oibus singula in pectore qualia in dorso: quib⁹ incubāt quoties in genua inclinant. Papillas. III. mō vacę retinēt. Caudā alino simlē. Genitale retro. Et genua singula in singulis cruribus: Clunes pportione paruas. Animal bifulcū & superiore parte dentatū vt i bos. Bellū aduersus equos naturale gerit: sitim quatrīduo tolerat. Bibit obturbata prius pedib⁹ aqua. Aelianus de hoc gñe sic scribit. Camelos ad annos. l. puenire cōpertū: baculosq seniles gressus regere. Mares alterū tm̄ viuere quos Bactriani castrāt: sic em feritate posita ac robore augete bello sunt vtiores. Vnum quadrupedū oīno coitus verecundia latebras q̄ritat: & crura posteriora conuersa gerit. Strabo lib. XVI. scribit in regione Arabię thurifera Camelopardalim nasci: nihil pardali: inulo potius pilo: coloreq vario simlilis: bouis magnitudine: posteriorib⁹ crurib⁹ humilior: erecta atq ceruicē sublimiore q cameli: morib⁹ & natura pecori q iera p̄rior. Plini⁹ vero eū describit collo simlile equo: pedibus & cruribus bouis: Camelo capite: albis maculis rurilū colorē distinguētib⁹. Cęsar dictatoris ludis Circētib⁹ primū visum: aspectu magisq feritate cōspicū. Hoc aial paucis añ annis in Hetruria vidim⁹ qd a rege Tunis ex Aphrica Laurētio medici dono missum fuerat Ouis quadrupes mitissima: in admittura si foeminas cupiūt: austrū obseruant: si mares Aquilonē. In Arabia tradit Herodot⁹ oues esse cauda triū cubitorū quā p humū tradūt. In pōro ἀκόλα feruntur. in Naxo Ἀκόλα. Eschylidos in libris de agricultura scribit minutissimas esse oues in Chio pabuli inopia. Caeū tñ ex eis laudatissimū. Agni a partu statim matrē pastoremq agnoscent: circaq illā petulca lasciuia subsiliūt. Hęc Aelianus. M. Varro signa pbę ouis tradit. Corpore amplo: molli ac dēlo villo p̄ferrim circa collū: v̄tre piloso: eo si careant p̄isci Apicas vocabant. Pręterea cruribus humilib⁹: caudis i Italia plixis: in Syria breuib⁹. Plini⁹ dicit pecori infirmū esse caput: eaq de causa auersum a sole pasci cogendū: vitamq huic annos. X. Naturale insup cęarieti agnas fastidire: senectā ouīū cōsectari: p̄terea dextro teste p̄ligato eos foeminas generare: lauo aut mares. Afinos pbos Arcadia & in Italia Reate mittūt: ex qua vrbe asinū venisse millibus. HS. LX. author est. M. Varro. In Bētica totaq Libya terrā hoc animali p̄cindūt vt author est Columella. Ruri vtilissimus. diu dñi negligētā tolerat. Lacte asinē vt tradit Trāquill⁹ Poppea Neronis cōiunx cutis nitorē puocabat. Aelian⁹ hęc scribit: asinos agrestes quos graci onagros vocāt in Mauritania cursu pnices esse: citoq desistentes & anhelos a venatorib⁹ capi. In India itē agrestes reperiri eq magnitudine: albos reliquo corpe: capite pene rubenti: oculis cęruleis: vno in frōte cornu: magnitudine vnus cū dimidiō cubiti: ab radice albo: in cuspidē de purpureo: media nigro discriminata. Pocula ex hoc Aegyptios cōficere auroq munire: vtilia sane ex his potantib⁹ ad ignē sacrū & venena deprēdēda. Solosq in genere solipedū hos esse qui talos habēt: felleg carēt. Pręterea frigoris impatiētē esse: nec in Pōro aut septētriōe ea de causa generari. hęc Aelianus. Nra memoria rex Saracenorū q apd Tunim in Aphrica impitāt: Ferdinādō regi Neapolitano asinū ingētē: forma cōspicua ac varia dono misit. Mulī apd Indos ex asino & equa agrestib⁹ nascunt: pnici velocitate: colore fuluo. Vulgatū & de mdlo Athenis q iā emerit⁹ operū: gratis publice alebat. Dū Atheniēses tēplū extruerēt: ille laboratib⁹ mulis aliis p̄cedens ac vacuus veluti dux: iter gressusq mōstrabat. Quare cautū publico edito ne quis hordeū appetenti auerteret. Aelianus. Lalifiones pulli onagrorū sunt: cibis apti. Martialis. Cū tener est onager solaq lalifio matrē Pascit hoc ifans sed breue nomē habet. Sus gracū vocabulum v̄o vocat & χῆρος. quo vocabulo miror a rusticis Hetrurię hoc gen⁹ clamādo educi ad pascea & reduci. Aiam sui pro sale datā dicit Ciceron⁹: q hęc pec⁹ ad escā tm̄ sit nata. Quapropter solū saginat: tāto qñq augete adipe: vt in Arcadia Plini⁹ tradat Soricē in corpe cuiusdā p̄pinguis nidificasse. Nullū aial æque foecūdū: cū bis in anno pariat ac vīenos. Tēp⁹ vteri quatuor mēses: nec vllū æque ganeas implet: succidiā veteres vocabāt: ex quo farcimia: Tomacila: lucanica: Glandiū: sumē: sinciput: Perna: Abdomē: Laridū: vulua: Spectile. Est em Spectile: ait Fest⁹ Caro exos iuxta vmbilicū suis. Clidiū qd inter iugulū ē. Isiciū farciminis gen⁹. Vēter. Falisc⁹. Papini⁹. Nō lucanica non graues Falisci. Illis pars lumbi est seu lateris. Horati⁹. Perna ma-

Vrsa seu or mare.

Cameli.

Aelian⁹ de Camelis. Strabo de Camelopardali.

Oues.

Signa pbę ouis.

Afini.

Onagri.

Mulī.

Sues. Aia sui pro sale data.

Succidia. Spectile.

gis an magis illis. Erat porcus Cereri sacer eiusque in iitiis mactari solebat: & in feriēdo quōdā pa-
cis foedere. Inuisum vero Veneri ob interfectū Adonē. Plini⁹ vitam eis. xv. annos dicit. Morbos
quoque anguinā & strumā. Solidū aprū Romanorū prim⁹ in epulis apposuit. L. Seruili⁹ Rullus.

Ser. Rullus
Fuluius
Hirpinus.
Porc⁹ Tro-
ianus.
Ibris.

Antichoā India gignit magnitudine leonis: pelle villosa: ac purpurea: vultu
fere & aurib⁹ humanis: triplici dēntiū serie supius: totidēq; inferi⁹: hisq; acu-
tis & aliquanto q̄ canis maiorib⁹: oculis villosis noctuā similib⁹: vnguib⁹ Leo-
ninis: cauda bifida: vtriq; aculeis cuspidata: quos in certamine cōgrediētib⁹
emin⁹ p tel iaculat: alio renascēte. Vescit humano cadauere: quapropter An-
thropophagū eū cognominauere. Cursu alioquin p̄nix: pullos ei⁹ Indi añ na-
tos aculeos venant. Hoc aīal se vidisse testat Cresias in Perside: & ex India do-

Mātichoa.
Aelian⁹ de
Mātichoa.

Elephantī.

no regi adlatū. hęc Aelian⁹. Aristoteles in eādē fere sūiam. Elephantos Aristoteles tradit edere
modios hordei Macedonicos Nouenos: sup his & farine gnos: & si dederis: septenos: ramos quo-
que teneros mille: bibere vero metretas macedonicas. XIII. & rursus vespe octonas: viuere ānos
cētū: puenire nōnullos ad trecētos. Ex aīalib⁹ maxime exhorret hircū: Cerasten: Porcū: quib⁹ sa-
ne machinamētis Romani Elephātos Pirrhī regis primū vertētes victoria sunt poriti. vocant

Lucę boues

& Lucas boues q; in Lucania tūc primum visi. Ebur ex eorū binis dētib⁹ exertis gręci Elephan-
tinū appellāt: vetustate rubescit. Reliqua q̄ de his memorāt: venatiōe videlicet: partu: docilita-
te: obedientia: religione: robore ac magnitudine: scire cupiētes: ad Plī. lib. viii. & Strabonē. xvi.

Simia.
Cercopy-
theci.

ac Aristotelē. viii. relegam⁹. Simiarū genera Cercopytheci: Cynocephali: Capi: Spinges: Calli-
triches: Satyri: Cynopropi: Māticores: Crocute: Cercopytheci maximī magnitudine sunt: vt
Aelian⁹ testat: cauda gnū cubitoꝝ: vñ nomē auspicanē. Barba ppēsa: coma humana: alba facia:
reliquo corpe nigrātes. Versant in mōtib⁹ India: apd Taxilā ciuitatē: & Alexādro magno quō-
dā cū toto exercitu terrori fuere: vt author Clitarchus: cū illoꝝ greges i binos pedes erectos vi-

Quomodo
Simias ve-
nantur.

deret. Ad arbores cōfugiunt: ac inde hoc eos modo venant: vt Strabo refert lib. xvi. Catinos aq̄
plenos in eoꝝ cōspectu ponūt: ex eaꝝ oculos oblinūt: ac statim pro aq̄ viscū reponūt. Illi aspiciē-
tes (vt sunt imitatores ad oīa) uestigio descēdūt: oculosq; & ora ipi visco pariter impediūt: ex

Spinges.
Callitri-
ches.

inde pręda fiūt. Spinges villosę comas vt ait Solin⁹: & mām̄is p̄minētib⁹: docilesq; ad feritatis
obliuionē. Callitriches toto pene aspectu a cęteris differūt: in facie barba est: lata cauda. Has ca-
pere nō est arduū: sed p̄ferre rarū: neq; em̄ viuūt in altero q̄ in Aethiopico hoc est suo cęlo. Sa-
tyri facie admodū grata & ipi gestoz imitatores. Cynocephali forma qdē simiarum: vt tra-

Satyri.
Cynoceph-
ali.

dīt Aelianus: maiores validioresq; ac facie tū dētib⁹ & robore canib⁹ ppiores: humani gestus
æmulū: & si infanti admoueris ei⁹ vbera mulgēda p̄bēt. Cyno propopi (vt idē Aelian⁹) in deserti
India: Aethiopiā versus: capite: dētib⁹: ac pelle canib⁹ similes: homib⁹ reliqua. Circa labra more

Cynoprofo-
pi Capi.
Mātichoa.
Crocuta.
Capra.

draconis pubescētes: vnguib⁹ manūū p̄acutis: tū cursu veloces. petiti ad aquas cōfugiūt: p̄pter
ea venatu difficiles. Capus facie Satyro similis: Cętera iter canē atq; vrsū. Nascit i Aethio-
pia. author Strabo in. xvii. Mātichoa & Crocuta etiā e Simiarum gñe hoīm gestus & sermones

Historia ca-
prę adama-
ta.

imitantes. author Plini⁹. Capra in genere bisulcorū / sensib⁹ acutissima: spūs tanta exuberantia
vt p̄ter nares ad anhelitū aures etiā in itinere fatiget. Humore nimio suffulos oculos spinę acu-
leo purgat iugulādo: fatiq; p̄sentire videt. Argumētū sedię p̄tinacia. In Aphrica nascunt agre-
stes: equi altitudine. In regione Caspia eadē fere magnitudine: sine cornib⁹: colore albę: villosę
lōgo: ac mollitię lanis Milesiis certāt: vñ Sacerdotes & Caspiorū lautissimi vestes cōficiunt. In
parte Aphrica Callisthenes tradit Capras ouiuū mō tōsili villo esse: ex quo nauatę cōficere solēt
rudētes. Nymphodorus vero i Sardinia capraz pellib⁹ incolas p̄ vestimētis vti: adeo interpola-
tis: vt hyeme villo cōuerso: æstate auerso sint vtiles. In regiōe Sybaritarū Italię accidit res me-

morāda. Crathes noie pastor caprā amabat: quā vti cōcubinā lecto delitiscq; oibus dignabat. ab
hircō deū zelotypo sape obseruat⁹: radē quādoq; incautus inuadit: cornibusq; iugulat: qui ab
accolis postea re cognita iuxta fluuiū quē ab ei⁹ noie Crathim vocauerunt: contumelatus fuit:
vbi & capram humano vultu finxerūt: quam pro nymphā & dea eius loci postea coluerūt. Ex

Aeliano. Pli. ait capras p̄guedie steriles cere: & morsum eaꝝ arborib⁹: p̄fert in oleę exitiale esse:
quāobre Mineruę inimicę dicunt. De Hircis vero scribit itē Aelianus: sex mēses hybernos supra
sinistrū eos iacere lat⁹ cū dormiūt. Ab ægnoctio aut̄ hyberno toridē mēses supra dextrum. Ari-
stoteles hircos dicit obliq; esse oculis: & ad nares respiciētib⁹. Qd̄ Virgī. p̄be cecinit in bucolia-
co: Trāuersa tuētib⁹ hircis. in quo nri grāmāticī pleriq; errāt. Lepores mares cōcipe cōpertum:
dormiūt oculis ap̄tis: qñ genis carēt: interdū quiescūt: noctū vagant. Natalis loci p̄fertim ama-
tores. Cępestres parui: valdeq; p̄nices. Montani magnitudine excedūt. Cursu adliu velociore
oēs: q; pedib⁹ priorib⁹ breuiore sūt. Ad fugā sese aurib⁹ in terga inclinatis excitāt. Canes cursu
flexuoso sape decipiūt. Cū circumagūt: altera aure ab ea parte demissiore pro gubernaculo vti
Enixa suos fetus locis plurimis dispartit atq; abscondit: putās eo mō a noxiis melius tueri. vocem
accipitris exhorret latitās. In vulpē si forte incidit: euadere cursu cōtendit. Illa dolum celeritati
opponit: cū in media persecutiōe quiescēs post paulo leporis vestigia sectat ac cubile iuadit. Di-
citur & lepus vltro citroq; cōmeare: vti cōfusi vestigiis minime dephendat. Sol⁹ aīaliū p̄ter
Dasipodē & hoīm sup̄stat. Aetas arguit paruis q̄busdā in corpe cauernis. Sūt & in Hispania
in hoc genere quos cuniculos vocāt: aliquāto breuiore. Hęc ex Aeliano. Plinius vero de cunicu-
lis idē refert: insup & famē depopulatis mētib⁹ Balearib⁹ insulis attulisse. Varro aut̄ scribit q;
in Gallia Transalpina & Macedonia sūt permagni lepores: in Hispania & Italia mediocres. Le-
lius putabat leporē a celeritate dictū quasi leuipedē. Varro aut̄ e gręco & antiquo vocabulo q;
Aeoles Bœotii Leporem appellarent.

De Hircis.

Lepores.

Lepus sup-
scetat.
Cuniculi.

In syluis germanorū Alces & Vros gigni scribit Cęsar in. VI. cōmētario. Al-
ces figura & pellib⁹ similes capris: verū aliquātulū maiores. Crura sine nodis
& articulis habēt: quare arborib⁹ p̄ cubilib⁹ stātes adherēt: has venatores ar-
bores ab radicib⁹ securi debilitatas relinquūt: atq; itayna cū eis cadētes: neq;
sese tollere humi valentes capiunt. Vri magnitudine sūt paulū infra elephā-
tos: figura & colore tauri: magna vis eoꝝ & magna velocitas: neq; hoī neq; se-
ra parctit. In venatione eaꝝ sese Germanię iuuentus exercet: cornua p̄ in pu-

Alces.

Vri.

blicū laudis grā refert: q̄ studiose cōquisita ab labris argēto circūducūt: atq; in amplissimis epu-
lis vtunt. Hęc Cęsar. Bisontes gignit Scythia & Germania: q̄ alias paucissima gignit aīalia fru-
ctuū inopia. Hos impitū vulgus bubalos vocat: cū id aīal gignat Aphrica vituli potius ceruice
quadā similitudie. Pli. Ex q̄ descriptione satis patet quos hodie Bubalos vocam⁹ alios esse a Bu-
balo Pliniano. Bonafus gignit i terra Pęonia: mōre Messapo: iuba t̄m eqna: cętera tauro similis

Bisontes.
Bubali.

Bonafus.

ceruicib⁹ ita inter se inflexis: vt sint pugne inutilia. De quo Aristoteles & Plinius. Albert⁹ addit
q; pariturus locū areę excrementis consēpit munimēti grā. Bonafoz venatiō i Lusitania hodie
cernit. De qua in Geographia dixi. Pardus bñ olere dicit q̄ res est illi quęstiosa in aliorū aīaliū
p̄dā. Nā capree & huiuscemodi ferę odore inuitatę: p̄p̄ adcedūt. Ille ex laterib⁹ p̄silit atq; inuo-
lat. Capiunt in regione Mauritanie in loco lapide substrato: laqueis p̄paratis: carneq; apposita.

Pardus.

Ad cuius odorē p̄ cōualles subiectas delatū statibus vētoꝝ festinātes: in insidias incidūt. In Ca-
ria & Libya plongi admodū sunt: ac aīo imbelles: minimū saltu agiles: pelle adeo dura: vt ferro
nō cedat. Pardi digitis gnīs priorib⁹ pedib⁹ insignes: posteriorib⁹ quaternis. Fœmia crebrior in-
uentu: q̄ si forte degustauerit Pardaleochum capta statī dimittēda. Ea sane herba humano ven-
tri leralis. In hoc genere ē qui cognominat Bitis: haud aliis absimilis: p̄ter q̄ cauda carere di-
cit. Is si a muliere adspiciat: extemplo eā in morbū deducit. ex Aeliano. Pātheris i cādido breues
macule. eaꝝ colore sollicitant quadrupes cūctę: sed capitis toruitate terrent: quāobre occul-

De Pātheri

De Tigridē.

tato eo reliquas dulcedine inuitatas corripit. Prim⁹ Scaurus i edilitate sua. cl. misit: deide Pō-
pei⁹. cccc. Diuus vero August⁹. cccc. Tigrin Hircani & Indi ferūt aīal velocitatis horrēda:
totus. n. scet⁹ q̄ semp numerosus ē: ab insidiāte capit: equo q̄ maxime p̄nici: atq; i recedētē subin-
de trāfert: aut vbi vacuū cubile repit sceta (nā marib⁹ cura nō est sobolis) fert p̄ceps: odore ve-
stigās. Raptor appropinquāte frem̄itu abiicit vñ ex catulis i olla: illa morsu & pōdere etiā ocy-
or acta remeat: iteq; conseqt & subinde donec in nauē igresso irrita feritas s̄uit i littore. Diu⁹
August⁹ in dedicatiōe Marcelli Theatri Tigrin Romę prius ostēdit i cauea māfuefactā. Diu⁹
vero Claudī⁹ simul quatuor. Pli. Strabo aut̄ dicit. Megasthenē scribere Tigres in India apd Pra-
sios p̄p̄os magnitudine duplici q̄ Leo sit esse: adeo valētes vt vnus e māfuefactis a. iiii. hominū-
bus ductus si mulum posteriore pede apphendat: ad se trahat. Pausanias dicit Tigrim tris ordi-
nes dēntiū secundū alteram genā habere. P̄terea aculeos in cauda quos veluti sagiptas iacit.

Tarandus. Tarandū Scythia fert magnitudine dorsoq; tauri: pelle versicolore: ex qua scuta Scythae efficiunt: ferro impenetrabilia. Hyena vtriusq; participē naturae: nūc marē: nūc foeminā: mō Cenci aut Tyresie videas: tū vtrāq; venerē sentiētē. Dicit & vim habere soporiferā q̄ canes i p̄dā actos enecat. Hystrices aculeatis inhorret p̄nis sepeq; illas iaculi mō emittūt. Est in India Poephaq; duplo equi magnitudinē excedēs: cauda nigranti ac speciosa: mulierib; Indis ad capitis ornatū expetita. Aīal alioquin timidū & obuios quoscūq; animi magis anxietate q̄ pedū celeritate fugiens: p̄cisa sibi spōte cauda: ob quā peti p̄lagire videt. ex Aeliano. Monops in Maonia cernit magnitudine tauri: q; fugiēs igneū q̄dā & acutū excreat: in q̄d venatores incidētes tabē incurrit vñ facile pereūt. Ichneumon: idē vtrūq; retinet sexū. Certamine inter se cōgredientes decernit victus pro foemina patit: partuq; victoria deprēdit. Hūc Crocodylo aduersari in Crocodylo dicemus. Præterea Latonē & Lucinē sacri dicūt. Phattaga in Indis aīal Crocodyli terrestris similes: magnitudie catuli melitei: pelle squamosa & aspera: ita vt ferrū etiā hebetet: Ort; circa mare Erythreū appellat; ex coloris varietate: magnitudine canis Eretriaci: figura Cynocephali: ore albicāte vsq; ad genas: inde lineis aureis ad ceruicē pertinētibus: dorso plano: maculis incurvatis aureis: pedib; priorib; albis: posteriorib; nigris. Māmis duab; Mnā implētib; colore caruleo. Oriocētaurus anteriora humano similis corpi: posteriora asino: colore albo: cursu velocissimus. Capt; libertatis amore mauult inedia perire. Aspalacū Bœotioz terra fert. Inde trāslatū statim perire dicūt: Cernit in regione Orchomenioz frequēs. In Phyrnā siquis intēdat oculos: ab eaq; adspiciat: in pallorē maciēq; incidet dies aliquot. At Charādrius cōtra natura. Si q; latericus illius oculis cōcurrerit: p̄culdubio sanabit. Testat Euphorion in cōmētariis: in Samo quondā fuisse aīalia quēdā vasta magnitudie: quoz ossa adhuc miraculo adseruata visunt: q; Neades vocāt: quorū solavoce tellus abrūpatur. Vñ puerbiū exisse fert. Catoblectū Aphrica gignit tauro simile: aspectu terribilē: supciliis altis atq; extātib; oculis in recessu sanguineis: aliquantulū minoribus q̄ boui: in terrā semp adspiciētib; vñ & nomē trahit: iuba equina: quā ad certamen adrigit. Siquādo frendit: ore aperto aera supra caput haurit. Hæc omnia ex Aeliano.

Mustela.

Ngñe mustelino tria sunt: primū quā grēci γάλιπ nos mustelā pprie vocant; deīde quā illi ἰκτι;α: nos viuerrā dicimus. Et meles quē vulgo Foinū appellāt. Aelian; tradit magoz vanitatē adfirmare mustelā ab Hecate nutritā esse: q; hæc dea amatoris adhibeat. Nā ei; viscera his sūt apta. Testiculi vero mulieri adligati part; cōtinēt. Inimica p̄cipue serpētis: quē peti: tuta pri; cōmāducata: q; sciat naturali q̄dā diuinatiōe hāc illi herbā maxime infensā. Colit a Thebanis p̄pter Hercule q; Alcmenā p̄u laborā tē forte interueniēs leuauerit. hæc ille. Viuerrā Strabo ex Aphrica i porta

Viuerra. Martes. Meles. Feles.

tā dicit. Martis meminit Horati;: Venator capta marte supb; adest. Melēvero q̄dā Foinū dicūt nō nulli quē vocant; tassū existimāt: i metu sufflata cute atq; distēta iēt; hoīm ac canū arcet. In Feliū gnē mas salacissim;: foemia foetū amātissima. Dicit & hoc aīal tetro maxie odore offēdi Iō excremēta sua effossa terra opire ne a p̄tereūte p̄mant. Hæc ex Aeliano: q; αἰλονοπος est appellat Pli. cām operiēdi excremēta dicit: ne odore p̄dat: p̄pterea eos clā insidiari ac obrepe murib;: vi uereq; sex sicuti canes annos. Ex his apparet eā esse quā cartā vulg; hodie vocat. Quæ antiquus māuefacte nō erat: t̄m in agris viuēbāt. Inde passim vrbes ac domos repleuere: Fiber pōticusa grēcis Castor appellat; vt ait. M. Varro: extemas fluminū oras accolēs: cui; pluma mollior ē pilus. Aelianus Amphibiū hoc aīal esse dicit: noctu i terra degere: interdū vero in fluminib;: p̄pterea mordax & obuiis q̄buscūq; velsi. Exagitatū a venatorib; quasi cām p̄secutiōis sciat: testibus sibi p̄cisis in mediog; relictis sese a periculo redimere. Q̄d sumit castoreū vocāt. Pli. aut scribit. Sextiū medicinē diligētissimum negare hoc aīal testes sibi amputare: nec em posse sine vita Adulterari aut renib; ei; dē: q; sūt grādes: cū veri testes pauci admodū reperiāt. Idē ait. Mures Pōtici albi sūt & hyeme cōdunt. hos ego existimaueri quos vulgo Armellinos vocāt. Scyurus tēpestatē p̄uidet: obturatisq; q̄ spiratur; ē vēr; cauernis ex alia pte apit fores. Ip̄is villosior cauda p tegumēto ē. Mus Arane; quē authore Dioscoride grēci μυγάλιπ vocāt. i. Mygale: q; mur; magnitudine sit: mustelina specie: ore oblogo: cauda gracili: ordine dentiū q̄druplici: vt tradit Acaci;. Hoc genere Britānia scatur. De hoc & Pli. li. xxx. Herodot; vero Mygalas maiores Araneos appellat: Murē vero illū qui odoratus vulgo habet: Murē muscū Hieronym; i epistolis vocat: & in alia epistola Murē peregrinū. Pellicula ingt muris peregrini. Pli. eius nullā mētionem

Fiber ponticus. Castor. Castoreum. Mures pontici. Scyurus. Mus araneus. Mygale. Mus musc;

facit. ex quo verisimile posteris inuentum: ex Aethiopia Arabiaq; hic venit. Sunt & mures apd Sarmatas & Pōtū quos nūc Zibellinos ac Armellinos vocāt: de quib; postea dicā. Salamādra La certi figura stellata: nunq; nisi magnis imbrib; pueniēs a serenitate deficiēs: huic tātus rigor vt ignē tactū extinguat: non alio mō q̄ glacies quācūq; corporis partē attingat: defluuio pili & vitiligine adficit. Orygē perpetuo sitientē Aphrica producit: vim tñ hoc aīal habet ad remedia si tientiū. Nā Getuli Latrones q; loci natura potu careant eo durant auxilio: reptis in corpe ei; saluberrimi liquoris vesicis. ex Plinio. Talpa forma muris: oculis capta: frumētū in area populat grēcis Blaeta dicit; αἰὼ τοῦ βλάω τειπ qd est nocere: nonnulli aliud gen; Blaetā vocāt. Erinacei græce echini poma adfixa spinis hyemi puidētes in cauas arbores ferūt: mutationē aglonis ferētētes: sese i cubile versus austrū cōdūt: vbi sensere venatē circūuoluunt i formā pilę ne capi possint. In desperatione vero vrinā ex se reddūt tergori suo tabificā: spinisq; noxiā: propter hoc se capi gnari: hac em cute vestes expoliunt. Plini;. Chamæleō ab Aristotele multis describit;: a Plinio pauciorib; in hāc sniam. Magnitudine lacerti est: verū excellior & latera vētri iugunt vt piscibus: emineti rostro suillo vt in paruo simili: cauda plōga: in tenuitarē desinēs: yngues adūci: motus tardus vt testudini: corpus alpe; vt crocodilo. Oculi in recessu cauo: hiātī semp ore: solus aīaliū nec cibo nec potu semp alit; aut alio quouis alimēto. Reddit colorē quē attingit p̄ter rubrū candidūq;: hybernis menib; later vt lacerta. De Lacertis vero tradit Aristoteles: in Arabia duū cubitoz nasci lacertas: in Nisa vero mōte Indię Plini;. xxiiii. pedū lōgitudie colore fuluo aut puniceo aut muleo. Ex Aethiopię insul; nup a Regib; Lusitanie captis Romā iussu Cardinalis Vlixiponēsis lacerta extincta circiter octonū cubitoz lōgitudie aduecta ē: oris vero hiatus: quo solidū infantē deuoraret: ac tholo diuæ Genitricis ad portā Flumēranam miraculi grā suspensa nūc cernit. Inimicū hoc gen; cochleis dicit;: ac semestrē t̄m habere vitā. Aelian; rē mirā de hoc aīali tradit. Quidā videlicet cōprehēsam lacertā: ac oculis stilo acuto orbatā: in ollam fictilē nouā inclusit vtrinq; p̄ulam paruis cauernis: mox illita cæra addita herba quadā cuius nomē nō indicauit: deinde Gagate lapide anulo ligato ferreo nouē signis signauit: quoz quoti die vnū debebat: post nonū vero reclusa olla lacerta inuēta est ocul; restituta. Anulū nāq; illū aiebat oculis vitilē esse. Stellio lacertę gen; stellata. Chamæleontis quodāmodo naturā habet: roret̄m viuēs. Plini; nullū aīal hoc fraudulētius dicit lib. VIII. ex quo maledicta: & Stellionatus crimē & Stellatura dicunt. Spartianus ait: Tribunos q; Stellaturas virtutib; tulissent capitali adfecit. Murib; epar per brumā auget: vt ait Cicero lib. iii. de Diui. Aelianus vero cū luna dicit augeri ac minui. In Aegypto segetes vastare dicunt: tāto puentu: vt votis & muscipulis & litationibus resistat. Aeolides itē & Troiani ob eandē cām Smynthio Apollini ex respōso sacrificauerūt: ex quo liberati murē in honorē Smynthii habuere: & Aeschylus poeta murē Smynthū dixit. Itē Cosas Hetruriae ciuitatē destruxere: libidinofum aliog; aīal: p̄sertim foemina: vt Epicrates in choro (sic em fabula inscribit;) testat iis verbis. Tandē ad me Leno impurissimus venit cōminiscēs puellā Dianę vt vitul;: vt virgo: vt pull; idomita. At illa murina erat: sed & loq̄cis simū p annū: vt idē est author Comic; in drapetib; φέρει μύσοι: εἰς αἰθρίασ κατὰ πύγασυρρυ μύσο ἀσπράψω ξεροφώρτοσ vita his lōgissimas: mēbris paulatī deficiētib;: vñ puerbiū Focūdū muris interitū. Cui; sane meminit Menāder in Thaide. Ex Aeliano. Multi tū Plini; authores q; ii vaticinio quodā naturali e domo aut ædificio ruituro migrent. Glīres quos grēci αἰλονοσ vocāt: in ip̄is arborib; hyeme pinguscūt. Ex his q; vnū in frōte cornu gerūt Rhinoceros ex argumēto nominatus: in summa nate cornu gerit ferri duritia. Hoc plū initurus exacuit pri; ad petrā. Elephāto cōgredit;: q̄q; impar magnitudine vētrē ac p̄boscidē sepe feriēdo. Ex Aeliano. Altez Monoceros a Plinio lib. VIII. ponit; asprima fera: reliquo corpore equo simili: capite ceruo: pedib; Elephantoz: cauda Apro: mugitū graui: vno cornu nigro in media frōte cubitoz duū imminēte. Nascit; in Aethiopia ac viuus minime capit. Aegoceros quē nos Capricornū appellam; inter signa caelestia.

Salamādra. Oryz. Talpa. Erinaceus. Chamæleon. Lacerta. Stellio inus dus. Stellionat; crimen. Stellatura. Mures. Glīres. Rhinoceros. Monoceros. Cerastes. Aspīs. Ichneumon;

Serpentes diuersoz genēz natura pcreauit Cerastes: Hydrū: Endrū: Natricem: Colubrum: Draconē: Aspīdē: Dipśada: Paryā: Amphysbenam: Acontiam: Prestera: viperam: Aemorrhoida: Sipedonā: Sipem: Porphyrum: Cātari; des: Ceciliam. Quos ex Aeliani explicabo autoritate. Cerastes in Aphrica geminis in frōte corniculis vt cochlea insignis. Aspīs quinum cubitorū magnitudine iam inuentus. Color his niger: quandoq; cinereus: interdū fuluū ab eo iētum vltra quatuor horas viuere negant. Dicunt Ichneumonem eius

oua sectari ac inueta perdere: vt inimicorum metus ei ac successio minuatur: perpetuum enim & internecinum bellum videre licet. Ichneumon cum sese imparem cognoscat multo se primu limo obducit ac loricat: caudam deinde ad os qd mollissimum gerit curuatam pro clypeo obducit: deinde in hostem tendit: illa terream thoracem frustra morsib appetit. Superat q prius ora alterutris attigerit. Plutarchus in lib. de aspidib ait. Aegyptios in honore aspides habere ac delitiis vnaq cum pueris educare adeo masuefactos vt volenti veniant: mensisq adstant: atq vna edant pultem farinae ex melle & vino adpositam. Eorum vero reges inter diademata aspideas figuram ferunt: q imperii firmitate portendat. Galenus aspidu tria genera ponit. Chelidonias: Cherseas: Pyadas a sputo cognominatas: quas Cleopatra sibi admouit. Diplas ex argumeto vocat: ictu ab se fiti inexplibili necas: breuis alioquin: colore albus: cauda duab nigris lineis interfecta. Huc quida Presterem nonnulli Gausoniu vocat. Cernit in Libya praecipue & Arabia. Paryas serpens (sic enim Apollodorus cognominat) colore fuluus: oculis velox: ore lato: morfu haud malignus: quapropter eam mitissimo deorum Aesculapio pro ministro veritas dicauit. Amphibena biceps monstrum altero in cauda capite: alter utroq semp cum libet progredi vel regredi: nuc pro cauda nuc p capite vtit. Acontia ex velocitate dicta: teli mo serpedo ruit. Hydrys: ex quo ictis graue excitari odore author est Aristoteles: vt nulli ppe consistere sit. Insuper eos obliuione reru adfici ac nebulam pre oculis habere: in horrore ac rabiem agi: postremo tertia die perire. Prester ictu extemplo syderatione quadam reddit immobilis ac mente alienum: mox pilis de fluctibus cu pruritu ac veteris solutione absumit. Vipere foet enecta mfe pdit: vti inter pisces acus & Myrena: mas etia in coitu exanimat capite in os foemae inserto: preq voluptate ab ea cisco. Aemorrois inter viperae gna i petrosis recessib comoratur: colore sanguineo: partim nigro. Inhorret capiti veluti similia cornua: racite pigreq serpit: obliquo semp itinere. Ictos sanguinis excreatioe p oia membra euacuatos perimit. Sipedo malu & ipe reptile: coloris similitudine amarroisidisor: vti placet Nicandro: velocior aliquantulu. Iter simili fere modo & hic obliquat: morfu altius penetrat: ilico marcescente plaga: vnde & nome auspica. Seps colorem quem atrigerit reddit. Quatuor recuruis dentibus armat. Que petit morfu / tabe exanimat. Porphy rus palmi est magnitudine: capite cadidissimo: reliqua purpureus: morfu innocuus: quippe q dentibus caret. Inuenit in Indie locis vadosis: captu cauda suspendit: viuentisq ex ore defluentem liquorem legunt in vasculis aereis. Alterum ite ex iam defuncto liquore nigrum: similiter in altero vase excipiunt: & hic quidem in esculentis seu poculentis grano Sefami datus: tabele ta vnus seu etia duoru annoru paulatim enecat: ille more cicuta statim absumit. In Cantaridu genere foemina no reperit. Ipse sese mas in orbem sinuans dies. XVIII. fouet: mox foetus paulatim excludit. Ea de causa Aegyptii statuis virorum fortium in digitis fingi hoc animal cosueuerunt: q nulla muliebri mollitia virtus inquinata viris conueniat. Draco aduersus elephantum non vulgari pugna certat: os oculisq eius petens: ac iugulum amplexus exhaurit: donec humi concidens elephas simul & Draconem pondere perimit. Mortuo secundum Varronem tria extrahuntur. Oculi: pellis: & dentes. Oculi lapides pretiosi sunt: igneo colore: Dentes fere similes apri praeterq q graciliores. In hoc genere Cristati mares sunt. Onesicritus ex comitibus Alexandri scribit Indorum regem nutrisse Dracones duos alterum octogenum alteru vero nonagenum cubitorum magnitudine: eosq Alexandrum spectare inter praecipua voluisse. Epirota Apollinem venerantur: in cuius templo draconem colunt ob memoriam Phytionisa quose prognatos dicunt: ex eoq cibum appetente aut auersante auguria capiut. Sed & eodem fere modo Draco apud Albam in luco iuxta templum Iunonis Argiuae colitur a virginibus quem certis adeunt diebus: suis pascentes manibus: a quo cum caetera capiant auspicia: tu virginitatis integritatem dephendunt. Legunt & apud Aelianu plura Draconum exempla q pueros puellasq adamarint. Et Draco serpes in delitiis apud Tiberium dicit Traquillo fuisse. Fest dicit dracones ερωδ τοῦ Ἀερκεσθαί q clarissima sint acie. Quapropter eos Thesauris custodiendis consecrauerut. Tu Aesculapio dicaure: q gen vigilatissimu dicat: q res febrim maxime necessaria est. Serpes later p brumam: vere procedit: senectam exuit: visum quem longo situ amisit feniculo recuperat: eos abigit cornu cerui suffitum. Tu lapis quida in Aegypto vt placet Aristoteli Nicandroq. Cuius tale memorat natura: vt aqua pfulsus accedat. post huc Nepeta recens & herba quam libanotida vocat. Ex spina humani cadaveri sex ficcati nasci serpentem qda pdiderit qd sane aut vanu aut ex improbi hominis cadauere nasci par est. Praeterea serpentem si baculo semel feriat: semianimum reddi: si iterum reuiuiscit: qd etia apud Hieronymu in epistolis legit

Diplas.

Paryas. Amphibena.

Acontia. Hydrys.

Prester. Vipera.

Aemorrois

Sipedon.

Seps. Porphyrus

Cantarides.

Draco.

Serpens.

Haecenus ex Aeliano. Serpenti magnitudinis multa in authoribus mentio: tu illa praecipue cu in primo punico bello ad flumen Bragada Regulo imperate balistis tormetibusq serpes. CXX. pedu expugnatus fuit. Facit his fide appellat Boae teste Plinio in tanta magnitudine exeutes: vt diuo Claudio occisus in Vaticano solidus in aluo spectat sit infans. Alunt primo bubuli lactis succorum nomē habere. Basiliscus vt ait Aelianus: tanta fert acuitate veneni: vt quis breuissim (palmu em no excedere dicit) serpente qlibet magnu halitu solo extinguat. Si qs aut vel baculo eu attigerit: breui tpe intereat. Plutarchus in vitis sic ait. Serpentes ex hoim cadaueribus mediis medullis gigni tradunt: sicut ex bobus apex: ex equis fuci: ex asinis crabrones. Itaq no sine ratione p moti maiores nostri Herodotus dracones consecrauit. Natris a natado dicta. de qua Lucanus: Et natrix violator aquae. & Traquillus in Caligula. Coluber vt scribit in epistolis Hieronymi si qn bibitur est: Venenu ne ipse suu exhauriat: prius eiicit. Enydrus coluber e in aq viuens: qua Lutrice Gaza conuertit. De volucribus.

Deinceps volucres attingede: q sane coeuit oes: ouaq parit: aial paucissim: vt vultur: & vesperilio: plurimis reb iter se discrete: pedibus / pena / rostro / mora / cantu / magnitudine. Na aut ad uncas habent pedes: vt accipitres: & carniuora fere oia: aut digitos: vt Psittaci: aut palmipedes vt anseres & plaracq aquatica. Deinde aut pennas sunt: vt columbae: aut semestres vt turtures: aut post foetus deductos statim abeunt: vt Galguli: vpupae. Catus quoq cuiq suus. Gallis expurgificus: bubonibus gemulus: Vultur querulus: noctuis stridulus: cicadis obstreperus: Irundinibus perargutus: Luscinis dulcis. Cantus ite statuta tpe. Irundinibus maturinum: Cicadis meridianum: Gallis antelucanum: Noctuis vespertinum: Bubonibus nocturnum. Rostro pterea accipitri recuruu: Luscinis tenue: Coruis crassum: vpupis oblogu: passeris pcurtu. Pene ite cadide ac molles anseri / cygno: nigre coruis / merulis: virides chloridi: lutheq Psittaco: rubetes Phoenicoptero: varia vpupae / cardueli / colubis. Aues renibus & vesica carent: nec mingunt q ois humor in plumas abiit. Auaria primus Romanoru teste Plinio instituit Brudusii. M. Laxius Strabo equestris ordinis: inclusis omnium generum aibus. Magnitudine quidem primum Strutio praestat: que Aelianus magnu vocat. Plinius vero Strutionem camelum: ac Africi vel Aethiopicu altitudine equitis insidentis excedere dicit: nec etia cursu inferiori iuuatibus penis: minime tamen a terra attolli. Caeteru ceruinis vnguibus ita bisulcis: vt his lapides comprehendat: quos fugiens in persequentes iaciat. concoquendi vel quaeuis dura deuorata maxime efficax. Ei oua quae multa parit pre magnitudine vasis vtilia sunt: pennae vero galearum conis. Strutio paruus vt scribit Aelianus: q timidus maxime sit gregalis est: tum in proceris arboribus nidificat. Strutio Africus partim quadrupes: pennas habet pilis q similes: nec sublime volat: Capite colloq glabro: cilia pilosa: bisulcis pedibus. author Aristoteles. Ibis Aegyptium animal aligerum lunae sacrum. Nam ad eius rationem syderis oua fingit: intestiniqu ipsius augetur. Insuper oriose ingreditur. Lautiarum amatissimus: cubile sordibus forte comaculatu abluat. Nidificat in palmis q haec arbor no facile praedat caeteroru animalium obnoxia sit: cu cortice cultellato difficilis ascensu sit. A Mercurio diligit q eius naturae conueniat. Nam q nigra & alba in hoc genere reperitur: altera mentis tantum excogitata: tacitaq notantur: altera vero nuntius auditi prolaticq sermonis extrinsecus significatur. Vescit scorpionibus & serpentibus. Captus se inedia necandoliberat a seruitute. Ex Aeliano. Herodorus autem sic scribit. Species Ibis duae: altera gruinis cruribus: rostro adunco: magnitudine qua Crex: quae & aduersus serpentes pugnat. Altera crinibus / vultu veluti prima humanis: pedibus / alis / ac natibus alba: caetera nigra. AQVI LARVM genera sex tradit Aristoteles. Pygargum ab albicante cauda. Morphnum a pinnae macula. hanc Homerus Pernon appellat: venisseq exitio Priami dicit. Tertium atro colore: minimum quidem sed omnium fortissimum. Quartum Percnoctum ab alarum notis: capite albicante: maiore aliquanto corpore. Quintum Helietus: q circum mare versetur: ceruice magna: lata cauda. Haec est illa generosa: quae pullos suos probat ad solem: cuius radios si minime sustineant: vt degeneres abiicit. Sextum Gnesium id est legitimum: Aquilarum maximu: colore flauu. Aelianus aut scribit: Aquilae penam vel rebus aliis conferta semp remanere incorrupta: tanq huus auis etia extinctae reliquie dominantur. Praeterea magnis haec congregitur animalibus: etiam ceruo: eius vt ait Plinius cornibus insidendo: deinde puluerulentas de industria alas excutiendo vt sic ille oculis impeditur: cursuq incitatus in praecipua ruina feratur: mortuusq praeda fiat. Fulica graece φήνη: quam & Offisragam vocant: ingens auis: pullos Aquilae ante tempus exeludos nutrit. Author Aristoteles & Ambrosius in hexameru. CORNICES inter se fidissime sunt: mira his castitatis & matrimonii cura: haud palam coeuntibus. extincta consorti alteri viduitas im-

Serpentum magnitudo

Boae.

Basiliscus.

Serpentes ex hoim cadauere.

Natrix.

Coluber.

Enydrus.

M. Laxius

Strabo

Auaria primus instituit.

Strutio magnus.

Strutio paruus.

Strutio Africus.

Ibis.

Aquila.

Aquila penam.

Fulica.

Offisragam.

Cornices.

M.

STEC.

Corui.

polluta. Quare & inter hymeneos pro concordia pudicitiaq; felici auspicio inuocatur. In auguriis quoque vna ex his visa fortunatissimum putant. Noctue maxime aduersatur: inuiscem oua furantur: hac interdum illa noctu. Ex Aeliano. Coruos media estate sitire palam est: imbrem vero orare ob notam fabulam: q; ab Apolline aquatum missus non redierit: hac multa damnatus est. Ratio tamen vult q; astatu initio hec auis profuuo ventris obnoxia: ab humore tanquam huic morbo contrario sese naturaliter abstinet. Ex hoc & augurii maxima obseruantia. Oua ipsius atrando capillo vtilia. Inter cetera tauros inuadit: ex omni corpore maxime oculos appetedo. Imitator humanae vocis praeter ceteras alites. Per regiones fertiles gregatim volat: psteriles vero bini ratu. Foetus in escapoenuria parites senes cocerpit: ex quo prouerbiu kakou korakos kakou odon: improbi corui: sim probu ouu. Siqn ex malis paritibus liberi nascunt mali. Hec oia ex Aeliano. Coruus iteq; Romae Germanicu & Drusum Cesares tu populu Ro. noiatim salutabat: q; extinctus publice elat? est: legit apud Pliniu. Succurrit & i hac volucre fabulas poetaru cu sacra historia couenire: apd illos a Phoebo vt supra dixi: apud nostros a Noeo ex archa aque gra dimissa: ac ei? cotumacia vtrobi q; accusata. Miluus rapacissimus auiu: cadaueruq; adsector. Eoru venatione primus demonstrauit Alphonus rex Neapolitanus patru nostroru memoria: comissa in aere magnoru accipitru tu falconu cu eis pugna. Aelianus scribit huiuscemodi de hac alite. Mas in hoc gne non inuenit. Foemina tm austro: aut euro sese pandes cocipit: non oua sed pullos parit. Barchei ges i Helperia suos morbo extinctos tag ignauos igni: in bello aut absumptos vulturibus tradit. In Aegypto in vestibus domoru alas vulturu proponit magno ornamento: eog; caput Iudis ornant. Visea: aues numero. XII. i mote Palatino nome vbi portederit. Aristoteles aut Vultur du gna ponit: paru qd albicantius: alteru maius qd multiformius. Ambrosius in hexameron ait: q; vbi vultures: corui: aquila: & huiuscemodi genus auium conuenerint: caedes ibi putanda.

Coruus Roma.

Miluus.

Vultures.

Vulturum duo genera

Colubae ad locu redeit

D. Brutus.

Columbae Agrestes & domesticae.

Miscellae.

Peristereon

Palumbi.

Turtures.

Gallinae.

Ariles seu Cortales.

Rusticae.

Aphricanae seu Numidicae

Meleagrides.

Meleagrides Romae visa.

Pumiles.

Melicae.

Alectorides.

Olumbi coniugibus subueniunt in partu: pariterq; & ipsi (cum per illas non licet) oua incubant. Pariunt oua duo: mas primum: deinde foeminam: consorti si dem seruant: ex osculatione mutua semper ante coitum. Sed & foemina in hoc genere interdum ineunt e quibus oua euania creantur. Nihil enim columbis fecundius: quadragenis diebus cocipiunt: pariunt: incubant: educant: tantummodo interuallum a bruma ad aequinoctium vernum facientes. Ad locu redire solent vnde mittunt: qd & in theatris animaduersum e sinu missu: & in obsidione Mutinensi: cum. D. Brutus in castra consulu nuntia columba cu epistola misit. Ex Plinio. M. Varro Colubaru duo genera ponit. Agreste: qd in turribus & culminibus velle habetur: ex quo appellata columba: quae ob naturale timore summa loca in tectis captat. Alteru genus domesticu: qd domi intra limina pascit: hoc maxime colore albo solet esse: alteru vario. Ex his sit tertium genus miscellu: fructu causa in locu vnu coactu: que Peristereona vocat. Palubos Graeci phatras vocat eos ad. XXX. annos viuere Aristoteles author: vno tm incommodo vngui: & augmento senectae: hyeme muti: vere vocales. Plinius quoq; testis in agru Volaterranu ex mari quotannis magnam vim palubi uolitare. De turture Aelian? sic ait. Turturi vti colubae ipolluta conubia: vox vero non solu ex ore: sed ex infernis notata. Vn Demetri? poeta i Sicilia (sic em fabula inscribit) Ingt. Qn & culo loquit turtures. Plini? scribit huic & colube anos vite octonos esse: collaq; vtraq; bibedo minime resupinare. GALLINAS diuersi gnis meorat authores: Cortales: Meleagrides: Aphricanas siue numidicas: rusticas: pumiles: melicas. Columella tria tm gna ponit. Cortales q in Corte alunt. Coenis Romanis ante tertiu punicu bel. cautu ne qd volucru pponeret pter vna gallina que non esset altilis. Sunt enim altilia aues omnis generis quae sagina ac cibo educantur. Secundum genus: Rusticas non dissimiles villaticis: quae per aucupem decipiuntur: & in insula appellata Gallinaria in mari ligustico maxime abudant. Aphricanas tertium genus quas plariq; Numidicas esse dicunt: cu sint Meleagridi similes: nisi q; rutilam cristam capite gerunt: quae est in Meleagride caerulea. Tranquillus sentiens cum Columella separat Meleagrides a Numidicis. Varro autem contra sentiense eadem dicit esse. De Meleagridibus Plinius in decimolibro hac scribit. Hoc est Gallinarum genus gilbarum: variis sparsum plumis: quae nouissimae sunt peregrinarum auium in mela receptae propter ingratum virus: veru Meleagri tumulus nobiles eas fecit. Secundum descriptionem hanc Plinii in hoc genere Gallinae duae paulo ante in hortis Cardinalis. S. Clementis visabant. Aelianus scribit Meleagridas in Lero insula esse: quas fabula vult Meleagri Oenei filii natus fuisse: luctu patris in aues conuersas. Quare & lamentabili carmine cantus earum exaudiri. Gallinae pumiles a Graecis pumiles id est paru dicuntur. Melice vero quasi Medicae secundum Varronem q; ex Media venerint: magnitudine ingetes. Gallinago a Gaza co

uersum: qd apud Aristotele λεκτοριε legitur: colore attaga: rostro oblogo: cursu celeri: hoiem maxime diligit: capitur inter sepes hortoru & vinearu. Hac vulgo gallinella appellat. De Gallo Aelianus sic ait. Lucis nuntius est: Latona charus: q; ei parienti adstiterit: ex quo consuetudo manauit in hodiernum diem vt adstiterit mulieribus. extincta matrice oua incubat: victus nequa q; canit: post victoria garrulus. Hoc genus formidolosum leoni pariter scolopedre obseruatum est: ex quo Aphricana petetes q; ea regio his maxime abudet feris: hac alite secum ferre consueuerunt. Galloru spectaculum Athenis quotannis institutum. Causa fuit Themistocles: q pridie q; cum Xerxe pugnaret: ingente galloru strepitu audiat: ad qd exempli suos milites hortatus victoriam adsecuti sunt: memoria rei deinde posteris tradita. Hac ex Aeliano. Cecinere Galli nocte tota: qua magnus Mattheus vicecomes primum suscepit filiu: vnde Galeacio nomen inditum: portento quoda magna successione. Ex Gallis vt ait Plinius Tripudiu solistimu. Pullis mebra sub matrice ex albugine fut: ex vitello nutriunt. Caput decima die gnatur: plumescere desinit post dies. XX. Dicit Aristoteles q; oua loga mares edut: rotida foeminas. Qd Albert? refellit: Auicenna adduces author e: leg; etiā expertu fuisse adfeueras: defectu matricis: ouis ipositis: opto ore & ignelito subiecto pullos excludi. Perdices? nihil salaci? iter aues: oua mares depdu: ne forte cura incubatus venerit spediatur. Ad aucupem ppe accedut qn sese deditura: vt a pullis auertat: mox appetete decipiut alio prepetes. Pullos dein secum couocat. Certat iter se mares: pferim si pns adstiterit foemina: vict? rivali cedit. Tradit Aristoteles foeminam pdice dorso tm maris ppinquate cocipere: eadeq; paritur a sese stipula multa: terraq; circūuallare contra grassantia. Septimo die pullos excludit: parit oua. XV. In Paphlagonia eas esse duplici corde Theophrastus est author. Perdices sacras loui & Latona dicit. Ex his alie qrun catib? alie certamini. Que vero vocant Circei: sibi quodammodo consciu nulli virtuti se esse idoneos: degustatis aliis de industria marcescut: vt ab aucupe ne qd cibo dignent. Ex Aeliano. Attagen Ionius Horatio dicit: Attagen Martiali: Attaga Aristophani in Ornib? q dicit ea dulce canere. Plinius quoq; eade auē vocalē dicit: ieiuniu maxime celebrare: captu obmutescere: quoda inter caras aues: deinde cocipisse suo tpe in Hispania Galliaq; capti. Sūt q; has starnas hodie vocatas putet manifesto errore: quū ipsaru catu minime comendetur: ha potius aues externe vocant Plinio li. X. ca. XLIX. Aduenerit inqt bellis Bebricacibus? ciuilibus in Italia aues externe q adhuc nome retinent: paulu infra colubas magnitudine: turdu specie: sapore grate. Coturnices Aristotele Plinioq; testibus veneni semina pascunt: quapropter eas veteru laute danaueit mese: simulq; ob Comitalē: que sole aialiu post hoiem sentiut. Adueng estatis sunt. Proficiscut duce Ortygometra qua matrice Gaza apd Aristotele couertit: cui? voce cu sentiut aucupes: intelligut parari discessum. Otides: de qb? Aelian? sic ait. Perdiciu siles fut: ob esitate aut corporisq; pondere paru se alis attollut: q; propter canib? se obnoxias quodammodo cognoscetes ad eoru latratu extplo pripiut sese: latitantes inter frutices. Preterea equis eas sollicitari argumetu est: si eos traesutes viderint ppe adcedere: attonitasq; cotemplari. Plinius vero sic: Otidas Graeci vocat quas Hispani aues tardas dicit. Seleucides aues: quaru aduentu colas Casii motis dicit a loue impetrare contra locustas agros eoru deuastates: nec vn veniat: aut quo abeat coptu. Lagopus pedes leporino villo: vn nome habet: cetera cadidus: colubaru magnitudine. Pauone primu i India viso Alexandru ferut admiratu: phibuisseq; edicto: ne q; ea auē necaret. In Graciam a barbaris trallata diu qstui fuit: primu elegatib? tm mercede indicat? deinde ad eoru spectaculu admitta multitudine. Hortensius prim? Romanoru eu in couiuio apposuit. Cocipit tertio vitae anno: quo fere coloru varietate vestit. hac ex Aeliano. Plinius. Pauo annos. XXV. viuit: colores in trimatu icipit fudere: non gloriosu tm aial sed inuidu tradit: sicut anser verecud?. Atheneus dicit oua eos incubare. XII. Augustin? de Ci. carnei? non facile putrescere. Eritrotaones secundu quoda Tetraones anseru specie nigrates: rubro paulu pfulu: veniut e septrione. In auariis saporem amittunt: moriuntur contumacia spiritu reuocato. ex Plinio. Phoenicopteri linguam praecipui saporis esse docuit Apicius: nepotum omnium altissimus gurgis: vt ait Plinius. Huius item lingua apud Tranquillum in Caligula mentio: tum apud Spartianum in Heliogabalo: qui epulas Phoenicopterorum cerebellis conditas apponebat. Martialis etiam colorem qui in eius etymo monstratur: manifestius indicat his verbis: Nomenq; dedit quae rubentem pennis. Oenas dpaor hoc est vinago: vt interpretatur Gaza apud Aristotelem: magnitudine columbi. Capitur autumno. ANSERES stomacho sunt calidissimo: riguis: ac harbis frigidis gaudent: Laurum nullo pacto attingunt. Cor anserinum Plinius antiquis mensis laudatissimum dicit: Theophrastus comemorat anseru exempla: q; pueros foeminasq; adamauerit. A Romanis public

Gallus. Galliauspiciu paritibus.

Tripudiu solistimu Pullorum exclusio. Oua. Perdices.

Attagen.

Aues externa. Coturnices Ortygometra. Otides.

Seleucides.

Lagopus. Pauo.

Hortensius primus pauonem adposuit. Tetraones.

Phoenicopteri.

Oenas. Anseres.

Mai.

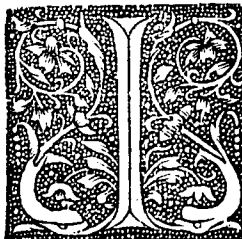
Chenalopex ce alunt ob beneficiu defenfi Capitolii: Annisq; singulis in Fercularum pompa honorant. Chena
loper Anferē minor ex vulpis & anferis forma: audax alioqn paratufq; /cū aquilae /tū feli refiftere.
 Præterea foetus tanta charitate cōplectit: vt more perdicis vltro aucupi obuiā eūdo: spartū pul
Penelopes. lis ad euitandū tribuat. Ex Aeliano. Hęc auis vt tradit Plinius frequēs est apud Britānos in men
 farum delitiis. Est & aliud anferū genus: q Penelopes dicunt vt Aristoteles & Plinius tradit: a q
Anates. bus educata Penelopes dicit cū proiiceret in altū ab Icaro patre & Periboea matre reiecta: vñ no
 mē fumpfit. Anas quafi cōficia infirmitatis q neq; terræ suos foet⁹ credat: iuxta paludes & rigua
Grues. parit & statim a partu aquas petit. Ex oibus Aquilā formīdat: eā quā Nectaphonū ab ei⁹ noie vo
 cāt. Grues ætatis aduena: a Thracia tranāt e thera triāguli figura: lapides pedib⁹ librantes con
 tra vim ventorū. vt tradit Aelianus. Qd̄ tñ falsum Aristoteles esse dicit. Internecinū cū Pygmēis
Monedula. bellū gerere ab Homeronarrat. Cū volantes forte regrediunt: infaustū nautis signū futurę tem
 pestatis indicāt. Monedulas Græci κολόιον vocāt. Tria genera ponit Aristoteles: κορακιον quā
Graculi. gracculum vocamus: magnitudine cornicis: rostro rutilo. Altera Lupus dicta: parua admodum
 & parasita. Tertia Palmipes est in Lydiā ac Phrygia frequēs. Aelianus de Graculis sic ait. Regio
 nem Veneratorū Adriam incolentū vastant: ac semina iacta absumunt: nisi occurrat pabulis quib
 busdā passim dispositis. Cōtra vero a Thessalis & Illyriis ac Lemniis ali cōtra locustas: quarum vi
Pica. maxima obruuntur. Capiuntur in labris oleo plenis in agro positis: cum sese liquoris perspicuita
Vpupa. te inspicientes perfundi volunt: inde madidis alis tardantur. Hęc ille. Pica græce κίττα plures eo
 dē die cōmutat voces: nidificat in arboribus: parit. IX. oua. vt author Aristoteles. Vpupa græce
 ἔποψ nidum in desertis / altisq; mōtib; ex hoīm excrementis textit: vt inuadētes odore absterreat:
 vere colorem mutat sicuti plurimæ agrestes: obscœna pastu auis: Crista visenda plicatili: contra
Irundines. hens eam suberigensq; per capitis longitudinem. Irundo vt scribit Aristoteles luna deficiente se
 se imbre perfundens: humi obuoluitur: donec materiā cōparet qua nidū sternat. Quinq; nume
 ro parit: eosq; magna pascit æquitate: portionem illis distribuens: a primo incipiens ac deinceps
 ex ordine natis. Si viderit implumes min⁹ apte iacere: rapta a dorso recumbentis ouis lana molli
 ter substernit: tū hērba quadā illorū oculis admota celeriter lumē restituit: paululū adulos & ad
 huc tremēribus alis expellit. Coeūt aduersæ pter naturā ceterarū auisū. Sūt q dicāt albas Irūdines
 visas infausto tamē omine. Nā in cōclauī Pyrrhi regis adhuc pueri nidificātes: bellū infeliciter tē
 tatum contra Romanos portenderunt. Item in habitatione Cyri regis visæ: infaustā eius expedi
 tionem contra Scythas significarunt. Author est Aristoteles in Samo insula quasdā nasci albas
 quibus stilo excēcatis lumē rursus restituitur. Ex Aeliano. Plinius ait: Cecinam Volaterranum
 comprehensas irundines nuntias bellī amicis mittere solitum: q in pristinum soleant nidū redire.

Aues aquatiles ac littoreæ.

Alcyones. Vium aut iuxta flumina & mare viuentiū ingens turba: inter quas Alcyones
 notissima: quæ parituræ nidū modo cōche spinis incredibili duritia subtextit
 deinde ad mare deserētes vndis imponūt: atq; illo se cōstipantes dū vehunt fœ
 tificant. Ex Aeliano. Aristoteles vero de Alcyone quam & Alcedonē latini vo
 cant sic scribit. Alcyone nō multo amplior passere: colore cū ceruleo tū viridi:
 tū etiā leuiter purpureo: varie toto corpore refulgēs: rostro longo & tenui: vi
 uit piscibus. Parit oua. V. in cui⁹ partu q circa tropicū hyemalē esse solet / dies
Apodes. sereni. XIII. nauigātib⁹ auspiciatissimi: Alcyonii dies & Alcedonia sacra vocata. Apodes vsu pe
 dū carent: ab aliis Cypseli vocatē: irundinū specie: nidificāt in scopulis: eē sunt quę toto mari cer
 nunt: nec vnq; tā longo cursu naues recedunt: vt nō circūuolitent eas Apodes. Ceterę aues quan
Cinclus. doq; desidēt: his tantū quies nisi in nido nulla: aut pendent aut iacent. Hęc Plinius. Cinclus auis
 palmipes prope mare vitam traducit: astutus vt ait Plinius ac decipi difficilis: sed captus omnī
 maxime mitescit. Aelianus debilem eum parte posteriore dicit: quamobrem struendo nido mi
 nime aptus: incubat alieno: ex quo in prouerbio apud rusticos: Cinclus pauperes vocari. Eius
 etiam meminit Aristophanes in Amphiarao. Suidas de eadem sic ait: Cinclus est auis: quæ cu
 lum continuo mouet: quapropter a quibusdā vocatur σισπηγις. Est enim valde debilis & te
Pelicanus. nuis: ex quo prouerbium apud Menandrum τρωχότερα κίγκλον. Pauperior Cinclō. Pelicanus
 seu Plataea: siue Pelicanis: vt ab Aristotele in. VIII. appellatur: a Plinio Plataea dicitur: a Cicerone in secun
 do de na. de. Plataea: Auis est aquatilis: fluuiatiles Conchas deuorans: quas vbi concoxerit euo
 mit: vt postea facile discuneatas edat. authores Aelianus. Plinius. In epistolis diuī Hieronymi mi
 rum legitur: hęc auē vbi pullos suos necatos a serpentibus viderit: e sanguine suo ab latere iculso

atq; insperso nidis: in vitā restituere. Herodii itē flumina colunt & littora: cernunt in insula Dio
 medea: ga socii diomedis dicunt esse. Quare mirū eos Græcis aduenis tanq; ciuib; suis blandit.
 vescunt conchis quas p calorē discuneatas inuenerint. Ex Aeliano. Gaza aut ardeolā dicit apud
 Aristotē esse hęc auē: apud quē & Leucorodius legit. i. alba ardeolatq; minor qdē est: rostro lato
 porrectoq;. Aematopodes a Plinio ponunt in Aegypto inter aquatiles. Cygn⁹ siue olor volucris
 mitis: tantū ab aquila infestat: cui magnopere resistit: vt scribit Aristoteles: eius mora circa fluen
 ta. In senecta leniter cū melodia vitā soluit: pēna capiti traiecta. Ouidi⁹. Veluti canētia dura Tra
 iectus pēna tpa cantat olor. Cantat em̄ vt ait Plato nō ex tristitia: sed potius læritia: ppinquante
 fato: q imortales se sentiant & ad Apollinem suū remigraturos. Nā Pythagoræ erat opinio im
 mortalem eos habere aiām. Cicero Apollini sacros eos dicit ob vaticiniū finis eorum. Cygnus
 itaq; allegorice aiā probi viri cōparari potest: q lætus mortē obit. Onocrotali olorū similitudine
 nec distare putant oino: nisi faucibus ipsis inesset alteri⁹ yteri genus. huc oīa inexplēbile animal
 congerit: mox pfecta rapina sensim inde in os: deinde inferius in aluū ruminantis mō definit. Gal
 lia hos septētrionali pxima oceano mittit. Phalerides in Seleuchia quæ est apud Parthos cernunt
 tur: inter aquatiles laudatissimę. Phalacrocoraces Baleariū ifularū peculiarēs. Lagopodes nigri:
 & pedes leporino villo: vnde eis nomen. Cætera candidi colubarū magnitudine. Pyrocotes Al
 piū: peculiarēs: luthero rostro: vnde eis nomē. Gaiuā quas Laros Græci vocāt λέρον: auis littorea
 colore cinereo: nidificat ætate in petris. Mergus quē αἰθινίον appellāt: apud mare in arbore nidi
 ficat veris initio. Anthus latine Florus & Cataracta: Ambo aquatiles: & Fidipedes. Aristoteles
 ait. Antho magnitudo quāta Fringillæ est. Charadri⁹. i. Rupex latine vt placet Gaza. σαρδικός
 i. lunco τρύγασ. i. Trynga magnitudine Turdi. Calidris colore cinereo varie distincta. φάλις
 Phaliris. κολυμβίς. i. vrinatix. βίσακος. i. Bosa similis anatī: verū aliquanto minor. Querquedula
 læ quoq; omnes sane aquatiles. Aues Indiæ aliarumq; gentium.

India varias producit aues. Pfitacū priō vt Solin⁹ ait: viridi colore: capite
 firmissima: ita vt ad discenda hūana verba clauicula ferrea cōuerberet. Di
 gitorū nūero discreti: q pstat qnos habet: reliq; ternos: cui latior lingua: do
 cilitas maior. De his etiā Apuleius li. II. flo. nōnulla cōmemorat. Nūc sane
 ex Lusitania insulsiq; vicinis Aethiopicis pstantissimos adduci videm⁹: va
 riorq; colore discriminatos. Grypē in India quadrupedē esse aligerū tradūt:
 viribus potentē: leonis mō: recuruis vnguib⁹: dorso nigrum: priori parte
 purpureū: alis albicantibus: ore aglino: igneis oculis: captu haud faciliē nisi
 pullū: pterea nidificare in altis mōtib⁹: ac cuiuis aialū in pugna cōgredi pter q leoni & elephāto.
 Aurū insup fodere apud Bactrios populos Indis vicinos in desertis locis ferūt: propeq; adceden
 tes arcere: ex eoq; nidos nectere: ad qd̄ surripiedū sæpe venit mille aut duū miliū hoīm exercitus
 magno cū piculo: tū etiā questu. Tertio deinde aut quarto redeūt āno. Ex Aeliano. Philostrat⁹ ve
 ro in vita Apollonii li. III. scribit hęc auē fil⁹ & Phoenicē sacrā esse soli: currūq; solis apd̄ eos Grypi
 bus itigi: supare insup elephātos & dracones: oīa deniq; aialia pter tigridem: q ob velocitatē ab ea
 aufugit: vultu quoq; nō multū ab hūano differre. Phoenicē idē aut hor libro eodē in India ita po
 nit: solāq; ac annos viuere. DC. Plinius autē sic ait. Phoenix in Arabia aqlæ magnitudie: auri ful
 gore circa colla: cætera purpureus: ceruleā roseis caudā pēnis distinguētib⁹: cristis faciē caputq;
 plumeo apice honestatā: viuere ānos. DCLX. tradūt: sacrū soli i Arabia eē. Senescētē surculis thu
 ris: casiq; nidū replere odorib⁹: ac sup̄mori ex eiusq; cinere aliā nasci. Aelianus itē. Habet iqt In
 dia gallinaceos crista versicolore: alis rectis & oblogis modo pauonis: auri smaragdīq; colore. Ha
 bet & quā Cemelā vocāt maiorē triplo q otides: ore venusto: crurib⁹ oblogis: pluma cinerei colo
 ris: alis in summo pallidis: voce absona. Apd̄ Caspiū mōtē auis ē magnitudie galli gallinacei: alis
 versicolorib⁹: catulī voce perstrepsēs: q resupinata volat: paulū supra terrā se attollens. Cinnamo
 m⁹ vt Aelian⁹ & Aristoteles: vt Plin. Cinnamulg⁹: in Arabia i surculis sui noīs nidificat: ex quo
 accollæ sagiptis ipactos arborib⁹ altis nidos deicere cōtēdūt: atq; ex cadētib⁹ surculis qstū facere.
 authores Aelianus: Plini⁹. Parnopos: Galatæ in oriēte quī gregatim fructus deuastare viderint: Parnopos
 aliis exterminat auib⁹. Syroperdicē Antiochea Pisidea gignit minorē aliquātulū perdice: fuluo
 rostro: reliquo corpore nigrā: minime māsuescētē: cibisq; iutilē. Asterias auis in Aegypto doctis
 hūanę vocis. Porphyrio auis domestica cū alitibus qbuscūq; viuūt: maxime cū gallinaceis. si forte
 socio sit orbat⁹: ex cibi abstinentia se necat. Meropes cōtra naturā ceterarū retro volātes ferunt: vt
 tradit Aelianus. Plinius ait Meropes rubentibus esse cruribus: ore prælongo. Hinc morfu eas bi
 M.iii.

Herodii.
 Aematopodes.
 Cygnus.
 Onocrotali.
 Phalerides.
 Phalacrocoraces.
 Pyrocotes.
 Gaiuā.
 Mergus.
 Anthus.
 Cataracta.
 Fringilla.
 Charadri.
 σαρδικός.
 Trynga.
 Calidris.
 Phaliris.
 Colymbiris.
 Bosa.
 Querquedula.
 Pfitacus.
 Grypes.
 Phoenix.
 Cinnamomus.
 Parnopos.
 Syroperdic.
 Asterias.
 Porphyrio.
 Meropes.

berē & omnem cibum aqua irrigare: deinde pede ad rostrum veluti manu adferentes. Præterea in Comagena laudatissimas nasci.

Accipitres.

Buteo. Aefalus. Aues Menonia. Chalcis.

ACCIPITRVM multa genera comemorat Aristoteles Buteonē: Symbuteonē: triorchā: hypotriorchā: Percā: Fringillariū: Aefalū: Orcū: Asteriam: Ruberā: riuū: Chalcidē. De Aefalo Plini⁹ ait. Parua auis: oua corui frangit. Ouidi⁹. Ne sci⁹ absumpris Priam⁹ pater Aefalon alis. Aues Menonia: accipitruū specie: carne tñ abstinetes: in sepulcrū Menonis apud Iliū quotānis aduolant quasi iusta illius vmbra reddetes. χαλκίσι. i. chalcis ab Aristotele ponit: raro apper: incolit mōtes: colore niger: magnitudine accipitris: forma tenui & oblonga: cognoscat

Φάσιφοο. i. palumbarius: & Cymindis. meminit Homerus in Iliade. χαλκίσι κικλυσκονοι θεοι ἀμδρεο δε κνμμδμ. Interdū nō apparet ob oculoꝝ infirmitatē: cōgredit cū Aquila in pugna: parit oua duo in spelūcis. Falcones Seruius grāmaticus comemorat nostra etate frequentissimos: qbus Guillelm⁹ q Rogerii regis Siciliae auib⁹ præfuit: librū dīcauit: & post eū Albert⁹ in libris de aialibus multa de his comemorat genera. Primū quē vocāt Sacruū seu Britannicū: Agle magnitudine: capreolos inuadentem. Alterū Gyrofalciū appellatū ex volandi mō: q prædam circumagat: priore minore. Tertiuū montanum. Quartū Peregrinū q peregre volitans longe a nido pater no deprendatur: nidificatq in altissimis montibus. Quintū Gibbosum cæteris minore: q breuitatē colli & alis eminentibus gibbo insignis videat: multiq item ex colore cognosati. Mansuetos quoq eos reddendū præcepta fere in hanc sententiam tradit. Caput ante lucē pellicula obnubito: ac manu sustineto vsq ad horam tertiam. Deinde coxā gallinæ pro cibo præbet: mox supra gramē ponito: vbi riuus sit seu fons quo abluat: si id expetat: postea in sole ficcet. In loco dein de obscuro seponito vsq ad vesperā: ex illo rursus in manum sumito vsq ad somni tempus: tum iterū in angulo supra pticā: ne pedes lædant: neu manib⁹ tractet: cū pellicula noctu ante lucernā collocato. Astorgios Pausanias ponit quos Italici Astores dicūt. Cucul⁹ græce Cocyx tpe anni si gurā mutat: apparēs vsq ad caniculæ ortū ob frigidam naturā: nidificat in alienis nidis: plerim Curuca & Alauda: parit vnū ouū: qd excludit atq nutrit illa cui⁹ est nidus & ita præ specie diligit: vt suos efficiat. scdm nōnullos ipse pullus grādiōr factus cæteros vna enutritos enecat. pter ea solus ab suo genere absumit. author Plinius.

Falcones.

Astorgius. Cuculus. Cocyx. Curuca.

Aues nocturnæ inauspicatæ.

Nycticorax. Bubo. Aluco. Noctua.

Ves nocturnæ plerūq inauspicatæ apd veteres erāt. Inter quas nycticoraces/bubones/Alucōes/Noctue/Afiones/Vlule/Vespriliones/Ori/Ciconiæ/caprimulgus/Striges/Paræ. Nycticoraces. i. νυκτικὸρακεο: ciconiæ quoq & noctue & quib aliq: noctu venātes: vt Aristoteli placet. Bubo græce βυβο noctuæ forma: magnitudine agle. Aluco ελεός græce maior est gallinaceo. Noctua itē inauspicata appuit supra hastā Pyrrhi regis eūt: cōtra Argos: q fatū ei subsecutū dī portēdisse. In Creta nō cernit. eogtrāslata nō viuit: vt tradit Aelian⁹. Idē dicit hāc

Afiones.

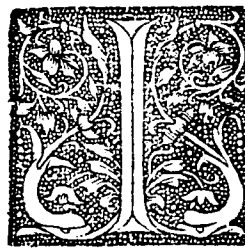
Scopes. Aiscopes. Otus. Vlula.

Ciconiæ sine Pelargi.

Caprimulgus. Auis incendiaria. Para. Bubo. Striges.

insigne publicū fuisse Atheniensium: Plinius autē parasitā vocat: quā cætera circūludant. Nigidius vero Noctuas ait sexagenis diebus hyemis cubare & nouē voces habere. Afiones Plinius vocat quos Græci σκῶπας. Meminit eorum Homerus in Odysea qn eos in antro Calypso vernare dixit. Capiunt saltatione quadā ridicula quā Scopā appellāt: vñ verbū Scoponī apud græcos manuit in ridiculos. est em auis aliquāto maior noctua colore plūbeo: alis albo sparsis: duab⁹ a ciliis ad tpa pēnis. Callimachus scopū duo ponit: gñā: Scopas & Aiscopas. vnū loqui alterū tacere. Aristoteles ait apud Homerū non Scopas: sed copas legi oportere. Eadē auis parasita itē Plinio dicitur: appellatq a magnis auriculis Orus. Vlula græce ἀγυλάδο spelūcis inhabitat. Vespriliones illis νυκτεριδαιο dicit: in Borsippa Assyriæ Ciuitate/miræ magnitudinis ac cibo expetita inuenit. author Straboli. XVI. Ciconiæ græce Pelargi: dicitū lingua carere: cōtra serpētes a Thesfalīs experunt: vt author Plinius. Nidos repetūt hyemis aduenē: vna cū gruib⁹: noctu tm volāt Parentū senectutē nutriūt: vt tradit Aelianus: quare eos dicit teste Alexandro Macedone ob pietatem deorū beneficio in quibusdā Oceani insulis in hoies cōuertī. Caprimulgus magnitudie Merule noctibus oberrans p stabula: Caprarū vbera mulget: græce ἀγυθιάξ appellatur. Auis incēdiaria vocitata ex incēdiis nasci dicit inauspicatissima: qua visa vt Plini⁹ refert sepe vrbs iustata in annalib⁹ inuenit. Para itē auis inauspicata. vt Horati⁹. Impios Paræ recinētis omen. Plini⁹ lib. XVIII. Parā comemorat. Bubo auspiciis Romanorū maxime inauspicata: volat trāsuerfa per loca auiā & deserta: gemit potiusq canit. Semel intrauit Cellam Iouis Capitolini: & tota vrbs iustata est. Plinius. Striges sic etiam vulgo appellata.

Aues parua ac canora.

Inter aues canoras id est quæ carmine oblectent Luscinia præstat. In cuius descriptione Plinius poetica lasciuir licentia. Aristoteles ait: vere sylua frō descende: dies continuos. XV. in somnem durare: perpetuo cantu: mox a stas te voce min⁹ modulata visam. Nota eius fabula: quapropter philomena & Daulias & Pandaris a græcis appellatur. Homeri de ea carmen ita conuertit. Pandaris vt quondam florente etate puella Vere nouo ramis densa super arbore mœstū Ingeminans carmē variis loca cantib⁹ implet. Acanthis & Acanthylis eadē. hanc Gaza liguriniū interpretat: colore qdē ignobilem

Luscinia q & Philomena Daulias & Pandaris dicta est.

Acanthis. Acanthylis. Carduelis. Alauda. Chlorio.

Chloris.

Turdus.

Merula. Ficedula. Erythacus. Phoeniceus.

Fringilla. Picus Martius.

Passeres. Argatylis. Sturnus.

Velia. Tyrannus. Aegithus.

Crex. Sitta. Certhia.

Ardea. Phoicus. Cerulea.

Pardalus. Malacocraeus.

Collurio. Batis.

Aegithal⁹. Spizites.

Orospizes. Chrylomeus.

Chrylomeus. Galgulus. Cnopolig⁹.

Trochilus. Regulus. Linx. Glottis.

sed cantu amœnū. Carduelis ab Aristotele θραυίο appellat: ali⁹ ab Acathide: cū nōnulli eandē putent esse auē. Alaudas κορδύνοσ græce: duorū generū Aristoteles ponit: alterū terreū Cristatū: alterū Gregale minore corpore sine crista. χλωριωμ. i. Chlorio quē Gaza Vireonem conuertit. viridis est: magnitudine turturis: hyeme non videtur: sed estate p solstitiū apparet: male volat: & ingrato colore: docilis aliqñ & ingeniosus: vt Aristoteles ait. Est & alia quæ vocat ab eodē Chloris. Gaza luteā cōuertit: qd miror: cū vulgo nota auis sit: & a viriditate vocet: vt sonat verbū græcū. Cantu & volatu libero: p cæteris māsuescit. Turdus κίχλη Agrippinæ Claudii picipis vxor: oim voces imitabat: vt Plinius refert. Lucullū vero Turdos in estate in auariis alere solitum scribit Plutarchus. Merule albē in Arcadia ferunt. author Aristoteles. Hęc auis κόσφοσ græce dicit: cātu educat: cibus turdo inferior. Ficedula græce σνκαρισ autēni tm tpe: postea Melacoryphos appellata: quā latine Aticapillā Gaza cōuertit. Erythacus latine secūdū eūdē Rubicula: ea est q rubro pectore estate inuenit & noiat. Eadē hyeme Phoeniceus: rubra cauda dicit apud Aristotele. Fringilla græce σπιζα estate locis calidis morat: hyeme frigidis. Picus marti⁹ græce αρνοκολάττησ super arbores scādit: auis auspiciatissima. nota ei⁹ fabula apud Virgiliū. Faunū filiū dicit fuisse. Tris eius species ab Aristotele ponunt: iter quas minor & maior. Passeres auis salacissimi & argutissimi: vita breuissima. Mares diutius anno nō viuūt: argumento qa nullus veris initio apparet: nigrities in rostro q i estate incipit. Foeminis lōgi⁹ aliquātulū spatiū. Hui⁹ auis noie mētula qñq significat a latinis secūdū Festum. Argatylis filis nidū lineis textit: pilæ specie: aditu angusto. vt Aristoteles. Sturn⁹ domi vti parasitus educat a Græcis ψάροσ. gregatim volat: magno impēditis videmē dāno veniūt. Sturnos & luscinias latino græcoq sermone doctas habuisse Cæsares iuuenes sua tēpstate Plin. refert. Velia eadē & ελεα paruo corpore/voce pba/colore decorat/adspētu rara: cū sit auis pegrina. Tyrān⁹ auicula elegā/crista rutila/cātu suauī. Aegith⁹ ἀγίθοσ: quā apud Aristotele Gaza Salū cōuertit: altero pede claudus. Crex ingeniosa ad victū & pugnax: cætera infelix. Sitta viuūt circa maceries: plē nūerosam gignit. Certhia ingenio audaci/voce clara: nidificat in arboribus. Ardea & Ardeola: cui⁹ tria gñā. Pulla q natura sagax: & victus p uida: colore prauo: reliqua duo pulchro. Gaza ardeolā Erodiū dicit eē & leucorodiū albā ardeolam. vt supradixi. Phoicus oculos porissimū appetit: inimicus Harpe: victus vtriq similis. Cerulea auicula saxatilis/pede magno/colore sui nois/rostro tenui. Pardalus parua auis/gregatim volat: colore cinereo. μαλακωκραμένσ. i. Molliceps vt Gaza interpretat: eodē in loco semp statuit sedem: nigro & cartilagineo capite: magnitudine paulominus q turdus: colore cinereo. κολλυριωμ Collurio magnitudine qua superior/vesciū his qb⁹ merula: capis hyeme. βάτισ auis Rubetra dicit pot. ἀγίθαλοσ q Parusa Gaza dicit. Cui⁹ apud Aristotele tria gñā. σπιζίτησ. i. Fringillago: q p q Fringillā æquet. Monticula q in mōtib⁹ degat: cui cauda lōga. Tertia filis supradictis pter q minor est: οροσπιζησ filis fringillæ: collo caruleo: in mōtib⁹: vt nomē indicat: degēs. Chrylomeus. i. auri victus vt Gaza interpretat: parua auis: vesciū spinis. κολιδοσ q & galgul⁹ magnitudie turturis: viridis tot⁹: ligno alit: frequēs i Pelopōneso. κροκολιγος. i. Culci'ega vt Gaza apd Aristotele: magnitudine ligurini: cinereus: maculis distinctus/voce pua: & ipse lignum appetere videt. τροχίλοσ fruteta incolit & cauos: difficilis sane capi: fugax est: & infirmis cruribus. πρέσβος ab Aristotele vocatus: hoc est senator & princeps: a latinis vero regulus dicitur: vt apud Tranquillum. Cum aquila pugna congreditur: quidā eundē cū Trochilo dicunt. Linx auicula quam vulgo Torquillam vocāt a collo circūagēdo: a p̄scis Turbo dicta: paulo maior q fringilla: colore va rior: lingua serpētina: quippe quā mensura quatuor digitorū porrigit: vnguibus grandibus: voce cestrudula. Ex Aristotele. Glottis quam Gaza lingulacam interpretatur/linguam exerit: vnde ei nomen. Hāc initio blanditia peregrinationis auide proeectam: poenitentia in volatu tū labore scilicet subit: reuertī incomitatam piget & sequi/nec vnq plus vno die peragit: in proximo ho

Oenomanthe, stoteles. Oenomanthe statos quidem latebrae dies habet: ex oriente Syrio occultata: ab occasu eius procedit. author idem. Moracilla quae caudam continuo mouet. Mouet etiam Cinclus quem inter aquaticas supra memorauimus.

De Piscibus.

Vi halieutica tractauerit: e nostris nemo idoneus quae sciam propter Ouidium poetae: & Apitiu. ex Graecis Oppianus hexametris: Dionysius quoque de situ orbis scripsit: Dimostratus: Theophrastus: & alii complures priuatim opus huic rei dicauerunt. Nec mirum cum opinio sit ponto res omnes contineri. Pisces in primis in quinque differentias Aristoteles diducere videtur. Nam aut Selache id est cartilaginea sunt / sine squamis & spinis: ut Murena / Conger / Vitulus / Galeus / Delphinus / Balena & quae vocantur Cete. Aut Afelache duro vocabulo cartilaginata a Plinio conuersa: quae

Selache.

Afelache.

Malacia.

Malacostroca.

Ostrocoderma.

Branchia.

Coitus piscium.

Diuersus in aqua piscium motus.

Piscium partus.

Dulcis aqua in mari.

Licini? murana piscium viuaria prius excogitauit.

Modi piscationum. V. Verbasculum piscibus venenum. Delphinus.

quae sunt omnia squamas spinasque retinentia. Tertium genus Malaciorum id est mollis quae sanguine & visceribus caret: ut polypus / sepias / loligo / vrtica. Reliqua duo: alterum crusta: vocatur μαλακόςτροκον ut Cammari / caeri / Squilla / paguri. Alterum testa integitur: ὄστροκόδερμον ostrocodermon dicitur. ut sunt Ostrea / Murices / Scobri / & cohae omnes / quae plerumque sanguine uti mollia caret. Marinorum item alia tradit a Plinio diuisio: quae plani sunt quaeque / ut rubi / soleae / passeris: aut longi ut murena / conger. In vniuersum autem: ut placet Aristoteli: nec mamas habent pisces: neque meatum ullum genitalium piscium: sed excrementorum tantum locum: Branchias quibus humor est / quae accipiunt reddunt: tum pinnas quas ex magna parte quaternas gerunt: partes quoque audiendi / odorandi / sentiendi nullae piscium propter oculos: qui sine palpebris sunt. Oua pariunt omnia quae squamis integunt. Animal quae genere cartilagineo continentur: excepta rana. Coeunt plerumque in occursum: puo contactu. Concipiunt mense Martio / Aprili / Maio. Autumno pauci: ut Salpa / sargus / & nonnulla alia generis eiusdem. Errant praeterea in quibusdam gregatim: veluti pecudum armenta / aut militum ordines / per alas & phalanges: alios cohortes dicerent: illos quasi iustos iugum subire: multos in cubilibus uti custodes domi remanere: quosdam etiam volare: ut accipiunt tres / rudines / Sepias. Hyeme vero pcellosa potum quae horret plerumque altore: & in nihilominus arena aggerentes multo limo loriantur. Alii sub petris glomerati conuiescunt: nonnulli summa pelagi repestantibus obnoxia fugientes: ima petunt. Iidem vero redeunt serenitate illico sentiunt: tum demum persiliunt: & tanquam peregre domum remigrantes palati: littus libenter adspiciunt. Sed & partu differunt. Lupus bis anno parit: Mullus ter: ut graeci indicat nomen: ceteri semel ac diuersis temporibus. Praegnantes vero libenter ad aquas dulces fluminum aut stagnorum vicinorum se transferunt: pelagi fluctus tanquam partibus aduersos / mitiore thalamo commutantes. Ferunt & pisces quaedam in Aphrica in quadam palude feruenti viuere: ut est author Aelianus: ut autem Plinius alios in aquis quibusdam calidis prope Pisas. Refert Democritus: & post eum Aristoteles: & Theophrastus: Pisces omnes alii dulci aqua in mari: esse in confesso aqua porabile ponti fluctibus imixta. Idem depraei ex vase caereo tenuissimo: quod clausum / suspensumque intra maris undas die atque nocte plenum extrahi dulcis aquae testantur. Auguria ex piscibus nonnullis praedidit magi & portenta: quae ego ut alia plerumque hominibus non satis probauerim. Piscium viuaria primus excogitauit (ut Plinius refert) Licinius Murena. Cuius exempla secuti Philippus & Hortensius fuere. Lucullus etiam exciso mense iuxta Neapolim: maiore impedimento quam villam edificauerat euripum & maria admisit: qua de causa Pompeius eum Xerxes togatum solebat appellare. Graecum piscium idem author lxxiiii. propter crustas itecta quae sunt. xxx. refert. Modi piscationum omnino. V. retibus / laculis / Hamo / Cocha / Veneno. Herba enim quae Graeci τολόμον nos verbasculum appellamus: aqua infecta enecti pisces capisunt. quo maxime mense Phoenices utuntur: ut ait Aristoteles. Mox singulos considerabimus ac primum delphinos.

Aelianus de delphinis multa fortasse fabulosa describit: ego vero quae magis verisimilia videbantur in hunc locum excerpsi. Delphini inquit Philotecnus. si liortum amatores sunt. Foemina lacte copioso mares pascit: ut quae vera mulieris modo habeat. Illi pro aetate distincti vna natant: more castrensi & primo quaedam firmiores praecedunt: Adulteri iam & perfecti subsequuntur: pariter ab latere committantur: agminibus inuigilant. Si e duobus quos mater peperit (neque enim plures solet) alter capiat: illa usque consequitur: atque e piscatorum manibus ore appetendo conatur auellere: eo tandem erepto ad alterum accurrit: ore adflatu / cauda / ac quibus potest modis ad fugam instruit. Ipsa postremo capto suppetias ferre cupiens: commori prius eligit. Nec solum erga sobolem: sed & erga socios signa charitatis ostendit: ut adfirmat Aristoteles. si quis eorum captus in scapha iam fuerit: ceteri adnatant supplicantiu specie socium repetentes: solereque interdum piscatores ipsos pro portento concedere: compositosque eos reddere. Agilitate praeterea tanta ut

sepe naues supsiliant. Cuius rei causam idem Aristoteles adfert: quod spiritum inclusum diu retinetes vrinantium hominum modo: vno postea impetu cum liber effundunt. ut ab inteto arcu iaculum: ita reflatus relaxatione vehementis corpus quocumque impellit. Habent & quandam cum Leone comparationem non solum quod alter nemorum: aquarum alter rex censetur: sed quod ingruente senio morbisque irruentibus: uterque simia pro pharmaco vitur: hic marina: ille terrestri. Puerorum quoque amatores esse variis exemplis prodit Aelianus. Sed & Musices Arion Methymneus notissimus testis apud eundem authorem: Delphini statua apud Tenarum dicata. quae ipsemet tali inscripsit epigrammate a nobis hoc modo conuerso. Diis genitum cernis qui vexit Ariona Delphini: A siculo subiens pondera grata mari. Item ex hymno Neptuno in huius rei memoriam ab eo dicato: mihi quoque item conuerso. Pater tridente ferox Neptune aureo Raucumque ponti numen undis astuas Te circa agunt leuesque saltu conarant Caruli delphinum melos sequentes nobile Tuarum sedulum Neptidum pecus Quas Amphitryte Pelops ex te Tenari Rapta parit quodam errabunda littore: Pandog me libenter dorso conuehunt. Dolosi quem humida deiciunt pinu Socii secantes iurati simul freta. Capiunt autem hoc modo. Animaduertens piscator per maris tranquillitate illos pequor palantes: undisque extantes: scapha tridente iaculatur. Et forte ex his vulneratum infixio telo sinit ad maris ima descendere. uti subitus vigor vulnus adtreans frangatur: donec paulatim refrigeratum ac semianime in summo pelago apparentem: fune tridenti iam inde a principio adligato ad se in scapham trahat. Balena graece φάλαινα parit animal: lacte nutrit: spirat non branchiis sed fistula quadam. In fronte gerit ora ac summa fertur aqua. Praeterea ignauam esse constat: quod ob corporis molem sensibus heberet. Quapropter duce indiget pisce qui praelongus & albus: capite pereo angusta cauda praecedit: extremaque balenam contingit: ac tanquam temone ad eam regendam vitur. Hanc scilicet mouendo: signo quodam cuncta itineris pericula insidialque praemonstrat: ad loca deducens patentia: ut minime angustiis coacta: vitae discrimen euitet. Balenas alit Indicum pelagus: quincuplo ingentis elephantis magnitudinem excedentes. Balenae & vituli marini ardente sole exeunt ad littus: ac prostrati dormitant in arena: quae pulchre ab Homero in Odysea describitur: vbi Menelaus Telemacho & Pysistrato Protei vaticinium narrat, ex Aeliano. Orca Cetarii & ipsa generis: mire magnitudinis: in portu Ostiensi a diuo Claudio expugnata: ac eius reflatu belluae nauigium depressum legitur apud Plinium. Vitulus marinus id est φώκη animal Amphibiū: foetus in terra parit: paulatimque ad undas aduefacit. a partu quaedam breuissimum deinde maximus exit: ventre albus: dentibus frendens. Ipse imbellis & animo degener nec tantum vitibus quae vastitari corporis fidens. Vescitur piscibus: & humano cadauere: quapropter piscantes insidiis perit. Ex Aeliano. Aristoteles veluti quadrupedem imperfectam eum appellat. Nam pedes habet a scapulis manibus similes: modo utraque: pedesque posteriores quinque discretos digitis. Pellem huius vituli fulmine non adflari legimus apud Traquillum in Tyberio. Romae paucis ante annis hoc animal praetio ostentabat. Torsionem similem esse Delphino praeterea rostro Plinius refert. Gaza autem hunc esse putat Phocenam: quam in Ponto gigni Aristoteles dicit. Non praetibo quod vidi Anno. M. cccxcviii. apud vada Volaterrana reperta in littore extincta siue balena: siue Cetus alterius generis: magnitudine pedum centum. cuius dorso vertebrae. lx. fuere. Septem ex eis adlatas Volaterris vidimus: quarum quaelibet equi ephippium quo nunc utuntur aequabat. Polypo tanta est voracitas: ut ne quidem a suo genere abstineat. Insidiatur latitans post petras quarum color reddit. Pisces vero petre specie decepti iuxta adnatantes: incaute opprimuntur. Carabum ex omnibus expauescit: adeo ut coniectus in retia vbi ille fuerit quandoque captus: statim exanimetur. Viti etiam Polypi estatis tempore exire in agros vicinos: arboreque fructuum aviditate scandere: visi & clam ingressi cetaria depasci. Animal alioquin tanta salacitate ut effoeto corpore nulli sit ei aut adnatandi aut praedam adsectandi facultas: nec ultra annum vita: Foeminae etiam breuior: quae facilius capitur. ex Aeliano. Quae vero in fame pedem sibi rodant ut ait Hesiodus & nonnulli: falsum putat Aristoteles. Pedes eius rapaces sunt: a graecis κλεκτάματα a latinis acetabula dicti: ventis quoque in proverbium rapacium hominum. apud Plautum. Polypi sunt: quicquid attigerit tenent. Est & nassus morbus Polypus apud Aetium. Murena. μούρανα monilibus & gemmis ornata in viuario colebatur a Crasso: ad eius vocem manumque veniens: qua extincta & ab eo deserta ac tumulo dignata: Domitius ait: Murenam Crasse ploras. At ille. sane inquit. Tu autem tris a te elatas vxores minime ploras. Hunc pisce ex undis in terram exire ac cum serpentibus coire compertum. Ex Aeliano. Murenarum ait Plinius / viuaria prius excogitauit. C. Hirrius qui coenis triumphalibus Caesaris dictatoris sex milia murenarum mutua appendit: nam praemutare quidem praetio noluit. Hortensius

Hymnus Arionis.

Balena.

Orca.

Vitulus marinus.

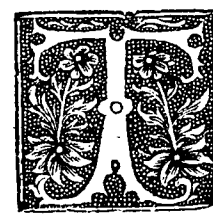
Torsio. Phocena.

Polypus.

Murena.

murenam extinctam & adamatam fleuit. Aelianus tamen de Crasso vt supra ostendi dicit. An-
 tonia Drusi murene qua diligebat in aures addidit. ex Plinio. Flutas murenas appellat Varro q
 pra pinguedine summo pelago fluitent. graeci κλωτασ. Idem in freto Siculo murenas nobilitat.
Mullus barbus. Mullus graece τριγλυφ ter in anno pariat. Maritimorum voracissimus: vescitur alga & huma-
 nocadauere. vt ait Aelianus. Nonnulli ex colore mulleo id est purpureo: q moriens versicolor & ru-
 bentium squamarum multiplici mutatione spectetur. Binas praeterea libras maior no excedit
Mugil. cat: lib. de paradoxis. Quapropter eu existimauerim que hodie barbum appellat. Mugil κασπευ
 graece q teli modo iuret adulteros Atheniensiu lege. in metu caput abscondit. Celeritate saltu
Galeus. q insignis. Hic hodie notissimus vulgo piscis nec nome mutauit. Galeu que Mustela Gaza apud
 Aristotelē vertit: ministri louis non attingunt tanq impurum: q ore pariat: q hoc negant qui-
Sepia. dam dicitantes eum metu insidiantiu foetus suos qnq in periculo deuorare: rursusq elapso pi-
 culo reuomere. Sepia morfu venenosior Polypo: sed non violentior: cum se peti videt effuso atra-
 mento quod pro sanguine illi est: sese abscondit: non absimile comminiscens nebulae quae Aenea
 aut Neptuno qui Achillem decepit apud Homerum. ex Aeliano. Q sepia cibo expetitur id atra-
Loligo. mentu est quod Sepiu vocant. Loligo τέβιο graece sagiptae modo extra aqua sese effert atq volu-
Lollius. rat: vt est author Plinius. Lollius graece τεβιοσ paruus admodum piscis: specie similis loliginu.
 Pars enim Lollii quae exit in acutum latior est: pinnule etia circundantes: ille totam in lollioaluu
Scarus. ambiunt: cu in loligine partem quandam relinquunt: vt author Aristoteles. Scarus solus pisciu
 natando vescit & ruminat. Opratus Helipertius pfectus classis sub Claudio principe hunc piscē
 e Carpathio mari aduexit: ac inter Ostiesem & Capanice ora disseminauit. Erat in mensaru hono-
Acipenser. re: pferat apud Claudiu. Plinius. Aelianus autē hunc salacissimum piscem esse testat: venerisq
 gratia in praeda agi: foemina eius generis per littus ducta. Acipenser vt legimus apud Cicerone
 de fato: in mensaru dignatione fuit: rar usq inuentu. Plinius tempestate sua ignobilem fuisse:
Helops. euq Helopem a quibusdam putari: pterea contra aqua nare squamis ad os versis scribit. De Helo-
 pe sic ait Aelianus. Helopem quidam existimat esse que Homerus piscem sacrum appellat: inuen-
Anthias. tu rarum: nec nisi in mari Pamphylia: corpore gracile. captus trahit magno adclamatiu plausu.
Lupus. Alii Anthia piscē sacru dicunt. q locus vbi ille reperiat sit ab illis innoxius. Lupus clarissimus a
 voracitate dictus: & q solus nater: vt ait Aristoteles: leuis ac mollis. Caccorum marinorum ma-
 xime adfectator. Lapidem quendam in capite gerit. Fluuiatilis marino pferat. & vt Plinius refert: ca-
 pit Romē laudatissimus inter duos pontes. Huc hodie pleriq eruditi Storionē vulgo appellatu
 esse putant: nam & in Tyberi capitur: & prestantissimi saporis est. Mar. Philippus cum Lupum
Pastinaca. Casini ex proximo flumine oblatum degustasset tanq improbum expuit dicens. Peream nisi piscē
 putaueram. author Macrobius. Pastinaca Plinius appellat qua graeci τριγώνη. Ambrosius in hexa-
Trochus. meron turturem couertit: tradunt eam nunc natate: nunc volare: pterea rostro praecuto ac ve-
 nenato appetere cui nullum sit remedium. authores Aristoteles: Aelianus: Plinius. Trochus est
 ingens corpore: ceruice ac spina pminentibus: vt supra vndas cōspiciatur. eam sane ad sonitum
 nauigantium fleat: vnde nome rotae sortit. Hunc Aristoteles dicit seipsum inire. Quare Gaza
 Masculo foemina in latinum conuertit. Nam huiusmodi animalia quae vtranq naturam reti-
Anguilla. nent: Aristoteles Hermaphrodytos: Androgynos: Arsenotelys appellat. Anguilla octonis vi-
 uit annis: Durat sine aqua senis diebus. Aquilone spirante hyemē in exigua aqua non tolerat ne-
 q in turbida. Atterendo se scopulis: strigmenta iuuenescit: nec est alia eoru pcreatio. Capiunt
 tur plurimae in lacu Benaco hyemato. haec Plinius. Aelianus autē dicit in Timauo praepingues
 ac optimas capi. Nonnulli palmā huius piscis nostra etate Lacui Vulsiniensi tribuunt. Atheneus ait
 ex autoritate Theophrasti Anguillas & murenas diu extra aquam viuere: ob brachiaru parui-
 tatem quae parum humidi recipiunt. Solinus scribit Gangem educare Anguillas longas pedes
Vmbra. ccc. Scyenam id est σκύνερ Varro latine vmbra appellat: nunc quoq vmbria vulgo vocant.
Myrus: Hunc Aristoteles & Plinius lapillu in capite gestare dicunt. Myrus: de quo Aelianus. Myrus ser-
 pens est marinus nec vnde nomen habeat satis constat: tradit de eo si oculus capto eruatur: fron-
q & serpens teg hominis suspendat: ophthalmiam sanare: pisci vero rursus renasci: praeterea altero eum ca-
marinus. pi lumine q viuentem non dimiserit. Plinius & Gaza oculata eu appellant. Plautus vero ophthal-
Oculata. miam. Atheneus autem ex autoritate Aristotelis dicit Myru a Myrena distare q haec magis
Ophthal- varia & debiliior: ille breuior & robustior. ei genera esse duo: nigrante & suffuluum. Hos ego la-
mia. predas putarim. Thrissas Plinius laudatissimas dicit in Tyberi reperiri: haec sunt hodie Romē
Thrissa.

quas lacias vocant: Florentiae Chepias: Neapoli Alofas: vt ait Gaza. Aelianus autē scribit q in
 Aegypto circa Meroa stagnum Coloni Trissas flebilis numeris & melodiis esca vice deceptas
 expiscantur. Troctam graece τρώκτηρ cum nomen ipsum: tum dentes arguunt continui: piscem
 esse voracissimum. Captus hami lineam praecidit. Multe simul cum Delphino bellu gerit. vt ait
 Aelianus. Hic piscis notissimus priscu adhuc seruat vocabulum. Cephalus vt tradit Aelianus:
 pisces non attingit. In Ionio iuxta Actiu Cephalenides Insula ab eorum frequentia nominata.
 Vescunt limo: vt tradit Aristoteles. quapropter sordidi sepe sut: veru sumo pelago quadoq vri-
 nates sese abluunt. Oua eoru non attingunt. Quare numerosi sunt: sed cum adoleuerit a caeteris
 piscibus corripunt: maxime ab eo qui Archanus vocatur. Atheneus ait Cephalos ex grauitate
 capitis dictos esse: marinosq flumineis praestare. hodie notus est piscis. Chelonen Aristoteles no-
 minat. Gaza Labeonem conuertit. nostra etas hunc Capone ex magnitudine laborum & capi-
 tis appellat: etymu secuta graecum: qd quide p n scribitur. id est χαλώρη: per e autem χαλώρη te-
 studinem significat. Ausonius poeta in quodam de piscibus opusculo Tinchas ponit vulgo no-
 tas. Atheneus Leuciscum piscē: eiusq generis esse Cephalum/Chelone/Mugile. Sarg mullum
 semper comitatur. Hoc gen piscis antris inhabitat confertim: ac ex animalibus maxime capris
 follicitat: vt ait Aelianus. Synodon eodem teste authore sociabilis est. Gaza Dentex apud Aristo-
 telem conuertit. Carne vescit & mollia appetit. euenit huic & hyatulae: vt cum pisces minores in
 sectantur: venter pccidat: q is iuxta ori cōiunctus sit. Silurus graece γλαύρο vt placet Gazē inter
 pisces comemorat: rata caritate in prolem vt absumpta foemina mas oua seruet: saepeq vna ca-
 pitur: dum filios captos subsequit. authores Aristoteles: Aelianus. Est & Glanius a Plinio positus:
 quem Stephanus gramaticus apud Glanuu Cumarum fluuium dicit nasci.
 Salsamenta & pisciculi.

Hynnus primu cetarias replet: dextro hic captus est oculo. vt Aristoteles &
 Aeschylus scribunt. Quare natando latus quo cernit: terram versus adplicat:
 vbi bruma deprenditur: ibidem hybernat. Mox vna vere procedente exeat in
 pontum Euxinu: ac maiores primu p sese: caeteri gregatim veluti pecudes sub
 pastore transmittunt: cōnexis ita inter se corporib: vt mutua iuuent vmbra
 contra Solis estus. ex Aeliano. Strabo mirae magnitudinis Thynnos eosq gla-
 de vesci in Hispania comemorat. Plinius vero sic ait. Cordyla appellatur par-
 tus qui foetas redeuntes in mare autumno comitat: Lutosa vero a luto. Pelamides incipiunt vo-
 cari cum annum excessere tempus. Thynni ii membratim cefi ceruice & abdomine comendan-
 tur edulio recentu. Caetera sale adferuant. Melandrya vocant cefis quernis assulis similia. Vilissi-
 ma ex his que caude pxima: q pingui caret: probatissima que faucibus. Strabo piscationem maxi-
 mam pelamidum in angustiis Byzantii fieri dicit. Trichia sunt ee quas Sardas dicimus: subesi-
 tes Istrum: nec remeates. vt ait Plinius. Inter Aleces tria genera comemorant. Menes: Smerides se-
 cundum Atheneum: & Boces. Speusippus inquit. Sunt Boces Leucomenides id est Menae can-
 didae: nam Boca genus piscis a boando q vocem emittat: vt ait Festus. Plinius Box dicit. Gaza
 Voca. Sunt & lacerti ex quibus salsamenta cōficiabant secudu Celsum. Optimi Sexitani ex Hispa-
 nia secundum Plinium. Optimi & Amyclani. Martialis. Mos vet & maior Cordyla lacerto. Hic
 piscis a graecis κολιάσ dictus haud bene vertitur a Gaza monedula. Atheneus duo genera salsa-
 metorum ponit: Horeum & Thynnum: in Horeo macra pinguibus: in Thynno macro pinguia
 praferimus. Quae autem Cybia inquit dicuntur inter macra sunt. Inter pinguia Cordylae. Idē
 author Clidia id est iugulos & vrcon Caudē proximum: Varro Cybiu & Thynnu comemorat.
 Cuius partes esse dicit Melandrya & vrcon. Narica piscis minutus. Plautus apud Festum. Nari-
 ca bonam atq canitam. Percae Saxatiles pisciculi. Tenta item pisciculus que Gaza Victam con-
 uertit. Aphyie pisciculi quos parit limus in mari concretus: vermiculorum modo scaturientes.
 vt ait Aelianus. Plinius autē Aquas a latinis appellari dicit: q ex aqua & pluuia procreant. Encrau-
 les siue vt aliis placet Encrasicoles: vt aliis lycostomi: pisciculi minutissimi: albo colore: praeda ce-
 terorum turmatim conglobatimq adeo dense ferunt: vt scapha aut remis vrgentibus minime
 dissociari aut discuneari queant. Iulides etiam saxatiles ac morfu venenato. Aristoteles & Aelia-
 nus authores. Iulus: quem Oppianus ἰγίτηρα id est Ducem cognominat q caeteris vti itineris
 dux praecedar. Scombr e genere Thynnorum ex quibus salsamenta fiunt: esse mansuetos in Io-
 nii insula Palladis vocitata in quodam stagno. author est Aelianus. Strabo dicit Insula esse con-
 tra Aphricam: quae ab eoru progetu Scombria appellatur: ex quib etiam Garum fit optimum:

Alofa
 Trocta
 Cephalus
 Chelone
 Tinchas
 Leuciscus
 Sargus
 Silurus
 Glanius
 Thynnus
 Cordyla
 Pelamides
 Thynni
 Melandrya
 Trichia
 Aleces
 Menes
 Smerides
 Boces
 Lacerti
 Horeum
 Thynnum
 Cybia
 Clidia
 Vrcon
 Narica
 Percae
 Aphyia
 Encraules
 Iulides
 Iulus
 Scombr

Garum. Oxigarum. Muria. Sphyrana quæ & Cestra & Suddum. Cyprinus. Channa. Passer. Rumbus. Glottis. Sphodryl. Cynedus. Hippuris. Gobio. Erythrin. Cuculus. Bolitena. Salmo. Phagrus. Chronus. Orphus. Salpa. Pauo. Aurata. Chalcis. Pholis. Congrus. Lucerna. Solea. Glaucus. Aethnaus. Lagnis. Catharus. Astacus. Hippocapi. Adonis. Exocoatos. Cucumis. Glaucisc. Hepar. Meryx. Helecatenes. Phuca. Tritones. Acus marina. Stella.

Est enim Garum γάρου græce oleum e Cetis & magnorum pisciū intestinis cōfectum. Hinc Oxigarum a Columella ponit: quondam in mensarum lautitia. Muria vero liquamen ex fassamentis, Plautus. Nos foemina tanq̄ falsa muriatica.

Phyrenam Gaza Malleolū cōuertit. Pollux & Atheneus eandē cum Cestra eē volunt. Plinius eam Sudū ait nostris vocari. Aelianus & Oppianus aiūt: latior in Nassis plagam vnde p̄liat quere. Cyprinus inter fluuiatiles connumeratus palatum carnosum pro lingua habet. χαρμη Chana quam hyatulam Gaza conuertit: mollis est carnis, vt ait Atheneus. ψάττα quam nos passerem vocamus. Rumbus Rauennæ laudatissimus teste Plinio. Glottis id est lingua: vt placet Gazæ: q̄q̄ lingulaca a Plauto & Varrone p̄ solea ponitur. Sphondylos piscis apud Plinium. apud Atheneū fassamentū. Cynedus piscis a Plinio commemoratur: in cuius cerebro Cynedicas ait esse gemmas libro vltimo. Soli piscium luthei. Vranoscop⁹ itē ab Aristotele: a Plinio vero Hippuris. Latine eq̄eles. Gobio vt ait Atheneus præstanti sapore: parui nutrimenti: differunt sapore: præstant albi nigris. Erythrinus a Gaza Rubellio dicit⁹. Cuculus Bolitena autem & Ossolis inter genera mollium. Salmo in Aquitania: fluuiatilis marino p̄ferē apud Pliniū. Phagrus vt ait Aristoteles carniuor⁹ est. Cor habet angulare: crescit vere. Atheneus scribit q̄ Phagr⁹: Chron⁹: Orph⁹: Sinodotes: Anthias: pisces sūt similes anguilla. Salpa σάλπη. vt Aristoteles scribit. Pauo piscis varii coloris: rubentibus lineis: e genere ferratorū & solitaria. Aurata Chrysochryses a græcis dicit⁹: timidissimi pisciū existimant. in maris refluxu: maxime circa Actium redeunt. In locis arenosis ibiq̄ subnascuntur arborū coacti: ad frondium agitationem exterriti veluti sese dedentes: facile a peritis capiunt. vt ait Aelianus. Eorum vna prima instituit Sergius orata: ab eo pisce cognomen adeptus. vt author Plinius. χαλκισ quæ Aerica Gaza dixit: de genere rumborum. Pholis φολις mucore suo spumæ cubile sibi quoddam substernit. Congrus a Nicandro in lib. iiii. Grillus vocatur: est enim piscis similis Anguilla: duriore tamen carne: ac sapore inferior. author Atheneus. Lucerna ex argumento piscis est q̄ lingua ignea per os exerta serenis noctibus lucet: vt ait Plinius. Solea aliis a solene. Glaucus tanta erga sobolem charitate teneri dicitur: vt paruos foet⁹ nūq̄ deserat: p̄stosq̄ adsit eis cōtra noxia. In periculis solidos deuorat: deinde reuomit. vt Aelianus. Aristoteles eū e genere ferratorum & carniuorū facit: colore nigrum. Atheneus similem Phagro dicit esse. Aethne⁹ tanta temperantia traditur: vt consortē quā sibi semel delegerit: nunq̄ violet. Aelianus. Lagnis piscis apud Meadrum & Lycum Asia: itēq̄ apud Strimonē Europē fluuios cernit: haud ab similibus Siluro: amanatissimus alioquin sobolis. Foemina sigdem enixa: mas curat cōmunes foet⁹: arcetq̄ a grassantib⁹ hamumq̄ & hic deuorat. vt ait Aristoteles. Cantharus zelotypus fert & pro consorte vsq̄ ad interitionem cum suo genere pugnat. Astacus si paulo longius a mari asportetur vnde facile iri reperere possit: ad eundem penitus vbi captus fuerit redibit locū. Hippocapi vētrē sigs ex aceto & melle hauserit: cōtra canis rabiosi morsum auxiliū sentiet. Adonis quem aliqui Exocoaton vocant: per maris tranquillitē exit in terram: interq̄ petras prostratus: alte soporat. Aues aquatiles maxime exhorret. Hęc Aelianus. Plinius autem de hoc vltimo sic ait. Mirat⁹ Arcadia suum Exocoaton appellatum: ex eo q̄ in siccum somni causa exeat. Idem Adonis ab aliquibus dicit⁹. Cucumis item apud Plinium Squatina quam græci ρίπαρ vocāt. Aristoteles vero ριπόβατον. Glaucus piscis apud Plinium lib. xxxii. & Atheneū. Hepar apud Plinium: alii Hepaton. Gaza apud Aristotelem Lecorinum conuertit. Meryx id est μήρυξ από τοῦ μὴρνκίζειν q̄ ruminet. Gaza apud Aristotelem Ruminale appellauit. Helecatenes apud Atheneum Ceti genus: vnde fassamentū conficitur. φύκιον apud Aristotelē: Plinium: Atheneum. Gaza Phucā vertit. q̄ solus piscium nidificet in alga. De hoc Oppian⁹. φύκιον ἀδάλινο ἀμδρόσο ἐπιονυμίην θηλυφρομοσ ἠρδάζαμτο. Tritonem Romæ se vidisse Pausanias dicit: piscem cui caput crinitū: colore ranarū palustris: squamoso corpore vt Squatina: branchiis sub auribus: naso humano: ore itē: dentibus firmis: oculis glaucis: manibus: digitisq̄: conchularū testis similibus subtus aluum: cauda vice pedum vt Delphini. Plinius vero scribit Tritonem concha in littore canentem auditum: Vlyxiponensū legationem Tyberio principi nūtiasse: ea qua noscīt forma: & legarum Gallie Diuo Augusto scripsit se: complures in littore apparere nereidas exanimas. Acus Marina græce βελώνη gracilis quidem ac sinuosa nec satis foetibus capax: quare iustum vteri tempus non expectat: quum vna partus abrupat: matremq̄ interimat. author Aelianus. Stella quoq̄ in mari est: parua admodum carne intus: extra vero duriore callo. Insidiatur Conchiliis: tanti demum feruoris natura: vt oia

contracta adurat. author Plinius. Orcynus mira sagacitate hamū vi deorsum trahit: adeo vt sola vado aut petre illidens: sese laqueo abfoluat: aut vulnere luētando laxato p̄liat. Aelian⁹. Melanuri timidissimi pisciū ferūt. Nā trāquillo coelo ac mari ima pelagi petūt: seseq̄ petris m̄ta obductos alga condunt. Per brumam vero cum ceteros viderint pisces vndis exagitados ac ventis profundum petere: illi tunc fidentes superiora reperunt: iuxtaq̄ littus spuma tempestatis operi piscatorum ante ora feruntur incogniti. Vescitur obuiis quibuscūq̄: ad hamum non accedūt: capiuntur autem sagena. Aelianus. Orchis durissimus est piscium rotundus & sine squamis: totusq̄ capite constat. Plinius.

Animalium nomina terrestrium & volatiliū quæ in mari viuunt: ex Aeliano & aliis. Draco. Lepus. Leo. Castoris. Musarane. Merula. Mustella. Asellus. Canicula. Grues. Cicada. Mus marinus. Myfcus. Musculus. Vulpes. Scolopendra. Coruus. Coracinus siue Corulus. Draco marinus cetero quidē corpore vt reliqui pisces: capite oculisq̄ haud ab similibus terrestri: squamis p̄duris: aculeosq̄ ferēs/venenū tactu linquētes. Præterea si manu dextra adripias: contumacē renitētēq̄ experieris: si leua/subsequentem. Lepus gignit in limo vna cū Aphyis: cum ipis sæpe capitur: specie cernitur cochleæ tegmine nudatæ: gustu venenosus. Est & alterius generis in mari magno: similis per omnia terrestri: præter villos quos aculeatos & erectos habet: tactu letales. natæ summa aqua tradit: haud capi facilis: vt q̄ vetustissimus sit: nec vnq̄ nassis aut hamo propinquet. Siquis eum attigerit dū in morbo est manu aut baculo: animi defectum incurret: ac idem fere qd̄ ex basilisco venenum. Remedium ei in quadam prope idem ferme mare insula natura inuenit: radicē vulgo satis cognitam: quæ admota naribus: sic adfecto vires ilico restituit. Leo concha integitur: carabosq̄ similis: p̄terq̄ q̄ gracilior ē. Castoris circa littora petrasq̄ versatur: voce alioquin lugubri & inauspicata: farum audientib⁹ portendens. Musaraneus quē μυσαρη vocant: visa orbita curr⁹ statim vti pedicis impeditus capitur. Merula pluribus congregitur foeminis sui generis: easq̄ in recessu petrarum abditas tanq̄ in thalamis secū cōtinet. Zelotypus fertur: puerperū & mas curat adhistendo: cibūq̄ foetæ ministrando. Mustella admodum parua & fluuiatilis. Asellus præstantissimi saporis Plinii tepore: ab aliis piscibus tantum differens: q̄ solus viuunt nec socium admittit. Cor in ventre habet: in cerebro paruos lapillos: p̄ caniculam latitat. Eorum duo genera secundum Plinium. Collylei minores: & Rachi maiores: qui non nisi in alto capiunt. Ideo prælati priorib⁹. Canicula sicut & Glaucus foetus ipsa suos a partu natantes: ab incurstantibus noxiis vorado tuet. Earū tria genera: primūq̄ inter Cetos possis cōnumerare. Reliquorum alteri Galei: alteri Centrite cognominatur. Ambo cubitum non excedunt. Sed Galei colore vario: cauda aculeis dēsa: ac icu venenati. Igitur vtrūq̄ genus capitur in locis limosis: viles ambo. Sūt & Caniculæ fluuiatiles: specie quidē paruorū canū: cauda villosa: quarū sanguinem ex aceto & aqua simul: humani corporis neruis intumescuntibus dicunt illitum auxiliari: tum ipsam quoq̄ neruis impositā opitulari. Gruem alit Corinthium pelag⁹: magnitudine pedum. xv. Os: ceruicemq̄ haud ab simile aliti grui: eiusq̄ pennarum modo squamas habentem: gracilem prolixamq̄ veluti anguillam subsultim natatē. Ceterum aduenas esse hyemis: fugereq̄ Thraciū frigus: sicuti aereas: tradunt Epidaurii: gignitq̄ hoc modo: foeminas adensas in libidinem maribus blandiri: eosq̄ salientes minime pati: gignituramq̄ p̄pterea i aquas cadere: inde ex mari tanq̄ ex parente procreari. Pediculus piscis parasiticus: Delphini siquidem escā prædam ve sectatur. Ille libenter imptit: quare nitidus semp obesusq̄ aspicitur. Cicada p̄terq̄ q̄ cornua & aculeum non habet: & alacrior est aliquantulum: non ab similibus paruo Carabo videtur. Alæ ei parua sub oculis: sicuti & terrestri. Ab hac abstinent pluri mi: putantes religiosum: inter quos Seriphios inuenio captam dimittere: extinctam sepelire: dicentes eam Perseo Iouis filio quem colūt dicatā esse. Mures marini exeunt in terram: sicuti & polypi & Muranæ: & scrobe effossa pariunt oua ac rursus obruunt terra: trigesima die resossa: foetus ad aquas ducit. Myfcus vt Plinius: vt Aristoteles Mysocoatus: Gaza Musculus conuertit: Atheneus μυιάρ pisciculum esse qui Balenas præit. Tres in mari, μέσο id est mures dicit esse: inter testudines: inter pisces: inter ostrea. Vulpes hamum vorat. Scolopendra itē quā Centipedā Gaza vertit: haud ab similibus terrestri est: sigs eā attigerit: nō aliter ei q̄ vrtica tacto prurit⁹ excitabit. Vise iam quas magnitudine inter Cetos habeas: capite: caudaq̄ extatibus: p̄ vndas triremiū modo ferri: pedibus quos plurimos habent ordine sublati pro remigio vtentes. Coruus norus piscis marinus: fuluus est: e stagno nigricās: parit bis in anno: vescitur alga. author Athene⁹. Coracinū Gaza Coruulū cōuertit apud Aristotelē: miror: cum alius sit Coracinus a Coruo. Atheneus dicit eum nominari από τοῦ κόρασ κινεῖν, q̄ oculos frequenter moueat. Hirsi marini circa

Orcynus. Melanuri. Orchis. Draco. Lepus. Leo. Castoris. Musarane. Merula. Mustella. Asellus. Canicula. Grues. Cicada. Mus marinus. Myfcus. Musculus. Vulpes. Scolopendra. Coruus. Coracinus siue Corulus.

Hircus. Cyrenaicum Sardonicum mare oberrantes visunt: vna cum Delphinis. Mas alba vitta frontem modo regum redimit⁹ aspiciunt. Foemina vero cum crista veluti gallus: tanta tamen abitudine vt hac alteri altera eripiat extincte pulchriori possidenti. Rapacissima bellua vt quae hoies nauigat in uolat spiritu graui & vehementi: quo sane instrumento ad praedas vitur caterorum. Nam ex omnibus adfectatur vitulos marinos: quos proflatu haud aliter quam iaculo expugnat. Aelianus. Aries to piscantium cimbas occulte adnatans mergit. Irundo volat per quam similis volucris irundinis item quae Miluus & Aquila. Plinius. Echinus quem latini Erinaceum appellant: in mari etiam inuenitur spinis similiter aculeatis. Hunc vnda maris exagitata ad litus impellit. Captum si concerpseris in frustra: in mareque proieceris: partes paulopost conuenire ac reuiuiscere videas. Aelianus. Porcum maximum piscium esse Appion tradit: quem graeci Astragoriscum vocant. Praeterea cum capitur more porcorum grunnire. Testudines marinae reperiuntur: & quae in aqua dulci viuunt. Plinius author. quas nos Lutarias: graeci αμυδαο vocant. Scorpium siccoris est carnis vt ait Dioscles medicus: parit bis in anno: vescitur alga: varius est piscis. Icesius medicus: pelagis fuluos dicit esse scorpium: e stagnis nigrantes. Aristoteles Scorpas & scorpium diuersis in locis scribit: tamquam differentes. Artheneus eodem dicit esse.

Thymallus Hymallum Ticinus Italiae fluius gignit magnitudine cubitali: medius sane inter Lupum & Cephalum. Naribus admotus herbam vnde cognominatur & qua vitur: spirare videtur: ad hamum non accedit: cum non alium sane cibum sectetur. Margari rotunda specie gregatim natat: regem sectantes more apum. Hoc capto ceteri veluti attoniti paruo negotio capiunt in mari rubro: in locis prominentibus ac portuosis: conduntque in dolis balsamentariis: donec exsiccata carne durefcit in lapidem aurei coloris hebeti fulgore. Hic postea inter priola connumeratur. Iubas tradit hunc legi etiam in Indico & Britannico oceano. In terra non inuenitur nisi fossilis & adulterinus. Aelianus. Callionymus: huic secundum Aristotelem felis inest multum in dextro latere: in sinistro vero iecur. testis Menader in Mesenia. Habere facio inquit fel Callionymi plenum. Sunt qui eum vitilem cibis dicunt: Non tamen de his meminerunt Epicharmus de nuptiis lunonis & Mnismachus in Isthmionica poetae: qui piscium conuiuia diligentissime perscuri sunt. Ex Aeliano. Echeneis latine Remora: aspectu niger: magnitudine paruae anguillae: ex effectu nomen sortitus: nauem quilibet magnam (dictu mirabile) haud aliter moratur: quam si quis equum indomitum / maleque freno audientem ab incepro itinere per vim vertat. authores Aelianus. Plinius. Aristoteles. Ambrosius tamen in Hexameron & Albertus in libro de animalibus confundunt: Echinumque pro Echeneide accipiunt.

Margari. Hymallum Ticinus Italiae fluius gignit magnitudine cubitali: medius sane inter Lupum & Cephalum. Naribus admotus herbam vnde cognominatur & qua vitur: spirare videtur: ad hamum non accedit: cum non alium sane cibum sectetur. Margari rotunda specie gregatim natat: regem sectantes more apum. Hoc capto ceteri veluti attoniti paruo negotio capiunt in mari rubro: in locis prominentibus ac portuosis: conduntque in dolis balsamentariis: donec exsiccata carne durefcit in lapidem aurei coloris hebeti fulgore. Hic postea inter priola connumeratur. Iubas tradit hunc legi etiam in Indico & Britannico oceano. In terra non inuenitur nisi fossilis & adulterinus. Aelianus. Callionymus: huic secundum Aristotelem felis inest multum in dextro latere: in sinistro vero iecur. testis Menader in Mesenia. Habere facio inquit fel Callionymi plenum. Sunt qui eum vitilem cibis dicunt: Non tamen de his meminerunt Epicharmus de nuptiis lunonis & Mnismachus in Isthmionica poetae: qui piscium conuiuia diligentissime perscuri sunt. Ex Aeliano. Echeneis latine Remora: aspectu niger: magnitudine paruae anguillae: ex effectu nomen sortitus: nauem quilibet magnam (dictu mirabile) haud aliter moratur: quam si quis equum indomitum / maleque freno audientem ab incepro itinere per vim vertat. authores Aelianus. Plinius. Aristoteles. Ambrosius tamen in Hexameron & Albertus in libro de animalibus confundunt: Echinumque pro Echeneide accipiunt.

De piscibus rubri maris, Nili, & Armeniae.

Cytharocedus. Are rubrum varia porteta nutrit: inter quae Cytharocedum squamis non asperis: magnis in cauda ad verticem lineis: quasi musico instrumento interis neruis notatum: vnde nominis ei argumentum. Media similem Crocodylo: vertice nigro / luteoque distinctum: pinnis aspectu aureis: cauda nigra: propter extremam quae albescit. Pardalim: quem qui viderunt similem terrestri dicunt: colore: ac maculis. Oxyringum ore prologo: rostri modo: oculis fulgentibus: supciliis albis: dorso viridanti: penis prioribus nigris: reliquis albis: cauda plonga & viridi: quam linea mediam aurea discriminat. Perseum: ob louis filium quem eius regionis homines colunt. Anthiam lupi magnitudine: naso leniter adunco: lineis & ipse cingitur aureis a vertice ventre tenet per obliquum descendentibus: robore vero & audacia in eo mari principem. Simiam ore coloreque ac omnia sub aluo similem terrestri: dorso testudineo: catero corpore latam vti torpedo. Pinnas autem um modo pandentem: ac similem volanti: fuluis circa collum maculis. Higrophoenicem magnitudine lacertarum eius maris: ore semp hianti: oculis viridantibus: zonis distinctum binis: altera a branchiis ad caudam aurea: argentea vero altera mediam intercidente: maculis deinde intercurrentibus caeruleis. Characen pinnis vtrinque maximis: cauda auri fulgore: purpureis dissecta lineis. Sagiptarium Echini specie oculos habentem solidos ac prolixos. Phylalium colore Smaragdum venenatum alioquin. qui forte captus more pilae aut vesicae intumescit: vnde ei nomen. Aulopam magnitudine ingentis Thynni: colore etiam priorem: ore: ceruicemque firmissima: oculis patentibus atque amplis: dorso ceruleo: ventre albente: linea discriminatum aurei coloris: quae a vertice ad caudam desinit. Haec ex Aeliano. Nilus ipse in hoc genere producit in primis Crocody-

lum. Quod sane animal pars Aegypti adoratur: qui vocant Ombitae & qui Coptum incolunt: illi festos: sacrosque dies: vt graeci Olympia Ioui: statuerunt. Et si contingat liberos ab eo rapi: parentes magnopere gaudent: tanquam se deo placere existimantes cui elca genuerunt. Aiu vocatos ab iis venire: vesicisque capitibus animalium illis immolatorum. At contra Tenteritae magnopere reiciunt: captumque arbore suspendunt: diuque verberibus cruciatum epulant. Specie describitur huiusmodi. ventre: dorso: caudaque plongus: squamis peduris ostrearum modo torobductus. Timidus alioquin ac veterator: vt quae sequent es fugiat: fugientes persequatur. Narrat & numerus Sexagenarius ei proprius vt qui sexaginta diebus oua sexagena pariat: totidemque diebus foueat. Annos praeterea viuere & dentes eodem ferme numero habere. Denique totidem diebus in secessu quiescere quotannis sine cibo. Insidiatur his qui aquarum eunt. Si quando potado irudines hauserit: illeque faucibus adhaeserint: diu cruciatur. Tandem pro remedio aduersus solem in littore dehiscens extendit. Ecce auis Trochilus: dapis illecebra captus: rostro prologo oris caernas paulatim pascendo purgas redit: excitat etiam eum forte dormitantem: si quando ab Ichneumone animali ei aduerso inuadi contingat. Venerantur insuper quosdam pisces: quos pharos vocant: perferim ii qui Syenen incolunt. Qui vero Elephantidem: Maotidas. Oxyringum item religiosum habent: ob oris acuitatem appellatum: ac tanquam Oxyridem suum colunt: quae ex eius vulneribus genitum putet. Hic forte hamo captum dimittit: retribus vero nequaquam existiment eum metu adfectatum piscium eo tanquam in locum tutum commisitisse. Ex Aeliano. Strabo quoque multa alia in Nilo genera commemorat. Lepodotum: Coracinum: Porcum: Phagonum: Silurum: Cytharum: Alosam. Ex Testaceis: Dilichium: Phiscum: Bositen. Apud Armenos petra esse dicitur: iuxta mare altissima: in eaque fontem figura quadrata apparere: quo pisces octonum cubitorum magnitudine viuere semimortuos: alios iam iam morituros: sedos aspectu: ac degustantes seu hominem seu fera ex templo necare. Ex Aeliano.

Rana: Raia: Testudo.

 Anae coeunt noctu extra aquam mare foeminam inuitate. Ex omnibus Idrum maximum modere ac timent: quare appropinquante eo hostem prius clamitudo aduersus eunt. Ranarum coactione solito maiore: pluuiam portendi obseruatum est. In Seryphi insula eas obmutescere tradunt. Itaque in Pierio Thessaliae stagno. De Seryphiis indigenae fabulam talem commiscunt. Perseus louis filium deum Gorgone redeuntem: ac de via festum: prope paludem somno se dedisse: moxque a ranis excitatum: a Ioue perpetuum illis silentium impetrasse. Theophrastus causam secutus naturalem: hoc aquarum illius regionis frigiditati maxime tribuit. Est & Rana quae dicitur ex argumento Piscatrix: seras habens quasdam a ciliis extantes ac prolixas in summo papilatas. Harum igitur adminiculis: natura monstrante insidias struit: latitans in limosis: auis que locis: frontem cum seris videndam loco elca pisciculis porrigit: illi accurantes deceptique ac paulatim in arcum deducti: ab ea rapiunt. Ex Aeliano. Solent quidam hic reprehendere Gazam: qui pro Rana Raia posuerit: cum Raia graece βῆτοο dici adfirmant. Est enim Raia piscis quae eodem ferme modo ac Rana piscatrix pisciculos in praedam agit: vt Plinius refert: vbi & Squatinam & rumbum idem facere dicit. Testudo Amphibium animal: oua gignit in terra: quibus arena obrutis statim ad mare redit: mox diebus .lx. peractis ierum ad oua reuertitur: quae arena regesta: vbi copit iam articulis animata paulatim deducit ad pelagus. Est & fluuiatilis in Indis: cuius conuexum scaphae magnitudinem equat: capit vero modios denos. In insula quoque Taprobane usum tecti domibus ligneis prebet. Testudines omnes salaces esse magnopere compertum est. Ex Aeliano.

De his quae crusta seu testa integuntur.

 Vae crusta integuntur: Aristoteles μαλακόδερμα vocat: Quorum quatuor ponit genera. Locustas quas καρῆβοιο: Camaros quos ἀσάκονο: Squillas quas καρῆδαο: Cacos quos καρῆμονο appellat. Cacos genitum mixplex: maximum quas μαῖας id est Maias vocat. Secundum Paguri & quos Heracleoticos vocat: hi secundum Aelianum more serpentum senium exuunt renouata crusta. vocanturque a Palladio Cancrini marini. Tertium genus: fluuiatiles ceteris mitiores & nullis adnotati vocabulis. Genus Cancrorum littorale Phoenicia fert tantae velocitatis: vt vix consequi sit. ex quo Hippeas id est equites eos appellant. His nihil est intus propter inopiam pabuli. Genus item aliud est quod magnitudine cancrum non excedit: facie Cammaris simile. Atque his omnibus pars dura & testacea foris pro cute est: mollis intus. Supina corporis planiora & tabellarum modo sunt quibus & oua condunt. Locusta vt ait Aelianus polytipis aduersantur: &

Crocodyl⁹.
Crocodyl⁹.
a Trochilo
aue purgat
Contra Ichneumonem
etiam excitat.
Phari pisces
Oxyring⁹.
De piscibus
Armenia.
Rana.
Rana Seryphi.
Rana piscatrix.
Raia.
Testudo.
Malacodermata.
Locustae.
Camarini.
Squillae.
Cancrini.
Paguri.
Fluuiatiles
Locustae.

Murenis. cornibus ab latere porrectis libere procedunt: in metu obliquis. Testa vero contexta que
 Ostrocoderma. ὄστρεοκόδερμα græci vocant: sponte natura in limo gignuntur: quæ diuerso vt tradit Aristoteles.
 Na in cœnoso Ostrea: in arenoso Concha: Chemæ/Vngues/pectines. In ritinis cauernisq; saxosæ
 Zoophyta. naturam: vocanturq; ζωόφυτα. Differunt præterea testa: vbi ludentis nature varietatem licet ani
 maduertere: crispa: crinita: vngulata: cancellata: imbricata: pectinata in obliquum: in rectum
 expansa: densata: porrecta: sinuata. Aristoteles etiam Dithyra & Monothyra ponit: id est que du
 plici & vna testa integuntur. Conchæ omnes & Conchilia vt Aelianus ait: lunarem sequitur ra
 tionem. Quin & in genere animalium veterinor; foetus alendos non putat qui in Neomenia id est
 Purpura. ipso lunæ coitu nascuntur. De purpura ante omnia dicendum: quæ Porphyram illi dicit. Cœchi
 liorum voracissima: lingua plonga: semper vibranti. per hanc potitur præda quam adfectat: per
 hanc in prædam ipsa ducitur. Piscator concham cum esca ponit in mari: hanc vbi illa conspicit:
 exerta lingua vt solet appetit: adeoq; nititur ac protendit: vt eam pene auulsam resumere non sit.
 Ita dum contendit capra extrahitur. Eius cruori dignatio præcipua lanis tinguendis: si præferim
 lapidis icu semel cedatur. Ex Aeliano. Aristoteles autem purpurarum plura genera ponit: non
 nullæ magnitudine augentur insigni: vt quæ ad Sigeum & Lectum Idæ promontoria gignuntur:
 Aliæ parue vt quas Euripus fert & Caria. Marinæ magnæ scabræq; sunt: parua ad littora & oras
 reperiuntur flore rubro. Partes item Agloniæ nigras: Austrinæ rubras: ex magna parte foeminae
 capiuntur tēpore verno: cum fauos extruunt: flos inde extrahitur specie mēbranae candicantis:
 qui contritus manū inficit: reliquum quasi alumen est. Hæc Aristoteles. Aelianus autē tria pur
 puræ genera seu medicamenta ponit. Violaceam: Rubram Tarentinā: & Dibapham Tyriam: id
 est bis tinctam ac sanguine saturatam. Murex quoq; quæ græci κάρυκα vocant: ex his qui firmiori
 Chamæ. testa integunt: frequens ac nobilis apud Tyrum: eūdem vsu ac purpura pber. Aliud genus quæ
 χαμας vocant: quarum aliæ asperæ: aliæ læues: hæ manu frangibiles: illas vix saxo discuneabis:
 quasdam nigro: nonnullas argenti colore videre licet: plures ad littora expulsas: in arenaq; iacen
 tes: alias in alga: in limo: in speluncis adfixas. Apud Istriada expulsas: in arenaq; iacen
 earum veluti messis confertim cōnatate cernuntur. Hyemem & Aquilonem fugientes latitant.
 Mox spirante Zephyro: mariq; tranquillo vna exeunt lasciuientes: discuneatæq; per vndas cari
 narum modo feruntur: tegmine superiore velificantes: ad nauigantium hominum aut adfultan
 tium belluarum sonitum ex pauescentes: extemplo clauduntur: seq; condunt. Ex Aeliano. Athe
 neus autem Chamæ Tracheas & lias vocat: id est asperas & læues. Tertium genus Pelorides siue
 Tellinæ. Cochleæ. a magnitudine: siue a Peloro Siciliæ promōtorio. Oribasius & Aetius has omnis nomine quo nūc
 vulgo Romæ vtuntur Tellinas vocat: dicuntq; earum combustarum cum cedria cōmixtā vim
 habere pilos præsertim e superciliis extirpandi. De Cochleis Aelianus sic ait. Cochlea marina par
 ua admodum magnitudine: sed specie formosa: gignitur in aqua minimū sordida inter maris pe
 tras quas Choeradas vocant. Cochleam alit mare rubrum maximam quidem ac rubentem sed
 in vertebra ipsa variis distinctā coloribus: vt coronam viridi lutho purpureoq; colore parib; in
 tenuallis infertam dicas. Plinius dicit Cochlearū viuaria primum instituisse Fuluium Hirpinū
 in Tarquinienſi paulo ante ciuile bellū Pompeianū: distinctis quidē generibus separatim: Illyri
 cæ quibus magnitudo præcipua: Africanae quibus foecunditas: Solitariae quib; nobilitas. Quin
 & saginam earum commentus est farina & farre aliisq; generibus: vt Cochleæ quoq; altilis gane
 am impleant. Ostrearum autem viuaria dicit instituisse ante omnis Sergium Oratam in Baia
 Ostrearum viuaria Sergi ora ta monstra uit. Echini. Ostreum apud Senecam: & Ostrea apud Gellium foemininum. Spartianus in Helioga
 balo Ostreas & Liofreas dixit. In agro Volaterrano ppe mare locus est: qui Gerardesca nunc vo
 catur: vbi stagnum est optimis refertū ostreis. Nautilus & Pōpilus. de quibus sic Aelianus. Nau
 tilus ex argumento vocatur: Polypes est vna munitus concha: hanc cōuexam turbato mari natā
 do gerit ne fluctibus oppleta testa deprimatur: tranquillo resupinat: carinæ modo acetabalis vtrin
 q; pro remis vtens: cartilaginem quam in medio retinet pro velis pandens. Si quando metus in
 uadentium belluarum ingruit: repleta concha sub vndis sese demittens latitat: rursus vitato pi
 cilo resilit. Pompilus & ipse de genere Concharum: terram ceu oderit maxime refugit profunda
 petens. ad naues adnatant stipati: adfultantesq; circa conglobantur. Aristoteles vero Nautilum
 quem nauam appellat: ac pompilum: testam dicit habere concauam & simplicem vt pectuncu
 li. vnde contingit vt fluctibus iactati in alto elidantur: & testa dilapsa nudū capiantur. Con

stareq; cygno corpore: facie similes Bolitanis. Plinius Nautilū & Pompilum eundem esse dicit:
 Oppianus de Pōpilo canit ea fere quæ supra cōmemorauit. PECTINES græce κτέμεις: & κτέμειοι pe
 ctines: mobiles sunt adeo: vt de retibus quibus capiuntur sape exiliant & pene volare putentur. At Pi
 na immobilis saxiq; inhærens custodē habet Pinnotherē quē illi πιννοθήρα appellat: paruū
 videlicet cancrum: quo priuatus statim perit. Hic dapes ei suggerit piscesq; in prædā deducit. au
 thores Aristoteles: Aelianus. Est & quæ Gaza vertibulum siue collum a teste duritia: Aristote
 les aut τήθραμ vocat: dicitq; eā adhærere sua testa totā cōtectā: tm̄ duo foramina exigua quibus
 humorē recipit & reddit habere. Inter Conchilia quoq; illē ab Aristotele ponunt. Ceryces: quas
 Gaza Buccina conuertit: nonnulli murices dicunt esse. Lepades quos patellas: Selenes quas yn
 gues: idem conuertit. Plinius enim Solenes Dactylos transtulit: ab humanarū vnguū similitu
 dine. his natura in tenebris remoto lumine alio fulgore clarere. Spongiarū genus triplex fecit
 Aristotelē & Plinium: Spissæ: raræ: & asperæ appellatæ. omnes quidem ad saxa nascuntur: aut iuxta
 litus lutoq; aluntur. Cuius rei argumentum est q; capra limo refertæ oēs cernuntur. Imbecil
 liores autem spissæ q; raræ: ga minus alte adhærēt. Vrtica adheret saxi: manum in fame depa
 scitur vt polypus. Ora in medio corpore continet: & de medio saxo quasi de testa viuut. Adnatan
 tes circa adfultantesq; pisciculos corripit. Duplex eorum genus: alterum corpore paruo: cibo
 aptū: alterū aliquāto maiore durioreq; quale circa Chalcidē eubœæ: vt Aristoteles. Torpedinē
 græce μάρκη si quis attigerit: morbo vnde illa erymū trahit / eo membro tētabitur. Pisces item
 eo modo in prædā agit. Strombi etiam e genere Concharum: regem habent in mari: quē sequit
 quocunq; concesserit. Hunc igitur capienti aut adspiciētī bonū omē portendū dicunt. Apud By
 zantios præmium cōstitutū: Atticam drachmam piscatibus illū: author Aelianus. Sed & inter
 Conchilia ponuntur Pastinacæ: Lepores: Arietes: Scolopendræ: mures & pleraq; alia quæ supra
 in lemmate memorauit. Inter Zoophyta vero & Olothyra: Pulmones: Stellæ: & quæ vocat ὄστια
 Otia: quæ ventri aurem coniunctam habent: vt tradit Athenus. Pernæ: de quibus sic ait Plinius
 Pernæ Concharum generis circa Pontias paludes frequentissime. Stant veluti suillo crure lon
 go in arena defixæ: hiantesq; qua limpido est / pedali non minus spatio cibum venant. Dentes i
 circuitu marginū habent pectinatim spissatos: intus pro Spondylo grandis caro est. Apud Plau
 tum item huius Conchæ mentio: quæ putauerim margaritas continere: quas hodie Pernas vul
 go appellant.

De Insectis, & primū de Apib;

Nunc de Insectis quæ græci ἔμτομα vocant: parte aliqua corporis itercisa. Eorū
 pleraq; sponte natura gignunt: quæ vero pariunt vt Araneæ Scorpiones For
 mica: nō satis constat secundū Aristotelē: an coitu concipiant. Inter hæc Apes
 lōge vtilissime: quarū amore nonnulli adeo capti fuere: vt de his libros scripse
 rint. Inter quos Aristomachū Solinēsem annos duodecesagita nihil aliud gessit
 se Cicero testatur. & Hyliscū Tasiū Aelianus. quem q; apes in desertis coleret:
 Agrium nominauerunt. Aristoteles in nouem has genera diuidit: ex quibus Gregalia sunt apes
 & Reges eorū. Fucus qui inter apes dēgit: vespe: Crabrones: Tereidines. Solitaria tantū tria. Sire
 nis minor græcæ σείρη qui fulcus totus est. Sirenis maior qui fuscus & varius est. Tertium Bom
 bix. Earū rursus quæ Apes vocantur in alia genera diducunt: alterū rufū quæ præstari est. Alter
 nigrū magisq; variū & vtile. Tertiu quæ optimū & variū. Quartum longū & Crabroni simile. In
 Apum numero carent aculeo reges & Fucus. Vesparum itē duo genera: alterum ferum quod
 rarum est: nascens in montibus grandius & robustius. Alterū imbecillius. Sunt & quæ vocant
 Matrices: latiores crassioresq; q; vespe: volare nequeunt: in vespariis sedent fauos figentes: q; bus
 an sit aculeus non satis cōstat. Crabrones a græcis ἀμβρῖμα vocantur: non florib; vt apes: sed car
 ne magna ex parte viuunt: aculeati: aluētū sub terra faciunt effossa. Qui vero ab eis aberrauerint
 facto duce ad aliquā se arborē cōferūt: vbi fauos conficiant. Bōbices sub saxi apud humum fo
 tificant: prauum & ipsi mel factis cellulis cōficiunt. Tereido græce τεμβριδῶν non absimilis Cra
 bronibus: verū varia: foetum sicuti vespa sub terra edit. Apum opa tria in Alueariis: Metyn: Pis
 foceron: Propolim. Hactenus Aristoteles. Aelianus vero de his sic scribit. Apum atas ex colore
 deprēditur: atate integræ oleo similes renident. Senescentes rufæ aspectu: tractatq; asperæ. his
 plus artis in mellificatione: iuuenibus plus virium. Prognosticum tempestatis habet: imbre im
 pendēte sese in alueariis continēt. Cum procedit vt aduerso resistant vento: lapillos pedibus li
 brant. Sunt int; quæ Apes otiosæ dici queūt: nec tamē de Fucorū genere: q; quæ fructuosas nō
 N

Pectines.
 Pinna.
 Pinnotheres
 Vertibulū.
 Ceryces.
 Patellæ.
 Vngues.
 Dactylos.
 Spongiarū
 genera.
 Vrtica.
 Torpedo.
 Strombi.
 Pastinacæ.
 Lepores.
 Arietes.
 Scolopēdræ
 Mures.
 Olothyre.
 Pulmones.
 Stellæ.
 Otia.
 Pernæ.
 Apes.
 Apes rufæ.
 Nigræ. va
 riæ. longæ.
 Vespe.
 Matrices.
 Crabrones.
 Bombices.
 Tereido.
 Metyn.
 Pissoceros.
 Propolis.

aduerfant: sed regi vna cu senibus & emeritis adfistit: aquam eis ferunt: extinctas apes egerunt, Validiores ad opus exeunt. Regem venerates separatim ei cella costruunt in loco celebri. Aduerfantur Apibus Phalagii: Fucus: Irundines: lacerta: Crocodyli terrestres: Inundatio ppinqui fluminis: Ignis vicinae sylue incense: teter odor. Ad hec ppellenda diligens Mellator remediis instabit. Fucus noctu cum apes dormiunt vel ad opa egrediunt grassata: redeuntibus vero magno certamine pellitur. Fiunt apes ex bouis: Fucus ex equi: Crabrones vero ex asini cadauere. FORMICA. RVM quoddam genus venenosum quod Lacurgus dicit. vt author Aelianus. De Indicis Formicis Plinius plura. Strabo etiam in hanc sententiam. Megasthenes ait apud Dardas quae maxima natio est Indorum motanorum: collem esse trium millium stadiorum ambitu: & sub eo aurifodinas quas formicae custodiunt vulpibus non minores: mira celeritate: victu venatione comparates. Terram auriferam fodiunt: vnaque ad ostium cumulant: quam mercatores clam surripunt dispositis pariter carnibus ad morandas pabulo formicas si forte aduerterint. Ad abigendas formicas si vnae coeburas ceteras fugabis. Si agreste organum aut populus foraminibus earum ponatur: oes abfistit. Fugatur item ex origano & sulphure illito arboribus: ex combustione quoque styracis & cochlearum teste. De Muscis autem Aelianus haec scribit. Per Olympicorum celebritatem mirum muscas ad vnam omnes Pisa discedere: rursusque sacris peractis reuertit: quasi eadem cum foeminis illius loci conditione teneant: sed eae sponte: illae coacte lege certaminis: vt viri castius per idem tempus degant. Idem pene & apud Leucada promontorium in sacris Apollinis accidit: vt muscae templo abfistant: sed quasi mercede ac decima donatae: vt quod boue antea eis epulandum tradat. Haec ille. Quod autem Plinius scribit: muscam extinctam sub tepido cinere reuiuisci: haud satis creditum. Tabanus atque Asylus idem/similis magnae muscae: ore aculeato: voce sonora. Cynomyia similis illi quam graeci Myopa vocant: voce maiore quam tabanus: aculeo minore. ambos vero aduersari bubus eosque in furorē agere palam est. Virgilius in Georgicis multa de his. Plinius ait Cyrenaicos Achorē Deū contra multitudinē muscarū inuocare: eisque litare consueuisse. Sicuti Aegyptii libram suam contra serpentes: Muscas interimunt fermentū cum ferri scobe mixta si in loco ponat ad gustandum. Abiciunt item ex atramenti sutorii aut origani agrestis suffitu. Culices quoque ex eiusdem atramenti mixti cum iuniperi seu cedri seu cyparissii scobe seu baccarū eius suffitu. Pulices vero necant decoctū Cymini vel Rhododaphnes in loco conspersum: siue aqua marina. Praeterea si ramos absynthii aqua mixta cum atramento sutorio madefacias: oes eo current ac peribunt. Eodem quoque atramento cum felle tauri no & oleo: siue oleo & sulphure lecto illito Cimices delebis. Has etiam omnino defuturas Democritus testatur: si pedes ceruinos grabato suspēderis. SCORPIONVM genera Aelianus multa commemorat. Album: fuluum: nigrū: sumi colore: viride: flammēū quod omnium pessimū: ventrosū: Carcinoidē: Volatile. In India em Megasthenes scribit volatiles esse. In vniuersum non coitu sed humore ac calore concipiunt: singulis cauda sese complectentibus: nec oua sed aial parit: vt Aristoteles. Cicadarum secundum Pliniū duo genera. Achetā maiores quam canūt: & minores quam primae pueniunt. Ex his Tettigoniae sunt quas Gaza Cicadasticas. Aliae Tettigometrae quas cicadarum matrices vertit: vtrūque sane genū canit. Sed magis Achetā: quas ego putauerim esse: quos vulgo grillos moros vocant. Foeminae vero in genere silent. Tradit Solinus apud Reginos Cicadas mutas esse: quod Herculem ibi forte quiescentem cantu vexarint. Araneorū & Phalangiorum plura genera ponit Aristoteles. Mordax quod in duo diducitur. Alterum simile his quos lupos appellat paruum admodū: varium: salax. Alterum maius: atro colore: cruribus pluribus magnis: tardum nec viribus potens: neque salax. Tertium genū textit: foemina venatur: mas comes praedae non laboris. Solinus ponit etiam Solifugas in araneorum genere / frequentes in Italia videri in metallis argentariis: Solis inimicas: vnde nomen eis. Plinius venenatum hoc animal dicit. Rubeta inter rubos moratur graece φρύβου. Salpynga brevis serpens: qui calcare tuas timeat Salpynga te nebras. VERMES in hoc genere multarum specierum ponuntur. Sunt Lumbrici quos graeci scolios vocant: sunt & Elminthes teretes / longi / rufi / albi. Tradit Aelianus in quodam Aegypti flumine vbi nullum aliud animal gignitur: vermes nasci qui longitudine septenum cubitorum: crassitudine vero vix pueri. X. annorum manibus complecterentur. Interdum in alui profundo in limo confidunt: noctu vero in terram exeuntes in veterina grassantur. Hos itaque si quis capiat soli suspendit diebus XXX. vnde oleū stillari dicunt: quod Indorū regi scipuo dono ferunt. Huius etiam maxima vis est ad incendia: quo ad munitiones incendendas in bellis vtuntur. Haec Aelianus. Sūt & alii alia infesta quarum vis minima. Cis frumento: Trips ligno ἀπό τοῦ τριπύ. Sis vestibus. Ix vitia. Midas Fabis. Crambe Brassicis. Campe oleribus omnibus: quae eruca in sacro elogo

Formica.

Musca.

Tabani. Asyli.

Musca. Culices. Pulices

Cimices. Scorpiones

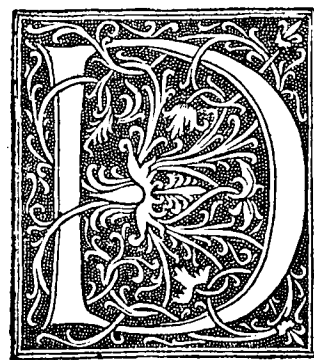
Cicadarū genera. Achetā. Tettigoniae. Tettigometra. Aranei. Phalangii.

Rubeta. Salpynga. Lumbrici. Elminthes. Cis. Trips. Sis. Midas. Crambe. Campe.

etiam Brucus appellatur. Erucam quoque Chryselidem graeci dicunt: vnde rupto cortice volat papilio volatilis vermīs. Ricinus canibus infestus. hic pediculo similis est. Pyrales quos Aelianus Pyregonos vocat: alii Pyraetas: muscae maioris magnitudine: inter flamas medias incolumes volutantur. Inde egressi statim moriunt. Bubrasten si bos in potu deuorauerit paulo post tumore exanimatus concidet: vt tradit Aelianus. qui & Pitecā commemorat Psellon cognominatam in arboribus nasci: villo coopram: ventre leniter intercisam: morsu venenato. Cui remedio sit Cancer marinus commanducatus. Ephemera quoque dicit animalia esse minutissima aligera: ex argumeto vite breuitatis dicta quae diem non excedat: in dolis vini produci: illisque relictis extemplo perire. Haec Hemerobia nonnulli vocant. Lympirides quas Plinius Cicidelas latine appellat: per aestatem noctu fulgentes videntur. Has coeptū: si vitrea pila incluseris: toto anno lapadis modo noctibus fulgebunt. Redius similis pediculo: ouibus caprisque infestus. Scarabeos terrestres Plinius libro XXX. tauros appellat a corniculis: siue pediculos terrestres. Scarabei virides ex fimo bouis aut iumentū creantur. Scarabei item pullarii. Cantharides ex erucis fici: piri: pruni: proueniunt Melolanthē etiam inter Scarabeos Aristoteli Plinioque ponunt. ex pomis arborū floribusque nascuntur. Grillus praeterea & Tryxalis Plinio lib. XXX. ca. III. Commemorantur ab Aeliano τρωξάλισ dictus. Tereudo graece τερμάλω aluearibus infesta. Item Hepiolus ἠπιόλοσ. est enim Papiilio qui circa lucernarum lumina volitat. Pyrausta siue Clerus vermiculus aluearibus etiam aduersus. Centipeda a multitudine pedum cognominata. Serapis: animal quod teste Pausania libro VI. Sericū facit apud Seres: vnde ii populi dicti sunt. In Europam deinde Iustiniani tpe ad nostras regiones translatus. vt alibi dixi.

Eruca. Chryselis. Ricinus. Pyrales. Bubraetes. Piteca Psellum. Ephemera seu hemerobia cicidela seu lympirides Redius. Scarabei terrestres. Sca. virides sca. pullarii Catharides Melolanthē. Tryxalis. Grillus. Tereudo. Hepiolus. Pyrausta. Clerus. Centipeda. Ser. Agrī comēdatio. Viatores. Sacerdotes aruorum. Seia. Segesta. C. Fu. Graecinus. N.ii.

R. Volaterrani: Commentariorum Vrbanorū. Lib. XXVI. DE PLANTIS.

DE HIS QVAE AD AGRVM PLANTARVM rationem pertinent multi scripsere. Aristoteles huic rei priuatim volumen edidit. Ampliore tamen materia hac sibi laudē Theophrastus vendicauit. Ante hos itē longe Orpheus: Museus: Pythagoras: Democritus: Nicander Colophonius: Dioscorides. E nostris vero Cornelius Alexander Syllae libertus: Macer: Plinius: pluresque alii. Ego vero priusquam ad institutū veniā pauca de agro in vniuersum commemorabo. Plinius magna ait partē Romanos prius in agro viuere solitos. Ideoque viatores instituti: vt cum reip. aliquid agēdū: ex via id est ex agro eos accersirent. Plutarchus item in problematis populū Romanū dicit in agro plerūque vixisse. CLXXX. tūm rēp. administrasse. Romulus sacerdotē in primis instituit: vt refert Plinius: seq̄ duodecimum fratrem appellari voluit. Agrū em male colere: probum censorium iudicabāt: vt Cato testatur: nam quem bonum colonum dixissent: magnopere laudasse putabant. Argumento quoque est his religio. Nam praeter ferias Semestinas tria sacra ob fructū diuersis instituerē temporibus: vt est videre apud Fastos: Vinalia: Floralia Rubigalia. Deasque duas propterea coluere: Seiam a semine: & Segestā a segetibus dictas: quarum simulacra Plinius dicit suo tempore in foro fuisse. Hinc Locupletes a locis id est agris dicti: & Aes signatum a pecore: & cognomina Romanorum a leguminibus. Res omnis rustica opera magis quam impensa constat. Ex quo Mago in sui operis empto agro domū vendendā iubet: vt plane demonstrat adfidentem esse necessariam. Exemplū super hoc refertur a Plinio. C. Furius Gracinus: qui in p̄uo agello plus redditū quam vicinus habēs: accusatusque propterea quod veneficio vteret: protulit in iudicio filiam pannosam: manibus praeduris: & rastros ligonesque. Haec inquit Iudices mea veneficia. Exemplum item aliud patris familiae a Columella introducit: qui duabus praedii partibus duobus totidem filiarum adsignatis: ex terra sibi relicta parem priori fructum adhibita maiore diligentia percepit. Oculus adeo dominicus vtilis agro iudicat. Veteres ita modum possidēdi statuerē: vt Pompeii magni abstinentia commemoret: quae agrū vicinū aut cōtinuū nunquam sit mercatus. Adeoque apud alios creuit libido non solum agris: sed & villarū: vt necesse fuerit legem promulgare: nequis plus verteret quam araret. Sūt & illa rustice rei obseruantie signa: quae a Seruio Tullo primum pecudis imagine signatum: noia Ro. ex leguminibus: Turbe rusticae in urbem Nonis diebus conuentus: vnde nundinae appellatae. Varro in tria genera rem rusticā diducit: in Agricultura: pastiones villares: atque agrestes. Agricultura in hortensia & aruensia: Pastiones in viuaria auaria.

& piscinas. Mox pauca ex dictis sapientu de agricultura. M. Cato ait. Agru bene colere vtile: ni-
mis bene colere damnosum. Agru ne cupide emas. In re rustica opi ne parcas. Plini. Opa no im-
pensa cultura costat. Mago. q emit agru: vedat domu Varro. Villa agro oneri no est. Columella
Oculus dominicus in agro fertilissimus. Safferna. Nihil agricultura liberalius aut dulcius. At-
talus. d'aros zso poluker d'os mh d'ax. xphos. Ager sit quastuosus; non sumptuosus. kakos y-
wp'os esir o wron meos o per o ar'os doyma. dymatai. Mal' est agricola emens qd ager dare pot.
ar'ev amabolos owp'erevthai xph' b'ra. d'ewo d'e d'okolomh te om. Cito serendum: tarde adificandum.
Theophrastus. h' yep'ra' d'ar'os to v'el'ev'ev'ov'ev'ov' d'xi. Agricultura digna est hoie libero.

De ratione Plantaru ex Aristotele.

Aristoteles in li. de plantis has animata non animalia ponit: contra Anaxa-
gor' Enpedoclis & Platonis opinionē: qui sensum eis: tum gaudii & tristitiē
& appetit' manifesta signa ex earu vegetatione ac corruptione tribuere: siml'
& animaliu partes tradiderūt: quū caput in eis sit radix: brachia rami: fron-
des excrementa: flores foetus: fructus vero foetuum digestio & maturitas: de-
niq; vterq; sexus. Plantaru in vniuersum causa est triplex: ex terra productio
ex aq coglntiuatio: ex igne coglutinationis vnitas. Hac itē in cōchis videre li-

cer: lutū ex quo materia fit testē: ex aqua testacei constitutionē: ignē deniq; partes eius connectē-
tē. Virtutis igitur omnis manifestatio ab igne fuerit: siccitas enim q̄ ex igne est i humidu locū p-
ueniens: ob firmitatē in omnibus / & animali / & planta / & metallis digestionē creat. Digestio igitur
ubi & humiditas & caliditas existet. Qd̄ quidē in lapidis: metallorūq; digestionē maxie appa-
ret: in aīali vero ac planta nō adeo: q̄ horū partes sicut in lapidib' in vni concretæ non sint: q̄q;
ex his fluxus quidam prouenit: ex lapidib' vero & metallis minime: qualis est sudor. Partes enim
ipsaru raræ non existūt: ex quo inde sicut ex animalī ac planta excrementa non exeunt. In quo au-
tē raritas nō existit: ab hoc oīno nihil exit. Quapropter solidum est in quo augeri nihil est aptū:
quod autem augeri est aptū loco indiget: in quo dilatari quid possit & penetrare: sicuti plantæ &
animalia: eoq; magis plantę quo partes earum rariore sunt: quo vero rariore eo spi-
rabiliores. Ea demū causa q̄ in his terremotus nō fit: aut concussio: sed in solidis: nō arenosis sed
cōdensis: fit quoq; in conchis: vitro: ferro: ceterisq; metallis. Nā quū exitus porosus aer non habe-
at: scindere necesse est. Eadē quoq; de causa rariora quī maioris ponderis & magnitudinis sup-
natant: aer enim inclusus qui aquæ natura superstat: ad proprium retrahit locum: sicuti & oleo
quoq; contingit: hoc enim naturalis calor frigidū attingēs / humiditas in eo partes p tpe in aerem
tenuans: ad aquæ supna retrahit. Sunt & saxa ob raritatē quæ non merguntur: vt pumices: sunt
itē ligna quæ ob densitatē p̄cipitāt vt hebenus. Plantis insuper humor causa viriditatis: quo q̄
magis abundant: frōdentes ingiter manent. Argumento sunt frondes ab initio cacuminibus ru-
bētes: quū in eis non plene humor nec digestio fiat: vbi eī plene: virescūt: iterūq; his deficiētibus
ruborem contrahunt. In hanc ille interpellatim sententiam: quæ mihi ad hunc locū visa sunt sa-
tis Q; autem contendere videtur: cur in mari nascantur: cur in saxis: cur præcoces aut serotinę
cur nonnullę sine frondibus aut florib': & his similia: quum diuersa adferre videatur: ad idē sem-
per reuertitur: humorem caloremq; simul & digestionem plus minusve cūctis principium. De-
niq; hoc idē & Theophrasto contingit.

De Plataru diuisione.

Theophrastus in tria cūctas genera diduxit. In arbores: hærbas: & quę d'ar'os
d'ewo appellat. id est fruticosa: quę medium inter vtrunq; tenēt. Communia his
omnibus vterq; sexus: exceptis paucis: deīn modū pueniendū: quos huiuscemo-
di esse describit: Spōte: semine: radice: auulsione: ramo: furculo: trunco: ac ligno
minutatim cōciso. Arborū primā dicit esse differentiā: Syluestres & Hemeras. In-
ter se quoq; diuersas fructu: folio: flore: semine: radice: cortice: materia: caudice. Fructu videlicet
aut coniferæ vt pinei generis: aut pomiferæ vt mala oīa: aut glandiferæ: vt quę sunt in glādifera-
rū genere: aut bacciferę vt laurus: olea: & his similes. Folio quoq; crispante: leuo: aspero: oblogo
rotūdo: anguloso: serrato: lato: angusto: discriminato: interfecto: d'urato: crasso: tenui. Radice vero
aut sumo solo: aut profundo late serpenti seu anguste: dura seu molli. Caudice recto vel obliquo
vno vel pluribus: alto vel humili. Materia dura vel molli: graui seu leui: adificiis apta vel igni:
flexibili: scissili: fragili: venenosa: nodosa: pulchra: deformi: p̄petua vel parū duratura. Semine aut

Rariora su-
gnatant.

Ex Theo-
phrasto.

nudo aut cortice: vasculis: quiscuiliis incluso seu racematim pediculis dependente aut ramis ad-
nexo. Tū rotūdo anguloso paruo magno nudo sicut in feniculo aneto cymiuo Coriandro: q̄ ym-
pook'ep' m'at' a greci vocāt. Differunt & vita. Aquatilib' terrestres durabiliores sūt: iter terrestres
vero syluestres domesticis. Cāpestres arbores generatim maiores carnosioresq; sed deteriores. &
pallidiores montanis. Aquiloniæ partes & materiā robustiorē & fructus præstātiores faciūt. Sa-
ra in vmbrosis citius adolescūt: florentioraq; sunt: minimeq; a vermib' corrūpūt. Quę cito p-
ueniunt cito intereunt: vt Mal' Corylus punica p̄fic' pirus. Vermiculationem oēs sentiūt. Nar-
ratur aut diuturnitates quarūdā: vt Olea Athenis: Palma in Delo sub qua Latona pepit: vsq; ad
Ciceronis tempora: Oleastrū in Olympiā: Fagus in Troiā supra Tumulū Illi: Delphis Platan' si-
ra Agamemnonis manu: Ilex Romę quā Plini' cōmemorat creis literis Hetruscis scriptiōnē ha-
buisse. Et ficus ruminalis Romę in foro colebat sub qua Romul' & frater a rumice id ē māma. Ili
pæ nutriti fuere: vt author Plini'. Hodie quoq; in Auētino Malus medica cernit: quā diuū Do-
minicū seruissē cōstās est fama. Ex arborib' insup diuersus pcedit humor: nā aut crassus est: gre-
ce d'w'os: q̄ si cōcretus sit: vocat gommi seu resina: grece κόμμι και ρητήρη. Opū Cyrenaicū Syria-
cūq; inter alia prædicat. Aut est succus liquidior & aque': grece χιλδ'os: qui ex herbis siue igne di-
stillatis siue mortario contusis exprimit. capif & p sapore ipsius succi. Ipsa enim hærbarū p̄ignē
distillatio Arabū est inuentum: apud antiquos nō frequēs erat: sed decocto magis vtebant mltō
præstantiore ac medicīnā vtiliore: verū nausea maiore. Hęc in vniuersū de arborib'. Nūc de fru-
ctiferis dicā: ac primū de his quæ mala pducunt. Arbores mala ferentes.

Inter arbores mala ferentes Medica p̄stat seu Persica: quæ poma κητρόμνηλα:
mala citrea: plonga: & auri coloris atq; odorati toto fert anno. Semē piro sinū-
le: eius succus cōmēdat anhelitū. Inter vestes quoq; in arculis condit. Hac Dio-
scor. Athene' ex auctoritate Theophrasti sic ait. Media regio & Persica malum
habet medicū siue Persicū appellatū: qd̄ foliū fert simile auro: spinas acutas: si-
miles piro: fructum non comedūt: boni alioqn odoris: ipsiusq; folia vestes incor-
ruptas seruāt: serit vere. Fert fructū toto anno: aliū p̄fectū incipiētē aliū inter-
vtrunq; Plinius lib. XII. ca. III. Malus Assyria quā alii vocāt medicā venenis medetur: foliū ei'
ex vnedonis intercurretib' spinis: pomū ipsum alias non mandit: odore p̄cellit foliorū q̄ transit i
vestes vna conditus: arcer animaliu noxia: pomis est arbor aliis maturescētib' aliis cōtinuo na-
scentib'. Tentauere gentes trāfferre ad se in vasis dato per cauernas radicib' spiramēto: sed nisi
apud Medos & Perside nasci noluit. Huius grana Parthorū proceres esculentis incoquit cōmē-
dandū halitus ḡra. Palladius li. III. primū testat in Neapolitano suo hęc quā ipse citreā vocat cō-
aluissē: insequēs vero ætas vti videm' his pomis varia forma cuncta loca referit. Triplici sunt
natura. Oribasio extrema calida: interiora frigida: mediā rēperata. Punicū etiam granatum Pli-
nio dicit grece 'pūia: dulce vero d'p̄h'rom quasi sine nucleo: q̄ dulcia punica minore sint nucleo.
Florē punici Dioscor. κντίριον vocat id est cytinū: qd̄ Plinius partū punici in flore interpretat. flo-
rē aut ipsum qui est in cytino Balauistiū vterq; appellat. Dioscorides dulcia calida dicit esse: ideo
febricitantib' prohiberi: Acida vrinā prouocare: stomachū cōbustū iuuare. Ex his medicamētū
stomaticon grecis vocatū: præterea vinū præparat: ex cortice vero coria tignūt. Cotonea greci
Cydonia ex oppido Crete: quorū tria genera Plini' facit: Mustea p̄cocia: Strutea serotina quæ p-
prie a nostris Pira cotonea dicunt. Chrysomela vero minora & magis interfecta ac crispantia: q̄
propriamala cotonea nunc dicimus. Virgilio ait aurea mala appellant. Nā eadem esse satis an-
tiquitas ostendit in Hercule effosso Romæ nra ætate qui nunc visit in curia Conseruatorū tria te-
nens manu cotonea: nā ab Hesperidū ortis dicit aurea mala tulisse. Horū oīm styptica vis est. Me-
limela mala p̄cocia & dulcia sunt. Mala Appia ab Appio Claudio. Claudiana itē rubentia sūt
saporis præstantissimi: teste Pli. Hęc in Hetruria nunc rosea vocant. Atheneus plura comme-
morat. Siduntia ex Corintho: Vactiana ex alpiibus Aquileiā. Delphica Dionysius reperit vt ait
Theocritus. μάλα περιεκόλωιο Διονύσιοι ρέονσα ἄρα τὸ Δ' ἔχει λευκὸν ἐπ' ἄρα κλέωσ' ἱερὸν ἔρροσ'.
Cyparissea enim & Acrodrya ab eodē dicit inuenta. Malis humida & frigida vis est: quod ex eo
intelligit qui expressus facile vertit in acidū. Est & natura vinosus: vt ait Pli. Galenus malis hie-
mi adseruatis ac coctis languētes minime phibet. Persica ex Persia veneni ḡra Columella dicit
aduecta. Atheneus etiā arborē peregrinā. Mala p̄fica eadē quę & Medica esse supra narraui. Per-
fica stomachū iuuant: ventrem sistunt: vt ait Dioscorides. Galenus post cibū absumēda minime
censet cū ceteris innatēt cibis. Pruna κοκκίμηλα vocant. eorum plura genera Plinio. Ordearia a
N.iii.

Diuturni-
tates quarū
dā arborū.

Succus,
Gommi,
Resina,
Decoctū.

Mala medi-
ca.

Punica.

Cytinus,
Balauistiū.

Cotonea,
Mustea,
Strutea.

chrysomela
Mala aurea
Appia.

Claudiana
Siduntia,
Vactiana,
Delphica.

Cyparissea
Acrodrya,
Persica,
Pruna or-
dearia.

Afinaria. maturitate eius frugis q̄ p̄cocia sunt. Afinaria a vilitate. Cereā & purpurea a colorib⁹. Damafce
Cereā. na oīm p̄stantiffima nascitur in valle Damafci: quā vt ait Atheneus ab eorū puētū Coccimelī
Purpurea. vocatur. In vniuerfum vero ventrē subducunt recentia: minus autē ficca: sylueftria cōra fiftunt
damafcena **BACCAS OLEA** in primis fert: quā puētū tardiffimā miuor ab Hefiodo dici & neminē farto
Olea. rē ex ea fructū p̄cepiffe: quū hodie cōtra videam⁹. Baccas maturas grāci Drypetas nos drupas
Bacca. vocam⁹. Tria earū genera ponit Virgilius. Orchitas: Radios: Positas. Sunt & alię locis aliis pecu
Drupa. liares. Conditanea crassior vt in Bononiēfi: ex qua minus olei solet exprimi quū in nucleū abeat
Orchite. substantia: vt ait Plī. Antiqua lex ap̄d Columellā: Oleā si vis rogare fodito: si exorare stercoreto
Rādii. si imperare putato. Oleā itē ne verberato. Olea Athenienfes victores: Romani ouātes coronabāt
Posita. in olympia vero Oleastro quā κότιτρον vocāt. Cinis ex oleę foliis dolorē æmorrhoidum mitigar.
Oleastrū **Baccas** itē fert Laurus: Edera: Myrtus: Corn⁹ grāce κέρεια. Arbutus quoq; quā & vnedo etiā
Cornus. dicitur: κόμμαροσ grāce. Laurus aliqua angusto folio: altera latiore: vtraq; calida. Calidiores &
Arbutus. eius baccæ quas grāci Δαφνιάσ vocāt. Dioscoridī Laurus Alexandrina herbę ppior. Delphi
Vnedo. ca Plinio fert maximas baccas: folia q̄ latiffima: quę solēt mustaciis subiici. Sylua Lauri in Auēti
Laurus. no vnde triūphātes coronabanē. Adhibebāt & lustrationib⁹. Serif etiā. Ramo lauri olfactū facere
 ad remediū pestis legit ap̄d Herodianū in Comodo: ad vitanda quoq; fulmina apud Tranquillū.
Chamedaphne. Oleū ex lauro calidiffimum. Est & Chamedaphne herbā quę mandit: & Laurus Alexandrina itē
Alexadrina herbā: vtraq; Lauri naturam tenēs & diuretica. Ederę genera folium variant angulosum: rotun
Edera. dū: nigrū: albū: grāce κισσοσ dicit. eius mira natura Plinio memoratur: q̄ in vase ederaceo vinū
 transfundit: aqua remanet si forte cōmixta sit: præterea igneā in eo ligno naturā eē sicut in lau
 ru: vt ex ipsius attritu ignis scintillet. Eius decoctum vulnera glutinat: succ⁹ antiqua rheumata
 sanat: lachryma vero pediculos necat ac pilos attenuat. Chameciffus herbā cui⁹ flos calidē item
 natura: hepar ab innoxis custodit: dat & Ischidiacis. Inter ederę genera Smilax grāce θύια tenui
chameciff⁹ furculo & spinoso alte serpens vmbri expetit⁹. NVCES ferunt Iuglandes κάρνα ex eo grāce di
Smilax. eta q̄ capiti noceant: teste Plinio: q̄ & religiofas eas dicit: non tam ob soni tripudiū vt pleriq; pu
Nuces lu tant: q̄ pudicitiaē cōiugalī obseruationem tot calicib⁹ ac putaminib⁹ optas. Nux castanea eadē
glandes. & castanea est grāce Διοσβέλαροσ id est Iouis glans: ex quo hic cibus nō glans quercus vt pleriq;
Nux casta q̄ putant: apud primos hoīes fuisse par est: q̄ ipōte nascat & firmiffimī sit nutrimentū. Cocta etiā
nea. am ex melle tuffientibus datur. Auellana ex oppido Auella venit grāce ἠρακλειωτική. Ex hoc ge
Auellana. nere & Corilus cibo ante oīa duriffima simul & calidiffima. Amigdalus dubium dicit Plini⁹ an
Amigdal⁹ **Catonis** tēpore in Italia fuerit: nam Mespilus & prunus ante ipsum minime fuere. Amigdalus
Mespilus. Theophrastus ait: ex amara dulcis reddit si quis caudice circūfosso perforatoq; mensura dodrā
 tali vndiq; lachrymā effluentē in idē defluere finit. Amigdala recentia vt ait Dioscorides stoma
 cho profunt si cū folliculo edant: ficca maxime nutriūt: sitim augent: argumento sunt vulpes: q̄
 deuoratis amigdalīs nisi aquā proxime reperiant interire putant. Ex amarīs medicamentū Dio
 scorides Diamigdalon vocat: spleni & iocinori maxime vtile. Sunt & in nucleū genere Pistacia e
Pistacia. Syria aduecta nucleis pineis similia. GLANDES plurima fert arbor Phag⁹ φάγος. Suber φέλα
Glādifere λος. Quercus μύδιος. Cerr⁹ αἰγύλωψ. Ilex κριός. Latifolia Salsicertex. Aescul⁹. Robur ἀρβόσ qđ
arbores. teste Plinio mella fert & viscū & Chenchrin. ita vocat pilula medicinis apra. Fert & aliū moro si
Arbor. milē fructū intus habētem pilulā in qua flocculī molles sunt lucernarū luminibus apti. Gallam
Cenchrin. vero ferunt omnes. PINEI GENERIS arbores etiā plures omnesq; odoratę: ipsa in primis Pi
Pinuc. nus sacra olim matri deū grāce πίττωσ. reperit sylueftris & vrbana. Sylueftris itē Idea aut mari
 tima. Idea crassior & excelsior. In genere sylueftri mas breuior ac folio durior: scēmia p̄erior tū
 ad ædificia tractatior: quod qđ vt aiūt natura est oīm scēminarū in plātis. author Theophrast⁹.
Picea. Nucei pinei grāce πίτυιάσ calidā retinent naturā ad veneriaq; incitantem. Picea πέτικη folio te
 nuior q̄ pin⁹: magnitudine minor: conū etiā fert minorē. p̄terea adustis radicibus regerminat.
Abies. Theophrastus. Abietis sexus discernitur foliis: quā mari sunt acutiora: magisq; surgētia ac fle
 xa materia semineq; candidior & caudice procerior: vtilis materia ad opera domus intestina vt
 ait Vitruuius. Plinius ingt abietem nauis quā obeliscum diuī Augusti portauit: quinq; homi
Teda. num vlnis crassitudine fuisse. hęc grāce ἐλάτη dicitur. Teda etiā in hoc genere δασ appellata fre
Taxus. quens in Calabria: nuptiis quondā sacra. Taxus μίλλωσ procerā: folio similis abieti sed pinguior
 molliorq; materia: cortice similis cedro. Eius radices si iumenta attingant moriuntur: ruminan
Acer. tia nihil patiūtur. Theophrastus. Acer σφέμελα μμορ: eius duo genera: qđ cōmuni vocabulo ace
 rem vocant: alterū Caprinum cui folia flaua & crispa: Aceri candida: riguis potiffime nascitur

inuentu rara. Tilia mas durā flauāq; materiā habet: scēmina cādidiorem. Cupressus scēmina q̄ Tilia.
 metam habet in fastigiū conuolutam. Mas vero ramos ab se spargit: quāstuosiffima in sat⁹ ratio Cupressus.
 ne sylua: q̄ ex eis perticę veniant: & dotes filiarū eius plantaria dicebant: puentu morosa: baccis
 torua: fructu supuacua. Fimū & aquā refugit in satū eius. patria ipsius Creta. Plinius. Lentiscus
 odoratū etiā lignū: Dentiscalpiis aptū vt ait Martialis. Cuius semen Muricatū Columella ap
 pellant a muricis similitudine: & Plinius muricatis crinibus dicit. Ter anno floret: vt Ci. de diuī.
 lam vero semp viridis sempq; grauata Lentiscus triplici solita est gaudescere scēru. Ter fructus
 fundens: tria tempora monstrat arandī. Cedrus vt ait Teophrastus Iunipero non absimilis: folio
 spinosiore & duriore: fructu etiā simili: humilior tamē & materia incorruptior. Dioscorides autē
 ait. Cedrus iuniperi fructu myrti magnitudine: ex quo Cedria fit vehementi odore. Cadauera
 conferuat: animalia viua vestesq; ob caliditatem corrumpit. Quidam eius enarrator grācus sic
 scribit. Cedri duplex species: altera fruticosa similis iuniperi: altera arbor: vtraq; calida & ficca
 tertio abscessu. Cedria vero oleum ex cedro: quarto abscessu callidū. Carnē longo tempore con
 seruat: vim eadē habet. Cedrides id est Cedri fructus. Plinius scribit cedrum appellari in Syria
 humorē q̄ fluit e ligno tēdæ cōcisā: & in furnis posito: cui tanta vis est: vt in agypto cadauera p
 fusa seruentur. Sequens liquor crassior picē fundit: quę spissata Brutia nomen cepit. Idē author
 li. XVI. mēorat arborē Citrū: cui⁹ laminis altera materia opit. Scribit etiā mēlas citreas e Mau
 ritania aduectas similes cupressu scēmine sylueftri: vitiūq; arboris id est gibbus in medio caudi
 ce in cōmendatione est. Quod autem Virgilius ait: Vrit odoratam nocturna in lumina cedrum
 de Teda intelligit quā ibi abundat: vel de humore tēdę: quā vt supra diximus: Cedrus appella
 tur. Iuniper⁹ ἄρκευσοσ magna & parua. Magna similis cyparisso: nascit in maritimis & aspis locis
 Dioscorides. Eius materia perpetuo durat: vt ex trabis⁹ repli Dianæ visum est: vt author Plī
 nius. PALMARVM genera plura: fructiferū: sterile. Fructiferarū vero mas aut scēmina. Mas
 primum super spatham floret: scēmina fructum oblongum p̄stat. Fructuum vero alii cum ligno
 alii sine: alii candidi: alii nigri. Theophrastus. Atheneus autem Cerebra palmarū edere pri⁹ mi
 lites in expeditionib⁹ coepisse dicit. Gellius palmę naturam ait semper oneri quīs depressa reniti
 ac supstare: ex quo victoria significacionem habet: φόβικα grāci appellant. Fructus fert, quę pal
 mula: maiores aut cariotides dicunt: stomacho perutiles: flores vero nequaq; vt ait Aristoteles.
 Palmarū patria Iudæa: post hanc insulę nuper in occidēte reptę. Est & in Liguria prope Rumbā
 fluuiū pass. millib⁹. X. Castrum. S. Romuli palmis circa nobilibus & in Italia raris refertū: qbus
 Romā cōuectis pontifex in earum vtitur festo. Fici antiquitus caprificacionem adhibebāt. Cu
 lices enim e caprifici fructibus qui nunq; maturefcunt ad fici fructus transeunt. Inter ficū ge
 nera Plinio Caricę sunt maiores & Cottana longe minores. Præterea Marifcę: Biferę quę. S. Pe
 tri aut Io. a nostris vocant. Ficus aridā a grācis Ischadis appellantur tanto in honore: vt regī In
 dorum eas per literas petenti ab Antiocho rege dono sint missę: vt author Atheneus. Aristopha
 ni quoq; in comœdia pro cibo suauiffimo memorantur. Ficus tam recentes q̄ aridæ natura ca
 lidiffimę: corpusq; saginat. Cato per fici maturitatem iubet colonis cibaria minui. Athlete ficu
 bus alebātur: anteq; eos Pythagoras ad carnīs vsum qui fortior est transulisset. In genituo tātū
 secundę declī, in reliquis quartæ. Sorborū itē duo genera: scēmina fructifex & masculum sterile.
 fructus aliæ orbiculatus aliæ ouatus: prim⁹ præfert sapore: flores fructusq; racematim simul ex
 arbore pendent. Theophrastus. Sorba sicuti & mespila acerba leguntur: suspensaq; paulatim ma
 turefcūt: ventrēq; cohibent. Morus σνκάμιποσ nigra & alba: hodie quāstuosiffima ppter sericū.
 vocatur Plinio arborū sapientiffima q̄ vltima floreat. Cerasus e Cerasunte Pōri oppido a Lucul
 lo translata teste Plinio: eius fructus virides vt author Dioscorides: stomacho nocent: ventrē sol
 uunt. Arida aut Cerasa cōtra sistit: stomacho profunt. Zizimus ex Aphrica ad nos translata: vt
 author Columella. Eius fruct⁹ stomachū p̄grauat: sitim accendit: paruiq; nutrimenti. Pirus & π
 δσ grāce: syluester autem ἀχρᾶσ insitione mellis prouenit: parum durat: vermicationem fen
 tit. Theophrastus. Pirorum naturam Dioscorides stypticam putat: quare trita vulnerib⁹ adhi
 bita sanguinē sistit: acida stomacho cōueniūt: dulcia minime. Galen⁹ ait: Ieiunis data aluum re
 stringere: post cibum vero dissoluere. Plinius ait partum difficiliorē fieri si tunc in eo loco fue
 rit. Idem lib. XV. Pira superba dicit appellari omnium ocyssima & parua tum grata sapore: nos
 hęc hodie muscaria vocamus: præterea Decumana omnium maxima: quo vocabulo & mala &
 ceteros maiores fructus recte nuncupamus. Inter fructifera vero præcipua vitis: quam ex omni
 bus quęstuosam Cato dicit. Semina seu malleolos legito grandī acino: tenui folliculo / dulci sapo
 N.iiii.

Tilia.
 Cupressus.
 Lentiscus.
 Cedrus.
 Cedria
 cedria oleū
 Cedrides.
 Citrus.
 citrę mēlę
 Iuniperus.
 Palma.
 Cerebra
 palmarum
 Phœnix.
 Ficus.
 Caprifica
 tio .
 Cottana.
 Fic⁹ aridā.
 Caricę.
 Biferę.
 Sorba.
 Morus.
 Cerasus.
 Zizimus.
 Pirus.
 Pira supba.
 Pira Decu
 mana.
 Mala decu
 mana.
 De Vitib⁹

re: paucis vinaceis. Optima habent a libis: secunda ab humeris: tertia summa vite secta. Qui vine ta facere cupit: no aliena cura potius q sua credat. Amat tenue solu ac partes aglonias: soleq oriētē sicuti & arbores: maxie vero colles: leniter adcliuos. Prædicata: Virgilio caterisq Tapfia Mareotis/Lagea/Bumastus/Aminea/Duracina seruabilis in vite. Inter præcipuas aut Vinacio lã Plinius comendat: quã soli Sabini & Laurentes noiant. Hanc Itali nũc corrupte Vernaciolã appellant. De vino aut eiusq generibus & effectibus alibi plura dicemus. Vuam veteres in do lio opto depressam & arena substrato: annũ seruabãt: vt author Columella. Plinius eodẽ modo pira seruari dicit: si dum conduntur luna supra terram fuerit. INFELICES censebant arbores: ac religione damnata: vt ait Theophrastus: quã neq serunt vnq neq fructum ferũt. Sunt aut Ta marix græce μυρύνκη: Populus: Alnus: Vlmus: Attina: Alacernus: Salix & huius generis. Myr ce domestica teste Dioscoride nascit in ægypto & Syria: alibi agrestis: a Virgilio humilis descri bit arbor. Erice ab eodẽ authore ponit arbor fruticosa similis Myrice: cuius flore pastes apes haud pbũ mel cõficiũt. De hac Nicandrus sic ait. λάζεο Δ ἀρβημόεωαυ ἀφαιεταρὸνφυλλορ ἔρὸκηρ ἤρτε μελισσοῦσὸσ περὶ βόσκεται ὄνλαμοσ ἔρωωμ, a Palladio & Columella Eryceum vocat: floret bis in anno: prima & vltima syluestriũ. Salix ἵτεα ab Homero ὠλοσικαρποσ appellata. Gaza Frugipa dam vertit: q fructũ in flore amittat nec perducatur ad maturitatẽ. Vitex quam græci λυγὸρ alii ἄγγυρ vocant teste Plinio. Dioscorides: q matronẽ in Thesmophoriis Atheniensibus castitatem custodiẽtes his foliis cubitus sibi sternebat. Galenus lib. VI. de simplicibus ait hanc ob castitatẽ di ci quã seruat quãdo substrat vel edit aut bibit. Statius in fine libri. II. Tydeus ait templa Palladi pollicẽs. Et ab arbore casta Nectam purpureas vario discrimine vittas. Duo ei genera Plinio po nunt. Maior in arborem salicis modo adfurgens. Minor ramosa foliis candidioribus lanuginosa Prima arbor floret: sicuti Morus vltima. Dioscorides dicit Agnum nasci prope flumina: vocari q a latinis Salix marina: folia habet similia Oleæ: Baculũq ex eo manu gestatũ lassitatẽ offendi culũq pellere. Oleaster græce κότιρος: cuius emplastrũ vt ait Dioscorides igni sacro medet. Oleũ vero dentes comotos firmat & fluxũ phibet capillorũ. Vlmus græce πτελέα eius Duo genera Theophrasto ponunt: Vlmus & Mõrtulmus: hæc folio acutiore. Siler cuius baculũ rusticos fer re dicit Plinius: q hunc fruticẽ serpentes sponte fugiant. Populus λεύκη Alba & nigra: hæc excel sior & erectior: vtriq materies alba & folium simile. Theophrastus. Alnus ἄγγυρσ sterilis & vni gena natura: caudice recto: materia molliore ac fungosa intus: pini folio maiore aliqũtulũ Theo phrasto. Platanus rara arbor & vmbraẽ tm gĩa in delitiis apud Romanos. Noti apud Plinium sa les Domitiũ in. I. Crassum: cui est censorem magno nimis habitare repræderet. Domum eius se pa ratũ emere dixit ingetĩ pĩo. At Crassus velle se ait exceptis sex arborib: tũc ille paruo se quidẽ sine illis extimare dixit: ex quo a Crasso maioris ipse luxuriæ vitio reprehensus est.

Frutices: odorati.

Off Arbore frutices dicã ex Theophrasti diuisione ab initio facta: ac primum odoratos atq aromaticos: quorũ calida est penitus natura. Bacchar radice est odoratẽ ex qua vngueta fiebat odore Amomi. Simillimũ ei cõbretũ appellatur foliorũ tenuitate vsq in fila extenuata: & pcerius q Bacchar. Aliq errorem Nardũ rusticũ Bacchar dixere. est ei Nardũ rusticũ herba quã græci Asarõ vo cant. Cuius specie in nardi generib ponũt. hæc ex Plinio. Dioscorides itẽ βάρκα ρισ ingt odore cinamomi: caule aguloso magnitudie fere liliũ florib subpurpu reis coronamẽtis aptis. Nardus frutex e crassa radice folio paruo ac deso: spargit in aristas: spicas & folia celebrat: ex qb vngueta pĩcipale e Syriac: deide Gallic: deterior Italic. Adulteratur pseudonardo herba q vbiq nascitur rariore atq latiore folio & colore laguido i cadidũ vergete. hæc Plini. Balsamũ Arbor in sola iudca i quodã horto: eodẽ teste authore nascit. Opobalsamum ἀπὸ τοῦ ὀπὸν id est succo: qd in ligno inciso in estate distillat. Xylobalsamum lignũ ipsũ pbatum recẽs & foliũ parũ opobalsamũ spiras. Verũ opobalsamũ infusum lacte vel aqua effudit cito: & la ctis mō efficit: adulteratũ supnatat sicut oleũ vel diffusũ sicuti in stellas contrahit. Dioscorides Ammonicũ latinũ Guttã dicit. Succinũ est & nobile Thymiamã qd fluit ex arbore quẽ vocatur Agalyllis ἀγαυλλίω apud arenosa Cyrenes: vnde nois etymologiam trahit. Optimum thymis habet specie: & odorem aliqũtulum Castorei. Hæc Dioscorides. Ex signis hoc ego putauerim qd nri nũc Beloginũ vulgo appellant. Plinius vero idẽ ex arbore Metopio apud Ammonis oraculũ fluere dicit. Caucaumon lachryma ligni arabici Myrrhæ aliqũtulum simile: gustu delectabile: pro Thymiamate vtunt: cum Styraçe & myrrhã vestes vaporando. Dioscorides. Cyphi κύφι genus

- Vinaciola.
- Arbores in felices.
- Tamarix.
- Myrce.
- Eryce.
- Salix.
- Vitex.
- Agnus.
- Oleaster.
- Vlmus.
- Siler.
- Populus.
- Alnus.
- Platanus.
- Bacchar.
- Combretũ.
- Nardũ rusticum.
- Baccharis.
- Nardus.
- Balsamum.
- Opobalsamum.
- Xylobalsamum.
- Ammonicũ.
- Caucaumon.
- Cyphi.

Thymiamatis quo vtunt sacerdotes Aegyptii in sacrificiis. Macer. Cortex etiam odoratus. Ci prus: Ciperus: & Ciperis diuersa. De his Dioscorides ait. Ciperus arbor folia habens oleẽ similia: latiora tamẽ: flores albos redolẽtes: semen nigrũ. Oleum ex eo fit ciperinũ: nascit apud Ascalonẽ & Canopũ. Vocatur & Plinio Ligustrũ: Romẽ Rouisticũ: qũ Ciperus p Cipro male apud eũ scri bitur. Ciperus autẽ iuncus est angulosus: iuxta terrã candidus: in cacumine niger pinguisq. fo lia ima. Gladiolũ hunc Plini vocat. Ciperis est Indica herba Zinziberis specie: comanducata cro ci vim habet. Plini. Balan Myrepica fructus arboris Aethiopice similis Myrce: fructu autẽ si milis nuci potica: ex quo cõficiũt oleũ pretiosum. Dioscorides. Myrobalanũ apud Troglodytas Aethiopia: arbor glandẽ ferens: nucis castaneẽ magnitudine: ex quo vnguentũ fit. Plini. Hic in cibo fructus ad vocis claritatẽ magnopere facit. Mastiche plurib locis & modis fit: laudatissima e Chio insula: quẽ e lãtico tradit gigni gũmi modo: venit & ex Indica spina: & e Græcia: & Asia. Cardui lachryma adulterat resina vt Thus. ex Plin. Agaricũ & laserpiciũ similitudinẽ habet in ter se. Agaricũ nascit in Cilicia & apud Sarmatas: nonnulli radicẽ dicit esse: aliqui vero fungum in arborib nasci. Laserpiciũ vero pprius frutici q arbori solis ferule similib. Cuius radix vtilis medicina: succus vero ex radice & caule vulnerato: q cõcretus rufescit & trãlucet more myr rhe. hæc Dioscorides. Plini vero dicit ex Laserpicii succo gũmi Laser appellari: ad podus argetei denariũ appesum ad medicinas: de quo vide in lib. xviii. ca. iiii. & apud Theophrastũ lib. xi. Nascit optimũ apud Cyrenen: Græci σιλαφιὸν vocat. Rustici vero Italicĩ Assa putrida. Ladanum apud Arabes e barbũ caprarũ distillatib capitur: q hæc pecus fruticem hũc iter deserta scetẽ. Plini. Panacea παρακεία circa Clitorũ mōtem reperit: egregia ad plagas & medicinã. Panacẽ vngueta Arabia ex ferule lachryma incise mittit: sicuti Malobathron Syria ex arbore quẽ ad vngueta ex primũ simili modo. Iryon vna populi albẽ. Oenanthe vero vna ex labrusca: ambo siccant in Asia ad vngueta & odores. Costi radix in pretio: frutex autẽ inutilis. Staeten græci vocat resinã quẽ ex Teda fluit. Hęc oĩa Plini. Dioscorides vero ait Staeten esse fecẽ a myrrha expressam. Rhapõ ticum nascit circa Bosphorũ: radix nigra Centaureẽ magne similis: sine odore: mollis: vt Diosco rides. De hac Amianus Marcellin. xxi. ait vicinũ ponto Euxino amne Rha nomine esse: quẽ p pe gignit radix vegetabilis eiusdem nominis ad multiplices medicinas vsus. Plinius vero Rha comã vocat adferri ex his quẽ supra Pontũ sunt regionibus: radicẽ Costo nigro simile: minorem & rufiorẽ: sine odore: calefaciens gustu & astringens. Quod autem nũc Rhabarbarũ vocant: ex eodem pene loco post hos authores venisse par est: q apud eos nulla mentio. Tamaricem Plini esse ait similem scopis amerinis. Atheneus eam esse dicit quã græci Myrce vocant. Manna μάρ μα lachryma est in Arabia similis Aegyptiacẽ spina: qua incisa effluit lachryma: coagulat: deinde legit. Excellit Troglodytica a loco quẽ lucida est: subuiri dis: & mordax: reperitur & Boeotica: adulterat gummĩ. Vis ei ad medicinas & suffitus. Dioscorides. Styraç lachryma & ipsa cuius dam arboris similis cotoneo: excellit flauus & sordidus ac resinofus: pseueranti odore: & incisus quẽdam mellicũ humorem dimittit. Idem. Bdelion lachryma est arboris Saracenica: probatur quã lucida fit & gustu amara. Idem. Crocum apud Corycũ Cilicie oppidũ prestantissimũ nasci tur. Spina Arabica seu Aegyptia: frutex est: vnde liquor pretiosus emanat. Spina alba nascit in locis palustrib folio crasso & spinoso. Acantha seu Melaphyllon nascit in hortis & petrosis: ha bet latiora folia lactuca: semen oblongũ: melinũ capitulũ specie tyrsi. Spina syluestris. i. ἀκάρα & γρία similis Scolymo spinoso: nascit & domestica in hortis. Inuenit & Tragacantha radice lon ga: lignea: breui: furculis humilib: inter quos plurima folia breuia. Inter q ea spine latentes. Est & eodẽ noie lachryma quẽ fluit gũmi modo ex eadẽ: ad plura faciẽs remedia. Spina etiã Oxyacã tha narra: quẽ pter q aliquatũ maior similis erat piro syluestri: fructu similis Myrtho rubet. Hãc cynosbaton qdã vocat. Asphaltũ frutex itẽ spinosus odorat: nascit apud Istrũ & Nisyrũ in Syria & Rhodo: quo vtunt vngueterii ad vngueterũ succũ. Iucus pstantior Nabateus: deinde Arabic: quẽ quidã Babylonicũ vocat. Tertio loco Libyc: pene inutilis. Eligedus florescẽs: sub purpureus: odore rosa: contritus gustu mordẽs. vsus etiã floris & radicis ad medicamẽta. Calamus aromaticus nascit in India: comendat fuluus colore: valde geniculat: in mandẽdo viscosus & subacutus. Costus excellit arabic: albus existẽs & leuis pũdere: pbi odoris. Secũdo loco In dicus qui leuis & niger est: tertio Syriac: colore buxeus: odore graui. Vim habet cost: cãfactõ riam: & ingratus sapore. Amomum ἀμόμου racemus est ex frutice florem habens alba: viola: fo lia Brionie similia. Optimũ est Armenium: auri fere colore. Deinde medicum: postea ponticum. Comendatur recens: album: graue olens: acutum gustu & mordax: colorẽ simplex nõ varium:

- Ciprus.
- Cipertis.
- Ciperis.
- Balanus.
- Myrobalanum.
- Mastiche.
- Agaricum.
- Laserpiciũ.
- Ladanum.
- Panax.
- Malobatrõ.
- Iryon.
- Oenanthe.
- Costi radix.
- Staete.
- Rhapõticũ.
- rhabarbarũ.
- Tamarix: q & myrce.
- Manna.
- Styraç.
- Bdelion.
- Crocum.
- Spina Arabica.
- Spina alba.
- Spina syluestris.
- Tragacantha.
- Spina Oxyacantha.
- cynosbatos.
- Asphaltũ.
- Iuncus.
- Costus.
- Amomum.

Chalbana vim habet calfactoria. Chalbana χαλβόνη liquor est Ferula: venit ex Syria: quod quidam Metopion vocant: optimū est thuris specie: probat pura: pinguis: minime lignosa: graui odore, adulteratur resina & ammoniaco admixta. **Zinziberis** ζινζιβερις nascitur in Troglodytica Arabia: cuius herba vtitur ad multa: sicut & nos ruta. In decoctis misceat ad medicinam: radices eius paruule sunt. **Ciperi** subalbe sapore fere quo piper: & odoratē. Conduunt & in fictilibus: exportantur in Italiā. **Aloe** αλόη folium habet simile Scilla: crassum: rotundum: ex duobus lateribus frondosum: ab alis spinosum: caulem fert simile Antherico: florem albū: fructū Ferula similem: tota grauis odore: gustu amarissima. Nascit in India plurima: ex qua venit. ei gūmi venit etiā ex Arabia & Asia ad cōglutinanda vulnera vtilissimū. **Rhus** quē quidam erythium vocat: fructus est arboris Byrselicę: quod eo ad pelles inficiendas vtatur: arbuscula est in petris nascens: cuius folia oblonga incisę more ilicis, hæc Dioscorides. Alii aliud existimant: Spica ὀρέχθος: frutex porro similis: aliquantulum longior: plura retinens folia subpinguia: dura: odorata: virgas plures ab vna radice. Nascitur in montanis & asperis: vim habet calfactoria tertio abscessu. **Sarcocola** lachryma arboris parua: ex Perfide venit: similis thuri: suffulua: subamara gustu: vim habet vulnerū constringendorum. **Glaucion** succus herbae qui ex Hierapoli Syrię venit: foliis similibus papaueris: pinguior & graui odore: amara gustu: succinū ipm croceū. **Hydropeperi** nascit pro stagnantes aquas: caulē emittit angularē prædurū: in quo ramusculi folia habentes gustu acuta sicut piper. **Cistus** frutex in petrosis locis non admodum altus: ramosus: foliis rotundis & crassis: flore vt mali punici: vim habet stypticā: ex quo flores bis in die ex vino austero hausti: dysenterię p̄sunt. **Hypocistis** nascit circa radices Cisti: florem refert mali punici: p̄dest coeliacis dysentericis: & fluxibus muliebribus decoctū. **Ladon** λιδών aliud genus Cisti: frutex & ipse eodem modo nascens: longiora tamen folia: & nigriora: quibus vis styptica est: ac ad ea vtilis quę & Cistus. Fit autem ex eo **Ladanū** appellatum. Eius folia pascentes caprę fordes recipiunt barbīs: ex quibus Ladanū postea colligit ad multa vtile. probatur odoratum: subuiride: molle: pingue: expers arena: vim habet stypticam calfactoriam: mollificantē: stomacho vtilē. **Cinnamomū** elige albū: friabile: leue tractatu: lignosum: gustu mordax. Radix eius inutilis est. Aliud simile vocat Pseudocinnamomū non multo odore nec virtute. **Xylocinnamomū** habet quendā cum cinnamomo similitudinem: est enim lignosum & longis truncis: odore multo inferius: & vt placet quibusdā alterius generis a Cinnamomo. hæc Dioscorides. **Theophrastus** autē de Cinnamomo & Casia ait fructicē esse: vtrunq; non amplū: sed magnitudine Amerina: verum multis surculosis ramis constare. Cinnamomum decerptū in quinas partes discerni: id esse præcipue bonitatis quod corticibus ppinquius fuerit: idq; ad palmi magnitudinem cedi. **Casiam** vero sarmento crassiore constare: ac neruis: idcirco non posse decorticari. Cum itaq; virgas secant longitudine binū cubitorū: in recenati bouis corio cōdunt: tunc lignis putrescētibus vermiculos nasci: qui lignū erodāt: corticē vero ob amaritudinē non attingunt. **Dioscorides** vero de ea sic ait. **Casia** in felici Arabia nascit: baculum habet crasso cortice sicuti piper. Est & secundo loco quę vocatur **Zigir**: crassa: coloreq; nigra: quę primę præstat. Tertia vocata **Balastus Muscleticus** prædictis melior. Reliquę sunt diuersorū nominū magni sumptus. **Reperit & Pseudocasia**: quę deprendit gustu minime acuta & aromatica. **Probat autē subrufa Corallii** colore: & lata fistula: gustū mordax. De **Thure** quod λιβανου dicūt sic ait. Nascitur **Thus** sicuti **Myrrha** & **Styrax** in Arabia itē felici. Adulterat resina punica & gūmi: facilis deprendi: gūmi em̄ incēsum non flāmescat: resina in fumū abit: **Thus** ardet. deprendit & odore. **Dēdrolibanū** siue λιβανωτός: latine **Thufmarina**: surculi sunt tenues: circa quos folia tenuia: dēsa: longiuscula: grauis odoris: quibus vtuntur ad coronas. **Myrrha** vero lachryma est Aegyptiacę spine: qua incisa effluit lachryma: coagulat: deinde legit. **Excellit Troglodytica** quę lucida est subuiridis & mordax: reperit & **Bœotica**: adulterat gūmi. **Vis eius ad medicinas & suffitus**. **Theophrastus** autē de **Thure** & **Myrrha** sic. **Thuris** arbor haud magna est: sed quinque cubitis attollit: folio lauri: cortice leui: **Myrrha** etiā minor: sed fructuosior: caudicē duro crassioreq; q̄ sura hominis: folio vlmeo simili aculeatq; & minime leui. Alii thuris arborē lentisco similem p̄diderē. **Myrrhā** vero **Therebintho**: sed scabriore: nec defunt qui eā **Therebinthū** oīno esse putēt. **Arabes** lignū ex ea **Antigono** attulere: q̄ nihil a **Therebintho** differebat. Erāt oīno g thus & myrrhā nasci ex eadē arbore p̄diderūt. **Idē balsamū** scribit in valle Syrię p̄dici ab arbore mali punici magnitudine: ramis multis: folio rutę simili. **Cādido** tamē & p̄petuo virete: fructu simili **Therebintho**. **Lachrymā** colligi in caudice & parte supna tradūt: facta incisura vnguibus ferreis subidere: cū æstus maxime angit: vix tota die cōcha implet. **Ad nos adulteratū**

aut mixtū fertur: virgæq; ex eo odoratę quotānis abscondunt. **Plinius** vero id tantū in Iudæa in quodam horto nasci dicit. **Dioscorides** ponit **Opobalsamū** ἀπό τοῦ ὀπὸν id est succo quod e ligno inciso æstate distillat. **Xylobalsamū** lignum ipsius probatum est recens & fuluum: parum balsami spirans. **Verū opobalsamū** infusum lacte vel aqua effundit cito: & lactis modo efficit: adulteratum supernatat sicut oleum: vel diffusum sicut in stellas cōtrahit. **FRV** tices aquatici nūc. **Sida** specie papaueris est teste **Dioscoride**. **Arundo** pluris generis: **Tibialis**: **vallaria**: **armamentaria**: **fistularia**: **lagiptaria** quę **cretica** vocatur. **Insuper** **egyptia**: crassitudine quę **phaeli** vicem in **Nilo** supplet: vt ait **Plinius**. **Papyrus** item **egyptia**: vt idem author ait ex autoritate **Varronis** post **victoriā Alexandri** in vsu fuit: ante vero minime chartarū vsu fuisse constat: foliis tū palmarum scriptitatur: tum quarūdam arborum libris: postea publica munimēta plūbeis voluminibus. **Mox** & priuata linteis cœpta conscribi vel ceris. **Ptolemei** deinde tēpore **mēbranas Pergami** bibliothecam parantis. **Sed** & **insecuta** etas **philuras** diuersi generis. **Emporetica** inuolucris apta. **Regia** maior oībus apud **Carullū**. **Aliā** item ex aliis locis nomē accepere: vt apud **Plinium** videre est. **Iūcus** trium generū: **Acutus** qui **Marinus** dicitur: & **sterilis**: gręcę ὄξυχοιμος. **Alter fructum ferens**: quem **triferum** nomināt: quod tria genera ferat: tenuior primo. **Tertius** longe crassissimus & asper: qui **Holoschœnus** dicitur. **Phleum** folio cōstat carnosum: multifido: prouenit cū **Vergiliis**: diuturnus est anno. **Theophrastus**. **Spartum**: iūcus **Hispanus** ex quo funes consiciunt: vnde in **Hispania** cāpus iuncarius iuxta **Tarraconis** maritima. **Memorantur** & illa quoq; **aquatica**, **Gladiolus**: **Typha**: **Menisphora**: **Butonium**: **Ipnum**: **Oleagnus**.

De frugibus.

Herbis vero eadē fere contingūt: quę arboribus fruticibusq; cōmunia. **Quod** genus **Theophrastus** in ἄγρια καὶ ἀρονρᾶια: id est **Aruensia**: vt **Plinius** conuertit: & κηπευτά: id est **hortensia** diuidit. **Item** **Aruensia** in fruges: aut agrestes alias herbas. **Hortensia** vero in coronamenta: in quibus flores & violaria sunt: ac herba odorata. **Et** in holera: vt **Brassica**: **Lactuca**: **Ocimū**: & his similia: quę gręcī κήσματα καὶ λάκαμα appellant. **Plinius** autem **acetaria**. **Holera** rursus aut **inrubacea** sunt: vt **Napus**: **Porrū**: **Armoracia** & his similia: **Aut** **Bulbacea**: vt **Cepi**: **bulbī**: & quę radice rotundantur: **Aut** **humī iacētia**: vt **Cucumis**: **Pepo**: **Aut** **surculosa**: quę φρυγαρά **Theophrastus** appellat: **Gaza** suffrutices cōuertit: in quorū numero violaria ac legumina quęq; attollūtur. **Iam** illa quoq; cōmunia: vt oīa inter se odore: colore: sapore differāt. **Inter** herbas principatū fruges obtinēt. **Hęc** inter frumenta: id est σῖτον: & legumina: id est χερσινά: siue ὄσπρια diuidūtur. **Inter** frumēta tritici præstat gręcę κριθόν. **Deinde** hordeū apud antiquos vsitatus: ex eo panes conficiebātur: præsertim in oriente: vt ex sacris voluminibus deprenditur. **Postea** **Plinii** tēpore quadrupedū refectibus tradebat: pane vero hordeaceo milites ignominia in exercitu notati vescebātur. **Ex** hoc fiebat & **Prisana** pultis genus gręcū sane inuentū. **Cuius** laudibus **Hippocrates** vnū volumen dicauit. **Post** **prisanā**: inuentā a Romanis **Alicam** **Plinius** maiore laude testatur. **Fiebat** & **polenta** addito semine lini: **coriandro**: & **fale**: cibus maxime studioforum. **Pulte** em̄ vixisse **priscos Romanos** argumēto est: quod inde pulmētaria dicta erant offa iure condita. **Amylū** etiā genus pultis e tritico sine hordeo: quod sine mola cōficiat: quod hodie quoq; **priscū** retinet nomē. **Olyrā** **Gaza** **Siliginē** vertit. **Plinius** tamē diuersa ponit. **Sed** & **Olyrā** & **Oryzā** **Turanus** quoq; eandē scribit esse. **Plinius** etiā diuersas. **Oryzæ** folia carnosā porro similia: sed **laetiora**: altitudo cubitalis: flos purpureus: hodie **Risum** vocat. **Zea** vocat semen ob frugis præstantiā vt ait **Plin.** propter quā **Homerus** ζείδωρον ἀρονρᾶν sepe dicit. **i. terrā Zeam** donantē nō vitā vt quidā putant. **Hęc** forte hodie **Speltā** **Italici** vocat: nūc sane viliorē: quod eius copia creuerit. **Nā** ex **Asia** prius & **Gręcā** venit: **peculiares** em̄ gręcę **Zea**: **Olyra**: **Tyhe**: **Irio**: **Hormū** quod **Cimino** simile est: feriturq; cū **sesamo**. **Alica** in **trāspadana** nascit. **Similago** ex tritico: sicuti flos dicit ex **silagine**. **Tritici** enim farina cernit in pollinā tenuissimū: hoc est **Similaginē**: & **Secūdaria**: vnde panis fit **secūdarius**: **extremus** est **Furfur**. **Farro** post tritici **Plinius** dat **palmā**: vnde & farina dicta: & **Farra** veteres **Adoreum** appellabāt: quo diis maxime sacrificabāt. **Hęc** **adoreā** **victoria** dicta. **Ferur** & **Arinea** inter fruges frequēs in **Gallia** & **Italia**. **Sesamū** σῖσαμον vna cū **Panico** & **Milio** feritur: venit ex **indis**: ex eo oleū exprimūt **Sesaminū**: color eius cādīdus infra magnitudinē seminis lini. **Italici** iugiolinā appellabāt: cōficiūtq; ex melle **Sesamitē** **Atheneo** vocatū: a nostris **Cupetā**. **Miliū** κέγχροον. **Panicū** μελιπρόον: eo dictū: quod vt **Plinius** dicit mel frugū dicaet. **Inter** legumina vero **Faba** p̄stat. **Eius** farina **lomētū** dicit. **Abstinebat** ab ea **Flamē dialis**: quod in flore eius literę **Iugu**

Opobalsamum.
Xylobalsamum.
Frutices aquatici.
Sida.
Arundo.
Papyrus.
De chartis.
Iuncus trifidus.
Acutus.
Marinus.
Sterilis.
Phleum.
Spartum.
Gladiolus.
Menisphora.
Butonium.
Ipnum.
Oleagnus.
Aruensia.
Hortensia.
Suffrutices.
Fruges.
Frumenta.
Triticum.
Hordeum.
Prisana.
Alica.
Polenta.
Pultes.
Amylum.
Olyra.
Siligo.
Oryza.
Zea.
Hormum.
Similago.
Secundaria.
Furfur.
Farrum.
Adoreum.
Arinea.
Sesamum.
Milium.
Panicum.
Faba.

bres reperiantur. parentado adsumitur. A Pythagora quoque prohibebatur: quae maxime natura inflat: ac sensus heberet. Seritur ante occasum Vergiliarum prima leguminum: dicitur graece κναμος. Ponitur Dioscoridi faba Aegyptia: quam ponticam quidam vocat. fit etiam in Asia folio magno: fructu cubitali longitudine: crassitudine vero digitali: colore roseo. Lupinus graece θέρμος: eius seges agrum lactificat: vertitur ad solem: horaeque etiam nubilo monstrat. Plinius. Cicer ēρέβροος fructum celerrime perficit noualibus: inutilis seges. Pisum πισός. Cicerula λέθροος. Eruale, Eruum ἔροβροος. Lens φακός siccantis est nature: adeo apud veteres in delitiis: ut proverbium sit ἐρφακὼ μύρος: id est in lente unguentum. Lente quoque scribitur Esau primogenitum comutasse. Phaseolus φασόλιος. Trionum ἐρύσμος. Leguminum prima laus: ut sint coctibilia: maxime in faba & lente: ut Theophrastus ait.

Hortensia.

Hortus altera succidia quondam putabat: ubi opes horti deerant de carnario aut macello viuendum erat: ut ait Plinius. Hortos primum commemorat antiquitas Hesperidum: Alcynoi: Adonis: ubi nullus fructus nisi ad voluptatem. Cyri regis pensiles. Apud Athenienses primus hortos intra moenia instituit Epicurus. Romae vero villarum instar hortos aedificatos adhuc videmus: Sallustianos: Meccenatianos: Neronis principis. De his narrare reliquit Virgilius posteris: Columellae videlicet & Caruilio Martiali. Contra erucas ceterasque bestiolas Columella asini: Plinius equae caluarium suspendere in hortis iubent. Scripsit de hortensibus graece Sabinus Tyro ad Meccenatem: ut Plinius refert. Inter hortensia Cucumeres / Anguini / Citrini: at cum magnitudine excesserint Pepones appellati: noua eorum forma. In Campania sponte primus prouenit: mali Cotonei effigie: mox ex illo semine genus factum Melopepones vocant. haec Plinius. Atheneus autem ex auctoritate Cratini ait Pepones semina esse cucurbitae. Spartianus Melones ostienses nominat. Columella tradit commentum ut toto anno consurgant. Insequens aetas vberiorum rem copia nobis attulit huius fructus. Alexander in problematis ait aestate pepones: cucumeres: cucurbitas: ceteraque holera ac poma frigida esse: hyeme calida: brassica: rapum: pastinacae: Raphanum Armoracia. De Raphano scribit unum volumen Marcion graecus homo: βαφραμίδα graeci vocant nunc vulgo radicem. Raphanum vero genus Brassicae: ponit Theophrastus. Plinius autem inter Raphani genera Siser & Daucon: de quo postea. Armoracia graece latineque dicitur: oibus notissima. Bulborum genera omnia quae radice rotundantur. Inter quae Megarenses plurimum laudant: & Scilla cui unum volumine Pythagoras dicitur. Cepas / Alliumque pro diis colunt Aegyptii. Inter cepas Ascaloniis ex oppido Iudeae: item γήτιον Getium: quod nostri Palliaria vocant. Plinius. Cepas calida tertio est: quare Galenus pituita laborantibus recte dari censet. Asclepiades quoque eius usum laudat. Dioscorides ex ea sitim arceri dicit: inflationemque fieri: contritum cum sale & ruta caninis moribus utiliter adponi. alium quoque emollire: & somnum iuuare inter omnes conuenit. Allium ακρόροζον in Aegypto monocephalum est: uno videlicet capite: sicuti porrum: dulce: rubens: paruum. Reperit & Polycephalum maius. Diosco. Eius cibum illiberalis propter halitum Plinius vocat: natura tertio calidum: stomacho nocentissimum: venenis aduersum. Inuetus nostra memoria: qui quum in agro dormiens ore aperto serpentem imprudenter hausisset: sese statim aliis comaducatis curauit: virus tamen ac mortem uxori in coitu transiit. Porrum παρών sectile & capitatum. Huic ultimo Nero princeps claritatem dedit: dum cocto utitur das opera Phonsco. Plinius. Intubum syluestre aut satium. Syluestre Cichorium apud Aegyptios & graecos vocat. Satium Serim nominat: quod est minus & venenosius. Cichorium propter salubritatem singulari / alii Enchreston: alii paccration vocat. Seris lactuce simillima duum generum reperit: syluestris melior: quam nigra & estiuua: hiberna vero cadida & deterior: utraque stomacho utilissima. Petronius Diodorus unus omnium dicitur: qui antilegomena scripsit. haec ex Plinio. ut verisimile sit haec esse quam hodie Endiuia vocat. Quam vero Virgilius in Georg. dicit: Et amarum intuba fibris: capis officientem: de syluestri puto loquitur: quae frequens inter fegetes. Nam cichorium graeci: nos intubum dicimus. De domestico quoque Columella in hortis mentionem facit: Torpentis grata palato Cichoria: quaeque Diosco. dicit cichorium vocari: quod latini cicerbita asperam vocant: verisimile mihi non fit: multa enim inepta / imperitaque / tunc pugnata scripta sunt: quae putauerim liberiorum aut cometatorum sarcimonia esse: nam Cicerbitae nomen apud Latinos nusquam reperit. Et hoc vocabulum apud Haetruscos quod alibi Crispignus: quae quidem herba apud eundem auctorem Soncus appellatur: cuius duo dicit esse genera: unum agreste & spinosum: alterum mollius: & magis cibo aptum. Quod autem vulgo Cichorium dicunt: id Heliotropium non est: de quo Plinius sic ait. Heliotropium vna

Lupinus
Cicer.
Cicerula.
Pisum.
Eruale.
Eruium.
Lens.
Phaseolus.
Trionum.

Cucumeres
Pepones.

Raphanus.

Armoracia
Bulbi.
Cepa.
Ascaloniis.
Getium.
Allium.

Porrum.
Intubum.
Cichorium
Seris.

Cicerbita.

Soncus.
Heliotropium.

cum sole circumagitur & cum nubilo: nocte vero veluti desiderio contrahit caeruleum florē. Genera eius duo: Tricoccum: & Heliotropium: hoc altius: quae utriusque semipedalem altitudinem non excedat: ab ima radice ramosum: nascitur in cultis tantum. Tricoccum vero ubique. haec Plinius. Diosco. vero: Heliotropium (ait) folia habet rhamno similia: crassiora tamen: ab ima radice nascuntur: flos albus & suffuluus. Incuruat sicuti scorpium cauda: ex quo a quibusdam vocatur scorpiurus: radix eius inutilis: nascitur in petrosis. Idem auctor ponit aliud Heliotropium simile folio supradicti: fructum oblongum ac dependentem habens: nascitur in fegetibus. Papauerum multa genera: quae graeci μακάρων vocant. Praeterea hortense: semine albo: & agreste nigro diuersa. Ceratiles quasi cornibus insignis. Thylacytes praelongo capite & albo semine. Pithites quae ex eo succus fluat. Ex Dioscoride. Plinius autem libro. x. cap. xxviii. ait. Opium vocat succum papaueris contritum: & in pastillis digestum ad vim soporiferam ac mortiferam. Sic interit Licinii Cecinae praetorii viri pater in Hispania: quando impatibilis odium vitae validudo fecisset. Papaueris genus agreste: quod Dioscorides memorat: haec sunt quae cernimus passim more rosarum rubescuntia / tenui ac nudo festuco. Cucurbita σκικα domestica & syluestris: quae dicitur κολοκυβίσι: humi strata / forma sphaerica: utriusque autem natura frigida & aquea. Dioscorides eius corticis ramenta commendat: dicitque illa phthiriasi podagrisque & ignibus sacris mederi. Saluam ελελιόφατον Plinius & Dioscorides graece vocari testant. Ocymum syluestre & satium: utriusque Chrysippus graueriter increpuit ut inutile stomacho. Plinius ait id cum maledictionibus serendum. Praeterea Ocymum: Mentam: Rutam: Cunilam ferro tangi non expedire: auctor est Sabinus Tyro: qui περί τῶν κνκορῶν. i. de hortensibus scripsit Cunilae tria genera: Bubula: quae semen pulegii habet: secunda Cunilaceae: a graecis autem origanum heracleoticum appellatum: Tertia quae a graecis mascula: a nostris Cunilago dicitur: odoris tetrici: folio aspero. Ex Plinio. Rosmarinus graece Libanotis: quae thuris quasi referat odorem. Panax piperis refert saporem: magis autem filiquastrum: ob hoc piperitis a graecis dicitur. Idem. Dioscorides autem: Panax chitoneum puenit in Pelio monte: foliis amaraco similibus: floribus aurei coloris: radice tenui: acuta gustanti: hausta contra repentes bestiolas. Laphathum Gaza Rumicem conuertit. eius plura genera. Oxylaphathum: hydrolaphathum: hippolaphathum: bulaphathum. Theophrastus. Pastinaca domestica: Staphylinus graece. Syluestre Gaza Daucon dicit vocari: quae a Plinio Daucon genus Raphani ponat: nec vllum det ei nomen latinum: feniculi simile: odoris ac gustus suauissimi: radice lignosa. ob quae verba: Pastinaca deprendi non potest. De Staphylini Columella. Letetur mollis: finum staphylinum inumbret. Plinius: Ex his pastinacae unum genus agreste sponte prouenit: Staphylinus graece dicitur: alterum seritur radice vel semine: primo vere vel autumno. Dioscorides ait Carotam vocari. Perseum inuenio nominatum a Nicandro: quam Perlam hodie vulgo cognominata putauerim. κίχαρα παραμύθιασ και ὄρ περσείου ἔπονσι. Paulus Perseam arborem dicit esse in Aegypto: cuius folia vim siccandi ac calcificandi retinent: quapropter sanguinis fluxum sistere. Amaracum autem graece σάμψυκος: latinis maiora: na dicitur: ut scribit Dioscorides. Calida est & sicca tertio. Origanum folium simile hyssopo: vmbellamque & semen in summo. Idem. Plinius autem ait Tragoriganum simile esse serpyllo palustri. Agnoriganum quod Nicandrus Colophonius vocat Cuniculam. Lactuca θριδακίμη hortensis & agrestis: prima plurium generum: crispa: alba: nigra: lata: & quam ob amaritudinem περικρίδα vocant. Est agrestis: & sponte nascens: multigena: quibus Antonius Musa Augustum dicitur curasse. Primum genus Caprinum: quo pisces protinus necant. Alterum quod Esopon vocant: in aruis nascens. Tertium quod in syluis reperit statim dicitur. Quarto infectores lanarum vtuntur: quod syluaticum appellant: simile laphatho foliis nisi plura haberet & nigriora. Lactuca sicuti & brassica seritur toto anno: est enim refrigeratrix: stomachi fastidium discutit: & appetentiam cibi facit. Haec veteres graeci abstinebant ob religionem: quae ex sententia Pythagorae castitati obesset: vel quae soporifera. haec ex Plinio. Eubelus graecus auctor in senariolis. μη παραθήτη μοι θριδακίμασ ὃ γῦμαι ἐπιτῆρ τράπεζαμ ἢ ἀντῆρ αἰτῶμ. ἐρ τῶλα χαρῶ τοῦτῶ ὄσ λόγος τῶν ἀδῶμ ἐποβάρομτα πρόνθηκε κύπρισ ὄσ ἐσὶ μεκῶμ βρῶμα. Mortuorum dicit esse cibum: quae in hac Venus Adonem extinctum posuerit. Appium graece Selinum: semen habet nudum sicut Anetum: die. xl. puenit. auctor Plinius. Petroselinum vero ut ait Dioscorides: ex Macedonia optimum veniebat. Est & hipposelinum: quod Gaza Equappium conuertit: Columella holusatrum vocat: dicitque serendum in hortis post Vulcanalia quae erant in fine Augusti: in locis vmbrosis. Hoc ego ex argumeto omnino putauerim: quod nostri hodie Petroselinum vocant. Est & Heleoselinum a Gaza Paludappium conuersum: quod apud paludes & figuam nascitur. hoc quidem esse contendit: quae

Scorpiurus
Papaueri genera.
Opium.
Cucurbita.
Saluia.
Ocymum.
Cunilago.
Rosmarin.
Panax.
Piperitis.
Laphathum & rumex.
Oxylaphathum.
Hydrolaphathum.
Bulaphathum.
Pastinaca.
Daucon.
Staphylin.
Perseum.
Amaracum quod & maiorana.
Origanum
Tragoriganum.
Agnoriganum.
Lactuca.
Lactuca caprina.
Isatis.
Appium.
Petroselinum
Equappium: siue holusatrum.
heleoselinum

Portulaca. vulgo aut Canneam: aut macerones vocant: vtrūq; surgit in humidis. Portulacam ait Dioscorides vocari: quā græci vocant ἀνδροειμή: nascitq; in petrosis: inuenitq; hortensē foliis olea: similibus sed maiorib; pluribus caulibus teneris & rubētibus supra terrā effusis: dulci succo gustanti. Italicī procachiam vocāt norissimā herbam. Theophrastus tamē & Plini⁹ Adrachnen pro arbore ponunt: error æquiocationis apud multos: vt Plini⁹ ait: in vna enim litera tantū confusit. Nam Andrachne portulaca est harba: Adrachne autem arbor vnedoni siue arbuto similis. Malua μαλάχη agrestis & horrens: cibo apta: & ipsa florem habet vt cichoriū / ad solē sese verentem: vt ait Theophrastus. Columella in horto. Et Malache prono sequit quæ vertice solem. Thryallis θρυάλλια a Theophrasto vocat: a Gaza Pimpinnella vertitur: vulgo nota harba: nec nomen fortit apud latinos. Nasturtiū κάρδαμου teste Dioscoride abundat apud Babylonem: semine acuto & calfactorio: ea deinde virtute qua Sinapi. Hæc herba victū frugalem & abstinentiam cōmendat Persarū: vt ait Cicero. Iulianus pharmacopola vir nostra ætate herbarie peritissimus: hanc dicit esse quam hodie vocamus Allegretos. Sinapi σίραπι & μάκν dicit græce: calfacit quarto abscessu: vt Dioscorides. Capparīs frutex spinosus humi sparsus: spinas habens hamisicuti balanus prelongus: habēs grana sicuti mali punici: nascit in locis asperis: eius fruct⁹ & caulis sale condit in cibum. Dioscorides. Ex Alexandria nunc adducit optimus. Atriplicē idem author ait latine vocari: quam græci ἀντράφραξιον dicunt: holus notissimū: quod Itali falso spinacem appellant. est enim illi simile. Beta τεύθλον: est alba & nigra. Blitum vero vt ait Plini⁹ lib. ix. cap. xx. herba est iners sine sapore aut acrimonia vlla: vnde conuitiū sceminis facitū mariti apud Menandrum: stomacho ac Veneri inutile. De hoc vide apud Festum. Brassica græce κρήμη: ex quo prouerbiū illud apud Suidam. Δίος κράμβη θάρρατος. Crambe repetita interficit. qd etiā vulgo iactat. Durat eius caulis annū: vocaturq; ob eam causam Eperiocaulis. Sed & caulibus diuersitas nominū apud Theophrastum: Mioncaula: monocaula: polycaula: chamaecaula: hypocaula. Sūma brassicarum tenellarū Prototomi dicūtur a latinis atq; græcis. Seritur toto anno. Cato ait: sexcētis annis medicina brassicę populū romanū fuisse vsū: anteq; medici ad eos græci veniret. Chrysippus ei librū dicauit: ponitq; mēbris omnibus ex ea remediū. Calida ei potestas: concoctionē adiuuat: semicruda aluum soluit: valde cocta restringit. Eruca ἐνζωμοσ cruda cōmanducata venerem excitat. Inuenitur agrestis: presertim in Hispania: acutior domestica: cui⁹ semine pro sinapi vtūtur. Dioscorides. Ruta πύραρον: hortensis & domestica acutior mōtana & syluestri & cibus vtior. Inter horrenses magis apta cibo quæ iuxta ficum nascit: vtraq; tamen vim habet calfactoriā: miscetur in antidotis cōtra venenum: mustellę docuere: quæ ex venatione serpentum ea se purgant. Serpyllum ἐρπυλλον hortensē & coronariū: habet folia Origano similia: albiora tamē: inter sepes maxime augetur. Agreste non serpit: sed recte folia emittit tenuia: similia ruta: lōgiora & angustiora: p̄terea odore acutius: delectabilius: medicinisq; aptius. Pulegium γλάχωρ: quasi βλάχωρ: q̄ balatus significant: nam hoc oues pastæ implent ouilia. Menta μένθη siue ἡδνοσμός ἡμεροσ. Mentastrū autem ἡδνοσμός ἀγριοσ. Nepeta καλαμίθη. Anethum ἀνησον semen est e Syria veniēs: simile apio: longiusculū: vim habet calfaciendi tertio. Anethum ἀνησον similitudine fere anisi. Cymīnum item κύμινον domesticū & agreste. Carduus Hispanus mirę magnitudinis: prestantisq; saporis memorat Plini⁹. Dioscorides ait. Chameleon niger & albus: hic vltim⁹ latinis Pinea carduus dicit: folio spinoso: flore purpureo. Theophrastus vero sic: Cardui radix māditur cruda & cocta. Est & carduus pinea: quam κύναραν cynaram vocant: qui nō multis puenit in locis: ab radice foligera lachrymam iucundi saporis postrema parte profert: quam spinalem mastice appellat. Columella de eodē sic in horto. Hispida ponatur cynara quæ dulcis iaccho Potanti veniat: nec phœbo grata canenti. Hæc modo purpureo surgit glomerata corymbo Myrtiolo: modo crine viret: deflexaq; collo: Nūc adoperta manet: nunc pinea vertice pingit: Nunc similis calatho: spinisq; minantibus horret. De Carduo pinea Plini⁹ item mentionem facit. Hunc ex coniecturis esse certum est quem hodie Italicī Carciophanū vocant: qui iam frequenti apud omnis vsu coepit esse: delitiisq; mensarum. Marrubii μάρροβρον alii λυδρόρορον vocant: ei⁹ duo genera: alterū folio ferratiore: incisurisq; pfundioribus: alterū rotundius: squalensq; sicut Sphaceli. Theophrastus. Sphaceli & Saluiā: alterū vrbantū alterū Syluestre. Sphacelo flos breuior minusq; squalēs. Saluiæ scabrosior. Idē. Feniculū græce Marathrū: hippomarathrum feniculum syluestre siue erraticū. Abrotanū latinī Absynthium pōticū: mas frutice maiore: foliis tenuiter incis. Mas Absynthio simile amarū itē. Absynthiū optimū nascit in

Pōto & Cappadocia calidum primo abscessu: siccū tertio. Absynthiū maritimū: quod latini Sardonicū vocant: pecudes saginat: optimū stomacho. Dioscorides. Hyfopū montanū & hortensē optimū in Cilicia nascit. Diosco. Ferula μαρβυξ græce feniculi modo surgit: vulgo notissima: mādis cocta ex aceto. Asphodelus Latini Albutiū: foliis magno porro similibus: caule leui: habēt in summo vocatū Anthericū: radicibus glandinis similibus: gustu acutis: quæ vim habet calorificam. Fraga terrestria similia arbuto siue vnedoni: authore Plinio. Apud Ouidiū Fraga mōtana appellantur ad differentiam campestrium: quæ Plinius quinq; foliis nasci prodit.

Absynthiū
Hyfopum.
Ferula.
Asphodel⁹.
Fraga.

Coronamenta.
Oronamentorū triplex genus Theophrasto ponit. Aut ex floribus odoratis: vt viola: aut sine odore: vt louis flore: aut ramis seu foliis odoratis: vt serpilli: Helenii: Abrotani: & his similibus. Atheneus scribit Dionysiū ex mari Erythreo primā coronā ex Pampino aduexisse. Cūq; ex vino immodice sumpto capita tentarent: inuēta ratio vt vitta premeretur: adsumpta hederacea corona quę prompta oibus erat: eo pacto capiti medendo. paulatim deinde crescente luxuria: eas variis floribus intexuerūt. Aeschylus ait q; in honorem & similitudinē vinculorum Promethei: primū corona fuerit reperta: nonnulli ob dignitatē capitis: q; in hoc initū sensuum & principatus consistit. hæc Atheneus. Plinius Liberum patrem ex hedera primū capiti suo imposuisse dicit. Postea vsus frequens apud Græcos & Romanos. Nam & ea sacrificates vtebatur: & victores in sacris certaminibus: & cōiuiæ molliores. Hinc Philostephani appellati: quonominē Verres a Cicerone notatur. Dabatur honoris gratia Graminea ob seruatiū ciuem: Oleagina ob cōuersum hostem: Laurea Triumphatibus. Accepta semel corona: vt in ludis ppetuo licebat. Crassus p̄tor ludis suis coronas ex argēto dedit. Adcesserūt & Lemnici: quos adiici honoris erat. P. Claudi⁹ pulcher bracteas etiā Philirę dedit: semp tamē authoritas ludicro quęsitā fuit. Plini⁹. Sed & maiores poetas lauro coronari solitos esse: minores hedera Propertius hoc disticho ostēdit. Enni⁹ hirsuta cingat sua tēpora lauru Mi folia ex hedera porrige bacche tua. Ex coronis ad luxuriā vnguentorū deuentū: quorū vsū Homer⁹ vsq; ab initio vidit: oleūq; ipsum appellat: vbi dicit. ἀφροδίτη δ' ἔκτορα ρόδοσεντι: ἐχρισεν ἑλαίω. Venus Hectorē rosacco vnxit oleo. Item τόνος δ' ἐπει ὄρνυμωαι λόνσασιν καὶ χρίσασιν ἑλαίω. Hos vbi lauerūt oleoq; vnixere ministræ. Nā sæpe apud eū legit oleo lotos inungi: qd oliuarū potuit esse. Nā & apud Romanos i vsu frequentī oleū erat: donabaturq; ab adilibus populo. Ex eo nāq; oblita corpora firmiora sunt: ex quo athletę & narantes vngebantur. Legimus & Annibalē pugnaturū ad Trebiam oleo corpora militū vnxisse: & Pollio Romulus teste Tranquillo dixit Augusto se longā senectā foris oleo: & intus nullo cōseruasse. Idē Galen⁹ adfirmat. In cibus vero stomacho inutile. Atheneus Vnguentā in chrisma & ἀλειμμα diuidit: Hoc secūdū luxurię maxime fuerat: vnde Aliptes. Fit autē vt ipse ait: Iridis optimū apud Elidē & Cyzicū. Rosaceum apud Phaselidē: & Neapolim: & Capuā. Crocinū apud Solos Cilicię & Rhodū. Nardinū ap̄d Tarū. Oenanthinū idē & omphacinū apud Cyprū: & Adramyctinū: Amarāthinū: Coui & mellinū: Cyprinū: Metopiū & Midesiū i ægypto. Preparat autē metopiū ex oleo: ex amaris amigdalīs expressum. Theophrast⁹ ex florib⁹ vnguenta nominat: Rosaceti: Leucoion: Susinū: qd ex liliis est: aut ex foliis: vt Mirrhinū & Oenanthinū: aut ex radicib⁹: vt Nardinū: Amaricinū. Quinq; modis veteres compertū vfos fuisse vnguentos: Ad salubritatē: vt natates & lauantes: Ad necessitatē vt certates ceromate vngebant: Ad luxuriam: vt Veneris: aut mensarū causa delicari. Ex quo Chrysippi dicitur. Male sit istis delicatis qui rē tā bellā infamauerūt. Hęc vna oīno voluptas aliena. His itaq; breuiter de coronis vnguentisq; enarratis: flores exequar: ex qbus coronę fiūt. Inter quos Rosis p̄cipua dignatio: qb⁹ maxime Cāpania abūdat. Hinc oleū rosaceti a Plin. cōmemorat: & aqua rosacea: & rosaceti: & apud Lāpridiū piscinā de rosato: viueretq; in rosa hinc dictū delicate ac molliter. Melissophyllum siue melitēna: quo apes nullo magis gaudēt flore: nostri Cetriolā vocāt. Crocum gaudet calcari: sicq; meli⁹ exit: quare serit iuxta vias ac fontes. Emittit florē cū folio in occasu Vergiliarū. Theophrastus. Hemerocallis nocte lāguescit: sole oriētē floret. Atheneus author. Diosc. Liliū agreste vocari dicit. Nā & folia & caule illi similitē habet. Lychnis herba coronaria ex balneo Veneris orta quādo dormiuit cū Vulcano. Idē. Hęc hodie Valeriana a peritis herbariis esse putat. Narcissus: folia similia porro: angustiora: Caulem vacuū emittit sine foliis palmi altitudine: in quo flos albus in medio: caulem habens croceum. Dioscorides. Cytisus latinis Trifolium maius dicitur. albus totus: vt Rhamnus: surculos emittens cubitales: circa quos folia sunt scissa in medio: quæ digitis

Coronæ inuentores.
Quis coronarū vsus.
De vnguentorū luxuria
De olei vsu
Vnguentorū nomina.
Quo veteres vtebant vnguento.
Rosa.
Rosaceum.
Melissophyllum.
Crocum.
Hemerocallis.
Lychnis.
Narcissus.
Cytisus.

Sifymbriū. Tymbra. Satureia. Thymum. Melilotos. Liliū. Lirinū. Lirinū oleū. Saliunca. Cyclamin⁹. Flos Iouis. Cyanus. Chrysanthemon. helichryfos Aurelia. Cōuoluol⁹. Viola. Ia. Hyacinth⁹. Viola alba. Leucoia. Leucathemon. Lutea. Calta. Scopa regia. Chryfocoma. Chryfitis. Helenium. Anemona. Amarath⁹. Cerinthe. Oenanthe. Ligustrum. Bacinium. Garyophyllon. Vitis alba. Vitis agrestis. Oenanthe. Labrusca. Adiantis seu capillus Veneris.

cōtrita erucam olent: Vim habentia frigorificā. Dioscorides. Sifymbriū syluestre: alii Tymbrē dicunt pedali altitudine: iuxta rigua nascit: neglectū in neptā venit. Tymbra similis thymomi nor & mollior: ferēs spicam flore plenā: vt ait Dioscorides. Hęc a Gaza Satureia latine vertitur. Mīror sane: quum Columella aliam a Tymbra faciat hoc versu. Et satureia Thymi referēs Tymbręq; saporem. Thymū quod maxime appetunt apes: supradictis simile. Melilotos optimus atticus nascit: & in Campania circa Nolam melini coloris: odorisq; vehementis. Liliū rubens: gręci κρημνός: albū vero λερίον appellat: ex quo oleum pręparat Lirinū: quod nonnulli Sufinum vocant. Saliunca foliosa quidem est & breuis: & quę neci non potest: radici numerosę coheret: herba verius q̄ flos. Pānonia hanc gignit & Norica: multę suauitatis: vestib⁹ interponi gratissimū. Hęc Plini⁹. Cyclaminus foliis aliquāto maiorib⁹ q̄ hederā & tenuiorib⁹: angulis distantibus: maculis albis: caule exiguo: florib⁹ purpureis. Dioscorides. Flos Iouis gręce Διός ἄρθος: sine odore: cęrulei coloris: inuenit & purpurei: vulgo in hortis fere oībus videt. Hetrusci florem Alifis: in Latio florem paradixi appellant: nisi forte Cyanus is fuerit ex nominis argumento Plinio positi⁹. Helichryfos siue Chrysanthemon: quo idola coronant: virga est alba: viridis: recta: cū foliis densis similibus abrotani: comā auream more Corimborū in capite ferens: nascit in locis asperis. Vocatur item latinis aurelia: quę ex vino sumpta valet ad pecudū morsus. Dioscorides. Aristoteles tamen de plantis sine foliis Chrysanthemon: nisi aliū intelligēs voluerit: ponit. Deinceps ex Plinio quedā. Conuoluolus flos hęrbę eiudē nominis haud dissimilis lilio: nascens in frutetis: nullo odore: nec crocus intus: candorem tamen referens. Viola diuersi coloris: purpurea: lutea: alba. Purpurea latiore sunt folio: sponte puenientes: macris in locis atq; apricis: dignaturq; solo gręco ac pprio nomine Ia appellata: vnde Iacynthina vestis tunc per i scribit: & sine adspiratio ne apud Plinium: quū autem ab hyacintho flore deriuat per hy scribendū. Est enim hyacinthus flos item violaceus: in quo teste eodem authore: lugubres quedā inscriptę sunt literę: luctus nimirum eius: quem (vt est in fabulis) Apollo dilexit. Hic frequens in thermis Diocletianis nascitur: Alba prima omnīū floret. Hanc Diosco. Leucoiam vocat: medicinis plurimis aptam. Leucathemon item flore albo foliosum: odore abrotani: hodie Gelsominum nominant. Deinde Plinio lutea: cui magna authoritas: vnde item oleū fit nobile quod Arabes Cheir appellant. Proxima ei calta Plinio: concolori magnitudine: gratiore tamē odore: non lenior est eius quā Scopam regiā vocant: q̄q; folia eius nō flores oleant. Chryfocoma palmi altitudine: comātib⁹ fulgore auri corimbis: in petrosis opacisq; nascens. hunc supra Chrysanthemon vocari apud Diosco. dixi: appellant & Chrysitim. Heleniū lachrymis Helenę dicitur natum: & ideo in Helena insula laudatissimū. Est enim frutex humi se spargens: folio similis serpyllo. Anemona nunq; aperitur nisi vento spirante: vnde nomē accepit: folia similia appio: flores vero triplici colore: syluestri puniceus: alii aut purpureus aut lacteus. Illud pręterea inter flores obseruandū: raro odoratis sapore non esse amarum. Dulcia vero sine odore sunt. Amaranthus spica est purpurea verius q̄ flos: ac sine odore: puenit mense Augusto. Plinius. Cerinthe folio candido: incuruo: cubitali: caule cōcauo: melis succum habēte: apibus magnopere expetitus. Plin. Oenanthe: Melanthiū: Potos: Bellium: eadem ponitur omnes coronarij. Ligustrum seu Cyprus flos albus pręstantis odoris: quem in frutetis sepibusq; frequenter: pręsertim Romę videmus: quibus decussis: semen restat nigrū in pilulis fulgente colore. Hęc bacinia putauerim Virgilium dixisse. Alba ligustra cadūt: bacinia nigra leguntur. Nam qđ quidam vacinia legunt: dicuntq; violas esse primas violaceas: nō probor qđ ad Ligustrū nil attinet quum priores sint: nec nigre sint. Quem vero nunc Garyophyllon vocant: post Plinii tēpora satis constat e Damasco in Italiam venisse: quum nec ipse: nec alii mentionem eius faciant: nominisq; argumentum ex odore sumpsisse.

Herbæ reliquæ campestris.

Vitis alba siue agrestis: nigra folia hederę similia habet: scandit arbores & racemos facit. Vitis agrestis duplex: altera Oenāthe dicit: cui⁹ vna nō maturascit: sed florē vsq; pducit: alteri⁹ vero maturescit. author Dioscorides. Plini⁹ vero hęc a nris labruscā vocari dicit: ferre Oenāthen: semē ei⁹ vile ad coria pficiēda. Adiantis & Διόπτρον herba quā Gaza Capillū Veneris iterpretat: ppter ea qđ ei⁹ foliū in aqua nunq; madescit. Genera eius duo: candidū & nigrū: ambo ad defluuū capillorū vtilis: oleo triti nascit in locis maxime humidis. Theophrastus. Dioscorides autē dicit hanc hęrbā vocari Cincinnalem a latinis: caule tenui: folio coriandi simili: pterea ex eius genere esse quā Tricomane vocat: latini capilla-

rem. Rhitace: quā Plini⁹ vocat Eritacen. Dioscorides Cerāthemon. Gaza Ceraginē vertit. Cynops apud Theophrastū: Gaza Canis oculus cōuertit: seu Canaria. Pes Gallinaceus quā Dios. Caucaim ait vocari gręce: caule crassiore: foliis similibus: in summo ymbellā seuiculo simile albā & odoratā habet. Cunila & Cunilago dicit Plinio: quā Theophrast⁹ κορύζα vocat. Gaza Pulicatū vertit: qđ pulices abigat: odore graui: tactu tenacissima. Ego culicatū potius cōuersū existimauerim: qđ Conopes culices non autē pulices dicant: malim tñ librarij esse mendū qđ auctorioris errorē. Sefelis qua cerue paritura purgant: vt ait Cic. de nat. de. Sion herbā Dioscorides ait vocari in Italia Lauer: surculosam / crassam / simile equappio & eruca. ei⁹ etiā meminit Plin. dicitq; herbā eā esse nascentē apud riuos. Hęc hodie vulgo cognita nomen antiquū retinet: his quas vocant Cresciones: pręterq; qđ maior: cętera similis. Atheneus Sium in aqua nasci testatur simile folio helioselino. i. appio palustri. Plinius Lauer coctū torminib⁹ mederi dicit. Semperuium & εὐζωμ gręce nascit in muris & tectis: notissima herba oīb⁹. Sedū in tectis etiam puenit quo regulę operiunt. vtriusq; Plinius meminit. Silago siue sanguinaria: vt ait Dioscorides: gręce κορυμύρον radice tenui: hęrbā oblonga. Saxifagia σαρξί: φάγορ (idē author) plāta est flagella spargēs in petris & asperis locis. Gramen & γράσιν: genicularis flagellis: ac tenuibus humi terpe tibus: vulgo notissima est. Dioscorides. Xyphio latine gladiolū herba similis gladio acuto: caule cubitali: in quo flores purpurei ordine distātes: nascit in locis fertilib⁹. Dioscorides. Bectonica βεκτορικā similis buglosso agresti: foliis nigriorib⁹ & pinguiorib⁹: ex gbus exprimit succ⁹ ad multa remedia: maxime ad custodienda corpora. Dioscorides. Plini⁹ autē dicit hanc a gręcis vocari cestron: Betonica vero a Gallis a qb⁹ inuēta. Partheniū: cui⁹ tria genera: primū λευκάριθος: a nostris Pelecyn⁹ & muraliū dictū / in hortorū sepib⁹ pueniens. Secūdū qđ Helxine & Siderites dicit: folio simili plantagini & marrubio: cauliculis densis lente rubentibus. Tertium quod perdiciū & astericū: a nostris Parietaria dicta ē: qđ in parietib⁹ nascit. ex Plinio. Vesicaria gręce σπυγρόσ folio lactarię similis: vim habet soporiferā. Lactaria quā maritimā granam appellāt. folio rotūdo: palmi magnitudine: fructu candido: demetif vna nigrescēte. reperit mas & foemina differēs. hui⁹ lacp vindemię tps pparatū purgat inferna. Theophrastus. Alypiū hęrbā fruticosa subrufa / tenui festuco / & folio / flore nigro: nascit in maritimis Aphricę. Dioscorides. Est & hęrbā qđ ab eodē vocat Peplis: ab Hippocrate peplon: frutex vtrinq; anceps albi succi pleonus: folio simili portulacę hortensī. Vinca puinca: qđ & χαμαίωσφι dicit: de quo supradixi. Plinius eius meminit. Verbascū quod gręci plomon vocant: folia habet latiora qđ brassica: pilosa: nascit in cępestrib⁹. Plinius. Apud Dioscoridē Phlomos scribit: hac hęrbā pisces venenatur. Quinq; foliū περτίφυλλον surculos habet tenues palmares: folio simili mentastro. ex hoc nasci fraga quidā existimant. Dioscorides. Mādragoras μαδραγόρας tertio frigida facit ad philtrea vt aiunt: scemina folia lactucę angustiora humi plecta habet. Dioscor. Moly folia habet gramini similia / latiora tñ sup humo effusa: flores violę albę filēs: caules quatuor cubitorū: radicem parua & bulbosam. Hęc est Moly qđ ab Homero: laudat inuēta a Mercurio cōtra veneficia. Symphyton petreū quod nos Halū: vt Plini⁹ refert: silē Cunilę bubulę / surculosā / florib⁹ paruis / odorata dulci gustu. ex hoc hodie conficiūt quā cōseruā appellāt. Limoniū λεμόμιον simile Betę: foliis tenuib⁹ & languidis: caule recto / xquali / tenui / pleno rubente foetu. Diosco. Arnoglossum plantaginē Plini⁹ vocat: nota herba: Lanceolā Italicī vocāt: nonnulli Pentapleuron dicit ex numero costarū. Thenuson medic⁹ vnū volumen laudibus ei⁹ dicauit. Duo ei⁹ genera: minor angustiorib⁹ foliis: ouis linguę similis: caule anguloso in terrā inclinato: in pratis nascēs. Alterū maius / foliis laterū modo inclusis: quę quia septena sunt: qđam Heprapleuron dicit. Hui⁹ caulis cubitalis & Napo silis. Buglossum linguę bubulę silē. Cynoglossum vero linguę canis: Topiariis opibus aptissimū. hęc oīa ex Plinio. Buglossum domesticum hortēse: qđ hodie Borraginē vocāt. Chamepitis terrę serpēs folio Sempuiui. Chamemelū nota vulgo hęrbā. flos eius foemētis calfactoriis adhibet. Cyndrilla amara est: & acri i radice succo. Hęc & Aphace: & ea quę Picris ob amaritudinē dicit toto anno florēt. Pli. Chamēleuca χαμαιλέυκη hęrbā tota viridis: habens parua folia & florens vt rosa. Dioscorides. Plin. autē dicit hęc & Bechion & Tusilaginē vocari: qđ tussi medeat. Daucon Plinius dicit significari apud nostros Pastinacā erraticā: gręci σαφύλιον pastinacā vocāt. Dioscorides Agrestē pastinacā seu erraticā / Carotā a latinis vocari dicit: at Italicī vulgo Carotā qđ latini staphalinū appellāt. Hibiscū folio maluę maiori ramē pilosiorē: caule molli: flore melino. Aurelia flore auro silis: folio candido: fructu tenui / duro: vs⁹ eius ex vino ad serpentum morsus. Dracūculus caulem habet serpētis modo versicolorē: eius

Rhitace. Cynops. Pes gallinaceus. Cunila. Cunilago. Sefelis. Sion qđ & lauer. Sēperuiū. Sedum. Silago coronopus. Saxifagia. Gramen. Xyphion. Bectonica seu Cestron Partheniū. Pelecynus. Helxine. Siderites. Perdiciū. Astericū. Parietaria Lactaria. Alypium. Peplis. Peplon. Vica pulca. Verbascū qđ phlomos. Quinq;foliū Mandragoras. Moly. Symphytō. Limonium. Arnoglossū seu plātago seu pētapleuron seu Heprapleuron. Buglossum domesticū. Cynoglossū Chamepitis Chamanteolum. Cyndrilla. Chamēleuca. Daucon. Carota. Hibiscum. Aurelia.

Tithymal⁹. radix ex melle data valet ad tussim. Tithymalū nostri hærba lactariā: alii lactucā capinā. narrat eius lacte inscripto corpori / si tritus carbo aspergat: apparere literas. Hui⁹ genera plura. masculus Characias: foemina Myrtites dicit: præterea paralion / helioscopos / Cyparissias / Dædroses / Platophyllus / pityusa / laryris Dioscoridī. Paulo aut est tertio frigida acuta & amara satis. ei⁹ radix ex aceto cocta / dētū dolores sedat: lac corp⁹ vbi attingit vrit: quare pilos extirpat: Myrmecias / acrochordenas / & quæcunq; per cutē vlcera repūt. Eruca agrestis vehementior: domestica inflat: calefacit: Venerē excitat: capiti nocet si sola edat. Lactuca vero admixta temperat. auctor Aetius. Hærba nūc fulloniā. Isatis folio Arnoglossō similis. Plini⁹ Radiculā videt eam appellare: nascitq; in Syria caule lanuginoso: spinosa / sine odore. Glascū hærba q̄ Britāni se inficiunt atro colore / terrorē ostētante s: Plinio: Cæsari. Strutheon olēs hærba & fullonia: quo vtunt lauā dislanis: vt ait Dioscorides. Hoc ego qd̄ nunc Guadū vocant putauerim: quo lanas cæruleo inficiūt retro odore. Plaut⁹ Nautheam dixit in re olida. Coccum / granū latine / frutex fulloniū: cui grana adiacent / inter præcipuos lanarū colores: nascit optimū in Asia partib⁹: postremum in Hispania. ex Dioscoride. At cōtra nunc est. Nā e Valentia Hispania: oppido pstantissimum omnū venit. Anchusa foliis lactucæ acutæ silis pinguib⁹ & asperis: multa vndiq; e radice surgunt humi sparsa / radice digirali crassitudine: æstate sanguine suffusa: nascit fertilib⁹ locis nigra. Plini⁹ dicit hanc sanguineo colore tingere: pparareq; lanas pretiosis colorib⁹. Anthillū: qd̄ alii Anthicellū vocat: duorū generū. Altera foliis & ramis lēticulis silis: palmi altitudine: in labulosis apricis nascit. Altera breuior & hirsutior: purpurei floris: odore graui: in saxosis nascēs hęc Plini⁹. Ex hac descriptione putauerim hoc forte qd̄ nri fullones Cremisū vocat. Scammonia. σκαμμονία folia habet filia Helxine siue hederē: molliora tñ & triangularia: flore albo: curuo vt calathi: radice graui odore. Calida est / & diaphoretica: bilē purgat: tumoresq; imposita tollit. Dictamum amara plurimū silis pulegio: aliqui Pulegiū agreste dixerunt. Dioscorides. Nascit i Creta: hoc ceruæ nōnullaq; aialia laucia sibi medent. Hippice hærba quā Gaza equestrem cōuertit. Plinius Scythicam hærba appellat libro. xxv. qua Scythæ diuturnā famem tolerant. Idem quoq; pstat inquit Hippice / dicta: q; in equis quoq; eundē effectū habent. Helleborū albū folia filia Arnoglossō / caule pentestiao: radices multæ tenues ab initio: capitulū sicuti cepe: nascit in montosis & asperis locis. Helleborū nigrū siue Melapodiū: q; Melāpus hoc Proctidas sanauerit: habet folia viridia platano filia: minora tñ & valde incisa: caulē durū: flores albos race mosos: & in ipsis fruct⁹ lilio silēs. Nascit in Anticyra optimū: & apud Heliconem: bonū purgādo cerebro & infania. ex Dioscoride. Plinius ait lib. xxv. in Italia Veratrum vocari: adeoq; vltius ei⁹ inoluit: vt pleriq; studioꝝ gratia ad puidēda acri⁹ q̄ cōmentabant id sumpserunt. Pausanias lib. x. nigrū dicit p inferna purgare: albū vero p vomitū. Cōserua peculiaris alpinis flūminibus a cōseruando dicta: spongia aquarū dulciū est verius q̄ muscus: aut hærba: villosa densitatis & fistulosa: vtilis ad medicinas. Plinius. Muscus hærba q̄ nascit in vmbrosis humentibus locis: ex quo antra muscosa dicunt a poetis. Geraniū latini Ochinaltrum: folio filii Anemone intercifum: radice subrotūda: ac dulci gustu. Aliud est Geraniū: qd̄ quidā Origanū: latini pulmonia dicunt: tenui caule: foliis malua: & in summo binas alas eminetes: in medioq; vti gruis caput. Diosco. Sunt & illæ aculeatæ. Paliurus: Carduus: Scolymus: Lappa græce ἀπαρίμη. Vrtica quoq; κρίσμη. Rubus βάρτος. Inter segetes itē auena ἀγρίλοψ. Loliū λειά. Tribuli. Rhamnus apd̄ Dios. & Pli. hodie Acrifoliū Romæ vocat: eius etiā mētio in psalmis: Sicut spina vestra rhanū: sic in ira absorbet eos. Ruscus græce ῥόβος: hęc putat esse aculeata: ex qua Romæ cōficiunt scopæ. Millefoliū μνριόφυλλον caulicul⁹ est delicat⁹ vnic⁹: vna radice: circa quam multa folia leuia Amaraco filia. nascit in palustrib⁹. Diosc. De Fungis Atheneus ait esse quidē multi nutrimēti verū inflationē faciētes: ac difficilis cōcoctionis: succurriq; eorū periculo Oximellis potionē. Pezices itē esse genus fungorum sine radice & pediculo: vocariq; ppterea a nōnullis Arizas. Nicā dr⁹ in Gaorgicis enumerat qui sint letiferi. ἐχθρὰ δ̄ ἐλαίω βοίωσ τε πρίνον τε ἀρόσ τε τ̄ ἀπὸ πύματα κείται. Qui videlicet in olea granato ilice & quercu nascunt. Horatius Prætelib⁹ tantū ex oibus bene credi: ceteris male. Fungorū natura frigida omis. Nicolaus. v. pon. fungos optime pparatos adponi iubeat: ex hisq; tñ olfactu cōtent⁹ erat. Latin⁹ cardinalis Vrsinus nostra ætate dimidiatos fungos prius familiarē degustādos dabat. Asparag⁹ item Atheneo teste: stomacho pdest: vrinā puocat: oculis ac renib⁹ nocet. inuenit palustris & mōtanus. Robiū Festus dicit a rubro colore dici: vnde & materiā quæ plurib⁹ eius coloris venis sit / robur dicit: & robusti hoīes boni coloris & roboris. Hodie quoq; Robiū radix quædā rubra vocat: quia lana rubro in

ficitur vulgo fullonibus magno qua sita. Dioscorides ἐρυθρόδαμον Erythrodanum id appellat. Erythrodanum. Aconitum folia habet tria vel quatuor Cyclamino vel ficui filia: minora tamen & subaspera. Aconitum. Caulem palmarem: radice similem caudæ scorpionis: splendens modo alabastrī. Alterum aconitum quod latini Lycontonon dicunt: eo q; venatores illo cum carnib⁹ apposito lupos interficiant. Nascit in Italia: folia habet platano filia: magis vero incisa & lōgiora ac nigriora: fructū in scapis prælongis inclusum fert. Dioscorides. Aconitum omē quarto frigidum & venenum est. Aristolochia dicta q; optime partui opitulet: folia habet hederacea: odore præstari & acuto: ex ima radice multa germina surgunt: flore albo. Mascula foliis est longioribus: flore purpureo. Chelidonia magna caulem emittit cubitalē: in quo germina plura foliorū similitū barrachio: colore subglauco: flore simili leucoio: succo subamaro: radice superna vna: inferne plures croceæ: fructu veluti papaueris. Ceratidis Chelidonia pua sine caule nascit / foliis hederaceis: rotundis magis & minorib⁹: nascit iuxta aquas: vim habet acutam: sicuti Acrimonia: vtilem quoq; oculis esse / irundines (vnde hærba dicta est) inuenerunt: quæ hac cæcitatē curant. Muris auricula muris esse / irundines (vnde hærba dicta est) inuenerunt: quæ hac cæcitatē curant. Muris auricula. Anagallis. Anagallis scemina: flore est Cyaneo: mascula vero rubenti: surculos habet humi pectos: folia parua subrotūda: vim quoq; adtrahentē: ita vt obelos aut spinas infixas euellat. Argemona: quā latini Acrimonia vocat: similis est agresti papaueris: succum emittit croceo colore acutū / flore rubente. Stratiotes in ags nascit: hærba est palmi magnitudine: habēs alas silēs volatili pullo: cōtinet germina plura foliorū intercifa: & folia filia breuitate Cymino agresti: vmbella sicuti Anethum. Corylidon latini vmbilicum veneris: folia habet veluti Oxybaphum rotundū: & in medio cauliculū breuem in quo semē est: radices modo oliuæ longæ ac rotundæ. Strychnon latini Canaria: folio simili lentisco: latiore tamen: caule ad humum inclinante: fructu condito in vasculis / fuluo ac rotūdo: vti vna acini: vsus ei⁹ ad coronas. inuenit & hortense quod mandit. Ageraton hærba fruticosa similis origano: habens vmbaculum in quo flos aureus: eius decoctū vim habet pyroticam. hærba vero suffitu vrinā puocat. Chrysanthemum latini Achanta: delicata hærba / fruticosa: leues ferens caules: & folia: flores melinos rotundos oculorum specie. Caulis p holere mandit: flores medicinæ vtilēs. Peristereon latine Crista gallinacia: folio inciso subalbo: nascitur in humidis: dicit ex eo q; Columbi libenter sub ea morentur. Inuenitur & Peristereon supinus: siue hærba sacra: surculis angulosis: folio simili quercus. Chrylogonum folia habet quercus similia: flos vero plomo coronario. Eupatorium hærba est fruticem vnū retinens lignosum: rectū: nigrum: cubitalem: folia ex interuallis intercifa canobis similia: quæ siccata odoris gratia vestibus condunt. Hippuris nascitur in humidis & fossis: cauliculos habēs subrufos: forma geniculata in equi caudam: vnde nomē accepit: folia iūco similia / densa / tenuia: eius succ⁹ Aemorrhoidas sanat. Hippice vero ab hac diuersa est: quā supra memorauī. Sunt enim Hippuris fructus similes pisciculis hærbaeis vulgo cognitis: ac cibo experitis. Epimediū caulis est haud magnus: folia similia hederē retinens: neq; fructum neq; florem pducit. Radicem vero tenuem & nigram / grauisq; odoris: nascit in humidis: vim habet spissandi & refrigerandi. Dioscorides. Plinius. Olestium hærba parua: quatuor ad summū digitis: folia Coronopedi filia / vel gramini: radicem valde tenuem sicut albā cæsariē. nascit in collibus. Polymoniū ramulos habet quatuor in partes diuisos: folio aliquāto maiore q̄ ruta: quasi neptæ: in summo ipsorū capitula: in quibus semen nigrum: radix cubitalis: nascitur in montosis & asperis. Clematis frutex geniculatus: habens longa sermenta crassitudine funis: folium paruum simile lauro. Polygonon mas: latine seminalis: surculos habet tenues & delicatos multis genibus serpentes humi: folia rutę filia: nomen accepit ex multo semine. Dioscorides. Plinius vero dicit hanc a latinis Sanguinariā vocari: q; succus eius infusus naribus supprimat sanguinem. Polygonon nascit in montibus: frutex est cubitalis: folia ferens lauri filia gustanti simile malo Cydonio: flores albi: radix itē: ppterea mollis: longa: multis genib⁹: vnde nomen est ei. ex hac emplastra fiunt vulnerib⁹ vtilia. Acacia nascit in Aegypto: spina est arborosa: ramosa: obliqua: florem habēs album: fructū sicuti lupinū in siliquis. ex eo gummi vim habet stypticā: eius decoctū mēbris luxatis medet. Est & alia Acacia in Cappadocia & Ponto humilior: folia retinens eruca filia: vim quoq; siccam ac frigidā. Critharmū hærba furculosa / cubitali altitudine: nascens in petrosis & maritimis: dēsa: foliis crassis ac albicantib⁹ portulacę similibus: gustu salis: florib⁹ albis: fructu rorismarini simili odoratu: qui aridus diuisus semen fuluum habet. hęc hærba facit ad vrinā difficultates. Coronopus: id est cornicis pes: latini Sanguinariā: hærba oblonga: nascitur in locis syluestribus: radicem habet tenuem stypticā naturā: O.ii.

Aphace. folia pro holerib⁹ mandunt. Aphace gen⁹ holeris Theophrasto : quæ Paulo vim habet stypticam sicuti lens. Apate vero hæba eidem authori: quæ Gaza Fraudem cõuertit. Polyizon folia habet myrti: radices mltas. Plinius. Typhe foliũ emittit simile Cyperidi: caulẽ albũ/leuẽ/planum/in summo cõplectentẽ florẽ densum. Dioscorides. Chamædryd: id est parua quercus: silis est Teucrio: nascit in petrosis: surculo palmari: folio querno silis: gustu amaro: flore paruo ac subrufo. ei⁹ viridis decoctũ pdest Spasmaricis: tussientib⁹: spleneticis. Dioscorides. Leucas montana latiore folio q̄ domestica: fructu acrior & amarior: vi efficacior. ambe⁹ vero contusa ex vino consumpta contra venenata p̄fertim marinorũ valent. Diosco. Artemisia siue Chrysanthemon nascitur in maritimis: similis absynthio: maior tamen & folio crassiore: flore albo/tenui/odorato: differentia in folio maiore & minore nonnullis. Botrys hæba surculosa: parula: colore melinorid est luteo: plures habes ramulos: & in quolibet semen: folio cichorio silis: odorata: vestibus conditur: nascit circa torretes. hanc Cappadoces Ambrosiã vocant: quidã Artemisiã. Dioscorides. Plinius aut hanc a quibusdã Botryn: ab aliis Artemisiã vocari dicit: ab vxore Mausoli ad optata: quæ ante Parthenis dicebat. Polium mōranum quod Teucridõ vocat: surcul⁹ est albus/tenuis/palmi magnitudinẽ: plenu fructu habes capitulũ in summo: corimboz modo: paruum sicuti canã casariẽ: grauis odoris. inuenit & minus odoratũ quoad virtutẽ & efficacius. ex Dioscoride. Polio Museus & Hesiodus autoritatẽ dederũt: qui eius liquore perangi vtilissimum ad oia dicunt. Tripolium: cui⁹ flores mane cãdidi: meridie purpurei: sole occidente carulei sũt. Plin. Phalangiu surculi sũnt duo aut tres aut plures: distantes inuicẽ: flores albi/similes lilio/in tẽrcisi: semen crassum ac nigrum. Dioscorides. Clinopodiu hæba surculosa duorũ palmorum. nascit in petrosis: folio serpylli silis: floribus vero aqua inter se distãtia: veluti tripus: vnde nomen habet. Hypochœris ὑπόχοιρος: hæba quã in Theophrasto Gaza porceliã vertit. Ballota: q̄ & nigrũ porrũ a nõnullis dicit: hæba fruticosa: angulosis caulibus/nigris & hirsutis: foliis graueolentibus: valet ad canis morsus. Meminit ei⁹ Diosco. Plin. Leontopetalon: latini semen leoninũ: caulẽ emittit palmare: plures habens surculos: in quorũ summo silique: in qb⁹ parua semina: flore rubere: folio brassicæ silis: inciso tamẽ vti papaueris: radice nigra: nascit inter frumenta ex Diosco. Paulus autẽ hanc dicit sicẽ potestatis ac diaphoreticẽ. Attractylis latine Fufus agrestis: Spina est simili κρημύδα: longior tamen: folia retinens in summis ramulis: reliquum nudum: asperũ: quo ferme vtunt pro fuso: habet & capitula in summo spinosa: florẽ pallidũ: partim etiã rubrũ: radicem quoq; tenuẽ & inutilẽ. Asclepias surculos emittit oblongos: e quib⁹ folia hederæ filia pendent: flore graui odore: semine pelicini silis. nascit in montibus. ex Diosco. Paulus calfacere dicit: vt ac contusam vtilem morsibus venenatis vuluæ ac mammis. Delphinion surculos emittit duorũ palmorũ ab vna radice: circa quos folia parua/tenuia/sterlecta/longiuscula delphini specie: flore rubicante silis violæ albẽ: semine in folliculis silis milio. Peucedanũ siue Agryophyllon. Sphodyliũ seu Phalangium. Elaphoboscon. Dulciradix. Centaurea. Caucahis seu Pedegallinacium. Tragopogon. Ornithogalion.

bulli mandit cruda & cocta. Erysimũ nascit in hortis & domiciliis: foliis erucæ similibus: caulibus modo lori flexibilibus: in summo silique cornu specie: semina parua habetib⁹: tritici sapore: medicinis aptis. Prarmice frutex est surculos habes paruos: multos & rotũdos: similes abrotani: circa quos folia lōga similia oleæ: capitulũ paruum: rotundũ: odore acutũ: sternutamenti excitatiuum: vnde nomen accepit. Pancratiũ quod Scillã quidã vocant: radix bulbo magno similitatiuum: vnde nomen accepit. Pancratiũ quod Scillã quidã vocant: radix bulbo magno similitatiuum: vnde nomen accepit. Lithosperma latini Heraclea: folia similia oleæ: molliora: & humi proiecta: surculi recti: in summo bifidũ germen caulosum habens: longa folia: iuxta quodlibet semen paruum p̄durũ eruo silẽ: nascit in asperis & mōtosis. Semẽ ex vino albo haustu/calculos terit & vrinam puocat. Dioscorides, Plinius aut magnopere pulchritudinẽ huius extollit: gerit enim vt ait iuxta folia singula veluti barbularas: & earũ in cacuminibus lapillos: candore & rotunditate margaritarũ: magnitudine ciceris: ipsa qua pediculis adherent cauernulas habent: & intus semen. Hanc ego itẽ Romẽ in thermis Diocletianis dirutis nascentẽ vidi. Phalaris cauliculos emittit ex tenuibus radicibus multos: silis Zeæ: semen veluti milio aliquanto longius. Cepæ portulacæ similis: nigriore tamẽ folio: radice tenui. Hypericũ siue Chamepitys: dicit quasi parua pinus: q̄ eius semen oleat sicuti resina pini: folia rutæ filia: frutex palmi magnitudinẽ: subrufus: flos albæ violæ similis. Siliquam hordei magnitudinẽ/in quo semen nigrũ redolens resinã: nascit in cultis & asperis locis. Genera etiã Hyperici: Ascyro: & Androsẽmõ: & Coris: aliqua iter sese differẽtia. De Chamepity alibi etiã dixi alias habere pprietates. Anagyris frutex/foliis & virgis similis vitici: grauis odoris: flos brassicæ referes fructũ in paruis corniculis: qui durefcit circa vne maturitatẽ. Dioscorides. Paulus vim dicit habere calidam & diaphoreticã: ac vomitionibus aptam. Bupthalmõ id est bouis ocul⁹: siue Cichlas: latini Cappa coracina: caules emittit delictos: folia feniculi specie: flores melinos: bouis oculorũ specie: nascit in campis & circa vrbes. Pconia: latini Casta: caules emittit palmares: circa germina retinens multa folia iuglandis filia: habet in scapis granamilia punici mali: in quorum medio nigriora sunt quinq; aut sex. Nymphaea a Nympha dicit zelotipa in Herculem: ab eoq; p̄pterea rhopalo interfecta: & in hanc conuersa: ideo a grecis Heracleon vocari. Qui ex ea bibunt. xii. dieb⁹ genitura ac coitu priuant Plinio. nascit in paludib⁹: folia filia Cichorio: flos albus liliũ modo: quãdo defloret: rotũdus: malo silis: in summo modo papaueris turgescit: in quo semen nigrum: radix item nigra. Altera Nymphaea florem habet melinum: id est luteum: similem rosẽ nitore: radicem albam: cetero primæ silis. Reperitur vernalis in Circo Flaminio. Scolopendriũ folia habet Scolopendre animali silia: plura ab vna radice: nascitur in petris & muris sine caule/flore/& fructu: folia incisa vti polypodii: inferius suffulua & crassa: superius autem viridia. Hemionitis folium emittit silẽ dracontio/lunẽ falcata: modoradices multẽ tenues: neq; item caulem/neq; fructum/neq; florem ferens. nascitur in petrosis: styptica est: & potata ex aceto spleni medetur. vnde etiã Splenion dicta est. Crategonon quasi firmans semen: id est genituram: folia tritici specie similia: ab ima radice calami plures nascuntur geniculati: fructus similis milio: qui sicus ex aqua foeminis epot⁹ mane post menses statim aut ante conceptum tris dies maxime genituram iuuat. Dioscorides. Plinius vero hãc etiam ad maris procreationem dicit iuuare. Dioscorides autẽ id conferre Arrhenogonõ potius: de quo paulo post dicam. Thelygonon: id est ἠελυγόμων foliis sicut olea: caule breui: radice tenui: flore albo fructu modo papaueris: eorum foeminis foemineum producit foetum. Arrhenogonon cetero simile priori: fructu tantum differt/quem racemosum habet: similem efflorescentis oleæ. hec marem parere: sicuti prior foeminam ex argumento nominum dant. author Crateuas. Ad deprendendos autem foetus iam conceptos: Aetius oraculum ponit: quum dextra mamilla tumidior: seu quũ dexteræ manus arteria/velocius pulsauerit: mas erit: ambo vero contraria/si foemina. Batrachium quatuor generum reperitur: vnum foliis similibus corio flore melino: radice parua/alba/amara: nascitur iuxta fluẽta. Alterum χρῶμα δέσπορον: & longiore caule: foliis incisis: nascitur in Sardinia: quod & apium agreste nominant. Tertium valde paruum: haud bono odore: flore aureo. Quartum simile huic: flore quasi lacteo. Orchys folium habet humi sparsum iuxta imum caulem sicut olea: florem purpureum: radicem bulbosam. Orchys alter quem Serapiam quidam vocant: foliis porri similibus: caule subpurpureo: radice testiculis similia: vnde nomen accepit. Ibisum folio maluæ maiore/pilosioreq; caule molli: flore melino. Oenothera flore rosaceo: folio amigdalæ aliquãto maiore. Huius radices ex vino sumpta: hilariores vt aiunt: faciunt. id compertum ex viribus vinaceis quas hæc herba possidet: vnde nomen: acce

Erysimum.
Prarmice.
Pancratiũ.
Lithosperma.
Phalaris.
Cepæ.
Hypericũ.
Chamepitys.
Anagyris.
Bupthalmõ.
Pconia.
Nymphaea.
Scolopendriũ.
Hemionitis
Splenion.
Crategonõ.
Thelygonũ
Arrhenogonon.
Ad foet⁹ deprendendos.
Batrachiu.
Orchys.
Ibisum.
Oenothera.
O.iii.

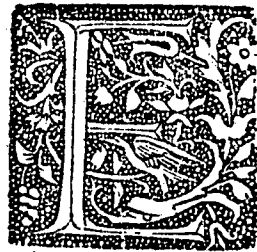
Pteris, Thelypteris, Dryopteris, Dryopho, Linozostis, Cynia, Colytea, Cnecum, Crategus, Isopyron, Rododaphne, Nerium, Colocassium, Lagenis, Colacia, Bunion, Scoparegia, Leotropodiu, Palladium, Leontopetalon, Antirrhinum, Polygalum, Bromus, Sycys, Thapsia, Chamæsyce, Chamelæa, Epithymu, Microcomu, Pelion, Peplus, Saryrium, Aron, Dracontia, Cicuta, Thelephion, Trichomanes, Thaliectru, Proserpina, Phyllon.

pte. Pteris latine Filix: folia sunt sine caulibus/ floribus/ & fructibus: vulgo notissima. Thelyp- ris foemina Filix/ filici similis: praeterq̄ q̄ non vno: sed pluribus surgit germinibus & altioribus radicebus. Dryopteris filix est item quæ nascitur in parte antiqua: quercus: minor q̄ alia. Dio- scorides. Plinius Dryophonon huic similem herbam ponit. Linozostis folia similia Ocymsiue Parietaria: inuenitur vterq̄ sexus: manditur pro holere. Plinius vero hanc & Parthenium & Mercurialem dicit appellari: q̄ a Mercurio inuenta sit. Cynia cauliculo delicato: subalbo: folio hederæ simili: fructu foliis adiacente. Colytea folio salicis: fructum in siliqua retinet/ magnitudi- ne lentis: folio haud absimili scenograeco. Cnecum sylvestre & vrbantum fructu amaro & hirsu- to caulem profert: fidiculis post imbres erumpit: nullum producit semen: hebeni ligno similis: folio buxi: vtilis ad oculos: & ad colē tritum. Crategus folio/ fructu/ & gustu Mespili similis: qua propter sylvestrem mespilum quidam dixerunt. Isopyron siue faseolum: q̄ faseolo sit simile: in sum- mo petalon contortum ferendo: vbi sunt capitula tenuia/ plena seminibus similibus melathio- gustu: folium vero aniso. Colacia folia habet alba. Rododaphne vel Nerium nota omnibus her- ba est: intus accepta venenum cunctis animalibus: extra vero contusa ac illita corpori vim ha- bet diaphoreticam. Colocassium: cuius radix virtute silis cepæ: tactu lubrica ac viscosa. author Aeti. Lagenis dicta q̄ inter saxa nascat: longa barba: foliis longis instar capilloꝝ. hac Hetrusci sa- xeficā: Romani Petrebarbā vocāt. Colacia folia habet alba in magno caule: in quoru medio ra- mus florem retinens similem quercui siue oleæ: nascit in montibus. Bunion: latine Scoparegia caulem habet quadrangularem: folio apii: flore anethi: semine odorato: calfacit: & vrinā prouo- cat. Inuenit & Pseudobunion. Leontopodium: latine Palladium: herba duorum digitorum: fo- lio paruo & pingui: lanosa & subalba: ppe radicē flores nigri: fructus lanugine operi. dicit hanc ad philtre facere suspensam. Antirrhinum herba silis Anagallidis: flores purpurei silis Leucoio maiores tamen: ideo agrestis lygnis vocat. dicit suspensum ad gratiam facere. Dioscorides. Pau- lus hanc dicit vim Bubonio simile habere. Polygalum frutex palmaris: habens folia lenti simi- lia: gustu astringit: lac extinctum foeminis reddit. Dioscorides. Plin. Bromus inter frumenta na- scitur auenæ silis: siccatur & spargit: fluxionibus pdest. Paulus. Sycys agrestis: latini Agreti: fru- ctu tantu differt a domestico: longis glandibus silis: radice alba & magna: vim habet frigidā & humidā ac diureticā. Thapsia Ferula sylvestris: foliis & ymbella anetho silis: flore melino: radi- ce intus alba: exterius nigra: in Thapso insula vnde nomen accepit/ primu reperta: calida est & humidā: attrahit & spargit. Chamæsyce χαμαίσυκη: id est parua sic surculo quatuor digitoru pleno succi: foliis fere lentis ppe terram: fructu sub foliis rotundo: sine caule: vehemens gustu: myr- mecias aufert: succus etiā cum melle ophthalmiæ medet. Paulus. Chamelæa: id est parua olea: surculos habet palmares: folia similia oleæ: amara gustu: natura expultrix: vlcibus purgandis cum melle adhibet. Paulus. Epithymum flos est thymi durioris: similis Tymbræ: sunt & capia- tula parua/ leuia/ ppilata veluti crinibus. Microcomu folio eruce aspero & crasso: caule quadra- gulari: flore ocymi similis: radice nigra & rotunda: sicuti paruo malo. nascit in petrosis. Peplio nascit in maritimis folio simili portulacæ: fructu sicuti pepli. Peplus frutex est succi plen: folio simili rutæ: coma humi diffusa & rotunda: sub foliis paruus rotundusq̄ fructus: herba ad mule- ta vtilis: nascit in hortis. Dioscorides. Plinius autem sic. Peplus quam aliqui Sychenali Mecon- nion aphrodes vocant: ex vna radice tenui fructificat: foliis rutæ paulo latioribus: semine sub fo- liis rotundo. inter vites fere colligit messibus. Paulus vero ambas has in purgando vim habe- re Tithymali dicit. Saryrium siue Trifolium: quoniam humi tria folia proiciat: lapathio siue lilio silia: flore item albo modo lili: radice bulbosa: quæ dicit in manu sumpta venerem excitare: potata multo magis. Aron folia similia dracontio caulem palmarem fere purpureum: in quo fructus croceus: folia condunt cibo: vim habet quam & dracontium. Dracontia nascit in sept- bus: colore varia: vti draco: albis maculis: fructum fert in summo caule racemosum. Alia Dra- contia foliis inuenit hederaceis: caule serpentino: baculi crassitudine: eius aqua auribus mede- tur. Apud Paulum calida est natura: medeturq̄ pota intestinis. Cicuta herba notissima vene- nis apta ob frigiditatem. Socrati fatum attulit: sorbitio tollit quem dira Cicute. Græci Conio- eam vocant. Thelephion portulacæ similis: & caule & foliis crassis & carnosiss. Nascitur in cul- tis maxime inter vites. Plin. Calida est Paulo ex aceto sumpta: leucas & alphas emendat. Tricho- manes Adiantho similis exilibus nigrisq̄ foliis modo lenticulæ densis. Plinius. Thaliectru folio Coriandri pinguiore paulum: caule purpureo: nascitur vbiq̄: praesertim in campestribus. me- detur vlcibus folia cum melle. Plinius. Proserpina herba vulgo cognita. Plinius. Phyllon

a græcis vocat: herba in saxosis montibus: foemina magis herbacei coloris: caule tenui: radice par- ua: semine rotundo: papaueri similis: hac sui sexus facit partus. Mas autem tantu semine differt. Plinius. Phelandrion nascitur in palustribus: folio apii: bibitur semen eius ob calculos & vesicæ incommoda. Plinius. Phaleris tyrsus habet longum & tenuem: ceu calamu in summo flore in- clinatu. Plinius. Hac calidam Paulo vim habet: bibiturq̄ succus ad alui dolores. Periclimenos ex interuallo duo folia habet/ subcædida/ mollia. In cacumine autē semē inter folia durum. nasci- tur in aruis & sepibus. Plinius. vim habet apud Paulu calidam: lienosis ac dyspnoicis vtilis: si po- terit. Hanc Iulianus matrissiliam nunc vocatā dicit: Tuscis autem vinciboscū. Myagros her- ba ferulacea: foliis similis rubiæ: tripedanea: semen oleosum: quod fit ex eo medetur oris vlceri- bus. Plinius. Lathyrus folia habet multa lactucæ silia: tenuiora germina multa: in quibus semē tuniculis continetur: vt capparidis: quæ cum inaruerit: eximunt grana piperis magnitudine: can- dida: dulcia. hæc in aqua pura aut multa pota hydropicos sanant. Eadem Paulo genit rithymali- li est: cuius succus siliter purgat. Plinius. Idea habet veluti Oxymirina adherescēs sicuti Papi- ni: in quibus flos. Plinius. Huius radix Paulo acida gustu ad hemorroidas facit. Isopyron aliqui Phaselion vocant: quoniam folium qd est Aniso silis: in pampinos torquet. capitula sunt in sum- mo capite tenuia seminis Melanthii: valet contra tussim. Plinius. Holcus in aruis nascit siccis: aristas habet in cacumine tenui culmo: q̄le hordeum restibile. Plin. Galatō Cytiso & lenticulæ foliis silis/ auersa candidiora. Coquit in sorbitione similaginis ad excitandam copiam lactis. Plin- nius. Galion Paulo describit Lappæ silitudine: lac coagulat: valet ad hemorroidas. Hiosiris in- tubo silis: sed minor: tactu asperior: contusa vulneribus medet. Plinius. Holosteon herba ex ad- uerso appellata græcis: quatuor digitorum longitudine: foliis tenuibus vsq̄ ad capillamentu spe- ciē. Plin. Oribasio vim hæc stypticam habet: rimisq̄ ppretea adhibet. Empetro quā nostri Cal- cifragam vocant: nascitur in montibus maritimis fere in saxo quod pprius mari fuerit: salsa est: potaq̄ bilem excitat ac pituitas. Plinius. Polycnemum cunilæ bubulæ silis est semine pulegii: sur- culola: multis geniculis: acri & dulci odore. Plin. Vim habet Oribasio calfaciendi ac siccandi: qua- re vulneribus adhibet. Androsaces herba est alba/ amara/ sine foliis/ folliculos in cirris habet: & in his semen: nascit in maritimis Istrię maxime: datur hydropicis. Plin. Eius etiā fructus est Oribasio diureticus. Anagyros quam aliqui Acotō vocat: fruticosa est: grauis odore: flore olēs semen in corniculis gignit. Plinius. Hęc Oribasio vim habet calidam & diaphoreticam. Arctio silis Verbasco: foliis quidē hirsutior: sed caule ligo/ molli/ semine cymini: nascitur in petrosis: radice tenera alba. Decoquit in vino ad dentiū dolorē. Plinius. Asclepias folia hederæ habet: ramos longos: radices numerosas: florem aureū: graue semen ferulaceum: nascit in montibus. Plin. Hanc ait Oribasius vim siccandi calfaciendiq̄ habere: pdestq̄ contritā morsibus venena- tis: vuluq̄ & māmīs. Aster ab aliquib⁹ Bubonion: q̄ inguinibus pstantesū remediū sit: cau- liculis est/ foliisq̄ oblongis duobus aut tribus in cacumine: capitula stelle modo radiata. Bibi- tur aduersus serpētēs. Plinius. Dipsacos folia lactucæ habet: bullas spinosas in dorso medio: cau- lem duorum cubitorum horridum: genicula eius binis foliis amplectentibus: concauo alarum sinu: in quo subsistit ros salus. in cacumine capitula sunt echinata spinis: nascitur in aquosis: sa- nat rimas sedis. Plinius. Circea strichno satiuo silis: flore nigro/ pusillo: paruoq̄ semine: vt milli nascētis in cerniculis: radice semipedali/ alba/ odorata. Nascitur in apricis: bibitur ob dolorem vuluæ. Plinius. Dioscorides. Circesion cauliculus duorum cubitorum triangulo silis: foliis spi- nosis circumdatus: folia lingue bouis similia: & in cacumine capitulata: purpureasq̄ soluuntur in lanugines. Plinius. Calla vna similis aro: eandemq̄ vim habet: alterum eius genus quidā an- chusam vocant: alii Rinoclistiam: habet folia lactucæ longiora/ plumosa/ radice rubra: q̄ ignes sacros cum folio polentę imposta sanat. Plinius. Psyllion a pulicibus nomen accepit: quorum si- militudinem eius referat semen: cuius in medicinis compositio vim habet frigorificam: vt ait Aetius. Ligustrum nonnulli Gelsominum hodie putant: q̄ caducū eū faciat Virgilius: ego po- tius id Leucanthemon ex Dioscoridis descriptione: vti supra narraui. Vaccinia si violæ sunt: primæ violacæ quæ in sepibus apparent/ tenui festuco: nullo modo sunt: nam hæc Dioscorides & Plinius ita: hoc est violas proprio vocabulo appellant. Erunt igitur alia violaria eiusdem colo- ris: quæ post luteam veniunt. Lutea quoq̄ duplici cernitur specie: quæ lutea dicitur & prima. Deinde Calta minutiore folio statim sequitur.

Phelandrion, Phaleris, Periclimenos, Myagros, Lathyrus, Idea, Isopyron seu Phaselion, Holcus, Galaton, Galion, Hiosiris, Holosteon, Empetron, Calcifraga, Polycnemum, Androsaces, Anagyros, Arction, Asclepias, Aster, Dipsacos, Circea, Circesion, Calla, Psyllion, Ligustrum, Vaccinia, Lutea.

Simplicium generatim natura ex Oribasio.

N X pradicis aut diuerse sunt potestates. Calfactoria aut frigorifica primo secundo: tertio: & quarto ordine. In hoc ultimo venena sunt oia & letifera: græce Διλητήρια: quoru pphylacticon fuerit neperā quotidie degustare: & ex Stratonis medici sentētia, xx. rutę folia cū duab⁹ nucibus: totidēq; si cub⁹ ac sale. Ex Asclepiadis vero: baccas iunipi cōtulas melleq; cōmixtas/ nucis pōtice magnitudine: ex melicrato statim a balneo potare. Sumpto aut veneno remediū qd alexipharmacū vocāt: Rutę seminū grana nouē trita & ex aqua potata. Sed ante oia vomere necesse: puocabit aut oleo tepido hausto vel butyro ex aqua calida: vel maluę decocto ex oleo. Post vomitū raphanos plures edendū: vel tritos aq tepida bibendū. In tenues qdā ptes conuertunt. i. λεκτομερη: vt abrotanum: vitex: sandix: anthemis: aristolochia: arneglossum: aromata oia: deniq; odorata: calidaq; & acuta. Ex aialib⁹ vero pifisculi: ex petris auicula: ex mōtib⁹ aialia cetera / si agitata exercitataq; prius fuerint: sicciōria bulq; cibus magis q̄ humidiorib⁹ nutrita: e piscib⁹ vero q̄ molliore sunt carne: duri aut & viscosi minime salubres. Mel quoq; & oximel maxie tenuat. Crassi rursus hūoris. i. πικχυμερη sunt magni pisces: cōche oēs: āguille. Ex carnib⁹: suilla: bubula: ceruina: hepar: renes: testiculi. Case⁹ oīs p̄sertim vet⁹: lac: oxigala: pragala: oua si ad cōcretionē vsq; elixant: & assata multo magis: castaneę: cariorides: bulbi: fungi: cucurbite: citricato: vina dulcia / magisq; nigra & pingua & noua: deniq; panes improbi. Que qdē oia robustiorib⁹ cōueniunt: qui & exercitatione multa & somno imodico cōcoqre sunt apti. Emolliētia. i. Διλητήρια oia calida: vt adipēs: oleū: & his filia. Durescūt pres ob siccitatē: ob plenitudinē: ob cōcretionē. Prio mō ex humore resoluunt: secūdo purgatione: tertio ex calore mediocri si cōcretio ex frigore fiat. nā vehemēs calor cōcretionē faciet maiorē. Sūt itē πικχυμερη. i. expulforia: καὶ ἐλακτικὰ adtractoria: q̄cunq; sunt tenuantia & dulcia: veluti orobi: faba: ordeū: lupinū: testē concharū: testudinū cinis: serū lactis: mel: amigdala: anagallides asparagus: pepones: porri: ouī albū: narcissi bulb⁹: hyacīth⁹. ἐκφυλακτικὰ. i. obducētia sunt medio critter calida & dēfantia: nā calida vehemēter scabrositatē pariūt: p̄terea cepa: alliu: oleū irrinū. Cohibētia tumores: elateriū: cucurbita: syluestris radix: ochra: mādragora: testē cōcharū torrida: lapis ematites cōtritus: faba: eris squama. Attrahūt aut ad sūma Cynosbati folia: betę radix: mētastrū: hysopū: organum: linosperma: asphodeli radix: p̄terea acuta oia & amara. Diaphoretica natura calida existūt: sudorē excludūt: sanguinē tenuant: poros rarefaciūt: vrinā puocat. i. diuretica: deniq; stypticis in oib⁹ fere contraria: hmōi sunt abrotanū: agaricū: adiātū: egilops artemis: daucō: altea: s̄abuc⁹: oleū dulce: cymīnū: thassia: arūdinis folia tosta: brassicę folia: Malua syluestris: oleū rosaceū: ruta: pix: porri: caseus vet⁹: stercer⁹ omē. Adstringūt aut oleaster: iūcus: apīū: sempuiū: papauer: cytisus: cōnathe: brassica biscocta: spongia tosta: Rhamn⁹: aloē: vt tica: coccū: glans: nympha: cariorides: ouī vitellū coctū: paliur⁹: hippuris sāguis cōcret⁹: cyp⁹ multa q; p̄terea alia. ἐκφυλακτικὰ. i. apertiuā: Ptisana: tilis: melopepones: faba: cicer p̄sertim nigrū betarū succ⁹: bulbi: cepa: alliu: porri: fic⁹ aridē: amigdala: raphanus: capparīs: mel: oximel: vinū tenue ac vetus. ἐμφρακτικὰ. i. obducētia sunt oia fere dulcia ac spleni hepaticę aduersa: vt palmula: farina triticea: in aquatilibus q̄ vocant malacoderma & ostrocoderma. ὑπερπικτικὰ. i. vētrē mouentia. Brassica: oliua cōditanea ante cibū: lac liquidū: carnes animalīū iuuentū: malua: beta recēs cū melle: pepones: melopepones: fic⁹: vuę: mora: iuglādes recentes & sicca in aq̄ reuirescētētes: pruna recētia. ἐφρακτικὰ. i. vētrē adstringentia: brassica biscocta: pruna: piraq; acerba: sorba: oryza: farina ex vino epota: panicū: miliū: caro leporina: granata austera: vinū austerū. Δυσπεπτικὰ. i. difficilī cōcoctiōe / sūt caro hōedina / bubula / ceruina / hircina / suilla: anseres p̄terq; alę: palubi: turdi: pauones: turtures: anates: vētres oīm volucrū. In aialib⁹ quoq; yulua: hepar: aures: cauda: vēter: cerebrū: cochleę: phaseol⁹: cicer: lens: lupinū: miliū: panicū: pastinaca: acerba omia castanea: palmula: nuces: holerū radices oēs simul cū ipsis holerib⁹ p̄terq; lactuca & intubū: vīnū crassum ac recēs. πολύτροφα. i. valde nutriētia: suis domesticę caro: cerebrū bubulū: testes: cor: medulla: alę anserinę & gallinacę: volatiliū vētres: cochleę p̄sertim biscoctę: legumina fere oia & q̄ sunt crassi humoris: p̄terea oia δύσπεπτικὰ. i. q̄ difficile corrupunt: vt sūt pauones inter aues: in aquatilibus vēro malacoderma: vt ranę: gāmari: cācri: & hui⁹ gñis. Augēt geniturā oia φνοώδη. i. inflātia & calida: maximeq; nutriūt: vuę: faba: fic⁹ recentēs: satyriū & his filia. Cōtinēt aut venerē ac tardāt oia frigida ac dēfantia: vt lactuca: cucurbita: atra phraxis: mora:

Preferuatiua.

Emollientia

Expulforia. Adtractoria.

Obducētia. Cohibētia tumores. Diaphoretica.

Adstringentia.

Apertiuā.

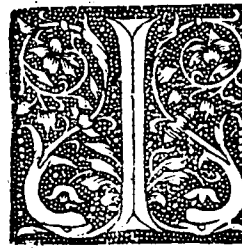
Vētrē mouentia.

Quę sunt difficilī cōcoctiōe.

Valde nutriētia.

Augētia genituram.

melopepones. Siccātia vero q̄ calida: minime geniturā augēt: veluti ruta: sicca vero ac frigida tāto minus: vt nymphaę radix. Prognostica temporum.

N plantis ac fationib⁹: & lunaris ratio: & tēporū pgnostica dignoscēda. In prima errare nō est: vt in his q̄ serimus & augeri volum⁹ luna crescēs adhibeat. In his aut q̄ demerim⁹ deficiēs. In ipō quoq; coitu plurima ex snia Columellę coalescūt. Varro etiā eos qui luna decrescēte attōdent fieri cōfestim caluos dicit: quare accepim⁹ Tiberiū Imp. in capillo tōdēdo eā obseruasse. Quin audēt mathematici dicere: non defuturā ei animi tristitiā q̄ vngues seu crines luna adfecta incidit: qd mihi qdē minime persuadēt Prognostica vero ex Virgiliū Georg. singula ad pluuias: vētos: & trāquilitatē ordine deprēdes. Illa tñ generatī añ oia aiaduertenda: q̄ author qdā gręcus describit. Ait em̄ ex ortu occasuq; signorū cęlestiū plurimū cognosci oportere: sed p̄ter cętera solis & lunę. Primū em̄ tēporū diuisiones æquales inspiciēda: ex qb⁹ annus: mēsis: & dies q̄ futurus deprenādit. Verbi grā. Annū diuidit ort⁹ Pleiadū vsq; ad occasū earū. Itidē & tropica & ægnoctia faciūt. Nā qualis tēporū cōstitutio fuerit pleiadib⁹ occidētib⁹: ita plerunq; fuerit vsq; ad tropicū hibernū. Inde vero ad ægnoctiū. Inde rursus ad Pleiadū ortū: hinc postremo vsq; ad Pleiadū occasum. Eadē quoq; ratio mensis in lunę coitu: plena: octaua: quarta tā crescētis q̄ decrescētis. Eodē modo diei partes oriēte sole: mane: meridiē: crepusculo: sole occidēte. In his igit terminis mutatio plarūq; fiet ad terminū vsq; alterū. P̄terea quū sol nouū ingredit signum: magnum in toto illius cursu momentum habet.

R. Volaterrani Commentariorū Vrbānorū. Lib. XXVII.

DE METALLICIS.

VNC AD METALLICA TRANSEVNDUM. Quo rum Aristoteles in libro. III. Meteororū causam dicit esse exhalationē sub terra. Que si sicca est τικτὰ: i. liquabilia generat vt alumē: Sulphur: Arsenicū: Lapidē. Aut humida est: & fusilia aut ductilia p̄creat: vt aurū: argentū: ferrū & hui⁹ generis similia. Theophrast⁹ vero ait i libro de lapidib⁹. Quęcūq; sub terra fiunt: aut aque plurimū aut terrę retinent: Aquā retinet Metallica: vt aurū argentum & ferrū. Terrā vero lapides & quęcūq; lapidib⁹ cōstant. Ex his igit: q̄ plus aque cōtinēt grauiora sunt q̄ e terra sicciōte: vt ferrū grauius lapide: aurū vero ferro & are. PRAECIPVAM inter hęc grātiā Plinius auro tribuit: nō ob pulchritudinē: qñ argentū clarius: dieiq; similius splendore est. Sed q̄ ex omnib⁹ vnū igni resistat: in eoq; potius perficiat. Altera causa q̄ minimū vsu deterit: quū ceteris metallis manus sordescāt: decidua cōtinuo materia. P̄terea salis acetiq; succis rerū domitorib⁹ resistit: nulla rubigine absumit. Nec aliud laxius dilatatur aut numerosius diuiditur: in bracteas: in strigiles id est paruas massas: in minuta etiā ramenta Deinde netur: textit: sine alia materia. Placas Romana Hispanaq; lingua: selibrales auri purgatoris glebas Varro ait vocari. Plini⁹ vero palacas massas auri i puteis reptas q̄tuor & ampli⁹ lib̄braę pōdere: quas alii inqt Palacranas vocāt. Hadrian⁹ Imp. dicere solebat: pl⁹ esse auri in rerū natura q̄ reliquorū metalloꝝ: verū in bracteas vestesq; variaq; ornāmēta absumi. Anulus ex auro romanū sinistrę Romanis adhibebat: q̄ distigebat eq̄tē a plebe: sicuti tunica senatū. Aurū Fastricū ex auri pigmēto fit. Fodit apd Indos a Grypib⁹: & formicis apud Delmatas Neronis tpe. Nūc in Pānonia cęset. Aurea Corona triūphātū erat: & aurū Coronariū apud Spartianū erat pecunia collata in sumpt⁹ Diadematis & coronę noui p̄cipis. Auro Theatrū Nero in vnū diē operuit: qd mōstrauit Tiridati Armenia regi. Aurī glutinū Chryfocolla: sicuti Argilla ferro: Cadmia aris massis: Alumen laminis: Resina plūbi: Stannū gramētis: Stāno vero argētū. Nummū aureū: iā inde vsq; Iustiniani tpa nō licuisse omnib⁹ cudi sicuti hodie: author est Procopius ARGENTVM foditur in aurariis. in quibus & argentum viuum. Quę vomica est quedā liquoris aterni venenum rerum oratiū omnia excedens: cui supernant omnia p̄ter aurū: quod vnum ad se trahit. Hydrargyrium in vicem argenti viui Plinius libro. XXXIII. facere docet. Inuenitur in eisdem venis spuma lapidis candidi: quam Stibiam aliqui: nōnulli Alaba:

De auro.

Placas.

Aurī glutinum. Numus aureus. De argēto. Argentum viuum. Hydrargyrium. Stibia.

Argēti spu
ma.
Scoria.
Minium.
Argēre⁹ nū
musān Pir
rhi victoriā
non fuit.
Adulterini
experimētū
Exargētare
Anaglypha
De are.
Aurichalcū
Orichalcū.

Aurichal
cū factitiū
nouū inuen
tum.
Cadmia.
Chalcitis.
Pomphilix.
Spodion.
Aeris s̄q̄ma
& Rubigo.
Aes colle
ctaneum.
Electrum.
Plumbum.
Cassiteri
des insula.
Stannum.
Molybdæ
na.
Ferrū erosū
& fragile p̄
stat.
Strictura.
Chalcantū.
Atramētū
Sutorium.
Scriptoriū.

strīā vocant: nō tñ lucet. Fit & in eisde qd dicit argenti spuma. Genera eius tria: Chryfites: A
gyrites: Chalibdites. Spuma em a Scoria distat qtu a fece spuma. Est enim Scoria sex omnis me
talli. Reperitur & Minium in eisdem venis. Plini⁹. Argēteō nūmo ante Pirrhi victoriā nō sunt
vsi Romani: Cum & .X. pondo argenti possidentes tunc a Censoribus notatos fuisse Livius sit
author. Quo deinde luxus venit. Curio postea ludos Scēna argentea fecit. Sed & qd foedius rea
ligioni nostra atate: Petrus Cardinalis. S. Sixti ordinis Minor. CCC. pōdo argenti facti in con
uiuīs ostentabat. Genera eius tria: candidū primū omniū: deinde ruffum: postremo nigrū. Est
aliquod experimentū adulterini: si adhibitū hoīs ori: ex anhelitu primus sudet nubemq̄ discuti
at. Argentū & aēs pro pecunia intelligit: & exargētare in pecuniā redigere apud Ciceronē e grē
co deductū vocabulo ἐξαργίζειν. Anaglypha vocātur argentea in asperitatē excisa. AES Ante
aurum & argentum in vsu fuisse indicio sunt Stipis autoritas & ara militū & Tribuni Aera
rii & Aerariū: & Oberati: & collegiū Fabrorū Aerariorū tertio instituto a Numa ordinatū. Ge
nera eius Corinthiū: Deliacū: Aeginetū: Cypriū. Sed & Sallustianū & Liuiantū in Gallia verūq̄
a dominis appellatū: atq̄ ab Auia: atq̄ ab vxore Augusti. Prēstātissimū in hoc genere Auri
chalcū: quod ait Plinius iā suo tpe coepisse definere effoeta tellure. Meminit Orichalci Apollo
nius in argonautis: de quo eius enarrator grēcus sic ait. Orichalcū species ē aris a quodā Orio
inuētore cognominatū. Aristoteles aut in τελεταίω dicit: huius: neq̄ nomē: neq̄ specie inueni
ri: sed tm̄ a quibusdā imaginari. Meminere etiam eius Stesichorus & Bacchilides. Hoc igit̄ ex
argumēto est qd hoc tpe Lotonē Italicū vocāt nō fossitiū sed factitiū. In Britannia & Gallia (tin
gunt enim aēs lapide quodam rufo eius regionis peculiare) in ahenis conflatum. Plinius itē di
cit aēs album reperiri: & alterum flauescens ex auri natura. Præterea aēs præter venā e duplici
lapidū eroforū genere exprimi: quorū alter Cadmia: alter Chalcitis dicit: hac tm̄ differentia: q̄
alter e subdiali petra cedit. Alter Cadmia ex obruta. Pomphilicē quoq̄ & Spodion in arariis
metallis inueniri. Differentia q̄ Pomphilix Arabice Tutia dicit: quæ bullæ modo tecto fornacis
adhæret. Crassior vero materia & nigrior: q̄ infernis partib⁹ adhæsit: vocat̄ Spodiū. Aeris item
Squama: & Rubigo: & Scoria ad multas apte medicinas & vsus. Cū perficit̄ in panes redigitur
Aes collectaneū Plinius vocat ex vsu. Dicit etiā Electrū ex auro & quinta aris parte fieri. Ho
merus Menelai regiam ex Electro dicit fulgentē. Est & electrū succinū: vt postea dicit. STAN
NVM plumbū ve aut sua proueniunt vena: aut cū argento nascunt. Est enim plumbū album
& nigrum: alterum sine altero inter se glutinari non potest. Stannū apud insulas Cassiterides i
Hispania effodiebatur: ab eius nomine appellatas. Nunc ex Britannia exportat. Stāno ahenā il
linuntur: q̄ saporem gratiorem reddāt: simul & compescant rubiginis virus. Fiunt & ex eo spe
cula. Adulteratur quoq̄ ex are & plumbo albo. Præterea illitum aceto & alumine colorem are
um reddit. Molybdēna materia similis plumbo. Ferrum ex Bilbili & Cantabrię maritimis mō
tibus. Ex Italia quoq̄ Comēs & ex Ilua laudat̄ a Plinio. Optimū arosū fragileq̄ est: quā præ
stantiā tribuit aut loci natura in Noricis: aut aqua vt Sulmone: aut certe tēperatura. Nucle⁹
enim Ferrū coquit̄ ad indurandā aciē: ex quo Aciaiū Italicū vocāt. Stricturę vero & in hoc gene
re appellat̄ ex eadē causa: a stringēda videlicet aciē. Tradit̄ & ferrū sanguine humano siq̄ tin
ctū: celerius rubiginē sentire. ex Plinio. Ferrū cōstatile Glaucus Chius teste Pausania fecit: qui
ex eo statuam primus sūxit.

AD Reliqua veniam fossilia: in quib⁹ rarior materia ac liquabilior plufq̄ aeris
hoc est fumose euaporationis inest: ac primū qd grēci χαλκαθού Chalcathum
vocāt. Plini⁹ vero. XXIII. Atramētū sutoriū. Italicū vitrioliū appellat̄: diuer
sum ab Atramēto: qd Celsus Scriptoriū: Vitruui⁹ librariū notat. Eiusdē etiā
gnis & Sori & Melātheria siue Melāthiū est. Fossile ac factitiū esse Pli. dicit: sic
riq̄ in Hispania in puteis habētib⁹ id gen⁹ aq̄. Decoquit̄ aqua mixta dulci: pa
ri mētura & in piscinis ligneis fundit̄: in quib⁹ transtra & restes dependentes
ponūt: sup qb⁹ adhærescit mō vuę vitreīs acinis exceptū: siccat̄ dieb⁹. xxx. color cæruleus ē ac ni
tēs vt il tinguēdis coriis. dicit & aliis etiā modis fieri. Dioscorides dicit chalcathū esse humore
pluribus modis & generib⁹ concretū. Esse σαλακτικόν id est Stilliticiū q̄ guttatim ex humidis
& contractis locis stillat. Esse & κηκτόν id est Cōcretiū qd e speluncis coit. Terriū ἐφώβον id est
elixū: e vena em̄ excerptū cū aqua decoquit̄: deinde in vasa transfundit̄: hoc em̄ cōcrefcit diuers
sa specie. Optimū graue: densū: lucidū est: vsus ei⁹ ad fulloniā. hęc ille. Inuenit̄ itē hodie in agro
Volaterrano copiosum circa lacunas: fumo: spiritūq̄ serēte erūpēs: redigiturq̄ in panes & met

cis gra exportat. Melantheria siue Melanthiū: & hoc de genere vetrioli: inuenit̄ in terrā super
ficie vbi aēs præsertim extrahit. Inuenit̄ quēdā fossilis in Cilicia & aliis quibusdā locis. Excellit q̄
colore sulphuris leuis & pura sit & statim nigrescēs vbi aquā attigerit. vim habet causticā: ean
dem quā Myfi. Appellant enim grēci μύρι & σόρι non procul ab iis generib⁹ supradictis. Fiunt
enim ex lapide Chalcitide. Sori Aegyptiū maxime laudat̄: grauius olfactu: attritu nigrescēs: &
spongiolum: vomitiones olfactu mouet. Myfi accipiendū Cyprium aureo colore durū & in fra
ctione stellis quibusdā micās. Aegyptiū & hoc excellit. Hoc aut̄ miscēt qui auz̄ purgant. Vis
eadem in medicinis ei quæ & Chalcitidi. Chalciten vocant lapidem ex quo aēs extrahitur: vt su
pra commemorauī. Elige aureo colore ac friabilem. Hęc fere ex Dioscoride. Alumen grēci σμ
κτυρίον vocant: vis eius stringendi & tinguendi. Inuenit̄ nigrū & album: præterea liquidum &
spissum. Liquidum sit ex aqua limo hoc est terrę astuantis natura corruatū hieme: aestiuis so
libus induratum. Concretū alumen græce σκιστόν ob capillamenta quēdā canentia quæ appa
rent: sitq̄ ex lapide: ac τρεκίτυρ propterea dicebat̄: inueniebaturq̄ in Aegypto: ac in Melo Insula
& Macedonia. Dioscorides & Plinius. Nūc vero foditur nup̄ inuētum plurib⁹ in locis in Hetru
ria apud Forū Claudii: præterea in agro Massano & Volaterranosed Volaterranū iam desit. Fit
aut̄ hoc mō. Coquit̄ gleba in ahenis. Deinde in piscinis ligneis liquatū demittit̄ positis trāstris
quib⁹ alumen concretū adhærescit. Sulphuris genera quatuor: vnū qd Apyron vocant: nascit̄
& glebosum: translucetq̄ & viret. Alterū appellat̄ Glebā fulloniā: tm̄ officinis familiare. Terti
um Aegulam: cuius vsus tm̄ ad suffiendas lanas: quoniā candorē tm̄ molliemq̄ cōfert. Quar
tum ad lychnia cōficienda potissimum: nascitur in insulis Aeoliis & Melo insula. Nūc vero &
in agro Volaterrano extrahit fossilis gleba: igneq̄ perficit̄: in fistulas redigit̄ aurei coloris. Bi
tuminis quoq̄ pxima sulphuri natura: cū ardeat vice lucernarū. & vicē calcis Babyloniis mu
ris dicuntur suppeditasse. grēci σσφαλλον id dicunt liquidū. σισσφαλλον vero ex glutino pi
cis & Bituminis. reperit̄ in Syria & India. Naphthe itē Plinio Bituminis gen⁹ dicit. Sādaraca
insup & Arsenicū inueniūtur in aurariis argentariisq̄ metallis: & ex eadē pene materia. Sāda
raca melior quo magis rufa ac pura friabilisq̄: & sulphur sapiat: vi eadē & coctione qua Arse
nicum. est em̄ Arsenicū optimum aureo colore: ac squamosum. Ex Dioscoride & Plinio. Sāda
racā hodie vernicē vocari quidā affirmant: fieriq̄ et ā ex resina arboris cedri. VITRVM inuē
tum Plinius hoc modo refert. Mercatores appuli ad littus fluminis Beli iuxta Ptolemaidē co
loniam cortinis in littore paratis super Nitri glebis epulandī causa arena forte pmixta nitro:
vitruū genuit. Deinde officinę coepit̄: & aliud flatu figurat̄: aliud torno terit̄: aliud aliter cēlat̄:
tinguitq̄ ope obsidiano. Obsidiana em̄ vitra appellat̄ ab Obsidio quodā inuētore circa Augu
sti tpa tinctā: nigra primū: dein rubentia: alba: Murrhina: Hyacinthina: Sapphira: omnib⁹
aliis coloribus: nec est vlla sequacior materia aut etiā picturæ accommodatior: siue ad vasa potō
ria: aut escaria: aut in parietib⁹ vice speculorū. Maximus tm̄ honos in candido translucente: pxī
ma crystalli similitudine. Vfus vero ad potandū argenti & auri metalla pepulit. Tinguūtur &
in hoc genere calculi quos abaculos vocant pluribus modis versicolores. Excogitatum Tiberii
tempore vt vitrum flexibile esset. Inuentoris officina penitus fuit abolita: cum metallis pretio
sis detraheret. In hoc em̄ genere pretiū facit fragilitas. hęc Plinius. Nūc eadē arte vitra Mura
nia nfm̄ appellat̄ sc̄lm̄ ex loco ppe Venetias: vbi nobil̄ eorū officina. De vitro Theophrast⁹ sic ait
ἐλθε και ὀυελος εκ τῆσ υελιδος ὀτιμωσ φασιν και αντῆ περιρωσει γιμεται ἰδικοτάτη ἀη τῶ χαλ
κῶ μιγρομενη προς γαρ τῶ τῆκεσθαι και μιγροσθαι και ἀνυαμιρ εχει περὶ τταρ ὡσε τῶ κάλλει τῆσ
χρῶσσ ποιῆρ διάφοραμ. Sal aut̄ natiuus est aut factitius: prior efficacior secundū Dioscoridem
vt in Indię monte Ormeno credit̄ renascēs. Apud Cyprū Sal Hāmonia cū appellatur q̄ in are
na reperiat̄. In Cahonia excoquunt aquam fontanam refrigerandq̄ salem faciunt teretē ne
q̄ candidum. Tarentinus candidior siccat̄ in quodam lacu. Nunc in agro Volaterrano præ
stantissimus ac candidissimus omnium sit toti Hetrurię suppeditans. Aggeritur ex puteis al
tissimis aqua & in cortinis plumbeis decoquit̄: paulatim in sal dēlat̄ur & extrahit̄: vnicum: reli
ctum illi populo vectigal. Ancus Martius Rex Salinas primus instituit: deditq̄ populo congia
rium salis modiorum sex millia. Sale veteres vice pulmentarii vsos fuisse author est Var
ro. Esitasse enim salem cum caseo in prouerbio est. Ex Murria id est aqua salamentorum
fit etiam Sal. Hodie quoq̄ candidissimum faciunt e sale marino in ahenis decocto. Nitrum
lapis est / sulphuri commixtum natura proximum Sali: probatio vt sit tenuissimum: maxi
mūq̄ spongiolum / fistulosumq̄ / & album. Nitraria nihil aliud producut̄: quæ salina

Melātheria
Sori.
Myfi.
Alumen
Sulphur.
Bitumen.
Naphthe.
Sandaraca.
Arsenicum
Vitrū.
Vitrū quō
inuentum.
Vitra Obsi
diana.
Vitra Mura
niana.
De Sale.
An. Ma. pri
mus
Salinas in
stituit.
Sal ex Mura
ria.
Nitrum.

Spuma Nitri,
Halmigara
Colostricu.
Puluis ex Nitro.
Arcessita.

erit herbas. Aquę nitrosę plurib⁹ in locis reperiunt: non tñ vim densandi habet. Apud Epiru sit eodem modo quo Sal: nisi q salinis mare infundunt qđ vocant ἀφρόπιτρον id est spumę nitri. In Asia in speluncis distillantē colligunt: in aliis itē sit locis. Hęc & Nitru vim habent simlę salsis: aliquantulū maiorē: densandiq; ac tinguēdi naturā. Qđ sit apđ Medos nitru vocāt Halmigara: apud Macedoniā Colostricu. Sal & nitru Sulphuri cōcoctū durefcit in lapidē. Ex Dioscoride & Plinio. Ex nitro em hodie puluerē preparāt: inflāmādis: impellendiq; instrumentis bellicis aptissimū: igni quīs minimo adhibito: nouo sane inuento. Arcessita genus gummi apud Colchos ex petris colligif. Dionys. poeta πέτρασ ἀσφύονσιμ ἀφεγγέα ἀρκεσίτημ.

De Pigmentis.

Digmenta: aut fiūt aut nascunt. Nascit Sinopis: Rubrica: Parethoniū: Melint: Eretria: Auripigmentū: cetera fingunt. Prestantiora q̄ in metallis reperiūtur viliora sunt. Ochra: Cerussa vsta: Sādaraca: Sandix: Syriacu: Atramentū. Sed rursus hęc & siqua sūt alia repetā. Sinopis a Sinope pōti Ciuitate venit. Tres eius species. Rubra: min⁹ rubra: & horū intermedia: quā Rubricā esse quidā volūt: gręce ἐρυθράμ. Hanc in pretio fuisse troianis inde tēporib⁹ Homerus te

Sinopis.
Minium.
Cinnabari.
Purpurissū
Sandaraca
Ochra.
Sandix.
Melinum.
Parethoniū
Cerussa.

statu: q Rubrica naues illitas cōmēdat. Miniu gręce μιλτος effodit ex argentiis metallis: colore itē rubro: magne apud antiquos authoritatis. Hoc siquidē inficiebant Iuppiter & triūphātes. Cinnabari κιννάβαρι. Sic em in libya vocāt sanem Draconis: sanguine permixtā elephātōrū in pugna simul morientiu. authores Diosco. Pl. De Cinnabari Theophrastus. γίγεται δέ τε μέμ ανγοφνέσ τὸ περὶ ἰβηρίασ σκλαρόσ σφὸδρα καὶ λιθῶδεσ καὶ τὸ ἐμ χόλοισ ἐκ κρήμων ὁ κατὰ βάλωνσι τοξένουτεσ τὸ δέκα τερ γασίαμ ἐξ ἐφέσ ὄν μικράμ ἐξ ἐρόσ τόπον μόνον Δέξιμασ ὄρ σνδέγονσι λαμπρίζονσαμ κατὰ περ ὁ κρόκοσ. Purpurissum gręce ἀρδρικελοσ. Inter ea quę ob magnū pretiū a Dño singenti datur vt ait Plinius. ex Creta fit argentaria: cū purpuris pariter tigitur: vsus eius plurim⁹ inficiēdis mulierū vultib⁹: proq; minio a fullonib⁹ accipit. Hęc omnia rubri sunt fere coloris. Sādaracā & Ochra luba tradit in Insula maris rubri Topazono nasci sed ad nos nō vehit. Quō aut fiant: supra narraui: simul & arsenicū. Nā hęc & auri pigmētum & Sandix & Melint aurei sunt pallidq; coloris. Sandix e Sandaraca & rubrica aquis partibus: vt scribit Plinius sit: qđ Virgilius Sandicem herbā intelligere voluisse videtur in buccolicis quę colorem eūdem retinet. Melinum in floribus maxime commendatur: a Melo insula vnde exportat appellatur. Alba vero in pretio. Parethoniū & Cerussa primū ex Aegypti Ciuitate eius nō nimis venit rectoriis tenacissimum ob pinguedinē. Adulteratur Romę Amolia de cōcta. Cerussam gręci χιμίθιομ vocant: cuti mulierum expetitam. Color eius facitius: modum apud Dioscoridem vide: sed breuius apud Theophrastum. τίθεται γὰρ μόλιβδος ὑπὲρ ὀξισ ἐμ πιδουσ ὅτε δὲ λάβοι πάχος ἡλικου πλάθου λαμβάνη δὲ μάλισα ἐμ ἡμέραισ δέκα τὸ τ ἀρδιγονισ ἐμ τ ἀποξύνουσι ὡσ περ ἐνρῶτα τήμα ἀπ ἀνζῶν καὶ πάλιν τιδέασι καὶ πάλιν ἔωσαμ κατὰ μαλώσασι τὸ Δ ἀποξύνουσι ἐμ τρηπτήρι τριβουσι καὶ ἀφιδουσι ἀεὶ τὸ Δ ἔσχατομ ὑφισάμερον ὅσι ψιμίθιομ.

Vsta.
Ceruleum.

Vstam casu repertam dicit Plinius incendio pyre Cerussa in ortis cremata. Ceruleum quod illi Cyanēū vocāt fit secundū Dioscoridem e lapide nascēte in aris Cypri metallis. Theophrastus de Ceruleo. γέμ κνάρμον τρία ὁ ἀγνπτιουσ καὶ τριτουσ ὁ κνπειουσ. Plinius Tria item eius genera facit: Ceruleum Atticum: Marmorosum: & Scyrium: ac dum teritur in Quatuor dicit mutari colores: in candidiorem: nigriorem: crassiolem & tenuiorem. Hoc hodie Ceruleum vltimarinum Italici vocant. Indico multo pretiosius: qđ Indico magnam Plini⁹ suo tempore dicit authoritatem fuisse: ex Indiq; asportari arundinū radicib⁹ spumę ac limi mō adherescēs. Nunc sane vili⁹ cōspicim⁹ venire. Ita pluraq; dei puidentia vberius atas suppedirauit. De Indico Dioscorides. ἰνδικουσ λιθοσ ἀντοφνέσ ὄιομ ἐκ βλάσημα ἰνδῶμ καλάμων τὸ δὲ βαφικὸμ ἔμ ἐκαστοσ σμὸσ πόρφυροσ ἐτεωρόνμεροσ τοῖσ χαλκίοισ ὄμ ἀποσούρατεσ. exsiccant. Armeniacum ex lapide fit ex Armenia aduecto Chryfocollę modo infecto: optimū quod maxime viride: cōmunicatō postea colore cū ceruleo. Est viride ex vilissimis: qđ ait Plinius Appianū vocari: haud diu repletum ex creta viridi. Chryfocollam lotum mentitur. Chifocolla enim humior est in puteis pvenam auri defluens. Crasseit limo rigoribus hibernis vsq; duritie punictis: Laudatior tñ in Aerariis Cypri & παροισδονα id est viridescens: vt ait Dioscorides: vilior in autariis & argētariis metallis: vsus ei⁹ ad auri glutinū. Narrant ab eisdē authorib⁹: terrę quędā ram colorib⁹ q̄ medicamentis aptę: inter quas Samia Cuius vt ait Dioscorides Duplex gen⁹: quędā vocāt σαρπῶν καὶ ἄλτρα ἄσπρ. Prioris la us vt sit recens: leuis: linguęq; glutinosa. Altera globosior & cādida.

Armeniacū
Appianum
viride.
Creta viridis.
Chryfocola.
Samia terra

vtraq; vrit & lauat. Chia alba & cinerea pferit in medicina: q si are pducat melinū reddit colorem. Selinusia lactei coloris: rectoriis bona. Phinites erethrię simillima. Cimolia quędā alba: qđ purpurea. Melia colore melino similis erethriadi: frictu aspera: & sonati similis. Pręterea Creta variū & generis & loci. Sarda: rubrica: argētaria: viridis. Puluis itē Puteolanus durat in lapidē ad multa vtilis. Gypsum Tympheticum laudat Plini⁹ ab oppido Tympho. de Gypso Theophrastus sic ait. Gypsum plurimū in Epiro effodit. In Phœnicia aut in Syria fit: & i Thuriis: & Perrhebia: natura eius lapidiosior q̄ terrestrior. Colla gręcū est vocabulū. Hinc Xylocolla quę optima ex pellib⁹ bubulis. Nigra min⁹ pbat. lathyocolla ex vètre Ceti pstat q̄ i Pario fit. Sarcolla lachryma est arboris q̄ venit ex Perside: de qua inter frutices: & itē Ghrylocolla de q paulo supra narraui. Ex Dioscoride.

De Lapidibus.

Marmorū cęlatores primū Dipœnus & Scylus Cretenses apud Sicyonē fuerunt: vbi vena Marmorū nobilis erat. Hinc innumerabiles secuti: inter quos Praxiteles ætate Pōpei magni. Ante vero multos annos Phidiam fuisse cōstat. Ex quo ea Romę inscriptio in equis illis marmoreis mentitos titulos ostēdit horū duorū. Sed & Plini⁹ inter opa Praxitelis ea Romę nō cōmemorat. Cor. Neapoli tradit Mamurrā equitē Romanū pfectū Fabrū Cęsarī i Gallia primū domū suā in Cęlio mōte marmoreis crustis operisse. L. Crassus orator prim⁹ marmor peregrinū Romā aduexit: Hymettis colūnis domū exornās. Quāobrē a. M. Bruto Venus Palatina appellatus. Lucull⁹ ex Aegypto marmor atrū introduxit: appellatū Luculleū. Est & Numidicū: Carystiū: Pariū, Lunense vero circa Plinii tpa repertū: vt ipse ait: nūc Carrariense appellatū. In adicula Romę ppe Basilicā. S. Crucis huiusmodi est inscriptio. Flau⁹ successus Tabulari⁹ marmorū lunensiu. Pręterea Tanariū: Laconicū seu Lacedemoniū viride: Synadicū rubens. Tophū lapidem gręci τῶρομ appellant. Plini⁹ Porus ait lapis topho similis est. Et inferius. Minus pōderosus est q̄ tophus vocat marmorī Pario similis. Silex sicut & tophus diuersi generis reperit: niger: rubēs: albus: vt circa lacū Vulsiniēsem. Tiburtin⁹ ad reliqua fortis: calore dissilit. Ophites vt ait Dioscorides a serpentū maculis dictus vt nigris: aut albis: aut aureis variatus lineis: cōtraq; serpentū morsus valet. Porphyrites in Aegypto rubet cādidi in eo interuenientib⁹ pūctis: ac ppterea Leucostyptes appellat⁹. Synadicū itē rubet: quem ipse cruentauit maculis lucentibus Atys: vt ait Papinius in syluis. Hūc sepe in ruinis Romę videm⁹ venis rubribus: & albis. Basaltes in Aethiopia ferri & colore & duritie vt Pl. Orpheus gręcus author ponit Syderitē lapidē a ferri duritie in mōtib⁹ reperiri: forma rotundū: colore nigricatē: pteera asperū & venis quibusdā ac lineis psum: vim quoq; habere cōtra venena: & parietib⁹ suspensum leue puerperiu facere. Onychites ex Arabia aduehit vnguis colore: vñ erymū trahit: ad vasa maxime expetitū. Dioscorides ait: verū Onychitē plurimas variasq; cum lacteis zonis venas habere: ex ingratissq; colorib⁹ in vnū gratū simul redeunte concentu. Theophrastus vero ingit τὸ Δ ὀνυχιομ μικτόμ λεηκὸ καὶ φαῖδὸ παραλλήλωσ. Alabastritē ingit Plini⁹ cauāt ad vnguentaria vasa: nascit in Aegypto: India: Damasci: pbant mellei coloris: non translucidū: vitū corneus color aut cādidi. Idē: Lacedemonius ait viridis: cūctisq; hilarior ē: & August⁹ eodē colore vnda tim: Crisp⁹ i Aegypto: Tiberiusq; eorū tpe repti. Differūt ab Ophite: q̄ hic serpētū ē similis macul: hodie serpētiniū vocāt: nec nisi paruę ex eo reperiunt colūne. Duo ei⁹ gña: molle cādidi: & nigricās: duę. Porphyriti i statuis minima grā: tris em ex eo Asim⁹ Pollio ex Aegypto Clau. Cęsari adduxit: nō pbata nouitate. splēdet i tabul. Extat Pauli. II. Anathema i hęc vrbe exportantes. Corsites ἀπὸ τῆσ κόροσφ ὅμ ἡῦανο καπiti sit silis ac pfit. trit⁹ aut cū allio & epot⁹: cōtra scorpiones facit: cū melle vètre purgat: hydropicos sanat: ex oleo quoq; illit⁹ tuberib⁹ medef. Chrysothrix siue solis lapis: duplici specie: Alter Crystallo pterq; q̄ quoldā q̄si capillos effundit: vñ nomē habet: Alter Chrysolito prorsus similis pterq; q̄ crinis qđā in ipo splēdet. Hęc Orpheus. Pl. hanc vocat solis gemā: dicitq; cādidi esse: ad speciē syderis in orbē fulgētes spargit radios. Selenites nascit in Arabia: lunę nomen retinet: q̄ noctu inueniat cū luna crescere. albus est: lucid⁹: leuis. Ex Dioscoride. Ostrachites similis testē: latus & fragilis: quoytunt foemineq; ad capillos colēdos. Aematites discernit a venis rubētib⁹ & sanguineis: vñ nomē auspiciat. trit⁹ cum melle op hthalmis: morbisq; oculorū oib⁹ imposit⁹ medef: ex aqua epotus ad oia venena prophylacticon fuerit pręterea digito gestatus victoriam contra lites oēs: ac grām conciliare dicit. Aetites reperit in nidis aquilarū: sine quo aquilā non parere dicit: quapropter adligatus grauidis mulierib⁹ cōtinēt part⁹. ex Dioscoride. Lapis specularis i Hispania reperit: & in Italia in Bononiēsi. Quidā hu

Chia:
Selinusia,
Phinites
Cimolia,
Melia,
Creta sarda
Rubrica.
Argētaria,
Viridis,
Puluis Puteolanus,
Gypsum,
Colla,
Xylocolla,
lathyocolla,
Sarcocolla,
Chryfocola,
Mamurra
eqs Ro. primus domū marmore incrustauit
L. Cras⁹ of.
Marmor luculeum.
Numidicū
Lacedæmonense.
Tophus.
Silex.
Tiburtin⁹.
Ophites.
Porphyrites,
Synadicū,
Basaltes.
Syderites.
Onychites
Alabastrites,
Lacedæmonense.
Porphyrites.
Corsites.
Chrysothrix.
Selenites.
Ostrachites,
Aematites.
Aetites,
Lapis specularis.

Magnes.

more terre glaciari modo crystalli eū tradūt. Ad multa vtilē esse nomē causā ostēdit. Magnes lapis ab inuentore appellatus in India repertus teste Nicandro poeta. Sed & in aliis postea locis vifus. Ex Magnete Tholū tēpli Arfinoes in Aegypto Ptolemæi iussu excogitauit Democrates facere. vt simulacrū eius in aere penderet. author Plini⁹. Theophrastus sic ait. Magnes argenteo similis colore: fodit in Siphno trib⁹ stadiis procul a mari. Sculptura: tornoq; facilis. Cū i nigro p fundit: nigrescit simul: & durefcit. Faciūt ex eo vasa & mēlas mirādo spectaculo ad ferrū in aere sustinendū. Lapis Obsidianus in cauernis Aethiopię foditur ab Obsidio inuentore attri coloris. Cuius supra in vitro mentionē feci. In hoc genere putauerim lapides nigros quosdā Romæ supra nōnullas aras cōspici. Seu potius quē nūc Ambram vocant: huic æmulum dixerim. E Germania is venit: in mōte inter Austriā & Bauariā repertus: inuenit & albo luteoq; colore in extrema Germania Sarmatis vicina. Inter Basileā quoq; & Argentinā appellatus Chalcidoni⁹: q Murrino a veterib⁹ traditō q̄ simillim⁹ varietate venarū apparet. In hac itē parte extrahitur & Diasprus rutilo colore interlucētib⁹ pūctis. Hi sane oēs simul cū vitro Muranio e Venetiis aduecto ac alio diuersi coloris qd̄ in sylua hercinia ppe Boemiā fit: in eadē Germania ad vsum religionis in paruos calculos & tusos: ac in litiis cōsertos interpolant: vñ quoquo versus mittuntur. Cotes Olearię & Aquarię acuēdo ferro pluris generis: Creticę: Laconicę. Corticula lapis quē alii Heracleū: alii Lydiū vocant. Theophrastus ἡράκλειος λίθος: modica magnitudine reperit in flumine Tmoli Armeniā. Tpe vero vsq; Plinii in plurib⁹ locis. Hac siquidē Empirici auri argētiq; metalla: cuius sit generis: deprendunt. Melior secūdū Theophrastū subdialis q̄ obruta. Pumex gręce κίσμηρος. de quo Theophrastus sic ait. Errāt q̄ putāt pumicē ex incendio fieri. Fit em̄ ex spuma maris ad littus eiecta. Differentia in colore: dēsitate: leuitate. Nigrā in Sicilia: ex Melo Insula densiores & grauiores.

Obsidian⁹ lapis. Lapidese Germania.

Cotes. Corticula siue Heracleus lapis. Tmol⁹ flu. Pumex.

De Gemmis.

Eincept de gemis. Nā vt supra narraui Theophrasti est snia q̄ & Aristotelis vt sicut Metalla plus aque humorisq; retinēt & idō constant: sic lapides terre sicceq; materię sunt: & ideo minime constantur. Gemmę igitur ex pura plana: materia constant: per defluxū aut distillationē quandā secreta: ac seu per calorē vt Murrinū: seu per frigus vt crystallum concreta. Et vt queq; planiores splēdidioreq; sunt: sic maiorē in se distillationē purgationēq; demonstrāt In vniu ersum vero Gemmę oēs: aut nitēt nec trāslucent vt Murrina & hui⁹ generis: aut nitent & trāslucent vt crystallū: Adamas & his similes. Harū vitia sunt Capillamentū: Sal: Plumbago. In his vero q̄ nō trāslucent vitii est si aliq̄ in parte lucebunt. Distinguit insuper genus sexu. Fœmina inferior virtute & hebetior. Sunt & quę vocant apyroti q̄ postea dicentur Adulterantur omnes vitro factitio: sed facile a mangonibus & peritis cū pondere tum reb⁹ aliis is deprenduntur. Dum auro adligantur alię aliis bracteis auri argenti diuersorumq; colorum sublinuntur. Indicatūra p̄terea diuersa pro libidine cuiusq; maxime principum pretia faciente Figura itē diuersa: quadrata: & p̄sertim oblōga valde pbatur: quā gręci κλάκα appellāt. De inde q̄ vocat Lenticula: postea rotunda. Angulosis minima gratia. Respiciunt melius matutino. Quędā scalpunt in sigilla q̄ gręci σφραγίδια vocāt: quędā i paruas imagines & sculpturas extātes: quas Plinius li. X. Seneca itē de beneficiis ectypas imagines vocāt. Italici vero Cameos. Quędā autē scalpi nequeūt: vt Adamas. Poetarū cōmentū inuentionē gemmę Prometheo tradit: cuius digitum anulo ferreo q̄ saxi fragmentū cōplecteret ornauerūt: ei⁹ vincula propterea notando. Traditur & de Gyge anulo: quo circunactō a nemine ipse videretur. Gemmas plures quod gręci ἀκτυλοθήκη vocant primus Romæ omniū habuit Scaurus Syllę priuignus. Pompeii Mithridaticus triūphus primū ad gemas & margaritas Romanos mores inclinauit. Sicuti. L. Scipiōis Asiatica victoria ad cęlatū argentum & vestes attalicas. Sicuti & L. Mumii Corinthiacus triūphus ad æra Corinthia: toreumata: ac tabulas pictas. Quę autē Lapilli huiuscemodi vim quandā ad quędā medicamēta retineāt: sane in confesso est apud Hiataleptas: medicosq; omnis: q̄ vero ad superstitionē quędam & anilia ac magicas potius dixerim vanitates: haud facile concesserim: nec sane fateri religiosum. Quis enim sana mente non riserit in achate castitatem. In Sarda letitiam. In topazio securitatē si in sinistro brachio fuerit. In hyacintho maris tranquillitatem: si in ea Neptunus scalpatur. In Magnete vxoris impudicitiam deprendi: si puluillo subiiciatur: & illa nō quiescat. Ergo qui hęc negligenda cęleo: nonnulla tamē ex eis referam vt plane noscat: quę de illis fuerit priorū opinio. Murrina mittit oriēs: humor est vti putāt sub

Vitia gemmarum. Capillamentum. Plumbago. Indicatūra gemmarū. Oblonga si gura. Lenticula. Rotunda. Angulosa. Ectypas imagines. Adamas. Anulus p̄methei. Dactylothece.

Murrina.

terra colore concretus: amplitudine paruos nō excedēs abacos: crassitudine quanta fiant vasa potoria: splēdore sine viribus. Sed in pretio varietas colorū maculis purpureis: andore mixtis. spectat & in quibusdā arcus instar cęlistis. Crystallū vero huic contrariū quū sit translucidū & hoc ab oriente e locis frigidis niue ac vehemēti gelu cōcretis. Nā glaciē esse palā est ex gręco vocabulo. κρύστος em̄ rigor dicit. Soli opposita adhibita sicca materia flāmā emittit: frig⁹ gelata in æstate creat: renib⁹ suspēsa medet. Succinum ἤλεκτρον gręci dicunt: q̄ eo noīe solē etiā appellāt Fabula nota: Phaetontis solis filii sororq; lachrymas has esse: e populis apud Padū fluētes. Theophrastus autē Phaetontē obiisse in Aethiopia Ammonis: ob id delubrum & oraculum Electrū ibidē gigni testat λίθου ὄρηκτον λίθου σκάρ. Dicitq; vim ad se non solum paleas sed ferrum adtrahendi habere. Plinius quoq; ait vasa ex his experta: nec virtute: nec pulchritudine: sed tantum consciētia deliciarū. Infantibus quoq; pro amuleto id est pro amoliēdis fascinationibus adligatum contra lymphationes quas malos spiritus Italici dicunt facere. Genera eius plura: candidum odoris p̄stātissimi: suluum: cui maior authoritas: trāslucentibus etiā maior p̄tererq; si nō mio ardore flagraret: imaginēq; igneā esse placet non ignem: p̄terea falernū a colore vini nullo fulgore perspicui: quartū mellei coloris. Reperit succinū gen⁹ qd̄ Glessariū (vt a t Plinius) ex insula Britannica appellāt. Lyncuriū λυγκόριον ex vrina lyncis ab eodem ob inuidiā humani cōmodi obruta: deinde obdurata in lapidē colore melleo: attrahit & ferri ramenta: vt ait Theophrastus. Corallium: de quo idē author sic ait. Coralliū lapis colore rubens ac teres nascit cū radice in mari. Plinius autē virefcere in mari gallico modo plātā: paulatimq; extractū durefcere: si mul & rubescere: adligariq; infantię pro amuleto dicit. Smaragdus in India reperitur: & vt ait Theophrastus: etiā in Cypriis arifodinis plurimus: quo vtunt ad glutinū auri vice Chrysolite: nā eodē colore dicit esse: verū hęc aliquāto crassior: & in aurifodinis quādoq; reperiri. Quod autē idē author de Smaragdo Regi Aegyptiorū a Rege Babylonie dono misso scribit: miq; videtur. Longitudine dicit quatuor cubitoq; latitudine triū fuisse. In eadē quoq; Aegypto in tēplo Iouis obeliscū cerni ex eodem lapide longitudine cubitoq; XL. Hęc gemmā ferunt magnopere gratiā cōciliare. Qd̄ autē oibus constat: Catinū ex hoc hodie Genue cernit. Adamantē etymologia demōstrat inuictū esse contra omnē roboris icū: p̄terq; a sanguine hircino calido. Amethystino violaceus est fulgor. Idē sed dilutior Hyacintho: hunc Aethiopia mittit: ac Chrysolitos aureo colore translucētes. Plinius. Topazius inuentu rarus colore subviridi: splendore Crystalli: bonus ophthalmiā: ex Orphei descriptione. Plinius autē ex autoritate Iube dicit Topazion insulam esse in mari rubro nebulosam & ideo quęsitam sæpe a nauigātib⁹: ex qua causa nomen accepisse. Topazin enim Troglodytarum lingua significationē quarēdi habere. Iaspis ali⁹ Smaragdi similis: alius Crystalli: cinereus alius & ali⁹ fumi ppior coloris. Nōnulli lineas albas habēt: Assyrii vocant. Ferē hic lapis pro amuleto: & parietē suspēdit aure vt citius pariat. Hęc Dioscorides. Carbūculus gręce ἀρβάκιον. eius plura genera. Charchedoni⁹ qui e Carthagine Massilię venit. Indic⁹ q̄ ex India ignis fulgore. Vocant huiuscemodi sicuti etiā Adamas Apyrusta Plinio: Theophrasto vero ἀπύροτοι & ἀκαύσοι quū ipsi nō sentiant iniuriā ignis: p̄terea q̄ nihil humoris penitus retineāt: haud aliter: q̄ carbo & pumex. verba Theophrasti τὰν τὰ γὰρ ἀκαύσα καὶ ἀπύροτα δια τὸ ἐξήρασθαι τὸ ὑγρὸν. Achates vario colore: partim retinēs Iaspidis vitreum: partim Sardiū sanguineū: partim vero Smaragdi fulgidū. Quandoq; & arei coloris: plurimū tamē purpurei reperit. Hęc Orpheus. Pli. vero ait Achatem quondam in magna dignatione fuisse: postea frequentem repertum. Cognomina sibi diuersa adsumit a diuersis aspectib⁹ & causis: Cerachates: Aemachates: Leucachates: Dendrachates arbūscula quadam insignit⁹ q̄ gestanti feracitatem dicitur fructuum portendere. Theophrastus scribit Achatem inuentum primum in Sicilia in flumine eius nominis. Aliqua plaga percussis dolores emollit: tertianis maxime quartanisq; vtilis. Olla in aqua feruenti si vna immittatur liquefaciet. Berillus e Phoenicia venit: vt Dionysius poeta testatur. Φέτετα ἐμπροσθὸν ὀφθαλμοῦ ἐμποθεῖ τὸ πρῶτον. Nascitur is venas intra fulgentis ophiti. Sarda vt Plinius vt Theophrastus Sardion nomen cum Sardonyce cōmunicat: reperta primum Sardibus. Hęc rubens & vulgaris gemma: nec vlla trāslucentiū tardius. suffuso humore hebetatur: vt Plinius ait: dānatur Mellea & testacea. Sardonyx σαρδώνηξ ἀπὸ τῶν σαρδίων καὶ ὄμηρος Quasi vnguis in Sarda color. Hęc specie purpurę dilutionis ac cadentis scribit a Plinio: & apd antiquos in p̄io fuisse q̄ sola gemmę scalpra cerā nō aufert. Dionysius dicit hūc ad corporis custodiā facere: eoq; Atheniēses vti dū sol est in ariete: i eodē q̄ ariete & mercuriū cor in manu habētē scalpere. Opalis gēua i q̄ diuersi colorē splēdores. Act

Crystallū. Succinum. Glessariū. Lyncuriū. Corallium. Smaragd⁹. Adamas. Amethystinus. Hyacinth⁹. Chrysolite⁹. Topazius. Iaspis. Carbūcul⁹. Charchedonius. Apyrusta siue Apyroti. Achates. Cerachates. Aemachates. Leucachates. Dendrachates. Berillus. Sarda. Sardonyx. Opalis.

Pæderos. Gagates.

Sapphirus Margarita.

Vniones.

Galactites. Elaphocera rites. Nebrites. Galazites. Lychnites. Hoftrites. Echites. Lipareus. Glyptice. Toreutice.

Plastice. Statue.

& purpura pollent: viriditas Smaragdi deest: magnitudine nucleū auellane nō excedit. Quidā q̄ amorē cōciliare credat̄ vocauerē καὶ ἀφροίτα. Propter hanc gemā tradit̄ proscriptus ab Auro nio Nonius senator filius eius quē Catullus dolebat videre in Cella Curuli, ex Plinio. Gagates legendus qui redoleat Asfaltū. i. bitumen: præterea niger & latus & leuis. Nascit̄ in Lycia iuxta ostium Gagatis Fluuii. Vnde nomē trahit. hęc Dioscorides. Orpheus vero: Gagates coloris cinerei: latitudine haud magna: vrit̄ velociter mō picis: fumo ei⁹ ac suffitu venena noxia reptilia um abigunt. Sapphirus σάπφειρος penultima producta apud Dioscoridē & apud Theophrastum vero colore proprio ceruleo tradit̄. Margarita μαργαρίτη lapis Theophrasto appellatur dicit̄q̄ eam ex Conchilio gigni simili pinnæ. Plinius aut̄ in capite ferri solitas margaritas dicit̄ in digitis vero gemmas. Vniones margaritæ dicunt̄ maiores: q̄ nulli duo indiscreti reperiunt̄ Vniones ingentis pretii Cleopatrá aceto colliquasse in cœna quā. M. Antonio magno sumptu pmiserat: author est Plinius. Galactites lactei coloris: tritus ex aqua naribus ouis adhibitus: ol factū lac extinctū reducet: oculis quoq̄ humectatib⁹ remediū adfert. Elaphoceratites q̄ similis cornu ceruino existat: hoc siquidē trito ex oleo si caluitiū oblines: capilli nascunt̄. Nebrites porro similis viridi. Hoc bacchē nebridē succinctē aduaticinandū vtebant̄. Galazites a febre dicit̄ li berare. Lychnites crystalli mō fulget: flāmāq̄ in sole emittit. serf grandinē & omnē in agris calamitatē phibere. Hoftrites tritus & epotus ἀνυόστυτος est id est sedās oīs corporis dolores. Echites a vipera dicit̄. Hic Philocteris vulnus Herculeq̄ sagipte curasse dicitur: valet & ad oia vulnera. Lipareus: hūc dicit̄ e Syria Memnonē ad Troiam dono Priamo attulisse ad plura vtili lem: nā Babylonii ad artē magicā diuinationesq̄ hoc vtunt̄. IN GLYPTICE hoc est scalpanda rū gemmarū arte Pyrgoteles princeps: ex quo se veruit Alexander ab alio scalpī. Secuti deinde Apollonides & Chronius: & q̄ Augusti similitudinē expressit. Dioscorides. In Toreutice hoc ē scalpēdis poculis teste Pausania nobiles Athenocles: Crates: Stratonicus: Myrmecides Milesi⁹: Callicrates Laconicus: & q̄ vocat̄ Mys cui⁹ erat Scyphus heracleoticus: vbi pictū fuerat excidii um Illi. In plastice hoc est cœra vel creta fingere Dubitandē supra memorauī. Statuarii statuarū q̄ dignitas his oib⁹ præstant: hęc nāq̄ fuerāt pedestres: equestres: nudę: velatę: armatę: hermeę: colosseę. Nudare hoīem græca omnino res: tā ob artis ostentationē q̄ ob libidinē reptat: nec iam christianos pudet eas passim consecrari: ac in atrijs domorū ponere: vt hoc plane spectaculo matronas filiasq̄ suas ad impudicitā inuident.

Quando primum Architectura: eiusq̄ diuisio.

Apides & metallica iure sequit̄ architectura: quare de hac paucis ratiocinabor. Prisca vita sicuti & in reliquo victu paruo se Tugurio ab imbre muniebat: vt ait poeta qdā: Frōdib⁹ & culmo vicinarūq̄ ferax pellib⁹: qd̄ sane cōuenit cū sacris libris. Qui vitā patriarcharū ī tabernaculis ponit. Nec mirū: cū hodie quoq̄ bona mundi pars gentesq̄ plurimæ sine ædificiis vitam sub dio ducant: pars in curribus vt Scythæ fere omnes & Amaxobii: pars in campis vt Nomades & Saraceni in Africa qui syluestres vocant̄. Pauci igit̄ in hoc mediterraneo læta arua tenent̄: vbi paulatī ingēs in reb⁹ egestas ædes reperit̄ & Architecturā cuius diuersas partes diuersos inuenisse Plinio placet. Ferrariā cyclopes. Materiariā Dædalum Nostri vero Noeū dicit̄ ob arcā fabricatā. Item alios alia. Qui de hac tractauerit & plane maiorem inter latinos autoritatē sibi vindicauerit: Dulcius Viturius ad Cēsareū Aug. scribēs eam fabrica & rōne cōstare dicit̄: peritūq̄ esse oportere Architectū historię & graphidos. i. picturæ: præterea bonū esse virū castumq̄ ac minime auarū: nullū em̄ opus sine fide ac castitate probari ARCHITECTVRÆ partes. Ordinationē quā τάξις: dispositionem quam διάθεσις: distributionem quā ὀικονομία: Cōmensurationem quam συμμετρία vocat̄: præterea eurythmiā & de corem ponit: quæ omnia nascuntur ex cogitatione & inuentiōe. Dispositionis itē partes sunt Ichnographia: Orthographia: & Scenographia. Ichnographiam intelligit̄ eā quę circini regulæq̄ rationes continet: ex qua capiunt̄ formatū in solis arearū descriptiones. Orthographia cū partes pictura mōstrant̄. Scenographia siue Chorographia seu Sciographia: cum loca vmbra habitatulæq̄ pingimus. Aedificia quoq̄ publica aut priuata: Sacra: aut pphana: Sex requirunt partes: Regionē: aream: partitionem: parietem: tectum: apertionē. Apertio constat in vacuo laterali & supliminari: comprehendit enim fores: aditus: fenestras: arcus: & his similia. Arcus integer & diminutus: qui tāto minor: quāto Chorda magis recedit a Diametro. Supra arcū diminutū: veteres arcū integrū faciēbāt: supra trabem vero arcū diminutum leuandi oneris gratia

vt licet nunc in antiquis monumentis spectare. Ex quo basilica Petri q̄ trabes his arcibus vacat̄ videbatur. B. Leoni fore vt quodq̄ ante tempus collaberetur: iamq̄ coepisse inclinare conspiciamus. Trabes enim vocantur omne superlimen quod vice arcus apertiones coniugat quacunq̄ materia. Ex quo apertio arcuata & trabeata. Arcuata simul & pilæ theatris cōueniunt. Templis autem & porticib⁹ trabeata. Trabes enim supra columnas & parasitatas antas ponunt̄. Pilæ sunt Trabes: quæ ad sustentandos parietes columnarum loco collocantur.

De Calce: arena: materia: lapidibus: lateribus.

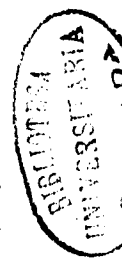

Nteq̄ de partibus ædificiorum dicat̄ materia omnis absoluēda. Primum calx Calx: quæ tertia pars erat pōderis iminuti ex lapide a fornace madefacta aqua intri ta dicit̄: cauebatq̄ in antiquorū ædiū legibus ne recētiore trima redēptor vte retur. author Plinius. Cū arena mixta seu aliis materiis mortariū dicitur Vi Mortariū: truuio. Optima ex lapide tiburtino ex quo Tibure/ vbi nunc fornaces/ ingētes adhuc aceruos eius lapidis cōgestos videmus. ibidem ex vena aptabantur. Ex Arena: lapide humidiorē & spissiorē melior. ARENA triplex Fossitia: flumineā: ma Materia: rina. Ex his fossitia vtilior. ea qdē multiplex nigra: rubra: glareā. QVOD AD MATETIAM pertinet: Vitruuius & item Plinius: infernates & supernates partes vocant infra & supra Apenninum nascentes arbores. Quapropter Abies infernas vt solibus magis cocta melior est q̄ supernas. Vlmus quoq̄ & fraxinus maximos habent humores. Castanea nux & alnus magnopere humori resistunt: q̄ hæc vltima præsertim satis habeat ignis & aeris. Materies amurca perfusa cariem aut vetustatem non sentit: vt ait Cato. Abies bona. Pinus plus abiete teredini obnoxia q̄ dulciore succo: optima cupressus quæ cariem & ipsa fugit. Nam signum louis cupressinum multos annos ad ætatem vsq̄ Cæsaris dicunt perdurasse. Deinde Cedrus & vitis. Ad excidē dam ædificio materiam ratio lunaris obseruabitur: decrescente luna: q̄ humor tunc maxime sic cescat. In arbore prius incisuras faciendas/ Vitruuius iubet in extremo autumno anteq̄ spiret fauonius. Hesiodus in solstitio æstiuo. LAPIDES ait Cato biennio prius haurire oportet ad ædificandum: vt gelicidiis & solibus roborentur. Omnis enim excauatus recens mollior est. Vitruuius. Lapidicinæ aliæ molles: vt circa urbem rubræ: Pallenses: Fidenates: Albanæ. Aliæ temperata: Tiburtinæ Amiterinæ Soratinæ. Aliæ duræ vt Sabinæ in Campania ruber & niger tophus. In sinibus Tarquinensium quæ dicitur Anicitanæ Vulnienfes. Et in præfectura Scacontensi. Nero teste Tacito/ Gabinio & Albano vsus est q̄ igni resistent. Sed & innumerabilia mar morum genera colorum omnium ex Græcia Asiaq̄ adducta: de quibus inter lapides scripsi. Cæmentitiis autem lapis qui paulo ante e Capitolio excauabatur: facit vt nō amplius Capitolii immobile saxum sit ex Virgiliani carminis vaticinio. Martini quinti Pontificis tēpore fuit adlat⁹ serpens repperus in Latio in lapidicinis inclusus. LATERVM genera Plinius tria facit. Lidoron longum sesquipede latum pede. Tetradoron Pentadoron Græci enim τετραρον palmum Ideo dora munera quia manu dabantur. Sed & in veterum monumentis reperiuntur hodie diuersæ mensuræ lateres etiam palmares & quatuor digitorum. In maioribus figuli nomen inscribebatur: vt palam videre liceret. Ex Creta fiunt optimi quæ sit macerata: deinde in vmbra biennio exsiccata. vt author Plinius.

De domo & eius partibus.

Domus si meridiem spectantes fiant vtiliores sane. Nam per brumam solem hybernum excipiūt: & estate inclinato sole semper ex aliqua parte vmbra opacantur. Itaq̄ altissimæ fiant: vt totū diē hyberno sole caleant. Si vero ad arcum vergunt: humiliores esse oportet ne a frigidis ventis apertius perantur. Hæc Socrates apud Xenophontem Commen. III. FVNDAMENTA locum solidū requirunt: si vero locus cōgestitiū aut palustris tantum fuerit: palis robur steis aut oleaginis vsutatis configatur. Sublicæq̄ machinis adligentur q̄ creberrimæ: carbonibusq̄ interualla palorum: deinde structuris solidissimis ac molaribus fundamenta repleantur. In fundamentis Romanis veteres puteos excauabant tanq̄ æstuaria: vt inde ventus efflaret: vti adhuc videmus: faciebantq̄ & ad terremotus & ad operis diturnitatē. Vestibulum domus Vitruuius Prothyron vocat. Cauum vero qd̄ Plautus impluuium: partem ædium sub dio post vestibulum: facitq̄. V. generum: Tuscanicū: Corinthium: tetrastylon: displumatū: testudinatū. Cœte & procoetion apud eisdē. hoc est thalam⁹ & antithalamus. Cœnatio loc⁹ cōmuni

Trabes: Calx: Mortariū: Arena: Materia: Lapidēs: Lateres: Fūdamentū: Prothyron: Cœte. Procoetion: Cœnatio:

Cœnaculū. nis adium vbi accūbebant, erat & aſtiua & hyberna. Cœnaculum Feſtus appellat domus ſuperiora ad quę ſcalis aſcendebatur: ſolebātq; ſape locari pauperibus. Iuue. Rarus intrat in cœnaculum.

Cub. ſalutatorium. Fornices & teſtudines apud Pli. vnde teſtudinari & fornicari: dicuntur quę in curuitatem ſpectantur. Cubiculum ſalutatorium ponitur Tranquillo. Quod Lampridius in Alex. Lararium appellat: vbi rem diuinam mane ille facere conſueuerat: hodie ſacellum aut capellam vulgo vocant. Saceraria loca arcana & ſecretiora. Plini⁹. XXXIII. c. IX. In ſanctariis (inquit) Mithridatis. Quidam eruditus ſanctuariis caſtigauit: quod valde miror: cum huiusmodi nomina quę in ablatiuo in o terminant: nunq̄ in denominatiuis u ſumant: vt a monſtro monſtroſus: a portento portentofus: a prompto promptarius. Sic a Sancto ſanctarium. A fructu autem fructuoſus: a quaſtu quaſtuofus. Andrones vbi viri conuiuia agebant ſeparatim a ſceminis: græcorum inſtituto: ne matrefamilias virorum moribus accumberent. Parthi (teſte Feſto) etiam quoquo modo conſpectu earum interdūcunt. Vitruuius Gyneconitum alium rurfus locum mulierum a viris diſtinctum vocat. OECI Sunt non Italicę conſtructiones quos Græci Cyzicenos vocāt: collocātur ad ſeptentrionem maxime viridia ſpectantes. Ipsi ſint adeo lati & longi vt duo triclinia: habeātq; a dextra ac ſiniſtra lumina fenestrarum viridia de tectis proſpicientia. Hęc de Oecis Vitru. Exedra occidentem ſpectant: bibliothecę & cubicula orientem: cella vinaria quę & apotheca dicitur ſeptentrionem: olearia meridiem. Pergula idem fere quod Menianum ſiue ex ædibus proſpectus prominebat in viam: a pergendo dicta. Pluteus obex eſt qui vſq; pectus ſiue vterius cōſurgit: aut ex medianiano aut ex porticu ad aditum occludendum. Zeta & Zetula hybernacula erant parua hyemad commodata: ſolem hybernum ſpectantia: eamq; fenestram heliocaminum vocabant: ſolem exicipientem. Zeta ἀπό τοῦ ζῆν dicta quod eſt feruere. locus eſt maxime ſtudioſorum. Cęcilius in episto'is Zetulam ſuas delicias vocat. Ambulationes erāt in gbus iuuenes ſe per hybernū tempus exercebant pila / ſaltu: Seniores vero deambulatione aut veſtatione. Hęc porticus a quatuor habebat lateribus: quę rurfus meridiem ſpectabat: dupla & longe pulchrior erat. Intus area aut parauimenta aut viridarium. Adiecta his ſedes aſtiuę & hyemales: in quibus philoſophantes diſputarent: erantq; latitudine dimidia totius longitudinis. Erant fere ſimiles his Xyſtus & paradromides: de gbus Vitruuius ſic ait. Xyſtus græcę porticus eſt ampla in qua Athleta: per hyberna tempora ſub dio ſe exercebant. noſtri autem Hypętras ambulationes Xyſta vocant: quas græci paradromidas item: iunctumq; habebant ſtadium quo laxius ſpectatores conſisterent: & viridarium. Valitudinarium locus in ædibus vbi curabantur ægroti. Antes Feſtus dicit eſſe extremas parietum columnas: vnde etiam Antę nomen habuere. Hęc ſunt latera hoſtiorum quę & antepagmenta Vitruuius vocat. Ex his Scapis Cardinales quę fores ſuſtinent. Tympana vero ſupra poſtes: quę tranſuerſo ponuntur. Impagineſ autem apud Vitruuium regula qua tympanum id eſt quadratum vel alterius figurę ſpatium in valuis aliove opere in teſtino per ambitum includitur. Paraſtatas latini etiam quas Græci παραſτάσεις: quę prope & ante parietes ſunt columnę eedem fere quę Antes. Perſtilium ordo in circuitu columnarum eſt vbi deambulant: ex numero earum dicitur tetraſtilium: Heptaſtilium Decaſtilium. Anacinteria: vt ait Lampridius in Helio gabalo: vbi interdū cubatur. Tranquillus in Auguſto: Lectulam lucubratoriam vocat. eius hodie vſus frequens. Abacus quo menſę ſupellex locabatur. Vitruuius quoq; podiorum & columnarum abacos dicit pro ſedibus: quas hodie vulgus banchos vocat: hinc omnis tabella quadrata abacus: etiam vbi Arythmetica numeri deſcribuntur inuentum Pythagore vt ait Boetius. Abaci etiam teſte Plinio & abaculi parui lapilli quadrati. Muſeum opus Plinius commemorat libro. XXXVI. Capitulo. XXI. Spartian⁹ Muſiua. Sic enim ait. Hunc in Comodianiſ hortis in porticu aurea pictor de Muſiua inter comodi amiciſſimos pictū. Eius nunc rei hodie ars amiſſa: cum tot in templis collabentes ac celebres imagines abſideſq; ignauia ſæculi pereant.

De parietibus & ſtructuris.

Aries: aut pedamenta aut continuum. Pedamenta omnia quę non cōtinuant dicuntur: habentq; oſſa & apertiones. Oſſa omnia ſuſtentacula ſunt: ſiue pila: ſiue columnę. Rurfus diuiditur paries in Solium Procinctum & Coronam. Solium eſt qd poſt fundamentum e terra ſurgit e lapidibus. Plerunq; Corona parietem terminat: eiq; prominet. dicuntur & Coronula & Coronides. Eſt iſtꝝ Corona hominum conſeſſus: & apud Linium Corona muros aggreſſi: & vna

Solium. Corona.

coſonant apud Virgiliū & Homerū. In medio murorū procinctum dicit. Item CORIVM inter Coriſtū ſtinum & extremū: extrema ſuperficiēs muri eſt: quāta ex vno latere intra & extra protēdit. Structura nanq; aut ordinaria ex lapide quadrato: aut irrationalis ex quouis: aut reticulata: horum media. Iuncturę coronarū anſę quę ex tranſuerſo lapides iungūt. Clauiculi q̄ ſupne. hi erāt ex ferro læte / & ligno. Sed ære melius: nā ferrū rubiginē ſentit: ne aut ſentiret vngebat ceruſſa / gypſo / & pice liqda. Luteus paries ex lapide p̄q̄ ſicco fiat oportet: meli⁹ ex teſta & latere etiā crudo: q̄b⁹ pila lapideę inungendę ad ſuſtentationē cōrignationū vt Cato iubet. In coronis & baſib⁹ firmiſſi mi lapides eſſe debent. In fundamētis quoduis. Si alte ducit edifiiciū: exſiccari primum oportebit prius factū: ne rimas cōtrahat: neq; etiā diutius remanere: q̄ haud bene cōnectereſ. Antiquus plębes Roma. parietes ex cratibus & ſtoris faciebat illito luto ſubiecto: dein gypſo aut calce operto. Hęc Leo. Pli. de his ait. Selquipedalis paries nō plus vna cōrignatione pariebat. Paries lateritiuſ firmiſſimus ſi ad perpēdiculū fiat. Græci ex lapide ac ſilice æqua cōſtituūt: veluti lateritiuſ parietes: cū ita faciant Iſcocodomon vocāt genus ſtructurę. At cū inæquali craſſitudine ſtructura ſit: Pſeudiſcocodomon. Tertiū vt Emplecton tantūmodo frōtib⁹ politis: reliqua fortuito collocata. Alternas coagmētationes faciūt: vt commiſſuras antecedentium mediū lapides obtineāt. Dyciōtheton vocāt reticu atū parietē quē frequētiſſime Romę ſtruūt rimis opporrunū. Structura præter omnia ad normā & libellā fieri & ad perpēdiculū ad cōmodare oportet. Vitruuius. Structura rum tria genera ſunt. Reticulatū quo nō oēs vt unę ad rimas faciendas: ideo paratū: q̄ in oīs partes diſſoluta habeat cubicula: & coagmenta. Alia incerta dicunt q̄ firmiorē quidē habēt ſtructuram: nō pulchriorē. Ordinariū tertiū genus qd ex quadratis lapidibus ſit: vt lateritiā ſint adligata eorū alterius coriis coagmētatis. Atq; hæc tria Iſcocodomon: vt quū corio equali craſſitudine ſunt omnia ſtructa. Pſeudiſcocodomon quū impares & inæquales ordines coriorū deducūtur. Tertiū Emplecton quo noſtri ruſtici vtunt: quorū frontes poliunt: reliqua fortuito: ſtipata calce ac cemētis. Lateritiuſ parietes (modo ad perpēdiculū ſint ſtantes) perpetui ſunt & in pretio apud Græcos & barbaros. hæc ille. Ex quo ſatis deprēdimus hoc vltimū genus Emplecton quo dicit ruſticos tunc vſos fuiſſe: nūca magnis conſtrui viri: quo proſecto nihil vilius. Raphael Cardialis. S. Georgii primus in vrbe hoc tpe qui ædes apud. S. Laurentiū corio Iſcocodomon ex lapide Tiburrino ſit auſus aggredi. Pſeudiſcocodomū Florentiæ frequentiſſimū & pulcherrimū cernitur: omnium autem magnificentiſſimū & priſcorū luxu certās: Philippi Strotii ædificiū nūceri giſ eius generis: nō dū p̄ magnitudine abſolutū. Eſt & illa parietū craſſitudo ex laterib⁹ cognoſcāta apud Vitru. Diplinthii: Triplinthii: Pedalis quoq; & Selquipedalis. Sunt & parietes ac cameræ Cratitiæ ex cratibus cōtextis in gbus clauos muſcarios roboris gratia figere oportet.

De Pauimentis.

Auimenta aut ſub tecto aut ſub dio. Subdialia veteres poſt coaxationē ſilicem potiuſq; paleā inducebant. qd male ſcribit apud Vitruuiū ſilicem. Deinde ſtatumē ex ruderatione diu ſtatuminata: veſtib⁹ ligneis accerſitis de curiis: vbi duę partes ruderis noui erāt & vna calcis. Deinde nucleus iducebat craſſitudine ſenū digitorū. Ex teſta duę partes & vna calcis: diu pinſum ſupra nucleum Ad libellā exacta pauimēta extruunt: ſiue ſectilia ſiue teſſeris ſiue ſcutulis magnis aut quadratis. In leuigatione marmor incernat cū calce & aruina. At ſubdialia pauimenta ſic agas: poſt coaxationē altera coaxatio tranſuerſa extruat: deinde ruderis nouo tertia pars teſta: tuſa admisceat: calcisq; duę partes: ad gncq; mortariū mixtionibus. Statuminatone facta rudus inducat craſſum pedē vnū: deinde nucleus vti ſupra: poſt pauimentum inducat teſſera ſeu quoduis. Vt aut tuta a gelicidiis ſint: quotānis ante hyemē facib⁹ ſatureſ: vel ſi curioſius facere oportet: regulę inter ſe coagmentata: ſupra rudus coaprentur calcem addendo ex oleo ſubactam: deinde rudus & alia inducant. Hęc Vitru. Plinius aut li. XXXVI. ca. XXV. Pauimēta originē habere apud Græcos elaborata arte picturę. Celeberrimus in hoc ſuit Zenodotus q̄ Pergami ſtrauit quā vocāt Aſaroton Oecon: quoniā purgamenta cœnæ q̄ uerri ſolent veluti relicta fecerit. Hęc ille. Nonnulli quę non addunt. ex quo eſt error noſtrorum grammaticorum. Nam quidam dixit eo dictū q̄ facile & valde verri poteſt: alter vero q̄ non verratur: ſed manu colligantur purgamenta. Sed res ſic ſe habet: q̄ ille ſtrauit imaginem purgamentorum cœnæ: quę licet verterentur: tamen non verri videbantur. Vitruuius Aſaroton cœcon ad Theatruſum haberi dicit: quo ſe populus recipiebat cum imber repentinus ludos interpellebat. Lucius Vermiculatus. Ante pauimenta atq; emblementa vermiculata. Plinius. Subdialia pauimenta Græci inueſtum

Coriſtū

Iſcocodomon Pſeudiſcocodomon. Emplecton. Dyciōtheton. Structura tria genera

Diplinthii. Triplinthii

Statuminatio.

Aſaroton.

Vermiculatum.

Lithostratū nere fallacia sane vbi imbres cōgelāt. Lithostrata ceptauere sub Sylla paruulis crustis: pulsa ex inde ex humo pauimenta in cameras trāsire. Agrippa ceptit in Thermis quas fecit signū opus encauso pingere: non dubie vitreas facturus cameras si prius inuentum fuisset. Leo remediū scribit pauimento subdiali si rimulā contraxerit: Cineres incerniculo preparatos oleo presertim lini subigito: deinde infundito: coibit. Huic etiam operi commodissima creta calce vitia diligenter subacta & furno excocta: ac illico inducā ex oleo: rima prius puluere diligenter purgata. Statumen vocatur q̄qd strato adiciat: vnde statuminare stipare & infarcire. Maltha e calce fit recent: gleba & vino restituit: mox tundit cū adipe suillo: quæ res est omnium tenacissima & duritia lapidis antecedit: q̄d malthatur oleo ante perfunditur. De Columnis.

Statumen. Maltha.

Columnas & arcus in honorem principum erectas videmus non diuturno inuēto. Plinius enim suo tempore dicit ceptisse: neq̄ antiquiorem q̄ Titi arcum Romæ videmus: neq̄ Traiani ac Antonini columnis vetustiores: nisi Menianam dixerimus quæ honoris gratia Menio concessa in foro: vnde ludos spectaret. In foro item Romano columna fuerat miliaria. De qua in geographia conscripsi. In eodem quoq̄ columna a plebe statim a funere in honorem Cesaris posita pedum. XX. lapidis Numidici: inscriptumq̄ parenti patriæ: apud quam diu sa-

crificatum: vota q̄ nūcupata fuere. author Tranquillus in Cesare. Columnas Himettias primus Crassus orator aduehi iussit. Columnæ ratio sic se habet. Inferior pars vbi residet vocatur & basis & abacus: basi spiras addit & thornos qui erāt torques crassiores. Orbiculus est in gyru incauus qui veluti in troclea sic iste inter thoros pressatur. Omnia demetriedarum partium rationem a diametro imæ columnæ. Columna ipsa sine parte inferiore ac superiore Scapus dicitur. Pars superior & capitellum & epistilium & modulus: supra hoc lapis quadratus appellatur. In his erant triglypha / Cymatia / Encarpia / volutæ: super omnia tympanū. Triglypha vt ait Vitruuius sunt quæ contra lignorum præcisiones in fronte figuntur ob pulchritudinem: eadem ratio in operibus lapideis inuenta. Cymatia inundantes florum frondūq̄ cōtextus. Encarpia poma frondescq̄ insculpta. Volutæ quæ sub capitellis ad euitandos imbres conuoluuntur. In totum quatuor generum describuntur. Doricæ quæ sextam altitudinis partem in ima crassitudine habent: quæ nonam Ionica: quæ septimam Tuscanicæ. Corinthiis eadem ratio quæ Ionicis. Atticæ quaternis angulis pari laterum interuallo. author Pli. Sunt etiam columnæ striatæ id est canaliculis incanata. Sicuti apud templum pacis: aliisq̄ in locis hodie Romæ videmus. Striga vero consertus vt sic cum. Striges autem aues diræ. quo etiam nomine anus maleficas ex ea causa vulgus hodie nūcupat. Apud colūnas proponebantur antiquit̄ edicta: disputatūq̄ ordo & coronæ cōueniebāt.

Volutæ.

Striges.

De Crustationibus.

Crustatio.

Crustationes aliæ inducā: aliæ adactæ. Inducit gypsum: calx: adigit lapis: vitri: cætera q̄ huiusmodi. Crustationibus quibusuis ex vetere pariete suffusa inimica est humiditas. Inductarum aut̄ hæ sunt species. Albaria picta & Albaria insignita pictoria. Adactarū hæ Orbiculata: circūiecta: tessellata. Albaria cutis marmoris splendorē dabat si postq̄ siccauerit cera & mastiche modis coq̄ oleo simul colliquefactis vnctum parietem carbone ignito expolirent. Eadem vero & de figillis ex gypso ratio est. Quorū duo erant genera: vnum prominēs: alterū retonsum. Pictoria crustationis: aliā in vdo: aliā in sicco. Vdis color natiuus & metallicus cōuenit. Siccis fucatus & factitius. Nam calcem & humor & auster edit. Nouū inuentū oleo lini colores lauari / mō siccus fit vbi induxeris. Tessellatis adhibebant calculi minores: vt miculatis aut̄ maiores. In vtrisq̄ picturā variisq̄ lapidum imitabantur. Conchas margaritarum immiscere crustationib̄ instituit Nero princeps: quartū plurimas hodie in veterū ruinis videmus. Hæc etiā omnia pauimentis cōueniunt præterq̄ insignita & pictoria. Nam prius festucæ: deinde graui lapide leuigat: postq̄ tessellarū anguli & lineæ figurant. Crustationes marmorum hoc modo repertæ. Pixidorus pastor apud Ephesum cū oues pasceret hircū infixum cornibus parieti exceptā crustā candidissimā ad ciues attulit q̄ forte tunc Dianæ Ephesiæ tēplū facere medicabantur: magnosq̄ p̄mio muneratus est. author Vitru. Pli. aut de crustatione inducā q̄d tectorium dicitur inquit. Tectorium nisi ter arenato & bis marmorato inductū est: non satis splendoris habere videtur. Crustationes vbi oportebit impingere arenationes nō minus tres inducā: vitiam & nouē in antiquis ædificiis. Primæ officinæ: parietes arctissime densare atq̄ adæquare ceteræ: expolire & colorum lineamētorūq̄ venustatem exprimere: mediōrū vtriūq̄ vitia emendare

atq̄ prohibere: quas asperas esse oportet: nam leuigatis superaddita nō adheret. Primas oportet esse asperrimas ex arena fossitia nō valde tusa ad digitū crassitudine: interdūq̄ ad palmū. Vltimū marmoratū appellant: q̄ marmore tulum candidissimo est admixtū: crassitudo semidigitalis sat erit. Crustā si forte veteri parieti velis adigere: prius oblinito aqua pura: deinde liquenti flore calcis immixta ex aqua marmoreo pollini locū penicillo dealbabis. Post hæc arenatū adiges. Vitruuius. Ad opus albariū parietes primo trullissent: post trulliffationē nō minus tribus coriis arenati inductis marmoratū inducatur. Deinde colores qui cū vdo tectorio sunt inducti non mittunt: sed perpetuo manent. In locis humidis inducatur prius trulliffatio testacea: deinde arenatum. Et reliqua. De locis publicis.

De Theatro. Pollux. Theatri partes hæ sunt. Orchestra: pulpitu: scena: p̄sceniū parasceniū: hyposceniū. Scena q̄d loc⁹ histrionū est. Orchestra in qua suggestū q̄dā est siue ara. Hyposceniū q̄d latini podiū dicit. Colūnis & statuis ornata ad spectatōrē cōuersum sub pulpito cōstitutū. Sunt præterea secūdū scenam tres portæ: regia i primis: ei⁹ q̄ primas agebat ptes. Ab leua inferiores & viliores psonæ vel tēplū. Iuxta domū aut̄ tētorii cū tapetis & aliis stragulis adopertū. Locus iumentorū cū porta maiore: vñ facile exeāt & impellant currus. hæc ille

Theatru & eius ptes

Ex Vitruuius. Scenæ longitudo ad orchestræ diametrū duplex fieri debet. Podii altitudo a libramento pulpiti. Duodecima orchestræ diametri supra podiū colūne cū capitulis & spiris. Deniq̄ secūdū Vitruuii descriptionē podiū erat locus iuxta profceniū aut orchestrā. Tranquillus. Nero parcius primus: postea toto podio adoperto spectauit. De tēporario Sauri Theatro quonā modo factū esset: in anthropologia cū de ipso feci mentionē: narraui. BASILICA Locus erat: vbi litigabāt: tectū videlicet cū expedito & amplo spatio: ex binis cōstabat porticibus: externa / hoc est ambulatione vbi serui cōsistebāt: & interna porticu vbi caudidici errarēt: differens a curia aut tēplo: q̄ illa porticū non habebāt. PORTICVS publica res est vt basilica: ab ea tñ differēs veluti pars a toto. Nā & porticus pars basilicæ adiuncta tecto tm̄ & colūnis cōstabat: eas a familiis & hoibus Romæ cognominabāt. Sub porticu Athenis Stoici philosophabant. Porticus Neronis miliaria / mille passibus durabar. CVRIA in qua senatus cogebat: siue in tēplo: siue templo cōiuncta erat. Tullus hostilius in Celū Alba Albanos traduxit: eorūq̄ p̄cipes i patres legit Tullios: Seruilios: Quinctios: Geganos: Curatios: Cœlios: templūq̄ ordinē ab se aucto Curia fecit: q̄ Hostilia dicta est. Liui. p̄rio. TEMPLVM habebat porticū: cellā: pronaon: Opistodomū & Lucū. Portic⁹ erat p̄ tēplo: Pronaon paruū ante fores cōseptū. Cella spatii intus totius templi. Opistodomū q̄d Vitruuius posticū conuertit: spariū post templū. Locus fere idē sub dio: sacer locus cū arboribus. sicuti apud nos hortū coenobiorū. Erat præterea in sublimi gradib⁹ aliquot: ex quo deprendi potest quātū ruina creuerint Romæ: vt Pantheon toridē gradib⁹ prius ascenderet: quot nūc descendit. Habebat in frontibus ac proforibus parastatas colūnas quas παρὰ στήθων vocāt. Amphiprostilos: periphryos: diphyros: pseudophyros oīa ex portarū appellatione. Inter cellam & columnas ambulatione erat. eius species diuersæ. Pignostilos dērioribus colūnis. Systilos paulo remissioribus. Areostilos rariorib⁹ spariis. In tēpli tholo res miras suspendebāt: vt cornua formicarū: elephantorū dētes: hostiū spolia. Socrates in Platonis legib⁹ cādorē in primis pbat in tēplo absq̄ picturis: Aurū aut argentū aut aliqd̄ p̄iosum tanq̄ corrūperet quærens: in eo offerri minime pbat. Præterea Greci teste Vitruuius: Ioui: fulguri: soli: ac lunæ tēpla hyperhæra. i. subdalia constitutebant. THERMAS Leo dicit se p̄cepto nō habere: publicas ne an priuatas fuisse: q̄d egdē miror: quū vtroq̄ mō repiāt. Q̄ priuatæ docet Martialis. Hetruscis nisi thermulis laueris Illo morieris Oppiane. Q̄ publica: idē de Thermis Titi loquēs simul cū aliis ædificiis ait: Et sunt delitiæ populi: quæ fuerant domini. Dicunt & Balnea & balineæ & lauacra & solia balneorū. Lapidius inquit: Oceani solii primus inter principes Alexander appellauit. Cū Traianus id non fecisset: sed diebus solia deputasset. Ami. Marcellinus inquit. Lauacra in vrbe in modū piscinarū extruxit. Est enim solii alueus balnei. Oceanus aut̄ alueus maior ab æstu quasi & refluxu marino appellatus. Erant præterea in balneis apodypteria id est spoliaria vbi vestes lauaturi ponebant: vt scribitur apud Lampriidum. Erantq̄ calidarium: frigidarium / tepidarium / pyriaterium / laconicum / hypocaustum / sudatorium: eadem fere omnia: quæ cuncta quomodo fierēt: satis in morbis hominum dixi: vbi bal-

Basilica

Porticus

Curia

Templum

Therma

Balnea

De vrbium ædificatione. ARBIVM AEDIFICATIO: coloniarum instauratio: Coenobiorumq̄ ingentium constitutio: crebræ fuerant apud maiores nostros: qui tunc & hominum multitudine &

ingeniorū foecūditate ac opum potentia florebat: nūc tam in Italia: q̄ extra: Moenia tot quōdam lugent deferta colonis. Satis igitur locorum vacat: satisq; habet vir maximus cum arcem aliquā de nouo fundauit: aut aedes seu villam sibi concinnauit: seu etiam templi partē restituit: vbi plus occupant eius infixa signa spatii: plusq; sibi sumptuum exposcant q̄ reliquae aedificiorum partes: ita pessum oīa iere: tantūq; animi posteris imminuit dies: vt nō tam potētia q̄ virtutib; & vera gloria vacui: quaramus in mustacio Laureolā. Vrbū igit aedificationē auspiciato prius incepta: aratro cneo sulcabāt: cū ad locū portē veniebāt aratru tollebāt: q; sacra tantū moenia haberēt portas nequaq; cū eas necesse sit multis de causis p̄sanari. Moenia ipsa ac ciuitatē aliquibus dicabāt numinibus. Persae vero & Aegyptii minime: q; in obsidione p̄cibus hostiū verebāt ea migrare. Cē forin? de natali dicit eā futurā magnā ciuitatē: q̄ genēsīm cū fundatore cōmunē habuerit: sicuti vrbī Romae accidit & Romulo. Moenib; pomceriū addebāt: erat em̄ spatū post murū: qd̄ neq; habitari: neq; arari fas erat in vrbis incremento: inquit Liuius: quātū moenia processura erāt tantū hi termini cōsecrati proferebant. Hetrusci primi inaugurato cōsecrauerūt: vt neq; intrinsecus: neq; extrinsecus aedificia moenibus continerentur: liberumq; aliquid esset ab humano cultu.

De Machinis fabrilibus.

Achina vt ait Vitruuius plurib; operib; & vi maiore cogunt effect; habere: vt balista / torcularia / praela. Organa vero vni; opere prudētī tractu p̄ficiūt qd̄ p̄positū: vt scorpionis: seu alicuius instrumētī versatio. Rursus Machina est op; cōtinēs ad trahēda onera q̄ mouent ex arte: circulatorū rotūdatiōib; quas Graeci vocāt κικλιπτιμώσιον. Quorū tria ḡna: scanforiū qd̄ ἀκροβατικόν appellat: aliud spiritale: cui; inuētor Ctesib; Alexandrinus: qd̄ πνευματικόν. Nā hic & hydraulicas machinas quē admodū aqua posset ascēdere reppit. Tertū tracto: riuū qd̄ βάρανον vocāt. Scanforia tignis & trāuersariis fiūt: qbus ad alta sine piculo ascēdit: vbi magis audacia q̄ arte opus. Ea sigdē catenationib; & crismatorū sulturis cōtinēt. Spiritales vero cū spū impulsē: plagas vocēq; organicas exprimūt. Tractoriū cū onera machinis p̄trahūt: aut ad altū sublata collocāt. Hē duē artis sunt: ex hac vltia existūt q̄ machinice: & alia q̄ organice mouent. Troclea orbiculū hēt & funē tractoriū. Trispatos: hęc ē cū trib; orbiculis. Pētaspatos cū qu; q; Sucula ē vbi funis adligat: Vectes pali q; fuculā versant: trahūtq; colossocotera onera. i. maiora & vastiora. Circa tympanū reuolutus alter funis ad ergata chelonia & ferreos chodacas in capitibus scaporū & subscudes. Est em̄ tympanum qd̄ funē vertit ac trahit onera: siue modulos trahat siue aliud. Sūt em̄ Moduli quadrata vasa ad hauriēda aquā. Festus quoq; subscudes ē angustas dicit esse tabellas q̄ asserū coagmēta cōnectūt. Artemo Trocleē genus qd̄ gr̄ce ὑταγόν dicit. Nō p̄tereūdū qd̄ Pli. li. XXXVI. ca. IX. mēorat. Rex Aegypti; q; pyramidē ex humo erigere mā dabat: ad diligētiā artificis cautius admonēda / ne rūperet ita machinā aptare: filiū suū in obelisci capite adligauit. Cetera instrumenta fabrilia. Trulla / norma / regula / perpendiculū / decempeda.

De Architectis & operibus nobilibus.

Architecti cū plures fuisse legunt: tū p̄cipue Democrates q; Alexandriā est metacus. Spintharis Corinthius q; tēplū Delphicū cōstruxit. Ctesiphō tēplū Dianae Ephesiae: vbi signū ipsius deē vitigineū fuerat. Meleagines Fanū Mineruae Prieneae. Theodor; Phocēsis Tholū delphicū. Philo Atheniensis armamētariū Pyrei. Hermogenes aedē Doricā Iunonis Magnēsē. Sugilas Mausoleū Artemisē. Zenodotus nobile pauimētū Pergamī. Scripsere sup hac arte prim; Agatharches Athenis nobilis architectus: ex quo excitati postea Democrit; & Anaxagoras in ea ē cōmētarios reliquere. Deinde Silen; de Symmetriis Doricorū edidit volumē. Apd̄ Ephesum testib; Vitruuiō & Cicerone: architect; cū publice opus redimit: scripto sese magistatū authorat. Absoluto opere si ad praedictū impensa respondit: honoratur donis. si vltra praedictum quarta pars supergreditur: toleratur. Si autem vltorius: de suo cogitur dare.

De Serico: Purpura: Cocco: Bombicino: Byssio: Setabo: Xylino: Liniisq; aliis.

Rocopi; Graecus author sol; quē scīā inter scriptores Serici originē i Europa describit. qd̄ Graeci μέταξον vocāt. Ad Iustinianū igit p̄cipē duos monachos ei; semē ex Serinda Indiē ciuitate Cōstātinopolim attulisse: Ex eoq; dein sub si mo posito paulatim vermiculos emeruisse: q; mori foliis enutriti Sericū fecerūt: de trāssum postea in reliquā Europā. Pausaniē in sine. VI. libri vermicul; huiuscemodī οἶον. i. Ser appellat: vnde dicunt Seres populū apud Indos: q; his po-

trissime abundēt: neq; enim aliud Serinda: vnde dixi semen aduectum: q; Serum ciuitas Ptolemeo Serica appellata. Ex quo quum Virgi. ait: Foliis depectunt vellera seres: satis constat de vermiculo in arbore nascente ac sericum procreante dicere voluisse. quod Plinius parum intelligens lib. VI. ait: Seres lautitia syluarum nobiles perfusam aqua depectentes frondium canitiem. quasi sine vermiculo id sponte nascatur. Aurelianus princeps teste Spartiano vestem holosericam ne in vestiario quidem habuit dicens: nolle pensare auro fila. Nam libra auri tūc libra serici vāniebat. Alexander item impe. vestes sericas raras habuit: holosericas nunq; induit: subsericas nunq; donauit. Ex quibus sane verbis conicere possumus: q; parcus antiquis serici vsus fuerit: cuius postea luxuriam plurima fata morus per Italiam auxit: vt nō solum ad vilissimi ordinis homines perueniret: sed ex eo canum equorumq; stragula ac dorsualia fiant. Nihilq; siue in ordiendo siue in tingendo maiorem recipit varietatem. Cum vellere: planum: intercisum: picū: monochromaton: dichromaton: trichromaton: quatuor: quinq;: sex staminū quod Hexamiton vocant. Color huic purpurae excellentissimus iudicatur. Violaecae Nepos dicit suo tempore coepisse. Rubram vero postea: deinde dibaphā oibus praestantiorē inuenerūt: bis sanguine saturatā. author Pli. qui etiā in lib. IX. Sybactanā. i. Hispanā & Maurā cōmendat. Huius praestantia Coloris in cane primū de prensa: qui purpurā forte manducauerat: labris rubentibus apparēs. Posteri tū omnib; cōmodio rem inuenerūt ex herbe similis Thryallidi / florib; ac seminib; quē in Italia pluribus in locis serit. hanc putauerim quam Dioscorides Anthillū vocat. Lauatur furfure vnde vim capit. tāta aliogni tenuitate: vt serici delitiis tantū nitorē praestet: in lana euanescat. Nam in lana coccū splēdescit: qd̄ hodie Granū vocāt. Hoc olim Aphrica / Gallecia / & Lusitania mittebāt: ex quo imperatoria paludamenta inficiebant. Transalpina vero Gallia herbas Tyriū atq; Cōchiliū: oisq; alios colores vt ait Pli. li. XXII. Nūc vero e Valēria Hispaniē optimū oim aduehit coccū. Deinde ex Asia colore inferi;. Ex his itaq; color duplex: violaceus: & ruber. Violaeco prius Guadū nūc appellatū herba subiicit colore cæruleo. Alter quo candidus inficit pānus: color rufatus tā antiquis q̄ nobis nominatur: potissimus inter omnis. Nam & rufata quondam factio fuerat. Hūc etiam posteri magis arte perfecerunt ignis ardorem imitantē. Quod vero nunc Brocatum vocamus: antiquitus non erat nisi vestis aurata: quae pannus non autem sericum / auro intextus fuerat: ac uq; laboratus. Pannus a nobis aureus appellatus videtur is esse quem Plinius se vidisse testatur Agrippinā Claudii principis induram: paludamento textili: absq; vlla materia. Omnia nunc lasciuia tēporis ampliauit viliatq; fecit: ad pracones vsq; parasitosc; prostituendo: cum imperatorum paludamenta ex hoc cernere non esset. Est & Bombicina vestis ad mulierum delicias. Iuuenalis. Foemineum lucet sic per bombicina corpus. Ex filo sunt tenuissimo instar serici: qd̄ Bombix seu Necdalus de genere Crabronū ex Assyriis veniens more araneae textit nido: candore salis magnaq; duritie in pariete constituto. Id retorquere rursusq; texere inuenit Pāphila Platis filia in Co insula. author Pli. li. XI. Byssus foeminini generis in vtraq; lingua: genus est lini flauū ac tenuissimi: vnde vestis byssina & colos byssinus. In Iudaea praecipuus teste Iosepo. Secundum in Elide Graeciae ciuitate: colore inferior Iudaico: sed tenuitate praestantior: vt ait Pausanias libro quinto. Et byssum & bombicina q̄q; raro: hodie quoq; ex Asia Graeciaq; quibus Turca dominatur in Italiam exportari videmus. His proximum Setabum tenuitate in Hispania eiusdē nominis ciuitate proueniens: sudariis aprissimum. Catullus. Remitte mihi Setabumq; meum. Deinde Xylinum: de quo Plinius libr. XIX. sic ait. Aegypti pars superior Arabia versus fruticem gignit: quem aliqui Gossipion vocāt: plures xylon ex quo xylina lana. paruulus est: similemq; barbatē nucis deserti fructum: cuius in exteriori bombice lanugo netur: nec vlla sunt eis in candore mollitiave praeferenda: vestes inde sacerdotibus Aegypti gratissimae. Hoc Cottonū hodie vocant: nasciturq; in Calabria: post Plinium adeo frequēs: vt nihil vilius. In insula item Maltha prope Siciliam: sed optimū ex Syria venit. Orthominium item Plinio panicula palustris velut arundinis netur etiam tenuissimum: nunc corrupto vocabulo orthichinum appellant: ad nos etiam vile externū veniens: vbi nūc ora nostri depingunt seruatoris. Reperit & linū qd̄ viuū latine: graece vero Asuestinum ex argumento calcis vocatur q; igni mūdetur: nec absumitur: vnde funebres regum tunicae fiūt: quae fauillā ab reliquo separant cinere. nascit in India desertis Plinio: Straboni etiā apud Garystū insulā vt alibi dixi: rarū inuentu: aequatq; p̄tia margaritarū. vt ait Plinius. Nos item in Italia hoc vidim; & experti sum;. Cumanū in Italia ad pisciū & alitū capturā tantae tenuitatis: vt anulum hoīs cū epidromidibus (sunt em̄ epidromides extremae funes cum circulis) pertrāsirēt. Sed mirū magis in Aegypto singula fila. CCCLXV. filis cōstare: vt i thorace Amasis regis Aegyptii

Holoserica vestis.

Purpurae Violaecae Rubrae.

Anthillū Coccum.

Color ceryleus rufatus.

Pannus aureus.

Bombicina Bombix.

Byssus.

Setabum Xylinum.

Gossipion.

Cottonum.

Orthominium.

Linū viuū seu Asuestinum.

Linum Cumanum.

Epidromides.

Pomcerium

Ctesibus.

Scanforiū.

Tractoriū.

Sucula.

Moduli.

Subscudes.

Democrates.

Spintharis.

Ctesiphos.

Meleagines.

Philo.

Sugilas.

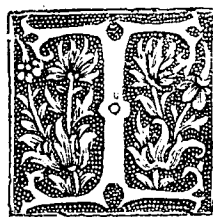
Zenodotus

Sericum.

Carbasinū. quæ Rhodi in Mineruæ templo visebatur. Aethiopes Indiq; ex malis: Arabes e cucurbitis: Asia- tici ex genista lina demerunt. Carbasinum apud Tarraconem repertum: ex quo vela nautica cō- ficiuntur: vnde Carbasus nomen habet: quibus postea Lentulus Spinter ludis Apollinarib; thea- trum textit: & ante eum primus Ro. Q. Catulus in dedicatione capitolii: moxq; Cæsar dictator totum forum Romanum velis operuit in ludis: & post eum sine ludis Marcellus Octauie filius: si- ne ludis vt salubrius litigantes consisterēt. Velo nauis purpureo Cleopatra cū. M. An. ad Acciū est vsus. E lini libris. L. iustum est. XV. ferreis ahenis carminari.

Quas quisq; populus vestes reperit & de priuatis quorundam.

Phrygiōes.

N laborandis vestibus alii alia inuenerunt. Acu facere Idæi Phryges, hinc phry- giones vulgo appellati. Aurum intexere in Asia repperit Attalus: vnde nomen Attalicis. Colores diuersos picturę itexere Babylō. vñ Martial. Veste Semira- mia quæ variatur acu. Plurimis vero licis Alexandria instituit: quæ Polymi- ta & Hexamita dicuntur. Delmatica a Delmatis reperta: qua Romani horis tē- poribusq; extraordinariis etiam sunt vsi. Lampridius in vita Cæsarum. Del- maticatus post cenā ambulabat. Similis fere his quas turcas hodie vocamus.

Attalica.

Delmatica.

Gabanium

Pallium.

Mantellum

Bracæ.

Gabanium a Græcis id est γαβάνιον. Nam græcanicus est habitus: oblongis manicis: quo etiam nunc vtuntur passim Itali omnes. nec longo inuento: nam a Constanti. impe. processit vt in magi- stratibus dixi. Pallium etiam Græcorum fuerat. Inde cœmedię palliatę. Mantellum item: ad nos postea transfusum. Plautus id commemorat: illi autem μαρδύον vocāt. Suidas, μαρδύον ἔστω ἱματίον ὄπερ καλεῖται Δορίκιον. Bracæ Gallorum erant: longa videlicet femoralia subligacula: nec adsentior his q; aliud eē putāt. Strabo. Galli iquit longis femoralib; vtunt: quę vsus ad hūc vsq; diem seruant: miseruntq; iam diu ad nos: vt is habitus gestetur cum reliquo calciamento coniunctus & separatus. Sed hoc satis non fuit: iam pene iuuentus omnis nunc Gallico ritu & ha- bitu viuūt. O vices rerum humanarum. Italia quæ barbaris hominibus leges ac togam antea da- re consueuerat: ab eis nunc ineptos ornatus ac mores ridiculos accepit. Aulea Britānorum sunt vt Marcellus. Virgilius quoq;. Tollent aulea Britanni. ea putarim quæ nunc cernimus picta. Aphri præterea: Mauri: Saraceni: Scythæq; omnes varietate colorum gaudent: præsertim luteo: ac rubro. Virgil. Pictiq; Agathyrsi. Græci autem crepidati incedebant. Legimus item priuatas quorundam vestes. Aelianus de va. histo. Pythagoram ait veste alba vti solitum: & coronam au- ream gestare. Empedoclem Agrigentinum purpurea veste: calciamentisq; æreis. Hippiam quoq; & Gorgiam purpureis. Vtebatur & purpura Porphyrius: vnde nomen est auspiciatus: cum an- tea Malchus appellaretur. author Eunapius in eius vita. Aristoteles ipse in vestitu victuq; deli- tiosus fuisse traditur: ob idq; Platoni aliquantulū infensus. At contra Socrates Diogenesq; alter discalciatus: alter cum pera baculoq; semp ambulabant. Apud Ro. Cato senex p̄curta toga vteba- tur. & Cethegi exerto nudog; brachio. Cæsar laxiore tunica. Augustus hyeme thorace laneo: tri- bialibus: & quaternis tunicis. Mecœnas mollioribus vestibus: vñ Malacin; ab Augusto cognōia tus. Nostra vero etate Ludouicus. XI. Gallię & Alphonfus Sicilię: ac Matthias Pannonię reges: villi amici panno a vulgo non cognoscebant. Romanos autem toga a ceteris distinguebat: vtriq; sexui (teste Nonio) gestari solita. Cuius forma apparet ex marmorib; antiq; Romę: mō pallii quo duces Veneti vtunt: nā & sagū id genus dicere nō possumus: q; in statuis minime armatis adspī- cimur: sæpeq; anteriore parte præcisa videt: a statuariis de industria factū: vt armatorum thorax ornatusq; cerneret. Hęc varia nobilib; fuerat. Triūphalis / scutulata / papauerata / Phrygia / surcu- lara / yngulata / clauata / palmata: quas Pli. li. VIII. enumerat. Spartian; monocoloris / Dicolores / tricoloris / tetra colores / pentacoloris / togas ponit. Vestes cōsulares ac senatorię fuerāt Paludamē- tum: purpura: trabea: prætexta: latum clauum: cinctus gabinus: tunica. Festus paludatos & ar- matos in libris auguralibus vocari dicit: & omnia militaria ornamenta paludamēta. Marcellus dicit Prætextam insigne Romanorum quod supra tunicas honorati quiq; sumunt. Hac trium- phates etiam vtebātur. Cicero prætextam inquit Appio prætexui. Vtebant & pueri nobiles. Tu- nica senatum a ceteris distinxit. Aurea tunica triūphasse Tarquinius priscum Verrius est au- thor. Erāt enim sine manicis: ex quo Virgilius probro dat Troianis: Et tunicæ manicis: & habēt redimicula mitræ. Cicero in Cat. Manicatis ac talaribus tunicis. Plautus. Manuleatam tunicam habere hominem addecet. Bulla & Prætexta liberorum puerorum insignia. Bulla enim monile fuerat: vt tradit Plutarch;: quōdā Tarquinio a patre rege donata: dū puer adhuc Latinos in præ- lio fugasset. Cinctus Gabinus vestis religiosa e Gabiis accersita. Liui. V. Fabi; ritu gabino succin-

Aulea.

Priuata

quorundā

vestes.

Cethegi.

Thorax.

Malacinus.

Toga.

Vestis sena-

toria.

Paludamen-

tum.

Prætexta.

Tunica.

Bulla.

Cinctus Ga-

binus.

etusa capitolio oppresso in Quirinalē sacra faciens iuit; & rediuit. Eandem opinamur apud Trō- ianos fuisse Peplū: apd christianos quoq; lintea tunica sacerdotalis. Infula quā morri deuotos in- dui mos erat. Latū clauū cōmune fuerat senatoribus omnibus: cuius formam ac vestigia quantū coniciere fas est: in ludis hodie Romanis cernimus: eo enim illo die Senator indut; procedere so- let. Militares erant. Læna quæ supra alia omnia induebat. hinc Lenatū familia. Græcis etiā cōmu- nis erāt: χλαῖνα quoz & ipsi vocāt. Præterea Abolla: vt ait Marcellus. de Sago nulli dubiū. Oc- Iur ad Saga. Virg. Virgatis lucet sagulis. Supra arma ferebat: quātumq; ex veterū statuis dep- hendere fas est: vilis erat panni Veneti; coloris. Penula quā supra tunicam & si vsueneret con- tra imbrem fumebant. Iu. Et multo stillaret penula nimbo. Lāpridius. Alexander senatoribus cō- cessit vt in ciuitate penula vterentur: nam vsus fuerat extra ferre. Erat item Strigium ex Hispa- niā: & Mastruca e Sardis. & Gausapina. Plautus mastrucatum dixit. meminit & Ci. in orationi- bus. vestes sane omnes crassæ & hyemales: fere similes nostris Ibernicis. Seneca Gausapinatū vo- cat pannosum hominem. & Martialis Leucopatum & bericatum. Erat enim Leucopum alb; pā- nus ac vilissimus. Plinius vbi de medicinis ait: in panno leucopo dicit reponendū. Pullati & atra- ti iidem erant q; nigris vtebantur: aut funeris aut vlciscendi se gratia ob aliquam iniuriam. Cic. in orationib; de Clodio Tribuno. Veste obsoletior: capillatior q; antea: barba promissior: vim tri- bunis nouam minabatur. Idem hos esse in conuiuio non solere demonstrat. Quis vnq; inquit vel in suorum funere atratus accubuit: In sumendo vestem dicebant mutare: in ponendo recupera- re. Dicuntur quoq; pullati plebei omnes: q; fusco & naturali sint amici colore. Tranquillus i Au- gusto. Edixit nequis pullatorū in mediā cauea consisteret. & Quintilian;. Pronūtiatio ve hemēs cū corporis iactatione mire ad pullatum circulum facit. Muliebres deiceps: inter quas Palla ho- nestissime cuiusq; Marcello fuerat. Inuenimus & apud Ouidium virorum: de Orione loquētem. Induerat tyrio distinctā murice pallā. pretiosa vtcūq; vestis. Vir. Et pallā insignem gemmis au- roq; rigentem. Stola veteres non honestam vestem solum: sed etiā omne quod corpus tegeret mu- liebre. Strophium fascia breuis: quæ virginalem errorem cohibebat papillarū. Ci. in Glo. Strophium accurate præcingens. author Marcellus. In hymno tñ diui Io. pro tegmento villico & agresti ac- cipitur. Plautus in Epidico multas huiusmodi commemorat: quas Marcellus declarat. Sunt au- tem hę. Regilla diminutiua a regia vestis: dicta & basilica. Item mendicula. Ralla a raritate quę p̄- ciosis vestib; immitti solebat: Indusiata. Patagiata. Plumatile dicitur Plauto. Plumatile aut cla- uatum aut e plumis factum. Cefitiū linteolum purum & candidum dicitur Plauto: q; ita ad can- dorem perueniat: q; oras circūcisas habeat. Supparū est linteolum femorale. Exoticum: pegrinū & pulchrum dicit. Plaut;. Basilicū aut exoticum. Limb; muliebris etiā vestis & preciosa. Plaut;. Limborarii Arcularii. Flameum tegmen quo capita matronæ tegunt. dicit & Flameolū. vulgus Italicum adhuc fazolum appellat. Reticulum item capitis. Carbasus pallium quo Flameū amici- tur. Virg. viii. Eum tenuis glauco velabat amictu Carbasus. Capitia capitem tegmina scemina- rum. Calantica item. Cicero in Clodium. Tu cum Calantica capiti adcomodares. Interula cui; Horatius & Mar. meminerunt vtriq; sexui ferebatur: erat enim tunica proxima carni: nos lineæ vtimur: apud veteres lineam nusq; comperio fuisse vt ex marmoribus indicatur. Pli. græcas sta- tuas armatas sine tunica hoc est in nudo corpore. dicit. ex quo videre licet q̄tum mollit ies cult; posteros occupauit.

De calciamentis ac tunicis. Et vestibus tragicis: comicis ac Satyricis.

Vnc calciamenta. Alexander Imp. Caligariorum & oim artium collegia insti- tuit: vt author Capitolinus. Erat enim calciamenti genus: non quas nunc Ca- ligas appellant. Nā veteres nusq; inuenio caligas quibus nos vtimur habuisse. Sed tantum crure tenus Soccus. sic in omnibus antiquoz monumētis aspici- mus. Et Tranquillus ait. Vitellio socculū alterū detraxit. Calcei fuerāt varia for- ma distincti. Vopiscus in vita Cæsarū. Calceos mulleos: careos: heredaceos: al- bos: viris omnib; sustulit: mulierib; restituit. Apuleius quoq; linteos calceos

nominat. Et Phecaii sacerdotum calcei: & Sicyoniū calcei ab his qui elegantia; studebant ferebā- tur. author Cicero. Soleę mulierum fuerant: nos planellas dicimus: quas turpe viris tūc gestare fuerat. Cic. de Arusp. respō. A muliebrib; soleis inquit. & in Verrē. Stetit Prætor Po. Ro. soleat; in littore. Græcanici calcei ex Polluce hi sunt. Basilides quibus vtebant Athenis. Crepides gesta- men militare. Embades sumptuosum calciamentū. Sunt quoq; Schistæ: Singę: compodes: asirce: Sandalia: Crotopezia / ligneum calciamentū / a sonando dicta: quæ aliter calopodia a quibusdam

Infula.

Latū clauū.

Vestes mili- tares.

Læna.

Abolla.

Sagum.

Strigium.

Mastruca.

Gausapina- tus.

Leucopea- tus.

Bericatus.

Pullatus.

Atratus.

Muliebres.

Palla.

Stola.

Strophium.

Regilla.

Ralla.

Indusiata.

Patagiata.

Plumatile.

Cefitiū.

Supparū.

Calantica.

Limbus.

Flameolū.

Reticulū.

Capitiū.

Calantica.

Interula.

Caliga.

Socculū.

Calcei.

Soleę.

Crepides.

Crotopezia

dicunt. Carbatina rusticū est: vocatur a Caribus. Ex gentibus quoq; & Ciuitatibus plurima di-
cta sūt vt Argea/Scythica/Rhodiaca/Laconica/Thessalica. Quēdā ex psonis vt Alcibiadia; Smi-
dryfia; Hyphicratida; Phecasia; Diabathra. Communia autē vtriq; sexui. Embates similes comi-
cis. Hypothesma virile calciamentū valde sumptuosum. Proschema senile. Peribates Ancillarū. Al-
bi calciamentū meretricum erat. Plocaria & acontia nominantur Aristophani tanq; muliebria.
Rhadia variū & circūuolutū erat. meminit Plato. Baucides sumptuosorū. Muliebria rursus Cro-
corides: Aphracta: Opistocrepides: q; amētis retro ligant: AmphispHYra: AcrosPHYra: Canobia:
Gynepodia: Nyclipedeces: Mesoperfice: Phyrtaçides: Seleucides: Nissides: Ambracides. Cōmu-
nia itē vtriq; sexui Phares: Ledarium: Chiton: Xystis. Fœminarū etiā ppria Epopesidiploia-
dium: semidiploidium: catartitus: Catagoges: peplus. Zoma vestis anilis. Tunice quoq; diuersorū
generū ex eodē authore/hę sunt: Scissilis: phanoris quę trās lucebat: catactice id est notis variata
animalia vel flores itextos habebat. Myotis ex muscis intextis ex Armenia veniēs. Cortes Mas-
siliensium: Rhiza Thracū: Caunaces Babyloniorū: Sarages Medorū: Temenis Argiuorū. Circa
mammis mulierum Zofma/Tenia/ & tēnediū/strophiiū quod & zona vocatur λισσι δὲ παρθενία
κρη ζώνη. Et rursus τῆσ ἀμαζονοσ ζώνη. Epizostis vestis crassa ex lana. Scytharum vestes ex
pellib; Diphtera: epicraniū: bēte silyra: spola. Tragice autē ac Comice vestes ex eodē authore Xy-
stis: Batrachis: Chlanis: calyptra: Mitra: Agrenum ex lana cōtextū. Ephatis vertibulum erat qd-
dam rubrū: quod in manu habebant bellum gerentes vel venātes. Qui autē in miseris erant: meli-
na hoc est lutea vel nigra vel glaucina vtebantur. Satyrica vestis Nebris id est pellis caprina. quā
& lzanem vocabant & Pardalim subrextam. Venatoris Dionysiacum. Cortes tunica pinguis
est. Comica autem: Ezomis id est vestis alba ignobilis: secundum sinistrū latus suturam non ha-
bens. Puniceus habitus & purpura iuniorū est. Pera: bacul;: diphtera rusticorum est. Nigra v-
lucida vestis parasitorum pter q; sicyone. Et alba quando parasitus ducturus est vxorem. Seruo-
rum autē Ezomis: cui adiacet vesticula quēdā alba quę epibema dicit. Cocco autē duplex & infle-
xibilis vestis. Fœminarum comicarum. Anus nigra vestis: in sacrificiis tamen alba vteret. Iuue-
num itē alba vel byssina. Epicleri albū & croceum. Lenones tunicam colore distinctam ac flori-
dam ferebant: baculumq; qd Arescum vocatur in manu habebant. Parasitis erat sceleris & Le-
cythus sicuti & rusticis legobolum. Quibusdam autē mulieribus tunica talaris purpurea ad cu-
biti symmetriam rotunda. Hęc Pollux.

De varietate stragulorum & pellium vsu.

Tragula itē diuersa. Primum circa thorum. Amphimallon & Gaulape in
castris vsū pbebant: primum ex vtraq; parte villosum erat: Heteromallum
ex vna tantum. Stragula quę lodices poetę vocat: lintea vestis cōstrata. Stra-
gula quoq; alia super eis adposita ab Homero plane notatur: ῥήγεια καλὰ πόρ-
φυρα. omnia stragula vestes Plinio vocantur. Dicebantur & plagie: deide Sin-
dones appellatę. Varro de vita patrū. Chlamydes plagie vela. Nā & vela & ve-
laria dicuntur. Papinius. lam velaria lintea pluebant. Plumaria quoq; & plu-

marium opus & plumarii textores: quos polymitarios dicunt liciorum varietate: a plumādo di-
cti Marcello. Plautus plumatile inq;. Stromata & Peristromata fere quę & tapetia depicta vario
colore: a sternendo vocata. Plautus peristromata campana dixit. Tapete & Tapetum gręcum vo-
cabulum variis etiā fuerat coloribus pictū. Cortinas Plinius vocat pter vasa: etiā lintea quę
sternunt siue mēsis siue lectis. Culcitra. Cicero culcitrā plumeā dixit: erat & Lanea. Tomentum
namq; culcitrę materia ex palustri arundine quā Circensem appellabant: aut ex re alia ignobilī
suffarta. Tomentum concisa palus Circense vocat. Ceruicalia & puluilli capitis substramenta.
Toral tori ornamentum apud Horatium: & Conopeum tentorii genus apud eūdē. Interq; signa
turpe militaria sol aspicit Conopeum. Proprius de Cleopatra loquens. Fœdaq; tarpeio conopea
tendere saxo. Equorum quoq; vestes phalera: ephippia: dorfualia. Vopisc; in Galeno. Boues cū
dorsualibus sericis discoloribus pfulgentes. Pręterea Mantica ac bulgę imponuntur: sic Festo
appellatę. Senecę vero Hippoperę lib. eplarum. xiii. M. Cato Cenforin; canterio vehebat: hip-
poperis quidem impositis vt secum vtilia portaret. Pelles autē animalium quib; nunc vtuntur at-
cendo frigori: apud antiquos minime in vsu fuisse quidam existimant: eo q; Plinius qui omnia
exequit: tum aliis nullam de his faciant mentionem. Tranqllus Augustum scripsit non pellibus
sed quaternis tunicis hyeme solitum muniri. Et Martialis diuitem describens probe indutum.
Oprat & obscuras luces: ventosq; niuesq; Propter sexcentas Baccara gaulapinas. quas supra cō-

Embates.

Tunica.

Tragica.

Satyrica.

Comica.

Amphimal-
lon.
Heteromal-
lum.
Sindones.

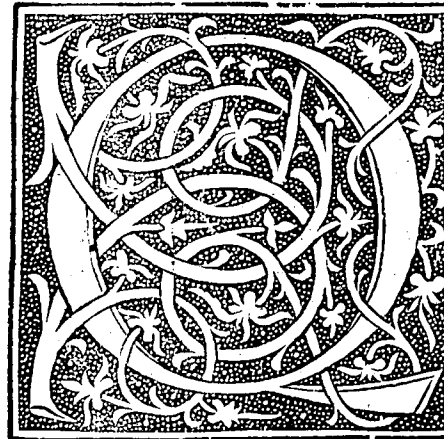
Stromata:
Peristroma-
ta.
Tapetum.
Culcitra.
Tomentum.
Toral.
Conopeum
Dorsualia.
Mantica.
Bulga.
Hippopere.
De pellib;.

memorauit crassa lana fuisse. Barbaros tamen aquilonares gestari pelles vti etiam nunc consue-
tos esse cum plures sunt authores: tum Ouidius ponticos & getas describens inter quos exula-
uit: pellitos appellat: Sed vsū tamen hunc paulatim cepisse Senecę tēporibus ex loco eius epi-
stolę putandū: Pelliculas inq; vulpiū ac muriū frigoris causa. Muriū enim pelliculas & zibel-
linos & armellinos nūc dictos putare possum;. Nā & iter muriū gna sūt i pōto vt in aialib; dixi.

Mures pon-
tici.

R. Volaterrani Commentariorum vrbanozum Lib. XXVIII.

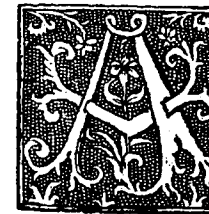
De Honestō & eius partibus. Ac primum de prudētia & doctrina q; magistri in ea necessarij.

Væ ad corpus ptineat hactenus: mox ea quę ad animū
reliquū nrī opis spectat: ac primū de morib; citra quos
frustra cętera discūt: deinde de artib; liberalib; dicā: vt
plane pmissō titulo materia respōdeat: in qb; pauca qdē
verū exotica ex oī pene gręcia simul cum nostrorū rece-
ptissimis delibauī: vt facilius ediscerent: eētq; cū ad be-
ne beateq; viuēdū suffragia: tū ad scribēdū oib; paratā
supellex: maiorūq; rerū pbreues adnotatiōes indicamē-
ra. Prudētia igit pri; attingēda: quę vnica cū que itel-
lectu ac volūtate cōsistat: sub eadē doctria cōtinet. vtrā
q; vero cōiūctā gręci Sophiā nos sapiētiā dicim;: in quā
monstratore pri; est op;. Scribit. n. Aelian; de va. histo.
q; prisca fuit consuetudo vt viri magni iuxta se magi-
stros alūnosq; haberēt. Sic Vlyssēs Alcyonum: Achilles

Chironē: Patroclus Achillē: Agamēnō Nestorē: Telemachus Menelaum: Hector Polydamata:
Hiero Syracusan; Simonidē Chiū: Polycrates Anacreōtem: Proxenus Xenophontē: Antigonus
Zenonē: Alexander Aristotelem. Inter Romanos Lucullus Antiochum Alcalonitā. Cicero Mo-
lonē. Mecenas Ariū. August; Athenodorum. Neq; mirū: cū Plato dicat q; & Iuppiter quēdā
habuit cōsiliariū. vnde nos exēplo eius institui debemus. Hesiod; quoq; optimū vocat qui per se
omnia nouit. Proximum huic qui sapiētes audit. Qui neutrū pstat: penitus esse inutilē. Socrates
apud Platonē in phēdro ait disciplinā ex sermone potius & viua voce hauriēdā: q; ex lectione: ma-
gisq; scienti prodesse. Sunt altiora quēdā quę scriptis tradī cōmode nequeūt. Pręterea a quocūq;
discendū etiā si querc; esset quę loquerēt. Non enī quis dicat: sed qd dicat in primis videndum.
Hęc igit Socratis sentētiā vox dominica cōfirmat: Quęcūq; dicunt Pharissēi vos facite: opera ve-
ro illorū minime. Itē Plato in Laches. Is maxime audiēdus cui; dictis facta cōueniūt: q; verode vir-
tute quam nō attingit: aut cōtra vitiiū qd habet: q; ornate loquat: minime auscultādus: siq; dē in
eo sapientes sum; qd nouim;: in eo delinquentes qd ignoramus. Quę sentētia superiori cōtraria
quodā mō videbit: quū minime sit. Idē author ait: Maxime illē cauēdū qd sciētię & eruditōi val-
de officit: ne videlicet in Misologiā aut Misanthropiā incidam; id est in sermonis aut hoīm odiū
videlicet cū forte alicui; verbis aut opinioni ita addicti sum; vt oīa p oraculo credam;: deinde oī
no cōtraria eē repim;: deceptosq; nos eē intelligim;: qd cū sepe fit: maxime euenit vt nulli postea
credam;: qd vitiiū oīm piculosissimū est. accidit autē ex ignoratiōe: q; citra delectū & artē credit.
Nā si qs studii & artē in iudicādis hoīb; adhiberet: nec temere crederet: pculdubio repitet hos
bonos: illos improbos & idoctos: alios vero iter vtrūq;. Apuleius in apologia ait. Thaletem Mile-
siū interrogatū a Mandraico Prienesi discipulo quantam vellet mercedē p eo qd disceret: respon-
disse. Si qd didicisti mihi adscriperis meq; reptorē pdicaueris. Quātū igit auditui in hac parte
debeamus satis docēt sacri libri q; fidē ex auditu esse dicūt. & Iacobus: Sit oīs homo velox ad au-
diendum. Hieronymus quoq;: Habet latētem energiā: viua vox. & in epistolis. Nō em vt est quo-
rundam psumptio me ipsum docui. Hęc deniq; causā cur pegrinationis lōgas philosophi susce-
perint: vt corā laudatos viros audirent quorum sepe libros domi habebant.

Qui apriores ad doctrinam: & quid aut quomodo discendum.

D doctrinā ali; alio docilior. Mercuriales pueri velocissimi sunt: verū cito des-
cunt rariq; pueniūt ad frugē: maxie si cū Mercurio Martē cōiūctū hēant. Talis
fuit Hermogenes ille sophista: q; de arte scripsit i adolescētia: senex: i senectute
puer vt ait Philostrat;. Saturnini vero tardiores ab iitio: sed tpe alti; radices
mittūt. Quapropter Aristō vt ait Seneca dicere solebat: malle se adolescētē tri-
stē q; hilarē & amabilē turbę. Vinū em bonū fieri: qd recēs durū atq; asperū vi-

sum sit: nō pati aetatem q̄ in doliō placuit. Huiuscemodi. n. legi fuisse Cato ille Cēforin⁹ q̄ sero didicit literas; euasit autem summ⁹ orator. Torquati quoq; illi⁹ q̄ filios occidit ingenium rustica num: & inutile ab iitio visum: in summam lucē effulxit. Proximis autē sc̄culis Ludouicus Pontanus iuris scientia p̄cellens. vii. annis Scholis Italiae pertinacissime vacando: nunq̄ in ea facultate mutire aut differere quicq̄ est visus. Sunt autē q̄ vtrūq; p̄stant & velocitatem & v̄sq; ad extremū p̄seuerantiā ac p̄fectum: quā quidē rara felicitas: qualis Cicero fuit: & Augustinus noster qui p̄ se didicit omnia. Quomodo autē discendum: Seneca itē in epistolis docet. Lectio certa prodest: varia delectat. Multumq; potiusq; multa legenda: quā non habeas ad manum. quē admodū magn⁹ luctator nō est qui omnis numeros nexuq; p̄discit: quorum v̄sus sub aduersario rarus est: sed qui in vno se aut altero bene & diligēter exercuit & eorū occasiones intentus expectat. Nec est qd̄ de naturā malignitate queramur q̄ res occulter: cū q̄cqd̄ nos meliores aut beatos est facturū: in ap̄to aut in proximo posuerit. Idē. Cū omni etati studia cōueniant: nō eadē tñ semp cōueniūt: Turpe est viro iā p̄ueto ex cōmentariis sapere: aut flosculos captare: semper inter p̄tem nunq̄ auro rē esse: Sēper deniq; meminisse nunq̄ scire. Idē. Demētia est mi Lucille supuacua discere in tanta p̄serim t̄pis breuitate. Negat Cicero si duplicetur sibi aetas: habiturum se tempus quo lyricos legat. Eodem modo & dialecticā vanas captiones. Nam apud plerosq; p̄hia quaestui est: institores potius nacta q̄ antistites. Hanc fas est dare tēpus nō accipere: res. n. non subcisiua sed ordinaria est. Aristotelis insuper opinio: Nullum esse magnum ingenium sine melācholia aut mixtura demētiē. & ex sentētia Platonis. Frustra poeticas fores cōpos sui pepulit. Et Ci. p̄ Archia: Sape cōpertum ad laudem atq; virtutem naturam sine doctrina: q̄ doctrinam sine natura valuisse.

Quō discē dum ex Seneca.

Qz doctrinam cum prudentia ac iustitia coniungere opus.

Menandri Senarios sex ad hoc p̄positum cōueri. Cūcta em̄ serua sunt prudētiē. Frustra mei debilitatē corporis Accusauerim si aderit prudētia. Hāc em̄ potēti brachio fortior. Sicut nāq; corpori existit ocul⁹: Sic demū nr̄e mēs aīe fuerit. Idē. Δὸς ἐξ ἀμαρτῶν ταντὸν ὄνκ ἀμάρτος σοφοῦ ὁ μὴ ἐμ̄ ἐιδώσ ἐν Δερ̄ ἐξ ἀμαρτῶν. Bis in eodē peccare nō est viri sapientis: qui vero nihil viderit nihil peccat. Phocylides poeta dixit mētem ac rationem hoībus p̄ armis datam: his hexametris a me cōuersis. Cuncti mortales eque locus oībus idē Regib⁹ ac inopi est: animis deus imperat altus Cūctorū. qui cuiq; dedit propria arma ferenda. Velocem lepori cursum: sed cornua tauris Spōte sita: ast apibus penetrantia acumina caudae. Mentē homini melius tribuit: qua cetera inermis / Robusto sapiēs longe p̄stare. videf. Cleāthes dicebat hoīes absq; disciplina & l̄is tñ forma distare a feris. Plato scientiā ait sine iustitia ceterisq; virtutibus calliditatē poti⁹ q̄ sapientiam. Zeno dicebat q̄ in disciplinis quidā erāt Philologi: qdā vero Logophili id est amatores potius verboꝝ q̄ sciētiā: itē nōnullos esse philosophatos id est corporis amatores potiusq; philosophos: siue etiam philorimos: aut philocrematos id est honoris ac pecuniā.

Qz doctrina omnis ad philosophiam ac theologiam referenda.

Aristonymus Chius circulares sciētiās sectātes: negligentes verophiliam: cōparabat procis Penelopes: qua cū minime potiri possent: ad ācillas se cōuertebāt. Idem vulgum cōparabat Laerti: qui tñ agroꝝ curam habēs: sese domumq; p̄pria sperneret. Sic plures curam tantū diuitiis intendētes aīm negligere agrestibus exulceratum perturbationibus. Bion dicebat grammaticos Vlyssis errores ingreere: suos autē minime. Plato in Protagora Poeticā simile facit impietorū conuuiiis: qui cū propter inscitā & rerū ignoratiōē propria voce suisq; sermonibus colloqui neq̄ant: tibicines accersunt vt aliena voce hoc est tibiariū flatu vtantur: vbi autē sunt eruditi ac philosophi: inter se disceptāt. Nec ab re Homerus dicit: vt Diomedē daretur socius ad exploranda castra: q̄ alter ex altero si duo sint melius intelligent. At Cicero pro Archia poeticam & cyclicas scientias magnopere laudat: Hęc inquit studia adolescentiā agunt: senectutem oblectant: secundas res ornāt: aduersis pfugium & solatiū p̄bent: delectāt domi: non impediunt foris: pernoctant nobiscum: pegrinant: rusticantur. Qz si ipsi hęc attingere minime possumus: tñ ea mirari debemus cū in aliis videmus. Apuleius de deo Socratis. Vlysses (ait) comite sapientia: quam Homerus poetice Mineruam appellauit: omnia horrenda subiit: oīno aduersa superauit: Et Cyclopis specus introiit & egressus est: solis boues vidit: & abstinuit: Ad inferos migravit: & remigravit: Scillam p̄ternauigauit: nec abreptus est. Circes poculum bibit: nec mutatus est: Ad Lotophagos adcessit: nec remansit: Sirenes audiit: nec adcessit. Basilius quoq; in quo

dam libello non vsquequaq; poetarū lectionem detestat: si quis ex his rosam non sentes delegerit. Nam Vlysses inq; velut alter Iob nobis exēplar patiētiē ab Homero p̄ponit. Hieronymus item qui sc̄cularē scientiam alias dāmonū cultus esse dicit: ad nostrā deducere iubet phiam: haud aliter q̄ Hebrēi captiuam alienigenam resecis vnguibus & capillis in matrimoniū ducere poterāt: sic dicta illoꝝ castratis errorib⁹ & verborum lasciuia siqua probata sunt nostro dogmati adice re recte licere. Nam Salomon & Paulus & Cyprian⁹ multiq; ex nostris: poetarū philosophorūq; scripta: vt ipse testat: ad nostra confirmāda in mediū adduxerūt. Idē ad Rusticū monachū. Ama scripturarum studia & carnis vitia non amabis: eripit em̄ sensum a cogitatiōe lasciuie & carnē macerant ob laborē. & alibi. Lē laboris sunt comites / non voluptatis: dānū / non mar supiū sequūtur: ieiunium / nō saturitatē. Augustin⁹ de Tri. Vera philosophia ē trinitatem intelligere scilicet vnū deū a quo spiritali sanctū in quo & filiū p̄ quē sum⁹: principū ad qd̄ creamur: formā qua separamur: gratiam in qua recōciamur. Gregori⁹ tris ponit Sapientiaē p̄fectus. Inchoatiōē & p̄fectionē: & quod inter vtrūq; est mediū. In primo blandimenta dulcedinis: medio tempore mēris certamina laboreꝝ: ad extremū p̄fectionis summa voluptas. Hierony. Gratias nūc ago deo meo q̄ ex amarissima doctrinaē radice nūc dulces fructus carpo. Thomā Aquinatis sententia est: vt sciētiē vestigia nobis defunctis remaneāt: q̄b⁹ doctiores maiore cū voluptate ac vberius diuinitatē speculēt. Qd̄ & Hieronym⁹ sentire videt: dū ait. Discam⁹ in terris quorū sciētia nobiscū p̄seueret in coelis. & alibi ex Danielis auctoritate doctiores firmamento comparat: reliquos vero astris.

Vlysses velut alter Iob

Tres sapientie profectus

Qz docti semper in pretio fuere.

Doctine honor.

Doctrina q̄ sepe plurimorū iacet: viri tñ ea maxie p̄cellētes semp i honore sue re. Nā & Platonē Sicilia perentē Dionysi⁹ cū albis quadrigis obuā p̄cedēs ex cepit. Alexāder Thebas euertēs: Pindari domui peccit: Stagerā oppidum ob Aristotelē restituit. Atheniēs Thucydidē quē impatorē in exiliū miserāt: terū suarū scriptorē reuocarūt. Menāder comic⁹ peti⁹ classe Aegypti ac Macedonia regib⁹ venire cōtēpsit: regia fortunē plata l̄farū cōsciētia. De Hippocrate idē cōtigit Xerxe rege adersente. Pto. quoq; Philadelph⁹ & Hiero Tyrānus occasiōe aduersē valitudinis se studiis maxie tradiderūt: viris doctis v̄ndecūq; adersit. Vt autē de Romanis loquar: ex Hispania venerūt qdā nobiles vt Liuiū viferēt. Pompei⁹ post bellū Mythridaticū Possidonii differētis domū Athenis itratat⁹: nō p̄cuti de more ianuā iussit: sed fascēs licētores foribus submisit. Scipio statuā Enniī sepulcro suo imponi mandauit. Cato senex Carneadē legatū Atheniensū ob viri eloquētiā suspectā senatū nō admittēdū esse cōsuluit. Augustū quoq; itē Claudii: Hadrianū & M. Antoninū ex Ro. principib⁹: maxime doctis viris fauif se memoriā proditum est. Numerianus item imp. teste Vopisco dicēdi facultate maxime p̄dītus: maluit in bibliotheca v̄pia statuā sibi poni Numeriano oratori q̄ Cēsari. Proxima memoria Robert⁹ Sicilia rex Petrarchā: oīsq; eruditos in p̄tio habuit. Mea vero aetate: hac laude magnopere digni Nicola⁹ pon. Alfonso Tarraconēsis & Matthias Pannoniē reges. Cosm⁹ itē medices ac Federicus Vrbinas dux. Qz vn⁹ q̄q; in populo sapientia p̄ditus plus ceteris videat.

Frustra tñ: aīos reliquorū stultitia seu inuidia occupāte. vt Annibali accidit: ob inuidiam factionis Barchinā. vt Socrati de deorum opinione. vt Capi Troiano in equi introductione. vt Magio Cāpanone Annibal in vrbē recipere cōsultenti. vt apud Romanos Paulo Aemylio pugnā Cānensem detrectāt. vt Fabio Max. contra Minutiū & totū exercitū cōtendēti. vt deniq; apud Hebrēos tot p̄phetarum p̄dictionib⁹ minime exauditis: q̄q; tamen populū felicitate auditus sapiens. vt Caci solius sententia de pace non ineunda cum Pyrrho. vt Catonis de Carthagine delenda: vt deniq; apud nostros Iona Niniuitis.

Apophthegmata. VII. Sapientum ex Demetrio Phalereo.

Leobulus μετρω ἀριστον mediocritas optimū. πατέρα δει ἀιδαι. parentem vereri oportet. ἐν τὸ σῶμα χειρὶ καὶ τῆ ψυχῆ. Bene corpus & animam habe. φιλόκονον εἰμᾶ: ἢ πολὺκόνον. Libenter audi magis q̄ multa. γλώττις κρατεῖ. Linguam compesce. βία μὴ ἐπράττει. Nihil age per vim. ἐχθρῶ διαλεγει. Inimicitias dissolue. τὸν δῆμον ἐχθρὸν πολέμιον ρομίζει. Populi inimicum aequē tuum puta. γυναικὶ μὴ μάχεσθαι μήτε ἀγὰρ πέποιδα. Cum vxore ne contendē: ne ve ei nimium confide. ἀικέτας μεθύοντα μὴ κολάζει. εἰ δέ μὴ

Cleobulus

Δόξισ και άντός μεφύειν, Seruos temulentos ne castiga: ne & tu temulentus videare. γα μετν εκ τώρ δμόϊωμ, Nube pari, μη επιμάριε δαι τώ σκόπορτι, Ne cum caullantibus infani. ενπορύρτα μη υπερίφαρμ ενράϊ άπορύρτα μη ταπεινύδαι, In copia ne sis animo elato neq in egestate demisfo. Solon, μη Δέρ άγαμ, Ne quid nimis, κρητίσ μη κάθνοσ, Ne sis iudex: alioquin inimicus alteri eris parti, η Δομηρ φένυε άντή γάρ λύπνυρ τίκτει, voluptatem fuge: ipsa nanq postremo dolorē parit, σφράγιζε τούσ μερ λόγούσ σνγή τήρ δε σιγήρ κάρω, Ob signa verba silentio: Silentii vero occasione, φίλωνσ μη ταχύ κτώ όνοσ Δ άρ κτήση μη ταχύ άποδοκίμαζε, Amicos ne cito pares: paratos ne cito reicias, άρχε δαι μαθώρ άρχετν επισήση, Imperium discens pari melius exercere scies, μη κακότσ όμίλη, Cum malis necogredere, χρώ τοτσ θεότσ, vtere diis, ό Δ άρ η Δνοσ μη λέγε άλλεί Δώσ σύγα, Non quodcuq noueris dicas: sed plane cognoscēs tace, τοτσ σεαντού πρώσο εσω, Circa te proximis mitis esto, τά άφαμή τοτσ φαρεροτσ τεκμάριον, ex manifestis occulta deprehende, Chilo, γυώθι: σέ άντόρ, Nosce te ipsum, πύρωρ μη πολλά λάλει άμαρτήση γάρ, In vino nemica loquere si non vis errare, μη άπειλει τοτσ έλευθέροισ, Ne munitate liberis hominib, μη κακολέγειμ τοτσ πλίσιοιμ ει Δέ μη άκόνοση κακώσ, Proximo ne male dicas si non vis audire, Ad amicorum cenas tarde: ad calamitatem celeriter ito, γάμονσ έντέλεισ ποιόν, Nuptias parce facito, τήρ τελευτση κήκότα μακάριζε, Defunctum lauda, πρεσβύτερομ σέβον, Seniorem honora, τήρ τά άλλότρια περριεργαζόμερομ μίσει, Curiosum nimis rerum alienarum fastidi, Dánum ama potius q turpe lucrum, τώ ανυχυρτι μη επιγέλα, Miserum ne deride, Cum seueritate quietum te pbeas vt honoreris magis q timearis, ιδίασ όικείασ προςάττεμ, Præsis proprię domui, γλώσσα σου μη προτρεχέτω τοτσ μου, Lingua non discrepet a mente, μη επιθύμει τά άδνρτά, Ne cupias que haberi nō possunt, In via ne propera: neq manum moueas quod stulti indicium est, μόμοισ πίτον, legibus obtempera, άδικον μέροισ διαλάσον, Placa seu recōcilia quos iniuria adfeceris, Pictac, εγτνήν πάρ άτα, Sponsio proximum damno est, φίλωρ άπόρτωρ και παρόρτωρ μέμνησο, Amicorum presentium vel absentium memor esto, μη προσδέχον τήρ φάυλωρ, Ne recipe improbum, Qualem erga parentes te præbueris: tales habebis erga te filios, Difficile in voluptatibus bene nosse, Otiū fuge, μη άρ πλοντήσ τήρ έντυχύρ κρύπτε, Ne diuitias absconde quum in eas veneris, μη πάσι πύσενε, Ne omnibus crede, Thales, καιρόμ γυώθι, Occasionem nosce, ό μέλλεισ ποιετν μη λέγε άποτυχώρ γάρ άπογελασήση, Quod factururus es nemini prodas ne forte non compos deridearis, Ama proximum, Amicis parce maledicere, Δειρδμ τό σνμο, Δετν τό μέλλομ, Magna res futurum prouidere, πύσομ γή άπνησομ θάλασσα άπλησομ κέρδοσ, Fidele terra: Infidèle mare: Infatiabile lucrū, Bias, διπλεϊσοι άμθρωποι κακόι, Homines ex magna parte improbi, ει καλόσ φάριμ καλά ποιετν ει Δά άισχροσ ό τήσ φνοέωσ έλλίπέσ διαρθούδαι καλοκαγαθιά, Si pulcher es pulchra fac: Si deformis natura defectum bonis actionib, compēla, βραδέωσ έγγέριε ό Δ άρ άρξη διαβεβαίον, Tarde aggredere, Quod aggressus fueris: perseveranter prosequere, μίσει τή ταχύ λαλείμ, velociter loqui fastidi, μη ένήθνοσ η δι μη τέ κακοήθοσ, Ne sis nimium moribus facilis neu nimium difficilis, Prædica vbiq deos esse, Nosce quod gestū est, άκουε πολλά λάλει κάρια, Audi multa: loquere opportuna, Cum sis pauper ne diuitibus irascaris, nisi forte valde videris proficere, άμάξιον άμθρα μη επάριμειμ δια πλόnton, Indignum hominem ob diuitias minime lauda, πέτσοσ λάβε μη βιαζόμεροσ, hortando accipe non per vim, όταμ άγαθόμ πράξισ θεόσ μη σεαντόμ άτιδ, Si quid benefeceris: diis hoc referas acceptum nō tibi, κτήσαι έμ μέρμε όττι εισπραξιάρ έμτε ταγήρα σοφίαμ, Ama iuuenis pulchre quid agere: Senex vero scire, εξήσο εργω μρήμνη καιρώ ένλαβίαμ τρόπω γεμναϊώττητα πόρω έγκράτειαμ πλόnton φίλιμ λόγω κειδω σνγή κόσμομ γυώμη δικαιοσύνηρ τόλημ άμθρεϊαρ πράξει: Δνρασϊαρ φύσει ένσέβειαμ, Habebis in negotio memoriam: in occasione cautionem: in moribus generositatem: in labore constanriam: In diuitiis amicitiam: In oratione psumptionem: In silentio ornatum: In sententia iustitiam: In audacia fortitudinem: In actione potentiam: In natura pietatem, Hui, deniq illa sunt, Infelix: qui infelicitatem ferre nō potest, Er: Quod agere instituis: cunctabūdas aggredere, Periander, μελέτω τό πάμ, Cogita totum, καλόμ σνχία, Res pulchra quies, επιοφάλεσ προπέτεια, Res fallax temeritas, Democratia melius tyrannide, άι μερ ηδνομαϊ Δαρνηται δε άι άρεται ά Δάρματοι, Voluptates mortales: virtus autem æterna, έντυχώρ μερ μετρίωσ, άγειμ άτυχώρ δε φρονημωσ, Fortunatus modeste agas: infortunatus prudenter, φείΔόμερομ κρείττομ άπο Δαμετν η ζωρτα έμλειδαι, Præstat eum qui bonis nō vtitur mori: q uiuentem egere, άξιον παρασκέναζε τώρ γομέωρ, Fac te dignum maioribus tuis, ζωρ μερ επαιρόν άπο Δαμώρ δε μακαρίζον, Viuēs fac lauderis: Moriens beatus puteris, ό έκών ώμολογήσεισ

Solon,

Chilo,

Pictacus,

Thales,

Bias,

Periander,

πονηρόμ παραβάριμ, Quod sponte promiseris malum: non præstabis, λόγωμ άπορρήτωρ εκφοράρ μη ποιόν, Secreta ne prodas, λοι Δόρει όσ ταχύ φίλοσ έσοόμεροσ, Ita itas caris aut conuictum dicas: vt statim futurus amicus, τοτσ μερ παλαϊόισ μόμοισ χρώ τοτσ Δέ ύψοισ προσφάτοισ, vtere legib, antiquis: obsoniis vero recentibus, Cohibe non solum peccantes: sed paratos ad peccandū, ανοτυχώρ κρύπτε ιμα μη τούσ έχθερόσ ένφάρησ, Cela inimicos calamitatē ne gaudeant, Sunt & illa indiscreta sapientum ex Sodiade authore: videlicet, ένχον Δόματα Appete que possis, ψένυε μη Δέμα ένλόγει πάρτασ, Neminem vitupera: Omnis lauda, χρόμον φείΔον, Parce tempori, Δια φιλασε άλλότριου άπέχον, Propria custodi: Alieno abstine, έχωρ χαρίζον, Habēs gratificare, λαβώρ άπο Δοσ Accipiens redde, γρόνοσ πράττε, Cognoscens age, σοφοτσ κρώ, Vtere sapientibus ό μέλλεισ Δόσ, Da quod debes, ένεργεϊασ τίμα φθόμει μη Δέμα, Beneficia honora: nulli inuideas, διαβολήρ μίσει, Calumniam odio habe, γλώττησ άρχε Impera lingua, υιοτσ μη καταθάρρει, Filiis ne confide, άποκρίμον έμ καιρώ Responde oportuno tempore, πράττε άμεταμότηωσ άμαρτάμωρ μεταρόει, Age quorum non te poenitear, Si tamen peccas poeniteat, άρχε σεαντού Impera tibi, φιλόσοφοσ γίμον Esto philosophus, όφθαλμού κράττει, Oculum cohibe, άρρητομ μη λέγε, Secretū ne prodas, καιρόμ προσδέχον Occasionē expecta, άπεχθείμ φένυε, Fuge inimicitiam, κη Δόμνε φρονημωσ, Prudenter periculum adeas, σέ άντόρ άι Δού Te ipsum verere, πλόnton άπίζει, Diuitiis ne confide, θρησκει υπέρ πατρίΔοσ Morere p patria, επί μεκρώ μη γέλα Super mortuo ridere noli, Sis in adolescentia continens: In media ætate iustus: In senectute sapiens: In morte sine dolore, Epicteti disertationes ex Arriano, Fortunæ commixta vita similis est torrenti: q luculentus ruit difficili transmissu ingentem daturus sonitum: breui tempore duraturus, Virtuti autem anima coniuncta similis perenni fonti: qui purus fluit ac quietus & potabilis, Si vis bonus esse: primum existima te malum existere, Castiga perturbationes animi ne ipse ab illis castigeris, Si vis bene audire: disce prius benedicere, hoc est εϊβόσλει καλώσ άκόνειμ μάθε καλώσ λεγέμ, Que re tecum: si cupis diuitem an felicem esse: Si diuitem: scito neq hoc bonum neq omnino in te fore Si felicem hoc & bonum & omnino in te esse, Nam alterum fortunæ breuis commodatio est: alterum penitus electionis, Sicuti neq aspidem neq scorpionem propterea non perniciosos existima bis q in aurea theca inclusos videas: Sic & vitium noli non ideo miserum ac vile putare: q fortuna ornatum atq opertum adspicias, Difficile aut diuitem modestum: aut modestum esse diuitem hoc est ανοχερ έσ άμα πλοντοτν τα σωφρομειμ η σωφρομώρτα πλοντετν, Sicut enim inter Persas natus: non malles in græcia vel in diuitiis degere: in paupertate autem educatus quid queris ad diuitias properare: cum nec ibi felix futurus sis! Sicut in parua habitatiuncula aut grabato præstat cum aliquo incommodo sanum esse q in magno atq commodo egrotum: Sic in parua substantia præstat arctius victitudo felicē esse q in magna curis plenū & infelicē, όν περιε λύπνηρ έργάζετα άλλ επιθυμιακά όν Δέ πλόnton άπαλλάκτει άλλα λογισμώσ, Non enim paupertas sed concupiscentia tristitiam parit, Nec diuitia: a tristitia liberant: sed animus & ratio, Neq equus ob phalaras: aut auis ob pulchra: cauea ornamentum animo tollitur atq exultat: sed hæc in pennarum: ille in pedum celeritate gaudet, Eodem tu modo neq ob victus aut sane horum omnium quæ extra veniunt lautitiam: tere extollas: sed ex his tantum quæ ex animi natura sunt: bonitate videlicet & recte factis, Pulchre viuere dupliciter intelligitur: Parce: sobrie: modesteq viuere: Et molliter ac delicate, hoc vituperatur: illud laudatur, Si vere pulchre viuere cupis: ne quare sumptuose victitando laudari, Is cum quo cōuersaris si melior: ei crede atq obtempera, Si peior noli credere, Si æqualis: cum eo conuenias neq vnq contendas, Libertas & seruit, nomina sunt: hæc vitii: illa virtutis, Corporis vinculū fortuna, Animæ vero vitii, Corp, em soluet aut mors aut vitium per diuitias, Animam vero virtus per exercitationē doctrinæ ac abstinentiæ, Sicut lupus similis cani: sic adentator aut parasitus aut moechus similis amico, Vide igitur ne pro canibus custodibus accipias lupos, Si parua primum admiraberis: maioribus dign, putaberis, Si parua despexeris: maiori fueris admirationi, Nihil vilius q amare voluptatē: aut questū: aut iactantiā: nihil magnificētī, māsuetudine & hūanitate, Bionis philosophi nōnulla cōmēorat Diongenes: inter que illa: interrogatus quisnam anxietate maiore pmeret: inq: q se cupit maxime felicem ac quietem esse, Senectutem malorum omnium portum esse dicebat: siquidem ad ipsam cuncta cōfugere, Gloriam amicorum esse matrem: Pulchritudinem alienum bonū, Publii poetæ Mimorum familiaris Cæsaris ponitur Macrobio Gellioq apophthegmata etiam quedā: ex quibus illa sunt, Malum esse consiliū quod mutari non possit, Beneficium dando accepit qui

Sodiades,

Epictetus,

Bion phis,

Publi' poet

digno dedit. Feras non culpes quod vitari non potest. Cui plus licet q̄ par est: pl⁹ mauult q̄ licet. Comes facund⁹ in itinere pro vehiculo est. Frugalitas miseria ē rumoris boni. Hæredis fiet⁹ sub persona risus est. Furor sit læsa sæpius patientia. Improbe Neptunū accusat qui iterū naufragiū facit. Ita amicū habeas vt posse fieri inimicum putes. Veterem ferendo iniuriam inuitas nouam. Nunq̄ periculū sine periculo vitatur. Pars beneficii qd̄ petitur si cito neges. Senecę itē q̄ multa sunt huiusmodi: verum delectu: iudicioq̄ indigent. Authologiam igitur earundem ponam. Si vis beatus esse cogita primum contemni. Si multis placuerit vita tua tibi placere nō poterit. Solitudinem quærit qui vult cū innocētib⁹ viuere. Si cupis ab oibus cognosci: da operam vt a nemi ne cognoscaris. Stultum est timere quod vitari nō potest. Secreto admone amicos: palam lauda. Scias multis virtutibus abundare qui alienas amat. Tacere qui nescit: nescit loqui. Libentius audias q̄ loquaris. Si bonus es quare alterum tui similem. Tam omnibus ignoscere q̄ nulli crudelitas est. Seruis moderate imperare laus est. Vt fulmina paucorū periculo cadunt: omnium metu: sic animaduersiones magnarum potestatum terrent magis q̄ nocent. Omnia vitia pandūtur cū fortuna excideris. Omne vitium habet patrociniū suum. Non cito ruina perit vir qui ruina timet. Quotidie damnatur qui semper timet. Pleriq̄ famam: conscientiam pauci verentur. Recta ingenia debilitat verecundia. Praua cōfirmat audacia. Negandi causa auaro nunq̄ deest. Non adspicias q̄ plenas deo quisq̄ manus sed q̄ puras admoueat. Nil petas: quod negaturus es. Nihil negabis qd̄ petiturus es. Nihil magnum in rebus humanis nisi animus magna despiciens. Morbum esse scias non hilaritatē semp̄ adridere ridentibus. Omnis dies velut vltimus ordinandus est. Oditi peccandi facias non metum. Proxima innocentia verecundia & peccati confessio. Malis displicere laudari est. Lucrum sine damno alterius fieri non potest. Inopi bis dat qui celeriter dat. Minus offendit qui cito negat. Grauiissima est pbi hominis iracundia. Furor sit læsa sæpius patientia. Ficta cito ad naturam suā recidunt. Bonis nocet qui malis parcat. Amicos res se cundæ parant: aduersæ probant. Beneficiū qui dare nescit iniuste petit: Beneficium accipere libertatem vendere est. Bona nemini hora est vt non alicui sit mala. Beneficium qui se dedisse dicit petit. Beneficium sæpe dare docere est reddere. Nihil magnificentius q̄ dare semper: nunq̄ exigere. Plura sunt quæ nos terrent q̄ quæ pmunt: & sæpius opinione q̄ re laboramus. Aliquis vir bonus eligendus ac semper ante oculos ponendus vt sic tanq̄ eo spectante viuamus. Tardē delibendum: cito exequendum. Tardē iudicandum. Qui enim cito iudicat ad poenitentiam pperat. Quam sententiā alio loco aliter dicit. De te spem inquit habeo: nondū fiduciam. Inqua sane imitatus est Ciceronem: ille enim sic. Hominem ignotum bonū sperare licet: iudicare periculosum.

De Noscendo se ipsum.

Rudentis est illud ante oia γυῶσι σε ἀντὶ οὗ. Hoc est noscete ipsum Qd̄ Chilonis esse pleriq̄ dicunt positum in templo delphico: alii vero aliorū. Philipp⁹ Macedo vt tradit Aelianus: post victoriā quā apud Cheroneā cōtra Athenienses habuit: cum se elatum sana alioquin mente animaduertit: iussit seruo vt ei mane surgenti quotidie diceret. Memeto q̄ homo es. Qd̄ ab Aeliano positū: Plutarchus Paulania Lacedæmonio adscribit. Aesopus duas nobis manticas in apologo ponit. In ea quæ ante est posita sunt aliena facta: in altera quæ post tergum, propria. Bion dicebat grammaticos inquirere de Vlyssis erroribus nō autem de ppris cum se ipsos videant minime vitia sectari. Demonax interrogatus quādo inciperet philosophari: Quando inquit me ipsum nosse incipiam. Socrates dicebat: Si in theatro præco diceret Omnes fullones aut futores surgant: eius tantum ordinis viri confurgerent: si dicat omnes sapientes: statim videres omnes sine discrimine confurgere. Hoc enim maxime vitium esse humanum vt quisq̄ q̄q̄ stultus se sapientem existimet. Diogenes quosdam esse aiebat: q̄ ea quæ oporteat facere probe dicūt: se aut minime auscultant. Haud aliter q̄ lyre quæ probe sonantes se ipsas minime sentiunt. Simile & huic illud apostolicum: Fact⁹ sum velut es sonans aut cimbaliū timiēs. Bias inquit. Respice velut in speculo tuas actiones vt bonas augeas & ornes: malas vero retractes. Plato in Alcibiade. Nihil ait difficilius q̄ se ipsum cognoscere: qd̄ qui adsequuntur diligentiā quādam & artē: qua boni efficiuntur acquirunt: haud aliter q̄ si quis calceum aut anulum bonū facta re ignoret: non autem artificem ignoret. Plutarchus. Oportet vnūquēq̄ ad sui ipsi⁹ naturam se se adcomodare: neq̄ ad alterius vitæ rationem cogere aut per vim trahere. ὅν γὰρ πάντα πάμπαν. id est non sunt omniū oia. Ciceronis similis fere sententiā. Sequenda cuiq̄ natura non vitio facta: etiam si sint alia meliora tamen nos natura nostra: regula metiamur. Simile item & illud apo

Senecę sententiæ.

Demonax.

stolicum. Vnusquisq̄ in suo sensu abundet. Menander, ὁ βόλνεται μόρον ὀρώω καὶ προσδοκῶν ἀλόγιστος εἶναι τῆσ ἀληθείας κριτής. Si enim qd̄ vult quisq̄ hoc tantū spectat haud bonus fuerit veritatis iudex. Demosthenes βῆσον ἀπάπτων εἰαντὸν ἐξάπαττει ὁ καὶ βουλεται τοῦ ἴκατος καὶ οἶεται τὰ δε πολλάκις οὐκ ὄντως πέφυκεν. Facile quidem seipsum decipere: qd̄ enī vult quisq̄ hoc item existimat. res tamen aliter sepe eueniūt. Herodotus. Si liceret vniciq̄ leges cōdere ac optimas eligere: suas quisq̄ ac optimas eligeret: adeo sui amantissimus est. Euripides ἀπαρτεσ ἔσμεν εἰσ τόμουδὲ τετρ σοφοὶ ἀντόι. Ἄ ὅταν ποιῶμεν ὀνυγυρώσκομεν. Omnes quidē sumus in aliis monendis sapiētes. Ipsi vero cum res poscit minime intelligimus. Sed neq̄ ad sui notitiam: neq̄ ad animi veram voluptatem / quis nisi per conscientie puritatem peruenire poterit: quam græci συνείδησις: & item aliam quam συντέρησις. i. Synteresim penultima producta vocāt: hoc est iudicii cōseruationē & integritatē in rebus benefactis: quæ naturalis est intellect⁹: altera vero voluntatis. Ex quo Pythagoras, πάπτων δε μάλις ἀισχύρμιος ἀντόν. Præter omnia tui te pudeat. Antiphon, τὸ μὲν συνειδέσαι τὸ βίω ἀδικημα μηδὲρ ἡδονῶν πολλῶν ἔχει. Nihil quidē sibi in vitā cōscire magnā habet voluptatem. Isocrates, μηδὲμα τετὶ ἀισχύρῶν πόμισσος ἔλπιζε λάθειν καὶ γὰρ ἀρτονοσ ἀλλοσος λάθσο εἰσ τῶσ συνειδέησο. Quum turpe aliquid egeris ne puta latere posse. Etenim si alios lateat tibi conscius eris. Menander, Si quis sibi cōscius est / si audacissimus: ipsum cōsciētia timidū facit. Hæc imitatus Cicerō p Milone ait. Magnā vim habet cōsciētia in vtrāq̄ partē: vt semp̄ poenā añ oculos versari putēt q̄ peccauerint: & nihil timeant / q̄ nihil admiserit. Idē in Tul. Nullū maius seipso cōsciētia theatrū habet. Ad nostros veniā. Bernardus in meditationibus. Præstat enī teipsū cognoscere: q̄ si te neglecto syderū cursus / vim harbarū / hoīm⁹ ac omniū terrestriū pariter & celestīū naturas tenueris. Redde igit te tibi: corrige gressus / statue te ante te tanq̄ aliū. Idē de Con. Quid dulci⁹ aut quieti⁹ bona cōsciētia: que nec dāna nec verboꝝ cōtumelias nec qcq̄ aliud formidat: Idē. Bona cōsciētia quotidie virescit: laboribus nō adfligit: deniq̄ adficit gaudio viuētē: cōsolat moriētē: eternūq̄ durat. Aug. sup Genesim. In ipso aut hoīe nūc letitia quedā bonę cōsciētie paradisi⁹ est. Idē de Cathe. Tu q̄ verā regem que post hęc vitā christianis pmittit queris: eā inter amarissimas huius vitę molestias degusta bis: iucundiūsq̄ ex bona conscientia inter erūnas lataberis: q̄ ex mala inter delicias.

De imprudentia loquendi: ac primum de Parasitis.

Loquendo multifariā delinquimus: adsentando / obtrectando / mentiēdo / aut scurriliter / siue nimis / siue intēpestiue dicēdo, de quibus oibus dicā: ac primum de Parasitis: qui ab assentatoribus differunt: q̄ hi quauis causa: illi aut cibi aut cōmodi tātum gratia adulātur. De his itaq̄ Atheneus ex autoritate Clearchi Solensis ait. Parasitos vocabant antiquitus sacrorum cōuiuiorum conuiuias: græce συμθόμοσος. Altera sacerdoti: altera Parasito pars erat. Aristoteles in Pol. inquit: q̄ principibus olim Methoniensibus duo sigillatim Parasiti fuerunt: ducibus vero exercitus vnus: certorūq̄ cibos & obsonia & ex piscibus sumebant. Postea probro fuere / adulatorēsq̄ dicti sunt. Primus Homerus introducit Podem quendam assecclam Hectoris & cōuiuī: qua etiam de causa ipsum ponit Hectorem a Menelao vulneratum: q̄ par fuerat a viro Spartanō ac sobrio hominem Troianum (qd̄ genus in luxu & vino ac saltationibus viuūt) feriri in ventre / qui mensis & parasitico luxui vacaret. Legitur & apud Cromylum Autositus qui se ipsum inuitabat plærung⁹ συμπεργάσησ domino. & Cacositus apud Eubulum: qui male concoquit. Et Oligositus apud Stractidē q̄ parum comederet. Oecositus quonon mercede sed gratis ciuitatis munus siue officium gerebat. Sitocurus qui inutilis erat & frustra nutriri ac cibum sumere contingeret. Apud Sontiates gallorum populos rex habet quosdam secum adultores quos galli Siloduros / græci Euolimos vocāt: q̄ vna semp̄ adherent: sectant quocunq̄ ierit: idemq̄ faciūt / siue rideat / siue lugeat seu aliqua alia capiat voluptate. Deniq̄ si occubat pariter occubat.

De Nobilibus Parasitis & assentatoribus ex Atheneo.

Lisophus Philippi Macedonis Parasitus claudum se figebat q̄ Philipp⁹ crus fractum haberet: os oculosq̄ idem contorquebat: qm̄ huiusmodi gestib⁹ dñm videbat. Niceias cum alexādrum magnū a muscis petitū videret: q̄to inquit hæ cateris præstat q̄ tuū sanguinē degustāt. Cū vulneratū semel conspiceret illud Homericum ptulit ἰχώρ δῖον περ τε ρεει μακάρεσσι θεοσι. Qualis diuorū percurrit corpora sanguis. Charisophus Dionysii Parasitus cum videret eū separatū cū amicis ridētē. Ipse pcul etiā ridebat: interrogatusq̄ ab eo qd̄ rideret: q̄ igt existimē

De Synide si & Synteresi.

Bernardus

Podēs.

Autositus. Cacositus. Oligositus. Oecositus. Sitocurus. Siloduri. Euolimi.

Lisophus.

Niceias.

Charisophus.

Andromachus. Demades. Euagoras. Caelius.

digna risu quæ dicitis, Andromachus Carrenus Crassii adulator: cui ille oia cõmunicabat: Parthis eũ pdidit, Patroclides itẽ cãfuit vt Philippus cuius adfentator erat /a Romanis vinceret: vt author est Polybius, Demadem oratorem missũ ad Alexandrum q̄ eum deum dixisset, X. talẽs Atheniẽses multauerunt, Euagorã vero q̄ regem eundẽ adorauerit interfecerunt, Hactenus ille, Seneca in decl. Cliẽs quidam cum Caelio oratori omnia in sermone concederet: ille iam longa adfentatione fastidit: Dic ait cõtra /vt duo videamur, ¶ Dicta cõtra parasitos & adfentatores,

Learchus Solẽs dicebat: Adulatorũ mores humiles esse atq; seruiles: breui tẽpore eorũ artẽ durare. Nemo enĩ parasitũ canũ amat: deinde mendacia eadem repetere diu nõ placet: materiã quoq; fingẽdi tpe cõfenescere, Anazilas vt author Theophrastus /ad similibat eos vermibus qui triticũ nacti nõ discedũt donec vacuũ reddiderint: sic illi apud diuites substãtiã rodunt, Hermes autẽ Salpino pisci: qui vrinãtes cibi causa vsq; ad litrus ruro adfectat: in terrã vero minime descẽdit, Sic parasiti vtilitatis gratia currũt: deide i asperis deserũt locis,

Antisthenes /Meretricibus: quẽ amatoribus oia bona exoprãt p̄ter mẽtẽ & pudorẽ, Hęc ex Atheneo, Euripidis tris senarios cõuertit, Amicos minime blãdos posside, Qui tecũ gratiã causa loquitur mali: Claustra domus phibeas tuã, Critias, Qui cũ amicis gratiẽ causa cõuersat: postremo adfentationis voluptatẽ in inimicitia conuertit, Deinceps nostratiũ, Plautus naturã eorũ eleganter his verbis expressit, Nos parasiti Lacones sumus, id est canes voracissimi, Idem alibi, Licet parasiticã arti dicere maximã malã crucẽ, Nã huic ego diei libenter effoderẽ oculos: adeo me malignitate mortaliũ onerauit: veni in forũ: cõuenio adolescẽtes: nemo me inuitat ad cenã: quasi de cõdicto rẽ gerũt /velut in velabroleariũ, Dico vnũ dictũ de dictis melioribus nemo ridet, Seneca, Esto omnib; benignus /nemini blãdus, Lucanus, Exeat aula: Qui vult esse pius, Hieronymus in epistolis, Naturali ducimur malo: & adulatorib; nostris libetẽr annuimus: & q̄ re spõdeamus nos indignos /& calidus rubor ora perfũdat: tñ ad laudẽ suã quisq; intrinsecus ietatur, Augustinus in epistolis: Gratias tibi vberes agimus: q̄ nos laudas tanq̄ tales simus: magno pere hortaris vt tales esse cupiam; Greg. in Mora, Sicuti plantã vigor aurẽ siccitate gradescit: sic bonarũ mẽtiũ studia cõmendatione pficiũt, Et alibi, Multis laudari prodest: nõnullis vituperari: vtrũq; tempestiue factũ iuuabit, Chrysofom; in Matthẽũ, O stultũ, Quid enĩ illa tibi post mortẽ laudatio prodest: si vbi nõ sis lauderis: vbi vero fueris crucieris: Proximis sæculis primus qui in Italia hoc genus ineptum aluerit /Nicolaus Estensis fuit: Petri Gonnelle iocis delectatus, Eoq; venit impurissimus vsus: vt iã nõ solũ voluptati: sed ambitioni res hęc principib; existat, Ex quo Plato inq̄t, Video sæpe in magnis opib; ac fastu viros domi nutriẽtes parasitos & adfentatores perniciosos: quib; nihil potestas aut diuitiã detestabilius habent,

De veritate,

Vod autẽ veritas sit optima: & apud deum maxima: cum plurimi demonstrẽt /tum Homerus his versibus, ὃν γὰρ ἐμὸν παλιμάγρετον ὃν ἂ ἀπάτηλον ὃν ἂ ἀτελέντητον ὄπερ κερ κεφαλῆκα ταμένσω, Iuppiter loquitur, Non etenim nostrum est aut detrectabile verbum Decipiens ve aut imperfectum qd̄ prolonu tu, In quã carmina eius enarrator hęc dicit, Tres sunt causẽ ob quas promissis nõ stamus, Aut enim animo fallendi dicimus, Vel postea nos pœnitet, Seu certe volenti prestare quod promissit deest facultas, Prima est malã voluntatis, Secunda infirmi iudicii, Tertia inopiã facultatis, Hęc omnia minime deo conueniunt, Qui ob bonitatem non decipit: ob stabilitatem non retractat: ob potentiam imperfectum non relinquit, Aeschylus, ἀπλᾶ γὰρ ἐστὶ τῆσ ἀληθείασ ἔπη, Simplicia sũt verba veritatis, Euripides fere idem ἀπλῶν ὁ λόγος τῆσ ἀληθείασ ἔφν, Siplex sermo veritatis est, Idem, ὃν δὲ ψεύδους εἰσ γήρασ χρόνον, Nullum mendacium senescit, Menander, ἔρχεται ἡ ἀλήθεια εἰσ φῶσ ἐμῶτε ὃν ζητῶν μερον, Venit in lucẽ veritas vel nõ quã sita, Sacri quoq; libri idẽ dicere vident, Nihil occultum qd̄ nõ reuelet, Quapropter poetẽ tẽporis filiã veritatẽ dixere, Sophoclis item tres senarios verti, Loquaris sãp vera nec vnq̄ dubita, Mortaliũ vero nemo ob id decipiet, Nã iusta lingua robur immẽsi habet, Apollonius, ψένδα δαι ἀμελεύθερον ἀλήθεια γερμαῖον, Mẽtiri illiberale: veritas generosa, Serenus in Cõmẽtariis, Plato dulcissimũ auditoriũ veritatem dicebat, Polemon autẽ longe dulcius dicere q̄ audire veritatẽ, Plato de legibus, Veritas apud deos hominesq; bonorũ omnium potissima est: cuius in primis eum participem esse oportet: qui futurus est felix, Infidelis autẽ est cui mendaciũ voluntariũ existit amicum: cui autem inuoluntariũ stultus: vtrũq;

Tres causẽ ob quas promissis non stamus,

Veritas tẽporis, filia, Apollonii doctrina,

igitur fugiendũ: cũ vterq; tã infid; q̄ imprudẽs: non sit amandus, Theophrastus Chius vt scribit Aelian; de Va. histo, venit legatus Lacedæmoniam: vir aliqñ iactator & lasciu;: vt qui se nectutẽ dissimulãs: canos infecerat, Archidamus igit; surgens in senatu: Quid inq̄t pro sano hic dicit q̄ etiã capillis mentitur! Magi apud Perlas maximũ deũ colũt: quẽ vocãt Oromagde: corpe qdẽ hoĩ similit; aia veritati, Pythagoras interrogatus qd̄nã hoĩes potissimũ simile diis faciãt: Cũ vera inq̄t loquũtur, Thales Milesius interrogatus q̄tũ mendaciũ a veritate distaret: quantũ ait oculi ab auriculis, Plane inferens oculatam fidẽ præstantiorẽ esse aurita, Ex Stobeo, Legitur & in sacris libris Zorobabelis Iudæi apud Dareũ sentẽtia oĩbus plãta: q̄ veritatẽ omnium fortissimũ dixit,

De Ironia & iactantia officiosa,

Quum inter Ironiã & iactantiã veritas (vt ait Aristoteles) cõsistat: vtrũq; tñ extremũ apud pfectos qñq; viros reperitur, Socratis ironia apd̄ Platonẽ & Ciceronẽ notissimã: q̄ se scire nihil simulabat: tñ alios audiebat, Idẽ dicebat: de se in neutrã eẽ prẽ dicẽdũ, q̄ laudare arrogantis esset: vituperare stulti, Apd̄ nostros quoq; Samuel ad imolãdũ dño venisse se ait: cũ potiorẽ causam aliã haberet: & hoc facere nihilominus decreuisset, Dauid quoq; Saulis seruũ sibi infidiãtẽ dicebat /cũ Saul potius ei infidiãret, i. regũ, xviii, p̄terea Abramĩ de cõ-

iuge / & aliorũ multa huiuscemodi, iactantiẽ quoq; plura tradunt exẽpla, Plutarch; q̄ sup hoc pulcherrimũ edidit tractatũ ait: Ob delẽdã caluniã nos ipos nõ inepte laudare possum;: vt accidit Pericli inuidiã sustinẽti, Sic enĩ in cõcione, Mihi viri Athenienses subcensetis tali viro: q̄ i his q̄ necessaria sũt reip, obẽdis /aut sũma experiẽtia ac fide puidendis nemini me cessurũ p̄fiteor, Et apud Romanos Scipio adcurat;: hodie inq̄t, P. C. Annibalẽ vici: Carthaginẽ tributariã feci: hãc patriã maximo piculo liberaui: eam; hinc i capitoliũ & gfas diis imortalib; agam; At q̄ fatue & inepte Cicero sapius extra propositũ liberatã a se patriã a Catilinẽ cõiuratione iactat; Legimus itẽ apud Virgil, Sum pius Aeneas fama sup æthera notus, Isidorus de sũmo bono, Supuacanea est inquit eorũ humilitas q̄ se ipsos falso accusãdo inepta vtunt; ironia, Nec enĩ q̄ se suaq; iusta de causa sine arrogãtia laudat; est admodũ vitupand;, Sic nãq; & Paulũ & Hieronymum pluresq; alios suas quãdoq; virtutes narrantes legimus,

De loquendi libertate,

Loquedi etiã libertas quam greci παρρησιã vocãt ad veritatẽ p̄tinere videt; Est enĩ philosophorũ & pfectorũ hoĩm: sicuti Diogenes ad Alexandrũ: & ex nostris Nathan ad Dauid; Helias ad Achab; Helisẽ ad Iorã: palã criminibus variis obnoxios repperderũt, Sunt tñ q̄ illã impudẽter exerceãt: vt Tersites Homeris; & Drãces Virgilianus, Vt Demochares Demosthenis nepos missus legat; vna cũ aliis ad Philippũ Macedonẽ hostẽ: ipetratisq; cõditionib; /cũ ille dixisset: si qd̄ aliã vellẽt: rñdit /vti te suspendas, author Aelian;, Quapp Socrates dicebat vt scribit Stobẽ;: Sicuti nec gladiũ obtusũ ad scidẽdũ: ita nec loquedi libertatẽ sine effectu aut vtilitate eẽ oportere: vt nõ odio magis q̄ iudicio cõrẽdere videamur: eãq; ex disciplia nõ tradi: sed ex natura, Aristonym; dicebat: sicuti mel gustu qdẽ dulce vlcera mordet ac sanat: sic sermo philosophic;, Eusebi;, Fiducia igt loquedi a libero aio veritatẽq; amãtẽ pcedit: hoc p̄stabis si nõ cuiũq; nec semp putabis cõuitiũ aut obiurgationẽ facere: sed p tpe psonis & modis, Dion i chris, Diogenes i terrogat; a quodã Attico: cur Athenis moraret;: cũ Lacedæmonios tãtope laudaret; Qm̄ igt medico bñ habẽtib; nõ e op;, Themisti; de aia, Diogenes recte apd̄ Platonẽ: Quid igt vtilitatis phũs adfert;: si neminẽ i dicẽdo mordet; Melle igt vtaf oportet apd̄ exulceratos & medicina egẽtes hoĩes, Plutarch; isup in li. de vero amico & adulatore / multa pclare ad hoc propositũ differit; ex qb; nos pauca in mediũ adducemus, Diogenes inq̄t dicere solebat q̄ aut beneuolentissimos amicos aut infestissimos inimicos hře oportet: alteri enĩ monẽt; alteri veto redarguũt, Nã amicorũ e cũ amicis vera ac citra adfentationẽ loq; monereq; officii qñ e op;, Sed hęc veritas multas habet cautiones, Primũ ne p̄terita reprimamus q̄ corrigi nequeũt: cũ sit opus potius inimicorum, Deinde vt modestiã gratia nos ipsos simul in eadem culpa cõnumeremus, Socrates enim leuiter & sine strepitu adolescentes redarguebat: tanq̄ scilicet a culpa & ignotãtione nec ipse liber esset, Et apud Homerũ, τυτῆδῃ τίδῃ πάθομε λέδαομαθα ἰοῦριδος ἀλάκῃσ, Tytide quid patimur nostrẽ oblitũ virtutis in armis; Deinde vt solum & sine arbitris monemus honoris gratia, Non enim amici / sed sophistã officii est / vt a p̄sentibus lauderũt alienis erroribus exornari, veluti Chirurgi faciũt qui artificium coram multis ostentant, Pythagoras enim cũ quẽdã adolescentẽ asperius repperdisset: ita cõmouit / vt ille ob dolorẽ sibi manum

Theophrastus,

Oromagdes Perlati deus,

Samuel,

Dauid,

Pericles,

Scipio,

Cicero,

Demochares,

Veritas multas habet cautiones,

Pythagoras,

Alexander Aristomenes.

adferret: ac ex illo postea presente alio nemine reprehendisse dicitur. Hac igitur ob causam magis ob ebrietatem Alexander Clitum interfecit: quod audientibus multis eum vituperasset. Aristomenes quoque Ptolemei praeceptor: quod eum dormientem presentibus legatis excitasset ab eodem necatus est. Ex quo Homericum illud recte dicitur. Ne reliqui audirent caput auribus admouet vltro. Deinde ne irati maneamus? Ut magis ex libidine nostra impelli quam ex amici charitate videamur. Sunt tamen quaedam quae ab amicis non iratis videntur irate dici: ut Patroclus Achilli. Ne tibi diua Thetis mater crudelis Achille. Non pater est Peleus: scopulo sed natus acuto Ceruleoque mari: nam me te immitis acerba es. Amandi igitur in primis amici qui libere verum loquuntur. Ex quo in traegodia dicitur. Philonem de tunc meum Michalortas in loquor cecidit tunc de prope larem suum in domo suam perhorroscit claudere in se. Tuis nequaquam verbis cedentes habe. Nam gratia spectantes qui loquuntur viri hos claustra domus absterreat tuae. Haec enim veritas inter amicos pars potissima. Nam sicuti Patroclus dum Achillis arma circumdaret humeris & equos in pugna duceret: solam eius hastam atrectare non ausus in tacta dimisit: ita adulatorum cetera amici officia persequuntur praeter hoc veritatis. Megabizus Persa dux Darei regis dum olim apud Apellem de umbris & lineis nugaretur: Apelles inquit: num vides hos pueros minime terentes? dum taces res te tuasque purpuram & attoniti adspiciebant. Cum autem loqui de his coepisset simul omnes te ridet. Quomodo igitur Agesilaus ab his etiam qui vituperare scirent laudari se cupere dicebat: ut scribit Xenophon: sic etiam eum qui delectat & ad gratiam loquitur amicum existimari decet si & morere possit. Nam sermo semper placet & ad gratiam suspectus est. Ex quo Lacedaemonii cuiusdam dictum in pretio est. Is enim cum Carillus rex laudaretur: Quomodo inquit bonus est: qui ne in malos quidem acerbus est. Et haec quidem Plutarchus de vero amico. Fuere hac animi libertate apud Romanos. Fauonius qui ad Pompeium ait: nunc. P. pede terram pulsa: quum ille iactasset si opus in bello civili: milites se pedis pulsu excitaturum. Et Cato: qui Cicerone Consul. Murenam defendente Stoicorum sectae ac paradoxa deridete: quum risu iudicibus excitaretur ait: Dii boni quae ridiculum consulem habemus. Duos praefatos Homerum versus his addam Iliados. IX. Hostis ille mihi simul usque ad limina dicitis. Qui simulans aliud menti contraria fatur.

Megabizus

Carillus, Fauonius.

Cato.

Socrates.

Marcus Antonius.

Solon.

Zeno.

Diogenes, Harpocrates, Angerona.

Socrates ut author Stobaeus: Duo loquendi tempora ponebat: vel de quibus ipse clare noueris: vel de quibus necessarium dicere: ceteris in rebus tacendum putabat. Idem nullam scripsit literam: quod plures dicebat esse chartam quam sua scripta. M. Antonius orator teste Cicerone nullam scripsit orationem: ut si quod non oportet dicto esset: posset se negare dixisse. Pythagoras ait. Vel taciturnitatem opportunam vel sermonem utilem habe. Idem iubebat quicumque discipulos silere. Solon interrogatus in conuuiuium a Periandro cur taceret: sermonis ne inopia an stultitia: At nullum in conuuiuium tacere posset. Dicebat enim sermones obsequiosos esse silentio: silentium vero temporis opportunitate. Epicetus philosophus iubebat tacere multa vel loqui necessaria & de paucis. Zeno cum legatos Antigoni regis missos Athenas uenisset cum nonnullis philosophis ad coenam inuississet: ac reliqui suam inter epulas ostentarent loquendo differendoque doctrinam: ipse solus tacuit: quare reuerentibus legatis quae priuatim regis mandato egregiam eius uoluntatem obtulere: si quod respondere uellet. Hoc inquit quod uideris: Anaxagoras ait: id est Difficillimum omnium retinere sermonem. Diogenes cuidam philosopho qui contentiosius aliquid differerebat: Miser inquit / quod optimum in uita philosophi ac precipuum / uerbis philosophando corrumpis. Aegyptii Harpocratem mutorum deum celebrabant. Romani uero Angeronam deam cum digito ad os adalligato in ara Voluptatis colebant: quod uidelicet silentium magnam in posterum uoluptatem praestaret. Aristoteles interrogatus: Quid difficillimum: silere inquit quod minime dicendum sit. Nicostrotus: multa inquit / uelociter & continuo loqui stultitiae signum. Sermonem praeterea ad audientis aurem accommodare oportere. Zeno dicebat: duas nobis deus aures constituit: unam uero linguam: quod duplo debeant pius esse quam audimus quam loquimur. Idem fere Iaco. in epistola. Sit ois homo uelox ad audiendum: tardus ad loquendum. Menander. Nihil silentio utilius. Sophocles. Multa retinet silentium pulchra. Athenodorus. Tacendi munus est sine periculo. Plutarchus. Silentium non est redditurum rationem. Idem. Haud modica uirtutis pars / linguam rationi obtinere

De Taciturnitate.

Rudetate stultitia maxime aduersatur: quae cum ex aliis causis: tum ex delictis nascitur. Interrogatus enim Socrates qui essent stulti: respondit: qui facile peccant, Sapientes qui non facile peccant. Hinc oritur Stoicorum paradoxum. Omnis cupidus stultus esse. Aeschylus in tragedia eleganter expressit. Stultitia maxime germana est iniquitatis. Sophocles. Non animaduertere se peccare incendium est & occasio maioris audaciae. Idem. Stultitia mortalibus uoluntaria infelicitas. Plato. Stulti Proteo similes inquit sunt: ille corpus: hi animi saepe mutant: praeterita magis concupiscunt: praesentia etiam fructuosiora despiciunt. Obliuio propriorum malorum audaciam gignit. Crates Stultos comparabat terebris: sine uinculis & uix nihil horum quae oportet uelle facere. Nam & terebrae genus est: quod cum adligato loro circumuertitur. Cicero in Pisonem. Nolite putare. P. C. ut in scaena uideris: homines conceleratos impulsu deorum terri furiarum tedis ardentibus: sua quaeque fraus suum scelus de statu ac mente deturbat. haec sunt impiorum furiae: haec faces: haec flammae. Ex rerum etiam ignorantia procedere Cleantes docet: qui dicebat in eruditos tantum forma differre a bestiis. Inconstantia quoque propositi magnopere stultitiam mentisque leuitatem arguit. Ex quo Seneca inquit. Vide quam magna res sit constantia & in suo proposito perseverantia: ut auctoritatem habeat etiam in eruditione pertinax. Item praeter decorum & tempus & locum res agere: ut de Aristagora Milesio legitur apud Tarreum in prouerbis. Is quum legatus Milesiorum Lacedaemoniam auxilium petendi gratia contra Persas uenisset: veste sumptuosissima: unguentisque delibutus concionari in miseria ac necessitate patriae coepit: ex quo prouerbiu manauit. Domi Milesia. hoc est domi & in otio haec facienda. Tales etiam uiros Persius notat quum sollicitos reos deridet: qui superstitiosa quadam eloquentia sese defendebant. Crimina raris librat in antithetis: doctas posuisse figuras Laudatur: bellum hoc: bellum hoc: an Romule ceues: Men moueat quippe & cantet si naufragus affem Protulerim: cantas quum fracta te in trabe pictum Ex humero portes: Sic enim mos erat antiquus. Naufragus affem Dum rogat & picta se respicere tuetur. Horatius quoque. Si uis me flere dolendum est. Sophocles praetor in sermone de re grauisima cum eius Collega Pericle: transeunte per

Atheniesi. polylogi. Lacedaemonii polynomi. Laconicum genus.

Ineruditi. Inconstantia.

Aristagoras.

Sophocles.

ero ait: O pulchrum pueru Pericle. Quae autē sequitur facto cōtingūt. Metellus Pius in iuuentute continentissimus in senectute luxuriosissimus. Antiochus magnus in securitate sobrius: in sollicitudine lasciuus. In bello em cōtra Ro. periculosissimo captus amore virginis debacchabatur. Quem vero nos vidimus: Paulus pōtifex in paupe Cardinalatu liberalissimus: in diuite pōtificatu nemo illiberalior. Sūt & inertes qdā in hoc numero: q nulla vnq aduersitate / nulloq reum euentu erudiunt: vt. M. Antonio cōtigit. Is vt ait Sallusti vacuus omnino a curis fuit nisi instātibus. Nostro autem seculo Renatus Siciliē rex rebus excedēs tot bellis calamitatibusq ad stictatus: vel in extrema senectute nunq iocos amoremq dimisit. De his Seneca dicit: q stultitia semp iuuenescit: stultiq semp viuere incipiūt. Ambrosius in sermone: Stultoru ac prauoru hominū iubet vitare cōsortia: prestareq dicit / ab illis odio haberi q cū illis cōuersari. Apollonius Tyaneus (vt est author Philostratus) viros huiusmodi quis potētes nō solū fugiebat: sed ne qdē ab illis dignosci cupiebat. Xenophon quoq Cōmen. III. Socratē ponit / stultos neglectos & ignauos: etiā si ceteris careāt vitiis ad amicitia nullo pacto recipiēdos esse cēserē: q minime ενονμα βολοι existant: id est non facile ad commune mutuumq officium conferentes.

R. Volaterrani Cōmentariorum Vrbanorum. Lib. XXIX.

Qz animaduersio ante omnia fit necessaria.

De Iustitia.

Vum de iustitia inter Aristotelica postea sim dicturus: nunc tm flosculos in ea delibabo. Ac primum q necessaria sit in delinquentes aduersio. Chrysippus imaginē ei fingit forma virginali: ad spectuue hemerit: luminibus oculorū acriorib⁹: Qz videlicet magistratū i iprosos seuerē ac rigidū eē oporteat. Plato de rep. τὰν Δίκην διδόναι μεγίστην κακῶν ἀπαλλαγὴν σωφροσίζει γὰρ καὶ Δικαιοτέρον σοτεῖ καὶ ἰατρικὴν γίγνεται πομπήσιν ἢ Δίκην ἐκείνῳ οὐ γὰρ οὐδέισ οὐτε θεῶν οὐτ' ἀνθρώπων τολμᾷ λέγειν ὡς ἀδικοῦντι ὀνδοτέον Δίκην. Dare poenas maximī malī euitatio ē: facit em alibi prudētiores & iustiores: & medicina qdā iniquitatis ipm ē iudiciū. Illud vero neq deoz neq hoimvll⁹ dicere audebit: vt ab eo q iuste egerit poenā nō sit exigēda. Idē. Castigare noxiū. n. oportet: nō ob

pteritū delictū: cū id corrigi nequeat: sed ne iterū peccet. Tū ne ipm exēplo ceteri quoq peccēt. Homerus quoq in odyssea. ω. οὐκ ὀσίνκτα μέροισιν ἐπ' ἀνδράσιν ἐνχετάσθαι τόνος δὲ δειδοίρε δάμασσε θεῶν καὶ σχετλια ἔργα. Hos lugere nefas qui diis vltoribus ipsis Ob sua dementes perierunt impia facta. Idem. ὀν μὲν σχετλια ἔργα θεοὶ μάκαρες φιλέουσιν ἀλλὰ Δίκην τίνοσι καὶ ἀσιμα ἔργα ἀνθρώπων. Caelestes hominum non impia facta tuentur: Quin plectunt aequam q ferunt pro crimine poenam. Idem in eodem Odys. lib. ἀλλ' ὁ μὲν ὡς ἀπόλοιο θεὸς δὲ ἐπιφλώσει. Hunc deus vt pereat priuabit lumine mentis. Vlysses em de pcis logt. Nā poena hac oim maxima est. Ex quo in libris regū simile huic dicit. Infatua dne cōsiliū Achitophel. Idē poeta ἐπερ γάρ τε καὶ αὐτὶκ' ὀλύμπιοσ ὀνκ ἐτέλεσσω ἐκτε καὶ ὀψε τέλε σὺρκε μέγλα ἀπέτιωε. Iupiter haud quis subito sit criminis vltor Foenore post illud lōge grauiore recēdet. Qd Caesar in cōmētariis pulcherrime imitat⁹ ait. Cōsuevere dii imortales quo graui⁹ hoies ex cōmutatiōe gerū doleāt quos p scelere eorū vlcisci velint: his secūdiōres interdū res ac diuturniorē ipunitatē cōcedere. Hyperides. Occurrere oportet iniuriā: q si iueterauerit: quēadmodū cōnutritū morbū vix extingues. Antiphontis optima sententia minime tamē obseruata. ὀν Δικαιοσ ὀντ' ἔργα ἀμαρτῶντα ῥήματα σωθῆναι ὀντ' ἔργα ὀρθῶσ πρᾶξαστα Διὰ ῥήματα ἀπολέσθαι τὸ μὲν ῥήματα ῥῶσ γλώσσῳ ἀμαρτῆμα ὀντ' τὸ δὲ ἔργον τῆσ γλώσσῳ. Non fas re peccantē ob verba seruari: sicuti neq recte agentē ob verba tantū perire: verbū em linguae peccatū: res vero animi. Pythagoras. αἰεὶ μὴ κολάζουτεσ κακόνσ βόνλουται ἀδικεῖσθαι τοῖσ ἀγαθοῖσ. Qui non plectunt malos: volunt bonis iniuriā inferri. Seneca idē mutuatus ait. Qui parcit malis / probis nocet. Cabi ses vt ait Valerius: Iudicē alioquin sibi charissimū: q iniquā sententiā tulisset: euestigio cōprensi ac eius pelle discerpta tribunal cōsterni iussit. Cato & Phociō scipuis amicis teste Plutarcho de ciuilibus pceptis / quandoq reip. causa aduersabant: nec vllum priuatū aduersariū ob remp. habuerūt. Idem in eodē libro ait. Timoleon Corinthius cū monendo fratri persuadere nō posset / vt tyrannidem poneret: eius interfectoibus adiutor fuit.

Iustitię imago.

Difficultas in seruanda Iustitia.

Demosthenes. πάντων δυσχερέστατον τὸ πολλοῖσ ἀρεσκεῖν. Omnium difficilissimū multis placere. Demochares. Magis enim homines malorū reminiscuntur q bonorū ex magistratib⁹. Idq merito. Nā hac q tanq depositū aliquod reddant laudare nō est opus: malorū vero tanq rem depositā ac debitā magistratu nō reddere / facile reminiscuntur. Cicero pro Flacco exclamat. O conditiones miseras administrandarū Ciuitatū: in quib⁹ diligētia plena simultatū est: negligentia vituperationū: vbi seueritas periculosa: liberalitas ingrata: sermo insidiosus: ad sententia pernicioza: frons oim familiaris: multorū animus iratus: iracūdiē occulte: blāditiā aperte. Venientes ptores expectant: presentibus inseruiūt: abeūtes deserunt. Chrysippus interrogatus cur nō adcederet ad temp. Qm si male inquit curare: diis displicerem: si bene: hominib⁹. Refert Pausanias q Isocrates tria praestitit mirāda. Primū sapiētissimū: q ad temp. nunq adcessit: quū equū in ea seruari nō posse cōspiceret. Secūdum laboriosissimū: q annis. xcix. quib⁹ vixit discipulis nunq caruit: semperq docuit. Tertiu libertatis amatissimū: q audita apud Cheroneā Atheniensiu clade: ob animi dolorē extinctus est. Ipse quoq in orationibus sic ait. Ego vero iustitiam nullo modo doceri posse: neq artē ipsius vllā profus existimo: vt hi qui male sunt a natura instituti ad eam dirigantur. Quomodo iustitia recte in rep. seruabitur.

Isocrates tria praestitit miranda.

Pictetus. Si rectum vis facere iudiciū: neutra cupias partē cognoscere: sed causam ipsam. Minime quidē in iudicio errabis: si ipse in vita nō erras. Bion. Oportet is qui a magistratu discedit nō ditior sed gloriosior fact⁹ sit. Agatho. Triū rerum reminisci Magistratū oportet. Qz hominibus praesidet: Qz secundum leges praesidet: Qz non semper praesidet. Solon. ἀρχε πρῶτον μαθῶν ἀρχε δαι. Disce regi priusq regere. Lysias. Eandem habere iudices mentē decet ac legislatorem. Euripides. κακῶν ἄρ' αἰ πόλεισ ἐλασώσωσι πηρόμεναι τελοπόρῳ εὐτυχόισιν ἄρ' ἐν τῶδε κάμνονσιν ἄπολλαι πόλεισ ὄταν ἐδῶσ καὶ πρόθιμοσ ὄρ μηδὲρ φέρετῶρ καὶ κίῳρ πλέορ. Ciuitates malis hoibus orbatā felicius in futurū agerēt. In hoc em plarēq vrbes anguntur: cū vir bonus nihilo melius malis adsequitur. Hippodamus. In tris remp. partes diuisam esse oportet: Primā bonorū gubernatorū: Secūdā militū: Tertiā mechanicorū. Primā rursus ordinum optimorum: vltimā inferiorum. Militū vero mediocriū. Prima item debet imperare: vltima obtemperare: media vero vtrūq pro tempore facere. Architas. Puto omnē cōmunitatem constare ex tribus. Dominante: dominato: & legibus. Præterea meliorem imperare oportet: peiorem imperari. Aristides iustus interrogatus quid esset Iustitia: nihil inquit alienum desiderare. Plato ad Architā. Dulce omnino rem priuatam tractare. Attamen consyderare oportet q nō tibi soli sis natus: sed partim patrie: partim parentib⁹: partim etiā amicis. Qd elegāter Seneca mutuatus expressit. Aliis inquit viuat oportet: qui sibi vult viuere. Plato item. Ille bonus est medicus qui plures tractauerit egrotos. Iudex vero qui animos. Et ille natura nō valde sanus sit oportet: si aliorū melius degustauerit curas: quoniā non corpore corpus curat. Sed animē lōge diuersa ratio: ipsa em adfecta curare alias minime poterit / quoniā animā anima regit. Quapropter sanū esse iudicē decet: nec sibi consciū: sed in aliorū salute per ætatē exercitatū. Cū iuuenes ob inexperientiā facile decipiant: nimis indulgentes existant. Demosthenes. Δικαιοσ ὀργιλοσ τέρωσ ἔχειν τοῖσ μετ' ἐνοχρῖασ πομπροσ ἢ μετ' ἐνδρῖασ τῆσ μὲν ἀράγκῳ χρεῖα φέρεῖ τίνα σν γρῶμν παρὰ τοῖσ ἀρθρωπῖωσ. λογιζόμεμοισ ὀι Δ' ἐκ περιουσίασ πομπροῖ ὀνδρῖασ Δικαιοσ κρῶσασιν ἔχουσιν πολλά γὰρ κακὰ πρᾶγματα τοῖσ ἐλευθέρωνσ ἡπερῖα βιάζεται ποιεῖν ἐφ' ὀισ ἄρ' ἐλεόιστο Δικαιοτέρομ ἢ πέροσα πόλλοιστο. Diuina hac est sententia. Dicit enim. Fas est magis irasci aduersus iniquos diuites q pauperes. Necessitas em veniā aliquā habet apud humaniter iudicātes. Multa nāq cogit liberos inopia facere: in quib⁹ misericordiā iustius q poenā inueniāt. Menāder. Qui prauidiciū adfert anteq audiat: malū se ostēdit virū. Sophocles. ἀκαρῶσ ὀνθῖοσ ἀρθρωπῶρ κακῶσ. Nō ex sententiā peccans: nullus est malus. Plutarchus περὶ τῶρ πολιτικῶρ παραγγελημάτων mediocritatē humanitatēq etiā in seruanda iustitia probat: exēplūq Cleonis & Themistoclis ponit: qui in rep. diuersa ac vitiosa sententiā ambo fuere. Alter em adcessurus ad rep. amicis sese excusauit q his null⁹ erat habendus respectus: lediq sepitus eos ob principatū oporteret. Alter Themistocles cū esset in imperio: admonit⁹ a quodā: vt æque omnibus se prestaret. Quin absit (inquit) vt ego dum potero non magis amicis faueam / cunctis in rebus. Si miles igitur his in Ro. republica Catonem & Caesarem accepimus fuisse.

Tres res pub. partes

Iustitia qd sit.

Cleon. Themistocles.

REferre gratiā ad iustitiā pertinere videt: quo nullū est magis (vt ait Cicero) necessariū. Sed & nullū quoq; difficilius esse cōperim⁹: quia: quæ ex liberalitate sponte damus: libenter damus: Quæ nō sponte: nō item. Qd̄ eleganter Hesiodus his versib⁹ expressit ὁ μὲν γάρ κερ ἀμὴρ ἐδέλω ὄκκ' ἄρ' μέγα δῶν χάρει τῷ δῶρω καὶ τέρπεται ὄρ κατ' ἀδύμῳ ὁ δέ κερ ἀντὸς ἔλται: ἀμὴρ δέ μιν φιλῶσα καὶ τὸ μικρὸν ἔδρ τὸτ' ἐπάχρωσε φίλον κη. Quisq; sponte dabit quis ingētia gaudet. Idē forte p̄cax q̄q; si postulat vltro Vel minimū: heredit mōerēs lōge q; grauat⁹. De hac igit multa Seneca de beneficiis. Queritur inquit Epicurus nos esse ingratos nec preterita inter bona cōnumerare: anxios tantū futurorū. Memorīe itaq; minimū tribuit qui spei plurimū: itē beneficiū nullū perit: q; em̄ pdit cōputauerat: bñficiorū vero simplex ratio: si red det aliqd: lucrū est: si nō reddet dānū non est. Nemo beneficiū in Calēdario scribit. Quapropter Gratias dicit tris ab Hesiodo positas: Aglaen: Euphrosynā: & Thaliā. Ab Homero autē vnā ex his Pasithoam appellari matrimonioq; addici. Respiciunt se inuicē complexis dextris: vt reddi tio beneficii notet. Hilares sunt sicuti dātes & accipiētes. Præterea virgines: q; sine spei cōceptio ne detur. Vestibus fluentib⁹ & lucidis: q; sine adligatione alterius aut obligatione tribuat. Deniq; iuuenes: quia non debet beneficiorum memoria senescere. Tres sunt: promerentiū videlicet & reddētium: & amborū simul. Itē qui grate beneficiū accipit: primā eius pensionē soluit. Qui dam aliquid intēpestiue subito remittit: nihil se tales velle debere testant. Qui enim nimis cito soluere cupit: inuit⁹ debet: qui inuit⁹ debet: ingrat⁹ est. Beneficiū qui nō potest sustinere: hoc est p̄ facultate sua reddēdi animū nō habet: nō accipiat. Aliquādo tamē nō reddēdū: quādo videlicet plus mihi detracturus sum q̄ illi collatur⁹: vlt̄ illi parū aut nihil redditū adcesserit: mihi multū ereptū fuerit. Et hęc qd̄ ille in eodē libro diuersis i locis. Ingrata em̄ oīs natura mortaliū est. Q; si recēdere velim⁹ exēpla: supuacuti qd̄: reperimus oīs fere populos suis de se benemerētibus. Ciuib⁹ ingratos extitisse. Conandū igit oīb⁹ virib⁹ ex Apostoli p̄cepto: nemini qd̄ debere: quo nihil magis i terris nos deo pximos facit: qd̄ q; is tātū adsequi poterit q; cupiditati modū statuerit: paruq; admodū contentus fuerit.

De Legislatoribus ac legibus.

Eges quoq; adcedunt iustitiā: quas aliis alii populis dedere. Gymnosophistę Indis: Prophetæ seu sacerdotes Aegyptiis: Chaldæi Babylonis: Magi Persis: Druidę gallis: Zaleucus Locresib⁹: Moses Hebręis: Solon Atheniētib⁹: Lycurgus Lacedæmoniis: Minos Cretētib⁹: Phido Corinthiis: Zamolxis Zetis: Androdamus Reginis: Hippodam⁹ Milesiis: Caradas Thuriis: Philolaus Thebanis: Phaleas Carthaginētib⁹. Apud Ro. vero primus. P. Papirius regias leges in vntū contulit. Deinde Ap. Claudius Regilianus Decēuir: cui⁹ maximū consiliū in. xii. tab. conscribēdis fuit. Post hūc eiusdē familię Ap. Claudius Cērimanus qui. R. lite ram inuenit: actiones scripsit: & primū de vsurpationibus: qui liber nō extat. Post hos Sempronius Catus: Deinde Scipio Nasica q; optimus a senatu iudicatus & cui publice dom⁹ in sacra via data est /quo facilius consuli posset. Demū. Q. Mutius qui ad Carthaginēses missus est legatus: quum essent duæ tesseræ posite: vna pacis: altera belli: arbitrio sibi dato vtram vellet referre: Romam vtrāq; sustulit: & ait Carthaginenses petere debere vtrā mallent accipere. Post hos fuit T. Coruncanus qui primus profiteri cōpit: cuius tamen nullum scriptum extat. Deinde Sex. Aelius & frater eius. P. Aelius ambo Coss. Deinde Cato Porciæ familiæ princeps: cuius extant libri. Postea. M. Mutius & L. Brutus & P. Manilius ius ciuile fundauerunt. Ex his Mutius consularis fuit & decem libros reliquit. Brutus prætorius. VII. Manilius Consularis & Pon. Max. tris. Ab his profecti sunt. P. Rutilius Rufus Cons. Romæ & Asiæ Procos. Et Publius Virgilius & Quintus Tubero ille stoicus Panfæ auditor ac Consul. Et Sex. Pompeius Pompeii magni patruus. Eodem tempore Celi⁹: qui plus eloquentię q; scientię iuris operam dedit. Et Lucius Crassus Mutianus. Pu. Mutii frater illius quem Cicero iuriconsultorum disertissimum dicit. Post Qu. Mutius. P. filius pontifex maximus ius ciuile in. XVIII. Libros rededit. Mutii auditores fuere complures: sed præcipuæ autoritatis Aquilius Gallus: Lucilius Balbus: & Sex. Papirius Deinde Ser. Sulpitius: qui in causis perorādis post Ciceronem primum obtinuit locum: repretus a. Q. Mutio q; ius nō intelligeret: iuri operam dedit: reliquitq; CLXXX. libros de iure ciuili. A. Seruii Disciplina manuetit Alphen⁹ Varus. C. Flauius. A. Ophilius. T. Celsus: Aufidius Sura: Aufidi⁹ Mamusa: Flau⁹ Priscus. C. Attci⁹: Antisti⁹ Labeo Paternus. P. Celsus. Libri dige-

Gratię tres

- P. Papirius
- Ap. Claudius
- Ap. Claudius Gentii
- Sépronius Catus.
- Scipio Nasica.
- Q. Mutius
- T. Coruncanus.
- Sex. Aelius Cato.
- M. Mutius.
- L. Brutus.
- P. Manilius
- P. Rutilius
- P. Virgini⁹
- Q. Tubero
- Sex. Pōpei⁹
- Celius.
- L. Crassus.
- P. Mutius.
- Q. Mutius
- Aquilius Gallus.
- Lucilius Balbus.
- Sex. Papiri⁹
- Ser. Sulpitius.
- Alphenus.
- C. Flauius.

sti fuerunt ab Aufidio Mamusa. Ex his Alphenus Consul fuit: & Ophilius eq. ord. q; dicitū p̄toris diligenter primus composuit. Fuit eodē tpe Trebat⁹ Cor. Maximi auditor. A. Cefellius. Q. Mutius Volusii auditor Questori⁹. Cōsulatū. n. renuit offerente Augusto. Ex his Trebat⁹ peritior: Cefellius eloquetior. Ophili⁹ vtroq; doctior. Deinde Aelius Tubero: q; postq; accusauit. Q. Ligariū: nec obrinuit apud. C. Cæsare: a causis agēdis ad ius ciuile trāsiit. Post hūc Attci⁹ Capito q; consul fuit: Ophiliū imitator: & annū sic diuisit: vt Romæ sex mēsibus cū studiosis esset: & totū dē in secessu in cōscribēdis libris: ideo volumina. lx. reliq;. Labeo ingentis doctriā fiducia: vt qui opam phiā dederat: plurima innouare instituit. Masuri⁹ Sabin⁹ Atreio Capitoni successit: Labeo oni Nerua: qui fuit Cæsari familiarissimus. Masurius Sabin⁹ eques Ro. publice primus scripsit. Hoc beneficium a Tyberio Cæsare dari cōcepit: Nam ante Augusti tpa publice respondēdi ius a principe nō dabat: sed qui fiduciā studiorū suorū habebat: consuletib⁹ respōdebāt: neq; respōsa vtiq; signata dabant: sed plerūq; ipsis iudicib⁹ scribebāt: aut testabāt q; illos consulebant. Primus Augustus vt maior iuris autoritas haberetur /constituit: vt ex autoritate iuris respōderet: Et ex illo tpe peti hoc p̄ beneficio cōcepit. Quapp optim⁹ princeps Hadrian⁹ quū ab eo viri p̄torii peterent: vt sibi respondere liceret: respōdit: eis hoc non peti sed p̄stari solere: & ideo siq; sui fiduciā haberet: se populo ad respondēdū præstaret. Igit Sabino cōcessū est a Tyberio vt populo responderet: cui quū amplā facultates non essent: a suis auditorib⁹ sustentat⁹ est. Sabino successit Cassius Longinus Tuberonis ex filia nepos quæ nepris fuit Seruii Sulpitii. Is consul extitit in Cintino sub Tyberio: a quo propter autoritatē e ciuitate pulsus fuit: & ab Imp. Vespasiano reuocatus diem obiit. Neruę successit Proculus. Fuit & eodē tpe Nerua alius & alius Longinus eq. Ro. ac p̄torius: sed Proculi autoritas maior extitit: Nā q; successere partim Proculani: partim Cassiani appellati sunt: quæ origo a Capitone & Labeone cōpat. Cassio Cælius Sabin⁹ successit: q; plurimū sub Vespasiano potuit. Proculo successit Pegasus q; sub Vespasiano præfct⁹ vrbis fuit. Celi⁹ Sabino Priscus Labienus. Pegaso Celsus. Cello patri Celsus filius & Priscus Neratius: q; vtriq; Coss. fuere. Prisco Labieno Eburnus valens: & Tuffianus: ac Saluius Iulian⁹. Post hos vero turba plurima: quorū princeps Papinianus Scēuolę discipulus: fisci aduocatus sub Seuero imp. deinde Vlpianus: Paulus: Modestini⁹: Caius: aliq; complures q; sub Alexandro fuere: quosve in Vlpiano cōmemorauit. Leges quoq; variæ fuere. Ius in primis naturale omnibus cōmune aian tib⁹. Ius gentiū quo humanæ gentes vtuntur. Ius ciuile quod ex legibus: Plebiscitis: Senatūcon sultis: decretis principum: & autoritate prudentiū venit. Plato vt ex Timeo: Phædro & Gordia colligit: quatuor legis species ponit: diuinā quā pudentiam vocat: Cēlestē quā fatū: tertiam mouentē q; natura est: quartam humanam q; prudentiū sit. Cicero p Cluentio. Est. n. magistratus legum: Iudices legis interpretes: serui legum sumus vt liberi esse possim⁹. Idē p Sextio. Quodam tempore hoies nōdū neq; naturali neq; ciuili iure descripto: fusi per agros atq; dispersi vagabant: tmq; habebāt q̄tum manu ac virib⁹ p̄ cēdē eripere potuissent: q; vero ingenio ac virtutē p̄stiterūt: genus indocile vnum in locum congregauerunt: eosq; ex feritate illa ad iustitiā & mā suetudinē transtulerūt. Hinc resp. domusq; cōptra. Leges ac iudicia seuera rempublicam Romanorum olim seruauerūt: Quapropter (vt ait Pædianus) adolescētiores laudē ex accusatione p̄cipū virorum sibi oīm concessione acgrebant. Sic Clodius Carilinam. Sic Iul. Cæsar annorū. xxi. Cor. Dolobellam: & eiusdē fere ætatis Asinius Pollio Catonē. L. Crassus Carbonē. C. Furius. M. Agliū. Accusatorū temeritas vt ait Marrian⁹ ad. S. C. Turpilianum: tribus modis detegitur: totidēq; poenis subiicit: aut. n. calumniant: aut p̄uaricant: aut tergiuersantur. Primū est falsa crimina intendere. Scdm̄ est vera crimina abscondere: quando corrupti ab altera parte. Tertium in vniuersum ab accusatione desistere. Iudices teste Pædiano: annos. l. equestris tm̄ ordinis lege Sē pronia fuere: deinde ob eorum turpitudinem lege Aurelia ad tria genera reduci sunt: ad Senatores /equites / & Trib. Aerarios. donec Cæsar vt ait Tranquillus: ad duo genera reduxit: Equites & Senatores. Trib. Aerarios sustulit. Cōueniebant in foro: vbi per tabellas sententias proferētes in cistam conferebant: Damnationis. s. fuerat signum. absolutionis autem. A. Hęc apud prætorē versabatur: ac deinde recitabatur. Reus mane eodē veniebat: barba: capilloq; obsoletus: adolescētium cōuitiis sæpe laceratus vt plane indicat Liuius. xxxix. de. P. Scipione: eiq; licebat testimoniū vitæ laudatores adducere: plures etiam patronos habere: supplicareq; ac misericordiam omnibus viis implorare. Horę tres ei ad dicendū dabantur: actori autem duę: qui in fine Dixi pnuntiabant. Iudicū numerum ex multis electis in vnaq; positis sortiebantur apud p̄torem per pilulas manu pueri: licebatq; parti vtriq; ex quolibet ordine Quinq; magis suspectos reiicere. Ita vt

- Digesti libri ab Aufidio.
- A. Ophili⁹ Trebatius.
- A. Cefelli⁹ Q. Mutius Aeli⁹ Tubero.
- Atreius capito.
- Labeo.
- Masurius Sabinus.
- Nerua.
- Cassius Longinus.
- Proculus.
- Longin⁹.
- Celi⁹ Sabinus.
- Pegasus.
- Priscus labienus.
- Celsus pater.
- Celsus fili⁹ Eburn⁹.
- Tuffianus Salu⁹ Iulianus.
- De legib⁹.
- Accusatores.
- Iudices.

Bona ciu-
tatis ppor-
tione geo-
metrica di-
stribuenda
In alia do-
mum ducē
da vxor.
De seruis.

cere patitur: duplici dignus honore. Sexto. Distributio bonorū in ciuitate: non aequalitate Ary-
thmetica sed geometrica pro meritis cuiusq; facere oportet: quæ proprie ad louis p̄inet iudicij
qui merita nouit hominum. Pueris educandis proponatur publice vir bonus. Qui post annum
xxxv. vxorem non duxerit nullo dignus honore censeatur. Ad mulierum conuiuium non vocē
tur: nisi quinq; amici viri ex latere paterno: ex cognatis & propinquis tantundem. Nuptiarum
sumptus pro modo facultatum fiat. Ducat vxorem in aliam domum vbi sit habitaturus: quasi
parētib; vtrinq; ac fratribus relictis in coloniā proficiscēdo: vbi numerū augeat: liberos procre-
ando. De seruis autem: sapiens poeta dicit: de ioue loquens. Dimidium mentis Iuppiter illis au-
fert: qui seruitutis forti subiecti sunt. Minis. n. ac verberib; quasi ferarum naturam efficiunt. Se-
pe coniurant contra dominos. Remedio est vt sint diuersæ patriæ & maxime inter se dissoni.
Nulla alioquin eis inferatur iniuria: q̄ min; q̄ æquales possunt resistere. Etenim maxime natura
iustus deprendit: cum cauet his iniuriam inferre: in quibus facile potest. Idem de Tyranno i sub-
ditos dicendū. Castigandi insuper serui: neq; ita monēdi vti liberi: ne molliores sint: neq; sermo
cum eis familiaris habeatur: aut iocus siue lus: ex quibus tardiores ad obtemperandū reddan-
tur. Tempus matrimonij: viris a. xxx. ad. xxxv. foeminis vero a. xvi. in. xx. ad s̄mū. Magistratus
foeminis post. xvi. viris post. xxx. tribuantur. Coniuges post liberorum procreationem caste vi-
uant: & ex hoc honorentur magnopere: contra vero vituperentur. Numerum quinq; millium &
xl. optimū in rep. repetere: quoniam partes æquas totus diuisus vsq; ad duodecim habeat: præ-
ter vndecimum qui parum aberat. Dimidium totius summa. duo millia quingenta & viginti.
Tertia erit: mille sexcenta & octoginta. & sic deinceps. Reuolutio quoq; primæ spheræ. xxxvi. mil-
lium annorum: in. xii. diuidit: Primus namq; duodenarius infantia datur: Secundus adolescen-
tia: Tertius senectutē. Duodecim sunt etiam Zodiaci partes. Elemēta quoq; totidē cum qualita-
tibus suis. Ciuitatē igitur Plato per. xii. Trib; partiri iubet vt numero perfectiore. Septimo. Edu-
catio puerorum tractatur. Conducere dicit magnopere ad virtutem: puerorum exercitationem
quæ in moribus est: disciplina qdē duplici: corporis circa Gymnasticam: & animi circa musicam
Gymnasticam vocat: quæ saltatione: luctatione: hasta: iaculo: cursu: pugillatu: reb; bellicis
continetur. Post hæc dicit nocte exurgēdum esse patribus & matribus familias vt rē domesticā
curent. Somnus enim multus nec corporib; nec animis neq; rebus agēdis conducit. Nemo em̄
cum dormit alicuius est pretij: non magis q̄ si non viueret. Quare quicunq; viuere & sapere cu-
pit maxime: q̄ longissimo tempore vigilet sola sanitatis necessitate seruata. Ex oriente sole pueri
ad magistros proficiscantur: nec sine pædagogis. Decennis incipiat ire: tris tamen annos vt lege-
re ac scribere discat. Deinde tris alios annos musicæ continuo det operam. Matrem ad procrea-
tionem liberorum vt actiuam causam cōcurrere: quod & quidam alij senserunt: Aristoteles autē
minime. Humorem in pueris melancholicum non ex ipsa esse natura quæ sanguini propior est:
sed ex reliquijs materni mēstrui: sanguinisq; in vtero rabscentis. Mutatio præterea in omnibus
rebus præterq; in malis periculosissima est: etiam si in melius fuerit saltem ad tempus periculo
non vacabit. Deum Plato sæpe annuit esse adorandum: licet plures deos quandoq; dicat: id mon-
strat in epistola ad Dionysium & ad Hermam; & in Parmenide qui totus agit de vno: & in Ti-
mæo qui naturam producit ab vno: et in Philebo qui naturam vno metitur: & in Epinomide q̄
omnia ad vnum reducit. Vndecimo. Deos ponit: eosq; prouidentiam habere: minimeq; corrup-
pi muneribus dicit. Post hos Mentium genus præstare in quibus angeli comprehenduntur. Dein
de animarum rationis ac mētis participum: quæ ante omne corpus procreatæ sunt. Nam quod
per se mouetur potius est q̄ id quod ab alio. Et quod melius ac diuinius: antiquius est eo quod
vilius. Has etiam migrare in alia corpora etiam bruta & eadem pati quæ admifere purgationis
gratia. Animarum præterea tria esse genera: vnam totius mundi. Deinde spherarum. Spheram
enim quilibet plures aias: quæ in æthere sunt astra ipsa: et in terra sunt homines: in aere & aqua
sunt demones intermedij: & hi nobis somnia ministrant: aspirant: monstrantq; salutē ab iplo deo
missi. Igitur ita fit: vt animæ humanæ a spheris sint: Spherarum ab ipsa mundi anima: ipsa vero
ab æterno deo. Astrorum enim animæ æternæ beatissimæq; sunt. Qd ex ordine rationeq; ac cō-
stantia cursus earum demonstratur. Duodecimo. Militares viri: abstinere discant: frigus æstus-
q; præterea capitis ac pedum nuditatem tolerare: quæ duo maxime naturam conseruant: ma-
gnasq; vires corporibus malis assuefactis gignunt: Cōtra vero debilitatem. Imagines deorū non
ex auro: nec argento: nec ferro: aut ære: sed tantum ligno aut lapide fieri iubet: ne ex occasione
rei p̄iosa: se criminosi Deos propterea placare aut decipere posse existiment. Deniq; omne aurū

Actas apta
matrimo-
nio.

Numerus
v. mil. &
xl. prærea
duodenari-
us maxie
obseruand;
De educa-
tione puero-
rum.

Vigilia ma-
xime neces-
saria.

Mutatio
ois periculo-
sa.

Mentes &
angeli.
Animæ añ
corpus cre-
atē.
Aiarū tria
genera.

Militēs.

Templa &
imagines
sine lūpru.

& argētum a sua politia excludit. In Epinomide numerū magnopere laudat: sine quo dicit nos mi-
nime virtute p̄ditos fore: cum is in omī ratione humana magnum adferat momentū. Numeris
oīa in ciuitate: tum in natura cōstare adfirmat. Ordinem numerorū & rationē qui mēte cōcepe-
rit: haud facile in rebus errabit.

De laudib;
& necessita-
te nuerorū.

De supplicijs. Q; preces spretę vltorem habent deum.
Vltirię pars & religio est: quapropter preces q̄s & supplicia latini /εὐχὰς grę-
ci appellāt: Iliados. ix. eleganter Homer; describit his versibus a me cōuersio
Nanq; preces summi famulæ Iouis esse feruntur
Claudę & rugosā strabę quoq; lumine vtroq;
Turmatimq; sequi damnum non passibus æquis.
Hoc & vi maiore: & firmis gressibus illas
Pręuenit /ac terram perlustrat. cursibus omnem

Adficiēs mortale genus: sed pone sequentes
Illæ subueniunt: ac tum cultoribus altum
Sponte suis adeunt mites orantq; tonantem.
At spretæ innumeros luctus: ac damna precantur.
Ex qua descriptione probe colligitur quantę sint curę deo / p̄ces: ac supplicātes: quos siq; spernat
deum ipsum sentiet vltorem.
Nam in ody. quoq; sic ait. πρὸς γὰρ Διὸς εἰσι πάρτες ξείνοι τεκταχοί τε.
Proximi sunt deo hospites ac pauperes. Et alibi. ὃν Δικέτασ ἐμπαζεαι δίσση ἀρα ζεῦσ μάρτυροσ.
Ne supplices spernas quibus Iuppiter est testis.
Et rursus. ἀπὲ κασιγμήτοιο ξείνοσθι κέτησ τε τέτυκται.
Fratris namq; loco supplex ac hospes habetur.
Hesiodus idem fere. ἴσοσ Δ' ὄνθ' ἰκέτησ ὄτε ξείνοσ κακὸν ἐρξεί.
Virgilius item. Si genus humanum & mortalia temnit armata:
At sperate deos: memores fandi atq; nefandi.
Apud euangelium vero. Quoties vnum ex his minimis &c.

Q; preces ad deum necessariae etiam ex philosophorum sententia.
Ocraticorum omnis schola deum ante omnia adorādū putat. Licet deos plu-
res quandoq; memorent: eos certe numina deo Ioui optimo max. subiecta in-
telligunt: quem etiam Homerus vocat patrem hominumq; deumq;. In pri-
mis ipse Socrates dæmonem habebat familiarem quem deum vocabat. Ischo-
machus apud Xenophontis Oeconomicum deum rogat in primis valitudi-
nem: deinde rei familiaris amplificationē. Plato in Timæo deum adorandum
suppliciter dicit. Super quo Porphyrius & Iamblycus Platonici multa dicunt

Dæmon So-
cratis.

Porphyri;

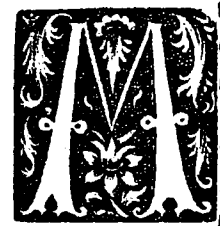
Porphyrus sic ait. Cum deus nobis prouideat: ac res nostræ se possint aliter habere: certe pro re
rum nostrarum vsu vtiliter adoramus: videlicet vt boni simus: sic enim vt pote similes deo facti
ad eum propius adcedemus: in qua coniunctione adorationis vis tota consistit. Nempe cum dei
filij simus: ab eo quasi in exilio & carcere segregati: simpliciter adorare decet: quo hinc libera-
ti reuertamur ad patrem: alioquin similes illorum erimus qui parentum patrocinio sunt orba-
ti. Profecto cum vniuersi partes simus: vniuerso proculdubio indigemus. Ipsa enim ad totum
cōuersio salutē partibus præstat. Compertum vero habemus excellentissimos quosq; apud om-
nis gentes sapientia viros diuinis potissimum votis nuncupauisse: præcipue Indorum Brach-
magnas: Persarum magos: Græcorum Theologos: Chaldaeos autem & aliud quoddā adorauisse
Ipsa enim superiorum virtutem appellantes hoc vno nomine venerati sunt. Hæc ille. Iamblycus
vero eius discipulus. Primum quidem est notio quædam eius quod orandum est: & qua ratio-
ne colendum. Secundum vero ad similitudinem quædam vitæ nostræ cum diuina: vitæ puritate:
castitate: sanctitate: disciplina: ordine: & diuina beniuolentia proficiscens. Tertium coniunctio
quædam per quam diuinam attingimus essentiam: ad ipsamq; ascendimus summitatem. Quar-
tum ingressio quædam in liminis diuini vestibulum. Quintum deniq; animæ coniunctio cum
diuina voluntate: vt non iam amplius nostri sed dei simus: illius splendore obruti & circumfusi:
qui modus vltimus est & perfectissimus adorationis. Sola igitur adoratio recta animos beatæ
patriæ reddit. Sola sanctimonia est plena virtus. Solus vir bonus vt Plato scribit in legibus deū

Iamblycus.

feliciter precatur. Sola cum superis consuetudo beatos facit. Ab hac enim flagitiosi sunt omni- no alieni: & tanq̄ prophani a votis & sacrificiis arcendi. Puri vero deceter ad supplicandum adce- dant: habentes videlicet secum tris præcipuas comites: fidem: veritatem: & charitatē: quibus si- pati spem bonorum accipiant firmam. Frustra enim deum quarit qui se nō adhibet solum soli ac simplicē simplicissimo: immobilemque stabili: ac otiosum quietissimo. Hæc ille apud Proclum Platonicum. His addit magnus Theodorus. Si quis naturas rerum diligentius explorauerit: in- ueniet non animas tm̄ aut mentes: sed omne excepto primo adorare atq̄ moueri. Hesiodus ve- ro omnium antiquissimus. ἢ μὲν οὐτ' ἐνθάδ' ἔστι καὶ ὄταρ ἱερὸν φάος ἔλθῃ ὡς κέ τοι Ἰλάου κραδίη καὶ Διὸς ἔχουσι. Quum ibis dormitum: & rursus cum illuxerit: ora Coelicolas: vt sint præsto ti- bi mente benigna. Romanos vero tanta huius rei tenuit religio: vt nihil publici aut priuati gra- uioris negotii nisi prius litato aut auspicato fieret: ac demū postea voti cōpotes gratias diis per sacrificia redderent. Athenienses itē in fame: templo Delphico εἰρεσιώρησι id est Eresionen posu- erunt: hoc est ramum oliuæ siue lauri plentū fructibus variis. Hodie simile Cal. Maii ante fores amicarum ponunt. Homerus teste Herodoto Carmina quæ Iresionen vocat edidit. Vt nos palā pudeat ad firmiorem certiorēq̄ vocatos spem: esse fide ac diligētia superstitionis in hac parte in- feriores.

Iresione.

Quomodo aut quid orandum.

Os erat etiam antiquis teste Plinio in adoratione manū ad os referre: totiq̄ ea corpus circumagi: vt quasi diuinationem quandam futuri signi nostri salutife- ræ crucis portendisse videatur. Similiter & qui sacra facturus erat: vt ait: se re- um ante omnia fatebatur: nostram quoq̄ ac veram culpæ confessionem expia- tionis gratia in sacrificiis quodammodo prænotando: qua purius ad arā adce- derem. Grecū insup̄ puerbiū ἀλλ' ὄνδ' ἐρ δεῖ παρὰ τὸν βομόν. Hoc est nil oportet ad aram consulere: Quoniam mos erat sacrificatium: ante sacrificium & in ipso procinctu solere consulere: vt author Tarreus in prouerbis. Pythagoras in aureis carmini- bus: & Orpheus in hymnis docent quæ a diis sint petenda. Iusta videlicet & modesta: cetera de- tum non exaudire. Nec enim auro aut muneribus corrumpi. Homerus dicit sacrificia troianorū diis inuisa q̄q̄ bona & nidorem suauem adferant: cum Priamus Priamīq̄ populus odio sit. Plato in Alcibiade inquit. Athenienses cum Lacedæmoniis concertātes semper inferiores fuere: q̄ diis magis Lacedæmoniorum benedictio placeret: q̄ omnium græcorum sacra: quibus Athenienses ma- iores pompas muneraq̄ offerāt. Ex quibus profecto exemplis: nostrorum veritas magis effulget cum Esaias dicat: victima impiorum abominatio. Theophrastus. Eum qui admirationi vult cæteris esse: libenter sacrificare diis oportet: non tam multa q̄ frequenter & pie: nam hoc sancti- tatis: illud copiæ signum. Deinde parentū alere senectutem: hisq̄ obtemperare. Plato item in Eu- typhrone vbi de sanctitate tractat. Sanctum erit & iustum idem esse in accipiēdo ac reddendo: Esseq̄ propterea mercaturam quandam inter deos & homines: vt illi nobis bona honestaq̄ dent nos eis sacrificium ac preces. His enim officiis & domos priuatas & ciuitates conseruamus. Ho- merus.

Mercatura inter deos & homines

Ζεῦσ' ἄρετῆν ἀμάρτυρον ὀψέλλετε μιν θείτε. Iuppiter ipse viris virtutem firmat & aufert. Et Satyrus noster. Orandum est vt sit mens sana in corpore sano. Fortē posce animum mortis terrore carentem. Qui spatium vitæ extremum inter munera ponat Nature: qui ferre queat quoscunq̄ labores. Nesciat irasci: cupiat nihil: & potiores

Xenophon

Herculis erinas credat sauosq̄ labores: Et venere & coenis & plumis Sardanapali. Quomodo aut orandū: Xenophō i cōmētariis pbe ondit. Nō ei fas (ingr) a deo petere vt ignorando eque- stre pugnam eos qui periti sunt vincamus. Eodem modo naualis artis ignarum: nauē ducere aut vincere. Imperitum etiam spargendi semen: frumentum optimū metere. Neq̄ si te ipsū mi- nime custodias a deo seruari. Hæc itaq̄ petere minime ex deo licet: haud aliter q̄ si ab hominib⁹ aliquid cōtra legem petam⁹. Ex quo memēto puidere necessaria anq̄ necessitas aut vsus veniat.

Sallustius.

Hæc Xenophōtis sententiā æmulatus Sallustius sic ait. Non em̄ suppliciiis aut lachrymis mulie- rib⁹ auxiliā deorum parant: vigilādo: agēdo: bene cōsulēdo: pspere omnia cedūt. Vbi te locorū diē atq̄ ignauitā tradideris: nequa q̄ deos implores: irati infestiq̄ sunt.

De celebritatibus. Primum Sacrorum.

Acrobi⁹. Celebritas dicebat cū sacrificiū fiebat: aut epulū dabat: aut Feriē ob- seruabant: aut Iudi agebāt. Fest⁹. Sacra aut aut domestica aut pegrina aut pu- blica aut priuata fuerāt. Aeli⁹ Gall⁹ Sacru eē ait: qd̄cūq̄ modo atq̄ iustitudo ci- uitatis cōsecratū sit: siue edes: siue ara: siue signū: siue locus: siue pecunia: siue q̄qd̄ aliud diis cōsecratū sit. Qd̄ aut priuatus siue religionis causa aliqd̄ earū rerū dedicauit: id Pōr. Max. nō extimat sacru. Plutarchus in pbl. In sacrificiis Italici authore Aenea velant capita: q̄ is cū rē diuinā faceret in littore Laurenti Veneri matri- ne ab Vlysse cognitus interrūperet sacrificium: caput adoperuit: atq̄ ita conspectū hostis euita- uit. Magistratibus vero & aliis potentioribus caput aperimus tanq̄ oīa nostra illis patere debe- ant. Idem. Regi sacrificulo nullum magistratum gerere nec concionem habere licet. Idem. Sacer- dotib⁹ nec habere nec petere magistratum Ro. permittēbatur. Licet tamen & Sella curulī vte- bantur: vt his delinīti vltro non quærent. In templis prope ianuam lecticam habebant tanq̄ cu- stodes & refugiu: pedes his reliqui osculabantur. Non absimile hoc veteri legi: quæ Tribum le- uiticam sacerdotio insignitam esse voluit. Cæteris muneribus aut facultatibus prohibuit. Nos item Pontificum nostrorum pedes exosculamur. Idē. Ver sacrum dicebant: cum primitias fru- ctuum omnium proximi veris vouebāt. Idem. Postridie Cal. Non. & Eidus Dies religiosos & ne- fastos habebant: nec quenq̄ exire aut peregre proficisci permiserunt ob pugnam Alliensē quæ post Eidus quintiles fuit. Hodie quoq̄ dies Aegyptiacos appellatos nōnulli superstitione obser- uant. In luctu supplicabant: sed non sacrificabant: quaproter obsidente vrbem Annibale mensis ad lugendum datus & anniuersarium sacrum intermissum: vt ait Liuius. Horatius Puluillus & Xenophon auditis filiorum mortibus a sacris non discessere. C. Fabius obsidētib⁹ Capitoliū gallis in Quirinalē sacra domestica facturus per medios hostes iuit atq̄ rediit. CDe his qui sa- cra spreuerē multa infelicitatis exempla. Appius q̄ Potitios sacris Herculis priuasset cæcitate mulctatus. Ser. Cepio qui Tolosanum templum diripuit misere periit. Pleminius legatus Scipio- nis Locris relicus vnde Annibalis præsidium Scipio eiecerat: q̄ Proserpinæ templum spoliasset Romæ damnatus in vinculis extinctus est. Sed & idem in eodem loco patrans Pyrrhus e Sicilia in Italiam reuertē: a Ro. profligatus discessit. Brennus dux gallorum delphico templo direpto grandine tempestatēq̄ cum toto exercitu occidit. Crassus Hierosolymitani templi Gaza surre- pta a Parthis trucidatur. Eūdem Aeliodoros a Seleuco missus attingens exitum habuit: quem in ratione temporum adnotauī. Quin & sacra quoq̄ corpora seu mysteria nefas atrectare: ex- traq̄ locum adspicere: legitur de Tyresia ob visam nudam Dianam cæcato. In vetere lege Lo- thi vxor retro respiciens in salis statuam est conuersa. Oza: q̄ nocte cum vxore coisset & taber- naculum postea foederis contortum attigisset: illico discerptus est. Ex quo Gregorius commi- xtos nocte coniuges ab eucharistia iubet abstinere. Clodoue⁹ galliæ rex q̄ Dionysii corpus im- prudenter attigisset: in insaniam incidit. Et qui. S. Benedictum in Galliam trāslatum rursus in Italiam reportaturi reuulserē: periisse ferunt. Proximis annis Io. Cardinalis Aragonensis q̄ eiuf- dem sancti conditorium retexisset: eodem āno iuuenis decessit. In igne sacra præter alia elemē- ta consistere multa declarant: q̄ proximus celo sit: q̄ perpetuus a vestalibus seruaretur: q̄ an- te imperatores ferretur. Ignea flāma Seruīi Tullī: itemq̄ supra Ascanii Virgiliani capita: opti- mum ferunt portendisse augurium. In Odyssæa Cadem factā igne / aqua iubet Vlysses expia- ri. In vetere lege ignis de celo scribitur holocausta accepta rapuisse: & ignis in puteo seruatus. Nec vllum sine igne sacrificium. Apud nos vero nullo magis honoreq̄ careis Coelicolæ extrin- secus decorantur. Deniq̄ de⁹ noster ignis comburēs est. Sacra deinceps nominatim. Bonam de- am nominant: quam alii aliam fuisse dicunt: ad cuius sacra quæ in Auentino in eius templo fie- bant: viri non ingrediuntur. Deprensus quondam Clodius habitu in his muliebri: de pollutis sa- cris causam dixit. Floram & Liuius & Dionysius meretricem fuisse tradunt: quæ populum Ro. hæredē instituit: cui ob merita tanq̄ deæ pridie Cal. Maii festum dicaere Floralia vocata. Cole- batur a meretricibus cum coronis & vestium varietate: temporis letitiam florumq̄ diuersitatē significando: vt Ouidius in fastis testatur: qui Chlorim nympham fuisse prius dicit raptam a Zephyro: Floramq̄ deinde vocatam: ac fructibus cunctis præesse. Ad cuius festum ac theatrum quum Cato semel venisset: statim abiit: ex quo obiectum ei. Cur in theatrū Cato se uere venisti an tm̄ veneras vt abires: Bacchanalia Liuius. xl. dicit Romæ expulsa fuisse ex Senatusconsulto tanq̄ mores corrumpentia. Noctu. n. celebrabant: vbi nudus vterq̄ sex⁹ impurissime commisce-

Sacrorū cō- tēptores & poena.

Ignis.

Bona dea.

Flora. Floralia.

Bacchanalia.

Cerealia.

banf tyrfis pampinifq; vincti. Cereris facris quæ Cerealia dicta sunt vestib⁹ vtebant albis: noctu Myftæ cum facibus currebant: vinum non libabāt. Insuper & ieiunium institutum quinto quo q; anno ex libris Sibyllinis prodigiorum causa: vt Lūius. xxxiii. Ouidius etiam a venere abstinē dum dicit: q; castitati præfir. Iuuenalis. Digna Cereris contingere vittas. Σεμιοφορία apd græcos ei⁹ dicuntur sacra: quæ apud latini Legiferam vocant. Athenis sacris Eleusine Cereris nemo sibi conscius intererat. Eius Romæ templum prope circum fuerat max. author Plinius libro. xxv.

Feria.

Feria: insuper statiuæ quæ semper erant eodem tempore: Conceptiuæ ex auguribus: Imperatiuæ exedicto. Item Feria: Seruorum Eidibus Sextilibus: ex eo instituta: cum Seruius Tullus na tus ex Serua est. Férias item stultorum Quirinalia & Fornacalia dicebant Quirino instituta q; his potissimum adsignata fuerint qui cuius essent tribus ignorabant. Idem. Herculi Decimas dare locupletibus ac nobilib⁹ antiquitus mos fuit. Lucullus quoniam hunc ritum seruauit: au

Solitaurlia.

ctior factus est postea. Hunc etiam deum custodiendo thesauro & domibus seruandis maxime præficiēbāt. Festus. Solitaurilia hostiarum trium diuersi generis immolatarum significāt: Tau ri videlicet Arietis & Verris: q; omnes hę solido sint corpore. Idem. Saturni dies celebratur fest⁹ Mense decembri q; tunc ædis eius dedicata. Præterea is cultura: agrorum præsidere videtur per actis sementis: ex quo etiam falx ei insigne. Dicitur & a fationibus. Cicerō tamen q; Satur annis dicit. Macrobius. Sigillariorum dies adiecti saturnalibus: & ita. vii. Dies fuere saturnalia: quum antea quinq; fuissent. illis enim diebus parua simulacra fingebantur vernalia: qua homines pro suis capitibus offerebant in sacellum Ditis Aræ Saturni cohærens. Nostra omnia quodam modo vaticinabantur sacra. Nam & eadem ex cæra sigillaria templis offerimus. Et libertatem quā eo tempore habebant serui in dominos: nunc quoq; per dominica natalia nostri retinent. Inde lasciuientes: seruum creant dominum. Alea etiam tunc vigeat: passim ludere licebat: eundem nunc morem his diebus a leuibus hominibus introductum videmus. Festo item teste mittebāt hoc tempore pauperes diuitibus careos. Nam careis potentes vtebantur: humiliores vero can delis. De huiuscemodi Seruorum libertate Atheneus sic ait. Mos est apud Romanos in Satur nalibus ingenuorum / ministeria seruorum occupare. Idem apud græcos in festo Hermeorum. Apud Babylonios Sacea appellata quinq; diebus celebrantur: in quibus dominis imperant ser ui. Apud Thessalos Peloria eadem fere quæ saturnalia apud Ro. a Pelorio viro pelasgo qui pri mus omnium annuntiavit ex terræ motu in Aemonia excitato Tempe scissa: aquas omnes flu minaq; quæ loca inundabant descendisse in alueos: camposq; siccatos apparuisse. Lupercalia Euā drus instituit ex more Arcadio Pani Lyceo siue Syluano seni nemorum pastorumq; deo: nudī per urbem incedebant: ac laruatī: flagellis obuīos cædentes: putabanturq; ex eo steriles matro næ: fecundari. Rei causa Ouidio fabulam adfert: Pana spolio leonis noctu ab Herculis vxore fu isse deceptum quū illa vestem cum viro commutasset: quare vestem deinde abominatus est. No stri hodie poenitentes felicius q̄ luperci non pelibus quidem sed sagis linocq; ora contacti: non alios sed sese flagello conuerberant: nudum ac lacerum tergo ferentes. Cornelius libro deci mo octauo: Sodales sacerdotes Romulum cum Tatīo inīta societate fecisse scribit. Vnde Titii sodales: & apud Tranquillum Sodales Augustales: apud Iul. Capitolinum Sodales Antonia nos. Tibure quoq; in marmore vetusto Sodale Hadrianales. Caius in titulo de collegis dicit So dales esse qui eiusdem collegii: quiq; valde simul habitantes sunt. Præcipitur igitur mandantes principalibus præsidis prouinciarum ne patiantur esse Sodalitia veluti inhonesta collegia. Et Augustinus ait Sodales quasi edales. Plinius item scribit Romulum instituisse Collegium Ar uorum: seq; duodecimum fratrem appellari voluit. Nos fraternitatem & confraternitatem dici mus: quam sanctiore instituto quidam inter sese hodie mutua charitate ac pudico ritu: certaq; viuendi formula conueniunt. Hecatombas vt ait Capitolinus Balbinus Romæ fecit obbla tum Maximini caput. Ceterum Arę vno in loco cespititia: extruuntur. Et ad aras centum sues: cē tum oues mactantur. Nam suūperatorum sacrificium fit: Centum leones: centum aquila: & cetera huiusmodi animalia. Quod quidem græci quondam fecisse dicuntur cū pestilentia labo rarent: & a malis id impatoribus ablatum esse constat. hęc ille. Homerus quoq; nihil potius q̄ iεσ ράσ εκατόμβασ in sacrificiis commemorat. Ouidius in fastis: tribus anni tēporibus fructuū grā toridē sacrificia dicit Romanos istituisse: Vinalia: Robigalia: Floralia. Prima causa vini: secūda frugum: tertia cunctōrū: quæ Florę deę fuisse supra narraui. In quibus animaduertere quoq; est eadē nos tēpora non inani superstitione: sed ieiuniis tribus ex eadē cā celebrare. Plutarch⁹ i pble

Saturnalia

Lupercalia.

Sodales Titii.

Fratres Aruales. Hecatōba.

Vinalia. Robigalia. Floralia.

Septimōrium ponit festum cum septimus mons est additus vrbī quasi finitę. Fiebant & quinq; quatrīa Mineruę Calendis Martiis: diebus quinq;: quo tempore (vt ait Hieronymus in episto lam Pauli) munus mineruæ appellatū magistro pueri offerebant / quando vacabant: qd & sa turalibus etiam seruabant. Iuuenalis. Accipit exiguo quisquis colit asse Mineruam. Hoc item matronæ colebant festum: mittebantq; viris munera: sicuti & Saturnalibus viri mulieribus. Erant & quinquatres minores appellati eidem Mineruę sacri Idibus Iuniis: quo tempore tibici nes personati per urbem incedebant: vt hi qui olim ebrīi ex Tibure Romam reducti fuere: quū non omnes essent: viderentur omnes simul aliis ignotis & personatis admixti. Quid. de Fast. Cur vagus incedat tota tibicen in vrbe:

Quid sibi persona: quid toga longa velint? Callidus vt possit specie numeroq; lenatus Fallere: personis imperat ora tegi. Admisceatq; alios: vti & hunc tibicina turba Augeat: in longis vestibus ire iubet.

Sed & personæ in Megalesibus quoq; adspiciebantur: de quibus Herodianus in Commodō sic ait. Veris initio: stato sollempni die quem Megalesia vocant / Romani pompam matri deum ce lebrant: prælata diuitiarum magna pōpa: permissumq; cuiq; personas eo die induere quas cuiq; libitum: cuiusue magistratus aut hominis imaginem effingere: ante simulacrum eius deæ ludere. Id simulacrum dicitur apud Pessimumtem Phrygiæ de celo descendisse. Romani re sponso accepto non duraturum imperium sine eo / legatos pro eo miserunt: qd concessum & ad uectum: in ripa Tyberis cum confedisset nauis: Claudia sola vestalis quæ incesti accusata fue rat eam trahens se virginem probauit. Videre igitur licet has esse personas quas nostri sæculi pestilentia non vno die nec sacrorum / aut comediæ tantum causa: sed duos continuos menses per ferias stultorum permittit: sub quibus inueterata passim licentia cuiq; licet scelerato esse: omniq; libidinis exemplo vti: res quidem noua: & tantum inter christianos hæc immodestia visa. Idibus vero Maiis de ponte sublicio simulacra in Tyberim iniiciebant: q; Argeos & Oscila vocabant: Herculis instituto: q; græcos ea loca incolentes barbari mactare soliti essent: vt au thores Plutarchus in proble. & Ouidius in fastis. Compitalibus lanę effigies noctu dabantur per compita & lares. Is erat dies festus: animæ putabantur esse hominum. author Festus. Erant em lares dii numina priuatarum domorum. Macrobius ait. Laribus compitalibus Tarquinus ex responso Apollinis capita puerorum pro salute familiarum sacrificabat: emendauit postea Brutus expulsis regibus capitibus aliorū & papauerū oblati: his effigies Maniæ deæ suspen debantur. Erant enim caninis adoperti pellib⁹: ad pedesq; canes habebāt. Causam Ouid. refert Seruat vterq; domum: domino quoq; gratus vterq; Compita grata cani compita grata diis. Sacrificabat & Genio die natali: qui naturæ cuiusq; deus: est assistens: ex quo in domorum fun damentis eius familiæ Genio inscribebāt. Erat & is geminus / bonus & malus. Plutarch. in Bru to. Sum malus (inquit) Genius tuus Brute: haud pfecto pcul a nostrorum veritate: qui duos nobis nascentibus angelos constituunt. Tempa deinceps dedicata: ex Lūio: Ioui statōri a Ro mulo vt acies staret contra Sabinos: quæ iam terga vertebat. Ab eodē quoq; Ioui feretrio a ferē dis spoliis opimis: q; de Acrone rege retulit: Ioui Elicio a Numa in Auentino: vt mentibus di uinis eliceret: quo modo curanda essent fulmina. Ioui pistorio ob iactos Gallis a Manlio panes Ioui capitolino a Targnio: vbi caput humanū inuentū. Ioui vltori a M. Agrippa qd & Pãtheō dicitur. Ioui tonanti ab Augusto. Apud græcos vero Ioui Eleutherio. i. liberatori / quū a Persa rum armis liberati fuere: vt Paula. scribit. Item Ioui Milesio in Asia: Ioui Ammoni in Libya: Iou ui Dodoneo in Illyria: Ioui Soterio. i. seruatori: Ioui Xenio. i. hospitali: Ioui Ilascio. i. placatori. Iunoni monetæ in capitolio: vbi Manlius habitauit: q; anseres de irruptione Gallorum admo nuissent. Iunoni regiñæ in Auentino a Camillo locatum. libro. v. Iunoni sospitæ votū a Cor. Ce thego Cos. in bello cum Boiis circa Padum post. ii. bellum pu. li. xxxiii. Iunoni Lucinæ in Auen tino: Iunoni Gabiniæ: Faliscæ: Samiæ. Dianæ in Auentino a Seruio Tullo ad imitationem Dia næ Ephesiæ memorabilis. Dianæ scythiæ cui sacrificabat hostiis humanis. Aricina: quod Ar temisium dicebatur. Apollini quod Apollinatem vocabant in pratis flaminis. libro tertio. Id postea (teste Pandulpho ostiario lateranensi) Hadrianus primus Apollinari martyti dicauit. Aliud item eidem votum ob validudinem peste inualescēte sub Mamercō Aemylio iterum di ctatore. li. iiii. Apollini quoq; Palatino. Celeberrima & illa apud Delphos: apud Accium: apud

Septimōrium.

Quinquatria

Quinq; tres minores.

Personati.

Argel. Oscilla. Cōpitalia.

Genius.

Templa.

Ioui.

Iunoni.

Dianæ. Apollini.

Marti.
Bellonæ.
Veneri.
Menti.
Pallori.

Cumas. Marti votū bello gallico: dedicatū sub Camillo dictatore a. T. Quintio duumuiro sacris faciundis. li. vi. Marti vitori in foro Romano ab Augusto. Bellonæ quod vouit Appius cōtra Samnites pugnās. lib. x. Extra portam Veneri prope circum max. ex ere mulctatio impudicorum matronarum a Fabio gurge Cos. lib. x. Veneri Erycinæ extra portam Collinam: cui virgines pupas: id est paruas imagunculas donabant. Persius. Nempe hoc quod Veneri donata: a virgine pupæ. Eodem quoque tempore & Menti post cladem Trasimenis. libro vigesimoprimo. Ouidius.

Mens quoque numen habet: menti delubra fatemur:

Pauori.
Febri.
Malæ fortunæ.
Virtuti.
Concordiæ.
Victoriæ.
Castori.
Fortunæ.
Iuuentuti.
Mercurio.
Herculi.
Pudicitia.

Ad votum belli perfide Pœne tui.
Item Pauori a Tullo rege in bello contra Veientes. libro primo. Item Febri & Veioti & Malæ fortunæ: malis numinibus ne noceant. Virtuti a Cla. Marcello dicatum apud portam Capenam. libro. xxix. Concordiæ a. L. Manlio prætor in Gallia votum in Capitolio coniunctum menti / canale vno tantum discreta. lib. xxi. Victoriæ ex mulctatio pecunia. lib. x. Victoriæ item in palatio vbi simulacrum Cybellis ex Asia aduectum conditum fuit. lib. xxix. Castori & Polluci: quod Castoris tantum dicitur: votum bello latino a Posthumio. Dein dedicatum ab eius filio duumuiro. S. F. Fortunæ complura: quæ alibi narraui: quum de ea mentionem feci. Iuuentuti in circum max. a. Cn. Licinio duumuiro dedicatum. Li. de bello mac. Mercurio paulo post mortem Pauli Colæ Ap. Cl. & P. Scruilio Coss. ppe circum max. Ouidius in Fast.

Tempa tibi posuere patres spectantia circum.

Herculi ara max. sub Auentino ab Euandro: in cuius ruinis nostra ætate repertum eius æneæ signum: quod in atrio domus Conseruatorum in Capitolio conspicimus. Herculi item ædes rotunda in foro Boario prope templum pudicitia: patriciæ. Herculi ppe circum maximū a Sylla Sibyllæ iussu. Ouidius. Altera pars circi custode sub Hercule tuta est: Quod deus Euboico carmine munus habet. Si quæris titulos Sylla probauit opus.

Diti.
Iano.
Vestæ.

Herculi denique & musis a. L. Philippo sub Augusto: teste Tranquillo. Diti prope Circum maximum: ad quod gradibus descendebatur. Nam aræ inferorum subterraneæ fuerunt: quum ad cætera templa ascenderetur. Iano apud velabrum a Numa. Vestæ item haud longe ab eodem dicatum.

De Celebritate conuiuiorum ac ludorum.

Conuiuia.

Elebritas conuiuiorum pluribus de causis instituta. Aut erant pōtificalia conuiuia quæ in sacrificiis sacerdotes: saliares: pontifices: ac vii. viri epulones præparabant. Aut triumphalia: quæ imperator duxque post victoriam exhibebat populo Romano: aut funebria: in defuncti honorem: vt quæ ad pollinctum fiebant Aut viscerationes cū caro cruda populo dabatur: vt apud Albanum. Aut conuiuia: quæ prætor in celebritatibus populo dabat. Aut erant Missilia: quæ in theatro spargebantur: aues: legumina: oleum: quandoque vestes.

Ludi.

Ludorum celebritates Græcia primum repperit: quas Archias poeta hoc Tetrasticho græco eleganter expressit.

τέωαρεο εἰσι πᾶσι θεοῖσιν ἐλάδα τέωαρεο ἱροῖ
δι δνο μὲν θάρρα τῶν οἰ δνο δ ἀθάρρα τῶν
ἐν τῷ λατῶν ἰδο καλὰ ἰμοροσ ἀρχε μὲροῖ
ἐλάδ δ τῶν κότρωσ μᾶλα σέλαρα κίτρωσ.

Græcia concelebrat duo bis certamina sacra: Quorū hominū duo sunt: cætera coelicolū. Sacra Iouis / Phœbiq; / Palæmonis / Archemoriq; Dona Oleaster erunt: mala: Selina / pinus. Primum Hercules in Iouis honorem constituit in olympia: vbi stadium fecit tanto cæteris maius q̄to eius mensura pedis præpolleret: vbi primus olympionica fuit Corcebus Atheniensis: vt author Eusebius. Secundū Phœbo dicatum Delphis: ob Phitonē serpētē ab eo interfectum: vbi certamen erat Musicę: in quo Chrysothemis prius vicit in hymnorū cātū: deinde Thamyras: vt author Pausanias. Coronabantur lauro: quæ Delphis adeo magnas fert baccas: vt mala videri possint. Tertium Palæmonis Athlantis filii ex cæde paterna ab Ino matre liberatus Neptuno apud Isthmū. Quarta Nemea facta: ob Archemorū puerum Lycurgi filium: ab Isthphyle nutrice educatū & in sylua Nemea defunctū. Sūt p̄ter hæc & alia sacra. Aeacea apud Aeginā de Aeaco. Marathonea ob taurū a Theseo interfectū: vbi phiala argentea p̄mīū. Thebis heraclea & Iolæa. Megaris Dioclea. Cassiodorus in. iiii. epistolarum li. ait. Oenomasi primum apud

Elidem ludorum spectaculum: equorumq; cursum edidisse. apud Romanos vero Romulum in raptu Sabinarum. Ad huiusmodi certamina Gymnica foemina non admittebantur. Qd etiā versus Papinii in Thebaide indicat. Excluseq; expectant præmia matres. Et Valerius dicit. Nō paruum honorem attributum Berenici q̄ sola mulierum spectauerat gymnica. Pausanias de huiuscemodi ludis sic ait. Duo certadi equis genera: Synorides & Celetes. Synoriserat biga e duob; eqs: Celes singulari equo currebat. Accesserūt & alia duo καλκῆ καὶ ἀπύρῆ. q̄ postea decreto Eleoq; antiquata sunt. Calpē certabant equabus: ita vt cursum extremum assessores ipsi desiliendo apprensus manu habenis perficerent. Deinde maribus utebantur equis. Apenæ mulas iungebant: quod aīal execrabile habebant: nec in terra illa nasci poterat: cum circa vel frequens earum foetura esset. Festus. Pentathlon nostri quinquetrionem vocant: qui generibus illis quinque vno die certat: id est disco / hasta / saltu / iaculatione / luctatione. Pancratiastes qui certat & vincit. Qui vero in quatuor illis certaminibus supra narratis vicerit: Periodus victor appellatur. cuius rei author etiam Plinius. Pausanias scribit Diorem Athletam aconiti id est sine puluere & labore Pythia vicisse. Heraclidem vero apud olympia Pæcratio. Qz neminem parem cum quo congrederentur inuenirent / cedentibus ob metum aduersariis. Plinius etiam dicit Diorsippum vicisse olympia Aconiti: Nemea vero Coniti. Hic ætate fuit Alexandri magni: mortē q̄ sibi conscituit. Vide causam in. Q. Curtio. Antiqu⁹ enim mos Athletis certaturis fuerat spargi prius puluere corpora. Ouidius de Acheloi pugna. Inq; vicem fuluę tactu flauescit arenę.

Martialis. Et flauescit Ape. Lucianus in dialogo qui Erotinus siue de dilectione inscribit: pulchre monstrat quonam modo sortes Athletis obueniebant: quomodo ve pares ad certamen iungebantur: verba ipsa conuertit. Vrna (inquit) argentea sacra Apollini in medio aderat: vbi sortes inscriptę magnitudine fabæ: hic in duabus A scribebatur: in duabus B: in duabus C: & sic deinceps: veniebant certaturi Ioui vouentes vt idoneum & facile comparem sortirentur: dein de suam quisq; educebat literam. Minister dei ibi assistens anteq̄ legerentur: sortes accipiebat: deinde eos conferebat ad ludum: vt eos quibus A vtrisque euenerat: simul pugnarent: & sic de aliis. Si autem forte impar numerus erit: ille qui sine socio remanet cōmiscibat eius literam cū aliis comparibus: & qui sibi sorte veniret: expectabat: vt ille prius cum compare suo pugnet: postea ipse consurgens cum eo certabat. Magnumq; Athletæ beneficium hoc & fortuna: vt ineger viribus congregiatur cum iam lasso ac fesso. Hæc ille. Philostratus quoque libellum cōposuit de Athletis: in quo hæc refert. Pancratiōn palæstram simul & pugillarum vocari: certaturi ante omnia per aliquot dies sese exercebant maiore q̄ postea labore: verbi gratia: cursu certaturi in arena cū ocreis per aliquot dies currebant: postea solutus tanq̄ cōpedibus liberatus maiorem operam. Item saltu certaturi cum manibus prius oneratis assuecebant. Præterea carne vescebantur bubula: quæ fortiores redderet: abstinebant a cæteris delitiis: præsertim coitu. Hæc ille. Quæ sane omnia Paulus noster non ignorasse videtur cum ait. Qui in stadio currunt ab omnibus abstinent: & hi quidem vt corruptibilem coronam: nos autem vt incorruptam accipiamus. Erat & illa consuetudo Hieronicarum (sic enim vocabantur qui in sacris certaminibus vicissent) vt domum redeuntē disruptis de industria moenibus a patria exciperentur: tā q̄ viri fortissimi & vi superantes. Præterea coronas patriæ donabant: vt ait Plinius. Ludi Athlenis (teste Atheneo) Dionysia fuerant: vbi agones fiebant Athletarum: populūq; passim coronatus spectabat: bibendiq; maxima licentia: vinum enim cum bellariis toto theatro circūferebatur: ac certantibus in principio & fine pugnae propinabatur. Idem author ait q̄ Dionysius Leneus apud græcos primus Tragædiarum choros inuenit: primus spectaculorum sedes instituit. Apud Rom. (teste Plutarcho in problematis) Romulus primus Consualia diem festū Neptuno equestri celebravit: vbi equi & canes & asini exornabantur: ac in otio esse permittebantur. Festus consualia deo Conso: id est consilii sacra dicit fecisse ad comparanda matrimonia: vbi Sabinae fuerunt raptæ. Fiebant aut in foro / nondū teatro extructo. Ouidius in Fastis. Primi sollicitos fasti tenuere quirites. Quum fuerat viduo rapta Sabina viro. Tunc neq; marmoreo pendebant vela teatro: Nec fuerant sparso pulpita rubra croco. Deinde ait Liuius libro primo. Tarquinius priscus Circum maximum designauit: loca diuisa patribus / equitibusq; / vbi spectacula sibi qsq; faceret fori appellati. Spectauere furcis duodenis ab terra spectacula alta sustinentibus pedes. Ludicrum fuit equi: pugilesq; ex Hetruria maxime acciti: solennes de

Synorides.
Celes.
Calpē.

Apenæ.

Pentathlon.

Pancratiastes.
Periodus.
Aconiti vinere.
Coniti vinere.

Quomodo
sortes athletis
veniebant
ex Luciano.

Paulus apo.

Hieronicarum mos.

Dionysia.

Consualia.

Circus maximus.

Ludi Romani Magni. Circenses.

inde māsere ludi Romani: magniq; varie appellati. hec ille. Dicunt & Circēses. Tranquillus in Cæsare sic ait. Circensibus spatio circi ab vtraq; pte pducto & in gyrū euripo addito: quadrigas: bigas: & equos defultorios agitauerūt nobilissimi iuuenes. Troiā lusit turma duplex/ maiorū & minorū puerorū. Idē in Augusto. In circo aurigas: cursoreq; & cōfectores beluarum: & vnūquēq; ex nobilissima iuuetute pduxit: sed & Troiā ludū edidit frequētissimū maiorū minorūq; puerorū. Idē in Caligula. Edidit circēses plurimos a mane vsq; ad vespērā: interiecta modo Aphricanorū venatione: modo Troiā decursione: mimo & chrylocolla constrato circo: nec vllis nisi e senatorio ordine aurigātib; Idē in Claudio. Circēses frequēter etiā in Vaticano commisit: nōnunq; interiecta etiā p quos missus venatione. Circo vero maximo marmoreis carceribus auratisq; metis: q; vtraq; & tofina & lignea prius fuerāt: exulto: ppria senatoribus cōstituta loca pmiscue spectare solitis: ac sup quadrigarū certamina Troiā ludū exhibuit. Huius autē ludi originē Virg. in. v. describit. Hunc morē sacrorū atq; hac certamina primus Ascanius: lōgā muris quū cingeret Albā rettulit: & priscos docuit celebrare latinos: & q; sequunt. Equi fuerant in orbē se inuicē petentes: nunc torniamēta vulgus appellat. Equorū vero agitatio duplex fuerat: aut defultorii: quos grēci celeras vocant: singuli videlicet equi sine ephippiis cum ingenis affessoribus currentes: aut bigā quadrigaq; quarum quatuor erant factiones: Russi: albari: prasini: Veneti: qbus aurati & purpurei & linthei additi a Domitiano extiterē. Hi em colores pām qbus illi induti fuerant: quorū similitudinem quādā Florētia Cal. Maii in ludicro hausta curretiū cernere licet. Circo aut maximū cuius adhuc Romāe vestigia visunt: longitudine trīū stad. latitudine vnus fuerat. Ipsam vero longitudinē diuidebāt in pres. vii. vnā dabāt anfractui: qui in dextro Circi spatio in sinistrū certates ad vltimā migrarent metā. Deinceps vero alias metas p lineā mediā ita dispartiebat: vt p longitudinē Circi eqs inter se spatiis distaret & caperent totius lōgitudinis septimā septies: ducebatur a meta ad metam veluti crepido alta pedes nihil minus sex: erantq; circi lateribus gradationes: vbi spectatores consisterent. Hac ex Leonis descriptione qui fuit optimus vetustatis indagator. Cassiodor; autem in epistola in hac sententiam. In circo alba linea curretes coercebant: vt quadrigis pgradientibus inde certamen oriret: quod septem peragit metis numero planetarum. Ipse vero metę ternas obtinent summitates: inter has duo sunt obelisci: sacra priscorum chaldaicis signis quasi literis indicant. Mappa vero quę signum circēsis dat tali casu fluxit. Quum Nero podium ptenderet & celeritatem (vt affolet) audius spectandi populus flagitaret: ille mappā qua tragœdi manibus vtebantur iussit abici p fenestram: vt certaminis postulati potestatem faceret. Hinc igit tractū vt ostēsa mappa pmitterent. Totum certamen missibus. xxiiii. expediebat: ex horis diei computatis. Quatuor vero factiones: anni etiam tempora totidē notabāt. In hanc ille sententiā. Varro autē missus. xxv. ponit: vltimumq; ararium appellari: q; de populi collatione exhiberet. Missus autē hi apud nos hodie brauia sunt seu pnia: ob quę tories currebat. Domitianus (teste Tranquillo) centū missus equestres exhibuit: eosq; quo facilius pagerent a septenis spatiis ad quina corripuit. Non autem septies currebāt: nec infra metas oīs circūuertebāt: vt qdā putant: nam sic nunq; tot missus absoluisent: vel eo modo circūuertēdo singulas: nulla spectatoribus fuisset voluptas: sed oēs eas tātū semel obibāt. Domitianus aut vt citius pagerent ad metę quintę spatiū vertere iussit. Prope circum columna fuit vnde Imp. ad bellū pfecturi hastā iaciebāt. Oui. fast. lib. vi. Prospicit a tergo summū breuis area circū. Est vbi nō puā parua colūna notē: Hinc solet hasta manu belli pñuncia mitti: In regē & gentes quū placet arma capi. Circus quoq; Flaminius hodie notissimus: instar circi max. fuerat cum totidēq; metis: circū quas vt ait Varro ludis tauriis eq currebant defultorii. Currus vero teste Cassiodoro in epistola: ab Augusti Mausoleo nūc notissimo sex portis dimittebant: qui p campū Martiū i circū fla. currerēt. Dicit enim Equiria (vt author Varro) ab equorū cursu: q; eo die ludis currūt in martio cāpo. Ouid. quorū lib. ii. fast. Ex vero positū pmāsit equiria nomen. Quę deus in cāpo pstitit ipse suo. Hac nunc via edifiicii occupata: vbi nūc. S. Maria in Equirio nomen adhuc retinens adspicit: inde postea recta tendebatur in circū. Fiebant & in circo max. Apollinares ludi: quos Liuius lib. xxv. votos fuisse dicit in honorem Apollinis ad expellendū ex Italia Annibalē postq; ille Tarentum cepit. Macrobius quoq; in Sat. ait ex libris Sibyllinis bello pu. ii. suadente Cor. Ruffo Decēuero institutos fuisse i circo ac populū coronatū spectare iussū: stipēq; Apollini dare q̄tū cōmodū. Ludi autē saculares (vt ait Festus) in honore Apollinis & Dianę instituti ceterisimo quoq; āno. Preco clama

Ludi Troiā

Defultorii. Quadrigarū factiones

Circi descriptio.

Alba linea.

Mappa signum.

Missus. xxiiii.

Colūna bell.

Circus Flaminius.

Equiria.

Ludi Apollinares.

Ludi saculares.

bat: Venite ad ludos: quos nemo mortaliū vidit: neq; visurus est. Capitolin; in Gordiano scribit hos a Val. publicola ob exactos reges ceteris quibusq; annis ab vrbe con. ordīnatos. Celebravit eos Philippus Imp. anno vrbe millesimo: in quibus fuisse tradit elephantos. xxx. Alces. x. tigres. x. leones māfuetos. xl. Leopardos mansuetos. xxx. Bebos. i. hyenas. x. Gladiatorum fiscalium paria mille: Hippotamū & rhinocerotē. Arcoleontes. x. Camelopardalos. x. Onagros. xx. Equos feros. xl. Tauri ludi appellantur in honorē deorū inferorum facti. Instituti autem videntur hac de causa. Regnate Tarquinio supbo: quū magna incidisset pestilentia in mulieres grauidas: q; fuerat facta ex carne diu vendita populo taurorū: ob hoc diis infernis instituti & tauri ludi. auctor Festus. Hi ex omnibus Romāe in hodiernū diē durāt apud portā trigeminam: prius teste Varrone in circo Flamini. Ludos plabeios exactis regibus p plebis libertate fecerunt: seu pro plabis reconciliatione post secessum in Auentinum. Piscatorios prator vrbānus trans Tyberim mense Iunio faciebat pro Tyberinis piscatoribus: quorum quastus non in macellum peruenit: sed in aream Vulcani. Fertur q; id gen; pisciculorum viuorū ei dono pro humanis aibus dat. auctor Festus. Ludi diti apud Tarentū ex pcepto Sibyllinorū anno primo primi pu. be. ab vrbe aut. li. vori. Liuius. xlix. Munus gladiatorū Cicero dicit institutū fuisse ob iuuentutē: quę plane cędē ac dimicationē spectādo assuesceret in bello nō expauescere. Lanista gladiatorū famulias nutrebat: eorū paria iussu p̄toris in amphitheatrū exhibebat. Ipsius pugnē modus Retiariū & secutor erat qui Mirmillones sequebat: quos Fest; sic describit. Retiario pugnantī aduersus Mirmillonē cantat: Nō te peto: piscē peto: qd me fugis Galle! Quia mirmilloniciū genus natione gallicū & ipsi mirmillones antea galli appellabant: in quorum galeis piscis effigies erat. Hoc aut pugnē genus a Pyrraco vno e septē institutū videt: qui aduersus Phryionē dimicās ob finū cōtrouersias: q; erāt inter Atticos & Mitylenēos: rete occultato eundē cepit. Ludorum quoq; alia causa fuerat: quū impatores in periculis: vel in bello eos quandoq; vouebant: ex ānis imperii cōputatos. verbi grā. Galenus Decēnalia celebravit deuitis in Asia Syris: & Theodosius vota vicēnalia & tricēnalia edidit: id est ludos totidē annorum qbus prafuere imperio: qd indicant marmora incisa & āriqua nomismata ex are sub hac figura. votis. xx. votis. xxx. De ludis scēnicis Cicero ait: Liuiū Andronicū primū fabulā populū docuisse anno post vrbe con. D. xlii. Liuius lib. vii. T. Sulpitio Porito: & C. Licinio Stolone Conf. ob pestilentiā ludis scēnicis instituti: noua res populo bellicoso & statim pergrata fuit sine carmine vllō: ludiones ex Hetruria acciti ad tibicinis modos saltantes haud indecoros motus modo Tusco dabant: imitari deinde eos iuuetus coepit: nec absoni a voce mot; erāt: & quū hister Tusco verbo ludio vocetur nomen histrioni inditum: q non sicut ante Fescēnino versu similitudē modū incōpositum iactabāt: sed impletas modis satyras descripto iā ad tibicinē cantu motuq; congruenti peragebant. Hac Liuius. Idē lib. xlviii. ait. Quum locatū esset a censoribus theatrum vt extrueret. P. Cor. Nafica auctore tanq; inutile & publicis morib; nociturū ex. S. Con. destructum est: populūq; aliq; dū stans ludos spectauit. L. Mumius primus theatro temporario ludos in suo triumpho edidit histrionibus ab Hetruscis accitis. Deinde Scaurus eū secutus: postremo Pōpeius theatrum gradibus mansuris ppetuū primus edificauit: quare publice accusat; vitioq; datū illi fuit. Alia deinde extructa & theatra & amphitheatra. Primi amphitheatri molē in cāpo martio Iuli. Cæsar posuit: teste Tacito in gestis Neronis: quā Tranquillus impfectam postea ab Augusto mausoleū edificaturo destructā dicit. Idē in Cę. testat Statiliū Taurū aliud edificasse. Tertiu vero Vespasianus: qd & Titus absoluit. In theatro ludi scēnici fiebāt: in amphitheatro gladiatorū & venationes q; hoies aut cōducti aut dānati adhibebant: seu etiā ambitiosi ad ostentādā audaciā. In circo cursus: venatio: naumachia: pugillatus in ludis a principe: aues: variiq; generis missilia spergebant: aderatq; larua qdam appellata Ciceria: q; vt ait Fest. ingēs oblongis malis: ac gradibus buccis Māduci speciem pbebat. Plau. Quid si me ludis p manduco locē! Amphitheatrū sicut & circ; arena sublatū erat quo molli; caderēt. Opiebant variis coloribus: vt supra monstratū: quū de theatro inter aedificia dixi. Scēnicę leuitati mīme olim viris grauib; dignatę/ Caeto pcul a theatris magnū p̄buit testimoniū: nec min; Naficę seuera repugnatio: & Pōpeii damna lasciuia: de qbus paulo añ mētionē feci. Sed & apud Cice. Scipio Aemylia. sic ait. Quū atē ludicrā scēnāq; totā in probro Romani ducerēt: genus id hoīm tribu amoueri cēforia noluerunt. Aristoteles itē in probl. scēnicos artifices: quos grāce Dionysiacos technitas vocat mēte improbos magna ex pte testat eē. Et Labienus eques Ro. sese p epigrāma excusat a Cæsare coactū in histrionicā inuitū descēdisse. Nero quoq; princeps infamis ob eandē causam fuit. Sed

Ludi tauri.

Ludi plebei. Ludi piscatorii.

Ludi Diti. Munus gladiatorum. Lanista. Retiarius. Mirmillo.

Decēnalia. Vicēnalia. Tricēnalia. Ludi scēnici

Nafica. Mumius. Scaurus. Pompeius. Theatrum. Amphitheatrum.

Manducus.

De scēnica leuitate. Aemylia.

Aristoteles. Labienus. Nero.

quid nunc de face huius seculi dicam: quum virtute ac gloria veterum imitari nullo pacto valeam...

Vdu vero singulari appellatioe diuersum genus dicim: sicut pilae: cui inuenitrix fuit Anagallis puella Cercyrea: quam dono dedit Nasicae Alcinoi regis...

ea facitabat: sumptuosq; domi multorum famulorum tolerabat: pare nullum seu victorem inuenit, Dein de latronum seu latrunculorum. Martialis. Insidiosorum si ludis bella latronum Gemeus iste tibi miles...

De Magistratibus graecorum & Romanorum. Graeci formam reip. & magistratum Romanis ostenderunt. Athenienses primi Prytanes: post reges sicuti Romani colli. habuere. At Prytanes ut ait Paulani...

Anagallis. Pila.

Latrunculi. Alea. Alueolus. Phimum. Calculus.

Turracula. Pyrgos.

Tali. Astragali. Par impar. Nucibus. Chartae. Sortes. Scauola. Hercules. Socrates. Agefilaus.

Architas. Colm Me dices.

Prytanes.

Ephori. Harmosta. Cosmi.

ditio. Postq; vero res ad imperium deducta p Constantinum: q primus Byzantii impauit: tunc hos vsq; ad extremum habuit magistratus: siue munera: siue officia sub ipsis principibus. Filii imperatorum Despotae vocabantur: pcedebatq; honore & fratres & generos imperatorum etia despotas. Ipsi aut & Sabastocrator & Cesar nullum habebat certum munus: nisi belli tpe exercitibus pfererent. Magnus dux classis imperatoriae perat: cui parebat magnus Drungarius & Admiratus & pcomes cateriq; classis curatores. Magnus Domesticus post Cesarum erat: Spatha ante imperatorem ferebat: quo honore functus est Catacuzenus apud Andronicum iuniorum. Magnus Conestaulus caput erat togatorum Fracorum. Pincerna siue a poculis. Paracemomeno cubilis/Decurio cubiculariorum erat: seruat palatium absente principe: fert Spatham eius. Domesticus mensa & a mensa perant mensa imperatoriae. Primicerius aulae: in consessu/magistratus ois p dignitate loco suo disponit: ac ordine sedere iubet: quasi magister ceremoniarum apud pontificem. Magnus Drungarius classis eiusdem habet locum apud magnam ducem: quem Magnus Drungarius Biglae apud magnam domesticum. Protocynegus pest canibus qm imperator equitat: cui donari solet ab ipso quocq; vestium ei sanguis ferinus polluerit. Scuterius fert scutum ante imperatorem quocumq; pferat. Ameralium pest classis maritimae vniuersae: subest autem magno duci. Magnus interpres pest interpretibus oibus. A memoria hie erat q describebat eos q vel in bello vel alibi pulchre ac cum laude se gesserint: eosq; imperatori commemorare: vt ex hoc premis dignis afficerent. sed hoc postea munus vacauit. Protoieracarius pest venatoribus ferentibus aut nutritibus accipitres. Magnus stratopedarcha est curator exercitus necessariorum & comestuum. Magnus Heteriarcha recipit vndecunq; exules & sodales & amicos impiales. Acoluthus sequitur imperatorem quocumq; ierit: sicuti scuterius pcedit. Orphanotrophus olim curabat orphanos: postea cessauit. Protonotarius nomine ipso manifestus: nam & notariorum seu grammaticorum primus erat. Domesticus murorum/cura habebat castrorum aut murorum reficiendorum si qd his opus erat. Praefectus cubili cura habet cubilis impialis: pest quoq; cubiculariis. Subditus tamen & ipse Paracemomeno. Praefectus vestiarii/impium curat vestigal: datiq; & accepti rationes. Vestiarius imperatorem p mare sequitur: curaq; habet eius instrumenti ac vestium. Protocomensis in mari pest oibus curatoribus. Praefecti & catastrophylaces ciuitatibus pstant: qsq; p dignitate. Domestici orientalium thematum similiter curant res eorum populorum. Stratopedarcha Monocallorum q perat monocallus. Erant em locis secundum themata ordines phosati: quorum alii Tricallii: alii dicallii: nonnulli monocallii dicebantur. Similiter Stratopedarcha murariorum: & Stratopedarcha Zaconorum & Zangratorum cura habet in castris custodiu: q Zaconi vocant. Protostrator q per absentiam magni domestici fert spatham imperatoris: & eo adegare volente tenet equum vsquequo sit tempus. Tunc comes equorum exceptum ab eo ducit ad quintum aule palatinae gradum. Inde rursus magnus Chartularius excipiens ducit ad portam vbi adegret. Idem quoq; cum descendit ordo seruat. Comes pterea egratum pperat imperatoriae in itinere disponit: ireq; iubet ordine quo sibi placet. Habet etiam dona regia: Ephippia: habenas: oemq; equi imperatorii veterem ornatum: singulis annis: q eadem oia in Resurrectionis dominice celebritate iterent. Protostrator etiam post exercitum adegat: ac si quos videt inordinatos ire corrigit. Erant & alia pter haec honorum nomina q antigrus certa obibat munera: postea tantum titulo tenus habita. haec sunt Panypseastes: prouestiarius: magnus Primicerius: logothetes: q idem fere qd scriba: & Magnus Logothetes q erat supra magnum Stratopedarium: quo munere functus est Theodorus Metochites sub Andronico primo Paleologo Aristotelis comentator. Magnus Papias magister equitum: magnus Drungarius Biglae: Magnus Heteriarcha: Magnus Chartularius: Logothetes: Genici: Dromi: Domesticus scholarum: Magnus Drungarius classis: ptopatharius: Magnus Zausius: Praetor populi: Magnus Logarithes. A libellis ii erant q supplicationibus a nobis appellatis perant. Coeaster: Logothetes expeditionis: Logothetes turmarum: Iudex Phosati: Dioecetes. i. administrator. Logarithes aule: Magnus Myrtheta: Patricius.

Romani Magistratus. E Romanis autem haec copiam. Primum Dictator pluribus de causis dicebat. Aut rei gerenda. i. belli causa grauioris. Primumq; fuit. T. Larius cum. lx. populi latinorum aduersus Romanos coniuissent. author Dionysius Halicarnassensis. Deum clauum figendi causa. quum graui morbo pestilentie ciuitas affecta esset: senatus. L. Manlius impiosum dictatorem clauum figendi causa dicitur iussit. Isq; clauus in aede Iouis in capitolio in dextro latere fixus est. author Livius. Sed & ob aliquam aliam calamitatem clauus affigi etiam solitus. Coitionem ite consularium causa: vt consul dictatorem dicebat: si contingeret R. iiii.

Imp. Costant. Despotae. Sabastocrator. Caesar. Magn. dux. Magnus domesticus. Magn. Co. nestaulus. A poculis. Paracemomenus. A mensa. Primicerius aulae. Magn. Drungarius. protocynegus. Scuterius. Ameralium. Magnus interpres. A memoria. Protoieracarius. Magn. Stratopedarcha. Magn. Heteriarcha. Acoluthus. Protonotarius. Praefectus cubili. Vestiarius. ptocomes. Domestici orientalium thematum. Magnus Papias. Domesticus scholarum. Coeaster. Iudex phosati. Dictator. Rei gerenda causa. T. Larius. Clauum figendi causa.

Questionis exercenda ca Legendi senatus causa

Metius Sufetius.

Tribuni. Numero, x. T. lra tribuni signum. Plus poterat tribunus vnus qd itercederet: qd reliqui tribuli qd pbarent. Tribu. militares. Praetores xviii. Prae. urbanus. Pr. pegrinus.

Proptores. Quaestores.

De arario.

Fiscus. Vectigal Pop. Ro.

Senatores.

utruq; aut p bellu: aut alia necessitate ab vrbe abesse. Aut qstiois exercenda: Qn. Q. Cincinatus dictator factus: vt Sp. Melii regni affectatis temeritati resisteret. Aut legedi senatus numero deficiente: vt M. Fabius Butheo. Modus aut hic fuerat. Consul dictatore dicebat: dictator magistrum equitum: noctuq; tantu dicebat & in solo Romano qd Italia terminabat. Sexq; tantu menses durabat. Et ex patriciis. C. Marius Rutilius tantu de plebe in bello Faliscorum dictus: qd ipse de plebe hoim. L. Plauciu magistrum equitu dixit. Procedebat cu lictoribus. xxiiii. ac totide securibus: a quo puocatio no erat. Magistratu huc Romani ab Albanis acceperunt: apud quos Metius Sufetius dictator inuenitur prius fuisse. Tribunorum plebis creadoru causa / secessio plebis fuit in monte sacrum a senatu grauate. Inde p Meneniu Agrippa reducta / dato exeplo vennis ad membra. Tribuni duo primu creati: deinde p alia secessionem tres: mox quinq; alii: fuereq; tandem numero. x. Sacrosancta vocabat potestas: nec sicuti alie per dictatorem vnq; cessabat. Absq; iudicii discussione in exilium carceremq; mittebat. Curia no ingrediebatur sed in sella ante vestibulu permanebat: dum. S. C. fieret: quod si probaret. T. litera annotabat: si minus / intercedebat. Ab vrbe nec per vnum diem abesse licebat. Domus eius die noctuq; apertis foribus patebat: vt auxilio plebi omnibus horis (si quando opus) foret. Praeterea de plebe tantum fuerat: & qui patre viuuum haberet: ex quo Seruilius tribunatum falso gessisse creditus qd pater eius quem decessisse opinio erat: viuere ferebat. Inter se quoq; dissidebant: plusq; poterat vnus qui phibuisse qd reliqui qui rem aliquam pbassent. author Plutarchus in Catone. Capitis etia die & dictatori & consuli post magistratu dicere poterat. Nec purpura: nec sella curule: neq; lictores vt Goll. & praetores habebat: sed tantu vnu viatoru. Per alia plebis discordia qd delectu pati no poterat: necesse fuit Tribunos consulari potestate creare: creatiq; sunt ex patribus. A. Sepronius Atratinus. L. Atrilius: & C. Cecilius. author Liuius. Hi duoru generu erat. Comitiaru qd in comitiis fiebat. Et Rutilii seu Rufi qd in castris. Na Rutilius Rufus lege tulit: de eis in exercitu creandis: vt author Festus. Praetores numero. xviii. fuere: habebant sella curule: & lictores sex: trabea lra: reliquaq; consularia insignia. Ab initio vnus tantu ptor urbanus fuit: qd in vrbe ius diceret: omnemq; publici ac priuati iuris potestate habebat: eqs ite albis ytebat. Alius deinde ptor pegrinus factus: qd inter pegrinos ius dicebat. Dein adactus paulatim numerus: qd & urbanis & puincialibus rebus adessent: Sylla quatuor: Augustus duos: Claudius totide adiecit. Inter minores magistrat: etiam ius dicebat. Absentibus Cos. praetor urbanus senatu & comitia habere poterat. In puinciis non solum ius dicebat: sed res gerebat. Quaestores sub se habebat: qd vice eoru fungerent cu opus: sicuti dictator magistrum equitu & consul legatu. Proptores ptoria potestate puincias etiam administrabat. Quaestores vetustus magistrat. Gratianus Iurisconsultus in eo libro que de potestatibus scripsit: ipsum etia Romulu & Numam duos habuisse qsttores: quos no sua voce sed populi suffragio creatos: scriptu reliquit. Dein Tullu Hostiliu sine dubio qsttores etia habuisse. Dictos aut a querendo: quoz officiu / prim ararii & vrbane pecunia: cura agere: prim puincias exigedis vectigalibus sortiri: qnq; in senatu occupari: & hos cadidatos principes esse dictos: nonnullos in exercendis qstionibus versari: alios qsttores parricidii dictos: qd vt capitalibus rebus pssent: a populo constituebant. Hac ex libris digestoru. Repio: quoq; apud Valeriu qsttoru fuisse cura: legatos regesve Romam venientes p dignitate Po. Ro. excipere: ac honorare: obuiaq; pficisci. Nam legati primu in aede Saturni petebant vbi erariu erat: ibiq; mos erat vt a pfectis ararii scriberent eoz nomina / traderentq; qsttoribus: qd & eos donis psequi: & egrotos curare: ac demu mortuos sumptu publico sepelire solebat. Aerariu em apud Saturni prius aede fuit. Hic libri elephatini seruabatur: in quo. xxxv. tribus conscripte: tu senatusconsulta oia fuerat. Libros autem linteis pontifices retinebat: in quibus annales conscribebant. In ipso quoq; arario locus erat secretior: vbi vigesima vectigalium seruabatur. Liuius. xxxvii. Cetera expedietibus quae ad bellum opus erat consulis bus: aurum vigesimarum: qd in sanctiore arario ad vltimos casus seruabatur: pmi visum est. prompta. ad. iiii. pondo auri. Fiscus dein arariu appellari ceptus a fiscella & crumena: vbi seruabatur pecunia: vt ait Varro. Primu fisci aduocatu instituit Hadrianus princeps: vt testat Spartia. Vectigal po. Ro. iter alia fuit vigesima redditu oim rei frumetarie in Italia: pterea sal a singulis exigedu: Salinatoris cometu. Qui vectigalia redimebant. Publicani appellati: & mancipis publicanorum principes: vt ait Padianus. Senatores primu a Romulo centum instituti: Patres appellati: ex his geniti Patricii dicti: qui vero postea per reges ac alios additi fuere: patres conscripti: & minoru gertiu vocati apud Gelliu. Fuereq; vsq; ad mille: quem numeru Augustus postea minuit. Qui non vti nunc mercedem aut stipendium aliquod a repu. sumebat: sed gratuitam

exhibebant operam: quod sane ex nonnullorum senatorum paupertate maxima declaratur. Liberalitas tamem principum multis prouidit. Augustus item teste Tranquillo Senatus censum ampliauit: ac pro. DCCC. Duodecies extantem taxauit: suppletitq; non habetibus. Et in Vespasiano scribitur Expleuit censum senatorum. Consulares inopes Quingentis sestertiiis annuis sustentauit. Senatores libertinos in senatum Commodus teste Lampridio adsciuit. Caesar etiam Gallos. Heliogabalus Senaculum mulierum in colle Quirinali instituit. Augusti quoque constitutione Senatores priusq; considerent: vino & farre sacrificabant ei deo: in cuius aedem conuenerant: nec vltra quibus in mense plerumque cogebant. An ortu aut post occasum solis Senatusconsultum irritum erat. Ante annos. XXV. in curiam ingredi non licebat post casum Papirii Praetextati. Senatores ex lege post annos. LX. non citantur: vt author Seneca ad Paulinum. Citatis vero ex lege non venientibus pigriora auferebant: vt videre licet apud Cic. de oratore lib. III. Duobus tamen exceptis casibus. Cum supplicatio videlicet aut triumphus alicui decernendus. Nam tunc vti placent: libenter oes sponte minimeque coacti pperabant. Ci. Philipp. prima. De supplicationibus referebat: quo genere Senatores deesse non solent. Senatusconsultum tribus modis fiebat: scilicet: in senatu: verbo: discessione. De quibus testatur Liuius. XXXVI. Liuius Salinatorum inquit olim damnatum in Senatum venire: & tondere: equaloreque ponere Censores iusserunt: sed tunc quoque aut verbo adsentiebatur: aut pedibus in senatum ibat. quos modos sane deprendimus fuisse ignobilium senatorum: praecipuum vero senatum dicere. Pedibus ibat mouendo se in locum illius cuius sententiam probabant. Vnde pedarii Senatores dicti sunt. Gellius vero etymiam canit dicit quod pedibus in senatum ireret ad eorum differetiam qui curru uehebant: in quo sella erat quod curule iam dignitate obtinuisent. In senatu vero dicenda is ordo erat: vt ait Gellius ante legem de Senatu habendo. Princeps Senatus primum a consule rogabatur: deinde Goll. Designati. deinde reliqui praecipue existimationis. Caesar consul Catonem rogauit: dicentemque non placita in carcerem duci iussit: sequentem eum senatu pudore motus prohibuit. Quae vero ordinem: vt ait Traquillus in Cesare: Cal. Jan. Consul seruasset: toto anno seruabant. Sena in senatu si quoniam non tota placere: diuidebatur. Cic. in epistola ad Lentulum. Postulatum vt sena Bibuli diuideret. Peditanus in oratione pro Milone. Cum aliquis dixit quod non probaret: postulabant vt diuideret: & de singulis referret. Seneca in epistola. Quod fieri in senatu solet iubeo illud diuidere & senam sequor. Et haec quidem de senatu. Consules primi post exactos reges. L. Iu. Brutus & L. Tarquinius Collatinus: quibus dati XII. Fasces ac totidem secures cum lictoribus. Ira vt apud vnum tamen essent ne timor duplicaret. Iste maior consul appellaret. Val. Pub. eis secures ademit: dum puocandi potestate a consulibus dedit T. Largius dictator restituit: ita tamen vt minime in caput Romani iniussu populi valerent. Ad dicta his sella curulis: purpurea trabea: praetexta: quae omnia ab Atruscis teste Liuius accersita sunt. Plebes deinde per seditionem alterum de suis obtinuit. Alterum item Campani supbi per Annium petierunt consulem Campanum: quem Torquatus paulo minus quin e curiae gradibus praecipite deiecerit Prima haec post dictatorem potestas. Ciues in carcerem mittendi: non tamen necandi auctoritatem habebat. Procōsules autem (vt narrat in libris digestorum) sex lictores ac tamen in puincia ius habere: ingressi vrbis portas amittebant. Legatos & ipsi constituebant: qui accepta ab eis facultate administrabant. Candidati & honores petendi in campum ad Comitia descendebant: vbi in septis ouilibusque locis videlicet eorum similitudine factis. Comitia consularia: calata: tributa: centuriata: curiata. Calata a calando. i. vocado per lictorem. Curiata tamen ex curiis ciuium quae. XXX. fuerat / constabant. Centuriata frequentissima per Cornicinem ex caelo & aetate accersebantur. Tributa vero ex omnibus regionibus vrbis & tribubus. Accedebat praerogatiue iuniorum seu veteranorum: hoc est ex omnibus qui militarent iuuenibus & veteranis: Centuria ad suffragia deligebant. Consul vero sortiebatur: quae pro vnoquoque candidato praerogatiua iuniorum prius ad suffragia mitteretur: quae & praeco citabat in monte citatorum dimissa. Classes vero in centurias distribute fuerant. Dabant suffragia duobus modis. Primo: mos fuit sententiam ab vtraque parte dictis. Deinde tabellis: vt depraditur in Cicerone legum. II. In ea inquit sum sententia qua te semp fuisse scio: nihil vt fuerit in suffragiis voce vtilius. Qui autem non sentit auctoritatem optimatum tabellariam legem abstulisse quae populo libero nunquam desiderauit in oppressis dominatio & potestas principum flagitauit. Quae non in Comitiis consules sed per interregem ad hoc factum legebantur ob cadidatorum tumultum & arma Liuius. III. Per interregem creati Coss. ac pnuntiati. L. Val. & M. Horatius: acta res in Flaminiis pratis. Pompeium quoque solum creatum. Coss. per Sulpitium interregem legimus apud Plu. in Pompeio: Collegem potestate ei attributam fuisse. Cadidati veste iduti alba sine toga: vt ait Plutar. ne munera ad corruptionem abscoderent: Ciues rogabatur: praesabaturque merita commemorabant. Nascitur

Pedibus in sententia ite Pedarii Senatores.

Consules.

Procōsules

Candidati Comitia.

Censores.

vir sanctissimus bis candidatus repulsam habuit. Ca. Metellus semel in consulatu: qui postea Macedoniâ patrie subiecit. Cato quoque semel & Q. Aelius Tubero vir stoicus in p̄tura ob mē-
 las pellibus hoedinis Po. Ro. paratas. Censores primi. L. Papirius Mugilanus & L. Sempronius Atratinus: Anno vrbis. CCCX. p̄ quinquēniū ab initio facti: deinde ob eorū insolentiā per Mamer-
 cum Aemiliū dictatōrē ad annū & sex menses reducti: vt author Liuius. IIII. Alteroq̄ defuncto
 se etiā alter magistratu abrogabat: toridēq̄ fiebat. Censum agebat Ciuiū Ro. lustrūq̄ cōdebāt:
 quē prius Seruius Tullus instituit rem saluberrimā: ex quo belli pacisq̄ munia non viritim vt
 ante sed pro habitu pecuniarū fierēt. Cēsu perfecto edixit vt ī campo Martio oēs ciues quisq̄ cū
 suis concuriis prima luce adessent: ibi instructū exercitū oēs sive ioue / taurisq̄ lustrauit: idq̄ cō-
 ditū lustrū appellatū: q̄a in cēfendo f. nis factus est. Millia. LXXX. eo lustro ciuiū cēsa dicuntur
 Bello. II. pu. cēsa fuere Ciuiū capita. CXXVII. millia & CVIII. ex quo numero apparuit q̄tū
 hoīm Pœnus abstulisset. Li. XXVII. Idē lib. LIX. dicit sub. Q. Pōpeio & Q. Merello Cē. statim
 post. III. bel. pu. cēsa fuisse capita. CCC. XIX. millia & DCCCXXIII. p̄ter pupillos & vidu-
 as: quo nunq̄ maior numerus. P̄terea disciplinā ordinū: morū ve curā habebant: Senatū lege-
 bant: ab eoq̄ indignos amoueant. Quorū tanta seueritas fuit: vt oscitantē paulo altius ciuem
 Ro. in publico ignominia adfecerint: & egri Romano q̄ equū strigosiorē haberet. se aut̄ pingue:
 mollius vt curaret equū admonuit. author Gellius. De p̄fecto vrbis sic scribit in libris digesto-
 rū. Oīa crimina q̄ per totā Italiā admittebant (vt ī eplā diui Seueri ad Fabiū Cilonē cautū est)
 p̄fectura vrbis sibi vēdicat. Initio vero eius eplē sic scribit. Quū vrbē nostrā fidei tuæ cōmiseri-
 mus: quicq̄ intra vrbē admittit ad p̄fectū vrbis videt̄ pertinere. Sed & si quid intra centesimū
 lapidē admissum sit: p̄fecti vrbis ad cognitionē pertinet. Si vltra: P̄fecti vrbis notio non erit. Cu-
 rā p̄terea habet tutorū: curatorū nō p̄borū: sed & nūmulariorū: vt ab illicitis abstineant. Macel-
 lū quoq̄ ac forū boariū: suariū: piscariū: olitorū curat: vt iusto veniāt res p̄tior. P̄fecti Anno
 nā frumenū p̄uidere vrbis habebāt: emereq̄ a ciuib⁹ qd̄ victui supesset. P̄fectos vigilū: vt scri-
 bit̄ in digestis: August⁹ primū cōstituit ad incēdia reprimenda: qd̄ erat antea officiiū triuuiorū
 nā cohortes opportunis vrbis locis disposuit: quib⁹ p̄fectos cōstituit: qui furū: incēdiorū: raptorū
 rū receptatorū crimina vindicabat. P̄fect⁹ p̄torio vt in eisdē scribit̄ libris / erat apud imperato-
 rē qualis magister equitū apud dictatōrē. Nā disciplinā publicā p̄terat: a quo ex Cēsarū priuī
 legio puocare non licebat. secundū post impatorē locū obtinebat. Aediles Plæbi & curules sa-
 tis noīe ip̄o distinguunt. Hi ludos curabāt: Aquas: cloacas: publicasq̄ ædificia. Quicq̄ etiā rerū
 vitiosarū p̄ syncero: fractum / pro integroq̄ venisset: Aedilitio ædicto redhiberi solet. Petitis p̄
 legatos & allatis atticis legib⁹ ad eas pponendas. X. uiri inter quos Appius Claudius & T. Ge-
 nutius principes fuere pro consulibus sine vllis aliis magistratibus creati: a qb⁹ nō esset prouo-
 catio: Anno ab vrbe con. CCCI. Hi descriptis legibus quū modeste se gessissent: in alterū quoq̄
 annū eundē esse magistratū placuit: quo tpe quū plura impotēter fecissent: magistratū depone-
 re. nolētes in tertiuū annū detinuerunt: donec inuicto eorū imperio sinē attulit Appii in Virgini
 am libido: ad quem summa rerum referebatur: quo facto Plēbes incitata: occupat Auentinum.
 Xuiros se magistratu abdicare coegit: ex quibus Appius & vnus collegarū: qui p̄cipue p̄cā
 merebant in carcerē coniecti: ceteri in exiliū acti. Instante igit̄ Virginiū accusatione & ex altera
 parte Claudiorū omniū dēp̄catione. Virginiū lachrymē iustiores visæ fuerunt. Itaq̄ anteq̄ dies
 adesset Appius sibi necē conscuit. Liuius. III. III. uiri capitales causas criminū capitaliū cogno-
 scabant. Ab initio duo fuerāt iam inde concreati ad iudicandū Horatiū illū qui sororē interfe-
 cerat rediens a victoriā Curatio. III. uiri Colonię deducēdā: ad hos pertinebat: vt agros nouis
 deductis coloniis diuiderent: vrbes designarent ædificare volentibus arces partirentur: com-
 modis regionibus ciuitatum distinguerēt: legibus / magistratibus sisterent: & ad sp̄m optima
 gubernationis remp. effingerēt. III. uiri reip. cōstituēdē. Hi fuere. M. Antoni⁹ / Octavian⁹ / & M.
 Lepidus. II. uiri Sacrorū: sacris libris legēdis: carminibus Sibyllē: fatiq̄ populū interpretandis p̄-
 erant: vt siquid in vrbe portentū accidisset: lectisterniis ad puluinarīa deorū factis eorum minas
 auerrūcarent: p̄terea templa dedicarēt. VII. uiri Epulonū / genus erat Sacerdotiū: additū ponti-
 ficibus. Qui epularū conuiuiorūq̄ sacrorū & pontificaliū ceremonias curarēt. Quum magistra-
 tibus horis vespertinis in publicum conuenire fas non esset: vt habetur ī libris digestorū: crea-
 ti. V. uiri cis Tiberim & totidem vltra: qui possint pro magistratib⁹ fungī. Erāt. & V. uiri q̄ nū-
 nuendis publicis sumptibus iudicio senatus constituti erāt. aut hor Cælius. II. lib. epistolarum
 & item. V. uiri mēfariū: de quibus postea dicam. Pontifex max. supra omnis pontifices: omniaq̄

P̄fectus vrbis.

P̄f. ānonæ P̄f. vigilū

P̄f. Prato rio. Aediles plē bei & Curules.

X. uiri legibus ferēdis Ap. Clau. T. genuti⁹.

III. uiri capi tales.

III. uiri Coloniæ dedu cendē.

III. uiri reip cōstituēdā II. uiri sacro rum.

VII. uiri Epulo.

V. uiri. Pōrifex ma ximus.

sacra erat: penes quē libri rituales: lintei: elephantinūq̄ erāt: vbi annales scribebant. Tātaq̄ pol-
 lebant autoritate: vt Metellus Cæcus pon. Max. A. Posthumū Cōf. ad bellū pperantem q̄ is fla-
 men Martialis esset: nō est passus a sacris recedere: vt Liuius. XIX. testat̄. Rex sacrificul⁹ exactis
 regibus creati coeptus ad obeunda quedam sacra a solis regib⁹ fieri consueta: q̄ populus egrē
 ferebat diminutā p̄terea religionē: & numera sacrificiorū: lu. Bruto: & M. Valerio Cōf. Flami-
 nes Numa instituit. i. sacerdotes quasi filamines q̄ lanā in capite quandā gestarent: duos Marti
 vnum Quirino: & aliū Ioui: qui flamen Dialis diceret: oīb⁹ superiorē. Idē & Salios. XII. Marti: q̄
 saltando p̄ vrbē irēt dicti. Mamurrāq̄ vocabāt fabrū videlicet Ancylū ad similitudinem illius
 qd̄ e caelo dilapsus fuit. Quē institutio discrepare nō videt̄ a modo veteris legis. David enim
 legimus ante Arcā fœderis saltando p̄cessisse. Poritii & Pinarii Hercules sacerdotes ab Euadro
 instituti: q̄ familiae tunc nobiles ea loca tenebant. Poritii diutius remanserunt: sublari tandem
 vtriq̄ ab Appio Claudio Cēsore his infenso familiis: ob id credid̄ ira deorū luminib⁹ orbat⁹. au-
 thor Liuius. Fecialis sacerdotiū & p̄ris patrari idē fere & in eisdē reb⁹ fuerat: in feriēdo cū hoste
 fœdere & bello indicēdo iā vsq̄ tpe Tulli Hostilii. Forma aut̄ fœderis feriēdi huiusmodi a Li-
 uio ponit̄. Fecial⁹ inq̄ regē Tullū ita rogauit. Iubes ne me rex cū p̄e patrato ppli Albani fœdus
 ferire: Iubente rege: Sagmina inquit te rex polco: Rex ait pura tollito. Fecialis graminis hærba
 purā attulit: postea regē ita rogat. Rex facisne tu me regiū nūtiū Po. q̄ Ro. Quiritū: Rex respō-
 dit: qd̄ sine fraude mea Quiritūve fiat facio. Fit ergo tūc fœd⁹: multiq̄ id verbis pagit. Legibus
 deinde recitatis: Audi inq̄ Iuppiter: Audi pater patrato ppli Albani: Audi popule albane: au-
 di vt illa palā prima postrema ve ex illis tabulis cęraue recitata sunt sine dolo malo: vtriq̄ ea hic
 hodie rectissime intellecta sunt: illis legib⁹ po. Ro. prior nō deficient: si defecerit: publico consilio:
 dolo malo: tu illo die Iuppiter ita po. Ro. ferito: vt ego hūc porcū hodie feriā: rātoq̄ magis feri-
 to q̄to magis potes soleq̄. Id vbi dixit Porcum saxo illice percussit. Eodē mō pars altera p̄ suos
 sacerdotes suūq̄ dictatōrē pagit. Cū aut̄ bellū p̄ Feciales indicūt: hoc more vtunt̄. Fecialis hastā
 ferratā p̄cūstā aut sanguineā ad fines eoq̄ quibus bellū indicit deferit: nec min⁹ puberib⁹ trib⁹
 p̄sentibus hęc adiciit. Q. ppli priscorū Latinorū: hoīes ve prisci latini aduersus po. Ro. Qui-
 ritū fecerunt: deliquerūtq̄: populi Ro. bellū cū latinis priscis fieri: ob eā rē ego populusq̄ Ro. Ro-
 pulo priscorū latinorū hoībusq̄ latinis bellū indico: facioq̄. Id vbi dixit hastā in fines eoq̄ emit-
 tit: ex quo bellū esse intelligit̄. Virgines Vestales Numa instituit: q̄ sacra ī Italiā p̄ Aeneā addu-
 cta fuerūt. Virg. sic ait. E manib⁹ vittas vestiq̄ potentē Aeternūq̄ adytis effert penetralib⁹ ignā
 Antisti⁹ Labeo scripsit: minorē q̄ anis sex: maiorē q̄. x. natā negauerūt capi fas eē: p̄terea q̄ nō ex
 seruis nata sit: aut corpore sensu ve diminuto. Neq̄ illa hæreres cuiq̄ intestato neq̄ intestatæ illi
 quisq̄ est: sed bona in publicū redigebant̄. Carpēto vehabantur: magistratūq̄ illis adfurgebāt
 magnūq̄ apud hos illarū respectus fuerat: si qñ pro reis aut dānatis p̄cabant̄. Iul. Cæsar Tran-
 quillo teste p̄ vestales apd̄ Syllā meruit veniā impetrare. Ignē perpetuū seruabat: q̄ aut̄ p̄ negli-
 gentiā extingui sineret: flagris a pōrifice max. cui suberāt cędebat. In stupro deprēta viua fodie-
 bat: eoq̄ die in vrbe publici nihil fiebat. Nup̄ sub radice Palatini e regiōe Colmi & Damiani tē-
 pli multa vestaliū monumenta refossa: in quib⁹ statuarū olim fuerunt: ex his duo tm̄ ponā. Cœ-
 lia: Claudia. V. V. maximæ sanctissimēq̄: cui egregiā sanctitatē & in deos infatigabilē opera-
 tionem meritis suis laudis æternam adhibita grauitate: numen quoq̄ Vestē comprobauit. Sa-
 cerdotes sacri vrbis: in dextro latere. Dedicata cal. Mart. M. Iunio Max. II. & Vellio Aelio Cōf.
 curante Fla. Martiano & B. Fictore. V. V. Et in altera. Fla. Manilia. V. V. Max. cuius egregiā
 sanctimonīā & venerabilē mox̄ disciplinā: in deosq̄ per uigilē administrationē: senatus laudādo
 comprobauit: Aemilius Rufinus frater: & Flauii Siluinus & Ireneus sororis filii ob eximiam
 eius erga se pietatē p̄stantiamq̄: in latere dextro. Collocata. XII. cal. April. C. Vettio Attrico
 & A. Asinio Prætextato Cōf. Augurū disciplinā ab Actio Nauio vbi de eo diximus p̄cessit.
 se narraui: vnde collegiū institutū: cui tanta fuit autoritas: vt nihil magni in rep. fieret inau-
 gurato: inauspicato ve. Reges: Cōsules: aut dictatores qui vitio creati per augures cęlebantur:
 redeuntes retractabant: in monte consistebat augur: manum supra caput eius qui inaugura-
 tur tenebat: cum lituo in altera manu: id est recuruo baculo: septentrionem a sinistra: meridiē
 q̄ a dextra statuens: oculis regionem p̄finitabat: verbaq̄ quedam ad Iouem dicebat: atq̄ ita in
 auguratus discedebat.

Rex sacrifici- culus. Flamines.

Salii. Ancylia. Poritii Pinarii. Fecialis. Pater patratus. Modus fe- cialium.

Indicendū belli ratio.

Virgines vestales.

Cœlia.

Manilia.

Augures.

Litons.

Vando aut princeps comuni societati / bonoq; diuini- tus datur: de hoc ite ac iis q; ad eu pertinet dica. Dion q Romanã scripsit historiã ponit Augustũ quandoq; de restituẽda rep. cogitantẽ: ad cõsiliũ Agrippam & Me- cœnatẽ adhibuisse. Igif alteri tuẽdi imperiũ; alteri Me- cœnati dimittẽdi vitẽq; priuatẽ partes tradit magnis vtrinq; rationib;. Scripsit etiã separatĩ de Regno tris lib ros. In his primũ pceptũ Regi: vt deos colat atq; ve- neref: quos siquis impune præterire possẽ putat; is eos aut prauos aut stultos opinat. Deinde hoies curet atq; amet; si & ipse redamari cupit. Nã verisimile nõ est nec natura patif: diligentẽ nõ diligi: cum videamus canes equosq; magistros: curatoresq; suos circũcludere: eisq; blandiri. Post hæc labores amplectat: spernatq; volupta-

tem: q; inter cætera mala possidentẽ se non diu perfrui sinit. At labor diutius laborantẽ sustinet atq; adiuuat. Milites Cõmiliones appellet: hoimq; se magis patrẽ & pastorẽ q; dñm vocet. Dñi appellationẽ nõ solũ inter liberos sed etiã inter seruos fugiendã cõseat. Sese magis multitudinis naturã q; suã accommodet. Præterea liberalitate p̄ditus existat: nec dubitet benigne faciendo si bi defuturũ aliqd: Cũ ea sit cõditio donãtis: vt magis gaudeat q; qui accipit. Præter oĩa sit veri- tatis: ac simplicitatis amicus: eamq; vti regiã virtutẽ cõsecat. Astutiã vero ac fraudẽ vt serui- lia putet. Nã vilia animalia ea potissime sunt q; insidiant. Laborãtiũ circa se hoim præferim mi- litum rationẽ habeat. Ad bellũ omni tpe paratus existat. Sic em̄ pax i sua magis fuerit potesta- te. PLATO in Critone regnũ probat vnũ totius orbis: ad dei similitudinẽ: ita tñ vt i aliis locis dicat: Senatus authoritas ad cõsiliũ adhibeat. Ratio: qm̄ nulla essent bella: nulli tumult;: dum vnus oim potiret. Debet & pastoris mō p̄esse. Sicuti apd Homerũ scribit: q; vocat Agamẽno- nẽ ποιμένα λαῶν. i. pastorẽ populorũ. Nã & mitẽ & fere æqualẽ ciuib; se p̄bere debet: tantũ iusti- tia ac prudẽtia superiorẽ. Q; siquis reperit huiusmodi: etiã si priuat; sit: a deo est rex constitutus Nam nõ popul; causa gubernatoris: sed cõtra gubernator causa populi fit. Præterea vt bon; musicus: debet in rep. Ciues instituere: vt inter modestiã; fortitudinẽq; quandã seruent medio- critatẽ: veluti acuti grauisq; nerui cõcentũ simul cõmixtũ ac cõtemperatũ: vt ne nimiam mo- destiã imbelles adeo reddant: vt quũ opus fuerit patriã viribus & audaciã non possint defẽde- re: & ne rursus adeo audaces: vt pacis statũ ferocitate pturbẽt. Aristoteles in Politicis etiam ex omni rep. Monarchiã pbare videt: adhibito senatu. Hęc ego cũ alio in loco dixerim hic repetere sup̄sedebo. ISOCRATES orator vitã priuatã ac principis duab; orationibus elegãter exp̄ssit: ad Demonicũ & Nicoclẽ Regẽ. Ex hac vltima hmõ sunt verba cõuersa. Amicos tibi delige: nõ ois: sed nec cũ qb; voluptaria: sed optima regni pficias. Tales p̄pone negotiis q; ipse nõ cognoscis vt pro eis q; illi gerũt sis redditurus rationẽ. Fidos puta nõ eos qui tibi blandiunt sed qui casti- gant. Da sapientibus loquendũ libertatẽ de his q; ipse ignoras: discrimen habe eorũ q; tibi cum be- niuolentiã obtẽperant: plus q; q; cũ adulatione: ne plus improbi a te ferãt q; boni. Ama eos hoies nõ q; in publico cũ timore obtẽperãt tibi: sed q; priuatĩ secũ tuũ magis aim q; fortunã admirant. Sis exemplo modestiẽ ceteris. Nam τὸ τῆσ̄ πόλεωσ̄ ἡθὸσ̄ ὁμοιοῦνται τοῦ ἀρχοντ̄. id est principib; similis est mos ciuitatis. Quã Plato sniam expressit. Tales solet esse ciues qles in rep. principes. Hos imitatus epigramatista. Et dñi mores Cæsarian; habet. Prosequitur Isocrates. Pluris existi- ma bonã famã præ multis diuitiis. Simile & huic Salomonicũ. Meli; nomẽ bonũ q; diuitiẽ mul- ta. Sallust. vero nõ lõge ab his. Diuitiarũ & formẽ glia fluxa atq; fragilis ẽ: virt; clara aeternaq; habet. Prosequit etiã Isocrates. Quẽ dicis aut recipis te factus: tãq; rẽ sacrã obserua. Amicos tibi beniuolentiã ac liberalitate para. Inimicos aĩ magnitudine subige. ἡ γού μέρουσ̄ ἡ ἀποδοῦνκ̄ ἀγὸ μέρουσ̄. id est ducas: non ducaris a voluptatibus. Ex omni rep. meliora ad imitãdum ti- bi delige. Nihil irat; facias. Pctã citra merita plecte. XENOPHON. Sũt q; putet principẽ sum- ptibus & victu & lautitiã p̄stare oportere. Ego poti; eũ & prudẽtia & diligentia laboreq; cæte- ros ancillere debere existimo. Idẽ. Præstat regẽ grãrũ q; tropõz hẽreditatẽ relinq;re. Diotimus Tria regi oportet esse: Religionẽ: Iudiciũ & exercitiũ. Primũ ad se pbandũ. Secundũ ad suos continendos. Tertiũ ad hostes ppulsandos. Homerũ duo p̄cipua tribuit Agamẽoni: hoc est ἀμφὸ τεροῦ βασιλέωσ̄ ἀ ἀγαθοῖσ̄ κερτερῶσ̄ ἀ ἀρχμητῆσ̄. Gesit vtrunq; bonus rex: idẽ & in agmi-

Dionis p̄ce- pra de prin- cipe.

Plato.

Aristoteles

Isocrates.

Xenophon.

Diotimus.

ne fortis. Quod carmen Alexander Macedo semp cõmemorare solebat. Thales. Principis felici- tas vt senex icdm naturã in suo lectulo moriat. Anacharsis. Si sapiens fuerit. Cleobolus. Si nihil his qui proximi sunt credat. Chilo. Si non curauerit timeri. Pyttacus. Si ita subditos disponat: vt timeat nõ ipm sed q; sunt ex ipõ. Socrates. Si sibi ipsi prius sciat impẽrare. Solon. Si Monarchi- am democratiẽ pximã: ciuib; reddat. Demetrius Phalereus hortari solebat Ptolemãũ Phila- delphũ: vt libros plures de regno cõscriptos perlegeret: q; in ipis plura reperirẽt: quorum ami- ci reges vererentur admonere. Cæsar quoq; Augustus huic simile testẽ Tranquillo excogitauit ex omnibus enim authoribus vtriusq; linguã tantũ ea q; ad rep. administrandã pertinerẽt excerpere solebat. EGO VERO tot sapientum dictis: q; & ipse sentio: quẽq; ex vsu vidi: adiciere non verebor. Duas maxime res in his qui p̄sunt cæteris esse oportet: bonitatem & doctrinã primã præstat: tantãq; virtutis erit: vt si per se nõ sapit: viros adhibeat sapientes. Hmõi fuit Alexander Imp. qui q; puer iuriconsultos et matrẽ prudentissimã rebus præfecit: præter ea tot sancti principes in nostro dogmate: alioquin idiote: reip. vtilitẽ præfuerẽ: vt Henricus: Stephanus: Ladislaus: Leopold;: aliq; innum. merabiles. Ipã quoq; citra bonitatẽ doctrinã nõ nihil etiam pderit: magnõq; in agendo auxiliũ suppeditabit. In hoc genere extiterunt Cæsar ipse & Claudius princeps: quorũ alter q; tyrannus: alter vero ignauus: præter historia; ab se scri- ptas: vtilia multa edidit: ac publica monumenta. Hadrianus item: & Dionysius Syracusanus Inter pontifices aut Bonifacius. VIII. vir doctus: alioquin seditiosissimus: multa & præclara ab se gesta reliquit. Sixtus. IIII. Theologia munitus q; uis bellis continuo inutilibus orbem vexauit: tot tñ pia templa restituit: totq; ad hominũ vsũ faciendã gessit. His vero qui vtrũq; præ- stãt: nihil in rebus humanis perfectius optatur. Vt Augustus fuit & Titus & M. Antonin; & Iustinianus. Inter pontifices Damasus: Gregorius: aliq; plurimi. Qui aut neutrum retinẽt: hi omnino postremissimi hoim. Ex his Sylla crudelis legif fuisse: quẽ vnũ Cæsar admirari solebat principem reip. sine literis extitisse. Deinde Nero: Caligula: Helioabalus: Commodus. Et quã do vtrunq; sæculum connectimus: apud nos Paulus. II. Innocentiũ. VIII. Alexander. VI a qui bus in suas cupiditates cõplura erogata: nullũ ad vsũ reip. christianaẽ publicum extat monu- mentum. Hęc quidem commemorasse non ab re fuerit: vt hi qui quoquo modo p̄sidentes homi- nibus deligunt: sciant q; tum piaculi admittant: q; tum ve extremo iudicio sint obnoxii: si libidi- ni potius q; cõscientiã seruierint: quũ nõ vnũ hoim sed innumerabiles quãdoq; populos simul cum te christiana præcipitent.

VII. sapiẽtiã dictã de prin- cipe.

Demetrius Phalereus.

De Tyrannide ex Xenophontẽ.

Princeps de Tyrannide: q; est excessus legitime Monarchiã. Ad hũc igif locũ visum est mihi Xenophontis libellum de Tyrãide ex grãco breuiter epito- mare: vbi tota Tyranni vita cõspiciãt. Simonides poetã venit ad Hieronem Siciliã Tyrannũ: quẽ nactus otiosum his aggredit; verbis. Dic quẽsõ Hiero Tyrannus an plus cæteris gaudeat i his q; sensum attingũt. Negat ille dicẽs magis dolere: minusq; gaudere his: q; vitã ducãt mediocrẽ. Tunc Simonides incredibile (ait) si sic res habeat: quonã mō multi hoc adfectant & extollunt Tũc Hiero vtriusq; vitã inexperentiã accusat: insertq; q; tñ extrinsecus tyranni putẽtur beati. Nã quoad visum pertinet: nos ob suspitionẽ & metũ spectaculis multis & celebritatib; priua- mur: ad quã vos acceditis securi. Et q; pauca ex multis quandoq; domi videmus: ea quidẽ ca- ra: magnõq; a nobis empta sunt. Simonides. Si in spectaculis damnum facitis: at aurib; oblecta- mini: semper vestras continuo laudes: nullumq; contumeliã verbum audiẽdo. Nemo em̄ tyrã- num coram accusat. Hiero. Ecquid putas nõ audiẽdo male: p̄pterea lætari quãdo quis manife- ste videat q; tacentes male sentiant! Laudes vero si q; p̄ferunt ex adulatione prouenire! Deinde Simonides. At in hoc priuatis superiores estis: q; epulis lautioribus gaudetis. Nec hoc quidem Hiero ait: quando satiãtas ocyns ex ciborũ supfluitate irrepãt: adeo vt fastiditi quandoq; priua- torum exoptent frugalitatem & famem. Multoq; magis proximi & circa nos adstãtes securi ex hac lautitiã gaudent. At in venere inquit Simonides. Huius etiã in vita voluptate p̄ritamur Hiero ait: q; amore (quo sine nihil est delectabile) minimũ capiat. Nõ em̄ amor i paratis sed ma- gis speratis versat; voluptatibus: haud aliter q; siquis sine siti bibat: sic ille voluptate quidem fruatur sine voluptate. Tunc Simonides. Illa saltẽ quã cogitatis celerius adsequimini: quẽ mul- ta sunt & variã: præstãtis equos: arma pulcherrima: ornatus mulierum: domos magnificas: præterea posse amicos facile iuuare: inimicis vero offigere. Ad hoc Hiero: multa quidem a no-

Simonides & Hiero.

bis possideretur: q̄ admirabilia & ad spectu pulchra vident: arramen nostris animis graua: p̄ qua felicitas longe ab hoibus abest. Præterea pace summo hois bono carent: ac bello summo ita malo abundant. Priuatis em̄ per pacis foedera bellū desinit. At Tyrānis nunq̄. Nulla em̄ pax inter eū & subditos interuenit: non foedera quib⁹ cōsulere possint. Et paulopost subdit q̄ firmiores sunt priuatorū amicitia ac beniuolentia inter se: & maiore charitate necessitudines seruant q̄ Tyranni: quorū plerōsq̄ videas filios necātes: aut fratres inter se de regno decertantes: nullis legibus aut foedere aut humana ratione teneri. Quin fide: maximo inter mortales bono priuantur. Cum minima sit omnibus sub eis degentibus: quippe qui neq̄ potui neq̄ cibis etiā p̄gustatis confidere satis queunt. Cūq̄ leges alibi cēdē prohibeant: cōtaminatisq̄ ea p̄pinq̄are ac cōgredi: Tyrannos tantū qui interficiūt: nō solū nō expellunt: sed magis honorant: & in sacris etiā am locis ac templis Ciuitatū eorū imagines collocant. Neq̄ (q̄ paulo ante dixerat) ad sentior videlicet omnia citius a Tyrannis perfici. Nam & priuatus aut agrū aut seruum aut his simile oprabit. Tyrannus autē ciuitatē aut regionē vel arcē munitissimā. quā difficilia sunt obrentu. Sed & pauperes priuatos pauciores adspicias q̄ tyrannos: si non ad numerum diuitias sed ad vsum & indigentia iudicamus. Nā si plura q̄ indigeas habes: multa possides: si vero pauciora parū. Tyrannus em̄ q̄q̄ multa possidet: minus tamē ei sufficiunt q̄ necessarij sumptus priuato. Cui etiā de quotidianis impensis remittere aliquid interdū licebit. Tyrāno autē nequa q̄ sine periculo. Deinde quid opus misereri eorum vt pauperum: qui possunt ex honeste partis tantū vi uere: & ea facile habere: quorum indiget vsus. Qui vero ob egestatem cogunt aliquid turpe cōmittere: quomodo non hos miseros & vere pauperes putabis? Hi tyranni sunt: qui oīa cogunt expilare & capere ob necessarios & maximos sumptus: semp pecuniam quaritantes. Necessē quippe habent erogare in custodias: aliaq̄ his similia pro tuenda dominatione: vitandisq̄ periculis. Graue etiā illud: q̄ viros bonos quos amare cuperent: timere necesse est: fortes ne quid audeant: libertatis gratia: prudentes nequid aduersus machinent: iustos ne cupiant ab illis populū gubernari. Deniq̄ tantū improbis in vita Tyrannus diligitur: qui per eius mortem scelorum sub eo perpetratorum poenas se dururos timent. At honores inquit Simonides qui maxime hominis sunt & deorū: vos retinent. Nec hoc quidē Hiero ait. Cū hi maxime honores oblectent: q̄ ex amore gratiaq̄ nō ex metu pcedāt: sicuti supra de voluptate venereq̄ dixi. Quid q̄ so Simonides inquit i his spēte persistitis malis: nec tyrannidē relinquitis? Et hoc miserū præter oīa: Hiero ait. Cū soli Tyranno nec tenere rē malā nec dimittere cōducit. Quomodo em̄ tot cades: rapinas: exilia: totq̄ facinora compensare aut persoluere priuato sine periculo possit? Et hæc quidē Xenophon. PLATO in. IX. de rep. Tyranni viuūt tanq̄ vinculis quibusdā deuincti fornicidiniū omniū & armorū: solisq̄ in ciuitate minimū egredi: aut peregrinari: aut quicq̄ eorū que alii liberi solēt. Domi præterea totos dies more foeminarū resident verentes. Ciuiū inuidia. Phalaris in eplis. Veniā quidē do tibi monitionū: quippe qui tyrannus nunq̄ fuisti: tyranno consulis ponere tyrannidē: nescius q̄ tenere imperiū securius est q̄ ponere. Si vero alterutrū sit optādum: malim ego sub tyranno q̄ tyrannū esse: q̄ vnum tantum timerem: a ceteris malis omnibus liber. Tyrannus autē metuit tā externorū insidias: q̄ eorū per quos seruatur. Demosthenes δῖμαι τὰς πολιτῆας ἠτὲρ ἄριστος ἀπιστος καὶ ὁ βασιλεὺς ἢ τὴν τυραννίδα ἢ τὸν τυραννίδα ἢ τὸν τυραννίδα καὶ νόμοις ἐν αὐτῶ. Puto em̄ Tyrannidem insidam esse reb⁹ publicis: oēmq̄ regē aut tyrannū inimicū p̄ se libertati ac legib⁹ existeret. Aristipp⁹ ait regē a tyrāno distare vt libertas a seruitute. Huius cū Dionysius dixisset: nihil ex eius philosophia iuuari: nihilq̄ utilitatis ferre: Vera inq̄ loq̄ris. Si em̄ te iuuisset tyrannidē iamdiu posuisses. Antigon⁹ ad Vetulā a qua beatus dicebatur ait. Si scires sub hac veste quā fero quot lateāt mala: nunq̄ eā in cœno iacentē ferres. Ptole. Philadelphus dicebat: cū tyrannus multra ferat in commoda: tum illud præcipuū: q̄ cogitur eos: q̄ minime nocuerunt: utilitatis gratia quādoq̄ interficere. Aristoteles in politicis nullā ait tyrannidem annos centum excessisse.

De his qui contra Tyrannos coniurant.

Philosophi plures patrias suas tū alienas liberare a tyrānis tentauerunt. Quod nequa q̄ laudī tribuendū: vt q̄ specie virtutis suā potius gloria q̄ populorum cōmoda quasiuerint. Ego philosophorū in primis putauerim in otio & quiete doctrina populos potius iuuare: & ad vindicandum in libertatē aīos magis q̄ corpora admonere. Nam si vetera q̄ noua repetere voluerimus: inuenimus male plerūq̄ huiuscemodī viris euenisse. Plato in Siciliam studio eā liberādī

profectus: infelicem habuit exitum: dum vix ipse incolumis euasit. Zeno Eleates Nearchi Myssi tyrannidē euertere tentās: deprensus: dum variis suppliciis torqueret: socios coniurationis minime pdidit: sed eos q̄ Tyranno erant fidissimī calūniat⁹: vt illi morte damnarent effectit. Dion item in Dionysium cōiurando postremo & ipse perit. Ab eodē quoq̄ Python exul Rheginus benigne exceptus: cū Rheginis cōsilia per lras manifestaret: diro supplicio absumptus est. Apollonius quoq̄ Tyaneus a Domitiano contra quē cū Nerua cōiurauerat in cōpedes coniectus. Gallus: & Lucanus poetæ ob eandem diuerso tpe causam perire. Deniq̄ hi qui Cæsarem interfecerunt: q̄q̄ voti compotes: non toto vertente anno cuncti (teste Tranquillo) extincti sunt. Hoc vero seculo vt in historia supra ostendimus: q̄ multas talium infelicitates cōspeximus. Felicitet tamen res hæc nōnullis: auxilio patrie: ciuiūq̄ successit: vt Armodio & Aristogitoni Hippia ex Athenis sublato. Sic demū Saturninus: Gracchi: Flaccus interfecit: quod Sylla metuēs: vt secutius (sicut ipse dicebat) dormiret: vnus omnino est ausus ad reptā semel tyrannidē ponere: dicta tura se abdicando: quibus pfecto exemplis diuina illa præcepta magis ac magis audire admone mur. Dominis nō tm̄ bonis: sed etiā dyscholis Christi causa esse obtemperādū. Seruis fieri liberos minime curandū: deniq̄ Cæsari q̄ sunt Cæsaris reddenda.

De re militari. Et primū de officio Ducis ex Xenophōte.

Xenophontis libello in Ἰππικῶν. i. de officio magistri equitū. An omnia de os orare oportet vt nobis ea dicere ac facere tribuat: q̄ & nobis & amicis tum patrie salutis: ac glorię sint. Posthęc equites recēdere. Qd nisi sedulo faciam⁹: sepe numerus intercidit aut senio: aut alia de causa. Deinde equos puidere vt boni sint ac laboris patietes: neu frigosī: neu calcitrantes: qui inter alios inutiles sūt: sepeq̄ cū res agi oportet turmas dissipat: ordinesq̄ rumpit: equitem quoq̄ bonū inutilem reddit. Neu incessu tardus: ob hoc firmos habeat pedes. Eius indicū: cū alii alia: ego id ostendā: vt egressus præsepe in viam lapidibus cumulata de industria ducat: in ea neq̄ cōsistere neq̄ quiescere poterit. Tum alterum signum: vt pedes habeat oblonga rotunditate figuratos. Post equos equites inspiciēdi sunt: vt boni conscribant: corporis viribus ac facultatib⁹ idonei: naturaq̄ dicto audietes: quo sine nihil præclarū geri potest. Præterea pacis tpe exercēda iuuētus ac docenda: vt in equū q̄ aptissime ac velociter insiliat: qd magnū præstat bello adiūmetum. Deinde in equū in locis salebrosis & adiectu difficilibus ire adsuecat. Ipse eques simulacra belli flectendo & reflectendo excitet: nunc prosequendo: nunc se recipiendo: nunc in orbem simul consistendo: sicuti in celebritatib⁹ deorum ac Theatris. Iaculum ex equo q̄ longe iacere consuecat. Deniq̄ se q̄ ac equū armis idoneis contegat. Populus em̄ Atheniensis. XL. talenta quotannis erogat: vt paratos habeat equites: quādo vsus aut necessitas ingruit. Ipsi propter hoc iusta exercitatione vacare non debent. Tempore belli oportebit magistrum equitum in itinere prouidere: vt exercitus moderatum faciā iter: tum loca equis opportuna capere: curandiq̄ corpora / militibus spatium dare. Si quādo loca adire angusta contigerit: exercitū in cornua disponere: sic tutius ibit: cū largior se via præbebit: frontes dilatate. Cum vero in campū apertūq̄ locū peruenit: in phalanges exercitum instruere. Si vero suspecta itinera locaq̄ difficilia: declinanda quoad fieri potest in aliam semitam & in partes cohortesq̄ pcedere. Cuiq̄ aut cohorti ministros assignare: ne si forte vsus aut necessitas rei militaris venerit: equitatus dissipetur aut abscedat. Præterea vltimi qui sequuntur semp expectandi: ne ipi occasione consequendi magistrū equitū nimio labore equos adficiāt ac conterant. Occultos præter oīa exploratores habere: qui oīa referant: tum etiā custodias. Ip̄m magistrū equitū peritū regionis esse oportebit: qd pacis aut iudiciaq̄ tpe facere poterit. Valde em̄ refert: ipse ne: an per alios iter faciat. Qd si ignorauerit: mercatoribus ex proximis ciuitatibus exploratores capiat. Nā huiuscemodī gen⁹ fidele ob spem lucri aduenientiū fuerit. Nec tamen ita fidat q̄uis amicis: vt agmen propterea non iubeat intentū ac paratū pcedere ac si præsentē hostē haberet. Nam multa possunt accidere præter spem in bello: q̄ subito indigeant auxilio: in terdū dimicatione. In discessu vtilius fuerit p̄ denuntiationē p̄cipū exercitus: & illorū ad subditos moueri: q̄ per præconē: ne hosti cōsilia pateāt. Præter autē oīa illud p̄cipiendū: vt inuigilemus insidiis: si qua hostē via aggredit: aut oscitantē: aut imprudētē: aut sine ordine ac cura proficiscentē. Nā his artib⁹ sepe aialia rōnis exptia: maiora se petunt ac cōficiunt: vt mustela corales aues: & miluus & lupo ingentes tauros ac armenta: cum ante puidērint qua sese turore capiāt: turoq̄ aggrediant. Optimū itē fuerit cōsiliū: partē semp hostium debiliorē aggredi: q̄nis longe sepositam: præstat enim maiorē aliq̄rū subire laborem q̄ cum fortioribus maiore perie

Qui Tyranni.

Plato.

Phalaris.

Demosthenes.

Aristippus Dionysius. Antigonus Philadelphus.

Philosophi.

Plato.

Zeno.

Dion.

Python.

Apollonius.

Tyaneus.

Gallus.

Lucanus.

Interfectores Cæsaris.

Officium ducis.

Vt pauci plures videantur. Vt plures pauci.

culo pugnare. Nunq̄ em̄ cū potēiore agmine aut hoste cōgrediendū. Oportebit em̄ simulatio ne interdū vti: hostēq̄ vana specie deludere: videlicet cū pauci sūt videri plures: cū plures rur sus videri paucos. Itē cum discedimus videri p̄sentes. Prēses autē cū sim⁹: videri absentes. De niq̄ cū maxime debiles sumus: metū incutere hosti. Cū vero potēiores metum simulare. Quā oīa intēto ac diligenti magistro facilia factū erūt. Primo nāq̄ vt pauci plures videant: confertū est ambulandū ac p̄cul ab hoste: sic em̄ puluerem maiorē excitabūt. Prēterea cū hastis lōgis aut similibus hastis in manib⁹: peditū vero turbā pedib⁹ colludere: ex mot⁹ em̄ varietate res maior apparebit: tum iumentis aliisq̄ huiusmodi simul ingredi. Vt vero plures pauci videātur: Si viarū recessus & obrorra fuerint partē exercitus in his occultare. In cāpis vero apertis sparsim ac palantes incedere: vtilius & lanceis vti rectis ac breuib⁹. Prēliaturi sese ad cursum & labores exercent: vt possint militibus necessaria suppeditare: fossas transilire: muros transcendere: flu mina tranare discant: tanto excellentius: q̄to peritus ab imperito: ac vidēs a cæco differt. Id autē cauendū ne equis ad cursum aut p̄dam vtaf saginatis aut saturis: ne labore absumant. Magi ster equitū ephippiis & habenis ad vltimū equorū abundabit. parua quidē impēsa facultatē opē q̄ p̄bet militib⁹ indigentib⁹ opportunā. In cōgressu vero hostiū adhuc illud moneo. Sunt em̄ quidā qui cōtra eos quos inferiores virib⁹ putant: cū mediocri conatu: & imbelli turba occurrē dum arbitrant. Ex quo illud qd̄ inferre cogitāt: sepe ipi reportāt. Rursus vero contra eos quos putant superiores: toto conatu atq̄ omni exercitu p̄cedunt. At ego contra iudico. Aduersus il los qui inferiores putant eundū omni vi ac conatu: neq̄ enim quēq̄ poenitet nimis vicisse cum vincit. Itē aduersus illosq̄ superiores existimant cum paucis atq̄ melioribus cōgrediendū. Nā pauci melius p̄squent & diligētiore erūt. Et siquid accidat: melius ac celerius se recipiēt. Nō em̄ dico q̄ pauci sint: ideo laboriosiores & celeriores: sed q̄ difficile fuerit paucos reperire: qui multos curent equos vt oportet: ac seipos solertes ad equitatū p̄bere. In magna vero multitudi ne magna confusio. Siquid accidat: alter alterū trudit: difficilius se recipiūt: ac alius quidem ex equo male ephippiato corruit: alius ob equi tarditatē nō subsequit: alius itē ob loci iniquitatē peribit. Adde q̄ non multi sunt: qui terrorē incutiunt in bello: sed tm̄ strenui. Si autē cū paribus cōgrediendū: existimauerim nō inutile vt ex custodiis. duas acies fiat: & alteri Tribunus p̄a sit: alteri is qui post eum magis strenuus videatur. Hic cum tribuno exercitus caudam sequat & cum hostis propinquat: statim primus prouolet. Sic enim ex inperato ruens perterrefaciet hostem: si pedites vtriq̄ habuerint: ii occultent post equites: simul ipi ex inperato vna corruēt. Vident em̄ mihi longe maiora ea videri siue bona siue mala: q̄ inexpectata veniunt. Ex quo q̄s considerare potest: q̄ qui in sedibus suis inuaduntur q̄uis plures numero sunt: magis pertime scunt. Meliores em̄ partes sicuti actoris sunt q̄ rei: si p̄meditati q̄ impræmeditati: & inuadē tis q̄ inuasi. Pugnantes etiam inter se hostes primis quidem diebus timidiores sunt: procedē tpe nequaq̄. Illud prēterea difficillimum: reperire equites fortes ac vtilis ad decertandū. Signa vero sunt: si pulchrū aliquid: aut fortis viri gestū: & cū laude cōiunctū audire gestiūt: ac dicto audientes sint: ii em̄ perferre ac tolerare facile poterunt: quē cognoscūt. Prēterea si celeriter q̄s persequitur inimicos: aut celeriter se recipiat: maxime hostē infestat: & ipse tutus erit. Tū si ex ordinibus aliquos sibi sumpserit: & de improviso excurrat: ac eos qui se recipiant inuadat. Hęc & his similia oportebit sepe & legere & scribere. Tum meditari siquid accidere possit: qd̄ nō est aliud q̄ futura p̄uidere. Maximā em̄ commentationem arbitror: vt q̄ quis esse vtilia nouit: cogi tet quonā modo id exequi possit. Recte em̄ cogitata neq̄ in agricultura: neq̄ in re nauali: neq̄ i imperio aliquid p̄derunt: nisi meditemur: quomodo ea perficiamus. Equitatus mille equitum congruens numerus & facilis ordinari: & inter se cōcordiā habet. Ex peregrinis vero totū aut ex parte cōstare maxime p̄batur. Peditatus his vtilis magnopere qui adsistat. Hęc igit̄ (vt in ex ordio dixi) deo iuuante ac fauente fieri debent: nec miri si id sepe repeto. Qm̄ adire periculum extra bellū haud mirandum sane. Sed in bello vbi hostium versant̄ insidiē: quē occulte hominib⁹ bus sunt: diis autē manifeste: is maxime potiet: qui ab his potissimū diliget: aut per sacrificia: aut

omina siue somnia. Et hæc quidem Xenophon. Dicta Ducum. Vnc dicta Ducū quorundā subiiciā. Agefilaus dicebat: oportere ducē habere tria: erga quidem inimicos audaciā: erga subditos beniuolentiā: erga temporum opportunitates rationem. Epaminondas vidēs pulchrū exercitū sine duce: video (inquit) pulchrā bestiam sine capite. Philippus solebat dicere se

Agefilaus. Epaminondas. Philippus.

Er diffimulationē quādoq̄ hostes vti desperent: aut terreat. Apud Casilinū post longam obsidionem rapa prope moenia serebant: vti hosti desperationē de ditionis faceret. Vicinioribus sæculis Ladislaus rex Pannoniæ inter Sanctos connumeratus aduersus Polonos & Cracouiam pugnans: post diuturnam ob sidionem vt oppidanis opinionem copiā faceret: montem vicinum farina con sperfit. Rati illi regem non desitutum: sese dederunt. Iustus quoq̄ & ipse san ctus p̄sul Volaterranus: vt Manlius de Capitolio Gallis: sic in obsidione Vā dalorum dicitur panes de moenibus iecisse. Sed hæc eis de non Christianis licuere. Sese etiam quā doq̄ principes astutia a periculis subtraxerunt. P. Rutilius Rufus: vt author Cicero in oratione pro eo: cum a Mithridate Mitylenis oppressus esset: crudelitātē regis in togatos vestitus mutatio ne vitauit. Alex. III. Pon. Maxi. habitu serui Venetias fugiens manus Federici subterfugit. Isidorus cardi. Rutenus græcus homo Cōstantinopoli legatus dum ciuitas a Turcis caperetur: habi tu villici sumpto se. XXX. aspris paruo admodum captum redemit. Boemundus Roberti regis Siciliae frater ab expeditione Hierosolymitana rediens transiturus necessario per loca Alexii im pe. inimici se loculo clausum vti mortuum ferri iussit: eoq̄ modo euasit. Nicolaus Picininus dux Philippi vicecomitis in oppugnatione Brixiensi profligatus per hostium castra transire coactus in culeo inclusum a Lixa se transferri mandauit incolumem. Annibal item apud Liuium: vt inui diam Fabio crearet: possessiones seruasse scribitur. At ille vt suspitione careret publicasse. Idem Urbini dux Federicus Laurentio Medici nostra ætate in bello Florentino fecit. Non tamen ille vt Fabius. Prodigia insuper: & rerum euentus in bonam vertuntur de industria partē. Scipio apud Frontinum contra Annibalem proficiscens cum in descensu in littore corruisset: teneote inquit Africa. Quod Tranquillus Cæsari adscribit. Chabrias Atheniensis fulmen de cælo veniens in castra Iouis optimum signum dixit. Sulp. Gallus eclipsim expauescētibus militibus causam na turalem adduxit. Philo Hebræus cum legatus Romæ causa excidisset: pro qua venerat: turbatis

Annibal. Timotheus Lamachus. Alexander. Xenophon. Demades. Thucydides. Demosthenes. C. Cæsar. Chabrias. Philo.

omnibus Iudæis ait. Nunc fratres optime sperandum de deo qui tunc maxime adest cum hominū aequitas & auxilia defunt. Demosthenes autem in oratione re male contra Philippum gesta: ad rursus animandum causam in negligentiam Atheniensium traduxit: maximeque sperandum si officio diligentiaque utantur dixit. Specie etiam superstitiosa turbæ continent: ut Sertorius Cerua: Maumes vaticiniis: & hodie Sophi apud Persas velata facie more Mosis turbas alloqui dicit: preireque exercitum ac omnia vincere. Dies quoque belli apud nonnullos obseruari. Ariouistum de crescente luna pugnare nolentem Casar vicit. Qui mos etiam Lacedæmoniis fuerat: ut author Lucianus. Titus Vesp. item Iudæos teste Iosepho Saturni die superauit. Quidam ab hostibus in loca iniqua imprudenter adducti. ut. M. Crasso accidit a Spurina deducto apud Parthos. Viriatus quoque Lufitanus fugam simulans exercitum Romanum ad confragosa perduxit.

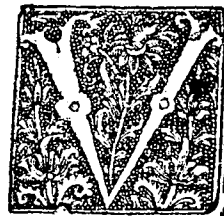
Mos antiquæ militiæ.

Verbenas teste Festo & sagmina hoc est gramen ex arce capitolina cum sua terra auulsum legatusque verbenarius vocabatur ad hostes clarigatus: id est ad res repetendas ferebat. Ab his enim sagminibus Martianus iuriscō. Sanctum appellari dicit: quod est ab hominum iniuria defensum. Fecialis item cum patre patrato ad indicendum bellum mittebatur. Caduceator vero contra is erat qui pacem adferebat aut nutiabat. Festus item. Sub corona veniebatur in bello capti. i. coronati. Nos hodie hanc consuetudinem in equis seruamus Romæ: ut venales fronde capiti imposta circumducant. Idem ait sub hasta vendere: cum hasta in foro fixa: bona damnatorum aut proscriptorum ad præconis vocem veniebant. Hic memorat Plutarcho: cum quondam Augustus ad hanc auctionem diu adfessisset: Mæcenas cui res illa indigna principis videretur: tabella inscripsit græcis literis: Surge carnis fex: quæ sublatam in turba cum Augustus inspexisset: Mæcenatis scomma esse existimans: statim surrexit. Idem ait in problematis. Qui sacramento non tenebant licet in castris versarent: nec hostes in prælio lacessere nec ferire ius erat. Quod Cato senior in quadam epistola ostendit: ad filium scribens monet. Si missus factus fuerat urbem redeat. Aut si in exercitu remaneat: velit ab impatore impetrare ut sibi aduersus hostem pugnare: ac eum interficere liceat. Livi. Romani in obsidione Veiorum Camillo duce sub pellibus primū hyemare coeperunt. Idem li. III. scribit populū Ro. supra. CC. annos patriis sumptibus militasse. Deinde Cor. Cossio. C. Fabio Ambusto. L. Valerio Potitio Tribuni Militum. Consulari potestate: Anxure capto decreuerunt patres ut stipendium miles acciperet. Frumentum quoque & vestem ultra pecunias dabatur: equi etiam equum. Dicebantque delecti & auctorati. Postremis vero temporibus Matriculati & solidati. Cassiodorus: Vegetius: & Frontinus Solidatum fuisse in militia scribunt eum cui stipendia ab imperatore promissa erant: unde vocabulum hodie Soldatorum est. Missionum tria erant genera: ut ex Marcello & Vlpiano iureconsultis colligitur. Hæc quæ tempore militiæ expleto datur. Casaria: cum vitio animi vel corporis minus idoneus militiae renuntiatur. Ignominiosa: cum quis ob delictum sacramento soluitur. Mercenario autem & externo milite primum sunt usus Scipionibus in Hispania res gerentibus: Celtiberis in amicitiam receptis: ut author Livi. Capitolinus insuper in Balbino inquit. Romanos Imperatores exituri ad bellum prius Nemesi sacrificabant: & munus gladiatorum dabant: primum quod dea fortuna sit Nemesis: secundum quod milites iam sanguini aduerscentes domi: hostem foris non expauescerent.

De disciplina ac poenis & præmiis militaribus.

Disciplinam quoque prima in exercitando Tirone fuerat variis quodammodo: aut ambulatione ferendo onera: aut cum armis cursitando: aut in lignis equum infiliendo: præter omnia vero ad palum. Erat autem palus imago lignea supra terram fixa: quam hasta siue ense petebant: & tanquam cum hoste certatim congredebant scuto vimineo: & interdum claua grauiore: ut in vera pugna postea solutiores: aptioresque essent: aut scopo præfixo: id est aliquo fasce vimineo vel aliquo signo: arcu exercabant. Hæc ex Vegetio. In milite autem corrigendo legitur apud Liviū. LVIII. Scipio Aemilianus omnes delicias in obsidione Numantia: vinum: scorta: amouit: militem in opere quotidie habuit: quem extra ordinem deprædit: si Romanum vitibus: si externum virgis cecidit. Iumentum omnia ne exoneraret militem vendidit. XXX. dierum frumentum ac septenos vallos ferre coquebat. Pescennius Niger teste Spartiano prohibuit pistores exercitum sequi: ut omnes buccellato in locis pacificis accepto essent contenti: quæretibusque vinum: Nunc habetis inquit Nilum vicinum: Alexander quoque Imperator expeditionis tempore melius putauit: ut annonam milites in mansionibus acciperent: nec cibum. XVII. dierum portaret: uti solebat. Ex quo patet quantum esset cuiusque labor: ut nec plures duceret uti nunc

Verbena. Sagmina. Fecialis. Caduceator.

Sacramentum militiae.

Auctorati. Matriculati. Solidati. Missionum tria genera.

Palus vulnera.

Pescennius Niger.

solent seruos: aut iumenta: sed ipsemet legionarius partim dorso: partim supra hastam necessariam ferebat: ut in columna Traiani videre licet. Poenæ fuerat Exauctoratio circa munera meritorum præmiorumque. Ignominia cum ex ordine mouebatur: aut hordeo pascebat miles: vel equi equus adimeretur. Præter omnia autem Decimatio. Cum decimus quisque seu legionis: seu cohortis capite plectebatur. Cicero pro Cluentio. Statuerunt enim ita maiores nostri: ut si a multis esset flagitium rei militaris admissum: sortitione in quosdam animaduerti: ut metus videlicet ad omnes: poena ad paucos perueniret. Idem quoque in vniuersum poenas. VIII. connumerat: damnum: vincula: verbera: talionem: ignominiam: exilium: seruitutem: mortem. Exempla severitatis inter cetera vide Papirii in Fabium: & Torquati ac Pausaniam in liberos. Præmia vero coronæ fuerant diuersa: aureæ: murales: vallares: quærenæ: gramineæ: ordinum promotio: Cognomatorum insignia quædamque & staruæ: præterea etiam donatiua. Postremo militiam vacatio quæ post annos. L. ex lege veteranis dabatur: ut author Seneca ad Paulinum. Insuper & bene meritis ager. Casar suis veteranis Agrum Stellatam diuisit. Ex quo res fuit non solum utilitati sed ambitioni: ut societas ea Stellates vocarentur: repertumque iam in marmoribus & sepulchris quise Stellatam inscripserit. Sylla suis item militibus Volaterranum Arretinumque agrum.

De Celeritate in bellis.

Celeritatis quæ nihil in bello utilius plura sunt exempla. Ante omnia ipse Casar in Commetariis testatur in Arari vno die potestatem constituisse: alium item supra Rhenum mira arte ac celeritate militum opera decem diebus absoluisse. Classem contra Massilienses nauium longarum. XII. die tricesima ab excisa materia armasse. Classis item Romanorum contra Hieronem regem quæ. CXX. nauibus fuerat teste Plinio: quinto & quadragesimo a securi nauigauit. Classis etiam Scipionis proficiscens in Aphricam die quadragesimo. Ipse quoque Casar Cætena passuum milia quædam vno die peregit. Sæpe nuntios de se præuenit. Hanc mittendorum nuntiorum celeritatem: primus apud barbaros Xerxes excogitauit: ut tradit Cleomedes de circulis celestibus græcus author. Hic enim bellum Græciæ inferens: ita frequenter toto itinere stationes constituit: ut voce alteri ab altero perlata horis XLIII. Græciæ in Persidæ noua pferrent. Apud Romanos primus Augustus. teste Traquillo. Qui ut sciret velociter quid in puincia quæ gereretur: modicis intervallis per militares vias iuuenes primoque sub manu voceque nutiaret: deinde vehicula disposuit. Commodius id visum: ut quæ perferunt litteras: interrogari quoque si quod opus possint. Nostris vero seculis diu neglectam hanc consuetudinem in Italia: Vicecomitum familia renouauit dispositis ac paratis in itinere equis sepe commutatis: eoque res peruenit ut vix credibile auditu diebus. xiii. nuntius frequenter ex Britannia Romam veniat. Cecina Volaterranum portentoso inuento irundines: quæ ad eandem domum sint redire consuetæ: nuntias in bello civili mittebat. Hircius Consul ad Decium Brutum Mutinæ ab Antonio obsessum: columbas tenebris fameque prius distentas. Illæ lucis cibique avidæ moenia alta petentes: loco esca assuetu ab eo cum litteris collo adligatis deprehendebant. Author Frontinus. Tradunt & nuntiatum diuinitus victoriae: eadem hora ut de Perseo teste Valerio: ut Domitio Aenobarbo Castore & polluce. Proditumque in historia Florentinorum de victoria quam illi contra Gibellinos exules in Aemylia habuerat: & item Innocentio. VII. de ea quam tunc contra hostes habuit victoria: teste Poggio qui aderat similiter euenisse ex incertis nuntiis. VSVS etiam apud præcos belli tempore aut ob aliquam suspicionem per notas scribere Casaris primus inuento Tranquillo teste: sic structo literarum ordine ut nullum verbum effici possit. Habebant & simile quoddam Lacedæmonii in sua Scitala. quæ aut sit aut quomodo: in prouerbis narraui. Nostra vero ætate Baptista Leo Florentinus: facile super hoc artem breuibus rotulis excogitauit quam Federico duci Vrbinati dicauit: mihi quoque item ostendit. Id genus vulgo nunc Cyphram appellat.

De ordinibus & militum exercitatione.

De ordinibus autem circa bellum Cyrillus hos ponit: Armigeros Peltatos Psyllos pedestris pugna omnes. hac tamen differentia quæ Armigeri grauis erat armaturæ secundum ritum Macedonicum rotundo scuto & longa hasta videntes. Hi Triarii apud Romanos dicebant: postremique erant ac spes vltima tanquam murus. Unde prouerbiū in piculis: res ad Triarios redacta. Psylli leuis erat armaturæ: utebantur arcu & iaculis: & saxis iactis manu vel funda. Peltati vero inter utrumque se habebant. Nam pelta utebantur quæ scutum admodum paruum est: & hastis longe leuioribus ac maioribus quam armigeri. Hi Ferentarii Romanis apud Vegetium appellatur: qui etiam ait pedites olim ab urbe condita usque ad Gratiani principis tempora: non solum scutatos sed cataphrattos & galeatos fuisse: postea ob inertiam militum hæc nimis grauiam visam scuto tantum & ense aut hasta fuisse

Decimatio

Præmia militum.

Casaris pons. Classes subitò armatae.

De Nuntiorum celeritate. Xerxes. Augustus.

Vicecomites. Cecina irundines. De Brutus columbas.

Domitius Aenobarbus.

Modus occulte scribendi Scitala lacinica.

Armigeri seu triarii. Psylli seu leuis armaturæ. Peltati.

Equites am se armatos. Totidem & equestris pugnae differentia. Aut equitatus aut currus. Equites rursus phippii aut Amphippii sunt: id est qui alterum iuxta equum defultorium habebant. In quem cum vsus esset transire possent. Aut Cataphracti: id est armis vndiq; cooperti. Aut Acataphracti: id est minime cooperti. Et hi aut eminus pugnabant hasta: & doriphori id est hastati vocabantur: aut ex arcu: & Hippotoxotae appellati. Aut hippocontiste seu Acroboliste id est hastam eminus iacentes. Cominus autem pugnabant Xystophori & Cataphracti. Elaphri apud nos velites dicti: equites erant leuiter armati qui discursu faciles erant: missiliaq; seu sagittas iaciebant. In Exercitu officia Hippotoxota. Signifer. Vragus Accensus Princeps Commetariensis Cornicularius Praeco Tubicen. Lixet quoq; ac Calones: quorum alteri ab aqua ferenda dicebantur: q; lixam veteres aquam: vnde Lixiuum vocabant. Alteri a lignis conuehendis: vt auctor Festus. Miles Centurioni suberat. Centurio Tribuno. Tribunus legato. Legatus autem consulis parebat imperio. Consul postremo dictatori. Ordinarii dicuntur qui ordinibus praerant Trib. aut principales. Augustales qui his ab imperatore adiuncti fuerant. Accensi quasi accedentes: qui ministerio ac seruitio publice adiciebantur legionibus: cum fas non esset milites qui veste & pecunia publica alebantur cuiq; seruire. Matricula autem apud eundem sunt militum ordines. Ordines vero Ala Manipulus Acies Cohors Turma. Primum pilum qui ex tribus vexillis constat. Vexillum autem. CLXXXIII. hominibus. Horum primum Triarios habebat veteranos & summae virtutis. Secundum Romanos fiduciae paulo minoris. Tertium accensos qui minimi roboris in postremam praerung; partem reiciebantur. Cohors autem alia Millaria quae. M. D. V. pedites. Equites vero. XXXII. habebat. Alia quingenaria: quae ex. D. L. V. peditibus: equitibus vero. LXV. constat. Huius generis. X. cohortes iusta legionem implebant. Erat enim legio diuersa. Romuli tempore primum ex equitibus. CCC. peditibus tribus milibus fuerat. Deinde aucta vsq; ad sex milia peditum. Equitum vero. DC. auctor Plutarchus. qui numerus etiam quandoq; diminutus: vt apud Liuium: constat. Singulis quoq; quatuor legionibus Trib. Mil. XVI. praerant. Centuria ex. CX. peditibus. Decuria ex denis equitibus. quibus praerant Centuriones & Decani. Manipulus leuis ex. XX. militibus. ideo leuis q; haec miles non gesta non armis munitur. Huius generis. XV. in prima acie fuerant: vbi Tyrones & flos pubescentium iuuenum aderant. Turmae ex equitibus/praerung; constabant ex tribus Decuriis. Romulus prius Tris Centurias scripsit Celerum equitum: Tatensium: Ramnensium: & Lucerum. Ideo celeres vt expeditos haberet. Festus autem dicit appellatos a Celere Remi interfectore: quib; & Tribunos praefecit: fueretq; numero. CCC. eo q; singulis Decuriis quae. XXX. erant X. adscuerit. auctor Liuus. Romanorum robur totum in legionibus ac peditibus fuerat: vt inquit Vegetius. nec vltra duas consul secum extra ducebat. Hi lecti & iurati erant: quibus auxilia adiciebantur ex sociis. Milites praetoriani & Cohors praetoriana praetori adisstant: muneribusq; ceteris vacabant. Hac primum vsus Scipio Africanus est. Inter principes vero violentius est vsus primus Tiberii qui eam in via Appia ad duo passuum milia retinebat loco munito: vbi nunc caput bouis appellat.

De signis Tropaeis ac Triumphis.

ignum militare quod Tessera dicebatur: Ducis erat signum quo processuri: aut recepturi: aut ad castrorum metationem seu discessum disponi milites iubebant. Tesserae rarij vero quod illud in contuberniis nuntiabant. Eratq; vt ait Vegetius triplex. Vocale vt Victoria Triumphus & his similia verba. aut semiuocale: vt tubae vel bucinae sonus. seu mutum: vt eleuatio dexterae: hastae inclinatio & his similia. Ex his autem vtilius mutum censet Onexandrus graecus auctor: qui ad Gerannium scribit de re militari: eo q; inimicos lateat & suis magis innotescat ob linguarum diuersitatem verba non omnibus intelligentibus. Est & Tessera apud Plautum signum inter duos. Hic inquit mihi hospitalis tessera. & alibi. Tesseram amisi. Erant praeterea & signa quae ordines praebant. Aquilae Dracones Vexilla Pinnae Cristae: quae ea ferebant Aquiliferi: Draconarii: signiferi. hi enim simul & Centuriones pellem leonis ad terrorem in capite gestabant. Sunt & signa sphaeragica id est signatoria quae tabulis tabellisq; adponebant. haec in anulis expressa fuerant. Sylla Iugurthae a Bocho traditi imagine utebantur: Caesar Alexandri: Augustus Sphingis: alio quoque alii. Vno tantum anulo utebantur: soliumq; equestris ordinis: in digito leuae manus quae anularium appellabant. quod inde teste Gellio venae cordis procederet. Praeterea signa discessus vasorum conclamatio: ad eam vocem se sumptis rebus preparabant. Signa vero quae hodie passim omnibus propria videmus: ab insequentibus imperatoribus postea magnis viris ob merita donari consueuerunt: paulatimq; ambitio haec ad oparios vsq; transfusa: & quod longe detestabilis: ad sacerdotes: quos potius crucis aut alicuius religiosae imaginis

picturam decebat. Quid enim alienius viro religione aut doctrina perditio quam dimidia animalia aut tessellae aut lineae seu pilae: siue his similes nugae: suorum ineptias maiorum imitando: nulla sepe significatione praefere: Sed haec alterius loci. Nunc ad militaria redeamus. Vegetius ite ait moris Romanorum fuisse: donatiui dimidium apud signa deponere: quod hoc genus hominum praerung; prodigium esset: praeterea vt fidelius tuerentur eos apud quos eorum scirent esse substantiam. TROPAEA Spolia ve hostium templo dicebantur. quae vt ait Plutar. in Proble. pio Romanorum instituto vetustate obsoleta sarciri non permittentur: vt videlicet ea simul cum inimicis quandoq; interirent. Nec laudat Graecorum more qui aenea ea constituerunt ad captorum similitudinem. Caesar potius vniuersa Gallia: cum in Aruernorum templo enses sibi ab hoste raptum suspensum vidisset: hortatib; etiam amicis auferre noluit: quasi eius ibi restaret memoria sempiterna. Clipeorum etiam magna fuit ambitio: in quibus argumenta rerum variarum antiquitus inscribantur: vt Homericus & Virgilius clipeus: etiam ab Hesiodo descriptus. Romanorum primus Appius Claudius qui Consul cum Seruilio fuit anno vrbis. CCLXX. clipeum in eade Bellone dicitur. Post eum. M. Aemilius Consul. cum. Q. Lucretio in Basilica Aemilia. Q. Martius: quod Scipionibus in Hispania successit: alium supra fores Capitolii. TRIVMPHANTIBVS quoque haec fuerunt leges: vt nullus ante triumphum urbem ingrederetur: sed in aede Bellone exceptus de rebus ab se gestis differere: triumphusq; ei decerneretur si Consul. Praetor ve aut dictator exercitum integrum reportasset: vna acie. V. milia hostium fudisset. Post haec in territorio triumphali ad aedem Apollinis vbi obeliscus in. C. Neronisq; principum circumspicitur iuxta Petri Basilicam: portae triumphali quae iuxta pontem fuerat nunc sublatum e regione. S. Spiritus vsq; ad. S. Celsum. Inde conuersa in dextram per viam eam nunc celeberrimam ac Florae campum vbi Pompeii aedificia fuerant: tendebat: rursusq; ad. S. Angelum ac theatrum Marcelli vsq; in velabrum spectabat: vbi. S. Georgius. Inde postremo conuersa cliuuium ascendebat capitolinum: rupemq; tarpeiam ad templum Iouis capitolini: ibiq; sacrificabatur. Curru biuigo seu quadriuigo vehabatur triumphas: quali saepe in marmoribus videmus. Equis currus filii seu nepotes insidebant: ipse seruum iuxta retinebat iocularia iactantem: quale Caesaris Tranquillus fuisse dicit. Iosephus autem Tiro aliam dicit iuxta fortunam seu victoriam adfuisse: qualem in arcibus hodie conspiciamus triumphalibus. Epulum postridie triumphans Po. Ro. dabat vbi & Consul. inuitabat nec veniebant: praeterea venationes & spectacula. Celeberrimum omnium Pauli Aemilii de Perseo rege fuisse Plutarchus tradit trium dierum pompa. Vltimus Probi principis de Germanis & Boemis. Ouatio vero longe inferior triumpho: procedebant enim myrtea corona qua ouates donabantur: qui sine caede & sanguine rem facile gessissent. Insuper pedibus non curru veniebant: nec militibus comitatus: sed tantum senatu obuiam procedente. Triumphantes autem milites cum ferculis: hostiumq; spoliis praecedebant: currum captiuis sequentibus.

De Castris metandis.

De Castris autem metandis Higinus libellum edidit nuper inuentum: quae Gromaticon appellauit. Est enim Groma (vt ipsemet in eode declarat) ratio metandi castra: & loca in bello capiendi opportuna. In eo enim verba sunt obscura: partim etiam vetustate corrupta: vt paruus admodum sensus elici ex plerisque possit. Loco eminenti iubet fieri castra vt regioni dominant: ne paludibus interluant praesertim porta decumana. Secundum locum habet quae in plano constituntur. Tertium quae in colle: Quartum quae in monte: Quintum quae in loco necessario: vnde & necessaria castra dicuntur. Praecipue obseruari debet via quae lateribus castrorum superfit. Castra quocumque late re flumen seu fontem habere debent in quacumque positione. Iniqua loca quae a prioribus Nobiria appellantur: omni modo vitari debent: ne mons castris immineat per quem superuenire hostes aut perspicere possint quid in castris agitur. Ne sylua celatura hostes adiaceat: ne fossa seu valles per quas obruti castris occubere possint: ne vicini fluminis torrens subita tempestate castra inundatione intereat. Meminisse oportet in hostico ascensus valli duplices & frequetes facere: & tormentis tribunalia extruere circum portas in coxis: in loco contrarium maxime instruendum erit vallum tormetis ab eo latere qua Nobiria si vitari non poterit. Haec igitur ex Higinio. Quae autem manifestiora nobis apud alios auctores conperimus: haec sunt. Castrorum forma varia fuit: at: quadrata: triangularis: rotunda: hemicycla. Portarum etiam varius numerus: vbi amplissima castra quatuor tantum fuerant: minora & angustiora: duabus portis munita tantum erat. Prima Praetoria fuit: quae orientem spectare & e conspectu hostium dirigi consueuit: vnde in omnem tumultum acies educi & praesto parata esset. Secunda Decumana a tergo castrorum constituta: ex qua delatores aut facinorosi mi-

De Tropaeis

De Clipeis.

De triumphantibus.

Ouatio.

Groma.

Nobiria.

Onexandrus

Signa sphaeragica.

Vasa conclamata. Signa pprria

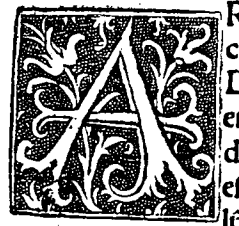
lites in quos militari disciplina animaduertendum erat; extra castra educebantur ad poenam. Ter-
tia principalis cognominata; ex qua princeps ordines tradere; & ad edictū cōuenire ac suorum ducū
imperium exequi oportebat. Quarta post prætoria sita. Quinta dicebatur per quam cōmeatus in
castra; & venalia deducebantur. Inde etiam merces exportari & importari ad vsum consueuerūt.

De magnis expeditionibus ac modis belli variis.

Dares Phrygius qui bellū scripsit Troianū ait; apud Ilium ex Argiuorū classe
cōuenisse hominū milia. DCCCLXXXVI. ex Troianis. DCLXXVI. Caria-
nas circiter mille; vt author Homerus in Catalogo. Hanc supauit Xerxis clas-
sis apud Græciā; quæ teste Herodoto nauium trium milium vbi fuere hominū
Myriades. XXIII. id est. CCXL. Terrestris autē fuere eodem authore. CLXX.
Myriades; equitū vero. VIII. Exercit⁹ sub Mose fuit. DC. & tria milia; reliqua
militudo imbellis. DL. Tota summa milies mille &. CL. Sub Iosue. DC. & tria
milia tantū. Sesostris regis Aegyptiorum exercitus. DC. Milium peditum; equitū. XXIII. Cur-
ribus armatis. XXVIII. Gallorū nuntiato tumultu Romani sine trāspadanis ad. LXXX. milia
equitū &. DCC. milia peditū armauerūt. L. Aemylio Paulo &. C. Attilio regulo Cos. paucis annis
anteq̄ Annibal Alpes trāsiret. Qui & ipse non amplius q̄. XXXVII. milibus armatis in Italiam
traiecit; vt author Polyb. Alex. Macedo exiit in Asiam cū milib⁹ armatorū nō amplius. XLVIII.
In Hierosolymitana expugnatione authore Iosepo ferro/fameq̄ interiire vndecies centena milia.
Post hanc in Cannensi pugna cades memoratur; vbi annulorū modius inuentus. Cæsaris item
in Gallia contra Eluetios ad. CCC. mil. Marii contra Cimbro; Claudii secundi contra Gothos.
Aetii ducis sub Valentiniano contra Artilam apud Aquileiam; Caroli Martelli cōtra Saracenos
in Aquitania. In quibus omnibus præliis nō minus q̄. CCC. milia consumpta. MODVS Insuper
belli varius externis fuit. Lacedæmonii teste Thucydide procedebant in aciem tibiarum modula-
tione. Cretenses vero Cytharæ. Messagetæ tunica induti rubra pugnant; ne sauciorum sanguis
cæteros deterreat. Parthi fugiendo post terga sagiptas iaculantur. Galli certantes vt scribit Pau-
saniās in. X. pone duos præsto seruos cum equis habent; vt si forte equus domini conciderit; aliū
præbeant; si dominus; equum feruent; si vterq̄ pro domino pugna succedant.

De machinis bellicis.

Arietem teste Vitruuio inuenere prius Carthaginēses cū castellū apud Gades
captū demoliri conati sunt. tignū manibus sustentantes; murum verberabāt.
Dei de alia alii addiderūt. Scorpio quoq̄ & ballista reperi. Hæc saxa illa sagiptas
emittebat. Scorpio quo longiora habet brachia; mollius ducitur; nō minus q̄ a
duobus hominibus leuabatur; qua Vitruuii descriptione satis constat nostrā
esse ballistā; verū aliquāto maiorem. Vegetius autē ait antiquas ballistas nō. so-
lū saxa; sed sagiptas grauiōres ac scorpiōe maiores emittere. Etsq̄ præterea ar-
cuballistas & carroballistas quæ paruis curriculis ferebant. ex his aliq̄ vectib⁹; aliq̄ sulculis polispa-
stis; aliæ ergatis; quæ dā etiā tympanis torquentur; nostri bricolas vocant. Insuper alia plura in ex-
pugnationibus ponit opera. Vineas quæ ex tabulis leuiora machinamēta erāt ad expugnāda mœ-
nia; nostri bastias vulgo appellāt. Turres vero instar turrium ex trabib⁹ lignisq̄ ingentib⁹ fiebāt.
Vrbes quoq̄ altitudine quantalibet æquabant; easq̄ mobiles ac mœnibus propinquantibus consti-
tuebāt. Musculi minores machinæ ad turriū ministeriū similitudine pisculi q̄ Balenam præit ac
regit. Testudines diuersæ; aliæ quæ arietē prægebāt; aliæ ad euertēdos muros; aliæ ad fossas replē-
das; hostes a propugnatoribus mœniū superne defensitabāt. Plutei vt ait Festus crates erant co-
rio crudo & intento operri qui hostibus opponebant; vocabanturq̄ Plutei militares. Sed & tabu-
læ quibus aliqd̄ præsepunt Plutei dicunt. Præter hæc ab eodem Vegetio ponit Onager; per quem
saxa grauiora emissa non solum homines elidebant; sed hostiū machinamenta diruebant. Plum-
bata; item pilulæ plumbeæ sunt; quas pedites scuta ferentes manu iaciebāt. De Scalis quoq̄; Sā-
bucæ; Exostri; & Telenone apud eundē leges. Quæ oīa si quis animaduertent; in veterū monumē-
tis Romæ cognosceret. Malleoli erant missilia quæ arcu iaciebant; materiā ad comburendū habētia
Liuius. XXXVII. Aliqui venerūt ferentes stipā; picem; & malleolos. Marcellinus libro. XXIII.
eos q̄ essent declarat. Elipolis & Poliorcete duæ bellicæ machinæ ad muros expugnādos Vitruuio
exponunt. altera a Chabria Arcade; altera Poliorcete q̄ Demetrii fuerat a Diogneto Rhodior; Ar-
chitectis reperia. Vbi obiter notandū; male apud eundē authore scribi Lepidolim p̄ Elipoli. Try-
phon Alexandrinus; cū obsideret Apollonia ab hoste; iussit specus plures excauari; quæ vltra Ci-

De modis
belli variis.

Aries.
Scorpio.
Ballista.

Arcuballi-
sta.
Carroballi-
sta.
Vineæ.
Turres.
Musculi.
Testudines
Plutei.
Onager.
Plumbata.
Scalæ.
Sambuca.
Exostri.
Telenon.
Malleoli.
Elipolis.
Poliorcete.

uitatis muros aliquantulū procederent; suspendiq̄ crebra per loca ipsius vasa ærea; vt tumultus
hinc & subterraneos hostium ingressus præsentitos via angusta occurrētes oppidani superaret;
quod euenit. Et hæc quidē de machinis; in quo genere multa quidē posteritas adiecit. Nam a Ger-
manis plura de his arte reperia simul & vsu; vt nihil tam firmū; nullaq̄ tanta vis quæ non his ho-
die debilitari aut vinci possit. Etem Scorpio quā nunc ballistā vocamus; citius torquetur ab vno
tractata q̄ prius a duobus. Loco vero onagri simul & arietis; æreas machinas; quas ex sonitu bom-
bardas vocant; ingentis ponderis saxa /igne impulsas euomentes habemus. Quæ quidē machina
primum a Germanis dono Venetis data; quum hi apud Clodiam fossam Genuenses obsiderent.
Innumerabiliaq̄ alia; quæ nūc apud Gallos potissime cernimus. Sunt tñ qui huiuscemodi apud
priscos etiam fuisse velint ex versibus Virgilianis. Vidi & crudeles dantem Salmonea pœnas
Dum flammis louis & sonitus imitatur Olympi. Quatuor hic inuectus equis & lampada quas
sans Per Graium populos; mediæq̄ per Elidis urbem lbat ouans; diuumq̄ sibi poscebat honorē
Demens qui nimbos & non imitabile fulmen Aere & quadrupedum cursu simularet equorum.
Et quando ad bellum faciunt nauigia percurrā Marcello memorata. Horia; faselus; lembus; lenū
culus; lintres; celox; cymba; scapha; piscatoria oīa paruaq̄. Velocia vero sunt; nauis rhodia; actua-
ria; liburnica; mioparum quod piratarum. Tarda autem corbita; oneraria; pistris; circerus. Vehi-
cula quoq̄; currus; effeda; petoritum; pilentum; carpentum; carruca; cisium; arcena.

De Nummis & Mensuris.

Affis siue libra; siue pondus; in partes. XII. Vncias; sextans; quadrans siue terun-
cius; triens; quincunx; semis siue sexunx; septunx; bes siue des; dodrans siue no-
nunx; deunx siue dextans; postremo assis. In his igitur tota hæreditas diduce-
batur. Festus. Asses sextantarii in vsu esse cœperunt ex eo tempore quo per bel-
lum punicum. Il. decreuere patres vt ex assibus qui tunc erant librarii fierent
Sextantarii; per quos quum solui cceptum esset; & populus ære alieno liberare
tur; & priuati quibus debitum publicū solui oportebat; non magno detrimen-
to afficeretur. Plinius quoq̄ lib. XXIII. ca. III. idē testat; additq̄ postea Annibale vrgente. Qu-
Fabius Max. dictator asses triunciales facti. Semiunciales in super lege Papiniana idē est author el-
se percussos. Varro dicit quadrantem prius dictum triunciale; q̄ de trib⁹ vnciis assis esset; quæ
est quarta pars totius; ex quo eum teruncium quasi triuncium vocant Varro & Cicero sæpe. In
ære autem erat Saturnus cum rostro nauis quæ alea dicta est; qua ille olim aduectus hospicio exce-
ptus est. Ouidius. At bona posteritas puppim formauit in ære Hospitis aduentum testificata dei.
Asses igitur pro quadrante & teruncio latini accipiunt; pro eo item quem Græci obolum vo-
cāt; vt Viturius est author. Martialis. Si plebea Venus gemino mihi vincit asse. Pollux. Obolus
habet. VIII. chalcos. Erat & apud antiquos semiobulū; diobolū; triobolū; tetrobolū qd̄ duas ha-
bebat noctuas signatas; Diobolus vero vnam tātum; ex altera parte louis simulacrū. Nam Athe-
nis noctua erat publicum insigne. Idem. Stater aureus Mna permutabatur. Erāt stateres Darei/
Philippei / Alexandrei / aurei omnes. Ex quo cum aureos forte dixeris; intelligendum stateres; cū
vbiq̄ stater sit aureus; quīs Alexandrides semiaureos appellet. Theopompus Statericum dixit;
id est statere dignum permutari. Erant tamē eodem teste authore stateres etiam argentei; quorū
X. Chrysiū quem nos aureum & aureolum dicim⁹; valebant. Horum. LXXII. quondam vt in
iuris ciuilibus libris apparet libra expendebantur; nunc vero. XCV. Ex quo cernere licet quantum
maior aureus antiquus. Symbolum paruum nomisma permutabatur diobolo. Polus; vt idem re-
fert; nomisma Corinthiacum; quod Pegasus habebat insculptū. Idem. Core nomisma Athenien-
se; vt est apud Hyperidem; erat enim tetradrachmum. Chelone aliud a figura testudinis; vnde
proverbū. τὴν ἀρετὴν καὶ σοφικὰν τὴν χελόνα. Colyrium aliud tenue nomisma. Idem. Dra-
chma Attica denarii argentei habet pondus; eadēq̄ sex obolos valebat. Erat & didrachma; tri-
drachma; tetradrachma; pentadrachma; pentcontadrachma. Drachma Aeginensium maior
Attica. X. obolis permutabatur; quam Athenienses crassam drachmam vocabant; vt non Aegi-
næum vocarent odio Aeginetarum. Drachma & nummus & denari⁹ vocatur; vt ex Celfo & Pli-
nio deprenditur. propterea Cassiodorus; Sex (inquit) milia denariorum faciunt solidum. Cen-
tum drachmis hoc est denariis centum argenteis æquari libram; quum alii; tum Plutarchus in
Pompeio tradit Minam vocans eam. Plinius li. XXXIII. capitulo. IX. E libris (inquit) argenteis
signari denarios. LXXXIII. iustum erat. Cleopatra quoq̄ ait; Libra drachmas habet. LXXXX
VI. Dion drachmas pro assibus intelligit. Sestertius (inquit) nummus drachmas quaternas fa-

Bombarda
inuentio.

Nauigia.

Vehicula.

Affis.
Libra.
Pondus.

Teruncius
Quadrans
Obolus.
Chalci.
Semiobol⁹.
Diobolus.
Triobolus.
Tetrobolus
Noctua si-
gnū Athe-
Stateres.
Aurei.
Darei.
Philippei.
Alexandrei
Argentei.
Chrysius q̄
& aureus.
Symbolum
Polus Cori-
thiacus.
Core Athe-
niense.
Chelone.
Collyrium.
Drachma
Attica.
Drachma
idē & num-
mus & de-
narius.

cit: hoc est vt Plinius & Festus: asses, Vitruuius drachmas in ære signatos vti asses quos Græci obolos vocant: diuerfos esse ait libro. III. Mna Attica habet drachmas centum secundum Pollucē. Bos Athen. Drachma vero quælibet sex obolos. Italica quadraginta. vocatur & Hemina. Bos (vt ait Pollux) antiquum apud Athenienses nomisma quod bouem signatum habebat: commutabatur duobus drachmis Atticis. hinc prouerbiū βοῦς ἐπὶ γλώσσῃ βέβηκε: id est bos in lingua venit: in eosq; argento corrupti sunt. Hoc Homerus nomisma significare videtur voluisse dum loquitur de per mutatione boum loco pretii: ἐκατόν βοίων καὶ ἑρρέα βοίων, hæc Pollux. Sestertium a semisse tertio videtur appellari: quia videlicet non duos asses tantum: sed semissem quoq; tertii continebat assis. authores Vitruuius & Festus. Fuit id tractū a Græcis: qui vt ait Pollux: τρίτον ἡμιδραχμοῦ hoc est tertium semidrachmum vocabant: pro duabus drachmis ac semisse. Postea tamen sestertium quaternos asses valuit: semper tamen quarta pars erat denarii: nam quum denarius initio decussem valebat: quarta pars sane dipondius & semis: quum vero sex asses valere cœpit denari⁹ quarta pars erant quaterni asses. Cæterum Columella pretium sestertii nummum facit: quando singula iugera inculti soli venire tradit milibus sestertiis. Apud Lampridiū vero ita legit. Helio gabalus nūq; minus centū sestertiis cœnauit: oibus supputatis quæ impenderet. Idem: Cœnas inquit & Vitellii & Apicii vicit. Scribebatur autē sestertium apud antiquos hac nota, LLS. Selsqui plum Græci Hemiolium: Vitruuius & pleriq; Selsquialterū pro sesquiplo vtunt. Et sesquiterciū quod tertiarum: & Epitriton Græci: & sesquifextum: quod ephecton apud Vitruuiū legit. Quædog autē sine comparatione ad alterum dicit: vt sesquilibra: sesquipies: sesquimensis. Talentum Atticum: vt Varro & Plinius authores. XVI. sestertia valebat: hoc est pōdo. XL. Aegyptiū pond. LXXX. Cleopatra pondo. CXXV. talētum facit: hoc est sestertiorū quinquaginta. Aphricanum vero pondo. LX. Quapropter Græci talentū hac nota inscripserunt Σ : quæ litera eundē numerum significet. Libræ enim id est pondo: apud alios & alios diuersitas: talenti quoq; differētiā facit. Pollux: Talentū (inquit) pro aureis nummis trib⁹ cōmutabat. Nummus aureus pro drachmis tribus Atticis. Erant ergo talentorū multa noīa. Ptolemaicū: Syrum: Tyrium: Antiochenū: Atticū. Nam hoc æquale Tyrio fuerat: sed plus sesquitercio: q̄ Syrum: & Antiochenum. hæc Aphricanus. Aelianus autem Babylonium talentū duo milia septingenta mnas Atticas valuisse tradit. Vitruuius quoq; de talento variat. Strabo & Euboicum celebrat: alii minimū libris quinquaginta: maius. LXXII. maximū. CXX. faciūt. Atheneus talentū sex milia nummum permutari tradit. Nummū autem drachmum esse: hoc est denariū: ex Plinio: Celfo: & Cleopatra suapradixi. Pollux autem sic ait: Talentum erat maius & minus teste Demosthene: qui περικορτάλαρτα dixit. Ex quo Ditalentum: & tritalentum: & decatalentum: & Hecatontalentū: & semitalentum dicimus. De semitalento Homerus, ἀλλάτοι ἡμιτάλαρτον χρυσοῦρ ἐγὼ ἐπιθήσω. Præterea Polytalentus pro diuite: & polytalenta res pretiosa ponitur. Valuit aureum talentum tris aureos Atticos: argenteum vero. LX. mnas Atticas. Aurei talenti Homerus mentionem facit: κῆται γὰρ ἐν μέσοισι δύο χρυσοῖσ τάλαρτα. Quæ autem ipsius tempore nō multum valuerit: ex eo demonstrat: q̄ in cursu certamine apud eum tertium præmium est lebes: quartum duo auritalenta ex versu prædicto. Mensuræ autem ex Paulo Aegineta hæc sunt. Mna Græca habet vncias. XVI. Romana. XX. Libra habet vncias. XII. Vncia Drachmas. VIII. Drachma autem grammata tria. Gramma obolos duos. Obolus ceratia tria & chalcos octo. Ceratiū chalcos duos. Cyamus Aegyptius grammata. XII. Chœnix sextarios quatuor. Congius siue chus sextarios sex: vn de sextarius dicitur. Culeus sextarios quindecim. Cotyle dimidiū est sextarii: dicitur & alio vocabulo hemina: quasi ἡμισον: hoc est dimidiū vt ait Festus. Cotyle habet Mytra magna. III. Oxybapha. IIII. Magnum vero mytrum oxybapha. III. Oxybaphū cyathos tres. Cyathus habet chemas longas vel mitra parua duo. Aceta habet orgyam vnā cum dimidio: gradus quatuor: cubitos sex & palestas viginti quatuor. Gradus simplex habet pedes duos: duplex quinq;. Plethrum habet Acenas. X. Orgyas. XII. pedes. C. palestas. CCCC. Sicla habet grāmata. IIII. Medimnus habet amphoras duas. Amphora modios tris. Modius sextarios. XVI. Item talentum habet mnas. LX. Mna stateres octo. Libra scrupulas. XXIII. CC. XX. obolos. XLV. CCCCXL. Vncia siliq̄a XC. CCCLXXX. Stater drachmas quatuor: scrupulas. XII. obolos. XXIII. siliq̄s. XLVII. Drachma scrupulas. III. obolos VI. siliq̄as. XII. Scrupula obolos duos: siliq̄s. IIII. Obol⁹ siliq̄as. II. Parafanga apud Festū quinquaginta cōtinet stadia. Aristides i Encomio vrbs Romæ ὄνδὲ δέικα παρασάγγαι: δωριζομένων. Stadiū vt Heroni placet: habet pedes in longitudinē. DC. Diaulus. MCC. Plethrum. Milliaria stadia. VIII. Dolichus stadia. XII. Plethrum pedes centum. Idem Plautus ait. Ponus

grauitate: mensuram vero vacuitate vasis metimur. Vas autem vel sicci quanti est vel humidū. Idem docet mensurariū characteres siue adnotatiōes hoc modo. Dragma Σ quæ idem & olche est. Sed olche notatur hoc signo Λ libra Δ vncia Γ . Mna Λ Modius Δ Cyathus Σ Medimnus Λ Ceraunium Λ Cerarium Λ Chalcus Σ Chœnix Σ Coryle Λ Tryblium Γ Sestariū Σ Oxybaphum Σ Hemina Δ Gramma Γ . Apud nostros Obolus Σ tali nota reperitur. MENSVRAS LIMITESq; agrorū nunc attingam ex Iul. Frontino & M. lu. Nypso: quem figuris pulcherrime adnotatum mihi tradidit vir ornatus: omnifq; vetustatis studiosissimus Angelus Colotius. Limites vrbs duos aruspiciū olim disciplina (vt ait Varro) posuit: vnū ab oriēte in occasum: quem decumanū vocauerūt: q̄ is longior fit: nā decumana omnia principalia vocabant: alterū a septētrione in meridiem quæ cardinem dixerūt q̄ sub axe septētrionis mundus sicut in cardine vertatur. Decumanus itē dextram habet orientem & sinistrā occidentē: ex quo ager dextratus & sinistratus dicit. Cardio autē habet vltra Septētrionē & citra meridiem: ex quo Vltratus & Citratus dicit ager. Ab his duob⁹ omnes agri partes nominant: reliqui limites siebāt angustiores: & inter se paribus interuallis distabant. Quum autē scire cupis in qua parte agri sis: respice scripturam lapidū terminaliū. si enī numeri ab oriente incipient & in occidentē crescēt: Decumani erunt: si crescit in partē septētrionis: erit in parte vltrata & dextrata: si in meridianū & cardines in parte occidentis: erit pars sinistrata & vltrata. Ip si autem lapides terminales diuersa fuerāt figura: Orthogoni: isopleuri: tetragoni: hexagoni: heptagoni: Pyramides: rombi: semicirculi: cultellati: Spatula: triuertini: Archifini: Centusiati: Syginati: Semitali. Is est ille qui in agris semitas custodit Pani: Herculi: & Cereri sacer. Nomina vero limitū hæc sunt. Decumani: Cardines: aquarii: iterficiui: Linearii: Sextani: Nonarii: qui solis cursum sequunt: Præfœuales: mōtani: qui agulo subiacēt: Vltrenales: vndecumani: Solini: græci: regulares: subtrūcini: quintani: Scutellati: tēporales: qui lunę cursum sequūt: Diabonales: Diopotæales: gallici: chronici: ppetui: passiu: Limites q̄ antica & postica diuidūtur. Agroꝝ autem nomina: centuriatus: dextratus: sinistratus: citratus: vltratus: Tetragonus: normalis: neronia nus: Podimatus: Cæsarianus: Adsignatus: Nigrius in quinquagenos: Meridianus in. XXV. Commutatus ex beneficio Augusti: Subcisiuus: Tefellatus: epiponicus: Solitrius: Syluan⁹. Mensuræ nomina in agris sunt Digitus: vncia: palmus: Sexta siue Dutrans: pes: cubitus: gradus: passus: decempeda: actus: stadium: miliarium.

De nominibus.

Lato in Crytilo Nomina ab antiq; nō frustra reb⁹ imposta existimat: magnā q̄ in his animaduerti obseruationē: & Etymū apparere: ac quasi vaticinio nō nullis futuroꝝ esse. Vbi Græcę historię plura recēset nomina. vt Orestes q̄ matrem interfecit atq; insaniit: ab Oris id est montibus auspiciū traxit: eius montem atq; agrestem significando naturā. Agamemnon qui & apud Troiam & apud ois inuidē fuit pleueratiē & i laborib⁹ toleratiā: dicit ab agan qd est valde & epimome patiētia. Atreus quasi Aterō qd græci veteres noxiū & indomiti & cōtumeliosum dicebāt. Pelops quasi ppe vidēs: q̄ in Myrtili cede nō prouiderit quāta rotti orbi immineret calamitas ex cōnubio Hippodamię: vn ortū bellū Troianū ex nepotib⁹. Tātarchus. Polemarchus. Eupolem⁹. Polydamas. Leo. Leōtopolis. Alii q̄ medicę pfectores: vt Acesimbrotus: latrodes: lasi⁹. Dii quoq; vocati sunt q̄si Thin id ē θεῖν: hoc ē currere: q̄ veteres more barbarorū primū signa cælestia venerati sunt: vt solem: lunā: Cœlū: astra: quę sunt in cursu perpetuo: ex his postea paulatim reliqui eadem retinuerunt appellationē. Dæmon prisca lingua Daimon id est Sciens: q̄ oia intelligat: & q̄ secundum Hesiodū boni viri post fatum Dæmones id est felices & omnia intelligentes erūt. Herodes dicti vel ab Erin id est dicere q̄ facundia & rhetorica cæteros antecellant: vel eros amor: q̄ ex amore alterius parentis immortalis nati sint. Iouem zena id est ζῆνα hoc est iuuantē dixerūt. & Dia id est causam per quā viuif. Saturnū quoq; cronon quasi Corō id est saturitātē: nostri autem hunc quasi saturum annis: illum vero quasi iuuatē patrem vocant. Rhea quasi Rhin $\rho\eta\iota$ id est fluere: q̄ secundū Heraclitum omnia fluant: sintq; in perpetuo motu: necesseq; eadem aqua rursum abluī. Qd sane sensisse videtur Homerus: & Hesiod⁹ dicit Oceanum & Tethydem patētes esse deorum: primūq; Oceanū Cōiugitū cum Tethyde germana iniuisse. Tethydem dictam quasi $\tau\eta\theta\upsilon\sigma$ τήθησ $\tau\omicron\mu\epsilon\rho\upsilon$ καὶ $\theta\epsilon\theta\upsilon\sigma$ θεθησ $\tau\omicron\mu\epsilon\rho\upsilon$: q̄ per duo hæc videlicet scaturiens & transfiliens: fontis imago

Note mensurarum.
Demensuris agrorum.
Iu. Nypsus Decuman⁹ Cardio.
Lapides terminales.
Limites.
Agroꝝ nomina.
Mensuræ nomina.
Orestes.
Agamēnō.
Atreus.
Pelops.
Tantalus.
Astyanax.
Agis.
Agesilaus.
Archeppolis.
Polemarchus.
Eupolem⁹.
Polydamas.
Leo. Leōtopolis.
Acesimbrotus.
lasius.
Dii.
Dæmon.
Heroes.
Iuppiter.
Saturnus.
Rhea.
Tethys.

Neptunus. Pluro. Persephoe. Ceres. Iuno. Venus. Pallas. Minerua. Theano. Vulcanus. Mars. Mercurius. Sol. Luna. Astru. Iris. Pan. Dionysius. Diana. Apollo quatuor refert. Q. medicus. Apolyon. Q. iaculator. Apoballon. Q. vates. Aplus. Q. musicus. Apolon. Etyma latina. Etyma Italica ex Graecis. Bastazon. Tios. Maetra. Phrattin. Chiroseros. Trogus. Chalare. Blattin. Schiza. Aporia. Bubon. Phymata. Titta. Gaster. Maltha. Colla. Pistachiu. Buterus. Bicarum. Baucalium. Cupellum. gine pre se ferat. Neptunus Possidon quasi ποσειδωνος id est pedibus vinculum habeat: quia eum tem ipsum maris natura detinuit nec progredi ulterius finit. Pluro ex diuitiis dicitur quod ex terre visceribus eruant. Persephone quasi Περσεφονη ob frumenti largitione. Apd nos Festus ait quasi Ceres a gerendo frumento. Iuno item a iuuado graece ἰουνη appellata ερατη id est amabilis ob amore quo Iuppiter in eam adficitur. vel quasi ανη contrariis inter se literis dicta. Venus a spuma maris dicta αφροδιτη secundum Hesiodum: latine a veniendo secundum Ciceronem: quod omnibus ob voluptatem veniat. Pallas απο του παλλειν id est vibrare & commouere: quod in bello saltationem significat vel aliquid manu iacere vel efferre quod ad bellum pertineat. Minerua Athena dicta a graecis prius: Theano ab Homero quasi θεα μονη id est diuina intelligentia vel diuina meditant: quod sapientia & anima dei sit. Vulcanum quem ephestu dicunt quasi φαιωσ υσρα id est luminis praesentia dem. Mars quasi mas. graece ares quasi αρρεν id est masculus & virilis. Mercurius Hermes απο του ερμιερεν quod interpretari dicimus. Sol quod solus sit pulcherrimus inter astra ac maximus. graece ελιος απο του ελαειν id est voluere quod circumuoluatur terram. Luna Selena dicta quasi noctis iubar. Astrum quasi Astrape id est coruscatio. Iris quod nuntia deorum sit απο του ερεν id est dicere. Pana Mercurii filium: & gemina figura merito faciunt: quod verbum Pan id est omne significat: verum videlicet & falsum. Et vera quidem supna & diuina sunt: falsa inferiora & humana. Ex quo Panos superiora hominis sunt ac pulchra: inferiora autem ferina & hircina. Dionysius quasi per locum dicitur διονυσος id est δος οινου hoc est das vinu. Diana quasi diem ob lucem praeseferes: apud graecos artemis quasi αρτα μιθονα id est virum odians: ob castitatem. Apollinis nomen & Medicum: & vatem: & iaculatorem: & Musicum: quatuor haec refert. Medicum primo. απο δονου & απο λουου id est abluens a malis soluens. Q. vates απο λουου id est Aplus dicitur. Q. simplex idem & verus dicitur secundum Thesalos. Q. iaculator απο βελλου id est longe iaculans: quod Musicus quasi απο λουου id est simul vertens dicitur quod ex conuersione mutua colorum & orbium caelestium musica constat secundum mathematicos. Nam. A. quandoque apud graecos pro simul accipitur vt ακοιτις uxor quae simul cubat: & απο λουου qui & ομοκελευτος id est secutor & filius. Atque haec omnia quae ad graeca pertinent nomina ex Platone. Apud etiam Latinos palam est nihil esse frustra positum. Nam plurima ex sono vocis: vt fere omnia animalia: puerorum etiam. Mammam enim atque tatas matrem ac patrem infantes vocant: & buas atque papas bibere videlicet ac edere: vt ait Cato de nu. pu. Nonnulla per antiphrasim vt bellum letum. Quorum multas Varro Ciceroque & alii etymologias narrant: quas commemorare superuacaneum fuerit. SED ET ILLVD admirabile: quod ne ipsa quidem rusticorum vocabula Italicoz temere sint: nec solum ab ipsis latinis auctoritatem sibi vendicant: sed pleraque ex graeca grammatice: quod maximo est argumento ipsam Italiam olim ex magna parte a Graecis habitata fuisse. Nos ex multis pauca commemorare ad hoc propositum non ab re existimauimus. Bastazon portans seu baiulans dicitur. Romae vero nunc vulgo Bastazus. Ite Tios & Tia auunculus & matertera dicitur Romae: & plurimis Italiae regionibus idem significatur. Maetra Romae Maetra locus ubi cernit farina: & panis conficit. Phrattin obturare ac sepere. Romae Phractam sepes appellant. Chiroseros id est χοιρος. Hetruscus Suarius agmen cogens Chir chir exclamat. Vas autem illud quo solet eos quandoque pascere Trogum appellat: Graeci autem Trogin comedere dicunt. In Hetruria item aliisque locis: Chalare dicitur id est flectere: graeci Chalao de primo submitto. Quod vero loquitur ubique Battere: non aliunde putauerim venisse quam a verbo Blattin quod est nocere. Quod autem Hetrusci Schizam vocant partitum lignum: illi etiam eodem modo a verbo Schizo quod est findo & diduco. In eadem Hetruria Aporiam fastidium animi appellant: quo vocabulo graeci dubitationem & animi suspensionem dicunt. In Italia transpadana Bugnonem appellant suppurationem in inguine praesertim: illi Bubona inguen vocant: & item Phymata quae multi Phignola id est tubercula aut tumores suppurantes. Hetrusci item tectas mammam vocant: illi Tittas nutrices dicunt. Apellant & Gastadam amphoram ventrosam: illi Gastera ventrem. Et Carapha Ceraphium Maltham in transpadana dicunt terram glutinosam aqua madefactam. Item illi Malthen ceram liquentem & omne fere liquidum glutinum. Colla omnes appellant italis: quod Latini glutinum: graeci vero collam. In Hetruria siquid vile notauerint dicunt: pistachiu non facere. Est enim pistachiu apud Dioscoridem fructus parvus: similis nucleis pineis: ex Asia veniens. Romae Bubulum Buterum dicitur: quod graeca grammatica Boum custos significat. Bicarum item illi quod omnes fere Italici bicherium: & Baucalium quod Bocale. Romani item Cupellum vas aqueum curuum. Homerus etiam Depas Cupellon id est pateram curuam

vocat. Damas hispani: itaque Italici matronas honoris gratia vocant. Graeci filii & Homerus Damar uxor rem dicit. Nundina Romanorum dea a nono die nascentium nuncupata: quod Lustrarius est. Est enim dies lustrari quo infantes lustrantur: ac his nomina imponebantur: maribus quidem nono: foeminis octavo: causa forsitan quod in maris conceptione plus esset temporis: iureque septimum diem praeteriisse expectabant quod is maxime periculosus esset: nec ante eum terminum umbelicus resolveret: ante quem homo propior est plantae quam animali. author Plutarchus in prole. Festus quoque idem de lustrario die testatur. In nominibus quoque magnos viros errare contigit: vt Plinius inter alia Octauium pro Popilio ponendo. Ipsi denique Cicerone in libro de gloria teste Gellio Vlysses pro Aiace. Nomen quod & dictionem si gnificat: & debitum: & famam: haec plurimis de eripit: conceditque: vt ait Hesiodus. ορυτε διαβροτοι ερημαρεο ομωσ αφατοτεφα τοτε. Cur homines ignoti: & quidam nomine clari: dicti ac indicti: causa est Iouis alta voluntas. Magni sane argumentum deum haec gloriola tempore ruituram ridere: quod improbos tantumque portione frequentius quam bonos exornet. Nam si recedere hucusque tempore velim: innumerabiles viri sanctissimi: insuper & martyres quoque nomina scripta sunt in libro vitae: iacet sine vlla fama: quod tot sceleratissimi pro ora hominum quotidie volitent. Nomina vero ipsius dei altissimi Dionysii de di. no. exequit: quod in vnaquaque lingua vim maximam habet: non solum ex auctoritate nostrorum sed ipsi Platonis. Christi autem christianorumque nomen: quanto magis ab ipsis insectatoribus depressum: tanto magis nobis illustre consentaneumque redditum: cuius rei testimonia plura adducunt. Tertulliano teste in apologetico: Tiberius quum e Syria a Pontio Pilato Christi diuinitate accepisset: detulit ad senatum cum prerogatiua suffragii sui. Senat: quia non ipse probauerat respuit. Caesar in senatu mansit comminatus periculum accusatoribus christianorum. Ad Traianum Plinius Secundus scribit Bithyniae procurator: cum adhuc extaret epistola eiusque meminit etiam Tertullianus. Impatoris consulit quod de christianis quotidie ei oblati agendum: quod in his nil mali reperiat nisi Christo antelucanos hymnos canere: an quod esse desierit venia donandi: cui ille respondit. Inquirendos quidem non esse: verum oblatos puniri oportere. Hadrianus de eo adorando referendoque in deos cogitauit. Alexander in suo ianuario depictum habuit. Eunapius graecus author: nec tamen christianus: in libro sophistarum scribit: Constantinum sub quo ipse fuit: deorum delubra in christianorumque templa commutasse. Eius denique & Tacitus vterque in Neronis vita: & Iosephus li. antiquitatis. XX. mentionem facit: quoque testimoniis innumerabilis ardorem multitudinis conspiciere possumus: vt iam nobis turpe sit his maiora desiderare prodigia.

De fortuna quomodo a graecis exprimat.

Ebes phts in libello quod adhuc extat: Fortunam foeminam caecam pigrit: furcibus simile: supra rotundum ac volubile saxum constituta: ei videlicet instabilitate significando: circaque comites puellas habere: voluptate: adulatione: inconsiderata. Bupalus vt ait Pausanias li. iiii. primus apud Smyrneos statuam Fortunae fecit cum polo supra caput: & altera manu cornu copiae. ex quo Pindarus φερεπολον ea vocauit. Apelles interrogat: cur fortunam sedente pinxisset: Nondum inquit stetit. Teles. Bion fortunam comparare solebat poetriae cuidam ac scena: ubi histriones diuersas induti personas: quod primos: quod secundos ac agit: quod serui & quod domini personam agunt: haud aliter diuitum pauperumque ordo: quod suos actus ac personam tueri exequitur debet. Socrates Theatro simile dicebat vitam: ubi indigenti sepe meliora capiunt loca: & quod in rebus secundis nimis alta sapiunt filios esse his quod in stadio currunt via lubrica. Euripides. ωσ οντισ αρδωρ ακαρτ ενδαιμορετ. Quod Horatius eleganter conuertit. Ne mox ex o parte beatus. Idem. Nihil est in hominibus equale: nihil firmum: nec a deo quis felix vt non possit esse infelix. Hesiodus. ελωτε μιτρην πελει ημερα ελωτε μητηρ. Lux quandoque patres: alia est quod nouerca. Theocritus. ζευσ ελωκα μερ πελει εθριος ελωκα αυει. Iuppiter interdum pluit: interdumque serenus. Sophocles. ορω γαρ ημασ ονδερ ορτωσ ελω πλιν ειδωλα οσοι περ ζωμεν η κονυμη σκιαρ ωσ ημερα κλιριτε καραγει παλιρ ακαρτα τ ανθρωπιρα τοσ δεσ ωφρομασ θεοι φιλονοικαδ σπυδουσι τονσ κακονσ. Quing sunt senarii. Video namque nos nihil existentes aliud: quod idola siue vmbrae quicquid viuimus. Dies enim inclinat rursusque refert Mortalium facta: sapientes igitur Amantem dii tamen odereque non probos. Virgilius haud longe ab hac sententia. Multa dies: variusque labor mutabilis autem Rettulit in meli: multos alterna reuifens Lustris: & in folio rursus fortuna locauit. Nam magnos legimus viros paruis cunabulis emersisse. multi etiam expositi quos Aelianus de va. hist. huiusmodi commemorat. Cyrum a cane nutritum: Telephum Cerua. Peliam Neptuni & Tyro filium ab equa. Paridem ab ursula. Aegistum Tyestis a capra. Romulum & Remum a lupa. Pindarus fortunam vnam ex parcis facit. Dionysius Tyrius. Nullus mortalium antequam moriatur felix. Augustinus nofter similiter. Lauda post mortem cum peruenerit ad triumphum. Archilochus. Diu sepe homines humi iacetes

Dama
Nundina
dea.
Lustrari di
es.
In nomine
b magnos
viros errare
Fama.
Christus.
Tiberius
Alexander
Constantinus
Fortuna

ex malis erigunt: saepe etiam erectos resupinant. Diphilus. ἀπροδοκίον ὄνδερ ἀμφοτέρωθεν πρὸς ἐπιμέρασ γὰρ τύχασ κεκτῆμεθα. Nullum hominibus inexpectatum malum. Fortunam enim in dies possidemus. Socrates ad Demonicū. Nihil rerum humanarum magnum puta: sic neq; secūdis letaberis; neq; aduersis dolebis.

De fortunatis improbis: ac stultis.

De fortuna
tis improbis
& stultis.

Eschylus. ἡ βαρὺ φόρμα ἀμφοτέρωθεν ἐντυχῶν ἀφῶν δὲ μορῖα μάστις ἀδελφῆ τῆσ πορνείας ἐστίν. Q; graue onus homo felix insipiens. Nam stultitia germana est iniquitatis. Theognes. κολλοῖσ ἀχροῖσ θεοσ Διδδοῖ δλοβου ἐδλομ δσ δν τῶ μέρ βέλτερον ὄνδερ ἐν ὄνδερ φίλοισ ἀρετῆ δὲ μέγα κλέος ὄντ δλιται. Deuitias deus ignauis dedit ipse frequenter. Quis melius nec eis: nec charis esset amicis. Nobilis at virtus aeterna in secula durat. Euripides. φεῦ φεῦ ὄταρ δαίμον κακοῖσ διδῶ καλῶσ ὑβρίζουσ ἀεὶ πράξουσ ἐν. Heu heu cū fortuna ma-

lis bene tribuerit. qui enī semp agūt feliciter inique agūt. Idē. Cū improbi feliciter nimis agunt: quando non putabūt pœnas dabunt. Idem. Omnīū optimū nō cogere deos: & amare presentem ac ppriam fortunam: amor enim difficiliū stultos induxit presentis fortunæ ac sui obliuisci. Demosthenes p Ctesiphonte. ὄν γὰρ ἐστὶν ὄνκ ἐστὶν δ ἀνδρῶσ ἀθρηάιοι ἀδικοῦντα καὶ ἐπιόχοῦντα καὶ ψευδομέρου δύραμιρ βέβαια κτήσε δαί: ἀλλὰ τὰ τοιαῦτα εἰσ μέρ ἀπάξ καὶ βραχὺν χρόνον ἀρ τῆ χη τῶ χρόνω δὲ φαρῖται καὶ περὶ ἀντὰ κατηγορεῖ δσ περ γὰρ δικαιοσ δμοιοι καὶ πλοῖον καὶ τῶν ἀλλω τῶν τοιούτων τὰ κἀτωθερ ἰσχυρότατα εἶναι. Δειόντων καὶ τῶν πράξεων τῶσ ἀρχῶσ καὶ τῶσ ὑποθέοιοσ καὶ Δικαιοσ εἶναι προσήκει. Non est: non inquam est o viri Athenienses iniustum & peritum & mendacem vim habere firmam ac perpetuam: verum ei felicitas breui contingeret: tempo req; defluet. Existimo enim sicuti dom? aut nauigiū: vel his similiū inferna firmissima eē oportet: sic actionum principia ac subiecta: vera ac iusta esse oportere. Idem. τὸ ὄνωραττερ παρὰ τῆσ ἀξίασ ἀφρομῆ τῆσ κακῶσ φρομῆσ ἀροή τοιοσ γίμεται: αὶ γὰρ ἐνπράξιασ Διράσ σνκροῦττερ καὶ σκίασσαι τῶσ ἀμαρτίασ ἀμφοτέρωθεν εἶ: γὰρ τιπτάσσει τοτ ἀκριβῶσ ἀμακαλύπεται: πάντα πάντα. Felicitate euenire prater merita: stultis quidem est occasio male sentiendi. Bona enim fortuna peccata mortaliū apta est abscondere atq; adumbrare. Q; si forte corr uerit: omnia quidem illa facile apparebūt. Contra vero: etsi sapit: stult? cēsebit infortunat?. Cicero p. C. Rabirio Posthumo. Cōsilia euetis pōderam?: vt si bene qd cessit multū illū puidisse: cui autē sec? nihil sensisse dicamus.

Non esse obiciendam fortunam.

Fortuna nō
obiicienda.

Demosthenes itē pro Ctesiphonte. ὅσιοσ ἀμφοτέρωθεν ὄν ἀμφοτέρω τῆσ τύχης προσφέρει παρτελῶσ ἀροητόσ ἡγούμασ: ἡν γὰρ τὰ βέλτιστα πράττερ ὄμοιοσ καὶ ἀρίστη ἔχειρ διόμεροσ δικαιοσ καὶ τοιαῦτη Διαιμερεῖ: μέχρι ἐσπέρασ πῶσ χερὶ τῶν τῆσ λέγειρ ἢ πῶσ ὄνει Διζειρ ἐτέρω. Quicūq; hō hōi fortunā obicit prorsus eū sine sensu existimo. Est enī feliciter agere filē illi q optimā possidet domū: q tū vsq; ad vesperā duret. quonā modo de hac adfirmare vel quomō pbro dare alteri addecet? Socrates ad Demonicū. Nulli enī calamitatē obiciēs: cōis ē fortuna. Hesiodus. μηδὲ ποτ ὄν λομέμηρ περιάρ θνμοφθόρω ἀμδρὶ τὲ ὄμ: ἀξειρ. Pauperiē misero caueas ne obieceris vnq;. Cicero quoq; de oratore p̄cipit ne caui? aut scōma in miserū iactet.

Christiani fortunam nō admittunt.

Christiani
nō admittunt
tū fortunā

Vgustini in libro retractationū pœnitent laudes cuiusdā viri nobilis ex fortunē parte sumpsisse: vt fortunē tribuēs: q; deī puidentiæ sunt. Nec lob consolantes amici fortunā incusant. Neq; Dauid in tot erumnis q̄ritur ab ea pressus: nisi diuīo iudicio. Ex quo palā est christianos fortunā nō admittere. Sed & veterū sapientes ei minimū tribuerunt. Sallustius ad Cēsare scribens inquit. Vt ait Accius in carminibus: Faber quisq; fortunē suæ est. Et in procemio Iugurthini. Ignauos atq; socordes dicit: cū virtuti ac diligētiaē desint: falso fortunā incusare: ad eamq; infelicitatem suam referri. Et Iuuenalis. Nullum numen habes si sit prudentia: sed nos Te facimus fortuna deam: cœloq; locamus.

Qua Romanis fortuna p̄cipue colebatur.

Onebat eius signū in cubiculo Imperatorū. Die vero supmo in successoris cōclauē transferebatur: vt author Spartianus. Romē quoq; plurima eius tēpla diuersis appellata cognominib? fuisse accepimus. Serui? Tullus primus adē ei dicauit: adepto deinde regno/ Fortis fortunē Primogeniē & Mascule tēpla cōstituit. Deinde cū de Veientib? Caruili? Cos. trīphasset: ex manubiis For-

tis fortunæ adē quā Ser. Tullus vouerat faciūdā locauit. author Livi?. Muliebris fortunæ fanū via latina quarto ab vrbe miliario: quo loco Coriolan? matris p̄cib? persuasus ab vrbis obsidione discessit. Viscuta etiā fortunæ tēplum: q; illecebris ac quasi visco morales capiat ac deuinciat. Fortuna equestris q; iuxta Theatrum est. Fortuna virilis iuxta lacum Nemorēsem vbi virgines tēpli sacerdoti sese nudas ostendebant: vt si quid vitii esset in corpore: viros futuros possent p̄petuo celare. Multis itē antea tempestatib? conuertentis: & bene sperantis: & virginis fortunē tēpla constituta. Et intra portam Carmētalē rursus fortunæ: & in exquilis Malç fortunæ vno serē tempore posita delubra.

De Pronœa. Locus ex Xenophontis. Ill. Commen.

Socrates. Nocti Euthydemon q; bene de? rebus cōsulat humanis. Primū lucem creauit ad quā adspiciēdam oculos nobis dedit: deīde noctē requiem laborum Solem vero luci p̄sidentem ac omnia lustrātem qui horas temporaq; distingueret: nocti vero astra p̄fecit: per quæ temporis etiam varietatem mortiq; diuidi caremus: deinde lunā non solum noctem sed etiam mēses nobis patefaciētem. Præterea q; alimentis cibisq; egeremus: ea nobis ex terrē foetibus p̄creauit: non solū ad necessitatem sed & ad voluptatem. Deinde aquā quæ reb? plurimis vtilis foret: plantis: telluri: terraq; nascentibus omnib?: nobis deniq; ad potum ac nos omnibus nutrientibus: eaq; de causa palam ac vulgo in magna copia cūctis patet. Ignē insup qui tenebras: sūl & frigus pelleret: necessariūsq; ad multas artes operaq; hōim foret: nā citra ignem minime egegiū aliquid conficit. Solis quoq; cursus q; apre disposuit: vt ex eius adcessu & recessu oīa in terra p̄ducerent: tropicosq; instituit: vt ne nimīū propinquantes vreremur: neue lōgius recedētes frigore corrūperemur. Euthydemus. Ita est profecto vt ais: Sed scire velim hoc deorū opus cuiusnā gratia: an hominū sit. Nā & cetera animalia video in horum quoq; vtilitatis partē venire. Socrates. Nullum profecto dubium: quin hominum gratia sint omnia. Nam quæso quæ animalia tot bonis fruuntur: quemadmodum hōies. Eteim ipsa quoq; ob nos facta non minus q; terrā nascentia sunt. Plures nāq; populū terrē fructibus minime vescentes tantū animalū lacte: carneq; feraz ac venationibus aluntur: tū plurima ex eis māsuēfacta ad bellū: reliquosq; mortaliū vsus magno pere suppediantia sunt: quo magis mirū videt cū viribus ac robore superent homines ab eis ad omnē vsū subiugantur. Quid de sensibus dicam qui nobis additi vt rerū differētiā variārumq; rerū voluptates exciperemus? Post hos & rationem ac mentem qua sensib? obiecta potissima videremus: bonaq; eligerem? ac mala euitarem?. Postremo oratio nobis data: qua inuicem discipliniserudiremur: hac etiam leges conderemus: respublicas administrarem?: tū bona omnia cōmunicaremus. Hactenus Xenophon. PRONOËAM quā nos prouidentiam dicimus negat Cotta epicurus apud Ciceronē. Cur ait tot secula dormierūt anteq; foret mundus? An deus Aedilis factus voluit exornare syderibus mundū: cur potuit hac voluptate tāto tēpore carere? Sed vt dicitur factus hominū causa: quorum: bonorū an malorū? Balbus stoicus ex Cleāthis sententia respōdit. Deos esse apud omnis in confesso esse. quales autem sint hoc tantū differre: nulla enim gēs tā fera tam barbara cuius mens deorum opinione non imbuatur. Eos namq; prouidentiam habere quatuor manifestis de causis dicit. Ob rerum futurarū vaticinium & p̄sentionem. Deinde ob cōmodorum multitudinem quæ ex cœli temperatione terrēq; foecūditate percipiūt. Tertio q; homines fulminib?: tēpestatibus: pestilentia cæterisq; malis terrenē. Quarto ob rerum ordinem ac perseuerantiam: syderūq; pulchritudinē: quæ cum summa ratione disposita perdurēt: stultū est ea ratione ac p̄udentia nō regi existimare. & id esse fortuitum qd ordine summo procedit. Itaq; ex Aristotelis ait snia: si qui sub terra Cimmeriorū more habitassent: ac tpe quodā ad supiora venissent: pulchritudinēq; cœli ac mūdi ornatū solis iubar fulgētis: cæterarūq; stellarū adspicerēt: stuperēt oīno: nec nisi deorū hoc ingenio maximaq; ordinis ratione gubernari existimarēt. Deos deīn dicit esse rerū pprietates: vt quæq; vim ad aliquod habeat: louē aut vnū oīm patrē. Hic causas reddit: noīm & etymorū deorū q; nos alibi artigim?. Diogenē deiceps affert dicentē q; improborum res secūde magnopere puidētiā redarguūt: plures enī boni qbus male euenit: & contra. vt Mari?: Sylla: Dionysius tyrann? senex: Pylistratus: Phalaris: innumerabileq; alii facinorosi perpetua sunt vsi felicitate. Paulus vero Cannis cum exercitu trucidatus: Aphrican? in exilio mortuus. Catulus a Mario interfectus. Duo Scipiones in Hispania perētes: atq; aliqui qui probatissimi fuere: quibus res male euenit: Sed quos ipsi vidimus Sigismundus Malatesta & Nicolaus

Vitelli? tot perpetratis cedib? tot iurib? violatis: in omnibus bellis ac cōtrouersis superiores tā dem in patria: senes inter suorū amplexus facili morbo perierunt. Verum omnium exempla vici Alexander pontifex: cuius supra memini: q̄ ita vsq̄ ad extremū obsequētem habuit fortunam: vt in magnis semp̄ periculis creuerit. Legatus quondā ex Hispania reuertens quum innocens fami lia fere omnis tempestate in mari periisset: ipse cum paucis euasit defunctorum hereditates cōse cutus. In pōtificatu minas Galloꝝ non solū subterfugit: sed eos p̄æsto paratos obtemperantēsq̄ habuit. Aduersarios oīs supauit: in bellis etiam fere omnib? victor. Quin ædibus olim fulmine ictis quū cōclauis pars sub qua erat corrueret: ruinaq̄ aliq̄ diu opertus: ac iam ab omnibus extin ctus p̄culdubio putaretur: subito incolumis ac sub trabe seruat? apparuit: nonnullis q̄ circa ade rant viris in fontib? exanimatis. Postremo quū oēs exitum expectarent malum: leui morbo anno sus: inq̄ suo lectulo inter oscula filioꝝ decessit. Hic igitur Cicero cum hallucinet nec satis cōtra Epicurū instet: occasio datur cōtentiosus: vt plane puidētiā esse negent. Verum adfertorem in mediū fas adducere Augustinū. Is in libro de Ci. Ciceronem reprendit: qui cū res duas rueri non posse sibi videatur: videlicet humanā r̄ actionū liberā potestatem: ac futurorū certā in deo scien tiam: q̄ libertatē tollere videbatur: vt primū concedat q̄ magis hominibus prodesse ad tuendas resp̄. conseruādāq̄ inter se societate putaret: Deos omnino rerū incios ac ignaros facit: q̄ si igna ri neq̄ dii putādi. Ipse igit vtrūq̄ ponit ac rationib? contendit diuinā p̄sensionē minime nostra rum actionum libertati officere. Quod aut de improborū felicitate: bonorumq̄ aduersitate su pra memorat: idem causas facile aperit. Q̄ bona que vident hominib? vera bona nō sunt: nec ma la q̄ videntur mala. Et in alio loco ait. Q̄ hæc omnia nobis reguntur incognita: deo autē notissi ma: atq̄ in incertum reseruantur: in fine quandoq̄ nobis in cœlo manifestanda. Duplicē esse p uidentiam: vnā que generatim rebus consulit humanis: altera priuatim bonis omnib?: q̄ pietatē iustitiāq̄ sectant: quoꝝ numerus cū orbis sine simul explebitur. Eos quoq̄ qui in via perfectę vir tutis constitērūt: laboribus q̄nq̄ exercet: vt ex patientia feliciores eo sint postea futuri. Imperfe ctos autem & adhuc ex rerum cupiditate anhelātes incommodis: aut corporis: aut externorū si ue etiā repulsis & ignominiiis multatos: purgatiores in posterū reddit. Deploratis vero plurima facile cōcedit: vt si forte in vita facinorosa aliquid bene gesserint: p̄misi nunc ferētes iusti p̄pe tuo crucient. Qm̄ vero vtrūq̄ genus in oibus existit: hi tantū boni putādi ex auctoritate Orige nis in epl̄am. P. ad Ro. q̄bus bona malis p̄ponderant: mali vero quib? mala. Gregorius aut de his luculentius. Externa inquit cum de medio sint genere: malis sæpe deus cōcedit tanq̄ non vera bo na: bonis vero quandoq̄ tanq̄ ea non mala esse demonstrando: quibus vt liceat bene.

De Diuinatione.

Nam p̄sensionē rerū ad p̄nēā facere a Cicerone cōmēoratu esse dixi: pauca de vaticiniis subiiciā. Plato platoniciq̄ oēs oraculis vaticiniisq̄ auscultāt. In Phædro quidē humanā sapientiā p̄ illa q̄ ab oraculis furoribusq̄ diui nis habetur nihili pendet. In Timæo dicit eatenus de reb? diuinis adfirmā dum: quatenus diuinis oraculis cōfirmēt. In apologia autē Socratis defen sionē ab oraculis vaticiniisq̄ auspiciatur: dicitq̄ totā ei? vitā ad Apollinis oraculū: & cuiusdā Dæmonis vaticiniū institutā. Nā Socratis Dæmon no tissim? cui? ipse instinctu apud Platonē agit. Igit q̄ apud eūdē Mantia ap̄ nos mania rectius vocata diuinationo nominatur: vt ait Cicero: qui eam dicit esse: aut ex natura vt sōnia & vaticinia: aut ex arte vt Aruspiciū: auspiciū: auguriū: Astrognomia: magica: cōiectura sapientū. Plato diuinā primā dictam esse ait. Secūdā vero humanā. De Somniis idē scribit: quo ries quis sapienter ac sobrie se habet in somnum venit: excitans partē rationis participē veritatē attingit: minimeq̄ errat. Homer? ody. xix. de Sōniis. δοικαι γάρ τε πύλοι ἀμεμνηδων εἰσι μὲν οὐρανῶν & quæ sequunt. Sex enim versus sic conuerti possunt. Sūt geminę somni portæ: quarū vna voca tur Cornea: ap̄ Stygios pariter: sed & altera eburna. Hac penetrās somn? verba impecta repot rat. At quicunq̄ venit portę de limine primæ Vera refert: dulci correptis membra sopore. Ea ve ro q̄ ex vatibus siue pphetis est: si data diuinitus: semper est vera. Si minus: etiam quādoq̄ vera: vt placet Augustino qui Virgilium in Aegloga Pollionis de Christo vaticinatū esse dicit: & An nam pon. de liberatione populi. Afina quoq̄ Balaam locutam. Ipsum vero p̄æter Balac Moabi tis mandatum hebreorū populo benedicentem Numero. xxii. Mantea quondam plurima legū tur p̄iscę superstitionis: ap̄ Mopsum Cilicię: ap̄ Telmessum Caria: apud Elidē lamidarum &

Balaam.

Glutidarū: apud Delphos Apollinis: apud Ammonē in Libya: apud quærcus dōdoneas. Vates vero Tyresias: Mopsum: Idmon: Amphiaras: Calchas: q̄bus oppositi nostri facile indicāt q̄tū in ter mendacium & veritatē inter sit: vt illis Pindari sententia vera contingat ὡς τῶν μελλόντων τὴ φλώριται φράσεις. q̄ cecæ sunt futurorū p̄dictiones. Diuinationo aut quæ ex arte venit: & pri mū ex mathematica: falsa etiā deprēditur non solū ex euentu rerum & experientia ipsa: sed ex au thoritate philosophorū: & astrologorū: primum Diogenis stoici qui aliquid quidē p̄dictionis in ea concedit: vt qualis sit quisq̄ nature: & ad quā potissime rē generatim sit aptus: cetera negat sciri posse. Eudoxus astrologus negat adhibendam esse fidem Chaldęis. Archelaus itē & Calan drus eiusdem facultatis periti q̄ ætate Panctii philosophi fuere: hoc genus p̄dictionis oīno rei ciūt. Nostri doctores item. Verū Thomas Aquinas: sicuti & Diogenes quē supra nominauī: nō nihil ei concedit. Corporis videlicet dispositionē: motum sensuum ad res varias: partim etiā horū ratione intellectus. Nā corruptis ex aliquo astro sensibus: intellectus etiam patitur. Volūtas aut nullo pacto attingitur: liberaq̄ semp̄ & incolumis permanet. In hanc ille sententiam: quæ quidē fuit plurimorū philosophorū: tum ipsi? quoq̄ Ciceronis: qui fatum qd̄ greci εἰμαρμεν id est Iarmenen appellant: omnino tollit: Stilphonis Megarēsis & Socratis exempla adlegendō: q̄ na turam prauam & vitiosam in officiosam diligētia cōmutarunt. Nostra ætate Matthias Pānonię rex & Fed. Vrbini dux graues alioquin hoīes mathematicę addicti fuere: eamq̄ profitētes: vnde cunq̄ alebant. Nuper vero Ludouicū & Ascanium Mariam Vicecomites: magnorū cēsores in genioꝝ: nihil propterea ex hac disciplina qua tantopere delectabantur feliciores fuisse vidimus. Qd̄ autem ad magicā pertinet: a Zoroaste primū cōpisse Plinio placet: vltimam vero fuisse Cy priam puto ob Barnabbā Cypriū: & q̄ ibi ab initio frequētes fuerit christiani de religione nostrā velit dicere. Neronē quoq̄ testatur eius rei studiosissimum: nullā veritatē inuenisse: ex quo ma gis miror ea quæ de Simone Mago qui fuit eius tpe vulgo traduntur: nullo certo auctore. Nam Eusebi? nulla eius magicæ miracula scribit: sed tantū Hæreticū: p̄q̄ deo cultum. Veritatem ta men ei subesse q̄tam deus pmiserit: nefas christiano viro credere non fuerit: quin poti? nefas non credere q̄ de Pharaone portentā in factis voluminibus leguntur. Hinc quoq̄ & illa dependere vi dent: Hydromātia ex aqua: Ggomantia ex terra: Necromātia ex mortuis: Colchinomātia ex cri bro: Cleromantia ex sortibus: Lecanomātia ex pelui. Strabo Lecanomātas & Hydromātas in Per side frequentes esse ait. Physiognomia ex natura mēbrorū. Chiromātia ex manib?: sicut ab Vxi rū genere de qb? in geographia dixi. Astrognomia ex astris vt a Babyloniis & Chaldæis. Botano mantia ex herbis: vt a Theffālis sceminis: quæ latinis sagę dicunt. Gastromantia ex amphora vē trofa q̄ a puero solet inspicit: etiā ap̄ veteres. Hoc Cicero forte intelligit i li. de diui. quū dicit au spicia militū p̄ acumina: nisi de lapide syderite intelligat: cuius est ea virtus teste Orpheo de lapi dibus vt noctu velatus ad lucernam expiatis mēte introsipientib? moueri: respōsaq̄ dare videat ur. Est & apud Aegieses in Achaia teste Pausania lib. vii. templum Cereris: vbi fons in quē per acto sacrificio introsipientes in morbo vident validudinis euentū. P̄terea auguriū ex aibus. Cuius inuentor Accius Nauis? & Aruspiciā ex extis: cuius rector Tages Etruscus: de q̄bus i Antropologia narratur. Oscines aues q̄ ore canunt: qd̄ nō felix semper signū. Solistimū tripudiū semper felix: quando videlicet e cauea pulrem ita pascunt aues: vt ex ore pars cadens terram pa uiat. i. feriat quasi terripauū. L. Papiri? q̄ nō feliciter aduersus Samnites pugnauerat a Pullario admonit? ad repetendū auguriū Romam reuertit. Fascinatio post hæc & incātatio inter portē ta referuntur dæmonica: quoꝝ vltimam non solum inter repētina vulnere remedia in castris sed Psalmsi testimonio validā venefici icātātis sapiēter adspicim?. Alterā nōnulli lētis reb? ifidia ri putaerūt: vt in matrimoniis venerē tardare: & pulchritudini tū pueris p̄serti officere. Quæ propter ifantię coralliū & his silia p̄ amuleto adligant. Despuī quoq̄ cōsuetudo est: q̄ ab antiqs̄ obseruatū etiā animaduerti: vt in Theocrito Poliphemus pulchritudinē suam ap̄ Galatheam iactans ait. ὄσ μὴ βασκαρθῶ δὲ τρισ εἰς ἐμὸν ἐπνοσα κόλπον. Despuī & ipse sinū ter: ne quis for te noceret. Ouidius etiā. Dispuat in molles & sibi quisq̄ sinus. Nonnulli p̄terea credulū vanis rerum quarundam auspiciis: vt sternutamēto verbis interueniēte p̄bari sermonis veritatē pu tant: sicut in Ody. Penelope somnia recitante Telemachū sternutasse bonū omen putatum. Et fulgetra poppismis id est paruis sibilis adorari seu placari consueta Plini? refert. His similibus valde mouebat Augustus Tranquillo teste: Cæsar vero minime. Prodigia quoq̄ formidata va tes sæpe interpretabantur. Duumviri ad hoc creati procurabāt: eorūq̄ auerritacōꝝ. i. auertēdoꝝ. Physiognomia gratia supplicatiōes ad oīa puluinaria decernebāt: thus: vinctq̄ publice p̄bebant. Physiognomia

Hydroman
tia.
Geomantia
&c.
Chiroman
tia.
Astrogno
mia.
Gastroman
tia.
Auguriū
Aruspiciā
Solistimū
tripudiū.
Fascinatio
Incantatio

Physiogn
omia

corpus ex Aristotele tu aliis considerat. Quadratum vite longitudinem pollicetur: breue ac de-

DE CONIVGIO: quis in eo veterum ritus.

Ox de iustitia q Oeconomia domesticos quoq attingit: ac primu de Coniugio in quo diuersa gentiu consuetudo conspici. Apud Romanos: vt ait Fest: nubem deducebat patrum & matrum pueri tres: id est qui patre & matre viuentibus haberent. Vn q facie pferbat ex spina alba qa noctu nubebat. Duo nubete tenebat. Plutar. in proble. noua nupte noctu quinq faces q ex tedarat dicit accedi solitas. Ante viri congressum ignis & aqua danf attingeda: q his elementis purgatio contineat: significado castam ac pura futura. Ouidi in fastis aliu adducit more. Ne pigeat tritu niueo cu lacte papauer Sumere: & ex pssis mella liquata fauis Quu primu cupido ven est deducta marito: Hoc bibit: ex illo tpe nupta fuit. pro qb nuc mel Roma degustandu tribuit. Tu supra caput hasta de corpore gladiatoris educta adhibebat. Cui lo co nuc sane ensem adhibet. Alexan. in probl. Noctu tm no interdii noui coniuges cogrediebatur ob virginei pudoris reuerentia. Sequebat spofam mud muliebris: grace Anaclipteria qm disco optus ferret. Dicunt & parapherna q pherne dos appellat: nostri vero legulei corrupto vocabulo parapherna nunc dicunt. Spofa introducta dicere iubet: Vbi tu Caius & ego Caia. id e vbi tu frugi fueris ego ite. ex plo Caii Tarquii vxoris frugalissime foemine q & Tanquil dicebat: ista naq in teplo meruit. Talassi quoq nome sepius inuocat: vt operu matrisfamilias ac lanificii greco vocabulo admonerent: aut q in raptu sabinaru Talasso viro optimo sorte virgo obtigerit: vñ auspicu nupte sumpsere. Ipm quoq limet transcendere no permittit: sed trasportat vt coacta pudicitia amittere videat. Vir ab vxore viua dono aliquid accipe phibet: q suspitione minime careat ne viri donatione & ipa expeteret. Ex quo Solon scripsit morietiu legationes ratas ee oportere nisi forte ab vxore lenociniis persuasus. Qui vxore habebat: siue ex agro siue peregre redirent: aduet sui nutios domu mittebat: vti seq domiq ornat: siq eet (vt moris e pudicatu q sine viro agit) negligetia. C. Carbili primus Ro. sterilitatis causa vxore repudiauit. Hunc secutus Sulpicius Gallus: idcirco vxori nuntium remisit q eam in caput veste deducere animaduertisset. Idem quoq fecit. P. Sempronius: q eius vxor ludos funebres spectasset. Caesar item vxorem Popeniam: qua aliogni pudicam esse existimasset: q in sacris bonae deae qua illa celebrabat: Clodius foemine habitu fuerit inuet: repudiauit: dicitans Cesaru domu etia suspitionis probro carere oportere. Hec Plutarchus diuersis in locis. Mos etia fuerat ta grecis q Romanis virginibus fascia genitalia succingere vsq in die matrimonii. Homer Ody. xi. de Tyro virgine a Neptuno copssa. λυρε δε παρθερινη ζωμνη κα τα αυμρον εχευερ. Et Martialis. Qui zonam soluit diu ligata. Durauit Romae vsq ad Honorii tepora. Na legimus. S. Alexium Romanu clam ex vrb fugituru noue sponsa balteum insigne pudicitiae vsq ad reditu custodiendum tradidisse. Balteum hoc qd graeci Ceston vocant Veneri attribuunt: quo sexum amore coniungit. DE consuetudine vero exteror: Strabo ingt mos scythis prius nautis prostitutas in littus ducere. Corfis ite. Liburnis vt ait Stobeus in collectaneis communes esse vxores ac liberos vsq ad annos. v. deinde illi cui similiores eent rededere: eosq parentes putare. Aeliano Lydis virginib amatores ante coniugiu habere: postea vero caste agere. Assyrii nobiles pulchiores in forum ducere: virisq in matrimoniu vendere. Hodie quoq Arabibus & Saracenis mos emendi vxores es parrabone tribuetes. Qua quidem emptio apud Romanos ite veteres reperitur. Festus enim sic ait. Nubetes Romanae assestris ad maritu solebant ferre: vnu in manu quem statim ei dabant tanq emetes viru. Aliu in pede que focolariu familiarium offerrent: qd etia hodie in Italia fere tota seruat. Tertiu in Sacciperone: que certo tepore solebat resignare. Ex quo Virg. ait: Teq sibi generu Tethys emat oib vndis. Maxima vero lasciuendi licentiam praebebat in nuptiis Fescenina locutio ab oppido tracta: aut hoies cu pluri tum Catullus in epithalamio.

Talassus.

C. Carbili primus Ro. vxore repudiauit.

S. Alexius.

Qui nuptias vituperant.

N vero pset vxore ducere: vtrinq plures reperit adfertores. Hipponactes Duos dixit vxoris dulcissimos dies nuptiarum videlicet & mortis. Alexadri des nuptiaru die multoru maloru itiu. Si paup diuitu duxeris: dniam no vxore accepis: si paupere: on vite ferre no poteris: cu pro vno duos sis nutritur. Si turpe dolebis: si pulchra comunu habebis. Philemō. ἀθάρατομ κακομ ἀραγα τὰ ιομ γυμν. Immortale malum necessarium vxor. Menander. δ τρισ κακοδάμωρ δσ δμ πέμσο γαμει. O ter infelicu q paup ducit vxore. Idem. Habere te vxore: esseq patre Parmeno curas vite multas adfert. Diphilus. γυμνακα ἀγαθου εωιτυχεμ δν ράδιου. In vxore incidere bona no facile. Cheramon. Vxore praestat efferre q ducere. Theodectes. Coiugium simile senectuti: vtrunq enim adsequi cupimus: adsecuti tandem dolem atq angimur. Thales Milesi rogate matre vt vxorem duceret: Nondum temp ait: etatis quoq proceliu: non amplius tempus ingt. Epaminodas Thebanus interrogatus: quid ei melius esset q vxore & liberis careret: Non dubitare ingt pro patria mori. Lycurgus dicebat: qn vxor cum viro in discordia esset: vitam reliqua minime viuendu esse. Hipponax. Habet enim foemina quoddā natura indomitū: qd si quidē quotidie dirupatur: sicuti arbores tandē cōcidere. Romanus quidā dicenti q bonā pulchrāq duxisset: calceum extendens & hoc inquit pulchrū: sed nescis vbi me angit. Socrates dicebat viros ciuitatis legib coerceri debere. Foeminas vero virorū cohabitantium disciplina. Simonides interrogatus quid erat vxor: viri inquit naufragiu: domus tempestas: quietis impedimētū: vitae capriuitas: poena quotidiana: pugna sumptuosa: bestia cōturbernalis: canis ornata: malū necessarium. Hesiod. δσ γυμναξί πέποθε πέποθε δε φιλητησι. Quisq cofidit mulieri frōdib heret. Homerus idem fere. ἀλλ δν πάποτε καί σθ γυμναξί περ ἠωιοσ εἶραι μηδδ: μύθομ ἀπαρτα πφάσκημερ δμ κέυ εἰδῆσ. Vxori q semper cofidere noli. Neu facilis referas verbum quod noueris omne. Na & Vlysem ponit nuq se Penelope q fidelissime nisi postremo manifestasse. In Theogonia item Hesiodus ex Pandora ab Epimetheo ficta dicit pessimum genus foeminarū fluxisse: felicēq vocat experte coniugiu. Idem in Ergis ait dictā Pandoram ex oim deorum dono. Nam Mercurius ei ingeniu & astutiam dedit. Pallas artes muliebres. Venus ornamenta: monilia. Cūq homines felices & absq malis vllis prius degissent: ex ea nata mundo concupiscetia & oim labe malorū: que mala Iuppiter in dolio prius incluserat: quo ab illa detecto irruerūt in orbem pter Spem: que in summo ore remasit. Quae si qs aduerterit: multa in hac fabula Aeue similitudinē inueniet / a qua initiu coepisse peccati accepimus. Venia ad nost ros. Origines in euageliu Cananae centū hoc genus epithetis cofixit. Chrysostomus. Qui vxoris ingt tulerit improbitate: mercedē a deo magnā expectet. Hieronym in tota fere ad Eustochiu epistola incommoda matrimonii enarrat Deniq ex Salomonis sentetia decernit pstare in loco deserto habitare q cū vxore litigiosa. Et aliibi ex bono authore. Qui no litigat ingt celebs est. Huic igit pposito veterē monumēti inscriptio nem adiciā: q hodie in via tiburtina conspici. Heus viator comodū. Hic vir & vxor no litigāt. Qui sum no dico. At ipsa dicam. Hic Bebrius ebrius: ebria me nuncupat. Hei vxor adhuc mortua litigas.

Vxor quid ex Simoniade.

Pandora.

Qui nuptias laudant.

Ed contra plurima sunt. Xenophontis Oeconomicus: que couerti: multa diuinitus de matrimonio dicit & quāobrē sit institutu: que facile videre est. Aristoteles ite in Ethicis ait viro politico ducēdā esse vxore non solum liberorū: sed vici auxiliū grā: primāq hāc int ois societate. Femie naq etate statuit. XVIII viro. XXXVI. Ante hos annos no solidā esse gnationē. Quinetia in Politicis cogendū esse ad matrimoniu dicit. Atheneus ex autoritate Hieroclis philosophi ait: Genus hominū sociale esse: ipsius autem societatis elementū quasi quoddā & principiu coniugiu: sine quo neq ciuitates consistere: neq domum perfectam ee posse vt ingt Homerus de Protefilao Iliados. II. του δε κα: αμφιδριφνοσ αλοχοσ φνλάκη ελεελαπτο. κα: δόμοσ ημιτελῆσ. Musonius. Summi enim philosophi Pythagoras: Socrates: Crates: qui etiam sine domo & supellectile fuit: vxores duxerunt: eisq cohabitauerunt: nec impedimento philosophie ee putauerunt. Quid em magis officium philosophi q secundū naturā viuere: Quid autem magis scdm naturam q vxorem ducere: Democrates: Amicas voluptatis grā: ancillas ministras corporis: vxore dom & omnium q intra domu sunt fidelissimam custodē habere ingt oportet. Theognes. δν δειμ δη ἀγαθῆσ γλυκῶτερομ εσι γυμνακόσ: Coiuge naq pba nihil erat dulci vsq. Euripides δν δ ἄλοσο δν δέτι: μηδερ τοσδντομ εἶχεμ ἠδωρόσ ὡσπερ ἀρδρδν εσθλοσ κα: γυμνακόσ εἰσοσδῶ

Nec diuitie nec quicq aliud tm voluptatis habet quat vir & vxor boni. Hesiodus, du yare to yna... Nil melius viro q cum vxore fuerit nactus bonam: nil contra cu mala. Suadet pterea virginem ducenda qua moribus possit...

De moribus mulieru: & de ducenda quid praestat.

Feminaru mores.

Eiceps de moribus, Theano Pythagorea vt tradit Athene interrogata quam potissime vxore comederet: respondit illud Homericum... Eadem filietu muliere magnope laudabat. Hac de causa Phidias apud Eleos Venerem concha cōdecorata pxiit: q mulieribus sub tecto cura & filietu significaret...

Exempla laudataru foeminaru.

rinna; Sappho; Aspasia Periclis; Leonticu meretrix; Arete Chryssippi; Cleobulina Cleobuli; Zeno bia Palmyreoru regina; Aedesia Alexandrina; Erophiia Erythrea; Pamphiia; Cleopatra. Inter Romanas Hortensia; Cornelia; Lelioru; Mutioru; Licinioruq foemine oes; vt author Quintilianus & Cicero. Præterea Pompeia; Paulina Senecæ; Pollia Lucani. Inter nostras vero Catherina virgo & martyr Alexandrina. pximo saeculo Baptista Malatesta. Sed & magnoru qsq; causa maloru fuerit. Siquidem post Helenam Iliensium fatum: Roma; Lucretia atq; Virginia bis statim immutauere Octauia deinde repudiata ciuiliu initium belli fuit. Vicinioribus vero temporibus Luchini vicecomitis vxor ob Vgolini Gonzagæ adulteriu maximi Matuanoru Mediolanensiuq; causa belli extitisse memoratur. QVOD in summa nrorum Senatusconsultum videam? Apostolus indulget non imperat matrimonium bonis: otiosis vero: aut libidine: aut avaritia: ambitioneve occupatis...

Paulus de matrimonio. Hieronymus Ambrosius

Ex liberis bona malaq.

Diam est ignauos sepe filios claris ortos esse paratibus: vt de Cicerone legimus; Scipione; Herode Attico. Causam Aristoteles in probl. adfert. Metem viri praestatis magis a natura sensus carnisq; remotam ac quasi suspensam/inopem ingenii conceptis genituram praestare. Contra vero claros ex ignauis & ex improbis bonos sepe genitos videmus: vt tot factos viros ex crudelibus & nefariis. Pleruq; tñ grecu puerbium solet euenire κακῶν κόρακος κακῶν ὄρνις: hoc est mala cornicis malum ouu. Plato felicem dicit fieri genituram ex vtriusq; bonis: mala vero ex vtriusq; malis. Bonam namq; intelligit: vt in politicis legibusq; differit: ex concordia discordia pueniunt: vt videlicet acriora ingenia mitioribus copulentur: vehementiora remissioribus. Talia in Zodiaco signa masculina foeminis coniugata conspiciuntur: sic lunam cum sole: venerem cum Marte: sic & in harmonia acutum cum graui. In VI. etiam leguntur vtriusq; sobrii esse in coitu iubet: vt sobrius extet partus. Tradit Aristoteles in politicis paratibus liberis domi non vt dominus seruus: sed legitimi regis more qui patrem refert: imperare debere. Liberos vero eos tanquam deos colere ac vereri oportere. Hieronymus se comperisse ait apud Delphos tria haec fuisse scripta. Deos colendos: parentes venerandos: & a carnibus abstinendum. Theophrastus. Oportet ante omnia diis non tam multa quam frequenter & pie sacrificare. Deinde parentum alere senectute eorumq; consiliis vitam adcomodare: q autem haec neglexerit contra naturam & iustitiam leges aget. Vxoribus igitur & filiorum curam suscipiendam: vt ab ipsis in senectute vices recipiamus. Menander. εν δαίμοινα τοῦ πατρὸς υἱὸς μοῦν ἔχωμ. verba sunt fere libri sapientiae. Latitia patris filii sapientis. Cheremon. γέμοιτο μοι χάριτας ἀποδοῦμαι πατρὶ. liceat mihi gratias parenti reddere. Pythagoras in aureis carminibus. σοφὸς γομεῖσ τιμα τοῦ δ' ἔγγισα ἔγγεγαῶτασ. Ipse paratibus atq; tuos venerare propinquos. Agatho. ὡσ ἡδὴ τῶν φουάρτων πείθεσθαι τέκνα. Quid dulce genitoribus filios obtemperantes habere. Anaximenes. τῆ γὰρ δικαιοτέρον ἢ τοῦ γέμεσ εἶωσ καὶ πατρίσ ἀπὸ τῶν ἀρτενεργέτεσ. Quid iustius quam generationis & eruditionis auctores remunerare? Isocrates. τοιοῦτος γίμων περὶ τοῦ γομεῖσ ὄνοσ ἀρ εὐξαισ περὶ σὲ ἀντὶ γέμεσθαι τοῦσ πατρίσ. Talis esto erga paratibus: qles erga te futuros esse cupis liberos tuos. Huiusmodi est paratibus pietatisq; sustentatione greci threperia vocat. Hinc apud Homerum adulescens in bello cadens queritur non potuisse threperia id est merita nutritionis reddere. Tradit mulieris exemplum apud Val. illius quae parentem in custodia fame necandam clam ingressa vberem alebat. Sed & feras haec charitas excitat: vt apud Aelianum Ciconiae paratibus in senectute alimentis sustentant. Parentum interfectores nullam priuatim poenam maiores statuerunt (vt inquit Cicero) q non sana mente hominibus id accidere putassent. Alcmeo & Orestes matricidem ambo in furorē versi traduntur. P. Malleolus T.ii.

De genitura

Apud Delphos tria scripta.

Threperia

P. Malleolus

LXVIII. matre interempta primus omnium insuto culeo in mare precipitatus est. IGIT VR hic felicitatis humanae cesuram agere licet: qua nulla maior in terris liberorum successu putatur. Hac de causa Merellus felix appellatus a quatuor Consulibus elatus. Diagoras Rhodius ob duos Olympionicas filios. Mater quoque illa Ro. q. latitia concidit: ubi filium redeuntem quem apud Canas interfectum acceperat: adspexit. Quibus ego protulerim felicem miseriam matris: q. VII. liberos sub Ptolemaeo rege iussos edere porcinam morietes per patria lege conspexit. Et alteri nomine Felicitatis q. totidem filios ad supplicium rapi non solum vidit sed adhortata est. Numerum vero non addere prosperitatem Priam est exemplo: & post eum Artaxerxes: Mnemon. CXV. susceptis liberis: quorum magna partem ei insidias parantem de medio sustulit. Proximis quoque tribus Barnabbas vicecomes. XXX. relictis: quorum nemo regnavit. Verum numero cunctos superavit Conradus qui ante hos annos decessit ex regia Poloniae domo Mosouiae dux. LXXX. susceptis: ex quibus tantum quatuor legitimi: supstitites vero paulo plures. Vna ego Thyesteae domum nostra etate referam Fracisci Bufali civis Romani nobilis ac praediuitis: qui duos filios mutuis vulneribus se perentes vidit: totidem ob seditio nem securi percussos: alium nouerca interficiet. filiam vero apud virum sese veneno necantem. Ex quo Euripides ait bonum esse incognitum carere liberis: quod sane verbum non Bernardus usurpauit: causam ambo viderunt: quod ob liberos saepe moeremur: saepe inuitum: saepe inhonestum aliquid facere cogimur valdeque his aduersari videtur quod itruendae veritati celestique amoris se totos tradidere: aliogen si cupiditatibus adhuc ardemus liberorum sane cupiditas cunctis iter mortales esse honestior videtur: magna merces reip. christianam augere: populo per plerumque consulere. Ea de causa Lacedemonii iura trium liberorum habentes militia vacabant: per quatuor vero etiam libertatem adsequebantur. Quod & Romani ex parte postea sunt imitati. Florentiae vero nunc duodena vir plebe ab omni immunis vectigali efficitur.

De parentibus erga liberos.

Mo de indulgentia patrum. Copertum quemadmodum efferatiora animalia ut ait Aelianus sunt magis philotecnica id est filiorum amantia: ut Tigris: vrsula. eadem & hominum ratio. Pravi crudelesque viri: ac natura iniusti charitate erga liberos propter alios maximam retinent. Causa est quod humana natura quae amore vacare non potest: se quod suamque eo vehementius diligit: quo per iniustitiam & iniquitatem magis experta charitatis in ceteros fuerit: quam totam in se retinet. Viri autem boni quo meliores eo communiores ac in omnibus moderatiores: tum liberis ita adficiunt: ut eorum causa ab honesto non discedat. Improbis vero cum nihil peius habeant nihil eis potius quam liberorum graue sceleri ob rapineque inseruire. Quapropter indulgentiores etiam sunt: eis omnia permittentes nulla seruata disciplina Heli legimus de sella retrorsum cecidisse quod filios ollas deuorantes non ab se expulerit. At contra bonorum plura seueritatis in filios exempla sunt: apud Romanos Brutus & Torquatus: & alter Torquatus qui Silanum filium publice accusatum damnauit. Apud graecos Epaminondas victoris etiam filium interfector. & Zaleucus Locresis qui ob seruandas leges oculum filio extrudit. Hac demum de causa Romani suos liberos fratribus educandos dabant: quod apud eos & charitas esset generis: & indulgentia paternae nimiae dilectionis abesset. Cicero pro Coelio. Fuit in hac causa praestitit quidam patruus: Censor: magister obiurgauit. Horatius. Ne sis patruus mihi. Persius. Quis sapim patruos. Augustinus de Vid. Nec ideo laudo quod liberos habes: sed quod eos virtutibus erudire studes: ut enim tibi nascerentur fecunditatis fuit: ut viuerent felicitatis: ut bene educarentur voluntatis.

De seruis comoda & incomoda: & quomodo manumittebantur.

Marius qui vitas scripsit impatorum ait: eos omnes probos fuisse principes: quosque ipsi mali: probos apud se libertos ac seruos administratores haberent. Contra vero bonos natura principes: nequaquam bene regere ubi malis rem committerent. Quod etiam proximis accidit temporibus Bonifacio. IX. & deinde Eugenio. III. & Callisto. III. sedentibus optimis viris omnia pessimum ibant. At sub Paulo postea nequaquam cum illis vita conferendo quod Marcus. S. Marci Cardinalis cuncta disponeret omnia melius. Meander ait οταν τυχειτισ καλδν δικετον ονκ εσι ονδερ κτημα καλλιορ βιω. Cum quis incidit in seruum bonum: nulla est possessio melior. Duo sunt senarii. Euripides quoque ait. Magis seruus oportet habere sapientem quam ipse sapias. Bias bonos omnes quosque seruos liberos esse dicebat. Improbos & si liberi sunt seruos esse multarum cupiditatum. Aristoteles eos esse seruos in rebus. qui inscitia rerum quod ignoracione tenentur: qui vero ingenio praestant naturaliter dominos. Insuper nonnullorum fides egregia memorat. Paduanos quondam dominos teste Val. ob impatam a Pollio pecuniam latitantes proposita libertate: qui perdere vellet: nec unquam quidem inuenit. M. Antonium oratorem accu-

Mater Mac caborum, elicitas.

Heli.

Torquatus Zaleucus.

fatum stupri seruus captus minime prodidit. Ex quo Plautus ait. Superbum esse decet fidelis seruum apud dominum suum. Populus Ro. in clade Cannensi captos redimere nullo modo voluit: cumque in summam poenuriam esset reductus: ergastula soluit: seruorum. XI. millium auxilia quaesuit: cui uinum contempserit: & existimauit eos potius tueri libertatem quam nunquam habuissent. At contra ex infidelibus multa incommoda. Volsinienses cum seruos temere omnes manumitterent: ab eis postea oppressi sunt: multaque indigna passi: quibus auxilia petentibus missus Decius Murena libertinos omnes partim necauit: partim dominis in seruitute pristinam restituit. ut auctor Cecilius. Seruile bellum in Sicilia terrorum Romanis attulerat: nisi celeriter per Perennam: & rursus renouatum per M. Aquilianum confectum fuisset Euripides. ονκ εχθροσ μειζωρ ονδε δόμασιν κτησιοσ κακιωρ ονδε άρω φελεσεροσ οικετον. Domini nullum maior inimicum: neque peior possessio: neque inutilior seruo. Democrates. δούλοσ άμα γγαίωρ ονκ ήδδ. Seruus necessaria possessio non autem dulcis. Plautus in Pseudulo naturas eorum eleganter expressit his verbis. Plagigera hominum genera: quorum haud quicumque in mentem uenit ut recte faciant. At cum est occasio data: tene: clupe: rape: hoc est eorum opus: ut maueis lupos apud oues relinquere quam hos domi custodes. Plato de legibus. Nimia seruitus & libertas omnino mala. Moderata uero utraque bona. Exemplo nobis diu sunt qui iter se utraque mediocriter exercet Cicero. Dignitate domini minus turpis est fortuna serui. Stultum est in eum locum scientem venire ubi libertatem sis amissurus: ut Platoni in Sicilia contigit: & Callistheni apud Alexandrum. De metrio item Phalereo in Aegypto. IN MANVMISSI ONE autem seruorum ut ait Plutarchus in libello de his qui sero puniuntur a deo: festucam eorum corpori iniiciebant. Plautus in milite. Quid ea ingenua an festuca facta serua an libera. Praeterea circuegebantur: ut cum ostenderentur liceret eis agere per suo arbitratu. Seneca in epistolis. Non differit in diem qui se philosophiae subicit: statim circumagitur. id est liberat. Manumittebatur autem a Praetore: cui seni lictores apparebant. Persius. Non in festuca lictor quem iactat ineptus. Pileo insuper ornabatur & vindicta: uel ueludicia. Sumebant patroni nomen. ut auctor Artemidorus Ephesius de seruorum coniecturis. Tertullianus quoque in libro de resurrectione: Seruos patroni nomine honorari dicit.

Quomodo serui seu ministri tractandi.

De legibus. Seruos ait minus adficere contumelias debemus quam pares: quod illi recompensare iniuriam aut uindicare se nequeat. Deinde ob metum & obscuritatem magis iustitiam colunt. Quapropter in iudicio eorum castigatio fieri debet. Aristoteles in Politicis seruorum misereri oportere ait: quod quosque ingeniosi natura: minus assiduus & continuo metu uim ingenii consiliisque amittunt. Seneca in epistola XLVII. plurimis uerbis commendat eos quod familiariter cum seruis uiuunt: illosque & consiliis & sermonibus tum melius adhibet: ac tamque cotubernales putat: & humiles amicos: ut ueraturque eorum adrogantiam qui prouerbum hoc iactant: totidem hostes domi habemus quot seruos. Non enim hostes inquit habemus sed facimus: dum magis timeri quam coli uolumus: dum eis ut iumentis utimur: & immoderate imperamus. Sic igitur cum inferiore uiuamus quem admodum nobiscum superiorem uiuere uolumus. Seruorum nomen bellorum quondam leges attulerunt ubi capti essent. Nunc autem dei benignitate ac prouidentia omnes liberi ac fratres in Christo sumus. Sed quid dicam de nostri saeculi impudentia: quando non solum reges sed sacerdotes ministros domi seruos appellant: moreque maiorum tractant: inter quos uiri sunt quandoque doctrina ac moribus praestantes: tum etiam praesules: qui pares officio ac fratres a summo Pontifice appellantur. Insuper domini uocari pari ratione uolunt: dominationemque iactant & profitentur: quae quidem apud Latinos haud aliud quam tyrannidem notat: quam maiores doctoresque nostri patres olim dicerentur: appellarique iuberent. Nam domini nuncupationem non solum christianis diuinitate prohiberi: sed Romanis quodam rerum dominis inuisam fuisse legimus: Augustumque ita abhorruisse: ut ne dominum etiam se uel a domesticis uocari pateretur. Dion quoque graecus auctor inter precepta de principe: Cauendam ante omnia inter subditos huius nominis insolentiam dicit: patremque potius & pastorem populorum sese Principem uocet: more Homerici Agamemnonis quem ille ποιμενα λαδω appellat. Quid igitur: nos quodam portio? Verum quod magis ridiculum: heros famulosque nunc dominos uocari nullo discrimine uidemus: quae labe & adrogantia a barbarorum moribus in urbem potiusquam a Romana grauitate deducta. Sed tam duram militiam utinam esset emeritis locus aut digna expectatio. At si forte gratissime cum eis agatur: sacerdotia tribuuntur: mercedis loco: spiritalis thesaurum quaestui habent ac negotiantur.

De patriae Charitate.

T.iii.

Decius Murena.

Seruorum manumissio.

Prouerbiis in seruos.

Contra dominationem.

Atrię parentibusq; secundum deum magnopere debemus: ac eis precipue fruimur. Quapropter Homer⁹ in Ody. ὄνδ' ἐν γλυκίῳ ἢ σ' ἀτρίδοσ' ὄνδ' ἐ τὸ κήωρ γίρεται: ἔπερ καὶ τὸσ' ἀπὸ πρῶθι πῖομα δίκωρ γάιν ἐν ἄλλοδα πῖραϊε: ἀπ' ἀμενέε τὸ κήωρ. Dulcius est patria nihil atq; parentib⁹ vsq; illi p̄sertim qui longe a fini bus errans Forte domus propria peregrina in sede vagatur. Idem. ἔἰσ' οἰωρὸσ' ἀριστοσ' ἀμύρεσθαι περὶ πᾶτρῖσ. quo etiā Cicero ut i ep̄lis ad Atticū. Pro pa tria certare omē p̄fecti⁹ vñū. Euripides, μακάριοσ' ὄσ' τῖσ' ἐν τυχεῶν οἴκοι μέμει. Be

at⁹ qui felix in patria manet. Idem. Hoī etsi mala contingūt: nihil dulci⁹ tñ nutriēte solo. Sopho cles, ὄκιοι μέμειν δέ: τὸρ καλῶσ' ἐν δ' αἰμορα. Domi manere oportet eum qui pulchre sit felix. Cuiā dam e Seripho Atheniensis patriā ignobilitatem obiecerat. At ille. Mihi patriā: Tu patriē de decori es. author Diogenes. Vlysses deniq; ap̄d Calypso patriam prætulit immortalitati: quod Cicero vsurpat in orationib⁹. Ar si vos q; patriā vestra delectat Quirites: cuius est tantus amor vt Ithacā vir prætantissimus nidulq; illū adfixū saxi immortalitati prætulerit. Multi tñ ex tra patriam melius rem gessere: vt ait Medea tragica ad Corīthios: vsurpatum itē ab eodem. In ter quos viri p̄clari fuere qui domi tyrannidē spēte fugerūt: vt Pythagoras Sylofontis apud Sa mios dominationem: vt Herodotus Lygdamū Halicarnassī tyrannū: vt Dion Syracusanus Di a onysū. Vt Solon Athenis Pysistratum. Inter Romanos vero Marcellus Cæsarem: & Scipio po pulum ingratum. NVNC exempla subiciā pauca eorum qui pro patria quandoq; priuatas po suerunt similtates. Plu. περὶ τῶν πολιτικῶν παραγγελλματῶν scribit q; Cretinus Magnesium cū Hermia priuatas gerens inimicitias superueniente bello Mithridatico ascendit in concionem: consuluitq; Hermiam imperatorē cōtra Mithridatē deligendū: eius virtutes cōnumerando: se interim professus iturū in exiliū nequid tamult⁹ ob eorum discordiam oriretur: q; si ipsum Cre tinum mallent Hermias exularet. Hoc audiens Hermias permotus inimici modestia libenter ei sponte cessit atq; in exiliū abiit. Romæ quoq; vt author est Cice. de prouinciis cons. M. Lepid⁹ Pon. Max. cū. M. Fuluio Collega alias inimicissimo statim Censor cū eo fact⁹ rediit in gratiā vt cōmune officium communi voluntate defenderent. P. Seruilius & M. Lucullus priuatas simul tates in administratione reip. reliquerunt. Tib. Gracch⁹ Gracchorū pater. L. Scipiōi cui & fratri Africano erat inimicus: triumphanti auxilio fuit.

De Felicitate opinionēs.

Ellicitatē aliā alii suo pte igenio iudicauerē. Aristoteles in. X. eth. in virtute pri mū adiunctis corporis externisq; bonis. Stoici in virtute tantum. Epicurus in voluptate quā tantum dolore careat. Aristippus in corporis voluptate. quos omnis commemorat Ci. de fi. Socrates felicitatem appellabat ἡ δόμῃ ἀμεταμέ λητορ: id est voluptatem absq; p̄nitentia. Felices autē quib⁹ mens bona & ra tio fuisset. Diogenes autem vere letari nec vnq; nullo loco aut tempore mee stū eē: animūq; semp i gete & hilaritate cōtinere. Iamblyc⁹. Qd̄ deo simile sit: p̄fectū: simplex: purū: exēptūq; a malis hūanis. Hippodam⁹ Thurius: Eam non sine virtute. Virtu tē vero non sine habēte rationē. Selerius: Sanum quidē esse hominī mortali ante oīa putat. Dein de hominē esse bonū. Tertio ditescere sine dolo. Quarto florere cū tibi charis. Theognes. Dulcis simum est eo modo se feliciter habere quo quisq; cupit. Idē. ὄνκ' ἐραμαι πλοντῆρ ὄνδ' ἐνχομαι ἄλ λάμοι ζῆν ζῆρ ἀπὸ τῶν ὀλίγων μὴ δ' ἐχοντι κακῶν. Non amodiuitias: non opto magna: sed ad sint Parua vnde ipse queam viuere & absq; malis. Sophocles. καλλισον ἐστὶ τ' ἐρδικορ πεφυκέ μα λῶσον δ' ἐ ζῆρ ἀμθροπορ ἡδιστορ ἄ ὄτω πάρεσσι τέρψισ δμ ἐρᾶ μεθ' ἡμέραμ. Pulcherrimum iustum esse genitum. Optimum viuere hominem. Dulcissimum delectationem adesse eorū que quis quotidie cupit. Idem. ἐν δ' αἰμορεσ' εἰσὶν κακῶν ἀγενοτοὶ αἰεμ. Felices sunt qui semper ma lis vacant. Callimachus. ὄντ' ἀρετῖσ' ἀτερ ὄλβωσ' ἐπιστάται' ἀρδρασ' ἀέξειμ. Citra virtutem res nullum extollere nescit. Menander. Beatus qui diuitias simul cum mente possidet: quibus pul chre in his tantum que oportet vtet. Idem. Infortunatus natura credulus est: semper enim pro ximum sapere magis putat. Idē. ἐξ ὄθ' ἐμ οἰ δακοῦντεσ' ἐν τυχεῖρ τὰ δ' ἐρδωσ' εἰσὶ πᾶσ' ἡδ' ἀρδρῶποισι ἴσοι. Qui extrinsecus videntur feliciter agere: intrinsecus sunt omnibus hominibus similes. Idē πάντα μὴ προσδοκομένοισ' ἐκστασιμ φέρει. Cuncta non expectantibus adferunt admirationem Heraclitus. ἡδωσ' ἀρδρῶπῶ δαίμορ. Mos hominī numen. Xenophon. Felicitatem puto multa possidere & erogare. Democrates. ἐν τυχεῶσ' ὄδ' ἐπὶ μετρίοισ' χρήματα ἐνδνμεόμεροσ' διντυχεῶσ' δ' ἐπὶ πολλοῖσ' ἀνδν μεόμεροσ'. Felix qui ad res moderatas diuitias bene optat. Infelix

Exempla. Cretin⁹ Magnesium.

M. Lepidus M. Fuluius P. Seruili⁹ M. Lucull⁹ Tib. Gracch⁹ L. Scipio.

Felicitas.

qui ad plura & superuacua: male optat. Menander. Qui nihil adfert in vita boni: hic minime fe lix. Idem. μὴ κρᾶ γὰρ ἀπαρχῆ ἢ τῖσ' κακῶσ' πρᾶττει. Parua est occasio qua quis male rem gerit. Eu ripides Senariis. VII. probe monstrat fragilem huius vitæ felicitatem. ὥσ' εἰσ' τὸ μὴ δ' ἐρ ἡκομερ φρορῆματα τοῦ πρῖρ στερέρτεσ' εἰτα δ' ἡτ' ὄγκόν μεθα ὀμέρτισ' ἡμῶν πλοσσοῖσ' ἐμδῶμασ' ὄδ' ἐρ πο λιταῖσ' τῖμῖσ' κεκλιμένοσ' τὰ δ' ὄνδ' ἐρ ἄλλωσ' φρορτῖδωρ βονλένματα γλώσσοσ' τὲ κόμωσ' κέτμοσ' ὄλβῖωτα τοσ' ὄτω καθ' ἡμᾶρ τυγχάρει μὴ δ' ἐρ κακῶν. Qz miseri ex fastu ad nihilum reuertimur bonis forte amissis. Quid ergo tumidi amam⁹ hic quidē in superbis domibus: alius inter ci ues honoratus aspici⁹? Cum inanium hac tantum curarum commenta sint: & lingua fastus. Ille beatissimus: cui malī quotidie nihil cōtigerit. Seneca. Ad tuendam ex fortuna felicitatem: alia felicitate est opus: & pro ipsi⁹ votis vota nuncupanda. Ciceronis de fini. aurea verba subnectam. Ciceronis aurea verba. Omnium rerum principia parua sunt: sed suis progressibus augentur. Virtutis enim beat⁹q; vita: que duo maxime expetenda sunt: serius lumen apparet: multo etiam serius vt plene qualia sint intelligantur. Præclare enim Plato beatum ait: cui etiam in senectute contigerit vt sapien tiam verasq; opiniones adsequi possit. Plato autem in Philebo summum bonum ex sapientia & voluptate compositum ponit: quorū subiecta sunt intellectus & voluntas: ex his vero intellectu sapientiamq; vt adfectuum moderatorem præferre videtur.

De Autarcia & vera felicitate.

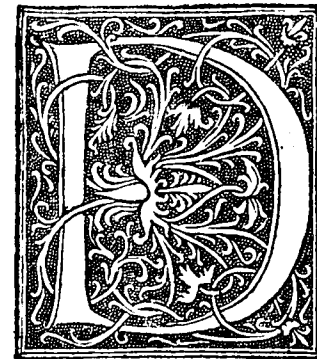

Nonnulli in ea quā græci ἀνταρκίαν vocant id est in ea vita quæ tantum paruo & necessario cōtēra sit: felicitatem ponūt. Inter hos sint qui procul ambitione l agro viuunt: vt ait Horatius. Beat⁹ ille qui procul negotiis. Vt prisca gēs mor talium Paterna rura bob⁹ exercet suis. Et Virgilius. O fortunatos nimium sua si bona norint Agricolas: quibus ipsa procul discordibus armis Fundit humo facilem victum iustissima tellus. Pindarus in eadem est opinione his versibus ὕγιερτα δ' εἰ τῖσ' ὄλβωρ ἀεθεῖ ἐξαρκέωρ κτεάτεσ' καὶ ἐνλογίαν πρὸσ τιθεῖσ' μὴ μαθέεσθ' θεὸσ' γερεσται. Sanam si quis substantiam amauerit ac necessarias vitę possessiones: addita boni nomi nis fama: Is nec de⁹ esse quarat. Omnes quidem Metellum illū ac Syllā qui ambo felices dicti sūt præterea Augustum ad hanc censuram vocant: sed si verum facere iudicium volumus: morta lium nemo est felix: quum tātulus dolor: quo nullus vacare potest: cum omni voluptate p̄terita non sit cōpensandus. Sed fac vt vacare possit: dum se p̄fecto mortalem quisq; sentit: nec perpe tuo bonis fruiturum: facile cōtemnit omnia: vt ait Hieronymus. Quaproter nos christiani aliā expetimus felicitatem: eam videlicet que ab Ambrosio de officiis ponitur. Beatam inquit vitam efficiunt tranquillitas conscientia & securitas innocentia. Augustinus autem de doct. christiana Beatitudo est diuinitatis perfecta scientia ac contemplatio. Idem super Genesim. In ipso autē ho mine nūc læritia que dā cōscientia paradisu est. Idem de Sp. & be. Tāta est cōditionis humanæ dignitas vt nullum ei bonum nisi summum sit satis.

Ciceronis aurea verba.

Mortalium nemo felix.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanoꝝ. Lib. XXXI. DE LABORE.

DE FORTITVDINE IAM PAR ERAT EX LEMMATE p̄sum pto me dicere: si extra triuū aliquid expiscatus fuisset: verum vnā tātum eius ptem ac potissimam attigam: quæ in laboris dolorisve to lerantia cōsistit: ac viri est proprie: vt ait Bion in bucolicis. μόρφα δ' ἡ λητέρη πᾶσι κάλλωσ' ἀμέρη δ' ἄλκα. Forma decus fragili sexu: robur q; virili est. Heraclides Lycius vt scribit Philostratus in vita Sophi starum vnum librum laudib⁹ laboris dicauit: sine quo dicebat nihil in reb⁹ humanis frugiferum geri posse: adeoq; probari: vt cassuseti am labor (modo nō vitiosus) sit otio ac delitiis anteferendus. Quid autem inter vtrunq; interfit Xenophon Comē. II. probe indicat: vbi Herculem Prodicium inducit de vitæ genere deliberantem: ac inter cetera dicit nullam esse veram voluptatē citra laborem. Nā si somni aut cibi aut potus appeti tum præuenias nihil dulce sentiri. Labore autem exercitatis omnia dulcius inpeditari. Ex quo Socrates dum corpus ambulando seu quoduis aliud agendo exercebat: obsonare famem dicebat quod item nostris religiosis ante cibum præceptum est. Idem opus conferre dicitabat ad homi

T. iiii.

nis bonitatem: otium vero vitium. Bonos igitur in opere esse quam otiosi viderentur: Improbos autem qui aut alea aut opere aliquo turpi siue etiam plus aequo ambitione seu questu occupati appareant otiosos esse. Idem cum laboraret circa cytharam: dicenti cuidam, iam senex discis? respondit κρηττορ ὀψιμαθῆ ἔτραι ἢ ἀμαθῆ. Id est praestat tarde discere quam nunquam. Lassus Hermioneus interrogatus a quo sapientiam didicisset: a labore & experientia inquit. Diogenes aiebat, Medeam non Pharmacidam: sed sapientem fuisse: ea siquidem homines delitiis corruptos in Gymnasiis & pyriteriis per exercitationem interpolabat: ac laboribus robustos reddebat. Inoleuissetque opinionem quod ex auro recoctos elixatosque iuniores restitueret. Pythagore quoque sententia fuit: legendam esse ab initio vitam optimam ac laboribus quam maxime exercitanda: quam consuetudo paulatim ex aspera dulcem redderet. Laborem namque voluptatem quoquo modo semper comitari. Si bona sit voluptas ille praecedit. Si autem mala: labor subsequitur. Musonius, Cum sepe pro voluptate & pecunia aut alia re: nulla cum laude labores maximos subeamus: quid mirum si pro gloria: pro equitate eosdem adeamus: exemplo cornicum & gallorum: qui quam rationis expertes: adeo pro gloria certant: ut usque ad extremum spiritum inuicem pugnent? Eusebius, Corpus vitium corrumpit: animum vero earum rerum negligentia quae ad diuinam faciunt contemplationem. Haec philosophi.

NVNC poeta. Epicharmus, τῶν πόρων πολλὸν ἢ ἡμῶν ἄρτα τ' ἀγαθὰ θεοί. Laboribus omnia nobis dii venditant bona. Euripides, τὰς τύχας ἐκ τῶν πόρων θηρῶν ἀράγγη. Fortunae ex laboribus venari oportet. Idem, πόρος ὅσος λέγεται ἐν κλειῶσι πατρῶν. Labor ut dicitur gloriae praesens. Idem τῶν γὰρ ποροῦντων θεὸς συνλαμβάνει. Laborantes deus adiuvat. Idem, ἢ ἀρετὴ βάρη. Διὰ τῶν μόχθων, Virtus per aetum nasty venit. Idem, Labor solus citra fortunam sumptus (ut in puerbio) mortales adhuc minime adfligit. Labores audent boni: timidi nihil unquam adsequuntur. Ex laboribus gratia prouenit hominibus. Nullo modo quis citra laborem felix esse: neque gloriam adsequi ullam nihil agere potest. Ex qua Euripidis sententia Ciceronis est illud puerbium. Omnis laus in actione consistit. Idem, ἀργὸς ἐν δαίμοσι θεοῖσιν ἔχωρ ἄν ἀρὰ στόμα βίον. Διὸ μὲν ἀνὴρ ἀνὴρ ἄνθρωπος, Otiosus nullus quam deos habes in ore: victum sine labore parare possit. Sophocles, μοχθεῖν ἄν ἄγγη τοῦσδε λόγους ἐντυχῆν. Laborem subire oportet eos qui sibi feliciter esse volunt. Idem, ἀπ' ἀντοῦ ἐπιτοῦτος ἐρίσκει πόθος. Desiderium ex ipso quarente inuenit. Idem, θεὸς δὲ τοῖσδε ἀργούσιν ὄν παρέρσεται. Deus otiosis non adest. Menander, ἀλλὰ τα γένηται ἐπιμελεία καὶ πόρος ἀπαρτα. Cuncta & labore & diligentia deprendi possunt. Idem, ἀργὸς δισηγία μωροῦ τοῦ πνεύματος πολλῆ ἐστὶ ἀβλῆ. ὀτρεοσ διπλάσια γὰρ ἐστὶ ἐν μάτην. Otiosus qui valet: longe inferior est febricitate: quippe qui duplo plura cibaria frustra consumit. Idem, Nullam oino rem oportet viris desperare beneficientibus. Philemone, Ὅτι mihi dulcia sunt priora mala. Nisi enim tunc laborassem nunc minime gaudeo rem. Alexis, Cuncta ab initio dii hominibus monstrarunt: verum diligentibus & inquirentibus melius patent. Democrates, οἱ ἐκόντοιοι πόροι τὰν τῶν ἀκουσίω ὑπομομήν ἐλαφρότερον παρασκευάζουσιν. Labores voluntarii inuoluntariorum tolerantiam leuiorem praeparant. Hesiodus, εἰ γὰρ κερ καὶ σμικρὸν ἐπὶ σμικρὸν κατεθετο καὶ θαμὰ τοῦ θ' ἔρδεισ τάχα κερ μέγα καὶ τὸ γένοιτο. Si modico iugiter modicum supaddere perges: Nempe breui magnus surget tibi tempore acruus. Idem, πολλὰ δ' ἀργὸς ἀμὴρ κερεῶν ἐπὶ ἐλπίδα μίμνωρη χριζορ βίοιο τοιο κακὰ προσελέξετο θυμῶ. Spem vanam ignauus nihilum dum spectat agendo Indigus adspexit moerens mala plurima vita. Idem, τὰν μὲν γὰρ κακότητα καὶ ἴλαστορ ἐστὶν ἐλέσθαι ἱρηδίωσ λείνημὲν ὁ δὸσ μάλα δ' ἐγυνηθῆναι τῶσδε ἀρετῶσ ἰδρωτὰ θεοὶ ποροῦσιν ἔθνηκαρ μακρόσ δὲ καὶ ὄρθιοσ δῖμοσ ἐπ' ἀντῆρ καὶ τρηχὸσ τὸ πρῶτορ ἐπειδὴ δ' εἰσ ἀκρορ ἐκκνται ἱρηδίη δ' ἢ πείτα πείλεχαλεπῆρ εἰδύσα. Ad vitium facilis vicinaque semita cunctis Panditur, at virtutis iter posuere remotum Calicolae durumque prius: sed vertice summo Dum fuerit: planum se offert quarentibus illud. In eadem quoque sententiam litera Pythagorae describitur in forma. Y. Litera Pythagorae discrimine secta bicorni Humanam vitam speciem praeferre videtur. Nam via virtutis dextrum petit ardua callem. Angustum primo: sed late in fine patentem. At laeva vitium tendens perducit in arcum. Sed Latinos attingam. Ennii verba pulcherrima ad hoc propositum scribit Gellius: quae in choro Iphigeniae scripta dicit. Otio qui nescit vti plus negotii habet quam cum est negotium in negotio. Nam cum quid agat constitutum est: nullo negotio id agit: sed ibi mentem & animum oblectat suum. Idem auctor verba ex Catonis oratione ad milites refert. Mementote siquid unquam recte per laborem feceritis: labor ille cito a vobis abscedit: benefactum autem semper remanebit. Si quid vero nequiter per voluptatem: voluptas repente abibit: nequiter illud factum apud vos semper exta

Litera pythagorae.

Verba Ennii in choro Iphigeniae scripta.

bit. Virgilius, Labor omnia vincit. Cicero, Ad omne officium contentione animi est opus. Idem pro Archia, Nullam enim virtutem mercedem laborum periculorumque praeter hanc laudis & gloriae desiderat: quae quidem detracta: quid est quod in hoc tam exiguo vitae curriculo tantis nos laboribus exerceamus? Certe si nil animus praesentiret in posterum: nec tantis se laboribus frangeret: nec tot curis vigilis angeretur. Nunc insidet quidam in optimo quoque virtutem quae noctes atque dies admonet: non cum vitae tempore dimittenda commemoracione nostri nominis: sed cum omni eternitate adhaerenda. In sacris ite libris Salomon pigris exemplum ac prudentiam fornicarum proponit. Dauid, Tu diste laborem & dolorem consideras. Dominus vero ipse eum qui talentum per ignauiam & desperationem fodit: & otiosos in foro stantes: & Virgines dormitantes reprehendit. Grego. in Mo. Sicuti in malis praesens securitas parit dolorem: sic in bonis praesens labor perpetuam inducit securitatem. Et alibi pulcherrimus eius locus. Desidiosus (inquit) sepe ingenium accipit: ut iustius negligentem puniat: quam scire contempserit quae siue magno labore adsequi poterat bonitate naturae. Contra vero studiosus tarditate punitur: ut eo maiora praemia ferat: quo magis laborauerit. Denique Sophocles: Plato: Socrates: Hieronymus etiam noster: & alii complures qui diu vixerunt usque ad extremam senectam scribentes: labores subierunt: sineque discendi cum vita fecerunt. Ad quam rem multum facit alienae imitatio virtutis. Nam quisque bonus aliena gloria magis excitabitur. Thucydides puer quam audisset Herodotum senem suam historiam recitare: collachrymasse dicitur. Demosthenem fabrorum antelucana diligentia excitare solebat. Themistocle Milciadis tropaea somnum capere non sinebant. Alexander Achilles: Caesar Alexandri conspectis tumulis: laudis emulatione ingemuisse feruntur.

De Otio.

Quum duplex sit otium: illaudatum & laudatum: primum voluptariorum & ignauorum est: aduersumque labori: cuius supra mentionem feci. In quo viuentes Seneca stultos vocat semperque viuere incipientes. Tale dicit Vaciam illum fuisse: qui ruri in desidia agebat. De hoc ite Grego. in past. ait. Plurimum piger dum agere necessaria negligit: quaedam supra se difficilia proponit: quaedam vero incaute formidat: & dum quod iuste metuat inuenit: ostendit quod in otio iuste torpescat. Alterum otium laudatum: literatorum est ac contemplatum veritatem. De hoc Cato dicebat: viro nobili quae admodum negotii sic & otii rationem extare oportere. Hoc item Seneca in epistolis amplectendum suadet honesto ac prudenti viro: quo ex actionum tumultu tanquam in portum se tandem recipiat: ubi sese primum: deinde humana pariter ac diuina dignoscat. Nam semper negotiosis: inquit: tempus furtim labitur: & hos esse qui in ambitione vel auaritia iugiter occupati: breuitatem temporis queruntur: & improvisos se ad mortem trahi: nihil oino vixisse putantes. Aristoteles in lib. de anima inquit: animam sedendo & quiescendo fieri prudentiorum. Plutarchus, Sapientem decet quietem & otium in scientiae & prudentiae exercitatione ponere. Non dico eam venale ac foresem: sed maximam quae nos deo coniungat. Socrates dicebat ita instituentiam esse vitam: ut ex te: non ex aliis voluptatem capere possis. Euripides, ὁ πλείστα πράων πλείστα ἀμαρτάρηι βροτῶν. Qui agit plurimas plurimum peccat. Quod ambitiosus & auarus maxime accidit. Ea demum ratio quam improbi probis rerum experientia simul & solertia praestant: quam enim quis diligit artem: in hac se libenter exercet: quam vero exercet: hanc & probe nouit. Denique ex Augustini sententia in lib. de ci. nemo bonus negotium querit: nemo improbus in otio fructuoso quiescit. Otium: inquit: sanctum quae rit charitas: negotium iustum suscipit necessitas charitatis: quam si nullus imponit: percipiendam vacandum veritati. Gregorius in Ezechiel. Contemplatiua vita est charitatem dei ac proximi tota mente complecti: ab omni terrena actione quiescere: soli desiderio conditoris omnibus posthabitis curis inherere. Idem in eodem loco triplicem eius gradum ponit. Primum quum se ad se colligit: alterum ut se collectum qualis est videat: tertium ut supra semet insurgat. Idem. Sicut enim grauioris est culpe inter bonos improbum esse: sic maioris fuerit laudis inter improbos bonum se praestare. Idem in Reg. Quanto quis in rebus mortalibus occupatior: tanto a deo remotior. Isidorus de summo bono. Quamto quisque curis maioribus occupatur: tanto magis vitium premitur. Mundi enim amatores non solum stulti ex eo quod infima pro summis appetant: verum etiam miseri quod ea cum erumnis consequantur. Bernardus, Otium est vacare deo: immo negotium negotiorum: ubi nullum admittit otium. Seneca in epistolis. Crede mihi: plus agunt qui nihil agere videtur. Necessarium tamen huiusmodi viris Aristotelis sententia rerum administratorum aliquem prope habere qui res obeat ac curet: ut Socrates Critonem: Epicurus Metrodotum: Apollonium Damidem. Ipse quoque dominus non ster ludam negotio praefecit. Apostoli item alios alii. Ut autem monachos attingam: Origenes Am

Duplex otium.

Otium laudatum.

Contemplatiua Vita.

brofium: Hieronymus Chromatium habuit: Bernardus fratrem Viterbii defunctum deflet: vt paterna domus praesidium: curarumq; suarum leuamen. Deniq; Franciscus Helia suo q̄q; flagitioso: ob rerum experientiam carere non poterat.

Quid ab otio honesto retrahit: quidve inducit: & de solitudine.

Ed vt facile videmus: ab hoc otio multos pstanti ingenio repellit metus amittendae dignitatis & existimationis: qua negotiū nutrit & auget. Quapropter Cicero & otium cū dignitate: & negotiū sine periculo in proemio de oratore exoptat: duo quasi difficilia. Et Virgili⁹ ex eadē causa suū otiiū literatū ignobile appellat. Ad idem rursus otiiū plariq; ob calamitates inducitur: vt accidit in primis Ptole. Philadelpho: qui cū podagra diuturnoq; morbo laboraret ad fouendas artes liberales se conuertit: adcerfitis vndiq; ingeniis: & bibliotheca illa nobili cōstituta. Hiero item Syracusanus Tyrānus in graue incidens morbū: vocatis Simonide: aliisq; poetis philosophari coepit. Aphrican⁹ maior post accusationē illam relicta reip. cura se in Literā re cepit. Nonnulli vero naturali quadā philosophia res humanas perosi: vt Diocletianus & Maximianus principes: rem nouā ausi: relicto imperio in vitam se priuatā redegerūt. Vt & mea etate Amurathes Turca ex Otomanis pater Mahumetis: qui Cōstātinopolim cepit: relicta penitus filio regni cura. Religionis autē & Christi causa innumerabiles: inter quos Lotari⁹ Caroli magni nepos: & item Petrus Angliā rex: qui dimisso suis regno Romā venit: vbi in paupertate priuatus vixit. Duces quoq; Venetorū nonnulli: vt in eorū historia narraui. Ex pontificibus vero Celestinus. v. sese penitus abdicando. Ex cardinalibus ipse Hieronymus: quādo inter hos iā vulgo receptus est. Præterea Petrus Damianus: pximis quoq; annis Ardianus Delaporta cardinalis Alexiensis iam gradis natu: qui signādis libellis præerat: relictis statim oibus: Hetruriae se coenobio ad dixerat: si per Innocentiū. viii. qui eū paulo post reuocauit licuisset. Sūt qui hāc secessionē in media abitione ac magistratu aggredi sunt ausi: vt pxime cōtingit Eugenio. iiii. qui Aloisio patriarchæ viro solerti rerum cura delegata: sese totū literis tradiderat: qd minime laudi tribuendum. Qui em̄ huiuscemodi sunt animo: subesse potius q̄ præesse debēt: sed gloriā expetūt: gloriē tamē pōdus ac fastidiū detrectāt. Solitudo igitur huic vitæ generi necessaria: cui nonnulli agrū delege rūt. Menāder. ἀριστὸν ἀρετῆς καὶ βίον ἀιδόσκαλος ἐλευθέρων ἀγρόσ. Et virtutis & vitæ liberæ magister optimus est ager. Idem. ὄσ ἡδὺ τῶμιω ὄνρτι τοῦσ φάυλονσ ἢ ἐρμμία. Q; dulce ipso bos odiēri solitudo agri. Plutarch⁹ in Mo. Solitudo em̄ philosophiæ vacans: nō vt in ciuitate cōsistentes multis ac paruis se implicat: sed alte volat in mundi contēplatione. Quapropter maiores nostri tēpla in locis remotis & desertis dedicauerunt: maxime Panos: musarū: nympharum: Apollinis: & qui musarū duces sunt. Hierony. cōtra Io. Multi philosophorū relinquūt nō modo vrbes sed agros ingētes: & amoenos fontes: vocalesq; ausi modos: ne p abundantia animæ fortitudo lāguescat. Pythagorei in solitudine & locis desertis habitauerunt. Platonici quādoq; in tēplo et locis sacris versabātur: vt admoniti augustiore habitaculi sanctitate: nihil aliud q̄ de virtute cogitarēt. Idem. Inuenti Platonici qui oculis se sponte priuarēt: vt nihil aliud q̄ solam scientiam meditarentur. Idem contra Iulianum: secedere & in solitudine se recipere tutius esse dicit. Nolo: inquit: spe victoriē pugnare: vt vincam aliquando. Idem ad Rusticum Mo. Si Paulus castigat corpus: quāto minus tu posse existimas sine lapsu vitam ducere? Si in celo peccatum fuit: quāto magis in terris? Si delictū in his qui corpore carebāt: quāto magis qui in fragili sunt corpore cōstituti? Cassianus de anima. Turba vitiorū sine certamine pculdubio vincit ab eo cui solitudo gratiā suffragat. Grego. in mo. Quid pdest solitudo corporis: si solitudo deficit mētis? Qui em̄ corpore remotus & tumultibus humane cupiditatis angit: in solitudine nō est. At cōtra: si quis in turba sit: nec vllos curarū seculi tumult⁹ mente patiatur: in vrbe nō erit. Nā Loth in peruersa ciuitate iustus fuit: in secessu peccauit. Illud præterea obseruatiōe dignū: q̄ sanctorū hominū diuersum cernim⁹ a reliquis otiiū: ceteri siquidē sapiētes post exāclatos labores / post administrationē reip. ac res gestas otium quasi debitum eis mollioris vitæ ac solitariae adsumentes in virtute theorica sibi viuere coeperūt: quorū exēpla supra memorauī. At christiani pfecta sapiētia præditi: exordiū pfectæ virtutis a solitudine auspiciant: vbi aliquādiū sese lectionibus abstinentiæq; exercentes ante oīa pbent. Deinde cōfirmati: qd solū hauserūt reliquis cōmunicāt: ad actiones varias cōuersi. Sic dñs Iesus post habitationē deserti loci ac ieiunii tolerantia: ad docēdos hoīes p̄diit. Sic Paulus post annos. xiiii. quib⁹ didicit ab apostolis euāgeliiū: ad gētes p̄ficificat: sic Hieronym⁹ / Franciscusq; saltib⁹ & locis ferarū post aliquot annos p̄deuntes alios confirmauerunt.

Ptole. Philadelphus. Hiero Syracusanus. Diocletianus & Maximianus.

Solitudo.

De Tempore & occasione.

Tium simul & negotiū tēpus metit: quapropter de hoc pauca: ac primū de horis & horologiis. Horas Homerus celi forib⁹ adstere dicit: quadrigāq; et equos soli p̄deuti mane p̄parare. Has mathematici equales & inaequales ponūt. Inaequales etiā chronicas vocāt. Qm̄ totidē signa tam estare q̄ hyeme: tā iter diu q̄ nocte semp supra hemispheriū apparēt: totidē etiā horas voluerūt id est. xii. iter diu noctuq; totidē: verū inaequales ideo dictæ: q̄ scdm̄ rationē ascendentiū signorū hyeme minores iter diu sunt: noctu vero lōgiores: estate autē cōtra. Aequales autē aequali iter se spatio oēs. xiiii. inter diē nocteq; cōmixtę: dictę quoq; & ægnoctiales: q̄ ex equalitate ægnoctii signis ascendentiū pares sint: cuiuslibet videlicet signo duas adsignādo horas. Martialis satis indicat qd actionū Romani cuiq; tribuerēt. Prima salutates atq; altera cōrinet hora: Exerct raucos tertia causidicos. In qntā varios extendit Roma labores. Sexta quies lassis: septima finis erit. Inde sequēs dabit nitidis octaua palestris. At iubet extractos frāgere nona thoros. Greci elegati disticho diuidūt horas. ἕξ ὥραι μόχοισ ἰκαρόταται αἰδὲ μετ' αὐτὰσ γράμμασσι Δεικνύμεται Ζῆδι λέγονσι βροτοῦσ. Sex horę tantū reb⁹ tribuunt agēdis: Viueq; post illas: lītera zeta monet. Hoc est post horas sex negotiis datas accūbe & viue: qd ostendit per Z. līterā in horologio: cui⁹ numerū ex ordine literarū notāt. Z em̄ septim⁹ numer⁹ est: quę viue apud græcos significat. Horologiū solariū teste Plinio: prim⁹ Pap. Curfor Romę in colūna statuit. Varro tradit: Primo bello pu. M. Val. Messala Catina capta deportauit horologiū gnotericū siue gnotonicū: siue planum: quod postea diligētius adornauit Martius Philippus: qui cū. L. Paulo censor fuit: nec tamen per vmbelicū discurrebat: donec Scipio Nasica aqua distinxit: idq; horologiū sub tecto dicauit: tam diu apud Ro. indiscreta lux fuit. Ctesibus Alexandrinus: vt scribit Vitruuius: primus horologia excauata in auro & gēma caua cōposuit. Scaphiū inuersum: qd ab artificibus tholus siue tympanum dicitur: aliq; versatilia supra habebat. In his etiā in colūna aut parastatica horæ distribute: quę sigillatim egredientes ab ima virgula significant in diem totū. Posterī vero cōmodius horas distinxerunt: & tintinnabulo quo absentes longe admonerētur: et vmbelico siue obelisco numeris addito: quo tēpore omni horę adspicientib⁹ discerni possint. De diebus, Paulus iuriscōsultus de feriis. Dies more Ro. a media nocte incipit: & sequētis noctis media parte finit. Gellius ait Græcos ab occasu solis ad alterū occasum accipere. Astrologos a meridie. Sunt dies fasti: nefasti: festi: p̄festi: atrii: perendinarii. Apud Mathematicos: Aegyptii: fausti intercalares: natales: naturales: artificiales. Diem quoq; p tēpore accipiebāt: crept⁹ ante diē: venire ante diem: trahere āte diē: prope diem. Noctē itē in quatuor diducebāt partes: appellabātq; primā: secundā: tertiam: & quartā vigiliam: eius custodes vigiles dicti: præfectusq; vigilum: diei autē excubiā. Potior autē pars diei est matutina. Hesiodus. ὄρθρον ἀριστάμερος ἵπτατο βίος ἀρκιοσ εἶν ἡδὺσ γὰρ ἰ ἔργοιο τρίτην ἀπομέριεται ἔισαρ. Hoc est: Mane tibi surgendū vt vitę superpetat vsus. Tertia nāq; operis fuerit pars mane ineunt. Juriscons. autem de verborū signific. ait plusq; dimidiā esse partem: eaq; de causa operam in æquas diei partes diuidi nō posse: vocatq; matutinas bonas horas. Menses Numa duos præposuit antiquis: qui tantum decem erant: Ian. et Febru. non habita tamen ratione intercalaris. Cæsar vero omnia restituit: annūq; ad cursum solis adcomodauit. Cuius opus alieno ingenio factum non habemus. Mensi cuiq; rusticatio sua Columella describitur. Mensibus horisq; Aegyptii: Chaldei: Babylonii: & plariq; orientales carent: tantum ex lunæ solisq; cursu & aspectu viuentes. Quidam narrantur certis anni diebus ægrotare: vt teste Valerio: Antipater Sidonius poeta in die natalis sui: sicut hodie videmus accidere Oliuērio Carafæ cardinali Neapolitano: qui mense Maio semper in valitudinem certam incidit. Obseruatum & Romæ mortes pontificum in Augusto mense plariq; contingere. Quibusdam euenire felicitates: vt est author Aelianus de Atheniensibus: qui mense Thargilione: id est Februario victorias maximas eos adsecutos fuisse dicit. Pisani olim ter victoria de inimicis die sancti Sixti contigit: adeo vt ei templum extruxerint. Omnia tamen prouidentia regi ordine nobis incognito ait Augustinus. Aetates animalium graci hoc epigrammate scribunt. ἐμμάστοι ζῴει γεμεῖσ λακέρια κορώρη ἀνδρῶν ἡβώρτων ἔλαφος δὲ τέτρα κορώμοσ τρεῖσ δ' ἐλάφοσ κοράξ γηράσκειται ἀνθῶρ ὁ φθιμῆ ἔρμεια τοῦσ κοράκασ δέκα δ' ἡμεῖσ τοῦσ φθιμῆ κασ μύμφαι δ' ἐνπλόκαμοι κοῦραι Διδὸσ ἀγγιόχοιο. Nēpe nouē cornix hominū ppe tēpora viuūt Cornicum quater & ceruus: trini quoq; cerui Coruus: itemq; huius pertransit metra nouena Phoenix: quam decies superamus tēpore nymphæ. Hominis autē æuum Censorinus de natali

Horę.

Romanorū actiones horis accōmodatæ.

Horologia.

Dies.

Nox.

Bonę horę. Menses.

Aetates animalium.

die p hebdomadas distribuit: in secūda pubescere datur: qd Aristoteles de asali. τραγίζειν Vocat: nos hirquitallire ab hirco male olēte: in fineq; cuiusq; periculū vitę ponit: p̄fertim. xlix. vbi nu merus septenarius quadrat? venit: vocaturq; anni huiuscemodi Climaterii: q; ad eos quasi gra datim veniam? Plato vero apud eundē authorē hos Climaterios ex nonario cōstare voluit: qua propter. lxi. magnā esse vim: q; ex vtroq; numero multiplicato cōsistat: in quo anno periere Ari stoteles & Cicero: maxime autē senes plerūq;. lxxi. nō p̄terire: in quo decesserūt Plato: Diony sius Heracleotes: Diogenes Cynicus: Eratosthenes geograph? & Xenocrates Platonīc? His ve ro qui hūc terminū p̄tererūt ex psalmi etiā autoritate: labor & dolor. Diua genitrix q̄q; extra sortē est humanā: ac speciali dei prouidentię reseruata: annum ipsū vnde quinquagesimū non excessisse: apud receptū authorē inueni: ex Helisabete virginis sanctę de Sconangia cōmentario: quę anno. M. clx. emicuit. Hęc in diuina cōtēplatione eam annū post filiū & quicq; est vltra vsq; ad ei? assumptionē vixisse clare cōspexit: qd mihi verisimile fit. Neq; em̄ ad sentior his q; m̄tis di cunt eā supstitē annis: quū Diony. teste oēs apostoli in ei? funere cōuenerint: ipsi vero palā est q; non tot annis quot vulgo dicūt illā supstitē fuisse: simul fuere. Optare senectutē in enigmate est. Res vna videlicet q; potissimū ab oibus desyderat: habitā vero oēs spernūt & ab se reiciūt. Eā ve ro cōtra mortaliū oīm opinionē amplectendā Cicero in Catone suadet: confutatis quatuor q; so lēt impugnare causis. Sūt autē huiuscemodi. Auocatio a reb? agēdis: infirmitas corporis: priua tio voluptatis: vicinitas mortis. Hieronym? in Amos p̄phetā. Senectus bona multa: multaq; itē mala secū adfert. Bona: q; nos ab importunissimis dominis liberat voluptatib?: modū gūle ipō nit: libidinis impetū frangit: auget sapientiā: prudentiā quoq; ac consilia suppeditat. Anrū ma gnū Pythici octauū quęq; dicunt ob ludos: Olympici quintū: Romani itē quo tēpore lustrū age bant. Sed centesimū maxime quo ludos seculares celebrabāt. Mathematici. xii. & vii. ob Iouis p̄ fectiones: magna q; in his mutationes fieri: vt ait etiā Plato de legibus. Qd autē legim? in sacris voluminibus: hoies priores tādiu vixisse: Augustinus veros integrosq;. xii. mēsiū annos fuisse testatur: ac ex prouidentia factū: vti pauci tūc citius crescerēt: rerū insup cognitio cōmodi? ex lon ga experientia deprenderēt. Annos Romani: vt ait Festus: domi quotannis in parietib? portarū clauo annali defixo notabant. Sed & aliud tēpus qd grāci κειρόν: nos occasionem siue tempesti uitate dicimus: quā veteres teste Callistrato pulchrū puerū ac deū rotulę fingebant summis di giris insistentē: alatis talaribus: nouaculā in dextra: crinibus tantū anteriorib?: occipitio caluo: vt plane significarēt a breuitate / cōmoditateq; tēporis nos deserī: nūq; redituri. Quapropter oī bus bonis est curę ne frustra labat. Lacedemoniis tāta fuit hui? rei obseruātia: vt nemini pmitte rent extra virtutē sibi vacare. Argumēto id p̄ter alia fuit: q; Ephori quondā aīaduertes quos dam iuuenes ambulatione vespertina vti: p̄ceperūt eis vt abstinerēt: veluti nō se exercētes: sed in deliciis vtilē diē partē cōterētes: tēpore abuterent: optare em̄ Lacedemonios: nō p̄ambulatio nes: sed per gymnasia & virtutē / bonā corporis habitudinē / ac vires quęrerēt: author Aelianus. Inter Romanos Cato senex dū senatus cogere libellos quosdā quos secū efferebat obiter lectita bar. Plini? teste eius nepote in epistolis: Vulcanalibus vigilare incipiebat: q; sunt in fine Augusti: noctib? lris: interdū negotiis principalib? vacabat: quendā eius anagnosten frustra partūper dū legeret interpellantē acriter reprehendit. Iulius Cæsar quaternas simul ep̄las dictare solebat. Ves p̄sianus dū se amiciret & calciaret: legationes audire. Proximis vero annis Sicilię rex Alfonso senior post tot bellicos labores vtrūq; sacrū volumen quidecies legisse fert. Nullā occasionē p̄re mittēdo: iugiterq; vigilando: magni viri sunt oīa cōsecuti. Breue nobis spatiū inquit Cicero natura dedit: cursum vero glorię sempiternū. Nihil tamē est qd de illa q̄ramur. Longū satis tē pus ad cōsequēdas oīs artes suppeditauit: sed breue nos ipi fecim?: in deliciis / iocis / voluptatib? / sodalitatibus / bonā aui partē absumētes. At si forte pueritiā & senectā frustra cōsumim? ob de bilitatē: media saltē atas debet eē frugifera & parca t̄pis. Qd Hesiod? hoc versu allegorice satis mōstrat. ἀρχομένου δὲ πίτον καὶ λήγοντος κορέσασθαι μεσσοῦθι δὲ φείδεσθαι. Hoc est. Incipiē te vini vase & i fine pota q̄tū libet: veluti nō ita p̄fecto: i medio autē tāq; p̄fecto vtere parsimonia.

Diua virgi nis etas. Helisabeta virgo.

De senectu te.

De occasio ne. κειρόν.

Lacedæmo niorū mos.

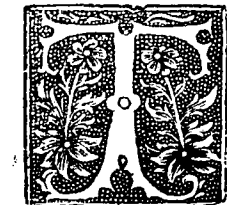
Pars irasci bilis. Duplex ira.

De ira eiusq; remedio. Ram: inuidiā: dolorē: metūq; mortis: pars continet irascibilis: q; facile sedabit: si dictis sapientū auscultabimus. Ira igit prius naturā dicemus: Quę gemina est: aut aperta: aut dissimulata. Hęc vltima longe deterior. Arrianus sophista Cauendum (inquit) iram illorū qui paulatim eam cōcipiunt: lentiusq; exarde scunt: magis q; illorū qui celeriter. Nā his ira breuior: illis diuturnior. In eādē

sententiā Homerus Iliados. κρείων γὰρ βασιλεὺς ὅτε χόσεται ἄρδρι χέρι ἐίπερ γάρτε χό λομτε καὶ ἀνὸ ἡμαρκα ταπέψη ἀλλὰ τε καὶ μετόπι: δὲν ἔχει κότον ὄφρα τελέων. Nam melior princeps iratus forte minori est. Q; si dissimulat subitum tūc mente furorem: Tēpore post illū poena grauiore rependet. Ex nostrorū quoq; sententiā: Deus tarditatē poenę grauitate compen sat. Ira vero aperta sine iurgio non est: admodū & ipsa vituperabilis. Plutarchus. Verborū leuis simā rem grauis poena sequitur secundū Platonē. Silentii autē vbiq; nullā reddere rationē ha bet. Theophrastus. Irasci quidē sapienti siue seruis siue amicis nō oportet: sed sedato animo agē dum: ne iudiciū qd de aliis appetimus subeam?: neve culpę potius rei q; accusatores: aut odio po tius q; cōsilio fecisse videamur. Euripides. Duob? litigātibus alter semp visus est altero qui nō respōdet sapiētior. Idem. Grauis quidē & implacabilis est ira: qua amicus amico irascitur. Idem. σμικρῶσ ἀπαρχῆσ μεῖκοσ ἀμὲρῶπον μέγα γλῶσσὸ ἐκπαρίζει. Parua quidē occasione magnā lin gua p̄bet cōtentionē. Idem. πρὸσ κέρτρον μὴ λακτίζειν. i. noli contra stimulū calcitrare: vsur patū quidē a multis puerbiū. Democrates. θυμῶ μάχεσθαι καλεπόρ ἀρδρὸσ δὲ κρατέειν ἄλο γίσον. Cum irato animo cōtendere difficile: tum virū sine ratione superare. Menāder. Hic demū optim? vir o Gorgia: qui inter mortales ferre iniuriā potest. Philemon. Dulcius aut lepidius ni hil q; posse verborū contumeliā pati. Hoc em̄ pacto maiorem maledicus parit. Pythagoras. Ma gnān puta disciplinā: per quā ferre indisciplinā potes. Glycon. Mansuetudo ac patientia / maxi mū signū esse deo acceptū. Remediū irę subitę teste Plinio: tempus interponere seu cibum. Cibū em̄ impetū animi magnopere lenit. De tēpore testatur Plato: qui quādoq; in seruū iratus Xenocrati amico adstanti ait. Accipito tu & verberato. Nam & ego iratus sum. Præterea Musi ca. Clinias em̄ Atheniensis vir Pythagoreus: vt scribit Aelianus de va. histo. si quando in iracū diam incidisset: priusq; ederet cythara deliniēbatur. Exemplo quoq; se hoc dicebat Achilles Ho merici facere: qui & irā ipse hoc modo leniuit. Aliam quoq; medicinā Seneca ostendit. Optimū quidē: inquit: scire nolle qd quisq; peccauit: tollendaq; ex animo suspitio: & omnia in bonā partē p̄fertim cū amicis accipiēda: retinēdaq; in animo illa sentētia: in quibusdā rebus sati? esse deci pi q; diffidere. Cæsar em̄ post victoriā incidens in ep̄stolas inimicorū: partim etiā eorū quę neu trius partis videbātur: eas cōbussit: maluitq; eorū ignorare consilia: q; per eas occasionē iracun dię dare. Et Alexāder Macedo quū medicinā sumpturus: literę superuenissent vt a Philippo me dico eius familiari caueret: sumpto statim poculo: medico literas ostēdit. Plutarchus in Mo. alia insuper adducit. Faciundū (inquit) iracūdo / more gubernatoris: qui ob timorē (quū timor nō sit minor ira) nō remittit de diligentia: quin in tranquillo omnia obeat munera: Sic animi nau fragia vir quietus prouidere antea debet. Dicit quoq; patientiā domi paulatim ediscendā cum seruis & vxore: vt plane foris ea postea vtamur. Exemplūq; Socratis ponit: qui Xantippe vxori conuitia / insolentiāq; domi ex hac potissimū causa ferebat. Cicero ad Qu. fratrem. Propediem si te iracundū cognoueris inquit: quotidie meditare resistendū esse nature: rum legem tibi statue: qua iratus nō nimīū videare / magis q; omnino nō irasci. Nā illud est nō solū grauitatis: sed inter dum lenitudinis: moderari vero & animo & orationi cum sis iratus: aut etiā tacere & tenere in sua potestate motum & dolorem: etsi non est perfecta sapientiā: tamē non mediocris ingenii. Im proborum præterea maledicentiā magis æquo animo ferendam q; aliorum suadet Euripides. τὸ δ' ἀξίωμα μὲν κακῶσ λέγητοσ ὀμπεῖσει λόγος γὰρ ἐκ τ' ἀδοξοῦστωρ κακῶσ δοκούσ τωρ ἀντὸσ ὄνταντὸμ δέμει. Dignitati q̄q; vir improbus obrectet tuæ: fer æquo animo: nanq; verbum idem a bonis exiens atq; ignauis haud idem potest. Quod Seneca item imitatus ait: vi tuperari a malis laudari est. Et in sacris libris. Ne stulto respondeas secundum stultitiam suam: ne similis ei efficiaris.

Exempla mansuetudinis & patientiæ.

Ertullianus librū de dei patientia elegantissimū scribit: vbi monstrat nihil in eo diuinū? aut mirabili? q; cū facta mortaliū improborū toleret ac misereat. Nul lāq; in hominib? p̄stātorē aut cōmodiorē posse patiētia reperiri virtutem. Ad hęc igitur Vlysiem ante oīs citat antiquitas: vt qui rem suā feliciter dis simulando sit adsecut?. Deinde Iasonē: qui cū cæteri argonautæ vim Aetæ regi insolenter respondentem adferre vellent: solus patientia resistens omnia su perauit. Patientissimus vnus apud Athenienses fuisse traditur Socrates: Apud Lacedemonios Agefilus: Apud Romanos Pōponius Atticus: vt Cor. nepos scribit: qui iram oīno coercedam putabat: in eos p̄fertim quos diligerem?. Dauid quoq; inter Hebræos. Aristippus ad eum qui

Ire remediū.

Clinias. Achilles.

Cæsar.

Alexander Macedo.

Socratis patientia.

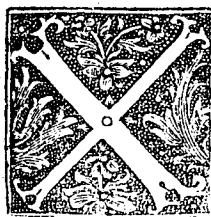
ob verba in iram cum eo venerat: ait. Ne queso a verbis ppter iram discedamus: sed poti9 ab ira ppter verba. Idem cuida maledicenti ait. Tu maledicendi dominus: ego audiendi. Quis no mi- retur Lycurgu: qui teste Plutarcho: priuatus oculo a quodam in concione iuvene: traditu dein de a ciuibus plecendu interpolauit: eruditq; in posterum melioribus moribus: Deinde in thea tro miratibus omnibus: luuenē (inquit) Lacedemonii mihi a vobis noxiū ac fontē traditū: nunc eruditū optima reddo disciplina. Fabius Rullianus cōsul quū res cōtra Hetruscos apud Cimī nā sylvā gereret: crescēte hostiū metu: legatis rogātibus ex parte senat9 vt. L. Papirium eius ini micū dictatorē diceret: vultū demisit: nihil aliud respōdens: sed nocte sequēte sese vincēdo eun9 dē dixit: cui gratiē sunt actē. Iul. Cæsar nullā habuit: vt Cicero dicebat: virtutē misericordia ad mirabiliorē: cuius rei gratia putat Augustin9 dei puidētia clarissimū in orbe nomē obtinuisse. Augusti quoq; succurrit exemplū: cuius verba ex epistola hęc Trāquillus memorat. Noli mi Ti beri etati tuę nimīū in hac parte indulgēdo succēdere: vt sint qui de nobis male loquant. Satis. n. habemus ne quis nobis male facere possit. Mea vero etate Alfonso Taraconēsis Sicilię rex nunq; iratus visus. Alterū nos vidimus Romę Gabrielē Brixiesem ordinis minorū cardinalē Agrien sem: qui Matthię regis Pānoniæ res diu pcurauerat: iurare solebat ānos. xxx. nullū mortaliū vel minimo seruo subcensuisse: quę res illum ad eum honorem perduxit.

De ira officiosa: & q; etiam opinione quandoq; officii errat.

Eripatetici virū negant qui irasci nesciat: Cotēq; fortitudinis irā dicunt: per eā leges seruari: ius defendi: arma p patria suscitari: vt est auth9 Cic. in Tusculanis. Chryostom9 in euangeliū in eandē fere sententiā: dicit iram esse ne cessariā ad tuendas leges: ad regendā disciplinā: ad improbos coercedos. Hieronym9 in epistolis: Irasci quidē hoīs esse dicit: irā autē non pficere christianū. Hęc irā laudatā sacri libri Zelū appellāt: qualē habuisse Phineem legim9: quū scortū Madianitę interfecit: qualē Mosen quū de monte descēdēs ac aīaduertēs vitulū cōstatilē/ tabulas decalogi pfregit. Neemiā quoq; quū populū audisset vociferantē ob scenus qd optima tes exigebant /vehementer iratū accipimus. Helisēum item quū ille in Ioam regem inueheret: q; terram quinquies aut sexies sagipta minime pcussisset: vtī Syriæ regionē destrueret. Paulū de nīq; in faciem Petro resistentē legim9. Talia quēdā & apud Romanos seueritatis: Brutorū: Tor quatorū: Nasice: Metelliq; illi9 qui Cæsari expilanti arariū /refitit. Errat tamē ira huiuscemodi siue Zel9 qnq; opinioē officii. Vt illi q se zelotas Hierosolymis belli tēpore appellabāt: oīa pmiscē tes: vt author Iosep9 de bello. Iosue Mosis famul9 videns duos pphetātes in castris ait. Dñe phi be illos. Cui Mosis: quid inquit emularis pro me? Abisai cernens duos seruos maledicentes Da uidi fugienti Absalonem: ait. Ibo: interficiā eos: nec ab eo pmissi sunt. Et Paulus amulator pater nā legis. Discipulū quoq; dño dicentes: Ioannes trans Iordanē baptizat: & oēs ad eū veniunt.

De inuidia: eiusq; remedio.

Enophon libro. iiii. Cōmē. ex sentētia Socratis dicit inuidiā esse tristitiā quan dam: nō quidē in felicitate inimicorū: neq; in aduersitatib9 amicorū: sed tantū mcerorē in amicorū psp̄itate. Admirantibusq; quibusdā q inuenirent qui amicis inuiderēt: respōdit: Profecto sic res habet. Multi em eos qui male rem gerunt miserant & iuuant: quib9 si forte res secūde cōtingerent: inuiderent: egrēq; animo ferrēt: qd minime sapientis est. Hesiodus pbe monstrat inuidiā inter pares reperiri. καὶ κεραμεὺς κεραμεὶ κοτέει καὶ τέκτορι τέκτωρ καὶ πτωχὸς πτωχῷ φθόμει καὶ αἰοῦ δὸς αἰοῦ δῶ. Inuidet aut figulus figulo vel egenus egeno: Siue faber fabro: dulcisq; poeta poetę. Ex eadem fere causa etate quoq; imparibus minime inuidem9: vt ait Plutarchus: veluti senibus & pueris. Inuidiā hoc solum bonum teste Aristotele: q; maximum malum habentibus est. Menander. ὁ φρόνοος ἀρτῶ πολέμιος κατισταται ἀνταρτέτονο γὰρ λυπεῖ δει. Inuidia sibi ipsi inimica existit: sponteq; volentes semper adfcit dolore. Democrates. ὁ φρονοῦς ἐὰν τῶν ὄσ' ἐχθρῶν λυπεῖται. Inuidus seipsum vt inimicum conturbat. Scribit quoq; Virgilius elegans de huius natura hendecasyllabum: quod extat inter eius opera. Huius filia maledicētia est atq; obtrectatio: quæ calumniis aggreditur atq; adlatrat. vnde Vlysses Palamedem conficta causa infectatur. Aristophanes quoq; apud corruptos Dionysiis & ebrietate Atheniēsium animos /Nepheles comœdiam /contra Socratem scomma excogitauit: vnde inuenti postea qui au si sunt eum publice accusare. Quin & mortuis ac absentibus obtrectat: cum quibus ait Platu tius Laruæ luctantur. Quapropter vsis eam antiq; adsimilauere cadauera petentibus. Leo

Lycurgus.

Iulio Cæsar.

Zelus.

Zelotē.

Inuidię filie Nepheles Aristophanis comœdia contra Socratem.

nibus nequaq; qui resistētes inuadūt. Stellioni etiā: quem nunc Tarantulam vocāt. Pręterea can cro ipsidiosisimo animali: q; is Hercules vigilantē metuēs olim virtutē: dormiētē est aggressus. Quoniā vero (vt aiebat Socrates) inuidia gloriā velut vmbra solē sequit: maxime eam vitabit: si quis virtute aut potentia seu etiā fortunis prędit9 modice se habuerit: minimeq; adroganter. ex Horariano carmine. Iā tacite pasci si sciret coruus: haberet Plus dapis inuidięq; min9. Ex Apo logo Aesopi tractū prouerbiū. Qua etiā de causa: vt scribit Aelianus de va. histo. Atheniensium proceres qui rerū gestarū gloria florere: q; nō possent ex equo cū ceteris viuere: ad declinādā inuidiā: atq; vt liberius victitarent: extra patriā sponte agebāt: vt Iphicrates in Thracia: Conon in Cypro: Timotheus in Lesbo: Chabrias in Aegypto: Chares in Sigęo. Inter Romanos vero Pō peius teste Plutarcho: post tot triumphos & imperia libēter domi aut ruri se cōtinebat: raro in pu blico cōspectus. Idē in imperio facilis: ante oīm ora versabat: vt ait Cicero de imperatore deligen do. Nā legitimi pricipis: seu in magno sacerdotio siue magistratu cōstituti: cōtrariā ratio. Is em maxime collaudabit: proculq; ab inuidiā fuerit: ad quē fores ac cōmunicatio cūctis patebit: qd memoria patrū Alfonso Aragoni regi Sicilia: ac Martino. vi. pontifici obseruatū diligentissime fuit: turba sine discrimine admissa. Nā huiuscemodi viri qui in penetralib9 latitant Epicuri sea ctatores /sibi tantū cōsulūt /officiū in vita deserentes: aut certe: vt ait Apostol9: semetipsos despe rātes impudicitię oīq; libidini tradiderunt.

De dolore.

Xercetur insup patiētia: maximeq; pollet in doloris mortisq; contēptione. qua propter Euripidis primū dicta super hoc adferam. In Orestis pricipio sic ordiē ὄνκ ἐσιμ ὄνδερ Δειρῶν δ' ἄ εἰπειν ἔπος ὄνδ' ἐπ' ἄθροσ ὄνδ' ἐνμφορὰ θεῶν τῶσ ἡσ ὄνκ ἄ ἀραιτ' ἀχθοσ ἀρθερῶπονφύσιοσ. Tres sunt senarii a Cicerone hoc modo cōuersi. Nulla est tā difficilis fando ratio: Neu fors nec ira: neu tam inui cū malū: Qd nō natura hominis patiēdo ferat. Idem. Is est diues qui mala quę cōtingūt tantū æquo animo ferre potest. Malis quæ eueniūt succēdere minime debemus. Tantū recte agam9: bene rem gerimus. Cicero hęc sententiā in epistolis secut9: nullū malū: nihilq; dolendū: pręter culpā dicit. Idem in Hecuba. φέρω τὸ ἄ ἀγλῶσ ἐμ κακοσι δ' ὄν β' ἄδιου βροτοσιμ ἐνφνμετῖν σῶμα. Fero dolorē: nanq; in malis bene loqui haud facile fuerit. Idem ἄγαρ φρομετῖ σοφοσι ἀλγῶσ ἐσιμ. Sapiētibus valde sapere poena est. Idem. ἀρηρ' ἀρισσο ἐμ τῶισ συμφορῶισ ἐλπισι πέπειθε ἀει τὸ ἄ ἀπορετῖ ἀρδρῶσ κακοῦ. Aurea est sententia. Vir (inquit) optimus in calamitatibus semp sperat. Nam dubitare viri est improbi. In eandem fere Apollodo tus. ὄνκ ἀθνμετῖ τῶν καλῶσ πρᾶττορτα δ' εἰ τὰ βελτίω δ' εἰ προσδοκᾶμ ἀει. Non oportet eum dolere qui bene agit: quin semper potius expectare meliora. Sotacus. Dolor & tristitia procul a te erit: si recta scātus fueris. Lex deus est: hunc venerare: improbos euita: vbicunq; bene vixeris: ibi agas: beneq; tibi erit. Omnīū obserua imitareq; bona. Pręcepta sermonesq; bonos custodi. Quietem vbicq; serua. Bonam valitudinē deos expoice. Antiphon. λήκη μαρία ὄμοροσ ἐσι. Tris titia vicina est insaniā. Omne enim contristans morbus est homini: nomina vero plura retinēs. Idem. Vita tristis ac mœsta vtī malus pictor colores primum de corpore aufert. Idem fere sacra volumina. Animus gaudens etatem floridam facit: Spiritus tristis deficcit ossa. Democrates. Optima est vita plurimum latari: minimum dolere: hoc tantum adsequi poteris voluptates in rebus mortalibus spernendo. Simile illud Salomonis: Bonum facere & latari. Pyttacus Mityle neus: Prudētis esse ait: curare ne veniant mala. Fortis vero si veniant tolerare. Thucydides huic similem sententiā pulcherrime expressit. ὄσοι πρὸσ τῶσ ἐνμφορῶσ γρῶμη ἕκισα λυκοῦρτατ' ἐργῶ δ' εἰ μάλισα ἀρτέχονοι δ' υτοἰ ἀριστοι. Qui in calamitatibus animo minimū dolent: opera ni hilominus ac diligentia obsistunt: hi optimi putandi sunt. Metrodorus. πρᾶγμα' ἐσιμ ἐπὶ πόρωμ προσδοκᾶμ. Difficile in laboribus expectare. Prouerbiū est græcum. ὄπονγισ' ἀλγῆι κέτοσ καὶ τῶν ποῦν ἔχει. vbi quis dolet: ibi & mentem habet. Thraces teste Plinio: dies insaultos nigro cal culo: faustos albo notabāt. Horatius. Thressa ne careat pulchra dies nota. q̄q; ex vsu cresta lega tur: libroriorum errore manifesto.

De doloris necessitate & remedio.

Socrates interrogatus quonā modo minime doleremus: Hoc fieri dixit nul latenus posse. Non enim esse quempiam qui ciuitates aut domos inhabitet: aut cū hominibus cōuersetur: qui non tristitia quādoq; adfciatūr. Philome nes. Nullus est vsq; mortaliū cui nō aliquid accidat aut acciderit: qui autē mi nimi facit illud: hic sapit & felix est. Menāder. μηδ' ἐμ πρᾶττων κακῶσ λ' ἐμ ἄ

Stellio Cancer. Inuidię re media.

Vir opti m9 in cala mitatibus semp sperat

Locus Horatii.

De morte: q; bonis minime expauescenda.

Vum; patientia cōmentatioq; mortis sit oīs vita sapientis: is erit felix qui ita se se accōmodabit: vt illā: etsi nō cupiat: minime tamen expauescat aut curet. Apollodorus p̄hus. Hi q; cū virtute vixerūt: si liberis carent: laudes immortalē eorū loco dimittūt. Qui liberos habēt: eis optimā dimittūt hereditatē: hōminū & patriā gratiā. Epictetus. Ἔν γὰρ κακῶς ζῆν τὸ τεθνήσκειν κρείττωον. Praestat mori q̄ male viuere. Plato in Phaedone triplicē ponit mortē. Quū p̄ mortalē actionem vitia in nobis extingunt: deinde cū p̄ cōtēplationē cū deo coniūgimur: postremo cū aīa p̄ corporis mortē separat. Bonis & mors: & vita: dulcis est: hęc ob be nefactorū memoriā: illa ob p̄miorū expectationē. Facinorosis autē neutrū: quapropter illis mors potius imp̄canda. Qd̄ elegāter Homerus ody. ω. duob; carminib; exp̄ssit. ὄνχ' ὄσιν κταμένοισι ἔσσην. Δράσιν ἐνχέτ' ἄσασαι τοῦσ' ἀεθ' μοῖρ' ἐστ' ἄσασε θεῶν καὶ σφέτελλ' ἔργα. Hos lugere nefas quos diis vltorib; ipsis Ob sua dementes perierūt impia facta. Seneca quoq;. Nō cito mori q̄ victur; ampl; nō fuit. Cic. p. P. Quintio. Mors honesta saepe vitā turpē exornat: vita turpis ne mortis diē natalē putant. Idē & Augustinus apud nos adfirmat. Qui etiā ait neq; naufragiū: neq; cedē aut vllā aliā vim inter mala esse. Hęc oīa martyres sunt passi. Deniq; malā nullā putādam esse mortē quā bona vita p̄cesserit: sicuti nec contra: nullā bonam his qui flagitiose vixerint: vel p̄nitētib; q; p̄nitentia & senib; & aliis iā iam morituris raro sit vera: cū hi peccata nō deserāt: sed ab illis deserant. Sed iam illā Socraris diuinā orationē in Apologia sua audiam;. Mihi (inquit) hora discedēdi iam morituro: vobis autē victuris: vtri autē nostrū veniēt in rem meliorem incertū oīsbus p̄terq; deo. Nō. n. viuere: sed bene viuere plurimi faciēdū: dissoluta iam aīa redit ad locū suū: corpus mutū remanet: nec. n. amplius homo. Nos. n. aīal immortale sumus: mortali cōclusum in custodia. Ciceronis vero in Tul. pulcherrim; etiā locus atq; ediscendus. Si a deo denuntiātū videat vt e vita exeamus: laxi & agētes gratias pareamus: emittiq; nos e custodia atq; leuari vinculis arbitremur. Si autē nihil denuntiātū fuerit: eo tñ simus aīo: vt illū horribilē diē aliis: nobis faulstū putemus: nihilq; in malis ducamus: qd̄ vel a diis immortalibus: vel a natura parente oīm cōstitūtū. Non. n. temere nec fortuitū facti & creati sum;: sed p̄fecto fuit qd̄ vis q; generi cōsuleret humano: ne id gigneret iter cetera: qd̄ cum exanclauisset oīs labores: in mortis malū icideret sempiternū: paratū nobis pfugiū poti; puremus: quo vtinā passis velis tēdere liceat: si autē reflantib; ventis reiciamur: tamē eodē paulo tardi; referre necelle est. Ex quibus p̄fecto verbis satis docemur ne iniussu dei de vita decedamus. Itidē christianis p̄ceptū: qd̄ nōnullas legimus sanctas virgines seruandę gratia pudicitia: se necātes: nō itē ceteris cōcessum: vt ait August. q; mortē Lucretiē & Catois animi poti; paruitati adscribit. Socrates in vita dicebat tanq; in theatro p̄sistendū: donec spectaculum operū delectabile contingat. Postremo magnū argumentū nullū esse in morte malū: q; boni plarunq; tanq; deo dilecti de medio tollūtur: tanq; ad senectutē pueniunt: idq; frequēter & vsu videm; & legim;. quapropter duo a veterib; posita exēpla adducā. Trophimus & Aganides replū Delphicū faciētes ab Apolline p̄mū petierūt. Is vero se daturū septimo die respondit: atq; eodem perierūt. Cleobis & Biton fratres: quū Cydippe Iunonē p̄ filiis precaret qd̄ optimū factū cēt: seipsos cōiungētes: matrē in tēplū adduxerūt: atq; ilico extincti sunt. authores Plutarch;. Herodot; in primo: & Cice. in Tul.

Bonis mors & vita dulcis. Facinorosis neutrum.

Trophimus Aganides. Cleobis & Biton.

De Vitā fragilitate & defunctorum memoria veneranda.

N hac vita breui Herodot; inquit: nullus adeo felix: quē mala multa non circūstēt. Ipsaq; & calamitates & mortē adcedentes vitā ipsam quīs breuē: longā videri faciunt. Quē Martialis imitat; dixit. Si cōputent; febres & mali dolores: Pueri sumus & senes videmur. Seneca vero. Nō diu vixit: sed diu fuit. Apollodorus. βραχὺσ βίος ἐν πλείστοις ἀνθρώποις. Breuis vita fortunato: infortunato autē longa. Homerus q; multa in hoc genere. ὄνδ' ἐν ἀνθρώποισι γὰρ τρέφει ἀνθρώπιον. Non homine enutrit tellus contractius vsq;. Idem. ἴσχεο μὴ ἀλγίασθαι ὀδύρεο ὄνγετι. πρὸς ἕξιν ὄνδ' ἐμὴν ἀν' ἑσῆσιν. Ἐπιτόμιον γὰρ θυμὸν θεοὶ θεοσάμ' ἀνθρώποισι. Desine nec doleas: nil semper pficis vsq;. Nec semel extinctum lachrymis reuocabis ab orco. Fata dedere homini patientius omnia ferre. Idem. ὄνδ' ἐν γὰρ βίῃ ἡρακλῆϊνός φέγγει κύρα ὄσπερ φιλτάτος ἔσκε Διὶ κρομύωνι ἀρακτι. Vis etiā Herculea haud potuit depellere fatū. Quis ipse loui fuerit charissim; vnus. Et aplūs apud nos inqt. Qui pprio filio nō pepcit. Euri

ὄνδ' ἄσιν κταμένοισι ἔσσην. Δράσιν ἐνχέτ' ἄσασαι τοῦσ' ἀεθ' μοῖρ' ἐστ' ἄσασε θεῶν καὶ σφέτελλ' ἔργα. Bina louis summi dicunt in limine dudū Vasa: quibus sortem deus ipse emittit vtranq;. Ille miser cui fors fati contingit amara. Heu quātos etiam gemitus: q; dura videbit Exitia: atq; omnē mixtam mœroribus atris Vitā aget: hunc homines odio superiq; sequētur. De Pandora vero postea dicam: qua ex dolio mala retegente ad omnes ea peruenire necesse fuit. Plutarchus de consolatione ad Apolloniū scribit. Cum Philippus Macedo tris eodem tēpore felices nuntios habuisset: duos de victoriis: tertium de filio nato: sciensq; aliquis dolor semper læta sequeretur: deos rogauit: vt alicuius moderati casus temperamento fortunę inuidiam minuerent. Theramenes quoq; vnus e. XXX. tyrannis Athen. domo corruente in qua accūbebat: ceterisq; conuiuiis p̄reuntibus quū solus euassit: protinus exclamauit. Quo me fortuna referuas: nec diu post ab eisdem tyrannis misere interfectus fuit. Paul; Aemyl. vt idem author in eius vita testatur: a Persei victoria reuertens quū filium iam iam morientem offenderet: pximo diē in senatū venit: gratiasq; diis egit: q; tātā reipū. per eius victoriā felicitati metuens: nequid publicū malum (vt solet res secūdas comitari) eueniret: id priuariū orbitate sua potius vidisset. Remediū tamē sapienti cōtra dolorē fuerit nō expectare tēpus obliuionis patrē: cuncta mitigantē: sed omni studio p̄ueniēdo cuncta prius mala p̄meditari. Ex quo Theseus i Euripidis tragœdia inquit. Futuras mecū cōmentabar miseras: aut mortē acerbam: aut exilium: seu aliquod magnū malum: ne me imparatum cura laceraret recens. Post hęc alienas calamitates respicere. Nam Cicero: itemq; Plutarchus de consolatione testatur: Socrate dicere solitum: q; si malorū aceruus omnīū foret: & quisq; suam ex eo partem auferret: nemo nō existimaret minora sua portione ea esse quæ ferret. Ex quo Antimachus poeta elegiam in Lyden coniugem suam defunctam faciēs: in ea erumnas omnis heroum heroidarūq; cōmemorat: quas infra suam esse dicit. Quamobrem patientia in his maximū leuamen, vnde Plautina sententia. Animus æquus in re mala / dimidium mali est. Pyrrhonii dolorem & voluptatē in opinione ponunt: quum ea quisq; suapte iudicet sententia: nam quod aliis dolori: nobis voluptati forte fuerit. Inuēti propterea qui mortes suorum nihil curare sunt visi: vt supra de Paulo memorauī: vt de Xenophonte legimus: audito de filio nuntio: non cessauit a sacrificio quod peragebat. Cato nihil cōmotus in eodem casu / se moriturum genuisse tantum dixit. Plutarchus in eodē tractatu: Animi dolorem toleratu lōge faciliorem corporis dolore existimat: q; cruciati sensus quum absq; ratione sint: mentem rationēq; p̄cipitem agunt: ac de statu per vim dimouent. Animus autem sapientis ab omni liber exteriore impulsu: quū sui tantū sit arbiter: sibi melius imperabit: eorū magis q; exempla sint plurima eorū qui etiam corporis p̄enas proxfus contēplerint: vt Marius: quum secarent varices immobilis permāsit. Scribit Liuius de eo seruo qui Asdrubalē sororū Annibalī in Hispania interfecerat: tot cruciatibus pressum semp̄ ridētis speciem p̄buit se. Institutio quoq; ab incunabulis: & in delitiis non fuisse educatū q; maxime refert. Pueri nāq; Lacedæmonii verberū dolore laniati: minime ingemiscunt. Prisci item Latini teste Virgilio: natos ad flumina primū Deferimus: seuoq; gelu duramus & vndis: Omne euum ferro teritur. Vita insup ambitiosa & cupida quot mala libenter patitur: quot barbaræ gentes in bellis mortes summa animi alacritate perferūt: Febres nihilominus ac morbos nō æque. Multi vero contra in morbis patiētissimi: in armorū congressu timidissimi atq; molles. Sed p̄ter omnis: nostri potissime martyres testimonio sunt: q; sit animus probe institutus / imperator vitæ mortaliū. Ex quo vita beata & cū virtute non solū in viola & rosa: sed in tormētis & eculeo erit. Est enim Eculeus id p̄næ genus quā hodie nostri funem appellant. Quod sanē ex autoritate Senecæ in epistolis deprendimus. Doloribus inquit distortus: & in eculeo longior factus.

Duo dolia in limine cæli. Philippus.

Theramenes. Paulus Aemylus.

Antimachus.

Lacedæmonii. Latini Prisci.

Eculeus.

pides. οὐνεσὶν θρησκῶν ὄσιον ἐξέπισσεται μελλοῦσαρ εἰ βιώσεται. Quod Horati⁹ imitatus ait. Ne motā diuos habuit fauentes Crastinū vt possit sibi polliceri. Plato in Gorgia. Grauis vita: neq em̄ miror si Euripides in Triflis dicat hoc modo. Quis nouit si viuere est mori: aut mori sit viuere? ego em̄ a sapiētib⁹ audiui q̄ nos morimur: & q̄ corpus est nobis sepulcrū. Pyrrho vñ Pyrrhonii q̄ oīa cōtradīcunt: & in incertū reuocāt: dicebat nihil differre viuere aut mori: dicētib⁹ cuidā: cur igit̄ nō moreris? qm̄ ingt̄ nihil differt. Memoriam quoq̄ defunctorū venerari: om̄es fere scriptores p̄cipiunt. Demosthenes, τοῦ ζῶσιος πᾶσι ὑπέσπετο ἢ πλείον ἢ ἑλάττω φθῶρος τοῦσ τε θμῶτασ ἀὸν τῶν ἐχθρῶν τῶσ ἀτίμασει. Cūcta quidē aīalia inuidiā aliq̄ siue paruam siue magnam subeūt. Mortuis etiā inimici parcūt. Timocles. Mortuis misericordiā deusq̄ p̄p̄tius optādus: viuīs innocua inuidiā. Stefichor⁹. θάμφοτος ἀμάρδος ὄν πᾶσ ἀπολείπετο χάρισ. Mortientē hoīem nō oīs gratia deserit. Archilochus, ὄν γὰρ ἐδῶλα κατθανοῦσι κερτομετρῆσ ἀμάρδοσ. Ne mortuorū hoīm bonis obrecta. Quæ qdē res maxime damnatur. Ex quo Sophocles querit. φεῦ φεῦ θύ θάμφοτος ὄσ ταχῶσ βροτοῖσ χάρισ ἀπαρῆσ. Heu heu q̄ cito mortuorū ḡra mortalib⁹ defluit. Homer⁹ de corpore Hectoris dehonestati. κωφῆν γὰρ γὰταρ ἀεὶ κίχῃ μεμεῖμαρ. Quid nisi iā mutā foedat morib⁹ dus arenā? Moschion eandē secur⁹ sententiā: vanum: ingt̄: defuncti hoīs ymbrā lacessere. Et Plaucius ait nō nisi laruas cū mortuis lucrari: quū Pollio orationem aduersus eū scriptā reseruaret post mortē edēdā. Zoili Homeromastigis nota ineptiā: vñ de cognomē episcopo. Is librū in Homerī vituperationē Ptolemēo Philadelpho dicauit: quūq̄ diu p̄miū frustra expectasset: petere cōepit. An ingt̄ Ptolemæus egere potes? q̄ maior sis Homerō: ac viuus: quum ille te inferior ac mortuus tot hominum milia diu pascat.

De modo funerandi.

Vnerū aut̄ diuersa ratio. Funerare in bello corpora: vt testat̄ Aelianus de varia hist. primus Hercules mōstrauit: quū antea hostiū corpora piicerent: teste Homero. ἐλόρια τεύχε κύμεοσι ἰωμοισί τε πᾶσι. Hęc auibus p̄dā tribuit canibusq̄ cruētis. Eustathi⁹ in Homerū dicit cōsuetudinē fuisse apud gr̄cos vt cū magno viro mortuo. xii. hostes sepelirent. Sic Patroclo Troianos contumulauit Achilles: quē morē secur⁹ Virgili⁹ Pallāti extincto tribuit: si nona diem mortalibus almū. Nā nona die tumulabat: octaua prius comburebatur Septē vero dies in domo plorabat. Ex quo Hor. Nouēdiales dissipare cineres dixit. Fiebāt & ludi funebres totidē dieb⁹: quorū author itē Hercules: Pelopi atauo primū eos instituēdo. Aelianus etiā scribit: apud Tauros cū rex morit̄: charissimī q̄ simul spōte cōmoriunt. Sindī tot p̄sces in sepulcrū mittūt quot hostes interfecerūt. Phryges marmorib⁹ p̄ sepulcro suspēdūt. Hircanī canibus tradūt ad hos nutritis. Massagetæ eos q̄ morbo pereūt tanq̄ impios/canibus item dāt: in bello extinctos: aut quoquomodo interfectos honorāt. Persæ & Aegyptiī mortuos minime cōburunt: q̄ Persæ deū ignem dicant: quē non fas sit cum hoīe cōmisceri. Aegyptiī vero q̄ ignē aīal putāt: ne attingant. ab aīalis: sub dio iacētes dimittūt solib⁹ siccandos & absumendos. author Herodot⁹. Apd̄ Ro. ipse mos cōburendi a Sylla cōepit teste Plinio verito rationē eruto C. Masii corpore. Defuit aut̄ in Antoninis. Vngebant quoq̄ corpora & cū aromatis cōdebant: tanta cura. vt nos Romæ testes sumus ante paucos hos annos sc̄minā in tumulis Albanis fuisse effossam: supra. M. CCC. annos defunctā (vt e vestigio sepulcroꝝ aiaduertimus) integram mēbris: crasso optā vnguēto. Quidā ausi Tulliolā dicere: q̄ eodem p̄pe loco multa Tullioꝝ memoria: & Herennioꝝ: & Tulliolæ repta fuerit. Modū funerādi Impatores vide apud Herodianū in Cōmodo. Ei⁹ moris qdā hodie in sūmis pon. & cardinalib⁹ ille seruari cōspicim⁹. In aliis vero defunctis: P̄ficæ ad plorādū conductæ: Nāniā. i. carmen funerale canebant. Cupressofores ornabant: q̄ hęc arbor Diti sit sacra: cadauera vestib⁹ albis amiciebāt: sc̄minę itē: atris autē viri: vt author Pu. in Probl. In arca deinde cōditis: sacrificia manib⁹ offerebāt: q̄ & inferiā: & p̄rētia: & iusta: & februa dicta sunt. Fiebāt aut̄ tribus reb⁹: sacrificiādo Diti: spargēdo flores tumulo: ac ludos & epulū dādo: q̄ pollinētura dicta est: cui Pollinētores. i. hi q̄ corpora vngebant p̄erat: annonāq̄ flagellabāt cari⁹ oīa ementes: ex quo ad Pollinētū emere puerbiū. Hęc igit̄ tria in testamēto marmoreo Flauii Salutaris legunt̄: qd̄ in Anthropologia in ei⁹ nomine posui.

De Cura sepulcrorum & laudandis defunctis. Vnt quib⁹ viuētib⁹ curæ sepulcri p̄pa sit: vt Solon. Mors mea nō careat lachrymis: inquam amicus Moerorē: vt celebrent funera cū gemitu. Contra vero Ennius. Nemo me lachrymis decoret: nec funera fletu Faxit: cur: volito

Plaucius. Pollio. Zoilus Homeroma stix.

P̄ficæ. Nāniā. Cupressus. Pollinētores

docta pora virum. At pudeat nostros Christianos p̄sertim sacerdotio dicatos funeris ac sepulcri pompā expetere: nec etiā satis pendētis luxuria marmoris: sed etiā aris cōcepta: quū Perri & Pauli: p̄terea Stephani: Laurentiī: Hieronymi: Gregoriī: totq̄ aliorū sanctorum etiā martyriū corpora videm⁹ humi Romę iacere: nullis in aere p̄dētib⁹ mausoleis. Sed ne hanc rātū nōstris modestiam cōuenire dicamus: videamus quid Cyrus moriens apud Xenophōtem loquatur. Meū corp⁹ pueri quū decessero: nolite neq̄ in auro: neq̄ in argēto: neq̄ in aliquo alio lapide collocare: sed terræ statim reddite. Quid em̄ beatius q̄ terrę cōmisceri: quæ tot pulchra nutrit ac parturit? Ego autem cum ceteris viribus homo sim: libenter nūc quoq̄ mihi videor cum ea cōmunicare: quæ benemerita sit. Hęc ille. M. Aemylus Lepidus qui princeps senatus sextis iam censoribus fuerat anteq̄ expiraret: p̄cepit filiis lecto se strato sine lintēis: sine purpura efferrent: in reliquū funus ne plusq̄ eris denos cōsumerent: imaginū specie nōn sumptibus nobilitati maximorū vitorū funera solere. author Liuius lib. xlviii. Cicero de legibus excitari vetat sepulcrū altius q̄ quinq̄ diebus absoluat: nec lapide condi plusq̄ capiat laudē defuncti incisam: nec plusq̄ quatuor versibus elegis. Humare mortuos semp vel in veteri lege religiosum fuit. Iacob moriens: vt ad patres suos trāfferet: ne inter Aegyptios prauos hoīes tumularē: Iosepo filio mandauit. Moscs itē ex Aegypto fugiēs: ipse Iosepi secū ossa tulit. Laudat̄ Tobias q̄ sepeliēdis mortuis vacabat. Iudas Maccabæus post p̄lium cōtra Gorgiā commissum: iussit p̄stratorū corpora mādare sepulturæ. Ieu rex Israel Iezabelē eius hostē iussit sepeliri: eo q̄ esset de stirpe regia. Ex his vero qui deū ignorauerunt: Alexādr Darei interfecti corp⁹ vxori maritiq̄ liberaliter tumulādū dedit. Pauli Aemylī Annibali hosti p̄quisitū cadauer: & humaniter sepultum. Augustinus de ci. Sepulcroꝝ memoriā: sumptusq̄ funeris: magis viuorū consolationē dicit esse q̄ defunctorū vtilitatē. Ambrosius in sermōne. Quid p̄ficat: ingt̄: sepulcroꝝ supbia: damna sunt potius viuētiū q̄ subsidia mortuorū. Viris igit̄ sapiētibus: vt in veteri p̄uerbio: πᾶσα γὰ τὰ φοσ: hoc est oīs terra sepultura. Laudare defunctos verus est cōsuetudo: cōepitq̄ apud gr̄cos: iam de a Pericle: qui teste Thucydide: primus defunctos in bello Pelopōnesiaco p̄ cōcione laudauit Apud Romanos vero Val. Pub. primus collegā suum Brutū: vt est apud Liuium. Gr̄ci epitaphia vocant quando vel vnum: vel etiam plures comprehendat. Monodiam vero quando vnum tantum. Epicedium plerunq̄ fit carmine.

Cyrus. Aemyl. Lepidus.

Pericles. Val. Publ. Epiraphiū. Monodia. Epicedium.

R. VOLATERRANI COMMENTARIORVM VRBANORVM LIBER. XXXII. DE MODESTIA: GRAECORVM DICTA.

Elīqua sunt quę ad modestiā temperantiāq̄ p̄tinent: quā gr̄ci simul & pudicitiam vno vocabulo σωφροσύνη vocant: magnopereq̄ commendant. Menā dri nonnullos cōuertit senarios. Ego vero nih̄ antiqui⁹ puto modestia: Quā semper in bonis admixtam cernimus. Ne dixeris mihi diuitias: deum: Nulla tenus colo neq̄ in cælo puto. Quem intemperans vir possidet atq̄ improbus Idem. Heu heu diuinitus hoc omnibus malum est: Quādo bonum videt sigs nec eligit Quid nempe nobis est opus nisi duo: Cibus Cereris: & paru⁹ aque cantharus! Idem. ταμετορ ὄσι ἀρετῆσ ἢ σωφροσύνη. Promptuarium virtutis est modestia. Sophocles. σωφρομασ θεοὶ φιλοῦσι καὶ συγούσι ὄθσ κακόνσ. Modestos dii amant: odereq̄ malos. Antiphon. Qui nullis tangitur aut mouetur voluptatibus: modestus aut abstinens dici non potest. Deest enim materia virtutis & exercitationis ad teipsum honestandum. Plato in Laches. Temperantia facit ne ex homine p̄cipitemus in bruta. Fortitudo aut̄ vt ex homine ad deos p̄uētiāmus. Hypseus. Magnū puto vectigal modeste quotidie vitere. Menedemus iuueni dicētī / maxima res est adsequi qd̄ optas: ait: multo maior optare qd̄ deceat. Epictetus dicebat. Quentiam modū in cōuiuio versari modeste debemus: vt ad ea q̄ nobis oblata sunt in mēsa manū modice p̄tendamus: ea vero q̄ nos p̄tereunt minime attingam⁹: quę nonidū venerūt non autē expectemus: eadē est & in ceteris vitę modis ratio: & in diuitiis: & in impio: sic eris dignus deorū cōuiuia. Euripides. βραχέια τέψισ ἢ δαμῆσ εἶσ ἀεὶ τικτεῖ λυπηρ. Breuis voluptatis delectatio: tristitia parit sempiternā. Idem ad natū admonitio. Aequā in primis mētē habe: neq̄ partem locupletibus trade: qui in alterū propendent: alterū vero odio p̄sequunt. Iniustā pecuniam ne posside: si cupis eam diuturnā esse domi. Amicos minime blandos / minimeq̄ tuæ auscultates voluptati posside. Sed & penetralia domus tuæ viris grauib⁹ pateāt: cum senioribusq̄ rātū cōgrē

dere. Illocrates ad Demonicū. A quibus autē detineri turpe: ab his te cōtine: lucro: ira: voluptate: dolore. Quod pfecto adsequeris si potius lucrū putabis ex his quib⁹ maxime laudaberis q̄ quorū abundābis. Irā supabis si hāc ita in deliquētes exercebis qualē ipse ab aliis ferre dignū putas. Voluptatē vero: si turpe existimabis a seruis dominari: ac seruire libidini. Dolorē postremo: si respexeris aliorum aduersitates: teq; hoīem esse memineris. Maxime autē ad pulchra peragenda excitaberis: si considerabis q̄ ex illis voluptas nobis maxima puenit. Cōtra vero ex desidia ac luxuria dolores. Nā virtuti semp incubere: casteq; ac modeste viuere: id demū perpetuā iuuitatem firmissimamq; prabet.

Exempla Modestiae.

Erfarum reges: vt est author Stobeus in collectaneis: ante cibū ac potū de modestia disputant: ante sacrificiū / de iustitia: ante bellum de fortitudine. Sic Socrates anteq̄ decederet: de aīa immortalitate disseruit: quē postea Cato Vti cēsis imitat⁹ est: dum sibi manū attulit: plecto prius Platonis libro. Magis em̄ ad opus virtutis excitari videmur: si de his prius aut nobiscū meditātor aut cū aliis loquēdo disserim⁹. Apud Plutarchū in tractatu περὶ τοῦ πολιτικοῦ καὶ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ hęc legim⁹. Themistocles in victoria quadā cū hostē iacētē torquatū armisq; nobilib⁹ indutū vidisset: amico se sequenti ait. Hęc accipe spolia: nā tu Themistocles nō es. Honestū igit̄ qnq; amicos ditare: dū sum⁹ in potētia: nos autē minime. Pyttacus Mityleneus ex agro quem reip. sua virtute parauit: populo ei quantum veller concedente: tantum sumpsit quātū hasta pcurreret. Apud Romanos. P. Claudī⁹ in simili causa quātū vno die arasset. Q; honoris signū verbis publice oblatū: nō ad q̄stū: satis esse debet. Cato nullā sibi passus est statuā poni ob modestiā: dicēs: malo vtī posteri interrogēt cur Catoni non posita est statuā: q̄ cur posita est. Aelianus de va. hist. scribit: q̄ Archelaus Macedonię rex cū in mensa a quodā poeta. x. talētis dono peteret: Euripidī q; ipse p̄sens aderat dedit: dicēs. Tu dign⁹ accipere hic autē petere. M. Fabi⁹ cōs. deuictis Veis triūphū spreuit ob fratris & collegę mortē: dicētis in luctu ciuū laureā nō accepturū. author Liuius lib. ii. Alter ex eadē familia cēsurā renuit: q̄ eundē honorē in domū suā saepe nimis collatū vidisset. Pōpei⁹ oblatā sibi ab Hebręorū rege mēlam & sedē aureā: vt vsui suo foret: in erariū deferri iussit. Fabi⁹ Gurgēs: Fabius Pictor. C. Numeri⁹. Q. Vgolī⁹ legatī ad Ptolemēū missi munera q̄ ab eo priuatim acceperāt in erariū ante q̄ q̄q; retulerūt: q̄ senat⁹ merita liberalitate p̄ q̄stores oīa distribuēda cēluit: vt author Val. de mode. Nra memoria Zacharias Barbar⁹ Romę legat⁹ Venetorū equū p̄stātissimū quo a Xysto pō. donat⁹ fuerat reip. suā misit: illa vero eidē libēter remisit. Q. Cincinat⁹ dictator sex mēsiū fact⁹ deuictis Eqs. xvii. die se magistratu abdicauit. qd̄ & L. Sylla etiā spōte fecit. Idē imitatus est Cn. Plauci⁹ in cēsurā collega Appii Claudii cōtra legem & volūrates oīm p̄seuerantis. Clau. Neronis moderatio Liuiō p̄dicata: q̄ equo sit passus Liuiū triūphātē sequi: quū plus opere ad victoriā de Asdrubale cōtulerit: res tñ in Liuii puincia sit gesta. Illa quoq; alterius gn̄is: in eadē tñ virtute exēpla: q̄ se nōnulli inferiorib⁹ p̄riā cā subiecerūt. Duo Fabii maximi: alter filio Fab. Gurgiti: cui ob male rē cōtra Sānites gestā: senatu de eo remouēdo agētē se legatū p̄fici cōmittit: alter. Q. Fabio itē filio in Apulia res gerenti. Aphrican⁹ etiā. L. Scipioni fratri cōtra Antiochū misso. Et ante hos oīs Val. Publicola. M. Valerio fratri in bello Sabinorū: quorū legationib⁹ & cōsiliis cōsules feliciter pugnauerūt. At cōtra imodestiā adrogātiāq; idicauerē M. Horati⁹: & M. Valeri⁹ Publicolę frateriq; cōtra senat⁹ authoritatē duob⁹ dieb⁹ triūpharunt. Caesar Iulii filij. xx. an. Senator & cōs. q̄q; honores ante tēp⁹ nōnullis etiā modestissimis ob virtutē cōcessi: vt. M. Val. Coruino annox. xxiii. Cōsulat⁹ Scipioni Aemyliano itē Carthaginē p̄tēti. Et demū Pōpeio ante annos triūphāti. Caesaris quoq; gesta plerāq; tyrānica p̄sertim dū p̄teret absens cōsulatū: ac puincia tēp⁹ progari: quīs & hęc oīa absentib⁹ q̄busdā spōte qnq; data. Nā metu belli Hetrusci crescēte: vt author Liui⁹ li. x. Q. Fabi⁹. P. Deci⁹ cōsules: Ap. Claudij us p̄tor absentes creati sunt: & L. Volumnio q̄ cōsul ante Samnites vicerat: ex. S. C. in annū p̄rogatū imperiū. Fabio deniq; ob egregie domitā Herrurjā cōsulatus cōtinuatus. Sed & in alio gn̄e laudatī Scipio Aemylian⁹ Aeliano: & Pōponius Atticus Corne. Nepote restib⁹: q̄ nec vnq; emerūt q̄q; nec aedificauerūt. Pōpeius agrū vicinū nunq; mercat⁹ est. August⁹ forū angustius fecit: nō aulus possessoribus domos extorquere. quē mea aetate imitatus Cosmus medicēs: vnq; omnia potens: quū domū vicinā Lucianorū suas aedis maxime incommodātē nullo p̄tio obtinere possent: nihil vnq; ex honoribus humili familię detraxit.

Perfarū reges.

Themistocles.

Pyttacus Mityleneus.

M. Fabius.

Q. Cincinatus.

Scipio Aemylianus, Pomponius Atticus, Cosmus Medicēs.

De Verecundia & pudicitia.

Modestia verecundia prinet: q̄ Aristoteli adfect⁹ magis q̄ virt⁹ ponit: q̄ diffusa in corpore existat. Menāder. πᾶσ ἐρῶν ἰσοῦς ἐστὶ μοῖδκετ. Oīs q̄ verecundat: bon⁹ mihi videt̄ in primis esse. In hac repulsē sunt plurimorū: q̄ mihi supra in magistratib⁹ cōmemorant. Cato inter alios duas tulit: alterā cōsulat⁹: alterā vero p̄turē cum Vatiniō viro infami. Idē bis in carcere duci iussus: a Casare: & a Trebonio trib. ple. q̄ legē ip̄dideret: q̄ puincias cōs. Caesaris: Pōpeio & Crasso dabit. Virginia q̄ L. Volumnio de plebe cōsulī q̄ Sānites vicit nupta fuisset ex tēplo pudicitie patriciē: sacriscq; eiecta fuit. At ipsa aliā aedē plebeię pudicitie extruxit. Li. x. Sile huic ap̄ Hebręos Anna ob sterilitatē ē passa. Pudicitia vero ipsa q̄q; sit mulierū p̄cipua: viros etiā saepe vel nō christianos honestauit: quorū aliquot exēpla ponit Aelian⁹ de va. hi. Eucrates chalcodonius p̄his manib⁹ verēda nō attingebat. Amcebeas cytharoced⁹: & Diogenes tragcedus castitate seruātes: ab vxoribus p̄petuo abstinerūt. Clitomachus Pancratiastēs canēs cōcū bētes se ne videret auertebat. In conuiuiis verba impudica & obscena dedignabat. Democles puer ob formā cognomēto pulcher Athenis Demetrii libidinē / in seruētē lebetē sese p̄iciendo vastauit. Apud Romanos adolescēs in castris. C. Marii: vt Ci. p̄ Milone testat: tribunū vim sibi adferētē iterfecit. Facere. n. prob⁹ adolescēs piculose q̄ p̄peti turpiter maluit. Publi⁹ itē adolescēs Papyrii creditoris libidinē simul & crudelitātē ad senatū detulit. Spurina itē ali⁹ Romę ne ob formā vexaret: gladio sibi faciē dehonestauit. Insequētib⁹ vero tpib⁹ duos audiūm⁹ ob veneris abstinentiā in morbis p̄ire maluisse: Ilaciū Comnenū Imp. Cōstātinopolitanū: & alterū quē vidimus Iacobū Lusitanie cardinalē e stirpe regia: sub Pio Florētię decedētē: virtū vtrūq; sūma modestia ac p̄bitate. De his q̄ bona habuerūt initia: turpē vero finē. & contra.

Nonnullos vero laudatos fuisse adolescētes accepim⁹: illaudatos vero senes: vt Metellū Piū: q̄ cetera vitā cōtinētissimus Cos. ad extremū in Hispania iā senex variis se dederat voluptatib⁹. Idē & Hortētio Luculloq; euenit. Et apud gręcos Solonī Atheniēsi sapiētissimo: vt ei⁹ indicāt carmina. Dū p̄pero ad senū discere multa liber: Grataq; sunt veneris nobis & dulcia Bacchi Quaq; viris musae munera grata ferūt. Alcibiades quoq; Antioch⁹ magn⁹. Xerxes: aliq; cōplures in eiusdē albo cēsure: q̄ excusatiōe fere remissioīs ab oīb⁹ cōcessi: post labores exanclatos vtētes: nimīū ad otīū & luxuriā p̄lapsi: famā pristīnē frugalitatis vltima incōtinētia amiserūt. Aliq; vero cōtra: lapsi in iuuetute / alios postea mores sumpserūt: vt accidit Prothagorā p̄ho & Alexandro sophista. Cic. p̄ Coelio. Multos audiūimus in hac ciuitate q̄ totā adolescētīā voluptatib⁹ dedissent: emerisse aliqñ & se ad frugē bonā: vt dicūt: recepisse: grauesq; hoīes atq; illustres fuisse. Augustin⁹ itē. Nōnullos legim⁹ & vidimus: qui aut adolescētīā vanitate: seu ignoratię cecitate decepti: vario peccatorū gn̄e tenebant obnoxii: deinde ocy⁹ ab errore cōuersi / maiora adhuc opa fecisse iustitie q̄ ātea p̄tā admiserāt. Ad hoc igit̄ multū faciet bona natura. Quapropt̄ Euripi. sic ait. Pfecto res mira: si tra qdē mala bonā nacta tēpestatē fuerit: satis dabit segetū: cōtra vero: bona si ea desint q̄ circa sunt op⁹: fructū adferet malū. In hoīm autē genere q̄q; semel mal⁹: nunq; erit aliter q̄ mal⁹. Bonus vero semp bon⁹: neq; ob aliqđ dānū naturā mutabit qn sit bon⁹. Diligētia tñ cūctis in reb⁹ semp aliqđ p̄ficit: vt ait Qui tilian⁹: naturę ac fortunę ex p̄te resistit. Ex quo idē poeta postea subdit. ἐξ ἡττιναι τοῦ πρῶτου παρκαλώσ. Refert ingt nō nihil bn̄ educatū fuisse. Igit̄: vt ingt Hiero. vitę p̄teritę minime credēdū: ac cū vitiis vsq; ad extremū & castroz euerfionē pugnandū: si qs aut p̄ licentiā paulū de animi cōtētione remisit: inimicis de se diu expectatā victoriā nō auferre qdē: sed differre videbit.

De Amore impudico.

Heophrast⁹: Amor est: ingt: animi cōcupiscētia: q̄ celerē habet ingressū: tardū vero regressū. Plutarch⁹ autē aliter. Amor neq; nos statim (ingt) nec vehementer ab initio quēadmodū ira inuadit: neq; facile ingressus discedit: quīs alar⁹: sed sensim igredit̄ ac molliter: manetq; diu etiā in senib⁹: q̄ q̄q; discedit aut tēpore aut rōne vict⁹: nō penit⁹ liberā relinqt aīam: remanetq; in ea vestigiū: veluti syluā exuste aut sumātis: nec penit⁹ ex ossib⁹ eiicit: ignoratq; qd sit: vñ veniat: quomō ingressus. Hierony. cōtra Iouinianū in hęc fere Plutarchi sentētiā. Amor ait in multis est insuperabilis: extinct⁹ accēdit: & post copiā rursus est inops: & ob p̄turbationē quā sustinet aliqđ cogitare nō sinit. Idē ad Amantiū p̄fsm. Oē peccatū post factū poenitētia sequit̄.

Eucrates, Amcebeas, Diogenes tragcedus, Clitomachus, Democles.

Metellus Pius, Solon Atheniensis.

Diligentia.

Amor impudicus.

Amoris insania ex Plauto.

sola voluptas i iplo poenitentie tpe pteritos stimulos patit: vt ex hoc q corrigere cupim: rursus fit materia delinquedi. Plaut' in Cistellaria amoris insania pulcherrie describit. Credo ego priam' amore apud hos carnificina comertu. Hac ego de me coiectura facio domi/ne foris querat: q ois hoies supo cruciabilitatib' animi: iactor: crucior: agitator: stimulator: vertor i amoris rota: miser exanimor: seror: defedor: distrahor: diripior. Ita nulla metem animi habeo: vbi sum/ibi no sum vbi no sum: ibi anim' est. Ita mihi oia igenia sunt: qd lubet: ia no lubet id cotinuo. Ita me. amor lapsu animi ludificat: fugat: agit: qd dat no dat mo: qd suatit dissuadet: qd dissuadet id osterat. Theophil' dicit amore e caelo a diis: q seditionem inter illos agitarer: expulsus fuisse effractis alis: ne rursus ad supiora volaret. Menader. φύσει γάρ ἔρωσ ἔνυ μὲν ἐτύπτοσ καφός. Amor natura furd' admoneti. Plato in Phedro/aiam copat geminis eqs: alteri bono/tonis: alteri malo/apetito: peiorerq' concupiscetie q ire appetitu esse. Aristoteles ait amates ad oculos prin' respicere ante oia i qb' pudor cotinet. Theocrit' ἄνυ ἐγγυω τὸν ἔρωτα βαρθσ θεός ἦρα λεαιμα μαυδρ ἐδῆ λα ξεδρν μὲν τέρμυ ἔτραφσ μήτηρ. Virg. huc emulat' ait. Nunc scio qd fit amor duris in cotib' illu Ismar' aut rhodope aut extremi garamates. No nostri gnis: nec nri sanguinis edut. Idē Theo. vno versu ei' exprimit icostantia. καὶ φένυει φιλέορτα καὶ ὄν φιλέορτα Διῶκει. Sectate refugit cofectat fugiet. Et alibi. πολλακίω γάρ ἔρωτι τὰ μὴ καλὰ καλὰ πέφαρται. Sepe haud pulchra satis fat pulchra videt' amor. Ex quo vt scribit Pausanias: apud Aegyra vrbē Acheox: amor cu fortuna sub eode recto colebat: qm ad amore cōsequedu plus posset: fortua q pulchritudo. Alexis. ὄσιο ἄνθ' ἄλκίω τῶν σωμάτων ἔρα τῆσ ἡδονῆσ ἔσιν ὄνχι τῶν φίλων φίλωσ. Qui vires corpis amat: voluptatis ne qdē amicoz amic' est. Cheremō tragic' ait. Sicut. n. vinu dilutu: sic amor medio cris grat': intelus vero & imoderat' molest'. Thepiēses Erotidia celebrabāt sicuti olympia. Lacedaemonii ante pugnā amoris sacrificabāt: velut in amore certatū & certa amicitia victoria cofisteret. Cretēses in plis optimos ac pulcherrimos amore deuinctos secernebāt: ac p eos annua sacra fiebāt. Apud Atheniēn. sacra cohors appellata ex amatis & amatib' consistebat: vt tradit Alexis: in qua sūma erat fiducia. Ex Atheneo. Nūc ad pceres nros. Gregori' in Mo. Luxuria sen sum heberat: cofundit intellectu: memoriā obrurat: euacuat sensu: obnubilat visu: reddit hominē pallidū ac foedū: senecturē inducit: mortē deniq' maturat. Chrysolom' in Math. Luxuria eo plus auget: quo magis frequētat: fugiedo fugat. Hierony. ad matrē & filiā in Gallia comorātes. Ferreas mētes libido domat: ac eo plus in virginib' quo dulcius esse putat qd nescit. Idem. Difficile inter delitias seruare castitatē. Idē. Qui luxuriā pfecta vicerit cotinentia: sanctor erit Dauid: sapiētior Salomone: fortior Sansone. Nā cū nihil sit vilius q a carne vinci: nihil tū gloriosius q carnē vincere. Idē ad Nepotianū dicit pteritē castitati nō esse cofidendū. Bernardus rē hāc tripliciter euitādā suadet: actione: sensu: oculis. Et qn amor & volūtas sunt actionū principia: merito Augustin' aiām citra amorē vocat extinctā: nec eo vacare posse pudico vel impudico. Pudet comemorare sapiētes plurimos isra suā appellationē ob voluptatē cofitisse: vt lras etiā q pficere ingeniu & mores debuerāt / infamēt. Vt a grecis ordiar: Nec rātū Clario Lyde dilecta poeta: Nec tm Coo Bacchis amata viro. Philetas. n. de Bacchide poema fecit: & Callimachus de Lyde apud Clariū Ionā vrbē ort': q quis e Cyrene originē suoꝝ duxerit. Has secutē sūt Lesbia Catulli: Delia Tibulli: Cinthia Proprii: Corina Nasonis. Duces etiā corruperūt: Lamia Demetriū: Phryne Timotheū: Philippū grecē puellē amores: Annibalē Cāpania: Cleopatra Cesarē: Flora Pōpeiū. Ducta insup in mimonium scorta. Pericli Aspasia: Pfanitico regi egyptio potētissimo Rhodope: Antōio Cleopatra. Nos Andreā Paleologū Pelopōnesi Despotū ex tāta nobilitate supstite: græcum scortū atq' vilissimū sibi cōnubio iuxisse vidim'. Sed vrinā sextū nō mutarem': in hac pte multo feris nocētiores: quū illæ naturæ legē custodiāt. In gymnasiis græcox hac repta sunt vitia. Primi. n. Lacedaemonii teste Thucydide: pueroꝝ corpora ad palestrā nudauerūt: sic postea nulla priscox societas hac caruit nota. Inter argonautas llas Herculi dilectus: qui quū aquas haurire descēdisset apud Argāthoniū Bithyniē rap' nymphis dicit: quem Hercules qstū exiēs: & ipse nō ampli' ad naues rediit. Nireus q ad Troiā venit: pulcherrimus vnus ponit Iliados. s. Eurial' Virgilianus: Parthenopeus Statianus. Sic dein variis variis adamati: vt Cortalus puer Siculus Anacreonti: Magnes Gygi Lydorū regi: Hormodius Hippia: Aster Platonī. Q. Catulo Roscius: Piso Galba: Antinous Hadriano. Nec Pindarū poetam hęc infamia liberauit: qui teste Val. in gymnasio in gremio pueri adamati obdormiscēs expirauit. Duos quoq' Romanos eqtes Pli. lib. vii. sua ætate dicit in Venere Pātomimi mythici forma pcellētis obisse. Huiuscemodi etiā fatū exitiūq' Cor. Gallo ptorio: & Q. Heterio eqti ro. diuersis

Sapiētes pluri ob libidinem isra suas appellationes.

Sexus mutatio. Lacedaemonii

Bruta adamata.

Qui inaiata dilexerunt. Vitandē libidinis Duo remedia ex Ouidio. Tertium ex Hieronymo

Triplex amor scdm Platonem.

teporib' cotigisse. Quin & bruta sapi' adamata: vt a Cratide pastore capra. Amati & hoies a belluis: vt a Delphino puer Corinthi. Apud Solos puer Xenophontis a cane. Alius a graculo apud Spartā. Ab ansere quoq' Cytharistria. Hęc Aelian'. Vidim' & nos hui' gnis his teporib' exēpla: primū qd accidit puero Romē dū adequitarer: forte Cercophitec' de maiore gñe e fenestris vicecellarii cōspiciens: ilico eū cofectat versus Hadriani pōtē: metu quoq' adcelerātem & ipse insiliens tādē in equū capite colloq' horrēdo spectaculo cōplexus est: ille pene exanimat' concidit: ductusq' in pximā tabernā: fera pleuerait eo modo aliq' diu nihil aliud prorsus agendo: dein p̄siliit. Postremo loco: qd oib' incredibile forte fuerit: referā recētissima historia: vt illē iactare carnē possim'. Credite Romani Dicto credite tauro: Vidim': accepit fabula prisca fide. Sigdē sub Pio. iiii. in Hetruria puella qdā cū cane quem maxime amabat rē habēs: grauidaq' ex eo facta: semicanē peperit: hoc est pedibus manibusq' ac auriculis caninis: cetera hoiem: res expiationis grā ad pōt. delata. Inuēti quoq' g inaiata dilexerūt: vt iuuenis Atheniēsis statuam Fortunæ in Prytaneo cōsistentē: q cū ei negare p̄rio mercari volenti: apud eā se noctu interfecit, author Aelianus. Pli. itē de signo Veneris scribit: qd cū iuuenis deperiret / sepe cū eo cōgrefus: turpitudinis signa apparuerūt. Oenomāthi deniq' sophistæ insaniā: verbaq' in imaginem pueri dilectā Philostrat' p̄oit: quā referre ob turpitudinē supsedeo. Vitādā libidinis duo maxima remedia Ouid. his carminib' ponit. Otia si cesses periere cupidinis arcus. & in alio loco. O nimis exitio nata theatra meo. Quapropter soleo mirari grauitatē Romanā spectacula pmisisse Vestalibus. Nā Augustus cōtra p̄toris tribunal: eis locū in theatro adsignauit. Terriū addit omnium pstantissimū Hierony. ad Rusticū monachū: Sacroꝝ voluminū: theologiq' studium.

De amore pudico.

Rpheus in carminib' Amorē quē φάμητα vocat: principiu ponit rerū humanarū. Zeno stoic' amorē dicit amicitia & cōcordia: libertatis quoq' instrumētū: ideo ad salutē reipu. plurimū cōferre. Sapiētes alii vt ait Atheneus eū pcul ab oī turpitudine iudicabāt: & in Gymnasiis vna cū Mercurio & Hercule statuerūt: cui sacrificabant. Nā amorē honestaq' voluptatē: q ex virtute puenit: delitiē corpis ifamauerūt: vt Seneca testat' in eplis. Neq' voluptas inq: cā virtutis more Epicuri: sed accessio est: virt'. n. nō quia delectat placet: sed q placet delectat. Plato triplicē ponit amorē: diuinū: ferinū: & humanū. Prim' occurrēte pulchro aspectu ad diuinorū cōtēplationē animū extollit: ab omī pcul labe remot'. Secūd' belluarū more coingnat. Humanus aut inter vtrūq' cōsistēs: sensus qdē quadaten' oblectat: vitiū tñ refugit. In Symposio quoq' quisq' ex ordine cōiua de amore sermonem habet: geminā ponit venerē cū gemino amore: primā sine matre caelestē & pudicam: quā sequit' amor pudic': secundā ex vtroꝝ sexu pcreatā ipudicā ex Dione: quā itē amor seq' ipudic'. Amici insup in pte honesti veniūt amoris De qbus legēdis pter Aristotelē in. viii. Xenophon Cōmen. ii. Socratē differētē introducit. Dicit. n. minime eligēdos esse q in reddēdis bñficiis aliisq' vitē officiis fuerint negligentes: pterea auaros ois q rātū pprio cōmodo studēt: mēdaces insup ac subdolos: voluptarios ventri somno ac veneri nimū indulgētes: tales. n. nihil boni in cōmune officii amicitie conferre petunt: sed eoꝝ poti' cōmerciū fugiendū. Nā bonus ignauū cui' facta minime pbat: nullo pacto diligere poterit.

Contra diuitias: græcorum dicta. ac primum Plutarchi.

Rouerbiū est μὴ παιδί τὸν μάχαρην. id est non gladiū puero. Ego aut dico nec puero diuitias: nec viro seruditionē. Bion dicebat ridiculos eē hoies q studeāt diuitiis quas fortuna p̄beat: illiberalitas custodiat: pbitas auferat. Diogenes. Neq' i ciuitate: neq' i domo diuite virtutē posse hītare. Fauorin'. Homines qnq' dignos risu: qnq' misericordia: interdū odio. Risu quū ob insolentiā maiora q eis cōueniāt appetāt. Odio: quū ea adsequūt. Misericordia: quū nō adsequunt. Pythagoras. Neq' equū sine freno: neq' opes sine sapiētia retinēri diu posse. Socrates. Diuitias existimādas esse: si saltē voluptatē parerent. Sed q vtī velit percutentes videt: tū voluptate desidiaz marcescit: q aut custodire: curis vrit: q vero possidere: assidua cupiditate. Neq' auratus lectulus agrotū leuat: neq' bona fortuna stultū. Apperitus narū ra frænari difficilis: adiūctis vero diuitiis penit' insan'. Insatiabilis anim' furiosa res est. Quū moereat saepe nondum miser / spe plura consequendi: consecuta negligat: desyderet absentia: despiciat p̄sentia: neq' ita amet vtī sperat. Atq' haud video vtrum miserius possideat an expectet. Possessis. n. nō vrit. expectatione laborat. Bonū igit existimabim' cui' nullus sit finis ac res adea

pra principium sit cupiditatis alteri? Nullus em ita locuples est: qui minora votis non possi- deat. Oportebit igit in reb9 secudis in eu q vtit no adeo secudis: in aduersis vero in eu qui ma- gis aduersis vtit: intueri. Q si forte aut in pspertate loge fortunator e: aut i calamitate min9 calamitolum respexeris: semp moerebis. Simonides interrogat9 vtru eligendum magis diuiti- as an sapietia: Nu vides ingt? Aspicio. n. sapietes ad diuitu ianuā venietes. Haeten9 ex Plu. De inceps ex Platone de rep. Mihi aut no amare pecunias magnope visus est: qd solet accidere his q no possident eas: q vero possident: duplo q ceteri diligut: haud aliter q poemata vel patres fi- lios: adeoq tenent eo studio: vt in couersatione molesti sint oib9: nihil aliud laudari: nihil aliud fieri ab hoib9 cupietes. Vera: ingt: ais. Certe ego in qua. Sed hoc enarra qd pstare putas: frui ne multa substatia: Moderata: ingt ille: & reliqua q sequit. Idē. Pecunia qd op9 hoib9: nisi forte vt morbis medicus: vt tātū vtilitate adferat: Nā χρήματα chremata ex hoc pecunia dicit quasi vti- lia. Idē valde diuitē nō posse felicē esse pbat hoc mō. Felicē simul & bonū necesse est esse: valde em diuitē & bonū esse nō pōt: nō ergo felicē & diuitē. Idē. Qui nimiu intēti parādē rei sunt: qto hoc putāt honorati9 facere: tāto virtutē inferiorē existimāt. Virtus & opes haud aliter q duo in trutina pōdera: quorū alterū degraunte eleuat alterū. Sic in ciuitate tāto boni virtuteq p- diti sine honore sunt: qto magis in prio diuites. Mox ex Isocrate. κλοῦτος κακίας μάλλον ἢ κα- λαθίασ ὑπὲρ τῆσ βῆ ἐξονοίασ μὲρ τηρᾷ. Ἰνμια παρασκευάζω ἐπὶ δὲ τὰσ ἡδύασ τοῦσ μένοσ πα- ρακαλῶ. Diuitie vitii magis q virtutis ministrē: licetiā inertie pparāt: ad voluptates quoq iu- uenes traducit. Idē. Qui diuitiis vti nesciāt: silēs sunt his q pulchrū possidēt equū: nesciāt autē egitare. Idē. Pntē substatiā duab9 de causis nolī despiciere: nā & magnā calamitati facile medef: & studiosum hoīem aliogn minime fortunatū iuuāt. Idē. Nō. n. accipe lucrū aut erogare dānū putatote. Neutrū eorū semp eadē habet vim: quū tpe virtuteq fit / vtrūq possidētes iuuat. Eua- ripides. πολλὰ τὰ χρήματα ἀτι ἀμρόποισ κακῶν. Pecunia est hoib9 multorū causa malorū. Silē illud aplicū. Radix oīm malorū est cupiditas. Idē. Melior vita mediocris: inocuaq substantia: q domus impiis referta diuitiis. Silē illud Dauiticū. Mel9 est modicū iusto sup diuitias peccato- rū multas. Idē. Male partā pecuniā a tua domo expelle: ea siqdē pnicie adfert: ac breui tpe dilabi- tur. Hāc imitat9 Sallust. elegāter expressit. Male parta male dilabunt. Idē. Ops ea moderatione adipisci ac retinere oportet: ne qs earū causa postea moereat. Idē. κακὸσ οἶκονσ εἰσελθὼν τὸνκ ἔ- χασω τῆριαν. Quae male domū ingrediunt: minime salutē habēt. Sophocles. χρήματα ἄμρῶποισ σι ἐνρίσ και φίλονσ ἀνθισ δὲ τιμᾶσ. Pecunia inuenit hoib9 amicos pariter & honores. Vsurpatū & ab Qui. Dat census honores Cēlus amicitias. Lycurg9. ὄντὸ κλοντεῖρ καλῶσ ἀλλᾷκαλῶν. Nō em pulchrū diuitē esse: sed e reb9 pulchris. Hesiodus. χρήματα μὲρ ψυχᾷ πέλεται. Δειλοῖσι βροσ τοῖσι. Est aīa heu miseris nūmus mortalib9 ipse. Preterea ea detestāda q cā malorū sunt: ac inferē di belli. Quapropter Demosthenes in Philippicis ait. Δεῖ μὲρ δεῖ χρημάτων ἀρὲν γὰρ χρημάτων ὄνδερ βῆ γερῆσ δαι τῶν δε ὄρτων. Op9 pecunia: nec sine pecunia qcq fieri licet ex his q oportet. Cū- cero in simili causa neruū belli pecuniā appellauit. Musonius. Diuitem tantum & sapientē pu- tamus eum qui necessitate vbiq ferre potest. Antiphanes. Prastat egere q turpiter ditari: hoc vituperationem: illud misericordiam parit. Hypseus. Nullus. n. q diues: sed q procul a turpi- tudine vixerit: laudē cōsequit. Hierax. Diuitie bifariā insidiant: primū potentiorib9 p inuidos: deinde pauperib9 p potēiores: qd igit possidētes inuidiosos facit & iniustos: quā potest cū vir- tute societate habere! Aristonym9. Diuitū vita veluti qui altū nauigio tenent: pauperū vero qui iuxta littus adnauigant. Vt em vinū quosdā ebrios & iratos reddit: quosdā mēte salubrio- re & mitiore: sic diuitiā. Theognes. Qui sua vult latere vitia diuitias quærit. Diuitiā tātum expetunt ad ambitionē: libidine: & gulā: q fati sunt sepe causa celerioris. ex quo idē author ait. πολλοῖσ κλεινοσ λιμὸσ κόροσ ὤλεσᾷ ἀμρῶποισ. Plures mortales q pestis gula peremit. Democri- tes. Qui animum curat: seipsum curat: qui corpus: non se sed sua curat: qui pecuniam: non se nec sua: sed valde aliena curat.

Valde diuiti- rem nō esse felicem.

Pecunia iue- nit hoibus amicos & honores.

Diuitis offi- cium.

De Officio diuitis. Gitur loge difficilium fuerit: vt ait Plutarch9: dispēlare opes q parare: q hoc cuiusuis est: illud sapientis tm. Multiq ppterea in tenui fortuna beati9 q in opulenta degūt: ex quo Augustus teste Tranillo: qbusdā ciuitatibus libertate: vti nescientib9: ademit. Et qn ad censurā liberalitatis oēs phi diuites vo- cant: sape euenit vt auarissimi quiq famā lautitiē: victusq splēdore tueatur: nam ita fit: vt qui pter officii sumptuosi existūt: pter etiam officium pparāt

ci sint: vt olim Milesii q mollib9 ornati vestibus: domi sordidi habebant: nūc itē Neapolitanis: seu si ad oia pdigi: rapaces vti. C. Caesar & oēs fere q castra sequūtur. Contra hos Hieronym9 ad Pā machiū ait. Pythagorā pceptū est. Per viā publicā ne ambules: hoc ē ne vulgi sequaris errores: quicqd agas: aeternē causa mercedis agas: cūctaq nō ad laudē neq opionē: sed gloriā reuoces sempiternā. Idē ad Neporianū. Nōnulli diuites tēpla aedificāt: colūnis ac marmorb9 ornant: nō dāno: nō vitupo: vnusq in suo sensu abundet: sunt tñ meliora q agāt. Si igit in operibus sa- cris nimiu sumptuosi minime laudant: qd dicem9 in profanis: ac supuacuis aedib9 aut arcibus? Ceterū in fortuna vnū cuncti hospitiū extollūt. Nā cetera si danē copiae signū vel quādoq nō diligentis erit: in hoc etiā excipientis charitas laudat: vnū multi vel ignobiles apud posteros no- men meruerūt: vt Molorchus ille pastor in Nemea syluatq Hercule a Leonis caede redeuntē ex- cepit: Ianus Saturnū: Euāder Aeneā: Canusina & Cāpanē mulierculē Romanos a clade Cannē si: Raab apud Hebraeos dei populum. Graeci olim Iouī Xenio teste Pausania tēplū constitueres: q nulla re magis illū placari putarēt. Hesiodus loco fratris hospite dicit esse. Gregorius Ponti- fex multiq proceres ex nris domi vocatis ministrabāt: quū possent hoc officium foris delegare. Res hęc vicio cōtrario plucet. Inhospitales oīm thraces Polymestoris proditio & Diomedis sta- bula declarāt. Deīde Aegyptios Arē Busiridis & Pōpeii cades. Deīde Scythas infamis olim ara Dianē. Aethiopū quoq multos anthropophagia. Quib9 nō multū cessit hoc tpe Pisanorū si- mul & Bononiensiu noua crudelitas: q inquilinos oīs iā pene ob antiquitatē ciues expulere. Hi ob annonē caritatē: ex quo paulo post terremoto sunt ingēti periclitati. Illi quū a Florētīnis de- sciure direptis etiā bonis. Vn i hūc diē in maximis agūt arūnis. Qd ne qdē a priscis Romanis didicere q quondā expulsis Tarquiniis bona etiā reddere decreuerāt si p eorū comprā pditio- nē licuisset. Cēsar quoq nonnullis trāsfugis etiā apd se relicta remisit. Popul9 Ro. reges ac lega- tos oīs p qstores suprib9 excipiebat. Sed fortunatū quū ex dnica snia res ardua fit: tria Apīs pser- tanea remedia: vt Hierony. innuit pponere videt: q his verbis cōpēdio dicunt. Diuitib9 hui9 se- culi pcipe nō altū sape. Facile tribuere. Non sperare in incerto diuitiaz suarū. In prio frugalita- tē modestiāq i morib9 ac victu citra supstitiosū splēdore & ornatū pcpit: cui9 rei grā diues dā- nat epulo: laudat Lazarus. Deīde bñficetiā ac liberalitatē i pauperes: q de causa illi9 q bona ad- mltos annos cōgregauerat nocte sequte repetita est aīa: & Zacheus pbat9. Nā cū oēs mox ac do- ctine pfectā laudē cōseq nō valeāt: hi maxime i secudis cōsistēt: q tales demerebunt. Qd Augu- stin9 ad ppositā euāgelicē Māmonē mirari solet tā adposite a Virgi. dictū. Quiq sui memores alios fecere merēdo. In tertio modū cupiditati honesteq rei statuere: & ne semē a spinis obruat ex ambitionis auaritiēq sollicitudine: ad verā philosophiā qnq quisq p ingenio suo se recipiat qd principes multi fecere qui mihi supra memorantur.

Pro paupertate. Aupras trib9 de causis amplectenda: q curas remittat: q ad philosophādum aptior: q meliores viros reddat. Fauorin9 vt scribit Stobe9 in collectaneis: Du- plicē ponit paupertatē: ex fortuna & ex snia. Priē mederi exercitationē: liberali- tatē: alienā quoq fortunā. Scdē nihil mederi: qm minime indiget. Illa qdē idi- get & qrit. Xenophō i Symposio. Quid ē o Charmides? Quenā res tibi maxi- mē curā ē? Mihi ait paupras. Certe (ingt Socrates). Res qdē gratissima: min- ime inuidiosa: mīme cōtētiola: icustodita seruat: neglecta fortior existit. Diphil9. κερητοσ ἀμ- ρῶσ ὄνδερ ἐντὸν χέστρομ τῶν γὰρ ἐπὶ τὸ κρείομ μεταβολᾷ ὄν προσδοκᾷ. Paupen iro nihil fortu- nati9: cōmutationē ad pēiora nō expectat. Epictet9. Corp9 mēsurā possessiōis sicuti pedis calce9 q si itra ei9 mēsurā cōstiterit induētē iuuat: si laxior molestat. Hypse9. θεράπευε τὸ φοβέσθαι κα- μᾷ φοβήσθαι περὶ αμ. cura timorē: nec timebis paupertatē. Menāder. ἀισχύρὸσ μεροσ ἀσχίσα περὶ αμ φέ- ρεισ. Turpissime fers paupertatē si pudeat. Apolloni9 phs ait: Egere probū nō eē. Sed ob turpem cām egere: velut Iro illi Homericō cōtigīt. Antiphanes. Fames oīa dulciā pter seipam facit. Se- neca in eplīs. Si ad naturā respicias: nunq eris paup: si ad opionē nunq diues. Idē. Nullū mai9 lucrū q carere his q possides. QVOD aut ab initio pposui: sit aptior ad philosophādū. Dioge- nes Stobeo itē teste paupertatē dicere solebat philosophiā esse & ντοδτλακτομ. i. sine pceptore spō- te edoctā. Nā qd phiā psuadere verbis multis contendit: hoc pstare paupras cogit. Prouerbū quorūdā est vt ait Teles: ἡ περιὰ κωλοσ πρὸσ τὸ φιλοσοφείν. Paupras clauda ad philosophādū. Quod ille quidē negat. At nō vides ingt q plarūq paupes philosophant. Diuites veto in otio male viuūt: At inquit Aristotelis protrepticū ad Themisonē Cypri regē esse hortāris ad phi- losophiā: quū nulli magis cōmodū q ei sit ob opes quas ad hoc opus ipedere pōt: insup & gliam

Milesii.

Pythagorā pceptum

Hospitiū

Thraces in hospitales. Aegyptii. Scythā.

Diuitū tria remedia ex aplo.

Duplex paupertas

Paupertas idonea phi- losophiā.

At hoc pauper prestare melius poterit q̄ minus occupet negotiis q̄ diuites: quos nō solum sibi sed & aliis vacare oportet: minus etiā ob modicas facultates voluptatib⁹ vacet. Præterea gloria nō minus quoq̄ paup̄ prestabit. Videm⁹ em̄ sepe honoratioris in hoc genere hoies in ciuitatib⁹ esse. Aristides in cōstituendis vectigalib⁹ oībus prelat⁹ fuit: cui⁹ gloria Callias ea tēpestate: q̄q̄ ditissimus: amulabat. Lyfander etiā apud Lacedæmonios. Et Euripides dicit quendā pauperē adolescentē plures honores adsecutū ap̄d Argiuorū ciuitatē. Hęc Teles. Paupras insup magis industria: & ingeniosa. Nam Architas (vt ait Plutarchus) legēs Eratoſthenis Mercurium: carmē illud magnopere laudare solebat: χρειῶν πᾶσι ἐδάξε, τίδ' οὐν χρειῶν κερᾶν εὐθεῖ. Vfus cuncta docet. Quid nō inuenit egestas: Virgilius hoc imitatus ait. Labor oīa vincit Improb⁹ & duris vrgens in rebus egestas. MAXIMUM postremo argumentū in diuitiis virtutē nō esse: q̄ tam apud græcos q̄ latinos optimi viri: maximeq̄ sapientes oēs pauperes extiterunt. Hic igit̄ Apulei locū: q̄ in Apologia sua cām paupertatis pulcherrime declamare videtur: adducā. Paupras inquit philosophiæ vernacula est: frugi: sobria: paruo potens: emula laudis: habitu secura: consilio benefuada: cultu simplex: nemine vñq̄ supbia inflauit: nemine in potētia deprauauit. Ciuitatū ē cōciliatrix: oīm artū repertrix: eadē in Aristide iusta: in Photione benigna: in Epaminōda strenua: in Socrate sapiens: in Homero disertā: eadē Po. Romani imperiū ab initio fundauit. C. Fabritii. CN. Scipionis. Manlii: Curii filiæ de publico dotatę ad maritos ierunt portantes gloriam domesticā: pecuniā publicā. Publicola regū exactor & Agrippa ppli recōciliator collatis hextā tibus a po. Ro. funerati sunt. Attilii Reguli agellus ob similit̄ penuriā publica pecunia cultus. Hęc ille. Socrates dicere solebat paupertatē paruā esse modestiā. Prouerbiū est græcū ap̄d Plutarchū: οὐδ' ἐποτε λιμὸς ἐγγύς μοιχίος. Nunq̄ fames adulteria genuit. Plato in legib⁹ ait: Pauperū pctā ob huius vitę incōmoda: leuius apud inferos puniri: diuitum vero grauius. Cui cōsentire videt̄ Chrysoſtomi sentētia in sermonib⁹. Habet & paupertas martyriū suū si patienter tolleretur. Ambrosius in psalmos. Quanto quis in hac vita ignobilior aut abieci⁹: tanto erit in futura excellentior.

Paupras in industria & ingeniosa.

Maxime sapientes pauperes extiterunt.

Chrysoſtomus.

Pheraulas & Sacas.

Comparatio vtriusq̄ ex Xenophonte. Enophon quoq̄ in Dialogo quodā pulchre ostēdit diuitiarū ac paupertatis cōparationē his verbis. An putas Saca (Pheraulas ait) eo me iucūde viuere: q̄ plura possideā: scito me nō secure degustare aut bibere aut dormire æque atq̄ cū erā paup. Nā quo plura adsūt: plura custodire: plura distribuere: curas etiā plures admittere: negotiaq̄ tractare. Serui multi multis indigent: ac hi victū: illi vestes: alii medicos requirūt. Diuersis e locis nuntii prouit malis: aut oues a lupis abreptas: aut boues e rupe scipitasse: aut morbū aliq̄ armētis agrisq̄ incidisse. Minime inqt Sacas ista puto. Quū potius saluis reb⁹ plurimis: aīn magis gaudere optet. Tu vero (inqt Pheraulas) Saca noli putare pecuniā: curas: aut tristitiā ex aīo posse discutere. Nullū em̄ videre licet aut diuitē quiete somnū capere: aut hęc spernentē esse irrequētū. Atq̄ (Sacas ait) ista cōcedo diuitib⁹ euenire q̄ memoras: si qñ eos erogare sumptusq̄ facere grauate cōtingat. Q̄ si forte impēsis æque vt possessis oblectarent: nimia profecto diuites felicitate pollerēt. Necessē inqt Pheraulas o Saca multa possidentē multa erogare. In deos: i amicos: i hospites. Quicūq̄ igit̄ in acquirenda pecunia gaudet: is oportet valde in distribuēdo mœreat. At ego Sacas ait putauerim nō minori esse voluptati multū possidentē diuitiarū: multū facere impensarū. Et quę sequitur. Apud Aristophanē quoq̄ vtrūq̄ simul differentem probe legimus πλουτοῦ καὶ πενίας. Quisq̄ Plutus paupertati incōmoda extrema: miseriāq̄ vltimā obiectet: At illa nō inquit mea sunt ista: sed medicitatis, qd̄ lepide Martiali exprimit. Nam Cinna nō est paup̄ habere nihil: vt plane innuat statū inter vtrūq̄ optimū: fere ex nostrorū etiā sentētia. Paupertatem & diuitias ne dederis mihi.

Contra Auaritiā dicta græcorū.

Erodes Atticus (vt est apud Philostratū in ei⁹ vita) Auaros cōparabat Aloidis qui Marti quem ceperant & in vinculis retinebāt: nihilominus sacrificabant. Sic illos pecuniam quasi in compedibus retinere simul & venerari. Aristonymus in historia: Auari vitam Pollincturæ id est cœnæ mortui cōparat vbi cū adsint cætera: lætitiā deest. Apollonius Tyaneus ap̄d Philostratum: dicit magis esse fugiendā auaritiā sapienti & philosopho: q̄ luxuriā aut aliud crimen: q̄ ex auaritia & quæstu cætera dependeant. Idem Platonem accusat

bat qui ad Dionysium in Siciliam auaritiæ causa profectus sit: similiter & Eudoxū in Aegyptū specie philosophiæ. Speusippum quoq̄ Atheniensem q̄ in Macedoniam vsq̄ profectus in Casandri nuptiis poemata frigida recitauit. Timon q̄ Misanthropos cognominat: duo dicebat malorum principia: Auaritiā & ambitionē. Bion Sophista eam tantū omnīs vitii originem ac matrem. Socrates. Neq̄ a mortuo sermonem expectes neq̄ ab auaro gratiā. Idem. Nullo vñq̄ tempore tibi vel decepto fas alium decipere. Pittacus. ἀπλησμον τὸ διὰ πάντων κέρδος. Infatiabile semper lucrum. Periander: κέρδος ἀσχηρὸν βαρὺ κέμλιον. Turpe lucrum graue fundamentum. Xenophon. Non enim tam durum non accipere q̄ priuari solitum accipere. Sophocles. φιλαργυρὸν μὲν τῶν τὸ βαρβαρῶν γένος. Auarum omne barbarorū genus. Hesiodus. χρήματα δὲ οὐκ ἀρπακτὰ θεῶν. Τα πόλλοι ἀμείρω. Rapre diuinitus cōcessa pecunia prestat. Idem. μὴ κακὰ κέρδεα μὲν κακὰ κέρδεα ἴσ' ἄτησι. Turpe lucrum fugias dāni nāq̄ instar habet. Apollonius philosoph⁹: Excusatio auaritiæ & pprii moris est cumulare pro filiis. Diphilus. εἰ μὴ τὸ λαβεῖν ἡμῶν οὐδ' εἰς κόρηος ἡμῶν. Nisi lucrum: nemo quidem improbus foret. Diogenes eos qui immēsas opes cumularent μεγαλοπτόχονος: id est magnificos pauperes appellabat. Theopompus. Qui multas possidet fortunas: ac cū tristitia degit: is oīm mihi videt̄ & p̄sentū & futuroꝝ infelicissim⁹. Hęc mutuat⁹ Marcialis ait. Tristis es & felix: sciat hoc fortuna caueto. Ingratū puto te puto si scierit. Euripidis Senarii q̄tuor aurei sequunt̄. εἰ δ' ἐντυχῶντισ βίον κεκτῆ μέροσ μηδὲρ Δόμοισι τῶν καλῶν περιάσεται: ἐγὼ μὲν οὐκ οὐδ' αὐτὸν ὄλβιον καλῶ φύλακα δὲ μάλλον χρημάτων ἐν Δάμοισι. Si quis vitā i fortunis vixerit: Neq̄ pulchrū aliqd̄ domi tētauerit: Ego hūc diuitē aut brm nullo mō: Sed custodē pecunię felicē dixero. EXEMPLA isup auaritię ex Plauti aularia pulcherrime auspiciari licet. Notatur & Simonides poeta: vt author Aelian⁹ de va. histo. Is em̄ rogat⁹ a quodā vt Encomiū ei scriberet: gratiaq̄ se loco muneris habiturū: Rōdit: duas se habere arcas vñā gfarū: alterā argenti. Hęc cū aperiret cōmunē plenāq̄: illā verovacuā solāq̄ repire. Idē in vltima senectute cur auarus esset interrogatus: Qm̄ inquit inimicis malo diuitias relinquere moriens: q̄ amicos viuēs frustra rogare: detestans plurimorū cū opus infidas amicitias. Dū Brennus dux Gallorū Senonū obsideret Ephesum: virgo quedā Dēmonica noīe sollicitata specie barbari cū eo pepigit se Ephesum proditurā mercede moniliū ornamentorūq̄ q̄ Galli ferebāt: quō factō Brēn⁹ vt pmissa presteret: simulq̄ & eius vlcisceret auaritiā: iussit aurū omne in eā congeri vsq̄ adeo vt viua supprimeret. Idē fere exemplū & Tarpeię Romanę pdita arce Tatio Duci sabīnorū. Semiramis: vt itē scribit Aelianus: in suo sepulcro inscripserat: Si quis rex pecunia indiget monumentū diruat. Dareus igit̄ cū id demoliret nihil pecunię inuenit: sed tm̄ hoc scriptū: nisi esses infatiabilis: nunq̄ sepulcrū mortuorū attigisses.

Plauti aularia. Simonides.

Semiramis.

DE MENSIS ac cibis. Deq̄ his q̄ ad ea pertinent. ac primū: Quis priscorū cib⁹

ANTIQUITAS nondū cerere prebete victū: aliis aliū fuisse cibū satis constat. Glādes Arcadibus: Pira Argeis: Ficus Atheniensib⁹: Pira Syluestria Tyrinthiis: Palmulas Carmanis: Miliū Meoricis ac Sarmat: Cardamū Persis. Mox ap̄d Aegyptios ab Iude frugib⁹ inuentis: apud Græcos a Triptolemo: ap̄d Romanos a Saturno mitior sane cultus in orbem ingressus est: vt paulatim etiā obsonia fuerint expetita. Auth̄or Aelianus de variā historia. Obsoniū vero vt ait Athenus oīs cib⁹ est q̄ per ignē preparat. Pulmentū aut̄ omne iurulentum ac subliquidū. Scripsere de Obsoniis: teste Polluce: Pantaleon Mithecus: Zopyricus: Sophon: Egesippus: Pazanius: Epenetus: Heraclides Syracusanus: Tyndaricus Sicyoni⁹: Simonacides Chius: Glauc⁹ Locresis. Sophista oēs. Athenus inqt. Erat prima & Secūda & tertia mēsa & tripodēs quib⁹ innitebant mēse appositę: q̄ nunc Magades vocant̄. Meminit Sophocles. ἐμ χρῆσι τὰς ἑκατέας μάγαδας δόρπον. Mēlas noiabāt & epulas i ip̄is positas. De Tripode mēsa Aristophanes. τράπεζαν ἡμῶν φέρε τρεῖσ πόδας ἔχουσαν τέσσαρας δέμη ἔχεται καὶ ποτ' ἐγὼ τρίποδι τράπεζαν λήψομαι. Ap̄d Romanos vero testib⁹ Varrone & Festo quadratis mensis in castris vt ebant̄ quas Cibilas a cibo vocabant. Domi rotundas habebant. Lauti etiā ex citro. CN. Manli⁹ Asia deuicta primus vt Plinius scribit: suo triumpho Monopodia: Abacos: & triclinia arata in urbem inuexit. Monopodia enim quæ vno tantum pedē sustentantur mensæ. Monopolia vero merces tota eiusdem generis ab institore vel societate coempta. Abacus vbi argentea instrumentumq̄ mensæ locatur. est & omnis forma quadrata. Vnde Bancum vulgo dictum. &

Obsonium. Pulmentū. Qui de obsoniis scripserunt. Quot mēse

Monopodia. Monopolia. Abacus.

abaculi, est & tabula ubi numeri scribunt. Persius, Aut Abaci numeros.

De Conuiuiis.

Ris tantum adhibere conuiuas mos fuit ex numero gratiarum. Deinde No- uem ex numero Musarū Pausania: Atheneo vero quinq: Archestrato quata- tuor vel quinq: his carminibus ponunt. ἑθωσάμ δὴ τεττοῖν τέτταρες οἰξῆροι κάρτεσ ἢ τῶν κέρτεγε μὴ κλεῖονσ ἢ δὴ γὰρ εἰν μισοφόρων ἀρπαξίβιων σκάρησ πτωτῶν. Cyrus ut apud Xenophontē Conuiuas ab latere sinistro locabat hono- ris gratia: utpote ab latere cordis: chariores. Plutarch⁹ i problematis scribit

Cyrus.

Mos in Cœ- nis triūpha- libus.

Imperatores post victoriā populū Romanū triumphali cœna in loco publi- co accipere fuisse moris: deinde ab eo deduci domū. Cōsules vero ad conuiuiū inuitare: verum postea ne adcederēt rogare: quum is honor deducendū presentib⁹ ipis tribui nō posset. Idem ait vetere instituto nemo foris cœnabat sine liberis q̄ ætate essent puerili. Causa q̄ senes prudentio- res respectu filiorū essent. Et filii modestiā voluptariū iam inde capere coram patribus didici- sent. Insuper cū ex aliis tū ex Ci. in Vatinū auctoritate deprēdimus minime atratos accūbere so- litos. Quis em̄ inquit non solum in publica lēritia: sed etiā in luctu domestico aut funere amici accubuit vnq̄ cum pulla toga!

Tempus & adposita mensē.

Oenare noctū semp cōsuetū fuisse. Atheneus testat ob lunā: q̄ vim habeat ad concoctionē precipuā. Quo magis miror Martialem in quodā carmine hora nona accūbere solitos dixisse. Nam si prandiū nimis tarde: si Cœna nimis ci- to. Quod aut Gregorius in Homelia quadā in concordādīs Euāgelistis: quū alter prandiū: alter cœnam dixisset: Nona semp ait hora veteres edebāt: qua propter prandiū Cœnam vocabant. Inuenimus tamē & prandere & cœna- re solitos. Apud Trogum. Prandere milites hodie apud inferos cœnaturi. Et

Trā Cœnē

Ordo mēsa- Bonus Dæ- mon. Acetaria. ἡ δὲ σματα τραγέματα. Bellaria.

Celsus hieme dicit vtilius semel accūbere præterq̄ aluo adstrictis. Et Ischomachus apud Oeco- nomicū Xenophōtis dicit se leuiter prandere vt cœnē det locū. Quapropter horā hāc Nonam nō satis intelligo. Ordo aut is fuerat ex eodē authore. Vt in principio & fine mensē: Proposim si- ue Propomasim darent modicū Crati id est vini meri: vocabantq̄ bonū Damonem in Bacchi honorem. Ponebant item primo piper: Phyllida: Myrrham: Cypertū: vnguentū: Turdos aliaq̄ aues. Olus etiā: qd̄ Acetaria vocabant latini non ab aceto: sed accipiēdo vt acetabula. In poly- pis Plinius ait expedita res est & parata. Inde acetaria dicta. Græci aut hęc ἡ δὲ σματα vocant. Hodie apud vulgum ex Sale nomen habent. Secundæ mensæ quas tragemata illi: nos bellaria vocamus: constabant ex Cocco: Cicere: faba: Chōdro: Caseo: Melle: Sesamide: hoc est Sesamo cō- secto: quod lugiolinam nūc vocant. Romæ vero ex nucib⁹ auellanis Nuceatā. Mensam item va- cuam non sinebant teste Plutarcho: sed cum omnino aliquid superesset. Causam ipse adfert: q̄ vrbānum putarent comprimere appetitum: cum adhuc voluptate perfrui liceret. Sic em̄ ablē- tia minus cupiunt qui presentibus ac paratis abstinere consueuerunt. Atheneus quoq̄ in lau- tis cœnis ait vasa cū epulis mutari morē fuisse: qd̄ Plini⁹ etiā lib. XXXIII. ca. X. testat: eaq̄ Cō- uiuis donari ac vocari ἀποφόρητα: id est Apophoreta. Alexander in problematis ait: Poculorū discrimen in eadem mensa fuisse ac a maiorib⁹ initiū: causam adfert ne saturitatē primo mensē ingressu iniiciant. Cicero in Verrinis: poscunt maioribus poculis. Et Plautus. Incipe a summo id est a maiore poculo. PANES Insuper hi Iulio Polluci probantur. Cribante qui & obellie: Col- lices: Collabi: Nasti: Amyli: Collyre: Zymetes: Sigamite: Charisis: Cācride: Maza: Pelini Cōm- munes oibus vocati a figura bouis: Melicturi: Hyglea: Anthema: Thridacine: Physte: Oemitta Ephieras: Dandalis: Lolodica: Comō: Lupe. Placētariū species: Ames: Ameridais: Pyram⁹. Sexta min⁹: Erichytus: Erithrya: Strecta: Coryliscus: Phtocdia: Crepis q̄ erat ex farina & melle. Pli- nius autē lib. XVIII. panis genera ponit. Ab obsoniis ostrearios: a delitiis Artolaganos: a festi- natione Speusippos: a coquendi ratione furnaceos & artopresios. Præterea nauticos qui contusi sunt & iterū cocti. Siligeneos cunctis præstātiores. Secundarios hordeaceos. Cibarios q̄ pastorib⁹ & vulgo datur. Qui autem hodie panis Martius dicitur ἀπὸ τῆσ μάζησ putauerim dictū. Est em̄ Maza teste Atheneo panis offa madefacta seu libū seu placēta. Supra etiā Polluci memorata Maza inter lautitias panis. VASA quoq̄ ob mēsam reperta idē Pollux ponit oxybapha: Lecani as qd̄ nos Lacē seu patinā: Embaphia: Celaria: Triblia: Canastrū idē & Canistrū: Chytrānos ollā Chalcea: nos Ahena. His addi possūt Patina: Cacab⁹ ubi aq̄ calefit: Cōcha: Mortariū: Harpago

Apophore- ta. Panes lau- dati.

Panis iterū cocti. Panis Mar- tius. De Vasis.

Sartago: Situla: Hydria: Vrina: Lebes Homero manib⁹ lauādis ponit: apud nos peluis seu trulla: qd̄ teste Nonio vas est aquariū. Labrū vero pedib⁹ lauādis balneis adhibebat. Gutturiniū vñ aqua manib⁹ descēdit. Addita fistula Sipo dicit & Epistomiū. Seneca ad Lucillū. XII. Nisi aquā argē- tea epistomia fuderint. Vinaria vasa Dolia ficilia fuerant & picata cū inscriptione notari. Re- linebant vero cū primū attingebāt. Nos Sixti tpe in reficiendis ædib⁹ pōtificiis in Vaticano ef- fodi vidim⁹ eius generis ingētia q̄ in domū suā traduxit Io. Iacobus Cardinalis Parmēsis. Nam doliis ligneis tm̄ in alpi⁹ sicuti & nos Plinius suo tpe testat hoīes vti cōpisse. Dyota apud Ho- ratiū: doliū qd̄ duas vtrinq̄ ansas veluti aures (vñ nomen sumpsit) habebat. Cadus insup: Am- phora: Cōgius: Baucaliū: qd̄ nūc Boccale vocat. Tinariū etiā illis vsus fuit sicut nobis teste No- nio. Festus aut Tinia vasa vinaria vocat. Cātharus: Vrcus: Orca: Fidelia: Cortina: Lacus: Præ- la: Infundibulū. Cupa vas ligneū idē fere qd̄ doliū: qd̄ nos vegetē vocam⁹: vt ex Festo deprēdit: & Lucani carmine. Nāq̄ ratē vacuē sustentāt vndiq̄ cupē. Nā cupis in mari naues sustentant cū resarciunt. Hinc Cupellū parua veges q̄ videlicet barilis mensurā capere poterat: qd̄ adhuc vocabulū apud Romanos restat: ex græco etymo. κύνπελλον em̄ curuū dicit. Home. ἀέκασ ἀμφὶ κύνπελλον. Decupa q̄ vinū minutatim vendit. Cicero. Vinū a Decupa & ppola quotidie sumit Sūt q̄ mensurā dicant. Cupedia vero auiditas lautiorū ciborū est a cupiditate dicta. Ci. Muliero- sitas: liguritis: temulētia: cupedia. Inde Cupedinariū q̄ coctos ac lautiores vendūt cibos vt i po- pinis. Gelli⁹ cupedulas etiā dixit. Ad cœnulā inquit nō cupedulas ciborū sed argutias questio- num. Deinceps poculorū genera ex Atheneo. Acacium poculū: simile Acacio Phiala: Xylmon: Myssum quod vno haustu bibitur: Calix: Crater: Patera: Arymill⁹: Argyris: Arysus: Bessa po- culū Alexandrinorū inferius latū: superiore parte angustū. Baucalis Sopatrus: Baucalis Tetra- calix: quæ quatuor calices capiebat. Bicus poculū & Bicariū diminutiū vulgo nūc cognitum Daetylus: Carchesium poculum oblongum coniunctū in medio leniter aures habens ad præ- dendum. Calpiō: Coleba: & Lebes ubi libum ponebatur. Ceras instar cornu poculum. Nā prisci græci in cornibus bubalis potare consueuerunt. Ex quo Dionysius cum cornibus cernitur: & taurus etiam vocatur: ac apud Cyzicum tauri specie colitur. Hinc vini mixtionem cum aqua κέρασ: dicimus: & vas in quo miscetur crater quasi cerater q̄ in cornu prius infundebatur. Xenophon in. VI. Bibebant autem in poculis Ceratinis. Præterea cernos: cortacis: cortyle: cis- siron: labronia: lepasta: lesbyon: lycurgis: phiala est a lycone facta sicuti & Conomus a Conone: Toreutis.

Lebes. Gutturiniū Epistomiū Doliū.

Dyota. Baucaliū.

Cupa.

Decupa Propola. Cupedia.

Poculorū genera.

Acacium. Bicus.

Bicariū. Carchesiu.

Quare Dio- nysius cum cornibus.

Ceratina pocula.

Cœnē triū- phales.

Pōtificales. Funerales. Pollincturē

Antiochus

Demetrius

Alcibiades. Empedo- cles.

Pytheas Bi- thynicus.

Polyphagi. Gatis regis

De Mensarū Sumptu ac Polyphagia.

Rant maximū sumpt⁹ Cœnē triūphales quas supra cōmemorauī: præter ea pontificales & saliares. Funerales quoq̄ ubi pollinctores erant: qui cor- pora vngebant: cariusq̄ omnia emebāt ac lautius: ex quo ad pollincturā emere & pollincere dicebatur: ubi Annona flagellabatur. Plautus. Hodie pollinctura est. Teste quoq̄ Pli. cauebat: ne pisces qui nō essent squā mosi ad pollinctū emerent. Pollux. τιμιόλασ eos appellat q̄ cati⁹ omnia eme- rent. Veniam ad externos ex Atheneo. Antiochus cognomento Grypos apud Daphnē ciuitatē amoenissimā celebritatem instituit: Cœnasq̄ sum-

ptuosissimas adhibuit cū epulis omnifariis: animalū oīm: coronisq̄ aureis. Exercitiū integrum epulo excipiebat adeo copioso: vt præter absumpta quilibet ex religis animalū oīm integrorū aliquid referret. Demetrius Phalereus: cum mille & CC. Talenta quotannis in sua haberet po- testate: parū admodū in administratione reip. consumpsit. Reliquū in delitiis luxuriosissime vi- uitādo inter scorta. Alcibiades victor in olympia oēs quotquot aderāt cōuiuio excepit. Empe- docles Agrigētinus q̄ e Secta pythagorea animalibus abstinēbat: bouem ex pretiosis aromatib⁹ cōfectū omnib⁹ q̄ in olympia conuenerant distribuit. Pytheas Bithynic⁹: q̄ platanū aureā vitē q̄ illam nobilem Dareo regi donauit: Xerxis copias hoc est septies octingenta octo millia homi- num excepit epulo. Stipendium quinq̄ mensium frumentumq̄ insuper pollicitus vt e quinq̄ liberis senectuti suē in delectu vnus concederetur. Hactenus Atheneus. Ad Romanos redeam. In cœna aduentitia data Vitellio principi a fratre vt refert Trāquillus fuere duo millia lectissi- morum piscium & septem auium adposita. Hanc ipse postea princeps in dedicatione patinæ superauit. Heliogabalus princeps nunq̄ minus centum sestertiis est epulatus. POLYPHAGI DEINCEPS plures memorantur. Gatis Regina Syriæ: vt scribit Antipater Tarsen- sis: edixit ne quis piscem sine ipsa ederet. Quare pro Gatis Atergatis appellata est: q̄ Ater

Hyperides orator. Philoxeni poeta. Siculorum luxus. Aristo. de coctor. Xerxes. Mithridates. Alexander. Hercules. Saturitatis templum. Annar. rex Agesilaus. Syror. lux. Aristippi scomma. Prusias. Fabius Gurges. Apitius. Maximus imperator. Clodius Albinus. Alexandri tabernaculum. Muri Baby lonij.

græce sine dicat. Sacerdotes ei loci i festo sacrificiū parat oblato pri. Atergatidi pisce argeteo. Menas omnis generis pisciū refertas deuorantur eleganti legis diuerticulo. Hac postea regi na piscibus deuoranda est data. Hyperides orator teste Timochare: fuit obfophagus: his verbis quadā oratione. ἰχθυον ὡς λαοὸν ὄντος ἡμῶν πλοῦτιν. Hic nobis Cetarios dicit. Philoxen. poeta Di thyrabicus edit polypum duorum cubitorū præter caput: vt est author Machaon Comicus. Ari stophanes poeta Syracusanus: mensas & Sybaritarū luxus notat. Plato scribit in eplis. Quis veni ens in Sicilia nequaquam vitā eorum adamauerit: vtpote bis in die saturū fieri: & nunquam cubitare solū Qui em in hac licentia adsuecunt: nequaquam præsertim studiosa iuuetus) aliquid mente pclarum excogitare possunt. Aelianus de va. histo. hæc refert. Aristoteles philosophus ab initio authore Timeo Taurominio Obfophagus ac decoctor fuit. Xerxes nouū genus gulæ aut voluptatis in uenientib. pmiā pposuit. Michridates teste Nicolao Damasceno certamen polyphagie & poly posia statuit. Alexander Macedon. Dionysia præmia de bibedo pposuit. Hercules deniq. cū Le prea rege de gula cōcedit: vicitq. tauro toto paulatim deuorato. Hæc ille. Atheneus itē hæc scri bit. In Sicilia templū saturitatis fuit. Annarus Babyloniæ rex stola & ornatu muliebri videbat dum coenaret. Gl. puellæ saltatrices ac canentes aderant: cū prius esset seruus. author Cresias. Agesilaus Lacedæmonius Dux dū gereret apud Peloponesum bellū: videretq. Asiaticos quosdā in exercitū suo Obfophagos: vtriusq. deditos: ornatos insup vestib. corpore vero minime va lentes: iubebat nudatos a pconone palā incedere pignominia: vestes aut militibus quorū virtū laudata esset tradebat: vt hoc excitati pmiō forti pugnarēt: illi vero hac irritati ignominia frugalius viuerent. De Syris etiā dicit eos cōtinuo esse in cōiuiis balneis & vnguentis. De Ari stippo itē philosopho: qui cū reprehendit a Platone q. tanq. Obfophagus magno pisce emisser: respōdit minime sed duob. tm obolis. Cūq. ille respondisset: se tali pretio empturū etiā fuisse: Nū vides ait Aristippus q. nō ego Obfophagus sed tu auarus es: Sardnapali aut nota vita & i scriptio sepulcri. Huiuscemodi moribus fuit ille rex Bithyniæ Prusias in lustris popinifq. semp agitas: vt tradit Litu. Idē & Dionysius tyrannus quū Corinthi exularet. Apud Romanos vo racissimū memorant: in primis Fabius ille Gurges Fabii Rulliani filius: q. ob deuoratum patri monium cognomen inuenit: vt author Cæcilius. Apitius deinde: q. teste Suida lōgas regiones pisciū causa obibat. Clodius Albin. & Maxim. imperator. Hic. XL. carnis libras vna mēsa edebat. Ille Clodi. centū ficedulas: centū persica cāpana: totidē ficus Labicanas: & decem Melones ostiēses: vt apd Spartianū legim. An hos Luculliana cōiuiua & noia Coenationib. adhibita: & sæpe mille ex improuiso exceptos hospites: turdosq. p. æstatē adpositos: iā qui legerit eius vitā facile nouerit. Sed ad hæc vsq. tpa. is furor impesarū penetrauit. Memoria patrū nostror. Galea tius lo. Galeatii primi Mediolani ducis pater in filia nuptiis vbi adfuit & Petrarcha poeta: ad centū Millia nummū aureorū dicit erogasse: Cōiuiis ad ois intermissus ingentibus donis mu neratis. Vidim. & ipi pfectū vrbis Sixti. Ill. pōtificis fratris filiu. q. Federici ducis Feretrani fili am duxerat: pplm Ro. ad nuptias inuitasse: Theatro ligneo apd ædes aploz. cōstituto. Sed hæc honestū ex parte tuent. Illud sane deo hominibusq. inuisum: qd. in Petro ordinis minorū Cardī nale. S. Sixti cognouimus: duobus annis quib. sub eodē Pontifice in potētia vixit. CCC. aureor. millia in luxu nugisq. consumpra. Secundis familiae tricliniis: argentea ac epulas principales quottidie adhibitas. Verū horū memoriā facile obliterauit nouus nuper luxus Casaris Alexā dri pontificis filius: qui quottidianis epulis ducentos aureos dicit. Parasitis quandoq. vestes duorum millium donauit: exercitum insup non minus. VIII. millium hominū alere continuo viuente patre solebat.

De Sumptibus aliis.

Ed quādo coepim. Sumpt. etiā nō necessarios nōnullos repetā: quosdā etiā liberales. Alexander Macedo præter patri moniū omne amicis donatū: taber naculū in itinere mirandū insituit: qd. ad hunc modū Aelianus de va. histo. describit. In eo lecti Centū sternerant: aureæ columnæ verticē sustentabant aureū: variis textū ornamentis. Persē in eo mille vocati Melophori a stolis me linis & purpureis cōsistebāt. Sagiptarii mille Macedones: itē qngēti cū scuti argēteis: i medio aut tabernaculo aurea sella fuerat sup q. sedebat Alexander stipatorib. circūsusus. Extra vero in peribolo ei. quo circūdabāt / aderāt Macedones mille & to tidē Persē. Sed & muros Babylonijs bitumine cōditos: duorūq. curruū inter se aduersē cōcut rentiū capaces. Templū Dianæ Ephesiæ a tota Asia. CXX. annis factū. Alexandriæ Phag. Mau

soleū Artemisiæ: reliq. orbis miracula inter supuacua posueri. Insup Athos adæquat. Istmos perfodiā diuersis ceptus nec perfectus. Fucinus lacus. XL. annis. XXX. hominū millibus exci catus. Totq. Thermæ & aqua ductus a Romanis extructi: villaq. Luculliana vbi exciso mōte eu ripus maris admittit. Præterea Milonis Aes alienū quē. DCC. millia sestertia debuisse Plinius tradit. Theatru temporariū vnus mensis cum columnis erectum. Postremo Neronis & Helio gabali dementia: quorum alter soleis mularū argenteis: ac retib. aureis vtebat: præter domum Romā factā & Milliarium porticū: alter Helio gabalus nunq. lintea aut vestem aut mulierē ite rauit: recte superiori narratæ insania adiciēt. Illa vero liberalitatis potius fuerint q. Athene us commemorat. De Ione Chio: q. victor Athenis in Tragedia viritim Atheniētib. Chiū ficti le distribuit. Tellia itē Agrigētino: q. exceptos quondā hospitiō milites exercit. patriæ per bru mā viritim lorica & veste donauit. Atticus Herodis Sophistæ pater vt est author Philostratus Mnā quotānis ex ei. redditib. viritim Atheniētib. testamento legauit. Superior sane Cæsaris testamēto: qui & ipse stipem sigillatim po. Romano largiēdā dimisit. Vtrūq. tamen Nicomedis Bithyniæ & Attali Asiæ regū tabulis praposuerim: q. illi successorib. carentes: regna Romanis dimiserunt: hi vero filios relinquentes q. plurimis aliis benefici fuere. Iam vero Bestiæ Appiæ & Fauculæ apud Capuā: ac Paulinæ apud Canusū in excipiēdis Romanorū exercitibus liberali tatē ac sumptus: qui Litiū legunt: facile noscunt. Populus aut Romanus teste Plinio stipē spara gere coepit Sp. Posthumio & Q. Martio Coss. tāta pecunia erat vt eā. L. Scipioni conferret: ex q. is ludos fecit. Portoriis quoq. & tributo plēbes liberata: vt diuites conferrent oneri ferēdo. Pau peres satis stipendii pendere si liberos educarēt. author Litu. Il. Idē li. VII. Quinq. viros mē sarios creatos dicit post cladem a Gallis illatam: qui mensis in foro cū are positis ex publico: po pulū aris alieni onere leuaret. Iul. Cæsar & itē Augustus Congiaria sepe populo dederunt qua dragenos & quinquagenos nummos viritim Tranquillo teste. Erat enim pecuniā tū etiā escu lentorū distributio publica. Augusti rursus pietatē non præteribo. Is nanq. ex bonis dānatorū siquid pecuniæ supererat in populi necessitate ob bella cui his qui i. duplo cauere possent vsu gratuitum dedit.

Dicta contra prodigos ac sumptuosos.

Enandri Senarios quatuor contra prodigos conuertit. Stulte sua prodigētes viriti: causam dant omnib. audiendi male. Nam q. propriā vitā nescit domi re gere: quonam pacto hic alienam seruauerit? Zeno his qui prodigalitatē excu sabāt: q. ex his q. ex necessariis supererat tm prodigere aiebat: Hoc pacto ingt ignoscendū & cocis si salsa nimitū sint obsonia: q. copiā se dicant habere salis. Socrates videns quendā sine delectu & modo omnib. dantē ac gratificantem ait. κακῶς ἀπόλωσ ὅτι τὰς χάριτας παρέμενον ὄνσας πόρμασ ἐποίησας. Hoc ē. Male pereas q. gratias virgines existentes pstitueris. Diogeni roganti quendā prodigū Mnam Cur me. respōdit ille) mnam rogas: alios vero Triobolos. At Diogenes: q. ab aliis inquit iterū spero: a te vero non amplius.

DE VINO: ac primū de Repertoribus eius.

Icandrus Colophonius in carminibus vinū appellari dicit ab Oeneo qui pri mus mustum in patera expressit: vocauitq. ex eius noie ὀίνου id est vinū. Pla to in Cratylō dicit Oenum vinū appellatū quasi ὀίνου hoc est existimatio nē: siue iudicio mentē replēs. Alii vero Icarū Penelopes patrē apud Athenien ses id reperisse: moxq. poenas dedisse: a colonis ebris interfectū. Propert. Ica re cecropiis merito vulgate colonis. Nōnulli Dionysium dicit. cui numē di catū Itali Saturnū: Hebræi ac sacre lse Noeū. Athene. aut ex autoritate He catei dicit vitē pri. repertā apud Aetnā hoc mō. Oresteus Deucalionis filius venit regnarum Aetnā & Canis eius forte in eo loco ramū euulsit quē iussit defodi: vñ nata vitū germina: Oe nūq. a Canis noie appellauit. Ex quo veteres Græci vites / Oenas vocabant. Idē quoq. ex autho ritate Hellanicū dicit vinū apud Plithinā Aegypti ciuitatē fuisse repertū. Ideo Dion Academi cus: Aegyptios: Philcenos: & Philopotas esse dicit: inueniriq. apud eos pauperes q. vino cateāt: ex hordeo factū bibāt qd. Zitū vocāt. Q. vino sint dediti: illud est argumento q. Brassicam oēs serūt: q. locū vino dulciori procreando disponit. Ex quo etiā Sybarite: vt author est Taneus: an te potū brassicam edunt. Eubulus in quodā loco dicit γῦραι ῥάφαρον μὲρ ὀμιοσσεῖσ ἐμῆρ κρατὶ κάληρ ἐθέλει μ ἀφῆμαι. Raphanum enim græci veteres brassicam vocabant. Hæc Atheneus.

Quæ sunt liberalitat. Ion Chius. Tellias. Atticus. Nicomedes rex. Attalus rex Po. Ro.

V. viri mē sarii. Cæsar. Augustus.

Menander.

Zeno.

Socratis scomma. Diogenis scomma.

Aegypti Zit. Brassica.

Vini parsimonia apud veteres.

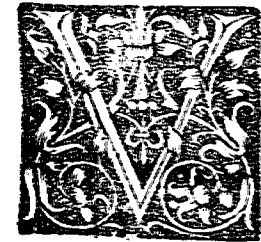
Mnino moderatus eius vsus laudat: q in tanta apud veteres fuit obseruati...

Scythe. Tres tantu crateres.

Lato de legibus iubet pueros vsq ad aetate. XVIII. annoz a vino abstinere...

Locrenses. Saraceni. Caesar. Demosthenes. Alex. in pro blematis.

Inu insup multoru egregias virtutes legim obscurasse apd Atheni...

Lyander. Antiochus magnus.

Olophernes. Alexander.

Inscriptu erat. Δανάμην και διονυσιον πολυβου και του τοφφειου καλωσ. Potui & multu vini...

Dionysius mino.

Aeschylus.

Timocreon

Ennius.

Novellius Tricongius

Minos.

De vini immodici damnis.

Neius malignitate illud in primis apd Atheni legim. Quos sanos qd ho...

Duo tripodes consti tuti.

Androclides. Cicutæ venenū vini.

Oenoctia.

Vinalia. Dionysia.

circūferebat: magna; bibēdi licentia. Idē ait: libare pocula: qđ diis in primis debet; Cortalū pue rū Siculū primū amatoribus suis inuenisse.

Vinum Asclepiades magnopere commendauit: nec a grotis negauit: cuius proxima nam diis naturam dixit. Eius laudibus & virtutib⁹ librum etiam dicauit Homerus. *ὄϊνον τὲ μάκαρος θεοὶ ἀριστον ἀνθρώποισι ἀρακείδοσι μεδέδομασ.* Ut pelant homini curas dii vina dederē. Mnesitheus ait: Vinum modice sumptum animæ corporiq; robur addere. Secus vero præter modū. Ideo Dionysium medicum vocant. Vnamq; ex eius Nymphis Hygiēten ex sanitate appellari. Socrates apud Platonem laudat vinum in conuiuio modice sumptum: qđ haud aliter qđ louis imber plantas leniter irrorans vegetiores facit qđ impetu descendens: ita merum moderatum virtutem excitare: alacriorēq; animū ad officia reddere: immodicum vero obruere. Neq; enim pollinēturæ funeralesq; epulæ alia de causa inuentæ: qđ vt per vini cibiq; recreationem defuncti desiderium: ex eoq; moestitia comprimatur. Paulus Timotheo iubet: vt stomachi tenuis gratia modico vtatur vino. Defectus autē inedia purgationibusq; consumptis corporibus saluberrimum est. Inflammationibus omnibus inimicum. Omnino autem rarus breuisq; potus in tuto est. ex Hippocratis oraculo illo *ἐπιψία ἀνὸν πένθησιν ὄστ.* i. nihil sitire seu bibere nullam debet rationem. In hac enim re voluptati magis aut consuetudini qđ necessitati indulgemus. Hominem enim omnino potu posse carere docuit Iulius Viator eques Romanus: qui ob intercutis morbum nihil penitus bibere paulatim adfuevit. Viuit etiam Romæ nunc mihi notissimus: qui plures in anno impotus omnino tranfigit dies.

Vina laudata aut factitia.

Rēca quondā vtī nunc in p̄tio fuere. Eius cyathū tm̄ in cōiuiis (teste Plinio) dabant. Methymnea in Lebo. Maronea in Thracia quæ rubra erant: vt author Homerus. vocat em̄ *ἄιθοκα ὄϊνον ἐρυθρόν.* Aethopa vinum rubrū. Quare Aethopa dicat: Atheneus declarat: qđ sic vocet. vnus ex equis solis qđ vim habet in fructus autūnales præfertim vvas maturandi. Chia quoq; & Maruissia ex monte in Chio insula cognōiata: qđ adhuc priscū retinēt nomē. Ex Creta eius generis nūc optima veniūt. In Italia palma Cāpaniæ regnoq; Neapolitano dat. In ter qđ Aminea præstāt nūc: vtī supradiximus: Seuerinatia dicta: deīde Serina: nūc latina. Falernū & Calenū immutata natura soli desierūt. Pōpeiana ppe Vesuuiū: nūc Græca appellant. p̄xima i Hetruria Trebiana vocitata: deīde Geminianensia: qđ ambo in cenophoris amphorib; translata fiunt pstantiora: ac longius exportant. Lucensia nigra mollissima firmag. Factitio insup vino ex frugibus p̄parato diuersis modis multi vtunt ppli: diuersis etiā noibus. In Aegypto Zithū appellant: vt ait Colu. in Hispania Cerea: in Gallia Ceruissia: vt Pli. lib. XXIII. qđ adhuc vulgo retinent nomina. Mulsū quoq; ex melle & aqua: cuius loco nostri medici Ioleb barbaro nomine vtuntur e Saccaro liquido loco mellis p̄parato. Aqua mulla aliosis prodest: & his q sunt humilis & p̄particiā animi: quos Græci *μυκροψύχονσ* vocāt. Pli. Mulsū itē Pollio Romulus dixit Augusto secēte simū annū p̄spera valitudine superasse. Passum ex vva fit quē diutius in vite solē passā durauit: vñ nomē ei vt author Varro. Græce *γλυκὴ*. Sapa ad secundā partē mustum decoctū. Defrutū ad tertiā. Murinū ex vngueto vinū p̄paratū vt etymū demonstrat *ἀπὸ τοῦ μύρου*. Qđ apđ Plautū p dulci ponit: ac inter vini delicias. Quomō itē p̄paret Cydonite: Apite: Daphnite: Cedrinum: Cypissinū: aliāq; cōplura: vide apud Græcos Dioscoridem: apud latinos Columellam.

De frugalitate & abstinentiā dicta nobilium authorum.

Sophoclis primū quatuor Senariolos ad hoc propositū cōuertit. Quot quot philosophantes excudūt aliquid: Ante omnia vētri vt dominant decet. Quo sine nihil est pulchrū dicere aut facere. Mḡsa cōsiliōrū est frugalitas prudētiū. Xenophon in p̄tio Cōmē. de socrate loquēs. Dieta aim corpusq; instruxit: minimo q viuebat sumptu: pane tm̄ cū lacte vescēbat: vocatus ad cenā (qđ difficile est plarib;) vltra necessitatē nō edebat: nec extra tps. Cur putatis inqt Cīrcē socios Vlyssis in porcos vertisse: nisi ob incōtinētiā fictū esse: qua illi i hoc cibi gnē vsi fuere: Vlysses autē cōtinētiā vsū monitu Mercurii minime mutatū fuisse! Dicebat p̄terea abstinentū esse a venereis: qbus qui tangerētur: non facile sapientia posse vtī. Musonius de cibis solebat sape differere valde quidem ordine: vt de re non admodum parua. Putabat enim cibiporusq; continentiam principū fere totius sapientia. Et ea quē inuentu sunt facilia ac omnibus in promptu: plaris esse faciēda in vsu: qđ quē per pretiosiora remotioraq; nec aialibus his p̄sertim vescendū: quæ vtilia sunt vitæ humanæ. P̄roptissima esse dicebat oīa q̄ igne nō egerēt: vt Calest

- Vina græca
- Methymnea.
- Maronea.
- Maruissia.
- Campana.
- Seuerinatia
- Latina.
- Pōpeiana.
- Trebiana.
- Geminianensia.
- Lucensia.
- De vino factitio.
- Zithum.
- Cerea.
- Ceruissia.
- Mulsū.
- Passum.
- Sapa.
- Defrutum.
- Murinū.
- Cydonite.
- Apite.
- Daphnite.
- Cedrinum
- Cypissinū.
- Sophocles.
- Xenophon.
- Musonius.

mel lac fructus pro tpe; præterea olera cerealiaq; oīa etiā cocta. Carniū oīno cibū abominabatur: ferarūq; potius dicebat esse qđ hoīm. Deinde ob grauis cibi ad superna euaporationē grauare ac a sapientia retrahere. Oportere hominem more deorū terrestriū qbus consanguineus est leuissimo simpliciq; vtī cibo. Nā & illi aqua ac terræ humore nutriunt tantū. Sed eo venimus deliciarū: vt artē huic voluptati adhibeamus: scriptiq; de gula & obsoniis libri reperiunt. Igitur Zeno sapiētiū: q nec in morbis putabat nihilomāgis vtendum esse delitiis ciborū: q vtant serui qui his care rent: quibus turpe putaret in hac parte inferiorē esse. Neq; indulgendū sibi vel tantisper in hac re existimabat aut blandiendū: q̄ huiuscemodi esset natura voluptas: vt paulatim illecta & subre pens quotidie maiores cāpos acquirat: priusq; totū occupet qđ ex parte sentiat. Hæc ille. Pythagoras dicebat hominē ex homine nō alta cogitare: hoc est hoīm incōtinētē & luxū deditū. Toti⁹ enim honesti ducē & fundamentū cōtinētiæ: laborē in primis esse. Anaxagoras apud Diogenē: *τὸν ἐλαχίστον μὲν δεόμενος ἔγγιστα δὲ θεοῖσ ἕκιστα ἐσιώπηκιστα ὄψον πρὸσδεῖται.* Qui minima me indiget diis proximū est. Qui suauiter edit minimū eget obsoniū. Charis poeta: quatuor itē Senarios lepidos conuertit. Ventrīs habenas oportet tute regas. Solus enim accepti nūq; habet gratias. Plusq; necesse qđ sit semp expetit. Huic indulgens malorū sentiet mala. Plin. hanc furatus Vēter ait instat vt creditor nec accepti gratiam habet. Anacharsis Scytha apud Ciceronem. Mihi pulpamentū fames: cubile solū: vestis scythicū tegmē. Epictetus apud Arrianum. Qđ si te voluptatis phantasia forte rapuerit: eam aliis dele phāsiis vt spatīo interposito diuertas. Reminiscere vtriusq; tēporis: cū videlicet victus quādoq; a voluptate magnopere te pœnituit: & cū abstineris magnū fuisse gaudiū adsecutus. Si autē voluptas aderit tolerabilis: ea sic vtē: vt tui sis cōpos: habenasq; manib; teneas. Epicurus apud Diogenē frugalē victū pane aquaq; cōtētus amabat: nō vt aduersus voluptati: sed q̄ maiorē voluptatē in minima victus cura reperiret. Sumptus em̄ & delicias animi dolores ac molestias gignere. Idē dicebat gratias naturę agendū esse: qđ necessaria fecit vt essent præsto parata oibus: nō necessaria autē inuentu difficiliora. Eusebius. Continentia corporis valitudinē cōseruat: & animi pudicitia. Pudicitia vero quietā præparat vitam. Hieronymus ait: Athletas q multa vescunt carne non diu vixisse. Plutarchus *περὶ τῶν ὑγιεινῶν ὠπαγγελάτων.* Vinū em̄ & caro vires qđ maiores faciūt: verū mētis impediunt actiones. Idē. Si ad bellum eligere velimus virtū a quo maxime seruemur: eū minime indulgentem vino somno qđ ac cibo eligamus: vel si i morte liberos nostros ac virgines alicui cōmendare: huiuscemodi viro non autem seruo committamus. Incontinentiū hominū diuersa ab auaris ratio: hi ex iniuria alio rū sibi vtilitatē adferūt: illi & aliis nocēt & sibi m̄to magis: si nocere ē nō solū domū sed p̄p̄riū corpus corrūpere. Igit abstinentiā fundamētū totius virtutis existimare oportet: sine qua nec honestū aliqd aut meditari aut agere possumus. Deinde paulo inferius. Nescis qđ qui dulce bibūt: aut edunt: minimum obsoniū aut potus indigent: validiores qđ natura debiles sunt: corpus per cibi abstinentiā curātes: qđ q̄ robusti per luxū naturā debilitantes. In rebus aut publicis qđ cōsilio vtili or: quis cōmodior amicis: In bello quis expugnabilior: obsidionēq; pati aptior: qui paucis eget an qui multis ad victū! Sic igitur existimo diuinū esse illud qđ nullius indiget: proximū huic q̄ paucis. Ad latinos veniā. Cice. de officiis. Si considerare velimus: qđ sit in natura excellentia & dignitas: facile perspiciemus qđ sit turpe desuere vitis: & molliter ac delicate viuere: qđ pulchrū cōtinenter caste seuerē sobrie. Idē pro Flacco. Hæc animi magnitudo in maioribus nostris fuit: vt i priuatis rebus minimo contenti essent: in imperio atq; in publica dignitate oīa ad gloriā & splendore reuocarēt. Querit igit inire domestica continētiæ laus: in publica dignitas. Et alibi. Popul⁹ Ro. publicā munificētiā diligit: priuatā odit. Idē cenās aut cōiuiā frugī: Phiditia vocat more Lacedæmoniorū: quorū frugalis victus & apparat⁹ erat: *ἀπὸ τοῦ φείδεσθαι.* i. parcere. Cenās aut sumptuosas antelucanas appellat Hiero. contra Iouinianū. Nō possumus e delitiis transire ad delicias: hic ventrem implere: illic mentē. Miseriæ namq; delitiis & delitiæ miseriis compensantur. Adamus donec ieiunus: in paradyso fuit: satur eiectus est. Et q virgo permāserat vxorē subito duxit. Moses ieiunus in monte legē accepit. Populus vero satur vitulū cōstatilē fecit: seditq; manducare & bibere: & surrexit ludere. Acab rex impius euerfionē domus: Ninuūq; irā dei ieiunio vitarunt. Anna vxor Helcanē inanem cibo ventrem filio meruit impleri. Daniel ieiunus responsa dei accipere: laciq; leonū superare meruit. Ipse deniq; Christ⁹ baptismū antea. XL. dierū ieiunio celebravit. Ambrosi⁹. Lothus Sodomitas sobri⁹ vitauit. Idē ebrius filiab⁹ cōcubuit. Noeus in arca ieiunus seruat⁹ est: extra vero potās p̄riit. Idē i eplām ad Corinthios. Qui ab illicitis abstinet laudē habet: q a licitis p̄miū q̄rit. Idē i Apologia. Cogit summope vt q se illicita cōmississe meminerit: a quibūdā licitis studeat abstinere. Dauid quōdā alienā em̄ cōiugē cōcupiuit: postea sitiēs vehemē

- Voluptas.
- Pythagoras.
- Anaxagoras.
- Charis poeta.
- Anacharsis.
- Epictetus.
- Epicurus.
- Eusebius.
- Hieronymus.
- Plutarchus.
- Cicero.
- Phiditia.
- Lacedæmonia.
- Cenante lucana.
- Hierony.
- Ambrosius.

De risu, & fletu.

Triplex gultus
excessus.

Leges sumptuariae.

Exempla frugalitatis.
Porus rex.
Maffimiffa rex.
Mithridates.
Virgatus Lusitanus.
Augustus.
Lacedaemonii.
Dionysius.

Plato.

Hieronymus.
Hilarion.
Nicolaus.
Eliectus.
Columba virgo.

ter aqua defyderata expavit: qua sciebat a tribus fortibus viris cu vita discrimine epotaneum
plum simul dando exercitus etiam sitim tolerare disceret: ac ne cui regum bibendi vltus alienis pe
riculis esset. Gregorius in moralibus triplicem ponit gulae excessum. Quando hora praevenerit:
Quando lautior appetit mesam: Quando cibos quoscunq; nimio cupit seu vorat appetitu. Qui
bus oibus vetus nobis lex exempla pponit. Primum in Ionata primi Regu. XIII. Secundum in Israe
litis Numeri. XI. quando carnes appetebat. Tertium in filiis Heli: primi Regu. II. qui ollas carniuum
deuorarent. Augustinus in sermonibus. Qui em sic a carnibus abstinet: vt alios cibos sumptuo
siores appetat: non abstinere videtur: sed luxuriam mutare. Quod igitur de solito sumptu ac cibo
lautitiae remittitur: id egenibus distribuatur. Praeterea auiditas nimia exsaturatio: cibi qualiscu
q; fugienda. Elaus em primogenituram non ob offam aut laurum cibum: sed ob leuem perniciem. LEGES
sumptuariae ex hoc condita. Primam dum Cato censor esset tulit. G. Orchius Trib. pleb. de sen
tus sententia: qui numerum conuiuarum praescribat: & ianuis coenaret parentibus: ex quo lu.
Quis secula septem Secreto coenauit auus. Post hac annis. XXII. Lex Fannia subsecuta non con
uis tantum: sed conuiuii modum statuebat vsq; ad asses centum. Lex Didia deinde non solum Ro. sed etiam
Italiam his legibus subiecit. Licinia qua Crassus diues tulit erat: vt Calendis nonis & mandinis
cuiq; liceret. XXX. tantum asses in cibis consumere. Reliquis autem diebus ne amplius adpone
retur q; carnis aridae pondo tria & salamentorum libra: & qd e terra vite arboreve natum esset. La
ges etiam in hac re tulerunt. M. Lepidus & Antius Restio: quae minime seruate. Restio tantum ne sine ad
uersari videretur: qd diu vixit foris minime coenauit. Sylla vero pretium rebus variabilibus immi
nuit. Licinius Stolo: ne quis plus quingentis agri iugeribus possideret. C. Oppius ornatus mu
lierum compressit. Deinde per Val. Flaccum Censorem abrogata: Catone collega contradicente. Le
ge Cincia munera & dona sunt prohibita: q; misera plebes iam vectigalis senatum esse coeperat. vt
author Liuius lib. XXXIII. Res igitur haec non animos tantum: sed corpora quoq; magnopere iunat:
vt ex his patet q; ex abstinence diu valentes vixerunt. Apud Philostratum ponit Porus rex Indorum
longo robore mirandus: tantum aqua & pane se sustentare solitus. Maffimiffa rex (teste Cicero) iam
nonagenarius sine pulmento victitabat. Mithridates iam senex & ipse delecto capite ac pedibus
in venationibus sese exercebat: minimeq; accumbere: sed frans velti solebat. Virgatus Lusitanus
qui Romanis toties resistit: vbi bellum coeperat: neq; accumbere neq; in lecto dormire nisi eo con
fecto consuevit. Annibal (teste Liuius) neq; somni habuit discriminata aut certa tempora: sed quae
tantum a negotiis superessent. Augustus vt est author Tranquillus: facili ac breuissimi cibi fuit
sapeq; ad medias septulas vescentibus iam conuiuitoribus veniebat: eiusq; relictis saepe primus eme
sa surgebat. Lacedaemonii ex Lycurgi legibus nullam abstinence potiore habere disciplinam
apud quos vt author est Athenaeus mos fuit: vt Ephori corpora iuuenum nuda dies aliquot in
spicerent: siquid in his inuoluta pinguedinis & inhabilis ad certamina gymnasticae esset: victus
abstinence & exercitatione castigari iubebant. Idem scribit Dionysius Heracleotam tyrannum vastam
obesi corporis crassitudinem: partim abstinence: partim crudis adpositis noctu lateribus dum quae
fecerit humore paulatim exhaurientibus emedare solitum. Diodorus siculus est author Aegyptii
iuuenturam ex lege Amasis regis breui cibo aduersam nec prius velti q; CLXXX. stat. percurrisset.
Platonem frugalibus etiam coenis vti consueuisse author est Cicero in Tusculanis. Timotheus inq;
cu apud eu coenaret: coenae tuae Plato non solum in praesentia: sed etiam postero die iocunda sunt. Idem
& Plutarchus repetit in tractatu de pceptis bonae valitudinis. Christianos quoq; exempla superua
cui recensere. Hieronymus ipse sit spectaculo quoniam vita duritie annos prope XC. tolerauit. Hi
larion. XV. primu aridis sicibus ac modico postremo pane: decreptos vidit incolumis annos.
Nec defuere nostro secula quos in hac virtute prioribus obicere possumus. Nicolaus qd iam inter
Eliectos in recessu nemoris degere paucis ante annis dicebat: sine vilo penitus cibocospicua san
ctitatis fama. Perusia quoq; Colimba virgo sanctissima ante hos annos decessit: q; coenante virgi
ni coenobio: preter aliquid fructuum aut pomorum idq; raro: nihil vlti est edere: qua etiam miraculi
gratia Alexander pontifex dum in ea ciuitate venit: adire ac salutare voluit. Sed hac diuina quis
tribuat opi aut munerum. Illud sane non minus admirandum: quod ex ipso natura prouenit robore.
Aduenam quendam anno lobilei a Nicolao. V. celebrato Romam venisse: cuiusq; pontificis culto
diae traditum: q; fama esset cum nunq; edere: post octauum tantum diem cibum percipere: edentem
hand sane multum: aliquot viri nobiles simul & matronae: inter quas mater nostra fuit: quae mi
hi hoc retulit: spectare. Ad ieiunium & stomachi inanitate panis recentis a furno oblectum ma
gnopere facere compertum. Quo vltus Demetrius Cydonius vir Gracius doctrinae atq; abstin
tia singulari multorum dierum famem tolerare vltus fuerat.

Risus ac fletus indices etiam modestiae ac duo humani affectus extrinseca si
gna: contraria quandoq; aguntur natura sapienti: vt in rebus moestis redea
mus: in laetis interdum ploremus: vt ait Virg. Spem vultu simulat: premit
altum corde dolor. Alexander (teste Plutar.) initurus praellium cum Dareo
periculosissimum vbi de summa reru agebat: vt animi fiduciam ostenderet: inter
familiares pauloante iocabat. Scripsit Liuius: cu Carthagines aduenire
tpe quo Romanis penderet tributum moesti oes & lugentes erant: solus Anni
bal risit: q; eam iam ab initio praeviderat calamitatem: cu factio barchina ei supplementa in Italiam
mittere negasset. Inuentus item Romae in Theatro (teste Plinio) gladiator qui cu sub alis vulne
raretur: vbi sensus titillatio est: ridendo moreretur. Brutus Romae frequenti risu simulauit infa
niam. Democritus quoq; perpetuo risu pulmonem agitare solebat: quae Abderitae vt melancholiam
licum curatur Hippocratem accersuere. Qui veniens non inquit Democritus delirat: sed pra
ter alios longe sapit. Ridebat enim secum hominum ineptias. Greg. in Dialogo ait virum quen
dam alioquin sanctissimum: vitio tamen nimii risus teneri: nec vincere vilo pacto naturam potuisse:
responsum tandem diuinitus id ei permitti: ne reliquis eius ac claris actionibus extolleretur. M.
Antonius triumphauit licet in mole bellorum ciuiliu magnisq; periculis versaretur: etiam in ipsa
fuga nunq; iocos aut solitos risus lususq; intermisit. Eiusdem pene & Demetrius poliorcetes na
tura. His etiam proximis annis Alexander pontifex. DION in moralibus ait. Risus continuus &
magnus apud amicos & pueros impudenter reperitur. Ego vero multo magis hominem ornari
lachrymis puto q; risu. Nam in his maxime morum ostenditur disciplina: in illo vero intemperan
tia. Praeterea fletus nullum prouocat ad sui contumeliam: ridens auget. Ephren Syrus grauis author
atq; sanctus: de risu vituperatione scripsit: vbi ponit nequaquam eu ad hominem sapientem pertinere:
bona quoq; animi euacuare: intemperantiam augere: temeritatem adrogantiamq; alere. Dicit quoq; dominum
nunq; risisse: fleuisse autem quandoq;. Sed neq; apostolos. Salomon quoq; adcedendum ad domum
luctus potius q; laetiae iubet: q; in ea finis cunctorum admoneat hominum: & viuens cogitas quid
futurus sis. Basilii in hexameron. locus siue risus mollem efficit animam: ac in diuinis pceptis
negligentem: vt ne admissorum praeteritorum facile reminisci sinat. Praeterea bonis omnibus priuat.
Augustinus. Puer a fletu incipit propheta futurae calamitatis: lachrymasq; fundit nondum loquens
tis miseriae testes. Simile huic Plinius. Homo inquit a fletu vitam auspiciat. Inueniunt qui a risu
omnino temperant: vt L. Crassus pater Crassi diuitis semel in vita traditur risisse: ex quo Agela
stus cognominatus. Cato senex nunq;. Philippus Philippi Caesaris filius in hoc etiam seuerissim?
patremq; in Theatro quondam liberius ridentem dicit rigido vultu respexisse. Fletum autem & eiu
latum de mortuis: praesertim viris: prohibitum esse lege. XII. tab. Cicero testat. At nostri magnopere
collaudant. Lachrymae inquit Chrysostronus coelum pulsant: crimina delent: conscientiam leuant: ho
mines deniq; deo proximis faciunt. Gregorius in L. Regni caeleste deus nostris fletibus vult rapit qd
meritis non debet. Ambrosius in Lucam. Si ipse flebis minime fleberis. Augu. de pa. Qui se per cor
dis impuritatem inquinauerunt: oportet lachrymis saltem mentis abluantur. nec est quod doleat
fonte lachrymarum carere cum in rerum amissione & calamitatibus eiulet. Ambrosius item in
epistola. Vnica ad sanctitatem perfectamq; sapientiam via: lachrymarum gratia.

R. Volaterrani commentariorum Urbanorum Liber. XXXIII.
De Scientiis Ciclicis. Et primum de Grammatica.

GRAMMATICAE ratio apud Vellum in tris omnino deducitur spe
cies: Etymologiam: Analogiam: & Orthographiam. Etymologia est
verborum in vsu credibilis enumeratio. Vnde ab Etymo id est vero no
men sumpsit. Analogiam Graeci sic definiunt. συμπλοκή ακολουθία
id est connexum orationum consequentium. In declinatione partium
orationis Aristophanes grammaticus quinq; obseruationes tradit: per
quas possent inueniri similia. Vt eiusdem sint generis: casus: exitus:
numeri: Syllabarumq; soni. Vt canis / funis / finis: Legere: credere: red
dere: & his similia. Aristarchus his adiecit differentiam. ne simplicia
cum compositis comparem. Alia grammaticae diuisio quadrifariam
in literas: syllabas: dictiones: & orationes. Nam de orthographia quae
est recte scribendi ratio: postremo loco dicam.

Alexander.

Democritus.

De vitupe
ratione risus

L. Crassus
Agelastus.

De laudib
fletus.

Etymolo
gia.

Analogia.

Literarum inuentores. Babylonii. Aegyptii.

De Literis. Literas alii aliunde ducunt. Plinius Assyrias esse. Quidam e Phoenicia Cadmum eas adduxisse numero. XVI. Quibus Troiano bello Palamedem addidisse quatuor. s. f. phi. v. Totidem quoque post eum Simonidem Melicium. Psi. zeta. nu. om. Quarum omnium vis simul & character in nostris cognoscitur. Aristoteles. XVIII. testatur et duas ab Epicharmo additas. De phoenicibus etiam Lucanus adfirmat. Phoenices primi famae si credimus; ausi Mansuram rudibus vocem signare figuris. Eupolemus apud Eusebium primam literarum inuentionem Mosi tradit; quae tate superior Cadmo fuit. Itaque ex Iudeis qui iidem cum Syris sunt; ad Phoenices deuenisse. Philo Abramo tribuit; qui Mosem etiam longe praecessit. Iosephus vero multo antiquius ad Adami filium Seth gloriam hanc refert; qui ait in primo antiquitatum in duabus eius columnis rerum coelestium disciplinam conscripsisse. Graecis vero dicit nullum fuisse literarum usum ante bellum Troianum aut Homerum. Sed hoc manifesto falsum Eusebius esse ostendit in praeparatione euangelica; ubi ante Homerum Linum ponit; Philemonem; Thamyram; Amphionem; Orpheum; Musaeum; Epimenidem; Aristeam; Sibyllam. Diodorus item Aethiopum literas antiquissimas facit; ab hisque dicit Aegyptios suas sumpsisse. Graecae vero veteres fuisse easdem pene; quae Latinae nunc sunt; indicio est Delphica tabula aenea quae Romae in palatio Mineruae dicata in bibliotheca conspiciebatur Plinii (ut ipse testatur) temporibus in Latium attulerunt Pelasgi ubi diu incorruptae permanserunt. Deinde a latinis interpolatae postremo per inscuram barbariem Longobardorum corruptae; ut in eorum adhuc monumentis ac libris videre licet. Idem ut in nostris sic in Graecis accidit fatum; proximo Illyrico literas eorum corripente. Quapropter in hunc usque diem Dalmatae & Illyrici his utuntur characteribus quos a Graecis acceptos dehonestauerunt. Igitur Catalecti. VII. totidemque literarum genera reperiunt. Assyrii siue Babylonii; ut diximus; antiquiores. Deinde Arabes; Iudaei non valde ab Arabibus characterum literarum linguarumque distantes. Aegyptii vero & Aethiopes quibus antiquissimi; alteri tamen si guris animalium aliarumque rerum; verius quae literis; quas hieroglyphica vocant; nulli adhuc commpta. Aethiopes vero Babylonii literis sunt usi usque in hodiernum diem. Post hos Graeci; deinde latini. Postremo Dalmatae ex corruptis (uti supradiximus) Graecis. Vidi etiam Armenica lingua conscriptos; qui tamen cum Chaldeis fere conveniunt in parvo discreti. Saraceni item hodie Tartari ac Turcae quibus diuerso inter se paululum catalecto; Arabicis tamen omnes utuntur literis. Turcae etiam Graecis quibus dominantur; Sicuti ex epistola ad Innocentium pontificem proximis annis indicatur. Sed & res ossa nuper Volaterris multa veterum Hetruscorum monumenta cum literis Hetruscis; quae olim Liuio; Plinioque testibus apud Romanos in pretio fuere; nunc autem penitus incognita. Ex his igitur vnam ponere statuae inscriptionem mihi visum est.

Phoenices.

Pelasgi in Latium literas attulerunt

Catalecti. Babylonii. Arabes. Iudaei. Aegyptii. Hieroglyphica. Graeci. Latini. Dalmatae. Armeni. Hetrusci.

WIVINEWELVSKTALPANC:ZLVWMAIS:WONRI:
LCVKLZEEMVYINIA.AXVOBWKVMSOVM

De Syllabis & pedibus.

Ubi igitur literae inter vocales consonantes & liquidas distictae sunt; Graeci indistinctas habent. alpha. i. v. longas. n. o. breues. e. o. Nos autem nostras indistinctas. Syllabae ite breues; longae; Dichronae. Pedes ex his quae certis mensuris & temporibus terminantur; paucissimi ex duabus; maiores ex senis syllabis. Vniuersi autem numero. XXVIII. Ex his dissyllabi quatuor. Pyrrhichii; ex duabus breuibus. Spondeus ex totidem longis. Iambus ex breui & longa. Trocheus (quae chorion vocatur) ex longa & breui. Trissyllabi. VIII. Dactylus ex longa & duabus breuibus. Anapestus ex duabus breuibus & longa. Creticus ex longa breui & longa. Amphibrachus ex breui & longa & breui. Bacchius ex duabus longis & breui. Antibacchius ex breui & duabus longis. Molossus ex tribus longis. Tribachus ex tribus breuibus. Igitur simplices duplicati faciunt compositos pedes sexdecim qui sunt hi. Ex spondeo & Pyrrhichio Ionicus a maiore. Ex pyrrhichio & spondeo Ionicus a minore. Ex Chorion & Iambo Choriambus. Ex Iambo & Chorion Antispastus. Ex trocheo & pyrrhichio Paeon primus. Ex Iambo & trocheo Paeon secundus. Ex pyrrhichio & Iambo Paeon tertius. Ex duobus trocheis Ditrocheus. Ex duo

bus iambis Diuibus. Ex duobus spondeis Dispondeus; ex duobus pyrrhichis paeleumaticus; ex Iambo & spondeo Epitritus primus; ex trocheo & spondeo Epitritus secundus; ex spondeo & Iambo Epitritus tertius; ex spondeo trocheo epitritus quartus. Ergo cum vnus pes simplex bis positus compositum pedem fecerit; Graece συzyγια; Latine coniugatio dicitur. Hi rursus cum duos similes pedes iungunt; ταντοποδια; id est Syzygia. Tautopodia; cum diuersos Diopodia dicitur. Hi igitur praeter dactylum usque ad pentametrum procedunt. Est enim prius Monometron habens duos. Dimetron quatuor. Trimetron sex. Tetrametron octo. Pentametron decem. Qui omnes gressibus alternatim quasi incedunt; & per versus mouentur. Hic est motus & ingressio quam Graeci βασιμ vocant; quae sublatione constat & depositione; ut armaui; ar sublatio est temporis vnus; maui depositio temporum duum. Pedes qui ex vtraque parte paria tempora habent aequalia βασιμοι vocantur. Depositionis gratia quatuor; aut enim Tetrametron. Brachycatalectum quoniam pes deficit; ut in dimetro. Quis hic manum tenet. Catalectum quoniam syllaba tantum deficit; ut Quis hic manum tenebat. Acatalectum quoniam nihil deest carmini; ut Quis hic manum tener caput. Hypercatalectum quoniam syllaba tantum excedit; ut Quis hic manum tener decorat. Has omnes species inuenimus in his metris; quae per syzygias ingressione habent. In dactylico autem cui nec pes neque syllaba potest ingressione deesse; quippe cum eius simplicibus pedibus basis constet; non nisi si acatalectum inuenire poterimus. Ideo in dactylico solo simplicibus pedibus ingredimur; quoniam & dactylus & spondeus aequalitatem temporum habent; alii vero pedes syzygias diuersae potestatis. Spondeus enim ratione temporis in dactylum resoluuntur. Ideo indifferenter vterque ponitur; praeterquam in fine tantum spondeus euphoniae gratia ne velocitas sequentis carminis per dactylum impediatur. Quoniam tamen dactylus ponitur in fine; vocaturque carmen acatalectum; ut cui nihil ad perfectionem deficit. Virgilius inserit vero ex foetu nucis arbutus horrida. Hypercatalectum vero aut brachycatalectum nunquam. METRUM idem & versus & syllabam dixerunt. Ex quo hexametron pentametron trimetron. Ergo & syllaba a quo pes; & pes a quo rhythmus a quo comma vel Comma. Metrum a quo versus nascitur; metrum dicimus. Inter metrum & rhythmum hoc interest; quod metrum circa diuisionem pedum versatur. Rhythmus circa sonum; metrum etiam sine plasmate prolatum proprietate sua seruat. Rhythmus nunquam sine plasmate valebit. Est etiam rhythmus & in corporali motu; quoniam enim histrio indecenter signum aliquod expressit arhythmos dicitur; quoniam vero decenter eurythmos. Item si fuerit aequalitas corporis modice temperata eurythmos. Inaequalis vero & toris quibusdam confusa arhythmos appellatur. Ex quo Virgilius. Tum longo nullus lateri modus Toris enim extantibus & interruptibus latera; arhythma latera sunt facta. Colon est pars siue partes versus integris pedibus perfecta; ut defecisse videtur sua. Habet enim tres pedes integros. Comma est pars seu partes versus imperfectae. Ut Arma virumq; cano. Habet enim duos integros pedes & dimidium. Quapropter Colon dicitur a corpore abscissum integrum membrum. Comma quasi trunca pars membri a corpore amputata. Nos caesuram dicimus. Metra vero principalia; a Graecis Prototypa & Archogena dicuntur. Caetera ex his nata sunt quae mutilata per Cola & commata aut partibus agglutinantur sibi; aut sola ponuntur. Sumunt quoque nomina; aut ex pedibus quibus constant; ut dactylica & anapestica. Ab inuentoribus; ut Phaleutica vel Sotadica. Ab his qui maxime ea frequentarunt; ut aristophania & asclepiadea. Ab usu; ut priapea. A numero syllabarum; ut Hendecasyllaba. A numero pedum ut versus senarios octonarios dicimus. A numero syzygiarum ut trimetros tetrametros. A passionibus; ut Coluros & Scizontes. A tempore ut Saturnios quae eodem tempore primum in Italia vsurpati sunt quo Saturnia urbs erat. Igitur originalia sunt numero. IX. Dactylicum; Iambicum; Anapesticum; Trochaicum; Ionicum a maiore; Ionicum a minore; Choriambicum; Antispasticum; Paeonicum. Dactylicum ex his princeps Carmen; quod & heroicum & hexametrum; Graeci etiam Deliacum & Pythicum vocant; quae ex his responsa darentur unde ipsum originem habuit; teste Plinio. Ennius vero longum appellat. Et Cicero in Pisonem Iugulculis pedibus Dactylicum intellexit. Qui & spondaicus dicitur quando in quinto spondeo retinet. Vltima syllaba Adiaphoros est; simul etiam syllaba quae partem orationis finit. Et hoc aut cum Pentemimeris est; id est cum prima pars duos pedes habet & syllabam partem orationis finientem quasi περτησ ημισυμεριδος. ut omnia vincit amor. Or est adiaphoros syllaba. Aut επτημιμερις Heptemimeris quado caesura fit in septima syllaba. Ut & furis agit amor; & conscia virtus. In nona Catullus. iam veniet virgo iam dicitur Hymeneus. In tertia; ut item Virgilius. Inualidus etiam tremens etiam inscius aui. Quae nisi huiusmodi fiant caesurae; Carmen dactylicum nullum habet splendorem. Priscianus Caesuram Semiquinariam & semifeprenariam

Dactylicū. vocat. Aliud genus dactylicū: quod priapeum vocant. Cum tertio pede partem orationis finit. Ut hunc lucum tibi dedico: consecroq; Diana. Aliud item quod Glyconium: cum in duas partes æquales diuidit Dactylicum: vt cui non dicitur Ias puer & Iatonia delos. Quo prius est vsus **Glyconii.** **Buccolicū.** Homerus vt *κουρήτες τὴν μάχην το καὶ ἀπὸ τοῦ μερὲ χαρμαι.* Aliud genus buccolicū cū quarto pede partem orationis finit: vt ab Ioue principium musæ: Iouis omnia plena. Theocritus hanc metri legem custodit. Virgilius contempsit. Iambicum in Tragicis & iambicis locis imparibus tantum Iambum recipit. In comicis vero licentiosior. Hunc Homerus primus tentauit. Græci namq; comici & tragici diligētius hæc secuti & reliqua custodire: nostri vero plus erāt habituri gratiæ si & intra legem hanc ipsi constitissent. Perfectior item quum ex puris constat iambis: vt *Μαλε soluta nauis exit alite.* Si autem penultima in hoc lōga fuerit Scæzon siue Choliambus efficit: quasi claudicans Iambus, vt Apollinarem conueni meum scæzon. Horatiana vero carmina pedū cōstant varietate iam cognita: quorum pleraq; aut ademptione: aut adiectione: seu in aliqua parte commutatione legitimi carminis fiunt: vt *Meccenas atauis edite regibus.* Pentametrum est catalectum: si in extremo syllaba addatur legitimum fiet. Item in Ode. *III.* Trahuntq; siccas machinæ carinas. Trimetrū est etiam catalectum. aliter quoq; in aliis. Monostropha appellauerunt: q; prima strophe duobus vel tribus colis explicata cæteras sequētes similes habeat: nec in aliqua parte interueniente epodo cola mutantur. Colon quid sit iam dixi: id est integrum membrum generisq; carminis: a quo monocola vt Ode prima: & dicola vt est secunda. Sed & tricola siue tetracola dicuntur hæc carmina. In cantionibus autē lyricis legitime scriptis: hoc est monostrophis: hæc tria iueniri necesse est: strophem: Antistrophem: Epodon. olim em̄ carmina i deos scripta cōstabāt. Circumire aram a dextra Strophem vocabant: redire a sinistra Antistrophem. Post cum in conspectu dei consistentes canticis reliqua peragebant: Epodon. Hinc translatum nomen in hos epodos qui binos versus impares habent. Nam vt illic Epodus canticum finit: ita hic versus secundus sensum. Hoc est enim in epodis legitimum. Ergo secundum & hæc elegia epodicum carmen. Hæc igitur cantio lyrica: quæ tres has partes habet: Periodos appellatur: eadem Trias: si ex rebus his constat. Solet enim abundantior & plenior cantio habere antistrophem proodon aliquādo: & in medio: hoc est inter strophem & antistrophem melodon. Inueniuntur autem in strophe cola vel cōmata aliquot ex voluntate scribētis varia lege metri finita. Huic antistrophe redditur totidē colis hisdem metris. Tertio additur Epodos iam quolibet metro: hoc est (vt dixi) quā vocant triada. Sed hæc accuratius Græci poetæ seruauerunt. Cætera vero quos requirunt pedes: quæue ad carminis rationē pertinent: si vberius scire cupis: vide apud Græcos Ephestionē: apud nos vero Terentianum & Velium Lōgum antiquos sane grammaticos: ex quibus omnibus hæc pauca de cerpsimus. Inter syllabas diphthongi sunt numero. VII. Tris græcas quas vsurpauimus adnumerando. α, ε, ι, υ. Scribiturq; in antiquis voluminibus Αρπυία Minyia. Quæ omnes apud Græcos etiam producuntur. Sunt autem Dichrone cum vocalem sequentem habent. Quod & latini interdum vsurpant. Vt in Iulio Ionio in magno. Sed & omnis vocalis ante vocalem: vt Credimus an qui amant ipsi sibi somnia fingunt. Et sub Ilio alto. Et in vna dictione: vt Dextraq; præhendit.

De dictione & accentibus.

Dictio quoq; pars orationis tertia: ea siquidem accentibus regitur. Sunt autem accentus tres: acutus / grauis & circumflexus ex vtroq;. Reliqui quatuor: longus: breuis: tenuis: aspiratio: tenores potius q̄ accentus sunt dictionis existimandi. Nam omnis syllaba quæ aliquid e trium superiorū sibi vendicat vtq; aliam sibi ingentam habet: aut longitudinē: aut breuitatē: aut tenuitatē: aut aspirationem: quæ si accentus essent: pariter duæ syllabæ in vnū constare non possent. Longum accentum transversa linea notat: vt *Dederitis pro dederitis* Breuem vero sursum erecta: vt *Fulgere*. Sed hi tempora quoq; distinguunt. Aspiratiōem vero dictioni cū. h. scripta præstabit. Si autem adscripta non erit siccitatē hac figura. His addit tris alias notas. Hyphen: quū duo verba: quæ in vnā pronuntiationē colligimus: inflexa subter virgula infleximus. Vt *Turnus vt anteuolans.* Apostrophen: quum vocalem vltimā subtrahimus: quam notat inflexa virgula ad caput eius consonantis cui subtracta est: vt *Tanton me crimine dignū duxisti.* Diastolen vnioni contrariam: quæ orationem vt apud nos nota distinguit hoc modo. Apud

Hyphe.
Apostrophe.
Diastole.

græcos item vltimē acuitur. Apud Latinos vero nequaquā præterq̄ in aduerbiis quibusdam Fere pene. Illud præterea catholicum in hoc genere animaduertendum: apud Latinos accentus quantitates syllabarū minime seq. Antiqua tamen siue poetarū siue grāmaticorū licētia multa vtriusq; linguæ modo accentus pronuntiamus & scribimus: præsertim in his quæ nihil immutantur: vt philosophia: comœdia: tragoedia: præterea Euripides: Darius. In quibus omnibus penultimā dichronam facimus. Sidonius poeta. Orchestram quatit alter Euripides. Si ratio item sequēda: producemus Dareum: Alexandream: & Antiocheam: Trigonum: Idolum: paracletum: quæ licet græca licentia aut metri causa interdum corripiantur: tamen ac obseruātius nostris vtimur syllabarum temporumq; legibus: nisi auctoritas vsulve refragetur.

De Oratione.

Quo ad orationem vero partes assignant octo. Verū a priscis inter quos Theophrastus fuit: vt ait Dionysius Halicarnassensis: tres tantum ponebantur: Nomen: Verbum: & Coniunctio: q; in verbis vis sermonis: in nominibus vero materia inesset. Quoniam alterum est qd loquimur: alterum de quo loquimur. Paulatim deinde adiectæ aliæ partes ab Aristarcho primū: deinde a Palæmone Vicentino: qui memoria Quintiliani fuit (vt ipse testatur): donec numerus supra dictus expleret. Reliqua vero q̄ ad orationem pertinet: in parte Rhetoricæ dicā.

De Orthographia.

Nunc ad orthographiam ex ipsius Velii tum Victorini auctoritate descendam: partim quoq; ex his quæ ipse in marmoribus annotauit. Orthographia em̄ Orthœpia longe difficilior: cum hæc haud quærat quæadmodum scribendum sit: at ad legem etiam vocis orthographia est alligata. Diphthongis primum nonnulli veterum non vtebant: vt ex marmorū inscriptionibus aliquorū apparet: ex quibus vnā in. C. Pōpeio Euscomo in anthropologia annotauit. *Oe diphthongo tripliciter veteres sunt vsi pro e. vt plerūq; pro u. vt ex montis adhuc aspiciamus plurimis: his verbis: Faciūdū cœrauerunt procurauerunt. Pro l. apud Cice. iii. de na. Canephorce pro canephorū. Et in antiquis voluminibus Solæ pro Soli vrbe. Ai item diphthongo dupliciter: disiuncta vt Aulai in medio. Rursus coniuncta pro e. more græco: vt in marmoribus Aimilius sæpe reperitur. Ei pro i sæpe in genitiuis singularibus & nominatiuis pluralibus secundæ declina. vt Capriuei. Præterea in his dictionibus: Heicilleic: isteic. B litera pro V. Sic enim Romæ in antiquo lapide. Bixit annis. xxv. Quod ex græco more prouenit. Nam illi per B scriptam dictionem: per v pronuntiant. C. item affinitatem cum g retinet: vt Secobrica & Secobriga. Nec mirum: nā g literam primus Romæ repperit Sp. Carbilius grammaticus libertus Sp. Carbilius illius quī primus vxorem abdicauit: quū prius. C. pro G. passim vterentur: author Plutarch. D. insuper habet cum. T. communitatem: nam Alexanter pro Alexāder (teste Quintiliano) scribebatur. Et apud Lucianum græcum authorem in dialogo quodam. D. litera cum T contendit: queriturq; ab ea vsurpari. Hinc monstratur grammatici cuiusdam nostri temporis error de Endeuchia & Entelechia: quæ varia putauit quum pro eadē ab illis quos allegat authoribus ponatur: græcam in hoc imitando consuetudinem: quum illi D. pro T. pronuntiant. I. literam geminatam raro inuenimus: vt in lapidibus licet aspicere. Aerari: Iulii: Fabi: argentari. Inuenitur tamen: vt in Obelisco Vaticanū nunc legitur. Diuo Cæsari: Diui Iulii. F. Augusto: Tib. Cæsari: Diui Augusti. F. Sacrum. Et idem numero plurali: vt Cos. Faciūdum cœrauerunt: idemq; reprobauerunt. Virgil. Idem venturos tollemus in astra nepotes. In medio item dictionis inicere: proicere. Dis pro diis. Inuenitur & ii duplex pro e. in nonnullis Romæ locis: vt extra portam vaticanam huiusmodi inscriptio. Licinio Climinti. L. Coccius Gaionas alūno. Qui vixit annis. V. Miins. vii. Diis. xi. Trāsit etiā in consonantem: ex quo Cicero Maiiā & Aīiacem per duplex ii. scribendum putauit: Quidā per iii. vt cōiicit: vt sit conī. deinde sequentiū altera consonans: altera vocalis. Sed & hoc exoletū. Neuius enim & Lenæus quū longa syllaba scribenda esset: duas vocales ponebant: præterq; quum in i literā incidebant. Hanc em̄ per e & i scribebant. K. literam non duxerunt: sed notam quā multi religiose vtunt: vt epistolas scribant ka. K. rissime: sicuti & in lapidibus sæpe inuenitur. Eadē & græci veteres sunt vsi ante x. literam a Simo nide repertam. P. quoq; litera ante inuentum. φ. Itaq; σκαίρα dicebant & spinga. Addita dein P. de aspiratio est vt nos quoq; & spharam dicamus: & Sphinga. In quibusdam reuicimus vt Tre.*

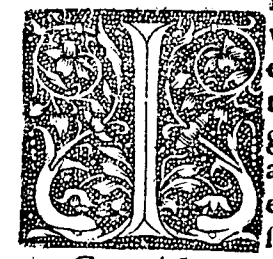
Diphthōgi
Oe.
Al.
Ei.
B litera.
C. litera.
Sp. carbili.
D. litera.
Endelechia
I. litera.

Q. p̄a: Calpurnius: Scapus: scapha tñ aspiratū. Q. l̄am multi excludūt: inter quos Licinius Calu⁹ fuit: dicentes nihil aliud esse q̄ C. & V. Et ideo nonnulli: Q̄is pro quis: & q̄id pro quid. Loquutio nem Antonius Rufus qui de orthographia scripsit: per q. dicebat scribi oportere: q̄ a loquendo deriuaret: ceteri omnes per c. **Quum** p tempore per q. & u. simplex seu geminatū antiq̄⁹ positū Pro præpositione vero cum per c. **Cortidie** itē rectius q̄ quottidie: q̄ a continente veniat: non autem a quoto die: & secutus & cocus: q̄uis a sequendo & coquendo pcedant. **S.** literā de qua Meffala (teste Quittiliano) vnū librū edidit: inter duas vocales geminabāt: vt frequēter in marmoribus: cauffa: dissignator. Sed & alias quoq̄ literas vt Paullus Sallustius. Victorin⁹ autem dicit q̄ quodam tempore nullas geminabāt literas: vt Anius: Luculus: Memi⁹. Sed supra quā geminari optebat notabāt hac figura σ . quod erat geminandi signū. vt in quibusdā adhuc veterib⁹ libris apparet. Idē autē q̄ iuxta nō ponebāt c. m. Ideo nec alcmenā: sed alcumenā dicebāt: donec Cæsar cor. rexit. Item s. p. r. vt Valeſius: Fufius: p Valerius & Furius. Primus autē qui r. literam inuenit Ap p̄ius Claudius centimanus fuit: vt testatur Pomponius lib. i. dig. Græci quoq̄ loco duorum $\rho\rho$: **R.** σ . ponebāt: vt Tyrſen⁹ pro tyrrhenus: & pyrſos pro pyrrhos. Pro duob⁹ item $\sigma\sigma$. geminum $\tau\tau$. **T.** vt $\tau\alpha\lambda\epsilon\tau\tau\epsilon$. apud nos vero s. pro t. vt a nepet: nō nepetīn⁹: sed nepesinus dicitur. Item ex Rham nunte rhamnufius: ex Acheronte acherufius. **G** quoq̄ in c. vt viceſimus & triceſimus: videnos & tricenos. reliqua vero numeralia g. seruant. **V** litera loco o poſteris eſt poſita. Nam priſcis ſer uos conſol ſcribebatur: ſed per u pronuntiabatur. Item funtes & frundes ſcribebant tātum. Pro nuntiabant vero & ſcribebant quædam pinguius: videlicet u loco i. vt optumus: Maxumus: ar tubus: partubus: portubus. Sic Auguſto placuiſſe Lōgus teſtatur. At contra Cæſar ſicut in ei⁹ titulis videre eſt elegantius: ſicuti & nos i. pro u. vt ebat. Item pro cōſonāte ponitur: vt vinū: vitium: in cuius loco antiqui Digamma æolicum conſcribebant videlicet F. Præterea verba hæc vnguo: tinguo: pro vngo & tingo. Deniq̄ loco y græcis in nominibus apud latinos conuertitur tu: $\mu\alpha\rho\upsilon\pi\iota\omega\rho$ Marſupium: $\mu\alpha\sigma\upsilon\lambda\omicron$ maſſuli: $\lambda\upsilon\kappa\omicron\sigma$ lupus: $\imath\tau\nu\beta\omicron\rho$ intubum. In quibusdam nō mutatur: vt Labyrinthus. author Verrius Flaccus. Ad mutatur ſecundum literam ſequentis conſonantis: vt appello: applico: accelero: attingo: aggrauo: aggero. In marmoribus tamen anti quis d. retinent atq̄ ita obſeruatus: vt in pleriq̄ videm⁹. Adplico: adcelero: adgero. Item apſtu lit: apſtinet: apſyrus: apſis loco b. imitantes literam ψ . Inluſtris etiam & inlicitus: inlepidus: op ſonium: optineo. N ſemper ante D. F. Q. S. Vt eandem: Lanfrāc⁹: tanq̄: monſtrū. Quāq̄ tamen per m. Eam vero ſicut alias quædam leuitatis gratia ſcribere recuſabant: quapropter in veruſta tibus frequenter aſpicimus coniugem pro coniuge. Et Cice. Foreſia & megaleſia ſine n. libetē dicebat. vt verbis ipſius vtamur: Poſmeridianas quadrigas inquit libentius dixerim: q̄ poſtmeri dianas. His adiciendū tories: & trapoſuit: & tramifit: p trāſpoſuit & trāſmiſit. Ab abs & a p̄po ſitiōes diuerſis modis ponebāt. In rationib⁹ & auferēdo dicebant pecuniā acceptam non a Lētulo: ſed ab Lentulo. Cicero dicit religionem hanc ſcribendū apud pauciſſimos ſuo tempore remā ſiſſe. Antiquos tamen ſcimus abs te dixiſſe & aps te frequenter: ab Lentulo autē & ab lucro ſem per. Nos tantum ab præponimus vocalibus. Illa quoq̄ per geminatas literas: Apenninus Cher ſonneſus Peloponneſus Milia milliarium ex inſcriptione portæ Neuiæ: Relligio/rettulit/reppe rit/reliquiæ/reliquum tamen & reppertum. Per ſimplices autem iminet: amittit: omē: comodū: proicit: inicit: flama: Neptunus: comune: hi & his. Paucioribus quoq̄ nongenti mihi nihil. Plu ribus autem monſtrare: exſpectare: exſaturari. Illa inſuper vtroq̄ modo Helius & Aelius: Hetruria & Aetruria: hereticus & ereticus: q̄ alterum ab hærendo: alterum ab eligēdo ducatur. In nō nullis diuerſa ſcriptio poteſtatem variat: vt Oechalia & echalia: Aemonia & emonia: The tis & Tethys: Afopus & Aefopus: Hadrianus & Adrianus ex adria. Nulla præpoſitiō. lite ra terminatur: ex quo apud dicitur: non aput: Sic & nulla coniunctio d. litera ſinitur: Ex quo Set: non ſed dici oportebat: q̄uis vſus præualuit: vt ſed dicamus. Illa etiam per T ſcripta in marmoribus reperimus: Otium: negotium: mitto: potius: ratio: littus. Per C. licior: Actius Minucius: Sulpicius: Marcus. Accerſo quoq̄ & arceſſo idem: nam r. in c. conuertitur. Er rantq̄ qui putant accerſere vocare: jarceſſere autem remouere: quaſi ab arceo. Interdum etiam aliud ſcribimus: aliud pronuntiamus: vt Hoc erat alma parens. Nam ſi enuntiatione ſpondet ſcriptio: oportebat ſcribere: hocce erat gemino cc. Item temptare & contemptus ſcri bitur: dum a contemno venit. Authorem quidam recentiores ſcribunt: q̄ $\alpha\pi\omicron$ τοῦ $\alpha\nu\tau\omicron\rho\rho\rho$ τοῦ. i. principe & rectore veniant: in antiquis tamē monumentis auctore ſemp ſcriptum reperimus.

vt eſt in hortis apud Apoſtolos: Ex auctoritate Turci Aproniani. & alibi. Ex auctoritate Impe. Cef. Cœna item & cœlum per $\alpha\epsilon$. q̄ ex græcis veniant. Acheron tamen quaſi ſine gaudio abſq̄ di Cœna. phthōgo q̄uis a græca diphthōgo $\alpha\chi\epsilon\rho\rho\tau\omicron\sigma$ veniat. Cætera græca nō variat: vt Alcman: Alc Cœlum. meon: Alcmena: Dictys: dictyoretō: Xenodocheum: pandochēū: dyſcolus: Syphax: Labyrinth⁹: Acheron. Lilybeum: Sifyphus: Xyſtus etiam pro nomine p̄prio: Hypſipyle: Alcinous: Alcyone: llas: hya cinthus. Cyrcus etiam & cyrculus per γ . q̄ $\alpha\pi\omicron$ τοῦ $\kappa\upsilon\kappa\lambda\omicron\nu$ veniat. In Latinis vero & barbaris Græcānica. nominibus græcos non ſequimur: nam & illi Teudarum & Teuderichum: & Gotthos & Coineſi Cyrcus. ſcribunt: nos autem Theodatum: Theoderichum: Gotthos. Quintum vt ex latinis carminib⁹ & Cyrculus. marmoribus idicat: illa quoq̄ diuerſa Hortenſi⁹ & Horteli⁹: Arracinus & Atracinus. Vituri⁹ & Vitruuius qui de architectura ſcripsit ex inſcriptione Veronę extante. Itē Delmaria & delmarā ex Delminio oppido: vt Longo placet. Eſt etiā nonnullorū in quibusdā peculiaris ſcribendū mod⁹: Cn. Pompeius dicebat & ſcribebat Cadamitatis. Nigidius Figulus in commentariis ſuis nec k poſuit: nec Q. nec X. Idem H. literam non aſpiratiōis noram eſſe tradit. Licinius Caluus. Q. lite ra non eſt vſus. Idem Senaticonſultum dicebat. Cæſar vero ſenatuſconſultum. Auguſtus genici uo caſu huius domos ſcribit. Meſſala / Brutus / Agrippa pro ſumus ſomus dicebant. In aſpiratione vero hoc obſeruatum: vt nomina e græcis prouenientia: in principio quæ p y ſcri buntur oīa aſpirent: vt hypotheſis: hypoſtaſis: hyperboreus: hyperbole: hyperion: & quæ ex Hip De aſpirati one docu menta. po: vt hippolitus: hippodromos. Conſuetudo tenet vt multa cum aſpiratione ſcribantur: quum non ſit neceſſe: cuius gratia Catulli extat epigramma lepidiſſimum. Chomoda dicebat ſi quādo comoda vellet Dicere: & hiſidias Arrius inſidias. Vt etiam harena: hortus: cohortes: quū aſpi rari minime debeāt: q̄ ab oriendo & cooriendo pueniant. Habet & aſpiratio cum F. conſangui nitate: vt eius loco ponatur. Sic hoedus aſpiratur q̄ antiquus foedus diceret: & hirc⁹ olim ſir cus. Vtimur & aſpiratione interpoſita: vt traho: & exhibeo: cohibeo. Reperitur & coheo & cohi tus in marmorib⁹. Quodā etiam tempore detrahebāt: itaq̄ elegantius trao: exhibeo: coibeo ſcribi mus: & his ſimilia: ex quo etiā aduc ſicut iſtuc & illuc. Pulchrū vero ſemp aſpirat: & ſepulchrū: & ſimulachrū: & Gracchus & Cethegus: teſte Cicerone. Poſt g autē nunq̄. Præterea ex græcis ve nientia: quæ p θ . aut ϕ . aut χ . ſcribuntur continuo: ſiue etiā p ρ . in principio dictionis aut in medio H loco F. per geminū $\rho\rho$. vt Theris: Philippus: Chriſtus: Rhadamātus: Pirrus. Nomina quoq̄ hebræa & item barbara ob pinguedinem nonnulli aſpirant: in vtriſq̄ cauendū in vltimo. Græci aut huiusl cemodi nomina oīa inſectūt minimeq̄ aſpirāt. Dicunt em Abramū: Adamū: Noeum: Iosepums Iſaciū: Eliſabetā. Claudius princeps (vt ait ipſe Longus) nouā quādam literam excogitauit ſimilem ei notę: quam p aſpiratione græci ponūt: p quā ſcriberent illę voces: quæ neq̄ ſecūdū exi litatem literæ: neq̄ ſecūdum pinguedinē ſonāt: vt viro & virtute: Neq̄ rursus ſecūdum latū li teræ ſonum enūtiarentur: vt in eo quod eſt legere ſcribere.

De Orthoepia: aliſq̄ obſeruatiōibus.

N pronuntiādo vero $\epsilon\mu\kappa\lambda\iota\sigma\iota\sigma$: id eſt enclitica in vtraq̄ lingua pariter ſeruāt vt hoimq̄ deiq̄ $\epsilon\tau\epsilon\rho\rho\mu\tau\epsilon$. Aſpirationes etiam pinguius enuntiaſſe: vt Enclitica. ex verſu Catulliano ſupra narraui. Itē l. m. n. r. liquida geminata vehemē tiore ſpiritu: ex quo orationē verſūq̄ frequētatē magnificāta græcis Hy gra vocant: q̄ l. & n. molliter enūtiant. Sed & q̄d nulli neotericorū adhuc aiaduſum: C. & ſimplicē & cōiūctā cū e. aut i. græce pnūtiādā doctiores exiſtimauere mō k: vt Cicero & Cecina haud aliter q̄ & genus & gignere ſi analogiē auſcultamus: ex quo k. litera (vti ſupra memorauimus) ſupflua pu tata. Græce itē per $\epsilon\iota$. diph. ſcripta biſariā enūtiat: vt Alexādrīa & alexādrēa: Antiochia & ant tiochea penul. pductis. Item p $\alpha\iota$. diphth. Argei & argiui: Achei achiui: Pythagorei & pythago rici: Epicurei & epicuri. Item per n. terminātia foeminina: Methona & Methone: Arythmetica & arythmetice. Per on vero & um. anhedon & anhedum. Poema vero & ſtemma & emblemā ac his ſimilia in os. & in is. genitiuum emittunt: in plurali poematis & poematibus. Depo nentia amans: excellens: & quæ ſunt huiuscemodi: ablatiuum in e & i. emittunt. Nominati ua autem in is ſiue r. & neutra in e in i. tantum: vt celebris: omnis: terreſtris: Hiſpanienſis & huiuscemodi deriuata. Apud Ouidium vero tantum bis inuenitur cœleſte ſagitta. Gemino quoq̄ genitiuo dicunt amantum & amantium: ſic murium & murū: larium & larū. Charifi⁹ eti ſus cōmentaria ad nos peruenerunt: nullam vult latinum nomē in c. terminari: ex quo non lac: ſed lacte dicendum: ſicut & ſoracte: & bibſactē. Nota inſuper Romana nulla in eis. ſed eius ter

Sed. Orium

minantur: vt Pompeius: Septimuleius: Petreius: Canuleius. Illa quoque apud nos utroque modo Sili- gnus: lignus: quernus: faginus: siligneus: querneus apud Plini. & fagineus apud Ouidium. Nec me faginea qui tecum nocte iacebam. Ex quo Valla indocte falsoque Hieronymum ab arbore ficul- nea proficulna male scripsisse reprehendit. Item plebs & plebes: propretor & proptore: Procōsul & pro. consule: Apes & apis. Sic meles & feles. Item ceber & celebris: & saluber: & quae sunt hu- iusmodi tertiae declinationis. Applicui & applicui: incubui & incubui. Sunt & in secunda & tertia coniugatione fulgeo & fulgo: moueo & moueo. Sed & vt alias quoque partes attingam: Cō- paratiua aliis quae ablatiuo interdum iunguntur: vt Sall. ii. histo. Nulla arte cuique inferior. Ex quo indocte rursus Valla Hieronymum reprehendit. Horum autem maior est charitas. i. ex his tri- bus. Quandoque absolute posita minuunt: vt Terē. Aliquantulum ad rem audior. Et Virg. Tri- stior & lachrymis. Participia praesentis indicatiui & casibus suorum verborum et genitiui iungun- tur: vt Abundans copiis Ci. pro Cor. Et niuei quae lactis abundans Virg. Scientem iura & iuris ci- uilis Ci. Amantē tui & te. Requirit & genitiuum hoc nomen animus: vbi caetera ablatiuum: vt animi pendeo. Plau. Praestans animi iuuenis. Virg. Egregius animi. Sal. Incertus animi. Requi- rit ablatiuum pariter & accusatiuum huiusmodi. Os oculosque patri similis. & ore. Itē Creten- sis genere & cressa gen⁹. Virg. Imitamurque in hoc grecos. Sic & illi loquuntur. τὸ γέροντα τὸ γέροντα ἔθρησε. Praepositiones insuper sepe ornatu gratia iterant: vt ad: Adfidet ad illū: & illi. Adpica uir se ad amicitia. Cic. in Ver. Et terra adplicat ipm. Vir. Adgredior ad crimē. Ci. Et adgredior Venerem talibus. Virg. Accedo ad scopulos & scopulis. Adite ad urbem & urbē. Adesse ad cau- sam. Ci. Et causa. Adfuetus ad mensam & mensa. Ab. Abducere illam ab viro. Cice. Et gremiis abducere pactas. Virg. Abhorre a nuptiis. Terēt. At abhorrebat illum. Auertit ab vrbe iper⁹ in Galliam. Ci. in phi. Nec posse Italia teucrorum auertere gentem Virg. Ex. Expello ex patria & patria. Cic. vtrunq. Ex aede excessit. Ter. Excessere omnes adytis. Virg. Expedio me ex hac tur- ba. Ter. & hac turba. Ci. De. Detrahē de illo & illi. Ci. vtrunq. Decedere de vita. Ci. Serā dece- dere nocti. Virg. Caelo deiēcit ab alto. Idē. Inducite in animum Cic. Inducite animum Ter. Incu- buit in spongiam. Incumbite remis. Vir. Arma sua quisque incubuere. Sal. In amore haec omnia in- sunt. Ter. In illa bona inuadere. Ci. Hic thalamum inuasit nate. Vir. Infilire in equum & equum sicuti Desilire equo & de equo & ab equo. Per. Per oēs gētes peruagatum est. Ci. Per caput hoc tu- ro. Item maria aspera iuro. Virg. vtrunq. Sub pro prope cum gemino casu. apud Vir. Sub nocte cura recurfat. Item. Eurydicē suam iam luce sub ipsa Respexit. Super. pro de: apud eūdem. Mus- ta super priamo. Et pro supra: vt Sequa sedens super arma. Praepositiones item duae simul: vt Vsq. sub extremum brumae. Aduerbia quoque varie ponuntur. Ergo: igitur: itaque: etenim: enimvero in orationum principiis apud receptos inueniuntur. In os etiam graeca aduerbia recepta: vt apud Vitru. organicos: colossoteros. Plus vna nocte. Cice. & plus septima ducitur estas. Virg. Propi- us absolute. Et propius virtutem Cic. Et propi⁹ tectis Vir. Ritu. i. modo. Crebra niuis ritu Vir- gi. Qui cum: cum quo: Duntaxat: id est solum apud Cic. Post interpositum ablatiuo iungit: Vt longo post tempore venit. Sallu. in Cat. Multos post annos. & Teren. in Hecy. Post duobus men- sibus dixit. In praesentia & impraesentiarum apud Ci. In praesens vero apud Sall. Indies pro coti- tidie apud Ci. In diem: in futurum. Ad diem: ad tempus constitutum. Diem de die: propediem: cito: De die: ex tempore. Ci. in phi. Nō solum de die: sed ad diem viuere. Ter. Apparare de die cō- uuiui. In tēpus: pcessu temporis. In tpe: opportune. apud Sal. vtrunq. Tēpore idem. apud Ci. Po- tis est: p potest. Peiore res loco non potis est esse. Repse non ratione pceptio Ci. de rep. id est de re ipsa. Verba etiam nonnulla geminos admittit casus: ablatiuum videlicet & actiū. Vtor: abutor: fruor: ludo. vt Ludere quae veilē. & versibus incōptis ludūt. Et laceffo: vt cursuque ictuque laceffūt. Pascor. Et carice pastus amara. Item: mala gramina pastus. Habito. Atque humiles habitare casas. & habitabant vallibus imis. Induo: Indutusque hostilib⁹ armis. Virgil. xii. Exuuias induit⁹ Achil- lis. Induitur lorica humeris. Egreddior: Est vrbe egressis tumulus Virgil. Raro egressa fines su- os. Sallust. Subeo quoque & succedo tecta & tectis. Saturor. Antiquum saturata dolorem: Et odiis exatura quieui. Accusatiuum quoque & genitiuū Obluiscor: reminiscor: & memini. Vt Et dul- ces moriens reminiscitur argos. Alternos musae meminisse volebant. Et Nec veterum memini- latorve malorum. Rursus genitiuum & ablatiuum: Lator: impleo: abundo: egeo: indigeo: po- tior: Diues: indignus: Vt letorve malorum: & leta laborum: & leta deum partu. Item: lous om- nia plena. Virg. Implent veteris bacchi. Et plenaeque sagittis. et Si veris implet Apollo. Itē. Diues pecoris. & Africa terra triumphis Diues alit. Item indignus republ. & reip. Genitiuū pterea

Cōpariua.

Participia.

Animus.

Prepōnes. Ad. Ab.

Ex. De. In.

Per. Sub. Super.

Aduerbia.

Post inter. posurum. De die.

Verba.

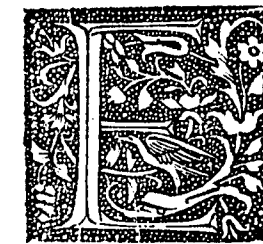
& datiuū poscūt & amicus & similis. Amicus Lepido & Lepidi: Et delphinū similes: & illum indi- gnanti similem. Nonnulla cū ppositione & sine: vt genitus seu natus ex parente & parente: Diis geniti potueri: Ex matre & nato magus nascatur oportet. Liber a spe/ metu/ & odio Sal. Et tum li- bera fati classis Virg. Et fato liber dicitur. Caue illos & caue ab illis: & caue facias. Recordor de te Ci. Et vocem Anchisae vultusque recordor Virg. Certo item & concurro & congregior Anto- nio & cum Antonio. Auello. Terē. Sperat se a me auellere. Virg. Auulsum humeris caput. Alie- num vita & a vita. Queror de te Ci. Nec plura querentem Passa venus Virg. Item Do. Mitto ti- bi & ad te. Item aptus: accōmodus: bonus: Idoneus bello & ad bellū: Offendo: Siquid in me offen- distis: in meo capite luite. Item Quid me apud equites po. Ro. offendisse dicebam. Cice. vtrunq. Quaedam etiam absolute & cum casibus: vt Attendite & attendite animum Teren. Abnuo. Ab- nueram bello Italiam concurrere teucris Virgil. Et neque illi senatus de vilo negotio abnuerit. Itē nihil sibi abnuturos Sallu. Item define mordere: & Define menalios: Et apud Terent. Te definit & deficit. Requiesco etiā absolute. Et motuque suos requierūt flumina cursus. Doleo: & doleo ca- sum: Et dolerent tibi oculi Ci. Pergo ire & pergo iter. Nosse & scire graece & graecam linguam: Ardeo: ardet amans hostis: Et Coridon ardebat Alexim. Et Spoliorum ardebat amore. Gratifi- catus absolute: Et populo aliena ac sua gratificatus Cice. Audio quoque accipio: disco: emo a te elegantius & ex te dicemus. Studeo: Student sese praestare caeteris: Et eadem student Sallu. vtrū- que. Item Student consulatui Cice. Nonnulla utroque modo aequae potestatem habent: vt comito & comitor: populo & populo: reuerto & reuerto: Sic & apud graecos πιδκαὶ πιδνμα: & alia cōplu- ra. Aliqua insuper lepide iterantur hoc modo: Seruitutem seruire: vitam viuere: cytharam cy- tharizare: cantionem cantare: facetias facere. Et nostro doluisti sepe dolore Virg. Dixi vni dictū Plau. Quaedam casibus hoc modo commutantur: Imprio tibi bona: & impertio te bonis: Dono tibi lancem & dono te lance: Delego tibi curā & delego te curā. Eadem quoque significantia diuer- sis iunguntur casibus: vt ferax frugum & fertilis frugibus. Doctus cythara & cytharam & peri- tus cythara. Miserere laborum: & miseratus amantem. Digredior a te. Egreddior autem & pgre- dior portu: & aggredior scribere & aggredior opus: Decet nos & nobis: Teren. Ita vobis decet: Item pudet illius: & apud Teren. Non te hac pudet: Item piger: Non te haec pigent Geta: Terē.

Quae pon- tur cū pposi- tione & sine

Quae abso- lute & cum casibus.

Studeo.

Modus scribendi apud veteres.

Quando de ratione scribendi scribere coepi: modū scriptionis veterū non pteribo. Scribebant em̄ ex altera tm̄ parte. Hinc Iuuenal. Scriptus & in ter- go necdum finitus Orestes. Quapropter Hopistographi appellantur vtri- que scripti. Cæcilius in epistolis. Electorumque commentarios. Clx. mihi reli- quit Hopistographos. Et Vlpianus. Chartæ appellatio ad nouā refertur: & ad deletitiam proinde & Hopistographū. Est em̄ deletitia quam Cic. Pa- limpsestum vocat: vt i epistola ad Trebatium. i. rasam & rursus scriptam. Qui igitur componētes aut rescripturi rursus aliquid scriptabāt: hopisto- graphos: id est ex vtraque parte chartas implebant. Scribebant insuper principes sicuti plerique ho- die reges transuersa charta. Primus Iulius Cæsar (teste Tranillo) epistolas in forma memorabi- lis libelli reduxit: cū prius Cof. & duces tm̄ trasuersa scriberēt charta. Preterea calamo nō pena vtebant: vt Cic. in epist. Quicquid calamus ad manus venerit eo pro bono vtor. Interdū & stilo fer- reo cū pugillares in itinere notabāt qui ex cæreis tabellis seu ligneis erant: vt legit apud Cæciliū. Breuiare insuper dictiones (si Senecę credimus) primus repperit Cicero quū Cof. in senatu Cæ- tonis orationē: quam contra coniuratos habebat: velociter scribi iussit: ita vt literæ dictiones re- ferrent. Sed iam diuina puidētia ingenioque immortalitati consultum: quū nouo portento repe- rit hoc sæculum non describere libros sed fingere: ex æneis characteribus atramento scriptorio- perfusus pagina torcularibus expressa. Authores duo e Germania fratres Romę cceperūt anno Mcccclxy. Primique omnium Augustinus de ciui. dei & Lactantius prodierē.

Hopistogra- phi libri.

Deletitia charta.

Ars impio- ria & eius authores.

De Poetica.

Poeta tam apud grecos quam latinos haud semper in honore fuere. Plato in pri- mis a sua rep. lib. ii. eos ac pferim Homerum reicit ob pugnas contentiones- que deorsū. Gato probro dat. M. Nobiliori (vt ait Cicero) que is Ennium poetam in prouinciam duxisset. In nostro itē dogmate nullo in numero sunt. Augusti- nus lib. secundo de ciui. dei. Platoni graeco potius palma danda est: qui cum ratione formaret: qualis esse ciuitas debeat: tanquam aduersarios ciuitatis poetas

Poeta.

Epici.

Lyrici.

Dithyrambici.

Iambici.

Epigrammatici.

Hymnographi.

Melici.

Sedulius.

Prudentius.

Epithalamia.

Epicedia.

Epitaphia.

Monodia.

Comodia.

Comodia diuisa in

tris partes.

Antiquam.

Mediam.

Nouam.

Quida tra

goedia dif

ferat.

Comodia

quid.

cenfuit vrbe expellédos. Multos tamen oblectant multorūq; tenent aures: p̄fertim principū. Na duo Alexandri: vnus Macedo: alter imperator Ro. hic Virgiliū studiosiffimus traditur fuiſſe: ille Homeri: vt nulla vnq; die ab eorum lectione vacauerint. Ariſtoteles totū hoc genus in tris diuidit: in Epicos: lyricos & Dithyrambicos. Sub qbus reliqui facile cōtinent: Aſmatici: Melici: Satyrici: Tragicis: Comici: Elegi: Iambici: hymnographi: epigrammatici. Epicos enim Heroici carminis ſcriptores appellat: cuius inuentio oraculo pythico debetur: teſte Plinio: vbi ſiquid altius canitur Raſfodia vocatur: vt eſt illa Homeri. Qui in hoc excellere quinq; apud priſcos gr̄cos nominati: Homerus ipſe: Heſiodus: Panyſis: Antimachus: Piſandrus. Inter lyricos decem illi nominantur vulgo cogniti: Sreſichorus: Bacchylides: Ibcus: Anacreon: Pindarus: Simonides: Alcman: Alceus: Sappho: & Corinna. hi taurum in certando palmam ferebant. Inter Dithyrambicos vero Philoxenus Corinthius pr̄cipuus. Dithyrambici enim lyrici ſunt (vt ait Zezes) verum aliquantulum altiores: & ad honorem Bacchi canebant: vnde nomē auſpicati ſunt. Dithyrambus enim Dionyſius appellatus: q; Δία φορῶν: id eſt per duas prodierit portas in lucem: ex ventre videlicet Semeles: & crure Iouis: vt patet in eius fabula. Accipiebant in cōcertatione palmam Tripoda. Dithyrambicum chorū primum Corinthi ſtatuit Arion Methymneus: ſecundum Laſſus hermineus. Hoc genus latinū non habent. Inter lyricos apud nos tantum Horatius: qui ſimul & Catullus iambum interpoſuere. Apud gr̄cos iambici tres tātū clari. Ananias: Archilochus: Hipponax: q̄q; & Homerum cōepiſſe iambum in grammatica ſupra prius dixim⁹. Hic acerbitatis cauſa inuentus. Trimeterum gr̄ci vocant: nos Senarios ex numero pedum. Elegia in luctu reſerta: in qua excellit Callimachus: Mimnerus & Philetas: apud nos Tibullus: Propertius: & Ouidius. Inter epigrammaticos gr̄cos Simonides antiquus. cuius meminit Herodotus: & Alceus iunior Veſpaſiani tempore: Atheneus: Proclus: Palladas: Agathias: innumerableſq; alii. Hymnographi deorum ſcribebant laudes: vt Orpheus: Homerus: Heſiodus & Aſclepiades. Poetas item Melicos Demetrius phalereus commemorat Automedem: Demodcum & Lerim: Corcyreos: & Phemium Ithacensem. Ex noſtris in hoc genere nullum habemus p̄terq; inſanctorū hymnis & Sedulium & Prudentium poetas. Qui ſcripſerint epithalamia apud gr̄cos Agomeſon nominatur: & Heſiodus: qui in Pelei & Thetidis nuptias ſcripſit hoc exordia. τρις μάκαρ ἀϊακί Διηκαί τετράκις ὄλβιε πηλέν ὄτοιο ἔμ μεγάρωιο ἱερὸν λέκοιο ἑιοαυβάρηιο. Apud latinos Catullus: in Prolemæi & Berenices nuptiis. Claudianus item in Mariæ & Stiliconis: & Aufonius ex Centonis collectum edidit. Qui vero ſcripſerint Epicedia in mortuos: inuenti etiam: & qui Monodias. Hęc ab Epicedio ſiue epitaphio differt: q; Monodia ſuper vno tātum: illa etiam in plures. Vſurpat tamen Monodia ad oēm materiā modo vnus ſit: ſicuti Lycophron monodiam de Alexandra ſcripſit: vt author Zezes in Lycophronem. Comœdiam deinceps: tragœdiamq; ac reliqua attingam poemata: ex gr̄cis enarratoribus. Comœdiam inuenerunt Ruſſici: qui iniuriam paſſi a ciuibus ex agris in vrbe venientes noctu medijs viis quæ paſſi fuerant recenſebant. Vicini itaq; experrecti mane ſimul memorantes quæ audiuerant: illi qui fuerant in cauſa reddebantur meliores: tali verecundia coerciti: itaq; viſum hoc vtile remedium moribus cōpeſcendis: vocati ruſſici in theatrum & hominum frequentiam: coacti ſunt media luce eadē facere: ora ſecibus peruncti. Quod poſtea officiū poetę vſurpauerunt nulla hominum reuerentia ſeruata. Quorum primus Suſario quidā hoc exordio prodiit. Spectatores aduertite Suſario hęc dicit. Turpes ſceminæ quarum nulli⁹ eſt ſine probro domum habitare. Multi igitur ſecuti ſunt eum poſtea improbos homines inſectati. Poſtq; vero potentium luxuria ac vitium conuuluit: res minime placuit. Paulatimq; interdicitum comicis aperte ac nominatim de ipſis loqui: ex quo per ænigmata reprehendebant. procedente autem tempore nec ſic etiam loqui permiſſi. Quare omiſſis diuitibus poetæ in aduenas & pauperes cauillabantur. Vnde comœdia in tris diuiſa partes. In antiquam quæ manifeſte reprehendebat: In mediam quæ per ænigmata: In nouam quæ ſeruos & pauperes cauillabat. Fuere aut primę Ariſtophanes: Eupolis: Cratinus. Secundæ Plauto. Nouæ Menander. Dicti ſunt em̄ comici vel ἀπό τοῦ κωμῶν: id eſt vicis vnde ruſſici veniebāt: vel ἀπό τοῦ κόματος quod eſt ſomnus: quoniam ſomni tempore hęc recitarent. Tragœdia vero ἀπό τοῦ τραγῶος: qd eſt vindemię ſex: q; ea ſeçe peruncti agerent: vel τραγῶος: quia hirco donarentur. Eſt enim comœdia humanarum actionū imitatrix: vitę correctrix per riſum & iocū. Differt autem a tragœdia: q; illa hiftoriam & rem geſtam: hęc figmentum continet: illa in luctum ſpectatores mouet: hęc in riſum. Differt autem noua a veteri: tempore: lingua: metro: diſpoſitione. Tempore: noua magni Alexandri ætate cœpit: antiqua per bellum Peloponneſiacum floruit. Lingua: q; illa dulciore pleniorq; Atticiſimo: antiqua altiore & grauiore. Metro: q; noua plerunq; iambico: Altera vero multimodo vtitur verſu. Diſpoſitione: q; in noua chorus nō interuenit: in altera frequentius. Rurſus antiqua ab ea differt: q; circa Suſarionis tempora perſonæ ſine ordine veniebant. Cratinus autem ſuccedens conſtituit in comœdia tris perſonas: eiq; Cratinus. decorem ordinis addidit: comœdiāq; magna ex parte correxit: donec Ariſtophanes maiorem ei tribuit ſplendorem. Cæterum comœdia cū verborum tum rerum ſex modis elegantiam habet: verborum / aut ex homonymia: quæ æquiocationē latinū vocant: cum plura eodē vocabulo ſignificantur. Ex Synonymia cū idē diuerſis dicitur noib⁹: vt eo: accedo: adeo: cōtendo. Ex loquacitate laſciuiāq; loquendi: quam gr̄ci ἀδολοχία vocant: cum quis eodē nomine ſapius vtitur. Ex denominatione: cū proprio nomini aliquid extra feſtiuitatis gratia adiicitur: vt ſi miſanax vocatur Midas. Ex diminutione: vt Socratidium: Euripidium. Ex mutatione: vt de v pro ze v. Rerum vero modi omnino duo: aut per deceptionem: vt cum Streſiades credit veros eē de animo ſermones apud Ariſtophanem: aut per ſimilitudinem: vt Xanthus Hercules: aut Hercules Dionyſius putatus. Traditum memoriæ Alexandrum Aetolum & Lycophronem Chalcidenſem a Ptolemæo Philadelpho interpolandis ſcenicis libris fuiſſe delegatos: Alexandrum videlicet Tragicis ac Satyricis: Comiciſ alterum. Reliquis vero poetis Zenodotum & Ariſtarchum grammaticos: q̄q; Homericos longe antea. lxxii. grammatici iuſſu Pyſiſtrati tyranni interpolauerunt: Quorum principes Orpheus Crotoniata: Zopyrus Heracleotes: Onomacritus Athenienſis: & Epnicyclus fuere: poſteris deinde tēporib⁹ ſucceſſere & alii qui ſcnicos reliquosq; poetas diligentiffime enarrauerunt: Didymus: Tryphon: Apollonius: Herodian⁹: Ptolemæus Aſcalonita: inter quos & philoſophi: Porphyrius: Plutarchus: Proclus: & ante hos omnis Ariſtoteles Sed ad Comœdiam redeo antiquam: quæ (vt ſupra commemorauim⁹) cauillos habebat aptos vſq; ad Eupolidem: qui poſtq; Alcibiadem Athenienſem ducem notare cœpit: iratus ille vt qui in expeditione nauali eſſet & exercitum paratum haberet: ſtatim iuſſit eum ad ſe trahi: quem alii dicunt repente mari proieciſſe: alii caſtro tractum ad littus ac paulatim ablutum cum huiusmodi verbis. Eupolis qui in ſcena toriens me tinxisti: nunc te ſaliſ tinguo lymphis. Ex illo conſtat Cratinū: Pherecratem: Platonem: & Ariſtophanem per figuras & ænigmata: dimiſſa aperte notandi licentia: mordere ſolitos fuiſſe. Comœdiæ proprium cauillus cum riſu. Tragœdiæ luctus & mortes hominum. Satyra vero (vt exiſtimant quidam) ex luctu in gaudium ſiniebat: veluti Euripidis Oreſtes & Alceſte: veluti etiam Sophoclis Electra. Sed perpetuum riſum elegantiffimę Euripidis Hercules modo habebat: vt apud Euripidem Hercules emprus a Sileo tanq; villicus & ſeruus mitatur in agrum ad vineam fodiendam: ille magnis viribus ſumpto ligone vites eradicat: eaſq; in villam humeris comportat. Cum veſcitur: panes ingentes frangit: ingentemq; bouem maectat: fores cellæ vinariæ diruit: eaſq; pro menſa portat: optimum doliorum relinquit: alterum ſeruum qui agro præerat toruum aſpiciens iubet ei poma ex arboribus adferre. Deniq; conſurgens vicinum flumen in habitationem introducit: quo cuncta deleuit. Satyra ergo huiusmodi vtitur modo. Lyrici autem & Dithyrambici Athletas in certaminibus: aut Dionyſium: aut aliq; ex diis: laudibus extollunt. Sciendum præterea ſecundum Dionyſium & Cratem: & etiam Euclidem grammaticos: in partes quatuor comœdiam diuidi: in Prologum: qui vſq; ad chori principium durat: In chori melodiam: In Epifodium: quem latini ingreſſum dicunt: quod inter duos choros dicebatur. In Exodium: quod circa chori finem pronuntiarī ſolebat. Egreſſionis vero partes: quas gr̄ci παραβασεισ vocāt. vii. Septies nāq; chorus ſaltabat poſtq; venerat in orcheltram quæ gr̄ci λόγιον appellant: prima ſaltatio Cōmatōn: quæ nos particulā dicere poſſumus. Scda cōgreſſio Homonyma cum ſuo genere. Tertia longum. Quarta cantus & cōuerſio: gr̄ce ὀδῆρ καὶ τροφήρ. Quinta Epirrhemata. Sexta & Anticātus & anticonuerſio: quas illi ἀντιὸδῆρ καὶ ἀντιτροφήρ dicunt. Septima Antepirrhemata. Chor⁹ em̄ ſi ex vrbe theatrū accedebat: eſiſtra fornicis parte ingrediebāt: in ſcēnāq; reſpiciebat: Si vero ex agro dextra / quadrāgulari ordine cōſtituebatur: & ad ſolos reſpiciebat hiſtriones. Illis vero diſcedētib⁹ ad vtrāq; populū partē ſe vertens ſedecim Anapeſticos verſus terrametros pnuntiabat. Et hęc cōuerſio vocabatur. Dein ex altera parte totidem: quam Anaſtrophen nominabant: vtrāq; vero antiquitus Epirrhemata appellabatur. Probatuſ inſuper Scana verno tempore cum ædificiis & habitationibus triplicibus: inſtructis culminibus: parapetasmatis / tapetibus / lintheisq; candidis: atq; in agris ornata.

Cratinus.

Socratidū.

Comœdia antiqua.

Euripidis Hercules.

Diuiſio Comœdię in iii. partes.

Chorus.

Dramata.

Chorus.

Mimus.

Dramata.

Practica.

Logica.

Conuersio.

Antistro-

phe.

Exodus.

Oda.

Antoda.

Epodus.

Lyrici.

Actus.v.

Partes priæ

secundæ

tertiæ.

Cicero.

Pantomim⁹.

Addite & sonates pelles: ignesq; manibus excussi: cauerne quoq; subterraneæ ac putei: figure ma- ris: tartari: fulminum: tonitruum: noctis: coeli: diei: regiarum: pratoriorum: ingentes aula: for- nices ad viarum similitudinem. Dramata graece compositiones & comœdia: & Tragœdiæ & Sa- tyre vocantur: quorum decus ac omne fere pondus in histrionibus consistebat: qui in Tragœdia & Satyra. xvi. numero interueniebant: in comœdia vero. xliiii. Qui simul coacti in quolibet ho- rum genere vnâq; rem agentes Chor⁹ vocabatur. Diuisi in duas partes Semichoria: abusiue au- tem chorus. Singillatim quoq; ac per se communi vocabulo histriones dicti sunt. Hi vero i par- tes plures diuidebantur: in eos qui prologum dicebant: in nuntios: in exploratores: in custodes: in seruos: in heroas: in deos: & alios complures. Mimus vltim⁹ statim in Orchestram venies pri- mû ad alios mimos qui loquebantur: discedentibus autem illis ad populum sese vertebat: nunc dextrorsus nunc vero sinistrorsus: & aliquid pronuntiabat: deinde exiens sinem faciebat. Dra- mata item practica erant & logica: practica in ipso corporis motu consistebant in quatuor dedu- cta partes: in accessionem: conuersionem: antistrophe & exodum. His motibus totidem oratio- nis modi respondebant: ac logica appellabantur: accessioni prologus: conuersioni itemq; anti- strophe oda. Exodo demum ἐξίτηριον: id est egressiuum: quod vltimo loco pronuntiabatur. Pra- cticæ: his erant tria tantum: Conuersio: Antistrophe: & Exodus. Logica: Oda: Antoda: & Epod⁹. Primæ duæ æquales habebant numeros. Epodus autem ab illis diuersus & numero & qualitate. Dicebant enim Lyrici ad vtrâq; populi partem statim sine proœmio respicietes Oden primû: deinde antoden. In fine vero tanq; epilogum: aut vltimum cantum: qui precibus pleriq; sermo- nem clauderet Epodum pronuntiabant. Hæc ex graecorum commentariis conuersa. Deinceps ex nostris Donatus in actus quinq; comœdiam diuidit. Partes vero primas & secundas & tertias. Primas qui primo sepiusq; in scenam veniebat magno spectatorum fauore agebat: vt ait Cicero q; animos primus occuparet: etiam si cæteri melius dicant. Secundarum partium actores sum- misse agunt: vt author Porphyrius & item Cicero de diuinatione: vt in actoribus graecis fieri vi- demus: saepe illû qui est secundarû aut terciarum partiu: cû possit aliquando clarius dicere q; ipse primarû: multû summittere: vt ille princeps q; maxime extollat. Terentius in Phormione de pri- mis partibus. Quia primas partes qui agit: is erit Phormio parasitus: Pantomimus.

Ex Hesiodi Theogonia.

De sobole aut deor: herouq; q; hæc pars ad poeticâ prineret: nihil duxi pot⁹ q; Hesiodi Theogoniâ in breue deducere prose latine. Nâ is Var. & Augustino testib⁹: primus in hoc genere author fuit. Sic em exordit. Ab initio naq; cha- os fuit. Dein terra lata oim firma sedes deor: tartara quoq; nigra in terræ pe- netralib⁹ late: post amor q; oprim⁹ inter deos soluit mēbra: oimq; deor: atq; ho- minû domat in pectorib⁹ mētē & sanû cōsiliû. Ex Chao vero Erebus & nigra Nox genita ē. Ex nocte rursus ether & dies pcreant cōplexu erebi pgnate. Ter- ra aut genuit simile sibi cœlû stelliferû vt ipsam circû oia operiret: & vt eēt beatis diis sedes secu- rapetuo. Genuit & altos montes nympharum gratas stationes: genuit & immensum pelagus ac pontum sine cōcubitu: sed deinde cœlo cōcubēs peperit Oceanû: Cœum: Crium: Hyperiona: Iapetû: Rheam: Themim: Memoria: Phœben: Tethyn: Saturnû nocētissimû oim: q; odio persecu- tus est filios: post hoc Cyclopes superbum genus: Brontem: Steropen: & Argem: qui loui dede- runt tonitruum: fabricarūtq; fulmina. Hi quidē ceteris diis similes erāt: vnû tm oculû in fronte gerebant. Cyclopes illis nomen pprea fuerat. Alii quoq; coeli & terræ filii Titani: Cotus: Briar- reus & Gyges torui atq; infandi: centum quibus ab humeris manus pendebant: ceruices autem cuilibet. L. ex humeris surgebant. In diris membris insuper robur impotēs. Hi fratribus ac patri infensi fuere ab initio. Quapropter cœlum eos in terræ penetralibus abscondit. At terra mater anxia dolosam excogitauit artem: genus produxit candētis ferri: ex quo falcem tradidit filiis ad iniuriam vlciendam: quibus facinus reformidatibus Saturnus cæteris audacior falce arrepra sese clam in sinu terræ monitu abscondidit. Venit autem cœlum noctem afferens: circaq; terrâ amore complexum extenditur vbiq;. Hic autem ex insidiis consurgens: læua cœlum: dextra fal- cem corripiens chari genitalia patris scidit: in mareq; piccit. Ex cui⁹ guttis terra Erynes genu- it: & magnos gigâtes: nymphasq; quas Melias vocât: ex spuma vero genitali puella orta: quæ cōcha Cythero lacra adnauigauit: dein Cypri: q; propter & Aphrodytē & Cypriâ noiant: & phi

Chaos, Terra, Tartara, Amor, Erebus, Nox, Terra, Cœlum, Oceanus, Crius, Hyperion, Iapetus, Rhea, Themis, Memoria, Phœbe, Tethys, Saturnus, Cyclopes, Titani, Cotus, Briareus, Gyges, Cypria, Φιλομήδεια.

lomedæ. i. risum & letitiam amare. Q; hæc amor & honestû desideriu secuti sunt. NOX autē nul- li cōcumbens genuit horribilē mortē & magnû fatû & somnû ac insomnia: pprea opprobriu & Hesperidas/ quibus vltra oceanû aurea mala curę sunt. Deinde parcas Cloton Lachetim & Atro- pon quę hoibus nascētib⁹ dant habere bonû & malû. Peperit & Nemefim & fraudē & Amorē: Se- necutē pditā/ litēq; ac laborē/ obliuionē/ famē/ ac febiles dolores. Pugnas etiâ & certamina: mor- tes hois: cōtentiones: mēdacia: loquēdi Amphibologias: Transgressionē legû: dānû: Iusurandû q; qd maxime incōmodo mortales adficit siquis spōte peierat. PONTVS Nereum genuit anti- quissimû filiorû quē Semen vocât: optimû quidē: mitēq; ac equi seruātissimû. Deinde terrę con- cūbens Thaumata & ingētē Phorcyn Ceto pulchrâ Euribiēq;. NEREI vero filie Nymphę plu- rimę marine fuerūt. ex qbus nominatę ab authorib⁹ (vt reliquas ab Hesiodo cōmemoratas pre- tereā) sūt Amphitryte: Theris: Glauce: Cymothoe: Melite: Doris: Panopæa: Galathea: Cymodo- ce. THAVMAS ex Electra Oceani filia velocem genuit Irim & Harpyias. Phorcys ex Ceto ge- nuit Serpētē qui aurea mala custodit. pprea Pephrido: Enyo: & Gorgonas q; habitāt vltra Ocea- nû ad occidētis extrema: vbi hesperides canorę: Teno Eurialē & Medusam. Hęc quidē mortalis: ille duæ imortales. Huic soli cōcubuit Neptun⁹ in molli prato & florib⁹ vernis. Ab hac Perseus vt caput abscedit/ exiliit Chrysoar magnus & pegasus equus. sic illi nomen fuit: q; iuxta oceanû fontes genitus est. Chrysoar vero q; Chryson id est aurû haberet in manib⁹. Geryonē primû ge- nuit quē Hercules interfecit: genuit & hydrâ mōstrû/ mediâ nymphâ/ mediûq; serpētē immor- talē nunq; senescētē. Hæc ex Typhone Orcû: Cerberû inferni Canē ferrea voce. L. ceruicibus mōstrû pudendû: pprea hydrâ Lerneâ quâ nutrit dea Iuno herculi irata. Et hanc quoq; Hercu- les interfecit simul cum Iolao cōsiliis diuæ Mineruæ. HYDRA vero peperit Chimērâ spirātem ignem: cui inerat ceruices vna leonis: & altera caprę: tertia Serpentis. Prima leo post terga Dra- co mediâ hispida Capra. Pegasus hanc necauit & bon⁹ Bellorophōtes. Hęc ex Typhone genuit Sphinga pnciosam Thebanorû pestē: Nemeûq; leonē: quē Iuno nutriens saltib⁹ Nemeis pestem hoibus immisit: herculea quoq; tandē vis edomuit. TETHYS ex Oceano peperit in primis flu- uiois ingētes Indû: Nilum: Alpheû: Eridanû: Strymonē: Męandru: Istrû: Phasim: Rhefim: Pene- um: Caicum: Sangarium: Ladona: Parcheniû: Euenum: Scamandru: Symœonta: multaq; alia. Ge- nuit insup Nymphas numero tria milia. Inter quas sunt memoratę Electra: Doris: Vrania: Era- to: Calypso: Styx. HYPERION vnus e cœli & terrę filiis suscepit ex Aurora Solē & Lunâ. Creio siue Creio alter filius ex Vrybia Nympha Astreû magnû & Pallanta. Astreus ex Aurora genuit venos. pprea phosphorû astrû: astraq; reliqua lucētia. Styx aut ex Pallante genuit Zelû/ Victo- riâ/ potētia/ vim: sine qbus nō est dom⁹ louis: nec vlla sedes: neq; iter vbi de⁹ illis nō imperet sed semp apud louē cōsident. Ex cōsilioq; stygis Iuppiter ois deos in cœlû vocauit: ac his q; cōtra Ti- tanos secû esse auxilio vellēt recepit se pristinû honorē redditurû: quē ab initio amiserūt a Satur- no simul cû eo eiecti. Quapropter Iuppiter Stygē dilexit atq; honore psecutus est: ipsam deorû iuramentû statuendo: eiusq; filios in perpetuû secum habitaturos pollicēdo. Phœbe ex Cœo no- cētē genuit: nōnulli obliuionē legūt: dulcē hominib⁹: ac diis: simul & Asteriâ. Hæc vero ex Perse Hecaten: quâ preter ois Iuppiter honorauit: donauitq; tribus numinib⁹/ terrę/ maris/ ac poli. Ip- sa in primis inuocatur dea quæ felicitatē prebet venatorib⁹/ nauigationib⁹/ certaminibus/ præ- dis/ mercaturis. Deniq; custos ac nutrix Aurorę posita vt post illâ lumen oculis aurorę fulgidû cōspicerent. RHEA ex Saturno genuit Cererē: Iunonē infernâ quæ sub terra habitat: Neptunû & louē diuû atq; hominû patrem. Saturn⁹ autē cum ei fatû sentiret vt a filiis regno pelleretur: eos quû primû nascebant necari iussit. Rhea vero louē paries clam misit i Lycton Crete locû vbi in antro cōditus est: Saturnoq; saxum deuorādum pro filio obiecit. Iuppiter quû primû auctus est opibus patrē expulit: fratres vinculis liberauit. Saxum qd ille euomuit sub Parnaso in memo- riam rei sempiternam statuit. IAPETVS vnus ex Cœli & terrę filiis ex Climene Oceani filia ge- nuit Atlantem/ Menœtiû/ Prometheus ingenio callidum: & Epimetheum culpæ obnoxiu qui malum in primis miseris peperit viris: Pandoram e limo fingendo virginē. Atlas humeris Cœ- lum sustinet in terræ finibus ad hesperios. Promethea ad columnâ Iuppiter Caucafi firmis obli- gauit vinculis: aquilâq; adhibuit quę eius epar ederet: tantûdemq; noctu cresceret q; tum inter- diu consumeretur: qua ille peste ab Hercule tandem Ioue cōsentiente liberatus est. Hic enim bo- uem diduxit/ mentēq; louis furatus pelli simul cû carne & intraneis inclusit: imaginēq; alteram bouis cum ossibus nudis constituit: louiq; arguenti ait tolle quē maui. At ille sciens multa ma- la hominibus eligenda: imaginē manibus adripuit. Iratusq; ex eo facto Menti subreptâ ignē ne-

Nox, Parca, Pontus, Nereides, Thaumias, Iris, Gorgones, Chrysoar, Orcus, Hydra, Oceanus & Tethys, Flumina, Hyperion, Astreus, Styx, Luna, Hecate, Rhea, Saturnus, Iuppiter, Iapetus, Atlas, Prometheus, Pandora.

gaur: quem & Prometheus in ferula clam abstulit. Rursus Iuppiter vt se vindicaret: Virginem e terra finxit /omniq; cultu ornauit: ex qua genus foeminaru perniciosum & pestilens pdiit: quae veluti fucus inter apes ita virorum opera delet. Ex quo si senescere cupis: minime duceda vxor: si bona: malum hoc aliquatulo bono compensabis: si mala: perpetuo dolebis. Iuppiter igitur post hec Titanos / Briareum / Cotum / & Gygem eorum vastitatem & superbiam veritus sub terra relegauit. Verum eosde postea cum ceteris diis quos Saturnus genuit ex Opi / cōsilio terre in lucē ex terra restituit. Titani autem bellum deinde Ioui diisq; intulere. Hic Hesiodus ordinem belli multis refert carminibus. Tadem eos fulminatos a Ioue ac ad inferos demissos dicit post annos X. Infernumq; describit & eius areas portas vbi excubat dies & nox: altera extra mouet: altera nox int'gressa diē reuertētē expectat. Noctis filii Mors / Somnus: ad quos minime sol penetrat. In inferno etiā Canis custos: qui arte dolosa vtēs venierib' blandit: ingressos exire prohibet: conantem deuorat. Hic & Styx Oceani filia antiquissima: quae separatim ab aliis in clytas tenet domos argēteiq; catenis ad Caelum librat. Iuxta est Iris Taumantis filia pedibus velox nūtia. Hic et Tartara nigra: quae vel dii timent: & portē beatē: & lapideū pauimētum. At postq; ex caelo Titanos expulit terra immanē genuit Typhoea ex tartaro. Cui manus pro scuto fuerant: pedesq; Martis: ac Centū capita: linguae serpentib' micātes. Ignis ex oculis flagrabat: voces toridē ex oribus. Igit' & ipse a Ioue fulminatus sub Peloro sepult' iacet: vnde venti dicunt' ruere diuersi: qui terram mareq; infestant. Vbi vero subacti Titani: diuisus diis honor oibus. Iuppiter Rex oim cepit primā vxorē Merim: prē oibus sapientē. Nulli sunt liberi nati ne pro Ioue alius regnaret. Sed ex suo Iuppiter capite Mineruā excussit. Cui primū sapientiā & consiliū & mentem dedit. Secūdam duxit vxorē Themidē: hęc Horas peperit: Iudiciū: & Pacem: quae mortaliū opera honestant. Parcas insup quae hominibus bonū & malum tribuunt. Post hęc ex Eurymone Oceani filia tris suscepit grās. Aglaen / Euphrosynā / ac Thaliā. Dein ex Cerere Persephonē quā Pluto Ioue cōcedēte rapuit. Post hanc ex Memoria Musas nouem: quibus delectatio cantus & Melodia data est. Deinde ex Latona Apollinē & Dianā. ex Iunone Heben & Martē & Dianam. Ex Amphitryte Neptuni filia Tritonē qui profunda Maris timēs prope parentē residet. Iuno autē sine Ioue Vulcanum arte prēditū prē oibus diis. Mars e Cytherea timorē & tumultū: qui cū Marte diras in bello promunt ac quatiunt acies. Harmoniam quoq; quā Cadm' duxit vxorem. Post hęc Iuppiter ex Atlanta Mercuriū deorum interpretem: e Semele Cadmi filia Dionysium: ex Alcumena Herculem. Vulcanus quoq; Aglaen gratiarū vnam duxit. Dionysius Ariadnam Minois filiam. Hercules vero Heben. Sol ex Perseide Circe & Aetam regem qui ex Oceani filia Medeam genuit. DEINCEPS Hesiodus inuocatis Musis incipit enarrare: quot deae mortalibus nupserunt. In primis Ceres ex Sasio Plutū id est Diuitias. Harmonia ex Cadmo Ino / Semelē / Agauē / & Autonoe quae nupsit Aristeo apud Thebas. Callioe Oceani filia ex Chrysaore Gerionē. Aurora ex Titono Memnonē Aethiopem & Aemathiona reges. Eadē ex Cephalo peperit Phaetontē: quē in etatis flore ī mare p̄cipitatū Venus excitauit: numēq; cōstituit nocturnū ac propitiū nautis. Iason Medeam duxit iussus a Pelya Iolchon ad nauigare & certare: ex qua Medeam suscepit. Quē Chiron Philyrides in montibus nutriit. Filie quoq; Nerei Dei marini altera Psamathe Phocum ex Aeaco: altera Thetis Achillem ex Peleo genuit. Venus ex Anchise Aeneam apud Idam Troiaē. Circe quoq; solis filia ex Vlysse Latinū qui Thuscis iperavit. Calypso irē ex Vlysse Nesthoom Lysinoum. Atq; hęc quidem deae quae mortalibus nupserunt. Deinceps musas inuocat vt narrent foeminas mortales immortalibus nuptas: nec vltra sequitur: cum vetustate deperditum reliquum nō habeamus. HAEC AB HESIODO breuiter tum a me breuius repetita plura consequitur physiologia primū siue tropologia: quum fabulae inuentioni rerum pōdus ac veritas quaedam subiiciatur. Quā cum aliam alii enarrent suo pte quisq; ingenio: fastidium explicādi vitauimus: tantum scire sensum occultiore cupiētes ad authores Fulgentiū / Leontium / & Phapatū relego. Nūc de diis & heroibus quaedā prēterita aut nō satis explicata rursus ex aliis authoribus adducā: Genealogiāq; reliquam repetam: ac in primis Celi & Terrē genus.

Titani.

Titanos Caelum ac Gigantes ex Terra genuit. Qui manibus magnū rescindere caelum Aggressi: superisq; Iouem detrudere regnis: vt ait Virgilius: montes montibus imposuisse dicuntur. Fulminati deniq; omnes & ad inferos deiecti: pars sub Aetna monte sepulti. Gigantum nomina non extant. Titanorum haec sunt. Hyperion: Briareus: Ceus: Typhoeus: Enchelad': Aegeon: Aurora:

Iapetus: Astreus: Aloeus: Pallenes: Lycaon. Genuit Rheam & Saturnum. HYPERION igitur Solem genuit & Horas: quas Homer' ad sidere caeli Ianuē dicit cū clauibus: eamq; soli adueniēti recludere. Sol vero Miletum / Aetam / & Phaetontē. Foeminas vero Dircen: Circe: Pasiphaen et Angitiā infortunatas omnis & impudicas Veneris vltione q; a Sole cum Marte deprēsa fit viro manifestata. de Dirce alibi: sed de Circe in Vlysse. De Pasiphae in Minoe. Angitiā dicit ad Marlos in Italiam secessisse prope lacum Fucinū: ibiq; veneficiis & herbarum viribus doctā pro dea colit. Macrobius Angeronam hanc vult esse: quae digito dea Silentii dicebatur: in ara Volupie collocata. Q; videlicet qui linguam comprimit: magna sentit commoda. Circe ad Circeium delata montem in Italia veneficiis & ipa Vlyssis socios in feras cōmutauit: Scyllam Glauco dilectam in monstrum. postremo Picum Pomonam adamantem in auem. Miletus ex Cyane Meana dri fluminis filia Caunum & Byblidem: quae fratrem Caunum adamauit: ac diu fugientem insecuta in fontē versa est / authore Ouidio. Aetam Colchi regē & vellus aureum & Medeam et Aplyrtum eius filios vide in genere Aeolidarum. Phaeton cum regendos currus a patre imptrafferet: nescius regendi combustus in Padum cecidit. quem sorores flētes in populos versē sunt. Hic Lygum genuit. Qui postea Lyguribus Imperauit. CEVS Alius Titani filius Latonam et Asterien. LATONA ex Ioue pregnans Iunonis ira nullo loco consistere valebat Pythone serpente immisso: tandem in Ortygia siue Delo oliuae innixa peperit Dianam & Apollinem. De Apolline in Iouis genere dicā. Dianae perpetuo adtributa virginitas & venatio. TYPHOEVS & Typhon dicitur alius Titani filius sub Inarimē insulā Capaniē a Ioue detrusus. Virgil. Tum sonitu Prochita alta tremit durūq; cubile Inarimē Iouis imperiis imposta Typhoeo. & Lucanus. Vndat apex Campana fremens cui Saxa vaporat Conditus Inarimes aeterna mole Typhoeus. Encheladus autem sub Aetna. Virgil. Fama est Encheladi semustum fulmine corpus Vrgeri mole hac: ingentemq; insuper Aetnam impositam. & quae sequuntur. IAPETVS Titani filius Hesperum: Atlantem: Promotheum: & Epimetheum. Atlanti teste Diodoro loca ad Oceanū posita sorte euenerunt: qui & populos & montem de suo nomine appellauit. Ferūt astrologum fuisse: deq; sphaera mūdi inter homines differuisse: qua ex re visus est orbem humeris sustinere. Hęc ille libro. III. libro autem. V. dicit: duos in Hesperia fuisse fratres Hesperum & Atlantem: hos in hortis decora habuisse poma quae ob pulchritudinē aurea mala sunt a poetis appellata. Ex Atlante & Hesperide Hesperii fratris filia genitae sunt. VII. filie: quae a patre Atlantes: a matre vero Hesperides dictae sunt. Ouidius autem scribit Atlantem a Themide vate accepisse nequem hospitio Iouis filium exciperet / si se ac hortum cum pomis saluum esse vellet: qd ille minime faciens Perseum excipiendo cū Medusae capite in montē sui nominis est mutat'. Ex eodem (vt idem tradit author) geniti sunt Hyas: Hyades: & Pleiades. De primo sic ait: Nondū stabat Atlas humeros oneratus olimpo: Quum satus est forma cōspiciendus Hyas. Dicit tandem a leona in venatione occisum. Hyades & fucule eedem sunt. VII. nymphae in caelo in capite tauri septem radiantia flāmis: Nauita quas Hyadas graius ab vrbe vocat. Nonnulli Hyadis dicit filias. Ortus earū pluuiam portendit: vnde etymologiam habent. Pleiades totidem sunt nymphae in genu tauri / a Pleione matre dictae: eedem & Vergiliae. Ouidius. Pleiades incipiunt humeros releuare paternos. Quae septem dici sex tamen esse solent. Seu q; in amplexum sex hinc venere deorum: Nā Steropen Marti cōcubuisse ferunt. Neptuno Alcyonen: & te formosa Celeno Maian & Electrā Taigetāq; Ioui: Septima mortali Meropē tibi Sisyphē nupsit. Poenitet: & facti sola pudore latet. Nā et Mathematici dicit vnā obscurā esse nec clare apparere. Prometheus Pandoram foeminā primā e limo finxit: ignemq; de caelo in ferula furatus pectori subdidit: vnde spiritus illi. Quapropter Iuppiter iratus apud Caucasum eum relegauit ferreis vinculis: cui' hepar continuo renascens pascatur ab aquila. liberat' demum ab Hercule. Aeschylus Tragediam Prometheum fecit. Hic Isidem genuit & Deucalionem. Qui cum Pirra Epimethei filia matrimonio iūctus humanū genus dicitur post diluuium reparasse: hic lapides ex Parnasso post terga iactādo mares illa foeminas edidisse. ASTREVS Titani filius ex Aurora Astream genuit & ventos teste Laurentio. Astream Virgilius Virginem castam ac iustam in caelum abiisse dicit: quā virginis dicunt pleriq; signum. Manilius vero poeta Erigonen dicit Icarī filiam. Boreas ventus Thraciae rex ex rapta Orithyia Zetum & Calaim genuit: qui inter Argonautas fuerūt: Harpyiasq; a mēsis Phinei fugauerunt. vt alibi dixi. Genuit etiā Boreas Harpalicen quae nupta Phineo regi Arcadiae causa fuit vt ille priuignos excēcāret: ex quo & ipse deorum ira oculis captus est: & infestas

Hyperion.
Hore.
Sol.
Phaeton.
Dirce.
Circe.
Pasiphae.
Aeeta.
Angitia.
Angerona.
Circe.
Miletus.
Caunus.
Byblis.
Aeeta rex.
Phaeton.
Lygus.
Ceus.
Ladona.
Asterie.
Diana.
Typhoeus.
Iapetus.
Atlas.

Hesperus.
Atlantes
Hesperides

Hyas.

Hyades.

pleiades seu
Vergiliae.

Promethe'
Isis.
Deucalion.
Epimethe'
Pirra.
Astreus.
Astrea.
Boreas.
Zetus &
Calais.
Harpalice.

Phine⁹ rex,
Zephyrus.
Chloris.
Flora.
Alovs.
Otus &
Ephialtes.

ac foedas mēsis Harpyias habuit. Hæc insuper patrem ab hoste oppressum traiecit Hebro velo-
citer dicitur liberaffe teste Virgilio. Nonnulli Lycurgi filiam dicunt. Zephyrus ventus Chlorim
Nympham adamauit: vt refert Ouidius: premiffq; complexus vt floribus Floræ nomine præfe-
set / ei tribuit. Hanc Floram Lactantius meretricem fuisse dicit ditiffimam que populū Ro. here-
dem reliquit. In cuius postea memoriam Floralia instituta vt alibi narraui. ALOVS Titani fia-
lius. Cuius vxor Iphimedia a Neptuno compressa Otum & Ephialtem genuit. Qui tamē Alois
de dicti sunt. Hi mōstrosi corporibus louē detrudere regnis aggressi. Virgili⁹ apud inferos po-
nit. Hinc & Aloidas geminos immania vidi Corpora. Dicuntur Martem etiam cepisse & in vna
cula coniecisse cui nihilominus sacrificabāt. De his Homerus in odyffea libro. XI. sic scribit. τὰρ
Δὲ μετ' ἰφίμέλειαν ἀλωνώσ' ἀπακοίτιν ἔσιτο. Δὸρ ἠδ' ἄσθε ποσειδάωνι μιγῆραι καὶ ρέτεκερ
Δὸρ πῆιδε μικρυθαλίω Δὲ γερμένῳ δότω ἴ' ἄρ τ' ἴθεορ τηλέκλει τὸρ ἴ' ἐφιάλτηρ. LYCAON
Titani filius Arcadiæ rex cum Iouem hospitiū excepisset vt eius diuinitatem tentaret: hominē
coctum dismembratim ei adposuit. Iuppiter regiam eius statim incendit immisso cœlitus igne.
ille ob metum in syluas abiit in lupumq; versus. Callisto eius filia sese Dianæ comitem addixit
Compressa deinde a Ioue: vtero in balneis apparente dum simul laualet: ab ea repulsa Arcadem
in syluis peperit: ipsa in calum relata in septētrione fulget arctos appellata: q; in vrsam a Iuno
ne versa fuerat. Arcas vero Ionium genuit patrem Nicostrata: quæ ex vaticinio Carmenta est
appellata. Euandrum ex Mercurio filium domi seditionibus agitatū impulit vt in Italiā mon-
tem peteret iuxta Tyberim. Hic Pallantem genuit: qui pro Aenea contra Turnum pugnans oc-
cubuit. cuius cadauer Henrici. III. Imperatoris tempore prope Romam villicis fodientibus re-
pertum tantæ magnitudinis vt moenia adæquaret: cum maximū vulneris cicatrice atq; hoc epi-
grammate. Filius Euādri Pallas quem lancea Turni Militis occidit more suo iacet hic. Author
Martinus in Chronicis. Connumeratur & Tityus inter terræ filios ab Homero. hic Latonā ten-
tauit / apud inferos porrect⁹ per iugera nouem. Sic enim in odyffea. XI. καὶ τῖτυόν τε ἴδορ γάινω
ἐρικυδέας ὑἱὸν κείμενον ἐρδαπέδα ὃ δ' ἐπ' ἐμρέα κείτο πέλεθρα γυκεδέμῃ ἐκάτερθε παρὰ
μέρω ἥπαρ ἐκεῖ. Δόρ. Δέρτρωρ ἐσσημόρτεσ ὃ δ' ὄνκα παπήμετο χερσὶ λητῶ γὰρ ἤλκυσε Διὸς
κεδρῶν ἀπακοίτιν πνθῶ δ' ἐρχομένῃ διὰ καλλικόρον παροπῆσ.

Lycaon.
Callisto.
Arcas.
Ionius.
Nicostrata.
Euander.
Pallas.
Tityus.

Saturni progenies.

Aturnus vnus ex Celi & terræ filiis ponitur ab Hesiodo: ac Celo patri virilia
abscidisse & in mare proiecisse: & ex Rhea sorore: quā eandem Opim & Vestā
& Cybelem vocat: filios editos deuorasse. Iouem autem clam educatum: pro-
eog; saxum oblatum. Hic demum a Ioue pulsus in Latium venit. Pingitur se-
nex & cum falce. Cronos a græcis vocatus quasi tempora deuoret. Trigis vti-
tur id est trium equorum curru. De ipsius templo Romæ diuersę sententiæ. te-
ste Macrobio Tullus Hostilius quū bis de Albanis & ter de Sabinis triumphasset ex voto fanum
ei consecrauit: Saturnaliaq; tunc primū instituta. Varro autem dicit ipsius ædē a Tarquinio lo-
cātam in foro faciendam: ac. T. Largium dictatorem saturnalibus eam dedicasse. Gellius itē scri-
bit Senatū deuouisse vt ædes Saturno fieret. Hanc postea erarium esse voluerūt: q; sub illo nul-
lum furtum fuit: nec alicui priuatum: nec signare solū aut partiri limite campū Fas erat: in me-
dium querebant. Sed & ex. L. Accii annalibus deprendimus prius etiam apud græcos eodem fe-
re modo saturnalia celebrata. Saturni filii: Iuno / Iuppiter / Pluto / Neptunus / Ceres / Chiron / Pi-
cus. Ouidius ponit & Vestā. Ex Ope Iunonē memorat Cereremq; creatam Semine Saturni: ter-
tia uesta fuit. Et inferius. Nil aliud uestam q; viuam intellige flammā. Iuno igitur eodem partu
cum Ioue nata prima fuit: Iouis itē soror & cōiunx. matronis & partub⁹ numine Lucinę præest.
Ex animalibus pauonem habet consecratum. Peperit autem sine viro Martē percusso flore quo-
dam: & Heben cōmanducatis lactucis agrestibus: quā deam Iuuentutis vocauit ac ministran-
tem Ioui pocula cōstituit. Herculiq; vxorem locauit. quūq; forte in conuiuio deorū illa caderet
relectis pudēdis sumnota est: proq; ea Ganymedes rap⁹. CERES De qua Virgilius: Prima Ce-
res vnco terram dimouit aratro. Prima dedit fruges alimentaq; mitia terris. Prima dedit leges
Cereris sunt omnia munus. Hæc ex Ioue Proserpinam genuit. quæ virgo legens apud Ennā flo-
res a Plutone inferni deo dicitur rapta. Ceres igitur facibus accensis noctu per orbem eam quæri-
tando ad inferos peruenit: vbi tribus ex horto Plutonis granis mali punici deuoratis ius repetē-
di filiam amisit: verum Iouis miseratione factum vt sex menses supra terrā cum matre: totidēq;

Saturnalia.
Iuno.
Ceres.
Proserpina.
Pluto.

cum Plutone apud inferos esset. In peregrinatiōe vero Ceres cum apud hospitem pauperem di-
uertisset: filium eius paruū egrotum curauit: Triptolemūq; vocauit / immortalitate illi donata: triptolem⁹.
et curru cōcesso a serpentibus vecto: insuper & arte ferendi monstrata: quā ille per orbem discor-
rens mortales docuit. vt author est Ouidius. Nonnulli patrem Triptolemi huius Eleusinum di-
cunt fuisse: proptereaq; in patris honorem Eleusinam urbem illum condidisse: Eleusināq; sacra
Cererī primum instituisse: quæ Græci Themisphoria appellat. Latini vero initia. Plutoni autem Themis-
phoria. Confus.
Chiron.
RON Centaurus Saturni ex Phylira nympa filius semihomo ac semiequus: in antro educa-
tus: iustissim⁹ dicitur fuisse. Herbariam doctus & Lyram. Achillis præceptor & Aesculapii. quū
Herculem hospitiū recepisset sagittasq; eius attrectaret: ex vna forte in pedem cadente morbū
contraxit: cūq; accepisset se immortalem ex deoq; genitū esse: vitādi doloris gratia mortem præ-
catus est: ex quo in signū cæleste cōuersus. Eius filia Ochiroe Vates fuit ex Cayci fluminis nym-
pha suscepta. PICVS Saturni filius vt author Virgilius. Accipimus: Fauno Picus pater: ipse pa-
rentem te Saturne refert. Ouidius Martium Circes dicit virum: eumq; dilexisse Pomonā: quā
obrem in auem sui nominis ab ea cōmutatum fuisse. Regnavit in latio: genuitq; Faunū qui Sa-
turno auo (vt ait Augustinus) prim⁹ nefaria sacra instituit: & Sentam faunam sororem & con-
iugem suam cōsecrauit. Hic Faunos / & Panes / & Satyros / & syluanos dicitur etiam genuisse: se-
mideos a poetis appellatos. Ouidius. Sūt mihi semidei sūt rustica numina nymphę. Et Fauni sa-
tyriq; & monticolę syluani. Vnum ex his in saltibus egyptiis diuo Antonio obuiam factum po-
nit Hieronymus ea specie qua pinguntur: cornibus in fronte: caprinis pedibus: interrogatumq;
respondisse vnum ex Faunis Satyrisq; esse quos stulta colit gentilitas. Eurimedontem insuper
Fauni filium ponit Papinius partes Eteoclis iuuisse. Proximus Eurimedon cui pastoralia fauni
arma patris. Forte cuiuscūq; Fauni: quoniam agitabat in syluis. Filiam vero Eurimedontis Peri-
biā Nasithoi matrem Homerus in Odyffea scribit. Latinus postremo Fauni filius apud Lau-
rentum. vt author Virgilius. Rex arua Latinus & vrbes Iā senior longa placidus cum pace rege-
bat. Hunc Fauno & nympa genitum Laurente Marica accipimus. Hesiodus in Theogonia La-
tinum dicit Circes & Vlyssis filium: qd monstrare videtur Virgilius teste Seruio quū ait. Solis
aui specimen. Nā Circe Solis filia fuit. quamobrem Hygino credendum ipse Seruius putat: quū
plures Latinos fuisse dicit. Virgilium vero licentia poetica nominis similitudine abuti. Lauinia
vero Latini filia ex Amata pacta Turno: deinde Aeneæ cōcessa: causa belli iter eos fuit. Hęc post
mortem Aeneæ timens priuignum in syluas fugit: vbi Syluium Posthumum genuit. Vnde ge-
nus Albanorum. Deinceps de Neptuno Saturni filio.

Neptuni progenies.

NEPTVNVS Iouis frater ex Saturno & Opi: cui datum Maris imperiū cum
tridente loco sceptri. a græcis ἑρποστῆρας etiam appellatus quasi terrā com-
mouens. Ministri eius Tritones: Cete: Phorcus: Palæmon: Glaucus: ceteriq; a
Virgilio pulcherrime descripti libro. V. Iunxit equos curru genitor spumā-
riaq; addit Frēna ferox manibusq; omnis effundit habenas. & quæ sequitur.
Multos dicitur habuisse liberos: inter quos Amycum: Phorcum: Dorum: Po-
lyphemum: Mesapum: Bulyridem: Pegasus: Nycteam: Peliam: Neleum: Cygnum: Chryso-
rēm: Otum & Ephialtē: Aegeum: Onchestum: Naupsiū: Harpyias: Nasithoum. AEGEVS
Igitur Athenarum rex qui Pandioni successit THESEVM genuit: cuius secundum Herculem
labores memoratur: cum quo primum Amazonas superauit rapta Hippolyte regina. Taurum
marathonium interemit. Scyronem & Procastem latrones Atticæ sustulit: quorum alter de sa-
xo hospites præcipitavit: alter Procastes arboribus per vim retortis discerpebat. Minotaurū po-
stremo arte Dædali monstrum superauit filo ad ostium Labyrinthi adposito. Quare Phædra Mi-
nois filia abducta victor reuertens: oblitusq; nigra vela que secum extulerat commutare: patri e
specula prospectanti causa fuit vt ille mortem filii suspiciens in mare se præcipitem daret. Aduer-
sus Centauros in nuptiis Perithoi amicissimi sui pugnavit: cum illoq; ad inferos ad rapiendam
Proserpinam profectus Perithoo trucidato vix ipse euasit beneficio Herculis ab inferis est redi-
centis. Domi turbata omnia offendit: cum Phædrā Hippolytum priuignum quem ille ex Hip-
polyta suscepit castissimum iuuenem accusantem audiret: eum curribus discerpendum man-

triptolem⁹.
Themis-
phoria.
Confus.
Chiron.
Ochiroe.
Picus.
Faunus.
Sēta fauna.
Pomona.
Fauni Saty-
ri Panes.
Eurimedon.
Peribia.
Latinus.
Lauinia.
Neptunus.
Aegetus rex
These⁹ rex.
Scyron.
Procastes.

dauit. Populos Athenienses in vicis antea dispersos in vnum congregauit. Tandem de Rep. be-
 nemeritus a ciuib⁹ pulsus extra patriam decessit / cū regnasset annis. XVIII. genitis ex Hippo-
Hippolyt⁹. lyte Hippolyto: ex Phædra Menesteo & Demophoonte. HIPPOLYTUS Igitur vt supra dixi
 nouercae accusatone q̄ interpellatus de stupro renuisset peremptus dum fugeret patris iram a
Virbius. phocis currus eius perterrefacientibus: excitatus deinde ab inferis ope Aesculapii nomine Vir-
Aritia. bii quasi bis viri secessit in Latium prope Romā vbi Dianam colebat. Virgili⁹ autē eum Aritiā
 coniugem habuisse dicit: quē oppido nomen dedit. ex qua Virbium filium suscepit: quem pater
Menesteus. contra Aeneam misit in auxiliū Turni. Ibat & Hippolyti proles pulcherrima bello Virbius infi-
 gnem quem mater Aritia misit Eductum Egeriæ lucis. MENESTEVS patri Theseo in regno
 successit Antigonus antea vocatus: qui ad bellum troianum profect⁹ Demophoontem fratrem
 iuuenem secum duxit: reuertens tempestate delatus ad insulam Melenam ibidem extinctus est.
demophoō Demophoon quoq̄ ex eodē bello rediens ventis & ipse in Thraciam delatus a Phillide Lycurgi
 regis filia hospitio est exceptus simul & lecto: a qua post aliquot annos defuncto fratre discessit
 ad regnum paternum suscipiendum: data spē redeundi: quod minime seruauit. MEDVS Ae-
Medus. gei etiam filius fuit ex Medea susceptus: quā ille Iasonem & Creusam post scelus fugientem ho-
 spitio simul & matrimonio sibi iunxit. NAVPLIUS alius Neptuni filius ex Amynone apud
Nauplius Eubœam regnavit: in vltionem filii Palamedis ignes e turri pretulit: quos grecorū classis secu-
rex. ta naufragium in euripum Capharei deducta fecit. De Palamede vide in ordine literarū. HIP-
Palamedes. POMENES Neptuni nepos ex patre Macareo filio Onchesti Neptuno geniti Atlantam virgī-
Hippome- nē cursu superauit. De quibus vide in Atlanta. PELYAM Neptuni filiū ex Tyro Acasti patrē
nes. vide in Aeolidis. NELEVS Neptuni filius item ex Tyro a fratre Pelya e regno Thessalię pulsus
Pelyas. secessit in Pelopōnesum vbi Pilon condidit: genuitq̄ ex Chloride vxore liberos. XII. qui Nelide
Neleus. sunt dicti teste Ouidio: inter quos sunt Nestor: Periclimenes: & Pero filia tātū nominati. Home-
Chloris. rus in odyssæ. XI. καὶ κλωρίη ἔλαρον περὶ κάλλιπα τὰρ πότε μυθεῖο γήμερον μετὰ κάλλιπα
Nestor. ἐπεὶ πορευμένη ἔδρα ὑπλοτὰ τὰρ κοῦραν ἀμφὶ Ἰονοῦ ἰασίδαο ὅς ποτ' ἐν ὄρχομενῷ μινθεῖο ἰφια
Pero. μάωερ ἦδε πύλον βασιλεῖε τέκερ δὲ οἱ ἄγλαα τέκερ μέσορ' ἀτε χρομίοντε περὶ κλίμερον ἔ-
 ἀγέροχορ τόσι δ' ἐπ' ἰφθίμην κηρῶ τέκε θάμα βροτῶσι. τὰρ κάρτεσ' μνώορτο περικτίται. Nes-
 tor apud Homerum tria secula se vidisse gloriatur: interfuisseq̄ in bello contra Centauros in
 nuptiis Perithoi. Huic in bello troiano partes eloquentiæ ac salubris consilii dantur. Ex Euridi-
Antiloch⁹. ce. VII. mares genuit præter Pyro foeminam: inter quos Antilochus in bello troiano periit a Mē-
Pyrrhatrus none in pugna interfectus. Pyrrhatrus alter filius missus a patre cum Telemacho Lacedamona
 ad Menelaum pro inquirendo Vlyssē. apud Homerum. Periclimenum Nelei filium Hercules
 in bello interfecit. Huic a Neptuno auo concessum omnia fieri: siue in vrsu: siue formicam: si-
Cromius. ue apem se vertere: vt Apollonius & item Hesiodus poetę testatur. Cromius etiā inter filios Ne-
 lei in bello qd̄ Pili & Messenii cōtra Epios & Hercule gessere occubuisse ponit ab Ouidio. Amy-
Amyc⁹ rex cus Neptuni filius Bebrycorum rex apud Cyzicum regnavit pugil optim⁹ & ludo castuum
 quo transeuntes necare solebat. a Polluce demum vno ex argonautis dum illac iter haberet eo-
Buthes. dem ludo interfectus est. Buthes eius filius qui ob crudelitatem post obitum patris e regno pul-
Eryx. sus secessit in Siciliam: vbi ex Lycaste virgine quā ob pulchritudinē Venerem vocabāt: Erycem
 genuit qui ciuitatem in monte nomine veneris Erycinæ dicauit. Hic etiā notissimus pugil: po-
Phorc⁹ rex. stremo & ipse ab Hercule illac iter ex Hispania habente superatus est. PHORCVS Neptuni fi-
 lius apud Sardiniam regnavit. quidā in Aethiopia dicunt. Nam Gorgonas genuit quas Mela
Medusa. Orcadas Insulas in Aethiopico oceano tenuisse dicit: qd̄ Lucanus etiā testatur. Has tantū duas
 Ouidius fuisse dicit: nōnulli tres: quę vno tantū oculo inuicē vtebantur. inter quas Medusa cri-
 nibus sanguineis in lapidem aspectu mutabat homines. a Perseo tandem scuto Palladis interfe-
 cta est rescisso capite: cuius guttę per Libyam cadentes serpentibus regionem referferunt. hec il-
Scylla. le. Atlantem in primis regem ac Gigantem in Libya dominantem mutauit in montē. Scylla itē
 Phorci fuit filia Glauco dilecta & a Circe ob zelotypiam in monstrū mutata. Phorcus igit cū in
 Aethiopia aduersus Atlantem regem pugnaret nauali prælio submersus pro deo marino colit-
Pegasus rur. PEGASVS equus alarus Neptuni filius Lactantio ex Medusa: Ouidio autē ex Medusę san-
 guine procreatus pede Castalium musarum fontem erupit. Hoc deniq̄ Bellorophon Chimarā
Polyphe- superauit: vti in Aeolidis diximus. POLYPHEMVS Neptuni filius simul & vniuersi Cyclo-
mus. pes in antro siculo Vlyssis socios absumpsere. vide Virgilium in. III. sc̄r̄. c̄. etem Achimenidē esse
 a sociis in antro relicū. Immemores socii vasto cyclopi in antro Deseruere domus fanie dapi-

busq̄ cruentis Intus opaca ingens ipse arduus altaq̄ pulsans Sydera. dii talem terris auertite pe-
 stem. Nec visu facilis nec dictu affabilis vlli Visceribus miserorū & sanguine vescitur atro. Ga-
 latheam nympham marinā dilexit. NYCTEVS Neptuni fili⁹ vt ait Lactārius / rex fuit Aethio-
 pię. cū Nyctimene filia cōcubuit quę in auem sui nominis cōuerfa est. Altera eius filia Antiopa
 Lynceo regi Thebarum Aegyptiarū nupta & a Ioue compressa est: quā obrem a viro abdicata in-
 ducta Dirce Solis filia quę illā in vincula coniecit. Partus autem tēpore a Ioue soluta: in Cythe-
 ronēq̄ translata: Zetum & Amphionē genuit: qui Dirce curribus adligatam discerperūt con-
 uersam postea in sui nominis fontē prope Thebas Bœotias. NASITHOVS Neptuni fili⁹ Phea-
 cum rex ab Homero ponitur ex Peribia Eurymedontis filio genitus: ex quo Alcīnous & ex Alci-
 noo Naficaa filia / hospites Vlyssis fuere. de quib⁹ vide in Vlyssē. Hinc em̄ horri precellētes fe-
 runt extitisse. HARPYIAE Celeno Ahello & Ocipite dicunt⁹ & Neptuni filię fuisse fugatę a mē-
 sis Phineī ad Strophadas a Zero & Calai. CYGNVS Neptuni filius teste Apollonio inuulnera-
 bilis ex dono patris fuit: Ceycis gener. ab Hercule tādem vna cum socero sublatu cum claua et
 scuto a Vulcano fabricato. author Hesiodus in aspidē. De Oto & Ephialte supra narraui.

Nyctē⁹ rex.
 nyctimene.
 Antiopa.
 Nasithous
 rex.
 Alcīnous.
 Naficaa.
 Harpyie.
 Cygnus.

De Ioue.

IOVEM Saturni filium postremo loco referuauit: vt ipsius genealogiam lon-
 gissimam sine interpolatione narrarem. Hunc natum Saturno & Rhea in He-
 siodo supra narraui: occultatumq̄ a Curetibus ne a patre voraretur: educa-
 tumq̄ a nymphis lacte caprę Amaltheę. Cretenses texere Iouem crepitanti-
 bus armis. Latini quasi iuuantem patrem vocant. Græci vero ζῆρα καὶ Δία φ-
 vitam cunctis impertiat: vt Orpheus in cratere his versibus indicat. εἰς ἰδὲ
 τῶν ἀπάντων ἀρχὴ ζεῦσ'· ζεῦσ' γὰρ ἔδωκε ζῶα ἔ γέμνησε καὶ ζῆρ' αὐτῶν καλοῦσι καὶ Δία ἔ-
 ἦδ' ὅτι Δία τούτων ἀπαντα τέτυκται· εἶσ' δὲ πατὴρ ὄντοσ' πάντων τε βροτῶν τε θεῶν τε. He-
 siodus autem. ζῆρα δὲ κροκίδησ' πατέρα ἀμάρων τε θεῶν τε. Hunc etiam nomine vnus sum-
 mi dei nobiles philosophi tum Plato colebant: q̄q̄ diuersa numina vulgus sibi adscisceret: pro-
 prietates / viresq̄ rerum a doctis intelligebantur. vt Cicero in natura deorum plenius explicat.
 vbi & Ioues plures aliosq̄ item deos iteratos poteris animaduertere. Nunc autem filios ipsius
 recensēbo: ac primum Dionysium.

De Dionysio siue Baccho.

DIONYSIOS tris Bacchi nomine Diodorus ponit. Primū ex Ioue & Io in Bœotia
 natum vineę authorem: orbem quoq̄ obeuntē multas subieciisse nationes ac
 plane mitiores reddidisse: docuisseq̄ vbi vitē tellus non pateretur potū cum
 melle: qd̄ nōnulli Zitū vocant. Bœotia vrbes patrię causa liberas esse iussit.
 In Indiam postremo cū exercitu penetrans eam triennio subiugauit. Inde in
 Bœotiam reuertēs primus omnīū triūphauit Indico Elephāte inuectus. Ex
 quo Bœotii ceteriq̄ greci ac Thraces in ei⁹ triūphi memoriā sacra ei Triete-
 rica instituere. Vnde & in multis grecię vrbib⁹ triennio Bacchides mulieres cōueniūt: quas Me-
 nades & Bacchas & Mimallones vocauerūt: Thyrsū ferētes / hymnos & cantus furentū more
 in eius honorē cōcelebrant. Hic sustulit oīs in orbe impios: sed maxime Pentheum: Lycurgum:
 hūc q̄ vitēs incideret: & illū q̄ Bacchas sacrificātes rideret ab eis discerpi iussū. Secundū vero
 Dionysium ex Ioue & Proserpina natū multo priorē etate fuisse: nōnulli Sebastū id est Augustū
 vocant: boues præterea primū iunxisse aratro: serereq̄ eorum opera docuisse. ex quo illū cornib⁹
 finxere: eiq̄ sacra ob pudorē nocturna faciunt. Tertium ex Ioue & Semele natum posteriorē se-
 runt: puerū molli corpore & delitiis: editū imperfectū ex paterno crure absolutū: exercitū quoq̄
 mulierum circūduxisse cum Thyrsō. securus est & Silenus pēdagogus optimorū institutor stu-
 diorum: qui plurimū illi ad gloriā & res bellicas profuit. In bellis vtebatur pardalioz pellib⁹: die-
 bus festis vestibus floridis & delicatis. Aiunt præterea Duumtora vocatū quoniam ex vno duo
 sunt nati Dionysii ex matrib⁹ duabus. Verū posteriori prioris adscripta sunt gesta. quapropter
 qui postea secuti sunt veritatis ignari / nominis ducti similitudine / vnū extitisse credidere. Hæc
 Diodo. Satellites Dionysii: Satyri: Tityri: Sileni: iidem fere omnes. Eorū vestes amphimallas tu-
 nicas vocant: & Dionysii Phlyona: ἀπὸ τοῦ φλέϊσθαι: quod antiqui dicebāt multos fructus colligi
 gere. Præterea Protigona a vindemia. Staphilitem ab vuis. Omphacitem ab acerba vua. Hęc Ae-
 lianus de va. histo. Vocatur item ab aliis authorib⁹ Liber ob vini ebrietatisq̄ libertatem. & cor-
 nua habere q̄ ebrius ferē similis sit. & Iacchus q̄ vinum hiare facit. & Euan interiectio laudātis
 Euan.

Tres nomi-
 ne Bacchi.
 Trieterica.
 Bacchus iu-
 uenis.
 Liber
 Iacchus
 Euan.

Bacch⁹ bar
bat⁹ & im-
berbis.
Tioneus.
Thoas.

Bacch⁹, & Brise⁹ id est hirsut⁹, & Lene⁹ a pueritia & lenitate. Nā duas habebat statuas: barbata et imberbe. Bassareus a genere vestiū: vnde & Bassarides bacche. Eius filii Tioneus & Thoas Lē nī rex. Cui Isiphiles filia pepcit. Ex oībus hircus q̄ vitib⁹ officiat ei sacer. Pręterea thyrsus & hē dera. Templū Romę sub capitolio habebat: nunc Sergio & Baccho martyribus dicatum.

De Hercule: Vener: Minerua: Mercurio.

Hercules Iouis ex Alcumena fili⁹. Cui⁹ labores iussu Euristei toleratos Virgī breui epigrāmate cōplectit. apud gręcos vero Antipater. Si cupis & pla oīo ne copiosius Diodorus lib. v. Qui etiā tris eius noīs facit. Vnū ægyptiū anti quū pro deo ab illis habitū: qui subacta magna orbis parte colūnas in Aphri ca posuit. Secundū Cretēsem: qui olympicū instituit certamē. Tertiū Theba nū ex Alcumena. cui nihilomin⁹ ex rerū gestarū & noīs similitudine tribuuntur Euristei labores & Colūna in Europa fixę: tanq̄ vnus fuisset. Herodot⁹ autē ait verustū esse apud Aegyptios deū Hercule puratū iā. XVII. annorū millib⁹. Itaq̄ recte gręcos facere qui tē pla Herculi colēda censuerūt: vni quidē immortalī immolantes cognomine Olympio: alteri vt Heroi parētates. Elenchus gręc⁹ author scribit. Hercule/Briareū quodā vocatū ad colūnas que nūc sunt Herculis penetrasse ibiq̄ diu moratū. Postremo alterū Tyriū venisse Delphos ad oracu lum: respōsumq̄ habuisse ipm alterū Hercule esse. De hoc itē apud Diodorū legit: ob honorē ei a platinis ipensum dixerit: q̄cunq̄ ei Decimas bonorū daret vitā felicē victuros. Hic Deus colebat domibus ac pingebat bono diuitiarū auspicio. Pręst & fortibus & inueniēdis thesauris. Deniq̄ humanę felicitati. Inter plures ei⁹ filios Telephus fuit: ex Augea filia Alei Arcadię regis: qui aui iussū exposit⁹ in syluis & a cerua nutritus: dein dono datus Teutrati regi Mysię: proq̄ filio edu catus Telephus est appellat⁹: quasi a cerua nutritus. author Diodorus in eodē libro. Hui⁹ item filius Cyparissus Syluano dilectus fuit: quūq̄ eius Cerua quā amabat ab illo imprudēter inter ficeretur: puer ob dolorem perit: verusq̄ in sui nominis arborem. VENEREM Iouis filiā a ve niendo nostri dicit appellatam q̄ voluptas libēter veniat. Gręci ἀφροδίτην q̄ e spuma maris e testibus Saturni piectis sit nata. Concha insidētem finxerūt: q̄ vt legit apud Stobeu: Mulicrem deceat pter oīa cura sub tecto ac filētū. Triplicem eā & Amores geminos Cicero facit. MINER VAS idē quūq̄ ponit: primā Apollinis matrē. Aliā ortā apd Nilū que ab Aegyptiis colit. Tertiā ex Iouis capite sine matre. Quartā Iouis & Coryphes Oceanidīs quadrige inuētricē. Quintā ex Pallate: q̄ patrē interemit vim ei adferētē. Pennatis scribit talariis: gręcis dictam ἀθηναίη: & Pal ladē quum artibus pręst. Bellonā latinis quū militię. Homero quoq̄ κόρη γλαυκῶπις & ἀργί ονχοσ ab ægide id est scuto qd̄ pręfert. Amat oliuā arborem. Inter Ciuitates vero Athenas: qui bus etiā nomen dedit. Perpetuā quoq̄ virginitatem seruat: q̄ sapiētię studentes abstīnētia maxi me veneriorū deceat. MERCVRIVM Ioue & Maia genitū dicit. cuius nepotē Augustin⁹ Tri megistū illū ægyptiū: cuius extant nōnulla de philosophiā: facit. Numen est eloquētię: mercato rū: Furū: Pręstigiōrū. Pręterea interpres deorū. Pileū gerit & talaria ac virgam. Hac animas ille euocat orco: hac deducit. Eius filii Eudor⁹ ex Polymia teste Homero. Myrtilus Auriga Oeno mai regis. Euander. de quibus alibi diximus. Hermaphrodyt⁹ qui vtrūq̄ sexū habuit. Daphnis pastor: & Aethalis Pręco. cui quādoq̄ inter mortuos: quādoq̄ inter viuos esse licere concessum est: vt author Apolloni⁹ primo Argon. ἀλλοθ' ὑποχθονίοιο ἐμαρῦθμοιο ἀλλοθ' εἰσ ἀνγῶσ ἡελί οιο. Ex hoc itē Lares teste Ouidio & Lara nympa procreati: que & Mania dicta est. His ex respō so Apollinis Tarquinius supbus iussit vt capitibus puerorū pro salute familiarū sacrificaret: qd̄ Brutus expulsis regibus correxit: capitibus alliorū & papauerū oblati: sic respōso occurrēs: di cētī capitib⁹ satisfieri oportere. Cōpitalia quoq̄ sunt dicta q̄ ii ludi in cōpitis fierent: ibidēq̄ Ma nię deę effigies suspēderent. author Macrobius: q̄ hęc correctionē similit̄ illi fuisse dicit: quā Her cules fecit de imaginib⁹ pręcipitādīs in Tyberim que Oscilla dicta sunt. vt & alibi cōmemorauit.

Telephus.
Cyparissus
Venus.

Minerua.

Mercurius.

Eudorus.
Myrtilus.
Euander.
Hermaphrodytus
Daphnis.
Aethalis.
Lares.
Cōpitalia.
Oscilla.

Apollo.

Apollo. Pollines vero quatuor Cicero ponit. Primū antiquū custodē Athenarū: alterū Coribātis filiū natū i Creta. cui de ea Insula cū Ioue fuisse certamē tradit. Tertiū Ioue & Latona natū q̄ ex hypboreis Delphos venerit: quīs Eusebi⁹ illū antigorē describit. Quartū in Arcadiā: quē Arcades q̄ illi leges dedit. No mion vocat: deide ob nimia seueritatē regno pulsus ad Admetū Thessalię re gē cōfugit: & iuxta Amphrysum amnē eius armēta pauit. Quare a pastorib⁹ pro deo colit. Homero pluribus appellat noībus. φειβοσ ἀπόλλωμ ἀργυρότοξοσ ἐκίβολοσ ἐκαπ

τεός. Q̄ vero hęc dictio Apollo quatuor ei⁹ artes: videlicet musicā: medicinā: vaticiniū: & sagi ptas in erymo demonstrat apud gręcos: vide Platonē in Crytilo: & vbi nos de noībus alio loco diximus. Ei⁹ filii p̄cipui Aesculap⁹: Lin⁹: Aristeus. Dicit & amasse nymphas Cyrenē: & Daphnē Penei fluminis filiā: quā fugitatem i laurū cōuertit. Pręterea pueros: Hyacinthū: quē ludēdo dis sco pemit: q̄ Boreā magis pareret amori: & Branchum Thessalū: vt ait Lactantius: interfectum adeo doluit: vt & sepulcro sacrarer: & tēplo Branchiadīs Apollinis. Aesculapios tris Cicero po nit: verū pro oībus vnū latini colunt. Ouidius: Diodorus: aliq̄ dicunt Apollinis & Coronidīs fi liū fuisse: traditū Chironi erudiendū: ac Hippolytū hęrbis in lucē reduxisse: ob quā causam ful minatū a Ioue. Hic de⁹ peti⁹ a Romanis vigēte pestilētia e libris sibyllinis per. x. legatos Epidau ro vbi colit: anguem qui se in nauim eorum cōiecerat: in quo ipsius numen esse cōstabat: depor tauere: eoq̄ in insulā Tyberis elapso: in eodē loco sedes ei cōstituta est. author Liui⁹. xi. Hui⁹ itē filii Machaon & Podalirius in bellū troianum vna cū aliis ducib⁹ ab Homero cōmemoratis pfe cti sunt. Linum Apollinis filiū Virgili⁹ facit. Lactati⁹ itē ei⁹ ex Psamata Crotopii regis Argiuo rū filia natū: q̄ a mfe expositus apud fluuiū Nemeū a canibus discerptus fuit. Quare Apollo ira t⁹: monstrū in eā regionē immisit oīa vastans: qd̄ deinde Corcebus interfecit. Papinius huius me minisse videt. Irradiat medio liciis intext⁹ acātho Leriferiq̄ canes. Diogenes autē eū Thebis natū Mercurio: musaq̄ Vrania scribit: q̄ solis & lunę cursum: aialiūq̄ ac fructū genera ab initio nar rauit: quē & Anaxagoras postea p̄sus est imitatus. Ariste⁹ regnauit in Arcadiā: ex Apolline Cy renes ipse filia genitus: rapta in eo loco vbi Cyrene vrbs ex ei⁹ noīe dicta est: a nymphis educat⁹ fuit: mel: lac: & oleū in Sicilia conficere docuit: quāobrē vtī deus est habit⁹. Regnauit i Arcadiā: in Bœotiā deinde p̄fect⁹ ex Auatonoe Cadmi Acteonē genuit: qui discerptus a canibus postea fu it: vt author est Diodorus lib. v. Aristeū Virg. in vi. geor. vbi eius fabulam refert: ex Peneo flu. & Cyrene natum dicit. Hesiodus Apollinē pastoralē eū vocat. Varro Aegarim appellatū apud Ce am dicit: q̄ pecus ibi a peste curauerit: ara Ioui dicata.

Vulcani progenies.

Vulcan⁹ Iouis & Iunonis filius: ob deformitatē in Lemnū insulā a parētib⁹ deiect⁹ ponit ab Homero in primo Iliados: vt Ioui fulmina fabricaret: dū e celo caderet claud⁹ effectus est. De quo Virg. Cui nō risere parētes: Nec de⁹ hūc mensa dea nec dignata cubili. Veneris insuper maritū dicit: quā in adulterio cum Marte deprensam sole monstrante catenis adligauit: in sup Erichthoniū: Caccū: & Ceculū genuisse. Erichthon⁹ nāq̄ ex ei⁹ geni tura nat⁹ i humū cadēte dū Mineruę vī afferre voluisset: pedes habuit an guinos: q̄ propter currū ad eos tegēdos excogitauit: regnauitq̄ Athenis. Virg. Prim⁹ Erichthoni⁹ curr⁹ & q̄tuor ausus lūgere equos. cui⁹ fabulę cām vide i Aug. de ci. dei. Hic Pādionē: Procri: Orythiā genuit. De Procri vxore Cephalī iter Aeolidas nati: alibi di cit simul & his q̄ Harpyias a mēsis Phinei ad Strophadas fugauerūt. Ex Padiōe Athenarū rege Progne & Philomena: quarū prima Tereo Thraciā regi nupsit: qui dum Philomenam sororem visendam deducit: in itinere vitiauit: eiq̄ ne facinus retexeret: linguā abscidit. Re cōperta Pro gne indignata: reuertenti viro Ithim cōmunē filiū in epulis adposuit: ex quo mutati oēs: ille in Vpupā: Progne in Irundinem: Philomena in Iulciniā. Dædalus quoq̄ e gñe Erichthonidarum vt ait Diodorus li. v. clarus architectura / Telen puerū discipulum suum interemit ob inuidiam q̄ figulī rotā reperisset: & seram: inuēta spina piscis ad eius similitudinē formata: ob quā rē act⁹ in exilium: venit in Cretā in amicitia Minois: eiq̄ Labyrinthum construxit. Pasiphae quomodo tauro concumberet inclusa ligneo monstrauit: quam ob causam inde aufugit in Sicilia apratis alis Icaro filio: qui cadēs mari nomen dedit. Minoe igit eum psequēte bello: a Coreclo regē specie colloqui in thermis retētus est donec astu suffocaretur. In cuius memoriam Cretenses Minoiā ciuitatem in Sicilia postea ædificauerunt. Hęc Diodorus. Vnde prouerbiū fluxit ex artificis ex cellentia: vt clara opera Dædala appellent: Virgilio Dædala tecta. Homerus. ὄσχεροισι κωισατο δαιδαλα κάρτα τεύχερι. Caccus monstrū fuit igniuomens: qui ante Romam cōditā in Auentino habitabat: terror oīm vicinorū: aduenienti Herculi ex Hispania cū armento Geryonis quatuor subripuit boues: ab eoq̄ propterea claua necatur. Historiam vide in Virgilio. Hic spelunca vasto sumnota recessu Semihominis Cacci. Ceculus: de quo idem: Nec Præneste fundator defuit vrbis Vulcano genitum pecora inter agrestia regem Inuentūq̄ focis omnis quem credidit aras Ceculus.

Daphne.
Hyacinth⁹
Branchus.
Aesculap⁹
Machaon.
Podalirius.
Linus.
Aristeus.
Acteon.
Vulcanus.
Erichthoni
us rex.
Pandion.
Progne.
Philomena
Dædalus.
Telēs puer
Caccus.
Ceculus.

Martis progenies.

Ars Iunonis absq; patre filius ab Ouidio ponit: ex herba quadā quā ei Flora mōstrauit percussa. Apud aglonē regnare dicit Virgilio: Gradivusq; pater ge...

Oenomaus Parthaon. Oene rex Deianira. Meleager Altea. Atlanta.

Cleopatra. Marpissa. Ideus.

Parthenopeus. Menali pp. Tydeus.

Deiphile. Diomedes.

Aetolus.

Euadne. Hermione.

Phlegias.

Ixion.

Centauri Nessus. Deianira Lycas. Perithous. Hippodamia.

conarentur crateras poculaq; iacientes. In qua rixa superati a Lapithis: vt scribit Ouidi: fuere hi tm̄ populū Thessaliæ auxilio Perithoo venerant. Post hęc Peritho ad rapiendā Proserpinā ad...

inceps mortale gen9 Iouis. Lacedemō: vt scribit Dyctis Cretensis: ei9 fuit filius ex Taygeta Agenoris filia: qui Lacedemoniā cōdidit: ex hoc Amyclas genit9: aliā de suo itē noīe vrbē. Argulus exide Amycla nat9 Oebalū genuit pater Tyndari: q ex Leda Castorē: Pollucē: Helenā: Clitēnestra: Icarū edidit: Icarus inuētor vini fuit in Attica regione: a colonis deīde ebris iugulat9 est: vt ait Proptius. Icare Cecropiis merito iugulate colonis. Cuius canis Erigonē filia gestu ad locū cadis duxit: quæ cōspecto patre præ dolore laqueo vitam finiuit: relataq; in coelū cū cane iter astra virginis noīe micat. Penelopē Vlyssis cōiugē Icarū etiam filia vulgo laudatā: Duris Sami9 historic9: & Lycophrō poeta ipudicā fuisse: cū procisq; omnibus cōcubuisse scribūt. Castorē & Pollucē cū sororibus fabulositas Iouis in forma Cygni & Ledę ex geminis quis filios fecit: cum Tyndari sint. Homer9 in odyssea lib. xi. καὶ λήθημι Δορ τῆρ τῆρ Δαρτόν παράκοιτιν ἢ πὸ τῆρ Δάρτω κρατερόφρον ἐγέματα παῖδε κάσσορα θ' ὕπὸ δαμόμ και πῆξ ἄγαθον πολυδάενκα. Horū alter mortalis genitus domitor equorum fuit: cuius inter equos Cyllarus noīatur: alter Pollux immortalis ac pugil Amycū vicit Cyzici regē quū inter argonautas esset. Ouidius dicit hos Phœben cū sorore rapuisse: q Lynceo & Idæ fratrib9 nupta fuerat: quāob rē orto inter eos bello Castorē occubuisse: Pollucēq; immortalitātē cū fratre loue pmittente diuifisse: vt sex mensib9 vicissim viuerent in celo: p̄spera sunt nauigatib9 sydera. Helena bis rapta: Theseo primū: quā Castor & Pollux reducerūt. Deīde a Paride cum nupta esset Menelao. a quo post bellū Troianū in Aegyptū ducta: postremo Lacedemoniā: vt Homerus testatur. Serui9 de gemino raptu quonā modo fieri potuit miratur: quū tpa nō cōueniant. Clitēnestra Agamēnonē virū redeūtē a bello troiano vna cū adultero suo Aegisto oblata chlamyde sine capitis exitu iugulauit: mox & ipsa cū eodē a filio Oreste. Orion teste Ouid. de fastis: Iouis Neptuni & Mercurii filio fuit: qui cū simul peregrinarent: recepti hospitio ab Hyreo pauere sene ac cęlibe: cūq; liberos optare diceret: illi hospitii mercede minxerūt in corio bubulo: ex quo deinde terra in fossio mēse decimo puer apparuit: Orion ex vrina dictus. Hic satelles postea Dianę fuit: ingēs corpore ea arrogantia vt oēs feras se iactaret interfectorū: ictus demū a scorpione breui animali extinct9 est: ac in cælū relat9 micat inter sydera: infestū nautis signū. De hoc Homer9 i. xi. odyssee. τὸν δὲ μετ' ὀρίωνι πῆλε δόριον εἰσερόσσα θάρασ' ὀμόν' εἰλεῦρτα κατ' ἀφ' ὀδ' ἀελορ λειμῶνα. Virgilius. Sed quantus Orion ingredit. Erat. n. magnitudine gigantea. Huius filius Hippologus Dryanta genuit: quē in bello Thebano Papinius fuisse ponit. Dryante vero Lycurgus genitus Thracię rex quū spernēdo Bacchū vites incideret: crura sibi succidit. Lactanti9 dicit eū mari p̄cipitatū: eo q̄ primus merum aqua miscuisset. Hic Ancę: Harpalicē: & Phillidē liberos habuit. Ancęus is fuit: vt author est Aelianus: qui quū vites sereret iam senex derisus a seruo: quasi fruct9 non gustaturus: adueniente vindemia ex eis calicē extollens ei plenū ostētabat: at seruus puerbiū illud iactauit. πολλὰ μετὰ δὲ πῆλε κῶλα κοσκαὶ χέλιωσ' ἄκρον. Multa inter calicē eueniunt labrum q̄ sup̄mū. ac statim aper nūtiat9 agrū vastare: ille obuiā p̄fect9: ac discerpt9 est calice nō degustato. Phillis in Ouidii ep̄lis ponit: hęc quū Demophoētē a bello troiano reuertētē hospitio & lecto excepisset: ab eodē abeunte & redire pmittētē decepta est. Pilumnū Iouis filium Virgilius facit vbi Iuno loquitur. Ille tamen nostra deducit origine nomen: Pilumnusq; illi quart9 pater. Danus Pilumno genitus in Apulia regnauit: & ex Danae Acrisii patris iram illuc fugiente pa-

Lapithæ. Duę Hippodamia. Ceneus. Coronus Atlanta. Hippomenes. Lacedemō Amyclas. Argulus. Oebalus. Tyndarus. Icarus. Erigone. Penelope. Castor & Pollux. Cyllarus. Helena. Clitēnestra Orion. Hippolog9 Dryas. Lycurgus Ancęus. Phillis. Pilumnus. Danaus.

Turnus, Venilia Amara Iuturna.

tre alterius Dauni preauit: cuius nomē apud authores nō reperi. Hic Faunum ex Venilia sorore Amatae coniugis Latini & Turni genuit: q ab Aenea in bello interfectus fuit: vir aliogn mirae forti tudinis Virgilio descriptus: cū in singulari certamine cōgressus saxū antiquū ingēs campis qd forte iacebat limes agri positus / in Aeneā cōtorfit. Apud Ardeā regnauit: Iuturnae sorore amā tissimā habuit: quae a Ioue vitata ob mercedem ablatae virginitatis imortalitate donata: & nym pha Numici fluminis facta est.

Minois progenies.

Minos Iouis & Europae filius in Creta regnauit: antiquissimus sane oim quos le gimus / classē pparauit maximā: partē maris qd graeci nunc vocant tenuit: & insularū Cycladū imperiū primus: i earum plerisq colonias posuit Caribus eiectis: filiosq suos constituit reges: primusq piratas e mari sustulit: quum & graecis & barbaris mos olim pdari fuisset: qd exemplū Etrusci prius introdu xere: resq laudi poti q vitio daretur. Quāobrem vrbes procul a mari icolebāt metu latronū in altis plerūq mōtib: eaq sine mētib. In hac sententiā fere

Rhadamā thus, Androgeus, Nifus rex Scylla, Pasiphae, Minotaurus, Phadra Ariadne.

Thucydides. Hic igit imitat Rhadamāthū regē añ se iustissimū i ea insula apud Gnosum nouē annis quibus imperauit: in antrū descendebat: leges se ab Ioue accipere dictitans: vt author Stra bo. Homerus. ἐρθὰ Διὲ μίμωσ ἔρμῆωσ βασιλ εθσ μεγὰλοιο ἐρῖσνοσ. Filium habuit Androgeum: q quū ob inuidiā ab Atheniētib: q in Athletica superasset interfectus fuisset: causa belli cōtra ipos fuit: ac primū in Megarēses Atticē vicinos: quorū rex Nifus crinē in capite purpureū pñe fatalē habebat: quā Scylla filia Minois amore capta: patri dormiēti abscindēs: noctu portis reueratis ad hostem prulit: ex quo ille victor auerfarus facinus eā in mare susceptam demersit: q i Cyrim auē ex Ouidii fabula lib. viii. mutata est. Minos post hęc Atheniēses coegit ad dādā Minorauro cer ta iuuenū corpora. Minotaurus em ex Pasiphae coniuge & tauro natus ei fuerat: cū qua arte Dæ dali ligneo inclusa simulacro illa cōcubuerat. simul & ei nato Labyrinthū fabricauerat. Theseus igit cum ex sorte ad eū nauigasset: monstrante Phēdra filo soribus adposito: Labyrinthi errorē supauit. Victor igit Phēdrā & Ariadnē filias Minois secū volētes tulit. Ariadne in quadā insu la nocte silenti dimissa: a Baccho ex India adueniēte adamata: atq; asportata fuit: cui coronā do no dedit: quod in coelo signū dicit astrologi fulgere. Dædalus interea quū patrato scelere iram Minois fugeret: Icaro filio aptatis alis in Sicilia puenit: quo insequentē Minoē habuit: q demum apud Camarinē ciuitatē a filiabus Crotali teste Aristotele in politicis: interfectus est. Post mortē ob iustitiā iudex fingitur apud inferos. Virg. Quēstio Minos vrnā mouet. Glaucus alter filius ei & Deucalion ponit ab Homero in Iliade ille qui post diluuium gen reparauit. Deucalionis ve ro Idomeneus describitur: q rediens a bello troiano quū ex voto filiam quae sibi pñe occurrerat sacrificaret: pulsus a ciuib: ob crudelitātē: venit ad Salentinos in Italia: vbi Petiliā cōdidit. Hu ius item Orsilochus filius cū capto Ilio praeda pars ne Vlyssi daret maxie istaret: ab eodē inter fectus est. Rhadamāthū quoq; Minois fratrem ex Ioue itē faciūt: simulq; iudicē cōstituit apud infe ros. alii regē ante eū in Creta fuisse dicit. Homerus in xi. Odyssē. ἐρθ' ἦτο μίμωσ ἰδορ διός ἀγλα ορ ὑϊορ χροσσορ σκᾶπτρορ ἔχορτα θεμισένορτα μεκνέωρ.

Persei progenies.

Draeus Iouis filius ex Danae Acrisii regis filia: autē interemit: regnūq; Argorū Micenas traduxit. de quo inter Argiuos in geographia satis dixi. Gorgonē vi cit: eiusq; capite Atlantē vertit in mōtē: quūq; Andromadē filiā Cephei regis ex Casiopa vxore apud Ioppen monstro relegatam solueret: ex ea Gorgopho nē genuit: hic vero Electriōnē Alcumenē / & Alceum Amphitryonis patres. p creauit. Amphitryo ex Alcumena Hercule: & Iphicleum: de quo fabula apud Plautū Amphitryo. Qñ Hercules Ioue cōceptus gemina nox fuit: qd Iuli mī nō interpretat: solis eclypsim tūc fuisse. Nā eo tpe res magnas siue feliciter siue infeliciter portēdi. Ex Iphicleo Iolaus genitus: qui quū vidisset eius filias ab Hercule vitatas: aufugit in Sardinia ibiq; imperauit. Persei itē filios Achemenidem & Erythrum Solin dicit fuisse: quorū alter apud populos sui nois inter Persas imperauit. Alter apud mare rubrū: Erythreumq; ab ei nomine ap pellatum. Stenel quoq; Persei filius apud Homerum in Iliade scribitur: qui in regno Micenarū patri successit. Hic & Euristheum genuit: qui eo die quo Hercules natus est: quē quum ex fatis maxime formidaret: variis obiecit monstris.

Epaphi progenies.

Perseus, Casiopa, Cepheus, Andromade, Gorgopho Electrio, amphitryo Iphicleus, Iolaus, Achemenides, Erythrus, Stenelus, Euristhetis

Beli prisca progenies breuiter recēsenda. Hic Epapho natus Aegyptio rege Iouis & Isis filio: siue vt placet Eusebio Isis & Telegoni cuiusdā: cui post Apidis mortē Isis nupsit: regnate Cecrope: anno mudi. Mccc. Priscus dicit ad diffe rentiā Beli pris Didonis: & itē alteri pris Nini regis: cui tēplū Babyloniae edifi catū est. Ex Belo igit Prisco Danaus & Aegyptus vñ regio nomē accepit: & Age nor geniti. Danaus cū essent ei. L. filia: & Aegypto toridē mares: responsū acce pit se a genero interfectū iri: qd propt vt nuptias recufaret fratris: secessit Argos;

tādē cū ad hoc cogere: filie monitiōe pñna: cōiuges noctu ois interfecerūt: pter q; Hypmestra: q; Lyn ceo viro pepit: a quo Danaus post q; annos regnasset. L. interfectus est: cōiuges vero q; & Danaides: & Belides a poetis vocāt: dare criminis poenas apud Ieros ponūt: aq; implere fracta dolia coactē. Lyn ceus igit i primis genuit Abatē: Iasū: & Acrisū. Ex Abate genit Proetus: qui filias habuit: infa nas a Melapo postea curatas. Ex Acrisio Danae virgo quā in turri relegauit: q; acceperat ex ea ne potem sibi fatalem oriturum. Ex Iasio Atlāta virgo & Talao geniti, Atlanta hęc cursu pernix vo cata est a Meleagro ad aprū Calidoneum: ac prima iaculum misit: & ex Meleagro Parthenopē pepit. Talao Adrastū suscepit patrē Argie: & Deiphiles: q; Tydeo & Polynici nupsērūt. Agenor tertius Beli filius i Phoenicia regnauit: Cilicē: Phoenicē: Europā: Cadmū: Labdacū pcreauit. Ex Gili ce q; rta generatione ortus Cīnara: q; cū Myrrha filia sua nutricis astutia ignarus cōcūbēs Adonē suscepit: q; a Venere dilectus cū feras sectat: ab apro itereptus est: & i florē sui nois cōuersus. Phoenix paternā Syriā regionē de suo noie appellauit: vt ait Eusebius. prios characteres Istarū iuenit. Cīnara colore rubro cōscribēdos: quē ab ei noie Phoenicē delū punicē aūt appellatū. Hic Phylistē & Belū reliq; primus natu minor Herculis sacerdos relicto domi Sicheo filio: ipse ad Hispaniā lit tendēs: Gaderā cōdidit ciuitatē. Ex Belo Pigmalion: Dido: & Anna pcreati. Dido Pigmalionem viri Sichei interfectore ob auaritiā fugiēs in lit. Carthaginis: ibiq; mercata solū de noie Byrsae i. corii bubuli i tenues ptes secti: Aeneā hospitio excepit: cuius amore: vt placet Virgilio: piit. At Iustino Augustinoq; vt pudica poti taxat: vt Iarbe vim afferētis cōnubiū vitaret: quasi Sichei manes placatura: rogū cōscēdēs: gladio incubuit. Anna vero soror post ei stem aufugiēs: tempē state maris ad lit. Lauiniū deuecta ē: vīsq; ab Aenea ac cognita: ab eo domi vna cū Lauinia nu trita: quā cū aduersā sibi ac zelotypā vidisset: i Numiciū pximū annē se prācipitē dedit. Eā po stre mo ingrentib: vox Annę exire vīsa: q; ab Ouid. in fastis ponit: Placidi sum nympha numici Anna perēne latens Anna perenna vocor. Cadmus alius Agenoris filius missus a pte ad ingren dā Europā a Ioue raptus: iussusq; sine illa nō redire: ex respōso securus bouē: Boeotiā vbi cōstitit regionē vocauit: Thebasq; ex noie Aegyptiarū Thebarū vñ originē habuit: ciuitatē cōdidit. So cios insup ei cū vidisset a dracōe abūptos: ei interfecti dētes seuit: ex qb; orti q; se mutuis vulne rib cōfoderūt. Ipse tandē ab Amphione & Zeto pulsus in Illyricū secessit: quā historiā seu fabulā in geographia Boeotiē attigim; aliter enarratā. Hūc Cadmū. xvi. Ias in grēciā attulisse Plini dicit: vt alibi narraui. Huius quatuor fuere filia: ex Hermione Martis filia. Semele q; ex Ioue Bac chū genuit impfectū: ab ipso fulmine icta: q; astutia Iunonis ei tanq; cū Iunone cōcubūm roga uerat. Agaue ex Echione Cadmi socio Pentheū genuit: qui sacra Bacchi q; a matre eiusq; sorori b; siebāt deridēs: ab eisdē in furorē versis discerptus est. Autonoe ex Aristeo Acteonem genuit. Ino ex Athamātē Learchū & Melicertā. De qb; etiā Iseri dicit. Labdacus vltim; Agenoris filius Iasiū genuit Thebasq; regē Oedipi patrē ex Iocasta Creōtis Thebanī filia: ex Oedipo Etheocles & Pol ynices: ex Polynice Tēstandr; quorū historiā in Thebis in geographia plene attigimus.

Aeacidarum progenies.

Aeacus Iouis filius apud Oenonē insulā regnauit: quā de noie matris Aeginā ap pellauit: vbi cū ob pestē defecissent hoies: Ioue orauit vt formicas quas viderat hoies faceret: exaudit eos Myrmidōas ex etymo appellauit. Describitur ter tius apud Ieros iudex cū Minoe & Rhadamātho ob ei in populos iustitiā. Sus cepit Telamonē & Peleū & Phocū. Telamō vero Aiace & Teucrū. abo i bello fuere troiano. Ajax cū Hectore cōgressus ponit ab Homero: ac pugna nocte su pueniente dirēpta: gladio ab Hectore donat; ille autē ab Aiace balteo: pniciosif simis quidē donis. Nam Hector eo tractus ab Achille fuit. Hic vero quū ob arma Achillis Vlyssi adiudicata insanus efficeret: eo gladio incubuit. Tencer quū sine fratre reuertisset: nō susceptus in patriā: in Cyprum secessit: vbi alterā cōdidit Salamina. Peleus autem alter Aeaci filius rebus magnis interfuit. Cum Perithoo siquidem aduersus Cētauros pugnavit: cū Meleagro in vena

Ephalus, Belus, Nini pater, Dido, Danaus, Aegyptus, Belides, Lynceus, Abas, Iasus, Acrisius, Atlanta, Talao, Adrastus, Argia, Des phile, Agenor, Cīnara, Myrrha, Adon, Phoenix, Philistenes, Belus, Dido, Pygmalio, Anna, Cadmus, Semele, Agaue, Pentheus, Autonoe, Ino, Labdacus, Iasus, Oedipus, Etheocles, Polynices, Tēstandr, Acastus, Telamon, Ajax, Teucer, Peleus.

tione apri Calidonei accessit. Thetide Atlatis filiam cepit i matrimonium: vbi oes dii deeq; dicitur conuenisse pter Discordia: q; postea inter illas tris deas de forma cotentione misit: vnde natum bellu troianu. A Thetide Iuppiter abstinuit: q; in fati erat filium ex ea venturu patre maiore. ex ea Peleus Achille genuit. Posthac quu ipse ac Telamone Phocu fratre nothu interfecissent: patris seueritate fugientes: Telamon in Salamina insulam secessit: Peleus vero in Thessalia ad Acastu Magnese regem puenit: a quo lymphis fraterna cede purgat est: quuq; iuuenis esset formosus ac castus: ab ei vxore de stupro tentatus renuit. Illa falso apud virum se tentatam ab eo referes: effecit vt ab Acasto ad venatione mitteret: vti a feris discerperetur: quas du virtute supasset: domu reuersus Acastu cu coniuge interfecit: eorumq; regnum inuasit. author enarrator Apollonii. Achille vero Iouis filium: vt scribit Iliad. x. Thetis mater vt a Ioue accepit fato duplici natum: aut longa vita: sed mortali fama: aut vita futurum breui: veru cursu gloriae sempiterno: prinus natum Itygiis demersit vndis: vt inuulnerabilis esset: pter calcaneum quo eu tenebat: tradiditq; pueru fratri suo Chironi Centauro erudiendu. A quo in antro citharam edoct est: feraq; ac omi labore vita exercere. Tandem quu apud Troia perituru audiuisset: eu apud Scyrus insula inter filias Lycomedis regis in puella forma abscondit. Inuenit demu Vlyssis astutia: q; obiectis diuersis donis puella colos & calathos acceperunt. Ille vero enses & arma. Hac re depreus ac ad Troia pfectus. xii. in primis vrbes euertit. Ex praeda Lyrnessi Astimonem quam Chryseida ex Chryse pre noiat Homerus / Agamemnoni dedit: sibi aut ex Pedaso expugnato Hippodamia: qua Briseida ex brise patre ide appellat: vt author Dyctis Cretensis. Sacerdoti vero Chryse filia repetiti iussu Calchatis vatis reddidit Agamemnon: quu per vim Briseida rapuisset: Achilles indignatus secessit ad litus diu moestus. Exercitu itaq; frustra eum reuocare per oratores quarere: Patrocl a Nestore persuasus ab Achille amicissimo arma saltē rogat: quib; impetratis inimicos irruetes prerruit: aciq; graecoru restituit. Postremo ab Hectore interfectus: armisq; spoliatus est. Achilles amici dolore pcitus statim oblati ei a matre Vulcani armis: denuo in Hectore irruens: eu interfecit: lorog; dies aliquot ante Patrocli sepulcru traxit: veniet demu ac orati Priamo cocessit. Prater huc quoq; ex Troianis interfecit Euphemiu: Hippotiu: Plebeu: Asteriu: Lyconiu: Euphorbium: Memnonē. Hunc tollere de medio statuens Hecuba: filia Pulyxenae qua ille adamauerat nuptias pacis pactione pmisit: qui ppe moenia in templu Tymbrei Apollinis nocte celebratur hymenau adcedens: ibidem ante ara clam a Paride sagipta in calcaneo appetit occubuit: sepulcruq; est in Troade apud Sigeu. Pyrrhu filium reliquit ex Deidamia filia Lycomedis qua eo tpe quo inter eas fuerat vitauerat. Hic igit Neoptolemus appellat: magna iuuenis audacia: Politē Priami filiu: ac ipsum deniq; Priamu iurgia iactantem ad aram trucidauit. Pulyxenam ad ppris tumulum maclauit: & Astyanacte de turri ab Vlyse precipitato: Andromachē abduxit: qua postea Heleno Priami filio ob vaticinii virtute in coniuge dedit cum parte regni Molossoru: Hermionēq; ab Horeste abstulit: a quo demu interfectus est.

Achilles.

Chryseis. Astimone. Briseis. Hippodamia. Patroclus.

Pyrrhus.

Aeolus. Macareus. Canace. Alcyone. Cretheus.

Aeson. Pelyas. Iason.

Medea.

Aeolus Iouis F. apud Siciliae colias tenuit insulas: cui potestas ventoru fingit: q; nautas signa tepestatis & ratione ventoru docuerit. Filios habuit: Macareu & Canace: q; ob amore iter se concubuerunt: pterea Alcyone: q; nupsit Ceyci Tracinae regi: ac in aue sui nois versa est. Post hos Cretheu: Salmonea: Sisyphu: Cephalu: Athamantē. Cretheus autē ex Tyro Salmonei filia Aesonem: Alcymedontem: & Amythaonē. Homerus Odyssea. xi. τοῦτο δὲ τέρονος κρηθεῖ τέκε βασιλῆα γυναικῶν ἄισορα τῆδὲ φέρει ἰάμυθαον ἀΐπποχάρμη. Aeson vero Iasonē cuius fabula sic se habet. Pelyas patru / Neptuni ac Tyros filio pulso ex Thessalia regno Aesone eius fratre vterino: filias tm quasda & Acastu suscepit: de quo inter Aeacidas mentionem feci: in fati q; habuit vt caueret que altero pede nudo venientem vidisset. Du igitur Neptuno pfi sacri ficaret: ecce Iason q; a Chirone magistro ad recuperandu paternu regnu pperabat: alteru in flumine Anauro calceti ob celeritatem reliquit: que ai aduersum Pelyas: vt eu morti obiceret Colchos ad vellus aureum rapiendu iussit pficisci: regno in reditu pmisso. Igitur Argo nauis fabricata coactisq; pperib; Colchos attingens: vellus ab Aeeta petiit qd in insula Martis custodiebat. Sed hoc pacto impetrauit: ignuomis prius tauris adactis ad iuga: draconis qui vellus custodiebat detes sereret: qd ille simul cum aliis laboribus superauit: ostendete pharmaco Medea: cui i teplo Hecates concubuerat: ex quibus detib; nati sunt gigantes: quos ipse demessit. His igitur obitis: cu vellere aureo & Medea per varios errores reuerterit: Aplyrto fratre Medea mebrati per via discerpto: vt isequetes a patre missos moraret. Vbi Thessalam arigerunt Aesonē Medea i ahen

recoctu pristinae iuuetuti restituit: post hec fingens cu Iasone discordia filia Pelye pfluat si se necam patris restituere iuuentuti vellat: cultris sanguine ei debile exauriret: qd ille credetes patre interfecerit. Deinde cu Creusa Creotis regis Corinthoru filia Iason i matrimoniu duxisset: illa videns se relicta: qda scriniola dono noue nuptae misit: q; apris flama prinus exiit: qua Creusam cu toza regia cobussit. Inde statim fugies Athenas venit: ac Aegeo regi matrimonio iueta: pepit ei Medu filiu qui Medis postea impauit. Iason filiu Thoante reliqt: quem ex Hypsipyle Thoantis regis Lemni filia suscepit: quu ab illo hospicio simul cu argonautis receptus fuit. Nam de Lemniadib; foeminis q; mares interfecerunt: & conseruato Thoate pre ab Hypsipyle: in geographia: vbi de Lemno tractauit: satis dixi. Hic Thoas ponitur a Papinio in bellu Thebanu vna cum Adrasto pfectus: in insula Nemea Hypsipyle matre repisse: q; ob seruatu psem ejecta a Leno & a Piratis capta: deiu Lycurgo regi Thracie diuendita fuit p nutrice filio Ophelti: quu audirent eam casus recitante suos Adrasto in sylua: illa Thoantis esse matre euestigio cognouerunt. Qua propter ira Lycurgi regis ob male seruatu Opheltē pueru du ipsa loqueret: atq; extinctum: subripuerit. Pueri noie Archemori in memoria festa annua apud Nemea istituta. Et hac qdē quoad Iasonis oem breuiter historia. Amythaon alius Crethei filius apud Homeru i Odyssea legit: vt vir fortissimus bello. Hic Biare & Melapu genuit: qui quu herbaria sciens esset: filias Proeti regis ab Isonia liberauit: ac Theodamate filiu genuit: q; a Papinio vates describit: & Amphiarao in bello Thebano successit. Bias aut ex Pyro Nelei filia suscepit Antiphantē patre Oycli: q; Amphiarau vate pcreauit patre Alcmeois & Amphilochi ex Eriphile coniuge: quoru exitus in Boeotia arrigimus. Salmoneus Aeoli filius apud Elide regnauit: q; ob supbia conatus est quodam aeneo ponte fabricato deum se facere: vt Virg. in. vi. Hic Tyro tm filia habuit: qua ex Neptuno Pelya & Neleu ex Cretheo Aesonē & eius fratres suscepit: vt supra narraui. Sisyphus Aeoli filius regnauit apud Ephyrā Corinthu. Dicit deoru arcana: quoru ille conscius erat: mortalib; manifestasse: p pterea saxu inges apud inferos ppetuo voluere. alii latronem alioquin infame describunt. Ex Meope Atlatis filia Glaucu & Creontem genuit. Glaucus vero Bellerophontē: qui ite apud Ephyrā regnu tenuit: quo priuat a Proeto Argeoru rege: ab eodēq; seru domi susceptus: ac de stupro ab ei vxore Anthia tentatus est. Qui q; facinus auerfaret: ab eadem apud viru falso accusatus: cum literis ad Ariobatū foceru missus est: quibus scribebat vt ille occideret. Ariobat itaq; eu cōtra Chimarā monstru missit: qui equo Pegaso adsumpto: illa euestigio superauit: post hac ad Solymorum bellum: postremo ad Amazonas missus: victor pariter rediit: pro qbus meritis Ariobati filia Achimene duxit: ex qua filios suscepit: Isandrum: Hippolochum: & Laudomiam. Iliad li. vi. Ἰσάνδρου τρία τέκνα Δαίφρομι βελλοροφόντι Ἰσαδρόντε καὶ ἰππολόχου καὶ λαδομείων. Isandrus aduersus Solymos pugnans occubuit. Hippolochus Glaucu aliu genuit: illum qui in eodem libro Iliados introducitur cu Diomede suam Geneologiam narrare: & ob iunctam amicitiam cu eo: arma aurea mutasse cu armis eneis Diomedis multo viliorib; ac quasi vt ignauus taxat Laudomia Protefilai qui primus apud Troia occubuit vxor in viri vmbre ei apparentis amplexu expirauit. Creon Sisyphi filius apud Corinthu regnauit: pater Creusa Iasonis vxoris que supra narraui. Cephalus Aeoli filius Aurora dilectus: ei cōsilio Proctis vxoris Erichthei regis Athenie suu filie castitate tetauit: mercatorem se fingens: ac ei concubitu auro pacifces. Illa vero re detecta: erubescens i syluas abiit: vbi vir forte venabat: q; rusticu putas inter vepres se abdiderat. Cephalus igitur feram existimans: eam iaculo interemit. Athamas Aeoli filius apud Isthmum regnauit: ex Neiphele Phryxu & Hellen suscepit: qua in furore acta: nouercam filiis induxit Ino Cadmi filia: hec cu veneficio sementes in agris infecisset: instituit vt is nuntius qui ad Pythiam pro responso mitteret: falsa referret: rem hanc sanguine filioru placanda. Expositis igitur Phryxo & Helle ad aram morituris: deoru miseratione aries aureo vellere apparuit: quo ambo suppositi p mare transueherentur: vbi Helle forte excidens Helle ponto nome ididit. Phryxus Colchos ad Aetam puenit: qui Ariete Marti sacrauit. Phryxus ab eo tadē interfectus filiu Cythorum reliquit: quem ex Aetna filia suscepit. Athamas interea i furore versus Learchu filiu sagipta interemit. Ino autem mater perterrita cum altero filio Melicerta se in mare precipitem dedit. Ipsaq; Matuta & Leucotoe ex rupis nomine vnde defiliit: Melicerta vero Palemon appellati: ac eis sacra Isthmia i Neptuni honorem cosecrata. Quidam dicunt venisse Melicertā ad Isthmu: ibiq; sacra Neptuno instituisse. Dea Matuta: sacra Roma priuatim celebrata: ad qua matrona cu vna tm ancilla ingrediebantur: vt author Plu. in probl. Et hac quidem qua de Aeolidarum genere scribuntur.

Creusa. Thoas. Hypsipyle.

Opheltes seu Archemorus.

Amythaon.

Bias. Antiphias. Oyclus. Amphiarao. Alcmeon. Salmoneus Tyro. Sisyphus. Glauco. Creon. Bellerophon.

Isandrus. Hippolochus. Glauco. ii. Laudomia. Creon. Creusa. Cephalus. Proctis. Athamas. Ino.

Phryxus. Helle. Learchus.

Melicerta. Matuta dea. Leucotoe. Palemon.

Dardanidarum ac Pelopidarum progenies.

Dardanus, Iasius.

Dardanus Iouis filius ex Electra Atlante genita fratrem habuit Iasium: quo interfecto: e Corinti sede Etruria q̄ nunc Cortona est: in Samothracia aufugit indignatione populorum: vt author Virgilius. Auriscos ita ferre senes: his ortus in agris Dardanus Ideas Phrygiae penetrauit ad vrbes Thraiciae: Samum q̄ nunc Samothracia fertur. Hinc illum Corinti tyrrhena a sede profectum. Inde vero in partem Troadis: vbi a Teucro rege exceptus ac gener adscitus: genuit Erichthonium & Iasium dicitur. Ex illo Laomedonem Neptunum & Apollinem pacta mercede aedificatorum ab eis murorum sefellit: q̄ propter peste vexatus: ex responso Troiana virgo ex sorte mostro marino releganda erat. Sors in Esiione eius filia cecidit. Hec postea dicitur liberata ab Hercule: daturq̄ Telamoni vxor: ex qua Ajax & Teucer nati. Laomedonem igitur quum similitur & Hercule pacto prius decepsisset: eumq̄ insuper hostis phibuisse: ab eo sublatum bello est pluribus relictis filiis: inter quos fuere Titonem Auroramq̄ matrem nonnullos in Anthropologia dicitur. Ex hac Aeneas ortus progenie: q̄ simul cum Antenore: vt est author Dytis Cretensis: p̄dita patria: in Latium nauigauit: genitum vnde latinum Albanisq̄ patres atq̄ alte moenia Romae. Pelopidas nunc dicitur. Pelops Tantalus Iouis filio genitus: a quo heroes plurimi fuere Tantalus enim vt author Eusebius: in Phrygia regnauit: qui conuiuio cum deos excepisset: Pelopem filium coctum membratim apposuit: vt eorum diuinitatem tetaret: illi facinus aduersari membra restituere: p̄ter humerum quem Ceres deuorauerat: cuius loco eburneum fecerunt. Tantalum vero apud inferos deiecere: vt inter flumina vsq̄ ad ora mersus aqua phiberetur: inter poma item constitutus nullum attingere possit. Homerus Odysseae lib. xi. καί μιν κερταραλον εἰσείδον κράτες ἄλγε ἰχθυοντα ἐσαοῖ τ' ἐμλίμην ὕδ' ἀποπροέπλαζε γερμεῖω σεντο δ' ἐλαψάωρ πῖετο δ' ὄνκ' ἔκχευ ἑλέσθαι ὄσκι γὰρ κῦψει δ' γέροντι πῖετο μερέα πωρ τόσα χύδωρ ἀπολέσκει τ' ἀμάρουχ' ἔειπε. Pelops igitur cum regno Phrygiae successisset: aduersus Oenomaum bellum mouens Elidis regem: regnum ipsius adsecutus est cum Hippodamia eius filia adamata: atq̄ coniugio negata. Fabula vero dicitur eam cursu victam: corrupto Myrtilo eius auriga Mercurii filio: quem postea de saxo precipitauit. Hic Polythesen / Atreum & Thyestem genuit. Atreo vt est author Seneca in Tragodia: aries erat aurei velleris: custos gregis quem Thyestes frater ei abstulit: conciliata sibi Merope eius vxore: ex cuius etiam concubitu filios suscepit: q̄ propter expulsus a fratre: deinde concordiam simulans in regnum reuocauit: eius in cena filios quos suscepit adposuit: quo facinore Sol dicitur in cursu refugisse in ortum. Thyestes ex Pelopia filia qua concubuit: Aegistum suscepit: vt author Seneca in Tragodia. Polytheses Agamemnonem & Menelaum filios paruos iuuenis decedens Atreo fratri commendauit: quapropter nulla patris habetur memoria: sed tamen Atridae ab Homero appellati. Agamemnon post reditum a Troia insidiis Aegistum adulteri a Clitemnestra vxore dum vestem indueret ore percussio iugulatus est. Filios habuit: Alesum Orestem: Iphigeniam: Iphianassam: Laodice: Electra: & Chrysothemim. Electra Orestem paruus post partem interfectum Strophilo Phocensi commendauit: quum matrem patri admitti redargueret: ab ea interfecta est: cuius nomine Sophoclis extat tragodia Electra appellata. Iphigenia apud Aulidem aris immolanda ex responso ad placandam Dianam deorum miseratione cerua supposita liberata est: ac in Tauricam regionem translata apud Thoantem regem Dianae templo seruiuit: cui humanis hostiis sacrificabat Orestes autem quum matrem & adulterum interfecisset: in furorē actus: a Pylade Strophili filio comitatus: se inter contulit in Tauricam: vbi interfecto Thoate: & subrepto Dianae simulacro: vna cum Iphigenia sorore in Latium venit: apudque Aricia oppidum simulacro collocato: templum constituit. Ex Herminione Menelai filia Orestem filium genuit: q̄ paruus admodum secedens: apud Epirum Orestas populos condidit. De quibus in Geographia late narraui. Alesus autem alter Agamemnonis filius (quidam aurigam dicunt) in Etruriam venit: vbi Faliscos condidit populos. Ouidius author.

Teucer Erichthonius.

Illus.

Trous.

Ganymed.

Laumedon

Esiione relegata.

Tritones.

Priamus.

Hecuba.

Aeneas.

Pelopidarum

progenies.

Tantalus.

Pelops.

Atreus.

Aries.

Thyestes.

Pelopia.

Polytheses.

Agamemnon.

Orestes.

Electra.

Iphigenia.

Iphianassa.

Laodice.

Orestes iunior.

Alesus.

Vlyssis genus ex Ioue.

Vlysses Ouidius ex Ioue genitum ducere ait: vbi suam ipse contra Aiace explicat nobilitatem. Nam mihi Laertes pater est: Archifius illi: Iuppiter huic. Nonnulli Sisyphum nepotem: aliqui filium faciunt: dicuntque Anticleam eius matrem ante nuptias Laertis cum Sisypho concubuisse. Anticlea enim Autolyce Mercurio nati filia ponitur ab Homero Odysseae. xi. Exemplar hic propositus mortalibus & patientibus simul & eloquentibus: quum fugeret bellum troianum: insaniam simulauit salem seminando: cum aratro diuersis animalibus iuncto: res a Palamede reiecta: qui cum Telemachum filium ante aratrum

Anticlea.

Autolyce.

Vlysses.

poneret: aratrum ille suspedit. Fara omnia Troiae supauit. Na & cinerem Laomedontis ante Scam portam abstulit: & Palladium cum Diomede ex arce surripuit: & Achille occultatum inuenit. Denique Hercules sagittas apud Philocterem ex oraculo reperit: sine his. n. reb. Troia capi non poterat. Rheum posthuc primum venientem interfecit: ablati eius equi albi: simultates cum Palamede gessit: arma Achillis eloquentia aduersus Aiace obtinuit: postremo reditur in patriam: decennio naufragus errauit. Na vt ipse Odysseae libro Alcinoi phaeacum regi narrat: Primo cursu ad Cicones delatus est: quos quum expugnasset: & Ismarum euertisset: in partem ad Lotophagos eiectus est: vbi quum exploratores quos miserat loro gustato reditum non curarent: se recepit in Sicilia: vbi antrum Polyphemus cyclopi cum. xii. sociis intrauit: ex quo sex ab eo deuoratis: ipse obruto ei oculo pulso fuisse arietum pellis inuolutus: cum superstitibus sociis exiuit. Inde Aeoliam vectus: ab Aeolo vetos in vitem coactos obtinuit: in via deinde soluto vitem a sociis creditibus thesaurum esse: in Aeoliam aduerso vento repulsus iterum est: ex qua ab Aeolo pulsus nauigans die sexto puenit ad Lestrigonas: quos cum haberet aduersos: perditis nauibus sociisque: cum sola naue sua puenit ad Circe: q̄ exploratores mutauit in belluas. Idem Mercurio suscepto pharmaco ad illam accessit impavidus: mortem ei minatus: nisi illos restitueret: quod quum obtinuisset: annum cum ea moratus: suscepto Thelemacho filio: spretaque immortalitate quam ei vltro illa offerebat si remanere vellet: edocuit insuper q̄ agenda essent: relicto Alpenore ob ebrietatem lapsu scale defuncto: nauim soluit: & secundo vento vna nocte ad oceanum puenit: vbi pactis sacris a Circe monstratis ad infernum descendit. Hic Anticleam matrem & Alpenorem nup̄ precipitatum inter alios inuenit: & futurorum multorum a Tyresia vate admonitus: reuersus ad nauem: ac iterum ad Circe: Alpenorem tumulauit: indeq̄ in insulam Sirenarum aduectus: aures sociis obruxit: seque malo nauis adligari iussit: atq̄ hoc modo turbarum catu euadens: ad scyllam & charybdis in partem: vbi vix icolumis euasit. Quumq̄ ad loca venisset vbi a nymphis Solis greges seruabatur: iussit ne quis eos violaret. Quo dormiente quum Eurilochus socios impulisset ad rapinam gregis: nympharum imprecationibus repetas subsecuta: qua quum oes perissent socii: ipse solus & nudus capto nauis malo. ix. diebus ab vndis agitur: ad Ogygiam tandem insulam depulsus est: vbi a Calypso nympha susceptus: ac. vii. annis retentus: tandem discessit: ac nouis ab ea sociis ac nauis donatus fuit: quumq̄ Neptuno insensus esset: iterum mersus ac nudus natus: ac cum velo ei a Leucothoe factum ipse miserate oblatum: die tertia ad litum eiectus est: atq̄ inde ostia fluminis phaeacum intrauit: vbi relecto velo inter nemorum frondes conqueiuit: ibique a Nasicam Alcinoi filia concipit: & Palladis ope vsq̄ ad Aretam Alcinoi regis coniugem deductus: ab ea meruit dona referre: sociisque ac nauim: in qua quum dormitaret: excitatus a Pallade: ac p̄monitus agendorum: in senem medicum mutat ad suos puenit subulcos: apud quos Telemachum supuenientem ex peregrinatione eius credi gratia vidit: & allocutus est: tandem a Sybota suario in patriam deducit incognitus: vbi in propria domo a Penelope ignominiosa multa passus est: & demum ab Eryclea nutrice dum pedes lauaret ex cicatrice cognitus: sed antea a cane fuerat: quem domi reliquit. In exposito armis cum filio & duobus subulcis adsumptis: p̄cos omnes pemit. Deum Penelope sese ad vltimum manifestauit. Laertes vero in villa moratus: neq̄ ob ignauiam domum aut p̄cos curatus: salutatum profectus est: q̄ ante Vlysses triennio extitatus est. Ipse vero Vlysses perterritus in sonis vt a filio caueret: nesci fati Telegono filio ad regnum paternum venientem: ac repulso vt ignoto obuia hastam iaculat: at ille rursus in patrem ignotum iaculum intendens eum peremit: vt refert Dytis Cretensis. Fluminum filii.

Lumina quoque ex Oceano & terra orta dixerunt: filiosque habuisse: vt Inachus Phoronetis Argeorum regem: & Io que Isis est appellata. Peneus Cyrenae & Daphne: abas Apollini dilectas. Cephissus Narcissus: q̄ se in vndis conspiciens amauit: conuersus in florē sui nominis. Acrisius Acestor. Tyberis ex Matio Tyresiae filia: Ocnus q̄ & Bianor Virgilio dicitur. Ille etiam patris agmen ciet Ocnus ab oris Fatidicae Matus & Tusci filius annis. Qui muros matrisque dedit tibi Matus nomen. Tyresias. n. Thebanus vates cepit cum baculo ambulabat: q̄ Dianam lauante viderit: vt author Callimachus in elegia. Eius aia ponit in. xi. Odysseae obuia Vlyssis veniens: multaque ei perditas. Asopus item genuit Ipeum & Aeginam. Haec insule nomen dedit: & ex Ioue Aeacum genuit. Ille sepe cum du Papinibus Eteocli aduersus Polynicem auxiliū tulit. Sperchius Menesthem suscepit ex Polydori Pelei filia: q̄ Achille ad Troiam comitatus est. Maeader Cyanus: q̄ ex Mileto solis filio pepit Cyanus & Biblidem: q̄ simul in venere coniuncti sunt Ouidio. Achelous denique Sirenas ad spectu puellarum pubeten: reliqua pisces: nautas caru decipientes. Acheloi autem ipsi Aetoliae fluminis fabula Diodorus lib. v. sic refert: Hercules Calidoniortum gratia eius annem rapidissimum in capos diffundit.

Troia fata.

Circe.

Alpenor.

Sirenes.

Telemachus.

Laertes.

Telegonus.

Phoronetis.

Io.

Cyrene.

Daphne.

Narcissus.

Acestor.

Ocnus.

Tyresias.

Ipeus.

AEGINA.

CYANE.

Sirenes.

Achelous.

dens: plurimos agros ei9 irrigatione fertiles reddidit. Quapropter fingit cu eo luctari in tauri specie: eiusq; cornu fractu dedisse dono Aetolis refertum copia vuaru: malox: huiusmodiq; fructu: q; videlicet ex ea fluminis diuersioe agros reddiderit fructibus feraciores. Quid aut in Fastis alia de Cornucopie fabula narrat: Amaltee videlicet caprae id fuisse cornu q loue nutriti beneficior ei9 tale dedisse copia. graeci κέρασ ἀμαλτίας appellat. Orpheus Thrax gne Oeagri fluminis ex Calliopea fili9: doctrina: melodiag: ac poesi antecessit ois: catus quoq; suauitate ferax: arborelq; dicit adlexisse. Theologiae gratia cui plurimu opere impēdebat: in Aegyptu nauigauit: vnde ex eoz sacerdotib9 plura ad graecos pcepta ac cerimonias cotulit. Cu Argonautis insup Colchos pfectus est. Postremo Eurydice vxoris causa ad inferos descendens: a Proserpina cant9 suauitate impetrauit: vt defuncta ab inferis excitaret: qd & antea fecerat Dionysius: que dicunt matrem Semele ab inferis quoq; educta immortalitate donata Theane cognominasse. Hae Diodorus li. v. Diogenes vero de eode sic refert. Orpheus Oeagri & Calliopes filius Theolog9: interq; argonautas vnus: de diis multa cecinit. Discerptu a mulierib9 dicit: q; maritu sectaret libidine. Suidas ite hęc scribit. Orpheus Ciconeus vel e Bisaltica Thracie / versificator / fuit duas fere generatioes ante bellu Troianu: scripsit de fabulis: epigramata: hymnos. Aelian9 de va. histo. dicit falsa tradi de hui9 Orphei sapietia: quu Thracu sit nescire lfas. Quid. li. xi. meta. scribit Orphei vate foemineu amore in pueroru venerē trāsferēte: a foeminis interfectu fuisse: lyra & capite ei9 in Hebru amne pietis. Fuit ali9 Orpheus q scripsit argonautica: alius q de lapidib9.

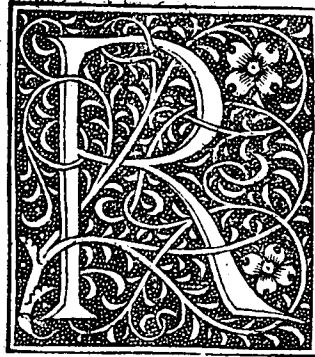
Cornucopie Orpheus.

Eurydice.

Semele. Theane.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Lib. XXXIII.

De Origine: sine: ac viribus Rhetoricæ.

Hetoricę primu in Sicilia Corax & Ctesias Syracusani: vt ait Ci. si mul & pœmion: & epilogox: ac argumētationu: quas graeci agonas vocat: reptoies fuere. Inde Athenas p Gorgiā Leontinu fluxit: cui9 discipulum Isocratē Aristoteles tūc emulat9: scholis pomeridianis coepit p̄cipere: dicitur illud notum. ἀισχρόμ γὰρ σιωπᾶμ ἰσοκράτωρ ἔαμ λέγειμ. Eode fere tēpore Theodectes: post hos Hermagoras & Hermogenes: q etiā de arte scripsit. Inde Rhodu p Aeschinē exulē ars puenit. Postea deflorescētib9 iā Athenis: Alexandria migravit: q̄q; celebriore phię studio ea vrbs teneretur: postremo Massilia per Antoninoru tpa cu hui9 factatis: tū reliquaru artiu vigure. Apd nostros vero Romę Ciceronis tēporib9 maxime floruit p Apolloni

Finis rhetorica.

De viribus eius.

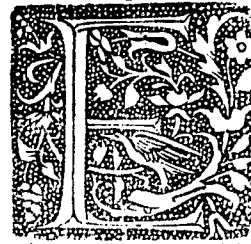
Pronuntiatio

Archidam9 Pericles.

um Molonem. Cicero initium orandi conditoribus vrbiū & legislatoribus tribuit: negatq; ante Pericle qd in ea qd ornatu habuerit reperiri. Finis ei9 vt Aristoteli placet: non persuadere: sed tantu benedicere: & ea nosse q sint ad rem p̄suasibilia: veluti & medicinę / nō sanitatem quere re: sed bene mederi: & eo arte pcedere quoulsq; fieri poterit. Cicero idem in arte sentit aliis verbis: Finē ait apte dicere atq; adposite: q faciūt ad p̄suadēdū. Parē & hęc itē virib9 dialecticę Aristoteles facit: nisi q illa strictior: hęc latior: ambarūq; nulli9 certę sciētie: sed cōmunē quendam modū oim nosse: aliarū quidē artiu p̄ter has nulla inter se pugnātia syllogizat. Huius igitur facultatis magna vis est: vt ait Quint. nec vlli veterū satis p̄tractata: quā si q̄s rite sectat9 fuerit: vngues tondere: aut capillū reponere nō existimabit ad curā suā p̄tinere: qd q̄ mirū quū ceterę artes iudiciū doctorū exquirant: hęc etiā impitorū. Quapropter ex Demosthenis sententiā nulla huic res magis q̄ p̄nūtiatio conferet: q̄ corporis eloquētia putat. Hęc igit vna re vel indocti sēpe dicēdi famā quarūt: itaq; vbiq; clamāt: ac dextrā eleuāt: mltaq; voce / anhelitu / iactatiōe corporis contēdunt. Iam manū ad pect9 reuocare: ferire caput: pede terrā incutere: mire ad pullatū circulū facit. In his vero q defecerit: vel doctissimus nihil scire putabit. Quāobrem modestis tantū hęc facultas ediscenda vt virtutis: ceteris vt adrogantię instrumēta fugienda. Archidamus Lacedæmonius interrogat9 an esset Pericle potentior: respondit: quis Pericles in bello sic a me victus: ea tñ p̄ditus est facundia: vt quū de his ratiocinet: non victus sed victor appareat. Quidā qui phiām simul cū eloquio p̄stebat: a medicina alioquin alien9: Aristotelis physicam verbis & ostētatione iactabat: medicos non rite morbos curare mōstrādo: quumq; arte inferior esset: vincere vulgo putabatur. author vtriusq; Eunapius in sophistis. Multi igitur virtute modestia p̄diti eloquētia seu naturę defectu: inferiores nocētib9 habent. Cic. de admin. puin. ad Q. fratrē ad hoc p̄positū ait. Atq; is dolor est quū illi te innocētia nō vincant: vincunt tñ artificio beniuolentię. Et in alio loco. Magis in p̄ptis q̄ voluntate peccat. Ex quo Euripides ait. τυραν

μικροτι πολλῆς ἐπιστάσει λέγειμ. Tyrannicu qdā multa scire dicere. Ego vero collatis veterū ac nouoz exēplis: q̄q; audiui: q̄q; legi: p̄ri etiā vidi: adfirmare ausim paucissimos viros bonos eloquētes inueniri. Hac p̄diti facultate hoies in ciuitatib9 plerūq; cōiurāt: seditiones agitāt: decipiūt: blandiunt: mordēt: cauillant: libidine sibi ac voluptates cōciliant. Demū ab orthodoxa fide plurimi eloquio confisi descuerūt: sectęq; ac superstitiones hinc pullularūt: vt nō frustra sibi consci9 Cicero dicat in li. de oratore. Si alterutrū oprādū: indisertā prudētia malim q̄ imprudētē mihi eloquētia esse. Et Cato ex eadē causa oratorē virū bonū vocabat: & Statius Cęcili9 in suis poematis: vt Apulei9 in Apologia testat: dixit innocentia eloquētia esse: q; si causam hanc rationibus & exēplis qbus possem declamare velim / longius pueherer: sed alterius fortasse loci.

De ipsius multiplici diductione ex Aristotele: Hermogene: Cicerone: Quintiliano.

Orū aut q̄ p̄suadent fidēq; faciūt: aut sine arte sunt: & p nos nō sūt: vt testes: scripta: leges: aut cū arte & p nos: hoc est p artē & rationē nostrā sūt. Et harū rursus tres species: aut p adfect9 / adficiēdo aliquo modo auditorē: aut p demōstrationē: seu certo p apparētē demōstrationē. Demōstrationē faciūt syllogismus & inductio: voco aut syllogismū rhetoricum / enthymema: inductionē / exēplū aliqd. Enthymematū vero quędam necessaria: qdā vt frequēter cōtingētia: q̄ ex verisimilibus & signis constat. Veri sile est factū vt plurimū cōtingēs: sic se habēs ad rē sicuti vniuersale ad p̄ticulare. Signū vero sic se ad illd qd est signū vt p̄ticulare ad vniuersale. Genera oim tria sunt: deliberatiuū siue dialēcticū: iudicialē: & demōstratiuū siue epidicticon. Deliberatiuū hortatio & dehortatio est: tēpus vero futurū. Finis aut vtile & inutile. Iudicialis accusatio aut defensio: tēpus p̄teritū. Finis iustū & iniustū. Demōstratiuū laus & vituperatio: tēpus p̄sens: secūdū. n. p̄sentia laudāt aut vituperāt oēs: q̄q; & facto & futuro adiiciunt laudes. Finis honestū & turpe. hęc tenus ex Aristotele. Hermogenes q̄stiones rhetoricę finitas & infinitas ponit. Infinitę q̄ remotis psonis & t̄pib9 & locis: ceterisq; similib9: in vtrāq; partē tractant: quas graeci θέσεις appellāt. Cicero p̄positū. Alii q̄stiones vniuersales ciuiles: alii phicas. Hoc gen9 sententiā & actionē distinguit: vt sit sciētia an puidētia mundus regat: actionis: An ad remp. accedendū. Prius triū generū est: an sit: qd sit quale sit. Sequēs aut duoz: quō ad piscamur: quōve vtamur. Finitę q̄stiones sunt ex cōplexu rerū: psonarū: tēporū: aliorūq; ὑποθέσεις a graecis dicunt: a nostris vero causę. In his ois q̄stio quā alii negotiū: alii causam dicūt: circa res psonasq; cōsistere vidēt. Amplior est semp infinita. Verbi gratia: infinita / an vxor ducēda: finita: an Catoni ducēda. Cic. in prio rhetoricoz: materiam rhetoricę i thesim & causas diuisit: thesim nihil ad oratorē p̄tinere cōtēdit: sed tm ad phos: verū ipse postea hos ip̄probat libros: & in libris de oratore: & in oratore: & in Topicis p̄cipit vt a p̄priis psonis ac t̄pib9 auocem9 cōtrouersiā: q̄a latius dicere licet de gñe q̄ de specie: & qd in vniuerso pbatū est: id in pte p̄bari est necesse. Stat9 causā: vt ait idē in eodē: & Quintil. in quo res maxime vertit: hęc θέσεις graeci vocāt. Theodectes vero κεφάλαιον γερμικώτατον. i. caput generalissimū: siue sūmā ad quā referunt oia: vt fecisti: nō feci. Stat9 est: an fecerit. In cōsultatione fit cū dicit bellū sumendū: nō sumendū. In demōstrationē: Adsecut9 an nō adsecut9 hęc laudē fuerit. Vtrāq; in iudiciali statu: nostri hodie legulei punctū iuris appellāt. Partes rhetoricę secūdū Ciceronē & itē Quintilianū quę. Inuētio: dispositio: elocutio: memoria: p̄nūtiatio. Oratoris officiu docēdi: mouēdi: delectādi. Ad docēdū expositio & argumētatio: ad mouēdū adfect9 pertinent: q in omi qdē causa in principio ac fine dominant. Nā delectatio quis in vtrāq; sit: magis tñ p̄prias in elocutione ptes habet. In deliberatiuis cōsultās circa qualia versat. i. bona an mala quoz p̄cipiū in nobis est: q̄ possunt aut nō possunt fieri. Hic p̄cipue spectādū quis apud quem qd dicat. De qb9 aut cōsultāt hoies in rep. secūdū Aristotelē quinq; existimant: de vectigalib9 de bello: de pace: de custodia regionis: de exportādīs & importādīs: de legislatiōe. Laus aut communē habet cū cōsultatione speciē. Nā q̄ cōsultationi subieceris: hęc mutato noie laudes fuerint. Iudicialiū vero causarū alia in singulis: alia in plurib9 cōtrouersiis cōsistūt. Porro ois causa inficiatione duplici est: Factū ne an hoc factū sit: p̄terea defensione altercatione cōstat. Quāstio e scripto ē aut ex facto. His accedit rerū fides: p̄prietās: qualitas: scriptū: verborū vis: aut volūtas: in qb9 vis tū causarū: tū actionū inspici solet: q̄q; aut scripti & volūtatī: aut ratio naturę aut ambiguitatis: aut rerū cōtrariarū specie cōtinet. In omi porro causa iudiciali quinq; sūt ptes: quorū exordio conciliat audiēs: narratione p̄posita confirmat: cōputatione aut memoria reficit: aut animi mouent: his argumentandi & adficiēdi loci sunt: ac genera quibus placari ac

θέσεις

ὑποθέσεις

Stat9 causę

Rhetoricę ptes quinq;

Iudicialium diuisio.

resolui iudices oportet.

De elocutione: ac dicendi generibus.

Locutio vero qua graeci φησιν appellant: pars orationis difficillima est: q̄ p̄ prius ad oratorē pertinere videt. Nā. M. Antoni⁹ aiebat se multos vidisse disertos: eloquentē vero neminē. Et Cicero inuentionē ac dispositionē prudentis hoīs putat: eloquentiā oratoris. Nā p̄fertim aetate hāc tantū vsui cernimus: cū cetera iā exoleuerint. Nā iudicia prisca penit⁹ sublata: & modus alter introduct⁹. Elocutio vero vtimur ad ep̄las: orationes: cōsultationes: panegyrica: epithalamia: epitaphia: epitrectica. De qb⁹ oībus p̄cepta tradit Dionysius Halicarnassensis a Theodoro Gaza cōuersa: nonnulla etiā Demetri⁹ Phalereus: & Abſines: quorū libri ad nos vsq̄ puenerūt. De hac igit̄ pauca ac magis necessaria dicā. Dictione in primis varia reperit. Est. n. philosophica velut virgo grauis & speciosa: vt ait Cicero: nulla agitatione aut cōtentione: quā Pythagoras & Plato retinuerunt. Hi & p̄suasione quadā in dicendo vtunt: semp̄ eodē modo se habentes: nā pedestris & numerosa Platonis orō est existimata. Secūda politica: in qua p̄cipes fuere Milciades: & Simon: & Themistocles. Tertia dialectica: in qua excelluere Demosthenes & Lycurg⁹: vbi de cōtroversia agit facti. Quarta sycophantica: q̄ versat̄ in calumnia & maledictia: in qua p̄sistere Aristogiton & Hegemon. Quinta adsentatoria: in q̄ noiant Demades & Aristobulus. Sexta sophisticā: q̄ plurimos habuit sectatores: par est diffusus aliquātulū de ea ex Philostrato narrare. Sophisticā antiquā philosophat̄ rhetoricā dicere oportet: quū de eisdē fere reb⁹ differant sophistae atq̄ phi: nā q̄ illi interrogatiōes p̄ponendo: circa q̄libet parua dubitates se nescire fatent: antiq̄ sophistae vt certi loquunt̄. Igit̄ exordium eis differendi huiusmodi est: Hoc scio: hoc intelligo: itē nihil homini stabile. Siue hic mod⁹ p̄emiorū splendorē addat orōni: siue cōstantiā: seu etiā p̄ hoc manifesta fuit: de quo disputat̄ adsumptio cōuenit sane vaticinio humano: qd̄ Aegyptii & Caldeis: ac ante hos Indi p̄ astra inuestigati sūt: cōuenit & diuino: sic Pythea loquente. Noui ego arenē iā numerū: metrūq̄ p̄fundū. Itē: Ligna Tritoniē dat moenia Iuppiter almē. Tūc vero & Orestes & Alcmeon matricidē ac pleraq̄ alia veluti sophistae se veteres exercebant: eāq̄ lōgius ac plane mēbratim oratorio more ampliatam exornabāt: vt de diis: de heroib⁹: de iustitia: de fortitudine: interdū etiā alti⁹ de ipsa mundi forma differebāt. Noua vero q̄ poti⁹ secūda dici debet: quū illa ver⁹ sit: sophistica: pauperes: diuites: tyrānos: deniq̄ res gestas: oīs materiae noībus subiicit̄ p̄p̄riis. Prima sigdē a Gorgia Leontia no originē habuit. Secūda ab Aeschile Atrometi filio cū excideret rep. Atheniēsiū: traditis ab vtroq̄ illoꝝ p̄ceptis: deū sup̄ his exercitationib⁹. Extēporalis faciēdi fontē qdā a Pericle primū deriuasse adfirmat̄: ex quo magn⁹ ille linguē potētia putat̄ est: aliq̄ vero a Pythone Byzantio: quē Demosthenes solū Atheniēsiū vt audacē in dicēdo: lōgeq̄ fluentē taxat. Nonnulli autem ab Aeschine: q̄ primū Rhodi Maufoleū Cariae subita laude cōmendauit. Mihi aut̄ videt̄ (ait Philostrat⁹) Aeschinē ipsū & in legationib⁹: & in iudiciis ac concionibus multa sane ex tpe dixisse: ac tantūmō orationes scriptas reliq̄sse: vt in cura ac diligētia haud multū Demosthenē inferior videatur: attū extēporalitatē inuētū Gorgiē trado. Hic primū Athenis p̄diēs: ingenioq̄ fretus: proponit̄: inq̄t: ostētās se ad respōdēdū subito paratū: nihilq̄ penitus ignorare. Vñ postea Prodic⁹ Chius excitat⁹: libru scripsit: vbi virtus ac vitiū muliebri specie Hercule circūsteteret: atq̄ hac qdē vario elegat̄iq̄ cultu orōiū deliciaq̄ offerre: illa vero humili figura laborē tristitiāq̄ pollice ri: deniq̄ lōgo inter se sermone cōtēdere videbant̄. Idē Prodic⁹ demonstratiū genus primus instituit: ciuitates oberrās ac demulcēs: iuxta Orphei ac Thamyre cōsuetudinē: ex quo apd̄ Thebanos in magnis fuit honorib⁹: maiorib⁹ etiā apud Lacedaemonios: q̄ vt hāc iuuetutē doceret: magnope rogat⁹ est. A Gorgia postea agitatur: q̄ obsoleta sepiusq̄ dicta tractaret: ad extēporalitatē ab eodē induct⁹ est. Sed & ipse Gorgias haud exp̄ emulorū dicit̄ fuisse. Erat sigdē Athenis Cherephon noīe: nō quē comēdia buxū vocabat: ille vero ob studiū laborem tabe adfectus fuerat: hic aut̄ Gorgiē studia subodorat⁹: quare inq̄t: o Gorgia fabē iflationē aluo faciunt: igni nequaq̄! Ille vero haudq̄ cōmotus: hoc inq̄t tibi ad cōsiderādū relinquo: ego vero illud iādū noui: q̄ terra ferulas cōtra tales gignit. Eloquentiā aiaduertētēs sophistarū Atheniēses foro eos phibuerūt: tanq̄ iustitiā puertētēs. Ex quo Aeschines & Demosthenes publice qdē alternas cōtumelias operimēto iustitiē p̄xerūt: priuatim aut̄ re vera famā ex his q̄rētēs: ipsumq̄ Demosthenē sane cōstat gloriatū olim apud amicos: iudiciū sentētias ad suā ipsius voluntatē q̄n libere se posse cōuertere. Neq̄ Aeschines Rhodi docere potuisset q̄ nesciret: nisi i his pri⁹ Athenis exercitat⁹. Sophistas igit̄ anrig nō solum claros oratores vocauerunt: sed p̄hos copiose: ap̄re

Epistolae
Orationes.
Panegyrica
Epithalamia.
Epitaphia.
Epitrectica.

De sophistica
ex Philostrato.

De extēporalitate.

Gorgias.
Prodicus
Chius.

Cherephon
Athen.
Cherephon
buxus.

dicētes. Hāc Philostrati ex libro sophistarū ad hūc locū cōuertit. Aristoteles aut̄. x. aeth. ait. Sciētā gubernādē reip. sophistae p̄sentent: quorū null⁹ rep̄. gerit. Boeri⁹ sophisticā in malā accipit p̄recautionēq̄ esse dicit. Alcynous etiā a p̄ho differentem facit: q̄ videri potius q̄ esse velit. Suidas oratorē ait illū esse mercenariū & deceptorē. Plato in Protagora & pluribus in locis sophisticas exagitat: tanq̄ corruptores nō p̄fessores ciuiliſ disciplinā: q̄q̄ verbis magis q̄ rebus cōtendant. Sed & in Gorgia maxie oratores nō legitimos ridet: q̄ verisimilia vero antepponentes: populū ac seip̄os fallunt: illosq̄ cocis & adulatorib⁹ cōparat: q̄ delectabilia potius q̄ salubria p̄ponunt atq̄ offerūt: legitimos aut̄ medicis. Appellat. n. non legitimos q̄ phiā bonisq̄ artib⁹ carēt. Nam & phi & dialectici p̄cipuū officiiū indagandē veritatis: diuidendiq̄ & cōponendū. Et in Philebo p̄fectū dicit dialecticū. i. metaphisicū: tanq̄ deū honorandū esse. Quapropter verū oratorē sine his scientiis non esse.

De partibus elocutionis.

Constabit igit̄ elocutio partib⁹. viii. Cōpositione / dictione / sentētia / methodo / colis / paula / numero / figura. Cōpositio tris habet p̄tes Quintilian⁹ p̄cepto: vt sit emēdata: lucida: & ornata. Prima ad grāmaticos p̄tinet: vt barbarisimū soecisimiq̄ scēditas euitet. In barbarisimū incurrim⁹ nō solū accentib⁹: sed modo: vt labdacismo: iotacismo: placacismo: coelostomia: q̄ oīa in orthoechia consistūt. Dilucidā faciet orationem p̄spicuitas: verba latina vsitata non p̄grina nec accersita: non alyndeta. i. disiuncta: cū multa verba sine cōiunctiōe obscu

rent sensum. Ornatus vero ex figuris aliisq̄ partibus constabit: de q̄bus postea dicemus. Ad cōponendū p̄terea Quintilian⁹ monet agrū non vtile esse: eo q̄ amoenitas aeris: auiū cōcētus: virentiūq̄ iucunditas: ingenii distrahūt: magis aut̄ sepiū: nec admodū laxū sub tecto habitaculū eligendū. Hinc ait Iuuenalis. Qui facis in parua sublimia carmina cella: Vt dignus venias herderis & imagine macra. Dictione: vt sit dictione latina & vsitata quēadmodū supra dixi. Sentētia multiplici potestate in oratione ponit̄: vt Dianea: chria: apophthegma: adagiū: siue puerbiū: paradoxa. Chriarū plura genera eodē teste authore: vnū simile sentētiē: qd̄ in simplici voce consistit: vt alicui⁹ dicti qd̄ ad mores p̄tinet cōmemoratio: q̄ a grācis etiā ethilogia vocat̄: vt omīs laus in actione consistit. Est etiā Chria gen⁹ exercitationis breui argumētatiōe sentētiā p̄positā demonstrās: cui⁹ plura exēpla vtriusq̄ ligūq̄ authores ponūt: trahitq̄ etymū ab vsu & vtilitate. verbi gratia. Fugieda est maxime corporis voluptas: ea siquidē ob breue delinimētum innumeros p̄petuosq̄ parit dolores: mentēq̄ a rerū vtiliū cōmercio exercitationēq̄ auertit: infamiā gignit: & animi corporisq̄ vires euacuat. Voluptati p̄terea deditos null⁹ videm⁹ apud hoīes existimationis. At contra eos q̄ cū sobrietate ac castimonia vitā duxerint: maxime vtilis reip. maximiſq̄ p̄terea honoribus adfici. Hāc etiā p̄cipue amat a belluis: q̄bus deus diuersam a nobis ignobiliorēq̄ tribuit naturā: vt q̄ illas oblectant: nos fugere omnino debeamus. Et sic reliquae. Apophthegmata vero dicta sūt sapiētū. Paradoxa itē: sed p̄ter opinionē aliorū: vt omēs diuites serui. Cola κδλα sunt mēbra orationis p̄fecta. ex his breuia & alyndeta. i. sine cōiunctiōe aptiora sunt ep̄lis & sermoni: longa & cōiuncta orationib⁹. Methodus ars est p̄ceptioq̄ stilus: est. n. stilus quē graeci χαρακτήρα vocant. Is imitandus q̄ maxime secundū naturā sit: ex oībusq̄ authorib⁹ non oīa: sed p̄cipua melioraq̄ sumenda. Asiani exuberāt⁹ seu potius verbosius: inter quos Ciceronē Brutus notauit: q̄ elixū & exanguē eum vocauit. Attici simplicius & elegantius: inter quos Calu⁹ fuit: ex grācis vero Lysias. De characterib⁹ antiquorū scripsit Dionysius Halicarnassensis: nonnulla etiā Dion: vterq̄ Demosthenis atticisimū oīb⁹ p̄ferunt. Praecipit insup Quintilianus candidos maxime legendos & imitandos: vt Ciceronē & Liuiū: nec oīa sua nimis diligenda Ouidii more: nec rursus p̄ morositatem omīa abiiciēda: statuedūq̄ q̄nq̄ iudicii inuentionisq̄ modū. Praeter oīa cauendū in imitatione ab impudēribus furtis: in quo Celsi duo notati fuere. Primus Albinouanus cognomēto: ab Horatio. Quid mihi Celsus agit monitus multiq̄ monēdus Priuatas vt quērat opes & tangere vitet Scripta Palatinus q̄cūq̄ recepit Apollo: Ne si forte suas reperitū venerit olim Grex auiū plumas: moueat cornicula risum Furtiuīs nudata coloribus. De altero cuius medicinā habem⁹ Quintilian⁹ ait: Grācinū transcripsit: eūq̄ medicis appellat ingenii: quo p̄fecto post Ciceronē nihil legit elegat̄ius. Cōmata nos incisa dicim⁹: de qb⁹: deq̄ Rhythmis in grāmaticē parte diximus. Est. n. rhythmus quo numerosam facimus orationē. Res. n. numeris augem⁹ atq̄ ornatus: numeros qualitas verborū facit: si tumida sint siue hiantia: siue depressa. Praeterea si restringere forte periodū volumus: id iambo in fine faciēdum: vt Cicero Quintilianusq̄ tradūt: seu verbo proparoxytono. i. qd̄ accentū in antepenultē

Platacism⁹.
Celostomia.
Orthoechia.

Loc⁹ ad cōponendum
aptior.

Dictione
Sententia.
Dianea.
Apophthegma.
Adagium.
Paradoxa.
Chriarū genera.

Cola.
Alyndeta.
Cōiuncta.
Methodus.
Characteres dicendi.
Asianus.
Atticus.

Celsus Albinouanus.
Cor. Celsus

Comma.
Rhythmus.

Mora. Stigme. Telia. Hypertelia. Schemata. Tropi. Schemata lexeos. Synathresmus. Epimone. Leptologia. Plopopoeia. Apopsopesis. Paralepsis. Diaporesis. Erotema. Diatyposis. Merathesis. Epanaphora. Tautologia. Palilogia. Anadiplosis. Antistrophe. Climacoto. Pleonasmus. Eclipsis. Enallage. Metabole. Zeugma siue Synezeugmenon. Hypallage. Isoleuton. Ispreton. Parison siue Iloscolon. Compar. Asyndeton. Polysyndeton. Antitheton. Paragelma. Ecpheasis. Prepon. Tropi. Metaphora. Allegoria.

ma retineat. Verbi gra. Diuturni filicij patres. C. quo his tpi b' vsus era: no timore aliquo: sed prim verecudia: pti dolore: sine hodiern' dies attulit. Ep'laris breuitas rhythmos oino respuit. Mora siue pausa grece ἀπαύσις: est animi reges: q' reficit lectorē: ac sensibus lumē accommodat. Huius Stigme. i. notē siue distinctiōes duę: Telia & Hypotelia. i. pfecta & imperfecta. Prima q' p' prie distinctio vocat: est vbi tota sententia regescit: vt optime qd' ac pulcherrime veteres phas ti sunt. Altera q' subdistinctio dicit: est cōstitutua p'icularis sentētię pfectę secundū dictionem q' inferri aliqd' significat: vt de' aternus est. Schema maxima pars ofonis: & q' maximū praeftat ornatum: vocatur q' ofo εὐχρηματισμός. i. figurata: quae aut minime figurata εὐχρηματισμός. De his plurimi scripsere authores: Cecilius: Dionysius: Rutili: Lup: Cornificius: Vifeli: Celsus Tropus aut: quē Caius: Anstarch: & Proclus verborū figurā appellauere: est sermo a naturali loco in alium ornatus causa trāslar'. Figura est cōformatio qdā ofonis remota a cōmuni ratione. Primū igif Tropi. xxiiii. solent poni. Allegoria: metaphora: catachresis. i. abusio: metalepsis: metonymia: enigma: sinecdoche: onomatopoeia: Periphrasis: hyperbaton: anastrophe: sylepsis: Parapleroma: hyperbole: eclipsis: Pleonasmus: antiphrasis: Exoche: p'opoeia: parabola: antipodotice & schemata lexeō vocat. Sētētiarū figurę sūt Synathresm: qn' res multę i vni' caput cogit tur. vt populi tumultuātes: ciuitates rebelles: domus inter se diuisa: coniuges discordes. Epimone in eodē pmāsiō augmenti gratia. Leptologia quando res minutatim narra. Profopoeia qn' sermonē damus inaiatis. Apopsopesis quum q' relinquunt tacendo significant: vt Quos ego. sed motos p'fat cōponere fluctus. Paralepsis qn' fingentes aliqd' nolle dicere nihilominus dicūt. hęc occupatio in rhetorica ad Herenniū dicit. Anastrophe qn' ab vno ad alterum vertim' ser monem. Virg. At tu dictis Albane maneres. Diaporesis qn' de re vna plures succurrūt senten tia: quarū ne vera sit dubitam'. hęc dubitatio dicit ad Herēniū. Erotema breuis interrogatio: vt nū nū e tumulo fortunata: fauilla nascent' viola: Diatyposis qn' sub vno aspectu vident' agi res. Merathesis qn' ab vna re causam in aliā transferim'. Epanaphora repetitio eiusdē dictionis. hac ad Herenniū repetitio dicit. Verborū vero figurā: Tautologia idē fere significantiū verbo rum positio: ad rem augendā siue demonstrandam: vt diruit: sustulit: eripuit: auulsit. Palilogia repetitio eiusdē verbi. Anadiplosis duplicatio dicit ad Herennium: vt ille meos tulit ille meos. Antistrophe cōuersa cōscriptio: vt qbus cū: quos inter. Climacoton gradatio dicit ad Herenni um. Pleonasmus & itē Eclipsis cōtraria inter se: altera supabundat: altera deficit. Exēplū primę Seruitutē seruiō: vitā viuo. Exēplū secundę. Cras in Tusculanū. scilicet veniā. Enallage siue com mutatio siue alteratio etiā articularū est: qn' casus p' casu: tēpus p' tpe ponit: vt hostis habet mu ros: & iā multos annos est. Metabole est cōmutatio qn' idē diuersis sententiis replicat. Zeugma qn' diuersa mēbra vna cōiūgit dictio. Quintilian' Synezeugmenon appellat: vt lictor pedibus: p'or equo: consul curru vectus in urbē veniūt. Hypallage siue Epanorthosis: qn' corrigim' di cū: vt accusabo ego nō dico patientiā sed ignauā. hac correctio ad Herenniū dicit. Isoleuton & Ispreton. i. siliter desinens & similiter cadens ad Herennium vocata: quando verba similiter desinunt. Parison Philostrato: Iloscolon Quintiliano: ad Herenniū vero Cōpar dicit: qn' mēbra nō solū siliter cadunt: sed & eundē numerū & pene tēpus retinent: vt de hostibus victoriā retu lit: patriā salutē attulit: sibiq' magnū dec' cōtulit. Asyndeton qn' ob breuitatē sine cōiūctioni bus texim' ofonē: qd' eplis cōuenit. Polysyndeton. i. valde adligatū contra primā naturam: vt vna eurusq' notusq' ruunt. Antitheton cōtrariis inter se sentētiis. sit. n. pluribus modis. Hac oim figurarū pulcherrima frequentiorq' vt hic p'bus in virtute agēdo semp est paup: ille i'prob' in scelere semp fortunat'. Itē: Cræsus tot opib' munit' tā a suis dilect' cito corrui: hic tyrān' nulla vi septus suis maxime infensus lōgo tpe durare poterit: Parangelma qn' res magnas hu mili ofonē: humiles vero alta enūtiamus. Ecpheasis a latinis descriptio dicit: inter pgymnasma ta est: & genera exercitationis: quū rē aliquā apte: ac floride verbis describimus: & ante oculos ponim': vt nemus descripturi dicim'. Arborū folia lasciuūt tenui zephyro: aues cōcētū mur murāt: riuus aque subterlabens vmbrosos irrigat aditus: molles herba: dulces recubētib' prae bēt thoros. Prepon cuiq' psonā p'prium adsignam' sermonē pro dignitate statuoq' illi: qd' poe tē maxime cōuenit. Tropos aut: vt supra dixi: figuras quidam verborū dixerunt. Sunt aut. Meta phora oim pulcherrima & necessaria: quā translationē dicim'. Allegoria qn' sub verbis alienis latet aliū sensus: p'p'ua. n. metaphora allegoria est. Aenigma vero differt ab illa: q' hac maio ris obscuritatis. Antonomafia siue metonymia: nomē pro noie ponit: vt Mars pro bello. Synec-

doche: quū nō plene rē ostēdit: quasi extra indigeat alia mōstratōne vocabulī. Fit plurib' mo dis: vt Summa descendēs aureus arce. Et tristis thorus: late nuptię. Onomatopoeia q' reb' voca bula fingit: vt apiti bōbus: hinnit' eq: ranarū coaxatio. Syllepsis. i. comp'hensio: qn' res plures sub vno tpe: aut casu cōprēdūt: vt Boreas vna zephyrusq' ruūt. Antiphrasis cū cōtrario cōtrariū si gnificam': vt letū mors: bellū pugnā. Exoche exce: lentia: vt poeta p' Homero: plus p' Aristote le. Parabola similitudo siue cōparatio. Metalepsis trāsumptio. Ironia cū irrisionē quādā contra qd' sentimus significam'. hui' partes quatuor: Charcaismus: Mycterismus: Sarcasmus: Astism' .i. cachinnatio: subfannatio: vrbalitas. Sunt p'ter hęc figurā qdā dictionis: quas græci πᾶσι vo cant: quū aut augmēto aut diminutione patiunt: videlicet Ectasis quū syllaba breuis pducit: q' apice distinguēda est secūdū Quintilianū: vt vitā dederitis: & apud Homerū ἀρεσ' ἀρεσ'. Systole quū longa corripit: vt vni' ob noxā. Epectasis quū syllaba in medio augeat: vt apud Hesiodū. ἐπὶ τελλᾶων & ἐπὶ ἐδωδῶν. Apud latinos Indupator. Huic contraria syncope: q' de medio tollit vt amarunt. Prothesis addit in capite: Apheresis cōtra tollit: vt Scites p' lites: & tenere pro cō tinuere. Diaplasma additio consonantis in medio: vt rettulit: & apud græcos ἐμ' ἐπεσσι. Contra Paraptosis qn' litera demitur: vt κάλιον p' κάλλιον. apd' nos vero Megalefia p' Megalēfia. Proscema tismus additio syllabę in vltima: vt amarier p' amari: & apud græcos βύβοσι. Contra Apoco pe: vt mi p' mihi. apud græcos δὲ pro δδμα & ἀπόλλω pro ἀπόλλωρα. Diarefis diuisio vocalis dictionis: aut diphthongi: vt apud Ouidiū Elegeia p' elegia: & apd' Virg. Aulā in medio. apd' Homerum vero ἔπει pro ἔπει. Syneresis contra qn' e duabus fit vna: vt cōicio: antoni p' antonii: audit p' audiit: efficiaturq' lōga. Apud græcos aut late patent Syneresiata: vt πῆλω πῆδ. Hacte nus q' quāitate patiunt dictiones. Deinceps q' qualitate. Sūr. n. sex: Synalcephe: Metathesis: Me talepsis: Enallage: Metachematisimus: Antithesis. Synalcephe est duarum syllabarum per voca les vnio: fit aut apd' latinos vno tātū modo: quū ex duabus vocalibus vna fit longa: vt di p' dif apud græcos vero plurib' modis: primū simpliciter quadrifariam: per Eclipsim. i. expulsionē: vt ἐπὶ ἐμοῦ ἐπ' ἐμοῦ. Per crasim: vt τὰ εμα τὰ μά: qd' accidit qn' breuis exclusa pducit sequentē. Apud nostros hoc etiā fit: p'ferim comicos: vt actum est a ctust. Per Synaresim: vt μερῆ δα με ρῆ δα. Cōposita itē totidē modis: primū p' Eclipsim & Crasim: vt καὶ ἐγὼ καὶ γὼ. expellit. n. i: vni' a: & e breuis in a lōgam vertit. Per Eclipsim & Syneresim: vt ἐγὼ οἶδ' ἐγ' ὄδ' α. remouet ei o & vni' ω. Per Crasim & Syneresim: vt ὁ ἀπόλοσ ἀπόλοσ. connectitur. n. o: & a in ω. Coniūgi tur insup ω & i p' Eclipsim & Crasim & Syneresim: οἶ πόλοι ὠ πόλοι: ammouet ei i ex diphthō go: & cōglutinat o in ω. Est p'erea qdā p'pria Synalcephe: quae coniunctis duabus dictionibus vocalē secundę dictionis in u cōuertit: vt τὸ ἔλεον τ' ὄνλεον τὸ ὄρομα τ' ὄρομα. Est alia in hoc ge nere figura: q' Metathesis dicit: siue paragramatisimus: qn' litera seu syllabę aliquae mutantur: vt arcesso p' accerso: & apud græcos κάρτοσ pro κᾶτοσ. In literis tm Valefi p' Valerii: & Fufii p' furii: apud græcos vero τῦροσμοσ pro τῦροσμοσ: & πῦροσμοσ pro πῦροσμοσ. Sunt itē quae ad locu tionem p'tinent Progymnasmata. i. p'exercitationes apud Hermogenē & Aphthoniū: videlicet ἀύτοσ fabula causa veritatis alicui' iducta: partes eius Promythion ipsa fictio: epymythiō fen sus. Deinde διήγημα narratio q' differt ab alia principali: hęc particularior in reb' q'bus dā: cui' virtutes breuitas/pspicuitas/verborū p'prietas. χεῖρα Chria dictū breue alicui' sapiētis: cū au thoris adlegatione. γρῶμα. Sententia: idem qd' Chria: sed sine authoris adlegatiōe. ἀρασκενᾶ cō futatio: & κατασκενᾶ cōfirmatio seu p'batio rei alicui'. ἐγκώμιον laus. ψογός vituperatio. σῦμα κρισίω cōparatio. ἠθοποιία Ethopoeia quū mores exprimunt: & verba introducta alicui' p'sone cui' partes Idolopoeia: quū iā mortuis dat sermo: & Profopoeia etiā reb' ianimis. ἐκφρασις. descriptio: quū aliqd' describēdo ante oculos ponim'. θεσιω. positio: & Hypothesis: de qb' supra dixi. Cōmunis locus. Latio legis.

De Memoria. Emoriā quartā oratoris partē summūq' hois bonū ponit: cui' tāta vis est vt larchas p'his Indus: vti scribit apud Philostratū in vita Apolloniū: eā secundū deos esse voluerit: oiaq' p'ter eā senescere dixerit. Hac maxime p'fiteri The mistocles: q' pcontanti an veller memorādi artē ediscere: respōdit se poti' velle obliuiscēdi. Nicias itē Pyrrhi regis legatus: q' vno die noia oim senatorum edidit. Carneades quoq' plus. Mithridates qui. xxii. linguas edidit: quorū gentib' impabat. Cyrus rex: vt Quintilianus & Plinius authores: noia mili tū cunctorū in exercitu tenebat. Hortēsius teste Cicerone ofonē iisdē verbis scriptabat aut p nuntiabat quibus meditatatus est. Summi item viri quandoq' excidisse in dicendo leguntur: vt

Antonoma sia. Synecdo che. Onomato peia. Syllepsis. Antiphrasif Exoche. Metalepsis. Ironia. Figurā di ctiōis. πᾶσι. Ectasis. Systole. Epectasis. Syncope. Prothesis. Apheresis. Paraptosis. Proscema tismus. Apocope. Dierefis. Synalcephe. Eclipsis. Crasis. Metathesis seu paragra matismus. Progymnas mata. Fabula. Narratio. Chria. Sententia. Cōfutatio. Cōfirmatio Laus. Vitupatio: Cōparatio. Ethopoeia. Descriptio Ecpheasis. Thesis. Hypothesis Cōis locus. Legislatio. Memoria.

Qui memo- Herodes Atticus corā M. Antonio. Heraclides Lycius sophista corā Seuerō p̄cipe: vt author Philostratus. Nra vero atate vidim⁹ Bartholomeū Sozinū Senēlem in iuris sciētia principem apud Alexandrū. vi. nouū pontificē de more p̄ Senēlib⁹ orantē: principio fere ofonis excidisset nullūq; deinde verbū p̄nūtiāsse. Detrimentū hęc pars animi p̄ter oīa sentit: aut senectute: aut morbo: vt Orbilio grāmatico: & Messalē oratori: ac Hermogemī sophistē cōtigit. Nostra itē etate Georgio Trapezuntio: q; oēs literarū obliuī fuere. Messala etiā sui noīs in quodā morbo. Artificialē repperit Simonides Cęus poeta dū cœnaret in Theffalia apud Scopā diuitē virtū: quum cōclauis ruina oēs p̄ter eū perissent: dicit sepulcro mandare suos volentibus: nomina mortuorum confuse iacentiū ex ordinis mensā memoria dixisse. author Cicero de Oratore,

Adagia Græcorum.

Tigif meditantibus res facile succurrāt: prater ea q; supra philosophis dicta narraui: pauca nūc alia ex vtraq; lingua: quasi viā ad alia cōgrenda sum afferre conatus: ac primū græca adagia ex Tarraco & Didymo. Hi nōnulla in hoc genere ex authoribus excerpta posuerūt: verū q; ex magna parte sint poetarū loci obscuriores: q; ad rem minime p̄tinent: ea tātū tā ex illis q; aliis delegi: que vsui latinis essent: tū ad elocutionem p̄tim etiā ad prudētiā facerēt. Δελφίνα μύθη δαίδα δαίσκεισ. Delphinū natate doces. In eum qui doctos docere vult. ὄσθμῶρ. Sus Mineruā. ex causa supradicta ponit a Theocrito poeta. Ἰλιάσ κακῶν. Ilias malorū. In ærūnis & laborib⁹. qd & Cicero & Propertius vsurpant. πᾶσα γὰ πατρίσ. Oīs terra patria. Respōsum est Apollinis ad Meleum Theffalū consultantē de sede. μή γὰρ χελιδῶν ἔαρ ὄν κοιεῖ. vna irundo ver non facit. Apud Aristotelē in æthicis. περία σοφίην ἔλαχε. Paupras sapientiam sortita est. apud Euripidem. εἰσ ὕδαρ σπέρην. In aqua seminare. In frustra laborātem. ὄκρον βόμγγα σνάγχο. Ocnus funem colligis. ex eadē cum superiore causa manauit: qd altius repetere oportet: vti res plures simul intelligant. Apud Pausaniā scribitur: q; Polygnostus tabellam pinxit: vbi Ocnus appellatus sedens spartum torq̄bat: afinamq; ppe spartum rodentē: qd significare volēbat frustra virum laborare: si vxorem quā in afina notauit prodigam habeat. Ocnus prater ea dicit auem vocari de genere herodiorū: quæ continuo volando sollicitat aut quatrendo. Meminere hui⁹ puerbii & Propertius & Plinius. κέρασ ἀμαλθείασ. Cornu copię. tritū in omī copia. τὰ τῶν φίλων κοινά: amicorū oīa cōmunia. Pythagoreorum puerbii: q; ita inter se viuēt. γλῶσφι ἴκαταται. Noctua volauit. volatus. n. noctuē apud Atheniēses victoriā portendit. Nā: hęc auis in magna eis veneratione: signabat & in numismate. εἰσ ἀρχαίασ φάτρασ. Ad antiquum p̄sepe. In eos q; ad antiquā viuendi formulā redeunt: Horati⁹ eleganter hoc expressit: Vitæ me redde priorī. εἰσ ἀμῆρ ὄνδαισ ἀμῆρ: vnus homo: nullus homo. Sicut illud. Ab vno tm̄ nihil bene fit. εἰσ πᾶγασ ὁ λύκοσ: lupus in laqueos: in euntes manifestū in piculū. De lupo itē apud latinos: Lup⁹ in fabula: aliquo supueniēte de quo erat sermo. Item: Lupi mœrim videre priores: Virgilius & Plinius p malo auspicio ponunt. ἐλάφιοσ ἀμῆρ. Ceruinus homo. in timidus. ἐλεφάσ μῦν ὄνχ ἄλίσκοφ. Elephas murē non capit: qui humilia despicit. De Elephantino fœtu apud Pliniū aliud puerbii siquid rar de fit. Apud Tranquillū itē Augustus vsurpare solebat: istipem elephantū porrigere: qui timide dat. ἐχθρῶν ἄδωρα δῶρα καὶ ὄνχ ὄρησιν. Inimicorum dona perniciofa. meminit huius Sophocles in Aiace Mastygophoro. λαγῶσ καθένδωμ: Lepus dormiēs: in eos q; dormire simulant: nam lepus oculis apertis dormit. πᾶλαι πότ ἡσαρ ἄλκιμοι μιλῆσιοι. Dudū potentes erant Milesii: respōsum est Apollinis positū ab Anacreonte & Aristophane: iactat in eos qui de rebus deciderunt. Apud Virgiliū vero in eandē sententiā & idem ppositum. Fuim⁹ troes: fuit illū & ingens gloria Teucrorū. σνβαρίτικα τράπεζα ἢ σνρακονοσία. Sybaritica mensa vel Syracusana: vtraq; lautis & delicatis conuenit. ἀντόματα: ἄγαθῶν ἄγαθῶν ἐπι δῖτασ ἱερτάσ. Boni sponte ad bonorum conuiuia properant. Quo vtitur Eupolis in Chryfogono: & Plato in Symposio. ἀφνίασ πῦρ Aphyiē ignis. Quando velociter ad finem alicuius rei puenit. Est. n. Aphyia pisciculus & breuiter percoquit. Hinc apud Tranquillum illud etiā in festinatōe ab Augusto dici solebat. Celerius q; Asparagi coquunt. ἀφ ἴππων ἐπ ὄνονσ. Ex equis ad alinos: quādo ex honestis ad minus decora descenditur. βάλεισ μακαρίαν. Iace in Macariam: locus enim in inferno dicitur: & apud Comicos βάλεισ κόρακασ εἰσ ὕδαρ εἰσ ὄλεθρῶμ. Nostrī autem Comici vsurpant: Abi in malam crucem: in malam rē. In eos qui perditōe sunt digni. βοιωτίσ μόμοσ Βοοτία lex: quādo quietum principium turbatus sequitur finis: q; Bœotiis similiter acciderit post

Artificialis mēorie iuuentor Simonides.

Ocnus.

Pythagoreorum puerbium.

mortē Lai. βομβύλιος ἀμθραπος Bombylius hō. hoc est Crabroni⁹ & inutilis: q; Crabro apis species in luto fauum fingat. βελλοροφότησ γράμματα Bellorophōtis lfas. Qñ q; est causa necis ppriē. nota fabula: vsurpat a Plauto. Bellorophōtē me fecit. ἀρτιπελαργίμ Pelargizare. Qui beneficium reddūt more pelargorū id est Ciconiarū: q; in senectute parētes nutriūt. ἄξιοσ τριχῶσ Πίλο dignus. Qui nullius est pretii. vsurpatum a Catullo: apud quē Pili facio scribit. Apud Plautum vero & Ciceronē Teruncii facio. Terūcius quadrans & minima est moneta. ἀπλησοσ πῖθοσ Inexplebile doliū. Infatiabili v̄tre hoīb⁹: a Doliis q; Belides apd inferos frustra implere conantur. nota fabula: traduciē etiā puerbii ad auaros. Cicero aut vocat huiusmodi hoīes Tritōes piscinarū: q; ob potētiā aut aliā facultatē in rep. partes aliorū vsurpāt. Plautus vero Lacones vocat parasitos ex voracitate canū Laconum. ἀπό βάλβιδιοσ: A repagulo. hoc est ab ipso exordio bonum aut malū seu quoduis aliud esse. Cicero ab ipis vnguiculis dicit. ἀπόλεσοσ διμω ἐπίχεασ ὕδαρ. Perdidiſti vinū infundens aquā. Polyphemi verba sunt ad Vlyſsem apd Homerū: ex quo in puerbiū venit. ἀπό βραδνοκέλωρ ὄμωρ ἴπκοσ ὄροροσ. Ex tardo asino equis p̄siliūt: q; ex humili loco prouehitur: & etiā indigne pmouet. ἀπαρτα τοῖσ σοφδοισμ ἔνκολα. Oīa sapiētibus facilia. Qui per prudentiā in rebus difficilib⁹ p̄ficiūt. ἀκέφαλοσ μῦθοσ. fabula sine capite: in eos q; nūq; perorat. Plaut⁹. Vt orationē sine capite reliquā. id est sine cōclufiōe. ἀκρωρ ἄψασθαί τῶμ δακτύλωμ. Sumis attingere digitis. Qui nō diligēter aut p̄fecte rē aliquā deprēdūt aut eruditi sunt. vtunt hoc latini: & etiā summis labris. ἀλλ ὄνχ ἄνθιοσ ἄλωπῆξ. Nō iter um vulpes i laqueos inci det. intelligit prouerbii de his q; semel ex insidiis euadūt. ἄλλο γλαφξ ἄλλο κορώμ φθέγγεται. Aliud noctua: aliud cornix loquit. Qui cū potētorib⁹ certant: aut q; cū aliis nō cōueniūt. ἀλωρ κερξίμ κρῶσ ἔτερομ ἄλωπικα: Cū vulpe vulpizare. Qui similes asturia decipere cōtendūt. ἀρτι κέρκωσ σκόρπιου: Pro Perca Scorpio. his dicit q; peiora pro potioribus eligūt. ἀμθροποσ ἀμθρόπα δαμῶμιου. Homo homini numen: qui subito beneficium aliqd ab aliquo adsequunt. At Plaut⁹. cōtra. Homo homini lupus dixit. ἄμ ἔκοσ ἄμ ἔροσ: vna dicere vna facere. Qui celeriter aliqd pagit. ἀμμομ μετρεῖμ. Arenā metiri. in reb⁹ arduis & q; minime p̄fici queant. ἄμ μᾶ παρῆ κρῆασ τάρμ χομ εἰργεται. vbi caro abest falsamentū amatur. his q; rebus viliorib⁹ coacti nō spēvunt. Qd etiā vulgo iactatur. ἀράκη ὄνδαισ θεοῖ μάχορτα. Necessitati neq; dii pugnant. Qd a latinis etiā vsurpat: vt apud Laberū in epigramate. ἀδῶσ κνρᾶ. Inferni galerus. his qui aliqd clā agunt ne videātur. huiusmodi em̄ pileo dicit Perseus minime visus Gorgonē iterfecisse. ἀιαρτοσ γέλωσ. Aiācis risus. Qui stulte ridet. ob Aiācē cui insania similis accidit. ἀχει κόρον. Ad fatieratē vsq; rei copia & vehemētia dicit. ἀκαροσ ἔνορτα ὄνδαισ ἔχθροσ διαφῆρει. Intēpestiua beniuolētia nihil ab inimicitia differt. Hoc sane dixisse ferunt Hippolytū Phēdræ p̄fici se illū p̄ter oēs amare ἀκαρότερα ἀδῶμι. Δοσ κήπωμ: infructuosiora hortis Adonidis. In rebus inutilibus & parui fructus. erāt em̄ hi hortī in vasis fictilib⁹ tantū vsq; ad herbā emittētes. Meminit eius Plato in Phēdro. ἀκάμθιοσ τέττυξ. Acanthia Cicada. Id est inter spinas. Dicit voce absōnis p̄pterea q; huiusmodi cicadæ non canant. ἀθνοσ πέπλοσ. Ardens pepus. Qui malorū causa facit sunt. Ex peplo misso a Deianira: q; Hercuē cremauit: nota fabula. Latini ad hoc ppositū vtunt. Equus Sciani: & aurū Tholosanū: q; vtētes incōmodo adficiebant. Gelli⁹ author. χάριτεσ γυμναι. Gratia nuda. vel q; manifeste gratificari oportet: vel q; ingrati decorē priuantur. ἀγυαλω δάλειοσ: lit⁹ adloqueris. Inexorabilibus dicit. Latini pro hoc vsurpant: Sudo fabulā narras. ἀγυαμποσ βέτοσ ἄνοσ. Aridus rubus: inflexibilis. Duris dicit & obstinatis. apud latinos dicit: Pardus maculas nō mutat. ἀετομ κάμθαρσ. Aquilā Cantharus. Aglæ em̄ insensū Canthari vt numerū hostium minuāt ei⁹ oua surripere querūt. ἀλοσ βίσοσ ἄλλη δαίτη. Alia vita: alia viuēdi formula: his qui meli⁹ vitā istituūt. vsurpat & a Terētiō. Hęc ætas alios mores postulat. ἄλλοτε ἀλλοιομ τελέθειμ καὶ χῶρα ἔπεσθαι. Alibi aliū esse: ac regionē sequi: q; locorū mores vbi viuim⁹ seq debemus ἀδακρνοσ πόλεμοσ. Bellū sine lachrymis. qui cū facilitate rē agūt aut adsequuntur. Dicitur etiā ἀκόρμι: id est sine puluere: tractū ab Athletis: qui quādoq; nō pugnādo ob metū aduersariū vincēbant. Apud Enniū vero scribit Salmacida spolia: sine sudore & sanguine. Delicatis & ignavis. ἀδραξία μέμοισ. Adrastea nemesis. Qui initia p̄speritatis habet: exitum vero infelicē: ab Adrasteo cui similiter euenit. ἀρῆρτεσ κερμέθα. Capiētes capti sumus. quū tenentur q; se sperabant alios tenere. ἀγαθῆ καὶ μάζα μετ ἄρτομ. Bona est offa secūdū panē. In secūdis locis cōsistēti dicit ἀθμᾶ κίλωνρομ. Mineruæ felē. Quādo paruis magna inepte cōparant. ἀξί σκνρία. Capra Scyria: qui vtilitatem adfert. q; Capræ scyriæ multum ferunt lactis. Cuius meminere Pidarus & Alcēus. ἐναγαθῶσ ἐναπατητόσ: valde bon⁹ valde deceptibilis. Bionis philosophi est puerbium. ἀλκ

Sagra.

θεσερα τωρ επι σαγρα. Veriora q̄ ea q̄ apud Sagram videlicet gesta sunt. huius prouerbii Menander meminit. Sagra locus vbi Locri Crotoniatis vicerunt. In quo bello dicuntur Castor & Pollux fuisse capti: fama ergo eadē hora venit Lacedaemoniā: nescit quō: per nūtiū deinde adfirmata fuit. ἀμφότεροι ὑφ' ἑστέρας ἡαυρῖναι ἰντελλίγῃ μανίβῃς: cū aliquid vehemēter contendimus ἄρθερα κερθῶσανροι πῖφομερ. Thesauri carbones facti sunt. Quādo qs spe fraudat. eius meminit Lucian⁹. Carbones nobis thesaurus fact⁹ ē. & rursus. Carbones meū thesaurū plane ostendis. ὄν παρτὸς ἀμδρόος ἐσ κόρηθου ὀκλον. Nō oīs hoīs est adire Corinthū. his qb⁹ desūt facultates ad delicias. Quoniā Corinthi hospites facultatibus viatici exhauriebant ob illecebras multorum scortorum. μὴ σπενδ ὄν γάρτοι παρὶ θάλασσαι. Ne festina: non enim igne cremaris. Theocriti dictum: cum properare nō sit opus. τῖς τρήσας ἀρτῖ ἐρίων ἐποκίξαστο. Quis pro lana pilos attōdit? Ab eodem positum. σφῆξ βομβῶν τέττιγος ἀραρτῖον. Fucus murmurans contra cicadā. Ab eodem. De his qui cum maioribus certant. τὰ κεραι ὀφθαλμοῖς. Corrueris oculos, ab eodē: in eos qui premunt inuidiā aut cōcupiscētia aliqua. κρῶσασ οἱ τῖζεται ὄσπερ ὀτέττιξ. Rore pascit veruti Cicada. Ab eodē: in eū qui macie ingenti adfectus est. ὄσχορ ἐστὶ τῦμμα καὶ ἄλικορ ἀμδρα δαμῶσ δει. Tantulum tormentū: q̄tum domat hominem. Ab eodem positum: de spina loquū extracta. πῦρ ἐπὶ πῦρ. Ignis supra ignem. id est malum supra malum. huius meminit Plato. Simile aliquid & a postolus. Vince in bono malū. Sic carbones ingeres supra caput eius. κηράσων μῶροσ. Aeschylī poetæ est in eū q̄ sibi ip̄i causa est mortis: more Pyraustæ parui volatilis: q̄ lucernā petētes vrunf. πρὸς κέρτρα λακτίζει. Contra stimulū calcitrare. Euripidī dictū: & etiā Aeschylī: vsurpat & in sacris libris. ἐῖσ τὸ δειρόν. In rem opportunā. verbū est Periclis quū Astya nacti Lacedaemoniorū duci pecuniā daret: vt ex Attica quā bello infestabat discederet: redditurus impensarum rationem: nec aperte rem manifestare volens magistratib⁹: respōdit verba su pradicta. ἐμδνμῖσ ὄκροσ. Somnus Endymionis: in eos q̄ longo premunt somno: nota fabula. γηῶσκα δ' αἰεὶ κολλᾷ δαδασκόμεροσ. Conseneo discens plurima semper ego. Ex Solonis elegia co est. τὰ ἀπὸ τρίποδοσ. Hac a Tripode: in rebus veris Latini & Plinius oraculum dicunt. ἀμειρόμωρ ἰωρῶν τυχέτρ. Auspiciis vtī melioribus. Qui ex aduersis ad secunda veniunt. Cicero ait. Meliora diis: scilicet dent auspiciā: cū alicuius malī mētio inciderit. ἀρχὴ ἡμῶσ εωσ πλέορ τοῦ καμτόσ. Principiū est plusq̄ medietas totius: puerbiū apud Aristotelē i aethicis. κακῶσ ἀρχῶσ τέλοσ κακῶρ. Mali principii: mal⁹ est finis. Aeli poetæ est. τὸ λαβεῖν ἔλαττορ τοῦ μηδερ λαβεῖν πλέορ. Parum accipere plus est q̄ nihil omnino. Apud Menandrum. καλὴ κεφαλὴ ἐγκέφαλορ ὄρκ ἔχει. Pulchrum caput cerebro caret. in eū qui pulchro sit corpore: ac parum sapiat. Comici dictum. αἰδῶρ κάρτα φέρεῖ. Theocriti est a Virgilio conuersum. Omnia fert ætas. ἀδῶριδοσ κᾶπονροσ Adonidī horti: quādo quis parū vtilitatis refert: q̄ in eis flores tantum metebatur nō fruges. Platonis est dictū in Phædro. ἰσὸρ κημελῶπνοσ ἀμαλνείρ. Telam Penelopes retexere: quādo res facta destruit: laborq̄ perit. Ponit apud eundē in Phædro. ἐῖσ ὕδαρ σπῖρειρ. Seminare in aqua. cū frustra sit aliqd. πολλὰ μεταξὺ πέλει κῦλικοσ καὶ χᾶλεωσ ἄκρορ. Multa iter calicē existit labrūq̄ supremū. ἀμερρίφθω κῦβοσ. lacta sit alea. Casaris verba in transitu rubiconis posita Plutarcho γέρορτῖ: ἀρῶτεροσ τανφᾶρ τοῦ πολιτῖμοσ δαι. Seni cōmodius in otio & delitiis agere q̄ remp. ad ministrare. Apud eundē authorē: verba sunt Pōpeii de Lucullo. πρὸ τῖσ ἀπολογίασ τᾶρ ψᾶφορ φέρεῖρ. Ante defensionē iudiciū ferre. Libanii in epistolis.

Adagia Lociq̄ aliquot latinorum.

Ex Cicerōe

Pud latinos nōnulla huiuscemodī cōmemorant: presertim apud Ciceronē: inter q̄ sūt illa. Primū pro Murena. Cornicum oculos cōfixit. De. CN. Flauio loquēs q̄ plus viderat q̄ prudētiores putabant: eisq̄ spem ademerat. Itē pro Cor. Balbo: Duo fulmīa nostrī imperii. CN. & P. Scipiones: qd̄ Virgilius nō est de dignatus imitari. Item pro P. Quinctio. Intus est equus Troianus: quū de insidiis loquitur. Pretorius candidatus quasi desultorius in quadrigarū curriculū currere videt. De eo q̄ ex minore cōditiōe maiora tētat. In eplīs ad Atticū Clitellē boui sunt imposte: quū indigno aut nō apto aliqd dat siue gerit. In eisdē. Bibul⁹ coepit laureolam in mustacio querere. Hoc est gloriam in re minima & nullius momenti. Nā teste Plinio laurus mustaciis subiciēbat: q̄ mos adhuc Romæ seruaf. Item: Ille callipides adfiduo cursu cubitū nullū pcessit: in eum qui multa tētat seu pollicetur: presertim in itinere: ac parum praestat: est enim καλλίπιδῶσ animal tardissimum: qui tota die se mouendo cubitum non procedit: vt ait Tranquillus in Tyberio. Athenas noctuam mittam. Suos dicit mittere versus ei qui, his

Mustacia.

Callipides.

Scitala Laconica.

Ibris.

Andabata.

Virgilius Plinius.

Catullus.

Horatius.

Perfius Iuuenalis.

Corui.

Ex Plauto.

Seneca. Lychnobii.

Auctorati. Exauctora ti.

abūdet. Nā Athenis frēqs est noctua q̄ publicū s̄igne est. Ad hoc etiā ppositū quēdā alia dicit vt lucernā solī adhibere. Terutiū id est quadrantē adicere Croesi diuitiis. Mitto Scitalā Laconi cā: scribens in ænigmate ac breuitate. Nota res scitala apud Lacedaemonios. Baculi duo similes erāt: quū opus scribere secretū aliqd magistratib⁹ in eobaculo q̄ in vrbe remanebat charta: cirā cū uoluebat: vbi qd̄ op⁹ scribebat: eaq̄ mittebat magistratui q̄ & ip̄e similitē secū habebat baculū & hoc ne cōsilia ab hostibus quoquo mō deprēderent. Idē in orōnib⁹. Abiecit hastā: Quū qs decidit lite acceptis. Idē: Charta dētata & calamo tēperatores agef: quū accuratius aliqd scribere volumus. Et alibi. In hac cā aqua mihi hæret. id est addubito: vereor: qd̄ etiā i Italia pleriq̄ vsurpat. Idē Ibrida. C. Antoniū vocat: & puerū lunoniū: aureūq̄ partū Cēsare adolefcētē. In Tusculanis grēcū puerbiū. Quā qsq̄ nouit artē: i hac se exercitat. In officiorū li. III. Cū velis & eqs. Epicutus eiusdē adiutor inīa. In conatu dicit. Cū vela nō sint satis: equi quoq̄ ad trahēdā nauim adhibent. Et ad Trebatū. Sero sapiūt Phryges. in tarditate pœnitēda. Qd̄ in tragœdia eg Troiani extremo loco cōscriptū esse dicit. De diuinatiōe: Grēcū erat puerbiū. Aut bibit aut abeat Nō em oportet sobrios ad ebrios venire: aut si veniāt: cū aliis cōueniāt. Itē i orōne. Arcē e cloaca facere. i. loco indigno aliqd sumptuosius adificare. Itē ad Trebatū: Quē antea ne Andabatā quidē defraudare poteram⁹. & Hieronym⁹ cōtra Io. Meli⁹ qd̄ dicit Andabatā: more pugnare q̄ directā spicula clypeo veritatis nō repellere. Pplī putant esse q̄ cōuenientes pugnabāt. Sed & alii quoq̄ alia i hoc gñe. Virg. in taciturnitate: Lupi Moerim videre priores. Itē in meru potētioris: cornu ferit ille: cauetor ex Theocrito tractū: ille ei ait: ἐρόχαρ φυλάσσοε μὴ τυκοεψῖ. In eandē Plutarchus inīam. Foenū in cornu gerit. Pli. aut in impudētia. Frōtē p̄ficiui. Qd̄ a Seneca mutuatus ē: ip̄e em hoc etiā alio mō elegāter expressit. Varinius inqt adfiduo cōuitio depudere didicerat. Catullus de viro inepto & ignauo: Satis cū hoc vappa frigora & famem ptulisti. Itē: Scripta veneni ac pestilētia plena. Probitatē vero & malitiā elegāter colore cādido & atro distinguit: de Casare loqns. Alb⁹ inqt an ater sis. qd̄ pximis t̄pib⁹ studia partiū nonnullarū in Italia vsurparūt. Cor. Nepos mansuetudinē Attici p̄petuā describēs. Cū m̄e inqt nūq̄ rediuit i ḡfam. Horatius: fauorē a suffragio trāsfert: Oē tulit punctū q̄ miscuit vtile honesto. Itē: propria delicta a tergo mātica appellat. Et se suaq̄ sine riuali amare. Coronas hoīm collocutiōes aut attentiones. Colūnas itē pro locis publicis quo disputātes cōueniebāt. In fauore itē p̄mere pollices dicit. Vtroq̄ tuū laudabit pollice ludū. Qd̄ & Pli. adfirmat li. XXVIII. ca. II. pollices ait cū faueamus p̄mere etiā puerbio iubem⁹. Et lib. sermonū. Mēbra animūq̄ tuum nabis sine cortice sic me. Nare em sine cortice. i. sine cucurbita aut aliquo appēsili artificio: hoc ē aliqd cū facilitate & citra alienū adminiculū facere. Perfius in caueda derisioe: Posticē occurrere sanne: dixit. Iuuenalis. Dat veniā coruis: vexat cēsura colūbas. pulcherrima trāslatiōe puritatē fceminaq̄: imē puritatēq̄ viroq̄ p̄ hęc aīalia demōstrās. Corui em teste Pli. ore parere coireq̄ putant. Prēterea equus Seiani & aux Tolosanū apd̄ Gelliū i puerbio venerūt infelicitatis: q̄ hac possidētib⁹ nūq̄ bñ eueniret. August⁹ apd̄ Trāquillū ad Calendas grēcas se solutus festiue dicebat. i. nūq̄: q̄ Calēdas grēci nō habeāt. Apd̄ Ciceronē i Verrē ac apd̄ Martiālē: artollere digitū ē se cōductore vel emptorē ex publica vēditiōe aut locutiōe significare. Idē i eplīs humilē & ignotū significare volēs: q̄ huic terrē filio inqt l̄fas de rātis reb⁹ dare. & Iuuenalis hoc idē aliis verbis. Malim fratercul⁹ esse gigātis. Nā gigātes terrē filii sunt. Plaut⁹ vero cōplura: siqs legat. Nā seruos imē probos mastygā vocat: Plagiariū: Subiculum flagri: ritorē cōpedū: Triū l̄sarū hoīm. Prēterea senes: acherōtiū: Capularē: Pabulū acherōtis: edētulū: mucosū: Vulturū cadauer. In adolefcētē frugi. In mare itē: rē familiarē curat: parētī obtēperat: vxori ac liberū vacat. In perditū. Amat: egetur: plusq̄ res patit̄ studet elegātie. In meretrices sellularias. Quæ olet sellā & fessibulū merumē scortū diobolariū: monstrū mulieris: falsa muriatica. In nobiles: Matrē venustatū: veneres cupīdinesq̄. Mores eaq̄ sic explicant. Negotiū sibi q̄ velit cōparare nauē ac mulierē sibi comparato Nā hæ duæ res nūq̄ satis ornanf. Dū comunē dū ornanf ann⁹ est. Fundis ornatæ incedūt p̄ vias Fūdi n̄i calamitas. Visc⁹ merusvra ē blāditiā. Senecē quoq̄ trāslatiōes audaces inūera sūt. Glabros em iuuenes ac ministros imberbes vocat. Lychnobios vero q̄si lucernarios q̄ totis noctibus vigilāt: iter diu dormiūt. In senectute quoq̄ vasa colligere: aut receptui canere: regefcēdū itelligit. Itē: In freto vixim⁹: moriamur i portu. Et i altercatiōe: captioeq̄ mutua verborū. Latrūculis inquit ludimus. Auctoras item & exauctoratos obligatos & liberos appellat. Beneficium seu quoduis aliud in Calendario scribere ait. i. foenerari. Sed nouatione verborū cūctos facile superat Apuleius: cui⁹ qd̄ adponā vt legētis sit arbitriū ea cū iudicare: tū eligere. Loquit de Cing

Ex Apuleio
Emascu-
lor.

do. Qui emasculatoribus suis ad omnia infanda morigerus fuit. Mox in iuuetute saltadis fabulis ex
omnis plane & eneruis. Sed ut audio indocta ac rudi mollitia: negat ei quicquam histriosis habuisse propter
impudicitiam. In hac etiam aetate quam nunc est quae istud deperdit multi sunt: domus eius tota lenonia: familia com-
taminata: ipse pudiosus: vxor lupa: filii siles prius: diebus ac noctibus ianua calcibus propulsata: fene-
strae caricis contrepitae. Triclinium comestatoribus ingerit. Cubiculum adulteris peruium. Item alibi. Dia-
co Crassum iadudum ebrium stertere: aut secundo lauacro ad repotia coenae obeunda / vinolentum sudorem in
balneo defudare. Et in oratione ad Claudium Procos. Euathlus postquam cuncta illa exorabula iudicium
& decipula aduersantium: & artificia dicentium versum aliogen ingeniat ad astutiam facile perdidit. Item
antiquum puerium. Vbi vber ibi tuber. in nulla voluptas non mixta aliquo dolore. Item: Pariter ei ut
quae herediolum sterile & agrum scrupolum meras rupinas & fetiditas miserum coluit quam nullum in Testis
suis fructus est: sed infelix lolium & sterilem dnanem auenae: furatum est & vicinorum flores decerpunt.
Item. Quis non laudauit hominem numerosa arte multiscium: tam iugum scientia magnificum: totum est iugum pira de
dalu: fateor me sellularias artes minus callere: vestem de textrina emere: baxas istas de Sutrina pre-
stinare. Item spelunca frigidum inubrata: quere cornibus onerata: colliculum sepimine consecrat: vel trum
cus dolamine effigiat: vel cespes libamine humigat: vel lapis vngue delibutus. Item noia hac
honoripeta: lucifuga: tenebricula: multiformis tibia: scissile palliastru: cibaria voluptas. Inter
nos verbigeratum. Item: Hyagnes praefatus: ac magister Marfy tibicinis primus in canedo manum discapedina-
uit: primus duas tibias vno spiritu auauit. Item ut verus puerium ait: inter iacrum & saxum positus cruciabat
quod in rerum difficultate ac dura deliberatione succurrit. Item: Mulieres candido splendentes amicimie:
vario letitates gestamine: verno flores coronamine. Item: Basia psilla: meretricum poscinumia: seu
aduectos: negociumumia. Item: Liberalibus coenis inescat: & humanis ad fatum cibis saginat corpus
obesum pinguedine compleuerat. Corium aruina succulenta molliuerat. Item: Pistor Dulciarius quae panes &
mellita cocinabat edulia. Alter cocum quae lapidissimis nutrimentis pulmeta mollita vapore condibat
Item: Estur ac potat incodites: pulmetis aceruat: panibus aggerat: poculis agminatim ingestis: cla-
more ludat: strepitu catillat: couitibus iocant: ac iam cetera semiferis Lapithis Cetaurisque silia. De
speculo aut pulcherrima ab eodem descriptio exprimit: quippe in omnibus manu faciundis imaginibus opa
diuturna sumit: neque tamen similitudo aequae ut in speculo comparet. Deest enim & luto vigor: & laxo color
& picturae rigor: & motus omnibus: quae praecipua fide similitudine representat. Eniuero quod luto fictum: vel arte in
fulsum: vel lapide incussum: vel cera inustum: vel pigmento illitum: non multa interapedie temporis dissimile
reddit: & ritu cadaveris vnum vultum & immobile possidet: tamen praestat imaginis artibus ad similitudinem re-
ferenda leuitas illa speculi fabra & splendor opifex. Nunc Ciceronis quosdam subiciam iocos: quos
posterius omnes qui scdis plane constituerunt ab eo usurpare sunt visum: mutat tamen rhythmis ac numeris. Antiqui
thetis primum in verbis ac sententiis omnia ipsius sunt referta: quibus nil magis lumen adfert orationi: ut sunt
illa. In negotio sine periculo. In oratione cum dignitate. In conuiuio sobrius: in sobrietate facetus. Item: Ho-
nores sine ambitione: diuitias sine fastu: copia sine luxuria possidebat: in oratione de periculis solici-
tus cogitabat: in piculo regis euentum securus expectabat. Plinius in epistolis hunc imitatur modum ait. In summa aua-
ritia sumptuosus: in summa infamia gloriosus. Item: Non viuere ut edas sed edere ut viuas: non possim si ve-
lim: nec velim si possim. Non defuit auxiliu: sed ipse auxilio defuit. Item illa festiuitate simul & graui-
tate habet quae quasi hypothetice inferunt: ut ego si dignitas est bene de reipublica spare obtineo dignitatem meam
si autem in eo dignitas est quod sentias efficere: ne vestigiis quod vultu reliquum est dignitatis: agitur pro-
nobiscum si nos ipsos regere possim: ut ea quae parti iam adsum: parti impedit: moderate feram. Item: Me
regem appellas. Ego: si regnum est ab omni cupiditate abstinere: nulli libidini seruire: nullorum gratia ciuium
aut hostium metu de recta sententia decedere: fateor me regem esse. Item: A nobis agent omnia diligentem ut ne-
quae siquid obtineri poterit non contedam: neque siquid non obtinuerim / repulsi esse videamur. Item: Quae
fauendo retiere non potuerit: inuidedo abalienauerit. Item: Aut te in sententiam meam adducam: aut certe te
statum apud animam tuam relinquam quod nunc senserim. Item: Sententia: non animus dissentimus. Natura non animi
vitia: oburgatio: non contumelia contedi. Item: Cum nos florere oporteret: tunc maxime viuere pude-
ret. Aut probare quae sunt optet: aut tacere quae non probes. Dicendum quod non sentias: aut faciendum quod non probes.
Est ei res in locum adducta: ut quicquam multum iter sit iter eorum: casus quod dimicet: tamen iter victores non multum in-
terfuturum putet. Sed plane animus quod dubius in rebus fuerat infirmus: nunc despat confirmatus est. Nec teme-
ritas cum sapientia commiscet: nec ad consilium casus admittit. Non tam adlicere volui quam alienare nolui. Non
tam periculum scire latere quam turpe nescire. Scenola Iuriscosulorum eloquentissimus: Crassus eloquentia consul-
tissimus. Quatuor opibus tuis diuinitas detrahet: tamen adferet laudibus. Illa vero maxime ad poenam de-
pendenda faciunt. Et si aliquid culpa error humani scelere certe liberati sumus: non cupiditate aut peritate ali-

Repotia
coena.

Prouerbiu.

Hyagnes.
Inter Sacru
& saxu posi
tus.

Dulciarius

Ex Cicerone

lappi: sed opinione officii stulta fortasse / certe non improba: nec liberatione culpa / sed errati venia
ipetram. Quod autem sequit ad palpadum. Satis te dicis vixisse vel naturae vel glorie. Noli periculo nostro sa-
piens esse. Dimitte quod ista doctorum hominum in contumenda morte disciplina: tua cautio nostra cautio est. Vi-
de quod ne haec tua diuinitas apud posteros admirationis sit plura habitura quam gloria: nihil est omnino diu in
quo est aliquid extremum: quod cum venerit omni voluptas praeterita pro nihilo est. Omnes igitur supradicti loci vim
pithica habent. Sed maiore hoc quod sequit per interrogationem. De religioibus sacris & ceremoniis con-
cionat. P. Clodius. P. C. Publius inquam Clodius religiones negligit: violari: pollui quod est: Na & Catullus
quod si sile. Quid est Catulle: quod moraris emori? Curuli in sella Struma nouus sedet quod consulat perierat
Vatini: ite ille gurgis helluat sanguinem reipublicae. ad caelum tu extruxit villam in Tullulano visceribus
miserorum. Mihi meas ruinas adspicere non licuit. Item: Ille ab initio cupiditate & audacia pugnauit
hic veritate & pudore quod potuit restitit. Sed illa praes habet integras: vide quod tu distat argumeta
tua a re ipsa & veritate: quod consuetudine praes faciunt quasi nouum reprobis. Quod beniuolentia fit: odio fa-
ctu criminari: quod honorum causa praefilio: id est supplicii causa fecisse dicis. Neque tu haec non intelligis: sed vsque
eo quid arguas non habes: ut non modo tibi contra nos dicendum putes: verum etiam contra rerum naturam: con-
tra consuetudinem hominum: contra opiniones omnium. Sed in hoc etiam maior spiritus adsurgit. Fero ego te Tor-
quatus: iam dudum fero: & nonnumquam animi incitatum ad vlciscendum orationem tuam reuoco ac reflecto: permitto alii
quod iracundiae tuae: do adolescentiae: cedo amicitiae: tribuo pariter. Sed nisi aliquid modum vitae tibi consti-
tueris: coges me oblitum nostrae amicitiae hae ratione meae dignitatis. Nemo me vix tenuissima suspi-
tione pertrinxit: quem non perteret. Sed mihi crede non his liberrime soleo respondere: quos mihi vi-
deor facillime posse superare. Tu noli hac mea noua lenitate abuti: noli aculeos orationis meae quod reco-
diti sunt excussos arbitrari: noli id putare omnino a me esse omissum: siquid est tibi remissum atque concessum. Il-
la vero potius descriptiois apertissime sunt quam subiciam. Hic vnguenti adfluens calamistrata coma despi-
cens consocios stupri & vexatores etatulae suae: foeneratorum gregibus inflat: alter o dii boni quod teter in
cedebat: quod truculentus: quod terribilis aspectu: exemplum imperitiae: imaginem antiquitatis: columnam reipublicae. di-
ceres iterum. Item: Pugnis & calcibus exturbare hominem possessione: cedere facere vicinorum: spoliare fana
factorum: iura conatu & armis disturbare: iudicia in bonis rebus contenerere: in malis pugnare contra
bonos: non reipublicae. cedere: non fortunae ipsi succubere. Honestus hoc duce errare quod illo magistro erudiri.
Animus eius vultu: flagitia parietibus tegunt. Item leue: immo gratissimum. Mobile: immo constans: fa-
miliare: immo alienissimum. Item de urbe Roma. Hac sede imperii: arcem praeforui: lumen gentium: Theatrum
orbis terrarum. Item. Neque Catilia is es ut te aut pudor a turpitudine: aut metus a periculo: aut ratio a
furore reuocet. Vix nunc bonitatis: ut huius inopia plura possit ad misericordiam: quam illi opes ad crudelitatem.
Item reddenda causa pulchrum est illud. Plura virtus tua dedit quam fortuna abstulit: propterea quod adeptus es: quod non
multi homines noui: amissisti quam plurimi. & rursus. Mihi consilium iam diu captum est de quo ad te: non quo
celadus esses: non antea scripsi: sed quae collocatio consilii tali tempore quasi quodam admonitio videtur: vel potius
flagitatio ad concilianda societate. Sed his quae sequuntur aperte ad conceptum regis multarum paucis explicat
verbis. Quare quod adsequi possis non tam facile est nobis: quam tibi cui prope in conspectu est Aegyptus: iudica-
re. Nos quidem hoc sentimus: si exploratum tibi sit posse te illius regni potiri: non esse cunctandum: si dubium
non esse conandum: illud tibi adfirmo: si res ista ex sententia gesseris: fore ut absens a multis: cum redieris ab
omnibus lauderis. Sed ego ut te ad certam laudem adhortor: sic a dimicatione deterreo: redeo quod ad illud
quod initio dixi: totius facti tui iudicium: non tam ex consilio quam ex euentu homines esse facturos. Illa etiam quasi
paria inter se membra vim habent. Nihil tam voluere quam maledictum: nihil facilius emittit: nihil citius ex-
cipit: nihil latius dissipat. Item. Negotiatoribus comis: mercatoribus iustus: municipibus liberalis: so-
cietas abstinentes erant visus. Item: Meorum consiliorum socius: periculorum particeps: rerum quas in senatu gessi
adiutor. Item: Latrator fori: depeculator curiae: tabernariorum cocinator. Item: Nolite fortunam conuertere
re in culpa: nec regis iniuriam crimine putare: nec consilium ex necessitate: nec voluntatem ex vi interp-
tari. Item: perfectione amore prosequar: reditu spe expecte: absentiam memoria colam. Illa quoque ipsius sen-
tentiae proclare. Fortunam si non aequo animo: at fortiter feras. Quod honestum initio coeperis: constantia pro-
quere. Nihil in malis ponendum praeter culpam. Nihil turpius vanitate. Mors non tam optanda quam non timenda.
Mors honesta vita saepe turpe exornat: vita turpis ne morti quod honesta locum relinquit. In bonis
virtus socia vitae: gloria mortis comes. In altero ne reprobas quod in te probes. Inuidia virtute parta:
gloria non inuidia putanda. COMMATA sunt quae in altero cum sale iactam: ut Cicerone teste Plutarcho
de Cocco quod ad ordinem equestrem adscitus fuerat: Optimo iure hunc meruit locum: quum de iure culinae in-
telligeret. Huiusmodi quae multa leges apud Macrobius: inter quae illa duo Augusti: quae inuitatus a
Meccenate ad tenuem coenam familiariter: ut ille dicebat: non putabam inquit me tibi tam familiaris. Item

Scōmata
Meccenas

Galba. Prusias.

Galba gibboso apud eum causam orante ac dicente: Corrige in me siquid vides; Ego vero ingere monere possum; corrigere non possum. Quum Romani legatos ad pacem inter Nicomedem & Prusiam faciendam misissent: & vnum ex his multis cicatricibus sparsum caput haberet; alter pedibus ager esset tertius ingenio socors haberet. Cato eam legationem: nec caput; nec pedes; nec cor habere dixit. auctor Liuius, lib. L. In hoc genere plurima sparsim mihi dicta sunt: si duo rursus Augusti recenseant. Is quum simile sui quendam aspiceret; interrogauit an eius mater Romam unquam fuisset; at ille: quum ait meus hic pater fuit. Idem cotumaci beneficii petenti eius considerando ineptiam respondit: redi prius mecum in gratiam. Vnum adducam externum. Quum Annibal ab Antiocho ad quem confugerat interrogaret: an exercitus magnus opulensque quem ei ostenderet satis esset Romanis; Ita inquit etiam si aurissimi essent; de clade uti corrigi loquens: non ut ille putabat de victoria. auctor Plutarchus.

R. Volaterrani: Commentariorum Urbanorum Lib. XXXV. De Scientiis Mathematicis: ac primam Arithmetica.

NUMERORVM SCIENTIAM Quam Arithmetica dicitur primam apud graecos illustrauit Pythagoras; eorum ratione ac characteribus adinuertis ac in tabula discipulis prescriptis: quam posteri deinde Abacum (ut Boetius tradit) vocauerunt. Euclides deinde quatuor libris eam complexus est. VII. VIII. IX. X. ex nostris Boetius: & recentioribus nonnulli libros edidit: ut Leonardus Pisanus: Blasius Parmensis: Ioannes de Sacrobuoto: Prodocimus Paduanus: Algorismus: Algebra Catainus: Ludovicus Eremita. Laudes eius insuper Pythagoras nonnullique adeo extulerunt: ut quatuor categoriarum substantiarum subesse contendant. Plato quoque in Epinomide ante omnia numeros edocendos pueros esse iubet: sine quibus nec res propriae nec publicae satis commode administrari

Digitus
Articulus.
Compositus
Par vel
Impar.
Pariter par
pariter impar
par.
Diminutus
numerus.
Superfluous
Perfectus.
Impar primus
& compositus
Secundus &
compositus.
Abstractus
Compositus.
Comparatus
geometricis
dimensionibus.
Punctum.
Triangularis
Quadratus.
Cubus.
Pyramidalis.
Sphaericus.

queat: omniaque in suorum ipsorum cum dispositione / tum harmonia / facta mortalia versari. Eorum diductio plurifaria. Species omnino. VIII. Numeratio: Additio: Subtractio: Mediatio: Duplicatio: Multiplicatio Diuisio: progressio. Radicum extractio in numeris quadratis & cubis. Alia quoque diuisio: aut digitus est: sic enim appellatur: aut sunt numeri soluti & simplices usque ad decem. Vel est articulus: ut. X. XX. XXX. XL. & reliqui integri. Vel est compositus ex vtrisque: ut. XIII. XXV. XXVII. & reliqui similes. Deinde aut par est vel impar: graece αρτος και περιττος. Paris rursus numeri species sex: de quibus Euclides in IX. differit. Pariter par quum usque ad vltimum numerus in duas partes diuidi potest. veluti LXIII. cuius medius. XXXII. & huius. XVI. huius quoque. VIII. Deinde. III. & II. Pariter impar quum numerus quidem par est: in partes tamen impares diducitur. VI. X. XIII. & his similes. Impariter par ex vtrisque superioribus constat quum numerus par in partes etiam diuiditur pares: sed non usque ad extremum. ut. XXIII. XXVIII. & his similes. Aut item diminutus quum partes eiusdem integrales ipsam non adequat. ut. VIII. cuius partes. III. II. I. constituit septem: quum numerus est inferior. VIII. Idem accidit numero. X. Aut superfluous est cum excedit: ut. XII. &. XXIII. Perfectus vero cum adequat. IMPAR autem numerus sic se habet. Aut primus est & incompositus: ut. III. V. VII. XIII. XVII. XIX. XXIII. quod nullus eos partem unitatem metiarum numeri dicuntur incommensurabiles. Aut secundus & compositus: quem non solum unitas: sed alius quoque metiarum numerus: ut nouem per tres. XV. per V. XXI. per VII. & his similes. his addit tertia diuisio: videlicet Abstractus: quum a materia separatur: committitur quum est materia: ut res numerata. Dimensionibus quoque geometricis & epipedis & solidis comparatur. In primis punctum est unitas quilibet. Lineares sunt numeri soluti & lineis descripti videlicet. II. III. IIII. V. Quadratus qui se duplicat: ut. XVI. quem quatuor constituit: ut. IX. quem ter tria faciunt. Cubus numerus qui his se duplicat: ut. XXVII. quem ternarius numerus iterat reddit. ut ter tria. IX. ter vero nouem. XXVII. Ipse autem ternarius numerus Radix dicitur: Quadrata est cum semel reddit cubus cuba: quum ter Relata: & hoc item modo reliqui quatuor. Insuper numerus Euclides in VIII. lib. multis aliis propter eum quem diximus tradit committi modis: cum videlicet aut numeri duplicantur: ut vnum duo quatuor octo: aut de ternario in ternarium ut vnum tria quoniam septem vel iidem numeri impares multiplicantur: ut vnum & tria / quatuor reddunt: huic addit quoniam nouem constituit: & eodem modo reliqua. Sed & triangulares & pentagonos & hexagonos tamen solidos Pyramidales sphaericos Euclides ponit. Plato planos appellat numeros qui prima multiplicatione numeri numerantur: ut bis duo. IIII. v. ter tres. IX. Solidos vero qui non solum multiplicatione sunt: ut bis bis duo.

VIII. & ter ter tria. XXVII. Aequaliter autem cum quilibet per se in seipsum multiplicat: quales modo narraui. Inequaliter quoque ex multiplicatione numeri alterius per alterum veluti in planis bis ter sex: ter quater. XII. In solidis bis bis ter: vel bis ter tres. XVIII. Mox de vi numerorum. Plato numeris omnia tribus: caelestia & humana sphaeraeque omnes & virtutes harmonia contineri: ciuitates quoque mutationes ex illis facere dicit. Antequam omnes ipse Pythagoras imitatus Monadas & Dyadas celebrat ut numerorum principia. Ex his constare dicit res humanas vniuersamque naturam. Nam per Monadam unitatem essentiam formamque res habent & in se statuuntur. In motu autem per Dyadam. Monas item perfectum aliquid ponit & absolutum. Dyas imperfectum & infinitum. Dicitur & aliis verbis. Idem & alterum siue diuersum. Nam quodlibet creaturum & idem est in sua essentia & perfectione: duovero seu diuersum compositione: vnum item energia: diuersum seu plura parte. Quin in Parmenide tantum tribuit diuinitatem: ut dicat vnas solum esse veras & imortales substantias ac a materia discretas: veluti Deum angelum quem mente vocat & animam. TRIAS autem alio quodam genere habet optima: & in IX. de rep. magnope extollit: quod in primis Quadratus ab eo numerus exeat: videlicet nouem: deinde Solidus. XXVII. Postremo magnus ille ac fatalis. DCCXXIX. Qui radicem habet. III. deinde. IX. tertiam. XXVII. Trias sola initium medietatem & finem retinet quibus corpora augetur. Interuallum vnum lineam facit: duo sufficit: tria corpus: quod tribus etiam metimur: longitudine latitudine & soliditate. Primum item impar est numerus qui perfectior pari est: cum illud comprehendat: non ab eo comprehendat: praeterea trianguli figuram continet quod omnibus praestat. Siquidem in hac solida cuba & plana resoluuntur. Proportionem in Arithmetica refert seque altera: in musica Diapente: in philosophia principia: videlicet materiam formam & priuationem. Secundum vero Platonem Deum spiritus & hylen: apud vero poetas gratias decem. TETRAS autem omnia secundum vim & potentiam in denarium resoluit numerum perfectum: si vnum duo tres & quatuor computentur. Pythagoreorum iusiurandum. Iuro ego per sanctum pura tibi mente quod ternum Aeternae fontem naturae animique parentem. Nam nostram dicitur animam ex quatuor constare: Mente cui unitas comparatur: nam spiritus res sub unitate comprehendit. Scientia: quae Binarium cum indefinita sit: & ex aliis confessis demonstrat. Ternario autem opinio: quae ex pluribus originem habet ac fallibile. Quaternario sensus. Praeterea par & impar continet numerum. Nam duo & item vnum Plato non tantum numeros qui principia numerorum vocat. Proportionem habet in arithmetica epitritia: a nobis seque tertiam appellatam. In Harmonia diatesseron & tetrachordum ac diagrama pythagoreum: quo ille primum in musica contentum inuenit. Toridae sunt etiam corpora simplicia & partes honesti & in caelo cardines. Et Quadratum agmen ordinatum & perfectum & quodriga totidem equorum: lat ad certam cursumque palmam fuerit: & quadrare accommodatum aptumque esse ob numeri huius communitatem dicimus. Petas suas etiam retinet proprietates: ut medium decadis quae ceteros includit. HEXAS numerus merito perfectus iam habet: quippe quod sit equalis his partibus ex quibus ipse constat. habet enim dimidietatem in tribus: tertiam portionem in duobus: sextam in vno: quae simul & in vnum collecta faciunt eundem. praeterea quadratum constituit. XXXVI. Senarius enim & Octonarius videlicet Ogdoas perfectiores omnibus ab Arithmetice dicuntur esse: & quae terminantur in illis. Qui vero ab his defecerint imperfecti: semper enim & infinitum hi duo diductione equalitate recipiunt. Augustinus tamen senarium praefert ob mundi creationem. HEPTAS quoque a Platonicis simul & Pythagoreis receptissima. Quae hac in primis proprietate habet quod sola neque gignit ex se alium numerum infra Decadem: neque a quoque ipsa gignit. Eius duo duplicata pariunt quatuor: tria sex: quatuor & pitur a duobus duplicatis & ipse duplicatus octo parit. Rursus quoniam a nullo nascitur. Ipse bis supputatur decem constituit. Item sex nascitur quod ex duplicato triente: pit autem infra Decimanum limitem nullum. Pariter Nonus ex ter tribus. Ipse item nullum. Eodem modo & decem. Igitur quum Septenarius ab hac conditione immunis est: a veteribus Minerua est cognominatus: quod sicut illa / virgo perpetuo sit ac sine matre. Multa insuper quae naturam ueniunt huic sunt accommodata. Nam septenarii mensis partem legitimi sunt. Post partem deinde septimo mense Deteres emittunt. Septimo deinceps mutantur. Annorum quoque hebdomada secunda pubertate: antiquae pueris noia imponantur cum antea dubia putaretur vita. Secunda pubertatem vtriusque sexui defert. Tertia adolescentiae lanugine. Quarta virilitate. In morbis quoque mutationes fieri experientia docuit. Hippocrates in libris de hebdomadis enuerat sensuum omnium quae sunt in capite septenos mentes: oculos: auribus: narium atque oris. Vitalia quoque paris numeri: lingua: pulmo: cor: liene: hepar: duo renes. Lunae etiam crescentis & senesceris ut in astrologia dicitur eodem numero notat siquidem de obscura crescente liene fiat & decrescere eodem omnino ordine. Septem caeli planetis constat: & in musica ex diapente ac diatesseron Symphoniam constituit. In Mathesi denique teste Iulio Mino Septenarius quod numerus: in genitura & annis magnos portendit effectus. IN nonario siue Enneade idem Maternus dicit eadem: in annis item fieri mutationem. Sed & huic numero alia etiam conuenire inuenimus. Home. sepe illi meminit: ερρημαρ appellat. in nono die: cum videlicet aut rursus sunt data: aut clades sequitur: aut leges condedit. totidem

De vi: & potestate numerorum quorundam.
Monas.
Dyas.
Trias.
DCCXXIX.
Tetras.
Pentades.
Hexas.
Ogdoas.
Heptas.
Heptas numerus Minerua appellatus.
Enneas.

Decas.

Dodecas.

Cxliiii.

M. DCCXX

viii.

em annis dicit in spelica Minoen a loue leges accepisse: totidēq; dieb9 mortuos antiqui funera bāt. DECAS itē a Pythagore eis obseruata: eo cūctis pfectior: quo ceteros singulari includit nu meros: supra decē nō tā numeratio q̄ eorū dē numerorū replicatio. Hāc igit̄ Pythagorei primā quadraturā appellāt. Nā decē ex vno duob9 trib9 & q̄tuor fit simi collectis. DODECAS. i. viii. de rep. Platoni tāq; diuīa celebrat: q̄ ait eā ciuitatib9 magnā portēdere mutationē: liquādo mul tīpīcari cōtīgerit ac puenire ad æquialterū suū planū videlicet. CXLIII. Poterit autē in melius mutari scdm disciplinā: cū vero ad solidū puenerit videlicet. M. DCCXXVIII. tāq; finē suū cō tīgerit postea declinabit. Antea vero nō fatali numero sed prudētia collabeb. Etūsmōdi muta tionis cām Aristoteles in li. v. Politicorū nō negasse videt̄: Platonē allegādo vt in ei9 epitome li. bri dixim9. In legib9 itē Plato eodē numero Duodenario ciuitatē agrosq; custodias: ac magistra tus disponit. In Phēdro. XII. adducit ordines diuinorū. In Timēo. XII. facieb9 format mūdū etiā ppter spherā mūdi. xii. signaq; totidē. In Critia plagis. xii. antiqua añ diluuiū regna describit.

De Harmoniacis.

Armonie rationē q̄ Arithmetice subiicitur: Aristoxen9 Platonis æqualis fere prim9 in lucē extulit reptis etiā instrumētis. Deinde Ptolemēus: cui9 musicā negligētia posteritatis ex magna parte corruptā Nicephorus Gregoras iter polauit & paraphrasim simul quādā cōstituit. Nicomachus etiā in quibusdā illustrauit. Cōmētatores his adcesserūt Pappus: Theon: Alypius: Gaudērius Isaci9. E nōs vero Apuleius: q̄ libellū sup his edidit: & Boetius. Et Augustin9 q̄ magis pedū rhythmos q̄ harmoniā est psecut9. Triplicē eius cōstituit diuī sionē: primā videlicet sensus & mētis. Initiū em̄ a sensu. i. auditu accipit: deinde mentis ratione ac iudicio absoluit. Cui9 rei grā vel imperiti de hac cēsurā agūt: cū Harmonia numerorūq; oba lectatio & cōcinnitas eque oīs capiat: vñ illud Virgilianū: Numetos memini si verba tenerem. Nō itē Geometriæ hoc euenit. Cui9 figurē nemini sunt curę an pulchre apteq; depicte sint: sed tm̄ sensib9 acceptæ. Alia diuisione triplicē faciūt. Cosmicā: qua mūdus & ordo cælestiū orbium mira cōcentus dulcedine cōstat. Alterā humanā: qua hō constitut9 est dispositione ordineq; tū quatuor elemētōrū: tū aīa vna cū corpe harmonica cōiunctiōe. Tertiā q̄ invocis humanę istru mētōrūq; sonitu cōsisteret. Tertiā diuīso Aristoxeni est: q̄ vocis rationē in Rhythmū: Melos: & Metrū diduxit. de his Gell9 li. XVII. Lōgiōr mēsurā vocis Rhythmos dicit. Altior Melos. Me trū vero p quā syllabaz lōgarū & breuiū & mediocrū iūctura & modul9 cōgruēs cū principio geometriæ auriū mēsurā terminat. Adrast9 peripatetic9 pulcherrime musicę p̄cipia dictiōib9 cōparat: nā vt lris & syllabis cōstāt: sic illa p̄thōgis tāq; lris & Diastematis vti syllabis: postre mo Harmonie p̄fecta rō simul i vnū coacta Systema dicit: Tetrachordū: Heptachordum: Octa chordū & his sīlia. Quę tria totidē ille dictiōes q̄s supra (narrari) exprimere vident: videlicet Rhythm9: Melos: & Metrū. P̄thongus igit̄ vox est nō oīs: sed cū rasi. i. p̄ductiōe plata in istru mēto. Chorda dicit̄ p̄thōg9 apd nos: apd grecos Dynamis. Diastema qd nos iteruallū dicim9 est discrimē quo alter acutior: alter grauior p̄thōgus appellet. Diastematū differentie plures Magnitudo: Gen9: Melopœa: Cōpositio: Modus: Mutatio. Magnitudine primū differunt maio ra minorib9 sicuti Diatesserō: Diapēte mai9: & hoc itē Diapason. Supat genere vt Diatonicum Chromaticū: Enarmonicū. De quib9 inferi9 dicā. Melopœa qm̄ videlicet Homophona: Sympho na: Antiphona: Paraphona: Diaphona sunt. Homophona q̄ grauitate aut acuitate nō discrepāt Symphona dissimiliū cōcentus. Antiphonū Diapason vocat̄ qd duo simul respōdeāt. Parapho na vero Diatesseron & Diapente. Diaphona autem Diastemata sunt inferiora q̄ Diatesseron & in medio posita. Quę Harmoniam per se nō efficiūt sola: vt Ton9: Diton9: Hemitonus: Diesis. Est em̄ Diesis: quarta pars. Cōpositione differūt Diastemata: quando simul iūcta vt in Systema te: aut disiūcta per se sola cōnumerata. Modi quoq; variāt diastemata: q̄ scdm Aristoxenū. XIII. sunt. Hypmixolydius: Hypphrygius: Mixolydiū Duo: Acutior alter q̄ Hyperastius vocat̄: & grauior alter qui Hyperdori9 dicit̄. Lydiū duo: quorū grauior Arolius vocat̄. Phrygiū duo: quo rū grauior Dorius. Hypolidiū duo quorū grauior Hypoædius: Hypophrygiū duo quorū gra uior Hypodorius: postremo Dorius oīm acutissim9. Genere etiā diastemata mutant: vt Diato nicū: Chromaticū: Enarmonicū. Diatoniū cōstat Symphonia duorū tonorū & hemitonū. Ei9 Ety mū ex eo venit q̄ seu p tonos pcedat siue robustius aliqd & valentius in se habeat q̄ reliqua: in sup & magis tritū: ac in vsu. Est in eo differētia: vt molle diatonū: aut syntonū. Molle Diatonū per semitonū & tres Dieses pcedit: Syntonū simile est generi. Nā per tonū & tonū & semitonū

Ses9 & mēs. Cosmica. Humana. Vocalis. Rhythmus Melos. Phthōgus. Diastema. Systema. Diastematū differētia. Magnitu. Genus. Melopœa. Cōpositio. Modus. Melopœa. Hōphona. Symphona Antiphona Paraphona Diaphona. Cōpositio. Modi. xliii. Hypmixo lydius. Hypphry gius. Mixolydiū Duo. Lydiū duo. Phrygiū. ii. Hyplydiū. iiii. Hypophry giū duo. Dorius. Genus. Diatonicū.

melodiā peragit. Chromaticū ex eo dicit̄ (vt inqt Boeti9) q̄ e diatonio in aliū quasi colorē mutat Chromatiā genus sane rariū & molliū: constatq; semitono & semitono ac tribus semitonis. Enarmonicum cum. vero q̄ magis coaptatū sit: qd cantat̄ in oībus tetrachordis p̄ diesim & diesim & ditonū. Quapro Enarmoniā pter p̄thongi quinq; qui mutabiles dicuntur eorū noīa in mutatione assumūt: vt ceteri stabiles cum. sint: vt lichanos hypaton: lichanos meson Paranete: Syneugmenō: Paranete Diazeugmenon: Pa Mutatiōes ranete hyperboleon. Ex his deprenditur q̄ mutationes faciebant in omni musica quatuor: In gnē: IIII. in gnē. qm̄ ex diatono in chroma vel enarmoniū transitur. In Systemate qm̄ ex synaphe in diazeusim vel In systema cōtra mutatio fit. In tono qm̄ ex Dorico in phrygiū vel Lydiū aut aliū ex modis fit trāsitus. Nūc te. In tono. rursum ratio symphonie ab initio repetenda. Est igitur symphonia duarum vocū seu plurium in Defi. Sym phonia. ter se iunctarū dulcis cōcentus. Nā nō omne diastema symphonīā facit: sicuti nec oēs literæ simul Symphonie iūcte syllabā aut dictiōne: sed q̄ cōueniūt. Itaq; oīs symphonia diastema est: nō itē cōtra. Sympho Symphonie nia in systemate p̄fecto & imutabili: hoc est p̄fecta harmonia: sex. Diatesseron: diapente: diapason: seu diastea diapason & diatesseron: diapason & diapēte: bis diapason. Primæ tres simplices: ex quib9 reliquæ mata. cōstant. Prima habet duorū tonorū & semitoni diastema: qm̄ tria interualla & vorum quatuor Diatesserō. cōsonantiā recipiat: cui p̄portio respōdet: q̄ apd arithmeticos Epitrita vocat̄: q̄ se habet vt tres ad Diapente. quatuor. Secunda diapente triū tonorū & semitoni diastema habet: q̄ quatuor cōtineat interual Diapason. la & vocū quinq; cōsonantiā portione hemiolia: hoc est sesquialtera: q̄ se habet vt duo ad tres. Ter Diapason & tia/diapason: cuius diastema duas priores cōtinet cū tonis quinq; & duobus semitonis: ad duplæ re Diatesserō. fertur portione: quę se habet vt duo ad quatuor. Vocat̄q; Toniētū diastema ob excellētiā: q̄ to Diapason. nos & symphonias principales cōtineat. Quarta symphonia diapason & diatesseron: p̄thongo Diapason. rum. XI. interuallorū. X. proportiōe Διαλασιε πιδιμοροσ: quę se habet vt. XXII. ad. IX. Quin & Diapēte. ta diapason & diapente p̄thōgorū. XII. & diastematū. XI. proportiōe tripla: q̄ se habet vt sex ad Bisdiapaso. duo. Vltima bis diapason: e quatuor tetrachordis p̄portioe quadrupla: q̄ se habet vt octo ad duo Terrachor. dum. Huius rationis authorē Pythagorā primū fuisse dicit̄ tetrachordo primū inuēto: qd diagrāma Pythagoræ vocat̄. Est em̄ diagrāma in musica figura plana completēs p̄thongos siue chordas in melodiā, Diagrāma Nam (vt refert Boetius) auditis quondā fabrorū malleis harmonia quadā & cōcentu ad icum Diagrāma sonatibus accedens inuestigaturus ratione cōsonæ vocis eos expendit: aīa duertitq; primū libris quid sit. XII. alterū. IX. tertiū. VIII. quartū. VI. Ad hoc exēplū quatuor in ligno eisdē pōderibus neruis li bratis ac pulsatis vidit̄ totā systematis symphonīā ad cōcentū diastematū: quę supra narraui: re spondere. Idē & in tibiis tentauit quatuor simul impari longitudine: ac pari cauo coniunctis: hoc est prima longa digitis. XII. & deinceps reliquis eodē ordine numerorū. Sed inter tibiarum ner uorūq; naturā hoc differre vidit̄: q̄ tibiæ longitudinis incremento fierent grauiores: nerui vero ponderis incremento acutiores: vtrobq; tamen eandem portione cōtemplatus est. Ratio chorda Ratio chor rū est q̄ acutissimā neten: quasi μεστηρ: & nouissimā appellabāt: grauiissimā vero hypaten. i. sum darum. mā & principalē initiū tetrachordorū. Ante hāc vero Proslabanomenos erat oīm grauior & prin cipiū p̄fecti systematis. Parypate iuxta hypaten Lichanos: index digit9 græce dicit̄: appellata quo niam in canendo ad eā chordā: quę erat tertia ab hypate: index digitus inueniebatur. Quarta Me se q̄ iter septē erat semper media. Quinta paramese. i. iuxta mediam. Sexta paranete. i. iuxta netē & vltimā: voces pariter omnes in acutiorē tēdentes. His addebant quandoq; tetrachorda syneu gmena. i. cōiūcta & diazeugmena. i. disiūcta. Est em̄ synaphe quā nos coitū dicere possum9: duorū Synaphe triplex. tetrachordorū simul iunctorū tonus mediū & cōmunis: quę triplex est: acutissima: grauiissima & media. Diazeusis. i. disiūctio: cū videlicet p̄thōgus nō cōmunis est iter tetrachorda. Duo igit̄ antiq systemata faciebāt p̄fecta: secūdū synaphe qd min9: & secūdū diazeusim: qd mai9 erat: ad qd minus post chordā Mesam tris addebāt chordas: triten Syneugmenō: Paraneten syneugme non: & Neten syneugmenon: vocabātq; eas tetrachordū Neton syneugmenon: quas neton. i. p̄ cessus ad extremā acuitatē. Syneugmenon vero. i. cōiunctarū: qm̄ a chordis meson nō absistit: sed cū ea quę mesā vocat̄ cōmuni p̄thongo cōiungit̄. Dicebātq; tertiā p̄pe mediā: q̄ esset tertia a fi ne paraneten. Deinceps vltimā Neten sicuti finē existentē mor9 ad acutū (vt diximus). Sūt igit̄ In minore Systemate chordæ. XI. quę referūt diapason & diatesseron simul diastemata tria: vide Systemate chordæ. XI. licet tetrachorda Syneugmena adinuicem secundum communes p̄thongos ab hypate Meson ad mediam p̄terito proslambanomeno. Sūtq; huiuscemodī proslambanomenos Hypate Hypa ton: Parypate Hypaton: Lichanos hypaton: Hypate Meson: parypate Meson: Lichanos Meson Mese: Trite Syneugmenon: Neton: Paranete Syneugmenon: Nete Syneugmenon. In maiore au In maiore tem Systemate quod secundum Diazeusim erat tetrachordum Neton Syneugmenon non pone chordæ. xv.

Hypertelia virorum choris. Paratrete threnis accommodata. Bombicorum impetuosa & furiosa inflatio...

De saltationibus. Saltationum quoque genera plura ex Polluce memorantur. Harmoniaca & Emmelia vtebantur in tragodia...

orationis: qua contra legem iudiciaria Ti. Gracchi habuit: Macrobius huiusmodi ponit. Docentur praestrigias inhonestas cum cimbali & sambucis psalterioque euntes in ludum histrionum...

Geometria (ut Isacius Graecus author: & Euclidis paraphrasim edidit: testat) ab Aegyptiis in Nili auctu ac dimensione inuenta: Thales in graeciam primus adduxit. Post eum Mamertius frater Stesichori poetae & Hippasus Eleus...

Vitupatio saltationis.

Scriptores Geometriae.

Assensus principia ad principia Hypotheses.

Postulata Axiomata Theorematum Problematum.

Differentia iter problemata & theorematum.

ac definitione indiget: quæ minime fuerint necessaria dato non præmissio. Postulata insuper & Axiomata assensu & credulitate non egent: sed vt nota accipiunt & vt principia aliorum quæ dein ceptis monstrant. Ambo enim & simplicia & facile sine demonstratione perceptibilia. Sed postulatam vt facile inuentu & inuestigatu materiã respicit: ac cû aliqua mōstratione dat perfectã sumptionem. Axioma facile notum fatet: nec amplius ad materiã vt postulata: sed circa accidentia vertitur. Quapropter eo modo quo theorematum & problematum differre vident: nã in theorematum (vt dixi) cōsequens seu accidens videre tm̄ est: in problematum autē inuenire ac creare figuras. Marianus tyrius quē in cosmographia Ptolemæus imitatur: multa & præclara in mathesi tum i libros Euclidis περὶ τῶν ἀριθμῶν. i. de datis conscripsit: vbi qd in geometria datū sit enarrat: Sed ante quid ordinatū: iordinatū: norū: ignotū: normale: alogū siue irrationale. Ordinatū igit qd semper idē est: nec potest aliter fieri siue secundū qritatē siue secundū spēm: vt linea p duas notas ducta recta signat: p tres notas circulū & equilaterū triāgulū figurare. Inordinatū his cōtrariū est: vt scalenū pingere & recta infinite diuidere. Vnū tm̄ & idē poterit qñq; ptim ordinatū esse: ptim inordinatū. Vt latera triāguli æquilateri qua equilaterū est: ordinata quidē sunt: qritate vero minime determinata. Notū quid nobis & manifestū apparet: vt viã spatium alicuius quot distat stadiis nosse: & triangulus: q duabus rectis tris angulos æquales habeat: atq; his similia. Ignotū tm̄ noscibile: irrationale quidē & alogū nō est: sed nobis minime cōprensū aut manifestum: multorum enim ignota ratio nec deprensã adhuc hoibus: q tm̄ deprēdi potest: vt tetragonismus. i. circuli quadraturæ ratio: quã licet Archimedes posteriq; in ea inueniēda elaborauerint: non tm̄ penitus eius rōnem cōsecuti sūt. Multa itē nota que adhuc ordinē & rationē nō habet: scaleni cōstitutio & lineæ in infinitū diuisio. Normale: sic enī Censorin⁹ cōuertit: qd illi περὶ τῶν vocant: est figura siue linea: cuius positionem & quãtitatē ad mēsurę certę rōnē aptamus: vt cathetus & triangulus equilater⁹. Alogum siue irrationale: qd nulla ratione ducitur aut mensura. Deniq; normale & irrationale non p se sed ad aliud minimū in subiecto cōparatur: vt numeri symmetri quãdo qlibet eorū ab ali qua minima mensura metitur: vt linea cui reliqua figura correspondet normalis dicit & triāgulus & quadrāgulus normalis: & item cubus normalis. Data vero de quibus Euclides separatim librū edidit: ea sunt p que aliquid pponit cōprehensiuū in Mathesi. Fiuntq; quadrifariã. positioel quãtitate / pportione / specie. Positione dari dicunt notæ & lineæ & latera: q eundē semper locū habent. Quãtitate seu magnitudine data dicunt loca & lineæ ac latera in quibus possumus eandē proportionē inuenire. Specie figuræ danē: quorū anguli secundū vnū & rationes laterū inuicē dari sunt. Initiis huius artis hoc pacto breuiter enarratis Euclidis libri subodorādī recēsendiq; in vniuersum delibando: eius vero penetralia illis relinquenda: quorū imagines lambunt hederę sequaces. Planorū scientiã antiquitus (vt Plato in rep. testat) Geometriã appellabāt: corporum vero solidorū stereometriã: recentiores autē cōmuni postea vocabulo vtrāq; geometriã: q cōmunis esset doctrinã: dixerūt. Nã & sicut in planis aliqua rectilinea: aliqua circulari: quēdã vero ex his mixta sic & in solidis: qdã ex rectilineis: aliqua e rotūdis: nōnulla ex mixtis: Vt est cylindrus & con⁹. Deniq; solida ad planorū resolutionē deducunt. Authoris vero ipsius ordo fere hic est. Lib. X. Geometricã rationē cōplectit: videlicet prio. 2. 3. 4. 6. 11. 12. 13. 14. 15. quatuor vero arithmeticã: videlicet. 7. 8. 9. 10. quinto autē pportiones ad vtrāq; facultatē pertinētes attingit. In primis duob⁹ libris primas figuras rectilineas tradit: triāgulū videlicet & Parallelogrammū. In his em̄ tanq; generalit̄ causas cōplectit elementorū: Isoscelem & Scalenū & æquilaterū triāgulū & quadrangulū: e quibus figuræ quatuor elementorū sunt. Diuidit ergo trifariã: in triangulorum genesim: in Parallelogrammorū theoriã: in triangulorū & parallelogramorū cōmunicationē & cōparationem. Secundus liber circa parallelogrãma & quadrāgulos morat. Tertius & itē quartus circa circulos & chordas eorū. A nota enim incipit. sic em̄ Censorinus melius q punctum: qd ille σημειον dicit cōuertit. Quæ duplex intelligitur: aut vt lineę extremū: aut per se absolutæ: quæ vnitati cōparatur: sicut Dyadi linea: & Triadi superficies: vt tradunt Pythagorei. Nam in triades figuræ omnes constituunt: vt tribus notis & triāgulus & circulus circumscribitur. Figuræ omnes aut planę aut solidæ. Græce epipeda & sterea: planæ vero aut rectilinea aut obliqua: rectilineorū aut parallelogramma sunt vt quadranguli: aut in acutum tendūt: vt triāguli. Si obliqua: circuli: semicirculi aut his prope accidentia. Solida sunt sphæræ: pyramides: cubi: cilindri: conii: aut his prope accidentia. In vtriq; autem qualitas consideranda: deinde quantitas. Qualitas hoc modo. si linea recta: obliqua: normalis: irrationalis. Cathetus est quæ supra rectam cadit. Recta enim si supra rectam ceciderit aut duos rectos facit aut æquales duobus rectis angulos. Lineæ duæ coeuntes an-

Ex Marino Tyrio.

Ordinatū quid. Inordinatū

Notum

Ignotum.

Circuli quadratura.

Scaleni cōstitutio.

Lineæ in infinitū diuisio.

normalis qd Alogum

De libris Euclidis

Nota vnitati cōparatur. Dyadi linea: triadi superficies. Epipeda Sterea Qualitas figurarum.

gulum faciunt: figuram minime. Primam & perfectam figuram triangulus facit: vt Plato putauit: ex quo solida consistenter & in eum resoluerentur: mentiq; ad similitudinem q ab se dependeat an lo. ma: in ea contineatur: & ad eam reflectatur. Is autem æquilaterus est qui paribus lateribus: aut Aegilaterus scalenus qui tribus inæqualibus lateribus. Oxygonius est ex tribus videlicet acutis lateribus. Orthogonius ex vno tantum acuto. Ambligonius ex vno obtuso. Quadrangulos item quatuor specie Orthogonius ceterum monstrat Euclides: Primum æquilaterum qui angulos habet rectos & latera æqualia. Secundum heteromecem: hoc est altera parte longum: qui duo tantum latera opposita inter se æqualia: & omnis angulos rectos habet. Tertium Rombum: quem Arabes helmuayn vocant: scutulae forma: latera quidem æqualia: sed angulos neq; rectos: neq; æquales habet. Quartum Romboidem: Arabes vero similem helmuayn: qui facies & latera æqualia opposita: angulos autem inæquales habet. Ceteros non quadrangulos Græci τραπεζια vocant: Arabes helmuary phe. i. irregulares: qui innumerabiles ac varii sunt. Post hæc përagon⁹: hexagonus: heptagonus: octagonus: polygonus. Circulus quoq; vna linea circumdatus. Hemicylus: chorda Diametro minor in circulo est. Quantitas vero & ratio trianguli ante omnis sic se habet: vt habeat necessario triangulos æquales duobus rectis. Quadrangulus æquilaterus quatuor angulos totidem rectis æquales. Pentagonus angulos quinque sex rectis æquales. Hexagonus sex angulos octo rectis æquales. Nam vnus angulus æquilateri & æquianguli hexagoni sesquialter erit recti. Et sic de reliquis secundum quãtitatē omnium angulorum cuiuslibet figuræ. Dimensiones autem planorum ad superficies areas catheta reperiēda sic se habet i Euclidis sexto. Superficies similes sunt quarū anguli vnus æquales angulis fiunt alterius: latera quoq; eadem continentia eiusdem erunt proportionis. Si sint duæ superficies directarum linearum & æquidistantium laterum seu triangulorū: eius quoq; sint altitudinis: tanta erit alterius ad alterã proportio quãta basis altera ad alteram. Si linea recta duo vnus trianguli latera diducat: sitq; lateri æquidistans: tertio eadē latera ex proportionem diducet. Si ab vno angulorum trianguli recta linea ad basim vsq; ducatur æque diuidēs talis basium proportio sicut alterius ad alterū latus fuerit. Quando item recta angulum diducit adeo vt basium partes sint secundum proportionem alterius duorum reliquorum anguli ad alterum: tunc angulus is in partes diducetur æquales. Si ab angulo recto trianguli orthogonii perpendicularis ducitur supra basim: triāgulū in duos triāgulos magno triāgulo similes diuidet. Area cuiuscūq; triāgulū ex congeminatione semicatheti in tota basi cōsistit aut ex cōgeminatione totius catheti in basis medietate. Cathetus seu perpendicularis triāgulū linea recta est quæ ab angulo triāgulū in oppositam diducitur faciem: facitq; duos rectos angulos. quapropter ex omni angulo vnus tantum cathetus duci potest. Cathetus in quolibet triāgulo siue oxygonio siue orthogonio siue ambligonio decidens semper intra triāgulum cadet. Vt autem citra cathetum triāgulū mensura reperiri queat sic agendum. Latera simul omnia iungātur: ex his medietas sumatur: ex qua ordine latera triāgulū subtrahenda: deinde congeminandum reliquum alterius lateris cum alterius reliquo. Summam item ex alterius lateris reliquo. Totum quoq; ex medietate tertium laterum rursus cōgeminandum: summamq; exiens radix areae triāgulū fuerit. Ad quadrati autem superficiem reperiendam videndum quoties in superficie mensuranda capitur: verbi gratia: in dato quadrato vnum erit latus cubitorum. X. quod in se congeminat centum facit: totidem igitur quadra erit: dicta quadrata superficies: hoc est in dicta superficie centies quadrata vna superficies capitur: quæ ex omni sit latere cubiti vnus. Quadrangulum diameter trãuersum diducit: qui cum costarum laterum mensura minime conuenit: nec eius vnq; inuenta ratio: quem & Euclides & Aristoteles sepe in exemplis ponit. Quadratura vero circuli: quam tetragonismum vocat: nondum antiquis reperta: q Aristoteles dicat eius scientiam posse reperiri: & patrum nostrorum memoria Raymundus Matheleos peritissimus in ea inueniēda multum laboris consumpsit. Nostra vero tempestate præsul quidam Transalpinus vir doctissimus ei rei librum dicauit: quem Petrus Leo medicus Spoletinus Marco Barbo cardinali. S. Marci monstrauit. Archimedes super hoc etiam separatim librum conscripsit: citra tamen rei perfectam inuestigationem. Dixit enim eius peripheriam maiorem esse tripla sesquioctaua & minorem tripla sesquiseptima. Posterius vero dimensum sunt Diametrum ad peripheriã tertiam & septimam totius partē: quæ dimensio pauillum variat: vt ait Ptolemæus. Ex quo euenit vt non cognita perfectione ratione diametri circuli: neq; etiam eius quadratura inueniri possit. q si nondum circuli quadratura reperta: longe difficillima erit Sphæræ dimensio & eorum corporum quæ ad spheram tendunt. Stereometriã. i. solidorum rationem libro. XIII. XIII. & XV. (vt supra commemorauit)

De triāgulo.

Aegilaterus

Isosceles.

Oxygonius

Orthogonius

Heteromeces.

Rombus.

Romboides.

τραπεζια

Cathetus.

Diametros circuli.

Euclides complexus est: in quibus corpora normalia spheris includi monstrat. Hæc sunt quæ Plato in Timæo elementis accommodat: Pyramidem videlicet: siue Tetraedron τετραεδρον: quod quatuor basibus triangularibus constat: siue Pyramidem trilateram quam igni comparat. Hexaedron siue cubum sex basibus quadratis octo angulis & XII. lateribus: quem terræ assimilat. Octaedron octo basibus triangularibus aeri attribuit. Aquam vero Icosedro comparari voluit: quæ figurata est. XX. basibus triangularibus: quæ plus quæ aer retineret materia: medium vero horum voluit esse Dyodecedron ex. XII. basibus pentagonis cælo attributum. Hanc Platonis sententiam Aristoteles in libro de cælo confutat: vt quum eo videro paulo apertius narrabo. Hæc igitur corpora cæteris perfectiora ponuntur quæ æquiangula & æquilatera a sphaera circumscribi possunt. Alia his conditionibus nusquam reperiuntur: licet nonnulla sint quibus cum adsint cætera: æqualitas tamen basium deest: vt corpus. XIII. basium: quarum sex sunt quadrata & octo triangula. Aliud item. XIII. basium: quorum octo sunt hexagonæ & sex quadratæ. XXXII. etiam basium. Duo corpora: quorum alterum. XX. bases triangulares & XII. pentagonos habet. Alterum vero. XX. hexagonos & XII. item pentagonos. Commemorantur & alia solida: vt ferratile corpus: de quo paulo post. Columna siue cylindrus figura rotunda. Conica figura Pyramidalis est: de qua librum scripsit Apollonius. Pyramis autem trilatera: quadrilatera: columnaris: trunca. Cubum constituunt facies. III. anguli. VIII. latera. XII. Sphaera cunctis perfectior vna superficie cõtenta: a qua omnes lineæ æqualiter ductæ tendunt ad centrum. Extremæ illius notæ poli sunt: linea mediam pertransiens axis dicitur.

Euclidis traditiones.

ostulata nunc huius artis ab Euclide posita subiiciam. A nota in notam lineam rectam ducere. Omnem finitam rectam lineam quatuoruis protrahere. Omni modo centro & interuallo circulum scribere. Omnes rectos angulos sibi inuicem pares esse. Duas lineas rectas superficiem non includere. Axiomata vero: siue latine dicuntur dignitates: siue communes animi conceptus: huiusmodi sunt. Si paribus paria addantur: quæ excrescunt paria sunt. Si a paribus paria demantur: quæ relinquuntur paria sunt. Si imparibus imparia adimes: ipsa quoque imparia redduntur. Si duæ lineæ parallelæ in infinitum protrahantur nunquam se contingent. In XI. autem hæc scribuntur. Linea recta partim in plano: partim in sublimi nullatenus esse potest. Duæ lineæ inuicem intersectæ in eadem sunt superficie. Quilibet angulus in vna tantum est superficie. Solidus angulus e tribus saltem constat angulis planis: ad vnamque notam non ex vna superficie concurrat. Duarum planarum facierum inter se confectarum communis est intersectio. Corpus ferratile dicitur quinque superficieum: quarum tres parallelæ sunt: duæ vero trianguli. Solidum æquidistantium laterum si per diametrum superficiei secetur: duas vtrinque superficies per medium secari necesse fuerit. Solida æquidistantium laterum supra eandem basim ac lineam eiusdem altitudinis æqualia fuerint: si autem non supra eandem lineam æqualia non fuerint. Solida æquidistantium laterum supra bases æquales orthogonaliter & æqualibus lineis erecta sunt æqualia. Solida similia dicuntur ea quæ angulos habent æquales: ac circa latera proportionata. Columnæ quæ alta suis basibus sunt proportionales.

De proportione.

Proportio.

Proportione λόγος appellat Euclides: Analogiam vero quam nostri proportionalem litatem: De quibus libro quinto & sexto differit. Nonnulli inuentum Eudoxi: alii Platonis dicunt: in his pars maxima mathematicæ continetur. Est enim proportio duorum terminorum eiusdem generis certa alterius ad alteram habitudo. Nam diuersi generis non est. vt numerus numero: linea lineæ: corpus corpori comparatur: sitque in duobus non amplius terminis vt. A. ad. B. Proportionalitas vero siue analogia trium: aut quatuor: seu plurium proportionum simul ad aliquid relata coniunctio: sitque in tribus non minus terminis: vt sic se habet. A. ad. B. vt. B. ad. C. in quatuor vero sic se habet. A. ad. B. vt. C. ad. D. Est & proportio Arythmetica in discreto: & geometrica in continuo: in discreto tamen certior & notior: vt in numerisque comunicabiles aut symmetri vocantur tamen consistit: quum enim pars minor quam aliquotam dicunt non est: dicitur incommunicabilis & irrationabilis proportio: nec nobis nec naturæ nota. vt. XI. XIII. XVII. In Geometria vero proportio irrationalis siue asymmetra: quam minime metiri possumus ratione: vt Diameter costæ sui quadrati: quæ in. VII. & .X. Euclidis

proponitur. Et proportio semidupli dicitur. Vsurpaturque ab Aristotele in libro Analyticorum posteriorum: vt probet non esse scientiam eorum quæ non sunt. Ex quo fit vt quæcumque proportio in numeris reperitur: & in omni genere continuorum reperitur. non item contra. Infinitæ enim proportionales sunt reperiuntur: quas numerorum natura minime sustinet. At quæcumque proportio in vno genere continuorum inuenitur eadem & omnibus. Qualiscumque se habeat aliqua linea ad quamlibet aliam: sic se habeat quælibet superficies ad aliquam aliam: & corpus ad corpus: tempus quoque ad tempus. Non item sic quilibet numerus ad aliquem alium numerum. Vnde apparet quod in continuis largior atque liberior sit proportio quam in discretis. Quare proportionem Geometricam constat maioris esse abstractionis quam arithmetica. Proportionis igitur species multæ: æqualis: inæqualis: minor: maior: simplex: composita: multiplex: superparticularis: superpertiens: tripertiens: bipertiens. Inæqualitatis tamen principales sunt multiplex: & superparticularis. Multiplex est quum maior numerus minorem numerum habet in se totum vel bis vel ter vel quater: appellaturque dupla tripla quadrupla & ultra. Secunda vero inæqualitatis proportio superparticularis: quum maior numerus minorem numerum habet in se totum. ac vnam eius aliquam partem: vt tres duos: vel medietatem duorum: vocaturque sesquialtera proportio: vel tertiam: vt quatuor ad tres: & dicitur sesquitercia. Ad hunc modum etiam in posterioribus numeris aliqua a maioribus supra minores numeros continetur. Sed vt melius proportionum ratio pateat: Abacum hic in extrema pagina adnotauimus huius ordinis indicem pulcherrimum. Nam si numerum primi ordinis secundo referes: habebis primam speciem proportionis multiplicis: videlicet duplam: & si tertium primo triplam: & sic loquendo in reliquis ordinibus. At si numerum tertii ordinis primo comparabis: hoc est tria duobus: habebis primam speciem proportionis superparticularis: videlicet sesquialteram: & si tertio quartum: hoc est quatuor tribus: sesquiterciam. Et si quarto quintum: hoc est quinque ad quatuor: sesquiquartam. eodem quoque modo de reliquis sequi. Verum si numerum ordinis tertii quinto comparabis: hoc est quinque tribus habebis primam speciem proportionis superpertientis: hoc est superpertiens tertias. Et si numerum quarti ordinis septimo referes: hoc est septem ad quatuor: habebis secundam speciem: hoc est superpertientem quartas: & si quinto nonum numerum hoc est nouem quinque comparabis: habebis superpertientem quintas. Et si secundo numerum quintum: hoc est quinque duobus conferes: habebis primam speciem multiplicis superparticularis: hoc est duplam sesquialteram. Et rursus secundo seprimum: hoc est septem duobus: triplam sesquialteram. Postremo si numero tertii ordinis octauum comparabis: hoc est octo tribus: fiet prima species proportionis multiplicis videlicet dupla superbipertiens tertias. Posset & ulterius procedere si quis velit: hoc est quarto vndecimum comparando: habere duplam supertripertientem quartas. Præterea reliqui interlineares huius abaci numeri primæ ordinem lineæ sequentur.

Proportiois species.

Abacus

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
3	6	9	12	15	18	21	24	27	30
4	8	12	16	20	24	28	32	36	40
5	10	15	20	25	30	35	40	45	50
6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
7	14	21	28	35	42	49	56	63	70
8	16	24	32	40	48	56	64	72	80
9	18	27	36	45	54	63	72	81	90
10	20	30	40	50	60	70	80	90	100

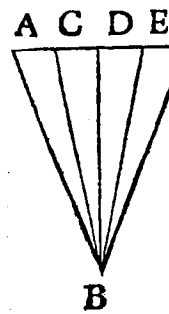
Price quoque quam nostri Prospectiuam communi vocabulo appellat: Geometrica subiicitur arti: cum corpus prospicimus: quod figura & ratione certa continetur. Cui separatim Euclides multique post eum libros dicauerunt. Inter quos Ptolemæus: Heros Mechanicus: Damianus: Heliodorus Larisseus: & proximo sæculo Petrus de Burgo Sancti Sepulchri nobilis pictor: de hac simul & pictura vernaculo sermone copiose in quodam volumine disseruit. Vfus huius disciplinæ nimirum in plerisque rebus elucet. In metiendis ædificiis. In Architecture: pictura: & ratione. In umbrarum corporumque positione: quum sæpe non rationi paritum neque harmonia: sed aspectui sit inseruiendum. Postremo ad deprendendam cœlestium tum aliorum corporum varietatem veritatemque: tum reflexiones refractionesque eorundem. Quapropter quædam ex his veluti rudimenta ex Damiano tum Euclide grecis authoribus excerptis: in reliquis perscrutari diligentius volentes ad ipsos relegamus auctores. Trifariam eam diuidunt: in optice: quam vti dixi prospectiuam dicimus: qua libere & recte & sine fractione perspicimus. Catoptrice: qua per diaphana aquam videlicet aut aerem crassum aut speculum seu leque aliquod refracte adspicimus. Sciographice: quum corpora aut ædificamus aut fingimus: quæ non tam artem rationi quam aspectui seruiant. Habet autem visus has condiciones. In primis ab oculo in rem visam fertur. non item contra. Indicio est ipsius oculi figura non caua: vt cæteri sensus: sed prominens & rotunda: ex qua lucem iacit vti radios sol. Quæ autem lux in oculis consistat: declarat ipsius oculi Diaphanum: tum quædam animalia noctu cernentia: Sed & homines quædamque: vti Tiberio accidit principi. Præterea recte conuertitur: ac figura conii Orthogonii: quæ Ptolemæus per organa in suo tractatu de Optice monstrauit. Hæc namque ratione & vsu probantur aspectus: & ex ipsa natura celeriter visis congregitur: & plurimum visorum simul comprehendit. Quare necessarium fuit & recte ob velocitatem: & circulari forma quæ omnibus planis capacitate præstaret: conspiciere. Conus quæ adspicimus: tetramorios id est quarta pars circuli est. Summitas enim aspectus Conii: intra pupillam existit: & centrum quodammodo est spheræ: si quidem tetramorios diuidatur circulus pupillæ. Quæ autem Orthogonius Conus: in confesso est: apparent namque visa siue per rectos angulos siue per acutos: per obtusos nunquam. Consistunt autem recti per diametrum Conii a summitate vsque ad basim: quibus acutius & maxime cernimus. Acuti vero inferiores videntur a diametro siue basim attingentes siue non: nam in longinquo aspectu anguli acuti basim non attingunt. Si quid vero diligentius contueri aut certius velimus: per conii axem & rectam lineam adspiciere oportebit. Hoc enim manifesto patet acum vel rem paruam in terræ spatio queritanda: non prius adspicimus quam directo in eum conspectu: licet reliquum conii spatium oculis vna visus celeritate lustremus. Quod argumento est: visum ex omnibus maxime natura quæ sunt a frõre recta conspiciere. Sed & quæ post terga sunt in speculo coram cernimus. Proxime autem axi propinquantes sunt radii aspectus. Deinde extremi vtrinque ab lateribus finiuntur: per quos minus adspicere licet. Manifestum igitur ex his: quod summus Conii aspectus non in pupilla oculi: non enim ab omni loco pupillæ videremus: sed in oculi recessu ac penetranti consistit. Basim vero conii prima & vltima circulus est: cuius terminus pupillam circumscribit. Ipsa enim pupilla non circulus: sed tetramoria spheræ est epiphania. REFRACTVS autem aspectus qui κατοπτρικῆ appellatur: fit per medium diuersorum diaphanorum: nam si diaphana æqualia vbiq; forent non refringeretur. Refringitur tamen non radius seu linea perpendicularis: sed obliquus qui ad æquales finit angulos illius a quo refringitur: vel recedendo a perpendiculari in occursum diaphani rarioris: vel adcedendo ad perpendicularem in occursum diaphani densioris. exemplo est baculus in aqua dimidium obliquum se ostendens. Ex quo etiam patet solis radios ad æquales frangi angulos: cui omnino noster aspectus comparatur: vocantque hanc incidentiæ lineam: cuius angulus oritur ex illa parte superficie versus quam obiectum visibile inclinatur pariter ex incidentiæ linea. Angulus autem reflexionis est qui oritur ex alia facie extrema simul & reflexionis linea. Radius enim perpendicularis nunquam refringitur: sed continuo medium pertransit quodcumque occurrit: quicquid diuersum diaphanum. Si autem in opacum densumque corpus inciderit: reflectitur in se: vnde aspectus dicitur reflexus: quod in sole causa est umbræ: nisi enim lumen reflecteretur umbra non esset: sed id tamen fulgens: quod ab lucente corpore adspiceretur: reliqua tenebræ.

Sciographice. Vfus in re visam.

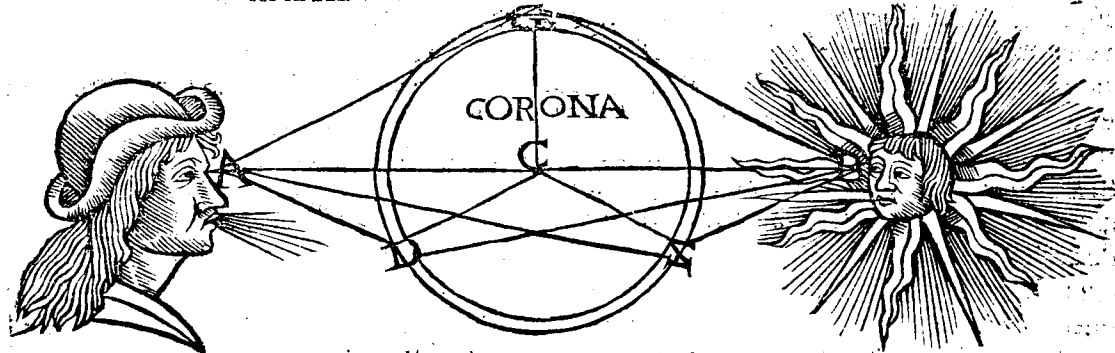
Fortior figura conii Orthogonii. Conus tetramorios.

Refractus ad spectus.

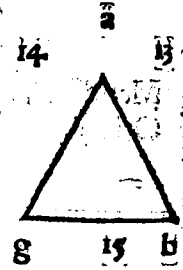
Causa umbræ in sole.

Cæterum inter visa differentia versatur. A maiore enim angulo visa maiora apparere videmus: quod in eum plus luminis vehementer iacimus. Minora vero a minore: æqualia ab æquali: altiora ab altiore: & humiliora ab humiliora. A pluribus item angulis visa diligentius & melius: quoniam nihil videtur vbi totum simul videtur. Figuram igitur aspectus subiiciam imagine. Sit visum. A. E. oculus autem. B. a quo ad spectus extenditur in. B A. B C. B D. B E. Interuallo enim ad spectus finietur. non enim subito concidit in A. E. sed per interualla quibus totum simul visus celeritate videatur aspiciere. Insuper æqualibus magnitudinibus interuallo positus propius posita diligentius contuebitur. Maior quoque apparebit angulus inferior quam superior cum sint æquales. Aliam quoque coronæ figuram ab Aristotele in meteoris positam non ab re: fuerit ponere: qua ille refractum monstrat aspectum: simul & radios incidentes ab eodem signo in idem signum refringi vndique in orbem secundum angulos æquales vnde circulum eam demonstrat. Ducantur tres lineæ perpendiculares supra lineam A B: ad notam C. ab illis tribus notis. G. D. Z. in nube signatis: tunc constructuantur tres æquales anguli qui sunt. A G C. A D C. A Z C. Ex Euclidis autem proportione si plures lineæ rectæ quæ duæ e diuersis partibus prouenientes & æquales in eandem notam ceciderint: ea centrum circuli fuerit.

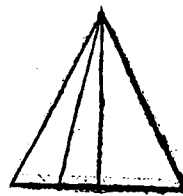
ANTEQUE Geometria penitus digrediar: demonstratio supra prætermittam mihi repetenda ad aream trianguli reperiendam. Nam vti diximus latera simul trianguli iungenda. A B G. quorum A B. cubitorum est. 13. B G. 15. A G. 14. Simul autem iuncta erunt. 42. e quibus subtrahenda medietas: ex qua lateribus supersunt. 678. congeminandum. 6. per. 7. Totum autem per. 8. exhibit. 336 quæ summa congeminandam per. 21. hoc est laterum medietate exhibit. 7056. cuius radix erit. 84. Area videlicet trianguli. Quomodo autem quælibet per catheton reperiatur supra ostendit: videlicet aut per semicatheticum tota basi: aut semibasis cum toto catheto congeminatione: Quæ drati etiam area monstrata.

De astrologiæ partibus & circulis cœlestibus.

Astrologiæ principium sensus & experientia est: quod Cicero Babylonis refert. Hi enim ex altis montibus longo tpe quo se fuisse testantur per noctes astra obseruantes in eorum cognitionem venerunt. Aristoteles inter mathematicam & scientiam naturalem hanc ponit. Totius autem rationem Ptolemæus bifariam deducit: in theoreticam quam nostri quadriuiale vocant: quæ quatuor scientiis geometria: arithmetica: musica: & astrologia continetur: quæ noscunt: quot in cœlo spheræ: quot species motuum: qui syderum cursus: eorumque magnitudines & differentia: super quo nobile composuit opus: quod Arabes Almagestum graeci μεγαλην πρᾶγματῶν: nos magnam compositionem dicere possumus diuisum in libros. xiii. a Trapezutio in latinum sermonem conuersum: cuius ante hos annos egregiam edidit epitomen Ioannes Montanus regius. Aliam vero astrologiam proprie dictam practicam posuit super stellarum iudiciis: quæ graeci apotelesmata vocant: quomodo se habeant circa ea quæ sunt infra orbem lunæ: quæ omnino quatuor esse videntur: Elementa: mineralia: seu metallica: quæ item vegetantur: & quæ sentiunt. De hac igitur opus quatuor tractatum edidit. In primo generatim modos omnis huius scientiæ partes continentes comprehendit. In secundo modos: quibus nosse valeamus res in vniuersum magnas quæ vni vel pluribus accidere possint: videlicet regnorum euersiones: prælia

Astrologia.

vbres pronentus: & his similia. In tertio circa hominū genituras versatur: quid astra & animo & corpori polliceantur intrinsecus: vt adfectus: mores: valitudinē: formam. In quarto quid extrinsecus: vt artes: ministeria: cōiugia: & his similia. Quas autem electiones aut interrogationes vocant: consulto praterit tanq̄ res leues: inuentusq̄ faciles per ea quæ dicta sunt siquis vestigaue- rit: sed superuacaneum omnino. Nam fortunato semel ex geneti siquid esset mathematicę verita- tis etiā bonę contingerent hora. Cœlum omne in domos. xii. diuidit: qđ diagramma seu thema- tion græci vocant: in quorum angulis principalibus vim potissimam constituit: hi sunt horosco- pus: occidens: mesuranon: & hypogœon: ceteras epanaphoros aut apoclimata nominat: nos suc- cedentes aut declinantes. Horoscopus nati vitam & mores auspiciat. secunda substantiam. tertia fratres. quarta maiores ac antiquitatem. quinta filios. sexta valitudinem. septima amicitias & i- micitias. octaua mortem. nona religionem. decima honores artesq̄. vndecima aduersarios & in- commoda. Hanc igitur secundam astrologiæ partem: qđ eruditi nobilesq̄ philosophi nihil con- tra humani animi arbitrium valere dicunt: qđ tamen incerta sit nobis: nec facile deprendi pos- sit: deturq̄ propterea paulatim occasio præsertim in eruditis in fati opinionem delabendi: iure a nostris doctoribus reicitur. Reliquum est vt de prima quę ad theoricen pertinet: pauca dicam: qđ de hac in Aristotelicis de cœlo: quę post hæc sequuntur: multa videre est: præterea in geogra- phiæ principio: vbi de terræ habitationibus & vmbra ratione: nonnulla ad hanc pertinen- tia scientiam in medium attuli. SPHAERAE in primis circuli præter lacteum qui mihi inter Aristotelica dicitur: Decem Macrobio sunt. Zodiacus ante omnis partibus. xii. latus: vbi totidē signa & linea media ecliptica vocata: solis tantum via. Quinq̄ alii paralleli circuli vocant: quo- rum medius & maximus æquinoctialis siue æquator. Duo extremitatibus vicini: atq̄ ideo bre- ues: quorum vnus septentrionalis: alter australis vertex dicitur. Inter hos duo sunt tropici: qui ex vtraq̄ parte zonæ vitæ terminum faciunt. Præter hos totidem coluri appellati: quibus no- men dedit imperfecta conuersio: ambientes septentrionalem verticem: atq̄ inde in diuersa diffu- si: & se in summo intersecant: & quinq̄ parallelos in quaternas partes æqualiter diuidunt Zodia- cum intersecantes: vnus eorum per arietem & libram: alter per cancrum & capricornum mean- do decurrit: sed ad australem verticem non peruenire creduntur. Duo qui ad numerum prædi- ctum supersunt Meridianus & Orizon in sphaera non scribuntur: quia certum locum habere ne- queunt: sed pro circūspicientis habitantisve diuersitate variantur. Meridianus enim est quē sol quum supra hominum verticem venerit: ipsum diem medium efficiendo: designat. Orizon quē sibi vnusquisq̄ circūscribit ad spectus. vltra tamen. ccc. stadiorum longitudinem intra se conti- nere non poterit.

De Sole.

Inter septem erratica speciosissimus longeque mortalibus vtilissimus sol est. se dignoscitur: Homero poeta: tum cūctis olim orientalibus pro deo sum- mo habitus. Hūc Epicurus pedaneum esse dixit sensu deceptus: vt ait Ari- stoteles. Esse autem longe maiorem terra declarat ipsius terrę vmbra in co- ni figuram terminans ex Euclidis sententiā: qui ait minores corpori vmb- ras fieri quando illuminantia maiora fuerint. Vltimos enim radios con- cedere eis dē: ex quo & minuere vmbra. Maiores vero fieri corporibus vmb- ras: quum illuminantia fuerint minora. vltimos enim radios in his exte- nuari. Si em̄ cilindrica foret: totū Zodiacū operiret: & sic mensibus singulis lunę eclipsis contin- geret vmbra se opponente. Præterea stellæ ipsæ quandoque lucidiores apparerent p̄ vmbra: qua re mota per solis aut lunę splendore: nō adeo nitent. Si vero latiores essent in fine vmbre terræ: nō so- lum Zodiaci: sed alia quoque astra fixa operirent: & sic luna fere tota nocte sine luce remaneret. De ipsius igit certa magnitudine diuersæ sententiæ: inextricabiles sane omnes: sed tam prodendę q̄ pdita. Macrobius adseuerat deprensum esse illū ducentesimā sextamdecimam partem circi sui habere: & ex Eratosthenis sententiā maiorem esse terra septies & vicies: ex aliorum vero opinio- ne octies tantum. Terram autem. cclii. milia stadiorum complecti: cuius diametros erit nō mul- to amplius. lxxx. millibus stadiorū. Cleomedes autem dicit Solem lunamq̄. dcl. partem esse suo- rum circulorum: Solem vero diametrum. Dxx. millium stadiorum habere. Esse autem terdec- cies Luna maiorem: Lunam autem terra dimidio minorem. Terram deniq̄ circiter mil-

Diagrama. Thematium

Horoscopus.

De circulis sphaera.

Meridianus. Orizon.

De solis luna & terræ magnitudi- ne varię opi- niones.

lia. xxxiii. ambire. Capella idem fere de terra: sed lunam sexies dixit minorem: suo autem circulo- sexcenties: quum hydrologa ratione compertum esse ait clepsydris duab⁹ superpositis altera va- cua inferius: altera aqua plena superius: obseruato lunæ ortu cum stella fixa: & quum tota sit or- ta tollendo clepsydram inferiorem: & aliā ponēdo donec. xxxiii. horarum spatio luna seu stella ea- dem fixa ad eundem redeat locum. Solarē quoque circulum duodecies q̄ lunę maiorem ponit ma- nifesta ratione: quum quod illa mense: ille. xii. mensibus percurrat. Martis autem circulum eadē computatione cursus vicies quater potiore inueniri. Iouis centies & quadragies quater. Satur- ni trecenties tricies & sexies. Si quis autem solis aut lunæ a terra distantiam nosse cupiat: facile fuerit ex supradictorum calculo indagare: considerato sphaerę diametro: qui quum per mediam transeat terram necessario contingeret eius medietatem totam esse altitudinem: q̄ sexta pars toti⁹ cuiusq̄ sphaeræ fuerit. Vbi autem nubes congeruntur non amplius. xl. stad. Possidonius eē dixit. Nunc ad alias veniam solis proprietates. In oriente atq̄ occidentē maior sane apparet & rubicun- dior: tum etiam longinquior q̄ quum in mediocœli. Ratio q̄ vapor & aer in ortu & occasu cras- sior: in medio vero subtilior videtur: ex quo refractus per nebulas tanq̄ per speculum: aut aquas visus: vt quadrantem in aqua: catino maiorem q̄ sit: videre videtur. Sic etiam in oriente aut oc- cidente solem & maiorem & longinquorem & puniceo colore: q̄ vt alibi dixi album & splen- dens: per vmbra aut nebulas ad spectu rufum apparet. Hic insuper poetarum commento qua- driga inuehitur: cuius equi Phlegon: Pyrois: Aethon: Aeous. Ex hoc ortus & occasus signorū auspiciamur. Nam aut ex radiis eius primum emergentia apparere incipiunt in oriente post ip- sum: aut in occasu: & tunc heliacus dicitur. Ouidius. iam grauis obliqua subsedit aquarius vr- na. Aut oriuntur cum eo pariter & occidunt: vocaturq̄ cosmicus. vt Virgilius. Candidus au- ratis aperit quum cornibus annum Taurus: & aduerso cedens canis occidit astro. Aut occiden- te Sole apparere incipiunt in oriente: & rursus eo Oriente occidere: & tunc Chronicus erit. Ouidius item. Quattuor aut umnos pleias orta dabit. Pleiades in capite sunt tauri. At mathemati- ci alios habent ortus: quum siquidem signa ex Orizonte emergunt: quæ in Sphaera recta recte ascendunt: alibi oblique. Recte enim ascendere seu occidere signum dicitur quum pars maior æ- quatoris: hoc est quum plusq̄ portiones. xxx. simul cum eo conscendunt: & descendunt. Obli- que vero quum pars minor æquatoris: hoc est minusq̄ portiones. xxx. cum eo simul conscen- dunt & descendunt. Lucanus. Non obliqua meant nec tauro rector exit scorpius. Deinde quo magis polus arcticus eleuatur: tanto maior est dies & contra. Præterea in quolibet mundi angu- lo integrum hemisphaerium adspicitur: & in qualibet quibus breuissima die: sex item signa atq̄ in maxima ascendunt. De vmbra vero quas iacit sol alibi dixi. Deinceps de motu ipsius ac sphaer- ris: nam plures cuiq̄ sphaeræ orbis ad seruandas motuum epiphantias tribuunt: Aristoteli: suoque temporī nondum repertos: sed tantum Ptolemæo. Motus insuper diuersitatem esse in eadem sphaera minime incongruum: quum vnum quendam ac proprium habeat a sua quisq̄ intelligen- tia. Duos quoque alios ex raptu vicij aliena: quorum alter ex raptu primi mobilis est contra suc- cessionem signorum diurnus vocatus: alter ex octaua sphaera secundum signorum successio- nem tardissimus. veluti sol in primis contingit. Nam huic tris tantum orbis cum totidem mo- tibus ponunt. Duos primum inter se eccentricos ac aduersos. simul autem positos mundo concentricos: quos solis summam apsidem deferentes vocant. Est enim apsis currus proprie circulus ἀπό τοῦ ἀπτε ἴδ est attingere terram: ex quo ad eccentricum planetarum: in qua voluntur: transfertur. Summa ergo apsis maxima est eius altitudo Plinio vocata. Ptolemæo autem Apogæon: & Hypogæon eius aduersa depressio. barbaris vero Aux & oppositum au- gis. Hanc dicunt neoterici sicuti & reliquorum planetarum ad motum axemq̄ ac polos no- nā sphaeræ moueri: annis videlicet ducentis parte vna: vocariq̄ Ptolemæo motus astrorum fixorum & apogæorum planetarum. Attamen solis apogæon tantum Ptolemæus ipse mu- tari negat: Nam si mutaretur: tempus esset durante mundo: vt ad capricornum rediret: vbi nunc hypogæon: & hoc pacto altera pars australis quæ ad antœcos nostros pertinet: habita- retur: si vlla esset: & hæc nostra defereretur: vt ait Albertus. Sed quoniam nullum esse continens præter nostrum: nuper vt dixi Lusitanis compertū est: neq̄ si esset / temperatum (vt est opinio) foret: adeo vt esset necesse ante plenam reuolutionem finem mundi aduenire: aut certe habitato- ribus deferi. Ratio autem vt ipse Albertus ait cur minime sit illorum temperata: q̄ calor is into- lerabilis causa duplex est: propinquitas solis apud nos & terræ vicinitas. Causæ vero intolerabi-

Equi solis. Ortus astro- rum.

Recte ascen- dere quōst- gnum dica- tur.

De motu so- lis.

Apsis.

Apogæon. Hypogæon.

lis frigidis horum contrarie. Nos igitur alteri altero tempamus. Nam quæ est in apogeo prope nos æstate altissimus est: quæ vero hyeme recedit: vicinus est terræ. Illis aut omnia contra continentur: qui quæ in quibusdã insulis incolumes viuunt: hoc nõ ex coeli temperies sed ex dei habent prouidentia. Intemperantiæ signa sunt colonorũ paucitas: nulli fructus: præterea morum feritas: ac rerum omnium indocilitas. Solis namq; temperantia non solum corpora: vt ait Aristoteles in politicis: sed etiam animos moderat humanos. Nunc autem ad reliquos solis veniam motus. In medio igitur duorum ex accidente eccentricorũ tertius est orbis per se eccentricus: qui solem deferens vocatur: perficitq; cursum proprium secundũ successionẽ signorum. ccclxv. dieb; & quarta parte. Hic ob eius inæqualitatem ad terræ centrum tanq; turbo p̄cisus minore spatio peragat australia signa q̄ borealia. Nam turbines duos consyderare possumus: alterum reuera adsequentem solem: alterum apparentem: quorum cuspis quidẽ vna in pupilla erit visus: bases vero duæ: alia veritatis: alia sensus. Ex quo etiam lineæ duæ imaginandæ æquidistantes: altera a centro mundi: altera ab eccentrico. per hanc inæqualiter mouetur: vocaturq; verus motus seu locus. per illam vero æqualiter: diciturq; motus medius q̄ ex illius argumento verus solis deprenditur locus. Aequatio autem nostris mathematicis appellata: Ptolemæo autem in magna compositione differentia seu diuersitas dicta: arcus est Zodiaci inter lineas medii motus & veri cadẽs. Hanc nullam esse contingit quæ sol in apogeo vel hypogeo fuerit: maximam vero cum sol in longitudinibus mediis. In aliis autem locis secundũ augmenti varietatem crescit: & decrescit: quanto nãq; vicinior sol apogeo fuerit: vel hypogeo: tanto minor est: quanto autem longitudinibus mediis: tanto maior. Augmentum solis vocant arcus Zodiaci intra apogæi lineam: & lineam medii motus secundum successionem signorum. Hic semper est similis arcui eccentrici versus apogæon existenti: quæ apogæon secundarium vocant: quare sit vt subtracto hoc apogeo a solis motu medio augmentum solis remanet. Hoc igitur dum sex signis communibus minus fuerit: linea medii motus lineam veri p̄cedit: quãobrẽ tunc æquatio subtrahitur. Si vero maius sex signis cõtra sit: ex quo tunc æquatio medio iungitur motui: vt verus exeat.

De Luna:

Vnam vero infra terræ magnitudinem esse ymbra item ipsius est argumentor quum se tota & sola per eclipsem opponit: quæ conica in terram venit latitudine conistadiorum circiter quatuor millium. qui locus omnis est in quo sol non videtur: in qua magnitudine consyderari potest q̄tum sit diametros basis ipsius ymbrae. Si vero partem tantum operit solis: proportione fiunt ymbrae. In luna eclipsi perfecta primæ partes eius ad orientem vergentes obscurantur: & rursus hæ primæ relucunt: quia terræ ymbra ex oriente in occasum

procedit: & luna cursu proprio ab oriente in occidentem fertur: & sic ymbrae occurrent. Quæ vero in boream spectant: fugiunt eclipsem: neq; enim ymbrae subingrediuntur. quãdo autem emertidie in boream redit: pars quæ in boream vergit obscuratur. Si igitur altissima fuerit in eclipsi: citius apparet angustiores nacta ymbra: humilis contra tardius latiore nacta ymbra: media vero mediocriter. Ex his ergo apparet q̄ terræ ymbra forma conica est: ac sol terra longe maior: & luna longe minor. Si enim tanto tempore occultatur in ymbra angustia q̄to magis in ymbra latitudinem incidẽs occultaret: qd in terræ superficie contingit. Insuper in lunari eclipsi luna paritur. In solari aut noster aspectus. Lunæ eclipsem primus Romanorũ manifestauit Sulpicius Gallus in exercitu Pauli Aemylii. Solis vero eclipsem Pericles dux Atheniensis in bello Peloponnesiaco. Ratio vero q̄ æqualis soli & maior cæteris astris videtur: ob eius est humilitatẽ vicinitatemq; terræ. Maculas in super eius nonnulli terræ humorẽ dixerunt: alii animalia: resq; omnis q̄ in terra sunt multo ampliores in ea contineri. Diuersis apparet in super formis. Dum est in coitu deficiens luminis neomenia dicitur. Deinde quum primũ apparet specie bicorni ac falcata Menoicles. Semiplena dichotomos: id est scitilis. Amphicyrtos plusq; plena. Propter has vero tris formas tria Dianæ numina dixerunt. Panselinos autem Plenilunium appellat. Hæc iterum nomina in diminutione resumit. Deinceps de motib; eius sex ac spheris quinq; quarum tris habet cõsole communes: videlicet duos eccentricos inter se simul autem concentricos mundo: qui deferentes apogæon lunæ dicuntur. Tertium in horum medio deferentem epicyclum: mundo eccentricum. Præterea æquantem. Est enim æquans par quantitate deferenti: eumq; interfecat. Circulus excogitatur: quoad reliquos primum planetas: vt epicycli ac deferentis inæqua-

litas ad æqualitatem ac normam reducat. In æquante enim normaliter fertur epicyclus: quæ in eccentrico & Zodiaco fit inæqualis. Ob quam causam non erat æquantem lunæ ponere: q̄ norma lunæ in centro terræ sit. Nam cæteri planetae tam in eccentrico q̄ in centro Zodiaci siue terræ inæquali sunt motu: quamobrẽ hæc indigent æquante. Sed ob caput draconis tantum luna equatẽ necessariũ habet: qui quidem in ea solum mundo concentricus & in superficie eclipticæ est: in reliquis minime. Deinde orbem habet extremum mundo item concentricum: ac tris alios orbis ambientem: qui deferens caput draconis appellatur. Postremo epicyclum in orbe tertio immersum. In quo lunæ corpus est adfixum. Motus autem horum sic se habent. Deferentes apogæon eccentrici contra successionem signorum simul supra centrum mundi vltra motum diurnũ in die naturali. xi. partibus: & xii. tantum minutis mouentur: & axis motus huius axem Zodiaci in centro mundi interfecat: ac poli a Zodiaci polis partibus sex declinant. Hoc igitur pacto hi deferentes tris habent motus: primum ac proprium supradictum. Deinde diurnum ex motu primi mobilis. Tertium his contrarium: ex motu octauæ spheræ: sicuti cæteri tardissimum. Orbis vero epicyclum deferens mouetur secundum successionem signorum quotidie partibus. xiii. & M. xi. Axis tamen huius motus per Centrum huius orbis quod centrum eccentrici dicitur æquidistans axi apogæon deferentium/mouetur. Ex quo poli etiam motus huius a polis ipsorum orbium deferentium distabit. Lunam quoq; in epicyclo solum astrorum moueri opinio est: ac in parte quidem superiore contra moueri: proptereaq; tardior fit: in parte autem inferiore celerior q̄ secundum eum moueatur: quæ causa est totius inæqualitatis. Nam si luna nõ moueretur: æqualis perpetuo spheræ ipsius motus foret. Quod Aristoteles minime vidisse dicitur deceptus ipsius maculis semper eisdem apparentibus: nec mirum: cum epicyclum nõ posuerit: nec lunæ motum ipsius necesse fuit ponere. Posito autem epicyclo lunam in ea moueri ad seruandam apparentem inæqualitatem necesse est. Inæqualitas vero huiusmodi ad hanc reducitur æqualitatem: vt a puncto apogæi ipsius medio quocunq; illud sit quortidie. xiii. partibus progrediendo recedat. Apogæon autem medium epicycli est punctum circũferentiæ ipsius: quod ostendit linea a puncto opposito centro eccentrici in circulo paruo per centrum epicycli ducta: hæc medium motum ostendit. Sed apogæon verum: punctum est eiusdem circũferentiæ quod a centro mundi per centrum epicycli ducta indicat. Hæc duo apogæa vnum fiunt: dum centrum corporis lunaris in apogæo vero epicycli vel hypogeo eccentrici fuerit: & cum hoc luna in linea a centro mundi ad peripheriã Epicycli ducta forte existente. Dum autem augmentum est minus sex signis communibus: luna medii motus lineam veri præcedit in signorum successionem. Ideo tunc æquatio a medio motu subtrahitur. Sed dum plus sex signis fuerit: contra euenit: quare tunc coniungitur: vt verus eueniat motus. DRACO autem sic se habet. Orbis apogæon deferentes a polis eclipticæ sex partibus: vt dixi: vtrinq; declinant: eiusq; superficiem supra diametrum mundi interfecant: vbi æquans cum deferente connectitur. ex quo vna pars versus Aquilonem: altera versus austrum tendit. quæ intersectio ex similitudine draco vocatur. In quo cum centrum epicycli fuerit versus aquilonem pergens: caput draconis dicitur. Cauda vero versus meridiem. Mouentur autem hæ intersectiones ab orbe extimo: qui deferens caput draconis vocatur: contra successionem signorum quortidie minutis tribus: appellaturq; hic motus latitudinis. Præterea nõ semper superficies eccentrici supficiem eclipticæ in partes æquales secabit: sed apogæon: qd cum suis orbibus deferentibus contra signorũ successionem moueri dixi: quandoq; euenit: vt omnino sub ecliptica sit: tunc æquales intercidentur in partes. Alias vero cum apsis in alteram partem declinabit: maior portio ex ea parte fuerit. ob quam rem epicyclus ei parti propinquans celerius perferetur. Contra vero in hypogeo: vbi minor portio tardior fuerit. Insuper dicti orbis apogæo deferentes erga deferentem epicyclum talem habet in suo motu ordinem: vt bis mense quolibet iter se concurrant: cursumq; suum peragant: quum aduersis inter se motibus perferantur. Erga vero solis motum sic se habent omnes: vt linea medii motus solis sit media inter centrum epicycli lunæ & apogæon eccentrici eius vel sit cum eis vel in opposito amboꝝ simul existentium. Ita qd in omni media solis & lunæ conjunctione Centrum epicycli lunæ: & linea medii motus solis: & apogæon eccentrici lunæ sit in vna Zodiaci parte secundum longitudinem. Quare fit vt in omnibus tetragonis mediis eorum Centrum epicycli lunæ sit in Eccentrici sui hypogeo: & in omni oppositione media rursus in apogæo. Appellatur autem medius coitus quum coeunt: seu opponuntur: mediorum motuum lineæ: quæ semper est æqualis: & habet ex Ptolemæi computatione

Aristoteles deceptus.

Apogæon.

DRAGON.

De coitu medio & vero.

Luna.

De Luna.

Triã Dianæ numina vñ

dies. xxix. M. viii. Verus autem est quando veri motus linea: secundum item longitudinem op-
 ponuntur: quum videlicet sol & luna in eadem omnino parte consistunt. Eadem & quum fuerit
 ex diametro ratio. Maxima vero distantia solis a linea designante medium eius motum duarum
 Zodiaci partium eē potest: quum sol videlicet in. xv. parte virginis: ac. xx. piscium fuerit. In aliis
 vero locis semper minor existet secundum adcessum eius ad apsidem & eius oppositum. Quum
 vero in illis fuerit: eadem prorsus vtriusq; linea. Maxima vero lunę distantia a linea medium ei⁹
 motum designante in coitu & diametro partium quinq; potest esse. Quando videlicet luna fue-
 rit in aliquo extremarum notarum laterum Epicycli. Ex quo manifestum q̄ in coitu media dia-
 stantia solis a luna non sit maior septenis partibus: quod raro contingit. Harum quoq; alteram
 altera quandoq; præcedit maiorq; est. Aequantur tamen quibuslibet. CCLI. lunationibus: vt in
 magna Ptolemę compositione narratur. Ita vt infra tempus illud quod vni. x. defuerit ex altera
 supplendo: parem inter se numerum fortiantur. De luna item illud animaduertendum: quum
 habeat apogea duos: Eccentrici videlicet & epicycli: quando in vtroq; forte fuerit: tunc altissima
 erit. humillima vero in horum contrariis. De eius autem post coitum manifestatione triplex ē ra-
 tio: cur quandoq; citius: quandoq; tardius appareat. Prima est obliquitas Zodiaci & orientis.
 Nam si sit coniunctio sub ecliptica a fine sagiptarii in finem geminorum: tunc quum sol occide-
 do in horizonte fuerit: plures erunt gradus in circulo reuolutionis lunę: & ab ipsa luna ad orizō-
 tem: q̄ de Zodiaco a luna ad solem: quoniam signa illius partis Zodiaci oblique discedūt. Ex quo
 a septentrionalibus citius videri poterit: q̄ si fuisset in signis australibus. Secunda causa latitudo
 lunę ab ecliptica est. Nam si post coitum mouetur in altitudinem septentrionalem: iterum citi⁹
 videri poterit: q̄ in meridionalem: quoniam orizon obliquus magis versus septentrionem de-
 primitur. versus vero austrum magis eleuatur. Tertia causa: velocitas veri motus lunę: nam si
 velox est motu: citius apparet q̄ si tarda foret. Fit igitur quandoq; vt omnes hæ causę concur-
 rāt: tunc termino horarum. xxiiii. vetus & noua apparet quandoq; duæ tantum: & tunc altero
 post coitum die. quandoq; vna sola & tunc tertio videbitur die. Interdum etiam horum omniū
 contrarium accidit: tunc quarto die eam apparere contingeret. Omnino autem citius q̄ partibus
 xii. procul a sole videri nequit: ortusq; hic heliacus dicitur. Nam q̄ solem cursu pertransit: alie-
 ter q̄ post eum oriri aut occidere crescens non poterit. ex quo auersis a sole cornibus ortum spe-
 ctat. decrescens vero occasum. Postremo non ignorandum semel ipsam in quolibet signo coire:
 In geminis tantum bis: q̄ apogæon solis aduersum habens in sagiptario diutius: in Geminis mi-
 nimum moretur. Sol autem contra Geminos diebus. xxii. Sagiptarium. xxviii. percurrit. Præ-
 terea luna signiferum diebus. xxiiii. & besse absoluit: sed solem. xxix. et semis consequitur. Ascen-
 dens insuper ac descendēs eclipticam acutis aut sparsis secat angulis. Nec tamē ad idem potest:
 hoc est ita vt est posita eisdem parte: mense: & latitudine: rursus reuertit: nisi mēsis. ccxv. hoc
 est anno. xix. Nam vt sub eadem die eisdemq; propinquitatibus syderum inherētium redeat: an-
 nus faciet. lv. Vt vero etiam planetarum eodem ordine ac specie contingat: annus expectandus
 est magnus. Demum hoc ipsius etiam sciendum: q̄ eadem conscendens eclipticam in aquilo-
 nem vocatur ὕψο μέρη. ab aquilone ad eclipticam reuertens ὕψο ταπεινό μέρη. Quum ab ea-
 dem in occasum descendit ταπεινό ταπεινό μέρη. Quum deinde rursus ad solem resurgit ταπει-
 νό ὕψο μέρη.

De reliquis planetis ac spheris.

Eliaqui planetæ quemadmodum apparent: modo lunæ tris habent orbes: cum
 epicyclo videlicet deferentes apogæon: q̄ motu spherę nonē: vt i supradixi: mo-
 uentur: nec sunt vt in sole & luna simul terræ concentrici: sed eccētrici ambo:
 & in horū medio deferentem epicyclū super centro æquantis: cuius axis inter
 secat eclipticę superficiē partibus inæqualibus: contraq; euenit hic atq; in lu-
 na: vt epicyclus tardius percurrat maiorem portionē: hoc est versus apogæon
 Præterea voluit etiā aliter: id est ex parte superiore secundū signorū successio-
 nē: & inferiore contra successione: in qua reuolutiōe planetę retrogradi: directi: & stationarii ap-
 pellant: quod lunę minime cōtingit ob eius in epicyclo celeritatē. Caput draconis in cæteris oī-
 bus stabile præter q̄ in luna est. Veneris epicyclus etiam in meridiem transit supra axem imagi-
 narium mota: cuius poli adcedunt: recedunt a polis Zodiaci in vtrāq; partem portionib⁹ sex:
 totidem quot luna: vt placet Capellæ. Plinio etiā duabus circum excedit. Præterea solis apo-

geon secundarium semper sequit. quapropter vltra ptes. xlvi. ab eo nō absistit. Ei⁹ astrū amplissi-
 mum depressum a Pythagora pri⁹ idē & hesperū esse quū solē sequitur: & phosphorum hoc est lu-
 ciferū quum pcedit. In ortu matutino quatuor & amplius apparet mēsis: in vespertino dieb⁹
 tm̄. xx. coit aut cum sole dieb⁹. Dlxviii. Mercurius Stilbon appellatus partib⁹ quatuor a sole la-
 titudine vtrinq; discurrit: longitudine non vltra. XXII. coit autem cum eo diebus. CXVI. cui
 planetæ ob eius varietatem plures dant orbes. Ambo itē cursum paulo q̄ sol minore spatio ab-
 soluit: nec terræ centrum vti cæteri habent planetæ: sed circa solis cētrum de latere circūducū
 tur: lōgitudinisq; spacia latitudinū vagatione cōpēsant. Mars pyrois dictus paulo plus biennio
 cursum peragit. distat latitudine circiter duabus & semis. coit dieb⁹. Dcccxxx. Iuppiter Phaetō
 cognominatus annis. xii. perficitur: discurrit totidē fere ptibus quot Mars. coit dieb⁹. cccxcviii.
 Saturn⁹ phænon appellatus absoluitur annis. xxx. discurrit partib⁹ duabus. Coit diebus. cccclxx.
 Summæ Apfides sunt hæ. Sol in geminis: Luna in Sagiptario: Venus item Mercurius in Capri-
 cornio: Mars in Leone: Iuppiter in virgine: Saturnus in Scorpio: in mediis signorum partib⁹. iā i
 de Plinii temporibus. Sed & alias Apfidū altitudines immobiles a proprio cētro oēs etiā habere
 cōtingit. Solē in Arietis parte. xxix. Lunā in tauri. iiii. Mercurium Virginis. xv. Venerem Piscium
 xvi. Martē Capricorni. xxviii. Iouē Cancrī. xv. Saturnū Libræ. xx. Jam illa planetarum Catholica
 sunt. Retrogradi quū solē verētes a cursu proprio retrocedūt: superiores triquetra distantia: in-
 feriores minore. Directi quū reuertuntur. Stationarii quū stare vident in prima & secūda statio-
 ne: prima itē & secunda potestate accepta. Præterea tardi & minuti cursu: quū linea veri mor⁹
 eorum tardius q̄ linea mediū motus: aut contra successionem mouentur. Aucti nūero quādo eg-
 rio addit supra mediū motū. Minuti vero quando minuitur. Aucti lumine quum recedunt a so-
 le vel sol ab eis. Minuti lumine quum ad solem accedūt aut sol ad eos. Orientales & matutini qm̄
 ante solem oriuntur. Occidentales & vespertini quādo post solem occidunt. Oriētes ortu maru-
 tino sunt qui de sub radiis exeūtes ob remotionem eorum a sole: vel solis ab eis mane ate ortum
 solis apparere incipiunt. Orientes ortu vespertino qui de sub radiis exeutes ob remotionem eo-
 rum a sole vesperi post solis occasum apparere incipiunt. Occidentes occasu matutino sunt qui
 radios solis ingredientibus ob eorum ad solem adcessum mane occultari videntur. Occidentes oc-
 casu vespertino qui solis radios ingredientibus & ob adcessum eorū ad solē aut solis ad eos: vesperi
 post solis occasum occultari incipiunt. Tres autem superiores nec occasu matutino occidūt: nec
 ortu oriūtur vespertino. Zodiacus a Columella sub Augusto. VII. circiter ptes pcessit: nā. VIII.
 Cal. Ianuarii octaua pars erat vt ipse ait Capricorni quando solstitium: &. viii. cal. Aprilis erat
 octaua pars Arietis quando ægnoctium vernū: nā in octauis partibus solstitia & ægnoctia ponit
 vt agricola. Hipparchus aut ac reliqui Mathematici in signorum principiis. RELiquū est vt su-
 periores contemlemur. Neoterici multis rationibus Ptolemæo Nonæ repertæ primum spherę
 Decimam addiderunt loco primi mobilis: cuius sit motus vnus tantum ac simplex: quo cæteri
 inferiores motu diurno feruntur. Nonā vero secundum mobile vocāt: a qua octaua spherā sectū-
 do mouetur / quātū cōiicere licet / supra polos Eclipticæ secundū signorū successiones ānis. CC De orbib⁹
 parte tm̄ vna. Hic mot⁹ Apogeorū & stellarū fixarū Ptolemæo dicit: & est arcus Zodiaci primo
 mobilis inter caput Arietis primi mobilis: & caput Arietis nonæ spheræ. Supficies nāq; Eclyptri-
 cæ nonæ spheræ semper est in supficie eclipticæ primi mobilis. Octauæ itē tertius est motus p-
 prius: quē trepidationis vocāt siue accessus & recessus: fitq; supra duos paruulos circulos in ca-
 uo latere nonē spheræ æquales: in principiis Arietis ac Libræ eiusdem. Ecliptica quoq; Octauæ
 spheræ eclipticā nonæ intercideret si forte intercideret contingeret. Velocitatis autem hui⁹ norma
 hæc ē: vt qlibet duarū notæ Arietis videlicet & Librę cursū sui pui circuli i quo circūferē spatio
 vii. Milliū ānorū pficiat. Nā & characterem quēdā Zodiaci & eclipticæ cū eisdē aialib⁹ distinctū
 nō tm̄ ex astris: sed eorū similitudine ponūt etiā i nona & decima spherā: vbi magna vis pgnosti-
 corū cōsistit: qui qm̄ ignoret non satis vera iudicia a Mathematicis tradit. Duplicē igit eclipticā
 ponūt: fixā in nona: mobilē in octaua: q̄ a capitib⁹ fixorū tropicorū nūc ad orientē mō ad occiden-
 tē partib⁹. iiii. xix. discedit. Oīno indeprēsa eius variatio: aliis alia putātibus: q̄busdā. XC. annis
 vii. partibus vltro & totidē citro variari: Albatigno annis. lx. pte vnā ad orientē pcedere: Alphra-
 gano centum existimantibus. Ipsius aut octauę spherę Phœnemona quæ nos imagines vocam⁹ Phœnemo
 XLVIII. esse Arati Hygini Ptolemæiq; autoritate palam est. In quibus continentur astra nō Octauę
 fixa. MXII. Ex his. CCCLX. versus boream extra solis viam figuras. XXI. constituunt: videlicet spheræ.
 cet Vrlam maiorem & minorē quæ Cynosura vocat. Inter hæc serpētem mediū. Deīn Cepheū

**Luna cur
q̄ citius
q̄ tardius
appareat.**

Heliacus.

Mercurius

**Mars.
Iuppiter.**

**Saturnus.
Apfides.**

Catholica.

**De orbib⁹
superioribus.**

**Phœnemo
nō Octauę
spheræ.**

Cassiopea: Corona: Hercules: Olorē ledāū: seu vulturē cadētē: Pleiades: Arctophylacē: siue Boote: siue Arcturū: Perseū cū Gorgōis capite: Aurigā siue Agitatorē: Ophiucū siue Anguitenentē alterū anguē: Sagiptā: Aquilā: Delphinū: Equū primū: Equū scdm: Andromedā: Deiracō Triā gulū. Stella: vero. cccxvi. in ipsa via solis. XII. Zodiaci signa constituunt. Reliquę. cccxvi. ad austrū cōstituta. XV. faciunt figuras: videlicet Magnū Cetrū: deinde Orionem cum gladio: Nilū vel Eridanū fluuium: Leporem: canem maiorem: Canē minorē siue caniculā: Argonauim: Aram Craterem: Coruū Apollineum: Chironē Cētaurū: Hydram: Thuribulū: Australe ferrū: piscem australe. Sūt itē alia plura extra normam astra quorū Canōes ignorant. Illud postremo nō ignorandum: minimū in cælo astrū vniuersa terra longe maius esse cōptū. INSTRUMENTA Mathematica: alii alia inuenerunt: vt author Vitruuius, Berofus Chaldaus scaphē siue hemisphērium: Aristarchus Sami⁹ discum in planitiē: Eudoxus Astrolog⁹ Arachnē: Apolloni⁹ paretinū Archimedes spherā & Cylindrū. Ptolemæus oīa interpolauit. Nec Astrolabiū alterius putauerim inuentū: quū Halī Abramo referat. Posteriores vero ex multis instrumentis simul ordinatū cōstituerūt vt appet. Nā ex quadratē cōstat & aranea & dioptra: quę quadratē Israelis vocatum Iacob hebræi adsignēt. Hoc in anulo nuper inculpsit Bonetus medicus e prouicia Rabi Hebræorum: qui nunc vrbem obequitat: miro artificio rem totam tā breui spatio complendo.

Instrumenta Mathematica.

ADIVLIVM. II. VRBIS ROMAE EPISCOPVM SANCTISS. R. VOLATERRANICOMMENTARIORVM VRBANO RVMLIB. XXXVI. ARISTOTELICA.

IMPUGNATIS reliquarū artū fundamētis restat parēs oīm ac princeps philosophia: quā tantum subodorari torpētis atq; inepti: tractare etiā temerariū forasse fuerit: quū eius enarratorib⁹ pclaris sint oēs refertē bibliotheca. Itaq; nihil mihi pot⁹ visū q̄ ei⁹ me p̄dis auctoritate tueri: nec tātulum ab eiusdē abscedere vestigiis q̄ propter hęc Aristotelica periplemata quocūq; modo ex variis vtriusq; facultatis authorib⁹ voluminatim ī tris libros more paraphrastē cōieci: sic enim īscribi malui: qū gl̄ias ex eo tm̄ legim⁹: penitiora vero illis reliquimus: q̄ hęc gryphis Cleantheis aut tēdiculis Chrysippeis ne dicā Ockanicis aut Raimūdeis excarnificāt. q̄d egus a me tolerādū: q̄ hęc quasi Ilogica ac p̄gymnastica grāmaticis & oratorib⁹ ei⁹ ex trib⁹ lectionis dicauit. Quib⁹ Papa beatissime Mariū fratrē fas adhibere fuerat: vt q̄ ab ipsis vnguiculis hunc philosophū cōsecrat⁹ iā nūc fere cū tota ipsius familia in cōpedib⁹ habeat: si p̄ vigilē curā vaticanę basilicę: quā ei nuper delegasti: licuisset. Nec is nunc primū tyro īter tuos manipulares: adeoq; ante hos ānos tuā dignitatē te absente tutatus est: vt difficillimis t̄pib⁹ sacri officii tui dec⁹ & auctoritatem quoad eius fieri potuit: minime labefactari sit passus. Sed rem iā prosequor institutā. A partitione igitur auspicandū. Totius enim disciplinę huius ratio vt ait Simplicius: in practicā ac theoreticā diducit. Finis alteri⁹ verū: alterius bonū. Prima rursus in ethicā Oeconomica & politicā diuidit: ac oīs legibus & formulis cōstat: qbus & nos ipsos & domū & remp. regim⁹. Theoreticā in logicā Physicā mathesim & metaphysicā. Logica verum a falso distinguit. Physica in rebus versat & hypostasi & mente in materia consistentibus. Metaphysica siue Theologica in rebus & hypostasi & mente a materia secretis. Mathesis vero īter vtrāq; sita in rebus mente: sed non hypostasi a materia secretis: veluti numeri & figurę. Neq; quūis numerus siue triangulus sine materia subsistere vllō pacto potest: sed aut in ligno: aut in lapide: aut in ære hypostasim habet. Mente vero aut cogitatione poterunt a materia secerni. Vnde mathesis vt placet quibusdam dicta quasi metathesis id est transpositio & quodam modo transitio per res quę in materia sunt ad eas quę sine materia. Mathesis enim omnis quantum considerat: siue continuum: siue discretum. Continuum id est cuius partes communem aliquem locum attingunt: videlicet punctum: terminus est medię partis lineę & reliquę medię principii. Discretum: cuius partes aliquē cōmunē locū minie attingunt. Vt tria quatuor sex per se diuisa sunt vnitaribus. Rurs⁹ discretū aut est per se simplex vt par aut impar numerus in quo Arythmetica versatur: aut aliud respicit: vt duplū epitritū sesquialterū: in quo musica consistit. Quātū itē cōtinuū aut immobile si

Philosophia diuisio.

Mathesis

Cōtinuū. Discretum

cuti terrā geometria: aut mobile vt est cęlū astrologia metis. His breuiter narratis ab ipsis moribus auspiciari oportere iuuentutē q̄ philosophię addicit: idē author adhorret: quū frustra sciētię naturalis aut diuinę meditationē tētem⁹ nisi prius cupiditates al prauas abiciam⁹. In ethicā naturalis aut diuinę meditationē tētem⁹ nisi prius cupiditates al prauas abiciam⁹.

Mnis ars oīsq; doctrina: actio quoq; & electio bonū aliq̄d vti sine appetere videtur. Finiū aut aliq̄ sūt artes: aliq̄ p̄ter artes opa quāda restātia. Quorū vero restātia: opa: ea sunt artib⁹ potiora: vt medicinę sanitas: & militaris victoria. Finis autē eorū: q̄ p̄ter se expetiūt: alia vero p̄ter ipm̄: hoc erit sūmū hoc ē hūanū bonū ac politicę sciētię finis: q̄ quis sit vnus hoīs pariter & ciuitatis: perfectius tamē ciuitati cōtingit. Ex quo prudētia cōdēda: legis in ea: principatū īter agibilia continet: q̄ hęc ceteris artib⁹ p̄cipiat. Quāq; triplex sit vita: Voluptaria: actiua & cōtemplatiua. Prīa belluarū est: vltima rerū cognitioni: media morali conuenit virtutis: que vti fiat tradit nō vti sciatur tantum. De qua sermo nō exact⁹ neq; apodictic⁹ erit: quū de finibus sciētia nō existat ob officiorū artūq; hūanarū varietatē. Felicitas tñ: deprendēt si officii hoīs idē & sūmū bonū definiat. Est em̄ quoddam propriū hominis officii: sicuti reliquorū artificū: hoc ē animi actio scdm̄ virtutē. Si plures virtutes: scdm̄ optimā & in vita lōga. Nā vna virtus do ver nō facit: neq; vna linea geometria: sic nec vna dies neq; breue tēp⁹ beatum aut felicē. Non regrenda cā in oībus similiter. Sat erit in quibsdā quātū rei patit natura eū qui docet: causas exp̄rere. Nā p̄cipia quāda inductione sunt: quāda sensu: & alia itē aliter: vidēt autē principii esse p̄cipia dimidiū: veritati nāq; congruunt oīa: mēdacio celeriter verū abscedit. Trifariā bona diuiduntur: externa: corporis: animi: hęc vltima potiora & proprie bona dicuntur: nihil em̄ firmitus q̄ actio nes animi secūdu virtutē: q̄ scientiis ipsis stabiliore existunt. Itaq; qui eas adamauerit. vir bonū ac grauis fuerit: nec voluptate secūdu vulgus idigebit: quū magna p̄ se fruaf. Sed agat necesse est: quare & dormiēs & nihil agens felix esse non poterit: haud aliter q̄ in olympia non fortissimū sed q̄ certāt coronant. Præterea rē hęc vt diuinā ac oīm optimā non ex fortuna sed ex dei munere ac nostra diligentia: exercitationeq; paramus: perfecta vtendo ratione: ex quo neq; bruti: neq; pueri nisi forte ob spem/ felices esse nequeunt. Felix insuper nūq; miser esse poterit: etiam si in Prīami calamitates incidit: licet non oīno beatus. Nā & corporis & externis bonis ad perfectam felicitatem opus esse palam est: q̄ per ea q̄si per instrumenta egregie multa faciamus: neq; agi p̄ra clara possint ab eocui defunt facultates. Quapropter Solonis opinionem cōfutat: qui dicebat q̄ nemo beatus ante obitum dici supremāq; funera debet: primo q̄ (vt supra narratur) aduersa fortuna minime felicitatem tollit: deinde q̄ post mortē nulla felicitas: quū ea in actione quę defunctus priuat: consistat. Sed neq; beatus quia fuerit in vita: q̄ res aduersę proximorū ad eum vel extinctum pertineant: si & illē viuo nocebūt. Post hęc ait felices a miseris dimidio vitæ hoc est somni tempore nihil distare: est enim somnus animi otium. Animæ partes rationale & irrationale: hoc vltimum vegetabile minime rationis particeps: alterum vero in intellectu & appetitu: qui tantum particeps rationis fuerit q̄tū illi obtemperauerit. In hoc tāq; in subiecto habitus versantur morales. In intellectu aut ingenii: sagacitas: memoria: sollertia: & huiuscemodi virtutes. Quāq; de moralib⁹ agatur: nec ingeniosus: neq; sollers: sed modestus: iustus: pius rātū felix extiterit. LIBRO. II. Duplici existēte virtute: Intellectiua & morali: priā ex p̄ceptore pl⁹ habet aut gmēti. Ideo & exp̄tia indiget & tpe. Moralis vero ex cōsuetudine (vñ nomē est ei) p̄cedat oportet. Ex quo manifestū q̄ illa nobis a natura non est: nihil em̄ qd a natura sit aliter assuescit: vt lapis deorsum: ignis ad superna tēdens. Præterea ex similibus actib⁹ habitus sūt & corrūpūt: vt bene cytharizando boni: male aut mali efficiuntur cytharcedi. Eadē de iustis & iustis rō adstue scendo. Nō ergo ex natura quę ad opposita vim non habet. Igitur neq; natura. neq; præter naturam est virtus moralis. Versatur autem circa voluptates & dolores. Etenim ob voluptatem improba admittimus & ab honestis ob dolorem absterremur. Tria sunt quę in animo gignūt. Adfectus quos Graci πάθη vocant. Potentię: & habitus. Adfectus vocat dolore gaudioq; & his similibus adfici. Potentię per quas gaudere: dolere: irasci habiles aptiq; sum⁹. Quorū virtus est virtus: reliquitur vt sit habitus: per quos erga adfectus bene ac male nos habemus. Quomōdō virtus scire tantum sat existat: in his & scire: & eligere: tum perseueranter agere oportebit. Virtus igitur est habitus electiuus in medio consistēs quoad nos ratione terminata. Quoad nos videlicet: quādo & in quibus & erga quos & cuius causa & vt oportet. Nam est medium rei quod equaliter distat ab extremis: vt ex decem minis sex distant equaliter a mediis. Non em̄ si cui decem minas comedere multum est: duas autem parū: Ludī magister sex ei tradet. Nā veterano

Voluptaria vita. Actiua. Contemplatiua. Officiū hominis idē & sūmū bonum. Triplicia bona.

Partes animæ.

Adfectus. Potentia. Habitus. Virtus.

De medio inueniēdo

pari: Tyrone vero nimis fuerit. Na sicut se habet robur Tyrois ad veterani: sic se habere debet...

Homerus.

Deinceps virtutes.

Eutropia.

Nemesis media.

Invidia. De voluntario.

Alcemon.

Per ignorantiam agere. Ebrius & iratus ignorantes agunt. De electione Spontanum & voluntarium. Opinio. De consultatione.

Quod vitium in resolutione primum in generati...

bitus sint. Absurdum est enim dicere grassantem nolle iniustum esse: neque flagitia patrantem flagitiosum. Malo habit...

Malo habit...

De fortitudine.

Contra Socratem.

De liberalitate.

Magnificentia.

Magnanimus.

Thetis.

Lacedaemonii.

Circa mediocres honores.

Emphilotimia.

Aphilotimia.

Mansuetudo.

Amicitia.

Contentio.

Adsentatio.

Veritas.

Ostentatio.

Ironia.

Lepidus.

Rusticus.

Scurra.

De verecundia.

De iustitia.

Iustitia aut commutativa aut distributiva.

Iustum in quatuor consistit: esse mediū: & equū: & qbusdā: & ad aliquid. Quo ad mediū quorsūdā est: hęc sunt plus & minus. Quo ad equū siue equale: Duorū est. Quo ad iustum: quibusdā & ad aliqd. Quibus aut iustū contingit Duo sunt: et in qbus res Duę: & eadē est equalitas quib⁹ & in qbus iustū em in distributione consistit. Oēs em pro dignitate cui⁹ sua esse oportere fatent. Dignitate aut nō eadē esse dicunt. Est em iustū analogū. Analogia vero æqualitas est rōnis: & in quatuor minimis: videlicet vt vnū ad duo sic tres ad quatuor. Et vice versa vt vnū ad tres: sic duo ad quatuor. Sicuti totū ad totū: quā pportionē Geometricā vocāt. In cōmuratione aut iustū equale nō ad aliqd: & iniustū inequale secundū Arythmeticā pportionem. Nil em respicit vtrū bonus an malus abstulerit: neq; vtrum bon⁹ adulteriū cōmiserit an malus. Sed ad dāni differentiā lex tm respicit. Itaq; Correctiuū iustū fuerit: mediū dāni aut lucri. Ideo qñ dubitāt ad Iudices cōfugiūt inuētusq; ex lege nomisma (vt plane nomē indicat) vt mensuras rerū adæquaret: inequalitatem ad æquū iustūq; redigeret. Pythagorici haud bene definiūt iustū id qd retributum sit alteri: qd minime cōgruit nec iusto distributiuo neq; correctiuo. Nā eo pacto si iure percusserit: reputeat etiam iure. Sed in oibus societatibus & cōmerciis huiusmodi iustū cōtinetur in qd recipitur scdm pportionē nō scdm æqualitatem. Nā in hoc maxime Ciuitas cōsistit. Remunerandus em qsq; p dignitate prog; meritis ac labore. Igitur nummus (vt dixi) mensurā adæquat. Neq; em cōtra pmutationē Societas efficit: neq; permutatio sine adq̄tione: neq; adæquatio sine mensura. Post hęc de iusto Ciuili. Qd inter eos consistit inter quos imperandi atq; obtemperandi vicissitudo est: nō aut in eodē qd qsq; intulit alteri / sustinendo. Sed distributiuum est: & cōmutatiuū. Iustū insuper est aliud Oeconomicū. Ius ciuile: alterū naturale apud oēs: qd semp eandem vim habet. Alterū legitimū qd lex iussit. Differunt aut iniustum & iniuria: & iustum & ius. Iniustum natura & ordine: nec dicit āteq; fiat. Postq̄ factum est iniuria fuerit. Eodem modo ius. Sed cōmuni⁹ p quocūq; iustitię actu. Specialius quoq; pro iniurię correctione. Accidit item sępe vt iniusta faciat quasi nō iniustus: vt quando videlicet non sponte peccat. Quapropter triplex in rebus humanis iniuria: aut est ab inuito: aut a volente: aut ab eligente. Primo per ignorationem cōmittit ac venia dignū: quando nec qd: nec quō: nec cuius gfa intelligebat: hoc egit. Quando igitur præter ppositū nocet infortunū est: quādo autem nō pter ppositū: sed sine malitiā: error appellabitur. Errat em: q; in ipso primū causa est. Aduersa tm vti fortuna extrinsecus. Sed qñ sciēs qdē sed nō cum animi deliberatione facit: iniuria est: cuius gñis sunt oīa q̄cūq; per iram aut ceteras perturbationes animi admittunt: nō tm illi ppterea iniusti ac mali: nō enī ob improbitatē admiserūt. Sed quādo cum electione iniusti & improbi. Inuoluntariorum aut alia sunt i quib⁹ venia locū habet alia minime. Nam quęcūq; nō ignorantes solū verū etiā p ignoratōnē admittimus: ignoscenda sunt. Quęcūq; vero nō p ignoratōnē: sed ignorantes qdē: verū ppter animi perturbationē nō naturalē neq; hūanā: nō sunt ignoscenda. Post hęc dicit quēadmodum aliquis volens lædit & i iusta patit: sed non iniuriā. Nulli em volenti iniuria fit. Nā Glaucus apud Homerū q; arma aurea cū ferreis mutauerit: iniuria ei facta non est: q; donare fuerit in sua potestate. Pater igitur q; accipere iniuriā minime voluntariū est. Dubitāt etiā an iniuriatur qui pl⁹ tribuit præter dignitatem vel qui plus accipit: videtur enim in tribuente esse. Deinceps de ea differit pre quam κείων græci vocant: latini æquū & bonū: q; emendatio legis est qua omīssum erat propter vniuersale. Nā agibilia nō possunt adeo vniuersaliter cōprēdi. Ex quo q; illam interpretatur ac moderatur: melius illa ac iusto legitimo habet. Indefinitū em indefinita est regula: sicuti Lesbicę ædificatiōnis plumbea regula. Nā ad lapidis formam trāsmutatur: & nō pmanet regula. Igitur q; nō exacte ius in peiorē partē interpretat: sed ex suis cōmodis detrahi patitur: & si lege se tueri possit: hic iustus erit: æquūq; ac bonū seruabit. Prostramo probat q; sibi nullus iniuriā facit: per translationē tm & metaphoram quandam faciet: non secundum ciuile iustū sed vt despoticum & Oeconomicū: qñ videlicet pars aię: q; scdm Platonē aīalis: ab ea q; particeps est rationis diuisa: non dñabitur alteri. Læsus autem si iure reddit nō videt iniuriā facere. Sed & facere & pati iniuriā vtrūq; malum: pei⁹ tm primū. Nā pati cōtra prauitatē & iuriā est. LIBRO. VI. De Prudētia tractat. Duas dicit esse aię partes: Rationis videlicet participē & expertē. Rationis participē in totidē deducit partes: εὐλογικὴ καὶ λογικὴ: id est sciētificā siue cognitīuā / & logicā siue ratiocinatiuā. Cōsiliari enim & ratiocinari idē. Nullus nāq; consultat de his quæ nō pnt aliter se habere. Itaq; altera ex his prospicit ea quorum principiā nequeunt aliter habere: altera vero quæ sunt possibilia. Tria enim sunt in anima quæ ad actionem veritatemq; pertinent: Sensus: mens siue intellectus: & appetitus. Horum sensus nullius est actionis principium: patet ex belluis quæ sen-

Quo quis sibi facit iniuriam.

De prudentia.

Sensus. Intellectus. Appetitus.

sū habet: actionem minime. Qd aut est in Diancea. i. in pre aīa: cognitīua: ē affirmatio & negatio hoc in appetitu fuga & psecutio. Nihil em factū in electione ponit: verbi grā nō est eligere llium destruere. Ideo recte Agatho: hoc solo deus priuat inqt q; facta infecta facere neqt. Quinq; autē sūt p q; aiendo aut negando ad veri cognitōnē q; puenit. Ars: sciētia: prudentia: sapientia: intellectus siue mens. i. νοῦς. Scientia est habitus demonstrationis: & quęcūq; alia definitio in analytici. Ars habitus cū ratione facti⁹ circa ea q; pnt aliter se habere. Prudētia habit⁹ cū rōne acti⁹ circa bona & mala: q; hoī cōtingūt. Intellectus est principiorū: sciētia cōclusionū. Sapientia āborū Dicimus & in arte quęcūq; sua perfectū sapiētē esse: vt Phidiā / Praxitelē. Igitur illa tria sunt ptiōssimū morū natura. Habēt em diuiniōra subiecta: videlicet substantias separatas. Prudentia vero hominē p subiecto & bona ipsius. Nō itē circa vniuersalia tm: sed etiā singularia versat: vt practica Est insuper potētia qdā quā vocant Δειπόθητα: q; tali vigore est: vt id qd itēdit pficere possit: mō sit laudabile: si secus ἀπονομή id est astutia poti⁹ dicit. Ex quo prudentes Δειπόνο & nō panurgos. i. astutos vocamus. Apud Leonardū non proprie cōuertit dīnoritā astutiam: Panurgā doli. Nō em est ipsa potētia sed nō sine ea potētia. Ex his patet q; hō nō bon⁹ minime prudēs esse pōt. Nā principium agēdorū finis est: q; intellectū & appetitū mouet: quē profecto finē hō vitiosus ac plane intemperatus minime videt. Nec mirum: voluptas enim & dolor in rebus agendis iudiciū corrūpūt: licet in sciētias nequaq;. Ideo Socrates dicebat oēs virtutes prudentias esse. Quē profecto errare dicit: vbi vero vel non sine prudētia dicebat esse: nō errare. Nam ille oēs rationes virtutes esse: q; virtutes esse sciētias putabat. Aristoteles vero non rationes: sed tm cū ratione. Libro. VII. Incōtinētiā enarrat hoc modo. Circa mores fugiendos tris esse species dicit: vitium: incontinentiam: & ἀρτιότητα: id est feritatem recti⁹ q; immitatem. Cōtrariam vero his virtutē: Continentiam: & virtutem quandam heroicam ac plane diuinam esse. Confutat præterea Socratem qui dicebat incontinentem per ignoratōnē agere: nullumq; sciētē esse: qd lane durum videtur. Sed cum scire quis dicatur habitu & actu: si sciens & nō cōsiderans incontinens est: nō mirum: sed si cōsiderans: durū. Per ignoratōnē item sciens potest esse incontinens ea ratione q; ebrius & dormiens: turbata in eo ratione. Præterea cum continentia solum ac proprie circa tact⁹ oblectamenta sit: abusiue reliquorū etiā dicitur. Videlicet honoris: pecunię: irę. Irę em incōtinens excusatiōr & minus turpis q; voluptatis. ceu magis naturalis. Naturalior est enim ira hominibus: exemplo illius qui patrem verberauit: nā & ille suū verberauerat: & hic puer me verberauit: quasi gētilis ira in partu eis successerit. Post hęc ponit differentiam continentię temperantię & mollitię: cum circa idē versentur. Incontinens enim: fruitur voluptate tanq; ipsa vt gente. Mollis causa doloris fugiēdi: qui ex voluptatis priuatione prouenit. Cui opponitur cōstantia: incontinentię vero cōtinētia. At temperati & intemperati alia ratio: hic em eligit: incontinens minime: hic non pœnitet: ille statim post factum. Cumq; finis in rebus agendis ac virtute morali sit principium: principiāq; tā in actione q; in speculatione minime probatione indigeant: sed ita sunt nota vt i Mathematicis suppositiones: intēperās circa finē iudicio corrumpitur: ex quo totam destruit virtutē. Incōtinens vero minime. Nā si a voluptate quandoq; vincit: non tm in eo vincit vt eā impudenter ac continuo persequi velit. Sunt etiā qui perstāt in sentētia: quos vocant ἰσχυρογυμνοῦς: latine vero Cerebrosos seu Ceruicosos: q; similitudinē quādā habēt cū cōti. Cerebrosi sicuti pdigus cū liberali: & temerarius cū forti: qui tamē potius incōtinentes dicēdi sunt cōtinenti q; ob immentam ambitionem dolent suam improbari sentētiā tāq; publica decreta. Sunt & nō bus similes nulli q; in sua sentētia nō psistunt: sicuti Neoptolemus ille apud Sophoclem q; ppter honestatem Neoptolemus vera loqui pulchrū ei videbatur: ab Vlyse suāsus mentiri pœnituit. Cōpaf insup incōtinēs Ci mus Sophocleus. supra hūanū ab eo qui mente ac rōne priuat proueniens. vt Masculorū cōcubitus: hoēs mādēf. De Ferita aut barbarorū aliquo teneri excessu prauo ac crudeli: qd tm min⁹ est q; vitii: q; hoc a rōne licet te. corrupta pcedens vehemēt⁹ est. Illi opponit Heroicā virt⁹: vt apd Homerū Priamus de Hecto. Hectoris re filio dicit: non mortalīs hoīs fili⁹ visus sed maiori quādā virtute p̄tare. Postremo de voluptate ac dolore scribit: in quibus virtus moralis consistit: in eaq; potissimū felicitatē existere putāt. roica. Quibusdā enim videtur nullam voluptatem esse bonum. Aliis quādā vident bonā: sed pluri De volu mæ prauā. Sunt horū tertii: q; dicunt et si bonū tm nō summū. Probatio prię sniæ hęc ē. Nulla ge prate & do neratio est finis nec de gñe finis: sed motio qdā ad finē: vt ædificatiō ad edem. præterea q; a tēpera lore, tis vitatur ipeditq; consiliū. Q; autem non sit summū bonū: dicunt quoniam non finis: sed ge neratio ad finem est. qd dicit verū esse: si sic esset: sed est quædam actio post naturam constitutā

Scientia. Ars. Prudentia. Intellectus. Sapientia.

Δειπόθητα. Astutia.

Principiū agēdorū finis. Cōtra Socratem qui virtutes prudentias dicebat.

Continens ira: & pecunię dicitur.

Differētia inter incontinentiam Mollitiē & intēpantiā.

Cerebrosi cōtinenti bus similes. Neoptolemus Sophocleus. De Ferita. roica. De volu mæ prauā. De do lore.

Voluptas sumū bonū ac felicitas. Cōtra stōicos. Corpor de litia volu ptatē infamant. Varietas oīm dulcissima. De Amicitia. Diomedes Homericus. Empedoclis prouerbium. Hesioidus. Euripides. Amici ob vtilitatem. Amicitia inæqualis. Amicitia ex cōtrariis. De Ciuili societate. De Oeconomica societate.

que ē finis: vt est act⁹ virtutis post habitū. Et ideo distinguere debuit q̄ oīs actio ē gñatio: nō aſte cōtra. Voluptatē igit ſumū bonū felicitatēq; ponit q̄ puenit ab habitu & virtute mō nō ſit impē dita. Nā felix bonis corpis & externis indiget. Redarguitq; ſtoicos q̄ tm̄ virtute p̄ditos vel i ca lamitatib⁹ beatos eſſe dicebant: Magnosq; eſſe iudicio voluptatē p̄ſtare: q̄ eā cūctā expetāt aſalia: q̄ rursus delitiā corpis ifamauerūt: q̄ iā ſibi authoritatē v̄dicauerunt: expetiturg; ea magis q̄ doloribus & vitæ curis ac præſertim melācholicis mederi videſ. At aī voluptates corporis ſunt potiores: q̄ hē ex accidētū pueniūt medicina quando morb⁹ adefit: illæ vero ex natura ipā & ha bitu firmiter cōſtitutē p̄petuo manēt. Verū i hoc deficiūt q̄ nō idē ſemp iuuat: q̄ nō ſimplex na tura nobis ob corruptibilis naturæ varietatē. Ideo deus ſemp vna & ſimplici gaudet voluptate Nō enim motus dūtaxat eſt energia id eſt act⁹: ſed etiā imobilitatis. Et voluptas magis in gete q̄ in motu p̄ ſe. Nobis tamē varietas oīm dulciſſima: vt eū itēq; hō facile variāt: ſic & natura va rietatis idigēs. Lib. VIII. De Amicitia refert. Q̄ eſt virt⁹ q̄dā vel cū virtute: iſup i vita magnope neceſſaria. Etem abſq; amicis nemo viuere mallet: reliquas etiā habēs virtutes. Ciuitates quoq; amicitia cōſistere vident ac legiſſatores magis circa eā q̄ reliqua ſtudere. Homerus de Diomea de loquitur qui p̄ficiſci volebat exploratum hoſtium caſtra. Si duo inquit erūt: in cognoscendo atq; agendo potentiores erunt. Nam & cōcordia ſimile quiddam videtur amicitia. Itaq; ſi con cordes ſint: nihil eſt eis op⁹ iuſtitia: vt κολοιοσ προς κολοιοσ: id eſt Gracculus ad gracculū. Qui dam ſimilitudinem quandam aiunt eſſe amicitiam. Propterea Empedocles ait. ὁμοιον τοῦ ὁμοιᾶ ον ἐφιεισθαί. Simile ſuū ſimile appetere. Nōnulli hos ſimiles: potius inter ſe ſigulos id eſt contra rios eſſe aiunt. vt inquit Heſiodus καὶ κεραμεῖος κεραμῆι κοτέει καὶ τέκτωρι τέκτωρι. Dicūtq; ma gis ex diſſimilib⁹ amicitiam conſtare: vt ait Euripides. ἐρᾶν μὲν ὄμβρον γᾶϊαυ ξηραυδῆϊοαυ ἐρᾶν ἄεσε μὲν ὄνραυδῆϊ κεκρόνμερομ ὄμβρομ ποσειδῆϊο εἰσ γᾶϊαυ. hoc eſt amare imbrē terrā areſcētē: itēq; cœlum ornatum imbre grauidum amare in terram pluere. Et Heraclit⁹ mutuam vtilitatem & optimam Harmoniā ait ex lite oīno fieri. Obiectū autē & finis amicitia: bonū & delectabile & vti le ſiue verum ſiue apparens. Tres igitur amicitie ſpecies ſecundum totidem amabilia reperiu n tur. In ſingulis quoq; eſt mutua dilectio nō latēs. Que ei p̄pter vtilitatem aut voluptatē cōſiſtit amicitia: facile ceſſat: eo ceſſante p̄pter qd̄ erāt amici. Ideo ex accidētē dī potius amari. Quæ autē p̄ bonū & virtutē iſt t̄m: p̄ ſe & durabil: p̄pterea rare ſūt huiuſcemōi & cōſuetudie idigēt & tē pore. ac iuxta puerbiū modū ſalis pri⁹ comedētū aīq; ſeſe cognoscere poſſint. Qui em̄ amicitia ob vtilitatē p̄ſequunt: maxie ſenes ſunt: q̄ magnope cōmodū diligit. Ob voluptatē vero adoleſcē tes. Prima illiberaliū eſt: q̄ min⁹ amat. Atq; hæ oēs amicitia æqualitatē regit. Eſt alia amicitia inæqualis ſecundum hyperochen id excellentiam: veluti patris ad filium: & ſenioris ad iuniorē viriq; ad vxorē: & magiſtratus ad ſubditos: differūtq; t̄m omnes inter ſe. Quæ amicitia eaten⁹ durare poterūt quū pro dignitate diligatur ac ex proportionis æqualitate: quæ maxime videſ eē amicitia. Nō eī ſimiliter æquale amicitia & iuſtitia. Nam iuſtis qd̄ primū illud æquale quod ex dignitate eſt: ſecūdo qd̄ ex quantitate. In amicitia vero id qd̄ eſt quātitatis primo loco: quod autē dignitatis ſecūdo fuerit. Hoc eſt principalior iuſtitia conſiſtit in p̄portione Geometrica cir ca inæquales perſonas: principalior autē amicitia in p̄portione Arythmetica circa æquales perſo nas. Patet autē: ſi plurima fiat diſtantia virtutis: aut diuitiarū: aut alteri⁹ rei: nō amplius ſunt ami ci. Ideo dubitat an optanda ſint bona amicis ne diſcedant ab amicitia. Ex cōtrariis autē videſ fie ri aliquo modo ea quidem amicitia quæ eſt propter vtilitatem: vt pauper diuiti aut indoct⁹ ſa pienti. Cuius em̄ quiſq; indiget id exoptat: aliud pro alio adferens. In hoc etiā genere fuerit ami citia amanti & amati: pulchriq; & turpis: quū amicitia non vere in turpitudine conſiſtat. Poſt q̄ declarauit amicitia in ſocietate eſſe: iuſtiq; & amicitiam circa idem verſari: & q̄ ſingulæ ſocie tates ad Ciuilem reducuntur tanq; partes ad totū: ex hoc diſtinguit Ciuilem ſocietatem. i. Poli ticā in ſpecies tris: Regnū: optimates: & populū. Prima melior: altera peior ſed minus periculo ſa. Exceſſus eorum Tyrannis: factio paucorū: & popularis poteſtas. Ex horum ſimilitudine oſten dit ſocietates rei familiaris & domum contineri: quia ad illas non ſolum ſe extendit iuſtum ſed etiā amicitia. Nam patris ad filium ſocietas regni iſtat habet. Patri enim cura eſt filiorum Hinc Homerus louem patrem vocat. Tyrannicum eſt Domini in ſeruos. Viri quoq; & vxoris ſocietas ſimilis optimatibus erit. Q̄ ſi in omnibus vir ſiue vxor dominari velit: tranſgreditur in oligarchiam. Fratrum item ſocietas ſimilis populari: pares enim ſunt vbi non multum ætatibus differunt. Multitudinis gubernatio in his domibus conſtat quæ ſine domino ſunt. Deinde oſtendit quomodo ſe habeat amicitia in huiuſmodi ſocietatibus. Nam ſupradictum eſt

iuſtum & amicitiam in ſocietate cōſistere: & alterā cum altera creſcere plus & minus. Primo igitur parentes diligunt natos quaſi ſuum quiddā exiſtimantes: magiſq; amant q̄ redamentur: tri bus de cauſis. ob maiorem certitudinem: ob maiorem conſuetudinē q̄ ab eis ſunt / non illi ab ipſis: ob dilectionem longiorē. Nam ſtatim natos diligit. Filii erga patrē vt homines ad deos & opti mos amicitia cōparantur: fratres inter ſe vt ſodales. Coniugalis amicitia nō ſolum eſt natura lis hominib⁹ ſed etiam Oeconomica. Nō em̄ ſolū procreationis cauſa iungūtur: quod eſt cōmu ne ceteris animantibus: ſed eorum quoq; gratia quæ pertinent ad vitam operaq; cōſeſtim inter eos diuiſa. Nam homo natura coniugalis magis q̄ ciuiliſ: quāto prius ac magis neceſſarium eſt domus q̄ ciuitas. Itaq; iucundū hoc ſi boni erūt pro virtute & vtriuſq; gaudio. Filii vero nexus quiddā matrimonii videbūtur. Sunt autē & querelē in amicitia: non ab his quidem quæ ſecundū virtutem ſunt: quoniam cōferens beneficium eſt ipſa liberalitate contentus / nulla recipiendi ſpe. In voluptariis amicitia q̄ minimum: q̄ ſiquidem mutua conuerſatione gaudent. Etenim ridi culum eſſet ſiquis quenq; accuſaret q̄ ſibi iucundus non ſit / cum liceat illo non vti. At illa quæ propter vtilitatē eſt: querelē ſubiacer. Cum em̄ amicitia pro vtilitate vtant: ſemp plus querūt: & minus q̄ deceat ſe habere exiſtimāt. Videtur autē vt duplex eſt iuſtum: aliud ſine ſcripto: aliud legibus. Sic & ea amicitia que eſt ob vtilitatem partim moralis partim legitima. Hęc in dictis eſt ſtatim per manus ſeu per pactionem ad tēpus quid pro quo: manifeſtū eſt quid debeat: ſed ami cabilem habet dilationem. Moralis vero que nō eſt in dictis: ſed vt amat: donat: vel quid aliud fa cit: dignum putat vt ipſe tantūdem vel plus ab illo cōſequatur quaſi non donauerit: ſed cōmo dauerit. Itaq; reddendū ſi adſit facultas. Conſyderādūq; ab initio a quo quis accipit: & cui⁹ gra tia: vt ſic vel ſuſcipiat vel non. Præterea mēſura retributionis ſumenda ex parte ſuſcipientis: cū tantum fuerit beneficium quātū iſte qui accepit vtilitatis indicabit. Reddendū igitur tantū quan tum accepit ſiue etiam plus. Id enim honeſtum eſt. Nec dantis ratio aut querela valere debet: be neficium ſuum ex dignitate aut opera aut periculo ſuo metiētis. Libro. ix. Proſequit̄ item de ami citia. Cuius diſpares ſpecies adæquat analogū: adfertq; ſup amicorum officiis p̄cepta quædā & cautiones & quātum cuiq; tribuēdum. Ceu magis reddendū eſt cui debeas q̄ amico dādum be neficium. Interdum enim non æquū beneficium retribuere: vt ſi quis ſciens benefecerit: ipſe autē cui remuneratio ſit faciunda malus exiſtimat ab eo q̄ accepit. Nec illi q̄ mutuo dederit viciffim mutuo dandum. Nā ille quidē certa ſpe ductus ſe ſuum cū velit cōſecuturum mutuo dedit bo no viro. Hic autem non ſperat a malo conſequi poſſe. Alia igitur alii præſtanda. vt parētib⁹ ali menta & honores ſicuti diis. Ad nuptias & funera cognatos potius vocare q̄ amicos: ad quædā alia potius vicinos. Amici qui ob mores ac virtutē ſe amare ſimulat: vtilitatē potius ac volupta tem ſequētes / diſſuendi ſunt: vitandiq; non minus q̄ ii qui nūmos adulterant: niſi quiddā ſe ipſos decipiant ab initio: cum amore digni non ſint ob mores ſe putent amari. Amicitia itaq; diſſuen da non ſtatim cū omnibus ſed cum illis qui incurabiles ob prauitatē videntur. Nā quibus locus eſt caſtigationis: ſerendum auxiliū in moribus honeſtius q̄ in diuitiis: quāto amicitia magis propriū. Si vero hic quidē permanet: hic autem melior fiat: ac multum virtute tranſcendat: vt quæadmodum prius amico nō decet / haud aliter q̄ puero virum. In magna em̄ virtutis ac morū diſtantia nulla poteſt eſſe cōgruentia. Tribuendum tamē ei aliquid ob priſtinam amicitia: quā do nō propter exceſſum prauitatis ſit diſſolutio. Tria poſt hęc dicit accidere amicitia per virtu tem: Beneuolentiā: Beneficentiā: Concordiā. Atq; hęc ex amore originē habent: quo ſe quilibet ſtudioſus recte amat. Amicitia enim ad ſe ipſum idea eſt ad alterū amicitia. Eſt enim amicus al ter ego. Beneuolentiā nō proprie amicitia ſed principū amicitie. Poſteſt em̄ eſſe latēs & ad igno tos: Amicitia nequaq;. Cōcordia autē amicorū non eſt coopinatio: vt idem de cæleſtibus ſentire: ſed circa agibilia & magna conſilia ac ex duobus vel pluribus eorū cauſa quæ ad vitē ciuiliſ cō moda pertinent: que tantū in bonis viris reperitur. Quo ad beneficentiā autē pertinet: qui bene ficia cōtulere vidētur magis eos diligere quib⁹ collata ſunt: q̄ illi qui acceperūt eos qui dederūt Eius rei multæ cauſæ ſunt vel ille præcipuæ q̄ propriū opus magis quis amat. Ex quo poetæ opera tanq; filios amat: præterea labores ac damna ſuſcepere: que cū labore ſiunt magis amamus. Ea demum cauſa eſt cur matres magis q̄ patres filios amant. Querit̄ deinde an ſeipſum diligen dum: propterea q̄ eos qui nimīū diuitiarum honorū ve ac cōmodorū expetunt: maxime ſe ama re dicunt: ac φιλαυτοσ. Sed magis amare ſe ipſum dicit philoſoph⁹ qui res huiuſcemodī deſpi cit: honeſti gratia: eo q̄ principaliffimo id eſt rationi ſeruit. Hoc pacto vir bonus diligēs ſeipſum etiam aliis fuerit vtilis: eaq; deſpiciet pro quibus homines inter ſe digladiari ſolent. Magiſq; am

Iuſtum & amicitia in ſocietate conſiſtūt. De cōiugio. Q̄ i amicitia ſecūdu vtilitatem querela naſ cūtur. non itē in aliis. Amicitia ob vtilitatē moralis & legitima. Meſura re tributionis. Non ſemp reddendū beneficium. Amicitia quando & quomodo diſſuenda. Ex amicitia ob virtutē tria: beneuo lentiā: bene ficentiā: cō cordia. Qui dat cur magis amat q̄ qui accipit. Cur mſes magis filios amant q̄ patres. Q̄ vir bo nus tm̄ dili git ſeipm.

bit breui tempore latari vehementer q̄ longo leuiter. & honeste vitam ducere vnum annum q̄ multos vrcunq; exigat: ac rem vnam honestā & magnam q̄ multas prauas ac paruas. Præterea probat Felici opus esse amicis: & his secundū virtutē: vt possit intueri actiones eorum studiosas que sint propriis similes ac illis cōtinuo gaudere. Deinde q̄ virtutis est exercitatio cōuersari cū bonis vt ait Theognes. εὐδωρὸν μὲν γὰρ ἀπὲρ ἀλλὰ διδάξαι ἢ κακοῖσι συντυχῆναι ἀπολείπει καὶ τὸν ἐὸν θάραττον. Nēpe bona ediscēs socius si forte bonorū es. At simul intereas ipse sequēdo ma-

Viuere bonis magis iucundum q̄ aliis. Nō multis op' amicis.

De voluptate.

Cōtra Platonem.

Voluptates differūt specie.

Homini tā cū ex aialibus diuersa voluptas. De felicitate. Felicitas cōtēplatiua. Cōtēplans minimis indiget.

Quib' boni efficiamur.

Nō esse oratoris neq; ciuis cōdere leges.

Cōtra Aristotelem.

Solitarius aut nequā aut deus.

Possessiuā differt ab oeconomica: cui subalterna est.

in homine pars sit mens: actio secundū illā diuina erit. Igitur qui mentem explent: proximi sunt diis. Nam ipsius dei actio/quædam contēplatio est. Nā si dii curam aliquā rerum habent humanarum vt creditur: par est eos gaudere optimo & cognatissimo: huiuscemodi est mens. Amantes igitur illā ab eis maxime diliguntur. Post hæc finē operi impositurus exhortatur ad hæc nō tā tum noscenda sed seruanda. Boni em̄ efficiemur natura: doctrina: consuetudine. Duæ primæ sine hac vltima parum profunt: nisi animo cōparemus libidini nō obtemperare: ad quod maxime opus legib' q̄ hoīes magis timore q̄ amore moueant. que plus ī ciuitate possunt q̄ patris aut hoīritas domi. Igit legislator & qui curā ciuitatis suscepit: bonos exhortabitur: cōtumaces plectet: eos vero qui corrigi nullo pacto queunt penit' exterminabit. Postremo probat ciuilem hominē aptum esse oportere ad leges ferendas: si non ciuitati saltem domui: quia nihil refert vtrum scriptis an sine scripto vnus an plures instituantur: ceu nec in musica & gymnastica aut aliis disciplinis. Huic igitur arti nemo idoneus nisi & in particularibus & in vniuersum sciat: quorū alterū experientia: alterū doctrina cōparatur: quapropter neq; sophistæ siue oratores qui tantū scientia sunt præditi: neq; ciues reip. administratores: qui solū experientia sapiūt: sunt apti. Sed sicuti medicus non solū disciplina sed etiā vsu indiget: sic legislatores vtrūq; habere oportebit. Nam et oratores ipsi suam artē huic parem seu etiam ea superiorē falso existimāt: præterea ex rerū publicarum ac legum collationibus id adsequi posse: ex quibus q̄q; aliquid vtilitatis in cōsultando adferre valent: scientiam tamē hāc adsequi nō poterunt. Demū profitemur Aristoteles post hæc ilico legū huiuscemodi se præcepta traditurū. Et hæc quidē in ethicis ille: in quib' a Platonice sane redarguitur: ac primū q̄ male de aīa senserit. In primo/quū locum gaudii post mortē negauerit. Deinde q̄ virtutes mediocritates posuerit. Nā mediū equaliter ab extremis distare oportet. Insensibilitas ergo extremū temperantiæ aut nullum aut certe paruum fuerit vitium. Intemperantia vero extremū crimen admodum magnum. Præterea fulmina ac terremotus non ex parte uelcere posuit fortitudinis excessum: vt videatur quāto nō qualī vitium metiri: quum certe in hoc nullum sit vitium: sed si quis crimen aliquando non horreret/hoc vitium foret. Postremo libro. vii. & .x. summū bonum in voluptate manifesto ponit: q̄q; eam bono virtutis & contēplationis fucat. nec aliter Epicurus voluptatē suam tuetur. Platonici igitur in honesto finē collocant: hoc autem postea voluptas velut vmbra solem subsequitur. Hæc ex Plethone platonico.

In Politica.

Quum omnis societas boni alicuius gratia consistat (Nā bonū finis est omnis humanæ actionis) maxime politica est huiusmodi. Quicūq; putat politicū & basilicum & Oeconomicū & despoticum idem esse: non bene sentit. multitudi ne enim & paucitate differre putant: sed nō specie. Ciuitas igitur ex partibus naturalibus constat: primū vicis simul cōiunctis: vici vero ex domibus pluribus: quælibet autē domus ex duorum societatibus viri primū & vxoris/vnde genus humanū. Filii deinde serui & domini pdeunt. Ille enim natura dominus qui ingenio præstat. Seruus qui deficit. Ex quo Hesiodus recte. πεπονησας δίκου μὲν πρότις α γυναικατε βούρ ἢ ἀροτήρα. Quere domum prius vxoremq; boueq; aratorem. Nam bos pauperi pro seruo est. Vicus a domo differt vt pars a toto. Domestici namq; victu & cottidianis officiis inter se cōmunicant. Suntq; appellati δμοκάνηροι id est sub eodem fumo. & δμοστίοται id est sub eodem cibo. Cum extraneis vero in mercimoniis & aliis vitæ cōmerciis ac officiis cōgrediuntur. Homo profecto animal ciuile videtur. argumēto est maxime: sermo non frustra ei a natura datus. Nam solitarius aut homo nequā: aut deus. Ciuitas prior est domo perfectiōe: quū pars sit nobis natura toto posterior. Nam tunc esse res incipit quū forma est absoluta. Pes enim sine homine profecto pars nō dicitur: nisi forte equiuoce mortui siue marmoris: eo pacto nec homo ipse perfectam habet finitionem nisi pars sit ciuitatis. Qui sicut est omnium perfectissimū animal: ita omniū pessimum si a lege iustitiæq; deficiat: quāto magis ardua gerit arma: que sunt ingenium ac prudentia: quibus ad cōtraria licet vti. Licet enim in eo animaduerti prius despoticū & politicū. Anima nāq; corpus regit vt Despoticū. Mens vero animæ appetitū ac sensum vt politicū. Nā prima imperat: altera suadet atq; cōsultat. Differūt autē inter se q̄ politici liberior natura est. Despotici seruorū. Et altera quidē Oeconomica monarchia. (Monarchia em̄ patris dicit.) altera politica liberorū & æqualiū imperium. Dominus est nō possidendo seruos sed vt edo seruis. Nā possessio distat ab Oeconomica: q̄ alterius est quereere pecuniam: alterius vti. vtrum enim ipsius sit an altera species dubiū. Possessiuā Oeconomica nō est nec pars eius: quū Oeconomica sit vti rebus

Despotici.
Politicum.
Oeconomium.

Hominum
causa oia
obgenerata

Thales Milesius oleum
emit.
Despotici.
Gamicum.
Demotici.

Contra Platonem.

Contra Phaleam.

Phido Corithius.
Hippodamus Milesius.
Seruorum disciplina.
Mulierum institutio.
Lacene mulieres.
Contra instituta Lacedaemoniorum.
Sylitia.
De cretensium legibus.
Aristotelis error.
Cosmi Cretensium.
Solon.

possessis: possessiue autē adquirere. Subministra vero eius est sicuti frenorum ars equestris. Despotica a politica & oeconomica differt. a politica quia illa sit libertatis haec seruatorum: ab oeconomica quia illa sit oim qui in domo sunt / haec tantum seruatorum. Praeterea Politicum & Oeconomicum differunt: quia hoc multorum / illud vnus principatus sit. Inter homines quoque diuersitas. Sicut enim qui procul a politia agunt: quos ciborum victusque diuersitas etiam distinguit. Nam sicuti & bruta quaedam quae carnibus aliorum vescuntur solitaria sunt: quae autem herbis gregalia: sic homines reperiuntur sine labore aut arte vita nomadica / syluestri / piratica / venatica / ex raptu viuentes. Plantae ob animalia. At ipsa animalia propter hominem creata sunt: nam si frustra natura nihil genuit: necesse ut hominum causa omnia obgenerauerit. Circa vero res parandas. Ex agro & pecore acquisitio nobis vite physica est. Mercatura vero & pecuniaria translatiua non naturalis est: sed ad res naturales paradas inuenta: laudaturque vsque ad metam quaedam: necessitatis videlicet gratia. Vituperatur autem cum est terminus nullus. Inter artes vero ille artificii plurimum habent ubi minimum fortunae plurimum vero Mechanice: ubi corpus requiritur. Seruiles ubi corporis item plurimus usus. Ingenerosa ubi virtutis minimum expeditur. Imitari exempla veterum oportebit in his quae honeste acquisuerunt. Thales Milesius (probro data ei philosophia ob paupertatem) oleum conquisiuit: cum prouidisset eius caritatem futuram: quod deinde pro sorte vendidit: quo exemplo non coactam sed voluntariam paupertatem ostendit. Tres oim oeconomiae species in quibus forma reip. tota conspiciuntur: despotica: gamica: demotica. Vir uxori imperat & filiis: sed aliter: his basilice: illi politice. Fratres autem inter se demoticum ac popularem referunt statum. Libro. ii. Ea demum optima res pub. in qua secundum id in quo felicitatem esse existimant: siue virtus sit siue aliquid aliud: in quo quis excellit: is ciuis felicissimus putatur. Confutat praeterea multos reipu. administratores: ac legistatores: ubi dicit quolibet in aliquo errasse & inter ceteros Platonem qui ex Socratis sententia dixit communia oia / etiam uxores / in ciuitatibus esse debere. Haec tanta vnitas rempu. potius dissoluere: & ex ciuitate domum facere videtur. Nam ex dissimilibus partibus & familiis respu. floret. Praeterea nulli uxorem aut liberos amare contingeret cum incerta esset proles. Rei etiam acquirendae minime vacarent: cum nihilominus ponat lucrum diligentiam: aliisque de causis. Deinde contra Phaleam arguit: qui leges Carthaginensibus dedit: ac statuit aequales ciuium possessiones: errauitque non statuere quanta ac quales esse deberent: nam si immoderati sint oim census intemperanter viuerent: si nimium exiles: sordide ac misere. Nam statuendus modus emptionum: ne quis de plebe ob diuitias potior factus / sese cum nobilitate commisceat. Quae distinctio in creandis magistratibus necessaria est. Mentionem deinde facit de Phidone Corithio qui Corithiis leges dedit. Deinde Hippodami Milesii leges etiam reprehendit: qui abstulit opificibus possessiones & arma: nullo honore dignans: quapropter ii serui magnopere facti / amare rempu. non poterant. Praeterea potestatem nouas inueniendi leges concedebat: quod profecto reip. minime conducit: quum paulatim ciues adfuescant non vereri principis instituta mutatis facile legibus: abrogatioque huiusmodi vim eneruat introducitque legis contemptum. Post haec iubet Aristoteles seruari seruorum disciplinam: qua sublata domini in insidias veniunt. Sicut Hilotae in Lacedaemonios: & Periestae in Thessalos fecerunt. Deinde mulieres bene instituit ut temperate & sine arrogancia & sumptu degant. ut de Lacenis foeminis dicitur: quae ob insolentiam & audaciam viris resistunt: muliebria dedignantur: quum illi aduersus Thebas pugnarent arma tractare voluerunt. Reprehendit etiam in quibusdam rempu. Lacedaemoniorum. quod magistratus eorum non recte erat perpetuus cum processu temporis vir iustus iniustus possit euadere. Deinde quod non darentur nisi potentibus: quae res ambitiosos plane faciebat. Regem perpetuum creabant: classis insuper praefectum: arario carebant: sed cum bella gererent singuli conferrebant: ex quo & cupidos & auaros faciebant: ac sibi magis quam reip. vacantes. Sylitia non de publico sed de proprio faciebant: ex quo pauperes illis interesse non poterant: & qui non interessent ad magistratus non eligebant. Sylitia conuiuia erant quae inter se publice ac sepe celebrabant: symbolum conferentes. Differit praeterea de Cretensium legibus quas praefert Lacedaemoniis. nam hi Sylitia melius de publico faciebant: praeterea filiorum multitudinem prohibebant: potestate viris facta post susceptam equo numero prolem / uxores abdicandi: alio introducto usu. In quo ex sententia diui Thomae videtur Aristoteles de mariu usu intellexisse: nec vituperasse. Cosmos etiam eorum magistratus reprehendit esse perpetuos: sicuti Ephoros Lacedaemoniorum. Ex omnibus his laudat Solonem. meliusque dicit rempu. instituisse: quam ex optimatibus & populo instituit: omnibusque eo modo honores communicauit: licet praeter eius mentem ad popularem postea statum deueniret. Nam Pericles & Ephialtes sublato Ariopagi consilio iudicibus primum Salaria constituta.

ere. Libro. iii. Postquam aliorum leges confutauit differit quam ipse reip. probat. Prius declarat quid sit ciuitas: quid ciuis: dicit eum esse ciuem qui magistratum gerere potest. Vnde excludit aduenas & pueros & senes inuitiles. Ciuitatem vero non quae moenibus circumdatur cum vna ferme reip. possit muris cingi. Sed quae ex forma reip. sit constituta. Ciuis bonus & vir bonus non idem. At idem vir bonus & bonus princeps. Imperio enim virtus & prudentia expedit. Nam vir bonus non potest esse sine prudentia. Ciuis ite bonus non sine pudicitia: at sine prudentia potest esse. Nam ei qui subiicit atque parat: sat est rectam habere opinionem agendorum quae ei committunt. Bonum autem principem & prudentia & ceteris virtutibus praeditum esse oportet. Opifices & mercenarii in Aristocratia non admittuntur: nisi forte diuitiis adeo creuerint ut inter optimates censeant. At bene in Democratia ciues esse poterunt. Ciuitatis instituta non ad viuendum tantum sed ad bene viuendum. Nam eo pacto animalia in eo politice viuentia essent. Reprehendit praeterea veteres qui non diffinierunt nec considerauerunt rempu. nisi iustum ex parte rerum: cum bona reip. non sint distribuenda ex rerum quantitate sed ex personarum dignitate. Si ciuis vnus inuentus sit qui ceteros longe virtute antecellat: is perpetuo reipubl. praeficiendus erit. Secus si sunt multorum pares virtutes. Post haec regiam potestatem oibus praefert: de hacque differit. Monarchiam quing. species dicit. Heroicam qui ciuium consensu certis de causis certoque tempore rempu. gubernat. Alia barbarica: ex genere proueniens & legibus imperans: sicuti Parthorum rex. Alia Elineta electiua Tyranni quale elegerunt Mitylenis Pittacum aduersus exules suos quibus praerat Antimenides. Alia laconica perennis secundum leges tantum belli tempore imperium habens. Ex quo apud Homerum Agamemnon cum in ciuitate agitabat iurgiis exagitabatur: in bello autem potestatem habebat. Postremo Regia omnium optima quae se ad populos uti pater ad filios habet. Apud Aegyptios medici ante diem tertium corpus agrotorum suo periculo curabant. Libro. iiii. & etiam quinto de forma rerum publicarum varia tradit: deque earum solutione & corruptione. Corrigere enim rempubl. institutum non minus difficile quam ab initio creare: sicuti discere eum qui male didicerit a principio / duplex est labor. Tris oim rerum publicarum species: Regnum: Aristocratia: Politia. Totidemque sunt excessus. Tyrannis: Oligarchia: & Democratia. horum pessima Tyrannis. Minus mala Democratia. Connumerat partes & officia ciuitatis. quod reprehendit praetermissum fuisse a Socrate apud Platonem: qui solum ea connumerat quae sunt ad viuendum / non autem ad bene viuendum. Politia quaedam est mixta ex populari & paucorum administratione: quae quando ad paucorum potentiam inclinatur: solent appellari optimates / quod diuites virtute ac nobilitate praeferrere credantur. Tyrannidis species commemorantur. & quae barbari per leges eligebant sicuti graeci Elinetas. In paruis ciuitatibus melius paucis plures committere magistratus ob inopiam ciuium. LIBRO. v. De principibus seruatis ac corruptis rempu. Seditio omnis ob inaequalitatem oritur. Aequum dupliciter constituitur: aut excessu veluti arithmeticus: ut tres ad duo & vnum: aut dignitate ut Geometrica sicuti quatuor ad duo & duo ad vnum. Oim confessione iustum simpliciter est secundum dignitatem: ex quo vel quia in aliquo pares sunt in omnibus se penitus pares existimant: vel quia in aliquo praestant: in cunctis se superare arbitrantur. Popularis gubernatio tutior est quam paucorum minusque seditio subiacet: quod inter se populus minus dissidet: magis autem pauci ac nobiles. Res oes pro quibus homines contendant sunt lucrum & honor & his contraria. Sub lucro omnia quae ad corpus: sub honore omnia quae ad animam pertinent intelliguntur. Narrat praeterea causas omnis quibus reip. status corrumpitur siue aristocratiae siue regiae: Allegando Platonis certos numeros in quibus mutationes fiunt ciuitatum: quos alibi attigimus: videlicet in epitome libri Platonis & in Arithmetica. Hic est numerus Duodenarius & multiplicatus per aequilaterum suum planum & solidum. Deinde de remediis salutis & conseruationis statuum. Tria oportet habere eos qui principes ac publicos gerunt magistratus: ut ament ciuitatis statum: Deinde ut habeant potentiam idoneam ad coercendos homines. Tertio ut virtute ac iustitia sint praediti. His in statu eodem non diu sibi viuendum esse cogitandum. Tyrannus vero ad retinendam dominationem tria conatur. Vnum ut animos ciuium imminuat. Nemo enim parui animi contra tyrannum insurgit. Deinde ut ciues inter se dissidentes: ne in eum quandoque conspirent. Tertius ut imbelles eosdem reddat cum nullus ea quae omnino nequit aggrediatur. Praeterea cauere debet ab his qui amplius viuere non curant quosque dolore adfectos viderit. Libro. vi. Subiectum Democraticae politicae Libertas. ubi multitudo per vices imperat & imperatur. Nam populi iustum non ex dignitate: sed ex numero consistit: ex quo plus poterit in hoc statu inopum multitudo quam paucitas diuitem: uti legum fuerit populum esse dominum rerum grauium si quae inciderent. Magistratus vero non mi-

Ciuis bonus
Vir bonus.
Princeps
bonus.
Opifices.

Iustitia distributiva
in rep.
De monarchia. v. speciebus.

Tres. R. P.
Regnum.
Aristocratia.
Politia.
Excessus.
Tyrannis.
Oligarchia.
Democratia.
Elinetae.
Vni plures magistratus
in qua rep.
Popularis status tutior.

Magistratus
quod acturus.

De statu populari.

Ex agricolis administratio. Opifices & mercatores inutiles ciues. Aduene & Spuri. Vectigal ciuitatis abundans egenis distribuendū. Vita philoſophi melior q̄ occupati in rep.

Situs vrbs iuxta mare. De qualitatib⁹ locorū.

Opifices & mercatores: qui non ſunt ciues. Cultores agrorum Serui ſunt.

Boni natura / morib⁹ / ratione. Qui p̄ſtat virtute princeps in rep. deligendus. De bello.

nimorum ſit. Merces inſuper magiſtratibus danda: illis item qui cōſilio p̄ſunt: raroq; cōſillum cogendum: vbi tūc ne excurratur. Laudat p̄terea gubernationē qua: ſit ex agricolis: q̄ in robuſto ſunt corpore ad auxilia ciuitati ferenda. P̄terea ſuis occupati rebus familiarib⁹ & agro minime honores ac magiſtratus cupient. Vituperat autem opifices & mercatores: q̄ ſi ſemper in ciuitate manentes fora vexent: primiq; ſunt qui tumultus excitent. Operēq; p̄teritum eſt ac magiſtratus deligantur: pariterq; cenſeantur ab agricolis ac bonis viris: q̄ ſi propter hunc m̄erum, compeſcentur: minimeq; ab officio diſcedent. Ad popularem item gubernationem iubet etiam Aduenas & Spuriōs recipere. Vtile etiam ad copiam cōſeruandā p̄uidere nequis egeat: qua: propter ex ſuperabundanti vectigali omnia distribuenda egenis quantū ſit ſatis vel ad agellū cōparationem: vel ſaltem a dantibus volentes ipſorum negotiis delegandi. Deinde multos tradit modos quibus Democratia / quibus etiam Oligarchia conſeruetur. Officia poſtremo ac magiſtrat⁹ enumerat qua: creari oportet. LIBRO. vii. Cū ex triplici bonorū genere felicitas cōſiſtat: plus ad eam cōfert virtus: q̄ per hanc extrema bona acquiruntur ac conſeruant. Non autē contra. Argumēto eſt Deus ipſe: quem felicem & beatum dicimus: non ex aliquo externorū ſed per ſe. Nam externorū cauſa eſt fortuna que nihil ad virtutē facit. Neq; enim fortis aut iuſtus aliq; propter fortunam. Virtus & felicitas igitur eadem vnius hominis & vnius ciuitatis. Vita philoſophi cōtemplātis longe melior q̄ in adminiſtratione ciuitatis occupati: q̄ liberior ſit ſuiq; ipſius gratia: modo non ſit penitus ab actione remota: ſed ab actione qua: ab aliis & exteriorib⁹ rebus dependeat: qua: admodū ſeruilis eſt. Sed actio interior & ex ſe ſumpta cū philoſophia: conuenit: Veluti architectus qui nihil externū agit: mēte tantū & cogitatione operi p̄ſtat. De⁹ quoq; ipſe non penitus ſine actione ſed ſua & propria. Ab eo autē qui nihil penitus agit: p̄clare nihil fieri poteſt. Diſputat inſuper de magnitudine ciuitatis: dicitq; non eam eſſe magnam qua: tantum abundet hominibus: ſed ciuib⁹ eo numero quo ſatis ſit ad bene viuendum ſecundū poliſticam ſocietatem. Agrum deinde iubet eligendū eſſe fertilem: Situmq; vrbs qui non poſſit facile inuadi: & iuxta mare propter cōmeatum opportunitatē. Deinde de qualitatibus locorū narat. Qui enim circa Europam & in frigidis habitant locis: animo quidem p̄ſenti ſunt: ingenio vero craſſo: qua: propter liberi ſunt & indomiti. Aſiatici vero contra ingenioſiores & timidiores ideo ſubditi. Gręci autem in horum medio conſtituti vtriuſq; gentis naturā ſapiunt: hinc animum inde ingenium ſumunt: ideo & liberi perſeuerant: & optimis rempubl. regunt inſtitutis aptiq; alios regere. Qua: propter ingenioſos pariter & animoſos eſſe oportet quos legiſlator diſpoſiturus ad ciuitatem eſt. Nam animoſitas & audacia / virtutis amorem parit: in ea: parte cōſiſtit vbi amor. ſignum eſt q̄ erga amicos a quib⁹ decipimur aut iniuria afficimur magis q̄ in ceteros irāſcimur. Poſt hęc opifices & mercatores dicit eſſe neceſſarios in ciuitate: non tamen ex ciuib⁹. Nam otium his qui reip. vacant eſſe oportet. Sed & bellatores & conſiliarios & ſacerdotes eſſe neceſſe eſt. Primos iuuenes: Secundos ſenes: Tertios honoratiores: qui rebus geſtis floreāt ac domi conqueſcant. Cultores agrorū & villici ſerui eſſe debent: & diuerſa a ciuib⁹ nationis. P̄terea puſillanimes / mente obtuſi / & corpore robuſti: ſic vtilis ad opus erūt: & nihil reſuſuarū ex eis timeri poterit. Docet deinde publica & priuata cōſtitui edificia. & Syſtitia id eſt conuiuia publica vbi cōſtituantur. Ad ſtatus p̄terea orientis ſeu aquilonis vt ſalubrius / & edificanda ciuitas. Si Tyrāni imperio: arx cōſtituatur: & i arduo loco: Si liberi / in planitie: Si optimatū: inter vtrūq;. Duo ſunt quibus agit bene. Vnum proſitum finisq; recte agendi: alterum eas res inuenire per quas ſinem eum cōſequamur. Nam cum omnes cupiant felices eſſe / beneq; viuere: aliis quidem facultas adest: quibusdam vero nequa: ſiue ob fortunam aliquā ſiue ob naturā: qua: propter ad bene beateq; viuendum adiumento eſt opus nonnullis. Bonus autem euentus & actio & vſus virtutis perfectus ſimpliciter eſt intelligendus: non autem ex ſuppoſitione: hoc eſt ex neceſſitate aliqua. Boni inſuper & ſtudioſi ſunt ob tria: naturam videlicet & morem ac rationem. Cetera quidem animalia natura viuunt: nonnulla moribus & conſuetudinibus: Homo etiam ratione: qui ſape contra naturam contendit. Sed longe hęc tria ſimul eſſe vtilius fuerit. Fas p̄terea in ciuitate omnes participes eſſe imperii. q̄ ſi cōſtaret aliquē ceteris virtute antecellere vt heroes: hic omnium conſenſu princeps conſtituendus. Qui vult quandoq; imperare: oportet vt ipſe prius ſubiiciatur dum iuuenis eſt: diſcatq; parere ſenioribus. Cum bellum ſit pacis gratia: negotium vero ob otium: vtilia ob honeſta: actio deniq; ob cōtemplationem: ad hęc tanq; ad ſinem legiſlatorem reſpicere decet. Qua: propter ille magnopere laudandus: qui bellum gerere aut vincere docet: nam exercitum potentiffimum habere oportet: non vt in ſeruici

tutem alios redigamus ſed ne ipſi redigamur. Virtutes quoq; aliis alia: propria: Ad bellum & negotium fortuna opus: ad otium philoſophia. Ad vtrūq; tēperantia & iuſtitia. Prior legiſlatoris cura corporis q̄ animi ordinādi ſit: & appetit⁹ q̄ ratiois. q̄ corp⁹ in generatione antecedit animā: & partem rationale ea que rationis eſt expers. Argumento ſunt pueri quibus ſtatim inſit ira & concupiſcentia. Ratio autem & mens tantū puectis. Qua: propter legiſlator ante oīa matrimonio ſiſ vacabit: ne ea etate coniungant qua ſimul ceſſant: que erit viro. lxx. mulieri. L. annorū. Item ne iuuenis nimis: q̄ foetus mēte & corpore minus valent: & incōtinentiā vitii adſueſcūt. Aetas cōmoda viri. xxxvi. Fœminā. xviii. annorū. Aetas ſenilis prope. lxx. inualida ad procreandū. Sic demū occurrit multitudini filiorū que nimis excreſcit: paucoſq; natos educare cōmodius ad inſtitutionē: tū ad reip. ſalutē eſſe videt. Infantes adſueſcendi laboribus / dureq; vite: vt natura ſint robuſti: ex quo in quibuſdā locis frigida ſtatim demergūt. Prohibendi quoq; a turpib⁹ collegiis: ea enim diligim⁹ natura que prius nobis occurrūt: p̄ſertim ne ſpectatores laborū aut tragœdiorum ſiant. Theodor⁹ Tragœdus nulli cōcedere voluit vt ante ſe ageret quilibet hiltromi: quaſi magis faueant auditores illis quos primo audierint. Qua: propter oportet a pueris oīa p̄cul laſciua ne audiant amouere: ne ve turpes imagines ſpectent. Aetas idonea diſciplinis ſeptēnis eſt. ex quo p̄ hebdomadas diuidēda diſciplinę ratio. vt a ſeptimo vſq; ad. xiiii. annū. Inde politię vſq; ad. xxi. LIBRO. viii. Legiſlatori circa Iuniorū diſciplinā maxie vacādū: qua: valde neceſſaria eſt: nec tantū priuata de cauſa q̄ publica: quū ipſi reip. mēbra ſint. Qua: propter abducēdi ſunt a mœchanicis & his artib⁹ oībus que ea p̄ducūt: & corpus liberorū cōficiunt. Nominat autē quatuor in primis edicēdas: Literas: gymnasticā: muſicā: graphicē. Qua: valde refert cui⁹ gratia diſcatur. Nā ex ſine etiā que liberales dicūtur ſordidæ ſiunt. Otii enim negotio p̄ſtat: magiſq; appetitur q̄ finis ſit: illud vero ad finē: & in otio felicitas & vita beata: in altero et̄na & labor. Muſica igit edicēda non tanq; neceſſaria: ſed otii gratia ſiue iocis: eius videlicet qui non finis ſit ſed ad finē: & animi gratia ex labore recreādi. Per literas autē ceterę diſciplinę ediscunt. Graphicę id eſt pictura p̄cipitur: non vt in mercatura ſupellectilis / aut inſtrumentū alicui⁹ mēs occupetur: ſed poti⁹ vt ex illa inſpicere poſſit corporū pulchritudinē. Nō enim fas eſt ingenuis ſemp cōreplationi actio: niq; q̄q; honeſtiſſimis ſtudere. Gymnasticę etiā iuueturē ad bonā corporis habitudinē diſponit: q̄q; in hac parte fera Laconū exercitatio ac patiētia vitanda: que nihilo meliores ad bellū p̄ſtat quū multi ſint ſtrenui proteruiq; in graſſationibus & cædibus: in arte tamē militari nihilo fortiores. Honeſtas nō feritas i certaminib⁹ p̄ferēda: nā neq; lupus neq; beſtia alia honeſtū periculum pugnādo ſubit. Itaq; feritas Laconū nō cauſa victorię: ſed q̄ ipſi exercitati contra nō exercitatos pugnāt. Qua: propter haud graues pubeſcētibus exercitationes iniungendę: ne corporis nutrimento augmentoq; officiant. Poſt pubertatē annis tribus tantū ciuili diſciplinā intendant omiſſis corporis laboribus: q̄ vtrūq; vacare cōmode nequeant: quū alterū ab altero impediatur. Firmatis iam robore ac viribus maiores addendi labores. Poſt hęc de muſica multa diſſerit: probatq; inter diſciplinā eā eſſe recipiēdā: q̄ quietis ac oblectamētī cauſa ſit: & animi triſtitię medicina: mētemq; rhythmis ac numeris ad virtutem celeſtię extollat: quā ſi quis eodem modo quo cupit ad moderationem & harmoniā inflexerit: irā: gaudiū: ſpei: ceterorumq; animi motuſu decorum retinebit. Qua: quidem modeſte edicēda: ne impedimentū ceteris rebus ciuilib⁹ ac bellicis adferat. Deniq; in rebus agendis iuuentus exerceatur: quartū ſint poſtea boni iudices: q̄ iudiciū in exercitatis maxime ſit. Senibus corporis actio minuenda: qui & gaudere & recte iudicare pro iure ſuo poſſunt ob doctrinam in ipſa iuuentute perceptam.

In Oeconomica.

Oeconomia Aristoteles breuem admodū edidit tractatū: q̄ hanc ſibi laudem a Xenophonte p̄reptam viderit. Diſſerit tamē in hęc ſententiā. Oeconomia & politica inquit diſſerūt non ſolū quantū domus & ciuitas (hęc em̄ eis ſubiecta ſunt.) Sed etiā q̄ Politica ex multis principib⁹ eſt: Oeconomia vero monarchia. Prima igit in hac hoīm cura ac diligētia circa cōiugiū. Societas em̄ ab ipſa natura maris & fœminę maxime cōciliat: vt non ſolū ſit hominibus ſed etiā bene ſit: nec ſolū nature cauſa ſed etiā vtilitatis. Qui em̄ virib⁹ validi ſibecillos iuuat: rursus ipi debiles in ſenectutē ab illis quādoq; ſuſtētant. Huc adcedit etiā q̄ quādo numero phibemur a natura: ſaltē ſpecie perpetuos eſſe adfectamus. Diuerſa tamē cōditiōe p̄creati ſimul iſigunt ad ſtabiliore vite vſum. Nā fœminę timiditas maior ob res domi cultodiēdas. Viris audacia ob fortitudinē & res foris parādas. Fœminis item charitas maior ac pa

Ad negotium fortuna est opus: ad otium phiſia. De matrimonio. De inſtitutione puerorum. Theodor⁹ Tragœdus. Otii negotio p̄ſtat. Muſica. Litera. Graphicę. De gymnastica modeſtata. Laconum feritas. Laus muſicę. Cōiugiū.

Inter possessores primū seruitia. rētia ad filios nutriendos; viris sapientia ad erudiēdos. Possessionū post hac diligētia adhibenda: quarū prima est homo: quapropter seruos ante oīa studiosos parare oportet. Eorum species duę. Curator seu villicus qui aliis p̄sit & operariis. Seruis itē vini partū aut nihil dare oportet: vini nāq̄ potatio vel liberos probrosos facit. Alimēta quę sat fuerint operariis dētur. Sine mercede subiectis imperare non valem⁹. Merces em̄ seruorū cibis. Operis vero adhibere nec valde timida neq̄ valde fortia seruitia. q̄ hęc nō facile obtēperātia: illa vero nō facile p̄seuerātia in labore sunt. Oīno autē labori tēpus & p̄mīū statuendū. Oeconomio p̄terea ad rē tuendā modi sunt quatuor. Primū parare: deīde partū tueri: sine quo nihilo magis parare iuuat q̄ i vas fūdo carēs aquā haurire: p̄terea prudētē esse ac diligētē. Null⁹ em̄ res alienas aequę tuet atq̄ suas. Ex quo Porus iterum rogatus qd maxie equū saginaret: oculus inqt dominicus. Libys etiā rogat⁹ qd optimū letamē: vestigia respondit dñica. Ideo Socrates dicere solebat: dñm ante seruos exsurgere: & vltimū ire cubitū oportere. Surgere em̄ noctu & ad valitudinē: & ad Oeconomīā: & ad philosophiā deniq̄ cōferre. In libro autē secūdo dicit optimū Oeconomū nō ignarū esse debere moris locorū circa q̄ negotiatur: sed natura ingeniosum: mente vero iustū ac laboriosum. Oeconomie oīno quatuor. Regia: Satrapica: Politica: & priuata. Regie aut p̄uentus species quatuor. circa monetā: circa importata & exportata: vti sunt Portoria: circa sumpt⁹ quū cōpendio sūt ac res vice pecunię dēntur: extimatiōeq̄ vbi expedit magisq̄ numerato impēse fiant. Satrapicę p̄uentus species sex. ex terra quā decimā vocāt: ex locorū vbi dñatur metallicis: ex terra & agro nascētibus: ex mercatoribus: ex pasturis decima item appellata. Sexta ex aliis variis. Tertia oconomīę species politica id est ciuitatis. Huius vectigal optimū ex his quę in loco proprio gignunt. deinde a mercaturis post hęc ἀπὸ τῶν ἐγκυκλίων. Quarta & vltima priuati hoīs: quę qdē anomala id est absq̄ norma existit: q̄ non ad vnā tantū intētionē illi Oeconomia exercent. Est insup oīm minima ob breues prouētus & expēsas. Huius optimū vectigal ex terra primū id est agricultura quę oīm est parēs. Hinc em̄ magis secundū naturā res nobis acquirunt. Deinde ex aliis reb⁹. Tertiū ex argēto. p̄ter autē oīa parcere supfluis: & ne maiores sint p̄uētibus expēse. Post hac p̄sequit Aristoteles cōnumerare populos ac reges eos qui calliditate nouas artes vectigalis & rei parandę sibi inuenerūt. Quę pars adhuc i latinū sermonē (qd̄ sciuerim) cōuersa nō est. Byzātii Pharmacopolarū & Funābulorū eorūq̄ qui mirāda faciūt: & his similiū artū: tertiā partē publico dare iusserunt. Item existēte lege nō esse ciuē nisi ex vtroq̄ parēte ciue natū: cōcessere. xxx. Mnas tribuētū ciuē esse tātum ex altero. Antisthenes Atheniēsis in magna Atheniensū necessitate cōsuluuit: vt Dionysia quę magna expensa celebrare consueuerūt: supersederent: ac Dionysio vouerēt anno futuro duplicia fieri. Cypsellus Tyrānus Corinthius vouēs Ioui offerre bona Corinthiorū si ipsorū potiretur: Decimas tantū eorum possessionū in annos decem dari iussit. hoc pacto & voto satisfecit: et eorum substantiam ex magna parte seruauit. Lygdamus Naxius cū exulū bona nullus auderet emere: ipsis exulibus reddidit possessiones: supellectilē vero resq̄ pretiosas siquę aderant eisdem vendidit: seu aliis descripto nomine. Hippias Atheniensis Tyrannus in augendo vectigali mirā cogitauit: vt qui domos haberent p̄minētes & viam occupantes p̄terea portas extra aperientes: qd̄ erat honoris vēdidit dominis. Monetā quoq̄ iussit minori cōmutari: quā a se coactā rursus in pristinam extimatiōnē reduxit. Nauarchis & Demarchis publicis officiis & muneribus vacare: si pecuniam tribuissent. Idem cuiuslibet in sacrificio Palladis vouenti vnum obolum imperauit. Idem & cuiuslibet puero nascētī fecit. Lāpsaceni indigētes pecunia multa coegerunt nauigia frumētī priuatorū: vendiderūtq̄ pluri q̄ illi cōstituerant: atq̄ hoc modo pretium iam cōstitutū dominis reddiderūt: reliquū ipsi sibi retinuerūt. Lacedæmonii Telminēsis amicis pecuniam in reditū patrię rogātibus iusserūt seruos & veterina vnā diem ieiunare: impēsamq̄ hanc dare Telminēsis. Cyziceni tumultuantes ac populo diuitibus p̄ualente cum militibus pecuniam deberent: in p̄enuria statuerunt vt omnes diuites capti ac damnati capite: tantū exilio p̄lecterentur: si pecunia se redemissent. Chii legem tulerunt vt debita priuatorū omnia publice describerentur: eaq̄ exegerūt in patrię necessitate: creditoribusq̄ scenus quousq̄ sortē redderent exsoluerūt. Cordaulus magister equitū Mausoli regis iter faciens per regni fines donis plurimis & diuersis/etiam porcis/vitulis/ac his similib⁹ cumulat⁹: munera nominaq̄ dantiū iussit scribi: dantibusq̄ mandauit ea nutrirī donec vsus tēpus adueniret. Idem finxit regem velle comas incidī q̄ his opus haberet: effecit vt iuuetus quę studebat comę & elegantię/data pecunia cum eo transigeret: edictūq̄ vitaret. Aristoteles Rhodius p̄fectus Phocensū vidēs in duas partes multitudinē diuisam/alteri adharēs parti dixit/alterā multa ipsi p̄mississe vri potiretur

alterius: se aut noluisse auscultare q̄ beniuolētiōr huic eēt. hoc illi audietes obtulerūt ei qd̄ voluit. Eodē modo & cū altera egit deīn pte. Post hęc inuicē eos cōciliauit. Clazomenii debētes mī Clazomenii litibus. xx. talenta a diuitibus ea receperūt: datis totidē talētis ex ferrea moneta quā p̄cussērūt: Selymbriani indigentes pecunia lege phibente triticū exportari: & fame existēte circa: ipsi autē ni. frumēto abūdātes: cōstituerē priuatos dari Ciuitati frumētū certo pretio: sibi reseruato quātū in annum satis esset: deinde pretium terminātes potestatemq̄ extra mittendū faciētes pecunia simul: & frumētī vsu abūdauerunt. Dionysius Syracusan⁹ volēs cogere pecuniā finxit Cererem Dionysius Syracusan⁹ sibi apparentē iussisse omnem ornatum muliebrem offerri in templo. Itaq̄ pri⁹ ipse suarū obrulit. Deinde idem facere ceteras coegit: ne dea ipis tanq̄ sacrilegis irasceret. Demū coacta omnia ipse abstulit tanq̄ a dea mutuarus. Peracto aliquāto tpe mulieribus ornatum recuperare volēs: tibus: pristinum p̄misit si certū aurū dea offerrent. Idē describi iussit orphanorū substantiam: & q̄ illā detinerēt: eoq̄ mō vsus ea est donec illi ad etatem venissent. Idē Rheginis captis atq̄ direptis p̄misit libertatē: si certū auri numerū publice atq̄ priuatim ei darēt. Itaq̄ illi hac spe sollicitati: reliquū qd̄ occultauerāt p̄miserūt: eiq̄ dederūt: ille nihilo magis p̄missis stetit aut eos liberauit. Mēdi cū aduersus Olynthios dimicarēt abundātes seruis & indigentes pecunia: iussērūt Ciues mare & scēmina tātū seruis sibi retētis: reliquorū vsu ciuitati p̄berēt. Timotheus Atheniēsis bellū gerēs aduersus Olynthios deficiēte argēto es incisum militib⁹ diuisit: iussitq̄ p̄ argēto vsu in exercitu p̄bere. Mercatorib⁹ aut alio pficiscētib⁹ edixit ex eadem moneta spolia emere p̄ q̄bus argētū reportarēt. Idē expugnās Samū: fructus ex agricultura oīs eis vendidit q̄ militū stipendiis suppeditauere. Didales Persa militib⁹ tumultuantib⁹: ac stipēdiā postulātib⁹ in exercitu: in cōcione dixit ei nō deesse pecuniā: vēr in quodā loco quē noīauit esse: finxit q̄ iumēta plura onerata argēto atq̄ cōrecta: deīn vnū tātū cū argēto disco apto p̄misit. Qd̄ cōspicat⁹ exercitus in spē venit: at ille inquit minime exoluere stipēdiū oportere donec Amasum puenissent quo tēdebat: eratq̄ iter pluriū diēū ac hyemale. Atq̄ hoc modo vsus est interim exercitu tātū necessaria p̄bēdo. Iphicrates Atheniensis Coryi Thraci cōgreganti exercitum in pecunia inopia cōsuluuit iperare subditis vt qlibet tris tritici modios p̄ eo sereret: ex quo ille magna vim frumētī cōgregās cū mercatorib⁹ pecunia cōmutauit. Cotys idē rogauit Corinthios: Cotys Rex pecuniā mutuā in cōgregādo exercitu: qd̄ negātes iterū rogauit mitterēt aliquos Ciues qb⁹ ip̄ Thracia. se custodiā quorundā arcū & oppidorū vti fidelioribus tradere volebat: quo facto eos Ciues in custodia detinuit: donec coegit eos mutuū qd̄ rogauerat dare. Cleomenes Alexandrus Aegypti Sarrapa: cū ex suis qdam p̄ Nilum nauigans a Crocodylo esset adreptus: Sacerdotes ei⁹ loci ci postulauit: vt ob vltionē hos venarent: illi q̄ sacros habent hos pisces: magna vi pecunia: sese ab hac iussione redemerunt. Alexander Macedo volens p̄pe Pharū Ciuitatē habitari: ibiq̄ enī Stabelbyus porū qd̄ Canobi erat vnā cū sacerdotib⁹ transferrī: illi ne hoc cogere pecunia trāsegerūt. Stabelbyus rex Mysoz debēs stipēdiū militibus: duces eoq̄ cōgregauit: monuitq̄ nō ampli⁹ priuatis opus habere: sed ducib⁹. Itaq̄ stipēdiū qd̄ militibus debebat eis se recepit daturū: modo missos faciāt milites: qd̄ illis faciētib⁹: ac p̄cedēte tpe stipēdiū petētib⁹ respōdit: neq̄ tibicinē sine choro: neq̄ Ducē sine exercitu aliquid vtilitatis adferre. Iussit igit illos discedere. HVIVS RECENTIORI GEMODI ERGO Aristoteles exempla cōnumerat: qbus profecto nostrorum ingenia minime cedūt / si cōsideremus q̄ principes quast⁹ gratia moliant. Vt alia omittam: q̄ Xyltus: q̄ Innocētius Pōtiffices noua in vrbe collegia cōmētī sunt: vnde breuē vtilitatem p̄posuerūt decori atq̄ libertati Curie sempiternę. Quid Laurēt⁹ Medices Florētī inuētis albīs quadrātib⁹ q̄ portorū p̄derent. Quid Neapoli Fernādu rex in belli necessitate Chartea moneta iussa reb⁹ cōmutari. Deniq̄ tot impudētissime nō solū populis: sed sacerdotib⁹ quotidie imperatę pecuniam. STOBVS in Collectaneis sapiētū dicta de Oeconomia breuissima ponit. Solō dicebat domū honestā sibi videri in qua res possessę neq̄ possidētibus iniuste: neq̄ custodiētib⁹ difficiles: neq̄ augentib⁹ p̄nitēdę sint. Bias: i qua talis est dñs qualis extra p̄ legē. Thales. In qua ita p̄be sint oīa disposita: vt plurimū in ea vacare dño liceat. Critobulus. In qua dñs plures habeat sui amātes q̄ timētes. Pittacus. In qua supfluoꝝ nihil regrēs: & necessariorū nihil indigens dñs. Chilon. Quę maxime impio silis sit ciuitatis. MVSONIUS maxie vituperat in Oeconomia supfluos: sumptuos: luxurios: ac vasa argentea: aurea triclinia: lectos eburneos: cedrinas mensas: p̄terea plures q̄ oporteat seruos & ancillas: epulas itē sumptuosiores: qbus rebus nō solū inepri efficimur: sed iniusti & auarū: quū p̄ his cōparare multas oporteat opes: ac vectigal magnum: qd̄ nisi p̄ iniusticiā queri nō potest. Delitiis insup longe tolerabiliorem morbum esse dicit: q̄ is corp⁹ tm̄ cor

Oppositio nes.iii.

Oppositio quid.

Contraria.

Subcontraria

Contradict.

Propositio nes.

Necessaria.

Impossibiles

Cōtingētes

Cōsectario rum

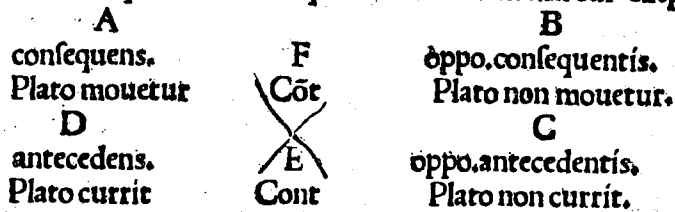
Catholica

iiii.

Antitheses

Opposita.

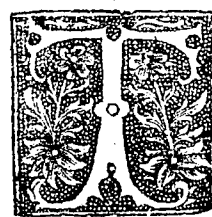
specie subalterna: id est sub categorica cōprehē: de quib⁹ tātū in hoc loquit tractatu. Hypothe ticā Capella conditionalē vocat: vt Socrates quū valet ambulat. Fit etiā sub disiunctione vt aut valet aut ambulat. Inter ppositiones etiam positiones: Problemata: axiomata: postulata: Instan tiā: de quibus alibi dixi. Præterea comparant inter se: aut opponunt: aut cōsequunt: aut cōuer runt: Oppositiones: id est ἀρτιμέμει: deinde quatuor attingit in tertio libri tractatu: cōtrariā subcontrariā: cōtradictoriā: subalternā. hæc vltima nō vere oppositio. Est enim oppositio rea pugnantia duarū ppositionū in qualitate tantum: vel quātitate & qualitate simul. In veritate tantum vel falsitate tātū: vel in vtrāq; simul. Q; autē ppositiones categoricæ sint cōtrariæ reg rit: vt altera vniuersalis aiens: altera vniuersalis negans sit eiusdem subiecti & p̄dicati: vt om̄is homo currit: nullus homo currit. Et deniq; oēs illæ partes cōcurrūt: quæ narrant in definitiōe elenchorū. Præterea nequeunt simul esse veræ: at simul falsæ possunt. Subcōtraria non ponitur Aristotelis: sed Boetio: cuius cōditio est: vt sit particularis vel indefinita aiens: altera vero parti cularis vel indefinita negans eiusdē subiecti & p̄dicati: vt aliquis homo currit: & aliquis homo non currit: & itē homo currit & homo nō currit. potestq; vtrāq; vera esse quū nec simul negari nē q; affirmari possint. Cōtradictoriæ singulares aut vniuersales. singulares sunt quū duæ singu lares ppositiones diuersæ se opponūt: vt Socrates est doct⁹ / nō est doct⁹ Socrates: q; maior est oīs bus oppositio. Alterā eorū optet esse verā alterā falsā. Nō aut sunt pugnatēs si negatio postponi tur: vt Socrates est doct⁹: Socrates est nō doct⁹: q; termin⁹ sit infinit⁹: nec dicūt negās sed aiens possuntq; stare simul. Cōtradictoriæ vniuersales sunt illæ: oīs hō doct⁹: nō oīs hō est doct⁹: qdā hō doct⁹: & null⁹ hō doctus: q; nec simul veræ: nec simul affirmari possunt. Posthæc quū qdam ppositiones sint necessariæ: qdā impossibiles: qdā vero cōtingētes: Necessaria dicūt q; haud pōt nō esse: seu falsa esse nō potest. Impossibilis q; nō pōt esse: seu nō pōt esse vera. Contingēs vero q; pōt esse & nō esse: q; vt ait Aristoteles nō est vere determinata. De cōtingēti aut necessario est aliud gen⁹ ppositiōis secūdū modos. LIBRO. II. De cōsectariis q; ἀκόλουθός: seu συμπα κάσ ἀκόλουθός: & oppositionib⁹: quas ἀρτιμέμει appellat. Ac pri⁹ de cōsectariis: q; accidūt p̄ positionib⁹ de inesse ratione infinitorū: q; ἀρτιμέμει vocat. Nā dicūt p̄positio de subiecto finito aut infinito: siue p̄positio de p̄dicato finito vel infinito: in qua subiectū vel p̄dicatū est finitū aut in finitū: vt liliū est albū & nō liliū est albū. Exēplū secūdū. Liliū est albū & liliū est nō albū. Negans igit ad aientē p̄dicato variato penes finitū: & infinitū: & contra recte cōseqt. Vt homo est iust⁹ homo nō est non iustus: & homo non est iustus: homo est nō iustus. Itē non recte consequitur. Hic equus est pater & tuus: ergo est pater tuus. q; tuus possessionē equi significat: pater vero paternitatis. Similiter quinq; sunt tria & duo. ergo quinq; sunt duo. & quinq; sunt tria. Et Socra tes est albus & musicus: ergo est albus musicus. Cōsectariorū catholica Quatuor. Primū. Si ad aliqd̄ aīcedēs sequat aliquod cōsequēs: & nō cōtra: tūc ad oppositū cōsequētis seqt oppositū aī cedētis. Secūdū. Si aīcedēs sequat aliqd̄ cōsequēs: & nō cōtra: nō oportebit ad oppositū aīce dētis cōseq oppositū cōsequētis. Tertiu. oppositū antecedētis pōt oīno stare cū opposito conse quētis. Quartū: oppositū cōsequētis stare nequit cū antecedente. In cui⁹ exēplū figura inferi⁹ subiicitur.

DEinde de Oppositionibus: & æpollētis: ac Cōsectariis ppositionū modorū tractat: vbi dicūt Ad cognoscēdū cōtradictionē i his q; sunt eiusdē modi nō satis est negare verbū: sed modū. Ali ter seqt: q; cōtradictoriæ eēt simul veræ: qd fieri nō pōt. Vt cōtingēs est Socratē ābulare cō tradictorium est Cōtingēs nō est Socratē ābulare. Præterea apud antiquos positas has modo rū ppositiones: se inuicē haud pbe cōsequētēs & æpollētēs: Aristoteles interpolat: primū Anti theses inter se pares: deinde oppositas ponēdo hoc mō. Cōpossibile est esse. Cōtingēs est eē. Cōnō possibile est esse. Nō necesse est non esse. Sequunt totidē cōplexus inter se itē pares. Cōnō pos sibile est non esse. Non contingens est non esse. Cōimpossibile est non esse. Necesse est esse. Opposi sitē his: inter se quoq; pares. Cōpossibile est non esse: Contingēs est nō esse. Cōnon impossibile est nō esse. Nō necesse est esse. In alio ordine secūdis opponitur. Cōnon possibile est esse. Non cōtin gēs est esse. Cōimpossibile est esse. Necesse est nō esse. Eadem tursus ratio de ppositionibus de in

esse. In his em negatio preposita parem contradictorio facit: postposita cōtrario. Subalterna ve ro quū nō satis respōdeant nō est necesse ponere. Cōm̄is homo miser. Nullus homo non miser. Nō aliqs homo nō miser. Item particularia. CōAliquis homo miser. Nōnullus homo miser. Nō omnis homo nō miser. Opposita his. CōNullus homo miser. Oīs homo nō miser. Nō aliqs homo miser. Particularia. CōAliqs homo nō miser. Nō omnis homo miser. Nōnullus homo nō miser. Insuper possibile & cōtingens cōuertuntur: vtrūq; autē dupliciter dicitur. Primo lato cōmu ni vocabulo tam ad illud qd est necessarium: q; nō necessarium: modo nō impossibile sit. Ex quo hæc consequit. Necesse est: ergo possibile est: siue cōtingens est: non tamē conuertitur. Secundo capivtrūq; p eo qd nō est necessarium: nec esse nequeat. Sic igit diuidit in tris modos: frequēs rarum: & ad vtrūq;. Deinde qrit: an Plato potest p̄ari: sit modi: vel de inesse. Ad hoc: si verbū potest resoluit in possibile/modi est: si minus / de inesse. Sequit ordo modorū: necessariū / possibi lis / contingentis / impossibile. Dicit itaq; necessarium esse primū: qm̄ sempiterna & ea q; semper sunt prima sunt: sed necessariū est semper: ergo prius. Ex quo infert huiuscemodi entium diui sionem. Quædam energia sunt semper: vt primæ substantiæ Deus & intelligentiæ: qdā energia & potentia: in quibus energia nō prior est: sed tēpore posterior. Alia nūq; energia: sed solū potē tia: vt cōtinuum in infinitū diuidi: sed nunq; erit energia diuisum. Possibile itē equiuoce dicit. Nam aliquid est possibile qd iam energia est: vt possibile est aliquē ābulare qm̄ ambulat: aliud possibile distans ab energia: vel possibile ante energiam: vt qm̄ potest ābulare / sed non ambu lat. Hoc vltimo mō dicitū in mobilibus & generabilibus: sed primo mō rā in mobilib⁹: q; in imo bilibus. Modi proprie accepti sunt quatuor tantum: hi se in tēpus quoduis extendunt: vt Possi bile Platonem disputare. sic necessarium / contingentis / & impossibile. Nō item verum & falsum In hoc libro illa dignitas maxima notat. De quolibet est affirmatio vel negatio vera: & de nul lo ambo simul.

In Prima Analytica.

Ria genera syllogismorū ex totidē puenit causis: ex cognoscēte / cognitōe / & cognito. Ex primo hoc modo. Cognoscēs em̄ aut mens est: aut diancæ: aut opinio: aut phātafia: sed neq; mens: neq; sensus syllogizat: q; mēs p̄stat syllogif mo: & vt Plotinus ait primis simpliciter incurfib⁹ res oīs p̄cipit: vel citra p̄ci p̄cipia: minimeq; fallitur. Phātafia itē nō syllogizat: q; sensuū sit conseruatrix: & p̄rior sit statū q; motū. Nā & syllogismus motus quidam est: & ex alio in aliud discursus. Sed neq; opinio: q; ea sit diancæ conclusio. Restat vt diancæa sit. hæc ex p̄positis aliqbus nobis notis & cōcessis oportet vt colligat accepta siue a mēte: siue ab opinione: siue a phātafia. Si ex mēte: tunc vera fuerint principia. ex his quas ἐπινοία. i. notiones cōmunes: seu dignitates: seu maximas ppositiones vocāt: ver⁹ erit syllogismus ac demōstrati uus. Si ex opinione: verus ac falsus poterit esse: ex quo dialectic⁹ in hoīm disputatiōe fuerit. Si ex phātafia: falsus omnino erit / vocatus sophistic⁹: q; phātafia semp falsum subest. Nā quū dico omne supstans eo q; supstans maius: phātafia imaginatur ex corporis magnitudine: neq; æquo ca distinguit sicut mens: vbi cōsistit deceptio. Nā supstans æquiocū est: q; & magnitudine & tumore aut eminentia supstans dici potest. Ex cognito similiter hæc eadem tria inueniuntur. Nā res de quibus est syllogismus: vel semper similiter se habēt: & fit circa ea demōstratiuus: vel nunq; similiter se habent & fit sophisticus: aut quq; sic habent & quādoq; non: & fit Dialectic⁹. Ex Cognitiōe itē s̄lter. Vt aut notitia minime fallit: aut semp falsa: aut quādoq; falsa: quando q; vera. Igit in hoc Priorū libro nullus horū tractat: sed de simplici & vniuersali. Nam de demō stratiuo tractaturus oportuit vt de simplicibus vocibus: deinde. x. generib⁹: postea de interpre tatione: postremo de simplici syllogismo diceret. Nunc dicendū cur Analytica dicantur. Dein de cur priora. Est enim Analysis resolutio compositionis ad partes: & cōpositi ad simplicia ele mēta: quū aut hic res cōponant & ppositiones: cur nō poti⁹ synthetica. i. cōpositiua q; resoluti ua dicant: Ratio in pte tertii huius libri tractat: q; de resolutione narrat: adserit: quoniā magis inuenit ex resolutione syllogismus habēs propriam figuram. Cognito em̄ quomodo resoluitur cognoscitur quomodo cōponit: non item cōtra. Nam Idiota non ignorat nominū & verborum cōpositionē in ordnē finire ac dicere: videlicet Socrates ambulat. Soluere aut nō idem scit: di cendo qd est nomē: qd verbum. Prima aut analytica dicunt: q; de simplici tractans syllogismo videt ad materiam sine forma ppositionem habere. Et qm̄ prius est genus q; species p̄pria. Sim plex aut & vniuersalis syllogismus gen⁹ est tam demōstratiui: q; reliquorū syllogismorum spe

De cōtingē te & possibi li.

De necessa rio. Entium di uisio. De possibili

Modi tantū iiii. maxima.

Syllogismi ex cognoscē te.

Ex cognito.

Ex cognitio ne.

Cur Analy tica dicunt.

Cur priora dicuntur.

XL. Analyticorum libri reperti. De diuisione operis.

Conuersio.

ciebus. Ex quo congruū videbat primo hęc quasi de genere priora: secūdo de demonstratiuo qua si de specie posteriora vocare. Aut p̄terea. XL. resolutionū libros in antiquis bibliothecis p̄m̄ scue fuisse inuētos: & hos quatuor tantū Aristotelis ex ḡne dicendī & stili naso iudicatos. In priō nāq; libro docet de forma syllogismorū. In secūdo de materia. Formā em̄ dicim⁹ syllogismorū cō clusionē: materiā vero p̄positiones. Sicut em̄ cōclusio cui⁹ gratia est: dicūt forma: sic & p̄positio nes causa conclusionis. Primus itē diuiditur in partes tris. In prima de generatione syllogismis in secūda de inuentione propositionū: in tertia de resolutione syllogismorū. Primo definit: quot p̄positionū species: quid sit terminus: qd syllogismus: Dicit de inesse: De nullo: prima normalia syllogismorū: qm̄ p̄ illa duo p̄bari rite possunt syllogismi primę figurę: ad eāq; reliquis figuras duas reduci. Hęc ex Philopono. DE CONVERSIONIBVS deinde differit: quas εμπίστροφάσ vocat. Est em̄ Cōuersio cōlectariū quoddā ab argumēto distinctū: iter duas p̄positiones catego ricas cōsistēs. Fit em̄ trifariā: simpliciter: ex accidēte: & p̄ cōtrapositionē. Simplex cōuersio ē mu tatio p̄dicati in subiectum: & cōtra: manēte eadē qualitate & q̄titate: vt vniuersale abdicatiuū. Si enim oīs voluptas bonū nō est: oē bonū nō est voluptas. Vniuersale autē abdicatiuū nō neces sario sequit cōuersio: non em̄ si oīs voluptas est malum: omne malum est voluptas: nisi forte ad datur differentia seu p̄prium aliquid: vt omnis voluptas est malū iucūdu: omne malum iucun dū est voluptas. Omnis homo est animal rationale: omne aīal rationale est homo. At in particu larem p̄be cōuertit: vt si omnis voluptas est malum: aliqd malū est voluptas. Eadem quoq; ra tio de vniuersali abdicatiua in p̄ticularē abdicatiuā. Quib⁹ ferme duobus modis mutata q̄tita te: ex accidēte fit conuersio. Rursus igitur Particularis abdicatiua habet necessariā cōuersionē vt si qdā voluptas est malum: quoddā malū est voluptas. Particularis vero abdicatiua non ha bet necessariā cōuersionē: nō em̄ si quoddā aīal non est risibile: qdā risibile nō est aīal. Vniuer salis autē abdicatiua: & particularis abdicatiua: necessario ac simpliciter cōuertunt: vt nulla vo luptas est bonū: aliquid bonū nō est voluptas. Vniuersalis abdicatiua & particularis abdicati ua nō necessario cōuertunt: nisi p̄ particulas indefinitas: vt si omnis voluptas est malū: aliqd nō malū nō est voluptas. Qua cōuersione vtitur Cicero in rhetoricis. Particularis abdicatiua filr: vt si quoddā aīal nō est risibile: quoddā nō risibile nō est aīal. In his igit vltimis duobus conuer sionem nostri dialectici appellāt p̄ cōtrapositionem: de qua Aristoteles mētionē nō fecit: q̄a quū agat de conuersione tanq̄ causa & origine p̄ficiēdi syllogismi: ac ad integritatem absolutā red ucendū: nō necessarium duxit nouas: aut indefinitas sumere particulas. Adferit etiā methodū as fere idem p̄ quem p̄positiones de contingente & necessario inesse cōuertant. De possibili nō ponitur: q̄ contingens sequat: & impossibile necessariū. DEINCEPS de syllogismi creādi ratio ne: q̄ ex duabus p̄positionibus & tribus terminis continet: maioris: minoris: extremis: ac medio figuris insup tribus & modis. xiiii. q̄ sub his verbis gr̄cis apud Aristotelē continent. γράμμα τὰ ἐργασίῃ γράφει διὰ τεχνικὸν ἔργον καὶ τεχὴ μέτριον ἀχολογῶν ἀκασί γεμερὸν ἰσάκις ἀορίδι ὁμα λὸν φέρισο. Quando igitur in prima figura tres termini sic se habent: vt postremus id est mi nor extremis sit in toto medio: id est illi subiiciat vniuersaliter & abdicatiue: & mediū sit in toto primo sic vel nō sic: id est abdicatiue: vel abdicatiue maiori extremitati subiiciat: erit illa tio p̄fecta. Mediū igit ideo dicitū: q̄ alterum extremorū: videlicet min⁹ sit in eo: & ipsum i altero hoc est maiore cōsistat. Hęc in prima p̄ has lras adnotauit p̄hs A. B. C. Per A mai⁹ intelligit ex tremū: p̄ B mediū: p̄ C min⁹. verbi gr̄a: in priō modo si A de oī B: & B de oī C p̄dicat: necesse fuerit A de oī C p̄dicari. In secūdo mō: si A de nullo B: & B de oī C p̄dicat: necesse fuerit A de nullo C p̄dicari. In tertio: si A insit oī B: & B alicui C: necesse est A alicui C inesse. In quar to si A nulli B insit: & B alicui C: tūc necesse ē A alicui C nō inesse. Secūda figura totidē lris cō scribit. M. N. X. p̄ M mediū: p̄ N mai⁹ extremū: p̄ X min⁹ adnotat. Mediū autē hic extremorū ex timū est: ac ordine primū: eo q̄ de vtriscq; p̄dicat extremis: maius autē extremū in medio sit: q̄a de minori & ipm̄ p̄dicat. verbi gr̄a. Si M de nullo N p̄dicat: de X autē oē: ergo N de nullo qdē X p̄dicat. Cōuersa em̄ maiore simpliciter: habebit secūdus mod⁹ primę. In secūdo mō si M p̄dicat de oī N: & de nullo X: necesse est N de nullo X p̄dicari. Nā minore cōuersa simpliciter & p̄ missis trāsp̄positis erit syllogismus in secūdo primę. Tertia figura trib⁹ itē literis notat P. R. S. Per P maius extremū: p̄ R minus: p̄ S mediū. Medium enim hic item extremū: ac vltimum in or dine: extrema vero p̄cedūt: quia de medio p̄dicant: vt in Darapti. Omne S est P: omne S est R: ergo quoddā R est P: qd p̄batur conuertendo minorem per accidens: ex quo fit syllogismus in tertio primę: deinde p̄ impossibile capiēdo oppositum illationis p̄ maiore: & minorem p̄ mi

De ordine syllogismo rum.

Primę figurę descri p̄tio.

De medio & extremis.

Secūda figura

Tertia figu ra.

Darapti.

more ad inferendum oppositum contrarium maioris in Celarent. Secūdo mō in Felapto. Nul lū S est P: oē S est R: ergo quoddā R nō est P. Probat autē reducēdo ad Ferio minore: cōuersa per accidens: deinde reducēdo p̄ impossibile ad Barbara: capiēdo oppositū contradictoriū illationis cum minore ad inferendum contrarium maioris. Tertio modo in Boarido: quoddā S nō est P: omne S est R: ergo quoddā R nō est P. Qd̄ probat Aristoteles bifariam: primo reducēdo p̄ impos sibile: quia ex opposito cōtradictorio illationis cū minore infert oppositum contradictoriū ma ioris in Barbara. Deinde per exp̄sitionē sumēdo aliquod particulare sub S. Nō hoc modo: hoc S N nō est P: hoc S N est R: ergo qdā R nō est P. COMMUNIA vero figuris omnibus: vnā p̄r positionem abdicatiuā ipsarum quālibet habere: & vnā vniuersalē necessariā. In nulla figura cōstare syllogismum vel ex duabus abdicatiuis: vel ex duab⁹ p̄ticularibus p̄missis. Propria ve ro ipsoꝝ sunt: primę qdē figurę minorem p̄positionē habere semp̄ abdicatiuā: siue vniuersa lis siue particularis ea fuerit: & maiore vniuersalē semp̄ abdicatiuā siue abdicatiuā: illatio nē vero indifferentē. P̄terea in prima figura medium subiectum qdē maioris v̄rit: & p̄dicatū nē vero indifferentē. P̄terea in prima figura medium subiectum qdē maioris v̄rit: & p̄dicatū minoris: vt voluptas vitium: luxuria vitium. In hac enim q̄nq; maior p̄posi tio minori postponit: cognoscitur autem q̄ ipsius p̄dicatum in dilatioe repetit: vt homo ani mal rationale: animal rationale est mortale: homo est mortale: mortale nāq; repetitur. In secun da p̄dicatū ponit vtriusq; extremi: vt homo animal: lapis nō animal: homo nō lapis. In tertia vtriusq; subiectum: vt homo animal: homo rationale: animal rationale est. Quapropter versus q̄ subiici solet: p̄ notas satis vsus memoriae sup̄editat. Sub p̄r primā: bis p̄r secūda: tertia bis sub. P̄ter autē hos: alii traditū modi indirecte inferēdi. Ex maiore em̄ abdicatiua q̄tāq; sit: & minore vniuersali abdicatiua: syllogismus in quacūq; figura constat ad indirecte inferēdi minorē extremitatē de maiore. Quapropter duos modos omni figurę cōmunes ponit Aristo teles: videlicet Fapismo & Frisefomortū: de quibus exempla adducit: eosq; per simplicem cōuer sionē: cōmutationemq; p̄missarū adsumptionē p̄ficit. Sed omnīū facile perfectissima prima figura: vnde & demonstrationes & problemata sumuntur: & ad quā cetera reducunt p̄ cōuer sionem: aut per impossibile. Nam vniuersales secūda figurę ad modos primę p̄ cōuersionē ab dicatiue vniuersalis redigunt: particulares vero secūda per impossibile. Eadē ratione & mo di particulares primę ad vniuersales secūda: nā Aristoteles Darii ad Camestres reducendo ca pit contradictoriū illationis p̄ maiore: ac minoris contradictoriū infert. Ferio autē ad Cesa re: cōtradictoriū illationis p̄ maiore: & maiore p̄ minore capiēdo: ac minoris contradictoriū inferendo. Item Syllogismi vniuersales tertie reducuntur continuo per impossibile ad mo dos vniuersales primę: & modi particulares in qbus altera p̄missarū est particularis: redigū tur item continuo ad modos particulares primę p̄ cōuersionē: & modi particulares primę ad vniuersales eiusdē figurę. MEDII deinceps reperiendi artē ostēdit: in qua primū antecedentia consequētia & extranea p̄dicati & subiecti illationis inspicere oportebit: extranea nāq; abdi catiua sunt: reliqua vero duo abdicatiua: ac quāto vniuersaliora & veriora: tanto efficaciora. Igit in Barbara mediū cōsequēs subiecto illationis: ac antecedēs eiusdē p̄dicato esse oportet. In Darapti mediū antecedēs tā subiecto q̄ p̄dicato illatiōis fuerit. In vniuersali autē abdicatiua se cūdi modi primę: vel priō secūde mediū cōsequēs subiecto erit: & extraneū p̄dicato. In vniuer sali abdicatiua secūdi modi secūde mediū cōsequēs p̄dicato: & extraneū subiecto. In particu lari abdicatiua secūdi modi tertie mediū antecedēs subiecto aut extraneū p̄dicato. Has itaq; q̄r cōiugationes Aristoteles p̄ notas hoc modo demonstrat. Sit A p̄dicatū illationis: B vero cō sequēs illi: C antecedēs: D extraneū p̄dicato: E autē illationis subiectū: F illi cōsequēs: G antee cedens: & H subiecto extraneū. His igit positis si q̄s primā p̄bare velit illationē: vt omne B sit A: pro medio sumat E F: sic in primo primę arguendo. Omne B est A: omne C est E F: ergo om ne C est A. In secūda autē cōiugatione: si quis inferat quoddā E esse A: p̄ medio sumat C G: in primo tertie arguendo. Omne C G est A: omne C G est E: ergo quoddā E est A. Tertio si q̄s inferat nullū E esse A: p̄ medio sumat D F: in secūdo primę arguēdo. Nullū D F est A: oē E est D F: ergo nullū E est A. Quarto si inferat nullū E est A. p̄ medio B H sumat: sic in priō scd̄a ar guēdo. Omne A est B H: nullū E est B H: ergo nullū E est A. Postremo in secūdo tertie: si q̄s p̄ticularē abdicatiuā p̄bado inferat qdā B nō esse A: p̄ medio sumat D G arguendo. Nullū D G est A: oē D G est B: ergo qdā B nō est A. Tris ad hęc inutiles ponit itē cōiugationes. Primam q̄n tā subiecto q̄ p̄dicato illationis mediū consequēs fuerit: q̄a syllogismus aut ex omnibus ab dicatiuis in secūda figura arguere: aut oibus abdicatiuis. Secūda quando medium p̄dicato

Felapton.

Boarido.

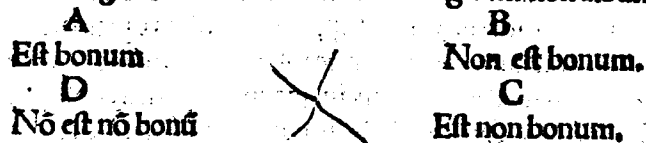
Cōsa & pra pria figura rum.

Reductio syllogismo rum.

De inuēti do medio.

Cōiugatio nes inuēti

fuerit antecedens: & extraneū subiecto: q̄a argueret ex minore abdicatiua in prima figura. Tertiā: q̄n mediū vtriq̄ fuerit extraneū: q̄a ex oibus abdicatiuis argueret. Post hęc Octo ponit cano- nes q̄bus ex obliqs̄ syllogizare possimus: vt cōtrariorū est eadē disciplina. Deinde mōstrat quo modo oīa cōlectaria nō syllogistica: & reduplicatiua ad syllogismū reducant: nā nō omē qd̄ ne- cessario cōcludit: syllogism⁹ erit: Est em̄ cōlectariū argumētatio cui⁹ antecedēs est loco adsum- ptorū: cōsequēs loco cōclusionis. Debem⁹ igit id in duas diducere pres: & deinde cōclusionē in- ferre. Verbi gr̄a. Si homo est: aīal est. Et si aīal est substantia est. Ergo hō est substantia. Resoluere itē terminos infinitos: vbi oīdit q̄ abdicatiua de p̄dicato finito nō eparat̄ abdicatiua de p̄dicato infinito: vt nō est bonū. Et est nō bonū. Verbū em̄ infinitū vt dicit̄ primo Peri: hermenias nihil ponit. Igit̄ abdicatiua de p̄dicato infinito abdicatiua de p̄dicato finito recte cōseq̄. Nā bene seq̄: est nō albū: ergo nō est albū. Sed nō cōtra. Abdicatiua de p̄dicato finito abdicatiua de p̄dicato infinito nō valet cōseq̄. nō em̄ sequit̄ hoc nō est lignū albū: ergo hoc ē lignū nō albū. De abdicatiua de p̄dicato finito: abdicatiua de p̄dicato infinito recte cōseq̄: vt hoc est albū: ergo hoc nō est nō albū. Abdicatiua de p̄dicato infinito: abdicatiua de p̄dicato finito nō cōseq̄. Nō enim recte dicit̄: nō est lignū nō albū: ergo est lignū albū. Ex his duo Catholica: Dedicatiua de p̄dicato finito: & abdicatiua de p̄dicato infinito: vt est albū & est non albū: nequeū simul esse. Alterā Abdicatiua de p̄dicato finito: & abdicatiua de p̄dicato infinito nō se inuicē cōsequūt: t̄n possūt simul esse. Quia qd̄ non est lignum album: non est etiam lignum: non album.

POST hęc de potestatibus siue proprietatibus syllogismi simplicis quid valet ex forma ad verum seu falsum ostendendum. Sunt em̄ sex in hoc versu per notas cōscriptæ: Plus falso: circum- conuertitur: impos: & oppos. Prima em̄ est potestas etiā syllogismū plura inferre posse. Sympe- rasmata: qd̄ contingit primo per illationis conuersionem: quando videlicet ex duabus p̄missis alteram concludit: aut quando colligit sub vno distributo plura sub eo contenta. Secunda po- testas quando ex falsis vera cōcludit. In quo catholicū illud est. Quasi conclusio sit falsa necesse est ambas vel alteram p̄missarum esse falsam. Secundo si conclusio sit vera: non necesse vtrā q̄ vel alteram p̄missarum esse veram. Tercio q̄ verum ex falsis non infert p̄pter qd̄ sed quo- niam. Deinde q̄ in omnibus figuris ac modis potest ex falsis vere concludi. Verbi gratia. Ani- mal in omni ligno: lignum in omni homine: animal in omni homine. Et rursus ex vna falsa. In- animum in omni ligno: lignum in omni lapide: inanimum in omni lapide. Et item albū in om- ni animali: animal in omni niue: albū in omni niue. Similiter in secunda figura: & in tertia: vt Animal in omni lapide: animal in nullo homine: lapis in nullo homine. Item: inanimū in omni lapide: inanimū in omni ligno: lapis in omni ligno. Tertia potestas quando Syllogism⁹ est Re- ciprocus ab oratoribus vocatus: a nostris autem dialecticis circularis. Fit em̄ ex altero adsum- pto cum conclusione cōuerso: alterū inferendo adsumptum: videlicet omne risibile est homo: oīs homo est risibilis: oē risibile est hō. Vtilis est q̄nq̄ demonstratiō: vt it̄ eo Aristoteles in. viii. Physicorū: vbi p̄ aternitatem motus monstrat primum motorem eē immobilē: deinde reuertē- do p̄ immobilitatē demonstrat primum motore eē aternū. Fit aut̄ in prima figura in modis dedi- catiuis. In tertia vero in modis abdicatiuis. Sēp̄ p̄ticulare cōcludit. Quarta potestas syllogis- mus cōuersi⁹: est em̄ ex oppositiōe illatiōis cū altero adsumptorū: inferre oppositū alteri⁹ ad sū- pri capiēdo cōtrariū siue cōtradiCTORIū illatiōis. Vt omī a inest c. & nulli a inest c. vel oī a inest c: & nō alicui a inest c. Quīta pt̄as ad Impossibile: q̄ ab Aristotele cōparat̄ syllogismo cōuersiuo Cōuenit aut̄ tripliciter: primo q̄ sunt ex eisdē terminis & figura. Deīn q̄ syllogismus hic ē cō- uersiuus & ad impossibile. Tercio q̄ p̄cedit ex opposito alicui⁹ p̄positiōis. Differūt aut̄: q̄ ad im- possibile nō supponit aliquā illationē syllogisticā: sed solū aliquam p̄positionem abdicatiuam a respōdētē. Cōuersiuus vero sēp̄ supponit aliquā syllogisticā illationē. Deīn: cōuersiuus va- let ad ostēdēdā cōsequētis cōgruitatem: sed ad impossibile: valet ad ostēdēdā alicuius p̄positiōis veritatem. Tercio ad impossibile sēp̄ p̄cedit ex altera falsa: sed cōuersiuus pōt ex vtrāq̄ ve- ra p̄cedere. Quarto ad impossibile p̄cedit t̄ntū ex opposito cōtradiCTORIO: cōuersiuus aut̄ tam ex cōtradiCTORIO q̄ cōtrario. Sexta potestas ex oppositis. Oppositorū aut̄ qd̄a sunt secūdū veritatē: quādā secūdū locū. Sunt aut̄ secūdū locū ex abdicatiua & dedicatiua dādi subiecti & p̄dicati

De cōlecta- riis.

De infinitis

Catholica. ii

De potesta- tibus sylo- gismi simpli- cis.

Ex falsis ve- ra inferre.

Syllogism⁹ reciprocus.

Syllogism⁹ conuersi⁹. Syllogism⁹ ad impossibile

Potestas ex opposito.

Et sunt: q̄drupliciter: ex quib⁹ t̄n dedicatiua p̄ticularis & abdicatiua p̄ticularis nō sūt sc̄dm ve- ritatē. In prima figura nō sit ex oppositis: in quo loco Aristo. seprē catholica narrat. Post hęc de- tribus peccātib⁹ q̄ accidūt cōtra potestatē syllogismorū. Primū petitio principii circa syllogis- mū reciproci. Deinde peccās cōtra syllogismū p̄ impossibile: qd̄ est nō p̄pter hoc accidere fallū quod intelligit: nam p̄pter hypothesim datam accidit falsum. i. sequit̄ falsa conclusio. Differt q̄ a nō causa vt causa: cōuenitq̄ aliq̄ ex parte. Duo sunt oīno modi quibus fiunt nō p̄pter hoc ac- cidere falsum: prior manifestus q̄n hypothesis cōuenit in aliquo termino cum cōclusionē illata impossibili. Tertius peccans contra opposita est: vocaturq̄ fallacia contrariæ deceptionis: quo aliquis simul opinatur cōtrariā: vbi Arist. cōcludit q̄ nō possum⁹ de eodē habere opiniones: cō- trariās: facileq̄ p̄bat: qm̄ nō possunt cōtraria eidē simul inesse. Deinde tria de eligendo p̄cepta tradit: q̄ sunt in lib. Topicorū repetita. Postremo de instantia: inductione: exēplo: enthymemate Est em̄ instātia propositio p̄positiōi cōtraria: habetq̄ hęc catholica: vt possit esse vniuersalis & particularis. Sed p̄positio contra quā fert̄ sēp̄ vniuersalis. Præterea fit in duab⁹ t̄n figuris prima & tertia. verbi gratia: probatur q̄ cōtrariorū eadē est disciplina. Cōtra instatur in prima figura. Nullorū oppositorū eadē est disciplina: sed omnia contraria sunt opposita: ergo nullorū contrariorū eadē est disciplina. In tertia figura cōtra vniuersalem abdicatiuā per particularem dedicatiuā sic. Cuiuslibet sanantis & morbū inducentis est eadē disciplina: sed sanans & morbū inducens sunt contraria: ergo aliquorū cōtrariorū eadē est disciplina. Ratio cur nō fiat in se- cunda: q̄ in ea sēp̄ inferatur abdicatiue: at instantia fit in illa vbi possit opposita concludi. Inductio procedit ex omnibus singularibus. Exemplum vero ex aliquibus tantum singularib⁹ Quod sic deduci potest. Thebanos aduersus Athenienses pugnare incommodum: sed Theba- nos pugnare aduersus Athenienses est vicinos aduersus vicinos pugnare: ergo vicinos aduer- sus vicinos pugnare: incommodum. In syllogismo autem per inductionem totum ex singulari- bus congestum pro mediō capi debet. Et subiectum passionis pro minori extremitate: passio ve- ro pro maiore: vt sic arguēdo in tertia figura. Omne quod est homo equus mulus & reliquum in animalium genere non carēs morbis afflicatur: sed omne qd̄ est hō equus mulus & reliquū in animalium genere non caret morbis: ergo omne animal non carens morbis afflicatur. De- ductio est syllogismus cuius assumptio maior per se nota est: & minor dubia: sed æque ac ma- gis credibilis conclusione: vt omnis disciplina est docilis: virtus est disciplina: ergo virtus est do- cilis. Enthymema signum pro mediō habet: qd̄ prodigium vocat: & insolūtū quū altera retinet̄ in mente: Solutū vero quū ad syllogismum reducit̄ perfectū: vt mulier q̄ lac habet peperit: hęc mulier & reliqua. Quapropter ad signa deprēdenda de physiognomia loquit̄: vt habēs summa corporis crassiora magno est aīo: leo habet & rel. Ad hęc Albertus inquit latam habere frontē signum liberalitatis.

In posteriora Analytica.

Vo modo fiat demonstratio & ex quibus: & qd̄ ab aliis differat: ostēdit in hoc primo libro. Nam in aliis syllogismis mediū cā cōclusionis est: nō autē rei. In demonstratione aut̄ mediū & illationis & rei. Omnis igitur doctrina ex p̄xi- stenti cognitiōe fit: qd̄ p̄bat per inductionē ex diuersis disciplinis per quas ac- quiritur sciētia. Primū quidē ex mathematicis: q̄ per dignitates monstrātur per se notas. Deinde ex dialecticis q̄ sūt p̄ syllogismū ex p̄cognitiōe vniuersa- lis: ip̄a quoq̄ vniuersalia i infinitū nō p̄cedūt: aliogn sciētia nō esset. Insuper e- sensu & singularib⁹ deprēdunt: vt de ignis caliditate factō periculo colligim⁹ vniuersalē cām & p̄positionē: q̄ ignis sit calid⁹. Tertio p̄existētē cognitiōe ex rhetorica oīdit: q̄ p̄ inductionē & exēpla p̄cedit. Dicit̄ igit̄ ex primis ver̄ necessariis imediatiis & notis causis cōclusiōis demonstra- tiōe esse: in q̄ definitiōe plurib⁹ insitit verbis. Ponit nāq̄ ex necessariis ex qb⁹ fit q̄nq̄ vera con- conclusio: sicuti dixim⁹ superius in syllogismo simplici: sed dicit̄ nō p̄pter qd̄. Ex imediatiis. i. ppri- is: qm̄ vna queq̄ sciētia habet ppria & cōia principia. Cōia: vt si ab æqualib⁹ æqualia demas: queq̄ restāt equalia sunt: hoc est cōe arithmetice & geometrie. Propria sunt de quib⁹ supponitur q̄ sint: & de quibus in vnaquaq̄ scientia demonstrantur proprietates: vt vnitas in Arythmetica & notæ & lineæ in geometria. Supponitur etiam quoad proprietates quid significat par & im- par & triangulus. Quapropter tria sunt quæ dicit̄ Aristoteles nō oportere demonstrari: sed t̄- tum supponi: videlicet: subiectum: quid est: & q̄ est. Proprietas enim rei seu definitio dicitur qd̄ est: & dignitas q̄ est. Nam per hęc tria iam supposita fiunt demonstrationes. Deinde dicit̄

Tria cōtra potestatē syllogismo- rum.

De eodem duæ cōtra- riæ opinio- nes nō p̄nt haberi.

De instātia

De inducōe De exēplo.

Deductio

Enthymema.

Lata frons.

Demonstra- tiō qd̄ ab ali- is syllogis- mis differt.

Demonstra- tiōis des- criptio. Duplicita principia.

Tria in dei mōstratiōe supponunt̄

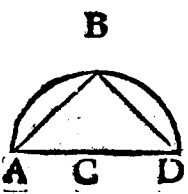
ex primis: q̄ priora sunt aliis alia. vt nature priora vniuersalia: sicut hō: nobis vero particularia vt Socrates. Itē causa causato prior p̄ter quēdā q̄ simul sunt: vt sol & splendor eius: simul em̄ p̄ noscitur sol & causa splendoris. Igit̄ demonstratiōe e primis causis non nobis sed nature fieri iubet: verbi gr̄a: luna deficit qm̄ opponit vmbre terre: cā oppositio est: eclip̄sis vero causatū: & vocat̄ syllogismus p̄ter qd: q̄ scdm̄ demonstratiōe & cām: nature prima cā ē. At cōtra cū dicim̄ luna opponit terre: qm̄ deficit: causatū & nobis prius notū loco cause ponim̄ qd̄ minime demonstrat: vocaturq̄ syllogism̄. Q̄ est: & rursus planetę nō coruscāt: qm̄ p̄e sunt: p̄ter qd̄ demonstrat. At cōtra planetę p̄e sunt qm̄ coruscant dicit q̄: ac minime demonstrat. Sed vt hęc ratio latius pateat: Scire per q̄ aut p̄ter qd̄ multipliciter differt. Primo quidē in eadē sciētia dupliciter: vno mō si per causas p̄p̄inas p̄p̄ositiones fiat: syllogismus p̄ter quid est. Si aut̄ mediū aliqd̄ interuenire queat: q̄ erit. verbi gr̄a. Non respirat lapis: qm̄ nō aīal: syllogismus q̄ est. Nā causam verā & absq̄ medio nō affert. Multa em̄ sunt aīalia q̄ nō respirāt. Sed qd̄ pulmonem nō habet dicere debuit. Altero modo cū ex causa causatū cōcludit: propter quid est. Si vero ex causato causam: Q̄ erit: vt supra de lunę eclip̄si diximus. Scdm̄ vero aliam atq̄ aliam sciētiam: Q̄ & p̄ter quid differunt: in subalternis videlicet sciētis: vt harmoniaca ad arithmeticam: Optice ad geometriā: Machinatura ad symmetriā: phœnomona ad astrologiā. In his igit̄ si optice per principiū optices demonstrat̄ & harmoniaca p̄ harmoniaca: & sic reliqua: syllogism̄ q̄ fuerit. Si vero illud per Arithmeticā: hoc vero per geometriā: propter qd̄ erit. Ratio: q̄ sub alterne sciētia sciunt per q̄ est & nō p̄ter quid est: subalternates vero p̄ter quid. Quēdam vero nō subalternæ sciētia se inuicē sic habent: vt altera: probet per q̄. altera p̄ter quid: videlicet medicina ad geometriam hoc modo. Q̄ rotundavulnera tardius sanant: medici est tantū videre: p̄ter quid vero geometra. Circulus videlicet est p̄ter alia plana cōplectens plus et loci & angulorū. In cunctis igit̄ ea demū p̄positio citra mediū fuerit: qua res vera ac eadē & nō arguoca vel alia demonstrat: vt triangulus quia triangulus & nō figura tris habet angulos duob̄ rectis æquales. Reciproca demonstratio plurifariam fit: vno modo fit variando genus demonstrationis: videlicet q̄ est in propter quid est: vel contra. Quando vero causa ignoratur: per effectum non tamen conuertibilem demonstratur: videlicet q̄ est. Si vero effectū causa notior: tūc per causam videlicet p̄ter quid proceditur. Secundo variando vnum genus causę: in aliud genus causę: vt demonstrando causam finalem per efficientem & contra. Tertio modo quādo notitia alicuius illationis per plures accipitur demonstrationes: tūc illatio potest esse notior q̄ libet p̄missarū separatim sumpta. Quarto mō qm̄ illatio solū demonstrat per vnā demonstratiōem & ip̄a assumitur ad probandam aliquam p̄missam nō variando genus demonstrationis: nec genus causę: & hoc inusitatū: nec fere possibile. Post hęc reliqua definitionis exequit̄: quoniam demonstrationem ex necessariis & vniuersalibus constare dixit. Vniuersale ostendit esse illud p̄dicatū quod inest alicui subiecto: tribus modis: in omni: per se: & scdm̄ q̄ ip̄m. In omni dicitur quod nihil extra relinquit ex his quę subiciunt̄ ei: vt animal omne est essentia: & in celo sydera. Nam coelum sol luna pro vniuersalibus demonstrat. Per se autem tripliciter. Primo cū de essentia dicit̄ prima: vt Socrates per se est ens: ambulans vero siue albus est accidens: & aliud quoddam ens. Secūdo cū p̄p̄riates subiecti dicunt̄: vt par & impar in numero: lōgītudo & latitudo in superficie: simitas in naso. Tertio dicitur in duab̄ illis causis: formali videlicet vt corpus per animā viuit: & efficiente: vt aqua per ignem calefcit. Per se autem & secundum q̄ ip̄m idē penitus esse dicit. verbi gr̄a. Nota inest lineę scdm̄ q̄ ip̄m. i. secundū q̄ triangulus: & per se etiam inest. E tribus his modis secundo modo sciētia demonstratur. Definitio igit̄ demonstrationis inītiū est: & absq̄ medio p̄positio: verum non omnis. Est enim quaedam definitio lato vocabulo: quę descriptio est: quum ex accidentib̄ rem describimus. Hic autem ex rei essentia ponitur. Dependet autem aut ex materia: aut ex forma: aut ex vtraq̄. verbi gratia: Ars omnis subiectum habet quod est materia: & finem qui est forma. Ars igit̄ naualis cum dicitur nauium factiua: definitio ex forma fuerit. Et rursus naualis ars quę circa ligna versatur: & nauium factiua: ex materia & forma definitio perfecta fuerit. Nam alterum solum nequaquā proba definitio. Igitur materialis per mediū formalis est conclusio. Formalis autem principium proximum demonstrationis: vt ars naualis circa materiam versatur: quoniam nauigiorum actiua. At contra nullus per materiam monstrat. Non enim ars naualis nauigiorum factiua: quoniam circa materiam versat. Item: Ira est feruor sanguinis circa cor: materialis definitio Si addatur: appetitus tristitię: formalis est. Sed in definitione atq̄ demonstratione diuersa

Propter qd est.
Q est.
Medicina ad geome.
Reciproca demonstratio.
De vii. In omni. Per se. Scdm q̄ ip̄sum.

positio. In priā materialē p̄ponim̄ ac ita dicim̄. Ira feruor est sanguinis circa cor: qm̄ tristitiā appetit. In demonstratiōe vero cōtra formalis p̄ponit̄ hoc mō: irat̄ appetit tristitiā: appetenti vero tristitiā feruet circa cor sanguis. Irato ergo feruet circa cor sanguis. Si em̄ dicim̄: Irato feruet circa cor sanguis: feruēs aut̄ circa cor sanguis appetit tristitiā: metiemur: nō em̄ oīs circa cor sanguine feruens tristitiā appetit. Sūt nāq̄ alię cause p̄ter quas sanguis feruet circa cor: vt febris. Nō refert: vt in enūtiatiōe sit rectū: vt iratus: in illatiōe vero variet casum vt irato. Disserit p̄terea de sciētis subalternis q̄ sunt illę q̄ partē ab altera sciētia subiecti vel mediū recipiunt. Quatuor sibi cōditiones expetūt: Primo vt subiectū eorū sub superiorū sciētia: subiecto si cuti pars in toto cōtineat. Scdo vt subiectū sciētie superioris ad sciētia inferioris subiectū p̄ differentia accidentale contrahat: qd̄ si p̄ essentialē cōtrahat tū ip̄orū eadē erit sciētia. Tertio q̄ talē differentia contrahēs nō cām ducat ab illo superiore. Quarto q̄ subiectū sciētia inferioris sit aliqd̄ cōstitutū ex subiecto sciētie superioris cū aliquo addito: qd̄ qd̄ additū cōstituat vnū ex accidentē cū illo superiore. Illud vero faciat vnū ex accidentē cum altero qd̄ p̄dicatur de altero cōtingēt. In quarto huius libri tractatu de differentia ponit mōstrādo p̄ qd̄ est & p̄ter quid est in eadem sciētia: qd̄ supra attigi. Per effectū vero cōuertibilem possum̄ quadrifariam demonstrare: priō qm̄ mediū excedit minore extremitate: & cōuertit̄ cū maiore: vt quicquid nō coruscāt p̄e est: luna nō coruscāt: ergo luna p̄e est. Scdo qm̄ mediū excedit a minore extremitate: recte fiet demonstratio particularis: vt quicquid nō coruscāt est p̄e: stella non coruscāt ergo stella est p̄e. Tertio qm̄ mediū excedit a maiore extremitate: vt quicquid mouet̄ motu p̄gressiuo habet aīam sensibilem: sed aīal mouet̄ sic: ergo. Quarto cū mediū excedit maiore extremitate tūc nō p̄t fieri demonstratio: q̄ effectus p̄cedēs a plurib̄ causis nō pōt alterā illarū cōcludere. E trib̄ aut̄ figuris prima & in primo mō demonstrationi magis cōuenit: q̄ in ea partes definitionis magis innotescant. Nā definitio demonstrationis inītiū est. Deinde q̄ adfirmatiō negationi p̄stat: q̄ p̄ se p̄bat. Negatio vero adfirmatione indiget: nō em̄ ex oib̄ abdicatiuis fit demonstratio. Insuper categorica siue positiua vtilior hypothetica: q̄ in hac p̄p̄ositionis cōditio p̄fecte p̄bationi officiat. In sexto tractatu differit de syllogismo ignorationis & deceptiuo q̄ dupliciter fit: priō simpliciter qm̄ ex falsis in materia peccat: qd̄ accidit cū q̄ opinat̄ oppositū alicui p̄ principii vel conclusionis sine aliqua ductu rationis: vel qm̄ adfentit̄ oppositis principiorū vel cōclusionis ob aliquā rationē quā nesciat dissoluere. Alio modo quū in forma peccat hoc est in modo & figura: quapropter nō syllogismus: sed paralogismus appellat̄. P̄terea docet quō sensus p̄ate occupata: mētis cognitio etiā tollit̄ cū ex illa depēdeat. Dein q̄ in demonstratione nō est p̄cessus in infinitū: estq̄ in definitionib̄ quidā status vltra quē sursum in p̄dicatis non altius neq̄ deorsū in subiectis vterius itur. Dein q̄ vnitas habitus sciētia sumit̄ ab vnitate subiectorū. Distinctio a distinctione principiorū. Dein vtrū principia sciētiarū sint eadē. Respondet q̄ principia sciētiarū duplicia sūt: cōia & p̄pria: complexa & incōplexa. Cōmuniavocant̄ ex quibus. Ex his em̄ demonstrant̄ p̄p̄riates subiectorū. Propria vero circa q̄ dicunt̄. Et hęc sunt subiecta sciētiarū: circa q̄ sciētia versat̄: sicuti in arithmetica numerus est subiectū: & in geometria magnitudo. Itē: Non pōt ab eodē intellectū de eodē obiecto simul & semel h̄r̄isciētia & opinio. In quo differit qd̄ sciētia ab opinioe & scibile ab opinabili differt: altera de vniuersali & necessario: altera de cōtingente & nō necessario: & aliter se habere possibili. LIBRO. II. De scibilib̄ differit cū lib. superiore de demonstratiōe q̄ sciētia gignit tractasset. Dicit em̄: q̄ vere sciunt̄ sunt totidē: quot querunt̄. Querunt̄ aut̄ duo Si est: & qd̄ ē. Cognoscunt̄ aut̄ totidē: videlicet: Q̄ est & p̄ter quid ē. Quot inquit quę sita p̄blemata: tot sunt modi secundū quos scimus. Problema & conclusio eadē sunt subiecto: ratione autē diuersa. Cum em̄ per interrogationem fit dicitur problema: cum per demonstratiōe conclusio. Similiter & quę sita & cognita eadem sunt subiecto: ratione vero altera. Si em̄ ignoro qd̄ est eclip̄sis: quęro si est aliqua rō eclip̄sis: qm̄ autē didici q̄ est: desino quęrere: & rursus quęro quid ē: quo cognito desisto. Igitur duo ex his: prima simplicia: reliqua composita. Quapropter si est & q̄ est vnum facit secū: videlicet quęsitum & cognitū. Et rursus quid est & propter qd̄ est: idem constituit. Nam cognito q̄ est aliqua causa eclip̄sis lunę: interrogat definitionem quid est causa eclip̄sis: propter quid aut̄ accipit hanc definitionem. Post hęc docet quomodo omnes hęc de sciētia quęstiones de medio sunt: id est de causa. Est enim mediū causa qua demonstratur. Deinde probat q̄ nulla sit eiusdem definitio ac demonstratio. Deinde q̄ quid est non potest demonstrari de eo cuius est: in eo q̄ quid est. Quod vti clarius ostendat̄: ponit

Sciētie subiecte III. conditiōes expetunt.
Differentia. Demonstratiō per effectus conuertibiles.
De syllogismo ignorationis.
Mētis cognitio ex sensu p̄ate dependet.
Principia sciētia: cōia & p̄pria.
De sciētia qd̄ differt ab opinione.
De scibilib̄. Interrogatiōes Duę: cognita totidem.
Medium

Propter Quid definitiões: modis ad demonstratiōem se varie habentib⁹. Prima quidē propter quid: quā res explicat q̄ mediū siue causa ip̄a est: ac alio medio seu causa caret: estq; omnino indemonstrabilis: sed principiū tantū demonstratiōis: vt solis eclip̄sis est oppositiō lunę in capite vel cauda draconis existētis. Alia ē definitiō quid tātū: & illa demonstrabilis ac cōclusiō demonstratiōis: vt eclip̄sis ē solis obscuratiō supra terrā: nā qd noīs ostēdit. Tertia dicit qd & ppter qd: illa ē tota demonstratiō differēs solū positione & ordine terminorū: vt eclip̄sis est solis obscuratiō quā luna opponit. Ex his cōcludit quō qd est/fit demonstratiō & quō nō. Itē: quorū potest esse demonstratiō illorū aut q̄ nō habēt cām nō pōt esse. Pręterea explicatū est quō qd quid est demonstratiō: videlicet quatenus significatur per demonstratiōem solū significatē ppter quid. Postremo quomodo definitiō se diuersis modis habeat ad demonstratiōem. Et quō contingat eiusdem esse demonstratiōem & definitiōem: & quō rursus non contingit. Postea dicit definitiōem vltimi termini. i. minoris extremi. Ex quo tradit tria pcepta. Primo namq; vt definitiōis partes hoc est ei⁹ prædicata pl⁹ habeant narratiōis q̄ definitū. Secūdo sint cū definitiō cōuertibilia. Tertio sint necessaria hoc ē vniuersalia: nam vniuersalia necessaria sunt. Inter hæc de numero ternario mentionem habet: dicitq; primū imparē esse: nec ex aliis cōpositū: nec cū aliis mēsurā habere. Et qm̄ mediū causam esse dixit: de causis differit. Primo: causa & causatū: & simul & cōuertibilia sunt qm̄ causati vna tm̄ fuerit causa: vt lunę interpositiō causa eclip̄sis. Et latum foliū: causam esse decidui folii. De inde causa prior est causato. Tertio si vnus causati diuersę sunt cause: et si sequit̄ effectus: non tm̄ cōuertit: vt vituperabile ex audace & timido pcedere pōt. Sed q̄q; eiusdē plures possunt esse cause: vna tm̄ per se fuerit: reliq̄ ex accidēte. Lōgā itē vitæ aliis alia causa: auib⁹ siccū: quadru pedib⁹ defectus. His addi pōt qd ex eadē causa diuersa quoq; causata: vt lim⁹: vt hic durefcit & hæc vt cæra liquefcit: vno eodēq; igni. Ostēdit insup qd per quodlibet cause genus demonstratiō recte fiat: primū p materialē exemplo mathematico quū partes toti cōparatę habeant materia: rationē: vt ē. ii. phy. Ois angulus q̄ cōrinet duas medietates duorū rectorū angulorū ē rect⁹: sed angulus D cadēs in semicirculo. A. B. C. est huiusmodi: ergo angulus D in semicirculo cadēs est rectus. Idē & in tertio Euclidis pb̄at. Formale qd qd est esse iam supra ostendit imediatā & necessariā cām existere. De efficiēte sic mōstrat: oēs q̄ Medos laceffiuert ab eis fuere debellati: sed Atheniēses Medos laceffiuere: ergo. De finali: exēplo ab eo posito sic argui pōt. Ois q̄ concoq̄re cupit valere vult: sed q̄ post coenā ambulat cupit cōcoq̄re: ergo. Ait insup finale in his q̄ a natura & arte sint tm̄ reperiri: q̄ aut a fortuna: minime: qd hæc temere cōtigat. Deinde ostēdit qd idē plurib⁹ causis demonstrari pōt exēplo luminis qd laternā pertrāsit. ex materiali qd lumē fit diuisibile in parua corpora. ex finali: vt noctu mōstret iter. Alterū quoq; exēplū cur tonat: totidē causis ostēdit: sinē em̄ dicit ex pythagoreorū snia: vt hi q̄ sūt in inferno timeāt. Post hæc cās dicit esse aut simul aut nō simul cū suis effectib⁹: si simul: cōuertibiles erūt inter se: sed cā ppter qd ab effectib⁹ qa demonstrabit. Itaq; cām presentē p effectū p̄sentē recte pb̄am⁹: & p p̄teritā p̄teritū: per futurā futurū. qd duob⁹ pb̄at exemplis: si querat ppter qd lunę fuit defectus: qa tellus in medio fuit: & ppter quid facta crystallus: qa lympha cōcreuit. Eodēq; modo simul pcedūt est & erit. At cōtra in his q̄ simul nō sunt: ab effectū ad cām prius factā: seu a futuro ad prius futurā p̄be mōstrat. A causa vero priorī ad effectū posteriorē nequaq; qa inter cām factā esse: fieri: seu factū effectū: adhuc mediū sit: in quo tpe mediopbe dicit cām esse: falsum vero effectū esse. antecedens patet quia duo puncta non sunt inuicem coniuncta: ergo neq; duo facta esse: conseq̄ns manifestū: quia vtraq; sint indiuisibilia: nam sicuti se habet punctum ad lineam ita factū esse ad fieri. Qd aut in huiusmodi ab effectū ad causam prius factam recte procedatur: duobus item monitrat exemplis. Probe em̄ sequit̄ domus est facta ergo fundamenta iacta. Item: Fundamenta iacta ergo necesse lapides esse excisos. Sed & ex eodem quoq; genere causa: diuersa tamen specie: plures demonstrari possunt quæstiones: vt Echo: Iris: & Idolum omnia ex repercussionis genere creata: sed diuersa: ex sonitu: e sole: e speculo. Possunt itē nōnulla hoc modo p analogiā: vt ad pb̄andā manus utilitatē q̄ homini est: telephāti proboscis: simiē pedes anteriores: os item sepi on & spina. In his etiā q̄ reciproce fiunt: reciproco vtendū argumento: modo a posteriori procedatur ad prius: vt ex terræ pluuiā fit vapor: ex vapore nubes: ex nube pluuiā: pluuiā iterum in terrā descēdit. Est quoq; causa sub causa: vt propter quid Nilus exuberat quū finis adest mēsis quia is hyemalior extat: cur autem hyemalior: quia luna tunc deficit. Deinde ad effectus semp

frequenter & raro causas: item illis respōdentes temporibus adducere oportebit. Singulare de finire seu demonstrare facilius q̄ vniuersale: ex singularibus enim ad vniuersalia adicēdim⁹: in quibus æquiuocatiōes magis q̄ in differentibus latent.

In Elenchos.

Aristoteles librū scripsit Elenchorū: nō vt fiat sed vt vitetur: veluti medicinē q̄ dā nō ad sanitatē sed ad vitanda venena preparant. Syllogismū enim & litigiosum: & cōtensiosum: & sophisticum: & syllogisticū: & elenchū continet eadem oēs significatiōem. Nam elenchus dicit̄ ἀπὸ τοῦ ἐλέγχε: qd est deprendere: docet enim quomodo Sophistæ deprendant id est decipiant: aut decipientes deprendant: in mendacijs: & propterea vitetur. Is igit̄ triplex est: aut peccat in materia tantum: qui ex apparentibus probabilibus recte syllogizat: vt latum est amabile: letum autē est mors: mors est amabile. Omnis statua naturalis est: Hercules est statua. Hercules est naturalis. Secundus peccat in forma: qui item ex apparentibus probabilibus non autē recte syllogizat. Vt omnis homo est animal: asinus est animal: ergo asinus est homo. Nā adsumpta vera sunt: sed errat in forma. Tertius errat in vtroq; ex apparentib⁹ etiā pb̄abilib⁹: vt omnis homo est animal. Nullū risibile est homo. Ergo nullū risibile est animal. Est apparēs syllogismus: sed arguitur minore negatiua in prima figura: peccat in forma: & minor est apparēter probabilis per talem syllogismū etiā in forma peccantem. Nullum accidēs est homo: omne risibile est accidēs: nullum risibile est homo. Qui igitur peccat in materia tantum: syllogism⁹ cōtensiosus seu Sophisticus: Elenchus dicitur. Qui autē peccat in forma: iā nō syllogismus neq; elenchus: sed apparēs elenchus ac paralogismus dicit̄. Deniq; syllogism⁹ est sophisticus qm̄ ambas vel alterā habet ppositionem falsam: forma vero restat. Paralogismus aut siue apparēs syllogism⁹ quādo forma errat siue sint falsæ siue verę propositiones. Syllogismus Pseudographus siue falligraphus: est veluti detorquens demonstrantē: ex principiis enim veris sed male intellectis falsum comprehendit. Vt si dicat: oēs lineę a Centro ad circumferentiā sunt æquales: At duę lineę a centro ad circumferentiā in non æqualib⁹ circulis ductę sunt: ergo æquales: falsum erit: intelligit̄ em̄ in eodē circulo. Doctrinalis syllogismus idē & demonstratiuus de quo supra narratū est. Teratiuus aut idē est qd dialecticus: differt tm̄ qd nō est ex simpliciter opinabilib⁹: sed tātū ex his q̄ videntur respondentī de quo scientiā se habere fingit. ENARRATIS disputatiōnum generibus enumerant quinq; quorū causa fit sophisticus syllogismus. Redargutiō: Falsū Opinabile: Solœcismus: Nugatiō. Per primum sophista vult videri redarguere respondentem qd nō est. Per secundū falsum aliquid monstrare. Per tertium vult qd dicat cōtra opinionē multorum seu plurium seu sapientū. Per quartū barbara grāmatica & incognita vtitur. Postremo idem frequēter per nugationem quandā repetit. Post hæc via fallēdi duplex proponit. In dictione & extra dictionē. In dictionē sex Modi: Aequiuocatiō: Amphibologia: Cōpositiō: Diuisiō: Accentus: figura dictionis. Quibus exempla sunt huiusmodi. Ac primum æquiuocatiōis. Duobus modis. Aut vnum plura significat sicuti Canis: Latum. verbī gratia. omne latum bonum Malum est letum: malum ergo bonum. Sic meli⁹ q̄ exemplū qd ponit̄ in textu latino de verbo expedit: nā expedit ap̄d latinos æquiuocū ad bonū & malū non proprie reperit̄: sed bñ ap̄d grecos ἀόρυα. Secūdo quando vna dictiō per se tātū rem vnā significat: sed addita alteri plura: vt qui surgebat stat: & qui curabatur sanus est. Surgebat enī sedēs. Et curabat̄ egrotās. Egrotās enim per se rem vnā significat: sed iunctum verbo curabatur: significat tam illum qui est q̄ q̄ fuit egrotās. Amphibologia sic fit. Quicqd scit hoc scit. lapidē scit aliquis: ergo lapis scit. soluit Aristoteles. Maior est duplex. Nā & icitū & scientē potest significare. Si enī illud pronome hoc construatur cum primo verbo: tunc significat scitum: si construatur cū secundo significat sciētem. Item: Quicqd videt hoc videt: lapidem videt aliquis: ergo lapis videt. qd eodē modo soluitur. Itē: Quicquid contingit dicere contingit loqui: sed tacentē cōtingit dicere: ergo tacentē cōtingit loqui. soluit Aristoteles. Minor em̄ est duplex: quia vel significat qd tacēs pōt loq; vel contingit dicere aliquē esse tacentē. Differūt inter se Amphibologia & æquocatiō: qd i æquocatiōe ex eodē noie diuersa significatē pb̄at. Amphibologia ex ofone facit errorē significatē nōvnum. Dico aut ofonē dictionū cōpositiōem: nomē vero dictionē simpliciter. Tertius modus cōpositiōis: vt sedens potest ambulare: quæ propositiō si sit cōposita falsa est: si diuisa: vera: mōstrato

Elenchus.
Triplex Elenchus.

Elenchus
sophisticus
Paralogismus.
Pseudographus
Syllogis.
Doctrinalis
Syllogism⁹
Teratiuus.
Dialecticus
Redargutiō
Falsum.
Opinabile.
Solœcism⁹.
Nugatiō.
Via Duplex fallēdi.
In dictionē & extra dictionem.
Aequiuocatiō.
Amphibologia.
Differētia inter Amphibologia & æquocatiōem.
Cōpositiō.

sedente; qui possit ambulare. Itē nō scribēs scribere potest. Et quicunq; scit literas nūc didicit. Et qui vnum solum potest ferre; potest plura ferre. Diuisione sic. Quinq; duo & tria sunt: ergo quinq; sunt paria & imparia. Item quod est tantundem & amplius est aequale; sed maius est tantundē & amplius: ergo maius est aequale. Itē ego te feci seruū existentē liberū. Itē: Quadraginta virorū centū reliquit diuus Achilles. Accentu sic in pronuntiatione ac diuersitate acuri ac grauis. Ferē venenū est: aduerbium est ferē: aduerbium ergo venenū. Addēdo autē hypthē dictionis sensum variat: vt Samothracia cōtinens nomine coniuncta est: Samothracia insula est cōtinens; ergo noīe cōiuncta est insula. Hic carmē Horarianū aut Virgillianū haud proprie ab interprete ponit. Graeci commodius q̄ latini hoc modo vtunt: qui accētus magis frequentant. Figura dictionis. Extra dictionem. Accidens. Secundū qd ad simplicitatem. Ex ignorantia Elenchi. Ex cōsequente. Ex petitione principii. Nō cām vt cām dicere. Plures interrogationes vt vnā facere.

sedente; qui possit ambulare. Itē nō scribēs scribere potest. Et quicunq; scit literas nūc didicit. Et qui vnum solum potest ferre; potest plura ferre. Diuisione sic. Quinq; duo & tria sunt: ergo quinq; sunt paria & imparia. Item quod est tantundem & amplius est aequale; sed maius est tantundē & amplius: ergo maius est aequale. Itē ego te feci seruū existentē liberū. Itē: Quadraginta virorū centū reliquit diuus Achilles. Accentu sic in pronuntiatione ac diuersitate acuri ac grauis. Ferē venenū est: aduerbium est ferē: aduerbium ergo venenū. Addēdo autē hypthē dictionis sensum variat: vt Samothracia cōtinens nomine coniuncta est: Samothracia insula est cōtinens; ergo noīe cōiuncta est insula. Hic carmē Horarianū aut Virgillianū haud proprie ab interprete ponit. Graeci commodius q̄ latini hoc modo vtunt: qui accētus magis frequentant. Figura dictionis. Extra dictionem. Accidens. Secundū qd ad simplicitatem. Ex ignorantia Elenchi. Ex cōsequente. Ex petitione principii. Nō cām vt cām dicere. Plures interrogationes vt vnā facere.

Accentus.

Figura dictionis. Extra dictionem.

Accidens.

Secundū qd ad simplicitatem.

Ex ignorantia Elenchi.

Ex cōsequente.

Ex petitione principii.

Nō cām vt cām dicere.

Plures interrogationes vt vnā facere.

vero in æquiuatione intellectus. NVNC ad Elenchi definitionē: nā oēs paralogismi in Elenchi veniunt ignorationē. Est enim contradictio eiusdem & vnus: nō noīs sed rei & noīs: nō homonymi sed eiusdem: ex datis ex necessitate collectis: & nō aliis quibusdā: nō cōmemorati a principio: sed scdm idē & ad idē: similiter & in eodē tpe. Debet igitur disputans qui redarguere alii cupit: eius qd ille dicit oppositū colligere: in eodē & vno: nō quidē i alio & alio. Verbi grā: Dicere aliquo Platonem de arte differere: si alter cōtradicat Platonē non de arte differere: intelligendo alii Platonē: nō est elenchus. Propter hoc ait definitio contradictionē vnus & eiusdē esse elenchus: nō noīs sed rei: hoc est nō solū noīs sed rei: si em̄ vnū quidē sit nomen: differētes vero sub eo res declarata: in alia significatione: nō est elenchus. Sed neq; homonymi nomis. Dicere enim animal ambulat & animal nō ambulat & ambo vera: nō est elenchus: est igitur eiusdem & vnus nominisq; & rei contradictio: ex datis ex necessitate collectis: & nō aliis quibusdā: nō commemorati a principio hoc est nō per aliud nomen acceptū questionis in ppositione: in rationem demonstratiōis. Nā scdm idē oportet qd existat a principio: & non scdm alia atq; alia partē subiectē fieri contradictionē. Si em̄ idē lignū longitudine dicitur bicubitū: latitudine vero nō bicubitū: & itē Aethiops corpore reliquo coloratus: dentib; vero nō colorat; nō fiet elenchus. Et ad idē quidem: nō ad aliud oportet cōtradicare. Dicere em̄ decem ad quinq; duplū: duplum ergo decem: non erit elenchus. Non solū autē scdm idem: & ad idē fieri oportet cōtradictionē: sed similiter & in eodem tpe. Similiter quidem: vt nō dicat de infante grāmaticū & nō grāmaticū. Et rursus de dormiente videntē & nō videntē: & hoc quidē potestate: illud energia accipiendo. In eodem autē tpe: vt nō eundē hoīem dicamus in vno tpe motū: in alio rursus nō motū. Ex datis ex necessitate elenchus fit: qm̄ nō ponimus non causam vt causam: ex accidente vero & consequente: & si vident cōcludere ex datis: at nō ex necessitate concludit neq; idē. Neq; em̄ qd scdm essentiā existit p̄dicato: ex his necesse est subiecto p̄dicari: neq; si hō animal: animal autē est trisyllabū: necesse est hoīem esse trisyllabū: neq; rursus si febricitās calet: necesse est vt qd calet febricitet. Propterea in elenchi definitione ex necessitate ponit. Hinc liq̄t qd (vti supradiximus) paralogismi oēs in Elēchi ignorationē apparēt: quē si qd nouerit nūq; decipiet captiōibus: aut sophismatis quib; vtuntē sophistē: nihil aliud querētes q̄ talib; coloratis syllogismis disputatē irretire. Post hęc Aristoteles ponit differentiā sophisticorū elenchorū: siue paralogismorum: alios in forma alios in materia peccare. Deinde differentiā inter Pseudographū & litigiosum: dicitq; hūc expris principii alicuius artis: sed litigiosus ex cōibus: q̄ oia supra in principio commemorauit. Deinde cōparat litigiosū ad Sophisticū: dicitq; eūdē esse: verū sine aliū. Nā litigiosus litē tm̄ itendit: Sophista gloriā. Itaq; alterius est apparēs victoria: Sophistē vero apparēs glia. Deinde sic ait. Litigiosum deficere a dialectico sicut Pseudographus deficit a demonstratiuo. Nam alter expris principii: alter ex principii demonstratiuis pcedit: & alter ppriis quarūdā artium principii: alter cōibus adplicat: hac tm̄ differētia qd Pseudographus est pseudographus respectu demonstrationis: litigiosus autē nō litigiosus respectu dialectici. Post hęc cōfutat antiquorū opinionem: qui putabant opposites problemata ab initio cōtra respōdentē distinguere æquiuationē seu multiplex & verbi & intellectus debere. Aristoteles autē dicit minime propalāda arma sua aduersario. Attamen hanc distinctionem necessariam respōdētī esse in fine primi libri topicorū dixit. Litigiosum præterea seu sophisticū tria oportere dicit habere. Illationem per quā syllogismus est: probationē per quā dialecticus: & cōtradictionē: per quā elenchus est. Omnis igitur elenchus syllogismus est: sed non contra: quoniam in eo qd differit dialecticus vocatur. In eo autem qd contradicit: id est redarguit: elenchus. Præterea conditiones quatuor dialecticæ connumerat: primum non est artis determinatæ: deinde nihil cōcludit proprie nisi in cōmuni materia. Tertio hoc differt a metaphysica: qd illi subiectum est commune cum subiecto oim̄ scientiarum ex prædicatione. Dialectica vero subiectum habet commune ex adplicatione. Postremo ex interrogatione procedendo disputat in vtrāq; partem vel idiota: q̄ imperfectus q̄ eruditus: respondentis ingenium tentando: ex quo tentatiua dicitur. Metaphysica tm̄ demonstrat citra interrogationem. IN TERTIO tractatu ponit cautiones quibus vtatur opponens: vt respondentem deducat ad aliquā quinq; Metarum supradictarum. Primo ad falsum & inopinabile deducet: si celabit ppositū. i. conclusionem suam. Secūdo multa interrogabit: vt saltem aliquod inconueniens concedatur. Tertio respondentem laudabit: vt eo pacto delinētus propositis assentiatur. Quarto. Si minus concedatur: aut in id se compulsus viderit: vbi minus sapiat aut intelligat: aut respondens cautior sit: paulatim clamq; disputatio aliover

Elēchi definitio.

Cōtra veterum opinio nem.

In sophisticō syllogismo illatio: probatio & cōtradictio.

Dialecticæ conditiones III. Dialectica qd differt a metaphysica.

sum detorque da. Quinto non statim interrogabit: sed se discere velle fingendo: ac paulatim propositu insinuando ad sensum facilius eliciet. Sexto si inopinabile extorquere vult: de secta aduersariu interroget: vbi sepe inopinabilia dicunt: & q sepe aliter mente volut. verbi gratia. Præstat mori q voluptarie viuere. Si secundu mentē adsentit tunc deducendus ad contrariu dictorum si scdm dicta: ad mentē & voluntatē. Præterea si scdm naturā dicunt: tūc ad leges: si legē: ad naturā contrariu deducere. Deinde si secundū opinionē sapientū cōcedet: cōtradicerē p dicta plurium. Si dicta plurium: per dicta sapientū. Postea docet quomodo ad nugationē verborū ducat sapius eadē ac superuacue repetendo. Vt si dicatur cōcupiscentia delectationis: vel appetitus delectationis quod idem est: & his similia. Deinde ad solœcismū dicit facile posse deducere per verba neutra pposita sexū vtrūq; & plura significatiā: vt quid est hoc. Si respōdeat lapis vel aqua: tūc fiet paralogism⁹ cōtra respōdentē: q se arbitrat̄ masculinū dixisse pro fœminino: & contra: seu casum pro casu. Siue in barbarā pronuntiationē quæ diuersa significet: vt pendere: cecidit & his similia: solœcism⁹ dicit ad fallaciā dictiōis p̄tinere. Vterius dat alia præcepta & cauciones opponenti generatim: vt adsumpta dissimulet: & sine ordine ponat: ne videat̄ ex eis aliquid posse cōcludi. Deinde respōsum cito puocare: ne spatiū cogitādi det. Respōdētē quoq; ad irā puocare: & de mente ac cogitatione deturbare: verbis: cauillis: iurgiis irritando: ac contraria his q volum⁹ addēdo: vt facilius alterū cōcedat. Vt aut in omnib⁹ patri obtēperādū: aut in nullo. Resistat insup proposita distinguenti: magisq; adsumpta q cōclusionē interroget: non nunq; adsumptis tanq; concessis vtrā: & his similia nōnulla alia ab eo ponant̄: præterea occurrat his q vident̄ posse respōderi. LIBRO. II. Instituit respōdentē: quū supra opponentem docuerit. Monstrat em̄ soluendi paralogismi modū. Nā plures destruere sciunt qui nesciunt construere: sicut in signis mathematicis. Quapropter Socratē ait solitum semp̄ interrogare: respōdere autē se profiteri nescire. Hinc prouerbiū tractum: multi sunt arguentes: pauci vero soluentes. In primis respondens multiplicis æquiuocationem distinguat: q̄ sophismatis causa est. Propositionē haud satis intellectā aut dubiā: non facile nec statim concedat. Sed respōdeat: fac vt ita sit. Ad inopinabile item: & de quo sit varia snia: dicere q̄ multi ita sentiunt. Item petere principiu cū p̄pius conclusioni cœpit opponēs. Itē: Si vtrūq; sit propositum: cōsequenti respondere debet: qm̄ antecedente concessio concedit̄ cōsequens. Non itē cōtra. Præterea cum duplex sit falsus syllogismus: alter syllogisticus qui falsis probat & peccat in materia: alter apparens syllogismus q̄ peccat in forma: primus æquiuocationis infirmatione soluet̄: totq; infirmabit quot reperit falsas siue adsumptiones: siue conclusionē. In forma vero peccantē soluet paralogismum compositionis & diuisionis: ostendendo nō eandem esse orationē compositā & diuisam. Ponit insup quosdam paralogismos. Vt quicumq; potest cytharizare cytharizabit: sed non cytharizās pōt cytharizare: ergo nō cytharizans cytharizabit. Soluit q̄ hoc fieri nō potest: nō cytharizās cytharizabit: sed ille qui est nūc nō cytharizans postea potest cytharizare. Deinde dicit q̄ pauci sūt p̄ accentum paralogismi. Cuius ponit vnū exemplū: qd̄ apud latinos hoc modo reperiri pōt. Bonū est viros iustos pendere: & bonū rursus viros iustos non pendere: ergo est idem pēdere & nō pēdere. Soluit q̄ pēdere diuersa significat secundū accentus diuersitatem. Paralogismi oēs extra dictiōnē præter paralogismum fallaciæ petitionis principii: q̄ solus nō peccat in forma: soluendi p̄ infirmationē consequētis. Ponit exempla multa: præsertim secundū quid ad simpliciter. Vt iustum est iniusto magis eligendum: quo ad agendum videlicet non patiendū. Itē: Scio hanc rem mihi iuste adiudicatam: ergo scio hanc rē meā esse: negat̄ consequens quia nō fuit iudicata simpliciter: sed secundū quid. Itē: Qd̄ nō est ipm̄ est opinabile: ergo qd̄ nō est: est. Negat̄ cōsequens quia esse opinabile non est esse nisi secundū quid. In Paralogismo petitionis principii soluit dicens do opponētī q̄ petit principiu. Difficilius autē syllogisticos. i. eos q̄ in materia peccāt soluere. Inter syllogisticas vero orationes eas maxime difficiles: de quibus dubium an sit oratio syllogistica an non: & an sit soluenda per destructionem an per infirmationē. Et illa acrior qm̄ nescim⁹ secundū quod adsumptū debeat fieri solutio. Itē illa acris: cuius defectus maxime latet: illa facillius cuius maxime patet. Postremo Aristoteles se gloria hanc artē inuenisse: cū antea syllogizantes sine ordine sine præceptione aliqua confunderent̄ instar artium mochanicarū: quarū nulla traditur certa via. Quapropter veniā petit si minus perfecta sit cū a principiis sit deducta debilibus: & paruis: sicut & rhetorica per Cresiam primo: postea per Theodorum. Gratias autē si perfecta fuerit.

Ad nugationē verbo rū deducere. Ad solœcismum.

Iurgia inter disputates.

Facilius destruere q̄ cōstruere. Socratis exemplum.

Paralogismorū exempla nōnulla

Paralogismi extra dictiōnē soluendi per infirmationē consequētis.

In Topica.

Oci sunt sedes argumentorū: vnde firmatio & infirmatio fit propositi problematis. Eorum ratio duplex est aut inductio: quæ per exemplum fit: aut syllogismus qui sæpe per Enthymema. Proceditur propositione quando certus est ad sensus: vt voluptas bonum est: aut problemate per interrogationem quando incertus: vt an voluptas bonum sit: disputaturq; in vtrāq; partem ad veritatem eliciendā. Verbi gratia: voluptatē omnia appetunt: qd̄ aut oia appetūt bonum: voluptas ergo bonum. Item contra. Voluptas motus est in naturā sensibilem: omnis autem motus imperfectus: quod autem imperfectum non bonum: voluptas ergo nō bonum. Sunt igitur huiusmodi totidem quot subiecta. Nam quædam philosophica: vt an mūdus æternus: an anima immortalis. Aut ethica: vt an honestū vtili præferendum. Aut ad medicinam pertinentia: vt an pharmaco siue dieta sit Hemitriteus curandus: an pituita sit causa frigiditatis intestini. Aut logica: vt an propositio necessaria topicis conueniat. Sunt & vniuersalia: vt virtus appetenda: aut particularia: vt quædam virtus appetenda. Nec mirum dialecticam hoc modo singulas artes discutere: & in omnibus vtrinq; disputare: quum ipse Aristoteles in. VIII. hui⁹ operis dicat quædam esse falsa: quæ veris probabiliora videntur. Alia est ratio q̄ dialectica septā per se regionem non habeat: nec proprium subiectum quæadmodum reliquæ: quarum quælibet secundū ea quæ insunt in demonstrationē facit: eaq; perpetuo tuetur. Neq; propterea dialectica de geometriæ aut medicinæ principiis vt medicus aut geometra disputabit: sed ex communioribus & opinabilibus: vnde in vtrāq; partē argumenta faciat. Quælibet enim scientia & propinqua & remota principia retinet. Propinqua professor artis habet. Remota vero quicūq; verbi gratia. Propria & propinqua Geometriæ sunt. Recta supra rectam si ceciderit: duos facit angulos rector aut rectis æquales: & recta a centro ad circumferentiam protensa omnes inter se sunt æquales. Communia vero sunt hæc. Quæ sunt eidem æqualia: & inter se æqualia sunt. Et si ab æqualibus æqualia subtrahas: quæ restant æqualia sunt. In medicinali cōmune principiu oibus notū: videlicet: Febris est motus præter naturam venæ vel excessus caloris. Propria solo medico sunt nota: videlicet. Febris est calor præter naturā cordis & arteriæ continēs animalē tonū ex profundo relata acuta. Rhetorica itē oim̄ artium principii vtrūq; cōmunibus tanq; propriis. Quapropter Aristoteles in demonstrationis primo dicit Rhetoricā esse antistrophon Dialecticæ. hoc em̄ intelligendū vel circa eadē & æqualia supposita versat̄: vel circa opposita: & in idē firmat & infirmat: sicuti dialectica. Sed iam ad dialecticas argumentationes redeamus: quarum organa siue instrumenta sunt quatuor. Primū propositiones suasibiles & opinabiles legere. Non em̄ necessaria proponit aut ab omnibus cōcessa: vt si deus colendus: aut si sol luceat: sed tantū media quæ inter vtrāq; partē dici possint. Vt an pax sit potior bello: an vxor ducenda. Secundū facere distinctiones in eodē: & vno nō solū noie: sed & re & noie nō homonymo: sed eodē ex datis ex necessitate & a principio commoratis secundū idē & ad idē & similiter & eodē tpe. Tertiū nosse differentias cuiuslibet rei: videlicet: quid sensus a scientia differat: quid sensus cōmunis etiā a cæteris animalibus. Scientia em̄ tm̄ hominis: & ille statim nobis natus: hæc interuallo tēporis. Et ille semel amissus nunq; hæc quandoq; recuperat. Quartū nosse similitudines: quā simul habeat vicissitudinē res: vt simile cōtendere & litigare: hoc verbis: illud factis: & sic de reliqs. Categorumena. i. prædicta vnde oriuntur questiones dialecticæ quatuor. Definitio quā Aristoteles ὁροσ vocat: hoc est verbū: qd̄ qd̄ est esse significans. Cicero notationē seu notam. Deinde proprium: Genus: & Accidens. Hæc em̄ propositiones: aut coniuncta non sunt: sed ex his fiunt propositiones & syllogismi. Idem & alterū definitioni coaptatur. Probatio em̄ definitionis probat & idē: monstrato q̄ definitio hæc illius congrue monstrat̄: & q̄ idem hoc illi. Non item cōtra. verbi gratia. Gaudium est idem cum lætitia. Nō tamē est gaudium definitio lætitiæ: neq; lætitia gaudii. In infirmatione vero contra euenit infirmatio: quod illi non est idem. tollit etiā q̄ nō definitio hæc illius. Idē quoq; tripliciter dicit̄ numero/specie/generē. Aqua em̄ ex eodē fonte eadē specie videtur si in duobus consistat vasis: similitudine tamen maxima: haud aliter q̄ hoies qui vehementer inter se similes sint. Vnū etiā numero plurifariā ex accidenti/proprio/definitione: & his similibus. Problemata etiā vtrū hoc an hoc sub eodem genere reducant. Generica em̄ problemata sunt quærentia quod genus adlati vtrum hoc an hoc. Comparatiua insuper sub accidente & ipsa reducuntur: videlicet An magis opinio q̄ ratio deligēda: vtile an honestū. Nā oia cōparatiua intentionē & remissionē recipere palā est. Præterea cum sint quæ voces q̄ vniuersales appellant̄: Species & differentia dialectica ad generica reducuntur problemata. In vniuersum vero cuncta in definitione etymorū nominū consistūt: quā Cicero notationem

Problemata topica.

Quælibet scientia propinqua & remota principia habet.

Instrumenta dialecticæ. III.

Quæstiones dialecticæ. III. ὁροσ: Definitio: Proprium: Genus: Accidens: Idem tripliciter dicit̄.

vocat. Nam & singula definitione ad probandum indigere vident. LIBRO. II. Accidens psequitur. Quid dicit non esse necesse: statim cum suo subiecto conuertitur: sicut in genere proprio & definitione: ut animalitas inest homini: grammatice nequaquam, nam statim non est grammaticus. Preterea vniuersalia problemata priora particularibus: & negantia aientibus, quod plerumque respondentes aiunt ac firmant. Qui vero opposuerit negat & infirmat. Duo insuper vitanda: vel falsa adsumere problemata: vel insuetis denominationibus uti, ut hominem plantam vocare: & his similia. Primus igitur locus. Si genus pro accidente ponatur: infirmabitur: ut si quis dicat albo colore accidere: & nigro coloratum. Nam species a genere denotari non oportet. Alius locus. Si quod omni vel nulli inesse dicatur, ut Contrariorum eadem est disciplina. Si non ita sit (consideranda species oppositionum usque ad individua) infirmatur, si vero sit firmatur. Tertius locus ex definitionibus accidens & illius cui accidit: ut si dixit inuidum bonum: quid est inuidus: & quod est bonus: si discordant inter se definitiones infirmatur accidens, si autem conuenit: firmatur. Preterea nominibus utatur. Firmaturque ut plurimum dicat frequenterata. Infirmitas vero ut sapientioribus tantum. Alius. Si quod in problemate nomen obscurum incidat ad clarius transferat & quod firmatur & qui infirmatur: ut si quis voluptatem commodam dixerit decentem transferat deo gratie & vtile & decens. Alius, a genere & speciebus accidentis: & firmatur & infirmatur: ut dixit aliquis animam moueri: ut genus aliquid motus augmenti diminutionis in locum mutationis: si nullo motu moueat anima: infirmatur accidens: si aliquo aut omni motu moueat: firmatur. Quod enim speciei inest & generi: ut album aut viride oculos oblectat: ergo & color, sed non statim quicquid non inest speciei non inest generi. Alius, Tempus respiciendum. Si non in omni tempore infirmatur: si in omni firmatur. Ut dixit aliquis nutritum augetur. Si quis autem monstrabit quod non semper nutritum augetur: ut in senibus: infirmatur accidens. Si autem cuncta nutrita augetur monstratur: firmatur. Alius cum autem equivoce aut quouis alio modo quadam multa dicta fuerint: oportebit respicere ac infirmare si non existat aliquibus: vel firmare si existat: ut si quis dixerit hominem animam & rationis participem & risibilem: si subiectum eadem non habet infirmatur quod dixit: si autem habuerit firmatur: ut item qui bonum dixerit aurum & vtile ac delectabile & multa quedam alia dicat: quibus vel horum aliquibus esse monstratis firmatur accidens: non monstratis infirmatur. Alius. Quando nomen transferretur in definitionem ut propria aut impropria: ut rex felix aut regnum felix: quoad regem accidens firmatur: quoniam felix idem quod fortunatus dicitur: quoad regnum vero infirmatur tanquam improprium. Non enim recipit regnum felicem. Alius. In rebus quadam necessario: quedam plerumque: quedam quandoque contingunt: quorum ordine si quis peruersum ostendat accidens infirmabitur, verbi gratia Dixit aliquis danatos necessario prauos esse cum plerumque dicere debuisset: aut plerumque pullatos dolere cum necessario debuisset: aut exercitatos laboribus plerumque letari cum interdum dicere debuisset: quod omnia si ordine ac secundum eorum naturam ponantur: accidens firmare videbuntur. Alius. Quando contraria complectuntur quod sexupliciter: ea contraria capienda: quod proposito conducant. Sed de sex quatuor tantum vere opponuntur: vel enim contraria de contrariis subiectis alternatim predicantur: ut amicos quis amat: & inimicos odit: vel amicos odit: & inimicos amat: & si duo modi veram oppositionem non habent. Ambo enim vel fugienda vel eligenda. Aut quando vtraque contraria de vno. Et hoc etiam dupliciter: ut amicos diligere & amicos odio habere: & inimicos diligere: & inimicos odio habere. Aut quando vnum contrarium de vtriusque: & hoc dupliciter: ut amicos diligere & inimicos diligere: & amicos odio habere & inimicos odio habere. Igitur, Quatuor vltime vere opponuntur. Item vni & eidem plura esse contraria. Amicos enim diligere: contrarium est: inimicos diligere: itemque amicos odio habere. Et idem in singulis reliquis. In contrariis itaque copia adsumenda vtilia pro disputante. Alius etiam si sit aliquid accidenti contrarium considerare si huius susceptibile est subiectum. Si enim non susceptibile illius: neque huius. Si autem susceptibile illius firmabitur: quod & huius fuerit susceptibile. Non autem & quod accidit illud rei: sed solum potest accidere: & susceptibile est illius res. Ut dixit aliquis Scientiam albam quam albo contrarium nigrum. Non est autem susceptibile nigri scientia neque erit. Dixit item lapidem hunc album: quam susceptibilis lapis coloris: sed non propter hoc albus fuerit lapis: sed quod susceptibilis tantum albi firmabitur. Alius etiam ex quatuor oppositionum generibus, primum ad aliquid, ut si scientia suspitio: & scitum suspectum. Si illud non est: neque hoc. Ex contrariis: si bonum vtile: malum damnosum. Si non illud neque hoc. Ex his quae secundum habitum & priuationem. Si cecitas probrum adfert: & visus laudem. Si non illud neque hoc. Ex negantibus & aientibus: si discere bonum: non discere non bonum. Si non hoc neque illud. Ex coniugatis & casibus coniugata sunt ex abstracto & concreto ut iustitia & iustus & iustum. casus vero aduerbium: ut iuste, verbi gratia. Si iustitia bonum & iustus & iustum & iuste. Si autem non hoc neque illa. Et sic in reliquis similibus. Ex generationibus & corruptionibus & item efficientibus & corruptentibus. Quorum enim generatio bona & ipsa bona: quorum vero generatio mala: mala, quorum autem corruptio bona: ipsa mala, quorum vero mala: ipsa bona

- Primus locus
- II.
- III.
- V.
- VI.
- VII.
- VIII.
- IX.
- X.
- XI.
- XII. Ex oppositione.
- XIII. Ex coniugatis & casibus
- XIII.

Hinc accidens firmari & infirmari licebit: videlicet dicit quis: virtus prauum. Infirmitas quod non prauum. Generatio ipsius bonorum est. Agathopraxia enim virtutis generatio: & illi intendere generationem virtutis. Et rursus non prauum virtus: quod corruptio prauum & corruptibile malorum est. Corruptio autem virtutis Cacopraxia & corruptibile bonorum usus & congressus. Contra vero firmandum hoc modo. Negligentia malum quam corruptio huius & corruptibile malorum est. Studium vero bonum: quod ipsius corruptio quae est negligentia & corruptibile bonorum virorum est. Ex similitudinibus videlicet si scientia vna contrariorum. Sicuti medicinalis sanitatis & agrotationis. Et opinio eadem contrariorum. Opinatur enim quis etiam mendacium. Rursus infirmatur. Si non eadem scientia contrariorum neque opinio. Simile autem quid scientia & opinio: vtraque enim animi habitus noscibilis. Ex magis & minus. Sunt autem talium loci quatuor: vnum quidem si magis sequitur magis: & simpliciter sequitur simpliciter in subiecto: si hoc & illud. Videlicet magis nocere magis malum est: & simpliciter nocere simpliciter malum. Alius locus vnius circa duo subiecta infirmando quidem ex magis: firmando vero ex minus: ut Ratio magis laudabile quam diuitia: si ratio non laudabile multo minus diuitia. Ex magis autem firmando: ut si diuitia laudabile: multo magis ratio. Quae sic cooperatur. Si cui magis videtur inesse & non inest nec cui minus. Et si cui minus videtur inesse inest: & cui magis. Tertius locus duorum de vno subiecto dicto: ut ratio magis laudabile quam secundum artem vtile. Quartus locus duorum de duobus dictis: videlicet virtus vtile magis quam ratio laudabile. Si non virtus vtile: neque ratio laudabile. Si autem ratio laudabile multo magis virtus vtile. Ex similitudine inexistens. Et hoc tripliciter: vel vnum quid accidens duobus similiter existit: & est vnum alterius vel infirmatorium vel firmatorium: ut laudabile similiter existit & rationi & virtuti. Si vnum laudabile & alterum. Et si vnum non laudabile neque alterum. Secundo: cum duo accidentia vni subiecto videntur existere: similiter si vnum existit & alterum: si autem vnum non existit neque alterum. Ut similiter videtur bonum & vtile. Et si vtile & bonum. Si autem bonum & vtile. Tertio cum duo accidentia duobus subiectis similiter existunt. Si alterum vni & alterum alteri. Si non vni alterum neque alteri alterum. videlicet: similiter videtur existere: & rationi laudabile: & virtuti vtile. Et si virtus vtile & ratio laudabile. Et si ratio non laudabile: neque virtus vtile. Locus etiam ab adpositione. Si quid additur: ut album: aut bonum quod non erat: aut si erat magis album & bonum erit. Nam propter vnum quodque tale & ipsum magis. qui locus ad firmandum facit: & ad infirmandum minime. non enim probato quod dulce non fuerit: statim ipsum dulce non erit. Additum enim dulce amaro non statim dulce facit: nec tamen ipsum dulce non est. In quibus autem aliquid dicitur magis aut minus: aut secundum quod aut vbi: aut quando: aut alicubi inesse: dicitur & simpliciter: sed non contra: ut homo est simpliciter: cum nullis his conditionibus contradicimus secundum quod. secundum quiddam boni ac minime simpliciter. Quare vbi nullo addito dicimus bonum aut malum: simpliciter dicimus. LIBRO. III. Comparata problemata sub accidente reducuntur. Comparant autem non longe distantia: sicuti quid magis eligendum: Felicitas an diuitia: cum consultatione non egeant sed proxima. Quorum sunt ii loci. Primum quidem antiquius & firmius minus antiquo & firmo magis eligendum. Item quod magis eligeret bonus ac prudens in qualibet arte vir vel lex certa: magis eligendum. Deinde natura bonum magis quam arte acquisitum: ut iustitia magis quam iustum. Est enim iustitia hoc aliquid in genere: iustum vero minime. Nam illa in genere bono: iustum vero per accidens. Deinde quod est per se magis quam per aliud: ut sanitas quam missio sanguinis aut exercitatio. Deinde: quod est per se magis quam per accidens: ut amicos iustos esse quam inimicos. Per se enim eligendum amicis optare iustitiam: quibus bona cupimus. Inimicis vero alia de causa ne videlicet nobis noceant. Preterea honoratius meliori existenti: ut homini quidem virtus: equo autem cursus: virtus certe cursu pretiosior. Quae etiam pretiosior ac melior equo sit homo. Finis quoque quae sunt ad finem: ut sanitas quam medicina. Duobus vero existentibus ad finem: quod est propinquius fini: ut medicina quam procatarsis. Deinde: quod ad finem magis pertinet: ut virtus diuitis. Finis enim humanae vitae felicitas ad quam virtus pertinet: Diuitiae vero ad fortunam. Deinde duobus creantibus bonum praestat id cuius finis melior: ut Gymnasium quod bonam habitudinem creat magis quam medicina: quae sanitatem. Bona enim habitudo sanitati praestat. Et duobus ite efficientibus finis: quod proportione praestat: videlicet: Felicitas melior sanitate: plura quam sanitas: eo quod sanat: efficiens enim felicitatem melius quam sanitas. Deinde quod sequitur maius bonum: sequitur enim virtus salutem. Ratio vero opinionem. Magis eligenda virtus quam ratio. Quod melius per se & honorabilius: ut amicitia diuitis: & iustitia sanitate. Etiam quod omni tempore quod interdum vtilius. Ut panis fructibus: illustrius minus illustri: ut ratio diuitis. Quod magis arduum. magis enim amamus quod non est facilius leadere aut comprehendere. Quod magis proprium quam commune: ut Diuitiae/ratio/gloria/magis quam in

- Agathopraxia.
- Cacopraxia
- XV. Ex similitudinibus.
- XVI. Ex magis & minus.
- XVII. Ex similitudine inexistens.
- XVIII. Ab adpositione.
- De comparatis problema.

Ex genere. I. II. III. IIII. V. VI. VII. VII. IX. X. XI. XII. XIII. XIII. XV. XVI. XVII. XVIII.

bello strenuitas, hac si fit: cum multis fit: illa vero propria sunt. Vnumquodq; in quo tempore magis valet. Ut prudentia & tristitia senectuti. Robur & fortitudo iuuetuti. Et quod omni tempore magis q̄ necessarium: vt modestia & iustitia fortitudine. Et circumstantia necessariis meliora: vt bene viuere q̄ viuere. Quandoq; etiam meliora non magis eligenda: vt philosophari praestat q̄ ditari sed non magis eligendum indigenti. Etiam hoc sine hoc magis eligendum: hoc autem sine hoc minime: videlicet potentia sine prudentia non eligenda. at prudentia sine potentia eligenda. Et ex his quae sunt sub eadem specie: id autem quod habet propria virtutem non habente: vt ferreus gladius magis eligendus qui sit acie temperatus: q̄ aureus obrutus. Ambobus autem habentibus id quod magis habet. Praeterea id qd plures habeat partes. videlicet vtile: delectabile: honorabile: magis q̄ id quod nullas aut pauciores. LIBRO. III. Ex genere problemata ponuntur. vbi videre oportet. Primum si de aliquo praedicatur positum genus: si de illo non praedicatur non erit genus. verbi gratia voluptatis bonum genus. Aliqua voluptas non bonum. Non genus ergo voluptatis bonum. Deinde si non in quid est praedicatur non erit genus: vt si quis dicat risibile gen? hominis non erit genus: secus vero si animal dixerit: quoniam in quid est praedicatur. Deinde si non in eadem diuisione ac praedicamento sint Genus & species. videlicet dicat quis scientiam bonum ac pulchrum. Sed non bona ac pulchra sub praedicamento qualitatibus: scientia vero sub relatione. Genus item infirmatur: q̄ suae speciei particeps fuerit: & rationem acceperit. verbi gratia. Homo qui recipit animalis definitionem particeps est animalis. Non item contra debet animal hominis: vt si quis dicat genus animalis aut entis & vnus genus. Etiam si aliqua pro genere species alicuius ponatur: videndum si species ea praedicat de aliquo: de quo non praedicat genus: quod si contingat problema infirmatur: vt ens & scibile non sunt genus opinabilis: Quonia opinabile praedicat de non ente. Multa em non entia opinabilia sunt. Sed ens & scibile non praedicant de non ente. Deinde si qd pro genere ponatur: qd nullius specierum talis generis est particeps. Vt si quis dicat motum genus voluptatis: non est voluptas sub motu particeps motus specierum: quia obre infirmabit. Deinde si genus praedicat de paucioribus q̄ species: infirmandum: vt si quis dicat ens genus opinabilis. Opinabile em praedicat de pluribus q̄ ens. Na ens & non ens sunt opinabilia. Semp em genus de pluribus praedicat q̄ species. Deinde si genus & species praedicentur de aequalibus: similiter infirmandum. Vt ens & vnum & oia transcendentia couertunt. Quapropter ens non dicitur genus vnus nec contra. Similiter primum & principium conuertuntur. Ideo neutrum est genus alterius. Etiam si aliquod genus ponatur: aliud genus habes qd non contineat sub genere posito: infirmandum est. vt si qs posuerit lineas diuisibiles contineri sub hoc genere: quod est diuisibile: male ponit: quonia aliq̄ lineae indiuisibiles eiusdem speciei sunt: nec continentur sub hoc genere. diuisibile. Sunt enim inter se indifferentes secundum speciem rectae lineae oes. Deinde si alicui speciei assignauerit duo genera subalternatim posita: infirmandum problema: vt si quis dicat iustitiam speciem virtutis & scientiae: quia nec virtus continetur sub scientia: nec scientia sub virtute. Si quid etiam tanq̄ genus alicuius speciei ponatur: videndum: si ipsum & quodlibet suum superius non praedicatur in eo quod quid est: infirmabitur: vt si quis neget itionis genus lationem: non sufficit monstrare q̄ motus sit itio anteq̄ monstrat q̄ latio est: quoniam & alii motus sunt: sed monstrandum q̄ nullus est particeps itio secundum eandem diuisionem lationis. Necessario igitur quod generis est particeps: & speciei alicui? participem esse earum quae sunt secundum primam diuisionem: itio igitur neq; augmenti neq; diminutionis neq; aliorum motuum particeps est manifestum q̄ lationis particeps esset: itaq; latio genus itionis. Deinde si differentiam vt genus posuit deceptus forte q̄ de pluribus praedicatur. videlicet quis dixit immortale genus angelorum: non solum enim oportet esse de pluribus genus q̄ species: sed etiam in quid est praedicari. Deinde si genus fecit speciem: videlicet continuitatem genus de contiguitate loquens: vel connexionem mixtionis: cum continuitas ipsa magis contiguitas sit: & connexio mixtio. Non enim omne contiguum continuat. Sed bene omne continuum tangit: neq; omnis mixtio conexio est: sed contra omnis conexio mixtio. Vniuersaliter em mixtio & in humidis & in ficcis. Si etiam differentia pro specie ponatur: vt immortale non est species dei: q̄ accideret speciem dici de pluribus q̄ differentiam: sed differentia semper de aequalibus aut pluribus q̄ species praedicatur: etiam differentia pro genere sui generis male ponitur: vt Color non est species congregatiui. Nec numerus est species imparis. Deinde: Si genus pro differentia ponatur: vt mixtura non est temperantia genus: nec loci mutatio genus lationis: eoq; semper genus praedicatur de pluribus q̄ differentia. Deinde. Si nulla differentia generis dati praedicatur de specie illius generis. Si etiam species data sit prior natura q̄ genus: vel si possit infirmare genus: male ponitur. quia

magis apparet contrarium esse. Videt em genus esse prius natura suis speciebus: & eas interimere. Etiam si qua species alicuius proprietatis particeps sit: cui impossibile illius datum genus conuenire: non erit illud genus. Vt si quis dicat sicuti Xenocrates numerum animae genus: Anima em vitae particeps: numerus vero nequaquam. Etiam si genus de specie aequiuoce praedicet non est genus. debet em vniuoce. Etiam contraria specie positi generis considerare oportet: si eadem sub eodem est genere: vel sub contrario genere si habeat genus contrarium. Contraria sub eodem genere sunt album & nigrum sub colore. sub contrario aut genere iustitia & iniustitia sub virtute videlicet & vitio. Si igitur sic se habeat: firmatur genus. Si aut neq; sub eodem genere neq; sub contrario est contrarium positae speciei: infirmabit genus. Etiam ex casibus & coniugatis: videlicet si bene genus est huius aduerbii fortiter & bonum genus erit fortitudinis. Et bonus erit fortis genus. Etiam in similibus inter se habentibus: videlicet: Similiter se habet dulce ad voluptatem: & vtile ad bonum: quando alterum alterius efficiens est. Si dulce voluptatis genus & vtile boni fuerit. Item peccat qui ponit potentiam consequentem generis habitus: vt ponentes mansuetudinem sub continentia definiunt iram continentiam esse: accipientes quidem continentiam vt genus: iram vero vt differentiam. Dicentes quoque fortitudinem timorem continentiam & iustitiam lucrorum continentiam esse. Fortem namque & iustum & mitem non pati. Continentem vero tantum pati nec deduci. Non autem est genus potentia. Nam genus synonyme. i. vniuoce de specie praedicatur. At potentia aequiuoce dicitur. Totam hanc opinionem contra Platonem tacite confutat. Etiam si genus sit in alio quo videndum est si species sit apta esse in illo: q̄ si non fuerit male ponitur: Vt Timor non est genus verecundiae: quia verecundia in appetitu rationali. Timor autem in appetitu q̄ est rationalis expertus. Similiter tristitia non est genus irae: quia tristitia est in appetitu concupiscibili. Ira vero in irascibili. Male ponit etiam genus si eius sit particeps species secundum quod: vt homo non est animal secundum quod. Item si pars integralis assignet pro genere. Ideo corpus non est genus hominis: quia est pars illius. Item si quis dicat passionem esse speciem passio. Item passio subiecti alicuius male pro genere ponit: vt ventus non aer mobilis: sed magis aeris. patet quia remaneret idem aer ipso quiescente. Ex quo Aristoteles infert: q̄ male veteres dicebant niuem aquam esse coagulata: quia neq; nix est aqua neq; lutum terra. Similiter & vinum esse aquam putrefactam in vite sicut Empedocles. Item male ponit genus si subiectiue in specie assignat. Vt album subiectiue est in niue. Ideo album non est genus niuis. Item male ponitur vniuocum pro genere. Etiam si in duobus vel pluribus generibus sit & ponatur in altero illorum tantum: male ponit. Vt fraudator vel calumniator non est ille q̄ appetit impossibile & non potest: vel q̄ potest & non appetit: sed q̄ potest & appetit simul. Ex his quoque q̄ sunt secundum magis & minus infirmatur generis si recipit magis: species vero non recipiat neq; secundum se neq; secundum non significat per ipsam. Nam si virtus secundum hypothese recipiet magis & minus: etiam iustitia & iustum recipiet magis & minus. Si igitur generis recipit: & species non recipiet: infirmabit. Deinde si illud quod magis videtur vel similiter esse genus non est genus: neq; illud quod minus videtur: vt tristitia & opinio aequae similitudine videntur esse genus irae. Cum tristatur em iratus & opinatur se & exanimatur se. Et tamen tristitia non est genus irae: ergo neq; opinio. Eadem de specie ratio. Hic autem locus & firmantem & infirmantem admodum vtilis: in quibus plura apparent de eadem specie in eo quod quid est praedicari: & non definitum sit quale est genus. Nec oportet si aliqua duo sic se habeant: vt ambo recipiant magis & minus: q̄ vnum sit genus alterius: vt bonum & malum: pulchrum & album. Praeterea si tam generis q̄ speciei sit aliquid contrarium: tunc si illud contrarium quod est melius: ponatur in genere peioris: male ponitur: vt cum anima se ad quietem & motum habeat: & melior sit quies q̄ motus: anima dici poterit magis stabilis q̄ mobilis. Postremo illud genus esse vere dicitur quod de pluribus speciebus praedicatur in eo quod quid. Quod si nullas habeat species male ponitur: vt albi nulla est species. Inter genus autem & differentiam tripliciter differt. Primo genus de pluribus q̄ differentia praedicatur. Deinde q̄ genus magis indicat quid esse rei. Tertio. Si vnum coniugatorum sit genus vnus: & alterum erit genus alterius: vt si musicum sit sciens: Musica erit scientia: & si ambulans mouetur ambulatio erit motus. Denique dicit. si aliquid sequatur ad aliquid & cum eo non conuertatur: difficile erit separare q̄ non sit genus: vt quies semper sequitur ad tranquillitatem & diuisibile ad numerum: sed non contra. Non tamen oportet q̄ ipsum sit genus: patet per hoc q̄ non est ens sequitur ad omne quod sit. Nam omne quod sit non est: non tamen conuertitur. Non enim omne quod non est fit. Et tamen non ens non est genus eius quod sit. Non enim sunt non entis species. LIBRO. V. Proprium firmatur & infirmatur hoc modo: Primum quidem bene ex re notiore ponitur: si minus non bene: vt si quis dicat proprium ignis si minimum esse animae: hoc minime ex notioribus est: q̄ anima magis ignoretur q̄ ignis. At si quis

XIX. XX. XXI. XXII. XXIII. XXIII. XXV. XXVI. XXVII. XXVIII. XXIX. XXX. XXXI. Ex magis & minus. XXXII. XXXIII. De proprio I. d.iii.

II. dicat ignis proprium mobilissimum: per notiora reddidit proprium. Neq; in nomine æquiuoco, ut animalis proprium sentire. Sentire enim æquiuocum ad energiã & potestatem. Neq; si iterat idem verbum: vt ignis proprium corpus tenuissimũ corporũ. Idem erit si verbũ iterat alio modo vt terræ propriũ substantia maxime corporũ in inferiorẽ delata locũ. Bis enim substãtiã dicit. V. Nam corpus nihil aliud est q̃ substantia. Etiam si non ab aliis separat: vt terrę propriũ ens & ferri ad ima. Etia si idẽ pluribus propriis notat: non recte ponitur: vt ignis propriũ tenuissimũ & lenissimum corporũ. Nec si quis eodẽ vsus est: cuius propriũ ponit: aut ipsius aliquo: dicẽs. Animalis proprium essentia: cuius species est homo. Aliquo hic vtitur improprie eorũ quæ sunt animalis. VII. Si aut̃ neq; eodem neq; eorũ aliquo quæ sunt eiusdem vtis: bene dat proprium. videlicet animalis propriũ cõponi ex anima & corpore. Etia si vtitur cõtrario vel omnino simili natura. huiuscemodi em̃ non faciunt natura. videlicet albi propriũ opponi nigro. Et rationis particeps opponi ratio nis experti. Item si non semper sequens fuerit. Vt ambulare in foro alicuius propriũ. nõ em̃ semp ambulat neq; solus. At propriũ magis fuerit: si dicat: virtutis proprium eã habentẽ studiosum facere: infirmat enim proprium: qd̃ solo sensu cognoscit. Nã huiuscemodi procul ab oculis incertũ erit: vt si quis solis proprium dicat astrum supra terram lapsum splendidissimum. Si aut̃ vel sensibile quidẽ & ex necessitate existens: & nõ tãtũ sensu aut die sed nocte manifestũ: bene ponitur: vt Superficiẽ propriũ primo colorẽ habere. Hoc q̃q̃ sensibile nõ tamẽ semp manifestũ. Infirmatur proprium si in quid est more definitionis genus posuerit. videlicet bene dicet: hominis proprium aial scientiæ susceptiuũ. Ad deprendendũ proprium respicere etiam oportebit: si de omni prædicatur vt male quis dicat Geometriæ proprium indeceptibile. Decipit autem & hic sæpe in falsa figuratiõne. At recte dixerit terræ propriũ ferri ad ima: quoniã nulla sit quẽ nõ sit huiusmodi. Etia si de quo nomẽ de illo nõ ratio vel de quo ratio de illo nõ nomẽ prædicat: nõ erit id propriũ. Contra vero si vtrũq; prædicatur. superioris exemplum: vt si animal scientiẽ susceptibile probare velim: homo autẽ nõ prædicat: nõ erit id hois proprium. Nã ratio quidẽ deo cõuenit: quẽ homini: sed non animalĩ. Quando vero vtrũq; prædicet: exemplũ. Nã quoniã de quo animal prædicat de eodem & animã habere: & de quo animã habere de eodẽ & animal: erit propriũ animalis habere animã. XI. Infirmatur item proprium quando subiectum ei qd̃ in illo dicit propriũ dat: vt si quis dicat corporis tenuissimĩ partes propriũ esse ignem: subiectum prædicato propriũ dedit. Firmabitur si prædicatũ subiecto de quo prædicatur propriũ tribuetur. vt terræ propriũ grauissimum corporũ. Infirmatur etiam cum secundum participationẽ ponitur: tunc em̃ in eo qd̃ quid adiuuat magis. Et differẽtia quædã est: vt si hois propriũ rationis particeps gressibile bipes dicat: hoc propriũ secundũ participationẽ est: nec recte ponit. Cõtra vero firmabit. Si nõ secundũ participationẽ nec in eo qd̃ quid est infirmat: & prædicatũ subiecto conuertit: vt animalis propriũ natũ sentire. Infirmat item si eorundẽ qua eadẽ sunt idẽ propriũ non est. videlicet quoniã idẽ mortalis homo proprium mortalis & hois risibile. Etia sunt quædã quæ dicunt secundũ idẽ: & quædã secundũ aliud qd̃ primũ. Si igit̃ propriũ ponat secundũ primũ: & aliqd̃ improbãti: dicendũ q̃ hoc propriũ secundũ idem. Si autẽ secundũ idem propriũ ponat: dicendũ q̃ secundũ aliud. videlicet quoniã propriũ superficiẽ & corporis/ colorẽ habere: sed superficiẽ quidẽ secundũ per se idem: corporis vero secundũ superficiẽ. Si autẽ superficiẽ propriũ ponit colorẽ habere: dicendũ & corporis. si autẽ corporis: superficiẽ dicendũ. Est & propriũ secundũ aliud quid primũ vel eius qd̃ ipm̃ primũ. Nã si eius qd̃ secundũ qd̃ ponit: & de eo ipm̃ prædicat. Si vero propriũ ipsius primi ponit: & de eo secundũ aliud qd̃ prædicabit vt si superficiẽ propriũ dat colorẽ habere: & de corpore prædicat colorẽ habere. Et si corporis dicat: & de superficie prædicabit. Nõ igit̃ de quo ratio de eodẽ etiã nomẽ. Infirmat etiã propriũ quãdo eidẽ idem dat: vt si dixerit Pulchri propriũ decẽs est: idẽ est decẽs qd̃ pulchrũ. Etia si totius propriũ nõ in parte verũ. Seu partis nõ in toto: vt maris propriũ falsum nõ dicit de omni mari. Pontĩ em̃ mare nõ adeo falsum. Et rursus aeris propriũ respirariũ nõ dicit de omni aere: sed de eo q̃ tantũ ppe terrã volutat. At contra firmatur si verũ ubiq; reperitur: vt quanti continui proprium in infinita diuisibile. Deinde ex oppositis considerandum: & in his quæ sunt ad aliquid: quoniã propriũ dupli multum: dimidit autem parum. Si non illud neq; hoc. In contrariis autem si boni proprium lætari animi: mali est dolere. si non illud illius: neq; hoc huius. In his vero quæ sunt secundum habitum & priuationem: quoniã cæcitatĩs proprium valde dolere: visus erit proprium valde lætari. In his autem quæ sunt negantia & aientia: quoniã viuendi proprium sentire: & non viuendi proprium fuerit non sentire. Etiam ex casibus: vt si fortiter proprium est esse inuictum & fortitudinis quoq; & fortis erit. Etiam ex similit̃er habentibus. Si quod em̃ similit̃er se habens proprium

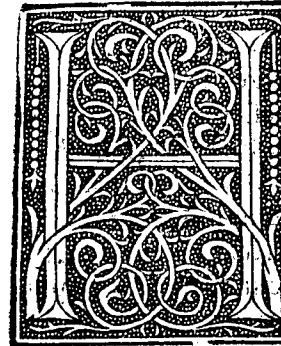
nõ est: neq; alterũ propriũ erit qd̃ similit̃er se habet. Videlicet qm̃ similit̃er se habet ædificator in domo cõstruendũ: & medici creare sanitatem. Si medici nõ fuerit propriũ creare sanitatẽ neq; ædificatoris domũ cõstruere. Etia ex eodẽ modo se habentibus. Si em̃ eodẽ modo se habens: eodẽ modo habentĩ cõparat: vt eodẽ modo se habet prudentia ad honestũ & turpescientiã eorũ esse. non est autẽ propriũ prudentiæ habere scientiã honesti: neq; scientiã habere turpis fuerit propriũ. Si hoc & illud. Etia si secundũ esse dictũ alicuius secundũ esse dictũ propriũ nõ est: neq; secundũ generari: neq; corrupti propriũ erit: vt quoniã sanguinẽ generari est animalis: generari propriũ. Et corrupti sanguinẽ propriũ corrupti sanguinẽ erit aialis corrupti propriũ. si nõ illud neq; hoc. Itẽ nõ aialis propriũ esse aialitẽ generari hominẽ propriũ erit: generari aial nec corrupti hominẽ: corrupti aial. Post hæc: Ex magis & minus. Primũ si id qd̃ magis eius qd̃ magis propriũ nõ est. Neq; id qd̃ minus eius quod minus: nec simpliciter eius qd̃ simpliciter: neq; minus eius qd̃ minus: videlicet: quoniã ignis propriũ supra ferri: magis ignis/magis superferri erit. si hoc & illud. Deinde si qd̃ magis eius qd̃ magis proprium nõ est: nec minus eius qd̃ minus: vt quoniã magis est aialis sentire: q̃ hois scire: si sentire nõ propriũ aialis: neq; scire propriũ hois. Tertio: Si cuius magis est proprium non est propriũ: nec cuius minus est propriũ: erit huius propriũ: vt quoniã colorẽ habere est magis superficie q̃ corporis: nõ erit superficie: neq; certe corporis. In firmatione aut̃ nõ utilis hic locus: nõ em̃ fieri põt vt idẽ pluriũ sit proprium. Quarto si magis ens nõ ẽ propriũ neq; minus ens: vt quoniã animalis magis est sensibile q̃ diuisibile nõ est autẽ sensibile propriũ: nec diuisibile aialis propriũ fuerit. Si aut̃ minus fuerit & magis erit. Põstremo ex similit̃er inexistẽtibũ. Quoniã similit̃er est cõcupiscibilis cõcupiscere: & rationis participẽ ratiocinari: nõ est vnũ alterius propriũ: neq; alterũ alterius. Dein ex similit̃er existẽtibũ alicui. Si nõ vnũ propriũ illius: neq; alterũ: vt quoniã hois similit̃er est & audire & videre: non est aut̃ vnũ hominis propriũ: neq; alterũ. Si vnũ & alterũ erit. Tertio si quid duobus aliqbus ens similit̃er nõ vnus est propriũ neq; alterius: vt quoniã similit̃er ardere & flãmã & carbonis est: nõ erit vnus propriũ ardere: neq; itẽ alterius. In firmatione autem non utilis hic locus. nihil enim proprium duobus aliquibus existit. Si vni & soli & omni & semp. Et hæc quidem de proprio. LIBRO. VI. Definitionũ tractatus sic se habet. Primũ quidem quærẽdũ an bene locus definitus sit. Deinde an de finitus. Primo igitur haud bene definitur: si nõ clara vtis interpretatione: vt si hominẽ definiendo: Rectambulum dicat. Deinde si æquiuocũ dictũ: vt generationem dicat esse ductionẽ in essentiam. nam ductio cõmune vocabulum etiam ad alui solutionem. Similit̃er si definito multipliciter dicto non distinguens dicit. Aliter si per metaphoram dixit. videlicet scientiã Ametacon. i. minime commutabile aut translariũ: qd̃ columnis cõuenit: aut terrã nutriticẽ: & tempantiã consonantiam. Si non vsitatis vtis verbis. Vt Phalangium dicat aial Sepidaces. i. morsu venenato. Etiam si non manifestus subiecti sermo. Dicens em̃ hoimẽ esse aial sensitiuum: & sponte mobile tãtum: qd̃ etiam cæteris conueniat aialibus. Si etiã dicat hoimẽ gramaticũ. non em̃ oes gramatici. Si quis multis in definitione verbis inepte ac supuacue vsus est: vt homo est aial sponte mobile: rationis particeps: gressibile: bipes. Itaq; hi loci infirmari siquid aut bene declarat: aut distinguit. Si contra: probari solent. Alter vero modus erat. An locus sit definitus: aut dixit q̃ erat. In quo primum videndum an per priora & notiora naturæ definitus sit: sicuti in Analyticis posterioribus diximus. Deinde si eodem vtis definito: vt sol est astrum interdiu splendens. Et dies est cursus solis supra terram: qd̃ idem esse ab oĩbus intelligit. Item si non plene definit: vt grammatica est ratio recte dicendi: deficit scribendi. Item si nõ dixit propriũ genus definiti: vel si dixit qd̃ supergredit̃ genus. videlicet homo est essentia rationis particeps. debuit em̃ aial dicere. hoc em̃ proprium entis hominis. Et si negatione definiat. Nam esse aliqd̃: non autem nõ esse definitio in medium deferre debet: q̃q̃ in quibusdam necessarium negatione: vt in priuationibus: videlicet cæcus est non habes lucem. Præterea si genus vt differentiam dixit: vt virtutem habitũ bonũ. videẽ autem bonũ magis genus esse virtutis. Etiam si non prior differentia specie: erit differentia plus continens: q̃ species. Etiam si referat definitum in duo genera non subalterna. Nam si ita esset contingeret eandem speciem sub duobus generibus esse: quod fieri nõ potest. Sed contra pedestre/ alatum / genera sunt non subalterna: & tamen amborum eadem differentia. id est Lepus. Soluitur. ita subalterna diximus: vt eo inferant̃ illa etiam quæ sub eodem genere cadunt. Nam si pedestre alatum subalterna non sunt genera: tamen sub eodem genere id est animali cadere possunt. Etiam si non reddidit differentiam alicuius: quod sit ad aliquid: vt dicens medicinalem scientiam esse Theoricẽ & practicẽ debuit dicere cuius rei sit Theoricẽ. Etiam si res recipit magis & minus: ratio vero minime. videlicet si albus color discretiuus visus: quoniã recipit album. Et discretiuum similit̃er recipit

XX. Ex similit̃er se habentib⁹.
XXI. Ex eodẽ mō
XXII.
XXIII. Ex magis & minus.
XXIII. Ex similit̃er in existẽtibũ.
XXV. De defini tionibus. An locus bene definit⁹.
I.
II.
III.
III.
V.
VI.
VII.
VIII. An loc⁹ sit definitus.
IX.
X.
XI.
XII.
XIII.
XIII.
XV.
XVI.
XVII.
XVIII.

XIX. pit hoc. Etia si no definit Qualis & quati. Ut ambitiosus aut appetens honoris: oportebat dicere quati. Oes em honore appetimus. His igit visis oportebat parte salt: siq totum no poterit: infir mare: sublata em parte totu tollit. LIBRO. VII. De eodē & altero cōsyderandū. nā & ea q̄ de hoc dicunt: ad definitionis pblemata reducunt. Primū ex casib⁹ & cōiugatis & subiectis. Si em iuste & fortiter idem: & fortitudo quoq̄ iustitię: & fortis iusto idem fuerit. Si minus primū: neq̄ hoc se cundū. Rursus ex efficientibus & corrupentibus. Si em efficiens felicitatis idē efficiēti sanitatis: & corrupens quoq̄ corrupenti: & felicitas sanitati idē. Etia ex accidētibus ex his que fuerint aliis subiectis: aliis vero minime: vt si quis dicat medicinalē & gymnasticā idem esse: verum huic accidit curare: illi vero nequaq̄: non ergo idem. Si aut eadē accidentia vtrisq̄ subiectis contingat: sic dicat. Album sciētia idem: verum alterū corpori: altera animo accidit: nō ergo idem. Nō propterea si quedā idem recipiunt accidens: inter se eadē sunt: vt bonū recipit & animal & planta: nō tamē & aīa & planta idem. Nō etiā sunt eadē: quorū diuersum est genus. Etia ex magis: si hoc recipit magis: hoc vero minime: videlicet album & Socrates: licet idem subiecto: nō tamen ratione. Etia quoniā multifariā idem dicit: & genere & specie & numero: licet dicere infirmanti: q̄ secundū aliū modū idem. Si autem firmare volumus: idē: vel definitionē in mōstrādo eandē definitio nē definitio: primū quidē oportet adferamus: qd nulli vel pauci disputantiū de definitione syllogizant: sed oēs principiū tale accipiūt. Deinde qd alterius est diligentia & tractatus de ipso red dere rationē id est metaphysicā. Nunc aut quātum ad presentē pertinet vsū idem dicit. Etiam cōsyderare oportet ex oppositis. Si em talis definitio huius: & opposita oppositi. Disciplina enim contrariorū contraria sunt. Videlicet quoniā collectiuū nigri. Discretiuū albi. Commune aut ge nus color. Est & ex magis & ex similiter quotiescunq̄ recipit cōfirmare duō & ad duo cōparata: vt si magis hęc huius definitio q̄ hęc huius. Si minus & magis. videlicet minus videt definitio animā dicendo numerū esse seipsum mouentem: vel corporis dicēdo esse essentiā triplicem dimē sionem. Si minus visa est animā definitio: certe nec corporis. Etiam si similiter locus hic huius: & alter alterius & reliquus reliqui. Videlicet similiter videntur definitiones: ignis quidem corpus tenuissimū & aptū supra ferri. Et aeris corpus. Nō oēs secundū locū motus secundū naturā sunt. Si vnus vnus definitio & alius alterius. Vnus autem definitio ad duo comparata: vel duarum de finitionū ad vnum: nihil vtilis est magis cōsyderatio. Neq̄ em vnum duorū: neq̄ duo eiusdē de finitionis possibile est esse. Sunt aut opportunissimi omniū locorū ex casib⁹ & cōiugatis & opposi tis: & ex similiter se habentibus: vt si salubre qd sanitatis effectiuum: & robustum effectiuū robo ris. Item ex magis & minus. Nam si hoc magis q̄ hoc definitio: & quod min⁹ est. Est tamē ergo de quo magis. Illa præterea communia: respicere oportebit singulas species: si congrua sit definitio. Multo enim facilius infirmare q̄ firmare definitionē: q̄ oporteat multa adducere ac reperire quo rum si vnum tantum ruat cetera infirmantur. Sed & in genere & in pprio idem contingit pter q̄ in particulari accidente vbi facilius est firmatio. Infirmitas vero difficilior. Firmans enim osten dit accidere alicui. At infirmans nulli: quod longe difficilius. SED de firmatione & infirmitate problematum hęc in vniuersum dicimus. Q̄ infirmare quidem vniuersalia facile: firmare autē difficile. Contra vero infirmare quidem particularia difficile & firmare facile. verbi gratia. Di cit q̄s: omne animal maxillā inferiorem mouet: monstrabit aliq̄s crocodylū: qui superiorē mouet. & sic firmavit nō ois: & ois sustulit. Sic & in particularib⁹ aliquis per nullus infirmabit. LIBRO. VIII. De ordine & quomodo interrogare opus. Primū nāq̄ docuit locos: vñ quis argumētorum copiam inueniat. Deinde quæ secū former argumenta. Que tertio ad alterū exire factant. Sed ter tius hic locus dialectici pprius. Cetera cū philosopho cōmunia. Nā inuenit philosophus & for mat: sed nō interrogat: vt maximis ppositionibus naturaliter manifestis suffult⁹. Dialecticus ve ro ex probabilibus interrogat respondentē. A cuius demū responso argumēta facit. Sed de reliq̄ postea: nunc de ordine interrogandi. Igit vidēdū quot sunt ppositiones præter necessarias. Nā ne cessariæ demonstranti cōueniūt. Nō necessarię igit. III. Vel inductorie ad vniuersale pbandū: vel ampliatorie: vel ad occultationē illationis: vel ad claritatē oratiōis. Que aut ad occultationē: cer tādī grānā & eę in vsū veniūt: cū tota res contra alterū fiat: his sic vtimur: inductoris a particu larib⁹ ad vniuersalia: a manifestis ad obscura. Occultantē vero patrocinari nō solū illis ppositio nibus per quas infertur cōclusio: sed etiā illis q̄ ad eas vtilis sunt. Itē illationes nō ad suas veras p positiones apponere: sed ad tumultū illū ratiocinatiū. de q̄bus supra. Atq̄ vt vno verbo: vt co gat respondens rogare ppter qd illa cōclusio inferat. Vtile quoq̄ fuerit: & in plurib⁹ cōcludēdis ptermittēdas ppositiones nō ordinate sed cōsufim sumere. Vtile & i vniuersali pbādo ad occul

tandum vt definitione: ex qua fiat propositio vniuersalis: vt autē non ipso sed in coniugato. Fa cilius enim assentitur respondens: & minori instantia assurgit: vt ostendere volens omnem iratū appetentem vindictę: non iratum definiat sed iram: quæ est vindictę appetitus. Multa quoq̄ alia ad occultanda documenta ponuntur in ipso authore videnda.

R. Volaterrani Commentariorum Vrbanorum Lib. XXXVIII. In Physicam Acroasim.

Viuscemodi libri argumētū de principiis inuestigare. quoniam nosse quidem entia sicuti ceteras doctrinas haud aliter contingit q̄ horum causæ ac elementa prius cognoscant. Principia vero alia apud alios. ex stantur. Qm̄ aut cōis est ea dignitas apud oīs philosophos: E nihilo nihil gigni: sed oīa ex aliquo existere: verū simpliciore ac puriore: vt pri cipiū principium non gramus & aliud simplicius: Melissus & Parmeni des vnum ens: sed alter finitum & mobile: alter vero Melissus infinitum & immobile posuere. Quā quidē opinionem: in qua & Plato fuit: post q̄ nonnullis Aristoteles rationib⁹ cōfutauit: Ens ponit sicut & ipse vnū: sed equocū: solus oīm cōtra Platonē p̄cipue ac superiores: quū & illi præter substantiam quicqd esset: id est accidēs nō esse dicit: itādo: ens pla

ne alterum fateri viderent: de quo etiā in Metaphysica pluribus differam. Post hęc eos refellit qui paulo naturalius ac alius de his loquuti sunt: sane omnes in vno conuenientes vt ex contrariis principia consent: nōnulli densum & rarum: Plato parū & magnū: alii par & impar: aut cōcor diam & discordiā: aut calidū & frigidū: aut humidū & siccum. Alii quandam cōgregationem & secretionem. Anaxagoras Clazomenius Homœomerias subiicit. i. e pluribus minimis partib⁹ si milibus integrum aliquod simile fieri: vt ex atomis ignis / ignem. Democritus & Leucippus ex his atomis quæ in sole per aera tenuissima puluereaq̄ apparent. cūcta constituebāt. Empedocles vna cum quatuor elementis amicitia & inimicitia: q̄ e Sympathia elementorum id est concordia rerum discordia res p̄creatę coitent. Thales Milesius aquā: q̄ in ea cetera continentur elementa Primū em terreū quiddā in ea subsistit. Deficiēs in aera resoluitur: & ex aere demum tenuissimo ignis p̄creat. Hippo. & Diogenes aera: q̄ occultiores in eo differentias viderent: vt calidi & hu midū. Heraclitus Ephesius ignem vt reliquorum tenuissimum. Pythagoras numeros & mona da idētatit: Diada vero alteritatis esse. Sic enim inopia vocabulorū appellari liceat: q̄ videlicet res fierent: cum plane in vnum coitent: ac tunc definirerent cum in plura rursus dissoluerentur. His alia coelementa adiciebat. Hesiodus: Chaos dixit in Theogonia πρῶτον μὲν γὰρ χάος ἔγεμεν τοῦ ἀταρπειτα γὰρ ἐπιγεγονότα: Chaos appellans locum qui corpus recipit: nam ex χάος τὸ χάος id est capio etymum trahere videtur. Orpheus in argonautica: φάνηται: id est phaneten opinat: quod idem est quod amor: qui primus (vt idem poeta interpretat) ex chao apparuit: per quem reliqua omnia lucem & manifestationem susceperunt. Homerus primū deorū vestā esse principiū dixit: quā εἶσαρ vocat: hinc rerum permanentiam declarare volens. Plato quinq̄ in primis vni uersalia posuit: essentiā. sic enim Cicero substantiam vocat. idem: alterum: motū & statū. Prin cipia vero rerum Deum & Ideas: id est rerum omnium species ingenitas: parsq̄ deo eternitate: quas e nostris quidam pie diuinam mentem interpretati sunt. Has aut ideas vt formas: cū hyle id est materia cōiunctas intellexit: nec alterā ab altera nisi tm̄ mēte & cogitatione separari: vt in statua forma & materia secretas nō quidē videmus: sed intelligimus. Aristoteles vero ex superio ribus magis Platonem sectatus: materiam ac formā: vt ille quidem posuit: sed separatas: quib⁹ & priuationem tertiam addidit ex accidente ac extrinsecus principium: in quorum omniū demon strationibus sensum cum ratione coniunxit: non imitatus Epicurum: qui tm̄ oculis credens So lem pedaneum. i. vnus pedis magnitudine iudicauit. Nec etiam Zenonem: qui rōne tm̄ fractus solem minime moueri dicebat. Quoniam motus principium non haberet: principium aut infini ti non est: infinitum est cursus quem ille peragit: vt continua quantitas. Ceterum cum rerum contrarietate ponant: non errare dicit: ac fere eadem omnes: q̄ videantur differre: posuisse: sed alii quidem ratione: alii sensu magis nota ponentes. Confutat autem eos qui generationē & cor ruptionem negant. Præterea rerum principium tm̄ vnum & infinitū. Affert & ipse opinionem suam duo contraria statuens principia: formam & priuationem. Tertium quoq̄ hyle tanq̄ ne cessarium subiectum. Tot igitur videbantur necessaria principia: quot ex contrariis res natura

Melissus
Parmēdes
Ens equocū
Cōtra Pla

Anaxagor
Democrit⁹
Empedocl
Sympathia
Thales.

Heraclitus
Pythagor

Hesiodus.

Orpheus.
Phanes.
Homerus.
Plato.

Ideę plato
nicę.

Tria princ
pia.

Hyle.

Privatio.

les fierent: ac rursus in contraria resolverentur. Ex amuso videlicet musicum fit: & item in amu-
sum redit. Quia autem privatio fit necessaria hoc modo probat: id est principii alicuius: quod ipsum
est medium per quod fit: sed materia naturaliter formam appetit per privationem: ergo privatio
principium. Quare species & privatio recte horum causa sunt: quarum altera sua presentia causa p
se est. Privatio vero sui absentia causa generationis ex accidente. Non enim ποιοτης: id est factio
esset non existente privatione eius rei quae fit. Hac igitur absente species introducit: presentere
cedit. Hac inter se non habitus oppositione veluti visus caecitati: sed contrarietate conveniunt.

Materia.

Quae quae diuersa: in subiecto aliquo fieri necesse est: quod hylen vocant. Haec est materia prima in
genita: immortalis: incorporea: mente perceptibilis: non substantia sed substantiae pars: quam Ari
stoteles per analogiam cognosci dicit: per quam simile quid demonstratur: ut quod visus in corpo
re hoc in anima mens: & quod est es statuae: hoc in natura materia formae. Plato autem per cogitationem quan
dam impropria deprae scribit. Impropria vocat: quae cogitatio est in his quae sunt. haec autem nihil est
entium sed tantum infinitum ac in potestate: quum vero in formam redigit unum aliquid fit nec amplius infini
tum. Non esse autem: quum scdm eum modis dicit: primo quod vocat hyperusion quod est ipse deus: qua
si sup oem essentiam. Deinde metusion quasi essentiae participans: quod (vt dixi) primae materiae co
uenit. Quorum alterum supra oia: alterum infra oia sit. Tertio alteritas secundum graecos seu plura
litas: quando ex pluribus unum fit siue in plura resoluunt. Iam esse vel non coepit vel desit. Quarto
mendacium. Postremo quod non est: ut quae diametros symmetros existat. Libro secundo naturam
definit esse principium motus. Entium naturalium quaedam esse animantia: quaedam inanima.
Et horum quaedam mixta: quaedam simplicia. Animantia & mixta omnia principium in se motu
habent: a contrariis enim corrumpuntur & fiunt. Simplicia vero ut elementa ab externo agente
mouentur & alterantur: apta alioquin id per se recipere. Eodem modo & artificialia: nisi forte ex
accidente per se moueant: ut medicus egrotus qui seipsum curet: quod ut medico accidit: non ut a
grote. Praeterea quum natura materia contineat & formam: materia tantum nonnulli ad eam pertine
re dixerunt: nam & grabatum ligneum si corrumpatur non in alterum conuertit grabatum: sed terram:
sicuti & aere statua in aquam: quae materia omnium liquabilium est. At qui formam maluerunt
sic probauerunt: ob formam agere tantum naturam: nec res nominari aliquo modo aut dici: nisi ex
Entelechia perfecta & absoluta: quum enim in potestate sit non a se vocari aut domus. Cuius igitur gra
tia: id est causa finalis seu formalis: in naturalibus praevalet. Posthaec quum astrologia musica &
perspectiua intermediae sint artes: eas ad mathesim magis spectare contendit: similitudinemque
quandam inter naturalem & mathematicam scientiam demonstrat: quum circa corpora utraque ver
setur & lineas & superficies & notas: verum altera de his quae in materia: cum abstractione tamen
materiae considerat: altera vero naturalis corpus naturale metitur: in materiaeque omnino versa
tur. Ex his astrologia: valde cum naturali consentanea. Nam & utriusque officium est Solem lunam
quae ac coelum ipsum vestigare: motumque perquirere. Hinc demum ad causas ingreditur: sine quibus
nihil est in rebus naturae aliquid demonstrare. Omnis enim causa principium: sed non con
tra: nam principium praeter causam ordinem quandam praese fert: ut in quanto nota principii
lineae: & unitas principium numeri: & κίνησις motus. Causas Aristoteles quatuor ponit: sed pro
priae appellatae duae: efficiens: finalis: causa: totidem: materialis: formalis: hac inter se differen
tia: quae haec cum causato coniuncta: ille discreta. Causam igitur efficientem in rebus naturalibus
Aristoteles naturam primum posuit. Plato autem pulchrius organicam eam constituit motam
ab ipso deo: quem causam efficientem esse voluit: mouentem nihilominus & ipsam corpora phy
sica: ex quo potius concausam appellauit. Exemplarem vero Ideas posuit: quas conditoris dei me
tem pie possumus interpretari: Materialem elementa: Finale & formalem eandem natura inte
dit: quum omnia formae gratia contendat. Haec omnia in arte conspiciuntur: ut in domo efficiens
causa aedificator: finalis imbrum vitatio. Materialis: lapides & ligna: formalis figura ipsa: orga
nicam si quis quaerat inueniet cathedram normam trullam & his similia. Exemplarem vero ipsius
conditoris & architecti designationem ac mentem. Causarum item & entium: id est causato
rum: quaedam per se: quaedam ex accidente: ut causa efficiens statuae per se statuarius: ex acciden
te vero Polycletus vel albus vel musicus. Accidit enim statuario Polycletum vocari: & album
aut musicum esse. Similiter & causatum per se statua fuerit: ex accidente vero Socrates forte &
tricubitalis seu rubra. Accidit enim statuae propter Socratem fieri ac vocari Socratem &
tricubitalem aut rubram esse. Est quoque causarum & causatorum tertia diuisio: videlicet
quaedam propinqua: quaedam remotiores sunt: tam per se quam ex accidente. Quaedam etiam actu & quae

Hypusion.
Metusion.
Heterotes.
Mendacium.
Non ens.
Natura.

Scia natura
lis ac mathe
seos similis.

De causis.

Causa.
Concausa.

Causa
Propinqua
Remotio
res.

De fortuna
& casu.

De motu

Motus defi
nitio.

Ens praeter
bifariam.

Ens ener
giae si

motus

motus

dam potestate. Versat & illa quaestio: Quid prius: ca an causatum: utrumque simul & energia dicē
dum: quoniam alterum alteri inuicem eodemque tempore vim prebeat ac nomen. Si tamen propin
quior causa eligatur ut aedificans & aedificium simul sunt: & altera ab altero nomen accipit. Non
item causa remotior ut homo & aedificium. Potestate autem possunt quidem non esse simul: ut fi
dificator periret remanente domo: vel contra. Sunt etiam quaedam inuicem causa: ut labor causa
valitudinis & validudo laboris. Posthaec quum nonnulli cuncta ratione occulta fieri: ac nihil te
mere putent: Aristoteles solus fortunam & casum inter causas ponit agentes ex accidente: & ex
genere raro contingentium: hac tamen inter eos differentia: quae fortuna in his quae secundum ele
ctionem sunt: & ab extrinseco agente: ac in ratione plerumque bonorum ponitur: quapropter nec in
animis nec brutis nec pueris: qui consilio careant: euenit. Fortuna namque ceu temere fuerit: aliud
eligere: aliud euenire: idque tribus modis: Aut optatum assequi finem & obiter praeter spem aliud
contingere: ut si fodiens aedificandi gratia thesaurum inueniat: Vel aliud assequi finem quam eum qui
intendit: ut si amicum obuiam quis habeat aliud in foro frustra querens: Postremo si non finis omnino qui
intenditur consequatur. Casus autem ex his quae praeter electionem eueniunt: quod graecum declarat vocabulum
ἀντόματον: secundum naturam tamen euenit: ut brutis ac inanimis quae electione rationeque carent
ut si ex lapide sponte cadente quiescens intereat: causa mortis per se lapis fuit: ex accidente vero ca
sus. Praeterea casus ampliore dicitur potestate: nam omnis fortuna casus: non item contra. Fortuna
quoque infinita sunt causa: ratio vero eorum quae semper aut frequenter. Fortuna item causa quae caeca
quoad nos: quoad deum naturamque manifesta. Insuper bona fortuna: εὐτυχία: mala autem δυσ
τυχία dicitur. Bona ergo fortuna felicitas quaedam erit. Felicitas autem actio quaedam. Nihil age
tem neque fortunatum esse contingit. Libro tertio motum & infinitum exequit. Entium enim quae
dam sunt principia motus: ut deus omnium motor: ut anima quae animalia mouet: & natura a qua
res naturales mouentur intrinsecus: quibus alia extrinsecus causam videantur habere. Nonnulla
vero sunt motus: ut generationes: augmenta: alterationes: secundum locum mutationes: quaedam
principia motuum: ut materia & forma: aliqua sunt mota: ut corpora simplicia & composita:
alia sunt in motis accidentia: ut locus & tempus: quaedam propter locum & tempus: ut vacuum
& infinitum. Corpore igitur in loco est: motus autem in corpore: tempus vero in motu: de quo nunc agit.
Hic (secundum Aristotelis definitionem) energia est entis potestate quam potestate. Ens enim potesta
te dupliciter dicitur. Primo imperfectam tantum continet applicationem ad motum: ut dicimus semper po
testate animal: & puerum potestate musicum. Secundo perfecta indicat facultatem ac dispositionem
ad agendum: ut Aristoxenus iam musicus factus: non cytharizans: sed potens cytharizare. Et
ignis potestate calorificus: qui non calefacit. Totidem modis & ens energia dicitur: ut quod mo
do diximus Aristoxenes arte musicus musicam non exercens. Secundo cum musicam exercet.
Nam ens potestate secundo modo & ens energia primo modo idem sunt. Igitur motus imperfectus
entis potestate in energiam primam perducitur: & ex hac in secundam. His itaque cognitis motus di
citur energia ac relatio moti ad mouentem: hoc est patientis ad agentem tanquam accidens quod
dam substantiis adiectum. Ex parte igitur mouentis perfectus est actus: ex parte moti imperfectus. Quo
niam mouens quod est ens actu agere certe potest secundum quod energia & natura perfectum:
quod enim dicitur hoc est. Motum vero quod est ens potestate patitur: qua potestate: & est imperfe
ctum: quod enim dicitur nondum est. Itaque utrumque in eodem sit subiecto. Verbi gratia: Democrates
colore rufus: morbo pallidus factus erat: energia rufus: potestate vero pallidus: quandoquidem
potuit fieri pallidus. Igitur qua rufus non dicebatur moueri: qua vero pallidus quoniam po
testate contingit quando coepit pallefcere: & ab ente potestate pallido in ens energia pallidum p
cessit: tunc ad pallidum dicebatur moueri. Et erat pallor motus: energia enim entis po
testate pallidi Democratis: qua ens potestate: hoc est secundum quod aptus erat fieri pallidus. Qua
do autem factus est pallidus non amplius secundum pallidum motus erat: sed constitit in pal
lido. Eodem modo & omne energia ens qua energia minime mouetur: qua potestate mouet. Sed
non diceretur moueri qua potestate manente tantum potestate & sola ad motum applicatione.
Sed cum ab ente potestate transit in ens energia: manente etiam potestate tunc moueri dicitur.
Ideo hoc additur ad motus definitionem: videlicet qua potestate: ut et si subiecto idem est ens po
testate & ens energia: secundum quod ens potestate factus motus tantum consideratur: & quomodo
etiam seruetur potestas. Nam hac pereunte motus non est. Quare hoc motus ab ente energia
differt: quod in hoc perit potestas: in motu autem manente potestate motus energia perficitur.
His hoc modo definitis patet: quod motus a mouente quidem incipit: & definit: firmatus vero

Affectus ex moribus. & consistit in moto & patiente; vt edificatio hoc est energia edificantis ab edificatore quidem in edificato est: edificare vero motu esse significat. Affectus enim ex moribus pcedentes motus non sunt: sed effecta motu. Deinceps de infinito differit: quoniam infinitum & motus est & tps veluti cotinuorum mensura. Pythagora & Platonem parum physice locutos redarguit: qui infinitum substantiam posuerunt. Sed alter in numeris & rebus sensilibus constituit. Nam numerus extra sensilia non est. Alter Plato ram sensilibus: quoniam insensibilibus: quoniam numeros posuerit infinitos simpliciter & Ideas ac sine loco. Alter item parem numerum infinitum magnum posuit: quoniam ex additione parium nunquam ex quadrato varietur at bene ex impari. Plato duo infiniti principia magnum & parum constituit: quoniam alterum in infinitum per numeros auget: alterum in continuo se diminuit. Anaxago. & Democritus aliquo naturali elementa dixerunt infinita esse: diuerso tamen modo: alter enim ex infinitis partibus homogeneis siue homoeomeris: Democritus autem ex semine omnium figurarum per continuum contactum: hoc est ex infinitis partibus atomorum. Aristo. vero negat quicquam ex contactu pcedere in infinitum: quoniam vniuersum corpus sit per se terminatum. Deinde quatuor enarrat conditiones: quas antiqui infinito tribuebant: Prima quoniam infinitum est principium: Deinde quoniam ingenitum: attamen corruptibile: quoniam finem quando quod sit habiturum: Tertia quoniam contineat & gubernet omnia. Nonnulli vero diuini quiddam & immortale dixerunt sicut Anaximander. Infinitum quinque dicitur modis: Primo sine vlla parte & quantitate: vt nota in linea: terminus est enim lineae nota: quoniam ipsa termino caret: vt qui nullam possideat partem: cuius enim nulla pars: terminus etiam nullus: ex quo quicquid simul notae congregiant: lineae partem non constituit vel minimam: quoniam non inuicem contingunt. Quae igitur nota in linea rationem habet: eandem & in tpe nunc & in motu κίνημα. Secundo cuius figurae terminum non est inuenire: veluti in sphaericis: quoniam in his idem semper cursus principio sineque caret. quoniam & hoc modo iure infinitum ab Aristotele dicitur cuius est proprium non idem accipere. Tertio cum res difficilis inuentu: vt inextricabilis eror labyrinthi apud Cretenses: apud Lacedaemonios Ciadas locus dantorum. Postremo magis omnibus proprie dicitur infinitum: cuius est semper non idem accipere: vt in numeris aspiciunt addendo: in continuo vero minuendo. Et in additione quidem futurum tps annorat: in diminutione vero praeteritum. vtriusque autem tamen potestate infinitum est: quoniam potest hoc quidem augeri: illud diminui semper. ne enim numerus est energia infinitus: neque item vlla magnitudo. Contra infinitum energia Aristoteles multis argumentis differit. Primum contra Platonem: quoniam infinitum extra sensilia non est: quoniam circa quantum & magnitudines & multitudines: aliter non esset diuisibile. Si non diuisibile: non infinitum. Contra Pythagoram vero probat nullum numerum esse infinitum. Nullum enim numeratum aut numerabile est infinitum: sed omnis numerus est numeratus aut numerabilis: ergo nullus numerus est infinitus. Praeterea quicquid est in loco est finitum: corpus est huiusmodi: ergo finitum. assumptum maius probat quoniam species loci sunt finitae: vt ante: sursum: deorsum. Idem monstrat & potestate & energia posse quodammodo infinitum esse: vt quoniam habet non vt essentia energia finitam: sicut homo & domus: sed esse eorum est fieri alterum post alterum succedendo. quod graeci ἀπὸ πρὸς τὸν καὶ ἐτερόπρὸς τὸν dicunt vt certamen & dies. est enim & esse certamen energia & posse certamen fieri potestate. In hominibus vero etiam infinitum non per se sed succedendo alterum alteri consistit. Infinitum esse dicitur non secundum antiquorum definitionem. Non enim id cuius nihil extra: sed cuius semper aliquid extra est: hoc infinitum. Cuius autem nihil extra: hoc perfectum est & totum. Sic enim definire solemus totum: cuius ad partes nihil abest extra: videlicet hominem vel animam. Contra item Melissum: quoniam totum vniuersum infinitum esse dicitur: probat totum & infinitum tamen pugnatum non conuenire: similiter contra Platonem quod aliquid simile dixit: videlicet id esse infinitum quod in seipso omnia habeat: omniaque contineat. Nam quod ἀπειρον id est infinitum dicebatur id siquidem materia prima est quae forma caret. Quapropter non totum sed pars totum sicuti aeneae statuae reperit. Libro quarto. Quoniam corpus in loco sit: & secundum locum moueatur: iure loci rationes vt corporis appendices enarrantur. Sicuti etiam motus & tempus. In quaestione primam an sit. Igitur locum negantes hoc modo probant. Si omne ens in loco: locus autem ens: erit locus in loco: & hoc in infinitum. Et rursus. si est: erit & nota & linea & superficiei loca propria: quod minime contingit. Praeterea ex corporum augmento aut diminutione: erit item loco augeri & diminui. Quae autem sit manifestum ex mutatione quoniam aqua e vase exiit aer ingreditur: & contra. Ex quo patet quod locus est aliquid praeter inhaerentia & comurata. Superiores rationes per loci definitionem mox facile confutabunt. Quoniam vniuersum quatuor locum esse oportet: aut materia: aut formam: aut interuallum in medio terminorum: aut terminos ipsos: quoniam nullum duorum priorum sit demonstrat: quoniam illa in vnum coeant: locans autem & locatum minime. Sed neque tertium: quoniam vacuum non admittat natura. Restat vt terminus sit: & superficies immobilis complectentis locatum. Igitur aer extremus comple-

De infinito.
Contra Pythagora & Platonem.
Anaxagor. Democritus.
Anaximan. Infinitum. v. modis.
Cofutatio Pla. & Pythagoro.
Infinitum energia si mul & potestate.
Contra veteru definitio nem.
De loco.

gens nisi corporis superficie erit locus nisi: & curua caeli superficie locus est etheris. contactus autem etheris ad hypercauma locus est elementorum sublimium: & deinceps. Ex quo patet quod non sit necesse duo si mul esse corpora in eodem loco: neque locum propterea augeri: quoniam superficies corpus non sit: ac propterea locus incorporeus: aptus tamen recipere dimensiones & spatia secundum locari magnitudinem. Ex quo nihil maius aut minus est quam corpus locatum. hoc tamen si contiguum fuerit & non continuum. nam continuum ens non in loco dici poterit: sed pars in toto: nec in illo moueri sed cum illo. Cofutat deinde Platonem quod cum materia posuerit eodem omnibus locum: ideas & numeros in loco minime posuit. Esse praeterea aliud in alio. viii. modis declarat: Sicut pars in toto: totum in parte: Species in genere: genus in specie. Et haec quatuor secundum totum & praesens: reliqua secundum causas: vt forma in materia: Res in agente: & motus in motore: Res in suo oprimo & fine. Postremo magis omnibus proprium: res sicut in vase: & sicut in loco suo. Rursus locus multifariam dicitur: mutabilis: immutabilis: cois: proprius: naturalis: ex accidente. Vas igitur locus dicitur a μεταφóρητος. i. trāslatitiu & mutabilis: sicuti immutabilis / vas appellat ἀμεταφóρητος. i. minime trāslatitiu: quoniam vere locus est exemplo nauis quae quis in fluminis parte tanquam in vase sit: non in eo dicitur esse loco: sed in flumine toto. & hic proprie dicitur locus. Naturalis autem locus species habet duas sursum ac deorsum: leuia namque sicuti ignis & aer sursum tendunt: grauia vero ad medium: vt terra & aqua: quae sibi inuicem loca sunt ex ordine sphaerarum. Ex his aliquae partes actu sunt in loco: vt extrema superficies locati: aliquae potestate: vt sunt ceterae partes se inuicem tangentes: veluti aeris & aquae: quae quis fluant exagitatae & commotae eundem tamen in vniuersum cum toto retinent locum. At locus ex accidente is fuerit: qui introductius est singulis partibus: siue ille moueantur siue quiescant quae ἐν τῷ ἀπὸ graeci vocant. i. rectum ordinem dispositionum partium locatarum. Postremo dicitur coelum non esse in loco: cum extra coelum nihil sit: tamen motus insunt partibus: altera enim pars alteri succedit in loco secundum accedens: ac altera ab altera continetur: vt aqua ab aere: aer ab igne: ignis ab aethere: ether ab vltima sphaera. Vltimae vero sphaerae quoniam nec locum concedat. neque neget: dicitur aptam locum recipere: quum sit mobilis quoddam quietens: quod tamen non sit corpus: neque proprie locus nisi ex accidente sit mobilis: occasione posteris dedit multa super his vana ac inter se pugnata commetandi: tum scitu quidem superuacua: vt aliqui dixerint centrum tanquam rem stabilem eius esse locum: nonnulli vltimam caeli superficiem: ac alii alia. Posthaec de vacuo. Physica etiam cofyderatio si est vel non: & quid est: & quomodo. Quidam locum sine corpore vacuum ponunt. testant enim nisi vacuum sit: neque motus secundum locum esse posse: neque augmentum: neque diminutionem. vbi enim videbitur aliquid moueri existente pleno vniuerso? Quod enim autum fuerit in pleno quo abibit: Et rursus si totum aliquid per corruptionem remissit: necesse est vt maius ad minus redeat: vacuumque propterea appareat. Vas irre cinere plenum vacuum monstrare videtur: cum tantumdem nihilominus aquae capiat. Pythagorei quoque idem diuersis innixi rationibus sentiunt: nisi enim aiunt vnum a duobus: & deinceps vacuo distinguere: certum vnum & duo simul essent. Haec itaque atque his similia solent adducere. Quae quidem hoc modo cofutant: vacuum non esse causam motus: nam huiusmodi per vacuum motus aut secundum aut praeter naturam erit: Sed non secundum naturam erit: quoniam omnis violentus motus sit posterior motu secundum naturam. Sed quoniam pacto fuerit motus per vacuum secundum naturam: cum vacuum nihil sit: In non ente nulla differentia aut supra aut subter locorum: ad quae videmus naturaliter corpora simpliciora per se tendere. Et si ignis est delatus vbi firmabitur cum supra non sit: vbi etiam terra descendet aut subsistet: cum subter aut medium cesserit: Est quoque illa ratio non parua: quoniam per vacuum sine tempore corpora mouerentur. Motus autem sine tpe non est. Assumptum monstrat: Corporum citius aliud alio fert: secundum eius & leuitatem & etiam tenuitatem loci: per quae transiturus est. Citius enim penetrat aquam quam terram: & aqua citius aerem: donec per vacuum nullum sit tps. Cofendit etiam per rarum & densum quodam idem modo strare: quos item Aristoteles cofutat probans quoniam materia sit vna calidi & frigidi: & omnium contrariorum. Est & corporata magni quam parui eadem materia: eademque vis: quoniam ex potestate sit energia: vt quum sit aer & contra: igitur quum densum & rarum sit idem & vna materia: non propter vacuum fuerit: sed ob corporum generationem ac transmutationem: vbi & resolutione & agglutinatione oportet est. Sed & cum alia sint quae vacui rationem cofutant: tum experientia sensusque. Vasa enim ore angusto statim ac facile fonti inuersa implentur aqua: nullo per vacuum corpore impediente: quod factus contingere videmus aere intus resistente: nec eici ex oribus aqua obturatis valente. Simile & in Clepsydra: quae ponit Aristo. conspicit: quae ore obstructo aquam minime fundit. Similiter & vtres aere pleni pondera sustinentes. Tum a sensibus clarissimum: quomodo enim visu longe ac visu quoniam in coelum penetrare possemus aere per totum non existente continuo ac vacationibus intercipientibus sensum: Reliquum quid sit an visum sit videre. Locum physici sine corpore vacuum

Aliud in alio octo modis.
Locus. Metaphoretus.
Ametaphoretus.
Naturalis.
Ex accidente locus.
Q. coelum non e in loco
De vacuo.
Cofutatio eorum quae vacuum ponunt.
Vacuum non esse ex experientia vasis.
Quid vacuum.

ἀπὸ κενού appellat: si locus vacare corpore pot. Quidam vero solo noie: vacuū & ἀπὸ κενού. i. in subsistens vocant: nonnulli autem extra curuā cœli supficiē: hoc est extra mundū vacuū & infinitum demonstrat hoc argumento. Omne circūdatū ab altero quodā corpore circūdat: sicuti in singularibus corporibus demonstrat: extra mundū vero corpus nō est: igitur incorporeū est quod mundū circūdat. Si enim corpus: & hoc ab alio quodā circūdat: sed corpus infinitū non est. Quapropter necessario incorporeum erit quod postremo cōphendit atque ambit vniuersum: sicuti oīm vltimū erit & infinitū. Itaque supmā corporeorū entium periochen incorporeūq; infinitū & vacuū nomināt: ut nihil reliq; corporum in ipso retinentem. **Tempus.** Quum sint mensuræ quatuor: numerus; magnitudo: locus: tempus: numerus discretionē metis: magnitudo spatium: locus oīmōdā positionē. Tempus generationis fluxū & extēsiōnē. Est enim motus & oīm entium mensura. Quod quidā non admittēt huiuscemodī rationibus contendūt. Aliquid enim illius factū est & ita nō est: aliquid vero futurum: & nondum est. Cōpositū enim ex nō entibus quō fuerit? Præsens autē & nūc nō pars tps sed partē metis. Quod facile redarguit: quū multa ex entibus nō entia sint: & ex nō entibus entia: nō autē corrūpuntur: sicuti etiā sensuum ἀπὸ κενού dicimus & existētes absq; eo q; fiāt: & itē nō existētes absq; eo q; corrūpant. Sic & partes tps minime corruptioni subiiciunt pteritū & futurū. Est & mediū quoddā quod nunc appellat: alterius quē finis: alterius inītiū: quod quā primo & p se nulla quē ps tps est: haud aliter q̄ nota in lineis & vnitas in numeris: hæc in discretis: illa in cōtinuis nihil auget. Tñ psens etiā tps fm latā potestātē denotat. verbī grā: Domus tota locus generatim vocatur oīm q̄ sunt in domo. Sed ea ratione qua terminū ac supficiē circūdantis continēter retinet in se: ipsa proprie locus dicit. Sic quoq; nunc fm psens tempus appellatum est tps pars: inter pteritū & futurum. Ea vero ratione qua nūc pprie & per se dī indiuisibile sibi continēter coniunctū habet. Quare sub eodē vocabulo nunc & pars tps & nō pars tps accipit. Cognitis his restat quod sit tempus definire. Est enim numerus motus fm locum per se & aliorum per accidens. Dicitur nā q; numerus numerans & numerus numeratus. Primus dupliciter dicit: vnitates videlicet spēs: Et alius quo numerato alia numeramus: vt per lineas numeratas alia numeramus: & p tps numeratum numeramus & motum. Numerus autem numeratus seu numerabilis sunt ipse res numerate. Et hic rursus dupliciter: aut fm q̄tū: vt duos aut tris motus dicimus: aut fm ordinem: vt primū motū & secundū. Igitur tempus nō est numerus numerans primo & p se qui ad discretā p̄inet q̄tātē: nō ad cōtinuā: sed est numerus numeratus quē vnitates numerant: videlicet duorū: triū: quatuor dierū tempus. Est etiā numerus numerans secūdo mō dicitur: quā p tempus huiuscemodī numeratū numeramus & motus: videlicet duorū trium dierū iter seu motus. In primo nāq; tñ tps partitū existētia est: In scdo tps & motū partitū existētia: deinde relatio prioris partis ad posteriorem. Nam tempus est mensura motus fm prius & posterius. In omni enim mutatione prius & posterius est: q̄ sunt partes tps: ergo oīs mutatio in tpe fit: itaq; motū tempus metis & tempus motus. Tempus est mensura motus: q̄ maxime oīm est notissimus ac normalis præsertim cyclicus: deinde per eū reliqui motus generationis & corruptionis & aliorū. Corruptionis nāq; p se tempus cā est: generationis ex accidente: vt puta sol causa est generationis: q̄ tempore agit. Præterea tps non dicitur neq; velox neq; tardum: sed magnū & parū breue & longum. Nam velocitas in breuitate fit tempus: & tarditas in longitudine. Cæterum equalium numerabilium idē est nūerus. Decē enim ouium & decē canum idē numerus: sed nō est idē decē. Diuersę enim oues a canibus: argumēto est æquilateralis & scalenus: quum non sit idē triāgulus: tñ est eadē figura. Numero igitur numerati cōuenit vt sit idem respectu diuersorū. Sed numero numerato conuenit fm prius & posterius inter se differre. Non solum enim numeramus motum p tempus: sed tempus etiā p motum: quod sane pbat primo per silē: quā numerū per numerabilia: & numerabilia per numerum: vt p numerū cognoscimus multitudinē equorum: rursus p vnum equū sæpe iteratum cognoscimus numerum equorū. Eodē ferme modo quā nobis nota est certa q̄titas temporū: motus vero ignotus: tunc motum per tempus metimur. Præterea sicut se habet motus ad magnitudinē: ita se habet tempus ad motum. Sed nos metimur magnitudinē per motum: & contra. Sic enim dicimus viā esse magnā simul si fuerint motus: & rursus motum esse multum si viā fuerit magna. Posthæc differit quod nō solum motus mensura est temporis: sed etiā quietis ex accidente. Non enim qua quietis: hoc est absentia motus: sed quia qua quodā mō motus dici possit. Duplex est enim motus: alter est quieti oppositus: alter est fluxus simpliciter & extēsiō: q̄ est quietis cōprehensiuā. Itaque metitur tps remota & quietētem fm existēdi extēsiōnē. Postremo quum mēsurę largō vocabulores metiamur: æternitātē theologi sine tempore ponit: qua solus frui deus: duo autē angeli: q̄ quā sine fine

sint: principio nō carēt. Reliqua mortalia tempus metit. Partes autē tps nūc: tunc: nā: modo: olim repente. Posthæc quā motus est in tpe: & ideo numerat a tpe: dupliciter dicit aliquid esse in tempore vno mō quod simul est cum tpe: sic quod ipsum est quā tps est. Alio mō sicuti pars tps aut passio: vt etiā arithmetica vnitas par impar. Deinde dicit duo requiri vt aliquid sit in tpe. primo quod cōtineat sub tpe: vt sicut illud est in loco quod continet sub loco. Ex quo infert quod esse in tpe non est esse quā tempus est: nec esse in loco quā locus est: quia sic oēs res essent in quolibet. Et sic cœlum esset in milio: nā quā milio est: cœlū etiā est. Sed oportet quod in tempore: patiant aliquid sub tpe: probat ex eo quod cōsueimus dicere quod tps tale faciat oia: & quod oia senescūt sub tempore. Facit insuper quatuor Catholica: Primū. non entia & impossibilia se aliter hēre: vt Diametrum quadrati esse lateri symmetrum: non sunt in tpe: pbat quā sub tpe nil cadit nisi quod mouent & gescūt. Deinde oia generabilia & corruptibilia: & oia quod aliqui sunt & aliqui nō sunt: in tpe sunt. Probat quā tps esse eorū excellit: eorūq; itē essentiam metitur. Tertiū. illa quod nō sunt: aliqui tñ fuerunt: vt Homerus: & illa quod non sunt & aliqui erūt: metimur tpe. Quartū illa quod nec fuerunt: nec sunt: nec erūt: & illa quorum opposita semper erunt: vt asymmetrum Diametrum: in tempore non sunt. Illa vero quorum opposita non semper sunt: esse & non esse: generari & corrumpi possunt. Et sic ea metimur tempore. Libro. v. de diuisione motus in species suas: de quibus vnitate & contrarietate motuum & getum. Primo quod mouent aut ex accidente sunt: vt cum dicimus musicū ambulare: aut fm partem: vt curari dī totum corpus quū thorax curat. Id vero quod sic mutat dī simpliciter mutari. In mouēte item medicus primum per se curat: manus autem pcutit. Quæ tanq̄ indeterminata dimittenda. Nā quod per se mouent: p mediū sunt cōtrariorū: vt vox medici & grauis ad vltimam: acuta ad extremā. Et fuscū albū ad nigrū: & nigrū ad album. Itē moriua non esse neq; in specie. i. qualitate: neq; in loco subiectiue: neq; in his quod mouent. Nā quod mouent immobilia sunt: vt scientia: calor: alioquin erit in motu mutatio. Quapropter aliqui dubitet an proprietates motus sint: nā albedo non est motus sed albario. Motus enim in ligno non in specie. magis enim dicitur motus a termino ad quod: quā a quo. Nam corruptio nem dicimus quod mutat ex esse ad non esse: & itē generationē quod mutat de non esse ad esse. Præter ea in omni motu quinq; concurrere oportet: mouens: motū: tempus in quo mouet: & termini a quo & ad quē. Deinde sex mutatiōis species narrat de subiecto in subiectū: quod dicit alteratio: de nō subiecto in subiectum: quod est generatio: de subiecto in nō subiectū: quod est corruptio. Ex nō subiecto autē in non subiectum non dicitur: nisi ex accidente: vt ex non nigro non album. Ex his dicit generationē non vere motū esse: quod (cū ex non esse fiat) quod non est: moueri non potest. De non ente quoque ait multifariam dici: videlicet fm corruptionē & diuisionē: & illud quod vocatur falsum: aliud nō ens: quod potestas est: aliud fm accidēs: vt homini nō esse albū: quod nō entia simpliciter non moueri dicuntur. Sed neq; corruptio est motus: quia motui opponit motus: aut quies: sed corruptioni opponitur generatio: quod neutrum est. Solū alterationē deniq; motū ponit. Posthæc sub tribus generibus motum subiicit. Sub q̄to augmentum & diminutionē: sub quali alterationē: in vbi secundū locū mutationē: qui prior omnibus. Sub substantia vero nō est nisi p accidēs: quod nullū entium sub stantię sit aduersum. Non etiā sub relatione: neq; sub actione & passione: quod non sit motus motus: neq; generationis generatio: neq; mutationis mutatio. Nā motus nō est de numero subiectorū: neq; terminus alterius motus: quod. vii. rationibus probat: vt apparet. Dicit etiam quod motus secundum magis & minus: qui fit in alteratione: est nihilominus ex contrario in contrariū secundū quod vt ex magis albominus album. Simpliciter autem mutat ex albo in nigrum. Præterea immobile tripliciter fieri: vno mō quod nullatenus aptum est moueri vt sonus. i. vox inuisibilis. Deinde quod difficile aut mouet: aut saltem difficile incipiat moueri. Tertio quod aptum est moueri facileq; mouetur: & hoc immobile dicitur quiescere. Quies enim motui est cōtraria. Deinceps de vnitate motus & oppositione: narrat quod in primis super hoc. vii. proprietates: easq; definit: videlicet simul: se paratim: tangere: medium: consequenter: habitum: continuū. Simul enim dicunt quod sunt in vno loco & immediato. Separatim vero quod in alio. Tangētia: quorum vltima sunt simul. Mediū est in quod aptū est peruenire id quod continuo mouet fm naturā prius quod in vltimū terminū motus: in quod mutat. Hinc addit quod de minori ad medium tria requiruntur: Duo extrema & ipsum medium. Cōsequenter sunt quæ se habēt fm ordinē: & quod inter illa medium eiusdē generis: vt linea lineæ consequenter est: vnitas vnitati: & domus domui: nihil tñ prohibet inter ea quod sunt consequenter aliud esse medium: dum modo illud nō sit eiusdem generis. Deinde subdit quod prius non se habet consequenter ad posterius. Non enim vnum est consequenter duobus: neq; linea prima consequenter secundę. Sed hæc sunt consequenter illis. Habita dicuntur quod consequenter sunt ac se tangunt. Cōtinua dicuntur quod vltima sunt vnū: aut quod triplex esse cōtinuum: quædā per colligatiā: alia

De tempore.
Qui tps nō admittunt.
Cōfutatio.
Denunc.
Quid sit tempus.
Numerorū diuersitas.
Æternitas.
Acuum.

Partes tps.
Catholica quatuor.
De diuisione motus in species.
In motu. v. sunt.
Mutationis vi. species.
Nō ens multifariam dicit.
Motus sub tribus generibus.
q̄to: qualis & vbi.
Immobile tripliciter.
De vnitate motus & oppositione.
Proprietates. vii.

Catholicū.

Motus vn⁹ sp⁹ g⁹ n⁹u⁹ mero.

Quid ad motus vnitatē expetit

De mot⁹ ac getis cōtra rietatibus.

De motus magnitudinis diuisione

De finito & infinito in motu.

per contactum: alia p̄ infectionem. Cōparat demū adinuicē nōnullas earū pprietatū: videlicet cōsequēter: habitū: & continuū. Primāq̄ est cōsequēter se habere: Secunda habitū esse: Tertia continuū. Postea Catholicū infert: q̄ notā in continuo non se habēt eo modo sicuti vnitates in numero. Primū q̄ secundū notas fit contactus. Secundū vero vnitates nō fit cōtactus. Deinde q̄a inter duas notas necessario mediat linea: sed inter vnitates non necessario mediat numerus: nullū enim mediū dualitatis & vnitatis. Posthāc de triplici motus mutatiōe tractat: mōstratq̄ multifariam dici motum vnū, specie: genere: numero. Motus item vnus numero tripliciter, vnitatis illius qd̄ mouet: vnitatis termini ad quē fit mot⁹: & vnitatis temporis requirit. Ad motum vero vnū genere vel specie non vnitatem temporis aut mobilis: sed ad motum vnum numero oportet terminū esse vnū & nō deficientē. i. nō interruptū, & mobile etiā debet eē vnū non fm̄ accidēs: sicuti Socrates & albū. Nec etiā sat est q̄ terminus sit vnū cōe: q̄a tūc contingeret duos hoīes sanari s̄ fm̄ eandē sanitatē: qd̄ fieri nō posset. Ad vnitatē igit motus requirit vnitatis temporis: & mobilis & termini. Non erit enim idem numero sanitas Socratis qua sanus est mane & vesp̄ri: dato q̄ interrupta sit per morbum. Præterea motus ^{αὐτὸς} i. nomalis: hoc est vniformis magis vnus q̄ non nomalis: q̄ videatur variare secundū magis & minus: verbī gratia: Si aliquo modo oblig sint motus nec in vbi nec qm̄ terminant: non ergo fuerit vnus qua vari⁹: qua vero numerus vnus. Deinde mot⁹ cōtrarietates ostendit: q̄ est qdam diuersa species: vt in. x. Metaphy. scribitur. Contrarij enim sunt motus inter se simpliciter. Quietis autem ex oppositione. Præterea quies quieti: & mutatio mutationi. Sed magis motus motui contrarius. Fit autem dupliciter: secundum naturā cū sursum & deorsum est: aut termini a quo ad quē. Deinde p̄ter naturā: cū videlicet ignis fert deorsum & terra sursum. Eadē ratio & in getib⁹. Quies sursum & quies deorsum: in his etiā q̄ p̄ter naturā sic quiescūt. Et mutatio de sano in egrotū & de egrotō in sanū erit aliquo mō contraria. Libro sexto Motum diuidit in partes magnitudinis: ante oīa monstrat cōtinuū nō cōponi ex indiuisibilibus: vt linea ex notis non componitur: qd̄ cū aliis rationibus: tum ex magnitudine & tpe: q̄ itē cū motu sunt in infinitū diuisibilia: ostēdit. Nā de vtriscq̄ p̄bat. Velocius in tpe æquali pertransit maius spatium: & minore æquale spatium: qd̄ non esset si magnitudo & tempus cōponerent ex indiuisibilibus: essent enim indiuisibilia: ex quo velocius aut tardius nequaquā ex eis prodiret. Hæc em̄ ex partibus diuisibiliū p̄cedūt. Posthæc venit ad motus diuisionē: dicitq̄ motum dupliciter diduci. Vnō mō tpe: vt triū horarū iter: Alio mō p̄ partes: vt triū stadiorū mot⁹. Mutari rursus dupliciter dicit. scdm̄ alterū vt aliqd̄ in anno mutat q̄a in die: alio modo aliqd̄ mutat aliquo tempore p̄ se primum: & necesse est illud mutari qualibet illius tēporis pte. Ex quo fit vt in motu sicuti neq̄ in tpe neq̄ in magnitudine vlla: nō derur principiu. Nā si esset principium aut illd̄ diuisibile vel indiuisibile foret: si indiuisibile / eadē ratione alia pars esset indiuisibilis: & sic in cōtinuo esset indiuisibile immediatum indiuisibili. Si vero diuisibile: oportet q̄ medietas præterea tur ante q̄ totum: & medietas illius medietatis ante illā: & sic in infinitū: igitur non est dare primum: qm̄ ante quācūq̄ ptem p̄teritā est accipe partē prius p̄teritā. nā mutatum esse duplex ē: primum actū: cū res iā p̄fecta & motus absolutus: & tunc principiu datur. Secūdo mō d̄ potestate continuās transmutationis partes adinuicem: & tunc principiu minime datur: qm̄ quodlibet mutatu esse: qd̄ græci κίνημα vocant: p̄cedit trāsmutatio seu trāsmutari: & in qualibet trāsmutatione sunt infinita mutata esse: sicuti in qualibet linea sunt infinitæ notæ: vnde sicut in linea recta continua non est dare primam notā cōtinuantē partes eius adinuicem: ita in moueri nō est dare primum mutatum esse continuans partes motus adinuicē. Ex quo hæc ordine huiuscemodi ponuntur. Ante omne mutari est mutatum esse: Deinde añ omne mutatu esse est mutari: Ante omne mutari est mutari: postremo añ oē mutatum esse est mutatum esse. Post motus diuisionē differit de finito & infinito circa motum. Sicuti em̄ diuisio pertinet ad continuū rationem: ita finitum & infinitum: quæadmodum supra ostendit diuisionē simul in motu magnitudine tpe & mobili inueniri: ita nunc de infinito docet. Primum aut demonstrat in omni magnitudine & tēpore reperiri: deinde in motu & in mobili. Dicit igit nō posse magnitudinē finitā in tēpore infinito p̄trāsire: nec rursus infinitā in tpe finito. Eodē mō nec mobile finitū magnitudinē infinitam: nec itē infinitum magnitudinem finitā in tempore finito peragere. Duplex est enim infinitum: aut fm̄ diuisionē aut fm̄ extrema. Ex hac igit diuisione Aristoteles Zenoni respondet: qui dicebat nihil posse moueri de loco ad locū: qm̄ pertransibat spatium infinitum in tēpore finito. Nam prius erat necesse trāsire mediū spatii: & pri⁹ mediū mediū: & sic in infinitum. Dicit itaq̄ tā spatium seu magnitudinē q̄ tempus in quo pertransit esse infinitum fm̄ diuisionē: non autē fm̄ extrema: ac transire infinitum fm̄ diuisionē: finitum vero fm̄ extrema: in tēpore infinito fm̄ diuisi-

stionē finito tamē secundū extrema. Ad vltimū differit de natura & diuisione quietis. Cū em̄ p̄ba uerit nec motui nec tēpore dari principiu: nec etiā dari geti nūc cōrēdit: q̄ stat⁹ q̄ est getis gnatio & mot⁹: in tpe mouet: qd̄ sane p̄bat hoc modo: Oē qd̄ mouet / mouet in tpe: sed oē qd̄ stat mouet ergo omne qd̄ stat mouet in tēpore. Minus adsumptū patet. qd̄ aptum est moueri & nō quiescit mouet: sed omne qd̄ stat / aptū est moueri & nō quiescit: ergo omne qd̄ stat mouet. Nā stare intēdere quieti est qd̄ motui subiicit cuidā: si motui & tēpore: non habet ergo quies sicuti & motus principiu. Enarrata motus & quietis diuisione cōfutat quosdā veterū errores circa motū: & primū Zenonis negantis penitus motū esse: ac dicentis neq̄ cælū / nec aliud moueri / a loco vbi esset p̄grediendo: sed tantū verti in seipsis. Deinde Democriti: qui ex atomis & indiuisibilib⁹ dicebat esse motū: & ex his oīa generari. vbi probat nihil oīno indiuisibile moueri. nā qd̄ mouet in tēpore mouet: sed indiuisibile in tpe moueri nō potest. minus adsumptū probat q̄ in omni tpe dat minus: daretur p̄pterea minus tpe in quo indiuisibile mouet: qd̄ oīno falsum. Tertio Heraclitū refellit / omnia semp moueri dicit ante: monstrando q̄ nulla mutatio inter duos terminos existēs est infinita: nā generatio & corruptio est inter duo cōtradietoria: & alteratio inter duo cōtraria: motus itē rectus a quo & ad quē: nā impossibile est id moueri qd̄ nō cōtingit motū esse: sed si rectus mot⁹ esset infinit⁹ nō cōtingeret aliqd̄ mobile esse motū p̄ ipm̄: ergo nec cōtingeret aliqd̄ p̄ ipm̄ moueri. His addit q̄ forte nil phibet tales motus esse infinitos: vt si post motū locale fiat alteratio: et si post alterationē augmētū: & iterū generatio: nō tamē vnū & eūdē motū esse infinitū cōtingit. Libro. vii. De motu p̄sequit: quē ad mobile motorēq̄ adplicat. Primū nāq̄ de primo mobili. Postea de Motore priō. Dicit esse necesse omne qd̄ mouet ab aliquo moueri. Deinde posse aliqd̄ moueri a se ipso. qd̄ dupliciter itelligēdū. aut ad actū primū. i. vt de nō esse trāseat ad esse: aut ad actū secundū id est de non agere ad agendū. Ad actū nāq̄ primū nihil seipm̄ mouet: qm̄ nihil p̄ducit seipsum. Ad energiam vero secundā potest aliqd̄ mouere seipsum nō solū ex accidēte: vt cū vehit q̄s: nauim aut equū ipse mouet: sed etiā per se vt de grauib⁹ & leuib⁹ patet. Deinde nō esse p̄cessum in infinitum in mouentibus & motis: sed ad vnū mobile vltimū veniendū & ad vnū vltimo mouentē. Deinde mōstrat q̄ omne mouēs est simul cū moto contiguū / aut cōtinuū sine medio. & hoc in omni motus specie. Ad qd̄ p̄bandū narrat quadrifariā esse motū extrinsecū Pulsione: tractione: vehitione: volubilitate. oēs tamen ad pulsionē & tractionē reduci. Pulsionis duæ species. videlicet impulsio: qua deficiente expulsio est: quæ græce sic vocant ^{δωριον ελξιν οχησιον} ^{Διμοσιον} ^{επωσιον} ^{απωσιον}. Volubilitas autē in trib⁹ consistit motib⁹ qui itē oēs ad tractionē & pulsionē reducunt. Nā volubilitas cōponit ex tractionē & pulsione: q̄ alter impellit: alter trahit. Sub tractione quoq̄ diuersi cōprendunt modi. inspiratio: expiratio: expuitio. i. ^{εισπνοσιον} ^{εκπνοσιον} ^{εκρησιον}. Et quæcūq̄ corporū emissiuua aut receptiuua sunt: vt ^{σπαθισιον} ^{κρησιον} hoc est distipatio & contextus. Nam oīs secundū locum motus collectionē aut discretionē cōstat. quas græci ^{συγκρισιον} ^{και} ^{Διακρισιον} dicunt. Circa alterationē multa quoq̄ differit: q̄ fit secundum sensibilia: nec in specie priā qualitatis. Primo quo ad habitū & dispositionē corporis. Deinde quo ad habitū aiæ / circa partes appetitiuas & etiā itellectiuas. Postea ostēdit q̄ trāsmutatio virtutis & malitiæ consequitur aliquā alterationē. Dein q̄ non fit in parte itellectiua alteratio p̄cipue. Primo quo ad cōsiderationē iā habētis sciētiā quæ est sciētiæ vsus. Secundo quo ad primā sciētiæ accēptionē. Postq̄ ostendit q̄ in mobilibus & motorib⁹ necesse sit aliquod primū ponere: deinceps de motu cōparatione vestigat: q̄ ea quæ sunt vnus ordinis: cōparabilia videant esse: & hoc ipsum qd̄ est prius & posterius cōparationē præ se ferre appareat. Primo nāq̄ cōparat motū cyclicum ad rectū: q̄ vident esse cōparabiles cū sint æque veloces: sed negat esse æque veloces. Præterea cōparat motuū conditiones ex parte formæ penes quā fit cōparatio. Primū. quæcūq̄ sunt nō æquiuoca oīa cōparabilia sunt. id est forma in qua fit cōparatio debet vniuoca esse. Ideo stilus & chorda & vintū in acuto non cōparantur. Deinde in ipsis penes idē proximū susceptiuū recipi oportet. Ideo equus & equa cōparabilia sunt penes duplū & dimidiū: & penes albū & nigrū. quoniā albū inest eis per idē susceptiuū proximū videlicet per superficiē. ex quo hæc aqua & vox nō sunt cōparabilia. Tertia cōditio. cōparabilium sit vna natura: hoc est vt forma i qua fit cōparatio sit species specialissima. Ideo dulce & albū nō possunt cōparari inter se: neq̄ albū & nigrū scdm̄ colorē sed aliqua cōparant alba. Deinde agit de cōparatiōe motuū localiu iter se trib⁹ cōditioib⁹. Priō cōparabiles iter se sūt in equali tpe: tū p̄ equalē magnitudinē: postremo vt sint magnitudines eiuſdē speciei specialissime. Præterea loci mutatio & alteratio nō inuicē cōparabiles: q̄ nō sint p̄ equalē lōgitudinē. Silit̄ motus rectus nō debet dici æqualis motui cyclico. Ratio q̄ hi mot⁹ nō sint

De quiete. Status.

De primo mobili. Quo aliqd̄ a seipso mouetur.

Mot⁹ extrinsecus quadrifariam.

De motu alterationis.

De motu cōparatione.

Quæ ad cōparationē rectam expectantur.

De cōparatiōe motuū localium.

eiusdem speciei specialissime. Post hec de comparatione alterationum: ostendit unam alterationem aque vel locum aliam: ac secundum quid velocitatis qualitate attendi. Postremo quomodo forma debeat comparari in generatione & corruptione. Libro. viii. De primo motu & motore differit. & aperte decernit contra dogma christianum motum esse sempiternum: semper fuisse: ex quo mundum ponit eternum: quod quum in primo top. dicat esse indemonstrabile: argumentis tamen procedit dialecticis: cum aliis istum hoc: quod omnes philosophantes generationem & corruptionem dixerunt: ergo & motum. Deinde dicitur mundos infinitos esse: quosdam corrupti quosdam generari: ponunt generationem & corruptionem semper esse: proptereaque & motum. Refert Anaxagorae opinionem dicentis omnia in chaos confusa in infinitum fuisse reposita: mentem vero divinam ea secrevisse. Probat deinde ex parte temporis: nam tempus quod numerus & passio motus existit / semper fuit: quia prius & posterius semper sunt quae sine tempore non sunt. Solum namque dicitur Platonem tempus genitum putavisse: idque cum Caelo esse factum: quum etiam caelum factum asseueret. Post haec ipsum primum motum immobilem ponit: quod necesse sit quaedam moveri & quaedam quiescere: aliqua semper moveri & nunquam quiescere: nonnulla semper movere & nunquam moveri. Primum est aether: secundum caeli: tertium ipse deus. Quartum autem solet an caelum moveatur a seipso. Si enim totum cum sua intelligentia ponatur / a seipso proculdubio moveatur. Si pro mobili tantum: a propria intelligentia extrinsecus moveri dicitur. Gravia & levia naturaliter aut violenter mota in reflexionis termino coquiescere necesse est. Motum localem omnium primum dicitur: antiquiorumque: ob primi mobilis perfectionem: ex cuius motu qui cyclicus infinitus ac perfectus existit cetera moventur. Motus autem rectus minime perpetuus: quia reflexus ac non continuus extat. Postremo ratio motus omnis hoc modo deducitur. Quaedam per se moventur: quaedam ex accidente: ut quae insunt motis: ut albedo in homine: vel homo in nave: & quaedam per partem moventur ut membrum aliquid ab homine motum. Eorum autem quae per se moventur: alia ab se: alia ab alio: alia secundum naturam: alia propter naturam. Abs se autem & secundum naturam astantia omnia: quae principium motus in se habeant: quatenus autem corpora sunt & gravia: propter naturam feruntur nisi deorsum descendat. Quae autem ab alio moventur: aut naturaliter aut propter naturam moventur. Praeter naturam ut terrestria sursum & ignea deorsum. Secundum naturam gravia deorsum & levia sursum: quum utrum ab se an ab alio: dubitatur. Aristoteles dicit quod in se principium quidem agendi non habent verum patiendi.

In Animam.

In primis speculandi scientiam ponit de genere bonorum honorabilium esse: propter timorem de anima ob nobilitate subiectum. Sunt & scientiae practicae de genere laudabilium quae circa actionem versantur. Laudatur actio: contemplatio vero ac doctrina honoratur. quoniam haec finis est: altera ad finem. Animam esse dicit substantiam incorpoream productam ante corpus: non ex elementis: ut putat Plato: sed quintam essentiam quam Entelechiam vocat. id est habitum perfectionem. sed de definitione melius in secundo. Per animam vero accidentia siue qualitates siue proprietates seu etiam potestates: ipsa valde depraeclat anima. Harum propriae sunt quaedam animae. ut mens siue intellectus. Grace νοῦς. qui corpori minime comunicatur: quibus corporis phantasieque instrumentum utatur. Nonnullae corporis tantum. ut sensus. Aliae vero communes animae ac corpori: quas παθη id est perturbationes vocat. Praeterea animam retinere in cognoscendo rerum species non res ipsas. Nullus enim in anima lapis aut homo: sed lapidis: aut hominis species intellecti. Postremo opiniones veterum de Anima enumerat. Quae his versibus facile claudere possunt. Democritus consistere animam decreverat igne. Pythagoras atomis: simul & Leucippus. eadem ponit Anaxagoras intellectui ac elementa. Empedoclesque Platoque feruntur numeros & Ideas. At motum Thales animam dicebat: & inde est quod ferrum moveant lapides essent animati. Aera Diogenes. Heraclitus esse vaporum. Comparat Alcmeon hanc caeli motibus: ex quo Perpetua putat ac caeli ratione teneri. Hippocrates Lympham facit humentem ob genituram. Sanguine sed Critias illam consistere volebat. In tris igitur opiniones cuncta de hac dicta deducit. Quidam mobile spectauerunt: nonnulli sensibile: incorporeum alii. Quorum sententias partim recipit partim reiecit. Quod movet animam concedit: quod vero movens moveatur minime concedit. In qua opinione fuere Pythagoras & Plato. Nam inquit: movens moveri per se non esse necesse nisi ex accidente. ut nauta nave movens moveatur & ipse. Quod enim dicebat: per iram aliasque animi perturbationes manifeste animam moveri: hoc ait non animae tantum: sed animae in corpore motus esse: quod corpus ex illis maxime mutatur. Animam vero per se integram incorruptam manere. Sicuti & in senecta aut in morbo aliquo deliratio ex affectis organum non ex anima affecta procedere videtur. Secundo quod sentiat anima admittit. quod autem simile simili sentiat non admittit. Nam quum & Pythagorei & Platonici dicerent eam ex elementis consistere: volebant per similitudinem ceterorum compositorum cuncta sentire cum innumerabilia sint. quod omnino falsum. Tertio quod incorporea sit assentit: quod vero huiusmodi incorporeum tenuissimum esse corpus dicat non assentit. Libro. ii. Ut animam ipse tandem definit: Entelechiam pri-

De motu aeterno.

Plato tempus cum caelo genitum dicit. De primo motore.

Motus cyclicus & rectus. De omni ratione motus.

Potestates animae.

Opiniones veterum de Anima.

Quae recipiat Aristoteles quaeque confutet.

Autem...

De animae definitione Entelechia.

Aristotelis duplex definitio.

De sensu communi phantasia & memoria.

De Recordatione.

De sensibus exterioribus.

De Visu.

ma eam vocat corporis physici organici potestate vitam habentis. Est enim Entelechia: quam graeci enarratores εντελεωσ εκτελεωσ. i. perfecti habita (ut ita dicam) sunt interpretati: hoc ab Energia differens quod haec generatim actus intrinsecus etiam corrumpedo: Entelechia tantum proficiendo appellatur. Primam dixit veluti potestate ac habitu scientiam. non item secundam: quae in actione meditationeque scientiae sit. Sic in somno ac quiete vacare quadoque animam contingit: nihilominus tamen secus hominem aiatum putamus. Organici praeterea: non lapidei: physici non mathematici: aut artificialis. Entelechia igitur & forma essentialis animam esse corporis concedit. Nam in homine duplex forma essentialis. una quae eadem & composita dicitur: cum compositum omne ex materia consistat & forma. altera quae magis propriae essentialis hominis est anima in composito. Duo in his non dum manifesta dicitur. An anima sit a corpore separabilis. Nam quaedam eius partes quae corporeas habent sedes omnino inseparabiles esse probatur. Quaedam vero nullius esse corporis vel intellectus: qui continetur separari veluti perpetuum a corruptibili. Alterum an anima sit Entelechia corporis sicuti navita navis. Quod ab Orthodoxis in nostro dogmate minime recipitur. Quinque insuper ei partes attribuit: vegetandi / sentiendi / appetendi / secundum locum movendi: & intelligendi. quae sunt eadem subiecto: distinctae vero ratione. Et per animantibus ipsis ac anima tota quadoque ponuntur: ut in his quae vegetant: quadoque partes sunt ac potestates ipsi: ut in his quae sentiunt pars eius vegetatio est: in iis vero quae intelligunt vegetabile ac sensibile eius dicuntur partes. Vegetandi igitur pars gignit: nutrit: auget. Quae item auget: adtrahit / retinet / concoquit / expellit. Sensus quoque praeter exteriores quinque. sensus communis: phantasia: memoria: imaginativa: estimativa. eadem & ipsae subiecto: diuise ratione ac officiis. quae ad tria prima tantum reduci solent. Sensus ideo communis dicitur quod omnium exteriorum sensuum iudicium sumit: & tantum praesentium: Phantasia vel absentium. & ille vigilantium / haec etiam dormientium. Ille in nostra potestate non est absentibus rebus: haec vero semper: sine qua nec mentis quicquam est percipere. Nam per paragrammatismum quasi Phantasia dicitur: ut cognitioni lumine praefertur: siue απο του φανερου quod est apparere. Differt autem a memoria: quod ex facta sepe phantasia memoria gignit. Nam illa ut animae praesentia contemplant tantum nec ultra prospicit. Memoria vero ut Leonis vel alterius animalis imaginem conuertit. Nam si solum imaginem consideremus / nihil absentium recordamur. Memoria igitur per se in sensorio: ex accidente vero in ratione sita est: quod sine magnitudine & tempore nihil sane recordari possumus. Memoriae siccitatem adtribuit in occipitio. Sicuti sensui communi humorum. Quapropter senibus aut pueris deest: his quae nimio humore tanquam in aqua typus non figuratur: illis nimia siccitate veluti calx in veteri aedificio tabescit. Idem & in morbo affectis contingit. Adfecta enim memoria ratio funditur perit. His addit Recordationem laetitia quae reminiscetia. id est αναμνησις: quae est reuocatio prioris memoriae post oblivionem. non autem penitus: quoniam haec scientiae & disciplinae foret: sed quasi per nebulam: quod solius est hominis: quoniam rationis cuiusdam & perscrutandis adminiculo videtur velle in memoriam per signa aut typos similes vel contrarios seu proximos redire. Et velle tantum hominis est. Igitur recordari seu reminisci hominis fuerit. SED de sensu / sensatione / sensorio / sensibili / breuiter dicendum: quae Graeci αισθησις αισθημα αισθησιον και αισθητικον vocant. Est enim sensus potestate & Energia ut visus & visio: quam sensationem vocant: quo ferme modo scientia. nisi quod sensus energia extrinsecus: scientia vero energia intra hominem est. & haec vniuersalium illa singularium. Transit igitur de potestate in energiam: non agendo sed patiendo. Sensus enim a sensibili patitur non per corruptionem sed perfectionem. Sunt autem quinque: visus: auditus: gustus: odoratus: & tactus. quae ad unum sunt terminata: nec valent ad contraria: uti valet intellectus. Praeterea a summo sensibili corrumpuntur. Sensus item duplex virtus: longe: deinde critica sentire. In hac vltima praestamus: cum in altera superemur a belluis. Sensilia propria quae singula singulis obiciunt: Communia vero vocat Aristoteles quietem: motum: numerum: figuram: magnitudinem. ex quibus duo vltima tantum tactui & visui sunt communia. ut ait Commentator: contra Themistium quae posuit omnes communes. Sensoria ipsa sunt organa quibus sentimus / eadem subiecto cum potestatibus. Potestates enim perfectiones virtutesque sensoriorum sunt. Haec Aristoteles Elementis accommodat. Visum aquae: auditum aeri: olfactum igni: gustum: tactumque terre. Energie ac obiecta nobis notiora ac priora potestatibus sunt / quod termini sunt earum. Potestates enim ordinem & relationem ad energiam referunt. nam per energias & obiecta distinguunt. Inter sensus autem visus nobilitate praestat. Hinc Empedocles & Plato in Timaeo igni adcommodat: refellente Aristotele ac dicente: quod eo modo videndi energia / sicuti ex lucis splendore egrediens vel in tenebris videret. Non enim par est in tenebris lucem extinguere: sed potius in humore: at hoc minime contingit. quare falsa eorum opinio. Humor igitur concretus in oculo ex humida parte cerebri profluens intrinsecus: tum aer extrinsecus tanquam duo Diaphana videndi sunt causa. Illud quoque non paruum indicium aquae: quod corruptis oculis humor profluit. Visus omnino triplex: directus: refractus: & reflexus. de quibus optica & catoptrica Euclidis est. Nec substantiam sed co-

De colore & diaphano. De auditu. De tactu. De gustu & tactu. De anima.

loré cernit. Si em substatiá cerneret: noctu quoq ipsam cospiceret: substatiá em sola mēs notit. Visus igit ppriti obiectu color: q & ipse i luce cospicit. Lux vero Entelechia diaphani qua diaphanu. cui rei indicio est: admotus ppius oculis color minimu videbit. Sed color qdē diaphanu mouet: videlicet aerē. Nec bene Democritus putat si vacuu fuerit qd in medio est adspici posse diligēter: si formica i celo fuerit. Hoc em fieri nequaqu potest: quia sensorio pariete vel ab ipso colore visovel certe ab eo qd est i medio: necesse est videre. Sed ex colore qdē nō potest: q color vti supradixim oculis ppe admotus nō adspicit. relinquit sensoriu ex eo qd est i medio pati. Ita necesse fuerit ali qd in medio interuenire vti color adspiciat. Visus itaq hoc modo non agit: sed ex obiecto patit. propterea q lux solis vel ignis energia diaphani mouet per aera mediū sensoriu nisi forte corru ptu morbo vel hyperbole visibilis fuerit. Sed de Colore & Diaphano rursus paucis differēdum. Aer enim & aqua Diaphana nō sunt nisi energia hoc est luce adueniēte: sine luce vero potestate Diaphana tantu dicunt. Lux vero ipsa ex accidēte Diaphani color est ac non certo loco neq circa cūscripto: sed tota in toto fulget. Lux itaq & tenebrē in Diaphano veluti in subiecto sunt. Cuius potestas tenebrē. Energia vero lux. Color Diaphanu mouet. Diaphanu vero visū corporis, extre ma Color & superficies simul: qua corpus / superficies: qua vero diaphanu color. Ois enim color cum superficie: nō itē cōtra ois superficies cū colore. qm omne corp⁹ Diaphanu aut terminatū aut ideter minatū. sicut aqua & aer. Indeterminatū ppria caret superficie: sic & pprio colore: sed externū recipit colorē sicuti & figurā. Color igit pprie est tātū terminatū diaphani. Quapropter vt aeris colores lux & tenebrē quis iproprie dicunt: eodē modo i corporib⁹ media extremis certa pportioe cōcordatiā visū oblectāt. Sūt Purpure⁹: Melin⁹: Punice⁹: Lute⁹: Glauco⁹: Cerule⁹: Fulu⁹: Flauus: Pallid⁹: Viridis: Venetus. Oēs sane colores mediū iter albū & nigrū. AVDITVS vero aeris est & son⁹ aer. qd em est energia sensibile: hoc sensoriu potestate fuerit. Aer em nō solū audit⁹: sed & visus & olfactus diacritic⁹ est. Differt autē audit⁹ a visu q visus sine tēpore fit statim obiecto cum sensu cōiuncto. Audit⁹ sape per intervalla q tardius sonus ad sensoriu ingredit ob auritū volucra q natura tribuit i noxiōrū tutelā. Altera deinde causa q son⁹ nō oēm ilico penetrat aerē: sed primo ppinquū: deinceps aliū ex alio trāsmittit: ac per successiones quodāmodo ad sensum peruenit. Aer em semp pprio quodā modo i aure mouet: vt soni differētiā tanq in secessu iudicet. Indicium est imisso digito aurē semp sonare qd signū incorrupti sensus est. Ex quo & sub aqua audire cōtingit. q ab auritū volucris aqua repulsa aerē intra cōgenitū corrūpere nequaqu valet. Sonitus nō vna ex re fit: sed ex pulsante pulsatoq corpore. ac semp refract⁹ sicuti & lux. Fitq semp Echo quis nō manifeste: clari⁹ em in vallib⁹ aut cameris reddit tanq pila muro repulsa. Aeris pterea respiratiōe natura ad res pcpue duas vtit: ad vocē: tū ad intrinsecā viscerū refrigeratiōnē. OLFACTVS Sensoriu ignis est q odor fumea qdā euaporatio fit. hoc dicit in lib. de sensu Aristoteles: in libris vero de aia cōtra sentire videt: olfactū aut aqua aut aeris sensoriu esse. Ignē vero aut nulli⁹ esse vel cōmune oib⁹. Nullū em sine calore sensoriu. Terrā aut nulli⁹ itē esse aut in tactu maxime misceri. ex qua reliquit nullū extra aerē & aquā sensoriu esse. Odor gustui maxime cōsanguine⁹: q ei⁹ extreme qualitates / Dulce & amarū: intermedie itē acutū: pingue: austerū: vehemēs: gustui quoq sūt cōmunes. Præterea cōueniūt: q ea que sine odore: plerūq sine sapore sūt: vt elemēta oia. Differūt autē q horū alterū piorē ceteris aialib⁹ habem⁹. Gustū vero ac tactum pstantiores ppter cutis tenuitatē. Odoranē & exāguia. Indicium est q vehemētī odore corrūpunt. Sed dubiū si respirādo odoranē. Aialia vero spirātia nō odoranē sub aqua. Pythagorei qdā aialia dicūt odore viuere: qd minime pbat Aristoteles dicēs cōpositū esse qd nutrit oportere: ex quo cibi excremēta fiūt. etiā in plātis. vt lachrymā: resinā: gūmi: quis i qbusdā excremēta minime fiāt: vt Cicadis: q sine mēbris sūt: & digestū accipiūt a terra nutritū quātū sat est. Ad hęc quoq Aristotelica Theophrasti sententiā addā dicētis Calidū & igneū causā esse odoris: supflūū humorē tanq rē putridā exiccās: quapropter loca i orbe calidiora sicut Aethiopia frutices odoratos gignūt. Plutarchus insup ait carnē Alexandri magni odoratā fuisse ob vehemētē in eo calore. GVSTVS Tactusq ppiores terre sensus: quorū sensoria: alteri caro: alteri liguā. Sēfile vero Sapor in gustu. ei⁹ etiā qualitates vt i olfactu superi⁹ enarraui. Fit em ex sicco terreo i aqua diluto. Non em aqua materia saporū: cū aqua odore saporeq penit⁹ careat: sed in aqua vti colores fiunt. Dulcia nutriunt præ ceteris: quoniā calida. Nā vehementer dulcia calida omnia. Acerba terrea & frigida ac pingua. Nam frigus plerūq cōdensat. Acuto vero aquea. cum sapor ex humore acescat. Sapores deniq omnes sicuti & generationes ex elemētis cōstāt. Nā horū aliis alia velocius cōmutari videmus: quādā statim: nōnulla mediis quibusdā. vt triticum ex tellure ita

tim gignit. Caro itē ex tellure mediis tritico ac cibo interueniētib⁹. Sic & in fructib⁹ ipsis acerba qā minorē q matura mutationē habet: ppiora sunt terre ac frigiditati. Matura vero tanq mitiora ac per solē immutata magis calida. hęc Theophrastus. Sed redeo ad tactū cuius sensoriu caro est & in sanguine carētib⁹ pportione carnis. Quidā tamē cor potius putauerūt. Carnē vero mediā vt aerē in reliq sensib⁹. Qd nō pbat Aristoteles: quis cor ponat alioquin sensuū oim receptaculū ac primū & cōmune sensoriu. Sensilia tactus: Molle ac durū potissima. Sed & calidū & frigidū & siccū & humidū. Quare qdā addubitaue an vnū Antitypū tactus seu plura sint ob sensū suū varietatē. Sed & idē accidit olfactui & visui mltiplices esse odores / tū colores. Tact⁹ itē & gustus hoc a ceteris distāt: q reliqui sensus nō materiā sed formā a sensibilib⁹ accipiūt: vt visus albū nō recipit: sed albi rationē. nec alb⁹ visus dicit. At in gustu & tactu dulcis efficit liguā ob sapore nō recipit: sed albi rationē. nec alb⁹ visus dicit. At in gustu & tactu dulcis efficit liguā ob sapore & calida ob tactū aut frigida caro. Præterea ceteri sensus ad idē primis cōstituti sūt: vt bñ aialib⁹ fit. Hic tātū vt sint. Et alii hyperoche Sensilia corrūpunt. Hoc vero corrupto aial esse desinit. Et iā plustratis oibus sensib⁹ adducā qd ab Aristotele ponit in libris de aialitū generatiōe: Quid cau sã est q longinqtate sentiēdi a ceteris aialibus superamur: cū sensus iudicio & acuitate pitemus. Meat⁹ em lōgior / q tanq fistula quēdā sensilia excipit / causa est lōge sentiēdi: hoc præstāt belluæ. nā pductionib⁹ plarēq sunt aurib⁹: vt canes maxime laconici. Et oculi quo magis in recessu cauo fuerint: pcul magis aspiciūt. Indicium man⁹ est opposita fronti cū remotius qd prospectamus. Acuitatē vero & iudiciū tenuitas mēbranę facit qua pcellūt hoies: qbus tenerior cutis: iū critici magis. Postremo probat Aristoteles in libro de sensu Qualitates sensiles esse in infinitū diuisibiles si & corpora: cū in corporib⁹ illę sint. Cōtra vero sentiētes cōfutat. Libro. III. Eā Animæ partē attingit quæ ratiōis est particeps: quā ve in opinionē Dianceam & Mētē diducit. Opinioni posse decipi dicit: quia in plerisq cognitio quādā nō q sint aut quomodo sint (nā de ente tantū sciētia) sed q nō sint & quomodo nō sint. Quapropter opinio dicitur habitus intelligēdi ratio cinatiuus circa ea q possunt se aliter habere. Dianceam vero desinit discursū ratiōis syllogisticū ad verā esse cōclusionē: q qdē vera p se fit: ex accidēte vero quādōq falsa ob errorē in causis quas ad ipsam nequaqu pnet idagare: sed qualescūq accipiat veras p illā inducēs illationes. Nā de ipsis quidē picipis sciētia tātū qrit quānā sint: si vera seu falsa: media vel nō media: si demonstrari vel non demonstrari queant. Quare apud latinos adhuc nomē non inuenit nisi forte cognitionē interpretari velimus. Nā Diancea quā Rhetorici sententiā dicūt / alia est. Nostrī autē Theologi hanc partem intellectu diuidētē & componentē appellāt. Mens vero Entelechia & quasi perfectio ipsius animę: sicuti aia corporis ponit. Aiam em mediā corporis & mentis / eius sapere partē cui inclinauerit / voluere. Hęc gręci vocāt: nostri vero Theologi intellectu simplicē. Hęc igit siue intellectus idē pueris & viris & dormientib⁹ & meditantib⁹ est tota in toto corpore / indiuisibilis essentia / incōmunicabilis / simplex / perpetua / nihil externū patiens vti sensus. Seipsū cernens quoniā ea q intelligunt a materia separata sunt: & ipse intellectus receptor est speciei: & id qd scitur ipsa sciētia est & id qd intelligit ipse intellectus. Hic quoq multifariā secūdu multiplex ei⁹ officiu & potestatē diducit. Practic⁹: Theoric⁹: agēs: potēs: seu possibilis: tātū ratione inter se differētes. vt agēs & patiens cōparant. Agētis est phāsmata itelligibilia offerre illustraq ac rerū species gignere. Potētis vero oblata recipere: ac intelligere. vtrūq vero Cōmētator insanus vniciū in cūctis facit: externūq: quo tātū in vita vteremur: Sed iādudū diui Thomę episcoperematis explosus est. Nōnulli de agēte tantū hoc putātes tolerabiliores fuere: attamē & ipsi ab eodē quoq facile refellunt: quū agētis ac patētis vn⁹ fit & in eodē actus. Ex his pterea potētē dignitate pferūt ob pstanti⁹ officiu. cui⁹ est sūmū bonū adsequi ac pcpere. Hui⁹ itē partes ac officia Mēs & diancea est: hui⁹ & itē practic⁹ & theoric⁹. Qm itelligere pati qdā fit. Hui⁹ deniq sūt act⁹ itelligēdi q qūitates absolute dicunt: ab obiecto itelligibili & intellectu re distincti. Quapropter quadrifariā illū cōsiderāt. Primo vt vacuā tabellā anteq sit specie rerū vlla occupata: q sit apta tamē appredere. Secūdo modo cū diuersa rerū specie & cognitioe illustrata vacat. Tertio cū nō vacat: sed meditat atq intelligit. Postremo cū circa suū itellectū iugiter versat. quā post mortē christiani i eterna pria sese cōsecuturos sperāt. In extremo Aristoteles de pte differit q scdm locū mouet. Cui⁹ causā dicit appetitū & itellectū practicū siue phāsmā eē. Nā mltā appetitūq nō mouent. Oia nāq aialia etiā q ceteris carēt sensib⁹ tactū habet. ex quo & phāsmā necesse est & appetitū: dolereq & delectari: vt sūt Cōche marine q ζωόφωνα appellant: mediāq iter aialia & plātas tenēt naturā. DEINCEPS pauca ex aliis quoq authorib⁹ subiiciā. Quū em aia ex diuersis officiis diuersa sibi noia cōparet: videlicet quū itelligit: quū reminiscit: quū iudicat: quū appetit: In

De tactu. Cur sensib⁹ ex parte superamur a belluis. Opinio. Diancea. Intellectus seipsū cernit. Practicus. Theoric⁹. Agens. Potens. ζωόφωνα. De anima ex aliis authoribus.

Plato.

Proheresis
Synedesis
Synteresis.
Ex Alexandro
Aphrodisio.

Quomodo
se intellectus
intelligit.

Plato de
Anima.

tellectus/memoria/ratio/voluntas appellat. Voluntas enim & intellectus diuersas potestates re di
 stinctas connotat: quarum quaeque suos habet adfertores. Nonnulli voluntate preferunt. Thomas intelle
 ctus: Plato ite in Philebo: causamque adsignat: quum duo sint entium elementa: infinitum & terminum ex quo
 bus ens & vniuersum constar: in genere infiniti voluntas est: cum sit motus quidam ad magis & minus. Mens
 autem in genere termini quum dum in se conuertit perfectio terminat ordinatque seipsum. Affectus quoque alitudo
 venit septa nulla circumscribit. Mens autem sui imperium habet. quapropter summum bonum dicit tanquam
 definitio ac moderator. Quod perfectio verum in his quae secundum naturam sunt. In his vero quae supra na
 turam: Voluntas idem Plato videt quodammodo perferre in Phaedro & symposio: quae haec pro amore simul
 iungat. Haec ite vt nostri tradunt multiplex describit: humana: diuina: antecedens: subsequens: iu
 bens: significans. Signa vero ipsa quum iubet deus: quum prohibet: quum indulget: quum consulit: quum ex
 quit. Vsurpat & haec iterum pro potestate: energia: obiecto: sequitur & proheresis id est electione.
 quam nostri liberum arbitrium vocat. de qua in lib. III. ethicorum vberius dicit. Preterea Synedesis & Syn
 teresis. Solus enim animalium homo: vt Aristoteles alibi narrat: aliud cogitat aliud facit: quae cogitationis
 atque intelligentiae plures sunt viae: voluntatis vna tantum. Alexander Aphrodisius in libro de anima/de in
 tellectu sic differit. Possibilis & Agens se habet vt materialis & formalis. Materialis in nobis est: qui
 & habitualis dicit. In eo enim sunt ab agente habitus. Agens vero extrinsecus est & incorruptibilis vi
 uit separat. Similiter quoque & intellectiones de foris sunt: quando intelligunt tantum intellectioes
 sunt. Itaque intelligibilis species/agens intellectus dicit. Qui causa est habitus & pro se sine materia substi
 stere potest. Nam in qualibet re id potissimum quod maxime proprium & principium est: & aliis causa vt ita
 sint. Species rerum intelligibiles perpetuae sunt: intellectus quoque eas apprehendens similis eis sit. & est intel
 lectus de foris in nobis genitus vt placet Aristoteli. Possibilis vero vna cum anima cuius est potestas interit
 vnaque cum habitu potentia & perfectione sua. Quomodo autem se intellectus intelligat: idem author sic dif
 ferit. Intellectus quum se intelligit pro se specie intelligibile intelligit: pro accidens vero seipsum ea de causa
 quae intellectui accidit: vt cum intelligit illud fiat quod ab se intellectus est. Antequam igitur actu intellectus in
 telligat: ipsum intelligere & id quod intelligit mutuo referunt atque opposita inuicem habent. velut
 ea quae sunt ad aliquid. Cum vero vtraque in actu procedit & vnum fuerit: cessat oppositio. Ideo intellectus
 in energia qui idem sit cum intellectu specie iure sese intelligere dicit. quia hoc idem quod intelligit sit. spe
 cies enim disiuncta a materia intelligit. Non enim hoc singulariter apprehendit: sed in singulari id quod
 est esse intelligit. Neque pari ratione sensum energia seipsum sentire dixeris: licet ipse quoque species sen
 sibilium rerum excipiat ea de causa quia sentit quaeque sentit velut addita materia. Nam in sensibilibus aliud
 est esse re/aliud est esse rei. Neque enim idem est esse & esse rei. nam simul vtrumque est & materia & species.
 rei autem esse non pro vtrumque: sed pro definitione & specie est quae subiecta materiae ingenitae ipsam facit.
 Sensus ergo vtrumque videt/specie videlicet in materia. Ideo omne sensibile hoc aliquid & singulare est.
 Intellectus vero speciei & definitionis in vniuersali. Et haec quod Alexander: cuius sententia tam de morta
 litate quam vnitatem a nostris ite explodit: quae & ipsa commentatoris supra enarratum sapiat error. Platonis
 autem de Anima opinio in vniuersum haec est. Animas in primis non vt Aristoteles Entelechias: sed ex ipsis
 elementis ac rerum omnibus initiis principio a deo creatas vna cum mundo existimat: secutus Pythago
 ricum dogma similia non nisi a similibus suis comprehendit. quod etiam Empedocles sentiens ait in suis carmi
 nibus: Terram terrene comprehendit: ethera flammis: Humor liquidus: nostro spirabile flatu: Pacem tran
 quillum: litem quoque litigiosum. Nam & his ille rerum initiis cum cetera omnia tum animae substantiam consti
 tuere censebat: proptereaque penes eam rerum omnium esse plenam scientiam/simili suo similitudinem habentia
 comprehendit. Plato igitur eas Trium generum facit: mundi primam vniuersam. nam animal intelligibile
 mundum esse dicit. Deinde astrorum sphaerarum omnium: quibus singulis dat animas. Postremo ter
 restrium omnium: & haec trium item generum. Demonum aeriorum qui sunt inter deos & homines. Se
 cundae hominum qui sunt inter demones & belluas. Tertiae belluarum citra rationem. Igitur hominum animas
 ab initio precreatas deus ethereis inuoluit corporibus/alias aliis astris accommodas. Deinde in cor
 pora demersit: ex quo non scire putabat: sed scita reminisci: partesque tris habere in corpore: ratio
 nalem in capite: irascibilem in corde: vt vitia ratione emendet: concupiscibilem in epate procul a ratione:
 quae minus hoc vitium rationi obtuleret. Tribuit item cuique animae mentem custodiam gratiam: quae ad vir
 tutem eam adhortaret. Preterea in Philebo & in Phaedone dicit animam viri probi ad dei factam esse simili
 tudinem. Quae autem in terris sensuum perturbationes vinceret/ad stellam suam reuolaret. Quae ferinis
 perturbationibus superarentur: post mortem in alia transirent corpora pro criminum qualitate susce
 pta: & ambitu quodam quasi bruta pererrant donec mente perturbationes exuperante purgatae re
 uerterentur ad stellam suam. Apud inferos etiam purgationes esse dicit in styge/phlegethonte & co

De Anima
immortalitate.

cyto. Magna vero scelera perpetrantes ac tyrannos ad tartara funditus demittit: vbi perpetuo crucien
 tur. Locum hoc pacto medium cum nostro dogmate videtur probare. Immortalitatem vero ipsius animae: ex
 motu potissimum probat. Se ipsam mouere dicit contra Aristoteli. Quod autem ab se mouet semper mouet.
 Quod semper mouet/immortale est. Quia ite se moueat est argumeto hominis cogitatio: quando incorporea
 diuinaque appetit: quando virtute perficit: facile ostendit supra corpus esse: sine quo motus agitare sem
 piternos posse. Si quis autem obiciat animam irrationali videri principium motus quatenus ipsa ex se vege
 tati vim ac sentiendi. qualitates edit in corpore: facile respondebimus eam non habere veram principii ratio
 nem: sed instrumentum ab ipsa natura impulsu: haud aliter quam elementares qualitates in suis agitatae moti
 bus. Et haec quidem ex Platone. Aristoteles autem de ipsius animae immortalitate recte quod sentire videtur. Pre
 sertim duobus in locis. In primo huius operis libro. vbi vt perpetuum a corruptibili intellectum diuidi di
 cit. Et lib. xii. metaphysice. vbi ait formas reperiri essentielles quae corrupto composito viuunt: exemplum
 animae intellectui allegando. In libro autem primo ethicorum aliquid nobis obicere videtur: quod locum felici
 tati post mortem negauerit. ex quo loco Alexander Aphrodisius fateetur manifesto esse mortalem posuisse
 animam. At Thomas pro Aristotele instat. Platonici insuper errasse adseuerant: quod quum sicut & ipsi prio
 re corpore animam dixerit: tamen reminisci non admittat. Hereticorum quoque opinio quae traduce eam dice
 bat: hoc est sicuti corpus a corpore: sic animam ab anima generari: a Hieronymo confutatur. Nos igitur sic edo
 cti diuinitus sumus: vt animas post corpus in vtero factum ab omnipotenti deo conditi recte credamus: eiusque pe
 petuitatem quam ex multis caelis per dignis dignoscere manifesto possumus: plurimis tamen humanis ra
 tionibus considerare licet. praesertim quinque. Prima platonica quam supradiximus de Motu. Deinde quae
 sensus reliqua summo sensibili corrumpant: intellectus a summo intelligibili perficit. Tertia quae seipsum videat.
 Et haec quod naturalia: quae supra ite ab Aristotele/ commentatoreque narrata sunt. Reliquae duae ad mores
 & verisimilitudinem pertinent. Primum quod consentaneum sit examini quodque malorum bonorumque futurum ac
 cuique pro meritis tribuendum ex diuina iustitia: quum indiscreta esse omnia in hac vita videamus. Deinde vt
 ait Cicero philosophi omnes quorum vita moresque probati fuerit: vt Socrates & Socratici: cuncti immorta
 le animam dixere. At hi qui cum voluptate foedissime vixerunt: contra opinati sunt. sicuti Aristippus &
 Theodorus Atheos. Non igitur esse verisimile vt veri de rebus animi iudicet ebrius aut voluptarius
 qui secundum mores suos iudicat: quam vir sobrius & castus. In generationem & corruptionem.

DE RERUM NATURALIUM PMUTATIONE NUNC DIFFERIT: QUAE SECUNDUM ESSENTIAM GENERANT & CORRUM
 punt: aut secundum qualitatem alterant: seu etiam secundum quantitatem augent & mi
 nuunt. In his etiam de Mixto disputat & de tactu. Quidve sit agere ac pati. Ac
 initio veterum opinionem de principis rerum & generationis confutat. Platonis etiam
 qui corpora ex planis indiuisibilibus: & Democriti qui ex atomis constituebant.
 Quorum magna pars in primo physice commemorant. Deinde haec firmat. Sympe
 resmata. Quia in corruptione substantiali non fit resolutio vsque ad materiam primam:
 sed forma remanet essentialis: probat quod eadem forma accidentalis remanet corrupto quod fuit ante geni
 to: vt aduertit licet in elementorum essentialium generatione: ergo etiam aliqua alia forma essentialis
 remanet. Consequens manifestum: quia si deus oppositum: aut accidens migrabit de subiecto in subiectum:
 aut subiectum generationis & alterationis erit materia prima: & compositio secunda praecedet primam.
 Symperasma secundum. Aliqua forma accidentalis eadem numero manet in subiecto genito & cor
 rupto. Triplices enim formae accidentales sunt. Quaedam compositi essentialia consequuntur ex materia
 & forma corpulentiae sicuti quantitas. Aliae compositum mixtum consequuntur siue ex materia & forma mi
 xti: compositum, sicut Cicatrix & figura. Nonnullae vero compositi specifice essentialia consequuntur sicuti
 Similitudo & risibilitas. Ex his Catholica ducuntur tria. Quia omnes formae accidentales formam corpulentiae
 consequentes remanent eadem genito & corrupto. Deinde quod omnes formae accidentales formam mixti conse
 quentes remanent eadem numero in corruptione aliquam mixti. Postremo omnes formae accidentales es
 sentialia specifice consequentes non remanent eadem genito & corrupto: vt corpus hominis genitum est sanum
 vel aegrotum: sed corpus eius corruptum neque est sanum neque aegrotum. Ad Generationem autem Sym
 pathia & Antipathia concurrunt. Nos rerum concordiam & discordiam recte dicimus interprete Plinio.
 vt sit illud Ouidii: Concors discordia foetibus apta est. In hac igitur vna esse subiacentem naturam
 in qua facere & pati fit: necesse est. Neque enim calidum frigidum seu frigidum calescit: sed quod his subiicitur
 videlicet animal lapis. In quo & facere & pati est medio contactu. Neque enim alius sensus aptior
 fuit: vt qui omnibus sensibilibus fit communis: quum quaedam ceteris desint sensibus. Nam aer quod sine
 colore ac sapore sit & oculis & auribus minime sentitur. Multa quoque sine sapore: vt aqua. Ta
 autem vero omnia communicant. Quamobrem generationi is fuit aptissimus. Igitur generatio mu

Triples for
ma ex acci
dente.

Catholica

tria.

Sympathia

Antipathia

De mixtione

Mixtum ex contrariis & egs partibus. Cofutatio dictorum a veteribus.

Contra Platonem.

De elementis. κρυπτικῶν

Agētes cauſe ad generationē trifariam faciunt.

Generatio- nes ex recto in indiuiduis. In ſpecie vero reciproce.

Catholicū. De ſitu et quantitate elementorū.

tatione quadā ſubiecti abſoluūt: vt ex ouo auis: ex aqua aer. Alteratio vero manente ſubiecto: vt egrotat & cōualeſcit idē pmanēs homo. Mixtionē deide enarrat: pbatq; eā oīno eſſe: cōtra negātes. Eſt em̄ mixtio mixtiliū alteratorū vnio: vbi elemēta tantū poteſtate nō forma remanēt. Ratio: q; vnūq; mixtū eſſet re plura ſuppoſita: qd̄ fieri negt. Præterea in mixto ſemp vnū p̄dñat elemētū. Mixta q̄druplicia ſūt: alia ex quorū: alia ex trib⁹ aut duob⁹: alia ex vno elemēto & mixto: quedā ex mixto tātū cōtra elemēta generant. Sūt em̄ in mixto quatuor: materia elemētariſ: forma eſſentialis ipſi⁹ mixti: deide ipm̄ mixtū: poſtremo forma accidētaliſ q̄ cōſequit̄ mixtū. Præterea mixtū neq; gñationē: neq; corruptionē: aut augmentū: ſiue alterationē: ſed tātū cōpoſitū ſignificat. Cōpoſitū em̄ idē ac mixtū. Ex cōtrariis nāq; & æq; partib⁹ cōſtat. q; ſi alterū ſuperet: in maioris partis naturā mutabit. Vt aqua minore quātitate ī vinū: & cōtra. Si vero æque cōſtū dant: ī quadā tertiā cōuertunt naturā. Si ſe quoq; a ſili nō parit: ſed diſſili: vt aq; ab igne. Sūt igiſ elemēta materia mixtoꝝ. Mixta vero ſubiecta ac materia formarū accidētaliſ. Quidā mixtionē dicebāt imitti ſolida in vacuos poros alteri⁹. qd̄ ſane abſurdū apparet in augmēto. Si em̄ augēs ī poros imittit̄ alteri⁹: nihilo ſecius creſcit: ſed eadē manebit quātitas. Alias itē alii cauſas inducūt q; p̄o phyſicę libro pcurri. Anaxagoras iter alios Homœomerā corporū eorūde: vt minima oſſa p̄cipiū oſſiū: quę cōſutat Ariſtoteles pb̄as q; m̄ta ſimul coeſit q̄ p̄pterea nō ſiūt: vt mel melli cōiūctū nequaq; ſit. eadē quoq; ratioe diſiūcta corrūpūt. Sūt etiā gñationē nullā eſſe dicētib⁹: ſed tm̄ nobis videri. Sūt itē Platonici q; oē corp⁹ phyſicū ex planis & indiuiſibilib⁹ faciūt: & ī plana & indiuiſibilia diſſoluūt. vt ex ſupficie in lineas: deide ī notas. ex his eē grauiora q; multis cōſtēt triāgul⁹: leuiora q; pauciorib⁹. Quę ſane opinio Platonicoꝝ ab Ariſtotele vt ſepta redarguit. Q; corp⁹ phyſicū ſit neceſſe pōd⁹ habere: īclinariq; natura ad ſupna vel īferna tēdere. Mathematica vero nullo ſunt pōdere. Præterea magn⁹ ignis plures triāgulos retineret: ex quo grauior eēt. At cōtra videm⁹ quāto maior / tātō leuior. Libro. II. Elemēta pp̄rietateſq; eorū oīs enarrat q; ex his gñatiōes ſiūt. moreq; ſuo ī p̄m̄is veterū ſentētiā cōſutat: p̄ſertim Platonis q; materiā ponebat κρυπτικῶν. i. ſuſceptiua oīm formarū: qm̄ minime diſtinguebat: qd̄ illd̄ ſit / an ſeparatū ab elemētis. Alii elemēta ſeparata equalia & cōtraria: nōnulli vnū elemētū eē alteri⁹ materiā dixere. Ariſtoteles autē vnā eē corporū ſenſiliū materiā a pp̄rietatib⁹ ſeu qualitib⁹ minime diuiſā: ne ve a cōtrarietate ex qua ſiūt elemēta varia. Probatio eſt: q; calidū nō ſit frigidū nec cōtra. neceſſe ergo materiā eſſe vnā q̄ ſit amboꝝ ſubiectū. Deide q̄litateſ eorū cōtrarias ac tactileſ narrat calidū & frigidū humidū & ſiccū: q; accedūt rarū & deſū: leue & graue: molle & durū: planū & aſperū: lubricū & tenax. Cōiugatiōes in ſūma. vii. q; oēs ad quatuor primas reducunt: q; diſferētię ſūt elemētoꝝ. Ex qb⁹ calidū & frigidū agētia ſūt: ſiccū & hūidū patiētia. Qd̄ p̄fecto ex eſſectu manifeſtū: calidū em̄ diſcretiua: frigidū collectiua: colligere & diſſipare agere qd̄dā eſt: hūmidū itē facile terminat: at ſiccū nō facile. Facile em̄ ac diſſicile pati rurfus qd̄dā fuerit. Diſtinguit igiſ hoc modo. Calidū & ſiccū & acutū ignis eſt. Frigidū & humidū / lubricū & molle aque Calidū & humidū & leue aeris. Frigidū / ſiccū / durū / aſperū / pingue terre. Ex his alia magis aliis inſūt: vt ignis magis calidus q; ſiccus: aer magis humid⁹ q; calidus: Aqua magis frigida q; humidā: Terra magis ſicca q; frigida. Ad generationē igiſ mixtoꝝ agētes cauſe trifariā faciūt. Cauſe p̄cipales mediate que ſūt agētia vniuerſalia. Cauſe agētes imediate: q; ſūt quatuor elemēta. Et cauſe agētes inſtrumentaleſ q; ſūt qualitateſ primę ſupra memorate. Cauſam em̄ agētē vniuerſalē dicit eſſe Solis adceſſū & reſeſſū in obliquo. Deide oſtēdit q; licet elemētū ſimplex: regit̄ tamē ſepte cōpoſitū: vt videm⁹ aerē aqua terreſna immixtū: et ignē vaporib⁹ inferiorib⁹: et terrā aqua. Præterea dicit eſſe elemēta trāſmutabilia: hoc eſt alterū in alterum cōmutari vt aerē in aqua: et aqua in aerē reciproce. Secūdu rectū em̄ ſiunt generationēſ in indiuiduis et ex diuerſitate numerali vt in eis nō ſit reuerſio: vt idē homo erit idē animal poſt corruptionē. Sed in ſpecie ſiunt generationeſ reciproce vt ſit reuerſio: videlicet ex aqua ſit aer: et ex aere aqua: nō eadē numero ſed ſpecie. Ex quo etiā ſequit̄ illud ex Ariſtotele catholicum. Q; generabilia reuertunt eadem ſpecie quorum eſſentia deperit et corrumpit. Quorū vero eſſentia minime deperit eadē numero reuertit. vt idē ſol numero ſupra noſtrū hemiſpheriū reuertit. Quū em̄ cōmutant̄ elemēta: tūc reſolutio ſit vſq; ad materiā primā que eſt ſubiectum quatuor elementorū in ſpecie. nā in quolibet: corpore ſimplici eſt vna tantū forma eſſentialis. In mixtis vero non ſit reſolutio vſq; ad materiā primā: vt ſupra narrauim⁹. Deinde ſuperiora inq; p̄ orbū cęleſtiū motū in inferiora influere ac reſp̄creare. De ſitu aut et quātitate elemētoꝝ ſic ait. Cōcauū cuiuſq; eſſe alteri⁹ locū. Magnitudi- ne vero alterū ab altero decuplo ſuperari. Raritate quoq; iter ſe eodē numero diſtare. Præterea ſi

ſimul oīa cōfunderēt: qd̄q; in locū ſuū reuertetur. Si vero pariter condenſent: a qualem oībus fore materiā. Idem quoq; in probl. ait. terrā & aqua putreſcere: ignē & aerē minime: q; calida nō putrent dum calida pſeuerant ſed refrigerata. Illa vero duo calida ſemp: alterū per ſe: alterum ob ignē exiſtunt. Præterea ignis naturā: oleum & cerā calidā: cutē vero nigram reddere: q; hæc vritur: ab illis vero terrena pars q; nigrior eſt eximitur. De colorib⁹ vero alibi dicit aeris eē nūllū: aque albū: ignis rubrū: terrā itē albū: nigreſcere aut ex hūore: eēq; indicio cinerē. De Cęlo.

OELum Ariſtoteles deſcripturus haſ breuiter theſes pbat. In primis qntū eſſe corpus ſimplex: ſinitū: ac diuerſum ab elemētis: nec plures eē cęloſ: p̄terea eter num nec genitū neq; deſitū. q; diuerſū ab elemētis hoc modo elementorum motus rectus eſt. Mixta quoq; ſecundū elementum p̄domināſ mouēt ſurſum aut deorſū. Mot⁹ aut cęli eſt cyclic⁹ q; eſt prior recto & diuerſo. ergo corpus & eſſentia ei⁹ diuerſa prior. Q; corpus ſimplex: pbat motū item cyclico: qui ſimplex & vn⁹ eſt: ſimplicis vero corporis ſimplex eſt motus. Nā nec ipſe nec comentator cęlū ex materiā & forma cōpoſitū villo modo admittūt: ſed formā eſſe ſimplicē quātitati ſubiectā: ac trine demenſioni. Entiū nāq; naturalū quædam ſunt. corpora & magnitudiēſ alia q; habent corp⁹ & magnitudinē: nōnulla vero ſūt p̄cipia habētū corp⁹ & magnitudinē. Q; ſinitū eſt pbat: q; infinitū circūagi aut moueri nō poteſt: inde ſi corp⁹ cyclice motū eſt īfinitū: lineę p̄tractę a centro ad circūferentiā erūt īfinita. Si igiſ cęli corpus moueret qm̄ moueri neceſſe eſt: intercideret linearū a cętro p̄tractarū diſtātia: qd̄ fieri nequaq; pōt. Nullū igiſ corp⁹ īfinitum eſſe dicit: ſed neq; loc⁹ neq; vacuū neq; temp⁹ extra cęlū. Dī tñ īfinitū cęlū qd̄aten⁹ ob ei⁹ magnitudinē: eo fere modo: quo numerū ēt magnū īfinitū vocam⁹: motū itē cęli īfinitū: quo motū in circulo dicimus quoq; īfinitū: cū p̄cipiū h̄re non videat. Eſt tñ finit⁹ ei⁹ mot⁹ cū ab oriēte ſc̄ipiat. Q; aut plures cęli eē viderent̄ pbat. cęlū vniuerſale ac ſpecies eſt: ergo plures numero habet. Itē quoties aliqua duo ſe habent vt vnū ſit prius altero ſecundum modū prioris ſtat prius eſſe ſine poſteriore: ſed mundus & hic mundus ſe habent q; mundus p̄cedit hunc mūdū ſc̄dm modū prioris: ſtat itaq; mūdū eſſe ſine hoc mūdō: ergo plures eſſe poſſunt. Sol ut: primo q; aliud eſt hoc cęlū & cęlū ſimpliciter. Nā cęlū ſimpliciter ē vti forma: Sed hoc cęlū eſt forma cū materiā: quā cū cęlū totā cōp̄redat: non alterū poterat eſſe cęlū: haud aliter q; ſi hō ex oīb⁹ oſſib⁹ & carnibus cōſtaret: nō alter hō poſſet inueniri. In alterū arguit: in omnib⁹ in q; bus eſt forma p̄ medium cuiuſdā ſpeciei: ſub ea nō cōtingit eē plura ſingularia. Sed cęlū eſt huiuſcemodi: igiſ vnū eſt cęlū: extra qd̄ corp⁹ nō eſt: neq; loc⁹: neq; vacuū: neq; tēp⁹. Loc⁹ & vacuū nō eſt q; neq; corpus: nā vbi corpus: & loc⁹ & vacuū rep̄iret ſi eēt. tps itē nō ē q; cęlū nō ſit cui⁹ motū cęlū metiſ. De æternitate aut mūdi ſiue cęli triplex opinio ab eo referē Oēs pene p̄h̄ ante eū genitum dixerūt: Quidā genitū & nō corruptibile vt Plato. Ipſe vero primus in hac opinione neq; genitū neq; corruptibile. Ac primū cōſutat Platonē: cū genitū eſſe oporteat omne qd̄ futurū corruptibile ſit: & qd̄ habuit initū ſinē ēt habiturū. Nā gñabile & corruptibile conuerſi dicit: qm̄ eorū contraria ingenerabile & incorruptibile cōuertūtur. Etenim eē quū ex aliis: tū ex tpe declarat. qd̄ aut p̄petuū eſt & īfinitū. Suppoſita em̄ tps æternitate iplicat cōtradictionē aliqd̄ idē h̄re poteſtate ad eſſe p̄ tps īfinitū & poteſtate ad nō eſſe per tps īfinitū: qm̄ ſeq̄ret q; eēt tunc aliqd̄ generabiliū aut corruptibiliū, ſed nullū tale eſt huiuſmodi. patet: q; ſecūdu Ariſtoteles qd̄libet gñabile & corruptibile qnq; nō erit & tunc iplicabit ipſū eē. Nā aliter idē numero poſſet p̄duci. Ideo cōtradictionē implicabit ipm̄ habere poteſtate ad eſſe p̄ tēp⁹ īfinitū ex pte poſteriore. Præterea: narrat quot modis dī ingentū: Vno modo qd̄ prius fuit non ens & nunc eſt ens ſine generatione & trāſmutatione: ſicuti qd̄ dicit̄ de motu & tactu. Deide qd̄ oīno fieri non pōt & corrupi: tñ ipſū nodū factū eſt. Tertio qd̄ oīno fieri non pōt. His addit q; aliqd̄ fieri nō poteſt dupliciter: vno modo ſimpliciter. Altero modo q; non facile ſit. Genitū totidē dicit̄ modis: Primo qd̄ habet eſſe: deinde non eſſe. Sc̄do mō qd̄ generari pōt ſiue ſimpliciter ſiue facile. Tertio qd̄ per naturalem trāſmutationē poſſet accipere eſſe poſt non eſſe: ſiue iam ſit ſiue non. Deide corruptibile diſtinguit: vno mō qd̄ poteſt habere nō eſſe: poſtea eſſe: ſiue ſit p̄ trāſmutationē ſiue nō. Sc̄do mō qd̄ per trāſmutationē rei pōt habere nō eſſe: poſtea eſſe. Tertio mō qd̄ facile corrupit̄. Deinde incorruptibilis mōdus: primum dī qd̄ pri⁹ eſt ens & poſtea nō eſt ſine trāſmutatione ſicuti: motus & tact⁹. Sc̄do mō qd̄ eſt fieri nō pōt: quū nō fiat aut nō futurum ſit: & hoc proprie incorruptibile dicit̄. Tertio qd̄ non facile corrumpitur. Libro. III. Proſequitur qm̄tatem mūdi p̄bare topicis qdem argumētationib⁹. Ex tpe qd̄ eſt perpetuum: ex opinioe an-

Q; cęlū diuerſū ab elementis.

Q; corpus ſimplex.

Q; finitū.

Q; nō plures cęli.

De cęli æternitate.

Quot modis genitū. Quot modis corruptibilis. Quot incorruptibilis. Q; mund⁹ æternus.

ti quorum qui celū vel sepiternū tribuūt diis pro sede. Ex facilitate mot⁹ q nullā habet termino rū repugnātiā. Adducit p̄terea tale argumētum. Si factū est celū: erat quādo nō erat. Sed achro non neq̄ sensu capax sine celo. Sed tempus nūerus est caelestis mot⁹. Itaq̄ dicere erat quādo non erat celū. Id ē erat tēp⁹: qm̄ tēp⁹ nō erat. Erat autē ps ē tps̄ p̄teriti. Si igit̄ nūq̄ tēp⁹ erat qm̄ nō erat celū: Temp⁹ autē sepiternū erat: ergo p̄cedit oē acceptū. Manifestū igit̄ q̄ celū ingenitum: q̄ sicuti erat p̄cedit oē tēp⁹: sic cōlegit̄ erit. tpē ei semp̄ existēte semp̄ erit simul existens cum eo celū. Hęc qdē peripatetici. At platonici nobiscū sentientes cōtēdūt simul cum celo factū esse tēp⁹. Et sicut erat qm̄ non erat celū: sic & nō erat qm̄ tēp⁹ nō erat. Nā erat: & est: & erit: ptes qdem tps̄ existūt: at tamen πρὸ τῶν τῶν hęc sunt: id est p̄figuraliter. q̄ autē aliter demonstrari non possit. Est ei eūsi collecta ex deo p̄creatio sep̄ hns̄ ante tēp⁹ & post factū. Igitur tēp⁹ simulacrū aut̄ habuit hoc qd̄ dicit̄: & est & erit donec fuerit: scdm̄ videlicet anaphorā ad eūsi. Dicētes igit̄ erat qm̄ nō erat celū: non dicit̄ erat tēp⁹ qm̄ tēp⁹ non erat: sed p̄ductio qdam̄ aualis (vt ita dicam) secundum quam ne q̄ celū neq̄ tēp⁹ habuit hypostasim. qm̄ autē celū coepit esse tūc & tēp⁹. P̄ter hęc aiatū esse celū ac p̄petuo & aquali motu agitari: nō ab aīa qdē (vt Plato sentit) Aristoteles purat: quū aīa motus sicuti caterorū aīaliū regem qm̄q̄ & interpolationem expetat: sed magis diuino quodam actu at q̄ impulsu: qm̄ nō absistit a proprio loco sed semp̄ eūdem retinet & circūuertitur: ac q̄q̄ ptes mutat locū non deserit vniuersi. Quapropt̄ aīam sphaeris non insitam sed extrinsecus adhaerentem atq̄ ipellētē adtribuit: qd̄ & nō quoq̄ Agnati pbat̄. Cyclic⁹ p̄terea mot⁹ etern⁹ nullo altero ter mio corrupente apparet. Posthęc de ordine ac nūero sphaerarū: deq̄ mot⁹ earū varietate tractat: triplici nāq̄ dimensione lenis modis moueri dicit̄: longitudine: latitudine: altitudine: longitudi nes: sursum: ac deorsum. hoc est a polo antarctico in septētrionē. Polū ei nobis antarcticū q̄ nobis later: sursum coeli appellat: qm̄ dextrā habeat orientē. Nā orientē dextrā vocat vnde mot⁹ oritur: & sinistram occidētē: cōtra Pythagorei sursum vocabāt nostrū polū. At Ptolemā⁹ & astrologi lōa gitudinē vocāt orientis in occidentem: latitudinē vero a septētrione in meridiē. Tertia vero di mensio secundum oēs ex altitudine añ respicit n̄m hemisphaerū ac mediū celū. Retro vero con tra sub terra. Patet igit̄ secundū Aristotelē nos qui arcticū habitam⁹ aduerso mundo cōstitutos. Nā qd̄ mūdo et antarcticū habitātib⁹ dextrū ac sursum: est nobis sinistrū & deorsū. Dicit quoq̄ i ter hos sit⁹ eē ordinē: vt lōgitudō latitudie prior sit: postremo vero altitudo vt sit sursum vnde mot⁹: dextrū a quo: & antierius ad qd̄: & hęc qdē suis terminis cōtrariis priora. Aristoteles octa uā sphaerā a deo motā tm̄ primū mobile posuit. At postea Ptolemaeus diligētius vestigans nonā primū mobile dixit. Neoterici et decimā addiderūt. Quapropter nonā nō primū sed scdm̄ mo bile faciūt. Dicit itē q̄ celū agit in hęc inferiora triplici instrumento: motu: lumine: & influētia p̄ has vltimas duas et si mot⁹ tolleret multas & generationes & corruptiones fieri posse. Ceterū figura sphaerica coeli esse q̄ inter solida perfectior: sicuti circūl⁹ iter plana: qm̄ simplicior. Nam vna tm̄ linea: reliq̄ figurae pluribus cōsistunt. Insuper equali & normali motu moueri: qm̄ ināq̄li tas remissionē tū cōtentionē creare vidēt. Tribus ei terminis motus cōtentio cernit̄. a mediū: ad mediū: & circa mediū. In his ei quae secundū locū mouent̄: in fine magis cōtēdūt. veluti pte ad to rum & ad naturā suā p̄p̄rate. Sicuti terrea & grauiā ad inferiora id est ad mediū. At ignea & le uia ad superiora id est a medio ferri. In his vero quae p̄ter naturam impelluntur: vis maior ab initio mot⁹ cōspicit̄: viresq̄ dein paulatim aduersante natura remittit. Quae autē ex obliquo & ad uerso feruntur: hęc nisi vires accipiant: aera secandi debilia sunt. vt patet in telis aut lapidibus excussis quae p̄pius emissā non adeo nocent. Itaq̄ huiuscemodi genus dē circa mediū cursū vim habere. In circulari igit̄ motu null⁹ horū cōtigit̄: cum p̄cipio: ac sine careat: neq̄ etiā p se motū variat: neq̄ a mouente ināqualitatē accipit. Sed q̄ cōtigit̄ planetā minore spatio signū aliq̄d p agere: non ex inēqualitate sed circuli eccētrici siue deserētis rōne puenit. Similr̄ vero in signo alio quo diuti⁹ pmanēdi cā Epicycl⁹: i quo planeta reuoluit̄: & vbi retrogradatiōes fiūt: quos q̄q̄ nō ponit Aristoteles: q̄ suo tpē non fuerint reperti: vidēt tamen ponere ac tacite cōcedere: cū dicat multitudinē motuū sphaerarū causam esse ināqualitatis. Nā & eccentrici & epicycli numerum ac diuersitatē motuū augēt. Mōstrat insup q̄ orbis astraḡ oia & ipsae intelligentiae mouētēs i ter se specie specialissima differūt. Ratio: qm̄ habeant proprietates specie differētes. alia em̄ aliis magis lucent: aut magis frigoris aut caloris. p̄terea ipse in. viii. metaphysica. testatur: ab traçta materia sit tantū vniū indiuiduū & vna species. Astra enim & celum vt idem opinatur corpora sūta materia abstracta. Deinceps de astris ex quib⁹ cōstēt: qbusve figuris: q̄ mot⁹ eorū. Placet igit̄ Aristotelē ea ex eadē essentia poni: quae & celū: in quo cursū habet. Solē quoq̄ ipsū nō

Q̄ celum aiatum.

De motu sphaerarū atq̄ ordie.

Tres mot⁹ termini.

Rō ināqua litatis. Epicyclus.

Celum & astra corpa a materia abstracta. Astra ex ea dē essentia qua & celū

calidū natura: sed motu suo hypocaustatis caliditatē excitat & aerē flāmātē ad sferiora demit tere: nec mirū cū mot⁹ sit apt⁹ & lignū & lapides & ferrū deniq̄ ipsū incēdere. Qd̄ Platonici vt ineptissimū reprēdūt: qui solē ppriū h̄re calorē volūt: vt alibi dicemus. P̄terea aīalia esse astra existimat sensū h̄ntia: q̄ q̄q̄ moueri vidēt: imobilia tm̄ p se esse: moueri autē a suis delata sphaeris p̄ prio & cōtrario cursu firmamēti tardiore: velocioreve: secundū eorū a priā sphaera distātiā: pbat q̄ tribus potissimū de causis. Nā si celo ihereret mouerentq̄: cali cōtinētia disciderēt. Oē ei solē file corruptibile. Dein quō sine instrumēto aut pedib⁹ mouent̄. Postreō duplex ē sphaericus mo tus: volutatio: & circūactio: id est κύκλισις καὶ ἀφροσις: circūagunt planetae: volutātur epicycli scdm̄ Ptolemū. Aristoteles neutro horū modorū astrū p se moueri dicit. Nā circūactio locū cō t̄iet eūdē: astra vero errāt: ac mō i septētrionē: mō in meridiē trāsserunt. Si vero volutarēt: faciē mutarēt: sed mīme mutāt. Indicio est lunę facies & maculae semp̄ eadē apparentes. Si igit̄ in vno astro: & in reliq̄s est. Volutatio em̄ quīs in sole oriēte & occidēte videat̄ ob ei⁹ formā mutationē ac vibrationē: nō tm̄ p se sed pp̄ visus distātiā fit: cū lōgior ab later videat̄ q̄ supra caput: quū idē sit. Visus nāq̄ longē p̄ract⁹ voluit ob infirmitatē. Quae cā est ē vt astra fixa vibrare videat̄. Ad planetas vero q̄ pp̄nquiores sūt mīme caligat: ex quo illi nō tremere vidēt: astra vero cetera vi dent. Qd̄ etiā platonici refellūt: astraq̄ ipsa moueri dicunt. Sphaerica itē astra esse docet ex argu mēto lunę plenę: ex motu quoq̄ penni ac cyclico: cui nō alia forma suppetebat: cū reliq̄ mot⁹ i ter mio req̄ q̄q̄ cōsequant̄. Influere insup inferiori mūdo apotelesmata id est effecta dicit. Orbis itē erraticos ordie iter se ac cursū celeritate distāt. Nā in cursu diurno q̄to sphaera remotior a cētro tāto velocior: vt Saturno cōtigit̄: q̄to vero pp̄ior: tāto tardior: vt lunę ratio q̄ hęc min⁹ spatii ac tps̄ cōsumat. Cursu vero pp̄rio cōtra euenit: q̄to cētro pp̄ingor: tāto velocior. Nec qm̄ priō mobili cōtigit̄ vn⁹ tm̄ mot⁹: & sequēti duo: aliis p̄terea numer⁹ motuū crescit. Sed Solis & Lu nae pauciores: Mercurii eē plures p̄ officiis eorū & p̄fectione. Astra insup plura octauę sphaerę cō currunt ob p̄fectionē: q̄ reliquos inferiores orbis ducat ac antecellat. Sonū quoq̄ qui Platonici placet: negat oīno in motib⁹ ferri astrorū aut vllā melodiā. Rō q̄ ab se nō moueant. Nā & partes nauis motae nō excitāt sonū. Dein a nobis p̄culdubio audiret̄. nec solū audiret̄: sed ex eo audit⁹ vehemētiorē corrūpet̄. Postreō de terra plurib⁹ differit: stabilēq̄ ac rotūdā ob naturalem graui ratē in medio q̄scere dicit: nōnullorū opiniones cōfutando q̄ motū cœli cōtinuū: cām eē ne de scēderet dixerūt: ex aqua in vase similitudinē. qd̄ si sic esset: & ignis quoq̄ violētē tract⁹ ascēderet. P̄terea quīs partes habeat ob mōtes ināquales: tota tm̄ in se sphaerica est: q̄ necesse sit eā q̄ vndiq̄ ab extremis abesse. Nā maior ps̄ sep̄ minorē vsq̄ ad mediū cōpellit. Qui conica figura sūt arbitrati: solē respexerūt recta tēdere visū: nō aiaduertētes q̄ ingēs cœli spatio gyr⁹ sit in cā: tātū deq̄ p̄terea latitudinis habeat. Huc accedit maxim id signū: q̄ aliqb⁹ p̄cedētib⁹ a septētrioe ad austrū aliq̄a appent stellae versus polū que nō antea apparebāt: & cōtra: q̄ in cā terrae curuitas est. P̄terea dicit. xl. myriadas stad. eē circuitu: hoc ē q̄drigēta mil. stad. Hęc alii vt insulā magnā mari circūdatā dixerūt: aqua in medio ponētēs: haud cōsiderantes q̄ & ipsi aqua subiectū aliq̄d h̄re sit necesse. nōnulli terrae visceribus magnis veluti cauernis aquā imixtā. Oīo inter plerosq̄ conuenit: Terrā vno globo cū aqua esse cōplexā tāq̄ disp̄ritis insulis: licet q̄titate supet̄. Quae ve ro partes emineāt si paruae sint insulas vocari: si magne continentē. Liber tertī⁹ a plerisq̄ cōmen tatoribus vt i supuacaneus p̄terit̄. Quarto de Elementis: deq̄ proprietatib⁹ eorū differit: id est de leui & graui tm̄. Nā reliquas pp̄rietates simul cū ipsis elementis in secūdo libro de gnatione pleni⁹ exegit̄. Nūc leue & graue ad cœli materiā prinere vidēt. q̄ sursum deorsūq̄ rēdūt. Ignis em̄ & terra extrema elemētōrū cōtrariis inter se pp̄rietatibus: natura rectis angulis mouent̄. Alter qdē leuitate a medio: altera grauitate ad mediū: & alter p̄petuo mobilis: altera p̄petuo stabill. Ho rū ignis sua i sphaera hypocausta vocat̄. Intermedia vero coelemēta sunt Aer & aq̄: nō leuia qdē aut grauia p se: sed cōpatiōe. Aer em̄ aqua leuior: igne grauior. Aqua vero terra leuior: aere gra uior. Ignis aereq̄ q̄to maiores tanto leuiores: facilioreq̄ ascensu. At contra terra & aqua pro ma gnitudie magis descēdūt. Ex his alterū altero locū p̄stat: terra aque: aq̄ aeri. Quapropter omnia grauitatē aliq̄ā h̄nt p̄ter ignē: ac rursus leuitatē p̄ter terrā: q̄ ille vbiq̄ leuis: hęc vbiq̄ grauis. Quae cā est vt vter vēto plen⁹ citius descēdat q̄ vacuus. Et lignū in aqua quīs magnum puo plū bo leuius: in aere aut grauius. Aqua itē tellure: & aer aqua fissibilior. ea demū est cā q̄ lata quīs grauia: aque potius q̄ aeri subsidūt: vt spatii plus occupātia q̄ rotunda in loco min⁹ apto repētē diduci. Et hęc qdē Aristoteles. At Plato hęc corpora mathematicis ac solidis constituebat: & ex his constare physica: & in plana vsq̄ ad triangulos resoluebat. Primum terrā cubo: q̄ hęc figura stabilitati sit apta: Ignē pyramidi seu sphaerę: q̄ hęc mobilis inter solida velut ignis: p̄terea q̄

Q̄ sol non calid⁹. Astra aīa lia esse.

Sphaericus duplex est motus.

Cōcentus musica in astris nō eē Cōtra Pla. De terra.

Terta. xl. myriadas stad.

De elemen torū graui tate & leui tate.

Q̄ Plato elementa so lidis ac ma thematicis constitue bat.

Cōfutatō Aristotelis.

Platonis opinio de celo & astris. Cōtra Aristotelem. De astris.

De celo.

De celo.

De celo.

Causa flammam celestium. Agens.

Sphera quidē tota est angulus: natura vero angulus calefacit: pyramis vero acutissimi est anguli. Aquam q̄ plus h̄et materię i coledro cōstituit: id est solido. xx. basium: q̄ magnarū priū ac plurū sit: ea ppter frigus cōstringat nec poros p̄trāseat. Aera vero octedro id ē octo basiū figure: q̄ minorū partiū est. Ex hoc aer rarior & penetrabilior. Celū autē ip̄m dyodecedro id est. xii. basium corpori medio in vtrūq; numero: q̄ hoc e cōmuni esset elementorū materia. Hęc itaq; oīa Aristoteles in fine tertii libri de celo q̄ añ hūc est cōfutat: in primisq; ex motu ip̄so. Si enī cub⁹ terra est ob stabilitatē: hoc tantum in loco suo fuerit: sed extra īstabilis Pyramis aut sphaera eēt. Sicuti & ignis in proprio loco cubus erit: ī alieno itē pyramis aut sphaera. Præterea si calefacit & ardet ignis præter angulos: oīa fierēt elemēta calorifica: q̄ oīa basib⁹ & angulis finxit: tñ magis ac minus differēt. Si igit̄ oēs anguli & sphaera ardent: corpa oīa mathematica q̄ ex his cōstāt arderēt. Nō ergo reliq̄ erit figura aeris & aquæ. Postreō existentib⁹ angulis & nō sphaerica in his forma: vā cui ī rerū natura dicet. Sed qñ ad hęc venim⁹: ponā breuiter q̄ hoc tractatu de celo itē Platonici ab Aristotele dissentiūt. Solē ī primis nō ppter motū more Aristotelis sed per se calidū dicit. Nā si rōne mot⁹ calefceret Sol: luna quoq; debuisset. Et q̄q; vt peripatetici dicit hoc ei ob cursus ac motus tarditatem non contingat: attñ q̄ terræ ppior est: calorū aliquantulum reflectere par erat. Ignis p̄terea propriū ac principale Platonici nō estū vt illi: sed lumen esse dicitāt. Siquidem quo minus aliena immisceat materiæ minus vrit. Quo autē purior: eo lucidior ac longius lucet q̄ calefaciat: tū igne absente abit & lumen. Calor autē calefacto remanet. Astra quoq; ipsa aīalia esse sicuti Aristotelici / putant. Qua de cā non vt illi raptu sphaeraz: sed per se moueri dicit. Mentē siue aīam cui libet p̄esse orbi: verū extremo nō desū vt ille. Nā parum ex p̄portione rē huiuscemodī Aristoteles distribuissē ab eis reprēdit: p̄sertim cū ī tractatu de iustitia p̄portione tātōpe laudat. Etenim mentes ipsæ secūdam analogiam alteram altera ex dignitate excedere debuerat. Deī autē cum reliquis substantiis q̄ nulla sit proportio: omnes facile norunt. Qd̄ Auicēna Aristotelis alias adfertor: hunc tamen errorē in sua metaphysica cauit: ac sphaeris quidem eodem modo mētes tribuit: deum tamen omnium conditorem motorem primū mobilis vt ille nō fecit: neq; huic tam vili officio vilo modo delegauit. Cœlum insuper ipsum & incorruptibile & perpetuo ferri motu adentitur Plato: verum hoc ab anima ipsius non corpore (vt ait Aristoteles) habere. Præterea genitum esse: nec alia q̄ elemētari materia cōstare: ex igne primum & terra: duobus elemētorum extremis ex argumento sensus: q̄ lucent corpora cœlestia: q̄q; se contingunt. Ignis enim diaphani lucisq; cā: Cōtact⁹ vero terra. Hęc reliqua elementa necessario trahunt: aerem & aquā Aer enim purus igni ppinquior cum eo circumagitur perpetuo motu. Aqua vero & aer crassius & vna cum terra stant & communicant. Crassiora enim corpora terra quadam puriore admixta sunt vt astra: & ex his erratica diaphana quidem sed rariore materia: fixa dēsiore: & magis splendentia. Intermediæ celi partes aquea simul & aerea liquiditate distent. Qz autem ex igne cœlū ex magna parte constet: indicio sunt splendor & perpetua mobilitas & mot⁹ simplicitas ac peripheria igni conuenientia. Simplex enim cœleste corpus quemadmodum & ignis est comparatione corporis compositioris: hac tñ differentia: q̄ extra locum suum ignis sicuti cætera elementa recte mouetur. Aristoteles autē cōtra: recto eum motu rātum natura agi: in sphaera vero non natura sed vi a firmamento circūagi adfirmat. ob quam causam igneū cœlum non ponit.

In Meteora.

Meteora græci omnia quæ in aere pendent appellant. μετεωρεῖν suspendere dicitur. Quæ vtī clarius innotescant: diductio huiuscemodī faciēda est. Visa omnia in celo aut perpetua sunt vt phœnomēna & signa cœlestia: aut contingētia: & hęc aut p̄lystasim id est rei consistentiā vt flammę: cometę: circulus lacteus: aut per emphasim id est apparentiā & phantasiā: quę phasmata dicuntur vt Iris: halo: virgę. Phœnomēna q̄dem ab astrologis consyderantur. Nunc tñ quę per lystasim & emphasim apparēt prosequitur. Primum igitur flammam celo diuersarum apparentiū agentem deīn materialem causam altius repetit. Supra enim ab initio sphaerę suprēme vsq; ad lunam ethereum corpus est: inferius vero ad mediū & circa mediū frigidissima corpora aqua & terra. In hoc medio aer & ignis elementaris: qui hypeccauma dicitur: quicq; q̄to magis ipsi etheri & orbi lunari pprius accedit: tanto vehementior ē: q̄to vero ab ip̄so recedit tanto remissior. Hic quidē scitillat ac flamas quas dicimus excitat: non qd̄ p se sed ex motu astrorū: quū solis: tū reliquorum excitatus atq; incēsus. Hic quoq; accenditur vicinus aer elementaris: q̄ ip̄se vna in orbē agit: reliquus vero crassius qui ī medio est paulo supra nos cōstitit: q̄ impeditus sit mōtium anfractibus & terre sublimitatibus: stans quodam mō est: nec in

orbē vna cū reliqua aeris sphaera circūagit. Frigid⁹ est vt minime calefactus: neq; a motu hypeccaumatis q̄ ab eo remot⁹ sit: neq; a radiis solarib⁹ reflexis q̄ a terra sit procul. Reflexi. n. radit dicitur. cū ex calefacta tellure in aeris vicini calorē retorquetur. His itaq; cognitis agētē siue efficiētē cām harū flamarum motum astrorū p̄dictū iure dicimus. Nunc materialis cognoscēda: quæ est exhalatio. ex terra enim & aqua a sole calefactis q̄dam calida & humida prouenit: ad superna euaporatio: q̄ in altum sublata bifariā disptit. Calor enī ad superna tendens ad hypeccauma exhalatio sicca & calida est. Humor vero qui in media regione relinquitur vapor appellatur. Exhalatio enim quam græci ἐπιθυμία & vapor ἀνομοίον vocant hac inter se differentia sunt. Exhalatio potestate est ignis: calida videlicet & sicca. Vapor vero potestate est aqua: humidus & calidus: & altera leuitate tendit ad cœlum & hypeccauma. altera in media regione subidet: & pluuias gradinēq; ac cætera: quæ paulo post dicemus: excitat. Exhalatio vero siue hypeccauma superiorum sphaerarum motu excitata vel flamas ardentes per se mōstrat: vel astra inflammata diuersa qd̄ specie. Nam aut lōga & lata flamma apparet more calamorū ardentium ī cāpis: aut longa tñ: & Hœd⁹: vel Dalus: seu discurrens & ardēs astrū videbit: aut vehemēs & cōdēsa fuerit flammatio & quasi sphaerica: & tunc Cometes erit ex coma dicit⁹. Si longa: Pogonias ex barbē similitudine. Ambo tñ cometæ vocabulo. Cauda ei ipsius non p̄ astrū vt videt: sed longa sub astrō ei tñ cōtinua: cōstitit ex materia & regione elemētari. Cām q̄ talis Systematis & ignis ex crassiore exhalatione ob motum ip̄sū astrū icēsa recipit. Qm̄ nō solū sol sed reliqua quoq; astra sūt apra ex motu ignes excitare. Cōmemoranē & alii a Plinio p̄ter Aristot. cometæ. Ἰφίσιος Xiphias in mucronē fastigiatus oīm placidissimus. ἀκορτίας Acotias iaculi modo vibrans. πῖθητες Pithetes doliorū figura. κεράτιος Ceratias cornu spē Ἰππίσιος Hippias egra iuba. Oēs ferme sub septētrione: maxime in parte lactei circuli. Venti ab his & est⁹ & siccitas: tū etiā principū mortes portēdi dicuntur. Fiunt & in australi polo. Sed ibi citra vllū iubar. Deniq; cometes nunq; in occasura celi parte reperitur. Cur aut raro fiāt: & plerunq; extra tropicos: causam adsignat Arist. motum solis cæterorumq; planetarum: qui in medio tropico moti tenuant crassiores exhalationes quæ sunt materia cometarum. Ex quo frequentius stellæ port⁹ ardētes ac discurretes in ea pre apparēt. Est quoq; & illa cā raritatis cometarū: circulus lacte⁹: q̄ plerūq; tales exhalatiōes ad se trahit. Sicuti enī sub vno astro dēsiore exhalatio icēsa cometē facit: sic sub multis astris lacteū circulum ex eo dicit⁹ q̄ nō igne⁹ color sicuti ī comete sed albus & lacteus loco cometæ appet. Igit̄ qd̄ vnū astrū facei pōt: nō absurdū & mltā siml̄ idē putare: videlicet attrahere & excitat atq; īflāmare exhalationē. Hoc ei fieri par ē ī ea pre celi vbi pluriā sūt astra: pluriā ei & maxia in circulo lacteo cōsistere / verisimile est: q̄ eorū mot⁹ cā sit lactis toti circulo circūfusi. Extra etiā Zodiacum apparēt qm̄ & reliqui planeta vt superius de comete dixim⁹: huiuscemodī Syllasim tenuāt ac dissolūt. Maximus tamen & obliquus veluti Zodiacus est: ac supra tropicos extensus a fine Geminorum ad principium Sagittarii protensus: quosd̄ am alios contingit circulos: existens haud procul a polo: iacens ab latere Zodiaci. Insup & duplicem eū ponit: alterū altero maiorem: vbi & maiores & plures sūt stellæ. Præterea cōfurat eos qui hūc circuli vjam planetarū eē voluerūt. Pythagorici aut viā Phaetōris combustam: aut q̄ astrorum lumen a sole non aspectorū: aut qui solis refractionē ad n̄m visum vt emphasim quādam dixerē. Phasmata quoq; alterum genus visorum supra posuimus: quæ p̄ emphasim id est idolum quoddā appareāt: ac systasi careāt: vt sūt foueę hiatus: iris: coronæ: virgę. cā enī fouearū & hiāt⁹ quę græci χόσμα vocant: ignis est: quę hypeccauma dixim⁹ appellari. Hęc qñq; īflāmatior noctibus serenīs variōs ostendit visus. Igneū enī & album per tenebras conspectum croceum fuluūq; ostendit colorem: plus minus secundum dēsitatem tenebrarum. Indicio est flāma ex igne ardēte quæ p̄ se alba est: per fumū crocea videtur. Densiore autem fumo punicea ac fere sanguinea. Quādo igit̄ lucis splendor & cōtinuatio p̄ nocti tenebras eo mō p̄cedit ac offuscatur: tūc pfundū aliqd̄ videtur apparere qd̄ aut hiātū aut foueę monstret. At contra interdū fiunt Iris: Halo. i. Area quā Plī. coronam vertit: Parelis: Rabdi. i. vīrgę quos idē colūnas vocat. Est enī nubes in modū fistulæ cōdensata. Oīa per refractionē solis ad n̄m visū. Aer enī recipiēs refractiones lucis & visus qñ p̄ lucē visus exercetur: phātasia diuersorū p̄bet colorū: siml̄ & cā horū oīm ē. Refrangit enī visus cū luce ab aqua ab aere dēso ab oib⁹ leuōrem superficie habentib⁹. Emphasim nō in figura fit sed ī colore. Figura namq; diuisibilis. Talia vero p̄ Emphasim apparentia indiuisibilia sunt. Est enī area siue corona albedo quēdā apparens: q̄ luna aut aliqd̄ aliud astrū sed frequēt⁹ sol circūdat: qd̄ signū rēstatis: soluis calore. Iris autem ex eadem cā refractionis fit. Cū sol p̄ cathetū supstat nubī ad pluuiā plerūq; paratē: nōdū tñ plu-

Reflexi radii. Cā materia lis flamarū. Exhalatio. Vapor. De Comet Pogonias. Xiphias. Acontias. Pithetes. Ceratias. Hippias. De lacteo circulo. De phasmatis. Foueę & hiatus. Halo siue corona. Iris. Rabdi cōlūna.

Colores Iridis.

Parelii.

De pluvia gradine ac caeteris.

Nubes. Caligo. Aethra.

Nix. Grando. Antipistafis.

Ros. Pruina. Ros & pluvia. Pruina & nix. De aquis.

Aqua coelestis non penetrat in terram. x. pedes.

ere incipieri. Est igitur ephas coloris & non figura: quod ex minutis & concisis nubibus huiusmodi ad spectum phantasiam parit. Colores Iridis in praeis puniceis; quod lux & albedo per nigritudinem & interuallum conspecta puniceae coloris visui appetit: uti supradixi. Licet enim sit lux: fuscus nihilominus reddit aer mediis ob nubilum. Reliquus color prasinus & semiceruleus: non quod ob nubium speculam sed ob visus debilitatem reddit nobis. In obscuro namque caligantes oculi subuiride quod videre vident. Serenitate Iridis: sicuti corona repestat portendit: appetit tamen corona non vario colore sicuti Iridis: quod non per nubila sed in aere proprii cuius fit clarior est aqua. Iris autem ob nubilum & aquam lucem solis refractam impeditionem ostendens varios spectat visui colores. Sicut & pelii & virgae seu colunae. Quae appent et caelo sereno: colore perspicuo & albo: ut refractioe solis mime impediunt. Corrigunt autem non sub sole sed ab lateribus. Signa praeterea & ipsi pluuia: parelii sunt circa ortum solis & occasum: non autem in meridie: quoniam in pareliis est nubes densior quam in virgibus & non possent cum remotissimum a visu sit refringi. Magis et sunt pluuiae signum. Appent enim in nube densa colore albo ex refractione solis ista alterius solis: virgae autem in rariore nube creantur. Deiceps de pluuia: gradine: niue: rore: nube: & caligine. Nam sicuti superius cometarum & flammaram caelestium materia sicca & fumosa exhalatio fuit assignata: sic & horum vapor humidus causa erit. Et quemadmodum illorum causa efficiens motus est astrorum & sphaerarum: sic horum frigus. Vapor enim est terra calidus & humidus ubi a calore in altum tendente in media ut supra dixi relinquitur regione: frigus sentit & in nube cogit: ac rursus in humoris resolutus: aut pluuia: aut gradine: aut niue per nubilum: siue in rorem aut pruinam per serenitatem conuersus descendit. Nubes igitur est aer densatus e vapore collecto: aquae coepta. Caligo quae dicitur est vaporatio mime aquam concipiens: densior quam aer: rarior quam nubes. Fit enim ex raritate & diffusionem nubis: quae quoniam serenitate: quoniam contrarium inducit. Inimica his aethra: quae nihil aliud est quam aer sine nubibus aut caligine. Ex nubibus item crassitudine aut raritate diuersi sunt ibres. Molles. n. pluuiae quae graeci ψεκαζασ vocant vere plerumque veniunt ob humoris adsupti tenuitatem: potentes vero aut continui ibres potius vere aut autumno. Niue facit nubes concreta & abrupta antequam in aquam conuertatur. Abruptio. n. spumosa & albidum gignit. Ex quo inherens humor concretus in niue erumpit. Grandinis autem alia ratio. non enim ex nube statim grandis: sed prius imber. Deinde ob Antipistafim in grandine conuertitur. Antipistafis enim est cum ad medium quod vergit a contrariis, quod in calido & frigido aduertitur licet. Nam contrarium additum contrarium aut vincit aut vincitur. Cum enim calor prevallet frigus expellitur: ac magis in seipso vnus aut corroboratur. Contraque cum frigus calor. Ex quo hyeme calidiora sunt loca subterranea in profundum coacto calore ac circumdante frigore. In aestate contra fortiales aquae & omnia subterranea frigent ob circumdante caloris potentiam. Eadem & in aeris nubibus ratio. E nubibus enim humore aqua expressa in ipso cursu velociter in gradine concreuit. Ideo magis vere & autumno ac locis calidioribus sunt ob Antipistafim. Ex aeris enim inferni calore mediis magis frigidescens pluuia in gradine cogit aestate autem & hyeme ob humoris defectum raro accidere videntur. Diximus quoque e vapore rorem & pruinam per serenitatem fieri. alter enim humor in aethra tenui Systasi delat. Altera item pruuia est fere glaciata quam graeci ἀροσπηχυρ vocant: haec hyeme: ille tepidus & mitior. Ros vero & pluuia sunt idem: sed differunt ex quantitate magna & parua. Nam pluuia fit ex multo vapore frigidato & in loco distate a terra: hic autem ex puo & in loco proximo. Similiter pruinam comparat niui. haec perculsa a terra ex nubium congelatione: illa per terram puo vapore ex eisdem nubibus excutitur. Pluuia praeterea dicitur libro sequenti fieri magis nocte quam interdiu: & hyeme quam aestate: ob solis vapores trahere deinde recedente. aestiuus enim sol discutit atque exsiccat. Postremo fontes aquarum describit. Quae ita diuiduntur. Quaedam fluentes: quaedam stantes. Fluentes e fontibus habent originem: ut aut natura fluentes sint ut flumina: aut arte ducta: ut per riuos vel aqueductus. Stantiu vero quaedam fontales: quaedam collectitiae: & si quaedam manufactae: quaedam sponte nascentes. Manufactae rursus aliquae fontales: nonnullae collectitiae (haec enim diductione clarior notitia fiat). Sponte nascentes autem fortiales & stantes quoscumque puos habent fontes & locorum curuitates nequaquam fluere possunt. Collectitiae vero aut ex pluuibus sunt: aut ex fluminum influxu vel in cisternis manufactis coactae vel in curuitatibus terrae confidentes: quae si multae sunt vocant stagna: si puua τὴν ἀματα graece: nos nisi lacunas dicamus latinum nomen non habemus. Sed ut rursum eas causas plures adsignet: fontes & flumina non ut quaedam putat ex aquis puenire dicit: quod hyeme in terrae viscera penetrant neque enim tellus sufficeret tanta aqua receptaculis: Tribus de signis. Primum quod coeptum sit aquam caelestem non descendere intra terram. x. pedes. Deinde sub rupibus profundis iuentae sunt aquae. Postremo in motu cacuminiibus aquae repta ubi non est aquae coelestes ascendere. Igitur sicuti superius dixit in nubibus causam earum materialis vaporis esse: efficiet vero frigus: eisdem nunc aquis exsurgibus causas assignat. Ut enim supra terram vaporans aer ac frigidatus in aquam transmutatur: Sic putandum e vaporibus per poros ingressis sub terra ob eius frigiditatem aquam gigni: praesertim ex motibus: quod si maxime porosi existant: fluminaque nonnulla adducit aquas recipientia: nullum tamen exitum: quae argumeto sunt terrae subtrus poros permeat. Igitur

principia fluminum ex magnis oriuntur fontibus quos graeci πηγῶν vocant: puos autem salientes κρήνας. i. crenas appellant: quae mime apti sunt fluuiales fluxus creare. Maxima flumina ab altis oriuntur montibus. In capis namque parui fontes citra fluminum cursum. Sunt item quae dicuntur ex aqua marina per terrae poros penetrante fontibus produci amaritudinis ob limum exproptus. Quod si foret potius ex vallibus quam montibus nasci flumina videremur: faciunt tamen ad principia fontium. Praeterea senescere terras: fluminaque ob vetustatem deficere: mutarique naturam soli dixit exemplo Aegypti: quae teste Homero paludibus prius inaccessa fuit: Argos item: nunc vero regio sicca cernit. Inter haec quo modo motus praecreati enumerat: pluribus causis: ex impetu aquarum terra ingenti congesta: aut ex ventis in unum terram cogentibus: aut terremotu hiatus factus: unde motus producti mediocres. Maximos tamen natura ipsa plerumque sponte praecauit. Haec Aristoteles. Sed quoniam in aquarum tractatu sumus alias aquae proprietates ex aliis referat authoribus. Aquam marinam dulcem reddere Aelianus & item Plinius. docent vasis cereis ea plenis & operis in mari demissis aliquot dies. Plinius item aquae signa videntur & frequenter herbarum in loco esse tradit. Rufus medicus monstrat: si in mala incideris aquam: in itinere faciendam fossam: in qua aqua mergatur ipsa. Insuper vero terra dulcis & argillosa ubi aqua facile purgatur & oem relinquit vitium. Idem est author bonas putandas esse quae tenues: quae cito frigidescunt & calefcunt. Malas vero quae putet: quae ariditas nutriunt & aialia foetida. Oes praeterea e venis argenti sulphuris frigiditas omnia & istatias ac fluctuationibus capitis obnoxias. Si supra olera bibatur: Phthiriasis lichenarum lepra & huius generis morborum praecatrix est. Calida vero valde iuuat & frigiditates & concoctione & vlcera itranca. Cocta vtebantur antiquae deliciae: ut de Nerone apud Tragillum legitur. Inter aquas Paulus & Celsus caelestem praeserunt. Deinde quae cito corrumpitur aut saxis coacta aut solibus exposita: siue etiam lutosa non purgata sit: veluti magis concocta. Pessima quae ex Crystallo aut niuibus liquescit: quod omnis tenuitas eius in concoctione absumatur. His addit quod aqua calida cito gelascit ut magis tenuata ac rarefacta: alia vero magis frigori resistit. Libro. ii. de mari veteris sermo est. Mare sponte nascens & stabile extra fluxum non habet intra locum proprium septum ac constitutum: nec sub terra penetrat: quibus de maris Hircani subterraneo fluxu quaedam nulla certa ratione describat. Fluxum tamen & refluxum in seipsum recipit quod nobis occultior est quod vtriusque licet ab alternantibus vndis percussu propter distanciam non cernimus. Sed lunam maxime huic ducari tamque humoribus praesidetur certum est. Fluit autem ab oriente in meridie terminum: ab eo autem in occidentem: inde ad angulum terre meridie aduertit. Inde postremo rursus in orientem. Fluit item ex altioribus ad loca curuiora. Sunt enim & in mari loca quaedam altiora: quod praeter philosophi auctoritate cognouimus nup ex nautis regis Lusitaniae: quae pari vsi tranquillitate: ac remige: plerumque raris redeundo a quibusdam insulis Aethiopicis quae eisdem conspiciuntur. Ratio primus quod inaequalis alueus: montes quae mari sublit. Deinde concursus fluminum in unam maris partem non item in aliam. Tertio calor in vna magis parte aquae desiccans. Ob quam causam fluunt maria septentrionalia in australia. Ratio item cur non eque fluunt omnia: tenuitas enim: nam quaedam magis tenue: mobilius est. Mouetur & quoniam praeter naturam cum a veteris exagitat. Igitur mare cum aqua sit stabilis: aut fontalis est aut collectitia. Sed fontalis esse non potest cum aqua ex magno fonte nascens nulla stabilis iueniat: praeterea & stagna e fontibus orientia aut manifestos habent fluxus ad mare aut subterraneos: sicuti stagnum Hircanum quod accola mare ob magnitudinem vocat. Relinquitur ut sit maris aqua collectitia non quod ex fluminibus cum nulla sufficeret flumina: sed sponte nascens: uti supra commemoravi. Restat cur falsum sit ostendere. Hoc ob terrae siccitatem: deinde ob solis videtur habere: cum stado: tum vaporado. Ut enim in nutrimento potabili & humido pars tenuior & melior secernitur in carnem & caetera aialia substantia: reliquum vero excrementum defluens in vesicam falsum est & amarum: Sic putandum in mari potabile ipsius per exhalationem a solari calore secerni atque absumi: quod vero relinquitur tamque excrementum amarum atque falsum. Quae praefecto causa est quod mime ob multitudinem fluminum crescat: cum continuo aqua dulcis a sole absumatur. Nec autem ob continuo absorptionem deficit: fluminibus & ibribus copiam iugiter suppeditantibus: & quod ide haurit recopulantibus. Illud praeterea docet. Aqua quo falsior atque amarior: tanto crassior & corpulentior: ac melius nauigia grauiusque retinet onera. Dulcia flumina non item. Exemplo adducit falsi stagni in Palestina quod hominem colligatum non deprimat. Nos ex contra creditor facti questionem habuisse. Post haec diuersas fontium & aquarum proprietates adducit. Haec Aristoteles. quae mare sicuti & reliqua sine principio posuit. Nos autem a veritate erudiri legimus. Congregentur aquae in unum locum. Item congregationes aquarum appellauit maria. Itaque mare sicuti & caetera cum suis omnibus proprietatibus initio ab omnium conditore deo constitutum rite credimus. De ventis autem haec adducit: Sicuti vapor humidus ob frigus concretus in aquam mutari potest: eodem modo sicca & calidus poterit condensatus in spiritum consistere. Et sicut ex humidiore vapore fit aqua tam sub terra quam supra: sic sicciore fiet subtrus ac supra terram spiritus. Cur autem cum calidum & siccu principium habeat non tamen ca

Pegae magni fontes. Crenae pui fontes.

De aquis ex aliis authoribus.

De mari.

Sunt in mari loca quaedam altiora.

Cur mare falsum.

Stagnum in Palestina hominem colligatum non deprimat.

De ventis.

lidi spirare vident. Id accidit ob longinquum aeris motum pleni vaporis frigidi: haud aliter quam pos re flatus spiritus calidus longe veniens per viam frigidescit. Cur autem & sepe in eadem regione proxime alibi venti spirant aut et pluat: alibi nequaquam. Cuius dicitur diuersos solis aspectus in eodem tractu: ut saepe hinc sicca magis ascendat exhalatio: hic vero humida. Praeterea sol sedat & commouet spiritus. Debiles quidem & paruas exhalationes exterminat ampliore calore ac dissipat. vnde venti non surgunt: haud aliter quam si magnus ignem inciderit purum lignum: totum citra fumum flamma absorbet. At contra modicus solis calor ac temperata exhalationes excitat siccas: vnde venti praecreat. Ex quo in ortu orionis circa caeteri tropici venti ponunt versus ad aeternas. Igitur per magnos calores aut magna frigora cum nulla est exhalatio: venti tacet: aduersam quae est materia pluuia: illud indicat: quod per pluuia raro flatur: aut per ventum raro pluit. Cuius autem fuerit ventus totus sequitur alter pluuialis. Quae autem obliqua ferantur caetera est Antipitaxis. Nam cum feratur exhalatio ad media regionem: a frigido expellitur aere: remeare ad inferiora recta non permittit a suo calore: quod superest obliqua tendit. Praeterea venti fluminum sic ventorum praecipua iustitia: multis est exhalationibus aggregati in apta praecedunt magnitudine. Quocirca & minimi sunt. vnde spirare incipiunt: ut spiritus aut aurae magis appellari possint quam venti. Fiant autem & oriuntur in aere medio vbi sber: ad nosque paulatim ex altiore loco descendunt. Sub Zodiaco inter habitabiles non esse terras ponit. Quod tamen falsum non solum multorum astrologorum autoritate sed et experientia videtur: ut alibi dixi. Praeterea duas tamen zonas habitatas per latitudinem: per longitudinem vero tota habitata. Distatque habitabile ipsius longitudinem ab Herculis columnis versus ad Indicum. Ab habitabili vero latitudine ab Aethiopia versus ad Maotidem & Scythiam vltima loca: plusquam quicquam ad tria. Ventos postea ponit numero. xii. catholicos: quibus ego ex Pli. autoritate latina subiiciam nomina. Ex oriente cognoscit Apeliotes: nobis subolanus appellatus: cui ex aduerso respondet Zephyrus nobis fauonius. Ex oriente aestiuo Cecias: nobis vulturnus. Ex aduerso respondet Libis aphyricus. Ex oriente hyberno: eur. Ex aduerso Argetes nobis chorus. A meridie notus nobis auster. a septentrione aparctias nobis boreas. Intermediis vero quatuor. prope meridiem ab latere orientis euronotus nobis phoenicius. Ex aduerso trascias: nobis circius. prope meridiem ab latere occidentis Libanotus: nobis Aphyricus auster. Ex aduerso Messes: nobis aglo. Ex his sereni sunt aparctias / trascias / argetes. Huiusmodi libis: cecias: apeliotes. Siccus argetes: & eur. Niuosus maxime aparctias: aestuosus maxime notus. Alios ventos locis peculiare mimes salubres putat Adamantinus sophista. De tremore. Hunc dicit ex ventis fieri terra inclusis ut caetera agere. Praeualente vero calida & sicca exhalatione ut materialis. Ex quo plerumque sereno & tranquillo contingit tempus: quoadque etiam contra. Nec ab re: cum pluribus flatibus ventis quaedam terrae incubunt: reliqua supra remeant. Non tamen quoniam id accidit magnope mouet. Fiant noctu plerumque & maxime circa diluculum: quod noctes sereniore ob solis absentiam existit propter terram frigore concrescentem & adstrictam. Tunc circa eam horam venti plerumque insurgunt excitati: quod ea hora getior & sol potestior phibeat e tellure exhalationes egredi: ex quo per viam erumpere necesse. Fiant et saepe maiores circa loca vbi angustum mare: quod ibi ventus violentior sit: ob angustias coercit / cauernas ingreditur: terraque mouet. Idcirco & loca cauernosa omnia huiuscemodi malo sunt obnoxia. Et in cognoscitis plurimum dicitur terrae ventus. In solstitiis vero minimum emittit exhalationis. Praeterea sonus in hoc genere prius auditus quam incussio. Genera terramotuum plura. tremulatus quoniam late concutit. palmodes quoniam alte concutit. epichlintes quoniam in obliquum secundum acutos angulos mouet. brastres quoniam cum motu fragitur ac secundum rectos angulos supra subtrulsa euertit. scissionem: cum sit hiatus terrae in locis curuis contingit. ostes qui vnam continuat scissuram. Mectes qui saepe citra motum terrae intus sonat ac mugit. In mari quoque analogum ac simile aliquid terramotus cernitur: cum hiatus in eo & concussio videtur. Haec omnes species ex Aristotele sparsim colliguntur: quas Albertus sic interpretatur. Scissionem: percussioem: perforationem: subuersionem: tremorem: titubationem. DE TONITRU mox ac fulgetra & flumine: de quibus Typhone & Ecnephia prosequitur: quae omnia sicca & ignea exhalatio & materia generantur in nubium humore restans. Nam calor & ignis haud genitus ex eis secernitur: sed quantum plus restat qui horum causa effectuum est. Ex abruptione itaque nubium crassarum sonitum similitudine & fulgetram reddit. Fitque prius igne tonitruum quam prior ignis aspiciat. In causa est visus sensus celerior quam auditus. Nec vnum alterum sine altero fit: quousque ad sensum nostrum sonitus non perueniat ob loci distantiam quando modice fit. Igitur sic tonitruum definitur potest: Sonitus ex nubibus ex violenta conuerberatione exhalatione calidae & siccae excussus. Quae autem inaequalia sunt tonitrua inaequalitas nubium facit. Vbi enim maior est crassitudo: maior emittit sonus. In fulminis autem exitu maximus est. De quo in sequente dicitur volumine. LIBRO. III. fulmina Typhonem & Ecnepham: In censionem: coronam: Iridem: Parelia: virgas enarrat. Est enim fulmen ex eadem pene causa & materia ignea: sed tenuior: demissa a nubibus. Diuersa eius species. Praeterea proximum aerem

Venti ex aduersa pluuia materia. Ventorum fluiti fluminum praecipua iustitia.

Venti. xii.

De terrae motibus.

Terramotuum genera. Tremodes Palmodes. Epichlintes. Brastres. Chalmatias. Rhectes. Ostes. Mectes. De tonitruo & fulgetra.

De fulmine Praeterea.

conburit coloratque reddit. Ceraunus maiore sed tenuiore spiritu exit. Argetes per Antiphrasim dicitur quod velociter penetret: nec nisi acriter typismata. ea quae resistunt adurit ut ferrum: per tralignum vero aut vestem nequaquam: sed praesertim innocuus tenuitate poros. Interiusque sepe concremat: ut in loculis pecuniae saluo marsupio. Helicium quod oblique tortuoseque venit. Sceptum quod ad aliquid certum priuatim tendit: quod est vestigare & inquirere. Illa vero quae peruntur a fulmine prius moueri contingit quam sonitum audiri: quod celerius spiritus penetret quam fragor nubibus excruciat: quod per impetum violentae sit excussionis. Nec mirum. Spiritus enim omnis e caelo missus: vnde non natura ad inferiora fert: cum natura ut materia calida tendat ad superiora. Sicuti contra quaedam sursum vi emittuntur: quae inferna perunt: ut aqua saliens. Procellae quoque & turbines circa terram subitoto volutantes. Typhonem & Ecnepham graeci vocant. Quae ex eadem materia sunt ignea / separata / & egressa nubibus: hac inter se differentia: quod Typhon oblique & per gyrum ruit & in locis angustis furit: arbores eradicat: quoniam turres deicit. Ecnephas obscurat aerem quod materia sit crassior: & in locis paratibus ruit. Est & flammatio siue intesio graece cauma appellata: quae item est exhalationis vis in aeris aliqua parte: quae rubere ob incensum videtur. De Area autem (qua coronam diximus vocari) & Iride & parellis & virgis in primo libro quoniam proposito distinctio mihi facta conuenire videbant enarraui. In fine autem huius tertii libri attingit Mineralia: diciturque ex fumosa & sicca exhalatione fossilia omnia fieri: sicuti lapides: & omnia liquibilia ut sulphur & alia quaedam. Metallica vero ex vapore humido magis esse: ideo fossilia constabilia sunt. Praeterea solae astraque caetera causam esse remotam metallorum: sulphur vero & argentum viuum propinquam: quod virtute caloris sulphuris: vapor humidus commiscet cum pigui terrestri in argenteo viuo quod frigerandi ac condensandi vim habet. Praeterea metallica omnia de genere mixtorum inspectorum quo ad formam essentiali videri. Quae septem esse dignoscuntur toridem planetis comparata: plumbum Saturno: stannum Ioui: ferrum Marti: aes Veneri: aurum Soli: argentum viuum Mercurio: argentum lunae. Lib. iiii. Rursus de elementorum qualitatibus ratiocinat: vnde generatio nes fiunt ac corruptiones in animalibus & plantis. Ex his agentia calidum & siccum: patietia humidum & siccum. Quatuor igitur sunt ad perfectam horum dispositionem. Digestio siue concoctio: quae ex proprio venit calore per aliquod exteriorum auxiliu consummatu: velut alimentum per balnea aut gymnasium digestum. Huius partes sunt Pepsis. i. maturitas: quae primum in Pericarpio. i. ventriculo concoquitur: quae tunc perfecta est: quoniam semina quae in pericarpio sunt: queat alterum quale ipsum efficere. Haec toridem indiget adiuuamento: quorum altera Epsepsis. i. elixatio a calido humido naturali altera Opsepsis. i. assatio a calido sicco & alieno iuuante puenit: & haec extrinsecus: illa intrinsecus. His toridem contraria ob caloris defectum. Apepsis. i. indigestio pepsi. Homotes cruditas pepsi. Molyntis elixatio opposita: quoniam alimentum liquescit: ac minime condensat. Stateus opressi aduersa: cum pigrescit. Ait insuper ex his qualitatibus differentiis homoeomera corpora variari. Vocat autem Homoeomera veluti metallica: & quicquid ex his sunt separata: quae ite in animalibus & plantis veluti carnes: ossa: nerui: pellis: viscera: pili: venae: ex quibus anomoeomera constant: ut facies: manus: pes: & alia. In plantis vero lignum: cortex: folium: radix: & his similia. Horum igitur aliqua concretilia & liquabilia: quae non per frigus concreta: rursus per ignem liquecunt: ut quae ex aqua sunt: glacies: aes: & reliqua metalla. Quae autem per ignem desant: per humidum quoque dissoluntur: ut lutum: sal: nisi forte poris nimium contracta fuerint: ut lateres. Inconcretilia sunt quae plus calidi ac terrae retinet: ut mel: mustum. Ita quod plus aeris quam aquae: ut argentum viuum & oleum: & siquid viscosum: ut glutem. Nonnulla malacata. i. molli ficabilia per ignem: ut ferrum: cornu: lignum. Immollificabilia: electrum: & tofi spelunca. Aliqua concretilia: tractilia: tractilia: ductilia: formabilia: fragibilia: friabilia: comminabilia: viscosa: putrescibilia. Putrescunt. n. quae secundum partem corrumpunt: quoniam a natura separentur: quae omnibus accidit propter ignem: nam terra: aqua: & aer putrescunt: quod haec igni sint materia: nihil enim est calidum putrescitur seu putret. Humida enim prius: deinde sicca fiunt putrefacta ex propria frigiditate & alieno calore: ac huiusmodi me minus: quod aer minus calidus: mora ite minus quam stantia: quod motus aeris calorem debilitet: ea demum ratio quod multum minus pauco putrescit: in maiori enim amplior est ignis propria & frigidum quod obtineat in circuitu stante virtutes: ex quo mare secundum partem diuisum putret: totum vero minime. eodem modo & aqua reliqua. Aialia quoque in putrescuntur fiunt: quod ab his separata caliditas naturalis illa exueit.

Ceraunus Argetes. Helicium Sceptum. De Turbinibus. Typhon. Ecnephas. Cauma siue flammatio. De metallis. Pepsis. Pepsis. Epsepsis. Opsepsis. Apepsis. Homotes. Molyntis. Stateus.

In Metaphysica. Rpheus Museusque ac longo post hos intervallo Pythagoras: Plato: eiusque discipulis huiusmodi theologiam attigerunt: ut tradit Herodotus: ab aegyptiis hausere sacerdotibus multam.

ob sapiētiā ac vitæ abstinētiā de diuinitate manifesta suere. Arist. deīn lōge i hoc gñe Platone i
ferior: vt q poti⁹ logica aut phiā pres: q̄ theologiē sit execut⁹: plurima a Platoniciis refellit: non
nulla etiā ab ei⁹ adsertore Auicēna: q̄ & ipse in hoc gñe scripsit. Theophrast⁹ quoq̄ parū de hoc
edidit libellū. Cui⁹ meminit Nicola⁹ Damascen⁹ dicitq̄ magnā ad ipsū. discipuli ne isagogen esse
licet latuisse videat Andronicū & Hermippū q̄ i ei⁹ libris hūc nō cōnumerāt. Visus etiā & ipse
Cicero post Timēū cōuersū aliqd & supra naturā cōscribere i libris. de fato: de diuinitate: & na
tura deorū. At nri diligētius oīa veriusq̄ iterpolātes eo rē. deduxerūt: ac dialecticis epicherema
tis Physicisq̄ argumētationib⁹ munierūt: vt p naturā id qd est supra naturā pene mōstrauerūt
nec tā fidei q̄ expimētis quodāmō rōnibusq̄ ad ardua nri dogmatis deprēdēda sit loc⁹. Hāc ita
q̄ sūmis digitis locos distinguēdo pncipales attingā: si pri⁹ libros Aristotelicos in vniuersū: ac
sūmatim repetā. Pri⁹ nāq̄ honestē sciē dignitatē exegit: ac quēadmodū ipsius habitū sensū expi
mētis cōsequamur. Secūdo. Qñ scia de ente ac veritate simplr ē: /fert: q̄ veritas vno mō facilis:
altero vero difficilis: difficultatē iterdū ex pte materiē. qd quō sit ver⁹ in quarto lib. declarat.
Tertio dicit hāc sciam eē Theoricen: qd pfecto nequaq̄ liquet nisi nouerim⁹ qd a praxi Theori
tica differt. De q̄ qdē li. vi. differit. Quapropter hic tractat⁹ eo differt. Prēterea. xxviii. q̄stiones
enumerat: quas paulatim i libris sequētib⁹ soluit. Quarto differit: q̄ veritas nequaq̄ nisi p causā
liq̄t. Et qm nō oēs facile cognosci pnt nisi i infinitū p̄grediamur: pbat q̄ i nullo gñe causā i in
finitū pcedit. de qb⁹ oib⁹ agit li. xii. vbi tractat de cā priā / efficiētē / & forma / & sine. Hic p̄terea
de Ente dicere scipit ac pprietatib⁹ ei⁹: q̄ cū eo cōuertunt (q̄ trāscēdētia nri vocāt): p̄sertim de
vno. De reliqs vero & maxie de vero & bono agit in. vi. Quarto pprietates enti subiectas ponit q̄
sunt. x. gñā: vbi differit nō tā de p̄tē illarū: q̄ aliorū verborū ad illas siue pri⁹ / siue scdo loco p̄ti
nētū. Qd pfecto sit ad deprēdēda significata: q̄ ad Metaphysicā p̄tinet. Ex his autē qdā excludit
a Metaphysicē scia: videlicet Ens rōnis: qd nihilomin⁹ verū significet p p̄positiōes cōstitutus ex
verbis priuatiuis: vt cū dicit cecitas. Et hoc agit li. vi. In quo qm sit de huiusmodi ente mētio
ex cōsequēte differit de vero: qd cū ente cōuertit: & itē de bono. De naturis entū disputat: quo
q̄ aliq̄ sūt substātiē: aliq̄ accidētia. Sed qñ accidēs a substātia depēdet tā quo ad eē: q̄ quo ad co
gnitiōnē: ideo siq̄ substātiā idagauerit illico accidēt naturā nosse poterit. Eap̄opt de substātia
tā vestigat i hoc ope. Cōis autē ē oī substātiē definitio: quā Arist. Qd ē esse: nri vero theologi
q̄dditatē appellāt / p quā talē substātia: vt de⁹ deitate sit de⁹: quēadmodū dicit: & hō hūanitate
hō. ac de his differit li. vii. declarādo q̄ sint ea q̄ regunt ad qd ē: & quō se id hēat: Et id cuius
est qd ē: tā in substātiis cōpositis q̄ simplicib⁹: nō tñ separāt de aliquo: sed gñat: & i vniuer
sū de ipso loquēdo. Substātiā: vero aliq̄ sūt cū mīa & corruptibiles: vt Physica corpa: aliq̄ incor
ruptibiles: vt cælū: nōnullē citra mīam & incorruptibiles: vt intelligētia: seu mētes. De primis
agit li. viii. sane declarādo: q̄ ex mīa & forma cōponunt: & quonāmō hęc iter se & ad cōpositū
hēant. Li. ix. de pprietatib⁹ / siue vt nri vocāt Theologi / passionib⁹: q̄ in oī ente repiunt: sed i aliq̄
tñ pte: vt de energia & potētia. Nam i substātiis citra materiā: ita ē energia q̄ nō ē potētia. In
substātiis vero cū mīa vtrūq̄ existit. In. x. differit de qdā alia pprietate disticta: videlicet de eo
dē & diuerso: & de his q̄ ea cōsequunt. i. de oppositiōib⁹. In. xi. priuatī nō edit tractatū: sed tāntū
supi⁹ enarrata i epilogū colligit. In. xii. de substātiis eternis differit siue sint corporee: siue incor
poree. Et hoc fetme mō substātiis oīs absoluit: ac p illas etiā accidētia q̄ substātiā cōsequūt. ex
quo ens oē tractat: qd Metaphysicē subiectū ē. ENS. n. qd nomē a Quirit. latinitate donat: q̄ ens
vt ait Nicephor⁹ Gregoras: hui⁹ disciplinā dicit subiectū: q̄ re: ac artiū oīm definitiōes natu
ras ac pprietates p se cōsiderat: nec septā regionē aliquā seu limitē hēat: quēadmodū nec diale
ctica: nec rhetorica: sed hęc vt apte tñ atq̄ adp̄osite de oib⁹ loq̄: dialectica vero vt metaphysica
q̄ ad veritatē deprēdēdā istrm. Reliq̄ itē artes ens nō in vniuersū: sed ex pte cōp̄rēdūt: vt Physi
ca ens corpē: Arithmetica nūeros: musica sonos: geometria magnitudines: astrologia spheras
& q̄ sūt i celo. Ens īsup vt qñq̄ definiā & i ptes diducā ē: quo cūcta appellāt & in qd oīm simpli
cia cōpositorū resoluunt. Ei⁹ diuisio q̄druplex mobile & imobile: rōne & re: energia & p̄tē: idē
& diuersū. Mobile rursus corp⁹ seu corruptibile: vt Physicū: seu incorruptibile vt cælū: Physica
tractat. Immobile vero p̄petuū metaphysica. Ens rōne ab eadē tanq̄ minime verū reicitur q̄ tā
rum mēte ac ratiōe p̄cipiat / re autē nequaq̄ subsistat: de quo supra dixi. Re autē ens duplici expri
mit modo: generali p ea q̄ vocāt trāscēdētia: q̄ pprietates sunt entis equales: etymis tñ diuer
sis. Ens in primis q̄ primus sit oīm cōceptus: & in eos cetera resoluant. Res ab effectu & essen
tia. Vnū a sui indiuisiōe ac itegritate. Aliqd ab aliorū diuisiōe. Verū q̄ mētis cogitatiōi ac co

Lemata. xii.
Metaphy.
librorum.

Qd est ee

De Ente.

Trāscēdētia

gnitioni respōdeat. Veritas ei q̄druplex: aut oīonis ē: quā mētis veritas metit: q̄ & ipa a re: na
turaliū veritate illustrat: hęc postreō ab ipsa sūma & cūcta mētiēte veritate: q̄ de⁹ appellat. Ver⁹
aut qd enti est q̄le his oib⁹ supradictis cōe ē: velut hoīb⁹ & belluis aīal. Verū & falsum Arist. in
mente ponit: bonū autē & malū in reb⁹. Bonū itē seu bonitas q̄druplex: aut ex eētia ipa & natu
ra: qua oīa q̄ sunt impiunt: & hoc cū ente cōuertit: aut qd ex accidēte & naturē & animi & grē
puenit. Decē quoq̄ gñā his supradictis nō qdē egparant sed subiiciunt: quorū priā substātia tñ
reliqua accidētia: de qb⁹ separi nulla ē scia: substātiē nō itē: quā i hoc lib. cōrēdit aī oīa declara
re: vt hac p̄cepta facile illa dignosci queāt: quapropter hāc ens pprie vocat: nouē vero vniuersa
lia entia equoce appellat q̄ in ea retineāt eē: nec ab ea p̄sus diuidi valeāt: neq̄ solū noīs: sed rei
sunt participia. Medic⁹ ei liber & medica expiētia & medicū Pharmacū ab arte medica oīa dicta
nō solū nomē cū ea cōicāt: sed eūdē finē: hoc est sanitatē. Sic & nouē categoria a substātia entia
dictē nō simplr: nō solū nomē cū ipsa substātia cōicāt: sed etiā rē. Nulla ei substātia absq̄ his oīa
no simplr est: hęc nāq̄ oīa substātiē sūt aliqd. Tāta igit entis siue essendi vis est: vt etiā non ens:
eē nō ens dicat: & sub ente veniat. Si igit ens & vnū est & idē & nō aliud: haud aliter q̄ cā & p̄
cipiū se cōsequēdo: Vnū aut hō & ens hō. scdm dictionē duplicatā & nō aliud qd demonstrat: vnū
itē est hō & est hō: videlicet ex eodē & fili: & altero & dissimili: q̄ eiusdē sit sciē opposita cōsyde
rare. Music⁹ nāq̄ est cōcinū: & incōcinū: & eiusdē sensus opposita sērire: quapropt nō solū siles
aut vnū: sed ēt dissimile: aut plura: eiusdē fuerint disciplinē. Substātia igit. i. ὁμοία & ἕτερῶν. i.
substātia idē fere: diuersū mō ac rōne qdā. Ei⁹ diuisio duplex. simplex & cōpositū: Priā & scda
Per secūdā species notāt: q̄ vniuersalia dicit. In priā singlāre cōriet & indiuidū: quo noīe tñ ex
latinis Capella vrit: vocaturq̄ suppositū: subiectū: hypostasis: p̄sona: hoc aliqd. At hypostasis
q̄ oē singulare in gñe essentiē graci vocāt: vsurpatū tñ in eo tñ supposito qd rōnis est parti
ceps: sicuti & p̄sona que p̄opt hypochē tā deo q̄ angelis & oib⁹ cōuenit. Sed & primā substātiā
p̄ter hūc modū Albert⁹ & deū ipm itelligit: & gen⁹ supmū inter p̄dicamēta. Altera substātiē dī
uisio: simplex & cōpositū. simplex nulla ē p̄ter deū: reliq̄ cōposita. oīa diuersa tñ cōpositiōe: aut
ex materia & forma: vt corpa Physica: aut energia & p̄tē: vt ex eē & eētia. Et ex qd est & quo
est: q̄lis in āgelis cōpositio dī. Cōpositū vero ex subiecto & accidēte tā in substātiis incorporeis:
q̄ corpēis dī. Hoc igit mō Aristoteles substātiā in p̄dicamētis appellat nō extremā sed mediam
q̄ nec cōtrariū habet: neq̄ magis & min⁹. Igit de extremis & partib⁹ substātiē hoc mō diuisis lo
q̄mur: ac primū de materia. Hāc ex qua: in q̄: & circā quā appellāt. Ex qua naturalis & artificia
lis: vt elemēta materia mixtorū i naturalib⁹. Elemētōrū vero materia priā q̄ dī Hyle. de q̄ in phy
sica satis dixi. Et hęc pprie nō tā substātia q̄ pars substantia. In arte p̄fecta est substātia: vt ens
siue dom⁹ materia: ferrū: & lapides. In qua: est ipm corp⁹ / in quo fit aīa. Circa quā dī p̄tātis obie
ctū: vt visus color: & sciē subiectū: vt physicē corp⁹ mobile. Forma vero essentialis aīa est: q̄ q̄ ps
existat substātiā: p̄tis forma dī: tribuitq̄ aut esse: aut viuere: aut sentire: aut intelligere: aut hęc
oīa: vt hoī. Prāter hāc & aliis forma dī modis: vt Entelechiā nō tribuēs sed habēs existētia & p
fectionē: q̄ nō sit e duob⁹ saltē principiis substātiē cōposita: vt Angel⁹ & deus: ac qua refert aī
gelū: in gñe substātiē ponit. De⁹. n. extra gen⁹ oē. Tertio mō dicit ipsa rei natura citra materiā
cōsiderata: vt hūanitas ex hoīe: nigrities ex nigro: ponitq̄ i eo gñe in quo ē illd cui⁹ est forma.
Quarto mō dī qdūis accidens qd cā qdē existēdi p se nō est: sed ex pte. vt sciētia in hoīe siue al
bedo. Quin & ea q̄ re nō sūt: sed tñ mente cōcepta: formā appellari cōsueuerūt. Postreō forma
quātitas ē mō quodā subiectū circūscribēs: q̄ ad q̄rtā p̄tinet speciē q̄lītatis. Energia siue actus &
p̄tās siue potētia tertia entis diuisio: q̄q̄ nō i oī ente. Nā quis nil sit p̄ter deū qd nō ex vtraq̄ cō
stet: sūt tñ qdā q̄ Entelechiē dnr: p̄fectionē i se hntes: vt De⁹: Angel⁹: aīa. Quēdā citra p̄fectionē
q̄s energias appellāt: q̄ sūt mot⁹ oēs: p̄fectiōes tñ i motib⁹: ip̄fectē i motis. Est īsup priā & scda
triplici qdē mō: primū rōne ipsi⁹ dei quē actū primū & purū appellāt. Ceteri oēs scdm eū. Deīn
ex energiā: successiōe in eodē gñe seu specie: vt i triplici itellect⁹ actiōe scdm Aristotelē. Postre
mo energia priā est ipsa forma: vt i hoīe sciētia: energia secūda ipm officiū: videlicet scire itelli
gere: sicuti mōstrat. liber de aīa scdus. P̄tās itē plurifariā agens & patiens: posse videlicet moue
re & moueri / amare & amari. Partēs rursus aut rōne accidētis i subiecto: aut formā in materia
priā. Energiā qdē cōiūcta ē potētia: rōne tñ distincta / cū idē nūero ens respiciat: vt hō absolut⁹
energia ē hō & potētia: q̄ potēs sūt eē hō sui p̄cipiū pducēt: aut cōseruātis rōne: Remora ē ab
energia: cū diuersū nūero ens cōtinet: vt semē p̄tē hō. Et sic diuisa re sūt. Aut etiā sicut ener
giā p̄mā & scdam dieim⁹: eodē mō p̄tē primā q̄ remota et ip̄fecta ē: vt semē p̄tē hō. Et scda
vt i eodē subiecto: ac p̄p̄quā & facitate parā ad agēdū: vt ignis p̄tē vtēs q̄ nōdū vrit. Degb⁹ i

Substātiē dī
uisiōnes.

Materia

Forma

Energia et
potestas.

Idem & diuersum.

physicis locuti sumus. Sicut ite partes naturales tam sensus quam rationis: quae in tertia locantur specie qualitatibus. INTER ENTRA quoque idem & diuersum posuit Aristoteles. Et quod hoc consequitur oppositum. De quibus differit lib. x. Vnde idem: Simul: Indiscretum communi dicuntur vocabulo. Est. n. eadem differentiis essentia: sicuti siue eadem differentiis qualitas: & aequale eadem differentiis quantitas. Quae admodum contra diuersum. Aliud: Differens: Oppositum: Discretum: Alterum: duo: diuersitatem omnia significant. Entia & essentia omnes e contrariis ad unum & plura deducunt. unum in statu & genere: plura in motu: ut ex forma & priuatione. i. ente & non ente: siue id esse sit ex materia & forma: siue energia & parte. Ea demum ratio mouit Pythagoram: ut unum & duo: id est numeros inter essentiam & rebus principia referret: quae Monada & Dyada appellauit. Quapropter quodlibet est: quia unum est. Dissoluta. n. unitate non est. & hoc demum modo unum entium compatitur absolutam rei indiscretionem continentem. Cum vero tam quantitatibus indiscretionem per se fert: principium est numeri. Tertio vero (ut ait Dionysius) nulla est multitudo contra unitatem. Nam multa prius sunt: unum toto. Multa accidunt: unum subiecto. Multa numero: unum specie. Multa specie: unum genere. Multa denique parte unum energia: ut omne continuum quod in infinitum diduci potest. Repit tamen indiuisibile & natura indiscretum ut ipsa est unitas: & nota quae est principium lineae: & nunc in tempore. Praeterea ipse Deus. quoniam ut ait i. x. li. quod simplicissimum est: mensura est in quolibet genere. Totidem modis diuersum seu differens dicitur. Est quoque differencia rei & rationis. Dicitur. n. re aliquid tripliciter differre. numero: specie: genere. Quaedam enim vera sunt & re differunt: ut species inter se: Asi n. videlicet & homo. Quaedam minime vera nec re differunt: ut genus & species. Nonnulla vera: & ite cogitatione differunt: ut homo & animal. Vsurpat autem cogitatio siue ratio in hac parte per animi conceptu extra re: vel in re: quae tamen res ipsa non sit. Extra re: ut si quis chimeram quae nusquam est mente fuerit contemplantur. In re ut si quis in hominis meditatione specie conceperit: aut casum genitiuum. Sequitur. Ex his Oppositum videre numero quadruplex: aut ratione comparationis ut ratio: seu remotiois oppositi triplici de causa. Aut eius remoto nihil omnino relinquit: ut negatio: aut subiectum relinquit ut priuatione: aut certe subiectum & genus ut contrarium. Quocirca quaedam dicuntur opposita cum medio: quaedam contra medium. Contradictio in primis maxima oppositio ac remotissima est: sena scilicet retinet conditiones: quae extrema omni medio careant tam generis quam subiecti: quae sint extra genus: ut de ente & non ente: quae alterum extremorum sit aliquid posituum: quae negatio sit absoluta: non alicuius determinata: rei aut subiecti: quae extrema nequeant esse idem vel simul: quae sit unum & eiusdem secundum idem: respectu eiusdem subiecti & in eodem tempore. Priuationis oppositum totidem habet cautiones: quae medio careat sui generis: quae alterum extremorum aliquid ponat: quae extrema non sint idem neque simul. in quibus tribus cum contradictione conuenit. Ceterum quae habeat medium subiecti: quae extrema sint in genere: quae denique sit apertum illud habere quod ponit: per suis specie loco & tempore. Contrarium quoque cautiones: quae opposita contraria non sint idem neque simul: in quo cum utroque conuenit praedictorum: quae extrema possint vicissim in eodem subiecto inesse: nisi alterum insit a natura: quae extrema sint in eodem genere: quae alterum extremorum habeat rationem habere: in quibus cum priuatione conuenit: quae utriusque extremum positionem faciat. Latiore autem modo contraria secundum Aristotelem sunt in diuerso subiecto: ut ignis & aqua. Aut quae parte contraria sunt: ut sanitas & debilitas. Aut in parte ipsorum contrarium agencia vel patientia: ut calidum frigidum: aut calefactile vel refrigerabile. Relatiua quatuor cautiones: quae careant medio sui generis & subiecti: quae alterum oppositorum ponat reliquum vel destruat: quoniam posita se ponit: & praepara se perimit quae in relatione re constat non idem sit: in quo conuenit cum aliis tribus. At in relatione rationis possunt idem esse sicut in relatione identitatis. Sed quoniam ad relationem venimus: plusculum in ea imorandum: praesertim cum Aristoteles i. xi. metaphysice eam minime pretereat. Definitio ipsi in precepto generis est huiusmodi. Ad aliquid sunt quae cum ipsam quae sunt aliorum dicitur esse: vel quodlibet aliter ad aliud. hoc latini graecique enarratores sic declarant: ut in casu genitio: & aliis etiam casibus ratio fieri possit: ut per filii pater: vel ablatiuus: ut maior minore maior. Sunt & relatiua re quae appellata: & per se: ut quae simpliciter in propria fuerint & natura & categoria: ut per: duplum. Ex accidente sunt rationis/non in propria: sed altera categoria: ut scientia est in propria specie qualitatibus: tamen quoniam refertur ad scibile: quoad relationem est in genere relationis: quoniam scilicet secundum quod non idem ponit debeat. Sunt ite relatiua excellentiae: ut dominus: subiectiois ut seruus: aequalitatis ut amicus. Aristoteles i. Metaphysice. vi. relationem in quantitate ponit: ut duplum: tripulum. Praeterea in actione & passione: siue secundum potentiam: siue secundum actum agentem & patientem: ut calidum ad frigidum refertur. Parte & energia: ut calefactus ad calefactum. Posuit ite in qualitate: non tamen explicite quoniam qualitas non est aliud nisi secundum quod accipit ratione potentis agentis vel patientis: vel ratione quantitatibus: sicut dicitur aliquid albus alio. Et sicuti dicitur Socrates albus est similis Platoni albo: refertur videtur potius quaedam albedinis quantitatibus. Reliqua vero accidentium genera potius consequuntur: quae creare possunt relationem: ut ubi aliqualem relationem ad locum: positionem partium refert. Habitus relationem habentis ad habitum. Sed & Theologi nostri relationem in essentia ponunt: & hoc

Oppositum quadruplex

Sex contradictionis conditiones. Priuationis totidem.

Contrarium quinq.

Relatiuorum quatuor cautiones.

Ad aliquid.

Relatio in diuinis. iiii. modis.

Prius & posterius.

Magis & minus.

Sex modi totius.

Necessitas duplex.

Necessarium & contingens.

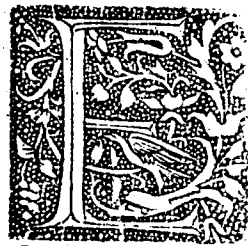
tantum in diuinis: quatuor modis. Prius cum proprium nomen ad aliquid refertur: ut pater. Deum ratio quae conuenit vel causat relationem: ut generatio & generans. Tertia quae implicite claudit in se relationem: ut Trinitas. haec personas includit distinctas. Postremo quoniam per relationem ponitur: ut deus. Sicut ite alia quaedam inter se diuersa & opposita sub ente: quae oportet exprimere ut prius & posterius: necessarium & contingens totum & pars: magis & minus: quae deinceps paulatim explicabo. PRIVS & posterius dicitur ratione ordinis alicuius & principii in quantitate: in cognitione: in eo quod existit. In quanto continuo tripliciter: ratione loci ut ignis prior aere: ratione temporis ut praeteritum prius futuro: ratione motus in rebus naturalibus: ut puer prior viro. In quanto discreto: index est prior medio respectu pollicis. In cognitione secundum rationem vniuersalia sunt priora particularibus: & simplicia compositis. In cognitione secundum sensum secus/nisi ex accidente. Nam ex accidente notius est sensibus vniuersale: non tamen per abstractionem ut magis commune. Sicuti pueri quae omnes homines ab initio praesens vocantur/postea distinguunt. At ite lectui contra ex accidente & indirecte notius particulare. In eo quod existit prius dicitur tripliciter. Ratione comitatis: ut priora sunt quae possunt esse sine aliis: ut animal prius homine. Ratione analogiae. Tertio ratione diuisionis entis in energiam & potentiam: si secundum energiam contra. Nam partes non incipiunt esse in energia nisi toto absoluto. Aristoteles vero ponit quartum modum cum sunt duo conuertibilia & unum sit alterius causa ut pater. Postremo species omnes: quae sub genere comprehenduntur & diuiduntur: sunt oppositae differenciae. Quae magis & minus recipiant videndum. In primis quantitate id conuenit. Quantitas enim duplex: prima dimensionis cui maior conuenit & non magis: ut maior robur: maior latitudo: longitudo. Et quantitas virtus: quae est de qualitatis genere: ac per alterationem augetur cui conuenit magis ut magis albus: nam magis in alteratione dicitur: maior in augmento. Demum extensio ad dimensionis: in extensio vero & remissio ad virtutis pertinet quantitate. Formis quoque rerum abstractis in genere accidentium maior conuenit: ut maior albedo. Concretis vero magis: ut magis albus. EST insuper Metaphysici quoniam totum & partes dicantur vestigare. Sex enim traduntur modi. Totum in primis quoddam quod perfectio nis dicitur carere partibus: ut Deus: Angelus: nota in linea. Totum essentiae: quod plura contineat unam constitutionem re: ut homo cuius partes essentiales dicuntur. Totum integritatis: quod plura continet integrum constituentia: modo continuationis in toto continuo: ut contignatio: vel colligatio: vel acernus. Totum partibus quod habet diuersas partes re discretas a sua essentia: ut anima habet visum auditum & reliqua. Totum vniuersale quod plures continet partes subiectas non re: sed ratione diuisas: ut est genus ut animal: vel species ut homo eius per subiectionem dicuntur partes. Totum numeri: quoniam numerus plura numerata comprehendit: ut Duo: denari. De Necessario autem & contingente se oppositis: recte praesertim si causas considerabimus quae attigunt in physica. Necessitas duplex. simplex & hypothetica. Simplex est illa quae a priori causa necessario dependet: ut hominem mortalem esse: quae elementis compositus. quod quicquid a forma dependet si cuti exemplum supradictum: quoad quae a materia: ut animal mortale. Necessarium e positione siue hypothetice si est. si hoc fieri debet: illud habere oportet: ut si ensis fieri debet: ferrum est necessarium. Et hoc totum causam finale significat: quod in naturalibus videre licet. Qui enim sine naturae ademere ac omnia temere posuere/necessarium simpliciter existimauerunt: ut in constructione domus lapides deorsum cadentes natura ferri: ligna vero sursum tanquam leuia dixere. sic homines membra fortuitu: nullam ob causam facta ad suam utilitatem accommodauisse. Aristoteles vero simpliciter necessitate in hypothesis esse negat: naturam dicit ob formam non contra factam: necessitatem vero in materia esse non in forma. In mathematicis idem esse sed diuerso modo. Si sunt priora: sunt & posteriora: ut si est triangulum rectus: tres ergo angulos duobus rectis aequales habet. In naturalibus autem si posteriora sunt & priora: ut homo est: ergo mundum ob eum creati necessarium fuit. In se autem & in ordine ad effecta necessariae sunt causae: sicuti motus caeli respectu eclipsium & aliorum effectorum: quae praesentia in causis sunt quaedam futurum non contingens quod sed necessarium. Quaedam autem sunt causae non necessariae saltim comparatione ad sua effecta: & huiusmodi dicuntur futura contingentia dum sic in causis suis praesentia sunt. Et haec aut frequenter: ut hominem per dactylum esse: aut raro ut hominem fodiente inuenire thesaurum: aut in hominum medio ut legere & non legere. Rursus in his quae frequenter eueniunt natura & ars dicitur: quoniam natura in propriis effectibus praesentibus superat: rara enim portenta: & ars proprium sine praesentibus adsequitur. In his autem quae inter sapientiam & rationem electione dicitur. in nobis enim est legere & non legere. Raro autem contingens fortuna & casus est. Fortuna cum secundum electionem naturam sunt: ut fodiente thesaurum inuenire/causa est fortuna ex accidente inueniendi. Casus autem in his quae secundum naturam non autem secundum electionem eueniunt: ut casu recti suppressi terremoto terra scindi: fulmine icti. Quapropter contingens infinitum est. potest esse & potest non fieri. Necessarium dicitur Auicenna nullum habet extrinsecus impedimentum: contingens vero: rarum plurimum impedimentum extrinsecum. Potest idem contingens & necessarium esse: ut Socrates mori diuina providentia iussu neque necessarium: Contingens vero Atheniensium iussu.

Paralipomena.

PARALIPOMENA.

MVM canat extremos ppe iam Vindemitor antes: racemationi loc⁹ in gbus-
 da erit: ac in vrbe primū Roma: q̄ tumultus malaq̄ sumatim hec passa est. Ple-
 bes ppter nexos ac es alienū i sacru mōrē primū secessit: vñ a Menenio Agrip-
 pa reducta est creatis duob⁹ Tribunis C. Licinio: & C. Albino: qui tres alios si-
 bi creauerūt. Dein Sp. Cassio & Proculo Virginio Cos. lex Agraria pmulgari
 coepta: vsq̄ ad ciuile bellū semp tumultuosa. Cassi⁹ alter Cos. ptes agri Herni-
 cis adēpti dimidiū Latinis: dimidiū plebi diuisur⁹ erat: nisi alter restitisset: ex
 quo dānatus necatusq̄ fuit. Liui. li. ii. Dein Capitoliū noctu a seruoꝝ exulūq̄ quatuor millibus
 Herdonio duce occupatū: ac his cēsis receptū est. Dein p Virginie casū plebes ex Alcido i Auē-
 tinū secessit: vñ p L. Valerū Potitū: & M. Horatiū reducta: creatis ab ea. V. tribunis militū qui
 xx. postea fuere. li. iii. Dein de cōnubiis orta cōtētio C. Canuleio Trib. legē sciēte: vt eēt cū p̄ri-
 bus cōia. Et vt alter de plebe Cōsul fieret: tūcq̄ primū tres Tribuni cōsulari p̄tate creati: anno
 vrbis. cccx. li. iiii. Postremo in Ianiculū ob es alienū secedēs p Hortēsiū dictatorem reducta fuit.
 Galli āno. cccxv. vrbē incēderūt oēm p̄ter capitolū: qb⁹ aurū pactū ac vltra q̄tū ensis appēdes
 ret petētib⁹ Camill⁹ supueniēs victor abstulit: signa retulit. Anno. DCC. Vici. xiiii. cū vico iū-
 gario igne absūpti sunt: Orofio teste. Seditiōes dein p Gracchos & Apuleios. Ciuilia quoq̄ isē-
 cuta bella a Sylla vsq̄ ad Augustū: & a Nerōe vsq̄ ad Vespasianū. Nero vetustatē ēdificioꝝ po-
 sus: p stultitiā vrbē incēdit: q̄ septē dieb⁹ totidēq̄ noctib⁹ flagrauit. Vitell⁹ Sabinū Vespasiani
 fratrē i Capitolū cōpulit: succēso tēplo: Flauianis tādē potētib⁹. Titi tpe aliē ortū incēdiū plu-
 rimas edes cremauit. Sub Comodo ictū fulmine Capitolū: ex quo bibliotheca illa maiorē cura
 cōpara absumpta est. Anno. Dcccxvii. Aurea domus Neronis flagrauit. Anno. Mclx. a Gothis
 duce Alarico pars vrbis icēsa. A Victige aut moles Hadriani inferiore pte dissecta: reliq̄ vero a
 Britonib⁹ sub Vrbano. vi. euerfa: postea a Bonifacio. ix. postreō ab Alexā. vi. restituta. Tyberis
 ex eadē fere Apennini pte vñ Arn⁹ supra Arretū oriēs: puusq̄ ab itio: mox multis fluminib⁹
 auget: Albulā pri⁹ a colore: dein a Tyberī rege Albano ibi p̄cipitato cognōiat⁹. Auctu religio
 sus magisq̄ seu⁹: vt ait Pli. Nā redūdātē bis vidim⁹: pestilētias: anniq̄ cōmoda cōsecuta porten-
 detē. Liui. li. v. glaciātū & inauigabilē eo fuisse āno cōmēorat. Amnēq̄. xlii. i eū corruare p spa-
 tia. cl. M. ex qb⁹ p̄cipuos eē Narē & Anienē: itē Pli. cōmēorat. p̄trea Glanē & Tinnā: quoz̄ al-
 ter ex Arretio: alter Tina ex Apēnino iter Eugubiū & Asisū meat: hodie Chiagiū vocāt. non-
 nulli hūc poti⁹ Asim Proptio vocatū putāt: ābo tñ simul & Topin⁹ Silio noīat⁹ i Tyberī fluit.
 Deiceps de locis aliis. In Apulia Melphis flu. Plinio Strabōiq̄ ponit: a quo nō pcul postea Mel-
 phis oppidū Normādis ēdificatū. In eadē pte Augusti Tropea: nūc vrbs Turpia sē u Tropiēsis.
 Fanū Voltūne deq̄ Hetruscoꝝ: apd qd̄ habita illoꝝ cōcilia de auxilio Veis obseis ferendo. Li-
 ui⁹ li. iiii. Pausilipū Cāpanie pmōtorū vbi Cāsar piscina teste Columella piscē habuit ānis. lx.
 viuentē. In Asia quoq̄ tres fluuii nobiles mihi p̄teriti: Dionysio positi. R. hebas ppe Bithynios i
 potū fluēs: Eurymedō in Pāphylia: & Bostren⁹ ppe Sidonē. Senā iter vrbes Hetrurię Ptolemē⁹
 ponit: n̄ tñ coloniā i grēco volumē. Error i latio fuit ex loco Liui male itellecto: quū dicit li. xi.
 Castrū Sena & Adria colonię deductę. De Castro & Sena Piceni itelligit: vñ ager Castran⁹ ap-
 pellat. Posterī vero Castrū Senę dixere a Romāis ēdificatū: vt ē i gbusdā antiqs tabulis eoz̄ re-
 pit. Sed de hac sup⁹ mihi satis. Loc⁹ itē de hac apd Pli. male itellect⁹. Apd Clusū ingt & senas
 i. libras: nā de lino loq̄: illi aut de ciuitate intelligūt. De Populis a Romanis debellatis.

X bellis aut Romāoz̄ pleraq̄ mihi p̄terita redordiēda. Primū Sabinaz̄ oc-
 casioē Ceninēses / Antēnates / & Crustumini Romulo mouerūt: q̄ Sabinū
 eoz̄ amici: ac vicini nimis lēte agere viderēt: victiq̄ sūt. Postremo Sabinū
 piculosi⁹ Tatio duce: cū quo post captū fraude Capitolū fil cōuenit i vnā
 vrbē: vt Ro. palatiū: illi Capitolū arcēq̄ habitaret. Post hos Fidenates eo-
 rūq̄ cā Veietes: q̄ itē victi & pte agri a Romulo mulctati: ac in annos cen-
 tū iducia datę. Dein Targn⁹ Prisc⁹ de latīs Sabinisq̄ triūphauit prim⁹
 oīm curru vectus biūgo: quū adē loui Capitolino vouit: quā postea supbus filius ædificauit:
 Horati⁹ dedicauit. iterū rebellātes a M. Val. Publicolę fratre triūphati. Postea vero Sabinorū
 iuuentus in ludis Romę quū p lasciuā scorta rapuissent: tumultūq̄ p̄trea exorto res nō p-
 cul a defectōe fuisset: Sabinis sese p legatos excusantib⁹ ac rē in iuuerūtē reiciētib⁹: respōsum
 se qd̄ iuētuti p̄cere: senib⁹ aut minime q̄ cōtinuo causas rebelliois necerēt. Quāobrē M. Hora-
 ni⁹ Col. de his fil⁹ & Valeri⁹ Publicolę frater: q̄ Volscos vicerat: cōtra senat⁹ autoritatē duo-

Libet XXXVIII. Fo. CCCCX.

duo dieb⁹ triūpharūt: quū ille vnū vtrinq̄ decreuisset. Postreō a Curio dētato penit⁹ subiugati.
 LATInoz̄ Albā Tullus rex p fres trigeminos vicit. Dein pdentes p̄ter pacta Romanū exercitū
 authore Metio i bello cōtra Fidenates & Veietes iterū ad internicionem deleuit Alba diruta.
 Albanoz̄ p̄cipēs in p̄res legit Tullios: Seruilios: Quinctios: Geganios: Curatios: Claelios. Dein
 Prisc⁹ Latinos vicit. Supb⁹ fœdera & adfinitates cū Latinis imit: armaq̄ iūxit. Ad lucū ferētine
 i cōcilio Turnū Herdoniū Aricinū ei verbis aduersantē sustulit: clā p seruū corruptū armis in
 ei⁹ diuersorū iduct: ac q̄si regē p pditionē occidere vellet. Anc⁹ dein Politorū eoz̄ vrbē potissi-
 mā diruit: hostes Latinos exēplo supioꝝ i vrbē recepit / dato eis Auētino. ex ei⁹ oppidi ruinis nūc
 Poli credideri appellatū. Extat & altū Pallianū: cui⁹ Palliēses lapidicias Vitruui⁹ vocat: oppidū
 vtrūq̄ Colūnēsiū. Post hec ppli. XL. priscoꝝ latinoz̄: Manilio & Sex. Targnio exule ducib⁹ rebel-
 lauere. Inter quos fuerūt Ardeates: Aricini: Volani: Bubētani: Corni: Variētani: Gabini: Lau-
 rētini: Lauiniēses: Lanuuita: Lauicani: Nomentani: Moreani: Prænestini: Pedani: Crocotulani:
 Atricanī: Scapteni: Serini: Tiburtini: Tusculani: Telini: Telerini: Veliterni. Cui⁹ rei grā. T. Lar-
 gi⁹ prim⁹ dictator ē fact⁹: aduersus quos. A. Posthumi⁹ alter post eū dictator ad lacū Regillum
 auxiliātib⁹ Dioscuris pspe pugnauit. Quūq̄ postea rursus cū Cāpanis defecissent: cōditionem
 tulerūt si pacē habere vellēt: alterū ex Latinis cōsulē facerēt: ex quo Anni⁹ eoz̄ p̄tor de Curia p
 lapsus exanimat⁹ ē. Igit̄ debellati Latini p T. Māliū: i quo bello se P. Deci⁹ deuouit: deditiōnē fe-
 cere. Gabios Dionys⁹ iter Priscos Latinos ponit. Capti aut hoc mō. Sext⁹ Targniū fili⁹ simula-
 ta ira p̄ris ad eos trās fugiēs fact⁹ est etiā belli dux: explorans igit̄ p̄ris volūtātē accepit a nuntio
 illū papauera sūma in horto tātū demetere visū: ipse quoq̄ summos ciues necaturū se itellexit:
 qd̄ & fecit. Hetruscoꝝ bellū a Fidenatib⁹: & Veietib⁹ cœpit ab ipso Romulo victi. Rursus Veie-
 tes simul cū Targniētib⁹ Targnios iuuātes: a Valerio publicola victi apd Arsiā: ex quo ipse pri-
 m⁹ curru q̄driūgo triūphauit: i quo bello Brut⁹ collega cecidit. Dein Larthes Porfena rex Clu-
 sinoꝝ bello p Targniis etiā suscepto: quū ad ianiculū castra posuisset: ne Tyberī trāsiret virtu-
 te Coclitis Horatiū phibit⁹ ē. Adcessit & Mutiū aliud exēplū alibi narratū. Quoz̄ admiratione
 rex pacis cōditiones ferre coact⁹ / bellū dimisit / acceptis obsidib⁹: ex qb⁹ virgo Clœlia dux vir-
 ginū facta: iter q̄s Valeria itē virgo Publicolę filia fuerat: equo sūpto / custodibusq̄ noctu dece-
 pris ad suos p Tyberī tranauit. & quū reddita eēt: a Porfena honorifice remissa: eq̄striq̄ statua
 a Ro. donata ē. Veietes in antiquo pseuerātes bello. cccvi. Fabios apd Amnē Cremerā p ifidias
 iterfecerūt. Meneni⁹ Agrippa illi⁹ Agrippę fili⁹ q̄ plebē reduxit: Cos. vna cū C. Horatio statū il-
 los perēs rursus male rē gessit: ex quo illi ad ianiculū castra posuere. Vñ noctu Tyberī natando
 exercitū Sp. Seruiliū Cōsulis isequeris āni / adorti pariter & reiecti fuere. Seruili⁹ elat⁹ victoria:
 & ipse Tyberī tranat: ac iē i iūco cōtra hostē dirigēs fugat: a supueniēte dein Collega. A. Virgi-
 nio seruat⁹: & hostis cēsus ē. Seruilio postq̄ cōsulatu abiit dies dicta: cui crimini dat⁹ erat cū ho-
 ste cōcurfus. Ille tñ & audacia & meritoꝝ exprobratione piculū euasit. Cōtra vero Agrippa su-
 pradiet⁹ & ipse ob rē male gestā capitis angust⁹: ac are ex grā mulctat⁹: quū modeste patiēterq̄
 se gessisset / morbo ob ignominia corrept⁹ excessit: ex quo videre licet i cā pari apd iperitū igra-
 tūq̄ vulg⁹ plus adrogātiā valere q̄ modestiā. Ali⁹ Agrippa Meneni⁹ cognomento Lanat⁹ ex ea-
 dē familia cōsul cū Macerio Geganio: quo tpe Sp. Melii largitio fuit: & L. Minuci⁹ p̄fian. Veien-
 tes tādē Camill⁹ sub iugū post estates decē penit⁹ misit: ex aq̄ Albanę vaticinio delphico: non
 pri⁹ huic finē bello fore: q̄ aq̄ ex lacu Albano i cāpos egrederet: vt iuenit. Aduersus itē Hetru-
 scos: Vmbros: Sānites: Gallos: Decio & Fabio ducib⁹ pspe pugnātū: Decio se imitatiōe p̄ris de-
 uouēte. Dein apd Ciminū lacū a Fabio: postremo a Papyrio vltima occidiōe apd lacū Vadimo-
 nis debellati. Post lōgū dein tps rebellātes a Sylla supati fuere. Volscos Targni⁹ supb⁹ añ oīs
 puocauit ablata p vi eis Sueffa Pometia: quoz̄ bellū. cc. post eū ānis durauit: ex cui⁹ manubiis
 louis Capitolini tēplū exēdificauit. Qd̄ postea cōsecrauit. M. Horatius Puluil⁹ Cos. Publicola
 Collega in bello Sabinoz̄ occupato: q̄ obiter allato de morte filii nūtio iussit vti efferret mini-
 me a cœpta cōsecratiōe discedēdo. Volscos itē post supatos ad regillū Latinos vicit Ap. Claudi⁹
 q̄ Cos. cū P. Seruilio fuit. rursusq̄ rebellantes idē cōpescuit direpta Sueffa pometia. De his etiā
 M. Val. Publicolę frater dictator triūphauit. Dein simul Volsci & Eq̄ a L. Aemylio q̄ Cos. cū Fa-
 bio Cefone fuit: quū p astutiā Aetiū Tullii eoz̄ ducis ex vrbe pulsi rebellassent. Dein a L. Lucre-
 tio & T. Veturio. rursusq̄ Quinctio: & Quī. Seruilio Cos. victi: & Antium captū: & Veliternis
 ager adēpt⁹. Cū Eqs Rex Supb⁹ captis Gabiis ingt Liui⁹ pacē fecit: eos dein: q̄ Latinos vexaret
 Quin. Fabi⁹ cælo Cos. vicit tumultuarius bello: rursusq̄ rebellātes cū Volscis ad Algidū secut⁹
 F. iiii.

Tyberis.

Glanis.
 Tinnā.
 Asis.
 Topinus.
 Melphis.
 Tropea au-
 gusti.
 Fanū Voltū-
 nā.
 Pausilipum
 Rhebas.
 Eurymedō.
 Bostrenus.
 Sena.
 Castrum Pi-
 ceni.

Sabini.

Latini.
Alba.

Lucus Ferē-
 tina.
 Herdonius.
 Politorium
 Pallianum.
 T. Largius
 dictator.
 A. Posthu-
 mius dicta-
 tor.

Gabii.

Hetrusci.
 Arsiā sylvā.
 Porfena.

Clœlia.
 Valeria.
 Veientes.
 Menenius
 Agrippa.
 Sp. Seruili⁹.

Menenius
 Ag. lanatus
 Geganius.
 Camillus.

Volsci an-
 cc. ipacati.
 M. Horati⁹.

Equi.

cōpōit. Tertio i eodē loco. Qu. Cincinat⁹ Dict. vna cū Graccho Cloelio duce pdomuit: eaq̄ fuit modestia: vt dictatura quā i sex mēses accepit. xvii. die bello cōfecto se abdicauerit. De Volscis itē & Egs P. Valeri⁹ porit⁹ Cof. apd Algidū: & post eū M. Gegani⁹ etiā Cof. ducto Ciuilio duce Ciuilis Volscorū ante currū triūpharūt. SAMNITIB⁹ primū motū est bellū occasiōe Cāpanorū: q̄ vexati ab eis se Romāis dēdiderāt: vt author Liui⁹ li. vii. deīn saepe rebellātes ānis. LX. Papyrios dūces exercuere. M. Attili⁹ Cof. quū vidisset acie ab eis pulsā: loui Statori rēplū vouit: si exercitus cōsisteret: vt idē lib. x. Vouerat & Romul⁹ sise in bello Sabinorū. Sānitib⁹ pacē petētibus: quarto foedus renouatū: demū p Curiū Dētarū bellū cōfectū. Eorū vrbs Beneuētū irpinoz olim male uētū ob horribilē & pestilētē vētū: cui olī fuit obnoxii: vt tradit i bello Gothorū Procopi⁹. Hanē vrbe p bella punica. T. Sēpro. Gracch⁹ p cōsul cōtra Hānonē defendit: apud Calorē ad tria milia castris positis: vbi quū vicisset: Volones ex pmissiōe facta liberos fecit: deinde ex eis illos q̄ pugnā detrectauerāt multauit: vt quo ad stipēdia facerēt: stātes cibū potiq̄ caperēt. li. xlii. Sūt autē Volones serui: q̄ volūtarii militāt. Ampsanti colles Virgiliani & seui spiracula ditis: in valle apparēt Bñuētana: vt i q̄busdā placet. T. Arētiniū ifecutū est bellū: qd̄ itē Curi⁹ supato Pyr rho e Sicilia rursus redeūte cōfecit: in eodē magistratu bis triūphauit. Tarētinis victis pax & libertas data. Neapolitani p Qu. Publū obfessi i deditiōe venerūt. Publio triūphus p Cof. dea cretus & ipiū progatū. Legio cāpana cū D. Iubellio p̄. q̄ in p̄sidio Rheginis relicta fuerat: eam vrbe cepit: quapropter capta securi p̄cussa est. cetera vero Italica simul cū Siciliētib⁹ supra narrata. Deiceps de externis. Illyrici Regina Teuca / Agronisoli vxor: quū admonita a duob⁹ Cor rucanis legatis: q̄ p̄rio bel. pu. orā maritimā populabat: altez Titū liberi⁹ locutū i itinere redeū tē iterfecisset: a Cn. Ful. Cērialo & L. Post. Albio Cof. postea supata supplex reddita ex cōditiōe Cercyre & Apolloniē libertate pacē obtinuit: q̄ Demetrii viri porētis e Pharo Illyrici orifidi p ditōe cōspirātibus Istris sil⁹ cū Iffeis & Atitānis pplis Illyricorū: foed⁹ cū cōsulib⁹ iniuerāt. Ve rū paulo post eiusdē opa Atitāni occupat i bello Gallico Romāis rebellātes ad offm̄ reducū. Demetri⁹ pulsus quū reuertisset: auxilio Philippi capt⁹: atq̄ iterfecit⁹ ē: ac Pharos ei⁹ p̄ria euer sa: Illyricis pax reddita. Et hęc illico post primū punicū. Scdo autē quū Philipp⁹ Italiē p̄pinqūas Oricū occuparet: Apolloniā obfideret: āno. v. belli pu. a M. Val. p̄tore supat⁹ ē: Illyriciq̄ orē ppli recepti. Valeri⁹ ob rē bñ gestā abfens cōsul creat: foed⁹ cū Aetolis iniit. Genti⁹ deīn rex Illyrici hosti Perseo p̄rio cōfict⁹: ac legatos de hoc ad eū q̄rētes in viculis tāq̄ canes emissarios habuis set: a Cn. Mālio. xxx. dieb⁹ terra mariq̄ vict⁹: ac vna cū vxore & liberis i triūpho duct⁹. Eius vr bes Paul⁹ Aemyli⁹ trib⁹ diruit horis. Vardei gēs Illyrica q̄ Romanorū subditos molestarēt: nec iussi abstinerē obtēperarēt: a Fulvio Flacco supati sunt. Iapydes a Sēpronio. Segestani a Cotta. Delminiū a Nasica. Delmate a Metello sūt domiti. Papyri⁹ Carbo a Cimbris i Illyricocū exerci tu ē fufus. Per bella ciuilia Illyrici Cēsaris copias duce Gabinio illac iter hñtes adflixere. Cēsare iterfecto p̄sidia: q̄ paulo añ accepāt: ei eiecere. Bebū cōsularē virū iteremere. Demū sub Augusto Salona p Pollionē Celenisq̄ oppidis supatis penitus sub iugū venerūt. Istri autē q̄ Illyricos: Aeto losq̄ iuuerāt: quū p̄de cupidū. Cn. Mālii castra cepisset: ab App. Pulchro debellari sūt. IN PAN NONIOS. M. Liui⁹ ab Augusto missus Segestā cepit: deletis Pannoniorū copiis auxiliū ferenti b⁹: & armis hostilib⁹ i p̄fluētē iactis: quo victoria ceteris repēte p̄nūtiaret. Barthonē eorū regem deīn Tiberi⁹ maxia cede supatū: ac donis ingētib⁹ muneratū: trāstulit Rauēnā: ḡfam referēs q̄ se quōdā exercitu iugrate loci circūclusum passus sit euadere. Pānoniā itē Marcomāni gēs fera irruerāt: sed ab Antonino P̄ho repulsi sūt. Probus itē p̄iceps eā a Sarmatis occupatā libera uit. In eadē & Cōstātin⁹ Liciniū oppōit. Diuisa ē in primā & secundā. Amātinī in scda vbi Bacū ti⁹ amnis i Sauū ifluit. Sau⁹ ei Drausq̄ potissimi: hic e Noricis violētior: ille ex alpi⁹ carnici placidior fuit: vterq̄ nauigabilis. a Sauo Sauēsis regio dicta est. q̄ aut iter Drauū & Danubiū tract⁹ extēdit Valeria dī: q̄ Croacia nūc est. Hāc Marcomāni Quadiq̄ ifestabat: cū q̄bus conspi rauerāt Sueui. Sarmate: Bastarni: Alani: Peucini. Cōtra quos p̄fect⁹ M. Antonin⁹ p̄his quū etiā seruitia armasset: i Danubii trāsitu feliciter acceptos i deditiōe Marcomānos i Italiā traduxit Voluitq̄ Marcomāniā & Sarmatiā puicias facere: fecissetq̄ nisi Auidii Cassii rebellione oriētē petere coact⁹ fuisset. Sub Aureliano deīn a Marcomānis vastata sūt oīa: q̄ circa Mediolanū erāt q̄b⁹ occurrēte impatore tāta est clades accepta: vt Ro. pene soluerēt imperiū: lustrata vrbs: i spe ctisq̄ libri sibiyllini: mox barbari victi nō tā Romana virtute: q̄ mōstris q̄busdā visisq̄ diuis ex ope (vti credebāt) sibiyllina triti fuere. Sūt ei Marcomāni & Catti vbi nūc Morauia ac Vratifla uia. Boemi vero pristini Boemorū retinēt nomē. Quadi itē vbi Quauia adhuc vocat apd Vla

distauia. Daci quoq̄ sub Cotifone rege i Pānonias Moesiāq̄ p̄xias cōcreto gelu Danubio irrū rebāt: cōtra quos Cor. Lētul⁹ ab Augusto missus: tris eorū duces cū magnis copiis deleuit: cite riorēq̄ ripā p̄fidiis muniuit: sat i victoriē putās posse illos phibere. De Dacis & Sarmatis Domi rianus duplicē egit triūphū. Traian⁹ i eos p̄fect⁹ regē Decibalū vicit: ei⁹ legatis ser uilē i modū i troductis pax data. Itē quoq̄ i rebellātē p̄ficiscit: quo supato Daciā puincia fecit: thesauros re gios subter vada fluminis iuenit: pōtē lapideū ingētē fecit: de quo i ei⁹ vita referā: rex sibi man⁹ attulit. Sub Galeno Daciā ē am⁹ fā. Aureliā⁹ desperās retineri posse oēm Daciā trās Danubiū sublato exercitu puincialib⁹ reliq̄: abductoq̄ ex ea pplos in Moesiā collocauit: appellauitq̄ suā Daciā: q̄ duas Moesias diuideret. Macedones socia arma cū Annibale cōiūxerāt. Philipp⁹ rex ad Apolloniā primo simul cū Acarnanib⁹ a Valerio Leuino supat. Deīde a Sulpitio p̄cōsule Atta lo rege & Aetholis belli sociis variis p̄liis agitat⁹: pax postremo illi a Pub. p̄cōsule data: dū occu patis in Aphricam aīs: oīb⁹ aliis bellis Romani leuari cuperēt. Nec diu in foedere mansit Philip pus: Atheniēseq̄ Romanorū socios vexabat: acta rursus res est primis illis quondā i eū ducibus Leuinusq̄ illuc missus est: sed oē negotiū Sulpit⁹ consul suscepit: terra mari Attalo Rhodiēsq̄ iuuatib⁹ bis vicit: bis castris exiit: bis fugauit. Vltimū illi p̄liū cū Qu. Flaminiō cons. fuit: a quo victus: dato etiā Demetrio filio obside pacē ipetrauit. Perseus defuncto p̄re bellū hereditariū p̄ secutus: aliquāto felici⁹ ab inītio: vt q̄ Liciniū q̄ pri⁹ i Macedoniā ingressus fuerat acie vicerit: naues cepit: p̄ximos isup pplos bello illato: partī in deditiōe: partī in amicitia redegerit. Mar tius Philippus paltas paludes imunitā Macedoniā penetrauit: coact⁹ est rex clāse incēdere: p̄ cunā mari mergere: ne i Romanas nian⁹ veniret: a Paulo deīde Aemylio cōsule sic cōterritus: vt pugne adesse nō auderet: sic victus: vt nec illi Samothraciā latebrā profuerint: e quib⁹ tāde erut⁹ miserabilē triūpho p̄pā p̄buit. Andric⁹ post hūc q̄ se Demetrio genitū diceret a Deme trio Syriē rege capt⁹: Romāq̄ missus: cū idiligēter custodit⁹ euassisset: tātos i Macedonia mot⁹ fecit: vt cēso delectoq̄ Ro. exercitu cū Quintio p̄tore: ingētē terrorē incusserit. Duce tñ Qu. Me tello i catheras reduct⁹: seruituteq̄ Macedōes mul⁹ tati. Pseudo Philipp⁹ ad extremū excitatus a L. Tremelio q̄store vna cū exercitu cēsus ē. Dardanī Moesiāq̄ post Macedoniā sūt: i quā quoti die irrūpēbāt: aui rēplo Delphico man⁹ inferre violētas. L. Scipio auri p̄ctiōe corrupt⁹ cū Dar danis foed⁹ p̄cussit. L. Sylla partī eos vicit. M. Curio p̄cōs. penit⁹ sub ditionē redegit. Scribonius p̄cons. Cl. Appii: q̄ cōtra Rhodopeios pugnās morbo absump⁹ erat: successor declinato in Dar danos bello intra triēniū ad Istrū penetrauit: Daciā tenuis venit: sed saltuū tenebras expauit. M. Lucull⁹. L. q̄ Mithridatē vicit frater: Moesiāq̄ regionē excurrit oēm. M. Crass⁹ Augusti auspici is feliciter in eos pugnauit: quos quū peteret: rogitarerutq̄ ab eorū duce gnā essent: respōdisset q̄ Romanos gētiū dños: ille: ita inquit: si nos viceritis. Nec parū timoris icussit Domiti⁹ Cēru rio foculo supra cassidē tāq̄ ardēte capite collocato. Tiberi⁹ postremo Imp. sub Romana eos iu ra redegit: tributūq̄ p̄dere coegit. Thraces Macedonū erāt tributariū: q̄b⁹ victis Romanū dea trectabāt imperiū: vicinas excurrētes regiones. Scordisicos igit̄ inter eos cōprehēlos. M. Cēsoni us debellauit. M. Cato cōsul fufus fugatusq̄ ab illis est: aboleuit dedec⁹ Liuius Drusus: q̄ illos vi ctos Danubiū trāsire phibuit. Thraces insup Minuti⁹ Rufus apd Ebrū adflixit. C. Gemini⁹ ob flumē gelatū eq̄tatu amisso infeliciter contra eos rē gessit. L. Pīso Rhodopeios penetrauit. Sylla multis p̄liis cecidit: Appi⁹ sepe vicit. M. Lucullus ad Tanaim Mceotimq̄ puenit: & efferatas gē tes mira celeritate debellauit. Post mortē Cēsaris. M. Brut⁹ aduersus eos mouit infeliciter. M. Crassus Augusti auspiciis primo: mox Scipio domuere. Triballi Thracia gēs: q̄ Germanorū ar mis iuuarent: indomiti māsere. Tiberi⁹ Imp. Thrasibulū Thraciē regē suspectā fidei reū p̄blā ditias ad se traxit: neq̄ vnq̄ postea remisit. Vespasian⁹ Thracia oēm q̄ sub regibus amicis antea erat: in puinciē formā redegit. In hac itē Perinth⁹: nūc Pera: Genuētib⁹ ab Imp. Const. ob latū ei auxiliū cōtra Venetos cōcessa: sicuti Thessalōica ab Andronico Hemanuelis filio Venet. Pro p̄ Tened⁹ est insula: cui⁹ notiss⁹ ma fama Virgilio describit: q̄ teste Arist. i pol. hic ob Troiā im portuosā hospitū celebratū fuerat. Cic. i eplis puerbiū vsurpat securi tenedia: q̄ libertatē rebel lādo amiserit. Grēcis Romani cōtra Philippū Macedoniē opem tulerūt. M. Val. Leuin⁹. ii. bello pu. cū Aetolis foed⁹ p̄cussit: captasq̄ de hostib⁹ vrbes illis cōdonauit: nec paruo fuere bellis Ma cedonib⁹ vsui. Oīa tñ obruerūt bñficia cōiuratiōe cū Antiocho cōtra Ro. ita. Igit̄ violatū foede ris p̄enas dederūt: & a Glabrone primū victis: mox a M. Fulvio nobiliore expugnata Ambra cia vna cū Epiro subacti: benignēq̄ cū illis actū: q̄ plus apd iustissimū pplm̄ bñficioz memoria q̄ recēs defectio valeret. Achaei licet cū Philippo bellū intulissent: accepti tñ in amicitia: maleq̄

Catti.

Daci.
Cor. Lētul⁹
Cotifon rex
Decibalus.
Macedones
Philippus.
Leuinus.
Sulpitius.
Flaminius.
Perseus.
Martius
Philippus.
Andricus.
Dardanī.
Moesiā.
M. Curio.
M. Lucull⁹.
Domiti⁹ Cē
turio.
Scordisici.
Triballi
Thrasibul⁹
Perinthus.
Tenedus
Graci.
Aetoli.
Ambracia.
Epirus.
Achaei.

Critolaus
Corinthus
Thebae
Chalcis.
Athenae.

Lacedaemone
nii.
Nabis.
Rhodii.

Pamphylia
Cretenses.
Arabes.
Sileus.

Agareni
Saraceni

Pandulfus
capiteferreus.
Iudei.
Hierosolyma.
Fauftus Sylle

Indi.
Porus.
Larmanocagas.
Galli.

Alpini.

deidevisi sunt concessa libertate. Legatos ppli Ro. violauerunt: ac duce Critolao arma sumpserunt. Attriti ergo p Metellu Macedonicu: postremo euerfa p. L. Mumiu Corinthe libertate amiserunt. Thebe insup & Chalcis q auxilio fuerat euerfa. Athenienses auxiliu contra Philippu petiere: de fensi sunt: & sua illis libertas concessa. Archelaus Mithridatis pfectu vrbem occupauit: grauiq seruitio pfit. L. Syla circumsessa magno labore expugnauit: & antiqua libertate restituit: neq vlla vrbem maiore honore dignat e pplus Ro. Postremo qu Gallii reb excideret Costantinopolitanis: Athenas diu tenuerunt cu Peloponneso: quoru impiu du in regnu transferret Neapolitanu: ad manus Acciaoloru Florentinoru sub Io. regina puenit: deniq ad Turcas. Hodie a barbari corrupto vocabulo Sethina vocant. Cu Lacedaemoniis & eoru tyranno Nabide bello Macedonico amicitia iuncta est. T. Flamini deficietes vici: pace dedit: bellu ob libertatem Argei q sub tyrano erat iuuere. Vniuersos aut grecos. T. Flamini victo Philippo / senatus / ppliq noie per pconu liberos esse iussit. Rhodii q plurimu arte nautica pollebant: auxilio Romais contra Philippum fuere. Contra ite Antiochi classe cui Annibal perat. xxvii. pri: & deinde. xx. naues supplemento miserunt: bus meritis victo Antiocho: Cares: Lydi: nonnulli alie vicinae vrbes a Romanis sunt eis donatae: gn & Aetolis eoru p cib placuit ignoscere. Aufi sut tn bello in Perseu legatos Roma mittere: in pace couenisse: se auxilia regi laturos: visu id indignu: q propter in ciuitatib ia donatis mulctari fuere: nec victo postea Perseo audita legatio: intromissa demu dubia dimissa est. Quum tn adsi due deparent: in amicitia accepti sut: necvq postea etia Mithridatis bello fide mutauit. An Vespasianu libera fuit Rhodu suis vrbes legib. Ipe primu ad epta libertate i puicie forma cu adiacentibus suis rededit. Paphylia: Creteses: Phryges: Lycii: Cilices: & circa nationes oes piratas exciebant: comodag & port pstabat. Seruili eos cu Isauria vici: tributariosq fecit: & tributa q graua fuerat ab Antonio triuuiro diminuta: Lyciis libertate donatis. Creteses vero Metellus domuit. Pompei postremo graffantes iterum piratas victos ac supplices alio traduxit. Arabes Aelius Gallus auspiciis Augusti vsq ad Troglodytas deuicit. Sile Nabatheoru legat p deferta deductu exercitu morbo: labore: fame fere cofecit: victi tn reges nonnulli: oppida diruta: nec puentu ad aromata ob aq inopia. Sile pditioe couict Romu ductu securi p cussus e. Traianu progressus ad mare rubru primu Arabia subiugata rectore iposito i puincia rededit. Redies Agarenos rebellates reiectu tepostatib & fulminib supare no potuit. Hos eodde esse cu Saracenis testat Augustinu ab Agar acilla Abrami cognomiatos: deide a Sara couuge se Saracenos poti appellari maluerunt. Horu historia supra repetita e: eieci tade ex Italia regnoq Siciliae fuere p Orthone. ii. auxilio Pandulphi capiteferrei principis Capuani: cui postea meritis Campana vrbis facta metropolis fuit. Iudei prio sub Iuda Macchabeo amicitia petetes: a Demetrio Syri regere sese turati sut. Papei & Hierosolyma cepit fossis die Saturni repletis quo ges ea vacat: & Fausto Sylle filio prio muros ascende: teplo pepcit. cc. millia talentu: sacrag itacta relinqns: q postea Crassu in Parthos pfectu diripuit: Hircano facto sacerdote: & Aristobulo ei fse Romu i. triuphu ducto. Titu ea postremo rebellate expugnauit: teplu icedit: muros diruit. vndecies centena millia gladio fameq teste Iosepo pierut. Reliquero ad. xc. millia dispfi. Ianu sexto clausus. Iudei deinde sub Traiano circa Cyrenas supris armis: supra. cc. mil. hoim interfecere: pariq clade q i Cypro erat Cyprios affecere. Traianu p Lusiu legatu oesybiu iuetos pfligauit. Hadrianu Hierosolyma istaurata Helia de se vocari iussit. Iudeosq vrbis igressu phibuit: ciuitate Christianis pmitta. Iulianu Imp. quu teplu reparari iussisset: diuino q op faciebant igne sudamētis prupete coflagrarunt: neq vnq postea Iudei certa sede possederunt. Indor rex Porus q sexcet regib impabat: munera ad Augustu amicitie causa misit: octo seruos nudos aromatis delibutos: viperas igetes: serpente. x. cubitoru: testudine fluuiale triu cubitoru: & pdice vulture maiore. Cu muneribus aderat Larmanocagas Indu: cui quu oia ex snia euenisset: neqd aduersu accideret: more patrio Athenis nudus ridetq i ardete se pyra coiccit. Galli postq Italia oi expulsi sut: Sallyes p Sextiu domiti: Allo broges a. Cn. Domitio: Aruerni a. Q. Fabio. Postremo Cesar Heluetios i eoru patriam redire coegit. Germanor. ccc. mill. Ariouisto duce Gallia expulsi. Suesiones: Atrebatas: belgas i deditio ne accepit. Venetos oraq maritimam classe supauit. Agtanos p Crassu legatu domuit. Rhenum traiecit: pximosq rhenoterrauit. Oceano remigato Britanos tributarios fecit: Eburones deficietes recepit: cu rebellatib demu Gallis oib & Vergetorige ad Alexia cofixit: tadeq. ix. anno i fide habuit: tributiq noie impauit festertiu qdringentes. Alpini pdones erat: nec supari poterat i saltib pruptisq motib abditi. D. Brutus Mutina fugies data viritim drachma se redemit. Messala quu iuxta eos hyemaret: p singulis hastilib priu pedere coact est. Tereti Varrone victos sub hasta vedidit. Augustu p Tyberiu fundis deletos extinxit: trophcuq in Alpib

erexit. Germani liberiores oib sedm Parthos fuere: a nullis em maiores acceptae clades. Carbo Cassius: Syllan: Malius: Seruili fusi vel capti: quinq simul exercitus cofulantes. Ipi nulla lacessiti iniuria: anno ab vrbe cod. dcxl. in Italia irrupe. Cimbr fuer ac Teutones Oceano pximi abo a. C. Mario victi: & a Catulo ad aqs Sextias: quor vxores noctu se suspederunt necatis infatibus Germani ob corporu pceritate quu primu i Gallia cu Cesare cocurreret: tm terroris itulere: vt testameta passim i Romanis castris scriberent: ac tuc primu i Germaniam ponte Rheno imposito Romanu legioes pductae: quicq se i paludes sylvasq reciperet: no inuēti sut q vincerent. Bellis ciuilib expugnatis legionu hibernis Gallias adfectauere: pulsi tn sut: Augustiq auspiciis bellu illatu. Drusus eos vsq ad Albim psecut: ne verolyteri psequeret: mulieris specie humana maiore idipm phibetis pterit est. Cimbris accepto lebere delictor: antiquor obliuione perentibus: codonatu. Sueui & Sicabri traducti i Gallia: ac pximis rheno agris collocati. Vadi Sueuis: Vannius Batauis reges ipositi. Quintiliu Varu Cherusci cu tribu legioib ob ei libidine adfiterunt ad rhenu Romanos reiecerunt: ratuq terroris iniocere: vt Iudi sint vori: Augustu capillo pmisso caput parieti sepe illiserit. Germanic de in fili cladis vindex adcessit: Germanor principib captis ac in triuphu ductis. Marcomanoru Cadoruq reges ex autoritate Romanor ad Danubiu regnabat: raro armis: sepe pecunia adiuti. Tyberius accitu p bladias Marobadu Germano ru regem no remisit. De Phrisior legatis Romu supra narraui. Mortuo Nerone multi ppli Batauis ducib nimis acerbu delectu perosi: authore Ciuilio couarant: legioes Romanor ceciderunt: Vbios vbi colonia Agrippina deducta fuit: ob nome Romanu vexarunt. A Cereali tade & Domitiano imp. pacati sunt: triuphuq de Cattis ductus: eoddeq ac Marcomannos supius dixi a. M. Antonio subactos. Probu tot eor icursionib indignat supra. cccc. millia cecidit: vltra Albim remouit: Romanas vrbes in hostico posuit: milites collocauit. xvi. mil. tironu ex eis accepta puincia sparsit: & oem deniq: qua late tendit: Germaniam subegit. Nouem reges ad pedes prostratos habuit: ac vnu coficeret pmisit: voluitq & arma phibere: sed pri puincia erat deducenda. Alemanni sub Galeno in Hispaniam penetrates galliis attritis in Italia irruerunt. Eoru deinde Costantin magnu fecit strage. Costantin aut magnus ipor reges captos: spectaculo bestiis obiect. Iulianu interfectis regib magno captiuor numero abacto: foedus cu eis fecit. Valentinianus Saxones Oceani accolae inter inadcessas paludes domuit: victorq ad Oceanu puenit. Vltimus Romanoru Theodosius Germaniam attriuit. Na & hydrem mo hec semp natio vires instaurabat. Tartari non vt quida tradidere: scythicu gen est: sed Europeu in Taurica Chersoneso Plinio positi ac Tartari appellati: hodieq ibide pseuerant: vbi quonda Theodosia nuc Capha regiam constituere: q deinde in Genueliu: postremo Turcaru potestate venit. De his scripsit Aitonu Armenus Aitonu regis Armeniae nepos: q fuit anno. 1290. Hi em quu diu more ferax sine rectore: sine lege: sine deo degeret: crescente plane multitudine: anno. 1234. Can Guiscu regem sibi creauerunt: q primus fines patrios egressus: in Scythiam cu exercitu penetrauit: vsq ad portas Caucasas: tris filios in totide orbis partes misit: Iachim i occidente: Tagladaim in meridiem: Bathone in septentrione. Hic vltimus res gessit magnas: Comanos vici: q & ipsi Europei sunt: antiquie prope Roxolanos: Omanu Ptolemai vocati: veru postea & in Asia comeates: Iberos: Albanosq: ac circa nationes expulere: eieci tandē a Tartaris: ad Polonos: postremo Panonios migrarunt: vbi a Bela rege in parte regni recepti fuere. Deinde Batho Scythias supatis in Cataio sedem constituit: q regio inter Imau & Laxarre fluuiu est: de qua ite supra mentione feci. Ad occidentem versus exemplo Comanor eodde petiit ppos: strages maximas ededo: de quib in Panonia dixi. In Germaniam demu flectes in Danubiu trasitu cu bona exercitu parte mersus est. Ahalon Bathonis ex Occota. nepos Syriae primus bellu intulit: Saracenos debellauit: Babylonemq in Aegypto vastauit: qua sicuti Babylonē Assyriae Baldaca nuc vocat. Huic filius Abaga succedens Syriam amisit. Huic ite Tangoder primu Christianis aduersus: q legem colere coepit Mahumetanā: dem de Angonius: Quegatho. Mccc. Deinde Bando postea Cassan: q Syriam p Molaim & Catalofa duces bellum intulit. Ex his genus ite Tamerlanes ille potētissimus que supra memorauit dicit duxisse. Hodieq hec natio potētissima magnope coaluit: & i Europa & in Scythia apd Cataiu: Can vbi oes ex successione principes a prio rege appellati. Belloru igi huiuscemodi excursuum T. Phedri nostri ex magna parte diligetia collectu no ab re fuerit simul ordine repetisse. Nthropologia hec insup adicienda. Isis Phoronei regis Argiuoru filia: q & lo dicta est loui dilecta: & in vacca ob lunonis zelotypia mutata: Argor cui centu erat oculi: cui custodia data est. Hic Iyra Mercurii a loue missi sopit: ac Isis elapsa: mareq igressa: lonu ex ea vocatu: in Aegyptu vbi colit p dea venit. Argus vero in paoueyrus: lunonemq dicit est

Germani.
Cimbr.
Teutones.
Vandius.
Vannius.
Quiti. var.
Phrisii.
Ciuilius
Cerealis.
Vbi.
Alemanni.
Saxones.
Tartari.
Theodosia.
Aitonus.
Can Guiscu
Batho
Comani.
Cataium.
Ahalon
Occota
Catalofa
dux.
Tamerlanes
tartarus.
Can.
Isis.
Argus.

Anteus
Vefores,

Aefopus.

Valerij.

Anteus gigas ex terrę filiis cū Hercule cōgrediēs: vt deprensus est ex telluris tactu vires excrea-
 scere: ab eodē i aera sublat⁹ ac exanimat⁹ est. Vefores rex Aegypti prim⁹ oīm cū Scythiis p̄lio cō-
 gressus: aduersoq; Marte repulsus: sese i Aegyptū recepit: illi victoriā sequētes Aegyptū & Asiā
 fere totā infinitis cladib⁹ adfectā tributariā fecere vsq; ad Nini regis tpa: q̄ eā a Scythiis libera-
 uit: postq̄ vectigalis fuerat annis āte. MD. Aefopus Phryx gñe scriptor fabularū: quē Aristote-
 les nō dedignat allegare. i. Rhetor. & Plato in primo Phēdri: & Apuleius de deo So. Hic oī ser-
 uis ac deformis: sed astut⁹ ac facer⁹: missus ad fodiēdū agrū: quū falso a conseruis accusaret q̄ si-
 cus dño seruatos edisset: aqua calida corā potata: & eadē reuomita: se in fontē esse mōstrauit: ac
 cusatores idē facere iussit: sic euomuerūt. Deīde dono datū Zenę agri pcuratori: Zenas cuidā
 mercatori illac p̄tereūtū vēdidit: ac i poenuria iumētōrū quū ferre iuberet vna cū aliis sua quils-
 q; onera: ipi debilē se faciēti data optio leuius portare: tulit itaq; canistrū panib⁹ plenū ceteris
 ridētib⁹ vt grauius: at quū illos anteiret: distribut⁹ paulatim i itinere panib⁹ leuiore sarcina am-
 bulabat: donec pueniret Ephesum: ibi em rursus vēdit Xātho cuidā: a quo interrogat⁹ cuias es-
 set: respōdit ex carne: at ille: nō hoc peto (inqt) sed vbi nat⁹: in vētre m̄sis: ait. rursus: nō hoc di-
 co: sed i quo loco: nescio: ait: si in lecto an extra. Cedo (inqt ille) qd scis facere: nihil ait Aefop⁹. Il-
 lo admirate: nā meī (dixit) cōserui q tibi mecū sunt vēditi: quū se dicāt oīa scire: mihi nihil reli-
 cū ē. Proposita quōdā q̄stioe cur holera spōte nascētia citi⁹ venirēt q̄ fata: Xātho puidētē rē tā-
 tū referēt: Aefopus nouerēt cōparationē pposuit: q̄ alienos filios: vt terra semina: difficili⁹ enu-
 triat. Deīde iussus cōgre lētē: vñū tm̄ lētis granū coctū adposuit. Iussus quatuor pedes porcinos
 emptos cōgre: quū dñs calūniā di gratia vñū surriperet: ac suspicans ille qd erat factū: pedē viuū
 porci q domi nutrebat reposuit: at dñs quū oblatū loco restituisset: nū: ait: quinq; hic porc⁹ ha-
 buit pedes: at Aefopus: minime: sed bñ duo octo: nā reliq; tuo porco sūt incolumes relicti. Iussus
 ad lauandos pedes peluim adducere: eā sine aqua parauit: q; nulla de aqua facta esset mētio. Ius-
 sus cōiuiū ex optimis p̄parare: linguas tm̄ emit: dicēs has esse optimas: sane bona ex eis memo-
 rans. Iussus contra ex pessimis aliqd p̄parare: linguas iterū adposuit: siliter memorans quāta ex
 eis mala puenirēt. Interrogat⁹ cur ouis ad mortē tracta mutescat: porc⁹ aut grūniat: ga ingt:
 ouis adueta mulgeri ac tōderis: ferrū nō expauescit. Post hęc quū Xanthus ad ludos p̄fectus in
 Samioꝝ theatro vidisset aglā de manu Prętoris anulū i aera ferētē: dixit mirātib⁹ Samiis Aefo-
 pū suū hoc portētū indicare posse: ille statim adcersit⁹: añ oīa libertatē p mercede petiit: qua in-
 stantib⁹ Samiis adsecuta: vaticiniū suū impleuit: q dño p̄dixerat nolētem se quq; liberatū. De
 portēto ait regē fore externū: q eoz cito occuparet libertatē: nec mora: ecce Croesi Lydorum re-
 gis literę tributū petētes: qd Samii quū Aefopi cōsilio detrectassent: Aefopus añ oīa a rege pe-
 tit: ille fabulā huiuscemodi Samiis p̄posuit. Lupi leporib⁹ bellū iduxerūt: lepores auxilio canes
 accersunt: lupi de pace cōueniūt: mō canes ab eis in custodiā dent: quo facto i lepores postea ir-
 ruerūt. Tandē negātib⁹ illis p̄fectus est ad Croesum: a quo honorifice susceptus est ac donis cu-
 mulat⁹. Samiis insup libertatē ipetrauit: qb⁹ meritis ei postea fabulas suas dicauit. Reuersus cū
 ingētī Samiorū lētitia: paulo post Babylonē p̄fect⁹ est ad Lycurgū regē: quem docuit anigmata
 soluere: nā orientales tūc in his sapiētiores ignaris mos erat tributa impare. Apd hūc igit in su-
 spitionē veniēs accusatione cuiusdā Eni quē Aefopus sibi adoptauerat: diu latuit in quodā se-
 pulcro. Interim Nectabo rex Aegyptius ad Lycurgū anigma mittit: se turrim velle edificare:
 q nec cælū nec terrā cōtingat. Ad hoc soluendū Aefopus q̄situs: e latebris apparuit magna re-
 gis grā: q & filio adoptiuo supradicto iniuriā oēm remittēs: salutaria insup p̄cepta devita tra-
 didit. Ad postremū Delphos p̄fect⁹ quū nullū honorē vt i ceteris locis accepisset: dixit in con-
 cionē eos filēs ligno maris esse: qd pcul magnū apparet: p̄p̄quās vero cōtinuo min⁹: sic eoz eē
 famā. Illi turbati phialā argēteā sarcinulē ei clā adligatā discedēt: posuerūt: i itinere itaq; dep̄e-
 sus ac falso furti accusat⁹: de rupe isōs p̄cipitat. Valerioꝝ familia: q supra cōfuse scribat: sic ex
 ordine habet. Prim⁹ gen⁹ illustrauit. P. Val. Publicola Valerij filius: deīde hui⁹ fili⁹. P. Valerij: q
 cōs. etiā post eū fuit. Deīde Publicoꝝ frater. M. Val. q cōsul de Sabinis: postea dictator de Vol-
 scis triūphauit: ex quo honoris grā datū ei: vt fores extra ap̄iret gręcorū imitatiōe: q hoc bñ me-
 ritos munerabat decore: q in theatro locū ad spectādū ip̄e successoreꝝ haberēt. Cecidit i pu-
 gna Latinorū: vulnerat⁹ a Sexto Targnio. auctores Liui⁹ & Plutarchus. Hos secut⁹ est Val. Por-
 cie: ridē & Maxim⁹: q post decēuiralē inuidiā plebē p̄rib⁹ cōciliauit: primusq; consul fact⁹ de Vol-
 scis triūphauit. M. Val. alter Coruini cognomē tribun⁹ militum meruit: a coruo cōtra gallum
 auxiliāte. Deīde cōsul. xxii. annoꝝ fact⁹: de Sānitib⁹ triūphauit. Postremo dictator milites qui
 Capuē p̄sidio relicti erāt: ac ob as alienū eā occupare vrbē cogitassent: a furore reuocauit: eosq;

insup p̄rie icolumes restituit. fuere & alii quos supra narraui. Scipio Amylian⁹ quū legat⁹ Mar-
 rio & Mālio cōs. i Aphrica esset: bis cōsulū temeritate exercitū in iniquū locū relictū: sua virtu-
 te restituit: q̄ propter ex snā Catonis dicētis ceteros i Aphrica vmbriis pugnare: Scipionē vigo-
 re: Cōsul & ip̄e añ etatē fact⁹ Carthaginē deleuit. Postvictoriā vero imitatiōe Pauli Aemilij pa-
 tris ludos celebrauit: transfugas: fugitiuosq; bestiis obiecit. Petus Traseas Patauin⁹ senator vir
 Catoniana disciplina & seueritate ob adfectatē libertatē suspiciōnē dānatus a Nerone: sibi & ip̄e
 venas soluit. Deīde lu. Rustic⁹ de quo supra mētionē feci: q̄ laudē ei⁹ edidisset: factissimūq; ap-
 pellasset: dānat⁹ a Domitiano ē. Mar. Q. magni Traseę cōsummatiq; Catōis dogmata. Ricardi
 duo supra cōfusi. Alter em̄ de Mediauilla ord. mi. Alter ord. p̄d. p̄ria florēt⁹ hinc ānis. cc. non
 cōtēnēda doctrina: q quū i Asia pegrinare: Alcoranū doct⁹ linguā Arabicā cōuertit: cōtrag; cō-
 mētariū edidit: quē Demetri⁹ Cydoni⁹ i gręcū postea trāstulit sermonē. Qñ vero i hoīm nomē
 clarura sum⁹: nō p̄tereūdus Ioānes Iouinian⁹ Pōtanus Alfōsi iunioris regis Neapolitani ep̄lax
 mag⁹: q nup decessit iā senex: multis relictis poematis: vita pb⁹: ple infortunat⁹: vnicū em̄ habu-
 it: eūq; ad lras indocilē: cui etiā sup̄tes fuit. Carmina factitabat arte maiore q̄ ingenio: vt de Si-
 lio Plini⁹ dicit: ita tñ culta: maiōꝝ imitatiōe: vt parē hoc tpe nō habuerit. Dign⁹ alioquin ob elo-
 quentiā ad oē gen⁹ scripti accōmodatā: q ad altiora qnq; studia penetrare debuisset: si p musarū
 dulce cōmerciū q nos ignobili decipiūt orio licuisset. Discipulū habuit Marullū Cōstātinopo-
 litanū hospite mēū: q eodē die quo a me Volaterris discessit: i amne Cecina submersus ē: vir ac
 cū ingenū: tū iudiciū: & q plus n̄x q̄ p̄rie linguę vacauerit: vt ei⁹ idicāt carmina. Ceterę saculo
 nō parca: quū libelli qdā infaceti nup falsis editi titulis lectitent: vt ex filo & multis pugnātib⁹
 deprēdit. In Xenophōte quē Gryllōis filiū a author editiōis vocat: cū Grylli sit: hęc scribuntur
 Gallū significat gręce cādīdū & lacteū: qd minime verū. deīde sequit. Gall⁹ latine dicit galliæ
 maritus. vide q̄lo miser phs par in eloquētia Platoni: qb⁹ lacretē delyramētis. In his etiā Cecinę
 sit mētio: q lōge ill⁹ posterior fuit. multa huiuscemodi. In Catone ne verbū qdē eius venerādā ve-
 tustatis apparet. In Beroso itē portētofa noīa: nec apud vllū veterū scriptorū penitus memoran-
 tur. Sed qd de sacris dicā: inter q̄ multa quotidie legunt apocrypha: ita indiligenter ineptę
 cōscripta: vt si a patrib⁹ quorū est officīū interpolare: diuti⁹ tolerant: magis de redditib⁹ & diui-
 tiis q̄ de religione sollicitos esse se ostēdent. PHIlologia tertię opis partē q̄ deiceps sequi
 tur adglutināda. Poscā apd Pliniū aquā ex hordeo coctā: nonnulli ex melle dicunt. Aemorrhoi
 des capita sunt venarū ad anū descēdētēs: vñ sanguis fluit Cello: magno nature b̄nficio pur-
 gationē vltro emittētis. His obstructis occurrit p̄ irudines: torquētib⁹ vero p̄ cācorū ouorūq;
 aut oliuę cinerē illitū: siue etiā gallinę adipē ex oleo rosaceo. Suffit usetiā sedēti ex origani pule-
 gi ac chamemele decocto siue in aq̄ tepida magnope dolorē leuabit. Narce alicui⁹ ē mēbrī torpe-
 do: seu labore seu frigore stupescētis. Narcodes q hoc patit a Narco pisce hoc infligēs malū: quē
 torpedinē gręce vocāt. Suspiriosi q frequēter suspirāt ex morbo p̄cordiā grauāte. Pterygiū supra
 morbū esse diximus oculorū: est & digitorū iuxta vngues vlcusculus. Paronychia dicit latine
 rediuuiū: quū caro iuxta itē vngues soluit. Inter Benaci pisces anguilla tm̄ Plinio memorant
 magno argumēto Carpiones vocatos nō fuisse reptos: q nūc in eo scatētes quoquo versus inter-
 nobilia salfamēta exportant. Artili⁹ itē in Pado mille qnq; librarū eidē posit⁹: nūc Adan⁹ trāspa-
 danis vocitā: quē minim⁹ (vt ip̄e ait) piscis noīe Glūpea: ei⁹ appetēs ora: interimit. In plantag.
 genere Lotus arbor cuius dulcis ē fructus i obliuionē ducēs Vlyssis socios q ad pplōs Lotopha-
 gos puenerant. Hāc Romę frequētē videm⁹: si ea: vt opinio h̄rbariorū quorūdā ē: quam Pōze
 racū vocāt. Buxus humilis arbor folio myrti simil: nascit i locis algētib⁹ & asp̄is: vt in Cytoro
 & Olympo Macedonię: adhibet in hortis op̄i topiario: grāci πύξου dicit. Eben⁹ nigro colore ar-
 bor: q materię interfitā decorē p̄stat: nascit i Aethiopia. Sābuc⁹ gręce ακτὴ arbor surculosa in sū
 moybellas habēs florib⁹ albis: q maturescētēs t̄guēdis coriis adhibent. Chameacte latine ebu-
 lus: parua ē Sābuc⁹: parūq; attollit: q vulgo cōspicit. Nauteā Festus h̄rba olidā dicit esse: aut
 aquā scētentē i nauis sentina. Māna n̄ra etate cōepit in Calabria puenire: licet orientali inferior
 Verbena passim adspicit: sacrificiis quōdā p̄scorū adhibita: nūc simlē fere sup̄stitutionē retine-
 te videt h̄rba. S. Io. appellata: q eo die lectā vim nescio quā dicāt h̄c. Idē & de artemisiā dicunt
 Napū gen⁹ est rapi oblogi. Pastinaca duplex: domestica quā gręci Staphylinū vocāt: quod nos
 vsurpamus: ac Columellē inter hortētia cōmemorat: vulgo carotā vocāt: vt etiā apud Diosco-
 ridē. Syluestris vero pastinaca: latinis pp̄rie pastinaca vocāt: gręcis Daucon. Ibis cū autē Plinio:
 parua est pastinaca: quā corrupte libisticū vocāt: Hetruscivero pastinacinū. Idē Plī. contra oīm
 inīam solus Staphilynū eundē & pastinacā syluestre videt appellare. Sifer apud eundē authorē

Scipio
Amylian⁹
Petus Trase-
as.
Ricardi.
Pontanus.
Libri subdi-
titi.
Posca.
Aemorrhoi-
des.
Narce.
Suspiriosi.
Pterygium
paronychia
Rediuuiū.
Artilius
Lotus.
Buxus.
Ebenus.
Sambucus
Acte.
Chameacte
Ebulus
Nautea.
Mannia
Verbena
Artemisia.
Napum
Pastinaca
Staphilyn⁹
Carota
Ibiscum.
Sifer

Raphanus.

Aegyptus oleū nō fert

Nuces Juglandes. Molluscæ Heracleotica. Nuciperlica. Nuxpineæ. Apinum. Pityum. Nux castanea. Balani. Nucipruna De pomis seruandis.

Cucumeres

Melopepones. Pepones. Radicula. Ictaris. Radix asyria. Capnion Strichnon. Solatrum. Intybum Cichorium Rustica Rusticula. Retiarius. Secutor Mirmillo Thrax. Parmulari Chlamys.

genus ponit raphani valde amarū: lōgitudinē neruus inest: cui extrahit. Tiberi⁹ cū nobilitate flagitās quotānis a Germania vbi sūt maximī. qd aūt hoc tpe sit nō satis existimare possum. Raphan⁹ illiberalis ob vim laxādi ruc⁹: frigore gaudet: i Germania magnitudinē infantū puero rū æquat. Aristomachus detrahi p hyemē folia iubet: & ne lacunę stagnēt adcumulare: ita i csta te grādēscere. In Aegypto mire celebrāt ob olei fertilitatē qd de semine ipsius faciūt: nā oleo cetero carēt: vtilissim⁹ i hyeme cib⁹: idē dērib⁹ inimicus: qm atterat sicuti ebora poliūt. Marcion græc⁹ huic vny volumē dicauit. Odiū his cū vite maximū: refugit iuxta satos. Fert i tēplo Apollinis adeo plat⁹ ceteris cibis Raphan⁹: vt ex auto dicaret: beta ex argēto: rapū e plūbo. Est hęc qd dē Pli. Verū vbi dicit corticē eis esse & magnā gbuldā: hoc tpe apd nos minime cōtingit. Inter nuces iuglās potissima: quā grēci Basilicā: & Persicā ab initio vocauerunt: vt ait Pli. qd sane argumento ē eas a Perside a regib⁹ fuisse trāslatas. deinde Caria: qd capita tērarēt: noiauerē. In hoc gñe sūt & Molluscę putamē rūpētēs ob icremētū siml & mollicie. Quidā vero nup scriptor heracleoticā ait a grēcis: castaneā nobis vocari: quū auellana sit. Hāc ex Heraclea Pōri idē author restat esse pri⁹ aduectā: ideoq; pōticā nucē: & Heracleoticā appellari: deinde auellanā ab oppido Cāpaniē. Cato pnestinas laudat. Pli. Tarētinas: & amplitudinē: & putaminis mollicie. Arbor aūt auellanā ferēs Corin⁹ appellat. De nucispicis Martial⁹ in distichis. Vilia maternis fueramus pcoq; ramis. Nūc in adoptiuis persica cara sum⁹. Nuces pineæ tarētinae digitis fragili sūt putamine. Est aliud gen⁹ apd Apinū: dicit nucleorū cortice tā molli: vt simul mandat. Quartū gen⁹ Pitya vocat e pinastri. Nuces castaneas αἰσ βαλανονο græci vocat. ex his generosiores Tiberius pri⁹ ceps Balanos vocabat. In Hetruria nūc Marrones appellat. Pruno aūt nulla æque sustinet adoptiones. Nucipruna em: & pruna amigdalia: & pruna malina Plinio ponunt: naturæ oēs gemiē nūc aūt raro visē. Nucū putamē tingendis lanis: rufandog; capillo vtile. Cato nuces ollis cōditas in terra seruari virides dicit. In vniuersū vero in seruādīs vuis ac pomis picipitur ea legi de crescēte luna: ac infra terrā existēte: celo sereno: post horā diei tertiā: & aū pfectā maturitatem. Collocādāq; i loco frigido & septētrionalib⁹ fenestris opposita. Punica aq; marina seruētē idura ri vtile ē: moxq; sole siccata suspēdi. Varro & i doliis arenę seruari iubet: & immatura obrui terra in ollis fundo extracto: sed spū excluso. Cetera mala gñosa foliis ficulneis singula cōuoluit: & i cistis cōdi: vel creta illini exiccariq; pceptū ē. Caduca vero i storiis rara collocari. Pira i fictilib⁹ picat⁹ i ueris obrui iter scrobes: vvas itē sed suspēdas. Sūt tñ q i granariis suspēdat tutas eo puluere putātes. Cucumeres pluris gñis supra narraui: quū magnitudine excedūt pepones vocantur: in cibis nō insalubres: tñ plurimū natāt: viuūt i stomacho aucti i postea diē: oleū mire ode re: nec min⁹ aq; diligūt. Defecti quoq; ad eas modice distātes adrepūt: cōtra oleū refugiant: aut siqd obest: aut si pēdeat curuant: idq; vna nocte deprēdit: si vvas cū aq; subiiciat a qtuor digitorū i teruallo descēdētib⁹ aū posterū diē: at si oleū: eodē mō in hamos incuruant: i idē si in fistula flore demisso mira lōgitudie crescūt. Noua eorū forma i Cāpania puenit mali cotonici effigie: forte pri⁹ natū: mox semine ex illo gen⁹ factū: Melopeponas vocat: nō pēdēt hi: sed hūi rotundant: mī rūq; i his pter figurā: colorēq; & odorē esse. hęc Pli. Hoc aūt gen⁹ posteritas auxit: appellauitq; melones. Spartian⁹ Melones Ostiēs celebrat. Istam Pli. radicula vocari dicit herbā fulloniā: rā bro colore: e Syria veniētē. Columella radicē assyriā eādē vocat iter hortētia: & alibi raphani radice appellauit. Oui. meta. Intubaq; & radix & lactis massa coacti. ex quo vtil⁹ ē cibo videt. Capniō Pli. diureticū ē: bilē p vrinā purgās: nūc fumū terre appellat. Strichnō nos solatru dicim⁹ cui⁹ supra plures adsignauī spēs: ei⁹ vna q; frequs i hortib⁹: caulib⁹: foliisq; penit⁹ rubētib⁹. Intubū & itybū dicim⁹: grēci Cichoriū idē appellat: hoc domesticū & syluestre reperit: domesticū intyua nūc quoq; corrupte vocat: q; feris etiā dicit. de hoc Columella: Torpēti grata palato Cichoria. Syluestre id ē qd vulgo cichoriū dicim⁹. de hoc Virg. & amaris ityba fibris Officiūt. Rusticula a gallina rustica differt: hęc teste Columella filis est villaticis. De rusticula vero Martialis distichū. Rustica sū pdix qd refert si sapor idē est: Carior est pdix si sapit illa magis. Ex quo hęc Aristoteli alectoris vocata: apd Gazā Gallinago vertitur: vulgo gallinella nūcupata: vt supra memorauī: ē em pdici aui extēne q; similis. De ludis aūt supra narraui: ac munere gladiatorio haud aperte. Retiarius & secutor & Thrax idē erat: q; thraces ab initio fuerit: q; autē petebatur. Mirmillo & Parmularius idē: a Parma scuti gñe: q; se defensitabat. Hęc paria lanista ptori vgn debat: ptor aūt pplō i ludis donabat: ex quo mun⁹ ē appellatum. Quo ad vestes ac sumptus apd Trāngllū de Tiberio legit: q; ex militia se viuente Augusto ad palliū & crepidas rededit: hi em simul & chlamys habit⁹ erāt græcanici: q; milites pariter & phi i otio & gymnasiis vtebantur: a togæ Romanæ grauitate alien⁹. Persius. Nō hic q; in crepidas graiorū ludere gestit Adsume

bat tñ a Romanis gbuldā principibus fiducia quadā ppria dūvacarēt: vt Africanus teste Valerio dū i Sicilia gymnasio studeret: mox in Africā trāsitur⁹: ex quo quū fama esset eum luxurari: legatis inquirendē veritatis grā missis: sese purgauit. Itē Scipio statuā crepidatam & chlamydatā sibi i capitolio poni voluit: q; his vteret: vtebat & Sylla etiā Imp. Crepides em apd nos soleē dicunt. Amictū sacrificaturi caput operiebant: vt de Numa apd Liuiū legim⁹. Insula vero se deuouētēs. Idē li. ii. Cōsulares fasces nihil aliud q; pompā funeris putētis claris insignib⁹ velut infulis velatos ad mortē destinari. Vitta virginū ac vestaliū fuerat. Instita ac stola matronarū. Oui. Este pcul vittæ tenues insigne pudoris: Quęq; regit medios instita lōga pedes. Et Augustus apud Trāquillū Liuiā suā Vlyssiem stolatum ob vim ingenii solebat appellare.

De Auro: argento: areferro.

Vrū ex auripigmēto facere Caius princeps teste Plinio cœpit: vęq; adeo modicū vt de trimentū sentiret. Nascit auripigmentū in Syria in summa tellure quidam hoc tpe ex æris fossitū libris tribus vnū elicit aureū. Argentū itē e Stāno purgatione pri⁹ hoc modo fit. Sumito mellis: salis: aceti albi: ac vehemēt vrinę puerilis sigillatī pōdo: Tartari selibrā vocant em Tartarū vini gūmi Induratū: q; summis doliis hærscit misceto simul: & in hac aq; stannū duodecies fusum lauato: deinde ad calcinationē sic reducit: fusum cū spatula moueto: ac telā primā: q; immūda sit: remoueto: & salis armonici pollinē adiciēdo: reliq; nebulas amoueto: donec totus in calcē redactus in puluerē terat: postremo cū melle & tartari modico in corpus rursus reducit. Sic igit reductū cū sale vel armonico vel tartaro simul fundito: ac illi selibrę calybis scobis vnciā adicieto. Vel aliter: cū Hyoscyami succo fūdito: & rursus cū saluicę succo pari re fundito: supraq; puluerē piicito ex herbā quā vocāt Solsequiā. Dioscorides Pentedactylum appellat: partē vnā supra stāni sic fusi partes sex. Argētū erit & colore & duritię pbatū. Argētū uū hoc mō cōgelabis. Hui⁹ pōdo stāni modo supradictō purgatī libris trib⁹ admisceto sulphuris mundi vnciā: totidēq; salis armonici rursus cōmisceto. Deinde succi Asphodeli selibrā simul cū vnciā succi phlomi quē rāssum barbastrum vocat: ac totidem sulphuris adicieto: mixtaq; oīa in pila vitrea locato: ita plena ne euaporet: aliter frāgetet: deinde luto sapiētīæ vocato digitū quatuor crasso circūlinito: deinde siccato: ac demū in plūbo fuso duos naturales dies positū sinito: postremo extractum: argētū firmissimū & examine pbatū habebis. Est em lutū id ex creta cū fetis bubulis & pāni lana detōsa cōmixta factū: adeo firmū: vt ne igne quidē absumatur. Rurs⁹ stannū: a: ferrū hoc mō purgabis. Sumito salis alcali: cineris: catenię: id em gen⁹ est pōpholicis æquas partes: & ex aceto vehemēti supra marmor diligenter mollito: deinde acetū colato: & in hoc postea stannū quingē fusum lauato: æris aūt aut ferri lāminas ignitas extinguito: optime purgabunt. Sed & ferrū qd ostēti loco cōflatū in statuam olim a Glauco Chio Paulanias: memorat: cœperūt pximis annis apd Melitā Sicilię insulā: q; nūc Malta dicit: vbi & cotonū nascit: rur sus cōflare. Id ostēdit captiuus ac nobil⁹ Turca i fornacibus follib⁹. xxxiiii. horarū spatio excitat puluere quodā adhibito. Ex argēto aūt viuo plura cōficiunt: Solimatū: Cinnabari: Sal armonici cū addito alumine & nitro. Sal alcalis vero ex hærba fit cōbusta: ex q; simul & arena flaua vitriū conficiūt. De Chryfocola auri glutino fossitia & factitia supra narraui: ē em ea quā nūc boracē vocat. Nitru etiā factitium ex terra fit humano lotio seu porcino macerata: igneq; despumata Aqua quoq; ex vino p ignē expressa ad multa vtilis: quā ardentē vocat: post Pliniū repta videt Musicę cui superius rationē cælestē accōmodauī: Ton⁹ pars est: is ad diastemata refert planeta rū: nā. cxx. M. stad. dicit esse quēlibet: id est milliaria. xv. M. dcxxv. qd est spatiū a terra ad lunā: a luna ad Mercuriū semitonū dicit. Inde ad Venerē tantūdē. Inde ad solē tonū & semis. Inde ad Martē tonū: inde ad Iouē semitonū: inde ad Saturnū tantūdē: ab eo aūt ad polū toni duo & semis. A terra igit ad polū stadia. Dccclxxv. M. i. milliaria. cix. M. ccclxxv. Sūt & q; aliter hanc rationē subducant: vt supra in astrologia memorauī.

Crepidat. Soleæ Amictus Insula. Vitta Instita Stola. Auripigmentum.

Melita nūc Malta. Sal cōmūe. Sal armonicum. Sal alcalis Chryfocola. Nitrum.

Finis cōmentariorū Vrbānorū duodequadraginta: iuuante deo ac dño nostro Iesu Christo: in quorū apographis: q; antigraphum indocti manu fuerit exscriptū: author multa desyderat. Ante omnia vero siquid imprudēter qd ad rē minime pertinet: vsq; sit ausus: veniā petit: ac sacro ecclesię senatū cōsulto permittit.

In ædibus Ascensianis ad. XII. kalendas Octob. Anno Salutaris nostræ. M. D. XV.

Rapbaelis Volaterranis

R. Volaterranus Titæ Minutiæ Salutem.

Economicū Xenophōtis olim a Cicerone conuersum: vti plane Columella & noster Hieronymus indicat: si ab iniuria fati prudentia vindicasset meo rursus labori consulisset: in quo quū ego velut ignobilia resq̄ capō feracissimo successerim: ita sum conatus in eo vertendo: vt lectorū poti⁹ vtilitati q̄ propriē studere ambitioni. Nā quū res tota in dialogo sit: ac more Platonis ambagibus & periodis distrahat: sic me ac comodauit: vt quū nihil ex eo sententiā dēderet: verborū haud ad rem magnope pertinentiū nō nihil p̄terire: inter q̄ illa sunt: in quā & inquit milies repetita: Ciceroni etiā (vt palā est) euitata: q̄ vti nris fastidiū sic atticis grām pariūt & leporē. Hūc igit̄ mea Minutiā tibi dedico: q̄ nūc in Tuscis re curas cōem: vt mulierē fortē quā sacre cōcinnat̄ scā ex hoc libello diligētius agas. Et q̄q̄ aetas iam sera sarcinulas colligere: tū ex tumultu receptū canere ad excolēdā maximā nri partē exposulat: Matronē tñ prudentis officii ex huius etiā p̄ceptis philosophi ab re nō fuerit nō tā tibi q̄ aliis haurire: nra p̄sertim Lucillē: vt & ipsa si generū nobis qualē optare fas est: de⁹ obtulerit: possit ex æquo cū viro ac reliq̄ familia viuere. Si aut̄ diuini⁹ ei via cœlit⁹ ostēdat: hęc nihilomin⁹ nosse inter animi bona collocare.

Socrates. Critobulus. Ischomachus.

Vditi Socrate de Oeconomia q̄q̄ talia differētem. Dic inquit o Critobule Oeconomiam ne scia nomē sit veluti medicina: aut Aeraria: seu etiā architectura: CRI. Mihi p̄fecto videt̄. SO. An ne hęc artiū sic Oeconomie officium esse alia quod dicere possumus? CRI. Sane. Nā & Oeconomi boni esse puto bene regere p̄pria domū. SO. Quid si alienā curet: an nō vti suā curabit recte: & quēdam modū Architecturę sciēs æque alii atq̄ sibi artē exercebit: eadē rōne & Oeconomi? CRI. Mihi quoq̄ videt̄. SO. Igit̄ huiuscemodī artis peritus: si nequaquā contingat eū esse diuitē: haud aliter alienā poterit regere domū q̄ q̄ mercede ædificat: CRI. Vt ais. Et mercedē p̄fecto feret admodū magnā q̄ circa id oīa diligēter administrat: rē augēdo alienā. SO. Sed quēlo domū quidnā puras esse: an q̄ tñ intra sint seu etiā extra illā: quęcūq̄ vsq̄ possidemus: eius erūt ratiōis? CRI. Nēpe ita est: et si nihil in eadē ciuitate habuerit: quæuis aut vbiuis possessa ad domū p̄tinebūt. SO. Ergo & inimicos possidebūt aliq̄. CRI. Certe: & plurimos nō nulli. SO. An inimici inter possessiōes cōputandi? CRI. Ridiculū si quis auxerit inimicos: insuper ea de causa mercedē ferat. SO. Neq̄ mirū. Nā & nobis ab initio videbat̄: haud aliud esse domū q̄ possessio. CRI. Sane. Sed bonū siq̄ nō malū possederit. SO. Videri ergo possessionem q̄ cuiq̄ sit vtile appellare. CRI. Equidē. Nāq̄ dānū poti⁹ q̄ opes q̄ officit existimo. SO. Nū q̄ equū mercabit vtilitatis grā qua forte exciderit: inter opes equū putabit. CRI. Minime. Si bonū est opes. SO. Neq̄ terra cultori hoc modo inter vtilia: q̄ dānū in ea fecerit: CRI. Profecto sic est. Cū terra q̄ alere debuerat adfligit. SO. Neq̄ itē oues siq̄ vti nesciat opes erunt. CRI. Sane. SO. Vt videris q̄ tantū iuuat nō q̄ nocēt opes esse adseueras. CRI. Nēpe. SO. Oīa igit̄ hęc siq̄ vti sciuerit / opes erūt: nesciētib⁹ nequaquā aut aliter q̄ tibi earum vsus ignaro: q̄ veluti lapides inutiles possidentī fuerint: nisi eas inflauerit. CRI. Ego quoq̄ idē sentio: Tibias tñ possidētib⁹ neq̄ inflatibus aut eas venundantib⁹ nō esse inter opes: ex inflatis vero & diuēditis secus euenire. SO. Sigs tñ vendere sciuerit: si aut̄ ignorauerit neq̄ vedita inter vtilia (vt paulo ante dicebas) censi debent. CRI. Plane id videris insinuare: vt neq̄ argentum vtile sit nesciētib⁹ vti. SO. Nempe secundum tuam rationem opes hęc tñ vnde quis p̄ficit existimādā. Si quis igit̄ argēto hoc modo vti: vt scortū emat: cuius grā corpus pariter & animū domū quoq̄ ipam pessundet: quonā modo hūc argentum fuerit vtile? CRI. Nequaquā. Nisi forte hyoscyamū vtile putauerimus: quo vescentes attoniti fiūt. SO. Pecunia ergo nisi bñ vtamur p̄cul habēda ē. De amicis vero quid sentis? Inter p̄cipua eos cenleo commemorandos: vel bubus potiora: quippe cū vtiliores sint: modo his etiā vtamur recte. CRI. Et inimici quoq̄ ista rōne siq̄ ex his vtilitatē cōperit inter opes adnumerandi. SO. Ita profus videtur. CRI. Putas ne legitime fieri posse: vt ita cum inimicis agat: vt ex eis aliquid iuuari possimus. SO. Oīno. Etenī Critobule videre licet multas priuatorū domus ob bellum auctas: multas ob tyrānidem. CRI. Hęc mihi pulchre narrari vidētur. Sed & illud sapius apparet: q̄ videre licet nonnullos quibusdam p̄ditos artibus: vnde domus angen-

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXV.

de facile occasionem hēre possent si velint. In eis dē se minime exercere. Quare neq̄ possessionem neq̄ vtile quicq̄ eos obrinere opinabimur. SO. De seruis nūc adeo mihi videris dicere. CRI. Neutriq̄. Sed de quibusdā qui orti bono genere vident: quos ego & bellicis & ciuilibus virtutibus idoneos animaduerto: quas tamen exercere nolint: haud alia puto de causa q̄ vt dominos nō habent. SO. Quonā modo non habeant dominos si & ipsi felicitatem eaq̄ sectari cupientes: vnde sperent eis bona prouenire: a dominantibus tamen prohibentur? CRI. Quosdam fortasse dicis q̄ suis ignoti dominis sunt. SO. At profecto magnopere clari iidemq̄ flagitiosi (qui te minime latēt) si flagitium putas otium: mollicie animi: negligentiam: adde his aleam: inutiles sodalitates aliaq̄ huiuscemodī quæ tanq̄ domini specie voluptatis decipiūt. Temporis spatio demum deceptis non quidem voluptates esse sed dolores apparent: quæ prohibent illos in actionibus vtilibus vtari. Alii vero nonnulli minime ab his prohibentur: quin potius sollertes in agēdo sunt: operamq̄ dant rei parandæ: ac vt redditus plures consequantur. Verum cupiditatibus ac libidinib⁹ dediti domos labefaciunt. Horum igitur alii quidem serui sunt gula: alii luxuriæ: nonnulli temulentiæ: quidam etiā stultæ cuiusdam ambitionis: aut impense vitis addicti: ita tenentur ab eis donec florente ætate sint vtilisq̄ rebus agendis: cum vero non amplius vtilis statim ab eis deseruntur seq̄ deceptos esse sentiūt: cum ad senectutem tristē ac miseram perueniūt imbecilli. Quare aduersus ea o Critobule non minus q̄ contra inimicos in bello pro libertate pugnādum: quippe cum illi quandoq̄ iustiores inueniantur: captos ab se & modeste sæpe viuere cogunt: & libertate finunt vti. At huiuscemodī desinere nesciūt: vnaq̄ corpus animūq̄ ac domū eorum quos possident vsq̄ ad extremū inquināt. CRI. Iā dudū satis de his a te audio Socrates: quorum memet vestigans abstinentem adeo comperio: vt si me quoduis honeste augendæ rei grātia p̄cipias agere nihilosecius ab his quos tu dominos vocitas impediatur. Sed age consule qd̄ optimū censes: viderem ne ambo tibi satis diuites nihilo p̄terea egere? SO. Minime. ego quidem (si de me loqueris) minime inquā videor egere dū mihi qd̄ habeo sat est. Tu vero cōtra visus Critobule: quapropter valde me miseret tui. Ridens Critobulus: Dic inquit o Socrates quantinā putas tua vententē? SO. Ego quidem existimauerim bonum nactus emptorem mea omnia cum ipsa domo quinq̄ tantum Minas. Tua vero mihi satis exploratum plus centies illis venire possēt. CRI. Cum hoc noveris te non ais egere? Mei autē te miseret? SO. Quid mirum: cū hęc tantula mihi sint satis. Tuæ vero dignitati viuendiq̄ instituto: vel si tē tantum adieceris minime suffectura concesserim. CRI. Quonā modo? SO. Primum quidē puto te multa ac magna diis sacrificare oportere: qui partes tuas tueantur. Deindē hospites plurimos magnifice excipere. tum ciues ad prandium inuitare: hosq̄ beneficiis demereri si suffragiis & fautoribus vacuum esse non cupis. Audio quoq̄ ciuitatem iam dudū tibi equorum: ludorum: præterea Gymnasiarum & præfecturarū: et si bellū ingruerit Trierarū sumptus vix tibi tolerabiles imperantē: quibus si paulominus suppeditabis: haud aliter ab Atheniensibus q̄ publica expilasse putaberis. Ad hęc quoq̄ animaduertō te facultatibus abundare putantem luxurię deditum ac in te paranda minime diligētē: quæ cauīsa est vt tibi timeam ne quid indignum patiaris: aut in egestatem peruenias. Mihi autē siquid opus fuerit: scio te nō latere ad futuros qui vel tantulum ministrantes meū lautissime victum efficiēt. Tu vero quos amicos esse putas: etsi plurā in ordine suo lautioraq̄ tua supellectile domi retinent: sectabuntur tamen vt aliquid a te recepturi. CRI. Ego Socrates quæ affers nō ausim vllō modo refellere. Quin potius monstra viam qua maxime miser non fiam. SO. Ne tu mirum nunc loqueris: qui me paulo ante paupertatem iactantem tanq̄ insanum ridebas: nec prius destiteris q̄ fateri coegeris centuplo te minus possidere: nunc precipere iubes: atq̄ ostendere: quam ingressurus non egeas. CRI. Video nempe (vt tu plane docuisti) viam vnā crescendā rei ex tenuitate proficisci. Multo spero magis ex copia in diuitias etiam potiores te monstrante peruenire. SO. Non equidem reminiscere quę nuper differuisti. Cum mihi nec refellendi potestatem fecisti: adfirmas neq̄ equos aut oues aut argentum (Sunt enim ab huiusmodi rebus prouentus) inter vtilia minime fore his qui nescirent illis vti. Me igitur quomodo putas illorum vsus præcepta tenere quibus ab initio carui? CRI. At mihi videbatur vt quis pecunia quis careret: posse tamē Oeconomiam scientiam retinere: quid ergo te prohibet quominus hęc præstes? SO. Sane quod prohibet tibi as inflare cupientem: qui nec ipse tibi as haberet: nec alius monstraret: eadem ratione circa Oeconomiam me habeo: vt neq̄ ipse pecuniam tanq̄ instrumenta possideam: neq̄ quis vnq̄ eam regere docuerit. Me tamen monstrare cogis. Vide quæ so nē id tuo periculo fiat. Atq̄ vti solent p̄sumum discens musici Cytharam obtere: ita & ego nūc potissime Oeconomiam discens tuam

Raphaelis Volaterrani

obteram domum. CRI. Palam Socrates iam dudū video te subterfugere ne tuam ad hanc rem necessariā mihi disciplinam conferas. SO. Nō equidem Critobule. Quin omnia libenter tibi enarras: sed accidit vt si a me ignem aut aquam non habente forte poposceris: locumq; vnde haurias ostendam: siue etiam pro musica ediscenda nos ad euntē ad peritiores te mittam: iure id quidē facere videar. Nunc vero idem imitari cupientem: quid est quod queri possis? CRI. Nihil iure o Socrates. SO. Quē igitur a me requiris proculdubio ab aliis quos tibi mōstrauero prestantiorib; adsequeris. Etenim fateor semper mihi curā fuisse qui in quāq; re viri in ciuitate florent inuestigare. Cūq; viderem ex eisdem actionib; alios diuites: alios quidem pauperes: profecto sum admiratus: nec temere factum putauī: eamq; rem dignam perscrutatione duxi: cūq; indagarem: reperi hos negligentius Oeconomiam tractantes locordia; suę poenas dare. Illis vero qui essent diligentiores feliciter omnia succedere. Per quorum præcepta proficere poteris: ac (nisi deus obstat) rem familiarem magnopere augere. CRI. Non profecto effugies hodie prius q̄ qd̄ receperis præstes. SO. Quid si ostendam multa pecunia inutiles domos exedificasse: alios vero longe minorem maxime commodas: videar ne tibi vnum Oeconomiam opus haud contemnendum adferre? CRI. Sane. SO. Quid si deinde subiiciam multos copiosorem supellectilem q̄ eam non ordine disponant in promptu non habere: propterea q̄ & domos & seruos adfici sæpe tristitia: quosdam vero longe minorem eamq; vsui paratissimam obtinere? CRI. Quid esse ī causa putas: q̄ forte hi quodlibet non animaduertendo qualibet proiciunt: illi vero ordine collocat? SO. Istuc profecto. CRI. Nunc primum aliquid Oeconomiam paulatim attingis. SO. Quid si monstrauero item alibi seruos q̄q; (vt ita dicam) vinctos effugere: alios solutos sponte omnia exequentes: nonne & hoc egregium huius disciplina;? CRI. Magnopere. SO. Sed & circa agriculturā quosdam excidere fructibus nonnullos mire proficere? CRI. Erogant fortasse non solum in his quæ non oportet sed quæ damno sunt ipsi & domui. SO. Sunt profecto quidam (vt ais) huiusmodi. At ego de his loquor q̄ q̄ se rei intentos esse ac agrum colere dicant: in victus angustia versantur. CRI. Quid dices hoc esse? SO. Ego te ad hos ducam tu tantum spectando discēs. CRI. Equidem si possim. SO. Oportet te spectantem periclitari si didiceris. CRI. Ego enim te quandoq; animaduerti benemane ad spectandas comœdias properantem: meq; simul ire adhortantem: ad huiusmodi vero spectaculū nunq; vocasti. Itaq; videor tibi ridiculus Socrates. SO. Ego sane tibi multo magis videor: si possim eos monstrare qui ex arte equestri male rem gerant: qui item quæstum haud modicum faciunt. CRI. Hō ego ambos cum videam nihilo tamen auctior fio. SO. Spectas igitur eos quemadmodum Tragœdos & Comœdos: non vt poeta fias: sed vt aliquid audias quod tibi voluptatem adferat. Verum hæc recte fortasse habent: vbi poeta minime vis fieri. At coactus equestrem facere artem non stultus fortasse videre si des operam vt artis eius non sis ignarus: quæ præsertim & ad mercaturam faciat. CRI. Equos domare me iubes? SO. Haud aliter profecto: q̄ agrī causa colonos a pueris emere. Sunt enim quædam cum equorum tum hominum gētes statim vtilēs ab infantia quæ se continuo meliores reddunt. Sed & habeo maritas monstrare: quæ adeo viris obsequentes sunt vt communis domus vtilitatem respiciant: plures vero agendo perperam obterant. CRI. In hoc genere queso Socrates vtros accusabimus: virum an vxorem? SO. Quis namq; morbidæ ad opilionem: & equi strigiosioris culpam ad equitē referemus. Matrōna si a coniuge admonita improbe egerit: haud extra causam erit. Si vero per viri indulgentiam peccauerit: non tam ipsa q̄ vir accusabitur. Omnino qui simul in vna viuimus domo chari inuicem & monitores esse debemus: est ne inter officia cui plus adhibeas curā q̄ vxori? CRI. Nulli profecto. SO. Est quoq; cum minus sæpe differas? CRI. Nemo vel pauci admodum. SO. Duxisti teneram & quæ minimū quoad fieri potuit & viderit: & audiuerit. CRI. Maxime. SO. Igitur mirabilis videri debet eam aliquid eorum quæ aut agere aut dicere sit fasciare q̄ ignorare. CRI. Quibus bonas ais esse vxores ipsi puto viri erudiere. SO. Nihil enim considerare valent. Neq; tibi pono Aspasiā alteram quæ sapientius q̄ ego cuncta præcipiat. Existimo enim probam coniugem sociam domus esse: magnumq; momentum ad viri felicitatem. Ipsam porro substantiam virorum opera videmus augeri: absumi plarumq; sumptibus mulierum. Bene igitur huiusmodi habentibus res crescit: male autem secus euenit. Sed & alias artes earumq; factores possem nūc in medium adferre: ac declarare si necesse putaueris. CRI. Quid cunctarum opus reminisci: neq; puto licet eas omnis attingere: aut perfectos in eis viros reperire. Sed quæ tantum optime mihiq; potissime conuenire videantur: has nunc earumq; professores ostende. SO. Pulchre tu quidem Critobule. Nam quæ vocantur Mechanicæ abiectæ omnino sunt ac iure a plarib; improbantur. Quippe quæ cor

De vxorib;

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXVI.

pora exercentium arterant: tum ad sistere homines atq; vmbrales esse cogant. Nonnullæ vero ex eis toros dies igni incubare cōpellant. Eneruatīs deinde labore membris necesse & animos debilitari: ac quodammodo ægrotare. Præterea huiusmodi viri vix satis cōmode cum amicis: tum reip. vacare possunt: videnturq; quodāmodo patriæ desertores cū in singulis ciuitatibus maxime vbi bellum viget eos errare contingat. Quapropter ciuium nemini fas illa attingere. CRI. Mihi sis author quam potissimam sequar o Socrates. SO. Regem Persarum in hoc genere non dignabimur imitari. Is enim inter pulcherrima ac necessaria studia Agriculturam & Militiam duxit: ambasq; mire absoluit. CRI. Mirum. Sed putas tantum ne ei a bellis otium fuisse: vt agro quoq; intenderet? SO. Facile cōsiderabimus quas animo curas gesserit: si quæ sollerter & impigre ad ministrauerit palam fiant. Primum circa res bellicas fatemur hæc illi curæ fuisse: vt ex omnibus quas recepisset gentibus præfectos constitueret: hisq; imperaret alimenta distribui: equitibus: sagittariis: funditoribus: Scutigeralis. Ex his qui idonei forent imperio cæteris præficeret: & si in bello inimici ingruerent loco adesse præterq; in artibus custodes nutrire solebat præsidis cibum præbebat præfectus illis dicitur. Rex ipse quotānis lustrabat exercitum stipendiariorum aliorūq; quibus arma sumere iusserat: eosq; simul omnis præter illos qui arcibus præessent: vbi colloquū cogere tur vocabat. Propinquos ipse regebat populos: remotiores per fidos administrabat præfides. E suis vero Centurionibus Satrapisue aut Præfectis si quos vidisset numerum eis Militum imperatum implese: equisq; præterea & armis florentibus preparasse: hos magistratib; & muneribus euehebat. Quos vero aut imperata negligere: aut turpes facere quæstus reperisset: acriter castigatos abrogabat imperio: alios idoneos surrogabat. Hæc igitur opera eius bellica: quæ mihi diligenter custodire visus est. Regionum deinde non minor ei cura: quas adire poterat ipse probabat. Ad cæteras exploratum certos mittebat. Inter quas vbi forte comperisset hominibus frequentem agros in ea cultos arboribusq; confitos ac fructibus vberes: promouere præfectos eorum locorum eisq; alias terras insuper curandas tradere: tum donis & aliis monumentis ornare: Qui vero per secordiam infrequentem Colonis prouinciā traditam habuissent: eos grauiter multatos magistratu abrogare solebat. Hæc agentī non minus interea studium aderat: vt a Ciuib; agriculturæ cæterarūq; artium industria exerceretur q̄ a præsidis custodia teneretur. Quibus duo magistratus ab eo mittebantur. Quorum alter ciuib; atq; artibus a quibus censū duplicē exigere: Alter vero militibus præest: qui si forte per ignauitā minime det operam vt in ciuitatibus studia pacis exerceri possint: ab altero ad iudicium accersitur. Qui & item ipse si præter officium populos desiderare quominus artes exerceantur permiserit: a præfecto militum accusatur. Et certo dū opifices aut agricolæ vacāt: neq; præsidia in populis nutrire neq; rursus exigere queūt. Vbi vero Satrapa mittitur: is vtrisq; magistratibus imperat. CRI. Si rex hæc obibat: mirum non minus agriculturalionis eum q̄ rei militaris cura teneri. SO. Sed & vbiq; eum agere quocunq; ve diuertere contingeret: hortos paradisosq; cōstituebat rebus omnibus quæ terra ferret ornatos ac refertos. In quibus ipse dum per anni tēpus liceret plurimum morari solitus erat. CRI. Necesse nempe fuerat eū in his potissimum agere locis quæ eius maxime curā expeterent: arborumq; aliāq; terrę nascentia ferendo. SO. Dicunt præterea quādo munera largiretur primum ad se vocatos milites monere solitum parum prodesse multa arare nisi qui ea tuerentur adessent. Deinde Colonos qui agris inuigilarent: vt frustra viribus vti & fortes esse liceret: sine horū auxilio: qui militibus alimēta tribuerent: ostendere: professus vtrosq; donatos esse oportere: q̄ & fortibus solum preparare: & præparantibus suppetias ferre sit necessarium. Dicitur & olim ipse rex vti probatissim; cū ad dona vtrosq; conuocaret: monstrare solitus se ab illis potius munera iure accipere oportere: q̄ & regionem posset optime ad colendum preparare: & preparatibus opem ad victū præstare. CRI. Vti video haud minoris faciebat eos qui agrū colerent q̄ qui bello deligerent. SO. Prorsus. Sed & eum dum vixit equi seruatissimum fuisse cū multa sint argumento: tū illa præcipue. Dum aduersus fratrem pro re gno certaret ab eo nullū: a fratre vero plures ad eū transfugisse constat. Illud demū regis virtutis vel maximū signū: q̄ ad eū volūtarij properarēt: in piculisq; cum eo p̄sisterēt: p̄ mortuo vero mortem oppetere non dubitarent: circa cadauer eius prinacissime dimicando: p̄ter vnum Ariem: q̄ in sinistro cornu cōstitit. Ad eūdem dicitur quondā Lylander cum donis missus a sociis belli vt ipse postea cuidā hospiti suo ap̄d Megara retulit: deductusq; ab eo in padisū quē sardib; habebat: cū vidisset ordinē elegantiāq; arborū in quincicē positarū: angulorūq; Symmetriā & ambulationū subsequentiū odorē sēsisset: admirat; dixisse. Hæc me suspiciētē Cyre mīto magis Magi admiratione capit: quomq; is fuerit: q̄ tibi talia disposuerit. Cyr; aut aīo letat; r̄ndisse. Hæc egomet Ly-

De Cyro;

Cyri discipula;

Cyrus;

Cyrus;

Cyrus.

Laus agrī cultura.

lander ordine quo vides disposui: vt facile cernere est: q̄ mea serui dextra. Tunc eum Lyfander vt erat ornatus respiciens vestiumq; fragrantiam: ac sumptus & armillarum decorem cōtemplatus dixisse. Quid est qd̄ ais Cyre: Tu ne hęc oīa manus plātauerūt: Ad hęc Cyrus. Admiraris Lyfander. Iuro per Mesthren me nunq̄ cū per validitatem licet prius prādere solitū q̄ aut bellicū aliq̄d aut rusticum opus siue actionum aliquid honestarū qd̄ me magis moueat absoluā. Ille deīde hoc ceteris laudibus addidisse. Iure mihi videris Cyre beatus: qui bonus cum sis: es etiam foelix. Hęc rātum narraui o Critobule: vt plane intelligas agriculturam: vel ab honestioribus magnopereq; potentibus posse recipi. Habet enim hęc diligentiam quandam & animi voluptatem. Insuper domus augmentū exercitationeq; corporis quantū hominī libero fas est: ac fructibus quoq; ipsius partim vicitamus: partim deorū aras extruimus: partim quoq; ob coronamentorū odorūq; oblectationem iucunditatē excipimus: foetus alios nutriendo alios pducendo. Sed & pecuariā agriculturā adnexā nemo dubitat vnde p̄sertim copia sacrificii ad deos placandos suppeditat. Hęc cum late prābeat citra tamē mollitiē aut segnitie prābet operarios multa patiētia & algoris & estus v̄ nudos operi adsuafaciendo. Quapropter corpora vegetiora ac firmiora viribus reddit praterq; impigros facit: & matutino surgere properareq; ad opus suadet. Enimvero ruri sicut in ciuitate actiones suis quāq; temporibus ingruunt. Deinde si patriā vsibus cū equo praesto esse cupis: hūc ager alere poterit. Si pedibus: robur ad hoc corporis praestat. Tum venationibus insudare hortatur. Canibus tibi copiam ac ceteris animalibus ministrat. Quā pasta non minus & ipsa rus iuuant. Equo dominus mane in aruum festinans conscēdit aliquid nuntiaturus seroq; redeundi facultatem habet. Canes a fructuum tum pecudū vastatione phibent feras. In solitudine ac deserta regione securitatē praestat. Vnaq; cum armis ad ferendū dominis auxiliū excitat. Colonos eadē in medio fructus carpere accertantes currere subsilire iaculari inuitat. Quā nā ars validiores homines praebet: quā colentibus maiores gratias reddit: aut auidos magis exsaturat: aut hospites lautius excipit: Vbi per brumam caminus luculentior & calida lauacra commodiora: Per aestum vero v̄mbis aurisq; morā dulciores: vbi diis litaturis primitiā decentiores aut dies festi letiores Quā amantior seruis: dulcior vxori: optatior filiis: gratior amicis: Mibi profecto mirum videretur: si liber homo hac dulcius diligentia: aut latius possessione: & ad vitam commodius inueniret. Ceterum hęc colonos ad iustitiam officiumq; acuit. Cū belli tempore ab operis vacantes animo atq; corpore valentes p̄ hosticū nisi deus prohibeat ruunt praedasq; agunt: quā operū loco v̄ctū praebant. Nā tutius eo tempore armis q̄ rustico instrumento cibū querere. Instruit quoq; vti mutua praestemus vtilitatem. Quippe cū ad bellū conficiendū: tum ad agrum colendū hoibus est opus: alteraq; harū artium alterā iuuat: ac similitudine quadā inter se cōueniunt. Bonus agricolā operas parere promptas: vt dux milites comparabit. Ille in bello fortiter agentes munerabit: cedentesq; de loco plectet. Nec minus hic pecuniis: castigationibus: adhortationib; v̄tetur. Enimvero spe bona nō minus serui q̄ liberi mouentur: multoq; interdum magis vt sponte permaneāt. Quamobrem pulchre ille qd̄ q̄ agriculturam aliarum artium parentē atq; nutricem appellauit. Qua bene habentes cetera valeant: neglecta vero terra mariq; iacent omnia. CRI. Hęc quidem omnia probe o Socrates. Sed circa agriculturam: haud facile cūcta cauere est. Nam & grandines & glacies & imbres intempestiui rubigo & alia complura saepe eueniunt: vt quā summa sint elaborata & arte & diligentia euertāt. Tum armenta tentata quandoq; intereant. SO. Puto te non ignorare deos rei rusticā non minus q̄ militari praesidere. At in bello vides pugnam inuituros anteā diis litare sciscitantes sacrificiis auguriisq; quid opus. Itidem & in agro seruādum. Nosti em̄ sapientes viros pro fructibus pecoreq; omni placare solitos deos. CRI. Recte tu quidē mones omnem a diis actionem potissimum auspiciari oportere tanq̄ pacis ac bellū studiis imperantibus. Hoc igitur deinceps seruabimus. Tu perge vti coepisti reliqua huiusmodi disciplinā enarrare. Nā & ego iam dudum audiens videor aliquid magis q̄ antea prospicere: quid victurus potissime faciendum. SO. Quin potius repetamus quē supra differuimus vt deinceps reliqua eodē modo ad possumus ordine narranda pariter probemus. CRI. Vt ais nos mutuo sermone vna adsentiendo procedere decet: haud aliter q̄ qui clara ratione pecuniam inter se tractant. SO. Igitur scientiā cuiusdam Oeconomī a nobis visa est eaq; in augenda domo consistere. Domus autem quicquid possit debatur appellari possessionem esse quācūq; victui vtilē diximus: vtilia vero tantū metiri: vt illis vti quis sciret. Cunctas autem artes neq; posse quēq; scire neq; sane a republica probari quas vocant Moechanicas: quā corpora pariter & animum corrumpunt. Argumentum eius rei manifestum enarrauimus. Si quis hostibus regionem iuuadentibus ex opificibus & colonis se-

Epilogus superiorū.

paratim experiat vtri magis praesto adsint reip. An hi subtracti agris moenia tuēdo. Sic enim huiusmodi gen⁹ hoim bello vtilis esse putamus. An illi minime pugnātes operi qd̄ qd̄ edoc⁹ fuerit adidēdo. Ceterū hominī honesto ac bono culturā maxime cōuenire adfirmauimus: vnde ad victū necessaria nobis affatim suppetēt. Ipsius aut opus haud cognitu difficile: factu delectabile corporib; salubre: iucundū amicis: minime negotiū creans: quin & amicis & patriā vacare pariter queat. Videbat insup & extra munimenta munitos reddere victū suppeditādo & colonos nutriendo: ob quā rē hęc priuata industria & honestos hoies & reip. redderet amātiſsimos. CRI. Iam dudū Socrates per te intelligo dulcissimū atq; pulcherrimū vitā genus videri. Quod aut te docere receperas: ex ea multos proficere: plurimos damna facere: hoc potissimū rogo: q̄p̄ qui cupiā quē ad hanc rem faciūt edificere vt inde incōmoda possim euitare. SO. Quid si enarrem ab initio quē admodū sum olim cōgressus cū viro qui mihi vnus visus est ex his q̄ iure nomē hoc honesti atq; boni viri adsequunt? CRI. Libet equidē audierim. Nā & ego quoq; tali noie dignari exopto. SO. Dicā nempe quonā modo in ipsius venerim meditationē. Bonos em̄ Architectos bonos item fabros ararios pictores statuarios aliosq; huiusmodi ex eorū operib; breui tēpore perspexi ac probauī. Vir aut qui honestus atq; bonus vocaret perſcrutatus sum quidnā potissimum ageret quamobrē hoc sibi merito nomē vsurparet: ac primū sum periclitatus si quē aspicerē honestū hūc & bonū etiam inuenirē: quā me ratio longe fefellit. Nā & quosdā specie honestos improbos tamē animo animaduerti. Atq; his missis cū audirē Ischomachū prater oīs hoc noie insignē esse: statim me cū ipse hunc omnino adire. Cūq; illū in Iouis Eleutherii porticu sedentē conspicerē: quādo mihi vacare visus est: propius accedens: Quid inquā Ischomache hic desides minime solitus cessare? Nam te saepe in foro video: aut agentē plurima: aut certe minimū vacantē. IS. Non profecto nūc quoq; videres nisi hic hospites expectarē. SO. Quando igitur nihil huiusmodi agis: per deos vbi morā trahis? Quid rerū geris: cupio prorsus audire quidnā potissimū agendo honestus ac bonus vociteris: praesertim cū domi non maneat: nec talis habitu corporis videaris. At ille ridere atq; in ea appellatione latari visus ait. IS. An vocent me hoc noie qui tecū loquunt: haud satis scio: hoc tantū scio ad collationē Trierarchiā vel ludorū nomē clator me tantum Ischomachum ex patre vocat. Ego autē Socrates vt ais nequaquā intus moror q̄ rei familiaris curā vxor est idonea suscipere. SO. Hoc a te libenter audierim: tu ne erudieris eā: an a parentibus edocēta acceperis: vt quā ad eam pertinent regere sciret. IS. Quomodo doctā accepissē: quā quinq; & decē vix natā annos duxerim: at atq; praeteritā omnē sub cura maxima fuerit: vt q̄ minimū videret: q̄ minimum audiret: aut loqueretur. Satisq; habuerim si tantū lanā colūq; accipiat: vestē cōmonstret: ancillis opera diuidere sciat. Tum circa ventē pulchre instituta: quā res magnū Socrates mulieris ornamentū videtur. SO. Reliqua tu monstasti? IS. Minime. Sed diis sacrificauī ac Ioui: vt me quēcūq; optima vtriq; forent edocere cōtingeret: illam vero discere. SO. Et coniunx hęc tecum vouit? IS. Profecto. Nam multa illis per vota promississe vt qualē esse oporteret euaderet: illud in primis est argumentū q̄ praecpta minime neglexerit. SO. Eloquere quā solschomache quid prius ceperis edocere. Nāq; ego te huiusmodi narrantem libentius audierim: q̄ si gymnicum aut equestre aliquod pulcherrimum certamen recenseris. IS. Cum primum mihi potestas cum ea colloquendi fuit hoc modo sum eam percontatus. Dic vxor nosti quamobrem te ceperim: tuiq; te mihi parentes locarunt: puto scias vti simul cubarem: societatemq; mutuam optimamq; & domus & liberorum iniremus. Cum ego te probauerim meq; parentes tui: quantum deprehēdi licuit: liberos si deus dederit: in medium cōsulemus: quo pacto erudire debeamus: quippe qui communem nobis felicitatem allaturi sunt: ac emeritis iam & senescentibus alimenta praebituri. Interea domus hęc vtriq; communis erit. Ego tibi quācūq; sunt intus prodidi. Tu item tecum allata in eadem collocasti. Illud nequaquā computari oportet: vter plura in medium contulerit. Sed vter potius socius melior: is demum plura attulerit. Ad hęc o Socrates quid responderit ego tecū differam. Quānam meā vires inquit? Tuā istā sunt partes: meā tantū vt mater olim mōstrauit seruare modestiā. At me pater inquā itidem docuit: verū modestorū & viti & foemine fuerit rē familiarem continuo reddere meliorem: ac aliis iuste partis facultatib; augere. Tunc illa: putasne inquit me adeo quoduis agendo domū augere oportere? Ea duntaxat inquā quā dii te iubent & leges collaudant agere tandem optima esse cenſeo. Quē nā sunt huiusmodi inquit illa. Haud ego inquam paruo existimanda. Si non paruo existimas apis officium quā ceterarū operi praesideat in aluearibus. Mihi p̄fecto videt deos ipsos multa qd̄ sapientissime tū p̄sertim iugū hoc instituisse. Primū qd̄ ne aiantū gnā deficerēt. Deinde vt haberem? a quib; nra senectū aleret. Cūq; mortu

Qui honesti boni & appellant.

Ischomachus.

Matrimonium quare institutum

lū vita nō vt ceterorū aīaliū sub dio sed sub tecto ducat: oportet sub dio pcurare quorum admī-
 niculo futurorū hoīm vsui sub tecto cōsulat: huiusmodi sunt: Noualia: arbores: sementes: pascua
 Ex his necessaria victui proueniūt: qb⁹ in domū relatis seruatorē adhibere fas est: qui maxime is
 fuerit quē sub tecto res agere decet. Tecto idigēt infantīū nutritio: fructuū segetes: vestiūq; e lana
 cōtextus. Qm̄ vero vtraq; hęc & extra & intra domū diligentīā expētūt mihi videt deus naturā
 mulieris ad curā intus suscipiēdā in lucē prulisse: mollioreq; corpore: vt intra parietes officiū obi-
 ret. At viri corpus animūq; frigora aestus itinera expeditiones facile tolerare cōstituisse. Quapro-
 pter illi foris res agēdas delegasse. Rursus illas ob infantīū curā maiore erga liberos charitate: tū
 ad custodiēda q̄ a viris parata essent metu vehemētiore q̄ rebus asseruādīs vtilis foret p̄ditas esse
 voluit. Viro insuper cui tueri extranea facta incumbit: ac oppugnāri resistere: maiorem addidit
 audaciā. Memoriā vero ac diligentīā parē atq; in medio posuit: qua pro suo quisq; officio cū dan-
 do tū accipiēdo vsurus esset. Eadē ratione & abstinēdi ab his quę oporteat rebus vtrīsq; facul-
 tatē æque cōcessit: Qui vero probatior hic longe meliora ad coniugē adferet. Quas igitur ob res
 cū hominū natura vtrīq; nō sufficiat officio: ea potissimū causa iter se matrimonio deuincti sunt
 sibi inuicem hoc pacto vtilis vt qd̄ alteri deesset alter suppedicaret. Hęc nos vxor decet consyde-
 rare vt suas quisq; partes q̄ optime absoluamus. Deus item vxorem pulchriorem condidit: vt for-
 mam cum pudicitia se domi continēdo tueretur. Virum torosiorē vt extra magis ageret edidit.
 Si quis aut hui⁹ ordinis aduersus ierit: aut viri partes vxor seu vir vxoris peregerit: vltorē se sen-
 tiet habiturū deū: q̄ apud exemplū nobis a te oculos posuit: quorū dux haud absimile huiuscemo-
 di officio: qd̄ subituri sumus: exequi videt. Nā qd̄ illa in aluēari exercet nobis mun⁹ incubit. Illa
 quidē i otio esse apes nō sinit: sed quas oportet ad opus extra mittit: importataq; ab eis excipit ac
 seruat donec tēpus vsus veniat: quę æque oībus diuidit. Intus fauis incubatib⁹ ipa p̄sident: vt pul-
 chre ac celeriter conficiantur. Partus vti nutriant curat: quos iam adultos operiq; aptos viderit
 alio transmutat ac tanq̄ in colonias cum duce mittit. Me quoq; inq; vxor talia peragere necesse!
 Necesse prorsus inquā ego te domi manentē seruis officia distribuere: ac eos q̄ opus extra facturū
 sunt emittere: aliis vero intus ipsam p̄sidere: ac illata recipere. Quę ex his elu absūmi oportet
 partiri: quę aut obseruāda cōdere: ac p̄uidere ne q̄ annū durare debēt vno mēse absūmant. Cum
 lana domū referē curandū vti vestes seruitiis cōficiant: vt triticū ceteraq; segetes ac legumina p̄-
 ba sint vsui ac facile mandī possint. Sed vnū præter cetera tibi seruandū qd̄ plus gratiē sit habitu-
 rum: Seruos videlicet cū in morbos inciderint curare vti curent recte. Per Iouem inquit vxor ve-
 ra mones: si illi gratiā habituri sint: ac p̄pterea magis beneuolētes. At p̄fecto inquā ego. Apū dux
 quē modo diximus: haud alia de causa q̄ ob hęc curā a suis tā opere diligēt: vt quocūq; abscedat
 eū oēs subsequant: minimeq; deserendū putent. Mirer illa inq; si nō magis ad te pertinet exēplum
 apis q̄ ad me. Nam & mea domi custodia operūq; distributio ridicula prorsus videat: nisi tu cu-
 res vti domū aliqd̄ importet. Ridicula & ego inquā mea fuerit importatio nisi fuerit q̄ eam cōser-
 uet. An ignoras q̄ fractis doliis dicūt haurire q̄ frustra laborēt: i quātave sint miseria! Miseri pro-
 fecto inquit illa si hoc agūt. Sed & alia inquā ego sunt tibi in hoc genere edificēda p̄cepta. Quoties
 lanā ac telā nescientē famulā acceperis: si eā erudieris: altero tanto facies valētiore. Si itē ministe-
 riū nescientē: artem ministrandi docueris: pluris existimatam possidebis. Quoties modestos atq;
 vtilis nacta fueris his benigne facies. Contra vero ignauos p̄ctes. Omnino illud mihi iucūdis-
 sīmū fuerit si me ipa melior apparebis ac me ministrū quodā modo tuū facies. Nec id verebere: vt p̄-
 etatē vilior domi habearis: sed ita tibi persuade: q̄ modo fida mihi liberisq; nostris appareas: quā-
 to senior tāto honoratior domi fueris. Eni vero pulchra itēq; bona nō ex ipa tantū specie aut for-
 ma quātū ex virtute metiri ac spectare licet. Hęc & his similia Socrates memini me cū primū li-
 cuit cum vxore differuisse. SO. Nostī vt diligentiorē propterea reddideris: IS. Per Iouē aīaduerti
 verecundia quadā ex ore adfectā vbi eā pupugi accusando importata domū male custodire. Cūq;
 mcestā aliquātulū cōspicerē nec habere satis qd̄ respōderet: Quid inquā subtristis es vxor q̄ for-
 te te accuso! Sed scito multo tristiorē esse pauperatē: q̄ quorū indiget vsus: non habet: p̄sertim si
 q̄rat qd̄ olim habueris magis q̄ si ab iūctio nūq̄ cōsueueris querere qd̄ nō habeas. Sed hui⁹ me mali
 causam esse fateor: q̄ nō ordinē semel cōstitui: quo singula cōdi oporteret: vt videas vbi quę lo-
 cāda: vñ promēda sint. Nihil o cōiunx in reb⁹ humanis est ordine p̄stātius: nihil vtili⁹: qd̄ in cho-
 romaxime cernit: q̄ cū ex hoibus cōstet: si temere implicet atq; cōsistat: turbationē videas in iucū-
 dā minimeq; spectatione dignā. Cū vero & loquētī cōcentus & cōsistētī ordo respōdeat: digna
 res videri spectariq;. Eadē & exercitus ratio: cū cōsule incedūt iunctū armiger grauis armatura

Matronæ
officium.

Apū exēplū
ad frugali-
tatem.

Serui quo-
modo tra-
ctandi.

Ordīs laus
& vtilitas.

Qui tarde progreditur currentē: stantem currus: iumenta equitē: grauis armatura leuē adficiēt
 incommodo. Quomodo autē pugnam inibunt: si quibus necesse fugere prosequentes: hi potissi-
 mum terga dantes: opprimant subsequētiū arma: Ex quo lætitiā hostibus: suis vero tristitiā
 am pariant. At ordinata militiā quem non oblectat: Vniuersos armatos ordinē veniētes aspicerē
 equites: parte alia peltatos: sagittarios: funditores: suis quosq; locis: vnaq; omnes suum sequen-
 tes ducem. Qui etsi multi numero: vnus tamen & ordine & silentio videātur. Triremis item ho-
 minibus & armis munita quantā victoribus præbet alacritatē atq; audaciā: inimicis vero terrō-
 rem! Cum vno cuncti sp̄ritu remis insurgunt: vno incumbunt: vno inuicem adhortantur. Enim
 vero rerum perturbatio haud aliter fuerit q̄ si colonus vno aceruo hordea: triticum: legumina cō-
 fundat. Deinde cum vsus venerit tempus singula sit opus discernere: cum iam discretis vti lice-
 ret. Hęc tu coniunx facile vitabis si ordine res condas: ordine promas: vt quę tibi sint opus abun-
 de facileq; capias: & mihi gratanter exhibeas: locum constituemus rebus quibuslibet opportuni.
 Ministrumq; ponemus ac docebimus quę hinc promere oporteat: quę ibidem locare. Hoc enim
 modo facile sciemus quę salua sunt & quę minime. Locus enim ipse qd̄ non existit desiderat. Qd̄
 autem cura indiget: aspectus inquirēt. Pulcherrimū quandoq; o Socrates ac diligentissimū ordinē
 sum mihi visus videre descendēs in spectaculū cuiusdam nauigiū phœnicum. Plurimam enim sit
 pellectilem in paruo vase animaduerti. Per multa enim instrumenta lignea & cōtexta e littore sol-
 uitur: & ad littus deducitur nauis. Per multa suspēsa p̄siliāq; nauigat. Multis etiam machinis
 cōtra inimica nauigia armatur. Multa item arma hominibus administrat. Omnē supellectilem
 qua mortales domi ad victum mensamq; vtunt fert secum. Insuper & onusta reb⁹ omnibus quas
 Nauclerus gratia quæstus asporrat: & quantas inquā maior locus alius non caperet si rursus re-
 ponerentur: hic tamen omnia ita collocata: vt minime inter se impedimento sint: minime indaga-
 tore indigeant. Neq; rursus incomposita neq; dissolute se habentia vt minime moram faciant ad
 vsus eorum cum opus festinare. Ministrū quoq; gubernatoris qui Proreus nauis vocatū ita sciē-
 tem omnis loci vt absens nosset vbi quælibet sita essent: tum quanta essent non minus q̄ literarū
 sciens. Dicat enim Socratis literas & vbi quælibet sita sunt. Vidi præterea hunc quandoq; secum
 tacite vestigantem: ac otiose omnia quę in nauis essent circumspicientem. Admiratus ego inter-
 rogauī quidnam ageret. Consydero inquit ille: hospes sigd̄ vsu contingat: quomodo hęc sita sunt
 in nauis: siquid abest a loco suo aut in commune situm fuerit. Non enim postea deus concesserit in
 maris tempestate quid sit opus inquirere: neq; siquid incondite consistat reperire. Plectit enim de-
 us inconsideratos. Si enim minime errantes non perdit: hoc maxime expetibile. Si item recte ad-
 ministrantes conseruet: multas diis gratias. Ego autem respiciens hanc supellectilis diligentiam
 dixi vxori. Magna nempe nostra est ignauia si in nauigio locoq; tam paruo ac mobili res quę ve-
 huntur æque seruāt ordinē: tum in metu maximo versantes reperit quod opus accipere: nos autē
 qui magnis distincta muris firmoq; in solo domi singula possidemus nisi bonum ac promptum in-
 ueniamus locum: quonā modo magna non sit imprudētia nostra! Vt igitur ordinare supellectilē
 & locis quibuslibet condita reperire vtile quidem omnibus sit: iam dictum. Sed & pulchrum q̄ ma-
 xime apparet calciamenta qualiācūq; suo ordine disponere: pulchrum & vestimenta stromata
 q; præterea quę ad mensam pertinent athena ollasq; pulchrum disposita qualiācūq; videre
 quę forte quis riserit non ornatus homo quidem sed ineptus. Ordinata enim supellex chorus qui-
 dam videtur rotundus: qui non tam ipse q̄ eius media pulcherrima eminus apparent. Horum
 vxor licet periculum facere paruo quidem negotio. Non enim in labore aliquo positum aut diffi-
 cile loca quælibet addiscere singulaq; distinguere. Nam & ciuitatem nouimus millecuplo q̄ nos
 plura possidere. At si quis seruum ex foro cupit emere statim ei quencūq; optet quilibet adferet
 reliqua: item omnibus capiendi prompta. Huius igitur causa rei nihil aliud q̄ locus singulis re-
 bus ordinatus. Quo prætermisso nihil præsto paratum est. Quin tanta plærūq; oritur difficul-
 tas: vt si duo citra constitutum sese inuicem quærerent: prius deficiant q̄ conueniant. Et hęc quo-
 q; de vsu supellectilis eam monuisse recordor. SO. Ecquid hęc illa te mostrantem audiit! IS. Quin
 se omnia seruaturam promisit: ex eoq; significauit q̄ animo magnopere lætata est tanq̄ si exangu-
 stia in rerum copiam venisset: ac me vltro rogauit vt formulam qua domus foret disponenda præ-
 berem. SO. Quanam quæso ratione disposuisti. IS. Partes ac vim domus omnem in primis enarra-
 ui. Quę non tam varietate ædificiorum atq; ornatu illustratur q̄ vtili supellectili ac habitanti-
 bus necessaria. Cuius gratia facta est: quolibet eius partes res ei conuenientes adseruante. In pri-
 mis thalamus eum sit in penitrali ac loco munitiore: peristromata vasq; nobilia & alia pretio-

De ordine
nauis.

Rapbaelis Volaterrani

fiora ruerit. Granaria sicca: loca frumenta: apotheca frigida: vina exposcunt. Per spiculis vero quae maxime lucis egeant & vasa & opera dicantur. Tum diateteria virorum illi monstrari pulcherrima: aestate frigida: hyeme calida. Domum quoque omnem quemadmodum ad meridiem spectaret ut esset aprica per brumam: per aestus umbrosa. Deinde Gyneconiten ab Andronitide balneo disunctam. Demum ne domo exportetur quod non oportet: ne serui iniussu nostro liberos procreent. Nam boni ex eo plerumque fideliores atque amantiores fiunt: improbi vero cum vxore coniuncta prouiores ad dolum euadunt. His enarratis ad instrumenta domestica deuenimus: eaque secundum genera distinximus: ac primum sacrificiis apra constituimus: post haec ornatum omnem muliebrem festis profectisque diebus diuisum. Virilem item per festa & belli tempus. Stromata in Gyneconitide: Stromata item in Andronitide. Calciametra vxoris: alia viri. Instrumenta praeterea alia textrina: alia pistoria: alia coquina: alia circa lauacrum: alia circa mastras: alia circa mensas. Et haec quidem distinximus: quibus quotidie uti oportet: quibusve per celebritates & conuiuia. Mox rationem in singulos menses erogatorum subduximus: separatim subducta conscripsimus. hoc pacto minus latet quid in annum sumptus exeat. His constitutis loca praescriptimus quibus ea conditi oporteret: promaque numerauimus atque conscripta tradidimus: eaque praecipimus ut quae opus essent cuique promeret: ac meminisset recepta rursus in locum suum condere. Pro mam fecimus: quae in primis nobis visa sit frugis: ac veneris: vini: somni: luxu abstinentis: tum procul a viri complexibus. Ad haec eo ingenio praedita: ut facile circumspecterit sese per negligentiam incommodum: per diligentiam vero gratiam a nobis & munera consecuturam. Monuimus insuper ut beneuolente erga nos animo esset: quando gauderemus laetitia: tristitiaque item si quid accideret consortem fecimus. Instruximus deinde uti in augenda domo prompta foret. Tum iustitia ei seruanda exempla prodidimus: quemque pro meritis munerando ac probos seruos longe liberius ac locupletius improbis apud nos agere monstrando. Ipsam postremo in loco & officio statuimus. Post haec vxorem monuimus praceptorum omnium frustra esse diligentiam: nisi ipsa met curet ut ordo cuique suus seruetur: exemplum reipublicae seruando: in qua ciues non solum bonas conscribunt leges: sed & illarum eligunt custodes: qui vestigando aduersus agentes plectunt: seruantes vero collaudant. Pari ratione eius esse officium domesticis praesidere legibus: si pellectilem tanquam custodis arcis explorare: ac si quid bene habeat sicuti & senatus equos atque equites: probare: Moreque reginae quae praesenti utitur potestate: dignum collaudare: ignauum autem castigare. Insuper addidi: ne forte grauaretur si plura quae ad Oeconomiam pertinerent ei quam famulis mandarem. Cum illi tantum rerum dominicarum participes essent: quo ad custodiae ministrandique officium attineret. Licere vero illis praeterea nihil: nisi cui potestatem herus utendi faceret. Domini autem alia ratio in cuius facultate sunt omnia constituta: hisque pro arbitrio utitur: ad quem item & seruorum utilitas & amissorum peruenit incommodum. Huic maxime diligentiam praeter ceteros conuenire docuimus. SO. Quid ergo illa quomodo auscultauit? IS. Quid nisi quod recte sentirem respondit: si putarem dura illi praecipisse: ut rei necessariae curam susciperet. Duriora sane videri si potius negligere quae ex re fuissent eius / mandassem: quod innatum sit homini sapienti quemadmodum filiorum sic possessionum amore teneri: earumque cura oblectari. SO. Mentem profecto mulieris virilem praedicas. IS. Sed & alia sunt in quibus magnanimitatem eius deprendas. SO. Qualia audire cupio. maiore profecto voluptate mulieris viuentis virtutem spectauerim: quam si mihi Zeufis pictam in tabella nunc referat. IS. Ego cum illam quandoque colore oblitam externo uti pulchrior videretur / adspicerem: insuper calciamentis paulo altioribus: uti maior appareret: Dic inquam coniux putasne me magis tibi diuitias communicaturum fore: si tibi praesentia tantum nullo mendacio patefaciam: an te decipiendo ac plura iactando pro veris falsa argentum adulterinum: monilia sublignea: aliaque huius generis ostentarem? At illa statim excipiens: Recte inquit mones: caue mihi sis talis: fatear: te ex animo diligere nequeam. Igitur inquam ego conuenimus ut corporibus communicarem. Ita serunt: inquit illa. Virum inquam amantior sim tibi si corpus valens integrumque viribus nullo adhibito furo: an os oculisque minio infectos tibi attingendos praerberem? At ego: inquit vxor: minium nunquam attingerim: neque fucatos oculos gratis quam tuos pueros aspexerim. Et me puta inquam non tam cerussa ac mentito delectari colore: quam tuo. Neque sane alia est in hominibus ratio quam bubus: equis: ceterisque animalibus quibus deus inter sese pura sexus simplicitate deuinci dulcissimum esse voluit. Quod si in hoc genere decipiendum: alienos decipere magis tolerabile. Nam coniuges & qui simul semper versantur inter sese fallaciam facile deprendunt: vel mane cum surgunt incompti: vel ex su-

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXIX.

dore aut ex lachrymis siue etiam ex balneo decidente colore. SO. Quid per deos respondit? IS. Quid nisi reliquo tpe nil huiusmodi facturam se recepit: rogauitque insuper ut si qua haberem alia quibus pulchra non tam videri quam esse posset in medium afferrem. Igitur admonui ne morte seruatorum totos dies assideret: sed cum imperio diuersa obiret. Illam quae te praesertim doceret siquid melius nosset. Si minus: disceret: obseruaret pistorem: adesset praesertim meti. Domum circuiret: si suo quaque loco sint condita prospiceret. Haec & his similia mihi & diligentia & ambulatione digna sunt visa. Adieci optimam ei fore corporis exercitationem lauando: pinsendo: vestes & stragula excutendo: deinde componendo. His modis demum & cibus ei suauior & valitudo firmior & color roseus tum splendor oris verior affuturus: praesertim si haec sponte fecerit & non coacta. Oscitantes vero aut desidentes se tantum mulierculis eas ornantibus iudicandas ac decipiendas tradunt. Post haec Socrates scito illam adeo secundum officium viuere uti monstrari. SO. Hic ego satis mihi videor Ischomache audisse opa mulieris quam maxime amborum digna sunt laude. Nunc aucto tua magnopere facta intelligere: ex quibus potissimum sit quod obrem honestus ac bonus dicaris. hinc ego maximam tibi habebam gratiam. IS. Dicam equidem libenter quae faciant: ut si qua tibi in re videar ab honesto discedere ipse interpoles. SO. Te ne hominem honestum ac bonum vocitatum interpolem ego: qui nugas sectari & aera metiri videor: & quod omnium stultissimum putat pauper appellor? Quod sane nomen aegre quondam ferebam: donec equum Niciem forte obuim habui: quem cum vulgus certarum spectatum propteraret: de quo sermonem plurimum haberet: accessi ad equum percursans si quas equus obtineret diuitias: quae tantopere laudaret: at ille me tanquam insanum suspiciens quid inquit vidisti ne unquam equo diuitias? Ex illo satis ego deprendi etiam equo & pauperi & bono esse licere qui animi natura possideat bonum. Nunc age quae lo enarra: ut ego abs te discam quicquid in hoc genere audire possum: crastina die te omnino imitaturus: quae quidem optima fuerit utpote a virtute auspiciaturus. IS. Facias facis: attamen quoad possum operam dabo omnem nunc vitam meam rationem percurrere. Ego postquam didici deos hominibus citra intelligentiam earum rebus quas nos agere & quomodo agere oporteat: bene re gerere minime concessisse: prudentibus vero ac diligentibus felicitatem tribuisse: illos ego colere ante omnia constitui: conorque quantum mihi fas est supplicanti valitudinem in primis viresque corporis. Deinde honores in ciuitate beneuolentiamque apud ciues: & in bello salutem: postremo rei familiaris honestam amplificationem ab eis impetrare. SO. Cur ne tibi est Ischomache quomodo diuitias assequaris: unde tibi plura oriantur negotia quae sis curaturus? IS. Curae profecto: iucundum mihi apprime videtur magnifice deos honorare: Amicis deinde siquid opus: subuenire: temp. quoque per me nihil egere praemittere. SO. Pulchra nimirum quae loquris eaque potentis sane viri. IS. Quid nisi cum multi homines sine hominum auxilio viuere nequeant: nonnulli id in primis amant ut suo sint contenti: plures quoque non solum suae domui sufficiunt: sed adeo copis abundant ut ciuitatem ornent: amicis opitulentur: quos non video cur tu non alto ingenio praeditos ac potentiores putes. SO. Quin ego praesertim cum multis aliis huiusmodi viros vehementer habeo commendare. Tu vero perge ut coepisti quomodo valitudinem roburque corporis: quomodo ex bello / quoquomodo ex augenda re salubritatem assequaris. Haec autem didisse sat fuerit. IS. Haec nempe omnia inter se ordine consequuntur: ut quae ex cibo idoneo ac labore assumpto valitudinem recte consequatur. Nam & sese exercet magis succrescit robur: & in his quae ad bellum pertinent: ornatum prouenit: Tum res familiaris augetur. SO. Ego quoque ad stipulor quae & exercentem sese & in re diligentem necesse sit bonorum quoque copiam fieri: sed quali exercitatione laborate reuecira bellum: & rem augendam diligentia utaris: ut etiam amicis & patriae possis subuenire: maxime optauerim audire. IS. Ego enim mane surgere consueui cum primum deprendo tempus esse: in forum ire: si quo mihi conuenit opus: ac urbem siquid aliud sim facturum ambulatione obire. si vero nullum in urbe negotium: tunc puerum cum equo praecedere in agrum iubeo: ipse pedibus subsequor: meliore fortasse exercitatione quam si in Xysto ambularem. Vbi rus veni si obtusos habeam colonos: quomodo seruerint cum arbores: tum fruges percontor: singulaque quo facta sint ordine praesertim rationem quoque subduco: si res melior atque auctior quam antea fuerat: facta sit. Post haec plerumque equum conscendo egratione bellicae simili memet exercendo: nunc a fronte appetendo: nunc a latere flectendo: tum fossas: tum aquae riuos transmittendo: incolumi quoad fieri potest vestigio. His actis equum puero domum ducendum trado: simulque ex agro ferendum quicquid operis in urbe: ego modo pederetum: modo cursum reuerto. Deinde praedico quantum nec vacuus nec oisidat sarur valeam per diem ferre. SO. Lepide tu quidem Ischomache vno tpe & valitudini & bellicae exercitationi: tum rei familiari consulis: atque his omnibus te recte uti idonea praebes argumenta.

Paupertatis nomen.

A caelestibus primam petenda felicitas.

Gyneconitis.

Andronitis

Promae officium.

Matronae officium.

Contra matronas externo colore infectas.

Rapbaelis Volaterrani

Q^ute & valentem: & firmis viribus: & cum diis saepe videmus: tū inter ditissimos viros & equis maxime abundantes adnumeraris. IS. Hæc cum oīa faciā calūniā tū plurimorū euitare nō valeo. Tu forte putabas me dicturū vt a pluribus honestus & bonus propterea vocarer. SO. At hoc prius percontari malebam: siquid forte res hæc tibi curæ est. Quonāmodo calūnantibus respondes quāve rationem cū oporteat reddis aut accipis. IS. Nōne tibi videor & hanc quoq; partem absolueri si memet factis bonis cogito defendere nemini nocendo: quos possum iuuando? Nōne item videor accusare: si homines improbos nosco plurimis priuatim: publice vero ciuitati iniuriā facere: præterea iuuare neminem. SO. Illud insuper doce si cogitationes huiuscemodi villo vnq; pferas sermone. IS. In hoc genere exercitationis me nunq; scito desinere vel seruorum lites vtrinq; inter se accusantiū castigatione dirimere: vel apud amicos aliquem vituperare: seu collaudare: vel discordias necessariorum componere: monstrando q̄ p̄ster amicos esse: apud magistratum aliquem commendare: iniuriarū accersitū defendere: vel in senatu accusare siquem videam immerito honoratum: aut quæ consulti volumus fieri laudare: quæ vero nolumus eadem vituperare. Sed & iam o Socrates ad id sepe sum iudiciū deductus: vt me oporteat pati aut punire. SO. A quo quæso Ischomache? me nanq; hoc later. IS. Ab vxore. SO. Et quomodo litigas. IS. Quando vera dicere contingat: valde humaniter. quando autem mentita fuerit: in verbis errantem nequeo o Socrates meliorem reddere. SO. Fortasse mendaciū verū facere non vales. At forte dudum te moror Ischomache. Ego vero minime prohibeo quominus si cupis hinc abeas. IS. Per louem nequāq; hoc agam: vt ante hinc discedam q̄ forum sit missum. SO. Video te nempe magnopere obseruare ne nomen hoc honesti & boni amittas. Quippe cum multa tibi priuatim negotia sint: q̄ tuam requirant diligentiam: quando cum hospitiibus semel conuenisti: eos ne fallas expectas. IS. At illa quæ dicis negotia Socrates nequāq; negligo: cum villicos ruri habeam. SO. Quando in hunc sermonem incidisti: quæso Ischomache an sicuti architectū architecturæ: ita & villicū curandū res dominicas peritum tibi paraueris: an ipse eū instruxeris. IS. Ipse profecto instruere conor. Enimvero qui rebus meis substitutus est: q̄ ego absum quid aliud curare habet q̄ quæ ego met: qui si semel p̄esse scio & illum in his quæ noui erudire facile potero. SO. Igitur beniuolentia in primis puto sit opus huic hominum generi: qua erga te tuarū afficiantur: si recte in locum tuum substitui velint: citra quā haud scio quid vtilitatis eius tibi ars poterit afferre. IS. Nihil profus sed beneuolentiam in primis: quam erga me habiturus est: eum conabor edocere. SO. Ecquid per deos beneuolentem eum quē legeris eruditione aliqua queas facere. IS. Ei benigne faciendo si q̄s mihi copias diū dederunt. SO. Plane hoc adseueras: vt qui ex parte aliqua tuo fruuntur ad te diligendum tibiq; bene exoptādū p̄p̄ensiores sint. IS. Hoc profecto Socrates instrumentum vel maximū ad amorē prouocandum. SO. Dicam ne hoc ei satis fore ad res tuas administrandas: Nū vides omnis homines seiplos amantes ea tamen facere per ignauiam negligentes q̄ ex magna parte sibi cupiant bene euenire. IS. At ego quos rebus meis p̄ficere statui quō p̄esse debeāt moneo. SO. Potin hoc efficere? Mihi sane verisimile nō sit: vt quisq; recte rē alienā edoceri possit. IS. Sane non omnes idonei. SO. Quos quæso idoneos edoceri putas? Nam hoc expeto magnopere nosse. IS. Primum quidem nimium meri appetētes ab hac cura excluduntur: q̄ per temulentiam facile obliuiscunt officii. SO. Aliud ne expetis. IS. Sed & vigiliis assuetū esse oportet: breuisq; somni: qui valde rebus agendis est impedimento. SO. Adhuc alia deyderanda. IS. Mihi videtur & a venere is procul esse debere: quibus dediti rem aliam magis curant. Enimvero nulla voluptuosior in reb; humanis diligentia q̄ illa q̄ amoribus impenditur. Nihilq; vbi intermissio maiori p̄ena plectatur: cum amans forte excluditur. Hos itaq; censeo nullo pacto rebus adhibeas tuis. SO. Quid si lucra auidi fuerint: satis apti ad hanc curam. IS. Quin nullum genus hoīm magis docile reperiri poterit. Quippe quibus hanc curā ostendit nihil esse aliud q̄ lucrum. Quare huiuscemodi natus hominem magnopere collaudo. SO. Hactenus Ischomache de iis qui ad agri curam leguntur quomodo debeāt erudiri. Nunc perge q̄so declarare: Si quis fuerit indiligēs natura: an alios queat vlla ratione reddere diligentes. IS. Nihilosecius q̄ si expers musicę alios musicos facere conetur. Difficile id sane: Male monstrāte magistro probe discipulum edoceri: ac torpēte domino seruū esse diligentē: & (vt breuiter dicā) sub hero ignauo famulos vel natura bonos nunq; putauerim aliquid posse comprehendere. Sub sollerti vero vel ignauos alioquin castigatos facile posse erudiri. Attentos igitur operi qui cupiat alios reddere ipsum in primis circumspectum rebusq; instantē esse oportebit. Tū gratiam recte curanti habere. secus vero agentē plectere. Pulchre nimirum barbarum illū interrogatū a rege quonā mō equū quē optimū natus fuerat tam celeriter

Lites cum vxore.

Quo villicus sit parādus.

Dñi diligentia seruos bonos facit.

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXX.

laginaret: Oculis dominicis ferūt respondisse. Eadē rōne & mihi Socrates videt alia quæcunq; oculum ipm dñi posse reddere meliora. SO. Vbi feceris diligētē est ne idoneus. IS. Minime. sed admonēdus etiam q̄n: quave rōne singula. Qd si nō præstabit: nihilosecius villico erit opus q̄ me dico: qui curet aliquem egrotum. Deinde mane tarde iam veniens: quod remedium adhibendū fuerit insuper non videat. SO. Tū si didicerit q̄ sit facturus erit ne absolutus. IS. Dominari enim adhuc operis oportebit ediscere. SO. Tu ne quæso monstras quomodo is dominetur. IS. Conor quidem. SO. Dic oro quō aptos imperio doces eē homines. IS. Inepre quidē ridebis si audies. SO. Non ego profecto ridiculum puto sed maxime collaudandum qui eo ingenio sit vt queat docere quonā modo valeāt homines imperare. Nam & hoc pacto reges facere potest. IS. Reliqua em̄ aīa sicut Socrates duabus de causis ad obtemperandum mouentur: q̄n videlicet audiētia muneratur minime vero obtemperantia plectuntur. Equorū sobolē domitores hoc ferme erudiunt: vt obsequentem delinimento aliquo demulcāt: reluctantē vero virga cōpellant. Canes item simili rōne cū currere: tū fleētī instruuntur: hominum aut natura ob rationem & oronem præstator sane docilior ad parendū videt: suadentibus ea p̄sertim q̄ ad eius faciunt rem: q̄q; alii alia de causa mouetur. Quorum sane natura ferarum more v̄tri indulget: hos tātū gulæ illecebris multa facere compelles. Quorum vero ambitiosior ac magis ingenua non minus laudibus q̄ alios cibus exciabat. Hæc igitur & his similia quæ ipse facturus sis villicū seruare doceas vt obsequentiores habeat operas. Tum vestes non æque omnibus distribuendæ. Non item calciamenta: sed alii alia p̄meritis præbere. Magna Socrates imminet bonis desperatio: cum ab ignauis se p̄miis discretos non adspiciunt: & qui se periculis atq; laboribus obiciunt cum subterfugientibus pari ratione haberi. Meum itaq; villicū cū huiusmodi bonos cæteris præponere video magnopere collaudor. Et oburgor si inani assentatione vtēdo indignos illis pmouere contendit: atq; ostēdo minime ad rem pertinere. SO. Vbi igitur & imperare & operas vt monstrasti obtemperantes habere didicerit: perfectum habebis: an aliud in eo præterea exoptes. IS. Maximū adhuc Socrates vt rei herilis sit abstinentis: si enim fructus interuerterit aut absconderit quid eius referet in agricultura diligentia. SO. Tu quoq; iustitiā eum seruare doces. IS. Nepe em̄ omnes in hac p̄ceptione dicto audientes inuenio: ego tñ eos partim Draconis: partim Solonis legibus ad iustitiā reuoco. His sane mihi videntur tali formula iura conscripsisse: vt fures deprenti vincirentur: grassatores vero capite plecterentur. Ob hæc palā est eos tñ voluisse improborū hoīm turpe lucrum irritū facere. Ego vero huiuscemodi tum regias leges vsurpando conor ad officii seruos reducere: ille nanq; peccantibus p̄enas infligit. Regiæ vere leges etiam bonos munerare contendit. Quo sane exemplo pleriq; et si lucri appetētes permoti missa nocendi arte bona via ingrediuntur. Quos vero videam mea semel benignitate affectos perperam agere: hos tanq; inutiles penitus abduco. Quos vero q̄q; probos / magnosq; dignos non tam studere avaritiæ q̄ gloriæ a me tantum laudes expectare: his ego tanq; liberis vtor: eos insuper diuitiis atq; honoribus cumulo. Et profecto mihi videtur hoc cupidus honoris / auaro præstare: q̄ laudis gratia labores ac pericula subit vbi oporteat: præterea a turpi questu p̄cul habetur. SO. At ego satis videor didicisse quæadmodum instruendus sit villicus. Nam beniuolum in primis dixisti tibi esse oportere: deinde diligentem: postea imperio aptum: postremo iustum. Nunc quæso ne præterea quid illud est qd ab initio cursum attingisti. IS. Quidnam. SO. Dixeras em̄ q̄ horum maximū erat quæadmodum singula sint exercenda: vt ex his vtilitas nobis aliqua proueniat: citra quā artem nec vlla valeret diligentia. Nam cū recte curaris opus esse agriculturam sciā: quādo: aut quomodo: seu qua ratione curari oporteat haud satis scio: non aliter q̄ si literas oportere discere tñ audiuissem nihil propter ea magis literas scirem. Qd si non progrediar: ero comparandus oberranti medico ac agrotos queritanti: medicina alioquin ignaro. IS. Hic plane me inducis vt rei rusticæ paulatim explicem: tibi rationē. Cuius periti diuites sunt ignari angustia saepe victus laborant. Huius tu artis humanitatem degustabis: quæ vtilis prouentu: iucunda opere: & hominibus grata: tum q̄ facilis cognitu exercitio quoq; generosa videatur: quippe cū generosa vocemus animalia quæ cum pulchra sint: & vtilia: tū & hominibus mansueta. Quin Socrates non vt reliquę scientię multū t̄pis in ea anteq; Res rusticæ ad vsum necessaria parias: consumere oportebit. Sed eius erit facilitatis vt eam exercites paratius & facilius vidēdo: partim audiendo statim ipse tātum ex ea percipies: vt & alios si velis possis edocere. Enimvero cum cæterarum artū p̄fessores multa q̄ ad eorū disciplinas occultiora p̄tineāt haud scendo omnibus patefaciant: agricola bonus magnopere gaudet opus eius ab oibus cerni: rogatusq; quomodo id egerit libenter explicabit: adeo ingenuos hæc ars: adeoq; liberales homines reddit:

Rapbaelis Volaterrani

SO. Procerum nēq; optimū: vt difficile sit audientē non vltērius pōtari. Igitur qm̄ ais rem esse tam facilem: quēso edoce. Nam tibi turpe non fuerit facilia monstrare. Turpius mihi potius ea ignorare. praeferim si inde nobis vtilitas puenit. IS. In primis eos qui tradunt illam cognitu laboriosam prorsus asseuero: quippe qui rationibus tm̄ muniti videant: experientia vero colendi minimum. Dicunt em̄ primū terrā ingenū indagare oportere. SO. Recte hi quidē sentire videntur cum ignorantes quid quāq; ferat tellus neq; serere neq; colere scire poterunt quicq;. IS. Igitur si hoc in aliena terra dignoscere cupis: hoc erit pceptum: vt fructus arboreſq; illius adspicias: nec culturus quicq; contra illius contendas ingenium: nisi forte spe decidere aut cum diis pugnare malis. Si verop̄ domini negligētiam vim suam tellus nō experiatur: id se penumero nō tā a vicino hoīe: q̄ loco melius inuestigando deprendes: qui q̄ neglectus ac rudis ostendet aliqua ex parte potestatem eius. Si enim agrestis pulchre produxerit: multo fertilius māsfuefacta fructus vberes reddet. In summa facile vel cuius nō magnopere pito terrā naturā hoc pacto deprēdere licet. SO. Satis igitur in hac re rustica videor confidere: vt ab ea minime tanq̄ imperitus abstineam. Nam & qd̄ ais verum esse vel illud inter cetera psuadet qd̄ memini cōsuetudinis piscatorū eorumq; qui in mari versant: quum ad littus applicant: neq; cōsiderātes neq; tarde incedentes statim in agros exiliunt: eosq; vbi maxime fructus esse cōspexerint extemplo quēnam sit bona tellus iudicant: quae mala: & hāc vituperāt: illā vero collaudant. Igit̄ nobis eodem mō de agricultura & tellure bona iudicandum. IS. Vnde tandem aliquid de ea narraturi exordiamur: nequid sciēti subiiciā: nempe te video plurima in ea nosse. SO. Primum quidem qd̄ iucūdū vtileq; puro: & ad philosophiā huiusmodi maxime p̄tinere: Quid potissimū agam: vt plurimū hordei tū tritici metā? IS. Nouale ante oīa sementib; p̄parandū. SO. Noui. IS. Per brumam arare incipimus? SO. Minime. Nam terra tunc limo obducta erit. IS. Per estatem? SO. Dura nimis & aratro intra etabilis. IS. Vere quid? SO. Aequius sane. IS. Harba tunc maxime vertitur: quē & terrā firmi loco letificat: & ante exclusum semē euerſa pullulare phibetur. Quippe cum ante oīa mihi videatur nouale materia purgatū & solibus deinde coctum esse oportere. SO. Hoc item mihi. IS. Hac ne duo putas aestate commodius fieri posse cum saepenumero contingat arari? SO. Nihil profecto magis isthęc vere existimauerim posse fieri q̄ aestate media in meridie si tellus aratro moueatur. IS. Si aut̄ rastro p̄paret nouale: haud tutum quin iterare oporteat. SO. Et materiam videlicet deliciendo vt areſcat & terrā vertendo vt excoquat. IS. De nouali igitur vides inter nos cōuenire. SO. Mihi videtur. IS. De sementibus autem qd̄ sentis: an idē qd̄ oēs fere sentiūt: tēpore videlicet autūni: cum oēs coelū suspiciētes a Deo maxime imbrem expectāt? SO. Hoc profecto (vt ais) tempore: q̄ si quis anteq̄ iubeat deus aggrediāt: merito dānis plectit. IS. Hoc fere omnes astipulātur. SO. Quae nempe semel de cōstituit rata sunt oībus: & obseruata: veluti cūcīs mortalibus per brumā satius esse videtur pingues ferre vestes si possint: & focum accendere si ligna suppediant. IS. De ipsis vero semētibus multi q̄runt: an p̄coci: seu medio: vel serotino sint tempore faciendae. SO. Neq; deus vna coeli temperie seu ordine sempagit annum. IS. Horum tm̄ qd̄ elegeris tempus siue paruas siue magnas feceris sementes: an a p̄coci incipere vsq; ad serotinum durare? SO. Mihi istuc profecto videt: atq; optimū censeo: tutioremq; serendi modū: vtrūq; tēpus attingere. Q̄ segetes iugiter mediocres colligas: q̄ quandoq; copiosas: q̄q; minime suffecturas. IS. Eiusdem ego quoq; sentētie: p̄ceptor sane discipulo prius hoc iudicanti assentior. SO. Sed in semine iaciendo varia ne arte vti putas oportet? IS. Omnino. Nam cōsiderandum qd̄ manu iacit vt nosti. SO. Noui profecto. IS. Jacere quidam equa manu possunt: nonnulli nequaq;. SO. Exercitatione & in hoc opus haud aliter q̄ Cytharocdis: vt vsus sciētie manū suppeditet. IS. At terra q̄dam tenuis: quaedam crassior. SO. Quid istuc quāso: tenuiorem forte vocas infirmiolem: crassā vero robustiorem. IS. Istuc prorsus. SO. Sed rogo putas vtrūq; par semen dandum: aut alteri magis? IS. Nam & ego celsuerim sicut & vino vehemēti plus aque: & homini robustiori plus oneris cum erit vsus/addendum: & quidam infirmiore cibo alunt: sic in hoc genere seruandum. SO. Putasne veterina copiosiore segete oblata pinguescūt: ita & terra gracilis pinguior fiat? IS. locaris. Scito tamen vbi iacto semine harba rore coelesti excitata exurgere coepit: si eam ex parte aliqua euertas: haud aliter in triticum abierit q̄ si firmum addideris. Q̄ si totam segetē vsq; ad maturitatem crescere fines: durum p̄fecto fuerit gracili telluri multū seminis aut fructuum nutrire: nō secus q̄ sui plures alere foetus iam adultos. SO. Plane insinuas vt debiliori solo minus dandum sit seminis. IS. Sane. Nam & paulo ante tu idem fatebaris cum putabas debiliori minus esse imponendum negotii. SO. Præterea sarculo ne opus sementibus? IS. Nosti hyeme plures imbres.

Quo bona terra digno scitur.

Qua aradū.

Sementes.

Qua & quo seminandū.

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXXI.

SO. Quid tum postea? IS. Tria ex his proueniunt incōmoda: Cum luto inducto gramen opitur tū radices quaedam ab inundatione tenuantur: Postremo saepe tāta surgit materia aquis excitata: vt segetes opprimat. SO. Hæc omnia verisimile euenire. IS. Igitur videt ne tibi villo remedio occurrendum? SO. Mihi quidem. IS. Quid in primis si luto obducit? SO. Humo sementem leuabis. IS. Quid si radicibus tenuatur? SO. Humū superaddes. IS. Quid demum si materia exurgēs humorem frugibus auferat: quēadmodum fucus apibus cibum? IS. Extirpanda a fatīs sicuti fucus ab aluearibus: igitur non ab re sarculis vtemur. SO. Profecto: sed valde rem ante oculos posuisti cum auenā fūco comparasti magis q̄ antea cū eam sine cōparatione memoraueras. Ex quo videre licet q̄rum valeat recte similitudines introducere. Sed cum deinceps tempus metendi sit: dic oro siquid & in hac parte monstrare habes? IS. Puto te scire segetem incidere oportere. SO. Quid ni? IS. Incidis vento aduersus an auersus? SO. Ego vero auersus ac secundum ventum: durum mihi videtur & oculis & manibus aduersas vento aristas metere. IS. Alte ne: an ima tellure metis? SO. Si calam⁹ breuis fuerit: ima: vt aptiores sint manipuli. Si vero oblongus: commodū puto medium incidere: ne terentibus in area excutiendo: neq; ventilantibus labor superuacuus addatur: & stipula remanens cōbusta simū additū magnificet agrūq; letificet. IS. De metendi ergo modo nosti ea q̄ egomet. SO. Cupio vestigare an terere sciā. IS. Nosti puto q̄ messes a veterinis terant. SO. Veterina ne boues/mulos/equos: & reliqua hui⁹ generis appellas? IS. Hæc tantū pura huiusmodi apra esse officio. SO. Quid deinde? IS. Terunt: manipuliq; complanantur. SO. Certo sic est. Noui a terentibus eos verti ac sub iumentorum pedibus iniici: vt non satis cōcussi melius excutiantur: citiusq; aream absoluant. IS. Hæc igitur æque atq; egomet intelligis. SO. Quid deinceps: ventilabimus? IS. Nosti q̄ si ex parte quae vento est obuersa incipias ventilare: per totam aream palea diffunditur. SO. Necessē. IS. Tum etiam necessē vt supra fruges cadāt. SO. Nimis profecto fuerit vt frugibus superferatur in loco areæ vacuo. IS. Quid si quis ventilabit ex ea parte incipiens quae vento obuersa est? SO. Manifestum quin palea in loco statim suo vbi aggeratur fuerit. IS. Vbi fruges purgaueris vsq; ad areæ medietatē vtrum statim sic effuso frumento ventilabis ceteras paleas: an cumulabis iam purgatum in medium veluti locū angustū? SO. Nempe cum labo iam purgatū vt superferat palea in locū vacuū areæ: & nō bis eandē paleā ventilare. IS. Tu vero (vt mihi videris) ita probe tenes quō sit vētilandum: vt alios docere q̄as. SO. Hæc equidem oblitus eram me scire: ac dudū cogito si hoc modo sciuerim & item oblit⁹ fuerim aurificinā: choraulicā: picturā: q̄q; null⁹ mōstrauerit sicuti nec agriculturā. Video nēpe vt hanc sic & alias artes homines exercere. IS. Nequaq;. Nam dudum dixi q̄ agricultura ex eo generosa esset: q̄ maxime facilis cognitu. SO. Sed age Ischomache res rustica sationem continet arborum? IS. profecto. SO. Cum igitur multa circa sementes intelligam: in serendis arboribus ignoro. IS. Profecto ignoras. SO. Quippe qui nesciam in qua tellure sit serendum: q̄ alte semen demittendum: quomodo ve collocandum. IS. Disce igitur quod ignoras: scrobes quales fodiunt puto saepe vidisti. SO. Saepē. IS. Vidisti ne altiorem tripedaneā? SO. Quin & quadrupedaneā & semis. IS. Latiore ne tripedaneā? SO. Per Iouem bipedaneā & semis non vidi latiore. IS. An altitudi ne minorem bipedaneā? SO. Non equidē bipedaneā & semipede minus altam. Nam facile plāta ru euellantur: si adeo summa tellure fodiantur. IS. Igitur satis tibi patet vt neq; altiorem quatuor pedibus & semipede neq; breuiorē duobus & semipede scrobes fodi oporteat. SO. Necessariū istuc in primis scire. IS. Noscisne aridam aut vliginosam terram? SO. Arida mihi quidem videtur circa Lycabeum & huic similis. Vliginosa circa phalericam paludem & huic item similis. IS. Vtrum deinde in arida saturus altius q̄ in vliginosa effodies. SO. Nempe in arida: quippe cū in vliginosa altius penetraueris aqua manabit: quae serere phibet. IS. Pulchre mones: sed facta scrobe scis quonam modo planta sit locanda? SO. Maxime. IS. Tum si cupis cito coalescere in subactum fodies solum an rude? SO. Manifestum q̄ in subacto ocyus pueniet. IS. Summouenda igitur terra semini. SO. CRA. Quid ni? IS. An semen rectum locabis: seu iacentem vt gamma supinum. SO. CRA. Sane isto modo plures oculi ac radices in terrae viscera penetrabūt: ex quo plāta firmitus radicabitur: & totidem germina supra terram pullulabunt. IS. CHOMA. Idem atq; ego sentis: sed oro leuiter tellurem superiniicis an calcatam? SO. CRA. Calcata profecto alioquin periculum: quin leuem aqua vsq; ad imum penetrādo patefaciat: aut sol per aestus excucando radices adurat. IS. CHOMA. De vitibus autem sentis mecum eadem his omnibus cōnoscere? SO. CRA. Profecto: & de ficu. IS. CHOMA. Tū ego putauerim & de ceteris arborib; fructifis.

Quo metendum.

Quo terendum.

De arborū sationibus.

De vitibus.

Rapbaelis Volaterrani

De Olea.

Nā vitis cū in satione sit potissima: hac pbata facile omnia eodē mō semina pbantur. SO. Oleam quomodo feris: IS. Disce hoc a me pręterea. Scrobes huic altior paulo ac iuxta vias fodiet. Trūci quoq; in hoc genere serunt qbus summū caput luto contegit. SO. Noui. IS. At putō hoc saltem ignoras: restam luto superimponendam. SO. Nempe noui oīa. Sed rursus aliquid intelligo magis q̄ cū ab initio comprehensim interrogasti si scirem serere. Quippe cum interrogatio præceptio sit olim iā discō cū a me singula sciscitatus es: ducens nanq; me per ea quę his similia noui ostendis plane quę me nō putabam scire. Edoctus iam hęc intelligere mihi persuadeo. IS. Profecto sic res habet vt si te interrogarē de argēto: bonum ne esset an non: persuaderenō possem vt bonum ab adulterino facile dignosceres. De tibicinibus autē tibi persuadere nō possem: q̄ inflare tibias scires: similiter de pictoribus ac aliis huiusmodi. SO. Fortasse quoniam colendi agrum me scierem esse persuasisti: quis mihi consciū q̄ nullus vnq; monstrauerit hanc artem. IS. Non hoc est. sed iādudum tibi dixi q̄ agricultura ita humana/facilisq; ars est: vt eam audientes seu videntes eue stigio intelligant. Multa nanq; alia nos edocet quomodo eis pulcherrime vtamur. Vitem si prope sit arborem consuefacere rectam consurgere: & luxuriātibus pāpinis estatis tempore vmbra porrigere. Deinde vbi paulatim vna maturefcit pampinare: vt solibus excocta ocy⁹ per autūnū vindemiā pbeat. In qua se penumero ob foetus abundantes: sicut in ficu: alios maturos/ alios acerbos conspicimus racemos. SO. His missis rogo Ischomache cur est q̄ cū ars hęc sit facilis omnesq; pariter nouerint quod circa eam faciendū: non omnes idem faciant: sed alii quidē in magna copia degunt: alii vero etiam necessaria defunt: aut in ere potius sunt alieno: IS. Dicam equidem. Neq; enim huius rei scientiæ vel ignorationi hoc dederis: vt aliqui in ea minime proficiant: alii vero abundant. Non profecto audies domū decoxisse ob hanc causam seu famā q̄ agricola ignorauerit æqua manu semen iacere: aut arbores serere: aut in loco sterili serere: seu fimum agro q̄ maxime prodesse: vel nouale sementibus præparare. non hoc inquam audies: sed potius audire licebit segetes non recepisse q̄ terram non arauerit: aut non stercorauerit. vindemias item nō collegisse q̄ vites non seruerit: sataq; minime curauerit. Non oleum: non ficus: q̄ hęc & his similia nequaquā operam dederit vtī consequeretur. Hęc demum causa est Socrates q̄ maxima sit inter colonos differentia magis q̄ si quis egregium aliquid in colendo reperiret aut sentiret. Eadem & de belli ducibus ratio: cum rei militaris scientia sæpe minime causa sit vt aliis alii p̄sent: cum in bello quid agendum sit quandoq; vel priuati sciant: sed nonnulli hoc exequuntur: quidam vero negligunt: quęadmodum præcipitur per hosticum transiturum exercitum ordine incedere: vt siquid acciderit: ad pugnam sint paratiores. Custodes quoq; interdium: noctu vero excubias pcastris ponere: aut si p loca iniqua iter faciendum opportuniora semper occupare: cum omnes videntur esse necessarium: non omnes tamen efficiunt. Vt igitur ad agrum reuertamur: cum nullus ignoret stercorationem esse vtilem: fimumq; cumulare aut magnificare: negligunt tamē q̄ cœlestibus aquis a deo iuuentur: quę in loca fluentes incurua limum letamini aptum efficiūt. Pręterea materia omnis quę cāpis seminādis aratro subuertitur: in aquas cōiecta palustres tpe inueterata pro fimo vtilis agro existat. Deinde qua cura tellus egeat. Q̄ vliginosior frugib⁹: sterior arboribus aptior quęadmodum aqua fossis educitur: ac sterilia tum arentia vliginosis admixta castigantur: omnes fere sciunt: sed quidam curāt: alii nequaquā. Si quis autem quid q̄ serarat locus penitus nescire se dicat: neq; videndi ex eo fructum aliquem facultatē habuerit: neu verum quicquid de eo percontando acceperit: nonne facilius multo terrę ingenium: q̄ hoīs aut equi experiunt: Quę sane culta non mentitur. Enimvero mihi videtur illa in promptu esse: facileq; se agnoscendum omnibus præbere. Neq; vt in ceteris artibus a quibus exercendis sese ignarus excusat: ita & in hac euenit: cum omnes ferme intelligant q̄ bene culta bene respondeant. Est illa pręterea indagatrix & quasi accusatrix hominum vitę. quippe cum nullus ignoret citra vitę necessaria neminem posse degere: quę maxime ex re rustica proueniunt: hac neglecta nisi quis forte ex alia viuat arte necesse vt in furandi aut rapiendi suspicionem veniat: aut certe procul a ratione habeatur. Contingit etiam sæpe vt aliis alios ea reddat vtilitate potiores: quoties nō tam non curatur q̄ lente curatur. Vt si alter tempore adhibeat operas atq; vrgeat: alter hoc studium negligat: nam opera vna inter decē pollet: quę sit sollicitior. altera vero ignauior quę abeat ante tempus. Sinere autem totum diem segniter agere: toti⁹ operis dimidium refert: haud aliter q̄ in itinere ducentorum stadiorum: si ex duobus iuuenibus ætate roboreq; paribus: alter centum stadiis diligentia frætus præcesserit: alter spirantes auras captando: ac fontibus vmbriq; commolendo longe relinquatur. Sic & operis in agro contingit: si studium remittunt: si oscitantur

In cūctis artibus difficilius facere quę optet: q̄ scire.

Diligentia re rust. cat. riq; rebus q̄tū possit.

Xenophontis Decono. Fo. CCCCXXII.

si sepe causantur: si herus nō instet longe posthabentur his qui seduli cernunt. Bñ autē aut male opus facere id referet vt recte facere aut oīno non facere eque cęseat. Licet enim fossiores aspice re qui plus in vineis materię reliquerunt q̄ rastro abstulerint. quō otiosum ac supuacuum opus huiusmodi nō putabis: Hoc igitur pacto ocyus absument dom⁹ cū iugis impēsa supra operis fuerit vtilitatē. Nec pfecto mirū si pro diuitiis egestas postea surrepat. Sed præceptum ante omnia pulcherrimū volētib⁹ rem rusticā sequi vnde ocyus res auctior proueniat: pater meus olim mō strauit: me quoq; edocuit nunq; agrum cultum: sed eū qui ob dñi sui negligentiam siue tenuitate rem incultus videtur iussit emi. Q̄ bene cultus ager magno veniret ac minimi esset redditus. Qui vero prouentus non haberet nullo modo similem præberet voluptatem: atq; ille in quo spes sit vt cultus melior effici possit. Nihil em̄ plus vtilitatis q̄ locus ex inculto bene cultus tribuit. Sic igitur plures fundos plurima ferentes ac antiqua dignos veneratione ipse meus pater parauit: hac tantum commentatione quam nec ipse didicit: aut alia cogitatione assecutus est: q̄ erga rem rusticam amore pariter & labore: vt haberet qd̄ ageret: & vna cum voluptate caperet vtilitatem. Erat enim præter omnes Athenienses agri studiosissimus. SO. Dic pręterea istos agros: quos tantopere diligebat pater tuus: vendidisset ne si magno potuisset: IS. Sane. Sed alium euestigio incultum emisset ob colendi item voluptatem. SO. Mirum prædicase eius agriculturę amorem haud secus q̄ mercatorum frumenti: cuius gratia nauigant quocunq; vbi audierint esse plurimum: Aegem: Euxinum simul transfretantes pelagus inde exportantes nauī qua ipsi aduehantur imponunt. Deinde cum egent pecunia vendunt vbi putauerint maximo venire. IS. Iocarīs. Ego autem existimo domus amantem non minus censeri qui domum edificat: deinde vendit: ac rursus alias exedificat. SO. In istam etiam sententiam Ischomache penitus adducor: vt arbitrer natura quęq; id potissimum dilgere: vnde vtilitatē speret. Deniq; consydero q̄tum veritatis ex argumento tuo professor p̄stitisti. Proposueras enim rei rusticę artem facile omnibus patere: qd̄ ego a te nunc persuasus atq; edoctus plane animaduerti. IS. Est adhuc aliud Socrates difficilius quod sane cōmune videtur cunctis mortalitū actionibus & agriculturę & politicę & oeconomicę: scire videlicet hominibus imperare. In huius artis cognitione maxime dixerim homines iter se differre ac alteri alterū præstare. Quęadmodum videmus in trirēmicuius remiges gubernator ita verbis animabit vt alacres ac ludibundi quocunq; ille iusserit celeriter perueniant. Alii vero ignauū nacti magistrum altero tanto vix temporis spatio segniter ac summo eius odio eundē cursum absoluerint. Similis item est belli ducibus ratio. Nam vt priuatim cuiq; innatus quidā agendi amor: ita & toto exercitui sub strenuo imperatore alacritas quędam ad eas res nauādas: quę ab ipso spectante probari ac laudem referre possint: erga quem ipsi afficiuntur. Sic igitur fortiter: sic magnanimum appellamus ducem etiam si corporis viribus deficiat: aut arcum tendere vel hastam intorquere ignorauerit: seu etiam equo insidens bellatore aut pelratus sese periculis obicere superfederit. Si tantum præsentī animo ac eloquentiā viribus vtatur ad excitandā militū audaciam: vt obtemperare ac se per medios hostiū ignes offerre velint: hoc pacto magna militum manus esse sub eodem dicitur non tam numero q̄ animo præsentī. Eodem ferme modo & in priuatis negotiis: siue curator siue pfectus seu villicus: qui ad opus queat promptos ac animo destinato deducere homines: is maxime mihi videtur rem pclarā præstare: tum facultates dominis augere: præsertim si ex operariis quęq; ignauum plectat: impigrum vero extollat. Ego vero illum cuius præsentiam subditi non verentur nunq; admirabor: sed quo viso moueantur: terreatur: ad laudem se inuicem exhortentur: hunc regię indolis aliquid habere putauerim. Est igitur hoc opus (vti supradiximus) in primis magnum atq; arduum cū in cunctis rebus quas homines acturi sunt: tū in ipsa agricultura: neq; ad cōsequendum semel vidisse neq; audiuisse sat fuerit: sed disciplina opus erit & perfecta natura: quippe cum diuinum potius q̄ humanum esse sit putandum voluntariis imperare. Nam his omnes manifesto parēt qui vera atq; perfecta sint p̄diti modestia: apud inuitos vero tyrānidem exercere his tantum tribuunt: vt mihi videt: qui Tantalī vitam viuere sunt digni apud inferos: in lucem ne iterū moriā redire formidantis.

Nō eē emē dum agrū bene cultū.

Scire parē q̄ difficile: & p̄clarū.

Finitur Oeconomicus Xenophontis: per Raphaelē Volaterranū conuersus: Ag impressus Ad. XII. kal. Octob. iterum: Parrhisiis in Officina Ascensiana Anno Salutis. M. D. XV.

